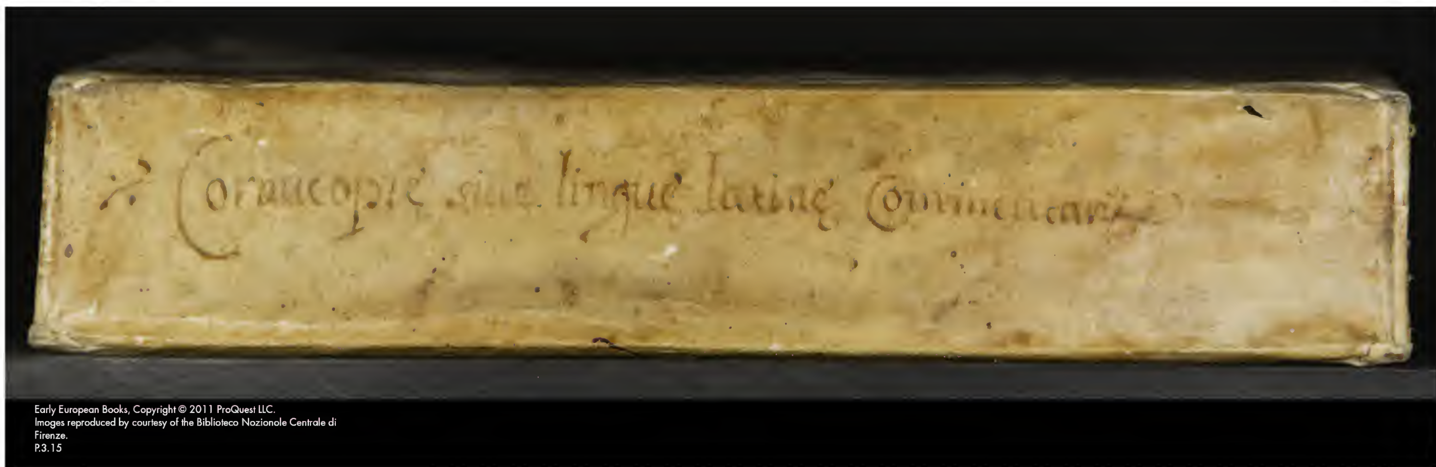

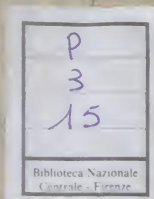

Cornucopie siue lingue latine Commentarii

13

C ornucopiæ, siue linguæ latinæ commentarii, ubi quamplurima loca, quæ in aliis ante impressis, incorrecta leguntur emendata sunt. Multa præterea, quæ in iis, etiam, quos ex archetypo excriptos habuimus, mendosa erant, emaculauimus.

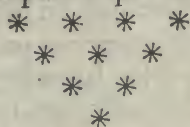
G ræcum, quod ita inuersum, ac deprauatum erat, ut ne legi quidem posset, in suum locum & candorem restitutum est.

I ndex copiosissimus, & nouo ordine, quo facillime quodcunq; q̃ritur uocabulum, inueniri potest. Notatæ.n. sunt totius operis singulæ semipaginæ, ac singuli semipaginarum omnium uersus, arithmeticis numeris. Et quod operæpretium est, margine expedito & uacuo, ut possit, siquid libuerit, in margine, ut fieri a doctis assolet, annotari.

E iusdem Sypontini libellus, quo Plinii epistola, ad Titum Vespasianũ corrigitur, cum græco, quod in aliis non habetur.

C ornelii Vitellii in eum ipsum libellum Sypontini Annotationes.

H oc inueniendorum uocabulorum ordine, a nobis nuper inuento, nõ licet cuiq̃ in Dominio Ill. .S. .V. Hoslinguæ latinæ commentarios impune imprimere.

Aldus Manutius Romanus Lectori.S.

Omne inuentum quantumuis ingeniosum, & conducibile, adulterari longa die, ac potius malitia hominum, qui se sibi solis rati natos, student semper ex alienis incommodis sua ut comparent commoda, conuerti in malum constat. Quémadmodũ temporibus nostris accidisse uidemus in miro hoc, & q̃ laboriosiss. modo scribendorum librorum. Nam quantum quisq; commodi ex ea re futurum sperabat, nemo est qui non perspiciat. Quantum item inde incommodi, quanta bonorum librorum pernicies, quanta ruina, & iam sit, & futura (nisi Deus prohibeat) uideatur, non queo dicere. Primum.n.in quorum artificum manus peruenerint sacra literarum monumenta, uidemus. Deinde qua literatura præditi quidam, libros omnis enarrare. commentari, corrigere audeant, scimus. Quamobrem periculum non mediocre est, ne beneficium hoc imprimendi libros a deo ĩmortali hominibus datum, ipsi, cum liceat uel infantiss. cuiq; pro animi sui libidine temere in quem uult librum grassari, in maximum maleficium conuertamus, & sanctarum literarũ perniciem. Sed de hoc alias. non.n. breui epistola opus esset, si singillatim & cumulate tractare id uelim. Illud nolo silẽtio præteriri, me, quod in me erit, pedibus, manibusq; (ut aiunt) facturum, ut laboranti rei literariæ consulatur. Quemadmodum hoc in libro fecimus, in quo plurima uulnera ope & labore nostro sanata sunt. licet multa sint prætermissa consulto, quod nõ esset satis ocii ad curandũ. qs enim in tanta operarũ, ac potius inimicorum. (Nam tot inimici, quot operæ.) uel festinatione, uel ignorantia, uel malitia aliquid mediocri etiam dignum laude queat efficere? Si diem unum, aut biduũ, triduumue ad summum mecũ uiueres studiose lector, mirum diceres, si quid a nobis bene factũ est, fieri potuisse. Sed si quo uolo tandem hoc saxum uoluero. Si potuero aliquando parere, quod iandiu & multos annos parturio, spero uolente Iesu deo optimo. maximo, unde optimum quodq; donum, & omne bonum perfectum proficiscitur, effecturũ quod cupio, ac studiosis omnibus hac nostra perlaboriosa prouincia, satis, abundeq; facturũ. Habes nunc lector amice diligenter, ac miro ordine typis nostris excusum Perotti Sypontini pontificis cornucopiæ. in quo si qd uel a nobis, uel ab ipso authore erratũ fuerit, ignoscendũ est. nobis, ob eas ipsas, quas supra diximus rationes. Authori, quia nõ ipse, sed Pyrrhus fratris filius hunc librũ ediderit. Morte.n. præuentus recognoscere non potuit suas has perdoctas, & laboriosas lucubratiões. Quare & ipse de suis latinæ linguæ commẽtariis iure dicere moriens potuisset, Emẽdaturus, si licuisset, eram. Improbe igitur faciunt quidam in alieno libro ĩgeniosi, cum in mortuos de nobis bene meritos, inuehuntur. Quin potius cum aliquo in loco dormitasse authorem, quæ humana est natura, Inueniunt, non prædicando gloriari. nõ scriptis publicare, sed taciti, ac si ipsi opus cõposuissent emendare deberent. atq; ita gratiã referre benefactori, qui q̃ maxime potuit utilis fuit, studuitq; prodesse posteritati. Vale.

Quo facili⁹ noster hic ĩueniẽdoꝝ uocabuloꝝ index intelligat, scito cariss. Lector primũ numerũ conclusum punctis, semipaginã significare. secundũ uero numerũ punctis itẽ conclusum, semipaginæ uersum. & sic tertium, si qs fuerit eiusdẽ semipaginæ uersum ostendere, donec ad & cõiunctionẽ puenias. nã primus numer⁹ post et cõiũctionẽ semipaginã oñdit. secũdus uero, semipaginæ uersum, & sic terti⁹, & q̃rt⁹ semipaginæ uersus demõstrãt, si qui fuerint. exẽpli grã. examen sic est in indice. Examẽ.36.21.25.&.281.34. hoc est semipagina trigesima sexta. uersu uigesimo primo. uersu uigesimo qnto. & semipagĩa ducẽtesima octogesima prima. uersu.34. & sic ĩ cæteris.

B

FINIS.

AD LECTOREM.

Recognito diligēter toto uolumine Cariss. Lector, errores, q alicuius momenti uisi sunt, collegi.
ut facile tu tibi librū tuum emendare possis. cæteros, si qui relicti sunt, consulto prætermisi, ratus per
faciles cognitu uel mediocriter eruditis. nec omnes impressoꝝ incuria aut festinatione factos putes,
nam multi exemplariū culpa euenerunt. quanq̄ si studiose nostrum hunc librum cum cæteris confe-
ras, in mille locis & amplius emendatum inuenies.

Semipagina.4.uersu.17.scribe fortissimus. Et semipagina.7. uersu.55.scribe ne nominari quidem di
gnus. Et.12.2.fuissem.Et.13.36.trinundino.54.duxerunt.Et.14.49.phrygiæ . Et.16.47. græci.n.φράτορας
coniunctos appellant, & φρατρίαν uocant contubernium. Et.19.19.usitor. Et.20.54.ferrugineum. Et
23.14.armariola.20.callidissimo.Et.24.18.scribe Itē.52.status. Et.33.38.heracleon.Et.35.33.pōtonibus. Et
36.31.caprifici.Et.37.19.perpendiculare.Et.41.54.æthra.Et.47.34.heptimemeris.59.ieiunum.Et.49.39.am.
Et.51.8.nominant.Et.52.46.physemeta.Et.53.3.mollis.11.crotala.Et.55.38.uteruis.52.quod est uterq; con
trarium, significatq;.Et.57.52.Ciliciæ. Et.58.22.foliis inscribit. Et.59.35.gyrum. Et.60.4.inepte.34.Idem
de strutio camelo. Et.64.1.peripetasmata.56.regienses. Et.65.53.Plautus aliqn̄ capit prodissidere.56.
quasi riuos.57. et qui irrigat. Et.66.49. et id in adolescentia uel & hoc in adolescentia. Et.67.11.ueteres
im in accusatiuo.58.quod significat.Et.68.20.uel qui aūt. Et.71.4.uiatorium.26.deprauatos mores. Et
72.2.hinc dominium.Et.73.10.immerito.Et.74.58.forma est.Et.76.49.a Cæculo. Et.79.44.decemuira-
les.46.īdoctus.īpurus.33.claudi tabernas.Et.83.40.polio uerbū.3.municeps.Et.85.34.q petasis.Et.86.14.
q̄ carinæ īuersæ, qđ ēt in Plynio erratū est.26.possent.Et.90.5.legimus.9.rehibebaṫ.Et.96.28.crassitudi
ne.Et.103.27.ozena dicta a graui.qđ ēt in Plynio erratū ē.Et.108.37.malimus.Et.121.48.ex Tyro filia sal-
monei.Et.125.33.segmentatæ uestes.Et.128.7.tabani.35.ineptum sit. Et.131.33.poplites. Et.139.19.uinctusq;
esset.54.hemiolius.Et.153.19.Et fuscæ.Et.155.14.felineis oculis. Et.157.29.rubi.31.tribuni militum . Et.158.
12.ex antidotis.Et.162.10.rubidus. Et.168.28.ὀρφανίαν Et.169.9.scarificatos ferro.34.qđ carent anima. Et
171.51.suffitio. Et.173.13. βασκαίνειν Et.174.1.aliquando orno.Et.176.11.ne te tua.Et.182.29.parua auis.51.nu
dati hebetant.Et.184.7.& tinnulam.Et.185.30.& attētio.Et.186.38.inaudirem.Et.187.21.nam ab auris.40.
maturum & mite.Et.188.8.dictator.37.ponito.39.συμπίνειν.58.ponitur tamē.Et.189.15.pauloanteq̄ hæc
facta.Et.191.25.a quo dosis datio.44.ære.55.citato non. Et.192.39.decubuisse.49.non esset.54.Ita hæc. Et
193.48.habete curā.Et.199.24.ἔξισ.40.nō quæ, sed qua pro aliqua.54.& aliunde. Et.201.3.aliquando tamē
25.nō honore.45.quodāmodo.51.quius. Et.204.43.leguleorū.Et.205.57.γόνος. Et.206.19.progenero.Et
208.35.ira animo.Et.213.20.æquinoctialis oriens dicitur.Et.214.13.& iapidis arma.Et.215.18.uolatu profe-
rat.45.qa cerastinæ. Et.216.21.dilexit Adonin Cynaræ.44.tyrida.56.Papi. Et.217.59.æditui. Et.218.2.diis
gratulaturi.5.sancte parens.Et.219.51.ab hoc quoq;. Et.220.6.a græcis.12.q̄ quæ nocent.16.exorcizationi
bus.42.exporrigi.43.qui uentrem.Et.221.59.theriaces.Et.225.31.nomē animali.Et.226.30.esitauisse. Et.228
25.muricida.Et.233.50.īsula.Et.236.46.polygonaton.Et.237.16.& in ꝑmontorio.20.a rhodiis deest, cōdi-
tum.21.in altero cornu aiace.30.respōsurus esset, cōstat drusum, Et.238.1.mō recte & uere.76.axona.flu-
men est.57.a græcis ἄξων dicitur. Et.239.40.ænearia ipsa.58.contra uibonem. Et.240.11. prisci crepas.26.
quoniam est naturalis transitus, atq; e putrescentibus. Et.241.32.Nephele. Et.242.25.qui uocantur cera-
stæ. Et.243.33.κεντεῖν.50.hirsutaq; tempe.244.1.exigui. Et.245.21.nimis fidendū.5.tuti asportent. Et.249.
7.synchesis.30.genere elocutionis.Et.251.9.ἄνθη. Et.253.11.transilientium.Et.254.6.præuertisse.58.nomē
tantum inane.Et.256.50.σαῦρος Et.257.59.complurium. Et.258.14.musæi pathicissimos. Et.259.20.suire
suis.55.hippocamptus.56.hippocampti.Et.262.38.primoribus.51.primitium torrem.Et.263.19.parcerent
58.philargyria.Et.264.11.indicauerat.Et.267.47.æthiopas.Et.268.34.geographia. Et.269.32.impium factu
36.inuenimus. Et.270.38.ortu.272.9.in therapne.35.enodes trunci.50.duplicaṫ. Et.274.13.edico. Et.277.
33.& sonticus, qui cuiq; rei nocet.Et.280.26.oui.Militat omnis.Et.281.52.placcat uel qđ.Et.284.24.iidem
sciopodes. Et.285.29.censorium probrum.41.iniuriam faciam. Et.286.6.parilia.20.legis ista. Et.287.42.
quod pluuia egeat.Et.289.13.capio capitium.Et.291.20.recuperatia.Et.294.48.maniæ dictæ.Et.296.38.pu-
bertatem.43.balneas.Et.298.19.præbitere properire.Et.30.59.millesimus quisq;. Et.301.15.adessent expe
riri immissis. Et.303.37.& adiugo.Et.306.19.incrure posteriore.Et.308.46.expellit κύων enim Canis ὄζων
olens diciṫ.54.hoc est feram.55.exasperaṫ, exulceraturq;.Et.309.58.bua uero.Et.311.19.crustumia.28.Vir.
Ignauus bubo.36.græce mamma, Et.314.14.Hinc in Gnoso urbe illum seruasse . Et.325.13. bellerophon-
tes.Et.316.2.audacia, & temeritas.14.Sed fidus a fido.Et.317.25.unde præcentio dicitur.41.proprium erat
Et.318.47.carmē bucolicū.32.amœnum dictum.319.14. iniocunda sedes.Et.321.16.missi sunt illico. Et.322.
49.tereos. Et.323.36.Luscinia. Et.324.7.lusciniæ.56.quāqđ. Et.325.5.tuscum. Et.326.19.leucantheniū, alii
earanthemida.Et.328.47.prosatietas satias.Et.329.12. quos ægipanes.33.ad coeundum.36.arsenogoni-
marem.37.Ideoq; altera a fœminis.45.duplici.Et.330.15.synchronius.Et.333.49.fanū saturno.50.habuis-
se saturnum. Et.334.13.a latio potius.15.Ipse arduus. Et.335.13.Cornelius Scipio.27.mugitus boum. Et
.338.21.Eratosthenes.42.condiloma.Et.339.22.a diripiendo. Et.340.10.At si exanimaretur, prætori.illum
autem hoc audito protinus concerpsisse. Et.341.47.appellatam. Et.342.12.quondam uinctos . Et.348.19.
e pylo.39.in Tmoli. Et.349.48.aliquando masculini.350.1.cur hæc in tempora. Et.351.20.Trisulcum.50.
carbunculatæ uuæ. Et.352.21. religionem. Et.355.7. piniferumq; caput uento.38. feracissimus.51.sem-
per infensa.Et.358.20.Malum.Et.360.35.non longe a Baiis.Et.365.46.Coturnix. Et.373.22.igitur percun-
tando.Et.375.18.leontopodion.32.cornua causantem.Et.376.13.sternuunt.27.λέκτρον.Et.379.57.transigo

Et.381.37.in'diuersum.Et.387.48.a quo deartuatum.57.quinquertiones.Et.390.11.κέρας cornu. Et.392.14. o me miserum.49.sanguinem quoq;.Et.406.35.racemos.Et.410.18.potest habere.Et.414.53.in pila tusis. Et.416.57.staphis uitis.Et.417.55.sacratius.Et.418.49.decussor incutio. Et.419.11.frequentatiuum.Et.420. 28.fusticulis pro.Et.422.1.fagutal.6.gallã.Et.424.59.tego quasi. Et.430.3.mortuus qui.4.Paulus scribit neq; natos.Et.431.25.Ἰρίβω. Et.432.42.ac patens. Et.434.31.quem incolæ.43.euyie. Et.435.50.τοῖσιν ἐπιζείδωρον.58.demessa. Et.436.59.Est,pnuba quæ nuptiis præest.Idẽ &,pnuba iuno.Et.439.5.& demptio. Et.441.12.nihil aliud apud græcos.Et.443.35.immanitatem.45.Atlantide.Et.447.15.proripio procul rapio.Et.448.13.parsimonia est'& uectis.32.subditione cadmi. Et.449.44.antiqssimis. Et.451.32.aut fessos, uulneratosue.Et.453.45.ubi tardior fluit.Et.454.21.hoc & sacrificio.24.intermitto . Et.445.37.quirites. Et.458.7.punguntur.Et 462.5.Adoptatiuus.Et.464.11.modo serium.18.proprie.39.arte direxit.40.a σκοπεῖν.Et.465.16.mirus huic,43.basiliscũ.Et.467.4.satis erat.4. Ita ut oræ. Et.469.31.dianoeas. Et.471.16.tũ multa allegauit.Et.474.38.argo naui.Et.483.11.puellam. Et.485.6.carpophorum. Et.499.12.pædores. Et 500.4.Gortyna.26.Laium.502.1.quod circulus est.59.fluxum.Et.504.45.machæra licitari.Et.506.34.quãdiu uiuã.Et.507.47.nominis.Et.510.55.protegere Et.511.39.tenasmus nõ.Et.512.6.statua. Et.513.pluris uenirent.Et.525.16.ab hæreo fit hæsito.Et.526.55.quem præpes.Et.533.42.prætoritiũ ut prætoritia.Et.535.37 uitricus enim matris meæ uir.Et.539.17.q̃ humanius.39.hanc paralysin. Et.540.55.doliolum.Et.547.59. semitritaeon. Et.548.58.nisi ego. Et.55..12.trans tyberim data ob id mutia.47.qui phaetonta facis. Et 562.23.Itẽ aenus qd'.Et.563.38.iteraneorum.49.ex una radice.40.nympheopterim.Et.568.40.& ubiq; scribe Talassionem.Et.569.45.asellum priapo.Et.570.34.inuenitur in annalibus.39.glutire.50.Garyophyllon.Et.571.18.Si Lucane.Et.571.58.quẽadmodũ.Et.575.15.ab umbris.Et.578.2.hr̃e gulam.Et.570.12.mattæ potius q̃ culcitræ.Nam culcitræ generali.Et 581.45.animalis.Et.582.29.ignes faces q;. Et.585.23.iugiter.Et.586.14.cum tacet omnis.57.sunt & alii.Et.588.47.cum erexere aures.Et.589.45.& φώνημα.Et 592.5. at præter.Et.606.36.quod ui feratur.Et.609.10.Dagnades uocant,quae uellicando.Et.610.22.fixum uideret.30.& alma.Et.613.43.fellatricis.Et.615.12.phalacra . Et.617.38.& neto frequẽtatiuum. Et.622.22. facitq; in supino mensum.38.partem dimidiam.40.dimidium auri . Et.623.6.dido meditatur.25.praepositio est quae aliquando. Et.624.26.monstrat.haec facetissima iuratio Tremellio. Et.626.5.ab imo pectore suspirationẽ.6.qui eam difficultatem patiuntur suspiriosi appellantur.8.& spiritus.halitus. Nam spiritus . alitus.anima.Et.627.38.Cynoroda appellatur.Columella scribit.Et.635.50.non.n.Iucunditatẽ. Et.636.51.multa.n.ideo pretiosa.Et.639.8.Asinium Pollionem.

Lodouicus Odaxius Patauinus Illustrissimo principi Guido Vrbini duci.S.

Ptolemæus Philadelphus,qui a rerum scriptoribus tantopere celebratur illustrissime princeps,nõ tantũ ex opulentissimo atque amplissimo regno gloriari solebat,q̃tũ ex bibliotheca illa,quã omnis generis librorum refertissimam summo tum studio,tum impensa cõstruxerat.Sciebat enim rex prudentissimus multos ante se fuisse reges,nonnullos etiam post se fore coniiciebat,qui parem aut maiorem potentiæ dignitatem consecuturi,ac longe pluribus nationibus imperaturi essent.quod uero tam copiosam,tam lautam elegantemque monumentorum supellectilem ipse comparasset,eam demum soli sibi gloriam potissimum uendicabat,quippe cuius neminem omnibus retro temporibus socium sibi participemque meminisset.Nec sane hominem fefellit opinio.præter alios enim Aegypti reges & uiuus admirationi fuit,& defunctus in mortalitatem nominis consequi meruit. Itaque ad eum ex uniuersa græcia, asiaque philosophi.poetæ.oratores.historici.ac cæteri id genus eruditissimi homines ueluti pisces ad limpidissimum uiuarium confluebant. Qui quum ab eo benigne,ac liberaliter susciperentur, uix explicari potest quantum regi de se benemerito afficerentur. quantum illi obseruantia atque honoris præsentes absentesque impertirentur,Præ cæteris autem clarissimis uiris habuit Demetrium phalerium cum philosophum tum oratorem insignem,cuius operaq̧ & industria innumerabiles ubique codices & uolumina perquisita conscribebantur,conscriptaque ex toto terrarum orbe Alexandriam deferebantur,ut ornatior indies & pretiosior bibliotheca redderetur. Hanc animi uel magnitudinem,uel elegantiam ætate nostra in Federico principe patre tuo Illustrissimo,ac sapientissimo annotauimus,qui præter rei bellicæ gloriam qua cunctos sui temporis principes,ita facile superauit,ut priscis tantum imperatoribus conferendus appareat præter arces munitissimas,ædesque magnificẽtissimas,quas plurimis in locis exædificauit,præter alias uirtutes, quæ in eo pene innumerabiles floruerunt,Bibliothecam & ipse in primis locupletissimam,& omnium quæ in Italia memorentur pulcherrimam quasi candoris & magnificẽtiæ suæ testimonium tibi reliquit.De qua nemini dubium est,quin præclarissimis ædibus præcipuum ornamẽtũ inducatur. iam uero hoc literariũ studium ita non in postremis habendũ censuit,ut doctissimos hoies semper apud se domi,forisq̧ detineret.nec unquã adeo uel pace uel bello esset occupatus,quin lectionibus fere quotidianis operam impẽderet.Qua quidem in re Iul.Cæ.& Octauiũ Augustũ imitari uidebatur, quorũ alter cũ exercitu proficiscens plurimũ lectitare, & si quo temporis momento in castris morabatur, libros accuratissime scribere solebat, Alter in Mutinensi bello rem tantam adortus semper aut legere aut scribere,quotidie etiam declamare consueuerat,quo fiebat ut alius nemo in promerẽdis ac subleuandis ingeniis patre tuo illustrissimo benignior,aut liberalior haberetur.Hinc oẽs qui se doctrina quippiã profecisse cognoscerent,huius unius beniuolẽtiã affectabant,& familiaritatẽ ambibãt,huic uni præcipue operum suorũ labores & scripta dedicabant,hunc unũ deniq̧ laudibus,& præconiis ꝓsequentes ĩmortalitati cõmendare nitebantur.Quorsum igitur hæc Guide princeps Illu.nempe ut ĩtelligas a me studium tuũ summopere laudari,quod ita ueterum imperatoꝝ institutis & patris ĩuictissimi tuĩ præsertim uestigiis insistas,ut eorum uirtutes examussim æmuleris.Nam quom rei.militaris excellẽtiam adhuc per ætatem in te desiderare non debeamus,probitatẽ tamẽ & modestiam & grauitatem quandã senilẽ in adolescentulo plurimi facimus.Huc ad te literaꝝ studia,quæ te tãtopere delectant,& linguæ utriusq̧ peritiã,ob quã ita excultus iam euasisti,ut alterũ nõ dico principẽ,sed ne priuatum quidẽ huius ætatis in tota Italia facile reperias,qui tibi eruditione ac rerũ cognitione sit cõparãdus, grãs itaq̧ tibi semper debebunt studiosissimi uiri,cum aliis de causis, tum quod hoc tempore Nicolai Perotti episcopi Sipontini cõmentarios linguæ latinæ ĩprimendos & publicãdos curaueris, qua certe in re plurimã laudẽ meo iudicio mereris, Vel quia bonarũ artiũ cupidis hoc opere diuulgato mirificã & iucunditatẽ & utilitatẽ attulisti,uel quia paternæ gloriæ,q̃tum in te fuit,pia sedulitate cõsuluisti,dum librũ illius nomini dedicatũ celeberrimũ efficiens conaris,uel quod honestissimũ huius authoris labore ab interitus periculo uendicasti,qui sane paucos post ãnos fuit iteriturus, nisi plurimis exemplaribus effigiatus hic liber in lucem per te prodiisset.At qui hanc abs te gratiã facile merebatur uir,cũ in romana Academia primarius,tum omniũ ætatis suæ doctissimoꝝ nemini secũdus, Is & cõplura alia ingenii sui monumenta nobis reliquit,in quibus passim ipse cõpositus,elegans,accuratus facilis incedit.Et hos præsertim Cornucopiæ libros,Quos linguæ latinae cõmentarios non immerito nuncupauit.In quibus quum Valeriũ Martialẽ iterpretãdũ desumpserit nõ sentẽtias modo & uocabula eorũq̧ figuras,ut reliqui solẽt,Sed historias etiã lõgius repetitas & uniuersam grãmatices rõnẽ uarie. cõcinne,luculenterq̧ cõplectitur.Vbi quãq̃ pleraq̧ friuola & uulgaria & ad instituẽdos ueluti pueros tradita uident,longe tamen plura occurunt quae doctissimoꝝ aures respuere non debeant.Ita peritis,imperitisq̧ ꝓfuturũ se pollicet. Hos autẽ cõmentarios ex dimidio absolutos, ut ipse in calce operis testatur illustrissimo principi tuo,cui erat in primis deditissimus attitulauit. Huic igitur alteri cõmentarioꝝ parti quã prae manibus habemus,supremã ipse manũ ĩposuit, quæ tamet, si unum duntaxat poetae librũ ĩterpretet,tot tamẽ ac tanta,& tã uaria cõtinet,ut aliquãto minus esse id omne qd' superest,ipse author egregie fateat. Alterã uero partẽ,cui ꝓprie cõtinuis uigiliis,& lucubrationibus insistebat,ut cõpertum habeo,morte praeuentus absoluere nõ potuit. Quicunq̧ igit' de hac recte sentiet,in illa nõ parũ amisisse se iudicabit.Quin etiã hoc op⁹ eodẽ,ut opinor casu pluribus

in locis mendosum nec recognoscere, nec castigare potuit. Quod ego proximis mensibus iussu, & auspicio tuo diligentissime lectitaui, & quoad per me fieri potuit, emendatissimum reddidi, ut quicquid legentes ex hoc labore uoluptatis, utilitatisq; percipient, totum uni tibi principi elegantissimo, eruditissimoq;, atq; optimarum disciplinarum amantissimo acceptum referent. Vale.

PYRRHI PEROTTI in cornu copiæ, siue commentarios linguæ latinæ ad illustrem principem Federicum ducem & ecclesiastici exercitus imperatorem inuictissimum, Procemium.

Moriens olim. P. Maro poeta optimus maximus, librum æneidos, quē tum forte in manibus habebat, testamento cremandum reliquit, indignum opinor existimans opus inperfectum, & cui nondum suprema manus imposita foret, ad posteros peruenire. Durum id atq; difficile uisum diuo Octauio fuit. Hinc enim supremæ uoluntati parere iusq; fasque suadebant, illinc commiseratio quædam tot laborum uigiliarumque & communis iactura, ne id faceret hortabatur. Tandem uero pietati potius in diuinum uatem ac commodo posteritatis, quam legum seueritati indulgēdum ratus, in hæc uerba prorupit, Frangatur potius legum ueneranda potestas, Quam tot congestos, noctesque diesq; labores Hauserit una dies, uiuat Maro doctus ubiq;. Ingratusq; sibi studiorumq; inuidus orbi. Laudetur. uigeat. placeat. relegatur. ametur. Idem mihi nunc usu uenit Federice imperator. Nam cum iam supra quintū annum Pomponius Fortunatus uir sæculo nostro doctissimus, & Romanæ academiæ princeps, ac pleriq; alii studiosi uiri Nicolaum Perottū Siponti Pontificē patruū meū hortati essent, Vt. M. Valerium Martialem optimum quidem poetam, sed uitio librariorum infinitis pene erroribus plenum pro communi studiosorum utilitate emendandum suscipere aggressus est. ille hanc prouinciam libens, & corollarium addidit. Etenim lepidissimum poetam nō modo emendauit, sed etiā interpretatus est. In qua re haud facile dictu esset, quos sustinuerit labores, quot noctes insomnes duxerit, quot græcorum simul, ac latinorū omni disciplinarum genere uolumina euoluerit, tum propter multarum rerum, ac reconditarum in hoc poeta uarietatem, quarū etiam uocabula uix aut nullo modo intelligi poterant, tum propter magnitudinem errorum, quos emendare fere supra uires hominis fuit, tum uero in primis, quod nō est in eo opere communem interpretum morem secutus. Sed ita hunc poetam exposuit, ut ne uerbum quidem reliquerit intactum, uisusque plane fuerit non unum poetam, sed uniuersam linguam latinam uelle interpretari. Omnem tamen difficultatem superauit studium & diligentia hominis, quique omnia uincit improbus labor, talemque post tot epotas lucubrationum fuligines hunc poetam reddidit, ut qui supra octingentos annos a nemine fuerat intellectus, iam ab adolescentibus quoque uel mediocriter eruditis possit intelligi. Verum nullis unquam precibus, nullis amicorum illecebris, quin etiam nullis conuitiis adduci potuit, ut lucubrationes suas in lucem proferret, emendari, duntaxat a suo cæteros codices passus est, plura etiam loca cognitu difficilia quærentibus aperuit, ædere commentarios noluit. Cuius consilii sui rationes afferebat huiusmodi. Si opus æderet, non defuturos qui se reprehenderent, quod iam & ætate grandior & dignitate pontifex ad studia poetarum, a quibus ante uigesimū annum sese ad cælestem philosophiam transtulerat, nunc temere uideretur reuersus. tum multa esse apud hunc poetā uulgi iudicio obscœna, quæ interpretari pontificem indecens putaretur, Quando quidem sunt non nulli qui legere etiam Martialem nepharium censent. Ad hæc non eo animo scriptos a se commentarios, ut proferrentur in lucem, sed sua causa duntaxat, ut quæ tanto studio labore uigiliis inuestigauerat, quotiens opus esset haberet in promptu, Iccirco non modo hinc atque hinc plenos esse totius sui codicis margines, sed multa quoque a se seorsum non breuiter & carptim, ut interpretum mos est, uerū longe diffuseque conscripta sæpe etiam ex libris authorum, qui græce latineq; scripserunt, fere ad uerbum sumpta, quæ si ædi oporteret, in grande nimis uolumen opus excresceret, nec tam unius poetæ quam totius linguæ latinæ interpretatio uideri posset. Non deerant autem qui eas ratiōes ita infringerent, nequaquam turpe esse pontifici emendare, atque iterpretari eum librum, quem non puduit sanctissimum Hieronymum non modo lectitare, sed etiam testimonio eius plerunque inter sacras literas uti. Contēnendum præterea uulgi iudicium, cuius mos est damnare quæ nescit. Nihil apud hunc poetam esse non religiosum, & sanctum reprehendi ab eo obscœnitate quadam uerborū uitia, non laudari, ut mos eorū est, qui hodieq; in templis cōcionantes, quos uulgo prædicatores uocant, Quod si hunc legere nephandum sit, certe nō minus illos audire. Neminem profecto non modo ex poetis, sed ex omnibus latinæ linguæ authoribus eligi potuisse, in quo tāta esset & uocabulorum, & sententiarum, & rerum omnium copia, tanta ubertas, tāta uarietas. Postremo breuitatem tantum ibi custodiendam esse, ubi causa postulat. Alioquin præuaricationem esse transire, quæ necessaria & utilia sunt, aut, quæ inculcare, infigere, repetere oportet, cursim breuiterq; attingere. Cōmētarios huiusmodi eo meliores esse, quo longiores, ut inter Demosthenis & M. Tullii orationes eæ feruntur optimæ esse, quæ maximæ. Ob id uero in primis expeti quod non modo multarum rerū cognitionē habeant, sed plane omnē latinā linguā cōprehendere uideant. nec propterea minus probandos, si qua in iis ex aliis ꝓbatissimis authorib⁹ sumpta sunt. Quādo quidē optimi quiq; scriptores idē fecere, Ita

deniq; diſpoſitos eſſe atq; ordinatos, ut non ſit neceſſe aliquos perlegere, ſed tãtum quiſq; ex iis quæ-
rere poſſit, quantum concupierit. & quod quiſq; quæſierit, facile inuenire. illud etiam pleriq; adde-
bant, niſi commentarios æderet, exiſtimaturos omnes, uel non recti eum eſſe iudicii, uel ĩuidere glo
riæ ſuæ. inuidere præſentium poſteriorumq; utilitati. At ſurdo fabula canebatur. Inter hæc plerique
adoleſcentes ardentiſſimo mecum amore cõiuncti certatim me adeunt. alii diſſimulanter, & furtim,
alii ſimpliciter libereq; hortantes, ne amplius tot hominum deſideria protrahi ſinerem, æderem ipſe
commentarios uel uolente patruo uel inuito, audiſſe ſe a præceptoribus ſuis nihil fieri aut ſtudioſis
utilius, aut eruditis gratius, aut latinæ linguæ commodius poſſe, Si tantum a me beneficium conſe-
quantur, omnes mihi obnoxios perpetuo futuros. Vix poſſem exprimere quo ſtatim ardore flagra-
uerim id opus ædendi. Subreptis itaque mox ex bibliotheca patrui commentariis cœpi clam legere
quæ notauerat, ubi quantum dii boni rerum, quantum uerborum, quãtum uetuſtatis, quæ interpre-
tationes uocabulorum, quæ explicatio elegantiæ, ac proprietatis latinæ linguæ, quæ fabularum mo
numenta, quæ lumina hiſtoriarum, quæ dignitas exemplorum, atq; maieſtas. Certe non liber mihi,
ſed theſaurus quidam uiſus eſt optimarum in omni genere rerum ac reconditarum. Hinc gramma-
tici, hinc Rhetores, hinc poetae, hinc Dialectici. hinc earũ artium, quas liberales uocãt, ſtudioſi, hinc
Medici, hinc Philoſophi, hinc Ciuilis ac pontificii iuris antiſtites, hinc rei militaris Periti, hinc Agri-
colae, hinc Pictores, hinc Architecti, hinc fabri omnes, atque opifices multa & pene infinita haurire
poſſunt eorũ ſtudiis neceſſaria, & ita neceſſaria, ut affirmare auſim plurima eos niſi haec legerint, ad
ipſorum diſciplinas, arteſque maxime pertinentia ignoraturos, ne dicam in multis, ut nunc faciunt,
permanſuros erroribus, quos ſi hac legerint, aliquãdo recognoſcẽt, & hoc opus nõ unius poetæ, ſed
omnium latinorum authorum commẽtarios iure optimo dici poſſe intelligent. Non potui patruũ
meum tacitus non damnare, quod in tanto conſenſu honeſtiſſima rogantium durum ſe potius ne-
gando, quam conſtantem oſtenderet. Et quod Diuus Auguſtus fecerat in uerba illa prorupi. Tam ſa
crum ſoluetur opus, tot bella, tot enſes, In cineres dabit hora nocens, & perfidus error. Quid plura,
Accinxi me ſtatim operi, & quanto potui ſtudio labore uigilantia ab illo, ubicunq; notata excerpſi,
in ordinemque redegi. Nihil autem fere de meo addidi præterquam quod loca quædam, quæ ille
quoniam impuritate quadam atque obſcœnitate uerborum caſtis ac pudicis auribus execrabilia ui-
derentur, curſim breuiterque tetigerit, ipſe latius expoſui, nihil tam fœdum eſſe exiſtimans, quod nõ
turpiſſimum ſit ignorare. Ita præterea opus digeſſi, ut ſi quis ſola huius poetae interpretatione con-
tentus eſſe uelit, deterreri libri magnitudine non poſſit. habent enim ſingula quaeque epigrammata
ſententiam ſuam in principio ſummatim expreſſam. Deinde ubi rubrae ſunt ac grandiuſculae lite-
rae, uis uocabuli, ſiue ſubula, ſiue hiſtoria ad cognitionem auctoris neceſſaria ſuccincte oſtenditur,
quibus ii qui praeter intellectum poetae nihil optabunt, poterunt eſſe contenti. De caeteris uero tan
tum ſumere cuiqne fas erit, quantum uolet, cum in fine operis, quid ſingulis libris contineatur ſerua
to literarum' ordine ueluti quibuſdam tabellis mirifice ſit expreſſum. Properantem autem me tam
expetitum ac deſideratum opus emittere, illud magis ac magis accendit atque inflãmat, quod neſcio
quem uiliſſimum paedagogum non puduit nuper, ut eſt omnium impudentiſſimus, pleraſque ſen-
tentias e ſacrario patrui mei ſumptas (hunc enim humaniſſime ſemper omnibus expoſitũ adire fre-
quens diſcendi gratia ſolebat) tanquam ſuas promere, & tam praeclaris inuentis impudẽtiſſime glo
riari. Nullum enim ultionis genus in hanc beluam accomodatius fore exiſtimo, quam ut omnes hac
noſtra aeditione illius furta uel potius ſacrilegia recognoſcant, & hominis temeritatẽ, ſcelus, ingra-
titudinemque condemnent. Recognoſci autem furta facillime poterunt ex errorum multitudine,
cuius commentarii eius undique ſcatent, quorum bonam partem patruus meus duobus epiſtolarũ
Romanarum. ſ. ac Peruſinarum praeclaris uoluminibus oſtendit. Quis enim ita deſipiat, ut auctorẽ
alicuius præclarae ſententiæ exiſtimaturus ſit eum, quem tam frequenter ac pueriliter errare labique
cognoſcat. Cum ipſe quoq;, quod omnium miſerrimum eſt, negare non poterit, quod erit turpiſſi
mum fateri. Nec uero me ab hac aedendi auiditate deterret, quod grauiter atq; ĩdigne hoc laturum
patruum meum ſimile ueri uideatur, Neq; enim recuſo ſi ita res ferat, pœnas luere ad honeſtiſſimum
factum, & ſubire optimi Pontificis qualencunq; indignationem malo, quam aut hanc iniuriam fa-
cere lucubrationibus eius, ut diutius in tenebris iaceant, aut hanc gloriam relinquere ſordidiſſimo
paedagogo, ut aliorum inuenta ſibi aſcribat, aut tot eruditorum hominũ preces. deſideria. uota con
temnere, ne dicam perpetuum poſteritati damnum inferre. Sed ĩueniſſe me modum opinor, quo pa
trui ĩdignationem euitare facile poſſim. Nam quum te Federice princeps unum ex iis eſſe cognoue-
rim, qui hanc cõmentariorũ æditionẽ maxime cõcupierunt, ſtatui hoc opus tuo ſacratiſſimo nomi
ni dedicare, cuius ille uirtuti atq; auctoritati tantũ tribuit, ut te iſtar numinis habeat. colat. ueneretur.
Feret certe æquo animo patruus me abs te benigne ĩuitatum lucubratiões ſuas tibi uni feciſſe cõmu-
nes. Tuo uero nutu prodiiſſe in lucem, & in eruditorũ tandem manus deſcendiſſe pro ſua in te obſer
uantia iraſci nõ poterit, aut ſi poterit, nolet. En igit' librum ipſum, quem cornu copiæ ſiue linguæ lati
næ cõmentarios inſcripſi, tibi princeps ĩuictiſſime mitto, ut tuo iuſſu auſpiciiſq; ædat', ob id certe fœ
lix futurus, quod te auctore tot eruditi homines ipſum læti alacreſq; excipient. complectent'. oſcula-
bunt', & certatim laudibus cumulabunt. Sed ob id lõge fœlicior, quod tu omnium primus accipies,
& in iſtud tuum dignum diis palatium. digná principe uictore gentium ſedem induces, ubi quum

omnia cernet marmore argento auroque nitentia,& in bibliotheca illa pulcherrima collocabitur. quanquã mutus ſit,& anima carens,mirifice tamen ſentire lætarique uidebitur. Legetur aliquando abs te in quo uirtutes omnes uigent, quæ deſiderari in principe poſſent. experietur humanitatem, clementiam.benignitatem.continentiam tuam.contemplabitur tecum porticus.ædes.delubra tanto ſumptu.arte.pulchritudineq; ſurgentia.admirabitur in te ciuilium ſimul ac multaꝝ rerum uſum. audiet res domi ac foris geſtas.uictorias omnium opinione maiores.ſtratagemata. gloriam.triumphos,quæ iiſdem, quibus ſolis curſus terminus,cõtinentur. Admirabitur in te diuinam illam corporis proceritatem.membrorum robur eximium.uenerãdam oris dignitatem.ætatis maturam grauitatem.diuinam quandam maieſtatem cum humanitate coniunctam.totum præterea talem,qualem eſſe oportebat eum principem,quem nuper pontifex maximus & uniuerſus Senatus omnium rerũ ſuarum & totius eccleſiaſtici imperii ducem,moderatoremq; conſtituit. Tuorum præterea ſtudiorũ atq; ſermonum comes erit & particeps. Videbit atq; intelliget quem honorem dicẽdi magiſtris, quã dignationem ſapientiæ doctoribus habeas,ut ſub te uno ſpiritum & ſanguinem & patriam bonarũ artium ſtudia receperint.quæ ante hac natali ſolo priuata & perpetuo exilio damnata uidebantur. O fœlix atq; iterum fœlix liber. Sed utinã mihi Federice princeps una cum ſuauiſſimo patruo meo fœlicitate iſta perfrui aliquando liceret. Vale princeps mitiſſime.

BREVIS COMMEMORATIO VITAE.M.VALERII MARTIALIS.

Valerius Martialis in Hiſpania Bilbili nobili Celtiberiæ oppido natus eſt, patre Frontone,matre Flacilla. Venit ad urbem Romam ſtudiorum gratia,tenuiq; ſupellectile contentus,in literis duntaxat uerſatus eſt.Scripſit librum Epigrammaton,ut laudaret honeſta,hortaretur homines ad uirtutem,& uitia ſui temporis notaret,quod admixtis ſemper ſalibus,& fere cum riſu facit,ut mos eſt ſcribentium Epigrammata,hoc enim a Satyris differunt,ꝙ illi uitia tantum carpunt, hi etiam honeſta laudant,& ad uirtutem hortantur.Illi graui atq; aſpera oratione ſtomacho ſemper pleni, hi blando ſermone atq; iucundo ſcelera ſuorum temporum notant. Illi longo plerunq; lemmate, & uerborũ copia id faciunt,hi carptim & breui ſermone atq; collecto.Vnde hæc Epigrãmata hoc eſt inſcriptiones dicuntur.Illi in perſonis etiam propriis nominibus inuehunt,hi fingunt noua nomina,propriis parcunt, quod de ſe hic poeta teſtat dũ inquit.Hunc ſeruare modũ noſtri nouere libelli Parcere perſonis,dicere de uitiis.Exceſſit facundia,acumine,copia,ſuauitate, ſalibus omnes, qui ante & poſt eũ carmina ſcripſere.Laudat ſimul atq; reprehendit acriter & ardenter,nec minus polite & ornate. Habet uelut innumerato ſentẽtias aptas ſemper & crebras,grauem & decoram ſtructuram,ſonantia uerba & antiqua,quædam ipſe fingit aptiſſime. Sunt plerunq; i ſermone eius latẽtes aculei. Suſpenſum etiam aliquando lectorem relinquit,& aliquid uult illum augurari potius q̃ legere.tanta præterea in eo,copia,tanta rerum uarietas eſt atq; cognitio,quantam apud nullum uel græcum uel latinum auctorem eſſe contenderim.Floruit temporibus Domitiani Neruæ & Traiani,quibus uariis modis in hoc opere aſſentatur,idq; ea ratione facit,ut per ea quæ in iis eſſe commemorat,quales & ipſi & cæteri principes eſſe debeant,oſtẽdat.Hinc ſæpe ædificia,porticus,templa,uenationes,ludos,ſtratagemata imperatorum,aliorumq; uirorum,ac mulierum cõmemorat.Et enim mos apud ueteres fuit. quoniam monere ſimpliciter principes periculoſum uidebatur,per ironiam eos, hoc eſt aſſentando docere.Sic omnia huius poetæ epigrammata aut bona ſunt,in quibus uidelicet ſimpliciter, atq; aperte ad uirtutem hortatur,aut mediocria,in quibus ea laudat,quæ turpia non ſunt,ſed aliquid habent honeſti,aut mala in quibus uitia hominum carpit obſcœnis uerbis & turpibus.Hoc eſt quod poeta ip̄e ad Auitum libro primo ſcribit. Sunt bona,ſunt quædam mediocria,ſunt mala plura,quæ legis, hic aliter non fit Auite liber. Amicos habuit Plynium ſecundum oratorem,Stellamq;, & Silium poetas ad quos ſæpenumero ſcribit.Publicis quoq; honotibus functus eſt,donatus equeſtri dignitate,prætura,& iure trium liberorum.Ingraueſcẽte demum ætate,tædio urbanarum rerum affectus,in Hiſpaniam rediit.Obiit in natali ſolo inter ſuos magno doctorum omnium mœrore præſertim Plynii, cuius epiſtola extat,in qua audiſſe ſcribit Matialem deceſſiſſe,idq; moleſte ferre, quia uir erat ingenioſus,acutus,& qui plurimum inſcribendo ſalis haberet & fellis,nec candoris minus.Librum hunc epigrammaton eo ordine ſcripſit,quo in præſentia legitur,primis epigrammatibus exceptis in quibus ſpectacula,& ludos ſui temporis deſcribit.Hæc in antiquis codicibus non reperiuntur, haud tamen dubium eſt Martialis eſſe.

Nicolai Perotti Cornucopiæ, siue Commentarioꝝ linguæ latinæ ad illustriss. Principem Federicum urbini ducem, & ecclesiastici exercitus Imperatorem inuictiss. liber primus.

DE AMPHITHEATRO EPIGRAMMA PRIMVM.

b

ARBARA PYRAMIDVM. Blādit domitiano quod amphitheatrum eius præclara totius orbis ædificia operis magnitudine supet. BARBARA. Fera inculta moribus. Barbari ab initio dicti sunt factitio noie, qui dure, atq; aspere loquebant. quēadmodū Blesos ēt balbosq; dicim⁹, qui lingua impediti sunt. unde balbutire est cū quadā linguæ confusiōe trepidare. Cicero, me quidē auctore ēt peripatetici, ueteresq; academici balbutire aliqn̄ desinant. metellū pontificē adeo impedite, ac balbutientis linguæ fuisse tradunt, ut multis mensibus fatigatus tortusq; fuerit, dum meditaꝭ in dedicanda æd' opifere dicere. simus qppe (ut Strabo inquit) ad confingenda cognata rebus uocabula ingeniosi, q̄lia sunt murmur. clangor. strepitus. crepitus & similia. sed quēadmodū ex iis multa iā proprie proferunꝭ, ita hoc uocabulū Barbarus q̄uis a principio eū tantū significaret, qui crasse loquebatur. nūc tn̄ ad eos oēs translatū est, qui nō sint græci, aut latini, quod ii mitiorē linguā habēāt, ac magis cultā. quinetiā inter hos siqs nō recte ꝓferat barbare loqui diciꝭ. unde fit barbarismus, qui definiꝭ una pars orationis enunciatione, uel scripto corrupta, & a poetis metaplasmus uocaꝭ. differtq; a solœcismo, qui ab Asinio capitone definitur impar, & inconueniens cōpositura partiū orationis. a nostris imparilitas. a uetustioribus latinis striblig o dicebaꝭ a uersura, & prauitate tortuosæ oratiōis, tanq̄ streb ligo quædā. siquidem στρεβλῶ apud græcos torqueo ac deprauo significat. unde & striblita appellata est, qđ in circuitu ad restis modū torqueretur, hoc solū differens a placenta, qđ sine melle coquebaꝭ & feruētissima edi solebat. Martialis circūlata diu mensis striblita secūdis, urebat nimio sæua calore manus. Plautus, dū ludi fiūt in popinā pedissequi irruptionē facite. nūc dū occasio est, nunc dū striblitæ æstuāt, occurite. ueteres & latini & græci nō solœcismū barbarismūq; dixerūt, sed βάρβαρον, σόλοικόν τε, hoc ē barbarū ac solœcū. solœci āt nomē a solone deductū Laertius diogenes testaꝭ, qui cū in Cilicia urbē a suo noīe solœ condidisset, pauci ex atheniensibus, quos in ea reliquit, nō multo interiecto tpe, corrupto patrio sermone incōuenienti partiū structura loq cœperūt. quaꝓpter qui eo uitio aliqn̄ uterētur dicti sunt σολοικίζειν, hoc est solœcissare. a poetis solœcismus pro errore metaphorice capitur. Iuuena. solœcismū liceat fecisse marito. Martia. sæpe solœcismū mētula nostra facit. maiores nostri non barbare, sed rustice loqui dicebāt. quapp barbarismi uocabulo nemo ante augusti ætatē usus fuit. græci a principio oīs hoīes se solis exceptis barbaros dici uoluere. per metaphoram quoq; barbari dicuntur illitterati. malis morib⁹. feri. crudeles. a barbaro fit barbaricus eiusdem pene significationis. Apuleius, feris ac barbaricis moribus. & barbaries. inciuilitas. incultus. feritas. & barbaricū neutro genere, clamor exercitus, quod eo uociferandi genere barbari utanꝭ. stulte quidam barbā hinc deductā putāt, qđ eā barbari prælongā ferre consueuerunt. barba enim primogeniū nomen est, & tā de hoībus q̄ de brutis, atq; ēt inaīatis utroq; numero dicitur. nā qđ scribit Seruius, barbam hoium, barbas brutoꝝ esse falsum est. Ply. hircoꝝ si mulceaꝭ barba mitior est. eadē præcisa non abire eos tradūt in alienū gregē. idē, pisces, qui mulli dicunꝭ barba gemina insigniunꝭ īferiori labro. idē tragopogus dicta, qđ barbulas habeat ad hirciæ barbæ similitudinē. hæc herba est, q̄ in acetariis utimur, uulgo barbāpetræ appellāt. in gallia trāspadana barbula hircina diciꝭ ad græcorū similitudinē τράγος quippe hircus ē, πώγων barba alii hanc comē uocāt a comæ similitudine, q꜓ folia in circuitū spargat, alii scandicē. unde p io. cū Aristophanes eurypidi poetæ obiecit, qđ mater eius ne olus quidem legitimū uenditasset, sed scandicē. a barba barbatus dicitur, & contrariū eius imberbis. barbitos quoq; non a barbaro deducitur, licet barbarū hoc est peregrinū uocabulū sit. significat āt maiorē lyrā organo similem sono. quidam latiorē ptē lyræ esse existimāt, & tā fœminino genere, q̄ neutro reperiꝭ. Ouidius, nō facit ad lachrymas barbitos ulla meas. Horatius. age dic latine barbite carmē. idē lesboum refugit tendere barbiton. MEMPHIS. Ordo est. barbara mēphis sileat. miracula pyramidū. mēphis ægyptioꝝ regia est ab Ogdoo rege ædificata, cuius filia mēphis ei nomen dedit, cū qua nilus cōcubuit sub imagine tauri. ab hoc fit memphiticus adiectiuū. Martialis. dat chartis agiles calamos mēphitica tellus. & memphitis. Ogdous autem prius cognominatus est Vohereus, ut Diodorus siculus testaꝭ. SILEAT. Taceat, nō amplius laudet. silere tacere ē, fictū uerbū ab S littera, quæ nota silentii est. unde in ludis litterariis, publicisq; cōuentibus dum uolunt silentiū indicere S litterā q̄si sibilando ꝓnunciant, a quo sibilū qdā deductū existimāt. & sibilare, quod ueteres ēt sifilare dixerūt, & ē cōtumeliosa significatio uocis, unde exsibilare

siue exifilare aliquē dicimur, dū populari & tumultuaria sibilatione eū expellimus, sicut explodere, dū eum fugani⁹ cū plausu. Cicero, histrio si paulum se moueat extra numerum, aut si uersus pronunciatus ē una syllaba breuior, aut longior. exibilatur atq; exploditur, qđ ī litterariis ludis hac tempestate frequētissime fieri uidemus. quidā siphilare a græco deductū putant græci. n. σίφλον cōtumeliā noīant. & quā nos dicimus exibilationē. & σιφλώζειν dicunt explodere, atq; deridere. equidem factitia hæc uocabula esse arbitror. nā plaudere siue plodere est manibꝰ pulsare & strepitū facere, qđ uel lætitiæ uel derisiōis cā fieri solet, a quo explodere est nō simpliciter eiicere, sed manibus cū sono pulsantibus e domo. schola. theatro, aut alio conuentu eiicere. Cicero, quādo pyrrhonis. Aristonis. erilli iāpridē explosa snīa est. ueteres sibū uocabant callidum & acutū. a sileo silentiū deriuat᷑, qđ taciturnitatē significat. unde silentiū noctis pro nocte intempesta ponit᷑, quā alii concubiū. alii conticiniū nūcupāt. & silenta loca, ī quib⁹ siletur. & silex secundū quosdam, quod saxi genus est. quia silētem intra se ignem habeat, qui attritu aut percussu excitetur. silicē tenere in manu solebant iuraturi per iouē hæc uerba dicentes, si sciens fallo, qui me despicit salua urbe arceq;, is me eiiciat, ubi hunc ego lapidem. ab hoc siliceū dicitur, quicqd ex silice est. Virg. spē gregis ah silice in nuda cōnixa reliquit. & siliceriū de cui⁹ significatione diuersi diuersa sentiūt. Pōpeius, genus farciminis esse scribit, quo familia a fletu in luctu purgabat᷑. dictum silicernium, quia cuius noīe instituebatur ea res, is iam silentium cerneret. Cecilius, credidi me silicernium eius esse esurum. donatus, silicernium inquit cœna est, quæ infertur diis manibus, uel qđ eam silentes cernant umbræ, uel quod qui hæc īferūt, cernāt, neq; degustent. nam de iis quæ libantur inferis, quisquis ederit aut biberit, funestatur. hinc Terentius in adelphis appellat senem silicerniū, qui iāiā silentibus umbris cernendus sit. alii silicernium nomen fictum a terētio existimarūt, ꝓ sene, qđ incuruitate silices spectet. qui recte sentiunt, silicerniū affirmāt funebre conuiuiū esse, qđ apud ueteres exiberi senibus solebat dictū, qđ cū silentio edentes cernerentur, uel propter defuncti memoriā, uel quod cogitarent se mox illum secutoros, quapp abeuntes e cōuiuio ueluti se amplius nō uisuri, mutuo se salutabant. Varro, funus executi laude ad sepulchrū antiquo more silicernium confecimus, idest cōuiuium, in quo pransi discedētes dicimus aliis alii uale. silicerniū ergo Terētius senem uocat, atq; decrepitū, hoc est dignū, uel cui silicerniū fiat, uel qui ad silicerniū uocet᷑. alibi capularem senē noīat, q̄si mox capulo efferendū. Plautus acherōtiū, acherōtius senex uetus, decrepit⁹. quidā silatū quoq; a silendo dictū putant, sed falsum est. silatum. n. a sili deriuatur. sile āt herba est, quam alio noīe seselin uocāt, cuius uel radice uel semine uinū cōdiebant, qđ ante meridiē sumere mos erat. propterea silatū antiq dixere, qđ nūc iētaculū dicimus. nec a silendo silus deducitur, nec silones, sed silus primogeniū ē, significatq; nasum sursum uersum, & adūcū. unde galeæ quoq; a similitudine silæ appellatæ sunt, quēadmodū simus uocat᷑, qui pressis est naribus a quo simias qdā noīatas putāt, & masculino genere simios, q̄uis alii q̄si mimias dictas uelint, hoc est imitatrices μιμοῦμαι enī apud græcos imitor est. & græci σιμὸν simū dicūt, usurpatq; id uerbum frequenter Hesiodus de apibus. Virgilius capellas simas uocat. dum tenera attondent simæ uirgulta capellæ. silones uero dicti sunt a silono quodā, quē hirsutis super ciliis fuisse tradūt, sunt āt silones q ꝓminentia habent supcilia. siliquæ quoq; primogeniū uocabulum est. sunt hæ foliculi leguminū. Virg. grādior ut fœtus siliquis fallacibus esset. itē fructus arboris, quā græci Cerauniā, q̄dā ficū ægyptiā noīant, & arbor ipsa siliq̄ appellat᷑ ꝑdulcis ē, & cortex ipse mādit᷑. digitorū hoīs longitudinē habēt, latitudinē uero pollicarē. & nōnunq̄ falcatæ sunt. a siliq̄ fit siliquor uerbū, qđ ē siliquas facio. Ply. inter oēs āt cōstat nihil eē utilius lupini segete priusq̄ siliquet᷑ aratro uel bidētibus uersa. nō defuerūt ēt q silentiū a græcis sumptū existimauerint quibusdam litteris cōmutatis, hi enim σιγὴν silentium dicunt, & σιγῶ sileo. unde sigæum troiæ promontoriū appellatum est pp herculis taciturnitatem. hic enim quia prohibitus hospicio fuerat, simulauit abscessum, moxq; per silentium aduersus troiā ueniens eā cepit.

MIRACVLA PYRAMIDVM. Admiratione, ac stupore dignas pyramides pp earum. s. magnitudinem. tam altæ enim quædam fuisse in ægypto traduntur, ut magna oīum admiratio fuerit, qua rōne in tantā altitudinē subuecta sint cementa. unam ex iis, quæ ex arabicis lapidicinis cōstabat a trecētis sexaginta hoīum millibus annorū uiginti spacio constructam prodiderunt, & in raphanos, alliū. & cepas, quibus operarii uescerent᷑ mille octingēta talenta erogata. neq; aliā ædificandarū pyramidū rationē fuisse, q̄ regū ægypti in erogandis pecuniis stultam ostentationē, siue ne pecuniā successoribus relinquendo īsidiādi sibi cām ꝑberēt, seu ne plebs esset ociosa. tres āt iter memphim & deltā pyramides fuisse cōstat, quarū duæ inter septem orbis spectacula numerant᷑. tertia minor est, licet impēsa maior. medietas inferior ex nigro lapide cōstat, quo mortaria fiūt. hæc dr̄ meretricis sepulchrū fuisse ab amātib⁹ factū, quā sapho doricā uocat frīs sui caraxi amicā, dū e lesbo uinū ad naucratē cōportaret. alii rhodopen noīant, cuius cū lauaret᷑, alterū calceū aquila rapuit, & in gremiū regis iura mēphi dātis dimisit. rex ad

miratus

mĩrat⁹ perquiri mulierẽ iuſſit, inuentã duxit uxorem. defunctæ poſtea ædificata pyramis fuit. pyramides ſunt moles maximæ ita cõſtructæ, ut e lato in acutum tendant, q̃les romæ adhuc extãt duæ iã uetuſtate fatiſcẽtes. dictæ, uel qđ flãmarũ ſimilitudinẽ habẽt. græci.n. πῦρ ignem uocãt, uel a lapide pyropœcilo, ex quo ſæpe ædificabantur. hic & thebaicus uocatur ab ignea quadã uarietate pyropœcilos dictus, a græcis.n. πῦρ ignis dicitur ποικίλοσ uari⁹. pyramidẽ noſtri metã uocãt, qđ termini agroꝝ, qui a metiẽdo hoc ẽ mẽſurãdo metæ dicunť, forma pyramidũ ædificari ſolẽt, atq; ea figura pyramidalis uocatur. quãuis Paulus iuriſcõſultus metam eſſe dicit partẽ molis inferiorẽ, & catillũ ſuperiorẽ. differũt pyramides ab obeliſcis, qđ hi trabes ſunt lapidei lõge pyramidibus minores, ſolis numini ſacrati pp qđ ad radiorũ ſimilitudinẽ fiebãt. apud ægyptios nomẽ habẽt a radio. & plane talis eſt radii forma, dũ p feneſtrã ĩtrat. græci a ueru ſimilitudine ei nomẽ ĩpoſuere, apud quos ὀβελος ueru ẽ, atq; ei⁹ diminutiuum ẽ ὀβελίσκοσ. ueru a noſtris a uerſando deducitur, ut Varro affirmat, ſignificatq; nõ mõ inſtrumentũ, quo cibi aſſantur, ſed ẽt telũ ad eius ſimilitudinẽ factũ. Vir. & tereti pugnãt mucrone, uerūq; ſabello. unde ueruta pila dicũtur, quæ uerua habent præfixa. & ueruculum ab eo deducitur, quaſi puũ ueru. inſtrumentũ eſt, quo fabri e ferro utunť. Ply. ſpuma ex argẽto ſublata ueruculis ferreis, atq; in ipſa flãma cõuoluitur ueruculo, ut ſit modici põderis. a pyr ẽt græca uoce ignẽ ſignificãte pyræus deducť, ſic.n. uocitatus ẽ atheniẽſiũ portus ab aduentantiũ peregrinorũ multitudine ſp feruens, uel a pyræo ꝓmontorio (ut qdã ſentiũt) qđ radiis ſolis exuritur. & pyralis uermis ĩ igne uiuẽs, de quo inferius dicemus. & pyramus ꝓpriũ nomen, adoleſcens mẽphiticus fuit, q thyſbes amore ardens ſeipſũ interemit. itẽ eſt hoc nomine flumẽ inſtar nili limũ deferens, qđ magnã ciliciæ ptẽ adiecit, de quo extat illđ oraculũ. tũc erit undiſon⁹ late cũ pyramus olim littora pfundens cyprũ labetur in almã. in mediis qppe catoniæ cãpis nauigabilis deferť, & p anguſtias tauri ĩ ciliciã elabẽs ad oppoſitũ huic, & cypro trãſitũ erũpit. & pyrene mõs hiſpaniæ a crebris fulminũ ignibus, unde pyrenæus deducť, qppe pyrenæi montes uocitanť, q in hiſpania a pyrene ortũ habẽtes in galliã ꝓtenduntť uſq; ad alpes. item pyrenæus propriũ nomẽ. & pyrodes cilicis filius, qui prim⁹ e ſilice excuſſiſſe ignem dicitur, quẽadmodũ aſſeruaſſe in ferula prometheus. & pyrous nomẽ unius ex ſolis equis quaſi ardẽs, quẽadmodũ alius Aethon uocitatus eſt ἀπὸ τοῦ αἴθω cremo. Alius phlegon παρὰ τοῦ φλέγω ardeo, nam alius a lumine eous apellatus eſt, qđ mane aſſurgens orbẽ illuminet, ἕωσ enim græce lux ẽ, unde ἑωσφοροσ lucifer dicitur, ꝓ quo nos eoum dicimus. & pyrgus turris, qđ fulgureis ignibus feriri turres cõſueuerunt, a cuius ſimilitudine pyrgus ẽt uaſis genus dicitur quo iactari tali cõſueuerunt, latine turricula dicitur, de qua Martialis, quærit cõpoſitos manus improba mittere talos ſi per me miſit nil niſi uota facit. apyrgus quẽ turrim ſignificat, pyrgũ dictũ eſt nobiliſſimũ tuſciæ caſtellũ eo tpe quo tyrrheni pyraticã exercebant. ſiquidem pyratæ dicuntur, qui maria latrociniis infeſtãt, unde ars ipſa pyratica appellať, ſumpto uocabulo ab eo qui primus hoc noĩe mari infeſtus nauigantibus fuit, & pyrgoteles propriũ nomẽ. ita.n. uocatus eſt gẽmarum ſculptor nobiliſſimus. qđ Alexander Macedo edictũ feciſſe phibetur, ne imagines ſuæ ab alio q̃ a pyrgotele ſculperenť, & pyrites lapis, qđ plurimus illi ignis ſit, hunc nos ignariũ dicimus, qdã ẽt uiuũ uocant exploratoribus caſtrorũ maxime neceſſarius, quia clauo uel altero lapide percuſſus ſcintillas ædit, quæ ſulfuratis, aut fungis aridis, uel foliis exceptæ dicto celerius ignẽ trahunt. qn & molaris lapis pyrites uocať, qđ in eo quoq; ignis cõſpiciať. eſt & ali⁹ pyrites æris ſimilitudine in cypro reperiri ſolitus, & circa acarnaniã, cuius uſus in medicina non puus eſt, & Apyrotus gẽma, de qua inferius dicemus, cui ignis nõ nocet. & pyretrã herba quã uulgo nũc draconem uocant adurẽs linguã, & mordicãs tã folio q̃ radice, gratiſſima in acetariis, uerũtamen nec ſalẽ nec acetũ exigẽs, cũ utriuſq; ſaporẽ in ſe habeat. & pyra lignorũ ſtrues, in qua cremari corpora ſolebãt. & pyromantia, de qua inferius dicemus, & (ut qdã putant) pirum, quod id genus pomi ad ſimilitudinẽ pyramidis e lato in acutũ tendat, flãmæ ſimilitudinẽ reddens, q̃uis non per y pſilon, ſed per i noſtrũ ſcribi uſus obtĩuerit, & pyrrhus ruffus. a quo pyrrhus ꝓpriũ nomẽ, de quo inferius dicemus. & pyretus febris ab ĩcendio appellata, quẽadmodũ apud nos febris a feruore. & pyriaſis fomentũ, qbus uocabulis medici noſtri plerũq; utuntur. & pyrodes lapis, quẽ ſuperius diximus pyritẽ appellari. pyr ẽt nucleus oliue dicitur, qđ facile ignẽ cõcipiat. & pyros frumentum, & pyrolabes, forfex, ꝙ ea quæ ignita ſunt capiat, ſicut pyrobola malleus, ꝙ ignita percutiat. MIRACVLA. Miraculũ dicitur quicquid admirationem afferre põt, q̃ſi ſit contra naturã, pp qđ ueteres mira, & miracula pro mõſtris atq; horrendis poſuere. Plau. nimia memoras mira. Vir. oĩa cõmutat ſeſe in miracula rerum. hinc Accius. perſonas diſtortas oribus deformes miriões appellat, mirius quoq; antiqui dixere pro magis mirũ. Var. nunqd hoc mirius. hæc a uerbo miror deducta ſunt. mirari ãt proprie eſt re aliqua tanq̃ noua obſtupefieri. Virg. artificũq; manus inter ſe, operũq; laborẽ miratur. aliquando tamen mirari eſt cum uoluptate & delectatione intueri. idem, ſeu quis olympiacæ miratus præmia pugnæ.

pascit equos. sed cũ dicimus me miror. te miraris. se miratur tunc mirari significat placere, & de se magnifice sentire. Martia. qui se mirant, in illos. ab hoc fit cõpositũ admiror, quod est aliquando stupore afficior. Cicero. cũ ob id uehementer admiratus in urbẽ rediissem. aliquãdo ueneror. Vir. ille operũ custos, illũ admirant, & oẽs circũstant, ab hoc fit mirabile & admirabile, qđ admiratiõe dignũ ẽ. & mirificũ, & mirifice aduerbiũ & mirũ ĩmodũ hoc ẽ in maiorem modũ & nimirũ, qđ significat certe. & admiratio pro stupore, & admirabũdus, hoc est plenus admiratione. ASSIDVVS IACTET NEC BABYLONA LABOR. Nullus extollat amplius mœnia babylonis, qđ tanto labore ædificata sint. Babylon mesopotamiæ urbs est chaldaicarũ gentiũ caput, quæ summã claritatem obtinuit in toto orbe, pp quã reliqua pars mesopotamiæ, assyriæq; babylonia appellata est. muri ambitũ habet trecentorũ & octuaginta quinq; stadiorũ, quorũ altitudo pedes duceni, latitudo quinquageni in singulos pedes ternis digitis mẽsura ampliore, q̃ nostra. uia in mœnibus ipsis tã lata, ut quadrigæ sibi inuicẽ occurrentes facile ptransire possẽt. quapropter inter septẽ orbis spectacula numerant. hãc urbẽ Semiramis cõdidit quã cũ aliqñ circa cultũ corporis occupata defecisse ĩtellexisset, soluta adhuc altera criniũ pte ad eã recuperandã cucurrit, nec prius decorẽ capillorũ redegit in ordinẽ, q̃ urbẽ ĩ suam potestatẽ restitutã uidit, tantæ alioquin libidinis, ut nõ mõ filiũ, sed equũ quoq; usq; in coitũ amauerit. quã lõge ĩ hoc ab othone differẽs, q cũ romanis oĩum gentiũ fortissimus imperaret, speculũ in bello ciuili cõtra uitelliũ deferebat, ut se dũ tolli signa iuberet, armatũ cõptũq; intueretur. a babylone babylonii dicuntur, quẽadmodũ a calydone calydonii. itẽ babylonicus adiectiuũ, unde babylonicæ uestes dictæ. NEC & non. neq;, & qđ ab eo papocopen factũ est, nec in copulatiuã & negationẽ resoluunt, idest in & non. ut non feci hoc, neq; facerẽ. sed si sequat enim uel uero simplicis negationis uim habet, ut nec enim id facerẽ. i. nõ enim facerẽ. ponitur nec aliqñ pro ẽt. Quintilianus. persolui gratia non põt, nec malo patri. Cicero quidẽ hoc modo dicendi nõ utitur, nec unq̃ & uel nec, pro etiam ponit, quod fere omnes posteriores fecere. ASSIDVVS. iugis. continuus ab assideo uerbo, quod in ea re quã continue agimus, q̃si consedisse uideamur. unde assiduitas pro diligentia ponitur, & econtrario resides dicunt segnes atq; ociosi. aliqñ assiduus, p frequẽs capit. Virg. assiduus ueniebat. assidui etiam dicebant, qui locupletes erant & facile cũ id tempus postulabat munera populo p̃stabant, & tunc ab asse hoc est ære dando dicuntur. item assiduos aliquando dictos inuenimus, qui asse suo, hoc est sua pecunia & sine stipendio militabant. LABOR. Opera defatigatio in mœnibus ædificandis. antiqui in nominatiuo labos dicebant. sicut arbos. honos. colos. uapos. clamos, quæ etiam apud probatissimos auctores frequenter reperiuntur, sicut econtrario. ualesius fusiusq; pro Valerius & furius, & libesum pro liberũ. ab hoc nomine laboro uerbũ deriuatur, qđ interdũ est fatigor & cum labore ago. Seneca, iugiter fodiendo laborat. unde & laborare per metaphoram capimus pro male habere, propter quod laborare febre. laborare podagra. laborare dolore dentiũ dicimus. Ply. succus eius podagra laborantibus prodest. interdũ enitor. conor. quod etiã eius compositum elaboro significat. Cicero. nihil enim mihi ita elaborãdum est, q̃ ut cõsilia nostra nemo ĩtelligat. & aliud compositum eius illaboro, quod significat labore uaco. unde inelaboratum atq; illaboratum deducuntur, quæ ita inter se differũt, quod inelabotatũ dicitur, quod non satis artificio excultũ est. illaboratum uero, qđ sine labore uidetur factũ. illud uitio dari solet, hoc laudi. Quintilia. de Cicerone, cum interim hæc oĩa quæ uix singula quisq̃ intentissima cura cõsequi posset, fluunt illaborata. & illa qua nihil pulchrius auditu ẽ oratio præse fert tã fœlicissimã facultatẽ. aliqñ compono. colo. Vir. arte laboratæ uestes, idest compositæ, & laboratũ agrũ cultũ appellamus. hinc laboriosus homo dicitur laboris sustinẽs. & laboriosum opus difficile, & qđ nõ sine labore perficitur. & laborinus cãpaniæ nobilis campus, ĩ quo adeo pinguis terra est, ut stipulã tantæ crassitudinis faciat, qđ ea incolæ pro ligno utũtur. propterea dictus laborinus, qđ ingens labor est in eo colendo, qppe solum habet arduũ opere, difficile cultu bõis suis (ut Ply. inqt) pene acrius q̃ uitiis quẽ pascit, affligit agricolã. græci phlegræum appellãt ἀπὸ τοῦ φλέγειν, qđ ẽ urere atq; inflãmare, qm̃ ea terra præliorũ cõcitatrix fuit, dum ibi gigantũ bellũ exarsit. duo. n. phlegræi cãpi sunt, alter in græcia, ubi cũ gigãtibus a ioue pugnatũ est, alter in cãpania. in quo Hercules, cũ iis præliũ cõmisit. de quo Strabo, fortunatus erat & cãpus noĩe phlegræus, in quo res a gigantibus gestas fabulæ diuulgant. nullam aliam ob causam, ut credi fas est, q̃ q terra ipsa suapte natura præliorum concitatrix est, de hoc cãpo sic scribit Ply. quantũ ãt uniuersas terras campus campanus antecedit, tm̃ ipsum pars eius quæ laboriæ uocantur. finiuntur laboriæ uia ab utroq; latere cõsulari, quæ a puteolis, & quæ a cumis capuam ducit. quidam laborem a labo dictum putant, quod non sine lahore surgunt, quæ facile ceciderũt. labare. n. ruere est, & repente cadere. Virgil. labat ariete crebro ianũa. a quo fit labasco. Teren. labascit uictus uno uerbo. & utrunq; primã syllabã correptã habet. reperiturq; etiã labascor. Varro, postq̃ uidi misericordia labasci mentẽ ĩfirmã populi. labor autẽ uerbum

producit

producit primā ſyllabā, & ſignificat leuiter ac ſenſim deſcendo. Cicero, nō quaſi unū ex hac urbe miſſum, ſed quaſi de cælo delapſum in hanc urbē intuent̃. labi ēt dicimus eos, qui in lubrico figentes ueſtigia in terrā ruūt. unde lapſus aliqn̄ pro ruina accipitur, & p tranſlationē eos q̄ uel a nimia infirmitate uel imprudentia deliquerunt, lapſos noīamus. elabi quoq; eſt periculū fugere. nā quēadmodū anguis lubricus & murena, & anguilla manu prehēſa lapſu fugiūt, qđ eſt e manu elabunt̃, ita q̄ e medio periculo euadūt, elapſi dicunt̃. Plau. quid? cū manifeſto tenetur, anguilla ē, elabit̃. Vir. ecce aūt elapſus pyrrhi de cæde polites. Cicero p tranſlationē, hic fratre ſuo cēſore, qui proxim⁹ ante me fuerat elapſus eſt. hoc eſt accuſatorū ueluti præſentium manus effugit. A labor deducitur lubricus, quaſi labricus. ē aūt proprie lubricus in quo qs inſiſtere & ingredi nō pōt, quin labat̃. quales ſunt herbæ profuſæ ſanguine. marmora leuigata. glacies cōgelata. & hmōi. hinc p tranſlationē lubricā adoleſcentiā uocamus, in q̄ q ſunt facile labuntur. anguilla quoq; & murena & ſimilia lubrica dicunt̃. & pes lubricus, qđ in lubrico eſt, & oculi lubrici qđ in lubrico poſiti ſint, ita ut nō poſſint cōſiſtere. hic lubrici (ut quidā exiſtimāt) appellati, de quibus inferius diſſeremus. itē ab eadē cōpoſita fiunt. allabor quo poetæ utuntur p iuxta nauigo. Claudianus, ſiculis allabitur oris. itē interlabor, ideſt inter aliquid labor. delabor, deorſum labor. elabor effugio & eiuſdē pene ſignificationis. dilabor. prolabor idē fere qđ labor prælabor ante labor. illabor ītra labor. collabor uel labor, uel ſimul cū aliquo labor. a labor fit labilis, qui facile labit̃, & labes quæ mō ruinā ſignificat. Virgi. hic mihi prima mali labes, modo maculā tractū ab oleo, aut alio liquore, qđ in ueſtem lapſa eā fœdent. hinc fit labefacere & frequentatiuū eius labefactare, quæ ſignificant īterficere maculare. laſſum quoq; a labore dictū pleriq; axiſtimāt. ſignificat āt tā corpore, q̄ aīo fatigatū, hoc eſt labore affectū, unde laſſitudo p defatigatione accipit̃, & ea moleſtia, quā ex labore ſuſcepimus, laxū uero a lato deducitur proprieq; latū ſignificat & ſpatii maioris. Vir. & primū laxos tenui de uimine Cyclos ceruici ſubnecte. A quo laxo uerbū, dilato remitto, & laxitas dilatatio. remiſſio. Relaxatio. nā & relaxo ab eodem deriuatur. Cicero. & admittēda hoīum cuiuſq; mōi multitudo adhibēda ē cura laxitatis. Et laxū aduerbiū pro late. Martialis. & adhuc ſupererat centies tibi laxū. Aliquādo tamē laxū ſignificat molle. remiſſum. languidum. Vir. & premere & laxas ſciret dare iuſſus habenas. unde laxi rudētes. laxi funes dicunt̃. hoc eſt lāguidi. ſemicōſūpti. & uela laxa quādo uenti nō flāt. A laxū fit prolixū. quaſi porro laxū. qđ longū latūq; eſt. & aliquādo ſupfluū. unde prolixā orationē. prolixū iter. prolixa uerba dicimus, a quo prolixe aduerbiū, lōge lateq;, & prolixitas longitudo quæ & prolixitudo a ueteribus dicta ē. Pacuius, oro in me ne flectas fandi plixitudinē. IACTET. Laudet. extollat. iactare proprie eſt frequēter iacere. Seneca, dum lapillo iactaret in puteū, ponit̃ & pro ſuo primogenio. Vir. & dextra iactata recūbit in armo. p metaphoram autē aliqn̄ iactare pro uoluere accipimus. idē. atq; illū tales iactātem pectore curas, mō p fatigare. concutere. uexare. affligere. idē iactatos æquore toto troas reliquias danaū atq; īmitis achilli. Cicero, iactatur domi ſuæ uir primarius, & homo honeſtiſſimus pro ſe qſq; manus afferet. ex quo apparet ridiculā eſſe differentiā, quā facit Seruius cū inquit, iactamur in mari fluctibus. fatigamur in terris. cū Vir. ipſe dicat, multū ille & terris iactatus & alto. ab hoc fit iactura pro dāno. & qm̄ uerba, quæ uel inaniter uel temere effundūt̃, quodāmō iactari uidētur, factum eſt ut iactare interdum ſit inaniter loqui. Vir. talia iactanti ſtridens aquilone procella uelum aduerſa ferit. modo temere laudare. ut hoc loco, & apud eundem Virgiliū, quē iuxta ſequitur iactantior ancus. ab hoc iactantia deriuatur, quæ aſt inanis de ſe & ſtulta prædicatio. a Cicerone ēt iactatio dicitur & definitur uoluptas geſtiens & ſeſe efferens inſolentius. iactāter aduerbium cum iactantia ſignificat, & ſimiliter iactuoſe, quo uſus eſt Cicero, cum ſint multa iactuoſe dicta, & alibi noīe eius eſt uſus. cum ſint luminoſe & quaſi iactuoſe partes duæ. iactabundus pro gloriabundo accipitur, & ſeſe inaniter iactante. iacto a iacio deductum eſt, quod modo ſignificat emitto. Apuleius, multis in eum lapidibus iactis, a quo iaculum dicitur qcq̄d iaci in longum pōt. & iaculor uerbū. Claudianus, latis iaculatus in aruis. & iaculatio pro iactu & emiſſione, & iaculus ſerpentis genus, qui ſubit arbores e quib⁹ ui maxima uibrat. penetrat animal quodcūq; obuiū fortuna fecerit. Lucanus, & natrix uiolator aquæ, iaculiq; uolucres. & iaculamentū pro iaculatione. & quo Apuleius utitur, iaculamē. & iaculator, & iaculatrix modo iacio ſignificat pono. Cicero, in quo tēplo quātū in me fuit ieci fundamenta pacis. Vir. oīs in hac certā regio iacit arte ſalutē. a iacio cōpoſita fiunt adiicio, qđ eſt addo adiūgo, a quo grammatici adiectiua dixerunt quæ ſubſtantiuis adiungunt̃. dicimus āt adiicio huic rei, & adiicio ad hanc rē. circumiicio, circū aliqd iacio. interiicio inter aliquid iacio. unde circūiecta impedimenta dicimus, & interiectū tp̄s hoc eſt īterpoſitū. & apud grāmaticos interiectio pars orationis quæ in oratiōe īterponit̃. obiicio, oppono. unde obiectus. oppoſitio cuiuſcunq; rei ac etiā uerborū, dr̃. & obex qđ proprie ſignificat obiectum ſiue obiectionē cuiuſcūq; rei. Vir. intra ſe uaſti proteus tegit obiice ſaxi. quapropter peſſulū ſerāq; hoſtiorū obices dicimus. philoſophi

neutro genere obiectũ uocant qcqd cerni põt, hoc eſt quicq̃d oculis obiicit᷑. obiicio ẽt aliquãdo eſt repente oſtendo. Claudianus, ex tẽplo ſeſe mediis obiecit in armis. traiicio, qđ ĩterdum eſt tranſporto. Saluſtius, iã oẽm exercitũ traiecerat. interdũ trãſeo. Iuſtinus, poſtq̃ copiæ oẽs amnem traiecere. aliqñ ẽt utrũq; coniunctim. Liuius, traiecit copias hiberum. Plautus, traiecit exercitum iſaram. traiectus & tranſfretationẽ & tranſitũ ſignificat. eſt qñ traiicio pro extendo poſitum reperiatur, Virg. & uolucrẽ traiecto fune columbã. quo tendũt ferrũ malo ſuſpendit ab alto. traiectitia pecunia (ut Modeſtinus affirmat) dicitur quæ trãs mare uehitur. qđ ſi eodẽ loco cõſumatur nõ eſt traiectitia. abiicio eiuſdẽ fere cũ proiicio ſignificationis, unde abiectus dicitur hõ uilis atq; contẽptus. proiectus uero puer expoſitus, qui ſi educat᷑ proiectitius uocat᷑. porricio q̃ſi porro hoc eſt ualde iacio, qđ uerbum ſolẽne ſacrificantibus erat. Veranius, exta porriciunto diis in altaria. aráue. focumue. eoue quo exta dari debebunt. Virgi. cum ſacrificiũ diis maris faceret. dii quibus imperiũ eſt pelagi, quorũ æquora curro uobis lætus ego hoc cãdentem in littore taurũ cõſtituã ante aras uoti reus, extaq; ſalſos porriciã in fluctus & uina liquẽtia fundã. Plautus, nã ſi ſacrificem ſummo ioui atq; ĩmanibus exta teneã, ut porriciam. interea loci ſi thuri quid det᷑, potius rem diuinã deſeram. porro interdũ idem ſignificat, qđ uero & autẽ, quæ ita collocantur frequenter ut nunq̃ referant᷑, ſed tm̃ ſententiam a ſñia diſtinguãt. uerum hoc ab illis differt, quod illæ nunq̃ in fronte ſententiæ collocant᷑. porro uero ſæpius. Quintilianus, porro qui conſenſum defendit, nõ abſolutionẽ ſceleris petit, ſed licentiam ꝑ illa diceremus, qui uero, uel qui ãt conſenſum defendit. interdũ uero porro ſignificat lõge. ualde. certe. poſtea. ultra. ideo ſæpe non in principio ſententiæ, ſed in medio inuenit᷑. Virgi. hinc maxima porro accepit roma, & patriũ ſeruauit honorẽ. ideſt poſtea uel poſt longũ interuallũ eſtq; aduerbium tpis. deiicio, qđ proprie eſt deorſum mitto. Vir. toto genitrix quæ pluria cœlo deiicit in terras. aliqñ ponitur pro depello. Cicero, ſi me ædilitate deieciſſet. aliqñ pro auerto. idem, nec uero uſq̃, nec a republica deiiciebam oculos hinc fiunt deiectus & deiectio notæ ſignificationis. eiicio proprie excludo. Vir. necnon tarquinũ eiectũ porſena iubebat accipere. aliqñ extẽdo. idẽ, eiectoq; ĩcũbit cernu⁹ armo. eiectũ idẽ, ꝑ naufragio poſuit. eiectũ littore egẽtẽ excepi. ab hoc fit eiectitiũ adiectiuũ. Ply. uulua eiecto partu melior q̃ ædito eiectitia uocatur illa, hæc porcaria. proiicio abiicio, ut diximus. Cicero, quid ſi eũ ex urbe proieceris? aliquãdo porro iacio extendo porrigo. Virgil. proiectaq; ſaxa pachini, & alibi. proiecto dum pede leuo aptat ſe pugnæ. Siſenna. uetus atq; ingens erat arbor ilex, quæ circũ proiectis ramis maiorẽ partem loci ſummi tegebat. ab hoc fit proiectus quartæ declinationis pro extenſione & porrectione. Lucretius, qualibet immani proiectu corporis extet. iniicio intro iaceo. Plautus, anteq̃ hæc in domũ iniicias. uel in aliquid iacio. idem, iniiciã in eum manum. a quo manus iniectio dicitur. eſt ãt manus iniectio non pulſatio & ui facta iniuria, ut legulei noſtri tpis accipiũt, ſed uendicatio rei nobis debitæ nulla iudicum auctoritate expectata. Quintil. patri in filiũ, patrono in libertũ manus iniectio ſit. Paulus, ſi titius ſeruũ uendidit ea lege, ut ſi romæ moratus eẽt manus iniicere liceret, emptor alii eadẽ lege uendidit, & ſeruus fugit a ſecundo emptore, & romæ moratur, quæro an ſit manus iniectio, & cui? Virg. iniecere manũ parcæ, hoc eſt traxerunt debitum ſibi. ſubiicio mõ ſubdo. ſuppono. idẽ, & ramea coſtis ſubiiciunt fragmenta. aliquando. ſubiugo. Cicero, tot ſibi populis repente ſubiectis. unde ſubices Ennius pro ſubiectis poſuit. ergo deum ſublimis ſubices. humidus, unde oritur imber ſonitu ſæuo & ſtrepitu. aliqñ etiã ſubiicio noue pro ſurſum iacio ponitur. Vir. quantũ uere nouo uiridis ſe ſubiicit alnus. reiicio modo retro iacio, repello. Virg. a flumine reiice capellas. modo refuto. abiicio. Apuleius, me uero tanq̃ inutilẽ reiecerunt. a quo reiculæ dictæ ſunt oues, aut ætate, aut morbo graues. Cato & ut in grege opilio minus idoneas oues remouere ſolet, quas reiculas appellant. reiicio etiã honeſte pro euomo ponitur. Ply. uini pluſculum ſi a ieiuno ſumatur, deinde reiiciatur. inde reiectio & reiectus pro uomitu. idem, & uernatio utilis erit, ſi poſtq̃ ſorpta fuerit, ſtatim reiectio ſequatur. Celſus. & reiectus cibi non erit inutilis, ſi raro fiat. amicio. induo circumiicio, a quo amictus. indutus. & amiculum ueſtimenti genus, qđ ĩſtar pallii humeris circũiicitur. amicinũ uero utris pediculũ eſt, ex quo uinũ diffunditur. ueteres amicibor uſurpauere. Plaut. ſubnixus alis me inferã, atq; amicibor glorioſe. amites uero aucupales pticæ dicuntur. coniicio interdũ iacio. Virg. telũq; imbelle ſine ictu coniecit, interdum certo. Afrã. noli matrem me p̄ſente cũ patre coniicere. aliquando ago. idem, cauſam coniicere hodie apud te uolo. ambon adeſtis? profuturos arbitror. nõnunq̃ abſcondo. Plau. coniice. conde. cæla ne quis uideat. plerũq; ſubtiliter conſidero & quaſi futurum intueor, a quo fit coniecto & coniector eiuſdem ſignificationis, & coniectus directio quædã rationis ad ueritatẽ, a quo dicta eſt coniectura, a quo apud rhetores ſtatus cõiecturalis. uñ ẽt ſomnioꝝ atq; ominũ ĩterp̄tes cõiectores uocamus. & coniecturariũ dicim⁹ efficax atq; ꝑfectũ. Cicero, illud uero mihimet cõiecturariũ. MOLLES. Nõ duri, nõ ſolidi atq; cõſtantes, quales ſunt amphitheatri, quod duro marmore conſtat, & hoc ĩcipit

propter

propter uitigineũ ſimulachrũ ac ſcalã, & cætera armamenta lignea, quæ cõparatione lapidũ ex quibus ædificatũ eſt amphitheatrũ, mollia ſunt. cõſtat ſane ĩ tẽplo epheſiæ dianæ, de quo loquitur tectũ fuiſſe e cedrinis trabibus. ſimulachrũ uero deæ, uitigineũ, multis additis foraminibus ex quibus nardus fluebat, ut medicatus humor aleret, contineretq; iũcturas. item ſcalis tectum ſcandi ſolitũ uite una cypria. ualuas uero fuiſſe ex cupreſſo, q̃ poſt quadringentos annos ita durabãt, ut nouis ſimiles uiderẽt. huius tẽpli architectus Cteſiphon traditur, ĩcenſum olim fuit ab heroſtrato ea dũtaxat ratione, ut ob aliquod facinus nominaretur. ruſuſq; ornamẽtis a mulieribus collatis ædificatũ. mollis proprie ſignificat tenerũ, & cõtratiũ duri. a mouendo q̃ſi mobilis, qđ in quacũq; parte facile trahi ac moueri poſſit. Vir. qđ nemora æthiopũ molli canentia lana? idẽ, mollia luteola pingit uacinia calta. inde fit, qđ cũ homine iunctũ, mõ laudem ſignificat, modo uituperationem. laudem, ut molle ingenium, quod facile diſcit, facileq; inſculpitur, uituperationem, ut mollis homo. ideſt effœminatus, non ſeuerus, non fortis, non animi conſtantis, reſiſtentiſq; fortunæ. per metaphorã uero, qm̃ ea quæ tenera ſunt ꝑ uoluntate noſtra facile tractamus, & quocũq; libet ducimus, mollẽ aliqñ pro domito ponimus Virg. belgica uel molli melius feret eſſeda collo, uel pro facili. idem, iuuat ire iugis, qua nulla priorum caſtaliũ molli diuertitur orbita cliuo. uel pro maturo, idem, ſunt nobis mitia poma, caſtaneæ molles, & preſſi copia lactis. unde uina mollia dñr, ideſt defecata & aſperitate carẽtia uel pro opportuno ac tẽpeſtiuo. idẽ, ſola uiri molles aditus & tpa noras, uel pro remiſſo & cõtẽnendo. idẽ, tua mœcenas haud mollia iuſſa, uel pro ſuaui ac iocũdo. idẽ, molleſq; ſub arbore ſomni, uel pro placido. Cicero, & Anibalẽ iuueniliter exultantem patientia ſua molliebat. hinc fit mollicies. & molliter aduerbium. & mollio mollis, qđ ẽ placo. & cõpoſitũ ab eo emollio. & molleſco. & mollifico. & mollificatio. & mollefacio. & mulceo, qđ ẽ delinio, quaſi molliceo. unde demulceo. mulſum. aqua mulſa. & mulciber, de qbus inferius dicemus. & mollitudo pro mollicie. Cicero, lenitudo oratiõis mollitudo corporis, & molluſca gen⁹ nucis a mollicie ita appellata, de qua inferius dicemus. & malleus (ut quidã putant) fabrile inſtrumentum uulgo notũ, uel ꝙ res duras molliat quaſi molleus. uel qđ ea, quæ dura ſunt molliunť ad ignẽ ut malleis flagellentur. a malleo fit diminutiuũ malleolus. quod modo paruum malleũ ſignificat, modo nouellũ palmitẽ uitis innatũ prioris anni flagillo cognominatũ ab ipſius mallei ſimilitudine, uel qđ in ea ꝑte, quæ deciditur ex ueteri ſarmento prodiens utrinq; malleoli ſpeciẽ ꝓbet. uel qđ (ut Ply. ait) ſolebat capitulatus utrĩq; e duro ſurculus ſeri, eoq; argumẽto malleolus ẽt nũc uocať. & mulier q̃ſi mollier, & mollicina ueſtis a mollicie. Nonius, mollicinam chiroditã, reciniũ. HONORES. Pulchritudines. honor. n, proprie dř reuerentia & dignitas, quæ quauis ex cã alicui exhibetur. Vir. nec me tali dignor honore. Cicero, tu cũ ea quæ es a ſenatu ſummo cũ honore tuo conſecutus. qm̃ uero multa ſunt pp quæ exhibere honorem ſolemus, factũ eſt ut pro diuerſitate ſubiectæ materiæ hoc uocabulũ diuerſa ſignificet. hinc aliquãdo honorẽ pro pulchritudine ponimus, ut hoc loco, & apud Virgiliũ, frigidus & ſiluis aquilo decuſſit honorẽ. aliqñ pro obſeruantia & cultu, idẽ, ſemp honore meo, ſemp celebrabere donis. nõnũq̃ pro pudicitia. idem, & rapti ganymedis honores. modo pro hoſtia. idem, meritos aris mactabat honores. interdum pro præmio. idem, ipſis ꝑcipue ductoribus addit honores. plerunq; pro ſepultura. idem, cernit ibi mœſtos, & mortis honore carentes. item pro ſacrificio idem, forte die ſolẽnem illo rex archas honorem amphitrioniadæ magno diuiſq; ferebat. itẽ pro dilectione & amore. idem, per ſiquis Amatæ, tangit honos animum. honorem municipalem appellat Caliſtratus iuriſcõ. reipu. adminiſtrationem cum dignitatis gradu, ſiue cum ſumptu. ſiue ſine erogatione contingens. honori non cedere eſt parem eſſe meritis accipientis in dandis muneribus. Virg. nec cedit honori. teſtilibuſq; onerat donis. ab honore dictum eſt ius honorariũ ius prætoris. item honorarii ludi, quos & liberarios uocabant. & honoro uerbum qđ eſt colo & ueneror. & honorum adiectiuum ſicut a cano canorum. & honorificum quod ẽ plenũ honoris. unde fit honorifice aduerbiũ. & honorificentia nomẽ. & honeſtum quod mõ ꝓbũ ſignificat. a quo honeſtas & honeſtitudo deducuntur. & honeſte aduerbiũ. & honeſtum ſubſtantiuũ, ꝙ uirtutẽ & probitatẽ ſignificat. definiturq; honeſtũ eſt quo cauetur ne quid indecore. effœminate. libidinoſe. turpiter fiat, cogiteturue, & quãuis a nullo laudetur, eſt ipſa natura laudabile, mõ pulchrũ. unde inhoneſtũ dicimus turpe. Terentius, illũ ne obſecro ĩhoneſtũ ſenem & mulierem. LAVDENTVR. Celebrentur, extollantur. laudare enĩ aliquando eſt uerbis extollere. Virg. laudato ingentia rura. aliquando nominare. Plau. id ut ſcias iouem ſupremum teſtẽ laudo egio. unde illaudatus dicitur, qui ne nominare quidem dignum eſt, hoc eſt illaudabilis, nec unq̃ nominandus, ſicuti quondã a cõmuni cõſilio aſiæ decretũ fuit, uti nomẽ eius qui templum dianæ, de quo hic poeta ſentit, epheſi incenderat ne quis ullo tpe nominaret. Virg. quis aut euryſthea durum, aut illaudati neſcit buſyridis aras? & elaudare ueteres uſurparunt pro eo quod eſt plus q̃ nominare. Varro, elaudat nomenq; eius. miles repetit. quidam

tamen illaudatum dictum putant, qđ nihil faciat laude dignum, nam sicut oīs culpæ priuatio inculpatum facit, inculpatus autem instar est absolutæ uirtutis, ita qui omni laude caret, illaudatus est, quod est finis extremæ malitiæ. nemo. n. ita feris est moribus, quin aliquando faciat aut dicat, qđ laudari possit. unde antiquissimus ille uersus uice prouerbii celebrat⁹ ē. πολλάκι καὶ κηπωρὸσ ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν, hoc est, sæpe etiam est olitor ualde opportuna locutus a laudo deriuatur laus quæ proprie uirtus est nō aliunde proueniens, sed suis nixa radicibus. Vir. primam merui qui laude coronā. & laudatio, quæ est ipsa laudātis oratio. interdum etiam laus pro laudatiōe ponitur, & laudatiuum genus apud rhetores, quod & demonstratiuū dicit̃ & laudabile, qđ laudari merito potest, & collaudo cōpositum eiusdem cum suo simplici significationis. quidam tamen non laudem a laudo, sed laudo a laude dictam uolunt, laudem autē appellatam ἀπὸ τοῦ λαοῦ, hoc est a populo, quod proprie laus sit uox populi de aliquo recta loquentis. TEMPLO. in templo. templum hoc loco ædem sacram significat, frequenterq; ī hūc sensum accipitur. propriæ tamen templum est locus. uel in cœlo notatus ab augure, uel in terra a tuendo, hoc est cōspiciendo dictum, quod ex omni parte, uel ex quo omnis pars aspici posset. primo aūt cælum ipsum, dictum est templum, quia ipsum primo tuemur. Ennius, contremuit templum magnum iouis altitonantis. eius quatuor partes dicuntur. sinistra ab oriente. dextra ab occasu. antica ad meridiem. postica ad septētrionē. in terris autē dictum templum, quod qbusdam cōceptis uerbis ab augure finiebatur, unde tueri quācūq; cœli partē cōmode posset. a quo cōtemplo, siue contemplor deducta sunt, pro conspicor & diligenter intueor. Ennius, cōtempla & templū cereris ad læuā aspice. ponitur etiam pro considero. unde contēplatio pro consideratione accipit̃. unde contēplatiua uita quæ contēplationi dedita est, differtq; ab actiua. & extemplo aduerbium, qđ significat continuo, siue (ut Varro inquit) qđ omne templum debet continue septum esse, nec plus q̃ unum introitum habere, siue quod post templum factum illico captantur auguria, seu quod augures statim uisis auspiciis, uel a templo cæli oculos auertebant, uel e templo terræ discedebāt. ab hoc templo etiam alia loca septa, & unū tantum introitum habentia dici templa cœpere, etiam si sacra non essent, quippe curia hostilia templum erat, licet sacra non esset. deinde ædes quoq; sacræ templa appellata sunt, unde & in cœlo templa dicuntur quasi deorum ædes. Ennius. o magna templa cœli cōmixta stellis splēdidis. & in terra idem. Scrupea saxa bacchi tēpla prope aggreditur. & sub terra idem. acherontia templa alta orci saluete infera. itē templū uocatur tignum, qđ in sacro ædificio trāsuersum ponitur. capitur etiam aliquando pro sepulchro. Vir. præterea fuit in tectis de marmore templū cōiugis antiqui. TRIVIAE. dianæ. quæ nemorum & siluarū dea erat, & uenationi īdulgebat, pp quod mos uenatorū erat p̄dæ partē huic deæ offerre. Papinius, & diues prædæ tamen accipit omni exuuias diana solo. triuia āt dicebatur, quod triuiis p̄esset, pp quod tris facies habere fingebat̃. Ouidius. ora uides hecates in tris uergentia partes, seruet & internas compita secta uias. Vir. tria uirginis ora dianæ. intelligit autē tēplū dianæ ephesiæ. ephesus lydiæ urbs est amazonū opus. templū habuit dianæ ducentis uiginti ānis a tota asia factum in solo palustri, ne terræmotus sentiret, rursus ne tantæ molis fundamenta ī lubrico parum firma essent, ea primo carbonibus, deīde lanæ uelleribus substrauere. centum uigintiseptē columnæ in hoc templo fuerunt a singulis regibus factæ, sexaginta pedum altitudine. inter quas trigintasex cælatæ fuerunt miro artificio. diana iouis & latonæ fuit filia eodē partu ædita cū apolline, hanc p̄petua uirginitate insignem tradidere, qđ spreto hoīum consortio siluas coluerit uenationib⁹ uacans. & paucarū uirginū comitatu contenta. arcū ferebat, & pharetrā, succincta semp̄ īcedēs & cothurnos induta. ob hāc cām siluarum & nemorum dea putabat̃. hæc creditur luna esse dicta, qđ noctu sola luceat. quasi lucens una, quapropter & in palatio noctiluca uocabatur quod ibi noctu templum ei⁹ luceret, siue q lumen a sole accipiat, pp quod σελήνη a græcis uocat̃, qđ σέλα splendorem significet ἄνω desuper. Cicero, tum illa, quæ luce lucet aliena. diana uero iccirco appellata est, quod quasi diem noctu efficiat, uel quasi duana, quod duob⁹ tpibus die scilicet nocteq; appareat, ab ea dianus dicebatur locus ei deæ consecratus. eadē & iuno lucina appellatur. iuno a iuuando, lucina siue qđ partū in lucē prodat, siue (ut Ply. sentit) q oculis præsit & luci, siue a luco, quē romæ in exquiliis habebat. & proserpina, uel qđ græca uoce περσεφόνη uocatur, uel a serpendo. ueteres enim proserpere & serpere dixerunt. Plau. quasi proserpens bestia, serpere enim luna uidetur dū modo in dextrā, modo ī sinistram partē mouetur. pp quod etiam omniuaga nūcupat̃. & Dictynna qđ cū minoem regem uim ei inferre uolentē fugeret in mari sese præcipitē fertur dedisse. cadauerq; eius a piscatoribus inuentū, pp q retibus, quæ græce δίκτυα dicuntur nomen ei impositum. cumq; posthac pestilentia in creta insula orta fuisset, habito responso, ut ædem dianæ construerent. ædificatum ei templum fuisse, dianāq; ipsam dictynnā uocitatā, & montē in quo tēplū sitū erat dictynnū dictum, & delia, de qua inferius. & hecate, quod proserpina uel centum uictimis placaretur, ut instituit Menelaus, uel cen-

tum ānos

tum annos errare faceret insepultos. græci enim ἑκατὸν centum, a quo hecatombe centum boum sacrificium dicunt. & hecatõpylon oppidum centũ portarũ. dicitur etiam pergæa a perga oppido pãphiliæ, in quo templum habuit ĩsigne. ideo aũt pesse partui creditur hæc dea, qđ fœtus aut septẽ, ut nõnunq̃ aut plerũq; nouẽ lunæ cursibus, quos ἀπὸ τοῦ μηνὸς. mẽses uocant maturescunt. DISSIMVLET QVE DEVM CORNIBVS ARA FREQVENS. Apud nasamonas libyæ populos colebatur iupiter in forma arietis. in cuius templo erant aræ centum. Virg. templa iouis cẽtum latis ĩmania regnis. cẽtũ aras posuit. de hoc tẽplo loquitur nũc poeta. est ergo sensus. & ara frequẽs nõ dissimulet deũ cornibus, hoc ẽ nõ iactet se amplius magnificẽtia tẽpli, in quo dissimalat deus sub specie arietis, hoc est ita colitur, ut dissimulato deo arietis imago ostendat. QVE. & Vir. O terq; quaterq; beati. aliqñ pro qa accipit. Cicero, nõ solũ nobis nati sumus, ortusq; nostri partem patria uendicat, partẽ amici. aliqñ pro idest. Plaut. rudis est, nescitq; quid expediat. nõnunq̃ cõpletiua coniunctio est. Virgili. alcandrũq;, haliumq; hœmonaq;. pritaniũq;. qñq; uenustatis dũtaxat gratia duplicat, pserti ĩ reb⁹ diuersis. idẽ, egregiá uero laudẽ & spolia ampla refertis, tuque puerque tuus. idẽ, o rex hominũq; deumque. Salustius, se que nobisq; dignũ est. ẽ quando significat ẽt Apuleius. id ei, serioq; loquenti nõ crederem, hoc est etiam serio loquenti, ꝙ in nec & neq; similiter contingit. Quintilianus persolui gratia non potest nec malo patri, hoc est etiam malo patri. componitur cum quis. qui. quæ. qđ uel quid. & p se. ut quisq;. quiq;. quæq;. quodq;. qdq; & adiecta cum simul cum qui. quæ. quod, ut quicunq;. quæcunq;. quodcunq;. & præpositiõe abs. ut absq;, & cum aduerbio. ut neque, qđ per Apocopen dicitur nec, & cũ coniunctiõe, ut atq;. quæ uero relatiuum cũ dihpthõgo scribitur ad differentiá huius. quã legẽ & ab eo deriuata seruant, ut quænã. quædam. quæpiam. quæro & similia. quæro enim a quæ & res compositum esse constat, cum nihil aliud sit quærere q̃ quæ sit res aliqua inuestigare. ARA. Altare. locus, in quo diis sacrificia fiebant, hoc tamen inter altare & aram interesse quidam existimant, quod aræ superis atq; inferis diis constituebant. altaria tantum superis. Virgilius, En quatuor aras, ecce duas tibi daphni duoq; altaria phœbo. ab altitudine altaria dicta, quod ueteres diis superis in ædificiis a terra erectis sacrificia faciebant. diis terrestribus in terra, diis inferis ineffossa terra. aræ uero dictæ sunt quasi ansæ. Vasa enim erant, quæ tripodes dicebantur, propter quod Varro in libro rerum diuinarum scribit aras primo ansas dictas, quod esset necessarium a sacrificantibus eas teneri. ansas autem hoc est manubriis teneri uasa solere manifestum est. quoniam ergo qui immolabant nõ deos modo uoce precabantur, sed etiam manibus aras aprehendebant, primo ansæ dictæ. deinde cõmutatione litterarum aræ uocari cœptæ. ut ualesius. fulsius. odos. colos. labos. uapos. clamos. honos. ueteres dixerunt pro Valerius. furius. color. labor. uapor. clamor. honor. itẽ maiosibus. meliosibus. lasibus. fesiis, pro melioribus. maioribus. laribus. feriis. hinc Virgilius. talibus orantem dictis, arasq; tenentem. idem, tango aras medios ignes ac numina testor. erat tamen dũtaxat ara apud quam nulla hostia cædebatur, sed tantum solẽnes preces adhibebantur cloacius, deli, ara est Apollinis γεννήτορος, in qua nullum animal sacrificatur, quam pythagoram uelut inuiolatam adorauisse produnt. Cato, nutrix hæc omnia faciebat in uerbenis ac rubis sine hostiis, ut deli ad Apollinis genitiui aram, quidam tamen aras ab ardendo dictas existimant, quod in iis uictimæ adolerentur. ab hac ara nõnulli aream deductá existimant, quod sicut hæc ara pura est, ita areæ in urbe siue in domo loca pura sunt, idest sine ædificio, uel quod sicut aræ flammis, ita areæ solis ardore torrentur. & area ubi segetes purgantur sine herbis, quãuis hanc quidam ab ariditate uocatam putant, quod exaruerit, nec possit quicq̃ generare. Virgilius, area cum primum ingenti est æquanda cylindro, & uertenda manu, & creta solidanda tenaci ne subeant herbæ, neu puluere uicta fatiscat. ab area diminutiuum est areola. hara autẽ cum aspiratione stabulum est porcorum. Cicero, ex hara productæ non schola. nam ouium. boum aliorumq; huiusmodi claustra & receptacula mandram uocamus. Iuuenalis, & stantis conuitia mãdræ eripiunt somnum Druso. est etiam hara, si Seruio credimus, auis quædam auguralis a qua haruspex & hariolus sunt deducta. ego uero nihil usq̃ de hac aue memini me legisse. neq; apud græcos Aristoteles, aut Theophrastus, neq; apud nos Ply. mentionem eius facit. itaq; potius aruspicem ab ara hoc est uictima, quæ ad aram ducitur inspicienda dictum existimo. hariolum uero quasi fariolum, sicut hanula quasi fanula, hoc est parua fana appellantur aspiratione ut plerunq; fieri solet pro. F. littera posita. est enim hariolus qui diuina mente fat quæ uentura sunt, neq; mihi ratio Seruii obstare uidetur, ꝙ ara deorum primam syllabam productam habet. aruspex uero correptam, cum hoc in aliis plerisq; uideamus accidere, ut in curru qppprimam syllabam productam habet, & curuli, qđ habet primam breuem, atq; aliis similibus. Area etiam ab huius, de qua diximus, areæ similitudine uocatur morbus capitis cum p fluuio capillorum, de quo inferius dicemus. quoniam uero ariditatis mentionem fecimus, sciendum ẽ ꝙ areo uerbum, ab ara deducitur, in q̃, quæ diis immolabantur, torreri solebãt. nam

arere torrere, ac siccari ē, siue torridū ac siccū esse, a quo aridū siccum dicimus. & ariditatem siccitatem. & aride aduerbium, & comparatiua superlatiuaq; eorum. Item diminutiua aridulū & aridule. item arenā, de qua superius diximus, & (ut quidam putāt) araneam a nimia eius ariditate. item aristam, quæ proprie est pria spicæ pars. Virgili⁹ tamē poetice pro frumento posuit, chaoniā pingui glādē mutauit arista. aridū etiam per metaphoram aliquando pro eo ponimus quod irrigari desierit. Ply. nō horti hyeme aridi seruantur. item pro nimio siue horrifico cum de sono loquimur, ꝙ ea quæ arida sunt, cū frangi cœperint nimium atq; horrificum sonū edunt. Vir. & aridus altis montibus audiri fragor. Veteres, ardum pro aridum dixere. Lucilli⁹ ardum. miserrimum atq; infœlix lignum sambucum uocāt. & aritudinem pro ariditate. Varro, frigus calore atq; humore aritudinē miscet. itē ab areo, assum deducitur, hoc est ad ignem torrefactum. proprie enim assum dicitur, quod est sine pigmento saporis alicuius, quēadmodum merum solū dicimus. unde assa uoce ueteres dixerunt sola uoce linguæ tantūmodo aut uocis humanæ non admixtis aliis musicis. Varro, in cōuiuiis pueri modesti, ut cantarēt carmina antiqua, in quibus laudes erāt maiorū, & assa uoce & cū tubicine. cato, melos autē in cantibus est bipartitum, unū qđ est in assa uoce, alterū qđ uocant organicū. itē ab areo, aresco. exsiccor, & composita perareo. exareo. subareo. inareo eiusdem fere cum areo significatiōis. item arefacio, quod est exsicco. & arefio, exsiccor. sunt qui non ab ara, sed per contrarium sensum ἀπὸ τȣ̃ ἀρδεύειν, quod significat irrigare aridū deriuatū putēt, quod minime sit irrigatum. & ab arido areo postea deductum, & similiter ardeo, quod quæ arida sunt, facile ardeant. FREQVENS. Crebra. centū. n. aræ erant (ut supra diximus) in templo iouis Ammōis, quem sub arietis specie colebant, qđ hoc modo tradūt institutū, cū liber pater per deserta libyæ exercitū duceret, uniuersa iā asia deuicta, & siti admodū laboraret, īplorasse a patre auxilium dicit. quo facto apparuisse ei extemplo arietē, quē dum fugientē sequitur peruenisse illo duce ad fontem amœnissimum, quapropter desiderio potitum existimasse arietē illum fuisse iouē, eiq; tēplum miræ magnitudinis in arena constituisse, & deū uocasse ammonē, hoc est iouē harenariū. græci. n. ἄμμον arenā uocāt, un̄ ē frequens illud apud eos ꝓuerbiū de his q frustra in re difficili laborant, ἄμμον μετρεῖς, hoc ē arenam mensuras. sunt qui dicant lingua ægyptia ammum iouē dici, hinc corrupto nomine ammonē uocitatū. alii tradunt ammonem dictum ab Ammone quodā pastore, qui primus illic templū ædificauit. frequens modo crebrū significat, siue de loco siue de re aīata dr̄. ut frequens miles, frequens senat⁹. idest creber. copiosus. multus. item frequentes domus, frequentes aræ. hoc est crebræ. multæ. modo quod ab aliis frequentatur, ut frequens locus, frequēs templū, in quo multi cōueniūt. & qđ multi frequētant. frequētarium ueteres dixere pro frequentē. ab hoc fit frequēto uerbum, & passiuū eius frequentor. frequētare est uel sæpe adire, uel cū multis adire. frequentari uero uel sæpe adiri, uel a multis adiri. hinc fit frequentatio & frequentia pro conuentione & cōcursu. & apud grāmaticos frequentatiuū uerbū, quod aliquid frequēter fieri significat. Itē frequēter aduerbiū ꝓ crebro. Et infrequens dicitur, uel parū frequentatū, ut infrequens forū, idest in quo pauca cōueniūt uel rarū, ut phœnix infrequens auis, hoc est quæ rara reperitur, ex qbus apparet falsum esse, qđ scripsit ualla aliud significare frequens, cū loco adiungitur, aliud cū adiungit̄ ꝑsonæ. DISSIMVLET. Fingat simulo & dissimulo differunt. simulamus. n. esse q̄ non sunt. Cicero, simulabat se romā redditurū cū in affricā nauigaturus esset. dissimulamus ea nō esse quæ sunt. Virgilius. dissimulare ēt sperasti perfide tantum posse nefas? A simulo fit simultas, hoc est odium. quod qui simultates exercēt, inter se simulata loquunt̄, quāuis alii simultatē dictā uelint a cōtrario, qa minime sunt simul. item simulator simulatio & simulāter, sicut a dissimulo dissimulator dissimulatio & dissimulanter. Salustius. simulator ac dissimulator. itē a simulo fit insimulo, qđ est crimen ingero a quo insimulatio falsi aut ueri criminis incusatio. Terentius, si herum insimulabis malitiæ male audies. & simulto uerbum, qđ est odium, hoc est simultatē exerceo. & simulachrū qđ sit ficta imago alicuius. simulachra. n. pricipio ex desiderio mortuorū orta sunt, ut quæ iam defecerāt uiuere uiderentur. simulatio græce εἰρωνία, hoc ē ironia dicitur frequens apud latinos uocabulū, unde ironice loqui dicimus, cū aliquid quasi derisionis cā per contrariū efferimus. Virgilius, egregiam uero laudē & spolia ampla refertis tuq; puerq; tu⁹, magnū & memorabile numē, una dolo diuū si fœmina uicta duorū est. Horatius. optat ephippia bos piger, optat arare caballus. simulo āt a simul deductū est, qđ est aduerbium cōgregādi. nihil. n. aliud est simulare, q̄ ea quæ absunt simul esse ostendere. aliqn̄ tamen simul geminata reperitur, & habet quasi eādem uim quam cum & tum, siue partim. Quinti. simul. ut pleniori obsequio demererer amantissimos mei, simul ne uulgarem uiam ingressus alienis demū uestigiis insisterem. Vir. obstipuit simul ipse simul ꝑculsus Achates. Cicero. ꝓ simul posuit una. Vna & id quod facio ꝓbabit, una & in hac causa profecto neminem præponendum mihi esse existimabit. ab hoc eodem aduerbio fit semel quasi una, non diuisim. nam quod semel fit nullam recipit diuisionē. aliquādo tamen semel

men semel

men semel pro cito usurpatur. Virgilius, qui ne quid tale uideret procubuit moriēs & humū semel ore momordit. Et similis quasi simulis, unde ueteres simuliter pro similiter usurparunt Plautus, exossabo ego eū simulter ut murenā cocus. Iungitur autē similis aliquādo cū datiuo aliquādo cū genitiuo. cū datiuo cū uel in forma uel in ætate uel in fortunis, aut aliis huiusmodi rebus similitudo est. Plynius effigie ac lineamētis corporis patri similis. Cū genitiuo qñ paritas in aliis rebus est, ut puta in doctrina, in moribus atq; aliis similibus. Cicero, ut aliquorum similes in dicendo ualeamus esse. Quandoq; tamē hæc apud auctores confundūtur. A similis fit similitudo, quæ apud ueteres etiam similitas dicebatur. Cecilius, uide quid ferat morum similitas, Et dissimilis atq; absimilis eiusdem significationis. & cōtrariū eius cōsimilis, & Dissimilitudo & similiter, ac dissimiliter aduerbia. Et simitu quoueteres ꝓ simul utebāt. Plau. non ego cū uino simitu ebibi īperiū tuū. idē. ita tres simitu res agēdæ sunt, qñ unā occeperis. Et similo uerbū, quod est similis sum, iungiturq; cū accusatiuo. Martialis, cū sint crura tibi, simulēt quæ cornua lunæ. & assimilo, quod est cōparo. Et uerisimile quod licet non sit uerum, ueri tamē speciem habet. Ab eo uerisimilitudo. & uerisimiliter. A simul fit cōpositū insimul, quod significat una, & simulac, & simulatq;, q̄ significāt postq̄. DEVM. Ioue. Deus licet facilius sit dicere, quid non sit, q̄ quid sit ita tamen describi pōt. Deus ē mens uniuersi. Vel deus est, qcqd uides totum, & quicquid non uides totum. Vel deus est animus per immensas mundi partes omnemq; naturam cōmeans atq; diffusus, ex quo oīa quæ nascūtur, aīalia uitā capiūt. Vel deus est infinita mēs, quæ per seipsam mouetur. Vel deus est præstās quædā natura, qua nihil est melius cuius prouidentia mundum, quem cōdidit assidue gubernat. Simonides cū ab eo Hiero tyrānus quæsiuisset quid esset deus, deliberādi sibi spatiū unum diem postulauit. Cū idē ex eo postridie rogaret, biduū petiit. tū sæpius idem petente, duplicauit semp numerū dierū, tandem uero interrogāti Hieroni cur ita faceret, quia quāto inquit diutius considero, tanto mihi res uidetur obscurior. Deus (ut quidā putant) a dando dictus est, quia hoībus dat, quicquid cōmodū est. Alii deum dictum uolūt, quod nihil ei desit, uel a græco θεὸς quod deum significat, uel ἀπὸ τοῦ θεῶ, quod est uideo. speculor. quod peruigil dei oculus oīa cōtēplet & uideat, uel ἀπὸ τοῦ δέομαι, timeo. quod mortalibus sit timēdus. Statius, primus in orbe deos fecit timor. Deū & diuū qdā indifferēter capiūt. Alii uolunt deos ꝑpetuos eē. diuos uero ex hoīb9 factos. propter quod diuos imperatores uocari. Varro diuos ꝑpetuos esse scribit, qui ꝓpter sui execrationē timentur, ut sunt dii manes. Ego diuum adiectiuū eē existimo, & significare diuinū qd' etiā diū dicimus, quasi ἀπὸ τοῦ Διὸς hoc est a Ioue genitū, uel quia ueteres in singulari diū dicebāt, hoc est deū. Vnde nūc quoq; in plurali a dio dicimus dii sicut a deo dei. Itē medius fidius, sicut mehercules, hoc est per deū fidiū. Nā fidius deus est qui fidei præest. Plautus. per deum fidiū credis iurato mihi. A deo deitas fit, hoc est diuinitas Et delubrū (ut quidam putāt) hoc ē locus, in quo dei simulachrū dedicatū sit. Nā sicut locū, in quo figerētur candelæ, candelabrū dixerūt. ita in quo deū ponerēt delubrū. Quidā etiā delubrū areā āte aras deorū causa assumptā. Alii quod uno tecto plura cōplectit̄ numina, ut capitoliū in quo est minerua, iupiter. iuno Nōnulli tēplū, in quo aqua currit a defluēdo. Sunt etiā, qui delubrū dei simulachrū esse affirment a delibrato ligno ita appellatū. A diuo fit uerbū diuino, quod est auguror. propriū enī dei est futura prædicere Ab hoc fit diuinatio prouidentia futurorū, q̈uis diuinatio etiam dicitur interdū iudiciū, quod redditur super cōstituēdo accusatore. eo quia diuiare quodāmodo oportet iudicē, qui nā idoneus accusator sit. itē diuinitas, sicut a deo deitas, & aduerbium diuinitus, & diuinipotens. Apuleius, saga inquit. & diuinipotēs cœlū deponere. terram suspendere, fontes durare. montes diluere. manes sublimare. deos infirmare. sydera extinguere. tartarum illuminare. Item diues. nam qui diues est, quasi deus nihil indigere uidetur, teste Varrōe a quo fit diuito. hoc est diuitē facio. Accius, nihil credo augurib9, qui aures uerbis diuitāt alienas, suas ut auro locupletēt domos. Turpilius, dii me diuitāt. & diuitior cōparatiuū, Cicero, Inde ille licentior & diuitior fluxit Dithyrābus. Et diuitiæ, quæ ita ab opibus differunt, quod diuitiæ sint ut utare. opes ut aliis opitulādo colare. Cicero, Sūt ergo diuitiæ ad necessariū usū Opes uero ad magnificentiam. & Dis ditis pluto, quod diuitiæ oēs e terra sint, uel quod oēs ī terrā redeāt. Vnde pluto ipse apud Claudianū inquit. Semperq; tenemus, quod superi tenuere semel. Ditē ēt ueteres diuitē dixerūt, unde ditior. & ditissimus. & ditesco, quod est diues fio. Et ditio imperiū. prædiues, ualde diues. ditari diuitē facere. Diū etiā ueteres dixerūt diurnum sub cœlo lumen. unde nunc quoq; sub dio fieri dicimus. quod nō fit sub tecto. Ab hoc dies dictus est, a quo diecula diminutiuū. Cicero, præterea dieculā adderē, & subdiale, quod sub dio ꝑmāet. Plynius, sub dialia pauimēta græci inuenere, a quo ēt diurnus, sicut a nocte nocturnus & diu aduerbiū pro die, a quo interdiu. Plautus, nec noctu nec diu quietus. & diurnare quo ueteres usi sunt pro diu uiuere. quemadmodum perēnare, & iādiu, quod significat olim, quoniam diu quoq; aliquādo pro longo tpe, ponitur. Vnde fit diutius hoc est lōgiori tpe. & diutissi

me longissimo tẽpore. & diutile dimininutiuũ,qđ significat aliquãdiu.Gel.Cũ diutile tacit⁹ cogitãdo fuissæ.& tãdiu tãto tpe.& quãdiu q̃to tpe.Et diutin⁹ a c diuturn⁹ eiusdẽ significationis,hoc ẽ cõtinuus.Cicero libertatis desiderio tædioq; diutinæ seruitutis.Et biduũ .triduum, quatriduum,pro spatio duorũ triũ & quatuor dierũ,a quib⁹ biduanũ.triduanũ.& quatriduanum deducta sunt.Et pridie & postridie aduerbia,quasi primo die.Et postero die. Etenim pridie est,quasi heri,non tamen præsentis diei.Et postridie quasi cras,non tamen præsentis diei, sed alicuius alterius aut præteriti aut futuri.Præteriti sic.pridie q̃ intrares mare serena lux fulsit futuri sic.pridie q̃ ducas uxorem,amicos conuocato .i.precedẽti die quo intrasti mare,aut duces uxorẽ.Itẽ postridie q̃ pr̃ mortẽ obiit,epulũ feci .& postridie q̃ uxorẽ duxero mihi abeũdũ est.hinc deducuntur pridianus & postridianus,qui pridie aut postridie alicuius diei ẽ,sicut postriduanus,qui post idus est.Sed postridianus in usu nõ est,pro quo abutimur crastinus nõ solũ pro die sequenti hodiernũ,sed pro quolibet alio.Vir.si uero solẽ ad rapidũ lunasq; sequentes ordine respicies,nunq̃ te crastina fallet hora.Eodẽ mõ abutimur hesternus ꝑ pridiano.Terentius.iure hesterno panẽ atrũ uorent.Itẽ a die fit hodie,quasi hoc die.a quo hodiernus,sicut ab heri hesternus.& a cras crastinus.& quotidie hoc est oĩbus diebus.a quo quotidianus.& ꝑpediem,quasi prope ẽ dies.Cicero.& præsens ꝑpediẽ loquar.i.cito.Et perẽdie quod significat diẽ qui crastino proximus fuit uel erit,quasi perẽpto uno die.Cice.scies igitur cras aut adsummũ perẽdie.Vnde dies perendinus dicit̃ ab hinc tertius.Et cõperẽdinare cõferre in longũ de die in diẽ,a quo fit cõperẽdinatio.Macro.ne nonaꝝ aut iduũ religionẽ nouella cõperẽdinatione corrũperet. Dies uero cõperẽdinata a ueteribus dicebat̃ iudiciũ in diẽ tertiũ cõstitutum & pridẽ quasi prius die.significat aũt mõ lõgo tpe prius,mõ paruo .De paruo.Plynius,ipĩ uero pridẽ uidimus ea omnia præter pubertatẽ ĩ filio Cornelii taciti equitis romani.Paul.iuriscõ.Et nõ mirũ est si peculiũ quoq; defuncti pridẽ filii defert̃.Vlpianus,quæritur enĩ ordinẽ tenere,quẽ pridẽ habuit. De lõgo Apuleius.quod ptidẽ Plato affirmauerat.Eiusdẽ significationis sunt iãpridẽ.quod ab eo fit,& dudũ.iãdudũ.nuper.iãdiu.omnia enĩ interdũ de paruo tempore,interdũ de longiori dicunt̃.De paruo.ut si dicã ,dudũ intraui.nuper ĩtraui,iãdudũ te expecto.iãpridẽ ueni.Boetius,hic autẽ ꝙ nuper diximus.Curtius,qui nuper ab alexandro missi erãt.Cicero,quã multa de balneis,quæ nuper ille uendiderat. Ab hoc Nuperũ deriuat̃,quod significat recẽs.nouũ.Plautus,Recens captũ hominem nuperũ.nouitiũ.Et nuprime aduerbium,quod significat recẽtissime, & nuperrim⁹.recẽtissimus.Seneca,iãpridẽ te expectantes ibi sederamus.De longiori macrobius,iãdudũ inquit hæc quæstio ab Aristotele & ꝓposita est, & soluta.Plynius,somno uero ac securitatibus iãdudũ hoc fuit,quod illa Helena ante cibum ministrauit.idẽ,quod maiores nostros iãpridẽ fecisse manifestũ est. idẽ. Quod genus nuꝑ & patrũ fere nostrorũ memoria inuentũ est. Quod si cum pridẽ,aut dudũ.non,uel q̃.uel ita addamus,significat semꝑ multo tpe ante.idem,medica non pridẽ uenit in italiã,idest non multo tempore ante.Cicero,quãpridẽ nomen fannii detulisti.hoc est q̃ multo tẽpore ante.idem, nostra aũt ciuitate nõ ita pridẽ dominatu regio liberata.i.nõ multo tẽpore ante.Plautus,quã dudũ e foro aduenisti domũ,non ita dudum. Aliquãdo tamen iãdudum & iãpridem a poetis ꝓ continuo ponũtur. Virgilius.iãdudum sumite pœnas.Lucanus,tollite iampridẽ uictricia tollite signa.Et perdius tota die aliquid agens,sicut pernox tota nocte uigilãs.& diæta cœnaculũ,in quo æstate cœnatur ad umbram,hyeme ad solẽ.quod & cœnatio dicitur,q̃uis aliq̃ a græco deductũ hoc nomẽ uelint. Varro,ita appellatam existimat,quod in ea die edatur .In hortis fere ædificari solebat,licebatq; testatori diætam in hortis uxoris ædificatam diruendã legare,si fieri id sinẽ fundi detrimẽto posset,cum alioquin diruendam domum testamento legare fas non esset. Ab hac diæta diætarii uocabantur,qui in aliena cœnacula furandi gratia se dirigebant,quos Vlpianus scribit plus q̃ fures eẽ puniendos.itaq; aut ad tempus relegandos, aut in opus publicũ dandos,aut fustibus cædendos.Diæta etiam diariũ hoc ẽ unius diei cibũ significat.Et apud græcos pro iudicio arbitrorũ accipitur,& pro loco ĩ quo arbitri cõueniũt. Quapropter & ipsos arbitros græci diætitas uocant.Et diariũ a die deductũ est,quod modo cibũ unius diei significat(ut diximus)modo historiã,quæ per singulos dies scribitur,& a græcis dicitur ἐφημερὶς,hoc est ephemeris.Iuuenalis.in cuius manibus ceu pinguia succina tritas cernis.Ephemeridas.quẽadmodum annales dicuntur,cũ res gestæ plurium annorum obseruato cuiusq; anni ordine componuntur.Nam historia utrunq; cõprehendit. definiturq; reꝝ gestarũ expositio.Itẽ meridies quasi medidies,hoc est medius dies dictus,quod nunc mediã lucem significat. Veteres etiam de nocte meridiem dicebant,hoc est eam partem noctis,quæ totius diei dimidiũ esset. Ab hoc fit meridianus,& pomeridianus,quod ad meridiẽ , uel post meridiẽ pertinet. Quintilianus,pomeridianis scholis Aristoteles præcipe artem oratoriam cœpit.Et meridio siue meridior uerbũ.quod aliquãdo ẽ,meridianũ cibũ capio.Plautus ,iẽtãdo.meridiando,cõmessando,pergræcãdo uitã ducere,hic merẽda dcã ẽ cib⁹,q sumit̃ ante cœ

nã. Aliqñ capio meridianũ somnũ. Cornelius celsus, lõgis diebus meridiari potius añ cibum utile est. Sin minus post, cũ per hyemẽ potiꝰ totis noctibꝰ cõquiescere. Suetõiꝰ de caligula, gloriatusqꝫ est expergefactæ somno cesoniæ quãtum egisset, dũ ea meridiaret. Idẽ de Nerõe missos a messalina uxore claudii, q eũ meridiãtẽ quasi britãnici æmulũ strãgularent. itẽ a die equidiale dictũ. Sic enĩ ueteres dixerũt, qđ nunc dicimꝰ æquinoctiale, q̃a nox diei potius q̃ dies nocti adnumerari debet. Sic ẽt æquidiũ, qđ nunc æquinoctiũ. itẽ a die diluculũ hoc est aurora, q̃đ tum dies lucescere incipiat. Dies apud romanos a media nocte ĩcipiebat. Apud atheniẽses ab occasu solis ad aliũ occasum. Apud babylonios a solis ortu. Sumit̃ ãt dies tribus mõis. Vno cõtinet semel reuolutionẽ primi mobilis. quæ fit horis. xxiiii. Alio mõ dr̃ dies ab ortu solis ad occasum. ille naturalis, hic artificialis noĩat̃. Tertio mõ dr̃ dies tẽpus interminatũ. Virg. multa dies uariusqꝫ labor mutabilis æui rettulit in melius. & iuriscõsulti. bima. trima. quadrima die pro tpe biẽnii. triẽnii. quadriẽnii dicũt. & ad diẽ nõ uenit, idest præstituto tpe nõ uenit. Et in hac ultĩma significatiõe frequẽtius ẽ fœminini generis. Vir. iãqꝫ dies ĩfanda aderat. Ab eoqꝫ fit diminutiuũ. Diecula pro paruo tpe. in masculino ãt genere tp̃s determinatũ plerũqꝫ significat, ut hesterno die ad te ueni. Nudiꝰ tertius, & nudiꝰ quartus a die dicta sunt, quasi nũc est dies tertius. nũc ẽ quartus. sempqꝫ de præterito dicunt̃. Directi quoqꝫ a die uocati sunt crucifixi, si marcello credimꝰ quasi ad diẽ erecti. Varro, Apage in die rectũ a domo nostra istã insanitatẽ. Põpeius tñ scribit directũ dici per antiphrasin apud ueteres uolẽtes significare in aliũ diẽ. uñ directa aduerbialiter dicimus. Plautus, quin tu ĩ directa cũ sucula & cũ porculis. Directa ĩquit quasi in malã diẽ. Sũt ẽt qui inducias a die dictas existimẽt, quasi in diẽ uti iã. Pactũ enĩ induciarũ hmõi est. ut in diẽ certũ non pugnet̃, nihilqꝫ ĩcõmodi det̃. Sed ex eo die postea uti oĩa belli iura agantur. itaqꝫ ex iis particulis inducias dictas, quasi in diem uti iam pugnet̃. Alii nõ quasi in diem uti iã, sed inde uti iam appellatas inducias uolunt. nõnulli tamẽ inducias existimãt dictas q̃si initus atqꝫ introitus, ꝓ induciæ sint cũ hostes inter sese utrinqꝫ ultro citroqꝫ alteri ad alteros ĩpune & sine pugna ineũt. Varro inducias ita definiuit, induciæ sunt pax castrẽsis paucoꝝ dieꝝ. Et alibi, induciæ sunt belli feriæ. Græci significãtius cessationẽ istã pugnæ pactiam ἐκεχειρίαν nominãt, quasi mãuũ cõtinetiã. item a dies diespiter dictꝰ iupiter quasi diei pater. Sicut diiouis appellatus est, quasi diem iuuans, ꝓ homines die & luce quasi uita ipsa iuuaret. uñ lucetiũ quoqꝫ nominatũ a ueteribus legimus. A principio iouis appellatus est a iuuãdo postea adiuncto altero uocabulo dictus est iuppiter, quasi iouis pater, sicut Neptunus pater, & Saturnus pater, & ianus pater dicere solemus, e contrario uero ueiouem ueteres appellarunt deum, cui dẽpta esset atqꝫ detracta iuuãdi facultas Nã deos quosdã, ut prodessent. celebrabãt. quosdã ne obessent placabãt. Ve autem particula modo auget, ut uehemens. uegrãde, modo στερητικὸν μοριόν. hoc est priuatiua particula est ut uecors uesanus. Veiouis ædes Romæ inter arcẽ & capitoliũ erat, eius simulachrũ sagittas tenebat, quæ sunt uidelicet paratæ ad nocẽdum Quapp eũ deũ pleriqꝫ Apollinẽ esse dixerũt, Ob hanc cãm Vir. tradũt numina læua in Georgicis deprecari, ꝓ uis q̃dã sit hmõi deoꝝ in ledendo magis q̃ in iuuãdo potens. Sic enĩ inq̃t, in tenui labor est, at tenuis nõ gloria si quẽ, numina læua sinũt, auditqꝫ uocatꝰ apollo. Nũdinas quoqꝫ a die dictas eẽ mãifestũ ẽ, quasi nouẽdinas. ita enĩ nũdinæ a Romãis ĩstitutæ sũt, ut octo q̃dẽ diebꝰ ĩ agris rustici opus facerẽt. Nono ãt die ĩtermisso rure ad mercatũ, legesqꝫ accipiendas Romã uenirẽt, & ut scita atqꝫ cõsulta frequẽtiore populo referrẽt̃, q̃ triũdino die præposita a singulis atqꝫ uniuersis facile cognoscebãt̃. Vñ ẽt mos tractus, ut leges triundino die ꝓmulgarent̃. Siquidẽ flaminica oĩbꝰ nũdinis ioui arietẽ in regia solebat ĩmolare. Sed lege hortẽsia effectũ ẽ, ut fastæ eẽnt quo rustici, q nũdinãdi cã in urbẽ ueniebãt, lites cõponerẽt. Nefasto enĩ die prætori fari nõ licebat. Nũdinarũ originẽ q̃dã romulo assignãt, quẽ cõmunicato cũ. T. tacio ĩperio sacrificiisqꝫ, & sodalitatibus institutis nũdinas quoqꝫ tradũt adiecisse. Alii diẽ nũdiarũ exactis regibꝰ celebrari cœpisse cõmemorãt. q̃a pleriqꝫ ex plebe repetita seruii Tullii memoria ei nũdinis parẽtarẽt. Primis aũt calẽdis & nonis oĩbꝰ nũdinæ cauebant̃, Nã quotiẽs ĩcipiẽte ãno dies cœpit, q addictus ẽ nũdinis, oĩs ille ãnus infaustꝰ luctuosis casibꝰ fuit, quæ opinio lepidiano tumultu maxĩe cõfirmata fuit. Nonis ãt cõuẽtꝰ uniuersæ multitudĩs uitãdꝰ existimabat̃, qm̃ populus romanꝰ exactis ẽt regibꝰ hũc diẽ nonarũ maxĩe celebrabat, quẽ natalẽ seruii Tullii existimabat eẽ, q̃a cũ incertũ eẽt, quo mẽse seruius Tullius natus eẽt, nonis tamẽ constaret eẽ natũ, oẽs nonas celebri notitia frequẽtabãt. ueriti ergo q diebus præerãt, ne q̃d multitudo collecta ad desideriũ regis nouaret, nonas a nũdinis segregãdas esse dixerunt. Nundinas etiã nũdinũ neutro genere appellatas inuenimus. Liuius, postq̃ uero comitia decẽuiris creandis in trinũdinũ indicta sunt, Quintiliãus, siue non trino forte nundino prolongata, siue nõ idoneo die siue contra intercessionem, uel auspicia. aliud ue quod legibus obstet, dicitur lata esse uel fieri. Trinũdinus autẽ dies, uel Trinũdinũ, siue trinũ nundinũ dicebat̃ dies tertiaꝝ nũdinarũ, qui prædici antea solebat, ut notior esset uniuersis. idẽ est enim dicere trinundino, &

tertiis nundinis,& in trinundinū,hoc eſt in tertias nundinas.Nundina uero Romanorū Dea erat a nono die naſcentiū nuncupata,qui luſtricus appellatur.Itē nouēdium nouē dierū ſpatium a quo nouēdialis dictus eſt ſacrificium,quod mortuo fieri ſolebat nono die poſtq̄ erat ſepultus.Horatius,nouēdialis diſſipare pulueres.Veteres diequarti & die quartæ dixere pro eo quod eſt diequarto,& die quinti & diequintæ & deinceps ꝓ die quinto.Itē die priſtini uel priſtinæ pro die priſtino.quod nos cōuerſo compoſitionis ordine pridie dicimus.Et die Craſtini pro die Craſtino.& die proximi ꝓ die proximo.& alia multa.Videntur autem differentiā feciſſe quodāmodo inter die quarto,& die quartæ, ut illud de præterito ſit, quod nos nudius quartus,hoc de futuro.Sūt autem hæc oīa cōpoſita,& pro aduerbiis accipiūtur. Antiqni etiā in gtō huius dies,uel dii dixerūt ſicut huius fames uel fami.Cicero,equites uero daturos illius dies pœnas.Virgilius.libra dies,ſomniq; pars ubi fecerit horas.Idē,munera lætitiáq; dii, hoc eſt diei.Ceſar in libro,quē de Analogia ſcripſit hui⁹die.& huius ſpecie dicendū exiſtimauit. Saluſtius,uix decima parte die.Diem dicere alicui eſt cōſtituere tempus,quo uel in iudicio cōparere uel aliquid aliud agere debeat,ut nuptiarū diem dixit, hoc eſt tempus conſtituit, quo nuptiæ fieri debeant.In diem,& in dies differunt.illud plerūq; cum hoc uerbo uiuit coniungitur.Quintilianus,nō ut fere uolucres præſentis modo cibi memores in diē uiuunt.Aliquādo etiā cū alio uerbo.Salu.panē in diē mercari,quaſi dicat præſentis diei habere rōnē.Et apud iuriſcōſultos,in diē addicere eſt rē uenalē ita uēdere,ut niſi alius ad certū præſtitutū diem maius pretiū obtulerit,illius ſit,qui primo obtulit.in dies uero eſt quotidie,ſed proprie cum quodam incremento.ideoq; plerunq; cū comparatiuo iungitur.Cicero,cū id malū ſerperet ī dies magis.Reperitur etiam ſine comparatiuo,ſed tamen cū uerbo ſignificante incrementū.Liui⁹ creſcēte in dies multitudine.Seneca,cū in dies augeret̄ audacia.quotidie aūt etiā ſine īcremēto dr̄,Cicero quotidie uel potius in dies breuiores literas ad te mitto,ideſt non mō quotidie breuiores.ſed etiā in dies breuiores.Nā hæ quotidianæ literæ ſunt breuiores iis,q̄s ātemitere ſolebā,quæ poterāt oēs eſſe pari breuitate,atq; in dies mitto breuiores,ideſt tales ſunt, ut hodiernæ ſint breuiores heſternis,& Craſtinæ hodiernis,& perēdinæ Craſtinis ,& ita deinceps. Eandē plane differentiā habēt in horā,& in horas Cicero,ne qui in horam uiuūt non mō de fortunis & bonis ciuiū,ſed ne de utilitate qdē ſua cogitauerūt.Virg.gallo cuius amor tantum mihi creſcit in horas.Quantū uere nouo uiridis ſe ſubiicit alnus.Diē de die ducere ē rē in lōgū ꝓtrahere.Veteres diū iugē ac cōtinuū dicebāt.Plautus,ſol motib⁹diis illuſtrās terrā.Sunt ēt q adeo dirū deductū exiſtimāt hoc eſt crudele infeſtū.& quaſi deoꝶ ira īmiſſum Vir.priuſq̄ dira p·icautū ſerpāt cōtagia uulgus.hinc furiæ diræ dicūt̄,quaſi deoꝶ iræ.itē cōparatiua ac ſuperlatiua eoꝶ dirior diriſſimus dirius diriſſime.itē diritas .Cicero intelligi pōt ex iis fratrib⁹. q in adelphis ſunt quāta in altero diritas,in altero comitas.itē dirūcio uerbū,quo ueteres utebant̄,hoc eſt depurgo,& qđ dirū eſt eiicio.Aliqñ tamē dirū pro magno accipit̄. Virgilius.iā tunc religio pauidos terrebat agreſtes dira loci. CORNIBVS. Effigie arietis,cuius generi cōuoluta in amfractū cornua natura dedit,Cornua & multis aquatiliū præſertim marioꝶ data ſunt,& ſerpētibus.Sed quæ uere cornua dici poſſint quadrupedi tātū generi.in iis uero tāta uarietas, ut nullibi maior naturæ laſciuia appareat.Sparſa ſunt in ramos ceruis tātæ magnitudinis,ut ei aīali nomē dederint.quippe cerui ἀπὸ τῶν κεράτων hoc eſt a cornibus appellati ſunt unde & cornua ipſa nomē ſumpſere,quāuis Varro a curuore cornua dicta exiſtimet.Subulonibus uero ſimplicia ſunt hoc aīal e ceruorū genere ē ita uocatū,quod cornua hēt ſimilia ſubulæ quod inſtrumentum ē,quo pforādis calceis,ac ſuendis utunt̄ ſutores, a cuius ſimilitudine thuſci ſubulones tibicines uocāt,Aliis cornua ſunt in palmas ficta,ac digitos,ut platicerotib⁹ hi ſunt ex damaꝶ tgenere dicti a latitudie cornuū πλάτος.n.latirudo eſt κέρας cornu.Ramoſa ſunt capreis,ſed parua.Arieti(ut diximus conuoluta).infeſta tauris.Rupicapris in dorſum adūca ſimilia ibicibus.in quæ ſe librāt e mōtis aliquo in aliū trāſire cupiētes.Damis ī aduerſū erecta & rugaꝶ ābitu cōtorta ac in leue faſtigiū acuminata.ut lyras decerēt.Sterpſiceroti quē addacē africa appellat.Græci a cōtortis cornib⁹indidere nomē.Armētis phygiæ ad ſimilitudinē auriū mobilia.Troglodytarū in terrā directa pp qđ obliqua ceruice paſci ea neceſſe eſt. Singula ſūt monoceroti,& rhinoceroti.illi medio capite,huic naribus.de quibus paulopoſt dicemus .cocleis ad prætentādū iter data ſunt gemīa cornua.qm̄ oculis carēt.& talia ut pten dātur ac reſiliāt.Mirū eſt,quod de narniēſibus tradūt,uſq; adeo huius tā exigui aīalis effigie aliquādo fuiſſe pterritos,ut ad id arcēdū pulcherrimū illū pōtē,& a ſcriptoribus tātopere celebratū cōfregerit.Vrorū cornibus barbari ſeptētrionales ꝓ poculis utūtur.binaſq; urnas uni⁹ capitis cornua īplēt.Alii his pila cuſpidāt.Nos in laminas ſectis utimur pro laternis, quoniā lumē incluſum latius infundūt.Oībus fere caua,& in mucrone tātū cōcreta ſunt cornua ceruis tm̄ ſolida.& ſingulis annis decidua.Bobus cū attritas ungulas habuerint.aruina ungēdo cornua mederi agricolæ ſolent.A cornu unicorniū & bicorniū.& tricornium ,& quadricor-

niú dicimus, quod hẽt unũ. duo. tria. & quatuor cornua. itẽ cornutũ. uel quod cornua habet, uel quod ex cornu procedit. Martialis, occubuit tãdẽ cornuto ardore potitꝰ. Et cornutæ quadrupedes a ueteribus dicebanť Elephãti, nã quod in iis dẽtes multi dicũt, cornua sunt. idẽ. & lucæ boues, siue Lucanæ boues appellabãtur. Neuius, atq; prius pariet locusta lucã bouẽ. iõ dicti boues, quod nostri cũ maximã quadrupedẽ, quã haberẽt, uocarẽt bouẽ, & in Lucanis Pyrrhi bello primũ uidissent apud hostis Elephãtos, a magnitudine bouẽ, a Lucanis Lucas uocitauere. Alii Lucã, quasi Libycã dictã uolunt ꝙ ex africa huiusmodi beluæ primo fuerint in italiã ductæ. Varro a luce lucas appellatas existimat, quod elephãti relucebãt ꝓp ĩauratos regios clypeos, qui in turribus iis erectis cõspiciebãť. A græco uero κέρασ, & sterno latino uerbo cerostratum compositum est, hoc est picturæ genus cũ ex cornibus ramenta tinguntur uariis coloribus. deinde uermiculatim ligno inseruntť, Principio hoc ex ligni bratteis fieri cœptũ, Sed nõ satis hoc fuit. Cœpere tingi aĩaliũ cornua. dentes Elephantoꝝ secari. lignũq; ebore distĩgui. mox totũ opiri. Testudo etiã in hũc usum secta ẽ, & principatu Neronis inuentum. ut pigmẽtis ꝑderet sese. & lignũ imitata maiori pretio uendereť. Itẽ a cornu fit corneũ, qđ ex cornu est, unde hibernæ coronæ dictæ sũt, quoniã negante tum flores terra laminis e cornu tinctis fieri solebãt. Itẽ cornipetã dicimꝰ taurũ, siue aliã beluã cornu ferientẽ. & cornigeꝝ cornua gerentẽ. Vnde bacchus corniger dictus, quoniã simulachro liberi p̃ris cornua adiicebãtur, quod uini inuentor fuerat. Homines enim nimio uini potu truces redduntur. Per metaphorã cornua fluminũ a curuitatẽ alueorũ, quod multis ĩ locis ad cornuũ similitudinẽ flectãť. Itẽ cornua antennaꝝ, utranq; partẽ antennæ. Vir. cornua uelatarũ obuertimus antennaꝝ. Et in prælio cornua dicuntur utraq; pars exercitus. est enim in exercitu dextrum cornu, & sinistrum, & quod inter utrunq; est diciť medium, sicut alæ uocantur ab alarum similitudine equitum ordines. ꝙ circum legiones dextra sinistraq; tanquã alæ in auium corporibus locabantur. Item cornu tubæ genus obtortæ, a quo cornicines dicuntur. Iuuenalis quadraginta dedit gracchus sestertia dotem cornicini, siue hic recto cantauerit ære, dictum ita, quia quod nunc ex ære est, tũc fiebat bubulo cornu. A cornu per diminutionem fit corniculum, hoc est paruum cornu, & cornigerum, quod est ex genere cornua habentium, sicut caprigenum, quod est ex genere caprarũ & per compositionem Capricornus cæleste signum, quod pana fuisse existimãt. Tradũt enim cum plures dii in ægyptum conuenissent, uenisse eodem typhona gigantẽ acerrimum deorũ hostem, cuius aspectu ꝑterritos deos in uarias sese figuras uertisse. Mercurium in ibin. Apollinẽ in eã, quæ Threicia auis dr̃. Dianã in chlorionẽ, ꝓpea ægyptios hæc auiũ genera uiolare nõ sinere, qđ deoꝝ imagines dicanť. Eodẽ tpe pana tradũt in flumẽ se deiecisse, & posteriorẽ ptẽ in effigiẽ piscis, priorẽ uero in formã hirci cõmutasse. Cuius ingeniũ admiratũ iouẽ, hãc figurã in cælũ trãstulisse. Spectat ad occasum, & toto corpore ab hyemali circulo diuidiť aquarii leuæ manu subiecta. Stellã hẽt in naso unã. in pectore duas, in pede duas. ĩter scapulas septẽ. iuẽtre sex. ĩ cauda duas. Cornu copiæ ẽ qđ Hercules cũ acheloo in speciẽ tauri mutato cõgressus ei detraxit. hoc naiades acceptũ, & oĩum fructuũ primitiis refertũ Copiæ cõsecrarunt. Vnde apud Ouidiũ Achelous sic inqt. rigidũ fera dextera cornu Dũ tenet, infregit, trũcaq; a frõte reuellit. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletũ sacrarũt, diuesq; meo bona copia cornu est. Phocion ꝑipateticæ disciplinæ nõ ignobilis philosophus librũ multæ uariæq; hystoriæ refertũ cũ cõposuisset. eũ κέρασ ἀμαλθείασ quasi Cornucopiæ ĩscripsit. Aliã secutꝰ fabulã. tradũt enĩ iouẽ saturni & opis filiũ eodẽ ꝑtu cũ Iunone editũ. ne a saturno occidereť, in idã mõtẽ cretæ a matre missum fuisse. ibiq; duabꝰ nymphis amaltheæ & melissæ nutriẽdũ datũ, Amaltheæ capellã fuisse, cui gemini hedi erãt, & ꝓpterea lactis ubertas. huius igiť uberibus Iouẽ nutriuisse. Sed cũ capella cornu, qđ amplissimũ hẽbat forte ĩ obiecta arbore fregisset, substulisse id nymphã, & diuersis herbis cinctũ. ac pomis plenũ ad iouis ora tulisse. hunc uero postq̃ expulso p̃re cæli regnũ obtinuit, bñficii memorẽ tã capellã, q̃ cornu inter sydera collocasse, cornu ãt seruato noĩe nymphæ, q̃ capellæ domina fuerat κέρας ἀμαλθείασ, hoc ẽ cornu amaltheæ dici. Germanicꝰ in arato. illa putať nutrix esse iouis si uere iuppiter ĩfans Vbera cretææ mulsit fidissima capræ, sydere quæ claro gratũ testať alumnũ. Ouidius, ille ubi res cæli tenuit, solioq; paterno, sedit. & inuicto nil ioue maiꝰ erat, sydera nutricẽ. nũtricis fertile cornu, fecit, qđ dominæ nũc quoq; nomẽ hẽt. Hãc amaltheã in urbe oleno nutritã fuisse affirmãt, quæ in boetia est ab oleno Vulcani filio ita appellata, Vnde olenia capella uocitata est. idẽ, nasciť oleniæ signũ pluuiale capellæ. Fuit & alia olenus urbs ætholiæ iuxta quã fuit aper calydonius. A cornu ẽt cornũ arborẽ deductã existimãt, quæ ramos hẽt duritie & rigiditate cornibꝰ similes, fructũ circa solstitia reddit primo candidũ, postea sanguineũ. Ex eo genere fœmnia post autũnũ fert baccas acerbas, & cũctis animantibus ingustabiles, ligno quoq; fungoso & inutili. Ab hac cornu cornetũ diciť locus iis plenꝰ, sicut a salice salicetũ. ab oliua oliuetũ. a pinu pinetũ. & fructꝰ eiꝰ neutro genere cornũ uocať. Virgilius, baccæ lapidosaq; corna, hinc corniculũ oppidũ uocitatũ ẽ

iuxta tarquinios ,a quo oppidani corniculãi sunt dicti.Et ab hac corneũ dicit᷑,quod ex cornu ligno cõstat.Plautus,durá ac corneá uirgá.Plynius cornus frequẽter masculino genere usurpat dẽtes mobiles confirmat ceruini cornu cinis.Idẽ,quidá efficacioré ad oẽs usus crudi cornus fariná arbitrant᷑,cornua liberi p̃ris simulachro adiiciebant᷑.eo qđ hoies nimio uino truces fieri manifestũ ẽ.CARES populi sunt in asia minori cõtra rhodiũ.quoꝝ metropolis ẽ alicarnasus.Caria ipsa regio ẽ,cuius rex fuit Mausolus,quẽ artemisia uxor usqueadeo amasse traditur,ut illo mortuo,luctu ac desiderio mariti flagrás ossa ac cinerẽ eius mixta odoribus contusaq; in aqua ebiberit.Sepulchrũ præterea ædificauerit toto orbe celeberrimũ,tãdẽq; cõtiuo luctu ac mœrore cõtabuerit.FERANT efferãt.extollãt Ferre ꝓprie portare ẽ,Virgilius,uix illam famuli phlege⁹sagarisq; ferebant·Q uãuis caius iuriscõsul.ea ferri proprie dicat,quæ nr̃o corpore gestamus,portari ea,quæ iumẽto nobiscũ ducimus,Agi quæ aĩalia sunt.Ferre ostentare Virgi.captiuo siue ut se ferret in auro uenatrix.ferre dicere.Idẽ,& scelus expẽdisse merẽtẽ laocoonta ferũt.Ferre offerre.idẽ,sacra dionææ matri diuisq; ferebá,ferre ducere, idem, hinc uia tartarei quæ fert acherontis ad undas.Ferre pati.Martialis,ná tantos rogo quis ferat labores.Vir.miserere animi nõ digna ferẽtis.Ferre extollere,ut hoc loco.Quod si cum hoc uerbo præ me uel præ te uel præ se addant᷑ significat dicto facto uel gestu aliquid ostẽdere ac cõfiteri ut præ me fero laborẽ.præ te fers iracũdiá.præ se fert auaritiam.Cicero, at beneficio sum usus tuo ꝙ quãq̃ illud ipsum quod cõmemoras,præ me semper tuli,malui tamẽ meme tibi debere confiteri,q̃ cuipiá nimis prudenti non satis gratus uideri.A fero feræ dictæ sunt ,qđ toto corpore ferant᷑,uel quod cũ impetu,& sine ratione ferant᷑,uel dicuntur feræ,siue fera aĩalia improprie oẽs quadrupedes pecudibus exceptis,ꝓprie uero quæ ferocitatẽ habẽt.ut leones.pardi.lupi.quæ ubi mansuefactæ sunt,cicures appellant᷑.cicurare enim(ut Varro ait)másuefacere ẽ.& quicq̃d a fero discretũ est,dicit᷑ cicur.Cicero,ná aliæ sunt feræ,aliæ cicures,alie natátes,aliæ uolucres.Cicur ingeniũ dicũt mite atq; mansuetum.A cico natũ cicur uidet᷑.Cicũ ueteres dicebant,mẽbraná tenuẽ,quæ est in malo punico discrimen.Semifera uero animalia aliquádo dicuntur,quæ ex fero placidoq; nascuntur,ut ex apro & sue.ex lupo & cane illa Hybridas a cõtumelia,ὕβρις enim apud græcos cõtumelia dicit᷑,hæc lyciscas uocãt a lupo,qui λύκος a græcis nominatur.Virgilius,multum latrante lycisca semifera etiam appellantur ,quæ nec placida nec fera sunt.sed mediæ inter utrũq; naturæ,ut in uolucribus hirũdines in cãpo lepores damæ cũiculi.in mari delphini.A fera ferinus adiectiuum.Apuleius,ferino ac beluino ritu.& feralis dirus a feralibus sacrificiis,quæ mortuis fieri solebant.Et feralia ipsa sacrificia.quod tunc epulas ferebãt ad sepulchrũ eius,cui uellent parentare.Vir.solaq; culminibus ferali carmĩe bubo sæpe queri.Et ferus quod modo seuerum atq; atrocẽ significat.idẽ inq; feri curuá cõpagibus aluũ cõtorsit,Mõ sæuũ,idẽ,pectebatq; ferũ,puroq; in fonte lauabat.idẽ.ferus oĩa iuppiter argos trãstulit.A quo feritas dicta est naturæ quædam asperitas.differtq; a feroci ,quod ferox fortis est.& præaĩosus,& ipsum quoq; a fero deducit᷑.idẽ.stat sonipes & frẽa ferox spumantia mãdit.Salu.ille aĩo feroci negat se fusum totiens numidam ꝑtimescere.A quo fit ferocio uerbũ.Et ferociens.& aduerbiũ ferociter.& ferocia.ac ferocitas noĩa.Fere quod significat festinãter & paꝝ abest,quin quasi cõtinue ferendo,& (ut Varro inquit)quod id,quod ferat᷑ ẽ ĩ motu atq; uentat.Vt fere hoiem occidit.hoc ẽ paꝝ absuit quin occideret.Hinc frater dictus q̃si fere alter,a quo fratria uxor fratris appellata.& fratrare,quod de puerarũ mámis dicit᷑, cũ primum tumescũt,quod ueluti fratres pares oriunt᷑,hoc etiá spica in frumẽto facere dicit᷑.Et fratercul⁹ paruus frater,& fraternus possessiuũ nomen.ut fraternus amor.fraterna caritas.& fraterne aduerbium ad similitudinẽ fratris.auerlius,cum eũ a teneris ãnis ardentissimo illo puerili amore mihi cõiũctũ plusq̃ fraterne amarẽ.Et fratrueles duoꝝ fratrũ filii,qui & fratres Patrueles a iurisconsultis dicunt᷑.Fratilli uero uilli sordidi in tapetis dicunt᷑.Sũt ẽt qui fratrẽ a græco deduci existimẽt.Græci.n. φρατ͂ίαν coniunctos appellant,& φράτορας uocant contuberniũ.& ferme eiusdẽ ꝓprie cũ fere significatiõis.Terẽ.iá ferme moriens me uocat.i.cũ paꝝ abesset ,quin moreret᷑.ita tamẽ aliquádo hæ duæ ꝑticulæ in orõne ponunt᷑,ut necesse sit quádá uniuersitatẽ subintelligere.Q uintil,hæ fere sunt emẽdatæ loquendi,scribendiq; ꝑtes,idest fere oẽs.Cicero memini in eũ sermonẽ incidere.qui tum fere erat in ore.i fere oĩbus.Plynius,hoc ferme accidit,ut eo tẽpore lasciuiant greges,idest fere semper,Et fessus hoc est fatigatus,quoniam ferendo hoies fatigant᷑.a quo festinus,de quo cũ eius deriuatiuis inferius dicemus . Et defessus plusq̃ fatigatus.Est autẽ fessus generale nomen.Dicimus.n.fessus aĩo,fessus corpore. & fessus reꝝ a fortuna uenientiũ.Vir.fessi rerũ.hoc ẽ penuria fatigati.& ferio hoc est percutio quasi fero atq; agito.Vir.Cornu ferit ille caueto.Vnde feralia diis manibus sacrata festa a feriẽdis pecudibus appellata.siue quod feruntur tũ epulæ ad sepulchrũ eius,cui parentat᷑ .& ferculũ qđ mõ dapes significat,quia in mensam ferant᷑.Iuuenalis,quis fercula septẽ secreto cœnauit auus mõ feretrum.in quo põpa ferat᷑.Suetonius,sed & ampliora etiá humano fastigio decerni sibi

passus est. Sedē aureā in curru,& pro tribunali tensam,& ferculū circensi pōpa, Itē feriæ ab epulis ferēdis. in iis. n. Epulæ fiebant ex pecorū frugūq; prouentibus. feriarum publicarū genera quatuor erāt. Statiuæ uniuersi populi cōes, quæ certis & cōstitutis diebus fiebāt in qbus præcipue seruabanť. Agōalia. Carmētalia. Lupercalia. cōceptiuæ. quæ quotānis a magistratibꝰ. uel sacerdotibus cōcipiebāť, i dies certos, siue īicertos, ut sunt latiæ. Semētinæ. paganalia. cōpitalia. Impatiuæ. quas cōsules. uel prætores ꝑ arbitrio indicebāt. Nūdinæ pagāoꝝ. ac rusticorū. qbꝰ ad negocia & merces cōueniebāt. Erāt præterea ꝓprie familiarū feriæ, quas quæq; familia ex usu domesticæ celebritatis obseruabat, ut claudiæ feriæ,& Aemeliæ. Itē singuloꝝ, ut natalıū dieꝝ, quæ natalitiæ dicunť. & fulguꝝ. & funeꝝ expiatōes. Itē flāminica quotiēs tōitrua audisset feriata erat dōec deos placasset. Affirmabāt aūt pollui ferias, si in iis opus aliqd' fieret, iō ꝑpræconē denūciabať, ne qd' opus fieret,& ꝑcepti negligēs mulctabať. Scæuola iuriscōsultus interrogatus, quid feriis agere liceret. rñdit qd' prætermissum noceret. ut si bos in foueam decidisset, nō erat piaculū patrēfamilias illum adhibitis operis extrahere. nec ille ferias polluebat q trabē tecti fractā fulciēdo ab īminēti ruīa liberasset. Vnde Vir. cū sciret lauari ouē,& lanæ purgādæ,& scabiei curādæ gratia scripsit, tū demū mergi oues ꝑ ferias licere, si hoc remedii nō lotionis cā fieret. Balātūq; gregē fluuio mersare salubri, manifeste ostēdit curādi dūtaxat gratia hoc facere licere, nō lanæ purgādæ. A feriis festi dies dicti sūt feriati, hoc ē i qbus feriæ celebranť. Itē a ferio feriales dicti, qd' fœdus ferirent, quippe Romāi (ut Varro refert) bella nō nisi tarde & magna lētitia suscipiebāt qd' bellū nullū nisi piū putabāt geri oportere. itaq; priusq̄ īdicerent bellū iis, a qbus iniurias factas sciebāt, Feciales legatos, quos oratores noīabāt ad res repetēdas mittebāt, siq legati uiolati essent, qui id fecissent, q̈uis nobiles essent, uti ciuitates delerenť, statutū ē, feciales aūt uiginti cōstituti, q de rebus hmōi cognoscerēt, iudicarēt. statuerēt. iidē bello cōfecto fœdera feriebāt in hūc fere modū. Fecialis regē rogabat. iubesne me rex cū patre patrato eius populi fœdus ferire? iubēte rege Sagmina dicebat te rex posco. Rex respondebat. Purā tollito. Fecialis ex arce uerbenā purā tollebat, postea regē interrogabat. Rex facisne me tu regiū nunciū populiq; romani quiritiū, uasa comitesq; meos. Rex respōdebat. Quod sine fraude mea populiq; romāi qritiū fiat facio. Tū fecialis patrē patratum faciebat, uerbēa caput capillosq; tāgens, legibus deinde fœderis recitatis. Audi dicebat iuppiter. audi pater patrate populi talis audi tu populus talis, ut illa palā prima postremū ex illis tabulis ceraue recitata sunt sine dolo malo, utiq; ea hic hodie rectissime intellecta sunt, illis legibus populꝰ Romanꝰ prior nō deficiet, si prior defecerit publico cōsilio dolo malo, tu illo die iuppiter populum Romanū sic ferito, ut ego hunc porcū hodie feriā, tantoq; magis ferito, q̈to magis polles. potesq;. Vbi dixerat. porcū silice ꝑcutiebat. sua deīde carmīa alter populus, suūq; iusiurādū ꝑ suos magistratus, suosq; sacerdotes ꝑagebāt. hinc ēt fœdus q̇dā deductū existimāt. qd' ī fœdere porca feriret. de quo inferiꝰ dicemꝰ. itē a fero ferabites pro agresti Sisenna, ꝑtim ferabite. partim lauro ac pinu abūdat. itē a fero fit ferueo uerbū, qd' est bullio, feror. agitor. a quo deduciť feruor, q ñ modo fit ex igni & flāmis, sed etiā ex frigore & uēto. Vnde feruere hyemē. feruere æstatem. feruere mare dicimus. a quo & deferuere. siue deferbere pro mitescere,& placidum fieri. Vir. omnia tum pariter uento, nimbisq; uidebis feruere. Et feruere opus dicimus, dum studio & diligētia elaboratur,& hominem ira feruere, aut odio. aut calore dū ira aut odio aut calore incensus est. Vnde a feruendo febris, q̈uis aliqui a feritate potius morbi uocitatam uelint. ab hac per diminutionem febricula, a quo febriculosus, Gellius, nō morbus hic febriculosus, aut nimium grauis,& uerbū febricito, hoc ē febrē patior. & febrio eiusdē significationis. & febrilis adiectiuum Apuleius, Ardore æstuās febrili. & februare a ferueo dictum, qd' est lustrare, purgare. hoc enī adolendo,& flāmis feruētibus fieri solebat, a quo februarius mensis uocitatus, qd' tū, idest extremo mēse anni populꝰ februareť. & Iuno februata. siue februalis siue februlis, quod ei hoc mense sacra fiebant, eiusq; feriæ erāt lupercalia quo die mulieres februabantur a lupercis amiculo iunonis, idest pelle caprina. Quā ob causam is quoq; dies februatus appellabatur,& quæcūq; purgamenti cā in quibuscūq; sacrificiis adhibebanť, februa appellabantur,& id quod purgatum erat, februatum dicebatur. Et februus ditis pater uocatus est, quod ei mense februario sacrificareť. Quidā tamen hæc non a ferueo uerbo deducta opinātur. sed a sabinorū lingua q febrū purgamētū dicūt. Itē a ferueo feruidus fit hoc est callidꝰ. diligēs. Et ferueņť āduerbium diligenter. Et fretū locus angustus in mari, ac ēt ipsum mare a similitudīe (ut Varro existimat) feruentis aquæ, qd' efferueat aqua maris atq; ebulliat. Vnde trāsfreto & trāsfretatio deducuntur. & fermentū, quod feruēdo crescat. Est. n. fermētū farina, quæ subigiť priusq̄ addať ad pultis modū ꝺcocta,& relicta dōec acescat. Vulgo āt nec suffermeī faciūt, sed tātū pridie asseruata materia utuntur. Ab hoc fit fermēto uerbū, cuius passiuū est fermētor. Ply. Palāq; natura est acore fermentari. idem. Cum fieret panis ordeacius, Cicerculæ farinæ admixtione fermentabatur. A fermento fermentatio deducitur. Præterea a fero fertū dicitur genus libi, quod sæpe

ad ſacra ferebatur, nec ſine ſtrue altero genere libi, quæ qui afferebant, ſtruſetani appellabãtur A fero arferia aqua, quæ ĩferis libabatur, ſeu uas uini, quod adhibebatur ſacris. Et fiſcinia ĩſtrumentum ruſticum, quo comportantur fructus, ac res neceſſariæ. eius diminutiuum fiſcella, in qua Caſei feruntur, & ab ea fiſcelli uocitati mollis Caſei appetitores. quẽadmodum catillones dicuntur catillorum liguritores. Ponitur tamen aliquando fiſcella pro boum, mulorũue, aut iumentorum capiſtro. Ply. Fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinũ tenera decerpant. A fero etiam furor, quod qui furore agitantur, huc atq; illuc temere ferantur. Ab hoc furioſus. furio. furibundus. furiæ. Furialis. de quibus inferius dicemus. Et far, quod apud ueteres de omnibus fructibus dicebatur. quia id fert terra, ab eo farina dicta. Et furfur purgamentum farinæ, a quibus farinaceus & furfureus adiectiua Et farcio quod proprie eſt ſaturo quaſi farre ĩpleo, unde per metaphoram farcire pro implere dicimus, a quo infarcio. & refercio eiuſdem ſignificationis. Item offercio, a quo offertiſſimum pinguiſſimum. Plau. Sine ſacris hæreditatẽ ſum adeptus offertiſſimam. Et fertum genus libi, quod diis in ſacrificiis offerebatur. Perſius, attamen hic extis, & opimo uincere ferto intendite. Et farctus, & referctus, & farcimen inteſtinum uaria ac minutim conciſa carne referctum. Et farreum genus libi ex farre factum. Ply. Cũ & in ſacris nihil religioſius cõfarrationis uocabulo erat, nouæq; nuptæ farreũ præferebant. farreũ quoq; apud ueteres horreum dicebant a farre, ſicut granarium a grão, & horreũ ab hordeo. & farctores nomenclatores, quidam quaſi infarcirẽt noĩa ſalutatorũ in aurẽ cãdidati. Et farrago qua equi & iumẽta uerno tẽpore purgantur, & ſaginant᷑, quod primũ in farraria ſegete ſeri cœpta ſit. quáuis aliqui a farciẽdo potius, hoc ẽ ſaturãdo dictã farraginẽ uelint. Et diffarratio genus ſacrificii, quod inter uirũ & uxorẽ fiebat. Et diſſolutio dicta diffarratio, qa fiebat farreo libo adhibito. Et a farre ſecando per cõmutationẽ litteræ (ut Varro exiſtimat) falx & fartilia, q bus ĩplent᷑ ea, quæ decoquunt᷑. Plynius, iecur anſerinũ fartilibus creſcit mira magnitudine, fructus etiã a ferũdo dicuntur res illæ, quas fundus, & quæ in fundo ſunt, ferũt. Vnde fructiferum dicimus fructũ ferentẽ, hoc eſt punguẽ, fertilẽ. & fructiferæ arbores appellant᷑, quæ fructũ ferũt diſtinguunturq; ab iis, quæ neq; feruntur, neq; fructũ ferunt. & ꝓpterea infœlices arbores dicũtur. Et fructifico quod eſt fructũ facio. & fructificꝰ, ſiue fructuoſus, qui fructũ hoc eſt utilitatem præſtat. Et fructifica fructuũ dea. Et frutex, qui ab herba & arbore differt. Eſt enim frutex q ad iuſtam magnitudinem arboris non aſſurgit & ſtatura ſimilis eſt multis herbis, ſed nõ demoritur ueq; areſcit, ut herba. ueꝝ perennis ẽ. a quo fit fruticor uerbum, hoc eſt pululo, & quaſi frutices emitto. Cicero, exciſa eſt enim arbor, non euulſa. itaq; quaſi fructicetũ uides. Vnde fruticaripilum per metaphorã dicimus. & frutetũ, & fruticetũ. ubi multi frutices ſunt, ſicut uinetũ & oliuetũ, ubi multæ uites & multæ oliuæ. ueteres pro fructu fœminino genere etiã fruſtam dixerũt, & in genitiuo fructuis ꝓ fructꝰ. Varro. Quæro utrũ fructuis an delectationis cauſa uẽdatis. Dicebaturq; ſpecialiter fructus oleum iuſtũ ex oliuis expreſſum, quod uero poſt molã primũ fluebat, flos fructus uocabat᷑. Et fruges quod ẽ generale nomẽ, & nõ mõ frumẽta, leguminaq; cõplectit᷑, ſed quicquid ex fructu terræ in alimoniã uertimus Vnde frugiferæ arbores dictæ ſunt quæcũq; fructũ ferũt, a quo fit defrugo uerbũ. quod eſt omni fructu ſpolio. oẽm fructũ exhaurio. Ply. Oraculũ illud magnope cuſtodiẽdũ, ſegetẽ ne defruges. Columella. Conſtat eni ſegetẽ nimia defrugatione exinaniri. Põpeius tñ & ſeruius & Donatꝰ, frugis uocabulũ a frumine deductũ exiſtimãt, ẽ aũt frumẽ eminẽs ſub mẽto gutturis ps, qua cibus in aluũ demittit᷑ a ferẽdo cibo appellatũ, & alio modo dicit᷑ rumẽ, a quo fit Rnmino uerbũ ſiue ruminor. qđ eſt reuomo, ac rurſus cõſumo, a quo ruminatio deducit᷑ per quã demiſſus cibus reuocat᷑, ac mãdit᷑. Et rumina dea, quæ rumæ præeſt, hoc ẽ pueris lactẽtibus. Rumam ueteres uocabant mãmã a qua rumare ꝓ lactare dictũ ẽ, quaſi mãmã in rumẽ ĩmittere. unde & irrumare deductũ fœdæ ſignificatiõis uerbũ, quod penis in os quaſi ſugendus ĩmittat᷑. Et ſubrumi agni dicunt᷑, q adhuc ſub mãma habent᷑. Et Ruminalis ficus, ſub qua lupa remo & romulo dicit᷑ mãmã præbuiſſe, quæ & rumula uocitata eſt. Ouidius quæq; uocat᷑ romula nũc ficus, rumula ficꝰ erat, ſiue qđ ſub ea pecudes æſtatis tempore frigora captantes herbas ruminare cõſueuerunt. Quidã ſtrumã quoq; a ruma dictã exiſtimãt, quaſi ſtruẽs rumã, morbus eſt, quẽ uulgo a ſcrophis, ut opinor, quæ eo morbo affictant᷑, ſcrofulã uocãt tumor ſcilicet. in quo ſubtus concretæ quædã ex pure & ſanguine quaſi glãdulæ oriunt᷑. Strumoſi dicunt᷑ qui id uitiũ patiunt᷑. Et ſtrumoſa pars corporis, quæ eo læſa eſt. interdũ tñ ruminor p metaphorã accipit᷑ ꝓ reuoco in memoriã. Varro, nõ mõ abſens de te ſæpiꝰ cogitabit, ſed & ruminabit᷑ humanitatẽ tuã. Liuiꝰ nemo hæc noſtræ ruminabit᷑ mulieri. Veteres in ntõ frux ꝓ fruge dixerũt. Varro, frux. legumen triticũ, a quo frugi indeclinabile nomẽ deriuatur. Sũt aũt frugi hoies, quos græci χξησίμους appellãt, qui in omni re motus animi moderãtur. Vnde eſt piſonis illius cognomen tãtopere celebratũ. ĩde etiã frugales dicuntur, & frugalitas dicta, quæ motus animi appetentes regit & ſedat, moderatãq; ĩ omni re nouit ſeruare cõſtãtiã. Et frugaliter aduerbiũ tẽperate mo

deſte,& frumentum quaſi frugamētū. Et fruor quaſi ex eſu frugū delectationē capio. Vtor.n. & fruor differunt,quod uti,ſi cum homine iūgat̃,cōuerſari eſt. Cicero,cuius patre familiariter utebar ideſt cum quo familiariter conuerſabar. Si uero cum aliis iungatur eſt uſum habere. Martia. utere lactucis & mollibus utere maluis. hinc uſus fit ,quod interdum ipſam utendi ſignificationē hēt. Vir. nā neq; erat coriis uſus. interdū conſuetudinē,cōuerſationē. Terē. ſic mihi eſt uſus. Quintil. mulierē. cū qua longus illi fuerat uſus. Vnde uſuuenire ꝓ accidere ponimus. Ply. id enim frequenter uſuuenit,ut mali bonis præferant̃. Aliquādo ponit̃ ꝓ opus eſt. Vir. nūc uiribus uſus. nūc manibus. Itē quia ſolemus uti rebus,ut ex iis utilitatē ꝑcipiam⁹,uſus aliquādo ꝓ utilitate accipit̃. Apuleius. Cū id ex uſu meo nō eſſet. Hinc utilis,& utilitas dicunt̃ & aduerbiū utiliter. Itē apud iuriſconſultos uſuſfructus dicit̃,cū res aliqua nō noſtra ē ſed pinde ex ea fructū atq; utilitatē capimus,ac ſi noſtra eſſet definiturq; ab Vlpiano ius alienis rebus utendi fruēdiq; ſalua reꝝ ſubſtātia. Abuti uero eſt perperā uti,ſiue nimis licenter uti Cicero, noli abuti nimis patiētia noſtra. Vnde abuſus,& abuſio dicuntur,cū aliqua re ꝑ licentiā male utimur. Itē Abuſum dicit̃,quod utēdo cōſumptū eſt. Plau. ubi illa quæ dedi ante? Abuſa,ſi ea durarent mihi,mulier mitteret̃ ad te. Et uſucapio abuſa dicit̃ acqſitio,ſiue adiectio dominii ꝑ cōtinuationē poſſeſſionis longi tpis definiti,utputa triginta aut quadraginta ānoꝝ. ſi res īmobilis ſit,quā poſſidemus. itē triū ānoꝝ,ſi res mobilis ſit. Recētiores primā illā præſcriptionem uocāt hāc uero uſucapionē. Ita enim dicit̃ uſucapio,ſicut pignoricapio. Cato,hæc pignoricapio ob æs militare facta eſt,qđ æs tribuno ærario miles accipe debeat. Et uiſitor & uſurpo eiuſdē ſignificatiōis. a q̄bus uſitatio & uſurpatio dicunt̃. Cicero,poſt inuēta cōcluſio ē,qua credo uſuros ueteres illos fuiſſe,ſi iā nota atq; uſurpata res eſſet,qua inuēta oēs uſos magnos oratores uidemus,& uſura quæ mō pro uſu accipit̃. Seneca,ſi mihi uni⁹ dieculæ uſurā ꝑmiſiſſet. mō ſignificat fœnus a quo fœnerator,a quibuſdā uſurarius dicit̃. Frui āt ē ex re qua utimur delectationē capere. Vnde fieri pōt ut eadē re unus utat̃,alter fruat̃. ut ſi ꝑ æſtū duo frigida aqua man⁹ lauēt,alter ut abluat ſordes,alter ut frigiditate illa oblectet̃. Hēt hoc uerbū tria ſupina. Fruitū unde fruitio fit,quo uerbo theologi utunt̃,uolūtq; ad deū tātū referri. Et fretū unde fit fretus ideſt. confiſus. Quinti. tua fretus hūanitate id egerā. Et frutū ut paulo mox oſtēdem⁹. A fruor fit fruiſcor,ſicut a fateor fatiſcor. Lucilius,aeque fruiſcor ego ac tu,Et ꝑfruor,qđ ē ī totū fruor. Et defruor oēm fructū ꝑcipio. A quo defrutū appellatum uini genus huiuſmōi. Decoquit̃ muſtum ad tertiam ꝑtē mēſuræ qđ ſyreū dicit̃. Græci ἀπὸ τοῦ ἕψειν,qđ ē decoquere ἕψημα uocāt noſtri a ſapiditate(ut arbitror)ſapā nominant. hoc ſi ad dimidiā ꝑtē decoquat̃, fit defrutum qđ oīs fructus ex eo muſto detractus ſit,frutū quoq; & frutā ueteres dixerūt paſſiue eū, ſiue eā quibus nos frui cōtigiſſet. Vnde frutīal dictū ē tēplū ueneris frutæ. Cato ēt frunīſcor,ꝓ fruor, & frunitum dixit prudentē,hoc eſt eū quo ꝑfrui liceret,ſiue e cōtrario infrunitū inſipiētem ac ſtolidū qui,nulli uſui eſſet. Sed nos frunitū,& infrunitū a græco potius deducta exiſtimamus. nā græci φρόνιμον prudētē ἄφρονα demētē dicunt. itē a ferēdo frūētū dictū,ſiue(ut quidā putant)a frugibus quaſi frugamētū. Frumēta aūt dici putāt quæcūq; emitūt ariſtas,a frumēto fit frumētor uerbū,quod eſt frumētū colligo. Vnde frumētatio collectio frumēti & frumētator qui frumētatū profectus eſt. Et frumētariū,quod ad frumētū ꝑtinet. ut frumētarius ager. frumētariū cribrū. frumētaria lex de frumentis. ſicut agraria de agris. itē a ferendo fruſtū cuiuſq; rei particula,quod facile ferat̃. Vir. Pars in fruſta ſecāt,uerubuſq; trementia figūt. M. cato ,fruſto panis cōduci pōt,uel uti taceat,uti loquatur. Vnde fit aduerbiū fruſtatī & fruſtillatim, hoc eſt minutatim. & perfruſta. itē Plautus,fruſtullū & fruſtillū uſurpat pro paruo fruſto . Fruſtra quoq; aduerbiū hinc deductū quidā exiſtimant quod ſignificat incaſſum, quaſi imperfecte. a quo fit fruſtro uerbū,quod eſt fallo. deludo. & paſſiuū eius fruſtror. quod ēt deponens reperit̃ Vnde ſunt uerſus illi uetuſtiſſimi poetæ ab. A. gel cōmemorati. Nā qui lepide poſtulat alterū fruſtrari,quem fruſtratur,fruſtra eū dicit,fruſtra eē. Nam qui ſeſe fruſtra,quē fruſtrari ſentit qui fruſtratur is fruſtra eſt ſi non ille eſt fruſtra. Quidā tamē hæc a frāgendo potius deducta exiſtimant. A. ferendo etiā furca dicta inſtrumētū,quo ſtramēta ferūtur,a quo bifurcū. & bifurcatū & bifurcatim. & furcifer. a quo trifurcifer. Plautus . tu triū litterarū homo uituperas me & fur trifurcifer. Et furculā & furcillam deducimus. & furcilis,quo utimur ad extrahendum fimū. itē ferax abundans,a quo feracitas pro abūdantia deducit̃, Ply. ut tam ferax bonarū artiū ſeculū uideremus ,& fertile eiuſdem ſignificationis. a quo fertilitas. & fertiliter aduerbiū. & Ferōia nemoris dea a ferēdis arboribus. Tradūt enī cū nemus eius aliquando fortuito arſiſſet incēdio, & ob id transferre inde ſimulachꝝ incolæ uellent,ſubito nem⁹ euiruiſſe, Vir. & uiridi gaudēs Ferōia luco . Sūt qui ſcribant circa tractus cāpaniæ,ubi circæi ſunt,iouē coli ſolitū,q anxurus dicebat̃ quaſi ἄνευ ξυροῦ hoc eſt ſine nouacula. quia barbā nūq̄ raſiſſet. & iunonem,quæ Ferōia uocabatur. Fontē aūt fuiſſe in cāpania iuxta tarracinā,quæ aliquādo anxur eſt dicta. Sed illud magis cōſtat ſub mōte ſoracte urbē fuiſſe Ferōiā. & in ipſo mōte eiuſdē nominis deā,quā fini

timi mira religione uenerabātur. Erat in eo loco templū eius, mirificū sacri genus habens. Nā qui eius numine afflabātur, nudis pedibus sup incēsos carbones & calidissimū cinerē sine aliqua offensiōe īgrediebātur. ingēs eo mortaliū multitudo cōueniebat, & celebritatis eiꝰ. quæ quotānis fieri solebat gratia, & spectaculi. Et ferentarii milites leuis armaturæ, q qcqd opꝰ eēt auxilio ferrēt. excursu leui armis grauibꝰ minime īpediti, uel ab auxilio ferēdo, uel qđ fūdis & lapidibus pugnarēt, quæ tela ferūť, nō tenēť. Cato eos ferētarios dixit, q tela ac potiōes militibus pugnātibꝰ ministrabāt. hi & uelati uocabāť. Velare enī licet ꝓprie coopire sit, uñ & uelū ꝓ tegmine accipiť. & ueliuolū mare dr̄, p qđ uelis uolať. & ueliuolæ naues, quæ uelis uolāt, uñ & reuelare nudare ē, atq; detegere, aliquando tñ ꝓ ligare accipiť. Pōpo. Reste uelet gulā. Aliquādo ꝓ uestire. Plau. muliebri uelatus toga. Velati ergo uocitati sunt milites. q uestiti & inermes exercitū sequebanť, & in demortuoꝝ locū substitui solebant. hi postea mutatis litteris uelites appellati sunt. Et uelitaris pugna dicta, quæ fundis ac lapidibus, interdū etiā hastis fieri ab inermibus solet. Hinc uelitor uerbū deductū ē ꝓ cōtēdo, & iurgor. & uelitatio cōtētio. Plautꝰ nescio quid uelitati estis inter uos. A. Gel. Cū inquinatissimis hoībus nō est cōuitio decertandū, neq; maledictis aduersum impudentes, & improbos uelitandū. qa tantisp similis & cōpar eoꝝ fias, dū paria & cōsimilia dicas atq; audias. A uelitor uelitatim aduerbiū deduciť, qđ significat p saltus & interualla, qđ uelites fundis ac lapidibus pugnādo huiusmōi saltibus utanť. Sisenna. Nos una æstate ī Asia, & græcia gesta iccirco cōtinētia litteris mādauimus, ne uelitatī aut saltuatim scribēdo, lectoꝝ aīos impediremus. Itē a fero feciales dicti, quod apud eos belli pacisq; ferendæ ius erat. neq; enim licebat bellū alicui inferre, nisi hi & iusta causa susceptū declarauissent, & prius indixissent. Varro, itaq; bella tarde, nec magna licētia suscipiebāt, qđ bellū nullū nisi piū putabāt geri oportere, & priusq̄ indicereť bellū iis, a quibus iniurias factas sciebāt, Feciales legatos res repetitū mittebāt quatuor, quos oratores uocabāt. idē, si cuius legati uiolati essent, q id fecissent, q̈uis nobiles essent, ut ciuitati dederenť, statuerūt. fecialesq; uigīti, q de rebus cognoscerēt, iudicarent, & statuerēt, cōstituerūt. Sūt tñ qui feciales a faciēdo uocitatos existimāt, quod apud eos belli ac pacis faciēdæ ius esset. Itē ferrū a ferendo qdā dictū putāt, qđ in agros colēdi gratia ferať. ego a feriēdo potius appellatū arbitror, qđ cætera eo feriātur hoc ē domētur. Ab hoc ferrugo dicitur, quæ ꝓprie ē rubigo ferri, sicut ærugo rubigo æris Ply. sudor uirgæ cornu arboris, lamīa cādēte ferrea exceptus nō contingente ligno illita, que inde ferrugo īcipiētes lichenas sanat. Rubigo atq; ærugo, ut Marcel. scribit, idē sunt, sed falsū hoc esse ostēdit. Ply. qui de auro scribit. Sup cætera nō rubigo ulla, nō erugo, nō aliud ex ipo est qđ cōsumat bonitatē. Nō cōiūxisset utrūq; hoc loco Ply. nisi inter se differrēt. Dicēdū ē igitur rubiginē eē, q̄ in metallis situ quodā cōtrahiť arida, & rubra, metallū paulatī absumēs, qualē ī ferro uidemꝰ. Dicta rubigo a colore. Veteres enī robū rubeū dicebāt, & bouē iccirco robū rustici uocabant, uñ & materia, quæ plurimas huius coloris uenas habet, dicta est robur. & homines ualētes, ac bōi coloris robusti. Græci hāc ἐρυσίβην uocāt quod apud eos quoq; ἐρυθρὸν rubeū dicitur, hinc uitiū illud, quod segetes occupat, robigo dicitur. quod ut illa ferrū, atq; alia metalla, sic ista segetes exurit, Vnde & robigus deus, & robigalia dicta, quod huic deo sacrificia fierēt. ne robigo segetes occuparet, & Rubigo dea. Ouidiꝰ. flamē in antiquū lucū Rubiginis ibat. Erugo uero ē, quæ ī metallis ex humore cōtrahiť nō ruffa & sicca, qualē diximus robiginē esse, sed uiridis, atq; humida, dicta ab ære. quod ꝓprie æris sit ærugo, ut ferri ferrugo. Scribit Ply. æs muliebribus mēstruis cōtactū graue uirus odoris accipere. Et eruginē, ex lapide quoq;, ex quo coquiť æs ærugo deradiť, quēadmodū ex lapide, ex quo coqťferrū, rubigo. sed ī oībus metallis, præsertim, quæ nō pura sunt, & ærugo simul, & rubigo esse possunt. Ferꝝ diuturno situ rubiginē cōtrahit. Si citro aut omphaco, aut alio acri tangať, statim ærugo incesit. hoc ipsum accidit in argento, nisi purū putūq; sit, & ī ære atq; aliis metallis. itaq; eadē sæpe metalla & rubiginosa esse, & æruginosa cōspicimus. Eruginē græci ἰὸν χαλκοῦ noīant. ferruginē ἰὸν σιδήρου, idest florē æris ac ferri. Nō recte interpretatus est noster Hieronymus locum illum in sacris litteris. καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ τοὺς καρποὺς αὐτῶν. καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι. Et dedit erugini fructus eorum & labores eorum locustæ. Rnbigini. enī. interpretari debuit non erugini. A rubigine rubiginosus diciť, sicut ab ærugine æruginosus. Ferrugo ēt p metaphorā diciť color ruffus subniger. qualis ē hyacīthi floris, a colore ferri, dū ē rubiginosū. Vir. Cū caput obscura nitidū ferrugine texit. Ab hoc fit ferrugineꝰ. idē, en ferrugineꝰ hyacinthus, manifestus est marcelli error, qui ferruginū colorē ceruleū eē scripsit. A ferro etiā ferreum deduciť, qđ ex ferro est, & ferrariū, quod ad ferrū attinet, unde fodinas ferrarias dicimus, siue simplicirer ferrarias, sicut ærarias. argentarias. aurarias. loca in quibus ferrū. æs. argentū. aurūq; effodiť. & ferramētū instrumētū ferreū. unde ferramēta fabrilia. & ferramēta tōsoria dicimus & ferratū, cui ferrū īditū ē. unde ferrata spicula. ferratas lanceas. ferratas sagittas nīamus. Et saxum ferratū natale oppidum meum in piceni, atq; umbriæ finibus sitū. a ferro uocitatū est pp

fodinas ferrarias, quas eo in loco multas fuisse carū reliq̄æ ōndūt. Et urbs Sētinū a ueteribus dicebatur a Sētino amne iuxta mœnia labēte, quē nūc quoq; Sētinū īcolæ uocāt. Itē a ferro ferrumen uocitatū, qđ glutē significat, & ferruminatio cōglutinatio, atq; iunctura. Sed ꝓprie ea quæ fit in metallis, q̄uis & ad alia trāsferatur. & ferruminare est metalla cōiūgere, ac, ut ita dicā, conglutinare. licet de aliis etiam dicatur. Ply. Nāq; surculo sup bina oua īposito, ac ferruminato albi glutino sublata ceruice medio æqua utrinq; libra deportant alio. Idem. Garris Arabiæ oppido muros, domosq; e massis salis faciunt aq̄ ferruminātes. idē. sine ferrumīe suo cemēta cōponētes. A ferrumino cōferua herba deducitur, de qua īferius dicemus. Ferrū uiuū uulgo dicitur, qđ ex magnete lapide uirus accepit, idq; mira q̄dā utriusq; natura longo tpe retinet, aliud apphēdens ferrū, ut aliqñ annulorū cathena spectetur. Fero ip̄m a græco deducitur, etenī græci quoq; φερω dicūt, a quo tā apud illos, q̄ apud nos pheretrum dictū, quo uel cadauer fertur, qđ & a capiēdo capulus appellatur, uñ Plautꝰ Capularē senē nomīat morti uicinū, uel aliquid aliud cū pōpa. Liuius. Spolia ducis suspensa fabricato ad id apte feretro gerēs ī capitoliū ascēdit, ibiq; cū ad q̄rcū pastoribꝰ sacrā deposuisset, tēplū designauit, & addidit cognomē iuppiter pheretrius. Rudes sūnt q̄ hūc locū deprauāt, ꝓ pheretro, ferculo scribētes, cū & nomē ip̄m pheretrii iouis, pheretrū eēt scribēdum, & græci quoq; pheretra uocēt argētū. aurū. gēmas. imagines principū. spolia hostiū. & cætera, quæ in pōpa ferūtur. Dephenditur ēt hoc loco Plutarchi error, q nō a ferendo, sed a feriēdo dictū iouē pheretriū scribit, & Pōpeii festi, q iō appellatū cēset feretriū iouē, qđ pacē ferre putaretur, qm̄ ex tēplo eiꝰ qđ Romæ primū a Romulo ædificatū est, sumebāt sceptrū p qđ iurarēt, & lapidē silicē, quo fœdus ferirēt. Hinc etiā archano quodā ꝓuidētiæ cōsilio factū arbitror, ut tibi quoq; Federice, ac gētibꝰ tuis feretrii cognomē inditū sit, siue a spoliis hostiū, quæ totiēs opima domum retulisti, siue qđ pacē qñq; italiæ eras laturus. Quis. n. ignorat huius trāq̄llitatis, qua hæc ꝓuincia orbis regina in p̄ntia fruitur, te solū esse & auctorē & arbitrū? Malo itaq; feretrū montē a familiæ tuæ gētilitio noīe deriuari, q̄ familiæ tuæ, tuūq; nomē a feretrio mōte feretriū dici. Itē a φερω græco pharetra dicta instrumētum, quo sagittæ ferūtur, & qui eā ferūt dicuntur pharetrati. Item amphora uasis genus figulini duas ansas habens, ita appellata, quod ex utroq; latere capta feratur, continet quadrātal. unde αμφορεοφορον græci, nos amphorariū uocamus, eū qui mercedis gratia amphorā gerit, & incitega machinula erat, in qua amphora uini constituebatur, unde uina subinde in cōuiuia subministrarētur. Item epiphora quæ latine eodē modo dicitur ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, hoc est ab inferēdo dicta, morbus oculorū est, quē uulgo lachrymā uocant, cū descensus humoris oculos male angit. Ply. Caro peponū epiphoris oculorū & doloribus ꝓdest. Formica quoq; a ferendis micis uocitata est. Mica ꝓprie est puluisculus ille, qui in arena quasi argentū fulget. a quo & panis & oīum rerum minimæ partes micæ dicūtur, quasi minutim cadentes. A mica quæ in arena fulget deductum est mico uerbū, quod ꝓprie est subinde & per interualla, ut micæ faciūt, fulgeo. Virgi. micat ignibus æther. Idem. Ardētes clypeos, atq; æra micātia cerno. Et quoniā talis quædā uariatio, dū digitis sortimur, apparet, p metaphorā micare aliqñ accipimus pro digitis sortiri. Varro. Micādū erit cū græco, utrū ego illius numerū, an ille meū sequatur. Cicero. Dignū esse dicūt, qui cū in tenebris mices. Quia uero hoc per uices fit, micare etiā capimus pro eo, quod est per uices, & sine ordine mouere. Vir. Micat auribus, & tremit artus. Idem. Et linguis micat ore trisulcis. Ab hoc cōposita fiunt ꝓmico, quod est extēdo, uel longe iacio. Neuius. Si quid loqui uis nō perdocere, multa lōge promicāda oratio est. Emico qđ est resplēdeo. Plau. Ex oculis quasi radii emicant solis. Dimico, cōtēdo. pugno. a quo dimicatio deriuatur. A formica fit diminutiuū formicula, & formicinꝰ, sicut a belua beluinus, & musca muscinus. Plau. Homo formicinus, ac muscinus. & formicatio uitium corporis, qđ græci μυρμηκιαν uocāt, cū parua tubercula. rotūda. pinguia. corpus infestant. Ply. Cinis muliebriū criniū, cū fuerint cōbusti addito melle sanguinē sistit illico, & formicationē corporū. dicta formicatio, ꝙ ueluti exesse carnem formicæ uideantur. & deformicatū a formicis submersum, q̄bus cōfoueri solitū erat. Item a fero formido, hoc est metus cū uehemētius in mouēdo, ut ab se abeat, foras fertur. Ab hoc fit formido uerbum, hoc est timeo, & formidabile timēdū, & formidolosus, qđ mō accipitur ꝓ eo, q formidat. Tcrē. Nū formidolosus es mi homo? modo pro eo qui formidatur. Sal. ita talibus uiris nō labor insolitꝰ, non locus ullus asper, aut arduus erat, non armatꝰ hostis formidolosus. Ab hoc formidolose aduerbiū cū timore. Item a φερω græco apophoreta munera, quæ dari saturnalibꝰ solebant. quē morē hodie quoq; seruamus mēse decēbri. dicta apophoreta, qđ ab iis, quos salutabant, referrentur. ἀποφέρειν. n. mō auferre, mō referre significat. Hinc Marti. nouissimū librū operis sui apophoreta inscripsit, hoc est munera saturnaliorū. Sue. de caligula. Agitatori cithio comessatione q̄dā in apophoretis uicies sestertiū cōtulit. Idē de Vespasiano. Sicut saturnalibus dabat uiris apophoreta, ita per cal. martias, fœminis. Itē a ferēdo forago dicitur filū, qđ a tex-

tricibus fertur, ut diurnū opus distinguāt, q̈uis hoc a forādo potius deductum existiment. Itē. Forda bos ꝑgnās, qđ testatur ouidius. Forda ferens bos est, fœcūdaq; dicta ferendo. hinc fordicidia dies appellati, q̇bus ꝑgnātes boues imolabātur, ut Varro testatur. Fore quoq; a ferendo qdā dictū uolūt, cū nihil fere aliud sit q̄ ferri. licet. n. uocē hēat infinitiui pn̄tis, ut esse. significationē tn̄ potius futuri hēt. Idē sane fore est, qđ futurū eē. licet forē. fores. foret. idē sit qđ essem. esses. esset. Quapropter fore raro cū participio, frequēter cū noīe iūgitur. Ci. spero amicitiā nostrā notā posteritati fore. Aliqn̄ cū participio inueniri testatur Cæsar, qđ mirū est Vallā nō aīaduertisse. nōnulli etiā Cæsari nūciabāt, cū castra moueri, aut signa ferri iussisset, nō fore dicto audiētes milites. idem ꝙ nō fore dicto audiētes milites, neq; laturi signa dicātur. Cum ꝑticipio uero futuri nunq̄ iūgitur fore. Cōposita uero a fore nuda, hoc est sine noīe, & sine ꝑticipio ponūtur, Vir. Esse quoq; in fatis reminiscitur affore tp̄s, qđ uerbū Statius, ꝓ significatiōe pn̄tis accepisse uidetur. Sēsit manifesto numine ductos affore, quos nexis ambagibus augur Apollo ediderat. Defore. Cice. Vtrū arbitrabātur nō defore, q̇ illā restituerēt. Abfore, qđ rari⁹ in usu est, un̄ dicūtur absuturi. cōfore. & ꝓfore. apud poetas, ꝓ fore, Profore, ꝓfuturum eē. Hora. Quæ nocuere sequar, fugiā quæ ꝓfore credā. Nos tn̄ potius fore q̈si futurū esse dictū existimamus, q̈ a ferēdo deductū. ad hæc fortis a ferēdo uocitatus est, qđ æquo aīo ferat aduersa. unde fortitudo a Cicerōe ita definit, Sciētia reꝝ ꝑferēdaꝝ, uel affectio animi ī patiēdo, ac ꝑferēdo summæ legi parens sine timore. & alibi. Fortitudo est cōsiderata ꝑiculoꝝ susceptio, & laborū ꝑpessio. A fortis fit aduerbiū Fortiter. & Fortifico, ꝓ fortē facio. Plau. Fortifica aium. & Fortesco pro fortis fio. Neuius. Crescit aīus, & fortescūt uires, & forticulus diminutiuū. Cice. Quāuis idem Epicurus forticulū se in terminib⁹, & in strāguria sua ꝓbeat. Fortis ꝓprie est, q̇ aīum habet infractū, uel qui ualidis uirib⁹ ꝓditus est. Vir. fortēq; Cloantū. Aliqn̄ tn̄ pro celeri ponitur. Idem. si fœmina forti fidis equo. aliqn̄ pro formoso. Plau. Ec qđ fortis uisa ē? Nōnūq̄ etiā pro diuite. Idem. Eam sororē spopōdisse suā, in tam fortē familiā, hoc est diuitē & copiosam. firmus quoq;, hoc est stabilis, cōstās a ferēdo dictus, ꝗ cōstanter oīa ferat, a quo firmitas, hoc est stabilitas. constātia, quæ & firmitudo dicitur. Plau. Si istā firmitudinē animi obtines, salui sumus. & firmiter aduerbium stabiliter. incōcusse. & firmo uerbū, quod est sisto. stabilio. a quo firmator. firmatrix. firmatio. Affirmo qđ significat asseuero. unde affirmator. affirmatrix. affirmatio. affirmatiuū. & aduerbiū affirmatiue. Offirmo idem quod firmo. Plau. Offirma pessulum. Infirmo, debilito. a quo infirmus, debilis. & infirmitas. debilitas. ībecillitas. Refirmo, rursus firmo. confirmo. approbo. roboro, a quo confirmator. confirmatrix. confirmatio. cōfirmatiuum, & aduerbium cōfirmatiue. Et fortuna, a ferendo dicta, quod temere, & sine ratiōe feratur. Est enim fortuna accidentiū rerum subitus, atq; inopinatus euentus. Hæc a ueteribus dea credita est, a q̇busdā etiā deus, uariis casibus humana deludēs, & ꝓpterea cæca æstimata. Iuuenalis. Te facimus fortuna deā, cœloq; locamus. hæc eadē rōne & fors dicitur. Vir. Forte sua libycis tempestas appulit oris. Fors & fortuna, ita a q̇busdā distinguitur, ut fors casus sit, hoc ē id qđ fortuito accidit, fortuna uero ip̄a dea. Accius. nāq; audire uolo, quo captus mō, fortuna ne, an forte repitur. Terē. O fortuna, o fors fortuna. Donatus. Aliud fortuna est, aliud fors fortuna. Fortuna dicta ē īcerta res. fors fortuna, euētus fortunæ bonus. Nā fors fortuna ē, cui⁹ diem festū colūt, qui in arte aliqua uiuūt. huius ædes trās tyberim erat, fortunæ uocabulum mediū est. Sed cū fortunā solā dicimus, ītelligimus fœlicitatē. Vnde fortunatos fœlices nomīamus. infortunatos uero infœlices. & infortuniū, malā fortunā. Fortunatos tn̄ pro ꝓpitiis ponimus. Afranus. deos ego oīs, ut fortunati sint, precor. Fortunare etiā, ꝓspare ē, ac bonis augere. Cice. Tibi patrimoniū dii fortunēt. hinc fortunæ dicūtur diuitiæ. & fortunatim aduerbiū, ꝓspere ac fœliciter. Plau. Si dederit Iuppiter, ut fortunatim oīa succedāt, & fortunatæ insulæ a fructuum ubertate dictæ sunt in mari Atlantico ultra Gorgadas, aduersæ ꝓmōtorio, qđ uocatur εσπεριον κερας. Prima uocatur Obrion, habens in montibus stagnum, arboresq; ferulæ similes, ex quibus aqua exprimitur, ex nigris, amara, ex cādidioribus, dulcis, & potui iocūda. Altera iunonia appellatur, in qua una tm̄ ædicula erat lapide extructa, ab ea tertia eodē nomine, minor, deinde capraria lacertis grādibus referta, in cōspectu harū niuaria. aere nebuloso ac coacto, & ꝓpterea semper niualis. Proxima ei Canaria ita uocitata a canū multitudīe ingētis magnitudinis. Oēs pomoꝝ, & auiū oīs generis copia abūdant. hæc ultima etiā Palmetis cariotas ferētibus, & nuce pinea & melle. Papyrū quoq; ac siluros in amnibus habet. A forte & eūdo fortuitū dicitur, qđ casu accidit. Itē forte aduerbiū, fortassis. fortasse. forsitan. forsan quæ aliqn̄ pro temere accipiūtur, aliqn̄ sunt aduerbia dubitādi. eodē mō fors. & forte. & fortuito. Itē a ferēdo forū appellatū negociationis locus, quo uenalia ferūtur, ut forū iuliū. forū flāminiū. forū semproniū ab eoꝝ noībus, qui ea fora custodiēda curarēt, qđ etiā in locis priuatis, & in uiis, & in agris fieri solet. Vnde forū boariū dicimus, in quo boues uēdūtur, forum olitoriū, ī quo herbæ uēdūtur, qđ erat antiquū macellū, q̈propter nūc quoq; oleꝝ locū lacæ-

demonii

demonii matellú uocăt. Forú piscariú, ĩn quo pisces uencút. forú cupedinis, in quo uenduntᷣ cupedia. Cupes. n. & cupedia, antiq lautiores cibos ñoíabăt. unde cupedinarii dicti sunt oés q esculéta uédút, ab eo, qđ aliméta rebus cupidinis præbeát. Diciť tñ etiá forú, locus in quo cú populo agiť, cõciones habẽtur. lites tractanť. quod ibi iudicia ferútur. unde & forẽses dicunť qui in foro uersanť. & sæpenumero interponẽtes se, lites dirimút, quos græci πραγματικους hoc est pragmaticos appellăt. & forẽsia uestes, qbus in foro utútur. & circúforanei, q circa forú spaciátur uéditátes aliqd, aut emẽtes, aut sciscitátes, aut tẽpus inaniter terẽtes. Forũ quoq; agere diciť is, q ꝓuinciæ præest, dú ciuitates uocat, & de cõtrouersiis earú cognoscit, ac sñiam fert. Forú itẽ ueteres appellabát, qđ postea uestibulú sepulchri dictú est. Fori autẽ uirili genere, & multitudinis numero sunt tabulata nauiú ab eo, qđ incessus ferát, siqdẽ p eos nautæ discurrút. Vir. Implessemq; foros flãmis. Cicero. Alii malos scădát. alii p foros cursitent. Itẽ spectacula, hoc est loca erecta, ut ex iis specteť. Liui. Tũ primú circo, q maximus diciť, designatus est locus, diuisa loca pŕibus, eqtibusq;, ut spectacula sibi qsq; faceret, fori appellati. ex iis minores forulos dicim⁹, q aliqñ armariola significant, in qbus reponunť libri. Iuue. Hic libros dabit, & forulos. hinc & forare penetrare, & quasi in forú exire, a quo pforare. & foramẽ. & forat⁹ quartæ declinationis. & forago filú, quo textrices diurnú opus distingút, a forádo dictú. & fores, qb⁹ ianuæ claudunť, qđ foris apianť, quẽadmodú ualuæ, qđ itus reuoluanť, hæ p diminutionẽ forulæ appellanť. unde forculus deus, q foribus præerat, sicut Cardinea dea, quæ cardinibus præerat. & Limẽtinus deus, q ꝑerat limini. Et foramina, hoc est paruæ fores. Cice. Nam núc qdẽ quanq̃ foramina illa, quæ patẽt ad aíos a corpe calidissimo. artificio. natura fabricauit. Et foras. & foris. quasi ad forú. & in foro. & forinsecus. eiusdẽ significationis, cú foris. & foria. stercora liqdiora, qđ facile feranť foras. Vnde conforire uerbú, qđ ẽ stercore liqdo fœdare, qđ Plau. cõcacare dixit. Põponius. Cõforisti me. Diomedes. Et foriolus, q uẽtrẽ hẽt solutú, & foria facile emittit. Laberius. Foriolus es, in coleos cacas. unde forica locus diciť publicus, in quo licet oíbus uẽtrẽ exonerare. cú latrina in priuatos usus sit a latendo dicta. Cloaca uero locus cauus, p quẽ colluuies q̃dá fluit, a quo fit cloacare uerbú, qđ ẽ inq̃nate deduci. Cloacæ tñ appellatiõe Vlpianus scribit & tubos & fistulas cõtineri. Pertinebat aút ad salubritatem ciuiú, & tutelá, ut foricæ purgarenť, ac cloacæ reficerẽtur. Ná & cœlú pestilẽs, & ruiná imundæ minanť. Iuue. Inde reuersi cõducút foricas. Sút q frenú etiá a ferẽdo dictú existimát, qđ equos uertat, feratq; quo uelit, unde effrenes, & infrenes, atq; effrenatos dicimus, q cohiberi, & ꝑ arbitrio nŕo agi nõ pñt. & freno uerbú, qđ significat cohibeo. & refreno eiusdẽ significatiõis. Seneca. Cohibẽdus enim ac refrenádus est aíus. frenú in singulari neutri generis ẽ, in plurali uero frena, & frenos dicimus. Quidá tñ frenú nõ a ferẽdo, sed a frágẽdo dictú putát, q̄ equorú, aliorúq; aíalium ora frágat. ideoq; cú æ dipthõgo scribi debere. Fistula quoq; ab aqua ferẽda dicta ẽ. q̃uis alii a fundẽda aq̃ dictá malint. ꝓprie. n. fistulæ sunt, ut Põpo. inqt, per q̃s aq̃s ducimus, a quarú similitudine instrumẽtú musicú fistulá uocamus, cuius Pan dŕ iuẽtor fuisse. Vir. Septẽ cõpacta cicutis fistula. Eadẽ quoq; similitudíe fistula uocať ulcus altú. angustú. callosú. siue ex uulnere sit, siue ex uitio intus orto, qđ ad suppurationẽ ꝑuenerit, quá primo tẽtare specillo medicus debet, ut quo tẽdat, & q̃ alte ꝑueniat, scire possit. Ad hoc fit fistulo uerbú, qđ significat fistulá ago. Ply. Et punicis fistulás uice. Itẽ for. faris. a fero deductú est. q̃uis prima ꝑsona in usu nõ sit. nihil enim aliud ẽ ferre q̃ fari, hoc est loqui. Quanq̃ Varro iter fari, & loq, hoc interesse scribit, qđ fať is qui primus significabilẽ uocẽ ore emittit, nullo uerború ordine seruato. unde pueri anteq̃ id faciát, infantes dicunť. Loquiť autẽ is, qui suo loco unúquodq; uerbú sciẽs ponit. A for, faminor in impatiuo deduciť, qđ ueteres pro dicito usurpabát. & fabolinus deus, qui pueris primo fari ĩcipiẽtibus præest. & fato diciť, quod ẽ multa loquor, a quo refuto. & cõfuto. de quibus ĩferius dicemus. & fatus locutus, & fama quæ ꝓprie est inanis de aliqua re rumor, sine ueri cognitiõe, siue bonus sit, siue malus. Et hoc tátú differt a rumore, q̄ rumor semp de recẽti dŕ. Cice. Improbissimis rumoribus dissipatis. Liuius. Manat tota urbe rumor. Fabios ad cœlú laudibus ferút. Fama etiá sæpe diciť de re inueterata, firmataq; in hominú opinione, q̃uis incerta. Mar. Quicqd fama canit, donat harena tibi. hoc est qcqd incertú, fabulosumq; narrauit uetustas, tu ope præstas. Quin. Fama est Iouẽ olim ĩ imbrẽ aureú cõuersum puellæ in gremiú descẽdisse. Poniť tñ frequẽter pro laude, ac celebritate, ut fama fabioꝝ. fama camilloꝝ. fama scipionú. Vir. Sú pius Aeneas, fama sup æthera notus. Aliqñ pro opinione. Ply. Huc eú liberalitatis tuæ fama pduxerat. Vir. Nos munera tẽplis quippe tuis ferimus, famáq; fouemus inanẽ. Hinc fit famosum. & infame eiusdẽ plane significationis. Cice. Non pol inquit audeo. nam me ad famosas uetuit mater accedere. Plau, Qui etiam me miserum famosum fecit flagitiis suis. Salu. Largitionẽ famosam, impudẽtẽq;. Vnde infamia, & q̃ Apuleius utiť, infamatio deriuanť. Et famiger. & famigero uerbú, hoc est diuulgo. & famigerabile uulgandum apud antiquos, ut Varro testať. & famigeratio diuulgatio. Famá græci,

φημην nominãt, quæ similiter ἀπὸ τῆς φασεως, hoc est a fando deriuat᷑. differtq; fama a gloria, quæ cõstãs, & solida est. atq; ita definit᷑. Gloria est frequẽs de aliquo fama cũ laude. Est tñ alia inanis gloria, uitioꝝ plerũq; laudatrix, quæ definit᷑ popularis fama, ex honestatis simulatiõe ꝓueniẽs. ab hac diminutiuũ fit gloriola. & glorior uerbũ notæ significatiõis. & gloriabũdus, q gloriat᷑. & gloriosus, q se uel inaniter iactat, uel alterius inani laudatione effertur, & laudari quærit. & inglorius, q nulla laude, aut gloria dignus est, & ueluti ignobilis. Rumor & aliqñ ꝓ fauore ponit᷑. Vir. Ergo iter icœptũ pagũt rumore secũdo. ab hoc rumusculus paruus rumor. & rumifero honeste dictũ, pro rumores fero. Plau. Thebani uero rumiferãt, ꝓbãt. Quidã etiã rumigero usurparũt, & nõnulli rumitto. Neuius. Simul alius aliũde rumitãt inter sese. Itẽ adrumauit inuenit᷑ pro eo, qđ est rumorẽ fecit, siue cõmurmuratus est. qdã hæc a rumine, hoc ẽ ꝑte gutturis putãt deduci. Fames uero, hoc ẽ edẽdi cupiditas, nõ a fando, sed ἀπὸ του φαγω deducit᷑, qđ est edo. unde famelicus, q edẽdi cupiditate agit᷑. & famelicosus, q frequenter famelicus est. unde famelicosam turrim palustrẽ ueteres uocitabãt. Et fameo, esurio. a quo famesco. Falæ aũt a fando dictæ sunt, qđ thusci cœlũ uocabãt. sunt aũt ligneæ turres. Itẽ a fando infandũ, magnũ. qđ uix fari qs possit. Vir. Infandũ regina iubes renouare dolorẽ. & infans puer, q nõdũ fari cœpit. qđ etiã de brutis dicit᷑, atq; ẽt auibus. Ply. Quadrupedes ĩfantes suos cognoscũt. Idẽ. Vespertilio uolucrũ sola lacte nutrit ubera admouẽs geminos uolitat amplexa ĩfantes. Idẽ de inanimalibus. idẽ de boleto. Nec tunicæ minor gratia in cibo ĩfantis boleti, hoc ẽ parui, & nõdũ adulti. a quo infantia fit. i. ætas infantilis. nã & ab infante, infantile deducit᷑. Iustinus. Hũc seu misericordia fortunæ eius, seu fantilibus blãdimẽtis inductus diu ꝓtexit. Thusci fandũ cœlũ uocabãt. a quo falæ ob altitudinẽ turres ligneæ uocitatæ sunt. a qbus falarica dicta telũ maximũ, qđ in fulminis modũ pugnãtes de falis iaciebãt. Vir. Sed magnũ stridens cõtorta falarica uenit. Falces aũt, & harpagæ armoꝝ genera erãt, muroꝝ oppugnatiõib⁹ apta. Sisenna. falces iniectas cõmuniũt, pluteos ꝓpius collocatis harpagis deiiciũt e turribus. Plutei crates sunt, corio crudo intextæ, quæ apponi solebãt militib⁹ opus faciẽtibus. ideoq; appellabant᷑ militares. Nũc ẽt tabulæ qbus qd ꝑscripit᷑, eodẽ noĩe significant᷑. Infantẽ ẽt p metaphorã dicimus stultũ, & q̃si loq nesciẽtẽ. & infantiorẽ. & infantissimũ, pro stultiorẽ. & stultissimũ. & infantiã, hoc est stultitiã. & infantiliter, stulte. pueriliter. & ĩfantilitas, puerilitas. Sic aũt a fero fari deducũt latini, quẽadmodũ græci α φερω φραζειν, qđ ẽ fari, & differere. uñ phrasis deducta est, quã Quintilianus definit eloquẽtiæ corpus. a qua Theophrastus appellatus, q̃si diuina eloquẽtia ꝑditus. Itẽ a fando fas dicit᷑, hoc ẽ piũ, & religiosum, & fari dignũ. ad deos. n. refert᷑. sicut iustũ ad hoĩes. Vir. fas & iura sinũt, hoc ẽ diuina, & humana iura pmittũt. cuius cõtrariũ est nefas, hoc ẽ ĩpiũ, & execrabile. a quo fit nefandũ. & nefariũ, hoc ẽ scelestũ. & qđ nefari qdẽ liceat. q̃uis aliq nefariũ a fare potius deductũ uolũt, quo scelerati, q̃si uita ĩdigni uti nõ debẽt. Itẽ fasti dies dicti sunt, qbus licet fari ꝑtori tria uerba. do. dico. addico. & ne fasti his cõtrarii, qbus fari non licet. Ouid. Ille nefastus erit, p quẽ tria uerba silent᷑. fastus erit, p quẽ lege licebat agi. hinc fastoꝝ libri appellati sunt, in qbus totius anni descriptio cõtinebat᷑. De qb⁹ idẽ Ouidius scribit, Sacra recognosces annalib⁹ eruta priscis. Et quo sit merito quæq; notata dies. Inuenies illic, & festa domestica uobis. Sæpe tibi pater est, sæpe legẽdus auus. Priscis aũt tpib⁹ fastoꝝ libri solis põtificibus noti erãt, & sacroꝝ regi, quos primus Numa ad Etruscoꝝ imitationẽ dr̃ ĩstituisse. hos. n. legẽs minor põtifex. & obseruatiõe sacrificulo regi patefacta, celebrato ab utroq; sacrificio idẽ põtifex calata. i. uocata ĩ capitoliũ plebe iuxta curiã calabrã, q̃ casæ romuli ꝓpe erat, dies populo quomõ obseruari deberẽt, ĩdicebat. Sed postea fasti Cn. Flaui scribæ opa etiã ĩuitis pr̃ibus, in oĩum notitiã ꝑuenere. Oẽs aũt totius anni dies ex ĩstitutiõe Numæ aut festi erãt a feriis ita dicti, aut ꝓfesti, aut intercisi. Festi erãt ĩ qbus, uel sacrificia diis offerebant᷑, uel dies diurnis epulationibus celebrabat᷑, uel ludi ĩ honorẽ deorũ agebant᷑, uel feriæ obseruabant᷑. a qb⁹ festiuus deducit᷑. & festiuitas. & festiuo uerbũ, hoc est diẽ festũ ago. & fest⁹ a. um. festus dies dr̃ res festiua, hoc ẽ iocũda & lepida. Frõdẽ festiuam dicimus, quæ læta & iocũda ẽ, frõdẽ festã, q̃ festis adhibet᷑. Profesti, q hoĩbus ad rẽ uel priuatã, uel publicã administrãdã cõcessi erãt. Hi aũt fasti erãt, q̀bus licebat ꝑtori ius dicere, aut comitiales, q̀bus licebat cum populo agere, aut cõperẽdini, qb⁹ licebat uadimonium iubere, aut stati, q iudicii cã cũ ꝑegrino instituebant᷑. Plau. Satus cõdictus cũ hoste ĩtercessit dies. Hostẽ. n. hoc loco more ueterum noĩat ꝑegrinũ, aut ꝑliares, qb⁹ fas est res ablatas repetere, uel hostem lacessere. Sed eligẽdi ad pugnãdũ diei tũc Romanis erat licẽtia, cũ ipsi bellũ inferrẽt. Alioqn cũ exciperẽt, nullus obstabat dies, quominus uel salutẽ suã, uel publicã defenderẽt dignitatẽ. Intercisi dies erãt deorũ hoĩumq; cões, hi ĩter se, nõ ĩ alia diuidebant᷑. Illoꝝ. n. dieꝝ qbusdã horis fas erat, qbusdam fas nõ erat ius dicere. Nã cũ hostia cædebat᷑, fari nefas erat, ĩtercæsa & porrecta fari licebat, rursus cũ adoleret᷑, nõ licebat. Dies atros uocabãt prisci, quos nũc ab obseruatrice huiusmõi reꝝ ꝓuincia Aegyptiacos uocamus, qdã ad emẽdationẽ ĩfausti noĩs cões nũcuparũt, q ueluti in-

fœlices

fœlices ad oīa cauēda sunt, quales erāt apud Romanos postriduani dies, quod Qu. Sulpitius Tribunus militū ad Alliā aduersus Gallos pugnaturus rē diuinā postridie idus qntiles dimicādi grā fecerat. Itē a fando fanū deducit, hoc est tēplū, qd' pōtifex i dedicatiōe tēpli certa uerba p̄fari solet. q̄uis sint aliq, q ἀπὸ τοῦ φανεροῦ dictū malint, qd' significat manifestū, qd'.e fano rn̄sa dabant. unde ꝓphetæ dicti sūt antistites fanoꝝ, & oraculoꝝ interp̄tes. & hypophetæ uaticinādi ministri, qb'. s. ꝓphetæ impabāt. Et fanaticus, insanus dr̄. qm̄ sacerdotes cum rn̄sa dabāt, furore pleni insanire uidebant. Hinc Fanū piceni urbs dicta, in littore Adriatico inter Pisaurū, ac Senogalliā, oīum italiæ urbiū, meo iudicio amœnissima, siue loci naturā, seu ciuiū īgenia cōsideres, qd' in ea pulcherrimū Fortunæ tēplū fuerit. cuius adhuc reliqæ cōspiciūtur. Hinc fanēses, siue fanestres appellati. Itē ꝓfanū irreligiosum, nō sanctū. Plau. Sacrū an ꝓfanum habeas paruipēdit. is enim ꝓfanus est, q fani religione nō tenet, q̄si porro a fano, & a religiōe secretus. Profanū etiā appellat, qd ex religioso, uel sacro i hoīum usum cōuersum est. Vir. Faune p̄cor miserere inquit, tuq; optima ferrū Terra tene, colui uestros si semp honores. Quos cōtra æneadæ bello fecere ꝓfanos. dixerat enim supius. Sed stirpē teucri nullo discrimine sacrū, sustulerāt. Hinc ꝓfanare est ex sacro humanis usibus ꝓmiscuū facere. unde ꝓfanatū tēplū dicimus, cū in eo uel dimicatū est, uel aliqd turpe cōmissum. a quo ꝓfanatio deducit. Quidā hæc oīa a græco deducētes per ph potius q̄ p. f. scribēda existimāt. Veteres ꝓfanū hanū scripsere, & hanulū pro paruo fano. A fando etiā fatuus deriuat, hoc est simplex. insulsus, & quasi fari nesciēs. q̄propter & cibos insulsos, atq; insipidos fatuos dicimus. & fatuitatē, stultitiā. Fatui etiā dicūtur fauni, agrestes dii, qd' fari nesciāt. unde & infatuatæ mulieres dicūtur, quæ faunorū ludibriis agitātur. & similiter īfatuati uiri, quos nūc uulgus spiritu plenos noīat. qdā etiam dæmoniacos. & infatuo, atq; infatuor uerba. Itē fatua dea dicta est terra, qd' infantes partu editi nō prius uocē edūt, q̄ terrā attigerint. Eadē & Bona dea noīata, qd' oīum nobis ad uictū bonorū causa est. & fauna, qd' omni usui aīantiū fauet. a qua fauni agrestes dii, qd' e terra geniti sint. & ops qd' ipsius ope, atq; auxilio uita cōstat. & damia, qa ei in operto sacrificabatur. unde & sacerdos eius Damatris appellabatur. & sacrificiū qd' ei fiebat damiū a cōtrario sensu, qd' minime esset δημόσιον, hoc est publicū. A fando, fateor, quasi uehemēter loquor. & affirmo. fateri enim est sponte aliqd affirmare. cōfiteri aliquo modo coactū. ꝓfiteri ad gloriā aliqd præ se ferre. diffiteri negare. a cōfiteor cōfessio fit. & cōfessor nō qui peccata alterius audit, ut imperitū uulgus usurpat, sed qui ꝓpria cōfitetur rogatus. Item ꝓfessio, cōfessio facta palam. & ꝓfessor qui aliqd publice cōfitetur. unde ꝓfessores bonarū artiū dicimus, uel eos qui in iis eruditi sūt, uel qui eas publice legūt. Nā & ꝓfiteri usurpamus pro publice legere. Itē a fando præfari dicitur, q̄si an̄fari. unde p̄fationē noīamus exordiū, qd' & pricipiū, & ꝓœmiū nūcupat. & profari eiusdē significatiōis, a quo ꝓphetæ dicunt antistites phanoꝝ, oraculorūq; iterp̄tes, quos græci similiter ἀπὸ τοῦ προφαίνειν. quod ostēdere est, προφήτας appellāt. Præfari tn̄ aliqn̄ significat per quādā ueluti p̄fationē id qd' dicturi sumus, uel indicare, uel remediis qbusdā præmunire. unde præfanda dicūtur turpia. q. s. ea præfari oporteat. Vale. Cassius nunq̄ sine p̄fatiōe publici parricidii noīandus. Quin. Vitādū est, cū iūctura deformiter sonat, ut si cū hoībus notis loqui nos dicimus, nisi hoībus mediū sit. in præfanda uidemus īcidere. qd' Virgilius fecit. Et numerū cū nauibus æquat. Solemus aūt in p̄fando his uerbis uti, si licet dicere, si cōmemorare fas est. qd' dictu quoq; fœdū est. honore dicto. honor sit auribus uestris. & alia huiuscemodi. Ply. Alius os uerberat, alius pectus & uētrem, atq; etiā fœdū dictu uerecūda cōtūdit. Quintil. Honor sit auribus uestris. iubet ꝓstrare gladio cinctū. Itē a fando fastus, qd' sup̄biā significat. & elationem quādā cum iactātia uerboꝝ, estq; quartæ declinationis, cum liber, qui dierū obseruationē cōtinet sit secūdæ. Aliqn̄ tn̄ & pro libro quartæ declinationis inuenitur. Lucanus. Nec meus eudoxi uincet fastibus annus. A fastu fit fastidio uerbū, qd' ꝓprie est cū fastu quodā cōtēno. Vir. Inuenias aliū, si te hic fastidit Alexis, unde & pro stomachor accipitur. a quo fit fastidium. & fastidiose aduerbiū, hoc est stomachose, qd' & fastidiliter ueteres dixerunt. & fastigiū, qd' ꝓprie altitudinē, ac summitatē opis significat. Vir. & fastigia suspicit urbis. a quo fit fastigatū, qd' cacuminatū significat. & quasi in fastigium erectū. Ply. Germinat rosa oīs primo īclusa granoso cortice, quæ mox intumescente, & in uirides alabastros fastigato paulatim rubescēs dehiscit. Aliqn̄ tn̄ pro imo ponitur, Vir. Forsitā & scrobibus quæ sint fastigia quæras. Item a fando fit famen, quo uerbo poetæ pro sermone, ac locutione utuntur, & fabulor, quod est loquor. a quo confabulor, simul loquor. Apuleius. Is enim dum una confabularemur, hoc mihi testatus est. A cōfabulādo cōfabulatio deriuat, hoc est collocutio, & a fabulādo fabula. cuius diminutiuum est fabella. est aūt ꝓprie sermo, & cōfabulatio. Mar. Quodq; tibi mœchū fabula nulla dabat. Item fabula, res ad utilitatem, siue delectationē hominum cōficta, ut sunt poetarum fabulæ. & hæ quæ licet ab Hesiodo poeta initium acceperint, noīe tn̄ dicūtur æsopiæ, quod iis in primis usus fuerit Aesopus. hæ mirum immodū animos ducūt, præsertim ru

sticorum,& imperitorū,qui & simplicius,quæ ficta sunt,audiūt,& iis quibus delectantur,facilius capti uoluptate cōsentiunt,qualis est nota illa de membris humanis aduersus uētrem discordātibus,qua Meneuius agrippa plebē cū patribus in gratiā rradit reduxisse.aut illa, cuius mētionē facit Horatius.Olim qđ uulpes ægroto cauta leoni.hæc & apologus,siue apologatio dicit,definiturq; ex rebus humilibus cōposita quædā forma,ac species ad uidēdū. Plautus.Priusq̄ abis pn̄te te huic apologū agere unū uolo.Quidā fabulā,& argumētum ita distingūt,ut fabula sit res cōtra naturā dicta,siue facta,siue nō facta,ut de Pasiphae. Argumētū qcqd secūdū naturā dicit.siue factū,siue nō factū est,ut de Phædra.Fabula græce μυθος dicit,a quo mythicus fabulosus.& mythologia sermo fabulosus.Itē a fando fit fatū, qđ ꝓprie a Chrysippo ita definit.fatū,quod græci ειμαρμενην uocāt,est sempiterna quædā & īdeclinabilis series rerū.& cathena uoluēs semetipsa sese,atq; implicās per æternos cōsequētiæ ordines,ex qbus apta nexaq; est.Aliqñ tñ fatū pro natura ponit.Vir.nā qa nec fato merita, nec morte peribat.& pro uolūtate.Idem.fatis Iunonis iniquæ.Itē pro oraculo,qđ dii fantur.Idē.Oblitus fatoꝝ.Itē pro morte,qa nihil tam necessario impēdet hoī q̄ mors.unde fato cōcedere ꝓ mori usurpamus.& fatalis dies dicitur pniciosus.& fatiferū,mortiferū.Fatale etiā uocamus q̇cqd ex nobis fato debet, siue bonū sit,siue malū.Fatidicū dicit,q nobis fata,hoc est decreta deoꝝ exponit,hoc est qui uaticinatur.& uates,quasi fates dicti.& uaticinor,quasi faticinor,hoc est fata cano.& uaticiniū,quasi faticiniū.q̄uis sint,q a uiēdis,hoc est a colligādis uersibꝰ uates dictos existimēt.hinc uaticanus collis.& uaticanus ager.& uaticanus deus agri p̄ses appellāt,uel a uaticiniis,quæ ui & instinctu eius dei in eo agro fieri solita erāt.uel qm̄ penes hunc deū sint uocis humanæ initia,qm̄ pueri simul atq; parti sunt,eā primā uocē edūt,quæ prima in uaticano syllaba est,a qua fit uagire factitiū uerbū,&uagitus.uel qđ eo colle potitus fuerit populus Romanus uatū r̄nso expulsis inde etruscis.Item a fando effata dicūtur.quæ augures in fine auspiciorum extra urbē sunt effati.Et effari tēpla ab auguribus dicūtur,cū fines notātur.effari enim ꝓprie eloqui est.Vir.Sic effatus uestigia pressit.Itē a fando fallo deducit, ut Varroni placet, qđ fando decipiamus.ac cōtra q̄ diximus faciamus,nā si qs te fallit,īproprie fallere dicit.& fallax appellat,q mētiēdo decipit.A fallo fit cōpositū refello.est enim refellere id qđ dictū est arguēdo falsum oñdere.Terē.Cū tu horū nihil refelles.unde Rhetores refellere,& purgare ita distigunt,ut refellere dicat de eo,q factū negat,purgare uero de eo,q fatet qdē factū,sed defendit.& falsarii dicūtur,q decipiēdi grā publica scripta falsificāt.& falsifico uerbū, a quo falsificatio,& falsus,qđ interdū significat eū,q deceptus est.Terē.falsus es.hoc est deceptus. interdū eū, q fallit.Paulus iuriscō.falsum eē dicit,si qs chirographū alterius imitet,aut libellū,aut rōnē īter cidat,aut describat.& falsum tutorē,q tutor nō est,siue hñti tutor datus,siue nō.sicut falsum testamētū,qđ testamētū nō est.nā fal um librū pro mēdoso īproprie dicimus.recte tñ appellamus falsum iudiciū.falsum nouū.falsam sñiam.pro nō ueris.nō ꝙ fallēdi grā dicta sint,sed ꝙ opinionē hoīum fefellerint.hinc fallaciæ uerba ad decipiēdū cōposita dicuntur,& cauillationes.est.n.ꝓprie cauillatio subdola rō,quā,cōscii nobis mēdacii,uincēdi tñ cā ꝓferimus.& cauillari est fallacia & dolo uti.unde iuriscōsulti cauillationē pro calūnia usurpāt. utrūq; enim a caluēdo,hoc est decipiēdo deducit,ut inferius docebimus.Cicero tñ pro genere qnodā facetiarū cauillationē accipit.Cū duo inqt sint genera facetiarū.alterū æq̄liter in oī sermone fusum.alterū p acutū & breue.supior cauillatio.alter dicacitas noīat. Veteres pro fallacia fallā dixere.& falso aduerbiū,dicit nō uere.Salu.Falso quærit de natura sua genus humanū. & falsitas.& falsi crimē,cū publica scriptura falsificat.& fallaciter,hoc est cā decipiēdi. Falsissimus a scriptoribus usurpat,q̄uis falsior nō sit in usu.falsum habere,fallere est.Sal.Neq; ea res me falsum habuit.Falsū græci ψευδον dicūt.hīc pseudoprophetæ falsi uates appellati sunt.& pseudopanchusa herba similis anchusæ,a quibusdā enchisa,& doris dicta lanuginosior q̄ anchusa, & minus pinguis,tenuioribus foliis & lāguidioribus,cōtra serpentes efficax potu foliorū uel seminis.Anchusæ radix in usu est digitali crassitudine,scinditur papyri modo,manusq; inficit sanguineo colore,præparat lanas præciosis coloribus,uariis ægritudinibus ꝓdest, ī primisq; lepræ,& lentigini, si liniatur.Galenus quatuor eius genera memorat.Onochilan. Lycapson. Onochilon,quartū dicit esse sine noīe.Onochilon a similitudine labiorū asini dictū est, propter qđ qdam labrū asininū nūcupauere,siue ꝙ asini labiis huius herbæ libēter pascātur. Alii enchryson eam nominānt,paruo frutice,flore purpureo,asperis foliis & ramis,radice messibꝰ sanguinea,cætero nigra.Sunt q eādem archenion uocāt. alii rhexian efficacissimā cōtra serpentes.& pseudobunion.alii herba napi folia habēs fructicans palmi altitudine.laudatissima in Creta contra tormina,atq; strāguriam efficax,ramis in potu sumptis quinis ciathis e niue. Hæc herba binio similis est.unde nomē habet,quā aliq arction uocant,urinā mirifice ꝓuocātem.& pseudodictamum,quasi falsum dictamū,quod dictamo simile sit.dictamū cū accentu in penultima ꝓnūciādum est.Hāc herbā ceruæ mōstrauere,qđ dum uulneratæ sunt, si eo pa-

scātur,

ſcãtur,ſtatim decidũt tela.non eſt alibi,q̃ in Creta ramis p̃tenue pulegio ſimile feruẽs, & acre guſtu,foliis tñ utũtur,flos ei nullus eſt.radix tenuis,& ſupuacua.In Creta quoq; nõ ſpacioſe naſcitur,mireq; a capris expetit̃.Nã hoc qđ uulgo pro dictamo oſtẽdit̃,fere ubiq; naſcẽs pſeudodictamũ eſt,folio ſimili,ramulis minoribus,a q̇buſdam condris uocatũ, minoris effectus ſtatim intelligitur.Dictamũ enim minima portione accẽdit os.Sũt q tradãt utrũq; naſci multifariã,ſed deterius in agris pinguibus. Verum q̇dẽ dictamũ non niſi in aſpis. & qđ in Creta naſcit̃,ut cætera oĩa in eadem inſula naſcẽtia,infinito p̃ſtãt iis,quæ eiuſdem generis alibi gignũtur.Eſt & tertium genus dictami,qđ aliq dictãnũ uocãt, ſed neq; facie,neq; effectu ſimile. folio ſiſymbrii,ramis maioribus.Tradũt Archadas,neq; hac,neq; aliis herbis uti,ſed lacte circa uer,qm̃ tũc maxime ſuccis herbæ turgeãt.bibũt aũt lac uaccinũ,qm̃ boues ueriferæ ꝑſus ſint herbarũ.Potẽtia herbaꝵ in q̃drupedibus manifeſta eſt,quia circa Abderã, & Limitem, q Diomedis uocat̃,eq paſti inflamant̃ rabiæ.circa Pothniã uero & aſini,pſeudoſpecen uocãt ueſpã,quæ ſingularis uolitat.Hãc magi ſiniſtra manu app̄hẽſam ſubnectũt ad quartanas pellendas,in q̇bus medicina clinice ꝑpemodũ nihil pollet.& pſeudiſodomõ genus ſtructuræ i ædificiis.Quippe græci ueteres e lapide duro,ac ſilice æquo cõſtruebãt,ueluti lateritios parietes. cũ ita feciſſent iſodomon uocabãt genus ſtructuræ, quaſi æqualiter directũ. At cũ inæquali craſſitudine ſtructa eſſent,pſeudiſodomon.Tertiũ genus erat euplecton tantũmodo frõtibꝰ politis,quaſi απληκτον,hoc eſt bene cæſum.Reliqua enĩ fortuito collocabãt.& pſeudoſmaragdus,d e quo inter lapillos dicemus.& pſeudologus,falſidicus.pſeudographus,falſariꝰ. pſeudomartyr,falſus teſtis.pſeudadelphus,falſus frater.& pſeudulus,falſus ſeruus. unde & plautinæ fabulæ pſeuduli nomen inditũ, in qua pſeudulus ſeruus introducitur,qui ſe ſyrũ aliũ ſeruum eſſe ſimulauit.A fando etiã facũdus dicit̃ diſertus,& qui ea,quæ mẽte cõcepit,ad audiẽtes facile,atq; ornate pfert,a quo fit facũdia,hoc eſt facultas differẽdi cum grã.& facũde aduerbiũ,pro diſerte.Itẽ a fando facetus,hoc eſt elegãs in dicẽdo,& delitias quaſdã ſermonis hñs, quæ facetiæ dicũtur,a quo facete aduerbiũ,hoc eſt exculte.elegãter.urbane.Sũt etiã qui fatim aduerbiũ,qđ ſignificat abũdanter,a fando dictũ uelint,ꝙ uerborũ maior q̃ rerũ copia ſit, uel ꝙ fari difficile ſit,a quo fit cõpoſitũ affatim,eiuſdem ſignificationis.& fatiſco,qđ eſt abũdãter apior,quaſi affatim hiſco.Vir. rimiſq; fatiſcũt.i.apiunt̃.ſoluunt̃.& fatigo,quaſi fatim ago,hoc eſt abũdãter agito.Proprie enim fatigare eſt ad laſſitudinẽ deducere.Vir.Veloces iaculo ceruos,curſuq; fatigat.Ponitur tñ aliqñ pro ꝑcutere.Idem. Verſaq; iuuẽcum terga fatigamus haſta.aliqñ pro excitare.Idem.Socioſq; fatigat.præcipites uigilate uiri.& alibi. Collecta fatigat ex longo rabies,& ſiccæ ſanguine fauces.Interdũ pro cogere,cõprimere.Cice. Qui nõ uerbis ſunt,& diſputatione philoſophoꝵ,ſed uinclis & carcere fatigandi.Quãdoq; pro cõmouere, perturbare.Vir.Quæ mare,nũc terraſq; metu,cœlũq; fatigat.Huius paſſiuũ ẽ fatigor.a quo fatigatus.& fatigatio.Item a fando oĩfariam,& multifariã aduerbia deriuantur,quæ ſignificant omnis generis,& multorũ generũ,ſiue in oẽs partes.& in multas partes.ſiue oĩbus modis. ſiue multis modis,quaſi quod oĩbus modis .aut multis modis fari poſſint.Item bifariam. trifariam.quadrifariã,in duas.tres,quatuor partes.ſiue duobus.tribus.quatuor modis.Item plurifariam,eodẽ modo dicimus etiã multifarius.& omnifarius.& plurifarius adiectiua noĩa. Sueto.Gladiatoria munera,plurifaria,ac multifaria exhibuit. Varro.Quod uolumẽ unum nos lectitauimus.poſtea ſeptifarium,hoc eſt ſeptifariam diuiſum.Apul.Oĩfario ſermone depinxit. Item faueo.ꝑprie enim fauere,eſt bona fari. Vir.Ore fauete oẽs. hinc fauor uox eſt bñ p̃cans alicui,ſiue alicuius cõmodũ,& laudem tuens,& fauẽtia bona ominatio.Nã p̃cones clamãtes populũ fauere ſacrificiis iubebãt.& fautor qui fauet,pro quo ueteres fabitorẽ dixere.& fœminінum eius fautrix.& fauorabilis,a quo fauorẽ habemus.& fauorabiliter,cũ fauore paſſiue.& fauſtum,fœlix,cui oẽs fauẽt.a quo aduerbiũ fauſte,hoc eſt fœliciter.Quoꝵ cõtraria ſunt ĩfauſtum.& infauſte,hoc eſt infœlix.& infœliciter.& Fauna dea,quod omni aĩantiũ generi faueat.Præterea a ferẽdo frons dicitur,ꝙ ĩdicia animi præ ſe ferat.eſt enim triſtitiæ.hilaritatis. clementiæ,ſeueritatis indiciũ.Varo tñ a foraminibus potius oculoꝵ dictam exiſtimat. Antiqui frontẽ maſculino genere dixerũt.A fronte fit cõpoſitum bifrons,qđ geminam frontẽ habet, & deriuatũ frontoſus,qđ nõnulli pro impudente uſurpant.Similiter a ferẽdo,frons frondis, qđ frõdes arborũ huc,atq; illuc a uẽto ferant̃,ꝑprieq; arborũ dicũtur frõdes.folia uero tã arborum q̃ herbarũ & florum,a quo frõdeſcere arbores dicũtur,dum frondes emittũt.ſicut floreſcere,dum emittũt flores.Item frondeũ,qđ totũ ex frondibus eſt.& frondoſum,qđ abũdat frondibus.& frondator,qui arbores amputat,& qui e frondibus manipulos facit per hyemẽ aĩalibus in paſtum offerẽdos.& qui manibus uitium folia euellit,quo ardor ſolis uuam reddat maturiorem.& frondarium,qđ ad frondes pertinet.Plynius.Vnus frõdator quatuor frõdarias fiſcinas cõplere in die iuſtum habet.& fronditius,uici cognomen,de quo inferius dicemus.Item a ferendo deducitur fιaus,hoc eſt deceptio,quæ alicui infertur,ſicut ab imponẽdo

dicitur impoſtura.qñq; tñ fraus pro ꝑiculo accipit, ſicut enim ĩ iure legit.Fraudi erit illa res, hoc eſt periculo.Vir.Quis deus in fraudẽ?Interdum pro pœna uſurpat.Idem.Iam noſces uẽtoſa ferat,cui gloria fraudem.Vlpia.de fraude,& pœna ſic ſcribit.Fraus aliud eſt, aliud pœna.Fraus enim ſine pœna eſſe poteſt, pœna ſinefraude eſſe nõ põt.pœna eſt noxæ uindicta, fraus & ipſa noxa dicit,& quaſi pœnæ quædã ꝑparatio.A fraus fit fraudolẽtus,hoc ẽ fraudis plen⁹.a quo fraudolẽter aduerbiũ,hoc eſt cum fraude.& fraudo uerbũ,cuius paſſiuum eſt fraudor.Quin.Primo iuuẽtæ flore fraudatus.& defraudo,quod eſt fructũ minuo,uel per fraudẽ aliqd decerpo.Terẽ.Suũ defraudãs geniũ cõparſit miſer.Plau.Ten ego difraudem,cui ipſi nihil eſt in manu,niſi ꝙ tu porro uxorẽ defraudaueris.Veteres frauſum,fraudatũ dicebãt, hoc eſt eũ, qui ad fraudis fructum ueniſſet,& frauſus erit,q fraudem cõmiſerit.A fraudo,& defraudo uerbalia noia fiũt fraudator.& defraudator.Item a ferẽdo fritilli,ſunt uilli ſordidi in tapetis, qd' per terrã ferãtur.& fritilli tabulæ luſoriæ, qd' ſuper iis teſſeræ ferãtur,ſiue(ut quidã putant) a crepitu ipſo teſſerarũ.Martialis.Dum blãda uagus alea decẽber incertis ſonat hinc,& hinc fritillis,hi & alueoli dicũtur.Varro.Quales ſunt teſſeræ,qbus in alueolo luditur,& fimi.Horati⁹ Mitteret in fimũ.Item a fero,fur,ſecũdũ quoſdã,ꝙ ferat,hoc eſt auferat res alienas, ut inferius dicemus.Item femẽ,q̃ſi ferimẽ,qđ hac maxime parte ſuſtineat homo,atq; feratur.Præter hæc a ꝑterito huius uerbi,qđ ẽ tuli,fit tolero,qd' ſignificat patiẽter fero.a quo tolerãter aduerbiũ, hoc eſt patiẽter.& tolerãtia,patiẽtia.Itẽ tollo,qd' ꝓprie ſignificat effero.eleuo.Cice.uel in cœlũ nos,ſi fieri poterit,humeris nr̃is tollemus.Aliqñ tñ capit ꝓ differo.Plau.Oẽs tollo ex hoc die in aliũ diẽ.Aliqñ pro neco,ut Nero matrem tulit,hoc eſt ſuſtulit.interfecit.& pro aufero.differũt tamẽ tollo.& aufero,ꝙ tollimus erectũ,auferimus ligatũ.Vir.Tollite cũcta inqt,cœptoſq; auferte labores.Interdũ pro capio,ut tolle,qd' tuũ eſt,& abi.Nõnunq̃ pro educo.Iuue.Tollere dulcẽ cogitat heredẽ,cariturus turture magno.modo pro ſuſcipio.Papinian⁹.Mãdo meæ filiæ pro ſalute ſolicitus ipſius.ut quoad liberos tollat,teſtamẽtũ nõ faciat.A.Gelius ſcribit.tollere aliqñ pro corrigere accipi.Varro.Vitiũ uxoris aut tollẽdum,aut ferẽdũ eſt, q tollit uitium,uxorẽ cõmodiorẽ præſtat,qui fert ſeſe meliorẽ facit.At ego hoc loco tollẽdũ,nõ pro corrigẽdũ exponi debere exiſtimo,ſed pro auferẽdũ.corrigũtur enim errores,q ex ꝑte emendãtur.tollũtur,qui auferũtur in totũ.eſt etiã,qñ pro emitto accipitur.Vir.Vnius in miſeri exitium cõuerſa tulere.& pro infero.Idem.Tollẽteq; minas, & ſibila colla tumẽtem.& pro offero,oſtẽdo.Idem.Cui mater media ſeſe tulit obuia ſilua.& pro ſuſtineo,patior.Terẽti⁹.Ego te cõplures aduerſus ingeniũ meum menſes tuli.quãuis hæc duo extrema a fero potius q̃ tollo deducta uideri poſſint.Ab hoc cõpoſita fiũt attollo,qd' aliqñ ſignificat erigo.Vir.Attollit ſe diua lacinia cõtra.Aliqñ aufero.Pacu.Cuſtodite iſtũ uos,ne eum quis attollat,neue quis attigat.& extollo,qd' ꝓprie eſt effero.Virg.Extulit hæc Decios.Ponitur tñ aliqñ pro differo.Cecili⁹.Abi intro,atq; iſtæc aufer,tñ hodie extollat nuptias.Item a tollo,cũ pro ſuſcipio accipit, fit ꝑteritũ ſubſtuli, quod ſignificat habui,etenim quẽadmodum de matre dicitur pepit filiũ, ita de patre ſubſtulit filiũ.cũ uero tollo pro educo capitur,ſubſtuli ſignificat educaui.Hoc idẽ aliqñ pro ſubmoui,& abſtuli uſurpamus.Vir.Iubet & ſublata reponi pocula.Aliqñ pro in altum tuli.Idem.& ſublatũ ſurgit in enſem.quæ duo ſignificata ex illo in Neronẽ epigrãmate declarãtur.Quis neget Aeneæ natũ de ſtirpe Neronẽ.Subſtulit hic matrem,ſubſtulit ille patrẽ.Subſtulit ĩquit matrem,hoc eſt occidit,& de medio ſubſtulit.ſubſtulit patrẽ ſuper humeros ſumpſit,& de incẽdio eripuit.Hinc ſublatũ modo pro ſuſcepto accipimus.Virgi.Troiæq; labores,ſublatũ erudiit.modo pro ablato.Idem.Sine me hic haud mollia fatu, ſublatis aperire dolis.Nõnunq̃ pro erecto.Teren.Quia paululũ nobis acceſſit pecuniæ ſublati animi ſunt.Item a tollo,toles dicũtur,ꝙ tollãtur,& tumeãt,cuius diminutiuum eſt tonſillæ.eæ aũt ſunt tonſillæ in hoĩe,quæ glãdulæ in ſue,q̃uis tonſilla etiã a tondẽdo uocet palus dolatus in acumen,& in cuſpide præferratus,qui nauis religandæ cã in littore figitur.Acci.Tacete.& tonſillas littore edite.Item ab eodem tollutim nõnulli deductum exiſtimãt,a tollẽdis equorũ pedibus.& tollutariũ equũ,& tollutiloquẽtiã, ideoq; ꝑ geminũ.ll.ſcribũt.ſed hoc falſum eẽ doctiſſimorũ uiroꝝ auctoritate ꝓbatur.Quippe a uoluendo tollutim dicit,q̃ſi uolutim, hoc eſt uolubiliter.& tolutarius,q̃ſi uolutarius equus,qui alio noĩe ab Auſtria hiſpaniæ regiõe aſturco appellatur,quẽadmodum inferius latius oſtẽdemus.Itẽ a fero cõpoſita fiũt affero,qđ ẽ apporto.circũfero, circũporto.offero,qđ interdũ eſt reuerẽter tribuo.uñ offerre diis frugũ primitias dicimus.interdũ bonũ aliqd',aut malũ repẽte oculis obiicio.Vir.Strictáq; aciẽ ueniẽtibus offert.Terẽ.Nã uitiũ eſt oblatũ uirgini olim.aliqñ polliceor.Iuſtinus.Cũ ei auxiliũ obtuliſſet.Nõnũq̃ ſpõte do.Lucillius.Hoies ipſi hãc ſibi moleſtiã,atq; erũnã offerũt.Terẽ.Offerimus iniuriã nõ merẽti.Hinc oblationes ꝓprie dicũtur,quæ diis offerũtur.Veteres.Offerumẽta dicebant.perfero.tollero.aufero.tollo.Terẽ.Vos iſtæc intro auferte,ideſt tollite hinc,& intro ferte.Nec ꝓbãdum eſt qd' donatus ſcribit,auferimus,quæ cũ faſtidio centimus.ferim⁹,

quæ cum honore tractamus.Siqdē & fures,& prædones ea auferūt,quæ iocūdissima sūt. Defero,qđ modo est adduco.Vir.Defer in italiam.modo affero.Idē.Celeris mādata p auras detulit.modo cælatū aliqd ꝓdo,& accuso.Cice.Certū est nomē deferre hoīs.Hinc delatores,occulti accusatores dicūtur,& calūniatores.Suetonius de Domitiano.Fiscales calūnias magna calūniātiū pœna repssit.ferebaturq; uox eius princeps,qui delatores nō castigat, irritat.Hinc delatio,quæ græce διαϐολη dicit̃.Macrobius.Præter categoriam,quæ est ψογοσ.& præter διαβολην,quæ delatio est.Sūt alia duo noīa apud græcos λοιδορια,& σκωμμα,qbus nec uocabula latina repio,nisi forte dicas lœdoriā exprobrationē esse ad directā cōtumeliā.Scōma pene dixerim morsum figuratū,quia sæpe fraude,uel urbanitate cogit̃,ut aliud sonet,aliud intelligat.Effero,qđ interdū est sepelio.Lucillius.Depugnabūt pro te ipsi, & morientur,ac se ultro efferēt.Nūc ꝓfero.Virg.Tūc satus anchisa cæstus pater extulit æquos.Idem.Vt belli signū laurenti Turnus ab arce,extulit.nōnunq̃ leuo,erigo.Idem.Ostēdit dextrā insurgēs Entellus & alte extulit.interdū proueho.extollo.Idem.Extulit hic decios.Cice.Nimiū forsitan hoc illi mirētur,atq; efferāt.Plerūq; extra fero.Plautus.Ne pedē domo efferrē.Hinc tractū qdā existimāt,ut efferri cadauer dicat̃,dum celebrat̃ funus,uel dū sepelit̃, quasi extra domū ferri. sed falsum est.efferri enim dicit̃,q̃si ꝓuehi,& extolli,quoniā cū pōpa ferri solebat humeris clarorum uiroꝝ feretro suppositis,qđ nūc quoq; fieri uidemus.ꝓpter qđ antiq mortuos non mō elatos,sed etiā supbos uocabāt.Plautus.Faciā ego hodie te superbū,nisi hīc abis.Profero, qđ modo significat ꝓtēdo.Ply.Cū lineā ꝓtulisset lōgissimā,atq; rectissimā.Hinc Ennius.Prolato ære dixit pro eo qđ est scuto ante se ꝓtēso.mō palā dico.ꝓnūcio.Seneca.Anteq̃ sniam ꝓferā.Lucillius.Proferat ergo iam noster ordo scelera,quæ in se admiserit.Hinc ꝓlatio,hoc est ꝓnūciatio deriuat̃.p̄fero.p̄pono.Plynius.Quòd hoīem rudē,atq; ignarū sibi p̄ferret.Item antefero,qđ & ipsum a fero cōpositū est.Salustius.Postq̃ hi,q signa p̄ferebāt,intellecto discrimīe cōstitere.Vnde p̄ferículū dictū uas æneū,sine ansa patens,ueluti peluis,qđ præferre in sacrificiis solebant.Item ostēdo.Apuleius.Et uultu in patiētiā præferēs.Infero.facio.quasi cōtrafero.unde inferre bellū.inferre iniuriā dicimus.a quo infensus dicit̃,qui ira ī alium elatus est,& odiū gerit.& infestus tam is,qui alicui malū infert.& plusq̃ inimicus est,iāq; aduersus eū fertur,q̃ is cui aliūde malū impēdet.Cice.dolebā iudices,& acerbe ferebam,si huius salus ob eam ipsam cām esset infestior,qđ is meā salutē,atq; uitā sua beniuolētia.p̄sidio.custodiaq; texisset.hinc infestare est crebris cursibus molestiā inferre.& signa infesta dicūtur,quæ aduersum tēdūt, hoc est uexilla in hostem euntia,ut molestiā inferāt.& infestatio,molestatio.unde infestuminare ueteres dixerūt,pro mare latrocinādo infestare.Nigidius tñ nō ab inferēdo sed a festinando dictum infestum affirmat.Nam qui instat inquit alicui,eumq; properās urget, & opprimere eum studet,atq; festinat,uel cōtra de alicuius periculo,& exitio festinat̃,is uterq; infestus dicitur ab instantia fraudis,quā uel facturus alicui,uel passurus est.Interdum infero, cōcludo, q̃si in unum fero.Seneca.Cum iis argumētis,qđ ꝓposuerat,intulisset.suffero. substineo . patior.Vir.Nec claustra,nec ipsi custodes sufferre ualent.aliquādo suppono.Plau.Intro ad uxorem meam,sufferāq; & meū tergū ob iniuriam.Differo,qđ mō significat ꝓrogo.& spacium tēporis extēdo.Virgi.Distulit in serā cōmissa piacula mortem.unde dilationē tēporis,ꝓrogationem appellamus.modo diuulgo.Lucillius.Gaudes cum de me ista sermonibus differs. Nonnunq̃ diuido.scindo.dissipo.Vir.Atq; arida differt nubila.Terē.Miserā me differor dolorib⁹.Virgi.Haud ꝓcul inde citæ Metum in diuersa quadrigæ distulerāt.Aliqñ dispono.Idem.Ille etiā feras inuersum distulit ulmos.Sæpe etiam disto.Cice.Ac uide quid differat inter nr̃am & illorum opinionem.Ab hoc fit differētia.& indifferēs.& differēter,atq; indifferēter aduerbia.Veteres pro differentia,differitatem dixere.Refero,nunc recenseo. Virg.Cogere donec oues stabulis,numerūq; referre iussit.Nunc ascribo.Suetonius.Et in deorum numerum retulit. Cice. Si ad unum omnia referēda sunt,dignissimū esse Pōpeiū,hoc est si uni omnia ascribenda sunt.Modo narro,cum habet datiuū.Vir.Referes ergo hæc,& nūcius ibis Pelidæ genitori.Si uero accusatiuū habet cum præpositione ad,incōsultationem pono.Quint. Non retulit ad matrem,non ꝓpinquos consuluit.nō amicos.aliqñ reporto,quasi retro fero.Quint.Ad patrem arma nō retulit.nōnunq̃ reuoco.Vir.Ille pedem referens,& inutilis inq; ligatus.Item reddo.Idem.O mihi prætеritos referat si Iuppiter annos.Item refero.Cornelius tacitus.Cum ex agris segetes domū referrent.Vnde refrina dicebantur ea, quæ ex segete causa auspicii domum ad sacrificium referebant.qñq; conuerto.Virgilius.Multa dies, uariusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius.Plerūq; etiam renouo,& quasi rursus fero.Idem.Rettulit & priscos docuit celebrare penates. A refero relatiuum grāmatici dixere,quod aliquid superius dictū referat,ut qui.quæ.quod.Item dialectici quod aliquid referat,sine quo nec ipsum possit consistere,ut pater,& filius.dominus,& seruus,relatiua sunt,quia nec pater esse potest,nisi filiū habeat.nec dominus,nisi seruum,& talis(ut ita dicam)respectus,relatio uocat̃.A relatiuo fit rela

tiue aduerbium. Notādum autem, ꝙ relatiuum sæpe ad se antecedens trahit, idq; fit sæpius antecedēte postposito, nec apud poetas modo, sed etiam apud oratores. Quinti. Timeo, ne quos porrexerim cibos uenena fiāt. Ouidius. Cecidere manu quas legerat herbas. In quo etiā habita est ratio uetustatis. Cice. Sed hoc nō cōcedo, ut qb⁹ rebus gloriamini in uobis, easdē in aliis rephēdatis. Vir. Vrbē quā statuo uestra est. Refero acceptū, idem est, qđ fateor me accepisse, & tam in bonā partē capit̃, q̄ in malā. Cice. Vitā acceptā refert clemētiæ tuæ. Idē. Oīa deniq;, q̄ postea uidimus (qd aūt mali nō uidim⁹?) si recte rōcinabimur uni accepta referem⁹ Antonio. Acceptū fero, est habeo pro recepto. & fateor me accepisse, qđ nō accepi, cū nulla solutio īteruenerit. unde acceptilatio dicta est, quā Iustinian⁹ per interrogationē, & rn̄sionem fieri dicit. referre impēsum, est rōnē de expēsis, uel facere, uel reddere. Præterea refert ī tertia dūtaxat ꝑsona pro utile est, capit̃. Ply. Quippe uictimas cædi sine p̄catione nō uidet̃ referre, nec deos rite cōsuli. Itē pro interest. Vir. Præterea iam nec mutari pabula refert. & in his duobus nō cū re p̄positione cōponit̃ fert, sed cū hoc noīe res, q̄si res fert, ideo cū mea. tua. sua. cuia. noīatiuis cōiūgimus. ut mea refert, res mea fert. tua refert, res tua fert. sua refert, res sua fert. cuia refert, res cuia fert. Alioqn cū genitiuis semp iūgimus, ut Platonis, & Socratis refert. i. res Platonis, & res Socratis fert, qđ similiter accidit in hoc uerbo interest, cū cōpositū sit ex in & re & est, q̄si in re est. Dicimus. n. mea interest, hoc est mea in re. i. utilitate est. tua interest. tua in re est. Platonis, & Socratis interest, in re Platonis, ac Socratis est. & cū hoc uerbo cōiūcta mea. tua. sua. cuia. ablatiui casus, non noīatiui sunt. interdūq; sepatim ponūtur. Liuius. Quid enim ī re ē aliud, si plebeiā patricius duxerit, si patriciā plebeius? qd iuris tādem mutat̃? Plau. Si tuā est qppiā in rem, hoc est si tua interest. Idem. Vtrū ueniat, nec ne, nihil in re est mea. Aliqn̄ tn̄ interest, ab inter p̄positione, & est cōponitur, significatq; in medio. Ply. Arborū succo manātium picē, resināq;. aliæ ortæ in oriēte, aliæ in europa ferūtur, quæ interest Asia utrinq; quasdā habet. hoc est, quæ in medio est, siue inter utrāq; partē est. Res sane, statū, ac cōditionē significat. unde res publica & res priuata dicit̃. & res meæ. res tuæ, bonæ, aut nō bonæ uocant̃. Cicero. id enim rebus nostris minime conducebat, hoc est statui nostro. Aliquando res est, quæ a persona distinguitur. Vnde loci argumētorum sunt a rebus, & a personis. nonnunq̄ distinguitur a uerbis. Horatius. Verbaq; ꝓuisam rem non inuita sequētur. Interdum accipitur pro contētione, atq; commercio, ut res est mihi cum latrone nefario. & res est mihi cum homīe agresti. Plerūq; pro causa. unde dicimus ea re. qua de re. quāobrem. quasobres. i. ꝓpter quā causam. & ꝓpter quas causas. & ea de re, idest ob eam causam. & abre. idest sine causa. Vnde res cōperendinata dicitur cū causa, hoc est iudicium in diem tertiū cōstitutū est. & reus qui in rem, hoc est causam, ac iudicium uocatus est. a quo reus stipulando est, qui stipulatur. reus ꝓmittēdo, qui suo nomine quid pro altero ꝓmittit. ad hæc reus uoti est, qui suscepto uoto se numinibus obligat. Dānatus aūt uoti, qui ꝓmissa uota iam soluit, & sunt ꝓpria sacrorum uerba. Vir. Constituam ante aras, uoti reus. reum agere, est accusare. reum peragere, est cōdemnare. reatus, est culpa & crimen. Item ꝓ coitu. Teren. Miles cum quo tum rem habebā. & pro censu. Idem. Eius frater aliquātulum ad rem est auidior. Horatius. Nunq̄ sic facies rem. & ꝓ imperio. Vir. Postq̄ res Asiæ, priamiq; euertere gētem immeritā uisum superis. & pro utilitate. Ply. Quod ex eius re magis quā nostra esset. Postremo res dicitur, qua substātia. qualitas. actio. cōprehendūtur, quod dialectici trāscēdens uocant. Paulus. Rei appellatio latior est, q̄ pecuniæ. quia etiam ea, quæ extra cōputationem patrimonii nostri sunt, continet, cum significatio pecuniæ ad ea referat̃, quæ in patrimonio sunt. A res fit reor uerbum, quod est existimo. opinor. nam & opinari putare est. a quo opinio. & opinatio, hoc est existimatio. iudicium. & īopinatum, quod præter opinionem accidit. & opinabile, quod opinione concipi potest. cuius contrarium est inopinabile. opinio græce δοξα dicitur. a quo paradoxa dicuntur, quæ admiratione digna sunt, & opinionem hominū superant. δοξα etiam gloriā significat. unde ευδοξια uera gloria dicitur. & Eudoxus proprium nomen, quasi gloria insignis. fuit patria Gnidius, filius Eschinis, geometer, & astrologus summus. didicit geometriam ab Archita, primus hic (ut aliqui tradūt) annum cōposuit, post quē Hipparchus. postea Cæsar. fuit & alius Eudoxus rhodius historicus. Itē alius siculus Agathoclis filius, poeta comicus. Ratus, putās. Interdum etiam certus, ac firmus. unde ratum habere, ac ratificare est approbare, ac confirmare, quod actum est. Veteres id ratare dicebant. a quo factum irritare, quod est infringere, nec ratum habere. Vnde irritum dicitur, quod improbatū est. & irritum aduerbium, ꝓ frustra. per metaphoram quoq; irritare est, ad nihilum redigere. Vir. Irrita perpetua soluent formidine terras. Hinc ritū uocatū existimant morem, & approbatam cōsuetudinem, quam omnes ratam habent. a quo rite aduerbium, quod significat bn̄, & secūdū ritū. Itē rituales etruscoꝝ libri, in qbus scriptū est, quo ritu urbes cōdant̃, aræ. ædesq; sacrētur. curiæ. tribus, & cēturiæ distribuātur. Si uero irrito penultimā ꝓductā habet significat incito. stimulo, uel ab ira. quasi ī irā ꝓuoco. uel ab irruēdo, a canū similitudine, qui in eos, a qbus

bus

bus,ꝓuocant̕ irruunt.Vir.Irritatq; uirũ telis,& uoce laceſſit.Sueto.Princeps, qui delatores ñ caſtigat, irritat.Et rates hinc dicunt̕ cõnexæ ,& recte cõpactæ ĩuicẽ trabes,quæ per aquã trahunt̕,& abuſiue a poetis uſurpant̕ ꝓ nauibus.Vir.Diſiecitq; rates.hinc etiã rõ deriuat̕,quæ eſt mot⁹animi,uera a falſis diſtinguẽs,a qua fit ratiocinatio,quæ a græcis συλλογισμος dr̃.definiturq; oratio,in qua quibuſdam poſitis & cõceſſis,neceſſe eſt per ea,quæ poſita & conceſſa ſunt aliud euenire.& rationale rationis capax.& ratiõabile cum ratiõe.Et Ratiocinor συλλογιζω. Rationem habere.ſi cum genitiuo iũgatur,eſt habere reſpectũ,ut habenda eſt rõ ſalutis,ratio honoris,rõ rei familiaris.Si uero iungatur cũ ablatiuo præpoſita cũ præpoſitione,eſt habere negociũ.Cicero.Rationẽ habet cũ terra.quæ nunq̃ recuſat imperiũ. Rationẽ cõſtare,proprie eſt æquã legitimãq; rõnem oſtendi,aut apparere oſtendi poſſe.Ply.Mirũ eſt qua ſingulis diebus in urbe ratio aut conſtet aut cõſtare uideatur pluribus, cunctiſq; nõ cõſtet.Ratiſſimũ a rato ſuperlatiuũ eſt.Recula a re diminutiuũ eſt,hoc ẽ parua res.Reicula uero dicit̕ ouis ,aut ætate aut morbo grauis.Reapſe ueteres dicebãt pro re ipſa.Pacuuius,ſi nõ ẽ ingratus reapſe,qđ feci.Item a re deducitur rego,quaſi rẽ populi ago,a quo regula quæ ut paulus definit rẽ,quæ eſt,breuiter enarrat.ꝓpter quod dicunt regulã eſſe breuem rerũ perceptionem.Regulã etiam aliquãdo pro norma ponunt,qua lineæ diriguntur.hanc ſimul cum torno & claue Theodorus ſamius inuenit.Sed de iis quæ a rego fiunt deriuatiuis inferius differemus. & uerus quaſi non fictus,non ſimulatus,ſed ipſa res.ue enim auget,ut in ueſtibulum,uehemẽs,& deriuatiua uero,de quibus inferius dicemus.Itẽ a fero confero,quod aliquando ſignificat ſimul fero.Cicero.Omnes meas curas,cogitationeſq; in eã conferebam.Aliquando contollo.Virg.Et conferre gradũ,& procedere longius audet.Interdũ confero.Idẽ.Et cõferre manũ furor,iraq; mõſtrat.Nõnunq̃ cõparo.Cicero,quæ cõferri cũ eorũ ſtudiis põt.Sæpe etiã ꝓſum.plyn.Et ad tuſſim in uino ſumptũ maxime cõfert.Quãdoq; transfero.Idẽ.Ad hoc nos ſtudiũ potiſſimũ contuliſſemus.Hinc Collatiuũ ſacrificiũ dicit̕,quod ex collatione offert̕.Et collatiuũ uentrẽ magnum ac turgidũ Plautus nominauit,quia in eũ oĩa edulia cõgerũtur.Et collatia oppidum. ac collatina porta.& collatina Dea,de quibus inferius dicem⁹.Itẽ a fero deductũ eſt ſuſquedeque fero.qđ & Suſque deque habeo dicim⁹,ſignificat aũt aĩo æquo ſũ,& qđ accidit nõ magni facio,& interdũ negligo atq; cõtẽno.Multa præterea a fero compoſita fiunt,quæ enumerare oĩa difficile foret.ut Legifer,ferens leges. Scutifer, ferens ſcutum.ſignifer, ferens ſignũ.Mortifer, ferens mortem.Peſtifer, ferẽs peſtẽ.Furcifer, ferẽs furcã.Hi enĩ furciferi dicebãt̕,qui ob leuẽ dictũ cogebant̕ a dñis ignominiæ magis,q̃ ſupplicii grã circa uicinias furcã ĩ collo ferr̃ ſubligatis ad eã manib⁹,& prædicare peccatũ ſuũ,ſimulq; monere cæteros,ne quid ſimile admitterent.Tere.Hoc uis tibi ut credã furcifer? Fatifer,idẽ quod mortifer.Ouifera,quæ fert oua.fœtifera,ferens fœtũ.Pomifera arbor, ferẽs poma.Baccifera, ferẽs baccas.Glãdifera, ferens glandẽ.Frugifera,ferẽs fruges.Odorifeꝝ, ferẽs odorem quod & odoratũ dicit̕.Luctiferũ, ferens luctũ.Lætiferũ,ferẽs mortẽ.Letũ enim mors eſt,ſiue a cõtrario ſenſu,quod minime læta ſit,ſiue a leo uerbo,quo ueteres utebant̕,nunc ſolo cõpoſito eius utunt̕,quod ẽ Deleo,quia mors oĩa deleat.a quo deletile dicimus,nõ quod deleat̕,ſed quod deleat.Var.Spõgiã deletilẽ.& deletionẽ,cõſumptionẽ.Lucillius.Deletionẽ noſtri ad unũ exercitus.Monſtriferũ,ferens monſtrũ oſtentifeꝝ,ferẽs oſtẽta.Portẽtifeꝝ,ferens portẽta.Stelliferũ,ferẽs ſtellas.Opiferũ,ferens opẽ.ſalutifeꝝ ferẽs ſalutẽ Ply.Folia fraxini iumentis mortifera.cæteris ruminãtiũ innocua,in italia nec iumẽtis nocet,cõtra ſerpẽtes uero ſucco exꝑſſo ad potũ,& ĩpoſita ulcerib⁹ opifera. margaritifera,q̃ fert margaritas.Idẽ.Cõcaꝝ genera,iter q̃ & margaritiferæ Cochleæ,& mille alia huiuſmõi. IN ASTRA.Ad aſtra.In enĩ cũ accuſatiuo iũcta aliquãdo ĩtra ſignificat,ut in nauim ĩgreſſus,in domũ ꝑfectus,ideſt intra nauim,& intra domũ.aliquãdo cõtra.Ply.Cũ mihi ſermo in adulteꝝ eſſet,hoc ẽ cõtra adulterũ.Et.Vir.Quid meus Aeneas in te cõmittere tãtũ,qd troes potuere.mõ ꝑ.Idẽ. Accipit ĩ Teucros animũ,mẽtẽq; benignã.Nõnũq̃ ad,ut hoc loco,& apud Vir.Impulit ĩ lat⁹.i.ad lat⁹.& lucanũ.In puppim rediere rates,ꝑ ad puppim.Quãdo uero hæc præpoſitio ablatiuo adiungit̕,eãdẽ uim hẽt,quã apud græcos ἐν,ut in italia,ĩ Vrbe,in tẽpore,& aliqñ ſignificat.uel ꝑ ad,ut hoc eſt ĩ re tua.i.ad utilitatẽ tuã,uel pro utilitate tua In compoſitione uero aliquando priuatiua eſt,ut indoctus.iniuſtus.inutilis.impius.impurus. Aliquãdo intentiua.imprimo. incurſo.irrũpo.impugno.incumbo.Illud in hac præpoſitiõe notãdũ,quod in marmore inciſæ ſunt litteræ dicimus.in gẽma.in lapide.in ligno.nõ autem in marmor.in gẽmã.in lapidẽ.in lignũ. Ediuerſo uero in æs,nõ in ære.Liuius. Priuſq̃ urbem ingrederentur leges decẽuirales,quibus duodecim tabulæ eſt nomen in æs inciſas ĩ publico propoſuerunt. ASTRA .Cœlum pars pro toto.Aſtrum græcum uocabulũ eſt.Græci.n. αστρον uocant,quod a noſtris dicitur ſydus.Sydus & ſtella differunt,quod oſtendit Cicero cũ inquit,que ſydera & ſtellas uocatis.Stellæ enim ſunt ſingulares,quæq; nõ admixtæ aliis,ſolæ feruntur.Sydera uero quæ ad aliquod ſignum complurium ſtellarum cõpoſita ſunt,ut Aries

taurus. Andromeda. Perseus. & similia. Vnde ἀπὸ τοῦ συνειδεῖν, hoc est a simul uidẽdo dicta sũt, quod plures stellæ simul conspiciantur. Et ἀπὸ τοῦ πλανεσθαι, hoc est ab er rando Planetæ, unde huiusmodi stellas quidã Errones uocitauere, quod mõ ad austrũ ferunt, mõ ad Septẽtrionem, modo cũ mundo. modo cõtra mũdũ. Stella uero uel astãdo appellata est, quod stare stellæ uideant, uel quod aliq senserũt, & tanq̃ nimis curiosũ a Quintiliano reprehẽdit, ꝙ sit q̃si luminis stilla. hoc est gutta. Apuleius. Et sanguinis eruptionẽ utriculo admoto excipit diligenter, ut nulla stilla cõpareret usq̃, q̃uis Palæmon uicentinꝰ insignis grãmaticꝰ ĩterrogatꝰ quõdã. qd iter stillã guttãq; ĩteresset, gutta inquit stat, stilla cadit. Astiria aũt p diminutionẽ dicta est stilla. Stiria ꝓprie est aq̃ frigore cõcreta pẽdẽs stillãsq; guttati. Ply. Distillãtes hiberno gelu stirias. Virgilius. Stiriaq; ĩpexis induruit horrida barbis. Itẽ ab eadẽ dicit Stiricidiũ, sicut a stilla Stillicidiũ, ubi e tectis guttæ fluunt. Itẽ stillicidiũ ab Vlpiano ita distinguit a flumĩe, ꝙ stillicidiũ stillati cadat, flumẽ cõtĩue fluat. A stilla fit stillo uerbũ qđ aliquãdo significat guttati fluo Martia. Viuebãt laceri mẽbris stillãtibꝰ artus. Aliquãdo guttati emito. Ply. Frutex est resinam stillãs. Ab hoc fit distillo, qđ similiter aliquãdo est paulati fluo. Vnde fluxꝰ humoris a Capite distillatio dicitur. Aliquãdo guttati extraho humorẽ, unde distillare flores, distillare herbas, hoc ẽ humorẽ ex iis paulati extrahere dicimur, & Distillatio, humoris extractio, &. Substillũ tẽpus dicit, quod añ pluuiã uel post pluuiã est, nõ siccũ. sed humidũ, qđ aut iã stillet, aut nõdũ stillare desistat. Eãdẽ differentiã græci faciũt inter Aster. & Astron. Aster. n. stella una ẽ, Astron signũ stellis coactũ, quod nos sydus uocamus. Quandoq; tñ auctores sydus ꝓ stella usurparũt Cicero. Itaq; nesciũt hos syderũ errores. Idẽ. Nã cũ duo sunt genera syderũ, quorũ alterũ spatiis mutabilibus ab ortu ad occasum cõmeans, nullũ unq̃ cursus sui uestigiũ inflectit. Alterum aũt cõuersiões duas iisdẽ spatiis cursibusq; cõficiat. Quinti. Quid hæc fulgentiũ syderũ uenerãda facies, quæ quadã uelut ĩfixa ac cohærẽtia ꝑpetua semel capta sede collucẽt. Alia toto sparsa cœlo uagos cursus certis emetiũtur erroribus. Stellã nũq̃ pro sydere posuere. A stella fit uerbũ Stello, quod ẽ luceo, & quasi stellas facio a quo fit participiũ Stellãs hoc ẽ lucẽs. Martialis. Et numerosa linũt stellãtẽ splenia frontẽ, & Stellor passiuũ. Ply. Quoniã stellaꝝ hyadũ & numero & dispositione stellant. hĩc stellatũ stellis plenũ, & stelliferũ stellas ferẽs, utrũq; cœli Epithetũ est. Sed stellatũ ꝓprie dicit, cũ serenũ est, & stellæ ubiq; uideri possunt. Itẽ a stella Stellio uocitatus ẽ, quẽ medici nostri tpis magno errore putãt lacertũ eẽ, cũ lõge aliud aĩal sit. ẽ enim lacerta minor, a græcis ασκαλαβωτης, hoc est Ascalabotes dr, quod apud eos ασκαλος circulus est, stelliones aũt circulis quibusdã depicti sũt. & ueluti lucẽtibꝰ guttis ĩ modũ stellarũ, uñ stelliones a nr̃is uocitant pleni lẽtigine stridoris acerbi. Romani uulgo nũc Tarãtulas uocãt. Ab hoc aĩali stellionatꝰ crimẽ apud iuriscõsultos nomẽ sumpsit, cuiꝰ cognitio, ut Vlpianꝰ sentit, ad præsidẽ spectat, cũ scilicet aliqd dolo factũ ẽ, ut siqs rẽ alii obligatã dissimulata obligatiõe p calliditatẽ alii distraxerit, aut siqs merces supposuerit uel corrupit. aut si ĩposturã fecerit cuiꝰ nulla ordinaria pœna est, sed extraordinarie plectit. Cã aũt nõis secũdũ quosdã hæc fuit, quod qui huiusmodi criminis rei sunt, astu & dolo uelut quodã stelliõis medicamẽto hoĩes fallunt. fit eni e stellione malũ medicamẽtũ, eteni cũ mortuꝰ est in uino, faciẽ eorũ q biberint, lentigine obducit. Propter qđ in unguento necãt eũ. formæ mulierũ insidiãtes, cuiꝰ rei remediũ est oui luteũ, & mel, ac nitrũ. Nos aũt cãm nõis ueriorẽ hãc esse existimamus, qđ nullum aĩal fraudolẽtius inuidere homini tradũt. iõ nomẽ hoc uersum est in maledictũ, & quotiẽs insidiatorẽ aliquẽ significare uolumus, stellionẽ nominamus, a quo Crimẽ stellionatus a ueteribus est deductũ. Scit stellio nihil tuniculæ suæ in comicialibus morbis præferri. iccirco eã simulatq; exuta est, deuorat. Propter hoc obseruãt cubile eius æstate, quod est in locis hostioꝝ, fenestrarũq;. ac cameris, uel sepulchris. Ibi uere incipiẽte caueas ex fissis harundinibꝰ textas opponũt, quarũ illi angustiis gaudẽtes, quo se faciliꝰ exuant p eas egrediũtur, quapp dimissa tunica remeare nõ possunt. Est & alius stellio ex araneorũ genere q simili mõ ascalabotes a græcis dicitur, & Colotes, & Galeotes, lẽtiginosus in cauerniculis dehiscẽtis p æstum terræ habitãs. hic maiorũ nostroꝝ tpibus in Italia uisus nõ fuit. Nunc frequẽs in Apulia uisitur. Aliquãdo etiã in Tarquinensi & corniculano agro. & uulgo similiter Tarantula uocatur. Morsus eiꝰ perraro interimit hominẽ, semistupidũ tamẽ facit, & uarie afficit, Tarantulã uulgo appellant. Quuidam cantu audito, aut sono ita excitantur, ut pleni lætitia ac semper ridẽtes saltẽt, nec nisi defatigati ac semineces desistant. alii semp flẽtes, q̃si desyderio suoꝝ miserabilẽ uitã agant, alii uisa muliere libidinis stati ardore incẽsi, ueluti furẽtes in eã ꝓsiliãt. quidã ridẽdo, qdã flendo moriant. Multa sunt araneoꝝ genera, oẽsq; græco uocabulo, sed apud latinos usitato phalangia dicunt. Vnũ genus ẽ formicæ simile, sed multo maius ruffo capite, reliqua pte corpis nigra, albis guttis respersum, uiuit maxime circa furnos, & molas. Ictus eius q̃ uespæ acerbior est. Est secundũ phalangii genus, qđ lupũ uocãt. Itẽ tertiũ lanuginosũ grãdissimo capite, quo dissecto ĩueniunt intꝰ uermiculi duo, adalligatiq; mulieribꝰ ceruina pelle añ solis ortũ ĩpedi-

unit conceptum, propterea hic Araneus Atocius dicitur, græci enim. ατοκιον hoc ē Atocium uocant omne medicamentum, quod sterilitatem inducit. Quartum quoq; Phalangii genus Rhachinon dicit̄ ore nigro. minimo. subalbo. pedibus breuissimis tā q̄ iperfectis dolorē morsu, q̄lē scorpio facit. Quintū genus Asiortiō distictū uirgulis albis, cui⁹ ictus genua labefactat. Sextū ceruleū est, lanugine nigra caliginē concitās, & uomitus araneosos, hoc ē in quibus telæ araneæ cōspiciunt̄ Septimū a Crabrone tantū pēna differens, quod admaciē pducit. Myrmecion octauū formicæ simile capite, aluo nigra, guttis albis distinguentibus. Præter hæc Tetragranthii duo genera habēt, peior in quo mediū caput distīguit linea alba, & trāsuersum altera, hic oris tumorē facit. Alter Cinericius ē posteriori pte candicans. Vltimus ac minime noxius, qui eodē colore, telas in parietibus late texit, ueluti retia muscis capiēdis. Mus arane⁹ exiguum aīal est, mustellæ similitudine p tenuissimū filū siue gladii aciē ipune āmbulās μυγαλη a græcis dicit̄. Eius morsus uenenat⁹ est, tradūt equos si herbas in quibus hi fuerīt, depascant̄, statim exanimari. Araneus ꝓprie ipsum animal uocat̄. Aranea tela. Sed poetæ ēt fœmininum ꝓ aīali usurpāt. Virg. Nā sæpe in floribus suspēdit aranea casses, Cræci αραχνην dicūt. Arachne puella fuit Lydia lanificii pitissima, quæ cū se temere Mineruæ præposuisset, conuersa est ī araneum. A Sydere aūt fit sydereus. quod modo altū significat, Martialis. Hic ubi Sydereus propius uidet astra Colossus. mō fulgētē. Vir. Et splēdidus æthra syderea polus. Aliqñ etiam quod ex sydere est, ut sydereus ignis, sydereus afflatus, sydereus splēdor. Itē præsydero uerbū. præsyderare eni dicimus, cū maturius hiberna tēpestas mouetur, quasi ante syderis tēpus. Itē. Cōsydero a syderū contēplatione. a quo cōsyderatus dicitur, qui agenda cōsyderat. Et cōsyderatio cōtēplatō, & cōsyderate aduerbiū cū cōsyderatōe & maturitate. Itē, Desydero a sydere deducitur, quod ueluti lucē syderis, quæ amamus optemus. a quo fit desyderiū. Itē a sydere Syderor quod est sydere afflor. a quo Syderatio morbi genus, & qui eū morbū patiunt̄ syderati dicūtur, & qui mortui sūt, desyderati. Curtius. In eo prælio trecēti capti, quinquaginta desyderati sunt, q̄uis ob id etiam desyderatos dici uideri possit, quod mortuoꝝ desyderio tenemur, quē admodū absentiū. Est aūt syderatio morbus partē aliquā corporis sæpe etiā pene totū corp⁹ percutiens subito atq; exsiccās, & plerūq; hominem enecans, quod cū repētino quodā impetu eueniat, non causa aliqua inferiori, sed e cælo ui quadā syderis prouenire putat̄. Vnde Plinius Syderatio īquit tota e cœlo est, iccirco a sydere nomē sumpsit, hic morbus ille notissim⁹ & formidolosus oībus, quē græco uocabulo ἀποπληξιαν, siue Epiplexiā nominamus, hoc est subitam percussionē πληκτειν eni percutere est. Syderatio etiā dicit̄, quod corpus stupore quodam attonito subito cōficiat. Nec in humanis tātū corporibus, sed in arboribus ēt ac plātis uitibusq; syderatō ē, humanæ ꝓrsus similis quādo sub ortu canis uapoꝝ siccitate arbores moriūtur. Græci a syderis pcussione αστροβολιαν nominăt. αστρον enim sydus dicunt. βαλλειν iactare. percutere. Sunt etiam qui pro astrobolia sphalecismum uocent. Martialis. Sydere percussa est subito tibi Zoile lingua. Idem. Hoc opus est subito fias ut sydere mutus. Plaut⁹. Syderatus est, moueri non pōt. Syderitis aūt non a sydere dicit̄, sed ἀπο του σιδηρου, hoc est a ferro. est aūt sideritis lapis, quē alio noīe horacleon, alio magnetē uocamus a quo trahit̄ ferrū, & cumpropius uenit, assistit, teneturq;, & cōplexu hæret. dict⁹ magnes ab inuētore (ut Nicander tradit) Inuenisse aūt hic fertur in India, dū armenta pasceret, clauis crepidarū, & cuspide baculi hærētib⁹. Ab astro aūt astronomus, & astrologus dicti, qui astroꝝ sciētiā ꝓfitent̄, & astrolabium instrumētū, ex quo astroꝝ motus colligunt̄. Astronomia quoq;, & astrologia, hoc ē sciētia de syderibus, aliud. n. uocabulū a lege & norma, aliud a rōne astroꝝ deductū est. Et Asterisc⁹ signū ad stellæ similitudinē paruæ, quo utimur cū aliqd ī scribēdo omissū ē hoc mō *. Et Astreus un⁹ ex titanibus qui cū aurora cōcubēs uentos genuit, & Astræa huius Astræi filia ex aurora quā ob sūmā æquitatē iustitiā appellatā fuisse scribit Aratus. Nā cū adhuc terras habitaret. Nōdū uesanos rabies nudauerat enses. Nec cōsanguineis fuerat discordia nota. Sed postea crescentibus uitiis euolauit in cœlū. Vnde subdit idē Aratus. Et cœli sortita locū, qua ꝓxim⁹ illi Tard⁹ ī occasum sequit̄ sua plaustra bootes. IMMODICIS. Maximis. Modicū eni aliquando paruū ac pusillū dicimus. Apuleius. Modico labore fatigat̄. ita e diuerso īmodicū ꝓ maxio ponim⁹ Modici etiā pauci dicuntur. Plau. In angiportu turba ē, domū modici ītroierūt. A quo Immodicos dicimus plures. Martialis. Atriaq; īmodicis artat imaginibus. Modicū tñ ꝓprie ꝓ moderato usurpam⁹. Plau. Cui animus modicus, cōtinēs expers ambitionis, hinc modicū aduerbiū significat parū. Idē. ædepol id modicū curat. Modice uero Moderate. Idē. Modice sapis. Cicero. Res publica ex trib⁹ illis generibus regali, & optimatū, & populari cōfusa modice. A mō autem deriuatū ē modicū. Modus eni ꝓprie rōnē significat. Ratio uero iubet, ne qd nimis sed oīa cū moderatiōe fiāt, unde quomō, & quēadmodū dicim⁹. i. qua rōne, & Admodum ꝓ satis q̄si secūdū rōnē, uel ꝓ ualde. ut ad ītensiua particula sit, & Propemodū fere quasi parū absit a modo, hoc est a rōne, & mirū īmodū, ac maiorē īmodū, quasi ultra rōnem. & cōmodum atq;

Accōmodum, quod ꝓprie significat aptum cōueniens, quasi cum modo, & ratione. Virg. Accōmoda fraudi. Capit͛ tamen aliquādo ꝓ ītegro. Plautus Viginti argenti cōmodas minas, & ꝓ utili. Cornelius Celsus. Sed inter omīa maxime cōmodū est modice exerceri. Hinc fit Commoditas, quod interdū aptitudinē quādā, cōueniētiāq; significat, interdū utilitatē. Et Cōmode aduerbiū hoc est apte utiliter. Itē aliud aduerbiū cōmodū, quod significat iā. Apulei⁹. Commodū lumē euaserāt, & fores ad pristinum statū integræ resurgunt. Idē. Intuli me, eūq; accubantē exiguo admodū grabatulo, & cōmodū cœnare incipientē inuenio. Et Commodo uerbum quasi in cōmodū do. Cōmodare enim est alicuius rei usum ad tēpus cōcedere. Cicero. Dādo ac accipiendo, mutuandisq; facultatibus accōmodādis nulla re egeremus. Nec rei tātū mobilis cōmodatio dicit͛ (ut Vlpian⁹ existimauit) sed ēt soli. Plau. Cū ædes pauperi commodasset. differtq; hoc uerbū a mutuo. Mutuam⁹ enī (ut Paulus Iuriscōsultus inquit) nō eādem speciē recepturi. Mutui datio in iis rebus est, quæ pōdere, numero, mēsuraue dari solent. quoniam earū reꝝ datione possumus in creditū ire, quia magis ī genere suo functionē recipiunt per solutionē q̄ per speciē. Nā in cæteris rebus iō ire in creditū nō possumus, quia aliud ꝓ alio inuito creditore solui nō pōt. Appellata ē aūt mutui datio ab eo qd' ē de meo fiat tuū. Mutuatio a mutuo deducit͛, & mutuū quod sic a fœnore differt, quia mutuū sine usuris ē, fœn⁹ cū usuris. Plautus. Nā si mutuo nō potero, certū ē sumā fœnore, & mutuo aduerbiū, quod aliquādo significat inuicē, ut mutuo se amant, idest alter alterum amat. Aliqn̄ e diuerso. Cicero. Fac me mutuo diligas, hoc ē fac mihi ī amore respondeas. Mutuor uero passiue significat mutuo accipio Plautus. Decē minas a patre mutuatus. Aliquādo cōmodare ē cōmodū facere, siue cōmoditatē p̄stare. Ci. Cui ego quibuscūq; rebus potero, libētissime cōmodabo. Cōmodatarius uocat͛, cui aliquid cōmodatū ē, sicut depositarius penes quē aliquid ē depositū. Accōmodare uero adiungere, & applicare est. Vir. Lateriq; argiuū accōmodat ensem. Cicero. Qui se ad rē. p. & ad magnas res gerendas accōmodauere. interdū accōmodatū significat ꝓcliue, ꝓpensum. Cicero. Ad sūmū græcoꝝ ociū potiusq̄ ad ullā uim, aut tumultū accōmodati. Interdū accōmodare adhibere. Idē. Tantū dabit amicitiæ, ut uerā amici causam eē malit, ut orādæ litis tp̄s quo ad leges liceat accōmodet. Item a mō fit modifico, siue modificor, a quo Modificatio & moderor qd' mō cū acctō, mō cū datō cōiūgit͛, a quo moderatio, & modestia. Cicero. Tēperātē græci σωφρον uocant, eāq; uirtutē σωφροσυνην, quā soleo equidē cū tēperātiā, tum moderationem appellare. nōnūq̄ etiā modestiam. Itē a moderor moderator, hoc ē rector, gubernator, & moderate aduerbiū, & modeste hoc est mediocriter, & temperate. Idē modestia, moderatio, modus, modicū, mediocre, hunc habent ordinem, quod modestia fundamētum, soliditas, basis ipsa uirtutis ē, ex qua gignitur moderatio, quæ tēperat, aurigatq; modos, qui ex supra memoratis disciplinis in factis & in dictis & cæteris talibus, quæ agendi officia sunt iungunt͛. A mō etiā modipatores atq; magistri & per syncopen mos, hoc est uitæ institutū cōsuetudine firmatum cū deriuatis ab eo de quo inferius dicemus. & modius mēsuræ genus cōtinens duo & uiginti sestertia, a quo Modiolus q̄rta pars modii. Est etiā modiolus paruū uasculū q̄dratū. quo cū tympanis ad hauriendū ex puteo aut lacu aut flumine aquā utunt͛. Vitruuius. Ita cū rota a calcātibus uersabit͛ modioli pleni ad sūmū elati, & rursus ad imū reuertētes infundēt in castellū ipsi p se qd' extulerūt. & modulor, quod significat cū mēsura, & numeroꝝ rōne compono. Vir. Et modulans alterna notaui. a quo modulus ip̄a cōpositio, & cātus. Itē modulatio, & modulamē. Modus ēt aliqn̄ pro fine accipit͛ atq; euentu. Idē. Sed quis erit modus. Idē. Quis rebus dexter modus. Mō cū o finalē litterā correptā habet, temp̄us significat præsens, uel mox preteritum, uel nōdū præteritū, uel statim futuꝝ, ut mō id ago, mō ueni, mō id dicebā, mō faciam. A quo fit, quo Apuleius & quidā alii utunt͛, amō, pro posthac. Vt nemo me amodo tam mane egrediētē solū uidebit. Itē postmodū, & qd nōnulli usurpant, postmō, & mox qd non significat paulopost (ut Pompeius inquit) sed statim. Quippe & paulomox dicim⁹, hoc est stati cum paruo interuallo. Ply. Et paulomox calefactū uulneri imponat͛. Aliquādo etiā mō pro tātum accipituꝝ, ut tace modo. a quo solūmodo, & tantūmodo deducunt͛. MAVSOLEA. Mausoleum pluralis pro singulari. Erat aūt mausoleum sepulchrum Mausoli regis Cariæ ab Artemisia uxore ædificatum Domus huic erat theatri curuaturæ similis latentia, in imo secundum portā forū habebat. Per mediam autē curuaturā latitudinis plateā amplam in qua media mausoleū cōdidit, ita egregiis opibus cōstructū, ut inter scptē orbis miracula numeret͛. Ad hui⁹ postea similitudinē diuus Augustus sepulchrū sibi ī campo martio ædificauit mirabili ope, duodecim hostiis adhibitis ad duodecim cœlestiū signorū imitationē, erecto præterea ibi obelisco quod īscriptā rerū naturæ interpretationē ægyptioꝝ philosophiæ habet, cui diu⁹ Augustus mirabilē usum addidit ad deprehēdendas solis umbras, dierūq; ac noctiū magnitudies strato lapide ad obelisci magnitudinē, cui par fieret umbraꝝ effectus. Addidit præterea porticū pedū mille, & hortos, ac nemora miræ pulchritudinis hoc ad illi⁹ de quo loquimur nōie

mauſoleum uocauit.Suetonius de Auguſto reliqas legerũt primores equeſtris ordinis tunicati & diſcincti,pedibuſq; nudis,ac mauſoleo condiderant.Id opus inter flammineã uiam,ripamq; Tyberis ſexto cõſulatu ſuo cõſtruxerat,circuniectaſq; ſiluas, & ambulationes in uſum populi iã tunc publicarat. PENDENTIA.Ita colũnis incluſa,ut q̃uis iis ſubnixa eſſent,pendere tñ in aere uiderentur.Patebat hoc opus ab auſtro,& ſeptentrione ſexagenos ternos pedes.breuius a frontibꝰ toto circuitu pedes undecim ſupra q̃dringentos.Attollebatur ĩ altũ uigintiquinq; cubitis.Cingebat̃ Colũnis ſex & triginta.Opus totũ cœlatũ erat,ab oriẽte cœlauit Scopas.a ſeptẽtriõe Bryaxis.a meridie Timotheus.ab occaſu Leochares.Prius autẽ q̃ opꝰ abſoluerent,regina Artemiſia,quæ uiri memoriæ id opus extruxerat,extincta eſt.Neq; tamẽ illi receſſerunt niſi opere perfecto,ut gloriæ ipſoꝝ,artiſq; monumentũ relinquerent. Acceſſit & quintus artifex Theon,qui ſuperioris pyramidis altitudini inferiorẽ æquauit,uigintiquattuor gradibus in metæ cacumen ſe cõtrahens.In ſũmo quadriga erat marmorea,quã fecit Pytis,quæ adiecta cẽtũ quadraginta pedũ altitudine totũ opus includebat.Pẽdere ꝓprie ẽ ſuſpẽſum eẽ tractũq; ẽ a pẽnis auiũ.Vir.Depẽdẽt lychni laquearibus aureis.Hinc ꝑ metaphorã pẽdere pro ſuſtẽtari accipit̃.Ouidi.pẽdet & a ueſtra nr̃a ſalute ſalus.Itẽ pendere dicit̃ qui nimio deſiderio alicui rei itẽtus ceſſat ab omni alio opere,& ad unũ ſolicitus expectat.Idẽ.pendetq; iterũ narrãtis ab ore.Idẽ.Dũ cõſulta petis noſtroq; ĩ limĩe pẽdes,unde pẽdere ꝓ dubitare accipimus.Seneca pẽdet aĩus,& in diuerſa trahit̃.Itẽ pro ceſſare.Vir.pẽdent opera interrupta,minæq; muroꝝ ingentes.Ab hoc fit dependeo,quod mõ eſt ex aliquo pendeo.modo ſuſtẽtor,Cicero.Oĩs eñi illoꝝ ſalus a noſtra ſalute depẽdebat.Et pẽdulus,qui pendit.Ouidius. laſſaret uiduas pendula tela manus.Vnde penſa dicuntur manipuli lanæ,qui pendẽt ex colo,& fuſo trahuntur,& penſiles horti.qui ſupra ædificia facti ſunt.Et penſilis urbs quæ ſubter cauata eſt Plynius.Legunt̃ & penſiles hortos,imo uero totũ oppidũ feciſſe nullo oppidanorũ ſentiẽte.Idem.Magnitudo & frequentia cloacarũ urbẽ penſilem fecit.Itẽ penſilis homo qui ſuſpẽſus eſt.plautus,Reſtim uolo mihi emere.qui me faciã penſilem.Certũ eſt ante tenebras perſeq tenebras.& lucernæ ſiue lychni penſiles,quibus in delubris utebãtur arboꝝ mõ mala ferẽtium lucentes,qualis fuit Romæ ĩ templo Apollinis palatini,quẽ Alexander thebaꝝ expugnatiõe captum in Cyma eidem deo dicauerat.Cyma odpidum eſt Aeolicũ in Aſia.& pons.qđ ueluti iñ aere pendeat.Significat autẽ oẽ per qđ ſuꝑ aquas trãſimus,unde & pro ſcala nauium ponit̃ Virgili.interea Aeneas ſocios de puppibus altis pontibus exponit.Hinc fit ponticulus paruꝰ pons.Et depontare ſenes poſtulatores,qui ſexagenarii de ponte deiciebãtur.Et pontones naues.quibus in traiiciẽdis amnibus loco pontiũ utimur.Papinianus.Flumine publico interueniẽte uia cõſtitui põt,ſi aut uado trãſiri põt,aut põtẽ habeat diuerſũ,ſi põtibꝰ traiiciatur. Idem. Quia uia confirmari ſolet,uel ciuitate tenus,uel uſq; ad uiã publicam uel uſq; ad flumẽ ĩ quo pontonibus traiiciat̃.Et põtifex ſacer magiſtratus de quo inferius dicemus, quod inſtaurandorũ pontiũ curã haberet.Erant autẽ minores & maiores põtifices,inter quos unus ſũmus,q pontifex maximus,ſiue ſũmus põtifex dicebatur qđ a romanis ueteribus ſumptũ noſtræ quoq; ſectæ homines ſeruãt.Ab hoc pontificatus dicitur,ſicut a Cõſule Cõſulatus,& pontificius,a quo ius pontificiũ,& põtificalis,Vnde põtificales libri,in q̃bus ſacræ cerimoniæ continentur.Itẽ a ponte pons,umbriæ oppidũ,qđ pulcherrimũ põtẽ ſupra Narẽ amnẽ habeat.Et tripõtiũ aliud oppidũ huic ꝓpinquũ,quod tres habeat pontes,& pontina palus iuxta Circeios. quæ uiginti quatuor quondã urbiũ fuit,qđ põtonibus traiiceret̃,unde põtia urbs dicta.Et põtia ĩſula,ſicut pãdaria huic oppoſita.Et Romæ pontia tribus.Erat autẽ põtina palus iuxta uiã appiã que Brũduſiũ uſq; lapidibus ſtrata cernitur latronibus quõdã abũdans.Iuue.Armatæ quotiens tutæ cuſtode tenẽt̃,& põtina palus,& Gallinaria pinus.Lucanus,& qua pontinas uia diuidit uda paludes.Et pẽdo qđ ꝓprie ſignificat põdero,qm̃ quæ põderãt̃ ex libra pẽdẽt,& ꝑ trãſlationẽ cõſidero,æſtimo,unde fit Magnipẽdo. Flocipẽdo.paruipẽdo.Multipẽdo. Nihilipẽdo .i.in magna.parua.nulla æſtimatiõe habeo.Et pẽſito ac pẽſiculo eiuſdẽ ſignificatiõis.Gellius, pẽſicula utrũq; modulare reperies ſuo quodq; ĩ loco ſonare aptiſſime.A pẽdo põdus dictum quod graue eſt.Vir.Ignotum argẽti pondus & auri.interdũ pro numero,hoc eſt multitudĩe ponitur.Varro.E græcia comportaſſe magnum pondus omnium artificum.Item põdero,qđ aliqñ ſignificat libro,Plau.Dũ nũmularius põderaret argẽtũ.Aliqñ ꝑ metaphorã capitur pro cõſidero,examino.Ply.Sed hoc pluribus uiſum eſt.Numerant̃ enim ſentẽtiæ nõ ponderant̃. Ab hoc ponderitatẽ ueteres ꝓ grauitate dixere. Accius.Quod ponderitatẽ,grauitatẽq; homĩs agnoſcerent.Et põderoſum,graue.Et põdo qđ licet aliquãdo ꝓ libra inueniat̃,ꝓprie tamen ſignificat põdus duodecim libraꝝ & indeclinabile eſt.Liuius, Argenti põdo bina & ſex libras in militẽ præſtaret.Nec caret ſingulari,ut nõnulli exiſtimant,ſed ſic põdo ꝓ duodecim libris dicimus,ut aſſem ꝓ duodecim unciis.item dicimus duapondo,& Trepõdo.Quintil.Dua,& trepondo diuerſorum generum ſunt barbariſmi.At coniunctim Duapõdo,& Trepõdo uſq;

ad nostram ætatē ab oībus dictū est, & recte dici Messala confirmat. Ab his Dipōdiū & Tripōdium deducuntur. Et assipondium pro unūpōdo, q̄ as erat libræ pōdus. Pēdo etiā aliqñ pro soluo accipitur. Vir. Tū pēdere pœnas cecropidæ iussi, quod ex eo tractū est, qa romani ueteres pēso non numerato ære utebant̃. Seruius rex primus signauit æs. Argēti signati ante Pyrrhū regē deuictum usus non fuit. Hinc librā dixerūt assem, quod esset pōdus duodecim unciarū cū ꝓprie libra instrumētū sit, quo res cū lancibus ponderant̃, alio noīe bilancē uocāt. Cicero Critolaus libram constituebat, in cuius alterā lancem animi bona ponebat, in alteram corporis, & externa, tantūq; pendere illam bonorum animi lancem putabat, ut terram & maria deprimeret. nā statera instrumētū est quo res sine lancibus ponderātur. A libra fit libro quod est pondero, & aliquādo grauefacio. Ply. Apes si oriatur procella, apprehēsis pedusculo lapillis, se librant. hoc est grauiores faciūt, Interdū suspendo. Ouidius. Et iā finitima sese librabat in herba, Et Libella quæ erat de argento parua, & æris libra ualebat, hoc est asse. Et Simbella libellæ dimidiū hoc est semis assis. Itē īstrumētū paruū quo singuli nūmi pōderant̃. Et libralis unius libræ. Et libripens stipis pōderādæ pensator. Et librile scapus libræ. Et libella instrumēta bellica, hoc est saxa ad brachii grossitudinē in modū flagellorū loris deuincta, quod librari manu hoc est ponderari uideant̃. Aliquando librare pro examinare ponit̃. Apuleius. Oīa priusq̄ aliqd statuas, librāda sūt. Et pro æquare. unde libramentū dicit̃ æqlibrū. Et libra cæleste signū uocat̃, qd' octauo calē. octobris sol p illud trāsiens æquioctiū facit. Librare etiā trutinare dicit̃. Et Trutina ꝓprie foramē est, in quo examē regit̃. ponit̃ tamē aliquādo pro iudicio. Cicero. Quæ nō artificis statera, sed populari quadā trutina examinat̃. Apuleius. Trutinatā sententiā uocat grauē & recte examinatā. examen ꝓprie lingua dr̃ qua trutina regit̃. Vir. Iuppiter ipse duas æquato examine lances. Nōnulli æquamētū, alii libramētū, alii æquilibrū uocāt. Nā æqmentū capitur pro mercede, ut pro eo quod dicitur admissum. Varro. An si equā emisses quadrupedē, ut meo asino reatino admitteres, quātū poposcisses dedissem æquimēti. Hinc examinare est inquirere, & ueluti æquādi gratia inuestigare. Et examē īquisitio, & æquatio iuris. Dicitur etiā examē apum cōgregatio uel locustarum, aliorūq; huiusmodi. A pendendo ære, æris grauis pæna appellata est. cuius pluratiuum Cato protulit æribus grauibus. Et expēsa in rationibus dic, & expensæ hoc est sumptus. Et impendia eiusdem significationis, & Impendio aduerbiū, quod significat magis. Plau. Atq; ille minus minusq; impēdio curare. Itē cōpendiū appellamus, qd' parsimonia quadā seruamus, sicut ecōtrario dispēdiū, qd' uel incuria uel negligētia uel imoderatiōe dispēdimus. Plyni. Bubulas carnes caules cuprifici magno lignorū cōpēdio pcocūt. Idē. Magno id lignorū dispēdio fit addito sale. Nā pcoqui integro die uix pōt. Aliqñ tñ cōpēdiū pro utilitate & lucro ponit̃. Tibull9. Nec uagus ignotis repetēs cōpēdia terris, Presserat externa nauita merce ratē. Aliqñ ꝓ breuitate. unde cōpendiosum dr̃ breue. qd' ea, quæ simul pēdunt̃ celeri9 expediant̃. Itē apēdēdo pēsio, dicta qd' ꝓ aliqua re cōducta soluitur. Et Pēsionarius, qui pensionē alicui soluit. Et expendo, erogo, ab ea cōsuetudīe. itē post nūmos signatos in .iis emptionibus, quæ mācupi erāt, iterponere librā solebāt Mācupi aūt emptiōes dicebant̃ cū aliqd a populo emebat̃. Et Māceps uocabatur, q a populo aliqd emebat, conducebat ue qa manu sublata significabat se auctorē emptionis esse. hinc Mācipia appellata serui ancillæq; emptitiæ quasi manu sublata accepta, uel quod manu ab hostib9 capta essent. Argentū primo signatum ē anno urbis quingentesimo octogesimoquito. Quin. fabio cōsule, q̄nq; annis ante primū bellū punicū. Et denarius pro decē libris placuit, quinarius, ꝓ qinque. Sestertiū ꝓ dipondio ac semisse. Libræ aūt pondus æris īminutū primo bello punico fuit, cū ipensis resp. ub. nō sufficeret, īstitutūq; ut asses sextātis pondere signarentur. Sic qnta pte lucri facta oē æs alienū dissolutū fuit. Nota æris fuit, ex altera pte Ianus geminus, ex altera rostrū nauis. Nā qa Saturnū classe deuectū hospitio Ianus acceperat, & ab illo peritiā ruris edoctus, ferā illā ac rudem ante fruges cognitas uitā i melius redegerat, regni eū sociū fecit & quoniam naui fuerat aduectus, in signādo ære ex una quidē pte sui capitis effigiē, ex altera nauis rostrū impressit ut q̄ntū in eo esset Saturni memoriæ cōsuleret, & accepti ab eo beneficii haud īmemor eē uideretur, hāc signādi cōsuetudinē Seruius rex, qui primus post urbē cōditā signare æs cœpit, rursus introduxit ꝓpter qd' in aleæ lusu diu post ea tēpora pueri denarios in sublime iactantes capita an nauim exclamare cōsueuerunt. Triēs & Quadrās ex ære erant. Quadrans antea triuncis dicebat̃ a tribus unciis, postea Annibale urbē īfestāte, dū. Qu. Fabius. maxius dictator eēt, facti sunt asses unciales, & denarius sexdecim assibus pmutat9 est, Quinarius octonis, Sestertiū quaternis. Sic respublica dimidiū lucrata est. In militari tñ stipendio semp denarius ꝓ decē assib9 datus est. Nota argēti bigæ ac quadrigæ fuere & inde Bigati, & Quadrigati nummi appellati sunt. post hæc lege Papyriana Semunciales asses facti. Liuius. Drusus. In tribunatu plebis octauā partē æris argēto miscuit. Victoriat9 lege Clodia pcussus ē, ita dictus a signo uictoriæ, quo erat īsculptus. Aure9 nūmus sexagesimo secūdo āno post argēteū pcussus ē, Scrupulū ualebat

ſeſtertiis uicenis, quod faciebat in libras rõne ſeſtertii, qui tũc erat, ſeſtertios nonigẽtos. Poſt hæc placuit ex auri libris quadragĩta milia ſignari. Nũmis aureis cõſulũ primo, deinde imperatorum capita imprimi cœperũt & ab his ſæpe nomĩa accepe. As proprie iuriſcõſulti definiunt oẽm quãtitatẽ, & oẽ corpus duodecim uncias cõtinẽs eius ptes ſunt (ut Varro tradit (uncia ab uno dicta duodecima pars aſſis, Sextãs ſexta pars aſſis, hoc ẽ duæ unciæ. Quadrãs quarta ps aſſis, hoc ẽ tres unciæ. Triẽs tertia ps aſſis, hoc eſt quatuor unciæ. Quĩcũx, quinq; unciæ. Semis, dimidiũ aſſis, hoc ẽ ſex unciæ. Septũx, ſeptẽ unciæ. Deũx, quaſi una dempta uncia. Dextans dẽpto ſextante. Dodrãs dẽpto quadrãte. Bes ut olim Des dẽpto triẽte. æris minima pars ſextula dicit', quod ſexta pars unciæ. Semũcia dimidia pars unciæ. Seſtertiũ dictũ quaſi ſemis tertiũ. Dipõdius enĩ & ſemis antiquũ ſeſtertiũ facit, triũciũ & nouũciũ dicit', qd' triũunciarꝝ & nouem unciarũ eſt. A pẽdo cõpoſita fiunt appendo qd' ẽ adiungo, ſuſpendo, a quo appendix dicit', quod adiunctũ eſt quaſi ex alio pẽdeat. Cicero. Vidit enim quod uidẽdum fuit, appendicẽ aĩ eẽ corpus, nihilq; eẽ ĩ eo magnũ. Ply. Atq; uuas iã maturas ad ſolẽ appendere. Appendo ẽt eſt ad lancẽ uel ſtaterã põdero. Cic. Vt iã appẽdat' pecunia, nõ numeret'. Idẽ alibi p trãſlationẽ hoc uerbo uſus eſt, p põdero, hoc eſt exacte cõſidero, ea putaui nõ numerare lectori debere ſed tanq̃ appendere. Perpẽdo, quod eſt põdero, examino, nõ autẽ (ut uulgus putat (ĩtelligo, & aĩaduerto. Idẽ. Quid in amicitia fieri oportet, quæ tota uirtute ppẽdit'. Hĩc Perpẽdiculũ dictũ fabrile inſtrumẽtũ quo altitudinẽ ſeu æqualitatẽ opum ppẽdimus cuius inuẽtor dædal⁹ fuit, a quo Perpẽpiculare geometræ uocant, qd' recte in aliqd' incidit, ut radiis ſolis recte ex alto in aquã deſcẽdẽtes ppẽdiculares appellant', illos integros, hos cõfractos in aq̃ uidem⁹ apparere. Expẽdo, quod euiſdẽ fere ſignificatiõis ẽ. Idẽ. Deinde hæc expedite atq; æſtimate. Aliqñ ẽt capit' p expono, unde expẽſæ dictæ. Impẽdo qd' pprie ẽ in aliquã rẽ expẽdo, unde ĩpẽſa & ĩpẽdium deriuant', a quo p metaphorã impẽdere operã, impẽdere laborẽ, ĩpendere ſtudiũ dicimus quaſi exponere, & in totũ expẽdere. Et ĩpẽſa beneficia, ac merita dicunt'. Marti. impẽſis uitam principis ãnumeres. Dicimus aũt ĩpẽdo curã huic rei, & in hãc rẽ, exẽplis referta ſunt oĩa. A pẽdeo ẽt ĩpẽdeo cõpoſitũ repitur, eſt aũt ĩpẽdere penul. pdu. ſupra caput aliqd ueluti caſurũ pẽdere ut ĩpẽdẽt nubes. Suſpẽdo qd' aliqñ ẽ alte ligo. Vir. Quo tẽdãt ferrũ malo ſuſpendit ab alto. Aliqñ ſolicito. Plau. Vix compos mẽtis ſum, ita mihi ſuſpẽdit aĩum. Vir. Suſpẽſi Euripylũ ſcitatũ oracula Phœbi mittimus. Et quoniã dũ ſoliciti etiã dubii ſumus, ſuſpẽſum aliqñ p dubio capimus. Seneca, Suſpẽſus aĩo quid ageret cogitabat. Itẽ ſuſpẽſum' p placido & ſilẽti quãdoq; accipit'. Terẽ. Ad fores ſuſpẽſo gradu placide ire perexi. Itẽ ſuſpendo aliqñ eſt pẽdendo ſtrãgulo, a quo ſuſpẽdiũ. Gellius, Suſpẽdio uitã finiuit. Diſpẽdo, qd' mõ expẽdo ſignificat a quo fit Diſpẽdiũ, & Diſpẽſo, & diſpẽſator, q pecunias domini expẽdit, & neceſſaria ĩfamilia diſtribuit, mõ expãdo, & tũc nõ a pẽdo ſed a pãdo deducit'. Plau. Vbi lubet diſpẽdite hominẽ diuerſum atq; diſtẽdite. Repẽdo, quod ẽ cõpẽſo. Vir. Et fatis cõtraria fata repẽdẽs. Compẽdo ſimiliter, a quo cõpẽdiũ fit. de quo ſupra diximus, & cõpenſo, a quo Cõpenſatio, quæ ẽ ut Modeſtinus inquit debiti, & crediti inter ſe cõtributio. VACVO AERE. In uacuo aere hoc ẽ uacante, ut pẽdere opus oſtẽdat, quaſi non ſuſtentet' ſolo, uel uacuũ Epithetõ eſt aeris, qa aer nõ habitat'. Epitheton enĩ figura ẽ, quæ interpretari impoſitũ põt, qd' aut ad augmentũ, aut ad diminutionem, aut ad diſcretionẽ poni ſolet, ut Cœlũ pfundũ, uenuſta uen⁹, uacuus aer, & ſimilia. Inde Epitheſis qd' mõ Impoſitionẽ mõ Impoſturã ſignificat de qua ĩferius dicem⁹. Et Epithetis Impoſtor. fraudator. Et epithima, quicqd alicui rei ĩponit', ex quo medicamẽta, quæ ad refrigerãdũ cor ĩponunt', epithimata uocamus. Vel uacuo dixit quo magnitudinẽ opis oſtẽtaret, ut ſit ĩ uacuo aere, in magno aeris ſpatio, Nã quia quæ magna ſũt plurimũ uacui habere neceſſe ẽ, uacuũ ſæpe p magno uſurpamus. Virg. Vacua atria ditis. Idẽ. ſaltib⁹ in uacuis errant qd' ſi ſubtiliorẽ rõnẽ Indagare uelimus, dicere poſſum⁹, iccirco uacuũ aerẽ dici, qd' uacua oĩa ĩpleat. Nihil. n. pati natura uacuũ põt, uñ & inane uocamus aerẽ, Lucre. Lõgũ p inane reſoluit cũ inane pprie uacuũ ſit. Virg. Atq; illis iã ſæpe rotæ ducant' inanes. Idẽ. Galeã añ pedes piecit inanẽ, a quo inanitas dicta, qd' p uacuitate aliquãdo, nõnunq̃ p uanitate accipit'. ſiqdem & inane aliqñ p leui capim⁹. Vir. Inſtabiles aĩos ludo phibebis inani. Hĩc inanio uerbũ fit, & exinanio, qd' mõ eſt euacuo mõ attenuo, mõ ad nihilũ redigo. Et exinanitio defectio. Et inaniter ad uerbiũ fit, hoc ẽ fruſtra, A Vacuus uaco uerbũ deducit', qd' pprie ſignificat uacu⁹ ſum. Cæſar Id ea maxime rõne fecit, qd' noluit eũ locũ, uñ heluetii diſceſſerant, uacare. uñ ſi ĩperſonaliter accipiat' ſignificat uacuũ tps eſt. Ply. Quo magis te cui uacat hortor, cũ in urbẽ pxime ueneris. uenias aũt ob hoc maturi⁹, illi te poliendũ, liniãdũq; pmittas. Virg. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros, & uacat annales noſtrorꝝ audire laborꝝ. Vaco ſi cũ ablatiuo ſine ppoſitõne iungat', p careo accipit', ut uacas ſapientia, hoc eſt cares ſapiẽtia, quãq̃ carere pprie eſt uacare quibus indiges. Cicero. Satiatis uero & expletis iocundius eſt carere, q̃ frui, q̃uis non caret is, qui non deſiderat, Improprie tamẽ dicimus careo culpa, careo periculo, careo damno. ſi ue-

rō iungaťablatiuo cũ ꝓpoſitiōe ab, eodẽ mõ ſignificat uacu⁹ ſũ, ut uaco a ſtudiis, uaco ab agricultura, ab oĩ moleſtia. eſt ēt qñ uacat ĩperſonaliter acceptũ ponať, ꝑ eo qđ cura eſt. Quintili. Reũ oderit uerba aucupantẽ, & anxiũ de fama ingenii, & cui eē diſerto uacet. ab hoc deriuať uacillo, quod eſt incõſtans ſum, & quaſi alternatim moueor, a quo fit uacillatio. Idẽ. Eſt & illa indecora ĩ dextrũ ac leuum latus uacillatio alternis pedibus ĩſiſtentiũ utiq; & naues uacuæ dicunť uacillare. Cicero. De quodã præ imfirma ualitudine nõ recte ſcribēte ĩquit, uacillantib⁹ litterulis. Ad animũ quoq; hoc uerbũ aliqñ trãſferimus, ut apud iuriſcõſultos de fide teſtis uacillāte, qui ĩcõſtãtia & diuerſa teſtimonia dixerit. Itē uacare ĩterdũ accipiť pro ſupabundare. qđ ocioſum eē uideať, qđ ſupabũdat. Vnde ſupuacaneũ diciť, qđ ē ſupfluũ. idē ēt, qđ uacuũ hoc eſt ocioſum ſit, ſupuacuũ dř. Supuacanea quoq; auis dicebať, quæ ex ſũmo cacumine uocē emiſiſſet, ꝙ ſup uacuũ aera uolitet canatq;. Itē a uacuo uanũ deriuať, qđ ĩterdũ eandē cũ primitiuo ſuo ſignificationē hēt. Vir. ſed illos expectata ſeges uãis eluſit auenis, ĩterdũ mendacē ſignificat. Idē. Ni fruſtra auguriũ uani docuere parētes. Idē. Næc ſi miſerũ fortũa Sinonē finxit, uanũ ēt mēdacēq; ĩproba finget. Poniť ēt pro ſtulto, q̈ſi mēte uacuo, & q ĩ reb⁹ ĩanibus ſtudiũ collocat. Iuue. Sic libitũ uano q nos diſtinxit Otoni. Quidã falſum, fictũ, uanum, ita diſtinguntut falſũ loq mēdacis ſit, fictũ callidi, uanũ ſtulti. Falſũ loq culpæ ſit, fictũ uirtutis, uanũ uecordiæ. falſis decipiamur, fictis delectemur. uana ſpnam⁹. Geli⁹ tñ uanos ſcribit ꝓprie dici mēdaces, & infidos, & leuia inaniaq; ꝑ grauib⁹ & ueris aſtutiſſime cõponētes. Ab hoc fit uerbum uano quo ueteres uſi ſunt pro fallo. Accius. Sic illũ uanans in Angiportũ deduxit, & euaneſco qđ ſignificat ĩanis fio. & ĩ nihilũ redigor. Virg. Et ꝓcul ĩ tenuē ex oculis euanuit aurã. Et uanitas. Plyni. Id uero magica uanitas eſt. Et uanitudo. Plau. Vt rē uideo tu ĩuentus a uanitudine. Et uaniloquētia. Apule. Nihil hoĩs uaniloquētia cõmot⁹. Et uane aduerbiũ, qđ mõ ſtulte mõ mēdaciter ſignificat. Itē a Vacuus fit uacuo uerbũ, & euacuo, & uacuefacio quæ oĩa ſignificãt exinanio. unde uacuatio, & euacuatio & uacuefactio ꝑ exinanitiōe ponũť, & uacuitas ꝑ inanitate. Itē a Vaco ſiue uacuo deduciť uaſtus qđ ꝓprie magnũ ſignificat. Nã quæ magua ſunt, fere uacare, ſeu uacua eſſe ſolent. Vir. Vaſtũq; caua trabe currimus æquor. Sed quoniã quæ magna ſũt corpora, ferocia eſſe etiã ſolēt, poniť aliquãdo uaſtus pro feroci. Cicero. Quæ barbara india uaſtior aut anguſtior. Ab hoc fit Vaſto, & Deuaſto, qđ ē deprædor. ſpolio. ꝓfligo, & q̈ſi uacuũ reddo. Idē. Omnēq; eã regionē ferro, igniq; uaſtauit. Hinc uaſtitas & Vaſtitudo deducuntur, quæ mõ magnitudinē ſignificãt. Apule. Cui ĩ primis tãti corporis uaſtitas horrori fuit, mõ uaſtationē, ſiue Deuaſtationē quæ a uaſto uerbo deriuanť. Acci. Propterea tot tantaſq; habemus uaſtitates funerũ. AERE. Aer ꝓprie diciť mediũ ſpaciũ, qđ eſt inter cœlũ & terram Virg. Vbi aera uincere ſũmũ arboris haud ullæ iactu potuere ſagittæ. Idē. Aera dimouit tenebroſum, & diſtulit umbras, dictus eſt a græco αηρ qđ mutatis litteris ἀρχῆης ηρασ deduciť, hoc eſt a Iunone q̃ aeris dea ē, & a noſtris quoq; aliqñ hera appellať. Ennius, Vos ne uelit an me regnare hera, quidue ferat ſors uirtute expiamur. Ab aere fit aereus, qđ aliqñ altũ ſignificat unde aereæ arces dicũť, aliqñ qđ ex aere cõſtat ut aerea corpa, aereus fulgor. Itē æripes celer q̈ſi aereos pedes habēs hoc eſt leues. Vir. Fixerat æripedē ceruã. Ab aereus æſtus deducitur, qđ ꝓprie ſignificat calorē, & æſtiui flagrãtiã tēporis. Idē. Aeſtibus in mediis umbroſam exquirere uallē. Vnde & ꝑ æſtiuo tpe poniť. Idē. Propiuſq; æſtus ĩcēdia uoluũt. Significat autē fluctuationē atq; ĩpetũ maris qđ feruore quodã id fieri uideať. Plautus. Quo magis te ĩ altũ capeſſas æſtus te in portũ referet. Ab hoc fit Aeſtuo, qđ eſt ferueo agitor. Vir. Fũdoq; exæſtuat imo, & æſtas quæ ꝓprie ſignificat tp̄s, qđ ĩcipit ab æqnoctio uernali & finiť æqnoctio autũnali, conſtatq; ſenis mēſibus, & totus ãnus in æſtatē hymēq; diuidiť. Idē. Incipiēs ſtabulis edico ĩ mollibus herbas, cape oues, dũ mox frõdoſa reduciť æſtas. hic enĩ de Vere loquiť. Particulari⁹ tamen æſtas capiť ꝑ q̈rta parte ãni, hoc ē ꝑ tribus mēſibus, qui iucipiũt ſole Cancrũ ingrediēte. Nam ſole ĩgrediēte librã autũnus eſt, Ingrediēte Capricornũ hyems, ingrediēte arietē, Ver. ab æſtate fit æſtiuus, unde æſtiuũ tēpus, æſtiuũ ardorē, æſtiuã ſiccitatē dicimus, & æſtiua loca dicunť umbroſa, in quibus ꝑ æſtatē pecora uitãt calorē, Statius. Et umbroſi patuere æſtiua lycei abuſiue tñ & ꝑ gregibus uſurpanť, q̃ moranť in æſtiuis. Vir. Nec ſingula tãtũ corpora corripiũt, ſed tota æſtiua repēte. Ab æſtu etiã æſtuaria appellata. Dicunť aũt æſtuaria loca, q̃ marinis aquis referta ſũt ex inũdatiõibus pelagi, ꝑ q̈s ſæpe ĩ mediterranea fluuioꝝ ĩſtar nauigãtes aſcēdũt. aliquãdo nõ niſi nãdo trãſiri poſſunt a græcis αναχυσισ, hoc eſt inũdatio diciť Cæſar Pedeſtria eſſe itinera cõciſa æſtuariis nauigationē ĩpediri. Aer unũ eſt ex q̈tuor rerum principiis, quæ elemēta dicũť, Ita enĩ diſpoſita eſt hæc mũdi machina, ut in medio oĩum ſit terra poſita. circa eã aqua globũ terræ circũdãs parua parte ĩmuni relicta ad uitã animãtiũ tuēdã, circa aquã aer, circa aerē ignis purus, atq; integer lunæ globũ attingens. ex iis oĩa gignũť, alũturq;. unde ab alēdo elemēta ſũt dicta. Terra primũ elemētũ ē a terēdo dicta, qđ. ſ. teriť. Itaq; tera in augurũ libris cũ ſimplici r ſcribi ſolebat, ab hac locus cõis, qui circa oppidũ colonis relinquiť,

territoriū appellatur, qđ maxime teratur. quāuis Pōponius iuriſcōſultus territoriū ſcribit eē uniuerſitatē agroꝝ itra fines cuiuſq; ciuitatis dictū ab eo qđ magiſtrat⁹ eius loci, terēdi ius habēt. In ſingulari terra elemētū eſt totū. cū pluratiue ꝓferimus, plures terras ſignificamus. Vir. Multū ille & terris iactatus & alto. Ponitur tñ aliqñ terra & pro territorio, & pro ꝓuincia, ſiue regione. Cice. Eoꝝ q in hac terra fuerūt, magnāq; græciā, quæ tū florebat iſtitutis, & ꝑceptis ſuis erudierūt. unde cōterraneus dicitur, q ex eadē terra eſt, q̄propter Catullū cōterraneū ſuū Plyni⁹ uocat, q nō Veronæ, ſed in Benaci iſula nat⁹ erat. A terra fit terreus, qđ ex terra ē, ut uas terreū. Terrenus & terreſtris, qđ uel in terra natū ē, uel in terra uiuit, uel aliqd cōe cū terra hēt, ut terrenum. ſiue terreſtre aial. terrena labes. terreſtris. exercitus. terreſtres copiæ. & terrigena. qđ ex terra natū eſt, unde terrigenæ gigātes dicūtur. & terricola, qđ colit, hoc ē hītat terras. & terentū locus in cāpo Martio, qđ in eo ara ditis pr̄is in terra occultaretur. erat hic locus Diti ac Proſerpinæ ſacer, i quo oium, q aut naſcerent aut morerētur, noīa ſcribi ſolebāt, quotiēs ciuitas luſtrabat, q̄ res initiū habuit huiuſmōi, cū igēti peſtilētia urbs uaſtaret, Valeſius uir locuples, ſed ruſticæ uitæ duobus filiis, & filia ad deſpationē morbo laborātib⁹, aquā calidam a foco petebat, ubi genib⁹ nixus lares familiares orauit, ut pueroꝝ piculū i eius caput trāſferrēt, audita ſtatim uox fuit eos ſaluos habituꝝ, ſi cōtinuo tyberi deuectos Terētū deportaſſet, ibiq; ex ditis pr̄is, & ꝓſerpinæ ara petita aq̄ recreaſſet. Quapp mēte cōfuſus q̄ſi nimis lōga, & piculoſa nauigatio Terētū imparetur, pueros tñ ad ripā tyberis ſtatim detulit ex uilla. in qua habitabat, ꝓpe uicinū ſubinæ regioni fretū. ac lintre oſtiā petēs, intēpeſta nocte ad cāpū Martiū appulſus eſt, ubi ſitiētibus ægris ſubuenire cupiēs, cū ignis in nauigio nō eſſet, a gubernatore didicit fumū nō ꝓcul appere, iuſſuſq; Terētū egredi (id nomē ei loco ē) hauſtā calice aquā eo detulit, uñ uiſus fuerat fumus oriri, locūq; fumātē potius q̄ ulla flāmæ ueſtigia hñtē tenacius cōcitās, cōtractis quæ ſors obtulit, nutrimētis ꝑtinaci flatu ignē exciuit, calefactāq; aquā pueris bibēdā dedit, qua epota ſalutari qete ſopiti, ſtatim liberati ſunt, & uocato pr̄e idicauerūt ei uiſſe ſe i ſomnis, a neſcio quo deoꝝ corpa ſua ſpongia tergi, & ꝑcipi, ut ad ditis pr̄is, & ꝓſerpinæ arā, a qua potus eis allat⁹ fuerat, furuæ hoſtiæ imolarētur, lectiſterniaq;, & ludi nocturni fierēt. Is qm̄ eo i loco nullā arā iſpexerat, deſiderari credēs, ut a ſe iſtitueretur, arā empturus in urbē ꝑrexit, relictis q fundamētoꝝ grā terrā ad ſolidū foderēt. hi cū ad uiginti pedū altitudinē humo egeſta ꝑueniſſent, aiaduerterūt arā Diti pr̄i Proſerpinæq; inſcriptā. Quod poſtq̄ Valeſius nūciāte ſeruo accepit, omiſſo emēdæ aræ ꝓpoſito hoſtias nigras, quæ antiqtus furuæ dicebātur, Terēto imolauit. ludos quoq; & lectiſternia cōtinuis tribus noctibus, qa totidē filii piculo liberati erāt, fecit. Cuius exēplū Valerius publicola q primus cōſul fuit, ſtudio ſuccurrēdi ægris ſecutus, apud eādē arā nūcupatis publice uotis, cæſiſq; atris bob⁹ Diti marib⁹, Proſerpinæ fœminis, lectiſternio, ac ludis trinoctio factis, arā terra, ut añ fuerat, obruit. Religionē deide ludoꝝ creſcētib⁹ opibus lauticia ſecuta ē. Primus Qu. Catullus cāpanā imitatus luxuriā ſpectātiū cōſeſſum ueloꝝ umbraculis texit. Primuſq; Cn. Pōpeius, iductis ꝑ ſemitas aqs æſtiuū feruorē moderat⁹ ē. hoc ſæculariū ludoꝝ initiū fuit, q iō appellati ſūt ſæculares, ꝙ uno ſæculo, hoc ē cētū annis ſemel tm̄ fierēt. q̄uis hic mos aliqñ fuerit iterruptus. Sæculū cētū annoꝝ ſpatiū dr̄ a ſene, qđ lōgiſſimū ſpatiū ſeneſcēdoꝝ hoium id putarēt, ut Varro inqt. Huiuſmōi ludos ꝓ hoium ſalute faciebāt, & renouari, atq; iſtaurari hoc ſacrificio ciuitatē putabant, ac morbos oēs, ꝑcipueq; peſtilētiā expelli. Apiebat aūt ara Terenti in ſæcularibus ludis, deinde rurſus occultabat. Mar. Bis mea Romano ſpectata eſt uita Terento. Et nihil extremos ꝑdidit ante rogos. hoc eſt mortua ſum oi mea ꝓle ſuꝑſtite, bis uiſis ſæcularibus ludis, hoc eſt ætate ꝓuecta. nā ludos ſæculares nō ſeruato cētū annoꝝ ordine, & Auguſtus, & Claudius, & Domitianus addiderūt. Papinius. Nec tātū iducerint fatis noua ſæcula crimē. Aut iſtaurati peccauerit ara Terēti. hoc eſt nō cōmittat tātū ſcelus ara Terēti, ut iſtauratis a Domitiano pro ſalute hoium ibi ſacrificiis ſinat Gallicū hoc morbo ꝑire. Itē extorris, q̄ſi extra terrā dicit, quēadmodū exul, q̄ſi extra ſolū, & terraneola auis alaudæ ſimilis, præterq̄ qđ in capite apicē non habet, quēadmodū alauda, quæ olim a galeæ ſimilitudine galerita uocabat. poſtea gallico uocabulo appellata eſt alauda. Galli enim hoc nomine ſignificāt galeā, unde milites q galeis utūtur, dicti ſunt alaudæ. Legionis alaudarū meminit Cæſar in cōmētariis. Alauda a græcis uocatur κορυδαλος. κορις. n. galea ē, qdā hāc parcū quoq; dici exiſtimāt, ſed falſum ē. Parcus. n. auicula eſt palūba minor aliquāto. ſub corpe alba. colores ſuꝑioris plumæ, & criſta fere ſimilis pauoni. Dicta eſt aūt Terraneola, qđ nō in arboribus, ſed in terra uerſet, ibiq; nidificet. Sūt q terreo quoq; uerbū a terra deductū exiſtimāt. eſt enim terrere, timorē alicui incutere. quaſi eum in terrā ꝓſternere uelimus. ab hoc fit terror, hoc eſt timoris incuſſio. & terrificus timorem incutiens, & terribilis. i. formidabilis, atq; horrendus. & terrefacio. & perterreo. & perterefacio. & exterreo. & deterreo. & abſterreo, eiuſdem fere cum ſuo ſimplici ſignificatiōis. Exterritum tñ aliquando pauefactum dicimus. Virgil. Plauſumq; exterrita pēnis, dat tecto ingētē, mō accē-

ſum inflãmatũ.idẽ.Sæuit agris,aſpq; ſiti,atq; exterritus æſtu.Itẽ a terra terræmot⁹ dicitur,cũ terræ icluſo ſpiritu cõtremiſcũt.magno ſæpe habitãtiũ dãno.alibi,pſtratis urbib⁹.alibi hiatu ,pfundo hauſtis.alibi egeſtis molib⁹.alibi emiſſis amnib⁹.nõnunq̃ etiã ignib⁹.& calidis fontibus.alibi auerſo fluminũ curſu.qđ ipſi nr̃a ætate Calliſto põtifice maximo in Apulia.atq; cãpania uidimus,tãta eaꝝ,puinciaꝝ ruina.ut fuerint q̃ de natali ſolo reliquẽdo ppetuo cogitauerint.Itẽ a terra tellus,p diminutionẽ deducitur,qđ,pprie deã terræ ſignificat.ponitur tñ,p ipſa terra.Itẽ tripudiũ q̃ſi terræ pauiũ.Cice.Sed q̃a cũ pulli paſcũtur,neceſſe eſt aliqd ex ore cadere,& terrã pauire.Terripauiũ primo,poſt terripudiũ dictũ eſt,deinde tripudiũ.cũ igitur offa iã cecidit ex ore pulli,tũ auſpicãti tripudiũ ſoliſtimũ nũciatur.Hãc unã rerũ naturæ ptẽ pp eximia in nos merita mr̃is cognomẽto ueneramur.Hæc.n.naſcẽtes nos excipit.natos alit.ſemelq; editos ppetuo ſuſtinet.Nouiſſime cõplexa gremio,& quaſi a reliqua natura abdicatos tũ maxime ueluti mater opit.hæc ſola nunq̃ iraſcitur hoĩ. Aer dẽſatur nubibus.furit,pcellis.aquæ ſubeũt in imbres.rigeſcũt in grãdines.tumeſcũt in fluctus.p̃cipitãt ĩ torrẽtes.ignis cũcta exiccat.cũcta cõburit.At terra mitis.benigna.indulgens.miniſtra hoĩum,quæ coacta nõ generat? quæ ſpõte nõ fundit? hæc nobis odores.ac ſapores præparat.hæc ſuccos.hæc fruct⁹.hæc colores.hæc bona fide creditũ reddit fœnus.hæc nr̃i cã cũcta alit.& ſemp hoĩ noua parturit.hæc frugẽ.uinũ.carnẽ.lignũ.lapidẽ.herbã.ferrũ.æs.argẽtũ.aurũ.cæteraq; metalla.margaritas.gẽmas.& qcq̃d uitæ hoĩum nõ mõ utile,ac neceſſariũ,ſed etiã decorũ,ac iocũdũ eſt,abũde ſuppeditat.Secũdũ elemẽtũ eſt aqua,quæ ſecũdũ quoſdã ab æqualitatẽ dicta eſt.nihil enim eſt illa dũ q̃eſcit,æq̃bilius.ut ego ſentio,q̃ſi a qua uiuamus.Aqua.n.& ignis humanã uitã maxime cõtinẽt.Vñ aqua & igni interdici ſolebat dãnatis.aquã & ignẽ ſumebãt nuptæ.& q̃ funus,pſecuti fuerãt,redeũtes ignẽ ſupgrediebãtur aqua aſpſi,qđ purgationis genus uocabãt ſuffitionẽ.Hoc elemẽtũ cæteris oĩb⁹ uidetur impare.Terras.n.deuorãt aquæ.flãmas necãt.ſcãdũt ĩ ſublime.& ip̃m quoq; ſibi uẽdicãt cælũ.Quid eẽ mirabili⁹ põt,q̃ ſtare ĩ cælo aq̃s? At illæ nõ mõ in tãtã altitudinẽ pueniũt ipſæ,ſed ſecũ piſciũ quoq; examia,& lapides rapiũt.Eædẽ cadẽtes,oĩum terra naſcẽtiũ cã fiũt.fruges.arbores.frutices iuuãt.migrãt in cælũ.ut uitalẽ aĩam deferãt herbis.Præterea alibi calidæ ſunt.alibi frigidæ.alibi tepidæ.& pene oĩbus morborũ generib⁹ auxiliãtur.Aliæ ſulphuris.aliæ aluminis.aliæ ſalis.aliæ nitri.aliæ bituminis.aliæ ferri.aliæ æris.aliæ acidæ ſunt.aliæ ſalſæ.& cũctæ hoĩum tãtũ cauſa uidẽtur erupiſſe.Generatim neruis,pſunt oẽs.aliæ pedibus.aliæ coxẽdicib⁹.aliæ luxatis.aliæ fractis.aliæ exinaniũt aluos.aliæ ſanãt uulnera.aliæ capiti.auribuſq; & oculis priuatim medẽtur.aliæ ſterilitatẽ mulierũ.& uirorũ inſaniam abolere,pdũtur.nõnullæ iuuãt calculoſos.aliquæ,phibent abortũ.ſunt quæ tollũt uitiligines.aliæ podagricis,pſunt.aliæ tertianas febres diſcutiũt.aliæ dẽtes ſiſtũt.aliæ ungulas etiã iumẽtorũ indurãt.aliæ ſubtiliores faciũt ſenſus.aliæ memoriam afferũt.aliæ obliuionẽ ĩducũt.aliæ canoras uoces faciũt.Sed ut de cæteris taceamus Perottæ q̃s ipſi paucis ante annis nõ mediocri ope ac ſumptu in agro uiterbiẽſi deduximus,Lethargicos,& hydropicos,& colicos curãt.luxatos ſtatim ſanãt.collutæ dẽtes ſiſtũt.ſcabiẽ.lichenas.uitiligenes mira celeritate tollunt.cruditati medẽtur.famẽ ſublato oĩ faſtidio ĩducũt.fœcunditatẽ mulierib⁹ afferũt.Venerẽ ſi debilitata fuerit,excitãt.calculorũ uitia diſcutiũt.Lymphaticos ſudãdo mox ſanãt.aptiſſime ſtomacho.neruis,uniuerſo corpi.Ab aq̃ fit aquor uerbum,qđ eſt aquã haurio.ſiue aquã fero.Curtius.Cũ miles aq̃tũ,pfectus eſſet.Virg.Sed circum tutæ ſub mœnib⁹ urbis aquãtur.a quo fit aq̃tio,hoc eſt aquæ uectio.Aqlex q aquã colligit.Varro.An hoc p̃ſtat Hero filius Diogenis,qđ ille e uẽtre aquã emittit? an hoc te iactas? At hoc pacto utilior te thuſcus aqlex.& aqlegiũ collectio aquæ.Plau.Si pluet aqlegio me iuuabo.& aquæ ductus,& qđ eiuſdẽ ſignificationis eſt,Aquagiũ,q̃ſi aquæ agiũ.& aquæliciũ cũ aq̃ pluuialis remediis qbuſdã elicitur.& aq̃ ĩtercus,qđ ſignificat hydropiſin.hydropici dicũtur,quos aqua inter cutẽ male hẽt.ideoq; ἀπὸ του υδωρ,qđ aqua eſt,græci hũc morbũ υδρωπα uocant.Eius tres ſpẽs ſunt.Aut enim uẽtre uehemẽter intẽto creber intus ex motu ſpũs ſonus eſt,aut corpus inæq̃le eſt tumorib⁹ aliter,aliterq; p totũ id oriẽtib⁹,aut ĩtus in unũ aq̃ cõtrahitur,& moto corpe ita mouet̃,ut ĩpetus eius cõſpici poſſit.Primũ tympaniten.Secũdũ leucophtegmãtiã uel hypoſarca.Tertiũ aſciten græci noĩant.Cõis oĩum eſt humoris nimia abũdãtia.Item ab aqua aq̃liculus dictus eſt,qđ,pprie uas eſt,in quo porci ſorbent,p metaphorã uero,p uẽtre uſurpat̃.Perſius.Cũ tibi Calue pinguis aq̃liculus,ppẽſo ſexqpede extet.& aquariũ ſiue aq̃riolũ locus,in quẽ ſordida aqua iactatur.q & lauacrina a lauãdo appellatur.& aq̃lis,uas ad aquã tenẽdã,qđ & matula dicit̃,& matella.& matellio.Plau.Ne tu poſtules matellã unã tibi aquæ ĩfundi in caput.& aqlus color ſubniger ita dict⁹,ꝙ cũ antiq̃ duos oĩno naturales colores noſſent albũ & nigrũ,ĩteruenireт aũt is quoq;,q ita neutri ſimilis eſt,ut ab utraq;,pprietatẽ trahat.eũ potiſſimũ ab aq̃ denoĩarũt,cuius incert⁹ eſt color.hinc Aqlius prænomẽ factum,a colore ſubnigro,& aqla appellata.q̃uis aliq̃ ab acute uidẽdo dictã potius aqlã uelint.Aqlo uero uẽ-

tus ob uehemẽtissimum uolatum ab aquila denoĩatus est. Item ab aqua aqueus dictus, quod ex aqua est, ut color aqueus. Item aquatus, aqua infusus, ut aquatũ uinũ. & aquosus, plenus aq̃, ut aquosa hyems. aquosus autũnus. aquosus orion. & aquaticus, quod in aqua degit. Ply. Terrestres, & aquatici pisces. & adaquo uerbũ, qđ est aqua infundo. & aqfolia arbor ex genere ilicis, quam græci quidã similacẽ uocãt. Theophrast. Similacẽ uitant arborẽ ilici similẽ, folio tamen non aculeato, sed molliori, nec materia, ut illa, solida, spissaq;, sed soluta, molliq; ĩ opere. Archades phyllodrin nũcupant. Quidã hãc fœminã ilicẽ putant esse. Dores agrestẽ ilicẽ uocant. Vtriusq; ilicis fructus breuior, & gracilior, q̃ quercus. Homerus autẽ acylon appellat roboris glandẽ. & æquus. i. æqualis, qđ aqua dũ quiescit, pfectã æqualitatem habet, de quo atq; deriuatis ab eo inferius dicemus. & Aquægalliæ urbs, iuxta quam sunt calidæ aquæ. & Aqtania regio ab obliquis aquis ligeris, hæc a Circio oceanum habet, qui aquitanicus sinus dicit͛, ab occasu Hispaniã, a septẽtrione Lugdunẽsem ꝑuinciã. a meridie Lugdunẽsem. Sũt etiam, q̃ Aquileiã a legẽdis aquis appellatã existimẽt urbem extra Venetiæ fines, iuxta quã defluit timauus, in carnoꝝ regione, iuxta regionẽ iapidũ a Romanis cõdita, & ĩminẽtibus imposita barbaris, ad quã flumine aduerso, onerariis nauibus per natisonẽ flumẽ nauigat͛ plus stadiis sexaginta. & aquarius cœleste signũ, pedes habẽs in hyemali circulo defixos, manũ sinistram usq; ad capricorni porrigens tergus, dextra iubã pegasi ꝑpe cõtingens, spectat ad exortum. occidit, oriturq; capite prius q̃ reliqs membris. habet in capite stellas duas subobscuras in utrisq; humeris singulas, magnas. in sinistro cubito grãdem unã. in utrisq; mãmis singulas obscuras in lumbo interiori unã. in utrisq; genibus singulas. in dextro crure unã. in utrisq; pedibus singulas. effusio aquæ cum urna ipsa, triginta. Aquariũ putãt Ganymedẽ eẽ Troi regis filiũ, quẽ Iupiter pulchritudine eius captus, ab aqla in cœlũ raptũ, ministrũ suum fecisse existimat͛. alii putãt Deucaliona esse, ꝙ eo regnãte tanta uis aquæ se de cœlo ꝓfuderit, ut factũ sit diluuium. Nõnulli Cecropem esse affirmãt. Cecrops enim ante uini usum regnauit, quo tpe aqua in sacrificiis deorum usos fuisse homines manifestum est. Tertium elemẽtum est aer, de quo diximus, hunc maiores nostri cœlum appellauere, quicquid inani simile, uitalem hũc spiritũ fundit. Hinc nubila. tonitrua. fulmina. hinc grãdines. pruinæ. imbres. ꝓcellæ. turbines, hinc plurima mala. & inter se rerũ naturæ discordia. Aer aliqñ pro sono accipitur. Varro. Anima, ut conclusa in uesica, quãdo est arte ligata, si perculeris aera reddet. Ab aere aereus deducitur, & aeripes, hoc est pedes leuissimos, & q̃si aereos habens. Virg. Fixerit aeripedẽ ceruã, ubi secundus pes ꝓceleusmaticus est. Quartum elementum est ignis, ita fœcundum, ut seipsum pariat, paruisq; scintillis crescat in immẽsum. In Comagene urbe samosata stagnum est emittens limũ, maltam uocant flagrãtem, & cum quid solidi attigerit, hærẽtem. tactum præterea sequẽtem fugiẽtis. Sic defendere muros olim oppugnãte Lucullo, flagrarũtq; propriis armis milites. Similis fere naturæ est napthe, circa Babyloniam ꝓfluens, bituminis liquidi modo. huic magna cognatio ignium. trãsiliũtq; ꝓrsus in eam undecũq; uisam, sic ferũt a Medea crematã pellicem, postq̃ sacrificatura ad aras accesserat, corona igne correpta. Ignem dictum existimant, quod nihil ex eo gignatur, præterq̃ in Cypri ærariis fornacibus ex medio igni pẽnatum quadrupes, maioris muscæ magnitudine, quod pyralis appellatur, a quibusdã pyrausta, quandiu est in igne uiuit, cum euasit longiore paulo uolatu, tũc moritur. Ab igne uero igneus deducitur, quod ex igne est, ut calor igneus. fulgor igneus. & ignitus cãdẽs, ut ignitum ferrũ. & ignesco. & ignefio eiusdem significationis. & ignarius lapis, ex quo ignis excutitur. & ignefacio, accendo ignem. & ignigena, ex igne genitus. & ignipotẽs Vulcanus. qđ ignis potestatẽ habeat. & igniuomum, quod ignẽ uomit. & ignia uitia uasoꝝ fictiliũ, quæ coquẽdo cõtrahũtur. & ignitabulum, ignis receptaculũ. & ignis sacer, morbi genus, cuius duæ species sunt. alter est subrubicũdus, aut mixtus cum rubore, atq; pallore, exasperatusq; per pustulas continuas, quarum nulla altera maior est. plurimæ. perexiguæ, ĩ quibus semper fere pus est, & sæpe rubor cũ calore. serpitq; id nõnunq̃ senescente eo, quod primũ uitiatum est, fit maxime in pectore, aut lateribus, aut eminẽtibus partibus, præcipueq; in plantis. Altera species est in summæ cutis ex ulceratione, sed sine altitudine hoc latum est. subliuidũ. inæqualiter tamen, mediũq; senescit extremis ꝓcedentibus, ac sæpe id quod iam sanum uidebatur, iterum exulceratur. Cutis colorem habet ex rubro subnigrum, hoc morbo corpora fere seniora tẽtantur, aut quæ mali habitus sunt. sed in cruribus maxime. Ignis elemẽtum quidam æthera uocant græco uocabulo, quod ἀπὸ τοῦ αἴθω deducitur, quod est cremo. a quo fit æthera, quod ætheris splẽdorem significat. Vir. Nec lucidus æthra syderea polus. Interdum æther pro aere ponitur, quẽadmodum cælum. Virg. Resonatq; fragoribus æther. Aristoteles Aethera pro cœlo ponit. quẽ sequitur Ouidius. Sic habites terras, & te desyderet æther. Cleãtes phylicus æthera summũ deũ esse existimauit. Quod Virgilius quoq; uidetur sensisse, cum inquit, Tum pater omnipotẽs fœcũdis imbribus æther, Cõiugis in gremiũ late descendit. Aethra, quoq; Aegæi Athenarũ regis con

iunx fuit, mater Thesei, & alía eiuſdē noīs Helenæ comes. Ouidius. Cætera pet socias Clymenen Aethrāq; loquamur, Quæ mihi sunt comites, cōsiliūq; duæ. Ab æthere fit æthereus, quod modo id, qđ ex æthere est, modo altū, sublimēq; significat. OMNIS LABOR. Omne opus labore, ac sumptu factū. Oīs distributiua dictio est, & tñ differt a toto. nam oīs, ad numerū refertur. totus ad quātitatē. totū dicimus corpus aliquod integrū, ut tota domus. tota urbs. omne de uniuersis dicitur, numero distinctis. ut omne pecus. omnis grex. Poetæ tñ hāc ꝓprietatē sæpe cōfundūt. Totus a tot deriuaꝛ, quēadmodū quotus a quot, unde frequenter quotus, pro quot poniꝛ. Marcialis. Dic quotus es? & quāti cupias cœnare? nec ullū addideris uerbū, mēsa parata tibi est, idest quot estis, & quot tecū habes? Cice. Quotus enim istud q̇sq; fecisset. i. nullus, aut rarus. Aliqñ quotus cōtinuā quātitatē significat, & poniꝛ pro quātus. Iuue. Quota portio fecis achææ. A quot cōposita fiūt quotquot, & quotcūq;, quoꝵ significatio nota est. & quotannis, singulis annis. & quotidie singulis diebus. a quo quotidianus. A tot, totidem, idest plane tot. nec plures, nec pauciores. Item a quot fit aduerbium quotiēs. a tot totiens, notæ significationis. Ab omni uero duo aduerbia deriuantur. Oīno, quod significat ꝓrſus. unde apud iuriscōsultos oīno recessisse dicitur is, qui recessit aīo ꝑmutādi domiciliū. & oīfariam, qđ significat oīs generis, siue oībus modis. Item noīa omnigena, ex omni genere. oīpotēs, oīa potēs. a quo oīpotentia, oīum rerū facultas. oīualens, oīa ualens. a quo oīualentia. oīmodus, oīum modorum. oīuagus, per oīa uagās. oīparens, q oīa genuit. oītenens, q oīa cōplectiꝛ. oīpudens quē oīa pudent. oīfactor, qui oīa fecit. omnicreator, qui omnia creauit. omnimorbus omnibus morbis subueniēs. unde oīmorbiam herbā q̇dam maluam appellāt. Trādūt. n. siquis quotidie succi eius dimidiū sorbeat cyathū oībus morbis cariturū. Alii oīmorbiā herbā uocāt heleniū, quod ab hælenæ lachrymis, ex quibus natū creditur, nomē sumpsit, fauet formæ, & cutem mulierū in facie. ac reliquo corpe nutrit incorruptā. existimāt ꝓterea quandam gratiā iis usu illius dari, & uenerē cōciliari. A malua, maluaceus deriuaꝛ, pro eo, qđ ex malua est, ut maluaceus caulis. & maluaceæ frondes, CEDIT. Dat locū, uictum se fatetur. cedere enim ꝓprie est abire, & locū dare uictori. Vir. Cōuenit Euādri uictos discedere ad urbē. Idem. Cede deo. Cicero. Cui q̇dē exercitus nostri, imꝑatoresq; cesserūt. ab hoc per metaphorā cedere accipimus ꝓ uenire in ius alicuius, ut cedūt mihi ea bona, hoc est in ius meū ueniūt. Virg. Hæc oīs regio, & celsi plaga pinea montis, Cedat amicitiæ teucroꝵ. Idem. Aut abeat uictus, cedat lauinia coniunx. Item cedere, pro discedere accipimus. Lucillius. Quandoq; pudor ex pectore cessit. hinc cedere iræ dicimus dare locū iræ, & quasi ab ira discedere. cedere bonis, discedere a bonis. & quicq̇d nostrum erat, tradere creditori, cedere iuri. discedere a iure. & ius quod habebamus alteri tradere, quod & de iure cedere dicimus. Item cedere, capim⁹ pro dare. Enni⁹. Saluete optima corpora, cedite manus uestras, measq; accipite. Hinc cedere ius nostrū aliis dicimus, hoc ē dare. a quo cessio iuris, & cessio bonoꝵ. Item cedere, est subtrahere se. Vir. Celeriq; elapsus corpore cessit. Plau. Cedamus imbri. cedere, cōcedere. obsequi. non repugnare. Vir. Cedam⁹ phœbo, & moniti meliora sequamur. Item. Cedo eq̇dē, nec nate tibi comes ire recuso. cedere, incedere. Varro. Cedit uelocibus iuuenis, mēbris leuibus, nitidis oleo. cedere, succedere. Vir. Cesserit ausonio si fors uictoria turno. cedere diē (ut Vlpianus inq̄t) est incipe. pecuniā debere. Sicut uenire diē, est eū diē uenisse, in quo pecunia peti possit. nō cedere honori, quēadmodū supra diximus, est parē meritis eē, & hæc oīa in ꝓterito faciūt cessi, ac sine diphthōgo scribūtur. Ab hoc cedo fit cesso, qđ ē ab ope uaco. Vir. Et si q̇d cessare potes, req̇esce sub umbra. a quo cōcesso eiusdē significationis. Plau. Postq̄ aurora est, nunq̄ cōcessauim⁹ lauari, aut fricari, aut ornari. & cessabūdus, ociosus. & necesse, siue necessum, qđ ui aliqua cogēte fieri opus est, q̇a non sit in eo cessandū. a quo necessariū eiusdē significationis. uñ fit necessario aduerbiū. & necessitas, ac necessitudo eiusdē significationis. modo. n. pro ui q̄dā urgēte accipiunꝛ. mō pro uinculo quodā religiosæ cōiūctiōis. a quo necessarii dicunꝛ, q iure affinitatis coniūcti sunt, ꝙ nulla inter eos cessatio, hoc est sepatio sit, uel ꝙ necessaria inter eos officia cōferātur. Cæsar. eq̇dem mihi uideor pro nr̄a necessitate. nō labore. nō opa. nō industria defuisse. Salustius. Coactus rerū necessitudine statuit armis certare. Itē cello, quo ueteres utebanꝛ pro cedo, nunc cōpositis tm̄ utimur, excello, & ꝓcello, qđ ē excedo, & añcedo. a quo excellētes, & ꝓcellētes dicunꝛ. excellētia, & ꝓcellētia. & aduerbia excellēter, & ꝓcellēter. Itē celsus. alt⁹. sublimis. excellēs. a quo celsitudo. excellētia. & a ꝓcello, ꝓcelsus. ab excello, excelsus. Itē añcello eiusdē significationis. & ꝓcello, qđ significat differo. Lucilius. Ad nonū hoc ꝓcellit annū. cōposita fiūt accedo, qđ ē aduenio. appropinquo. a quo fit accessus, pro aduentu. & accessio, qđ mō accessum signifiat. sicut decessio, recessum. Cice. Eoꝵ neq; accessiōe uitā meliorē fieri, neq; decessione peiorē. mō additamētū, & accumulationē. Seneca. Magna reb⁹ nr̄is facta erit accessio. Intercedo, qđ mō significat īteruenio cōciliādi gr̄a. Apuleius. Dū pro īope, ac calamitoso īntercederē. Itē intercedit mihi tecū amicitia, ītercedit tibi cū illo affinitas, hoc est media est, q̄ me tibi, & te illi cōciliat. mō

at.mō uerbis,& ui mediū me oppono,ut tribuni intercesserūt,hoc est opposuerūt se,& rē impediuerunt.ab hoc fit īntercessio,& īntercessor,quæ in utroq; significato capiunt̃.Abscedo,discedo.a quo abscessus fit,qđ īterdū discessum significat,īterdū cōcursum mali humoris in aliquā partē corpis,ex quo suppuratio fit,quā græci uocāt apostema.A pure suppuratio dicta.pus sanies est,& qcūq; humor in putredinē uersus.a quo fit purulētū plenū sanie.& putreo.& putresco,qđ est in purē uertor.& putrefacio,corrūpo.& putre corruptū,ac resolutū.Virg.Et zephyro putris se gleba resoluit.& suppuratus locus,in quē factus est maloꝝ humoꝝ cōcursus,q si ī saniē uertit̃,maturari,ac maturescere dicitur,sin min⁹ discuti,siue resolui.& putredo.& putrefactio.i.corruptio.& putridū,corruptū.& puteo,qđ significat feteo,a quo putor,fetor.& putidū,siue putulētū,qđ est odoris mali.Cice.putidas,ac pnitiosas aures.uñ p metaphorā orōnē quoq; putidā dicimus,quæ aurib⁹ austera.insuauis(& ut ita dicā)rācida est.& putide aduerbium fœtide,ac rancidule.& p̃putiū,qđ est añ putidū,hoc est añ id qđ putet.Est.n.p̃putiū pellicula iu summitate penis,quæ opit glādē,quā qui mutilant̃ dicunt̃ circūcisi,siue recutiti.& puteus,qđ fetet,dū cauat̃,& aliqñ hoiem pimit.a quo puteal,a quo puteus coopit̃.& putearius fossor puteoꝝ.Ply.Depssis puteis sulphurata,uel aluminosa occurrētia,putearios necāt.& puteanus.Idem.Quod si tātū aquæ puteanæ adiicias.& puticuli quoddā uetustissimū genus sepulturæ,qa ibi cadauera putrescerēt.& Puteoli urbs Cāpaniæ ab aquarū calidarū,& sulphuris fœtore,siue a multitudine puteoꝝ huiusmodi aquaꝝ gr̃a factoꝝ.& putitius,qđ Plaut⁹ pro stulto usurpauit.& pustula,qđ significat tuberculū ex īflāmatione q̃dam in sūmitate cutis nascēs subrubicūdū.Pustulaꝝ q̃dā sunt humidæ,quædā siccæ.Pessima aūt pustula ē,quæ surgit in summitate digitorū,sæpe scabriciē unguiū faciens cū dolore maximo,Martia.Feruida ne trito tibi pollice pustula surgat.exornēt docilē garrula plectra lyrā.Item a pus sputū deducit̃,hoc est saliua.& spuo,saliuā emitto.a quo fit sputo,cuius passiuū est sputor.Plau.Nā illic isti,q sputatur interdū morbus uenit,qui sputat̃ inquit,hoc est in quem inspuitur.& cōspuo actiuū quod significat sputo aliquem fœdo,cuius passiuū est cōspuor.Plau.ab oībus derisus,atq; conspputus.Item inspuo,in aliquē spuo.expuo,extra spuo.respuo,repudio,& quasi cōsputo,per cōtēptū reiicio.& per metaphoram cū cōtēptu expello.Ter.Vbi illā expueret miseriā ex animo.Despuo,idem qđ cōspuo.Præterea a spuo,spurcū,qđ ꝓprie significat ĩpurū.obscœnū.lutulētum.Plau.Tot noctes reddat spurcas,quot puras habuit.aliqñ p metaphorā capit̃ pro fœtidū Apuleius.Tā multæ res spurcæ,& graues nares infestāt.Nōnunq̃ pro uehemēs,asperū.Cice.iactati tēpestate spurcissima.Varro.Nūc de re meliusculā spem habeo,q rē ĩpurcissimā gestare noluerim.Interdū pro sæuū,ac sanguinariū. Varro.Spurcus gladiator,& carnifex.ab hoc spurcitia deducit̃,quæ significat immūditiā.& spurce aduerbiū,hoc est turpiter,atq; immūde & spurcū,uinū aqua admixtū,aut igne calefactū,aut mustū anteq̃ deferuescat,qđ genus offerre in sacrificiis nefas habebatur.& spurius,nō q græco uocabulo dr̃ nothus,hoc est ex adulterio natus.Nā is latinū uocabulū nō habet,iōq; utimur pegrino,sed incerto pr̃e nat⁹,quē Modestinus uulgo cōceptū appellari scribit,siue is,q̃ eū patrē hēt,quē hēre nō licet.unde spurios etiā uersus dicimus alterius,ac incerti autoris.Ausoni⁹ de aristarcho.Quiq; notas spuriis uersibus apposuit.Item a spuo,spuma dicta,quæ quasi sputū est,hoc est sordes earū rerū a qbus eiicitur,a quo fit spumeus,qđ ex spuma est.& spumosus,qđ spumā facit.& spumo,spumā facio.& despumo.mūdo.spumā extraho.A pure etiā fit purgo uerbū,hoc est mūdo,& q̃si purē ago,hoc est educo,a quo purgamēta dicunt̃ sordes,q̃ purgādo colligunt̃.a poetis dicta purgamina.& purgatio,emūdatio.Vñ purgamus corpa ueneno,aut clystere,aut balneo,aut alio simili,& hoc purgatio dicit̃.Purgationes etiā mulierū,mēstrua uocant̃.& ipsæ purgari dicuntur,dū mēstrua patiunt̃.Purgo etiā p metaphorā capit̃ pro excuso.& purgatio apud rhetores est,cū factū qdē cōcedit̃,sed culpa remouet̃,quæ tris habet ptes.ĩprudētiā.casum.necessitatē.Itē a pure puro uerbū,q̃si purē extraho.a quo depuro.unde depuratū dicimus defecatū,atq; mūdatū.&.purū mūdū,sine sorde,hinc pura uestimēta a ueterib⁹ dicebant̃,q̃ sacerdotes ad sacrificia sumebāt.i.nō obsita.nō fucata.nō maculā hñtia.& pure lautū,qđ aqua pura lotū erat.& purū aurū,qđ recte expurgatū,coctūq; esset,siue qđ in usu,pfano non fuisset.& purime tenuero,pro purissime tenuero.Vlpianus purū locū esse definit,q nec sanctus.nec sacer.nec religiosus est,sed ab oīb⁹ huiuscemodi noībus uacare uidet̃.A puro deducit̃ puritas,qđ mō pro munditia,mō pro inani simplicitate accipit̃,huius cōtrariū est ĩpuritas,hoc est turpitudo,siue ĩprobitas,quēadmodū cōtrariū puri est ĩpurus.qđ mō est sordidus.cōtaminatus.a qb⁹ pure,& ĩpure aduerbia deriuant̃.Cice.Quā multis illū ĩgenuis,q̃ multis mr̃ibusfamilias in illa terra,atq; impura legatione uim attulisse existimatis:mō ponit̃ pro ĩprobo.Terē.Mei loci,atq; ordinis hoiem,haud ĩpuꝝ.& purifico,a quo purificatio,& quo nōnulli utunt̃ purificus.Sūt ēt,q puto.uerbū a puro deductū existimāt.Putare.n.ꝓprie ueteres dicebāt deputare,hoc ē uacātia ex q̃cūq; re,& nō necessaria,aut ēt nō obstātia,& aliena auferre,atq; excidere.Sic putari arbores,ac

uites dicunť.& putamina appellanť sarmēta, & cortices, & argētú, atq; aurꝝ purꝝ, hoc est expurgatú, excoctúq;, atq; oĩ alia materia carés. hĩc factú ẽ, ut putare pro cogitare, atq; aĩo uoluere capiamus. cogitãdo. n. resecamus mẽte, quæ falsa, aut ĩutilia aut supuacua sunt, & qđ uerú, ac bonú ẽ, hinc cogitãdo hæremus. Teré. Recte putas. Vir. Multa putãs, sortéq; aĩo miserat⁹ iniquã. Ob eãdẽ cãm, & putare pro cõferre, & colligere usurpamus. Plau. Putať rõ cú argẽtario. & pro rarefacere. Vir. Fingitq; putãdo. Ab hoc cõposita fiũt deputo, qđ pro ascribo accipiť. Apuleius Ad ergastuli curã deputat⁹. Imputo, qđ ad significationẽ exprobrãtis accedit, sed citra rephẽsionẽ. Quinti. Neq; ego grauissimú patrẽ summa sua iuueni iactasse crediderim, ꝙ hæredẽ filium scriberet, nõ ẽ res, q̃ ĩputeť. Idem. imputas nobis ꝓpitios uẽtos, & secũdú mare, ac ciuitatis opulẽtæ liberalitatẽ, q̃ tãtú frumẽti uẽdidit, q̃tú duobus populis satis eẽt. Nõnunq̃ tñ ĩputo, pro adnumero, & cõputo poniť. qđ & ip̃m a puto cõponiť. Vlpianus. p̃terea si matrẽ aluit pupilli tutor, putat Labeo ĩputare eũ posse, sed ẽ uerius, nõ nisi p quẽ egẽti dedit, Imputare eum oportere. Itẽ reputo, qđ aliqñ pro cõsydero, & recolo capiť. Apuleius. Cú id mecú sæpe reputaré. Aliqñ pro cõputo. Vlpianus. Itẽ sumptus litis tutor reputabit, & uiatica si ex officio necesse habuit aliquo exire, uel ꝓficisci. Disputo, hoc est discepto. differo. a quo disputatio, cuius diminutiuú est disputatiũcula. & amputo, qđ est circũcido, q̃si circũputo. Itẽ sunt qui a pure pudorẽ dictú uelint. nihil enim aliud est pudor, q̃ ob aliquã rẽ sordidã timor. Quippe ab Aristotele ita definiť. αισχυνη εστι φοβοσ δικαιου ψογου, hoc est pudor est timor iustæ rephẽsiõis. Quidã pudorẽ a uerecũdia sic separãt, ut pudor sit rei turpiter actæ. uerecũdia uero etiã recte facti, atq; honesti. Ab hoc fit pudibũdus, q pudore duciť, & pudibũde aduerbiú, cú pudore. & pudẽda uirilia, quæ & uerecũda dicũtur. & pudicus, castus. a quo pudice aduerbiú, caste. & pudicitia, castitas, quoꝝ cõtraria sunt impudicus, & ĩpudice. poniť & pro religiosa mundicia, ac puritate. Virg. Casta pudicitiã seruat domus. Itẽ pro dea gẽtiliú. Quippe pudicitiæ signú Romæ colebať, qđ nefas erat attingi, nisi ab ea, quæ semel nupsisset. hinc depudicare uerbum, quo ueteres utebanť, hoc ẽ uiolare. stuprare. & q̃si pudicitiã auferre. Ennius. Leuiter rubẽtẽ aurorã pudoricolorẽ appellauit. Ab eodẽ ẽt pudet uerbú deduciť, qđ a piget ita distingunt, ut pudere sit in iis, q̃ turpiter fiũt. Pigere in iis, quæ cú malo, dãnoq;. pudere ad dedecus, pigere ad dolorẽ referatur. Pudet. n. eius, qđ turpe est. piget eius, qđ dolet, ac molestú est. Alii pudere uerecũdiæ eẽ dicũt, pigere pœnitẽtiæ. Teré. Frĩs me qdẽ pudet, pigetq;. Sal. Nã postea quæ fecerit ĩcertú habeo, pudeat, an pigeat magis. ab hoc fit ĩpudic⁹, hoc est temerarius, q nullo pudore ducitur. a quo ĩpudẽter temere, petulãter. inuerecũde. & impudẽtia, temeritas. qdã etiã dispudet usurparũt pro bis pudet, seu ualde pudet, ueteres etiã pudeo, & pudesio dixere. Gellius. Tibiã pudefactus oris deformitate, abiecit. & ꝓpudiú. a quo pudor, & pudicitia ꝓcul sit. Decedo, qđ aliqñ p discedo accipiť. ꝓprie tñ decedere est a mãdato custodiæ suæ loco recedere. Vñ cõsules, ꝓcõsules, p̃sides dicunť e ꝓuincia decedere. Itẽ p̃sidia ex urbibus, aut castellis. sine appositione pro mori accipiť, q̃si e custodia, & gubernatione corpis ꝓficisci, ut eo mõ dicať decessit, quo defunctus est, & subintelligať uita. Excedo. discedo. & simili mõ pro morior usurpať, sed additť semper uita, nõ subintelligiť. Cice. In ipsa cura, & meditatiõe obeũdi sui muneris excessit e uita. ꝓcedo, qđ mõ significat ꝓgredior, mõ succedo. a quo fit ꝓcessus, qđ & ꝓgressum significat, & successum. p̃cedo. añcedo, qđ & ip̃m a cedo cõponiť. incedo, qđ pro ambulo capiť. a quo incessus fit, siue celer sit, siue tardus, siue cõpositus. siue ĩmoderatus. Proprie tñ incedere, est cú grauitate q̃dã, & ueluti fastu ambulare. Vir. Regina ad tẽplú magna stipãte caterua, incessit. Idẽ. Et uera incessu patuit dea. Seneca. Tenero ac molli passu suspẽdimus gradú, nec ambulamus, sed incedimus. Aliqñ incedere, subire est. Vt incessit mihi cupiditas, hoc est subiit. ab hoc fit incesso, qđ est accuso. impeto. molesto. Gellius. Cú me maledictis ĩcesseret. Succedo, qđ mõ significat in alterius locú uenio. Cice. Vt ueros hæredes moneat, in eoꝝ locú ip̃e succedat. a quo successor, & successio deduciť notæ significationis. mõ ingredior. Vir. Et nr̃is succede penatibus hospes. Aliqñ etiã succedere capimus pro euenire. unde successus pro fœlici euẽtu usurpatur. Ply. Facessite hinc, atq; a nobis discedite. aliqñ hio. diuidor. distẽdor. Cice. Hinc ille Giges induciť a Platone, q cú terra discessisset, magnis ĩbribus descẽdit in illú hiatú. ab hoc discessus pro recessu deduciť. & discessio pro hiatu. recedo abeo. discedo. uñ recessus pro discessu. Itẽ recedo, ꝓtrahor. extẽdor. a quo recessus pro spatio poniť. Curtius. In eo nemore longo recessu domus erat. Itẽ retrocedo, a quo fit aduerbiú recessim, qđ significat retrocedẽdo. Plau. Recessim cedã ad parietẽ. Secedo, seorsum abeo. a quo secessus, qđ modo discessum significat, modo sinú secretiorẽ. Virg. Est in secessu lõgo locus. Interdú etiã secedere spatiari est. & a negociis uacare. unde secessus, siue secessiones, uacationes dicũtur. Cõcedo, qđ modo ẽ trado, uel pmitto. Teré. Hui metuisti, si nũc de tuo iure cõcessisses paululú, modo cedo. Idem. Hic uideo me esse inuisam ĩmerito, tẽpus est cõcedere. Aliqñ ꝓficiscor. Plau. cú domú cõcessisset, inuenit patrem. Nõnunq̃ cõsentio. Teren. Nunq̃ ne hoc die cõcedes mihi, neq; intelliges. ab hoc con-

cessio

cessio fit pro cõsensu.Est & aliud cædo,qđ ad differẽtiã huius cũ diphthõgo scribit̃. &,pteritũ facit cecidi,& supinũ cæsum,hoc,pprie significat flagello.Terẽ.Verberib⁹te cæsum in pistrinũ Daue dedã.Ponit̃ tñ aliqñ pro excido.Vir.cædit̃ & tilia añ iugo leuis.Cice. Aut ei⁹ partes,q̃si mẽbra q̃dã cædẽda.Interdũ pro occido.Vir.Nõ aliã ob culpã baccho caper oĩbus aris Cæditr̃.Idẽ.Cædũtur uigiles.Cice.Cædit greges armẽtoꝝ,p metaphorã quoq; cædo pro ĩmolo usurpat̃.Vir.Cædũt binas de more bidẽtes.& pro frãgo.Cice.Cædere ianuã saxis,instare ferro.hinc cello eiusdẽ significatiõis.a quo pcello,hoc ẽ pcutio.euerto.Varro.Ali⁹ tenerã abietẽ solus pcellit.pcello eiusdẽ significationis,a quo,pcella,de qua tertio epigrãmate differemus. Itẽ detracta una lr̃a celo,qđ est signo.sculpo.a quo celata uasa appellata sunt,quæ ueteres ancesa uocabãt,qđ circũcedẽdo fiãt.& celũ,ipsum instrumẽtum,quo celãtur,sicut cestrum,quo ebur cauat̃.& cẽtrũ,pũctũ,siue stimulus.Item cœlũ,qđ alio modo dicit̃ mũdus,cuius circũflexu cũcta tegũtur,ꝙ celatũ,hoc est signatũ syderibus sit.Nam qđ Varro a cauo dictũ existimat,nimis durũ est.a græco uero hoc est ἀπὸ του κοιλου,qđ significat cõcauũ,deduci nõ est putãdũ,siqdẽ per œ scriberet̃,qđ nusq aĩaduertimus.A cælũ deriuatur cælsus,hoc est altus.sublimis.a quo fit excelsus,& p̃celsus eiusdẽ significationis.& excelsitas.Cice.Etenim magis est secũdũ naturã excelsitas animi,& magnitudo.& excello,ac p̃cello,hoc est extollor.supero.a quo excellẽs.excellẽtior.excellẽtissimus.p̃cellẽs.p̃cellẽtior.p̃cellẽtissimus.excellẽter,& p̃cellẽter.excellẽtia.& p̃cellẽtia.excelse.& p̃celse.& recello,qđ significat reclinor,humilis fio.& interdum actiue pro reclino usurpat̃.Itẽ cœlestis,quod ex cœlo est.unde cœlestia numina dicunt̃,& cœlestia auguria uocãtur,quæ a cœlo fiũt,cũ uel fulminat,uel tonat.& cœlicola habitator cœli.& cœlebs,qđ cœlestẽ uitã agat.is enim,pprie cœlebs dicit̃,qui caret,sempq; caruit uxore.abusiue tamẽ ponit̃ pro eo,qui uxorẽ non habet,etiã si alias habuerit.Hinc cœlibatus dicit̃ uita,quæ agit̃ sine uxore.Plau.utrũ nũc te cœlibẽ esse mauis liberũ,an maritũ seruũ ætatem agere.Sueto.Veꝝ amissa uxore lepida,duobusq; ex ea liberis mansit in cœlibatu.Ex iis cõstat,cœlibẽ,& maritũ relatiua esse.qđ etiã Quin.ostẽdit.Clarus an obscurus.magistratus.an priuatus.ciuis an peregrinus.liber an seruus.maritus an cœlebs.parens liberoꝝ,an orbus sit.hĩc etiam cœlibaris hasta dicebat̃,qua caput nubẽtis comebat̃,eã oportebat in corpore gladiatoris stetisse abiecti,occisiq;.ut quẽadmodũ illa cõiuncta fuerat cũ corpe gladiatoris,sic ipsam cũ uiro esset,uel qa matronæ in tutela Iunonis curitis sint,quæ ita appellabat̃ a ferẽda hasta,quæ sabinoꝝ lingua dr̃ curis,uel ꝙ fortis uiros geniturã ominant̃,uel ꝙ nuptiali iure impio subiiciatur nubẽs,q̃a hasta summa armoꝝ,& impii esset.quã ob cãm uiri fortes ea donantur,& captiui sub eadẽ ueneũt,quos græci δορυληπτους & δορυσεωτους nominãt.Hãc cõsuetudinem nũc quoq; in nuptiis Romani obseruãt,pro hasta gladiũ supra caput nubẽtis tenentes.Itẽ a cœlo fit cœlicus,hoc est cœlestis.unde cœlica regna poetæ dicũt.& cœlitus aduerbiũ,qđ significat ex cœlo.Ab huius cœli similitudine.palatũ quoq; cœlũ appellat̃.Ply. Cerebrũ,uiscerũ excellẽtissimũ ẽ,pximũq; cœlo capitis.sine cruore.sine sordibus.Aristoteles υπο δε τον ουρανον εν τω στοματι η γλωττα τοις ζωοις εστι,hoc est sub cœlo aũt lingua aĩalibus ẽ.Idẽ.πολλοι δε εχουσι και εν ταις γλωτταις οδοντας,και εν τοις ουρανοις.idest multi aũt hñt,& ĩ linguis dẽtes,& ĩ cœlis.hinc cœlistomia dicit̃,cũ uox quasi ĩ recessu oris audit̃.a cœlo hoc,de quo loqmur,& στομα,qđ significat os,quãuis possit & a cõcauitate oris uideri deducta. κοιλον eñi græci (ut dixim⁹) cõcauũ dicũt,& hoc modo per œ diphthõgũ scribẽdũ erit,quẽadmodũ græci scribũt κοιλοστομιαν.Celeuma uero clamor est nautarũ,cũ uno aliq̃d iubẽte,oẽs uniformiter rñdẽt,quasi sibi inuicẽ iubẽtes.ἀπὸ του κελευω.qđ est iubeo.Vnde & ,pceleusmaticus dictus est pes,ex quatuor breuibus cõstans,qđ uersus hoc pede constans prior cani in sacris Mineruæ solebat,uel qđ,ppter breuitatem,& q̃si cursum syllabarũ.simile clamori nautico,canticũ facere uideatur.Itẽ a cœlũ fit celo celas,qđ est tego.abscõdo.qm̃ cœlũ oĩa tegit.Ouidi.ante mare,& terras.& qđ tegit oĩa cœlũ.unde cœlasso pro celauero ueteres dixere.ab hoc cella deriuat̃,qđ in ea celetur.qđ uolumus esse occultum,græci hãc apothecã dicũt,in qua res æsculẽtæ,& poculentæ reponũtur.quãuis,pprie apotheca cella uinaria sit,capit̃ tñ abusiue cella pro omni loco,ĩ quo quid reponitur.Vir.Fauoꝝ cauernas,cœllas appellauit.Distẽdũt nectare cœllas.Itẽ loca quædã in domibus,in q̃bus lauamur,aut ungimur,cœllæ dicũtur,ut inferius ostendemus.& cœllarium similiter,qđ sic differt a penu,qđ cœllariũ est paucorũ dierũ.penus uero tp̃is longi.qcquid enim lõgæ usionis gratia recõdit̃,ex eo,qđ nõ in prõptu est,sed intus & penitus habet̃,& locus ipse dicit̃ penus.Penitus enim,pprie intrinsecus significat.Vnde penitior dicit̃ interior,& penitissimus intimus.Vnde fit penetrare,quasi penitus intrare,a quo penetrabilis,qui facile penetrat.Vir.Penetrabile telũ,& penetrabile frigus.item qui facile penetrat̃.Liuius.Et in asperis locis silex sæpe impenetrabilis ferro occurrebat.& penetrabile substãtiuũ,quod significat id.quod est in intimis partibus.unde penetrale sacrificiũ dicebatur,qđ in penetrali,hoc ẽ in intima parte domus fieri solebat.Item penates,ꝙ penes nos nati sunt.Penit⁹ a penes dedu

ctum est.id enim penes nos maxime uidet́ esse,quod est penitus recōditū.ponit́ aliqñ penit⁹ pro lōge.Vir.Penitusq; alias aduexerat oras.aliqñ pro ualde.idem.penitusq; sonātis accestis scopulos. Sūt q̄ uelint in penu thus.cereos.ligna.carbones.aliaq; similia cōtineri,sed,pprie ea sola penui tribuūtur,quæ ad uictū ptinēt.Penuariū significat oē id,qd' in penu reponit́, & ipsum penu,& quod penu est,unde penuaria cælla appellatur.Dicimus autem hic penus,& hæc penus quartæ declinationis.& hoc penus ris.tertiæ .& hoc penum peni secūdæ.A penu(ut q̄dā putāt)penuria deducit́,quasi urēs penu.Significat aūt inopiā oium rex,p̄sertimq; earum, quæ in penu recōdi solēt,quēadmodū inferius latius dicemus.Alii penuriā a pene dictam uolūt,qd' pene urat,uel qd' pene minus sit q̄ necesse est.Item a cælla,siue cællariū deriuatur cællarius,significatq;(ut Vlpianus inquit)eū q ideo p̄positus est, ut rōnes saluæ fiāt. Itē a cælla cællares palūbæ,quæ domi nutriūtur.Itē a cœlo fit cōpositū.occulo.a quo occulto,quod ueteres etiā deculto dixerūt.& occulte aduerbiū.& oculus,qd' cilio⁊,quæ & ipsa a cælādo dicunt́.uñ supcilia, tegminib⁹ oculat́,a quo oculatus pñs.Plautus.Quomō dixit oculata die.i.pñti.Idē. Pluris est oculatus testis unus,q̄ auriti decē.idest q pñs fuit,uideritq;.& oculissimus carissim⁹. Idem.Oculissimū hostiū amicæ.& oculitus,sicut medullitus aīmitus,qd' significat aliqd tā carum esse q̄ oculū.Idem.Qui amāt ancillā meā oculitus.& ocellus ab oculo fit, hoc est paruus oculus.& monoculus,unum oculū habēs.& lanoculus,qui lana tegit oculi uitium.& occo,a quo occatio, quod occulat, hoc est occultat semina.est enim occare,cum rustici satione facta bobus dimissis,grādiores glebas cācellāt,ac ligonibus frāgūt.&,oculeus pspicax, & quasi ex oculis cōstās.Apulei⁹.Perspicaciorē ipso lynce,uel argo.& oculeū totū.& cocles,quasi ocles, qui unū habet oculū.Plau.De coclitū,psapia esse arbitror.Nā hi sunt unoculi.Idē etiā monoculus dicit́,qd' μονον,hoc est solū oculū habeat. Item μονοφθαλμοσ.nam græce οφθαλμοσ oculus dicitur.a quo ophthalmia oculorū ægritudo uocitata est.& triophtalmus. & ægophthalmus lapilli,de quibus inferius dicemus. & ,pcul,quasi porro ab oculis.unde pōt & satis lōge significare,& nō ualde,hoc est p̄oculis.Vir.Est,pcul in pelago saxum,qd' satis longe fuisse intelligi nō pōt,periret enim spectaculi uoluptas.Idem. Serta ,pcul tātū capiti delapsa iacebāt a ,pcul uero,pculos,ac,pculeios cognominatos putāt,q nati sunt patre peregrināte a patria ,pcul.Itē ,pculeio uerbū extēdo,,pmitto.Item cilia a cælādo dicunt́,quasi cælia,q oculos cælēt. Item clam aduerbiū,hoc est occulte,a quo clāculū diminutiuū,& pclā cōpositum,idest ualde occulte.& clādestinus occultus.a quo clādestine aduerbiū occulte.& clādestino dictū inuenitur.Lucilius.Ait.n.dici clādestino tibi,qd' cōmissum fuerit.Itē callim.qd' ueteres pro clā usurparūt.& claudo.& clauis(ut q̄dā putāt). Item a cædo,cudo dictū,qd',pprie est ferio.a quo icus incudis dicit́ instrumētū,in quo aliqd cudimus,hoc est feriēdo formamus. Item a cædo,cædes,hoc est occisio dicta,siue nex,& excido,a quo excidiū,siue excidio,pēptio,& quasi nex urbis,aut,puinciæ,'quæ tñ a cadēdo deducta uideri possunt.Veteres etiā excissatū pro ulnerato, & laniato dixerūt.Plau.Capillo scisso,atq; excissatis aurib⁹.& homicida,qui hominē occidit, a quo homicidiū,& tyrānicida,q tyrānū,a quo tyrrānicidiū,& bouicida,q bouē,a quo bouicidiū.& paricida,pprie qui patrē,a quo paricidiū,& matricida,qui matrē,a quo matricidium. & cestus, qd' ,pprie significat cigulū,a uariis cæsuris,hoc est incisionibus,quibus insigniri cingula solebāt, quāuis sint,qui ἀπὸ τυ κεντειν,hoc ē a uariis punctis appellatū cestum existimēt. κεντειν enim pungere est,a quo cētrū dicit́,idest pūctus,qui est ī medio circuli,a quo oēs lineæ ad circūferentiā ductæ inter se sunt æquales.Quāobrem admirabile illud Veneris cingulum a poetis tantope decātatum,quo Venus Martē,& ab illa mutuata Iuno Iouē sibi cōciliabant, quotiēs in pellices erāt,piores cestum dixere.Martialis.Collo necte puer meros amores, ceston de Veneris sinu calētem.idem.Sume citheriaco medicatū nectare ceston. Visit amatorē baltheus iste iouem,hoc alibi idem poeta nodum acidalium uocauit. Ludit Acidalio,sed nō manus aspa nodo. Quē rapuit collo parue cupido tuo. Nam de cesto ītelligi sequētes uersus ostēdūt.Vt martis reuocet́ amor,summiq; tonantis, A te iuno petat ceston & ipsa uenus, Ab hoc cesto cesticillus dictus ē, quasi paruū cingulū.circulus ille,quē quasi corollam capiti supponūt,qui aliquid oneris supra caput imposituri sunt,qd' facere in primis mulieres consueuerūt.Item cestus quartæ cōiugationis instrumētum illud,quo palæstritæ,ac pugiles utebant́. Nihil enim aliud erat apud uetustissimos q̄ lorū ex corio bubulo manib⁹ circūuolutum,quo & ictum minus ipsæ sentirēt,& aduersarium grauius ferirēt. Home. ζωμα δε οι πρωτον παρακαμβαλεν,αυταρ επειτα,δωκεν ιμαντασ ευδμητους βοοσ αγραυλοιο.primum inqt subligar ei adhibuit,deide lora dedit apta bouis agrestis.Quintus εστηκει περι χερσιν εχων βοοσ ιφι δαμεντοσ ρινουσ αζαλεασ,hoc est stabat manibus tenēs bouis ualidi mactati sicca tergora. Idem. ωσ των αζαλεῃσι περικτυπεοντο γενειαι ρινοισ.idest sic eo⁊ maxillæ aridis obstrepebāt tergorib⁹ idem.των δεασυμενωσ θεραποντεσ ρινουσ αιματοεντασ αφαρ αθεναρων ἀπὸ χειρων λυσαν.quod est his certati famuli tergora sanguinolēta stati a ualidis manib⁹ soluerūt. Valerius Flaccus,

Aspice

Aſpice & hæc crudis durata uolumina tauris. Sed poſtea huiuſmodi loris, hoc eſt uoluminibus corioꝝ. ut ē auida ſemp̱ nouaꝝ reꝝ mortalitas, īſuere magni pōderis plūbeas maſſas cœpere, ferro etiā addito, qbus inter ſe pugiles magno diſcrimine, imo certa morte dimicabant, hi ſunt memorabiles illi ceſtus, quos latini dūtaxat poetæ decātant, nā in græcis nihil legitur p̃ter lora fuiſſe, magnæ qdē molis, & nō niſi fortiſſimis uiris tētatæ. Vir. in mediū gemios immani pōdere ceſtus, piecit. qb⁹ acer Eryx in p̄lia ſuetus, ferre manū, duroq; ītēdere brachia tergo. Obſtupuere animi tātoꝝ ingētia ſeptē terga boū plūbo inſuto, ferroq; rigebāt. Papinius. Ac dū nigrātia plūbo, tegmina cruda boū, nō mollior ipſe lacertis, Induit. Itē a cædo, cæſaries dicta, qđ comā ſignificat, quæ cædi ſolet. Viroꝝ. n. dūtaxat cæſaries eſt, nō mulierū, uñ cæſariati, comati dicūtur. Itē Cæſar, nō ꝙ cū cæſarie natus ſit (ut ſtulte Pōpeius affirmat) uel ꝙ elephātū in Africa occiderit (ut ait Seruius) Afri. n. elephātū cæſam uocāt, ſed ꝙ cæſo matris utero, platus ſit, hoc natiuitatis genus a ueterib⁹ auſpicacius putabat. Sic natū tradūt Scipionem Africanū priorē. q̧ppterea primus oīum Cæſar appellat⁹ eſt. Qui ita naſcūtur, cæſones a ueteribus dicti. A cæſare cæſareus dicit, hoc eſt impatorius, qm̄ impatores oēs, q poſt Iuliū cæſarē fuerūt, cæſares dicti ſunt. Item cæſarianus. unde cæſariani milites, dicti ſunt milites cæſaris. & Cæſaria urbs paleſtinæ, & altera Philippi, a Philippo fratre Herodis, in honorem Cæſaris cōdita, & tertia Cappadociæ, & quarta Mauritaniæ. Itē cæſar auguſta urbs Hiſpaniæ taraconenſis a Iuba mauroꝝ rege ædificata. Item a cædo cæſim aduerbiū, quod ſignificat cædēdo, ſicut pūcti pūgēdo. unde cæſim, ac pūctim ferire hoſtē docebant tirones. & cædua ſilua, quæ habet in eū uſum, ut ex ea materia cædat. Item cæſitium lintheolū purū, ac cādidū, uel ꝙ cædendo ad candorē pueniat, uel ꝙ oras circūciſas habeat. Plau. Linteolū cæſitiū. & cæſa gallicū telum. Varro. Qui gladiis cincti ſine ſcutis, cū binis cæſis eēnt, hæc & galloꝝ lingua gæſa dicūtur. uñ & uiros fortes galli gæſos uocāt. Vir. Alpina coruſcat geſa manu. & cæſa particulæ orōnis, q̄ græci κομματα uocāt. Differūtq; a mēbris, quæ græci uocāt κωλα. Mēbrū enim eſt pars orōnis ex pluribus uerbis abſolute aliqd ſignificās hoc modo. Et ſi uereor iudices, ne turpe ſit pro fortiſſimo uiro dicere incipiētem timere. cæſum aūt pars orōnis nōdū ex duobus, aut ex pluribus uerbis quicq̄ abſolute ſignificās, hoc mō. Et ſi uereor iudices, ne turpe ſit. Interdū tñ cæſam dicimus orōnē, cū non efficiunt mēbra ex cōnexione uerborū. ſed ſingula uerba aliquid ſignificātia, pferunt, hoc mō. Quis ē iſte Gelius armiger Catilinæ, ſtipator tui corporis, cōcitator tabernarioꝝ. latrator fori. depopulator curiæ? Eadē & inciſa dicūtur. unde fit aduerbiū inciſim. Cice. Hæc qdem duo binis pedibus inciſim, deinde mēbratim dicere ſolebas. & cæſura a cædenda uoce, quæ definit decora terminatio uocū, in medio uerſuū notata, ut qñ poſt duos primos pedes ſupans ſyllaba inuenit. quæ dictionē terminet, cæſura ē, quæ pētimemeris dicit, ut Arma uirūq; cano. Cū uero id poſt tres pedes fit, ē cæſura heptimeris, ut Arma uirūq; cano, troiæ. hic enim uerſus utrāq; cæſurā habet. Item cæſpes, qđ eſt terra, cū herba ī modum lateris cæſa, uel frutex reciſus, ab trūcatus, qđ pedē cædat. Ab hoc fit cæſpito uerbū. cæſpitare aūt dicimur, cū pede aliqd pcutiētes, quaſi ruere cogimur. dictū cæſpitare, quaſi cæſpitē offendere, uel in cæſpitē ferri. Vnde cæſpitatores equi dicunt, qui ſæpe in cæſpitē, aut lapidē, aut aliud offendiculū, pedē impingunt. Item a cædo cudo, qđ eſt pcutio, a quo incus dicta, īſtrumētū fabri ferrarii, ſupra qđ ferrū cudit. Itē alioꝝ metallorū. A cudo fit cōpoſitū excudo. per metaphorā tñ pro inuenio uſurpat. Vir. Vt uarias uſus meditādo excuderet artes. Item a cudo, recudo, quod eſt iterū cudo. Varro. ut ii ſolēt, qui uetera metalla recudūt. & pcudo, cudendo dilato. Vir. Durū pcudit arator uomeris obtuſi dētem. Item a cædo cæcus dicit, qđ ſit oculis cōciſus, q̈uis alii cæcū, quaſi oculis captū, alii quaſi carētē oculis appellatū uelint. eſt aūt cæcus, q caret lumine. Itē inſidioſus. occulte malus. latens. tacitus. qui uideri nō pōt. Vir. Cæca regens filo ueſtigia. A quo cæcū uallū dicimus, in quo p̄acuti pali terræ affixi herbis, uel frōdibus occulūtur. & cæci dolores uocātur a medicis, quoꝝ cauſa ignorat, cū mox ueniāt, abeātq;. transfertur etiā ad animū. unde cæcos cōſules improuidos dicimus. Ab hoc fit cæco uerbū, & obcæco, & excæco, quæ ſignificāt luminibus priuo. & cæcitas tam corpis q̄ animi orbitas. & cæcutio uerbū, qđ pprie ſignificat parū uideo. & cæcutiētes dicūtur, quaſi ſemicæci. Varro. Vtꝝ oculi mihi cæcutiūt, an ego uidi ſeruos in armis cōtra dominos. & cæculus diminutiuū. & cæcultor, obtuſam aciem habeo, & quaſi cæco ſum ſimilis. Plau. Num nā mihi oculi cæcultant Eſt ne hic noſter Hermio? Cæculus etiā nomē pprium fuit eius, qui condidit præneſte. a quo Cæcilios ortos putant, quoꝝ familia Romæ nobiliſſima fuit. Cæcū inteſtinū eſt, qđ a dextra parte incipiēs, in ſiniſteriorem puiū, & lōgū eſt, ī dexteriorē nō eſt. ideoq; dicit cæcū. nā id, qđ puiū eſt, late fuſum, ac ſinuatū, minuſq; q̄ ſuperiora inteſtina neruoſum, ab utraq; pte huc, atq; illuc uolutū, magis tamē ſiniſteriores, inferioreſq; partes tenēs, & iecur, ac uētriculum contingens, ac deinde cum qbuſdā mēbranulis a ſiniſtro rene uenītibus iunctum, atq; hinc dextra recuruatū, qa in imo, qua excernit, dirigitur, rectū appellat. Ieiuniū uero inteſtinū eſt, qđ ab ea

iũctura est incipiẽs, quã græci πυλορον uocãt, nõ ita implicitũ est, dictũ ieiunum, quod nunq̃ qđ accipit, cõtinet, sed ꝓtinus in inferiores partes trãsmittit. Inde tenue intestinũ est, in sinus uehemẽter implicitũ, cui id qđ diximus, cæcũ adhæret. oia hæc cõtegit omẽtum ex interiore parte lene, & strictũ ex supiore mollius. Item cæci smaragdi dicunt, qui sunt obscuriores. Itẽ a cædo cæmẽtũ. Sunt enim cæmẽta cæsi lapides parui apti ad ædificãdũ. Liuius. Nec erat difficile murũ subruere, qđ cæmẽta nõ calce durata erãt, sed interlita luto. Varro. Nõ te pudet Mani cũ domi tuæ uides cõmilitonũ tuoꝝ cohortes seruis tuis ministrare cæmẽta? Aliqñ cæmẽtũ ponit pro ipso opere cæmẽtario, hoc est ædificio, qđ structo lapide erigit. Ply. Pallidus lapis ĩ cæmẽto raro utilis. licet enim cõtra iniurias fortis ad structurã, tamẽ ĩfidelis est, nisi multa suffrenatione deuinct⁹. Hinc cæmẽtarii dicũtur ædificioꝝ, quæ ex lapidibus fiũt, structores, quos aliqui fabros murarios uocãt. Item ab hoc cædo cæsius color. de quo inferius dicemus, ꝙ q̃si cæsus, atq; apt⁹. Vnde cæsuliæ dicti sunt, qui cæsios oculos habẽt. Quidã tñ cæsium a cœlo dictum uolũt, quasi cæliũ. ꝑterea ab eodẽ cõposita fiũt circũcido. unde iudæi circũcisi dicunt, ꝙ pelliculã illã circa glãdẽ, quæ ꝑputiũ uocat, cæsam habeãt. Intercido. reseco. siue interseco. decido penultima longa, qđ ꝓprie est amputo. per metaphorã tñ capit pro determio. quasi amputãdo supflua, qđ integrũ est ostẽdo. unde decidere dubia, decidere qõnẽ dicimus. & decisione iuris, hoc est determinationẽ. excido. exseco. cædo. Cicero. Excidãt Clodii fluẽta. ab hoc excisso frequẽtatiuum, qđ est dilanio. Plau. Capillo scisso, atq; excissatis auribus. Præcido, qđ ꝓprie est antecædo, hoc est immolo. unde ꝑcidanea agna uocabat, quæ ante alias cædebatur & ꝑcidanea porca, quæ mactabat Cereri ab eo, qui mortuo iusta nõ fecisset, quod facere mos erat, priusq̃ nouas fruges gustarẽt. ꝑcidere etiam capit pro re turpi, marẽ ĩtra podicẽ coeũdo labefactare, quẽadmodũ pædicare est puerũ inter fœmina fœdare. Martialis. Præcidi gaudes. ꝑcisus Neuole ploras. & ꝑcisum uocat pars carnis uiscerũ, hoc est circa quod uiscera inuoluta sunt, ꝙ oras circũ cæsas habeat. Lucillius. Illi ꝑciso, atq; epulis capiuntur opimis. nã omasum appellamus intestinũ pingue. Ply. Sociũ laboris, agriq; culturæ habemus bouem tanta apud priores cura, ut sit inter exẽpla a ꝑtore dãnatus, Romæ die dicta, qui cõcubino ꝓcaci ruri omasum edisse se negãti occiderat bouẽ. actusq; in exiliũ est, tanq̃ colono suo interẽpto. incido. cædo. scindo. sculpo. unde incisas lr̃as in marmore dicimus. Ab hoc fit, qđ oratores uocant incisum, hoc est sensu nõ expleto numero cõclusum. qđ pleriq; uidet esse pars mẽbri. & ĩcisim ad uerbiũ, qđ significat minutatim. Cice. Hæ qdẽ duo binis pedibus incisim. deinde mẽbratim dicere solebas. & incile locus depressus (ut Vlpianus inquit) ad latus fluminis ex eo dictus, qđ incidit. Scindit enim uel lapis, uel terra. unde primum aqua ex flumine agi possit, quẽadmodum in pistrinis frumẽtariis fieri uidemus. qđ aũt ad incile opponit aquæ deriuãdæ, cõpellẽdæue ex flumine causa, qđ uulgo clausa dicit, eodẽ Vlpiano teste latine septũ appellat, siue id ligneũ sit, siue lapideũ, siue ex qualibet alia materia ad cõtinẽdã, trãsmittẽdãq; aquã excogitatũ. Itẽ ex quocũq; riuo aqua irrigãdi causa deducat Incile dicit. locus per qđ primũ deducit. Incilare uero ueteres dicebant increpare, uel improbare. Accius. Qui me ĩcilãt ꝓbris, sermone indecorãt. Plau. Melius est tñ ita uiuere, ne quis nr̃a incilet facta. & recisamẽtũ paruũ frustum & quasi ramẽtum ex aliquo recisum. Ply. Ocyssime uero eruginẽ cõtrahit æs coronariũ, recisamẽtis in acetũ additis. Succido, qđ significat post cædo, sicut ꝑcido. antecædo. hinc succidaneæ hostiæ uocabãtur, quæ secũdo loco cædebant. Apud ueteres. n. si primis hostiis litatũ nõ fuerat, aliæ post easdẽ ductæ hostiæ cædebant duæ, quæ prioribus iam cæsis luẽdi piaculi gratia subdebant. Item a cædo succisiuũ tẽpus dicit, qđ subtrahit a rebus necessariis, ut ad aliquẽ usum accõmodemus. Gellius. Quãtum aũt uitæ mihi deinceps deũ uolũtate erit, q̃tũq; a cura & a re familiari, ꝓcurãdoq; cultu liberoꝝ meoꝝ dabitur ocii, oĩa succisiua, & subsecũdaria tẽpora ad colligẽdas huiuscemodi memoriarũ delectatiũculas cõferam. Ply. Hoĩes enĩ sumus, & occupati officiis, succisiuisq; tẽporibus ista curamus, idest nocturnis, ne qđ nr̃is putetis cessatũ horis. dies uobis impẽdimus, cũ somno ualitudinẽ cõputamus. & succida lana a succidẽdo, qđ talis sit, q̃lis succisa est, hoc ẽ plena sordib⁹, ĩpura. nõ lota. Quod si lẽto igni ĩ æneo uase sufferueat. deinde refrigeret, & pingue illud qđ supnatat ĩ uas fictile colligat. rursusq; priore materia decocta, utraq; pinguitudo frigida aqua abluat, & in linteo siccet, ac torreat sole, donec cãdescat, & trãslucida fiat, post hac in stãnea pixide reponat fit cœsyppũ, qđ ĩ numeris medicinæ usibus adhibet, ꝑsertimq; ulceribus genitaliũ cũ adipe anserino, hoc Galenus medicus, & alii quidã autores æsopũ succidũ uocãt. Varro tñ succidã lanã a sudore uocatam existimat, qđ cũ tũdet, sudare oues incipiãt. A succidẽdo etiã succidia deducit. est aũt succidia caro salita, & in necessariũ usum seruata, quæ quotiẽs opus est, succidit. Cicero, Iam hortũ ipsi agricolæ succidiã alterã appellãt. Succidiũ quoq; lardũ uocãt. Varro succidiã, non a succidendo, sed a suibus edẽdis nominatã putat, quod pecus primũ occidere cœperũt domini, & ut seruarent salire. Vnde succerdã quoq; a sue deductã opinat, quæ est stercus suillũ. Titinnius. Quid

habes, nisi unā arcā sine claui, eo condis succerdas. A succido quoq; subscudes appellatæ sunt tabellæ, quibus tabulæ inter se configunť, quia quo imittitur, succidiť. Pacuuius. Nec ulla subscus ꝓhibet cōpagē. Intercido, ĩ medio cædo, a quo ĩtercisi dies, de q̄bus supra dixim⁹, appellati. qd' q̄busdā eoꝝ horis ius dicere liceret, q̄busdā nō liceret. & iō cæsi uidereŋť. Recido, reseco. uñ recisos ramos dicim⁹, hoc ē cæsos resecatos. & recidiua post casum restituta. & quodāmodo renascētia ab arboꝝ similitudine, quæ sectæ repullulāt, ac nouæ fiũt. Virg. Et recidiua manu posuissem ꝑgama uictis. Nam rediuia est morbus, cũ circa unguem cutis resoluitur, non sine dolore id patiētis dicta a rediuiēdo. Rediuire enim ueteres pro resoluere usurpabāt, hæc & neutro genere rediuiũ appellať, a græcis dř παρωνυχια, nã παρα ad ꝑpositionē significat ωνυξ diciť unguis. pterygiũ uero ulcusculi genus ē, quod nascitur iuxta ungues. Ply. Lana succida rediuias sanat ex aqua frigida. Idem. Cũ etiã cũ oleo paronichias, & pterygia tollit. Occido penultima longa interficio, a quo ueteres occisitātur dicebāt, pro frequēter occidũtur. quidā occisum, & necatũ ita distingunt, ut occisus cũ ictu, & uulnere sit, necatus etiā sine ictu. Vnde uero necatos, nō occisos dicimus, qui aliter usurpāt, loquũtur improprie. Ab occido fit occisio hoc est cædes, & quo ueteres usi fuere occidiũ. quidā etiā occidionē usurparunt. Occisam etiā rem dicimus desperatā, & perditam. Plautus. Occisa iam est hæc res, hæret hoc negocium. Vnde & occisiorē, & occisissimũ ueteres dixere. Plau. Occisissimus oium, qui uiuũt. cōcido, qd' aliquādo significat minutatim cædo. Ply. Caro eius concisa, ac decocta adhibēda est. aliquando frango. Idem. Et nucleus dētibus cōcisus, supra uulnus imponiť. Ab hoc concisa oratio diciť, quæ non cōtinua, sed ueluti mēbratim cæsa est. Reperiť etiā cedo, prima breui, accētum in ultima habēs, quod modo da, modo dic, significat. Plaut⁹. Cedo hominē. Idem. Quid sit cedo. Sunt qui existimēt Cæsenā quoq; flāminiæ urbē a cædendo appellatā, qd' exiguo ĩtus amne cæsa, hoc est diuisa sit, uel ꝙ ager eius duobus fluminibus Sapi. ac Rubicone sit diuisus. Mirũ uideť adeo maiorũ nr̃oꝝ tēporibus in cōtēptu fuisse, ut Cicero duoꝝ ciuiũ Romanorũ, q̄ designati consules fuerāt indignitatē ostēsurus, ita scripserit, nam isti duo uix sunt digni, quib⁹ alteri Cæsenam, alteri cossutianarũ tabernarũ fundamēta credas. A cæsena, cæsenas deriuať. unde cæsenatem agrum, & cæsenatia uina frequēter legimus, quæ apud maiores nostros ĩter generosa cōnumerabātur. Cæditiæ tabernæ, nō a cædēdo dictæ sunt, sed a domini nomine, qui Cæditius uocabatur, a quo in uia appia ædificatæ sunt. A cædo ancile quoq; dictũ eē manifestum est. Scutũ breue fuit, qd' regnāte Numa Pōpilio, cũ pestilēs annus esset, e cœlo cecidisse fertur. ideo sic appellatũ, quia ex utroq; latere erat recisum, & summũ, ĩfimũq; eius latius medio pateret. Eo tpe una simul uox audita est, oĩum potētissimā fore ciuitatem quādiu id in ea mansisset. Itaq; facta sunt eiusdē generis plura quibus admiscerentur, ne internosci cæleste posset. Probatũ est maxime opus Mamurii Veturii, qui premii loco petiit, ut suum nomen inter carmina salii cātarent. ideo Mamurii Veturii nomē, in cātibus Romani maxime frequentabāt. Circũferebātur aũt ancilia mense martio a duodecim saliis. ita enim Martis sacerdotes appellabantur, uel a Salio samothrace, uel a Salio mātineo, uel potius (ut ego arbitror) a saliēdo siquidē gladiolis ancilia pulsantes, saltare solebāt. Primo Martis, deinde Mamurii laudes canētes. Plutarchus dubitare uidetur an ab an, quod significat circũ ancile dicatur, qd' in orbē esset figuratũ, an ab αγκων, qd' est cubitus, an uero ab ακησ, quod significat remediũ, quoniam pestilētiæ remediũ fuit ancille, CAESAREO. A cæsare ædificato. Amphitheatrũ, de quo loq̄tur, ab Augusto destinatũ fuit, a Vespasiano ædificatũ, a Tito cōsecratũ. id tñ Domitianus ad gloriā suam referebat, iactare in senatu solitus, & patri se, & fratri imperiũ dedisse, & illos sibi reddidisse. Quapropter & opibus oĩbus, quæ post mortē illorum, uel restituit ipse, uel ꝑfecit, suũ dũtaxat titulũ addidit, sine ulla pristini auctoris memoria. AMPHITHEATRO. Amphitheatrũ locus erat spectaculoꝝ gratia, forma rotũda. & ueluti ex duobus cōstans theatris. Vnde amphitheatri nomē impositũ. theatrũ hemicycli specie cōstructũ erat. ἀπὸ του θεωμαι, qd' est uideo, appellatũ. latine dici spectaculũ pōt. Cōsuetudo eius a græcis sumpta est. Nam cum agroꝝ cultores feriatis diebus sacra diuersis numinib⁹ per pagos celebrarēt Atheniēses, hoc in urbanũ spectaculũ trāstulerunt theatrum græco uocabulo appellātes, qd' in eo cōueniens turba a longe sine aliquo impedimēto spectaret. hunc morē postea romani, ut plæraq; alia in urbē transtulerũt. Theatrũ ita dispositum erat, ut a fronte inter duo cornua Scæna esset, dicta ἀπὸ τησ σκηνησ. quod apud græcos tabernaculum significat, ita appellatũ a faciēda umbra, quā græci σκιαν nominãt. unde scænitæ nobiles Arabiæ populi dicti sunt, ꝙ tentoriis utantur, & raras, paruasq; habeãt domos. per diphthōgum scribiť cōsuetudine, potius q̄ rõne. inuēta primo est scæna inumbrationis gratia, in qua incōdita carmina decātabanť, quapropter q̄dā tabernaculũ interꝑtati sunt. unde scænophegia tabernaculoꝝ festa dicũtur. Apud uetustissimos theatralis scæna parietē non habebat, sed frōdibus tm̃ tegebať, postea tabulata cœperũt componere ĩ modũ parietis. unde ꝑmãsit cōsuetudo, ut ab iis, qui theatrales ludos edũt, pægma-

ta componant͛,scæna a Labeone definit͛,quæ ludorum faciēdorū cā quolibet loco,ubi qs cōsistat moueaturq;,spectaculum sui præbiturus,posita sit in publico priuatoq;,uel ī uico,quo tādem loco passim hoīes spectaculi causa admittantur.Hæc aūt uersatilis erat,aut ductilis.Versatilis,quæ subito tota machinis quibusdam uertebat͛,& aliā picturæ faciē ostendebat.Ductilis,quæ cōtractis tabulatis hac atq; illac interiorē picturæ speciē denudabat.Vtrūq; tetigisse uidetur Vir.cū inquit,uel scæna inuersis discedat frondibꝰ.primus Claudius pulcher scænam uarietate colorum adumbrauit,cum antea tabulis pictura uacuis extēta esset.quā totā argēto.G.Antonius.auro petreius.ebore Quin.Catulus prætexuit,uersatilemq; fecerunt locū,quē argētatis corigiis.P.Lentulꝰ spinter adornauit.a scæna fit adiectiuū scænicus,unde scænicos ludos dicimus & scænicas uestes,hoc est histrionicas.Item obscænū secundū Varronē,quod significat turpe.fœdū.quasi obscænā,quia ad scænam turpia perpetrabant͛.Virg.Obscænæq; canes,importunæq; uolucres.Alii tamen a græco potius deducunt κοινω quod est inquino,unde cœnum,hoc est lutum dictū putant.a quo cœnosus sordidus,lutosus.obscænū etiā aliquando ꝓ pernicioso.& uitabili ponitur.Idem obscænāq; famē quæ prima pericula uito.Ab hoc fit obscænitas turpitudo.& obscæne aduerbium turpiter, & obscæno uerbū,quod significat malū omen affero.Nam obscænæ uolucres dicunt͛,quæ canendo aduersa significās.propter quod obscænū quidā ex ob & cantu deductū existimant quasi aduersi,& infausti cantus.plau.sed qd illuc,quod exanimatus currit huc Leonida.metuo quod illic obscænauit me falsæ fallaciæ.ob scænauit inquit,hoc est obscænū & malū omen attulit.Scæna theatri binis,& sepæ pluribꝰ cōtignationibus constabat.deinde erat proscænium pulpitum,scilicet ante scænam ædificatū,ī quo ludi exercebātur.Vir.Et ueteres ineunt proscænia ludi.in medio orchestra,in qua sænatorum sedibus erant loca designata,unde omniū agentiū gestus spectari possent.itē liberarū sociarūq; gentium legatis,quos postea uetuit Augustus in orchestra cōsidere,qđ quosdā libertini generis mitti deprehendisset.Iuuenalis.Quæque reportādis posita est orchestra cathedris scænæ lōgitudo ad orchestræ diametrū duplex erat.Orchestra in cuneos diuisa,ut mediæ uiæ relinquerentur.Dicta orchestra,ꝙ in ea saltationes fieri consueuissent.Nam apud græcos ορχουμαι salto est ορχησισ Saltatio.ορχηστησ Saltator.ορχηστρια Saltatrix.Refert Titus liuius cū ludi circenses Apollini aliquādo celebrarent͛,& Annibal nūciatus esset circa collinā portā urbi ingruere,oēs reptis armis eo cōcurrisse,quos deinde reuersos cū piaculū sese fecisse formidarent iuenisse saltātē in circo senē quēdam,hūc interrogatū dixisse minime a se intermissam eē saltationē.Itaq; ortū exinde esse,puerbiū,salua res ē saltāte sene.In cauea,quæ pars media theatri erat,similiter subsellia equitū erāt,in cuneos eodem modo diuisa.In circūferentia hemicycli erant gradus ita dispositi.ut altiores in ambitu semp excrescerēt,in iis plebs promiscue sedebat.Quibus nō erat sedendi locus.ii stantes in cauea spectabāt.caueæ theatrorū nullis fornicibus obductæ,uelis tegi solebāt.Primus oīum Catullus linteis in theatro umbrā fecit.Primꝰ etiā byssina uela ī theatrū duxit.prīcipio tēporaria fiebāt theatra.primusq;.M.Scaurꝰ in ædilitate sua triginta tantūmō diebus scænicoꝝ ludorū duratorum theatrū extruxit,opus(ut Plyniꝰ inquit)maximū oīum,quæ unq̄ fuere humana māu facta,scænā habuit triplicē.colūnas luculei marmoris trēcētas sexaginta.duodequadraginta pedū altitudine.Signa inter colūnas tria millia.sūmæ colūnæ tabulis erant inauratis.pars scænæ inferior e marmore,media e uitro.cauea ipsa octuagīta hoīum millia capiebat.C.uero Curio theatra duo fecit āplissima e ligno,q̄bus inter sese auersis,ne inuicē obstreperēt scænæ,& repēte circūactis,ac cornibus inter se coeuntibus faciebat amphitheatrū.& gladiatorū spectacula edebat.Mansurū uero theatrū e quadrato lapide primus romæ cōstruxit Pōpeius magnus.ꝓpter qđ Cornelius tacitus incusatum eū fuisse a senioribus scribit.quod mansurā theatri sedē posuisset,cū antea subitariis gradibus & scæna in tēpus structa foret,sed parsimoniæ cōsultū,quod ꝑpetua sedes theatro locata esset potius q̄ īmēso sumptu singulos per annos consurgeret ac strueret͛.Nero princeps nobilibus germanis populi Romani magnitudinē ostēsurus,eos in hoc theatrū populo plenū introduxit.Idē ēt alias insano sumptu inaurauit.ut in eo Tiridatē armeniorū regē exciperet.Amphitheatri uero molē primꝰ in cāpo Martio posuit.C.Iulius Cæsar,quāpaulopost Augustus mausoleū ædificaturꝰ destruxit,hoc aūt amphiteatrū,de quo poeta loquit͛ in parte domꝰ aureæ Neronis ædificatū fuit.quā diui Vespasianus & Titus penitus deleuere,uñ in sequēti Epigrammate īquit.Hic ubi cōspicui uenerabilis amphitheatri,erigitur moles,stagna Neronis erāt.A theatro theatralis deducit͛.& ab amphitehatro Amphitheatralis,unde theatrales,& āphitheatrales ludi dicunt͛.Theatrū figurate aliqñ pro spectaculo ponit͛.Martialis.Quicquid in Orpheo Rodope spectasse theatro dicitur,exibuit Cæsar harena tibi.Item ꝓ multitudine spectante,ut magno theatro hæc acta sunt,idest multis spectātibꝰ.LOQVATVR.prædicet.extollat.Proprie loqui est uerba proferre,& a dicere differt,qđ est eleganter & facunde loqui.Quintilianꝰ Nā mihi ne dicere quidē uidetur,nisi qui disposite.ornate.copiose dicit.Cicero.Vt nō modo

græcarũ litterarum rudes, sed etiam docti aliquãtum se arbitrẽť adeptos & ad dicẽdum, & ad iudicãdum. idest & in oratoria arte, & in philosophia. loquor a loco deductũ est, ꝙ is qui loq̄tur suo loco, quodq; uerbũ sciens ponit. Nam qui primo incipit iam fari, & uocabula, & reliq̃ uerba dicit, anteq̃ suo loco ea ponere possit, hunc Chrysippus affirmat nõ loqui, sed ut loqui. Quapropter ut imago hominis non sit homo, sic in coruis. cornicibus. pueris primitus incipientibus fari uerba, non esse uerba, qđ loqui nõ dicãtur. A loquor fit loquẽtia, qđ in cõpositione dũtaxat usurpatur, ut breuiloquẽtia, & multiloquẽtia, quæ græci βραχυλογιαν μακρολογιαν nominat. Magniloquẽtia. grãdiloquẽtia. stultiloquẽtia. blãdiloquẽtia. & si qua alia sunt huiusmodi. quãuis Valerius ꝓbus grãmaticus illustris illud salustianum sic legendum, & sic ab eo relictum affirmare solitus sit. satis loquẽtiæ, sapiẽtiæ parum. ꝙ loquẽtia nouatori uerborum Salustio maxime congrueret, eloquẽtia cum insipientia minime cõueniret. & loquium quo similiter in cõpositione dũtaxat utimur, ut breuiloquium. multiloquium. stultiloquium a quibus fiunt breuiloquus. multiloquus. grãdiloquus. stultiloquus. blãdiloquus. Itẽ soliloq̃um, qđ significat sermonẽ illius, qui contẽplando solus ipse secũ loquitur. unde & soliloqu⁹ diciť. & anteloquium, primus loquẽdi locus, seu principatus loquẽdi. Macrobius. Hic assensi omnes prætextato anteloquiũ detulerunt. Itẽ a loquor loquax, hoc est uerbosus. garrulus. unde & corui, & aliæ aues, quæ humanã uocem imitãtur, loquaces dicũtur. a quo fit cõparatiuũ loquacior, & superlatiuũ loquacissimus. & loquaciter aduerbium. & loquacitas nomen, quæ est stulta & inanis copia loquẽdi. Cicero. Dũ modo hoc cõstet, neq; infantiam eius, qui rẽ norit, sed eam explicare dicẽdo non queat. neq; inscitiam illius, cui res nõ suppetat, uerba nõ desint esse laudandam, quorum si alterũ sit optandum, malim equidem indisertam prudẽtiam, q̃ stultam loquacitatem. loquacitatis uitium in. M. Celio ĩsectatus est Cato, qui inquit. Nunq̃ tacet, quem morbus tenet loquẽdi, tanq̃ ueternosum uiuẽdi, atq; dormiẽdi. quod si nõ conueniat, tamen cõuocari iubet, ita est cupidus orationis, ut cõducat, qui auscultet. Itaq; auditis nõ auscultatis, tãq̃ pharmacopola. Nã ei⁹ uerba audiũtur, uerũ ei se nemo cõmittat, si æger ẽ. idẽ de eodem Celio. Frusto panis conduci põt, uel uti taceat, uel uti loquať. Ob idẽ uitiũ, Homerus Thersitẽ αμετροεπη ϰαὶ ακριτομυθον, hoc est sine iudicio, & sine mõ loquentẽ appellabat, & uerba illius multa, & ακοσμα. idest incõpta strepentium sine modo graculorum similia esse dicebat. Nihil enim est aliud αμετροεπης εκολωα, hoc est supra modum loquax conturbabat. Eupolis loquacẽ hominem ita describit. λαλειν αριστος, αδυνατωτατος λεγειν, hoc ẽ ad loquẽdum optimus, ad dicẽdum ineptissimus. Quod Salustius noster imitari uolẽs, loquax inquit magis q̃ facũdus. Item a loquor, locutor deducitur. Gellius. Qui sunt leues & futiles, & importuni locutores, quiq; nullo rerũ pondere innixi uerbis humidis, & lapsantibus defluunt, & locutuleius, qđ significat eum, cuius lingua tam ꝓdiga, infrenisq; ẽ, ut teterrima quadã colluuione uerborũ fluat semp, & æstuet. hũc maiores nostri modo a lingua linguacẽ, siue ligulacẽ, seu lingulacam, modo a blacterãdo blacteronẽ dixere. Blatire, & blacterare ueteres dicebant incõdite, & inaniter loqui, factitia uerba sunt a uoce camelorꝝ tracta. Plau. Qui malũ intelligere quisq̃ potis est, ita nugas blactis. Idem. Vbi tu es, quæ blasterauisti iam uicinis oĩbus. Quidam uolũt hoc uerbũ a græcis deductũ apud quos βλαξ appellať, qui sese ĩaniter iactat. & βλακια iactatio dicitur. quapropter. C. litterã addẽtes, blacteronẽ, & blacterare scribẽdũ existimãt. nobis prior sentẽtia magis placet. Qui hac licẽtia loquẽdi utũtur, uocem ex ore mittere dicũtur. Cõtra, Home. Vlyssem sapiẽti facũdia p̃ditum, uocẽ scribit non ex ore, sed ex pectore mittere, quod seruãdum esse sapiẽti existimat, ut nõ tam inanem sonũ uerborũ, q̃ sentẽtiarũ conceptã altitudinẽ ꝓmere uideatur. ideo libertati linguæ uallũ esse oppositũ dẽtium dixit, ut temeritas loquẽdi non modo cordis uigiliis, sed etiã dẽtium excubiis separeť. Aristophanes poeta facetissimus uastã illã, atq; inanẽ hominũ insipiẽtium loquacitatẽ pluribus uocabulis insigniuit. ανθρωπον αγριοποιον. αυθαδοστομον. εχοντα αχαλινον. ακρατες. απυλωτον. στομα περιλαλητον. κομποφακελορημονα, hoc est hominem agresti ferocia. ore temerario. infreni. ꝓdigo. petulãte. loquacem. futilem. & quadã uerborũ congerie, ac fastu ꝓfusum. Hesiodus uitiũ hoc detestãs nõ uulgãdã linguã, sed recõdẽdã eẽ dicit, q̃si thesaurꝝ. magnã qppe ei⁹ gratiã eẽ, si parca & moderata sit γλωσσης τοι θησαυρος εν ανθρωποισιν αριστος φειδωλης, πλειστη δὲ χαρις κατα μετρον ιουσης, quod dici latine põt. Optimus ẽ homini linguæ thesaurus, & ingẽs gratia, quæ parcis mensurat singula uerbis. Lepide etiam epicharmiũ illud se habet ου λεγειν δεινος, αλλα σιγαν αδυνατος, hoc est, non idoneus ad dicẽdũ, sed ad tacẽdum impos. ex quo illud sumptum est, qui cũ loqui non posset, tacere non poterat. De hoc genere hominũ locutus est Euripides cum inquit, αχαλινων στοματων, ανομου τε αφροσυνας, το τελος δυστυχια. hoc est effrenati oris & ĩmoderatæ demẽtiæ finis est ĩfœlicitas. Itẽ a loquor locutio, & loquela, q̃ sermonẽ & uerbũ significat, p̃ter hæc cõposita ab eo fiunt, alloquor, qđ est cõuenio. Cice. Cũ pridie eius diei eum allocutus fuissem. ab hoc allocutio, & alloquiũ deriuãtur. Circũloquor, ꝑ circuitũ, quen-

dam declaro a quo circũlocutio deriuat̃,quã græci περιοδον nominãt,ut si elephanti dentẽ ꝓ ebore dicamus.interloquor,aliquid inter agendũ definio.a quo interlocutoria sententia uocatur,quæ nõ definit controuersiã.ea enim definitiua dicit̃.sed aliquid obiter decernit ad causam ꝑtinens.Obloquor,quod ꝓprie est cõtra loquẽtẽ loquor.Vir.Nec nõ threicius longa cũ ueste sacerdos obloquit̃ numeris.Ponit̃ tamẽ aliqñ ꝓ maledico,unde oblocutores dicuntur maledici.obtrectatores.& oblocutio obtrectatio.eloquor, qđ aliqñ pro loquor ponitur.Vir.Eloquar an sileã.a quo fit elocutõ,quæ ẽ sermonis exꝑssio.unde rhetores,& grãmatici χηματα λεξεωσ figuras locutionis nominant,sicut χηματα διανοιασ figuras sententiaꝝ. Aliquando significat,dico,qđ ꝓpriũ oratoris est.a quo eloquẽtes dicunt̃,qui in dicẽdi ratione perfecti sunt.Et eloquentia dictio ex omni parte ꝑfecta,& eloquẽter aduerbiũ pro facũde.ut.M.Antonius dicere solebat disertos se uidisse multos,eloquẽtem uero neminẽ.Eloquiũ quoq; ab eloquor dictũ.qđ mõ sermonẽ,mõ facũdiã significat.Aliqñ etiã ꝓ elogio ponitur.Est aũt elogiũ testificatio de aliquo siue honoris,siue uituperationis causa.honoris.Cicero.In quẽ illud elogiũ plurimũ cõsentiũt gentes,uirũ esse ciuitatis primarium.uituperationis.Quinti.Si exhæredatum a se filiũ pater testat⁹ fuerit elogio,ꝓpter ꝙ is meretricem amaret.ꝓ simplici autẽ sentẽtiæ suæ testificatiõe.Cicero.Solonis quidẽ sapientis elogiũ est.quo se negat uelle suã mortem dolore amicoꝝ,& lachrymis uacare.De eloquio Plautus,dulci ac blãdo eloquio amicã solatus.Apuleius.Platonis eloquio monitus non nobis solis nos natos esse.Claudianus eloquio dulces quõdã solatus amicos.proloquor.decerno.sñiam fero.a quo ꝓloquiũ ꝓprie dicit̃ sententia.in qua nihil,desiderat̃.ponit̃ etiã ꝓ exordio,& principio.qđ & anteloquiũ,ut diximus.& a præloquor.præloquiũ dicit̃,& a græco λογοσ,prologiũ.Plaut⁹,exanimauit me prologio suo.Differtq; a prologo,quod prologus tantũ est,ubi aut poeta excusat̃,aut fabula cõmendatur.Itẽ ꝓlocutio a ꝓloquor fit,qđ ꝓ ꝓloqo ponit̃.Colloquor simul loquor a quo colloquiũ & collocutio pro cõfabulatione & collocutores qui simul loquũtur.perloquor,quoq; apud aliquos ĩuenit̃ ꝓ ꝑfecte loquor,hoc ẽ sermonẽ ꝑficio.VNVM OPVS.Amphitheatrum scilicet.Vnus aliqñ numeri principiũ est Ouidius.Vnus erat toto naturæ uultus in orbe.Quẽ dixere chaos.Aliqñ pro solo ponit̃.Plau.Vnus tũ domi erã,& fores erãt clausæ.Aliqñ significat præcipuũ ut hoc loco,& apud Virgiliũ.Cadit & ripheus iustissimus unus,qui fuit in teucris,& seruantissimus æqui.illud notandũ est,ꝙ quãdo pro solo accipit̃,cũ genitiuo iungit̃.Ply.Accipẽser unus oĩum,squamis ad os uersis contra aquas natando meat.Ab unus fit unose aduerbiũ quo ueteres usi sunt pro simul,& unitas,& unicus.i.singularis,ut phœnix est unica auis,a quo fit unice aduerbiũ,hoc ẽ singulariter.& Aduno uerbũ,quod est in unũ cõgrego,unde Adunati dicuntur.qui simul cõgregati sunt,& ad unũ aduerbialiter sumptũ,quod significat nemine excepto.Curtius.Oẽs ad unũ periere.Virgi.Iupiter oĩpotens si nondũ exosus ad unũ.& unio uerbũ,qđ ẽ cõiungo,& q̃si unũ facio.uñ uniti aĩ dicunt̃,qñ unius sunt uoluntatis,& unitio ꝓ coniunctione,& iunctura accipitur.& unio nomẽ,qđ aliquãdo concordiam significat.Aurelius.Nam hoc fieri posse in tanta animorũ uniõe qs dubitet? Aliquãdo margaritã,q̃ nullæ duæ margaritæ simul reperiant̃ sed semꝑ discretæ & unæ.Magnus in iis hominũ luxus semper fuit quas indicus maxime Oceanus mittit.Verũtamẽ ẽt Britãnicus,fertilissima earum est Taprobane insula.& perinula indiæ promontorium.In primis aũt laudant̃ circa arabiã in persico sinu maris rubri.cõchæ sũt haud multũ ab ostreaꝝ cõchis diuersæ,quæ margaritiferæ dicunt̃.Hæc ubi genitali libidine stimulant̃,pandũt sese,& quodã roscido cõceptu grauidæ fiunt,deĩde pariunt margaritas ꝓ q̃litate roris accepti.Si purus influxit,candore conspicuæ sunt.si turbidus,sordescit & fœtus.Si tẽpestiue satiant̃,partus grandescunt,si fulgurat cõprimuntur conchæ,& pro ieiunii mõ minuunt̃.Tonitruis pauefactæ,ac repente cõpressæ faciũt,quæ uocant Physemæa a bullarũ similitudine,græci.n.φυσημαια ampullas nominãt,siue q̃s nos dicimus bullas,hæ margaritarũ quidẽ speciẽ habẽt,sed aere inflatæ corpus nõ habent,cõcharum abortus dicunt̃.Sole rubescũt margaritæ,candoremq; perdũt ad similitudinẽ corporis humani flauescunt etiã senecta.ac rugis torpescunt,adhærescunt cõchis,nec ab his nisi lima auelli possunt,que ab una parte rotũdæ sunt,ab altera planæ,a tympanorũ similitudie Tympana noĩantur.Tympanum quippe instrumentũ est ex una parte planum mẽbrana clausum intus uacuũ qđ baculo pulsatur,uti eo solebant in sacrificio matris deũ,a quo fit Tympanites gen⁹ hydropisis,de quo supra diximus,& tympanistria tympana pulsans,& tympanizo tympana pulso,Suetonius de Augusto.Et assensu maximo cõprobauit uersum ĩ scæna ꝓnũciatum de Gallo matris deũ tympanizante.uides ne,ut cynæd⁹ orbẽ digito tẽperet? Est ẽt tympanũ uehiculũ tectũ.Vir.Hinc radios tenuere rotis hinc tympana plaustris.Itẽ tympanũ ĩstrumẽtũ,seu machina ẽ ad hauriẽdã aquã sũma celeritate,qđ hoĩb⁹ calcãtibus uersat̃ ad hortos irrigãdos & salinas utile,cuius alterũ genus dicit̃ tympanũ dẽtatũ,quo similiter adhauriẽdas aquas utunt̃,simile est ei tympano,cuius dẽtes impellendo cogunt fieri molarũ circuitionẽ,& impendẽs ĩ

ea machina infundibulũ subministrat molis frumentũ & eadẽ uersatione farina subigit͛. Præter hæc Fenestella, qui nouissimo tpe Tyberii cæsaris claruit. Tympana scribit se iuuene appellata Patinas & lances. quas antiq Magidas appellauerũt. in aqua molis ẽ unio, exẽptus ꝓtinus durescit. Tradũt huiusmodi conchas q̄si apes examia facere, his duces eẽ, quæ uetustate ac magnitudie ṗcipuæ sũt. Eas urinãtiũ cura peti. quibus captis cæteras palãtes statim retib⁹ ĩcludi, tũ mergi sale in uasis fictilibus, quaꝶ erosa carne. nucleos quosdẽ corporũ, hoc est uniones in ima decidere Atterũtur usu colorẽq; indiligentia mutant. Dos oĩs in cãdore. Magnitudie, orbe. leuore. põdere. Qui colore ṗstãt, exaluminati uocant͛. Sũt ẽt quos Elenchos appellant fastigiata lõgitudie alabastroꝶ figura in pl eniorẽ orbẽ desinentes, hos digitis suspẽdere, & binos ac ternos auribus fœminaꝶ gloria est. Crotalia hæc a sono uocantur, ꝓpter collisionẽ ipsam Margaritaꝶ, Nam crota ĩstrumenta sũt, quæ manu pulsant͛ laminis q̄busdã ex ære rotõdis sonũ ex collisione reddẽtibus, dicta a pulsatiõe κροτον enim græci plausũ uocãt, & κρουειν dicunt pulsare atq; ṗcutere. utebant͛ hoc instrumẽto ægyptii ĩ deoꝶ solẽnitatibus. Vir. Copa syrisca caput graia redimita mitella Crispũ sub crotalo docta mouere latus. Elenchi aũt dicũtur quia græci ελεγχον ꝓprie indicẽ dicũt. etenim quomõ librorũ indices, & pulchritudine ac uarietate colorũ, & magnitudie lr̃aꝶ libros exornãt, & res alias sui indices, ita hi gestãtiũ habitũ illustrare & q̄si indices eorũ uident͛ eẽ. Iuuena. Auribus extẽsis magnos committit elenchos. Magna eorũ stultitia est, q Cylindrũ, & elẽchũ idẽ eẽ affirmãt. Quippe cylindri lapilli sũt teretes, hoc ẽ oblõgi atq; uolubiles, ĩstar ei⁹ columnellæ, qua æquãdis areis utimur. huiusmodi. n. formã Cylindrũ uocamus, ἀπο του κυλιειν hoc est a uoluẽdo. Virg. Area tum primum ingenti est æquãda Cylindro. At qui tali forma nõ reperiunt͛ Margaritæ, quas natura nõ ars facit, etenim si artificiũ addas statim deficit fulgor, in quo oĩs earũ dos cõsistit, cæteri uero lapilli magna ex ṗte fieri teretes possunt, utputa Berylli. smaragdi. & alii similes, quos non auribus suspendere mulieres, sed circundare collo, aut innectere monilibus, siue aliis ornamẽtis cõsueuerũt. Iuuena. Tu nube, atq; tace, donant arcana cylindros. Idẽ. Nil nõ ṗmittit mulier sibi. turpe putat nil dũ uirides gẽmas collo circũdedit. hos antiq Cylindros a forma quẽadmodũ aliarũ figurarũ lapillos gẽmas uocauere a similitudine gẽmarũ, q̄s ĩ uitibus, siue arboribus cernimus. Gẽmæ. n. ꝓprie sunt pupuli, quos prio uites emittũt, & gẽmare uites dicunt͛ dũ gẽmas emittũt. Plyn. de Beryllo, indi mire gaudẽt lõgitudie eorũ, solosq; gẽmarũ eẽ ṗdicãt, q carere auro malit & ob id ṗforatos Elephãtorũ setis religãt, & alios cõuenit nõ oportere ṗforari, q̃m sit absoluta bonitas umbilicis statĩ ex auro capita cõprehẽdẽtib⁹. iõq; Cylindros ex iis facere malũt, q̃ gẽmas, q̃m ẽ sũma cõmẽdatio in lõgitudine. In nr̃o mari reperti sunt aliquando uniones circa Bosporũ thraciũ ruffi ac parui in genere cõcaꝶ, q̄s myias uocant, & in Acarnania, quæ pinna uocat͛ eos gignit. Itaq; nõ ĩ solis margaritis reperiuntur uniones. In britãnia paruos, ac decolores nasci manifestũ, q̃m diuus Iulius thoracẽ, quẽ ueneri genitrici in tẽplo ei⁹ dicauit, ex Britãnicis margaritis factũ eẽ testatus ẽ. lolliã paulinã caii principis cõiugẽ, uulgatũ est habuisse tunicã ex margaritis sestertio tũc q̄drigẽties æstimatã. Duos ãt cõstat fuisse uniões ob eximiã magnitudinẽ toto orbe celeberrimos. Vtrũq; cleopatra ægypti regina possedit, quæ cũ Antonio edixisset una se cœna cẽties sestertiũ absumpturã, idq; fieri posse nequaq̃ putaret Antoni⁹ Additæ sunt spõsiones. Postero itaq; die magnificã cœnã sed quotidianã Antonio apposuit, q̇ cũ eã irrideret, cõputationẽq; expostularet. Corrolariũ id eẽ cleopatra dixit, cõsumpturãq; se in ea cœna q̄tũ ꝓmiserat, cõfirmauit. Inferri itaq; secũdã mẽsam confestim iussit, cũq; ex ṗcepto ei⁹ ministri unũ dũtaxat uasculũ aceti añ eã posuissent. spectante Antonio. qd nã agere uellet, detractũ ex aurib⁹ alterũ unionẽ in uasculũ mersit, ac mox liquefactũ absorbuit, iniecerat alteri manũ, ut idẽ faceret, sed neq̄quã id passus ẽ sponsionis ei⁹ iudex. L. Plancus. uictũq; Antonium ꝓnũciauit. Is postea unio, q supfuit, dissectus ĩ duas ṗtes, in utrisq; ueneris aurib⁹ Romæ in pãtheo positus fuit. Prior hoc idẽ in unionibus fecerat clodius tragœdi Aesopi filius in ãplissimis opib⁹ hæres relictus, singulis unionibus in cœna ad sorbẽdũ cõuiuis appositis. unionis nomẽ maioribus margaritis ĩpositũ tpe iugurtini belli nõnulli ꝓdidere. Margaritã, & margaritũ dicim⁹, eãdẽ generali noĩe uocam⁹ ẽt lapillũ. Nã lapillus & gemmaꝶ & margaritarũ cõe est nomẽ, subintelligiturq; ṗtiosus. Quod si maiusculi fuerint, ṗtiosi lapides dicunt͛. Nam qđ Seruius scribit, gẽmas diuersi coloris eẽ. Margaritas uero albas uel gẽmas ĩtegras, margaritas ṗtusas, plane ridiculũ ẽ. A gẽma fit gemmula diminutiuũ. Sabinus iurisconsultus margaritas scribit lapillorũ noĩe nõ cõtineri, sed hoc falsũ eẽ multorũ exẽplo docet͛. Curtius lapilli auribus pẽdẽt. idẽ pẽdebãt ex aurib⁹ insignes cãdore & magnitudie lapilli. Hora. Nec magis huic ĩtra niueos uiridesq; lapillos. Vbi ꝓfecto de margaritis, & smaragdis ĩtelligit. Itẽ ab un⁹ unedo dicta fruct⁹ ẽ arboris, similis terrestrib⁹ fragis. Arbor ipsa unedo ẽt dicit͛, folio citro similis fruticosa. fruct⁹ anno maturescit, pariterq; subnascẽs floret, prior maturat͛. Pomũ inhonorum est. ideoq; unedo dicit͛, qđ unũ tm̃ mãdi possit, greci Comaron, & memerylon uocant. A nostris

alio noīe Arbutus appellať. Vir. Et quæ nos rara uiridis tegit arbutus umbra. Et poma ipſa arbuta dicunť. Idē dāt arbuta ſiluæ. Sunt q ſcribāt q̄nquagenū ¿ubitoꝝ altitudine in arabia reperiri. fruct⁹ ei⁹ cōcoctioni difficilis. & ſtomacho inutilis ē. putāt ſuccū folioꝝ ſudore excitato peſtilētia laborātib⁹ ꝓdeſſe. Itē ab un⁹ una aduerbiū fit, qđ ſignificat ſimul, & undeuigīti pro decē & nouē, quaſi uno dēpto de uiginti. eodē modo undetriginta, undeq̄draginta, undecētū & undeuigeſimus, undetrigeſimus, undequadrageſimus, undeq̄nquageſimus, undecēteſim⁹ & ſimilia. Et unigenitus filius, q unicus eſt q̄ſi ſolus genitus. ſicut primo genitus, q primo genitus ē. etiā ſi alii nō ſunt geniti. Et unanimis, qui unius aī, uni⁹ ſentētiæ, uni⁹ uolūtatis cū altero eſt, unde & unanimē cōſenſú dicim⁹, cū aīoꝝ cōcordia ē. Ab hoc unanimitas, hoc ē aīoꝝ concordia deriuať, & unicolor uni⁹ coloris. Et unicaulis herba, quæ unū caulē habet, nec in ramulos ſpargiť. Et unicuba mulier, quæ cū uno tm̄ uiro cōcūbit. Et uniuira, quæ unū tm̄ cōiugem habuit. Et unicorn⁹ aīal, qđ græce monoceros uocať. Et uneoculus, q & monoculus dř, q̄ unū tm̄ oculū hēt. Plau. Vneocule ſalue, græci Monophtalmō appellāt. Et uniuocū, cui⁹ & nomē cōe ē, & eadē ſubſtātiæ rō. qđ græce Synonymō dř, ſicut Aequiuocū, cui⁹ nomē tm̄ cōe ē, ſed ſubſtātiæ rō diuerſa. Et a græcis Homonymō appellať, hō & Equ⁹ uniuoca ſūt, qa ſub uno aīalis noīe cōprehenduntť, & eadē ē utriuſq; ſubſtātia, hō uer⁹, & homo pictus æquoca ſunt, q̇a de utroq; aīal p̄dicať, ſed ſubſtātia eorū diuerſa ē. grāmatici Homonyma dicūt eē, quæ uoce nō ſignificatiōe cōueniunt, ut nepos filius filii, uel luxurioſus. Synonyma quæ nō uoce ſed ſignificatione conueniunt ut enſis & gladius. Ab æquoco & uniuoco fiunt uerba Aequocare, & uniuocare, & æquiuocatio & uniuocatio noīa. Et Aequoce & uniuoce aduerbia. Et uncia, qđ una ſit ex duodecim partibus aſſis. Eſt ēt uncia mēſuræ genus exiguæ, a quo q̇ncūcē uocamus uaſculum q̄nq; unciaꝝ capax. Martia. Quincūces puto poſt decē pactas. Et ullus q̄ſi unus aliquis ullus eni idē ē, qđ aliqs. Sed hoc ab eo differt, ꝙ nunquā poniť affirmatiue. Neq;.n. licet dicere. ull⁹ hō currit, ſicut aliqs hō currit, ſed ſemp poniť uel negatiue, ut nō erat ullus q curreret, uel īterrogatiue, ut ē ne ullus q̇ me uocet? uel ſubiūctiue, ut ſi ull⁹ me uocabit, ſtatim adero. Ab hoc fit cōpoſitū nullus q̄ſi nō aliqs, uel ne unus q̇dē, qđ ueteres ēt, ningulū dixere q̄ſi necullū Martius. Nec ningulis mederi queat. Huius ſignificatiōis ē nemo. Neq; eni ueꝝ ē, qđ Seruius affirmat. Nemo idē ſignificare, qđ nullus hō, nā ſi ita eſſet, nō adiungereť hō, ut ſæpe fit. Cice. Vtrū aūt ſit melius, dii īmortales ſciūt. hoīem q̇dem ſcire arbitror nemiē. Salu. Quo nemo uir melior, nec p̄ſtātior. uerū eſt ꝙ nemo de hoībus tantū diciť. Plau. Neminis me miſeret, nā mei miſeret neminē. Et de fœminis. Idē de lanificio mulierē neminē metuo una ætate quæ ſit. Aliq̄n ēt de diis. Vir. Turne qđ optāti diuū ꝓmittere nemo auderet. A nullus fit nullatenus. qđ ſignificat nulla ex parte, nullo mō & nullibi, hoc eſt nullo loco & nōnullus hoc ē aliqs. & quo q̇dā utunť Nulliter, hoc eſt fruſtra. Itē ab un⁹ deduciť uniuerſus. q̄ſi oīs ad unū hoc ē ſine aliqua exceptione. Significat aūt ī ſingulari totus, ut uniuerſus ager, uniuerſa cāpania. uniuerſus exercitus. In plurali uero oēs cōiunctim. aliud eni ē, ſi dicamus, oēs ſibi domiciliū cōſtituerīt. aliud uniuerſi ſibi domiciliū cōſtituerūt, illic ſignificať domiciliū ſibi unūquēq; cōſtituiſſe, hic oēs ſimul unū ſibi pro oībus domiciliū feciſſe. In quā ſignificationē cunctus ēt, & cuncti accipere ſolemus, pp qđ cunctos quaſi coniunctos dici exiſtimant, & uniuerſos q̄ſi ī unū oēs redactos. Ab illo fit cūctor uerbū, qđ ꝓprie ſignificat differo. moror. tractū ab eo, qđ cuncti, hoc ē oēs ſimul ſine difficultate moueri nō pñt. Ennius unus hō nobis cūctando reſtituit rē. ꝓ metaphorā tñ aliq̄n cūctari ꝓ dubitare accipiť. Vir. Cunctantē āplexu molli fouet. aliq̄n ꝓ manere. Idē. Reginā thalamo cūctātē. Idē. Cūctātes glebas ſcribit, ꝓ eo, qđ ē ualidas. magnas. graues. nam quæ grauia & magna ſūt, ita in loco manēt, ut nō niſi cū difficultate īde moueri poſſint. A cūctor fit cūctatō, hoc ē tardatio, mora. dubitatio. & cūctāter aduerbiū, hoc ē cū mora, & tarditate. Et pcūctor, qđ ſignificat diligēter inquiro. Plau. Quid iſtuc in mēte ē tibi ex me mi uir pcūctarier? percunctari hoc eſt quærēdo īmorari, ſiue pcūcta inquirere. Nos tñ nō cūctari, & cūctatio, & percūctari, ſed cōtari & cōtatio, & percōtari cēſemus ſcribi debere, & non a cūctis, ſed a cōto deduci, tractūq; eē a nautis, q̇ altitudinē aquæ cōtis pertentāt, hoc eſt teretibus lignis atq; acutis. q & fuſtes. & ſudes dicunť. itaq; contari eſt īmorari, & q̄ſi cōtis uada rimari. Percontari uero interrogare, q̄uis ꝓprie ad finē coarguēdi, ut Quintilianus teſtať cū inq̇t, q̇d enim tā cōe q̄ interrogare & percōtari? quoꝝ utroq; indifferenter utimur, cū alterū noſcēdi, alterū arguēdi gr̄a adhiberi uideať. Interrogare igiť adhibeť noſcēdi gr̄a. Percōtari uero arguēdi. Vniuerſale diciť qđ ad uniuerſos ꝑtinet. Et uniuerſitas generalitas. Et uniuerſaliter generaliter. Et in uniuerſū ꝓ uniuerſaliter, & qđ græci dicūt καθολου. Quinti. In uniuerſū aūt p̄cipere. i. generaliter & in cōe p̄cipe, qđ ēt generatim dicim⁹. Cicero. Infinitū mihi uideť id dicere, in quo aliq̇d generatim quæreret. Aliq̄n tñ generatim capim⁹ ꝓ eo qđ eſt ꝑ ſingula genera. Vir. Generatim diſcite cultus, ſicut ſūmatim, qđ mō ſignificat ꝑ ſingulas ſūmas. Apulei⁹. Oīa ſūmatī tetigerat. mō breuiter, & oībus q̄ſi ſimul cōprehēſis. Ply. Sed ut de hac re ſūmatim dicam. Cuius ſignifi-

cationis fere est in sũma, & ad sũmã. Perinde.n.est, ac si diceremus, qđ ut sũmatim cõprehẽdã & magis mõ loquẽdi, q̃ significato a sũmatim differũt. Quin. In sũma non recedo, fas est mihi inuitis ẽt parẽtibus pie facere. Cice. Ad sũmã ne agã de singulis cõem totius generis humani societatẽ cõgregationẽ, & cõciliationẽ colere. tueri. conseruare debemus. Differt tñ ad sũmã, & ad sũmũ. Nã ad sũmũ referť ad numeꝶ, & aliquãdo sine ad dř sũmũ qđ ꝑinde est, ac si diceremus ad plus. Cicero. Vnus aut ad summum duo inuenti sũt, qui Milõis causam nõ ꝓbarẽt. i. nõ plures q̃ unꝰ aut duo. Quinti. Hoc mõ dicẽdi uti frequẽter solet per aduerbiũ semel. Deniq; ut semel finiã, sic fere cõponendũ, cũ ꝓnunciabis, erit. Idẽ, & ut semel oĩa cõplectar. Idẽ. Et ut semel qđ est potẽtissimũ dicã secretũ meditãdo perit. i. ĩ sũma dicã. Cuius rei cã ẽ illud semel, ꝙ significat uno, ut ita dicã tpe, uel uno loco ꝓ oĩbus, iõq; accipiť ꝓ ĩmutabiliter, & irreuocabiliter, qa qđ semel tm̃ fit, nõ hẽt regressũ ut rursus fiat. Idẽ. Quid hæc fulgẽtiũ sydeꝶ ueneranda facies, qđ quædã uelut ĩfixa, & cohærentia. perpetua semel quæ capta sede collucent, alia toto sparsa cœlo uagos cursus certis emetiunť erroribꝰ. Vir. Procubuit moriẽs & humũ semel ore momordit. Oui. Nulla reparabilis arte læsa pudicitia deperit illa semel. Lucanꝰ. Dixitq; semel nascẽtibus auctor, Quicqd scire licet. In eundẽ sensũ Quinti. accipit breuiter, & alii qdã p̃clari auctores. Quinti. Breuiter tñ lõge crudelitatis explicãda sæuitia est, ex oĩbus quæ ꝓtuli leuissimũ fuit ꝙ occisus ẽ. Ply. A reliqua uero Gallia, cultu uiroꝶ moꝶ dignatiõe. amplitudine opũ. nulla ei ꝓuinciaꝶ præferenda, breuiterq; Italia uerius q̃ ꝓuincia. Idem de luscinia. Spiritus plenus. grauis. acutus. creber. extẽtꝰ. ubi uisũ ẽ, uibrãs, breuiterq; oĩa tã paruulis ĩ faucibꝰ, quæ tot exq̃sitis tibiaꝶ tormentis ars hoĩum excogitauit. Itẽ ab unus deriuatur uter, qđ significat, quis unus ex duobus. poniturq; uel interrogatiue, ut uter uestrũ hoc fecit? uel indefinite, ut nescio uter uestrũ hoc fecerit. hoc est qs unus uestrũ hoc fecit, uel fecerit. Notandumq; est in hoc nomine, quod uter alterum eleganter dicimus. Plynius. Vter alteri dixerit nescio, & uter utrum similiter Cicero. Vter utri insidias fecerit. Ab hoc fit Vterq;, quod significat ambo, hoc tamẽ inter se hæc duo noĩa differũt, quod cũ utrũq; aliqd fecisse dicimus, & ab hoc, & ab illo separatĩ id factum intelligimus. ut uterq; sibi domũ ædificauit. idest & hic ædificauit sibi domum, & ille. cum uero ambo dicimus fecisse, ab utroq; coniunctim id factum ostendimus, ut ambo sibi monumentũ cõstituerunt, hoc est hic & ille simul unũ sibi cõe monumẽtũ fecere. ꝓpter quod utrunq; alteꝶ uerberasse recte dicimus, hoc est hunc illũ, & illũ hũc uerberasse. Cice. Quorum uterq; suo studio delectatus cõtẽpsit alterũ. Quinti. Cũ enĩ uterq; alteri obiiciat, palam est utrũque fecisse. Eodẽ mõ utrũq; utriq; aliquid fecisse. Terẽ. Quia uterq; utriq; est cordi, Hircius interim dissensione orta inter Achillẽ & Arsinoen cũ uterq; utriq; insidiareť, & sũmã ĩperii ĩpe obtinere uellet, ambos autẽ alterũ uerberasse, uel ambos uerberasse, ambos non recte dicimus. significaretur enim ambos seipsos uerberasse. Quod si recte loqui uelimus, ita dicendũ ẽ, ambo se mutuo uerberarũt. Ambo a græco deductũ ẽ, græci.n. αμφω dicunt. Itẽ ab uter fit utrum aduerbium interrogãtis. Plau. Vtrũ id uerum putas an non? Aliqñ etiã dubitantis. Seneca. Vtrũ id nobis cõueniat, animaduertẽdũ. Itẽ uterlibet, qđ nõ significat uterq;, ut quidam ignari existimãt. sed alter ex duobus hoc est uter quẽ tibi capere libet, sicut uteriuꝰ uter quẽ tu uis. Quod idẽ in quiuis, & quilibet accidit, q̃ nõ sunt uniuersalia. ut multi existimãt. sed particularia. Nihil qppe est aliud quiuis, q̃ unũ quẽ tu uis, & quilibet q̃ unus, q tibi magis libet. hoc.n. differũt uteruis & uterlibet, a quis & q̀libet, qđ illa unũ ex duobus significãt, hæc unũ ex pluribꝰ. Terẽ. Ab quis hoĩe, cũ ẽ opus bñficiũ accipere gaudeas, uerũ enimuero, id demũ iuuat, si quẽ æquũ ẽ facere, is bñ facit. Quinti. Periculosũ & cũ cura ĩtuẽdũ genꝰ. qa si in ꝓponẽdo unum quẽlibet amiserimꝰ cũ risu quoq; tota res soluiť, tutiꝰ, sic ĩterrogare, si hæc actio nõ sit, quæ sit. simul enĩ remouẽtur oĩa, uel cũ duo ponẽť ĩter se cõtraria, quoꝶ tenuisse utrũlibet sufficiet. Ecce in eodẽ loco. Quintilianꝰ utrũlibet, & qđlibet usus. altero ꝓ eo, qđ est unũ de duobꝰ, altero ꝓ eo qđ est unũ de pluribꝰ. Hieronymꝰ. Adduceť ad aarõ, uel ad unũ quẽlibet filiorũ eius, qđ græce ita scribiť προσ ααρον ιερεα η ενα των υιων αυτȣ hoc ẽ ad aarõ sacerdotẽ, seu ad unũ filioꝶ ipsiꝰ, qđ ĩ cæteris quoq; a libet compositis accidit. Etenim quãtalibet statura, quantũlibet spatium non oẽm quantitatẽ staturæ & spacii significat. sed unã quantã tibi cape libuerit. præterea utrobiq; aduerbiũ, qđ significat utroq; loco. Et utrinq; ex utroq; loco. Et utraq; p utrũq; locũ, & utroq; ad utrũq; locũ. p̃terea neuter qđ ẽ uterq; cõtrariũq;, significat, nec hic nec ille. In quo aĩaduertẽdũ ẽ, ꝙ neuter alteꝶ sem̃p dicimꝰ. nõ aũt neuter, neutrũ, sicut uterq; utrunq;. Nã si ita dicamus. Neuter alteꝶ diligit, hoc significamꝰ, neq; ille hũc diligit, neq; hic illũ, qđ si neuter neutrũ diceremus significaremꝰ, ne se qdẽ ipsũ utrũq; diligere. Itẽ ab unꝰ deriuať unusq̃sq; dictio uniuersalis, & unusq̃libet, ac unusquis, quæ idẽ significãt qđ q̀libet. oĩ loco, ex oĩ pte, ex oĩ regiõe & unquã q̃si uno quouis tpe, a quo nunq̃. i. nullo tpe unde deduciť nonnunq̃, qđ significat aliqñ, & nũq̃nõ qđ significat sp. Itẽ usq̃, qđ significat alicubi, q̃si uno quouis loco. Et nusq̃ nullibi, a quo nõnusq̃ alicubi. Et nusq̃nõ, ubicũq;. Et usqueq̃q; hoc ẽ passim, q̃si in unoquoq; loco, siue ĩ uno

quoq; tpe,& usque quasi ad unũ uel locũ uel tp̃s.uel aliud huiusmõi,ut Vspiã qđ significat usquã & uñ q̃si de quo uno loco.a quo Vndeuis & Vndelibet.i.ex uno quouis loco,& usq; quo q̃si ad unũ aliqđ tp̃s,uel locũ.Itẽ ab unus unda deducit̃ qđ una sit,hoc ẽ simul unita & in se coacta.Vnda enim ꝓprie pars aquæ in se collecta appellat̃,& in unã ptẽ tendẽs ut cũ fluctuat mare.unde undosũ pelagus,hoc est fluctuosum dicim⁹,& undabundũ.Gellius.Quibus nihil spirãtibus,undæ tũ factæ diutius tumẽt.& a uẽto qdẽ iãdudũ trãquilla sunt,sed mare ẽ etiã atq; etiã undabũdũ.& undisonum,qđ undis strepat.uñ mare undisonum dicit̃.Et undati,fluctuatim.uel undatim ad similitudinem undaꝶ,& undare fluctuare,hoc ẽ undas facere,a qua similitudine,& aerẽ,& nubes,& fumũ undare dicim⁹,quotiens undarũ instar mouent̃.Ab hoc fit inundo,qđ interdũ absolute ponit̃,& significat cresco.& extra alueũ uersor.Ply.Antequã nil⁹ inundaret.aliqñ actiue & significat abluo.Idẽ.Agros,& sata oĩa inundauit.hinc fit inundatio quæ ꝓ diluuio ponit̃.Seneca.Quidã cõflagrationi,atq; diluuio tp̃s assignãt.Arsura enim terrena cõtendunt,qñ oĩa sydera in cancrum conuenient.ĩundationẽ futurã,cũ eadẽ sydeꝶ turba in capricorno cõsistet.Itẽ abũdo qđ ꝓprie significat affluo,& supra modum aliqd habeo.Vir.Ergo apibus fœtis idẽ atq; examine multo prim⁹ abũdare.tractũ ab amnibus qui quo maioribus.ac crebrioribus ĩmbrib⁹ augent̃ tãto erigunt̃ magis,& iõ abundare dicunt̃.Idẽ p̃serti ĩ certis si mẽsib⁹ amnis abũdãs exiit.ab hoc abũdãter,& abũde aduerbia ꝓ copiose deducũtur.Itẽ.Redũdo,qđ aliqñ ꝓ redeo capit̃.Plau.Hoc facinus in tuũ redũdabit caput.Interdũ ꝓ abũdo.Ply.Redũdant opes,uitia rebellant.Itẽ exundo qđ ẽ alueũ exeo.a quo fit exũdatio.Ab unda fit diminutiuũ undula,& cõpositũ undisonus,hoc ẽ fluctuãdo sonitũ reddẽs.& ũdulata uestis,quæ fit ex hyrcoꝶ,& capraꝶ pilis potius q̃ lanis,ꝙ ad undarũ similitudinẽ picta sit,non ut qdã existimauerũt,qđ pura sit,sic enĩ ab undis undulatæ uestes dicuntur,quõ a scutulis scutulatæ Varro,& a quibusdã dr̃ eẽ imaginis fortunæ simulachꝶ,ab eo ꝙ duab⁹ undulatis togis ẽ optũ,ꝓinde ut olim reges nostri undulatas & prætextas togas soliti sũt habere.Item aliud cõpositũ undiuomus,hoc est aquas uomens.Vnda enim aliqñ pro aqua ponitur,ut pars ꝓ toto.Oui.Et terris miscuit ũdas.Itẽ ab un⁹ unc⁹,ut qdã existimãt,ꝙ unic⁹ sit,cũ duo eẽ uideant̃.Est enim uncus fustis ab uno latere incuruus,ac sese retorquẽs,sed hoc falsũ est,nã uncus a græco fit.græci enĩ ογκουσθαι extuberare & ĩtumescere dicũt,& ογκον tumorẽ,a quo ογκινον uncũ siue uncinũ qđ ubi ĩcuruat̃,quodãmodo tumescere atq; extuberare uidet̃.Ab hoc fit unc⁹ adiectiuũ,hoc est incuruus.a quo aduncus,& uncinatus uncinis armatus.Cicero.Nec ut alæ asperis & leuibus armatis,uncinatisq; cõplusculis cõcreta hæc eẽ dicat.& inunco uerbũ q̃si unco ĩuado.& arripio.Lucilus.Aut qui nũmos.tristis inuncat.Item ab un⁹ deriuat̃ ungo,siue unguo q̃si unũ ago ungendo enĩ cõplanatur caro atq; unit̃.Ab hoc fit unguẽtũ.siue ungentũ qđ nõ est(ut uulg⁹ existimat)tenax illa cõpositio,qua chirurgi utunt̃ ad uulnera curãda,sed cõmixtio diuersoꝶ odoꝶ addito oleo,aut balsamo,aut aliquo pingui ad ungenda corpora,deliciarũ,& luxuriæ cã inuẽta.Qui prim⁹ unguẽtũ inuenerit nõ cõstat.iliacis certe tpib⁹ non erat in usu.Primũ de eo legit̃,qđ castris Darii regis expugnatis inter reliquũ apparatũ Alexãder unguẽtoꝶ scriniũ cepit.Postea uoluptas eius inter laudatissima uitæ bona admissa est,cœperũtque ẽt defunctorũ corpora ungi.unguẽtoꝶ alia a locis in qbus fiũt,cognomĩa habẽt ut delia cũ a delo insula.una cycladũ.mẽdesiũ a mẽdeso Aegypti urbe.panathenaicũ ab athenis.Susinũ a Susis urbe persidis.Aliqñ ab odoris similitudĩe,ut pardalium,qđ pardalis odorẽ reddat.Tradũt enĩ ex oĩbus aĩalibus hãc solã eẽ odoratã,panthera a nr̃is dicit̃.ut ĩferius ostendem⁹.Nõnũq̃ ab iis,apud quos huiusmodi unguẽta in usu sunt,ut regale unguẽtũ,quo parthoꝶ reges utebant̃.Cõstat.myrobalano.costo.amomo.cinamomo.comaco.cardamomo.nardi spica.maro.myrrha.casia.stirace.ladano.opobalsamo.calamo.iunco syrio.oenãthe.malobatro.sericato.cypro.aspalatho,panace.croco.cypero.amaraco.colato melle,uino.Interdum a dignitate,& excellentia sua,ut megalium a magnitudĩe,græci enim μεγα magnum dicunt uñ megalensia,siue megalenses ludi dicti sunt,qui ĩ honorem magnæ matris deum fiebant.Liuius.M.Iunius brutus ædẽ magnæ mr̃is deũ in palatio dedicauit,& ludos ob eandẽ dedicationẽ factos megalẽsia appellauit.frequẽtissime a rebus ex quibus ipsoꝶ unguentoꝶ oleũ cõficitur,ut irinũ qđ oleũ eius ex iride fiat.Irim medici nostri tẽporis magno errore putãt narcissũ esse.Est aũt narcissus lilii genus,radice carnosa.atq; odora.flore purpureo.folia ĩ radice habẽs ad similitudinẽ folioꝶ harundinis,sed aliquãto crassiora.dictus ab adolescẽte eiusdẽ noĩs Cephisi amnis,& Liriopes nymphæ filio,qui in eũ mutatus ẽ florẽ.Nã cũ pulchritudine p̃staret,uenationi indulgens a multis nymphis amatus est.Inter cetæras uero Echo miro amore ĩ eũ exarsit,q̃s oẽs cũ supbe nimiũ cõtẽpsisset,tãdẽ illaꝶ p̃cibus factũ est,ut sua ipsi⁹ pulchritudĩe capert̃.Etenim cũ fessus aliqñ ad ꝓpinquũ fontẽ decubuisset,imaginẽ suã ĩ aqua cõspicatus,ac nymphã existimãs cũ potiri ea nõ posset nimio desyderio cõtabuit.Alii nõ a fabuloso adolescẽte sed a narce,hoc ẽ torpore Narcissum dictũ existimãt.quippe odor ei⁹ maiorẽ ĩmodũ ag-

grauat caput. Græci ναρκην torporē uocant. Hinc narcissites gēma eius coloris appellata ē. Iris autem longe alia herba est, radicem simili modo odoratam habens, & unguētis, ac medicinæ utilē. caulē hēt cubitalē. & rectū, radicē raphano similē, quæ sternutamenta mouet. floret diuersoꝝ coloꝝ spē, q̄si arcus cælestis. a quo nomē hēt. Natura ē feruēs, tractataq; ābusti mō pustulas facit. laudatissima in illyrio est. Irim poetæ, hoc est cælestē arcū deorū nunciā dicūt esse, & fere ad discordiā mitti, ut Mercuriū ad cōcordiā. Huius arcus cā est radius solis cauæ nubi ī missus, qui repulsa acie in solē refringit᷑. nubes enī formā arcus discoloris efficiūt. qa aliæ partes eaꝝ tumidiores sunt. aliæ submissiores, & quædā crassiores, quā ut solē trāsmittāt, aliæ imbecilliores, q̄ ut excludāt. hæc inæqualitas alterius lucē, umbrāq; cōmiscet, & exprimit illā mirabilē arcus uarietatē. est & alia causa arcus tenuis pluuia, solaribus radiis eā intrātibus, ut cū fistula aliquo mō rupta uidemus aquā per tenue foramē elidi, quæ sparsa cōtra solē oblique positū, arcus faciē repræsentat. qđ etiā accidere uidemus, cū fullo os aqua impleuit, & uestimenta tendiculis deducta leniter aspergit. apparet enī in illo aere asperso uarios edi colores, qui quasi fulgere in arcu solēt. Aristoteles noctu aliqn̄ uisum fuisse arcū affirmat, sed id nisi trigesima luna fieri posse. quia tūc plus solet uiriū a sole habere. Nunq̄ plures simul q̄ duo arcus sunt uisi. Itē nardinū, quod fit ex nardo nard⁹, siue nardum frutex est graui & crassa radice, sed breui ac nigra, fragiliq;, q̄uis pingui. aspero sapore. folio paruo, dēsoque. Cacumina in aristas spargūt. Ideo geminā dotē eius spicas, ac folia celebrant, unde unguentū ex eo factū nardinū, & foliatum dicit᷑. Apud gangen dānat᷑, quod uirus oleat, ideoq; ὀζότονοζειν. qđ olere est ozenitis dicitur. Adulterat᷑, & Pseudonardo herba, quæ ubiq; nascit᷑, crassiore, ac latiore folio, & colore languido in candidū uergente. Quod e spica fit, pretiosius putant unguentū esse. quod ex foliis fit, distinguit᷑ amplitudine foliorū. Nardū enim maioribus foliis Nardosphærū uocant, minoribus mesosphæꝝ. Principalis hic frutex est in unguentis. Laudat᷑ maxime nardū syriacū. mox gallicū. Tertio loco creticū, quod aliqui uocāt agrion. Alii phum folio olusatri, caule Cubitali geniculato. in purpura albicante. radice obliqua. uillosaq; imitante auium pedes. Baccarem quoq; nardū rusticū uocāt, de qua alibi diximus. Hæc omnia herbæ sūt, præter indicū nardū. cum gallico nardo semper nascitur herba, quæ a grauitate odoris Hirculus uocatur. Quidam & assarum siluestre Nardū appellauere. est autē hederæ foliis rotūdioribus tantum. molliori busq; flore purpureo. radice gallici nardi similē. acinosum. saporis callidi, ac uinosi, montibus in umbrosis locis bis āno florens. Itē Rhodinū unguētū, quod rosaceo hoc ē rosarū oleo fiat græci ροδινον roseū dicunt. Crocinū. quod oleū eius ex croco. Oenanthinū, qđ ex flore labruscæ. Oenāthe enim uitis labruscæ uua est, quæ cū flore colligitur, cum optime olet, siccatur in umbra substrato linteo. Atq; in cados conditur. dicta quasi οινουανθοσ, hoc est uini flos. Amaricinum siue sansucinū, quod ex amaraco, siue sansuco, herba ē notissima, quā uulgo persam uocāt. Hinc factū ē ꝓuerbiū. Nihil cū amaricino sui, quod illi simile est, nihil cum fidib⁹ asello. Amaracus puer regius fuit unguētarius. qui casu lapsus dum ferret unguēta, fregit alabastrū. deinde cū nimio dolore cōtabuisset, uersus est in sansucū, quæ ex eius noīe Amaracus cœpta est appellari. Virgilius. Vbi mollis Amaracus illum floribus. & dulci aspirās complectitur umbra. Seritur & semine, & ramo. odoris ē iucundissimi, & semen habet copiosissimū, oleū ei⁹ ad excalefaciēdos, ac molliendos neruos mirifice prodest. Melinum, quod e struteo. Cotoneum enim per excellentiā μηλον, hoc ē melū uocam⁹, a quo fit melinū. cotonea græci cydonia uocant e cydone insigni cretæ opido aduecta. Plura eoꝝ genera sunt. alia chrysomela dicunt᷑ incisuris distincta. colore aureo, a nobis mala aurea interpretantur. alia appellant᷑ nostratia, quæ candidiora sunt. minora ex eodē genere strutea odoratius fragrāt. seroq; proueniunt. Præcocia mustea noīantur. Struteis cotonea insita suū genus efficiūt, qđ dicitur meluianum, & hoc solum manditur crudū. Sunt præterea siluestria parua e struteis odoratissima, quæ in sæpibus nascūtur, ex quibus oleum fit, seruaturq; ī cubiculis salutatoriis, odoris gratia. Cyprinum, qđ ex Cypro arbore, hoc est ex eius arboris flore. Cyprus est arbor oliuæ similis folio, semine coriandri. flore candido. & mirum immodum odorato. Coquitur hoc ī oleo, premiturq; postea, quod cyprinum uocatur. Hanc arborem in italia Ligustrum nominant. Nascit᷑ multis in locis sed in Cypro insula odoris suauitate præstat, & iō cyprus appellata est. Cyprus insula est in carpathio mari ab ortu occasuq; siliciæ ac syriæ obiecta quondā nouē regnorū sedes. Antea acanātida uocatā tradunt, & cerastin & aspeliā, & amatusam & macharā, e cui⁹ aduerso, Eleusa insula est. Vrbes in ea præclaræ, paphos. & palepaphos. & salamina. Cōtra quā est insula salamie. A cypro cyprius deducit᷑, hoc ē ex insula Cypro, unde tres paruæ insulæ huic propinquæ & steriles cypriæ nominantur. Et cypricus possessiuum. Cyprium sabini bonum dicunt, unde cyprius uicus romæ appellatus est, quo Sabini ciues additi consederant. sic enim a bono omine uocitandum censuere. A cypro etiā cypria dicta ē Venus, quod eo primū loco templum ei conditum sit. cyprio boui merendam uice prouerbii ueteres dicebant, turpem cœnam ac ui

lem ſignificare uolentes.quoniem in cypro inſula boues humano ſtercore paſcebantur.Itē a cypro cyprianus proprium uiri nomem deriuatᷣ.Magnus eſt Seruii error, q uerſum illū maronis exponēs, Alba liguſtra cadūt.uacinia nigra leguntᷣ,liguſtrū inqt liliū ē albū.uacinium uero flos nigri coloris,q græce hyacinthus dicitᷣ.Nos quid liguſtrū ſit oſtēdimus.ex cuius ligno teſſeræ fiūt aptiſſimæ.Vaciniū ſimili mō arbor eſt,quæ in italia aucupio℞ gr͞a ſeritur,nec niſi in aquoſis locis,ꝓuenit,in gallia uero,ꝓuide ſeritur,qđ ex flore eius tinguntᷣ ſericorum ueſtes.Taceo qđ hyacinthū ſcribit nigrū eſſe,quo nihil pōt dici abſurdius,cū ipſe,quē īterpretatur,Virgilius ſcribit & ſuaue rubēs hyacinthus.Eſt aūt hyacinthus ruber flos ex herba eiuſdē nois naſcēs,a cuius ſimilitudine rubræ ueſtes hyacinthinæ noīantur,hoc eſt hyacintho flore ſimiles.Home.ουλας ηκε ζιχας υακινθινῳ ανθει ομοιας.Perſius.Hic aliqs cui circa humeros hyacinthina læna eſt.Vn̄ inter gēmas,quæ berili dicuntᷣ hyacinthi zontes uocantᷣ,qui ruborē quodā ſuffuſi ſunt,& hyacinthus per ſe gēma eſt Amethiſto ſimilis,& hoc ſolo diſtās,qđ ille emicans.in amethiſto uiolaceus fulgor,dilutus eſt in hyacintho,& ita oculos īplet,ut non ſatiet,citius q̃ floris ſui color euaneſcēs.Hyacinthinus color hyſginus ēt dicitᷣ a genere herbæ,quæ hyſge uocatᷣ.hic uero ſupradicto ſimilis eſt.Cōſtat aūt Hyacinthū,qui in gallia plurimus ꝓuenit,Hyſginū tingere,radicēq; habet bulbaceā,quā mangones iccirco habēt in ꝓtio,qđ pubertatē arcet,nec ſinit pilos erūpere,florē uero(ut dixim⁹)coccinū ita diſcurrētib⁹ qbuſdā uenis,ut græcarū litterarū figurā exhibeāt,de quo duplex extat fabella.Nā & hyacinthū puerū dilectum ab apolline,quē diſco imprudēs interfecit,in hūc florē mutatū tradūt.unde ī eo primæ duæ litteræ inſcriptæ cernūtur αι quæ uox lugubris,hoc eſt dolentis interiectio eſt,ꝓpter qđ Apollo apud Ouidiū dicit.Floſq; nou⁹ ſcripto gemit⁹ imitabere noſtros.Et alibi,ipſe ſuos gemitus floribus inſcribit.Et ai flos habet inſcriptū.Funeſtaq; littera dicta eſt.Et Aiacem in eundem florē cōuerſum affirmāt.dū impatientia prælati ſibi Vlyſſis,ſeipſum interemit.cuius nomen ſimiliter in principio ai litteras habet.Ouidius.Littera cōis medijs pueroq; uiroq; inſcripta eſt foliis,hæc nois illa querelæ.Et Virg.de his floribus loquēs multitudinis nūero uſus ē.Dic quibus in terris inſcripti noīa regū,Naſcuntᷣ flores,& phyllida ſol⁹ habeto.Regum dixit hyacinthi & Aiacis.nō quod ipſi fuerint reges,ſed quia regū filii fuerūt.quēadmodū alibi.magnū Reginæ ſedenim miſeratus amorē.de Ariadne dixit,quæ paſiphaes reginæ filia fuit.Ob hāc cauſam quidā diligētiores primā huius nois ſyllabā,& ſine aſpiratōe & nō per ypſilō,ſed per iota ſcribendā eſſe cenſuere,q̃q̃ ut aliter ſcriberetᷣ uſus obtinuit.Item Telinū,qđ fit ex oleo fœnogræci,qđ alio nomie Siciliā uocāt,alio Buceros.Ply.Quædā cū uirēt,nō olēt,ꝓpter humorē nimiū,ut buceros.qđ ē fœnogræcū,alii Aegoceras,ꝙ ſemen eius corniculis ſimile ſit,alii Carphos.Nā id græci nominăt τηλιν.Cōſtat oleo recenti.cypro.calamo.meliloto.fœnogræco.melle.mello.maro.amaraco.hoc Menādri poetæ ætate celeberrimū fuit.Balaninū qđ ex glande Myrobalani.βαλανον enim græci glandē dicunt.Vn̄ Myrobalanū dixerunt quaſi unguentariam glandē.Solis enim unguentis naſcitᷣ,quæ græci μυρα appellant.unde Myropolas noīant unguētorū uenditores,quos noſtri unguentarios uocitant.A quibus Myropolia officinæ eorū nominantur.Plautus.Quē ſum defeſſus quærere per medicinas.Tōſtrinas.in Gymnaſio.atq; in foro.per myropolia.myron etiam proprium nomen.Sic enim uocatus eſt elegans ſtatuarius.Item myronides ſimiliter proprium nomē.Et myriſtica nux dicitur unguētaria,quam uulgo muſcatam uocant.Myrobalanum.arbor eſt heliotropii foliis.fructus.glādis ſimilis,ad magnitudinem nucis Auelanæ.Vnguētarii tantum cortices premunt.Medici etiā nucleos tundunt.De myrobalano locutus eſt Martialis,cum inqt.Quod nec Virgilius nec carmine dicit Homerus hoc ex unguēto cōſtat,& ex balano.huiuſmodi unguentū ꝓpter gloriā appellatū eſt megaliū,fit ex oleo Balanino.balſamo.calamo.iunco.Xylobalſamo.caſia.Reſina.Ventilatᷣ in coquendo,donec deſinat olere.refrigeratū odorē ſuū recipit.De balſamo multa mētiti ſunt ueteres.Arbuſcula eſt uni terrarū Iudææ quondā conceſſa,& in duob⁹ tantū hortis,utroq; regio.Oſtenderunt hāc primū urbi imperatores Veſpaſiani,quorū tēporibus ſimul cū ea℞ gente ſeruire Romanis,& pendere tributa cœpit.Viti ſimilior eſt quā myrto.ſeritᷣ malleolis.ut uitis & colles īplet uinea℞ modo,ſuſtinens ſeſe ſine adminiculis,ītra tertium annum eſt fructifera.Proceritas intra bina cubita ſubſiſtit.Tria huius arboris genera.Tenui & capillacea coma Anthericeū uocatᷣ.Anthericeſ enim græce ariſte dicuntur.Alterū ſcabro aſpectu incuruum.fruticoſum.odoratius.Cirthacum nominant.κυρτον enim incuruum ſignificat τραχυ ſcabrū.Tertiū.eumeces.quod leui cortice cæteris ſit procerius,græce ευμηκης procerus dicitur,inciditur cortex uitro,lapide,oſſeis ue cultellis.Ferro lædi uitalia odit ſtatim moriens.Libratur manus artifici temperamento,ne quid ultra corticem uiolet.Succus e plaga manat,quem opobalſamum uocitant,quod omnibus odoribus in unguētis præfertᷣ.Iuuena.Hirſuto ſpirant opobalſama collo,tenui autē gutta fluit.uix conchā toto die æſtiuo īplens.Adulteratur multis modis,raroq; ad nos ſincerum affertur.ſarmētū quoq; eius in ꝓtio

est.Xylobalsamũ uocatᷣ,& coquitᷣ in unguẽtis.pro succo id substituere officinæ.corticis ẽt ad medicamẽta pretiũ est,precipua grãtia lachrymæ,secũda semini.Tertia cortici.Summa opobalsami probatio est,ut lac coagulet,& in ueste maculas nõ faciat.Narcissinũ qđ ex flore narcissi fieri solebat,sed statim oblitteratũ fuit.Metopiũ qđ fit ex ãmoniaco.Metopiõ qppe arboré uocãt,quæ in Aethyopiæ subiecta africa nascitᷣ.stillãs in harenis suis lachrymam ueluti resinã,q̃ & ab Ammonis tẽplo,quod iuxta est ãmoniacũ dicitᷣ.genera eiꝰ duo sunt.Trastõ masculi thuris similitudine,qđ maxime ꝓbatur & alterũ pingue ac resinosum qđ pyrama appellant,sunt qui oleũ quoq; Amygdalinũ metopiũ uocẽt qđ in eo cõficiendo ægyptii Galbanum & ammoniacũ addere excogitauerũt.Ex baccaris quoq; radice unguẽtũ fieri solitũ Aristophanes Comicus poeta testatur,baccaricũ id dr.Baccar herba est radicis odoratæ ad Cinamomi similitudinẽ gracili solo nec humido,ꝓuenit hederæ pene foliis rotundioribꝰ,mollioribusq; quidã Nardũ rusticum appellant.Alii Asaron.quod in coronas nõ addatᷣ σαρουν enĩ ornare significat,sed hoc falsum est,ut alibi dicemꝰ.Vnguẽta exotica dicuntᷣ externa & aduẽtitia.quæ a græcis ἐξωτερικα nominantᷣ Plautus.Non oẽs possunt olere unguenta exotica.rege Antiocho deuicto urbis anno quingẽtesimo sexagesimoquinto.P.Liciniũ crassum,& Iuliũ Cæsarẽ cẽsores edixisse cõstat.ne quis unguenta exotica uenderet,L.Plociũ proscriptũ a triumuiris in Salernitana latebra unguẽti odore proditũ tradunt.Diuus Vespasianus adolescentem fragrantem unguento,cũ sibi pro impetrata præfectura gratias ageret,nutu aspernatus uoce etiam grauissima increpuit.Maluissem alliũ oluisses.litterasq; reuocauit.uilissimũ genus unguẽti,quo passim uulgo utebantur a limo(ut quidã putant)epilima dicebatᷣ.Malobratũ uero unguẽti genus erat ex Syria.Horatius,coronatus nitentes Malobatro Syrio capillos,Schoenũ pessimum unguenti genus uocabant,unde meretrices propter eius unguenti usum schoeniculæ sunt appellatæ.Schoenos etiã græca uoce funis est.a quo Schoenobates,qui ꝑ funes discurrit ludẽdo,quasi funiambulo.Itẽ.Schœnos urbs fuit Boetiæ sic dicta,ut Aristarcho placet a Schoeno patre Athlantis.Vnguẽtis omniũ ꝓuinciarũ accõmodatissima est ægyptꝰ.ab ea ꝓpter rosarũ,ac Cytrorũ,& myrti multitudinẽ proxima campania est.Vnguẽta omnia aut succo constant,& hæc stagmata uocantur,quasi distillationes,quippe ςαγων stillã significat aut corpore,& hæc appellantur hedysmata,græci enim ηδυσμα condimentum dicunt.his addi interdum ad gratiam corporis augendam color solebat in quo cinnabari tantũ & ancusa utebãtur.Cinnabaris sanguis est draconis elephantorum morientium pondere elisi.dũ simul pugnant utriusq; animalis cruore permixto,nec ẽ aliꝰ color qui magis proprie sanguinem reddat humanum.antidotis præterea medicamentisq; miscetur.Ancusa uero herba ẽ cuius duo genera sunt.Alterum habet folia pene lactucæ similia.sed acuta,aspera subnigra.spinosa.Radix eius ad digiti crassitudinẽ coloris sanguinei inficit æstate maxime digitos,folia habet supra terram in gyrrum sparsa.Altera est quam pleriq; Alcibiadiõ uocant quod uti ea ad formã conciliandam solitus sit Alcibiades maioribus foliis,& asperioribus radice ruffa.oblõga.nascens præcipue aridis,atq; harenosis locis.Addunt quidam & tertiũ genus simile supradictis,nisi colorem haberet purpureum,quo sentinates mei in pueritia utuntur ad oua tingenda,qbus ludere uerno tempore mos patrius est.Veteres ceram ea tingere solebant ad reddendas similitudines & tabularũ picturam.Vnguẽtorũ feces qbus etiã in pastillos redactis odoris grã uti solebant.Magmata appellãtur hoc est massæ quædam & pastilli ἀπὸ του ματτειν qđ est terere & cõmiscere.At qui ea quæ siccis odoribꝰ cõstãt,ut sunt ii pulueres,quos uulgo nunc Cyprios uocãt,& aliæ huiuscemodi cõpositiões,quæ ex siccis odoribus fiunt sine oleo,aut alio liquore,utputa ex ladano.cinamomo.casia.thure.costo.myrrha.styrace.calamo.iũco.syrio.Xylobalsamo,aliisq; similibus,non unguẽta,sed diapasmata dicuntur ἀπὸ του διαπασσω quod ẽ inspergo,ut dici diapasma imspergimẽ possit.Spargunt enim huiusmodi odores,cũ unguentis linantᷣ corpora uel ꝑfundantᷣ.Martia.Quid quod olet grauius mixtũ diapasmate uirus.Sic ẽt uocari possunt pastilli ex diuersis odoribꝰ facti quos adolere cõsueuimus.Itẽ ii quos in paruas pilas redactos manibus gestare solemus præsertim pestilẽtiæ tpe.Quæ uero nũc unguenta uulgo a latinæ linguæ ignaris appellantᷣ,a doctis græco uocabulo dicuntᷣ emplastra,quæ autem emplastra uulgo nominantur,cataplasmata,siue malagmata uocitantur,a peritis.Constant sane cataplasmata ex floribꝰ fere eorũq; surculis,& axũgia.emplastra pastilliq; magis e qbusdam metallicis.Itẽ malagmata cõtusa abunde mollescũt,nã sup integrã cutẽ iniiciuntur,unᷣ ἀπὸ του μαλασσειν dicta sunt,quod est subigere,& mollire,laboriose uero cõteruntᷣ ea,ex qbus emplastra,pastilliq; fiũt ne lædãt uulnera cũ imposita sunt.inter emplastrũ aũt,& pastillũ hoc interest,quod emplastrũ,utiq; liquati aliquid accipit,in pastillo tantũ arida medicamenta aliquo humore iunguntᷣ.Emplastrũ ĩponitᷣ,pastillus illinitᷣ,aut alicui molliori miscetᷣ.A pane dictus est pastillus,quod parui panis formã habeat,cum sit rotundus,& planus ad rotæ similitudinẽ.ꝑꝑ quod.a græcis trochiscus appellatᷣ,quod dici latine rotula põt.Pastillus etiam

libi genus dicitur rotundi ceratũ nec emplastrũ est proprie nec pastillus, sed plerunq; ex pastillis fit, cõstat ex rebus ſicciorib⁹, & igni appoſitũ molleſcit. Poſtea applicatũ corpori dureſcit, ac pertinacius hæret dictũ a cera, quæ fere oĩbus ceratis adhiberi ſolet, quidã hoc non ceratũ ſed cerotũ appellant a græco, quod ẽ κηρῶτον. Cæterũ quæ uulgo haud quidem ĩeptæ pilulæ dicunť, qđ ſint ueluti exiguæ pilæ, a doctis tam græcis, q̃ latinis catapocia nominantur ἀπὸ τοῦ καταπίνειν quod eſt deuorare, qm̃ neq; eſtur, neq; lingitur id genus, ſed deuorať. Recte tamen & pilulæ dici poſſunt. Siquidem Ply. rotundũ illud, qđ in robore naſciť pilulã uocat, & ex bulbis fieri pilulas tradit. quæ ad cõuulſa cum Silphio danť. Lingere ꝓprie dicimur cum aliquid ĩ ore tenentes paulatim diſtilando ſorbem⁹, & quæ in hunc uſum fiũt dicunť Eclygmata. Ply. E ſemine lini fiunt eclygmata & actus ipſe ligendi diciť lictus. Idem. Multi tuſſim ueterẽ lictu ſalis diſcuſſere, qđ uero per inferiorẽ partẽ purgãdi gratia in uentrem immittitur. Clyſter uocatur ἀπὸ τοῦ κλύζειν, quod abluere eſt. Plyni. Cucurbita infuſa clyſteribus inteſtinorum omnium uitiis medetur. Quod autem in orificio durum poniť ad excrementum prouocandum, & uulgo ſuppoſitoriũ diciť, docti honeſtiori uocabulo a glandis ſimilitudine Balanum dixere. Idem, cœpas ſubditas pro balanis ſcribit Aſchlepiades hæmorroidas tollere. Item ab ungo unctio diciť, & unctura notæ ſignificatiõis, & unguen quod ſignificat omnem ſuccum, ex quo aliquid ungi, põt. Vir. Ideaſq; pices & pĩgues unguina ceras. Ply. Epiphoras bubulo ſeuo cũ oleo cocto illinũt, ceruini cornus cinis ſcabricies eodẽ unguine ſanat. Item axũgia ab axe plauſtrorũ ungendo appellata eſt quãuis greci quoq; hoc uocabulo uſi fuerint. Eſt autẽ axungia adeps ſuillus inueteratus, aut cum ſale, aut ſincerus, qui quanto uetuſtior, tanto utilior eſt & multas uires habere creditur quoniam id animal herbarum radicibus ueſcitur. Apud antiquos religioſus etiam habebatur, ſiquidem nouæ nuptæ domum intrantes ſolẽne habebãt illo poſtes attingere. unde uxores quaſi ũxores dictæ ſunt, quẽadmodũ inferius latius diſſeremus. Vnguis quoq; ut nonnulli putant ab ungo deducitur, quod politus, ac trãſlucidus ſit & quaſi unctus, unde marmorarii planiciem operis ungue experiuntur, & cũ non ſentiũt iũcturas, perfectum id eſſe intelligunt, quapropter ad unguem capimus pro perfecte. Horatius. Ad unguem factus homo, hoc eſt omni ex parte pfectus. Alii unguem ab uno & ago deriuatũ exiſtimant, ꝙ in iis nerui in unum agantur. ſunt enim ungues clauſulæ neruorum ſummæ. Alii a græco deduci, unguis eniſn a græcis ὄνυξ uocatur. Ab ungue fit ungula diminutiuum. & unguicula, ſed hoc inter ſe differunt, quod unguis eſt eorum animalium, quæ digitos habent ſeparatos, penituſq; diſtinctos, ut ſunt homines. ſimiæ. aues. Plynius. Vngues ſimiæ imbricati ſunt, hominibus lati. rapacibus unci. cæteris recti, ut canibus præter eũ, qui a crure pleriſq; dependet. Itẽ de aquila. Vngues quoq; huic generi inuertunť. Vngula uero de iis diciť, quæ digitis carent. Iem de Structiocamelo, qui ex genere uolucrum ẽ. Vngulæ huic ſunt ceruinis ſimiles, quib⁹ dimicãt biſulcæ cõprehẽdẽdis lapidibus utiles, quos in fuga cõtra ſequẽtes ingerunt pedibus. Idẽ in quadrupedibus ſolidas habent ungulas, quæ nõ ſunt cornigera. Igitur ꝓ his telũ ungula eſt illis. Idẽ. Sues in illyrico quibuſdã locis ſolidas habent ungulas. Idẽ uno in loco utrunq; poſuit, & hanc differentiam apertiſſime demonſtrauit, ſic inquiens. Oĩa digitos habent, quæ pedes, excepto elephanto. huic enim informes numero quidẽ quinque, ſed ĩ diuiſi, ac leuiter diſcreti unguliſq; nõ unguib⁹ ſimiles, idem uno uerſu fecit Ouidi⁹, dum Io deſcribit e bouis effigie in primam formã redeuntẽ. Vngula, quæ in q nos delapſa abſumiť ungues. Vnguicula autem de iis tãtum dicitur, quæ ungues habent, unde. A teneris unguiculis dicimus pro eo quod eſt ab infantia, ab ineunte ætate. a pueris. a pueritia. a tenera ætate. ab incunabulis. hæc quippe omnia pene idem ſignificant. Ab ungula Cato ungularios uocauit ungues mágnos, ac ſcabros. quaſi ungulis ſimiliores, q̃ unguibus. Vngulũ oſcorũ lingua ſignificat anulũ, qdã tñ iõ appellatũ ungulũ putant qđ ſicut in digito unguis carne, ita in illo gemma uel ſignũ aliqđ auro claudiť. Vnguis etiam morbus eſt oculorum, quẽ græci pterygiũ uocant. cum mẽbranula neruoſa oriť ſub angulo oculi, & ad pupillã quoq; ꝑuenit, eiq; ſæpenumero officit, aliqñ a nariũ, nõnunq̃ a tꝑorũ parte. Vnus uero ipm̃ a græco deduciť, q̇ppe græci ενα nnũ dicũt. OPVS. Aedificiũ. Opus & opa differũt. Opera eni actio eſt. & diurnũ officiũ. Ci. Nõ male præcipiunt qui ſeruis uti iubẽt ut mercenariis iuſta præbẽda, opam exigendam, hoc eſt laborẽ & operationẽ corpis. Itẽ operæ ipſæ pſonæ laborãtes uocanť. Modeſtin⁹. Operarum noĩe ipſas pſonas, quæ aliquid faciũt ſignificam⁹. Opus uero ẽ finis fructuſq; operæ uñ opera auctorũ dicunť, & opera tã publica q̃ priuata hoc ẽ ædificia. Aliquãdo tñ opus pro opera capi uideť. Vir. Mollibus e ſtratis opera ad ſabrilia ſurgit, quaſi ad opas. Vbi notãdũ ẽ, quod quotiẽs nõ ad laborẽ corporis, ſed ad laborem animi, & ad artem induſtriãq; reſpicimus, magis opus q̃ operã dicimus, ut in opere ruſtico. in opere fabrili. in opere faciũdo. Opus ẽt aliqñ pro neceſſe ſiue neceſſario capiť, ut op⁹ eſt feſſum qeſcere. i. neceſſe ẽ, & nihil mihi op⁹ eſt, hoc ẽ nihil mihi eſt neceſſarium, & ægrotanti opus eſt medico. i. neceſſarius eſt medicus ægrotanti.

quod etiã

Quod etiam per accusatiuum dicit̃. Apuleius. cui eam rem factã opus fuerat. Ab hoc fit oportet, qd' similiter significat necesse est. Paulus. Oportere uerbũ, nõ ad facultatẽ iudicis ptinet, q̃ pót, uel pluris, uel minoris cõdẽnare, sed ad ueritatẽ referr̃. In hoc uerbo notãdũ est, q̃ oportet legere libros, oportet habere quos sequamur in eũdem sensum eleganter dicit̃. In p̃terito aũt secus. nã & fecisse hoc oportuit legit̃. & factũ hoc oportuit sine uerbo aliquo. Cice. Tamen id factũ non oportuit. Idem. Apollinis signũ ablatũ certe nõ oportuit. Idẽ. Totã rem illi integrã seruatã oportuit. Nõ dissimilis huic oratio fit per uerbũ uolo. Idẽ. Liberis cõsultũ uolum⁹ etiã si posthumi futuri sint. Idẽ. Percurrã tñ breui, ut nõ minus hominẽ ipsum, q̃ ius cõe defensum uelitis. Opportunus uero qd' p duplex. pp. scribit̃, nõ ab ope deducit̃, sed ab ob p̃positiõe & portus, qd' nauigãtibus maxime utiles, optatiq; portus sint. Opportunũ qppe eẽ, siue opportune accidere dicimus, qd' pro desyderio nr̃o accidit. a quo fit opportunitas. qd' cõmoditatẽ significat, quẽadmodũ e diuerso ĩportunũ esse. & importune fieri dicimus, quæ sunt fiunt ue, p̃ter rationẽ loci, seu tpis, seu psonarũ. Vir. De auibus, quæ cũ nocte tñ uolare soleãt, die apparent. importunæq; uolucres signa dabãt. Propterea importunũ hoĩem dicimus, pcacem, atq; molestum, a quo importunitas dicta. Ponit̃ etiã aliqñ ĩportunũ pro inqeto, & q̃si portu carente. Idem. Bellum importunũ ciues cũ gẽte deorum. Ab ope opificẽ quoq; dici quidã opinantur, nos ab opa potius deductũ existimamus. Opifex enim artifex est, atq; opator, & (ut ita dicam) laborator nõ modo rerũ, sed etiã uerborũ. Cice. Aduena qdã ignobilis uerborũ opifex ĩsinuasse in antiqua philosophia uidet̃. Vnde etiã coqnarii, & blãdarũ artiũ sectatores opifices appellant̃. Cice. Oẽs aũt opifices in turpi sunt exercitio. Hinc deũ opificẽ, hoc est opatorem oĩum rerũ dicimus. Ouidius. Ille opifex rerũ, cuius opus dicit̃ opificiũ. Opifex etiã crabronis genus est, de quo inferius dicemus. Ops quoq;, quæ terra est, ab ope dicit̃, de qua atq; eius deriuatiuis, inferius disseremus. ab opa fit etiã opula diminutiuũ. Apuleius. Opulas etiam in eã contuli, quas adhuc uegetus saccariã faciẽs merebã. Item opor uerbũ, qd' est in ope aliquo faciundo laboro. a quo opator, & coopator. & opatio. ac coopatio deducũtur. & oparius pro operadum psonam significat. qui græce ἐργαστης, hoc est ergastes uocatur. unde latini ergastulũ uocant locũ in quo lapides, aut metalla fodiũtur. Iuue. Nempe in lucanos, & tusca ergastula mittas. Quoniã uero ad hæc opera dãnati mitti solebãt, qui cathenati foderẽt, factũ est, ut ergastula modo pro ipsis damnatis, serui siue fodiẽtibus, modo pro carcere usurpemus. Varro. Misitq; mox eo nũcium, qui tota ergastula donaret libertate. Põponius. quiue domi erant uincti, que in ergastulo custodiebantur. Ergastuli uero masculino genere, custodes carceris, eosq;, qui dãnati fodiũt, uocamus. Cice. Sed nos miramur ergastulorũ, non eadẽ emolumẽta esse, quæ imperatorũ. Ply. Coli rura ergastulis pessimũ est, ut quicqd agitur a desperãtibus. Hæc autem oĩa a græca uoce deducũtur ἐργον, quæ opus significat. a quo ἐργαζομαι operor. ἐργασια opatio. ἐργαλεια ferramẽta. ἐργαστηριον officina. ἐργασιμος fabricabilis. ἐργαστηριαρχης tabernari⁹ opifex. ἐργαστικος operarius. Item energia, quæ dici latine efficacia pót. & energiticus efficax. est etiam energia figura, qua res gestæ non tam narrari, q̃ sub oculis subiici uidentur dicimus. Itẽ aliquãdo oparium, qd' ĩdustria, atq; ope fit. Ply. Quæ ĩter uina oparia numerãtur. Aliquando tñ opari pro sacrificare ponitur, & operatio pro sacrificio. Vir. Sacra refer Cereri, lætis opatus in herbis. Plau. Vt istæc opatio crimen expiet. Item opam dare, opam impẽdere, operã nauare dicimus ad aliquam rem agẽdam incũbere, & studiũ laborẽq; impẽdere. Cice. Da operam, ut ualeas. idest cura. enitere. elabora. ut ualeas. Idem. Iam mihi uideor nauasse operã, qd' huc uenerim. hinc dedita opera dicimus de industria, quasi cura adhibita, & labore impẽso, & qm̃ nihil, uel gratius, uel dignius est, q̃ ut pro labore pretiũ, hoc est merces debita persoluatur, factum est, ut operæpretiũ pro fructuoso usurpet̃. & ad rem ptinẽte, uel q̃a decens, uel quia utile uel quia gloriosum, uel q̃a iocũdum. Liuius. Facturus ne sim opæpretiũ, si a primordio urbis res Po. Ro. perscripserim. Cice. Opæpretiũ erat, ludẽtes intueri. Ply. Id uero audire pretiũ operefuit. Iuue. Est opæpretium penitus cognoscere toto, Quid faciãt, agitẽtq; die. PRAECVNCTIS. Añ cũcta. hoc est ante oĩa simul collata, ut sit sensus plus laudis mereri unũ Amphitheatrum, q̃ cætera totius orbis opera si simul cõferantur. Nam quid cũcta significet, superius ostẽdimus. PRAE. ante. Aliquãdo enim hæc p̃positio significat, ppter. Teren. Præ amore hunc exclusisti foras. Apuleius. præ luxuria cuncta, pfuderat. Aliqñ ad cõparationẽ præ illis nugæ omnia erãt, hoc est ad cõparationẽ illorum. Terẽ. Præ huius rabies, quæ dabit, hoc est ad cõparationẽ eorũ, quæ huius rabies dabit. Nõnunq̃ añ, ut hoc loco. & apud Terẽ. i præsequar. Interdum in cõpositione super, ut p̃ses. p̃sidiũ. p̃fectus. interdũ ualde, ut p̃maturus. p̃ualidus. Aliqñ tamen p̃maturũ dicitur, non q̃ ualde maturũ est, sed q̃ maturuit ante tẽpus. Lucanus. ad p̃maturas segetum ieiuna rapinas. Iuue. Non p̃maturi cineres. A præ deriuatũ est præter, quomodo a sub subter, quæ aliquãdo p̃positio excipiẽdi uim habet, & semp regit accusatiuũ, ut nullum amas p̃ter me, hoc est me excepto. Aliquãdo significat ultra. Quint. Multa erãt, p̃ter hæc,

quæ obiici merito potuiſſent. Ab hoc fit præterea aduerbium, qđ ſignificat ultra ea quæ dicta ſunt. Virg. Si duo p̃terea tales idea tuliſſet Terra uiros, & p̃terq̃ quod ſemp reqrit p̃cedẽtẽ caſum, quia idem uerbũ ſubintelligit̃, ut nemo id dixit, p̃terq̃ Cicero. Nullius id intereſt, p̃terq̃ patris. Nulli id placuit, p̃terq̃ Cæſari. neminẽ p̃terq̃ cõſulem timeo. a nemine, p̃terq̃ a p̃ceptore meo id audiui. o uos oẽs, p̃terq̃ Cicero. & p̃terq̃ꝙ, quã unã dictionẽ eẽ nõnulli exiſtimãt. ſignificatq; niſi quod. Ply. Oĩa nobis ex uoto ſucceſſerũt. præterq̃quod in itinere defunctã matrem audiuimus. Item præterpropter, quæ ſimiliter una dictio eſt, ſignificatq; præterq̃ propter hoc eſt, ꝓpter aliam cauſam q̃ ꝓpter eam de qua loq̃mur, ut præterpropter uitã uiuitur, hoc eſt ꝓpter aliam cauſam uiuit̃, q̃ ut uiuat̃, utputa ꝓpter laudem. ꝓpter uirtutem. ꝓpter gloriã. Ennius. Ocio qui neſcit uti, plus negocii habet, q̃ cum eſt negociũ in negocio. Nam cui q̇d agat inſtitutum eſt, nullo negocio id agit. ſtudet ibi. mentẽq;, animũq; delectat ſuum. Ocioſo initio animus neſcit quid uelit. Hoc Idẽ eſt enim, neq; domi nunc nos, nec militiæ ſumus. Imus huc, hinc illuc, cum illuc uentum eſt, ire illinc libet. incerte errat animus, præterpropter uitã uiuit̃.

AD DOMITIANVM EPIGRAMMA SECVNDVM,

h

IC VBI SYDEREVS. Laudat Domitianum, qđ ex una Neronis domo plura ædificia publica in ſolatium populi conſtruxerat. INVIDIOSA ATRIA. Odioſa. q̇a totam urbẽ occupare Neroniana domus uidebat̃, & ad eam ædificãdam, ut ſpatia quædam circa eam haberet, urbẽ Nero incenderat, quinetiam horreaquædam ꝓpinqua, quod ſaxeo muro cõſtructa erant bellicis machinis apte fuerat demolitꝰ, & incẽdium ipſe e turre mecœnatiana, ꝓſpectans, ac flammæ pulchritudine lætus, Haloſin ilii ſcænico habitu decãtauerat. Inuidere ꝓprie eſt ex alicuius rebus ſecũdis dolore affici, tractũ a nimis uidendo. quod nimis intuemur fortuam illius, de cuius fœlicitate ſumꝰ ſolliciti. quapropter minus fortaſſe uſitare, ſed præclare Accius accuſatiuo cõiunxit. Quis nam florẽ liberum inuidit meũ. ut enim uidere, ſic inuidere, florem rectius q̃ flori dicitur. Nos cõſuetudine (ut Cicero inquit), ꝓhibemur. Poeta ius ſuũ tenuit, & dicit audacius. Ab hoc fit paſſiuum inuideor, a quo inuiſus, hoc eſt odio habitus. Cice. Diis hominibuſq; inuiſus. Item inuidia, & inuidentia. quæ inter ſe differũt, ut ebrietas, & ebrioſitas. Quippe inuidia eſt, cũ inuidetur, hoc eſt actus ipſe inuidendi. Inuidentia uero eſt ægritudo animi, quæ ꝓpter res ſecũdas alterius ſuſcipitur, quæ nullã iacturã afferant inuidenti. Nã ſi quis doleret eius rebus, a quo ipſe lederetur, non recte diceretur inuidia. Item inuidus, & inuidioſus, quæ eo mõ inter ſe differũt, quo ebrius, & ebrioſus. inuidus enim dicitur, qui actu alicui inuidet. inuidioſus, qui morbo inuidẽtiæ laborat. Ouidius. Tempus edax rerũ, tuq; inuidioſa uetuſtas, Oĩa deſtruitis. interdum tamen inuidioſus paſſiue capit̃ pro eo, cui habetur inuidia. idem. Pactolonq; petit q̃q̃ non aureus illo tempore, nec caris erat inuidioſus harenis. Eſt etiam quãdo inuidia pro odio capit̃. Quint. Ne ei tot ſcelerũ cõmemoratione concitarem inuidiam. Teren. Ita ut ſine inuidia laudem inuenias, & amicos pares. Liuius. Nactus ſuperbũ ingeniũ, immodicãq; linguã, quam irritando agitãdoq; in eas cõpelleret uoces, quæ ei inuidiæ eſſent, hoc eſt odiũ cõcitarent. Hinc inuidioſum pro inuiſo, atq; odioſo accipit̃, ut hoc loco. & inuidioſa res dicitur, quæ atrocitatem facti auget, ut maius cõcitet odium. Aliq̃n etiam inuidioſus actiue accipitur pro odio flagrãs. Ouidius. Ante iouẽ paſſis ſtetit inuidioſa capillis. idem. Et iam cõtigerãt portã, ſaturnia cuius, dẽꝓſerat oppoſitas inuidioſa feras. inuide facere dicit̃, qui per inuidiã aliq̃d agit. inuidioſe uero, uel qui per inuidiã, uel qui in aliquem excitat odium, eũq; inuiſum facit. A. Gellius uſus eſt cõparatiuo inuidius, pro inuidioſius, hoc eſt cõcitatioris odii in aliquẽ. Fortius, atq; inuidius potuiſſe dici nõ uidentur. Ab inuidia fit diminutiuũ inuidiola. Cice. Cum neſcio quid inter eos inuidiolæ exortum fuiſſet. Odium uero ab odi deducitur anomalo uerbo, qđ ſignificat odio habeo. a quo oſus, & peroſus dicitur, qui odio habet̃. Plau. inimicos ſemp oſa ſum optarier, & oſor, qui aliquem odit. & odioſus, modo qui odio habet̃. Cice. O rem grauem, & oĩbus odioſam. a quo odioſe aduerbiũ, cum odio. modo moleſtus. Teren. Si porro eſſe odioſi ꝑgitis. Nã & odium a ueteribus pro moleſtia accipiebat̃. In oſus terminata nomina, partim a nomĩe deſcendũt, partim a uerbo, partim ab utroq;. Et ea quidẽ, quæ deſcẽdũt a nomine, habitudinem ſiue uehemẽtiam. copiãue, aut affectionẽ ſignificant, ut animoſus. ingenioſus. lacertoſus. neruoſus. ſaxoſus. aquoſus. quod habẽt in ſe uehemẽtiam, ſiue copiã ſaxorũ. neuorũ. lacertorum. ingenii animi. uinoſus. libidinoſus. mulieroſus. ſeditioſus. factioſus. quod amant uinũ. libidines. mulieres. ſeditiones. factiones. Rurſus quæ a uerbo ſunt, partim actionẽ ſignificãt, partim paſſionẽ, partim utrũq;. Studioſus. faſtidioſus. ſtomachoſus. iniurioſus. contumelioſus. curioſus. qui operam dat ſtudio. qui faſtidit. qui ſtomachatur. qui iniuriam. cõtumeliãue facit, qui nimis curat. Odioſus. inuidioſus paſſiue accipiunt̃ (ut diximus) quãdo a uerbo deſcẽdũt. quãdo uero a nomine ueniũt, ſignificãt actionẽ. formidoloſus. laborioſus. operoſus actiue, & paſſiue capi poſſunt. Voluptuoſus. religioſus, licet a uerbo nõ ueniãt, iſtis tamẽ ſimilia ſũt, & affe

ctionem

ctionẽ significant, siue habitudinẽ, siue plenitudinẽ, simulqꝫ actiue accipiũtur, & passiue uoluptuosus homo, qui uoluptatẽ amat, uoluptuosa res, quæ plena est uoluptatis, qua homo delectat̃. ille recipit. hæc recipit̃. ita religiosus homo. religiosa sepulchra. gloriosus. famosus. imperiosus. licet ĩterdũ significẽt eũ, qui plenus sit gloria. fama. ĩperiũqꝫ possideat, tñ sæpius gloriosum hoĩem dicimus affectãtẽ gloriã. famosum. infamẽ. & turpẽ. ĩperiosum, ostentatorẽ ĩperii in exercẽda sæuitia. Quæstuosus. sumptuosus. ab affectione magis, q̃ ab habitudine, siue plenitudine dicũtur, & ad hoĩes magis ꝑtinẽt, q̃ ad rem. Luctuosus uero magis ad rẽ, ut res luctuosa, quæ luctu plena est. Morosus a more, hoc est a nimia diligẽtia, & securitate, sicut curiosus a nimia cura, siue ꝑuersa cura. & cerebrosus, a peruerso cerebro. Hora. Donec cerebrosus prosilit unus. idest insanus, & peruersi cerebri. Cerebrũ, cuius diminutiuũ est cerebellũ, uiscerũ oĩum excelsissimũ est, ꝓximũqꝫ cœlo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibꝰ. hic homo sensuum arcem habet. huc uenarum uis omnis a corde tendit. hic desinit. hic culmen altissimũ. hic mẽtis est regimen. ab eo ꝓficiscitur somnus. quæ cerebrũ non habent, non dormiũt. homo portione maximũ, atqꝫ humidissimum habet, oĩumqꝫ uiscerũ frigidissimum, duabusqꝫ supra, subterqꝫ mẽbranis uelatum, quarũ alterutram rũpi mortiferum est. Aliud esse q̃ medullam ex eo percipit̃, quod coquẽdo durescat. insunt medio ossicula parua. uni hominũ in infantia palpitat. nec roboratur ante primũ sermonis exordium. Pãnosus dicit̃, qui crasso pãno, ac uili optus est. ATRIA. Prima pars domus, pluralis pro singulari. Atriũ prima pars domus appellat̃, quæ cõtinet mediam areã, in quam collecta ex omni tecto pluuia descendit. Dictũ atrium, uel quia id genus ædificii Atriæ primũ in Etruria sit institutũ, uel ꝙ a terra oriatur, quasi aterariũ, uel ꝙ atrum ex fumo esset ꝓpter culinam. in atrio enim tria habitacula erant. Vestibulum locus sportularũ, qui & ipse Sportula dicebat̃, ubi ꝓponebãt̃ eo die, quæ dono danda erãt. & culina, q̃q̃ uestibulum ꝓprie locus sit ante ædes, quẽadmodum inferius ostẽdemus. Atrũ ꝓprie nigrũ significat, unde atritas a ueteribus nigredo dicebat̃. Vir. Quinquaginta atris ĩmanis hiatibus hydra. Idem. Hic piscibus atram improbus illuuiẽ. Ex hoc atramẽtum deducitur, cuius duo genera sunt. Atramẽtũ scriptorum, quod & librariũ dicit̃. & a tectoriis tectoriũ, quo inscribẽdo, ac pingẽdo utimur. & atramentum sutorium, quod inficiẽdis pellibus sutores usurpant. Græci a quadã similitudine æris uocant chalcanthũ. q̃ppe apud eos æs dicit̃ χαλκον. uulgo hoc a uitri similitudine uitriolum nominãt. fit multis in locis. præcipueqꝫ in hispania a puteis stagnisqꝫ habẽtibus, id genus aquæ decoq̃tur, ea admixta pari mensura dulcis aquæ, & in piscinas ligneas fundit̃. Immobilibus super has transtris depẽdẽt restes lapillis extentæ, q̃bus adhærens limus uitreis acinis imaginẽ quãdam uuæ reddit, exẽptum triginta diebus siccat̃. Color est ceruleus spectabili nitore. uitrũqꝫ esse creditur. diluẽdo fit atramẽtum tingẽdis aptũ coriis. & hoc factitium uocant. Est & aliud genus, qđ fossile dicitur uariis medicinæ usibus adhibet̃. præsertimqꝫ in astringẽdo. in quo tanta est uis eius, ut si ursorum, & leonũ ora eo aspergantur, mordere non possint. Hinc etiam atra bilis dicit̃, quã græci melancholiã uocant. nam bilis cholera est. unde biliosi dicũtur cholerici. Aphri tamẽ bilim uocãt semen humanum humi ꝓiectum. & bilutes ueteres dixere bestiis similes, quasi bellutos. Item olus atrum, siue in cõpositione olisatrum, alio nomine hipposelinũ dictũ, qđ folia habeat subnigriora, ꝓpter qđ Columella pullũ olus appellat, atqꝫ oleris pulli radix. quidã etiam smyrniũ uocãt, a smyrna. i. myrrha, qđ lachryma caudicis sui myrrha fit, quidã petroselinon, quod inter petras, & iuxta maceriã seri a ueteribus cõsueuerit. Gal. ονομαζουσι δε εν ρωμη νυν ηδη παντεσ ου σμυρνιον, αλλ᾽ ολισατρον το πετροσελινον, hoc est, uocãt iam omnes in urbe Roma nõ smyrniũ, sed olisatrum herbam hãc, quæ petroselinũ dicit̃. radicem myrrhæ similẽ odore, habet etiam libanotis, quã alio nomine rosmarinũ uocamus. Ply. Libanotis radicẽ habet olisatri, nihil a thure differentẽ. Sunt qui atriplex quoqꝫ ab atro dictũ putent, ꝙ homines pallidos faciat. Pythagoras hãc herbã accusat tanq̃ faciẽtem hydropicos, & morbos regios, & pallorẽ, ac ne in hortis quidem aliquid circa id nisi languidũ nasci affirmat. Veteres hanc atreplexũ dixere. Item ab atro atritatẽ pro immanitate dictã cõstat. & atratũ lugubri habitu ĩdutũ, & atrocẽ, hoc est asperum. crudelẽ. qđ qui atro uultu sunt, asperitatẽ, ac sæuitiã præ se ferũt. alii tñ atrocẽ a græco potius appellatũ cẽsent. quod græci ατρωκια appellãt, quæ cruda sunt. uel ab eo qđ atroces nihil de se timent. τρειν enim timere est. ab atrox fit atrocia, & atrocitas. & aduerbiũ atrociter. Atraces populi sunt Aetoliæ, quibus nomen dedit Atrax Aetoliæ filius. Aliqñ etiã atrum pro funesto accipitur. unde atros dies supra diximus eos appellari, qui alio nomine cõmunes, & uulgo ægyptiaci dicũtur. Ab atterẽdo aũt atrũ dictũ est, quoniã quæ atteruntur, liuorẽ cõtrahũt. atrium græci uocant αυλην, propter quod poetæ quoqꝫ nostri aliqñ aulã pro atrio usurpant. Item aulæ principũ domus, hoc est regiæ dicunt̃. Seneca. Notissima uox est eius, qui in cultu regum consenuerat, cum quidã illum interrogaret, quo modo rarissimã rem in aula consecutus esset senectutem, iniurias ĩquit accipiẽdo, & gratias sæpe agendo. Ab hac aulæa dicta sunt

uela,& ornamenta,quibus parietes & aulæ tegunť,quæ parapetaſmata,& periſtromata nominantur.ſicut tapetes,ſiue tapeta,ſeu tapetia dicũtur,quibus equi. menſæ,ſiue pauimẽta ſternũtur.Plau.Vt ne periſtromata quidẽ æque ſint cãpanica,neq; Alexãdrina belluata conſuta tapetia.Vir.Inſtratos oſtro alipedes,pictiſq; tapetis.Varro.Et minute pictis tapetibus capiũt ſomnos.Ideo autem ab aula aulæa dicta exiſtimãt,qđ primũ in aula Attali regis aſiæ inuenta ſunt cui ſucceſſit populus Romanus.Genus etiã ueſtimẽti eſt,de quo inferius dicemus.Item adulor uerbũ,quod eſt uoce,uel geſtu fauorẽ capio.de quo iferius dicemus, quaſi adaulor, quod hoc in aulis maxime fieri ſoleat.quidam tamẽ a græco potius hoc deriuatũ exiſtimant,hoc ẽ ἀπὸ τοῦ δουλεύειν,quod eſt inſeruire.Veteres aulas dicebant,quas nos dicimus ollas,unde aulicocia uocantur exta,quæ ĩ ollis coquũtur,hoc eſt elixa.& Plautus fabulam ſuam ab aula,hoc eſt olla inuẽta aulularia̅m nominauit.Aulula aulæ diminutiuũ eſt,& interdũ uocatur auxilla. Eoſdem pecuniam quoq; in atrio tenere ſolitos legimus.unde honoratiores ſerui liminũ cuſtodiæ adhibebantur ab Atrio atrienſes.FERI.Crudelis,quẽadmodũ ſupradiximus,hoc aũt Neronis epitheton eſt,qui oĩum,quos terra ſuſtulit crudeliſſimus fuit,cuius rei illa eius uox ĩſigne teſtimonium eſt.Nam cum qdã in ſermone cõmuni(ut fieri ſolet)dixiſſet ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί,hoc eſt me moriente,terra miſceať igni.immo inquit ἐμοῦ ζῶντος,hoc eſt me uiuẽte,hinc ꝓprium nomen in appellatiuũ cõmutatum eſt,& nerones nunc crudeles dicimus,& neroniores,crudeliores.REGIS.Domini.rex ꝓprie diciť,ꝗ regnũ poſſidet.regna autẽ dicũtur integræ regiones,quæ ab uno principe,hoc eſt rege poſſidenť,ut Gallia regnum eſt, & qui galliã poſſidet,rex galliæ diciť.Sic enim diſtictus erat olim orbis terrarũ,ut ſingulæ feré regiones,regna dicerenť,& reges ꝓprios haberẽt,a quibus & ipſæ regiões appellatæ,quos ad faſtigium maieſtatis non ambitio popularis,ſed uirtus & ſpectata inter bonos moderatio ꝓuehebat,populi nullis legibus cohercebantur,arbitria regum pro legibus erant. regna. nationes ipſæ.& morum,ac linguæ ſimilitudo definiebãt.Sic Aſſyrioꝝ rex primus Ninus fuit, ſic ægypti Vizores,ſic ſyriæ Tanaus,ſic aliaꝝ nationũ alii reges fuere,quibus prĩcipio mos fuit,fines imperii tueri,magis ꝙ ꝓferre.Poſtea uero gerere inter ſe bella cœperũt.ſeq; inuicem regnis ſpoliare.Sic pluriũ,ac diuerſoꝝ regnorũ,unus aliqñ rex fuit.Quod ſi non in unius regis, ſed in alicuius populi imperiũ regnũ ꝑuenit,fit ex regno ꝓuincia,qđ nomẽ inde tractũ eſt, qđ porro.i.longe uinci uideať.Prouinciæ enim ꝓprie dictæ ſunt lõge ab italia bello acqſitæ, a qbus ꝓuinciales uocati,qui ex ꝓuinciis ſunt,ſiue(ut Vlpianus inquit)qui in ꝓuincia domiciliũ habent.& ꝓuinciatim aduerbium per ſingulas ꝓuincias.Et quoniã p̃tores ad eas gubernandas mitti ſolebant,factũ eſt etiã,ut ipſi magiſtratus,& omne onus nobis impoſitũ,ꝓuincia appelletur.Terẽ.O Geta,ꝓuinciã cepiſti durã.aliquando etiam diuiſa ſunt regna.& pars una ſubiecta alicuius imperio.Is nõ rex,ſed regulus dictus eſt,quaſi paruus rex.a quo principes, q hac etiam ætate urbes aliquas,aut oppida poſſidẽt,reguli,ſiue generali uocabulo domini, aut prĩcipes dicunť.quãuis ꝓprie reguli ſint filii,aut nepotes regum.Dici tñ reges poſſunt,etiã ſi unius tm̃ urbis imperiũ habeant.ſic principio reges Romanoꝝ dicti ſunt, qbus imperium urbis ꝑmittebatur.hinc regnum dictũ tam ipſa regio ſubiecta,ꝙ ipſe dominatus. Vnde interregnũ ꝓprie appellatur id tẽpus,quo regnum uacat rege,hoc ẽ anteꝗ in demortui locum nouus rex præficiatur. & interrex,qui interea regis locũ tenet.per metaphorã tamẽ interregnũ eſt dictũ, cum loco magiſtratus interrex creatur.Liuius.Cum ſine curruli magiſtratu res pu.eſſet, patritii coiere,& interregem creauere,contẽtio cõſules ne.an tribuni militum crearentur in interregno,rem cõplures dies tenuit.Aliqñ rex poniť pro domino,etiam ſi per tyrãnidem occupauerit imperiũ,ut hoc loco.Eſt etiã qñ rex capitur pro potẽtiore,& eo quem nobis ueluti in patronum eligimus,quẽ ſequamur.Martialis.Qui rex eſt,regem maxime nõ habeat.Columella.An honeſtius duxerim mercenarii ſalutatoris mẽdaciſſimũ aucupiũ circũuolutãtis limina potẽtiorum,ſomniũq; regis ſui rumoribus aucupãtis.neq; enim roganti quid agatur ĩtus reſpondere ſerui dignãtur.Item rex aliquãdo pro diuite accipiť.Teren. Regem me eſſe oportuit,& alibi.Quia ſolæ utuntur his reginæ.A rege regina dicitur regis uxor,uel quæ poſſidet regnum,etiam ſi uirũ nunꝗ habuerit.utpote ad quam regnũ ex ſucceſſiõe peruenit. & regno uerbum,quod eſt dominor,& regnum poſſideo.& regia domiciliũ,& aula regis.& regius,ac regalis,qui rege dignus eſt.quãuis regiũ ꝓprie dicať,qđ ẽ regis,ut regiꝰ equus. regia iuſſa. hic Regiũ appellatũ ciſalpinæ galliæ oppidũ,a Lepido ædificatũ,& ob pulchritudinẽ,atq; amœnitatẽ loci Regiũ noĩatum.Item lepidũ,a qbuſdã etiã regiũ lepidũ.Eſt tñ & aliud rhegyũ in ultimo Calabriæ,ſeu brutiorum ſinu,quo loco ſicilia ab italia dirupta eſt,ſed hoc cũ aſpiratione,atq;.y.græca lr̃a ſcribitur.ἀπὸ τοῦ ῥηγνύω dictum,quod eſt dirũpo.ab illo rhegyenſes appellati.ab hoc rhegyni ſicuti,Cumani a cumis oppido cãpaniæ.Comenſes a como oppido galliæ.& Albani ab alba oppido latii.& Albẽſes ab alba oppido iuxta lacũ fucinũ.Item regilla ueſtis,qua reges utebanť.Plau.Baſilicã an regillã tunicã induã.& regius morbus,qđ mulſo,qđ

genus potionis in regũ delitiis erat, curaret(ut Varro sentit)ut alii, q̃a eo morbo affectos, & lecto & conclaui cultiore, & ludis, & lasciuia uti putile est, per quæ mẽs ægrotãtis exhilaret. Idẽ Morbus aurigo antea dicebat a colore auri, quẽ bilis p totũ corpus diffusa rep̃sentat. & morbus arquatus, quod cælestis arcus concolor sit de uirore, uel ꝙ ita stringat humana corpora ut in arcũ ducat. Græci ictericũ nominãt(ut quidam putãt) ἀπὸ του ικτερου, hoc ẽ a miluo, ꝙ oculi bile suffusi miluinis oculis similes uident. Alii scribũt auem icterũ esse, quæ si spectetur, sanari morbũ regiũ, & auem mori, hanc latine uocari galgulũ. & regalia exta, quæ potentibus, iperium pollicebant. humilioribus, hæreditates. filiofamilias, donationem. & regiesco, quod ueteres usurparũt pro cresco. & regie, ac regaliter aduerbia, pro splẽdide, & munifice. & regifugium sacrum, quo die Tarquinius fugit ex urbe Roma. & regale unguẽtum, de quo supra diximus, quo parthoꝝ reges utebant. & regulus, quæ iter oẽs fere aues minima est. a quibusdam regaliolus credit esse. Suetonius. Pridie aũt easdẽ idus auẽ regaliolũ cum laureo ramo Põpeianæ curiæ se inferentẽ, uolucres uarii generis e ꝓximo nemore p̱secutæ, ibidẽ discerpserũt. Rex a rego deriuat, quod est guberno. rego aũt dictũ, quasi remago Ab hoc fit regula, de qua supra diximus. a quo regulo uerbũ, qd' est dirigo. & regulare, qd' secũdum regulã est. uel ꝙ in regulã trahi põt. Vnde æs regulare dictũ est, qd' a caldario, & coronario ære differt. Coronarium est. qd' tenuat in laminas, taurorũq; felle tinctũ, speciẽ auri prebet in histrionũ coronis. Caldarium, qd' fundit tñ. maleis fragile est. regulare, qd' obsequitur maleis. & ab aliis ductile appellatur. sed & in cæteris metallis regulare dicitur, qd' excoctũ igni diligẽtius est, uitiisq; purgatũ. Item a rego fit regio, ꝙ priusq̃ ꝓuinciæ fierẽt, regiones sub regibus erãt, atq; ab iis regebant. postea maiores in urbe partes regiones appellari cœptæ. unde fit aduerbiũ regionatim, hoc est per singulas, regiones. & e regione, hoc est aduerso, qd' ueteres etiam conregione dixerũt. Eius præterea uerbi passiuum est regor, a quo rectum dicit, modo qd' regitur, sicut rector, qui regit, modo quod stat, atq; erectum est. a quo rectæ appellatæ sunt uestimẽta uirilia, quæ a stãtibus, & ab imo in altũ texũtur. modo ꝙ nullã in partẽ flectitur. cuius cõtrarium est obliquũ. unde per metaphorã recti hoĩes dicũtur iusti. & rectũ, iustũ. Item p̱fectũ officiũ, qd' græci uocãt κατορθωμα. nam ορθον rectũ græce dicit. a quo orthopnoea. & orthopnoeci, de quibus alibi dicemus. & orthographia, recta scriptura. & orthopeia, emẽdata(ut Quintilian⁹ definit) cum suauitate expositio. & orthochorybantii populi Scythiæ, quæ est in Asia. & rectitas, siue rectitudo iustitia. & recte. bene. iuste. & recta aduerbiũ. Ply. Cum domũ recta ꝓficisceretur. Vir. Non assis faciũt. eũtq; recta. & apud grãmaticos rectus primus casus. qui tamẽ ĩproprie dicit casus, cũ noĩatiuus a nullo flectatur. cæteri casus ab eo flectantur, & cadãt, atq; ideo nũcupentur casus. Rego etiam aliqñ capit pro rectũ teneo. Cornelius. Cũ nimio dolore regere caput non posset, hoc est rectum tenere. Ab hoc uerbo cõposita fiunt arrigo, ꝓprie de uirili membro dicit. Martial. Arrigis ad uetulas. Verũtamen ad alia quoq; transfertur. Teren. Arrige aures pãphile, hoc est erige. eleua. nam & erigo ex e p̃positione, & rego cõponitur. Itẽ surgo, a sursum & rego, qd' ꝓprie significat erigor. Teren. Vt triduo hoc ppetuo e lecto nequeat surgere. hinc surgere uenti dicũtur, cum ueluti se erigẽtes flare incipiũt. Vir. Et fando surgentes demoror austros. Idem. Cõtinuo uentis surgẽtibus, aut freta ponti incipiũt agitata tumescere. sicut e cõtrario qñ flare desinũt ponere, & residere dicũtur. Idem. Cum uẽti posuere, oĩsque repente resedit flatus. Aliqñ etiam surgo per metaphoram pro cresco usurpatur. Idem. Quis sine, nec potuere seri, nec surgere messes. Idem. Ascaniũ surgentem, & spes hæredis Iuli. Respice, ueteres surrego pro surgo, & surregit pro surgit scripsere. Ab hoc surrectio deriuat. Item cõposita ab eo fiũt assurgo, quod est erigor, requiritq; datiuum. fitq; in alicuius honorẽ officii, aut beniuolentiæ gratia. Assurgũt enim sani, ut stent, aut obuiam eant. asurgũt ægroti, ut sedeant, hinc aduenięti magistro omnes assurgimus. & pater cũ iaceret in lecto, redeunti e militia filio assurrexit, optatissimum illud caput amplexurus. Virg. Vtq; uiro phœbi chorus assurrexerit oĩs, hoc est honorem fecerit. Exurgo, e lecto surgo. Cice. Excitamini oẽs, atq; exurgite. Præsurgo, ante surgo. Insurgo, in aliquẽ insilio. Resurgo, rursus surgo. unde qui reuixerũt, resurrexisse dicũtur. & ab hoc fit resurrectio, quæ ꝓprie dicit de defunctis. Consurgo, simul surgo. Salu. Cõsurrexere oẽs, simulq; in eum impetum fecerũt. Item surrigo, eiusdẽ significationis est. Vir. Tot surrigit aures. Item dirigo, qd' ꝓprie est obliquũ emendo. Ply. Tum regis dirigẽdus, ne ullã in partem inclinet. Plau. Dirigere aliqñ capitur pro dissedere. Corrigo emendo, a quo corrector, emendator. & correcte, emendate. Corgo uero ueteres pro eo, qd' ẽ ꝓfecto usi fuere. Irrigo aũt, nõ a regẽdo, sed a rigãdo deductũ ẽ. Rigare. n. madefacere ẽ. Seuerinus. Et ueris elegi fletibus ora rigãt. unde irrigare dicimus adaquare, & quasi riuuos ĩ agrũ aut hortũ deducere. a quo irriguus dicit, & q̇ irrigat. Varro. Ager, q ẽ irriguus, & qui irrigat. Vir. Irriguũq; bibãt uiolaria fontẽ, hinc riuus dictus, q̃si riguus. Est aũt riuus(ut Vlpian⁹ inqt) locus dep̃ssus p lõgitudinẽ, quo aqua decurrit. a quo fit deriuo uerbũ, & passiuũ eius deriuor,

qđ est deduco,& deducor.& deriuatio,deductio.& deriuatiuū,qđ ab alio deducitur.Item riuo,& corriuo,qđ ꝓprie de brutis dicit̃,cū potādi gr̃a ad eūdē riuū cōueniūt. unde riuales,& corriuales dicti,q duo,aut plures eādē amicā habēt,uel ꝙ ad eūdē riuū accedere uideant̃. uel ꝙ inuicē cōtēdāt,ut fere quæ ex eodē riuo haustū petūt.Terē.Militē ego riualē recipiēdū censeo.Rigo a græco deductū est,qm̄ ea,quæ irrigamus,frigefacere uidemur.Apud græcos aūt ϱιγω algeo est.unde ριγοσ dicit̃ frigus.Ab hoc fit rigeo,qđ ꝓprie est frigeo.a quo rigesco.p metaphorā tn̄.qm̄ quæ frigēt,horrēt,& durescūt.rigere,& rigescere pro indurari usurpamus. Vir.Vestesq; rigescūt indutæ,cædūtq; securibus humida uina.Hinc rigor,non modo pro frigore,sed etiā pro duritie capit̃.Idem & ferri rigor.& rigidus modo frigidū significat.Vir.Tellurē borea rigidā spirāte moueri.modo durū.unde rigidus homo dicit̃ asper.& rigiditas,asperitas.aliqn̄ etiā erectū,qđ nō nisi ex duritie accidit.Idē.Tum rigidas motare cacumīa quercus.& rigide aduerbiū dure,atq; aspere.& obrigere,frigore contrahi,& quasi obdurescere. Seneca.Ita mēbra frigore obriguerāt,ut seminecem putaremus.RADIABANT.Fulgebāt,propter magnitudinē atrii aerē undiq; admittētis,uel allusit ad nomen domus Neronianæ,quæ aurea dicta est.Radiare,fulgere est,dictū a radio,qui ꝓprie est splēdor a sole micans.Varro.O summe sol,qui totam hāc mūdi cōpagem tuis radiis illustras.Trāsfert̃ etiā ad fulgorē oculorum.Ply.Cuius ex oculis radii nocte micātes cernūtur.Gellius.Stoici causas esse uidendi dicunt radioꝝ ex oculis in ea,quæ uideri queūt emissionē.Item radius dicit̃ uirga philosophorum,qua geometræ lineas indicāt.Vir.Descripsit radio totū qui gētibus orbē.Item īstrumētum textoris,qđ uulgo druellā nomināt.Vir.Excussi manibus radii,reuolutaq; pensa.Radii ēt rotarū dicūtur.Idē.Hinc radios triuere rotis.& instrumētū ē,quo radūtur mēsuræ,qđ alio noīe dicit̃ hostorium.Plau.Dii,deæq; oēs tātam nobis lætitiā,tot gaudia sine radio,cumuletis.Item oliuæ genus oblongæ.Vir.Nec pingues unā in faciē nascunt̃ oliuæ orchades,& radii,& amara pausia bacca.A radio fit cōpositū irradio,qđ est illustro,& quasi ītus radio.Plau. Faciūt,qđ cōsueuerūt,irradiāt salib⁹ mēsam,oīs ad risum ꝓuocāt.HIC.ī hoc loco.etenī hic.illic.istic.hinc.illinc.istic.hac.illac.istac huc.illuc.istuc.horsū.illorsum.istorsum.aduerbia localia modo demōstratiua sunt,modo relatiua,sicut ꝓnomina,a quibus deducūtur,quæ sunt hic.ille.iste.hæc enim aliquādo demōstrādi uim habent.Terē.Viden tu illum Thais.Vir.Sic Iupiter ille monebat. Aliqn̄ referēdi.Seneca.Et qui hoc facit,sane prudēs appellādus ē. & tūc hic eādem significationē habet,quā is.& in noīatiuo pluralis numeri,ac masculino,& fœminino genere sola scriptura mutuo distinguitur,hi enim,& hæ cum aspiratione,& una uocali,ab eo,qđ est hic,& hæc,descēdūt.ii uero,& eæ cum duabus uocalib⁹,& sine aspiratiōe,ab is,& ea deducūtur.hoc autem inter hæc tria,uel ꝓnomina,uel aduerbia īterest,qđ hic significat rē,siue locū loq̄nti ꝓximū. Cicero.Nihil hic noui est,qđ ad te possim scribere.iste uero.siue istic rem,aut locū ꝓximum ei,cum quo loqmur.Idem.Tu istis faucibus.istis lateribus.ista gladiatoria totius corporis firmitate tātū uini exhauseras,ut tibi necesse esset in conspectu populi uomere postridie.Ille,uel illic locum,aut rem remotā ab utroq;.Plau.Quis est,quē uidemus ueniētem pānosum,ac squalidum.ille ne est noster Syrus? Ply.Hæc oīa ad uos ex illa ꝓuīcia cōportātur.illinc succi.illinc odores.illinc extremo orbe quæsitæ luxuriæ opes.Aliqn̄ tn̄ iste accipit̃ pro hic.Cice.Cum isto tpe stent cum gladiis armati.Quin.Iuuenis iste,de quo summa in rebus humanis monstra fingūtur.Nōnunq̄ etiam ille per dignitatem quādam,aut eminentiam ponitur,ut Architas ille tarentinus.Cato ille cēsorinus.Alexāder ille magnus.Aliquando maiorē dūtaxat expressionē significat.Vir.Ille ego,qui quondā gracili modulatus auena, Carmen.Interdū ille ponitur pro is Horatius. Qui didicit patriæ quid debeat,& qd amicis. Quo sit amore parens,quo frater amandus,& hospes.Quod sit cōscripti,qđ iudicis officium,quæ partes in bellū missi ducis.Ille ꝑfecto reddere ꝑsonæ scit cōuenientia cuiq;.Hieronym⁹. Non qui seipsum cōmēdat,ille ꝓbatus est,sed quē dn̄s cōmēdat.Hic & is alio etiam modo ab auctoribus usurpari solet,ut Alexāder paruis copiis fretus supauit Dariū cum infinito exercitu,& in adolescentia.Item hoc modo pauca uestis,& ea detrita,ac sordida.Hic aliqn̄ accipitur pro talis.Et qn̄ aduerbium ē pro tali loco.Virg.Hic pietatis honos? sic nos in septra reponis? Idem.Hunc ego te Euriale aspicio? Plau.Hic ne esse oportuit,qui frugi essent? hoc ē in tali loco,& tam sordido.Hæc in plurali numero,& genere neutro.aliqn̄ de fœminis dicitur.Mos enim ueterum fuit,ut neutra iūgerent fœmininis.Vir.Hæc quoq; non cura nobis leuiore tuēdæ,cum de capris loquat̃.Teren.Hæc adornant ut lauent,cum sermo sit de ancillis.ꝙ si componatur cum ꝑpositione ad,significat præterea.Salustius.Cognouerā paruis copiis bella gesta cum opulentis regibus.Adhæc sciētia belli gallos ante romanos fuisse.Ab hic tam pronomine,q̄ aduerbio.Hicce,& hiccine fiūt.illud eiusdē cū hic significatiōis ē.Hoc semp īterrogatiue ponit̃,quasi hic ne? Itē ab eius genitiuo fit cōpositū huiusmodi,& huiuscemodi.nā ab is,isce fit,sicut ab hic,hicce. Ab is deriuat̃ idē,qđ accipit̃ p is demū.Aliqn̄ tn̄ poni solet pro etiā.

Cicero.

Cicero. Et huic cõiuncta beneficentia, quã eãdem uel benignitatẽ, uel liberalitatem appellare licet, ideſt quã etiã. Quinti. Si cauſam ueneficii dicat adultera, non Marci Gatonis damnata iudicio uidet̃, qui nullã adulterã non eandem eſſe uenefica dixit. Ab idem fit itidẽ, quaſi itẽ Idẽ. quod ſignificat ſimiliter, eodẽ modo, & idẽtidem, qđ eſt frequẽter eodẽ modo. Ply. Cẽtũmillia nũmoꝝ pro domo eius, idẽtidem ꝓmittens. Idem. ſtupeo patres cõſcripti. nec dum ſatis, aut oculis meis, aut auribus credo, atq; idẽtidem me an audierim interrogo. Item ab is deriuatur ibi aduerbiũ, qđ dicitur, dũ locus ſemel demõſtratur. a quo ibidẽ, dũ locus ſæpius demonſtratur. & inibi, qđ aliqñ ſignificat in eodẽ loco, aliqñ ſic. nõnunq̃ etiã mox. Apuleius. Multa inibi dicta ſunt, quæ cõmemorare nõ eſt opus. Cecilius. Liber ne es? Non ſum. Verũ inibi eſt. Plau. Nos domũ ꝓperamus, uos inibi adeſte, & nullibi, qđ ſignificat in nullo loco. & ideo, & iccirco, quæ ſignificãt ob eandẽ cãm. Veteres in accuſatiuo pro eũ dixere, & ĩde ex ea parte ſeu loco, a quo indidẽ ex eadẽ parte, ſiue ex eodẽ loco. Plautus. Indidẽ unde orit̃ facito uti facias ſtultitiã ſepelibilẽ. Item em pro eam, & eũ pro eoꝝ. Is etiã urbs fuit a Babylone diſtans itinere dieꝝ octo. apud quã eſt Is fluuius, quo bitumẽ totius Babylonis ſubminiſtrabat̃. Iſmenius uero fluuius eſt Boetiæ ab Iſmeno filio pelaſgi cognominatus. VBI. In quo loco. Vbi enim aliquãdo aduerbiũ loci eſt, ut hoc loco, aliqñ tpis. & tũc ſignificat poſtq̃. Cice. Vbi id audiuimus ſtatim ꝓfecti ſumus. Quãdo aũt ubi ẽ aduerbiũ loci, aliqñ interrogatiuũ ẽ. Plau. Vbi id audiſti? Aliqñ relatiuũ. Vir. Vbi Eacidæ telo iacet Hector, ubi ingẽs Sarpedon. Ab hoc fiunt, alicubi, hoc eſt in aliquo loco. Necubi, in nullo loco. Vbiuis, & ubilibet, in quolibet loco. ubicũq;, in quocũq; loco. Vbinã interrogatiuũ, ĩ quo loco. COLOSSVS. Statua ænea Domitiani ingens equeſtris, quã poſt uictoriã germanicã ſupra ingẽtem molẽ colũnaꝝ pulcherrimis marmoribus cõſtructã ſibi dicauit in foro, de qua Papinius. Quæ ſup impoſito moles gẽmata coloſſo, Stat latium cõplexa forũ. & Martialis alibi. Inde ſacro uenerãda petes palatia cliuo. Plurima qua ſummi fulget imago ducis. Coloſſi dicũtur ſtatuarum moles turribꝰ pares, uel a Colaſſe artifice, qui ſolis coloſſum, qui Rhodi fuit, tradit̃ feciſſe, uel ut q̇dam putant ἀπὸ του κολαζειν, quod cruciare ẽ, quia δια το μεγεθος καταπληκτικος ων ουκ ην ερασμιος ουτος, ουδε σεβασμιος δια το αφιλοχρηματον θαυμασθην, hoc ẽ ꝓpter magnitudinem toruus aſpeſtu inamabilis erat, nec cultu, ac ueneratiõe dignus, ob ſumptꝰ magnitudinẽ. Talis fuit ĩ capitolio Apollo trãſlatus a Lucullo ex Apollonia ponti urbe triginta cubitorũ. talis in cãpo Martio iuppiter a Claudio cæſare dicatus, q̃ a uicinitate theatri põpeianus dicebat̃, talis & Tarenti factus a Lyſippo quadraginta cubitoꝝ ſcribit Plynius. Ante oĩs alios in admiratione fuiſſe ſolis coloſſum Rhodi a Colaſſe Lyſippi diſcipulo factũ ſeptuaginta cubitoꝝ altitudinis, poſt quinquageſimum ſextum annũ terræmotu ꝓſtratum, qui iacens quoq; miraculo eſt. Pauci pollicẽ eiꝰ amplectũtur. maiores ſunt digiti q̃ plæræq; ſtatuæ. Duodecim annos ꝑfectũ fuiſſe tradũt, trecẽtorum pretio talẽtorum. Viſus & Romæ ẽ Apollinis coloſſus in bibliotheca tẽpli Auguſti quinquaginta pedum a pollice, non minus pulchritudine, q̃ ære ſpectabilis. & Sp. Seruiliꝰ iouem fecit, qui erat in capitolio uictis ſamnitibus, e pectoralibus eoꝝ ocreiſq; & galeis tãta amplitudine, ut a latiario ioue cõſpiceretur. Reliquiiſq; limæ ſuam ſtatuam fecit, quæ ante pedes eius ſimulachri cõſpiciebatur. Nero ſibi coloſſum a Zenodoro fieri fecit, centũ decem pedum longitudine, q̃ poſtea dãnatis ſceleribus, & ſæuitia eius principis. uenerationi ſolis dicatꝰ fuit. Dignũ memoria uidet̃ fuiſſe Rhodi præter eum, quẽ diximus centum alios coloſſos miores quidem, uerũtamen tales, ut ſinguli per ſe eum locũ nobilitare potuiſſent. SYDEREVS. Altꝰ quẽadmodum ſupra diximus. PROPIVS. Magis ex ꝓpinquo. Prope modo ſignificat iuxta, dum præpoſitio eſt. Curtius. Cum ꝓpe id oppidum copiæ cõſtitiſſent, modo ex ꝓpinquo, ut hoc loco. Cũ uero eſt aduerbium ſignificat fere. Plynius. Et in foribus templi ꝓpe collapſus expauit. A ꝓpe fit deprope, qđ ſignificat ex ꝓpinquo, & ꝓpior cõparatiuum, hoc eſt ꝓpinquior. & ꝓximus ꝓpinquiſſimus, ac nobis adhærens etiam ſi ſolus ſit. Veteres tamen nõ ſolum ꝓpinquũ, & nobis hærentẽ ꝓximum dicebant, uerũetiam longe remotum, ſi tamen inter duo diſcreta nihil medium extitiſſet. Virg. Proximus huic lõgo ſed ꝓximus interuallo. Paulus iuriſcõſultus ꝓximum dicit eſſe eum, quẽ nemo antecedit. Supremũ uero quem nemo ſequitur. Aliqñ ꝓximus pro maxime ꝓpitio accipitur. & ꝓpior pro magis ꝓpitio. Varro. Gradiuum teſtor, qui deus eſt nobis omnium ꝓximus. Martia. Nec ꝓpior, quã phœbus amet. Item ꝓximꝰ aliqñ non habet uim ſuperlatiui, ſed ꝓpinquũ ſignificat, quapropter cõparatiuũ facit ꝓximior, quod eſt idem quod ꝓpinquior. & ab eo fit ꝓximitas, & ꝓxime aduerbium. Veteres ꝓximi tertiæ declinationis dixerũt pro ꝓximo. Cato. Die ꝓximi hoc dixit. Eadẽ declinatione & craſtini, & priſtini uſi ſunt. Item a ꝓpe fit ꝓpinquus. & ꝓpinquior. & ꝓpinquiſſimus. & ꝓpinq̃tas. & ꝓpinque. ꝓpinqui non modo ii dicũtur, qui iuxta nos ſunt. ſed interdũ etiam affines. Vnde & ꝓpinquitas pro affinitate accipitur. & ꝓpinquo uerbum. & appropinquo, quo ſignificat ꝓximior fio. A quo appropinquatio. & ꝓprium. quod ſignificat peculiare. & id quod uniuſ

cuiusq; est, hoc enim maxime ꝓpe est, qđ ꝓprium est. Vir. Nūc mihi da ꝓpriū uirgo sata noctē laborē. A quo ꝓprietas notæ significationis. & ꝓprie aduerbiū peculiariter. Quorū contraria sunt impropriū. improprietas. improprie. Aliqñ tñ ꝓpriū pro diurno ponit̃. Sisenna. At qui metu & suspitione ꝓpriá habere quietē non poterat. Aliqñ pro ꝑpetuo. Plau. Atq; illum amatorē tibi ꝓpriū futurū in uita. Vir. Da ꝓpriá tymbræe domū. Idē. Propria hæc si dona fuissent. Terē. Ego uitā deoꝝ ꝓpterea sempiternā eē arbitror, ꝙ uoluptates eoꝝ ꝓpriæ sunt. & ꝓpediē, quasi ꝓpe est dies, quo hoc futurū est. & ꝓpemodum, quasi iuxta mēsuram. Idem enim significat, qđ fere. & ꝓpter, qđ modo idem significat, qđ ꝓpe. Vir. Et uiridi in cápo tēplū de marmore ponā ꝓpter aquam, modo causalis p̄positio est. Idem. Te ꝓpter libyæ gentes, numidúq; tyráni odere, hoc est tua causa. ab hoc fit ꝓpterea aduerbium, qđ significat ob eā causam. & quapropter, hoc est ꝓpter quam causam. Item a ꝓpe & ito itas fit ꝓpitium, qđ significat placidum. fauens. etenim qui nobis fauent, ꝓpe nos ire cōsueuerūt. Ab hoc fit ꝓpitio, siue ꝓpitior, quod est placo, & ꝓpitium reddo. & ꝓpitiabile, ad propitiádum aptum. Vnde ꝓpitiabilis hostia dicitur, & ꝓpitialis. Item ꝓpitiabile, qđ facile flectitur, ut ꝓpitiabile numen. Item ꝓpitiatio, hoc est sacrificiū. Nec me latet esse nōnullos, qui ꝓpitium dictū uolūt, quasi ꝓrsus pium, hoc ē ualde piū. Porro enim aliqñ ualde significat. Terē. Dehinc ut quiescāt porro moneo, & desinant maledicere, maledicta ne noscant sua. Proprie tñ porro eo modo ponit̃, quo uero, & aūt, quæ collocātur frequēter in oratione dūtaxat. ut sentētiam a sentētia distinguant. sed hoc ab illis differt ꝙ illæ nunq̄ in fronte sentētiæ collocātur. Porro uero sæpius. Quinti. Porro, qui consensum defendit, nō absolutionē sceleris petit, sed licētiā ꝑ illa dicerem⁹, q uero, uel ꝙ aūt cōsensum defendit. Apud aliquos aūt, præsertimq; apud poetas porro pro longe. certe. postea. ultra accipitur. Vir. Hinc maxima porro accepit Roma, & patriū seruauit honorem, idest postea. uel post lōgum interuallū. & est aduerbiū tp̄is. Item a prope secūdum quosdā fit ꝓpero, quod est festino. nam qui in aliquem ꝓperat id agit, ut illi ꝓpinquior sit. Ab hoc fit ꝓperatio, & ꝓperátia, & quo ueteres usi sunt ꝓperitas. Item aduerbia propere. & ꝓperatim. & ꝓperiter. & quo pleriq; utūtur properāter. Salustius, Tum ꝓpere cōsul educit exercitū. Cecilius. Properatim in tenebris istuc cōfectum est opus. Accius. Remisq; nixi properāter nauim in fugā tradūt. Catullus. Animula miserrima ꝓperiter abit. properus etiam ab eodē deducitur, hoc ē celer, cuius cōparatiuū ꝓperior, & suplatiuum ꝓperrimus ueteres usurparūt. Plau. Properam uideo ancillā uenietem. Propare, & festinare antiqui distinxerūt. Cato. Qui unū quod naturæ transigit, properat, qui multa simul incipit nec perficit, festinat. Alii dicūt ꝓperare eē animi studiose ad aliquā rem cōtendētis. festinare corporis necessitati obsequētis. Virg. Et mediis properas aquilonibus ire per altū. Idem. Festinate uiri. nam quæ tam sera morat̃ segnicies? Nos tamē ꝓpero a præparo cōpositum existimamus. ut inferius dicemus. VIDET. Aspicit. cernit. Video enim idem significat quod cerno. Virgi. Quæq; ipse miserrima uidi, & quoꝝ pars magna fui. Interdum tráffertur ad animū. Ouidius. Video meliora ꝓboq;, deteriora sequor. Nōnunq̄ etiam pro curo accipit̃. Plau. Tu domi uidebis, hoc est parabis. Idem. intus para. cura. uide quid opus sit, quod idem fit ĩ tueor. A quo æditiuus dictus, qui ædes curat sacras. Ab hoc fit frequētatiuum uiso. & ab eo aliud frequentatiuum uisito. uisere, & uisitare, ꝓprie ad officiū pertinent. & eiusdē fere sunt significationis. Hinc fit uisitatio, & reuiso, quod proprie significat reuertor, ut iterum uideā. Terē. Reuiso quid agat pāphilus. Video facit passiuū uideor. a quo uisus, & uisio pro ipso uidendi actu, sicut gustus pro actu gustandi. odoratus pro actu odorandi. auditus pro actu audiendi. tactus pro actu tangēdi. Virgi. Horrēdum uisu. & uisum pro eo quod uidemus. Apuleius. Quo non modo uisa a nobis, sed etiam ab aliis audita referrē. Hinc uisa somnia dicūtur. & nocturna siue etiam diurna phantasmata, quæ etiam uigilantibus apparent. Vir. Hoc uisum nulli, non ipsi effata sorori est. Visiones etiā phantasiæ dicūtur. Quintilianus. Quas phantasias græci uocant, nos sane uisiones appellamus. per quas imagines rerum absentiū ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præsentes habere uideamur. has quisquis bene cōceperit, is erit in affectibus potentissimus, quale est apud Virgiliū. Excussi manibus raddii reuolutaq; pensa. Hinc etiam euidētia, quam alio noīe illustrationem. græci ενεργιαν uocāt alii υποτυπωσιν. ꝓposita quædā forma rerū ita expressa uerbis. ut cerni potius uideat̃ q̄ audiri. & euidēter aduerbiū, hoc est clare dilucide. expresse. A uideo cōposita fiunt trāsuideo, qđ est uideo aliq̄d per corpus aliqđ ꝑspicuū. Præuideo, ante uideo. Ply. Id nos futurum p̄uideram⁹. Prouideo similiter futuꝝ aliquid uideo anteq̄ factū sit. Idem. Hoc enim sapientis est, oīa quæ uētura sunt ꝓuidere. Quoniā uero ea quæ prouidemus, si mala sunt, aut uitamus. aut emendamus factum est, ut ꝓuidere modo uitare, seu cauere sit. Teren. Que si nō astu ꝓuident̃, mō remediū p̄bere. Cice. Satis iam oībus, quæ necessaria erāt, ꝓuisum putabát. Hinc prudētia, & ꝓuidentia dicunt̃. Idē. Id. n. sapiētis est ꝓuidere, ex quo sapiētia appellata ē ꝓuidētia. idem. Quid plura? Sic mihi ꝑsuasi, sic sentio, cū tāta celeritas aīoꝝ sit, tāta memoria

p̄teritorū,

p̃teritorũ,futurorũq; prudẽtia. Quidam prudẽtiam a ꝓuidẽtia ita distingunt,ut prudentiam dicãt in rebus humanis,ꝓuidẽtiam in diuinis. Alii prudẽtiã definiũt rerũ bonarũ, & malarũ, & utrarũq; sciẽtiã. prouidẽtiã uero,per quã futurũ aliqd uidet᷑,anteq̃ factũ sit. unde ꝓuidentiã aliqñ pro deo ponimus. Quin. Nullã ego res humanas despicere ꝓuidẽtiã reor. Idẽ de Cicerone. Dono quodã prouidẽtiæ genitus,in quo oẽs uires suas eloquẽtia expiret᷑. Item a prouideo fit prouidus,hoc ẽ añ uidẽs,uel solers. diligẽs. & ꝓuide aduerbiũ solerter. diligẽter. & prudens,quasi prouidens,quod interdũ significat sapiẽs. interdũ sciens. Vnde iurisprudẽtes dicũtur,qui ius sciũt. & iurisprudentia,iuris scientia. & prudens feci,idest sciens me hoc facere feci. quẽadmodum ecõtrario imprudens hoc feci. idest non putaui me hoc facere quod feci. hoc tñ inter se differũt prudens & sciẽs,ꝙ prudẽs est,qui intelligẽtia sua aliqd cognoscit. sciens,q alterius indicio rem ꝑcipit,hoc est prudẽs per se,sciens per alios. Item prudẽter aduerbiũ, qđ modo sciẽter significat,modo sapiẽter. & imprudẽtia pro inscitia. & insipiẽtia,siue stultitia. & imprudẽter pro insipiẽter,& stulte. Item a uideo fit euideo,hoc est clare & exp̃sse uideo. a quo euidẽs clarus. & euidenter clare. Item inuideo,de quo una cũ ab eo deriuatis late superi⁹ disseruimus. A uideo etiã fit uisibile,qđ uideri põt & inuisibile,qđ non põt uideri. & uidelicet aduerbium cõfirmandi,quasi uidere licet. Terẽ. Videlicet de psaltria hac audiuit,hoc est certe audiuit. sicut scilicet,quasi scire licet. Vir. Scilicet his sup̃is labor est,ea cura quietos sollicitat. & ilicet,quasi ire licet,ueluti iam finis rei sit. Plau. Ilicet hoc curato Samio. ilicet etiã pro statĩ accipit᷑. Vir. Ilicet ignis edax summa ad fastigia tecti uoluit᷑. Item a uideo uideor deponẽs,ut uideor tibi bonus. uisus mihi fuit imprudẽs. in quo notãdũ ẽ rustice quosdã ita loqui. uidet᷑ tibi ꝙ recte faciã,& mihi non uidet᷑ ꝙ recte loquaris. & uobis uidet᷑ ꝙ male faciamus. sic enim dicendũ ẽ,si latine loqui uelimus. Videor tibi recte facere,& nõ uideris mihi recte loqui. & uidemur uobis male facere,& alia huiusmodi similiter. Sũt etiã q auidũ,a nõ uidendo dictũ putant. Auidus enim ꝓprie dicit᷑,q ꝓpter nimiã cupiditatẽ non uidet quid agat. A quo auide aduerbiũ cupide. & auiditas,cupiditas. & aueo,cupio. de quo auarus,q nimium cupidus ẽ pecuniæ. & auaritia,habẽdi cupiditas. & auare aduerbiũ tenaciter. & cõparatiua,& sup̃latiua eorũ auarior. auarissimus,auarius. auarissime. Quidã etiã auarũ,quasi auidũ æris dictũ putãt. & ab auido ita distingunt,ut auarus semp̃ in malã partẽ accipiat᷑, Auidus aũt,etiã rerꝶ honestarꝶ dicat᷑. Salu. Laudis auidi,pecuniæ liberales erãt. Auara terra dr̃,cũ id qđ ĩ se recipit ampliore fœnore nõ reddit. Auere etiã a nimia cupiditate pro gaudere accipit᷑. Vnde salutãtes quoq; aue dicimus,hoc est gaude. lætare. ET. Atq;. & cõiũctio aliqñ copulatiua ẽ. Plau. Collaudato formã,& faciẽ,& uirtutes cõmemorato. Aliqñ ponit᷑ pro idest. Idem. Annos natus iam sexaginta,& senex. nõnunq̃ pro quia. Virgilius. Audieras,& fama fuit. Mart. ꝙ minimos cernis mitti nos credis amice,Falleris & nũmos ista tabella rogat. Quinti. Has primũ audiat puer, harũ uerba effingere imitando conabit᷑,& natura tenacissimi sumus eorũ,quæ rudibus animis ꝑcipimus. Interdũ uenustatis gratia duplicat᷑. estq; cõpletiua cõiũctio. Vir. Multũ ille & terris iactatus,& alto. Plærũq; sentẽtiarũ initiis cõpetit. Quinti. Et finitæ qdem sunt partes duæ, quas hæc ꝓfessio pollicet᷑. Est etiã qñ seruit affectui,& quasi interrogãdi uim habet. Cice. Et sunt,q de uia appia loquãtur,taceãt de curia. Idem. Et ad eũ legatos de pace mittemus,qui pacis nuncios repudiauit. Et postea miramur,quare id moleste ferat populus romanus. Sæpe etiã ponitur pro quãuis. Idem. Defendi legem Voconiã magna uoce,boni sq; lateribus, & uidetis annos meos. ac si dixisset,quãuis sum ita senex. item pro etiã. qđ tñ apud Ciceronẽ nunq̃ reperitur. Quin. Tamẽ si qd aduersus te ipse cõmisit,sit hostis & meus. Cicero dixisset. Sit hostis etiã meus. Vir. Natus & ipsa dea. Quãdoq; etiam tum,& quanq̃,copulatiuæ cõiunctiones pro disiũctiuis ponũtur. Sicut disiũctiuæ pro copulatiuis. Paulus iuriscõ. cõiunctã uel disiũctam orationem accipit ex mente ꝓnũciantis,quãuis nec cõiunctionẽ habeat,nec disiũctionem. Cõiũcta pro disiũctis accipiũtur(ut Labeo asserit)quẽadmodum in illa stipulatiõe. Mihi hærediq; meo,te hæredẽq; tuum. Item disiũcta pro cõiunctis,ut cum dicimus. Super pecunia, tutelaue sua,cum tutor separatim sine pecunia dari non possit,sed dubitãdũ uideri põt,uerba illa quomõ accipiẽda sint,ope & consilio,utrũ ex sentẽtia coniũgẽtium,an separãtiũ, uideturq; melius,quod Labeo scribit,separatim accipiẽda,q̃a aliud factum est eius,qui ope,aliud eius,qui cõsilio furtum fecit. Sic enim alii condici põt,alii non põt. Et sane post ueterũ auctoritatem conuentum est,ut nemo uideatur furtũ fecisse,nisi & cõsiliũ malignũ habuerit,nec cõsiliũ habuisse nocẽdi,nisi & factũ secutum fuerit. Ab et cõposita fiũt etsi,& tametsi,quæ significant quãuis. Ply. Dedit enim quãtum maximũ potuit,daturus amplius si potuisset. tametsi quid huiusmodi dari potest maius q̃ gloria,laus,& æternitas? Quintilian⁹. Etsi iudices in hac asperrima conditione fragilitatis humanæ hæc oĩbus natura est,ut sua cuiq; calamitas præcipue misera atq; intoleranda uideatur. Item etiã ex et,& iã,qđ significat quoq;. Plau. Tu ne etiam id rescisti miser? & etiamnum eiusdem significationis. Plynius. Quod eo magis miror si etiãnum Home-

to ꝓdente ægyptus non erat. Item enim, quod significat quia. & hoc solum differt ab enim. quod enim nunq̃ primũ locum sortitur in oratione. Suetonius. Par enim utriusq; arrogãtia fuit. etenim uero aliquando primũ, aliquãdo secũdum locum obtinet. Plynius. Etenim multa de hac magi tradiderunt, quæ non sunt a nobis cõmemoranda. Seneca. Quis etenim inter tot corporis cruciatus fœlicem esse quenq̃ posse existimat? PEGMATA. Moles. pluratiuus numerus pro singulari. eam enim molem intelligit, super qua impositus erat colossus Domitiani. Pegma græcum uocabulum est. etenim ἀπὸ του πηγω, quod est figo, πηγμα dicitur. significatq; machinam, in qua statuæ collocantur, & quasi figũtur ad illas sustinẽdas. siue aliud quicq̃ eiusmodi. Interdum pegmata cum ludicris producebãtur in scænam pueris, etiam cõsidentibus ex lignis & tabulis, quæ constabant uario picturæ genere. Iuuenalis. Et pegma, & pueros inde ad uelaria raptos. Claudium tradũt obiecisse aliquãdo bestiis, qui pegma in scænam parum fœliciter produxissent. Scribit Plynius Caium principem in circum pegma duxisse, in quo fuere argenti pondo centum uigintiquatuor. CELSA. Alta. sublimia. de quo supra diximus. MEDIA VIA. hoc est quod Papinius inquit. Stat latium complexa forum. Viã definiunt esse dimidium actum, qua potest ire uehiculum. Paulus iurisconsultus uiam constitui inquit, uel latiorem octo pedibus, uel angustiorem posse, ut tamen eam latitudinem habeat qua uehiculum ire possit. alioquin iter esse, non uiam. Abusiue tamen usurpamus uiam pro omni loco, per quem habere iter omnibus licet. Plynius. Cum te de uia uocassem. Aliquãdo accipitur pro itinere, hoc est pro ipso actu ambulandi. Cicero. Cũq; de uia lãguerem. & mihimet displicerem. Interdum pro ratione. Vir. Inueni germana uiam gratare sorori, Quæ mihi reddat eum. nõnunq̃ pro consuetudine. Teren. Sed uia peruulgata patrum quotidie accusabam, hinc uiatores dicti, qui magistratibus parebant, hominesq; ex agris ad magistratus frequenter euocabant. Cicero. A uilla in senatum accersebãtur, & Curius, & cæteri senes, ex quo qui eos accersebant, uiatores nominati sunt. Item a uia auium, & inuium dicitur, per quod iri non potest. Vnde auem quoq; quidam appellatam putant, quasi sine uia, ut inferius dicemus. & peruium, per quod facile transitur. & præuium, quod antecedit. Cicero. Præuius auroræ, solis, noctisq; satelles. Item Biuium, quod duas uias habet. triuium, quod tres. quadriuiũ, quod quatuor. Vnde Dianam triuiam appellatam superius ostendimus. & triuialis scientia grãmatice dicta, quia in triuiis docebatur. Triuialis uero lingua uulgaris, qua in triuiis pueri grãmaticam discentes utebãtur. Item deuium, quod a uia remotum est. & deuiare, a uia recta recedere. abusiue tamen pro deflectere ponitur. & deuius, qui a uia recedit. & dubius, quasi duas uias uidens, & utram eligat nesciens. de quo & eius deriuatiuis inferius dicemus. Et uiaticum, quicquid iter agenti necessarium est. unde est illud ꝓuerbium. Suam cuiq; artem pro uiatico esse. Veteres tamen aliquãdo uiaticum pro facultate, siue apparatu posuere. Qu. Claudius in annalibus. simul forma. factis. eloquentia. dignitate. acrimonia. confidẽtia. pariter præcellebat, ut facile intelligeretur magnum uiaticum, hoc est magna facultas. magnus apparatus. hoc modo græci ἐφοδιον, quod ꝓprie uiaticum, hoc est sumptũ uiæ significat, ad aliarũ quoq; rerum apparatus traducunt, ac sæpe ἐφοδιαζε dicunt pro eo, quod est institue. instrue. aggredere. & obuio, quasi ad uiam eo. a quo obuius, qui alicui occurrit. & obuiam eo, idem qđ obuio, quasi ad uiam eo. & uiatorium, quod ad uiam attinet. Vnde uiatorium uas, quo iter agentes, ferendi potus gratia utimur. Plynius. Vasa uiatoria ex taxo uinis in gallia facta mortifera fuisse compertum est. Viare quoq; ueteres pro iter facere dixerunt. Via ab eũdo deducit̃, quasi ia, quod per eam eatur, quãuis aliqui uiam quasi ue iam dictam uelint a uehendo, quod per eam fructus ad uillam uehantur. iter a uia differt, ꝙ arctius est q̃ uia, nec uehiculum capit. significatq; etiam ipsum actum eundi, & ab eundo dicitur, cuius supinum est itum, siue ab ito, quod frequẽtatiuũ est huius uerbi eo. diciturq; & in mari iter, & in terra. Virg. Hac iter ælisiũ nobis. Terẽ. Ain tu tibi hoc incõmodũ euenisse iter. Nõ hercle Parmeno uerbis dici pȏt q̃tũ re ipsa nauigare ĩcõmodũ ẽ. facit ĩ genitiuo iteris. Neui⁹. ignoti iteris sum⁹. Tu te scis. Acci⁹. Præsto adsum, exprome qd fers. Nã te lõgo itere cerno uadere. Veteres ẽt itiner dicebant, cui⁹ noiatiuus nũc ĩ usu nõ ẽ. obliq̃s aũt utimur, cũ obliqui hui⁹ noĩs iter, ab usu discesserit. Varro. Expectãt itiner lõgũ sermone leuare. Plau. Quin tu ergo itiner seq meũ me sines. iter facere, & iter hẽre dicimus. Iter facere, ire, ꝓficisci. Ply. Cũ p eã regionẽ iter facturi eẽnt, qđ ẽt iter tenere dicimus. Vir. Quib⁹ aut uenistis ab horis. quoue tenetis iter. hẽre uero iter, idẽ est, qđ iturũ eẽ, ut iter hẽo ad Cæsarẽ, hoc ẽ oportet me ire ad Cæsarẽ, uel iturus sum ad Cæsarẽ. Cice. Hẽbat iter ad Deiotarũ regẽ. At uiã facere, nõ ẽ iter facere, sed locũ ubi nõ erat uia, & trãsitus apire, sicut uiã munire ẽ reficere repurgare, ĩterdũ lapidib⁹ sternere, qđ ꝓprie sternere uiã dicimus. Cic. iõ ne appius ille cæcus uiã muniuit, nõ q̃ populus uteret̃, sed qua posteri sui latrocinarent̃. Quo uerbo etiã per trãslationẽ utimur de corporeis ad incorporea. Quintilia. Propterea quod plurimi auctores, quãuis eodẽ tẽderẽt, diuersas tñ uias munierũt, & in suã q̃sq; induxit sequẽtes.

Quemadmodum aūt munire uiam dicimus, ita munire ripam. munire alueū. munire aditū. cum illa uel reficimus, uel paramus. Ab iter fit itero uerbū, quod est rursus aliqd ago, & quasi ꝑ iter factū reuertor. Et iterū quod est rursus. & itineror uerbū, hoc ē iter facio, quo Apuleius, & quidā recētiores usi sunt. Et itinerariū uiatoriū, unde itineraria a quibusdā uocanť commētarii earum rerum, quæ in itinere acciderūt. Et itidem, atq; item quæ significāt similiter, quasi iterum idem. & obiter qđ nō est, ut Valla & alii qdā existimarunt, specialiter, sed qđ uulgo diciť incidēter, hoc est præter propositū, quasi ĩ itinere occurrēs. Iuuenalis. Atq; obiter leget. Plyn. Ego plane meis adiici posse multa cōfiteor, nec his solis, sed & oībꝰ quæ edidi ut obiter caueā istos Homeromasticas. VNAQVE IAM TOTA STABAT IN VRBE DOMVS. Inuidiosa oratio est quasi uelit significare ea ratione incēsam urbē a Nerone, ut unam domum ædificaret. Allusitq; ad distichō illud de ea factū. Roma domus fiet Veios migrate quirites. Si nō & Veios occupat ista domus. Plynius quoq; de ea sic scribit. Vidimus urbem nostram claudi duabus domibus Caii & Neronis principū. Tradūt hanc a palatio ad Esquilias usq; ꝓtensam fuisse, in uestibulo eius colossus erat erectus. Tāta erat latitudo eius, ut porticus miliarias haberet, & stagnū maris instar circūseptū ædificiis ad urbis similitudinem. Rura præterea aruis uinetis, pascuis, siluis ornata cū multitudine oīs generis ferarꝝ. Reliqua pars auro picta erat, gemmisq;, & unionū cōchis distincta, cœnatiōes eburneis tabulis laqueatæ uersatilibꝰ, ut flores, & unguēta desup spargerenť. Præcipua cœnationū rotūda die noctuq; istar mundi circumagebať. balneæ marinis, & albulis aquis fluebāt. Cū eā ꝑfecisset dixit (ut Suetoniꝰ refert) se iam ꝗsi hoīem habitare cœpisse. Hāc luxuriā notat poeta in laudē Domitiani. Mos enī ueterū fuit, ĩ laudatiōe uiuentium principū defunctos iā principes dānare quo uiui admonerenť, nullum locū, nullū esse tempus quo defunctorꝝ pricipū manes, si mali fuissent, a posterorꝝ execratiōibus cōquiescerēt, sicq; a uitiis ipsi retraherenť. Merito præterea laudari uidenť uiuētes principes, si pariter mortui reprehendanť. Nā cū de malo principe posteri tacent manifestū ē timeri ꝑsentē, qđ eadē faciat. Ad hæc dānare priores principes nihil aliud est, quā hortari ꝑsentē, ut corruptos longa cōsuetudine, ac deprauatos mores, reformet & corrigat postremo (ut iquit Plynius) Nihil nō parū grate sine cōparatione laudať. DOMVS. Neronis scilicet. Domus ꝓprie diciť ædificiū ad habitandū factū, quod ex tecto atq; pariete cōstat poniť tñ. ꝓ habitaculo quocūq; unde & tēpla & auiū nidos domos appellamus. Virg. Hostia nāq; domus patuere ingentia cētū spōte sua. idem. Antiquasq; domos auiū cū stirpibus imis Eruit. Sed hoc notādū ꝙ domus duos genitiuos habet unū secūdæ declinationis domi, & alterū quartæ domꝰ. datiuū semp quartæ. accusatiuū indifferētē, uocatiuū quartæ. datiuū & ablatiuū secūdæ, sed cū utimur domi, locus significatur, in quo quis manet. cū uero utimur domꝰ, significať corpus ipm atq; ædificiū quod ex parietibus cōstat, & tecto, ut domi maneo nō domus, & partem domus domolitus sum, siue superiora domus ascēdi nō domi. Aliquādo domꝰ ꝓ familia capiť continens pro cōtēto. ut domus meæ ĩperiū habeo. domi, & in domo eiusdem plane significatiōis sunt. Quintilianus, in domo furtū factū ab eo, qui domi fuit. Quidā dicūt domi aduerbia esse, ut cū dicimus sum domi, & similiter alios casus, ut domū propero, seu domo uenio, sed nomen potius eē pronomina indicant, quæ cum hac uoce iūguntur, quæ sunt mea. tua. sua. nr̃a uestra & aliena, ut eram domi meæ. tu eras domi tuæ. Ille uiuit domi suæ. Nos sumus domi nostræ. uos eratis domi uestræ. Cicero. Qui cum ista ætate & forma alienæ domi nolo dicere.

Quod si quando hæc pronomina supprimanť tñ subintelliguntť, ut domi ero, idest meæ. domi eritis. idest uestræ. & domi eris, idest tuæ. domi erimꝰ, idest nostræ. domi erit, idest suæ. domus a græco deriuať, græci enī δωμα tectum appellant. a domo fit domesticū qđ mō significat quicquid ad domū ꝑtinet, ut domesticæ curæ. domestici labores. domestica negocia. Modo mansuetū & mite. Ply. Mite aīal, atq; domesticū. Itē domestici dicunť, qui ex eadē domo sunt, & nobiscū habitāt, hinc fit domesticatim, qđ significat per uarias domos. Itē a domo Domiciliū qđ habitationē significat lōgi tēporis. Vnde mutare domiciliū dicunť qui migrāt, ut aliam urbē habitēt, & domūcula parua domus, quæ & domuscula uocať, & domūcio. Apuleius iam deniq; nec larē reqro, nec domūcionē paro. & domo, qđ ꝓprie significat mansuefacio, & ꝗsi domesticū reddo, unde equorꝝ domitores dicunť, & domiti, atq; idomiti equi, & domitura equorꝝ, siue aliorꝝ aīaliū, ꝓ ipso actu domandi. Plyn Domitura boū intrimatu optima, & indomitæ gentes, hoc ē feroces, domitor etiā domator dicitur. Per metaphorā tamē capimꝰ pro uincere. superare, a quo domitos hostes dicimus uictos, & domitos populos in potestatē redactos. Item a domo dominus deduciť, qui domui præest. is enim ꝓprie dominus appellatur, qui domus ĩperiū habet, & cui oīs familia paret. ex quo factū est, ut dominus, & seruus relatiua sint. & domini appellatio ad oīs eos propagata fit, qui alicuius rei ꝓprietatē habēt. etiam si usus fructus alienus sit. Abusiue tamē & filii familias, & cæteri liberi, qui in ꝑtāte sunt, & usufructuarii domini dicunť. Itē dominus diciť, cui populi subsunt. Vir. Romanos rerū dn̄os, gē

téq; togatá.Hinc etiáDomn⁹dictus a poetis.Lucretius. At cũ mẽbra domn⁹ præſentit frigida ſeruis.Itẽ dubenus.Pacuui⁹.Tũ dubenus ligatos ſeruos peſſume uerberat.Hinc dñm ꝓ ṗpio. & principatu accipitur,& dominor,hoc eſt imperium gero,& dominatio imperiũ,& dominatus principatus.Itẽ dominus,qui cõuiuiũ exhibet. Varro. Aut dominũ conuiuii,aut uinũ,aut aliudqd laudato.Plautus .Dũ cœnitát alii,ego foris eſurio dominus.unde & domina,conuiua noiat̃. Lucilius.Primũ domina,atq; ſodalitia oia tollant̃.dñs etiã amans uocat̃,& domina amica.Ouidius.Hæc tibi ſub domino eſt Pyrrhe puella ſuo,Idẽ.Nã furor in dominã temeraria brachia mouit.Flet mea ueſana læſa puella manu.Itẽ domin⁹ pro marito accipit̃.Virgi. cõnubia noſtra Reppulit.& dominũ Aeneã in regna recepit.Dominos quoq; & dominas deos,& deas dicim⁹.Idẽ.Et uincti currũ dominæ ſubiere leones.Ouidi⁹,& domino ſoluere uota Ioui.Hinc&dies dominic⁹dictus,q antea dies ſolis dicebat̃,qđ deo ſacer ſit.Domitius quoq; & domitianus a domo deriuari uident̃.Itẽ a domo fit cõpoſitũ domiporta,quã græci a ferenda domo φερεοικον uocát,de qua inferius dicemus.IAM.Iam aduerbium tẽporis eſt.& idẽ pene ſignificat quod tũc.Cicero.ipſa uerba cõpone & quaſi coagmenta,qđ ne græci quidem factitauerũt,iã nẽminẽ antepones Catoni. Aliquãdo feſtinãtis ẽ.Teren.Ego iã proſpiciã mihi. Aliqñ hortãtis & ueluti morã increpãtis. Vir.iã diua ꝑcor.interdũ ponit̃ pro modo ſiue nũc. Idẽ.At puer aſcanius mediis in uallibus acri gaudet equo,iamq; hos curſu,iã ꝑterit illos. Nõnunq̃ ſignificat ꝑterea,& q̃ſi nodus eſt qdã cõiũgens ſentẽtias.idẽ iã maris imenſi ꝓlem,& genus omne natãtũ.iã uarias pelagi uolucres.& idẽ efficit coniunctũ cũ uero. Cicero.iam uero urbib⁹ cõſtitutis.Eſt quãdo geminat̃,& ſignificat mox.repẽte.ut iãiã aderit Et cũ ꝑſenti ponitur,licet ad futurũ reſoluat̃ Virg.iãiamq; manu tenet & ꝑmit haſta,q̃ſi mox tenebit & nũc uidet̃ tenere.Plerunq; figurate per indignationẽ accipit̃.Idẽ.iamiam nec maxima Iuno,nec Saturnius hæc oculis pater aſpicit æquis.Et ꝓmiſerationem.Saluſtius.iãiam aio meo cariſſime frater quãq̃ tibi imaturo,& uñ minĩe decuit uita erepta ẽ,tñ lætãdũ magis q̃ dolẽdum puto caſum tuũ.Et ꝑ exhortationẽ.Quintil.iamiã cõmilito quicũq; caſus manet,etiã ſi iperator damnaturus eſt,habes ſolatiũ,ſati⁹ eſt q̃ a patre occidi. A iã cõpoſita fiunt iandudũ,& iãdiu,& iãpridẽ de qbus ſupra diſſeruimus,& iã olim,qđ mõ ſignificat iãdudũ.Cicero iamoli a pricipio id ſtatuerã,mõ aliquãdo, Vir. At iam olim feras poſuit cũ uinea frõdes.& olimiã pro iãpridem. Quintilianus.Olimiã iperator inter fulgentes uirtutes tuas liuor locũ quærit,hoc ẽ a lõgo tẽpore.Et iãtũ,qđ ſignificat ex eo tẽpore.Plautus.iãtũ occepit uirginẽ amare. Veteres ẽt iatum pro tãtũ uſi fuere,& iam pro tã.itẽ a iã cõpoſita fiunt etiam & etiãnum,de quibus ſuperius diximus. STABAT.Erecta erat.permanebat,qđ iuidioſe dictũ eſt,ut ſignificaret cæteras domos urbis cõflagratas,ac dirutas eẽ.ſtare aliquando conſiſtere eſt.Virg.Stare loco neſcit .& Apelles interrogatus,cur fortunã ſedentẽ pinxiſſet,qm̃ inquit ſtare nõ poteſt.Stare permanere.durare ut hoc loco.Cicero facere ꝓmiſſa.ſtare cõuẽtis.reddere depoſitũ. Virg.Et bene apud memores ueteris ſtat gratia facti.Stare erectũ eẽ.Seneca. Alios ſtantes.alios genibus flexos uidiſſes,ſedentẽ,aut cubantẽ,neminẽ. Vir.Obſtupui,ſteterũtq; comæ,& uox faucibus hæſit.Stare horrere.Cecilius.Stat ager ſentibus.Vir.iam puluere cælũ ſtare uidẽt.Stare ꝓminere. Lucillius.Hic corpus ſolidũ iuuenis.hic ſtare papillis.Pectore marmoreo.Stare præſtitutũ eẽ. Virg. Stat ſua cuiq; dies.ſtare i aio eẽ.Idẽ.Stat cõferre manũ Aeneæ & alibi,ſtat caſus renouat̃ oẽs. Stare poſitũ eẽ.idẽ.ſtãt manibus aræ.idẽ.Ois in Aſcanio cari ſtat cura parẽtis.Stare conſtare in pretio eſſe.Seneca.Tanto ei ſtetit improuiſa urbanitas.Gellius.Magno ei ſtetit ea nocte abſentẽ fuiſſe.Stare qeſcere.Plau.Stabat i portu nauis. Apuleius.Dũ forte ſtarẽt in taberna ludẽtes.Stare firmũ,ẽ nõ moueri,ſed cõſtantẽ eẽ.Liuius.Reſiſtis aũt aduerſus famã rumoreſq; hominũ,ſi ſtatis firmus ſteteris.hinc ſtatio dicta locus(ut Vlpianus inquit)in quo naues tuto ſtare poſſunt.Quidã ſtationẽ a portu ita diſtingunt,ut ſtatio ſit ubi naues ad tẽpus ſtare,port⁹ubi hyemare poſſunt.Statio ẽt dicit̃ qcũq; locus,in quo frequẽter cõſiſtit̃. Vnde & locus i quo caſtrametat̃ exercitus,ſtatio uocat̃.Curtius,cognitũ id ꝑ exploratores,qui ſtationes hoſtiũ fuerant ingreſſi.Et locus ad cuſtodiã aſſignatus .Ouidius.Dent tibi cæleſtes.quos tu cæleſtibus annos,ꝓq; tua maneãt in ſtatiõe domo. Vir. Vigiles ſimul excitat illi ſuccedũt. Sternuntq; uices ſtatiõe relicta,ipſe comes Niſo gradit̃.Hinc Stationarii milites dicũt̃,qb⁹cuſtodiæ,aut ꝑſidii gratia ſtatio aſſignata ẽ. itẽ qui in urbibus aut prouinciis tenent̃ ad populoꝝ quietẽ tuẽdã & officina,in quã multi cõueniũt,ut de aliqua re decernat̃,& ius ibi dicat̃.Gelli⁹,in plæriſq; urbis ſtatiõib⁹ius publice dicẽtiũ.itẽ ſtabulũ a ſtando dicit̃,ſignificatq; ꝓprie nõ præſepe,ut uulgus putat.hoc ẽ locũ in quo eq.muli.iumẽta.aſini.boues.aliaq; huiuſmõi aĩalia domi tenent̃ paſcũturq; ſed hoĩum diuerſoriũ ſiue hoſpitiũ.Petronius.Sed nec uiã diligẽter tenebã,qa nec quo ſtabulũ eſſet ſciebã.idẽ.Cũ errarẽ inquit ꝑ totã ciuitatẽ,nec inuenirẽ quo loco ſtabulum reliquiſſem.idẽ.Ego ſum ancilla Quartillæ,cur uos ſacrã ante criptã turbatis? Ecce ipſa uenit ad ſtabulũ,petitq; ut uobiſcũ loq liceat.Hinc ſtabula dicunt̃ loca in qb⁹ armẽta gregeſq; conſi-

ſtūt ī agris & ſubdiuo,ueluti quædā ſtationes huiuſmōi aīalium.Ouidius.In ſtabula alta trahit.Vir.Mōtano flumine torrēs cū ſtabulis armēta tulit.Idē.Quattuor a ſtabulis præſtāti corpore tauros,Auertit.Idē interea cū iā ſtabulis ſaturata moueret Amphitriōiades armenta,abitūq; pararet.Ab hoc fit ſtabulo ſiue ſtabulor,qđ ē ſto,diuerto.cōmoror,& q̄ſi ſtationē habeo.Idē.Centauri in foribus ſtabulāt,Gellius.Tubero in hiſtoriis ſcriptū reliquit bello primo punico,Attiliū regulū Cōſulē in africa caſtris apud Bragadā flumē poſitis prœliū grande feciſſe aduerſus ſerpentē unū in illis locis ſtabulantē inuſitatæ magnitudinis,eūq; magna toti⁹ exercitus cōflictatione baliſtis,& catapultis diu oppugnatū,occiſūq;,eiuſq; īterfecti lōgū corium pedes centū,& uiginti Romā miſiſſe.Hinc ſtabulatio māſio in ſtabulo.& ſtabularii a ueterib⁹ dicti ſunt hoſpites.Plau.Palliū ſtabulario dedit.Apuleius.Et ne inquit in merito ſtabularios hos oēs hoſpites deteſtanť.nā iſte curioſus dū īportune irrūpit,credo ſtudio rapiēdi aliquid clamore uaſto marcidus alioqn me altiſſimo ſomno excuſſit.Idē.Sumo ſarcinulam,& pretio māſionis ſtabulario ꝑſoluto capeſſimus uiā.Pōt tamen & ipſum præſepe in hoſpitiis ſtabulū dici.Apulei⁹.Duriſſimo caſui meo ſeruiēs ad equū illū uectorē meū,ꝓbiſſimū in ſtabulū cōcedo,ubi aliū ēt Milonis quōdā hoſpitis mei aſinū ſtabulātē in ueni .Stabulantē inqt q̄ſi hoſpitantē.Nā qđ Varro inqt.Equinū pecus paſcēdū in pratis potiſſimū herba,in ſtabulis ac præſepibus arido fœno.ꝓfecto ſtabulū,ꝓ ſtatiōe q̄cūq; .ꝑſepe pro ſeptis,quæ domi fiunt.ſtabulū ēt ꝓ q̄cūq; habitatiōe,& loco ubi qs ſtare cōſueuit accipiť.Vir.Sauci⁹at q̄drupes nota intra tecta refugit.Succeſſitq; gemēs ſtabulis.Idē.Ardua tecta petit ſtabuli,& de culmine ſūmo paſtorale canit ſignū.Hinc ēt ueſtibulū,qđ nō ē prima pars domus hoc ē atriū,ut aliq̄ putant,Sed locus ante ianuā domus uacuus,per quē a uia ad ædes itur.Nā qui domos amplas antiquit⁹ faciebāt locū ante ianuā relinquebāt,qui inter fores domus,& uiā medius eēt in eo loco,q dominum eius domus ſalutatū uenerāt,priuſq̄ admitterenť,cōſiſtebāt,& neq; in uia ſtabāt neq; intra ædes erāt.Ab illa ergo cōſtitione,& q̄ſi q̄dā ſtabulatione ueſtibulū ē appellatū.Nā ue modo ītenſionē ſignificat,ut uetus.uehemēs,quoꝝ alteꝝ ab ætatis magnitudine cōpoſitū ē,alterū a mētis ui atq; īpetu dictū,mō minutionē,ueſcū Lucilli⁹appellat cū edēdi faſtidio.q̄uis Lucretius ueſcū ſalē dicat ex edēdi ītēſione qđ eſt ex ue & eſca cōpoſitū.Serui⁹.Veſtibulū nō ab intentiua ſed a priuatiua ſignificatiōe dictū exiſtimat,qđ per eū locū trāſeāt,& nemo ſtet,ut ſicut Veſanus nō ſan⁹,ita ueſtibulū nō ſtabulū dicať Alii ꝙ ianuā ueſtiat.Nōnulli qđ ueſte cōſecratū ſit ſicut limen,& ueſta ip̄a a ui ſtādo noīata ē,qđ terra ui ſua ſtet.Ouidius.Stat ui terra ſua,a ui ſtādo ueſta uocauit.Itē a ſto ſtatus diciť,qđ mō cōditionē ſignificat.Cicero.Qui ſtat⁹ rerū quæ cōditio tēporū,mō qđ Rhetores id in quo cā maxime uertiť,uñ qdā teſtē dictū uolūt,q̄ſi tuētē ſtatū,qđ cauſæ ſtatū tueať.ego potius teſtē q̄ſi anteſtē hoc eſt añ ſtātē,noīatū opinor.Idē.Status ē in quo primo īſiſtit q̄ſi ad repugnādū cōgreſſa defenſio.Statū qdā conſtitutionē uocāt.alii quæſtionē.alii qđ ex quæſtiōe appareat.Theodorus caput hoc ē,κεφαλαιον γενικωτατον ad qđ oia referanť.Græci σασιν uocāt.Quod nomen alii ab Eucrate Socratis diſcipulo repertū tradūt,alii a Zopyro clazomenio quā q̄ uideť Eſchines quoq; cōtra cteſiphontem uti hoc uerbo,cū a iudicibus petit ne Demoſthenē pmittāt uagari,ſed eū dicere de ipſo cauſæ ſtatu cogāt,quæ appellatio diciť deducta,uel ex eo qđ ibi fit primus cāæ cōgreſſus,uel qđ in hoc cā cōſiſtat.Hinc genus illud philoſophiæ ασυσατον dictū,qđ latine inſtabile uel incōſtās poſſumus dicere.Vt enim nihil ſciendū ſit,aliquid ſciri neceſſe ē.nā ſi oino nihil ſcias,id ipſū ſciri nihil poſſe tolleť.Ita qui hæc ueluti ſententiæ loco,ꝓnūciat.nihil ſciri tanq̄ ꝑceptū,ꝓfiteť & cognitum.ergo aliqd ſciri pōt.In aſyſtati generis exēplū,& illud afferri ſolet.ſōniaſſe quēdā ne ſomniis crederet.ſi enim crediderit tamen ſequeť,ut nō ſit credēdū.Si autē nō crediderit tñ ſequeť ut credēdū ſit.Proprie aūt σασισ a nobis diciť,& qđ ab eo cōponiť κατασασισ.Vnde cataſtā quoq; noſtri appellant machinā ligneā,qua ſerui uincti teneñť.Perſius Cappadocas rigida pingues plauſiſſe cataſta.Tibullus.Parua loquor regnū ille tenet,quē ſæpe coegit Barbara luxatos ferre cataſta pedes.Marti.Non de plebe damus nec auaræ uerna cataſtæ.Plyn.Tandem in cataſta uidere Chriſogonū Syllæ.hāc,& lōgā,& magnā.cōpedē uocant.Iuue.Squallidus in magna faſtidit cōpede foſſor.Apuleius Et longæ compedis diuturno ſqualore fœdati caldariū quærūt.itē a ſto ſtatua qđ ſtet hoc eſt,ꝓmineat.ꝓprie enim ſtatua ab imagine hoc differt,qđ ſtatua ē quæ nō mō ſupficiē,ſed ſolidū corpus,atq; ꝑfectū reddit.imago uero quæ ſupficiē tātū refert eius rei cuius ē imago.Vñ pictores imagines faciūt coloꝝ diuerſitate,& lineamētis qbuſdā ſimilitudinē reddentes.Statuas uero ii qui dicunť ſtatuarii effigies rerū ligneis uel marmorib⁹uel ebore uel metallis exprimētes,quoꝝ ars ſtatuaria uocať.Solebāt āt ſtatuæ hominū exprimi,qū ob aliquā illuſtrē cauſam perpetuitatē mereri uidebanť,& primo ſacroꝝ certaminū uictoria maxieq; olympiæ,ubi oīum,qui uiciſſent,ſtatuas dicari mos erat.eorū uero,qui ter ibi ſupauiſſent,ex mēbris ipſorum ſimilitudine expreſſa,quas econas uocabant,primū oīum Athenienſes Armodio,& Ariſtogitoni Tyrānicidis publice ſtatuas poſuerūt.Exce

pta inde res ẽ a toto orbe terraꝝ, ut memoria hoĩum prorogaret̃, quoꝝ noĩa basibus inscribi solebãt. Togata effigie apud Romanos statuæ dicebant̃. Græci nudas hastã tenẽtes faciebãt ab Epheboꝝ gymnicis exẽplarib⁹, q̃s uocãt Achilleas. Erantq; & eq̃stres & pedestres statuæ. .L. Acciũ poetã tradũt in camœnaꝝ æde maxima forma statuã sibi posuisse, cũ ipẽ admodum paru⁹ eẽt. Transierũt deinde & ad deos statuæ, & ad bruta ẽt aĩalia. Imago tamen aliquãdo ponitur ꝓ quacũq; similitudine. Vir. O mihi sola mei sup Astianactis imago. Idẽ. Atq; ipsius umbra Creusæ uisa mihi ante oculos, & nota maior imago. Vnde aliquãdo etiã ꝓ uagina accipitur, qđ uelut imago sit eius rei, quã claudit. Idẽ. Curuã seruãs sub imagine falcem. Ab imago fit imaginor uerbũ, quod ꝓprie ẽ alicuius rei similitudinẽ mente cõprehẽdo, a quo imaginariũ dicim⁹, quod re nõ ẽ, sed tantũ cogitatiõe cõprehẽdit̃, & imaginatio actus ipse. Item a sto statuo, qđ ẽ decerno, significatq; (ut Vlpian⁹ ĩquit) rẽ pfectam, & consumatã, & ideo hæc uerba quod statuerit, qui iurisdictioni præest, cũ effectu accipimus, nõ uerbo tenus. Nam si cũ uellet statuere prohibitus sit, neq; effectũ decretũ habuerit, cessat edictũ. Ab hoc cõposita fiunt destituo, qđ mõ significat dissoluo. Neuius. Multo nauẽ iubet destitui anchoris, mõ derelinquo, desero. Plau. Sola in littore destituta. interdũ statuo. Cecilius. Destituit oẽs seruos ad mensam ante se. Prostituo meretricãdã præbeo, unde prostibulũ appellat̃ locus, in quo stabulant, ac se prostituũt meretrices. Quãuis aliq ꝓstibulũ dictũ uelint, qđ meretricum stationes añ stabula hoc ẽ hospitia eẽ solebãt pp concursum aduenaꝝ. pp qđ & meretrices ipsæ Prostibulæ uocantur. & hoc inter se differũt, qđ meretrix ꝓprie est, quæ honestius quæstũ capit copiã sui secretius faciens noctu tantũ. Prostibula uero quæ ante stabulũ stat, quæstus diurni ac nocturni gratia. Plau. Intro ad bonã meretricẽ. Astare in uia solam ꝓstibulæ est. Præstituo, præscribo. p̃destino. Ouidius. Dii summũ p̃stituere diem. Instituo quod aliquãdo significat ĩcipio. Ply. Priusq̃ id opus instituerẽ. Aliquãdo instruo. doceo. Seneca, sunt enim nõ mõ litteris, sed etiã bonis morib⁹ ĩstituẽdi adolescẽtes. Nõñq̃ statuo. decerno. Apulei⁹ scilicet Solon aut Lycurgus instituit, hinc instituta & institutiones dictæ, ĩstituta aliqñ principia dicunt̃. Ply. Hæc sunt rerũ principia & instituta naturæ. Aliquãdo mores boni, cõsilio & ratione sumpti. Quintilia. Nã is quãq̃ nutricibus triẽniũ dederit, tamen iam tũ formari optimis institutis mentẽ infantiũ iudicat. cur aũt ad litteras nõ pertineat ætas, quæ ad mores iam pertinet. Interdum decreta legũ, atq; sanctiones. Vnde diuus Iustinianus opus suũ instituta inscripsit. institutiones uero sunt præcepta, quibus instituunt̃ homines, atq; docent̃, a quo Quintilianus opus suũ inscripsit de institutiõe oratoria. institutio aũt actũ ipsum hoc ẽ instructionem significat. Substituo subrogo. Liuius, in cuius locũ substitut⁹ centurio ẽ. Restituo modo reddo. Terenti⁹. Gnatũ ei restituit, mõ in pristinũ statũ reduco. Iustinus, hunc regno a patre priuatum filius restituerat. Hinc restitutio ipsa repositio dicit̃. Caius iuriscõsultus restituere inquit plus ẽ q̃ exhibere. Nã exhibere est præsentiã corporis p̃bere. Restituere uero ẽ etiã possessorem facere fructusq; reddere. Ab hoc restibilis ager dicit̃, qui quotãnis restituit̃ de quo ĩferius dicemus. Cõstituo qđ aliquãdo est dispono. Vir. Qui teneãt nam inculta uidet homines ne feræ ne, quærere cõstituit. Aliquãdo moderor. guberno. Cicero. ineuntis enim ætatis inscitia, senũ cõstituenda & regẽda prudentia est, interdũ instituo. decerno, a quo cõstitutiones decreta, atq; ĩstituta dicuntur. Nõnunq̃ etiã cõstituo pro paro accipit̃. Idem. Tametsi erat ignarus quantum sibi ac liberis suis iam tum mali cõstitueretur. Item a sto sisto deriuat̃. Quod est stare facio. Vnde sistere gradũ. sistere fugam. sistere lachrymas. quasi retinere dicimus, atq; comprimere. huius supinum est statũ, a quo stator dicit̃ qui aliquẽ sistit, ob idq; Iuppiter stator est uocatus, quod Romulũ p̃cantem ut fugã suoꝝ sisteret, audiuit. Sisto etiam aliquando pro repræsento capimus, & quasi p̃sentiam corporis exhibeo. dictũ ab eo ꝙ nõ tãtum cõparere quis debet, sed etiã manere, unde de iudicio sisti hoc est de sistendo aliquẽ in iudicio dicim⁹. Cicero. Des operam id quod mihi affirmasti, ut te ante calendas ianuarias ubicũq; erimus sistas. Idem. Vas factus ẽ alter eius sistendi, ut si ille nõ reuertisset moriendũ esset sibi. Vir. Et patrio te limine sistam. Hinc stator dictus nũcius, seu tabellarius cõsulis, aut alterius ius dicẽtis. Et status, siue statutus dies iudicii gratia constitutus, & stata sacrificia quæ cõstitutis, ac certis diebus fiebant. Cato. Sacra stata. solẽnia sancta seruasti. Vir. Annua, quæ differre nefas. Cato ita scripsit. Quod si uadimonium capite obuoluto stitisses. quẽ locũ quidam deprauarunt ꝓ stitisses scribẽtes stetisses. Ennius, modicã & modestã formam mulieris statã uocauit. Bias cũ rogatus esset a quodã deberet ne uxorẽ ducere, an uitã uiuere cœlibẽ ητοι ĩquit καλην ἑξεισ η αισχραν. καὶ ει καλην, ἑξεισ κοινην. ει δὲ αισχραν, ἑξεις ποινην. εκατερον, δὲ ουκ αγαθον. ου ληπτεον αρα. Aut pulchram ĩquit duces, aut deformẽ. Si pulchram, habebis cõmunem, si turpem habebis dolorẽ. Neutrũ autẽ bonũ. non est igitur ducẽda uxor. Omisit Bias tertiũ genus inter duo ista, quæ disiungunt̃, quippe inter pulcherrimã fœminã & deformissimã, media quædam formã ẽ, quæ a nimiæ pulchritudinis periculo, & a summo deformitatis odio uacat. Ennius igitur eas fœminas incolumi pu

dicitia esse scribit, quæ stata forma forent. Veꝝ hoc non a sisto deducitur, sed a sto cum ꝓ quiesco accipit. Sed Cato eleganter stitisses scripsit quoniā sisteret uadimoniū, nō staretur. A sisto cōposita fiunt assisto, quod significat asto alicui, opis & præsidii gratia, ut medicꝰ assistit ægroto. Circūsisto, qđ mō circūdo est, Cæsar & mercatores in oppidis uulgus circūsistit, qbusq; ex regionibus ueniāt, quasq; ibi res cognouerint, ꝓnunciare cogit. Aliquādo pro īuado, & irruo capit & q̄si cū terrore aggredior. Vir. At fessi tandē ciues infanda furētē Armati circūsistunt. Nōnunq̄ accipit pro faueo & cōsolor. Cæsar. Si qs grauiori uulnere accepto deciderat, circūsistebāt. Obsisto. obsto. cōtrasto. Persisto. duro, ꝑseuero. Apul. Cū me rogasset an iꝑposito psistere. Absisto desino, Claudianus, absiste rogari. Desisto eiusdē significationis. Plyn. iā id desistit quærere. Desistere etiā (ut inqt Vlpianus) est a negocio abstinere, qđ calūniādi aīo instituerat. inde destitisse is uidet, nō qui distulit, sed qui liti renūciauit in totū. Plane si quis cognita rei ueritate negociū suū deseruerit nolens in litē improbā perseuerare, quā calūniæ cā nō instituerat, is destitisse nō uidet. Existo. emineo. ꝓdo. exurgo. Cicero. Submersus equus uoraginibꝰ nō existit. Idē. Existit hoc loco quæstio subdifficilis. Existo etiā pro sum usurpatū aliqñ inuenit. Præsisto. antesisto. insisto, urgeo. Ply. Frequensq;, ut id agerē insistebat. Subsisto. substo. sistor. Apuleius. Ad hæc ille stupore quodā affectus subsistit. Resisto. repugno. aduersor. Cicero. Cū resistere eiꝰ īprobitati nō possem. Cōsisto mō sto. firmor. Virgilius. Hic primū paribus nitens Cyllenius alis constitit. a quo Consistoriū nouū qdē, sed elegans uocabulū pro loco, in quo patres cū pontifice maximo cōsultādi gratia cōsistūt. Itē pro ipsa cōsistentiū multitudine, ueteres cōstitutū hominū dixere, mō erigor. Idē. Constitit ī digitos. itē a sto deducitur manifestū, hoc ē clarū. aptū. q̄si ad manus foris stās. a quo manifesto uerbū, & passiuū eius manifestor. & manifeste aduerbiū, hoc ē clare apte. & manifestarius, q uulgo notarius dicit. Plau. Capio fustē. obtrūco gallū furē manifestariū. Itē a sto stagnū deducit, q̄ ē aq̄ stās. a quo fit stagno uerbū. hoc ē stagnū facio, & aquā cōtineo. Notādū tamē qđ & stagnare aquā dicimus, cū nō effluit, neq; sorbet. Ply. Vbi marini fluctus effusi stagnare solēt & stagnare terrā q̄ nō absorbet sed cōtinet aquā. Idē. Agris humidis atq; stagnātibus. Virg. Stagnū ꝓ parte maris ꝓfundissima posuit qđ ea minime moueat semperq; stet, hoc est quiescat. Emissāq; hyemē sensit Neptūnus & imis stagna refusa uadis. stannum quoq; metallū a stando dictū uideri pōt qđ in fornacibus primū fluat. ac per se stet. Est aūt stānū plūbū albū. Duo sunt qppe plūbi genera nigꝝ. & cādidū. quod græci cassiteꝝ appellāt. Homerus. χαλκον δεν πυρι βαλλεν ατειρεα κασσιτεροντε. Ex albo plūbo nō fit argentū cū fiat ex nigro. Iūgi inter se plūbū nigrū sine albo nō pōt, nec hoc ei sine oleo, ac ne albū quidē secū sine nigro. Plūbi nigri duplex origo est, aut enim sua spōte nascitur uena, nec qcq̄ aliud ex se parit, aut nascitur cum argēto, mixtisq; uenis cōflatur. Primus liquor, q̄ in fornacibus fluit, albū plūbū est, & stānū uocat. Secūdus argētū, qđ remāsit. galona dicit. plūbi, & argēti uena cōmunis, quæ & molibdena uocat. & latine dicitur plūbago. Hæc rursus cōflata dat nigrū plūbū, stānū illitū æreis uasis saporē gratiorē facit, & tollit eruginis uirus, mirūq; qđ pondus nō auget. Specula olim ex eo laudatissima brūdusii fiebāt. Postea uti argenteis cœperunt. Si albi plūbi, nigriq; singulæ libræ misceant, fit stānum, qđ argentariū uocant. & tertiariū nominant, ī quo duæ nigri portiones sunt & tertia albi. India neq; æs, neq; plūbum habet, gēmisq; suis, ac margaritis hæc ꝑmutat. Aqua nō liquescūt uasa e plūbo. Sed si in eadē aqua calculus, aut æreus quadrans addat, uasa uruntur. Plumbi laminis lumborū, & renū parti adalligatis ob frigidiorem naturā impetus ueneris cohibetur. Caluus orator uisa inquiete uenerea sponte naturæ erumpentia usq; ī morbi genus, his laminis tradit repressisse, & uires corporis studiorum labore custodisse. Nero lamina plumbi pectori imposita uocē alebat. Fit e plūbo spōdium, sicut ex ære, quod deraditur ex parietibus fornacū mixtis scintillis, aliquādo etiam carbonibus. Scoria tam in plumbo, q̄ in argēto. ære. & cæteris metallis dicitur quicqd subsidet, & quasi fex est metalloꝝ, sicut spuma, quæ ex feruescēte materia tollitur. Itē e plūbo fit psimmythiū, quod nos cerusam nominamus, uel per se ī plūbariis officinis, uel ramentis plūbi tenuissimis, super uas aceti asperrimi īpositis, atq; ita distillantibus, quod ex eo in acetum cecidit, arefactū mollitur, & cribratur, iterūq; aceto mixto diuiditur in pastillos, & æstate in sole siccatur. Potus eius lætalis est, sicut spuma argēti. ad cādorē tñ fœminarū adhibet. quæ ex eo dicunt cerusatæ. Cerusa ipsa si coquat, ruffescit. A stāno stanneū dicit, quicqd ex stāno ē, unde stānea uasa sicut plūbea & argētea dicimꝰ. Itē plūbeū nigrū appellamus. Martia. Plūbea selibra. Plautus. Plumbeum hominē liuidū uocat. A plūbo plūbatio deducitur, hoc ē ferruminatio. & plūbare. ferruminare ē. Ply. Neq; argētū ex stāno plūbat, quoniā prius liquescit argētū. Et plūbata genus teli, hoc est plūbatæ pilæ, quas ueteres peregrino uocabulo manobarbulos uocabāt a quo & milites ipsi, q his utebātur, quinos manobarbulos insertos singulis scutis gestantes manobarbuli sunt uocati. hos postea Diuus Maximianus, quod se fortiter, strenueq; in illyrio gessissent Iouinianos. & Herculanos appellari uo

luit.Legionéq; eorum cæteris legionibus prætulit. A plumbo etiam plumbago dicitur,de q̃ diximus,quéadmodum græci ἀπὸ τȣ μολιβδȣ,quod plumbum est,uocant molibdenā.& plumbatura,quod mō ferruminatiōem significat,mō quácūq; cōiūcturā plumbo factā.græce μολιβδωσισ,appellatur.& plumbarius,qui opera facit ex plumbo,& μολιβδȣργοσ nomiminatur.p metaphorā quoq; plumbeū ĩgenium dicitur obtusum,& quod penetrare cogitādo nō pōt.Itē a sto statura dicit᷑,quæ proprie corporis quātitatē significat. Suetonius, statura fuit eminenti.colore pallido.Idē de Nerone,statura fuit ꝓpe iusta.corpore maculoso. & fœtido .Idē de Otone.Fuisse enim & modicæ staturæ.& male pedatus,caluusq; tradit᷑.Itē Statilinus & statanus dii p̄sides,q̃si nobis astantes.hoꝝ noĩa habebāt scripta pontifices.sicuti fabolini dei,cui sacrificare solebāt,cū primo fari ĩcipiebāt infantes.Itē a sto indusiū dictū q̃si intustiū q̃si intus stet.genus est uestis,de quo inferius dicemus.Itē statim aduerbiū,qđ proprie significat pseueranter,& cōtinue,q̃si insistēdo.Terentius.Bina talēta capiebā statim.Plau. Nec recedit loco,quin statim remigret.unde,p mox usurpat᷑,qđ ea,quæ mox fiunt cōtinenter fieri uideantur.Per me,aut te,aut illū,aut aliqd aliud stare dicit᷑,cū nos aut aliquid aliud cā sumus ne quid fiat.Ply.Oĩa iā parata erant,nisi per eū stetisset.Quintil.Non per me stetit,sed per illa.A sto cōposita fiūt asto,quod uerbū significat sto. Vir.Arrectisq; auribus astant.interdū,sum,cū de rebus loquimur,quæ cadere nō possunt,ut cū dicimus terrā astare. Veteres astassent,p statuerent scripsere.Ab asto hasta dicta,ideoq; cū aspiratiōe scribitur,ut a prima psona imperatiui huius uerbi differat.Hæc apud ueteres subiici solebat rebus,quas publice uenundabant.iō astare id signū dicebat᷑ .erat & belli signū,quéadmodum inferius dicemus.Ab hac hastati milites uocant᷑.& astula diminutiuū.Antesto,excello.Gellius,qui & uiribus & magnitudine,& adolescētia,simulq; uirtute cæteris antestabat.Ab hoc fit antistes,qui in aliqua re excellit.Vt si dicamus.Seruius sulpitius ciuilis,ac pontificii iuris antistes.Circūsto,circūdo.Virg.Circunstāt animæ dextra,leuaq; frequētes.a quo circunstantiæ dictæ,quæ in unaquaq; cōtrouersia quæri solent,& quasi quæstioné circunstāt,de quibus inferius dicemus.Contrasto aduersor. Neuius contrastat semp,nec me sinit loquier.Intersto,inter aliquid sto.intercedo.a quo ĩterstitiū,p distātia & interuallo.itē pro interstātia,unde interstitiū lunæ dicit᷑ ĩterluniū.Apuleı⁹, difficultas itineris,& gloriosi syderis interstitiū.Higinius.Quod ab eo sydere paruo interstitio differt.Obsto.aduersor.impedio.unde obstaculū impedimentū.Item contra sto.Curti⁹, obstāt oppido gemini colles.Hinc obstetrix mulier,quæ parturientiū curā habet,quod cōtra parienté stet.Et obstino uerbū,quod significat obfirmo.unde obstĩatis animis hoc est obfirmatis.& obstinatio hoc ē firmitas animorū.& obstinate aduerbiū firme.Obstitū ueteres mō pro uiolatū,mō pro obliquū usurparūt.Persto,permaneo.pseuero.Gellius.Hoc mō pdius,p noxq; perstabat.Exsto emineo.supersum.Vir.Stāt circūfusa pruinis corpora magna boū,cōfertoq; agmine cerui torpēt mole noua,& sūmis uix cornib⁹ extāt.Hinc extare libros.extare opera dicimus,quæ nō perierūt.Cicero.quæ(Vt scis)extat oratio.Nā ut de homĩe,qui adhuc uiuit,dicimus supest,quasi nō est sub terra humatus.ita de rebus,extant quasi extra stāt,& nō intra, atq; in tenebris latēt.Ab hoc exta dicta sūt,quæ ex uiscerib⁹ sacrificant᷑ diis,& ex quibus haruspices futura prænoscūt.dicta,quod ad hunc usum præsecent᷑,quæ maxĩe extāt,eminētq; ꝓpter quod cor olim non solebat inter exta numerari.postea pinguitudo illa,quæ in summo corde ē,læta exta fecit.Ab extis inspiciēdis extispices dicti sunt haruspices,& extispiciū haruspiciū.Prosto mō āte sto,mō prostituo,de quo supra diximus,mō subdor scortādi gr̃a.Quin. Iubet prostare gladio cinctū.Præsto interdū facio.Cicero.Emptoré indēnem præstare oportet.Interdū beneficiū do.Ply.Plura hic mihi præstitit q̃ parentes.Nonnunq̃ exhibeo.Cicero. Tu talē te præstare debes,ut dignus nostra cōmendatione fuisse uideare.Aliquādo antecello Salustius .Oĩs hoĩes,qui sese student præstare cæteris animātibus.Præstat etiam pro meli⁹,atque utilius ē frequētissime usurpat᷑.Virg.Præstat trinacrii metas lustrare pachini.Hinc quidā præneste dictū uolūt oppidū italiæ urbi uicinū,quod locus in quo cōditū ē,mōtibus præstet Hoc oppidū a Cæcubo Vulcani filio cōditū fuit,ut sensisse uidet᷑ Virgilı⁹.Nec prænestinæ fūdator defuit urbis,Vulcano genitū pecora inter agrestia regē,inuētūq; focis oĩs quē credidit ætas cæcul⁹.Alii hoc oppidū a præneste latini filio,& Vlyssis nepote cōditū malūt.Diciturq; hoc præneste,& hæc prænestis,unde deducit᷑ prænestinus.Itē iurisconsulti atq; oratores præstare accipiūt,p polliceri,ne qd alicui fiat incōmodi,aut si fiat satisfacere.qđ uulgo dicit᷑ cautionem dare.a quo præs prædis dictus,qui populo se obligat,& interrogatus,an præs sit a magistratu,respōdet præs,hoc ē qui,pmittit se siquid incōmodi fiat,plene satisfacturū. Cicero. Cū id qđ ab hoĩe nō potuerit præstari euenerit.Præsto ēt aduerbiū ē,nec fere cū alio uerbo iungitur,q̃ cū sum.& apud poetas cū adsum.Proprie aūt præsto sum idē qđ p̄sens sum.Cice.Quib⁹ quidē omissis tu etiā Brute præsto fuisti.Per metaphorā tamē aliqñ capit᷑,p uiuo.Faueo. defēdo.Idē ius ciuile didicit.multū uigilauit.laborauit.præsto multis fuit.Aliquādo,p aduenio.

Idē.Hirundines æstiuo tēpore præsto sunt,hyeme pulsæ,recedūt.idem.Stator tuus cum litteris mihi præsto fuit.Eādē plane significationē habet adsum,de quo paulopost dicem⁹.A præsto fit præstans,hoc ē excellens.Vir.Sūt mihi bis septē præstanti corpore nymphæ.idē.O præstans animi iuuenis.A quo præstantia hoc ē excellētia,& præstes antistes.Sic enim antiq̄ præstites,ut nūc antistites.Præstanter quoq; ꝓ excellenter inuenit̄.& præstabilis,hoc est prestans. Aliqn̄ prestabile dicit̄,quod p̄stari pōt,& p̄stolor uerbū.p̄stolari enim is dicitur,qui ante stando ibi moram trahit,quo uult uenturum excipere.Donatus uero præstolari inquit est præsto esse,& parere,hoc ē obsequi.Teren.Quem præstolare hic parmeno? Additq; noue dixisse Terentium quem pro cui.Verum superior opinio magis mihi placet.Reperiturq; frequēter præstolor cum accusatiuo iunctū.Plautus.Dū eū domi præstolor,adolescens aduenit. Apuleius. Equidē magno gaudio eū præstolabar,cum hic rumor increbruit.Itē a sto fit cōpositum isto quod est īsisto.urgeo.Plautus.poscit.instat.urget.hominem nō sinit quiescere,unde instans momētum tēporis dicimus quod iminet.& instanter,sedulo.& instantia,sedulitas.& īstar,qđ significat ad similitudinē status,aut conditionis,aut ad æquiparationē.Vir.instar mōtis equū diuina palladis arte Aedificant.a quo fit uerbū instauro,quod ꝓprie est renouo,& quasi instar alterius facio.unde instauraticus dies dictus,qui additus est circēsibus ad ꝓpitiādū Iouē iratū & restauratio,reditegratio uel renouatio.Quidā ex recētiorib⁹,ut Solinus,Apuleius,Aurelius,ad instar dixere.Solinus mesopotamiā opimet ānuæ īundationis excessibus ad instar amnis ægyptii terris sup̄fusus inuecta soli fœcūditate.Primus aūt Serenus Lyricus ad instar scripsisse memorat̄,item ab insto īstitor ex eo(ut Vlpianus inquit)qđ negocio gerēdo instet.Institor enī dicit̄ cuicūq; negociationi p̄positus.unde nō multū facit tabernæ sit p̄positus,an cuilibet alii negocio,cū interdū etiā ad hoīes honestos afferāt merces,& ibi uendāt.Nec mutat cām actionis locus emendi uendēdiue,quibus uestiarii,uel lintearii,hoc est uestiū,linteorūq; uēditores dāt uestē circūferēdā,ac distrahēdā,quos uulgo circuitores appellamus,ēt institores uocat.Itē muliones.Itē si tabernarius seruū suū peregre mitteret ad merces cōparandas,sibiq; mittēdas loco institoris esse putat̄.Ouidius.Institor ad dominā ueniet discinctus emacē Iuuenalis institor hibernæ tegetis,niueiq; cadurci.Ab institor institoria actio dicit̄,qua dn̄s institorem,cōuenit,uel pro institore cōuenit̄.& enī siqs aliquē ædificio p̄posuerit,uel frumento coemēdo,uel pecuniis fœnerandis,uel agris colēdis,uel mercaturis,redēpturisq; faciēdis ī solidū teneri,Labeo scribit.Itē siqs in mēsa seruū præpositū habuit noīe ei⁹ tenet̄.Si libitinari⁹ Polinctorē habuerit,isq; mortuū spoliauerit,dādā in eū institoriā actionē,q̄uis & furti & iniuriarū actio cōpeteret.Plau.Ancillā quoq; ꝓ dn̄a negociātē institricē uocat. Vergiliarū quoq; sydus īstitor uestis dicit̄,quod mēse nouēbri,cū earū occasus ē,ex hoc sydere cōiecturam hyemis faciūt.nā si nubilus fuerit Vergiliarū occasus,pluuiosam hyemē denūciat.iōq; negociatores statim augēt lacernarū pretia,quo genere uestiū pluuio tp̄e utimur.Si uero sereno tp̄e ociderint asperitas hyemis denūciat̄.iccirco reliquarū uestiū p̄tia accēdūt.Sic institor uestis uidet̄ hoc sydus esse,qđ,ut pluris minorisue uendat̄ uestis efficiat.Vergiliæ aūt uocant̄,qđ uere exoriant̄.est enī circa æquinoctiū earū ortus matutin⁹.hæ a græcis pliades uocant̄ a pluralitate. πλειονες enī græca lingua plures dicunt̄.Plures autē simul apparere manifestū ē. Pherecides tradit septē sorores fuisse Lycurgi filias ex naxo insula,& quia liberū educauerūt,a Ioue inter sydera fuisse relatas.Harū noīa putant̄.electra.alcione.celeno,merope.asterope. taigete. Maia.quarū septima(ut ait Aratus)uix cerni pōt,ꝓpterea quidā existimāt eā timore Orionis fugisse.Alii solē hāc persecutū existimāt,uocatāq; electrā.Sunt qui pudore occultasse se dixerint,ꝙ cū aliæ diis nupsissent,sola electra nupserit mortali.Alii quod electra nō tuletit spectar̄ ruinas Troiæ,manūq; ante oculos opposuerit.Ouidius,pliades īcipiūt humeros releuare paternos.Quæ septē dici sex tamē esse solēt.Seu quod in amplexū sex hinc uenere deorū. Nam sterope marti cōcubuisse ferūt.Neptūno alcionē,& te formosa celeno Maia,& electram taigetēq; Ioui.Septima mortali merope tibi Sisyphe nupsit,pœnitet & facti sola pudore latet.Siue quod Electra troiæ spectare ruinas,nō tulit,āte oculos opposuitq; manū.Alii has Atlantis filias esse dixere,ex plione nympha genitas.unde sint pliades appellatæ.Itē a sto fit substo,hoc ē subsisto.A quo substātia,quæ ꝓprie est quæ p se stat nullis adminiculis fulta.uel quæ accidenti seu qualitate substat,atq; subsistit,& quasi illi subiaceat,siue quia illā cōtineat.Aliquando tn̄ substātia ponit̄ ꝓ materia,& quasi essentia,& soliditate,ac neruis cuiusq; rei.Ply. Substātia oīs orationis fuit cohortatio eius ad pacē.Cicero.In his aūt causis,ubi aliq̄d recte factū defendit̄ cū ē facti substātia ratio.Quin.prima apud rhetorē elemēta,& quæ de ip̄a rhetoricæ substātia quærunt̄ tractabim⁹.Idē illa aūt de qua loq̄mur rhetorice,talis est,qualis eloquētia.Nā ip̄am uolum⁹ significare substātiā.Grāmatici quoq; hāc duplicē significationē distinguere uident̄ cū aiūt nominū quædā eē substantiua,quædā adiectiua.Rursus nomē ipsum definiūt qđ significat substātiā,uel q̄litatē ꝓpriā,uel cōem cū casu.Atq; hoc nomē q̄litas,& īfinita hmōi nō

ſignificãt ſubſtãtiã,& tñ ſubſtantiua ſunt. Ab hac fit ſubſtantiale nomẽ,& ſubſtãtialiter aduerbiũ. Subſtantia etiã ꝓ facultatibus ponit̃. Quinti. Vt plus ſubſtãtiæ filio relinquerẽ & in ſacris litteris de filio legimus. Qui cõſumpſit oẽm ſubſtãtiã, Græci hác nõ υποςασιν, modo ουσιαν uocant. Vtrũq; eni latini interpretant̃ ſubſtãtiã, q̃uis ſint qui υποςασιν ſubſtantiam, ουσιαν eſſentiã uocẽt. Hæc uocabula raro in uſu apud ueteres fuerũt. nũc paſſim omnes uſurpãt, quod in plæriſq; aliis cõtingit. Cicero. Beatitas & beatitudo dura eſſe iudicauit, tamẽ ea putauit uſu fieri poſſe molliora,& beatitas magis latinũ eſſe ſenſit, q̃ beatitudo, tamẽ beatitas repudiata ẽ. Beatitudo recepta in uſum. Reatũ primus meſſalla dixit. munerariũ Auguſtus. piraticã, ut muſicã,& fabricã Quintiliani tp̃e uix qſq̃ uſurpare audebat. fauorẽ & urbanũ Cicero noua eſſe teſtat̃. In epiſtola qppe ad Brutũ. eũ inquit amorẽ,& eũ (ut hoc uerbo utar) fauorẽ in conſiliũ aduocabo. Et ad Appiũ pulchrũ. Te hominẽ nõ ſolũ ſapiẽtẽ, uerũ ẽt (ut nũc loquimur) Vrbanũ idem putat a Terentio primũ dictũ obſequiũ. Ceruicẽ ſi Varroni credimus primus hortenſius dixit. Veteres pluraliter tantũ proferebant, ex quo apparet falſum eſſe, qđ ſeruius ſcripſit, cum Ceruix numero ſingulari dicitur, collũ ſignificat. ſi plurali uero ſuperbiã oſtendimus. Sic etiã multa, quæ olim in uſu erãt nũc repudiãtur. ut expectorat, quod ita olim in uſu erãt, ut nũc exanimat, ſignificabatq; expectorare extra pectꝰ eiicere, quo tamẽ ego utẽdũ cẽſeo, quandoqdẽ uſus eſt Cicero. Accius. Incuſant ultro fortuna, opibuſq; oĩbus deſertũ. abiectũ. afflictũ.& aio expectorãt. Item Antigerio, quo ueteres pro ualde utebant̃,& morſicatim. Plau. Qui ſuis libellis morſicatim ludũt. Propter qđ præcipiũt qdã ita uerbis utẽdũ eſſe, ut nũmis, publicaq; moneta. Quod ſenſiſſe Cæſar uidet̃, qui ſcripſit, tãq̃ ſcopulũ uitandũ eſſe inauditũ atq; inſolẽs uerbũ.& Hora. cũ inqt, ut ſiluæ foliis pronos mutant̃ in annos, prima cadũt, ſic uerborũ uetus interit ætas. Et iuuenũ ritu florẽt mõ nata, uigẽtq;. Multa renaſcentur quæ iã cecidere, cadentq; Quæ nũc ſunt in honore uocabula, ſi uolet uſus. Quẽ penes arbitriũ ẽ.& uis,& norma loquẽdi. Equidẽ ita iudico nouorũ optima eſſe, quæ maxime uetera ſũt.& ueterũ quæ maxĩe noua. Audendũq; tamẽ aliquid cẽſeo eruditis,& uocabula ſi nõ noua ponẽda deriuãda ſaltẽ, flectẽda. iungenda, ne ſermonis paũptate laboremus, ſed latina lingua indies locupletior fiat. Itẽ a ſto ſuperſto, qđ mõ ſignificat ſupra aliquid ſto. Gellius. Cũ ſedenti aquila ſuꝑſtaret. mõ ſuperſum. Vñ ſuꝑſtites dicunt̃ qui mortuis ſuꝑſunt. Quintilianus. Vnicus patri meo ſuꝑſtes. Idem defuncta uxore liberis tamẽ ſuꝑſtitibus oblectabar. Hinc ſuꝑſtites per metaphorã antiqui dixerunt ſanos, atq; ĩcolumes. Terentiꝰ. Deos quæſo ut ſit ſuꝑſtes. Ab hoc fit ſuꝑſtito uerbum, quo ueteres uſi fuere pro ſaluo,& incolumẽ reddo. Ennius. Regnũq; noſtrũ ut ſoſpitent ſuꝑſtitentq;. Suꝑſtitionẽ quoq; a ſuꝑſtõ deduci quidã opinant̃, quod ſuꝑſtitioſi ſit ſuꝑſtare. Atq; ĩmorari ſacrificiis. hoc eni differt religio a ſuꝑſtitione, qđ religio nihil aliud ẽ q̃ dei cultus. hic uero ſi nimius ſit, ut timeant̃ potius dii q̃ colant̃, nõ religio, ſed ſuperſtitio eſt. Nos uero a ſuꝑſtite potius ſuꝑſtitionẽ dici Cicerone auctore didicimꝰ. Non ſolũ philoſophi inqt, uerũ etiam maiores noſtri ſuꝑſtitionẽ a religione ſeparauerũt. Nã qui totos dies ꝑcabant̃ inqt,& ĩmolabant, ut ſibi ſui liberi ſuꝑſtites eſſent, ſuꝑſtitioſi fũt appellati, uel ſuꝑſtitio dicit̃ (ut Lucretiꝰ refert) qđ ſit ſuꝑſtantiũ rerũ. i. cæleſtiũ & diuinarũ, quæ ſuꝑ nos ſtant inanis & ſuperfluus timor. Aliqñ ẽt ſuꝑſtes ꝓ ꝑſenti accipit̃. Plau. Suꝑſtitẽ utrũq; monui ne iniuſſi abeãt. Itẽ. Diſto qđ eſt differo. Iuuenalis, diſtat enim quæ ſydera te excipiant. mõ primos incipiẽtẽ edere uagitꝰ. Aliquãdo abſum Ply. Quod circiter qnq; milia paſſuũ diſtat ab urbe. Hinc fit diſtãtia, qđ mõ differentiã, modo interuallũ ſignificat. Reſto quod aliquãdo eſt ſuꝑſum. Terentius. reſtat Chremes, qui mihi exorãdus eſt. Cicero. Nec cũ æqualibus ſolũ, qui pauci admodũ reſtãt, ſed cum ueſtra etiã ætate. Virgilius. Aut quid iã miſero mihi deniq; reſtat. Aliqñ, reſiſto. Cicero. Nullã quærẽtes uoluptatẽ ſtoici reſtãt. Quidã illud uirgilii. Cui me moribundã deſeris hoſpes Hoc ſolũ nomẽ qm̃ de cõiuge reſtat. ita exponũt, ut de duobꝰ noibꝰ, mariti ſcilicet & hoſpitis unũ tantũ hoſpitis, hoc eſt de cõiuge reſiſtit. hoc ẽ repugnat,& cõtrariũ ẽ, cũ fidẽ nõ ſerues, quã hoſpes hoſpiti debet. Cicero ꝑ dextrã iſtã, quã hoſpes hoſpiti porrexiſti. Ennius. Reſtat uſus. fuit ꝓ diſtat,& remotũ ẽ. Sũt qui a reſto reſtes dictas exiſtiment, qđ auræ uẽtiſq; reſiſtãt, uel quod quæcunq; ligata ſtare faciãt. Reſtes enĩ funes ſunt. unde nauticæ reſtes dicunt̃ funes nauium. Apuleius, reſtim q̃ grabatulus erat intextus aggredior expedire. Idem. Vt põderis deductu reſtis ad ingluuiẽ aſtricta ſpiritus officia diſcluderet. Cõſto quod interdũ ſignificat cõpactus, ſiue cõpoſitus ſum. Cicero. Vt hæc elemẽta ex quibus oĩa cõſtãt. interdũ ſimul ſto Saluſtiꝰ. Multitudinẽ ꝓcul hoſtiũ cõſtare uiderũt. Aliqñ ſto, ualeo. Cicero. Quod mihi cõſtat carius, q̃ ſi i foro emiſſem. Nõnunq̃ etiã cõſtare accipit̃ ꝓ cõuenire. Idẽ. Adhuc quæ dicta ſunt arbitror mihi conſtare cũ cæteris artiũ ſcriptoribus.& ꝓ manifeſtũ eſſe. idem. Hoc mihi atq; aduerſariis conſtat. Plerũq; etiã pro ſuppeditare. Iuuenalis. Quis ferat uxorẽ, cui cõſtent omnia? Item ꝓ conſiſtere,& firmum eſſe, ut cõſtat pedibus. cõſtat animo. conſtat mente. Ab hoc fit Conſtans hoc eſt firmus, ac tenax propoſiti. A quo Conſtantia animi firmitudo. Horum contraria ſunt, in

cōstans, hoc ē leuis, atq; instabilis. & incōstantia instabilitas. leuitas. Itē ab eodem cōstanter atque incōstanter aduerbia, & ꝓpria nomina cōstás. Constantius Cōstantinus & muliebre unū Cōstantia. a Constantino, Constantinopolis dicta, quæ olim byzantiū uocabať. antea lygos noīata inter ponti ac ꝓpontidis angustias liberæ conditionis, chalcedoniæ quondam opposito littore ædificata. Sunt etiam qui postulo a porro & sto deductum existiment, q̄si ualde sto quod postulare sit rē debitā ac iustā petendo instare. Curtius. Postulabat aūt magis q̄ petebat, Hinc fit expostulo quod ē cū querela apud amicos insto, & quasi officium amicitiæ ī alio desydero. Teren. Quā ipsi fecerūt ultro iniuriam, expostulant, hoc ē de iniuria conqueruntˀ. sed frequēter post se habet ablatiuū cū præpositiōe cum ut. Quid habes quod mecū expostules? idest conqueris. Hinc expostulatio pro querela accipitur. Quidā peto. postulo & posco ita distinguunt, ut petere precario sit. poscere īperio. postulare iure. Ponitˀ tñ aliqñ postulare, ꝓ uelle. Plau. Hos tibi mores esse. hanc uitam postularē. Item postulare (ut Vlpian⁹ inquit) est desiderium suū, uel amici sui in iure apud eū, qui iurisdictioni præest, exponere. uel alterius iudici contradicere. Postulatio & expostulatio differunt. nam expostulatio apud eum fit, qui fecit iniuriā. Postulatio est querela de altero apud alterū. Itē postilena a post & stando diciť. qđ stet a parte posteriori. Est enim postilena incuruum lignū, qđ sub asini aut iumenti cauda ponitur. Plau. ita te a gerunda curuū aqua faciā, ut postilena possit ex te fieri. Destino quoq; a de & sto cōpositū uideť, qđ est delibero. assigno. deputo. addico quasi stare facio. Virg. Compositā rūpit uocē, & me destinat aræ. Iuuenalis Laudo tamē uacuis quod sedē figere Cumis destinet. Hinc destinatio fit, hoc ē deliberatio. additio. deputatio. Vnde prædestinationē theologi nr̄i uocant, ꝓuidentiā dei in malā ptē. cū in bonā ptē prouidētiæ uocabulo, semp utanť. Destinať ēt aliqñ pro emere usurpať. Lucillius. Facio ab lenone tribus ut libertatē milib⁹ destinet. idē significat, & ab eodē deduciť perstino. Apuleius. Et percunctato pretio qđ centū nūmis indicaret aspernatus, uiginti denariis perstinaui. Posticū quoq; a post stando uocatū existimāt, hostium est in posteriori pte ædiū. Veteres tamē etiā uicinū habitantē ad posteriorē ptē ædium sic appellarunt. item hostiū ipsum postica fœminino genere diciť. A quo fit diminutiuū posticula. Apuleius. Per quādā breuē posticulā intro uocat me. Postica etiam pars cœli est, de qua supra diximus. itē postica linea in agris diuidendis. quæ ab oriēte ad occidentē spectat. Oīa deniq;, quæ post nos sunt, postica dicunť. sicut quæ ante nos sunt appellanť antica. itē postes qđ post hostia stent dictos arbitranť. sunt aūt ualuæ hostiorū. Vir. Belliferratos rupit saturnia postes. itē a stando & sole fit aliud cōpositū solstitiū, q̄si solis statio, de quo inferius dicemus, & a iure & stando iustitiū quasi iuris statio, qñ uel ꝓpter supplicationē populi, uel propter aliquā īminētē reipub. necessitatē ius nō diciť, sed claudiť forum. Liuius. iustitiū edicit, claudi tabernas tota urbe iubet, uetat quēq̄ priuatæ quicq̄d rei agere. IN. hæc præpositio in aliquādo significat in loco, & poniť ꝓ επι græca præpositione, tūcq; requirit ablatiuū, Cicero. Cū ꝓconsul in Asia esset. Aliquādo significat ad locū, & poniť pro εισ, requiritq; accusatiuū. Vir. Quo te Mœri pedes, an quo uia ducit, in urbē? Nōnūq̄ significat cōtra, qđ græci dicunt κατα. Idem. Quid meus Aeneas in te cōmittere tantū, quid troes potuere? Modo erga. siue pro. idē. Accipit īteucros animū, mētēq; benignā, interdū ad. idem impulit in latus. Lucanus, in puppim rediere rates. Quādoq; ītra. Plau. īduc ista in domum. Plærūq; usq; ad. Martia. in lucē semp acerra bibit, hoc est usq; ad lucē. illud notandū ꝙ in re tua est significat pro utilitate tua, sicut ab re tua contra utilitatem tuā. itē in marmore incisæ sunt litteræ dicimus. in gēma. in lapide. in ligno, nō aūt in marmor. in gēmā. in lapidē. in lignū. Ecōtrario in æs nō in ære. ita enim usos fere auctores inuenimus. Liuius. Priusq̄ urbē ingrederentur leges decēuiriales, qb⁹ duodecī tabulis ē nomen in æs incisas in publico ꝓposuerunt. itē in cōpositione in, aliquando priuatiua est, ut inductus. impurus. iniustus. impius. Modo intentiua, ut imprimo. irrūpo. impugno. irrideo. Aliquādo simplicis sui significationē seruat. & significat in loco, ut insum. impono. Aliquando ad locū, ut infero. importo. Aliqñ intra uel intro, ut induco. ingredior. Aliquādo cōtra, ut insulto. īpugno. Ab ī deducitur inde, ut īde hæc omnia mala fluxerūt. A quo deīde idest postea, & perinde quod aliqñ significat ita, quādo scilicet post se habet ac, uel acsi, uel atq;, uel atquesi, ut fac perinde ac si tua res esset, idest quasi uel ita, & aliquādo tantū, cū negatio adest. Suetoni⁹. Nulla tamē re perinde motus, quā responso mathematici. Quod si nec acsi uel atquesi uel negatio sequať significat ita, quod est multū, idem. Quare aduentus eius nō perinde gratus fuit. Et proinde quod significat ideo uel quapropter. Semper enī dependet a supiore sententia, & subinde quod aliquando pro deinde, uel statim post usurpatur. Curtius. Hinc subinde armatus in mediū prosilit. Hora, Si ratione dicet. primū gaudere subinde præceptū auriculis hoc īstillare memento. Frequentissime tamen subinde accipiť pro identidē, hoc est crebro, cū quodam interuallo. Ply. Tales tum etiā uiatores erant, quibus idipsum nomen inditū ē. subīde ex agris senatū, ducesq; accersentibus. At nunc eadē illa uincti pedes, dānatæ manus. īscripti uul-

tus exercét.Item ab in fit dein pro deinde,ſicut proin & ſubin,pro proinde & ſubinde.a quo deinceps quod aliquãdo capiť pro deinde.Proprie tamen ſignificat gradatim,quaſi per ſingula capita.Vnde ueteres deincipẽ proximũ queq; capitũ dicebãt queadmodũ principẽ primũ capitum.Cicero.Sed tamen tres fratres ſũmo loco natos,prõptos non indiſertos,quos uideo deinceps tribunos plebis per triẽniũ fore,te nolo habere iratos.Idẽ.Rhodium quẽdam morientem ſex æquales noiaſſe & dixiſſe,qui primus eorũ,qui ſecũdus,qui deinde,q deinceps moriturus eſſet.Exinde quoq;,& Exin ab eodẽ deducunť & ſignificant deinde.Sũt tñ q inde non ab in,ſed ab is pronomine deductũ exiſtiment.Item ab in fit aduerbiũ intus,qđ in loco ſignificat.Plau.Quis intus eſt? A quo induſiũ ueſtis genus,quaſi intuſiũ,de quo inferius differemus.& intro qđ ad locũ.Teren.Vos iſtæc intro auferte,& inter quod ſignificat.μεταξυ,Gellius,iter os & offam multa interuenire poſſunt.aliquando tamen pro ,ppter accipitur.Vir.Hunc inter fluuiũ tyberinus amœno.Ab hoc fiunt inter hæc,& interea,& interim aduerbia eiuſdẽ ſignificationis.Interim tamen nõnunq̃ accipitur pro aliquando.Quintilianus.Prima barbariſmi ac ſolœciſmi fœditas abſit,ſed quia interim excuſanť hæc uitia,aut conſuetudine,aut auctoritate,aut uetuſtate,aut deniq; uicinitate uirtutũ acriter ſe in illud tenue diſcrimen grãmaticus intendat.Idem.Et quod alias uitioſum eſt,interim rectũ eſt.Infinita præterea ab inter compoſita fiunt,ut internũcius.intercapedo.interuallũ.interpres & ſimilia.Item ab in deriuatur intra Lucanus,intra caſtrorũ timuit tẽtoria ductor.intra diem mortis ut aliquid fiat,ſiqs dixerit,ipſe quoq; dies(ut inquit Vlpianus)in quo quis mortuus fuerit,numerať.intra.citra.ultra.qbus uocibus certi locoꝝ fines demõſtranť ſingularibus ſyllabis apud ueteres,pferebanť,in cis.uls,qbus pticulis,quoniã exiguo ſonitu obſcurius,pmebanť,addita eſt eadẽ ſyllaba tra,diciq; cœptũ eſt infra.citra.ultra.Itaq; intra idẽ ſignificat quod in,ut intra oppidũ.intra cubiculum.ĩtra tẽtoriũ ſignificat in oppido.in cubiculo.in tẽtorio.intra calendas.intra ferias.hoc eſt in calendis.ĩ feriis.Sed cõſuetudo obtinuit,ut ĩtra ſignificet ĩterdum id qđ citra & ante.Cicero.Sed tñ quoniã effugi ei⁹ occaſionẽ,qui fortaſſe arbitrareť me hãc rẽpub.nõ putare,ſi ppetuo tacerem,modice hoc faciã,aut ẽt ĩtra modũ,ut & illi⁹ uolũtati,& meis ſtudiis ſeruiã.Modice inqt hoc ẽ cũ mõ.intra modũ.i.citra modũ,hoc eſt minus q̃ modice.Ab intra deriuať Intrinſecus aduerbiũ ſicut ab extra extrinſecus.Itẽ ab intra antiqui interos dicebãt,ſicut nũc ab extra dicim⁹ exteros.Ab illo fit interior cõparatiuũ.& intimus ſuplatiuũ,& interius atq; intime aduerbia.Ab hoc exterior.extimus.exterius.Extime.Itẽ ab intra.iternus,& interraneus,& interne.Ab extra externus & exterraneus,& externe.Illa ſignificãt,quæ intus ſunt,& ſecreta,hæc quæ foris & palam ſunt.Itẽ externi,& exterranei dicunť aduenæ,quaſi ex aliena terra,ſicut cõterranei,qui ſũt ex eadẽ terra.Ply.Vt obiicere moliar Catullũ cõterraneũ meũ.Itẽ ab intra introrſum,ab extra extrorſum,quæ ſignificãt ĩtra uerſus,uel extra uerſus.Itẽ ab intra,ĩtraneus.ab extra extraneus.Poſtremo ab intra intro intras.ab extra extro extras.Afranius,ſimul limen intrabo,illi extrabunt illico,hoc eſt exibunt.Ab his intrarii dicunť,qui intimi ſũt.Plau.Caros mihi atq; intrarios amicos,extrarii alieni.Afranius,ut me eſſe in hac re ductat abſte extrariũ.Põpeius extrariũ,ab extraneo ita diſtinguit,ut extrarius ſit,qui extra focũ,ſacramẽtũ,iuſq; eſt,extraneus ex altera terra,quaſi exterraneus.Exterraneus tamẽ ẽt is uocať,qui ante tempus natus,uel potius eiectus eſt,dictus exterraneus,qđ eũ mater exterrita eiecerit.Ab extra quoq; extremus deriuať.Significat aũt extremũ mõ initiũ alicuius rei.Plau.Ab extremo narrare ĩcipiã,hoc eſt a prĩcipio.Sic Vir.Et tu ſanguinis ultimus auctor.i.prim⁹,mõ finẽ.Idẽ.Extremũ hũc arethuſa mihi cõcede laborẽ.Idẽ.Triſtis ad extremi ſacrũ caput aſtitit amnis.Poniť ẽt aliquando pro ſæuo.peſſimo.Idẽ.Illã terra parens ira irritata deoꝝ,extremã(ut perhibent)Cœo,Enceladoq; ſororem progenuit.Extremã inquit,hoc eſt peſſimã,qđ nõ ſine rõne eſſe uideť.quãdoquidẽ medici affirmãt deteriores eſſe,qui ultimi naſcunť.Ab intra quoq; inteſtinus dicimus,qđ ſignificat intimũ a quo ĩteſtina ilia dicunť,qđ interiori corporis pte claudãtur.Itẽ inteſtinũ odiũ,uel occultum uel magnũ,hoc eſt cor & animũ pmẽs.Itẽ induſtriũ,qđ ueteres ĩduſtruũ dicebãt,qđ quicquid ageret intro ſtrueret & ſtuderet domi.Eſt enĩ ĩduſtrius,ſtudioſus.uigilans.callid⁹.A quo induſtria.ſtudiũ.uigilantia.calliditas.Itẽ induſiũ ueſtis genus.de quo inferius dicemus.A quo induſiatus diciť,qui huiuſmodi ueſtẽ indutus eſt.Præterea ab in fit infra.a quo inferus cui⁹ cõparatiuũ,inferior & ſuplatiuũ,infimus.Teren.Ego te eſſe infra oẽs infimos puto.Item aduerbia inferius,& infime.Hinc inferi dicti quibus nihil eſt inferius.Et infernus adiectiuũ,q ĩfra ẽ,ſicut ſupernus,qui ſupra.A quo inferne aduerbiũ,& infernas infernatis,ſicut ſupernas ſupernatis.Ply.& ideo Romæ infernas abies ſupnati pferť.Et infernus inferoꝝ locus.A quo infernalis,& infernales furiæ,& inferiæ ſacra mortuoꝝ,quæ inferis ſoluunť,& ĩferũ mare tyrrhenũ,ſicut ſupum Adriaticũ,qđ ex urbe Roma uerſus Adriaticũ eũtes fere ſemp aſcẽdũt,quouſq; trãſierint Apenninũ,& cõtra ad urbẽ,& mare tuſcũ uenientes deſcẽdũt.Sunt qui ĩſulã quoq; ab infra dictã putãt,ppter uittas quæ ex ea inferi⁹ pẽdẽt.Eſt aũt inſula in modũ diadematis a qua

uittæ ab utraq; pte depēdēt. VRBE. Roma ſcilicet Vrbē cū dicimus, per Antonomaſiā intelligimus Romā, nā proprie hæc urbs dicta ē, cætera hac una excepta oppida ſunt uocitata, uel ab ope, quod opis cā mœnibus cingant̃, uel ab opere, qđ opus ſunt ad uitā gerendā, uel ab opponendo ſe hoſtibus, uel ab opibus. huius enim rei gratia mœnia cōſtituta ſunt, ut homines opes ſuas eo cōferrēt, ubi nullū eſſet hoſtiū piculū. Ab oppido oppidani dicti ſunt incolæ oppidorū, & oppidatim aduerbiū, qđ ſignificat per uaria oppida. item aliud aduerbium oppido, qđ ſignificat ualde multū. Plau. Oppido interii obſecro hercle. quantus, quā ualidus eſt, ex eo originē habet hoc uerbū. ruſtici inter ſe cōfabulantes, quātū quiſq; frumēti faceret, quotiens copiā atq; abūdātiā eius ſignificare uolebāt, dicere ſoliti erāt, quātū oppido ſatis eſſet. Hinc uenit in cōſuetudinē, ut de quacūq; re loquētes, oppido pro ualde multū capiamꝰ. Aliqñ cū ꝗ iūgitur, ſicut præpoſitio per. Gellius. Oppidoꝗ libens id feci. Cæſar. Quibus rebꝰ oppidoꝗ pauci ſub pellibus acqeſcebāt. oppidū locus quoq; in circo erat, unde quadrigæ emittebant̃. Vrbs aūt ab uruo dicta eſt, quod antiqui etruſco ritu iūctis bobus tauro, & uacca īteriore aratro circūagebant ſulcū, intra quē urbē ædificarēt. hoc faciebāt religiōis gratia die auſpicato, ut urbs foſſa, muroq; munita eſſet, & locū unde terrā fodiſſent foſſam uocabāt. & introrſū factū muꝝ. Alii ab orbe & uruo appellatā urbē opinant̃, qđ ſulcus in orbē duceret̃, uruū aratri curuatura dicit̃ a quo Vrinare tractū, ſiue urinari, qđ nō eſt urinā facere, ut falſo ignaꝝ uulgus exiſtimat, ſed in aquā mergi. & natādo emergere. nam & Vruū ita flexū deorſū eſt, ut redeat ſurſum. Vrinare ergo dictū ꝗ̄ſi ad ſimilitudinem urui nare, hoc eſt natare. Plyn. Caniculaꝝ multitudo circa eas urinantes graui periculo īfeſtat. Hinc urinatores appellati teſte Calliſtrato, qui merces e mari extrahūt leuādi nauigii gratia iactatas. & urna dicta, qđ in aqua haurienda urinat, quemadmodū urinator facit, hoc eſt mergit̃ atq; emergit̃. uas quippe aquariū ē, cuius diminutiuū, urnula, a quo urnariū uocat̃ menſa quadrata, in qua urnæ cū aꝗ ponunt̃, & urceus (ut Paulus iuriſcōſultꝰ affirmat) uas, quo aqua in aenum infundit̃. cuius diminutiū eſt urceolus. Vrina uero quid ſit, & unde dicat̃ inferius dicemus. Vrbs a ciuitate ita diſtinguit̃, qđ urbs mœnia ipſa ſignificat. Vir. Vrbs antiqua fuit, tyrii tenuere coloni Carthago. ciuitas colonos, q ciues dicuntur. Apuleius, Quod oīs ciuitas approbauit. Itē ius ciuiū. Cicero. Qui ciuitate donatus eſt. Aliquādo tñ hæc cōfundunt̃, & mō cōtētū ꝓ continente ponit̃. Seneca. Cū plæraſq; ciuitates uiderimus terræmotu funditꝰ collapſas. mō cōtinēs pro cōtēto. Vir. inuadūt urbē ſōno, uinoq; ſepultā. Ciuitas a ciuibus appellata eſt, ꝗ̄ſi ciuiū multitudo. Ciues aūt dicti a coeundo, ꝙ uinculo quodā ſocietatis in unū coeāt cœtū, & ſub legibus uiuāt. Ab hoc fit ciuile, qđ ad ciues pertinet. Vnde ciuile odiū, ciuiles diſcordias. & ius ciuile dicimꝰ, & aduerbiū ciuiliter, & ciuilitas nomen ꝗ̄ſi ciuilis mos, & ciuicus ad ciues ſpectās, a quo ciuica corona, quā ciuis ciui a quo ſeruatꝰ fuiſſet in prælio teſtē uitæ, ſalutiſq; pceptæ dare ſolebat ex fronde querna. quoniā cibus uictuſque antiquiſſimus e quercu capi cōſueuerat. Itē a ciue cōciuis dictꝰ eſt, q ex eadē, qua ego, ciuitate eſt. Sicut cōterraneus, qui ex eadē, qua ego terra, uel territorio eſt. Terra enim maior eſt, ꝗ̄ urbs, oppidūq;, cuius habitatores uocant̃ ciues, poniturq; ꝓ territorio, & ꝓ regione, ſiue prouincia, ut ſupra diximus. Ab urbe ſuburbia dicūtur dūtaxat plurali numero frequētes extra urbē domus inſtar uici urbani. Vicus ꝓprie pars urbis eſt, quippe Vrbs in uicos, quaſi in minora mēbra diuidit̃. ut ſunt ſuburra carinæ, eſquiliæ. Nam regiones in urbe Roma circa uiginti fuerūt quarū hodie tredecim dūtaxat ſeruāt noīa dictæ regiones a ſimilitudine eaꝝ regionū, in quas orbis diuidit̃, de quibus ſupra diximus. Vicus appellatus, ꝙ uias circū haberet. uici & olim & nūc ſupra mille. Extra urbē ergo frequētes uillæ, ac frequētes domꝰ īſtar uici urbani ſuburbia appellant̃ Itē uici. Liuius, incēdiis deinde nō uillaꝝ mō, ſed ēt uicorū, quibꝰ frequēter habitabāt ſabini exciti. A ſuburbio fit ſuburbanū, qđ ſignificat prædiū in ſuburbiis, & ſuburbanū meum, & ſuburbana mea, ſi plura ſunt. Talia ſūt cū dicimꝰ in cumano meo. ī Thuſculano prædio tuo. in Pōpeiano agro Varronis. dicit̃ etiā Vicus paganus, ſi plures ſimul uillæ, quæ & pagi dicunt̃ hoc eſt plures ruſticanæ domus cōiūctæ ſint, & aliquo ſpatio remotæ ab urbe, dūmodo nō ſint clauſæ mœnibꝰ. Nā ſi mœnibus clauſæ fuerīt caſtella uocant̃ a Caſtro, qđ ſignificat locū muris munitū, & caſtello maius ē, minus oppido, ꝗ̄uis caſtellū aquæ cōceptaculū dicit̃, qđ locis opportunis fit, ut ſi aquæ exhauſtæ ſolis ardoribꝰ fuerīt, aut uenas ſitiēs terra cōſumpſerit nihilominus de receptaculis, hoc eſt caſtellis aqua miniſtret̃. Frōtinus. Oē plūbū, & oēs īpēſæ ad aquæ ductus, & caſtella, & lacus ptinentes inde erogant̃. caſtrū a caſa deducit̃, qđ ſit coniunctio quædā caſarū. Nā in plurali caſtra locꝰ eſt, ubi milites tētoria figūt. a caſtri ſimilitudīe, qđ foſſa, ualloq; quaſi muro circūdari ſolēt, a quo caſtrēſe dicit̃ qcqđ ad caſtra ptinet. unde caſtrēſis labor. caſtrenſes curiæ. caſtrenſes uigiliæ. caſtrenſe priuilegiū. Hinc caſtrenſe peculium uocat Marcellus iuriſconſultus. quod a parentibus uel cognatis in militia agenti donatum eſt, uel quod filiuſſamilias, in militia acquiſiuit, quod niſi militaret, acquiſiturus non fuiſſet, & ꝗ̄ſi caſtrenſia bona dicunt̃, quæ licet in militia a filiofamilias non acꝗrant̃. ita tamen fiunt illiꝰ, ac

ſi acquiſita in militia fuiſſent,ut ſunt ea,quæ ex officiis acquirunt̃.Itẽ a caſtro ſiue caſtris proceſtria dicta ſunt munimenta quædã,quæ fiunt ante mœnia caſtrorũ,ſiue ante caſtra.Quidã etiã proceſtria aditum & ueluti portam caſtroꝝ appellauerũt.a caſtello dicunt̃ Caſtellani,ſicut ab oppido oppidani.Item a uico uicini,nõ tam hi qui eundẽ incolunt locũ,q̃ qui prope domum noſtram habitant.Hinc uicinia deducitur,& cõuiciniũ ubi plures inter ſe uicini ſunt.& uicinitas pro ꝑpinquitate uicinorũ,nõnunq̃ pro uicinorum multitudine,ut laudanda eſt uel potius amãda uicinitas.Itẽ uicatim per uarios uicos.hæc enĩ fere oĩa,quæ in tim deſinũt huiuſmodi ſignificationẽ hñt,ut oppidatĩ ꝑ uaria oppida. cateruatim.Gregatim. Manipulatim. turmatim.ꝑ diuerſas cateruas.diuerſos greges.diuerſos mãipulos.diuerſas turmas.Domeſticatim regionatim. Municipatim.prouinciatim,per uarias domos.uarias urbis Romæ regiones.uaria municipia .uarias prouincias.Noĩatim ꝑ noĩa ſingulorũ,q̃uis & de uno dicat̃.Plau.Noĩatim quis fuerit exprome,quẽadmodũ uiritim ꝑ ſingula capita uiroꝝ.ut Graccus diuidebat uiritim ſemodia frumẽti.& aliqñ de uno dicimus.curtius.Si qs uiritim dimicare uellet,ꝓuocauit.Guttatim ꝑ ſingulas guttas.Plau.Aedepol cor miſerũ meũ qdẽ guttatim cõtabeſcit,q̃ſi in aquã ĩdideris ſalẽ.nã gutta minima ꝑs aquæ dicit̃,aut alterius liquoris,hoc ẽ ſtilla.Vñ gutturniũ dr̃ uas,ex quo aqua in manus datur,ab eo qđ ꝑꝑ anguſtias guttatĩ fluat.& guttũ uaſculũ,ĩ quo odorifera unguẽta ſeruant̃,qđ inde guttatim ſumant̃ unguẽta.genus etiam poculi guttus erat,quo in ſacrificiis utebant̃.A gutta fit guttula diminutiuũ.& a guttus guttulꝰ.Plau.Vt guttulã hauriret ex guttulo.Mẽbratim per membra.Cæſim per inciſionẽ gladii.Punctim per punctiones,infixioneſq; gladii,ſiue incidendo,& pũgendo.Strictim ſingula ſtringendo.carptim hinc atq; illinc ſine aliquo ordine decerpendo.Tractim trahendo,ut ſeries nõ interrumpatur.Generatim per ſingula genera.Virgilius.Generatim diſcite cultus.Speciatim per ſingulas ſpecies,differũt a generaliter,& ſpecialiter,quæ ſignificãt oĩa ſimul ſub uno gener̃,aut una ſpecie cõplectẽdo .Sũmatim per ſingulas ſũmas.Aliquãdo tamẽ dicimus generatim,& ſummatim,& ſpeciatim nõ per ſingulas ſummas,& ſingula genera,& ſingulas ſpecies,ſed per unã unũue,ut dicam de hac re ſummatim.Cicero.infinitũ mihi uidet̃ id dicere,in quo aliquid generatim quæreret̃,hoc mõ expetẽda ne eſſet eloquẽtia,expetendi honores.Aliquando tamẽ huiuſmodi aduerbia nihil ab aliis aduerbis differũt,ut priuatim nihil differt a priuate,nec ſeparatim a ſeparate,nec properatim a properanter,nec diſſimulatim a diſſimulanter,nec ubertim a copioſe,nec affatim ab abundanter,ſiue abunde,nec raptim a feſtinãter,nec curſim a currendo.Vrbiũ ſiue oppidorũ aliæ ſui iuris ſũt,nec quicq̃ cõmune cũ aliis habẽt,aliæ coloniæ.aliæ municipia.ſui iuris ſũt.ut Roma. Carthago.thebæ.athenæ.coloniæ dicuntur,quæ non ueniunt extrinſecus in ciuitatem,nec propriis radicibus nituntur,ſed quaſi ex ciuitate propagatæ,iura,inſtitutaq; populi Romani,nõ proprii arbitrii habẽt,ut bononia.Feſulæ coloniæ ſunt,q̃ cõditio licet magis obnoxia,& minus libera uideat̃ q̃ cæteroꝝ oppidoꝝ,potior tamẽ ac præſtabilior exiſtimatur,propter amplitudinẽ,maieſtatẽq; populi Romani,cuiꝰ huiuſmodi coloniæ quaſi effigies paruæ,& ueluti quædam ſimulacra eſſe uident̃,unde a colendo coloniæ uocitatæ,qđ populũ Romanũ colerẽt,uel quod ad eas colẽdas Romani proficiſcerẽtur. Municipia autẽ uocabant̃,quæ aliunde ueniebant in ciuitatẽ,& cũ ſuo iure uiuerẽt,muneribꝰ tamen populi Romani,honoribuſq; fungebant̃.a quo munere capeſſendo nomẽ ſibi uendicauere,nullis aliis neceſſitatibus,neq; populi Romani legibus aſtricta.Eorũ ĩcolæ municipes uocati ſunt.Primos aũt municipes ſiue ſuffragii iure cærites factos fuiſſe cõſtat,cõceſſũq; illis,ut ciuitatis quidẽ Romanæ honorem caperẽt,ſed negociis oneribuſq; uacarẽt,ꝓ ſacris bello gallico receptis,ac cuſtoditis.Hinc tabulæ cærites appellatæ,in quas Cẽſores referri iubebãt,quos nota cauſa ſuffragiis priuabant.Quidã etiã cærimonias ab his putãt appellatas,q̃uis alii a carendo dictas malint,quemadmodum inferius dicemus.De his ſtrabo ita ſcribit,cærites capta urbe Roma redeũtes gallos in ſabinis,aggreſſi prælio armiſq; fuderũt.& ſpolia,quæ a Romanis ſpõte offerentibus acceperãt ab inuitis ipſi eripuere.Præterea eos q̃ ad ſe urbe capta cõfugerãt beneficiis affectos benigne exceperũt,ſimulq; æternũ atq; in extinctũ ignem ſacerdoteſq; ueſtales ſũmo ſtudio ꝓtexere,cuius beneficii Romani ſane parũ memores uident̃ fuiſſe. Nã cũ eos ciuitate donaſſent,ſuffragioꝝ tñ iure fungi noluerũt,quos aliqua cã ſuffragiis priuabãt,ad cæritũ tabulas iubebãt referri.hũc locũ q̃ inepte in latinũ uerterit ſtrabonis ĩterpres,operæpretiũ eſt uidere.Cære oppidum fuit thuſciæ non longe a tarquinis,quondã agilla nominabatur,quæ a pelaſgis e Theſſalia profectis condita fertur.Verũ cum Lydis quos poſtea tyrrhenos uocauere,aduerſus Agillinos bellũ gerentibus,quidã murũ ſubiens urbis nomẽ ꝑcõtatꝰ fuiſſet,reſponſum eſt a quodam Theſſalo e muro χαιρε,quod ſignificat ſalue,quo ueluti bono omine a tuſcis accepto.captam urbẽ mutato priori nomine cære uocauere,a quo Cærites dicti,& cæritiana balnea.Cæretũ uero Vmbriæ oppidũ eſt inter ſpoletũ ac nurſiã,a quo cæretani appellant̃,totũ orbẽ uano quodã,ac turpi ſuperſtitionis genere ludificãtes,ob quã cãm

fere

fere cõtinue peregrinant̃.familia,atq; uxoribus domi relictis. Municipioꝝ iura iá penitus oblitterata sunt. Municipẽ (ut Vlpian⁹ inquit) facit aut ciuitas, aut manumissio, aut adoptio. qm̃ municipes, & qui liber in municipio natus ẽ dicit̃, & qui in municipio a seruitute se liberauit, & qui in ciuitatẽ quácũq; ascitus est. ꝓprie tamen municipes dicunt̃, qui in ciuitatẽ Romaná recepti munerũ participes fiunt. Sed abusiue nunc municipes dicimus suæ cuiusq; ciuitatis ciues, utputa. cápanos. puteolanos. Neapolitanos. a quo municipale ius dicit̃, priuatũ ius uniuscuiusq; ciuitatis. Item Municipalia sacra uocabantur, quæ ante urbẽ cõditá colebant̃, & municipale urbanũ, & a municipe municipaliter dicim⁹, quẽadmodũ a ciue ciuiliter. Ab urbe fit suburbiũ, de quo postea dicemus. Et urbicus. urbica. urbicũ. qđ significat quicquid ad urbẽ ꝑtinet, sicut rusticus rustica rusticũ, qđ pertinet ad rus, unde rusticũ poetá, & urbicũ poetá dicimus, rusticá domũ, & urbicá domũ. Martia. Quod nõ optimus urbicus poeta. Cellius. Si qđ aũt posset remediũ esse ut ne tá assidue domus Romæ arderẽt, ucnũ hercle dedissem res rusticas, & urbicas emissem. Itẽ urbanus urbana urbanũ, qđ mõ eandẽ significationẽ habet quam Vrbicus, Vnde urbanas tribus appellabát, in quas urbs a seruio Tullo Romanorum rege dispartita fuerat, ut suburra. pallatina. exquilina. collina. & alia huiusmodi. quáuis a prĩcipio in tris tátũ tribus diuisa urbs fuerit, ut postea docebim⁹. Itẽ prædia urbana. mores urbani. curiæ urbanæ, & similia, Vnde suburbanũ & anteurbanũ deriuant̃, de quibus inferius dicemus, mõ urbanũ dicimus cultũ atq; disertũ, hoc ẽ cũ, qui in uerbis & sono. & usu ꝓpriũ quẽdam præ se fert urbis gestum & sumptá ex cõuersatione doctorũ tacitá eruditionẽ. deniq; cui cõtrarius ẽ rusticus, hoc est inepte, & barbare loquẽs, & hoc differt a dicaci, qđ dicax est cuius sermo cũ risu aliquẽ incessit, ideo demosthenẽ urbanũ fuisse dicũt, dicacẽ negát. A dicace dicacul⁹ deducitur, a quo aduerbiũ dicacule. Apuleius. Eadẽ amatoris sui uxorẽ, quod in eam dicacule probrũ dixerat perpetua prægnatione dánauit. Quẽadmodũ autẽ urbanũ & dicacẽ hominẽ dicim⁹, ita urbanũ, & dicacẽ sermonẽ, unde urbanitas & dicacitas tá de homine ꝗ de oratõe dr̃. eodem modo uenustus homo. & uenusta oratio. lepidus homo, & lepida oratio. falsus hõ. & falsa oratio. insulsus homo, & ĩsulsa oratio. facetus hõ, & faceta oratio. iocosus homo, & iocosa oratio. & uenustas. lepor. sales. insulsitas. facetiæ. ioci. tá de hoĩe ꝗ de oratione dicunt̃. Hæc aũt ita inter se differũt, quod uenustũ uocamus, qđ cũ gratia ꝗdá & uenere dicit̃. Lepidum qđ rotũditate quadá. & breuitate, & quasi celeritate, atq; acumine uerborũ uenustũ est. Quapropter Lælius uir doctrina excellens quẽadmodũ id aĩal qđ lepus uocat̃, a leuitate pedũ dictũ existimat, ita eni leporẽ i orone a pedũ suorũ leuitate putat appellatũ. habet enim oro quoq; suos pedes siue soluta siue numerosa sit. A lepido fit lepidior lepidissim⁹ lepide illepidus illepidior illepidissimus. illepide. lepiditas illepiditas. Salsũ ĩcõsuetudine pro ridiculo tátũ capimus, quáuis nõ utiq; hoc sit licet ridicula oporteat esse salsa, nam Cicero. Omne qđ salsum ẽ, ait eẽ atticorũ, nõ qa sunt maxime cõpositi. & Catullus cum dicit, Nulla in tá magno est corpore mica salis, hoc dicit nihil in corpore eius esse ridiculũ. Salsum ergo erit, quicqd non erit ĩsulsũ uelut quoddá simplex oronis cõdimẽtũ, qđ latẽte iudicio ueluti palato sentit̃ excitatq; & a tædio defendit orone. facetũ nõ tátũ circa ridicula cõsistit, cũ dicat Hroati⁹ facetũ Catoni gen⁹ natura cõcessũ eẽ. Virgilio decẽs, sed excultæ cuiusdá elegátiæ hæc appellatio ẽ Itaq; in epistolis Cicero hæc bruti uerba refert. Nec ulli sũt pedes faceti ac delitiis ĩgrediẽdi molli⁹. iocũ uocam⁹ qđ est cõtrariũ serio. Nam & fingere & terrere & ꝓmittere, aliqñ iocus est. Ab Vrbano urbane aduerbiũ deducit̃, hoc est culte. elegáter. & urbanatĩ pro urbane. modeste. Pomponius. Ego rusticatim tágam, urbanatim nescio. Cæterum quam nos urbem uocamus græci πολιν appellant. Quáuis πολισ nõ modo urbẽ, sed etiá ciuitatẽ significet. Vnde politicus ciuilis dicit̃, & Cõstátinopolis Cõstátini urbs. Neapolis noua urbs. metropolis mater urbs, hoc est cæteraꝝ urbiũ caput. Itẽ polio uerbo qđ ẽ colo. orno, & ꝗsi urbano & politico more, q rustico contrarius est, cõpono. Hinc politũ dicim⁹. cultũ. ornatũ, & ad nitorẽ deductũ. & polite culte. ornate. & politior, Politissimus. politius. politissime. & politule diminutiuum, quo utitur Plautus. Et politiones agroꝝ cultus diligẽtes, sicut politiones uestimẽtoꝝ hoc ẽ munditiæ, & cultus, & polimẽta testiculi porcorũ, cũ castrant̃, qđ ad similitudinẽ uestium poliant̃. & depolio cõpositũ, qđ mõ polio significat, mõ ꝑficio, unde depolitũ perfectũ dicimus, quoniá oẽs ꝑfectiones átiq politiões appellabát. Polit tamẽ aliquádo ueteres scripsere pro eo, qđ ẽ pila ludit. Atq; ut cætera ad urbẽ ptinẽtia obiter dicant̃, mœnia sũt ꝓprie quæ urbẽ cigũt. Vir. Et mœnia pádimus urbis. Significát tñ & alia ædificia. Plautus. Prohibẽtq; mœnia alia. unde ego fungar mea, & a muniẽdo dicta sũt mœnia, quasi munia. Veteres eni œ & u indifferenter ponebát. Vnde. Pœnio pro punio dixere. & mœrus, pro murus. Virg. Atq; ipsis ꝓlia miscent aggeribus mœrorũ. A mœnibus súmeniũ quasi submeniũ dictũ, qđ sub mœnib⁹ urbis cẽt. a quo Súmenianũ de quibus alibi dicemus. Meniana uero nõ a mœnib⁹ dicta, sed a menio quodam, qui primus id genus ædificii inuenit extẽsis tignis ultra colũnas, quo supiora ampliarẽt

uulgo nũc quoq; mœniana siue podioli dicunť. Sue. Pauci e proximis mœnianis spectabãt. mur⁹ quoq; a muniẽdo similiter dict⁹ ẽ, ut Varro affirmat, a quo muralis corona appellať, qua donari solebat ab imperatore, q primus murũ subiisset, & in hostiũ oppidũ peruim ascẽdisset hæc aurea dari solebat. Et ꝓximuriũ pontificale pomeriũ, ꝓximi muri. & murceus Auentinus mõs, qđ e lapidibus, & ueluti muro cõstaret. a quo Mureia dea cuius sacellũ sub auẽtino mõte erat, & Murmilsionica scuta (ut quidã putãt) cũ quibus de muro pugnabãt. Erãt enĩ ad hoc ipsum apta. Muria uero siue muries nõ a muro, sed a mari (ut quidã existimãt) deduciť. Est. n. aqua salsamẽtorũ. Murrhinia uero siue murrhina uina dicũtur, quæ myrrha cõdita sunt. Laudatissima enĩ apud priscos fuere uina myrrhæ odore cõdita, qbus & calamus odorat⁹ addi solebat. Fabius. Mittebãt uinũ pulchrũ murrhinũ. Idẽ. Panẽ, & polẽtã. uinũ murrhinũ. Plautus Quod si opus ẽ, ut dulce ꝓmãt iidẽ ecqd habeãt roga myrrhinũ. passum. defrutũ mella. Idẽ. Vinũ & myrrhatũ dicebať, & myrrhata siue murrhata potio, & (ut Varro testatur) murrhiola. Myrrha arbuscula ẽ i arabia ꝑcipue nascẽs altitudo ei ad quinque cubita nec sine spina, caudice duro & intorto. crassioreq; q̃ thuris, corticẽ lenẽ habet, similẽq; unedoni. foliũ rotundius, sed sapore iuniperi. Incidũtur bis iisdẽ tẽporibus, quibus thus. Sudãt aũt spõte, priusq̃ incidãtur. Stacten dictã, cui nulla ꝑferť. Fuit ãt myrrha Cinaræ cypriorũ regis filia, quæ patris amore capta clã cũ eo cõcubuit, quapropter persequẽte agnitã patre, in arborẽ sui nominis conuersa est. Itẽ, Murrhina uasa dicunť ex gẽma quæ murrha appellatur. hanc oriens mittit præcipueque insignia quædã loca parthici regni, & Carmania humorẽ putãt eẽ calore sub terra densatũ. Splẽdor huic sine uirib⁹, nitorq; ueri⁹ q̃ splẽdor, sed in ꝑtio ẽ colorũ uarietas circũagentib⁹ se subinde maculis ĩ purpurã, cãdorẽq;, & tertiũ, qui fit ex utroq;. Sũt q maxime ĩ his laudẽt extremitates, & quosdã coloris repcussus, quales in cælesti arcu spectantur, his maculæ pingues placẽt. trãslucere quicq̃, aut pallere uitiũ ẽ. T. Petronius iuriscõsultus moriturus, ĩuidia Neronis prĩcipis, ut mensam ei⁹ exhæredaret, trullã murrhinã. ccc. sestertiis emptã fregit. Sed nero (ut par erat prĩcipẽ) cccc. sestertiis fragmẽta emit, & capedinẽ unã parauit, q̃ potaret. & muralis herba, quæ uulgo uitreolũ dicitur, quod uasa mirũ ĩ modũ confricata purificet. Iõ Vrceolaris a ueteribus dicta. eadẽ parietaria uocať, quod in muris, siue parietibus frequenter nascať, & perdiciũ quoniã perdices ea præcipue uescanť, & helxine ἀπο τοῦ ἑλκω, idest traho, quoniam cauliculos densos leuiter rubẽtes habet, & semina in capitibus lappaceis, quæ uestibus adhærescũt. & Partheniũ quod uirgineũ significat, cuius nominis hæc ratio ẽ, ꝙ uernula quidã periclis Atheniẽsiũ principis noĩe splanchonoptes cũ forte repsisset supra altitudinẽ tẽpli, qđ tũ pericles ĩ arce ædificabat, & inde cecidisset, hac herba diciť sanat⁹, mõstrata pericli in somnis a minerua quæ græce παρθένος, hoc est uirgo appellať, hic est uernula, & nobilis ille splanchnoptes cuius effigies ex ære fusa inter præclara opificũ opa connumerata fuit. Herbã hãc uariis ægritudinibus utilẽ esse cõstat, sed in primis contra ulcera rupta, lapsusq; & ꝑcipitia, ac uehiculorũ euersiones singularẽ. Magica uanitas cõtra tertianas sinistra manu euelli eã iubet, diciq; cuius cã euellať nec respicere. dein eius foliũ ægri linguæ subiicere, ut mox ĩ cyatho aquæ deuoretur. A παρθένος parthenius ẽt, hoc est uirgineus mõs dictus Archadiæ a uirginib⁹, quæ ĩ eo uenari frequẽter solebãt. Est etiã parthenius paphlagonũ fluui⁹. Paphlagones populi e paphlagonia minoris Asiæ prouincia. Itẽ. Parthenope, ꝓpriũ nomẽ unius ex sirenibus, a qua ꝑclara urbs cãpaniæ, quæ nũc Neapolis dicitur, nomẽ sumpsit. hãc cumani a parẽtibus digressi cõdidisse ꝓdunť. q cũ in eo loco, parthenopes corpus in ueteri monumento cõditũ reperissent nomen eius urbi indidere. Sed postq̃ ob locorũ ubertatẽ atq; amœnitatẽ maiorẽ in modũ frequentari ea ciuitas cœpit, ueriti ne cumæ desererenť, diruendi parthenopen cõsiliũ iniuere, quo facto mox ĩmani pestilentia uexati, oraculo moniti sunt, ut urbẽ restituerent, itaq; subito instauratã, Neapolim, hoc est nouã urbẽ uocaueř. A parthenope parthenopæius deducitur. Murus & paries hoc differũt, qđ murus urbis est lapideus ambitus. Paries uero domorũ. Maceria murus ẽ, siue paries cõstãs ex lapidibus, sine calce, aut alio genere ferruginis. Paul⁹. si ꝑcario uicinus in tuo duxerit, macerië interdicto, qđ ꝑcario habet agi non poterit, nec maceria posita donatio seruitutis ꝑfecta ĩtelligiť. Eadẽ & maceries diciť. Extra murũ. agger ẽ ab aggerenda terra quæ fodiť, & fossa ab eadẽ terra effossa. Pomœriũ tã intra q̃ extra murũ ẽ dictũ quasi post mœriũ. De quo Liuius ita scribit. Pomœriũ est circa murũ locus, quẽ incondendis urbibus, quondã etrusci, qua murũ ducturi erant, certis circa terminis inaugurato cõsecrabãt. & hoc spatiũ, qđ neq; habitari, neq; arari fas erat, nõ magis qđ post murũ esset, q̃ quod murus post id pomœriũ Romani appellarũt sicut pomœridianũ dixerũt, ꝓ post meridiano. Nã loc⁹ pomis cõsitus nõ pomœriũ (ut quidã existimãt) sed pomariũ appellať. Ouidius id metuẽs solidis pomaria clauserat Atlas mœnibus. In sũmitate uero murorũ pinnæ ab iis, quas ĩsigniti milites in galeis habere solent ita dictæ. Pinnæ enim ꝓprie sunt pẽnæ, quæ plumæ, hoc ẽ molliores. & exiguæ pẽnæ nõ sũt. nã pẽnæ generale nomẽ ẽ ad plumas & pinnas. A pẽna pẽnat⁹.

& pẽniger

& pēniger.& pēnariū theca pēnarū,quibus nunc ꝓ calamis utimur.& impēnatus sine pennis. Quāuis ueteres pēnatas impēnatasq; agnas ī saliari carmine ꝓ spicis usurpaṫ,quæ habēt,quæ que nō habēt aristas.agnas enim nouas uoluerunt intelligi.& bipēnis de quo inferi⁹ dicem⁹. A pluma.plumeus & plumiger.Et puluinus & puluinar deducūtur.Dictū enim puluinū existimāt quasi pluminū,& puluinar,q̄si pluminar.Est aūt puluinus q̄si lectulus quidā exigu⁹,lana uel tomēto uel pluma,aut alio genere huiusmodi plenus,quo utimur in sedēdo. Cicero. Afferri iussit puluinos.& oēs in suis sedibus sederunt.Iuuena.Et de puluino surgat equestri.a quo puluinatū dicimus,qđ ad puluini similitudinē molle ac cōnexū est.Ply. Lanuginoso,ac puluinato calice.& puluinū in hortis uocamus ptē terræ rectiorē sulcū ex utroq; latere sepiētē,qui & Lyra uocaṫ,habet enī ueluti puluinorū in qbus sedem⁹ similitudinē pp qđ & torus a qbusdā nūcupaṫ.Ply. Areis distingui,easq; resupinis puluinorū toris ambiri singulis tramitū sulcis,q̄ daṫ accessus homini,scatebrisq; decursus.Columella .Vlpicū habet uelut alliū plures cohærētes spicas,hæq; cū sint diuisæ lyratim seri debebūt,ut in puluinis positæ min⁹ infestenṫ hyemis aquis.Puluinaria aūt dicunṫ,quæ capitib⁹ dormituri supponimus ad puluinoꝝ similitudinē.Iuuena.Fæda lupanaris tulit ad puluinar odorē.His in tēplis quoq; deoꝝ ueteres utebanṫ,ut nos quoq; hac tēpestate facimus,in quibus collocabanṫ numina,ac Deoꝝ imagines, ut eminentiora uiderētur.Itē a pluma plumatile,aut clauatū,aut ex plumis factū.Plautus. Comatile aut plumatile plumis īplere,& plumariū ex pluma,unde plumariā culcitrā dicim⁹,quæ pluma plena ē,& īplume sine pluma.unde implumis culcitra sine pluma.& īplumes aues, nuper natæ,& quæ nōdū plumas emiserūt.Pinnas etiā gestare gladiatores solebāt.unde pinnirapi retiarii dicūtur,qđ pinnas e galeis mirmilonū iacto rete exciperēt Iuue.Hic plaudat nitidi p̄conis filius,inter pinnirapi cultos iuuenes,iuuenesq; lanistæ,huiusmōi pinnā græco qdē,uerūtamen apud latinos usitato uocabulo petalum dicimus,quod aliquādo ex ære uel argento uel auro fieri solebat.Ply. Achamenes phidiæ discipulus æreū petalū fecit,q uocatur Encrinomenos & ἀπὸ τοῦ πέτασθαι qđ est uolare deducitur,tenuis qppe brattea est instar pinnæ. A pina pinnaculū diciṫ fastigiū & summitas ædificii in acumē tendētis,siue qđ ueteres pinnā acutū dicebāt,unde bipēnis appellata ē securis,quæ utrinq; aciē habet,siue qđ pinnaculis addi pīna cōsueuit,quæ facili motu uētorū indicet flatū.qđ genus uulgo nūc penniculū dicim⁹.Hoc etiā a uolatu petasum noīant.Ply.Supra id quadratū Pyramides stāt quinque,quattuor ī āgulis,& in medio una.In imo latæ pedū septuagenū quinū. Aliæ centū quīquagenū ita fastigiatæ,ut in sūmo orbis æneus.& petasus unus oībus sit īpositus ex quo pendeāt excepta cathenis tintinabula,quæ uento agitata lōge sonitus referāt.Petasi etiā alæ dicunṫ,quib⁹ Mercurii talaria nectūtur,& ipsa talaria.Itē uela tenuissima,quibus uti in theatris solebant ex lino æstiuo tēpore,a qb⁹,q petasas utūtur petasati uocanṫ.Suetonius de Augusto. Aestate apertis cubiculi forib⁹ ac sæpe in peristilo saliēte aqua,atq; etiā uentilante aliquo cubabat.Solis uero ne hiberni qdē patiēs.domi quoq; nō nisi petasatus sub diuo spatiabaṫ. Petaso aūt ea pars suis diciṫ,q̄ ab alis incipit,& costas cōprehēdit qbusdā ueluti uirgulis pinguib⁹ distincta.Martialis de perna.Ceretana mihi fiat uel missa licebit de menapis lauti de petasone uorēt.Nā pernæ tam priores q̄ posteriores coxe dicūtur.Ply.Castranṫ sues post bidui mediū suspēsæ pnis priorib⁹. Ab hui⁹ pernæ similitudine piscis quoq; genus perna appellatus ē ex cōcharū genere circa pōtias insulas frequentissimū.Stant pernæ uelut Suillo crure longo in harena defixæ hiantesq; qua limpitudo est,pedali nō minus spatio cibū uenātur.Dentes in circuitu habēt pectinatim spissatos,intus pro spondylo grādis est caro.Veteres pernas pedes appellabāt,qđ nomē hodie quoque seruāt hispani.Hinc pernio appellaṫ morbus pedū ex nimio frigore ꝓueniens,& calcaneū p̄cipue infestās quē græci χειμέθλα uocant. Ply.Rapum domesticū perniones feruēs impositum sanat & crudū tusum cū sale,ꝓdest cuicūq; uitio pedū.Hinc fit diminutiuū perniūculus. Idē .perniūculos curat,& cotyledō cū axūgia. A petaso fit diminutiuum petasūculus,de quo Martia.Musteus ē ꝓpera caros ne differ amicos.Nā mihi cū uetulo sit petasone nihil. Musteū petasonē uetulo p̄ferri ostendit.Apitius.Ex musteis petasonē elixas cū bilibri ordei & caricis uigitiquiq; cū elixatus fuerit decarnas,& armillā illius cādēti batillo uris & melle cōtegis,uel qđ meli⁹ est,missū in furnū,melle obligas,cū colorauerit mittis in cacabū.passū.piper.fasciculum rutæ merū tēperas.cū fuerit tēperatū dimidiū ī petasonē,ꝓfundis,& alia parte piperati buccellas musteī fractas ꝓfundis,quā sorbuerit,qđ mustei remāserit petasoni refundis.Petaso ob pinguitudinē facile rancescit,ideo uetus īprobaṫ.Musteus uero pnis lōge p̄poniṫ.Hic obiter ostendēdū est batillū,qđ Apitius nominat ferreū instrumētū esse,quo pruna colligiṫ ad similitudinē pilæ,id & batalū quasi patulū primo uocatū,deinde patillū p diminutionē dictū.Ply. Batillis ferreis cādētib⁹ ramēto argēti īposito,qđ cādidū pmaneat,ꝓbaṫ.in muris sūt turres arcta atq; alta ædificia a terrēdis hostib⁹ dictæ,sicut arces ab hostibus arcēdis,uel qđ aspectu toruæ sint hoc ē terribiles.Toruū qppe terribile dicim⁹ uel a terrēdo uel a tauris.Toruitas.n. pro.

prie tauroꝝ ē dicta,q̃si tauroꝝ acerbitas. Ab hoc fiunt toruæ & toruū & torua aduerbia. Plau. Quid me torue aspectas? Apuleius. Cū toruū in eos intueref. Vir. Talibus Aeneas ardentē,& torua tuētē,lenibat dictis. A turris turritus deducif,hoc ē altus atq; excelsus,ut turrita domus alta sublimis,& ad turris similitudinē ædificata. Interdū turritus turribus plenus. a quo turritæ urbes dicunf & mater deū turrita cognominaf,quia terra est,quæ urbes sustiet. Virgilius. Qualis Berecynthia mater læta deū ꝑtu phrygias turrita per urbes. Et turriger. Lucanus. Turrigero canos effundēs uertice crines. Ply. Sed turrigeros elephātoꝝ miramur humeros. Turricula quoq; a turris ꝑ diminutionē dicif,quæ mō paruā turrim significat mō uasculi gen⁹ a turris similitudine. ita dicti quo iactari tali ludēdo solebāt. Martia. Quærit compositos man⁹ improba mittere talos. Si ꝑ me misit nil nisi uota facit. Eadē pyrgus appellaf,qm̃ græci pyrgō' turrim uocāt. Hora. Talos mitteret in Pyrgū. Quāuis pyrgū oppidū quoq; tusciæ fuerit nobilissimum eo tpe quo pyraticā thusci exercebāt. Dicif ēt orca. Persius. Angustæ collo nō fallier orcæ. quod nomē sumit a similitudīe marinæ beluæ. ē enim species teres atq; uniformis. Belua ipsa orca uocaf. Balenis infesta. cuius imago nulla alia repræsentatiōe exprimi potest,q̃ carnis immēsæ dētibus truculentæ. Irrūpunt in secreta,ac uitulos balenarū,uel fœtus,uel etiam matres grauidas,onere īmobiles lacerāt morsu. orca in portu hostiensi uisa oppugnata est claudio principe. Venerat tunc eo portū ædificāte inuitata naufragiis tergorū aduectorū e gallia, satiāsq; ꝑ cōplures dies alueū in uado sulcauerat usq; adeo fluctibus accumulata,ut circū agi nullo mō posset,ꝑfectus eo Cæsar cū prætorianis cohortibus populo Romano spectaculum præbuit milite e nauigiis lanceas cōgerēte,quoꝝ uni⁹ mergi uisus ē,reflatu beluæ unda oppletus. turriū iuentores (ut Aristoteles refert) Cyclopes (ut Theophrastus) phœnices fuere. Item qa uiæ relinquunf in muro,quibus necessaria portari in urbē possint. a portādo portæ appellatæ,quæ fores habēt,quibus clauduntur,aperiunturq;. Itē post se alias fores pendulas ex ligno ferroue,quæ demitti ac tolli pro uolūtate custodū possunt hæ cataractæ appellanf. Liui⁹, porta cataracta deiecta clausa erat eā partim funib⁹ subducūt in tātū altitudinis,ut subire recte possen. Dictæ cataractæ,qđ ex alto defluere uideanf. græci enim καταῤῥεῖν defluere dicunt, uñ cataractæ,etiā appellanf e terra exeuntes aquæ & ita ex alto defluentes,ut ruere potius q̃ defluere uideaf,q̃lem tyburi cernimus Anienē,& quales eē in Aegypto nili cataractas legimus. Itē loca ipsa e quibus exeūt,cataractæ dicuntur,unde in maximis ībribus apertas eē cæli cataractas dicere solemus. Reperif aūt hæc cataracta fœminino genere,& hic cataractes masculīo. A græcis καταρακτης masculino genere dicif. A porta diminutiuū fit porticula. Itē. Angiportū intra urbē ē uia angusta nō facile ꝑuia quasi uicus inter domos. Veteres qppe domos parti portus,partim insulas uocabāt a portādo. unde etiā porticus appellatæ,quæ ꝑꝑ repentinos ībres,& umbrarū,ac deambulationis gr̃a ædificanf. Oui. de porticu Pōpeiana. Tu mō Pōpeia lætus spatiare sub umbra,cū sol Herculei terga leonis adit. Varro. Angiportū ab angēdo ꝑꝑ loci angustiā,& portu dictū affirmat. Teren. Egomet in pedes q̃tū queo in angiportū quoddā desertū. Portus ꝑprie dictus (Vt Vlpia. scribit) locus cōclusus quo importanf merces,& inde exportantur. Nūc q̃rtæ declinatiōis ē. Veteres in secūda usi fuere. Turpi. Nec nautæ cū essent circum uenti uētis in certo itinere,porti indigētes. A portu porticulus deducif,qni mō ē paruus portus,mō is,qui ī portu modū dat classi,mō malleus,& portisculus. Marcel. Portisculū scribit eē hortatorē remigū qui eā ꝑgulā tenet,quæ portisculus dicif,q̃ excursū,& hortamēta moderatur. Plautus. Tu habes portisculū, Et portunn⁹ de⁹ a portu dictus,q portub⁹ ꝑest,græce palæmō uocaf. hic idē Melicerta ē inus filius & portoriū merces,quæ portitoribus daf. Item Vectigal qđ soluif portitori. Lucillius. Facit idē qđ illi,qui inscriptū e portu exportāt clāculū,ne portoriū dēt, & portitor,qui uectigal portus,hoc ē portoriū cōduxit. Itē qui traducit hoīes,ac uehit uel ad nauim de littore. uel ad littus de naui,uel ad ulteriorē fluminis. stagni,aut lac⁹ ripā,quē græca uoce porthmea dicimus. Iuue. iā sedet in ripa,tetrūq; nouicius horret porthmea. Item abusiue interdū is,qui portaf sicut uector. præterea importunus. importunæ. īportunitas. Opportunus. opportune. opportunitas. de quibus supra diximus. Intra urbē quoq; Forum ē,de quo supra diximus,in quod uenalia ferūtur,uel in quo iudicia ferunf. Vnde forū boariū. Foꝝ olitoriū. Forū piscariū. Forū cupedinis. quæ oīa postq̃ Romæ cōtracta fuerunt in unū locū,q̃ aduictū ꝑtinebāt,& locus ædificatus appellatū Macellū seu qđ ibi fuerit hortus (ut q̇dā putāt) quē Macellū a Lacedæmoniis appellari diximus. unde Iones quoq; hostia hortorū Macellotas uocabāt,siue quod ibi domus fuerit eius,cui macello cognomentū fuerit,quæ ibi publice diruta & ex ea ædificatū hoc qđ uocaf macellū in foro. Tradūt n. hūc macellū latrociniū ī urbe exercuisse,iōq; eo dānato cēsores Aemiliū & fuluiū statuisse,ut in domo eius obsonia uenderētur. Sūt qui macellū a mactādis pecorib⁹ existimāt appellatū. mactare. n. īterficere ē. Plau. At ego certe cruce & cruciatu mactato. tractū a sacris,ubi mactari oues dicunf,quæ īmolantur Vir. Et nigrā mactabis ouē,lucūq; reuises. Dictū ē aūt macto q̃si magis aucto,hoc ē augeo. Nā

priusq̃

priusq̃ uictimã ĩmolarẽt, thus aut uinũ sup eã fundẽbãt. unde mactũ eẽ taurum dicebãt thure uel uino, hoc ẽ cumulatã hostiã & magis auctã. Hinc mactare, p magis augere ueteres usurparũt. Cice. Ferũt laudibus, mactãt honoribus. & macte uirtute dicimus eum, q uirtute p̃ditus ẽ q̃si magis aucte semp ĩ uocatiuo. Vir. macte noua uirtute puer, sic itur ad astra. Cice. Macte uirtute esto. Lucilli⁹. Macte inq̃ uirtute, simulq; his uersib⁹ esto. Apuleius macte uirtute esto. Liui⁹. Tũ uero abi inqt ĩ te magis q̃ ĩ me hostilia ausus, iuberẽ macte uirtute eẽ, si p mea patria ista uirtus staret. Nũc iure belli liberũ te intactũ, inuiolatũq; dimitto. Per metaphoram tñ mactare aliqñ pro male tractare accipimus. Plau. Mactãtẽ malo & dãno uiros. Aliqñ p p̃cipitare. Accius. Aut illo℞ copias fundã in cãpo, aut nauis uestras mactabo in mare, nõnũq̃ p honorare. Plau. Tũ honeste mactatũ reducã domũ. Quidã ẽt macellũ a macerãdo deductũ arbitrant, qd pecora, dũ eo ducunt, ibiq; tenẽtur, macerant. A macello macellarii dicunt, qui macellũ exercẽt nõ solũ carniũ, sed oium obsonio℞. quin ẽt panis & frumẽti uẽditores. quippe hæc oĩa in macello uenũdabant. Nã locus ubi carnes tãtũmõ uẽdunt, carnariũ appellat. Plau. Cœnam e carnario emit iã factus sat. Varro. Tabernã carnariã uocat. carnarium tñ, pprie dicit ubi salitæ carnes domi reponunt. Ply. Quippe e macello aut carnario uiuendũ est. Qui uero carnes in carnario uendũt ẽt lanios cõstat appellatos fuisse. Plau. Iunelabro uel pistorẽ uel laniũ uel haruspicem. Vnde lanienas officinas uocamus, in qbus fiũt, ac uẽduntur carnes Idem per Myropolia & lanienas, circũq; argẽtarias rogitãdo sum raucus factus, & lanionius ad laniũ spectãs. Vñ lanioniæ mẽsæ dicunt, in quibus scindit caro. Sueto. Carnificẽ statim acciri cũ machæra mẽsaq; laniona flagitauit, & laniũ aliqñ pro carnario positũ, hinc lanistas dictos, qui laniãdis gladiatoribus p̃sunt, quẽadmodũ inferius ostendemus. Carnariũ quoq; Plautus accipit p ipsa carne. Qui mihi carnariũ parauit ridiculus ad ientãdũ. Itẽ. Carnarius masculino genere dicit, & qui carnẽ uendit, & qui in edẽda carne delectat. Martia. Carnarius sum, pinguiarius nõ sum, qd significat carnosam, hoc ẽ corpulẽtã amicã opto non nimis pinguẽ. Macellũ ẽt p diminutionẽ dicim⁹ macrũ. Lucillius. Si nosti nõ magnus hõ ẽ, nasutus. macellus. Macer, pprie uocat exilis, atq; extenuat⁹. Vir. Heu heu q̃ pingui macer est mihi taurus ĩ aruo. & a græco (ut ego arbitror) deducit græci enĩ μακρον lõgũ dicũt, quæ aũt tenuia sunt lõgiora uident. a macros macrocosmus dictus, hoc ẽ lõgus mundus. Sicut Microcosmus paru⁹ mũdus, & macrologia lõga oĩo multiloquẽtia, sicut brachylogia breuiloquẽtia, & macrobius lõgæuus βιοσ enĩ uitam significat, & macrochir lõgimanus. A macer uero macilentus dicit eiusdẽ significatiõis, & macresco uerbũ, qd ẽ extenuor, & macies extenuatio. Apule. Vnde ista tã subita macies, & tantus pallor & macritudo, & macor eiusdẽ significatiõis. Plau. Ossa atq; pellis ut miser macritudine. Pacu. Corpusq; meũ tali mœrore. errore. macore senet. Ab hoc fit macesco. Varro. Riualis hõ itur⁹ ĩ curiã ante macescebat. Itẽ. Maceror eiusdẽ significationis. frequenter tñ ad animũ transfert, & capit pro affligor. Itẽ maceries, hoc ẽ paries sine calce factus, q̃si sine pĩguitudine, qui & maceria dicit solis lapidibus cõstãs. Maceries etiã ipsam macritudinẽ, siue maceratiõnẽ significat. Machæra uero græca uox est, & latine sica dicit, & culter siue cultellus. Iuuena. A mes nomen, uictũq; machæræ. notũ instrumẽtũ ẽ ad scindendũ simul, uulnerãdũq;. unde machærophori sicarii dicunt. Itẽ. Macula qd significat turpitudinẽ, quoniã macies aĩal decolorat, ac fœdũ facit. Ply. Fullones eas maculas e uestibus tollũt. hinc maculo, & cõmaculo. i. fœdo deturpo. capitur ẽt macula pro nota, hoc est signo quocũq;. unde genitiuæ notæ in corpore maculæ dicũtur. Itẽ pro infamia. Cice. Cuius ut adolescẽtiæ maculas, ignominiasq; p̃tereã. Itẽ p foramine in rete. Idẽ. Reticulũq; ad nares sibi admouebat tenuissimo lino, minutis maculis, plenũ rosæ. A macula maculosũ dicit, quod modo sordidũ, imundũq; significat Plautus. Sordida ac maculosa facie, modo uariũ ac notis plenũ. Vir. Succictã pharetra, & maculosæ. tegmine lyncis. Itẽ a macro, siue macie fit marceo, qd ẽ putreo & marcesco putresco. quoniã quæ macie attẽuata sũt, facile putrescũt. hĩc marcor, putredo, & marcidus, putridus. & si Varroni credimus, mœreo, doleo, qd mœror hoc est dolor corpus marcescere faciat. ab eo mœstũ deducit, hoc est triste, miserãdũ. Vir. Et mœstas, pmere uoces. a quo mœstitia, & mœstitudo deducunt. Quintili. Dolore atq; animi mœstitia lãguens. Accius. Ni uestitus teter. mœstitudo. uastitudo. prædicarent hominẽ eẽ. Plau. Cui tanta mœstitudo obtigit. Veteres etiã mœro pro mœstũ & merẽtẽ facio usurpaũt. Pacu. Qui multis me mœrauit mõis. At cũ sine diphthõgo scribit mereo lõge diuersam significationẽ habet. merere enim, pprie est lucri gratia aliquid operari, unde merere dicimus stipẽdii gratia militare. Varro. Qui in exercitu donati essent, & ære publico mererẽt. Lucan⁹. Aere merẽt paruo. a quo emeriti dicunt, qui iam a militia absoluti sũt. unde mors ab emerita uita dicta est. Quidã tamẽ emereor, & emeritum a mereor potius deductũ existimant, ut inferius docebimus, & merere mulieres dicuntur, quæ se sordidissimi quæstus grã, pstant. a quo meretrices sunt appellatæ. A quibus meretriciũ pro meretricia arte, & meretricari, quod ẽ scortari, & meretricius meretricia meretriciũ, qcqd quæstum facit corpore suo. unde equi me

ritorii dicũtur,& meritorii muli & meritoriæ rhedæ,quæ quæstus gr̃a locant̃,aut cõducunt̃. & scorta meritoria,quæ lucri gr̃a ꝓstituunt̃.& pueri meritorii,q uel iussu dominorum,uel sua spõte ꝓstãt.Cice.Ingenui pueri cũ meritoriis,scorta cũ matribusfamilias uersabãt̃.Corpꝰquoque meritoriũ dicit̃,& ratio meritoria q̃si uilis & male cœpta,& taberna meritoria stabulum,siue diuersoriũ est.hic merces appellata,quæ ꝑ labore & stipẽdio soluit̃.Iuue.Scire uolunt oẽs, mercedẽ soluere nemo,& mercenarius,q opam mercedis gr̃a p̃stat.& mercor uerbum,qđ est modo emo,mõ emẽdi,aut uendẽdi causa mercatúrã exerceo,a quo mercator,qui emit siue ut teneat,siue ut alteri uendat,& qui mercaturã exercet,& merx ac mercatura.quæ ita inter se differunt.qđ merx est species ipsa quæ emit̃ uẽditurue,a quo mercimoniũ & cõmercium quasi cõtrectatio quædã merciũ deriuant̃.mercatura uero actus ipse emẽdi,ac uẽdẽdi merces.Cice. Mercatura aũt si tenuis est,sordida putãda est.Sin magna & copiosa multa undiq; apportans multisq; sine uanitate ĩpertiens,nõ est admodũ uituperãda.Itẽ mercatus locus,in quo agitur mercatura.Idẽ.Quo cũ tãq̃ ad mercatũ bonarũ artiũ ꝓfectus sis,inanẽ redire turpissimũ ẽ.Mercis appellatio(ut Vlpia.iqt)ad res tãtũ mobiles ptinet. Afraniꝰaddit mercis appellatiõe hoĩes nõ cõtineri,& ob eã rẽ mãgones nõ mercatores,sed uenalitiarios appellandos cẽset.Mercem Varro a merẽdo ære dicit appellari. A merce uero Mercuriꝰderiuat̃ Iouis filiꝰex maia Athlantis filia,qui mercaturæ deus ẽ,& deoꝝ iterpres iõ a græcis Hermes dictus ἀπὸ του ερμηνευειν qđ est interpretari.hic palæstrã docuit.Lyrã ĩuenit.Hermaphroditũ ex soror̃ uenere genuit.& ex Lycaõe Deocalionis filia autoliũ.Idẽ p̃cibus iunonis martẽ e duris carceribus liberauit.argũ interemit.Prometheũ in caucaso religauit. Argiphontes cognominat̃,qđ argum peremerit, quẽ ferũt multis circa caput oculoꝝ luminibꝰornatũ custodisse iunonis ĩperio inachi filiã eiꝰ deæ pellicẽ,ĩ bouis speciẽ cõuersam.Simulachrũ eius ægyptii pennatis alis insigniũt,alii petaso hoc ẽ talaribꝰalatis.& addunt capiti galerũ.Stati.Obnubitq; comas & tẽperat astra galero. Itẽ dãt ei caduceũ,quæ uirga ẽ, qua bellũ dirimitur.Nã quia Mercurius orõnis deus ẽ,& deorũ nũcius,merito a diis mittebat̃,ut dissidẽtiũ aĩos orõne sedaret.Hinc legati pacis Caduceatores dicti.sicut enĩ ꝑ feciales bella ĩdicebant̃,ita ꝑ caduceatores finiebãtur·Caduceũ ægyptii in speciẽ draconis maris,ac fœminæ cõiunctorũ figurauerũt,& Mercurio cõsecrarũt.hi dracones parte media uoluminis sui nodo,quẽ uocant herculis inuicẽ obligantur,primæq; partes eoꝝ reflexæ in circulũ p̃ssis osculis ambitum circuli iungũt,& post nodũ caudæ reuocant̃ ad capulũ caducei.Cãm aũt cur exteræ gẽtes caduceũ in pace tractãda circundata anguiũ effigie fecerint,quidã hãc esse tradũt.cũ Mercuriꝰ lyrã in cyllene mõte Archadiæ septicordẽ ad Atlãtidũ numerũ instituisset,qđ Maia mater eius ex illaꝝ numero esset,ac nõ multo post deprehẽsus ab Apolline fuisset boues suas abigere,quo facillius ueniã ab eo ĩpetraret,Apollini traditur cõcessisse,ut lyrã a se primo inuẽtã p̃dicaret.pp qđ Apollinẽ ferũt uirgã quandã Mercurio dono dedisse,quã cũ manu tenẽs in archadiã ꝓficisceretur inuẽtos ab eo fuisse dracões duos simul ligatos,& inter se mutuo pugnãtes,quo uiso uirgã ĩterposuisse,& dicto citiꝰ p̃liũ diremisse.Eo facto huiusmõi uirgã pacis gr̃a dixit esse cõstitutã,& huiꝰrei exẽplo uirgã postea duorũ draconũ similitudine finxerũt,eaq; & in palæstra & in reliq̃s certaminibus usi sũt ad præliũ dirimẽdũ.Sed hæc fabulosa sunt. Veritas aũt historiæ hoc habet.Oui genus est in magna fama magoꝝ.angues.n.numerosi,ouoꝝ cõuoluti saliuis,fauciũ,corporũq; spumis artifici cõplexu glomerant̃.Id ouũ anguinũ appellat̃.Magi dicũt sibilis in sublime iactari oportere,sagoq; intercipi,ita ut terrã nõ attingat,raptorẽ equo ꝓfugere,serpẽtes enĩ insequi,donec ĩteruẽtu alicuius amnis arceant̃.Expimẽtũ eius eẽ si cõtra aq̃s fluitet,uel auro cictũ,certa quoq; luna capiendũ cẽsent ad uictorias litiũ,ac regũ additus maxĩe laudat̃.a diuo claudio principe ĩterẽptus est quidã eques Romanus nõ ob aliã cãm,quã ut eã uanitatẽ Cæsar experiret̃.hanc igit̃ Caducei causam esse affirmãt.ideo Cristatos angues in caduceo nõ esse. A Mercurio mercurialis herba dr̃,quã græci λινοζωστιν uocant,quã hermupoã q̃si,ερμου ποαν hoc ẽ Mercurii pabulum. Duo eius genera masculus & fœmina.ocimo pene similibus foliis.caule cubitali.ramoso in cacumine·geniculis dẽsis.nascuntur in cãpestribus cultis.Mirũ est,qđ de utroq; ꝓdit̃. Masculũ ut mares gignãtur efficere.Fœminã ut mulieres,hoc fieri si post cõceptũ succus statim bibatur ĩ passo,edãturq; folia decocta ex oleo & sale uel cruda ex aceto. Ab Hermes aũt etiã Hermopolis dicta urbs,quã Mercurius cõdidit.Nã cũ argũ occidisset,fugit in ægyptũ,& quoniã in omni disciplinarũ genere eruditissimus erat,maximo in honore habitus ẽ,primũq; anni mẽsem ægyptii ex illius noĩe nũcuparũt.ipse uero trismegistus hoc est ter maximus appellatus est.Itẽ ab Hermes,& Aphrodite,quod uenerẽ significat,Hermaphroditus ẽ dictus mercurii & ueneris filius.Ouidius.Mercurii puerũ & diua Cythereide natũ, Naiades idæis enutriuere sub antris.Cuiꝰerat spẽs ĩ qua materq; paterq; cognosci possent,nomẽ quoq; traxit ab illis hũc Poetæ finxerũt,qđ uagabũdus in cariã aliq̃ñ ꝑuenisset, limpidissimũ fontẽ conspicatũ fuisse,quẽ nympha salmacis noĩe incolebat,hãc subito amore eiꝰ correptã cũ nullis flectere eũ blanditiis

nullis p̃cibus posset, tādē simulato recessu post ueprē latuisse, iuuenē aūt dū abiisse nympham existimat, nudū fontē ītrasse, qđ cōpiscatā nymphā decurrisse subito, & abiectis uestibus iuuenē arctissime cōplexā fuisse. Sed cū obstinatū exorare nō posset, petiisse a diis, ut ex duob⁹ corporibus in unū redigerent̃, itaq; factū, ut qui uir fontē intrauerat Androgynus. hoc est utrūq; sexū habēs exiret. Quāorbē a supis exorasse fert̃, ut quicūq; eū fontē ītraret, idē pateret̃. quod aliqui ea rōne fictū fuisse a poetis existimant, quia salmacidis fontis aqua potantes eā molles atq; effœminatos redderet. Sed hoc falsū est. neq; eni molles & īpudici ex ea aqua potantes fiunt sed & color fontis plucidus est, & sapor aquæ egregius, aquaq; ip̄a salubris. Rō aūt fictiōis hæc ē, qđ cū græci eo coloniā deduxissent, caras & lelegas inde eiecere, hi aūt ad mōtes fugati cōgregari īter se, ac discurrere, latrocinariq; solebāt, agrūq; oēm crudeliter uastare. Inter hæc un⁹ ex colonis ad eū fontē, ppter bonitatē aquæ quæstus causa tabernā oībus copiis instruxit eāq; exercēdo barbaros allectabat. ita singulatim decurrētes, & ad cœtus cōuenientes e duro, feroq; more cōmutati in græcoꝝ cōsuetudinē & suauitatē sua uoluntate inducebant̃. Ergo ea aq̄ nō īpudico morbi uitio, sed humanitatis dulcedine mollitis animis barbarorū eā famā eē adeptā. Ab hoc hermaphrodito, hermaphroditi dicti sūt oēs utrūq; sexū habētes olim in pdigiis, postea in delitiis habiti & a græcis uocibus, quæ uirū ac mulierē significāt Androgyni appellati. Hos eius sexus existimādos Vlpianus putat, q in eis p̃ualet. uisi sūt & aliqñ mares ex fœminis facti. Licinius Mutianus scripsit uisū a se argis aristenē, cui nomen arestusæ fuerat, hunc nupsisse ēt, mox barbā & uirilitatē prouenisse, uxorēq; duxisse, eiusdē sortis & Zinyrtiæ puerū a se uisū. Itē. Ply. prodit uidisse in africa mutatū in marē nuptiarū die. L. Consiciū ciuē Tisdritanū. Itē ab ερμηνδυω ερμηνεια dicit̃, qđ īterpretationem significat, unde extat Aristotelis liber περιερμηνιας, hoc est de īterp̃tatione. Itē in urbe ærariū est, ubi pecunia publica cōtinetur ab ære dictum, & carcer a coercendo, qđ uincti in eo custodiunt̃, & phibentur exire. Est enim custodiæ locus, quæ græce Phylaca dr̃. Plau. illic est abductus recta ī phylacā, ut dignus ē, & Carceres ex quibus equi mouent̃ ad cursum, qđ coerceant̃ equi, ne inde exeāt anteq̃ magr̃at⁹ miserit signū, q̈uis hæc aliquando a poetis cōfundant̃. Virg. Ruūtq; effusi carcere currus. Comiciū in quo coit̃ ad litiū & suffragioꝝ causas. Curiæ. Vbi uel sacerdotes res diuinas, uel magr̃atus humanas curat. Senaculū ubi seniores cōsultādi gratia cōsistūt, dictū, ut gerusia apud græcos. Lautulæ a lauādo, q̈s græci thermas appellāt, de qbus paulopost dicem⁹ a quo locus extra urbē Romā, ī quo, ppter fluētes aq̈s lauādi usū exercebāt, lautulæ uocabātur. Item ī maritimis urbib⁹ port⁹ de qbus pauloañ dixim⁹, in qbus naues a tēpestatib⁹ defendunt̃. & naualia in qb⁹ fiūt naues, & remi, & oīa ad classem necessaria tenentur, & emporia, hoc est mercatus rerū quæ mari uehunt̃. Itē in urbe uici, de quibus supradiximus & regiones & tēpla. Compita. Quadriuia ab eo, qđ multæ uiæ in unū cōfluāt & q̈si unū petāt locū. uñ cōpitalia festa dicta, quæ in cōpitis peragebātur. & cōpitalicius dies in quo cōpitalia celebrant̃. Itē areæ. Plateæ. Campi. de qbus paulopost dicemus. nā amphitheatra. Theatra. cyrcos, aliaq; per multa, quæ nūc ī usu nō sunt sponte præterimus. Itē uestibulū, quod ante domos esse supra memorauim⁹, & græce ppylæū dicit̃. Plyn. Protogenes cū Athenis celeberrimo loco mineruæ delubro propylæū pingeret adiecit paruulas naues lōgas in his, quæ pictores parerga appellāt. Hic obiter notandū ē parergon dici, qđ alicui rei præter, ppositū addit̃, ut si pictor iunonē pigēs ornādæ tabellæ gratia arbusculas, & auiculas, siue naues. mariaq;, aut aliqd aliud huiusmodi addiderit. Postremo dom⁹ uocabulū (ut supradixim⁹) a græcis sumptū, quæ Aedes etiā multitudinis numero dicūtur, ut meas ædes nō præscribā. In singulari uero tēplū significat, seruatq; eādē significationē ī plurali, habens tñ semp in utroq; numero adiectionē. Vt in æde iouis in æde Mercurii. in æde mineruæ. in æde sacra. ædes sacræ. ædes deorū. Cice. Ex eo die quo in ædē telluris cōuocati sumus in quo tēplū quātū in me fuit, ieci fundamēta pacis. Aliquādo ædes pro sepulchro ponit̃ Ouidius. Est mihi marmorea sacratus in æde Sicheus. Aedes ab aditu dictas Varro testat̃, alii qđ in ædito poni solerēt, aliq̃ ædē putāt appellatā, qđ ī ea sacrificātes edere cōsueuerūt. Aediū appellatiōe oēs ædificii spēs cōtineri, Paulus iuriscōsult⁹ affirmat. Ab hoc fit ædifico, qđ pprie est ædē facio. Hora. Diruit. ædificat. miscet q̈drata rotūdis. Ponit̃ tñ in oī genere cōstructiōis. unde ædificiū oīs cōstrustio dr̃, utputa q̈drigæ. currus. port⁹. pōtis. nauiū & alioꝝ huiusmodi ædificii quoq; appellatiōe nō solū supficiē significari, sed solū quoq; ipsum, cui ædificiū suppositū est Vlpia. putat. Ab ædifico fit pædifico. Veteres q̈ppe pædificatū dicebāt, qđ ex priuato loco pcesserat in publicū solū. Itē ab Aede fit Aedepol iurādi aduerbiū q̈si p Aedē pollucis & ædituus, qui curat ædes sacras ab æde tuēda. a quo fit æditor uerbū p ædē tueor. Veteres nō æditiū, & æditor, sed æditimū & æditimor dixere. M. Varro. Aeditimū dicēdū existimat ñ æditiū, quod alterū sit recēti nouitate factū, alterū antiq̃ origine īcorruptū. Cicero. In uerrem Aeditimi custodesq; mature sentiūt. Aedituētes quoq; legimus pro ædes sacras tuētes, hoc ē æditos, & Aedilis ab ædib⁹ dicit̃. siue (ut qdā uolūt) qđ facilis ad eū plebi addit⁹ eēt. Hic ma-

giſtratus erat,q nõ mõ ſacrarũ,ſed ẽt priuatarũ ædiũ curã gerebat.ludos quoſcũq;,& ex quacũque cauſa ĩſtituere ad eos ptinebat. Vnde Põpeiũ legimus ædilẽ factũ theatrũ,qđ ſũma ĩpenſa ædificauerat,magnificẽtiſſimis ludis dedicaſſe,in qbus currus cũ elephantis induxit. Comœdiæ quoq; & tragœdiæ ædiliũ iuſſu recitabãtur.,& loca ĩ theatro aſſignabant᷑. Vnde Attilium ſeranũ,&.L.Scriboniũ legibꝰ,dũ ædiles eſſent,Senatus ac plebis loca ſecreuiſſe.Si qſpiam ſeruũ,aut iumẽtũ morboſũ uitioſũue pro ĩtegro ſanoq; uendidiſſet,edicto ædiliũ ẽptori ſuccurrebat᷑.hi ẽt curã gerebãt,ut cloacæ & aquæductus,cæteraq; ædificia tã priuata q̃ publica,lauta.mũda,& ĩtegra ſeruarẽtur.Deniq; q̇cqd uitioſum pro ſincero,fractũ pro integro uenũdatũ eſſet ædiliũ imperio rediebat᷑ idq; ædilitium edictũ dicebat᷑. Aediles ab initio duo ex plebe creati fuere.Poſtea alii duo p̃ricii additi,qui quoniã ſella curuli uterẽtur.Aediles curules uocitati ſũt.alii plebei dicti.Primi ex patriciis ædiles creati ſũt Gn.Capitolinꝰ,&.P.Corneliꝰ ſcipio,cũ ludos ſolẽnes,p ordinibus in cõcordiã redactis faciẽdos,& ĩ faſtis referendos ſenatꝰ iuberet,idque ædiles plebis ſe facturos negarẽt.Tũc enĩ cõclamatũ a iuuẽtute patricia dicit᷑ ſe id honoris deorũ ĩmortaliũ gratia libẽter facturos.Quibꝰ cũ ab uniuerſis gratiæ actæ forẽt ſenatuſcõſultũ factũ eſt,ut duos ex patribus,qui ædiles eẽnt,dictator populũ rogaret,patres comitiis auctores forẽt.Duos quoq; ædiles alios a Iulio Cæſare creatos legimꝰ,qui frumento præeſſent,a quo cereales ſũt noĩati. Ab ædili ædilitas & ædilitatus,& ædilitiũ deducunt᷑,p ipſa dignitate,ſiue magiſtratu ædiliũ.In prima parte ædiũ.Hoc eſt poſt ueſtibulũ,de quo iã diſſeruimus Ianua eſt dicta a iano,qđ huic deo cõſecratũ ſit oẽ prĩcipiũ.hĩc ianitor cui ianuæ cuſtodia demãdata eſt,cuius fœmininũ eſt ianitrix,& ianeus quoq; a ueteribus dicebat᷑. ianus aũt ab hiatu dictus eſt,detracta aſpiratione,eo qđ fuerit omniũ primus,cui ueluti parẽti omniũ ſupplicabant & a quo reꝝ omniũ factũ putabãt initiũ.Etenĩ chaos appellarũt ueteres,in primiſq; Heſiodus confuſã quãdã ab initio unitatẽ hiãtẽ patẽtẽq; in,pfundũ,a quo & χασκειν græci & nos hiare deduximus.& qđ nos hiatum illi χασμα dixere.Ouidius. Ante mare & terras,& qđ tegit oĩa cœlum,Vnus erat toto naturæ uultꝰ in orbe,Quẽ dixere chaos.rudis.indigeſtaq; moles. Nec q̇cq̃ niſi põdus iners.Dr̃ aũt ianua ẽt hoſtiũ,uel ab obſtãdo,uel ab ore,qđ quaſi os ſit,per qđ ſit ĩgreſſus,& exitꝰ.Quidã tamẽ ianuã ab hoſtio ita diſtingunt,ut ianua domus ſit,hoſtium uero partiũ,nã & tricliniorꝝ & cubiculoꝝ,& cellarũ,atq; aliarũ partiũ hoſtia dicunt᷑.Confundũtur tñ hæc ſæpenumero & græce θυραι dicuntur.a quo thyridion hoſtiolũ,& obthuro uerbũ qđ ſignificat claudo,a quo obthurator.obthuratrix.obthuratio.Mox atriũ eſt,quod a quibuſdã etiã aula dicit᷑,de quo ſupra diximus,cui proximũ eſt tablinũ locus hibernæ ſtatiõis a tabulis dictus.deinde porticus,qbus ĩcludi areæ ſolẽt egregiũ aduerſus tẽpeſtates,ac feruorem ſolis receptaculum.Ab hoc cryptoporticus dicit᷑ nomen ex græco,latinoq; cõpoſitũ κρυπτας enĩ græci ſubterraneas teſtudines uocãt,Sũt aũt cryptoporticus ſubterraneæ porticus cũ amplis feneſtris qbus refrigerãdi gr̃a p æſtatẽ utimur.Nec a porticu diſſimile eſt periſtyliũ qđ latine ĩterpretari circũcolumniũ περι.n.circũ ſignificat ςυλος dicit᷑ colũna,eſt autem locus circunquaq; porticũ habẽs uel ſaltẽ a tribus lateribus,qualia fieri in ruſticanis domibus ſolẽt.Quædam etiã domus Atriolũ habẽt,hoc ẽ aliud paruũ atriũ.Cicero.Quo loco te ſcribere aiunt ut Atriolũ fiat mihi ut eſt magis placebat.Neq; enĩ ſatis loci uidebatur eſſe Atriolo,nec fere ſolet niſi in his ædificiis fieri,in quibus eſt atriũ maius.Poſtea cauũ ædiũ,qđ & cauædiũ a quibuſdã uocat᷑,qui locus ĩtra parietes relinquit᷑ patulus,qui fit ad cõmunẽ oĩum uſũ.in hoc ſi nullus locus relictus ẽ,qui ſub diuo ſit,teſtudo dicit᷑,a teſtudinis ſimilitudine,ut Romæ in prætorio,& roſtris fuiſſe legimus.Si uero relictus eſt in medio locus ut lucẽ capiat deorſũ,quo ĩpluit,ĩpluuiũ dr̃.Surſũ q̃ cõpluit cõpluuiũ,utrũq; a pluuia.Tuſcanicũ quoq; appellatũ a thuſcis poſtq̃ illorũ cauũ ædiũ imitari Romani cœperũt .Reliq̃rũ partiũ ordinẽ q̇dẽ referre ſupuacuũ eſt,cũ magna ſit ædificiorũ ubiq; diuerſitas.Quapropter partes tãtũ ædiũ,ſũt loca ad res neceſſarias reponẽdas ſepta,quæ a cælãdo(ut ſupra diximus)Cællæ uocant᷑,& penariũ,ſiue penu,in quo res in lõgiorẽ uſũ cõſeruãt᷑.& granariũ ĩ quo reponit᷑ granũ,qđ & ab horreo horreũ dr̃,& a ueteribus a farre farreũ uocabat᷑.Quibuſdã tamẽ locis granũ ſeruat᷑ in ſcrobibꝰ ĩ ſicco ſolo factis & palea ſubſtratis,qui Syri uocantur.Præterea apothecæ,quæ latine cællæ uinariæ dicuntur. Ply.Vina in apothecis canis ortu mutant᷑,poſteaq; reſtituunt᷑ ſibi.Proprie tamẽ apothecæ dicunt᷑,in qbꝰ uinũ & ſeruat᷑ & uẽdit᷑.Idẽ.Apothecas fuiſſe & diffũdi ſolita uina anno ſexcẽteſimo triceſimotertio urbis apparet. Idẽ.Tãtũ pecuniarũ detinẽt uini apothecæ,nec alia res maius ĩ cremẽtũ ſentit.fœnilia.farinaria.piſtrina,hoc eſt loca in qbꝰ fœnũ,& farina ſeruant᷑,ac pinſit᷑ triticũ,& panis fit,& ſi aliquãdo in domibꝰ ſint,potiꝰ tñ extra domũ faciẽda uident᷑ ut ædes ab ignis piculo ſint tutiores. Similiter præſepia equoꝝ niſi teſtudinata fiãt,q̃lia tu Federice ĩperator in iſta tua regia feciſti,tãto ſũptu,decore,ac magnificẽtia,ut cõnumerari ĩter præclara totius orbis opa merito poſſint.Præſepia loca ſũt nõ tãtũ in qbus equi.muli.iumẽta.cæteraq; huiuſmõi paſcunt᷑,ſed oĩa loca clauſa,in qbꝰ aĩalia cõtinẽtur. Vir. ignauũ fucos pecus a p̃ſepi-

bus

bus arcẽt. Idẽ. Stabãt tercẽtũ nitidi in ꝑsepib⁹ altis. Dicim⁹ ẽt ꝑsepiũ, sed hoc potius locus est ĩ quo pabulũ aĩalib⁹ porrigiť. Ply. Elephãti maxĩe odere murẽ, & si pabulũ in ꝑsepio positũ attĩgi ab eo uidere, fastidiũt. ꝑsepia etiã dicimus paruã nubeculã in cœlo, qđ in ea aselli, de q̃b⁹ ĩferius dicemus, stabulari uideanť. Ply. Sũt in signo cãcri duæ stellæ paruæ aselli appellatæ. Exiguũ ĩter illas spatiũ obtinẽte nubecula, quã ꝑsepia appellãt. hæc cũ cœlo sereno appere desierit, atrox hyems sequiť. Post hæc tricliniũ ẽ locus, ĩ quo discũbiť, dictũ a trib⁹ lectis. nã tris mẽsas in cõuiuio apponere ueteres solebãt & iacẽdo cœnare. uñ a cubo, qđ ẽ iaceo, factũ ẽ discũbo, qđ ad mẽsam solũmõ ptinet. τρεισ dicũt tres. κλινην lectũ. Quintil. de loco ubi Simonides artẽ memoriæ tradiť ĩuenisse. Vix eo lımẽ egresso tricliniũ illud supra conuiuas corruit. Cicero eũdẽ locũ ĩterꝑtat⁹ nõ tricliniũ, sed cõclaue dixit, ex quo notari põt tricliniũ a nr̃is cõclaue appellari. Verba eius hæc sunt. nec iter cõclaue illud cecidit. ꝓprie tñ cõclaue appellať qcunq; locus secretior, in quo uel uiri colloq̃, uel mulieres cõfabulari solẽt, hẽtq; clauẽ unã cõem domesticis. nec est oĩbus ad eũ eũdi ptãs. Vitruui⁹. In tricliniis aũt cæterisq; cõclauib⁹ maxim⁹ ẽ usus luminũ. ab hoc cõclauatæ res dicunť, quæ sub eadẽ sunt claui. A triclinio architriclinus uocať, q triclinio ꝑest. & triclinarius minister, qui in triclinio ministrat. & triclinariæ res, quæ ad tricliniũ ptinẽt. Tricliniũ tñ ꝓprie instr̃m est, a quo locus ipse denoĩať, & tris toros, siue tris mensas habet ita cõiunctas, ut trãsferri hinc atq; illinc possit. Ply. Antiq̃ssima æris gloria deliaca fuit, mercatus in delo celebrãte toto orbe. & ideo cura officinis tricliniorũ pedib⁹, fulcrisq; ibi prima nobilitas æris. Idẽ. Nã triclinia ærata, abacosq;, & monopodia. Cn. Mãliũ asia deuicta primũ inuenisse triũpho suo, quẽ duxit anno qngẽtesimo, sexagesimo septimo. L. Piso auctor est. Idem. Antias q̃dẽ refert. L. Crassum hæredẽ Lucii Crassi oratoris. multa etiã triclinia ærata uẽdidisse. Sũt aũt in potẽtioꝝ ꝑsertim domib⁹ triclinia autũnalia, & uerna, quoꝝ fenestræ ad oriẽtẽ spectãt. Hiberna, q̃ meridiẽ aspiciũt. æstiua, quæ septẽtrionẽ. Eadẽ ẽ, & cubiculorũ diuersitas, quæ tñ ita sæpe disponũtur, ut altera fenestra oriẽtẽ, altera occidẽtẽ aspiciant, uel altera meridiẽ, altera septẽtrionẽ. Cubicula a cubãdo dicta sunt, hoc est iacendo, ꝙ in iis q̃esce re interdiu solemus. nam ea in q̃bus nocte q̃escimus dormitoria cubicula dicuntur, & ea ad q̃ salutatores admittunť, cubicula salutatoria. & ubi uir cũ uxore dormit, græco uocabulo thalamus uocať. a quo epithalamiũ dictũ sacer hymnus, q ĩ nuptiis canitur, q̃le ẽ illud Papinii in stellã, & uiolantilã. Procul ecce canoro demigrãt Helicone deæ, q̃tiuntq; nouena lãpade solẽnẽ thalamis coeũtibus ignẽ. Ad hæc cœnaculũ ẽ, siue cœnatio, siue diæta, locus in quo æstate cœnamus, satis a nobis supius declarat⁹. Itẽ bibliotheca, & pinacotheca, hoc ẽ libroꝝ & tabulaꝝ repositoria, q̃ spectare ad oriẽtẽ debẽt, tũ qa usus matutinũ postulat lumẽ, tũ qa ĩ his libri, ac tabulæ nõ putrescũt. eteni quæcũq; ad meridiẽ, & occidẽtẽ spectãt. a tineis & humore uitiãtur. quoniã uenti humidi aduenĩetes ꝓcreãt eas, & alũt, infundẽtesq; humidos spiritus pallore uolumina corrũpũt. Itẽ sacellũ in quo res diuina fit. & basilica locus amplus in quo consilia priuata, & iudicia, & arbitria cõficiunť, in qua expectãt aliq̃ñ salutatores. cõuiuia maxia fiũt, & saltatiões, & ludi. dicta q̃si regia. Nã græci βασιλικην, hoc ẽ basilicã regiã dicũt, quã uocẽ nos quoq; in eadẽ significatione frequẽtissime usurpamus. & basilicã dicim⁹ etiã uestẽ, de qua ĩferius loquemur. & basilice aduerbiũ usurpamus pro eo qđ est regie. excellenter Plau. Basilice ornatus incedit. & fabre ad fallaciã. Tum zetæ, quæ in usu nr̃a tẽpestate nõ sunt. Veteres autẽ frequẽtissimas in domibus habebãt, loca erãt in uariis partibus domus, ad quæ ꝑ meat⁹ quosdã intra parietem relictos, qui tubulli dicunť. ascẽdẽtes ex imo spirit⁹ frigidæ, seu calidæ aquæ in pauimẽto inferiori sparsæ, locũ ipsum aut tepefaciebãt, aut refrigerabãt, ꝓut ratio tẽporum exigere uidebať. unde Paulus iuriscõ. tubulos esse definit, ꝑ quos paries calore torretur. Nõ erat tũc ignis usus in cubiculis, nec ædes spiracula hẽbãt unde fumus exiret, quæ nũc uulgus alieno uocabulo caminos uocat, dici aũt latine meo iudicio infumibula possunt. Etenim caminus græcũ uocabulũ est, ac latine diciť fornax. Papinius. Cœloue pactũ fluxit opus. siculis an cõformata caminis Effigies lassum steropẽ, brõtẽq; reliq̃t. a zeta fit diminutiuũ zetecula. Ply. Mox zetecula refugit, q̃si in cubiculũ. Præterea ꝑgula locus aptus est ab oĩb⁹, aut saltẽ pluribus laterib⁹ aerẽ excipiẽs, aliq̃ñ extra parietẽ porrectus, & mõ tectus, mõ sub diuo expositus, a ꝑgẽdo dicta, qđ in ea deãbulare solemus, forũq; aut hortũ, aut nemora, aut plateas, aut uias ꝓspectare. Cœnare quoq; ibi aliq̃ñ mos est, æstiuo tpe. Iuue. Sed nunc structoꝝ erit, cui cedere debeat oĩs Pergula. Ply. L. Fuluius argẽtarius bello punico secũdo, cũ corona rosacea ĩterdiu e ꝑgula sua in forũ ꝓspexisse dictus, ex auctoritate senatus in carcerẽ adductus, nõ ante finẽ belli emissus est. Idẽ. Apelles ꝑfecta opa ꝓponebat in ꝑgula trãseũtib⁹, atq; post ipsam tabulã latẽs, uitia quæ notarẽtur auscultabat. Pergula etiã in naui dr̃ excursus, q ẽ ꝑ totã nauim. & portisculus etiã appellať. Sũt quoq; in domibus balneæ, in q̃bus ad lauandũ aquæ calidæ, & frigidæ sunt, quæ & balnearia dicunť. Cice. Eo latere, qđ ꝓximũ ẽ balneariis colũnas posuerat. & hypocaustũ locus ad sudãdum, qđ παρα το υποκαιειν, hoc est a succẽdẽdo diciť. habet enim sub pauimẽto locum uacuum in quo succensus ignis calidos uapores emittit, excitatq; sudo-

ré.habet etiá ab uno latere ꝑfurniú,hoc é paruá fornacé,in qua inclusus ignis,ptim hypocaustú calefacit,ptim aquas téperat ad lauádú.etenim supra eá tria ahena cóponunƒ,unum caldariú ex quo aqua calida haurit.alterú tepidariú ex quo tepida.tertiú frigidariú,exquo frigida,quátúq; aquæ calidæ ex caldario exit,tátú ex tepidario,in caldariú,& ex frigidario influit í tepidariú,hoc latine uaporariú dicit. Cic.In balneariis hypocausta,in alterú apodyterii angulú ꝓmoui,ꝓpterea qd' ita erát posita,ut eoꝶ uaporariú exquo ignis erúpit esset subiectú cubiculo.Est & aliud hypocaustú téperatius,qd' unctuariú dr,í quo post sudoré,ac lotioné hoies unguntƒ.Ité hypocaustú dicit locus in quo ꝓiectis calidis,aut frigidis aquis per spiracula means uapor zetas,uel calefaciebat,uel refrigerabat.& apodyteriú ante balnei,siue hypocausti igressum in quo se exuút hoies ἀπὸ τοῦ ἀποδύειν,qd' exuere est,ita appellat.Sút & cubicula seruoꝶ,ac libertoꝶ usibus deputata.Sút & turres,quæ cubicula sua habét,& zetas.ꝑterea cœnationes,quæ uel latissima rura,uel lógissima littora,uel uiridissimos colles,mótesq;,uel amœnissimos cápos,uel placidissimos amnes ꝓspiciát.Quidá etiá fructibus rusticis seruiétes in eorú uestib⁹ stabula,hoc est diuersoria habét,& tabernas.Ité in ædibus cryptas ad fructus seruádos magis q̃ ad elegátiæ decoré.Sunt ꝑterea culinæ in ædib⁹,hoc est coquinæ dictæ ꝙ locupletioré í his igné colimus(ut Marcellus sentit)uel a colluuie,ut inferius docebimus.Quidam & torcular,qd' etiá torculú dicit,domi habét,qd' significat tam locú in quo uuæ calcatæ ꝑmuntƒ,q̃ instrumétum ipm,quo ꝑmuntƒ a torquédo dictú,si coclea sit,alioqn prelú a ꝑmédo uocat,siue(ut qdá uolút)a ꝑluédo.Item trapetú locus,in quo est mola olearia,& ipsa mola,dictum a terédo. Vir.Venit hyems,terit sicyonia bacca trapetis.Ité putei,de qbus supra diximus,& cisternæ,q̃ ita inter se differút,ꝙ putei aqua uiua cóstát.Cisternæ ímbribus colo purificatis implétur dictæ (ut Pópeio placet)ꝙ cis ísint infra terrá.Ité scalæ sunt,p q̃s gradatim ab íferiorib⁹ ptib⁹ ad superiores ascédit,quæ cú rotúdæ sunt,& p circuitú scádunƒ,a cocleaꝶ similitudie coclides appellanƒ,quéadmodú torcularia ad similitudiné cocleaꝶ facta,cocleæ noíanƒ.Coclides etiam gémæ sunt in Arabia,quæ fiút reptis ingétib⁹ glebis,melle excoctis septenis dieb⁹ noctibusq; sine ítermissióe,ita.n.oí terreno puluere decusso purgatá ígenio artificú glebá uarie distribui in uenas,ac maculaꝶ ductus tátæ íterdú magnitudis,ut aliqñ eqs regú pro faleris adhibuerint.Coclea aút id aíal é,qd' alio noíe a limo í quo uiuit limacé uocam⁹,q̃uis ꝓprie limax sit,quæ sine testa sit.Coclea uero,quæ testam habet.Coclearú aliæ marinæ sunt.aliæ terrestres.utraq; tñ pro pisce estur,adeo in delitiis apud ueteres habitæ,ut eaꝶ uiuaria ístituerit Fuluius Lupinus in tarqnési pauloante ciuile bellú,qd' cú Pópeio magno actú é,generaq; illaꝶ distinxerit,ut eént albæ,quæ in reatino agro nascunƒ.Illyricæ q̇bus magnitudo ꝑcipua,Africanæ,qb⁹ fœcúditas.olitanæ,qbus nobilitas ex olito.s.Africæ oppido.Ité astypaleicæ ex alio oppido,cui nomé astypale.Sút ꝑterea siculæ,quæ modicæ dicúƒ.Balearicæ quas cauaticas uocat,qa in spelúcis nascunƒ,& aceratæ,quæ latæ sunt,multifariá nascétes.Sagiare,quoq; eas cómétus e sapa,& farre,ut cocleæ quoq; altiles essent,cui⁹ artis gloria in tátá magnitudiné pducta é,ut scribat Varro.Octingéta q̃drátes singulaꝶ calices cœpisse.A coclea cocleare dictú ístruméntú notú,quo cocleæ & alia huiusmói uescédo sumunƒ.Martia.Sú cocleis habilis,sed nó min⁹ utilis ouis.Núqd scis poti⁹ cur cocleare uocer? & coclea lapis ex flumíe rotúdus ad cocleæ similitudiné.scalas numero tm̃ plurali dici oportere ualla,& alii q̇dá existimarút moti auctoritate Salustii ita scribétis.Deinde ubi unæ atq; alteræ scalæ cóminutæ sút,q sup steterát afflicti sunt.Sed numero quoq; singulari scala frequétissime repiƒ.Proprie tñ singulari numero ea significat,quæ ex teretib⁹ lignis,aut funib⁹,aliaue simili materia cóstás huc,atq; illuc transferri pót.Plurali uero ea,quæ latiores hét gradus,& ímobilis,ac fixa pmanet.De hac Plyni⁹ etiánú scalis tectú Ephesiæ dianæ scádit.De illa Caius iuriscó.uel scalá sciés cómodauerit ad ascédédú.Cor.celsus.Necessaria é scala lignea,q̃ crassitudiné duoꝶ digitoꝶ héat,lógitudine ab ala ad digitos pueniat.Idé.Si brachiú deligatú sup scalæ gallinariæ gradú posuerit.Roman⁹aqla.Malo.n.ascésum q̃ scalá,aut gradiculos,ut qdá dixere.Aliqñ tñ hæc apud auctores cófundunƒ.Gradus aút hi sunt,ex qbus scalæ cóstát,& quos ad ædificioꝶ altiora cóscédit.a gradiédo.hoc é eúdo dicti,qd' p eos eat.Vir.ærea cui gradibus surgebát limina. Interdú gradus est gradiétiú pedú uicissitudo.Idé.Gradibusq; sonare cópositis.a quo gradarii eq dicútur,q sine succusatura molliter,qeteq; incedút.Interdú etiá gradus é ipa firmitas stádi.Cice.Nec tumultuátes de gradu deiiciútur.Hinc gradú facere dicimus,nó tráситú facere,sed ex aliqua re gradú & quasi scalá ad aliá facere,qd' a qbusdá gradú iacere dicit,ut si í arboré tectúue scádere uelim ex saxo,aut scáno aliquaue alia re gradú facio.Cice.Húc q̃si gradú quendá,atq; aditú ad cætera iactú intelligetis.Gradus quoq; cognationis Paulus iuriscó.affirmat dictos eé,ad similitudiné scalaꝶ,locorúue decliuiú,quos ita igredimur,ut a ꝓxío in ꝓximú,idest í eú,q q̃si ex illo nascitur ueniamus.q̃propter graduú huiusmodi alios supioris ordinis eé Caius scribit,alios íferioris,alios ex tráuerso siue latere.Supioris ordis,ut sút parétes,íferioris ut liberi,ex trans-

uerſo ſiue latere, ut fratres, & ſorores, liberiq; eo℞. A gradus fit gradatim aduerbiũ, qđ ſignificat p gradus, & ordinate, & lẽte. Itẽ apud rhetores gradatio, quã græci ἐπιπλοκὴν uocãt, cum ex prima ſnĩa ſecũda orit̃, ex ſecũda tertia, atq; ita deinceps cõplures. Nã queadmodũ in cathena multi inter ſe circuli cõiũcti uinciunt̃, ſic in hoc ſchemate cõplures ſnĩæ inter ſe cõnexæ cõtinent̃. Lyſias. Cõſtat igit̃ iudices Simonẽ domo ſua a ſuis diis penatib⁹ ui cũ ſumma iniuria eſſe exturbatũ. Nã Cheremenes cũ hoĩbus armatis ad eũ uenit. cũ ueniſſet, ſine ulla religione domũ eius expugnauit. ui domo familiã abſtraxit. abſtractã tormẽtis oĩbus excruciauit. cruciatã uinxit. uinctã in publicũ, piecit, ne ſuũ maleficiũ tacitũ lateret, ſed cũ p̃tereũtes pſtratam familiã uiderẽt, & ab iis rẽ geſtã audirẽt, ſimul & oculis, & aurib⁹ ſcelus illius aĩaduerterũt. Itẽ a gradu ſiue gradior grallatores appellati ſũt pãtomimi, qui ut ſaltatione imitarẽt̃ ægipanas adiectis pticis furculas habẽtib⁹, atq; in his ſupſtãtes ad ſimilitudinẽ cru℞ eius generis gradiebant̃, utiq; ppter difficultatẽ cõſiſtẽdi. Plau. Vinceretis curſu ceruas, & grallatorẽ gradu. Gradiuũq; a gradiẽdo dictũ qdã exiſtimãt, qđ in bello ultro citroq; gradiat̃. Eſt.n. gradiu⁹ Mars, belli deus. Iouis filius ex iunone, uel (ut qdã ſentiũt) Iunonis filius ſine patre. nã cũ Iuno aĩaduertiſſet Iouẽ maritũ pcuſſo capite ſine muliere emiſiſſe Mineruã armatã, uerſus Oceanũ pfecta eſt, ut ſcrutaret̃, quo pacto & ipſa parere poſſit ſine uiro. Sed cum itinere fatigata ante oſtiũ deæ Floræ uxoris Zephyri cõſediſſet, interrogata ab ea dicit̃, quã ob cãm ad oceanum pergeret, qua cognita facturã ſe uoti cõpotẽ deam pollicita eſt, ſi id Iuno Iouem cælaret. Quod cũ facturã ſe Iuno iureiurando affirmaſſet, mox illam Flora monuit in campis oleniis florẽ eſſe, quo tacto repente ſine uiro cõciperet. Id experta Iuno Martem cõcepit, deinde pepit. Quapropter Flora apud Ouidiũ loquitur. Mars quoq; ſi neſcis per noſtras editus artes Iupiter hoc, & adhuc neſciat uſq; p̃cor. Hinc gradiuũ qdam nõ a gradiẽdo, ſed a gramine dictũ uolũt, quod herbã ſignificat, qa gramine ſit ortus. unde & graminea corona in re militari maximæ eſt dignitatis. Alii a uibratione haſtæ dictũ gradiuũ uolũt, quoniã græci κραδαίνειν uibrare dicũt. Sunt qui gradiuũ, nec græcũ eſſe, nec latinũ uocabulum uelint, ſed thrax, ſignificareq; bellicoſum & fortem. Mars uero ideo uocitatus eſt, qđ maribus in bello p̃ſit, ſiue qđ a ſabinis accept⁹ eſt, apud quos Mamers uocat̃, unde mamertus prænomẽ eſt. a quo mamertini in ſicilia dicti, qui meſſanam habitabant. Veteres etiam marſpitrem, hoc eſt martẽ patrẽ appellauerũt, a poetis mauors quoq; uocatur. Ouidius. Sic ego, ſic poſita dixit mihi caſſide mauors. Hic martius ſiue mauortius dicit̃, qđ aliqñ ſignificat quicquid ad martẽ ptinet, ut martia auis. Idem. Martia picus auis gemino pro ſtipite pugnat. & martia ter ſenos ples adoleuerat annos. Hinc martius mẽſis dictus eſt primus anni menſis, qm̃ Romulus primũ anni mẽſem genitori ſuo marti dicauit. Idem. A te principiũ romano dicimus anno. Primus de patrio nomine menſis erit. & martius cãpus, qđ Marti cõſecratus ſit. Liuius. Ager tarqniorũ, qui ĩter urbẽ, & tyberim erat conſecratus Marti. martius deinde cãpus fuit. Ab hoc martialis cãpus, in celio monte appellatus eſt, qđ in eo equiria ſolebãt fieri, ſi quãdo aquæ tyberis cãpum martiũ occupaſſent. Aliqñ martius bellicum ſignificat, ut martius furor, martia arma. Aliqñ bellicoſum, ut martiæ gentes. martius populus. Si q̃dem & mars pro bello ponitur. Ouid. Sæuo cõtendere marte. Liuius. Aliquãdiu ibi marte incerto uaria uictoria pugnatũ fuit. Martius etiã aliqñ pprium nomẽ eſt, ut in Qu. Martio, qui iuſſus a ſenatu aquarũ ductus anienis reficere nouam a nomine ſuo aquam martiã appellatam cuniculis per montem actis intra præturæ ſuæ tẽpus adduxit. Martialis quoq; a marte deducitur, & modo natum ſub martis ſtella ſignificat, modo uiri cognomen eſt, ob id præci pue fœlix, quod ab hoc, quẽ interp̃tamur, poeta illuſtratum eſt, cuius cauſa fit, fietq; indies latina lingua locupletior. A gradior etiã gramẽ deriuat̃ herba uulgatiſſima, ita appellata, qđ geniculatis ĩternodiis mirifice ſerpat, crebroq; ab iis, & ex acumĩe nouas ſpargit radices. Nõ eſt herba gratior iumẽtis, ſiue uiridis ſit, ſiue in fœno ſiccata. Gramen capiti circũdatũ ſanguinis e naribus fluxiones ſiſtit. Eſt genus eius aculeatũ qđ dactylon uocant, eo ꝙ digitis medeat̃. & paronychias, ac pterygia unguiũ, carnẽq;, quæ unguibus excreuerit, tollat. Gramẽ tñ generali uocabulo quãcũq; herbã uocant, unde graminea corona dicta eſt, quæ ab uniuerſo exercitu ſeruato ſeruatori dat̃, hoc eſt a milite impatori, quæ & a liberatis obſidione caſtris obſidionalis appellatur. Dabat̃ hæc uiridi e gramine decerpto, inde, ubi obſeſſos aliqs ſeruaſſet, quodcũq; id genus herbæ foret. Ply. Nullæ ergo herbæ fuere, certe in hoc honore. Sed quæcũq; fuerãt in piculi ſede. q̃uis ignobiles ignotæq; honorẽ nobilẽ faciebãt. Itẽ a gradior graſſor deducit̃ uerbũ frequẽtatiuũ. Eſt aũt graſſari aliqñ gradi. ambulare. Neui⁹. Sæpe hac eadem graſſatus uia. Afrani⁹. Cõſimili graſſant̃ uia, a qb⁹ hic ẽ oĩs cult⁹. a quo oggraſſari ſimili mõ pro gradi uſurpamus. Plau. Niſi cũ pedicis didiciſtis oggraſſari gradu, Graſſari ẽt ẽ gradiẽdo ſæuire. Cæſar graſſari ĩ hoſtes uetat. Hinc latrones quoq; uias obſidẽtes graſſari dicunt̃, a quo graſſatores dicti, q hoſtiliter gradiunt̃. Calliſtrat⁹. Graſſatores ſi p̃dæ cã id faciunt pximi latronibus habentur. A gradior cõpoſita fiũt tardigradus, qui tarde graditur. Vnde te

ſtudiné tardigradá dicimus. & ſpiſſigradus, q frequẽti paſſuũ motu in ambulãdo utit᷑, a quo ſpiſſigradior, & ſpiſſigradiſſim⁹. Plau. Hoies ſpiſſigradiſſimos tardiores ꝙ corbitæ ſint ĩ trãqllo mari. Spiſſum. n. (ut ĩferi⁹ dicem⁹) ueteres aliqñ pro tarde uſurparũt. Aggredior, qđ ꝓprie eſt ĩſulto. ĩuado. Iuſtinus. quos ex ĩprouiſo aggreſſus facile fugit. Vir. Talib⁹ aggredit᷑ uenerẽ ſaturnia dictis. Enni⁹. Aggretus fari ſcripſit pro eo, qđ ẽ aggreſſus fari. Trãſgredior, trãſeo. hic apud rhetores trãſgreſſio dr̃, cũ ab ea ſnĩa, quã ꝓpoſuimus, cõuertimus ſermonẽ ad aliquã pſonã, aut rẽ, aut fortunã, & tanꝙ pñtẽ appellamus. Mycon. Hæc mulier nup fuit locuples, & potẽs in amore, atq; delitiis neceſſarioꝝ. ornat⁹ eius opib⁹ abũdat, magnus ancillarũ, quæ ſequebant᷑, comitat⁹ appellabat᷑. Nũc cõtra ſubito, & graui caſu afflicta, uix mediocris ancillulæ dignitatẽ retinet. O fortuna ꝙ ueheméter te reꝝ uarietas oblectat, & ꝙ magno odio eſt tibi beatæ uitæ ꝑpetuus, & cõſtãs fructus. Egredior exeo. a quo egreſſus, & egreſſio deriuátur. Progredior, ꝓcedo. unde ꝓgreſſus pro ꝓceſſu accipit᷑. Interdũ ꝓ̃gredior, hoc ẽ antecedo. Pacu. Extremũ intra carcerẽ ipm ꝓgredit᷑ parthenopæũ Prætergredior, ꝑ̃tereo. Apuleius. Cũq; ſtabulũ ꝑ̃tergreſſus fuiſſem, re cognita cœpi retrocedere. Ingredior, mõ ĩtro, qđ & introgredior dicimus. Cice. Cũ paulo ante roſtra ingreſſus cõſediſſet, mõ gradior, eo. Vir. Cõtinuo pecoris generoſi pullus in aruis altius ingredit᷑, & mollia crura reponit. Cice. ſi dormis expgiſcere. ſi ſtas. ingredere. ſi ingrederis, curre. ſi curris, aduola. Supgredior, ſupius eo. ſubtergredior, ſubtereo Digredior, diſcedo. a quo digreſſio pro diſceſſu. regredior, reuertor. a quo regreſſus, & regreſſio pro redditu. Cõgredior, manus cõſero, dimico. Gelius. Qui ter cũ hoſte congreſſus uictor rediit. A quo cõgreſſus pro pugna accipit᷑. Salu. Multi in eo cõgreſſu ꝑierũt. Interdum ſimul gradior. Varro. Oẽſq; in unã domum cõgreſſi ſimul diſcubuere. Præterea a gradior tardigradus, qui tarde ambulat. Pacu. de teſtudine. Quadrupes tardigrada. agreſtis. humilis. aſpa. capite breui. ceruice anguinea aſpectu truci. euiſcerata in aĩa cũ aĩali ſono. Feneſtræ quoq; in ædibus ſunt. aliæ amplæ, aliæ mĩores, ꝑtim ad lucẽ reddẽdã factæ. & ἀπὸ τοῦ φαίνειν, qđ eſt lucere, nomẽ habẽtes ꝑtim, ut ueniẽtes auras accipiãt, trãſmittãtq;, ne aere pigro & manẽte locus ingraueſcat. Ab hoc fit feneſtro uerbũ, qđ ẽ apio. ꝑforo, & ueluti feneſtras facio. Plau. Nulla ẽ feneſtratior domus. Ab hac feneſtella, & feneſtricula p diminutionẽ deducũt᷑, & p detractionẽ mediæ ſyllabæ, Feſtra, qđ ẽ hoſtiũ minuſculũ in ſacrario. Itẽ latrinæ, de q̃bus ſupra diximus, quæ ita cõſtitui ĩ domib⁹ debẽt, ſpiraculis etiã qbuſdã adhibitis, ut fœtorẽ reddere nõ poſſint Itẽ lauatrinæ, in q̃s lotura ꝓiicit᷑, ꝙ & aq̃ria, & aq̃riola dicunt᷑, ne in culina tãtum, ſed ĩ tricliniis quoq; & cubiculis, & cœnationib⁹ cũ dignitate & elegãtia fiũt. Ad hæc in pietibus ædiũ armaria inferunt᷑. & armamẽtaria nõ minus utiliter ꝙ elegãter. Armaria ꝓprie ſunt, in qbus libri reponunt᷑. Armamẽtaria, in qb⁹ arma bellica & naualia, ac cætera domus inſtrumẽta. illa ab armis dicũtur, hæc ab armẽtis. Ply. Laudat⁹ & Cteſipho gnoſius æde epheſiæ dianæ mirabiliter fabricata. & Philon athenis armamẽtario mille nauiũ. Arma qdã affirmãt ꝓprie dici bellica ĩſtrumẽta, nec oĩa, ſed ea tm̃, ꝙ ab humeris depẽdẽt, hoc ẽ armis, ut ſcutũ. gladius. pugio. ſica. ea uero qb⁹ ꝓcul ꝓ̃liat᷑ tela eẽ nõ arma. cuius ſnĩæ eſt Põpeius. Seruius uero arma dicit eẽ, quæ armos tegũt, qđ ſane uidet᷑ abſurdũ, q̃ſi ocreæ. caligæ. lãceæ. ſcorpiones. baliſtæ. cæteraq; huiuſmodi bellica inſtrumẽta arma nõ ſint. At Varro arma uocari exiſtimat oĩa bellica ĩſtrumẽta qbus arceri hoſtes poſſint, ideoq; nõ ab armis, ſed ab arcẽdo hoſte appellata. quapropter & fuſtes, & lapides, & alia huiuſmodi arma eſſe. Caius iuriſcõſult⁹ affirmat, quotiẽs his ad hoſtes arcẽdos utimur. Nos arma dici putamus, nõ tãtũ bellica, ſed oĩum generũ inſtrumẽta. Quapropter Virgilius nõ ita ſimpliciter ſcripſit. Arma uirũq; cano, ſed hoc mõ ſcriptũ reliquit. At nũc horrẽtia Martis arma, uirũq; cano. Quãuis priores uerſus, ab his qui emẽdare opus impfectũ uoluerũt ꝓpter humilitatem principii detracti fuerint. Erũt ergo martis arma inſtrumẽta oĩa, q̃bus in bello utimur. unde fraudes quoq; & cõſilia inſidiãtis, arma uocant᷑. Vir. Et quærere cõſcius arma. Arma uero ruſticoꝝ. raſtra. ligones. qualli. crates. fiſcinæ. & alia huiuſmodi uillatica inſtrumẽta. Idem. Cerealiaq; arma. & alibi. Colligere arma iubet. Itẽ alibi, dicẽdum, & quæ ſint duris agreſtibus arma. Arma coq̃naria. lebes. patella. tripus. olla. ueru. & ſimilia. Plau. Quã elegãter inſtructũ coq̃nariis armis. arma ſtudioſoꝝ. ſtilus. pugillares. calami. libri. lucerna. cæteraq; huiuſmodi. Ply. Cuius arma erãt, nõ uenabulũ, & lãcea, ſed ſtilus, & pugillares. Dicta aũt arma exiſtimam⁹, nõ ab arcẽdo (ut Varro ſentit) ſed ab armis (ut Põpeius & Seruius) nõ q̃a ab armis depẽdeãt, aut armos tegãt (ut ipſi affirmãt) ſed qđ armis oneri ſint dũ gerunt᷑, ſic oĩa inſtrumẽta arma dici iure optimo pñt. qn etiã ipſa cõſilia. cũ p trãſlationẽ humeros ẽt ad cogitationes & cõſilia referamus. Hora. Sumite materiã ueſtris, q ſcribitis æquã uiribus, & uerſate diu q̃d ferre recuſent, quid ualeãt humeri. hinc laurẽtũ legib⁹ ſancitũ erat, ne pomũ ex alieno legat᷑ ĩ armũ, ideſt ꝙ humeri onus ſit, & armata uirgo dicebat᷑ ſacrificans, cui lacinia toga reiecta in humeꝝ erat, & armillæ uocitatæ ſunt, q̃s uiri militares ex auro ab impatoribus donati gerũt, qđ antiq humeros cũ brachiis armos appellabãt. & armillũ uas uinariũ in

facris,qđ armo,ideſt humero deportet̃. Ab arma aũt deriuat̃ armo uerbũ,qđ eſt armis iſtruo. Sal. Armati fores obſidebãt. Vir. Tũc quoq; fas nobis graios armare fuiſſet. Ab hoc armamēta dicunt̃,quæ ad īſtruēdũ aliqd ptinēt,ut in nauib⁹ armamēta ſunt,nō ſolũ arma,ſed remi uela.antēnæ.rudētes.clauus.& alia huiuſmodi.Itē ab arma armipotēs dicit̃.& armiger,q in p̃lio arma dñi ſui gerit.& armitenēs,q arma tenet.& inermis,mō q armatus nō ē,mō q ſupplex erat,qđ ex hiſtoria tractũ eſt,qa qui ſe dedũt inermes ſupplicãt,& armiluſtriũ feſtũ apud romanos,quo res diuinas armati faciebãt,& ſacrificãtes canebãt tubis.Item locus,in quo huiuſmodi ludi fiebãt. Varro tñ nō ab armis,ſed ab ambitu luſtri armiluſtriũ dictũ exiſtimat, qđ ibi circũ metas fert̃ pōpa,& equi currũt.Itē ab arma armētũ deducit̃,qđ armis aptũ,atq; idoneũ ſit, etenim equi p̃liis interſunt,boues,ac maiora aĩalia armãt ex coriis. Armēta qppe ꝓprie maiorum aĩaliũ cõgregationes dicunt̃,utputa camelorũ.boum.equoꝝ.aſinoꝝ.ſicut greges minorũ.ut ouiũ.porcoꝝ.capraꝝ. Oui. Mille greges illi,totidēq; armēta per herbas Paſcebãt. Vir. Hæc ſatis armētis,ſupat pars altera curæ Lanigeros agitare greges,hirtaſq; capellas. Quidam tñ armēta nō ab armis,ſed ab arãdo dicta affirmãt,quaſi aramēta,& de bob⁹ tñ dici ꝓprie uolũt. Virgilius de ceruis dixit armētũ. Hos tota armēta ſequũtur,ut nō ſit mirãdũ gregē quoq; de bobus eũdem dixiſſe. Aut aliquã in magno ſeqt̃ grege. tñ ad diſtinctionē addidit magno, ſicut Hora. adiecit mugiētiũ. Aut in reducta ualle mugiētiũ ꝓſpectat errantes greges,q̃li grex generalius nomē ſit. Armētũ uero ſpecialius.& illud ſine appoſito de pecoribus minutis ītelligat̃,cũ appoſito poſſit etiã ad maiora trãſferri. Cice. Fudit apothecas,cecidit greges armētorum. Ennius fœminino genere armētas dixit. Ab armēto armētarius dicit̃ cuſtos armenti. Illud obiter addēdum eſt armos ab humeris differre. Humeri enim ꝓprie eoꝝ ſunt,qui recti in cælũ ſpectãt,unde ſoli homini inter mortalia humeros eſſe dicimus. Virg. Os humeroſq; deo ſimilis. Armi uero ſunt ꝓprie brutoꝝ,q̃uis & de hoĩbus aliqñ dicant̃. Humeros ab humo deductos exiſtimãt,qa humeri ſicut humus ferendis oneribus apti ſunt. A grege uero fit gregatim,qđ ſignificat p diuerſos greges.& gregarius ex grege uulgaris.unde gregarius miles dicitur non electus,ſed tumultuarie undecũq; collectus.& egregiũ excellēs,quaſi ex toto grege electũ.& egregie aduerbiũ excellēter,quãuis aliqñ ponit̃ pro ualde nimis. Teren. Horũ ille nihil egregie præter cætera ſtudebat. Veteres etiã egregie dixere.& aggrego,qđ eſt addo.adiũgo,& quaſi in gregē duco,dicimuſq; aggrego te in noſtrũ ordinē.uel in noſtrum numerum. Abgrego abmoueo,& quaſi ab grege duco. Diſgrego.ſeparo.diſiũgo.ſegrego ſimiliter,cui⁹ cõtrariũ eſt cõgrego,hoc eſt cõiungo.unio. A quibus diſgregatio.ſegregatio.& cõgregatio deriuantur. Item murũ parietes,cingũt,diuidũtq;,quēadmodũ urbē,ſiue oppidũ muri. A pariete parietine dicũtur muri ueteres,ac ſemicõſumpti. Ply. Aſtericũ herba eſt folio ſimilis ozimo,nigrior tantũ,naſcens in tegulis,parietiniſq;.& parietaria a pariete deriuat̃ herba alia, de qua ſupra diximus. Item in ædibus ſunt pauimēta,hoc eſt ipſa ſolidamenta domoꝝ dicta a feriēdo,qđ dum fiũt pauimēta,pluribus ſimul diebus feriũtur,hoc eſt pcutiunt̃ uirgis,ſeu marculis,ut ſolidiora ſint,nec rimas faciãt. Veteres qppe pauire pro ferire dicebãt, qđ a græcis ſũptũ ē,q παιειν dicũt pcutere. Ab hoc depuuire tractũ ē,hoc ē cædere. Lucil. Palmiſq; miſellam depuuit me,hoc ē uerberauit. Itē oppuuire,unde oppuuia uerbera dicunt̃. Afra. Oppuuis pueri coercent̃.& pauſia oliuæ genus,qđ nō niſi pauiēdo,hoc eſt tũdēdo oleũ emittat. Pauſa uero dr̃ reqes alicuius rei. Accius. Sed iã eũ huc uadere cerno,& nobis dat̃ pauſa loquēdi. Lucil. Hæc ubi dicta dedit tibi pauſã ore loquēdi. Ab hoc pauſo uerbũ qeſco.a quo repauſo, qđ ē reqetē capio. Deducunt̃ aũt a græco παυομαι,qđ ſignificat deſiſto ab ope, reqeſco. A pauio ēt tripudia ſoliſtima dicebant̃ auguria,q̃ fiebãt quotiēs offa,quæ pullis dabat̃,aliquo mō cadebat in ſolũ,ita enim a ſolo ſoliſtimũ,ut a medio mediaſtimũ dicimus. Solebãt qppe in auſpiciis apud ueteres adhiberi nō paſſim oēs,ſed hi tãtũ qui eēnt piti. Peritos.n.oportebat eē eos, q qd ſilētiũ foret ītelligerēt.ſilētiũ id ĩ auſpiciis dicebat̃,qđ oĩ uitio careret.rogabat hunc augur,an adhuc ſilētiũ eſſet. Rñdebat ſtatim ſilentiũ ſibi eſſe uideri. Tũ ille ſi paſcerent̃ petebat, aut ubi,nō ꝙ ad auſpicia ptineret utrũ paſcerent̃,necne pulli,quos pullarius attuliſſet (ita enĩ noĩabãt eũ,qui pullos in caueã ferebat) ſed qa,cũ paſcebãtur,neceſſe erat aliqd ex ore decidere,& terrã pauire,ex hoc terripauiũ primo,poſt terripudiũ,deinde tripudiũ eſt dictum. Cũ igitur offa iam ex ore pulli ceciderat,tũ auſpicãti tripudiũ ſoliſtimũ nũciabat̃. Extabat decretum collegii uet⁹ oēm auē tripudiũ facere poſſe.deriſit hũc augurãdi modũ flamini⁹. Nã cũ tripudio auſpicaret̃ pullarius,diēq; cõmittēdi prælii ꝓpterea differret. Tũ Flaminius ex eo quæſiuit,ſi ne poſtea qdē pulli paſcerent̃.quid faciēdũ cenſeret.cũ ille quieſcēdũ cēſeret. p̃clara uero inquit flaminius auſpicia,ſi eſuriētibus pullis res geri poterit,ſaturis nihil geret̃. itaq; ſigna cõuelli,& ſe ſequi iuſſit. Tripudiũ etiã ſaltatio dicit̃,ſimiliter a pauiēda terra,qđ.ſ.ſaltãdo terra pauit̃. Liuius. Ferre,ac p urbē ire cũ tripudiis,ſolēniq; ſaltatu iuſſit. A pauimētũ fit pauimento uerbũ.& paſſiuũ eius pauimētor. A quo pauimētata loca dicunt̃,ĩ qb⁹ ſtrata ſunt pauimē.

ta.Ply.Ergo pauimētādū ubi sata sit cēsent,ut lachryma non absorbeat̃.Apud ueteres primo facta sunt pauimēta,quæ barbarica,siue subtegulanea uocant̃ ex testis tusis.rudere,& calce.In italia uero festucæ subiiciebant̃,ꝓpter qđ cānea uocitata.Inuēta deinde sunt a græcis elaborata arte picturæ,quæ asarota dicta sunt,qđ uerri non debeāt ἀπὸ του α priuatiua particula, & σαρω,qđ est uerro.Solebāt qppe purgamēta cœnarū,quæ analecta uocant̃,in pauimēto quoq; euerri,dū subtegulanea pauimēta in usu erant.Postea uero asarotis īuētis cessauit usus scoparū,& manib⁹ colligi purgamēta cœperūt,pauimēta uero spōgiis mūdari.Mar.In ꝑtio scopas testat̃ palma fuisse.Ocia sed scopis nūc analecta dabūt.testat̃ hoc Lucili⁹ poeta.Arte pauimento,atq; emblemate uermiculato.Hoc pauimēti genus laudat Papinius in uilla Tyburtina mālii uopisci.Calcabā nec opimus opes.nā splēdor ab alto defluus.&nitidū referētes aera testæ, Mōstrauere solū,uarias ubi picta ꝑ artes,Gaudet humus,supatq; nouis asarota figuris.Clarissimus in hoc pauimenti genere Zenodorus fuit,q ꝑgami strauit asarotū paruis erestulis tinctis ī uarios colores.ubi mirabilis colūba bibebat aquā umbra capitis īfuscās,alia sibi escā arripiēte.Scalpturata etiā pauimēta fuerūt,in qbus picturæ radēdo fiebāt,quo mō nūc scalpturata albaria ī exteriori ꝑte parietū,ac muroꝝ facimus.Inuenere & alia pauimēta græci,quæ,quoniā sub dio sūt,subdialia nūcupant̃,his domos cōtegebāt facilib⁹locis,atq; tepētib⁹,qđ nūc Neapoli,& ꝑ oēm cāpaniā faciūt.Fallax genus,ac minime durabile ubicūq; ībres gelāt.Huiusmodi pauimēta maxime idonea faciēda sunt,qđ cōtignatiōes humore crescētes,aut siccitate decrescētes,seu pādationib⁹ sedētes mouēdo se,faciūt uitia pauimētis.Præterea gelicidia,& pruinæ nō patiunt̃ītegra ꝑmanere.Itaq; si necessitas coegerit,ut minime uitiosa fiāt,sic erit faciūdū.primū obseruādū ē,ut æq̄lis,& solida cōtignatio fiat,ne grad⁹ ambulātiū tremor fabricæ titubātis excutiat.deīde ut axes q̄rnæ cū esculeis nō misceant̃.Nā q̄rcus humore cōcepto,cū se cœpit siccare,torquet̃,& rimas ī pauimēto facit.Esculus uero sine uitio durat.Sed si quercu suppetēte esculus desit,subtiliter q̄rcus secet̃,& binæ ꝑ diuersum coaxatiōes substernant̃,capita eaꝝ ꝓfigant̃ frequētib⁹ clauis,ne possint torq̄ri.De cerro,aut fago diutissime tabulata durabūt,si stratis desup paleis,uel silice humor calcis nusq̄ ad tabulati corpus accedat.Postq̄ coaxatū fuerit ruderi nouo tertia ꝑs testæ tusæ addat̃,deinde rudus in quo duæ qntæ calcis misceātur pedali crassitudie festucet̃.Tūc nucleo crasso sex digitos struat̃.fastigiū uero seruet̃ ī duos pedes,& sescūcē,& cote diligēter despumet̃.Quod si nigrū facere pauimētū uoles,solo festucato iniiciat̃ rudus,aut testaceū pauimētū sabulo.calce.ac fauilla mixta carbonib⁹,spisse calcatis crassitudine semipedali,tum cote depoliat̃.Hoc pauimētū græcanicū dr̃,qđ & nigrū est.& si qua ex poculis fundūtur,uelociter rapta desugit.Alio quoq; genere pauimēti uti Romani sub Sylla cœpe.Lithostratū uocāt,q̄le ꝑneste fuisse in fortunæ delubro memorat̃.Paruulis id crustis constat,ideoq; Lithostratū appellat̃,hoc a nr̃is dicit̃ sectile.λιθος enim lapis dr̃. ϛέωτον aūt stratū.Cæsarē tradūt in expeditionib⁹,tessellata etiā pauimēta circūtulisse,de qb⁹ inferius dicemus.Marmoreis etiā tabulis sterni domus cœpe.A quo pœnica pauimēta dicta sunt numidico marmore strata,deinde etiā lateribus.pauimēta uero,quæ lithostrata dicebantur humo pulsa in cameras trāsiere.Cameræ testudines dicūtur,q̄si camuræ,hoc ē curuæ.Camurum enim curuū significat.Vir.Et camuris hyrtæ sub cornibus aures.unde Camerinū piceni urbs ꝑclara a curuitate situs ita appellata.ab ea uero camertes dicti,quos Liuius scribit,Publio quōdā Scipioni,ī armāda classe,quā ī Africā duxit,cohortē unā sexcētoꝝ militū armatoꝝ ꝓbuisse.Hinc etiā cōcamerata loca dicimus testudinea,hoc ē quæ fornicib⁹ cōstāt.huiusmōi pauimēta lapideis siue figulinis crustis cōstāt uitro tectis,atq; encausto pictis,inuentū Agrippæ in thermis,q̄s Romæ ædificauit.Vulgo id opus nūc musaicū uocāt.Museacū aūt dici debet,qm̄ pumices,hoc ē lapides leues mire erosos in ædificiis musea uocāt.depēdētia(ut Plyni⁹ īquit) ad imaginē specus arte reddēdā.Itē in ædib⁹ andron est spatiū illud,qđ ē īter duos pietes,in qđ pluuia descēdit.Ply.Tā alti,abditiq; secreti illa rō ē ꝙ īteriacēs andron pietē cubiculi,hortiq; distinguit.Atq; ita oēm sonū medii inanitate cōsumit.Sūt ēt plærūq; ī domib⁹fontes,uel uiuis aq̄s ibi scaturiētib⁹,uel ꝑ tubos,aut fistulas aliūde deductis.Fons a fundēdo dict⁹ ē.un̄ e terra fundit̃ aq̄ uiua a quo ēt fistula dicta ē,ꝑ quā fusa aqua deducit̃,sicut tubi,seu ꝑ diminutionē tubuli a tumore.& cānales a cāna,qđ ad eaꝝ similitudinē facti sint. A fonte fontana aqua dicit̃,quæ ex fonte ē.Ply.Fōtanæ aquæ cyathos duos.& fontanalia fontiū sacra dicūtur.& fōtinalis porta urbis Romæ ob ꝓpinq̄tatē scaturiētiū fontiū,eadē(ut qdā putant)capena uocabat̃.Iuue.Substitit ad ueteres arcus,madidāq; capenā.Liuius.Cēsores uiā sternēdā a porta capena ad Martis ædē locauerūt.Idē.Aediles alterā porticū ad portā fontinalē ad Martis aram qua ī cāpos iter eēt,ꝑduxere.Romulus ī cōstructiōe urbis tris tātū portas statuisse dr̃.Carmentalē primā appellatā a Carmēta matre Euādri,quæ ibi prius habitauerat,eratq; ei id nomen a carminibus,quibus dabat responsa,cum ꝓprie nicostrata uocaret̃.Vir.Et carmētalem romano noie portam.Postea uero scelerata uocata est,ꝙ per eā sex & trecēti fabii cū cliētib⁹ qnque

milibus egressi aduersus etruscos ad amnē cremerā oēs interfecti sunt. Ouid. Carmentis portæ dextro est uia ꝓxima Iano. Ire p hāc noli, quisquis es, omē habet. illa fama refert fabios exisse trecētos, Porta uacat culpa, sed tamē omen habet. Sic sceleratus cāpus Romæ appellatꝰ est, ꝓxime portā collinā, in quo uirgines uestales, quæ incæstū fecerāt defossæ sunt. & sceleratꝰ uicus Romæ, in quo cū Tarqnius supbus interficiēdū curasset Seruiū regē socerū suū, corpus eiꝰ iacēs filia carpēto supuecta est, ꝓperans in possessionē domus paternæ. hæc oīa scelerata dicta sunt, hoc est polluta. etenim scelerare polluere est. Vir. Parce pias scelerare manus. Interdū tn̄ sceleratū capiť pro nocēte. Idē. At sceleratū exqrere frigus difficile ē. Quidā scelerosum, & sceleratū ita distingūt, ut scelerosus sit auctor sceleris. Sceleratus uero in quo scelus sit cōstitutū. aut cōmissum. Terē. Vbi ego illū scelerosum. hæc a scelus deducunť, qđ significat flagitiū. facinus, a quo scelestus, idem quod sceleratꝰ. & scelerose. scelerate, ac sceleste aduerbia. & scelerator, cōtaminator. A græco aūt hæc deducunť, qppe græci σκελετον scelestū indicāt. Secundā portā instituit pādanā, qđ ad res, quæ in urbē ferebanť, pāderet, eadē & a libertate libera dicebať. Tertiā mugoniā a mugitu, qđ p eā uenale pecus intraret, hæc & trigonia, hoc ē triū anguloꝝ cognomīata. Addita ṗterea ab eodē ītra urbē ianualis porta est, a Iano dicta, & iō ibi positū Iani signū, & īstitutū a Pōpilio, ut eēt clausa semp, nisi cū bellū foret, cuius rei causa hæc ferť Cū bello sabino, qđ uirginū raptaꝝ gr̄a cōmissum ē. Romani portā, quæ sub radicibꝰ collis uiminalis erat, claudere festinarēt, qa hostes in eā irruebāt, postq̄ clausa fuerat, mox spōte patefacta ē, cūq; iterū ac tertio idē cōtigisset, qm̄ claudi nō poterat, armati pro limīe plurimi appositi sunt custodes. cūq; ex alia pte acerrimo ṗlio certareť, subito fama ptulit fusos Tatio romanos. Quā ob cām, q aditū tuebanť, territi ꝓfugerūt. Cūq; Sabini p portā patētē irrupturi essent magna uis torrētiū ex æde p eā portā dī erupisse, multasq; p duelliū cateruas, aut exustas feruēti, aut deuoratas rapida uoragine depiisse. Ob eā rē placitū ē belli tpe, uelut ad urbis auxilium ꝓfecto deo fores reserarētur. Hinc patuleius, & clusinus dictus est Ianus, qa bello portæ eius patēt, pace clauduntť. Dictus est ēt deus geminus, quasi utriusq; ianuæ cœlestis potēs, ꝙ sol sit, & exoriēs apiat diē, occidēs claudat. Vnde & simulacrū eius fingi solebat manu dextera trecētoꝝ, & sinistra sexaginta & quinque numeꝝ tenēs, ad demōstrādū anni dimēsionem. Itē deꝰ bifrons, qđ & ṗterita sciuerit, & futura ꝓuiderit, uel qa superū, atq; iuferū ianitor ē, & Ianus pater, quasi deoꝝ deus, & ianus iunonius, quasi nō solū ianuarii, sed mēsiū oium igressus tenēs. in ditione qppe iunonis sunt oēs calēdæ. unde & Varro scribit, iano duodecim aras pro totidem mēsibus dedicatas. ianus cōsiuius a cōserēdo, hoc est a ꝓpagine humani generis, quæ iano auctore cōseriť, ianus quirinus, q̄si belloꝝ potēs ab hasta, quam sabini curim uocant. Aliæ quoq; deinde diuersis tpibus portæ additæ fuerūt, īter quas celebriores sunt flumētana, quā tyberis urbē ītrās, in sinistra ripæ pte relinqt, dicta, qđ tyberis qn̄q; in eā īfluxerit, qđ in aliā fieri nō poterat. Liuius. Prædicta die ī petilinū lucū extra portā flumētanā. unde cōspectꝰ ī capitoliū nō ē cōciliū populi īdictū. Collatina, q̄ p eūdē circuitū ad sinistrā tyberis ptē ꝓxima ē a collatia appellata oppido ꝓpe Romā. ī qđ aliaꝝ urbiū opes collatæ fuerūt. post eā gabinia, q̄ recta in gabios ducebat. subsequēs quirinalis ita uocata, uel ꝙ ea itur in collē quirinalē, uel ꝙ ꝓxime eā Quirini sacellū erat. Eadē ægonēsis (ut qdā existimāt) uocabať, qđ mons ipse qrinalis prius ægonus cognominatꝰ est. Hinc porta collina ab eodē colle, ad quē alia uia iter erat. huic portæ ꝓpinquū fuit Erycinæ ueneris tēplū. Ouid. Tēpla frequētari collinæ ꝓxīa portæ. Nūc decet, a Siculo noīa rege tenet. eadē nūc salaria uocať, qđ nomē uiæ quoq; ē, in quā exit. Cornelius tacitꝰ tertiū agmē p salariā collinæ portæ appropinq̄bat p eā sal sabini deferebant. iō salaria uocitata. deinde uiminalis, quæ ad uiminalē collē ducebat, appellatū a silua uiminū quæ ibi dī fuisse, eadē numētana a numētana uia, quæ in salariā ītrat, hæc uero a numentano agro, de quo iferius dicemus. Post hæc exqlina, quæ in exqlias ducit. Tyburtina etiā dicta aliqn̄ taurina a capite tauri, qđ illic insculptū erat. Exqliæ sunt gemini in urbe montes, dictæ (ut Varro affirmat) uel ab excubiis regis, uel qđ excultæ a rege Tullo essent, In altero eoꝝ nūc arcus extat, quē lr̄æ īdicāt appositū honori Galeni impatoris fuisse. In altero sūt Dioclitiani thermæ, & duo eq̄ marmorei igētes, cū uiris seminudis lora tenētibꝰ, miro artificio īsignes, quoꝝ unus īscriptū latinis lr̄is hēt. opus Praxitelis. alter, Opus phidiæ. Cōstat hos a Tyridate armenioꝝ rege Romā delatos, quē Nero ut laute excipet theatrū Pōpeii unius diei opa totū īaurauit. Tum neuia a Neuio, qui ea loca tenuit. & cælimōtana a cælio mōte. & latina, qđ in latium duceret. & trigemina, per quā trigemini fratres Horatii exierūt. Sed tertius, qui superstes fuit porta capena rediit. Liuius. Minutius extra portā trigeminā boue aurato donatus est. Eadem ostiensis appellatur, ꝙ per eam iter sit ostiam ꝓficiscentibus. Aurelia ab Aurelio, qui eū tenuit locum. querquetulana, ꝙ quercum ītra muros iuxta se habebat. Lauernalis a Lauerna dea, cuius in obscuro, atq; abdito loco fures prædam. furtaq; inter se partiri soliti erant. & ideo lauerniones uocabanť, qđ sub tutela deæ lauernæ essent, cuius ædes erat iuxta portam lauernalem

raudufcula,qđ ærata effet. Aes raudus a ueteribus dictű.unde in uẽditionib⁹ mancupi fcriptű erat raudufculo librã ferito.Proprie aűt rudus.fiue raudus dicit̃ res rudis afpera,& imperfecta ideo hominem imperitű rudem nominamus. A quo fit erudio,qđ eft doceo.ĩftruo.& eruditio doctrina.& erudite aduerbiű docte.& ruditas imperitia.& obtufitas ingenii.& rudis ĩpolita uirga dicit̃.a quo fit rudiculus diminutiuű.Ply.Nõ eft opus in hoc ufu lanas rudiculis effe curatas.Idem.Vrit̃ aűt in patinis per laminas minutas cum fulphure uerfatű rudibus ferreis, aut ferulaceis,donec liquor mutet̃ in cinerẽ.Quomã aűt gladiatores iam ætate ĩgrauefcẽtes, dű libertate a ꝑtore donabant̃,ne gladiatoriã amplius exercerẽt,uirga donari folebant. factű ẽ,ut pro libertate,& pro fine,rudis aliqñ metaphorice ponat̃.Iuue. Ergo fibi dabit ipfe rudẽ, Hinc nouű rudus,& uetus rudus dicimus.Nouű rudus eft materia pauimẽti,hoc ẽ faxa denouo cõtufa,feu teftæ fractæ ad pauimẽtű faciẽdű.Vetus uero rudus eft,materia ueterű pauimẽtoꝝ,& diruptoꝝ ædificioꝝ,quæ lapidibus,& teftis cõfractis,calceq; harena cõmixta conftat. Ply.Cõplanatæ ueteri rudere erãt uiæ.Hinc ruderatus ager dicit̃,qui ueterű ædificiorum materia fcatet,hoc eft lapidibus cõfractis.harena.calce.Ply.Rofam ficcis locis q̃ humidis odoratiorẽ cõftat nafci.Serẽdam,nec pinguibus:nec argillofis locis cõtentã raris.ꝓprieq; ruderatű agrű amare.de rudere nouo. Vetruuius.Tűc fupftratű duces rudus,hoc eft faxa cõtufa duab⁹ ꝑtibus,& una calcis tẽperãte cõftitues.Rudo uero factitiű uerbű eft,ꝓprieq; de afinis dr̃,ficut hinnio de eqs.Perfius.Findor,ut arcadiæ pecuaria rudere credas.hinc rudẽtes afini dicuntur. Vir.Sera fub nocte rudẽtű.Rudẽtes etiã appellant̃ nautici funes,qm̃ cű uento agitant̃ rudere uidẽtur.Idem.Infeqtur clamorq; uirű,ftridorq; rudẽtű.Item rutumena porta,quæ a noĩe cuiufdã aurigæ cognominata eft ꝓpe eã habitãtis.& catularia,qđ nõ lõge ab ea ad placandű caniculæ fydus inimicű frugib⁹ ruffæ canes imolabant̃,ut fruges ad maturitatem ꝑducerent̃.& triűphalis porta,ꝑ quã triűphãtes iꝑatores põpã agebãt.Erat & ĩ urbe illa porta,q̃ a Roma Romanula dicebat̃,habẽs gradus in naualia ad Volupiæ facellű.Itẽ alia in palatio mutionis appellata a mugitu,qđ ea pecus exigebat̃. A fonte etiã fonticulus deducit̃,hoc eft puus fons. Ply.Vbicűq; moueris humű fontituli fcatẽt.Fõs græce πηγη dicit̃.unde plures fimul domus rufticæ,hoc ẽ plures uillæ,Pagus uocat̃,qđ circa fontes cõdi huiufmodi uillæ confueuerunt. hinc pagani dicti,q̃fi ex eodẽ fonte potãtes, hĩc uillani. hinc paganus uicus.hinc femipagan⁹ q̃fi femiuillanus.lapis in quẽ aqua fcaturiẽs colligit̃.mõ crater.mõ labrű.mõ a guftando guftatoriű appellat̃.Crater a fimilitudine uafis huiufmodi.Eft enim crater,fiue cratera uas rotűdű amplű. Vir.Crateras læti ftatuűt,& uina coronãt.Idẽ.Craterefq; duos ftatuã tibi pinguis oliui.Et alibi.Fufo crateres oliuo.Nã qđ Marcellus ait crateras dici uafa uinaria.Crateres uero uafa olearia,falfum ẽ.magnű atq; amplű effe idẽ Virgilius oftẽdit. Sed magnű metuẽs, fe poft cratera tegebat,græcű uocabulű eft κρατηρ,& a capacitate. hoc ẽ ἀπὸ του κρατεῖν deducit̃, qđ ẽ tenere,cape. Quidã fcribűt tris urnas cõtinere. Vrnã uero quartariű dici manifeftű ẽ, qđ q̃tuor fextarios capiat.ab huius uafis fimilitudine crater in mõte Aetna appellatus eft foramẽ illud,ꝑ qđ ignis,cinifq; euomit̃,qđ cű aliqñ duobus in locis fieri uideat̃.duos eẽ huiufmodi crateres dixere.Strabo.Ipfa uero montis ætnæ,cacumina flagrãtibus incendiis multipliciter mutari manifeftű eft.Nűc qdem in craterẽ collabit̃ ignis.nunc diuifus egredit̃.modo igniti defluűt riui.mõ flãmæ,aut fumus,fuligoue cõfurgűt. Aliqñ ardẽs lapis exundat.Ouidius de raptu ꝓferpinæ.Et ꝓnos currus medio cratere recepit.Exigua fiftula ex ære,fiue marmore,aut alia materia,ex qua aqua exilit e fonte,& ꝓpter figna,quæ fieri in ea folẽt ꝓfona aliquãdo uocatur.ꝓprie fipűculus dicit̃.Ply. Aqua uelut exp̃ffa cubãtiű põdere fipűculus effluit,cauato lapide fufcipit̃,gracili marmore cõtinetur.Item baptifteria in domibus funt,hoc ẽ ueluti lacus qdã ex ligno,aut marmore,alioue genere lapidis ædificati,ĩ qbus lauãdi gratia mergimur dicta,ἀπὸ του βαπτίζειν,qđ mergere eft,hæc ĩ cellis ædificari folẽt,hoc ẽ fecretiorib⁹ locis,ĩ hűc ufum factis,q̃rű aliæ caldariæ funt,in qbus calda lauamur,aliæ frigidariæ in qb⁹ lauamur frigida.Ply.Cella frigidaria,in qua ẽ baptifteriű amplű,& opacű.Sűt etiã pifcinæ in areis,ĩ qb⁹ natari latius poffit.Pifcinæ ab initio dictæ funt,in qbus uiui pifces coercent̃,qđ nomẽ ipfum facile ĩdicat.In his qm̃ natare etiã folebãt,ĩualuit cõfuetudo,ut oẽs ĩ hűc ufum collectæ aquæ fiue frigidæ fint,fiue calidæ,fiue tepidæ pifcinæ dicãt̃.Mar.Pifcinã peto nõ licet natare. Cice. Latiorẽ inqt pifcinã uoluiffem,ubi iactata brachia nõ offẽderent̃.Ply.Si natare lati⁹, aut tepidius uelis ĩ area pifcina ẽ,in ꝓximo puteus ex quo poffis rurfus aftringi.Quinetiã uafa lignea ampliora ad tenẽdã aquã.& ipfa baptifteria aliqñ pifcinæ uocant̃.Idẽ decoqtur in aqua, & in pifcinas ligneas fundit̃.Eadẽ generali uocabulo natatoria,& natationes appellãtur.a pifcina Cicero.Pifcinarios uocat lucullű.Philippű,& Hortẽfiű pifcinas habẽtes.Pifcina a pifce dicit̃, a quo diminitiuű pifciculus.Terentius.Olera,& pifciculos minutos,& pifcor uerbű,qđ eft pifces uenor.a quo expifcor quod ꝓprie eft diligenter.ubi nam pifces lateant,quæro.Metaphorice tamen expifcari pro indagare accipimus.Terentius.Perinde expifcare, quafi non noris.

Item pro lucrifacere. Plau. Tādē q; nescio qd ab eo expiscatus. & adipiscor, qđ significat acquiro. Veteres appiscor dicebāt. Lucillius. Magnā inde appiscatus infamiā. qđ si adipiscor cū psona iūgatur, significat puenio. & in pterito facit adeptus. Cice. Nā medio itinere eū adept⁹ amplexus sum, hoc est cū medio itinere ad eum peruenissem. idem accidit in nanciscor, quod cum similiter acqro significet, si tñ cum hoīe iūgatur, frequētissime capitur pro inuenio. Cice. Eum tu hominē teneto, si quem eris nactus istis mortis, aut exilii minis. Ab hoc ueteres renāciscor dixere pro eo, qđ est reprehendo. & indipiscor, qđ similiter significat assequor. Dicit etiam in actiuo indipisco. Plau. Neq; partem tibi adeo indipisces, neq; furē excipies. Ab indipiscor fit īdeptus. a quo īdepto frequētatiuum. Varro. nec partē aliquā indeptauit hæreditatis. A piscor piscator deducitur, qui piscatur. & piscatus, ac piscatio pro ipso actu piscandi. Plynius. Quos uenatus. aucupia. piscatusq; alebāt. & piscatoriū, qđ ad piscatorē ptinet, ut piscatorius ham⁹. piscatoria scapha. piscatoria fiscina. piscatoriū tugurū. & piscosum, qđ modo significat piscibus plenū, modo in quo piscari facile est, qđ & pisculētū ueteres dixerūt. Cato. Fluuium magnum. pulchrū. pisculētū. piscatorii ludi dicebantur, qui pro quæstu piscātiū fiebant. Itē piscariæ, loca in quibus pisces uēdūtur, & piscarii, qui pisces uēditant. Varro. Nullus in piscaria piscis erat. inter piscarios nemo uendebat. iidem & cetarii dicūtur. quāuis cetarii potius sunt, q magnos pisces, & salsos uēdūt. Cetæ enim maiores pisces in mari sunt, non ouum, sed animal pariētes, quod nulli ex paruis accidit, præterq̄ ranæ. Vir. Immania cetæ. Cetarii etiam piscatores magnorū pisciū dicūtur, utputa tynnorū, & aliorū huiusmodi. Varro. Aduertis cetarios cū uidere uolūt in mari turmas ascendere in malum, alti ut penitus per aquā perspiciāt. Hinc cetariæ dicūtur loca iuxta mare stagnāte lacu, in quibus thynni, & alii huiusmodi pisces capiuntur, & iuxta saliūtur. Ply. Carteiæ in cetariis assuetus polypus exire, atq; ibi salsamenta populari. Idem. Scōbris in aquis sulphureus color, extra, qui cæteris, hispaniæ cetarias, hi replēt thynnis non cōmeantibus. pisces aliquādo a terrestrium animaliū similitudine nomen habent. ut uitulus. scorpius. anguilla. Aliquādo a similitudine auium, ut passer. hyrūdo. Nōnunq̄ ab aliquo inanimato, ut a testa, testudo. ab acu acus, qui & belone dicitur, quod græci βελονην acū nominant. Plynius. Acus, siue belone unus piscium dehiscente. ppter multitudinem uero parit, a partu calescit uulnus, quod & in cæcis serpētibus tradunt. Interdum a colore ut aurata. a colore auri, & mulus a colore muleorum calceorum, quibus primo reges albani. postea patritii usi sunt. erant autem purpurei coloris a milando, hoc est suendo dicti. Vnde millus collare canum uenaticorum cōsutum, factūq; ex corio clauis ferreis eminētibus aduersus impetū luporum. Scipio emilianus ad populum. Nobis īquit, reiq; publicæ præsidio eritis, quasi millus cani. Mullus piscis est marinus maximæ nobilitatis, & gratiæ, magnitudinis modicæ. raro enim binas libras ponderis superat. Martialis. Nolo mihi ponas rhōbum, mullūq; bilibrē Mutianus tamen tradidit. Mullum octuaginta librarum in mari rubro semel captū fuisse. uescitur alga. ostreis. limo. & aliorū pisciū carne barba gemina insignitur inferiori labro. ppter quod Veneti barbonē uulgo nomināt, a græcis trigla dicit, quo noīe in præsentia utūtur romani. Hinc trigles lapillus dictus, quod mulli colorē habet. sicut carcinias, qđ cancri marini. Echites, quod uiperæ. scorpites, quod scorpionis. scarites, quod scari. Vilissimus inter eos est, quem lutarium nominant. Hunc semp comitat sargus alius piscis. & illo cœnū fodiente, hic excitatum pabulū deuorat. Asinius celer Claudio principe mullum unū septem millibus nūmum mercatus traditur. M. Apicius in sociorū garo, de quo alibi dicemus. Mullos necandos putauit. & ex iecore eius alecem excogitauit. Mullū expirātē multiplici quadā colorū uarietate spectare, pceres gulæ pclarum putabāt, præsertim si uitro esset inclusus. Seneca parum uidetur recens mullus, nisi qui in cōuiuæ manu moritur. Vitreis ollis inclusi afferūtur, & obseruat morietium color, quem in multas mutationes mors luctante spiritu uertit. Idē ante illa audiebamus. Nihil est melius saxatili mullo. At nūc audimus nihil est moriēte formosius. Da mihi in manus uas uitreū, in quo exultet, & diu laudatus est. ex illo perlucido uiuario extrahit. Tūc, ut quisq; peritior est, mōstrat. Vide quā exarserit rubor omni acrior minio. Vide quas per latera uenas agat. Ecce sanguineū putes uentrem. q̄ lucidū quidā cæruleū sub ipso tempore effulsit. Iam porrigit, & pallet, & in unū colorē cōponitur, non tempero mihi, quin utar interdum temerarie uerbis, & pprietatis modum excedam. Nō sunt ad popinā dentibus, & uētre, & ore contenti, oculis quoq; gulosi sunt. Mulli nūc præstantissimi capiūtur in mari Tyrrheno iuxta corniculum, & tarquinios. habent enim & pisces sua loca, sicut carpio in benaci lacu. Salmo in rheno, ac rhodano, qui duo pisces omnibus fere marinis præferuntur. Attilus in pado. Zeus, qui & faber appellatur. gadibus, mustellæ, in lacu brigātino retiæ murenis fere similes, & cæteros oēs pisces nostra ætate excedētes pretio, quas alābēdis petris, uulgo nūc lāpetras nominant. Circa ebusum salpa, obscœnus alibi, & q coqui nō pōt, nisi ferula uerberatus. Plerūq; nomē trahūt pisces, ab ingenii, aut morū similitudine, ut canes, siue caniculæ a morsu. hæ enī

graui piculo urinátes infestát,ob id stilos præacutos lineis adnexos habẽt,qa nisi persossæ nõ recedũt.atrox cũ his dimicatio est.Inguina & calces oẽmq; cádorem corporũ appetũt. Salus una ĩ aduersas eũdi,sic enim territæ retrocedũt.pauẽtq; hoĩem æque,ac terrẽt.Verũ ubi ad sumá uẽtũ est,ibi piculũ adẽpta facultate eũdi cõtra dũ conanť emergere,oĩs spes salutis in socis est,nisi p̃celeri ui repẽte rapiát,absumi spectát.Oĩs cura ad speculãdum hoc malũ adhibetur anteq̃ mergať.Certissima ẽ securitas conspexisse ibi planos pisces,qa nunq̃ ubi sunt,caniculæ uersantur.Qua de causa urinãtes sacros eos appellát.Itẽ lupi a uoracitate,unde a græcis hic piscis λαβραξ diciť,hoc est ueheméter edax.λα enim intẽsiua particula est.βαρος edax dicitur, a quo picẽtes mei uarolũ noĩant.Romani uulgo lupũ,laneus siue lanatus lupus diciť a cádore,ac mollicia carnis.Tales enim ĩter eos laudatissimi sunt.Martia.Laneus euganei lupus excipit ora Timaui Aequoreo dulces cũ sale pastus aq̃s.Var.Lupo tyberino palmá tribuit his uerbis.Ad uictũ optima fert ager cãpanus frumentũ.falernũ.uinũ.cassinas oleũ.tusculanus ficũ.mel Tarẽtinus.piscẽ,tyberis. Optimi inter duos põtes lupi capiebanť.,ppter urbis latrinas, & cloacas,quas insectátes maxime pinguescũt.quæ res p̃cipua cá est,ut e mari nátes inter fluminũ hostia meliores sint,utpote piguiores Refert macrobius Lucilliũ acrem & uehemẽtẽ poetam ostẽdere se scire hũc piscẽ egregii saporis esse,qui inter duos põtes captus esset, eũq; quasi liguritorẽ appellare catillonẽ.,pprie aũt catillones dictos gulosos,quasi catillorꝫ liguritores, & p̃cipue eos,qui ad pollutũ herculis ultimi cõueniebãt,qď catillos liguribant.A catino p diminutionẽ catillus dictus.catinũ aũt a capiẽdo putát deductũ,uas est escariæ mẽsæ, ubi pultẽ aut aliqd iurilẽti ponebãt,catillatio graue opprobriũ obiiciebať hoĩbus generosis,si qui,puincias amicas populi romani expoliassent,qď bona eorꝫ ligurisse uiderenť.Lucilli uersus hi sũt. Fingere p̃terea afferri qď quisq; uolebat.Illũ summa ducebãt,atq; altiliũ lanx.Hũc põtes tyberinos inter captus catillo.Caiũ quoq; Titiũ ita scripsisse cõmemorat,quin potius potam⁹ mulsum mixtũ uino græco. edimus turdũ pinguẽ.bonũq; piscẽ.lupũ germanũ,qui ĩter duos põtes captus fuit.Refert Aristoteles mugilẽ,& lupũ ppetuo inter se odio cõflagrare. Nos certe puteolis sæpenumero cõgrũ cũ murena.cũ lupo mullũ acriter pugnátes,Bessarione nostro p̃sente aiaduertimus,mugilẽq; in metu,cũ caput occultasset,totũ se abscõditũ esse existimantẽ, ,ppter qď cephalũ a græcis uocari,uerisimile est.Galenus quoq; excellẽs medicus de eo sic scribit. λαβρακα ου τεθεαμαι γεννομενον εν γλυκεσιν υδασιν.εκ μεντοι τησ θαλασσησ επαναβαινοντα ποταμοισ η λιμναισ εωρακα.διο και μοχθηροσ ολιγακισ ευρισκεται.καθαπερ ο κεφαλος πολλακις.ου φευγει δε ουδε τασ λιμνοθαλασσας και τα στοματα των ποταμων και τιγε πελαγιοσ ων.τουτι γαρ τουνομα τιθενται τοις εις το βαθος αποχορουσιν.Lupũ ĩnqt in dulcibus aquis natũ nõ uidimus,sed ex mari in flumina,ac lacus ascẽdẽtem cõspeximus,,ppter qď parũper limosus inueniť aliqñ,quẽadmodũ cephalus.Nõ fugit aũt stagna salsa,nec ostia fluminũ, quãuis in ,pfundo maris uersari sit solitus.Cõstat aũt a lupo quadrupede aĩali appellatũ hũc piscẽ fuisse,cuius tanta uarietas est,ut cibo alio deficiẽte terra uescať.luporũ uisus crediť hoĩ noxius esse,uocẽq; ei,quẽ priores uiderint,adimere. Vir.Nũc oblita mihi tot carmĩa,uox quoq; mœrim iam fugit ipsa.Lupi mœrim uidere priores.Hinc factũ est ,puerbiũ.Lupus est ĩ fabula, quotiens supueniente eo,de quo sermo erat necesse est tacere.homines in lupos uerti,rursusq; restitui sibi,usq;adeo uulgi aĩs infixũ est,ut hinc uersipellis cõtumeliosum nomẽ ortum puteť. Hi enim dicũtur uersipelles,qui modo unũ,modo aliud ostẽdũt,& quo libet se fraudulenter cõmutant.Lucillius. At libertinus tricorius syrus iste ad mastigias,qui cũ uersipellis fio, & cõmuto oĩa.Plau. Versipellẽ se facit,qñ lubet.Scribit Varro arcadas quosdam sorte ductos stagnũ quoddã eius regionis tranare,uestitu in quercu suspenso,atq; abire in deserta, transfigurariq; in lupos,& cum similibus feris per nouẽ annos uictitare.Quo in tpe si humana carne abstinuerit,rursus ad idem stagnũ reuerti, & cũ tranauerint priorẽ effigiẽ,habitũq; recipe, nouẽ annorꝫ ætate addita.Et qa nullũ tam impudẽs mẽdaciũ est, ut teste careat, noĩatim exprimit. Demenetũ quendam in sacrificio,qď arcades ĩmolato puero facere deo suo lycæo solebant, cum humana exta degustasset,statim in lupũ cõuersum,& anno decimo in figurá pristiná restitutũ.hũc pugillatu sese exercuisse.& olympiaco uicisse certamĩe.Nec ob aliá cãm Varro existimat in arcadia Panẽ lycæũ, & Iouẽ lycæũ noĩatos,q̃ ,ppter hanc hominũ in lupos mutationem.Lupus eium græce λυκοσ diciť,a quo lupi nomen deriuať.& simili modo lycæum arcadiæ montẽ appellatũ,qui pani deo sacer est,qď magis mihi placet,q̃ qď scribit Seruius lycæũ dictũ,qď lupos non sinat in oues sæuire.Lupi caudæ uulgus existimat amatoriũ uirus inesse in exiguo uillo,eũq; qui capiať statim abiicere,nec uim habere uillũ, nisi uiuenti detrahať. A lupo ceruarius lupus diciť aliud animal uulgo notũ,cuius tanta obliuio est,ut maxima etiam in fame mandẽs,si respexerit,nõ recordeť cibi,sed digressus aliũ quærat.Item a lupo lupercal dictũ,locus siue spelũca sub palatino mõte sacrata ab Euandro Pani deo arcadiæ,qui lycæus uocatur,quáuis alii ita appellatũ uelint.uel ꝙ lupa ibi Remũ,& Romulũ nutriuerit,uel ꝙ ibi

per caprũ luebaẽ,hoc eſt ſacrificabaẽ,ut ſit dictio ex tribus orationis partib⁹cõpoſita,hĩc lupcalia ſacra,quæ ĩ eo loco fiebãt,appellata.& lupci a Romanis dicti q̃ſi ex illoꝝ myſterioꝝ ſemie exorti,ſiue(ut Varro putat)quod lupcalib⁹in lupcali ſacra facerent.A lupo ẽt meretrices lupæ appellatæ,qd' ut illi cibi,ita hæ uel libidinis,uel quæſtus appetẽtes ſint.Vñ turpia eaꝝ loca lupanaria uocãẽ.& lupari ſcortari,ac meretricari ẽ.Accius.Qui cũ meretrice ꝑ uias habitu nr̃o lupanẽ.Hinc datũ fabulæ locũ uolũt,ut Remus ac Romulus expoſiti,a lupa nutriti eẽ dicanẽ, quod cum uagientes in ripa tyberis iacerent,a neſcio qua meretrice primum collecti fuiſſe,& primas ei⁹mamillas ſuxiſſe putenẽ,deinde ad Fauſtulũ ꝑueniſſe paſtorẽ.Alii tñ exiſtimãt hãc non fabulam,ſed hiſtoriã eſſe,& geminos infantes a lupa uere fuiſſe nutritos,qd' Marte geniti eſſent,in cuius tutela lupi eſſe dicunẽ,ut ideo lupa paruulis ubera admouiſſe credatur,q̃a filios eẽ dei ſui martis agnouerat.Lupata quoq; genus freni aſperrimi lupinis dentibus nomẽ ſum pſere,quia inæquales ſũt.&,ꝓpterea morſus eoꝝ aſperrimus.Vir.Preſſiq; negabunt uulnera dura pati,& duris parere lupatis.Lupinũ diciẽ quicquid ad lupum ꝑtinet.ut lupini dẽtes.lupini oculi.lupina rabies.Plynius Maſurius palmã lupino adipi dediſſe antiquos tradit.ideo nouas nuptas illo perũgere poſtes ſolitas,ne quid mali medicamẽti ĩferreẽ.Lupinũ quoq; leguminis genus appellamus,qd' nõ minus terrã appetat,uoraxq; illius ſit,q̃ lupus.hoc unum coli nõ uult,ſeriturq; nõ arato,& tellurẽ adeo amat,ut q̃uis frutetoſo ſolo cõiectũ ĩter folia,uepreſque,ad terrã tñ radice ꝑueniat.Quotidie cũ ſole circumagitur,horaſq; agricolis etiam nubilo die demonſtrat.ter floret.ab oĩbus animalibus amaritudine ſua tutum eſt.Maceratum calida aqua in cibo eſt homini.Lupus ẽt ĩſtrumẽtũ eſt adũcũ,quo uaſa,quæ in puteũ forte ceciderĩt, extrahunẽ.Harpax græco uocabulo & Harpago nominaẽ,quod rapax ĩterpretari põt,ἀπὸ του αρπαζειν,quod eſt rapere.Itẽ Lupus genus aranei eſt,de quo ſupra diximus,a græcis λυκος appellatus,& herba quæ aſparagi uice mandi ſolet,quæ & lupus ſalictarius,quod ſalices ad ſimilitudinem uitis aſcendat,& uulgo lupulus diciẽ ex aculentarũ genere.Germani ex ea ceruiſiã faciunt admixta frugibus.Hoc genus potionis,quo pro uino utunẽ,q̃le eſt in ægypto zithum celia,& cerea in hiſpania.hoꝝ oĩum ſpuma cutẽ fœminarũ in facie nutrit.A lycos etiã lyc⁹deducitur propriũ uiri nomẽ.Multi aũt hoc noĩe clari fuerũt.Vnus troianus Virg.Fata lyci.Alius thebanus ignobilis genere,qui cũ a creonte Herculis ſocio in exiliũ miſſus fuiſſet.Hercule deinde cũ pirithoo ad inferos profecto regnũ thebarũ occupauit.Item alius thebaꝝ rex.alius pandionis filius,qui a ſe lyciã noĩauit Itẽ a lycus lycaon Calyſtonis pater Arcadiæ rex,qui cũ ſolitus eſſet hoſpites necare,idq; in Iouẽ hoſpitẽ moliretẽ,in lupũ ab eo cõuerſus eſt.Fuit & ali⁹ hoc noĩe Priami filius,pater pandari.& lycaſtus urbs cretæ a luporũ,quæ ibi eſt,multitudine.& lyciola paſtoris nomẽ.& lycimnius frater aſtioches,& lycinus propriũ nomẽ,& lycomedes creontis filius,& lycopa urbs Aetholiæ.& lycon pythagoricus philoſophus,alius Socraticus.terti⁹ poeta.quartus epigrãmatũ ſcriptor.& lycophron periandri Corinthiorũ tyrrani filius, qui patri quod matrẽ occiderat nunq̃ conciliari potuit.cũq; patris ætate iam graueſcente in ſucceſſionem tyrannidis uocaretur,reſpondit ſe nunq̃ Corinthũ patre uiuente rediturum.& lycopolis urbs ægypti.& lyctus oppidũ cretæ ſub idomenei imperio,a quo idomeneus lyctius eſt dict⁹,& lyctonia ſimiliter urbs cretæ.& lycurgus lacedæmonioꝝ rex,philoſophuſq; clariſſimus,qui lacedæmoniis leges ſanctiſſimas condidit.aſtrictiſq; ciuibus iuramento,qd' tam diu eas intemerate obſeruarẽt,donec ipſe rediret.& e patria nunq̃ rediturus emigrauit.quo leges a ſe editæ ꝑpetuo obſeruarenẽ.Fuit & alius lycurgus nemeæ regiõis rex.Itẽ alius Rex thracum,qui cum Bacchũ deũ eſſe negaret,uitẽ amputare conatus,ſibi crura præcidit.unde eũ tradunt abſtemiũ fuiſſe,& lyciſca nomen habens compoſitũ a lupo & cane,hoc eſt ἀπὸ τȣ λυκου, και σκυλαξ.Eſt enim canis natus ex commixtione canũ luporũq;.Virgi.Multum latrante lyciſca,& lynx,& lycius Apollo.& lux de quibus ĩferius dicemus.Itẽ urticæ dicunẽ,quod uredinẽ tactu excitẽt.Græce hoc genus ακαληφη uocatur,piſcis eſt carnoſæ frõdis.nocte uagaẽ.ueſcitur carne.cõtrahit ſe primo.mox prænatãte piſciculo frondẽ ſuã ſpargit.complectenſq; deuorat.Dũ admoueri ſibi manũ ſentit,mutat colorẽ,& contrahiẽ uis.pruritu mordax.nã tacta uredinẽ mittit inſtar terreſtris herbæ,q̃ ab urendo urtica diciẽ,quod folia eius tacta acerrime urãt quãuis genus urticæ eſt,qd' ononiũ uocant,multo cæteris mitius,& foliis fere nihil mordẽtius.Cõſtat,ſi qs decocto urticæ pedes hyeme lauerit,eo die nõ frigeſcere.Si equæ marem nõ admittant,& urtica infricetur natura,libenter coitũ pati.Phãnias phyſicus utiliſſimã eẽ urticam ſcripſit in cibis coctam,conditamue,lieni.duritiæ uentris.inteſtinoꝝ animalibus.articularibus.& podagricis morbis.arteriæ.tuſſi.uentris diſtillatiõi.ſtomacho.panis.parotidi.ꝑnionibus.Pectus præterea purgare.urinã ciere.ſanguinem narium ſiſtere.calculos rumpere.uuam reprimere.Nõnũq̃ etiã a figura piſces nomẽ accipiunt,ut ſolea,q̃ crepidæ ſimilis eſt,quã ſoleã uocamus ex planorum piſcium genere.& Rhombus commendatus patinis.a ſolea,& paſſere ſitu tantum corporis differens.etenim dexter Rhombo reſupinat⁹ eſt ſoleæ & paſſeri

leuus. Rhombi mentionẽ facit Iuuenalis, quẽ fingit Domitiani tẽporibus ĩcredibili magnitudine captũ fuisse. Cũ iam semianimũ laceraret Flauius orbem Vltimus, & caluo seruiret Roma Neroni, Incidit adriaci spatiũ admirabile rhombi Ante domũ ueneris, quã dorica substinet ancõ. Impleuitq; sinus. Rhõbos tradũt optimos esse Rauẽnæ, sicut lupos inter duos pontes romæ. Rhombus græca uox est, significatq; ꝓprie figurã quadratã solidã, cui⁹ latera oĩa sũt æqualia, anguli uero oẽs obliq hoc mõ <>. Hic Rhõbus si in terra iactet̃, uoluit̃ ad similitudinẽ fere cylindri. Vtebãtur eo maleficæ mulieres, q̃bus maxime thessalia abundat, ad deducendã lunã. Martialis. Quæ nũc thessalico lunã deducere Rhombo. Idem. Nũerare qs pigri damna possit somni. Dicere quot æra uerberent manus urbis. Cũ secta colco luna uapulat Rhõbo. Solebant quippe ueneficæ mulieres ad deducendã lunã noctu æra ꝑcutere. Ouidi⁹ de anu lunã deducẽte. Themesæaq; cõcutit æra. Themes enĩ antiquũ oppidũ cypri est, in quo repertum primo æs, ab eo sũpsit cognomẽ. Theocrit⁹ in ecgloga, quã pharmaceutriã ĩscripsit, mulierem maleficã inducit amore adolescentis captã inter multa alia, quibus allicere sibi amantẽ conabatur hoc Rhõbo usam fuisse χως δινειθοδε ρομβος οχαλκεοςεξ αφροδιτασ ως κεινος δινοιτο ποθαμετερησι θυρησι. ut Rhomb⁹ iste (inquit) æneus uertitur, ita uertatur meus amans ad me. Est etiã Rhõbus cylindrus, itẽ torques, & instrumẽtũ illud, quo uertendo mulieres nent, utunturq; eo similiter in thessalia mulieres maleficæ ρομβειν græci dicunt uertendo fũdã, lapidem iactare. Quãdoq; nominant̃ ab effectu ut Torpedo, quæ limo mersa occultat sese, & pisces supra natãtes torpẽtes facit. postq̃ uero obtorpuere, deuorat. Et squatina ex planorũ piscium genere, qđ ꝓpter squallorẽ, hoc est aspitatẽ cutis ligna ea, & ebur poliant̃. hæc in aqua mira solertia pinnas exertas mouet, ut Rhõbus, ut specie uermiculoꝝ assultãtes pisciculos attrahat. quos ꝓpe accedẽtes assiliat. Et Echeneis qđ nauẽ retineat εχειν enim tenere est ναυς a græcis dicit̃ nauis. Magnus nostri seculi, & supioris error circa hoc uocabulũ fuit oĩbus, ꝓ echeneis echinus apud Lucanũ legentibus. In mediis echinus aquis. in quo præter sensum etiã uersus ipse corrũpit̃ cũ echinus primã syllabã correptã habeat. Echeneis igit̃ nõ echinus legẽdũ est, hoc modo, Nõ puppim retinens euro tendente rudentes in mediis echeneis aqs, oculiq; draconũ. Est aũt piscis admodum paruus in petris uiuens, qui adhærens carinis naues retardat, ideo εχενηις dictus a græcis. A q̃busdã uero e nostris latinis remora appellatus, qđ naues remoretur. Hunc Plyni⁹ scribit ob eã cãm amatoriis ueneficiis infamẽ esse, tũ propter iudiciorũ ac litiũ moram. Sed hæc crimina una laude cõpensat, qđ fluxus grauidaꝝ utero sistit, partusq; ad puerperium cõtinet, ĩ cibos tamẽ nõ admittit̃. Pedes eũ habere arbitrat̃ Aristoteles. Mutian⁹ muricẽ eẽ latiorem purpura, neq; aspero, neq; rotundo ore, neq; in angulos prodeunte rostro, sed simplici cõcha utroq; latere sese colligente, q̃bus adhærẽtibus plenã uẽtis stetisse nauẽ portantẽ nuncios a Periandro, ut nobiles pueri castrarẽt̃. Alii pedalẽ esse tradiderũt, & crassitudine q̃nque digitoꝝ naues morari. Plynius de hoc elegãtissime scribit in hũc modũ. Quid uiolentius mari, uentisue? & turbinib⁹? procellis? quo maiore hoĩum ingenio in nulla sui parte adiuta est, q̃ uelis, remisq;. Addat̃ his & reciproci æst⁹ inenarrabilis uis, uersũq; totum mare in flumẽ. Tamẽ oĩa hæc pariterq; eodẽ ĩpellẽtia, unus ac paruus admodũ pisciculus echeneis appellat⁹ in se tenet. Ruãt uẽti licet, & sæuiãt ꝓcellæ, ĩperat furori, uiresq; tãtas compescit. & cogit stare nauigia qđ nõ uincula ulla. nõ anchoræ irreuocabili põdere faciũt. Infrenat ĩpetus. & domat mũdi rabiẽ, nullo suo labore. nõ retinẽdo, aut alio mõ, q̃ hærendo. Hæc tãtilla est satis cõtra tot ĩpet⁹, ut uetet ire nauigia. Sed armatæ classes ĩponũt sibi turriũ ꝓpugnacula, ut in mari quoq; pugnetur uelut e muris. Heu uanitas humana cũ rostra illa ære ferroq; ad ict⁹ armata semipedalis inhibere possit, ac tenere deuincta pisciculus. Fertur actiaco Marte tenuisse prætoriã naui Antonii ꝓperantis circumire & exhortari suos, donec trãsiret ĩ aliã. ideoq; cæsariana classis ĩpetu maiore ꝓtinus uenit. Tenuit & caii prĩcipis ab astura antiũ remigãtis, ut res ẽ etiã, auspicalis pisciculus. Si quidẽ nouissime tñ in urbẽ reuersus ille ĩperator suis telis cõfossus est. Nec lõga fuit illius moræ admiratio, statĩ causa intellecta, cũ e tota classe quinq; remis sola nõ ꝓficeret, & exiliẽtibus ꝓtinus q̃ id quærerent, circa nauim inuenere adhærentẽ gubernaculo, ostenderuntq; caio indignãti hoc fuisse, qđ se reuocaret, quadringentorũq; remigũ obsequio cõtra se ĩtercederet. Cõstat ẽt peculiariter miratũ quomodo adhærens tenuisset, nec idẽ polleret in nauigiũ receptus, qui tũc posteaq̃ uidere eũ, limaci magnæ similẽ esse dicũt Quidã e græcis auctorib⁹, hũc alio noĩe odinolyontẽ appellauere ἀπὸ του λυειν τὰς ωδινας, hoc est a partu soluẽdo. Quippe sale asseruatũ, & alligatum grauidis partum soluere prodiderũt. Echinus uero piscis est calicẽ habẽs echinatũ instar castaneæ, ꝓpter quod echinus est dictus, græci enim εχινον hirtum uocant, spinas pro pedibus habet. ingredi huic est ĩ orbẽ uolui. itaq; detritis sæpe aculeis ĩuenit̃. Ex hoc genere echinometræ appellantur, quorũ spinæ longissimæ. calices minimi, nec oĩbus idẽ ruffus, & uitreus color. Circa turonẽ cãdidi nascunt̃. sæuitiã maris præsagientes operiunt sese, ut mobilitatem stabiliant pondere, ne nimia uolutatione atterãt spinas, qđ aspiciẽtes nau

tæ pluribus mox anchoris nauigia firmant, oua oĩum amara sũt q̃na numero. ora ĩ medio corpore interrã uersa. Vidi ego & sæpe piscat⁹ sũ piscẽ hũc ĩ scopulis qbusdã maris nostri aqua cõtectis apud Antii reliqas, & iuxta Baias purpureo colore, cæruleo, ac uiridi mixto. usque adeo grata oculis ea uarietate, ut si colores durarẽt nulla esset cũ gemmis cõparatio, sed mortuo pisce colores tabescunt. scinditur leui percussu hirta testudo, in duasq; partes diuiditur. abiicit altera, altera uero leuiter aqua abluit. decidũt sordes, quæ in iis pro uiscerib⁹ sunt remanẽt quinq̃partita oua subruffa, ad stellæ imaginẽ formata hæc cruda sumunt sapore nõ iniocũdo, quãuis nescio q̃d amaritudinis habeãt. præstãt q Miseni nascunt. Horatius. Ostrea circeis miseni oriunt echini. Sæpe etiã a uitæ consuetudine uocantur. unde mullũ lutariũ dicimus qd' in luto uerset, & terrestrẽ testudinẽ chersinã, quod χερσοσ apud græcos dicit continens Martialis. Fœmineã nobis cherson si credis inesse, Deciperis, pelagi mascula turba sumus. Sæpe etiã ab ipsorũ pisciũ specie, ut nautilus qd' nauigantis effigiẽ habeat ναυτιλλομαι enĩ apud græcos significat nauigo. hic piscis est, qui ab aliis Pompilus noĩatur, supinus in summa æquorũ puenit. ita se paulatĩ subrigens, ut emissa omni per fistulã aqua uelut exoneratus, sentina facile nauiget, postea prima duo brachia retorquẽs mẽbranã ĩter illa miræ tenuitatis extendit, qua uelificante in auras cæteris brachiis subremigãs media se cauda, ut gubernaculo dirigit. ita per altũ uadit liburnicarũ imagine ludẽs, & si q̃d pauoris interueniat, hausta aqua se mergens. Itẽ Polypus a pedũ multitudine quasi multipes. piscis est ex molliũ genere multos habens pedes quos mõ brachia, modo crines uocamus. itẽ caudã quæ bisulca est & acuta. fistulã præterea in dorso q̃ mare trãsmittit, eãdẽq; modo in dextrã, mõ in sinistrã partem transfert. natat obliqu⁹ in caput. per brachia uelut acceptabula q̃dã dispersa habet, q̃bus haurit quodammodo, cui adhæsit. & ita tenet, ut neq̃at diuelli. comprehẽsum hominẽ in terrã deiicit. exit in siccũ dũtaxat asperũ. leuia odio habet. colorem mutat ad similitudinẽ loci. Captus olĩ fuit in hispania tãtæ magnitudinis, ut caput eius lucullo ostẽsum quindecim amphorarum capax fuerit. crines qui uix utroq; brachio cõplecti possent, acceptabula siue caliculi instar peluiũ urnã æquauerit. Reliquæ eius miraculo asseruatæ septingenta pondo pependerint. Ex polyporũ genere ẽ omnigena dicta graui capitis odore, ꝓpter qd' murenæ maxime eã consectant. Polypi semper fere tabe pereũt. fœminæ celerius auidissimi sunt choncarũ. illæ ad tactũ cõprimunt brachia eorũ præcidentes, ultroq; escam ex prædatore capiũt. carẽt choncæ uisu omniq; alio sensu, q̃ cibi & periculi. insidiant Polypi apertis, impositoq; lapillo extra corpus, ne palpitatus eiiciatur, securi prædã faciunt, & deuorant carnes. illæ se cõtrahẽdo discuneant. Negant aliqui ullũ esse atrocius animal ad conficiendũ hominẽ in aqua. In naufragos, urinãtisue maiorẽ ĩmodũ ĩpetũ facit. Ab huius similitudine Polypus etiã nariũ morbus dicit. a quo eũ morbũ patiẽtes dicũtur Polyposi. Martialis. Nasutũ uolo, nolo polyposum. Crescit caruncula modo alba, modo subrubra, q̃ nariũ ossi inhæret, & modo ad labra pendẽs narẽ ĩplet, modo retro p id foramen, quo spirit⁹ a naribus ad fauces descendit, ita crescit, ut post uuã cõspici possit. strangulat hoĩem, austro præsertĩ atq; euro flãtibus, ferro in modũ spathæ facto ab osse resoluit, adhibita diligẽtia, ne cartilago lædat, ĩ qua difficilis curatio est. Est ẽt quãdo pisces noĩa habeãt, quorũ nulla ratio reddi possit, ut torsio piscis delphinorũ similitudinẽ habẽs, nisi q͏̃ tristior est, caretq; illa lasciuia, rostris caniculæ similis. & Attilus piscis grãdis satis, qui in pado ĩertia piguescẽs ad mille aliquãdo libras captus est cathẽato hamo, nec nisi boum iugis extract⁹. & carpio piscis not⁹, qui capit in benacho. Piscis quoq; cæleste signũ est. Duo hoc pisces cõstituũt, alter noti⁹, alter Boreus appellat. Boreus ĩter æquinoctialẽ, & æstiuũ circulũ sub Andromedæ brachio collocat⁹, & arcticũ polũ spectãs constituit, notius in zodiaco circulo posit⁹ est spectãs ad occasum. Tradũt uenerẽ aliquãdo cũ cupidine filio in Syriã ad flumẽ euphraten uenisse, eodẽ repẽte superuenisse unũ ex gigãtibus nomine typhona, cuius aspectu territã uenerẽ sese cum filio in flumen proiecisse, & in pisciũ figurã esse mutatos, ita demũ periculo liberatos fuisse. Quapropter Syros ea loca incolentes ab esu & captu pisciũ postea destitisse, ne numina sua lædere uiderẽt uel edendo, uel capiendo. Hos pisces in ꝓpriã deinde effigiẽ reuersos, eã imaginẽ in cœlo collocasse. Fuere etiã qui lacus & stagna in domibus habuerit, ut Nero princeps, qui marias, atq; albulas aquas domi habuit. Itẽ stagnũ maris instar circũseptũ ædificiis adurbiũ speciẽ. Quid stagnũ sit diximus superius. Lacus uero a stagno (ut Vlpianus inqt) ita differt qd' lacus est, qui ꝑpetuã habet aquã. Stagnũ uero, quod temporalem aquam habet ibidem stagnantẽ, quæ plerunq; hyeme colligi solet, æstate siccari. In stagnis hyeme cygni. Anseres. anates. onocrotali. grues. fulicæ. aliæq; aquaticæ aues mira uoluptate spectant, & uariis aucupiorũ generibus capiuntur. Est etiã lacus fontiũ, siue fluuiorũ receptaculũ. Vir. iãq; domũ mirãs genitricis, & hũida regna, speluncisq; lacus clausos. Item uas in quo uua calcat, ac mustũ defluit. Plynius ipse uindemias colligo. si tamẽ colligere est nõnunquã decerpere uuã. torculum inuisere. gustare de lacu mustum. Tibullus. Nec spes destituat, sed frugũ semper aceruos præbeat & pleno pin-

guia musta lacu. Lacus etiam trabs est in ædificiis plana, a quo fit diminutiuum lacunar, a quo lacunarium & per antistichon, laquear. & laquearium. Virgilius. Dependent lychni laquearibus aureis. Iuuenalis. Doct⁹ spectare lacunar. Item a lacu, aquæ qñ receptaculum significat, deriuatur lacuna, quæ aquæ collectio est, quam alii Lamam, alii lustrum nominant. Virgili⁹ præsertim in certis si mensibus amnis abundans exit, & obducto late tenet omnia limo. Vnde cauæ tepido sudãt humore lacunæ. Lacuna etiam dicitur fossa ad siccandos agros parata. Idem Et totæ solidam in glaciem uertere lacunæ. Lacus a græco sumpsit nomẽ, græci enĩ λακκον lacum nominant. Piscis græce υχθυσ dicitur, a quo ichthiophagi dicti sũt populi mõtanas regiones. idorũ habitantes. quos subactos Alexander magnus iussit a piscibus abstinere, cũ antea solis piscibus alerentur, a quibus habent nomen ιχθυς enim piscis est φαγω edo. Sunt præterea in ædib⁹ Sphæristeria loca rotunda, uariis lusibus, & uariis exercitationum generibus apta. Item exedræ loca spatiosa quasi triclinia. quæ quasi fere ad occidẽtem uersæ esse solebãt Cicero. Tũc dedita opera quiescentib⁹ aliis, in eam iam exedrã uenisse, in qua Crassus posito lectulo requieuisset. Sunt œci in quibus dũtaxat matressfamilias cum lanificis sedent. Qui locus etiam gynœcium dicit, & gynœconitis. Aemilius Paulus, materfamilias apud Romanos primum locum tenet ædium, atq; in celebritate uersatur. quod multo aliter fit in græcia. Nã neq; in conuiuium adhibet, nisi ꝓpinquorum, nec sedet, nisi in interiore parte ædium, quæ Gynœconitis appellatur, hæc autem ἀπὸ του οικω deducuntur. quod significat habito. unde οικος domus dicitur, a quo œconomus administrator rei familiaris, & œconomica, quæ ad rem domesticam ac familiarem pertinẽt. & œconomia administratio rei domesticæ. & œconomus uillicus. & œconomo uillicor, & διοικω, quod significat administro, a quo διοικησισ, hoc ẽ Diocesis, administratio dicta. hinc pontificum Dioceses dicuntur, in quas administrãdi officium suũ liberam habent potestatem, propter quod a quibusdam nouo quidem, sed nõ inepto uocabulo Diocesani uocantur. œcumenicus autem uniuersalis dicitur, & ad totum orbem pertinens, unde œcumenicum concilium dicimus. nam græci οικȣμενην orbem terrarũ appellant. Et a ξενοσ quod significat hospes, hospitalia ipsa xenodochia dicũtur quasi hospitum receptacula. Item ab eodem proxeneta deducitur, quod proprie significat eũ, qui inter aliquos est cõciliator & medius, ut qui in uendendo aliquid, aut emendo medius est. Item xenodot⁹ nomẽ proprium. fuit hoc nomine excellens apud græcos historic⁹, patria Trœzenus. & xenocrates uir calcedonius agathonis filius platonis auditor, qui in academia speusippo successit, scholã tenuit uigintiquinque annis, obiit secũdo & octogesimo ætatis suæ anno. cum forte in sartaginem offendisset. & xenophães uir colophonius (ut Apollodorus refert) octomenis filius, q cum esset uiginti annorum, patria pulsus fuit, scripsit elegias contra Hesiodum, & Homerũ, fuit & alter xenophanes lesbius poeta lãbici carminis scriptor. xenophon philosophus, & dux insignis patria atheniensis, Grilli filius, Socratis discipulus, Platonis æmulus. qui omniũ philosophorum scripsit historiam, & ex ultimis babyloniæ finibus exercitum asperis itineribus ĩ patriam reduxit. Septem fuisse xenophontes leguntur. Primus & secundus athenienses philosophi. tertius cous. quartus qui Hãnibalis historiam scripsit. quintus qui prodigiosa quædam & fabulosa cõmentus est. sextus Paphius sculptor egregius. septimus antiquæ comœdiæ scriptor. Græcorum ædes præter hæc quæ diximus etiam hospitalia habẽt, hoc est domunculas quasdam dextra ac sinistra constitutas, quæ proprias ianuas. triclinia. & cubicula habẽt. Item cum penu cellas. Mos enim græcorum erat primo die ad cœnã hospites inuitare, postero mittebant pullos. oua. olera. poma. reliquasq; res agrestes. Ideo pictores ea, quæ mittebant hospitibus, pictura imitantes xenia appellauerunt. nam ξενος græce hospes uocatur. hinc Martialis tertiumdecimũ librũ operis sui, in quo eiusmodi munera distichis describit, xenia nominauit qd' uersus ipsos pro xeniis mitteret. Hĩc per diminutionẽ xeniola dicuntur. Apuleius. Cõmo dũ meridies accesserat, & mittit mihi xeniola porcũ optimũ. & q̇nque gallinulas, & uini cadũ iam ætate pretiosi. Omnis in hoc gracili xeniorũ turba libello, Constabit nũmis quatuor empta tibi. Quatuor est nimium. poterit constare duobus, & faciet lucrum bibliopola Triphon. Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas. Si tibi tam rarus q̃ mihi nũmus erit. Inter hospitalia & porticus, siue peristilia ædiũ itinera sũt, quæ mesauli hoc est μεσαυλοι dicunt a græcis, quod inter duas aulas, hoc est inter duo atria sint interposita. nostri andronas appellãt. nec græco nec latino uocabulo, græci enim andronas uocant loca, in quibus bina triclinia ponũtur, & uirilia conuiuia fiunt, quod in his mulieres non interessent. Post hæc in ædib⁹ sunt Horti. horũ alii in solo sunt, alii pensiles hoc est supra ædificia constituti. quales a te Federice princeps supra regiæ tuæ amplissima præsepia ædificati sunt. tanto artificio. decore. sumptu. ut stuporem potius q̃ admirationem spectantibus afferant. In inferioribus hortis diætæ sunt modo paruæ, modo maiusculæ, in quib⁹ etiam cubicula fiunt. Sunt stibadia, hoc est paruæ cœnationes, in quibus scriptum esse solebat, quot cõuiuas cœnatio caperet. Martialis. stibadiũ. Ac-

cipe lunata scriptũ testudine signum Octo capit.ueniat quisquis amicus erit.Plynius.In capite stibadium candido marmore uite protegitur.Fiebant ẽt stibadia e tabulis,quæ ebore atq; auro ornabant̃,transferebãturq; de loco ad locum prout libido animi ferebat,de hoc locutꝰ est Martialis,cum ĩquit.Et testudineum mẽsus quater hexaclinon,ingemuit atrio nõ satis eẽ suo.Hexaclinum uocat stibadium sex capiens conuiuas.Sũt Hippodromi,hoc ẽ loca ad cursus equorum disposita,quæ statim intrãtiũ oculis tota simul offerunt̃,hinc atq; hic platanos,aut buxos,aut cupressos,aut alias arbores perpetuo uirentes habẽtia,& a cursu equoꝝ appellata.Græci enim ιπ πον equum uocant,δρομον cursum.sunt xysti,hoc est loca exercitatiõi corporis accõmodata.quas græci paradromidas uocant.a latinis etiam ambulationes dicuntur.Plynius.Ante cryptoporticum xystus est uiolis odoratus.Cicero.Sed tamen nihil ei restabat præter balnearia,& ambulationem,& auiarium.Idẽ.Qua basis uillæ erat,qua inter columnia ambulationis,ambulacra etiã appellantur.Plynius.Tum fora,Atq; Gymnasia,& pro suis extenta porticibꝰ ambulacra miremur.Græci tamẽ xystũ uocant porticum ampla latitudine,in qua athletæ per hiberna tẽpora exercentur Xenophõ εν τω ξυισω περιπατειν,a quo xystici dicuntur athletæ in xystis pugnantes,Suetonius.Nec tamẽ eo minus aut xysticorũ certatiões,aut gladiatorũ pugnas seuerissime semper exegit,significat enim ξυσοσ Spiculum,hastã.telũ.Item adiectiuum est,& dicitur ornatus.tersus.politus.Et sedilia in hortis uariis locis disposita sunt,quæ ambulatione fessos ut cubiculũ ipsum iuuãt,a sedendo sedilia appellata,hæc maxima in hyppodromo,xystoq; constituunt̃.Sũt præterea in hortis topiaria,hoc est opera ex arboribus,aut fruticibus,aut herbis facta ad decorem,ut sũt testudines.cameræ.naues.colũnæ.auiculæ.aliaq; huiusmodi,quæ ex sansuco.libanotide.hedera.buxo aliisq; herbis atq; arboribus fieri conspicimus,dicta ἀπὸ ?ων τοπων,hoc est a locis,quæ in his uaria constituũtur Cicero.Topiarium laudaui,ita omnia cõuestiuit hedera.Plynius.Accidit in topiario opere lauri genus,quæ taxa dicitur excrescente in medio folio paruula ueluti lacinia.Idem.Ramos spargit a radice topiarii ac coronarii operis.hinc topiarii dicuntur,qui topiaria faciunt,sicut coronarii qui faciunt coronas.Idem.Satiuæ myrthi genera topiarii faciunt.Tarẽtinam folio minuto.nostratẽ patulo. exoticam densissimo senis foliorum uersibus.item ars ipsa faciẽdi huiusmodi operis topiaria uocatur.Cicero.Vt deniq; illi topiariam facere uideantur,& hederã uendere.Extra urbem uero Ager est dictus,ut Varro existimat,quod in eo aliquid agat̃.quãuis aliqui a græco potius deriuatum uelint quod est αγρος.Est autem ager modo territoriũ,quod urbi circumpositũ est,ut ager romanus.ager leõtinus.modo locus in rure,quẽ colimꝰ,siue arando,siue conserendo,& is qui seritur frumentis,ab arando dicitur Aruũ.Primus ager plurali caret,dum tantũ loquimur de singularũ urbiũ territoriis,& cõplectitur nemora.saltꝰ.pascua.montes.lacus.flumina.cæteraq; huiusmodi.Quod si dicamus romanos agros.Campanos.leontinos.priuatim ciuium agros intelligimus.in quibus hæc includũtur.Si uero romanũ cãpanũ.ac leontinũ agros,prorsus territoria significamꝰ,ideoq; omnia illa complectimur.Ab agro fit agricola,hoc est cultor agrorũ,& agrestis,qui siluestrẽ uitã agit,ac ferã,sicut apud græcos αγριοσ dr̃ Ferus,uñ in compositiõe onager dictus est asinus ferus de quo alibi dicemꝰ.Itẽ agreste,quod ad agrũ attinet.unde agreste uocamus,quod in agris,nõ in hortis nascit̃,aut fit.Sicut campestre,qđ in cãpis,ut agreste olus agreste opus,& similia,& agricultor,q agrũ colit,& a colẽdo etiã colonus dicitur Et peragro,quod est inquirẽdo circũeo.Virg.illa fuga siluas,saltusq; peragrat.a quo fit peregrinus,idest aduena,& aliena loca peragrans,& peregrinatio itio per alienas terras.& peregrinor uerbum,qđ est per aliena loca proficiscor,unde peregrina sacra dicta sunt,quæ ex aliis urbibus religionis gratia sunt aduecta,& peregre aduerbium.hoc est peregrinando.Terentius.Peregre profectus.in hoc enim differt peregrinus ab hospite,qđ peregrinus simpliciter eum significat,qui in sua ciuitate nõ est.Hospes uero eũ qui in aliena ciuitate est.Hospites ergo uocantur qui,siue in priuato,siue in publico hospitio sunt,& tam qui recipiunt,q̃ qui recipiuntur.Ouidius.Non hospes ab hospite tutꝰ.Cicero.Per dextram istam,quam hospes hospiti porrexisti.Sed proprie hospes dicitur.qui priuati & amicitiæ causa uel recipit,uel recipitur,unde & pro amico externo capitur.& hospitium pro amicitia.Idem fuit mihi cũ illo uetus hospitiũ,hoc est amicitia,uel familiaritas,uel me hospitante apud illum uel illo apud me contracta.Hospitium etiam diuersorium significat.Idem.Ex hac uita discedo tanq̃ ex hospitio,nõ tanq̃ ex domo. Commorãdi enim natura diuersorium,nõ habitandi dedit.Ab hospes deriuatur hospitor,qđ est stabulor,diuerto,& hospitium,de quo diximus.& hospitale.hospitium.domꝰ,de qua superius diximꝰ & hospitalis adiectiuũ quod modo significat liberalẽ,& facile suscipientẽ hospitio,aptumq; ad seruiẽdum hospiti,mõ ad hospitẽ pertinentẽ,ut hospitalis lex,& hospitalitas,ipsa facilitas&(ut ita dicam) benignitas ĩ recipiendo.& hospitaliter aduerbiũ benigne.faciliter.& hospita,quæ facile suscipiunt,unde hospitã terrã dicimꝰ,in q̃ facile suscipimur,& hospita æquora,siue hospita flumĩa p̃ q̃ nauiga-

ri aut trāſiri pōt. Virg. Puppibus illa prius patulis nūc hoſpita plauſtris. Aliquādo ēt hoſpita, ꝑ eo qđ eſt uicina accipimus, quia nihil nobis hoſpitio uicinius eſſe pōt. Inter agrū. fundū. aruū prædiū & poſſeſſionē hanc eſſe differentiā tradūt. Ager eſt (ut diximus) locus in rure, quē colimus. Aruū, ea pars agri, quæ ſementi dat̃. Saluſtius. Quia numidæ pabulo pecoris magis, quā aruo ſtudent. Quintilian⁹. Pauper & diues in agro uicini erant iunctis hortulis, ſed ex oī parte circūuectus diuitis ager, uix tenuē ad greſſus meos ſemitā dabat. Quid agimus? Vndiq; uallo diuitiarū clauſi ſumus. Hinc horti locupletis. hinc arua. inde uineta. hinc ſaltus. Ab aruo arua les fratres dicti ſacerdotes, quos Romulus primus inſtituit, ſeq; inter illos duodecimū Fratrē appellauit, ut arua fruges ferrent, eiq; ſacerdotio Acca larētia, quæ poſtea populū romanū hæredem īſtituit, Romuli nutrix, tribuit albas infulas, & ſpiceam coronam pro religioſiſſimo inſigni, quæ prima apud romanos corona fuit, & hic honor nō niſi uita finitur. Exuleſq; & captos comitat̃. Fundus etiam pars agri eſt. Singula enim prata. ſingulæ uineæ. ſinguli horti. ſingula olíueta. pomaria. arbuſta. paſcua ſalicta. nemora aucupatoria. uenatoria. piſcatoria loca, ſiue uillā atq; ædificiū, ſiue piſcinā, ſiue uiuaria habeāt, ſiue nō habeant ſinguli fundi ſunt, & hoc in agro dūtaxat. Nā in urbe oppido. uico. caſtello. quicqd tale eſt, prædiū dicit̃, a præſtando, ſicut prædes (ut Varro uult) ut alii, a prius dādo, ſiue ualde dādo. Sunt tamē prædia etiā in agro. Itaq; definire poſſum⁹ fundū eē ruſticā poſſeſſionē. Prædium uero & ruſticam & urbanā unde anteurbana prædia uocabant̃, quæ urbi erant propinqua. Poſſeſſiones generale nomen eſt, nā & tabernæ & hoſpitia, & horrea in urbe poſſeſſiōes dicunt̃, & ſimpliciter oīa bona, quæ uulgo uocant̃ īmobilia. Cicero. Poſſeſſiones notabat, & urbanas & ruſticas. Idem. Etenim iſti callidi æſtimatores prata, & agros magis æſtimant, quod ei generi poſſeſſionū minime noceri poteſt. Dicitur tamē etiā poſſeſſio, non ipſa ꝓprietas ſed uſus, & actio poſſidēdi. Modeſtinus Quicquid enim apprehendimus, cuius ꝓprietas ad nos non pertinet, aut nec pōt ptinere, hoc poſſeſſionē appellamus. Fundū a funda dictū quidā exiſtimāt. Vnde extant ridiculi uerſus Ciceronis. Fundum uero uocat, quo poſſit mittere funda, Ni lapis exciderit qua caua funda patet. Alii a fundo, qđ eſt ima pars uniuſcuiuſq; rei qđ. ſ. fundus ſit ac fundamētū pecudū, atq; pecuniæ, uel qđ fundit quotquot annis multa, uel qđ ſit planus ad ſimilitudinē fundi uaſorum. Cāpus obiter ē planicies terræ ampla, & grādis, ideoq; ſpecioſæ plateæ ſiue areæ campi uocitātur, ut Romæ cāpus Martius. diciturq; a capiēdo, qđ animaliū, ſeu rerū multitudinē facile capiat. ſiue, qđ ueteres principio ex agro tantū plano fructus capiebant. Collis eſt exiguus monticulus, ſiue per ſe ſit a monte ſeparatus, ſiue pars mōtis ita uocat⁹, quia colles poſt campos cœperunt colere. Ab hoc Collatina dea, quæ colib⁹ præeſt. Hinc urbs Roma ſepticollis dicta, qđ ſeptē habeat colles Palatinū. Quirinalē. auentinū. cœliū. uiminalem. exquilinum. & ianiculārem. Iugū ipſa montis procliuitas, & (ut ita dicam) prona ſupinitas, qualis eſt in colle Cliu⁹, q̄uis cliuus ponitur etiā ꝓ colle mitiore, uel cliuus capitolinus. Cliuus qui ducit ad Ianiculum, quos in urbe ſcimus colles eſſe, ꝓpter quod dicit̃ ſepticollis, & apud ueteres feſtā quædā fiebāt ſeptimontialia. Liuius. Quātū in altitudinē egrediebant̃ magis magiſq; ſilueſtria, & pleraq; īuia loca excipiebāt, ut uero iugis apropīquabat, qđ rarū in aliis eſſet, adeo omnia contēta nebula, ut haud ſecus q̄ nocturno itinere īpedirent̃. Dictus autē cliuus a clino, quod eſt īclino, & iugū a iungendo, qđ iungat̃, & in acutū arctet̃. Ab hoc iugantinus Deus, qui præeſt iugis, & iugoſum dicit̃. qđ in iugū acuit̃, & decliuis inclinatus, atq; incuruus. & accliuis. erectus. & inclīuiū acuminatus. A quo accliuitas. Cæſar. Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebat̃. Item cliuium ueteres difficile dicebāt. Vnde cliuia auſpicia uocabāt̃, quæ aliqd fieri ꝓhibebāt. Mōtes definiunt eē terrarū tumores altiſſimos. Diminutiuū montis eſt monticulus, hoc eſt paru⁹ mons. Sicut colliculus paru⁹ collis, cū ꝑ dupex. ll ſcribit̃. Nā ſi per ſimplex. l. ſcribat̃ colis, ſignificat exiguū ac tenerū braſſicæ caulē. Diuiditur aūt mons in radices. latera. iugū. uerticem pro qualitate locoꝝ. Interdūq; mons pro ſaxo ponit̃ Virg. prēſantemq; uncis manibus capita aſpera montis, ferro inuaſiſſet. ſicut aliquando ſaxū pro monte. Idē ſaxi de uertice paſtor. A mōte deriuat̃ montanus, ut mōtani ībres. montanæ nebulæ. & montoſus. & montoſa regio. mōtoſa loca. & montiuagus, qui per montes uagatur, & montigena, qui in montibus genit⁹ ē, & ſeptimontiū locus ſeptē montes habēs. Vnde ſeptimōtialia dicta. Ab eminēdo quidā montē appellatū exiſtimāt, quaſi eminētē, propter qđ omne, qđ eminet dici mons poteſt. Vir. Præruptus aquæ mons. Promontoriū quaſi præeminēs mons dictū. Significat enim mōtē in mari prominentē. Plynius promōtoria aperiunt̃ mari, & rerū natura agitur in planū. Idē. Adiūctaque inſula Euboea, & excurrente uelut in altū ꝓmōtorio attica terra. Vallis dicit̃ id ſpatiū concauū, quod eſt inter duos montes uel colles, ſiue quaſcunq; rupes altiores, qđ hinc atq; hīc uallata ſit. Cuius diminutiuū eſt uallicula. A ualle uallonia dea, quæ uallibus præeſt. Item conuallis, quæ noſtra ſententia eſt arcta uallis, & quaſi coniuncta, quales ſunt, quas metaphorice Fauces appellam⁹, quāuis ab aliis dicat̃ eē planities ex omni parte cōprehēſa montibus, uallibuſue

Vnde cõuallis appellat̃ ſciſſio terræ manu facta ad deducẽdam aquã.Ply.Flumina ad lauãdã hanc materiã iugis mõtiũ duxere.Corrogos uocãt a corriuatiõe.Præcepiſſe libramẽto oportet,ut fruaris quando influat.Itaq; altiſſimis partibꝰ ducit̃ cõuallis,& interualla ſubſtructis canalibus iungunt̃.Vallare firmare eſt,atq; munire,& quaſi uallũ facere.A quo fit circũuallare. Vallũ ẽ munitio caſtroꝝ,qđ ex uallis fiat.Vallus ſudis ẽ,ſiue palus, cui uitis alligat̃.Vir.Et uallos primus ſub tecta referto.Solebãt aũt milites ſudes ſecũ geſtare,q̇bus caſtra muniebãt.Idẽ Quadrifidaſq; ſudes & acuto robore uallos.A uallo ueteres ualleſſit ꝓ perierit dixere,qđ qui uallo eiiciunt̃,ꝓ ꝑditis habent̃.Itẽ a uallus interuallũ,hoc ẽ ſpatiũ qđ inter palos ẽ. Vallũ caſtrenſe conſtituẽtes,a quo omne ſpatiũ interuallũ ẽ nuncupatũ.A uallũ uero uallaris corona. qua donari ſolebat,qui primus uallũ hoſtiũ fuiſſet ingreſſus. Vallus etiã per diminutionẽ fit ab eo,quod eſt Vãnus. Cereale hoc cribrum eſt.dictum(ut Varro putat) a uolatu,qđ inde dũ iactat̃,leuia uolent.Virg.Et myſtica uãnus hyacchi.in hoc etiã ob capacitatẽ coloni frugũ primitias cõgerere ſolebãt,ut libero ſacrificarent.Ideo poeta myſtica dixit.Quippe myſticũ græci dicunt omne id,quod in arcanis deorum ſacris utimur,qualia erant bacchi orgia, quæ noctu clã a ſolis mulieribus celebrabant̃.& myſteria arcana ſacra appellabant̃, hinc non ſine myſterio fieri dicimus,quod occulta aliqua quaſi ſacrorum ratione perficitur.A uãnus fit uerbum uãno.A quo euanno,qđ eſt uentilo.moueo.Cuius paſſiuũ eſt euannor,ſicut uãnor a uanno. Lucilliꝰ.Nunc molere illa,aut ut frumẽtum euannet̃ uis.Varro de re ruſtica.Vt qđ leuiſſimũ ẽ in ea,atq; appellat̃ acus,ac palea,uãnat̃ foras extra areã.Euadne Martis filia fuit ex Thebe uxore Aſopi,uxorq; Capanei,quæ cũ maritũ apud Thebas raptũ audiuiſſet,in mortis ſtuporẽ diriguit,deinde cũ funus eius celebraret̃,ſe in rogũ proiecit.Ouidius.Accipe me capaneu,cineres miſcebimus inq̃t.Rupes ſunt præruptæ partes terræ,ꝓpter altitudinẽ,ac ꝓcliuitatẽ inacceſſæ. Hinc a rumpendo dictas exiſtimant,quales ſunt,quæ ui torrentiũ fiunt.Vnde fluminũ quoq; altiores,atq; inacceſſas(ut ita dicam)Ripas,rupes appellamus.Nam ripæ planæ ſunt. quas Vlpianus definit eſſe,quæ flumẽ continent naturalem curſus ſui rigorem tenens.Vnde ripariæ hirũdines dictæ,quæ in ripis nidos faciunt.Nam littus maris proprie dicitur,definiturq; a celſo quouſq; maximus fluctus a mari ꝑuenit,idq;.M.Tulliũ aiunt primũ conſtituiſſe,cum arbiter fuiſſet electus.Poetæ litus aliquãdo capiũt pro terra mari uicina. Vir.Cui littus arandum. Interdũ etiã pro ripa litus uſurpant.Eſt præterea litus locus circa aram pedes duodecim a litando dictũ,quãuis lito primã ſyllabã correptã habeat.A litore litoreũ,& litorale deducitur, ut litorea arena,litoralis plaga,& a linẽdo dicitur litus,quod fluctibus oblinatur.Sylua ꝓprie dicitur,quæ cædua eſt,hoc eſt quæ habet̃ ĩ eum uſum,ut ex ea materia cædatur.Quod ſi ſucciſa ſit nihilominꝰ ſylua dicitur,quoniã rurſus ex ſtirpibus aut radicibus renaſcitur.Sylua a græco dicitur υλη,qđ ſignificat materiã.Quapropter materia denotat omne lignum,cũ tigna dicantur dũtaxat ea materia,quæ edificiis apta eſt.a quo contignatio deducitur,hoc eſt ſtrues e lignis ĩ domo habitandi gratia facta,unde ſuperior contignatio, & inferior cõtignatio dicitur.Hinc Materiariꝰ faber hoc eſt lignarius dicit̃,& materiaria fabrica ligãria,& materiari lignari. Hinc etiã ſyluã uocant ſubitũ illud ſcribendi genus,qđ quadã feſtinandi uoluptate defluit,eſtq; uelut prima materia,quale ſũt Papinii ſyluæ,de q̇bus ipſe ſic ſcribit.An hos libellos q mihi ſubito calore,& quadã feſtinãdi uoluptate fluxerũt,cũ ſinguli de ſinu meo prodiſſent,cõgregatos ipſe dimitterẽ.Quinti.Diuerſum eſt huic eoꝝ uitiũ,qui primo decurrere per materiam ſtilo q̃ uelociſſimo uolũt,& ſequẽtes calorẽ atq; impetũ ex tempoꝛ̃ ſcribũt,hãc ſyluã uocãt.Repetũt deinde & componũt,quæ effuderãt,ſed uerba emendant̃,& numeri.manet in rebꝰ temere cõtextis,quæ fuit leuitas.Materiã quidam exiſtimãt a matre dictã eſſe. eſt enim materia ex q̃ aliquid fit,ut materia libri eſt mẽbrana,& atramentũ.Item materia libri ipſa hypotheſis. Horatiꝰ Sumite materiã ueſtris,qui ſcribitis,æquam uiribus materia domus,Calx.cementa. tigna.tegulæ.Quapropter non ĩmerito materiæ appellatione ligna cõprehẽdunt̃,ſiue qđ ex his diuerſa ædificia fiant,ſeu qđ græci υλην pariter & ſyluã,& materiã uocent. Ab hoc fit materiale.qđ materiæ eſt,& materialiter aduerbium.Materialiter enim ſumi aliq̄d dicit̃,cum non forma rei ſed materia ſignificat̃.A ſylua Sylueſtrem,& ſyluaticũ dicimus incultũ moribꝰ atq; aſpeꝝ,& ſyluanũ ſyluarũ deũ,quẽ græci pana uocãt,& ſylueculã,ac ſyluulã ꝑuã ſyluã,& ſyluicolã ſyluarũ habitatorẽ,& ſyluiũ qđ in ſylua ortus fuerit.Lucus nequaq̃ cæduus eſt,ut ſylua,quin potius manu cõſitus religioſuſq;,ac alicui deo,uel alicuius hominis cineribus cõſecratus. ideoq; aut circa delubra deum,aut circa ſepulchra poſitꝰ eſt,& a luce ſacrificiorũ,lucus appellatꝰ, ſaltus ſylua eſt nõ facile ꝑuia,ideo a ſaltãdo dictus.ĩ quo paſci & æſtiuare pecudes ſolẽt.& ſi locꝰ atq; aer patiat̃ hyemare.A quo Saltuarii huiuſmodi ſyluarũ cuſtodes dicuntur,ſicut inſularii inſulaꝝ cuſtodes.Põponius.Dominꝰ ꝓprietatis etiã inuito uſufructuario,fũdũ uero ædes ꝑ ſaltuariũ uel ĩſularũ cuſtodire põt.Nemora uoluptatis cã cõparata ſunt & plena amœnitatis, dicta ἀπὸ του νεμω paſco,quod in his greges atq; armenta depaſci ſoleant.A Nemore nemorale dicitur

qđ nemoris est,ut nemoralis umbra,nemorale frigus.Itẽ.Nemorẽsis.Sueto.Nemorensi regi qđ multos iá annos potiretᷣ sacerdotio,ualidiorẽ aduersarium subornauit.Nem⁹ appellabatᷣ lucus qdá haud lõge ab Aricia ĩ quo lacus est,qđ Speculũ dianæ dicitᷣ.Itẽ nemorẽsis lacus,& nemorensis ager,& nemorense,sicut tusculanũ,& nemorẽsis rex,qui dianæ aricinæ sacrificiis præerat.Suetoni⁹ de Cæsare,uillã in nemorensi a fundamentis incohatá,magnoq; sumptu absolutá,qa nõ tota ad animũ ei responderat,totá diruit.Nunc eo in loco exiguũ oppidũ,qđ incolæ ueteri loci appellatiõe Nem⁹ appellãt.Quidã dumũ a nemorᷣ nõ distigũt.græce δρυμος hoc est dumus dicitur.Hinc dumosum frondosum dicimus,& dumetũ locũ nemorib⁹ cõsitum qui dusmosus locus a ueteribus dicebatᷣ.Interserebant enĩ frequẽter.S.litterá consmittere pro cõmittere dicentes,& casmœnas pro camœnas.Prata sũt ex qbus fœnũ colligitᷣ.Vnde pratũ Vlpianus appellat,in quo ad fructũ percipiendũ falce dũtaxat opus ẽ,ex eo dictũ,ꝙ spõte sua paratum sit ad fructum faciendum,quapropter & fruct⁹ ipse fœnum uocatur a fœnore quoniá idipsum manens quotánis nouũ parit.A quo festuca appellatᷣ,& a fœno fœnisex,qui fœnũ secat,& fœnisectiũ sectio,& ueluti messis fœni & fœnariæ falces,quæ apertæ sunt,sicut arboriæ quæ nõ apertæ,& lumariæ,qbus lumeta,hoc est spinas secamus.Luma enim genus spinæ est,quæ in pratis nascitur.dicta,quod Agricolæ eam e terra luunt,hoc est soluũt.A quo lumeta loca lumis plena,& scirpiculæ,quibus in scirpandis hoc est ligãdis uineis utimur ad amputanda supflua ligamẽtoꝝ.Scirpi fragiles palustresq; sunt,nec in fruticũ,ueprumue,aut cauliũ,siue herbaꝝ genere numerantᷣ,ex his tegũtur domus & tegetes fiũt.Itẽ detracto cortice cãdelaꝝ luminibus & funeribus seruire olim consueuerũt.his uelificant in pado nautici,& ĩ mari piscatores afri præpostero more uela intra malos suspendentes. Mauri quoq; mappalia sua hoc genere tegũt.Hinc factum est prouerbium.Nodum in scirpto quæris,de his qui in rebus claris,atq; apertis difficultatem faciunt. Ab hoc scirpo uerbum deriuatᷣ,quod est uincio.ligo. Hinc scirpita dicũtur dolia quassa,cum alligata sunt.Item scirpea quæ uirgis scirpatur,hoc est colligãdo implicatᷣ,in qua stercus aliudue aliquid simile uehitur iumentis.Sunt etiam præliares falces qbus Cæsar uenetos superauit.Sũt item uineaticæ falces,quibus putantᷣ uites,& Syluaticæ quibus syluæ cædũtᷣ,& rusticariæ quibus passim ad diuersa opera utũtur rustici. A falce falcarii dicuntur,qui falces gestant,hoc ẽ messores,& falciferi falcem ferẽtes,& falcati curr⁹ falcibus instructi.Macrobius.Inducebat etiam currus cum falcibus,& elephantos cũ turrib⁹,& falcariæ cotes,quibus falces acuũtur,siue illæ oleariæ sũt siue aquariæ,& falcatũ quodcunq; in falcis formam arcuatũ est.Plynius.Falcatæ siliquæ sunt,& falcare ac defalcare,quod significat tollere.amputare.& falcones,quoꝝ digiti pollices in pedibus intro sunt curuati ad similitudinem falcis.A quo & falcones aues ex accipitrum genere appellatæ,inter quas præstant ii,quos græci ιεραχας,hoc est sacros uocãt.Apud thuscos ueteres falco,capis uocabatᷣ.unde Capuam urbẽ campaniæ a se conditam capuam uocitauere,qđ uiso falconis augurio eam condidissent.Sunt tamen qui uelint eam a locis campestribus,in quibus sita est appellatam.Ab hac ea regio campania dicta est,a qua campani.nisi maluimus campaniam quoq;,qđ cãpestris regio sit,a campis uocitatam,& falcidia lex,quæ falcat,hoc est amputat legata,quãdo saltẽ quarta pars bonoꝝ non supersit hæredib⁹.Ea est huiusmodi.Quicũq; ciuis romanus post hanc legem rogatá testamentũ faciet quãtã cuiq; romano pecuniã iure publico dare,legareue uolet,ius potestasq; ẽ,dũ ita detᷣ legatũ,ne min⁹ q̃ quartam partẽ hæreditatis eo testamẽto hæredes capiant.eis qbus ita datũ legatũue erit,eam pecuniam sine fraude sua capere licet,isq; hæres q̃ eam pecuniã capere iussus,dánatusq; erit,eam pecuniã iam debeto dare quã dánatus est.Falcẽ a fare dicta supra demonstrauimus.In campania a secãdo secula appellatᷣ.A prato fit pratense,quod prati est,ut pratensis herba.pratẽses fungi.Hortus ẽ siue in urbib⁹,atq; oppidis,siue in uillis,ruriq; locus,in quo arbores & olera oriuntᷣ.Apud ueteres omnis uilla hort⁹ dicebatur,qđ ibi,qui arma capere possent,orirentᷣ.Ea aũt ratione a quibusdã aspiratur,ut differat ab ortus,quando natum,siue natiuitatem significat.Quidam ita distingunt,ut ortus tam in singulari q̃ in plurali hortũ olitorium,hoc est herbariũ significet,cuius diminutiuũ est Hortulus.In plurali uero dũtaxat arborariũ.qui a nostris pomarium,a græcis παραδεισοσ,hoc est paradisus uocatur.Olitor est qui olerũ hortum exercet.Olus enim dicitᷣ omnis herba foliis ĩtubo similis,cuius foliis & caule in eduliũ utimur.Inde Horti olitorii dicũtᷣ,horti herbaꝝ,& Hostia holitoria hostia hortoꝝ huiusmodi.Ply.Est lactucæ gen⁹ adeo laticaulis,ut hostiola olitoria ex his factitari ꝓdiderint.Theophrastus.Olera enim uocamus,quæ in usu cibario sunt,ut intubum,aphaca.porcellia.senecio,atq; in totũ quæcũq; intubacea sunt propter foliorũ similitudinem Plynius.Gemina betis natura & oleris,& capite ipso exilientis.Idem.Vsus betis & cũ lente ac faba,idẽq; qui oleris.Idem.Olus caulesq; quibus nũc principatus hortoꝝ apud græcos in honore fuisse non reperio.Villa non ager est,sed domus in agro.Plynius.Modus hic ꝓbatur,ut neq; fundus uillam quærat,neq; uilla fundũ.Non ut fecerunt iuxta diuersum eadẽ ætate exẽ-

plum.L.Lucull⁹,&.Quin.Scæuola,cũ uilla ſcæuolæ fundus careret,uilla luculli agro.Hic domus,quæ in urbe eſt,urbana domus dicit᷑.Villa uero hoc eſt domus,quæ ruri eſt.Domus ruſtica,quæ pœnoꝶ lingua Magar appellat᷑,unde uillæ magalia dicũtur.Mapalia uero eadẽ pœnica lingua agreſtes caſæ,& furnorũ ſimiles appellantur.Virgi.Et raris habitata mapalia tectis. Dicta aũt uilla eſt a uehendo,hoc eſt trahendo quaſi uehilla,quod in eam fructus conuehebãt ex agris & euehebant,cũ eos uendebant,ſicut uia,quod per eam uehebant,propter quod a prĩcipio uocabãt Veheã,non uiam,& uellã,non uillã,& q uecturis uiuebãt,uellaturã facere dicebantur.Quidã tñ uiã quaſi iam dictã exiſtimant,ꝙ per eam itur,ut ſupra dixim⁹.A uilla fit uillula diminutiuũ,hoc eſt parua uilla.Item uillicus & uillica,q uillæ præſunt,& uillicari,qđ modo eſt ruſticari.Pomponi⁹.Ego rus eo,ut aliquot diebus uillicer,modo uillæ præeſſe.Item lõge ab urbe uillicare,quo herus rarenter uenit.Non uillicari,ſed dominari mea eſt ſententia.A quo uillicatio ipſa(ut ita dicã)negocia ruſtica,& uillaticũ quod uillæ eſt,unde uillaticæ paſtiones dicuntur alimenta,quæ pertinent ad animalia muta,quæ ruri nutriuntur,utputa,ad pecudes.aues.feras.piſces.Apuleius.Modeſto uero hoſpiti quies uillatica,omniq; deniq; ꝓuinciæ uoluptarii ſeceſſus ſumus.& uillanus,qui in uilla habitat,ſicut paganus qui in pago unde ſemiuillanus,& ſemipaganus dicuntur,hoc eſt ſemiruſticus.Perſius.Ipſe ſemipaganus ad ſacra uatum carmẽ offero noſtrũ.Sunt qui uile quoq; a uilla dictũ uelint una litera abiecta quod omnia in uilla uiliora ſint,hoc eſt minori pretio uendant᷑ q̃ in urbe. Vile enim proprie dicitur,qđ parum ualet,cuius contrarium eſt carũ.L.Piſo Romulũ dicũt ad cœnã uocatũ ibi non multũ bibiſſe,quia poſtridie negocium haberet.ei dicunt Romule,ſi iſtuc omnes homines faciant uinũ uilius ſit.is reſpõdit immo uero carũ.Si quantũ quiſq; uolet,bibat.nã ego bibi quãtũ uolui.Hinc uile etiã pro abũdanti ponitur,quia quicquid nimis abundat,uile eſt,hoc ẽ paruo uẽditur pretio.Virgilius.Vilemq; faſellum. Ab hoc fit uilitas,& uilito,quod eſt uile facio,& uileſco uile fio,& uiliter aduerbium hoc eſt exiguo pretio,& quaſi cum contemptu.Rus locus dr̃ extra urbẽ ubi agri ſũt,& uillæ. dictũ,qđ ĩ agris quotquot ãnis rurſus eadẽ fiãt,ut rurſus capias fructũ.Hinc ruro fit & ruror,& ruſticor eiuſdẽ ſignificationis,hoc eſt ruri dego.Plautus. Dum rurãt homines,quos liguriãt.Varro.Dum in agro ſtudioſos ruror.Plynius.Cum ſimul æſtate ruſticaremur,& ruſticus,qui modo ruris ẽ,ut domus ruſtica,modo,uita,& moribus incultus,quaſi ſemibarbarus.Vnde ueteres ruſtice pro barbare uſurpabant,& ruſticanus adiectiuum.A quo aduerbium ruſticane.Item ruſticatim pro ruſtice.Pomponius.Ego ruſticatim tãgam.Vrbanatim neſcio,& ruſticitas contraria urbanitati. Eſt aũt urbanitas,qua ſignificamus propriũ quẽdam,ut ſupra diximus,geſtũ urbis.& ſumptã ex cõuerſatione doctoꝶ tacitam eruditionẽ,& ruſtica uinalia,quæ quartodecimo calẽdas Septẽbris celebrabãtur,quo die primũ in urbem uinũ deferebant,& ruſticula auis perdici ſimilis,niſi quod roſtrũ longius habet.Martialis.Ruſtica ſum perdix,quid tefert ſi ſapor idẽ,carior eſt perdix ſic ſapit illa magis.& rurigena,qui ruri gignitur.& ruricola,qui rus colit.& rureſtris,idem quod ruſticus.Apuleius.Rureſtri uocabulo uulgus indoctum roſas laureas appellat,& ruſci uirgulta. quibus uites ligantur Virgilius.Nec non etiam aſpera ruſci uimina per ſyluã. Frutex eſt,ex quo nũc ſcopæ fiũt Græci χαμαιμυρσινην καὶ οξυμυρσινην nominant,hoc eſt humilẽ myrtũ,& acutã myrtũ,folia quippe myrto ſimilia,ſed acutiora & rigidiora habet,ꝓducitq; baccas ruffas ad cæraſiorũ ſimilitudinem.Itẽ.Ruſpor,qđ eſt diligenter ſcrutor,& q̃ſi rus quoq; perq̃ro.Accius.Vacantes ruſpantur ſyluas.ꝓprie ãt ruſpant᷑ gallinæ,hoc eſt ſcalpũt.Ab hoc fit cõpoſitum corruſpor,qđ ſignificat examino.inquiro.Plautus.Corruſpare tua conſilia in pectore.Agroꝶ diuerſæ ſpecies ſũt, eſt ager cultus a colendo dictus,ſiue(ut Varro ſentit)ager qđ ibi cũ terra ſemina coaleſcant,& incultus.Item ager conſitus,in quo ſatæ arbores ſunt,& inconſitus,ubi nõ ſunt arbores. Ager reſtibilis,q reſtituit᷑ ac reſerit᷑ quotannis Ply.Ordeũ in nauali,& ĩ agro,qđ reſtibile poſſit fieri Idem Vbertatis tamẽ tantæ ſunt,ut ſequẽte anno ſponte reſtibilis fiat ſeges ĩpreſſis ueſtigio ſeminibus.Columella,paſtinũ uocant agricolæ ferramẽtũ bifurcũ,quo ſemina panguntur.Vnde etiam repaſtinari dictæ ſũt uineæ ueteres,quæ refodiebant᷑,hæc enim ꝓpria appellatio reſtibilis uineti erat.Nũc antiq̃tatis imprudens conſuetudo quicquid emoti ſoli uineis p̃parat᷑,repaſtinatiuũ uocat,& ab hoc repaſtinatio dicta.Ager noualis econtrario,q intermittit᷑.ut nouetur.Noualis inq̃t Paulus eſt terra ꝓſciſſa,quæ anno ceſſat.& Plynius.Nouale inq̃t eſt,qđ alternis ſerit᷑.Virgilius.Alternis idẽ tõſas ceſſare nouales,& ſegnẽ patiere ſitu dureſcere cãpũ.Hic & nouatus ager dicit᷑.Cicero.Vt agro non ſemel ſubacto,ſed nouato.Accipit᷑ tamẽ etiã nouale ſiue noualis ager,ſeu noualis fœminino genere,ꝓ aruo primo ꝓſciſſo.Qui.Mox uigẽtib⁹ lacertis humũ fodere.Segnẽ futuris noualib⁹ eruere ſyluã.Hieronymus.Nouale eſt ager nunc primum proſciſſus. Virgilius,impius hæc tam culta noualia miles habebit.Ager aruus dicitur qui aratur.Agri.n.apud ueteres romanos binoꝶ dũtaxat iugeꝶ erant,nulliq; maiorẽ modum Romulus tribuit.Iugeꝶ uocabat᷑ quod uno iugo boum in die exarari potuiſſet.Act⁹ in

quo boues agerentur, cum aratur, uno impetu iuſto. hic erat centũuiginti pedum, duplicatusque in longitudinem iugerum faciebat. in domo ruſtica eædem fere partes eſſe poſſunt, quæ in urbana, ſed in ruſtica loco atrii cors eſt. Sunt aũt cortes uillaꝝ intra maceriam ſpatia. Eſt ẽt in domo ruſtica ædificiũ ꝓpe aream ex una parte apertũ, in qđ nubilo tẽpore reponi tota meſſis poteſt, dum tritura inſtat, quod ex ea parte feneſtras habet, unde cõmodiſſime perflari poſſit, id a nubibus nubularium appellatur. STAGNA NERONIS. Habuit Nero (ut ſupra diximus) in domo ſua ſtagnũ maris inſtar circũſeptũ ædificii ad urbiũ ſpeciem. ERANT. Sum es eſt uerbum eſt ſubſtantiuũ ita dictũ, quia per ſe ſubſtat, nec indiget alio. in ipſum uero cætera uerba reſoluuntur, ut ego lego, ideſt ego ſum qui lego. tu dicebas, ideſt tu es q dicebas. ille ĩtelliget, hoc eſt ille qui intelliget, & in hunc modũ cætera, ꝓpter quod huiuſmodi uerbũ ſæpenumero præpoſitis ꝓnominibus demõſtratiuis, nõ poſitũ intelligiť. Virgilius, Hic Cæſar & omnis iulia ꝓgenies. Idẽ. Tu ne ille Aeneas quẽ dardanio Anchiſæ. Idẽ. Nam polydorus ego. ſæpe etiã demõſtratiuis aduerbiis poſitis non eſt neceſſe huiuſmodi uerbũ ponere. Idẽ ecce tibi Auſoniæ tellus. Itẽ noĩe ſubſtantiæ poſitũ idẽ uerbũ frequẽtiſſime deficit. Lucan⁹. Quis furor o ciues, quæ tanta licẽtia ferri. Virg. Quis tibi tũc Dido cernẽti talia ſenſus? Quos ue dabas gemitus. Qualis quoq; & quãtus ſi addanť in oɼone, deſũt aliqñ uerba ſubſtãtiua. Iuuena. O q̃lis facies, & quali digna tabella. Copulat aũt ſubſtãtiuum uerbum aliquãdo ſimiles caſus. Virgi. Rex erat Aeneas nobis. Aliquãdo genitiuo adiungitur. Idem. Grates perſoluere dignas Nõ opis eſt noſtræ. Nonnunq̃ datiuo. Idem. Sunt mihi bis ſeptẽ præſtãti corpore nymphæ. Interdum ablatiuo uel accuſatiuo cum præpoſitione in, uel ſub, uel apud, uel alia huiuſmodi, ut ius eſt in armis. Oẽs ſub cælo ſumus. Nõ eſt hoc apud perſas, non penes ægyptios. Prætor cũ hæc agerenť, pro tribunali erat. Aliquando etiam ablatiuo ſine p̃poſitione, ut magno animo ſum. Plærũq; duobus datiuis, ut ſum tibi impedimẽto. hoc mihi curæ erit. Sæpe etiã aduerbio. Virgilius. Hic illi⁹ arma, hic currus fuit. itẽ infinitiuo alterius uerbi. ut animi fortitudo eſt aduerſa contẽnere. Interdũ nullũ poſt ſe caſum habet, ut quæ ſunt, quæ fuerint, quæ mox uẽtura trahãtur. Ab huius uerbi infinitiuo, quod eſt eſſe, fit eſſentia, quæ idẽ quod eſſe ſignificat, quando eẽ nominaliter accipitur, quale apud Perſiũ, Et noſtrũ illud uiuere triſte. & alibi. Velle ſuum cuique eſt, nec uoto uiuitur uno. item alibi. Vſq; adeo neſcire tuũ nihil ẽ, niſi te ſcire hoc ſciat alter Quod genus loquẽdi apud græcos frequẽtiſſim⁹ eſt. q infinitiuo tanq̃ nomini apponũt articulũ & præpoſitionẽ. infinitiua nõ plane uerba, ſed uerboꝝ nomina eſſe dicentes. Vt ergo uelle, ip̃m idẽ ẽ, qđ uolũtas, & ſcire ipſum, qđ ſciẽtia, & poſſe ipſum qđ potentia, & uiuere ipſum, qđ uita, ita ipſũ eſſe, qđ eſſentia. a quo eſſentiale dicimus, qđ ipſius eſſentiæ eſt, &. Eſſentialiter aduerbiũ, quo nõnulli utunť ſecũdũ eſſentiã. Aurelius. Sicut. n. ab eo qđ eſt ſapere, uocať ſapientia, ſic ab eo qđ eſt eſſe uocať eſſentia nouo qdẽ nomine, quo uſi ueteres non ſunt latini ſermonis auctores, ſed iam noſtris tẽporibus uſitato, ne deeſſet etiam linguæ noſtræ, quod græci appellãt ουσιαν, hoc. n. uerbũ e uerbo expreſſum eſt, ut diceretur eſſentia. item ab eodẽ Ens, & Entia deducũtur. Præterea compoſita fiunt aſſum, quod non ſignificat præſens ſum, ut q̇dam putant, ſed prope ſum. Propter quod Virgilius, cum præſentẽ ſignificare uellet addidit coram libro primo æneidos. Coram quẽ quæritis aſſum Troius æneas. Hinc ueteres aſſas uocabãt nutrices, quod aſſint iis, quos nutriũt, nec ab eis uel exiguo tp̃e diuellanť, & aſſeclæ ſerui, qđ oĩbus dominoꝝ imperiis aſſint, hoc eſt præſto ſint. huius contrariũ eſt abſum, hoc ẽ longe ſum quod ex ipſa componẽtiũ præpoſitionum ſignificatione ꝑcipiť. Ad enim prope ſignificat. Vnde admouere dicimus aliqd propius facere. Ab uero longe. Vnde ammouere aliquid longius facere. Declarat præterea hoc Cicero. Inter hominẽ & beluam hoc maxime ĩtereſt, quod hæc tantũ quãtũ ſenſu moueť ad id ſolũ quod adeſt, quodq; præſens ẽ ſe accõmodat. Quod adeſt inquit hoc ẽ quod prope ẽ. Alioquĩ non addidiſſet, quod præſens ẽ, hoc idẽ ipſe Cicero declarat mox ſubiungẽs. Paululũ admodũ ſentiẽs præteritũ aut futurũ, ideſt ſentiẽs tantũ quod adeſt, hoc eſt, qđ mox abiit, uel mox futurum eſt. Aſſum ꝑ duplex. ſſ. & nõ per. d. ſcribi debere declarat Plautus, Nilphio aſſum apud te. eccum. Agoraſtocles. At ego elixus ſis uolo. ꝑſum ualde ſum. Gellius Platoni & Socrati ꝑfuit familiaris. Exum extra ſum. Sic enim lictor in quibuſdam ſacris clamitare ſolebat. hoſtis uictus, mulier uirgo exeſto. hoc eſt nõ introito, quia ſcilicet ingredi ea ſacra ꝓhibebãtur. interſum præſens ſum, & quaſi in re ſum, ex in eni & re & ſum componitur, ut ſupra diximus. Obſum quod eſt noceo, quaſi contra & aduerſus te ſum. cuius contrariũ eſt proſum, hoc eſt iuuo, quaſi pro te ſum. Veteres aliquãdo pro oberit obeſſet ſcripſere. aliquando etiam pro eo quod ẽ aderit. Præſum uel ante alios ſum, ut homo cæteris animantibus præeſt, hoc eſt ſuperat, antecedit. uel præfectus ſum. Cicero. Hi q portui faciẽdo præerant, ab eo ſubornati fuere. Ab hoc fit præſens, quod ſignificat non eũ, qui præfectus eſt, ſed q coram, hoc eſt ante nos, & in conſpectu noſtro eſt. A quo præſento uerbum, quod eſt offero, & in mediũ adduco, & repræſento, hoc eſt rurſus præſento, interdum & in mentem reuoco. &

præſentia

Præsentia ipsa(ut ita dicam)interuētio,& duo aduerbia impræsentia. & impræsentiarū, quæ significāt p̄senti tēpore,hoc est,quod uel præsens est,uel præsens fuit,uel præsens erit,ut imp̄sentia disputādum nō est,& cū a Cicerone quæreret̄,quid esset uirtus? Respōdit nō eē imp̄sentia de uirtutis nomine disceptādum.Et siqs difficultatis aliquid obiecerit,differēdum tibi in posterū diē erit,potiusq̄ imp̄sentia respondēdū.Item præsens eodē modo accipit̄, hoc est nō tantū significat,quod huius tēporis est,sed etiā alteri⁹,aut p̄teriti,aut futuri.Cice. Ego incolumitati ciuiū primū,& postea dignitati,ille præsenti potius q̄ futuræ dignitati consulebat. De mortuo loquitur.Ergo non nunc præsenti,sed tunc.Horatius.Plæraq; differat, & præsens in tempus omittat,hoc est in suum tempus.Capitur tamē aliquādo impræsens pro impræsentiarum.Idem.Lætus impræsens animus quod ultra est.O derit curare,& amare lēto temperet risu.nihil est ab omni parte beatum.Præsens quoq; pro subito capitur,& non dilato in alterum tempus. Virgi.Præsentemq; uiris intentant omnia mortem.Iuuenalis.Pœna tamen præsens. & p̄sens ultio.unde præsentaneum uenenū.& præsentissimum dicimus,quod statim occidit uel liberat.Et quoniam ea,quæ præsentem uim,atq; effectum habēt præstantiora,ac potentiora cæteris uidentur.Ideo præsens accipere solemus pro efficax.fortis.potens,ut præsens uirus idest potēs. Vir.Nūc si cui uirtus,animusq; in pectore præsens.Hinc p̄sens etiā pro ꝓpitio accipit̄.Idem.Et uos agrestum præsentia numina fauni.In rem præsentē non tempus, sed locum significat,quasi in locum differentiæ.Cicero.Vt si cōstitueris cuipiā te in rem præsentem esse uēturū,idest ad locū,de quo cōtrouersia est.Liuius.Responderi legatis utriusq; partis placuit missuros se in Africā,qui inter populū carthaginēsem,& regē in re p̄nti disceptarent.Idē. Eodē anno inter populū carthaginēsem,& regem Masinissam in rē p̄ntem disceptatores romani de agro fuerunt. Valerius.Qu.Labeo arbiter a senatu finiū cōstituēdorum īter Nolanos,& Neapolitanos datus,cum in rem p̄ntem uenisset,tum utrosq; nominatim monuit.Veteres p̄sente pro p̄sentibus dixerūt.Pōponius.Qui id apud forum p̄sente testibus mihi uendidit.Nonius.Dona pulchro donare uolumus præsente oībus.Præsum,& p̄sideo differūt.& ab hoc fit p̄ses,sicut ab illo p̄sens.Præsidere enim est dūtaxat ad opem præstādam præesse,quam p̄stant ꝓprie,uel dii p̄cantibus hominibus,uel homines ipsi aliis hominibus iniuriā patientibus,uel in discrimen adductis. Aliquādo tamen indifferenter accipitur.Suetonius de Tyberio.Præsedit & Acciacis ludis,hoc est p̄fuit.Cicero.Noli animos eorum ordinum,qui præsunt,iudicus offendere.Idem. Quāobrem uos dii,& patrii penates,qui huic urbi,atq; imperio præsidetis. Quinti.Nam & beniuolū auditorem inuocatione dearū,quas præsidere uatibus creditū est, & intētum ꝓposita rerum magnitudine,& docilem summa celeriter comprehensa facit. Idē. Quæ præsidentes studiis deæ ꝓpius audirent.Hinc tam dii q̄ homines præsides dicti sunt, illi in suo quisq; numine,suaq; ui.hi uero in sua quisq; ꝓuincia a rege, uel populo sibi commissa. Quinti. Quod omnia sic egerit,ut genitus præside bellorum. Vlpianus.Præses is est,qui maius in ꝓuincia imperium habet,omnibus post principem.Aliquādo tamē præses pro auxiliatore ponitur.Liuius.Dii,deæq;,qui capitolium incolitis siccine nostrū militem, ac p̄sidē sinitis uexari ab inimicis? Hinc præsidiū dictum principale auxilium,ut milites,qui in tutela alicuius oppidi collocati sunt,p̄sidium dicūtur.Subsidium uero,qd' in auxiliū succedit. Quēadmodū aūt a p̄sum fit præsens.& p̄sentia,ita ab absum fit absens, & absentia,dicimusq; absente pro absentibus,sicut præsente pro præsentibus.Plau. Absente nobis id actum est.Afranius,Si hāc absente nobis inuenerit puer. Terentius.Nescio qd profecto absente nobis turbatum est. Desum,deficio.Seneca.Fœlix est cui nihil deest ad bene,beateq; uiuēdum. A quo dextans dicit̄, quia assi deest sextans.quēadmodū deunx,& duodeuiginti.Insum, quod significat in aliqua re sum,ut inest mihi cupiditas,hoc est in me est.In quo notādum quod inest huic rei dicimus, & inest in hac re.Quintilianus. Verum hoc melius faciet natura ipsa duce, sed naturis ipsis ars inerit.Cicero.Illud honestum,quod sæpe diximus,si in alio cernimus,tamen nos mouet,atq; illi,in quo id inesse uidetur,amicos facit.Subsum,quod ꝓprie est infra sum. Plynius. Suberāt tecto abiegnæ trabes.Aliquādo tamen subesse accipimus pro latenter inesse. Virgilius.Quippe solo natura subest.Supersum,quod interdum est affluo abundo. Virgilius. Auxilio urbes italiæ,populiq; supersunt.Interdum resto,reliquus sum.Ennius.Inde sibi memorat unum superesse laborem. Aliquādo superstes sum.M.Asinius pollio ad Ciceroné,Neq; deesse reipub. uolo,neq; superesse.Nōnunq̄ uinco,superior sum.Cicero.Nec uero sciētia iuris maioribus suis.Qu.Lælius Tubero defuit,doctrina etiam superfuit. Virgilius.Florentisq; secāt herbas, fluuiosq; ministrant.Farraq; ne blando nequeāt superesse labori,hoc est uicere,& supare laborē. Quādoq; supfluus,ac supuacuus sum.Gellius.Memini ego prætoris docti hoīs tribunali me forte assistere,atq; ibi aduocatū eum non habere,& cum is,qui uerba faciebat,reclamasset,ego illi supersum respondisse prætorem festiuiter,tu plane superes,nō ades.Superes inquit,hoc est supfluus,supuacaneus es.Plerūq; longius, ac diutius duro. Virgilius.Primus ego in patriam

mecũ,modo uita ſupſit. Aliqñ etiam ſupſum repiť pro nimis,& ſupra neceſſariũ modũ abuſido. Cice. Non grauarer Læli,niſi & hos uelle putarem,& ipſe cuperẽ te quoq; aliquã partẽ huius noſtri ſermonis attingere,præſertim cum heri ipſe dixeris te nobis etiã ſupfuturum, uerũ id quod fieri non poteſt,ne deſis,oẽs te rogamus. Græci in eoſdem fere oẽs ſenſus περιεῖναι accipiũt. Poſſum quoq; a porro,hoc eſt ualde,& ſum cõponitur. Valde enim eſſe uidẽtur,qui ualidi,ac potẽtes ſunt,quãuis aliqui poſſum a potis,& ſum cõpoſitum malint. Ego a poſſum potius deriuatum eſſe potis exiſtimo,quod & pote neutrum habet. ſignificat autem eum qui poteſt. Virgi. At non Euãdrum potis eſt uis ulla tenere. Proptius. Qua pote quiſq; in ea conterat arte diem. Ab hoc fit aliud uerbũ poteſſum. Terẽ. At pol ego amatores audieram mulierum eos eſſe maximos,ſed nihil poteſſe. A poſſum deriuať potẽs,qui põt. cuius contrariũ eſt impotens,hoc eſt inualidus. A qbus potẽtia,& impotẽtia.& potẽter. atq; impotenter aduerbia. Impotens tñ aliqñ pro ualde potẽs uſurpať.& ĩpotẽtia pro potẽtia. Cice. Qui nihil metuãt,nihil agant.nihil cõcupiſcãt,nulla impotẽtia efferanť. Itẽ ptãs,qđ Paulus iuriſcõſultus inquit, plura ſignificat. In pſona magiſtratuũ imperiũ. In perſona liberoꝝ patriã auctoritatẽ. In perſona ſeruoꝝ dominiũ. At cum agimus de noxæ deditione cũ eo,qui ſeruũ non defendit,pñtis corporis copiã,ac facultatẽ. Itẽ ptãtes dicũtur principes potẽtes,quos græci dynaſtas uocãt, & ii qui magiſtratus gerũt,& iudiciis p̃ſunt. unde non inepte nec parũ latine prætores urbiũ uulgo nũc poteſtates appellamus. Ply. Pingue draconis in pelle dorcãdum neruis ceruinis adalligatũ in lacerto,uictoriam iudiciorũ cõferre exiſtimãt,primũ ſpõdylũ aditus poteſtatũ mulcere. Apuleius. Sed iuſſit poteſtas officialẽ ſuũ magna ſeueritudine coerceri,ubi notãdum eſt Officialis quoq; non inelegãs uocabulũ eſſe pro miniſtro magiſtratus. Idem alibi. Iam.n. faxo ſcias,quẽadmodũ ſub meo magiſterio mali debeãt coerceri,& ꝓfuſa in mediũ ſportula iubet officialẽ ſuũ ſup piſces inſcenderc,ac pedib⁹ ſuis totos obterere. Poteſtã quoq; ueteres pro poteſtate uſurparũt. Plau. Neq; deſidiæ in ocio operã dediſſe,neq; poteſtã ſibi fuiſſe, adeo arte cohibitum eſſe a patre. Item a poſſum poſſibile,qđ fieri põt,aut non põt, quibus uerbis uſi ueteres non fuere,nũc aũt paſſim oẽs utũtur. Item impos,qui alicuius rei potis nõ eſt. Compos qui uel habet aliquid,uel ſuo ſtudio aſſecutus eſt. Accipiturq; & in bonam & in malam partẽ. Cicero. Omnium deſyderiorũ ſuorum compos factus. Plau. Cedo manũ,accipe erũnarũ, & miſeriarũ cõpotem,hoc eſt q ſimul tecũ erũnas,ac miſerias habet. ſic.n. cõpotẽ mẽtis. cõpotẽ rationis dicimus,hoc eſt q mẽtẽ & rõnem habet.& impotẽ,qui nõ habet. Cice. Nã quomodo uictores dicimus uoti cõpotes,qui q̃cqd uolũt faciũt,ſic uictos ecõtrario uoti impotes,qui nõ poſſunt facere,qđ uolũt. Item poſſideo,quaſi ĩpoſſe,hoc eſt ĩ poteſtate mea habeo. A quo poſſeſſor,qui poſſidet,cuius fœmininũ eſt poſſeſtrix. Afranius. Poſſeſtrix ita diciť,ita tonſtrix,ita impulſatrix. ita curatrix. ita planctrix. ita aſſeſtrix.& poſſeſſio,qđ modo actũ ipſum poſſidẽdi ſignificat. modo bona,quæ uulgo uocãtur immobilia,quẽadmodũ ſuperius diximus.& poſſeſſorium iudiciũ,qđ nõ ſup re principali,ſed ſup poſſeſſione eſt. Et apud grãmaticos poſſeſſiuum nomẽ,qđ aliqd ſignificat,qđ poſſideť,ut Euãdrius enſis,qui Euãdri eſt.& regiæ ædes, q̃ regis poſſeſſio eſt. Item potior,& potius cõparatiua,hoc eſt melior,& melius,quaſi potentior, & potẽtius,& potiſſimũ ſuplatiuũ pro optimo. Præſtant.n. hoc eſt potẽtiora ſunt,quæ meliora ſunt. Item potius,& potiſſimũ,& quo iuniores quidã utũtur,Potiſſime,aduerbia quæ ſignificant magis & maxime. potius.n. de duobus,potiſſimũ,ſiue potiſſime de plurib⁹ diciť,ut hoc potius q̃ illud elegi.& ex oĩbus hoc potiſſimũ elegi,ideſt magis & maxĩe elegi, & q̃ſi ꝑ meliori atq; optio elegi. Itẽ a pote utpote aduerbium deduciť,qđ cõfirmantis eſt,& quaſi cauſatiuũ. Cice. Me incõmoda ualitudo,qa iam emerſerã,utpote cũ ſine febri laboraſſem, tenuit. Idem. Ea nos utpote,q nihil cõtẽnere ſolemus nõ ptimeſcebamus,qđ perinde eſt,ac ſi dixiſſet, quia uel quoniã,uel quãdoqdem ſine febri laboraſſem.& qa uel quoniã,uel quãdoqdem nihil cõtẽnere ſolemus. Salu. Antonius ꝓcul aberat,utpote qui magno exercitu locis eqoribus expeditus in fugã ſequereť. Aliqñ ſine cum,& ſine relatiuo repitur. Vt Antonius aberat a bello,utpote æger,ac iacẽs. In eadẽ forma repitur & quippe. Quinti. Si alienũ & ignotũ tanq̃ cois omniũ mortaliũ (Quippe ſub uno parẽte naturæ cognatio eſt) hoĩem cibo forte iuuiſſem pœna dignũ uidereť ſeruaſſe periturã aĩam. Titus Liuius. Notã iudici fabulã petiť,q̃ppe apud quem auctorẽ argumẽti peragit. Profecto quoq; & utiq; eodẽ modo affirmant. Sed utiq; nunq̃ fere apud Ciceronẽ,apud poſteriores frequẽter repiť. Quinti. Solẽt huiuſmodi negociatores aliqd ꝓpriũ,ac priuatum ſtipulari. Vtiq; cũ rẽ alienã uẽdãt. ꝑfecto potius ad rñſionẽ adhibeť. Cice. Quis hæc renũciat? is ꝑfecto q ĩterfuit. Quod etiã p certe facimus. Idẽ. Tãtã ſolicitudinem bonoꝝ,tãtũ amorẽ oĩum,in quo meminimus certe in nullo.& per nimirũ. Quint. Demus id quod nullo mõ fieri põt,idem ĩgenii. ſtudii. doctrinæ,peſſimo,atq; optimo uiro uter melior diceť,orator nimirũ,qui homo quoq; melior,& per nẽpe,qđ uſitatius eſt. Cice. Apud quem hæc dico? nẽpe apud eum,qui cum hoc ſciret,me tñ anteq̃ uidit,reipublicæ reddidit. Aliquã-

do sine interrogatione ponit̃ nempe. Horatius. Nẽpe hoc quæsisti. Persius. Nẽpe hoc assidue, iam clarũ mane fenestras intrat. Quinti. Nẽpe. 11. in hoc plurimũ laboris exhausimus, ut rhetoricam ostẽderemus bene dicẽdi sciẽtiã, & utilẽ, & artẽ & uirtutẽ esse. Veteres nem quoq; aliqñ pro nẽpe scripserũt, quãuis & pro nisi etiã qñq; sumpsere. Sane quoq; aliqñ affirmatiua est, ut ita sane. Sane uero nõnunq̃ pro ualde ponit̃, ut homo sane nobilis. iũgiturq; ĩterim suplatiuo Sueto. Bellum sane difficillimũ gessit. qñq; pmissiue accipitur. Quintil. Tulerit sane filius noster merito pœnas, dederit spiritũ supplicio. nihil de p̃teritis loquimur, quasi esto ita sit, ut tu uis. Certe quoq; modo affirmat. modo pro saltẽ accipit̃, ut si nõ tãgere, at certe potero uidere. Adiũgitur aũt illud at, quomodo iungitur sed, cũ tñ alteꝝ eoꝝ sufficeret. q̇ppe at nõnunq̃ idẽ significat, quod saltẽ. Vir. At Messapus erit. Certe cõiũcta cum cõiunctione et, semp affirmat. Cice. Et certe cõtra Cæsarẽ est ingressus armatus. Eodẽ modo sane. Quint. Et sane quis concipiat, uel declamantis habitũ, uel orantis uocem incessum. ꝓnũciationem. illum deniq; animi & corporis motũ? Certe cõiuncta cum scio, & similibus uerbis. e. in. o. solet mutare. Cice. Et si certo scio. Item a potis fit potior uerbum, qđ est modo teneo, quasi in potestate habeo. modo obtineo, & in potestatem uẽdico. In primo significato fere genitiuum semp requirit. Vt Lacedæmonii rerũ diu potiti sunt, idest rerũ imperiũ diu tenuerũt. In secũdo significato frequentius habet ablatiuum, ut potitus sum uictoria. potitus sum amica, idest pugnando, uel laborando obtinui uictoriam, uel amicã. Aliqñ etiã potior pro fruor accipitur. Cice. Quod si his uoluptatibus bona ætas fruitur, libẽtius primũ paruulis fruit̃ rebus (ut diximus) deinde iis, q̇b⁹ senectus etiam si nõ abũde potit̃, nõ oĩno caret. Pro eodẽ posuit fruitur, ac potit̃. hoc uerbũ nõ modo quartæ, sed etiã tertiæ cõiugationis repit̃. Ouidius. Tuq; tuis armis, nos te poteremur Achille. A potens quoq; fit oĩpotens, a quo oĩpotẽtia. & armipotens. & bellipotens, qui armis & bello potens est. & uiripotens mulier, quæ coire iam cũ uiro per ætatem põt. & uniuersipotens dicit̃ deus, ꝙ uniuersa possit. a quo uniuersipotẽtia deriuatur. Possum qñ caret apposito, modo accipit̃ pro potens sum. Plau. Non hic, ut possit edit, sed posse cupit, ut edat. modo pro eo, qđ diuinari ab aliis. malo, q̃ exprimere, quale est apud Terentiũ. Amatores mulierum audierã eos esse maximos, sed nihil potesse. Item ab est tertia huius uerbi persona fit ambest, qđ significat circum est. nullãq; aliam habet declinationẽ. præter hæc, a sum sumo uerbũ deriuatur, qđ ꝓprie est multũ, & pene nimiũ mihi tribuo, & quasi sum mihi. Cice. Quanq̃ non tantũ mihi sumo iudices, neq; arrogo. ponit̃ tñ pro accipio, tollo. Salu. Epistolã super caput temere positã sumit. Aliqñ pro eligo. Horatius. Sumite materiã uestris, qui scribitis æquam uiribus. Plau. Sumat aliquem ex populo monitorẽ officii sui. Interdũ pro conduco. Cice. Quoad enĩ peruẽtum quo sumpta nauis est, nõ domini est nauis, sed nauigantium. Veteres etiam sumo pro impẽdo accipiebãt. Ab hoc summũ deriuari q̇dam falso existimãt. Sũmũ enĩ p syncopẽ fit a supremũ (ut inferius ostendemus) nam significat, qđ est oĩum altissimũ. Vir. Sũmoq; ulularũt uertice nymphæ. Cice. Sũmã aquã attinget enectus siti Tãtalus. Modo extremũ. Virgil. Venit summa dies, & ineluctabile tẽpus dardaniæ. Aliqñ laudabile gloriosum. Idem. Me ne igit̃ sociũ summis adiũgere rebus Nise fugis? Hinc summates appellati sunt principes ciuitatis, qui & optimates dicũtur. & summitas altitudo. ex quo altior pars montis summitas dicitur. & summa, quæ est sentẽtiæ alicuius, aut rerũ, de q̇bus uerba fiunt collectio. Virg. Hæc summa ẽ, hoc est p̃cepti mei succincta collectio. hinc summatim. adsũmã. insũma. sũmũ adsũmũ. de q̇bus supra diximus. Sũmitudo quoq; apud aliquos pro sũmitate repit̃. & summula, parua sũma. & sũme, maxĩe. excellẽter. Sũ pro eũ. Ennius. & plæriq; alii ex ueterib⁹ posuere. Sũmanalia appellãtur liba farinacea in modũ rotæ facta. Item a sumo dĩ sumpt⁹, hoc est ĩpẽsa, qđ pecunia impẽdat̃, uel exponat̃. Ply. Qui eã domũ magno sumptu ædificauerat. ab hoc fit aliud uerbũ sumptifacio. Plau. Si nũc me suspẽdam, meã operã luserim, & p̃ter operã restim sumptifecerim. Itẽ sumptuosus, qui ꝓdige pecuniã expẽdit, & magnos sumptus facit. & sumptuariæ leges, quæ de moderãdis sumptibus latæ sunt, quas Cato cibarias appellauit. Pr̃ia oĩum de cœnis lata ad populũ Lex orchia fuit, quã tulit. C, Orchius tribunus plebis de senatus sñĩa tertio post anno, quã Cato cẽsor fuerat. Hæc numeꝝ tm̃ cõuiuaꝝ p̃scribebat, iubebatq; ut patentib⁹ ianuis cœnitaret̃, quo obseruatio eius uideri posset. Post hæc cũ plures p̃scripto ĩ cõuiuio uocarent̃, ideoq; auctoritatẽ nouæ legis aucta necessitas imploraret, post annũ uigesimũsecũdũ legis orchiæ, fannia lex lata est anno post urbẽ cõditã q̇ngẽtesimooctauo, neq; eam pretores, aut tribuni, ut plerasq; alias, sed ex oĩum bonoꝝ cõsilio, & sñĩa ipsi cõsules ꝑtulere, cũ respublica luxuria conuiuioꝝ, maiora q̃ credi posset, detrimẽta pateret̃. Quippe eo redacta res erat, ut pleriq; ingenui pueri pudicitiam, & libertatẽ suã uẽditarẽt, plæriq; ex plebe romana uino madidi in comitiũ uenirẽt, & ebrii de reipublicæ salute cõsulerent. Hæc nõ cõuiuiis tm̃, ut orchia, sed sumptibus etiã modũ imposuit assibus centum p̃scriptis, propter quod a Lucillio lepidissimo poeta centussis appellata est. Fanniam legem post duodeuiginti annos secuta est lex di-

dia,cuius ferēdæ duplex ratio fuit,prima ut non sola urbs Roma,sed uniuersa italia lege sumptuaria teneret.Secūdo,ut nō mō qui cōuiuia maiore sumptu fecissent,sed ēt q ad ea uocitati eēnt,atq; oīno iterfuissent,pœna legis tenerent.post Didiā lata ē Licinia a P.Licinio crasso diuite,cuius ferūdæ tm̄ studiū ab optimatib⁹ impēsum est,ut Senatuscōsulto iuberet,& tātūmodo ꝓmulgata anteq̄ trinūdino cōfirmaret,ita obseruaret ab oībus,q̄si iam populi sñia cōprobata esset.Hæc lex nihil a didia,seu fannia differebat.auctoritas tantūmō per eā quæsita est,ex olescēte metu antiqoris,quēadmodū olim de decē tabulis factū fuerat,quaꝶ antiquitas cum contēni cœpisset,eadē illa,quæ iis legib⁹ cauebant,in alia legū latoꝶ noīa trāsierūt.Legis aūt liciniæ summa hæc erat,ut calēdis,nonis·nūdinis liceret cuiq; in dies singulos triginta dūtaxat asses edūdi cā cōsumere,Cæteris uero diebus ne amplius apponeret q̄ carnis aridæ pōdo tria,& salsamētoꝶ libra,& qđ ex terra.uite arboreue natū esset.Harū oīum legū cā fuit nimia luxuria.Quippe uetus ꝓuerbium est.Leges bonæ ex malis moribus ꝓcreātur.Post has secuta est lex cornelia,quā Cornelius sylla dictator tulit.In ea nō conuiuiorū luxuria ꝓhibita est,nec gulæ modus īpositus,sed minora rebus facta sunt p̄tia,ea opinor rōne,ut gulæ seruire etiā,qui paruis essent facultatibus,possent.Sylla mortuo Lepidus cōsul legem tulit sumptuariam,quæ lepidiana dicta est.Paucis deinde interiectis annis aliā legē ad populum tulit Antius restio,q̄ antia noīata,licet optima esset,luxuriæ tñ obstinatione nullo abrogante obliterata est,ꝓpter quod Restionē ipsum latorē legis tradūt,quādiu postea uixit foris nō cœnasse,ne legem a se latā cōtēni uideret.A sumo cōposita fiūt assumo,quod aliqñ significat accipio.Cice.Neq; id onus inuitus assumpsit.modo nimiū tribuo.Idem.Si id mihi assumo,uideor id mihi meo iure quodāmodo uēdicare.Ab hoc assumptio deriuat.trāsumo,ex alio sumo.unde quæ ex primis tabulis trāscripta sunt,solēnitate iuris adhibita dicūtur transumpta.& actus ipse transumptio.Itē trāsumptio figura est apud rhetores,quā græci μεταληψιν uocāt,cum rem ex alio ad aliū trāsmouemus.Demosthenes.Cum bellū phocēse cōflatum esset.Et non per me.nōdum enim ego ad rēpublicā accesserā.Cice.Refertū tribunitiis legibus exhaustū,a qb⁹ sit,ipsi sciūt.Absumo,& cōsumo notæ significatiōis.Ply.Sarcophagus lapis est fissili uena.corpa defūctorū cōdita in eo absumi cōstat intra quadragesimū diē.ideo nomē habet a carne edenda.σαρξ enim caro est,φαγω edo.Quidam sarcophagum pro sepulchro usurpant.Idē.Mitior est autē seruandis corporibus,nec absumēdis,chemites ebori simillimus,in quo Darium cōditum ferūt.Solinus.Sūt etiā in lycia saxa,quæ uiuētiū quoq; corpa ad alligata cōsumunt.Ab his consumptio,& semicōsumptū,hoc ē magna ex pte cōsumptū.& absumptio deriuat.Idē aliud cōsumo primæ cōiugatiōis,qđ significat pficio.a quo cōsumatū opus dicim⁹ pfectū.& cōsumatio pfectio,qđ quæ pfecta sunt,oīa sibi sumpsisse uideant.Martia.Quod magni thraseæ,cōsumatiq; Catonis.Resumo,rursus sumo.Ply.Resumptis post lōgā ægritudinē uiribus.Præsumo,antecapio.Apule.Qui ætatis meæ flosculos p̄sumpsisti.Hinc rhetores p̄sumere pro p̄occupare accipiūt.& p̄sumptionē dicūt,quā græci uocāt προληψιν,cum id qđ uel in aduersarii cā,uel in iudicis opinione contrariū nobis esse,aut fore arbitramur,p̄occupamus dicere,& cū rōne dissoluere.Demosthenes,atq; ego illū iudices arbitor lycurgū laudatorem ꝓducturum scilicet,qui sit testis eius pudori,ac ꝓbitati,sed ego lycurgū uobis p̄ntibus hoc unū interrogabo,uelit ne se similē eē illius factis,& moribus,qđ si negarit,satis uobis factū eē de ueritate nostra debebit.Lysias.Hac oratiōe sæpius apud me utebat,& orabat,ut suarū erūnarū misererer,inopiæ subuenirem.Quid multa?Cōmotus humanitate,p̄cibus dep̄cantis,quod petebat,dedi solus soli,quo minus nota calamitas hominis esset.Sed ut paratus uenisse uidebatur,iam se negabit accepisse,& flens uobis supplicabit,ut se a calūniatoribus eripiatis.Vos aūt cum eum ita agētem uideritis.facitote ut & illius,& mei memineritis.A sum postremo fit esto,qđ modo futurū est impatiui,modo aduerbiū cōcedentis.Vir.Esto ægram nulli quondam flexere mariti.Item sum in p̄terito facit fui.a quo ueteres fuam pro sim frequētissime usurparūt.Item fore,qđ licet declinatione p̄ntis sit tpis,significatione tñ est futuri.Cice.Quos puto iam tecū esse,uel ꝓpediem fore.& eodem modo affore.Ouid.Esse quoq; in fatis reminiscit,affore tempus.Statius tñ uidetur affore in significatione p̄ntis tpis accepisse,sensit manifesto numine ductos affore,quos nexis ambagibus augur apollo.MOLES.Magnitudo.ꝓprie enim moles dicitur res magna,ac magni ponderis.unde molestus dicit,qui alicui grauis est,nec sinit eū qescere.a quo molestia,solicitudo,& grauitas.& moleste grauiter.& molesto,ango.solicito.& quasi molem affero.Apuleius.Totiens quoq; molestatus obmutui.In hūc sensum molem accepit.Virg.Totāq; infusa per artus,Mens agitat molē,hoc est magnitudinē mūdi.Quoniam uero quæ magna sunt,difficilia eē cōsueuerūt,capit aliqñ moles pro difficultate.Idem.Tātæ molis erat romanam cōdere gētē,hoc est tātæ difficultatis.Item in mari moles dicit,quotiēs excludit aqua.Accipit etiā aliqñ pro motu.Vir.Inde gyan,ipsam ingēti mole chimærā cōsequitur.& a mouendo dicit moles.a quo fit molior,qđ significat uel ingenio,uel corpore mo-

ueor ad aliqd agēdū, & pro uarietate appositi uarie exponit̃.etenim moliri classem est parare. Vir.Classemq; sub ipsa Antādro, & phrygiæ molimur mōtib⁹ idæ.moliri iter est pagere. Idē. Datūq; molit̃ iter.moliri habenas, est gubernare.Idem.Et manib⁹ molit̃ habenas.moliri insidias, est meditari. Apule.Dū mihi moliūtur insidias.moliri arcē, est ædificare. Virgi.Moliriq; arcē, & manib⁹ subuoluere saxa.unde fit demoliri, qđ est diruere. Cice.Demoliri ea, quoꝝ altitudo officeret auspiciis.& amoliri, expellere.submouere, a quo amula uas.& amuletū.de q̄bus inferius dicemus.Teren.Proinde hinc uos amolimini.nam mihi impedimēto estis. Moliri etiā simpliciter positū inuenire est.Plau.Aliqd moliar, quo me hoc discrimine liberē. hoc etiā machinari dicimus a græco μηκανωμαι, qđ est inuenio.molior, unde μηκανημα inuētū. & molimē dicit̃, & μηκανη molitio.Machina, a quo bellicas machinas uocamus opa fabrilia, q̄bus in bello utimur.Item ipsa cōsilia, q̄bus decipe hostē conamur ἀπὸ της μηκανης etiam dicit̃ mechanicus, qđ significat fabrū, hoc est opificē eoꝝ operū, quæ ingenio simul, ac manibus fiūt.& mechanica ars fabrilis.unde quidā artes diuidunt in liberales, atq; mechanicas. A machinor.machinator.machinatrix, & machinatio deducūtur.Aliqñ moliri passiue accipit̃ pro retardari.Lucil.Mutilamur.molimur.subducimur.Ab hoc fit molimē pro eo, qđ molimur. & molimētum pro conatu.Sisenna.Magno cū molimēto, ac ꝑpetuo sono ꝓcedūt.& emolumētum utilitas, quā ex opa, & labore, &(ut ita dicam)molimine nostro assequimur. & molitio, ac demolitio, q̄bus auctores frequēter utūtur.Item mola, qua ueluti mole quadā. frumentū.legumina, & aliæ res quæcūq; terunt̃.unde molas frumentarias.molas fabarias & molas olearias dicimus.Quāq̄ mola etiā far tostū dr̃ sale cōspsum, quo utebant̃ ueteres in sacrificiis. Vir.Sparge molam.unde fit īmolo uerbū, qđ est sacrifico, & quasi molā spargo.a quo īmolator.īmolatrix.īmolatio.& molucrū lignū quadratū, quo ueteres īmolabāt.Est etiā molucrū tumor uētris, qui etiā uirginibus incidere solet.Afranius.Virgini tam crescit uterus, q̄ grauidæ mulieri, molucrū uocat̃, transit sine dolore.Est.n.etiā mola a mole, de qua diximus, similitudine appellata in utero mulieris caro informis.inanima.ferri ictum, & aciē respuens, quæ sistit menstrua, ut partus. & licet iis quoq; accidat, quæ coitu utūtur, quotiens menstrua uitiosa sunt, aut semen uiri ad formādū fœtū debile est, atq; ineptum.frequētius tñ iis accidit, quæ a coitu abstinēt solitæ alias coire, quales uiduæ sunt.Fit.n.in his tumor ꝑter naturā. & semen cum sanguine mixtū indurescit in carnē, q̈uis aliqñ ex solo spiritu fit mola, quin maior uis caloris semē illud cū sanguine cōuertit in spiritū crassiorem, quo ita sæpenumero uterus ītumescit, ut ꝑgnātis spēm præ se ferat.Mouet̃ mola, natura tētāte eā expellere, quāuis medici mot⁹ cām assignēt spiritū genitiuū, qui inclusus est in semine mulieris, sed huic opiniōi philosophī repugnāt.Simile quidā & uiris in uētre gignit̃, qđ σκιῤῥον græci, hoc est scirrū nominant, hoc splenis, & epatis uitio extuberat, ꝑsertim in hydropicis, qđ euenisse Oppio capitoni ꝑtorio uiro memoriæ ꝓditum est.Item a mola fit molo uerbū, & molaris lapis, ex quo mola fit.Hūc q̄dam pyritē uocitāt, uel ꝙ ei insit plurimus ignis, quem πυρ græci uocāt.uel a frumēto, quod nominant πυρον.Est tamē aliud pyritarū genus ἀπὸ του πυρος, hoc est ab igne appellatum, qđ plurimū ignis habet.& est pōderosum.nostri modo uiuū.modo ignariū lapidem uocāt, exploratoribus castrorū maxime necessarium, qñ clauo uel altero lapide ꝑcussum scītillas edit, quæ sulphure exceptæ, aut fungis aridis.aut foliis mira celeritate ignem trahūt.Item molares dentes, qđ cibū a cæteris dentibus cōfractū ipsi molunt.Hi & maxillares a maxillis dicuntur. Sunt enim maxillæ in quibus fixi sunt dentes, & inferiores tm̃ in omni animātiū genere mouentur, ꝑterq̄ in crocodilo, qui mouet superiores.Hæ per diminutionē a malis uocitatæ sunt. Malæ a mali similitudine dicūtur partes illæ, quæ homini tm̃ sunt inter oculos, & buccas ad mali speciem rotūdæ.has prisci genas uocabant.Ouidius.Sæpeq; purpureis figere labra genis.Pacu.Nūc primū opacat flore lanugo genas.Hinc lex illa duodecim tabularū erat.Mulieres genas ne radūto, ne ue læsum funeris ergo habēto.Dicūtur tamē etiam genæ, quæ supius inferiusq; ambiunt oculū.Ennius.Pādite quæso genas, & corde relinquite somnum.Plynius Aquatilia dormire existimant, non oculorū argumento, quia non habent genas, sed ipsa qete placita, seu soporata.Extremus ambitus supioris genæ ciliū dicit̃.unde supercilia appellata Cilium uulnere aliquo deductum nō coalescit. Quadrupedi superiores tātū genæ sunt, uolucribus inferiores, & quibus molle tergus, ut serpētib⁹, & quadrupedibus, quæ oua pariūt, ut lacertæ. Strutiocamelus alitū sola utrinq; genas habet, & palpebras.Palpebræ sūt capilli, quos in genis hoīes utrinq; habēt, dictæ uel a palpitādo(ut quidā dicūt)hoc ē tremēdo, uel(ut ego sentio)a palpādo, hoc est ꝑtētādo obiecta.ob hoc enī natura palpebras homini dedit, ut ceu uallū quodā uisus esset.& ꝓminēs munimētū circa occursantia aīalia, aut alia fortuitu incidētia.Palpare, siue palpari, (utroq; enī mō dr̃,) ꝓprie est leuiter, & quasi tētādo tāgere. unde pro adulari frequēter accipit̃.& palpatores ex eo dicūtur adulatores.Plau.Vt palpator nullus est, quādo occœpit blandior.Hic palpo etiam dicitur.Idem.Palpo percutis.Quidā etiā palpum

pro bláditiis usurparũt. A palpo fit frequẽtatiuum palpito, qđ est leuiter, ac frequẽter moueor, & quasi palpãdo, unde palpitare cor dr̃ ob frequẽtem motũ. Ply. Palpitat certe cor, & quasi alternatim mouet᷑. A palpo fit cõpositũ expalpo, qđ est elicio. Plau. Quid faciã? exora. blandire. expalpa. Idem. Nunc seruus argentũ a patre expalpabit. Põponius. Si qd expalpare possum ab illo. defluere palpebras tradũt abũdãtibus uenere, p̃ter hoiem, & strutiocamelũ. nulli aĩali sũt, nisi qbus, & in reliquo corpore pili. Strutiocamelus maxima auiũ est, si tñ auis est dicẽda, cum pẽnas dũtaxat habeat, ut adiuuẽt ad currẽdum, cætero uolucris nõ sit, nec a terra tollat᷑. In africa altitudinẽ eqtis equo insidẽtis excedit, celeritatẽ uicit. Vngulas habet ceruinis similes bisulcas cõprehẽdẽdis lapidibus utiles, quos in fuga cõtra sequẽtes pedib⁹ ingerit. Cõcoquit quæcũq; deuorat sine aliquo delectu. Mira in eo stoliditas est, eteni in tãta corpis altitudine si colla frutice occultauerit, latere se putat. Oua eius in p̃tio sunt, ꝓpter amplitudinẽ pro qbusdã uasis habita. Itẽ pẽnæ, q̃a conos bellicos, & galeas uariis colorib⁹ ĩfectæ adornãt. Conus proprie a græcis uocat᷑ nux pinea, ꝓpter qđ geometræ eiusmodi figurã conũ appellãt. Hoc aũt differt a meta, siue pyramide, qđ meta laterib⁹ cõstat. Conus rotũditatẽ habet sine lateribus. Hinc conus appellat᷑ curuatura, quæ est in summitate galeæ, sup qua cristæ ponũtur. & coniferæ arbores dicũtur, quæ conos ferũt, hoc est nuces pineis similes. Ouid. Et coniferæ cyparissi. Quicq̃d p̃terea tali forma est, conoides dicit᷑. Vnde cupressus fœmina conoides est, quæ in fastigiũ cõuoluitur. nam mas spargit extra se ramos, deputaturq;, & uitẽ accipit. Græci etiam κωνοφορους, hoc est coniferos uocant eos, qui in Bacchi exercitu, dum in indiã ꝓficisceret᷑ thyrsos ferebãt, qđ thyrsi pineæ nucis spẽm habeãt. Ob hãc causam mulieres postea ĩ bacchi sacris conos, hoc est pineas nuces gestare cõsueuerũt, siue ꝙ hic fructus cordis similitudinẽ habeat. Græci autẽ humano cordi existimãt bacchũ p̃esse, quoniã cor hoĩs in quo mens habitat, uino accenditur. A molendo p̃terea moletrina deducit᷑, qđ pistrinum olim dici solebat, quo tp̃e tũdebant᷑ frumenta, nõ molebantur. Quidã etiã molẽdinũ uocãt. a quo molẽdinarii opifices ipsi dicũtur. Item molẽdinarium q̃cq̃d ad molẽdinũ pertinet. unde molẽdinariã molã, & molendinarios asinos dicimus Paulus iuriscõsultus asinam molẽdinariã, & molã negat ea appellatione cõtineri. Idem aũt est meta molẽdinaria inferior pars molæ. Catyllus superior. Pistrinum aũt a pisendo dicit᷑. Pisere enim tũdere est. Varro. Nec pisorem ullũ nossent, nisi eum, qui in pistrino piseret farinã. Vnde pisores, siue pistores ueteres uocabãt, tam eos qui frumẽta pisebant, q̃ qui panes coquebãt, iidem quippe erãt utriusq; rei artifices. Ab eodẽ etiam pistillũ dicit᷑, quo quid in mortario pisitur. & pistura actus ipse pisendi. Ply. Pistura non oĩum facilis. Quippe & etruria spicã farris tosti pisente pilo p̃ferrato festula ferrata. & stella intus denticulata, nisi intẽti pisant, cõcidantur grana, ferroq; frãgantur. Secũdum quosdã molæ, qđ res molẽdo fiãt molliores. Quidã molam, nõ a mole, sed a græco dictã existimãt, quod est μυλοσ. unde μυλοσ ελαιων, mola olearia nuncupatur, quã nos trapetũ diximus appellari. Ab hac deducit᷑ amylon, qđ sine mola fiat ex omni tritico, ac siligine. optimũ uero ex trimestri fit, inuẽtum primo in insula Chio. Id ita fit. Madescit triticũ aqua dulci in uasis ligneis ita, ut totum tegat᷑. quinquies in die mutat᷑ aqua, ita ut misceat᷑ pariter emollitũ anteq̃ acescat, linteoq; aut sportis siccatũ tegulæ infunditur, quæ illita sit fermento, atq; ita in solo densatur. ꝓbatur leuitate. leuore. candore. recẽtia. Molossa aũt pars epiri est, a molosso Pyrrhi, & Andromaches filio sic nomĩata. Ab ea uero fit molossus adiectiuũ. Molossus etiam pes est ab eius patriæ saltatione ita nominatus. VENERABILIS. Digna ueneratione, sicut amabilis dignus amore. Noĩa enim quæ in bilis desinũt a uerbis ueniẽtia. aliqñ infinitiuũ passiuũ eius uerbi significant cũ dignns, ut spectabilis dign⁹ spectari. formidabilis, dignus formidari. Admirabilis dignus, qui admirationi sit. Aliqñ infinitiuũ, uel actiuũ, uel passiuũ cum potest, uel natura aptum est, ut risibilis, qui potest, uel natura aptus est ridere. Hinnibilis, qui põt uel natura aptus est hinnire. Item penetrabilis, qui põt, uel natura aptus est penetrari. Stabilis, qui potest, uel natura aptus est diu stare. Possibilis dicitur, q̃ fieri põt, nec aliorũ regulã seruat. ꝓpterea id nõnulli cũ suo cõposito, qđ est impossibilis, tanq̃ parum latina respuerũt. Venerabilis a ueneror deriuatur, qđ est colo, significatq; eum, qui cultu, & ueneratione dignus est. Ply. Vir grauis, & ipsa iam senectute uenerabilis. Idem & uenerãdus dicitur. Seneca. Vocem æstimatione dignã, & omni sæculo uenerãdam. Poetæ uneratũ quoq; aliquando pro uenerabili seu uenerando posuerunt. Virgi. Cursusq; dabit uenerata sacerdos. Veneror autẽ cõpositum existimant a uenia, & oro, ut sit uenerari, quasi ueniam orare. ab eo fit ueneratio pro honore, & cultu. & uenerãter aduerbium. Apuleius. Et ab eo ueneranter exceptus paululũ quieui. Quidam etiã uenerabiliter usurparũt. CONSPICVI. Clari, spectandi. Specio uerbum in usu apud ueteres fuit pro aspicio. uideo. Vnde augures specere, hoc est inspicere aues dicebant. & spectionem auiũ pro contẽplationẽ, & inspectionẽ Ennius. Vos epulo postq̃ spexit, & uestispici custodes uestiũ serui, qđ frequẽti diligentia uestes inspiciebãt. Plautus. Tum familia tota, uestispici, unctor, auri custos. Afranius. Noui non insciam ancil-

lulã ueſpere, & ueſtiſpicã.ab hoc fit frequẽtatiuum ſpecto,qđ interdũ uideo ſignificat.Virgi. Heu magnũ alterius fruſtra ſpectabis aceruũ.Interdũ inſpicio,caueo.Plau.Spectandũ ne tibi annulũ det,neq; roget.Aliqñ approbo.Teren.Spectandæ an exigendæ ſint uobis prius.Cicero.Non igit̃ ex ſingulis uocibus philoſophi ſpectãdi ſunt.Nõnunq̃ tẽdo,ut hic,ad mortẽ ſpectat,hoc eſt quaſi reſpiciẽdo tẽdit.Cicero ad extremũ ſi ad pniciẽ patriæ res ſpectabit,patriæ ſalutẽ antepones ſaluti patris.Quintil.Et qđ ad peſſimũ ſpectat euẽtum,miſerabilis ſis oportet,ut amator eſſe uidearis.Hinc ſpectabilis dicit̃ ſpectatione dignus,& quaſi admirabilis.Apuleius.Iubet cõſtrui pulchrũ,ac ſpectabilẽ currũ.& ſpectatus ꝓbatus,cuius ſcilicet ſpectata iã uirtus eſt.Virg.Sunt nobis fortia bello pectora.ſunt animi.& rebus ſpectata iuuẽtus.& ſpectatores,qui ad ludos ſpectãdi cauſa cõueniũt.Plau.Nũc ſpectatores iouis ſummi cauſa clare plaudite.Item generaliter quicũq; aliquid aſpicit,eius rei ſpectator dici põt.& ſpectaculũ,qđ modo ſignificat id,quod ſpectat̃.Vir.Nocte pluit,tota redeũt ſpectacula mane,modo ipſam ſpectationẽ.Cice.O graue,acerbũq; ſpectaculũ.Aliqñ locũ,qui ad ludos ſpectandos ædificatur,quem ſupra diximus pluratiuo numero foros appellari.Sueto.De ſpectaculo excitatus deſcẽdit.Liuius.Tum primũ circo,qui maximus dicit̃,deſignatus eſt locus,diuiſa loca patribus,eqtibuſq;,ut ſpectacula ſibi quiſq; faceret,fori appellati.Item a ſpecto cõpoſita fiunt aſpecto,& circũſpecto,quod eſt frequẽter aſpicio.a quo circũſpectus dicit̃,nõ qui circũſpicit̃.hũc enim conſpicuũ,uel circũſpicuũ uocamus,ſed qui circũſpicit,& in oẽm partem ſpectat,hic eſt prudens,& ſagax.Ply.Quis eo acutior?quis circũſpectior?Expecto.ꝑſtolor,quia dum uenturũ aliquẽ ꝑſtolamur,an ueniat,frequẽter aſpicere ſolemus.Plau.Domi te expecto.Aliqñ tñ expectare accipimus pro moram trahere.Vir.Tyria carthaginæ,qui nunc expectat.nõnunq̃ pro deſyderare.Idem.Expectate uenis.Cice.Nihil unq̃ expectatius fuit.Hinc fit expectatio,quæ modo ꝑſtolationẽ.modo moram.modo deſyderiũ ſignificat.In expectatione enim eſſe aliquem dicimus,dum eum cũ ſpe,& deſyderio expectamus.Proſpecto,ꝓſpicio.deſpecto,deorſum aſpicio.Apuleius.In puteũ forte deſpectans.ſuſpecto,modo ſurſum aſpicio,& tunc a ſuſum cõponitur.Martianus.Oculiſq; ſuſpectãs ſydera.modo deorſum aſpicio.& tũc a ſub deducit̃.Martialis.Sed ſuſpectat oculis deuorãtibus draucos.Item a ſpecio fit ſpecimen,qđ eſt argumentũ quoddã.& ꝓbatio,ſiue exẽplar.Seneca.Virtutis ſpecimen,& patriæ ornamẽtum.Virgi.Tale dabit ſpecimen.& ſpecies,quæ modo formã ſignificat,& ueluti effigiem rei.eſtq; uocabulum meſſum.Idem.Neq; enim ſpecie,famaue mouet̃,hoc eſt nec ꝑſenti deformitate,nec rumore mox futuro.Specioſus tamen ſemp in bonam partem accipit̃,hoc eſt pro pulchro,quẽadmodum formoſus.licet forma meſſum uocabulum ſit.Vir.O formoſe puer,nimiũ ne crede colori.Vlpianus tñ ſpecioſas perſonas dici affirmat clariſſimas pſonas utriuſq; ſexus.Item eorum qui ornamentis ſenatoriis utũtur,modo ſpecies pro aſpectu & re uiſa accipitur.Virg.Nõ tulit hãc ſpẽm furiata mẽte Corebus.modo definit̃,qđ dicit̃ de pluribus differẽtibꝰ numero,quomodo genus,qđ dicit̃ de pluribus differẽtibus ſpecie,utputa aĩal genus eſt,qđ de homĩe.elephãto.equo.auibus.piſcibus.reptilibus.aliiſq; ſpecie differentibꝰ p̄dicat̃.Homo uero eſt ſpecies,quoniã de Socrate.Platone.Ariſtotele.Fabio.Catone.Cicerone.Aliiſq; nõ ſpecie,ſed numero differẽtibus dicitur,ob eam rõnem ita appellata,quod multorum collectio una quaſi uĩſione cõprehẽdat̃.Hinc ſpeciale,& ſpecificũ pro particulari accipiuntur,& ſpecialiter,ac ſpeciatim pro particulariter,qđ quidã etiã ſpecifice dicũt.& ſpeculũ in qđ aſpicimus,ac ſpeciẽ,hoc eſt effigiẽ noſtrã cõtẽplamur,quod datũ nobis a natura fuit,non ut pilos e ſupciliis,aut barba uelleremus,nõ ut faciẽ inficeremꝰ coloribꝰ,nõ ut rugas traheremus,ſed ut noſmetipſos noſſemus,& formoſi deuitaremꝰ ĩfamiã,deformes redimẽdũ ſciremꝰ eẽ uirtutibꝰ q̃cq̃d corpi deeſſet,ꝓpter qđ Socrates hortari adoleſcẽtes ſolebat,ut ſeſe frequẽter in ſpeculo intuerent̃.Nã ſi inqt formoſi eſtis,elaborãdũ eſt,ut digni ea ſpecie ſitis,ſin aũt deformes,ut eã deformitatẽ uirtute,ac bonis artibꝰ tegatis,q̃uis aliæ quoq; ſint ſpeculi utilitates lõge ꝑſtãtiores.i primis.n.qđ pulchriꝰ ẽ,q̃ naturã eiꝰ ſpeculari,& reꝝ ad id ptinẽtiũ rõnes inq̃rere?cur cõcauũ maiorem uera effigiẽ reddat.cõuexũ minorẽ.planũ æq̃lẽ?Cur cõcauũ mõ intra,mõ extra ſpeciẽ repſentet,mõ rectã,modo cõuerſam.Cõuexũ uero,planũq; ſemp eãdem,& eodem modo?Cur cõcauũ nõ lucẽ tantũ,ac radios cõuerſum ad ſolẽ reflectat,ſed etiã calorẽ emittat talẽ,ut faciliꝰ accendat,q̃ aliqs alius ignis?Planũ uero lucẽ tm̃ reflectat ſine calore?Conuexum nec lucẽ,nec calorẽ?Ad hæc,q̃a imbecili oculi,qđ ſuſtinere cominus ſolẽ nõ poſſent,formã eius habitũq;,& uerũ illũ igneũ colorẽ cõtẽplari nõ ualebãt,inuẽtũ eſt ope,atq; adiumẽto ſpeculi nõ modo oriẽtẽ,occidẽtẽq; illũ cõſpicere,uerũ etiã ſupra nos ſtãtẽ,& nullo rubore pſuſum,ſed cãdida luce fulgentẽ.Præterea duoꝝ ſyderũ occurſum.quẽ defectũ,uel defectionẽ ſolis,ſiue græco uocabulo eclypſin noïamus,quo interpellari aliqñ dies ſolet,qs unq̃ cernere potuiſſet,aut cauſam eius comprehẽdere?niſi liberius in ſpeculo ſolis,lunæq; imagines uideremus.Taceo,quod iuuenis in ſpeculo ſe uidens admonetur flore ætatis,tẽpus illud diſcendi eſſe,& fortia auden

nota

di. Senex uero, ut quæ canis indecora sunt, deponat, & de morte īminēte iā cogitet. Quid qđ uiri fortes cicatrices suas, si quas in facie hñt, speculis cōtēplātes memoria uirtutis excitantur. Audiui ego sæpenumero Federice princeps te quotiēs faciē tuā in speculo contēplaris, nullo amissi luminis desyderio affici, sed læto, ac sereno uultu modo uerba illa ꝓferre θαρρου φεδερικε, καὶ σαυτον βλεπε φανερωσ, ινα της αρετης καθημεραν μνημονευης, hoc est bono aīo sis Federice, teq; ipsum manifeste aspice, ut uirtutis tuæ continue memineris, mō ita dicere. Dii boni, quos ego uel uirtutis, uel fortunæ socios habeo, philippos. horatios. hannibales. sertorios. Expergiscere. expgiscere aliqñ Federice, & illos non mō unius luminis, sed factis etiā, ac rerū gestarū gloria equipare cōtēde, hæc nobis ab aliis relata sunt. Illud uero ex meipso uideor augurari, te qñ puigilē istū tuū oculū in speculo cōtēplaris, nō mediocri lætitia affici, ꝙ scias p omnem iam italiā, puerbii loco haberi, Plus unū Fedeticū unico oculo uidere, q̄ cæteros omnis principes duobus. Illa ꝑterea Sertorii uerba frequēti tecū usurpare sermone. Alii non semper uirtutis suæ insignia secū ferūt, sed hastas. torques. coronas domi relinquūt. Ego uero rei militaris insignia mecū assidue porto, eosdēq; & uirtutis meæ, & fortunæ habeo spectatores. Ad hæc igitꝰ cōparata ē materia excipiēdarū imaginū potēs, & īuēta sunt specula ex ferro. plūbo. argēto. chrystallo. uitro: mixtisq; materiis. Quinetiā natura ipsa nobis specula parauit, q̄ semper essent in prōptu. Fons cuiq; plucidus, & quiescēs aqua, ac leue saxū imaginē reddit. Virgi. Nec sum adeo informis, nup me in littore uidi, Cum placidū uentis staret mare. A speculo specularis lapis dictus, qđ ad speculi similitudinē luceat, atq; imaginē reddat. finditur in tenuissimas crustas. hunc olim tm̄ citerior hispania mittebat, postea cyprus, & sicilia, & africa misere. Est & in bononiēsi agro breuis. maculosus cōplexu silicis alligatus. nnnq̄ uisus est qnque pedū lōgitudine amplior. Humorē hunc terre existimant chrystalli modo glaciari, in lapidēq; cōcrescere. Huius olim ramētis circū maximū ludis cyrcēsibus strauere, ut esset cōmēdatio cādoris. Item a specio specula dicta, de qua aliqd conspicimus. Virg. Specula Misenus ab alta. a quo speculor uerbū, qđ ꝓprie est indago. perquiro. & ueluti e specula ꝓspecto. a quo speculatores dicti, qui uel e speculis aspiciūt. uel in bello ante exercitū explorādi gratia mittuntur. & ꝑspeculor uerbū, ante speculor. Suetonius de Cæsare. Exercitū neq; per insidiosa itinera duxit unq̄, nisi ꝑspeculatus locorū situs. per metaphoram tamen speculari accipimus pro scrutari, & exacte cōsiderare. a quo speculatio, cōsideratio. Specus quoq; a specio deriuatꝰ, qđ locus sit (ut Vlpianus definit) ex quo despicitꝰ, uel ꝙ uox in eo repercussa hominē ibi alterū uideri faciat. Dicimusq; hic specus, hæc specus, & hoc specus Item hoc specu, & in plurali hæ specus. Item specium, cuius diminutiuū est specillū. A specio deducitur instrumētum teres, ac paruū quo medici ad tentādam uulnerū, aut fistularū uiā uel ꝓfunditatem, utūtur. Pacu. Vt medici faciunt, qui prius specio uulnus tentāt. Cornelius celsus. Ante oīa aūt dimitti specillū in fistulam cōuenit, ut quo tēdat, & q̄ alte pueniat, scire possimꝰ. Hinc oriculariū specillū dr̄, qđ curādis auribꝰ adhibetꝰ. A specu, siue specilli similitudīe spiculū telū dr̄ ad similitudinē sagittæ. Itē ipsa sagitta, a quo spiculor, cōfigo. & spiculator carnifex. & spica. qđ ad spiculi similitudinē acuta sit, diciturq; & masculino & neutro genere spicus, & spicū. Est enim ꝓprie cū pculmi folliculū, idest extremū tumorē aristæ adhuc tenues in modum spiculi eminēt. Abusiue tamē & de maturis frugibus hæc uocabula dicūtur. A spica, siue spico fit spico uerbū, qđ significat spicas emitto. Item inspico, qđ est ad spicarū, & aristarū similitudinē incido, uel fodio. Vir. Ferroq; falces inspicat acuto, & spiceus. Idē. Spicea iam cāpis cū messis inhorruit. Itē ab eodē spina, hoc est sentis, qđ ad spiculi similitudinē acuta sit. a quo spineū, qđ ex spina est, ut corona spinea, & spinosum spinis abūdans, & spinus pirorū arbor, qđ spinis referta sit. Idem. & spinos pruna ferentes. Item a specio cōposita fiūt aspicio, qđ est uideo. Vir. Aspice bissenos lætātes agmine cygnos. A quo fit aspectus, idest intuitus, atq; effigies cuiusq; animalis, ut horridus aspectu, hoc est uisu horribilis, & qui effigiē habet horrendā. Trāsferturq; etiā ad inanimata. Ply. Prærupta rupes, & aspectu horrida. Despicio, quod ꝓprie est deorsum aspicio. Quinti. Nullam ego res humanas despicere ꝓuidētiā reor, hoc est rerū humanarū curā hēre. Quoniā uero ea, q̄ cōtēnimus quasi deorsum, & ad pedes nostros ꝓiecta aspicere solemus, capitꝰ despicio pro cōtemno. Cicero. Despectus ab oībus, ac pro nihilo habitus. Ab hoc fit despicuus, hoc est intētus, uigil, cuius exēpla apud Apuleiū frequētissima sunt, & despiciētia, & despectus quartæ declinationis pro contēptu. Expicio, cuius frequētatiuū est expecto, qđ ꝓprie significat obseruo, quasi diligēter aspicio. Teren. Expecto quid uelis. Quoniā uero aspicientes aliquid diligenter manere diutius eodē loco solemus, expecto aliqñ pro maneo usurpatur. Vir. Tyria carthagine, qui nūc expectat. Martia. Expectāt curæq; cathenatiq; labores. Itē pro desydero, quoniam quæ desyderamus cū uoluptate aspicimus. Idē. Expectate uenis, & pro spero, quoniā quæ spamus, quasi cum præsentia aspicere uidemur. Idē. Sed illos expectata seges uanis elusit aristis. Ab hoc expectabūdus, & expectatio deducuntur. Suspicio, sursum aspicio. Virgil. Et fastigia suspipit ur-

bis. Ab hoc fit suspicor notæ significatiōis. dictū, qđ cū timore quodā ea uidemur aspicere, de q̇bus dubitamus. Vir. Suspectaq; dona p̄cipitare iubet. Hinc fit suspitio, qđ si cū uenio iungatˀ semp̱ passiue accipitˀ, ut ueni in suspitionē, idest factus sum suspectus. & suspitiosus tam qui suspicatur, q̄ qui suspectus est. Prospicio, longe uideo, q̄si porro specio. uñ fit ꝓspectus, hoc ē libera & non impedita ꝓspectio. Item ꝓspiciētia, hoc est cura. ꝓuisio. nam & ꝓspicio pro curo. & pro uideo capitur. Ply. Nā & rebus illius non minus, q̄ meis ꝓspiciebā. & ꝓspicuus intētus, ac uigil. Præspicio ante uideo. inspicio cerno. introspicio, introrsum aspicio. Respicio, retro aspicio, siue rursus aspicio, siue aspicio. a quo fit respectus, quod mō ipsam (ut ita dicā) respectionē significat. Plau. Et me respectu tenuit. mō rōnē qua ad aliq̄d agēdum mouemur. Ply. Nāq; eo respectu cōmotus abscesserat. Conspicio, cerno. unde fit cōspectus pro aspectu. Vir. Vix e conspectu siculæ telluris in altū, Vela dabāt læti. & cōspiciliū instrumentum, qđ adhibemus oculis, ut res maiores uideātur. Plau. Vitrū cedo, necesse est cōspicilio uti. & cōspicuus adiectiuū, quod mō significat sagacem. ꝑspicacē. acutū. Quintil. Cōspicuus sagax. callidus. modo clarꝝ, & qui ab oibus cōspicitur, quēadmodū hoc loco Martialis cōspicuū amphitheatrū appellat. Dispicio, ꝓuideo. discerno. hinc dispiciētia, hoc est discretio. cōsideratio. Perspicio, intueor. aīaduerto. a quo ꝑspicax, hoc est cōsideratus. acutus. unde ꝑspicaciter aduerbiū, qđ est cōsiderate. acute. Itē ꝑspicuus, clarus. trāslucidus, ut aqua. uitrū. chrystallū. aliiq; trāslucētes lapilli. a quo aduerbiū ꝑspicue, hoc est clare. unde ꝑspicuā quoq; orationē dicimus. hoc ē clarā, atq; aptam. & ꝑspicuitas a q̇busdam, sicut ꝑspicacitas usurpatur. illud splēdorē, ac facilitatē, hoc ē cōsiderationē, & acumē significat. Præter hæc aruspex a uictimis ī ara aspiciēdis. is. n. ē aruspex, qui inspectis extis futura p̄dicit, qui & extispex dicitˀ. a quo aruspiciū inspectio extoꝝ, sicut extispiciū. & ars ipsa aruspicina, quæ extispicina quoq; dicitˀ. Item auspiciū ab inspiciendis auibꝰ, cum per inspectionē captabat auspiciū, hinc factū est, ut dicamus auspicia ductū, atq; principiū quæ a solo duce capiūtur. a quo fit auspicari, qđ non modo significat auspiciū cape, sed etiā incipere, nec in bonā tm̄ partē accipitˀ, quod frequētissimū est, sed etiā in malam. Ply. At homo infœliciter natus, manibusq;, pedibusq; deuinctis aīal cæteris impaturū a suppliciis uitā auspicatur. nam q̄ñ nō est uerbū, fere semp̱ in bonā partē accipitˀ. Teren. Haud auspicato huc me attuli. idest nō fœliciter, & quasi repugnantibus auspiciis. Quintil. Itaq; apud illos Homerus, sic apud nos Virgilius auspicatissimū dederit exordiū, hoc est fœlicissimū. auspex dicebatˀ, q nuptiis p̄erat celebrādis, quia auspiciū pro nuptiis cape solebāt. Adhibebaturq; hic pro parte mariti. sicut ꝓnuba, quæ p̄est & ipsa nuptiis celebrādis, pro parte uxoris. Aliq̄ñ etiā pro eo ponitur, qui dux militiæ est. Horatiꝰ. Nihil desperādū teucro duce, & auspice. Virg. Auspiciū pro potestate posuit. Cōem hunc ergo populū, paribusq; regamꝰ auspiciis, ab eo qđ p̄cedit id qđ sequitur, qđ iisdem auspiciis creati cōsules parem habēt potestatem. Inter auspicium, & augurīū q̇dam hanc differētiam faciūt, ut auspiciū sit auiū cōspectio, & qđ ex uolatu auiū & uocibꝰ significatˀ. Auguriū uero qđ rerū oium cōiecturas prudēter, ac diligenter cōplectitur. & tñ auguriū quoq; ab auibus, ac gerēdo dicitur, quasi augeriū, siue ab auiū garritu. Hinc augur, qui futura p̄uidet. & auguro, atq; auguror uerbum eiusdē significationis. quāuis aliqui ita distinguāt, ut auguro dicamus, cum præsagio mentis futura colligimus. Virg. Et si quid ueri mens augurat opto. Auguror uero, cum futura ueris captamus auguriis. Ab eodem auguraculū ueteres dicebāt, quā nos arcē uocamus. qđ ibi aues publice auspicarentˀ. Augustū quoq; inde dictum opinantˀ. etenim ꝓprie augustū tectū augurio cōsecratū, sed per metaphorā ponitur pro nobili, & sacro, ac maiestatis pleno. Vnde augusti dicti sūt oēs Romani impatores post Iuliū cæsarē ab Octauio augusto, q primus meruit hoc cognomē, sicut a Iulio cæsare dicti sunt cæsares, & oēs albani reges dicti sunt siluii a Siluio Ascanio Aeneæ filio. & ægyptii reges dicti sūt Ptolemæi. persæ, arsacidæ. latini, murani. Augustū q̇dā ab auiū gestu, alii a gustatu dictū putāt, q̇a aues pastæ id ratū fecerūt. ERIGITVR. Eleuatˀ, ædificatˀ, in altū tollitur, de quo supra diximus. AGER. Qui in ædibus Neronis erat inclusus cum syluis, atq; nemoribꝰ. SVPERBVS Ingens, magnificus. excellēs. superbus a superbiēdo dicitur. Superbio aūt a supeundo. unde quicquid in aliqua re excellit. sup̱bum dicere possumus, quasi sup̱ alia iens. Virg. Ceciditq; superbum ilion, hoc est nobile. magnificū. hinc aliquādo pro elato ponitˀ, atq; alto. Idē. Et gressus glomerare superbos. Idem. Quinque adeo magnæ positis incudibus urbes Tela nouant, atina potēs, tyburq; seperbū. Aliq̄ñ pro ornato. Idem. Barbarico postes, auro, spoliisq; superbi. Interdum pro opulēto. Idem. simul ense superbū Rānetē aggreditˀ, qui forte tapetibus altis extructus. Hinc fit qđ superbū aliquādo etiā pro arroganti, ac truculēto accipimus. Idem. Stirpis Achilleæ fastus, iuuenēq; superbū. Idem. Te Turne superbū Cæde noua quærēs, & pro uitabili. Idem. Foribusq; affixa superbis Ora uirū tristi pēdebant pallida tabo. Et pro iniquo. Idē. Quos illi bello ꝓfugos egere sup̱bo. Antiqui etiā sup̱bos ꝓpter pompam funeris, quēadmodum supra diximus, mortuos dixere. Plau. Faciā ego hodie te superbum, nisi abis, & mox

addidit,auferere,nō abibis.Itē a ſupbio,qđ ē efferor.extollor.Supbia deriuaṫ,quæ definiṫ ſupergrediēs elatio mētis,ex qua naſciṫ arrogātia,nam niſi p̄ceſſerit occulta elatio mētis,nō ſequiṫ apta iactantia.Itē ſupbe aduerbiū,hoc eſt elate.arrogāter.& ſupbiloquēs,qui ſuperbe loquiṫ.a quo ſupbiloquentia,elatus,atq; erogās ſermo.Cice.O ſcelera,animiq; impotētiam,& ſupbiloquētiam.Ennius pro ſupbe ſupbiter ſcripſit.TECTA,domos,quas Nero incēdi fecerat,ut domos ſuas ædificaret.Tectū ꝓprie pars domus eſt,ea ſcilicet,quæ domū tegit.ponitur tñ frequētiſſime pro domo,ut hoc loco,& generaliter pro omni loco,in quo tecti hoīes poſſunt habitare.unde ſpeluncæ.tuguria.p̄ſepia.caſæ.& generaliter oīa ædificia,tecta dicuntur. Vnde architecti,& architectores dicti,q ædificādi ſciētiam habēt.& architectura ædificādi ſciētia diciṫ.Ply.Grande,& archimedi machinalis ſciētiæ teſtimoniū.hinc fit architectari,quod ē cōponere machinari.Cice.Vt optime poſſit architectari uoluptates.A tegēdo aūt tecta appellantur.Tegere ꝓprie operire eſt.cuius cōtrarium eſt nudare.detegere. Ply.Hæ plātæ paluſtri harūdine per hyemem tegēdæ ſunt.per metaphorā tñ tegere pro celare accipimus. Martialis Quod tegiṫ maius crediṫ eſſe malum. Vir.Vix adeo agnouit pauitantē,& dira tegētē ſupplicia.Quēadmodū e cōtrario nudare pro indicare uſurpamus.Idē.Traiectaq; pectora ferro nudauit. A tego fit etiam tegmen,quod etiā tegimē dicitur.tegmētūq; pro quacūq; re aliqd tegente.& tegulū eiuſdē ſignificationis.Ply.Tegulo enim aquaticarū harūdinū domos ſuas ſeptētrionales populi operiūt. Itē tectū ouium genus,qđ maiori lana opertū ſit.Idem.Ouium ſumma genera duo.tectū,& colonicū,illud mollius,hoc in paſcuis,delicatius quippe cum tectū rubis ueſcaṫ.Colonicū loca magis culta apetit.unde habet nomē.Præterea toga ueſtimēti genus,de quo inferius dicemus,quod corpus tegat.cuius diminutiuū eſt togula. & tegulæ ꝙ domos tegāt,ex q̄bus,quæ ad balneas adhibenṫ,a laxitate dicuntur māmatæ,aliæ coctiles appellātur.& tuguriū,quaſi teguriū ruſtica habitatio ita uocaṫ tecta ex ulua paluſtri.tuguriis uti ab initio cœperūt mortales,priuſq̄ ad meliorē uitæ cultum ſe trāſferrent.q̄ppe aut de frōdibus facere tecta,aut ſpelūcas fodere ſub montibus,quæ a græco uocabulo,unde originē habēt,ſpelæa dicūtur. Vir.Certum eſt in ſyluis inter ſpelæa ferarū,Malle pati.aut hyrūdinum nidos imitātes de luto.& uirgultis ſibi habitacula facere ſolebāt.Tū obſeruantes aliena tecta,& cogitationibus ſuis res nouas quotidie adiiciētes caſas efficere cœperūt,a facile cadendo ita appellatas.quippe a cado fit frequētatiuum caſo. a quo caſito aliud frequentatiuum.Paulus. Si antea ex tegula caſitauerit ſtilicidiū,poſtea uel ex tabulato,uel ex aliqua materia caſitare nō pōt.Primū enim furcis erectis,& uirgultis interpoſitis luto parietes texere. Alii luteas glebas arefaciētes,ſtruxere muros,& addita materia quo imbres uitarēt,& æſtus harūdinib⁹ texerūt,& fronde,poſtea ſtramētis,& ulua paluſtri. Deinde paulatim ingenii ſolertiā exercēdo ad fabricationes ædificioꝝ gradatim ꝓgreſſi,non caſas modo,ſed etiā domos fundauere e lateritiis parietibus,ſiue e lapide ſtructas,materiaq; & tegula p̄ficere tecta cœperūt,quæ ut hybernis tēporibus imbres ſuſtinerēt,faſtigia faciētes,ꝓclinatis tectis ſtilicidia deduxere. Lutei ædificii inuentor Doxius fuit Gelii filius exēplo ab hyrūdinibus ſumpto.laterarias domos conſtituerūt primi Eurialus,& Hyperbi⁹ fratres Athenis. oppidū Cecrops a ſe appellauit cecropiā,quæ nūc eſt arx athenis.Quidam tñ Argos a phoroneo rege ante cōditum uolūt, quidā & Sycionē. Aegyptii multo ante apud eos Dioſpolin. Tegulas inuenit Cynira Agriopæ filius, & metalla æris utrūq; in inſula Cypro.Itē forcipē.marculū.uectē.īcudē.puteos,Danaus ex ægypto aduectus in græciā. lapidicinas cad●us thebis. Archeophraſius phœnice.Traſon muros.turres(ut Ariſtoteles refert)Cyclopes(ut Theophraſtus)phœnices. Aerariam fabricā alii Chalybas putāt inueniſſe,alii Cyclopas.ferrū in creta eos,qui uocati ſunt dactyli idæi, Ferrariam fabricam cyclopas.Quæ ergo nūc ueteri more ita ædificanṫ,ut nec parietes habeāt,nec luto cruſtata ſint,ſed ſtramētis aut harūdinibus,aut ulua,alioue ſimili genere tegantur,tuguria dicuntur.olim teguria uocitata. A tugurium diminutiuū fit tuguriolum,quod ſit arctius atq; anguſtius, gurguſtium nominaṫ,a gurgulione uerme,qui in horreis naſcēs frumētū abſumit. eius diminutiuū eſt gurguſtiolum. Apuleius.Ergo breuitatē gurguſtioli noſtri ne ſpernas peto, ſis cōtentus lare paruulo.Item a tego tectoriū deduciṫ,quod modo adiectiuū eſt.nam & tectoriū opus dicimus,modo ſubſtātiuū. eſt aūt illud,quo ædificatus paries incruſtaṫ ſupra qđ poſtea illiniṫ,qđ uocatur albariū,niſi pingi tectoriū oporteat.etenim cū pingendū eſt, nō illiniṫ albariū.In ædilitate Murenæ & Varronis exciſum Lacedæmone e lateritiis parietib⁹op⁹tectoriū fuit,ꝓpter excellētiam picturæ,& incluſum ligneis formis Romā deportatū ad comitium exornādū, quod opus,qđ per ſe mirū eſſet,trāſlatum tñ maiori miraculo fuit.Item teges ſtraguli genus e ſcirpo.aut ſparto,quo uiliores utūtur.Martia.Nec eſt amici filiuſue uicini. ſed in grabatis,tegetibuſq; cōcepti.Varro de re ruſtica.Sicq; fiūt de cānabi.lino.iūco.palma.ſcirpo. ut funes.reſtes.tegetes.Plynius.Nec in fruticū,nec in ueprū,cauliūue,nec in herbarū, aut alio ullo,q̈ ſuo genere nominētur iure ſcirpi fragiles,paluſtreſq; ad tegulū tegeteſq;. Ouid. mattā

ſcirpeā uocat. At dn̄s diſcedite ait. plauſtroq; morātes. Suſtulit in plauſtro ſcirpea matta fuit. Iuuena. Auſa palatino tegetem præferre cubili. Hāc uulgo nūc ſtoriā uocant, quo uerbo etiā ueteres uſi fuere ἀπὸ τοῦ ϛρωμνειν, quod græci ſternere dicūt. Ply. Cadiua mala ſepari oportet. & ſtramētis. ſtoriis. paleiſue ſubſterni. Hircius. Storias aūt ex funibus anchorariis tres fecerūt. & tegillū, paruū tegmē. Varro. Ob aquā e nubibus tortā indicat fore, ut tegillū paſtor ſibi ſumat. Tignū quoq;, cuius diminutiuū eſt tigillū, a tegendo dictū eē q̄s dubitat? ſignificat ꝓprie trabē, cui tectū imponit̃. Sed Vlpianus putat tigni appellatione cōtineri oēm materiā ex qua ædificiū cōſtat. unde cōtignatio textura ipſa trabiū, ac tignoꝝ ſicut coaſſatio aſſiū dicit̃. Quidā etiā putant tegulā & lapidem, & calcē, & harenā tignorū appellatione noīari. Itē quæcūq; uineis neceſſaria ſunt, ut pedamēta. perticæ & ſimilia. Eſt etiā tegillū cuculli uinculū e ſcirpo. Plau. Tegillū mihi aret, id ſi uis dabo. Corticē quoq; a tegēdo quidā dictū arbitrant̃, quaſi coriū tegens. Eſt enim cortex ueluti coriū cuiuſq; rei, ut in arboribus liber, & in cæteris rebus ueluti cruſta quædā ad tegēdum data. nam coriū ꝓprie aīalium eſt, p̄ſertim eoꝝ, quæ craſſiorem pellē habēt, ac duriorē, qđ & ſcortū dicit̃. unde ſcorta appellatæ ſūt meretrices, uel q ſicut pelliculæ ſubigant̃, cū ſolū calciamentoꝝ oib⁹ ſubiectū ſit, uel q in grabatulis pelles ſtratas tenere cōſueuerūt. & ſcorteū q̄cq̄d ex pelle eſt. & ſcortor meretricor. & ſcortes arietinoꝝ teſtiū pelles. Quidā etiā ſcrāteū dictū a ſcorto exiſtimāt pellē, in qua ſagittæ recōdunt̃, ſed ſcortū a græco tractū eſt σκυτος enim pellis eſt, unde ſcutica flagellū ex pelle. cuius diminutiuū eſt ſcuticula. & ſcutū qđ nō ſine pellibus fit. De quo ſcutulæ dictæ, q̄ſi parua ſcuta. & ſcutulata ueſtis, de q̄ mox dicemus. & ſcutra id ipſum uaſis genus, qđ & ſcutula dr̃. Hora. Vilia uendētem tunicato ſcutra popello. & ſcutilū tenue, ac macrū, in quo tātum exilis pellicula cernit̃. Ponit̃ tn̄ coriū pro quacūq; pelle, etiā rerū inanimatarū. A quo fit excorio, hoc eſt coriū detraho, ſicut a corticē decortico, hoc eſt detraho corticē. & ab eiſdē excoriatio, & decoriatio. Coriū etiam tergus dicit̃. Vir. Tergòrà diripiūt coſtis, & uiſcera nudāt. Nā tergū dorſum eſt. Vnde a tergo dicim⁹ a parte poſteriori mēbranæ, ſiue papyri, aut alterius cuiuſcūq; rei. Iuue. Script⁹ & in tergo, nec dū finitus Horeſtes. Hinc fit poſtergo uerbum, hoc eſt poſthabeo. relinquo. poſtpono. & quaſi poſt terga iacio. A quo poſtergator, & poſtergatio. & tergiuerſor, qđ eſt fallo, & dicta muto. aliq̄n etiā cōtradico, quaſi terga uerto. Nā uertere terga ꝓprie fugere eſt. qđ & terga dare dicimus. Plau. Quid expectas? Quid tergiuerſaris? Proprie tamē tergiuerſari eſt eorum, qui terga uertētes adhuc tamē pugnāt. nec ſeſe uictos rationibus uolūt agnoſci. Cice. Et huc, atq; illuc tergiuerſantē teſtimoniū cōtra ſe dicere cogo. Liuius. Monebāt cōſulē hæc, ſed tergiuerſari res cogebat. ideſt q̇buſcūq; rōnibus poterat ueritatē diſſimulare, & q̄ſi ſubterfugere. Hinc tergiuerſator dicit̃, qui tergiuerſat̃. & tergiuerſatrix fœmininū. & tergiuerſatio ipſe actus. Ponit̃ tn̄ aliq̄n tergū pro tergore. Virg. Obſtupuere animi tantoꝝ ingētia ſeptem Terga boum plūbo inſuto, ferroq; rigebant. quod de pellibus intelligi Papinius indicat. At dum nigrātia plūbo tegmina cruda boum. Vnde quoniā ſcuta pellibus tegi ſolent, tergum nōnunq̄ pro ſcuto accipit̃. Virgi. Dentibus infrendēs, & tergo decutit haſtas. A terendo aūt tergum, & tergus dicūtur, quoniam uehendis oneribus teruntur. A pellis pellio dicitur, de quo poſt dicemus. & pellicula diminutiuū. & pelliceū, quod ex pelle eſt. & uerſipellis fallax. de quo dicemus inferius. Plau. Verſipellē ſe facit q̄n lubet. A pellēdo aūt dicit̃ pellis, qđ externas iniurias tegēdo repellat. Hæc poſtq̄ cōcinnata eſt ad calceos, & cætera opera faciēda aluta dicit̃. Varro. Paſceolus ſacculus eſt ex aluta factus. Cato. Pueris ī ludo paſceolos furare. Ab aluta alutamē, ſiue alutamētum ueteres dixere opus ex cōcinnatis pellibus factum. Item alutarii ſicut coriarii, hoc ē pelliū & coriorum cōcinnatores. Plau. Hic alutarius cerdo. Proprie tamē alutarii tenuiorum pelliū dicūtur. coriarii craſſiorum. Pella aūt urbs Macedoniæ fuit ī littore ægæi maris illuſtrata maxime natalibus Philippi macedonum regis. & Alexandri eius filii unde uterque pelleus uocitatus eſt. Iuuena. Vnus pellæo iuueni non ſufficit orbis. Lucanus. Illic pellæi ꝓles ueſana Philippi. Pellæus uero Eaci regis, & Aeginæ fili⁹ fuit ex Cito filia Salomonei regis, quæ uxor fuit Cratei, cui Eſonē genuit patrem Iaſonis. Pelion mons eſt theſſaliæ, ab orientali parte ī cuius uertice Pineta abūdant, in reliquis partibus quercus. Ouidius. Pelion Emoniæ mons eſt obuerſus in auſtros Sūma uirēt pinu, cætera quercus habēt. Itē a pelle pellirē galerū dixerūt, quod fieri ſolebat ex pelle. Eſt autē genus clypei. A quo galerita auis, de qua ſupra. & galerus maſculino, ac galerū neutro genere dicit̃. Virgi. Et tēperat aſtra galero. Idē. Nec archadii bene ꝓtegit umbra galeri. & pallear, quaſi pellear. Sunt enim palearia pelles pendentes ex gutture, quales in bobus uidemus. Virg. Et crurū tenus a mento palearia pendent. & pallor ſecūdū quoſdā, quaſi pellis liuor. A quo pallidus, & palleo uerbum. A quo palleſco, qđ ſignificat pallidus fio. & expalleo. a quo expalleſco. Pallorem etiā ueteres pro uetuſtate, & negligentia poſuerūt. Lucil. Ociū. inertia. pallor eum ad pauperiē redegit. pellem quoq;, ſiue corium alio nomine cutē uocamus, a græcis ſumpto uocabulo, qui κωδιον nominăt. Ply. Ergo cutis ipſa ſcn-

ſu caret,maxime in capite,ubicūq; per ſe,ac ſine carne eſt uulnerata nō coit,ut in bucca, cilioq; Ab hoc fit cuticula diminutiuū.& recutiti dicūtur iudæi, hoc ē circūciſi. & cute, hoc ē ꝑputio priuati. & ītercus aq̄,q̄ īter carnē,& cutē ē.Itē morb⁹, de quo ſupra dixim⁹.& intercutaneū, ſiue ſubcutaneū, ſiue ſubtercutaneū.qđ intra cutem,ſiue ſub cute,ſiue ſubter cutē eſt.& cicatrix quaſi circa cutē.Eſt enim cicatrix ſignū,qđ ex uulnere remanet.unde cicatricare dicimus cicatricē inducere.Item cicuta,qđ ueluti cutē circūcirca habeat,intus aūt uacua ſit. ē enim cicuta, qđ inter cannarꝫ nodos eſt.Vir.Eſt mihi diſparibus,ſeptē cōpacta cicutis Fiſtula.unde & cicuta herba appellatᷣ caule uiridi,& geniculato,ac uacuo.ut calami.altiore ſæpe binis cubitis, & ī cacumine ramoſo.foliis coriādri tenuioribus.graui odoratu.ſemine aniſi craſſiore. radice cōcaua.nullius uſus ſemini,& foliis refrigeratoria uis,quæ cum enecat,incipiūt algere ab extremitatibus corpis.Remediū eſt prius,q̄ pueniat ad uitalia,uini natura excalfactoria,ſed ī uino pota,irremediabilis eſt.hac extinctus ē Socrates.Fit ex ea ad refrigerādū ſtomachū malagma Cohibet epiphoras oēs,dolorē in pleureſi ſuppoſita mirifice ſedat. Anaxilaus tradit mām̄as a uirginitate ſucco cicutæ illitas ſemp ſtare.Cōpertū eſt ſi teſtibus circa pubertatē illinatᷣ,uenerē extingui.Itē a tego texo,qđ quæ texūtur,magna ex pte tegūtur.Ab eo cōtexo,cōpono.detexo,diſſoluo.intexo,ſimul texo.retexo,interdū apio.diſſoluo,interdū rurſus texo,qđ īterdū ſignificat antetexo.a quo ꝑtexta,de qua inferius dicemus.interdū ꝑtexo,cōtego.abſcōdo.excuſo,quaſi aliud,q̄ ſit oſtēdo.unde ꝑtextū dicimus illud,quo moueri nos oſtēdimus ad aliqd agēdum,cū tñ alia cauſa moueamur.Sueto.Et ꝑtextū qdē illi ciuiliū armorꝫ hoc fuit. cauſas aūt alias fuiſſe opinātur.Vir.Non tñ Anna nouis ꝑtexere funera ſacris Germanā credit. Quāuis ꝑtexens picta ferrugine cœlū,Vēturam amiciat imbrifer arcus aquam.Textile,qđ texēdo factū eſt,ut textilis corona,textile opus.& textor,ac textrix uir, & mulier,qui texūt.& a textrix textricula p diminutionē deducitᷣ.& textura opus,& actus ipſe textoris,ſiue textricis, & textrina locus,in quo texitur.& textim,texendo.Item a tego compoſita fiūt circūtego,hoc ē circūcirca operio.a quo circūtectum amictus genus,qđ circū habeat purpurā.obtego.intego.contego,quæ fere a ſimplicis ſui ſignificatione non differunt.Protego,qđ eſt foueo. tueor. unde ꝓtector.& ꝓtectio deducūtur.retego.& detego,quæ pro denudo,& aperio capiuntur.MISERIS.Infœlicibus. calamitoſis, qui ꝓpriis domib⁹ expulſi fuere.Miſer ꝓprie dicitur flebilis,ac calamitoſus.Virg.Stridēti miſerū ſtipula diſperdere carmen.Plau.Studeo hūc lenonem pdere,ut meum herum miſerum macerat.Cice.O miſerū,atq; infœlicē hunc diem.Sūt qui exiſtimant miſerū dictum,quaſi miſſum.hoc eſt dimiſſum,& derelictū ab oībus. Aliqñ miſer pro ægroto ponitᷣ.nam & ægritudo genus eſt infœlicitatis.Plau.Miſeram eſſe ꝑdicat buccam,ſibi fortaſſe medicos non eſſe putat.A miſer miſeria fit,hoc eſt infœlicitas.Idem.Seruire amanti miſeria eſt,qui ꝑſertim,quod amat,caret.Item miſeritudo eiuſdem ſignificationis. Accius. Qui infœlix miſeritudine factus eſt aliena.& miſellus diminutiuū.Plau.Cenſen miſello mali aliquid facturum? & miſereor,ac miſeror uerba,quæ ita diſtingūtur,quod miſereri paſſiuū affectum habet.eſt enim corde anxiū eſſe ex alicuius miſeria. Miſerari uero actiuū. eſtq; uerbis, aut lachrymis,aut ope dolorē,quem ex miſeria alicuius habēmus oſtendere.Ab illo fit miſericordia,quæ eſt ægritudo cordis ex miſeria alicuius iniuſte laborantis ſuſcepta. nā dolor ex paricidæ, aut ꝓditoris,aut alterius ſcelerati ſupplicio ſuſcept⁹,mollicies quædā animi, nō miſericordia eſt.Ab hoc fit miſeratio,quæ eſt ſignificatio miſericordiæ,qua ex alicuius infœlicitate mouemur.Item a miſerēdo fit miſericors,qui ex alicuius calamitate dolorē aīo ſuſcipit. A miſerādo miſerator,qui opus aliquod miſericordiæ exhibet in eū,cuius miſeretᷣ.Item a miſer uerbū aliud impſonale deducitᷣ miſeret,qđ ſimili modo paſſiuū habet affectū.Idem eſt enim miſeret me illius,& miſereor illius,quippe utrūq; ſignificat ex illius me miſeria angorē ſuſcipere.Exēplis plena ſunt omnia.Cice.Miſeret me infœlicis familiæ.Virg.Miſerere animi non digna ferentis.Idē.Nū lachrymas uictus dedit? aut miſeratus amātem eſt? qđ perinde eſt ac ſi dixiſſet.Nū ſaltē lachrymis oſtēdit ſe amātis miſereri? Veteres miſereo pro miſereor dicebant.& miſero pro miſeror.& ecōtrario miſeretᷣ pro miſeret.Ennius.Miſerete man⁹.date ferrū,quo me anima priuem.Accius.Atq; ita de illis merui,ut iure hæc nūq̄ miſerarēt mala. Turpilius.Nūc patris me miſeretᷣ magis.Pacuui⁹.Vt accepiſti me cū iſto uerbo miſeretur me tui. A miſeror fit miſerabilis,hoc eſt miſeratione dignus.& miſerandus,miſeratione ꝓſequēdus. & a miſereo,quo ueteres utebantᷣ.miſereſco,hoc eſt moueor miſericordia.Apuleius.Cōmodū oēs miſereſcimus. Vir.His lachrymis uitā damus, & miſereſcimus ultro.Itē a miſer fit aduerbiū miſere,qđ interdū infœliciter ſignificat.Cice.Neq; moueri eius deſyderio nō poſſum, qui tam miſere periit.Interdū ponitᷣ pro ualde.Teren.Eā miſere amat.Miſerū aliqñ dolentis eſt,ac ſi diceremus neſas.Vir.Cecropidæ iuſſi miſerū ſeptena quotānis,corpora natorū.Miſerabiliter etiā aliqui uſurpāt.Apul.Oppido q̄ miſerabiliter illachrymās.Item a miſeratione cōmiſeratio fit.Eſt aūt cōmiſeratio,cū uel aſpectu alicuius,uel oratiōe,uel etiā cogitatiōe addu-

cimur,

cimur,ut eũ miſeremur.& a miſericorde fit aduerbiũ miſericorditer.& a miſero miſeriter.Laberius.Mẽs incorrupta miſeriter corrũpit.THERMAS.Balneas publicas.Thermæ dictæ ſũt ab aq̃ꝝ caliditate,græci enim θερμον calidũ dicũt.unde thermopylæ dictus eſt mõs lõgiſſim⁹ qui mediã græciã diuidit,ut apẽninus italiã,incipiẽs a leucade in occidente,& in.ægeũ mare,haud longe a demetriade,ꝓtendens,fauces habẽs anguſtiſſimas,iuxta quas calidæ aquæ ſcaturiũt.iõ a caliditate portaꝝ nomẽ iditũ.nã πυλας græci portas appellãt.Hic locus plurimorũ ducũ facinorib⁹ inclytus eſt,ſed in primis memorabili morte Læonidæ,& ſexcẽtoꝝ cõmilitonũ,nec tã grãdi q̃ turpi ſtrage pſaꝝ.Mosueteꝝ fuit ſingulis dieb⁹ lauari.Itaq; oẽs fere ditiores priuatas in domib⁹ ſuis balneas hẽbant.Erant ꝑterea aliæ in publicũ uſum ædificatæ,hæ thermæ uocabant.In primis celebres Romæ fuere. Agrippinæ.Neronianæ.Titi. Veſpaſiani. Domitiani. Antonianæ Alexandrinæ. Cordianæ.Seuerianæ. Dioclitiani.Aurelianæ. Cõſtãtinianæ.Nouatianæ,hæ creſcente principum luxuria,magno ſumptu,ac ſplẽdore ædificabantur,ita ut lauacra ſæpe inſtar urbium uiderent.Erãt in his areæ ampliſſimæ erãt porticus,in porticibus exhedræ ſpatioſiores,habẽtes ſedes,in quibus philoſophi.rhetores.reliquique,qui ſtudiis delectant,ſedẽtes ſolebant diſputare,tũ piſtilia quadrata,ſiue oblonga ambulationis circuitionẽ hñt,quã græci uocãt diaulã,una ex q̃tuor porticib⁹.q̃ ad meridianas regiones ſpectabat,duplex ſolebat eẽ,uti cũ tẽpeſtates uẽtoſæ eẽnt,nõ poſſet aſpgo in ĩteriorẽ ptẽ puenire.In duplici porticu ephœbeũ in medio erat,hoc ẽ exhedra ampliſſima cũ ſedib⁹,tertia parte lõgior q̃ latiot.ꝓxime coniſteriũ,qđ & apodyteriũ uocitãt,ubi ueſtes deponebant.A coniſterio iuerſura.porticus.frigida lauatio,quã græci λουτρον uocitãt.Ad ſiniſtrã ephœbei ελαιοθησιον,qđ nr̃i unctuariũ dicũt,iuxta id elæotheſiũ,frigidariũ.E regione frigidarii cõcamerata ſudatio.ex aduerſo calda lauatio.Atq; hæc oĩa nõ in ſolo tãtũ,ſed etiã pẽſilia erant.Tũ quæ dicebat palæſtra,in qua exercebant athletæ.in palæſtra piſtilia erãt,qualia ſupra diximus.Extra,tres porticus diſponebant,una ex piſtilio exeũtib⁹,duæ dextra,atq; ſiniſtra ſtadiatæ,ex q̃bus una ſpectãs ad ſeptẽtrionẽ pficiebat duplex,ampliſſima latitudĩe.Altera ſimplex ita facta ut in ptibus,quæ eẽnt circa parietes,atq; etiã q̃ ad colũnas margines hẽrent,in ſemitas nõ minus pedũ denũ,mediũq; excauatũ,uti gradus eſſent marginib⁹ in deſcẽſum ſexq̃pedes ad planitiẽ,quæ planities foret nõ minus pedes duodecim,ut ueſtiti circũ margines ambulãtes a cũctis ſe exercẽtibus minime impedirent.Hæc porticus xyſtos apud græcos(ut ſupra diximus) uocitat,qđ athletæ per hiberna tẽpora intectis ſtadiis exercent.Inter porticus ſyluæ erant,aut platanones,aut daphnones,hoc eſt loca platanis,uel lauris cõſita,quæ plataneta quoq; & laureta dicũtur,in q̃bus pficiebant inter arbores ambulationes,quas a nr̃is etiã xyſtos,& ambulacra diximus appellari.Quidã etiã neutro genere xyſta noĩarũt.græci paradromidas uocãt. in quas per hyemẽ ſereno cœlo athletæ e xyſto ꝓdeũtes exercebant.poſt xyſtũ ſtadiũ erat ita figuratũ,ut poſſent hoĩum copiæ cũ laxamẽto athletas certãtes ſpectare.Stadiũ græca uox eſt. ςαδιον enim græci dicunt.Latine appellat curriculũ,in quo equi currũt,& certant athletæ.dictum ἀπὸ της ςασεως,hoc eſt a ſtatione,qđ Hercules eo ſpatio uno ſpiritu cõfecto cõſtitiſſet.inſtitutũ q̃ppe ab Hercule ſtadiũ tradũt,eũq; pedibus ſuis metaſſe id ſtadiũ,qđ eſt Piſis apud Iouẽ olympiũ,feciſſeq; id lõgũ pedes ducẽtos.Inde poſtea cætera ſtadia in terris græciæ ab aliis inſtituta pedũ q̃dẽ ſimili mõ ducẽtoꝝ,uerũtñ aliquãtulũ breuiora,ex quo collegiſſe Pythagoras philoſophus dicit plãtam Herculis tãto fuiſſe q̃ aliorũ ꝓceriorẽ,quãto olympicũ ſtadium cæteris lõgius foret,cõprehẽſaq; pedis menſura ſecũdũ naturalẽ mẽbroꝝ oĩum ꝓportionem ſtatuiſſe,tanto fuiſſe Herculẽ corpore cæteris excelſiorem,quanto olympicum ſtadiũ alia pari numero anteiret.Cõtinet aũt ſtadium octauã mille paſſuũ partem .ex quo inſtitutũ,ut terrarũ ſpatia,uiæq; in ſtadia diuiderent,anteq̃ romani mille paſſus inuenirẽt. Hinc Eratoſthenes in oĩum lrãꝝ ſubtilitate ſolertiſſimus,uniuerſum orbis circuitũ ducẽtoꝝ q̃nquaginta duoꝝ miliũ ſtadioꝝ eſſe ꝓdidit,quæ mẽſura ſecũdũ romanã cõputationẽ efficit tricentieſq̃ndecies centena millia paſſuũ.Hipparcus addidit ſtadioꝝ paulominus uigintiquinq; millia. Dionyſiodoro uero,qui geometriæ ſciẽtia nobiliſſimus fuit,uita functo inuẽta eſt in ſepulchro eius epiſtola Dionyſiodori nomine ad ſuperos ſcripta.Perueniſſe eũ a ſepulchro ad infimã terram eſſeq; id ſpatiũ ſtadioꝝ quadragintaduoꝝ milliũ,ex quo geometræ interprætati ſunt a ſummo terraꝝ orbe,unde miſſa erat epiſtola,ad pilæ mediũ eſſe lõgiſſimũ ſpatiũ,& ex eo cõſequi ut in circuitu ſint ducẽtaq̃nquaginta milia ſtadioꝝ,cui menſuræ harmonica ratio,quæ cogit reꝝ naturã ſibi ipſam congruere,addit ſtadioꝝ ſeptẽ milia,terrarũq; nonageſimãſextã milleſimã totius mũdi partẽ cõſtituit.Efficit nũc autem ſtadiũ centũuigintiquique noſtros paſſus,hoc eſt pedes ſexcẽtos uigintiquinque.Poſſidonius nõ plus quadraginta ſtadiorum altitudinẽ eſſe,in qua nubila,ac uenti,nubeſq; pueniãt,arbitrat.Inde purũ,liquidũq;,& impturbatæ lucis aerẽ eſſe.Sed a turbido ad lunã uicieſcentũ ſtadiorũ.inde ad ſolẽ quinquies millies.Perſæ non ſtadio,ſed alio genere menſuræ utebãtur,quod uocãt paraſangẽ.Id uerbũ apud hiſto

ricos frequẽtiſſimũ ẽ. Præter hæc nemora erãt. prata. ſaltus. natatoria ædificiis ſuperbiſſimis fornicibus camerata. colũnæ marmoreæ diuerſoꝝ coloꝝ immenſæ. inſignia pauimẽta. teſtudines auro refertæ. aliæq; delitiæ, q̃bus non mirũ eſt, ſi principes quoq; ad frequẽtem thermarũ uſum alliciebant. Cõmodum imparorem ſepties in die lauiſſe, frequẽterq; in thermis cœnitaſſe memoriæ ꝓditum eſt. Succeſſorẽ uero eius Pertinacem, quãuis in multis eẽt modeſtiſſimus, in balneis tamẽ publico die natalis urbis cõmodianis miniſtris lauiſſe. Gordianum iuniorem ita lauandi fuiſſe cupidũ, ut bis hyeme. quater & quinquies æſtate thermas adire conſueuerit. Galenum iuniorẽ hyberno tp̃e ter in die. æſtiuo ſepties lauiſſe. hunc cũ in hortos ꝓficiſceret uniuerſa officia ſeq ſolita, iſſe cũ eo p̃fectos, & magiſtrat⁹ oẽs adhibitoſq;, cõuiuiis & natationibus ſimul cũ prĩcipe lauiſſe. ſæpe etiã admitti ſolitas mulieres formoſas, & puellas, & cum iis cõmixtas aliq̃n deformiſſimas anus, quod ioci cauſa a ſe fieri dicere principẽ cõſueuiſſe. Vſq; adeo aũt thermarũ uſus ꝓmiſcuus erat, ut frequẽtiſſime principes cum populo lauarẽtur. Tradũt Adrianum in primis hoc facere ſolitũ. Is cũ aliq̃n ueteranũ quendã notum ſibi in militia cõſpexiſſet, in balneo dorſum, ac poſteriores partes corporis parieti atterẽtem, ꝑcontatus eum fuiſſe dicitur, cur ſe marmoribus diſtringẽdum dediſſet. Cũq; ille iccirco hoc a ſe fieri reſpondiſſet, ꝙ ſeruis careret, & ſeruis eum, & pecunia liberaliter donauit. Paucis uero interiectis diebus, cũ cõplures ſenes ad ꝓuocãdam principis liberalitatẽ eodem ueniſſent, ſeq; parieti idẽtidem attererẽt, euocari eos iuſſit, & alium ab alio mutuo confricari. Heliogabalus bracteariorũ, hoc eſt eoꝝ, qui bracteas, ſiue per diminutionẽ bracteolas, hoc eſt, tenuiſſimas ex auro, uel argento, uel alio metallo laminas faciebant, quorũ ars bractearia uocat, & quod bracteis tegit, bracteatũ dicit. & uitrarioꝝ, & pellionũ, hoc eſt eorum, qui ueſtes pelliceas, & alia ex pellibus opera faciũt. & clauſtrarioꝝ, ideſt eorum, qui claues, & cætera quæ ad claudenda hoſtia pertinent, laborant. & argẽtarioꝝ, & aurificum, aliarũq; artiũ uectigal maximũ inſtituit, ex eoq; iuſſit thermas tam a ſe fundatas, q̃ a ſuperioribus principibus factas populi uſibus exhiberi, ſyluas in thermis publicas deputauit. Tintinabulũ ammouit. hoc inſtrumentũ æneũ erat, quo populus lauandi hora uocari ſolebat. uulgo nũc cãpana uocatur. Mar. Redde pilam, ſonat æs thermarũ, ludere pergis? Virgine uis ſola lotus abire domum. de huius ſono tintinire & tintinabunt Neuius ſcribit. Oleum p̃terea luminibus thermarũ addidit, cum antea, non ante auroram paterẽt, & clauderẽtur ante ſolis occaſum. Ipſe thermis frequentiſſime uſus eſt cũ populo, æſtate maxime, & ſæpe uiſus eſt cum balneari ueſte domum reuerti. E cõtrario Alexãder ꝓmiſcua balnea in urbe ꝓhibuit. Item. M. Aurelius Antonius a quodã philoſopho monitus lauacra mixta tradit ſubmouiſſe ea lege, qua & defluentes matronarũ mores cõpoſuit, & ſederi in ciuitatibus, equis uehiculiſq; ꝓhibuit. Facete Diogenes philoſophus cũ aliq̃n balneas exiret, interrogatus an in his multi hoies eſſent, pauciſſimos eſſe r̃ndit, rurſuſq; rogatus an turba multa? cõfeſſus eſt. Idem in balneis pedes unxerat, a capite in aerẽ ſpirare unguẽtum dictitans, a pedibus uero in nares ꝓdire. MVNERA. Thermas inquit appoſitiue munera, hoc ẽ dona data populo. donum. munus. & præmiũ ſic ſeparat Donat⁹, quod donũ & munus, tam ante factum q̃ poſt factũ dari dicit. Præmiũ nõ niſi poſt factũ. Donũ uolũtarium eẽ, præmium deberi. donũ diis dari. munus hominibus. præmiũ uiris fortibus. Donũ a liberali hoĩe. p̃miũ a p̃claro. Terẽ. Quoduis donũ a me, & p̃miũ optato. at Martianus. Inter donũ, & munera, hãc differentiã facit, ꝙ munus eſt id, qd' neceſſario ſubimus lege. more. imperio eius, qui iubendi habet poteſtatẽ. Donũ aũt, qd' nulla neceſſitate iuris, ſed ſponte præſtatur. & ſi nõ p̃ſtatur, nulla reprehenſio, & ſi p̃ſtat, plerũq; eſt laus. Paulus uero munus trib⁹ modis accipi putat, uno pro dono. unde munera dari ac mitti dicunt. Alio pro onere, qd' cum remittit, uacationẽ militiæ p̃ſtat. unde immunitas appellatur. Tertio pro officio, a quo munera militaria uocãtur. & milites quidã munifici. & municipes, qui in ciuitatẽ recepti munera nobiſcũ faciũt, de quib⁹ ſupra diximus. Munus mea ſententia ꝓprie eſt donum, dictum (ut Varoni placet) quod qui mutuo animo ſunt, id dant officii gratia, nec a dono differt, niſi cum per metaphorã, uel pro officio ponit, qm̃ officia aut a principibus, aut a rebus publicis muneris loco dari cõſueuerũt. uel pro ludis, qui a principe populis quaſi muneris loco exhibentur. Martialis de muliere leonẽ in ludis necante, Priſca fides taceat, nam poſt tua munera Cæſar, Hæc iam fœminea uidimus acta manu, uel pro onere, q̃a munera, hoc eſt officia ſine labore, atq; onere exerceri non poſſunt. A munere muneralis lex appellata, qua Cincius cauit, ne cui liceret munus accipe. Plau. Nec muneralẽ legẽ. neq; lenoniam rogo, fuerit nec ne flocci exiſtimo. Munem officioſum ueteres dicebãt. Item eum, qui onera populo ſoluit. unde munia dicunt obſeq̃a lege debita, & officia. Item immunis, qui ab huiuſmodi onere liber eſt. & immunitas exẽptio ab onere. Munuſculorũ dies appellabãtur quinquatriis idibus iuniis, q̃a is dies feſtus erat tibicinũ colẽtium Mineruam. quinquatriis proprie dies feſtus erat Mineruæ martio mẽſe, quo tẽpore matronæ inter ſe inuicem munera miſſitabãt, & cœnas ſeruis apponebãt, ut uiri ſaturnalibus. Item a mu-

nere

nere fit munero uerbũ, qđ est dono. Macrobius. Ianus, cũ Saturnũ classe ꝓuectũ excepisset hospitio, & ab eo edoctus peritiã iuris, ferũ illũ & rudẽ ante fruges cognitas uictũ in melius redegisset, regni eũ societate munerauit. Ab hoc fit remunero, idest retribuo. redono. & munific⁹, liberalis, quasi munera large ꝑbens. & munificẽtia, liberalitas. & munifice, liberaliter. & munerarius, quem græci agonothetam uocant, qui ludos gladiatorios populo ꝑbet, unũq; uel plura paria gladiatorũ ad spectacula pugnatura producit, quæ res munus gladiatorũ appellatur. q̇a populo tanq̃ munus donať. & qui familiã gladiatoꝝ hẽt, gladiatoresq; domi ĩstruit, ac postea uendit. a laniando diciť lanista. Gladiatores dicũtur generaliter oẽs, q gladiis pugnãt, ẽt discẽdi gr̃a anteq̃ in ludũ ꝓducanť. Specialiter uero inter gladiatores sunt retiarii, qui aduersus mirmillonem pugnabãt. dicti a rete, qđ sub scuto gerebãt, ut Mirmillonem inuoluerent. Mirmillones dicebãť gladiatores, qui genere quodã gallicæ armaturæ utebanť, qđ mirmilloniũ noĩabant. unde galli ante mirmillones nomiabanť, in quoꝝ galeis piscis effigies erat. Solebãt aũt retiarii aduersus mirmillonẽ pugnantes hæc uerba cantare. Non te peto, piscem peto, quid me fugis galle? Cuius ludi inuẽtorem fuisse tradunt Pyttacũ mitylenæũ unũ ex septem sapiẽtibus. Hic. n. cũ de finibus ĩter atheniẽses, & mitylenæos cõtentio esset, creatus imperator cum Phrynone atheniẽsium duce, qui pãcratiastes fuerat, singulari certamine pugnauit, in quo cũ rete secũ sub clypeo gestasset, Phrynonẽ eo, dũ nõ cauit, inuoluit, eoq; perempto tutatus est agrũ, quãuis postea orta rursus de eo contẽtione, electus cõtrouersiæ iudex Periander atheniẽsibus adiudicauerit. digna certe memoratu est illa Pedonis urbanitas de mirmillone. nã cũ retiariũ cõsequereť, nec feriret, uiuũ inq̇t cape uult. Itẽ a munis fit cõmunis, q omniũ est, quasi omnib⁹ cõsentiẽs. a quo cõmunitas. & aduerbiũ cõmuniter, pro qb⁹ ueteres munitas, & muniter usurparũt. Siq̇dẽ apud ueteres munes, & munifici, nõ a largitione, quæ ignota erat, dicebanť, sed ita appellabanť cõsentiẽtes ad ea, quæ amici uellẽt. Pacuuius. Nã q̇a tum largitio multis ignota erat, munificus nemo putabať, nisi pariter uolens. Lucillius. Munifici, comesq; amicis nostris uideamur uiri. A munis fit munico uerbũ, quo antiq utebanť. & a cõmunis cõmunico. a quo cõmunio, & cõmunicatio deducũtur, q̃ñ qđ est, aut esse põt priuatim fit uniuersoꝝ, & actus ipse cõmunicandi. unde in cõmunione bonoꝝ eos esse dicimus, qui simul uiuũt. & redditus suos, ac lucra cõmunicãt, hoc est cõmunia faciũt. Itẽ a munus per diminutionẽ fit munusculũ, hoc est paruũ munus. & munio uerbũ, qđ est ꝓprie instruo. orno. & q̃si muneribus cõpleo. a quo cõpositũ cõmunio. & mœnia. & murus, de qbus supra diximus. & monile ornamẽtum gutturis. Quãuis aliqui hoc a monendo potius deductũ uelint, ut inferius dicemus. hoc etiã segmẽtum uocať, qđ qbusdã bracteolis, q̃si ꝑsegminibus cõstet. Vñ segmentæ uestes dicũtur bracteolis argẽteis, aureisue depictæ. Iuuena. Segmẽta & longos habitus Plau. Quã pulchre segmẽtatã uestẽ. unde opera quoq; ex ligno uermiculatim depicta, segmentata dicũtur. Iuuena. Et segmẽtatis dormisset paruula cunis. Segmẽtatis inq̇t, hoc est ꝑsegminibus. idest tenuissimis ligneis ramẽtis, ac uersicoloribus depictis. quãuis etiã intelligere liceat segmẽtatis, hoc est segmẽto tectis. Itẽ ornamẽtũ equoꝝ a collo in pectus ꝑpẽdens, & mũdus, hoc est ornatus muliebris, quasi munitus, quãuis alii a mouẽdo hũc dictũ uolunt, qđ mũdus id genus ornatus sit, qđ sumiť, ac deponiť. Mũdũ etiã neutro genere ueteres dixerũt. Lucillius. Legauit qdã uxori mũdum omne, penũq;. ab hoc mũdus adiectiuũ, hoc est purus. tersus. politus. a quo immũdus, impur⁹. obscœnus. & mũdo, & mũdifico uerba, hoc est depuro. detergo. & mũdicia, quæ & mũdicies diciť, hoc est lauticia. & cõtrariũ eius immundicia, siue ĩmũdicies. & mũde, atq; immũde aduerbia. Vlpianus mũdum muliebrẽ esse dicit, quo mulier mũdior fit, cõtineriq; eo. speculũ. matulas. unguẽta. uasa unguẽtaria. & si qua similia sunt. unguẽta aũt, quibus ungũtur ualitudinis causa, mũdo muliebri nõ cõtineri. Item ab hoc mũdo cœlum ipsum appellatus est mundus. Nam sicut græci κοσμον, quod apud eos ornatum significat, ita nos a ꝑfecta, absolutaq; elegantia uocauimus mũdum. & ab hoc quatuor elemẽta, & q̇cq̇d cœli ambitu cõtineť, simili appellatione mũdum noĩamus. a quo mũdanum dicimus, qđ mũdi est. Vnde interrogatus philosophus, cuias esset? mũdanũ se esse respõdit. Mundũ gentiles ter ĩ anno patere putabãt, postridie uulcanalia. & ante diẽ tertiũ nonas octobris. & ante diẽ sextũ idus nouẽbris. Inferiorem enim eius partẽ cõsecratã diis manibus arbitrantes, clausam omni tp̄e existimabãt, præter eos dies, qui suprascripti sunt, quos dies etiã religiosos iudicauerũt. ea de causa, ꝙ iis diebus, quæ occulta, & abdita religionis deorũ maniũ essent in lucem ꝓferrenť, nihil eo die in republica geri uoluerũt. Itaq; per hos dies nõ cum hoste manus cõserebať, nõ exercitus scribebať. nõ comitia habebanť. non aliud quicq̃ in republica, nisi ꝙ ultima necessitas coegisset, administrabať. A cosmus uero græca uoce cosmographia deduciť, hoc ẽ mũdi descriptio. sicut geographia diciť terræ descriptio. & topographia loci descriptio. Item cosmeta, qđ latine ornator, siue ornatrix interꝑtatur. Iuue. Ponũt cosmetæ tunicas. Item microcosmus, paruus mũdus, quo uerbo frequẽter utiť Aristoteles pro hoĩe. Cosm⁹

etiam excellēs unguētarius fuit, a quo unguēta dicta sunt cosmiana. Idem. Et cosmi toto mergatur aeno. Perionius. Affer nobis inquit alabastrū Cosmiani. Item a munio fit pmunio, qđ significat ante munio. uel ualde munio. & munimē munitio. ac munimentum eiusdē significationis, cum scilicet castra. oppida. turres. aliæue huiusmodi cōtra aduentū hostiū muniūtur, siue uallo & fossa, seu alio quouis mō. Nā monumētū a monendo deriuat, significatq; quicqd mortui causa ædificatū est, uel quicqd ad memoriā alicuius ē factum. unde sepulchra. statuæ. tituli. libri. cæteraq;, quæ nos rei alicuius pteritæ moneāt, monumēta dicūtur. Vir. Veterum monumēta uirorum. Idem. Nostri monumētū, & pignus amoris. Per metaphorā tñ monumēta aliqñ dicunt cellæ meretricū, q quasi sepulchra sint. Martia. Abscōdūt spurcas & monumēta lupas. VELOCIA. Repētina, qa diuus Titus thermas iuxta amphitheatrum mira celeritate ædificauit. Sueto. Amphitheatro dedicato, thermisq; iuxta celeriter extructis mun⁹ edidit apparatissimū, largissimūq;. Velox celer dicit a uolādo, quasi uolox. a quo uelocitas, celeritas. & uelociter, celeriter. Item cōparatiua, & superlatiua uelocior. uelocissimus. uelocius. uelocissime. Volo aūt pprium est alas habētium, sed per metaphorā, & naues, & eos q celeriter currūt, uolare dicimus. Virg. Humilis uolat æquora iuxta. Idē. Ecce uolat, calcēq; terit iam calce diores. Ter. Ne frustra illic expectet, uola. Hinc ueliuolū mare dictū, qđ per id uelis uolat. Vir. Respiciēs mare ueliuolū. Item ueliuolæ naues dicūtur, qđ uelis uolant. Volare, & nare reciproce ponūtur. Vir. Velorū pādimus alas. idē de apib⁹. Nare p æstatē liqdā. cū nare ppriū pisciū sit. a quo fit frequētatiuū natare. uñ cōposita sunt adnatare, qđ ē allabi. Circūnatare. obnatare. i. cōtra natare. Tranatare, qđ & tranare dicitur. i. natando transire. enatare, hoc est extra natare. Prænatare, ante natare. innatare, subnatare. supernatare, supra undas sto, non mergor Renato, rursus nato, uel natādo reuertor. Cōnato, simul nato. Nare quoq; aliqñ pro trepidare accipit. Vir. Cōditq; natantia lumia somnus. & ab eo cōposita fiūt anno. Idem. Huc pauci uestris annauimus oris. & inno. Idem. Et fluuiū uinclis innaret Clœlia ruptis. & trano, de quo supra diximus. Et cōno, simul nato. a quo cōnatio dicit, sicut a cōnato cōnatatio. Plau. Cōnationis nostræ conscius, hoc est q eandem adiremus mulierem. idem. Cōnatat nobiscum, hoc est riualis est. A nādo etiā Neptūnus dictus (ut Ciceroni placet) & amnis a circū nando, hoc ē fluēdo (ut qdam putāt) Varro tñ ab ambiēdo dictū amnē affirmat, q amnes, hoc est flumina oīa circūeunt, ppter qđ cornuta a ueteribus pingebant. Ab amnis antēna (ut qdam existimant) quasi anteanna. & interanna umbriæ urbs, qđ inter duos amnes sit constituta. Itē a nando natrix serpētis genus, qđ in aqua quoq; uenenū spargit. Cice. Vt natricū, uiperarūq;. Lucan⁹. Et natrix uiolator aquæ. Item natrix herba est, cuius radix euulsa uirus hyrci redolet, hac in piceno utūtur, ut abigāt a mulieribus faunos, siue fatuos, quorum ludibria pati eas per noctē opinantur. Nec mirū id uideri debet. purgat enim eo humore, quo labefactata mens nocturnis uisis decipi solet. Natrix quoq; dici potest mulier natans. sicut natatrix, & natator mas. Natare aliquādo ueteres pro nauigare accipiebant. a quo natinatio dicebat negociatio. & natinatores ex eo negociosi uocabātur. & nassa a natādo appellata uasis genus, quo qui itrauerit piscis, exire non potest. Plau. Nunq̄ ex ista nassa hodie escam petā. Nasamones populi sunt libyæ nauiū syrtibus inuolutarū spoliatores. Lucanus, hoc tam segne solū, raras tñ exerit herbas. Quas nasamon gens dira legit, quæ pxima ponto Nudus rura tenet, quê mundi barbara dānis Syrtis alit. Nā littoreis populator harenis imminet, & nullos portus tāgente carina. Nouit opes, sic cum toto cōmercia mūdo, Naufragiis nasamones habēt. Itē naricā a nādo qdam dictā putāt, qđ est genus piscis minuti. Nam naritia insula est in mari ægæo, quæ fuit Vlyssis. Item natat⁹ a natando fit pro ipso actu natandi, qui & natatio dicit. quāuis natatio etiā pro piscina, siue lauacro (ut supra ostēdimus). Sūt qui nares etiam, ac nasum a nādo deriuata existimēt, q per ea innatet, atq; enatet spiritus. Natare enim uidet ppter humorē in his existētem, quæ ueluti purgamētum quoddā e cerebro defluit. Nasus, qui & nasum dicit ea pars capitis est, quæ e supciliorū cōfinio oriēs, & quasi æquali porrecta iugo utrāq; aciē simul, & discernit, & munit, & superius quidē usq; ad mediū solida formata est. Inferius uero cartilagine adhærēte mollita, ut ad usum digitorum posset esse tractabilis. Duo aūt eius spiramina, geminiq; hiatus, quos ueluti quidā paries per mediū ductus intersepit. Nares dicūtur ideo duplices a natura datæ, ut altera spiritū ducere, altera odorē cape, utraq; cerebri purgamēta sine impedimēto dimittere fas esset. hæ soli homini eminēt. auib⁹. serpētib⁹. piscibus. foramina tm̄ sunt ad olphatus sine naribus. Notatū est aliqñ auriū, & nariū foramina septimo mense genitis defuisse, a naso simorū, ac silonū cognomina sunt, de qbus supra diximus, hunc maiores nostri subdolæ irrisioni dicauere. Quoniā. s. deridētes naso obstrepūt, & quēdam ueluti stertētis sonū emittūt, qui ronchus factitio noīe dicit. Marti. Maiores nusq̄ rōchi, iuuenesq;, senesq;. Et pueri nasum rhinocerotis habēt. A quo fit rōchisso, qđ est sterto. Plau. Cyathissat dum cœnat, dū dormit, rōchissat. Quidā hoc a græcis tractū existimant, apud quos ρίγχοσ rostrum, & ριγχαια nasuta dicūtur.

Ponit

Ponit̄ aūt rōchus pro derisione, uel ꝗa deridētis rostra labiis effingimus in acutū extēdentes, uel quia queādmodum ꝓpter somnum, ita ꝓpter nimium risum nasus humore impletur, plenus hūc sonū reddit, qđ notari ex epigrāmate potest, quod adolescentes ex phædro lusimus. Mercurium hospitio mulieres duæ. Illiberali, & sordido receperant. Quarū una ī cunis paruū habebat filium, Quæstus placebat alteri meretricius. Ergo ut referret gratiam officiis parem Abiturus, & iam limen excedens, ait. Deum uidetis, tribuam uobis protinus. Quod q̄q; optarit. mater suppliciter rogat. Barbatum ut uideat natum q̄primum suum Mœcha, ut sequat̄ sese q̄cq̄d tetigerit. Volat Mercurius. intro redeūt mulieres. Barbatus infans, ecce uagitꝰ ciet. Id cū forte meretrix ridet ualidius, Nares repleuit humor, ut fieri solet. Emūgere igit̄ se uolēs ꝓhēdit manu, Traxitq; ad terrā nasi lōgitudinē Et aliū ridēs ipsa ridēda extitit. Ob hanc cām nasus quoq; aliq̄n ꝓ acrimōia & dicacitate pōit̄. Ply. Primꝰ Lucilliꝰ cōdidit stili nasū, hoc ē scripsit Satyrā, q̄ acerbitatē quādā, & acrimoniā stili hēt ī uitiis īsectādis. Nā (ut Quītilianꝰ inq̄t) primus Lucillius in satyra īsignē adeptꝰ ē laudē. Martia. Nō cuicūq; datū ē habere nasum, hoc est acrimoniā ad deridēdū, & dicacitatē. A quo nasuti dicunt̄ dicaces, ac derisores. Idē. Nil nasutius hac, maligniusq; ē. & nasute, dicaciter, & p diminutionē nasutule. Apul. Nasutula mulier, ac dicacula. Hinc uetus ꝓuerbiū est in eos, q dicaces sunt, hoc ē cū risu aliquos incessunt. Nasus Rhinocerotis, ꝗa. s. rhinoceros cornu unū in nare hēt. unde ei est nomē. Apud græcos enī ριν narem significat. κερας cornu. Aīal est hostis elephāti, cornu prius ad saxa limato cū eo pugnat. In dimicatione aluū maxime petit, ꝗa hanc intelligit suis ictibus peruiā esse. Longitudo ei quāta elephāto. Crura multo breuiora. Colorē buxeū habet. Ludi Pōpeii magni prīo hoc aīal ostēderūt. Minores feras animi quadā generositate contēnit. nec nisi irritatus in eas fert̄. Marti. Sollicitāt pauidi dū rhinocerota magistri, Seq; diu magnæ colligit ira feræ, Despabantur ꝓmissi ꝓlia martis. Sed tñ his rediit cognitus ante furor. Nāq; grauē cornu gemino sic extulit ursum, lactat ut īpositas taurus in astra pilas. A naso etiā nasiterna dicta, uas aquariū ansatū, & patēs. Varro. Vt ex ære aena urceos nasiternā, & alia. Itē Plynius. Nasturtium nomē accepit a nariū tormēto. hinc factū ē ꝓuerbiū ad excitādū torporē ἐσθιε καρδαμον, hoc ē ede nasturtiū, qđ ꝑinde est, ac si diceremus exꝑgiscere. excitare. Hæc herba erucæ cōtraria. quippe illa uenerem ꝓuocat. Virg. Et uenerē reuocans eruca morātem. Columella. Et quæ frugifero serit̄ uicina priapo, Excitet ut Veneri tardos eruca maritos. hæc uero cohibet, & exacuit animum. Cōmotas mentes sedat ex aceto sumpta, oīa intestinoꝝ aīalia expellit. Anserē quoq; & anatē ab adnatādo dicta existimāt. Sūt enim ex aquaticaꝝ, ac palmipedū genere, & in aqua coeunt, ꝓter eas, quæ domi cōtinent̄. Anser ꝓuigil est, noctuq; excubias facit, cuius rei factū est piculū defenso capitolio silētibꝰ canibus. ꝓpter qđ institutū est, ut anseres publice alerent̄, & cibaria eaꝝ cēsores in primis locarent. Martia. Hæc seruauit auis Tarpei tēpla tonantis. Miraris? nōdum fecerat illa deus. Ferūt Lacydi philosopho anserē fuisse, qui tanq̄ ꝑpetuus comes ei semꝑ adhæsit. nusq̄ ab eo, neq; in publico, neq; in balneis, neq; noctu, neq; interdiu digressus. iecur anseris ꝓceres gulæ saporis bonitate cōmendant. Fartilibus crescit mira amplitudie, & quod mirabilius est, exēptū quoq; lacte, & mulso auget̄. Martia. Aspice q̄ tumeat magno iecur ansere maius. Miratus dices hoc rogo creuit ubi? Quis primus tantū bonū inuenerit Scipio ne, an Metellus uiri consulares, an. M. Sessius eadem ætate eques romanus, in quæstiōe est. Illud sane cōstat Messallinū cottam, Messallæ oratoris filium palmas pedum ex his torrere, atq; patinis cum gallinaceoꝝ cristis condire cœpisse. Vellūtur his plumæ bis anno. Rursus plumigeri uestiūtur, ea mollior pluma ē, quæ corpori ꝓxima. Laudatissimi uero in germania, ubi q cādidi sunt, uerū minores, ganzæ uocātur. E pluma nō modo ceruicalia, sed totos faciūt lectos, adeoq; delitiæ ꝓcessere, ut sine hoc instrumēto durare iam uiroꝝ ceruices non possint. Syriæ pars, q̄ cōmagene uocat̄, adipē anseris in uase æreo cū cinnamo niue multa obrutū, ac rigore gelido maceratū ad usum ꝓclari medicaminis utit̄, qđ a gente dicit̄ cōmagenum. Ex anserū genere sunt penelopes a molliori pluma ita uocitati. πηνια enī græci uocant fila molliora. Itē chenalopeces, quibus pro lautissimis epulis utūtur Britāni. Sūt aūt minores anseres habentes pēnas nigricātes ad similitudinē uulpinæ pellis, ꝓpterea χηναλωπεκεσ dicti. etenī græci χηνα anserē uocāt, αλωπεκα uulpē. Item erythrotaones, in quibus nitor eximius, absolutaq; nigricia, & insupciliis cocci rubor, dicti ἀπὸ του ερυθρου καὶ ταωνοσ, hoc est a rubro, & pauone. est aliud genus uulturibus maius, quoꝝ & cōcolorē reddit. gignūtur in alpibꝰ, & tota septētrionali regione, nec est ulla auis maior, excepto struciocamelo, intantūq; carne augent̄, ut sæpe in terra ꝓhendantur īmobiles. In auiariis perdūt saporē. Ab ansere anserinū deriuat̄. Ply. Tubera efficacissime anserino adipe curātur. De anate locutus est Martialis. Tota q̄dem ponat̄ anas, sed pectore tantū. Et ceruice sapit, cætera redde coco. Hinc anatarius custos dicit̄. & anatariæ plumæ. & anataria aquila, quæ anates circa lacus uenatur. Nanum quoq; uas aquarium a natādo dictū q̄dā existimant, nos a paruitate potius appellatū putamus. est. n. breue uas, ac latum, qđ

uulgo situlũ barbatũ appellãt. græci aũt νανους, hoc est nanos uocant, breui atq; humili corpore homines paulũ supra terrã extãtes, quos nr̃i pomiliones appellãt. sed nani uocabulũ nostri quoq; ueteres usurparũt, nec de hoĩbus tm̃, sed de equis, mulisq;, ac etiã sensu carẽtibus. Heluius cinna. At nunc me genu nana per salicta, Bigis reda rapit citata nauis. Vnde quoq; nũc mala nana appellamus, quæ alio noĩe melimella dicũtur. Itẽ a uolo fit uolito frequẽtatiuũ. Ply. sup aquas assidue uolitãs. interdũ tñ capit̃ pro discurro. Cice. Qui p forũ uolitant. & uolucres, quæcũq; uolãt, nec aues solũ, sed illæ quoq; minutiores bestiæ, ut apes. uespæ. tabani. & reliq̃ ex pẽnatis, quæ insecta dicũtur. sunt enim ĩsecta aliq̃ terrestria, ut scolopẽdræ. stelliões. alia uolucria. ut apes. uespæ. alia utroq; modo, ut formicæ. alia & pẽnis, & pedib⁹ carentia, ut tineæ, q̃ in hoĩe nascunt̃, tricenũ aliqñ pedũ, & pluriũ lõgitudine, putãt hæc nec neruos habere, nec ossa, nec spinas, nec cartilaginẽ. nec pinguia. nec carnes. nec crustã fragilẽ. nec quæ iure dicatur cutis, sed mediæ cuiusdã inter hæc oĩa naturæ. corpus nihil intus, nisi q̃ paucissimis ĩtestinũ ĩplicatũ, ꝓpter qđ diuulsi uiuũt, & singulis partibus palpitãt, qa in his ratio uitalis nõ certis mẽbris, sed toto corpe inest, minimeq; in capite. hoc. n. solũ nõ mouet̃. nisi cũ pectore simul auulsum. Dicta aũt sunt insecta ab incisuris, quæ nũc ceruicũ loco, nũc pectorũ sunt, atq; alui. Cupido etiã ꝓpter alas, quas gerere fingit̃, uolucer dicit̃. & aliqñ ponit̃ pro celer, facitq; cõparatiuũ uolucrior. Martia. Et uolucrẽ longo porrexit uulnere pardũ. Itẽ a uolo uolatus fit, & aliud uerbũ uolo uis, qđ aĩus, in quo uelle est, talis sit, ut pũcto tpis puolet, quo uult. Ab hoc deriuat̃ uolũtas, & uolẽtia eiusdem significationis, hoc est, quæ qd cum ratione desyderat. Salustius tñ uolẽtia plebi pro placẽtia plebi scripsit, hoc est quæ plebs uellet. Multisq; suspitionib⁹ uolẽtia plebi facturus uidebat̃. A uolẽtia, beniuolẽtia, & maliuolẽtia deriuant̃ pro amore, & odio, q̃ꝗ bona & mala uolũtas. & beniuolus, ac maliuolus. & beniuole, ac maliuole aduerbia. Hinc maliuoli mercurii signũ, hoc est statuã appellabãt. ideo qa in nullius tabernã spectabat, hoc est in nullius lucrũ. A uolũtate uero dicit̃ uolũtarius, qui spõte sua aliqd uult. & uolũtarie, & uolenter aduerbia. Item a uolo uolones, qđ bello punico, cũ deessent, q̃ scriberent̃, serui ad octomillia pro dñis pugnaturos se polliciti, in ciuitatẽ recepti sunt. & uolones, quia hoc sponte uoluerunt appellati. Item uoluptas quæ definit̃ ꝑter modũ elata lætitia opinione pñtis alicuius magni boni, in qua Epicurus summũ bonũ cõstituit. Hinc quæcũq; aliqua delectatiõe animũ demulcent, Voluptates dictæ, qđ ea maxime uelimus. unde fit uoluptuosum, & uoluptariũ, hoc est plenum delectationis. & uolup adiectiuum pro uoluptuoso, & delectabili. Plautus. Hic senex siqd clam uxore sua aĩo fecit uolup. & Volupia uoluptatis dea, quæ & angeronia a tollendo animi angore appellatur. Et uoluptabile gratũ, uoluptuosum. Plau. Voluptabilẽ mihi cũ aduentu tuo attulisti. Vultus quoq; a uolẽdo dictus, significatq; ꝓprie uolũtatem hoĩs, quæ ꝓ motu animi in facie ostẽditur. cũ facies sit ipsa oris species. Sal. Prorsus in facie, uultuq; uecordia inerat. Ab hoc fit uultuosus, hoc est tristis. Cice. In quo cum effeceris ne quid ineptum fit aut uultuosum. Quidã existimãt faciem, non os tantũ, & oculos, ac genas dici, qđ græci πρόσωπον uocãt, sed formam, & modum, & facturã quãdam corporis totius a faciendo dictam, sicut ab aspectu speciem. & a fingendo figurã, quod ꝑclare ostendisse Plautus uidetur, dũ inq̃t, Sed earum nutrix, qua sit facie mihi expedi. Statura non magna, corpore aquilo, ipsa est specie uenusta. ore atq; oculis pnigris. q̃uis aũt uultus ꝓprie ad animũ, facies ad corpus referatur, ut mœsto uultu. irato uultu. longa facie. breui facie. est tamen quãdo utroq; uti liceat fœdata facie. fœdato uultu. scissa facie. scisso uultu. conuersa facie. cõuerso uultu. Itẽ a uolo cõpositũ fit nolo, quasi non uolo. pro quo ueteres neuolo. neuis. neuult. Plau. Filiã meã tibi despõsatam esse audio, nisi tu neuis. Titinius. Ipsius quidẽ hercle ducẽ neuult. & malo, quod significat magis uolo. Plau. Mori mauult, q̃ in seruitute uitam agere. Volumẽ quoq; a uolẽdo dictũ nõnulli opinãtur, qđ in uoluminibus, hoc est libris scribẽtium uolũtas appareat. sed melius sentiũt, qui uolumen a uoluendo nominatũ existimãt, qđ maiores nostri in libris arborũ, hoc est codicibus scribebãt, & libellos illos quo ferrent cõmodius cõplicabant, ideoq; uolumina appellarũt libellis similiora q̃ libris. Est enim ꝓprie uolumen pars codicis, utputa Metamorphoseos liber in quindecim uolumina distinctus est. Ouid. Sunt mihi mutatæ ter quinq; uolumĩa formæ, hinc & euoluere librũ dicimus, quasi cõplicatũ explicare. Itẽ a uolãdo uulpes (ut Varro existimat) dicta, quod uolat pedibus. a quo uulpinari deducit̃, hoc est fraudibus, atq; mẽdaciis uera peruertere, siue effugere. tractum ab intorto uulpium cursu. & uulpinũ modo qđ uulpis est. Sueto, Vbi leonis pellis deficit, uulpina insuenda est, modo astutũ. Plau. Vulpinus aĩus ne quid molliat̃ mali. & uulpecula diminutiuum, hoc est parua uulpes. uersutũ hoc animal ẽ & semp fallax. unde tractum est illud ꝓuerbium. Vulpes pilos mutat, mores non mutat. solertem in primis habet auditũ. In thracia locis rigẽtibus amnes gelatos, lacusq; ad pastus transit. Obseruatum est eam aure ad glaciem opposita gelu crassitudinẽ cõiectare. Item a uolo aduolo. circũuolo interuolo notæ significarionis. obuolo, cõtra uolo. ꝓuolo, ueloci ter uolo. trãsuolo,

uolo,ultra uolo.abuolo,uolando diſcedo.ꝓuolo,ꝓcul uolo.p̄uolo, añ uolo.deuolo,deorſū uolo.euolo,mō uolo.mō extra uolo.īuolo,irruo.inſilio.Terē.Vt ego unguib⁹facile illi ī oculos inuolem.Aliqñ rapio.ſuffuror.& tūc a uola deducit̄,ut ſit inuolare,q̄ſi ītra uolam tenere.eſt enim uola media pars manus,ſiue pedis.a quo galli uolema appellāt pira bona,& grādia,eo ꝙ impleāt palmam.Subuolo,latenter uolo,ſiue latēter rapio.reuolo,reuertor, retro uolo.Conuolo,ſimul uolo.Item a uolo ſis ueteres dixerūt pro ſi uis. & ſultis pro ſi uultis.Itē ab eodem(ut qdā exiſtimāt)uoluo deriuat̄.Volādo.n.q̄ſi uolui alæ uidētur.ab hoc uoluens dicit̄,q uoluit.uolubilis,q facile uoluit̄.uoluto,qđ ꝓprie ſignificat uoluo.unde uolutabra dicūtur loca,in q̄bus ſe apri uoluūt.Virg.Sæpe uolutabris pulſos ſylueſtribus apros,Latratu turbabis agēs.Aliqñ tñ uolutare capit̄ pro eo,qđ eſt mente uoluere,& cogitatione ꝑquirere.idem. Id quidē ago,& tacitus Lycida mecū ipſe uoluto.A uoluo etiā tolutus,quaſi uolutus.& tolutim quaſi uolubiliter deducit̄.de quibus inferius dicemus.Volua,ſeu uulua appellata eſt,quæ nō ſignificat naturā muliebrem(ut uulgus exiſtimat)ſed utriculū,qui in fœminis ueſicæ iunctus eſt,a quo uterus dictus,quem alio noīe locos appellāt,uulgo falſo matricem.cū matrix ſit fœmina,quæ fœtus gratia tenet̄.Columella.Nā & octies anno pullos educat, ſi eſt bona matrix.Idem.Igit̄ cui placebit ſeq n̄ra p̄cepta,cōſyderet. oportet primū q̄ multas ſecūdū cuiuſmodi parare debeat matrices.Idem.Sint ergo matrices robuſti corporis quadratæ. pectoroſæ. magnis capitibus.Eſtq; uterus dūtaxat in mulieribus.Nā qđ Virgilius de equo inq̄t.Vterūq; armato milite cōplet,ideo fecit,q̄a dicturus erat fœta armis.Apud Ceciliū uter pro uterus legit̄.Nūc uter creſcit,nō poteſt cælari.Dicta aūt uulua eſt,ꝙ fœtus inuoluat.Vulua ſuum,qua ueſcimur.ſecto partu melior eſt q̄ edito.Eiectitia uocat̄ illa,hæc porcaria.illa amplior eſt. iccirco inquit Horatius.Nil melius turdo, uulua nil dulcius ampla.Volua quoq; ī fungis dicit̄ tunica illa,quæ fungum inuoluit.Plynius de boleto.Voluā enim terra ob hoc prius gignit,ip̄m poſtea in uolua,ceu in ouo,eſt luteū.Nec tunicæ minor gr̄a in cibo infantis boleti.Item a uoluo fit aduoluo,qđ eſt agglomero.& circūuoluo notæ ſignificatiōis.& deuoluo,deorſum uoluo & reuoluo.explico,& inuoluo,qđ ꝓprie ſignificat glomero.per metaphorā tñ aliqñ pro iplico capit̄.Cice.Sed qđ uideret noīe pacis bellū inuolutū fore.Varro.Adeſt fax inuoluta incendii.Aliqñ pro impono.Vir.Scilicet atq; oſſæ frondoſum inuoluere olympū. Interdū pro tego.idem.Vertit̄ interea cœlū,& ruit oceano nox.Inuoluēs umbra magna terramq;, polūq;.Hinc īuolucrū dicitur,qđ modo pro glomere ponit̄,modo ſignificat q̄cq̄d aliq̄d tegit.Cice.Cum uerboꝝ q̄buſdam inuolucris uteret̄.Idem.Scite enī Chryſippus,ut clypei cā inuolucrū,uaginam aūt gladii,ſic p̄ter mūdum cætera oīa alioꝝ cā eſſe generata.& conuoluo,ſimul uoluo.a quo cōuoluolus uermis,qui & uoluox dicit̄,de quo inferius dicemus.Vulgus quoque a uoluēdo deductū quidā exiſtimāt,qđ ſtulte huc,atq; illuc uoluat̄.Eſt enī ꝓprie uulgus,& maſculino,& neutro genere ignobilior multitudo.Vir.Sæuitq; animis ignobile uulgus. Vnde uulgarē dicimus uilē,ac cōmunē.& uulgo,ac diuulgo uerbū,hoc eſt omitto,ac uile,& q̄ſi cōmune oībus facio.Plau.Cuiq; me abſente corpus uulgauit ſuum.Vir.Quid me alta ſilētia cogis Rūpere,& obductū uerbis uulgare dolorem.& ꝓmulgo,quaſi prouulgo.unde ꝓmulgatæ leges dicūtur,cum primū in uulgus educūtur.Hinc uulgator.diuulgator.ꝓmulgator.uulgatio.diuulgatio.ꝓmulgatio.uulgatrix.diuulgatrix.ꝓmulgatrix deducunt̄.& uulgo aduerbium,qđ ſignificat paſſim.ubiq;.cateruatim.Vir.Hinc lætis uituli uulgo moriunt̄ in herbis.Vulgo cōceptos appellat Modeſtinus,qui patrē demonſtrare non poſſunt,uel qui poſſunt q̄dem,ſed eum habēt,quem habere non licet,qui & ſpurii appellant̄.Item a uoluo uulga,quod nūmos,aliaſq; res inuoluat.Eſt enim uulga,quā etiam bulgā ueteres dixere,ſacculus ſcorteus ſiue ex alia materia,in quo ferre,uel pecuniam,uel alia uiæ neceſſaria ſolemus.Lucil.In uulgā penetrare piloſam.Varro.Vt uiaticū ex arcula adderē in uulgā.Eſt etiā uulga,ſiue bulga folliculus ad brachium pendēs gerēdæ pecuniæ gratia.Lucil.Cui neq; iumētū eſt,nec ſeruus, nec comes ullus,bulgā,& q̄cq̄d hēt nūmoꝝ ſecū habet,cū bulga cœnat.dormit. lauat. Itē bulgā aliqñ pro uulua,hoc eſt matrice poſuere.Idem.Ita ut qſq; noſtrū e bulga eſt matris in lucē editus.& ecōtrario uulua pro ſaculo ponit̄.Itē a uoluēdo uulnus,qđ uoluēdo,hoc eſt uibrādo fiat.Diſtatq; ab ulcere,qđ ulcus p ſe naſcit̄.dictū(ut qdā putāt)ab olēdo,eſtq; tecta & clauſa malignitas.Virgil.Quam ſi q̄s ferro potuit reſcindere ſummū ulceris os,alit̄ uitium,uiuitq; tegēdo.a quo fit ulcero,dilanio,& quaſi ulcus facio.& exulcero,qđ ꝓprie eſt ulcus dilanio.per metaphorā tñ capit̄ pro exaſpero.exacerbo.Cice.Ita mihi animū exulcerauit.Itē ulciſcor, qđ eſt uindico.unde ultio,qđ uindictā ſignificat.& ulcerariæ herbæ dicūtur,quæ ulcera excitant,ut marrubiū herba notior,q̄ īdicari oporteat,quæ exulcerare ueſicā exiſtimat̄.græci praſion.alii lynoſtrophon,qdā philopeda,nōnulli philocares nomināt.Vulnus aūt eſt hians, patēſq; aptura corporis ictu facta.Virg.Preſſi ue oculos,aut uulnera laui ueſte tegens.Ab hoc fit uulnero,qđ ꝓprie eſt ſaucio.trāffert̄ tñ ad animū,& ſignificat ango.unde & uulnus animi pro ango

te accipimus.aliqñ etiã pro dãno.Ply.Maximũ illi fortuna uulnus intulerat,duobus filiis immatura morte sublatis.A uulnero fit cõuulnero.& uulnerarius medicus chirurgus,qđ uulnera curet.Præter hæc a uolatu tardo uultur dicta,nota auis,& ,ppter magnitudinẽ corporis tarde uolãs,nidificat in excelsissimis rupibus.Fœtus eius fere bini cõspiciunť.quidã auẽ hanc parere tradũt oua tria,uno ex his reliqua oua nidũq; lustrare,mox abiicere.Sũt q̃ existimẽt uulturẽ triduo ante,aut biduo uolare ubi sunt cadauera. Ab hoc fit uulturinus adiectiuũ,ut uulturina caro.Romani augures ĩmussulũ uulturis pullũ esse existimauerũt,sicut sanqualẽ ossifragæ de qua inter aqlarũ genera dicemus.Alii tñ ĩmussulũ putarũt aquilæ pullũ dici,priusq̃ albicare cauda incipiat.Vultur etiã apuliæ mons est notissimus.Item a uolando uulturnũ deriuatũ putãt,uentus est,qui ab oriente hiberno spirat.Græci mixto noĩe,qđ inter notũ, & eurum sit ϵὐρονότον,hoc est euronotũ nominant.Et loligo(ut Varro existimat)quasi uoligo.uolitat enĩ hic piscis extra aquã se efferẽs,qđ & pectũculi faciũt sagittæ modo.Ex molliũ pisciũ genere ẽ, sicut sæpia,& polypus,his caput inter pedes,& uẽtrem.pediculi octoni oĩbus.Sæpiæ,& loligini pedes duo ex his longissimi,& asperi,q̃bus ad ora admouẽt cibos,& in fluctibus se uelut anchoris stabiliũt.Cæteri aũt curti sunt,q̃bus uenãtur.Loliginẽ nũc uulgo calamariũ uocant,a thecæ calamariæ similitudine.habet enim officula duo,quasi cultrũ & calamũ.Item cruorem nigrũ atramẽti modo,qđ ubi sensit se apprehendi,effundit.atq; ita infuscata aqua cerni non põt.A loligo fit loligũcula diminutiuũ.Plau.Emitto sæpiolas.loligũculas.& miluus secũdũ quosdã a molli uolatu,q̃uis alii factitiũ hoc nomẽ potius a uoce uelit.auis ẽ nota ex accipitrũ genere.Notatũ est eã,q̃uis rapacissima sit,& semp famelica,nihil esculẽti rapere unq̃ ex funeꝶ ferculis.Eadẽ uideť artẽ gubernãdi docuisse caudæ flexibus,in cœlo mõstrãte natura,qđ opꝰ esset in ,pfundo.Latet hibernis mẽsibꝰ,& solstitiis afficiť podagra. A miluis fit miluinus adiectiuũ.Ab huius auis similitudine,& piscis miluꝰ appellať,subiẽs in sũma maria,& uagãdo aliorũ pisciũ p̃dam agẽs.Vulcanũ quoq; plæriq; noĩatum existimãt,qđ canus,hoc est candidus uolet,uolat enim flãma,& cãdida est.Vulcanus aũt ignis est.deũ hũc,& iouis filiũ fuisse ex iunone ueteres finxerũt,qui cũ deformis natus esset,nec ei Iuno arrisisset,præcipitatus a Ioue fuit in insulam lemnõ,ubi a Thetyde,& Euthimone Oceani filia susceptus,ac nutritꝰ ẽ,uno claudus pede ex casu factus.Alii a simiis educatũ uolũt.Deoꝶ hic faber fuit,& ioui fulmina,ac cæteris diis arma cõtra gigantes fabricauit.fecit monile Hermiones.coronam Ariadnes. Arma Achillis,& Aeneæ,aliaq; cõplura,quæ supra ingeniũ humanũ fuisse existimata sunt. nõ tamẽ ob hæc ad deoꝶ mẽsam admissus est,& cũ ioui supplicasset, ut saltẽ Mineruæ nuptiis iũgereť ab ea spretꝰ ẽ.unde Virgilius.Cui nõ risere parẽtes,Nec deus hũc mẽsa,dea nec dignata cubili est.Post hæc Venerẽ habuit uxorẽ.Cice.Præter hũc alios duos uulcanos cõmemorat. alterũ Cœli filiũ,alterũ nili,qui ab ægyptiis,ægypti custos existimať.A uulcano fit uulcanius adiectiuũ.unde uulcaniã tellurẽ,& uulcanias insulas dicimus.Itẽ a uolo deduciť uelum, qđ uela uẽtis agitata uolitare uideãtur. Varro tamẽ a uellere dictũ mauult,qđ ex ouiũ uelleribus fierent uela,q̃bus hoĩes tegebanť,quãuis nauiũ uela ex lino,aut sparto fierent.Item ea q̃bus theatra tegebanť,quæ & uelaria uocabanť.Papinius.Iam uelaria linea pluebant. A uelo uelabrũ dictũ locus in urbe Roma iuxta auẽtinũ mõtem,ꝙ ratibus,ac uelis eo ueherẽtur,q̃dam tñ nõ a uelo,sed a ueho uelabrũ,sicut uelaturã pro uectura uocari existimãt.Item auentinũ.Nã olim mons iste paludibus erat ab reliq̃s disclusus,itaq; eo ex urbe aduehebãtur ratibus(ut Varro testať)sunt tamẽ q̃ auẽtinũ dictũ ab auibꝰ putẽt,quæ sese e tyberi in eũ locũ recipiebãt,uel a rege Auẽtino albano,qđ ibi sit sepultus,uel ab aduentu hominũ,qđ cõmune latinorum oĩum ibi Dianæ tẽplum sit cõstitutũ.Ouid.Luna reget mẽses,huius quoq; tpa mensis sciuit Auentino luna colẽda iugo.Ab hoc fit uelo uerbũ cum suis deriuatiuis,de q̃bus supra diximus, quæ sũt uelatus.ueles.uelitaris.uelitor.uelitatio.a quo aduelitatio. uelitatim. Reuelo, a quo reuelatio.& præter ea uelamen,qđ modo pro ueste accipiť,modo pro quacũq; re aliq̃d uelãte. & uexillũ,quasi paruũ uelũ pro signo,quo in exercitu,aut classe impatores utũtur.unde uexilliferi & uexillarii dicũtur signiferi. Vestẽ quoq; a uelãdo dictam Varro existimat,ꝙ corpus uelet,siue indumẽtum significet. Vir.Necnon threicius lõga cũ ueste sacerdos,siue barbam.unde inuestes imberbes appellamus,uel sicut q̃dã uolũt impuberes,ut e cõtrario uesticeps dr̃ puer, q̃ iã uestitus est purbertate. Ab hoc fit uestiariũ locus,in quo uestes,uel seruanť,uel uendũtur. & uestiarius,q̃ uestiario p̃est,ac uestes uẽdit.& uestiplicia mulier,quæ complicat uestes.& uestio uerbũ.& uestitus.& uestispicus.ac uestispica seruus,siue ancilla custodiẽs uestes & uestigium qđ ueluti ĩdumẽtũ sit pedis.Est.n.,pprie uestigiũ ĩpressio pedis.i.signũ qđ a pede relinq̃t.Vir. Et gradiẽs ima uerrit uestigia cauda. Vestigiũ ẽt significat extremã ptẽ ĩferioris pedis.idẽ.Vestigia primi alba pedis,frõtẽq; ostẽtãs arduus albã.itẽ uestigiũ pro ĩdicio poniť, cuiuscũq; rei, ꝙ si licet uestigia ĩditio sint,illic eũ affuisse,cuius uestigia sunt.Liuꝰ.Pecuniã ex thesauris Proserpinæ noctu clam sublatam,nec ad quos ptineat facinus uestigia ulla indago. & puestigo,

atq; inueſtigo,quæ ſignificant quærendo inuenio.Cicero.Ipſa tractatio,& quæſtio quotidie ex ſe gignit aliqd,quod cũ deſidioſa delectatione ueſtiges.Idẽ.Noſſe regiones,intra quas uenias,& per ueſtiges.quod quæras.Terentius,Nihil eſt tam dfficile,quod quærendo iueſtigari nõ poſſit.Hinc ueſtigabundus,ueſtigator,perueſtigator,& Inueſtigator deducũtur.Et Veſtimẽtũ qđ ita a ueſte differt,quod ueſtis generaliter dicitur,ut Stragula forẽſis muliebris.Veſtimẽtũ uero particulariter,ut palliũ.tunica.penula.Iuriſcõſulti ueſtẽ definiũt eſſe quicqd induẽdi.præcingẽdi.amiciendi.inſternẽdi.tegendi.accubandi gratia paratũ eſt.Alii nihil exiſtimãt ueſtẽ a ueſtimẽto differre,& ueſtimẽta dicunt eſſe nõ modo lanea.linea. bombycina.ſerica.ſed etiã ſcortea.frondea.ſcirpea.palearia,& ex quacũq; materia facta ſint ad corpus tegẽdũ.Multa earum genera ſunt.Virilia.quibus ſoli uiri utunť.Muliebria,quibus ſolæ mulieres.puerilia,quæ ſolis pueris cõueniũt.Familiaria,quibus utuntur ſerui,atq; ancillæ.Scẽica,qbus comœdi.tragica,quibꝰ tragœdi. citharœdica,qbus citharœdi.Hiſtrionica,quibus hiſtriões.paraſitica.qbus paraſiti,& huiuſmodi alia pene infinita.Aliquando qđ a barbaris ſumpta ſint,barbara habẽt noĩa,ut q̃ a parthis ſumpta,ſũt ſaraballa dicũtur fluxæ ueſtes,& ſinuoſæ,quæ a germanis renões,ueſtes pelliceæ,quibus in caſtris utunť,quæ ab hiſpanis ſtrigia.Plautus.Nudus eſt,iurat ſe triobolo ſtrigiũ oppignoraſſe.Quæ a ſardis maſtrucæ.Idẽ.Maſtrucatus,& plenus puluere.Item quædam interius ſumuntur,ut ſubucula dicta,qđ ea ſubter induamur,quædã exterius,ut ſuparus ſiue ſuparũ(utroq;.n.modo dicitur)qđ eo ſup induamur.Eſt autem togæ genus leuis atq; anguſtæ.Afranius.Puella nõ ſum ſuparo ſi ĩduta ſum.Lucanus.ſupara nudatos cingũt anguſta lacertos.Poniť tamẽ aliquando ſuparũ pro ſinu,& rugatura pãnoꝝ.Idẽ imaq; pandens ſupara uellorũ perituras accipit auras.Induſiũ quoq; ĩterius ueſtimẽtũ erat,qđ mox ſupra ſubuculam ſumebať,dictum quaſi intuſtium.Plautꝰ.Induſiata.patagiata.Sicut pallium,& palla uocata ſunt.& foris ſupra induſium ſiue ſubuculam tunicã erat,ueſtis apud Romanos quidẽ breuior,& ſine manicis.Nam his quæ manicas haberent,longiores ꝓpe uſq; ad digitos,& ꝓpterea græco uocabulo chiroditæ nominarenť,uti Romæ,atq; in omni latio uiros indecorum fuit.Solis fœminis id genus longe lateq; diffuſum cõuenire exiſtimabant ad ulnas.cruraq; aduerſus oculos ꝓtegẽda.Viri ſub Criſpas tñ,ac breuis tunicas ſumebant citra humeros deſinẽtes,quod genus græci uocant εξωμιδασ tunicas illas longas,& manicatas,q̈ſi fœmineas.Cicero & Virgilius exprobrãt.Cicero.Manicatis ac talaribus tunicis. Virgilius.Et tunicæ manicas,& habẽt redimicula mitræ.Plautus,manuleatã tunicã habere hominẽ decet.Horatius.Malcinus tunicis dimiſſis ambulat.ẽ qui inguẽ ad obſcænũ ſubductis uſq; facetus.Quintilianus.Cui latus clauus nõ erit,ita cingať,ut tunicæ prioribꝰ oris infra genua paululum,poſterioribus ad medios polites uſq; perueniant .Nam infra mulierũ eſt,ſupra centurionum.Erat & aliud genus tunicaꝝ,qbus antiqui Romanorum utebantur,quas colobia uocitabant,quod manicis eſſent mutilata.Nam græci κολοβον truncum,ac mutilatum dicunt.Item alia tunica adaſus dicta,quæ ab humeris non erat conſuta.A tunica fit tunico uerbũ,hoc eſt ueſtio.Varro.Hæc lanigeras detonderi docuit,tunicareq; homulũ.eius paſſiuum eſt tunicor,unde tunicati dicunť,modo qui tunicas induti ſunt,modo expediti,& nullã aliã ſupra tunicã ueſtem habentes, quales dum ruri ſumus incedere ſolemus.Iuuenalis,tunicati fuſcina Gracchi.Martia.O ſoles o tunicata qes.Dicta aũt tunica ẽ(ut Varro ſentit)qđ corpꝰ tueať.Amphimala tunicæ erant gauſapinæ ex utraq; parte uillos habẽtes,quæ & gauſapia dicebanť,Patauii ex lanis eius regionis,quæ mediocres ſunt,texi olim ſolita recta tunica, ita cõtexta erat,ut ueluti rigens ſtaret,hac tirones,& nouæ nuptæ ſimul cũ toga pura induebanť.Prima hanc contexuit,tanaquil,quæ,&.C.Cecilia uocitata eſt,cuius lanã cũ colo,& fuſo in templo anci Martii lõgo tempore duraſſe tradit Varro.Ideoq; a Romanis inſtitutũ,ut nubẽtes uirgines comitareť colus compta,& fuſus cũ ſtamine.chalaſis tunicæ genus erat(ut quidam putãt)qđ græci χαλασαν uocant a laxitate.Alii dicũt nodũ eſſe tunicæ muliebris,quo connexa circa ceruicẽ tunica ſubmittiť.Supra tunicã uaria ueſtimẽtorũ genera ſumebanť.In primis toga ꝓpria Romanorum,a qua Romani togati dicũtur.Virg.Romanos rerũ dominos,gentẽq; togatã.Vnde añambulones hoc eſt hi,qui principes ciuitatis in forũ officii grã deducebãt,ac deinde domũ reducebant,quoniã id togis amicti faciebãt,togati uocabanť.Iuuena.Turbæ rapienda togatæ Martia.At tibi nõ multũ eſt,unũ ſi præſto togatũ.Hi ꝑ diminutionẽ etiã togatuli uocabanť.Itẽ a toga epitogiũ dictũ pallii genꝰ,qđ ſupra togã ferebať,cõpoſitũ nomẽ e latino & ꝑegrĩo.ſicut epirediũ ex duobus ꝑegrinis hoc eſt επι græca præpoſitione,& reda uocabulo gallico,qđ ſignificat uehiculũ.Cicero.Quod ſi tuã heri redam non habuiſſem.uarices haberẽ.Iuuena.Trito ducũt epiredia collo.Non diſſimile eſt huic aliud uehiculi genus,qđ eadẽ lingua gallica Bẽna appellať,uñ cõbẽnones dicunť ĩ eadẽ Bẽna ſedẽteſ.itẽ togatæ uocatæ ſũt comœdiæ,quæ ſcriptæ ſunt ſecũdũ ritus,& habitũ hominũ togatorũ,hoc eſt Romanoꝝ,ſicut græcas fabulas ab illoꝝ habitu palliatas appellamus.eteni græci ſupra tunicã palliũ ferebant.Romani

frequētius togam,ꝓpter quod a tegendo toga uocitata eſt.Palliũ quod palã ſit,& foris,cũ ſub eo tunica eſſet.Quoniã uero in pace dũtaxat togæ uſus erat.nã in bello depoſita toga ſeu pallio,chlamydem,aut lenã,aut aliud militaris ueſtimēti genus ſumebant,factũ eſt,ut toga iterdum metaphorice pro pace ſumaẽ,ſicut arma pro bello. Cicero.Cedãt arma togæ,concedat laurea linguæ.Plynius.Vt dubiũ ſit toga ne,an bello præſtãtior fuerit.In foro aũt maxime togis uti uiri ſolebãt.Nã prĩcipio cõmunis hæc ueſtis fuerat tã mariũ,q̃ fœminaꝝ. Varro.Quas nũc in foro prius etiã in lecto habebãt togas.Ante enim fuit cõmune ueſtimētũ,& diurnũ,& nocturnũ,& muliebre,& uirile.Poſtea uiris tantum relictus eſt togæ uſus,ſolæq; adulterii dãnatæ mulieres.ignominiæ ergo cã induere cogebãtur.Iuue.Talem non ſumet dãnata togã. Martialis.Coccina famoſæ donas,& iãthina mœchæ. Vis dare,quæ meruit munera,mitte togam.Togaꝝ uaria genera erãt.In primis toga prætexta,quæ a uirili diſtinguebatur,quoniã ꝑtexta dũtaxat adoleſcentes utebantur fere uſq; ad ſextũdecimũ annũ, deĩde uirilē togã ſumebant.Seneca.Quantum credis me accepiſſe gaudii cũ depoſita prætexta ſumpſiſti uirilē togã. Cicero.Ego aũt a patre ita erã deductus ad Scæuolã ſumpta uirili toga,ut quoad poſſē,& liceret a ſenis latere nunq̃ diſcederem.fuit tamen tempus,quo prætexta non adoleſcentes,ſed uiri qui magiſtratum gererēt, utebantur.Quippe Tullus hoſtilius Romanoꝝ rex tertius,debellatis ethruſcis ſellã curulem, lictores,& togã pictam,atq; prætextam,quæ iſignia magiſtratuum ethruſcoꝝ erãt Romã trãſtulit.Sed poſtea Tarquinius demarati filius quintus Romanorũ rex, cũ de Sabinis egiſſet triũphum,quoniã eo bello filius eius annos quatuordecim natus hoſtē manu percuſſerat,& pro concione illũ laudauit,& prætexta,ac bulla aurea donauit inſigniens puerũ ſupra annos fortē præmiis uirilitatis,& honoris.Nam ſicut prætexta magiſtratuum,ita bulla triũphantiũ geſtamen erat.Genus ſane togæ erat prætexta,cui purpura ꝑtexebaẽ. Bulla aũt inſigne aureũ,uaſculi forma,q̃d triũphãtes ante pectus gerebãt incluſis ĩ eo remediis, quæ aduerſus inuidiam,& oĩa ueneficia putabant ualentiſſima eſſe,hoc genus remedii græci αλεξικακον,a depellēdis malis dicũt.quẽadmodũ Hercules alexicacos uocitatus eſt ab eo,q̃d defenſor eſſet hominũ.Nos a præbēdo,ut ſit tutus,qui id ĩ collo gerit,præbiũ,& ab amula amuletũ uocamus.Amula quippe uaſculi genus eſt,q̃d religionis,& expiandorũ maloꝝ gratia geſtetur.dictũ quaſi amola ab amoliendis periculis.Plynius.Infantibus alligaẽ ſuccinũ amuleti ratione formã uaſculi habēs.Idē. Vua tanimia pro amuleto utunẽ.Idem.cyclamini radix cõtra ſerpētes oēs folia habet minora q̃ hedera,nigriora & tenuiora ſine angulis,in quibus albicant maculæ, caule exiguo inani,florib⁹ purpureis,radice lata,ut rapũ uideri poſſit,cortice nigro,naſcitur in umbroſis.A noſtris tuber terræ uocaẽ herba in oibus ſerenda domibus,ſi uerũ eſt,ubi ſata ſit nihil nocere mala medicamēta.Hæc eſt q̃ uulgo Panē porcinũ uocãt repræſentãs ebrietatē.propterea ea ad piſces capiũdos utuntur radice tuſa.in amnē coniecta.Idē,fel canis nigri maſculi amuletũ eſſe dicũt domus totius.Idē,ſcarabeorũ cornua grãdia denticulata,adalligata infantib⁹amuleti naturã obtinēt.Idem corallium religioſum in primis eē geſtamē exiſtimãt a moliēdis periculis.Bullã ergo amulã eſſe manifeſtum eſt,dictam a ſimilitudĩe eius bullæ,quæ ſpiritu in aqua excitatur præcipue dum bullit,figura rotũdæ.a qua cũ mox deficit,notiſſimũ illud,ueriſſimũ prouerbium ē.Homo bulla.Nulla certe fieri uerior cõparatio potuit ad uitæ humanæ fragilitatē oſtendēdã.Nã quod aliqui bullã ἀπὸ τῆς βουλῆς, hoc eſt a cõſilio deduſtã uolũt,plenũ inſaniæ eſt. Ab hac bulla fit bullo uerbum,q̃d eſt bullas facio.Plynius.Mala ſigna ſunt urinæ bullãtis,& craſſæ.Et bullula diminutiuũ,& bullio uerbũ,q̃d ē ferueo.& ebullio eiuſdem ſignificationis,a quo ebullitio feruor.Prætextæ igiẽ,& bullæ geſtãdæ mos a priſci Tarquinii filio deductus eſt.Alii tradunt eundē priſcũ,cũ ſtatum ciuitatis ordinaret iſtituiſſe,ut patricioꝝ filii bulla aurea uterenẽ,& toga,quæ purpura prætexitur.hi tãtũ,quorũ patres curulē magiſtratũ geſſiſſent.cæteris prætextã tantũ indulſiſſe,uſq; ad eos, quoꝝ parentes equo ſtipendia iuſta meruiſſent.interiecto deĩde tēpore etiã libertinis cõceſſum,qui ex iuſta dũtaxat matreſamilias nati fuiſſēt,ut ꝑtextã,& lorũ in collo pro bullæ decore geſtarent. Lorũ ꝓprie corigia ē ex corio,quã græci ιμαντα.uocãt Ideo poniẽ pro cingulo,uñ poetæ balteum ueneris,q ceſtus diciẽ,Lorũ appellant.hinc loripes uocaẽ,qui pedum in modum lori tardum habet.Iuuena.Loripedē rectus derideat.æthiopē albus.Lora etiam habenas uocam⁹& retinacula iumētoꝝ.Itē zonas,ac uolumina ex corio bubulo, q̃bus pugiles utebãtur. Papi.& nigra gerebat lora manu.Præterea quæcũq; ligamina lora dici poſſunt.Et loramēta ligamenta etiam,quæ ex tabulis fiũt.Hieronymus,loramēto ligneo circũdatũ ædificii fundamētũ nõ diſſolueẽ.Ab hoc loꝝ etiã pro corigia accipiẽ,qua homines uerberarētur.unde lorarii dicebantur,q in ſcænicis fabulis parebãt iis, qui ludis erãt præfecti,& uel uiciebant,uel cædebant eos,quos iuſſi erãt uincire,uel cædere.Tortores quoq; lorarios uocatos ĩuenimus Itē lora dicuntur corigiæ,quibus lecti & ſellæ inſtruũtur ſuper quibus tomenta uel culcitræ ĩponunẽ. Martialis.Nouis linteis loriſq; Hinc etiã funiculus aure⁹ argēteuſue,qui collo geſtari ſolet lo

rum appellat. A loro lorica dicitur munimētū corporis, quale in Imperatorū antiqssimis statuis uidemus, qđ si in numine sit, Aegis ægidis dicit, habetq; ī medio caput medusæ. Veteres e loris, de corio crudo pectoralia faciebant. Virgilius. Cui pellis latos humeros erepta iuuenco pugnatorē operit. postea ex annulis ferratā instituere. A lorica fit lorico uerbū, quod ē loricā induo. capit etiā pro armo. Ab eo cōpositū fit dilorico, quod est discindo. Cicero. Qui ī causa perorāda nō dubitauit reū excitare cōsulārē, & eius diloricare tunicam. Lora uero fœminino genere genus potionis est, quā græci deuteriā appellāt quasi secundariā. nā δεύτερον apud eos secūdū dicit. Non potest iure uocari uinū, q̄uis inter uina operaria numeret. Tria eoꝝ genera. Primū decima parte aquæ addita q̄ musti expssa sit, & ita nocte & die madefactis uinaceis, rursusq; prælo subiectis. Secūdū tertia parte eius, qđ expssum sit, addita aquæ expressoq; decocto ad tertias partes. Tertiū fecib⁹ uini expressum, quod fecatū Cato appellat. Sūt qui existiment a Romulo ingenuis pueris tributū, ut cordis figurā in bulla ante pectus adnecterēt, quā inspiciētes ita demū se esse hoīes cogitarent, si corde præstarēt. Togā uero ptextā ea ratione adiunctā ut ex purpuræ rubore īgenuitatis pudorē p se ferrēt. A prætexta prætextati dicti, qui prætexta utunt, sicut a toga togati. Prætextati aūt sūt q̄diu uirilē togā non sumpserūt. Hi pro malefactis nō soluebant mulctā, sed āguillarū tergoribus uerberari solebāt. Nefas aūt his erat obscœno uerbo uti, ideoq; ptextū appellabant sermonē, qui nihil obscœnitatis haberet. prætexta pulla nulli alii licebat uti, q̄ ei qui funus faciebat. Primus aūt prætextati cognomentū adeptus est papyrius puer. Mos olim senatoribus erat in curiā cū prætextatis filiis ingredi, quotiens in senatu de re aliq̄ acturi essent, qđ si in posterū diem plata res foret, placuit ne qs rem sup qua sermo habit⁹ foret nūciaret, priusq̄ decreta esset Mater papyrii q cū pre in curia fuerat qd nā in senatu actū a patrib⁹ foret, filiū rogat. ille nefas eē id dicere respōdit, fit illa cognoscēdi qd actum esset auidior, filiūq; īportuni⁹ urget. Tū ille actū ī senatu cōfingit, Vtrū reipublicæ utilius uideretur, un⁹ne ut duas uxores haberet, an ut duob⁹ una nupta eēt. Ea re ītellecta mulier domo egredit. rē cæteris narrat. Postridie magnus matrūfamilias numerus ad senatū cōfluit, oēsq; fluentib⁹ lachrymis obsecrant, una potius ut duob⁹ nupta sit, q̄ ut un⁹ uir duas habeat uxores. Admirat senatus rei nouitatē ac stupet. Tū puer papyrius rē apit. Senatus fidē atq; īgeniū pueri exosculatus cōsultū facit, ne quis post hac puer cū pre curiā ītroeat pter unum papyriū, eiq; publico decreto prætextati indit cognomē, ob tacēdi loquēdiq; in prætextæ ætate prudētiā. Id postea cognomē in oēm eius familiā trāslatū fuit. Itē a prætexta prætextæ dictæ sunt fabulæ. Horatius, Vel qui prætextas, uel qui docuere togatas. Togatarū enī fabularū species tot pene sunt, quot palliatarū. Primæ species prætextæ dicūtur, in qbus Imperatorū negocia agebant, & publica, regesq; Romani uel duces inducebant, personarū dignitate pene tragœdiis similes, dictæ prætextæ, qđ in his fere regū aut magistratuū acta cōpræhendunt, qui pricipio prætexta toga utebant. Secūda species est togatarū, quæ tabernariæ dicunt humilitate psonarū, & similitudine argumētorū comœdiis pares, in quib⁹ nō magistrat⁹, regesq; sed humiles hoīes, & priuatæ domus inducunt. uocatæ tabernariæ, qđ olim tabulis domus cōmuniter tegerent. Tertia species Attellanarū fabularū ē, q̄ a ciuitate oscoꝝ Attellana, in qua primū cœptæ sūt Attellanæ sunt dictæ, argumētis dictisq; iocularib⁹, similes satyricis fabulis græcis. Quarta species ē planipedes græce dicit Mimus. Ideo enī latine planipes uocat, quia actores pedib⁹ planis idest nudis proscæniū introibāt, nō ut tragici actores cū coturnis, neq; ut comici cū soccis, qđ olī nō in suggesto scænæ, sed in plano orchestræ positis instrumētis mimicis actitabāt. Togata prætexta a tragœdia differt, qđ in tragœdia heroes introducunt, ut Pacuuius tragœdias heroicis nominibus inscripsit. Horestē, chrysen, & his similia. In prætexta aūt introducunt magni uiri, in scribūturq; brutus. Decius. Marcellus, & huiusmodi. Togata tabernaria a comœdia differt, qđ in comœdia græci ritus inducūtur, græcæq; psonæ, in illa uero latinæ. in hac maxime excelluisset Afranius, nisi argumēta fœdis puerorum amorib⁹ inquinasset. Attellana a satyrica differt, qđ ī satyrica fere satyroꝝ personæ introducūtur, aut si quæ sunt ridiculæ similes satyris. In Attellana obscœnæ, turpesq; psonæ. Mimus est sermonis cuiuslibet sine reuerentia. uel factorū cū lasciuia imitatio, dict⁹ q̄si solus imitet μιμοῦμαι imitor. Nā & si alia poemata idē faciāt solus tamen mimus q̄si priuilegio quodā quod fuit cōmune possedit. Mimus ēt histrionem significat ꝙ mores gestus ac naturas hoīum imitet. Togæ præterea alia quoq; genera erāt. toga regia q̄ & undulata dicebat, qua serui⁹ Tullus Romanorū rex usus fuit, facta primo a. C. Cecilia, & dicta undulata ab undarum similitudine, quēadmodum supra diximus. Toga pura quæ nō erat obsita, non fuliginosa, non maculam habēs. Induebanturq; ea sacerdotes ad sacrificium, & nouæ nuptæ, & tirones cum sacramento militiæ obstringebantur. Toga picta, in qua aliquæ figuræ intextæ seu pictæ erāt. Nā picturā Homeri tpibus fuisse indicio ē, qđ pictarū uestiū mētionē facit. Homer⁹ ἣν δ' εὗρεν μεγάρῳ. ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινεν δίπλακα μαρμαρέον πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους ζώων θ' ἱπποδάμων καὶ ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων. Hāc iḡt īuenit in atrio. hæc ma

gnũ telũ texebat duplex marmoreũ, multa aũt pĩgebat certamina. Troianorũ domitorũ equorum & achiuorũ æneas habẽtiũ uestes. Qui picturã uolũt Homeri tẽpore nõ fuisse ĩ usu ενεπασεν exponunt nõ pingebat sed intexebat. Toga soriculata, quæ uariis conserta coloribus erat, Varro Vermiculatã, ac soriculatam uestẽ. dicta a cõserendo. Nam & sorilla nauigia istrica uocantur, quod lino ac sparto cõserantur & cõdensentur. Toga rasa phrygiaq;, quæ nullos habeat uillos, acuq; texit, & a græcis fœminino genere γαλβανη, a nobis neutro galbanũ dicitur a colore albo ac sublucido. Iuuenalis. Et galbana rasa, a quo galbanat⁹ dicit galbano indutus. Et galbinus mollis. lasciuus. Martia. Galbinos habet mores. Er galbaneus mali odoris, & galbeũ genus ornamẽti muliebris. Galbanum arbor est Syriæ in amano mõte similis ferulæ resinam, pducens purã trãslucidã, similẽ amoniaco candore, quæ lomẽto & sagapeno, hoc est lachryma ferulæ ob nitoris similitudinẽ adulterari solet. Acu facere huiusmõi uestes idæi phryges inuenere. Ideoq; appellatæ sũt phrygianæ, & qui eas faciebãt phrygiones dicti. Plau. Stat fullo phrygio aurifex lanarius. Hæc in usu diui Augusti temporibus cœpere. Phrygia minoris Asiæ, puincia ẽ. A phrygio amne, q̃ illã a caria diuidit, sic cognomĩata, uel (ut alii uolũt) a phrygia cecropi s filia, in hac ẽ dardania, a dardano Iouis filio appellata a quo dardanidæ, postea a Troe nepote, hoc est filio Erichthonii filii dardani troia nũcupata. Toga crebra papauerata aliquando antiquior fuit. Siquidẽ a lucillio poeta in torq̃to notata est. Dicta crebra a spissitudine, papauerata a colore cãdido, Genus est papaueris albi satiui, cuius semẽ tostũ in secũda mẽsa cũ melle apud antiquos edebat, & eo panis rustici crustæ cũ ouo infundebantur, hoc præcipuũ quẽdã cãdorẽ lina, & lanæ cõtrahunt. Eadẽ toga & spissa dicebat. Toga rara contraria crebræ. Martia. Lis nũq̃. toga rara. mẽs quieta. Eadem per diminutionẽ & ralla dicebat. Plau. Toga ralla, tunica spissa. Erat & alia toga regia, auro & purpura intexta, qua soli reges & augures utebantur, eadẽq; trabea uocabat. Virgili. ipse Quirinali lituo, paruaq; sedebat succinctus trabea, læuaq; ancile gerebat. Et regilla ac basilica, q̃bus similiter reges utebant. Plaut⁹. An regillam an basilicã induã an mediculã? Toga triũphalis qua ĩperatores triũphantes utebant. hæc picta erat, & togæ Iouis similis, & palmata siue palmaris dicebat, qđ ea utebant, qui palmã hoc ẽ uictoriã meruissent. Martialis, palmatæq; ducẽ sed cito redde togæ. Flãmminea toga siue flãmãs, qua boni ominis gratia sponsæ utebant, ut ĩferius dicemus. Attalica toga in qua aurum erat intextũ, qđ attalũ regẽ in Asia inuenisse cõstat, ex quo sumpsit nomẽ. Toga babylonica, ĩ qua diuersi erãt picturæ colores, quã babylon maxime celebrauit. Toga polymita, quæ plurimis liciis cõtexta est. Græci μιτον filũ uocãt, qđ nos liciũ dicim⁹. A quo μονομιτα dicunt, quæ uno licio constant, διμιτα quæ duobus, τριμιτα quæ tribus, πολυμιτα quæ plurib⁹, hoc gen⁹ togæ alexandria primum instituit. Alterũ eius genus est, quæ cubicularia polymita dicit, de qua Martialis. Hæc tibi memphitis tellus dat munera, uicta est pectine niliaco iam babylonis acus. Toga scutulata, quæ istriæ, liburniæq; & aliis huiusmodi pilis potius q̃ lanis texta erat, & scutulis quibusdã undulatæ similis. hanc prima gallia inuenit. scutula aliquando serpentis genus est in Africa, aliquãdo uasculi genus rotũdi. cõcaui. Martia. sic implet gabatas, paropsidesq;, & leues scutulas, cauasq; lances. Lucil. & scutulamq; ligneã in cerebrum fixit. Huius diminutiuũ est scutella. Cicero. Collocemus in culcitra plumea psaltriã, adducam⁹ demus scutellã dulciculæ potionis, aliqd prouideamus & cibi. nõnũq̃ significat hastã teretẽ, qua lina tũdunt. Quapropter & exigua hastula in qua lacedæmonii mẽbranã inuoluẽtes lr̃as scribebãt, Scutula uocabatur. id genus erat furtiuarũ litterarũ. Nã reuoluta ex trũco mẽbrana, lr̃as trũcas mutilasq; reddebat, mẽbraq;, earũ spargebat in partes diuersissimas, adeo ut nõ nisi ĩplicata in eodẽ surculo mẽbrana, legi possent. huiusmõi epistolã lacedæmonii σκυταλην, hoc est scutulã uocant. A scutula igit quãdo uasis genus est, scutulatæ uestes appellatæ, qđ orbibus quibusdã q̃si scutulis depictæ sunt, cærulea indutus scutulata aut galbana rasa. Toga forẽsis, quã ad forũ pficiscẽtes sumebãt. Apuleius. Forensi toga indutus accumbebat. Hæc & neutro genere Forẽsia uocabantur. Idẽ sumpsit palliũ, forensia domi reliquit. Suetonius de augusto, forensia & calceos nunq̃ nõ intra cubiculũ habuit. toga triclinaris, cũ qua discũbere ĩ cõuiuiis solebãt, hæc & cœnatoria dicebat. Martia. Cœnatoria mittat aduocato. Idẽ de cœnatoriis. Nec fora sunt nobis, sed nec uadimonia nota. his opus est pictis accubuisse toris. Vocabant etiã recidipna cõposito ex utraq; lingua uocabulo, reciniũ enim apud nos est uestis antiquissima q̃drata, ut Varro refert, cuius mediã partẽ retrorsũ iaciebant, unde reciniati mimi dicebãtur. δειπνος uero apud græcos cœnã significat. Itaq; recidipna dictæ sunt uestes. quas uocãt cœnatoria. Iuuenalis, rusticus ille tuus sumit recidipna Quirine. Eadẽ etiã triclinaria dicunt. Plynius. Metellus scipioni triclinaria babylonica sestertiũ octuaginta milibus uenisse. iam tũc ĩponit in capitalibus criminibus, quæ Neroni principi q̃dringentis milib⁹ sestertiũ nup stetere. Præter togã alia quoq; uestimentorũ genera ĩ usu fuere. Palliũ supra tunicã sereno tpe sumebat, uestis erat honestior longe lateq; diffusa, & uiris mulieribusq; cõueniẽs. Cuius diminutiuũ ẽ palliolũ, qđ significat

breuiꝰ palliū ad caput tegendū. Vnde palliolatī aduerbiū. Plau. Palliolatim amictus sic incessi ludibūdus, & palliolatus huiusmodi palliolo indutus, & palliastrū rude palliū & uile. Apuleiꝰ Ecce Socratē cōtubernalē meū cōspicio, humi sedebat scissili palliastro semiamictus. & pallio uerbū, qđ ꝓ cœlo accipit̄. Apuleiꝰ. Nec palliari tā apta res pōt. Palla uero dūtaxat muliebre uestimētū est ad uestigia usq; demissū. Vir. Pro longæ tegmine pallæ tigridis exuuiæ per dorsū a uertice pendent. Idē pallam signis auroq; rigentē. Plautus. Pallā ad phrygionē fert cōfecto prandio. In gallia tamen uiri quoq; palla utebant̄, sed breuiore. Martia. Dimidiasq; nates gallica palla tegit. Nebulo uero seu pluuio tēpore pro pallio penulā supra tunicā sumebāt. Pōponius penulā in caput īduce ne te noscat. Quintil. Calba penulā roganti nō possum cōmodare inqt, domi maneo, cū cœnaculū eiꝰ ꝓplueret. Idē Galba penulā rogāti, rñdit, non pluit, nō est opus tibi. Si pluit ipē utar. hæc si e pellibꝰ esset Scortea (ut supra diximꝰ) uocabat̄, scorta. enī ueteres pelles noīabāt. Martia. Ingrediare uiā cœlo licet usq; sereno. Ad subitas nūq̄ scortea desit aq̄s. Erat ēt penula Gausapina cādida ac uillosa, qua per æstū utebant̄. Idē is mihi cādor inē uillorū gratia tanta est, ut me uel media sumere messe uelis. Abusiue tamen penula ꝓ omni eo qđ tegit. Penulariū q̄si theca est, & uagina penulæ, siue locus, ī quo penulæ reponunt̄. Peniculamētū uero nō a penula dicit̄, sed a pene qđ ꝓprie caudā significat, ꝓpter qđ pudēda uiri honestiore uocabulo penē q̄si caudā appellamus. Est aūt peniculamētū pars uestis, quæ terrā attingit. Enniꝰ pendēt peniculamēta unū ad quēq; pedū. A pene ēt penitā offā dicimus, offam porcinā cū cauda. Et peniculos siue penicillos. Itē neutro genere penicula & penicilla, q̄bus calciamenta detergūt. Itē quibus pingūt, quoniā ex caudarū extremitatibus fiūt. Itē quibus albarium tectorio inferunt, qui dicunt̄ Tectorii peniculi. Plyniꝰ. Setarū ex iis e penicillis tectoriis cinis cū adipe tritus. Itē q̄bus uulnera stipant̄, uel ideo nec claudant̄, uel ut aperiantur magis, ut sunt penicilli ex linteolis cōcerptis ex medulla sābuci & ex spongia. Idē tū penicillo uulnꝰ aptū omne. præterea quo ad aliqđ mundādū illinēdūue utimur, peniculū seu penicillū uocamꝰ præsertī si ex spōgia factū sit. Terentius, quid ignaue peniculō pugnare, qui istuc huc portes cogitas? Ply. Aesopūq; cū myrrha calidū penicillo illitū. Itē spōgiæ genꝰ ē mollissimū, q penicillus appellat̄, ex quo fiūt penicilli. Tria enim genera spōgiarū sunt spissū ac prædurū & asperū, qđ tragos uocat̄, quidā has fœmīas putāt maioribꝰ fistulis. Spissū & mīoribꝰ fistulis ac molliooribꝰ quos credūt mares & Achilleū noīat̄, ꝙ usus eo in uulnere curādo fuerit Achilles, & molissimū qui dr̄ penicillus. Spongias antiqui in delitiis habuerūt, strigilū uice linteorūq; illis utētes ad distrigēda ac mūdāda corpora. Quapropter purpura tingebāt eas, alias cura cādidas faciebāt tinctas p æstatē salis spuma ad lunā, & pruinas sternētes iuersas, ut candorē biberēt. Mēsas ēt his tergere mos erat. Martia. Hæc tibi sorte datur tergēdis spōgia mensis. Vtilis expresso cū leuis ībre tumet. Animal hoc eē ex aquatiliū generꝛ existimāt. alitur cōchis, & pisce, & limo, intellectū in his esse apparet. quoniā ubi auulsorē sentiūt, cōtrahunt̄, & multo difficilius ex petris in q̄bus nascunt̄ oēs. auulsæ relinquūt in petris ueluti cruoris uestigiū, atq; ex his q̄si radicibus molliores penicilli recrescūt. Pessimū genus earū ē, quæ Aplysiæ uocant̄. quia erui nō possunt. aplysiū enī illotū dicimus ab α priuatiua ꝑticula & πλυνω lauo. a quo Plynio Veronēsi inditū nomē putamꝰ. Viuūt lōgissimo tēpore, & ob hoc maxime ꝓsunt corporibus, quia nostro suū miscent. usus earū ab abstergēda, fouēda opienda in fomentis p̄sertim, dū aliud remouet̄, aliud īponit̄. Infinitæ pene earū utilitates sunt. Polybiꝰ scribit penicillos sup ægrum suspensos q̄etiores facere noctes. Impluuia quoq; uestis erat, qua sacerdotes per ībrem utebant̄. Pluuiale nūc uulgo appellat̄. Varro. Saliū quoq; sereno tēpore impluuia amictū fuisse criminabant̄. Lanerū genus uestimēti erat ex lana succida cōfectū, unde habet nomē. amictoriū uestimētū puellare cādidū ac subtilissimū ex lino, de quo Martialis, māmosam metuo, teneræ me trade puellæ, ut possit niueo pectore lina frui. Chlamys uestis militaris ē pallio pene aduersa cū breuior multo, atq; arctior sit. Plau. Puer cape Chlamydē & da palliū. Tamē Chlamydē hanc tene, ut si hæc uera non sint, rursus deposito pallio eā sumā atq; incœptū hoc itiner ꝑficere exequar. Idē Cape sis puer hoc palliū, & da chlamydē, ut abeā. Ab hoc fit chlamydula. Idem. Tu sume chlamydulā. Primus numa Romanorū rex chlamydē in usum recepit. Nā cū legati Isaurorū ad eū uenissent, uisis illorū uestibꝰ sumpsit Chlamydē, cōiūxitq; uestē regiā cū senatoria nō foris, sed intus purpura posita, ut ex utraq; una cōficeret̄. Traslata postea hæc uestis fuit ī usum militarē. Vir. Sidoniā picto chlamydē circūdata limbo. De hac celebre ꝓuerbiū ē. Silosontis chlamys, qđ de his dr̄, qui iactāt se magnificētia uestimētorū, quoniā Siloson cū in exilio esset, uestē habebat insignē, ac sumptuosā, quā cū Dario nōdū regi, dono misisset, is postea regno potitꝰ, ac beneficii memor, natali solo eū restituit. A chlamyde chlamydatus dicitur. Plau. Quis hic hō chlamydatꝰ est? aut nō est, aut quē quæritat? peregrina facies uidet̄ hois, atq; ignobilis. palliū nostri paludamētū uocāt, q̄uis hoc etiā pro ornamētis militaribus capiat̄. Salustius. Eodē tꝑe Lentulꝰ duplici acie locū in editū multo sanguine suorū defensus, postq̄ e sarcinis paludamēta

obstare aīaduertit. Ply. Cocceū īperatoriis dicatū paludamētis. Vnde paludati dicunť, qui uel īperatoriā Clamydē, uel alia eiꝰ ornamēta gestāt. Cicero. Antoniꝰ gemēs ante lucē paludatus. Salustius. Dū paludatus incederet, inire ꝗprimū prælīū cogitauit. Aulæū quoq; genus uestis eē manifestū est peregrinū, & ꝗsi militare paludamētū. Varro. Quod ex hæreditate attalica aulæa, Chlamydes. pallæ aureæ. Virg. purpurea intexti tollāt aulæa Britāni. Sūt etiā aulæa uela picta, ꝗbꝰ aulæ teguntᷣ, de ꝗbus supra diximꝰ. Patagiū aurea Chlamys est, quæ ꝑtiosis tunicis superindui solet, uñ qui ita induti sūt, patagiati dicunť, & patagiarii, qui huiusmōi uestes faciūt. Apuleiꝰ. Vberes eni crines leniter emissos, & ceruice depēdulos, ac deīde per colla dispositos, sensimq; sinuato patagio, residētes paulisper ad finē cōglobatos in summū uerticē nodus astrixerat. Læna similiter uestis genus est militaris, uilloꝝ crassitudīe calefaciēs chlamydē. utunť hac hyeme, ac supra oīa uestimēta induūt. Virg. Thyrioq; ardebat murice læna. Varro. Lænā a lana dictā putat. Ego potius ἀπὸ τῆς χλαίνας, Lenā deductā existimo detractione primæ literæ. Chlæna aūt ἀπὸ τοῦ χλιαίνειν deduciť, qđ tepefacere est. Item abolla uestis est militaris, ac etiam grauiorū, ac magnorum uirorū. Varro. Toga tracta est, & abolla data est. Iuue. Atq; audi facinus maioris abollæ. Idem. Rapta properabat abolla pegasus. Sagū quoq; militare ē uestimentum. Salu. Occurrere duci, & ad prælium accedere, adeo uti metello in Sagum Herculeio in brachium tela uenirent. Virgilius. Virgatis lucēt sagulis. hac ueste utpote latiori & quadrata homini supposita iactare eum in altum excutiendo solebant. Martia. Ibis ab excusso missus in astra Sago. Sueto. Ferebatur & uagari noctibus solitus, atq; īualidum quēq; obuiorum uel potulentum corripere, ac distento sago impositum in sublime iactare. Hinc quidam saccū deductum existimant, hoc est culeum, quod ad sagi similitudinem a parte superiori & inferiori æꝗliter latꝰ sit. Saccus hordearius siue frumentarius est, quo hordeum siue frumētum geriť. Saccus niuarius, quo aquæ ex niuibus. Saccus uinarius, quo uini feces colātur. Sacculus diminutiuum est a sacco, & significat marsupium. Stolam ueteres dixerunt quicquid corpus tegeret, & apud græcos στολὴ indumentum significat, unde stola est deductum. Varro Mulierem aliam cerneres cum stola obsita. Postea ad honestæ tantum matronæ uestem hoc nomē translatum est, quæ usq; ad imos pedes demissa erat, & extremam eius partem ambibat. instita assuta, quæ tenuissima fasciola erat. hanc notat Horatius cum īquit. Nil mediū est, sunt qui nolūt tetigisse nisi illas, quarum subsuta talos tegit instita ueste. Contra alius nullam nisi olenti ī fornice stantem. & Ouidius in libro de tristibus cum uellet ostendere se libros de arte amādi nō scripsisse grauioribus fœminis, postquā uersus illos repetit. Este procul uittæ tenues īsigne pudoris. Quæq; tegis medios instita longa pedes. Mox addit. Ecquid ab hac omnes rigida submouimus arte. Quas stola contingi, sumptaq; uitta uetat. Hinc stola pro matronis & honestis mulieribus ponitur. Papinius. Omnis plebeio teritur prætexta tumultu. Hinc eques, hinc iuuenum cœtu stola mixta laborat, & stolatum matronalem atq; honestum dicimus. Martialis. Quis floralia uestit, & stolatum permittit meretricibus pudorem? Limbus etiam muliebre uestimentum erat, purpuram in imo consutam habens. Plau. Textores limborarii. Quidam tamen limbum putant Fasciam esse, quæ ambit partem uestis extremam, quā institam dici supra ostendimus. Virg. Sidoniam picto chlamydem circundata limbo. Peplum proprie palla ē fœminea picta, & mineruæ consecrata. Virg. Interea ad templum nō æquæ palladis ibant. Crinibus Iliades passis, peplūq; ferebant. Plau. Tunc uenio cum peplum infertur. Lacerna pallii genus est fimbriati, dicta ꝙ capitio minus sit. a lacerando lacerum enim dicimus quicquid corpore īminutū est, hæc uestis utrinq; indui potest, & ex utraq; reiici parte. Capitium capitis tegmē est a capite appellatū (uel sicut Varro inquit) ꝙ capiat, hoc est comprehendat pectus. Capitulū quoq; diciť. Itē Cucullus operculum est capitis, unde penulæ gallicæ genus, si cucullū non habet, Bardiacus diciť, si cū cucullo Bardocucullus uocať. Martia. Gallia santonico uestit te Bardocucullo. cercopithecorū penula nuper erat, Itē calyptra genus est uestimēti, quo capita operiuntur. Rica quadratū uestimētū est fimbriatū, purpureū, quo pro palliolo utebantur flaminicæ, alii ex lana succida fieri solitum dicūt alba, qđ conficiebant uirgines patrimæ, & matrimæ ciues, ut inficereť luteo colore, quo indui flāminicas mos erat. Est etiā rica ueli genus, quo mulieres capita tegūt. dictū (ut Varro sentit) a ritu, qđ romano ritu sacrificia fœminæ cū faciūt, capita uelāt. Serenus. Aut zonulā, aut acū, aut ricā. eius diminutiuū ē ricula, quæ pro sudario accipitur. Flaminiū tegmē, quo matronæ capita tegebāt. Plautꝰ. Flaminiarii. uiolarii. carinarii. Itē flāmeū genus ueli lutei nuptialis, de quo īferius dicemus. Suffibulū uestimentū albū. prætextum. quadrangulū. oblongū, qđ in capite uestales uirgines sacrificātes habebāt, idq; fibula cōprehendebať. Reticulū tegmē capitis a rete dictū, ꝙ capillū cōtineat. Rete (ut Varro sentit) a raritate. Strophiū fascia est pectoralis, quæ uirginalē tumorē cohibet papillarū. Turpiliꝰ, me miserā ꝙ iter uias epistola excidit mihi. Infœlix īter tuniculā ac strophiū collocarā. Martia. Fascia crescētes dominæ compesce papillas. Vt sit qđ capiat nostra, tegatq; manus. Strophia ēt te

nuiores coronæ a ueterib⁹ dictæ ab insigni, qđ ponebāt in capitib⁹ sacerdotū, qđ ἀπὸ του στρεφειν hoc est a uertēdo strophus uocabatur, hinc nota sunt strophiola, qbus in sacris utebant. Calática tegmē muliebre, qđ capiti innectit. Cicero. Tu ne cū mētirent pedes fusci, cū calāticā capiti accōmodares. Vētrale, seu semicinctū uestimētū est uētrē cōtegēs. Plyni⁹, patris mei memoria cœpere Amphimala nostra, sicut uillosa etiā uentralia. Martialis de semicincto. Det tunicā locuples, ego te præcingere possum. Essem si locuples munus utrunq; darē. Plaga grande erat lineū tegmē cādidū, qđ sindonē uocāt, q̄le est, quo nūc utūt mulieres Romanæ, olim passim ī usu erat. Varro. Chlamydes, plagæ, uasa aurea. huius diminutiuū ē plagula. Nā lodices linteoli sūt qbus in lecto utimur, & frequēter eos lauam⁹, unde a polluēdo lodices appellatos nōnulli putant. Iuuena. Modo sub lodice relictis uteris in turba. Martialis de lodicib⁹. Nudo stragula ne toro paterēt, iunctæ nos tibi uenimus sorores. Cæsitiū quoq; linteolus erat purus & candid⁹, dictus, q̄ cædēdo ad cādorē pueñret, uel qđ oras circūcisas haberet, ut supra dixim⁹. Plautus. Linteollū cæsitiū, Exoticū peregrinū uestimētū dicebat. Idē basilicā aut exoticā induam. Mollicina uestis a mollicie nomē sumpsit. Noni⁹ molliciniā chiroditā, reciniū, succentonem quoq; legim⁹ meretriciæ uestis gen⁹, apud ueteres fuisse. Itē ēcimibomata & Parnacidas uestes appellatas puellares. Cato. Vt puellæ habeāt potius ī uestitu chlamydas encimibomata & Parnacidas q̄ togas. Calassis quoq; uestis genus ē qđ græci καλασσον dicūt. Alii dicūt nodum eē tunicæ muliebris, quo connexa circa ceruicē tunica submittit. Itē cyclas uestis gen⁹ supi⁹ arcta, ampla inferius, a circuli rotūditate ita appellata. Iuuena. Tenui sudāt in cyclade, & Exomides comici uestitus sūt exertis humeris. Synthesis uestis erat breuis & expedita ex diuersis lanarū colorib⁹ cōposita, q̄les sūt qbus nūc milites in castris utunt, ꝓpter qđ synthesis dicta ē, qđ apud græcos cōpositionē significat, hac ueste in saturnalib⁹ sumpto pileo, & toga deposita, uti senatoribus quoq; atq; equitibus mos erat. Martia. Synthesibus dū gaudet eques, dn̄sq; senat⁹. Dūque decent nostrū pilea sumpta Iouē. Idē. Dū toga per quinas gaudet reqescere luces. Hos poteris cultus sumere iure tuo. Aliis tpib⁹ uti synthesi seruile atq; ignominiosū erat, ꝓpter quod Nero priceps notatus est, q̄ synthesiatus aliquādo, ac discalciatus in publicū ꝓdierit. Scæuola iuriscōsult⁹ de synthesi sic scribit, semproniæ piæ hoc āplius cooptoria tabiana, & tunicas tres cū palliolis, q̄ elegerit, dari uolo. Quæro an ex uniuersa ueste, idest an ex synthesi tunicas singulas, & palliola sempronia eligere possit. Rn̄deo, si essent tunicæ singulæ cū palliolis relictæ, ex iis dūtaxat eligi posse. Quod si nō eēnt hæredē, uel tunicas & palliola ex Synthesi p̄statuꝝ, uel uerā æstimationē daturū. Ex quo manifeste apparet synthesinā a cōi ueste distingui, qđ ēt Martialis ostendit. Sic tua suppositis plucēt prela lacernis. Sic micat innumeris arcula synthesibus. Synthesis ēt uasis genus fictilis ex diuersis uasis cōpositi. Martia. Septēnaria synthesis sagunti. Papinius. Vnā mittere synthesim qđ horres. Alborū calicū atq; cacaborū. Itē multitia īdumēta dicebāt minutissimis filis cōtexta, unde a multis filis & ꝓpterea subtilibus nomē inditū, uel a mulcēdo, qm̄ carnē demulceāt, & tātū pluratiuo numero declinat. Iuuena. Quæro an deceant multicia testē. Itē. Clauata uestis siue clauus uestimēti genus erat, uel ut qbusdā clauis aureis distinctū, qđ & a plumaꝝ similitudine plumatile uocabat. Quod si latior ipsa uestis erat latus clau⁹ dicebat, hac soli senatores ac patricii īduebant, aliqn̄ ēt sacerdotib⁹ ac pōtificib⁹ dabat. Sylius, sacrificā lato uestē distinguere clauo. Tradūt mecenatē in equestri dignitate spontæ ꝑmāsisse, cū utiq; sumēdi lati claui potestas ei pateret. Martialis. Dū ꝓauos atauosq; refers, & nomina magna. Dū tibi noster eques sordida conditio est. Dū te posse negas nisi lato Gellia clauo nubere, nupsisti gellia cystigero. Quintil. Notat interī negligētia latū habētiū clauum, modus est ut sit paululū cinctura submissior Hora. Nā ut qsq; īsanus mediis nigrū īpediet crus pellibus, & latū demisit pectore clauū. Audit cōtinuo q̄s hō hic, quo patre nat⁹. Hinc laticlaui dicebant patricii. Suetoni⁹ de Nerone. A laticlauo, cui⁹ uxorē attrectauerat, cæsus. Cœpit latus clauus Vespasiani fere tēporibus in modū Gausapæ texi, Vnde Martia. Et lato uariata mappa clauo Præclauū pars uestis erat, quæ ante clauū texebat. Afrani⁹. Totū diē p̄clauū unū texere. Hinc a clauis ēt clauata dicunt, uel uestimēta clauis ītexta, uel calciamēta clauis confixa. & clauati socci, q̄ sola habeāt clauis ītexta, uel calciamēta clauis confixa. Clauus a claudēdo dicitur ob id eni figit, ut claudat, siue cōtineat aliqđ. Claui ānales appellabant, qui figebant in pariete tēpli per ānos singulos, ut per eos numerus ānorū colligeret. Erat eni lex priscis litteris ac uerbis scripta, ut qui p̄tor maximus esset, idib⁹ Septēbris clauū pāgeret. Nam quia raræ per ea tempora litteræ erāt, notæ numeri annorū claui fuere. Mineruæ aūt tēplo ea lex dicata erat, qđ numerū Mineruæ putabāt esse. Volsiniis quoq; claui īdices numeri annorū in tēplo nortiæ etruscæ deæ fuisse tradunt. A cōsulib⁹ deīde ad dictatores, quia maius īperiū erat, solēne claui figēdi translatū est. Sed cū hic mos ītermissus fuisset, seuiente post multos annos in urbe pestilētia repetitū ex senioꝝ memoria dicit, pestilētiā quōdā clauo a dictatoꝛ fixo sedatā fuisse. Quapropter ea religione adductū senatū, Dictatorē claui figēdi cā dici iussise, Dictūq;. L. Malliū īperio

ſum,qui.T.pinnariũ magiſtrũ equitũ dixit. Adeo hæc per ſe digna res uiſa eſt,ꝑpter quam dictator crearet᷑.Clauũ ẽt nauis gubernaculũ dicimus,ꝙ eã dirigat, rectãq; cõtineat. Cicero.ille aũt clauũ tenẽs quietus ſedeat in puppi. Virg.Clauũq; ad littora torquet.Itẽ ab huius claui ſimilitudine clauus appellat᷑ tuberculi gen⁹ calloſi,qđ in diuerſis corporis partibus naſcit᷑.maxime tñ in pedibus,& ꝑcipue ex cõtuſo,q̃uis interdũ aliter.Doloréq; ẽt ſi nõ alias,tamẽ ĩgredienti mouet.Arbores quoq; clauũ huiuſmõi patiunt᷑,qui & fungus dicit᷑,& patella.Nihilq; aliud eſt q̃ ſolis exuſtio.A clauo per diminutionẽ clauiculus dicit᷑.Itẽ claua quæ proprie fuſtis eſt teres ex una pte capitatus ad claui ſimilitudinẽ.Plyni⁹de lino,iterũ deinde in filo polit᷑ illiſũ crebro in ſilice ex aqua tectũq; rurſus tundit᷑ clauis,ſemp iniuria melius.Hĩc claua Herculis dicta id genus,quo Hercules utebat᷑.hãc eo loco,quo cũ ea Cacũ occiderat,poſt primas tẽpli ei⁹ ualuas fuiſſe locatã tradũt in foro boario,ubi tẽplũ ei a Sylla iuſſu Sybillæ ædificatũ fuit. Ouidius. Altera pars cyrci cuſtode ſub Hercule tuta.Quod deus euboico carmine munus habet.Idẽ Si titulos quæris ſylla probauit opus.Huius clauæ odore nõ immerito abſterreri canes & muſcas opinabant᷑,qđ ſcilicet nec muſcæ nec canes ædẽ Herculis in foro boario intrarẽt.Claudo uero & clauis a calãdo(ut quidã exiſtimãt) deducunt᷑. Nos a græcis potius ſũpta exiſtimam⁹ apud quos κλειω claudo dr̃,& κλεισ clauis,& ,κλειδιον diminutiuũ clauicula,& κλειδοποιοσ clauiculari⁹ faber,& κλειθρον clauſtrũ, qđ & clauſurã dicim⁹.Itẽ a claui fit clauiger qui clauem fert.Ouidius.Clauigerã uidit Vulcani occũbere prolẽ. Clauiculæ etiã dicũtur paruæ clauæ, hoc eſt paruæ ſudes.Plynius.Clauiculæ quoq; ipſæ,quibus repũt uites tritæ,& ex aqua potæ ſiſtunt uomitionũ cõſuetudinẽ.Cõclaue de quo ſupra diximus,dictũ ꝙ una claui claudat᷑.uñ locus cõclauatus dicit᷑ una claui clauſus. A uerbo cõclauo,cuius paſſiuũ eſt cõclauor,& a clauſtro clauſtrinũ uocamus.ꝙ clauſtri eſt,& clauſtrariũ, de quo ſupra diximus,& clauſtrituũ qui clauſtris Ianuæ præeſt.Claudere interdũ ſignificat includere. Vir. Aut ĩtus clauſus ſatura ad ꝑſepia ſeruat.Interdũ arcere,obſiſtere.Idẽ.Ecce maris magna claudit nos obice põtus. Aliquando circuire.Idẽ.Claudite nymphæ,dictææ nymphæ nemorũ iã claudite ſalt⁹. Vlpianus. Clauſos pro uinctis accipit,ſi mõ ita uincti ſint,ut omni mõ erũpere nõ poſſint.Clauiũ,clauſtrorũque tutelã penes portunnũ eẽ ueteres exiſtimabant,qui portuũ deus eſſet,& clauim mãu tenere fingebat᷑.Nã & claui claudi portus cõſueuere.Clauim mulierib⁹donaræ mos erat ad ſignificandã partus facilitatẽ.clauis inuẽtorẽ Theodorũ ſamiũ fuiſſe cõmemorãt. A claudo clauſula dicit᷑ q̃ſi breuis cõcluſio,& claudus q̃ſi pedib⁹clauſus,hoc eſt ĩpeditus,ꝓhibitus. A quo claudico uerbũ,hoc eſt claudus ĩcedo,& per metaphorã erro,& claudi⁹,ꝓpriũ nomen. A quo aliud ꝓpriũ Claudianus,& Claudiana tonitrua,quia claudius pulcher inſtituit,ut in ludis poſt Scænã collectus lapidũ ita fieret,ut ueri tonitrui ſpeciẽ repræſentarẽt,nã antea leues admodũ parui ſonitus fiebãt,cũ claui & lapides in labrũ Aeneũ coniiciebant᷑. Veteres pro claudo cludo dixerunt,unde in ueterib⁹nunuſmatibus legimus Ianũ cluſit. Ab hoc cõpoſita fiũt circuncludo hoc eſt undiq; claudo.intercludo,iter ĩpedio,& q̃ſi ĩtra claudo. Virg. Intercluſit hyems, & terruit auſter euntes.introcludo in ĩteriorib⁹claudo.Seneca.Qui domi introcluſus ociabat᷑.Occludo claudo.Plau.Occluſit hoſtium ancillæ.Excludo,eiicio.Terẽ.Excluſit,reuocat,& ꝑ metaphorã accipit᷑ pro libero. Accius. Qua uirtute hic ſe ſeruitute excluſerit.Excludere ẽt ẽ incubãdo ex ouis pullũ emittere.Ply.Quædã gallinæ oua gemĩa oĩa pariũt, & geminos ĩterdũ excludũt,alterũ maiorẽ.Alioqn negãt oĩno geminos excludi. Idẽ incubationi dat᷑ initiũ poſt nouã lunã.Celerius excludunt᷑ calidis dieb⁹.Idẽ.Colũbæ excludũt uigeſimo die. Præcludo, claudo.Intercludo,ĩpedio.includo intus claudo ĩtrocludo. Vir.Incluſos utero Danaos.Subterclludo notæ ſignificatiõis.Recludo,aperio.detego.Idẽ. Veteres tellure recludit Theſauros ſecludo ſeorſũ claudo.Cõcludo,ſimul claudo,a quo condulus annulus dr̃ & cõdaliũ ſimiliter annuli genus,qđ digitũ cõcludat.Et ꝑ metaphorã poro,hoc ẽ termino orõnẽ,uñ cõcluſio dicit᷑,quã græci επιλογον,noſtri mõ perorationẽ,mõ cumulũ uocant.Nam cumulus,ꝓprie aceruus eſt,& in cõcluſione oĩa q̃ſi ĩ unũ aceruũ colligunt᷑. A cumulus fit cumulo uerbũ,qđ eſt augeo.coaceruo.ſupaddo. A quo cumulator,& cumulatus,& cumulatior,ac cumulatiſſimus,& Accumulo q̃ſi ad cumulũ addo,& cumulate.cumulatius.cumulatiſſime,hoc eſt abũdãter abundantius,abundantiſſime.& cumulatim aduerbiũ,aceruatim. Virg.cumulum pro altitudine,& q̃ſi cacumine aquæ poſuit.inſequit᷑ cumulo præruptus aquæ mons. Eodem mõ Stati⁹. Aceruũ poſuit pro cumulo aquæ.Horruit ingẽti uenientẽ Iſmenõ aceruo.Iſmenus fluuius ẽ Boetiæ ab Iſmeno Pelaſgi filio cognominat⁹. Ab aceru⁹fit coaceruo uerbũ,qđ eſt cõgero,cumulo.addo. Aceruus enim cõgeries eſt cuiuſcũq; rei. A quo coaceruatio,& coaceruatim. Endromis genus ueſtis erat hirſutæ,& uilli longioris,quo in balneis præcipuæ ac gymnaſiis utebant᷑.mittebat᷑ ex gallia.Iuuenalis.Endromidas tyrias,& fœmineũ ceroma. Martia.Hãc tibi ſequanicæ pinguẽ textricis alũnã,Que Lacedæmoniũ barbara nomẽ habet,ſordida,ſed gelido nõ aſpernẽda Decẽbri dona,peregrinã mittimus Endromida.Idẽ. Pauperis eſt mun⁹,ſed

nō eſt paupis uſus. Hăc tibi pro togula mittimus Endromida. Propterea aūt emdromis dicit̃ ꝙ ενδρομω, hoc eſt in curſu ea utebant̃. Idem· Siuē leui curſu uincere quæris athla, ridebis uentos hoc munere tectus, & ĩbres. Quidā hāc balneare ueſtē appellāt, ꝙ ea in balneis uterent̃. Texta quoq; faſciola erat, qua capillū in capite alligabāt, & capital, qđ ſacerdotulæ geſtabant ĩ capite, Zona, qua cingimur. Martia. Lōga ſatis nūc ſum, dulci ſed pōdere uenter. Si tumeat, fiam tū tibi zona breuis. Hæc & lorū dicit̃, & balteus, q̃uis balteus ſit ēt a quo arma depēdent, & cinctus ac cingulū a cingendo, quorū alterū uiris, alterū mulieribꝰ attributū Varro ſcribit. Alii cīgulū neutro genere hoīum eſſe exiſtimant. Fœminino uero genere cingulas brutorū. utputa, equorū. mulorū. aſinorū. cinctū ēt pro ueſtitu accipimus. Virg. Cinctuq; gabino. Quāuis aliq cinctū gabinū dicūt eſſe togā ſic in tergū reiectā, ut una eius lacinia reuocata hominē cingat. hoc genere ueſtimēti cōſul Romanus utebat̃ bellū ĩdicturꝰ. Quæ cōſuetudo inde tracta ē, qđ cū gabini aliquādo ſacrificiis uacarēt, ſubito exortū eſt bellū. Tūc itaq; ciues togis ſuis cinctis in bellū ꝓfecti ſūt, & uictoriā adepti. Gabini a gabiis dicti ſūt, hæc Volſcorū urbs fuit, ſeptuagīta milibꝰ paſſuū ab urbe diſtās a Galacto & Bio ſiculis fratribus cōdita, uñ nomē habet. Itē cincta flāminica dicebatur ueſte uelata. Cingere ꝓprie circuire eſt, dictū q̃ſi circū agere. Ply. Cum eum ſaltū uenatores cinxiſſent. Hinc cinctura dicta actus ipſe cingendi, & cingulū annulus ꝙ digitū circuat, & cinguli hoīes, qui in his locis ubi cingi ſolēt, ſatis ſunt tenues. & cinniligium quo noua nupta p̄cingebat̃. id uir in lecto ſoluebat factū ex lana ouis, ut ſicut illa in domū ſublata cōiuncta inter ſe ſit, ſic uir eius cinctus cū ea, iūctuſq; eēt. hoc Herculano nodo ligatum oīs gratia uir ſoluebat, ut ſic ipſe fœlix eſſet in ſuſcipiēdis liberis, ut fuit Hercules, qui ſeptuagita liberos reliq̄t. Hinc cinxiæ Iunonis nomē ſanctū habebat̃ in nuptiis, qđ initio coniugii, ſolutio cinguli erat. quo noua nupta erat cincta, clingo ēt pro cingo uſurpant a græco κικλᾳν. A cīgo cinciorꝝ cognomē Romæ deductū. A quo cīcia locus Romæ, ubi cinciorū monumētū fuit. Itē ab eodē cōpoſita ſūt Accingo, qđ eſt cū ſtudio & diligētia paro. Vir. Paribuſq; accīgimur armis. Vñ accinctos ĩduſtrios dicimꝰ, ſicut e cōtrario diſcīctos negligētes. Idē. Diſcinctos mulciber afros. Accinctū ēt pro parato. ĩſtructo. armato frequenter accipimꝰ, Circūcingo notæ ſignificatiōis. Procingo apparo. A quo ꝓcinctus apparatꝰ bellicus, & expeditio dr̃. Oui. Hæc ĩ ꝓcinctu carmina facta puta Ply. Vinū curas, uigorēq; animi ĩpedit ad ꝓcinctū tēdentibus. Veteres ēt en do procinctū dicebāt, qđ ſignificat cū ex caſtris in prælīū exitū eſt. & procincta claſſis uocabat̃, cū exercitꝰ cinctus erat gabino ritu, cōfeſtim pugnaturꝰ. Veteres enī & populi & militū, & nauiū multitudinē claſſem uocitabāt, hāc flamini diali nō licebat uidere. Præcīgo mō p̄paro. Vñ præcinctos ſtrenuos & expeditos dicimꝰ. mō cingo. Suetoniꝰ de Cæſare. Vſus fert̃ lato clauo ad manꝰ fimbriato, nec unq̃ aliter q̃ ſup eū cingeret̃, & qdē fluxiore cinctura, uñ emanaſſe Syllæ dictū optimates ſæpius admonētis, ut male præcīctū puerū cauerēt. Incingo cīgo uel intus cingo. Succingo aliqñ alligo, ut ſuccingo mihi enſem, & ſuccīctus ſum enſe, hoc eſt alligatū ad cingulū habeo enſem. Vir. Succinctā pharetra, & maculoſæ tegmine lyncis. unde ſuccingulū balteū dicimꝰ, & quo nōnulli utunt̃ ſuccinctoriū ueſtis genꝰ breuiſſimæ. quo uēter & tātū fere uelāda corporis tegunt̃, ut ſupra diximꝰ. Id & ſemicinctū uocat̃, qđ mediū hoīem cingat, hoc eſt ueſtiat. Martia. Et tunicā locuples, ego te præcingere poſſū. Eſſē ſi locuples, munus utrūq; darē. Semis enī dimidiū ſignificat, ut ſemihomo. ſemideus. ſemimortuus. ſeminex ſemiuiuus. ſemeſtris Sexmēſiū. ſemeſum ſemicomeſtū. ſemetram, media mēſura. ſemianimis q̃ſi exanimatus. ſemicirculus mediꝰ circulus. ſemiferꝰ nō ꝓrſus ferus. ſemifera enī dicimꝰ aĩalia, ceruū. Damā & ſimilia. Semimares ĩperfecti uiri, ut ſūt ſpadones. galli. eunuchi. Seminudꝰ dimidia parte nudatus. Semiobolus dimidius obolus. ſemiuncia dimidia uncia. Selibra dimidia libra. Semiq̄naria diuiſio, cū in ſcādēdo q̄nq; pedes per dimidiū diuidunt̃. ultimæ dictiōis ſupſint. Vt arma uirūq; cano. Semiſeptenaria diuiſio, cū id fit ĩ ſex pedibꝰ. ut arma uirūq; cano troiæ. ſemipes dimidius pes, A quo ſemipedalis. Semiplenus non ꝑfecte plenus. ſemiplagiū, Paruū rete. ſemiruta, ex ꝑte diruta. ac diſſipata. ſemiſpathiū, breuior ēſis. ſemita, arcta, q̃ſi dimidia uia· ſemiſſis, dimidiū. ſemiuir, ſpado. eunuchus. timidus. ſemiuſtꝰ, dimidia ꝑte uſtus, ſextertiū dipōdius, & ſemis, de quo ſupius diximꝰ, ſexquialtera, ꝓportio, quæ tādūmdē, & dimidiū habeat, ſemitogiū breuis, & q̃ſi dimidia toga. A quo ſemitogatꝰ, & eiꝰ diminutiuū ſemitogatulus. Semis aūt a græco deducit̃ ημυσι, ſicut ab ἕξ ſex. A quo hemiciclus ſemicirculus dr̃, hemiſphæriū dimidia ſphæra, hemina mēſuræ genꝰ, quæ dimidiū ſextarii cōtinet. Vñ heminaria ꝓ mediocri accipit̃. Hemiſtichion dimidiꝰ uerſus, qui & hemiſtichon dr̃, & hemiolus, cū ex duobus numeris maior habet totum minorē, & p̄terea eiꝰ medietatem, ut ſunt tria ad duo, & hemitriteū febris genus, de quo inferius dicemꝰ, qđ tertianā unā & dimidiā continere uidet̃. Aliqñ ſuccingere ĩ cīctura ueſtes ita colligere, ut breuiores uideāt̃, fiatq; hō ad agēdū expeditior, unde ſuccinctā orōnē, breuē dicimꝰ, & ſuccīcte aduerbiū breuiter. ſegmētatæ ueſtes dicunt̃ quæ ſegmētis hoc ē bratteolis argēteis aureis ue laboratæ atq; depictæ ſūt. Segmēta. n. ꝓpe ſegmi

na,hoc eſt ſectiones dicunť a ſecãdo.unde partes,&(ut ita dicã)mẽbra mũdi,in quæ uniuerſa terra digeriť,quæ nr̃i Circulos,græci parallelos appellãt,Segmẽta dicunť.Ply.Plura aũt ſunt ſegmẽta mũdi.Principiũ habet indiæ pars uerſa ad auſtrũ,patetq; uſq; arabiã,& rubri maris accolas.Idẽ.Quinto cõtinenť ſegmẽto ab introitu caſpii maris,battria,hiberia,Armenia.& reliqua.Idẽ.Quod ſupeſt terrarũ trib⁹aſſignať ſegmẽtis,& qm̃ ornamẽtũ colli,qđ monile uocatur,de quo ſupra diximus ex iiſdẽ ſegmẽtis fieri ſolet,ſegmentũ ẽt appellať.Valerius.Datũ eſt mulierib⁹,ut ſegmẽta aurea geſtarẽt.Iuue.ſegmẽta & longos habit⁹,& flãmea ſumit.hĩc quicquid ex tenuiſſimis ſegmẽtis uermiculatĩ cõpoſitũ eſt,ẽt ſi ſegmẽta lignea ſunt,ſegmẽtatũ dicitur.Idẽ.Et ſegmentatis dormiſſet paruula cunis,hoc ẽ uermiculato emblemate pictis.hoc ĩ pauimẽtis teſſellatũ dr̃,qđ teſſellis,hoc ẽ paruis q̃dratiſ lapillis ĩtextũ ſit.Sueto.de Cæſare.Mũdiciarũ,lauticiarũq; ſtudioſiſſimũ multi ꝑdiderũt,q̃uis tenuẽ adhuc & obæratũ in expeditiõibus teſſellata & ſectilia pauimẽta circũtuliſſe,Britãniã petiiſſe ſpe margaritarũ,q̃rũ amplitudinẽ cõferẽtẽ ĩterdũ ſua manu põdus exegiſſe.Teſſera cu⁹diminutiuũ eſt teſſella,ideſt qđ oĩ ex parte q̃dratũ eſt.Tradũt Geometræ pũctũ corpus eſſe ĩdiuiduũ,in quo neq; lõgitudo,neq; latitudo,neq; altitudo dep̃hẽdiť.Vnde pro breuiſſimo ac minimo tp̃e ponitur.Terẽ.Tũ tẽporis mihi punctũ ad hanc rem eſt.Item pro minima cuiuſq; rei particula accipiť.Cice.Nã qđ quæſtus es,plures te teſtes habere,qui quot in ea dubii pũcta tuleris.Aliquãdo etiã punctũ pro ſuffragiis,& fauore accipitur,quoniã lege,quæ tabellaria dicta eſt,ueteres ſuffragia nõ ſcribebãt,ſed puncto notabant.Vnde Expuncti dicebanť uiles,eiecti,indigni,ſiue priuati fauore.Hora.Omne tulit punctũ,qui miſcuit utile dulci,hoc eſt ſolus ſuffragia iudicũ tulit,q̃ & utile & dulce ſcripſit,quoniã ꝓdeſſet & delectaret.Geometricũ uero pũctũ,qđ in nullas partes diuidi põt,ꝓtractũ lineã efficit.i.corpus unius dimẽſionis.Lõgũ.n.eſt ſine lato ſine alto,duobus punctis ex utraq; p̃te ſolã longitudinẽ terminantibus cõtinetur.hãc lineã ſi geminam⁹alterũ mathematicũ corpus efficitur,qđ duab⁹dimenſionib⁹extruitur,longo,latoq;,ſed alto caret.Punctis aũt quatuor cõtinetur,per ſingulas.ſ.lineas binis,& hoc græci επιπεδον,noſtri planũ ſiue ſupficiẽ uocãt.A quo ſuperficiari⁹appellať,ut Paulus iuriſcon.ait.Qui in alieno ſolo ſupficiem ita habet,ut certã penſionẽ p̃ſtet,& ſuperficiarias ædes Caius appellat,quæ in conducto ſolo poſitæ ſunt,q̃rũ ꝓprietas & ciuili & naturali iure eius eſt,cuius & ſolũ.Quod ſi hæ duæ lineæ fueriť duplicatæ,ut ſubiectis duabus duæ ſupponanť,adiicieť ꝓfunditas,& hinc ſolidũ corpus efficitur,dictũ a græcis ϛερεον,qđ ſine dubio octo angulis contineť,& ſex latera habet.huiuſmodi figuras græci cubos,noſtri.Quadrãtalia dixere,quãuis uaſis etiã genus ſit quadrantal,pedis q̃drati octo & quadraginta ſextarios capiens.Plau.Anus hæc ſitit.Quãtillũ ſitit,modica eſt,capit quadrãtal.Tales ſunt(ut Varro inquit)teſſeræ,q̃bus in alueolo ludiť,ex quo ipſæ quoq; appellantur κυβοι,qui cũ iaciunť,quãcunq; in partẽ ĩcubuerint,dũ ſunt intacti ĩmotã habẽt ſtabilitatẽ.Hĩc cybiũ dictũ piſcis genus,de quo inferius dicemus,q̃a piſcãtes id uelut alea ludunt ſiue qđ ita ſciſſum eſt,ut mediũ eius æque pateat in oẽs partes,hoc eſt ad ſimilitudinẽ teſſerarũ.Magnus eſt error multoꝝ noſtri tẽporis,qui talos pro teſſeris accipiunt,ſed maior inſania unius,qui id ẽt litteris mãdare,ut ẽ omniũ impudẽtiſſimus,nõ erubuit,quẽ pueri quoq;,& uix iã fari ĩcipiẽtes apud græcos ſciãt αϛϱαγαλον talũ eẽ κυβον uero hoc ẽ cubũ,id eẽ,qđ nos teſſerã dicimus.Varro.Vitruui⁹.Gellius.Macrobius.Põpeius,& ipſe cuius teſtimonio utiť pollux ſole clari⁹oſtẽdũt.decept⁹ẽ hõ rudis & craſſus rõne nominis,quod teſſera appellať cũ græci teſſera quatuor dicãt,nec ĩtelligere potuit,nõ ideo teſſerã uocari,qđ q̃dratã figurã hẽat,qđ gen⁹ noſtri quadrata appellãt.Sed qđ omni ex parte quadrata ſit.qđ gen⁹ quadrãtalia nominam⁹.Talus ꝓprie oſſis genus eſt in articulo pedis uentre eminens,cõcaua in uertebra,ligatũ ſolidiſſimis neruis,quadratũ forma,altera parte cõcauũ,altera fere planũ,eſtq; in poſteriori ſuffragine dũtaxat,nunq̃ in prioribus pedibus,nec eſt homini aut aliis animalibus habentib⁹digitos,nec ſolidas habentibus ungulas,ſed tãtũ biſulcis.Hinc fit talipedare uerbũ,qđ eſt uacillare pedibus,& quaſi ſupra talos conſiſtere,hoc genere oſſiculi ludere ueteres conſueuere,qđ noſtra quoq; ætate quibuſdam locis obſeruari animaduertimus.Situs ipſe tali numerũ facit.eumq; pro lateris differentia diuerſum.Latus qđ unitatẽ ſignificat,canis ſiue canicula appellať,ĩ quẽ cõuerſo talo,deponebať ab eo,qui iactauerat nũmus unus,aut quãtũ inter ſe pacti fuerãt,ſine aliquo lucro,iccirco dãnoſa canis uocabať.Ouidius.Quid ualeant tali,quo poſſis plurima iactu Figere,Dãnoſas effugiaſq; canes.Perſius.Dãnoſa canicula quãtũ raderet.Eius oppoſitum Venus dicitur,ſiue cous ſignificãs ſeptẽnariũ numerũ.& is qui talorũ iactu hũc numerũ reddidiſſet,ſex lucri faciebat,præterea quicq̃d eſſet caniculæ iactu eraſum.Alia duo latera chius & ſenio dicũtur,ternariũ ille,hic q̃ternariũ ſignificãs.Nã binarius & Quinarius numerus in talis ñ erat.chius tris nũmos lucrabať,ſenio q̃tuor.Ideo dexter hoc eſt fœlix & ꝓpitius dicebať.Perſius.Quid dexter ſenio ferret ſcire erat in uoto.Quod ſi plurib⁹ poſitis talis eadẽ facies erat,pro uno accipiebanť,diuerſitas numeꝝ augebat.Duo ſeniones quatuor lucri faciebãt.Chius & ſenio ſeptẽ.

nio septē.Fuit etiam aliqñ in talis octonarius numerus, quem stesichoritē uocāt a sepulchro Stesichori poetæ,qd' taloꝝ octo figura cōditū fuit.Euripides Athenis tpe principū quadraginta,q post triginta imparunt,numerū taloꝝ usq; ad quadraginta auxit,eūq; Euripidiū appellauit.Aliæq; in hoc ludi genere differētiæ fuere,ut fere in cæteris ludis accidit. Nā & uultorios habebāt,& Herculē basilicū.Plau.Talos poscit sibi in manū,ꝓuocat me in aleā,iacit uultorios quatuor.Talos arripio.Herculē iacto basilicū.Quapropter ab Augusto scriptū legimꝰ talis iactatis,ut qsq; canē,aut senionē miserat in singulos talos,singulos denarios cōferebat ī mediū, quos tollebat uniuersos,q Venerē iecerat.Nec me latet Pollucē de Chio aliter sentire,sed nostroꝝ in hoc sñiam sequi maluimus,qui de hac re lōge aptius scripsere.Vtebanť aūt talis ueteres,aut naturalibus,aut ex ebore,aliaue materia factis,q per diminutionē etiā taxilli dicuntur. A tali qdē similitudine taleā dictā putāt,quæ ē frustū ligni ꝑcisum ex utraq; parte æquabiliter serēdi gratia.ꝑcisis enim lignis uel pedali,uel cubitali magnitudine nōnullæ arbores seruntť. idq; lignū ita ꝑsectū græce generali noīe ξυλον,latine talea diciť.Ply. Ficus oībus aliis modis nasciť,ꝑterq̃ talea.Idē seruādum in taleæ satu ante oīa,ut taleæ ex feracibus fiāt arboribus,ne curuæ,neue scabræ,aut bifurcæ,ne tenuiores q̃ manū impleāt,ne minores pedalibus,ut illibato cortice,atq; ut sectura inferior ponať semp,& qd' erit ab radice, accumuleturq; germinatio terra,donec robur plāta capiat.Cato.Taleas oleaginas quas in scrobe saturus eris, tripedaneas facito,quas in seminario saturus eris,pedales facito.Cum taleam demittis,pede taleā opprimito,si parū descēdat malleo,aut mateola adigito,cauetoq; ne librū scindas. A talea (ut Varro sentit)taliari uulgo diciť lignū,dū sciditť.& ītaliari dū ꝑcidēdo formatť,& cū ramꝰ ex utraq; parte æq̄biliter cōplanatť,ut numerus aliquis in eo describatť,diciť talea. Talia uero folliculus cepaꝝ est.& talus sabinoꝝ ꝑnomē.Sicut aūt frustū ligni,qd' ī terra feriť,talea uocať,ita id qd' īseriť ramo calamꝰ,& tessera dř,seu potiꝰ p diminutionē tessella,qd' īstar tesseræ sit.Ply. Quod si longius afferanť pomoꝝ calami,rapo infixos optime custodire succū arbitranť.idem.Quidā huic generi miscuere fissurā in uitibus exēpta cortice tessella surculo a latere plano adigendo.Itē tessera lignū est utrinq; cōplanatū,in quo numeri describūtur,qd' & talea diciť.Plautꝰ. Suā uterq; tesserā habet,rō cōstat,hoc & tesserula diciť.Ply.Frumēti rōnem tesserulis ostendebat.Itē tessera symbolū bellicū,qd' in pugna exeūtibus datť.Vir.Itur bello fit tessera signū. Liuius.Cæteris oībus tesserā dari iubet.Talū quoq; a latinis aliqñ appellatā inuenimus,eā partē quæ in hoībus uno pede utrinq; extuberat ꝓpe calcē.græci σφυρον uocāt.unde & pro calce aliquādo talū usurpāt.hinc talaris tunica appellatť ꝑlonga.& usq; ad talos descendēs.& subtal dictū est cōcauū pedis,sicut uola,qd'.s.sub talo sit. A secādo aūt segmētū dř.& segmē q̄si ramentū.unde & ꝑsegmē amputatio rei supfluæ dř.hinc quæ ex unguibꝰ aīalis scinduntť,ꝑsegmina uocitanť.Plau.Quin ipsi pridē tōsor ungues dēpserat.Collegit.oīa abstulit ꝑsegmina.Eiusdē significationis est resegmen.Ply.Nec pauci apud græcos singuloꝝ uiscerū,mēbrorūq; etiam sapores dixere,oīa ꝑsecuti usq; ad resegmina unguiū. A seco aūt oīa hæc deriuāť. secare ꝓprie est excidere.Cice.Id totū secuit in duas partes.Et qm̄ dū iter facimus quodāmō uiā diuidere uidemur,secare per metaphorā modo pro ducere usurpamus. Vir.Ille uiā secat ad naues. idē. Arboribꝰ positis secto uia limite quadret,hoc ē ducto limite. Tibullus.Et secet ad phrygios uilia mēbra modos.modo pro sequi. Vir.Quæcūq; est fortuna hodie,quā qsq; secat spē.Hinc sectores dicti emptores uēditoꝝ bonoꝝ exulis.qd' empta sua ꝑsequūtur.Itē q ex dānatione eiꝰ q accusatus est dimidiū bonoꝝ expectant,aut certe aliquā partē,& id ꝑsequūtur.Et sectariꝰ ueruex,q gregē agnoꝝ ꝑcedēs,ducit.Et sectio modo concisio,mō ꝑsecutio iuris.& secespita cultrū ferreū.oblōgo manubrio.eburneo.rotūdo.solido.iūcto ad capulū argento, auroq; fixo. clauis æneis,ære cyprio,quo flamines,Flaminicæ uirgines,pōtificesq; ad sacrificia utebātur,& seciū libū,qd' secespita secabatť.Et siciculi scrupuli sex,qd' semiunciā secet.& sicilices hastaꝝ spicula lata.& sicilio uerbū,cuius significatū ostēdit.Ply.Prata quotiēs secta sunt,sicilire oportet, hoc est qd' fœnisecies ꝑterierūt secare.Est.n.in primis īutile enasci herbas semētaturas.& Varro.In pratis herba,cū crescere desiit,& æstibꝰ arescit subsecari falcibus debet.& qd' parescat furcilis uersari.cū peraruit,de his manipulos fieri,ac uehi ad uillā,tū de pratis stipulā rastellis eradi,atq; addere fœnisicio cumulū,quo facto siciliēda prata.i.falcibus cōsectāda,quæ fœnisecies ꝑterierūt,ac quasi herba tuberosum reliqt capū,a qua sectione arbitror dictū sicilire pratū. A siciliēdo sicilia appellata herba,quā alio noīe fœnogræcū diximus uocari,ꝙ nullus fere īexcultus sit,sed tm̄ siciliť,hoc ē secať,huic.n.qd' mirū,ꝓdest negligētia. & quāto peius tractať, tāto ꝓuenit melius.Itē sicilia insula,qd' olim brutio agro cohærēs,mox interfuso mari resecta,atq; auulsa est,ꝓpter qd' & oppidū e regiōe in margine italiæ sitū rhegyū uocitatū est ἀπὸ τοῦ ῥηγνυω,qd' est auello.quāuis aliq siciliā a ducis noīe Sicelo appellatā uelint,quēadmodū īferiꝰ latius differemus.Itē a seco secale frugis genus,qd' taurini sub alpibus asiā uocant deterrimū,& tm̄ ad arcēdā famē utile,fœcūda,sed gracili stipula,nigritia triste,sed pōdere ꝑcipuū.Et secula

Falx, de qua supra diximꝰ, & securis, a qua diminutiuū securicula, qua ligna secabantur, utebātur tñ ea lictores, atq; carnifices. milites quoq; frequenter in bello. huius inuentricē fuisse tradunt Pentesileā amazonē. Quidā, securim dictam putant, quasi semiquirin ut inferius ostēdemus. Sabini. n. Quirin hastā appellant, & secta, quæ a græcis hæresis dicit͛, ut sunt philosophorū sectæ. Hæresis. n. ab eligendo dr̄ apud græcos, hoc est ἀπὸ του αιρουμαι. qđ significat eligo. opto. Cicero, Estq; in ea hæresi, quæ nullū sequit͛ florē orōnis. Ab hoc Theologi nostri hæreticū uocauerūt eū, q sectā aliquā uel instituit uel sequit͛ aduersus fundamēta religionis. & sectile, qđ excidi pōt, & excidiū qđ excidi solet. Vnde sectiuū dicimus porrū, qđ folia eius sæpius secant͛. Duo. n. sunt porri genera, alteꝝ capitatū, qđ in caput latius excrescit, qđ ut facerent ueteres, silicē uel tegulā porro subiiciebāt, atq; ita capita dilatabāt. Huic auctoritatem dedit Nero princeps uescēdo eo ex oleo ꝑ æstatē uocis gratia pene singulis diebus. Tradūt Melā equitem romanū ex ꝓcuratione a Tyberio principe in iudiciū uocitatū, succū porri in sūma desperatione ad triū denarioꝝ pōdus hausisse, cōfestimq; sine cruciatu aliquo expirasse. si largius sūat͛ dicūt ñ eē noxiū. Capitatū optimū mittebat Aritia. Colūella, Et mater aritia porri. Martia. Mittit precipuos nemoralis aritia porros. In niueo uirides stipite cerne comas. sectiuū erat præcipuū Tarēti. Idē, Fila tarentini grauiter redolētia porri. Edisti quoties oscula clausa dato, & sectura pro sectiōe, & socius uel qđ secet hoc est diuidat laborē alterius, uel qđ eū in re laboriosa sequat͛. socius. n. proprie dicit͛ q in re seria ac laboriosa alicuius par est, unde socii populi romani dicebantur ita cū iis fœdere cōiuncti, ut pacis & belli participes eēnt, a quo sociale dictū qđ sociorum est. unde socialis ꝑfidia, & sociale bellum, qđ cum sociis gestum est, & societas quasi participatio. Liui, Infida regni societas. Veteres, socienū pro socio dicebāt. Plau, ibo intro atq; illi socieno tuo iā interstringā gulā. Differt socius a comite & sodali. Nā comes ē q cū aliquo simul it, & tanq̄ ducē sequit͛. Cicero, Non comitē se, sed ducē ꝓbuit. Cæsar, cū se uictoriæ Pompeii comitē esse mallet, q̄ sociū Cæsaris. ab hoc fit comito uerbū, & passiuū eius comitor, sicut a socius socio & socior. Vir. Atq; uno graditur comitatus Achate. Comitor ēt deponens īuenitur, Ply. Quicunq; eū comitati fuerāt. Quod si imperator, aut dux milites suos socios uocat q sibi īpares sunt, facit id cōciliādæ beniuolētiæ gr̄a, quasi eos sibi pares existimare uideatur, quēadmodū cōmilitones uocat, ut se ueluti unū ex illis faciat, cū milites ipsi inter se cōmilitones sint, nō Dux aut īperator cōmilito dicat͛. Sodalis in rebus leuioribus dr̄, & fere in cōuiuiis. dicti aūt sunt sodales quasi simul edales, uel qđ sederēt simul ī mēsa, uel qđ e suo datis uesci solerent, uel qđ inter se suaderēt, qđ cōmodū eēt. Quintilia, Et tēpestiua cōuiuia, & ꝓuigiles iocos aduocata sodaliū turba solutus, atq; affluēs agerē. Cice. Epulabar modice cū sodalibꝰ, hīc sodalitia & sodalitates appellatæ, hoc ē collegia. Idē, sodalitates. n. me questore sunt institutæ Caiꝰ, sodales inq̄t sunt, q eiusdē collegii sunt, cū quo cōsentire uidet͛ apud eūdē Ciceronē Antonius, q̄ Norbanū quæstorē suū appellat sodalē. Et scutū & scutula, de qbus supra diximꝰ, & sica cultrū ferreū, a quo sicarii dicti. unde ē Lex cornelia de sicariis. sūt āt sicarii homicidæ, & q̄ hoīes occidēdi, furtiue faciendi cā cū telo ambulauerint, & qui in rebus capitalibus dolo malo falsum iudicauerint, falsumue testimoniū dixerint. Et secus qđ significat aliter. unde Haud secus dicimus, hoc ē nō aliter, a quo secius, qđ mō pro positiuo suo accipit͛, mō significat minꝰ uel tardius. Vir Nec secius oīs in unguē arboribus positis secto uia limite q̄dret. Aliqñ secus ꝓpositio ē, & significat iuxta, ut secus uiā, hoc est qđ īmediate secat. i. sequit͛ uiā. & secundū qđ īmediate sequit͛ primū, idest qđ secūdo loco est, Quapropter & aduerbialiter accipitur pro iuxta, nā qđ secūdo loco est, iuxta ē. Sulpitius, Marcū Marcellū post cœnæ tempus a Magio Cellione familiari eius pugione ꝑcussum esse, & duo uulnera accepisse, unū in stomacho, alterum in capite secūdū aurē. Vir. Dulcibus illa quidem illecebris, aut plena secūdū flūina. Aliqñ pro post quasi secūdo loco. Quin. Nā qđ unū mihi secūdū patrē fortuna uidebatur parasse præsidiū, id ego sperare in illa sorte nō poterā. Cicero, Proxime aūt, & secūdū deos hoīes hoībꝰ maxime utiles eē possunt. Capitur etiā secūdū ꝓ eo qđ est pro, ut secūdū te litē do. secundū me iudica, idest pro te & pro me. & pro in, ut secūdū quietē, idest in quiete. Interdū eam uim habet, quā iuxta sententiā, ut secūdū Platonē, secūdū Aristotelē, hoc est iuxta sñiam Platonis, iuxta sententiā Aristotelis. Itē secūdū diximus ꝓsperū, qđ ita uti uolumꝰ secet. i. sequat͛. uel qđ quæ adsūt, ꝓspera esse dicūtur. unde præsentē pro ꝓpitio capimꝰ. Plau. Sis præsens obsecro, teq; siñ exorarier. Hinc secūdā fortunā uocamꝰ, quæ uel nobis adest, uel nobis obseqtur, & res secūdas quæ ꝓ nostro desiderio sequuntur. Vir. Et seruare modū rebus sublata secūdis. Et secūdo flumine nauigat. q aq̄ sequēte nauigat, hoc est in eā partē fluēte ad quā tēdimꝰ, sicut aduerso flumine nauigat, q cōtra aquā nitit͛. Ab hoc fit secūdare, qđ ē ꝓsperare. Vir. Dii cœpta secūdent. Propertius, Iā liqdū nautis aura secūdat iter. A quo obsecūdare, qđ est uel in meliꝰ cōuertere uel obseq. Terē. Hæc me reprehendere, & corrigere, & obsecūdare in loco. Et secundarius q̄si secūdi ordinis, unde secundarius pāis dicit͛ uulgaris. Sueto. de augusto, cibi minimi erat atq;

uulgaris

uulgaris fere.ſecūdariū panē,& piſciculos minutos,& caſeū bubulū manu ꝑſſum,& ficus uirides biferas maxime appetebat.Itē ſecūdo aduerbiū,qđ aliqñ ſignificat ordinē,ut primo.ſecūdo.tertio,Aliqñ bis,ut ſecūdo eū monuerā,ideſt bis monuerā.& ſecūdo cōſul,ideſt bis cōſul.Nōnunq̃ rurſus.Cice.Semel hominē allocutus fuerā,an ſecūdo mihi redeūdū eēt,ignorabā.& ſecūdæ plurali numero tm̃ mēbrana illa,qua partus obuolutus utero ꝓdit,dictæ qđ naſcētē infantē ſequant̃,hæ niſi cū partu exeant mulier male torquet̃,χοριον eas appellāt græci,qdā e nr̃is uolucrū dixere.Ply.Braſſicæ ſemē cōtra ardorē febriū facit,& ſtomachi uitia,& ad ſecūdas.Itē a ſeco inſecta,de qbus ſupra diximus.& ſaucius,de quo inferius dicemus,quaſi ſecius.& ſerra dētatū inſtrumētū,quo ligna,& lapides ſecant̃.Itē inſtrumētū ligneū ſimiliter dētatū,quo trahētibꝰ bobus hoies torquebant̃.uñ ſerrati dentes dicūtur,qui inter ſe diſtincti ſunt,ad ſimilitudinē dētiū ſerræ.& ſerratū qcqd eodē mō dentatū eſt.Serra ꝑliari dr̄,cū aſſidue,acceditur,recediturq;,nec ullo tpe cōſiſtit̃(ut ſerra facit)dū aliqd ſecat̃.Serræ iuētorē fuiſſe Dædalū tradūt,q̃ & fabricā materiarū inuenit.& aſciam notū inſtrumētū ab aſcindēdo dictā,cuius diminutiuū eſt aſciola.& ꝑpēdiculū inſtrumētū fabri materiarii,ſiue cemētarii,quo plūbo a filo & gnomone pēdente rectitudo,ſiue obliq̃tas opis ꝑpēdit̃,hoc ē examinat̃.& terebrā īſtrumētū ad ꝑforādū,a terēdo dictū.a quo fit uerbū terebro,qđ eſt terēdo ꝑforo.& exterebro,qđ eſt extorqueo,& ſcrutor.Plau.Exterebra ꝓrſus,atq; excute. Dicimus etiā neutro genere terebrū.a quo fit diminutiuū terebellū.& glutinū,qđ græci collā nominât,quo ligna ferruminātur.& lithocollā,hoc ē glutinū,quo lapides cōiūgūtur.Itē ſector,qđ eſt ſequor.a quo fit inſector,ꝑſequor.& cōſector,ſequor.& aſſector,comitor,nō in itinere,aut nauigatiōe,aut militia,ſed fere ꝑ urbē.Cice.Cū ædilitatem Craſſus peteret,eūq; maior natu & cōſularis Sergius Galba aſſectaret̃.& aſſecla cōmunis generis,qui cōtinue aliquem ſequit̃.Veteres tñ aſſeclas nutrices dicebāt,qđ ſemp iis aſſint,quos nutriūt,nec exiguo ab iis tpe diuellant̃.Item a ſeco deducit̃ ſequor eiuſdem ſignificationis.a quo ſecutor,q ſeqtur.cuius fœmininum eſt ſecutrix.& ſequax triū generū,qđ modo ſignificat id,qđ ſeqt̃.Seneca.Cæteroſq; Ariſtippi ſeq̃ces,mō qđ ſe ſpargēdo dilatat.Perſius.Quoꝝ imagines lābūt hæderæ ſeq̃ces.Vir.Sonitūq;,metūq; Miſcebāt opi,flāmiſq; ſequacibus iras.& ſequela,cōſecutio.& ſcurra,q turpiter iocando domos alioꝝ ſectat̃.& ſequeſter,apud quē plures eādē rē,de qua cōtrouerſia eſt,depoſuerūt,dictus(ut Modeſtino placet)qđ occurrēti,& quaſi ſequēti eos,q cōtēdūt,cōmittit̃.Eſt aūt ſequeſter,q̃ſi medius inter duos altercantes.quapropter Virgilius pacē ſequeſtrā īducias appellauit,qđ media ſit inter bellū ꝑteritū,& futuꝝ.Biſſenos pepigere dies,& pace ſequeſtra ꝑ ſyluas teucri,mixtiq; īpune latini Errauere iugis.Hinc fit ſequeſtro uerbū,qđ eſt apud ſequeſtrū depono.& paſſiuum eius ſequeſtror.a quo ſequeſtrata res.& actus ipſe ſequeſtratio dicit̃.Item ſequeſtro aduerbiū.Cato.Per deū īmortalē nolito uos ſeq̃ſtro ponere.Veteres pro ſequeſtro ſculnā uſurpauere,q̃ſi ſeculnā,quo uerbo uſus eſt Varro.& ſequēs,qđ trahētē facile ſequit̃,ut cæra,& glutinū.Item a ſequor cōpoſita fiūt pediſequus,hoc eſt famulus,q pedes dñi ſequit̃.& pediſequa ancilla,quæ ſequit̃ dñam.& odoriſequus canis,qui odorem ſeqtur.Aſſequor,adipiſcor.obſequor,morem gero,nec ſolū de minoribꝰ dicit̃ erga maiores,ſed etiā de maioribus erga minores.Plau.Ego ſane cupio obſeq gnato.hīc obſeqa dicūtur officia.Terē.Obſequiū amicos,ueritas odiū parit.a quo obſeqoſus,q obſequens,& moriger eſt.& obſequela,ipa morigeratio.Plau.Oēs parētes liba næ liberis ſuis,q̃ mihi auſcultabūt,faciēt obſequelā.Perſequor,mō inſector.Plau.Quid me miſerā,atq; innocētē ꝑſequeris.mō ꝑſeuero exequi,qđ agere cœperam.Ply.Qui mihi oēs ſuaderēt,ut cœptū opus ꝑſequi feſtinarē.Exequor,ꝑſequor.abſoluo.Apu.Neq; enim in tenebris,ſed in ꝓpatulo iuſſa dñi exequebar.Hinc exeqæ dictæ funebre officiū,qđ.ſ.in funere exeqmur.a quo exeqari uerbū,qđ eſt in exeq̃s cōuiuari,& epulari.Varro.ipm ꝓpter ius liberti ſemitracti exeqant̃.Exeqas qdā ita ab aliis ſeparant,ut exeqæ ſint,dū cadauer effert̃,poſtq̃ ſepultū ē,reliqæ inferiæ ſacra mortuoꝝ,quæ īferis fiūt.Virg.Totidē quos educat Vfens uiuētes rapit inferias.Parētalia etiā dicebant̃.& parētare eſt ſacra mortuis facere,uel ꝙ ita parerēt mortuis,qui ita uiuētes iuſſerāt facere,uel ꝙ filii parētibus hoc ꝑſtarent.Eadē iuſta uocabant̃,qđ iure fierēt iis,qui de nobis uiuētes bene meriti fuerāt,de qbus Virgilius.Quiq; ſui memores alios fecere merēdo.Proſequor,cū affectu aliquo animi ſequor,& fere ſemp hēt ablatiuū,ut ꝓſequor te oculis.caritate.odio.honore.uerſibus.cantu.cōuitiis.Ab hoc fit ꝓſequiū.ſicut ab obſequor,obſequiū.inſequor,ꝑſequor.Quinti.Cū eū maledictis iſequeret̃.Subſequor ſtatim ſequor.cōſequor,mō ſequor.Cice.Ex quo intelligi pōt illū mētis agitatiōe,īueſtigatiōeq; eaꝝ reꝝ,q̃s cogitādo cōſequebat̃,neq; ocioſum,neq; ſolū unq̃ fuiſſe.Nōnunq̃ adipiſcor.Idē.Tūc cū ea,quæ es a ſenatu ſūmo cū honore tuo cōſecutus.Ab hoc conſequētia deducit̃,q̃ ex ꝑcedētibꝰ īfert̃.A ſeco quoq; cōpoſita fiūt circūſeco,qđ ē circūcido.interſeco,q̃ſi mediū ſeco.Perſeco,ꝑfecte ſeco.ꝓſeco,idē quod ſeco.uñ ꝓſecta dicuntur exta,ſeu uiſcera,q̃ ſacrificiis adhibent̃.Ouid.Cuius ut impoſuit ꝓſecta calētibꝰ aris.Itē ꝓſiciū,qđ ꝓſectū ꝓiicit̃.

deseco, ex aliquo seco. exseco, excido. præseco, pcido. subseco, succido. disseco, mòdo dilãio. mõ diuido, a quo diuisiones patrimoniorũ iter cõsortes dissectiões sunt appellatæ. Reseco rescindo, & fœnisex, q̃ fœnũ secat, de quo supra dixim⁹, a quo fœnisicium ipsa sectio fœni, Vnde apud. M. Catonẽ de fœnisicio scribit. est pterea genus ĩtimæ uestis, quæ fere ex lino fit subucula appellata. Itẽ sucula, q̃uis sucula paruã quoq; suẽ significet. Plau. ẽ sucula argẽteola, & duæ cõnexæ mãiculæ, & sucula. Quin. tu i die recta cũ sucula, & cũ porculis, Crepũdia sũt nõ mõ uestes sed bullæ ensiculi securiculæ crepitacula & puerilia ornamẽta, a crepãdo hoc ẽ tinniendo dicta. qm̃ infantes huiusmodi crepitaculis maxie gaudẽt. Martia. Siqs plorator collo tibi uernula pendet. Hæc q̃tiet tenera garrula sistra manu. Plau. sunt crepũdia: ecca uideo, Qua facie sunt: Ensiculus aureolus primũ litteratus, post altrinsecus securicula ancipes, item aurea lrata post hæc sicula argẽteola, & duæ cõnexæ maniculæ, & sucula, & bulla aurea ẽ, quã pater dedit mihi natali die. Itẽ castula palliolũ erat, quo puellæ nudæ infra papillas pcingebantur. Varro, castulã mulier sumpserat, p sucula. Itẽ femoralia sunt qbus pudẽdæ partes corpis tegunt, dcã a femore. Itẽ a fœmina fœminaliã, nã femur exterior pars sub coxẽdice dr̃, femẽ interior, uel femur pars posterior femẽ anterior. Liuius, quosdam & iacentes uiuos succisos fœminib⁹, poplitibusq; inuenerunt. Eadẽ subligacula a subligando dicunt, Cicero, scænicorũ quidẽ mos tãtã habet uetere disciplina uerecũdiã. ut in scænã sine subligaculo pdeat nemo, & subligaria. Ply. At hercle Alexãdria, ubi thura interpollãtur, nulla satis custodit diligẽtia officinas, subligaria signãtur opifici. Martia. Tecta tñ nõ hac, qua debes pte lauaris si pudor est trãsfer subligar in faciẽ. Sũt etiam qui a succingẽdo succintoria nominẽt, Itẽ cãpestria, qd' iis i gymnasiis & palæstris, hoc est in cãpis uterent, a quo q̃ cãpestria induti sunt dicunt campestrati. Ad hæc sũt cãdidissimæ simul ac subtilissimæ uestes ex lino ægyptio factæ, quæ plurimũ pulchritudinis, ac lucri, minimũ firmitatis habẽt. Hæ magno uulgi errore bõbicinæ dicunt. Xylinæ autẽ debẽt appellari, siue gossipinæ, seu gossampinæ, quippe gossipiõ, siue Xylõ, seu gossampinus frutex ẽ ex supiori pte ægypti, quæ in arabiã uergit, allatus nunc ẽt in qbusdam locis Italiæ nascẽs, ex quo lina fiũt, quæ gossipina, siue Xylina, seu gossapina dicunt, paruulus ẽ, similẽq; barbatæ nuci defert fructũ, plenũ lanugine. Nec ullũ genus lini i cãdore huic mollitiaue præfert. Iuriscõsulti iter lanas poti⁹ cõnumerãt, dicũtq; lanã ligneã a græcis appellari. Vestes ide sacerdotib⁹ aegypti gratissimæ fiũt. Quidã ẽt hmõi linũ cotonũ uocãt. qd' frutices id ferẽtes, qbusdã in locis folia habet uitiũ similia, nisi qd' minora sunt, feruntq; cotonei mali similitudine cucurbitas. quæ maturitate ruptæ lãuginis pilas emittũt. cotõeã uero ueneti uocãt herbã, quam galli halũ nominãt, similẽ cunilæ bubulæ cacuminibus thymo dulcẽ, & siti sedãtẽ. Sũt itẽ uestes sericeæ leuitate oĩbus pstantes multiplici colorũ uarietate infectæ. Mittũt has seres scytarũ populi, a q̃bus nomẽ habẽt. Innascit arborũ frondibus lanugo nobilis, quæ sericũ dr̃, hanc ueluti quãdã frõdiũ canitiẽ aq̃ pfusa depectũt, geminus hinc fœminis labor ẽ, redordiẽdi fila rursusq; texẽdi. Aliæ quoq; gẽtes lanigeras arbores habẽt, sed oĩbus iã nomẽ seres dedere, siq̃dẽ & bõbicinas nũc a sericeis nõ distingunt. bõbix aĩal est ex insectorũ genere. Tria eorũ genera sunt primũ in Assyria, pueniẽs uespæ maius nidos luto figit, & parieti applicat, seu alicui lapidi tãta duricia, ut spiculis pforari uix possint. in his ceras largius, q̃ apes faciũt, deinde maiorẽ uermiculũ. Aliud fit ex grãdiore uerme, q ueluti gemia ptẽdit cornua, suiq; generis ẽ primũ toto imutato eruca, deinde bõbilis appellat, ex quo necydalus, ex hoc in sex mẽsib⁹ bõbices telas araneorũ mõ texũt ad uestẽ, ac luxũ uirorũ ac fœminarũ, quæ bõbicina appellat. Pria eas in filũ retorquere, ac inde texere in coo insula Pãphila Platis filia inuenit, a quo hmõi uestis cois appellata ẽ. Hora. Altera nihil obstat cois tibi. Tertiũ genus i eadẽ coo insula prio inuẽtũ tradũt, floribus q̃rũdã arborũ imbre decussis, & terræ alitu aĩatis factos primo papiliones paruos nudosq;, mox frigorũ ipatiẽtia uillis inhorruisse, & aduersus hyemẽ instaurasse sibi tũicas densissimas, pedũ aspitate foliorũ lanuginẽ radentes in uellera, quã unguiũ carminatiõe subigentes, mox traxerũt in ramos & ueluti pectine tenuarũt, postea apprehensam inuoluerũt corpori, facto sibi nido uolubili. sic ab hoie sublati sũt, fictilibusq; uasis tepore, & furfurũ esca nutriti. ita subnatos alios sui generis bõbices. Deinde in italiã quoq; trãslatos tã gratos mulierib⁹, ut nõ fictilib⁹ iã uasis, sed pectorib⁹ ac mãmis ipos foueãt, alãtq; fere foliis mori. Horũ lanificia hũore lẽtescũt excerpta mox in fila exiguo fuso tenuant, & uestes fiũt, tã mulierib⁹ q̃ uiris oĩ q̃dẽ tpe, sed psertim æstate gratissimæ sunt itẽ bissinæ uestes ex lana mollissima, colore luteo, nigricãte ac splẽdorẽ auri reddẽte. ẽ cõchæ genus, qd' pinna dr̃, nascit in limosis, subiecta sp nec unq̃ sine comite quẽ pinnotherẽ uocãt, alii pinnophylacẽ, hic in aliqbus puus ẽ pisciculꝰ, cui nomẽ sqlla ẽ. Cicero, duabus grãdib⁹ obsita cõchis, cũ q̃ puus pisciculus sqlla dictus societatẽ coit in aliqb⁹ cãcer, dapis affectator. Aperit sese pinna, atq; orbũ luminib⁹ corpus minutis pisciculis pbet, assultãt illi, ptinus, & ubi p licẽtiã audacia creuit implẽt pinnã. Hoc tẽpus speculat⁹ cãcer leui morsu significat. illa ore cõpressõ qcqd inclusit, exanimat, partẽq; socio pbet. Hanc

ut pleraſq; alias cõchas uẽat Polypus, quã ut ſine diſcrimine cõphendat, lapillũ extra carnem imponit ne claudi, & brachia eius cõcidere poſſit. Aduenientẽ ergo puigil ſoci⁹ ſpeculat̃, idq; leui morſu indicat pinnæ. Illa clauſis teſtis ſaluti ſuæ cõſulit, hæc pauxillũ intra ſe lanæ habet cõchæ adhærẽs, colore luteo ac plucido, quæ byſſus dr̃. Fiũt ex eo pcioſiſſimæ ueſtes byſſinæ appellatæ, & byſſinũ eiuſmõi color uocat̃, q aliquãdo ẽt dr̃ byſſus, hoc fit ſi cocco tinctũ, tyrio tingat̃. Eſt etiã byſſinũ lini genus ptioſi, qđ circa Elin ĩ achaia gigni ſolebat, dictũ a ſimilitudine huius, qđ diximus byſſini, & mulierũ maxĩe delitiis cõueniẽs. huic lino inter cætera genera principatus. eſt eo excepto, qđ uiuũ appellãt, nec ullis ignib⁹ abſumit̃. Ardẽt ex eo mappæ ĩ focis cõuiuiorũ, & igne exuſtæ magis ſplendeſcũt, q̃ ſi aqs abluerẽt̃. Fiũt hĩc funebres regũ tunicæ, quæ fauillã corpis dũ cremat̃ ab reliquo cinere ſeparãt. Naſcit̃ in deſertis, ac ſole aduſtis indiæ locis, ubi ĩbres nõ cadũt, aſſueſcitq; uiuere ardẽdo, rarũ inuentu, & textu difficile pp breuitatẽ. Ruſſus alioqn color igni maxĩe ſplẽdeſcit. Cũ inuentũ ẽ, æquat ptia margaritarũ. uocat̃ a græcis aſueſtinũ pp calcis ſimilitudinẽ, quæ igni purificat̃. Calcẽ .n. græci ασβεςον uocãt. β græca littera aliqñ non in .b. latinũ, ſed in .u. cõſonantẽ cõuertit̃, ut in Aſueſtinũ, & ĩ Eruu⁹. lintheũ ex aſueſtino factũ, ſi circa arborẽ ponatur, cedit̃ arbor ſurdis ictibus. Strabo ſcribit ad caryſtũ in euboea lapidẽ naſci, quẽ pectũt. nent. texũt, cõficiũt̃ inde mãtilia egregie contexta. ea ubi ſordeſcũt, in flãmas piecta nõ ſecus emũdant̃, q̃ ſi aqs maculæ eluerent̃. ex hiſpãia afferri quõdã linũ ſolebat, faciẽdis plagis utiliſſimũ, qđ zoelicũ uocat̃, a ciuitate galatiæ ppinqua oceano. & cumanũ e cãpania ad piſciũ, & auiũ capturã. Itẽ ẽt ad faciẽdas plagas, quæ cumanæ dicebant̃, apros filo, ceu ferri acie cõcidẽtes. Plagæ nõ funiculi ſunt, qbus retia aſtringunt̃, (ut ſeruius ſentit) ſed retia rariora ad capiẽdas feras, qđ pclare Virg. definit, retia rara plagæ, lato uenabula ferro. Nam funiculi quibus retia tenduntur, circa ſũmã & imam partem epidromes appellantur, quod in iis retia diſcurrãt ἐπι enim ſignificat in, δρομω curro. Viſæ ſunt tantæ tenuitatis, ut annulum hoĩs cũ epidromibus, hoc eſt funiculis, quibus extenduntur tranſierint. uno tantã eorũ multitudinẽ portãte, ut ſaltus cingere poſſent, nec adeo hoc mirũ ẽ. cũ illud ſit mirabilius ſingula ſtamina earũ centeno quinquageno filo cõſtare, quãuis illud hoc miraculũ ſuperat, qđ ĩ ægyptii quõdã regis thorace, in rhodorũ inſula uiſum ẽ in tẽplo mineruæ trecẽtis ſexagintaqnque filis ſingula fila cõſtare. Eſt ẽt lini genus, qđ carbaſus dr̃, ex quo pcipua fiunt uela nauiũ, quæ & ipſa ab hoc pluratiuo numero carbaſa neutro genere dicunt̃, ſingularis fœminino carbaſus. Hinc carbaſina uela dicimus, ſiue quæ ex eo genere lini ſunt, ſiue naualia carbaſina, hoc ẽ naualia uela. primus ĩn theatro fert̃ duxiſſe lẽtulus ſpinter, apollinarib⁹ ludis. mox Cæſar dictator totũ forũ romanũ eiſdẽ uelis texit, uiãq; ſacrã ab domo ſua ad cliuum uſq; ĩ capitoliũ, qđ ludo ipſo, quẽ edidit gladiatorio mirabili⁹ uiſum fuiſſe prodiderũt. Deĩde Marcellus Octauia ſorore Auguſti genitus, uelis forũ inũbrauit, ut ſalubrius litigãtes cõſiſterent. Quidã ẽt caua ædiũ uelis texerũt, ut ſolẽ arcerẽt. Quinẽt tingere coloribus lina cœpe, ex qb⁹ fierẽt uela. Talib⁹ uſus ẽ Alexãder magnus, dũ indo amne nauigaret. Itẽ uelo purpureo ad acciũ cũ .M. Antonio Cleopatra uenit, eodẽq; effugit. Poſtea ĩ theatris tm̃ humõi uela umbrã fecere, qđ primũ .Q. Catullus, cum capitoliũ dedicaret, ĩuenit. Lino ueteres culcitras implere ac tomẽto ſolebant, pſertim in gallia ciſalpina. Eſt & lini genus, qđ orthominũ appellant. fit e pãnicula paluſtris harũdinis. Aſia linũ e geniſta facit ad piſcatoria retia pcipuũ. Aetiopes ĩdiq; e malis, Arabes e cucurbitis. ſemẽ lini utile medicinæ eſt, adhibeturq; in ruſtico quodam ac pdulci trãſpadanæ Italiæ cibo. Itẽ eo in ſacris utebãtur. uirgæ in aqua macerãt̃, tum ſiccatæ in ſaxo tũdunt̃ ſtipario maleo, qđ pximũ cortici eſt ſtuppa appellat̃ a græco ςυπιον, qđ ſtuppã ſignificat. uñ ſtypo fit, qđ proprie eſt rimas obthuro, quia in hoc ſtupa uti ſolemus, eſt .n. deterius linũ, qđ lucernarũ fere luminibus ueteres adhibebãt, & rimis maxime nauiũ claudendis. Vñ ſtipatores appellati, q in nauibus ſtipam, hoc eſt ſtupã cõponũt. Hinc ſtipare pro dẽſare & cõponere accipit̃. Vir. ſtipatq; carinis ingens argentũ, & ſtipatores dicũtur corpis noſtri cuſtodes, quos antiq a latere latrones uocitabãt. uel qđ ſtipati hoc eſt cateruati corpora regũ circũdabãt, uel qđ ipi ferro circũdati & ſtipati erãt. Ab hoc ſtips dicta merces, quæ ſtipatorib⁹ & militibus dabatur. Augu. putas te ſtipẽ elephãto dare. q̃uis uarro ſtipẽ dictã uelit, qđ qui ſupra as maiorẽ numerũ accepiſſent, nõ in arca ponebãt, ſed in aliqua cella ſtipabãt hoc ẽ cõponebãt, quo minus loci occuparet. Hinc ſtipẽdiũ æs militare appellatũ a ſtipe pẽdẽda, & ſtypendiarii milites, qđ eã ſtipẽ pẽdebãt. Ennius, Pœni ſtipẽdia pẽdũt, pecuniã quoq;, quã uel ĩ ærarium reponebãt, uel diis offerebãt, ſtipẽ ueteres dixere. Itẽ qđ mẽdicis ad ſuſtẽtationẽ ĩfœlicis uitæ porrigit̃. Hinc q pecuniã rogat, & q ſpõdet ſtipulari, ac reſtipulari dr̃, qđ uerbũ poſtea ad oẽs rogatiões, quæ ſolẽniter fiũt trãſlatum eſt, & ſtipulatio rogatio dr̃, & ſtipulator. qui rogat ſiue rogat̃. Dicimus aũt ſtipulor abs te actiue, hoc eſt rogo te, peto abs te, & ſtipulor abs te paſſiue, hoc eſt rogor abs te, a quo fit Aſtipulor, quod ſignificat aſſentior. A ſtipo, ſtipariũ dicimus qcqd ad ſtipãdum ptinet, ut ſtiparius malle⁹. & cõſtipo uerbũ, qđ eſt cõdẽſo, & ſtipes fu-

ſtis terræ defixus,ꝙ qm̄ pullulare aliquãdo conſueuit,putãt aliqui ſtirpẽ ab eo dictã,ſtirps enĩ fœminino genere originẽ ſignificat. Vir.Heu ſtirpẽ inuiſam.Maſculino arborẽ.Idẽ, ſed ſtirpẽ teucri nullo diſcrimine ſacrũ.a quo extirpo deducit̃,qđ ꝓprie ſignificat radicitus euello,p metaphorã tñ ad alia quoq; trãſfert̃,unde extirpari uitia dicimus,quaſi fũditꝰ tolli.Hora.ĩproprie,ut alii plures fœminino genere ꝓtulit.Stirpeſq; raptas,& pecus & domos.Item ſtypula a ſtupa deducit̃,ſiue qđ ſtupæ iſtar utat̃,ſiue qđ ea quoq; ſtypari tectoꝝ rimæ cõſueuerũt.Eſt autem ſtypula calamꝰ frumẽti,ut puta tritici .hordei .farris & ſimiliũ,qđ ſcilicet cõtinet ſpicã,qđ unã dũtaxat ſtypulã habet unicalamũ frumẽtũ dr̃. Stypulæ ĩtermedia dicunt̃ genicula,& aliquãdo genua a ſimilitudine genuũ aĩalis.Ply.frumẽta quædã in genu tertio ſpicã incipiunt cõcipe.idẽ.genicula ſunt tritico ꝗterna.farri ſena. hordeo octona.Ab hoc geniculatũ dr̃, qđ frequẽtibus geniculis cõſtat,ut eſt herba,quæ heliotropiũ uocat̃, ob id genicularis herba ab aliꝗbus noĩata.& geniculati frãgi,aut aliud fieri dicimus,hoc eſt p ſingula genicula,Stypula ĩ cãpo remanet frumẽto demeſſo.Itẽ ea pars quæ e frumẽto demeſſo,cõtuſa ſpica ſupſtat ſimiliter ſtypula generali uocabulo appellat̃.Vir.Nõ tu in triuiis indocte ſolebas ſtridenti miſeꝝ ſtypula diſpgere carmẽ? quã alibi auenã uocitãt,cũ ꝓprie auena genus ſit frumẽti.ſilueſtrẽ tenui muſam meditaris auena.Verũtñ ſi ꝓprie loqui uelimus,cũ p ſe tm̄ ſpica piſitur ad aurificũ uſus,acus uocat̃,cum uero in area terit̃,palea ad pabula iumentorũ.Nã Milii.& panici.& ſiſamæ purgamẽta,nõ paleã,ſed appludã noĩamus.Neuius,ne hercle appluda eſt hodie ꝗ̃ tu leuior.dicta eſt ab applodẽdo,qđ pp tenuitatẽ,& qa minutiſſima eſt.ſpiritu deiiciat̃,non ſine errore A,Gelliꝰ,& Nonius Marcellus appludã frumẽti furfurẽ a ueteribus dictã ſcripſere, & põpeius,ſorbitiõis genus eſſe liꝗdiſſimũ.Acus aũt iſtud qđ diximꝰ,ſtypulæ genus uocat̃ a ſimilitudine acus,ꝗ̃ ſuimus.Acus aũt ab acumine.Acumẽ & acuo,& acies,ab acone græco uocabulo,quã latine dicimus cotẽ.Dicit̃ aũt acies cuiuſcũq; rei acumẽ,& ꝗ̃ſi ſũmũ,unde aciẽ ferri dicimus,aciẽ oculoꝝ,aciẽ exercitus.Ab acuo acutus deducit̃,notæ ſignificatõis,qđ etiã ad ĩcorporea trãſfert̃,ut acutũ ingenium.acutus uiſus.Et aciæris ſecuris ærea,ꝗ̃ in ſacrificiis ſacerdotes apud ueteres utebãtur.Et acer qđ ꝓprie acutũ ſignificat.Cicero ,acri hõ ingenio. Per metaphorã tñ aliquãdo,p ueloci uſurpatur,Vir,Calidũq; animis,& curſibus acrem . Aliquãdo ꝓ ſeuero.Cice.Suũ igit̃ qſq; noſcat ingeniũ,acrẽ ſe & bonorũ,& malorũ iudicẽ ꝓbeat.Interdũ pro uehemẽti.ſæuo.cruento.Vir.Acrẽq; moloſſum paſce ſero pingui.Idẽ acri quõdã regnata lycurgo.Nõnunꝗ̃ ꝓ diligẽti.ꝓuido.Idẽ,iam tũ acer curas ueniẽtẽ extẽdit in ãnũ ruſticus. Quãdoq; pro forti.Idẽ,aut acrẽ dubites in ꝓ̄lia poſcere Turnũ.Ab hoc acrimõia deducitur, hoc ẽ uiuacitas animi,acumẽ ingenii,& mẽtis ſeueritas.& acriter aduerbiũ,acute,uehemẽter. fortiter.ſeuere,& eorũ cõpatiua ac ſuplatiua.Itẽ alacer ſiue alacris.(Vtroq;.n.mõ dr̃)qđ mõ feſtinũ ſignificat.ꝗ̃ſi alis acer.Terẽ.Quid tu es triſtis,qd ue es alacris,mõ lætũ & ueluti in ſpẽ aliquã geſtiẽtẽ.a quo alacritas dicta mutatio quædã uultꝰ in aliquam ſpẽ geſtiẽtis.Cicero,uir ergo tẽperatus.cõſtans.ſine metu.ſine ægritudine.ſine alacritate.nulla libidine uexatus. Ab hoc fit alacriter aduerbiũ.Itẽ ab acer acerbus,qđ ꝓprie incoctũ & nõdũ maturũ ſignificat.uñ poma acerba,& acerbũ uulnus.i.ĩmaturũ dicimus.Aliquando tamẽ ponit̃ pro horrẽdo,& ĩmiti. Vir.Et funere merſit acerbo.Ab hoc fit acerbitas,qđ modo amaritudinẽ ſaporis,modo cruditatẽ,modo ſæuitiã ſignificat,& acerbe aduerbiũ,amare.ĩmature.crudeliter,& comparatiua ſuplatiuaq; eorũ.Itẽ acer arbor,qđ acria in ea artificũ ingenia exerceant̃.Eſt.n.ampliſſima arbor,& operũ elegãtia,ac ſubtilitate,primũ poſt citrũ locũ obtinet.Mẽſæ inde acernæ dicunt̃.Martialis de mẽſa acerna,non ſum criſpa quidem,nec ſiluæ filia mauræ.Sed norunt lautas & mea ligna dapes.Plura eius genera ſunt.Albũ qđ ꝓ̄cipui cãdoris gallicũ uocat̃, in tranſpadana italia.& trãs alpes naſcens.alterũ criſpo macularũ diſcurſu , ꝗ cũ excellẽtior ſit, dicit̃ pauoninũ a caudaꝝ pauoninaꝝ ſimilitudine.Martialis,delecto pauonino,noĩa dat ſpondæ pictis pulcherrima pẽnis nũc iunonis auis,ſed prius argus erat.Hoc in iſtria .retiaq; præcipuum eſt.E uiliori genere a uenarũ craſſitudine craſſiueniũ uocitãt.græci ſitu diſcernũt,campeſtre.cãdidũ.nec criſpũ glinõ uocãt,criſpius duriuſq;,qđ in montibus naſcat̃,montanũ.tertiũ genꝰ appellãt zygiã rubentẽ fiſſili ligno,corticeliuido & ſcabro.hoc alii,ꝓprii generis eẽ malunt.Et latine carpinũ nũcupãt.pulcherrimũ ẽ bruſcũ. multoq; etiã excellentiꝰ moluſcum tuber.utrũq; huius arboris.Sed bruſcũ intortius criſpũ . moluſcũ ſimpliciꝰ ſparſum.& ſi magnitudinẽ mẽſaꝝ caperet,haud dubie ꝓ̄latũ a ueteribꝰ citro fuiſſet. pp paruitatẽ intra pugillares tm̄ & lectorum laminas ſtetit.E bruſco mẽſæ quoq; factæ ſũt nigreſcẽtes.reperitur & in alno tuber nota arbore,ſed tanto deteriꝰ,quãto alnus ipſa diſtat ab acere.Itẽ acetũ, qđ nihil aliud eſt ꝗ̃ acre uinũ,a quo acetoſum & acetoſitas,& acer pro ipſa acetoſitate,& acetaria herbæ,quæ ad excitandum appetitũ cum aceto mandunt̃,& acidũ pro acetoſo .cuiꝰ diminutiuũ ẽ acidulum,& acetabulũ,de quo inferius dicemus.Veteres acetare ſcripſerũt ꝓ cõmouere & qđ nũc dicimus agitare.præterea ab acuo fit acupedius,de quo ĩferiꝰ dicemꝰ, & acinus granũ, & acer

nus quod

uus qđ eſt cuiuſq; rei cõgeries in acutũ elata. Acus ẽt piſcis genus ẽ, de quo diximus Itẽ gen⁹ i
ſtructæ aciei, qđ ea pars militũ uehemẽtiſſima ſit ad nocẽdũ hoſti acumine telorũ. Itẽ inſtrm
ad ornãdũ caput. qđ & p dimiutionẽ acicula dicit̃. Ab acu aũt cũ paleã ſignificat, fit acero uer
bum, qđ eſt paleis inficio, itaq; aceroſum frumentũ dicim⁹ immũdũ, & nõ ſine paleis, a quo &
panis, q ex eo fit aceroſus dr̃, & aceratũ lutum, qđ paleis immixtum eſt ad tuguria facienda. &
obacero, qđ eſt loquẽdo alterius ſermonẽ moleſto. ĩpedio, q̃ſi paleas ori obiiciẽdo. Item a ſtu
pa ſtupeo deriuat̃, a quo ſtupor, quæ eſt quædam alienatio ſenſuũ, qđ ſcilicet ſenſus cõſtypent̃
hinc ſtupefacio, & ſtupefio, & ſtupidus, qđ mõ ſtupefactũ ſignificat, mõ inſenſatũ. unde ſtupen
tia ſiue ſtupida mẽbra dicunt̃, quãdo uel paruũ, uel nullũ habẽt ſenſum. Item obſtupeo & ſtu-
peſco & obſtupeſco, & ſubſtupeo, & ſubſtupidus, & obſtupefacio, & obſtupefio notæ ſignifica
tionis, Item a ſtupa ſtupeum dicit̃ qđ ex ſtupa eſt, ſicut a lino lineũ, qđ ex lino. Linum græca
uox ẽ greci. n. λινον nominãt ab hoc q lini artẽ exercet linarius a nobis dr̃, a græcis λινοπλο-
κοσ, & linteũ hoc eſt pannus lineus, qđ græce λινουν dicit̃, a quo fit diminutiũ linteolum, & li
namentum quoq; ſignificat, qđ eſt filum ipſum, qđ ex lino uoluẽdo trahitur. Ply. Delphini
adipe linamẽta accenſa excitãt uuluæ ſtrãgulatu opp̃ſſas. & quo ueteres uſi fuere linio linio-
nis, q a græcis λινουργοσ appellat̃. Nam λινυφον uocant lini textorem, λινουχον retiarium, &
λινοσπερμα lini ſemen. Itẽ a lino liciũ dictũ filũ, quo in tela textrices ĩplicãt ſtamẽ, a quo li-
cio uerbum cũ eius deriuatiuis, atq; cõpoſitis, de qbus inferius dicemus. Et linus ꝓpriũ nomẽ
q̃uis primã corripiat. Hic Mercurii ex urania muſa fili⁹ fuit, ut Hermodorus affirmat. Virgi.
tñ ab Apolline genitũ dicit. Et linea quæ ꝓprie ſignificat filũ illud, quo fabri materiarii utunt̃
ad ſignãdã materiã, qđ ex lino fiat, a græcis dr̃ ϛαθμη, & qm̃ ab hac, ſi rubrica uel alio colore ĩ
tincta fuerit, figura deſignat̃ lõga ſine latitudie, atq; altitudine, ea quoq; figura a græcis γραμ
μη, a noſtris linea dicta eſt, item ea quã nõ colore ſed aĩo imaginant̃ geometræ, de qua paulo
ſupius diſſeruimus. Antiq pictores pẽicillo tenuiſſimã lineã ducere pulchrũ putabãt. Tradũt
Apellẽ excellẽtiſſimũ pictorẽ cũ aliquãdo Rhodũ ad Protogenẽ aliũ pictorẽ auid⁹ cogno-
ſcendi opa eius adnauigaſſet, qm̃ fama tm̃ hoĩem prius cognouerat, ſtatĩ officinam illius peti
iſſe. Aberat tũ ipſe, relicta domi anicula, quæ tabulã unã ſatis amplã ad pingendũ paratã cuſto
diebat, hãc rogatã, foris eẽ protogenẽ rñdiſſe, ĩterrogaſſeq;, a quo quæſitũ illi referret. Ab hoc
apellem dixiſſe, arreptoq; penicillo lineã p tabulã duxiſſe ex colore ſũmæ tenuitatis. Reuer-
ſum deinde protogenẽ, & re uti geſta fuerat, ab anicula cognita, opis ſubtilitatẽ cõtẽplatũ, ue
niſſe Apellẽ dixiſſe, & ipſum tũc alio colore tẽuiorẽ in illa ipſa lineã duxiſſe, & abeũtem p̃ce
piſſe aniculæ, ut ſi ille rediſſet, oſtẽderet, diceretq; hũc eẽ quẽ quærebat. Reuerſum poſt hæc
Apellẽ qm̃ uinci erubeſcebat, tertio colore lineas ſecuĩſſe, nullo ſubtilitati loco relicto, cõfeſ-
ſum Protogenẽ ſe ab eo uictũ, ĩ portũ, ut hoſpitẽ quæreret deuolaſſe. Tradita deĩde poſteris
hæc tabula magno oĩbus miraculo fuit, nihil aliud cõtinẽs q̃ lineas uiſum effugientes, & tñ
oĩ ope nobilior hĩta. Cõſumpta ẽ priore ĩcẽdio dom⁹ Cæſaris in palatio. Fuit Apelli ꝑpetua
cõſuetudo nunq̃ tã occupatã diẽ agẽdi, ut nõ lineã ducẽdo, artẽ exerceret, ex quo natũ ẽ ꝓuer
biũ, cũ ſignificare uolumus nõ eẽ fruſtra tẽp⁹ terendũ. Nulla ſit dies ſine linea, nec lineã hodie
duxi, hoc eſt nihil feci. A linea fit lineo uerbũ qđ ẽ lineã duco, & linearis, ad lineã ꝑtinens, un
de linearis pictura uocata eſt, quã primus Philocles ægyptius, uel Cleãtes corinthius inuenit
lineis circũ umbrã hoĩs deductis. Sic. n. inuentã primo picturã cõſtat ab ægyptiis, ut nonnul-
li putãt, ut alii a græcis, uel apud ſicyonios, uel apud corĩthios. Primi. n. eã exercuere Ardices
corinthius, & Telephanes ſicyonius ſine ullo colore, ſpargentes tñ lineas intus, Itaq; γραφειν,
hoc eſt ſcribere dicti ſunt, & γραφη tam ſcripturã q̃ picturã ſignificat, & γραφευσ tam ſcribam
q̃ pictorẽ & γραφειον ſtilũ, & γραφιοθηκη graphiariũ, hoc eſt theca, in qua ſtili reponunt̃, qbus
& ſcribere ſimul, & pingere ſolebãt, anteq̃ penicilli & colores inuenirẽt̃. Latini quoq; græcos
ſecuti huiuſmodi linearẽ picturã Graphidẽ noĩauere. Ply. Graphidis ueſtigia extant ĩ tabulis
ac mẽbranis, ex qb⁹ ꝓficere dicunt̃ artifices. Itẽ ab hac linea lineamẽta, hoc ẽ extremitates ipæ
& q̃ſi lineæ quædã corporũ, p q̃s hominis forma dignoſcit̃. A lineari pictura tracta, ĩ qua p ſo
las lineas effigies hoĩs cognoſcebat̃. Itẽ lino uerbũ, qđ ꝓprie eſt leuiter aliq̃d induco, & q̃ſi li-
neam duco. Vñ interlinire dicimus ſupinducto atramẽto, aut alio liquore ſcripturã aliquã pi
cturãue deſtruere. Cicero, tabulæ ſunt in medio, ſe corruptas atq; interlitas eẽ clamãt, hinc ta-
lis inductio litura dicta. a lino litera, qđ in ſcribẽdo illinit̃, hoc eſt leuiter inducit̃ atramentũ,
q̃uis alii literã quaſi legiterã dictã uelint, qđ legẽti iter p̃beat. Itẽ a lino littus, de quo ſupra di
ximus, & lido uerbũ (ut quidã putãt) quo ueteres utebant̃ ꝓ eo, quod eſt confringo, deleo. a
quo fit allido, hoc eſt impingo, & elido, qđ ꝓprie ſignificat effringo. ex primo. diſſipo. Virgi.
eliſos oculos, & ſiccũ ſanguine guttur. Plau. iubeo oculos elidere, Lucilli⁹, iniuriatũ hũc ĩ fau
ces inuaſiſſe aĩumq; eliſiſſe. Vir. geminoſq; p̃mens eliſerit angues. Cice. Qui rebus his ægritu
dine elidit̃, põt tñ eſſe non miſer. Idẽ, ut auriga indutus e curru trahit̃, dilaniat̃, elidit̃ & illido

qđ eſt infringo,& collido a quo colliſio deducit̃,quæ eſt duoꝝ,aut pluriũ corporum mutua,(ut ita dicã)cõfricatio,atq; confractio.Item a lino linio,a quo delinio, qđ eſt mulceo,irretio,unde fit delinimẽtũ. Afranius,mala ætas,nulla delinimẽta ĩuenit,cõpoſita fiunt illino.Ply.fimũ Caprinũ ex melle illitũ epiphoris ꝓdeſſe putãt.Vir.lita pro illita poſuit.Et parib⁹ lita corpora guttis.Oblino.Ply.fel quoq; eius cũ axũgia oblitum mirifice ꝓdeſt.Ab hoc(ut quidam arbitrant̃)obliuiſcor deducit̃,qđ nouis in mẽtẽ inductis,hoc eſt menti oblitis,uetera abolentur.Hinc obliuio fit,& obliuioſus,q facile obliuiſcit̃.Itẽ ab oblino oblitero·ſicut a lino litera.obliterare.n.eſt obſcure facere.delere. Alii tñ hoc uerbũ ab obliuione deriuatũ putant,alii a littore,qđ ibi notata æquari fluctibus ſolent,& tolli.Hic notandum quod obliuio,ſi cũ uenio & ſimilibus iungat̃,ſemp paſſiue accipit̃.Cicero,ut ſi fuerint excellentiſſimi,certe iã uenerint ĩn obliuionem.Allino.Ply.ſunt qui leporio coagulo mel addant,& hoc ſæpe allinant dẽtẽ.circũlino.Idem,fit ex ſucco cicutæ ad refrigerandũ ſtomachũ malagma,p̃cipuus tñ eſt ad cohibẽdas epiphoras æſtiuas,oculorũq; dolores ſedandos circũlitus,hoc eſt circũcirca leuiter ĩductus.Sublino.Corneli⁹ celſus,idẽ quoq; umbilico ſublitũ facit.Dicitur p̃terea linea filum oẽ ex lino,& qcũq; tenuis funiculus,Columella,ligato pede longa linea gallina cuſtoditur.Ply.ſtẽmata uero lineis diſcurrebãt ad imagines pictas.Idem,murenæ deuorãt hamũ admouẽtq; dẽtib⁹ lineas,atq; ita erodũt.Idẽ,infixum hamo inuertere ſe,qm̃ ſcit dorſo cultellato.ſpinaq; lineã p̃ſecare.Inuenit̃ ẽt filum poſitũ pro linea.Varro,ſũptoq; atramento ſutorio filũ duxit.Proprie.n.filum eſt,qđ ex lino,lanaue trahẽdo ducit̃,hoc ẽ linamentum. Lucillius,ſurge mulier duce filũ non malũ.a quo fit filo uerbũ,qđ eſt filũ duco,qđ & neo dicit̃.quorum paſſiua ſunt filor,& neor,a quo fit cõpoſitũ effilo.effilatum.n.dicimus,quod extra ueſtimentum filo cõtextum eſt,quod erectũ quoq; a qbuſdã dicit̃.A lino etiam ligo uerbũ deriuari qdã exiſtimãt,quaſi lino ago,quod lino oĩa ligent̃,ꝓpter qđ græci λινον hoc eſt linũ uocatum putãt ἀπὸ τοῦ λινεω antiquo uerbo,quod eſt teneo,quia lino oĩa tenent̃.Ab hoc ligamen deriuat̃,& ligamentum,& ligaculum,quo aliquid ligatur,& ſubligar,& ſubligaculum, de quibus ſupra diximus.& ligellũ breue domiciliũ,& tuguriolum.Plautus,Tu a ligello fuiſti,qua exis foras.& lictor qui populo,& magiſtratibus miniſtrat,uel quod uirgarũ faſces ligatos gerebant lictores,uel quod cum magiſtratus populi Romani uirgis quẽpiam uerberari iuſſiſſent,crura eius,ac manus ligare lictores ſolebant.Tiro tamen Ciceronis libertus a lino,uel licio appellatos ſcripſit.licio.n.ex tranſuerſo,qui miniſtrabant,cincti erant.Plutarchus,litorẽ abſq;.C.ſcribendum eſſe exiſtimat ,& ita a ueteribus ſcriptum fuiſſe ,tractum a græco.græci enim λιτεργον,hoc eſt populi miniſtrum dicunt.Nam λειτον populum nominant εργαστην miniſtrum.Erant conſuli lictores duodecim,cæteris uero magiſtratibus,quales ſunt proconſules,p̃ſides,prætores ſex.hi faſcem uirgarũ alligatũ cum ſecuri gerebant,iccirco duodecim faſces modo ꝓcõſule,modo pro conſulatu ponimus,& faſces pro magiſtratu. Cauſam aũt cur duodecim lictores conſuli eſſent,hanc tradunt,ꝙ hunc morẽ ſeruabãt etruſci,a quibus ſicut toga prætexta,& ſella curulis,ita & apparitores,& lictores ſumpti ſunt.hunc uero numerũ habuerũt etruſci,quod ex duodecim populis cõmuniter creato rege,ſingulos ſinguli populi lictores dabãt Sũt etiã qui ab numero auiũ,quæ augurio regnũ Romulo portẽderũt,hunc numerũ ſecutũ putent,quẽadmodũ in minoribus magiſtratibus ſex tantũ lictores datos,a numero ſex uulturũ, quas cõſpexerat Remus.Itẽ a ligo ligatura dicitur,& ligo ligonis ruſticũ inſtrumẽtũ,qđ a radicibus quæ ſub terra ſunt ligetur,q̈uis alii a legendo potius ligonẽ dictum,quaſi legonẽ exiſtiment,quia p latitudinẽ ſub terra facilius legitur.Et cõpoſita alligo,quod eſt ad aliquid ligo.Circũligo notæ ſignificationis.Obligo deuincio,A quo obligatus & obligatio .Præligo ante ligo.illigo intro ligo.Subligo notæ ſignificatiõis.Religo modo ſoluo.modo ligo Martia,Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus.Colligo ſimul ligo.Et lĩgua,uel qđ (ſicut Varroni placet)cibũ liget,hæc.n.cibos ui ſua cõglobat,& deprimit,ac trãſmittit in uentrẽ,uel ꝙ ip̃a dentiũ ſeptis q̃ſi muro circũuallata,ac ligata ſit.In hac uirtus ſermõis ẽ,hac ſapores ſentiũtur,homini ſæpe ita cõſtricta uenis,ut ĩtercidi eas neceſſe ſit.Tenuiſſima ẽ ſerpẽtib⁹,& triſulcãs,uibranſq;.lacertis bifida,& piloſa,Vitulis marinis duplex,crocodillis nulla,leonibus,pardis,felibus,aliiſq; eiuſdẽ generis ĩbricatæ aſperitates,& limæ ſimilis,attenuãſq; lãbendo hoĩs cutẽ.Ranis prima parte cohærẽs,intimo gutture abſoluta,qua uocẽ emittũt .Mares tũc uocãtur ololygones.ſtato.n.hoc tpe euenit,dũ fœminas ad coitũ uocãt.Tum ſiquidẽ inferiori labro demiſſo,ad libramentũ modicæ aquæ receptæ in fauces palpitãte ſibi lĩgua ululatus elicit̃,a quo nomẽ ſumpſere,ſiquidẽ græci ολολυζειν ululare dicũt,quod eſt clamare.& lugubrẽ uocẽ emittere,unde ολολυγη ulula eſt nocturnæ auis genus, ολολυσμοσ ululatus ολολυζων ululans.Apibus & cicadis p̃longa eſt,& eminẽs lingua.quibuſdã inſectis intus ut formicis .elephãto lata,pſitaco fere inſtar humanæ.Eſt aũt lingua nõ ſolũ hæc, de qua locuti ſumus particula corporis,ſed ẽt differentia ſermonũ,unde latinã lĩguã dicim⁹.græcã. iudaicã.arabicam

cã, Arabicã. Chaldæã. Quin etiã in una lingua est aliquãdo sermõis diuersitas, quæ similiter lingua dicit̃, ut in lingua græca, est lĩgua quæ cõis uocat̃, & attica, & dorica, & ionica & eolica Itẽ lingua ꝓmontorii genus appellatur nõ excellentis, sed molliter in planũ deuexi. Itẽ instrumentũ ad similitudinẽ coclearis, nisi ꝙ coclear cõcauitatẽ habet, lingua plana est, & oblonga in speciẽ linguæ facta. Ply. Ad sanguinẽ sistendũ decẽ grana seminis ferulæ bibuntur in uino trita, uel medulla. Sũt qui comitialibus morbis dãdũ putãt, luna quarta, sexta, septima, lĩguæ mẽsura. eius diminutiuũ lingula est eiusdẽ significatiõis. Idẽ, cæra punica fit hoc mõ, uẽtilat̃ sub diuo sæpius cæra fulua, deinde feruet in aqua marina ex alto petita addito nitro. inde lingulis eligũt florẽ. idest cãdidissima quæq;. Eadẽ detracto. n. ligula dicit̃. Martia. Quãuis me ligulã dicant eqtesq; patresq;, Dicor ab indoctis lingula grãmaticis. Veteres tamẽ gladiolum quoq; oblongũ in speciẽ linguæ factũ ligulam uocitauere. Lingulæ dicũt̃, quæ tibiis adhibẽtur ab huius de qua supra diximus linguæ similitudine. Lingua etiam (ut Plynius testat̃) herba est quæ circa fontes nascit̃, cuius radix cõbusta & trita alopecias emẽdat. Est aũt Alopecia morb⁹ in capite ex uitio humorũ, q fit cũ ꝓfluuio capillorũ. Accepit autẽ nomẽ ἀπὸ τῆς ἀλώπεκος, hoc est a uulpe, quod id aĩal hoc genus morbi crebro patiat̃. Item lingua bubula herbæ genus est, quam græci buglosson nominant, boum linguæ similis, cui p̃cipua uirtus est, q̃d in uinũ deiecta animi uoluptates auget, ob id euphrosinũ dicta, quasi herba lætificãs, græci. n. ευφραινειν lætari dicũt, unde euphrasia exultatio dr̃, & Euphrosine lætitia. Est & lingua canina alia herba, quæ cynoglossos uocatur a græcis caninas imitans linguas topiariis opib⁹ gratissima. Item lingua petrea genus est lapilli, qđ inter gẽmas cõnumerat̃, glossopetra uocatur, græcorũ lingua, humanæ similis. Magi eam credũt nõ nasci in terra, sed deficiẽte luna de cælo decidere, & lenocinãti necessariã esse, uẽtosq; cõprimere. A lingua lingulaca deriuat̃ gen⁹ piscis. & mulier auguratrix. Itẽ multiloqua. Plautus, lingulaca est, nam nunq̃ tacet, & linguax & lingulax, hoc ẽ uerbosus, de qbus supius locuti sumus, & elingo, hoc ẽ linguã eximo. Plau. Si ego hercle te nõ elinguandã dedero usq; ab radicibus. A quo elinguis, q̃ sine lingua ẽ. Itẽ q mutus est, & loq nõ põt, etiam si linguã habeat. Bilinguis q uel duas linguas habet, uel modo unũ, modo aliud loqtur. Eodẽ modo trilinguis & quadrilinguis. Bilinguẽ etiam pro fallaci accipimus, hoc uitiũ ad mentẽ referentes. Vnde brutii Italiæ populi Lucanis uicini Bilingues uocitati sunt, & græce loqui dicti, quẽadmodũ brutii appellati. qđ quasi bruti & obscœni sũt. brutũ. n. dr̃ qđ tardum. stolidũ. & sine sensu est. A quo bruti cognomẽ, qui se stolidũ simulauit. A brutiis brutiani dicti, qui officia seruilia magistratibus præstabãt, eo ꝙ hi primũ se Hãnibali tradiderunt, & cũ eo ꝑseuerauerũt, quousq; ex italia recederet. & brutiãæ parmæ dicta sũt scuta, qbus brutii utebant̃. Brutũ ãt a terra deductum est, cuius Epitheton est bruta, hoc est sine sensu. & quasi obruta. A brutum brupeo ueteres dixere pro stupeo, A quo obrupeo pro obstupeo. Afranius, non possum uerba facere, obrupui, & lingo qđ ꝓprie est lingua aliquid lambo, a quo fœdissimũ hominũ genus cũnilingi dicunt̃. Lingere ẽt dicimur, dũ aliq̃d in ore tenentes guttatim defluere in stomachũ sinimus, quæ res linct⁹ dicit̃, & ecligma. Ply. Telicos gẽma est, quæ oleæ nucleo similis uidet̃, & lingẽtiũ calculos frãgit, pellitq;. Idẽ, multi tussim ueterẽ lictu salis discussere. Idẽ, E semine lini utilissima fiũt ecligmata. A lingo ligurio fit. q̃d mõ significat id, qđ ueteres dixerũt degulo, & auide multa cõsumo. Hora. Semessos pisces tepidũq; liguriet, unde liguritores dicunt̃ q cõsumptis dapibus catillos ẽt lingũt mõ paulatĩ, & cum quadã mora atq; elegãtia comedo, quasi sinẽdo, ut p se cib⁹ in stomachũ liquefiat. Terẽ. Quæ cũ amatore suo cœnãt. liguriũt. Ab hoc alligurio deriuat̃ eiusdẽ significationis & obligurio. Teren. Itidẽ patria q obligurierat bona. Nõ recte donatus ligurio a græco deductum scribit λιγυρον, qđ suaue iterp̃tatur. Sũt q lixã quoq; a liguriendo quæstũ dictũ uelint. Sic enĩ scribit Põpeius. Lixæ sunt q exercitũ sequunt̃ quæst⁹ gratia dicti, qđ extra ordinẽ sint militiæ eisq; liceat, qđ libuerit. Alii eos a lixa appellatos credũt, qđ & ille Herculẽ sit secutus. q̃dã a liguriendo quæstũ. At marcellus. elixũ est inqt, quicq̃d ex aqua mollit̃ uel decoqtur. Nã lixã aquã ueteres eẽ dixerũt. Vnde & lixæ dicti, qui militibus aquã ad castra uel ad tẽtoria solẽt ferre. Varro in pauimẽto nõ audes facere lacunã, at in humũ calceos facis elixos. Nos uero, qđ utriusq; pace dictũ sit, lixas esse affirmamus eos, qui uilioris quæstus gratia exercitũ sequunt̃, ut putã lauãdi aut coquẽdi cã, appellatosq; a cinere. Lix enĩ (ut uarro inquit) cinis foci est, unde lixiuium dicitur aqua, in qua lauãdi gr̃a, decoct⁹ ẽ cinis, & elixũ, qđ cinere ollæ supposito, decoctũ est ꝑꝑ qđ & Aulicociũ dicit̃, hoc est olla decoctũ. Nã ueteres pro olla Aulam dicebãt, A quo plautina fabula aulularia uocitata est ab aulula, hoc est parua olla, in qua reposit⁹ erat thesaurus. Vñ argumẽtũ eius fabulæ ẽ, aulã reptã auri plenã Euchio ui sũma seruat miseris affectus modis. Huius ẽt aliud diminutiuũ est auxilla. Lixæ ergo dicti, qđ & ĩ depurãda supellectile, & in cibis decoquẽdis cinerẽ agitarẽt. M. autẽ Varronis uerba hæc sũt. Lix cinis ẽ foci. Inde enĩ cinis luxatis potus medet̃, ut licet uidere gladiatores, quũ deluserit, haciuuari potiõe lixã ue-

to ubi pro aqua marcellus legerit, ipſe oſtendat. attuliſſet certe auctorē, ut mos eius eſt, ſi uſpiā legiſſet. Nā qđ Varronē affert ſcripſiſſe calceos elixos, per metaphorā dictū ē, q̄ſi ita madefactos, ut eſt caro, quæ elixat̃. A lixa ēt fit elixo uerbū, & lixabūdus uocatus eſt, q exiguæ mercedis gratia uiliſſimis ſeſe obſequiis īmiſcet. Plau. Qui famā tuā lixabūdus, & nomē fœdas. Liguria italiæ regio eſt īter amnes uarū & macrā, ab altero latere habēs Apēninū, ab altero padū, thuſciā attingēs, cuius caput genua eſt, A qua liguſtica ora appellat̃, & incola eius ligur & ligus. Vir. uane ligus, fruſtraq; animis elate ſupbis, ſed hæc nō a ligurio dr̃, ſed a Ligyſto Phaethontis filio, cui ob ſuauitatē ac uarietatē uocis nomē inditū fuit. Græci enī λιγυρον uocū uarietatē dicunt, unde quidā lyrā uocatā exiſtimāt inſtrumētū muſicū, in qua quot fides ſūt, tot reſonāt uoces, uel ἀπὸ τοῦ λυειν qđ canere ē, hinc poetæ lyrici dicti, qđ uariis carmībꝰ utuntur, & ad lyrā canūt, & carmē ipſum lyricū nominat̃. Eādē poetæ Chelim uocāt ἀπὸ τῆς χελώνης hoc eſt a teſtudine. Tradunt enim cum aliquādo nilꝰ ſuū egreſſus alueū totā ægyptū inūdaſſet, eo poſtea intra ſuos limites ingreſſo, uarias animātes in cāpis fuiſſe relictas, inter quas remanſiſſe teſtudinem, quā cū Mercurius inueniſſet, cōſumpta iā carne, ſed ſupſtitibus neruis, pcuſſu ſonū excitaſſe. Quapropter ad ſimilitudinē illius cōpoſuiſſe lyrā, eā Orpheo tradidiſſe. alii non Orpheo, ſed Apollini traditā memorāt, uti ſupra diximus, & ab Apolline Orpheo cōceſſam, ꝙ eēt unius ex muſis, hoc eſt Calliopes filius, & Oeagri. Factā aūt lyrā ex cornibꝰ boū Apollinis, & ſeptē in ea chordas appoſitas iuxta numerū ſeptē Atlātidū, qđ Maia mater eius ex illarū numero eēt, deinde ſupadditas duas, ut repræſentaret numerū nouē muſarū. tantæ aūt ſuauitatis in modulādo fuiſſe phibet̃, ut arbores. ſaxa. feras traxiſſe Orpheꝰ dicat̃, & cū ad inferos uxorē Eurydicē quærēs deſcēdiſſet, omnē deorū ꝓgeniē laudaſſe libero p̄re excepto. hūc enī obliuione ductū prætermiſiſſe. Ob quā cām dū paulo poſt Orpheus in olympo mōte, q̄ macedoniā a thracia diuidit, ſiue (ut quidā uolūt) ī Pāgæo thraciæ promōtorio ſedēs, cātu oblectaretur, Bacchas ei liberū obieciſſe, quæ eū lacerarēt, atq; diſcerperēt. Quo facto muſas collecta mēbra ſepulturæ dediſſe, lyrā uero ſtellis figuratā inter ſydera collocaſſe, Apollīe id pmittente, ꝙ laudatus ab Orpheo fuerat, & Ioue ut Apollini id petēti obſequeret̃. Alii tradūt Venerē cū Proſerpina ante Iouis tribunal de Adoni cōtendiſſe, quibꝰ Calliopē Orphei matrē a Ioue iudicē datā, quæ cū iudicaſſet Adōin utriuſq; eē debere, & utrāq; dimidia āni pte eū poſſidere, indignatā Venerē, quæ totū ſibi cōcedi uoluiſſet, Orpheū uniuerſis thraciæ mulieribꝰ obieciſſe, ut amore illius incēſæ fruſtatī eū diſcerperēt. Sic Orpheo dilaniato caput eiꝰ de mōte in mare piectū, ī inſulā leſbō fluctuū agitatiōe pueniſſe, ſublatūq; ab incolis, & ſepulture traditū fuiſſe, eius beneficii gratia leſbios ad muſicā artē ingenioſiſſimos exiſtimari. Lyrā āt a muſis, ut ſupra dixīmꝰ, in cœlū trāſlatā fuiſſe. Sūt qui putēt Orpheū, ꝙ primꝰ puerilē amorē induxerit, mulieribus inuiſum ab eis dilaceratū fuiſſe. hæc lyra poſita eſt cōtra regionē eius loci, q̄ eſt inter genu, & manū ſiniſtrā Engonaſis. eiꝰ teſtudo ſpectat ad arcticū circulū, ſūmū cacumē ad polū notiū, uirgine ex oriēte occidere, cū ſagittario exoriri cernit̃, habet in ipſis teſtudinis lateribꝰ ſingulas ſtellas, in ſūmis cacuminibus eoꝝ, ubi brachia ſūt collocata, ſingulas. In iiſdē mediis, quos nōnulli humeros uocant, in ſcapulis duas. in una parte lyræ, quæ ut baſis totius uidet̃, unā, quæ in ſūma nouē ſūt ſtellæ. Ab huius lyræ ſimilitudine lyrare dicunt̃ agricolæ, cū crate dētata uel tabula aratro adnexa, q̄ſi lyræ teſtudine operiūt ſemina. hic enī ordo in re ruſtica ſeruat̃. primo terra arat̃, qđ dicūt proſcindere. deinde ſecūda aratiōe excitatæ grādiores glebæ frangunt̃, qđ uocāt effringere. tertia aratione iacto ſemine boues lyrare dicūt̃, ideſt cū tabellis & uomere ſimul, & ſatū frumentū opiunt in porcis, & ſulcāt in foſſas, quo pluuia aqua dilabat̃. Nōnulli poſtea, qui ſegetes nō tā lætas habent per ſarctores occare ſolēt, qđ dr̃ occatio. Ab hoc lyro primo delyratio dicta ē, cū qs nō recto ſulco tegendo ſemē incedebat. Deīde per metaphorā ad inſaniā hoc uocabulū trāſlatū ē. unde & delyri īſani dicūt̃, & delyrare īſanire & delyre aduerbiū īſane, & delyramētū ipa delyratio, & foſſa ipa, ī quā uligo terræ deſcēdit, lyra a quibuſdā uocat̃. quidā tamē exiſtimauerūt delyrare a græco deductū, apđ quos ληρειν ineptire ſignificat, & ληρον delyramentum. Ariſtophanes, ληρον ληρεισ. Noſtri etiam lyras gerras & nugas uocitauere. Plau. Nā tuæ blanditiæ mihi ſunt, qđ dici ſolet gerræ, germanæ ædepol lyræ. Liris fluuiꝰ eſt cāpaniæ interfluens urbē minturnēſiū. Vir. Et umbroſæ liris p regna miricæ. Hora. Nō rura, quæ liris q̄eta mordet. Ligyes populi ſūt aſiatici, qui cum Xerſe aduerſus græcos militauerunt. Lygdamus nomē ē uiri ꝓpriū. Habēt p̄terea ueſtes a coloribꝰ multiplicē differentiā, ſed dū de iis diſſerimus, opæpretiū erit, & colorū ipſorū, quibus inficere ueſtes, aut pingere ſolēt, noīa inſimul cōmemorare. In primis eſt natiuus color, qui nulla arte, ſed natura ꝓducit̃, mō in albedinē tēdens, mō ī nigredinē, ñ tamē pfecte, ut albꝰ uel niger. Natiuus color albus leucopus dr̃, uilis atq; uulgaris, nomē trahēs a græcis, apud quos λευκον dr̃ album. Ply. iecur rubetæ uel cor adalligat̃ in pāno leucopo, & q̄rtanis ꝓdeſt. hinc leucopeati dicuntur, qui rudiori alba ueſte, ac uili, & natiui coloris induti ſūt, Martia. Amator ille triſtiū

acernarum,& Beticatus,simul atq; Leucopeatus,natiua laudet,habeat & licet semper.Si uero huic colori ars addita sit.Candidæ uestes dicuntur.Idem.Atq; unam uestire tribum tua cādida possunt.& niueæ.Plau.puram,ac niueam togam.& Caltulæ a calta uiola coloris albi.Idē, indusiatam.patagiatam.caltulam,ac crocotulam.& Galbanæ.nam Galbana albæ uestes sunt de quibus supra diximus,unde & galbini mores dicuntur hoc est luxuriosi.lasciui,Martia.Fuscos.colores,galbinos habet mores.& olorinæ,nam olorinus color cādidus est,qui & Cygneus dicitur.Ply.gasidanem medi mittunt coloris olorini.Colores uero albi,quibus in pictura utuntur,sunt Parethonium a loco ægypti ita uocatum.hoc spumam maris esse existimant cū limo solidatam,quapropter minutæ Conchulæ plerunq; in eo inueniuntur.Fit & in creta insula,& Cyrenis.Adulteraturq; Romæ Cimolia creta,nullum est e candidis coloribus pinguius,aut tectoriis propter liuorem tenacius.Melinum optimum in melo insula,unde nomē habet.nascit̃ & in samo,raro eo pictores utuntur,ob nimiā pinguitudinē.līguam tactu siccat,pilos mirifice detrahit cerusa,de qua supra diximus,quæ si usta sit ruffescit,nec sine ea recte fieri umbræ pn̄t.Eretria q̃ terræ suæ nomē hēt,qua præcipue usus fuisse parrhasius dicitur.Sandaraca quæ inuenit̃ in aurariis,& in argētariis metallis adulterat̃ ex cerusa in fornace cocta,hæc si torreat̃,æqua pte rubrica admixta Sandicē facit,q̃q̃ Vir.herbā hāc uĩ existimasse,dum inq̄t Sponte sua sandix pascentes uestiet agnos.Hinc sandicinus color est dictus,sicut a sandaraca Sandaracinus.Neuius sandaracino ore.Albi coloris gēme sunt primo crystallus,quæ fit gelu uehemēter cōcreto,ut nōnulli putāt,qua propter a glacie nomē habet.græci enī κρυσαλλον glaciē nomināt.Vas amphorale ex ea uisum Xenocrates scribit.Mittit hāc Asia.Cyprusq; & aliæ diuersæ regiones,sed & in Alpiū iugis,& in germania repitur.si qđ in ea uitium est,cælatura ab artifice occultat̃.puræ p̄stantiores sunt,& Asyntheta nominat̃.Inter uitia est Rubigo.Scabricies.nubes maculosa.Centrū,qđ sal appellatur,& capillamētū rimæ simile.Tradūt medici,quæ in corporibus urēda sūt,nō aliter melius fieri q̃ crystallina pila aduersus solis radios opposita.Nero princeps amissaꝝ reꝝ nuncio accepto duos calices crystallinos in suprema ira cōfregit,ne quis ex iis bibere posset,quādo ipse nō poterat.Postea qđ maximū in rebus humanis pretiū obtinet,Adamas,colore simili mō trāslucido.ita incudibus respuēs ictū,ut ferrū utrinq; dissultet,duritia ei inenarrabilis est,& igniū uictrix,ī quibus nunq̃ incalescit.quapp Adamas q̃si indomabilis uocitatus est,ab α priuatiua ꝑticula,& δαμαζειν,qđ est domare.Est genus eius,qđ Cenchron uocāt,qđ sit Milii magnitudine κεγχρος enī miliū dr̃.Alius dicit̃ syderitis ferrei splēdoris.Mirū est ꝙ tanta uis ferri,igniūq; cōtēptrix sine aliquo ictu hircino sāguine rūpit̃.Vsq;adeo aūt cū Magnete lapide dissidet,ut iuxta positus,ferrū abstrahi nō patiatur aut si admotus magnes apprehēderit,diuellat.Existimat̃ uanos metus a mēte depellere,ꝓpter qđ nōnulli anchitē uocauere.αγχος enī angorē significat.Ab adamāte adamātinus fit,sicut a Vitro Vitrinus.Eadē rōne herba quoq; Adamantis uocat̃,Armeniæ,capadociæq; alūna.qua admota Leones resupinari cū hiatu laxo prodiderūt.Nominis causa est,ꝙ cōteri neq̄at.proximæ sunt margaritæ.de quibus superius disseruimus.deinde Onyx cādorē habēs ad similitudinē humani unguis,qui græce ωνυξ uocat̃.Inueniunt̃ tn̄ & nigræ Onyces cādidas zonas hn̄tes.Post hæc candore cæteras excellens Pæderos laudatissima in indis,apud quos Argenon uocat̃,ꝓxima apud ægyptios,ubi senites.Itē Asteria inclusam lucē quādā pupillæ mō cōtinēs & opposita soli radios regerēs cādicātes.& Astrios crystallo ꝓpinq̃,quæ astris opposita fulgorē eoꝝ rapit,ac regerit.Ex eius genere deterior ceraunia uocat̃.& astroites,quæ oculis pisciū similis eē ꝓhibet̃.& Betulus ex cerauniarū genere.& hoc a ceraunia differens,ꝙ Betuli rotūdi sūt.Ceraunie uero oblōgæ.& Iris crystallo similis,sic uocata qm̄ sub tecto ꝑcussa sole,spēs & colores arcus cælestis in ꝓxios parietes iaculat̃,sexangula semp,ut crystallus,& huic similis Zeros alba ac nigra macula distinguēte crystallū,& acopus nitro similis punicosa aureis guttis stellata.& achates in magna oli auctoritate,uitreæ ꝑspicuitatis,q̃uis uarii sæpe ī ea colores cōspiciant̃.Pyrrhus,q̃ aduersus Romanos bellū gessit habuisse tradit̃ achaten,ī qua nouē musæ,& citharā tenēs Apollo spectabat̃,nō artifici ope,sed spōte naturæ ita discurrētib⁹ maculis,ut a musis quoq; singulis ꝓpria īsignia redderēt̃.Ismēiā choraulē tradūt multis fulgentibusq; uti cōsueuisse,qđ regū amicitiā cōciliare existimēt̃.Multæ huius gēmæ spēs sunt.Phassachates quæ colorē hēt colli colūbarū.Græci.n.φασσαν colūbā uocitant.Cerachates,q̃ κηρου hoc est Ceræ.Sardachates,quæ sardæ,de qua posterius dicemus.Hæmachates,quæ αἵματος,hoc est sanguinis,Leucachates,q̃ alba est,græci enī λευκον albū dicūt.Dēdrachates,q̃ ē uelut arbuscula īsignis δενδρον arborem significat.antachates,quæ pro achate est,myrrhā redolēs,& ob id mulieribus grata.Coraloachates ἀπὸ του κοραλλου hoc est a coralio,qm̄ guttis aureis corali mō distincta est.In creta sacra appellat̃.hæ ut ꝓsint Leoninis iubis alligādæ censentur,alioquin discordiales domibus esse.Et alabastrites cādore uariis coloribus ītercīcto,& alectorias quæ dicta est ἀπὸ του αλεκτρυονος hoc est a gallo,quoniam in gallinaceorū uentriculis inueni-

tur chryſtalli ſpecie magnitudine fabæ, hac Milonē crotoniēſem tradūt ī certaminibus uſum uictorē euaſiſſe, & Androdamas, quæ & Argyrodamas dicit̄ argēti nitorē habēs, ut Adamas ita uocatas, ꝙ īpetus hoīum, & iracūdiā domet ἀπὸ τουανδραδαμαζειν hoc ē a domādis uiris & Arabica ebori ſimillima, & pene ebur, niſi durior eēt, & Aromatitis myrrhæ coloris & odoris. ob hoc reginis cariſſima. & Aſpilates argētei coloris. & Atizoe argēteo nitore fulgens magnitudine triū digitorū, ad lēticulæ figurā odoris iocūdi. Et cepites, ſiue cepocapites, quæ cādida eſt uenarū nodis coeūtibus cādore imaginē regerēs. & cynodiæ. quæ inueniuntur in cerebro piſcis eiuſdē noīs cādidæ, & oblōgæ, & præſagire abitū maris nubilo colore, aut trāqllitate dicunt̄. Et corſoides caniciei hoīs ſimilis. & ciſſites cādore īſignis. & cepionidæ chryſtallini nitoris, quæ imagines reddūt, ut ſpecula, & Draconites, ſiue Dracontias, quæ fit ex cerebro Draconū, ſed nō niſi uiuētib⁹ abſciſſo gēmaſcit inuidia aīalis mori ſe ſentiētis, q̄propter mos eſt āputarī caput dormiētibus. q id facturi ſūt, bigis uehūtur. & dracone uiſo ſpargūt oīa medicaméta, atq; ita p̄cidūt. Eſt colore trāſlucido, nec poliri pōt aut artē admittere, & Acop⁹ nitro ſimilis aureis guttis ſtellata, & Amphytane alba marginibus auro rutilātibus, & Aphrodiſiace quæ ex cādida ruffa ē, & Argyptilla, quæ p albū nigrā uenā tranſeuntē hēt. & Enorchis, q̄ diuiſa fragmētis teſtiū effigiē repræſentat. & exhebenū qua aurifices aurū poliunt. & Eriſtalis, q̄ licet ſit cādida ad inclinatōes rubeſcere uidet̄. & eureos, quæ nucleo oliuæ ſimilis ē, & Galaxia ſiue Galatites, quæ ſūt colore lacteo ītercurrētibus candidis uenis. & Leucogra, & Leucographia ac Synephites appellat̄. & Gaſidanes, quā medi mittūt coloris olorini, & Xanthos quā indi Henui uocāt e fuluo cādicās, & indica gēma puluereo aſpectu, q̄uis ſit alia colore ſubruffo, quæ ſi atterat̄, purpureus ſudor emanat. & Lepidotes, q̄ ſquāmas piſciū īmitat̄. & Leſbia, quæ A leſbo patria nom̄ hēt. & Leucophthalmos, quæ cādidā nigrāq; oculi ſpeciē cōtiet, alias rutila. & Libanochnes, quæ thuris ſimilitudinē oſtēdit, & Meſomelas, quā albā linea nigra diſtinguit. & Steatites ſeui ſimilitudinē hēns, qđ græci στιαρ uocāt, & Geranites, quæ ſimilitudinē habet colli gruis, quā græci γιρανον uocāt. Hamnites, quæ ouis piſciū ſimilis ē. & Iouis gēma, q̄ ultra cādorē & leuis eſt & tenera. & Leucopetalos, quæ cādorē niuis ex auro diſtiguit, & Liparis cuius ſuffitu oēs beſtiæ dicunt̄ euocari. & Lyſimachus, quæ rhodio marmori ſimilis eſt aureis uenis. & Leucochryſos, quæ fit Chryſolitho īteralbicāte & Mēnonia, de q̄ niſi ꝙ cādida ē, nihil aliud cōmemorat̄, & Myrrhites, quæ mirrhæ colorē hēt, faciēq; minime gēmæ, unguenti odorē. & Oſtracia, ſiue oſtracites, quæ teſtacea eſt, & Achatæ ſimilis. & pancon⁹, quæ digito lōgior ē, & ne Chryſtallus uideat̄, pluriū āgulorū numer⁹ facit, & Paneros, quæ & Pāſebaſtos appellat̄, cui addita fœcūditas exiſtimat̄. & Philogynos, quē & chryſitē uocāt, oſtreæ ſimilis atticæ. & Perileūcos, quæ ab ore gēmæ ad radicē uſq; cādidū hēt. & Natalis cui⁹ ſpēs ē aquæ glaciatæ, & peātis, quæ & grauida dī, parereq;, & parturientibus auxilio eē exiſtimatur. & Solis gēma, quæ ad ſpeciē ſolis fulgētes ī orbē radios ſpargit. & Saurites, quæ in uentre uiridis lacerti tradit̄ īueniri. & Selenites, quæ cādido trāſlucet melleo fulgore lunæ imaginē cōtinēs. & Synodontites, quæ ex cerebro piſciū ē, qui Synodōtes appellat̄. & Syringites, quæ ſtypulæ intermedio ſimilis ē, ac ꝑpetua fiſtula cauat̄, & Telicos, de qua ſupra dixim⁹. & Zinilaces, q ī euphrate naſcit̄ in medio glaucus. & Zoronyſius, quæ orit̄ in Indo flumine. & ſcarites, q ſcari piſcis colore eſt. & Aegophthalmos, quæ ē caprino oculo ſimilis. & Aetites, quæ aquilæ colorē habet caudæ cādicātis. & Cēchrites, quæ ueluti ſparſa milii grana habere uidet̄. & ciſſites, quæ ē ad ſimilitudinē folii ederæ cādicantis, & Pyrene ab oliuæ nucleo dicta, Græci. n. oium fructuū ptē illā interiorē ligneā πυρην uocāt. & Chalazias, quæ grādinū colorē, & figurā hēt Adamātiæ duritiæ. & Aſtrapia, quæ e cādido diſcurētes fulminis radios habet, dicta a græco. αςραπη enī corruſcatio eſt. & Phlegōitis, in qua ueluti flāma ardere uidetur dicta ἀπὸ τουφλεγειν qđ ardere eſt. & Anthracitis, in qua ueluti ſcintillæ diſcurrere uidentur ανθρακα enī græci carbonē appellāt. & Enydros abſolutæ rotūditatis, & cū candore leuitatē hēns. & Polia a canicie dicta. Græci enī πολιον canū uocant, & Hormeſiō ex igneo colore auro radiās portāte ſecū in extremitate cādidā lucē. & Hienie, quæ tabido in uaſe inueniri dicunt̄, & linguæ hoīs ſubditæ futura p̄dicere. & Gemites, quæ uelut cādidas manus inter ſe cōplexas hēt. & Anāchitides, qua ī negromantia euocari dicūt imagines deoꝝ. ſicut Synochitide umbras inferorū. & Dēdris, q̄ ſub arbore defoſſa nō ꝑmittit aciē ſecuris hebetari. Obſcurus uero natiuus color Leucopo cōtrarius ꝓprie pullus uocat̄, qđ pulli ouiū fere eo colore naſcunt̄. Vir. Ne maculis infuſcēt uellera pullis. Hinc pulligo ipſe natiuus color ſimiliter uocitatur. Ply. Fuluas oues Tarētū hēt; & alias ſuæ Pulliginis. Hic color ad nigredinē tēdit alicubi plenior, alicubi dilutior, plenior ut in Hiſpania. Ply. Deſūt etiā colorū noīa iis lanis, q̄s natiuas appellant. Hiſpania nigri uelleris p̄cipuas hēt. Martia. Nō ē lana mihi mēdax, nec mutor aeno, Si placeant tyriæ, me mea tinxit ouis. Hic pullati dicūt̄ uiliores pſonæ. & rudes atq; impiti hoies, hoc ē pullo colore. i. natiuo induti, Sueto. de Auguſto, militē ſecreuit a populo, multis e plebe proprios ordines aſſigna-

uit,prætextatis cuneū ſuū,& ꝓximū pædagogis,ſanxitq̧ ne q̄s pullatorū media cauea ſederet. Ply,Tū cōmutata nō plurima,ſed oīa cupis utiq̧ ſi latior ſcæna,& corona effuſior. Nam illos quoq̧ ſordidos,pullatoſq̧ reueremur. Quintilia. Verū hi ꝓnūciatiōe quoq̧ famā dicēdi quærūt,nā & clamāt ubiq̧,& omnino leuata(,ut ipſi uocāt),manu emugiūt multo diſcurſu, hanelitu,iactatione.geſtu.motu capitis furētes.iā collidere manus.terræ pedē incutere.femure pect⁹ frōtē cædere mire ad pullatū circulū facit,hoc eſt ad cumulū rudiū atq̧ iperitorū hoīum. Aliquādo hic color Hiſpanus,ſiue Beticus dicit̃,quippe & Beticā pro hiſpania capimus.q̄d Betis amnis eā mediā diuidit,a quo Pullati ēt Beticati dicunt̃.Martia.Et beticatus ſimul,atq̧ leucopeatus,cuius uocabuli rō eſt,ꝙ natiuus color in Hiſpania(ut diximus)ſubnigrior ē.ideoq̧ minus uilis,ſicuti canuſia rutili coloris lanas hēt,quas uocāt Erythras,quia græci ερυθρον rubrū dicunt,uñ Erythrathalaſſa rubrum mare appellat̃.Itē Tarentū hēt fuluas & ſuæ pulliginis.hic idē Pullus color impluuiatus ēt uocat̃ quaſi fumato ſtillicidio īplutus.Plau.Impluuiatis facit ueſtimētis noīa.Itē Suaſus.Idē ſordida & ſuaſa amictus togula.Itē Mutinēſis a mutinēſib⁹ lanis,exquibus natiuo colore pāni fiūt.Varro Nā & ludere alacrē uidimus mutinēſi tunica. Aliquādo tñ Pullati dicunt̃ lugubrē habitū ferētes,ꝙ hiſpano colore indui in luctu mos erat,& Pullū ꝓ nigro metaphorice uſurpat̃.Columella,Atq̧ oleris pulli radix,hoc ē oleris atri.Hunc colorē pictores quidā e uinaceis fecere,& Stygnon appellarūt.græci eni συγνον triſtē uocant fitq̧ ex fornaciū,balnearūq̧ fuligine.Itē ex ebore cōbuſto,q̄d Elephātiū uocāt. Huic ꝓximus eſt niger color,qui & fuſcus dicitur,& de quo ſupra diximus ater,unde atræ ueſtes,& uſcæ appellatæ,& Atrati,qui lugubri habitu induti ſūt.Itē Anthracin⁹ color a carbone,quē græci ανθρακα uocāt,ſiue q̄d carboni ſimilis ſit, ſiue ꝙ huiuſmōi color e tedis fit ligno cōbuſto,tritiſq̧ in mortario carbonib⁹ Varro,Proquinquæ adoleſcētulæ,anthracino amiculo,nigello,capillo demiſſo,ſequebant̃ luctū.Hic color a pictoribus atramētū uocat̃.gēmæ nigri coloris ſūt ī primis Succinū,q̄d uulgo Ambrū dicit̃,q̄q̄ & croceū & albū īueniat̃.hoc & electrū uocat̃, q̄m apud ueteres græcos Sol Elector dicebat̃.Putāt aūt ſorores Phaethōtis fulmine icti nimio fletu ī populos arbores mutatas lachrymis Electrū oīb⁹ ānis fūdere iuxta Eridanū amnē quē Padū uocamus. Alii Electridas inſulas in adriatico eſſe dixerunt, ad quas padus dilaberetur,q̄d falſū eſſe manifeſtū eſt,nō aliter q̄ q̄d æſchylus in hiſpania Eridanū eē ſcripſit,eūdēq̧ appellari Rhodanū.& Eurypides in adriaco littore cōfluer̃ Rhodanū,& padū.Quidā ēt æque falſo ꝓdidere in extremis maris Adriatici rupibus arbores ſtare,quæ Succinū fundāt. Theophraſtus in liguria effodi ſcripſit.Phaethōtē in Aethyopia hāmonis obiſſe,propterea delubrum ibi eē atq̧ oraculū Electrūq̧ gigni.ſunt q & in Scythia erui putent duobus in locis.In uno candidū, ac cærei coloris,q̄d uocet̃ Electrū.In alio fuluū,q̄d appellat̃ ſualternicum.nōnulli Lyncurion id uocant.& fieri dicunt ex Lyncum urina, pleriq̧ Lāguriū dixerunt,& eſſe in italia beſtias Lāgurias. Alii Lāgas uocant,quas dicunt circa padū inueniri, Alii ex arboribus ī Lyguria effluere. Alii in Britānia arbores ipſas Electridas uocari.Quidam Gutonibus germaniæ gēti æſtuariū eē ſcripſerūt noīe Metonomon,ab hoc diei unius nauigatione īſulā abeſſe Abalū,in ea electrū reperiri,& eē cōcreti maris purgamētū.Eiuſdē ſentētiæ eſt Tymæus.ſed inſulā Baliſiā uocat.Nicias ſolis radiorū ſuccū eſſe exiſtimauit,hos circa occaſum uehemētiſſimos eē, & ſudorē pinguē in ea parte oceani relinquere,qui æſtatibus in germanorū littora eiiciat̃ & ī Aegypto ſimili mō naſci,& uocari Sacal.in ſyria quoq̧ fœminas uerticillos inde facere.& Harpaga uocare,quia folia,& paleas,ac ueſtiū fimbrias rapiat. Theophaſtus, Oceano æſtuante id ad pyrenæi promōtoriū eiici.Multi etiā tradidere iuxta Atlāticū mare eſſe lacum Cephiſida .quem Mauri uocēt electrū,hunc ſole feruefactū electrū fluitās e limo dare. Alii africæ Lacū eſſe ſicyonē appellarū,& cratinā amnē in oceanū fluentē e lacu,in quo aues,quas meleagridas & penelopas uocāt uiuere,ibi naſci electrū. Alii iuxta ſyrtim magnā hortū heſperidū eſſe,ex quo ī ſtagnū cadat,& ab Heſperidū uirginibus colligi.pleriq̧ flumē eē indis Hypobarū, arbores ibi electrū ꝓducer̃,quæ Aphyracoræ uocāt̃,per q̄d ſignificat̃ ꝑdulcis ſuauitaſ.Nōnulli ī germaniæ littoribus eē inſulā Cedron,cedri genere ſyluoſā,īde electrū īpetras defluere. Xenocrates nō ſuccinū tantū gigni in Italia ꝓdidit,uerū etiā Thieū uocari.a ſcythis uero ſacriū,quoniā & ibi naſcat̃,alios putare in Numidia gigni.Socrates ultra īdiā fieri dixit e lachrymis meleagridū auiū meleagrū deflentiū.Certū eſt gigni in inſulis ſeptentrionalib⁹ oceani,& a germanis uocari Gleſſū.ꝓindeq̧ a noſtris unā inſularū Gleſſariā nūcupari, Auſtrariā a barbaris dictā.Naſcitur defluēte medulla ex arboribus pinei generis,q̄ſi gūmi e ceraſis.Dēſat̃ rigor̃,uel tēpor̃,aut mari,& cū intumeſcēs æſtus ex inſulis rapuit in littora expellit̃,ita uolubile,ut pēdere uideat̃, & per uadū deferri. Arboris ſuccū eſſe ēt priſci crediderūt,ob id ſuccinū appellantes.De pado hīc fabula ſurrexiſſe uidet̃,q̄d trāſpadanæ agreſtes fœminæ decoris gratia,uice monilīū ſuccina geſtare conſueuerūt.Tāta ſuccini copia Neronis tēporis Romā allata fuit,ut in uenatione publice edita,retia populū ꝓtegētia eo nodarent̃. Arma uero & librilla.totuſq̧ unius diei ap.

paratus esset e succino. Visa est gleba una tredecim librarū. Liquidū primo destillare argumēto sunt, quæ intus aliquādo trāslucēt, ut formicæ. culices, lacertæ, quas musteo adhæsisse credibile est, & sic indurescēti remāsisse inclusas. Candida & tetra uiliora sunt, q̄uis optīa odore. fuluis maior auctoritas, quæ tamē nimio ardore nō flagrēt. Sūma laus iis, quæ ex uini colore Falerna dicunť. Attritu digitorū accepta ui caloris paleas, & folia arida ad se trahunt, ut magnes ferrū. Ramēta succini oleo addito dilucidius. ac diutius flagrāt, q̄ lini medulla. Nero Popeæ coniugis suæ crines quodā carmine succinos appellauit. Ab īfantibus succinū ꝓ amuleto gestať. fuluū ab aliq̄bus Chrysolectrū diciť. Est tñ metalli quoq; genꝰ, qđ Electrū uocať, quotiēs enī in auro quinta argēti portio est. Electrū dicitur, qđ mō naturale ē, mō cura fit, quod si quintā portionē excesserit, incudibus nō resistit. Magna apud ueteres auctoritate electrum fuit. Home. Menelai regiā auro. electro. argēto. ebore fulgere scribit. Helena apud Lindū insulā Rhodiorū in mineruæ tēplo calicē ex Electro sacrauit māmæ suæ mēsura. Electri natura ē ad lucernarū lumina clarius argēto splēdere. natiuū electrū uenena deprehēdere existimať. Discurrūt enī in calicibus arcus cælestibus similes cū igneo stridore. Lyncuriū lapis ē similis succio, q ex lyncis urina generať, egestā subito bestia operiēte, quoniā inuideat hominū usui. Scalpiť hæc gēma, nec folia mō, aut stramēta ad se rapit, sed æris ēt ac ferri laminas, (ut refert Theophrastꝰ præterea antiphates, quæ in lacte decocta id myrrhæ simile facit, & Asbestus coloris ferrei, & Apistos, quæ igni excalefacta septenis diebus calorē tenet, distinguētibus eā quibusdā rubētibus ueniſ, & Belus, quæ ē q̄si oculi pupilla nigra emedio auri fulgore lucēte, cādore circūcicta, & Baroptenus, siue Botrypes, in qua nigredo sanguineis & albis nodis alligata ē. & Botrytes, quæ nigræ uuæ similis est, & Bostrychites crinibꝰ mulierū similis, & bucardia bubulo cordi similis, & Brōtea similis capiti testudinis, quæ a tonitruis decidere crediť, & Bola quæ nībo iuenitur glebæ similitudine, & Cadmites, quā cæruleæ interdū bullæ cingūt, & chamites pluribꝰ spiris fumida, & Catochites impositā manū ueluti gūmi retinēs, & Catopyrites, quæ ex cappadocia ꝓuenit, & Ceramites, quæ in testaceū colorē tēdit ex nigro, & cerites, quæ ex nigro ī cereū, & Cretos quæ nigra piri speciē imitať, & Craterites electro nigro similis, quāuis sit, & Craterites alia inter Chrysolithi, & electri colorē, & crocallis, quæ mō nigro, mō cæreo coloť ē, & Chalcophonos, quæ illisa æris tinnitū reddit, & Chelidōia, quæ hyrūdinū colorē habet. quædā etiā purpureū nigris interpellantibus maculis, & chelonia testudineo oculo similis. & chelonitides similis testudini aureis quibusdā guttis insignis, & Daphnia comitialibus morbis utilis existimata, & Diphris, q̄uis & hæc, & cādida aliqñ reperiť, & Dionysias mixtis nigro rubētibus maculis, quæ in aqua trita saporē uini facit, & Ebrietati resistere existimať, & Ecardia, siue Ecardiste, quæ nigri cordis speciē ostendit, q̄q̄ aliud genꝰ eius uiridi colore similitudinem cordis præ se ferat, & Erotylos silici similis, & Eumetis, quæ capiti supposita nocturna uisa adoraculi similitudinē reddit, & Eurocias, quæ situ uideť operire nigritiā. & Eusebes, ex quo traditur, tyri ī Herculis tēplo facta sedes, ex q̄ dii facile surgebāt, & Epimelas, quæ nigricātē colorē hēt in cādida gēma, & Geniane. quā inimicorū pœnas efficere aiūt, & Hieracites, quæ nigrius emicās ueluti plumis alternat, & Idæi dactyli, qui ferreo colore humanū pollicē exprimūt, & Medea a medea inuenta hēt in nigrore uenas aurei coloris, sudorē reddit croci, saporē uini, & Morion, quæ nigerrimo colore translucet. uocať & Promnion, & Myrmedia, quæ eminētias q̄sdā hēt similes uerucis, & Myrsiniteſ, quæ melleū colorē nigricantē hēt, & Myrrhæ odorē. & Mesoleucos, quā nigrā linea alba distinguit. & Nasomonites, quæ cum sanguinea sit, scatet nigricantibus uenis, & Nebrides libero patri sacra a nebridum eius similitudine ita appellata. Nebrides enī sūt damarū pelles, quibus uti ueteres in Bacchi sacris solebāt. nā νεβρὸς dama ē, Est tñ genꝰ eiꝰ oīno nigrū, & Oleacū nigro fuluū, uiridēq;, & cādidū habēs colorē, & Ombria, quā aliqui Notiā uocant, & Orites globosa specie a q̄busdā Syderites appellata, & Ophicardelos barbaro noīe ī qua nigꝝ colorē binæ lineæ albæ īcludūt, & Obsidiana gēma dicta a similitudine Obsidiani lapidis, uel qđ ex eo fiat. Obsidianus lapis in īdia nasciť, & in samnio Italiæ & ad Oceanū in Hispania, maxime aūt in æthiopia, unde eū primo inuenit Obsidius, a quo appellatus est obsidianus, nigerrimi coloris est, & aliquādo trāslucidi, gēmas quidā ex eo faciūt Visæ ex eo fuere solidæ imagines diui augusti. Dicauitq; ipse pro miraculo in templo Concordiæ Obsidianos quatuor elephantos. uisa fuit & Obsidiana imago Menelai. Ab hoc lapide uitrū quoq; eiusdē coloris Obsidianū est uocatū. & Panchros ita dicta, ꝙ sit aliud ēt genꝰ ex oibus coloribus cōstās. & Pōtica, quæ mō nigra ē, mō stellata sanguineis guttis, mō lineis distincta, & samothracia ab īsulæ noīe ita appellata, nigra sine pōdere, ligno similis, & Borsycites ī nigro ramosa cādidis, aut sanguineis frōdibus. & Syderopœcilos, quæ nigra ē multis uariātibus guttis, & spōgites, a spōgiæ similitudīe, hæc tñ īterdū ruffa īueniť. & Tricus, quæ licet nigra sit. tris tñ succos refert. a radice nigꝝ, a medio sāguīeū, a sūmo cādidū. & tephrites, q̄ nouæ lunæ spēm hēt ī cornua curuatæ, nigri, aut cinerei coloris, & ueneris crines nigerrimi nito

ris speciẽ crinlũ habẽtes,& Veiẽtana ueiis reperta albo limite nigrã materiã distiguẽte,& Zathene mõ nigri,mõ flaui electri colore,& Hepatites iecinori similis,& Digitus dei,qui a Syris colitur. & Triophtalmos,quæ in Sicyone nascitur tres hoĩs simul oculos exprimẽs,& Scorpites scorpionis colore,& Aegomallias similitudĩe uilli caprini,& Hieracites a colorẽ Accipitris uocata & Myrmecites, quæ innatã repentis formicæ efficiẽ hẽt. μυρμηκα enĩ græci formicã nominãt,& cãtharias,quæ scarabeorũ.quippe iidẽ græci κανθαριδας uocant Scarabeos,& Lycophthalmos,quæ ĩ medio nigrũ colorẽ habet candido cinctũ, et rutilo,& sanguineo luporũ oculis similis.& Taos cui9 alterũ genus Pauoni simile est,qui græce dr̃.ταος.& Cyamea,quæ fracta fabæ similitudinẽ p̃fert,quã græci κυαμον nominãt,& Pyrites nigra qdẽ,sed attritu digitos adurẽs,& Polyzonos nigra multis zonis cãdicãtib9,& Melichros mõ niger,mõ flauus a mellis colore uocatus,& Spartopolia poliæ colore cõtraria,& Chalcites ærei aliquãdo coloris,sed nigrioris. cæsius color dicit̃,q cæli speciẽ hẽt,dictus quasi gælius.græce glaucopis dicitur ab oculis noctuarũ γλαυξ enĩ noctua appellat̃ οψις uisus,unde a nostris glaucus uocat̃. Hinc glauci equi dicti,qui felmeis oculis sunt,uulgo glaucioli dicũt̃. Virg. glaucię color deterrimus albis,& giluo.Itẽ Cæruleus,quasi cæluleus. Vnde Cæruleũ mare a cæli colore noĩamus.Dicit̃ etiã Cumatilis color,qđ græci κυματα fluctus uocant,Plautus. Cumatilẽ togam aut plumatilẽ.Itẽ Cyaneus. Varro,cyanea penula amictus grassat̃,dicit̃ & cyanus.Ply.In nomine ẽ & cyani colos,græci κυανουν dicunt.hinc cyaneus gẽma appellat̃ ex Iaspidũ genere colore cæruleo,in qua inest aliquãdo & aureus puluis,sicut Saphirus aureis aliquãdo pũctis collucet.cæruleæ enĩ sũt,& Sapphiri,q̃uis & cãdidi repiant̃ adamãti similes colore.Sed q Cyanei sunt mares existimãt̃.Sũt iaspides quidã smaragdis similes,alii glauci,alii similes aeri,pp qđ Aerizusæ uocant̃.Item boriæ,ꝙ cælo autũnali matutino similes sint. Alii quos Sphragidas uocãt,quoniã hi tãtũ optime signẽt. σφραγιζειν enim græci signare dicũt. Alii q uocant̃ grãmanæ,qđ p trãsuersum alba linea præcingãt̃. Alii polygrãmi,qđ pluribus lineis. Est & onycipuncta,quæ iasponix uocat̃ niues imitata. Est & stellata ueluti fumo infecta,quæ capnias uocatur,quod græci καπνον fumũ dicũt.& Meroctes porracei coloris,quæ lacte sudat,& Sagda,quã chaldæi eodẽ colore adhærescẽtẽ nauibus habẽt,& polytrichos,quæ ĩ uiridi capillat̃.Pictores cærulei coloris diuersa genera habẽt.Etenĩ in argenti metallis nascit̃ cæruleũ,quod p̃prie limus ẽ,optimũ uocat̃ atticũ,qđ nũc trãsmarinũ nominãt,secũdũ marmorosũ.Tertium a scyro Aegæi insula scyricum. Affertur & ex germania,ꝙ germanicum siue lucidum uocant transmarinũ,cũ terit̃ in q̃tuor colores mutat̃,cãdidiorẽ,nigriorẽ,crassiorẽ,ac tenuiorẽ.Ex cæruleo fit,quod uocat̃ Lomentũ,p̃ficitur lauando,terendo ue,& est cæruleo cãdidius.Cærulei sinceri experimentum in corbone est,ut flagret. Adulteratur uiola arida decocta in aqua.succoq; plinteũ expresso ĩ cretã Erethriã apportatur,& indicũ ex india supra modũ nigricãs,& atramẽti fere tenens colorẽ.Fit etiã ex flore,qđ ĩ segetibus frequẽs nascitur.uiridis color,q maxime recreare oculos existimatur,a uiriditate succi foliorũ porri,quæ sũma est,prasinus dicit̃. Nã græci πρασον nominant porrũ.hinc uestes e uiridi lana prasina uocãtur.Plau.prasina coccina.tyria.focale,soccos.monilia amisit.Itẽ gẽma quædã e uiridantium genere,uiliori turbæ. Prasius dicitur,& aliud eius genus uirgulis tribus distinctum candidis. Chrysoprasius,paululũ inclinans in aurũ. Dicitur & a nostris porraceus.Ply.Heliotropium nascit̃ in aethyopia. Africa.Cypro.Porracei coloris,sãguĩeis uẽis disticta,hui9coloris sũt præcipue smaragdi,omniũ lapilloꝝ uisu iucundissimi,quoniã nihil oĩno uiridius cõparatum illis uiret.Præterea soli gẽmarũ implẽt oculos.nec satiãt.Quin etiã fessa alia intẽtiõe acies,aspectu smaragdi recreat̃. Propterea scalpẽtes gẽmas,hac maxime uiridi lenitate lassitudinẽ mulcẽt.Præstantiores smaragdi pariter & translucent,& nitent,hoc est colorẽ expellũt,& recipiunt aciẽ.Ferũt in cæa aegæi maris ĩsula tumulo hermiæ reguli iuxta cetarias marmoreo leoni oculos ĩditos e smaragdis fuisse,ita radiantibus in gurgitẽ,ut territi tynni refugerẽt,quod cum diu mirati piscatores fuissent,tandẽ causa intellecta,mutauere oculis gẽmas.Tradũt Ismeniã choraulẽ smaragdon cẽtũ aureis denariis emi iussisse,cum multas alioquin fulgentes gemmas haberet.cunq; ex iis cõminuto pretio duo relati fuissent ægre tulisse,sæuisseq; in Emptorẽ.quoniã male curatũ existimabat,quod detractũ esset gẽmæ dignitati.Fuisse aũt ĩ ea gẽma sculptã Amymonẽ.hæc danai regis filia fuit,quæ dũ se in syluis iaculando exerceret,Satyrũ p̃cussit ĩprudẽs.Qui ĩpetu in eã facto uim illi uoluit inferre Quapropter ĩplorato Neptuni auxilio,id ab eo passa est, quod a satyro formidauerat.Itaq; pregnãs facta Naupliũ peperit,quẽ postea cõstat ĩ Euboia regnasse. Alexander magnus in smaragdo scalpi uoluit,sed non ab alio q̃ a Pyrgotele,sine dubio,in ea arte clarissimo.Inter smaragdos sunt quidã obscuriores,quos uocant cæcos,alii carchedonii dicũtur ĩter metalla æris reperti uilissimi minimiq;,iidẽ fragiles,& colore ĩcerti,ac uirẽtiũ in caudis pauonũ,colũbarũq; collo plumis similes.peculiare ĩ iis uitiũ sarciõ est,hoc ẽ quædã gẽmæ caro,hic iuxta carchedonẽ smaragdites uocatus.Est smaragdus in arabia quem cholã

uocāt,& ædificiorū ornamētis includit̃. Est ēt inter smaragdos tanos e persis ueniens gemma ingrate uiridis,& ītus sordida. Itē chalcosmaragdos æris uēis turbida. Scribit Theophrastus regi ægyptioꝝ a rege babylonio missum smaragdū dono, longitudine quatuor cubitorum, latitudine triū fuisse. Itē apud eos est Iouis delubro obeliscū e q̈tuor smaragdis q̈dragintta cubitoꝝ lōgitudine, latitudine uero in una pte q̈tuor, in altera parte duoꝝ. Itē in tyro Herculis tēplo statuā esse solidā e smaragdo. Est & pseudosmaragdꝰ in Cypro iuētus e media pte smaragdus, e media iaspis nondū hūore in totū transfigurato. Tradūt etiā quidā in labyritho ægypti Serapin collo seum fuisse e smaragdo nouē cubitoꝝ. Proximi huic colori sunt berylli qui sexangula figura artificum ingeniis poliūtur, gignūtur in India, raro alibi reperti. Probatissimi ex iis sunt, qui uiriditatē puri maris imitantur. Proximi qui uocant̃ chrysoberylli, paulo quidē pallidiores, sed fulgore in aureum colorē exeunte. Quidā nimio pallore hyacithizōtes, alii heroides, alii cerini, alii a colore olei oleagini uocāt̃. Postremi pene chrystallis similes, ac prorsus euanidi. Indi solos berylos, quorum longiore gaudēt forma, p̄dicant carere auro debere. & ob id perforatos alligāt setis elephantoꝝ. eos tñ, quoꝝ perfecta bonitas est, nō p̄forant. Vmbilicis statim capita eoꝝ cōprehēdentibus. Ideo cylindros ex iis facere malunt, q̈ gēmas, qm̄ sūma est cōmendatio in lōgitudine. Similes quoq; opalii sūt, in India similiter geniti, & smaragdis tantū cedentes. Est in his carbūculi tenuior ignis, Amethisti purpura fulgēs & smaragdi uirens mare. Magnitudo eius nucē auelanā nō excedit. Ob hāc gēmam ab Antonio proscriptus fuit Nonius senator, qui hūc e fortūis oībꝰ suis ānulū abstulit secū, sestertiū uiginti milibus æstimatū, Dubiū maior ne Antonii luxuria fuerit, propter gēmā hominē p̄scribentis, an Nonii cōtumacia proscribi potius, q̈ unā gēmam perdere sustinētis. Hāc ob eximiā gratiā qdā pæderota nūcupauere, qđ pueri amorē significat παισ enī puer dicitur ερωσ amor, quāuis & alia gēma pæderos, quā supra diximus uocari sangenon. Viridis est ēt topazius reptus in arabiæ insula, quæ chytis uocat̃, in qua trogloditæ prædones cū diutiꝰ fame, & tēpestate pressi herbas, radicesq; effoderēt, eruerūt topazion. Alii topazion insulā esse affirmāt in mari rubro nebulosam, & iō sæpe quæsitā a nauigātibꝰ, ex eaq; cā ita uocatā. τοπαζειν enī trogloditarū lingua idē eē qđ quærere. Ex hac primū Berenicæ regiæ portatā fuisse topazion a philemone præfecto ptholemæi regis, mireq; ei placuisse, & inde factā statuā Arsinoæ ptholemæi philadelphi uxori quatuor cubitorū, sacratā in delubro, quod aureū cognomiabat̃. Duo eiꝰ genera faciūt prasoidē hoc est porraceū & chrysopteron similē chrysoprasio. Sola nobilium gēmarū limā sentit. cæteræ saxo & cote poliunt̃. Est & callais uiride pallens, quæ & angites dicitur. nascit̃ in rupibus inuiis, & gelidis præsertī caucasi mōtis, oculi figura extuberās, leuiterq; adhærens, nec ut adnata petris, sed ut apposita uideat̃. Optimus ī his color smaragdi. inclusæ auro decorant̃. Sūt qui in arabia inueniri dicāt in nidis auiū, quas melācoryphos nomināt inferius a nobis dicēdas. Est & Niliō colorē habēs fumidæ topazii, aut aliquādo melleæ, est prasiꝰ, & chrysoprasiꝰ, de quibus iā diximus, & malachites spissius uirēs, a colore maluæ. quæ μαλαχη græce dicit̃. Et balanites subuiridis, & corinthio similis æri, secāte mediā flāmea uena. Et batrachites ranæ uiridi similis colore atq; effigie. Et baptes huic similis, sed mollior. Et calorites, quæ herbacei coloris ē. Et choaspites a flumīe dicta, uiridis, & fulgoris aurei. & diadochos beryllo similis, & eumetres porracei coloris Belo deo assyrioꝝ sacra & heliotropiū, quæ porracei coloris est, sanguineis uenis distincta, ex eo trahēs nomē, qđ deiecta in uas aquæ fulgorē solis accedentē percussu sanguineo mutat, extra aquā uero speculi modo solem accipit deprehēditq; eclypsin subeuntem lunā ostendens. Tradūt magi hāc gēmā siquis gerat admixta herba heliotropio inuisibilē esse, & horminodes, quæ ex argumēto uiriditatis appellata ē ambiente circulo aurei coloris ορμινοσ enī a græcis cuiuscūq; oleris circulꝰ appellat̃ & hexecontalithos, quæ licet ipsa quoq; uireat in parua tñ multicolor est, ex quo nomē habet εξηκοντα enī sexaginta significat λιθος lapidē, quasi sexaginta colores habeat. Et thracia quæ triū generū ē, prima uiridis, secūda pallidior, tertia sanguineis guttis. & echites uipæ similis, colore uiridi subobscuro, uiridis color chrysocolla ē, hūor ī puteis p̄ uenas auri defluēs crassescēte limo frigoribus hibernis, usq; in duriciā pumicis. sed laudatior est in ærariis metallis, & p̄xima in argētariis. Inuenit̃ & in plūbariis. uilior ēt auraria. Fit & artificio, sed deterior naturali. īmissis in uenā aqs tota hyeme usq; in iuniū mensem, deinde siccatis. Itē herba quæ appellatur Lutea tiguit̃. Sic tinctā pictores orobitē uocāt. Præter hos cæteri fere oēs colores mixti sūt, & ex ruffo cōpositi, sed ita diuersi, p̄ut ruffum. aut intēdūt atq; acuūt, aut cū colore uiridi miscēt aut nigro infuscāt, aut uirenti sensim in albo illumināt. Rubeus & ruffus generalia noīa sunt ad oīa quæ quōlibet rubēt. etenī fuluus. flauus. rubidꝰ. phœniceus. rutilus. luteꝰ. spadix rubei seu ruffi sūt, siue ēt rubri. A rubeus fit rubeo, a quo rubesco, & erubesco, & rubefacio, & rubefio notæ significationis, & rubor. & rubedo, & erubescentia pro rubefactione, & ipso colore rubeo, & rubicundus rubore plenus. & ruber idem quod rubeus, & Robus rubro colore,

a quo robigo, de qua supra diximus. & robigus deus. & robigalia. & robiginosus. & robur. & roboreus, qđ ex robore est. & robustus. Itē rubus ex genere fruticū aquaticaꝝ, qđ uirgulta ei⁹ rubeāt. Spinosa est, & mora ꝑducit. genus eius rosæ similitudinē habet, q uocat̃ cynosbatos. Itē aliud genus, qđ græci a loco appellāt idæū. tenuior est cæteris, minoribusq; spinis, & min⁹ adūcis. & rubidus, qđ mō rubētē significat, mō scabrū atq; asperū. unde scorteæ ampullæ rugosæ, rubidæ dici solēt. Rubidus etiā a scabriciæ dicit̃ panis secūdo coctus, qui & a nautarum usu nauticus appellat̃. Plau. Exiguā bucellā rubidi panis. Ply. Nauticus panis tusus, atq; iterū coctus sistit aluū. & rubeta, qđ in uepribus tm̄, & inter rubos uiuat, genus ranæ est, quam græci φρυνον uocāt, grādissima cūctaꝝ, & ueneficioꝝ plena, gemina habēs ueluti cornua, ueneni perniciosissimi, celeriusq; etiā q̄ aspis interimens. Iuuena. Miscet sitiēte rubetā. Idē. Ranarū uiscera nunq̄ inspexi. Mira de his magi tradidere, si in populū inferantur, silentiū fieri. osſiculo, qđ ē in dextro latere in aquā feruētem deiecto refrigerari uas, nec postea nisi exēptū fuerit feruere, e sinistro uero latere osſiculo deiecto statim feruere. Apocynon id uocari amorem eo & iurgia, si in potionē addat̃, cōcitari. Democritus tradit, si quis uulgari ranæ uiuēti extrahat līguā ita ut nulla alia pars corporis adhæreat, ipsaq; in aqua dimissa illā mulieri dormiēti supra cordis palpitationē imponat, quæcūq; interrogauerit uera respōsurā. Sed hæc ridicula sūt. illud uerū esse cōstat ranarū fluuiatilū posteriores pedes gratissimos esse in cibo. & cōtra serpentes esse adiumēto. & rubia herba tingēdis lanis, ac coriis idonea, uulgo nota, & ubiq; nascens. Itē rubrica, quā græci μιλτον uocāt etiā Homeri tpe nobilitatā, licet nōdum pictura esset in usu. tingebant̃ dūtaxat ea nauigia. Home. Ιω δλαμα νηες επον Ιο δλυωδεκα πον το πορηοι. Nascitur p se rubra, minio ꝓxima ꝑsertim in insula lemno, nec nisi signata uenundari olim solebat, ꝓpter qđ sphragidē appellabāt ἀπὸ του σφραγιζειν, qđ signare est hac miniū adulterāt. & a pōto ubi nascit̃ dicit̃ pōtica. & rubellū, uinū subrubeū. Marti. Et ueientani bibit̃ fex crassa rubelli. Persius. Veientanūq; rubellū. Rubellæ etiā uites appellatæ. & rubellæ uineæ, qđ uitiū ipsarū materia rubra sit. Ply. Proxima dignitas nomētanis rubēte materia, quapropter quidā rubellas appellauere uineas. Columella. Nomētanæ uineæ nobilitate sequūtur amineas. fœcūditate uero etiā ꝑueniūt, qppe cum se frequēter impleāt, & id qđ, ediderint, optime tueātur. feracior est minor. nec ita rubet, ut maior, a quo colore rubellæ nūcupant̃ eædē quæ fecineæ, qđ plusq̄ cæteræ fecis afferāt. E rubi italiæ oppidū a ruboꝝ frequētia. Horatius. inde rubos fessi ꝑuenim⁹. & a ruffus ruffo uerbū. Ply. Eadē ruffat capillū, hoc est rubefacit. Ab hoc ruffesco, hoc ē ruffus fio. & ruffus cognomē uiri. hinc rufuli appellati sunt tribuni miliū, nō a populo, sed a consule facti. quod de eoꝝ iure Rutilius Rufus legem tulerit, hi postea mutatione unius litteræ Rutuli sunt appellati ruffi, seu rutuli coloris. quoniam studiosæ erant ueteres romanæ mulieres rutiliæ cognomiatæ sunt. Inde etiā uiri rutuli sunt appellati. Rubeæ ergo uestes, & rubræ, & ruffæ sunt rubei coloris. Marti. Roma magis fuscis uestit̃, Gallia ruffis. Rutilæ, cū aliqđ nigrioris habent admixtum, quæ & Hyacinthinæ dicunt̃, de quibus supra diximus. & hisginæ ab hisge herba. & ferrugineæ a ferri igniti colore. Virgi. Et ferrugineus hyacinthus, quāuis aliquādo ferrugineus pro rubiginoso accipitur, & ab ipsius rubiginis similitudīe pro fusco. & burræ, qa ueteres burrum rubrum dicebant. unde burranica potio appellatur, lac sapa mixtū a ruffo colore, & rustici burram bucculā nominabant, quod rostrum habeat ruffum. Pari modo rubēs cibo, ac potione ex prādio burrus appellatur, quæ oīa a græco deducūtur. nam græci πυῤῥον ruffum dicunt. Color uero, qui est inter ruffum & nigrum, qualem in bobus præcipue cernimus, Heluus dicitur, a quo heluacia genus ornamenti lydii a ueteribus uocabatur. Heluella uero uocabant olera minuta. quoniam helus, & helusa ueteres dicebant pro olus, & olera. Itē balaustinæ a flore mali punici, qui balaustum dicitur, & non modo medicinis, sed etiam uestibus tingendis utilis est, quæ sibi concolores fiunt. & color ipse dicitur balaustinus. Rubri coloris præter rubricam sunt minium, quod inuenitur in argentariis metallis, magnæ inter pigmenta auctoritatis. & olim apud Romanos religionis. Quippe simulachri iouis facies diebus festis minio illini solebat. Item triumphātium corpora, sic enim fertur Camillus triumphasse ob eam (ut arbitror) rationem, ut imperatores horribiliores uiderentur, quēadmodum Cæsar Britannos scribit Glasto se inficere, quo horridiores uideantur in bello. Glastum herba est plantagini similis. qua britānorum quoq; coniuges, nurusq; quibusdam sacris, toto corpore oblinūtur, nudæq; incedunt, æthiopū colorē imitātes. Præterea minium unguētis cœnæ triumphalis ad lauādas manus addebat̃, & censores Iouē minio īficiēdū solebāt locare. Aethyopū quoq; ꝓceres toti eo tingebant̃, eūq; deoꝝ simulachris colorē adhibebant. Tradūt Miniū a Callia atheniēse primo inuētum fuisse, dum speraret ex rubente arena in metallis argenti aurum excoqui posse. arenam cocci colorē habere, hanc teri. deinde lauari farinam. & quod subsidat iterum lauari. Quidam hoc magno errore cinnabarim uocant, cum ꝓprie cinnabaris sit sanies draconis, moriētium elephātorum pōdere elisi. utriusq; animalis sanguine permixto

Cõſtat enim elephãtis frigidiſſimũ eſſe ſanguiné,ob id ſæuiẽte æſtu a draconibus expeti,quá obrẽ mergi in amnes,& bibẽtibus inſidiãtes ꝓboſcide inuolui,atq; in aurẽ morſum defigere, qm̃ is tm̃ locus defendi ꝓboſcide nequeat.Sic a draconibus totos elephãtos ebibi,ſiccatos cõcidere.& dracones ſanguine inebriatos elidere,ac utroſq; pariter cõmori.Proboſcis eſt porrecta corporis pars inhærẽs naribus,quæ excepto homine in aliis fere aĩantibus inuenit᷑.Varro,inueniſſe ſe Eryciũ cũ ꝓboſcide.in Elephãto dr̃ Manus,qđ ea tanq̃ manu utat᷑.Ply.Reſoluunt elephãti manu draconũ nodos.Eſt & alius dimicationis modus.Ab excelſa ſe arbore Draco ĩ elephantum iniicit.ille arboꝝ aut rupiũ attritũ quærit.Draco id ſentiens alligat cauda,ille ꝓboſcide nodos reſoluit,hic in ipſa nare caput condit,& ſpirãdi uiã auferẽs enecat .Interdũ petit oculos,ex quo fit,ut cæci plerũq; elephãti fame cõtabeſcãt.Proboſcis ideo dicta ,quod añ depaſcat.Græci.n.πϱοβοσκειν dicunt ante paſcere,Mixtura ergo illa ex duoꝝ aĩalium ſanguine Cinnabaris dr̃.Nec eſt alius color,q in picturis magis proprie ſanguiné reddat,Eſt antidotis,& diuerſis aliis medicinis utiliſſima,cũ minium(quo pro cinnabari medici q̇dá utunt᷑)ſit manifeſte uenenũ.A miniũ fit minio uerbũ,quod eſt minio tingo,& paſſiuũ eius minior.Ply.A cenſoribus in primis Iouẽ miniandũ locari,a quo & miniari libri dicũtur,cũ litteræ maiores uerſicolorib⁹ fiũt.Itẽ miniariæ dicũt᷑ loca,e q̇bus effodit᷑ miniũ,ſicut argẽtariæ,& aurariæ e q̇bus effodit᷑ argẽtũ atq; auꝝ,& miniariũ metallũ uocatur argẽtũ,cũ quo effodit᷑ miniũ.Solebant ueteres minio clariores lr̃as facere,uel in auro,uel in ære,uel in marmore etiã in ſepulchris.Et ſinopis inuenta primũ in ponto,& a quo nomẽ habet ſinope urbe.Species ei⁹ tres ,rubra,& minus rubẽs,& inter has media.Eã quæ ex Africa uenit Cicerculũ appellant .Et Ochra quæ fit exuſta rubrica in ollis nouis lũto circũlitis.Sĩopidis põticæ ſelibra,ſilis lucidi libris decẽ,& melini græciẽſis duab⁹ miſtis,tritiſq; una ꝑ dies duodecim,Leuchophoꝝ fit,hoc ẽ Glutinum auri,cũ inducit᷑ ligno.Inter gẽmas aũt rubeo colore ſunt carbũculi,a ſimilitudine igniũ appellati,cũ ipſi nõ timeãt ignes,ob id a q̇buſdã uocati Apyrotes,Qui ex iis lãguidius lucent,Libycõtes appellant᷑.Carchedõii ſunt minores,& nigrioris aſpectus,qb⁹ſignãdis cæris uti ſolemus.eſt & Anthracites appellata carbonibus ſimilis.Mirũ qđ lacte uelut intermortui extingunt᷑,cõtra ꝑfuſi aq̃ magis exardeſcũt.Cognata carbũculo eſt ſandaſtros ,quá aliq Garamãtidẽ uocãt.hẽt uelut intrãſlucido ſtellãtes ĩtus aureas guttas,& fere hyadũ nũero . qdã & ſandaſitẽ noĩant.Nicãder Sãdaphoriõ,alii Sãdareſon nũcupauerũt Ex eodẽ genere & Lychnites ẽ appellata a lucernaꝝ accenſaꝝ ꝑcipua gr̃a.probatiſſima in ĩdia naſcit᷑,quá qdã remiſſiorem carbũculũ eẽ dixerũt,Secũda bonitate eſt ionis appellata a ꝑclaris uiolaꝝ floribus. Nã græci ιον uiolã noĩant,hæc a ſole aut digitoꝝ attritu excalfacta paleas & chartarũ fila ad ſe rapit. Et Charchedonius,quæ idẽ facere dr̃,q̈q̃ ſit multo uilior,Naſcitur apud Naſamonas in mõtib⁹,ut incolæ putãt ĩbre diuino,ĩueniturq; ad rep̄cuſſum lunæ maxĩe plenæ.Potoria uaſa ex hoc lapide fieri cõſueuerũt,noſtra quoq; ætate aliqñ uiſa.Scalpturæ cõtumaciter reſiſtit,ꝑtẽq; cæræ retinet ſemꝑ.Et ſarda quæ e cõtrario ſignãdo utiliſſima ẽ ,gẽma uulgaris,& primũ ſardib⁹ repta.Sardis pluratiuo numero urbs Lydiæ ẽ,regia olim Crœſi lydoꝝ regis,ſed laudatiſſima in Babylonia.alterũ eius genus demiũ uocat᷑ a pinguedine.Greci.n.δημον ꝑ pingui accipiũt.Homerus hoc frequẽter utit᷑,a quo δημιον appellata.Nec fuit in uſu antiquorũ gẽma ulla frequẽtior,ut Menãdri fabulæ teſtãtur.Ab hac & onyce de q̈ ſupra diximus,alia gẽma Sardonix appellata cãdorẽ habẽs ĩ ſarda,q̈ſi ungue hoĩs carnib⁹ ĩpoſito,& utroq; trãſlucido.Placere noſtris ob id maxĩe cœpit,qđ ſola ꝓpe gẽmarũ ſcalpta ñauferat cærã,indi ꝑforatis utũt᷑ in collo Claudius Cæſar Smaragdo in primis uti ſolebat,atq; Sardonice,primus aũt romanoꝝ Sardonice uſus eſt prior Africanus,deinde Romãis celeberrima fuit.Perſius,& natalitia tãdẽ cũ Sardonice albus,Iuuena,Ante pedes ideo cõducta Paulus agebat ſardonice.Hinc q ſardonicẽ geſtat,dr̃ ſardonicatus,ſicut ab ãnulo ãnulatus.Martia.Ruffe uides illũ ſubſellia prima tenentẽ.Cuius & hinc lucet ſardonicata manus.Hanc gẽmã fuiſſe tradunt,quá Polycrates tyrann⁹,cũ ei oĩa in uita ſecũda ſuccederent,nec unq̃ aliqd aduerſi,quo ſemp fauẽtis,atq; ita inſidiãtis fortunæ inuidiã expiaret ãnulo ligatã,nauigio in altũ mare ꝓuectus,manu ſua deiecit ĩ ꝓfundũ,ſaltẽ hoc mõ in uita aliquãdo doliturus,At fortuna nec flecti,nec mulceri facilis,id paſſa non fuit.Eteñ piſce eximiæ magnitudinis eo die capto,regiq; in cõuiuio oblato annulus,quẽ dũ mergeret᷑ deuorauerat ſũmo oĩum q aderant ſtupore reſtitutus ẽ,uẽtriculo piſcis dũ ſcinderetur inuentus.Viſa poſtea Romæ hæc gẽma fuit in concordiæ delubro cornu aureo Auguſti dono incluſa,Et hyacinthus rubeo colore diluto fiori,a quo nomẽ habet,oppido q̈ ſimilis & Chryſolãpis noctu ignei coloris,licet die palleſcat.Et Eupetalos igneũ ĩ primis colorẽ habẽs,ſed ceruleo,& minii,ac mali colorib⁹ admiſtis.Et gorgonia ,quæ nihil aliud eſt q̈ Corallium ita appellata,qm̃ coralliũ extractũ aquis ex ligno dureſcit in lapidẽ,quomodo Gorgonis capite oſtenſo cũcta lapideſcere ſolebãt.Nota eſt perſei ac Gorgoniſ fabula,de q̈ ĩferius differem⁹.Coralliũ in mari rubro gignitur,& in ꝑſico,qđ uocat᷑ iace.Laudatiſſimũ in Gallico ſinu circa

orchadas ĩsulas.& in siculo circa Drepanũ,'& ante Neapolim,& ante Corniculum hoc quoq; tpe,forma ei est fruticis.color uiridis,baccæ cãdidæ sub aqua,& molles. Exéptæ cõfestim durãtur,& rubescũt,q̃si corna satiua. Aiũt tactu,dũ uiuit,prsus lapidescere,ppter qd' euelli retib⁹, ac ferramẽto p̃cidi.Hac de cã corallĩu,quasi cheraliũ uocitatũ putãt ἀπὸ τῆσ χειροσ,hoc ẽ a manu,qd' ea tactũ lapidescat.quidã tñ potius ἀπὸ τῆσ κειροσ dictũ uolũt,qd' cõgestũ qd,ac testaceum significat.Probatissimũ eximie rubet,& q̃ ramosissimũ est,nec scabrosum,aut lapideũ.religiosum id gestamẽ putãt,& infantiæ pro amuleto alligat'.baccas quoq; ex eo faciũt, quibus & in numerãdis p̃cibus sacris,quæ sacræ baccæ,siue per diminutionẽ sacræ bacculæ dicũtur. & in collo pro monili utũtur.& Hepisthites,quæ speculi naturã habet,in reddẽdis imaginib⁹ q̃q̃ rutila Expimẽtũ eius est,si feruẽtẽ aquã addita statim refrigeret,aut si in sole posita arridã materiã accẽdat.Et hœmatites sanguineo colore in Aethyopia prĩcipalis.& meconites,quæ florem syluestris papaueris exprimit.& Nympharena urbis & gentis psicæ nomẽ habẽs similis hepisthitæ.& telicardios colore cordis,persis maxime grata,quã muculã appellãt. & carcinias marini cancri colore.& triglites colore triglæ,hoc est mulli.Coccinus uero color est,qui exuberãtiã quãdã,ac splẽdorẽ ruboris ostẽdit.dictũ a cocco,qd' latine granũ dicit'. ẽ enĩ coccus ueluti granũ, quod uel ex arbuscula ilici simili,uel ex rubẽti gramĩe nascit'. olim ĩ galacia africa.ac lusitania.Postea & in gallia transalpina.nũc etiã in peloponesso,atq; aliis græciæ locis.hic & spadicus,& phœniceus uocat',qd' nõ dissimilis sit fructui palmæ arboris nõdum sole incocto.Spadica.n.græci nominãt auulsũ e palma cũ fructu ramũ.φοινιξ uero palma appellat'.a quo græci φοινικον phœniceũ uocãt.Hinc coccina,& coccinæ uestes dicũtur.Marti.Coccina famosæ donas,& ianthina mœchæ.idem color roseus,a rosarum similitudĩe dicit'.a quo & roseus pãnus,& roseæ uestes appellãtur.Ply.Asini a coitu spuma collecta roseo pãno,& inclusa argento uenerem stimulat.Rosa notissimus flos est spina nascẽs siue rubo.Germiat primo inclusa granoso cortice,quo mox intumescente,& in uirides alabastros fastigato,paulatim rubescẽs dehiscit,ac sese pãdit in medio calicis sui cõplexa luteos apices.Ex hac fit oleum, qd' rosaceũ dr̃,fuisseq; in usu a troianis usq; tpib⁹ testat' Homerus ροδοεντι δε χριεν ελαιῳ, hoc est roseoq; unxit oleo.Itẽ unguẽto quoq; ĩponit',de quo supius diximus, & mensarũ delitiis. Quæ ardẽtissimi coloris est,nõ excedẽs duodena folia,milesia dr̃.,pxima minus rubens Trachinia.uilior albicãtibus foliis alabãdica. Vilissima pluribus & minutissimis sicionia.Est quæ a folio℞ multitudĩe cẽtifolia uocat',quæ nec odore,nec specie,pbabilis habet', nec coronis a ueterib⁹ adhibebat',p̃ter q̃ ad extremos uelut cardines.Est & quæ græcula appellat' a nostris,a græcis lycnis,nõ nisi in humidis,pueniẽs,nec unq̃ excedẽs qnq; folia,uiolæ magnitudine, colore nullo. Alia græcula fundit' e caule malleolaceo, folia oleacia habẽs, moscheuton uocãt. μοσχευματα enim,ppagines uocant'.inter has media magnitudine autũnalis est, quã uocãt coroneolã,oẽs sine odore. A rosa rosetũ,& rosariũ deducunt',hoc ẽ copia fruticũ uno loco rosas gignẽtiũ,& roseũ.uñ roseus color,& roseus odor,& roseus pãnus.& roseæ,hoc est purpureæ genæ.& rosalia coronæ e rosis factæ.Rosa græce ροδον dicit'.unde rhodinũ unguentũ, & crinorhodon lilii genus rubẽs,qd' græci κρινον uocant.& rhododẽdros(qd' ne nomen qdem apud nos inuenit latinũ). Rhododaphnẽ uocãt,aut neriũ.frutex est foliis amigdalæ, sed maioribus & pinguiorib⁹,semĩe patẽti ut cornu.intus lana ẽ similis hyacintho,radix oblõga, gustu salsa.angusta.nascit' locis aquosis,& humidis.& rhodora herba,quæ caulẽ hẽt uirgæ ficulneæ,mõ geniculatũ.folia urticæ in medio exalbida,eadẽ,pcedẽte tpe tota rubẽtia,florẽ argẽteũ ad similitudinẽ rosæ.hui⁹ coloris ĩter gẽmas ẽ amethysti gen⁹,de quo paulo mox dicem⁹. & mitrax roseo colore,q̃uis solis radiis opposita uersicolor sit.& telirrhizos,q̃ in colore coccino cãdidis radicib⁹ spectat'.repit' tñ & coloris cinerei.&.rhodites a rosa uocata.Græci.n.ροδον rosam noiant.Purpure⁹ color ẽ,q nigricãtis rosæ splendore sublucet.Cætero℞ oĩum colorũ gratissimus,& tingẽdis uestibus maxĩe expetit⁹,a purpura uocatus.Purpura.n.piscis ẽ ex concha℞ genere,uiuit ãnis septẽnis,latet circa canis ortũ tricenis dieb⁹.Cõgregat' uerno tpe, mutuoq; attritu lẽtorẽ quẽdã ueluti cæræ emittit,sed nobilẽ illũ succũ ad tigẽdas uestes ĩ mediis faucib⁹ habet,minimũ liquoris est in cãdida uena.reliquũ corpis sterile est.Viuas conãtur capere,qa florẽ illũ moriẽtes cũ uita euomũt.Ligua purpuræ ẽ lõgitudine digitali, duritia tãta, ut reliq̃s cõchas aculeo pforet.aqua dulci,& sicubi flumĩe mersæ fuerit, facile necant'. alioqn qnq̃genis dieb⁹ uiuũt captæ,& saliua sua nutriũtur.crescũt celerrime oẽs cõchæ, sed purpuræ p̃cipue,anno magnitudinẽ ĩplẽt.Maiorib⁹ purpuris detracta cõcha auferũt succum.minores frãgũt tyrii,& ita eo℞ rorẽ excipiũt,q:a loco tyrius dicit',q̃q̃ in aliis quoq; locis id fiat.dicit' ẽt buccinũ qñ duo huiusmodi cõcharũ genera sunt.Buccinum minor concha,ad similitudinẽ eius buccini,quo sonus editur,a quo nomen accepit,qd' rotũditatem oris in margine ĩcisam habeat.Purpura rostrum habet caliculatim,pcurrens,& clauatũ usq; ad turbinẽ,aculeis in orbẽ septenis,qui non sunt buccino,sed utriq; tot orbes sunt,quot habẽt annos.buccinũ nõ nisi

petris adhæret,& circa scopulos semp inuenit̉.Purpura a Pelago pelagia uocitat̉.a quo & succus eius pelagiũ dicit̉,sicut succus buccini dicit̉ tyrius.pelagiarũ aliæ lutẽses a luto,in quo uersant̉.aliæ algẽses ab alga.aliæ calculosæ a calculo maris.aliæ dialutenses,quæ uario soli genere pascuntur.utriusq; succus ab artificibus decoquit̉,atq; expumatur.dein lana tingit̉. Buccinũ per se dãnat̉,quoniã succũ habet remissiorẽ,pelagio admixtũ dat ei austeritatem illã, nitorẽq; q̃ quærit̉ roseũ,sic alterũ altero excitet̉.Sũma laus huius coloris est,si sanguini cõcreto similis sit,aspectu nigricãti.Quapropter Homerus πορφυρεον αιμα, hoc est purpureũ sanguinẽ uocat,hic uestes purpureæ dictæ,& tyriæ a loco,ubi purputa fit,& color ipse a matre uocat̉ purpura.a quo purpurissum dicit̉,coloris factitii genus,quo utũtur pictores,fitq; e creta argentaria,& cũ purpuris pariter tingit̉,bibitq; eũ colorẽ celerius,q̃ lanæ. & qm̃ purpura græce πορφυρα uocat̉,porphyriacus quoq; pro purpureo accipit̉.Ouid.Et porphyriacis figere labra genis.& porphyrites lapis in ægypto rubeus,cãdidis iteruenientibus pũctis,ꝓpterea leucosticos appellatus,qđ λευκοσ albũ dicimus,στιζειν pungere.Item porphyriticus,hoc est ex porphyrite lapide.& porphyris insula in laconico mari sita,quinq; milibus passuũ a maleæ ꝓmõtorio distans,eadẽ postea cythera dicta.& porphyrio auis,quæ sola morsu bibit oẽm cibũ aqua subinde tingens.deinde pede ad rostrũ ueluti manu afferens,crura huic ꝓlõga rubẽt & rostra.Martia.Nomen habet magni uolucris tam parua gigãtis.& nomẽ prasini purpurionis habet.Cõstat sane inter gigãtes duos,ꝓcipue prĩcipatũ obtinuisse porphyrionẽ,& alcioneum.prasinus quoq; auriga,cuius in Nerone Tranquillus mẽtionem facit.Prasinus purpureo dictus est.Murex quoq; genus conchæ a purpura diuersum,licet similiter uerno tẽpore cõgreget̉. & lẽtorẽ quẽdam saliuet,lateatq; circa canis ortum.Idẽ & cõchiliũ per excellẽtiam dr̃.Ply.Cõchilia & purpuras oẽs ora atterit.unde uestis tincta murice cõchyliata dr̃.idem.In cõchiliata ueste cætera eadẽ sine buccino.Ponit̉ tñ conchyliũ & pro ipso colore,sicut purpura,murexq;.Idẽ.Cõcharũ ad purpuras,& cõchilia eadẽ qdẽ est materia.Item pro genere ipso cõcharũ,a qbus nomen sumplit.idem.Lingua purpuræ lõgitudine digitali,qua pascit̉ pforãdo reliqua conchylia,muricis,siue cõchylii cruor grauis in succo est,color austerus ĩ glauco.& irascẽti similis mari,id ostrũ dicit̉,ab ostreis. Quapropter cõchyliũ.muricẽ.ostrũ.ĩ eadẽ significatiõe accipimꝰ. Vir.Tyrioq; ardebat murice lena.idẽ.Vt gẽma bibat,& sarrano dormiat ostro. Iuue. Horum ego non fugiã cõchylia,hoc est luxuriosas uestes,& murice infectas. Sed horũ nominũ ratio reddẽda est Inter pisces qdã crusta fragili muniunt̉,ut sunt locustæ,& cancri.Locustæ sunt,q̃ reptantiũ more fluitãt recto meatu si non sit metus,cornibus ad latera porrectis.pauidæ uero iisdẽ erectis in latera ꝓcedũt.& inter se cornibus dimicãt,dictæ a similitudine terrestriũ,ac uolucrũ locustarũ,quæ oua in terra pariũt, cum pepererint,statim matres innascẽte circa fauces uermiculo strãgulant̉,eodẽ tpe obeũt mares.hæ serpẽtem quotiens libuerit,singulæ necant, faucibꝰ eius morsu apprehẽsis.Aristoteles. πολλοι δε και την ακριδα εωρακασιν οτι οταν μαχηται τοις οφεσιν επιλαμβανεται του τραχηλου,hoc est,multi aũt & locustam uiderũt,quãdo aduersus serpẽtes pugnat,eorum fauces apphendere.non nascũtur locustæ nisi ĩ planis,& rimosis locis.in india longitudine triũ pedũ esse tradũtur,cruribus earũ,atq; fœminibus.cũ inaruerint pro serris utũtur.Aliquãdo gregatim sublatæ uento in stagna,seu maria decidũt.Lõginqua etiã æquora trãseũt,pluriũ dierũ itinere continuato,tãto pẽnarum stridore uolitantes, ut maiores aues uideant̉.Ingẽtem sæpenumero messibus iacturã afferũt, tactu multa adurẽtes, unde nomẽ habẽt.morsu uero cũcta,atq; etiã tectorũ fores erodentes.Apuliã maxime ex africa infestãt.In cyrenaica lex est,ut ter anno debellẽtur,& in eũ, qui cessauerit, desertoris pœna sancita est.primo itaq; oua earũ obterũt.secũdo fœtũ.tertio adultas.In ĩsula lemno certa mẽsura ꝓscripta est,quã singuli necare,& ad magistratus referre debeãt,habentes ob id in ueneratione graculos,ꝙ aduerso uolatu illarũ exitio occurrant.In syria quoq; militari impio necare eas mos est.Parthi eas in cibo sumũt.uocẽ ab occipitio emittũt,ubi in cõmissura scapularum habere quasi dentes existimãtur,qui inter se terẽdo edãt stridorẽ.Nefas est credere diuum ioãnem,quẽ regis nr̃i ꝓcursorẽ merito uocãt huius cibi impuritate usum in heremo fuisse.Causa aũt erroris hinc fluxit,qđ græci ακριδασ modo locustas uocãt.modo sumitates herbarũ,siue arborũ,hoc est teneriores partes,& quasi quosdã cauliculos,qui sumi in cibo solẽt.uñ ακριζειν græci dicũt,hoc ẽ summa decerpere.Interpres igitur pro cauliculo locustam posuit. Nec me latet ab historicis tradi,gentẽ quãdã eẽ in india,quæ pãdore appellat̉ annos ducẽtos uiuentẽ in iuuẽta candido capillo,in senectute nigro,contra aliã quadragenos non excedentẽ annos quorum uxores semel pariunt.Locustis eos ali,& esse pernices.Sed cibo tam immũdo uixisse sanctissimũ uirum,mihi certe parum credibile uidetur.Cancri distinguntur in camaros.carauos.astachos.paguros.heraleoticcos.leones.& quedam alia ignobiliora genera. Sunt & in phœnice hippiæ uocati tãtæ uelocitatis,ut consequi eos impossibile sit.octonos cancri pedes habent,oẽs in obliquũ flexos,bina brachia cum forcipibus denticulatis. supior pars mouet̉.

inferior

Inferior eſt prorſus immobilis. Cocleæ cruſtam paulo duriorem habent. Suntq; & Aquatiles & terreſtres exerentes ſeſe domiciliis, & quoniam oculis carent, binis corniculis iter prætentantes. Firmioris uero teſtæ piſces Conchæ, & Oſtrea dicuntur. conchæ dicuntur, quæ teſtá leuem habent, ac politam, ſiue uniformiter rugatam, ſiue denticulatam. Oſtrea uero, quæ aſperam. ſcabramq;. q̈uis generali nomine oſtrea quoq; conchæ uocentur. Item quæ ex uno tãtũ latere teſtá habent. altero ſcopulis, aut lapidibus, aut alteri materiæ adhærent. Nam teſtæ ipſæ duriores proprie conchæ dicuntur, quales ſuut coclearum. Ouidius. oſtreaq; in conchis tuta fuere ſuis. Cicero de pinna loquens. Duabus grãdibus obſita cõchis. Columella implicitus. conchæ limax. Vnde uaſis quoq; genus concauum ac ſuperius patulum ab huius cõchæ ſimilitudine concham uocamus. Plyni. puluis ſemper in catinos digeritur, & ex aceto maceratur, ut omnis duritia ſoluatur, ac rurſus tunditur, deinde lauatur in conchis, ſiccaturq;. Hinc etiam conchis dicta eſt faba cum cortice ſuo elixa, ad differẽtiam fabæ freſſæ, quæ ſine corticibus coquitur, a ſimilitudine uidelicet concharum, quod confracto cortice, uelut ĩplicita conchis ſuis caruncula uideatur. Martia. Si ſpumet rubra conchis tibi pallida teſta, Lautorum cœnis ſæpe negare potes. Eſt autem concha græcum uocabulum, quippe græci κογχην conchá dicunt κογχυλιον muricem κογχυλευτην muricũ collectorem. Itaq; purpura inter conchas potius numerabitur, murices ĩter oſtrea ob ſcabriciem corticis. quapropter, & murex pro ſaxo aſpero ponitur, diciturq; ab aſperitate murorum. Vir. Et acuto murice remi obnixi crepuere. oſtrea uero, ſimiliter a græco appellata ſunt. Nam ſicut nos a teſta teſtudinem uocamus, ſiue animal, quod ueluti teſta tectum eſt, ſiue id genus ædificii, quod ex teſta eſt compoſitum, uel ad teſtudinis ſimilitudinem factum, ſic græci οςρεα ἀπὸ τȣ ὀςρακȣ nominauerũt. oſtracũ quippe teſta a græcis uocatur, unde Teſtaceum pauimentum uulgo nunc oſtracum uocant, & oſtracina ſuffragia Athenienſium dicebantur, quod Athenienſes ea in figulinis uaſis dare conſueuerunt. hic oſtreatum pro duro atq; aſpero accipimus. Plautus. Itaq; iá quaſi oſtreatum tergum ulceribus geſtat. & oſtris ſiue oſtria uocatur arbor, quæ ſolitaria naſcitur circa ſaxa aquoſa, ſimilis fraxio cortice, & ramis, & folio, pilis tamen paulo longioribus, craſſioribuſq;, ac rugoſis inciſuris, materia dura atq; firma, q̃ ĩ domũ illata difficiles partꝰ fieri, morteſq; miſeras, ueterũ ſuperſtitõ exiſtimauit. Dicuntur etiam fœminino genere oſtreæ. A. Gellius oſtreæ ſeneſcente luna inuberes. macræ. tenues. exutæ ſunt. Creſcente luna pingueſcunt. hic cibus in delitiis ſemper habitus fuit, & palma menſarum hodie quoq; oſtreis datur. Gaudẽt dulcibus aquis, in petroſis tamen gignuntur. Grandeſcunt creſcente luna, ſed priuatim circa initia æſtatis multo lacte prægnantia, præcipua habentur quæ ſpiſſa ſunt, nec ſaliua ſua lubrica, craſſitudĩe potius laudanť. quá latitudine. Spondylus dicitur calloſum illud rotundum albicans, quod intus habẽt ĩ medio, a ſimilitudine ſpondyli, quod nos uerticulum dicimus appoſitum fuſis. ut melius nendo uertantur. nam reliqua caro circũſparſa Lacinia dicitur. Meliora ſunt quæ Spondylum breuem habent, nec carnoſum, nec fibris lacinioſum, ac tota in aluo. generoſiora etiam exiſtimãtur ambiente fibras purpureo crine. Parata appellantur, quia cruda meliora ſunt. Gaudent peregrinatione. Brunduſina in Auerno meliora ſunt. contra iſta et ſuum retinere ſuccum, & a lucrino adoptare exiſtimantur. In indico mari pedalia inueniri prodiderunt. nomenclator nepotis cuiuſdam inter ueteres Romanos tridacna oſtrea appellauit, tantæ amplitudinis intelligi cupiens, ut ter mordenda eſſent. δακνειν enim mordere eſt. oſtrea ſtomachum mirifice reficiunt, faſtidio medentur, molliunt aluum leuiter, cocta cum mulſo tenaſmum, qui ſine exulceratione ſit ſanant. ueſicarum ulcera repurgant. Cinis concharum dentes polit. ideoq; inter dẽtifricia numeratur. Dentifricium enim uocamus quod fricando, dentium rubiginem tollit. Sicut Dentiſcalpium quo ſcalpuntur dentes, ut penna. lentiſcus, & ſimilia. Martialis. Lentiſcũ melius, ſed ſi tibi frondea cuſpis defuerit, dentem penna leuaŕ poteſt. Ab oſtreis oſtrearius panis dictus, quo ueteres cum oſtreis ueſci ſolebant. Varia ſane panis genera apud ueteres fuere Aliquando ab obſoniis nomen habebat, ut oſtrearius. Aliquando a delitiis ut Artolaganus. nam græci λαγνον ganeonem. λαγνειαν luxuriam dicunt, & ab hoc Lagana, quæ ex candida farina fiunt. tenuiſſima ad patinarum uſum. Quidam a laganis potius dictum Artolaganum putant propter candorem. nonnunq̃ a feſtinatione, ut Speuſticius ἀπὸ τοῦ σπεύδειν, q̃d accelerare ſignificat, hic qualis ſit docet Cato ſpeuſticium panẽ ſic facito. Manus. mortariũq; bene lauato. Farinam in mortarium indito. aquam paulatim addito. ſubigitoq; pulchre. ubi bene ſubegeris, defingito, coquitoq; ſub textu. Sæpe etiam a coquendi ratõne, ut Furnaceus q in furno coquitur. ſubcinericius qui ſub cinere, Focacius qui in foco. Artopteſius qui in clibano. licet enim κλίβανος hoc eſt clibanus apud græcos furnum ſignificet, nos tamen clibanũ. uocamus inſtrumentum, quo aliquid coquitur ſub textu. quod ex ferro fieri ſolet. ſæpe etiam opere figulino Ply. Lini cortices clibanis & furnis præbent uſum. mulieres quæ ita panẽ coq̃bãt, artoptæ nominabãtur. ἄρτος enim panis ẽ. ὀπτῶ coquo. Plau. Dromo deſquáma piſces,

tu Macherio congrum murenam exdorſa quantum potes, ego hic artoptam ex proximo utēdam peto. Plerunq; etiam ab iis, qui eo utunť nomen habet, ut partichus, qđ a parthis aduectus ſit alii hunc Aquaticum uocant. quoniam aquam trahit obtenuem, & ſpongiam inanitatem Item panis militaris, quo milites in expeditione utebantur. qualis hic eſſet indicat. Plyni⁹. Lex (inquit) naturæ certa eſt, ut in quocunq; genere pani militari tertia portio ad grani pondus accedat. Sæpe etiam ab ordine. hinc Primarium panem & ſecundarium dicimus. Suetonius de Auguſto. cibi minimi erat, ac fere uulgaris. Secundarium panem & piſciculos minutos, & caſeum bubulum manu preſſum, & ficus uirides biferas maxime appetebat. Horatius. Viuit ſiliquis, & pane ſecundo. hic etiam cibarius panis appellatur, hoc eſt uulgaris, & qui omnium cibus eſt Nonnun q̄ ab ipſa ſpecie panis, unde ſecundo coctus a ſcabricie Rudibus uocatur, idē dicitur nauticus, ꝙ eo utuntur nautæ, quia diuturnior eſt, nec tam facile cōtrahit ſitum. Interdum etiam a tritici genere. Vnde Sitanius panis dicitur ex nouo frumēto. intra trimeſtre a tēpore meſſis factus. Græci. n. σιτον frumentum dicunt. νεον nouum. hinc σιτανεος quaſi σιτοσνεος Item, triticeus panis ex tritico. Hordeaceus ex hordeo. Siligineus ex ſiligine. fermentatus præterea panis dicitur, qui fit addito fermento. Græci ab ipſo tritico αυτοπυρον nominant, ſicut e contrario αζυμον hoc eſt Azymum ſine fermento. ζυμη. n. fermentū uocatur. Panis autem ut Varro exiſtimat a paſcendo appellatus eſt. unde et Pappa deducitur, qui proprie cibus ē puerorum, unde fit Pappo uerbum, hoc eſt edo, cibum ſumo. Plautus Nouo liberto opus eſt, quod pappet. Pl. pappabit, præbebo cibum, A panis panifex deriuať, qui panē facit, & panificiū ipa panis factura, & panificæ mulieres, quæ faciunt panem, & Paſtillus quaſi paruus panis per diminutionem. Panibus ueteres redimebant caput equi immolati, quādo idibus octobris in campo martio ſacrificium fiebat, ob frugum euentum, & equus potius q̄ Bos immolabatur, quod bos frugibus parandis eſt aptus. Item a panis Pando uerbum, ut Varro exiſtimat, quod ſignificat aperio. patefacio, quod apud ueteres, qui ope indigeret, & ad aſylum cereris cōfugiſſet, panis ei dabatur. pandere itaq; dictum eſt quaſi panem dare, & quod nunq̄ fanum talibus claudere tur. pandere pro eo quod eſt aperire uſurpatum, ab hoc Pandana porta Romæ dicta qđ ſemper pateret. Virg. Et pādas ratib⁹ poſuere carinas. Et empāda ueteꝝ dea qđ reb⁹ patētib⁹ p̄eſſet, & Pādiculari qđ ē toto corpe oſcitare, atq; extēdi a quo pādiculatio hmōi oſcitatio, & pādicularis dies. qui & Cōmunicarius dicebatur in quo cōmuniter omnibus diis ſacrificabatur. Et pantices fluxus uentris, quod uenter pandatur. Et compoſita ex pando notæ ſignificationis, a quo expaſſum dicimus extenſum. Et propando eiuſdē ſignificationis. Et Repando, a quo Repandum dicitur, quod retrorſum patet. Quidam etiam a pane panum dictum exiſtimabant, ob formam, ac rotunditatem. Eſt. n. panus tramæ īuolucrum, quo pāni texuntur, a quo panula & panicula per diminutionem dicuntur. Lucillius. Foris, ſub tegminis panus eſt. Plyni. e ramis picearum arborum inſtar paniculaꝝ nucamēta ſquāmatim depēdēt. Ab huius ſimilitudine etiā tumor īguinū panus appellať. Afranius. Quā plenā papulā panū. Tympanū. Nonius. Qui miſeꝝ miſeriorē reddidit, quā panus pueꝝ. pueri. n, difficilius patiuntur hoc genus morbi. ply. Elateriū. parotidas, & panos ſanat. parotis apoſtema eſt ſecundū aurē. Nā græci παρα dicunt ad ωτα aures. A pano aūt hoc eſt tramæ inuolucro pānū putāt appellatū, a quo pānoſus dř uili ac ſordida ueſte īdutus, & pāno poti⁹ tectus, q̄ ueſte amict⁹. Apuleius. pānoſus. ſqualid⁹. capillatior ſolito. & pāneus, quod ex pāno eſt, uñ pāneæ ueſtes dicūtur. ſicut laneæ & Bōbycinæ, & pāniculus paruus pānus, a quo pānicularia (ut Vlpiano placet,) appellātur ea quæ ī cuſtodia receptus ſecū attulit, ut ueſtē, q̄ indutus fuerit, q ad ſuppliciū duciť, aut nūmos, quos uictus ſui cā habuerit in prōptu, aut leues ānulos, hoc ē qui rē nō excedūt aureoꝝ quinq;. Sed ut ad propoſitū redeamus Muricis ſiue Cōchilii liquor, q & oſtrū diciť tēperatura artificis adhibita fere purpureus fit, hoc eſt in uiolaceū tēdēs. Sed hæc apud auctores ſæpe cōfunduntur, Muricē & oſtrū & Tyriū pro purpura ponētes. Ab oſtro oſtrinæ ueſtes hoc eſt purpureæ dicūtur. Turpilius. Interea inſpexit uirginē ueſtari in capite riculā indutā oſtrinā, hic indutus Supaꝝ. Eædē Sarranæ hoc eſt Tyriæ ueſtes uocanť. Quod ſarra olim tyrus dicebať. Iuue. Aut pictæ Sarrana ferētem Ex humeris aulæa togæ. Virg. Et ſarrano dormiat oſtro. ſarnus uero fluuius eſt Campaniæ oriens a ſarno mōte. a quo ſarraſtes populi cognominati. Virgi. ſarraſtes populus, & quæ rigat æquora ſarnus. ſarracū uehiculi genus eſt quo ligna & lapides uehi conſueuerūt. Iuuena. Lōga coruſcat ſarraco ueniente abies. Purpura ī uiolæ colorē tēdens uiolacea dř. corneli⁹ nepos. Me iuuene uiolacea purpura uigebat. plau. flāmari uiolari ueſte, a quo uiolarii dicūtur, uiolacei coloris infectores, huic ſucceſſit Dibapha tyria. hoc eſt purpura bis tīcta διο. n. apud græcos ſignificat bis βαφη tincturā. reprehēſus ē Lētulus ſpinter ædilis curulis, quod primus hoc genere in prætexta uſus fuiſſet. Eadē dř iāthīa. Græci enim cū cætera uiolaꝝ genera ꝑpriis noībus uocent. ut ιον μελαν uiolā nigrā ιον λευκον uiolam albam ιονξανθον uiolam luteam, ſolam purpuream generali uocabulo ιονανθος appellant, hoc eſt uiolā florē.

Hinc igitur

Hinc igitur ianthina dicimꝰ. Martia. Coccina famosæ donas, & Ianthina mœchæ. Ply. Ex iis uiolis, quæ sponte apricis ac macris locis proueniũt, purpuræ latiore folio statim ab radice carnosa exeunt, solæq; græco nomie a cæteris discernũtur appellatæ ita ut, ab his ianthina uestis Item Amethystia appellatur, a colore gẽmæ, quæ dicitur Amethystus, hæc purpurea est, et colore uiolæ, dicta Amethystꝰ quasi minime ebria ἀφρτου α priuatiua particula, & μεθυσθειν ebrius. Ratio autem nois est, qđ cũ usq; ad uini colorẽ accedat, prius tamẽ q̃ eum degustet, in uiolam desinit. Quãuis Magoꝝ uanitas resistere hanc gemmã ebrietati promittat, ideoq; uocatã Amethyston. fulgor qdam in ea purpuræ est non ex toto igneus, sed in uini colorem deficiẽs & uiolæ similis. huiꝰ coloris similitudinẽ tĩgẽdo reddere officinæ conanť. Alteꝝ eaꝝ genꝰ ad hiacynthos descendit, quẽ colorem Indi Sacon appellãt, & talem gẽmã Sacondion. Dilutior ex ea Sapíos noiatur, eadẽ & Paranites. Eas quæ excellũt colore, quidã Pæderotas hoc ẽ puerorũ amores. Alii Anterotas q̃si mutuos amores, nõnulli Veneris gẽmã appellant. Hoc differũt ab hiacynthis, qđ ille micãs in Amethysto uiolaceus fulgor, in hiacyntho dilutus ẽ. primo aspectu gratus, sed anteq̃ satiet, euanescens. De Amethystina lana locutus ẽ Martialis, Ebria sidoniæ cũ sim de sanguine conchæ, Non uideo q̃re Sobria lana uocer. Ply. Amethystinũ colorem dicimus, qui in uiola, & ipe in purpureũ micat, quẽq; Ianthinũ appellauimus. Est etiã aliꝰ color, q tyriãthinus uocať, quãdo absolutus Amethystus rursum tyrio inebriať, & geminata luxuria facit ex utroq; improbum nomẽ. pœnitentia hoc primũ inuenit, dũ artifex, qđ dãnabat, mutare conať. sicut Cocco tinctũ tyrio tingere ueteres inuenerunt, ut fieret (qđ supra diximus) Byssinũ. Est & aliud uiolaceæ gẽmæ genus, qđ uocãt ion, sed raro saturo colore lucet. apud idos iueniť. Phycites quoq; fuci colorẽ hẽt. Itẽ alius color ẽ ĩ purpurã ĩclinãs, q Molochinus dř, qđ Maluæ flori similis sit, q̃si Malachinus. Græci enĩ μαλαχην Maluã appellant. Cecilius, Carcasina. Molochina, Hinc Molochinarios Molochini coloris ĩfectores Plautꝰ appellat. Maluæ duo genera sunt, Satiua & Siluestris, hæc folii ãplitudie discernunť. Maiorẽ græci Malopẽ uocãt, Alterã ab emolliendo uẽtre Malachẽ, μαλασσειν enim subigere & mollire ẽ. Hinc μαλακος mollis μαλακια mollitia diciť. Martialis, Vtere lactucis, & mollibus utere maluis, Nã faciem durũ Phœbe cacãtis habes. E siluestribꝰ cui grãde folium est, & radices albæ Althea uocať, & a qbusdã ob excellẽtiã effectus Aristalthea, quod græci αριϛον optimũ dicunt. Foliũ Maluæ scorpiõibꝰ impositũ torporẽ affert. Tradũt siqs quotidie succi eius cyathũ dimidiũ sorbeat, oĩbus morbis carituꝝ. Ideo herba hæc Omnimorbia dř. Constat parturientes foliis eius substratis celeriꝰ solui, Sed mox post ptum reuocãda esse, ne uulua sequatur. semen eius, quæ unicaulis est aspsum cubili auiditates fœminarũ in infinitũ augere Xenocrates scribit, Radice eius si circa dentẽ, q doleat, sæpius pupugeris, desinet dolor. Maluæ succus mulieribus cauẽdꝰ est, dũ sunt ꝑgnãtes, qm̃ cũ adipe Anseris sumptus abortũ facit. Item semẽ Maluæ tritũ adalligãt brachio eorum, qui uel arrigere, uel genitale cõtinere nõ possunt. Illud magis miꝝ, quod siqs in aq̃ Altheæ radicem posuerit addensatur sub diuo atq; elactescit. Malasso uerbũ, qđ mollire, subigere, maturare significat, Latini quoq; usurpãt, A quo fit compositũ Cõmalasso, qđ est exerceo, maturefacio. Varro, In dolore Adiaphoron esse qđ philosophia commalassaret eam ptem, quæ concuti cupiditatibus solet. Vbi obiter notãdum est Adiaphoron indifferẽtẽ significare. A malasso fit malacia, quo latini quoq; utũtur, Vnde Malaciã maris dicimus cũ fluctus oĩno q̇escunt, qđ uulgus uitãdi mali ominis gratia Bonaciã uocat. Itẽ mollicies illa mulierũ, cũ grauidæ sunt, & desyderio ĩsolitũ aliquid gustãdi mouenť. Ply, Expetiť malũ punicũ ĩ grauidarũ malacia, & malagma quo molliũtur apostemata, & maturefiũt, de quo supius diximus & malta uel calx cũ arena, & aqua, uel pix cũ cæra mixta, uel aliqd aliud simile. Reperiť etiam malacisso uerbũ, qđ significat emollio. Plautus. Ah nimiũ ferus es, malacissãdus es. Fuluus color est ex ruffo ac uiridi mixtus, Vnde fului leones dicunť. huius coloris lapilli sunt, qui leontii, & pardalii uocanť, a Leonis & Pantheræ colore. Luteus est dilutior rutilus, q̃lis est color auri, unde Luteus dictus uideť, quasi dilutus. Hĩc uiolæ eius coloris Luteolæ appellatæ, & Lutea herba, qua Chrysocolla tingitur, quæ naturã lini seu lanæ habet ad succũ bibendũ, & uitellũ ĩ ouo, Ouiluteũ uocamus, Idem color cærinus appellať a cæræ coloř. Plautꝰ, Pluuiatile aut Cumãtile. Cærinũ aut Gelinũ, & a Mustella mustellinus. Terẽtius, Vetꝰ. uietꝰ. ueternosus. coloř mustellino, & a meli colore siue a melo ĩsula, unde afferebať melinũ, & pigmẽtum ipsum neutrõ genere melinũ. Quidam tñ melinũ colorẽ uolũt esse mediũ inter albũ & fuscum, qui dicitur Giluus. Vig, Color deterrimus albis & giluo, & a croco Croceus, a quo Crocotulæ uestes, Plau. patagiatam caltulã, aut Crocotulam. Dicunť etiã Crocotæ. Vnde crocotarii huiusmodi uestium infectores. Plautus, Qui incedũt infectores crocotarii. Crocotillũ uero ueteres exile ualde dicebant. Plau. Extortis cũ crocotillis crusculis. Idem color, & Flãmeꝰ appellať. Ply. Lutei uideo honorem antiq̃ssimũ in nuptialibus flãmeis totũ fœminis concessum. Hinc Flãmea appellabãt uestimenta lutei coloris, q̇bus Flaminica utebať. A quo & uestes q̇bus amicie

banť nouæ nuptæ,ſimiliter uocabāť ,erātq; flaminicæ ueſtibus ſimiles,qđ bōi ominis gr̄ia iſtitutū eſt,qm̄ flaminicæ nō licebat facere diuortiū.Erat aūt flaminica flaminis uxor.A flame is Flamearii uocitati coloris flamei infectores,ſicut uiolarii,q uiolacea tingūt.Flamē dialis ſacerdos erat iouis,ſic dictus,qđ filo aſſidue uelareť,q̄ſi filamē.Erāt.n.Flamīes capite uelato ſemper,caputq; filo cinctū habebāt.Dialis aūt a διος ioue,a quo uita dari putabať hoībus, huic Fabā nec tāgere licebat,nec noīare,qđ ea putareť ad mortuos ptinere.nā & lemuribus iaciť,laruiſq;,& parētalib⁹adhibeť,& ī flore ei⁹ luctus littera apparere uideť.Hebetare quoq; ſenſus exiſtimať,& in ſomnia facere,ꝑpter qđ pythagorica ſententia dānať,uel ſicut alii tradūt,quoniā in ea ſunt mortuorū animæ,ꝑpter quod parētando aſſumiť,quod genus libi Fabacia a ueteribus uocabať.Hinc uxor eius Flaminica uocitata,& ab hoc Flaminia ſacerdotula,quæ flaminicæ diali præmīſtrabat,eaq; patrimes,& matrimes erat.i.patrem, matrēq; adhuc uiuos hēbat. Item Flaminia ædes,domus flaminis dialis, &Flamini⁹ camillus puer ingenuus, qui flamini diali adſacrificia miniſtrabat.Antiqui ēim miniſtros Camillos uocabāt,q̄uis aliqui putāt oēs pueros a ueteribus Camillos appellatos,quēadmodū hētur in ātiquo carmīe,cum pater filio de agricultura p̄ciperet,Hiberno puluere.uerno luto.grādia farra Camille metes.Item Flaminius lictor,qui flamini diali ſacrorū cā præſto erat.Flaminius uero circus,&Flaminia uia nō a flamine,ſed a Flaminio conſule dicta ſūt,qui ab Annibale interfectus eſt ad lacū traſimenum Quippe circus flamineus,uarrone teſte circū flaminiū cāpum ædificatus eſt.Luteus color e quibuſdā terris fieri a pictorib⁹ſolet.Itē ex auripigmēto,quod in ſyria fodiť in ſūma tellure, auri colore.ſed fragile ad lapidū ſpeculariū ſimilitudinē.Ex quo caius princeps,ut aurū facere tētaret,excoqui iuſſit magnū pondus,& plane excellēs auꝝ fecit,ſed ita pui pōderis,ut detrimētū ſentiret,pp quod nemo poſtea idē tētare auſus ē,hoc colore inter gēmas ſuccini genus repiť & topazii.Itē chryſolitus aureo nitore trāſlucēs,& chryſelectrus in colorem lutei electri declinans,& leucochryſus,in qua interuenit cādida uena,& capnias ueluti croco refulgens & melichryſis,quæ ex india mittiť,quaſi p auꝝ ſincero melle trāſlucēte.& xyſtios plebeia gemma.& aromatitis,quæ in arabia gigniť,ita dicta,qđ myrrhæ odorē hēat.Græci enim αρωμα odoramētū uocāt,A quo aromatopolā dicūt.quem nos aromatarium noīam⁹,& chryſophis, cui uidetur aurum ineſſe & hāmonis cornu.quæ inter ſacratiſſimas aethiopiæ gēmas hētur, aureo colore,arietini cornu effigiē reddēs.& hāmochryſus,quaſi auro mixtas habēs harenas.& crocias a croci ſimilitudine appellata,& melites a colore mali auri,quod melū ꝓprie dicitur. PARS.Portio.Partes enim dicunť in q̄s diuiditur totum.Quidā ptem a pari dictā exiſtimāt quod ptes ſimul iunctæ pares,hoc eſt æquales ſint toti. alii a pario ſiue ptu,qđ ps a toto deducta & q̄ſi pta ſit.alii a parū,quod ps parū quiddā ſit reſpectu toti⁹.Ab hoc pticula diminutiuū hoc eſt pua pars.A quo pticularis,qui ad ptem ſpectat,& particulariter,ac particulatim aduerbia,hoc eſt membratim,& p ptes,& particulones,hoc eſt cohæredes,& qui ptem p̄rimonii ſumūt.Item a pte partim aduerbiū.quod modo ex pte ſignificat,ut partim ſubticuit crimen,partim confeſſus eſt,modo idem ſignificat quod ſuū nomen,ut ptim hominū uenerunt hoc ē ps hominū uenit.Veteres etiā cū ptim dixere.Cato,ibi ꝓ ſcorto fuit in cubiculum ſurrectitauit e conuiuio cū partim illoꝝ,iā ſæpe ad eundē modū erat.Item a pars expers,quaſi ſine pte,ſicut expes ſine ſpe.Exps enim laboꝝ dicitur qui nullā ptem laborū tulit.Aliquādo etiā pro ignaro ponitur.Apuleius,homo rudis & omniū bōarū artiū ex pers.Quidā tamen cū quibus nos potius ſentimus expers ,nō a pte ſed ab experior uerbo deductū exiſtimāt,quēadmodū expeditū quoq; ueteres dixerūt,ꝑ impito,atq; ignaro·Item a pte deduciť portio,quaſi partio,quod partē ſignificat,cuius diminutiuū eſt portiūcula.Apuleius,quicū a me portiunculā poſceret. Ab hoc fit ꝓportio,quæ eſt duaꝝ reꝝ quatenus ad quātitatē ptinet, īuicem facta comparatio. Item particeps,q partem capit,dicimuſq; particeps ſum laborū tuoꝝ,& particeps tibi in laboribus.Plyni. omniū ſtudiorū meoꝝ aclaboꝝ pticeps.Quintilianus,& in pleriſq; ruris operibus merito particeps .Curti⁹.Quod fuiſſet illi in periculis particeps .Ab hoc fit participium apud grāmaticos,qđ ea ps orationis partem capiat nominis,ptemq; uerbi.Et participalia nomina,quæ licet nō ſint participia,ſimilia tñ ſūt participiis,nā & caſus & genera ſicut participia habēt,& tpa,ac ſignificationes.Regunt p̄terea caſum more pticipiorum poſt,non ante,Nam locutio illa,qua ſacrarū litteraꝝ interp̄tes uſi ſunt.In conuertendo dominus captiuitatē ſyon & in deficiendo ex me ſpiritū meū,& in conuertendo populos in unū & reges ,ut ſeruiāt dño, inaudita,& plane barbara eſt.Græci enim infinitū hoc loco habent,qđ ante ſe accuſatiuū reqrit,poterat aūt hoc modo eleganter trāſferri,dū conuerteret dominus captiuitatē ſyon.Dum ſpiritus mihi deficeret,& conuertēte dño captiuitatē ſyon,ac deficiēte mihi ſpiritu meo.Itē in cōuertēdis populis in unū.uel dū populi conuerterenť in unū.Hoc aūt differūt Gerūdia a pticipiis,qđ ipſa rei adminiſtrationem ſignificāt ſine tempe,ut tenet me occupatio iuris dicendi. gerūdiū eſt,nec temp⁹ſignificat futuꝝ,ſed rei adminiſtrationē in iure dicendo.Illa uero tēpus

ſine rei

sine rei administratiõe. Vt tenet me cura Dotis numerãdæ, hoc enim pticipiũ est futuri significatiuũ sine rei administratiõe. Præterea gerũdia duplicẽ significationem habẽt, actiuã scilicet atq; passiuã. Itẽq; a gerenda duplici significatione, gerũdia (ut qdã putãt) appellata sunt. Participia uero unã tm̃. Sed illud notãdum, ꝙ oia gerũdia, cum sociata sunt substãtiuis. passiue accipiuntur, disiũcta uero mõ actiue, modo passiue, sed passiue cũ sine ꝑpositione, & sine genere in casu ablatiuo, & q̃si absolute ponunť. Virgi. Alitur uitiũ, crescitq; tegẽdo. Idem, ægrescitq; medendo. Idem, uritq; uidẽdo fœmina. idest cum tegitur uitium, cum curatur æger, cũ uidetur fœmina. Quintilianus, sed memoria excolendo, sicut omnia alia augetur, hoc est dũ excolitur. Salustius, pauca supra repetã, quo ad cognoscẽdũ omnia illustria magis, magisq; ĩ aperto sint, hic accusatiuo cũ ad, usus est, & ad cognoscendũ inquit, hoc est ut cognoscãtur. Præterea gerũdia etiam cum plurali numero, singulari uoce iunguntur. Plinius, cum illorum uidẽdi gratia me in forum contulissem. Item a pticeps fit uerbum quo nõnulli utuntur Participo. Præterea a pars fit Partior uerbum. cuius cõpositum est impertio. Partiri est partes facere, & q̃si distribuere. Virgi. & socios partiť in omnes. Quintilia. Partire, uel gratis, dum quo respiremus afferas. Impertire uero est impendere, uel partem dare. Cicero. Huic rei aliquid temporis impertias, hoc est impẽdas. Idem, laboris mei laudẽ nemini impertio, hoc est partẽ do, aliquãdo mutata constructione repitur. Terentius, plurima salute parmenonẽ suũ imptit Gnato, eo modo, quo diciť dono tibi hũc equũ, & dono te hoc equo. Virgi. Sergestũ Aeneas promisso munere donat, huius passiuũ est imptior. Cicero, atq; etiam uiro forti collegæ meo laus ĩptitur. Quidã imptiri quoq; pro imptire usurpant, & partire dicunt ꝓ partiri. licet autẽ dicere partior laborẽ multis negociis, & in multa negocia, ab hoc deducitur partiarius, hoc est colonus siue alius quisquis, qui fruges, fructusq;, siue aliud opus, utputa calcem. lateres. tegulas cũ domino æque partiť. Cato. Calcẽ partiario coquẽdam q̃ dant. Calcarius perficit, & coquit, & ex fornace calcẽ eximit, & ligna cõficit ad fornacẽ. dominus lapidẽ & ligna ad fornacẽ, qđ opus sit, præbet. Idẽ, uineã curãdã partiarius bene curet, fundũ. arbustũ. agrũ frumentariũ partiario fœnũ, & pabulũ, quod bobus satis siet, quæ illic fiãt, cætera oia pro indiuiso. Itẽ ab eodẽ fiunt composita dispertio, siue dispertior. Nonius. Vt pariter dispertiãť bona patris, bipartio bipartior, tripartior, quadripartior, quinquepartior, a quibus bipartita negocia, & tripartita, & quadripartita, & quinquepartita dicimus. Itẽ multipartior, & multipartita, hinc etiam partitio deriuatur, hoc est diuisio in partes. nõnulli tñ existimant non partem a parum, sed a parte parum aduerbiũ deduci, quod significat modicũ, a quo paulũ, & paululũ, & parũper, quod modo significat paruo tempore. Plau. Expecta hic parũper, modo paulatim. Virg. Pulsusq; parumper corde dolor, & perparũ, & paulisper, & paulatim, & paucũ, a quo pauculũ, & pauxillũ, & paucitas, & paucies, quod ueteres pro raro usurpabant, Titinnius, uxorem meã paucies uidebo. Itẽ a parum paruus, cuius diminutiuũ est paruulus, & ab eo paruitas, & cõposita paruifacio, & paruipendo, hoc est sperno. conténo, & pauper (ut uarro sentit) a parua pecunia, a quo paupertas, & pauperies, quæ proprie dr̃ dãnum, qđ quadrupes fecit, & ꝓ pauptate poniť. Horat. Mox reficit rates quassas indocilis pauperiẽ pati. & paupero uerbũ, a quo depaupero, quod est pauperẽ facio. Plautus, quæ improba est mentis uitio dñm ꝑtio pauperat. Idem, quam ego tanta pauperaui per dolum pecunia. Varro. priusq̃ domũ depauperaret sumptu suo, & paupertinus hoc est pauper, Idem, quod si paupertina sint elegantia, ac cũ castimonia. antiqui paupertates plurali numero usurparũt. Idem, quod inter hos Ioues intersit, & eos qui ex marmore. ebore. auro nunc fiunt, potes aio aduertere, & horũ tẽporũ diuitias, & illorũ paupertates. paupertatem qdã ab egestate ita distingunt, ut egestas sit, qñ ad uitã necessaria desunt. paupertas uero qñ licet non sint opes, tamen necessaria suppetunt. Tibullus, Me mea paupertas uitæ traducat inerti, dum meus assiduo luceat igne focus. Idem, ego composito securus aceruo dites despiciã, despiciãq; famem. a paupere per diminutionẽ pauperculus dicitur. ueteres fœminino genere pauperã dixere, a quo paupercula. Itẽ a parũ fit parco uerbũ, quasi parum tãgo, abstineo, proprie. n. parcere abstinere est. hic parco aliqñ poniť ꝓ ueniam do, hoc est ab ultiõe abstineo Virg. Parcere subiectis, & debellare superbos, aliquando pro depono, quia ab iis, quæ deponimus, abstinemus. Idem parce metu Cytherea manent ĩmota tuoꝝ fata tibi. Alqñ pro seruo, qa similiter ab his ẽt abstinemus. Idem, argenti atq; auri memoras, quæ multa talenta Natis parce tuis. ĩterdũ ꝓ desino nã & desinere abstinere est. Idẽ, parce pias scelerare manus. sic parcere errori dicimus abstinere a castigatione erroris, siue parũ castigare errorẽ. pcere pecuniæ abstinere ab expẽdenda pecunia, siue parũ expẽdere pecuniã. pcere iniuriæ abstinere, a uindicanda iniuria. siue parũ ulcisci iniuriã, parcere labori abstinere a labore, siue parũ laborare, parcere lachrymis abstinere a lachrymãdo, siue parũ lachrymari, pcere metui abstinere a metu, siue parũ metuere, & eodẽ modo de similibus, hinc parcus dr̃, q̃ frugi ẽ. & sumptibus pcit. nam qđ aliq parcũ dictum uolunt, q̃si arcæ par sit, oĩaq; custodiat, teneatq; ut arca, uel qđ pecuniam

consumi atq; impēdi arceat,q̄si pecuniarcū,pene ridiculū est.a parcus parcitas deriuatur, hoc est frugalitas quædam,& parce aduerbiū frugaliter,moderate,& parsimonia, quæ similiter ꝑ moderatione sumptuū,& pcitate hoc est cōseruatiōe reꝝ accipit,fitq; a præterito parsi,quod cōseruaui significat,siue abstinui. Nā alterū ꝑteritū pepci accipit potius pro ueniā dedi. quāuis confundi hæc interdū ab auctoribus solent, & cōparco uerbū. Terentius,suū defraudans geniū cōparsit miser. Veteres ēt cōperco ꝑ cōpesco scripsere,sunt qui a parco parcas quoq; p antiphrasin uocatas existiment,qđ nemini parcant.alii tn̄ inter quos Varro est, a partu potiꝰ dictas putāt,unius litteræ mutatione,qm̄(ut scribit Hesiodus)Hæ nascentibus hominibꝰ bonum maluniq; conferre censeantur.unde Iuuenalis, hæc exempla para fœlicibus,at mea Clotho.& lachesis gaudent, si pascitur inguine uenter. Martianus nō ignobilis auctor has deorū scribas esse inquit,& snias Iouis studio ueritatis excipe. tris āt eē parcas finxerunt, quas latini nonā, decimā,& mortā dixere,nonā & decimā a tempestiui partus tēpore, hoc est a nono & decimo mense,in quibus secundum naturam pueri nascuntur,mortā uero ab eo,quod q̇ nascuntur ante hoc tempus uel post, quasi monstra habeantur, uolunt enim septimo mense raro pueros nasci,octauo nunq̄.nono sæpe.decimo sæpius. Plautus,tū illa quā cōpresserat decimo post mēse exacto hic peperit filiā. Cicero. Herebi & noctis has fuisse filias scribit,& easdē fata esse existimant.unde est illud Cleātis,ducunt uolentē fata.nolentē trahunt.fingunt uitæ hominum præesse,& nendo eam ducere. Quapropter lanificas sorores appellant. Martialis,si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores stamia,nec surdos nox habet ista deos, Seneca. Fatis agimur,credite fatis,non solicitæ possunt curæ mutare rati stamia fusi. Quicqd patimur mortale genus,quicquid facimus uenit ex alto. Seruatq; suæ decreta colus,lachesis dura reuoluta manu. Apuleius,tres parcæ tria fata sunt numero cū ratione tēporis facientia,si potestatē eaꝝ ad eiusdē similitudinē tpis referas,nā qđ in fuso pfectū est præteriti tpis habet speciem, & qđ torquetur in digitis momenti præsentis indicat spacia,& qđ nōdū ex colo tractū est, subactūq; curæ digitorum,id futuri,& cōsequentis sæculi posteriora uī ostendere. hæc illi conditio ex nominū eius proprietate contingit,ut atropos præteriti tpis fatū,qđ ne deus quidē faceret īfectū.& futuri tpis lachesis,a fine cognominata,qđ ēt iis quæ futura sunt, finē suū deus dederit. clotho Præsentis tpis habet curā,ut ipsius adiectionibus suadeat,ne cā solers rebus oībus desit.lachesin dictā uolūt ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν,qđ sortiri est.ipsa enim net, ac filum ducit.clothō qđ fusum torquendo, super eo filum trahit ac colligit, græci enim κλώθειν torquere dicunt. Atropon ab īmutabilitate,quod scilicet inexorabilis sit,flecti enim non pōt,quin filum truncet,& humanam finiat uitam,græci ἄτρεπτον īmutabilem dicūt. Martialis,lanificas nulli tres exorare puellas contigit,obseruant quem statuere diem. VLTIMA. Extrema,nouissima,ultimum aliqn̄ primum significat. Virgi. tu sanguinis ultimus auctor. aliqn̄ postremū. Cicero, ut turpi ambitione magis delectatur,q in prima cauea aspectat,delectatur tn̄ ēt,qui in ultima.ab ultra āt ultimum dictum,quod ultra oīa sit,siue ante respicias,siue retro.ultra aūt(ut supra diximus)ab uls deducitur,quo ueteres utebantur,sicut citra a cis.ab ultra deriuatur ultro quod modo eiusdem cū primitiuo suo significationis est. Virg. Et miserescimus ultro.i. ultra id qđ rogauit ꝑstitimus. Idem,& ultro ipse grauis,grauiterq; ad terrā pondere uasto cōcidit.modo significat sine requisitiōe.ut ultro ad te ueni,hoc est ueni ad te nō requisitus. cuius significationis est sponte,q̄uis sponte pro naturaliter ponatur.ut multæ arbores sponte nascuntur, hoc ē naturaliter & nō ab hoīe satæ.ab ultro quando ultra significat,fit ultro citroq;,quod significat qđ uulgo dicitur huc atq; illuc,& tā in factis q̄ in dictis. Quintilia, Iuuenis sicut solet ultro citroq; cōmeare. Cicero,multisq; uerbis ultro citroq; habitis ille nobis cōsūptus est dies, Quidam in hac significatione sursum et deorsum utuntur, Terentius,sex ego te totos pmeno hos menses quietū reddā,ne sursum deorsumue cursites, Tractum ab athenis,cuius portus in imo urbs uero in æditiori loco sita est. A spōte uero spondeo uerbū deducitur,qđ ueteres usurpabāt pro dico.nā qui spondet,sponte.i.uoluntate dicit,unde respondeo factū est, qđ est posteriore loco dico,a quo responsum & responsio deducunt. Postea uero spondere usurpari cœptum pro sponte promittere,unde qui puellā spondet sponsor,quæ spondetur puella.sponsa cui spondetur,sponsus,& qua rogat pecunia dotis,a sponso,sponsio,hoc est promissio appellatur & dies qua puella promittit sponsalis & sponsalia(ut Florentinus ait)mentio & repromissio futurarū nuptiarum, & spōsus quartæ declinatiōis ꝑ spōsiōe. Seruius sulpiti, qui uxorē ducturus erat ab eo,uñ ducēda erat stipulabat eū ī matrimoniū ductū iri, q daturus erat,itidem spōdebat daturū. Is cōtractus stipulationū,spōsionūq; dicebat spōsalia, Tū quæ ꝑmissa erat,spōsa appellabat,q spopōderat ducturū,spōsus. sed si post eas stipulatiōes uxor nō dabat aut nō ducebat,q stipulabat,ex spōsu agebat,iudices cognoscebāt. Inter spōdere ac despōdere q̇dā hāc differentiā faciūt,ut spondere sit patris puellæ,despondere patris adolescentis. Terentius,placuit despondi,hic nuptiis dictus est dies, Paulus iuriscōsultus sponsionem dici affirmat,nō

firmat,nō

firmat,nō ſolum quæ ꝑ ſponſi interrogationē fit,ſed ēt oēm ſtipulationē,promiſſionemq́, & ſponſor aliqñ ponitur pro fideiuſſore, ſponte ēt nomīaliter capiť,habetq́ dūtaxat ablatiui caſum unde ſponte mea,ſponte tua, & ſponte ſua dicimus,a quo ſpontaneus pro uoluntario deriuatur,reſpondeo āt licet proprie ſit ſecūdo loco dico(ut ſupra diximus)ponitur tñ aliquando pro cōſentio,Virg. dictis reſpondent cætera matris,interdū pro reſpicio.Idem reſpondet Gnoſia tellus,hoc ē athenas reſpicit,& cōtra poſita eſt.nōnunǭ pro ſatiſfacio.Idē illa ſeges demum uotis reſpōdet auari agricolæ,bis quæ ſolē,bis frigora ſentit,dicimuſq́ reſpondeo tibi & ad te.Ply.cū ad eos breuiſſime reſpōdiſſem.Itē a ſpōdeo cōſpōdeo,uñ ueteres cōſpōſos dicebant fide mutua obligatos,& cōſpōſores cōiuratores, q̄ſi ſibi inuicē ſpondentes. AVLAE regiæ,neq́ enim hoc loco ꝓ atrio capiť,cum ſupius dixerit, īuidioſa feri radiabāt Atria regis DEFICIENTIS.Finientis,terminātis.ſenſus ē,ubi nūc thermæ ſunt, ibi erat ultima pars do. m⁹ Neronianæ.deficio aliqñ ſignificat deſum,& hoc ſolum ab eo differt,qđ deficio exigit accuſatiuū,deſum uero datiuū.Cicero.Q uod ea me ſolatia deficiūt,quæ cæteris,quorum mihi exempla propono,ſimili in fortuna nō defuerunt.Idē,dies me deficeret.ab hoc deriuať defectus,cū pro priuatiōe capitur,ut multi defectu medicoꝝ perierūt, hoc eſt, qa defuerūt medici, modo deſciſco ac recedo a ductu,atq́ īperio alteri⁹,& q̄ſi rebello.Qu.Curtius,iā duæ legiōes ab eo defecerant.hic defectio dicitur receſſus uel militum ab imperatore,uel ciuitatis a domino aliquando debilitor,& uiribus exhaurior,unde defecti appellantur debilitati,atq́ exhauſti.Martialis,dulcia defecta modulatur carmina lingua,cantator cygnus funeris ipſe ſui.Ply. genus uini,qđ bion uocamus,prodeſt ſtomacho diſſoluto,aut cibos non perficienti,prægnātibuſq́ & defectis.hi a græcis ſynthetici dicunť, quo uocabulo frequentiſſime utuntur noſtri Idē,præcordiorū uitiis.ſyntheticis.comitialibus Laſer cū uino in aqua mulſa datur,& morb⁹ ipſe a græcis ſyntheſis,a noſtris defectio appellatur.Idē,tali ſorbitionis genere emendāť ſyntheſes,hoc eſt defectiones ex longis morbis ſumptæ,hæc āt emendatio proprie recreatio dicitur.Idē,aqua mulſa ꝑclarā utilitatē habet uiribus recreandis.Idē,hæc & defectos mirū ī modum recreat.Itē,deficio aliquando uſurpāt pro finio deſino.Martianus.tū demū id agere cōſilium erat,cū uita defecit.Eſt autē deficio a de & facio cōpoſitū, facere(ut papinianus inquit) oēm omnino faciendi cauſam cōplectitur dādi,ſoluendi,numerādi,iudicandi,ambulādi reddendi,uñ q ociosus ſedet,ſi rogeť qd faciat,recte reſpondere poterit,ſe nihil facere, qñ quidē ocioſus eſt,recte ēt ſe ſedere,qm̄ & ſedere ipſum aliquid facere eſt,ut iacere,nauigare, quieſcere Varro tñ facere,agere,& gerere diuerſa eſſe ſcribit.nā aliquis facit,qui non agit,& aliqs agit qui non facit,ut poeta facit fabulā,non agit,cōtra actor agit,nō facit.Imperator res gerit, hoc eſt ſuſtinet,non agit aut facit.unde res geſtæ,non actæ aut factæ dicuntur.proprie facere is dicitur,qui rei quā facit,faciē quandā imponit,unde a faciendo facies uocitata. qui ergo uas facit,uaſis faciē illi imponit,qui ueſtimentū,faciē ueſtimenti.agere uero exiſtimatur, q aliquid ita operatur,ut nullū extet opus,qđ ſub ſenſum ueniat.hinc q̀ aliqd aīo moliunť agere ꝓprie non facere dicunť.cōfunduntur tñ ſæpe hæc uerba,& facere ad oīa trāſferť, nam & facere uerba dicimus,ideſt loqui & facere uiā ſiue iter ire,& facere alicui timorē,terrere, & facere aliquē certiorē reddere alicuius rei indubiū, facere gratū, facere ludos,facere rē diuinā,facere ſolēnitatem,exhibere,facere copiā,facere poteſtatē,præbere,facere lucrum,lucrari,facere urinā,meiere,facere ſtercus,excreſcere,facere ſordes,ſordeſcere,facere pediculos emittere, & qđ mirabilius eſt,cū facere, & pati cōtraria ſint,facere tñ pro pati accipitur,ut feci iacturam. feci dānum. naufragium.facere ueteres pro ſacrificare poſuerunt.Virgi.cū faciā uitulam pro frugibus ipſe uenito.uitulam enim non uitula ablatiui caſus legendum ē, ut Macrobius ſentit & eſt ſenſus cum ſacrificabo uitulam.Plautus,plenam faciam tibi fideliam.Itē pro coire . Martialis,cū dicis propero fac ſi facis,hedyle languet.Plautus,Mauult ancillæ facere,quā liberæ, hoc eſt mauult cū ancilla coire q̄ cū libera.Itē pro conuenire.Martialis,nō facit ad ſæuos ceruix niſi prima leones,& pro cōducere prodeſſe.Ply,hoc & tuſſi facit, hoc ē ad tuſſim prodeſt & pro æſtimo,unde plurimi facio hanc rem dicim⁹,ideſt magno æſtimo.Eodem modo multifacio, magnifacio,& e contrario,paruifacio,nihilifacio,flocifacio,hoc eſt cōtēno & in nulla æſtimatione babeo.flocifacio nō a flocibus(ut quidā rudes exiſtimant)deducitur,ſed a floco,floci enī proprie dicunť lanarū particulæ diuiſæ a uelleribus inutiliter euolantes, & ꝑ diminutionem appellantur floculi.Ply.naſcuntur in robore pilulæ nucibus nō abſimiles,intus habentes floculos molles lucernarū luminibus aptos.nā & ſine oleo flagrāt.Idē,alii pira ſeruant in flocis capſiſq́ quas luto paleato illinunt,floces āt uuarū purgamēta ſunt,hoc eſt uinaceæ, ſicut flaces oliuaꝝ.Ply,ī amurca & flacibus,hæ ſunt carnes,& illæ feces.Itē pluriſſacio,minoriſſacio, minimifacio, nihilifacio.Plautus,deos qdē qd maxime æquum ē,metuere eos, minimi facit ſunt ꝑterea a facio cōpoſita ſumptifacio,qđ ē emo,ſeu ī aliq̄ re emēda ſumptūfacio.Plautus.ſi nūc me ſuſpēſam,meā operā luſerim & præter operā reſtim ſumptifecerim, & meis inimicis

uoluptatem creauerim.Itẽ cõdocefacio, qđ est doceo,instruo.Cicero,nemo est.n.q̃ eorũ bonorum aĩum putet esse iudicem,eũq; condocefaciat,ut ea quæ bona malaue uideantur,possit contẽnere. cõmonefacio admoneo,uacuefacio euacuo,calefacio,frigefacio, tepefacio notæ significationis,candefacio ignitũ reddo.candens.n.licet proprie candidum dicatur, ut apud Virgilium,candentis uaccæ media inter cornua fudit, quoniá tñ ea quæ ignescunt,candidiora fiunt,ut ferrũ candet pro ignefactum est,& candens pro ignito accipitur. Cicero, candente carbone adurebat capillú,hinc excandescere hoĩem dicimus,qui nimia ira inflámatur, & excandefactus,præter modũ iratus,& excandefacio irrito,inflámo,assuefacio,consuefacio,& cõtrarium eorum dissuefacio,quæ significát & usu doceo,& dedoceo,mansuefacio, masuetũ ac mitem reddo. tabefacio corrumpo,& quasi in tabẽ uerto,tabes morbus est, cuius tres species sunt,una qua corpus non alitur,& ita summa oritur macies,& nisi occurratur tollit, Atrophiam hanc græci uocant,alia est quá græci appellant cachexian,ubi malus corporis habitus est, ideoq; omnia alimenta corrumpunť,quod fit cum longo morbo fatigata corpora refectionẽ non accipiunt tertia est species quã græci phthisin nominauerunt ἀπὸ τοῦ φθίνειν,qđ est consumi,& tabescere,oritur fere a capite,inde in pulmonem distillat, hinc exulceratio accedit, frequens tussis est, pus excreatur. interdum aliquid cruentum quod proprie tabo nominant, est que sanguis corruptus & duntaxat in ablatiuo casu reperitur, ut sponte Virgilius, & terrã tabo maculant.a tabe tabidus fit putridus, & qui tabes patitur, & tabificus qui alium tabefacit. Cicero,atq; hæ ut tabificæ mentis perturbationes sunt.tabificabilis quoq; apud ueteres in usu fuit. Accius,par neci orbifico liberorum lecto,& tabificabili.orbefacio, orbitatẽ alicui ĩdico.& orbum liberis facio,qđ & orbifico dicitur.a quo orbificus,orbus proprie dicitur, qui lumen oculorum amisit,quasi amissis orbibus,pp rotunditatem oculorum.hinc per metaphoram orbi dicti quicunq; aliqua re cara priuati sunt, ut parentes liberis quasi oculis priuati. ab hoc fit orbo uerbum,quod est priuo,& orbatus priuatus,& orbitas,siue orbitudo,qualitas illa patrum post amissos liberos,& uxoris uiduitas post amissum maritum. orbus etiam econtrario dicitur, quem uulgo græco uocabulo orphanum uocant,hoc est filius parentibus priuatus. Terentius,orbo qui proximi sunt uxorem ducant. hic orbitas pro orphanitas accipiť quã græci ὀρφανίαν nominant. Cicero, deplorauit enim causam, atq; orbitatem senatus,orbem latini circulum,& orbiculum paruum circulum ac etiam a rotunditate,mundum orbem appellauerunt.Item orbitum circularem. Varro,ut sydera cœli circa terrã atq; axem uoluũtur motu orbito.& orbitam uestigium rotæ,a quo exorbito fit,quod ẽ a recto decedo, & quasi extra orbitam eo.putrefacio putritum reddo.cõgelefacio congelo, labefacio & labefacto maculo. expergefacio,excito,quod etiam expergiscor dicim⁹. Plynius.urtica lethargicos expergiscit tactis cruribus,magisq; frõte,& expergifico. Gelius, Ingenio expergificando ratus idoneas. Item expergo. reperitur,& expergiscor passiuum. Cicero,experge te iá. Idem expergiscimini aliquando,atq; exurgite.Experge te facias,etiam scripsit,pro te expergefacias.torrefacio, exicco.terrefacio metum incutio,a quo terrificus,pro terribili sicut Horrificus pro horrendo,rorefacio.aspergo,rarefacio attenuo,uel rarum facio.pudefacio,pudorem iniicio. Vnde pudefactus,uerecundatus.nigrefacio,a quo nigrefactus notæ significationis. Fabrefacio, laboro, & fabrile opus a quo fabrefactum opus hoc est artificiose facctum, siue manu artificis factum. Fabre enim artificiose significat. Plau.ut apologiam fecit,q̃ fabre,& faber a faciendo dictus. Est autem omnis artifex,qui labore corporis aliquod artificium facit,unde fabrum lignarium.fabrum cementarium.fabrum ferrarium dicimus.fabros tignarios appellat Caius, nõ eos duntaxat,qui tigna dolát,sed omnes,qui ædificant.fabrica proprie est fabri lignarii officina,uerũ tamen & de aliorum fabrorum officinis aliquãdo dicitur.ponitur etiam pro arte,&(ut ita dicam)fabricatione alicuius rei,unde & ædificium fabricam dicimus,& etiam machinationem Plautus, nunc hoc consilium capio,& hanc fabricam apparo,ut filias dicas tuas, & fabricor significat compono.molior.machinor.transfertur etiam ad animum.curtius,multa interea fabricatus ingenio quomodo auertere inde hostem posset.ueteres affabrum pro fabrefactum dixere,& affabre aduerbium pro eo quod est pulchre, sicut infabre fœde, turpiter pacuuius, barbariem pestem nostris nauibus obtulit,noua figura factam,cõmissam infabre.tremefacio tremorem iniicio,a quo tremefactus perterritus,stupefacio,stupore afficio, a quo stupefactus patefacio,aperio,patefactus apertus,imbrefacio.& madefacio,balneo, a quibus imbrefactus & imbrificus,& madefactus,ignefacio,ignitum reddo,a quo ignificus,fator discordiæ. Item thurifico a thure,a quo instrumentum quo thurificamus, thuribulum dicimus, & arcula in q̃ thus tenetur acerra,quis acerra etiam urbs sit campaniæ iuxta neapolim quam clauius amnis præterfluit. Virgi.& uacuis clauius non æquus acerris.sacrifico a quo sacrificium, sacrificus,& sacrificulus rex,de quo inferius dicemus,magnifico,extollo.Plynius magnificát & uituli,qui nondum herbam gustauerit,fimum .ab hoc fit magnificus. & magnificentia. & magnificentior.&

tior.&

tior.& magnificentiſſimus.& magnifice.ac magnificentiſſime aduerbia,ſicut a munere munificus de quo ſupra diximus.& munificẽtia.fœtifico pario,fœtum facio,a quo fœtificatio, mũdifico.& purifico,a quibus mundificatio & purificatio.fortifico.denſifico.lætifico,deifico. uiuifico.blandifico.nudifico.mortifico.mollifico.luſtifico.clarifico.fructifico.glorifico.luctifico.damnifico.falſifico,quorum notæ ſunt ſignificationes, & nomina quæ ab iis deſcendunt, pacifico,a quo pacificor paſſiuũ,& pacificus,& pacificatio.ædificatio,a quo ædificator,& ædificium.ratifico approbo ratum habeo,a quo ratificatio,radifico hoc eſt radices facio,a quo radificatio,ſcarifico,quod eſt ſcalpurio,hoc eſt ſcalpello aperio, quo aliquid facilius exeat. columella,poſt ſcarificationem ferro factam.Idem laſſer pedum clauos circum ſacrificatos ferro inuſtum cæræ extrahit,Ply.dentium dolores ſedantur oſſibus draconis marini,ſcarificatis gĩgiuis.Idem,reperitur in latere leporis acui os ſimile,hoc ſcarificari dentes in dolores ſuadent Idem,uiri interempti dente gingiuas in dolore ſcarificari Apollonius efficaciſſimum ſcripſit ſcarificare etiam dolorem aliquando dicimus,hoc eſt ſcarificando dolorem expellere . Idem præterea in corde equorum inuenitur os dentibus caninis maxime ſimile, hoc ſcarificari dolorem putant,ab hoc fit ſcarificatio.Item gratificor,a quo gratificatio,& teſtificor,a quo teſtificatio modificor a quo modificatio,ludificor,a quo ludificatio.eſt autem ludificari per iocum ac ludum fallere , ut fauni per noctem ludificantur mulieres,hoc eſt iocantur cum eis,atq; decipiunt,& mulieres ipſæ ludificari,hoc eſt per luſum falli dicuntur. Plynius,bubonis quidem oculorum cinerem,inter ea quibus prodigioſe uitam ludificantur,acceperim.ſeneca.Quibꝰ ſæpe ludificari pœnitentiam agunt.Item a facio componuntur,odorificus , hoc eſt odorẽ faciens & colorificus faciens colorem,hoc eſt aliquid colorans,& frondificus, quod frondibus ſpargitur,& gratificus,qui gratificatur,& olfacio odoro,a quo olfactor & olfactrix Plyni. laurus lædit cutem,olfactrix enim intelligit,& calorificus calorem faciens,ac frigorificus refrigerandi uim habens.Gelius,uinum calorificum,acetum frigorificum,& opifex,atq; artifex eiuſdem ſignificationis.a quibus opificium & artificium, & artificioſum atq; artificioſe aduerbiũ declinantur,& aurifex,qui auri laborandi artifex eſt.Plynius,uelut artificium arte alterius inter folia candicantibus margaritis,a quo aurificina taberna aurificis, & panifex qui panem facit,a quo panificium factura panis,Item monſtrificus,& portentificus, qui monſtra & portenta dicendo uel faciendo demonſtrat.Plynius,inuenta in his,& ratio inſerendi mõſtrificis hominum ingeniis,& ſquãmificus ſquãmis ſcatens,& lanifica mulier quæ lanam exercet , unde lanificium pro ipſa arte,& Auguſtus filias lanificio erudiuit,& pontifex ſacer magiſtratus , de quo alibi dicemus a pontibus faciendis,a quo pontificium,pontificaleq; & pontificatus deducuntur,& carnifex qui hominem iuſſu magiſtratus occidit,ꝙ ex homine carnem faciat.Caro enim proprie mortuorum dicitur, ꝙ carea anima. Quidam tamen carnem a cadendo dictã exiſtimãt,quoniam cum ſine anima eſt,cadit. Virgi.belloq; caduci dardanidæ.carnificis etiã loco is apud ueteres habebatur,qui ſe uulneraſſet,ut moreretur.ab hoc fit carnificinus,na,nũ, hoc eſt ſæuus & carnifice dignus.Cicero,carnificina eſt iſta crudelitas,carnificina etiam locus eſt publicus,in quo iuſſu magiſtratus homines occiduntur.Plautus . Quid ſi deſperatis rebꝰ carnificinam petat.Suetonius de Tyberio,carnificinæ eius oſtenditur locus capreis, unde dãnatos,poſt longa & exquiſita tormenta præcipitari coram ſe in mari iubebat,excipiẽte claſſiariorum manu,& contis,atq; remis elidente cadauera ne cui reſidui ſpiritus quicq̃ ineſſet. ẽet carnificina officium ipſum carnificis.Plau.uel carnificinam hunc facere poſſum perpeti.item carnificor uerbum,quod eſt carnificis officium ago , & carnificium actus ipſe carnificis . Hæc omnia etiam a carne deducuntur ſicut carnarium,& carnarius,de quibus ſupra diximꝰ,& carneus,quod ex carne eſt,& carnoſus pinguis,& carnoſitas pinguitudo,& caruncula,& carnicula,quæ diminutiua ſunt,& carna dea.quæ uitalibus humanis ꝑeſſe exiſtimatur , ab eademq; petitur,ut iecinora,& corda,& cætera,quæ ſunt intrinſecus uiſcera ſalua conſeruet,huic pulte fabaria,& larido ſacrificatur,ꝙ his maxime rebus uires corporis roborentur . Eidem deæ Iunius brutus,qui primus romæ conſul factus eſt,pulſo tarquinio cal.iunii ſacrum in Cælio monte uoti reus fecit merito ei deæ litans quæ cordi præerat,cum ipſe cordis beneficio , cuiꝰ diſſimulatione brutus habebatur rempub.tyrannide liberarit.caro non modo de cæteris animalibus,ſed etiam de piſcibus dicitur pomiſq; & aliis ſimilibus.diciturq; caro a græco κρέας a quo fit,creo uerbum,quod ſignificat produco quaſi carnẽ facio,a quo creator,creatrix.creatura,& creatio,& recreo,quod ſignificat inſtauro & quaſi nouam carnem facio.Plynius.ſic.n. defecta longis ægritudinibus corpora recreãtur,a quo recreatio inſtauratio.item a creo creſco,quaſi carne augeor,de quo atq; eius deriuatiuis inferius dicemꝰ.item excreo quod ſignificat cum quadam uiolentia,& tuſſi expuo,& ueluti carnem ipſam ſpuendo emitto, celſus, & interdum aliquid purulenti excreat.ab hoc fit excretum,quod ſignificat exputum, ſcreo quoq; pro excreo inuenitur,a quo ſcreatus quartæ declinationis,Terentius gemitus, ſcreatus tuſ

sim.risus.interdum fit ab excresco,significatq; ꝙ ualde creuit.iterdum ab excerno,significatq; egestum.sunt qui carissam quoq; a carne deductam existiment,quod ueteres pro uafro usurpabant.Itē a creo ceres appellata,quod cūctarum frugū creatrix sit,hæc enim frugum dea,putabatur saturni,& opis filia,quæ cum Ioui fratri placuisset, ex eo proserpinam cōcepit & pepit de q̄ superius, disseruimus. Virgilius cererē pro luna posuit sicut liberum ꝓ sole,uos o clarissima mundi lumina labentem cœlo quæ ducitis annum liber & alma ceres.ponitur ēt aliqñ ꝓ pane,quemadmodum liber pro uīo,ut ē illud,sine cerere, & libero friget uenus, unde & duo ædiles,qui rei frumentariæ apud romanos præerant, cereales dicti,quorum creandorum auctor fuit caius Iulius Cæsar. Item cerealia appellata,quæ græci thesmophoria uocant,de quibus superius diximus.Item a creas fit impancror uerbum,quod est iuado, & quasi πᾶν κρέας hoc est omnem carnem consumo.Varro i regiam arcam impancratur.& ueneficus qui ueneno hominem extinguit,dicuntur etiam uenefici,qui malis artibus,& fascinationibus,ac poculis amatoriis utuntur,& ueneficia artes eorum,& actus,& uenenationes quæcunq;.Plyni.hæc arbor ante atrium sata omnibus ueneficiis remedio est.& profecto quod aduerbium affirmātis est quasi pro facto,& idem significat,quod utiq;.nimirum.Cicero,Quis hæc renunciat?is ꝓfecto qui interfuit.& afficio quod est commoueo,unde afficere dolore.afficere iniuria.molestia dicimus.Item afficere lætitia.gaudio.uoluptate.hinc fit affectio,quæ secundum ciceronē definitur, animi & corporis ex tempore aliqua de causa mutatio,ut sunt gaudiū. lætitia misericordia.cupiditas.metus.molestia,& alia,quæ modo affectus,modo perturbationes dicuntur a nostris.græci πάθη,hoc est morbos appellant.hinc etiam fit affecto uerbum,quod est nimio affectu,& anxie quæro.Cicero,non tam affectanda q̄ superiores,sed tamen adhibēda nō nunq̄.Virg,uiāq; affectat olympo.Terentius,nam disciplina est iis munerare ancillas, qui ad dominam affectant uiā.hinc affectatus sermo,& affectata oratio,& affectata uerba dicūtur,nimis anxie,&(ut ita dicam)curiose quæsita,& affectatio curiositas & nimia diligentia, & affectate.curiose. affecta uero ædificia atq; alia huiusmodi dicuntur, quæ non ad finem ipsum sed proxime ad finem ipsum sunt deducta.Cicero, bellum affectum uidemus, &(ut uere dicam)pene confectum.affecto etiam aliquando pro afficio accipitur.Plautus, tua flagitia aut damna quibus patrem,& me,teq;,amicosq; omnis affectas.interficio proprie occido.transfertur tamen etiam ad inanimata.Virg.fer stabulis inimicum ignem atq; iterfice messes.officio noceo.Cicero,demoliri ea quorum altitudo officeret auspiciis.interdum inficio,unde offectores colorum infectores dicuntur. ueteres etiam officio pro efficio usurpabant, a quo officium dictum.est enim officium,quod quisq; efficere debet,pro suæ conditione personæ, in quo animaduertere oportet, quid loco conueniat,quid tempori,quid rerum,aut personarū dignitati,unde in familia bene instituta dicimus omnes in officio esse oportere,idest omnes oportere agere,quæ debent.Item missos ciues obuiam legatis officii gratia,quod debemus. nihil enim magis decet q̄ merentibus,uel exhibere honorem uel opem ferre. Quo factum ē ut officia beneficia dicantur,siue obsequia Cicero odiosum sane genus hominum officia exprobantium,quæ meminisse debet is in quem collata sunt,non commemorare qui cōtulit. Quintil.duxit me similis ætas.uicerunt officia .cœpit fides.amantem odisse non potui. hic officiosus dicitur obsequiosus,& qui facile merentibus exhibet honorem,a quo fit aduerbium officiose,id est cū officio,&(ut ita dicā)obsequiose.officiū etiam dicitur magistratus,uel qa honoris gratia īstitutus ē,uel qa opē populo fert,uel quia ius quod cuiq; debet,reddit.cæteræ quoq; artes actionē suā officiū uocāt,unde officiū grāmatici dicimus. officium medici. officium architecti,ab eodem uocabulo ēt officina dicta est,locus in quo artifices opera sua faciunt,& hoc distat a taberna,quod officina ē ubi opera efficiuntur,taberna ubi uendunt, unde opifices,& tabernarii dicunt.Cicero,opifices & tabernariorios atq; oēm illā fecē ciuitatū quid ē negocii cōcitare?tabernas ēt antiq casas dixere,quod ex tabulis fieri solerēt.ꝑficio absoluo a quo ꝑfecte aduerbiū absolute,itegre.efficio,qđ hoc a facio differt,qa facere est in opere esse.efficere uero significat ꝑfectionē,unde effectus & efficientia dicunt,& efficax quod ad agendum aliquid uim habet,ac maxime conducit,a quo efficacia pro ui, & effecte quod ꝑfecte significat.proficio procedo,a quo fit profectus.Idem est enim proficere,& profectum facere.seneca,sic enim & audiendo & legendo in dies magis proficimus. Plynius, nec minorem sub eo præceptore profectum fecit.proficiscor iter facio, a quo profectio pro itinere deriuatur,dicimus ēt proficisci uiam,hoc est iter facere,profecturi āt uiā herculi,aut fauno sacra facere solebāt. præficio præpono,unde præfica mulier dicitur in funere cōducta ad lamentabilē cantū,quæ dat cæteris modū plāgēdi,q̄si i hoc ipsum ꝑfecta.neuius,hæc qdē me hercle ꝑfica est,si mortuū collaudat.& ꝑfecti dicuntur qui alicui rei agendæ præpositi sunt,& præfectos urbium græci latiniq; lingua persica σατράπους,hoc est satrapas uocant,magistratusq; eorū præfectura dicitur.Primus i urbe Roma præfectus institutus est a rege Tarquinio Lucretiæ patre.

Idem postea sæpe Imperatores fecerunt præsertim quando necesse erat eos ex urbe proficisci.

Quicquid intra urbem admittebatur, ad præfectum urbis pertinebat, quicquid præterea ītra centesimum lapidem admissum fuisset, audiebat seruos ad statuas confugientes. Item dominos egentes & filiorum implorantes præsidium relegandi, deportandiq; in insulam potestatem habebat, de adulteriis seruorum cognoscebat. tutores dabat, & curatores, eorūq; rationes & acta reuidebat. mancipia tuebatur. de iniuriis per eos dominis illatis iudicabat. curam nummulariorum gerebat, & ut res omnes iusto pretio uenirent. hinc forum boarium. suarium. piscarium. olitorium ad præfectum pertinebat. hinc oportebat dispositos statiōarios milites ad tuendam populorum quietem habere, curareq;, ut quicquid ubiq; ad aures suas per delatores ueniret. Præfectus uero annonæ extraordinarius erat. hic coemendi frumēti curam habebat aduehi undecunq;, & aduectum iusto pretio uenire faciebat si quis ultra necessitatem habebat in medium cogebat proferre. hanc potestatem exercens magnus Pompeius cum magna copia frumenti comparata e Sicilia soluere uellet, & nautæ haud committēdam esse sæuienti pelago classem responderunt, salutarem illam reip. uocem dicitur edidisse. Nauigare nobis necesse est, uiuere non est necesse. Præfectus uigilum incendiorum præcipue causa a diuo Augusto institutus fuit septem cohortibus ita dispositis, ut singulæ binas urbis regiōes præsidio tuerentur, his præfectus uigilum præerat, qui de incensoribus. effractoribus. furibus. raptoribus. receptatoribꝰ cognoscebat. nisi tam atrox & tam famosa persona esset, ut remittenda ad præfectum urbis cognitio uideretur. hunc mos erat ad plurimam noctem nigilare. armatum cum dolabris incedere. monere omnes, ut ab incendio cauerent, & aquam quisq; in cœnaculo haberet, qua subito imminente ignis terrore occurrere posset. iudex præterea erat institutus aduersus capsarios, qui pacta mercede seruanda in balneis uestimenta suscipiebant. Inficio quod est tingo coloro, a quo lanarum infectores appellati & per metaphoram corrumpo. fœdo. cōtamino a quo infectos dicimus, qui aliqua sorde, uel aliquo morbo contaminati sunt, in quo sensu, & ībuo accipitur, unde ībutum litteris. ībutum bonis moribus, hoc ē ꝓditū & ornatū, & perfusum dicimus. Item ībutū uitiis. ībutū. scelere. hoc est inquinatū. Varro, qd' te facere oportet litteris ībutum solis mineruæ. Cicero, plerūq; autem parentum præceptis ībuti ad eorū cōsuetudinem, moresq; deducuntur, ībuti hoc est perfusi. infecti. iniuncti. Salu. auaritia pecuniæ studium habet, quā nemo sapiens concupiuit, ea quasi malis uenenis ībuta, corpꝰ, animūq; uirilē effœminat. Imbuta hoc est polluta. inquinata. Vir. illius arā sæpe tener nostris ab ouilibꝰ ībuet agnus. imbuet hoc est perfundet. & ornabit. Item a facio, inficior deponēs, quod ē nego a quo fit hoc nomen inficias solū habens accusatiuum casum in multitudinis numero, & duntaxat cum hoc uerbo eo iungitur. Dicimus. n. inficias eo, inficias is & deinceps. Est aūt īficiari, siue inficias ire, uerbo negare, & quasi infectum, hoc est non factum testari, nā negare aliquādo est etiā facto. Hinc inficiator dr̄, qui negat se uel debere, quod actor petit, uel admisisse, qd' accusator obiicit, Cicero, nonne intelligebat, ut si ille inficiator probasset iudici ante petitam eē pecuniam ꝗ esset deberi cœpta. & inficiatio negatio, unde status coniecturalis dicitur inficialis in quo semper reus inficiatur, & infectum non factum, unde est prouerbium illud, quod factum est, infectum reddi non potest. Sufficio quod interdum significat satis sū. Vir. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum sufficimus. idem nec sufficit umbo ictibus. Interdum inficio. maculo. Cicero, ut hi qui in conuiuio purpuram sufficiunt. post sanant medicamentis quibusdam. Non nunꝗ sub ministro. Vir. ip̄e pater danais animos uiresq; secundas sufficit. Hinc suffectos consules, & alios magistratus dicimus, qui in demortuorum locum substituti sunt, & a fio, suffio componitur, quod est suffumigo. Ply. Hippocrates ruta uuluarum causa naturā suffire iubet. Idem, Alii carnem recente hedorum pilo suffiūt, eodemq; nidore fugant serpētes. Idem, quidam contenti sunt fumo huius mixturæ suffire uineas. secundo flatu continuo triduo. Virgi. At suffire thymo. hinc suffitum secunda declinatione dicimus suffumigatum. Ply. Anisum dolores capitis leuigat suffitum naribus. Quarta uero declinatione suffumigationē significat. quēadmodū suffimētū. idem & uuluarū cōuersionē suffitu excitāt. idē, qd' & suffimentis quibusdam facere consueuerunt. idē ob has causas equidē crederī honorē lauro habitum in triūphis, potius ꝗ quia suffimētū sit cædis hostiū, & purgatio. Sufficio ēt aliqñ dicitur. idē, Orpheus, & Hesiodus suffitiōes cōmēdauere. suffitor aūt dicitur, qui buccis insufflat ignē idē lyciꝰ & ip̄e pixit suffitorē, idē, lycius Myronis discipulꝰ fuit, q fecit dignū præceptore puerū sufflātē languidos ignes. Suffimēta ēt a ueteribus dicta sūt, quæ fieri solebāt ex faba, milioq; molito, mulso sparso, hæc diis eo tēpore dabanť, quo uuæ calcatæ pilo iprimebāť. eodē mō a fio exfio qd' est purgo, a quo exfitus purgatio. Veteres exfir quoq; pro purgamento posuere. Reficio recreo. Vir, & saltus reficit iā rosida luna. Ply, qui reficiendi animi gratia id fecisset. Aliqñ tamē reficere (ut Vlpianus inqt) est īstaurare, renouare, & qd' corruptum est, in pristinū statū reducere. Refectio mō pro instauratiōe, mō pro recreatione poniť. Conficio qd

mō facio significat. Terē. bonas me absente cōfecisti nuptias, mō simul facio. Cicero, confeci quæ iussisti oia. Aliqñ iterficio. Idē, plagis cōfectū ante oculos tuos cecidisse. Vir. Hūc uulnus acerbū cōficit. Nōnunq̄ pficio. Cicero. bellū (ut opinio mea fert) confectū iā hr̄emus. Pōit aliquādo pro frāgo. Lucili⁹, malo hercle ur̄os cōfectores cardinū. Ply. nucē dētibus cōficere, ac Plagæ iponere, & p colligo. Cicero, per magnā dices ex illa re pecuniā cōfici posse. Et pro consumo. Teren. quid hic nō uideāt, me credāt cōficere argētū suū. Cicero, nec me lāgorib⁹ lædi q bus essem cōfectus. Itē a facio declinat facto frequētatiuū qd' in usu nō ē, sed pro eo utimur altero frequētatiuo factito. Itē facturio qd' est facere hoc ē coire desidero. Plau. facturit postq̄ ancillā aspexit, itē factor qd' nō significat negociorꝫ gestorē, hoc est eū qui gerēdis negociis pest ut uulgus existimat, sed eū qui uel uinū uel oleū facit, aut aliud simile. Cato, lectum stratū ubi duo cudostes libere cubēt, & tertius seruus una cū factorib⁹ ubi cubet. & facesso qd' mō significat facio. Vir. Impio læti parēt & iussa facessūt, mō recedo. Liui⁹, Facesse hīc tarqnios, aut corīthū, deuoluere retro ad stirpē fratri similior, q̄ pr̄i, & facilis īterdū exorabilis. Vir. Faciles uenerare napeas, mō sine labore, ut dictu uel factu facile, hoc est qd' facile dici uel fieri pōt. cuius cōtrariū est difficile, qd' nō sine labore fieri pōt. Difficiles terras Virgilius uocat, quæ sūt pene steriles, qa nō sine difficultate ferūt fructū. Difficiles primū terræ, collesq; maligni, ab his facultas & facilitas, & difficilitas deriuata, Facultas pprie facilitatē agēdi significat & qm̄ cū diuites sumus facile quæ uolumus agimus (Vñ Petroni⁹ arbiter. Quisqs hēt nūmos secura nauiget aura, fortunāq; suo tēperet arbitrio. Multa loquor, qd'uis nūmis p̄sentib⁹ opta, & ueniet. clausum possidet arca iouē) factū est, ut facultates p opibus capiamus. Itē facultates dicunt artes & disciplinæ, qd' per eas facile īstruamur. Itē facultas pro ui, & ptāte ponit. Ply. Si mihi facultas daret utrū mallē, eligēdi. Itē a facilis facile aduerbiū qd' & faculter ueteres dixere. & facul, & pfacul & persefacul, sicut a difficilis, difficile aduerbiū, & dificulter, & difficul. Item a facio faces dicta quæ postea fax appellata est a lumine faciēdo uel qd' facile ignē faciat, huius diminutiuū ē facula dr̄ aūt fax siue facula icisus fustis ad lumē faciēdū, fitq; p̄cipue ex harūdinibus aridis. & piceis arboribus & teda. ē aūt teda arbuscula ex laricū genere, & quasi laricis morbus, ut teda fiat abūdantior est succo, & flāmis, & lumini sacrorū gr̄a. quā mares tātū ferūt. Facē in nuptiis præferre solebāt, siue ad obseruādā antiquā cōsuetudinē, qd' ante ñ nisi noctu duci nouas nuptas a spōsis mos erat, siue in honorē cereris, quæ facē in quærēda Proserpina gestauerat, siue ut noua nupta ignē, & aquā, quæ duo sunt in uita maxīe necessaria, cū uiro cōmunicare uideret, et. eni aq̄ quoq; aspgi solebat, siue ut casta puraq; ad sponsum pficisceret. Vir. mopse nouas icide faces. primā facē noctis principiū uocitabāt, qd' tū primū uti face incipiūt. geli⁹, nam cū prima fax noctis, & dēsiores esse tenebræ cœpissent. itē fex excremētū qd' unaquæq; res facit, uñ feculentus fecis plenus, & fecinia uitis, de qua supra diximus. Et fecatū uinū, qd' e fecibus exp̄ssum est, & defeco qd' est purifico, q̄si fecē detraho. Plau. nunc defecato demū aīo, egredior domo. itē a facio facies, quæ ē q̄si quædā factura totius corpis (ut diximus) ponit ēt, p specie. Vir, quæ scelerꝫ facies o uirgo effare. idē, nec pingues unā in faciē nascunt oliuæ. Ab ea Supficies appellata, q̄si supior facies. hāc eni geometræ diffiniūt figurā, quæ longitudinē & latitudinē habet sine altitudīe. cui⁹ termini lineæ sūt, græci ἐπίπεδον uocāt planū una tm̄ supficie cōtētū. hoc est ipam supficiē, a qua supficiarius, de quo supra diximus, p̄terea a facio factor, qd' significat eū q alterius manualia negocia gerit, ut qui uinū ex uuis, oleū ex oliuis exprimit, fruges domū uehit, & alia huiusmōi. Cato, stratū ubi duo custodes libere cubent, & tertius seruus una cū factorib⁹ uti cubet. idē. leguli uolūt uti olea caduca q̄ plurima sit, quo plus legat, factores, ut in tabulato diu sit ut fracida sit quo facilius efficiāt. itē factū p re gesta. Vir. fortia facta patrū, a quo factura, & factio, & factiosus deriuant. Factura est ipa cōpositio rei, quā facimus. factio est diuisio ciuium in diuersa studia, cū aliq se principes ac primarios facere in ciuitate conant, iter quos æmulatio ē, & q eos sequūt factiosi appellant. ipsi uero factionū capita, siue factionū principes dicunt per fas & nefas factiosorū multitudinē sibi cōciliātes. Salu. inter bonos amicitia, inter malos factio. Capit tm̄ factio pro opulētia, & auctoritate alicui⁹ in ciuitate Plau. istas magnas factiones. Solebāt itē ueteres his uocabulis honeste plerūq; uti, uñ histrionū quoq; & q̄drigariorꝫ factiōes legim⁹. Facinus quoq; a facio deriuat, qd' iterdū factū significat. Salu. qui aliquo negocio intēti p̄clari facinoris, aut bonæ artis famā quærūt. interdū scelus. idē, sed in ea cōiuratiōe fuit. Q. Curi⁹ nat⁹ haud obscuro loco, flagitiis atq; facinorib⁹ cooptus, hinc faciorosos dicim⁹ scelestos flagitiosos. itē a facio fit fecūd⁹, qd' faciat fructū, significatq; opimū, & abūdātē, a quo fecūditas abūdātia, & fæcūde aduerbiū copiose. itē e cōtrario infecundus hoc ē sterilis a, quo infecūditas, & infecūde. itē a facio facetus, de quo supra dixim⁹, qd' uerbis faciat qd' uult, a quo facetiæ dictæ, & facete aduerbiū. quidā tm̄ a fando potius dictū uolūt, ut supi⁹ ostendimus. itē factiti⁹, ab alicui⁹ similitudine factus, uñ factitia uerba dicim⁹, quæ ab alicuius uocis similitudine facta sūt. ut balātes a balādo oues uocitatæ sūt. itē faxo, qd' significat faciā, & fio,

qđ passiuā eius uerbi significationē hēt, & fere cū iis oībus cōponit̄, cū qbus facio, ut Cōmonefio. calefio. frigefio. tepefio. & reliq̄, & Fascis, qđ ē lignorū, aut alteri⁹ cuiuscunq; rei congeries, quā ligādo facim⁹, cui⁹ diminutiuū est Fasciculus. Quoniā aūt lictores cū fascib⁹ pire solent cōsules, & alios magistratus, factū est, ut Fasces usurpem⁹ pro magistratib⁹ & honoribus qui a populo præstāt̄. Vir. Nō illū populi Fasces, nō purpura regū flexit. & hoc tm̄ in numero plurali, quia aut duodecī aut sex fascibus utebant̄. Itē quia fasces lignorū, siue aliarū rerū graues sunt portātibus. fascis aliquādo pro onere ponit̄. Idē, cantantes ut eamus, ego hoc te fasce leuabo. idē, iniusto sub fasce uiā dū carpit. hinc fascelis Diana dicta est a fasce lignorū, in quo absconditū Dianæ simulacrū Orestes Aritiā detulit, ut in fabula eius exponemus, & fascinū, cū oculoꝝ aut uerboꝝ, aut alicuius alterius rei maleficio hoīes ita ligantur, ut liberi non sint, nec mentis cōpotes, sæpeq; ad extremā maciē deueniāt, a quo Fascino uerbū. Vir. nescio qs teneros ocul⁹ mihi fascinat agnos, & passiuū eius Fascinor, & fascinatio nomē. Sūt tamen, qui fascinū dictū putēt ἀπὸ τοῦ βασκαίνειν, qđ est inuidere, & idē esse dicāt fascino, qđ īuideo, sed falsum ē. Neq; enī pp īuidiā solū, sed ēt pp odiū atq; inimicitias hoīes fascinant̄. & fascinare nō ē iuidere, sed malefice alicui pniciē moliri, a quo fit Effascinare qđ ē maleficiū tollere, sicut excātare ē incātationē rescindere, siuē incātatū liberare. Ponit̄ tamē aliqñ effascino pro fascino. Solinus, quædā ī terra Africa hoīum familiæ sunt uoce atq; lingua effascinātes, quæ si īpensius forte laudauerint pulchras arbores. segetes lætiores. īfantes amœniores. egregios equos pecudes pastu atq; cultu optimas. emoriāt̄ repēte. Ply. Esse eiusdē generis in Tribalis, & illyriis adiicit isogonus, q uisu quoq; effascinēt. Idē, fœminas quoq; quæ ubiq;, duplices pupillas habeāt, uisu effascinare, Cicero quoq; apud nos auctor est. A fascino dicti sunt Fescinini uersus, qui canebāt̄ in nuptiis q̇a fascinū putabātur arcere q̈uis alii a Fescēo urbe appellatos malint. Itē a fio fides, qđ fiat qđ dictū est, quēadmodū inferius ostēdem⁹. PORTICVS CLAVDIA. Claudi⁹ inter cætera opa publica quæ multa & eximia ædificauit, porticū quoq; fecit. Quā ex noīe suo claudiam nūcupauit. Hāc Nero dextruxerat, ut pleraq; alia, quo domū aureā ædificaret. Domitiāus uero eadē restituit sub pristino titulo. EXPLICAT DIFFVSAS VMBRAS. Difūdit, atq; extendit. Ea. n, præcipue cā porticus ædificabant̄, ut supra diximus, quo & feruorē solis & repētinos imbres arcerent. EXPLICAT. Extēdit explicare enim, pprie extēdere est, atq; emittere. Cicero, Explica atq; excute intelligētiā tuā. qm̄ aūt quæ extendunt̄ perfectius uident̄, capitur explicare pro explanare, atq; ostēdere, Idē, ut quædā sibi cōcedant̄, quo facilius quæ uolūt explicēt. Itē pro extrahere. Ouidius, atq; explicat ensē, & pro exhibere, proferre. Martia. Explicat & cœnas unica mēsa duas. Idē, ut cōuiuia sumptuosiora, nigræ sordibus explices monetæ. Ab hoc fit explicator. explicatio. & aduerbiū explicite. Itē explicatior. explicatissim⁹. explicatius. explicatissime. A plico aūt cōpositū est explico, nā plicare nectere est, & ueluti rugas facere. tractū a græco πλέκειν qđ nectere est, A quo amplector, & cōplector, dicta sunt quasi circūnecto & cōnecto & frequentatiua horū. amplexor & cōplexor, & amplexus & complexus, nomina. Vir. scæaeq; amplector limīa portæ. Ply. Post dulcē mutuūq; cōplexū ambo discessimus. Gellius, eūq; amplexus atq; exosculatus est. hinc ēt circūplector. Salu. cū mōtē undiq; circūplexus obsideret. & plexa ligata, a quo perplexa, intricata atq; abstrusa, & perplexe aduerbium hoc est īplicite. inordinate. & perplexabile figuratū per qđ aliud audit̄, aliud sentit̄. Plau. nec ullū uerbū facit pplexabile. Plecto uero qđ significat ferio, cuius passiuū ē plector, non ἀπὸ τοῦ πλέκω deducit̄ qđ ē implico (ut quidā ignari tradiderūt) sed ἀπὸ τοῦ πλήκτω ferio, a quo & πληγὴ dr̄, hoc ē plaga, & πλῆκτρον plectrū. Est āt plaga, pprie pcussio, uulnus, uerber. Vir. Plagisq; peremptū, tunsa per integrā soluunt̄ uiscera pellē. Hinc plagiarius dr̄ qui hominē emit. quē scit liberū esse, & qui huiusmodi hominē sciens uēdit, aut pro seruo tenet. Itē qui libertū emit, uēdit ue. Itē q seruo, seruæ ue psuadet, ut a dn̄o dn̄a ue fugiat uel eum, eāue inuito, uel īsciēte dn̄o dominaue cælat. uinctū hēt, emit uēdit ue. Dictus plagiari⁹, qđ lege fānia plagis dānatus eēt. Lex ipsa, plagiaria. crimen, plagiū uocat̄. Martia impones plagiario pudorē. Plagiariū uocat furē libroꝝ suoꝝ, & illos tāq̄ suos tenētē. Per metaphorā tm̄ plagæ maiora retia uocant̄, de qbus supra diximus, qđ plagis hoc ē foraminibus plēa sunt, Vir. Retia rara plagæ. Itē spacia ampla uel cœli uel terræ quæ ēt tractus uocāt̄, & a græcis dicūt̄ climata. idē, Aetherea quos lapsa plaga iouis ales aperto turbabat cœlo. idē, in medio dirimit plaga solis iniqui. itē plaga grāde linteū ē de quo supra diximus, cuius diminutiuū ē plagula. Aliquādo ēt pars lecti ē, aliquādo totus lectus. Varro, eburneis lectis & plagis sigillatis. Plectrū uero īstrumētū quo fides pulsant̄. Martia. feruida ne trito tibi pollice postula surgat exornēt docilē garrula plectra lyram plectrū etiā dr̄ calcar æneū qđ olim gallis gallinaceis addebat̄, dū inter se pugnarēt. A nostris aliquādo pecten uocat̄, qđ græci dicūt plectrū A plico autē cōposita fiūt applico, qđ significat admoueo, ita ut hæreat hoc est adnecto. Circūplico circūnecto. Replico aliqñ dissoluo. Plaut⁹, replica ricā, atq; extēde, Aliquādo rursus explico. Ply. quā sæpius idē replicasset, tādem per-

ſuaſit.Implico ,inecto .inuuoluo.Martialis,implicitá uiſco perdidit ille fugã.Aliquãdo omo Plaut⁹,implicat ad ſpeculũ caput.Supplico.rogo.precor.Plicari enĩ ueteres precando, & genua eius,cui precabant̃ attingere ſolebant,ac ad ea q̃ſi adorãtes manus tẽdere.Ab hoc ſupplex dictus.q ita precat̃,& ſuppliciter aduerbiũ,& ſupplicatio eiuſmodi ꝑcatio,& ſuppliciũ,qđ mõ pro ſupplicatione accipitur.Saluſtius,in ſuppliciis deorũ magnifici.Idẽ,nõ uotis neq; ſuppliciis mulieribus deorũ auxilia parant̃ ,ſed uigilando.agendo.bene cõſulẽdo proſpera oĩa cedunt.mõ pro cruciatu,& pœna,qua ſupplices eſſe in deprecanda pœna hoĩes cõſueuerũt.Vir. ſpero etiã mediis,ſi quid pia numina poſſunt,ſupplicia hauſurum ſcopulis.Quidã tamen ſupplico nõ a plicando,ſed a placãdo dictũ exiſtimant quaſi ſupplaco.unde ſubuoſplaco ꝓ eo,qđ eſt ſupplico,aliquãdo apud ueteres inuenitur cõplico.cõnecto.ſimul plico,aquo cõplex dicit̃ particeps ſceleris,& qui in eodẽ crimine ueluti cõnexus eſt.Itẽ cõplicatio notæ ſignificationis itẽ a plico fit duplico triplico.quadruplico.triplex.quadruplex,multipliciter.& ſiqua alia ſũt huiuſmodi.Item poples pars pedis,quæ genu oppoſita eſt ,dicta qđ poſt plicet̃. VMBRAS. Vmbra eſt aer carens ſole,quod fit alicuius corporis obiectu.præſertĩ nubiũ ,unde quidã ἀπὸ τοῦ ὄμβρου quod imber eſt umbrã uocatã exiſtimant,quod oẽs umbræ humidæ ſũt.Item umbræ dicunt̃,quas faciunt pictores,ut imagines quæ planæ ſunt,ſolidæ uideant̃,qđ dicũt adũbrare,a quo adumbrare aliquãdo pro ornare accipitur.Inũbrare uero & obũbrare eſt tegendo umbrã facere,& qđ dicit̃ opacare.per metaphoram tamen ponit̃ pro tueri,atq; defendere, quæ tranſlatio ab arboribus ſumpta eſt,Vir.& magnum reginæ nomẽ obumbrat. Ab umbra umbroſum dicim⁹ opacũ,umbratilẽ uero qui umbra detẽtus eſt,ut uita umbratilis dicit̃ umbra atq; ocio marceſcẽs.Itẽ umbrifer lucus dr̃ ab umbra ferẽda. Vmbræ etiã inferorũ imagines uocant̃.Vir.umbrarũ hic locus eſt,ſomni,noctiſq; ſopore corpora uiua nefas ſtygia uectare carina.Item umbræ in neptũnalib⁹ caſæ frondeæ dicebant̃.Ab umbra diminutiuũ fit umbella.Itẽ umbria,qđ ea regio ꝓpter altitudinẽ mõtiũ,& uicinitatẽ Apẽnini umbroſa ſit, q̃uis aliqui ἀπὸ τοῦ ὄμβρου potius,hoc eſt ab ĩbre nominatã uolunt,qđ umbri oĩum italiæ populorũ antiq̃ſſimi inũdatõe terrarũ imbrib⁹ ſuꝑfuiſſe credãt̃.Eſt aũt umbria quæ ab Apennino, ac etiã ultra incipiẽs,uſq; ad ſinũ adriaticũ extẽdit̃.multis ꝑclara uetuſtiſſimis oppidis, ſed in primis Sentĩo meo,& Fano fortunæ,quorũ hoc in Adriatici littore inter ſenogalliã ac piſaurum non longe a Metauro amne ſitũ eſt,illud ad octauũ lapidem ab Apennino.propter flumẽ ſentinũ fœlix utrunq; & locorũ amœnitate,& frugum copia,& hominum ingeniis.Nec ĩmerito alteꝝ a fortunæ fœlicitate nomẽ habet.Alteꝝ ab acumine ac ſubtilitate ingenii . Veteres enĩ ſentinare dixerũt ſatagere,ac ſubtiliter ꝑiculum euitare,a ſentina nauis,quã q̃ſq; ut aqua liberet,euacuare cõtendit.Cecilius,capit cõſiliũ poſtq̃ ſentinat ſatis.Mihi quidẽ utriuſq; oppidi iocũdiſſima cogitatio eſt.In altero cõceptus,in alteto natus,in utroq; educat⁹ utriuſq; ciuis ſum, utrũq; eſt mihi ſolũ ꝑꝑ qđ nõ ĩmerito,me alii fanẽſem,alii ſentiatẽ uocãt,par mihi ergo utrorũq; caritas ẽ,par bẽiuolẽtia. Ab umbra umbri dicunt̃ umbriæ populi coloniq;.DIFFVSAS. Sparſas.Diffundere.n.ſpargere eſt qđ a fundo cõponit̃.Proprie ãt fũdere liquefacere ẽ unde metalla dicimus fuſa,hoc eſt liquefacta.Ply.fuſo ac ſuꝑ iniecto plũbo,& fuſile, qđ fundi põt, ſicut ductile qđ põt duci atq; extẽdi,& fuſoriũ uas,in quo metalla fundunt̃, hoc eſt liquefiunt & fuſores,q fundũt.& ars fuſoria,ars fundendi.miſcẽdi.trãſmutandiq; metalla in qua multi ludibrio habiti ſunt,q̃ dũ cupiũt ditiores fieri ad inopiã redacti ſunt,tribus tãtũ rebus,ſpe ſcilicet & ſtultitia & fuligine diuites.Quoniã uero quæ fuſa ac liquida ſunt ſpargi ſolent,fundere ꝓ ſpargere frequẽtiſſime uſurpamus.Claudianus,& peſſima fudit uina cadis.Apulei⁹.lachrymulam fudit. Veteres tñ fundere,& uergere in ſacris ita accipiebãt,ut fundere eẽt ſupina manu libare,qđ fiebat in ſacris ſuperis.Vergere aũt cõuerſa manu in ſiniſtrã partem ita fundere, ut patera cõuertat̃, qđ inferis in ſacris fiebat,hoc aũt ad explorationẽ uictimarũ ꝑtinebat, & enim ſi nõ ſtupuiſſent aptiſſime iudicabant̃.Fundere ẽt ꝑ metaphorã ꝓ ſternere caꝑim⁹,Virg. quã ſeptẽ ingẽtia uictor corpa fundat humi. Aliqñ ꝓ abundanter ꝑbere.idẽ,ĩꝑa tibi blandos fundent cunabula flores.nonnũq̃ pro ꝓfligare.Saluſtius,bis fuſos milites. Vir. illi ẽt ſi quos obſcura nocte ꝑ umbrã fudimus inſidiis,totaq; agitauimus urbe. A fundo cũ ſpargo ſignificat futile uas dictũ latiſſimi oris,ex altera parte arctũ,qđ ſtatim poſitũ effundenbãt̃.Vtebat̃ eo in ſacris deæ ueſtæ,a quo futiles dicti,q̃ continere tacenda nõ poſſunt,ſed ea effundũt,& futire effluere,a quo effutire imprudẽter & mendaciter loq. Apule.leuis homo & futilis ac rimarum plen⁹.Terẽ. Veꝝ iſtoc de noĩe eo ꝑperã olim dixi,ne uos forte ĩprudẽtes foris effutiretis. itẽ futile & futiliter aduerbia.Ennius,ut qđ factum eſt futile,amici nos feramus fortiter .Futuere quoq; obſcœnũ uerbũ hinc declinatũ eſt,cũ nihil aliud ſit q̃ ſemẽ,hoc eſt geniturã effundere. Futare uero arguere eſt,uñ fit cõfutare,& refutare,a q̃bus cõfutatio, & refutatio hoc eſt redargutio eoꝝ q̃ ab aduerſario dicta ſunt.Interdũ tñ ueteres cõfutare ꝓ cõmouere poſuerũt.Titinius ,cocus magnũ haenũ qñ feruit,paruula cõfutat trua.ĩterdũ ꝓ cõfundere.Teren. Confu-

tauit uerbis admodũ iratũ patrẽ.Sed hæc a fando potius deducta existimãt.a.lr̃a in.u.cõuersa ut refutare sit, fata ,hoc est dicta redarguere.Cato,futauit usus est,p sæpius fuit. Itẽ a fundo in fundibulũ,qd' est instrumentũ,quo in uasa liquores infundũtur.Idem,ĩ cella olearia hæc op⁹ sunt.Dolia olearia.& opcula.Sestariũ cleariũ unũ.labellũ unũ.infundibula duo spõgiæ duæ & fũda,qd' mõ genus retis est,qd' in orbẽ spargiť,diciturq; alio noĩe reticulũ. Vir. funda iam uerberat amnẽ,mõ sacculũ siue marsupiũ ĩ modũ retis factũ,in quo pecuniæ & alia geruntur. Macrobius.solebat descẽdenti a palatio Cæsari honorificũ aliqd' epigráma porrigere græculus.id cũ frustra sæpe fecisset,rursusq; eũ idem facturũ uidisset Augustus,breue græcum máu sua in charta exarauit epigrãma.Pergẽti deinde ad se obuiam misit,ille legẽdo,laudare.mira ri tã uoce q̃ uultu.Cũq; accessisset ad sellã,demissa in fundã pauperẽ mãu paucos denarios pro tulit,quos principi daret.Adiectus hic sermo μη κατα την τυχην σην σε βασιλευ πλεον ειχον, πλε ον εδιδουν hoc est.Nõ secundũ fortunã tuam Auguste,si plus habuissem plus dedissem.Secuto oĩum risu dispẽsatorẽ Cæsar uocauit,& sestertia centũ milia numerari græculo iussit. Dicitur hoc sacculi genus ẽt reticulum.horatius,reticulum panis uenales inter onusto forte uehas hu mero.Marsupiũ sacculũ ad tenẽdas pecunias Cato ostendit.& qd' pspicuũ est maiorẽ curam habere nos marsupii nostri,q̃ uitæ nr̃æ.Modo circul⁹ ex auro,siue alio metallo,quo gẽmæ ita nectũť,ut auꝝ nõ nisi margines amplectať.Ply.Heterizusa in,pprio uti arbitror cognomĩe,ue lut e multis eiusdẽ generis cõposita gẽmis.Quáobrẽ p̃státiores funda claudunť.i.patentes, nec p̃ter q̃ margines auro amplectẽte.Idẽ,funda includũtur pspicuæ,cæteris subiiciť auricalchũ.Fũda ẽt instr̃m est e funiculo factũ,quo funduntˊ,hoc est iactanť lapides.Terẽ.nimis uellẽ fũdã tibi dari,quo illos ex occulto cæderes.Ab hac fũditores uocitati,q fundis magnis dimi cãt.Salusti.ipse cũ expeditis cohortib⁹, dehĩc funditoꝝ & sagittarioꝝ delecta manu.Itẽ a fundo fusim aduerbiũ,hoc est sparsim,& fusus quo nent mulieres,qd' dũ trahiť uoluendo q̃si liq̃fieri uideť,ppter qd' græci Cnicõ herbam,ex qua,ppter gracilitatem & rigiditatem caulis antiquæ mulieres colos facere solebant,atractylida uocant, qd' ex ea fusus liquetur.Græci enim ατρακτον fusum dicunt υλιζειν liquari,hæc herba ex aculeataꝝ genere est.Italiæ ignota. Aegyptii ex ea oleũ faciũt,semen eius candidũ est,& grãde,amarũq;.Itẽ fũd⁹ qa fũdit quotquot annis multa,& fundũ qd' pprie est ima pars uniuscuiusq; rei,quæ aliqd in se liquoris contine at,uel ad cõtinendũ facta sit,ut dolii.nauis.aluei.fluminis.lacus.maris.a quo fit fundamẽtũ, & aduerbiũ funditus hoc ẽ a fundo,sicut cælitus a cælo,& profundus quod proprie imũ signi ficat,ut profundũ mare,dictũ qd' porro habeat fundũ,aliquando tamẽ poniť pro alto. Virgi. ni faciat maria ,ac terras cælumq; profundum Quippe ferant rapidi. Ab hoc profundior pro fundissimus,Profunditas.Profunde.Profundius.Profundissime aduerbia,& fuscina tridens neptũni,hoc est telũ trisulcũ piscatoriũ,qd' fundo natãtia capiat.hoc etiam retiarii in gladiato riis ludis utebãtur.Iuuena. Vicerat hoc mõstrũ tunicati fuscina gracchi.Eius diminutiuũ ẽ fu scinula ,& fundo fundas,qd' est firmo,& quasi fundamẽtũ facio.stabilio.transferturq; ad ĩcor poralia,Quintilia.fundatã paternis,auitisq; opibus domũ. Ab hoc effundare dicimus a fundo euertere.Cecilius. res p.amisso,& effundato pulcherrimo nõ paruã fecerat iacturam. Fun damẽta uero iacere est qualiacũq; fundamẽta facere,& q̃li rei dare principiũ.Sueto,in ara capi tolina nouæ dom⁹ fundamẽta iecit.Sed hoc quoq; ad incorporalia trãsferť.Cicero,in quo tẽplo,q̃tũ in me fuit,ieci fundamẽta pacis. Ab hoc fundatio deduciť,& fundator,& fundamẽ,& fundamẽtũ. A fundo fundis cõposita fiũt,circũfundo,qd' est circũcirca aspgo, Apuleius . Atq; eo liquore stabulũ oẽ circũfudit.Offundo qd' ẽ iniicio. Cice.Hic error,& hæc doctoꝝ animis offusa caligo est,perfundo.Cõspergo.Ouidius.Perfuditq; genas lachrymis.Effundo spargo Plau.Totáq; effudit fideliã,hoc est sparsit qcqd in fidelia erat.Fidelia enim uas erat famiũ uariis aptũ usibus.Idẽ,mulsi congialẽ plenã faciã tibi fideliã.Hinc p metaphorã effũdere capitur ,p emittere. Vir, Ruũtq; effusi carcere currus.Itẽ,psternere ,pfligare.Salu. effuso ac profligato peditatu paulatim retrocedere cæperũt. Veteres etiã effutos ,p effusos dixere,sicut mertat promersat.Profundo supra modũ expono. A quo profusus diciť,qui supramodũ sumptuosus ẽ. Teren.profundat pereat,nihil ad me attinet. Aliquãdo tamen profusus poniť ,p eo qd' est abiectus.iacens.Plau.profusus.squallens.sordidus.ab omnib⁹ derelictus.Refundo ,qd' est rependo. Seneca,id erat ñ tam accipere beneficiũ,q̃ refundere.Proprie tñ refundere est qd' sparsum erat restituere.Idẽ.quicqd deerit ex meo refundã.Capitur aliqñ ,p euomere.Plyni.Quod he sterna crapula ingurgitauerat,palã refudit.Infundo,qd' est liquidũ aliqd' ut puta aquã, uinũ. oleum iniicio. Apicius,oleum infundito,ad ignem liquato.piper addito .Supfundo liquidi aliqd supaddo.Ply.resinæ momẽtũ cũ aceto supinfũdito.Suffundo extrinsecus fundo,cũ ĩfũdo potius de interiore parte dicať. Virgi.at si uirgineũ suffuderit ore ruborẽ uẽtus erit.hinc fit suffusio,qui morbus est oculorũ,uulgo cataractã uocãt,hæc paracentesi curať. Est aũt παρακεντησιν quæ manu fit a chirurgis dũ curari aliter morbi nõ possunt.Inungiť prius locus.De-

inde uel acus,uel hamulus ĩfigitur,idq́ paracẽtesis dr̃.Suffũdere uero subiicere ẽ, a quo suffũdatũ subiectũ dicimus tractũ a fundamẽto. Varro,qui in domibus lateritiis paululũ mõ lapidibus suffundatis ut hũorẽ fugerẽt habitabãt.Cõfũdo ꝑturbo.cõfuto.opprimo.Ply.& si misceãtur facile confundũt colorẽ.Seneca,facile hoc mõ aduersariũ cõfundi.Item a fundo funis deducit̃,qđ dũ trahit̃ atq; attenuatur linũ fundi uideatur. Ab hoc fit diminutiuũ funiculus,& fũalia hoc ẽ cærei,qđ añ usum papyri funes circũdatos habere ueteres solebãt,& ab hoc fun⁹ quod ĩcensi funes mortuis præferebãtur.Funus ꝓprie ẽ põpa illa quæ fit in exeqis mortuoꝝ. Ennius,nemo me lachrymis decoret,nec funera fletu faxit. Aliqñ tamẽ ponit̃ funus ꝓ morte Vir.nec moritura tenet crudeli funere Dido. Aliqñ ꝓ cadauere. Terentius,effertur funus.Nõnunq̃ pro sepulchro. Vir.ergo instauramus Polydoro funus.Hinc funerare sepelire est.Et funereæ dicuntur mulieres ad quas pertinet funus,utpote soror & mater.Idẽ,nec ue tua funera mater ꝓtexi,p̃ssiue oculos,aut uulnera laui,& funebre,qđ ad funus ꝑtinet.Vnde funebris põpa dr̃.Quintilia.Quid sibi uelit ille funebriũ longus ordo põparũ.Nam põpa græca uox est, significatq; apparatũ solẽne cũ ostẽtatõe,& sp̃e q̃dá triũphi,uñ & πομπεύειν græci triũphare dicũt. Hinc & fũeꝝ & ludoꝝ ac spectaculoꝝ põpæ dicũtur.Cice.sed iam e põpa in uerá aciem descendamus,& funeralia qcq̃d ad exeqas ꝑtinet,& funebres tibiæ qbus iñ funere canebatur, quas flamini audire putabat̃ illicitũ.& funestũ funere ĩquinatũ ,a quo fit funesto uerbũ cuius passiuũ est funestor,& funestata domus dr̃,quæ aliquo funere affecta est.Plau.paterná funestati domũ.funestare ẽt qñq; pro cruentare accipit̃,& funestũ pro mortifero,& cruento . Seneca, uox illa funesta reip.hoc est cruenta,mortifera.Fungor quoq; nõnulli quasi funus ago dictũ existimãt.ꝓprie enim fungi finire est,unde uita functus dicit̃,qui finiuit uitam ,hoc ẽ mortem obiit.cuius significatiõis,& ab hoc cõpositum est defunctus, Vir.O tandem magnis pelagi defuncte ꝑiclis,hoc est q finisti,& euasisti pericula. Titus liuius.Defuncta morbis corpa salubriora esse incepere,hoc est corpa,quæ finierũt & euaserũt morbos.Legit̃ & defunctus per se,hoc ẽ mortuus & defunctus morte,hoc est qui mortẽ obiit. Accipimus tamen frequenter fungor ꝓ eo quod est officiũ.ac munus ago.ut fungor magistratu.fungor p̃tura.fungor legatione.fungor officio mihi delegato.fungor munere iudicis & similia.Fungũ etiá sunt q a funere agẽdo uocitatũ existimẽt,qđ periculosissimũ sit uescentibus tũ p̃sertim cũ uel caligaris clau⁹, uel calybis rubigo,aut pãni aliqs marcor affuerit,aut si serpẽs primo patescentẽ adhalauerit.Hinc uisus est totas aliqñ familias perimere.Sic extinctũ tradũt anneũ serenũ p̃fectũ Neronis uigilũ & tribunos ac Centuriones quosq;,q cum eo in conuiuio fuere.ut miꝝ sit tãtam ancipitis cibi esse uoluptatem.Plura aũt fungoꝝ genera memorant̃.In primis boletus ob id maxime toto orbe notissimus,quod eo extinctus est Tyberi⁹ claudius,dato ĩ eo ueneno a cõiuge Agrippia ut quidam uolũt,qđ eius cibi auidissim⁹ esset,ut alii ab Aloto spadone prægustatore dum in arce epularet̃ cũ sacerdotib⁹,iussu eiusdẽ Agrippiæ,cõsilio locustæ maleficæ,auxilio Xẽophõtis medici.Ply.optimus quidem cibus est boletus,sed ĩmenso exẽplo in crimẽ adductus,ueneno Claudio pricipi p hác occasionẽ a cõiuge dato Agrippina.Quo fcõ illa terris uenenum alterũ,sibiq; ante oẽs Neronẽ suum dedit.Optimus hic esse ĩter fungos a ueteribus putabat̃.Iuuenalis,uilibus ancipites fungi ponẽtur amicis,boletus domino,sed qualẽ claudius edit añ illũ uxoris,post quẽ nil amplius edit .Martia.Dic mihi qs furor est turba spectante uocata sol⁹ boletos Ceciliáe uoras.Q uid dignũ tanto uẽtrique gulæque p̃cabor ? Boletũ qualẽ claudi⁹ edit,edas.Hic ita nascit̃,uolua prius in terra gignit̃,ipse postea in uolua ceu in ouo luteũ, & tunicæ ei⁹ in cibo par gr̃a,dũ ĩfans ẽ Boletus,rũpitur illa hoc nascẽte,mox ĩ pediculo totũ corp⁹ absumit̃,orit̃,occiditque intra septimũ diẽ.Cæteris fungis lẽtior natura,origo fere oĩb⁹ ex pituita arboꝝ,tutissimi olim existimati sunt ruffi,& minus diluto rubore q̃ Boleti,ꝓximi q candidi sunt,& in pediculo ueluti apicẽ flaminis habẽt.Post hos q in inferiori,& cõcaua ꝑte ruffescũt,suꝑiori ꝑte cádorẽ habẽtes,uulgo qđ in pratis nascantur,pratẽses appellati.sequũtur dei de suilli,genus uenenis accõmodatissimũ,& q tota sæpe cõuiuia ĩteremerũt.Tutiores aridi.in plerisq;. n.italiæ partib⁹ siccãtur.Sunt p̃terea & ab oui figura ouati dicti,& a spongiæ similitudine spõgioli,& a digitis digitelli,& a porrigine porriginosi,& q sine pediculo nascunt̃,quasi tuberibus similes,nisi qđ sint cádidissimi pezicæ. multaꝝ p̃terea arboꝝ fungi sunt,nõ ita ꝑnitiosi,p̃sertim q fiunt ex fico.ferula.fago.robore. cup̃sso.sambuco.castanea in primis præstantes gignit,& oĩum maximos,ut fungus un⁹ pluribus sufficiat cõuiuis ,lacinias uocãt, qđ laciniosi sint,& uisu quoq; uoluptatẽ afferant.Sed oẽs odore simul,ac sapore,& ĩnocẽtia superãt, q̃ e spinaꝝ radicib⁹ uere nascunt̃ spineoli,ꝑpterea,a plerisq; ẽt prũeoli uocitati,ignoti ꝓrsus ueterib⁹, quod certe ĩter tot gulæ irritamẽta mirádũ ẽ.Cõmẽdant̃ ẽt,q ex cardorum radicibus autũno nascunt̃.Cardeoli ex argumẽto noĩati,ipsi quoq; ĩter primos ĩnocui.Tutiores putant fieri quoscũq; fungos,si cũ carne coquãtur,aut cũ pediculo piri.Itẽ si pira cõfestim sumãt̃,uel si coquãtur ĩ aceto.Est & aliud mirabile fungi genus,qđ ex lapide nascit̃ quẽ lynceum uocãt.

Est inter aīalia ex luporꝝ ceruariorꝝ genere, qđ Lynx uocaẗ, maculoso tergore, de quo Virgi. Et maculosæ tegmine lyncis, huius aīalis urinā coire in duriciē calculi manifestū est, qđ lynx ꝑsentiēs īuidia humani generis ne ea egeries in nostrū trāseat usum, egestū liquorē statim harenarꝝ tumulis cōtegit. Inuētus hic lapis, sub terra q̄si plāta occuliẗ. In siccitate aqua rigaẗ. Nascūẗ ex eo fungi paulatī crescētes plures simul, & ī cibo sapidissimi, & dolori renū ac frāgendo educēdoq; calculo mirifice utiles. Dū fūgi scinduntẗ, pars pediculi, quæ fixa in lapide remāet spatio tpis lapidescit. Sic augeẗ cōtinue lapis, & plures quotānis fungos germinat. Ignorauerūt hoc ueteres. & tñ gigni ex lyncis urīa lapillū quēdā scripsere utilē dolori renū, quē lyncuriū uocāt. Theophrastus lapidē hūc succino similē eē colore, & appropīquātia similiter attrahere magno errore affirmat. Agaricō quoq; fungus est ī arboribus nascēs circa bosphorꝝ colore cādido, & ī gallia, sed qđ ī gallia nasciẗ infirmius habeẗ. Sūt ēt quarūdā arborꝝ fungi magnitudīe, duritia. & æq̄litate q̄dā īsignes, qb⁹ pro strigilib⁹ utūtur ꝑserti q caluā crinib⁹ nudam gerūt. itē alii qb⁹ utunẗ aridis ꝓ fomitib⁹, ignē in iis uel attritu lignorꝝ, uel excussu lapidū quos ob id ignarios uocāt cōcipiētes. in lucernis quoq; atq; cādelis oriri sæpenumero fūgos cernimus quos futuri ībris īdices eē cōmemorāt Vir. Nec nocturna qdē carpētes pēsa puellæ Nesciuere hyemē, testa cū ardēte uiderēt scintillare oleū, & putres cōcrescere fungos. itē fūgi sæpe in āno nascūẗ, hoc ē ulcera quædā q̄simillima fungis humida semp & odore admodū fœdo, quæ si hyems sit gelida, si aliud tp̄s frigida aq̄ fouenẗ, deīde squāma æris cū fuligīe & calce īspergiẗ & si hac rōne nō tollunẗ, scindūẗ prius, deīde cādēti ferro adurūẗ. A fungo fit fūgosus adiectiuū, quēadmodū a spōgia spōgiosus, significatq; rarꝝ & leuē ad similitudinē fungi. Ply. Est calam⁹ crassiore. lōgo, & tenui foramine, hūc totū fungosa replet medulla, ab hoc Fūgositas dr̄. idē, tota fungositas derasa. REDDITA ROMA SIBI EST. Restituta ē Roma in libertatē. nā q̄ prius Neroni subiecta erat, te ꝑside sua facta est, hoc ē libera, nec alteri parēs q̄ sibi. ROMA. Roma urbs italiæ regia urbiū, toti⁹ mūdi caput. hæc paruū ab initio oppidū fuit a iuuentute latina ualētia appellatū, qđ cū euāder ad ea ueniēs loca extēdisset, seruata īpositi prius nominis significatiōe Romā nūcupauit, siqdē græci ρωμην robur appellāt. Alii uolūt Troia capta quosdā ex achiuis in ea loca ubi nūc Roma ē, deuēisse p tyberim, deinde suadēte nobilissima captiuarꝝ, cui Romæ nomē erat, īcēsis nauib⁹ posuisse sedes, & structo oppido Romē ab ea uocasse. Nōnulli tradū Romē nō captiuā fuisse, sed Ascanio natā, aeneæ neptē, hanc appellatiōis cām extitisse. Sūt q a Romulo cōditore uocitatā Romā existimāt, iō aūt Romā poti⁹ q̄ Romulā appellari hūc uoluisse, ut ampliori uocabulo ꝓsperiora patriæ suæ ominareẗ. fuit & aliđ huic urbi latinū nomē. sed exprimere id arcāis cerimōiarꝝ nefas habitū ē. Quapp cū Valerius Soranus contra interdictū id eloq ausus fuisset, mox pempt⁹ dedit pœnas. Causam aūt cur & urbis, & eius dei, in cuius tutela urbs erat, ignorari nomē Romani uoluerūt, hāc tradūt. ꝙ ipsi arcanū hūc morē habebāt, ut cū obsiderēt urbem aliquā hostium, iamq; ipsam capi posse confiderent, certo carmine euocarent tutelares deos, uel ꝙ aliter capi urbem posse non crederent, uel ꝙ si posset, nefas existimarēt, deos habere captiuos. Ideo igiẗ occulta esse, & deorū & urbis noīa uoluere, ne qđ ipsi faciebant, ab aliis patereẗ. Carmē aūt quo ipsi utebantur, erat huiusmōi. Si Deus, si dea est, cui populus ciuitasq; carthaginensis est ī tutela, teq; maxime ille, q̄ huius urbis populiq; tutelā recepisti, precor. uenerorq;, ueniāq; a uobis peto, ut uos populū, ciuitatēq; carthaginēsem deseratis. loca. tēpla. sacra. urbēq; eorꝝ relinq̄tis. absq; his abeatis. eiq; populoq;, & ciuitati metū formidinē iniiciatis. ꝓditiq; romā ad me, meosq; uēiatis, nostraq; uobis loca. tēpla. sacra. urbs acceptior, ꝓbatiorq; sit. mihi quoq; populoq; Romāo, militibusq; meis ꝑpositi sitis, ut sciamus, ītelligamusq;, si ita feceritis, uoueo uobis tēpla. ludosq; factuꝝ. Tutelarē Romanorꝝ alii iouē eē crediderūt. alii lunā. alii opē cōsiuiā. alii angeronā, cui sacrificatur ad. xii. calē. ianuarias, cuius simulacrū ob hoc maxime silētiū, obligato, obsignato que ore fingebatur, Huius urbis ambitū diuersis temporibus uariū fuisse auctores ꝓdiderunt. scribit Plynius diui Vespasiani tpibus milia passuum tredecim, & ducētos urbis ambitū fuisse. flauius autē uopisc⁹ tradit Aureliū impatorē ambitū urbis ad trigīta milia passuū ampliasse. romulus āt a romula arbore appellatus est, sub qua romulus, & remus pueri inuenti sunt, quēadmodum supius ostendimus. Alii utrūque a robore hoc est ἀπὸ τῆς ῥώμης appellatos uolūt. A romulo romulia tribus dicta, ꝙ ex eo agro cēsebatur, quē romul⁹ ex ueientibus ceperat. A Roma uero Romanus dicitur. qui & a romulo appellatur romulida. & romulea urbs ab eodem Roma uocatur. Itē romulea aliqñ ꝓ romana accipiẗ. Romana porta a sabinis apud Romam appellata est, ꝙ p eam ꝓximus eis aditus eēt. REDDITA. Restituta. Proprie enim reddere est acceptum, uel ablatū restituere. Terē. Siquis quid reddit, magna est habēda gratia. Interdū tñ Reddo ꝓ do accipitur. Plautus, tibi ego rationē reddam. Virgili. regnorum reddita cessit pars heleno. Quintilia. Si uerū ē post īnumerabiles annos reddi rursus aliis corpib⁹ animas. rursus reddi hoc est iterꝝ dari. Hinc Celsus iuriscōsult⁹ reddēdi uerbum inquit Quanq̄

ſignificationē habet retrodandi, accipit tamē & p ſe dandi ſignificationē. Nam qđ aliq̄ dicūt reddo litteras idē eſſe, ꝙ do litteras, falſum eſt. etenim cū reddo litteras dicim⁹, nō do litteras ſignificamus, ſed reſtituo. quoniā is cui dam⁹ litteras, q̄ſi reſtituere illi uideť, ad quē dam⁹. Reddo etiā uerbū ſacerdotale eſt. Reddi.n. exta dicebātur, cū ꝓbata, & electa aræ ſupponebantur Vir. Lancibus, & pandis fumantia reddimus exta. Aliquādo reddo capiť p repono. Plau. Tēpeſtas uenit, cōſtringit tegulas, imbriceſq;, ibi dominus indiligēs reddere alias neuolt. A reddo redditus dicūtur, q ꝓprie ſunt ꝓuentus agroꝝ, q̄uis p tranſlationē pro omni prouentu ponantur. Reddo a do uerbo declinať. Dare ꝓprie tribuere eſt. Vir. da ꝓpriā Timbræ domum. Aliqñ pro exhibere ponitur. Teren. nāq; ei unam cœnā, atq; eius comitibus dedi. Nonnunq̄ facere. Vir. Tu das epulis accūbere diuū. Interdū dicere. Idē, Sed tamē iſte deus qui ſit da tityre nobis. Quādoq; aſcribere. Cicero, Ego quæ tu ſine Verre cōmiſiſti, Verri crimini daturus ſum, Sæpe ēt ꝓſtituere. Martia. Caſta igitur nulla ē? caſtæ ſunt mille, quid ergo caſta facit? nō dat, nō tñ illa negat. Illud notandū, ꝙ dam⁹ alicui lr̄as tanq̄ tabellario p eum ad alium pferendas. dam⁹ ad aliquē, cum ad eū pferri uolumus. Aliquādo utrūq; cōiungitur. Salu. Vulturtio lr̄as ad Catilinā dat. is cui litteræ dantur, ſi pfert, reddere lr̄as dicitur, ut paulo ante oſtēdim⁹. Is uero ad quē danť, accipe. Itē dare ptātē plus eſt, q̄ facere poteſtatē. Etenī facere poteſtatē eſt aliqd pmittere. Cicero. fecit ei ptātē legēdi lr̄as, quas a Trebatio accepat, hoc eſt pmiſit, ut legeret litteras. Dare uero poteſtatē eſt rē ꝓrſus alterius arbitrio pmittere. Ply. Vt qui ſuarū omniū rerū poteſtatē auūculo dederat. Paulus iuriſconſult⁹ eū quoq; dediſſe affirmat, qui aliqd cōpēſauit, aut pmutauit. dare fidē nō eſt credere, ut pleriq; indocti exiſtimant. Hoc.n. habere fidem dicimus, hoc eſt credulitatē. Sed dare fidem ē aliquid ſancte ꝓmittere. Terē, grauidaq; facta fidē dat ſibi uxorē fore hanc. Vir. accipe daq; fidē, hoc eſt accipe ꝓmiſſionem a me, & tu ſimiliter mihi ſancte promitte. Aliquādo tamen Accipere fidē, eſt accipe credulitatē, hoc eſt mereri ut credať. Martia. iunctam Paſiphaen dictæo credite tauro uidimus, accepit fabula priſca fidē. ſuperioris uero exēplum ponit Quintilianus, fidem habes hominibus, quos mentiri ali⁹ affirmat, ideſt credulitatē præſtas. Ply. cur enim uerbis ei⁹ nō ſit fides habenda. Ab aliquo uero habere fidem eſt habere ꝓmiſſionē alicuius rei fide firmatam. Terē. ait, ſi fidem habeat ſe iri p̄poſitū tibi apud me. Si fidē habeat inqt, hoc ē ſi fidē accipiat a me, & ſi ei fidē dem ac ſancte ꝓmittā. Alia quoq; a do cōpoſita fiunt addo. qđ eſt adiicio, adiungo, A quo ſupaddo, Addit⁹ tamē apud ueteres capiebať ꝓ inimico, Vir. nec teucris addita iuno uſq̄ aberit. Circundo, circuo. Saluſtius, circundatos militibus ſaltus mox occupauit. obdo, claudo, Teren. Peſulo hoſtiū obdo, Perdo amitto. Per enim p̄poſitio cum p ſe eſt, localem & temporalem ſignificationē habet, ut p mediū forū. & p mediū diē. & p fortitudinē adeptus eſt p̄mium, ubi fortitudo quaſi locus p̄mii oſtendiť. Aliqñ eſt iurandi, ut p Iouem, & per pol qđ p pollucē ſignificat. interdum obteſtandi. Vir. Per te, p qui te talem genuere parētes. Idē, Per ego has lachrymaſ, dextrāq; tuā te, Per cōnubia noſtra, p incœptos hymenæos. Nōnunq̄ mediū quēdā, & quaſi interceſſorē ſignificat, ut p amicos meos obtīui, p memetipſum feci, q̄ſi meipſo medio. In compoſitione uero aliqñ abnegat, ut perfidus periurus, qui fidem & iuſiurandum fregit. Aliquando ſignificat in totū, & uſq̄ ad finē, Lactantius, non iniuſte petere, ut ſiqs erit, qui inciderit in hæc, ſi legit plegat, hoc eſt uſq; ad finē legat. Cicero, nūcius ille, q litteras accepit nō ptulit. Seneca, Leue eſt miſerias ferre, pferre eſt graue, hoc eſt aliquo tpe in miſeriis eē, leue eſt, ſed in his uſq; ad finē uitæ pſeuerare, eſt graue. Martia. Nā uigilare leue eſt, puigilare graue. Hinc agere reū ē in aliquē inquirere, & accuſare. Peragere reū ē uſq; ad finē agere, hoc ē cōdēnare. Quādoq; ſignificat p mediū. uñ Pellucidū dicimus, p cui⁹ mediū fulgor emanat. Perſpicuū p cuius mediū uidemus, ut aqua. glacies cryſtallus, ſed pellucidū magis ad corpalia ptiet. Perſpicuū ad incorporalia. Plau. ita is pellucet, quaſi laterna punica. Ply. Tā claras pſpicuaſq; ſnīas. Hæc tñ apud auctores cōfunduť, plerūq; ꝓ ualde accipiť, ut pgraue, pmagnū. Cicero, pergraue mihi uiſum ē, & ſi addať q̄, ſignificat maxīe, ut perq̄ bonus, ideſt optimus, perq̄ magnus, ideſt maximus. Eſt ēt quādo per ꝓ nimis uehemēter accipitur, facitq; ſignificationē uocabuli pene a ſimplici ſuo diuerſam, & in malam partē accipitur, ut pertinax, nimis tenax, qđ ſignificat durū & inexorabilē, atq; obſtinatū. Pernix qui nimiū nitiť. uñ aliqñ accipiť pro celeri. Vir. talis & ipſe iubam ceruice effundit equina cōiugis aduētu pnix Saturn⁹. Aliqñ nimis pſeuerās. Differtq; pernicitas a uelocitate, qđ alteꝝ ſit celeritatis, alteꝝ patiētiſſimæ pſeuerātiæ. Idē, & inter dura iacet pnix in ſtrato ſaxa cubili. Perfuga q nimium fugit, hoc ē q ad hoſtes fugit. Peruerſus, q nimis uerſať in malo. Percitus nimis incitatus, q ira ac furore accēſus ē. Perpeſſus, qui nimis & cū labore, ac dolore paſſus ē. Perdo ergo dictū, quaſi nimis do. Nā qui nimis dat quicqd habebat amittit. Capiť etiam aliqñ pdo ꝓ pimo. qm̄ quæ amittunť quaſi mortua nobis eſſe uidētur. Terē, dii te pdant. Ab hoc perditus dictus, q interiit uitiis, & recupari nō pōt, ſicut pdita res, quæ amiſſa ē. Idē, dii ueſtrā fidē hominē pditū, miſerūq;. Cicero, ſæuū crudelitate. pdi-

tū,luxuria,uitiis oībus cōtaminatū. Veteres ꝑ pdo perduo dixere, A quo perduaxo. Plau. Dii te deæq; oēs perduaxint cū istoc hoīe. A pdo fit depdo, unde Gaius iuriscōsultus scribit depditū dici qđ ī natura reꝝ eē desiit. Diminutum uero qđ usu raptū ē. Itē a do cōponit̃ trado ei⁹ dē fere cū suo simplici significatiōis. Abdo qđ ē recōdo. Apulei⁹, atris abdita nubib⁹. Abditiuos ueteres abortiuos appellabāt. Abdomē sumē dicit̃ quod abditum sit. A poetis tamen aliquando pro larido ponit̃, hoc est pingui duro luue. Montāi quoq; uenter adest abdomīe tardus. Itē dedo, qđ ē īppetuū do, & ita differt a do, qđ ꝑprie damus aīo repetendi. dedimus autem quæ in ppetuū damus, unde dedere se hostibus dicimus, q sese in hostium potestatem tradunt. & traditio ipsa deditio dicitur, & q se ita tradūt, uocant̃ dedititii. Aliquando tñ dedo accipitur pro do. Teren. Verberibus te cæsum in pistrinū Daue dedam. & dedita opa dicim⁹ pro eo, ꝙ est data opa, hoc est de industria. Pōpeius festus, deditū īterpretatur ualde datum. Item Antidosis, qđ ꝑprie significat qcq̇d alicui ex aduerso datur. Nam anti græca ꝑpositio in compositiōe ꝓ, uel cōtra significat, unde Anticatones dicti, & Antilogia, q̄si cōtraria oratio, & Antiphrasis, ꝙ sit sensus sermoni cōtrarius, ut cū bellū dicim⁹, quia minime bonum, & Antiptosis qñ casus ponit̃ ꝓ casu. & Antithesis. qđ nōnulli obiectū interꝑtati sunt, & Antitheton cōtra se positū, & Antonomasia quando nomē ꝓ nomine ponit̃ ut Maia genitus pro Mercurius. Antidosis ergo, qđ contra aliquid datum est. sed hoc a græco potius hoc ē a dosis deriuatū uideri pōt, de quo paulo post dicem⁹. Item ædo cū primā syllabam ꝓducit, qđ est emitto, quasi extra do. Vñ ædere libros dicimus, ædere opus publicum. a quo æditio, hoc est publicatio. Aliquando tamen auctores do usurpāt pro produco & pario. Vir. Nec nostri generis puerū, nec sanguinis ædunt. Ab hoc ædita loca uocantur alta, & sese ædētia, hoc est ostendentia, scribit̃ q; cū diphthōgo ad differentiam alterius edo, qđ est comedo dictū a græco ἔδω qđ ē uescor huius supinū est esum, a quo esito frequētatiuū. Cellius, uidetur aūt de Cyamo nō esitato causa erroris fuisse. & esurio, qđ est cupio edere. Quintilia. Pater filios esurit. Martian⁹. Esurit magis, quo magis est domi. Hinc esuries edendi auiditas appellatur, & minus est q̄ fames, quæ ex defectu annonæ ꝓuenit. Ply. iustū nili incrementū est cubitoꝝ sexdecim. in duodecim cubitis ꝓuicia famem sentit. In tredecim ēt num esurit. quatuordecim cubita hilaritatem afferūt. quindecim securitatem. sexdecim delitias. Ecce quomodo famē ex sūma sterilitate ostēdit ꝓuenire, quæ ex inedia sequit̃. ex mediocri uero sterilitate esuriem, quæ oritur ex parcitate, quæ & esuritio dicitur. Martia. illam quā facit esuritionē. & esurigo. Varro, quolibet ire licet accubitum accedo, qđ esurigo fieret, edebat costas. Verba ī rio desyderiū quoddā significare uidētur, ut parturio cupio parere. Cœnaturio cupio cœnare. Cice. ut aliquando dolor populi Romani pariat, ꝙ iam diu parturit Martialis, in oibus uacerra qđ cōclauibus consumit horas, & die tota sedet, cœnaturit uacerra, ñ cacaturit. Aliquādo tamē huiusmodi uerba a suis primitiuis nō differūt, ut Scaturio idem est, qđ scateo, & nō mō de aquis dicit̃, sed etiam de herbis cæterisq; sua spōte Vberti nascētib⁹, q̄uis scatebra, & scaturitio, & scaturies tñ dicatur, sitq; ebullitio aquæ surgētis, unde ēt uasa æstuantia scaturire dicūtur. Scaturies etiam mod⁹ matulæ ē, ut uarro testat̃. ab eodem edo Adedo deducitur, qđ significat cōsumo. Vir. Nam sæpe fauos ignotus adedit stellio. nam edo quoq; ꝓ cōsumo accipit̃. Et adest consumptum dicimus. Itē edacitas, quod significat ingluuiem, edax pro manducone, hoc est uorace. & cōsumptore huiusmodi. n. homines a ueteribus manducones, & manduci a manducando, & a mādēdo mādones, qui & māsutii, hoc est edaces a ueterib⁹ dicebant̃. Māduci effigies in pōpa antiquorū inter cæteras ridiculas, & formidolosas imagines ire solebat, magnis malis, ac late dehiscens. & īgētē dētibus sonitū faciēs. Plau. quid si ad ludos me pro māduco locē? Edones quoq; ab edēdo uocāt̃, sicut a Phago græco, qđ ē edo, dicūt̃ Phagōes, utroq; utit̃ Plau. Itē ab edo ador q̄si edor farri gen⁹, edor quōdā appellatū, de quo īferi⁹ dicem⁹. Itē peredo uehementer edo, a quo fit peredia ipsa comesatio, sicut bibesia ipsa Bibitio. Prādiū quasi pediū, de quo inferi⁹ dicemus, qb⁹ frequēter utit̃ Plau. Itē exedo qđ ē cōsumo. Itē obedo, quod simili mō ꝓ cōsumo accipit̃. uñ Obesum dr̃ gracile, exile. Neuius, corpore, pectoreq; undiq; obeso, ac merito exoso tardi īgenio senis, tñ ꝓ comedo, A quo Obesum pro uberi & crasso accipimus. Vir. Argutūq; caput breuis aluus, obesaq; terga. Cato, edusam & Potinā uocauit deas ꝑsides puerorum has. n. nutrices inuocare solebāt, cū pueri lac dimittere īcipiebāt. Itē comedo eiusdem cū suo simplici significatiōis. In quo notandū ꝙ ueteres comest ꝓ comedit, & comedim ꝓ comedā scripsere. Varro, nam in humāis oia sunt paria. Quippe te maior plus urget. piscis ut sæpe minutos magnus comest, ut auis enecat accipiter. Lucil. cū māducat̃ totū cōplexa, comestq;. Cicero, Sed ad extremū pollicet̃ platurū se, quæ ipse comest. Idem, cura si me amas, ut ualeas, ne ego iacēte te tua bona comedim. statui. n. tibi ne ægroto quidē parcere. Pōponi⁹, Ego quæro qđ edī, has quærere cui parcat certū ē. Itē comesatio a uicis quos græci, κωμους uocāt, & esū supino. Veteres enim in uicis habitātes priusq̄ oppida cōderent̃, alii alios cōuict⁹ gr̃a inuita-

bant.Nec recte Seruiꝰ comesationem a comesse infinitiuo deriuatū existimauit,nec recte interpretatus est,comesationē conuiuium esse factum cum luxu.Licet.n.aliquando usurpet come satio pro cibo quacunq; hora extraordinarie sumpto.interdū ēt pro crapula.proprie tamē comesatio est cibus,q post cœnam sumitur,sicut merēda cibus,qui sumitur ante cœnā.& iētaculum cibus,qui sumitur ante prandium.Sueto.Sed præcipue luxuriæ sæuitiæq; deditꝰ,epulas trifariam semper,interdū q̄drifariā dispartiebat in ientacula,& prandia.& cœnas,comesationesq;,facile omnibus sufficiens uomitandi cōsuetudine. idem,cōuiuabatur frequenter & large,sed pene rapti.Cœnæ uero ultra solis occasum nec ut postea comesaretur.iētaculum cibꝰ est matutinus,qui sumi solet anteq̄ homines opera aggrediant̄,quidam Prandiolū,siue prandiculum quasi paruū prandiū uocant,fitq; a iento uerbo.Afra.Hæc ieiuna ientauit. Idē, dum exeo domum iētare nulla inuitat.Plau.Quid appones ueneri iētaculi:Pomponius,nihil habens ientaculi præter nauticū panem.Martia.Surgite iam uendit pueris ientacula pistor.iento a ieiuno dictū est,qđ tum maxime ieiuna sint corpora.Græci ientaculū ακρατισμον uocant & ακρατισμα & ακρατιζεσθαι iētare,unde Aristoteles aquilam scribit nō uenari, sed quiescere μεχρι ακρατισματος.Quod uerbū deductū est ἀπὸ του ακρατου,hoc est a uino mero & n̄ lymphato,quod sicut in prandio merenda.cœna.comesatione dilutius,ita in aurora meracius bibere,& salubre putatur,& usu receptum est.A iento etiam ientatio deducit̄.Itē a co[illegible]do comedones,& comedos ueteres uocabant,qui bona sua cōsumerent.Comœdi uero cum œdiphthōgo dicuntur comœdiarum actores,sicut comici comœdiarum auctores,hoc est poetæ & comœdia ipsa poemata,quæ omnia ex eo dicuntur,ꝙ initio in uicis iuuenes ca[illegible]are quæstꝰ gratia soliti essent,crebro conuenientes.κωμη enim uicus est,ωδη cātus.Est autem comœdia poematis notum genus ,in quo humiles fere personæ introducūtur,q̄uis antiqua comœdia,& grādis,& elegās,& uenusta erat,nullaq; aut similior oratoribus,aut ad oratores faciendos aptior.p̄cipui eius auctores,Aristophanes,& Eupolis,& Cratinus fuere.Tragœdia uero genꝰ poematis ē grande,in quo Heroes introducunt̄.duces,reges.In comœdia amores fere & uirginum raptus.In tragœdia luctus.exilia.cædes introducuntur.In comœdia frequēter & pene semper exitus læti.In tragœdia tristes,& liberorum,fortunarūq; priorū in peius agnitio .Tristitia nāq; tragœdiæ proprium.Propter quod Euripides petēte Archelao rege,ut de se tragœdiam scriberet,abnuit.ac precatus est,ne accideret Archelao aliquid Tragœdiæ propriū,ostēdens nihil aliud eē Tragœdiā q̄ miseriarum poemata.Sermo in tragœdiis grādiloquꝰ.Ouid Omne genus scripti grauitate tragœdia uincit.Tragœdiā quidā ita definiunt. Tragœdia est heroicæ fortunæ in aduersis cōprehensio.& απο του τραγου και της ωδης,hoc ē ab hirco,& cātu nomen habet,qm̄ olim auctoribus tragicis hircus præmiū cātus ꝓponebatur. Horatius,carmine qui tragico uilem certabat ob hircum.Alii āt putant a fece,quā græcorum quidā tryga uocāt,tragœdiā appellatā.qm̄ olim nōdum personis a Thespide repertis.talis fabul[illegible]s perūcti ora fecibus agitabāt.Idē ignotū tragicæ genus īuenisse Camœnæ dicitur,& plaustris uexisse poemata Thespis,quæ canerēt,agerentq; perūcti fecibus ora.tragœdias primꝰ i lucē Aeschylus protulit,sed longe clarius illustrauerunt Sophocles,atq; Euripides.Apud latios,Pacuuiꝰ, Ouidius.& Seneca in hoc poematis genere floruerunt.Ouidius Medeā scripsit,omnia uitio temporum perierunt,exceptis Senecæ tragœdiis.Comici ante tragicos fuere.principio ioculatoria quædā minus scite,& uenuste pronunciantes,sed mox Aristophāes, Eupolis,& Cratinus principum uitia īsect[illegible] acerbissimas comœdias composuerūt,quæ ueteres siue antiquæ comœdiæ appellāt̄.Tertia ætas fuit Menandri,& Philemonis,qui omnem acerbitatē comœdiæ mitigauerunt,a quibus postea romani poetæ sumpsere. Comœdiam quidam ita definiuerunt.Comœdia est priuatæ,ciuilisq; fortunæ sine periculo uitæ comprehensio, & non απο της κωμης hoc est a uico,ut diximꝰ,sed απο του κωμου hoc est a comesatione appellatam, ꝙ olim in huiusmodi fabulas amantiū iuuenū cōpotationes,& conuiuia canebantur, A tragœdia tragœdum,& tragicum dicimus,sicut a comœdia comœdum,& comicum.Item tragice,quod significat atrociter.crudeliter,quasi more tragico.sicut comœdice mansuete,suauiter.Plau.euge astitisti & dulce,& comœdice.Itė paratragœdo uerbum,qđ significat exaggero,& uerborum magnitudine aliquid augeo.Idem,illic homo ē ut paratragœdiat carnifex, A tragus quod hircū significat(ut diximꝰ) tragopa deducit̄,quæ auis ē in aethiopia asiatica, maior aquila,quæ cornibus arietinis prefert caput armatū.& tragelaphus,quasi hircinus ceruus,animal spē cerui,barba tm̄ ,& armorū uillo ab aliis distās .& tragopogꝰ herba in acetariis laudata,quæ a quibusdā barbula hircia,ab aliis come,quia folia habet instar croci in rotundū sparsa,radicē dulcissimam,uulgo barbapetræ appellatur.Sunt etiam qui scandicem uocent, hæc est quā Aristophanes Euripidi poetæ obiicit iocalariter,matrem eius ne olus quidem legitimum uenditasse,sed scandicem.Item tragonia herba,quæ adalligata triduo dicitur consumere lyenes.& tragonis siue tragion,quæ nascitur in insula creta in maritimis iunipero si-

milis,&

milis,& tragos,quā aliqui ſcorpion uocant, ſemipede alta foliis puſillis,racemis rubentibus grano tritici.Item ab edo edera,ꝙ parietes edat atq; conſumat,quis alii ab hærendo potiꝰ dictam uelint,licet primā ſyllabam correptā habeat,ꝙ hæreat ſemp,& ſequatur qcqd ꝓximum eſt,a quo ſequaces dicunť. Perſius, Quoꝝ imagines lābunt edere ſequaces, edera arbor ėſt oībus inimica ſatis,ſepulchraq;,ac muros rūpēs,ſerpētiū frigori gratiſſima.ſpēs eius tres,candida.& nigra,& quæ uocať helix,& alia fructu tm̄ cādida,alia folio quoq;.racemus ederæ in orbē circū actus uocať,corymbus,a quo corymbifer, qui fert corymbos,ſiue ederā. Ouidius. feſta corymbiferi celebrabat græcia bacchi.Sileniciū genus eius eſt,cuius minor acinus,ſparſior racemꝰ ſimili mō ī nigra alicui nigrū ſemē ē,alii crocatū.huius coronis poetæ utunť, foliis minus nigris,Virg.paſtores edera creſcētē ornate poetā.Quidā eā nyſiā,alii bacchicā, nominant,maximis īter nigras corymbis.Quidā duo huius ēt genera faciūt.erythranū,& cbryſocarpū.edera pluribꝰ locis īterciſa uiuit tn̄,& tot initia radicū habet,quot brachia.ē & rigētis ederæ genus quæ ſine adminiculo ſtat, ob id uocata dendrociſſos ἀπὸ τοῦ δένδρου καὶ κίσσου hoc eſt ab arbore, & hedera compoſitum, & e diuerſo nunq̄ niſi humi ſerpens chamæciſſus ἀπὸ τοῦ χαμαὶ,quod humi ſignificat,& κίσσος edera.eſt & alia herba ederæ fere ſimilis, qua uocāt ſmilacem dēſis geniculata caulibus.ſpinoſa. fruticoſa,ramis,folio ederaceo, flore candido,olente liliū,in fauſta oībus ſacris,atq; coronis,lugubrē.n.hanc putant,ꝙ uirgo eius nois pp amorē iuuenis croci in hūc fruticē mutata ſit.Ouidi. & croco in puos uerſum cū ſmilace flores,Id uulgus ignorās ſæpenumero ſacra ſua polluere ſolebat. e ſmilace codicilli fiunt. ꝓ priūq; eius materiæ ē,ut auribꝰ admota leuē reddat ſonū ſunt q ſmilacē autophoꝝ uocāt,qua ſi ſeipſum ferentē coronā ex ea factā,īpari polioꝝ numero aiūt capitis doloribus mederi.a ſmilace ſmilaceus diciť qđ e ſmilace ē,ſicut ab edera ederacius qđ ē ex edera. ſunt etiam q ſmilacē taxū uocāt,ut īſerius oſtendemus.ederæ mira natura ē ad uina experiēda,etenim ſi uas ex ligno eius fiat,uina trāſfluūt,& aqua remanet,ſiq̄ addmixta ėſt. Quidam īter genera ederæ,& cyſthū numerāt,hæc arbuſcula eſt in īſula cypro,ī cuius foliis pīgue ineſt, qđ rore mixtum mane liqueſcit,deīde ſole ī puluerē uerſum madētibus hircoꝝ uillis dū paſcūtur adhæreſcit, deīde depectiť,qđ & ab ipſius arbuſculæ noie cyſthū diciť, qdā arbuſculā uocāt Cyſtharū,ob hāc cām in ladano hircoꝝ pili cōſpiciunť.ſunt tn̄ q herbā quoq; ī cypro repiri ſcribāt, quā ladā appellāt, a q̄ dr̄ ladanū,qđ pīgue ē huic īſidēs herbæ.Itaq; attractis funiculis eā herbā conuoluūt,atq; ita offas faciūt.in nabathæis quoq; ladani genus,qđ ſtrōbō uocāt, tradūtq; ſiluas arabū paſtu caprarū infringi,atq; ita ſuccū uillis īhæreſcere.Itē ab edo eſca dicta,qd nō modo hoīum,ac cæteroꝝ aīaliū cibaria ſignificat,ſed ēt qđ auibꝰ piſcibuſue ad decipiēdū dať.ab hac eſcariæ mēſæ q̈dratæ,in qbus hoīes epulanť,& eſculētū qd ad ueſcēdū ptinet,& eſculus arbor glādifera.ꝙ ueteres ex eiꝰ fructu eſcā ſumerēt,& ueſcū ex ue & eſcā cōpoſitū,qd ſignificat cum edēdi faſtidio.quāuis Lucretius ueſcū ſalē appellet ex edēdi ītenſiōe.ueſcū ēt dicimꝰ qcqd ad eſcā hoc ē cibaria ptinet,i.qcqd edibile ē. Virg.ueſcūq; papauer.Itē qcqd minutū ē. Idē, Nec ueſcas ſalicū frōdes,uñ & arāeoꝝ telæ ueſcæ noīanť.a ue ēt & eſca ueſcor declinať,qđ ꝓprie ſignificat paſcor,edo. Virg.ueſciť æneas ſimul,& troiana iuuētus.poniť aliqñ ꝓ utor.Idē.Quē ſi fata uirū ſeruāt ſi ueſciť aura ætherea.nōnunq̄ ꝓ uideo.accius,priuſq̄ infans facinꝰ admittat oculi ueſcunť titi.Itē ab edo edulis,qđ māducari pōt.Horatius,uinea ſubmittit capreas nō ſp edulisˊ & edulia quæcūq; ad edēdū paranť p̄ter panē.Gelius genera noīaq; eduliū q̄, profunda īgluuies ueſtigauit.& eduſam ueteres ab edēdo dixerunt,quēadmodū potinā a potando. ſunt āt cibi miniſterio hoīum ī noſtrū uſum cōparati.epulum uero ī ſingulari numero ſignificat ſolēniores edeatræ uocati,q p̄ſunt regiis epulis.Itē epulæ quaſi edipulæ ab edendo dictæ,ſunt āt cibi miniſterio hoīum ī noſtrū uſum cōparati.epulum uero ī ſingulari numero ſignificat ſolēniores epulas,& prope publicū cōuiuiū ī ꝓ patulo numeroſis ciuibus exhibitū,ſiue ī dedicatiōe tēpli alicuius,ſiue ī ludis,ſiue ī funere alicuius magni uiri.ueteres epulā quoq; in ſingulari numero dixere.ab epulis fit epulor uerbū,qđ aliqñ ſignificat edo,aliqñ cōuiuor.hinc epulones dicti,q indicēdi Ioui cæteriſq; diis epulas poteſtatē habebāt.antiq epulones uocabant.erant āt tres uiri,q triūuiri epulōes appellabanť.nā(ut Cicero refert)ueteres pōtifices pp ſacrificiorū multitudinē tris uiros epulōes eē uoluerūt,cū eſſent ipſi a Numa, ut ēt illud ludoꝝ epulare ſacrificium facerēt,inſtituti,his poſtea p̄poſitus eſt rex ſacroꝝ,q rex ſacrificulus dicitur,L.Iunio bruto,&.M.Valerio conſulibus creari cœptus, qđ pleraq; ſacra a ſolis regibus olim fieri ſolita ex actiōe regū īpediri uidebanť,iō regis noīe decoratus ē,q tn̄ pōtifici maxīo ſubditus erat. Additi deīde fuerūt alii tres uiri q ſacris libris legēdiſ,carminibuſq; ſibyllæ p̄erāt, hi quotiens ꝓdigia magnos aliquos rerū euētus auſpicātia emergerēt,lectiſterniis ad puluinaria deorū feſtis,ſacris,ſuppliciiſq; placabāt,q & ſodales titii dicebanť a tito tatio,a quo ēt titiēſis tribus. & titia curia uocata eſt.Itaq; ſeptē uiri epulones dicti ſunt,horum filiæ cū de uacatiōe ueſtalis ſacerdotii agitur, ſicut filiæ auguris,decē uiri ſacrorū, flamines ab hoc ſacerdotio excuſationē merentur romæ in pyramide uetuſtiſſima, hodie quoq; inciſæ huiuſmodi litteræ leguntur.

OPVS ABSOLVTVM DIEBVS.CXXX.EX TEST.C.CORNELII.TR.PL.VII.VIRI EPVLONVM.Hoꝝ cœnæ a saliis sacerdotibus saliares uocabantur.Hora.nūc est bibendū nunc pede libero pulsanda tellus, nunc saliaribus ornare puluinar deoꝝ,tp̄s erat dapibus sodales.hinc quasi ꝓuerbii loco saliares cœnæ dictæ sunt opiparæ,& copiosæ.Itē ab epulis epularis,qđ ad epulas ꝑtinet,uñ epularis sermo dicit̃ q̇ in cōuiuio fit. Apuleius,iā illatis luminib⁹ epularis sermo ꝑcrebuit. Itē epulares uocabant̃ q in sacris quæ diximus,epulabantur. Varro dū epulares nocte epularentur.dapes ab epulis differunt,sunt.n.dapes nō deoꝝ dūtaxat epulæ,aut nostræ in deoꝝ sacrificiis(ut ualla scripsit)sed largiores & opipari apparatus.Martia.fugerit an mensam phœbus cœnāq; thyestæ ignoro,fugimus nos ligurine tuā.illa quidē lauta est dapibusq; instructa superbis,sed nihil oīno te recitante placet. Virgi.de cyclope,nam simul expletus dapibus,uinoq; sepultus.tales exhiberi solebant in pōtificū cœnis, ut in illa metelli cœna,quo die lentulus flamē Martialis inauguratus est.In qua principio habuerūt echinos,ostreas crudas quātū uellēt.peloridas.turdos.asparagos.subtus gallinā altilem . patinas ostrearum,peloridū,balanos nigros,balanos,albos,iterū spōdylos,glycia.menidas. urticas,ficedulas.lūbos.capreas.origes,aprinos.altilia ex farina īuoluta.ficedulas.murices. & purpuras,Mox uero sumina.sinciput aprinū.patinā pisciū.patinā suminis.anates.querquedulas elixas.lepores.altilia assa.amylū.panes picentes.dapsa apud ueteres genus sacrificii erat, quod fiebat aut hyeme seuiēti aut uere.a græcis δὰψ uocat̃ q & δαψιλὴν largū dicūt,& δαψιλίαν largitatē, unde nostri quoq; dapsilos aliqñ lautos & liberales appellāt.ex hoc ita sacrificio dapatice se acceptto dicebāt hoc ē magnifice,atq; opipare,& dapaticū negociū amplū, atq; magnificū.hinc ergo dapes appellatæ sunt lautæ a c magnificæ epulæ,& dapalis cœna, ut Marcellus testatur,quæ diuersis amplis dapibus cōstat.Ply.pauonē cibi gratia romæ prim⁹ occidit orator hortēsius.dapali cœna sacerdotii. Varro,primus pauōes.Q.hortesius augurali dapali cœna posuisse dicitur.hæc loca corrupta passim apud hos auctores erāt,& pro dapali adiciali.uel adialicii erat scriptū,qđ emēdare nuꝑ uolēs īsulsissimus q̇dā pædagogulus adipali scripsit,nimio ignorantiæ adipe mēte oppressa.nā qs unq̄ adipalē cœnā,aut adipalē cibū legit? Adipatum certe ab adipe dicimus ꝓ pingui, & succulento,nō adipalē,Cicero, adsciuerūt suis artib⁹ optimū quoddā,& tanq̄ adipatæ dictiōis gen⁹,adapib⁹ dapiferi dicti,q dapes ī cōuiuio ferūt. Item ab edēdis ficis ficedula perua auis,quam Aristoteles similiter ἀπὸ τοῦ σύκου συκαλίδα appellat pascitur ēt uuis.Martia.cū me ficus alat,cū pascar dulcibus uuis,cur poti⁹ nomē non dedit uua mihi? Sed hoc nomē nō nisi autūno habet,postea formā simul, colorēq; mutat,& melācoryphus uocat̃,qđ κορυφὴν μέλαν,hoc ē uerticē nigrū habeat.latine atricapillā dicere possumus.idē erythacus facit.hyeme.n.erythacus ē,phenicurus æstate. auis ē , quā uulgo pectus rubeū uocāt ἀπὸ τοῦ ἐρυθαίνομαι, hoc ē a rubescendo ἐρυθακὸσ dicit̃,phenicurus uero, qđ caudam rubeā habeat φοίνιξ purpureū significat, οὐρὰ cauda ē.upupa quoq; colorem mutat. ut heschylus poeta tradit his uersibus.Qui & sui spectantē affert upupā mali, colore, pingēs speciē multimō , saxicolā improbū arma gestantē militē adultū,& infantē,uaria se gerit forma, nā uere cādicās ubi extitit nouo,æstate tū deīde,ut cāduit seges,uariis alas maculis guttatas mouet.uagatur eadē semp appetēs loca dēserta,quærens nemora,& inuias rupes . itē ab edendo dentē q̇dā appellatū uolūt,q̄si edētē,quāuis alii potius deductū putēt.q dētem ὀδόντα uocāt dētiū tria genera,serrati aut cōtinui, aut exerti,Serrati a similitudine serræ uocati , q pectinati cœunt,ne cōtrario obcursu atterantur,ut serpētibus,piscibus, canibus.continui ut homini.equo. exerti hoc est extra os ꝓducti,apro, hyppopotamo.elephāto. cōtinuoꝝ, q digerūt cibū lati,& acuti sunt,qui conficiūt duplices,qui discriminant eos,canini appellant̃, hi sunt serrati longissimi,de quibus īferius dicemus.scorpioni dens unus est plerisq; terni,uolucrū nulli dētes sunt,præterq̄ uesptilioni.canini dentes amissi casu aliquo,nunq̄ renascunt̃.cæteris aīalib⁹ senecta rubescunt.equo cādidiores fiunt,qui cōficiūt cibū,molares dicuntur, siue maxillares ex his duo , q canino ꝓximi sunt uocant̃ columellares.senectus in eqs & cæteris ueterinis indicat̃ dentiū brōchitate,supcilioꝝ caniciæ,& circa ea laciniis,cū fere sexdecim annorū existimant̃.hoīum dentibus quoda inesse uirus manifestū est,siq̇dē & speculi nitorē ex aduerso nudari habetant,& colūbarū fœtus īplumes necāt.erūpentibus dētibus,morbi īfantium corpora infestant.homer. dentiū uallū petulantiæ uerboꝝ coercēdæ a natura oppositū fuisse elegantissime scripsit,ut loquendi temeritas nō cordis tm̄ custodia, atq; uigilia cohiberet̃, sed q̇busdā quasi excubiis in ore positis separet̃.adentiū istorū similitudine q̇cq̇d est,quo aliq̇d execari,uel teneri pōt dēs uocat̃.hinc falcē dentē dicimus. Virg.& curuo saturni dēte relictā prosequtur uitā attrōdens fingitq; putādo.itē dētes ancoræ idē,tū dēte tenaci ancora fundabat naues,uñ bidēs īstrumētū rusticū,qđ duos dētes hēat.idē ipsa satis tellus cū dēte recludit̃ unco. Iuuen.uiue bidētis amās, & culti uillicus horti bidētes ēt hostiæ dictæ duorū ānoꝝ. hæ.n.sacrificiis aptæ habebant̃,qđ in ouibus duo eminētiores dētes īter octo appareant,nō nisi circa

bimatū nec ī oībus, ſed in iis, quæ ſacrificio aptæ ſunt. Quidā tn̄ bidentes dictas prīo bidēnes uolūt quaſi biēnes īterpoſita.d.euphoniæ cā, deinde longo uſu loquendi uoce corrupta pro bidēnibus bidentes dictas. Hinc bidental tēplū quoddā uocitatū, qđ ī eo bidentib⁹ hoſtiis ſacrificaretur. Itē tridens fuſcina neptuni, qđ tris habeat dētes. Virg. nō illi īperiū pelagi, ſæuum ꝙ tridentē, ſed mihi ſorte datū. a dente ēt dētoſi, & dentati dicunť, q magnos habēt dentes & a ueteribus ēt dentutes uocabanť, & dentale lignū, cū quo uomer īduciť, & dēticulus paruus dēs, & denticulatū, qđ ad ſimilitudinē dentiū factū eſt, ut ſerra & dētatim, ac dēticulatī aduerbia hoc eſt ad ſimilitudinē dentiū, & dētifriciū medicamentū quo dentes fricanť, ut cādeſcāt. a græcis ὀδοντότριμμα dictum. Martia. de dentifricio, quid mecū ē tibi? me puella ſumat. emptos nō ſoleo polire dentes, & dētio uerbū quod ē dentes emitto, quod græci dicunt ὀδοντιῶ a quo dentientes pueri dicunť, cū primū erūpere dētes incipiūt. Ply. ſuccus eius dētientib⁹ ꝓdeſt. Quidā ēt dēticulare uſurpāt, pro eo, qđ eſt dentes īprimere, & edentulū dictū eū, qui ſine dentibus eſt. ſunt ēt q denſum a dēte deducāt, hoc ē ſpiſſum, q̄ſi dētibus coactū, a quo fit dēſo uerbū, qđ eſt cogo, ſpiſſo, a quo cōdenſo, & dēſitas, ſpiſſitudo, & dēſe aduerbiū ſpiſſe, & dēſitudo pro denſitate. ab altero uero ædo, qđ ꝑ diphthongū ſcribiť, ædes declinať, ædifico, ædificiū, ædificatio, æditimor, æditimus. æditu⁹. ædilis. ædituentes. ædilitas. ædilitiū. ædilitatus. ædepol, de quibus ſupra diximus. Itē a do fit cōpoſitū prodo, qđ interdū ē defero, oſtendo, patefacio. Virg. prodere uoce ſua quenq̄, aut opponere morti, interdū fallo. Idē prodimur atq; italis lōge, diſiungimur oris. aliqn̄ protēdo. propago. Idē, italiā regeret, genus alto a ſanguīe teucri, proderet, aliqn̄ in publicū exeo. apuleius, tū tremebūdus ꝓdit ī forū. nōnunq̄ trado. Salu. anteq̄ arcē proderet hoſtibus, unde capiť ēt pro facio proditionē. hinc proditor, proditio, ꝓdimentū, uel a prodēdo cōſilia hoſtibus, uel a tradēdis urbib⁹. oppidis. arcibus. exercitu. ueteres pro prodūt prodinūt dixere. ennius, prodinunt famuli, cū cādida lumina lucēt. prodius ēt uſurparunt pro interius longius præ do quoq;, qđ & prædor dicitur a præ præpoſitione, & do uerbum cōpoſitū eſſe manifeſtū ē, habet āt præ præpoſitio in cōpoſitione eandē fere uim, quā per, uerūtamē quædā uocabula cū præ coniūgūť, & n̄ cū per, ut præpotēs. præcelſus. præaltus. præfulgēs. prædiues. præclarus. præcultus. prælongus. in his enī oībus præ ualde ſignificat. aliqn̄ præ nihil fere diuerſum facit a ſui ſimplicis ſignificatiōe, ut præcludo. præcido. præmorior. præcīgo. Idem ſunt enim, quod claudo. incido. Morior. cingo. nōnunq̄ ēt ante ſignificat, ut præcedo. antecedo. præuēnio. anteuēio. prædico. antedico. & prædo ſiue prædor. antedo, ꝙ ea quæ per uim auferimus ſint ante datū, hoc eſt anteq̄ dentur a poſſidente. Varro tamen prædor a præda deriuatū exiſtimat, prædā āt a pariendo, quaſi paridā ꝙ manu parta ſit. a prædo fit deprædor, quod eſt depopulor, & prædo prædonis depopulator. & prædator, ac deprædator, & deprædatio, unde Ioui prædatori templū fuiſſe legimus non ꝙ præde præeſſet, ſed quod ei aliquid ex ꝑ̄da in partem prædæ debebatur, quippe mos romanorum fuit, ut bella geſturi de parte prædæ aliquid numinibus pollicerentur. cato diminutiue prædonulos poſuit. Item prædiū, ꝙ capti ab hoſtibus agri militibus diſtribui a ueteribus ſolebant, & præs prædis quod in publicis cautionibus antedeť in fidem, præs. n. is eſt qui ſe obligat, interrogatuſq; a magiſtratu, ſi præs ſit? reſpōdet præs. Varro. a præſtādo tā prædiū q̄ prædem dictū exiſtimat. Priſcianus ſcribit præ incōpoſitione aliqn̄ ēt ſup ſignificare ut in præſidio, & præſidiū & præfectus. in appoſitiōe uero aliqn̄ ante ſignificat. Terē. I præ ſequar, aliqn̄ ad cōparationē ut illū præ Cicerone cōtēnimus, hoc eſt ad cōparationē Cicerōis. nōnunq̄ pp. Terē. præ amore hūc excluſiſti foras. præter hæc, a do fit cōpoſitū trado, hoc ē dedo, a quo traditio, deditio. ex trās enim & do cōponiť trado. itē indo, qđ ē īpono. Ply. hoc ei ab adoleſcētia fuit nomen inditū & ſubdo ſubiicio, a quo ſubditi dicuntur, qui alicuius īperio ſubiecti ſunt, ſubditū etiā partū dicimus ſuppoſitum, hoc eſt ſublatū ab ea muliere, quæ peperit, & alteri appoſitū. item apud iuriſconſultos ſubditū teſtamentū, cū uero teſtamēto occultato, aliud clā fuit appoſitū. ſubditus ēt iudex dicitur, q loco mortui datur iis, qui illū in aliqua re uel lite iudicē habuerūt ſubdo etiam pro ſubiungo uſurpať. Quint. his dictis & alia ſubdidit. ſcribit Nonius Marcellus, ſubdere pro ſupputare accipi, & Terentii teſtimoniū adducit, nunq̄ ita quiſq̄ bene ſubducta rōne ad uitā fuit, quod ſatis admirari nō poſſum, cū nec ſubdere unq̄ ꝓ cōputare reperiať: nec ſubducta a ſubdo fieri poſſit, ſed a ſubduco uerbo fiat, ſubducere āt rōnē, & colligere rōnē dicimus recte cōputare, ita ut quæ colligenda ſunt colligant, & quæ ſubducenda ſunt, hoc eſt detrahenda, detrahanť. Cicero. quod nō ſubducta utilitatis rōne effici ſolet, ſeneca, colligenda quotidie ratio eſt, & quid lucri factum ſit uidendū. ſubducere proprie ſurripere eſt. Vir. & ſuccus pecori & lac ſubducitur agnis. ſubducere leuare, extollere. idem, qua ſe ſubducere colles incipiūt. hinc ſubducere naues dicimus in terram trahere, ꝙ terra altior mari ſit, ſicut ecōtrario deducere. ī mare e terra ducere. Virg. quaſſatā uētis liceat ſubducere claſſem. idem deducunt ſocii naues. deducere ēt is dr̄, q alicui officii gratia præſtat comitatū, cuius cōtrarium

eſt reducere,ut deduxi catonē in ſenatū,eūq; domū ut reducā,hic expecto.item deducere ex alto deorſum ducere. Virg.carmina uel cœlo poſſunt deducere lunā, interdū trahere mouere.Salu.arma deponere,præſidia de locis deducere,nonnunq̄ tranſuectare, deriuare. Virgil. riuos deducere nulla religio uetuit. deducere quoq; attēuare eſt,unde deductum,ꝑ ſubtili eleganter ponitur.Idem,paſcere oportet oues deductū dicere carmē,hoc eſt attenuatum,ſubtile Pōpo.uocē deducas oportet,ut mulieris uideant̄ uerba.Iube nō modo afferat̄, uocē ego reddā tenuē, & timulā. Idem,ēt nunc uocē deducā.ſub proprie ſubter ſignificat. Virgil. tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi.Ply.dum forte ſpaciaremur ſub porticu, unde ſub iugum mitti dicebant̄ hoſtes, q a duabus haſtis in terra defixis,tertiaq; ſupligata inermes ſub ea cogebant̄ trāſire,& ſub corona uenūdari captiui,qa coronati uenundabant̄ cato,ut populus potius ob rē bene geſtā ſupplicatū eat,q̄ re male geſta coronatus ueneat.ſub uitē haſtas iacere dicebat̄,ueles,cū ſub manū ſurſum haſtā mittebat.Cecilius,ut ueles bonus ſub uitē qui ſubmiſit haſtas,ſub uitē præliari milites,cū ſub uinea militari pugnabant,ſub uineā iacere,cū aſtantibus cēturionibus ſudes iacere cogebant̄,uinea enim bellica machina erat leuioribus cōpacta lignis,lata pedes octo.alta ſeptē.longa ſedecim,cuius tectū duplici munitiōe contexebatur. hoc eſt tabulatis,cratibuſq;,latera uimine ſepiebant̄,ne ſaxoꝝ,telorūq; ĩpetu penetrari poſſet extrinſecus āt ne iniectio igne cremaret̄,crudis ac recentibus coriis operiebat̄,ſic factæ plures ſimul in ordine iungebant̄,ſub quibus latentes tuto milites ad ſubruenda murorū fundamēta penetrabant.uinea āt a uineæ uinariæ ſimilitudine uocabat̄.Quando ſub ꝑpoſitio tempus ſignificat accuſatiuo gaudet,ſignificatq; primā tp̄is partē. Virg.ſub lucē exportāt calathis,hoc eſt adueniente luce.nōnunq̄ ſub pro cū accipit̄ ut ſub ſarcinis,hoc eſt cū ſarcinis.Itē a do fit cōpoſitū cōdo,qđ pprie ſignificat abſcōdo,quaſi ĩ unū & interiorē locū do. Virg.ſcandunt rurſus equū,& nota cōdunt̄ in aluo.ponitur tñ aliqñ pro cōſtruo,quaſi ſimul do.Salu. urbem romam,ſicuti ego accepi cōdidere atq; initio habuere troiani.& repono,Ply.formicæ condūt æſtate fructus quibus hyeme fruant̄.& pro cōpono.Idem,opus cōdidit ꝑpetuo oībus legendū.& pro recōdo ac ſepelio.unde ſepulchrū cōditoriū appellat̄.Ply.poſt conditū monumento corpus.Idem,tā rara in amicis fides, tā parua obliuio mortuorū,ut ipſi nobis debeamus cōditoria cōſtruere,oīaq; hæredū officia præſumere.a condo cōditio dicitur,qñ ſcribit̄ ſine.c.q̄ eſt diſpoſitio quædā,& ueluti ſors fortunarū.tēporū.rerū.Cicero,o miſeram cōditionem adminiſtrādi cōſulatus.Aurelius,ea tēporū cōditio erat, ut ne cōqueri quidē de iniuriis fas eēt. ſignificat ēt oblatā ꝑtātē aliqđ eligēdi,dicimuſq; offero conditionem,fero conditionem, & pono conditionē.ut apud Terentiū.amatores chryſidis tulerūt mulieri conditionē.i.ſi uellet eis morē gerere,ſe pretiū daturos.illa uero accepit conditionē,hoc eſt pactioni conſenſit.idē fere ſignificant,offero electionē, & do optionē,niſi ꝙ hæc de duobus,aut pluribus dicuntur ut offero electionē utrum mauis petendi.do optionē qđ uis potiſſimū optādi.illud uero de una qualibet re dicitur,ut offero chryſidi conditionē,unā ſcilicet dūtaxat.qñ uero cū.c.ſcribitur cōdictio,nō a cōdo,ſed a cōdico deriuat̄,qđ raro in uſu eſt.cōdicere priſca lingua pronunciare eſt,nūc uero ut Iuſtinianus inquit cōdictionē dicimus actionē in ꝑſonā,quā actor intēdit ſibi dari oportere,& cōditū dicimus,qđ in cōe dictū eſt atq; decretū.a condo alia cōpoſita fiunt abſcōdo qđ eſt occulto,& recōdo,qđ ſignificat repono, & cōtego.quippe re ꝑpoſitio interdū uerbi ſignificationē,cū quo cōponit̄,cōtrariā facit,ut retego,qđ rectū erat denudo, refero,qđ ſera clauſum erat aperio. recludo,clauſum patefacio,reuelo,uelamentū tollo.reſigno ſignatū aperio. retexo,qđ textū erat diſſoluo,& alia hmōi,ĩterdū eādē plane ſignificationem ſeruāt,ut recōdo repræſento.remoueo.remaneo.aliqñ ſignificat rurſus,ut renuo rurſus facio nouū. aliqñ retro, ut repoſco rē datā retro poſco,repeto,retro peto,reddo qđ mihi datū erat retro do.repono mihi appoſitū retro pono.nōnunq̄ ſignificationē uerbi prorſus mutat licet non faciat cōtrariā,ut in reſcio reſciſco, nam cū ſcire ſit cognoſcere, reſcire tñ non eſt rurſus gnoſcere,uel aliud ex iis quæ dicta ſunt,ſed factū aliquod occultius,& inopinatū inſperatūq; cognoſcere.Terē.en tibi reſciuit oēm rem.i.quod occultū putabamus,præter noſtram opinionem,cognouit. Itē in reſpondeo,qđ non ſolū redico(ut ſupra diximus)neq; repromitto ſed re atq; aſpectu ſatiſfacio. Virgi.illa ſeges demū uotis reſpōdet auari agricolæ. a do ēt ut qdam exiſtimāt,cōponit̄ cōdio,qđ eſt ſapidū facio.cōpono,unde conditæ ſale carnes dicūtur & ꝑ metaphorā ſalibus qbuſdā cōdita oratio.hinc cōdimenta dicunt̄ ea quæ ad condienda obſonia fiunt,quæ ſi ꝑ ſe ſint græco uocabulo tñ a noſtris uſurpato.embāmata dicuntur.Columella. hoc ſinapi ad embāmata non ſolum idoneo,ſed etiam ſpecioſo uteris. ἐμβάπτειν enim ĩtīgere. latine uero a tingendis in iis dapibus dicuntur intinctus.tingere.n. inficere, & madefacere ē.Martia.mentiris iuuenē tinctis lentine capillis, a quo tinctor lanarū ĩfector,& tinctura ĩfectura. Ply,aniſum a pythagora inter pauca laudat̄,ſiue crudū,ſiue decoctū. Itē uiride aridumue,oībus quæ condiunt̄,quæq; intinguntur deſideratū.fœtorē tollit mādūcatum

mox uino

mox uino collutũ uultũ iuniorẽ præſtat, apparentiã ciborũ facit, ob has cauſas qdã anicetum id uocauere. græci.n. ἀνίκητον inuictũ dicũt. idẽ aniſum liguſtici uicẽ pſtat ĩ cõdimẽtis. idẽ quoddã ẽt generoſi obſonii nomẽ a myrto trahitur, qđ ẽt nũc myrtatũ uocaẽ, eadẽq; origine apro℞ ſapor cõmẽdaẽ plerũq; ad intinctus additis myrtis. cõditaneũ ẽt mõ a condendo. modo a condiendo diciẽ, ſignificatq; qđ cõdi uel cõdiri põt. Itẽ a condiendo conditura, pro ipſa (ut ita dicã) factura cõdimẽti. præterea a do, ut quidã exiſtimãt ſedeo, de quo paulo poſt dicemus, qđ qui ſedet ſeorſum dare ſe uideẽ, & ſædo, placo. lenio. trãquillo, & quaſi ſanũ do, hoc eſt ab ira & furore ad lenitatẽ animi reuoco. hinc ſedatus placidus. lenis a quo ſædatior & ſædatiſſimus. itẽ ſedate ſedatius ſedatiſſime. & uenũdo, ac uendo cũ deriuatiuis eo℞, de quibus inferius differemus, & tẽdo quaſi tenue do, tẽdere.n. proprie extẽdere ẽ, qcqđ ãt extenditur. attenuatur. Virg. tendunt uela noti. hinc p metaphorã tendere aliqñ accipimus pro inſidiari qđ in hoc laqueos, uel retia extendere ſoleamus. Terẽ. quia nec accipitri tenditur nec miluo. hinc tendiculæ dicunẽ laquei, quos auibus aut feris tẽdimus. aliqñ pro cõtendere hoc eſt conari. idem, ille ſimul manibus tendit diuellere nodos. nũc tentoria ponere, & habitare. extenduntur enim tentoria dũ ponunẽ. idẽ. hic dolopũ manus. hic ſæuus tendebat achilles. nõnũ. q̃ offerre, qđ, ptendẽdo manus fieri ſolet. Idẽ, paruũq; patri tendebat Iulũ. plerũq; pgere, nã & nos ambulando iter uidemur extendere. idẽ, quo tenditis inquit. ab hoc fit tẽtipelliũ genus calciamenti ferratũ quo pelles extendunẽ. & tentigo pruritus libidinis, quo uirilia extenduntur. Virg. turpe qdẽ dictu, ſed ſi tentigine rũpar falce manu poſita, fiet amica manus, & tentorium tabernaculũ, qđ funibus ligniſq; extendiẽ & tenus laqueus. Plau. pendebit hodie, ita te tẽdit tenus at. Seruius inqt tenus dici extremã ptẽ arcus, a quo hactenus, p hucuſq; dictũ, q̃ſi uſq; ad finẽ, ſed tenus ppoſitio eſt ſignificãs uſq; ad & ĩ ſingulari ſemp cũ ablatiuo iungiẽ, ut eatenus quatenus. in plurali uero nõnunq̃ cũ genitiuo. curtius, pauci hoſtiũ tenus exacti penetrauere ad portũ, Virg. & crurũ tenus amẽto palæria pẽdẽt, interdũ poniẽ pro non ultra, ut geſſit cõſulatũ titulo tenus. i. nõ ultra titulũ. tenue uero a teneo dictũ qdã putãt, qđ quæ tenuia ſunt facile tenenẽ. põt tñ & a tendo deriuatũ uideri, qm̃ quæ extendũtur tenuia fiũt quẽadmodum ĩferius dicemus, a tẽdo cõpoſita fiũt attẽdo qđ ẽ cogito, & q̃ſi aĩum ĩtẽdo Cicero, nihil ne uobis ĩ mẽtẽ uenit, quod pterea a craſſo reqratis, hercule inqt hoc ipſum attẽdo, & qñque, attendere aĩum dicimus. idẽ, & ſitu aĩum attẽderis, turpitudinẽ uideas adiunctã, hoc ẽ aĩum ĩtenderis. hinc attẽtos dicimus auditores, q ad ea quæ dicunẽ, intendũt aĩum & attẽdo aĩaduerſio, & attente aduerbiũ hoc ẽ aĩo ĩtento. circũtẽdo notæ ſignificatiõis. Ply. circũtẽdit retia & oĩs occupat ſaltus, obtendo uel tego, uel cõtratendo, a quo obtẽdiculũ, quo aliqd tegiẽ, pertẽdo, deſtino, delibero. extẽdo, explico, & ſine rugis facio, a quo extẽſio, explicatio. protẽdo. produco extẽdo. prætẽdo. oppono, & aliud, q̃ ſit oſtẽdo, intendo aĩaduerto & ſolicite ac diligẽter ĩtueor. Virg. intenti expectãt ſignũ, a quo ĩtentio dr. aliqñ ĩtendo accipiẽ pro ligo. idẽ. intenditq; locũ ſertis. idẽ, & ſtupea uincula collo intendũt, nõnunq̃ pro extẽdo. Cicero. intentũ.n. aĩum tanq̃ arcũ habeãt nec lãguẽs ſubcũbebat ſenectuti, ſubtẽdo decipiendi gr̃a ſubdo aliqd aut machinor. Salu. dũ ſubtẽdit inſidias militi. diſtẽdo extẽdo. impleo. Virg. diſtendunt nectare cellas. idẽ, denſo diſtẽdere pingui. tractũ ãt eſt ab utre qui cũ plenus ẽ, tẽdiẽ. cũ uacuus, relaxatur, cõtendo qđ mõ eſt feſtino. idẽ, quæ, pxĩa littora curſu cõtẽdunt petere, mõ torqueo, aſtringo. idẽ, tanto nate magis cõtende tenacia uincla. interdũ cõparo. Plau. ſignũ rete cõparabat huius cõtẽdi anulũ, aliqñ certo. Cicero. miſerrima oĩno ambitio eſt hono℞ cõtentio. a contẽdo ẽt cõtentio deducitur, hoc eſt certatio, a quo cõtentioſus plenus rixæ, & cõtetioſe, unde cõtentio pro cõcertatione accipiẽ. idẽ, id qđ eius ſcripta declarãt, & cõtentiões uocis, & remiſſiones, plerũq; extorquere. idẽ, extremũ, aũt præceptũ in beneficiis operaq; danda, ne quid cõtra æquitatẽ cõtẽdas, ſæpenumero iacio. dirigo. Virgi. qui tñ aereas telũ contendit in auras, quãdoq; intendo. Cicero, magna eſt animi contentio adhibenda. idemq; fere eſt contentio, & intentio, cũ uehementiã quãdam ſignificant in uoce, tracta ſimilitudiue ab arcu, ſeu cythara, cuius nerui, quanto uehementius intendunẽ, tanto uehementiorẽ ſonũ efficiuẽ, & ut illa, ita & uox uſum neruorũ corporis exigit. oſtẽdo quoq; ab ore tendendo cõpoſitum uidetur, quod os extendere ſolemus in id qđ uolumus demonſtrare, ab hoc fit frequentatiuũ oſtento quod ſignificat ſæpe & cũ iactantia quadã oſtendo, unde oſtentatio pro iactantia & inani gloria, & oſtentũ de quo mox dicemus. itẽ portẽdo a porro, hoc eſt longe tendo. eſt ãt portẽdere ſignificare, prædicere. Virg. nunc illũ fatis externa ſede profectum portendi generũ. ab hoc deriuatur portentũ, quod aliquid futurũ portendit, q̃uis aliqñ ponatur pro re inani, falſa atq; ridicula. Cicero, aut qd negocii eſt hæc poetarũ & pictorũ portenta cõuicere, portẽta monſtra, pdigia, portenta. oſtenta ſic inter ſe differũt, monſtra ſunt proprie quæ cõtra naturã fiũt, ut ſi hõ cũ bruti capite, pedibuſue naſcaẽ, quæ & promõſtra aliqñ dicunẽ, quaſi porro aliqd moſtrantia ſiue monentia, portẽta. quæ licet naturalia ſint, raro tñ ſe oſtendũt, & futurũ aliqd cũ tẽpo

ris interuallo denunciant.ostenta uero,quæ statim futurũ aliq̃d indicãt,ut sunt sereno die facta tonitrua. cometæ. mulæ partus,& similia prodigia,quæ & si naturaliter fiũt,ac sæpe eueniunt,semp tñ aliqnid p̃sagiũt mali,q̃pp ꝓdigiũ qdã dictũ uolũt,q̃si porro agendũ. Virgi. sola nouũ dictuq; nefas harpyia celeno prodigiũ canit,& tristes denũciat iras, talia sunt bubonis eiulatus in tectis.abeũti obuia mustella.corui cãtus,& similia,cõfundunt tñ hæc sæpe ab auctoribus, & pro eodẽ significato accipiuntur,oĩaq; ab eo, qđ futurũ aliq̃d ostẽdũt, dicta sunt. mõstrũ,a mõstrãdo,uel q̃si monestrũ,qđ moneat aliq̃d futurũ.prodigiũ q̃si prædiciũ,qđ prædicat,quãuis alii(ut diximus)quasi porro agendũ dictũ uelint.portentũ qđ portẽdat,ostentũ qđ ostendat,ad hæc ptinet ẽt omẽ,qđ ore auguriũ sit dictũ, q̃si oremẽ, licet alii ab omẽto qđ extispices notare solẽt appellatũ putent.est ãt omẽ uerbũ mediũ,& mõ significat auspiciũ prosperũ. Vir.omine quo firmãs aĩum sic ĩcipit ipsa,mõ aduersum.idẽ, ne ue omine tãto ꝓsequere.alii hæc ita distingunt,ut ostenta & monita generalia noĩa sint, mõstra uero deorũ monita.idem,mõstra deũ refero.prodigia iræ ac minæ deorũ.idẽ sola nouũ dictuq; nefas harpyia celeno prodigiũ canit.portẽta quæ aliqd ĩportari,ac iã ĩminere denũciãt.Lucilius, si portẽta anguisq; uolucresq; penatas scribitis,oĩa uocis & mentis notæ.Virg.Ignauus bubo dirũ mortalibus omẽ. procurari ãt,siue auerti,seu depelli portẽta.prodigia.mõstra.ostenta.oĩa dicũt, cũ mala,quæ ex iis portendunt,p̃cibus.suppliciis. religiõe,& deorũ cerimoniis fugant,explanare uero est ĩterpretari.& declarare qd sit,qđ futurũ ostẽdãt.nisi placatis p sacrificia diis auertantur,unde ꝓdigiatores ꝓdigioꝝ interp̃tes noiant.a mõstro fit mõstrosus, sicut a portento portẽtosus.ab ostento ostentosus,a ꝓdigio ꝓdigiosus,& ab omine ominosus, hoc ẽ mõstrũ portẽtũ.prodigiũ,omẽ faciẽs,& aduerbia mõstrose.portẽtose.prodigiose.ominose, hoc est cũ mõstro. portẽto. prodigio.omĩe.Itẽ.ꝓdigiale qđ ꝓdigiũ ꝓcurat.Plau. sed mulier postq̃ exprecta es,prodigiali Ioui,aut mola salsa hodie,aut thure cõprecatũ oportet.ab omĩe fit ominor hoc ẽ auspicor omẽ capio,a quo abominor,execror,fastidio,& q̃si pro malo omine habeo.ab hoc abominale,abominator,abominatrix,& abominatio.Itẽ audio,q̃si aures do, qm̃ ad ea quæ audimus,accõmodare aures uidemur. Vnde audire ꝓprie ẽ auribus pcipere. Terẽ. uisa sum audire uocẽ mõ militis,ponit tñ frequẽter audio ꝓ credo & præcipiẽti pareo,sed frequẽtius p negationẽ,& participiũ,qđ trãsit ĩ nomẽ Quintilia.nec audiẽdi qdã, quorũ est albutius,qui tris mõ primas esse uolũt,q̃a memoria atq; actio,natura nõ arte cõtingãt,nõnunq̃ sine negatione.Liuius,ciuẽ tuũ nõ audisti arma capere,ac sequi iubenti,aliqñ accipit ꝓ fateor unde dicimus,audio & fateor,ut secũdũ primi declaratiuũ sit,sed cũ datiuo iunctũ semper pro obedio usurpat.Cicero.& audiens esset huic ordini. Virg.audiendi uocabulũ ẽt ad ea trãstulit,quæ auribus,& sensu carẽt,& frustra retinacula tẽdens,fert eqs auriga,neq; audit currus habenas. est ẽt qñ audio ꝓ exaudio accipit. Virg.audiit & cœli genitor de parte sinistra intonuit leuũ. ab audio cõposita fiũt obedio,qđ ẽ pareo,ueteres & obaudio dixere, exaudio, qđ aliquãdo ꝓ audio capit.idẽ,uox quoq; p lucos uulgo exaudita silẽtes,aliqñ ꝓ audita cõcedo.idẽ & nulli exaudita deorũ uota precesq; meæ.inaudio qđ aliqñ idẽ significat,qđ audio.Cicero. quorũ erupit illa uox de qua ego a te primũ inaudierẽ.aliqñ nõ audio.idẽ,rem certe nouã,& ante hũc diẽ inauditã.aliqñ tñ inauditũ accipimus ꝓ eo qđ nõ audit. Varro, aĩaliũ aliud alio sensu caret.quædã.n.a natura gignunt,aut inodora,aut ĩaudita.conaudio simul audio,& coaudio dicitur.subaudio modo parum audio, modo subintelligo . item ab eodem deriuatur auditus qđ mõ sensum ipsum audiẽdi significat, ut quinq; sunt sensus in hoĩe. uisus.auditus. Gustus.odoratus.tactus. mõ id qđ auditũ ẽ.Ply.ego exauditu loquebar,hoc ẽ ex eo,qđ audiueram.auditio ipse audiendi actus.auditoriũ locus,in quo q̃s auditur,uel orans uel legẽs.itẽ multitudo ipsa audientiũ.audientia ipsa(ut ita dicã)auditio.Plau.exurge præco, fac populo audientiã,boc est fac ut populus præstet aures.auris uero ab hauriendo dr aspiratiõe detracta qđ uocẽ accipiat.haurire.n.proprie accipere,& excipere,& extrahere est. Virg.uocẽq; his auribus hausi tractũ ab aura,quæ humorẽ oẽm exrrahit,atq; exciccat.per metaphorã tñ aliqñ pro uidere accipitur.idẽ,hausit cœlũ,mentẽq; retexit.aliqñ pro auide sumere.Cicero.cũ inexplebili cupiditate,quo fluẽtis cupiditates undiq; hauriret,eo grauius ardẽtiusq; sitiẽtẽ.Virgi.ille impiger hausit spumãtẽ paterã,& plẽo se proluit auro,nõnũq̃ pro cõfodere.uulnerare. idem per tunicã squalentẽ auro latus haurit apertũ.interdũ pro defatigare. idem,exultantiaq; haurit corda pauor pulsans, plerũq; pro luere.idem,spero equidẽ mediis,si qd pia numia possunt supplicia hausurũ scopulis,sæpe ẽt pro uacuare.Lucilius, qñ haurire animus musarum, & fortia gestit,unde ab eo fit auster,de quo inferius dicemus,ab auriendis aquis & austra rotarũ cadi.Virg.& fluuio uersare rotas,atq; austra,& exhaurire,qđ ẽ prorsus euacuare,a quo exhaustũ dicimus finitũ terminatũ.Virg.quæ bella exhausta canebat.ex enim p̃positio in compositiõe aliquando intentiua est,ut excogito,exaudio,quod est cogitando inuenio & audiendo concedo,aliquando priuatiua,ut exlex sine lege,& exanimis sine anima,quod similiter fit ĩ e præ

positione

positione,nam in effero,& eloquor intentiua est,in eduro uero,& enode priuatiua, nam eduras corylos dicimus,hoc est nõ duras,& enodes trũcos,hoc est sine nodis.in appositiõe uero e & Ex aliqñ significãt pro,ut e rep.hoc est ꝓ re p.& ex utilitate,& ubi dictio incipit ab.r.tollẽda est.X.ut e regione,idest ex opposito,uel e diuerso uel e cõtrario.ex tpe dicere, ẽ ex ĩprouiso,& ĩpmeditatũ dicere,nec domi cõpositã orationẽ ꝓferre,a quo ex tẽporalis,siue ex tẽporaria oratio dr̃.Cicero,quos credimus expedire rẽ,& cõsiliũ ex tpe capere posse.aliqñ tñ ex tempore significat,p tpis cõditiõe.idẽ unius generis quotiẽs sunt hæ oẽs,ĩ qb⁹ ex tpe officiũ quæritur.ex renibus laborare idẽ est,qd in renibus morbũ pati.ex uinculis causam dicere.est uinctum respõdere criminibus.ex snĩa aliquid habere,est ad uotũ hr̃e, licet illud uideat̃ rõnis eẽ,hoc affectus,eodẽ tñ significatiõis ueniũt.Quintilia.habes ne uxorẽ ex animi tui snĩa.̃ idẽ, & ad oẽ uotũ fluẽte fortuna lasciuit ociũ.haurio iccirco cũ aspiratiõe scribi existimãt, ut pria ꝑsona ꝑteriti ꝑfecti differat a noĩatiuo plurali hui⁹ noĩs ausus,& secũda ꝑsona ꝑ̃sentis ĩdicatiui a noĩe auris.ab auris fit diminutiuũ auricula,quæ ꝓprie ẽ cartilago illa circũ auriũ cõcauitatẽ.& auritus,qui uel magnas aures habet.Virg.auritosq; seq lepores,uel sensum audiẽdi.Horatius,doctus & auritas fidibus canoras ducere quercus.& ausculto,qd ꝓprie est audio.Plau.tum illũ summisse loquentẽ auscultabã,interdũ ponit̃ ꝑ obsequor.pareo.Pacuui⁹,q se magis audiendũ q̃ auscultãdũ cẽset, Ennius,mihi ausculta nate pueros cremari iube.Cecili⁹ audire ignoti,qd ĩperãt soleo nõ auscultare,qñq; pro aspicio,cerno.Afranius,ludos hinc auscultaui ꝓcul Varro hoc ab audio deriuatũ putat.auscultare ẽt ueteres dicebãt pro osculari.Plau.& iter se auscultãt,& colũbatim os cũ ore cõferũt,& tũc ab osculo,hoc ẽ ore deducit̃, qd ausculũ dicebãt antiqui.Varro.nõ ab auris auricularis.& auricularius,uñ auriculariũ specillum dicim⁹,& uerminatio auricularis uocat̃,cũ putride aures uermibus scatẽt,& auricularis digitus paruus,quo aures mũdãt̃.itẽ auriscalpiũ instrumentũ quo mundantur aures.de quo Martialis,si tibi morosa prurigine uerminat auris,arma damus tãtis,apta libidinibus.itẽ ab haurio fit haustus quartæ declinationis qd sorbitionẽ significat.inuenitur q; aliqñ apud ueteres haustũ facere ꝓ eo qd est potare,& hausto frequentatiuũ,& cõpositũ exhaurio qd est effero,euacuo,a quo similiter frequentatiuũ exhausto.exhaustũ tñ aliqñ pro finito ac terminato inuenit̃.Virg.quæ bella exhausta canebat.Mãdare quoq; a mãu dãda decliatũ cõstat,qd in dandis accipiẽdisq; mandatis manus sibi inuicẽ dare mos erat.est ãt mãdre alicui ꝑsonæ gerẽdũ aliqd exequendũq; cõmittere.Quintilia.mãdata tñ tua fili pago,hoc est qd uulgo dicũt cõmissiões.Virgi.multa patri mãdata dabat.aliqñ tñ ponit̃ pro cõmendare.idẽ,furtim mãdarat alẽdũ threicio regi.Cicero deinde ipsis scriptis nõ ea quæ nũc sed ẽt actiones nostras mãdaremus,ut sæpe fecimus.hinc Paulus iuriscõsultus inqt mãdatũ nisi gratuitũ nullũ ẽ, nã originẽ ex officio atq; amicitia trahit.cõtrariũ porro officiũ est merces,interueniente.n.pecunia ad locationẽ,& cõductionẽ potius ꝑtinet.hinc mãdatarii dicuntur quibus dant̃ mãdata,& res gerendæ cõmittuntur.itẽ a mãdo fit cõmendo,qd si cũ datiuo iungit̃,significat cõmitto, ut cõmendo te regi si uero accusatiuo cũ apud,uel ablatiuo cũ in significat laudo,ut cõmendo te apud regem. Cicero.multis a me uerbis in senatu cõmendatus.hinc cõmendaticias litteras dicimus, in qbus aliqui cõmẽdant̃, & cõmendationẽ mõ pro laude,mõ pro cõmissione.quidã cõmẽdo & cõmitto sic separãt,ut cõmendemus nõ cognitis comittamus cognitis.Terẽ.ego me tuæ cõmẽdo & cõmitto fidei.Itẽ a manu & dando,mãdare dictum existimant,qd mãu cibus ori admouet̃,quẽadmodũ & a manu ducenda dicimus mãducare,hinc mandones, & manducones dicti,de quibus supra disseruimus,& manducus,& mansum,hoc ẽ dẽtibus contritũ,hoc.n.proprie mandere,& manducare,& cõmãducare est.Ply.radix cyperi cõmãducata,& uulneri iposita prodest.& mandibula,in qua siti sunt dentes,quæ & maxilla dicitur,& mãsucius,qd significat edacẽ,& matturũ,qd mitte,& decoctũ,& ad mãdendũ aptũ est,& mẽsa,quæ modo discũ significat,in quo mandit̃.Virg.postq̃ exempta fames epulis,mẽsæq; remotæ,modo ipsa cibaria,unde primæ & secũdæ mensæ dicuntur,idest primi & secũdi cibi.idẽ,nõ ego te diis & mẽsis accepta secundis trãsierim rhodia.Mensa.n.pro trapeza hoc est tabula,qua argentarii utuntur,a qua trapezitæ dicuntur mensarii.Itẽ a do satisdo,qd est fideiubeo, a quo satisdator,fideiussor,& satisdatio fideiussio,satisdatio inquit Caius,eodẽ mõ appellata est,quo satisfactio,nã ut satisfacere dicimur ei,cuius deyderium implemus,ita satisdare dicimur,dare aduersario nostro aliquẽ,q pro eo,qd a nobis petit̃,ita caueat,ut eũ hoc noĩe securũ faciamus, satisdare & satispræstare idem sunt.item a dando uadis primo,deinde ꝑ sycopẽ uas dictus spõsor,a quo uadimoniũ.sic.n.a dando uades,sicut a præstando prædes dicuntur,unde cõprædes appellãtur eiusdem rei sponsores,uadimonium quidã ita definiunt,ut sit spõsio ad certũ diẽ sistendi se in iudicio idest cõparendi ꝑ se uel ꝑ aduocatos.Quintilian⁹ de legato frumentario q ad prestitutũ diẽ uenerat,inqt nisi tñ ad uadimoniũ legate uenisses,nõ multoꝝ dierũ cõmeatũ habebamus.alii uadẽ nõ a dando deductũ existimãt qd qui uades dederit,uadere ei,hoc est discede-

re interim liceat. Hora. ille datis uadibus qui rure extractus ĩ urbē eſt. uadere quoq; eſt aliquādo uadē hoc eſt fideiuſſorē p̄ſtare. uas ēt ſpõſor dr̄ ĩ re capitali, cũ ipſe idē periculũ eſt ſubiturus, ut apud Ciceronē de pythagoricis amicis. quorũ alteri diē mortis cũ Tyrãnus dixiſſet, alteri ꝓ amico ad uiſendã matrē ituro uas factũ eſt. Vas uero neutri generis qđ uaſis facit ĩ genitiuo generale uocabulũ ē ad oĩa quæ intra ſe aliqd continent. & ſunt uel uinaria uaſa ut dolium uas grãde quo uinũ recõditur, Varro. dolia atq; apothecas tricliares. hoc a ueterib⁹ calpar dicebatur. Idē, qa antequã nomē dolii prolatũ eſſet id genus uaſorũ calpar diceret, & cadus. Vir. uina bonus quæ deinde cadis onerarat aceſtes. Ply. quidni & Cæſar diſtator triũphi ſui cœna uini falerni ãphoras cētũ. chii cados cētũ ĩ cõuiuia diſtribui. Capit ãt cadus urnas duas urna quadrantal cõtinet, ut inferi⁹ dicemus. uel olearia ut cadi & dolia & hemicadia. i. dimidii cadi, & lenticulæ parua uaſa ex quibus paulatĩ & leniter oleũ fluit. uel coqnaria. ut aulla ſiue olla. lebes. cacabus. tripus. ahenũ. patella. frixoriũ. craticula ĩ qua cibi torrent̃. & Mortariũ in quo ea quæ ſoluēda ſunt terunt̃. & piſtillũ quo tundenda terunt̃. Plau. cultrũ. ſecurim. piſtillũ. mortariũ. Itē ſartago in qua eſcæ frigunt̃. uel aquaria, ut urna a qua menſa quadrata, in qua urnæ cũ aqua tenent̃, dicitur urnariũ. & urceus cui⁹ diminutiuũ urceolus. Itē hydra quæ ἀπὸ τοῦ ὕδωρ hoc eſt ab aqua nomen habet. & ſitula quæ & cratera dr̄. Ennius, uidimus prope amnē crateris ſumere aquã ex põte, & futis quo aqua in tricliniũ infundebatur. Et Hanuſbarbatus uas paruũ, ſed in latitudinē porrectũ & ueluti prægnans, quo aqua & uinũ ferri ad menſam ſolet. inuenitur & hanum ſimpliciter neutro genere appellatũ. Itē matula a qua matella. Plau. ne tu poſtules matellã unã tibi aquæ effundi in caput, unde matellio eiuſdē ſignificationis deducit̃. ponit̃ quoq; matula pro uaſe in quo urina, ſeu lociũ colligit̃, uel menſaria, ut polubrũ uas trulleũ in quo cœnaturi manus lauamus. manalis urceolus ſiue ſuturniũ ex quo aq̃ in polubrũ demittitur. Et trua & trulla de quibus ĩferius dicemus. Itē ſalinũ in quo ſal tenetur & coclear, ſiue coclearis, ſiue cocleariũ. Itē quadra. orbis. diſcus menſæ. itē œnophorũ. lagēa. de qbus alibi diximus. & miſtarius in quo uinũ cũ aqua miſcet̃. Lucillius, urceus & longa geminus miſtarius anſa. & crater eiuſdē generis. & battiola gen⁹ uaſis a quo uinũ e cado hauſtũ ad mēſam fert̃. Plau. battiolã aureã octo pondo habebat, accipere uoluit. & naſiterna uas quo aqua ad menſam fert̃ a naſi ſimilitudine, & phiala uas uitreũ quo tã uinũ q̃ aquã. itē oleũ, acetũq; ĩterdũ menſæ ĩponitur. Iuue. byrro tenet phialã. tibi nõ cõmittitur aurũ. & ampulla non diſſimilis phialæ, ſed minor. & cirnea uas uinariũ, quo uinũ e cado haurit̃, ut ferat̃ ad mēſam Plau. cadus erat uini. impleuit cirneã, & tina uas amplũ, qđ ſimiliter uino plenũ ueteres mēſæ adhibebant, unde oĩbus licebat haurire. antiqſſimi in conuiuiis utrē uini primo, poſtea tinas ĩponebant. & termillũ eiuſdē generis. Itē armillũ qđ urceoli gen⁹ eſt. Vel unguētaria, ut alabaſtrũ. pixis. nimbus quãuis nimbus ad alios quoq; adhibeatur. uel potoria, ut poculũ cuius diminutiuũ eſt pocillũ. Et cyathus exiguũ uaſculũ a quo fit cyathiſſo uerbum. Plau. cyathiſſo apud te qñ poto. Et cupa quod a cauponibus q hoc in poculis utebant̃ nomē aſſumpſit. Neuius q duas cupas mero plēas exhauſit. Et culigna. cato. culignani fenogræco poniro, ut bene oleat, & cululus calix fictilis, quo pontifices, uirgineſq; ueſtales utebant̃, ſed Horat. ꝓ urceolis & cõchis uſurpauit. & ſympiniũ uas ſimile cyatho ἀπὸ τοῦ συμπίνειν hoc ē a cõpotãdo dictũ. Iuue, ſympiniũ riſere numæ. hoc in gazophilacio libare mos erat. a quo mulieres rebus diuinis deditæ ſympinatices appellatæ ſunt. Et guttum Ply. M. curius iurrauit ſe ex præda nihil attigiſſe, præter guttũ faginũ, quo ſacrificaret. Et leſbiũ genus uaſis cælatũ a leſbiis inuentum. eſt aũt leſbos inſula, in qua eſt oppidũ mitilene abundans pretioſiſſimo uino, unde leſbii calices dicti. Itē obba poculi genus uel ligneũ, uel ex parto, qđ ueteres uberã quoq; aliqñ dixerunt. Varro. uerũ meridie an ueſperi libentius ad obbã accedas locus actus aduentus declarauit. & irnola uaſis genus in ſacris. & ſcyphus poculũ quo uſus eſt hercules. ſicut cantharus, quo uſus liber pater. itē cyphus qđ aliq putãt a ſcypho nõ differre. Et calix. cymbiũ. carcheſiũq; de quibus inferius differem⁹, & depeſta poculi genus quo uetuſtiſſimi utebant̃, & epicluſis quo uti ĩ cõuiuiis ſolebant. ſunt itē uel piſtoria uaſa, ut mola. cribrũ. ĩcerniculũ. rutabulũ de quibus inferius dicemus, quãuis mola & rutabulũ ĩp̄roprie uaſa dicant̃. uel repoſtoria. ut arca. ſcriniũ. capſa chartophylaciũ chartarũ repoſtoriũ. fuſcia. fiſcella. caniſtrũ. ciſtella. ſporta. bulga. loculus, de qbus partim ſuperius diximus. partim dicemus inferius. Itē ſamis notæ ſignificationis qui & culeus dicitur. a quo culiola cortices nucum uiridium dictæ a ſimilitudine culeorum, q bus uinum ſiue oleum continetur a cælando hoc eſt occultando nomen habentium, cui⁹ diminutiuum eſt ſacculus, quod pro loculo ſiue bulga accipitur. dicitur ēt marſupium, cato ex qua perſpicuũ eſt maiorem curam habere nos marſupii noſtri q̃ uitæ. & crumena. cuius diminutiuũ eſt crumenula de quibus dictũ ē. Et fiſcus qđ proprie ſignificat folliculũ, quo teſtes teguntur. ponitur tameſi pro ſacculo, in quo pecuniæ publicæ recondunt̃. unde fiſcum aliquãdo pro ærario accipimus. a quo fiſcalis deducitur. hinc fiſcales pœnæ, & fiſcales pecuniæ di:

cuntur

cuntur.& procurator fiſcalis Romæ qui pontificalis fiſci curam gerit.& gazophylacium arca ſiue quiuis alius locus.in quo pretioſior ſupellex conſeruatur.Gaza.n. perſica uox. & ſignificat opes.ſupellectilem & generaliter q̄cquid poſſidemus. Vir.& gazalætus agreſti φυλάττειν uero cuſtodire & ſeruare eſt, unde arctophylax urſæ cuſtos bootes.uel ruſtica uaſa ſunt ut cophynus calathus.qui a noſtris qualus etiam dicitur. quod a colando deducitur inſtrumentū per quod uinum defluit, cū calcatur uua. Vir.tum ſpiſſo uimine qualos. unde diminutiuum quaſillus.& corbes uas ruſticum uulgo notum dictū ab eo(ut Varro inquit)quod ſpicas, aliđue quid in eo corruebant unde minores corbulæ dictæ.ab eo Corbulo deducitur nomē uiri proprium magnitudine corporis & robore præſtantis quaſi ferendis corbibus idoneus eſſet claruit aūt Neronis temporibus.Iuue. Corbulo uix ferret tot uaſa ingētia, & caniſtrum cuius diminutiuum eſt caniſtellum.& triplium uas ſimile caniſtro, ſunt itē uaſa menſe ſimul & coqnæ cōmunia ut catinum uel a capiendo, uel quod ſiculi κάτινον nunc upabant uas magnum concauum.eſcarium in quo pultim aut uirulenti aliquid portabant.Magida a magnitudine quæ & patina quod pateat appellatur.lanx quæ & langula dicitur a latitudīe.Ply. quæ oīa expiauit bellum ciuile ſyllanum pauloante hæc facta ſunt lanceſq; e centenis libris argenti q̄s tunc ſuper quingentas numero Romæ fuiſſe conſtat, multoſq; ob eas proſcriptos dolo concupiſcentiū.Iuue.aſpice q̄ magno diſtendant pectore lances. tympanū patinis & lācibus ſimile ſed magnitudine excellens.concha uas oblongū. concauū a ſimilitudine cōchæ. Paropſis patinæ genus aliquantū concauæ in qua obſonia ponuntur.Iuue.Quam multa magnaq; paroſpide cœnat.græcū ē παρόψις παρόψιδος. a παρὰ præpoſitiōe & ὄψον obſoniū.ſunt q̄ & ad diuerſos uſus acōmodāt ut fidelia. Plau. mulſi congialem plenā faciam tibi fideliam.& ſeria uas oblongum arctumq;.Perſius.& ſi ſub raſtro crepet argenti mihi ſeria dextro hercule. Ter. releui oīa dolia.omnes ſerias. cuiꝰ diminutiuū eſt ſeriola.Perſius, ſeriola metuens ueteris deradere limum.& ſinus uas ſinuoſum. Vir.ſinum lactis & hæc tibi liba priape quotannis expectare ſat eſt.Item galeola uas ſimiliter ſinuoſum ſed aliquanto minus. Varro. ubi erat uinum poſitum in menſa aut galeola, aut ſinu.& lepiſta uas ampullæ ſimile.Idem. aliqui uenditant oleum ſabinorum. lepiſtæ pauperibꝰ pleriſq; aut fictiles ſunt aut æneæ.& orca uaſis genꝰ erat tereti atq; uniformi ſpecie cum quo aliquando iactare talos antiqui ſolebāt.Perſius. anguſtæ collo non fallier orcæ.ſumpſit autem nomen a ſimilitudine marinæ belluæ, quæ orca dicitur balenæ infeſta.de quibus ſic Plynius.Balenæ & in noſtra maria penetrant in gaditano oceano.non ante brumā conſpici eas tradunt.condi autem æſtatis temporibus in quodā ſinu placido & capaci mire gaudentes ibi parere.hoc ſcire orcas īfeſta his beluā. & cuius imago nulla repræſentatiōe exprimi poſſit alia q̄ carinæ inuerſæ. dentibus truculentæ. irrumpunt ergo ī ſecreta ac uitulos earum, & fœtas, uel etiam in annum grauidas lacerant morſu. īcurſuq; ceu liburnicarum roſtris fodiunt.illæ ad flexum īmobiles.ad repugnandū inertes, & pōdere ſuo oneratæ, tunc quidem & utero graues, pariendiue pœnis inualidæ, ſolū auxiliū nouere in altum profugere, & ſe toto defendere oceano. cōtra orcæ occurrere laborant, ſe ſeq; opponere & cautium anguſtiis trucidare.inuada urgere.ſaxis illidere.ſpectant̄ ea prælia ceu mari ipſo ſibi irato nullis in ſinu uentis.fluctibus uero ad anhelitus ictuſq;, quantos nulli turbines uoluant.orca & in portu hoſtienſi uiſa eſt opugnata a Claudio principe. uenerat tunc ex hædificante eo portum.inuitata naufragiis tergorum euectorum e gallia.ſatianſq; ſe per cōplures dies, alueū in uado ſulcauerat accumulata fluctibus in tantū ut circūagi nullo modo poſſet.& dum ſagenam perſequitur in litus fluctibus propulſa eminente dorſo multum ſuper aquas carinæ uice in uerſæ.ꝓtendi iuſſit Cæſar plagas multiplices īter ora portus.profectuſq; ipē cū ꝑtorianis cohortibꝰ populo romāo ſpectaculū ꝓbuit.lāceas cōgerēte milite e nauigiis aſſultātibꝰ.quorū unū mergi uidimꝰ reflatu belluæ oppletū unda. ora balēæ habēt ī frōtibꝰ.iōq; ſūma aq̄ ānatātes, ī ſublime nībos efflāt.hæc Ply. Orcades uero īſulæ ſūt oceāi ſeptētriōalis ultra britanniā.modicis inter ſe ſpaciis diſcretæ non longe remotæ ab inſula tile.Cumerum uocabant antiqui uas, quod opertū in nuptiis ferebant̄. in quo erant nubentis utēſilia quod etiam camillum nominabant.hoc eſt adminiſterium aptum.nam ueteres camillos uocabāt miniſtros impuberes in ſacris Vnde & mercurius etruſca lingua camillus uocatus. eſt etiā camillus proprium uiri.& camilla proprium mulieris. Virgi.uolſca de gente camilla. quidam camillum dictum uolunt quaſi paruū caminum.eſt enim caminus græce, quem latine fornacem nominamus.Item perſillū uas quodam erat picatum in quo unguentum ſeruabat̄ quo ugnebantur Quirini arma.dicitur autem uas uaſis & uaſum uaſi a quo uaſculum diminutiuum.& conuaſo uerbum quod ſignificat furtī colligo.Teren.aliquid conuaſaſſem, atq; hinc me coniicerem protinus in ſedes.metreta uas eſt ad menſurandum quæ etiam ſextarium dicitur.modius menſuræ genus de quo ſuperius diximus. Item congiarium de quo inferius

dicemus. ſimili modo a do uado deriuatur quod eſt eo, quaſi uiæ do. ut nõnulli opinantur. Nos a græco potius deductũ exiſtimamus, nam græci βαδίζειν dicũt ire, a quo abatos hoc ẽ inacceſſa uocitata eſt inſula ægypti, ad quam non eſt acceſſus. Item, alius locus ultra ægyptũ atq; æthiopas. Lucanus, atq; abaton quã noſtra uocat uenerãda uetuſtas. a ſimili mõ uado cõpoſita fiunt circumuado, hoc eſt inuadendo circundo. euado quod proprie ſignificat exeo ſiue tranſeo. Virgi. euaditq; celer ripam irremeabilis undæ. Teren. ſic inquam quo euadat, uide. aliquando tamen per metaphoram euadere ponitur pro fieri. produci. Cicero. an uerebare ne non putaremus natura potuiſſe improbum euadere. nonnunq̃ pro liberare. Saluſtius. at ni marius ſigna inferre atq; euadere oppido properauiſſet, profecto cuncti, aut magna pars fidem mutauiſſent. quandoq; pro aſcendere. Vig. euado ad ſummi faſtigia culminis. modo pro apparere. idem, ut tandem ante oculos euaſit, & ora parentum. plerunq; etiam euadere eſt per quãcunq; difficultatem ad aliquid peruenire. Terẽ. & heri ſemp lenitas uerebar quorſum euaderet. inuado quoq; proprie aggredior ſignificat. Saluſtius, priuſq̃ hoſtes inuaderet. aliquando ponitur pro ingredior, ſiue incipio. Virg. tuq; inuade uiam. idem aut pugnam aut aliquid iandudum inuadere magnum. item a do uadum dicitur per quod uia datur. eſt. n. proprie uadum fundum fluminis. lacus. maris, & cuiuſcunq; aquæ. Ply. frequentes quippe teniæ candicantis uadi carinas territant. idem, orca inuitata naufragiis tergorum aduectorum e gallia alueum in uado ſulcauerat. idem ſaxum miri candoris a uado ad ſumma perlucẽs. idem, lignũ uado hærebat. idẽ, uel ſi ad uada uſq; glacientur amnes. hĩc uadũ quoq; appellatur locus qui pp breuitatem aquæ pedibus tranſiri poteſt, unde uadoſus amnis, & uadoſum mare dicit̃ cũ frequentia habet uada hoc eſt frequentia loca, quæ trãſiri pedibus poſſunt. hinc uadare uerbũ deducitur, qđ eſt pedibus tranſire. Solinus, flumen quod pp breuitatem facile uadari poterat. Papinianus, flumine publico interueniente uia conſtitui poteſt, ſi aut uado tranſiri poteſt, aut pontem habeat. ſecus ãt, ſi uadari non poſſit, ſed põtonibus traiiciatur. a do præterea doceo deriuatur nihil. n. aliud eſt docere, q̃ diſciplinæ aut alterius cuiuſcunq; rei cognitionem dare. Virg. docuit poſt exitus ingens, a quo doctus dicitur, q̈uis peritus plus eſſe uideatur, q̃ doctus. Cice. itaq; cum ſint docti, a peritis facile deſciſcunt ſnĩa. & docilis qui facile docetur, & docibilis, qui natura aptus eſt doceri. documentũ qđ experientiam ſignificat. doctor, qui docet. doctrina quod modo pro actu ipſo docendi accipitur, modo pro diſciplina. Ply. Viri omni doctrinarum genere excellens. docere etiã aliqñ pro dicere accipitur. Lucillius, ne doce, hoc eſt ne dicas. ab hoc fit dedoceo, qđ eſt id quod doctus es, falſum eſſe oſtendo docens quod uerũ eſt. Quintilia. & quidem prius, ac difficilius opus dedocendi q̃ docendi. item dos nõ ſolum ea quæ marito ab uxore datur, unde dotalia bona dicuntur, & dotales fundi, hoc eſt. ad dotẽ ſpectãtes, & in quibus dos a uiro locatur, ſed etiam quicquid alicui datum eſt, uel a natura, uel ab hoĩbus, unde dotes animi dicimus prudentiam. iuſtitiã. fortitudinẽ. cæteraſq; uirtutes. itẽ dotes corporis. robur. pulchritudinẽ. incolumitatẽ. & alia hmõi. hinc fit doto uerbum, & paſſiuum dotor, & uirtutibus dotatum hoĩem dicimus, & uitiis, & quacũq; alia re, & indotatum ſimiliter. Cicero. cuius artem cum indotatã uidiſſes & incõmunitã, & incõptã, uerborꝶ ẽt dote locupletaſti. item, deus quia dat hoĩbus quicqd cõmodum eſt. q̈uis alii aliunde deducãt, ut ſuperius oſtẽdimus. item dono, qđ eſt munus do. q̈uis aliqui donũ a græco dictũ malit qđ ẽ δῶρον. donamus ãt plerunq; præmii gratia. Cicero. cũ gallos & hiſpanos ciuitate donaſſet in præmium. ſ. interdũ beniuolentiæ. Virg. nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit. certe non præmii gratia. nam tres primi p̃mia accipiuntur, & poſtremi nihil oĩno merentur, ſed beniuolentiæ. nõnũq̃ miſericordiæ & liberalitatis. Cornelius nepos, auxit hoc officium alia quoq; liberalitate. nam uniuerſos frumento donauit, profecto clementiæ, ac liberalitatis gratia, non remunerationis. a dono donaticæ coronæ appellatæ ſunt. qđ his ueteres in ludis donarẽtur. item donatiuum munus, quod a principe, ſiue imperatore donatur. donum honorarium quod datur patrono. donaria non in quibus dona reponunt̃, ut quidã ignari ſentiunt, ſed ipſa dona, quæ diis offeruntur, & ſacras menſas atq; aras ornant. Macrobius, Ornamenta uero ſunt clypei. coronæ. & hmõi donaria. neq;. n. donaria dedicãtur eo tpe, quo delubra ſacrantur. at uero menſa arulæq; eo die quo ædes ipſæ dedicari ſolent. donatus cui q̇d dono datum eſt, cuius contrarium indonatus. item donatus proprium nomẽ, quaſi dono a natura hominibus datus. donũ aliqñ ẽt de rebus pernitioſis dicitur. Virgi. quas illi philomela dapes, q̃ dona parant. a dono compoſita fiunt redono. & condono. redonare. remunerare eſt. condonare uero modo donare, modo ignoſcere. ab his redonatio. & condonatio. ſicut a dono donatio. item a do datatim deriuatur. quod ſignificat inuicem dando. Plautus, tum iſti qui pila ludunt datatim ĩ uia. Pomponius. Quod ille dixit, cum ego in lecto datatim luſi tecũ, hoc eſt inuicem dãdo, ideſt coeũdo. nam datatim ludere eſt mutuo coitu uti, quaſi dare alteri, quod

alter det

alter det ſibi,& datarius,nouum quidem,ſed non inelegans nomen.Significat autem eum,q̃ in poſtulationibus ac litteris manu pontificis maximi ſubſcriptis diem ac locum notat,quib' datæ ſunt litteræ,& datio notæ ſignificationis.Veteres prodant danunt aliquando ſcripſere,& duis,pdederis.Plaut',cui ſeruitutem dii danunt Lenoniam.mutuum dare eſt mutuare mutuū damus(ut Paulus iuriſconſultus inquit)non eandem ſpeciem recepturi,quam dedimus hoc enim commodatum,aut depoſitum eſt,ſed idem gēus.Nam ſi aliud genus,ueluti pro tritico,uinum recipiamus,non erit mutuum.Mutui datio in his rebus eſt,quæ. pōdere numero. menſuraue conſiſtunt.quoniam in his non idem ſpecie redditur,ſed genere,cum in cæteris rebus aliud pro alio inuito creditore reddi non poſſit. Appellata eſt autem mutui datio ab eo quod de meo tuum fit,& ideo ſi non fiat tuum,non naſcitur obligatio. Mutuum a fœnore ſic ſeparat marcellus,quod mutuum ſine uſuris fœnus cum uſuris,Plautus,nam ſi mutuo nō potero certum eſt ſumam fœnore.Mutuo & mutuor ita differunt quod qui pecuniam dat mutuo,is mutuare dicitur,qui uero accipit,is pecuniam mutuatur.Mutuum pro uicario accipit̃. Apuleius,mutuam tibi operam præſtiti,hoc eſt uicariam.Aliqnando mutuo aduerbium ē,& modo ſignificat alterutrum.Cicero,mutuo ſe amabant,hoc eſt alter alterum amabat,modo uiciſſim.Idē,fac me mutuo diligas,hoc eſt fac mihi in amore reſpondeas,& me uiciſſim ames A mutuo mutuatio deriuatur.hoc eſt actus ipſe mutuandi.Sunt etiam qui a do ſuadeo deductum uelint quaſi ſuauedo hoc eſt ſuaue dico.Eſt enim ſuadere accommodatis,& ſuauib' uerbis aliquem in opinionem noſtram inducere conari,hoc eſt hortari aliquem ad id quod intē dimus.Cuius contrarium eſt diſſuadeo.Perſuadere uero eſt ſuadendo,aut diſſuadendo aliq̃d hominem in opinionem noſtram inducere. A ſuadeo fit ſuaſio.ſuaſor.& ſuadela pro ſuaſiōe & ſuaſorius adiectiuum,unde pars deliberatiua a rhetoricis ſuaſoria dicitur,& ſuaſorium munus,hoc eſt officium ſuadendi,& ſuaſibile,quod ſuaderi facile poteſt,& ſuaſibiliter aduerbiū A diſſuadeo diſſuaſor.diſſuaſio.diſſuaſibile. A perſuadeo perſuaſor.perſuaſio.perſuaſibile.perſuaſibiliter.Do uero a græco dictum exiſtimant.quod ē διδῶ,a quo dos datiſio dicitur,& antidotum quod contra uenena datur,quaſi ex aduerſo datum.nam & ipſa antidota fere uenena ſunt,ut ſit antidotum,quaſi uenenum contra uenenum.Ab hoc antidotarium unde antidotarium librum dicimus in quo de antidotis ſcriptum eſt,Quidam daniſtas quoq; hoc ē fœneratores a dando dictos uoluere,quod dent fœnori,quāuis alii a græco potius exiſtiment, hoc eſt ἀπὸ τοῦ δανίζειν,quod eſt mutuare,SIBI.Romæ ſcilicet.Sui pronomen eſt reciprocum dictum ita,quia in ſe ipſum reflectitur.Reciprocum proprie ſignificat repetitum,& reciprocare repetere eſt,quoniam ueteres procari petere dicebant.unde proci a petendis mulieribus dicti.Sunt enim proci,qui mulieres in matrimoniū poſcunt.Virgilius,procos irriſa priores,& qui adeo impudentes ſunt,ut nimis petant procaces appellanrur.Vnde procax meretrix,petulans dicitur impudens.inuerecunda.mordax. Terē.maligna multum.& magis procax illico facta eſt.& procacitas petulantia,quæ non ſolum de animantibus,ſed etiam de aliis rebus dicitur.Virgilius.penituſq; procacibus auſtris,hoc eſt ſæuientib' procellis,aſperis.malignis. procaciter quoq; aduerbium ab eo fit hoc eſt petulanter.Procor autem a prociendo deriuat̃, procire enim petere ē.Liuius,matrem procitum uenerat,habetq; penultimam ſyllabam correptam.quando enim producta eſt,ſignificat ruptum,atq; irritum.Hinc iuriſconſulti irritum teſtamentum procitum dicunt,& procitare ſæpe dicere prouocare.& procet pro prouocet,pro cieo autem a cieo declinatur,quod componitur a cis & eo.Eſt autem ciere prouocare,& quaſi cis hoc eſt citra mouere,non ut ſeruius inquit nominare. Virgilius,extremoſq; ciet gemitus Idem,lachrymaſq; ciebat.Idem .œre ciere uiros,martemq; accendere cantu.Dicimus autem & in quarta coniugatione,cio cis.a quo accire deducitur,hoc eſt aduocare,ab hoc uero accerſire eiuſdem ſignificationis,& Deaccire idem quod accire,A cio cito fit,quod proprie eſt uoco.Cicero,citat eum,non reſpondet,citat accuſatorem . Idem,citetur Salamis clariſſime teſtis uictoriæ,hoc eſt uocentur Salaminii,ut teſtimonium uictoriæ perhibeant per metaphoram tamen ponitur pro incito.prouoco.commoueo.Idem,quorum ſtudium legendo non ſcribendo uehementius indies citat.ab hoc citatio deriuatur notæ ſignificationis .Et uerbum oſcito,quaſi cito,hoc eſt commoueo os.Vnde oſcitatio oris extenſio dicitur,& uitium eius, qui frequenti oſcitatione tenetur,oſcedo.quod cum toto corpore fit,pandicnlatio dicitur. & qui toto corpore extenditur, dicitur Pandiculari. Item citus,hoc eſt celer quaſi citatus, nam qui uocati ſunt celerius uenire conſueuerunt, & citatus quoque pro celer uſurpatur. Apule.citatio non teſtudineo greſſu. Saluſtius, modo citus modo tardus ingreſſus.Ab hoc fit comparatiuum citior,& ſuperlatiuum citiſſimus.Plautus,nullam ego rem citiorem apud homines eſſe,quam famam reor. Afranius. Citior abiit ancilla,citiſſima omnium rediit. Item cito aduerbium,a quo citius,& citiſſime. Item a cito alia quoque compoſita fiunt.Recito quod ſignificat repeto. Martialis, Fama refert noſtros te Fidentine libellos . Non

aliter populo q̃ recitare tuos.Excito qđ proprie ſignificat expergefacio.Poniť tñ pro ſolicito. Seneca,ut ocioſum excitarē.ab hoc excitatio.excitamen.excitabulum.excitamētū. excitator excitabuudus deriuāť.Incito,ꝓuoco.irrito.incendo,A quo incitatio.incitamē.incitabulū.incitamētū.pro eo qđ incitať.A.Gellius,fomes atq; incitabulū uirtutis.Itē incitator,atq; incitabund⁹ pro eo q incitat.ſuſcito,interdū excito,interdū uiuifico Seneca.Nec eā ſanare languētē uiſus ē,q̃ mortuū ſuſcitare.Ab hoc fit ſuſcitabulū,qđ ꝓ incitamēto accipiť.Varro,ſymphonia uocis ſuſcitabulū,cōcito.cōmoueo.ad irā ꝓuoco,a quo cōcitatus iratus dr̄.Gellius,erat enim aliquāto cōcitatior.percito qđ meminerim,nō legi. inueniť Percitus,hoc ē cōmotus,cōcitatus.ſolicitus quoq; a cito cōponiť,quaſi ſolo citatus,hoc ē ꝓmotus queādmodū inferius dicemus.Præterea a cio cōcio dr̄ qđ modo ē perturbo,cōmoueo.Afranius,dii ſunt irati tibi, q cōciere cogites tm̄ mali.accius niſi quaſi tereſtris pontus ſtrages cōciet mō conuoco,a quo concionē uocam⁹ multitudinē populi cōgregatā ad audiēdū aliquē orantē pro utilitate cōi propter qđ & locus ipſe cōcio appellať,& ipſa oratio.& is qui orat,dr̄ concionari.Itē a cōcio,conciliū,multitudo populi conſulendi gratia cōgregata a quo cōciliabulū locus ī quo cōcilium cōgregať,& cōcilio uerbū,qđ eſt comparo,cōtraho.capiturq; in bonā & in malā partē .Nam & cōcilio mihi amorē alicuius,ac beniuolentiā dicimus & cōcilio odiū,concilio inimicitias, hoc eſt emo,cōparo.Hinc conciliatus pro empto accipiť.Terentius,prodi male cōciliate.hoc eſt magno pretio empte,& conciliatio pro cōuentione uſurpať.Plau.Extat conciliatio,ſeruāda ꝓmiſſa.Quādo aūt nō cū re ſed cū deo ſiue homine iungiť cōcilio,ſignificat placo,& amicum facio.Virgilius,tu ſceptra,iouēq; cōcilias,A quo cōciliatrix diciť mulier quæ uiris cōparat & cōuenire facit uxores,& uxoribus uiros.& cōciliabundus qui cōciliat.& reconciliare eſt in gratiā reſtituere,quotiēs ſcilicet amici,qui interpoſita aliq̃ offenſa aliqnādiu fuerint inimici in priſtinā redeunt beniuolentiā ac familiaritatem.a quo recōciliatio dicta.Dicimus præterea cōcilio mihi laudē famam & honorē,& ſimiliter recōcilio hoc eſt cōparo & acquiro.Quītilianus,nā & plus auctoritatis afferunt ea,quæ nō præſentis gratia litis ſunt cōparata,& laudē ſæpe maiorem quā ſi noſtra ſint,recōciliant.Cis āt a quo cieo deduci diximus.licet ꝓprie citra ſignificet aliquando tamen pro ultra ponitur.Saluſtius,cis rhenū atq; inter mare noſtrum, & oceanū,a quo citimus diciť extrem⁹,& citima uocanť quæ cœlo proxima ſunt. Cicero,Quibus erat ea minima,quæ ultima cœlo,citima terris luce lucebat aliena. Et citra qđ p̄ter notā ſignificationē ponitur aliqñ pro ſine.Vt cū dicimus plus uſus ſine doctrīa,q̃ citra uſum doctrina ualet.& ciſterna,de qua inferius dicemus.Ciſſium uehiculi biroti genus eſt.Cicero,in quadam caupona ſe occultans per potū ciſſio domū uenit.Ciſſeus rex Thraciæ fuit pater Hecubæ uxoris Priami,a quo ciſſeis patronimicū fœmininū.Citeria appellabatur effigies quædam arguta & loquax ridiculi gratia.quæ in pōpa uehi Romæ ſolebat.Varro reciprocum a recipiendo deriuatum ſcribit,& id eſſe,quod alicunde profectum reddit eo,unde profectū eſt.Acius,reciproca tēdens neruo equino cōcita tela.Hinc reciprocatio dicitur retrogradatio ſiue circumactio.Ply.ſolertiam caprarum mutianus uiſam ſibi ſcribit in ponte prætenui duabus obuiis e diuerſo ,cum circūactum anguſtiæ nō caperent,nec reciprocatiouē longitudo in exilitate cæca,torrente rapido minaciter ſubterfluente,alteram decbuiſſe,atq; ita alteram proculcatæ ſupgreſſam.Hinc reciprocari eſt retrogredi,ita ut nō uertaris & reciprocū argumentum dicimns qđ græci uocant Antiſtrephon,in quo quicquid cōſtituitur uerū,eſſe falſum reperitur, & qđ in aduerſariū dicitur, reflectitur in dicentē.Dialectici,qđ ſenſum in diuerſa trahat, tractū appellant,quale eſt illud.Viro forti præmiū,qđ optauerit,detur.Qui fortiter fecerat uxorem alterius in matrimoniū Petiit,& accepit,is deinde cuius uxor fuerat fortiter fecit,repetit eā,conttadicitur.Secundus qui fortiter fecit Si placet lex inquit redde.Si nō placet redde.alter ſi placet lex,nō reddo.quia ſecūdū legē mea eſt,ſi non placet,nō reddo,quia repetere eā non potes ex lege quam improbas.Tale eſt apud Africanum iuriſconſultum,qui quadringenta inqt habebat,trecēta legauit deinde fundum tibi dignum centum aureis ſub hac cōditione,ſi legi falcidiæ in teſtamento ſuo locus nob eſſet,quicquid hic conſtitueris uerū eſſe, falſum reperieť. Nā ſi legatū tibi datū ualere dicamus,legi falcidiæ locus non erit.Ideoq; deficiente cōditione non debebitur.Rurſus ſi legatum non ualet,legi falcidiæ locus non erit,& ſic legatum tibi debebitur.Hoc quidā tractū uocitauere.iccirco igitur ſui,& deriuatiuū eius ſuus dicta ſunt reciproca.quod ſicut reciprocatur ſpiritus cum recipitur,& unda uiciſſim alluēs littus. Et euripus ad priſtinum ſubinde curſum rediens reciprocus eſt.itē hæc pronomina,ad id unde ꝓdierant reuertunť qnod græci ἰδιοπαθὲσ ,& ἰδιοπάτειαν uocant.Neq; enim dicere fas eſt ,Ego dixi ſibi.Non eſt ſibi cureReſpublica.Tu fuiſti ſecum,ut uulgus indoctorū loquitur, quia nulla in iis reciprocatio eſt.Ideo ita dicendum ego dixi ei.Non eſt ei cura reſpublica.Tu fuiſti cū eo ſimili modo non eſt fas dicere uidi Ciceronem & fratrem ſuum,Sed uidi Ciceronē & fratrem eius.E contrario uero barbare dicitur in ſacris litteris,omnia a te expectant,ut des illis cibum

ĩntpe,ubi proculdubio reciprocatio est,ideoq; nõ illis sed sibi ẽ scribendũ.Sicut enĩ recte dicimus.Omnes expectamus,ut det nobis escam in tpe,oẽs expectatis ut det uobis escã in tpe,ita dicendũ ẽ oẽs expectãt nt det sibi escam in tpe.itẽ parum latine translatũ est A gloria eorũ repulsi sunt pro a gloria sua,& perierunt pp iniquitatẽ eoꝝ pro suã.Recte ergo poeta inqt.Reddita Roma sibi ẽ.Nã si scriberet,reddita ei,de altero ĩtelligeretur,utputa reddita Neroni,aut cupiam alteri.etenĩ si ita dicamus.Dũ Cicero cũ Trebatio loqueret,pluribus uerbis negligẽtiã eius accusauit,Profecto Trebatii negligentiã a Cicerone accusatã intelligimus.Si uero negligentiã suã dicamus Ciceronẽ significam⁹negligentiã,ppriã,dum cũ Trebatio loqueret,accusasse.Est tamen qñ indifferẽter,& se pro ipsum,,put ad illius de quo loquimur,uel ad nostrã psonã sermonẽ referemus in quoꝝ altero reciprocatio est,alter nullã habet reciprocationẽ. Verbi causa omnes optãt,qđ sibi utile est,& oẽs optãt,qđ ipsis utile est,illud ad personam ei⁹, de quo loquimnr refertur,& manifestã habet reciprocationem.Hoc ad psonã nostrã , ideoq; nulla est in eo reciprocatio.Cice.multi dubitabant,quid optimũ esset,multi quid sibi expediret.idẽ,legatus in pace ,pfectus in,puincia pacatissima ita se gessit,ut ei pacẽ esse expediret.Idẽ; qui errãti comiter mõstrat uiam,quasi de suo lumine lumen accendit,facit,ut nihilomin⁹ ipsi luceat cum illi accenderit. Hic notandum est,ꝙ aliquando pro sui siue suus ,ponit is,aut ipse aut ille dũtaxat ad uitandã amphibologiã hoc est sermonis ambiguitatẽ. Cicero in bruto sic scribit.is soceri instituto,quẽ ꝗa cooptatus in auguꝝ collegiũ nõ erat,nõ admodũ diligebat, pͣsertim cũ ille qu.Scæuolã sibi minorẽ natu geneꝝ pͣtulisset.Notat hũc locũ Quintilianus, & id sibi tam ad soceꝝ q̃ ad Fãniũ referri posse testat.Quod si dixisset ei,de fanio utiq; locut⁹ intelligeretur,Item notandũ,ꝙ suus aliquando pro ,pprius accipitur.Persius,uelle suum cuiq; ẽ nec uoto uiuitur uno.Catullus,suus cuiq; innatus est error.Et interdũ huic,pnomini additur sibi,nulla necessitate,sed ueluti cuiusdam festiuitatis gratia.Terentius,suo sibi hunc gladio iugulo.Cice.suo sibi uictitant succo.Columella,suo sibi iure abluuntur,utimur etiam frequenter hoc dicendi mõ.Suus est illius mos.Sua est istius natura.Suus ẽ Aristotelis modus,Suum Platonis genus,sua discentis diligentia,sua docentis.Nec illud cõtẽnẽdũ est,Hoc ,pnomẽ suus nõ carere uocatiuo.Nam qđ in sacris litteris legit.Laudate dominũ omnes angeli eius,,pfecto angeli sui legendũ est,qui est uocatiui casus.Præterea quis neget ita dici eleganter posse defendite.adiuuate.protegite Cæsarẽ uita piclitãtem o amici sui.o milites sui.o ciues sui.Mouere me aliquando solet qđ Virgilius scripsit,uiuite fœlices,quibus est fortuna,peracta iã sua, ubi,pculdubio non sua,sed uestra dicendũ erat,nec mihi absimile ueri uidetur.emendaturum hũc locũ poetam oĩum maximũ fuisse, si opus perfecisset.Nam quod alibi ait.Quisq; suos patimur manes,non refert id suos ad primã psonam,qa sic resoluenda oratio est. Nos patimur manes,sed quisq; nostrũ suos.Præterea illud quoq; sciendnm,qđ hæc tria,pnomina ,ego.tu. sui.binos genitiuos sortita sunt,mei.tui.sui.& mis.tis.sis .Sed alteri hoc est mis.tis. sis. actiue capiebantur,in quorum locum successere meus.tuus.suus.quæ possessiua ,pnomina uocitantur,Ennius,ingens cura mis concordibus æquiparare,mis pro meis posuit.nõ ,p mei. At mei, tui.sui,nunq̃ nisi passiue accipiunt.Quintilianus,& quod inter ista difficillimum fuit,amore mei uicit ẽt matrẽ suã.Cicero,quod desideriũ tui ferre nõ posset. Virgilius, quiq; sui memores alios fecere merendo.Terentius,hoc unũ scio hanc meritam ut memor esses sui.Nõ significatur hic amor meus,quẽ in alterum habeo,sed quẽ alter erga me habet. Item nõ desideriũ tuum sed alterius de te,& nõ memoria sua,sed de se.Similiter in plurali duoꝝ,nam sui uocem genitiui pluralis,ac singularis nõ uariat,nostrũ & uestrũ,respondẽt ad illa mis,& tis, ut nemo nostrũ.nemo uestrũ.nõ aũt nemo nostri.nemo uestri.Veteres certe maiores nostrũ ,pro maiores nostri,scripsere.Vnde importunissime fecisse Au.Gellius scripsit, qui in plerisq; salustii exẽplariis scripturã istam sincerissimã corruperũt.Nam cũ in Catiliario scriptum foret. Sæpe maiores nostrũ miserti plebis romanæ.Nostrũ aboleuerũt,& nostri scripserũt. Rursus habeta curam nostri,sicut habemus curam uestri,nõ aũt nostrũ,& uestrũ.quia hæc respondẽt ad illa mei.tui.aliquando tamẽ hæc cõfundunt,sed perraro,ut causa mea,& causa mei,& apud Terentiũ,ut appet desiderio id fieri tuo,uidelicet quo tu desideraris, nõ quo desideras. Proprie ãt memoria mea actiue accipitur,quod scilicet ego recordor.memoria mei passiue,qđ alii de me recordantur.Dolor meus,quo solicitor.dolor mei,quo alii solicitant,copia mea,qua ego, possideo,copia mei ,qua possideor. Vt meretrix facit omnibus copiam sui,nõ suam,ptãs mea quam habeo,ptãs mei qua habeor. Vtilitas mea,quam suscipio,utilitas mei quam suscipit alius,hoc ẽ quæ a me suscipitur.Quintilianus,sed ut aliquid præstaret patriæ utilitatis mei, idest de me.Sic fastidium meũ,quo ego alios fastidio,fastidium mei,quo ab aliis fastidior.Idẽ,seu mulier omnibus exposita mortalibus uanitatẽ fastidio mei,despectuq; captauit. Sunt tñ quædam ancipitem habentia significationẽ,sed quæ facile discerni possit,ut cum dico.Hæc ẽ pars mea,non de parte corporis intelligo,sed hæreditatis.& rursus,hæc est pars mei,non de hære-

ditate, sed de corpore. Manus pars mei est, non mea, fundus pars mea, non pars mei. Nam qđ Cic. ĩquit, ex quo uereor ne nihil sim tui, nisi supplosionẽ pedum imitatus, hic tui de tuo significat, non de te, estq; a tuum in genere neutrali, non a tu ꝓnoĩe primitiuo. Adeo ãt dare actiuã significationẽ his tribus genitiuis mei. tui. sui refugerũt auctores linguæ latinæ, ut eos mutauerĩt in aliã uocẽ, genitiuis aliaꝝ dictionũ cũ qbus cõiungũť, minime mutatis. Cicero, dico mea unius opa rẽpublicã esse liberatã. Idẽ, solius enĩ meũ peccatũ corrigi non põt. Idẽ, ex tuo ipsiꝰ animo cõiecturã cœperis, Nõ dixit qa nõ licuit, mei uniꝰ opera mei solius peccatũ. tui ipiꝰ animꝰ. & ĩ plurali Quintilianꝰ, deinde cũ satis uires eoꝝ explorauerint, suæ ipoꝝ fiduciæ ꝑmitťũt. nõ dixit sui ipsoꝝ fiduciæ. Nostræ quoq; religionis hoĩes, q sacras litteras interꝑtati sunt, hoc diligẽtissime obseruarũt. Dñe exaudi uocẽ meã clamãtis ad te. & alibi. Dñe memorabor iustitiæ tuæ solius. Item alibi. Substulit de latere meo ancillæ tuæ dormiẽtis, & tuã ipsiꝰ aĩam ptrãsibit gladius. Nec alia cã Teren. ita scripsit. Saluus sum meo præsidio, atq; hospitis, & non ꝑsidio mei, atq; hospitis. Idẽ, hem tot mea solius soliciti sunt cã, ut me expleant. Gaudẽt autẽ maxime hæc ꝓnomina, siue in primitiuoꝝ genitiuoꝝ, siue in possessiua uoce illis tribus solius ipsius. unius. possumus tamẽ & triũ & quatuor elegãter dicere. Itẽ oĩum. pluriũ. cuiuscũq;. & siqua sunt huiusmodi. Cicero, sed uolũtati uestræ oĩum parui. Brutus, qui uestris paucoꝝ rñdeat laudibus. Veteres sas pro suas usurpauere. Ennius, Virgines nam sibi quisq; domi Romanus habet sas. Itẽ sam pro eam. Idẽ, nec qsq̃ philosophiã in somnis uidit priusq̃ sam dicere cœpit. DELICIAE. Oblectamẽta. Deliciæ proprie dicuntur, quæ maxĩe nobis uoluptati a deliciendo, hoc est alliciẽdo nos ad uoluptatem. Delicere enĩ elicere est. Plau. qui illũ sciat, elicere & noctẽ facere possit de die. Veteres licere ĩplicare dicebant, a licio quod ẽ filũ, quo in tela textrices implicant stamẽ, uñ Trilicẽ dicimus uestem, quæ ex tribus liciis constat. A licere hoc est implicare lenones appellati, & p diminutionem lenũculi, & fœminino genere lenæ, quod adolescentulos alliciant, significat tamẽ aliquando lenũculus etiã nauigiũ piscatoriũ. Lẽas appellat Vlpianus, quæ mulieres quæstuarias ꝓstituũt. Itẽ eas, quæ alterius noĩe hoc uitæ genꝰ exercent, ut siqua Cauponã exercens, in ea corpora quæstuaria habeat, ut multæ solent sub prætextu instrumenti cauponii ꝓstitutas mulieres habere, dicendũ est hanc quoq; lenæ appellatione cõtineri. Hinc Lenocinari, seu lenociniũ facere dicitur, q quacũq; rõne hũc quæstum exercet siue principaliter hoc negociũ gerat, siue alterius negociatiõis assertiõe utať. Per metaphoram tamen Lenocinari aliquãdo pro blandiri accipiť, siue allicere. Cicero, tibi seruiet, tibi lenocinabitur, minus aliquãto cõtendet q̃ põt. A licio uerbum fit etiã secũdũ quosdam lectus, quod fatigatos ad quiescendum alliciat, quẽadmodũ inferius dicemus. Item a delicio dulce, hoc est suaue, quod dulcia maxime alliciant. Ab hoc fit dulciculus diminutiuũ, & dulcitas. Neuius, o suauis linguæ sonitus. o dulcitas animæ, & dulcitudo. Accius, tanta hinc in corda dulcitudo ĩuasit. & dulcedo. Cice quin etiam gustatus, qui est sensus ex omnibus maxime, uoluptarius, quippe dulcedine præter cæteros sensus cõmouetur. & dulcor. Plynius, cõtractata dulcorem amittit, & dulceo uerbum, A quo dulcesco. Idem, paulatimq; maturescẽtia dulcescũt. Itẽ dulcior, dulcissimus, & aduerbia dulciter. dulcius. dulcissime, & dulce ꝓ dulciter, prædulce ualde dulce, & subdulce aliquãtulum dulce, & edulco uerbũ, qđ est dulcius facio. Cn. Martius, quapropter edulcare cõuenit uitã, Curasq; acerbas sensibus gubernare. & dulciloquus dulciter loquens. & dulcifluus, dulciter fluens, & dulcisonus dulciter sonans. itẽ a licio fit cõpositum allicio, quod est attraho, ĩduco, A quo allecto frequẽtatiuũ. Cicero, ad quẽ fruendum non modo nõ retardat, uerũ etiam inuitat, atq; allectat senectus, & allicefacio, A quo allicefio. Suetonius de uitellio, Pronus uero ad cuiuscũq;, & quacũq; de causa necem atq; suppliciũ, nobiles uiros cõdiscipulos, & æquales suos oĩbꝰ blãditiis tñmodo ad societatẽ imperii allicefactos uario genere fraudis occidit. Pellicio, qđ est blãdiẽdo decipio, A quo pellicator, q ad fraudẽ pellicit, & pelliculatio, quo Cato utitur ꝓ blãda, & fraudulẽta inductiõe, & pellax. fallax, a quo pellacia fallacia. Virg. uerũ ubi nulla fugã reperit pellacia. Lucretius, subdola cũ ridet penitꝰ pellacia põti. Itẽ a pellicio pellex, qa blãdiendo uiꝝ ab uxore seducit. Est. n. pellex, quæ cũ eo corpꝰ miscet, q habet uxorẽ, sicut cõcubina, q̃ cũ cœlibe uiro sine nuptiis locũ tenet uxoris, quã græco uocabulo παλλάκην hoc est pallacen appellamus. Suetõius de Vespasiano. inde quieti uacabant accubãte aliqua pallacaꝝ, q̃s in locũ defunctæ Cẽidis plurimas constituerat. Iustinus quoq; Cyri pallacen noĩat. Sed hæc loca uitio fere librarioꝝ corrupta sũt, ut alia pleraq;, qppe pro pallacẽ pellicẽ scripsere, Cum pellex latinũ sit, nec uiri pellex dicať, sed uxoris. Nemo. n. latine loqueretť pellex mea, sed pellex uxoris meæ. Pallace uero sit græcũ, & concubinã significet, recteq; uiro iungať hoc mõ, hæc est pallace mea, hæc est pallace Vespasiani, quẽadmodũ hæc ẽ cõcubina mea, cõcubina Vespasiani. ubicũq; ergo reptũ fuerit pellicẽ ad masculũ referri, sciẽdũ est errorẽ ibi esse librarii, & pro pellicẽ pallacẽ esse scribẽdũ. Non sine errore masurius iuriscõsultꝰ scripsit pellicẽ eam habitã, quæ cũ uxor nõ esset, cũ aliquo tñ uiuebat, quã uero

nomine Amicā, Paulo honestiori cōcubinā appellamns, hinc Gaius Flaccus emēdauit Pellicē uocari scribens, quæ cū eo cui uxor sit corpus miscet. A pellex fit Pellicatus, sicut a cōcubīa concubinatus. Delicio a quo delecto, quod proprie significat attraho. duco. Ennius, & me Apollo ipē delectat, ac ductat Delphicus. Quadrigariꝰ. Fabius de nocte cœpit hostiū castra oppugnare, hostē delectare, dū collega id caperet, quod captabat. Et quoniā quæ grata ac iocunda sunt, nos attrahere, atq; allicere solēt, factū ē, ut delectare sit gratū eē ac iocunditate afficere, A quo delectatio. & delectamētū. & delectamē. Itē deliciū ī singulari, & ī plurali delitiæ. Mar. stellæ deliciū mei colūba, Verōa licet audiāte dicā, uicit maxime passerem Catulli. Suetoni. Titus amor ac delitiæ generis humani, tātum illi ad promerēdū oīum uoluntatem uel ingēii uel artis, uel fortunæ supfuit. Ab hoc delicatus plenus deliciis, siue in deliciis uiuere assuetꝰ, & ꝑ metaphorā mollis, ac tener. A quo aduerbio delicate. delicia uero lignū ē, qđ a culmine ad tegulas angulares infirmas uersus fastigatū collocat. uñ tectū ipsum deliciatū, & tegulæ deliciares appellatæ. Delicare āt ueteres dicebāt explanare. indicare. apire. Acciꝰ, quare alia ex crimine inimicoꝝ effugere possis, delica. Terē. quid istuc ē, aut iste uult sermo mater. delica, hoc est indica. ostende. explana. Itē, a licio fit oblicio, idē significās, qđ delicio, a quo oblecto, & ab eo oblectatio. oblectamē. oblectamētū. Veteres ēt delicare aliqñ pro dedicare usurparūt. Sūt tñ q delecto, & oblecto nō a delicio & oblicio uerbis deduci existimāt, sed a lacto uerbo. Lactare enī est nō solū lac p̄bere, sed dulcedine aliq̄ retinere, & ad ꝑsuasionē inducere. Terē. nisi me lactasses amantē, & falsa spe ꝓduceres. Idē, eoꝝ aīos lactas. Hoc a lacte deriuat, qđ significat succū maternū, quo aīalia nutriunt. Vir. & lac subducit agnis. dictū similiter a liciēdo, qa admotis māmis īfantes alliciunt. Hinc fit ēt lacteo, qđ ē lac sugo. Lactās enī ē, qđ lac p̄bet, lactēs cui p̄betur. & lacteus cādidus. suauis. succulētus. & lactesco in lac cōuertor. & lactuca a lacte dicta, qđ id genus oleris lacte abūdet, p̄settim ea quā meconim uocāt, a copia lactis soporiferi. qppe apud græcos μήκων pauper dr, q̄ herba soporē īducit. A lactuca lactucinoꝝ familia appellata. Lactes quoq; a liciēdo dicunt, qđ cibū alliciāt. Sūt. n. lactes in oue, & hoie, ꝑ q̄s labit cibus. In cætetis hæ ilia, qbꝰ capaciora sūt intestina ad aluū. Plau. ita tibi uacuitate uenio laxis lactibus. Itē a lacte lacticinia, hoc ē cibi ex lacte facti, & lactiphagi scythiæ populi, q & galactophagi dicunt. & lactaria herba, quæ & tithymallus dicit & lactuca caprina, de qua īferiꝰ dicemꝰ. & lactaria colūna, quæ erat in foro boario, dicta qđ ad eā infantes lacte alēdos deferebāt. Itē elicio qđ est educo. extraho. a quo elecebræ argētariæ dictæ sūt meretrices ab eliciēdo argēto, & elices sulci aq̄rii, ꝑ quos aq̄ collecta educit. & electo frequētatiuū. Plau. electabo adolescentē mūeribus. & elicius iuppiter etenī numa Pōpilius regnū urbis Romæ adeptus pōtificē elegit, cui sacra oīa exscripsit, atq; exignauit. qbus hostiis. qbꝰ diebꝰ ad q̄ tēpla sacra fierēt, cæteraq; oīa publica, priuataq; sacra pōtificis scitis subiecit, ut esset, quo cōsultū plebs ueniret, ne qd diuini iuris negligēdo patrios ritus, peregrinosq; assistēdo turbaret. Nec cælestes mō cerimonias, sed iusta quoq; funebria, placādosq; manes, ut idē pōtifex edoceret, quæq; ꝓdigia fulminibꝰ, alioue quouismō missa susciperent, atq; curarent. Ad ea elicienda e mētibus diuinis ioui elicio arā i Auētino dicauit. Pōtifex uero appellatꝰ ē uel a posse & facio, (ut scæuolæ placet) uel (ut uarro affirmat) a ponte, nā a pōtificibus pons sublicius primū est factus, & postea sæpe restitutus, nec nō cæteroꝝ pōtiū cura eis data. Illicio attraho. illaqueo, a quo illecebræ dictæ blāditiæ, qbꝰ illicimur, A quo illecebrosus, q inanibꝰ blādimētis hoiem allicit, & illix, q allicit sicut illex q sñ lege & sine iure uiuit, & illecto pro allecto. & illiciū, de quo inferius dicemꝰ, cū populus illiciet illico uero nō ab illicio declinat, sed a loco, q̄si in loco. Proprie. n. illico significat in eo loco. Neuiꝰ, septimūdecimū annū illico sedent. Enniꝰ, & qa quo irent nesciebāt illico māserūt. Pōitur tñ frequētissime pro statim. Plautus, illico hic ante hostiū eramꝰ, Locus ꝓprie dicit quicqd aliqd cōtinet. Vir. hic locus urbis erit. Ponturq; a dialecticis inter accidentia substantiæ, & est una de septē circūstantiis, quæ ita numerant, ꝑsona, q̄litas. negociū. facultas. causa. modus. tēpus, quæ hoc uersu claudūtur. Quis. q̇d. ubi. qbus auxiliis. cur. quomodo. quando. Aliquādo locus ponit ꝓ genere. Salustius, natus haud obscuro loco. Est & locus argumēti sedes. Itē cū dicimus loco patris. loco fratris. loco filii te habeo, nō significamus ꝙ ubi illi antea erant, ibi tu nūc apud me sis, sed ꝙ in ea caritate, qua illi aut fuerūt, aut sunt, aut essent, aut esse deberent Terentius, si te in germani fratris dilexi loco. Interdū tñ in locū potius dicimus q̄ in loco, quotiens aliud erat, aliud successit qđ nō fit sine uerbo significante motū. Quintilia. nam quomodo pugnā ineūtibus tot simul metus. laboris. dolorū. postremo. mortis ipsis exciderint, nisi ī eorū locū, pietas & fortitudo, & honesti præsens imago successerit. Item loco solatii mihi est dicimus. loco uoluptatis. loco honoris. loco turpitudinis, ꝓ iocūdū. uoluptuosum. honorificum. turpe. dicimus aūt in singulari locus tantū masculino genere. in plurali uero loci, & loca tam masculino q̄ neutro. Sed ꝓ sedibus argumentoꝝ dūtaxat masculino usurpamus, & ī plurali locos mulieris uuluā appellamus. nam in reliquis aīalibus, dicimus tantum uuluam. A lo

cus fit diminutiuum loculus, qđ sacculum significat, qui alio nomine Vulua, & bulga, & marsupium dicit᷑, & Capsula, hinc loca distincta, in qbus aues nidificant, & quæcũq; similia dicunt᷑ loculamenta. Columella, uel si nõ ita cõpetit, paxillis adactis tabulæ supponãt᷑, quæ uel loculamenta quibus nidificent aues. uel fictilia colũbaria recipiant. item loco uerbum quod ꝓprie significat pono, quasi in loco cõstituo. Virgilius, hic alta theatri fundamenta locant alii. Aliquando ponitur pro repono, unde locatum repositum dicimus. Plautus, dum aulam domi locatam perquirit. ablatam reperit. Interdum per usum alicuius rei pretio concedo, A quo locatio dicitur. Cicero, Vel ꝗ locatio ipsa pretiosa. Idem, uxoris fundus erat colono locatus. Sæpe etiã ꝓ marito. do. Plau. filiam eius pupillam locauit, A quo illocabilis dicitur, quæ tradi uiro nõ põt. Idem, uirginẽ habeo grãdem, dote cassam, atq; illocabilem, & a loco fit locatarius, qui domũ aut fundũ, aliudue simile in locationẽ cõducit. Nomina enim masculina in ari⁹, & fœminina in aria desinẽtia, officia hoĩum, qualitatẽq; ꝓprie significãt. Vt caprarius, capraria saltuarius. cãparius. horrearius. classiarius. custos. exercitatorq; capraꝝ, saltus, campi, horrei, classis. sagarius. lintearius. uestiarius. uenditor sagoꝝ, linteoꝝ, uestiũ, proprietarius, fructuarius, usuarius, cuius ẽ ꝓprietas ꝑdii, cuius fructus, cuius usus, quæ oĩa significãt actionem, passionẽq;. Pauca sunt, quæ passiue accipiunt᷑, ut legatarius. cõmodatarius. depositarius. beneficiarius, fideicõmissarius, q legatũ. cõmodatũ. depositum. beneficiũ. fideicõmissum accepit. Sic locatarius, q accepit locatũ, hoc ẽ cõduxit. In ariũ uero neutra plerũq; repositoriũ significãt, ut tabulariũ, repositoriũ istroꝝ, & lraꝝ. aerariũ repositoriũ æris, ac nũmoꝝ, pecuniæq;, Sacrarium repositorium sacrorũ. Armariũ ubi reponuntur libri. armamẽtariũ, ubi armamẽta. Atramẽtariũ uasculũ, in quo reponit᷑ atramẽtũ. Calamariũ, in quo calami recondunt᷑, qđ & Theca calamaria dr̃. Penariũ, ubi reponit᷑ penus. Viuariũ ubi cõtinent᷑ aues. pisces. feræ, quæ ad uictũ ptinent. Pomariũ locus reponẽdoꝝ pomoꝝ, uel locus cõsitus pomis. Ouidius, id metuens solidis pomaria clauserat Atlas Mœnibus. Alueariũ locus, ubi sunt aluei apiũ, & alueoꝝ copia. Rosariũ locus ubi est copia fruticũ rosas ferẽtiũ. Plãtariũ nõ solũ locus plãtaꝝ, sed ip̃e plantæ ẽt si euulsæ sint, q̈uis seruius dicat plãtaria eẽ, quæ e semibus nata cũ radicib⁹, & terra ꝓpria trãsferunt᷑. Plãtas uero quæ de arboribus rapiunt᷑. Seminariũ ip̃m semẽ, hoc ẽ plãtulæ. Pãpinariũ palmes, q e duro exit, materiãq; in ꝓximũ annũ ꝓmittit, siue cõgeries uirẽtium ramusculorũ. Calceariũ, & Vestiariũ ꝓ calceis, & uestibus. Fustuariũ ꝓ fustigatiõe, Cibaria pro cibis. Carnarium, & donarium, de qbus supra diximus. Itẽ a loco locuples, ꝗ pleraq; loca, hoc est multas possessiões teneat. Oẽs. n. ueteꝝ diuitiæ in agris atq; pecoribus erãt, & ut Cato refert quẽ uirũ bonũ colonũ dixissent, amplissime laudasse existimabant᷑. Hinc pecunia a pecore appellata, & locupletes dicti diuites, qđ loci, hoc ẽ agri pleni essent, & locupletare ditare, cuius passiuum est locupletari. Plau. Visus est paterna hæreditate locupletarier. Item a locis urendis locustæ uocitatæ ob iacturã, quã messibus afferũt, tactu multa, ut supra diximus, urentes, morsu uero oĩa erodẽtes. DOMINI. Neronis. POPVLI. Romani scilicet. Popul⁹ diffinit᷑ multitudo hominum iuris cõsensu, & concordi cõmuniõe sociata, differtq; a plebe, ꝗ ĩ populo oĩs pars ciuitatis, oẽsq; ordines cõtinent᷑, in plebe aũt nõ insunt nobiliores, & patricii. itaq; utrũq; a græco dictũ uolũt. Plebẽ ἀπὸ τῶν πλείνων hoc ẽ a pluribus, ꝗ plures sint plebei q̃ patricii. Populum ἀπὸ τῶν πολλῶ πλειόνων hoc est multo pluribus, ꝗ populus oẽs ordines, ut diximus, cõplectatur, A populus fit diminutiuũ popellus, hoc est puus populus, & popularis, quod modo significat id, qđ populi est. Terẽ. Amicus meus summus, & popularis geta. mõ carus populo, uñ & populare ẽ amorẽ populi cõciliare, Pacuuius, atq; ut ꝓmerui pater mihi patriã populauit meã aliqñ etiam popularis ꝓ uili ignobiliq; accipit᷑. Plau. præstat diuitẽ esse ac popularẽ, q̃ nobilẽ & mendicũ, hinc popularia nugatoria, & puerilia dicimus. Laberius, dum popularia agim⁹, ꝑ ludum. A populus ẽt fit populor uerbũ, qđ & populo dr̃. Vir. populatq; ingentem farris aceruum. A quo depopulor, hoc est ꝑdor, & depꝑdor, passimq; & quasi populatim diripio, A quib⁹ populatio. & depopulatio. & populator. ac depopulator. & populatrix. ac depopulatrix. & populatim, qđ mõ significat per populos. Apuleius, populatim ab omni ꝓuincia, reuocatus, mõ cateruatim, & in uniuersum. Cecilius, ego ꝑdidi te, q omnes seruos ꝑdo populatim, quæso ne addas malum ad hoc malum, & populabundus, ꝓ ꝑdabundus, & populosus populo plen⁹, & populariter, hoc est affabiliter, humaniter, blande, & cum fauore ac gratia populi, Iuuenalis, & uerso pollice uulgi quẽlibet occidũt populariter, & popularitas affabilitas, hũanitas, blãditiæ & publicus, ut quidã existimant quasi populicus, qđ nõ priuatim alicuius, sed populi sit, a quo fit publico uerbum qđ est diuulgo, & publicatio diuulgatio, respublica & res populi, & publice, ac publicitus aduerbia, & publica sacra, quæ ꝓ populo fiebant, sicut priuata, quæ ꝓ singulis hominibus, familiisq;, & publicãi, q̀ rebus ad populum spectantibus fruũt᷑. oẽs eni q a fisco aliquid cõducũt, recte publicãi noĩant᷑, ut q̀ uectigalia populi cõducta habẽt, & publica uia, quæ in solo populi est, siue qua iter populo est, & publius ꝑnomẽ eius, qui populo grat⁹ fuit, & pu-

blipores publii serui,sicut Marcipores pueri hoc est serui Marci.huiusmodi enim appellationibus ueteres utebantur,quod genus ĩtercidit.& publicola,quod a populo coleretur,siue quod coleret populũ.Sic enim appellatus ẽ.P.Valerius primus cum Bruto post exactos reges consul creatus,quoniã cum affectare regnum ob ædificari cœptã in summa Velia domũ creditꝰ fuisset,ædificata postea in infimo cliuo domo,lataq; de ꝓuocatiõe aduersus magistratus ad populum,sacrãdoq; cum bonis capite eius,qui regni occupandi cõsilia iniisset,lege adeo se oĩ regni suspitiõe absoluit,ut popularis ẽt factus sit,& publicolæ cognomẽ adeptus.Itẽ dies populi fugia noĩatꝰ iunio mense,ꝙ eo die tumultu repẽte orto fugerit populus.Nõ multo enĩ post hic dies fuit,ꝗ̃ decessus Galloꝝ ex urbe,quo tp̃e,qui tum sub urbe erant populi,ut fidenates & alii finitimi cõtra populũ Romanũ cõiurarũt.Scribit seruius populũ ĩ singulari numero uniꝰ ciuitatis multitudinẽ,in plurali uero urbes significare.Est ẽt populus arbor excelsa,folio ederæ,sed p̃te altera sine angulo,altera oblõgo,dicta,ut q̇dã putãt,a frõdiũ multitudine. Tria huius genera sunt,alba,& nigra,& quæ libyca appellaṫ minima folia ac nigerrima.huic arbori,& ulmo,tiliæq;,& oleæ,& salici euenit.ut circũagaṅt eaꝝ folia post solstitiũ ,qđ certissimũ eius syderis cõfecti testimoniũ est.Ab hac populo fit populeus,ut populea uirga.Item populnꝰ, sicut a ficu ficulnus.Quidã etiã putãt populoniã Etruriæ urbẽ a populoꝝ multitudine, quæ in eo agro est,appellatã,alii a populãdo,qđ frequẽtibꝰ pyrataꝝ depopulatiõibus pateret,quoniam sola ex oĩbꝰ etruriæ urbibꝰ ad mare fundata erat,qđ ea tẽpestate urbiũ cõditores uitare conabaṅt,ne barbaroꝝ depopulationibꝰ paterẽt. A plebe uero dimĩutiuũ fit plebecula, & plebeium,qđ plebis ẽ,plebeii ædiles discedẽte plebe a p̃ribꝰ sunt creati.plebeiæ pudicitiæ sacellum Romæ,ut sacra cætera,colebaṫ.Itẽ plebiscitũ lex,quã plebs non populus accipit, de qua ĩferiꝰ dicemus.Dicebãt aũt ueteres plebs plebis tertiæ declinatiõis,& plebs plebei.Ply, Tãta plebei cõsternatiõe,ut primo pulsus ex ea regiõe mox & interẽptus sit. PRAESIDE. Imperatore,& magna laude domitiani Neronẽ dominũ,ipsum uero præsidẽ noĩant. Nam dominus dr̃,ut supra diximus,cui populus subiectus ẽ,quiq; plenã habet in subditos p̃tãtẽ,hũc græci κοίρανον uocant.Homerus οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω ,hoc est Non bonus est multorum dominatus. Vnus dñs esto. Veteres hũc tyrãnũ etiam appellabãt. Vir.Te ꝓpter libyæ gentes,numadũq; tyrãni Odere.idẽ,pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyrãni,q̃uis postea Tyrãni nomẽ ad eos tm̃ translatũ est,q nõ iure,& æquis legibus,sed ui & quadã animi libidĩe dominaṅt.idem.cõueniũt q̃bus aut odiũ crudele Tyrãni,aut metus acer erat. Ab hoc Tyrannis dicta sæuũ ac uiolẽtũ impiũ,& Tyrãnicus,qđ Tyrãni est,& Tyrãnicæ qđ uiolenter crudeliter. domini ergo nomẽ nescio q̇d sup̃bũ sonat quẽadmodũ regis,de quo supra diximus,& Tyrãni ꝓpter qđ diuus Augustus domini appellationẽ ut maledictũ & opprobriũ semp exhorruit, & cũ spectãte eo aliquãdo ludos ,ꝓnũciatũ eẽt a Mimo o dñm æquũ,& bonũ,uniuersiq; quasi de ipso dictũ comprobassent statim manu uultuq; undecoras adulationes rep̃ssit,sequẽti uero die,grauissimo corripuit edicto,dominũq; se postea appellari,ne a liberis q̇dem,aut nepotibꝰ suis passus est.In Imperatoris uero seu p̃sidis nomine nihil insolens,nihil sup̃bum erat.Quippe ĩperatores dicebaṅt qui sanatus & populi Romani iussu uel ductabant exercitus, uel prouĩcias administrabant,& singuli duos legatos habebant.Itaq; hi nõ domini erant, sed ministri, quãuis postea in Tyrãnidẽ uersus sit hic magistratus,& imp̃atoris mitissimũ nomẽ in eũ translatũ sit,q Romãi imp̃ii gubernacula tenet.Ab impero dictus est ĩperator.Imperare aũt iubere est,dictũ ab in intentatiua particula,& paro q̃si statim paro ,uel ꝓrius paro. Ab hoc imperiũ declinaṫ,qđ modo iussum significat. Virg.hic uasto Rex æolus antro,luctãtes uentos tempestatesq; sonoras Imperio p̃mit,ac uĩclis,& carcere frenat.mõ regnũ,dñiũ,uñ Romanũ ĩpĩmnet romãi ĩperii fines dicimꝰ.Idẽ,ĩperiũ oceão.famã q termĩet astris.idẽ.nõ illi ĩperiũ pelagi, sæuumq; tridentẽ,Sed mihi forte datũ. Aliquando imperiũ significat potestatẽ,unde Vlpianus ĩperiũ scribit.aut meꝝ dici,aut mixtũ.Meꝝ impium est habere gladii potestatem ad animaduertendũ in facinorosos homines,quod etiam p̃tãs appellatur.mixtum ẽ,cui etiam iurisditio inest,qđ præcipue in danda bonoꝝ possessiõe cõsistit.iurisdictio est etiam iudicis dandi licentia.Ab imperio imperiosus dicitur,nimis seuere imperans,crudus & quasi ostentator imperii qualis torquatus apud liuiũ,qui filiũ licet uictorem,quia cõtra imperium suum pugnauerat, securi ꝑcussit,ob id dictus ĩperiosus,& manliana imperia,crudelia uocitata. Ab hoc fit aduerbium imperiose,hoc est acriter.seuere.& cum ostentatione imp̃ii.item ab imp̃o imperito frequentatiuũ,& qđ apud Plynium reperitur,imp̃itabundus,ꝑ imperitãs. Poetæ aliquando induperatorem ꝓ Imp̃atore usurparunt.Iuuenalis,quales tunc epulas ipsum glutisse putamꝰ induperatorem.Præses aũt est,q maius in urbe aut ꝓuincia imperium habet,de quo superius late differeuimus a præsidendo ita appellatus,a quo p̃sidiũ.præsidere uero ẽ preæsse ,ut supra diximꝰ & a sedẽdo deduciṫ.sedere q̇d sit manifestũ est .Plau.Si nõ ubi sedeas locus ẽ,at est ubi ambules. Aliq̃ñ ignauiam,cessationẽq; significat. Terenti.an sedere oportuit domi uirginẽ

tam grandē. De Auibus uero ſedere dicitur in altiori loco eſſe, ut paſſer ſedet in tecto, cornix ſedet in arbore. ita enim de auibus dicitur ſedere, ut de homine, dum ſedet ſuper equo aut iumto, quocūq; corpis habitu ibi maneat. Sedere etiam ꝓ placere ponitur a poetis. Virgilius, idq; pio ſedet aeneæ, ꝓbat auctor aceſtes. Secundum Augures ſedere eſt cōſiderare. cōtemplari. cōſilium capere. Nam poſt deſignatas cæli partes a ſedentibus captātur auguria. Plautꝰ, ſine iuxta aram ſedeam, & dabo meliora cōſilia, hoc etiam Virgilius oſtendit, inducēs picū ſolū ſedētem cum alios ſtantes induxerit. Paruaq; ſedebat ſuccinctus trabea, & alibi, Turnus ſacrata ualle ſedebat. Ab hoc tractum eſt ut iudices ꝓ tribunali ſedeant, nec niſi ſedentes ferre ſententiam poſſint, ut intelligant ſe quid decernant cōſiderare diligenter oportere. Item ſedere manere ē. Virgilius, & ſedet hoc animo. Sedeo aūt a ſe, & eo, compoſitum putant quaſi ſeorſum eo. Videmur enim ſeorſum ire, & quaſi a cæteris ſeparari, dum conſidemus. Differt autem a ſedeo ſido, quoniam ſidere eſt deorſum deſcēdere. Virgilius, ſedibus optatis gemina ſuper arbore ſidunt, ideſt ab alto demittuntur. Ab hoc compoſita fiunt aſſido quod eſt apud aliquem officii gratia ſedeo, utputa ægrotum, aut regem, aut præſidē, A quo aſſiduum. aſſiduitas. aſſidue de quibus ſupra diximus. Item aſſidelæ menſæ, ad quas ſedentes flamines ſacra faciebant, & aſſeres, ꝙ aſſidant parieti & aſſes, & aſſulæ, de quibus ſupra diſſeruimus, & aſſeſſores quorū officiū eſt aſſidere preſidi, atq; conſulere, atq; in iis fere cauſis conſtat. cognitionibus. poſtulationibꝰ. libellis. edictis. decretis. epiſtolis. Huius fœmininū eſt aſſeſtrix. Afranius, dimittit iam aſſeſtricem, me adeſſe uocat, & conſeſſores, qui ſimul ſedent. Martialis, nec cōſeſſoꝝ uicina numiſmata tantum aera, ſed a cuneis ulteriora petis. Circūſideo qđ eſt contra ſedeo circundo. obſideo quod interdū pro circūſideo ponitur, interdū ꝓ cōtra ſedeo, unde obſeſſi dicuntur, qui egredi urbem, aut oppidū, ſeu alium locum nō poſſūt, aut hoſtibus circumſeſſi, & obſidio circumſeſſio, & obſidium, qđ fit ut hoſtes dimicare cogant̃, & obſes q traditur imperio alterius ea conditione, ut ſi dator obſidis a fide recedat, recipiēti ſit poteſtas in corpus, & uitam eius, qui datus ē obſes. Hic quoniā obſidionis gratia dari conſueuit, inde nomen aſſumpſit, quāuis aliqui ab ob & fides compoſitū uelint, ꝙ ſit ob fidē datus. Obſidiæ quoq; ſicut inſidiæ dicunt̃. Columella, dum tamē anus ſedula, uel puer adhibeatur cuſtos uagantiū, ne obſidiis hominū, aut īſidiatoꝝ animalium decipiantur. Diſſideo diſſentio, A quo diſſidium. hoc eſt diſcordia, & diſſidioſus contentioſus, deſido ocioſus ſedeo, A quo deſes deſidis, & deſidioſus, hoc eſt piger ignauus, uñ deſidia ignauia, ſubſido, qđ ſignificat ſubterſedeo. Virgilius, ſubſedit dubius, A quo fit ſubſidium, hoc eſt auxilium. inſido aliquē doloſe expecto, A quo inſidiæ, quæ clam inſidēt ut hoſtes fallant, & ab eo inſidior uerbū. & inſidioſus īſidiis plenus, fallax. Item inſidiator, & inſidiatrix, q inſidiant̃. Iungit̃ aūt inſido cū datiuo. Vir. Arripuitq; locū, & ſiluis inſedit iniquis cum inſiſto, cum accuſatiuo iungat̃. Idem, nulli fas caſto ſceleratū inſiſtere limē. Reſido, ocior commoror, A quo Reſides, ocioſi. quieti. ſegnes. Vir. iam pridem reſides animos, ſicut econtrario inſtantes dicimus induſtrios, & Reſina humor, q ex arboribus fluens, in iiſdem reſidet A quo reſinatum dicimus, ſicut a pice picatum. iuuenalis. quid enim reſinata iuuentus. Reſidiare uero ueteres dicebant pro eo qđ eſt ſæpe reſilire. Rheſus rex Thraciæ fuit, quem homerus ſcribit cum equis albis in auxiliū Troianorū ueniſſe, & a Diomede, atq; Vlyxe noctu in caſtris fuiſſe occiſum. Eſt etiam nomē fluminis Troiæ. rhetus gigas fuit, quem Dionyſius in leonem conuerſus occidit. Item Rhetus mons Troiæ, in quo Aiax Telamonius ſepultus eſt, A quo Rhœteius & Rhœteus deducūtur. Superſedeo. maneo. ceſſo. differo. Plautꝰ, ſupſede de iſtis rebus, iam tuipſe ubi lubet finem face. Conſideo ſimul ſedeo, A quo fit cōſeſſus, qđ non ſignificat cōſeſſionem, ſed homines ſimul ſedentes in uno loco, quēadmodū Cōuentus nō cōuentionē ſignificat, ſed homines, qui uno in loco cōuenerunt. A ſedeo, ꝓpterea ſedes deducit̃, in qua ſedemus, poniturq; pro habitaculo & domicilio. Cæſar, creſcente enim populi multitudine mutare ſedes ſtatuerūt. Item ꝓ ſepulchro. Virgilius, ſedibꝰ a ut ſaltem placidis in morte quieſcam. eius diminutiuum eſt ſedicula, & eiuſdem ſignificatiōis eſt ſedile, qđ & locus ad ſedendum eſt, & ſella q̃ſi ſedda, & ſeſſio quod modo actum ipſum ſedendi ſignificat, mō ipſum ſedile. Cicero. Tot locis ſeſſiōes gymnaſioꝝ, ideſt tot ſedilia. & ſubſellia minores ſedes, in quibus audientes poetas, aut ſpectātes ludos ſedere ſolebant, erantq; etiam tribunoꝝ triumuirorū, quæſtoꝝ, & huiuſmodi minora iudicia exercentiū, qui nō in ſellis curulibus, nec in tribunalibus, ſed in ſubſellis cōſidebant. Sella curuli maiores magiſtratus utebant̃ quem ſimul cū toga, & ꝑtexta, & lictoribus Romāi ab etruſcis ſumpſere. Curulis aūt a curru dicta eſt, qđ ī ea ſedētes curru uehi maiores magiſtratus ſolebāt. Sella græce θρόνον, hoc eſt thronū nominant Hinc θρόνον βασιλικὸν ſoliū, hoc eſt ſedem regiam uocāt, & θρόνον ἡγεμονικὸν ſellam curulem Item a ſedeo ſedulo aduerbium, qđ ſignificat diligenter, inſtanter, continue quaſi aſſidendo, hoc eſt ſine intermiſſiōe. Cice. Sedulo inq̃ faciā. Nam qđ Marcellus ſcribit ſedulo dictū, q̃ſi ſine dolo, nimis affectatū nobis uidet̃, qppe ſedulus eodē mō quo aſſiduus dr̃, idemq; ſignificat

& sedulitas est assiduitas, & diligentia. Item a sedeo soliũ armariũ e ligno factum, in quo reges ob corporis sui tutelam sedebãt. Item sedes regia. Curtius, Reginã in solio uisam uehemẽter admiratus, aliqñ uas, in quo hoĩes in balneis, uel domi, uel quouis alio loco sedentes lauãtur. Martialis, non uis in solio prius lauari. Hispani id duretã uocant. Suetoni⁹ de Augusto, at quotiens neruoꝝ causa marinis, albulisq; calidis utendũ esset, cõtentus hoc erat ut insidẽs ligneo solio, qđ ipse hispanico uerbo duretã uocabat, manus ac pedes alternis iactaret. Nõnunq̃ huic simile uas, in quo defuncti sepeliũť. Plynius, Cũ & defuncti sese multi fictilibus soliis cõdi maluere. Quidam nõ a sedendo, sed a soliditate quasi solidũ appellatũ existimauere. Quidã a solo qđ in iis soli sederẽt. Iõ solia sternere dicebanť, q solisterniũ habebant, & solaria Babylonica uocabanť, qbus ea sterni solebãt. A sella etiã sellaria dicta loca, in qbus dispõi sedes solebãt Ply. Atq; ex oĩbus, q̃ retuli clarissima quæq; in urbe iam sunt dicata a Vespatião principe ĩ tẽplo pacis, aliisq; eius opibus uiolẽtia Neronis in urbẽ cõuecta. & insellariis domus aureæ disposita. Itẽ a sedẽdo seditio. hoc est. sicut Cicerõi placet, a seorsum eũdo. Est aũt seditio, cũ populo discordãte itur ad man⁹, qualẽ ciuitatis statũ describit Vir. ac ueluti magno ĩ populo, cũ sæpe coorta ẽ seditio, sæuitq; aĩs ignobile uulgus, iãq; faces, & saxa uolãt, furor arma ministrat. similiter seditio ĩ exercitu dr̃. in classe, in cãpo, in schola, & ubicũq; multitudo est hoĩum, q ab hoc seditiosi dicũtur. Itẽ seliquastra sedilium genus est, & sedentariũ dicitur, quod sedendo fit unde sedentarium laborem dicimus, qui sedendo contrahiť. Apuleius, ut etiam fatigationẽ sedentariam incessus uegetatione discuterem, & sedẽtaria opa, quæ sedẽdo fit. Columella, neq;. n. sedentaria eius opa est, sed modo ad telã debebit accedere, modo eos q cibũ familiæ conficiunt, inuisere tm̃ etiam culĩam, & bouilia, nec minus præsepia mũdanda curare. item a semper sedendo sedũ herba, quæ & sempuiuũ diciť, de qua inferius disserem⁹, & asseres, & assides ab assidendo parieti. Seduculum nõ a sedendo, sed quasi suduculũ dictũ, genus flagelli ẽ, qđ uapulãtes sudare facit. Nec sexus a sedendo diciť. sed a græco ὄξιο[illegible], qđ est habitus, significatq; naturam, & habitũ, uñ masculinũ, & fœmininum sexum dicimus.

AD DOMITIANVM EPIGRAMMA TERTIVM.

VAE TAM SEPOSITA EST. Blandiť domitiano. q cũ ad spectacula eius ex toto terraꝝ orbe, diuersaꝝ linguaꝝ spectatores conueniãt, oẽs tamen una uoce, eum patrẽ patriæ salutant, quasi una urbe oriũdi. Constat sane tantam aliquando hominũ multitudinẽ ludorũ gratia ad urbem confluxisse, ut senatores quidam nimia p̃ssura fuerint elisi. QVAE GENS. Interrogantis est, quis. n. quæ. quod. uel quid aliquando interrogatiue ponuntur. Martia. nam tantos rogo quis ferat labores? Apuleius, qui nam hic nouus est hospes? Gellius, quænam malum est ista intemperies? Plautus. quod facinus admisi tantum? idem, quid ad illas artes optes, si optio adueniat tibi? Aliqñ indefinite. Plynius, Tũ mihi nescio quod in aurem insusurrauit. idem morbus nescio qui ante eam ætatem incognitus nostris. Cice. cũ p̃cepta nescio quæ discipulis suis palam tradidisset. Plautus, nec mihi qđ facinus cõscirem inueni. Seneca, Paulul ũ, nescio qd uisus est balbutire. Nonnũq̃ quis poniť ꝓ aliquis. Cicero, siquis uestrũ est, q forte miretur. Plau. Si quẽ seruoꝝ domi habes. Nam qui ꝓ aliqs in nominatiuo casu, raro præterq̃ apud uetustissimos inueniť. Cicero, si quæ sunt in hac re difficultates. Etenim in singulari non qua sed quæ pro aliqua dicimus, Martia. Siqua fides ueri, præferri maxime Cæsar, temporibus possunt secula nulla tuis. Plautus, si quod post hac uerbũ fecero. Vir. spero eqdem mediis siquid pia numĩa possunt, supplicia hausurũ scopulis, quis & quid nunq̃ relatiue poniť, cũ qui, quæ quod, frequentissime referant antecedens quod adiectiuum est, & semp iungiť substantiuo, quod uero semper est substantiuum. Præterea qui quæ, quod frequenter accipiunť pro tãtus. ta. tum. & hoc tribus modis, nam & cuius humanitatis es dicere possumus, & qua humanitate es, & quæ tua est humanitas, pro tantæ humanitatis es, tãta humanitate es, tãta tua est humanitas. Similiter cui⁹ amoris es, quo amore es. q tuus est amor. Cuius officii es, quo officio es, qđ tuũ est officiũ. Quintilia. hoc si scisses pater affirmo, ꝑmitto, cuius pietatis es, nemo te antecessisset. idem, Quæ tua pietas est. in eundem sensũ accipitur, is, ea, id, nam eius pietatis es dicimus, & ea pietate es, & ea tua est pietas, habetq; aliquid plus uirium talis oratio q̃ si dicas ꝓ tua pietate. item quo aliqñ pro quando accipitur, ut cum dicimus, eo magis quo magis, A qs composita fiunt aliqs, quasi alius quis. A quo aliquo aliqua, aliquorsum, aliquotiens aduerbia, hoc est ad aliquẽ locũ, ꝑ aliquã partẽ, uersus aliquã partẽ, aliquot uicibus, & alcũde, ex aliquo loco. item quisq̃ quispiam eiusdẽ significationis, si quis idest si aliquis. Et quisqs qđ significat quicũq;, Et quisq;, a quo unusquisq;, quæ significãt omnes, & quisnam interrogatiuũ, & quisputas eiusdem significationis, & nequis quod cõponitur ex ne, & qs pro aliqs, significatq;, ut nullus, & qsqliæ a quisqs quasi quicquid cadit. Sunt enim quisquiliæ purgamenta terrarum, & quicquid ex arboribus. herbis. floribus⁹. minutim cadit. A quo quisqlium uocat exiguũ fruticem ilicis, producentem coccũ, quod granum est, ad

tingendum uestes gratissimum. A qui quiuis.quicunq;.quilibet. A quo unusquilibet, de quibus supra diximus. Item quidam, qđ non est particulare, ut aliquis, quẽadmodũ pleriq; falso existimant, sed potius singulare. aliud est enim, cum dico aliqs uestrũ hodie me percussit, & aliud cum dico, quidam uestrum hodie me pcussit. illic enim incertum aliquem ex duob⁹ significo, quẽ percussorem meũ esse non dephẽdo. hic uero certũ hominẽ ex uobis a me, quod ab eo percussus sim agnitũ, ut non aliter se habere quidam uideat̃, q̃ nomen ꝓpriũ, uerbi gratia, si sciam Pyrrhum mecũ locutũ fuisse, idq; tacito nomine exprimere uelim, recte dicam, quidã mecũ locutus est, non autem aliquis, qđ significaret nescire me quis mecũ esset locutus. Vnde uulgo sic loquimur, quotiens aut nolumus nominare homines, aut eorũ nomina nescimus, quidam ad quẽdã scribens sic inquit, non aũt aliquis ad aliquẽ, sed hoc multo mãifesti⁹ cum negatiõe apparet. Nã si dicã. Nõ pcussit me hodie quidam uestrũ, ꝑfecto significo unũ ex uobis certũ, ut puta Pyrrhũ me ñ pcussisse. Si uero dicã non pcussit me hodie aliquis uestrũ, significo nullũ uestrũ me hodie ꝑcussisse. itaq; illa singularis enunciatio est, hæc uniuersalis. Item a qui quia coniunctio causalis, A quo quianam aduerbiũ interrogandi. Virgilius, heu quia nã tanti cinxerunt æthera nimbi? Idem, Cælicolæ magni, quianam sentẽtia uobis uersa retro? & quiane quod significat certe re uera. Idem, quiane auxilio iuuat ante leuatos. Quidem quod similiter significat certe. Et tribus modis in oratione accipi solet. Vno ad distinguẽdas res, ut ego quidem Romæ sum, tu uero Athenis, frater aũt Alexandriæ, in quo modo tantũ duobus comitibus uti potest, quæ sunt uero, & aũt, altero, quasi per exceptionem eius, quod affirmes Quintilianus, Torquebis quidẽ filiũ, sed fatebitur mater. & nũq̃ fere apud hũc, & Ciceronem cõiũgitur quidẽ, & ille, qn exceptio huiusmodi sequat̃. Cicero, ab optimis illis qdẽ uiris sed ñ satis eruditis. Idem q aũt in uirtute summũ bonũ ponũt, præclare illi qdem sed hæc ipsa uirt⁹ amicitiam & gignit, & continet. Pluresq; i hoc modo comites habere hoc aduerbiũ potest, ut uerũ, uerũtamen, sed, sedtamen, at, attamen, cæterũ. Tertio modo cũ nulla ex prædictis coniũctionibus sequit̃. Idem, Aut enim nemo, quod quidem magis credo, Aut si qsq̃ est, ille sapiens fuit. Ab hoc fit Equidem, quod proprie significat ego quidem, nec unq̃ aliter a Virgilio, Cicerone, quintiliano usurpatur. Virgi. Equidẽ merui, nec deprecor inqt. Ab aliquibus capitur interdũ pro qdem. Persius, non eqdem hoc dubites amboꝝ fœdere certo Consentire dies. Et si quidẽ, quæ ex si & quidẽ cõponi uidet̃, tamẽ primã syllabã breuẽ habet, cũ si ꝑducta sit. Item significationem non habet partiũ, ex quibus componit̃, sed idem significat quod nam. Quintilianus. Atq; natura ipsa uidet̃ ad tolerandos facilius labores musicam ueluti muneri nobis dedisse, siqdem remigem cãtus hortat̃. Aliquãdo siquidem pro si certe. Cicero, deinde profect⁹ est id tẽporis, cũ iã Clodius, siquidem eo die Romam uẽturus erat, redire potuisset. Quidam putãt duplã hanc esse dictionẽ, sed unã eẽ Ouidius ostendit, q in hoc eodẽ significato utit̃ prima breui, qđ nõ accideret, nisi eẽt cõposita, quæ mihi uentura est, siqdem uentura senectus cũ desit numeris ipsa iuuenta suis? Quin quod quatuor modis accipit̃, uno cũ increpantes, uel interrogantes, uel exhortãtes dicimus, significatq; cur nõ? Vt quin uẽis? quin legis? qn fugis? Vir. quin tu aliquid saltem potius quoꝝ indiget usns, Viminib⁹ molliq; paras detexere iũco? secundo qn significat ꝙ. Terentius, non dubiũ est, qn uxorem nolit filius. Tertio quin p hanc particulatim magis cõfirmamus, significatq;, atq; etiam. Virg. qn aspera Iuno, quæ mare nunc terrasq; metu, cælũq; fatigat, consilia in melius referet, quod & quinimo aliqñ dr̃. quarto cum ita ponimus quin, q̃si priori uideatur esse contrariũ. & aliqñ, quod nõ, aliquãdo ut non significat. Cicero, nõ iccirco causas Isocrates nõ defendit, quin id utile esse & honestũ existimaret, quin, idest qđ non. Virg. hic tibi ne qua moræ fuerint dispẽdia tanti, quin uatem insanã aspicias, qui id est ut non. Quo, qđ loci aduerbium ẽ. Idẽ, quo ue tenetis iter? idest ad quem locũ tenditis? Hic ueteres adquo, p quãtũ usurpabant. Afranius, ut scire possis ad quo te expediat loqui. Aliqñ ẽ coniunctio & significat ut. Plyni⁹, neq; enim id feci, quo tibi molest⁹ essem. Qui, quod similiter aduerbialiter capit̃, & significat quomodo. Cicero, qui fieri poterat, ut eius dolore nõ angerer, qui mecũ semper familiarissime uixisset? Qum qđ ueteres quom, scribebãt estq; aliquando aduerbiũ temporis, &, significat quando. Virg. qum faciam uitulã pro frugibus ipse uenito. Aliqñ ponitur pro dum. Cicero qũ me in Africam cõtulissem. Nonnunq̃ pro quãuis. Idem, qum in oĩbus causis grauioribus Cai. Cæsar initio dicẽdi cõmoueri soleã uehemẽtius, q̃ uel usus uel ætas mea uidet̃ postulare, tamẽ in hac ita me multa pturbãt. Idẽ, satis ne cõstanter facere uideamur, q qũ præcipi nihil posse dicamus, tamẽ & aliis de rebus differere soleamus, & hoc ipso tpe præcepta officii ꝑsequamur. Interdũ iungitur cũ tum, & indicatiuum fere postulant. Est aũt in qum quidam minus, i tum quidam maius. Et hoc duobus modis fit, ut aut generale præcedat, sequat̃ speciale. Aut ambo sint specialia. Primo modo sic quintilianus, quod qum oĩbus cõfitendũ est, tum nobis præcipue q rõnem dicendi a bono uiro non separamus, idest oĩbus multũ, mihi aũt maxime, Altero modo idẽ, quod op⁹ Marcelle uictori tibi

ri tibi

ri tibi dicauimus, quē qum amicissimum nobis, tū eximio litterarum amore flagrantem, dignissimum hoc mutuæ īter nos charitatis pignore iudicabam⁹. idest multum pp amorē tuū in nos plus tñ pp amorem litterarū. Aliqñ in cū cōiunctiuo iūgunt, Cicero. graui teste priuatus sum amoris erga te mei patre tuo clarissimo uiro, q̄ cū suis uirtutibus, tū uero te filio superasset oīum fortunas, si te ante uidisset q̄ uita decederet. sæpenumero ponitur geminatū. & triplicatū. & multiplicatum. sed fere in rebus paribus. Quintilia. nec indignetur Herodotus æq̄ri sibi. T. Liuium, tum in narrando miræ iocunditatis clarissimiq; candoris, tum in cōcionib⁹ supra q̄ enarrari pōt eloquentē. Aliqñ tum pro tunc accipitur. Virg. tum primū nostri cacum uidere timentem. interdū pro deinde. idem, æneas matri eumenidū. magnæq; sorori ense ferit sterilēq; tibi prosepina uaccam. tum stygio regi nocturnas inchoat aras. nōnunq̄ pro aliqñ Cicero. tum hoc tum illud arguere, hoc est, modo hoc. modo illud. quidam a tum putant tūc esse declinatum. sicut nec a neq;. significat āt tunc eo tpe, & de oībus tpibus dicitur, de præterito. Virg. tunc decuit cum sceptra dabas. de præsenti Plautus. tunc ad eā accede, cū potes. de futuro. Idem, ego tunc adero, cum tui uidendi mihi copia erit a qum pro qñ fit qumprimū, qd̄ significat stati postq̄, iurisconsulti, cū fari poterit, & postq̄ fari poterit ita distingunt, ut posterior scriptura uberior sit. & omne tempus significet post illud, quo fari potest. Prima uero arctior, & id tantūmodo tempus denotet, quo fari possit. cū uero ꝓpositio primogenia ē nec a q deducitur. ideoq; non p. q. sed per. c. scribitur, nec iungitur rei notanti instrumentum, sed comitem. Quintilianus, ut quæramus nunquid apud nos sit uis quædam septimi casus & apud græcos sexti. nam cum dico hasta percussi, non utor ablatiui natura. nec si idem græce dicam, datiui. sic impuli te manu dicimus, non cū manu. uideo te oculis. non cum oculis. deleo litteras lachrymis, nō cum lachrymis. abstergo sordes aqua. liquefacio cærā igni. non cum aqua, aut cū igni. quod si dicamus, acceptus est cum honore. scripsit cum beniuolentia. allocutus ē cum affabilitate. aspexit cum truculentia, hi ablatiui. non instrumentū significant, sed coniunctionem. siquidem acceptus est non instrumento corporis. non honor. sed honore comite. scripsit instrumento manus. non beniuolentia. sed hac comite. allocutus est instrumento linguæ, comite. atq; operatrice affabilitate. aspexit instrumento oculorū truculentia suffusorū quæ nihil facit ad ipsam inspectionem. sed oculi. cum potestate apud ueteres dicebatur, qui a populo alicui negocio ꝑficiebatur. cum imperio esse. cui noīatim dabatur a populo īperium. a cū factū est cumalter. qd̄ antiq pro cū altero usurpabāt, ita hoc breuitatis gratia dicētes. ut sodes, p si audes. & sis, p si uis. quoad qd̄ significat donec. ut quoad uixit, ī amicitia cōstātissime pseuerauit. i. donec uixit, nihilq; differt ita loq quoad uiuet & quoad morietᷣ. itē, quoad senat⁹ habebitur. & quoad senatus admittetur. Hæc. n. q̄uis contraria uideantᷣ. idē tñ significant, qm̄ duo tpa cū inter se opposita sunt, atq; ita cohærentia, ut alterius finis cū alterius initio misceatᷣ non refert utrum p extremitatē prioris, aut per initiū sequentis locus ipse cōfinis demonstretᷣ ponitᷣ ēt quoad pro q̄tū, & ab eo fit quoadusq; eiusdem significatiōis. sicut a quo quousq; qd̄ aliqñ significat quādiu, ut quousq; tandē hoc patieris? aliqñ usq; ad quē locū. ut quousq; agri tui fines ꝓtraxisti. quominus, qd̄ significat statim. Virg. & quominus arua insequitur. quōdā quod modo pro olim siue aliqñ accipitur. Cicero, ut tuus quondā familiaris facere solebat. modo pro semp. Virg. ut quondam in stipulis magnis sine uiribus ignis. quoniam quod ut festus refert, modo quia significat, modo postq̄. quoq; quod aliqñ significat ēt. seneca. tu quoq; simili modo exercere te debes. aliqñ similiter. Virg. uocabere tu quoq; uotis. quot, a quo. quotquot. quotcūq;. quotannis. quotidie. quotidianus. quotiens de quibus supra diximus. Item, quotēnis, quod significat quot annorum. sicut septēnis, septem annorum. quidam etiā. quotēnium usurpant. sicut septēniū. quomodo, quodāmodū. cuiusmodi notæ significatiōis quorsum id ē uersus quē locū. quasi quo uersum. & quoquouersus seu. quoquouersum, hoc est uersus oēs partes. qur. quod ueteres, quor scribebant aduerbium. quod significat q̄re. unde quidam qur a quare per syncopē. atq; apocopen deductum existimant. a. &. e. literis detractis. quocirca quod significat q̄obrem. quius. quia. quiū. a quo quias quæ & si nunc per. c. uulgo scribuntur, ueteres tñ per. q. scribere solebāt. hoc autem inter se differunt. quius. & quias. qd̄ qus ad personam hois refertur. Virgil. dic mihi damœta quiū pecus. an Melibœi. quias uero significat unde. Cicero. socrates quidem cum rogaretur quiatē se esse diceret, mūdanum inquit. ueteres pro quias quiatis dixere. accius. qui neq; quiatis esset nunq̄ potuimus multa rogantes scire. postea hæc per. c. non per. q. scribi cœperunt, cum magna inter has litteras affinitas sit. quies qd̄ ꝓprie somnū significat. dicta q̄si, qui tibi es, & nullo alio negocio distieris. tūc enim cæteris negociis nō uacamus cū dormimus. pp qd̄, ēt ꝓ tranquillitate accipitur quies, a quo fit reqes eiusdē significatiōis, & cōtrariū eius inqes, hoc ē cura. solicitudo. molestia. hinc quietus. trāquillus. & inqetus. solicitus. turbatus. & quietudo, atq; inqetudo. & qesco acquiesco, & reqesco est āt qesco aliqñ dormio. aliqñ sto. nō moueor. aliqñ curis uaco, quod si adda

tur accusatiuus, est qescere facio. Plau. quiesce tu multũ hunc, q est ante hostiũ. quietalis ab antiquis orcus dicebatur, hoc est pluto deus inferorũ. qđ defunctorum aĩas quiescat. hoc est qescere faciat. hinc ὅρκον græci iuramentũ dicunt, ꝙ ꝑ eum & paludem stygiã sanctissimũ erat iuramentũ. qđ uiolare minime licebat ẽt diis. hinc ὅρκος στρατιωτικὸς militare sacramẽtũ uocatur, & ὁρκῶ iuro, & ὁρκωμοσία iusiurandũ & ὁρκωμόσιον iuramẽtũ. sunt ẽt qui queo, quasi q eo dictum putãt. significat ãt possum, cuius cõpositum est nequeo, nõ possum. unde nequeũt aliqñ usurparunt antiq pro non eunt. ueteres quẽtiã pro potentiã scripsere. & nequinũt ꝓ nequeunt. non possunt. pofecto, quippe confirmandi aduerbium, de quo supra diximus. a quæ uero fiunt aliqua. quæpiã quæqꝫ. unaquæqꝫ. nequa. quænã. siqua. quælibet. quæuis. quæcunqꝫ supradictarum significationũ. qua aduerbium, quod modo significat ꝑ quẽ locũ. Virg. dic mihi qua sit iter, mõ inquantũ. seneca. hoĩem quippe, qua aĩal est, moueri sensu oportet. aliqñ capitur pro tum. siue pro partim. Ply. medium tp̃s distentũ, impeditũqꝫ, qua officiis maximis, qua amicitia principũ egisse. quã qđ modo significat qđ græci dicunt ἤ, ut eloquentior apud nostros Cicero habitus est, q̃ apud græcos demosthenes, mõ quantũ. ut quã bene marmorei directa est semita pontis, idest quãtũ bene. aliqñ ualde. curtius. collẽqꝫ traiecto q̃ celerrime flumine occupat, idest ualde celerrime. sed notandũ ꝙ q̃ qñ pro quantum accipitur, semp positiuo iungiť. Cice. quã morosi sunt, qui amant, ex hoc potes intelligere. qñ uero accipitur ꝓ ualde, semp requirit superlatiuũ. idẽ, cum quo semp q̃ familiarissime uixerat. excipitur unum uerbũ possum & quæ idẽ significant, ut queo. ualeo. licet. & similia, cũ quibus iunctũ q̃ pro quãtũ ẽt suplatiuo cõnectiť. Quintilia. quæ oĩa nõ omittenda sunt, sed narrãda q̃ breuissime possumus. ubi ẽt ipsum q̃tũ frequẽtissime poniť. Cice. nisi ꝙ tãta ẽ iter eos, q̃ta maxĩa põt morũ, studiorũqꝫ distantia. Quintil. cũ aliquid adhibita q̃ta maxima põt cura diligẽter elimauerit. cũ cõparatiuo uero nunq̃ iungiť q̃. unde male qdam q̃ plura pro cõplura scribunt, & narraui rem gestã q̃ breuius potui, pro quãbreuissime potui. quẽadmodum ãt q̃ pro ualde nunq̃ positiuo aut cõparatiuo, sed semp suplatiuo adiungiť, sic econtrario per pro ualde nunq̃ cõparatiuum, aut suplatiuũ, sed semp positiuũ requirit, dicimus. n. ꝑpulchre. ꝑbelle. perdiligenter. Sic perq̃ saneq̃. admodumq̃. oppidoq̃. Ply. perq̃ uelim scire. Teren. perpol q̃ paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores, qđ sic resoluitur. pol perq̃ paucos. Gellius. saneq̃ utile est. idẽ, uoce admodumq̃ suaui. idẽ, oppidoq̃ libens audiui. idẽ, admodũq̃ celer accurrit Seruius sulpitius, postq̃ mihi renunciatũ est de obitu filiæ tuæ, saneq̃ pro eo ac debui moleste tuli. Gelli⁹, saneq̃ litteris Cæsaris sumus cõmoti. Brutus. saneq̃ gauisus sum. Cicero. nã qđ de Põpeio caninius ait saneq̃ refrixit. quidã ẽt ualdeq̃ eodẽ modo usurparunt. brutus. nã suos ualdeq̃ paucos habet. itẽ, quidam minusq̃ ineptum, pro perq̃ nõ ineptũ scripsere, qđ si qñ contraria exempla reperiantur perrarũ est, & ut suspicor, librariorũ potius culpa deprauata sunt. a q̃ ẽt deducitur quãmox, qđ significat q̃cito, sed si ꝑ se ponať mox significat postea uel paulopost. quãq̃ & quãuis pro & si. licet. n. hæc eiusdem significationis sint, aliqđ tñ in utendo discrimen habẽt nã etsi. & q̃q̃ maiorẽ quandã dignitatẽ habere uidenť, semperqꝫ asciscũt sibi indicatiuũ in principio fere epistolarũ, siue librorum. Cicero. pro milone etsi uereor iudices. idẽ in epistola ad atticum. etsi nihil noui afferebatur. idẽ ad herẽniũ. etsi negociis familiaribus ĩpediti uix satis ocii studio suppeditare possumus, & idipsum qđ datur ocii libentius in philosophia cõsumere consueuimus. Quintil. in declamatiõe de corpore proiecto. etsi iudices in hac asperrima cõditione fragilitatis humanæ, in q̃ nemo prope mortaliũ ĩpune uiuit, hæc oĩbus natura est, ut sua cuiqꝫ calamitas præcipue misera & ĩtoleranda uideatur. Cicero. pro. L. Manlio, quãq̃ frequens cõspectus uester mihi multo iocũdissimus est uisus. idẽ de officiis. quãq̃ te marce fili annũ iam audientẽ cratippũ, idqꝫ athenis abundare oportet præceptis institutisqꝫ philosophiæ. Quãuis uero & licet. & tãetsi, magis postulãt subiunctiuũ, q̃uis ẽt aliqñ habeãt indicatiuum in aliis uero partib⁹ q̃ inprincipiis, parẽ hæc oĩa locũ sortiunť. sed hanc quoqꝫ differentiã duo illa priora ab his posterioribus habẽt, qđ illa aliqñ a nullo depẽdẽt. Cicero. qd. n. ẽ oĩno hoc ipsum diu, in quo ẽ aliqd extremũ, qđ cũ uenit, oĩs uoluptas p̃terita ꝓ nihilo est, qa nulla ẽ futura, q̃q̃ iste tu⁹ aĩus, nunq̃ istis angustiis, q̃s natura nobis ad uiuẽdũ dedit, cõtent⁹ fuit, semperqꝫ ĩmortalitatis amore flagrauit, nec uero hæc tua uita dicenda est, quæ corpore & spiritu continet. hoc ꝑ interogationẽ acrius fit atqꝫ sublimius ut si in hoc ipse dicã. quãq̃ qs ignorat istũ tuũ aĩum nunq̃ iis angustiis q̃s natura nobis ad uiuendũ dedit, fuisse cõtentũ sempqꝫ ĩmortalitatis amore flagrasse. Item aq̃ fit qualis. qđ modo relatiuum est, ut talis est pater q̃lis fili⁹ mõ indefinite poniť. ut nescio q̃lis sit ista iactantia. aliqñ interogatiue, ut q̃le ei respõsum dedisti? ab hoc fit q̃litas quæ diffinitur secũdum quã q̃les dicimur. ut albedo. nigredo. aduocatio, procuratio. legatio. paternitas. filiatio. q̃litates sunt, qđ secũdũ eas albos. nigros aduocatos procuratores. legatos. p̃res. filios dicimur. & aduerbiũ q̃liter. itẽ quãt⁹, qd similiter mõ relatiuũ mõ ĩdefinitũ, mõ interrogatiuũ est, referturqꝫ ad numerũ & põdus. & mensurã. ab hoc fit ali-

quantum

quantum,qđ modo nomen eſt ut aliquātū ocii quaſi aliq̄ quātitas ocii,aliqñ aduerbiū, ut aliq̄ quātū ocioſus,qđ aliquātiſper.itē quātitas,cuius propriū eſt,qđ æquale dicimus.quātitatum alia cōtinua ē,alia diſcreta . diſceta eſt ut numerus,& oratio cōtinua uero ut linea, ſuperficies bicubitū.tricubitū.corpus.locus.tp̄s & ſimilia.a quātus dimīutiua fiūt quātulus & quātillus hoc eſt q̄ exiguus,& aduerbia, unū quātitatis,quātū,alterū temporis,quātiſper,hoc eſt quāto tp̄e,ſicut tantiſper tāto tempore.itē quādo qđ aliqñ aduerbiū tēporis eſt,& ſignificat quo tp̄e ut qñ uenisti? qñ uenies? qñ ſedes? qñ ſtas.& correlatiuū eius eſt tunc,ſicut.n.tot, quot . talis, q̄lis.tantus.quātus.taliter.qualiter.ita tunc qñ dicimus, & quēadmodū a quantus fit quātulus,& quātillus,ita a tātus tātulus,& tātillus.aliquando qñ ponit̄ p ſiqdem,ſeu qm̄,& ē coniūctio.rōnalis. Virgi.ſed his quādo ultima cernūt extrēma iā morte parāt defendere telis.idem interea qñ optima dido neſciat & tantos rūpi non ſperet amores Tentaturum aditus. ab hoc fit quādoqdē eiuſdem ſignificationis.idem,quādoqdem auſonios non fas contigere portus & aliquādo ac quādoq;. quæ ſunt aduerbia tēporis, & ſignificāt aliquo tp̄e & ſiquādo pro aliquando,hoc eſt ſi aliquo tp̄e,& nequādo,hoc eſt ne ullo tp̄e.item quatenus qđ interdū ſignificat qm̄.Ply.& q̄tenus negatur nobis diu uiuere,reliquamus aliqd quo nos uixiſſe teſtemur. ꝓprie tñ ſignificat inquātum,ſicut eatenus.ī intantū,nec aliter a Cicerone uſurpatur ut Lælio uidendū eſt q̄tenus amicitiæ tribuendū ſit. Acron tradit quatenus interdū loci aduerbiū eſſe quatinꝰ uero eſſe coniunctionē.ab hoc aliq̄tenus deriuatur.itē q̄ſi aduerbiū ſimilitudinis.qđ ſignificat ita.ut.hæc.n.aduerbia uelut.ueluti.uti q̄ſi tanq̄.ceu imaginē inuūt.hæc uero ſicut ſicuti.ut.ſimilitudinē.q̄uis ut pōt eſſe generale,nec nō uti,qđ ab eo deriuatur, & enim cum dicimus.tu iraſceris tanq̄ leo,q̄ſi cāis,uelut urſus,hmōi oratio p uerbū ſubſtantiuū reſoluitur hoc eſt iraſceris,ſicut leo,ſicut canis,ut urſus præcedens uerbum ſubintelligitur.hoc eſt iraſceris ſicut leo.ſicut canis iraſcitur.ut urſus iraſcitur.quaſi āt non modo imaginē,ſed ipſam plane ueritatem aliquando ſignificat,ut pater tu non amas me quaſi filium imo te fili amo quaſi filum ego non amplector illum quaſi filum,licet mihi filius ſit.habet ēt qnaſi quoddā propriū,quale eſt,obiicis mihi,qđ uxorē repudiauerim,quaſi tu idē nō feceris.uti ēt aliqñ capitur pro qđ Vir.nāq; uidebat uti bellātes pgama circū hac fugerēt grai. ceu ē magis poetarū. licet Ply.& alii nōnulli eo frequētiſſime utant̄.itē quolibet,& quātūlibet & quāuis eiuſdē plāe ſignificationis.Plau.īpudica mulier quālibet magnū facinus audet.itē quāprimū.i.mox ſtatī.itē quare.quāobrem.quaſobres.quapropter aduerbia,quæ ſignificant pp qđ. & quaqueuerſum,ſiue quaquauerſum,pro in oēm partem,& quo nōuulli,& maxime.Ply.utuntur.quadātenus.hoc eſt uſq; ad quādā partem.& quādiu pro quāto tp̄e.cuius relatiuum eſt tandiu.& nequaq̄,qđ ſignificat non,& neq̄ indeclinabile nomen,qđ apud ueteres ſignificabat nullius pretii.& quod ne tanti qdē erat.q̄ qđ habet̄ minimi , poſtea īualuit uſus,ut denotaret hoīem laſciuū , ac libidinoſum.unde aurum nequā appellat̄,qa hoīem trahit ad malū. Virg.quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames.hinc neqtia,laſciuia.& libidīoſa illecebra,ſiue(ut.A.Gellius ſenſit)luxus uitæ prodigus,multi tamen nequitiā pro ſolertia,aſtutiaq; accipiunt.Martia.neqtiā tellus non habet ulla magis.quidā nequā quaſi neqcq̄ dictum exiſtimant , alii qđ nihil queat nulliq; rei ſit apta.ab hoc ēt neqter aduerbiū,qđ & neqtus antiq dixere.& nequalia detrimēta & neqno uerbū,qđ modo ſignificat laſciuio,modo nego,& neqnū oppidū,qđ nūc narnia dicitur,ob incolarū libidinoſam inertiā.a quo neqnates,q nunc narnienſes.itē a quā fit neutiq̄ qđ ſignificat nullo mō,& unq̄ aliquo tp̄e.& nunq̄ nullo tempore . itē a quæ & res cōponitur. quæro nihil.n.eſt aliud quærere,ut ſupra diximus q̄ quæ ſit res aliq̄ inueſtigare.ab hoc deducitur quæſo.qđ ſignificat rogo.Ennius tñ quæſere pro quærere poſuit.hinc fit quæſtio & eius diminutiuum quæſtiūcula,quæ modo dubitationem ſignificat, modo controuerſiam. iuriſconſulti ēt quæſtionē eſſe diffiniunt tormenta.& corporis dolores ad eruendam ueritatem. Papinianus āt ſcribit quæſtionem non tormenta tantum,ſed & oēm inquiſitionē ac defenſionem morris appellari.hinc & quæſtores dicuntur q̄ præpoſiti ſunt pecuniæ publicæ quærendæ,hi & uectigalia exigunt,& ærarii curā babēt.legere ēt epiſtolas in ſenatu conſueuere,& imperatores tp̄ibus candidati principis uocabant̄. maleficia quoq; inqrere ſolebant,pp quod a quæſtionibus exercendis,nōnulli putant quæſtores appellatos.origo eoꝝ uetuſtiſſima fuit. ſiqdem & romulum & numā conſtat duos habuiſſe quæſtores,non ſua auctoritate ſed populi ſuffragio creatos.legit̄ ēt quæſtores a populo creatos fuiſſe q capitalibus rebus p̄eſſent hi quæſtores parricidii nuncupabant̄.quorū lex duodecim tabularū mentionē facit.quæſitores ēt uocati ſunt, Virg.quæſitor minos urnā mouet.a quo & inqſitor. & inqſitio dicta a quæſtore quæſtura deducitur,ſicut a p̄tore prætura,a quæſtione uero fit quæſtior uerbū qđ eſt pquiro,examino.a quo quæſtionarius.inquiſitor.examinator.itē a quærēdo quæſtus, qđ modo lucrū ſignificat modo actionē ipſam,atq; artificiū lucrādæ pecuniæ.Cicero.nam de artificiis & quæſtibus qui liberales habēdi ſunt,q ſordidi.Q uintil.nā ut primum lingua eſſe cœpit in

quæſtu, reperiturq; in utroq; numero. & in datiuo & ablatiuo plurali quæſtibus facit. ab hoc quæſtuoſus deducit̃,hoc eſt lucroſus & quæſtuarius,qui quæſtus gratia artem aliquá exercet & quæſtuarie artes quæ lucri cã exercent̃, & diminutiuũ quæſticulus, qđ ſignificat lucellum hoc eſt paruũ lucrũ.Cice. aut quid fiſſum reris cũ lucello meo,aut meus,quæſticulus cum cœlo.terra.rerũq; natura.itẽa quæro fit quærito,qđ proprie de his dicit̃,qui quotidie inquirẽdo uix uictum inueniunt.Terentius,lana & tela uictum quæritans.Plau. quæ inops & ſordida q̃ritãdo alit familiá q̃ritãdo inquit,hoc ẽ hoſtiatim uictũ quærendo,qđ mẽdici faciunt. a quo rogatores ẽt ſunt dicti.Plau.ut rogator hoſtiatim petá panẽ.itẽ a quærito quæritabundus declinatur, hoc eſt quæritans.item a quæro compoſita fiunt acquiro,quod eſt lucror.uendico. circũquæro,qđ & circũqro dicitur.perqro.ueſtigo.exquiro diligenter inquiro,a quo exquiſita dicunt̃ digna.electa,quaſi diligẽter quæſita,& exquæſtor,uocatur honoratus quæſtor, & primus.& exquiſite aduerbium.hoc eſt diligenter.electe.culte.inquiro. inueſtigo. diſquiro. quærendo diſcerno.requiro diu quæro.aliqñ etiam rurſus quæro.cõquiro.quæro. deputo. coerceo.itẽ a quæ & res fit queror deponens,qđ eſt lamentor.nã lamentando quæ res ſit quæ nos agat,explicare ſolemus.ideo ãt ſine diphthongo ſcribitur,& corripit primã . ut a quæror differat, qđ eſt paſſiuũ huius uerbi quæro.ab hoc fit quæſtus.hoc eſt lamentatio,quod tantũ ĩ plurali declinatur. cuius datiuus & ablatiuus eſt quæſtubus.& querela.& querimonia eiuſdẽ ſignificationis,& querimoniarius,q querimoniá exponit,& queribundus lamẽtabilis.Cicero.humili ac queribunda uoce,& cõqueror eiuſdẽ cũ ſuo ſimplici ſignificationis,& querulus qui conquerit̃,ſiue plenus querelis.quidã tñ lamentor a queror ita diſtingunt.ut lamentari ſit uoce querula , & triſti oratione cladẽ ſuá teſtari,a quo lamentũ, & lamentatio deducunt̃ ueteres lamentas pro lamentatione ſcripſere.Pacu.lamentas & fletus facere compedi licet.qdam lamentor a lameo deductũ exiſtimãt, qđ eſt ſcindo,lamo a quo lamæ rupiũ fracturæ dicuntur,& laminæ Bratteæ,q̃uis aliq laminas a bratteis ita diſtĩgunt,ut bratteæ tenuiores ſint laminæ groſſiores,q̃les ſunt ex q̀bus arma conficiuntur,& lamiæ mulieres,quæ ſtrigum ĩſtar ĩfantiũ ſanguinẽ ſugunt,ſiue ipſæ ſtriges.Hora.nec prãſæ lamiæ puerũ uiuũ extrahat aluo.lamias ẽt ueteres dixerũt nobili familia ortas.qm̃ heliorũ familia a lamo formiarũ rege ortum habuiſſe cõſtat, unde & lamiæ cognomẽ nobilibus inditũ eſt,qđ uulgo lamium genus uocabatur.Horatius.heli uetuſto nobilis ab lamo.Iuuenalis.hoc nocuit lamiarũ cæde madenti.lamia ẽt inſignis meretricis nomẽ propriũ fuit . lamius mons eſt Ioniæ notus fama endymiõis a quo & ipſe endymion lamius eſt dictus.Ouidius.lamius endymion non eſt tibi luna rubori.quirito uero.qđ ſignificat clamo,non a quærendo deducitur.ut quidã putant. ſed a quiritib⁹.is.n.quiritare dr̃,ut Varro teſtatur.qui fide qritũ clamãs ĩplorat.quidã qritare dicũt romanorum eſſe.iubilare ruſticorũ.q̀rites romani dicunt̃ a qrino.hoc eſt romulo urbis romæ conditore.romulus ãt dictus eſt qrinus,ꝙ haſta aſſidue uteret̃.quæ lingua ſabinorũ quiris appellatur.unde qdã ſecuri uocitatã exiſtimãt.quaſi ſemicurim,licet nos a ſecando potius dictam exiſtimam⁹.alii qrinũ a græco appellatũ putãt.κύριον.n.græci regẽ uocãt. cõſtat ãt romanos eo tpe græcos fuiſſe.ſunt q qrinum dictũ uelĩt ob generis nobilitatẽ a patre ſuo quirino. hoc eſt marte.romani enim martẽ,dũ ſæuiret,gradiuũ.dũ tranquillus eſſet quirinũ nominabant poſtea hoc nomẽ octauio inditũ fuit hac de cã.Populus Ro.ut octauio blandiretur tria ei nomina obtulit,ut uel quirinus uocaret̃ uel Cæſar,uel auguſtus.ille ne eligẽdo unũ partẽ offenderet quã aliud excogitauerat.oĩbus uſus eſt.& primo dictus eſt qrinus, poſtea Cæſar diende auguſtus.hoc eſt ſacer.& maieſtatis plenus.ut ridiculus ſit error leguleiorum noſtri tẽporis,q ab augendo ĩperio auguſtũ dictum affirmant a quirino quirinalis collis eſt dictus,ꝙ in eo qrini tẽplũ erat,ſiue ꝙ(ut alii putant)in eũ cõmigrauere ſabini a curibus uenientes. hinc quirinalis porta romæ dicta,ꝙ ea in collẽ quirinalẽ itur,uel ꝙ proxime eã eſſet quirini ſacellũ.quirinalia uocabant diẽ,quo ſacra qrino fiebãt.qritiũ foſſæ dictæ,qđ eas ancus martius. cũ urbẽ circũdedit, q̀ritũ opera fecit.iubilare ãt qdã putant a iubare dictũ.iubar proprie lucifer dr̃, qđ iubas lucis effundat.iubæ.n.crines ſunt a collo aĩaliũ pẽdẽtes.uñ iubati leones uocant̃,qui iubas habẽt.ad differentiã nõ habentiũ iubas.a lucifero ergo iubar dici uolũt oẽm ſplẽdorẽ.ut auri.argẽti.gẽmarũ.q̃propter & ad maieſtatẽ hoĩs transfert̃.Claudianus.per fratris regale iubar.hinc itaq; iubilare dictũ uolũt,læticiã mentis uoce ac geſtu exprimere.qđ & iubilũ & iubilatio uocat̃ hoc ẽ declaratio q̃dã.& illuſtratio gaudii cõcepti.alii.iubilare a iuuando dictum uolũt,q̃ſi animi iocũditatẽ oſtẽdere.iuuare.n.delectare eſt,a quo iocũditas dicta. ſunt q iubilare a ſono ipſo uocis factũ uelint,cui⁹ ſentẽtiæ nos ſum⁹.ita.n.iubilo dictũ ẽ.ut ouo a uocib⁹ q̀bus læti,ac triũphãtes uti ſolem⁹.differũt ãt ouare & triũphare,qa ouatio mĩor ẽ triũphus,& q ouando urbẽ ingrediunt̃,uno utunt̃ equo,& a plebeis,ſiue eqtibus deducunt̃ ad capitoliũ atq; ex oue ſacrificãt,pp qđ ab ouibus qdã ouare dictũ falſo exiſtimarũt. q autem triumphãt & albis utantur q̃tuor equis,& ſenatu præeunte ducũtur in capitolium, & ex tauris ſacrificiũ

faciunt

faciunt.fieri ắt ouatio solebat,quotiens nõ interfectis,sed fugatis hostibus incruenta uictoria erat.triũphus græca uox est.græci.n. θρίαμβον dicũt,nos aspiratione ex pria in nouissimã syllabã trãslata,&.b.mutata ĩ.p.dicim⁹ triũphũ,a quo fit triũpho uerbũ , & passiuũ ei⁹ triumphor qđ est superor.uincor.a quo triũphatus dr̃.uictus.superatus,& de quo triũphatũ est, & triumphator,q cũ triũpho intrat urbẽ,& triũphale qđ ad triũphũ attinet.uñ triũphales coronæ dñr q̇bus ĩperatores in triũphis coronabant.& triũphales uiri,q triũphũ gesserũt.erat ắt triũphus oium honorũ q a populo ro.dari solebant maximus . uehebant triũphãtes curru inaurato q̃tuor eqs albis eũ ducẽtibus.capite coronato. deuictis hostibus currũ sequentib⁹.quorũ colla cathenis onerata erãt.sic p̄eunte senatu in capitoliũ ascẽdebãt ad tẽplũ iouis optimi. maximi ubi mactato tauro albo eadẽ põpa comitatus domũ reuertebat. hinc triũphale aliqñ ꝓ exultare usurpãt.Cæsar,qđ euenisse nobis gaudio & triũpho.a qđ uero fit aliud ꝙ cõiunctio causalis,idẽ significans qđ qa.a quo & ut,qm̃. ꝙ & qa de cã efficienti dicũtur, de finali uero,quo & ut.& ubi põt esse qa,ibi põt esse ꝙ,& ubi põt esse ut,ibi põt esse quo, & ecõuerso. ut nõ castigo te ꝙ odio habeã,sed quo meliorẽ efficiã.ubi posui ꝙ potuissem ponere qa. & ubi posui quo. licuisset põere ut.interdũ tñ eodẽ in loco,& ꝙ & ut ponere possumus.ut ꝙ scribas iubeo & ut scribas iubeo.in quo notandũ est ꝙ cũ his uerbis.opinor.gaudeo.existimo.lætor.uoluptatẽ capio.& similib⁹. & p̄senti.& cõiunctiuo uti possumus.ut ꝙ scribas lætor. & ꝙ scribis lætor. cũ his uero,mãdo.ĩpero. iubeo ꝙ scribas.uolo ꝙ lectites. in illo tñ superiore aĩaduertẽdum est,ne diuersorum modoꝝ uerba copulemus.ut qdã apud Terentiũ legũt.an ꝙ uiã ignorant an ꝙ iter pferre nequeãt.ubi ignorent.nõ ignorãt legendũ ẽ.& alibi,nihil desit tñ.ubi nõ desit,sed desit est legendũ.qđ in principio clausulæ positũ pro sed accipitur.Cice.quod siqs a me hui⁹ cõsilii mei causam quærat ita respõdeo.itẽ quoddã.quodpiã.quodq;.quodcũq;.quodlibet.unũquodq;.siquod idẽ significantia.qđ superiora hmõi.a quid fit aliud quid aduerbium interogãdi.ut quid dormis? procur dormis? aliqñ ponit pro in quo.Quinti .quid tibi tãtum mali feci? quid offendi? quõ ẽt ponit nihil te offendi.hoc est nõ offendi te in aliquo. itẽ quicq;.quicq̃.quidpiã.quicquid.quod ueteres oscorum lingua pitpit dixere.quidcũq;.quidlibet. unũquicquid.unũquicq;.unumquidlibet.item nequicq̃ quod significat frustra . Quintilia. me miserum & tantis periculis nequicq̃ ereptum.interdum ponitur pro non. Virgi.nequicq̃ umbone pependit.Persius.neqcq̃ fundo suspiret nummus in imo. sed hic notandum est, ꝙ licet quisquis & quicũq; pro eodem accipi soleant.ut quisquis es huc uenias , & quicũq; es huc uenias.quicquid tñ & quodcũq; nõ accipiunt ꝓ eodẽ cũ alterũ sit substantiuũ,ut quicqd tenerũ.quicquid molle.quicquid iocũditatis.quicquid pecuniarũ.alterũ adiectiuũ.ut quodcũq; crimen.quodcũq; facinus.quodcũq; telũ.nã quid uñ fit quicquid substantiuũ est. quod uero,uñ quodcũq;,est adiectiuũ.& in hunc modũ oĩa q̃ ex his cõponunt.ut qddã obscœnũ. quoddã tẽplũ,& honestissimũ quicq; mihi gratissimũ est.idẽ est ắt quicq;,& unũquodq;.Quĩtilia.nec causas cur quicq; eoꝝ accidit psequi ꝓposito operi necessariũ.itẽ a quid fit quidita aduerbium,hoc est cur.& quidtũ deniq;.& quidergo.& quidtũ postea.& quidita.& quid iterea & quiddemũ,quæ oia significant,quo ptinet istud,de quo loqueris, siue quid attinet hæc dicere,siue quid sibi uult hic sermo? itẽ quidnã & nãquid,& quidne interrogatiua.uel noĩa. uel aduerbia.& quidni,quod significat certe.uidelicet.GENS.natio gens.n.mõ nationẽ significat.Vir.gens inimica mihi tyrrhenũ nauigat æquor.mõ familiã,unde gentiles dicuntur qui ex eadẽ familia sunt.& gẽtilitiũ sacerdotiũ qđ ad ius familiæ ptinet.& nũc uulgo iuspatronatus appellat.gẽtilis ẽt dr̃,qui eiusdẽ noĩs est,q̃si nomẽ familiæ hẽat.etenĩ curtius ait. gentiles mihi sunt qui meo noĩe appellant.ab hoc gẽtilitas dicta,quæ proprie ẽ multitudo ipsa uel familiæ,uel natiõis alicuius,& ipsi gẽtiles.sciptores tñ rerũ sacrarũ gẽtiles siue gentilitatẽ uocãt oẽs idoloꝝ cultores.hoc ẽ qcũq; deoꝝ multitudinẽ posuerũt.diuersæ.n.gẽtes ĩnumerabilia numina habuere.nec solũ superiora illa,quæ fulgore suo mũdũ illustrãt.solẽ.lunã. martem. mercuriũ.iouẽ.uenerẽ.saturnũ.sed inferioꝝ quoq; aĩaliũ uirtutes.pudicitiã.cõcordiã.mẽtẽ. spẽ.honorẽ.clementiã.fidẽ.& ut Democrito placuit pœnã.ac bñficiũ. inferoꝝ quoq; diis in sua genera descriptis.quinetiã morbis ac pestib⁹.ut febri.ac mala fortuna.q̃rũ tẽpla romæ celeberriã fuere.ideo ắt hos gẽtiles uocãt,qa ĩ gentiliũ hoc ẽ maiorũ suoꝝ fide pstitere.nec religionis cultũ mutarũt.itẽ a gẽs gẽselia deducit,q̃ ex multis familiis cõficit.& egens(ut nõnulli putãt)uelut exgẽs.cui negẽs quidẽ sit reliq̃.est.n.ꝓprie egẽs, cui desunt necessaria ad uiuẽdũ.ab hoc fit egeo uerbũ.a quo ĩdigeo.hinc egenus dr̃ paup.& egestas pauptas & indigus q ĩdiget aliq̃ re,& indigentia.inopia.& ingitas,q̃si indigitas.pauptas.Plau. profecto ad ingitatẽ lenonẽ rediget,si eas adduxerit.gẽs a genere nomẽ sumpsit.u.littera detracta.genus aũt a græco deducit.qđ est γένος,multisq; modis dr̃ genus.proprie uero genus est principiũ uniuscuiusq; generatiõis.uel ab eo qui genuit,uel a loco in quo genitus ẽ.ut horestes a tantalo ducit gen⁹. & plato genere est atheniẽsis.patria enim generationis uniuscuiusq; principium est

quẽadmodũ parentes.hinc per translationẽ genus ẽt uocamus multitudinẽ aliquorum ad unú aliquid,& ad seiuicẽ quodãmodo se habẽtiũ,ut romanorũ genus dicimꝰ,qđ ad romulũ refert,& cognationẽ inter se hẽt,ꝑ quã a cæteris distinguit.hic rursus genus appellamus, cui supponit spẽs,& a dialecticis ita definit,genus est qđ p̄dicatur de pluribus differẽtibus specie dictũ,ꝓpterea,qđ quasi principiũ sit hmõi genus oĩum quæ sub ipso sunt specierũ. genus etiã uocamus quicq̃d est ꝑ qđ alicuius rei qualitas indicatur.unde genus mortis. genus uitæ. genus exempli.genus marmoris.genus coloris.genus uestis.genus libertatis. genus seruitutis dicimus.Virg.qđ genus hoc hoĩum,quæue hunc tã barbara morẽ permittit patria? seneca,sũmũ genus infœlicitatis misero est,fuisse aliqñ fœlicẽ. a genere fit bigeneris,duoꝝ generum, de quo inferius dicemus.& generosus mõ nobilis, & p̄claro genere.Virgi. continuo pecoris generosi pullus in aruis audet,& ignoto sese cõmittere põto.mõ ꝑ metaphorã fortis.Cice.cũ q̃ de iperio certamẽ esset cũ rege generoso,atqꝫ potẽti.ab hoc fit generositas, hoc ẽ nobilitas & genero se aduerbiũ. hoc est nobiliter.fortiter.itẽ a genere gener filiæ meæ uir,quod ad genus augendũ adhibet.a quo progenerũ appellat auus neptis suæ uirũ.& generaliter ac generatim,de q̃bus supra diximꝰ.& generale.qđ ad cũctos ꝑtinet.& gigno,a quo ignis qđ nihil in eo gignatur,ut supra diximꝰ.ueteres gnit pro gignit.& gnixus pro genitus usurpauere.item a gigno prægnãs q̃ iã occupata est in generãdo,qđ cõceperit & genero eiusdẽ significationis a quo regenero, rursus genero.& degenero a generis nobilitate descisco.a quo degener. qđ est cõtrariũ generosi.hoc est ignobilis. Virg.degeneres aĩos timor arguit.& p̄genero, generationẽ ꝓduco.a quo progenies.pro genere atqꝫ familia accipit. Virgi.progeniẽ sed.n.troiano a sanguine duci audierat.itẽ genitꝰ natus.a quo unigenitꝰ q solus natus ẽ,nec fratrẽ ullum habuit,aut sororẽ,& primogenitus,q in nascendo primus fuit.ẽt si nullus postea natus fuerit & cõgenero qđ est associo.adiungo.accius,hunc.n.tibi cõgenerat affinitas.& Ennius,quem mihi cõgenerat affinitas.& ingenero,cuius passiuum est ingeneror.qđ aliqñ pro generor.aliquãdo pro ĩnascor usurpat.Cicero.in tanta aĩantium uarietate homini ut soli cupiditas ingeneraretur cognitionis & scientiæ.itẽ genitor.qđ mõ patrẽ significat, mõ ad honorẽ refertur sicut genitrix aliqñ significat matrẽ.aliqñ ueneratiõis gratia ponit.& genitura semẽ hoĩs. qđ, & genitale semẽ appellat.aliqñ ponit pro generatione,quæ & ipsa a generãdo deducit,& genitalia pudenda tã in uiro q̃ in muliere.& genitiuus uim generandi habens.unde genitiuum humorem uocamus semen hoĩs,& apud grãmaticos primus casus a recto dicitur genitiuꝰ, siue casus generãdi.& genitalis.natalis,unde genitale solũ uocamꝰ patriã. qđ & natale solum appellat.& genitalẽ diẽ natalẽ.quo.s geniti.hoc est in lucẽ ꝓditi sumus.& germẽ.qđ ex arborum surculis gignit.a quo germani appellati sunt q̃si ex eadẽ stirpe geniti.q̃uis Varro germanos eẽ dicat ex eadẽ genitrice natos.Virg.hæc germanus eryx quõdã tuus arma gerebat.huius fœmininũ est germana.idẽ inueni germana uiã,gratare sorori.a germine fit uerbũ germino.quod est pullulo, germẽ emitto.a quo germinasco,& cõpositũ eius congerminasco,quæ significant coalesco.coniungor.cõsocior.quadrigarius.facite exẽpla eorũ,ut cũ illis congerminascere sciat.Varro,postea cũ his unã rẽpu.cõiuncti.& congerminati tenuere.a germanis ãt germania ꝓuincia uocitata ẽ,quæ a gallis rhetiisqꝫ,ac pãnoniis rheno & danubio fluminibus a sarmatis,dacisqꝫ mutuo metu ac mõtibus separatur.cætera ambit oceanus latos sinꝰ, & insularũ ĩmensa spatia cõplectens.rhenus rheticarũ alpiũ inacesso,ac p̄cipiti uertice ortus modico flexu in occidentẽ uersus septẽtrionali oceano miscet.danubius molli, & clemẽter æditо mõtis arbone iugo effusus,plures populos adit.donec in põticũ mare sex meatibus erumpat. septimũ os paludibꝰ haurit.germãi ipsi ĩdigenæ existimãt,qm̃ nõ est uerisimile aliquos asia aut africa aut Italia relicta germaniã petiisse,in formẽ terris.asperã cœlo,tristẽ cultu, aspectuqꝫ,nisi patria sit.hi antea teutones appellabant a teutone deo eoꝝ,quẽ terra ortũ existimabant.postea alemani sunt dicti ab huius dei filio mãno.germaniæ uocabulũ nuꝑ a romanis additũ,qm̃ cũ primũ rhenũ deuictis gallis trãsgressi fuissent,uidentes eos.& feritate aĩorũ, & ꝓceritate copoꝝ & colore flauo,forma p̄terea.& moribꝰ,& uiuendi ritu gallis simillĩos,germanos eos,hoc est fratres galloꝝ esse existimauerũt.a germano germanicus dr̃.sicut ab italo italicus,pꝑ qđ a debellatis germãis ĩpatores q̃dã germãici cognomẽ sumpsere.itẽ a gigno siue genero ĩdigena dr̃ q nõ aliũde ĩ aliquã patriã uenit,sed ibi natꝰ ẽ,q̃si ĩde gẽitus.& gingiuæ in q̃bus dẽtes sunt.qđ ĩ iis dẽtes gignunt.& gnatus filiꝰ.a quo natus & nascor.uñ natio q̃ proprie significat genꝰ hoĩum,q nõ aliũde uenerũt,sed ibi nati sunt.in pecoribꝰ tñ bonus ꝓuẽtus bona natio dr̃.hinc ẽt cognati appellant q̃si una cõiterue nati,uel ab eodẽ orti ꝓgenitore. itẽ agnati differũt aũt(ut Paulus iuriscõ.existimat)cognati ab agnatis,ut genus a specie, nã oĩs agnatus cognatus est,nõ ãt oĩs cognatus,agnatus.alterũ.n.ciuile,alterũ naturale nomen est. cognationis origo ẽt ꝑ fœminas solas contingit,agnationis autẽ ab uno patre ꝑ solos masculos contingit.agnatum etiam dicimus q̃cquid ultra debitum natũ ẽ.uñ agnascentia & agna

ta mēbra appellant͛,quæ abundāt.Ply.mēbra aīalibus agnata,inutilia sunt,sicut sextus homini semp digit⁹, & in ægypto nutritū est portētū binis,& ī aduersa pte capitis oculis hō,sed his minime cernēs.itē ab eodem bignæ dictæ sunt geminæ,ꝗ bis uno die natæ sunt & bigenera aīalia.ex diuerso genere nata,ut leopardalis,ex leone.& pāthera.& natiuitas quæ ortū significat.& natura quæ nasci oīa facit.hāc q̇dā deū esse dixerūt.a quo oīa sunt creata. ponit͛ tñ aliquādo ꝓ genitalibus.Ply.si q̄drupes fœtū nō admittat urtica naturā fricādā monstrant.natura ēt pro ui ponit͛.unde arborū atq; herbarū naturas dicim⁹.& ꝓ more.Virg.nūc age naturas apibus q̄s iuppiter ipse addidit,expediā.itē natura est quæ unicuiq; rei formā dat specifica differentia.Definiturq; a phis.natura est motus principiū secundū se,& non p accidens.qm̄ uniuersa corpora ꝓpriū habēt motū p se,ut ignis p se sursum fert͛. terra deorsum, & nō p accidēs qm̄ id nō naturale,sed artificiale dr͛.ab hac fit naturale,qđ secundū naturā est, & aduerbiū naturaliter & naturalia pudēda.columella.si equa marē nō patit͛,detrita scylla naturalia ei⁹linūt͛ quæ res accēdit libidinē.naturales filii dicunt͛ illegitimi.qđ sola natura,nō cōiugali lege sint orti.natorū appellatio secūdū modestinū ad nepotes ēt extendit͛.Virg.& nati natorū ,& qui nascent͛ ab illis.natus sum laudi,& ad laudē dicimus.Cice.nā qd ageret uir ad dignitatem & gloriā nat⁹?Idē,qui se patriæ.q ciuib⁹ suis.qui laudi.q̇ gloriæ.nō somno.nō cōuiuiis. & delectationi natos arbitrant͛.hinc fit natalitius.& natalis.in quo q̇s natus est.natalia ēt dicunt͛.dies ipse natalitius.& natalis.qñ substantiuū est similiter.Ply. dū natales suos celebraret.itē natales aliqñ genus,ac familiæ conditionē significant, ut generosi uel obscuri natales. Quintil. cuius ut interiecto mari nō fortunā q̄sq̄ nosse,nō natales nō patrē poterat. hic natales nobilitatem significant.Ply.nōnunq̄ cādidatus,aut natales cōpetitores,aut annos,aut ēt mores arguebat.hic natales pro ignobilitate accipiunt͛.nepotē quoq; nōnulli appellatū existimant,q̄si natū post filiū.est.n.nepos ꝓprie filii nostri filius,cuius filius pronepos est. huius abnepos,cuius atnepos.nepotes tñ aliqñ ēt fratrū & sororū filii dicunt͛ , unde & illis germani matrū sunt auunculi,q̄si pui.sed nunq̄ de his simpliciter dicit͛ nepos,uerū addit͛ ex fratre uel sorore, ut aui nepos ex fratre.nepos ex sorore.itē nepotes pro posteris ac descendētibus capim⁹.Virg.forte recēsebat numerū,carosq; nepotes.nepotes ēt luxuriosæ uitæ hoīes appellam⁹,ꝗ tā iis rei suæ cura est,q̄ iis,quibus pater auusq; uiuūt.ab hoc nepotatus deducitur,hoc est uoracitas , &uitæ luxuries.Afranius,scurilitate ac nepotatu nobilis.præterea a gigno siue genero appellatæ sūt genæ,qđ in his pili gignant͛.Pacuuius.nūc primū opacat flore lanugo genas.ab his uero genua(ut quibusdā placet)appellata,femorū ac crurū cōmissiones.qđ hæc dū infans est ī utero matris,genis opposita sint.siue a generādo.quod in genibus inest uitalitas.in ipsa enim genu utriusq; cōmissura dextra leuaq; a priore pte gemina quædā buccarū inanitas est , qua per fossa q̄si e uinculis spiritus fugit.putant āt ex oī pte corporis uitali,semē ad genitalē uenā cōfluere.hīc græci quoq; γένοσ qdē genitū γόνυ uero genu appellāt.a gēu fit geniculū & gēiculatū & geniculatim,de q̄bus supra diximus,& cōgenulare.qđ est genu replicato cadere, uel genibus flecti.Cecilius,ipse regis ferit pectus,aduersum cōgenulat.ꝑcussu deiicit dominum. item a gignendo genuini uocati dentes,q in hoīe nouissimi gignunt͛ circiter uigesimū annū multis & octogesimo.sed q̇bus in iuuēta non fuere nati.decidere in senecta,& mox renasci cōpertū est.zācli samothraceno ciui post centū & q̄tuor ānos renatos fuisse ꝓdiderūt.hos græci cynodōtas,nostri caninos dētes appellāt.hinc exercere in aliquē genuinū,pro maledicere usurpamus.his.ii.dentibus maxīe morsus infigit͛,qui lōgiores sunt.& acutiores.appellant͛ āt canini in oībus aīalibus.Ply.mutant͛ dentes homini.leoni. iumento.cani . & ruminantibus , sed leoni & cani nō nisi canini appellati.quidā tñ genuinos a caninis distingūt , uolūtq; caninos prius gigni,& amissos nūq̄ renasci.itē a gignēdo ingeniū qđ ꝓprie significat naturā cuiq; īgenitā.Teren.nā qui cū ingeniis cōflictatur eiusmodi.i.cū hoibus eius naturæ.Virgi.nunc locus aruorū ingeniis,quæ robora cuiq;.quis color.ponit͛ ēt ingeniū pro ui intelligendi naturali,qa sæpe inuenimus,quæ ab aliis nō didicimus.unde p̄clara ingenia,& obtusa ingenia dicimus.hoc ē acuta.& rudia.& hoīes īgeniosos q naturalē uim ad aliqd agendū accōmodatā habēt.Salustius,ingeniū nemo sine corpore exercebat.huius diminutiuū est ingeniolū.item ingenuus,q libera matre natus nec postea seruus factus est cuius cōtrariū est libertinus, qui iusta seruitute manumissus est. Vnde interrogare hoc modo solemus.ingenu⁹ ne an libertinus est?hoc ē liber natus,an seruitute liberatus,siue ex libertoꝝ genere ortus .ab hoc fit īgenuitas quæ cōtraria est libertinitati.& ingenue aduerbiū,hoc est libere,unde īgenue loq̄ dicimus eū q ita loquitur,ut liberū hoīem decet.nihil timidū. nihil seruile habens.itē geni⁹,quē ueteres putarūt deum ēe,q uim obtineret oīum rerū generandarū,q̄propter dei filiū & parētē hoīum nūcupabāt,qđ hoīes gigneret.ideo genius meus dr͛,qa me genuit.itē geniū esse existimarūt uniuscuiusq; loci deū.geniales āt deos dicebant aquā.terrā.ignē.aerē.ꝗ ex his oīa procrearētur.itē duodecim signa,lunāq; & solē.alii geniū naturæ deū esse definierunt,& ipsam naturā

unde indulgere genio est obsequi naturæ, & uoluptati operam dare, sicut ecōtrario defraudare geniū īterrūpere uoluptatē. Terent. suū defraudans geniū cōparsit miser. hic genialis hyēs dicta hoc est uoluptuosa. & genialis hō hospitalis, atq; ad inuitādū, ac largius apparādū cibū prōptior. genialis ēt lectus dr, qui in nuptiis sternit, uel qđ in eo indulgemus genio uel qđ in honorē genii apparat, uel a generādis liberis. Vig. lucent genialibus altis. genii ēt gulosi a ueteribus uocant, & uentri semp indulgeutes. Lucillius. geniæ illæ uetulæ. īprobæ. ineptæ. quidam geniales deos a laribꝰ nō distinxerūt. lares mercurii, & laræ siue (ut alii uolūt) larundæ filii fuere. nā cū iupiter luturnā tyberinā nymphā diligeret, turni regis sororē cæteris nymphis eius loci mandauit, ut se forte illā sequente fugiētē retardarent, nec p̄cipitari in undas paterētur, lara almōis filia id iuturnæ & iunoni retulit. Q uapropter indignatus iupiter laræ linguā trūcauit. mercurioq;, ut eā ad inferos duceret, iussit, & inter stygias nymphas cōstitueret. mercurius uero dū mādata exequeret, nymphæ pulchritudine in itinere captus cū ea cōcubuit, q̄ p̄gnans facta peperit geminos. quos a matris noīe lares appellauit. hos ergo geniales deos dixere, siue q͛ ut gignamur curāt, siue q͛ una nobiscū gignant, seu q͛ genitos sp tueant. euclides socraticus duplicē oībus hoībus appositū eē geniū scribit, hoc est duos lares. Quod ēt. L. Florus uidet sentire, dū inqt. ipsiq; bruto ꝑ noctē, cū illato lumīe ex more aliqua secū agitaret, atra quædam imago se obtulit, & quæ esset interrogata, tuus inquit malus genius, hæc sub oculis mirātis euanuit. Certe nō addidisset malus, nisi & alter bonꝰ genius esset. hos ab ænea a troia ī italiā uectos cōmemorant. Virg. iliū ī italiā portans, uictosq; pēates. eosdē .n. & penates & lares esse manifestum ē. dictosq͛ penates, quasi penes nos natos. Varro scribit deum se arbitrari esse aīam mundi, & ut homo sapiens cū sit ex corpore & aīa, tñ ab aīa dicitur sapiens, ita mūdū deū dici ab aīa, cū ex anima & corpore constet. ad hæc mundū diuidi ī duas partes, cœlum, & terram, & cœlum bifariā in æthera & aera, terrā uero ī aquā & humū, e quibus summum esse æther, secūdū aera, tertiā aquā infimā terrā, quas oēs quatuor partes aīarum esse plenas ī æthera & aerē īmortaliū, in aqua & terra mortaliū. ab summo aūt circuitu cœli ad circulum Lunæ æthereas aīas esse astra, ac stellas, eos cælestes deos esse nō modo intelligi, sed ēt uideri. inter lunæ uero gyrū, & nimborum ac uentorū cacumina aereas esse aīas, sed eas aīo, non oculis uideri, & uocari heroas, & lares, & penates, & genios. qm̄ āt lares siue penates etiā priuatorū domibus p̄esse credunt, factū est ut utrūq; uocabulū pro ipsis domibus frequētissime usurpemꝰ. Martialis. O mihi curarū pretiū nō uile mearū, flace antenorei spes & alūne laris. idem protinus a leua clari tibi fronte penates atriaq; excelsæ sunt adeunda domus. a lare. hoc est malo genio larùas dictas existimant. quæ sunt noxiæ inferorum umbræ. unde laruati dicūtur furiosi & mente moti, quasi a laruis exterriti, quales sunt quos uulgo dæmoniacos uocant. hi & ceriti dicuntur, siue quod κέρατα, hoc est cornua incapitibus habere se putent, siue a cerere quasi cereris ira aanimo uexati. Pacuuius. ut miser quasi ceritus furiis agitor. Plaut. certe laruatus est, aut ceritus. idem, laruatus ædepol hoīem miserum medicum quæritat. plotinus philosophus scribit aīas hoīum dæmones esse, & ex hominibus fieri lares si meriti bene sint. lemures, siue laruas si male. manes āt dici, si incertū sit bene ne an male meriti fuerīt. laruas quippe esse noxios dæmones ex hominibus factos. quos græci cacodæmonas uocant, lares autem eudæmonas hoc est beatos, q͛ boni sint animi, hoc est boni dæmones. mos autem apud romanos fuit, ut generosi adolescentes egressi pueritiæ annos bullam aureā apud lares suspenderēt, unī Horatius urbanissima cōtumelia usus est in eū, qui seruilibus natalibus erat, ita scribēs. donasset iam ne cathenā ex uoto laribus quærebat. laruā ēt pro persona accipimus. & laruatū pro ꝑsonato. Horatius. non illi larua aut tragicis opus esse coturnis. lauerna uero dea fuit, quam romani coluere. a qua lauerniones dicti sunt fures, q͛ sub tutela deæ lauernæ essent. in cuius luco obscuro abditoq; soliti erant inter se furta diuidere. Hinc & lauernalis porta romæ dicta ē ab æde lauernæ propiuqua. larissæ populi sunt in asia scytica. larissa thæssaliæ urbs fuit achillis patria dicta ob uicinitatem quam habuit ad phthiam thessaliæ regiam eius patriam. larius lacus est galliæ cisalpinæ uicinus alpibus a fulicarum quæ ibi sunt, multitudine appellatꝰ. græci enim λάρον fulicam uocant, auis est nigra. aquatica. uulgo nota paulo supra magnitudinē columbæ, a furuo appellata. hoc est nigro, quēadmodū fuligo. a genero etiam fit ingeneror quod auctores pro nascor usurparunt. Cicero. ītanta animantium uarietate homini ut soli cupiditas ingeneraretur cognitionis, & scienriæ. sunt ēt qui ingens a gente dictum uelint, hoc est magnus. immensus. quasi ultra gentem suam. plus est enim ingens q̄ magnus Terenti. magnas uero agere gratias thais mihi: īgentes. a græco autē γένος fit γενεὰ quod est, generatio progenies. a quo fit genealogia. quo etiam latini utuntur, q͛ interpretari potest generationis series. & genethlius natalis. a quo genethliacus, qui ex die natali fortunam hominis, & successum pronunciat. Iuuenalis. si prurit frictus ocelli. angulus inspeccta genesi collyria poscit.

SEPOSITA. Remota, & a cæteris gētibus separata. seponere enī est remouere. seperare. seor-

sum ponere

sum ponere. & a pono deducitur. ponere proprie collocare est. Cicero. primum enim ut stantẽ republica facere solebamus, ut in agendo plus q̃ in scribendo opere poneremus. aliquãdo tñ per metaphoram pro desinere ponitur. qm̃ cum cessam⁹ ab opere, collocare quodãmõ ac reponere uidemur id quod agebamus. Virgilius. cum uenti posuere, oĩsq; repẽte resedit flatus. aliquando pro exigere. ædificare. idem posuitq; ĩmania templa, unde ĩ antiquis marmori bus frequentissime legimns. B. MERENTI POSVIT. Nonnunq̃ pro deponere. idem, pone metum. interdum pro apponere. Martialis. nolo mihi ponas rhombũ, Mullumue bilibrem. idem, quicquid ponitur hinc & inde uerris. Plautus. uafre facit. ponit uini plusculũ, cras ei ut reponã large ac liberaliter. hinc poetæ fabulas, & scripta sua ponere dicebanẗ, q: in scæna hæc spectatoribus quasi in conuiuio apponebant. Iuuena. pone tigilinũ. hoc est affer in scænam aliquid de tigilino scriptũ. Persi⁹, ecce mõ heroas sensus afferre uidemus nugari solitos græce, nec ponere lucũ artifices. hoc est nescientes opus facere, qđ populo apponi possit. falsum ẽ enim qđ quidã parũ eruditi scripserunt, ponere idem esse qđ scribere. a pono fit positiuus, qui primo positus est, nec aliunde deriuatus. a quo grãmatici positiuũ a cõparatiuo & superlatiuo distingunt, quod illud sit quasi fundamentũ istorũ. & positura quæ est nota, quæ sensus ĩ oratione distinguit. unde syllabam dicimus longã esse positura. itẽ situs & positus quartæ declinationis. Gellius priorem geniturã reddit positu longã, & positio, quã græci uocant θέσιν. item a pono cõposita fiunt appono, qđ est aliquid antepono. Ply. nihil ei præter secũdarium panẽ oleraq; apposuit. aliqñ subiungo, unde apud grãmaticos appositum dicitur casus, qui uerbo subiũgitur. antepono, præfero. circũpono notæ significationis, ĩterpono. immitto. oppono ex aduerso pono. unde opposita contraria appellantur, & oppositio contrarietas. depono qđ aliqñ significat dimitto. Cicero, existimaui honestissime melestias posse deponi si me ad philosophiam retulissem. aliqñ priuo. Suetonius. ne ĩperio turpiter depositus priuatus uiueret. Plau. ut me deponat uino eam affectat uiam. nõnunq̃ derelinquo, & quasi despero, unde depositi desperati dicũẗ. Cicero. itaq; mihi uideor iudices magnã & maxime ægram, & ꝓpe depositam reipublicæ partem suscepisse. frequenter ãt depono est apud sequestrum colloco. Virg. ego hanc uitulam ne forte recuses, bis uenit ad mulctram, binos alit ubere fœtus, depono. deponi ẽt dicitur (ut Vlpianus scribit) qđ custodiẽdũ alicui datur. unde florentinus deponere ĩ quit tam unus q̃ plures possunt, tñ apud sequestrum nõ nisi plures deponere possunt. nã tunc fit cũ aliqua res in cõtrouersiã deduciẗ. itaq; hoc usu insolidum unusquisq; uidetur deposuisse qđ aliter est, cũ rem cõem plures deponunt. ab hoc uerbo depositũ fit. qđ est id qđ alicuius fidei cõmendaẗ, uel quod pignoris loco dimittiẗ, uel qđ cõseruandum traditur, donec de iure fuerit discussum. repono, qđ interdũ est rursus pono. Virg. arisq; reponimus ignem, ideſt rursus adhibemus ignẽ aris, rursus sacrificamus. interdum recondo. idẽ non illis epulæ nocuere repostæ, & alibi. manet alta mẽte repostũ iudiciũ paridis. Martia. & totũ mihi nũc repono qc qđ terdenos uigilauerã ꝑ annos, hoc ẽ recõdo & prorsus depono curas, & uigilias in q̃bus triginta iã ãnis sum uersatus, ne amplius eas resumã, sed ꝑpetuo ocio fruar. ab hoc fit repositoriũ uas, in quo reliquiæ ciboꝝ, & mẽsæ instrumenta reconduntẗ, siue ex corio sint, siue ex ligno, siue ex argento, auroue, aut alia quacũq; materia. Ply. bibente cõuiua mensam. uel repositoriũ tolli in auspicatissimum habetur. interdũ repono est rursus appono. Martia. ullus si pudor ẽ repone cœnam. unde reponere fabulas, & scripta sua poetæ dicunẗ, cũ secundo hæc in scæna apponunt hoc est cũ rursus recitãt. solebant enim (ut porphyrio notat) qui ludis apud ueteres ꝑerant, scriptores cũ primũ in scænam prodirẽt, benigne excipere, ut si forte nõ recte egissent iterũ ad scribendũ audientium benignitate. propterea inq̃t Horatius, fabula quæ posci uult & spectata reponi, hoc est fabula, quæ uult primo & secundo in scæna recitari. idẽ, aut famam sequere, aut sibi conuenientia finge scriptor honoratũ siqñ reponis achillem, hoc est si fabulam semel de Achille positã rursus ponere in aĩo est. i. talem esse ut rursus poni possit. item repono qñq; ẽ retro appono, & quasi acceptã cœnã restituo. ut siqs mihi hodie cõuiuiũ apponat, ego cras ei ut reponã large ac liberaliter, & in hũc sensum hoc uerbo usus est Iuue. cũ inquit semp ego auditor tñ́ nunq̃ ne reponã? Ignauiæ. n. seipsum accusat, & ut mos satyrorũ est, ex abrupto incipit. semp ne eorũ, quæ alii apponunt ero auditor, nunq̃ ne ipse aliqd reponã? cũ præsertim in tãto scribentiũ strepitu tã diu uersatus sim, nec desit mihi amplissima materia ad scribendũ. expono. declaro. ostendo. explico unde expositio pro interꝑtatione accipiẗ. Cice. anteq̃ de repu. scribã patres cõscripti exponã uobis breuiter cõsiliũ ꝓfectiõis, & regressiõis meæ ideſt explicabo. idem, uocat ad cœnã deinde ipse ꝑtorẽ, exponit copias suas oẽs, hoc est ostẽdit. interdũ expono extraho, q̃si extra pono. Virg. socios de puppibus altis põtibus exponũt. nõnũq̃ abiicio. uñ infantes abiecti, ut pereant, expositi dicuntur. Teren. erat hic corĩthia anus haud ĩpura, ei dedi exponẽdam. iidem & expositii appellãtur. Plau. reuertor ad illam puellam expositiam, plerũq; expẽdo. Solinus. cum magnã in iis pecuniam exposuisset. sæpe eti

am promo. Cicero. cũ tibi expoſita eſſet ad prandiũ oĩs pamphilia. propono quod mõ ſignificat ſtatuo. ſeneca, id in primis aĩo proponendũ ut recte uiuamus. a quo propoſitũ dicitur q̃d mente ſtatutum eſt, & intentio hominis. Ply. hoc ei propoſitum erat uel ſuperare uel cædere. quod ueteres etiam proſitum dixerunt, ſicut etiam in participio proſita pro eo quod eſt ꝓpoſita modo dictum aliquod aut factum oſtendo. ut propono quæſtionem. propono ludũ. propono p̃mium. propono ſpem. Cicero. quis enim tanto propoſito p̃mio non excitetur? Ab hoc etiam fit propoſitio, quæ a dialecticis definitur. oratio uerum falſumue ſignificans. apud rhetoricos uero omnis confirmationis initium propoſitio dicitur. quod non modo in oſtẽdenda quæſtione principali, ſed in ſingulis quoq; argumentis proponi aliq̃n ſolet, maxĩeq; in iis, quæ ἐπιχειρήματα uocant. præpono antepono. a quo præpoſiti dicuntur, qui aliquibꝰ rebus præfecti ſunt, & præpoſitio apud grãmaticos pars orationis, quæ cæteris partibus p̃põi ſolet. impono quod modo ẽ ſupra pono. Virg. uidit thuricremis dum dona imponeret aris. modo p̃beo. idem, finemq; imponere curis. item impono manum ſignificat perficio. idẽ imponit regina manum. cum datiuo iunctum idem eſt quod decipio. Quinti. q̃d q̃d hoc ipſum tam placide tã quiete facit, quaſi captet imponere. idem, fefellit me ingenitus honeſtis cauſis gloriæ amor, ſpes tibi perpetuæ laudis impoſuit. ab hoc impoſtores dicuntur, uel qui ſupponendo malas merces, & auertendo obligatas, uel adulterinis atq; ficticiis gẽmis, uel incantationibus, uel p̃cationibus, q̃s exorcizatiões uocãr. hoĩes decipiunt, & q̃ ita decipit impoſturã facere dicitur. Suppono modo ſubmitto. Apulei. ſuppoſuitq; homeros oneri, modo adulterinũ loco ueri ſubiicio. a quo ſuppoſitus ꝑtus dicitur, q̃n fœtus alterius matris non ueræ matri ſubiicitur, & Vlpianus ſcribit eos, qui malas merces pro bonis ſupponunt, crimine ſtellionatus non teneri. ſupponere ẽt, & ſubiicere teſtamentum dr̃, qui falſum ſubdit pro uero. Ply. nam filius patris teſtamentum ſuppoſuiſſe dicebat̃. diſpono. ordino. a quo diſpoſitio deriuat̃ quæ eſt rerum in ordinẽ collocatio. & diſpoſitum q̃d eſt decretũ, conſtitutũ, unde ex diſpoſito dicimus, hoc eſt de induſtria, & quẽadmodum a nobis conſtitutũ eſt. Macrobius, an altius quiddã, cui remotis arbitris opus ſit cogitaturi ex diſpoſito conueniſtis. cõpono quod ꝓprie eſt diſpono, conſtituo, quaſi ſimul pono. Virgi. quam tuta poſſis urbem cõponere terra. ponitur tñ pro cõparo, q̃m quæ cõparant̃, iuxta ſe poni ſolent. Salu. ubi metelli dicta cũ factis componit. Virg. ſic paruis cõponere magnã ſolebam. item quia ordo & compoſitio rerũ ornatũ facit, compono pro orno uſurpatur. idem dulcis compoſitis ſpirauit crinibus aura. item ꝓ colligo q̃m quæ colliguntur una ponunt̃. Cicero. Si ex iſto libro, quẽ tibi magiſter ludi neſcio quis ex alienis orationibus cõpoſitũ dedit, & ꝓ claudo. Virgi. ante diẽ clauſo cõponet ueſper olympo, & pro curo. reficio. idem, uix defeſſa ſenẽ paſſus cõponere mẽbra, & pro ſimul pono hoc ẽ cõiungo. idẽ, cõponens manibuſq; manus, atq; oribus ora, & pro cõpoſito redimo. Saluſtiꝰ, cũ lenões. & uinarii. lanii quorũ p̃terea uulgus in diẽ uſum habet, pretio cõpoſiti. hoc eſt facta pretii compoſitione redempti, & pro cõuenio. paciſcor. Ply. nihil non ex compoſito fecimus pactum ſeruauimus. & pro fingo. Plau. quas iſte fabellas compoſuit. ab hoc fit Compoſitio, quæ modo ſtructurã, modo ornatũ, modo pactũ ſignificat, & compoſite aduerbium ornate. pone quãdo grauẽ habet accentum præpoſitio uel aduerbium eſt, & ſignificat prope.

BARBARA. Inculta. CVLTOR RHODOPEIVS. Habitator thraciæ, quæ prouincia ẽ Europæ, Macedoniã ſequens, quæ a ſeptẽtrione iſtrũ habet. ab oriente põtum. a meridie Aegeũ mare. olim ſcythõ appellabat̃, poſtea thracia dicta eſt ab aſperitate. græci. n. τραχέα aſperũ dicunt. eſt. n. regio nec cælo læta, nec ſolo, & niſi qua mari propior eſt ĩ fœcũda frigidaq;. uiros benignius alit nõ tñ ad ſpeciem, nam & illis aſperitas quædã habitus corporum ineſt, ſed ad numerũ ac feritatẽ. a thracia deriuatur thrax, qui & threicius dicit̃ & fœminino genere Threiſſa. in hac mõs eſt rhodope, a mygdonibus olim habitatus, ſacris liberi patris, & cœtu menadum orpheo initiante percelebris, a rhodope, ut quidã putant nobili thraciæ meretrice ibi ſepulta cognominatus. hãc una cũ æſopo captiuã fuiſſe cõſtat, quã charaſſes frater ſaphus poetæ maxima pecunia redemit, q̃d ſapho tetigiſſe uidetur dum inq̃t. arſit inops frater uictus meretricis amore, multaq; cũ multo dãno pudore tulit. de hac ſcribit. Ply. hæc ſunt pyramidum miracula. ſupremũq; illud, ne quis opes regum miretur minimã extitiſſe laudatiſſimã a rhodope meretricula factã. æſopi fabularũ philoſophi conſerua quõdã, & contubernalis hæc fuit maiore miraculo tantas opes meretricio eſſe cõq̃ſitas quæſtu. Lu. Florus, nõ ab hac meretricula, ſed a rhodopide thracũ regina ibi ſepulta montẽ hunc cognominatũ affirmat, quã opinionẽ ꝑꝑ antiquitatẽ huius noĩs magis probamus. a rhodope rhodopeius deriuat̃, ſicut ab iſmaro iſmarius. iſmarus quoq; mons thraciæ eſt partim aſperrimꝰ, partim uinetis atq; oliuetis, & orphei habitatiõe clarus. in hoc iſmara urbs ciconũ fuit. Virg. iſmarus aut rhodope, aut extremi garamãtes. hi populi libyæ ſunt pſyllis finitimi a garamante apollinis filio cognominati fuit ãlius garamantes rex cuius filiam garamantida iupiter ammon apud fluuium bragadam

cõpreſſit

cõpressit,& ex ea genuit Hyarbã.Est & adiectiuũ garamãtius.& garamãtis garamãtidis. hẽt Thracia & mõtem hemũ uasto iugo ꝓcũbentẽ in põtũ,tantæ altitudinis ut euxinũ,& Adriatĩ cũ ex summo uertice ostẽdat.Vt polybius sentit,q̃uis alii negent,& Pãgæũ thessaliæ iunctum & Edomũ,& Gygemoꝝ,& miritũ,& melãpillum minores montes.CVLTOR.Habitator colere proprie est cũ affectu alicui rei inhærere.Ideo,ꝓ patientis casus diuersitate eius significatio uariatur.Colimus deos orõnibus & sacrificiis hoc est ueneramur.Vir.Sũme deum sancti custos Soractis Apollo quẽ colimus.Ab hoc deoꝝ cultores dicti & cultus,siue cultura,quã græci latriã uocant,A quo idolatria dicta est idoloꝝ,hoc est simulachroꝝ cultus, & idolatres qui colit simulachra.idolum.n.simulachrum est.A quo fit idoliũ,& hæc omnia in penultima hñt accentũ,quippe εἴδωλον per ὦ μέγα apud græcos scribitur.Plautus,ego te semper ut parentẽ colui.Colimus pares amore & officio,minores humanitate & beneficiis,hoc est amamus Virgi.ille colit terras,illi mea carmina curæ.idem,solam nam perfidus ille te colere. Hinc publicolæ cognomen,de quo supra diximus qđ rempu.coleret.& cliens qđ proprie litigatorem significat cuius cãm defendimus dictus quasi colens quẽadmodũ & qui causam eius agit appellatus est patronus,quasi pater.Differtq; ab aduocato patronus.quod aduocatus generalı⁹ nomen est.Siquidem quicunq; adest alteri in causa officii gratia aduocatus appellať,etiã si nihil dicat,agatq;,mõ paratus sit defendere.Terentius,uolo ego hic adesse aduocatos iu turba hac. patronus autem,ꝓprie est qui agit causam,sed accusati,non accusantis,Quintilia.cũ accusatori satis sit plerũq; ueꝝ esse id,qđ obiecerit.Patronus neget.defendat.transferat.Sed quoniam nõ omnis lis circa accusationẽ ac defensionem criminũ uersať,ut in mutuis.depositis.locato & cõducto similibusq; in ea re tã actor q̃ defensor solet pron⁹ appellari,qppe cũ uterq; nõ alterius oppugnandæ,sed suæ defendendæ partis gratia dicat.Ponitur tamẽ aliqñdo cliens ꝓ sectatore,& qui sub tutela alterius,& pene famulus est,quales sunt liberti ĩ patronos.& similiter patronus,ꝓ eo qui simile quiddã præsens habet in aliquo,ꝓtegendo,unde quẽadmodum dñs serui relatiuũ est,ita patronus liberti.aliquando etiam famuli.Hinc fit patrocinari, quod est tã uerbo q̃ facto imbecilliorem,ꝓtegere,& patrocinium ipsa,ꝓtectio,quæ appellatio tunc initiũ habuit,cum plebs ĩter patres distributa est. A cliens uero fit clientulus diminutiuũ, & clientela,qđ mõ significat multitudinem clientiũ,mõ officium eorum erga patronos.Veteres clientam,ꝓ clientẽ dixere.Item ab hoc colo colina quam postea culinã,deinde a coquendo,coq̃nã uocauere,ꝙ ibi colebãt ignem locupletiorem.Iuuena,Cõtinẽs,ꝓ cõtẽto posuit.hoc ẽ culinã ꝓ instro coqnæ,& cibis coctis.Seqtur sua quẽq; culina.Ab his fiũt duo,uerba culinor & coqnor,ꝓ coquam exerceo,& cocus & culinarius.ac coqnarius,ꝓ eo q̇ cibos coctos uendit,& coqnaria ars coquendi.Colimus terram aratro rastris,cæterisq; instrumentis,hoc est fodimus .laboramus exercemus.Virgi.fructusq; feros mollire colẽdo.Hinc agricolæ, & agricultores & agricultura,& agricolatio.& coloni appllati,& a colono colonicus dictus. Varro, atq; etiam leges colonicas tollis,& culmus.hoc est frumenti calamus,quod colatur.Nã stipula folia significat proprie,quæ ambiunt culmũ qui & columus a ueteribus dicebatur,unde & columen primo postea colmen.item colus q postea culus dictus,& alio noie podex,qđ fœdo libidinis pruritu colitur,hoc est fodiť.exerceť.seminať.Martia.cum sit & hic culo tritior ipse tuo.iuuẽalis & podice leui cæduntur tumidæ medico ridente mariscæ.Ab hoc quidã inquino factum existimãt,quod est fœdo,deturpo,sicut inquilinus a colo dũ significat habito .Vñ fit ĩquinor passiuũ.inqnator. inqnatrix .inqnatio.& cõpositũ coinqno a quo coinqnor.coinquinator. coinquinatrix.coinquinatio.Item clunes hoc est nates,ꝙ culo ꝓpĩquæ sint .Reperiturq; hoc uocabulũ etiã in masculino genere.Plau.quasi lupus ab armis ualeo,clunes ĩfractos gero.Ab hoc simias clunas appellatas uolũt,ꝙ clunes tritas gerãt.& clũaclũ cultrũ sanguineũ,quia clunes hostiarũ diuidit.Quidã inqno nõ ab hac de q̃ diximps uoce,sed a cunio deductũ putant. cunire.n.est stercus facere,tractũ a cunis infantiũ,quæ frequẽter stercore fœdanť. Cunæ sunt in qbus iacent infantes & cunabula similiter lecti,in quibus iacere infantes cõsueuerũt,& ĩ quibus nascũtur,dicta quasi cinæ,& cunabula,nã κίνειν græci eniti dicũt,& parere Ab incunabulis dicimus,quasi a pueritia hoc est ab ea ætate quæ in cũabulis agitur.& coleus,q & testis.& ꝑ diminutionẽ testiculus uocitatur ꝙ colat mulieris pubẽ q̃si agrũ,seratq;.& coles uirile mẽbꝝ a quo colei pendent,cuius suprema pars Glans appellatur.& pellicula quæ glãdem tegit,præputium.Corneli.Celsus,medicus aũt a dextro latere,sinistra quidẽ manu colẽ masculi continere,dextra uero fistulã dimittere in iter urinæ debet,atq; ubi ad ceruicẽ uesicæ uẽtũ est,simul cũ cole fistulã inclinatã in ipsam uesicã cõpellere.Nos tñ putamus colẽ a colendo dictũ.Coleos uero a cole.ꝙ ex eo dependeãt.Colimus terras.aerẽ.cælũ.domũ.patriam.hoc ẽ habitam⁹ Vir.quas dira celæno,harpyæq; colũt aliæ. Hinc cultores habitatores.& accola atq; ĩcola,q̃ ita differunt,ꝙ accola est,q ad aliquem locũ,hoc est iuxta aliquẽ locũ habitat,nec refert in suo in in alieno,ut accola uulturni.Accola padi. Incola uero qui in aliqua regione,siue in aliena

uel urbe.uel republica habitat.Ply.Quod eoꝝ mōtiū incolæ facere cōsueuerūt.Cicero.peregrini & incolæ officiū est nihil ꝑter suū negocium agere,nec esse in aliēa republica curiosum. Ab hoc fit incolatus qđ habitationē ipsam significat,& inquilinus,qui in alieno priuato habitat.proprie tamē in cōducto,siue in urbe,siue ruri. at uero te inquilino non domino personabunt oīa uocibus ebrioꝝ.inqlinus etiā aliquādo pro cohabitatore accipitur.Martia.uicinus nouio uel inquilinus sit siqs nouiū uidere nō uult.Hinc etiā ruricolæ.undicolæ.siluicolæ.cælicolæ appellati qui rus.aquas.siluas.cælū habitant.& coloniæ de quibus supra dixim⁹.hoc ē minores urbes,ad quas habitandas ex maioribus urbibus,quasi quædam examina populorū mittebanť.& coloni habitatores.Virgi.urbs antiqua fuit tyrii tenuere coloni.& collis, cuius diminutiuum est colliculus,qa colles(ut uarro inquit)post cāpos cœperūt hoīes colere,idest habitare.A quo collatina dea,quæ collibus præest.Colimus nos.colimus faciē,colimus oīonem.idest excolimus atq; ornamus.Plau.quin tu te colis anteq̄ exeas domū, Cicero.erat enī non tam grauis q̄ elegās,& faceta & culta oratio.Varro,aut in segetibus post messem colligebant stramenta,q̄bus domicilia colerent.Hinc cultus corporis diciť,hoc est ornatus corporis & animus uirtute cultus,hoc est ornatus.Ab hoc colo clitella instrumētū,quo sarcinæ colligatæ mulis,siue iumētis,siue Camelis, asinisue portantur,dicta ꝙ eiusmodi animalis ornamētum sit.sicut ephippiū instrumentū,quo in equo sedemus,a quo equites ephippiati dicunť,q ephippia habēt in eqs,Cæsar de sueuis,equestribus præliis sæpe ex equis desiliūt,ac pedib⁹ præliantur,equosq; eodē remanere uestigio assuefecerūt.ad quos se celeriter,cū usus est,recipiunt Nec eoꝝ moribus turpius aut inertius habetur,q̄ ephippiis uti,itaq; ad quēuis numeꝝ ephippiatorum q̄uis pauci adire audent.Equi sine ephippiis desultorii dicūtur,ꝙ ex iis facile desiliant.græce κέλητες dicunť,hoc est celetes,quo nomine utūtur etiā latini.Ply. equestres uero statuæ modo Romanam celebrationē habēt,orto sine dubio a græcis exemplo.Sed illi celetas tm̄ dicebant in sacris uictores,postea uero & qui bigis uel quadrigis uicissent. Suetoni.de Cæsare,quadrigas,bigasq;,& equos desultorios agitauerūt nobilissimi iuuenes. A clitella clitellarius diciť,q clitella utitur,Vnde clitellarii muli dicūtur,& clitellarii equi, qui neq; ephippiati sunt,neq; desultorii,nec bigas,aut quadrigas,aut currus ducūt,sed clitellati ferūt onera. Ab huius clitellæ similitudine locus Romæ clitella uocabatur.Item in uia flaminia loca q̄dā deuexa & accliua.Est ēt tormēti genus eodē noīe appellatū.Ephippiarii etiam equi dicebanť qui inter meritorios nō clitellas habebant,neq; rhedas ducebāt,sed ephippia gerebāt.Item a colo fit colos siue color,quia coloribus faciē.uestes.domos.ac reliqua oīa ornamus.Hīc uero coloro uerbū,& cōtrariū eius decoloro.Seneca,fulmē aut colorat aut decolorat.decoloratur id cuius color uitiať,non mutatur.& coloratū & colorificū.& discolor diuersi coloris,& decolor,qđ est colore uitiato,& concolor eiusdem coloris,& colorate aduerbium.Et colores apđ Rhetores uocantur ornamēta orationis,hoc est figuræ,quæ a græcis σχήματα appellantur. Item a colo collum,quia hæc præcipue pars corporis torquibus ac mōilibus coli,idest ornari consueuit.Ab hoc fit decollo,quod est a collo depono.Ennius,quod ī tuo collo est, decolles caue.& collus masculino genere tormenti gēus ex corio,& collare id genus uinculi,quo collum astringitur.Item colus instrumentum quo nent mulieres,siue ꝙ ornatus quidam muliebris erat,ꝓpter quod nubentes uirgines comitari solebat colus compta,& fusus cum stamine seu ꝙ cū ea nebant,quæ ad ornatū ꝑtinebant.& colo colas,ꝙ res colando ornantur,hoc ē depuranť,ac defecanť,& colū uas ad colādū aptū,unde colū niuarium dicebať uas ex lapide spōgioso factū,quo aqua ex niuibus colari solebat.de quo Martia.Setios moneo nostra niue frāge trientes.Pauperiore mero tingere lina potes.Nam instrumentum quo uina colanť,saccus uinarius appellať,sicut quo colanť niues,saccus niuarius,de quo idē Martia.Attenuare niues norūt & lintea nostra.frigidior colo non salit unda tuo.A colādo deduciť q̄lus, instrumētū per qđ uinum defluit,cū calcať uua.Virg. spisso uimine q̄los.Ab hoc fit diminutiuū quasill⁹. Colimus uitā,degimus.Teren.dū ille uitā cōlet inopē carēs patria.Itē a colo cōposita fiūt ac colo qđ est iuxta habito,intercolo in medio habito.Excolo orno.Martia.uenderet excultos colles,cū ꝑco facetus.incolo ihabito.recolo,qđ nō significat recordor,ut pleriq; indocti usurpant,sed repeto.reputo.meditor.in mēte tracto.Ouidius.hæc tua(nā recolo)quōdā germana canebat.Cice.quātū deniq; aleæ.quātū pilæ.tātū ego mihimet ad hæc studia recolēda sūpsero.idē,sensimus hoc nup,falso nuncio,uero,ꝓpediē sentiem⁹,quæ si tecū ipe recolis,æqore aīo & maiore cōsolatione morieris.VENIT.Ad urbē accessit,ut ludos spectaret.Hoc.n.ꝓprie uenire ē,q̄si uersus nos ire,Vir.uenisti tandē.Poetæ tñ aliquādo pro īminere usurpant. Idem se satis ambobus,Teucrisq; uenire latinisq;.Aliquādo,ꝓ crescere.Idē,hic segetes, illic ueniunt fœlicius uuæ.nōnūq̄ pro portari.Ply.species sinopidis tres,rubra & minus rubēs,& inter has media.Iā tm̄ optimæ in libras duodecim denarii.Eius quæ ex Africa uenit octoni asses.Venite in mentem ueteres dicebant,nō solū recordatōis gr̄a,sed ēt cogitatiōis & cōsideratiōis.Te

rentius, Vbi in mentē eius solum uenit. A uenio fit frequentatiuū uento, quo antiq utebant, ut Pōpeius testat, nūc altero frequētatiuo utunt uētito, à uēto fit uētus, qd' est cū īpetu uentās aer. Nihil est.n.aliud uētus, q̄ aer cōmotus, atq; agitatus, q a philosophis definitur. Vētus ē aer in unā ptem fluens impetu. uel uētus est īpetus aeris in unā ptē fluētis. uel uētus ē cursus aeris aliquo cōcitatior. Multas aūt uētoꝝ cās assignāt philosophi, uel q; terra magnā uim aeris eiicit, atq; ex abdito spirat, uel ꝙ magna & cōtinua euaportatiōe, cū ī altū egit, quæ emiserat, mutatio ipsa halitus mixti ī uentū uertitur. illud certe me ad risum mouet, qd' qdam tradūt, qu ō in nostris corporibus fit pp cibum inflatio, quæ nō sine magna uiriū iniuria emittit, & uentrē interdū cū sono exonerat, interdū secretius. Sic & hanc magnā reꝝ naturā alimēta mutātem emittere spiritū. Veri⁹ aliq tradunt multa ex omni parte terraꝝ, & assidua ferri corpuscula, q̄ cū coaceruata sunt ei deinde extenuari sole cœperūt, qa omne qd' in angusto dilatat spatiū mai⁹ desiderat, uentos creare, illa quoq; uerior rō uideri pōt, habere aera naturalē uim mouēdi sese, neq; aliunde cōcipere, sed inesse illi, ut aliaꝝ reꝝ, ita huiusmodi potētiā. Sūt ēt, q uētos ex arido siccoq; anhelitu terræ gigni posse affirment, Item ex aquis aera expirantibus, qui neq; ī nebulā denset, nec crescat in nubes, posse etiam solis impulsu agi, quoniā uētus nihil aliud est q̄ aeris fluctus. Vitruuius architectus, uentus inqt est aeris fluens unda cū incerta motus redūdātia nascit, cum feruor offendit humorē. & impetus factiōis exprimit in spiritus flatum pro diuersis cæli partib⁹ diuersa nomina sortit. Regiōes cæli quatuor sunt, ortus. occasus. Meridies septētrio. ortus & occasus mobilia ac uaria sunt, meridies septētrioq; statu perpetuo ꝑmanēt. Oritur quippe sol non itidem semper. sed aut æquinoctialis .rien dicitur cum in circulo currit qui appellatur ἰσονύκτιος, aut ἰσημερινὸς aut solstitialis ,aut brumalis ,quæ sunt, θεριναὶ τροπαὶ, & χειμεριναὶ τροπαί. Itē sol nō ī eundem semp occidit locum, sed occasus ei⁹ similiter fit aut æqnoctialis, aut solstitialis, aut brumalis, Veteres ergo quatuor tm̄ uētos, per totidē principales mundi ptes seruauere. Nec plures posuit Homerus q̄ eurū. austrū, fauonium. aquilonē quē noster quoq; poeta Ouidi⁹ naso secutus est. Eurus ad aurorā nabatheaq; regna recessit, ꝑsidaq;, & radiis iuga subdita matutinis. Vesper & occiduo quæ littora sole tepescunt proxima sūt zephyro, scythiam septēq; triones Horrifer inuasit boreas. cōtraria tellus, nubibus assiduis pluuioq; madescit ab austro. Secuta ætas alios addidit. Qui ergo uentus ab oriente uerno hoc est eqnoctiali uenit, eurus nominatur ἀπὸ τῆς ἠοῦς ῥέων, hoc est ꝙ ab oriēte fluat, eundē græci uocant apeliotē, qd' ἀπὸ τοῦ ἡλίου, hoc est a sole spiret. Latini eadē rōne subsolanum cognominauerunt. At q ab æstiua, & solstitiali oriētis plaga uenit, latine Aqlo, a uehemēti uolatu aqlæ (ut supra diximus) græce boreas uocat ἀπὸ τοῦ βοᾶν, qm̄ ut uiolēti flatus est, ita etiā sonori. Home. ab ætheris splendore, qui a sole fit αἰθρηγενέτην appellat. Tertius qui ab oriente hiberno spirat. Vulturnus a romanis dr̄ a uulturis uolatu (ut quidam putant) quoniam alte resonat, græci mixto noīe, qd' inter notū & euꝝ sit εὐρόνοτον nominant. hi sūt igit tres orientales uenti, aqlo. Vulturn⁹. eurus. quorū medius eurus est. His oppositi sunt alii tres occidui, chorus aduersus Aqlonē flans, quem græci Argesten uocant. Fauonius aduersus euꝝ a fouēdo dictus, quē genitalē eē dicūt spiritum mūdi a græcis zephyrus nūcupatus, quasi ζωὴν φέρων, ut aliqui putant hoc ē ꝙ satis uitam afferat, ab hoc zephyrius, unde zephyria oua, de quibus inferius dicemus. Africus aduersus uulturnū ab africa græci lyba appellant ἀπὸ τῆς λιβύης, quia africam libyen, hoc est λιβύην nominant. Africa autem uocitata est, ꝙ sine frigore sit, α.n priuatiua particula est φρίκη horror dicitur, uñ & aprica loca dicuntur quæ soli exposita sunt, ꝙ sint sine horrore, & apric⁹ homo, aprica auis quæ sole gaudet. Vir. Et apricis statio gratissima mergis. A quo fit apricari, qd' est ad solem stare, & in aprico esse, & apricatio statio ad solē. Ab africa afer, & africanus deducuntur. Item uafer hoc est callidus, astutus, quasi ualde afer. Cicero, non sunt indisputatiōe uafri, non ueteratores, non malitiosi, a quo uafre aduerbiū, hoc est astute, maliciose, mira enim semp fuit eius gentis calliditas, ac uersutia, hoc mō duæ istæ regiōes cæli oriētis occidētisq; sibi inuicē cōtrariæ sex habere uentos uident. Meridies aūt qm̄ certo ac fixo limite ē, unū meridionalē uentū habet, q latine ab hauriēdis aqs dr̄ auster, quoniam nebulosus atq; humectus ē, græce uero eadē rōne notus appellat, qm̄ græca lingua νοτίς dicitur humor. Ab austro australis dr̄, & austrinus & austro uerbum, qd' est humecto. Plau. austrati ad ignem sedent Septētriones ob eādē cām uentū unū habent, q austro obiectus ē. Is latine septētrio, & septētrionalis uētus, & septētrionari⁹, græce uero qd' ab arcto flet, aparctias appellatur, sunt qui pro octo duodecim uētos faciūt, inter hos q̄tuor in media loca inserētes, inter septentrionem.s. & occasum solstitialē Thraseā, inter aqlonē, & exortū æqnoctialē, cæciā quē Aristoteles ita flare dicit, ut nubes ñ ꝑcul pellat, sed ad sese uocet, ex quo ꝓuerbiū factum scribit κακὰ ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκων ὡς ὁ καικίας νέφος, hoc ē mala ad sese trahēs, ut cæcias nubes, īter ortum brumalē, & meridiem phœnica, Inter lyba & noton lybanoton. Nec his contenti alii Mesen inter boreā, & cæciam addidere. Sunt etiā quædā peculiariū uētoꝝ noīa, quæ incolæ in suis qsq; regioni-

bus fecerũt nõ ultra certũ tractũ ꝓtẽdẽtiũ, ut apud Atheniẽses scyrõ Paulo ab argeste deflexꝰ reliquæ græciæ ignotus q & olympias uocať, & a nõnullis Hellespõtius. ĩ narbonẽsi ꝓuincia clarissimus uẽtoꝝ est circius, nulli uiolẽtia inferior, & ob id a turbine, ac uertigine ita appellatus. Cato nõ circiũ, sed cerciũ uocat. Sũt in Hispãiæ alpinæ citra hiberũ regiõibus ferri, & argẽtifodinæ pulcherrimæ mons ex sale mero magnus, quantũ demas, tm̃ accrescit. uentus certius cũ loquare buccã ĩplet. Armatũ hominẽ, plaustrũ oneratũ ꝑcellit. Hic nõ mõ in reliqs ꝑtibus cæli ignotꝰ ẽ. sed ne Viẽnã qdẽ eiusdẽ ꝓuinciæ urbẽ attingit. iapix uẽtus ẽ ex apulia ꝓficiscẽs q q̃si aduersus eurũ uideť flare. Itaq; Vir. Cleopatrã e nauali prælio in ægyptũ fugientem uẽto iapige ferri scribit, & equũ quoq; apulũ eodẽ quo uẽtũ nomine appellauit iapigẽ. Iapyx. aut p. y. scriptũ nomẽ fuit uniꝰ ex filiis dædali. A quo iapygia nũcupata est Calabria, at iapis iapidis nomẽ fuit aetoli cuiusdã, q cũ ad regionẽ Venetiæ uenisset oppidũ de suo nomine condidit, a quo ea ꝑs, ubi Timauus fluuius est, iapidis nomẽ sumpsit. Vir. castella in tumulis, & lapidis arma timaui. Est & alius in Apulia uẽtus, quem uocant Atabulum ἀπὸ τοῦ ἄτην βάλλειν hoc est ab inferẽda peste. est. n. frigidissimus, & si flauerit circa brumã, exurit frigore arefaciẽs ut nullis postea possit solibus recreari. Hora. incipit ex illo mõtes Apulia notos ostẽtare mihi quos torret atabulus. Ply. quædã tẽpoꝝ causæ, aut locoꝝ nõ ꝓprie dicũtur morbi, quoniã ꝑtinus necãt, sicut tabes, cũ inuaserit arborem, aut uredo, uel flatus alicuius regionis ꝓprius, ut ẽ in Apulia atabulus, ĩ euboea olympias. Ad hæc fauoniũ ad. viii. cal. martias flantẽ chelidoniam uocant ab Hirundinis uisu. Græce. n. Hirũdo χελιδὼν appellať, unde ẽ prouerbium illud μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, hoc est una Hirundo non facit uer. Ad hæc herba Chelidonia nomẽ sumpsit, monstrata homini ab Hirũdine, hac. n. Hirũdines oculis pulloꝝ in nido restituũt uisum, erutis ẽt (ut qdã existimãt) oculis. Genera eiꝰ duo sunt, maior fruticoso caule, folio pastinacæ erraticæ ampliore, altitudine duoꝝ cubitoꝝ, colos albicãs, flos luteus, minori folia hederæ, minora aliqñ & rotũdiora minus cãdida. Succus croci mordax. Semẽ papaueris. Florẽt aduẽtu hirũdinũ, discessu marcescũt. Florẽtibus succus exprimiť, & in æreo uase cũ melle leuiter feruẽti cinere decoquiť, singulari remedio cõtra caligĩes oculoꝝ. Vtũť & p se succo in collyriis q̃ ab ea Chelidonia appellanť. Est ẽt chelidõia oculus indicæ testitudinis, de q̃ supius inter lapillos diximus. Itẽ fauoniũ uno. & septuagesimo die post brumã ab aduentu auiũ flantẽ ꝑ dies nouẽ orythiã noĩant. fuit hæc pnella pulchritudĩe insignis filia Erithei regis Athenarũ, quã cũ Boreas adamasset frustraq; in cõiugẽ postulasset, p uim rapuisse dř, & in thraciã detulisse, ex q̃ zetũ & calaim genuit. Cãiculæ exortũ dies fere octo aqlones antecedũt. quos prodromos, hoc ẽ ꝓcurrẽtes appellãt. Biduo aũt postq̃ exortũ est hoc sydus. qđ est ardẽtissimo æstatis tpe iã sole leonẽ ingresso iidẽ aqlões cõstãtius ꝑflãt diebus q̃draginta. quos uocãt etesias, hoc ẽ ãnuos, apud græcos. n. ἔτος ãnus ἐτησίας annuus dř, ꝙ ex oĩbus uẽtis hi maxime stati sint, & singulis annis eodẽ tpe redeãt. Ob hoc aũt sonniculosi a nautis, & delicati uocanť, qđ mane nesciũt surgere, incipiũt. n. circa meridiẽ, & ante solis occasum desinũt. Est & altanꝰ uẽtꝰ q ĩ alto flat, sũt & flatꝰ Añ lucãi, q aut ex flumĩbꝰ, aut ex cõuallibꝰ aut ex aliquo sinu ferũť, nullꝰ ex his ꝑtiax est, sed cadit fortiore iam sole, neq; fert ultra terraꝝ cõspectũ, hoc uẽtorum genus incipit uere, nõ ultra æstatẽ durat, cũ e mari redit Tropeus dř, cũ ꝑgit apogæus, hoc ẽ a terra, sũt ꝓterea & repẽtini qdam flatus, eteni si rupta & in ꝓnũ soluta fuerit nubes, procella gigniť, quæ uocať a græcis ecnephias, hæc supne demittiť, & ĩ nos cadit uehemẽs acrisq;, qa non fusa neq; p aptũ uenit, sed laborat, & iter sibi in hac pugna parat, ꝓpter qđ ꝓcellã ꝓ æstu maris ponimus, & procellosum mare dř æstuosum. Eadẽ ꝓcella si exarserit, & ignẽ habuerit. uel postea cõceperit. Fulmẽ est. Si uero depresso sinu arctius rotati uenti effregerint nubẽ sine igne, Vorticẽ faciũt, q Typhõ uocať, Difert hic secũ aliqd abreptũ e nube gelida cõuoluens uersansq;, & ruinã suã illo põdere aggrauãs, & locũ ex loco mutãs rapida uertigĩe, ꝓcipua nauigãtiũ pestis nõ antennas mõ, uerũ etiã nauigia ipsa confrĩgẽs, cui facile remediũ ẽ acetũ, cui frigidissima natura est ĩ aduenĩẽtẽ effusum. Idẽ illisu ipso repcussus, qcqd corripuerit sorbet. refertq; ĩ excelsum qđ si maiore deꝑssæ nubis specu erupit, sed minꝰ lato q̃ ꝓcella. nec sine fragore, turbinem noĩant, ꝓxima quæq; ꝓsternẽtẽ. Idẽ dũ ardẽtior, atq; accẽsus fuerit præster appellať, uniuersa amburẽs ac ꝓterẽs. Ab hoc præster quoq; appellatũ est serpẽtis genus uenẽatæ, quã alio noĩe q̃dã putãt bupꝛstum uocari, sed hoc falsum est. Luca. oraq; distẽdens auidus spumãtia prester. Ply. bupꝛstis aĩal est rarũ in italia simillimũ scarabeo lõgipedi fallit inter herbas bouẽ maxime uñ & nomen inuenit, deuoratũq; tacto felle ita inflãmat, ut rumpat. Galenus uero ita scribit βούπρηστεις εἰσὶ γένος τι ζώου παραπλήσιον κανθαρίσι κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν δύναμιν, Hoc est bupꝛstes sũt genꝰ quoddam animalium simile cãtharidibꝰ & secundum proprietatẽ & secũdum uim. Est ẽt bupꝛstis herbæ genus, quã græci in laudibꝰ ciboꝝ habuere, hac degustata boues dissilire fatentur, ideoq; ita appellatam βοῦς. n. a græcis bos dř, πρήσαι urere. A uentus fit diminutiuũ uentulus, & uentosus, qđ aliqñ significat plenũ uẽto, ut uẽtosa domus. uentosa

regio. Aliqñ inane, ut uẽtoſa uerba. uẽtoſa oro. hoc eſt ſine põdere, ſine effectu. Vnde uentoſitas hoc eſt iactãtia inanis, & uanitas, & uentilo uerbũ, qđ eſt moueo aliqd ad uẽtũ captãdũ. Iuuenalis, Criſpinꝰ tyrias Humero reuocãte lacernas Vẽtilet æſtiuũ digitis ſudãtibus auꝝ. Hinc uẽtilari frumẽtum dr̃, dum purgat̃. Ply. multi uentilare quoqꝫ granũ uetãt. Gurgulionẽ. n. nõ deſcẽdere infra q̃tuor digitos, nec ampliꝰ ꝑclitari. Ab hoc uẽtilatio fit, hoc ẽ captatio uẽti, uel refrigerationis gr̃a, uel purgationis, & uentilabrũ inſtr̃m, quo aliqd uẽtilatur. Itẽ uenus, ꝙ ad oĩa ueniat. Cice. quæ aũt dea ad res oẽs ueniret uenerẽ noĩauerunt. Eſt aũt uenus infima qnqꝫ errantium ſtella, & terræ ꝓxima, quæ phoſphoros græce, lucifer latine dicit̃, cum antegredit̃ ſolẽ, cũ aũt ſubſequit̃, heſpos. Item ueſper. Vir. quid ueſper ſerus uehat, & a qbuſdã ueſperugo Plau. nec ueſperugo, nec Virgiliæ occidunt. hinc ueſpera deducitur, & ueſper pro ſero diei a quo fit aduerbiũ ueſpi, & ueſpaſcit uerbum, cuius compoſitum ẽ adueſpaſcit, hoc eſt fit ſerum diei, & quo quidã utuntur, nouũ qdem, ſed non inelegãs uocabulũ pro ſacrificio, quod ueſperi fit. Veſp etiam adiectiuum ẽ, uñ cum ueſperum dicimus neutro genere intelligimus tẽpus. Ply. his horæ rigãdi matutina atqꝫ ueſpa. Idẽ, matutinũ tẽpus, ac ueſperũ, & ueſpillo uilis cadauerũ funerator, q ueſpertino tp̃e eos afferre ſolebãt, q funebri põpa duci pp inopiã non poterant. Martia. qui fuerat medicus, nũc eſt ueſpillo diaulus. hic ẽt ueſpillo & ueſpa uocatur, & ueſpertinum, quod ueſperi fit, & ueſperna, quo ueteres pro cœna uſi fuere, & ueſpertilio nocturna auis, uel potius biforme uolucre animal, quod ſe ueſpertino uolatu profaret, huic pro pennis membrana eſt, ſola uolucrũ animal lacte nutrit, ubera filiis admouẽs, geminos ĩfantes amplexa uolitat, ſecũqꝫ deportat. In cibatu culices habet gratiſſimos, & ueſpæ ex inſectoꝝ genere ſimiles apibus, ꝙ ueſpi grandiores muſcas in cibo uenẽtur & amputato iis capite reliquũ corpus abſumãt, hæ in ſublimi e luto nidos faciũt, & in his ceras, ſicut crabrones ĩ cauernis ac ſub terra. Eſt ueſpaꝝ genꝰ, qđ Ichneumonas uocãt, minores q̃ aliæ, hæ unũ genus araneoꝝ ꝑimũt phalãgiũ noĩe, & in nidos ſuos ferũt, deinde illinũt, & ex iis in cubando ſuum genus ꝓcreant. Proprie tñ ichneumõ aĩal eſt magnitudine felis, ſpecie muris, uulgo nũc murẽ indicũ uocãt, naſcit̃ in Aegypto, & cũ aſpide pugnat, hac maxime gloria inſignit̃. Mergit ſe limo ſæpius, ſiccatqꝫ ſole, mox ubi ſe pluribus hoc mõ coriis loricauit, in dimicationẽ pergit & cauda ſe attollens ictus irritos auerſus excipit, donec obliquo capite ſpeculatus inuadat in fauces. Sed quod mirabilius eſt, crocodilũ quoqꝫ interimit. Hoc q̃drupes aĩal ẽ, hoĩbus terra pariter, atqꝫ aqs ĩfeſtũ. Nilus hoc malũ ꝓducit, caret linguæ uſu. Solus ex oĩbus aĩantibꝰ ſupiorẽ maxillã mouet magnitudine excedit plerũqꝫ duodecĩ cubita. q̃diu uiuit, creſcere exiſtimat̃, uiuit aũt lõgo tp̃e oua parit q̃ta anſeres, & q̃dã diuinatione ea ſemp extra eũ locũ incubat, ad quẽ ſummo auctu egreſſurꝰ ẽ nilꝰ, unguibꝰ armatꝰ ẽ, & cutẽ ſupius hẽt cõtra oẽs ictus inuictã, in uentre aũt mollẽ ac tenerã, quapp delphini uitæ eoꝝ in ea parte inſidiant̃. Habẽt n. Delphini ſpinã dorſo cultellatã. itaqꝫ ĩmeãtes nilo, & ueluti territi a ꝑſecutoribꝰ fugiẽtes, ſubeũt aluũ & ſpina illa deſcidũt, quo uulnere paulatim marceſcẽtibus inteſtinis Crocodili moriunt̃. Terribilis hæc cõtra fugaces belua eſt, fugax cõtra ĩſequẽtes, hebetes oculos habet in aq̃, extra acerrimi uiſus ẽ, cõſpecto hoĩe emittit lachrymas, mox appropinquantẽ deuorat. Vñ factũ eſt prouerbiũ. Lachrimæ Crocodili. de iis q ſub ſpecie pietatis, hoẽs fallũt. Quatuor mẽſes hyemis ſine cibo uiuit ĩ ſpecu. Cũ ſat̃ eſt, ſopit̃ in littore. Tũ parua auis quæ trochilos ibi uocat̃, in Italia Rex auium dr̃ inuitat ad hiandũ pabuli ſui gr̃a, os primũ eiꝰ repurgãs, mox dẽtes, ꝑterea fauces, ad hãc ſcabẽdi dulcedinẽ q̃ maxĩe hiãtes, in q̃ uoluptate ſõno ꝑſſum cõſpicatꝰ ichneumõ p eaſdẽ fauces ingredit̃ aluũ, atqꝫ erodit. E crocodiloꝝ genere, ſed minor ichneumõe ẽ Scincꝰ in nilo ſimiliter natꝰ, ꝑcipuũ cõtra oĩa uenena antidotũ. A crocodilo crocodilinũ dr̃, qđ ad crocodilũ ꝑtinet, uel de crocodilo eſt. Quintili. non qa craſtinæ, aut crocodilinæ ãbiguitates poſſint facere ſapiẽtẽ, ſed qđ illũ ne in minimis qdẽ oporteat falli. Eſt & genꝰ crocodili, q̃ alio minor multo ẽ & in terra tñ odoratiſſimis floribꝰ uiuit, ob id ĩteſtina eiꝰ diligẽter exqrunt̃, iocũdo nidore referta, crocodileã uocãt oculoꝝ uitiis utiliſſimã. Itẽ crocodilõ herba ẽ chamæleõtis nigræ figurã habẽs radice longa æqualiter craſſa odoris aſpi, naſcitur in ſabuletis. Pota ſanguinẽ p nares pellit copioſum craſſumqꝫ. Atqꝫ ita lyenẽ cõſumere dr̃. Itẽ ab heſpero heſpiæ dictæ, ſic. n. & Italia & Hiſpãia appellãtur. Sed cũ heſpiã tantũ dicimus, ſignificamus Italiã. Vir. eſt locus heſpiã graii cognomĩe dicũt. cũ uero ultimã addimus, hiſpaniã ĩtelligimus. Hora, q nũc heſpia uictor ab ultĩa. Hiſpãia ab heſpo occidẽtali ſtella dicta ẽ heſpia. Italia uero ab heſpo fratre atlãtis, q italiã a germão pulſus tenuit. & ei nomẽ uel ꝓpriũ, uel ſuæ priſtinæ regionis ĩpoſuit. Ab hoc & heſpides appellatæ, huiꝰ (ut qdã putãt) (ut alii) Atlãtis filiæ nũero tres. aegle. erethuſa. heſpethuſa. hæ amœniſſimos hortos colere dicebant̃ in Africa iuxta lixon coloniã a claudio Cæſare deductã, in iis auriferꝝ nemꝰ eẽ, cũ aureis malis exiſtĩabãt, cuſtodiri uero a ꝑuigili dracõe, & quoniã Themis dea ꝑdixerat, futuꝝ olĩ quẽdã iouis filiũ, q ea poma diripet, cixiſſe atlãtẽ pomarium mõtibus, ne ꝑuiũ graſſatoribꝰ foret. Penetraſſe tñ eo Herculẽ ab Euriſtheo miſ

ſum, & occiſo dracone aurea mala inde abſtuliſſe. Luca. abſtulit arborib⁹ ꝑtiū, nemoriq; laborē alcides, paſſuſq; inopes ſine pōdere ramos, retulit argolico fulgētia poma tyranno. Ex eo āt datum huic fabulæ locū exiſtimāt, ꝙ ibi flexuoſo meatu æſtuariū fertur e mari, adeo ſinuoſis lateribus tortuoſum, ut uiſentibus procul lapſus angnineos fracta uertigie metiat̃, & qđ heſpidū hortos appellauere, circūdet. Eſt aūt īſula, quā ſolā e uicino tractu aliq̄to excelſiore, non tñ æſtus maris īnūdāt. Perueniſſe eo Herculē. ara eius, quæ ibi ædificata cōſpiciebat̃, indicio erat, nec ꝑter oleaſtros aliud ex narrato illo aurifero nemore illic uiſebatur. Alii putant ouium greges ibidē fuiſſe purpureā lanā ferētes, eaſq; ab Heccule raptas, & ad Euriſtheū ductas. Hinc qm̄ μῆλον græce, latine ouē dicim⁹, locū fabule datū. Oui. mille greges illi totidēq; armēta p herbas errabāt, & humū uicinia nulla ꝑmebat. Arboreæ frōdes auro radiāte micātes. Ex auro ramos ex auro poma tegebāt. Heſpum ꝓmōtoriū in Africa ē nauigatiōe decē dieꝝ, ac noctium ab oenochema mōte. Venus ēt dea ē Iouis, & diōes filia, quæ una fuit ex Nymphis filia Oceāi & Tethyos, a qua fit Dionæū, qđ ad uenerē ꝑtinet. Vir. ecce dionæi ꝓceſſit Cæſaris aſtrū, & uenus iꝑa dionæa appellat̃. Idē, ſacra dionææ mr̄i. Hæc Vulcani cōiunx fuit, & a Marte dilecta ē deꝑhenſa aliquādo a ſole in adulterio cū illo. quod cū intellexiſſet Vulcanus, inuiſibiles plagas ſūmo artificio fabricatas circū lectum tetēdit, & ſe lēnō ire ſimulauit, Qua occaſiōe motus mars ad cubile ueneris uenit, ubi cū laſciuire nudi cœpiſſent, tenuiſſimis uinclis ſeſe irretitos cōſpexere. Reuerſuſq; extēplo ē Vulcan⁹, q cū iniuriā acrioribus uerbis expoſtularet, plurimi ex diis illuc cōuenere, & īter cæteros Neptunus, Mercurius & Apollo. Deæ āt ob pudorē uenire eo noluerūt. Tādē Neptuni ꝓcibus placatus Vulcanus remotis plagis uinctos liberauit. Ex hoc adulterio Harmoniā gēuiſſe ꝓdit̃ Venus. Eadē dilexit AdoCini aræ regis aui ſui, & Myrrhæ ſororis ſuæ filiū, quē ab apro dū liberius eū īſeqtur interfectū fleuit amare, & ī florē purpureū cōuertit. Anchiſem quoq; amauit, ex quo apud ſimoēta flumē ꝓgnās facta Aeneā genuit. Simois flumē ē ex ida Troiāo mōte ſcaturiēs, qđ iuxta Troiā puectus cū mari ꝓpinq̄t, Xātho cōmiſcet̃ alteri Troiæ fluuio, & in paludē coactus cadit in mare iuxta ſigeū ꝓmontorium, hoc Troiæ ē ita dictū pp Herculis taciturnitatē, qm̄ ꝓhibitus hoſpitio ſimulauit diſceſſum, deinde cōtra Troiā p ſilentiū uenit qđ græce dr̄ σιγὴ. Vulnerata ꝓpterea Ven⁹ a Diomede fuit, dum æneā ꝓtegeret, pp qđ imꝓcatiōe Diones ob ſuſpitionē cōmiſſi ab uxore adulterii, exilium ſibi ſpōte Diomedes in apulia elegit, & occupato Gargāo mōte, iuxta radices eius ſipōtū urbē clariſſimā ædificauit, quæ & ſipus ſipōtis dicit̃, & a græcis ob multitudinē ſepiaꝝ, quæ ibi capiunt̃ ſepius ſepiūtis. Vñ fit Sipōtinus adiectiuū a ſipōto, & a ſepiūte ſepiūtin⁹. Ab eo Diomedei cāpi uocati in apulia, q in diuiſione regni, quā cū dauno feciſſe dr̄, ei ceſſerūt, & duæ inſulæ quæ e Gargani regiōe ſūt Diomedeæ dictæ q̄rū altera habitatores habet. altera ē deſerta, in qua diſparuiſſe Diomedē q̄dā aſſirmāt, & in cælū ſublatū atq; īter deos relatū fuiſſe. alii Diomedem ab Aenea p dolū occiſum tradūt, & loca q̄bus īperauerat occupata, mortuoq; ab īcolis tēplū ī īſula tanq̄ in numeꝝ deoꝝ relato cōſtructū, ſocios eius ob dolorē in aues uerſos, q̄ ob id Diomedeæ uocitatæ ſūt, has memorāt maiorē in modū mites eſſe, græciſq; in italiā uenietib⁹ applaudere, ac lætas occurrere, cæteras uero gentes uel fugere, uel deuitare, uel ſubuolare ad capita, & tā grauibus ictibus, ut ēt pimāt, uulnerare. nā duris & grādibus roſtris ſatis ad hæc ꝑliaphibēt̃ armatæ. Fuit hic Diomedes aetoliæ rex, Tydei & Deiphilæ filius, dictus, a Virgilio fortiſſimus danaū, q̄a Aeneā apud Troiā ſingulari certamine uicerat. uxorē habuit egialē, quā cū adulteriū cōmiſiſſe cū Cylleboro ſtheleni filio cōperiſſet, natale ſolū ꝓpudore ſibi, ꝑpetuo relīquendū putauit. Fuit & Diomedes alter rex Thracū, ſæuus uir, ac truculentus, qui equos ſuos aduenarū carnibus in Tytida oppido paſcebat. Sed tandē ab Hercule mactatus equis ſuis in pabulū appoſitus eſt. Diomeda uero phorbātis filia fuit, quā Achilles e leſbo raptā poſt amiſſā Briſeida cōcubinā habuit. Genuit ꝑterea Venus ex Mercurio hermaphroditū, q ex utroq; parēte nomē accepit, nā græce ἑρμῆς, Mercurius ἀφροδίτη Venus appellat̃, Hic androgynus fuit, hoc ē utriuſq; ſexus. cuius nois rō ē ꝙ græci ἄνδρα uiꝝ uocāt γυνὴ mulier dicirur. De hoc extat celebre illud Epigramma. Dū mea me genitrix grauida geſtaret ī aluo Quid pareret fertur conſuluiſſe deos, Mas eſt Phœbus ait, mars fœmina, iunoq; neutrum, Cūq; forē natus hermaphroditus eram. quærenti lætū iuno ſic ait, occidet armis, mars cruce. phœbus aq̄s. ſors rata queq; fuit. arbor obūbrat aquas, aſcēdo, decidit enſis, Quē tulerā caſu, labor & ipſe ſup. Pes hæſit ramis, caput incidit āne, tuliq; fœmina. uir. neutrū. flumina. tela. crucem. Sed de hoc latius īferius dicem⁹. Itē ex bute Venus genuit erycē, ex Ioue pr̄e cupidinē, quē alii geminū eē uoluerūt, qđ aut hōeſti amor ſit, aut iocūdi. Oui. Alma faue dixi geminoꝝ mr̄ amoꝝ. Alii plurifariū. qđ ut īfinitæ res ſūt, ita īfiniti amores. Lapi. & cūcti faciles illi erraretis amores. alii ex uenere ſola natū cupidinem uolunt. ꝓpea ſcripſiſſe Virgi. nate meæ uires mea magna potētia ſolus. & Papiniū, ſed dabit̃ iuueni, cui tu mea ſūma ꝑtās, Natæ cupis. hui⁹ ſniē Simōides fuit. alii ex uenere & Marte. Alii ex ipſa & Vulcano, Nōnulli pr̄iæ materiæ, & primæreꝝ naturæ, quæ

Chaos dr̃ fuisse,filiũ putāt.Sũt ẽt q̃ triplicẽ eẽ amorẽ tradant a triplici,qui nobis ẽ affectu.Siq̃ dẽ Aristo.scribit aut honesti esse amorẽ,aut iocũdi,aut utilis.Apulei⁹ uero Platonic⁹ phũs primũ dixit eẽ diuinũ cũ incorrupta mẽte,& uirtutis ratione conueniẽtẽ,alterꝝ degeneris animi corruptæq; uolũtatis.tertiũ ex utroq; pmixtũ.Hũc,M.T.herebi,ac noctis,ꝓdidit filiũ eẽ.Qui dã ẽt gr̃as ex uenere & Ioue genitas scripserũt,alii ex uenere & libero p̃re q̃uis Cicero has quoq; ex Herebo ,& nocte ortas existimauit.Sũt etiam q̃ Iouis & eurydomenes nymphæ filias putẽt,siue eurymões,siue eurymeduses,A Ioue.n.gratia oĩs procedit.eurydomene autem ἀπὸ τοῦ εὐρὺ καὶ δίδωμι hic est ab abundanter dando appellata est.Eurymone ἀπὸ τοῦ εὐρὺ καὶ νέμω hoc ẽ ab abũdanter retribuendo Eurymeduses ἀπὸ τοῦ εὐρὺ καὶ μέδω quod significat rego,qđ q̃ liberales & mũifici sũt,cæteris impare cõsueuerũt.Tris aũt eẽ gr̃as,ꝓdiderũt his,q̃ dixim⁹ nũminib⁹ appellatas.Alii primã Agliã hoc ẽ lætitiã.secũdã Thaliã,hoc est uiriditatẽ qa bñficiũ semp uiret,tertiã euphrosinẽ,hoc est delectationem nominant,hæ a græcis charites uocantur ἀπὸ τῆσ χαρᾶς qđ lætitiam significat.Merito.n.lætari uident̃,& q dant & q accipiũt beneficiũ Tris aũt ideo eẽ,ꝓdiderũt,qa & bñfici eẽ in alios debem⁹,& alioꝝ beneficia suscipere ,& iis q̃ in nos liberales fuerũt,retribuere.Dare aũt & accipe & referre tres actus sunt inter se distincti. Alii ideo dicũt tris gr̃as eẽ,qa acceptũ bñficiũ cũ fœnore reddi debet,quapropter solebãt ueteres ita gr̃as pingere,ut una eaꝝ auersam faciẽ teneret,q̃si a nobis profecta,duæ uero nos aspicerẽt ut duplex nobis beneficiũ repẽdi debere ostẽderẽt.Propter qđ inqt Virg.Nec te certasse priorẽ pœniteat.Nudæ ẽt pĩgebãtur,qa bñficia fuco debẽt carere,& nullo uelamĩe obtegi,Itẽ connexæ,qa ĩsolubiles eẽ gr̃as decet,& bñficiũ sp bñficiũ parere,ꝑpetuũq; eẽ amicitiæ fœd⁹.Horatius,segnesq; nodũ soluere gr̃æ,q ueneris & liberi p̃ris filias arbitrãtur,hac mouentur ratione q̃ hoꝝ ꝑcipue deoꝝ muneribus gr̃æ conciliẽtur.Tradunt eas ĩ acidalio fonte q est orchomeni boetiæ urbe lauari,quoniã pura eẽ bñficia oportet,& nihil sordidũ,nullã spẽ retributionis habere.Ab hoc fonte Ven⁹ acidalia dr̃,uel qa iniicit curas,q̃s græci ἀκυδίας uocãt,uel q̃ ἀκίδασ spicula noĩant qb⁹ utit̃ cupido. Gr̃am ἀπὸ τῆς χάριτοσ dictã existimant. Aliquando ꝓ bñficio accipitur.Cice.cum ꝑserti considerẽ nullã esse gr̃am quã uel nõ cape aius meus in accipiẽdo,uel remunerando,cumulãdoq; illustrare posset.A quo gratiosus dr̃,ut gelli⁹ sentit & q̃ adhibet gr̃as,& q admittit.Interdũ gr̃a capit̃ pro pœna,siue dãno.Cice.ut pro iniuria tã graui parẽ ei gr̃am referret.Nonnũq̃ pro cã.Terẽ.& ea me restitisse hic gr̃a.Agere gratias est uerbo ostẽdere nos memores esse accepti beneficii.Hẽre gr̃as est aĩum ac mentẽ gratã hr̃e, & inuicẽ gratificãdi uolũtatẽ.Referre gr̃am est facto beneficiũ aut iniuriã acceptã cõpẽsare.In quo notãdũ est,q̃ hr̃e gratiã,& gr̃as dicim⁹,agere gr̃as nõ gratiã,referre gratiã,nõ gr̃as, nec unq̃ fere ꝓbatissimi auctores aliter loquunt̃.Terẽ.Pol.diis habeo gr̃as,q̃ impiẽdo aliquot affuerũt liberæ.Plau.Malo.n.eius gaudii exptẽ esse me,q̃ lẽoni gratiã hr̃e.Cice.Magnas ei meo nomĩe gr̃as ages.Liui.satiatus tãdẽ cõplexu filii,renũciate inqt gr̃as regi me agere,referre gratiã aliã nunc non posse,q̃ ut suadeã nõ ante in aciẽ descẽdat,q̃ in castra me rediisse audierit. Cice.cui ꝓ me senat⁹ gr̃as agẽdas putauit,ego a me gratiã referrẽdã nõ putẽ?Seneca de malo reddi potius gratiã q̃ referri dicẽdũ putat,& ecõtrario de bono referri poti⁹ q̃ reddi.Sed hãc dr̃am sol⁹ ipse excogitauit & fecit.Cice.semp referre usurpat & in bonũ & in malũ.In bonũ,ut in supiori exẽplo.In malũ,ut in salustiũ.Nã qđ inusitata rabie in uxorẽ ac filiã,meã inuasisti,q̃ se facili⁹ mulieres abstiuerũt a uiris,q̃ tu uir a uiris,satis docte ac perite fecisti,nõ .n. sperasti me mutuã tibi gratiã relaturꝫ,ut uicissim tuos cõpellarẽ.Nã qđ plãcus ad Cicero.scribit,immortales ago tibi gr̃as,agãq; dũ uiuã,nã relaturꝫ me affirmare nõ possum,ꝑfecto gr̃am hoc loco subintelligi maĩfestũ est.Quod uero apud Valeriũ maximũ legit̃,tibi qdẽ sexte Põpeii dii magis quos relinquo,q̃ quos peto gr̃as referãt,certe deprauatũ est,& nos librũ puetustũ legimus,& penes nos habemus,ubi nõ gr̃as,sed gratiã est scriptũ.Agere ẽt,& ꝑsoluere grates legim⁹, sed apud poetas dũtaxat,atq; historicos.Virg.Grates ꝑsoluere dignas,Non opis est nostræ dido,perraro ãt apud oratores Cice.Aliquãdo post suspexit ad cælũ,& grates tibi inqt sũme sol. Ab hoc fit gratulator uerbũ,qđ est uerbis testor me gaudere.fortuna,ac fœlicitate alterius,apud eum ipsum q affect⁹ ẽ fœlicitate,aliquãdo apud meipsum ob meã fœlicitatẽ.ideo fere postulat datiuũ.Quinti.nõ efficiet tñ infandũ ꝑsentis reatus,indignũq; discrimẽ,ut misera puella ñ gratulet̃ sibi,q̃ illã paup accusare nõ põt.Aliquãdo tñ auctores ꝑtereunt datiuũ,cũ fuerit,pnomẽ Ouidius,gratulor oechaliã titulis accedere nostris,idẽ,prisca iuuent alios ego me nũc deniq; natũ gratulor.Quintilia.gratulemur iã q̃ nulla ciuitas fame laborat,illic mihi subitelligitur hic nobis.Falsum est enĩ qđ quidã tradũt gratulor hic pro gaudeo accipi,cũ in rebus molestissimis gratulari liceat,utiq; iter falsos amicos.In eadẽ significatiõe & grator accipit̃, sed poeticũ historicũq; est,Vir.inueni germana uiã,gratare sorori.Liuius,tuũ sequẽtes currum Iouis optimi maximi tẽplũ gratãtes ouãtesq; adire.Gratulari ẽt,& grates agere,siue gratari diis dicim⁹ ꝓ eo qđ ẽ gratias agere,siue supplicare.Liuius,itaq; ꝑtor extẽplo edixit,uti æditui ædes fa-

cras tota urbe aperirēt, quo circūeūdi, salutādiq; deos, agēdiq; grates, per totā diē populo ptās eēt. Itē triūphātes ī capitoliū ascēdebāt ioui optimo maximo cæterisq; diis gratulari. Nec mirū si gratulari, & gratari diis dicim⁹ quasi ostendere nos illis aggaudere, cū salutare etiam eos dicamus, q̄si salutem illis optare, quod nō ī diis, sed hominib⁹ cōuenit. Itē salutare animas, salutare cineres & reliq̄as defunctoꝶ. Vir. Salue sancta parēs, iterū saluete recepti neq̄cq̄ cineres. A gratulor fit cōpositū cōgratulor. & gratulato. & gratulatio. & cōgratulator. & cōgratulatio. Itē a gratia fit gratus, qui memor ē accepti beneficii, & cōtrariū eius ingrat⁹, a q̄bus gratitudo, & ingratitudo deriuanť, & grate atq; īgrate aduerbia, & cōparatiua, atq; superlatiua, gratior, & gratissimus, gratius & gratissime. Itē aliud aduerbiū gratis. q̄d significat sine merito, sine præmio, & gratuitū, q̄d gratis dať, & gratuito aduerbiū. Itē a gratus fit gratificor, quod est aliud q̄ gratū facio, licet utrūq; a facio deducať. Etenī gratū facere est q̄ddam minus, & ꝓpe idē q̄d obsequi. & inseruire. Cicero, si hunc iuueris, gratissimū mihi feceris, gratificari uero est q̄ddā maius, & q̄si idem quod beneficiū esse, & beneficia conferre. Quapropter deos nō gratum facere, sed gratificari hominibus dicimus. Ab hoc gratificus, & gratificatio deducunť, & gratidia ꝓpriū nomē mulieris neapolitanæ unguentariæ, ac maleficæ, quā Horatius in epodo Caniniā nominauit. Venus meretriciā artē instituisse diciť, auctorq; mulieribus in cypro fuisse ut uulgo quæstū corpore facerēt, huic Phœnices dona ex filiarū ꝓstitutionibus offerre solebāt, ante q̄ uiris cōiūgerenť. Sūt q̄ eandē cœli, & diei fuisse filiā scribāt, alii solius cœli & sine matre ortā hoc mō. Nā cū Saturnus in patrē sæuiēs falce ei uirilia abscidisset, & falcē simul, & uirilia proiecisse in mare dicitur, haud longe a promōtorio siciliæ. q̄d lilibæū uocant, hinc & promōtoriū simul, & oppidū drepanū uocatū, quē græci δρέπανον falcē dicūt, uirilia uero sanguinē emisisse ex quo cū spuma maris permixto Venus sit ꝓcreata, propter quod Aphrodite a græcis uocatur, q̄ppe ἀφρόν græci spumā nomināt. Macrobius tamē eā solo cœli sanguine ortam scribit, sed spuma maris nutritā. Contra Ouidius, si tamen in medio quondā cōcreta ꝓfundo spuma fui, gratūq; manet mihi nomē ab illa. Itē Vir. apud quē sic loq̄tur Neptunus. Fas omne est cytherea meis te fidere regnis, unde genus ducis. Gestabat manibus cōcham, quod ea uecta dicebatur in īsulā cyprū, & ī Cythereā urbē exisse, a qua citherea uocata est, q̄uis cythera una etiam sit ex cycladibus insulis, & ut Laertius scribit Laconiæ insula, quæ prius Porphyris uocabatur. deinde dicta est cythera neutro genere, & numero plurali. A cythera fit cythereius quod ad uenerem pertinet. Cytheris aūt nomē fuit libertæ uolumnii, quā gallus amasse diciť. Virgilius eā Licorim nominat. Et cythorus mōs asiæ minoris buxo fertilis, quæ uento mota undarum æstus imitať. Virg. & iuuat undātē buxo spectare cythorū. Quidā uenerē nō ī hāc urbem primū exisse, sed in palepaphō aliā eiusdē insulæ urbē aiffrmāt, a quo paphia dicta est, & ab insula cypro cypria, in qua primū ei tēplū cōstitutū fuit, uel ἀπὸ τοῦ κύειν, q̄d est pere, q̄a hæc dea parturientibus p̄sidebat. Erycina etiam dr̄ ab eryce mōte siciliæ, in quo tēplū ei cōstruxit eryx filius de quo Oui. Sed dea nec patiť sic ad sua munera cogi, colle subumbroso, quā tenet altus eryx. & papinius, exultat uisu, tectisq; potētis alumnæ, nō secus alma uenus q̄ si paphon æquore ab alto, idaliasq; domos, erycinaq; templa subiret. Idalia quoq; appellata est ab idalo monte cypri. Quod cōcha. ī cyprū uecta sit, ipa testať apud papiniū, dū de uiolātilla stellæ uxore loq̄tur. Hæc & cæruleis mecū cōsurgere digna, fluctib⁹, & nr̄a potuit cōsidere cōcha. Hoc gen⁹ cōchæ est quā margaritas ꝓducere supra memorauimus. Nulla certe dignior tribui ueneri poterat, & ob cādorē, & ob leuorē. & q̄a partus earū sunt margaritæ, mulieꝶ ornatui p̄cipue conueniētes, hinc huiusmōi cōchæ cytheriacæ dicūtur. Martia. leuior o cōchis galle cytheriacis, itē erycinæ Propertius, & uenit e rubro cocha erycina mari. Nec mirū est talē deā cōcha uectam cum inter cōcharū genera Nerite sint per maria nauigātes p̄bētes cōcauā sibi partē, alterā uero flāti auræ instar ueli apponētes. Dr̄ ēt uenus lingua assyrioꝶ Myluta, ut testať Herodotus. in ei⁹ tutela colūbā eē, currū eius a cygnis duci, rosam inter flores, & īter arbores myrtū, ei sacras eē. Myrtus arbor est, cuius duo genera, satiuæ, & siluestris, & in utraq; latifoliæ, baccas fert saporis p̄cipui, ex q̄bus uinū fit, q̄d Myrtidanū uocāt. Itē generosum obsoniū, q̄d dicūt myrtatū. nā myrtetū locū myrtis cōsitū dicimus, obtinēt & piperis uicē, & ꝓ hoc usi ueteres ꝓduntur ante q̄ piper reperireť, ad intinctus quoq; adhibenť, p̄sertimq; ad saporē aprorū cōmēdādū. A myrto myrteū diciť q̄d ex myrto est. Myrtea uerbena Romanos Sabinosq;, cū ꝓpter raptas uirgines dimicassent depositis armis pacificatos fuisse cōmemorāt eo in loco, q̄ postea signa habuit ueneris cluacinæ. Cluere enim ueteres pugnare dicebāt & myrtinū eiusdē significationis. Ply. oleo myrtino illitū statim resoluiť. habeť quoq; in hac arbore suffimenti genus iō electa, q̄a Venus & cōiunctioni pariter, & huic arbori p̄esse existimabať. In antiq̄ssimo Romuli delubro sacræ myrti fuere duæ ante ædē ipsā lōgissimo tp̄e, altera patricia appellata, altera plebeia fuit & ara uetus ueneri myrteæ, quæ postea myrtina dicta est. Quidam hui⁹ arboris genera ita distīgūt, ut sit cādida, nigra, & cōiugalis, hæc tertia a cōiugiis appellata ē, q̄d sit ex illo clua-

cinæ genere, cuius uerbenis sedatũ est bellũ ꝓpter cõiugia ortũ. Siluestris myrtꝰ est quã supra diximus ruscũ, & chamæmirsynẽ & oximyrsinẽ uocari. Satiuarũ genera topiarii ac coronarii faciunt Tarẽtinã folio minuto, nr̃atẽ patulo, exoticã dẽsissimo. cõiugalẽ putãt esse, quam dici mꝰnr̃atẽ. Baccæ si nõ siccent. oleũ gignũt. E nigra fit uinũ, siccata usq; ĩ ariditatẽ in umbra, deinde mulso indita. Quin & oleo qdã uini sapor inest. simulq; pinguis liquor, qđ p̃cipuã uim habet ad uina corrigẽda, saccis ante ꝓfusis, retinet enĩ fecẽ, nec p̃ter purũ liquorẽ trãsire patit, & se comitẽ p̃bet p̃cipua cõmẽdatione liquato. Virgas quoq; huius arboris gestatas putãt uiatori pediti in lõgo itinere mire ꝓdesse. Posthumiꝰ libertus in cõsulatu qui primus oĩum ouãs ĩgressus est urbẽ qm̃ rẽ leuiter sine cruore gesserãt, myrto ueneris uictricis coronatus incessit, uñ mos inoleuit, ut ouãtes myrtea corona uterẽtur, excepto. M. Crasso, qui de fugitiuis laurea corõatus ẽ, Curru quoq; triũphãtes myrtea corõa usos fuisse qdã ꝓdiderũt. Papyrius maso, q primus in mõte albano de Corsis triũphauit myrto coronatꝰ cyrcẽses ludos spectare solitꝰ est. M. Valeriꝰ duabus coronis, hoc ẽ myrtea, & laurea utebat. Myrtilus uero Mercurii filiꝰ Myrtoum pelagus pars maris ægei nomẽ accipiẽs a Myrtilo, qui in eo fert ꝓiectus fuisse. Myrsus propriũ nomẽ est, sic enĩ uocatus fuit Candaulus pr̃, qui & Myrsillus dictus est. Item Myrsus Peloponesi oppidũ fuit. Sũt qui tres ueneres fuisse affirmẽt, unã cœli & diei filiã. Aliã e cœli pudendis. & spuma maris genitã. Tertiã Iouis filiã. & Diones. Hæc ut amorũ gr̃arũq; ita pulchritudinis, & delitiaꝵ, & uoluptatũ oĩum dea est. Vñ uenus aliqñ pro libidine, & coeũdi appetitu ponit. Seneca, quod in uenerẽ ꝓnior esset. Teren. Sine cerere & libero friget uẽus, a quo uenereꝰ pro libidinoso accipit. siue ꝓ eo qui stellæ ueneris subiectus est, hinc uenerem utriusq; sexꝰ hoc est marem simul, ac fœminam eẽ finxerũt, ꝙ in utrũq; sexũ hoĩs libido grassef. Propterea ueteres uenerem nõ deã solũ, sed ẽt deũ noĩbãt, Vir. discedo, ac ducente deo flãmã inter & hostes expedior. Neq; enĩ dea legẽdũ est, ut pleriq; faciũt, sed deo. Signũ etiã eius cypri fuisse legitur barbatũ corpore, sed ueste muliebri, cũ sceptro, ac statura uirili Aristophanes eam non Aphroditẽ, sed Aprhoditõ noĩat. Leuinꝰ ita scripsit. Venerẽ igit almũ adorãs, siue fœmina, siue mas est. ita uti aliena noctiluca est. Philochorus quoq; eandẽ scripsit eẽ lunã, & ei sacrificium facere uiros cũ ueste muliebri mulieres cũ uirili, ꝙ eadẽ & mas existimat, & fœmina. Itẽ Venus ꝓ pulchritudine capit. Quinti. quod cũ gratia quadã & uenere dr̃. Ply, quorũ opera, cum admiraretur, collaudatis oĩbus. deesse iis unã illã uenerẽ dicebat, quã græci charita uocãt, ab hoc, ut Cice. scribit, fit uenustas, hoc est pulchritudo, & uenustus pulcher, & uenusto uerbũ orno, & uenuste aduerbium pulchre, Venusta oĩo est quæ cũ gr̃a q̃dã ac uenere dr̃. Horũ cõtraria sunt inuenustꝰ, hoc ẽ sine decore, & inuenusto dedecoro, & inuenuste decore. Itẽ a uenio uenia, qđ optãti adueniat. est enĩ uenia remisslo culpæ, & cõdonatio erroris. Quintilia. Peccaui ueniã peto, & errare hoĩs est, & ignoscere patris. Male qdã indulgẽtiã pro uenia capiũt, & indulgere ꝓ ignoscere. in quo theologi nr̃i frequẽtissime labunt, ĩdulgere enĩ ẽ obsequi, & aliqd (ut ita dicã) delicate cõcedere, & indulgentia est mollis, & delicata ꝑmissio. Quintilia. Mollis illa educatio, quã indulgẽtiã uocamꝰ, neruos oĩs & mẽtis & corporis frãgit. Venia tamẽ aliqñ pro indulgẽtia accipit. Cicero, dabitis mihi hãc ueniã hoc est indulgebitis cõcedetisq; mihi. Teren. da pater ueniã sine te exorẽ, & cũ uenia tua dicimꝰ, hoc est cũ pace tua, & te ꝑmittẽte. Per metaphorã quoq; aliqñ ĩdulgere ponit pro delicate intẽdere, & spatiũ maius dare. Vir. indulge hospitio, causasq; innecte morãdi. idẽ, sin tumulis accliue solũ, collesq; supini indulge ordinibus aliqñ pro facilẽ eẽ, & clemẽtẽ. Cicero, magnus uir in primis, & qui indulgẽs in patrẽ idẽ seuerus ĩ filiũ, Ab hoc fit indulgẽtior, & indulgẽtissimus, & aduerbia indulgẽter, indulgẽtius ĩdulgẽtissime. Veteres pro ĩdulgẽtia indulgitatẽ dixere. Sisenna, bassus assidua indulgitate uictꝰ. A uenia fit ueneror, q̃si ueniã oro, a quo ueneratio. uenerabilis. uenerabundus. uenerandꝰ ueneratus. ueneranter. uenerabiliter. de quibus supra diximꝰ. Indulgeo dictum existimãt quasi inde algeo. Algere enim frigere est, tractũ a græco ἀλγῶ, qđ proprie significat doleo. Põitur tamen etiã pro frigeo, cũ frigus nihil aliud sit q̃ dolor qdam mẽbrorũ rigore cõceptus. Qui ergo indulgẽt hoc est delicate aliqd permittũt, quodãmodo frigescũt, nõ urgent, nõ solicitãt. Ab algeo algor deducit, hoc est frigus rigor, & algidus mõs ab assiduo frigore appellatꝰ ẽ. Hora. quæq; auẽtinũ tenet algidũq;, & ab hoc quaq; silua algida dicta ẽ, huic mõti subiacẽs, ĩ cuiꝰ ĩgressu lacus est regillus, apud quẽ. A, posthumius dictator ꝓspere aduersus Tarquinũ supbũ patria eiectũ, & latinos Romanis bellũ inferentes pugnauit. Veteres algo pro algere dixere. Lucillius, morbis algoq; fameq;. Itẽ a uenio uena, qđ per eã ueniat sanguis, est enĩ uena cõceptaculũ sanguinis, qđ ἀγγεῖον græci uocãt, mixti, cõfusiq; cũ spiritu naturali, ĩ quo plus sanguinis est. & minus spiritus, differtq; ab arteria, quod hæc conceptaculum est spiritus naturalis mixti cõfusiq; cũ sanguine in quo plus spiritꝰ est q̃ sanguinis. Vena ĩmobilis est, exploraturq; emittẽdi sanguis gr̃a. Arteria uero motu atq; pulsu suo habitũ & motũ febriũ demõstrat σφυγμός a medicis uocat ip̃a intẽtio motꝰ & remissio ĩ corde, nõ arbitraria, sed naturalis. Per me-

taphorā ēt uenæ in terra dicunť subterranei meatus,p̄ quos unda manat,aut alius liquor.Vnde uenas argēti,& auri dicimus.Auena uenosum diciť uenis turgētibus plenū,& uenenū,qď per uenas eat,differtq3 a toxico.Nam toxica proprie sunt,quibus sagittæ tinguntť,dicta quasi taxica a taxo arbore,hæc abieti similis est,sed minus uirēs,gracilisq3,& tristis,nullo succo,bacchas fert qbus letale uenenū inest.præcipue in Hispania.Vasa ēt uiatoria ex ea facta ad afferēdū uinū mortifera esse cōpertū est.Hāc quidā smilacem a græuics uocari dixere,& esse in archadia tā præsentis ueneni,ut siqui sub ea dormiāt,cibūue capiant,moriantť.Innoxiā fieri putāt si in eā arborē clauus æreus figatť.Venenū uero generale uocabulū est ad oīa quæ naturā eius cui adhibita sūt,mutāt.Ply,Galbanū aduersatť uenenis,maxīe toxicis cū myrrha & uino. Caius iuriscōsult⁹ sic scribit,q uenenū dixit adiicere debet bonū.uel malū,nā & medicamenta uenena sūt,qa eo noīe omne cōtinetť,qď adhibitū,naturā eius cui adhibitum est,mutat.græci Pharmacū uocāt,nā & apud eos tā medicamēta q quæ nocēt,hoc uocabulo significantť.Vnde Pharmacopolæ dicuntť medicamētoꝶ uenditores,Quinetiā medicamēta ipsa & bona & mala appellantť,quippe & amatoria,& incātationes,mala medicamēta sunt,& a ueneno ueneficia uocantť,& uenefici dicuntť,nō mō qui uenena aut toxica cōficiūt sed ēt qui incātationib⁹,exorzationibus,& cæteris malis artibus utuntť,a quo fit compositum Triueneficus,hoc est excellēs ueneficus.Plau.mussas adhuc triuenefica? Venenū etiam aliqñ uirus significat hoc est spumā, unde Virgilius pro colore purpureo posuit,qui eius conchæ spuma est.Alba neq3 assyrio fucatur lana ueneno.Itē a uenenū fit uenenosum,unde serpentes uenenosas dicimus.& uenenatū in qď coniectū est uenenū.& ueneno uerbū,hoc est ueneno cōtamino,quidam etiam uenenarias mulieres dixerūt,quæ parāt,aut cōficiūt,aut uendunt uenena.Itē a uenio uenor.,pprie.n. uenari est indagare feras,& quasi circūuenire,,ppter qď ueteres uenari & passiue,p circūueniri posuerūt.ennius,teneor correpta,& undiq3 uenor,A quo per metaphorā uenari etiam capim⁹ pro captare,hoc est artificio quodā & solertia quærere,& uenor laudē.uenor gloriam,quod ēt Aucupari dicimus,cū,pprie aucupari sit aues captare.A quo aucupiū & aucupatio & aucupator & auceps,qui aues captat.A uenor uenatio dicta notæ significationis,& uenaticus canis, quo feras persequimur,sicut indagator dī odorus,& sagax.Vir.Et odora canum uis,proprie tamen odorus est,qui olet,hoc est ex se odorē mittit,ut flos odorus.odoratus,qui aliūde odorem accipit,ut odoratū tēplū.Odorator qui odorē sequiť,ut canis.idē,& odorisecus dicitur. hoc est odorem sequēs.sagax aūt canis diciť quasi acute sentiēs.Sagire enim ueteres acute sentire dicebāt.Cice.Sagire enī sentire acute est,ex quo sagæ anus quia multa scire uolūt,& sagaces dicti canes.Is igitur qui ante sagit q̃ oblata res est,diciť præsagire,idest futura ante sentire. Hinc manifeste ostendiť error acronis,qui sagam mulierē scribit incantatricē dici,atq3 maleficā,ab eo ꝙ satis agat.Melius festus,saga inquit mulier est perita sacrorū,& uir sapiēs.Et nonius,sagæ dicuntur fœminæ ad libidinē uiroꝶ indagatrices,unde & sagaces canes dicuntur ferarū,uel animaliū quæsitores.A præsagādo præsagiū,hoc est præsensio & prædiuinatio deduciť.A ueteribus præsagatio uocabať.Cice.inest igitur in animis p̄sagatio extrinsecus inuecta, atq3 inclusa diuinitus.Itē a uenor uenator,ac uenatrix,& uenatio.& uenabulū.uenantium telū latissimū aciei lōgissimæ.Vir.supra uenabula ferť.& uēatus pro uenatione.& uenatorium qď ad uenationem ptinet,unde uenatoria instrumēta dicimus,& uenatorium poculū.Item a uenio seu uēto uenter qď uentet in eū cibus,deinde in aluū delabať.Capiť enī uenter pro eo q uideť.Iuuēa,Mōtāi quoq3 uēter adēst abdomīe tard⁹,uñ uētrē facere dicim⁹.exporrigis,a similitudine prægnantiū mulierū.Vlpianus,si quando inter ædes binas paries esset,quia uētrē faceret,ut in uicini domū semipedē,aut amplius,pcūberet,agi oportet ius nō esse illū parietē ita porrectū insitū mihi esse uitiose.Sed,pprie uenter est ubi.cibi cōficiuntť.Subest stomachum habētibus cæteris simplex,ruminātibus geminus,sanguine carentibus nullis.In homine est adnexus infimo stomacho similis canino.Stomachus enī intestinoꝶ principium est neruosus a septimæ spinæ uertebra incipiēs.A quo fit stomachor uerbū,qď & fastidio.& cū stomacho dicere aliqd uel facere dicimus,hoc est cū indignatione,siue fastidio,& stomachosus,q̃ facile indignať,ac cuncta fastidit,& stomachose fastidiose.A uentre uero fit uentriculus diminutiuū. Cornelius Cel.uentriculus aūt qui receptaculum cibi est,constat e duobus tergoribus.isq3 inter lienē & iecur positus est.utroq3 ex iis paululū super eū ingrediente.Homini,& cani stomachus inferiore parte angustior est,propter qď sola hæc animalia facili⁹ euomūt quia repleto,propter angustias stomacho supprimitur cibus.qď iis accidere nō pōt.quorū spatiosa laxitas eū ad inferiora trāsmittit.Ab hoc uentriculo lactes in oue & homine sūt,per quas labitur cib⁹ in cæteris animalibus hæ ilia sunt,qbus capaciora intestina ad aluū.ilia quidā ab lua dicta existimāt,quæ pars chartæ est tenuissima.nos aūt ab inuoluendo poti⁹ appellatā existimam⁹ qppe apud græcos εἰλοῦμαι iuoluo significat,iuoluta,n.iter,se esse ilia manifestū ē,in singulari ilie diciť.Ennius tamē adrisum mouēdū artē spernēs iliū dixit.Tu ut hector,ab ilio nunq̃ recedis

ilium

iliũ regia fuit priami, quæ & Troia a noĩe regiõis minoris asiæ cognominata est mille quigẽtis passibus distans a portu. ab hoc Homerus opus suũ de bello troiano iliada nominauit. ab ilio iliacus deducitur, & iliades troianæ. ilione maxima fuit filiarũ priami. ilioneꝰ propriũ nomen. ilia mater remi & romuli. ilys græce limus dicitur. ilyriũ siue ilyris prouincia est, cuiꝰ latissimi fines sunt. hinc italiã. illinc germaniã, inde macedoniã. thraciã. & epirum habẽs. hinc adriaticũ sinũ, inde danubiũ flumẽ. ab eo illyricus deducit᷑. a troia tros deriuat᷑. Virg. tros tyriusq; mihi nullo discrimine aget᷑, & troianus. idẽ troianasq; simul, & troicus. idem, & troica castra. & troius. idẽ, & troia gaza p undas. itẽ troiugena. Ennius, troiugenas bello claros. troezenus propriũ uiri nomẽ est. hic thrax fuit filius cradi, unus ex iis, qui tulit, suppetias troianis aduersus græcos. troia ẽt ludus puerorũ equestris fuit. Sueto. de cæsare. troiã lusit turma duplex maiorũ. minorũq; puerorꝫ. itẽ locus in agro laurente, in quo primus aeneas cum suis cõstitit troiã duos ĩsignes amnes exornãt. mæander dr̃, qđ flexũ fluminis eius similẽ habeat, nõ dissimilẽ ab opere labyrinthorũ, chlamidulis, adalligatã. Varro. mihi facies mæandrata, & uinculata, atq; adeo grãdis. Virg. uictori chlamidẽ auratã, quãplurima circũ purpura mæandro duplici melibœa cucurrit. aluus medio umbilico adnexa oĩbus est, ab alendo dicta. in hoĩe ile infima pte est simile suillo, a græcis colon, ubi dolorũ magna cã, qui ab hoc dicunt᷑ colici. colũ ẽt morbus ipse uocat᷑, quẽ primus in italia sensisse tyberius princeps dicitur. cũ antea eẽt ignotus angustissima aluus canibus ẽ, ob quã causam uehemẽti nisu, nec sine cruciatu eã exonerãt. uentres elephãto quatuor sunt. in iuuẽcarũ secũdo uẽtre nigricãs thophus reperit᷑ instar pilæ rotũdus, nullo põdere. singulare (ut putant) remediũ ægre parientibꝰ, itẽ a ueno fit uenum q̃si ueniũ, a quo fit uenũdo, quasi id ĩ qđ uenimus, de hinc uenũdatio, quæ est permutatio rerum & cõtractus ex conuentione proueniens. a uenundo fit detractis duabus litteris uẽdo eiusdẽ significationis, cuius frequentatiuũ est uendito. ab hoc uenditio. & uẽditor. & uenditrix. & uẽdibile, qđ modo significat id qđ facile uendi põt, mõ id qđ populare est & uulgo gratum unde uendibilis oratio dicit᷑, & uẽdicatio pro ostentatione ponit᷑. Cicero. quinetiam mihi quidem laudabiliora uidentur oĩa quæ sine uendicatiõe, & sine populo teste fiũt, & nugiuẽdus. a quo nugiuendulus. de qbus alibi diximus. a uenũ ueneo deducit᷑, qđ significat uendor, q̃si uenũ eo hoc est, ex cõuentiõe in aliũ trãseo. a quo fit uenale. qđ uẽdendũ est. aliqñ uenalis capit᷑ pro sordido, & auaro, qui pecuniæ gr̃a seipsum uenderet. Salustius, o urbẽ uẽalẽ & cito perituram. uenales ẽt si nihil aliud addas, dñr serui nouitii, qui ad uendendũ expositi sunt. seruorũ eñi alii nouitii sunt, alii ueteratores. Vlpianus, p̃cipiũt ædiles ne ueterator pro nouitio ueneat, & hoc edictũ fallaciis uẽditorũ occurrit. ubiq; .n. curãt ædiles ne emptores. a uenditoribus circũueniant᷑. præsumptũ est enim ea mancipia, quæ rudia sunt, & simpliciora esse, & ad ministeria aptiora. trita aũt mancipia, & ueterana difficile est reformare. & ad suos mores formare. quia igitur uenalitiarii sciũt facile decurrere ad nouitiorũ emptionẽ, iccirco interpolant ueteratores ne pro nouitiis uendãt. Quintil. itẽ qđ cõe est & aliis nomen, intellectu alicui rei peculiariter attribuit᷑, ut urbẽ romã accipimus, & uenales nouitios, & corinthia æra, cũ sint urbes aliæ quoq;, & uenalia multa, & tã aurũ & argẽtũ, q̃ æs corinthiũ. hic uenalitiũ dr̃, uel corpus ipsum uel uenditio, uel locus ubi nouitii uendunt᷑. Paulus. nã quicũq; ex uenalitio nouitiorũ emptꝰ alicui ministerio p̃positus sit statim eũ e ueteratorũ numero esse. uenalitius quoq; adiectiuum est. põponius. qđ si familiã domesticã uxoris, aut uenalitiã parauit. hinc uenalitiarii appellati mangones & uenditores nouorũ seruorũ. a ueteratorũ seruorꝫ neqtia ueteratores ẽt appellati sũt callidi atq; astuti. quãuis mihi similius ueri uidet᷑ ueteratorẽ proprie astutũ, ac uersutum dici a uetusta multarũ rerũ cognitiõe, indeq; seruũ iã tritũ & ueteranũ. ueteratorẽ uocari. item a uenũ fit uendico, q̃si cõueniens mihi dico. est enim uẽdico, ut ita dicã approprio. Quintil. rusticus petit partẽ bonorũ, orator totũ sibi uendicat. uindico uero a uis & dico cõpositũ est, q̃si uĩdico. uendicare. n. proprie est ulcisci, unde uindicta dr̃ quotiẽs iniuriam, cõtumeliãue illatam punimus, & uindex ultor iniuriæ, & uindicatio ipse actus ultionis. ponit᷑ tñ aliqñ uindico pro eo, qđ est ab iniuria, cõtumeliaue, siue iactura defendo, & libero. Cicero. & est senectus natura loquatior, ne ab oĩbus eã uitiis uidear uendicare. itẽ protraho, & in libertatem assero, a quo uindicta dicta est uirga, qua serui libertate a p̃tore donabant᷑. uis mõ uirtutem significat. Virg. multa ui muniet albã, modo possibilitatẽ. idẽ, nõ ea uis aio, neq; tãta superbia uictis. aliquãdo uiolentiã. idem, quæ uis ĩ manibus applicat oris. idem, ni uis humana quotãnis maxima quæq; manu legeret. ab hoc fit uiolo, qđ est corrũpo, cõtamino polluo, & quasi uim ĩfero quod proprie de uirgine dicitur, a quo inuiolatus. hoc est intemeratus, & inuiolabilis, & uiola per antiphrasim, quasi minime uiolata, uel quod nõ uiolanda, uel a ui olẽdi, q̃uis aliqui p diminutionem a græco ἴον uiolã dictã uelint. & uiolentus. qui uim facit. & uiolentior, ac uiolentissimus & uiolenter aduerbium. & uiolentia. & uipera serpentis genus, qđ ui pariat. nã corosis lateribus exeũt pulli cũ matris interitu, a quo uiperinus. Ply. e uiperina carne fiunt theriac

pastilli. & uehemēs,acer,a ui atq; ipetu mētis(ut Gellius tradit)a quo uehemētia,acritudo.& uehemēter acriter.quorū cōparatiua,& superlatiua sunt uehemētior.uehementissimus.& uehemēti⁹.uehemētissime.& uinulus illecebrosus,q̄si uī faciēs.Plau. cōpellando.blāditer osculando orone uinula. uenusta uel īpudēti⁹.& inuitus,qui per uim aliq̄d facit.a quo fit aduerbium inuite,cuius cōparatiuū est inuitius.Cicero.quē ego paulo sciebā,uel inuitius.nolo.n.dicere de tā suaui hoīe fastidiosius.& inuito q̄d est prouoco.allicio.& quasi uim facio.Virg. celeri certare sagitta,inuitat,qui forte uelint.Cicero.ad quē fruendū nō mō nō retardat,uerum etiā inuitat,atq; allectat senectus.ponitur tñ aliquando inuito pro delecto.Virgil. inuitat genialis hyems,curasq; resoluit.aliqñ pro repleo.Plau.mirū si inuitauit sese ī cœna plusculū. ab hoc inuitatio.& inuitamentū.& inuitator.quidā inuito putant dictū,quasi nō uito. uitare.n. cauere ē,īmo plusq̄ cauere,& a ui dicitur quasi ui auertere,a quo uitium dictum, q̄d proprie id est,q̄d uirtuti opponitur.græci κακίαν uocāt,q̄d uitandū ac fugiēdū sit,unde uitiosi hoīes dicuntur flagitiosi,q̄uis uitiati sint qui uitiū aliquod in corpore patiunt.sic.n. uitium a morbo distingunt,ut morbus sit habitus quidā cōtra naturā, qui usum rei facit deteriorem, ut febris insania , quæ a græcis phrenesis dicitur,morbi sunt.uitiū uero ppetuum est,ut cæcitas.claudicatio.uecordia.morbus cum accessu.discessuq; est.uitium ppetuo māet.potest tñ qui morbosus est,etiā uitiosus dici,sed nō e cōtrario.eū qui uitiosus est,necesse est dici morbosum. Equ⁹ mordax,& calcitro uitiosus,nō morbosus est.claudus uero aliquo ictu factus, & morbosus dici,& uitiosus pōt.ab hoc fit uitiose aduerbiū.& cōuitium q̄d est maledictum cum cōtumelia. Cicero.maledictum āt nihil habet propositi,præter cōtumeliā,quæ si petulantius iactatur, cōuitium.sin facetius,urbāitas nominatur.inepte sane labeo iuriscōsultus cōuitiū putat a cōcitatione,uel a cōuētu deriuatū,& id esse q̄d cū clamore publice fiat.item a uitio uitupero fit.nihil enim aliud est uituperare q̄ uitio aliq̄d dare.q̄d aperte ostendit Teren.nam cum dixisset, nūc quā rē uitio dēt quæso animaduertite,paulopost subiungit,id isti uituperāt factū.ab hoc fit uitupero uituperonis pro uitupatore.& uituperatio.q̄d si cū uerbo uenio iungatur,& aliis similibus,passiue accipitur.Cicero.ut pp eum in sermonem hoīum,atq; in tantam uituperationē ueniret.& uituperium.Cicero.uel ēt a uitio dictū uituperiū.item a uitio uitiligo, ut quidā existimant dicta,ut alii a uitulo pp candorē mēbranæ eius,quia nascitur inuolutus.uitiligo quāuis per se nullum periculum affert,tamen fœda est,fit ex malo corporis habitu.eius tres species sunt. alphos uocat ubi color alb⁹ ē subasper,& nō cōtinuus,ut q̄dā guttæ quasi dispersæ eē uideant.ab hoc alpheus nomē sumpsit amnis pisam græciæ urbē præterfluens.Strabo.φασὶ δὲ καὶ τὸν ἀλφειον ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θεραπείας ὠνομάσθαι,hoc est.tradunt aūt & alpheū amnem,q̄d alphos curet,ita nominatū.ab alpheus fit alpheus adiectiuū.unde pisa alphea dicitur Virg.hos parere iubent alpheæ ab origine pisæ,urbs etrusca solo.Melas colore ab hoc differt quia niger est,& umbræ similis,cætera eadē sunt.leuce habet quiddā simile alpho , sed magis albida est,& altius ascendit,in eaq; albi pili sunt,& lanugini similes.omnia hæc serpunt,sed in aliis celerius,in aliis tardius.priora curationē non difficillimam recipiunt. ultimū uix unq̄ se nescit.item uitiare a uitio fit,q̄d proprie est uirginem uiolare.Plautus.is puellam uitiarat. ponitur tñ aliquando pro fœdare. Apuleius.utroq; oculo uitiatus.hic corpore uitiatos dicimus qui cæci,uel manci,uel claudi nati,factiue sunt,aut aliud huiusmodi uitium patiuntur.aliquādo uitium pro errore ponitur.Ply.librum uitiis plenū.hoc est erroribus.item pro peccato.Seneca,si quid uitii cōmisit.quādo uirtuti opponitur uitium sic definitur.uitium est habitus animi naturæ modo rationi repugnans,quēadmodum uirtus describitur animi habitus naturæ modo.rationi consentaneus.a uito fit euito.& deuito eiusdem significationis. & uitabundus q̄d Salustius pro uitans posuit.mari uitabundus classem hostium ad oppidum prouenit.& uitiositas pro ipso uitio.& uitiatio uiolatio.& secundū quosdā uinum,q̄d uim inferat menti,q̄uis alii a græco dictum malīt,q̄d est οἶνον,deduciturq; ἀπὸ τοῦ οἴομαι quod est puto.imaginor. quod qui copiosius biberunt,multa imaginātur,quæ nō sunt.ab hoc fit oenophorū uas uinarium.& oenigena,uino genitus.& oenotrii populi italiæ quorū regio oenotria dicitur,q; ibi optima uina nascant. & oenanthe uitis labruscæ.florens uua colligitur cū optīe olet.siccatur ī umbra substrato linteo,atq; ī cados conditur. ex alba labrusca præstātior q̄ ex nigra. ab hoc oenanthinum deducitur,de quo partī dicimus,partim dicemus.a uino uero fit uinolēt⁹, hoc est ebriosus,uino se īgurgitans.& uinosus eiusdem fere significationis.Plyni.Iccirco uinosos dici hoīes,q̄d soli aīalium nō sitientes bibūt. & uitis a ferēdo uino.a quo uitigineum,q̄d ex uite fit,ut uitigineum simulacrū. & uiticulū capreolus uitis.Ply.frutex folio ederæ minus,tamē longis uiticulis. & uitiarium,uitiū seminariū.unde est apud columellam titulus de uitiario faciendo. & uitisator,qui uites serit.unde Saturnus uitisator dictus.Virgi.uitisator curuam seruans sub imagine falcem.& uindemia a uino demendo.unde fit uindemio uerbum,& uindemiator,qui uindemiat.item uindemiator,q̄d sydus est,tertio nonas martii apparens. quo tēpore flant

pore flant

pore flant septẽtrionales uenti.in primis Cæsar notauit,quo tpe ubicũq; cœli ratio patit᷑, terrá ad uineæ satũ uerbere bipalio oportet fossas purgare,aut nouas facere.uindemia tñ & uindemiatio ẽt ad alia trãsfertur.nã & mellatio,hoc ẽ collectio mellis,uindemia & uindemiatio uocatur.qđ apud auctores frequentissime inuenitur.Ply.prima mellis uidemia melior. & uinea locus uitibus consitus.item machina bellica a lignis leuioribus,lata pedibus octo.alta septẽ.longa sexdecim.cuius tectũ munitione duplici tabulatis,cratibusq; contexit᷑,latera quoq; uimine sepiunt᷑,ne saxorũ,ac telorum impetu penetrent᷑.extrinsecus aũ ne ĩmisso cremetur ĩcendio.crudis ac recentibus coriis uel cẽtonibus operit᷑,quẽadmodũ superius latius ostẽdimus.& uinetũ ubi multæ uites seu multæ uineæ sunt.& uinitor rusticus uinearũ cultor. Virg. iam canit extremos effetus uinitor antes. & uinalia dies festus,quo ueteres nouũ uinũ ioui libabant mẽse aprili ab æneа ioui uotus.qñ mezentiũ supauit. & uinariũ qđ ad uinum spectat unde taberna uinaria.uas uinariũ.in quibus aut uendit᷑,aut tenet᷑ uinũ.& uinacea substãtiuũ plurale,qđ significat grana uuæ iã pressæ.& uinaceus adiectiuũ..unde uinaceo grano legimus quẽdã suffocatũ,idest acino uuæ.etenim in ceus finita noĩa materiã significãt.ut Herbaceus. maluaceus.betaceus.i.ex materia herbæ.maluæ.betæ.proprie tñ materialia sunt,quæ in eus desinunt,& hæc ab illis ita differunt,qđ illa magis totũ significãt,hæc partẽ,utputa creteũ, & arũdineũ dicimus,qđ ex corpore,ac materia cretæ,& arũdinis est. cretaceũ uero,& arũdinaceum,qđ natũ,aut positũ ẽst in creta,siue arũdine.ut cretaceus ager.& arũdinaceus surculus. & creteũ uas,atq; arũdinea fistula.noĩa uero quæ in cius desinũt.descẽdentia ab habentibus.t.ĩ ultima syllaba,si a noĩbus fiũt significãt materiã,ut stramẽtitius.pauimẽtitius.Cratitius. si uero a supinis passionẽ quãdã.ut fictitius.cõmẽtitius.pignoratitius.fœneratitius. conductiti⁹. ascriptitius.dedititius.ratio fictitia.& cõmẽtitia,q̃ ficta.& ad tp̃s cõmẽta,& cogitata est.res pignoratitia,aut fœneratitia,quæ data est pignori,aut ad fœnus pertinet.domus conductitia,q̃ cõducta est.hõ ascriptitius.dedititiusq;.qui ad aliquã rẽ ascriptus ẽ, & qui ex numero eorũ ẽ, qui se in alterius ĩperiũ dediderũt.aliqñ tñ hæc oĩa exceptionẽ patiunt᷑,utputa bliteũ dicim⁹, nõ qđ ex blito ẽ,sed inutile,ac nulli⁹ p̃tii.blitũ.n.herba ẽ uulgo nota.iners,ac sine sapore, aut acrimonia ulla.uñ cõuitiũ fœminis apud menãdrũ faciũt mariti, bliteas illas uocãtes, ĩ quo nostri quoq; poetæ eũ imitati sunt.Plaut.blitea meretrix.Laberi⁹.bipedẽ.bliteã beluã.Plaut. a seruo seruitritiũ usurpauit.uir sũme populi.stabulũ seruitritiũ.scortorũ liberator. itẽ a uis fit uerbũ uiuo,q̃si ui & uigorẽ habeo.a quo uiu⁹ cui⁹ cõparatiuũ ueteres usurparũt uiuior, & uiuissim⁹,hoc ẽ magis uiuẽs,& maxĩe uigẽs .ĩterdũ tñ uiuus ponit᷑,p naturali. Virg.uiuo p̃terueor hostia saxo.ĩterdũ,p eo q uĩ aliquã habet.uñ uiuũ lapidẽ dicim⁹ ignariũ,qđ uĩ hẽt emittẽdi ignẽ.ferrũ uiuũ,qđ a magnete uirus accepit,& aliud apprehẽdit ferrũ,ut supra dixim⁹.itẽ argẽtũ uiuũ uomicã illã liquoris æterni ex eo lapide fluẽtis,q̃ in argẽti uenis reperit᷑. nõnunq̃ etiã ,p ualido,& uehemẽti. Virg.paulatim abolere Sicheũ incipit.& uiuo tẽtat puertere amore.a quo semiuiuũ,qđ mõ significat semimortuũ,mõ debile & uigoris exigui.item uiuat⁹. & uiuidus pleni uigoris.& uiuidior,ac uiuidissim⁹.& uiuax.ualidus.uigorosus, cuius comparatiuũ est uiuacior,& suplatiuũ uiuacissim⁹.& aduerbium uiuaciter,& uiuacitas nomẽ hoc ẽ uigor. &(ut ita dicam)robur,quã & uiuaciã ueteres dixere,& uiuiradix uitis, quæ cũ radice serit᷑, q̃si uiuã radicẽ habẽs.Ply.solo spisso nõ nisi repastinato nec nisi uiuiradicẽ seri.idẽ, in arido solo uiuiradix quoq; frustra serit᷑.columella sationis aũt duo genera.maleoli uel uiuiradicis, & in prouinciis magis maleoli.neq;.n.seminariis student, nec usum habent faciẽndi uiuiradices. hãc sationẽ cultores italiæ pleriq; improbauerũt,cũ pluribus dotibus præstet uiuiradix.nam minus interit.cũ & calorẽ.& frigus.& cæteras tempestates pp firmitatẽ facilius sustineat, deinde adolescit maturius quo euenit,ut celerius quoq; sit tẽpestiua edẽdis fructibus.põt tñ maleolus ,ptinus inuicẽ uiuiradicis cõseri,soluta,& facili terra.& uicto frequẽtatiuũ cui⁹ aliud frequẽtatiuũ ẽ uictito.qđ significat nõ frequẽter uiuo,sed uescor.& q̃si uictu utor,ut sarmatæ uictitant lacte.uictus uerbo qđ & ipsum a uiuo deducit᷑,continet᷑ oẽ id,qđ ad cibũ potũq; pertinet,nõ ãt ad ornatũ.unde frequenter hæc duo cõiũgere solem⁹.uictũ.& uestitũ.uictus etiã genus uitæ significat,quãtũ ad mores.a quo fit cõuictor.hoc est simul uiuo. uictũ a cibo sic separat donat⁹,ut cib⁹ sit,qui ẽt delicatis præbet᷑,uictus uero in paruis aridisq; alimoniis sit cõstitutus Terenti.lana,& tela uictum quæritans.ueteres uictuis in genetiuo dicebant. Varro, primum de re familiari,secundo de uictuis consuetudine disseram. tertio de disciplinis priscis. item a uiuo cõuiuium.Cice.bene enim maiores nr̃i accubationẽ epularũ,qa uitæ cõiũctionẽ haberent,cõuiuiũ noĩauerũt.meli⁹ q̃ græci,q hoc ipsum,mõ cõpotationẽ, mõ cõcœnationẽ uocant.hoc ẽ mõ συμπέσιον,mõ σωυδειπνον.ab hoc cõuiuor, qđ ẽ conuiuiũ.facio & cõuiua. q ad cõuiuiũ uocat⁹ ẽ,& cõuiuator q ad cõuiuiũ inuitat.cõuiuiones uero hoc ẽ cõpotores nõ a cõueniẽdo,sed a cõbibẽdo dicti sunt,q̃si cõbibiões.itẽ a uiuo rediuiuũ.qđ ex uetusto renouatũ ẽ rediua uero ẽ,cũ cutis iuxta ungues se soluit,nã rediuire soluere est.græce παρωνυχία

dŕ,nã πτερύγιον ulcusculũ ẽ,qđ ĩ digitis nascit̃ iuxta ungues,& morbus oculi,q latie unguis uocaŧ.Itẽ uiuariũ locus,in quo uiuæ feræ tenenť.usi sunt hmõi septis maiores nostri,& a leporibus leporaria quoq; appellãť.Varro,leporaria te accipere uolo,nõ ea quæ tritaui nostri dicebant,ubi soli lepores sint,sed oĩa ædificia.septa.uillas.quæ inclusa habẽt aĩalia,quæ pascuntur hæc antiquiores roboraria ẽt appellari uoluerunt a tabulis roboreis quibus septa erant anteq̃ mœnib⁹ cĩgerenť. huiusmodi uiuaria duo inter cætera tua ĩmortalia opa tu diue Federice fecisti,muris.ædificiis . inclusisq; nemoribus.montibus.uallibus.fontibus.amnibus. cũ antiqtate certãtia.in quibus omne ferarũ genus inclusisti.ut quotiens fert animus,honestissimo uenationis labore exercere te possis,ubi oĩum speciosissimum est cernere te asturcone insidentẽ & cãpi medio nõ cõficientẽ feras,sed siue manu,seu uertago,eas mõ huc, mõ illuc uertentem & ubi adipiscendi tp̃s est succurẽtẽ, ac fugæ dãtẽ spaciũ, ut canes simul , ac uenatores eludas. loca ẽt in quibus uiui pisces pascunť, uiuaria dici possunt.proprie tñ appellanť piscinæ sicut apiaria loca,ĩ qbus aluei apiũ tenenť,quæ mellissones ẽt,& mellaria noĩanť.itẽ a uiuo uiuiradix diciť uitis,q̃ cũ radice seriť,ut supra satis disseruim⁹.itẽ a uiuo uiuaria aĩal paruum qdẽ sed magni uigoris e mustellarũ genere.harũ.n.duo genera sunt,alterũ uulgariũ,atq; minorũ, q̃s domesticas dicimus,qa nobiscũ in domibus uersanť,& musculos uenãtur felium modo,utũturq; iis adolescentes ad extrahẽdas ex parietum nidis auiculas.hæ græce dicuntur γαλαὶ in quo magnus græcorũ oĩum error est, non mõ præsentiũ,sed ẽt oĩum,qui iã quingẽtis ãnis ĩ litterarũ studiis floruerũt.qppe oẽs existimant ʃαλὴν felẽ esse,cũ γαλὴ sit mustella, qđ infinitis pene testimoniis probari põt,quorũ nos pauca quædã afferemus . Aristoteles libro nono de aĩalibus.in pordoselena uia interiacet,cuius ultra alterũ latus gignitur gale, citra alterum gigni nõ põt.Ply.in pordoselena insula uiã mustelæ nõ trãseunt.itẽ Aristoteles in nono serpẽs æque gales ac suis aduersarius est.gales qdem,qđ sub eodẽ tecto uersanť , uictũq; ex iisdẽ necessario quærũt.suis uero,qa ab hoc aĩali deuoratur.itẽ gale cornicis inimica est,qppe quæ oua eius,& pullos uiolat.Ply.inimici mustela,& cornix.itẽ anguis,& mustela.hæc certe ad felem refferri non possunt,cũ nec feli & cornici aliqd cõe sit,nec fere multũ feli,& serpenti.cõtra uero mustela,& cornicũ nidos sæpe diripit,& uisa frequenter est cũ serpente pugnare. unde a gale piscis qdã dictus est galus.idẽ , & alios qdem pisces sed pastinacas præcipue sicut in terra mustela serpẽtes.Aristoteles,gale quotiẽs dimicatura cũ serpẽte est.Ply.mustelæ cũ anguib⁹ uisæ sunt pugnare,quotiẽs ictæ sunt rutæ soliũ morsu apprehẽdẽtes.itẽ Aristoteles quin etiã gale prudẽter capere aues uideť.iugulat.n.quã ceperit, ut lup⁹ ouẽ.serpẽtẽ ẽt ĩpugnat eũ præcipue, q mures uenatur,uidelicet ea cã,quia ipse quoq; mures psequitur.Dioscorides rutã uenenis resistere mustelæ docẽt,quæ cũ serpẽtibus,qbus auicularũ gr̃a infestæ sunt pugnaturæ cibo eius armanť.præterea Ply.basilisco inqt mustelarum uirus exicio est.interficiunt eos cauernis sola tabe,qđ certe referri ad feles nõ põt,quæ nec uersanť in cauernis nec ingredi eas facile possunt,nec iugulant auiculas,ut Aristoteles de mustelis dicit,sed dilaniatas deuorãt. itẽ Aristoteles glyres hyeme cubãt æstate expergiscunť.idẽ faciũt mustelæ. hoc quoq; nemo est qui ad feles referre audeat,aĩal quocũq; tpe uigilantissimũ.mustelis uero hoc accidere cõpertũ est,qđ ipsi quoq; coemptis in hũc usum utriusq; generis mustelis,aliqñ experti sumus.Item Aristoteles,aliis inquit osseum genitale est,ut lupo.uulpi.ictidi.Galæ.nam hæc quoq; osseũ habet.Ply.genitale osseum est lupis.uulpibus.mustelis,quorũ ramenta etiam calculo humano remedia præcipua sunt.poterat sane hoc unũ Aristotelis ac plynii testimoniũ esse ad refellendam eorũ opinionem,qui galem felem esse contendunt.quis enim felem unq̃ uidit genitale osseum habentem? Est illis quidem genitale carneum callosumq; ut cæteris animantibus. mustelis tãtum & lupis,uulpibus.ictidibusq; osseum est.nam qđ dicũt quidam magnũ argumentũ esse,ut galæ feles sint,qđ fœtus suos de loco ad locũ ore plerũq; trãsferunt. quod a felibus fieri quotidie cernimus,certe hoc ipsum dici,& de canibus posset,qm̃ & ipsi ore trãsferunt fœtus.uidim⁹ certe ipsi hoc æque a felibus,& canibus,& mustelis aliquãdo fieri. facile etiam hoc ipsum comprehendi,a fabulis poetarum finxerunt enim Alcmenam cum iunõis indignatione,qa Herculẽ ex iouis adulterio conceperat,parere non posset,iãq; dolores quos continenter septẽ diebus,noctibusq; perpessa fuerat,ægre toleraret,lucinam,quæ p̃esse partubus dicitur,supplicem inuocasse,hanc uero subornatam prius a iunone,uenisse eo,& in ara ante fores regiæ cõstitisse.hic cũ nexis manibus reginæ partũ canendo retardaret,intellexisse regiam ancillam,quæ galanthis uocabať,miroq; astu deam elusisse.uenisse quippe ad eam. risu ac lætitia gestientem,& soluta iam partu reginam mentiendo confixisse.qua re intellecta, admiratione simul,ac dolore concitam deam resolutis manibus surrexisse.tũc subito alcmenã sine ullo cruciatu herculem enixam,lucinam uero a deo cõmotam,ut mox galãthidem ĩ animal sui nominis,hoc est in Galen,idest mustelã transformauerit hac addita pœna,ut ore quo præcipue peccauerat,perpetuo pareret.seruare propterea hoc animal colorem ancillæ pristi-

num,cui

num, cui flaui fuerant crines, & in domibus nobiscum, ut ante uersari, eadem strenuitate esse, oreq; parere, quod Naso his uersib⁹ eleganter expressit. una ministrarum media de plebe galã this flaua comas aderat. idem, numine decepto risisse galanthida fama est. ridẽtem pressamq; ipsis dea sæua capillis traxit. & e terra corpus leuare uolentem arguit. inq; pedes mutauit bra chia prios. Strenuitas antiqua manet, nec terga colorem amisere suum, forma est diuersa prio ri. quæ quia mendaci parientem iuuerat ore, ore parit, nostrasq; domos ut & ante frequentat. hæc sane omnia mustelæ conueniunt. a felibus autem sunt aliena. his enim nullus est cert⁹ color. quædam albæ sunt. aliæ nigræ. aliæ ruffæ. aliæ uariæ. mustelæ omnes flauæ sunt ĩ ĩferiori dũtaxat parte albicantes. uersantur nobiscum in iisdem ædibus, nullũq; est æque strenuũ aĩal postremo quod de nullo alio legitur, ore pariunt. quod etsi uerũ nec ne sit dubitari potest, qa fortassis parientẽ mustelã nemo uidit, de fele certe falsum esse dubitari non potest, quod animal parere multi sæpe conspexerunt. confirmat hoc ipsum Aeliani antiquissimi scriptoris auctoritas, q ĩ libro de aĩalibus Galẽ hoc modo describit κακὸν θηρίον ἡ γαλῆ κακὸν δὲ καὶ ὁ ὄφις. οὐκοῦν ὅταν μέλλῃ γαλῆ ὄφει μάχεσθαι, πήγανον διατραγοῦσα πρότερον, εἶτα μέντοι διαθαρροῦσα ἐπὶ τὴν μάχην. pnitiosa inqt belua gale est, pnitiosa etiã serpens quãobrẽ gale cũ serpente dimicatura prĩo rutã degustat. deĩde ĩtrepida init p̃liũ. enimuero pnitiosũ aĩal nequaq̃ de fele dixisset, quo nullum mansuetius. mustela uero merito dici pernitiosa potest, cum propter alia multa, tum quia (ut Aristoteles, & Ply. referunt) Fel dũtaxat earum contra aspidas est efficax, cætera sunt uenenum, quod etiam de felibus dici minime põt, quibus multi hoc tpe p̃ delicatissimis epulis utuntur. nulla igitur dubitatio est Galen nõ Felem (ut falso creditũ hacten⁹ fuit) sed mustelam esse. alterum genus est siluestrium mustelarum, quæ longe domesticis maiores sunt. a græcis ictides uocantur. Aristoteles, ictis siluestris mustelæ genus est magnitudine melitensis catelli, sed pilo. facie. albedine partis ĩferioris, & morum astutia mustelæ simile est. mansuescit maiorẽ in modum. officit aluearibus (mellis enim auida est) aues etiam petit. ut felis, Genitale eius osseum est. & medicamento urinæ stillationibus esse putatur. sed siluestrium quoq; mustelarum duo genera sunt, alterum sub uentre ruffescit. martem appellãt. Martialis. uenator capta marte superbus adest. alterum cãdidius est, & uiuerra uocatur. Ply. leporum generis sunt, & quos hispania cuniculos appellat fœcunditatis innumeræ, famẽq; balearibus ĩsulis populatis messibus afferentes. certum est balearicos aduersus prouentum eorum auxilium militare a diuo Augusto petiisse. magna propter uẽatum eorum uiuerris gratia est. immitunt eas in specus, qui sunt multiformes in terra, unde & nomen animalia atq; ita eiectos superne rapiunt. utrũq; genus græci γαλᾶσ ἀγρίας. nostri siluestres mustelas nũcupãt. Strabo. πρὸσ δὲ τὸ μέτριον εὕρηνται πλείους θῆραι. καὶ δὴ καὶ γαλᾶς ἀγρίας, ἃς ἡ λιβύη φέρει, φέρουσιν ἐπίτηδεσ. ἃς φιμώσαντες παριᾶσιν εἰς τασ ὀπάς, αἱ δ' ἐξέλκουσιν ἔξω τοῖς ὄνυξιν οὓσ ἂν καταλάβωσιν ἢ φεύγειν ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐκπεσόντας δὲ θηρεύουσιν οἱ ἐφεστῶτες. Vbi uero ĩquit mediocritas adsit, plures repertæ sunt uenationes. itaq; de industria mustelas agrestes afferunt, quas educat africa, quas quidem funiculis capistratas intra foramina dimittunt. illæ uero quos capiunt unguibus extrahunt, aut in apertum fugere cõpellunt, egressos uenantur persequentes. a mustela fit mustelinus adiectiuum. Ply. effectum mustelini adipis dicem⁹ alio loco. felis uero proculdubio id animal est, quod nobiscum in domibus frequentissime tenem⁹ ad murum uenatũ, & a græcis αἴλουρος dr̃. in quo similiter pleriq; ex latinis errauere, putantes felem id animal esse quod supra diximus ictida generali noĩe uocari. speciali uero martem dici. græci ãt usq; adeo oẽs hoc de æluro sẽserũt, ut nobis merito liceat gloriari, quod primi omnium tam uulgatũ in lingua eorum errorem deprehẽderimus. est igitur felis, quem uulgo catum nominamus, nec meo qdẽ iudicio inepte. ueteres. n. catũ astutũ dicebant, & qd nos ĩ præsentia cautũ. a quo catones prĩo uolũt appellatos. Cicero, sed hõ cat⁹ nũq̃ terminat, nec magnitudinis, nec diuturnitatis modũ. idẽ quis igit̃ prudẽtẽ, & (ut ita dicã) catũ, nõ ex ipsius habitu, sed ex aliqua re externa iudicet? Astutissimũ aũt esse hoc animal p̃clare ostendit Plyni. feles ĩquit quo silentio, q̃ leuibus uestigiis obrepunt auibus, q̃ multo speculatu in musculos exiliunt excrementa sua obruũt terra. intelligentes odorẽ illũ indicẽ sui esse. sed infinitis pene testimoniis probari põt felẽ apud nos, apud græcos Aeluron id aĩal esse, quod dicimus catũ. Cicero, ipsi quoq; uanitas ridet̃ Aegyptii nullã beluã nisi ob aliquã utilitatẽ cõsecrauerũt, uelut ibim. qd maximã uim serpẽtiũ cõficiat. crocodilũ qd terrore arceat latrones. Felem quod pelle eius scuta cõtegant. ichneumonẽ qd nõ sinat serpentes maximã eius regiõis pestem augeri. idem ægyptioq; morẽ quis ignoret? quorum imbutæ mentes prauitatũ erroribus quãuis carnificinã potius subiret q̃ ibim, aut aspidẽ, aut felẽ, aut canem, aut crocodilum uiolent. Herodotus. πυρκαϊῆσ δ' γινομένης θεῖα πράγματα καταλαμβάνει τοὺς αἰλούρους. οἱ μὲν γὰρ αἰγύπτιοι διαστάντεσ φυλακὰς ἔχουσι τῶν αἰλούρων ἀμελήσαντεσ σβεννύναι τὸ καιόμενον. οἱ δὲ αἴλουροι διαδύοντες καὶ ὑπερθρώσκοντεσ τοὺσ ἀνθρώπους ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. τούτων δὲ γινομένων πένθεα

μεγάλα καταλαμβάνει τοὺς αἰγυπτίους. ἐν ὁτέῃσι δ' ἂν οἰκίῃσιν αἴλουρος ἀποθάνῃ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου· οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυρέονται τὰς ὀφρῦς μούνας. Facto inqt incēdio feles diuino numīe corripiunť. nam diuisi ægyptii ignē sinūt ardere, felesq; obseruāt. illæ subeūtes hoīumq; cœtum transilientes conferuntur in ignē, q̄propter ægyptus magno afficitur luctu, cū uero in domo aliqua felem perire contingerit, domestici oēs sola supercilia radunt. Aurelius, & felis instar exeuntes e rimulis mures uenatur. Ply. pici arborum cauatores sunt scādentes in subrectū feliū mō. idē, feles coeūt mare stāte, fœmina subiacēte. idē, feliū & ichneumonū ætas fere quæ canū. idē, feliū & canū genera uiuūt ānis senis. Aristoteles, æluri, & ichneumones tot numero pariūt quot canes, uescunťq; eisdē, uiuūt circiter ānos sex. hæc certe de cato dici dubitari non pōt. itē Ply. Nocturnorum aīalium maxime felium in tenebris fulgēt, radiātq; oculi, ut cōtueri nō sit. idē tradūt smaragdi genus uisum implere, quē nō admittant, feliū pantherarūq; oculis similes, nāq; & illos radiare, nec p̄spici. eosdē in sole hebetari. umbris refulgere, & longius q̄ cæteri nitere. idē felibus lingua imbricatæ asperitatis, & limæ similis, attenuansq; lābēdo cutem hominis. Aelianus Aelurorū mas, q̇dē libidinosissimus est, fœmina aūt amātissima p̄lis, fugit coitū cum maribus. qm̄ semē emittunt calidissimum, & quasi ignem genitalia adurens. hoc cernens mas cōem fœtū dilaniat. illa uero prolis desyderio mares libidine ardentes adit rursus. tradunt autem æluros quæcūq; mali odoris sunt aspernari, ac fugere. hinc uētrē exoneraturos primo scrobē facere, deinde excrementa emittere, terraq; tegere. Herodotus, ælurorū fœminæ q̇dē partu ædito mares rursus nō admittūt. hi uero optato coitu potiri nequeuntes hæc cōminiscuntur. eripiunt fœminis, & subducūt catulos, eosq; interficiūt, interfectos tn̄ nō calcant. fœminæ catulis orbatæ, & nouæ prolis auidæ a᷉d mares accedunt. est. n. animal p̄lis studiosissimū. a cato Catulus dictus per diminutionem, q proprie significat cati, hoc est felis filium pp sagacitatem. Varro, catulus a sagaci sensu, & acuto, hinc Canis. dicuntur tn̄ catuli ferarum omniū, siue īmaniū siue mitiū filii. Virgil. de colubro. Catulos tectis, aut oua relinquens: Ply. simiæ gestāt Catulos, quos māsuefactæ intra domos peperere. idē, raptor appropinquante tigridis fremitu abiicit unū ex catulis. idem, murū quoq; catuli ostentū faciunt. idem, Delphinum catulos nominat, q᷑ huiusmodi pisces etiam feras aliqn̄ appellat, q᷑ sæui sint, & non oua, ut cæteri pisces, sed filios pariant. lacertarū quoq;, & cæteroū serpentiū filii, catuli dicunť a catulus fit aliud diminutiuū catellus, & fœminīo genere catella, & catulinus. catulinam carnem sitauisse romanos Plautus ostendit, & catulos lactentes adeo puros existimarunt ad cibum, ut ēt ad placāda numina, hostiarū uice uterētur. Catulus etiam aliqn̄ pro cane accipitur apuleius catulos secum ducens uenaticos atq; sagaces. unde catularia porta romæ dicta est, q̇a nō longe ab ea ad placandū caniculæ sydus frugibus inimicū ruffæ canes īmolabāť, ut fruges flauescētes ad maturitatē perducerenť. & catulire uerbū, q᷑ est gestire, & coitū maris appetere Plaut. cum meā uxorē uidi catulientē. laberius, catulientē lupā scripsit coitus appetentē. hinc catulio dr̄, cū canes maritari quærunt. quo tempore etiam terra aperitur, ut Varro testať. Ply. catulitionem rustici uocāt gestiente natura semina accipere, eaq; aīam inferente oībus satis. ē etiā Catulus gen⁹ quoddā uinculi, q᷑ interdū canis appellatur. Plau. faciam te delicatum Catulo ut accubes ferreo. cati fons dicebatur, ex quo aqua petronia ī tyberim fluebat, q᷑ in agro cuiusdam erat cati. Catulus ēt nomen proprium est, a quo fit catulaster, sicut ab Antonio antoniaster. sunt aūt hmōi noīa ī aster, & astra, & astrum desinentia nō diminutiua, ut aliqui putāt, sed potius imitatiua. neq; enim ea ratione dicitur oleaster. pinaster. mētastrum. siliquastrum. q᷑ sit parua olea. parua pinus. parua menta. parua siliqua. sed q᷑ siluestria sint. oleam, pinū, mētam. siliquāq; imitantia. & filiaster quo quidā pro priuigno utuntur, non paruus filius, sed qui imitatur filiū. & parasitaster, non paruus parasitus, neq;. n. diceretur a comico parasitaster paruulus, sed qui imitatur parasitū. Cicero, hic noster Antoniaster est. idem, omnino solet esse fuluiaster, idest Antonii, fuluiiq; imitator. & Aurelius philosophastrum dicit non paruū philosophum, sed quasi imitatorē philosophorū, & filiastrā priuignā quasi filiā imitantē. duo tn̄ nomina sunt quæ diminutionē quādā significare uidentur. Surdaster, & recaluaster, quorum alterum significat diminutionē surditatis, alterū q nō toto capite, sed sola fronte calu⁹ est, quasi recalu⁹. pullastra nō paruā pullā significat, sed paruā gallinā, eodē modo pullaster, quo aliqui utuntur, non paruū pullū, sed ipsum pullū significat. sic ēt catulaster, nō paruū catulū, sed ipsū catulū. a catulo (ut Varro inquit) Canis dictus latrabile aīal, ni forte ut tuba, & cornua, ꝙ signū canendo dent, canere dicuntur, sic, q̇a & noctu canis in custodia, & ī uenādo signū uoce dat, canis dict⁹ ē. quēadmodū ꝙ uoce indicant, nocteq; latrēt, latrare dn̄r. uñ & latrat⁹ q᷑ factitio uerbo baubatus dr̄, & baubare latrare. Lucretius. & cū deserti baubabāt in ædibus oēs. a canis caninus dictus. Ply. sanguine canino nihil cōtra toxica præstantius est. idem, siquis linguam caninam in calciamento pollici subditam gesserit, non latrať a canibus. idē, ē uermiculus in lingua canina, q uocať lytta, hic si infantibus catulis eximitur, nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt

tiunt

tinnt.canini etiã dentes q̃ distingũt duplices ab acutis dicũtur.& caninũ prãdium uocatur abstemium,in quo nihil uini potatur.qm̃ canis uinum non bibit.Item a canis canarius,unde canarii dicti sunt gentes circa Atlantem africæ montem habitãtes,ꝙ uictus eius aĩalis iis promiscuus sit,& uiscera ferarũ diuidua,& canaria lapa genus lapæ exiguæ,quæ canibus adhæret.nã q̃ aliquanto maior est philanthropos appellatur,ꝙ uestibus hoĩum adhærẽs eos amare uideatur.eadem uocatur aprine.tertium uero gen⁹ personata nominatur,nascitur iuxta riuos & flumina. græci enim ἄρκτιον nominant. folia habet ampliora cucurbitis,& hirsutiora,nigrioraq; & crassiora,hac pp amplitudinem foliorum uti ueteres solebant ad personatos faciẽdos,propterea personata dicta est ꝙ persona sit facie conficta,ut alibi latius differemus. græci quoq; eam simili nomine uocant προσωπίδα. Galenus, ἄρκτιον ὁ δὴ καὶ προσωπίδα καλοῦσιν. οὗ τὰ φύλλα τοῖς τῆς κολοκύνθης ἐστὶν ὁμοιότατα, πλὴν ὅσον μείζω τε καὶ σκληρότερα Arctiũ inquit quod & personatam uocant, cuius folia cucurbitæ simillima sunt, nisi ꝙ maiora sunt & duriora.qppe πρόσωπον græce ꝑsonã significat. Vnde ꝓsopopeia appellata ẽ figura,cũ ꝑsona aliqua fingitur,ut puta cũ inanimatũ loquitur ad aĩatũ Oui. qui mõ nasonis fueramus qnq̃ libelli,tres sum⁹.uel ꝙ aĩatum ad inanimatũ.Hora.quod amplius o mare,o terra ardeo.prosopis insula est in delta nili,ĩ qua est atarbechis oppidũ, ut testatur Herodotus.item a canis anticanis,de quo inferius dicemus,q̃ græce procyon nominatur.Cice.anticanem procyon grato qui nomine fertur.item caniculus diminutiũum hoc est paruus canis,cuius fœmininũ est canicula.a quo canicularis adiectiuũ.canis sydus est leporem fugientẽ sequens,posterioribus pedibus diuiditur ab hyemali circulo, pedẽ dextrũ orionis pene suo capite contingens, occidens oriente sagittario,exoriens cũ cancro.habet in lingua stellã unã, quæ proprie appellat canis.magna qdẽ & splẽdida,in capite ãt alterã,quã nõnulli sirion appellant. Sirius stella est ĩ medio cẽtro cæli ad quã cũ sol peruenerit,duplicatur æstus,& nimio calore languent mortalium corpora,latine canicula dicitur,a qua caniculares dies uocati.sirius aliquando pro æstate ponitur ut bruma pro hyeme.Papinius,hic sirius alget,bruma tepet.dicitur ἀπὸ τοῦ σειραίνω,qd est arefacio exsicco,quia tum maxima siccitas est,amnibus,ac fontibus deficientibus, uel ἀπὸ τοῦ σαίρω mutatione,ᾱ litteræ in ε̄.σαίρειν .n.hiare est,quod per æstum præcipue canes faciũt quo tempore plerunq; in rabiem conuertuntur.canem hunc dicunt ab ioue olim Europæ custodem datum ad minoa peruenisse,hunc procri cephali uxorẽ,cũ forte in ægritudinem incidisset sanasse,& ꝓ eo beneficio canem dono accepisse ꝙ studiosa erat uenationis, & huic cani concessum fuerat,ne præteriri ab aliqua fera posset.post eius obitum canem ad cephalum peruenisse.quem cum thebas secum duxisset, uulpẽ cui datũ fuerat,ut canes omnes effugere posset,interficere uoluisse,quapropter iouem cõsilii ambiguum utrũq; in lapidem cõmutasse. nõnulli canem orionis fuisse dixerunt, hunc ꝙ uenãdi studiosissimus fuisset cum ipso cane inter sydera transferri meruisse.orion ut Hesi.scripsit neptũni filius fuit ex euryale minois filia,alii ꝓdiderunt hireum quendã senem fuisse,qui cum apud thebas,ut Aristonicus refert, uel in chio insula,ut pindaro placet,Iouem ac,Mercuriũ hospitio accepisset,petiit ab iis ut aliquẽ sibi filiũ concederent.habuisse.n.se olim coniugem,cui morienti promiserat, se aliam non ducturum optare tamen se filium aiebat,quem sibi hæredem posset relinquere,hoc ut facilius assequeret bouem eis ĩmolauit,carnemq; ad uescendũ apposuit.illi uero accepto bouis corio in illud mĩxere,terraq; inuolutum texerunt. Vnde natus est hireo filius,quem ab uro(ita enim græci urinam uocant)uriona, deinde mutatione unius litteræ oriona nominauit Ouid.tũc super iniecta texere madentia terra.iamq; decem mẽses, & puer ortus erat.hunc hireus quia sic genitus, uocat uriona,perdidit antiquum littera prima sonum.hic ergo cum adoleuisset,ingens uenator euasit,& a diana in comitem assumptus est.idem,ille deæ custos ille satelles erat. ueruntamen usq; adeo uenandi studio elatus est,ut dicere ausus sit,nullũ gigni aĩal posse,ꝙ ipse nõ superaret.quapropter uolentibus diis emisit terra paruum aĩal scorpionem,a quo sụpatus occubuit.Lucanus,ille minax nodis,& recto uulnere sæuus teste tulit cælo uicti decus oriõis .uoluit hic aliquando pliadibus uim inferre,& ut callimachus refert,dianam quoq; uitiare contendit,propter quod sagittis ab ea confixus est.Hora.tentator orion dianæ uirginea domitus sagitta.sunt qui hunc a ioue.Mercurio,ac neptũno genitũ uelint eo modo,quo diximus,& immensi corporis uenatorem fuisse,qui cum aliquando a rege hospitio susceptus fuisset, uitiare illius filiam uoluisse,quapropter oculis ab illo fuisse orbatum.cum itaq; cæcus orion consuleret quomodo recipere oculos posset,responsum ei fuisse,ita demum posse luminibus instaurari,si per pelagus sic contra oriẽtem pergeret,ut loca luminum radiis solis semper offerret,qd ille hoc modo effecit.nam cum audisset strepitum cyclopum,arma ioui fabricantiũ sono ad eos duct⁹,unũ ex his sụp humeris superposuit,& eo duce oraculi iussa cõpleuit, nec immerito fingitur ꝑ mediũ pelagus ire potuisse,q̃ & uastus corpore,& aliq̃ ex pte a neptũno genit⁹ erat. Virg.quã magnus oriõ,cũ pedes incedit medii ꝑ maxĩa nerei stagna,uiã scindẽs,humero su-

pereminet undas, aut summã referens, ãnnosam mõtibũs ornũ, ingrediturq; solo, & caput inter nubila cõdit. sunt etiam, qui icari canem fuisse asseruerũt. itẽ a cãis catena (ut quidã putãt) q canẽ teneat. ꝓprie. n. catenã esse existimãt, q̃ canes ligant, licet ad alia quoq; trãsferat. ab eo diminutiuũ fit catenula, & cateno uerbũ, qđ ẽ ligo, inuoluo. a quo cõcateno cõpositũ. itẽ catenatĩ aduerbiũ, ad canis similitudinẽ, sicut suatim ad similitudinem suis, bouatim ad similitudinem bouis. canis etiam, & canicula talaris ludi signũ est. quẽadmodũ superius ostendimus. qdam ẽt recentiores felẽ, siue catũ, musionẽ uocãt a muribus persequendis μῦσ enim græce ꝓ quo ipsi mus dicimus, exiguũ aĩal est, incola domus nostræ, rosor oĩum rerum, uñ a sono quẽ rodendo facit, latine ẽt sorex uocat, q̃uis aliq murẽ a sorice ita distingunt, ut mus domesticus sit, sorex siluestris. columella, si serpens, aut mus, sorexq; in mustũ ceciderit. Ply. sorices & ipsos hyeme condi auctor est nigidius. sicut glires. murẽ ueteres præcipua aĩalia in ostentis habuerunt. arrosis lauini clypeis argenteis marsicum protendere bellum. carbõi ĩperatori apud clusiũ fasciis, qbus in calciatu utebatur, exitiũ. occentus soricis auditus Fabio maximo dictaturã. C. flaminio magistratũ equitũ deponendi cãm ꝑbuit. plura huiuscemodi aĩalis genera sunt. alii herinaceorũ genere pũgentibus pilis. scribit theophrastus in gyaro insula, cũ incolas fugauerunt, ferrũ quoq; rosisse, qđ in aurariis quoq; metallis crebro facere inuenti sunt. ob hoc exciduntalui eorũ, sempq; furtũ deprehendit, tanta est eis dulcedo furandi, cũ candidi ꝓuenerunt lætũ faciunt ostẽtũ. uenditũ fuisse murẽ ducentis nũmis cõstat, obsidente cassilinũ Hãnibale eũq; q uendiderat, fame periisse, emptorẽ uero uixisse. a mure mus araneus dr, exiguũ aĩal, atq; leuissimũ, qđ aranei mõ tenuissimũ filũ, & gladii aciem cõscẽdit. græci a mure, & mustela, qđ utriq; similis sit μυγάλην uocant. uenenatus huic ẽ in italia morsus, tradũt equos, & iumenta si herbas, in qbus hoc aĩal uirus emiserit, depascant, statim exanimari. itẽ a mure mustela quasi longior mus, & musculus diminutiuũ, qđ mõ paruũ murẽ significat, mõ articulũ, ĩ quo neruorum capita sunt. itẽ murinus, uñ murinũ sanguinẽ, & murinã carnẽ dicimus, & muscerda murũ stercus, & muscipula laquei genus ad capiẽdos mures, & muricidus ignauus. stultus, a muribus cædendis. Plaut. muricida homo ignaue. iners. nã murgisonẽ a mora, & deridẽdo dictũ uolũt. est ãt murgiso. iners. desidiosus. & murginari tardare ẽ. a sorice uero sorice⁹ deducit, & soricinus, uñ soricinos dentes dixit Plautus. cognatũ huic & simile aĩal glis est, & ipsum semiferum, cui uiuaria in doliis, quẽadmodũ & apris fuluius lippin⁹ instituit. sed censoriæ legis pri ceps. Qu. scaurus, & Marcus in cõsulatu suo nõ alio mõ cœnis ademere q̃ cõchylia, aut ex alio orbe cõuectas aues, in iis notatũ nõ cõgregari nisi populares eiusdẽ siluæ, & si misceant alienigenæ nisi uel amne, uel mõte discreti, interire dimicãdo. genitores suos senecta fatigatos insigni pietate alũt. item a uiuo semperuiuum deducit. herba est q̃ græce Aizon dr ἀεὶ. n. sp significat ζώω uiuo. huic herbæ datũ est a natura, ut humidũ uirideq; semp durare possit folio carnoso, leniatq; oblongo. duo eius genera sunt, maius in fictilibus uasculis serit, qđ aliq buphthalmõ a similitudie, hoc ẽ bouis oculũ uocant. βοῦς. n. bos est ὄφθαλμος oculus. alii Zoophthalmõ, hoc ẽ aĩalis oculũ, ambitu. n. effigiẽ oculi imitat ζῶον aĩal est. alii quod amatoriis cõueniat erogẽneton. γεννῶ. n. gigno græci dicunt. ἔρωσ est amor. alii hypogeson, quoniã fere ĩ subgrũdiis nascit. græci nãq; partes tecti ꝓminẽtes γεῖσα appellãt. sunt q ambrosiã potius nominãt. ideoq; ab æternitate eius, deorũ cib⁹ eė cõfingit, & ab aliis uocat amerimnõ, quasi sine cura, & solicitudine. ἀμεριμνία. n. ἡσυχία dr, hoc est qes, trãqllitas, indolentia. & μέριμνα cura, ac solicitudo appellat. alterũ genus est minusculũ, qđ eritheles uocant, quasi amor florescẽs. θάλλω. n. floresco significat. alii tritheles, qđ ter floreat. alii chrysotheles qđ aureũ florẽ ꝓducat, quidã ab æqualitate isoetes. ἶσον. n. æquale dicunt, latini primũ genus a semp sedendo sedum, nominant cubiti altitudinẽ excedẽs, crassitudine plusq̃ pollicari. secundũ uero oculum uocãt aut digitellũ, utrũq; sempuiuũ. qđ minus ẽ ĩ muris parietinisq; nascit, & tegulis, fruticosum a radice, & sursum usq; ad cacumẽ. foliis angustis. mucrõatis. succosisq;. palmo alto caule capitis dolori ꝑsentaneũ remediũ est succo, uel folio tpibus illitis. medet ẽt Aconito & a scorpione feriri id habentẽ negant. est & aliud genus ambrosiæ fruticẽ unũ habẽs densum ramosum tenuẽ triũ fere palmorũ tertia pte radice breuiore, foliis minimis copiosissimo flore erũpente, odore nõ iniocundo, pp quod eam botryn quidã appellant, qđ racemum significat ab odore uinoso. sunt ẽt q ambrosiam uocent herbã aliam, quæ ab artemisia uxore mausoli nomen adoptauit, cũ antea parthenis diceret. alii ab artemide uolont artemisiã cognominatam quod priuatim fœminarũ malis medeat. ἄρτεμις. n. a græcis diana uocatur. aliud quoq; ambrosiæ genus est latioribus foliis nõ nisi in maritimis nascẽs. itaq; Ply. ambrosiam uagi nominis esse scribit, & circa uarias herbas fluctuãtẽ. item a uiuo dicitur uita, quod (ut donatus affirmat) significat ζωὴν. mores. aĩam. alimẽtũ. spaciũ uiuẽdi & fortunã, quæ uiuẽtibus accidit. Teren. nam tua quidẽ Hercle uita hæc expetenda. a uita romani uitulam dixerũt deam, q̃ lætitiæ præerat, unde & uitulari ueteres usurparunt pro uoce lætari & uitulantes dicuntur lætantes, &

uitulatio

uitulatio lætitia.qm̄ eam uerā uitā putabant,quæ in summa lætitia,ac tranquillitate degeret. hinc uiuere frequentissime auctores accipiunt pro uitā agere lætā,atq; iocundā.Martia.expectant curæq; catenatiq; labores.gaudia nō remanent,sed fugitiua uolant.hæc utraq; manu cōplexuq; assere toto,sæpe fluēt imo sic quoq; lapsa sinu.nō est crede mihi sapientis dicere uiuā,sera nimis uita est crastīa,uiue hodie.uitula quoq; aīal brutū ē,& uitulus a uitulādo hoc ē lasciuiēdo dicti sunt.lasciuia.n.ab animi alacritate pcedit,hæc maxīe spectaṫ in uitulis,quos necesse est aliqñ uincire ne nimia lasciuia rūpanṫ. dicit aūt uitulus non modo ex bobus genit⁹,sed ēt ex cæteris quadrupedibus maiorib⁹.Ply.de elephātis,atq; ita salutato sydere ī syluas reuertuntur,uitulorum fatigatos præ se ferentes,tū ēt ex piscibus.idē de balenis,irrūpūt orcæ in secreta,& uitulos earū,ac fœtus lacerāt morsu.uitulus & piscis est,siue potius belua maris corio & pilis tecta,parit in terra pecudū more.canū mō coit,nūq̄ geminis plures educat mām̄is fœtū.non ante duodecimum diē deducit in mare.interficitur difficulter nisi capite eliso.in somno mugit,a quo p̄cipue uituli accepit nomē,tenet disciplinā.uoceq; pariter,& uisu populum salutat cōdito fremitu.noīe uocat⁹ rn̄det.nullū aīal p̄miṫ grauiore somno. Iuuenalis,eripiēt somnū druso,uitulisq; marinis.pellis ei⁹ ēt detracta corpori sensum æquoris retinere dicitur sempq; æstu maris recedente inhorrescere.itē aduersus fulmina remedio esse.diuus augustus eam semper & ubiq; ferre secū solebat,ꝙ tonitrua,& fulgura expauescebat uehementer. præterea dextræ eius pēnæ uis soporifera inesse,somnosq; allicere subdita capiti. hic phoca etiam uocatur.Virg.sternunt se somno diuersi in littore phocæ.phocis uero parua est græcorum regio,insignis oraculo Apollinis delphici.in ea enim est oppidum delphi in quo apollinis templū,ab hoc phocides deriuatur.phocēses ionū populi fuerunt quos lōgis nauibus primū usos fuisse scribit Herodotus.phociō nomē propriū fuit uiri atheniēsis nō minus uirtute q̄ rei militaris gloria clarus.fuit ppetuo paup,cū ditissimus ob frequētes ei delatos honores euadere potuisset.huic cū legati philippi Macedonū regis īgētia mūera offerrēt,hortarēṫq; ut ea accipet q̄uis.n.ipse facile iis careret,liberis tn̄ eius essent necessaria,qbus difficile foret in summa paupertate ad paternā gloriā peruenire.si mei inquit similes erunt,idem hic agellus alet illos,qui me ad hāc dignitatē pduxit,si dissimiles,nolo meis īpensis illorum ali,augeriq; luxuriā.idem,cū ad annū pҏe octogesimū puenisset,ī summū suoꝶ ciuiū odiū īcidit.uitula aliqñ p uacca ponitur uiridioris ætatis.Virg.ego hāc uitulā ne forte recuses,bis uenit ad mulctrā,binos alit ubere fœtus,depono.itē a uita uitellus,luteū oui,ꝙ ex eo uiuat pullus.ipsum.n.aīal ex albo liquore oui corporaṫ,cibus eius in luteo,hoc est uitello est.ouū a græco dṙ ὠὸν.ouorū alia candida sunt,ut columbis.perdicibus.alia pallida,ut aq̄ticis.alia pūctis distincta,ut meleagridū,alia rubri coloris,ut Phasianis.cēchridi,hæc auis ē quæ a tinnitu uocis tinnūculus dṙ ex accipitrum genere fere in ædificiis nidos faciēs.eius pulli singulis fictilibus ollis cōdunṫ,stipātibusq; opercula supponunṫ,& gypso lita uasa ī angulis colūbarioꝶ suspēdunṫ,quæ res colūbis amorem loci sic conciliat,ut nunq̄ deserant locū,ꝙ ex naturali ui accidere existimāt,qm̄ tinnūculus defendit eas ab accipitre,terretq; eā auē naturali potētia in tantū,ut uisum,uocēq; eius accipiter fugiat.intus omne ouū uolucrū bicolor.quæ oblōga sunt oua,gratioris saporis eē existimat Hora.flaccus.quædā gallinæ tā fertiles,ut sexagena oua pariāt.quædā quotidie,quædam bis die,aliquæ in tantum,ut effœtæ morianṫ.Adrianis laus maxīa,hæ(ut Aristoteles refert) puo qdem sunt corpore,ferociūt tn̄,& pullos sæpe interimūt,color his uari⁹.oībus ouis medio uitelli pua inest ueluti sanguinea gutta,qđ esse cor auiū existimāt,primū in oī corpore id gigni existimātes.uigesimo die si moueaṫ ouū,iā uiuētis ītra putamē uox audiṫ.ab eodē tpe plume scit ita positus,ut caput supra dextrū pedē hēat,dextrā uero alā supra caput,uitellus paulatim deficit.incubari oua dicunṫ,dū fouenṫ,plus uicena q̄na incubationi subiicienda nō sunt,& impari semp numero,quarto die postq̄ cœpere Incubari,si cōtra solē cacumine ouorū una manu apprehenso,uniusmodi purus pluceat color,sterilia oua esse existimanṫ.proq; iis alia substituēda.est & aliud experimentū.qm̄ infœcundū in aqua positū fluitat. æstate uñuigesimo die educitur fœtus,hyeme uigesimoquinto.excludere oua dicunṫ,cum fœtus educitur. aliqñ terra tecta excludūt.legiṫ quēdam uini potorē syracusis tā diu potare solitū,donec oua ex eo in terra tecta educerent fœtū.quādoq; ēt ab hoīe pficiunṫ.cū liuia augusta prima sua iuuenta tyberio Cæsare ex nerōe grauida,marē parere admodū cuperet,hoc puellari augurio usa tradiṫ,ouū in sinu fouebat,& cū deponēdū esset nutrici p sinū tradebat,ne ītermittereṫ tepor. nec frustra augurata proditur,genuit.n.tyberiū,q bello alexandrino classi p̄positus fuit.inuentū ēt nup ut oua calido furno īposita modico igne fouerenṫ,hoīe noctu atq; interdiu uersante. & statuto die illinc erūperent fœtus.palūbes q̄uis tria oua pepererint,nunq̄ tn̄ plus duob⁹ educāt,tertiū qđ irritū ē,urinū uocāt,q̄si pot⁹ excremēto plenū.græci.n.οὖρον urinā uocāt,oua ex qb⁹ nihil gigniṫ,a nr̄is irrita,a græcis hypenemia uocanṫ,q̄si ὑπὸ τοῦ ἀνέμου,hoc est a uento concepta,quapropter & zephyria a latinis uocanṫ,hæc fere sine mare mutua fœminarum inter se li

bidinis imaginatione cōcipiunt, q̄dā uento putāt ea generari, hoc ab urinis differūt, ꝙ urina fiūt incubatione derelicta q̄ alii cynosura appellāt. oua aceto macerata usq; adeo emolliūt ut p ānulos trāseāt. optime seruant in lomēto, hyeme in paleis, æstate in furfuribus. serpentes conte cta oua in terra icubant, pter uiperā. huic mas dū coit ī os inserit caput, quod illa abrodit uoluptatis dulcedine, oua intra se parit mollia, ut pisces. tertia die intra uterū catulos excludit, deide singulos singulis diebus parit uiginti fere numero. itaq; cæteri tarditatis ipatientes perēpta matre prorūpunt. item a ui uix deriuat quasi cū ui ac difficultate. Terē. uix retraxi filiū ab amore ancillæ. aliqñ tñ ad tempus refert. Virgili. & quos sidonia uix urbe reuelli, uix idest nuper idem, uix e comspectu siculæ telluris in altū uela dabant læti. uix idest mox. itē a ui uibex qđ ui fiat, græci ὑπώπιον καὶ ἐκχύμωσιν uocāt. sunt aūt uibices plagæ uerberū in corpore humano. cato, ubi societas ubi fides maiorū īsignitas iniuriarū plagæ. uerbera. uibices. uis. dolores. atq; carnificinæ pdedecus, ac maximā cōtumeliā. itē a ui uinco quasi uim facio. proprie enim uincere superare est. Virgi. ubi aera uincere summum arboris haud ullæ iactu potuere sagittæ Cæsar, ueni. uidi. uici. quandoq; tamē per metaphoram pro exprimere ponitur, quasi difficultatem rei dicendo superare. Virg. nec sum animi dubius uerbis ea uincere magnū quā sit. iterdum pro animi compotē fieri. idem, illi uictor ego, & tyrio cōspectus in ostro. ab hoc Victor, uictrix. uictoria. quæ græce νίκη, hoc est nice dicitur, a quo propria nomina nicander quasi uictor uir. & nicanor similiter qđ fuit seleuci macedoniæ regis cognomen. & nicarchus quasi uictor princeps. & Nicolaus uictor populi. qđ nomen conueniri nobis aduersus sentiatium nostrorum popellum nup aperte demonstrauimus. & Nicomachus uictor pugnæ. fuit hoc nomine Aristotelis philosophi filius, ad quem de moribus scripsit. & nicomedes rex bityniæ, & nicophanes pictoris nomē, quasi uictor illustris, & nicostratia, quasi uictorius exercit⁹. item niceteria torques, qui donari ludorū uictoribus solebāt. Iuue. & ceromatico fert niceteria collo. & Olympionices olympiæ uictor. item a uictoria uictoriatus, gen⁹ nūmi, de quo supra dixim⁹ & uictrix in plurali numero uictricia, sicut ab ultrix ultricia, & uictoriosus, uincere assuetus, & uicturus uictoria potiturus. Salu. pyrrhus ne an. M. curi⁹ p̄lio uicturus esset, & uictima, q a post uictoriā īmolabat, & dextra uictrice īmolet. Ouid. uictima q̄ dextra cecidit uictrice uocatur, q̄uis alii dicant, qđ ictu percussa cōcidebat, uel qđ uincta ad aras ducebatur. a uictima fit adiectiuum uictimarius, unde uictimarii negociatores dicebant, q uictimas emebant, ut uenderent. Ply. unde uictimarii negociatores uili mancipio. a uinco cōposita fiūt deuīco, & cōuinco eiusdē cū suo simplici significatiōis, & a uictus fit inuictus, hoc ē fortis, & q uinci nō pōt. Martialis, o dulce inuicti principis ingeniū. itē a uinco peruicax, hoc ē durus. cōtentiosus. nulli cedens quasi peruincere semp uolens, a quo peruicacia, durities. obstinatio animi. cōtentio pertinax. Itē peruicacior. peruicacissimus. peruicaciter. peruicacius. peruicacissime. itē a ui uincio deducitur, qđ ē ligo, q̄si uim iniicio, a quo deuincio, & cōuincio eiusdem significatiōis. Virgili. purpureoq; alte suras uincire cothurno. Cice. maxima mecū familiaritate deuinctus. hīc uīcula, & p syncopen uincla dñr ligamina, & p metaphorā carcer, in quo noxii uincti seruant, & uincti captiui, unde uinctus alqñ p seruo accipit. seneca, qui unus erat e uīctis Cæsaris, mox libertate donatus est. item uitile quicqd ad uinciendū aptum est. Ply. non multum a salice uitilium usu distat. & uittæ ligamenta capitis, quæ græce tæniæ dñr q̄uis proprie tæniæ uittarū extrema dicantur. Virg. fit longæ tænia uittæ. ponitur tñ aliqñ pp similitudinem pro fractarum silicum reliquiis, quæ rupto isthmo sub aquis remanserunt, qđ in silices quasi uittæ quædam tenues uideantur, Ply. nec profunda altitudo miraculū minuit. frequētes qppe tæniæ cādicātis uadi carinas territant. Strabo. ἐπὶ δ' ὅτι καὶ νῦν ταινίαι τις ὕφαλος διατέτακεν ἀπὸ τῆς εὐρώπης εἰς τὴν λιβύην. Item uitex salicis genus, ex quo uasa uiminea fiunt, odore p̄stās. duo genera eius, maior in arborem salicis modo assurgit. græci ἄγνον, hoc est agnum uocāt, quod significat castū qm̄ matronæ in thesmophoriis atheniensium castitatem custodientes iis foliis cubit⁹ sibi sternunt. minor ramosa est foliis candidioribus lanuginosis, a græcis dr̄ λύγος, hoc est lygus prima album florem mittit cum purpureo, quæ & candida uocatur, nigra est quæ tantum purpureū mittit, nascunt in palustribus cāpis. semē potū uini quēdā saporem hēt, caput tentant uini mō. odor & similis est. thesmophoria erāt sacra Cereris q̄ nos cerealia dicimus. ceres saturni atq; opis filia fuit, genuit ex ioue proserpinam, quæ a plutone clam rapta fuit. eā cū p orbē quæreret, ad eleusiū regē puenit, cuius filiū triptolemū tūc genitū p nutrice aluit, proinde eleusiū interfecit, triptolemo regnū tradidit, & currū draconibus iunctū, præterea fruges toto orbe p pagādas. triptolemus oppidū cōdidit, qđ ex p̄ris sui noīe uocauit eleusiū. & cereri sacra prim⁹ instituit, quæ thesmophoria græci nūcupauere, hoc est legifera, qđ ceres legifera dicatur. græci θεσμοθέτην legislatorē appellant, & θεσμοφόρον legiferū. sunt ēt alia salicū genera. est rubens salix, quæ græca dicitur, est candida, quæ amerina Paulo fragilior, ideoq; solido ligans nexu, est nigra, quæ appellatur Viminea, quod utilior sit uiminibus, est breuissima, quam uocant

helicem

helicē.Vimineā ēt purpureā uocāt græcā Vitellinā.Helicē gallicā.amerinā ēt quidam sabinā noīant salicē.Homerꝰ,ὠλεσίκαρπον hoc ē frugiperdā uocauit, qm̄ ocyssime amittit semē anteq̄ omnino maturitatem sentiat.q̇uis aliq ob id dictā frugipdam interp̄tant,qm̄ semen salicis mulieri sterilitatis medicamētū esse cōstat.Itē uimen quasi uincimen omne uirgultū molle,& ad ligandū aptū.Columella,nec refert cuius generis uimen feras,dū sit lentissimū.Ply.& aliæ arbores uirgas sequaces habent ad iuncturas lentitiæ.aliæ prætenues uiminibus texēdis spectabili subtilitate.Fiūt aūt uimina ex populorū uirgis,& ulmi,& sanguineoɋ fruticū,& betulæ.Itē ex arūdine fissa,arundinū foliis,& uite ipsa,& rubis,si aculei recidātur,& corylo intorta,ut miɋ sit cōtuso alicui ligno,maiores ad ligādum uires esse q̄ integro.Principatus āt ad uimina faciēda est salici.A uimine uimineum dr̄,quod ex uimīe est,unde uasa uiminea dicimꝰ,& uiminalis collis,qd' ibi uiminū silua fuerit,& uiminalia q̄cunq; ad ligādū ptinēt.Ply.hæc ē uiminaliū cultura.Item a uincio uincaper uinca herba uulgo nota,quæ in longum crescit.obuia quæq; uinciens,ac puinciēs .folia habet lauro similia,ideoq; chamædephne,hoc est parua laurus appellat,florē facit uiolæ similē.coronamentis adhibet.Item uitta hoc est fasciola,qua crines ligātur,Tænia dr̄.Quidā tñ uolunt tænias uittaɋ extremitates esse,ut quæ ab īsulis pēdent.Vir.fit longæ tænia uittæ.Sed ,pprie tænia fascia est.unde & lapides sub aquis albicātes in longum porrectos tænias uocamus a fasciaɋ similitudīe.Ply. frequentes quippe tæniæ cādicantis uadi carinas territant.itē a ui uietus.hoc est mollis.languidus. sine ui. seu naturalibꝰ uiribus priuatus.& uiere ueteres uincire dicebāt,& uietæ uirgæ dicunt molles.atq; flexibiles & uietores,q̇ uasa uinaria religant,stipantq;,& uiniolus qui se molliter,& effœminate gerit uetus ēt dictus est,quasi uietus,hoc est sine ui ætas enim debilitat uires.Ab hoc fit uetulus diminutiuū,& uetustus eiusdē significationis,& uetustas antiquitas.& uetuste antique.& ueteranꝰ modo uetus.unde ueterana mancipia dicuntur.quæ a nouitiis distinguntur,modo is qui aliquando honeste militauit,& iam est a militia absolutus.& uetustesco uetus fio ,capiturq; frequentius in bonā partē,ueterasco uero in malā. Cice.cū.n,nobilitas nihil aliud sit q̄ cognita uirtus,qs in eo quē ueterascere uideat ad gloriā generis antiqtatē desideret,& inuetero,hoc ē antiquū reddo,& inueteror ueterasco.Vnde inueterati dicūtur,q in malis consenuerūt,& ueterator callidus a multaɋ reɋ gerēdaɋ uetustate.Vnde ueterator seruus dr̄ uersutus,q a nouitio distinguit.& ueternū morbus ppetuū somnū inducēs,q a græcis κῶμα dr̄,qa hic morbus pigros hoīes facit,& oīno ad negocia inutiles,torpētesq; quēadmodū senectus,& iō aliquando ueternū pro pigritia,& segnitie pōit.Vir.nec torpere graui passus sua regna ueterno. Aliquādo pro nimia dormitione ēt naturali.Ply.primis diebus bis septēis tam graui somno ursi p̄munt,ut ne uulneribus qdem excitari queāt. Tūc mirū īmodū ueterno pinguescūt.Quidā falso putāt ueternosum esse hydropicū,qa Cato sic scribit. Veternosus cū plurimū bibit,tunc maxime sitit.Nam & hic de quo loqmur morbus īducit maximā sitim.Terē.ideo eunuchum ueternosum appellat,qa segnis est,torpēsq; semp quasi ueternū patiat.Veterina uero nō a uetustate,sed a uehendo dicunt,ueterina.n.aīalia dicuut quæcūq; uehere q̇d possunt. Ply.ungulæ ueterino tm̄ generi renascunt.Opilius,ueterinā beluā dictā putat quasi uenterinā.a uentre qd' ad uentrē onus religatū gerat.A ueterinis ueterinarius,significatq; eū q ueterioɋ curā gerit & ueterina ducit,Columella nam & arator reperit aliqs bonus,& optimꝰ fossor,aut fœnisector,nec minus arborator,& uinitor.tū etiam ueterinarius & ,pbus pastor. Item a ui ueto fit. qd' est ,phibeo,& quasi uim ,ne qd fiat adhibeo. Vetare.n.,pprie cōtrariū est eius qd' dicimꝰ īperare.Ouidi.Nitimur in uetitū semp,cupimusq; negata.itē a ui uireo,& uiresco,q̇bus usi sūt ueteres,pro maioɋ uiriū fio.itē pro uiride fio,nā quæ uiridiora sunt,maiorem uim habēt.Vnde euiresco fit,qd' significat uiriditatē amitto,Varro,atq; ex sanguinibꝰ dolore euirescat colos,ab his fiunt uirescens. Viride.uiridās.uiridanter,uiror.& uiriditas notæ significationis,& uiridarium locus in quo sunt herbæ,& plantæ uirētes.& uireta loca uiriditate plena.Item a ui uirga quod uim gerat ligādo,uerberandoue . A quo uirgula diminutiuū,qd' modo paruā uirgā significat modo lineā. Vñ uirgatā seu uirgulatā uestē dicimus lineis qbusdā quasi uirgis distinctā,& uirgultū multitudo uirgaɋ pullulātiū.& uirgindemia collectio uirgaɋ ob uerbera,aut ad aliqd uinciendū.Varro,quid tristiorē uideo te esse:an ideo q̇a scapulæ metuūt uirgindemiam.Itē a ui uiriatus,hoc ē magnaɋ uiriū.Lucillius.cōtra flagitiū nescire bello uinci a barbaro uiriato annibale. Vertiū quoq; ueteres magnaɋ uiriū dixerūt.Pompo.homo in currēdo uertius,q cū Atalāta contēdat.itē uirgo a uiridiori,hoc est ualidiori ætate appellata est. Virgi.de pasiphae,quæ triū filioɋ mater erat,ah uirgo infœlix.quæ te demētia cepit,Nūc tñ hoc nomē cōis generis ē,& tam marē,q̄ fœminā significat.rei ueneræ expertē,sicut mulier a mollicie dicit,quæ amplius uirgo non est Vlpianus,quod si ego me uirginē emere putarē,cum eēt mulier,emptio nō ualebit.Cicero,obiurgātibus qd' sexagenarius popiliā uirginem duxisset,cras mulier erit inqt.Mulieris quoq; appellatione(ut Caius iuriscōsultꝰ inqt)etiā uirgo uiri potēs

continet. Vlpianꝰ, uno in loco utroq; significato usus est. Mulierẽ ita arctã, ut mulier fieri non possit, sanã non uideri constat. eãdẽ dixit & mulierẽ, & nõ mulierẽ, primũ pro ea, quæ fœmĩa est, secũdũ ꝓ ea quæ est corrupta. ueteres ẽt omne ĩcorruptũ sub uirginis uocabulo appellauerũt. Cicero, Philosophia. casta, uerecunda. ĩcorrupta. uirgo. A uirgine fit uirginitas. & uirgineus, qđ est aut fuit uirginis. & uirginalis dignus uirgine. Veteres ẽt uirgũculã pro parua uirgine usurparũt. A mulier uero fit muliercula, idest parua mulier. Et muliebris modo quod est, aut fuit mulieris, ut muliebre uestimẽtũ, modo mollis. effœminatus, ut muliebris uox. muliebris aĩus. A quo muliebritas pro mollicie. & muliebriter aduerbiũ, hoc est molliter. effœmĩate Itẽ mulierosus mulieꝝ appetens. Vñ mulierositas. cupiditas fœmineæ uoluptatis. Cicero, simulq; cæteri morbi, & gloriæ cupiditas & mulierositas. & muliero uerbũ, qđ significat effœmino. Varro, & rex, & missellus ille pauper amat, habet ignẽ ĩtus acrẽ. hic ephebũ mulierauit, hic ad medica adolescentẽ traxit. hic cubiculũ pudoris primus polluit. Muliebria uero ĩ multitudinis numero modo pro muliebri natura ponimus, sicut uirilia pro pudẽdis uiri. mõ pro mẽstruis. Celsus, ad muliebriũ fluxũ sedãdũ. Aliqñ pro libidine, Quintili. nobilis adolescẽs a cẽturione muliebria passus. Itẽ a ui uigeo, quasi uim ago. Est aũt uigere ualidũ, ac robustũ eẽ a quo uigor, hoc ẽ firmitas. robur. & uigorosus. firmus. robustus. & uigil. nõ segnis, nõ torpẽs quales sũt dormiẽtes, sed q ĩ uigore suo est. A quo peruigil nõ mõ q assidue uigilat. sed q diligens atq; ĩdustrius ẽ, A quo uigilo, qđ ĩterdũ significat nõ dormio, ĩterdũ custodio. Vñ uigiles dicti sunt nocturni custodes, q & excubitores appellant. A quo præfectus uigilum, de quo supra diximus, & uigilia lucubratio. Vñ sacrarũ lrarũ scriptores, ꝓ festos dies uigilias appellãt qđ uigilare ante diẽ festũ mos est ĩ sacrificiis faciendis, & sacris hymnis cãtãdis. in plurali uero Vigiliæ, nocturnæ custodiæ, quæ & excubiæ dicunt interdũ etiam ipsi custodes. Vigilare etiã aliqñ est studiũ. ac diligẽtiã adhibere. Vnde inuigilare dicimus alicui rei incũbere & peruigilare, assidue uigilare. Martia. nam uigilare leue est. Peruigilare graue est. A quo peruigiliũ, ꝑ uigilia seu custodia. Sueto. de galicula. Nec alia de cã uidet eo die, quo ꝑiit, ꝑuigilium ĩdixisse, q̃ ut initiũ in scænã prodeũdi licẽtia tpis auspicaret. Euigilare uero aliqñ expgisci est, aliquando ad aliqd agẽdũ excitari. Hinc uigilantes dicti sunt ꝑspicaces. industrii. diligẽtes. & uigilãtia, ꝑspicacia, industria. diligẽtia. unde fit uigilantior. & uigilãtissimus. & aduerbia uigilanter. uigilantius. uigilantissime. Itẽ a ui deducit uir, ꝙ ui, hoc ẽ potẽtia præstet. robustiores eñi uiri sunt, fœminæ molliores Significat aũt uir aliquando sexũ, ut est uir, an mulier? unde semiuiri dicunt eunuchi. Itẽ molles, atq; effœminati, & euirati modo eunuchati, hoc ẽ qbus amputata sũt uirilia, modo lasciui. ꝑditi, atq; effœminati. Varro euirauit oẽs ueneri uaga pueros. Plau. adolescẽs euiratꝰ, ac mollis. Virare ẽt ueteres usurparũt pro firmare. fortificare, aliquando ætatem Ply. quod non modo in puero, siue adolescẽte, sed ẽt in uiro admiratione dignũ uideret. interdũ coniugiũ, ut uniꝰ uxoris uir. Nec solũ de hoĩbꝰ, sed ẽt de brutis dr̃. Vir. uir gregis ipse cap. interdũ fortitudinẽ. Curtiꝰ exurgite inqt aliqñ, si uiri estis, atq; arma capescite. Terẽ. Tu ne uiꝝ me aut hoĩem deputas adeo eẽ, nã si utrũ uis hoꝝ mulier unq̃ tibi uisus forem, nõ sic ludibrio tuis factis habitꝰ essem. A uiro uirtus deriuat, quæ ꝓprie fortitudinẽ significat, siue ꝙ uiri maxĩe proprie sit fortitudo, siue ꝙ uir fortis dr̃. Vir. tunc pudor incẽdit uires, & conscia uirtus & tunc diffinit ꝑferẽdoꝝ maloꝝ fortis, atq; inuicta patiẽtia. Quoniã ãt fortitudo cæteris omnibus uirtutibus excellit, factũ ẽ ut oẽs rectæ animi affectiones uirtutes appellent. Sic quicqd uitio contrariũ ẽ, uirtus dicit. Diffiniturq;, uirtus est affectio animi constãs, conueniẽsq;, laudabiles efficiẽs eos in qbus est, & ipsa p sese sponte, sepata ẽt utilitate laudabilis. Siue uirtus ẽ habitus animi naturæ. modo rationi consentaneus. Hora uirtus est uitiũ fugere, & sapiẽtia prĩa. lucillius. uirtus albine est pretiũ ꝑsoluere ueꝝ. Virtus est homini scire id qđ quæq; habeat res, uirtus scire homini utile qd sit honestũ, Quæ bona. quæ mala. itẽ qd inutile. turpe inhõestũ. uirtus quærẽdæ finẽ rei scire modũq;. Virtus diuitiis p̃tiũ ꝑsoluere posse. Hostẽ esse atq; inimicũ hominũ. morũq; maloꝝ. Contra defensorẽ hominũ, morũq; bonoꝝ. Hos magnifacere, his bene uelle, his uiuere amicũ. cõmoda p̃terea patriæ sibi prima putare. Deinde parẽtũ, tertia iam. postremaq; nostra. Virtutũ quatuor genera primaria philosophi cõstituerũt, Primæ dicũtur politicæ. secũdæ purgatoriæ. tertiæ animi iam purgati, quartæ exẽplares. Primæ sũt hominis curantis res humanas. secũdæ ociosoꝝ. q a reꝝ publicaꝝ actibꝰ se sequestrant, & diuinarũ reꝝ capaces decreuerũt se a corporis contagione purgare. dicũtur a qbusdã cõtẽplatiuæ. sicut supiores actiuæ. Tertiæ sũt animi iam purgati, desiccatiq;, & ab omni mũdi huius aspgĩe presse. pureq; detersi. Quartæ quæ in ipsa diuina mẽte consistũt, a quaꝝ exẽplo reliquæ oẽs p ordinẽ defluũt. A philosophis uocãt ideæ, ἀπὸ τοῦ εἶδος qđ spẽm, formãq; significat. a quo idolũ cum accẽtu in penultima simulachrũ dr̃, cuius diminutiuũ est idoliũ similiter accentum supra do habens. Ab idolo fit idolatra, hoc est idolorum cultor a quo idolatria idoloꝝ, hoc ẽ simulachrorum ueneratio, idolothysia immolatio, quæ fit simulachris, ἴδιος uero proprius di-

citur.a quo idiotes,ſiue idiota dr̃ indoctus.& inutilis,q̃ſi ſibi tantũmodo,& nõ pluribus utilis Lucillius.Quidni & tu idẽ illitteratũ me,atq; idiotã diceres.& idiograph⁹ ꝓpria alicuius mãuſcriptus.& idiographũ chirographũ,hoc ẽ priuata ſcriptura.idothea propriũ nomẽ eſt ſic enĩ appellata fuit Prœti regis argiuorum filia.Idomeneus deucaliõis filius fuit cretenſium rex,qui in expeditione græcoꝝ aduerſus Troianos ſtrenue militauit.Hunc cretẽſes q̃ſi deum coluere poſtea tamen ex inſula expulerũt,qui cũ in italiam ueniſſet,Petiliã urbẽ ſup ſalẽtinũ montem calabriæ condidit,& lictius dictus eſt a licto cretæ oppido,unde fuerat pulſus. idumæa regio ſyriæ eſt a meridie Arabiam habẽs A ſeptẽtrione phœniciam,in qua eſt urbs idume finitima phœniciæ palmis abũdans.Lucanus.& arbuſto palmaꝝ diues idume.Vir.Prim⁹ idumæas referam tibi mantua palmas.Virtus ẽt a poetis aliquando pro ope,atq; auxilio capit̃. Plau.deũ uirtute eundem hoſpitio accipiam.Aliquando pro merito.Quæ ĩproba eſt ĩners,p̃tiũ ei,ꝑ uirtute ut ueniat,Græce aũt uirtus ἀρετὴ dr̃.Vnde philaretus propriũ uiri nomẽ,hoc eſt amator uirtutis,& arete nomen mulieris,fuit hoc nomine uxor Alcynoi regis pheacum & arethuſa (ut quidam putant)uirgo uenatrix dianæ comes.Vir.Et tandẽ poſitis uelox arethuſa ſagittis ab hac arethuſa etiam fons appellatus eſt apud ſyracuſas,in quo redduntur iacta in Alpheum qui per olympiam fluens peloponeſiaco littori infunditur,ita quidam amnes ueluti odio maris amnes ſubeũt.unde & ſyracuſæ arethuſides dictæ. Ouidi⁹,utq; ſyracuſas arethuſides abſtulit armis. Claudius ,fuit & arethuſius fons ſmyrnæ,tertius in calchidia,quartus in itaca. Arethous rex fuit in arna urbe Boetiæ.Item a uir uirilis,hoc eſt fortis.magnanimus.A quo aduerbium uiriliter,& uirilitas nomẽ.& uiritim,de quo ſupra diximus.Vnde uiritanius ager dicebatur,qui uiritim populo diuidebatur,& uirago mulier fortis,ꝙ uiro ſimilis ſit,& uirilia opa faciat.Et Virgilius proprium nomen.& Virbius Hippolytus.Hic Theſei & Hippolytæ Amazonis filius fuit,qui dum cælibẽ ducẽs uitã,ſeſe uenatu exerceret,& conſtãti animo ſperneret mulieres, a Phædra nouerca abſente patre amatus eſt,cuius turpi deſiderio, cũ obtẽperare noluiſſet,redeũte patre adulterii ei crimen nouerca obiecit.Quãobrem Theſeus in furorẽ uerſus de filii nece cogitauit.Quod metuẽs Hippolytus cõſcenſo curru fugã arripuit.Veꝝ dum phocæ,quæ tum forte in littus exierãt equoꝝ,ac rotaꝝ ſtrepitu pterritæ ſeſe in mare repente p̃cipitaſſent,exterriti equi currũ cõtemptis habenis p ſcopulos ac ſaxa traxeræ,tãto impetu,ut cõpagibus diſſolutis infœlicẽ iuuenẽ loris ĩplicitũ diſcerpſerint.Hunc poſtea eſculapius reuocauit ab inferis,& priſtinæ incolumitati reſtituit.Hippolytus uero ne rurſus patris irã expiret̃, relicta attica terra in italiã uenit,haud lõge ab eo loco,ubi poſtea Roma cõdita eſt,& mutato nomine ſe uirbiũ iuſſit appellari,ꝙ uir bis fuiſſet.Prĩo anteq̃ ab eqs diſcerperet̃. Deinde poſtq̃ beneficio eſculapii in uitã ẽ reuocatus,ibi oppidũ cõſtruxit,qđ a noĩe acceptæ coniugis uocauit ariciã.Hippolytus aũt dictus eſt ἀπὸ τοῦ ἵππου.qđ ẽ equus,& λύω,diſſoluo. Nam (ut Plato ſcribit in eo libro,q cratilus inſcribit̃)hoc nomẽ,& alia cõplura haud quaq̃ uera fuerũt,ſed conficta ſunt a poetis,& ſimul cũ fabulis initium habuerũt.Sũt q tradãt Hippolytum a Diana dilectũ fuiſſe,& ob id cælibẽ egiſſe uitã.hanc deã cũ amatorẽ ſuũ ꝑdidiſſet,p̃ſtantiſſimum medicũ Eſculapiũ curãdo iuueni aduocaſſe,eũq; ſanatũ,ſecretis recõdidiſſe ſedibus,& Nymphæ aegeriæ,nemoriq; ſolũ religaſſe,ubi & ſiluis italis ignobilis æuum exigeret,uerſoq; ubi nomine uiribus eſſet.Alii Eſculapiũ tradũt nõ hũc,ſed glaucũ Minois filiũ ad uitam reuocaſſe,ꝓp qđ peccatũ iouem domũ eius fulmine incendiſſe,ip̃m uero ꝓp artificii excellentiã cum Apolline patre eius inter ſydera anguẽ tenentẽ collocaſſe.Cauſam uero cur anguem tenere dicat̃ hanc tradunt.Cum de glauco,ſuſcitando cogitaret,ueniſſe ante eum anguẽ,& baculum quẽ mãu geſtabat,arripuiſſe,quaꝓp ira ꝑcitum,baculo fugientẽ ſæpius ꝑcuſſiſſe,tandẽq; interfeciſſe,ueniſſe mox eodẽ alium anguem,herbã ore ferentẽ,& in caput defuncti poſuiſſe,quo facto mox utrũq; fugã corripuiſſe.Sic eam herbam oſtenſam fuiſſe,eſculapio,& hac Hippolytũ ſiue(ut alii uolunt)glaucũ ab inferis ſuſcitaſſe.itaq; anguẽ in eſculapii tutela,& inter aſtra conſtitutũ fuiſſe,ex qua conſuetudine deriuatũ eſt,ut reliqui medici anguibus uterentur.Eſculapius ipſe anguẽ tenẽs ab aſtrologis ophiuchus,hoc eſt ſerpẽtarius dr̃.Nam græce ὄφισ ſerpens uocat̃,A quo ophiuſa inſuſa,quæ latine colubraria dr̃.& ophites lapis,de quo ĩferius dicem⁹, & ophigenæ genus hominum in helleſpõto,quos crates ꝑgamenus ſerpẽtũ ictus ſcripſit contactu ſolitos leuare,& manu impoſita uenena extrahere corporibus. & uarro paucos eſſe ibi affirmauit,quorum ſaliuæ contra ictus ſerpẽtũ mederet̃.Quẽadmodũ in africa gens pſyllorũ fuit,a pſyllo rege dicta,cuius ſepulchrũ in parte ſyrtium maioꝝ fuit,hoꝝ corpori ĩgenitum uirus erat exitiale ſerpentib⁹.& cuius odore ſopiebant̃.Solebãt aũt liberos genitos obiicere ſæuiſſimis eaꝝ,& ita pudicitiã coniugũ expiri,ſerpentibus eos q adulterino ſanguine nati forent minime profugiẽtib⁹.Hæc gens prope ad internitionẽ ſublata a naſamonibus fuit. Genus tñ in paucis,q uel bello aufugerãt,aut abfuerant,remãſit.Simile his Marſorũ genus in italia fuit,quos a circes filio ortos putabãt,ideoq; ineſſe uim naturalem contra ſerpẽtes, Quin,&

omnibus hominibus inesse contra serpẽtes uenenũ existimãt, ferũtq; ictos saliua ueluti feruẽtis aquæ cõtactu fugere, quod si in fauces saliua penetrauerit etiã mori, ꝑsertim humáo ieiuno ore. Itẽ ab ophis ophiophagi, q serpẽtibus uescũtur. Tenet aũt anguẽ ophiuchus mãibus. humeri eius ab æstiuo circulo diuiduntur. Ipso aũt genuũ fine ab æquinoctiali circulo terminaꝛ pede sinistro oculos ꝑmens. dextro aũt scorpioni innixus. Anguis aũt qui ab eo teneꝛ, ꝓpe extremo ore coronã contingit, mediũ præcingens ophiuchũ, a cauda breuior q̃ sꝰpiori corpore qua manus sinistra ipsius signi figuraꝛ, ita tamẽ, ut extrema cauda circulum æquinoctialẽ cũ aq̃læ cauda iungat, occidẽs ex ortu geminoꝝ cancri & leonis ꝑuenit ad terrã. Exoriẽs autem cum scorpione & sagittario apparet. habet in capite stellã unã, in utroq; humero singulas. in sinistra manu tres. in dextra manu q̃tuor. in lumbis duas. in utroq; genu singulas. in dextro crure unã. in utroq; pede singulas, sed clariorẽ in dextro. Anguis autẽ habet in sũmo capite duas sub capite tres. uno loco oẽs. Ad manũ ipsius ophiuchi sinistrã duas, sed quæ maxime ad corpus eius accedit, clarior est, & in dorso anguis, ad ip̃am corporis coniunctionẽ quinque. & in prima curuatura caudæ quatuor. in secũda uersus caput sex. Alius quoq; uirbius Hippolyti, & ariciæ filius fuit, q cum deleto ilio Aeneas in italiã uenisset, missus est a patre in subsidiũ turni. Virgilius, ibat & Hippolyti proles pulcherrima bello uirbius insignẽ, quẽ mater aricia misit. Eductũ ægeriæ lucis. Aricia ad decimũ lapidẽ abest ab urbe. In hac orestes oraculo mõitus simulachrũ scythicæ dianæ, qnod de thaurica regione trãstulerat, priusq̃ argos peteret, cõsecrauit. solebat ad huius tẽplũ magna populoꝝ multitudo cõfluere. ꝓpter quod mẽdici passim in eo cliuo postulandi gratia iacebãt, iuxta nemus erat, qđ aricinũ dicebaꝛ, Itẽ aricinus lacꝰ, qđ speculũ dianæ uocabaꝛ, in quo nũc quoq; insulæ cũ proceris arboribus mobiles conspiciunꝛ. in hoc nemore aegeria Nympha erat, cũ qua loqui solitum numã Romanoꝝ regem existimarunt, huic sacrificare mos erat ꝑgnantes, quod eam putabant facile conceptũ aluo egerere. itẽ a uiro leuir mariti frater, quasi leuis uir, & uiripotẽs. Dicitur enim uiripotens uirgo, quæ ãnos pubertatis excessit, & iam sustinere uirum potest. itẽ uirus, quod proprie significat asperitatem odoris in homine iã adulto. quippe talis odor in puero nõ est. nec ante coitũ mulieris. Ply. ꝓdest & ad uirus alarũ. Idẽ, Signũ est uernis temporibus odoris uirus. Poniꝛ tamẽ per metaphorã, & pro asperitate saporis. idẽ, aqua marina uetustate uirus deponit, idest amaritudinẽ illam & salsedinẽ. idẽ, Virus malimedici, hoc est acor & amaritudo. idẽ, stannũ illitũ æreis uasis saporẽ gratiorẽ facit, & cõpescit eruginis uirus. itẽ pro asperitate coloris. idem de sanguine purpuræ. Tum superadditũ decoqtur uirus. Aliquando pro genitura, hoc est humore, qui e genitalibus fluit. idẽ equarũ uirus a coitu in lychnis accensum dentiũ dolori ꝓdesse existimãt. idẽ, uirꝰ uerrinũ e scropha a coitu exceptũ priusq̃ terrã atingat, grauitati auriũ prodest. Nonnunq̃ ꝓ ui naturali. idẽ, de magnete lapide suo loco dicemꝰ, cõcordiaq; quã cũ ferro habet. Sola hæc materia uirus ab eo lapide accipit. retinetq; longo tpe aliud apprehẽdens ferꝝ. itẽ uirus ꝓ ueneno accipiꝛ. Vir. ille malũ uirus serpẽtibus addidit atris. a uirus fit uirulẽtus, hoc est plenus ueneno & uirosus mõ mali odoris. idẽ, uirosaq; pontus castorea. Cõstat enim castoreum fœdi, & execrandi odoris esse, adeo ut prægnãtes odore eius eiiciant fœtũ, mõ mali saporis. Varro, Rãcidam carnẽ apposuit nobis, & uirosam. Virosa mulier nõ a uirus, sed a uir deduciꝛ. Dicuntur. n. mulieres uirosæ, quæ appetentes sũt uirorum, sicut mulierosi uiri, qui appetẽtes sunt mnlieꝝ. lucillius, uetulã atq; uirosam uxorẽ cædã potius q̃ castrẽ egomet me. Afraniꝰ, uigilãs ac solers sicca. sana. sobria, uirosa. nõ sum. & si sum non desunt mihi, qui ultro dent, ætas integra est. formæ satis. Præterea a ui uices dictæ, quod nomen ueteres pro pugnis usurpabant, Plau. Vices eius memorat, & cicatrices denudat. item pro pœnis, qđ ui fiant. Horatius, uicesq; superbæ, te maneãt ipsum, quoniã nõ per uicissitudinẽ pugnare solet, factũ est, ut uices pro alternatiõe capiamus, caretq; hoc nomen singulari recto, & uocatiuo. Ab hoc fit uicissim aduerbium, quod proprie significat per uices, ut uicissim incumbunt oneri, hoc est modo unus, modo alius incũbit oneri. Capitur tamen aliquando pro secundo loco, siue e diuerso. Cicero sed ego admiratione quadam uirtutis eius, ille uicissim opinione fortasse nõnulla, quam de moribus meis habebat, me dilexit. Item uicissatim eiusdẽ significationis. Neuius, uicissatim uolui uictoriã, & uicissitudo alternatio. Terentius, omniũ rerum uicissitudo est, Veteres pro uicissitudine uicissitatem dixere. Accius, uicissitatemq; imputandi tradit. item uicarius qui nicem alicuius gerit Liuius, hunc ego institutũ disciplina mea uicariũ pro me reipub. do, dicoq;. Quintil. uicariã ei operã impendi. interdũ uicẽ proloco ponimus. Horatius, fungor uice cotis acutũ reddere quæ ferrũ ualet exors ipsa secãdi. Vnde inuicẽ aliquando pro secũdo loco accipimus. Plyniꝰ, habes res Vrbanas, inuicẽ rusticas scribe. Proprie tamẽ inuicẽ significat alterutrũ. mutuo. Quĩtilianus, qui se ardentissimo amore inuicẽ dilexerũt. itẽ a uis uibro deducitur, qđ est moueo, & quasi ui agito. Vir. Sibila lambebãt lĩguis uibrãtibus ora Hinc uibratio excussio. agitatio. & uibrissæ pili in naribꝰ hominũ dicti, ꝙ iis euulsis caput uibreꝛ. Vibrare ẽt per metaphorã ali-

quando accipitur pro eo quod est uocẽ in cantando crispare, uis a græco deflectiť ἴς. enĩ diciť potẽtia. robur. præter hæc a uenio (ut quidã existimãt) uer dicitur. qđ tum uenire incipiũt uirgulta, & frondes ac flores arborũ, atq; herbarũ. Vir. Et nũc omnis ager, nũc oĩs parturit arbos. Nũc frondẽt siluæ, nũc formosissimus annus. Sũt tamẽ qui uer a uiuendo. quasi uiuer nominatũ uelint. Alii a uertendo. ꝙ tum se uertere incipiat tẽpus anni. quippe uer nouũ anni initiũ est Diuidiť enim uer ut cæteræ partes anni in partes tres, nouũ. adultũ. & præceps. Ver sacrum dicebant ueteres, in quo sacra, & ludos faciebant, quod quidam quasi religiosum putant dictũ Sisenna, quondam sabini, feruntur uouisse, si res cõmunis melioribus locis constitisset, se uer sacrum facturos. Alii quasi uitabile, & execrandũ. quoniam itali magnis periculis adducti uouebãt quæcunq; proximo uere nata essent apud se animalia immolaturos. Sed cũ crudele uidereť pueros, ac puellas innocentes interficere, perductos in adultã ætatẽ uelabãt, atq; ita extra fines suos exigebãt. Liuius, uer sacrũ factũ erat priore anno. M. portio, &. L. Valerio consulib⁹ id cũ. P. Licinius pontifex nõ esse recte factũ collegio primo, deinde exauctoritate collegii patribus renũciasset, de integro faciendũ arbitratu pontificum censuerunt. ludosq; magnos, qui una uoti essent tanta pecunia quãta assolerent faciendos. Ver sacrũ uideri pecus, quod natum esset inter calẽdas Martias, & idus Maias. P. Cornelio. &. T. Sempronio cõsulibus. Sunt q uer a græco deriuatũ uelint. Græci eĩm ἔαρ uer dicunt, unde earinus dicitur uernus. A uer deducitur uernus sicut ab æstate æstiuus. Itẽ ueruactũ, quod est terra uere proscissa. Plynius, quidam utiq; ab eqnoctio uerno ꝓscindi uolunt, quodq; uere semel aratum ẽ, a tpis argumento ueruactum uocatur. Hoc in nouali, atq; requieto necessarium est. Varro, Multum interest in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit. quæ uocatur restibilis, an in ueruacto, quæ ĩterdum requiescit. Item uerno, quod est pullulo. Martialis, dum tibi uernarent tenera lanugine malæ hoc est pullularent, & pilos emittere inciperent. interdum per metaphorã pro cano accipitur. Plautus, dum auiculæ uernãt. Quippe uerno tempore oĩa lætari uideť. Itẽ Vergiliæ, ꝙ earũ ortu uer finẽ facit, uel ꝙ circa æquinoctiũ uernũ sit earꝫ ortus matutĩus. Stellæ sũt quæ & Pliades, & institor uestis dicunť, ut supra ostendimus. Itẽ, uereor qđ significat timeo. quoniã timẽtes pericula, ea quæ proximo uere nascerenť, immolaturos se uouebant. q̃uis alii uereor dictũ uelint, quasi ualde reor, quia ea quæ timemus, multifacere ac diu cogitare solemus. Proprie tamen uereri liberorũ est, qui honesti gratia mouenť, Timere seruorũ. qui id non honesti gratia sed pœnæ formidine faciunt. unde reuereri honorare est, qđ est timor aliquid agendi qđ repꝫhendi possit, & uerecũdari, qđ est uerecũdia teneri. Cicero, alterũ cũctantẽ, & quasi uerecũdãtem incitabat, & uerecundus proprie, qui uerecundia teneť. cuius cõtrariũ est inuerecundus, unde fit uerecunde aduerbiũ, idest cũ pudore. Aliquando tamẽ uerecũdus pro audaci, & cõfidẽte accipiť. Plau. sic est, uera prædico, nisi etiã hoc falso dici insimulaturus es. nimis uerecunda es. Itẽ uerũ hoc est solidũ. syncerũ. nõ falsum. qđ uerno tpe sole arietẽ ingresso, oĩa uere nascunť, partusq; ad maturitatẽ perueniũt. cũ aliis tẽporibus nata sæpe deficiãt. Hinc ueritas dcã & uerifico uerbum. A quo uerificatio. & uerisimile, qđ licet non sit uerum, ueri tamen similitudinem habet, A quo uerisimilitudo. & uere aduerbiũ. & uerax qui nõ mentiť. A quo ueracitas pro integritate sermonis. & ueridicus, qui uera dicit. A quo ueridicentia contrarium mẽdacitatis. Itẽ uerna seruus domi natus, qđ hoc tẽpus anni ad generandũ maxime sit idoneũ, & quia domini cũ ancillis cõsuetudinẽ habebãt uerno tẽpore, ideo seruos domi natos uernas appellauerunt. Ab hoc uernaculus fit. diciť aũt uernaculũ quicqd domi nostræ nasciť. Vnde uernaculã linguã dicimus uulgarẽ, hoc est domi natã, & Vernaculũ morẽ domesticũ. uernaculũ ẽt pro proprio, & peculiari capimus. plynius, potissima nobilitas dať uuis peculiaribus, atq; uernaculis italiæ. Vernaculi ẽt dicunť malis morib⁹ homines, & lingua proterua, qđ uernaꝝ similes sint, qbus ars est adulari, & maledicere. Hinc ueteres uernilitũ pro adulatore posuere. Cecilius, credo nimis tãdẽ hic sit uernilitus. Et uerniliter scurriliter, siue adulatorie, quõiam hac arte uti uernæ solebant. Quidã etiã uernilitatẽ pro scurrilitate usurparũt. A uerna fit diminutiuũ uernula, Itẽ a uer uernatio diciť. quod significat coriũ uetus, quo serpẽtes exuunť. quoniã id uere fit. Plynius, lendes tollunť adipe canino, uel anguibus in cibo sumptis anguillarũ modo, aut uernatione, quã exuũt pota. idem, anguinæ uernatiõis mẽbrana cũ oleo tedæq; resina calefacta auribus prodest. Eadem diciť senectus. Idem, anguinus adeps erugini mixtus, siue earum senectus exuta, si affriceť ruptas oculorũ partes sanat. item a uere uerto, quia uere annus ĩcipit uerti. cuius frequentatiuum est uerso. Vir. Gorgona desecto uertentem lumina collo. aliquando tamen poniť pro fallo. decipio. idem, seu uersare dolos, seu certe occũbere morti. Nã uerso huius uerbi frequentatiuũ est, a quo uersipellis diciť, quolibet faciem cõmutans, hoc est uersutus, ac dissimulator. Plautus, uersipellem se facit, quãdo lubet, & uersutus hinc diciť, qui aliquando poniť pro perito. Plautus, nec magis uersutum, nec quo careas ægrius. Proprie tamen uersuti dicunť, qui mentem crebro ad mallitiã uertant. siue (ut Cicero inquit) quoꝝ tãq̃

celer rota mens uersať. Hinc uersutia calliditas. malitia. & Versute. callide. malitiose. & uersutiloquus. ac uersutiloquax. qui uersute loquiť, & cum uersutia blatterat. Nõnũq̃ etiã uerto ponitur pro muto. Virg, quæ te genitor sẽtẽtia uertit? Interdũ pro traho. idem, Et uersa puluis inscribitur hasta. Sæpe etiã uerto & uerso pro considero. uoluo. agito accipiunť. Idem, nunc fluctus habent, uersantq́ʒ in littore uenti. idem, quid iuuenis magnũ, cui uersat in ossibus ignẽ Hĩc fit animaduerto quod est cõsidero. intueor. & requirit accusatiuũ sine præpositione. Plau. animaduerto hominem subalbidũ. tremulũ. aliquãdo tamen usurpať pro punio. Sed hoc ab eo differt, quod punire est quorũcunq́ʒ, siue iure. siue iniuria. Animaduertere autẽ est eius, q in alterũ habet potestatem ordine, ac rite, hoc est cum animaduersione punire, & postulat accusatiuum cũ in. Gellius, uerebať enim ne nimia ira percitus in eũ grauius animaduerteret. Hinc fit animaduersio, quod modo considerationem significat, modo pœnam. hoc est punitionem. a uerto deducitur ueru, & uerutũ de quibus supra diximus. & uertumnus deus. qđ in portãdis ac uertendis rebus præsit, & ueratrũ elleborum. quod mentem uertat. Persius, hebria ueratro. herba est cuius duo genera sunt, albũ & nigrũ. utrũq́ʒ radice fibrata ceparũ mõ. Nigro, equi. boues. sues. necanť, cũ candido uescanť sine detrimẽto. plurimũ nasciť ĩ oeta mõte. & in uno eius loco quem uocant Pyram. nigrũ purgat per inferna. Alii euchymon a bonitate saporis, alii Polyrizon a radicum multitudine uocãt. Nam ῥίζα radicẽ significat, πολὺ multum. a quo Polypꝰ. polymita. polymnia. polyphagus. polygrãmꝰ. polytrichꝰ. polydectes. polydora, polypodiũ. de qbus parti superius diximus, parti dicemus inferius. Itẽ ꝓpria nomina. polycletꝰ, q statuariꝰ maximus fuit. Polydorus Priami filius ex Hecuba. Polydamas uir Troianus qui cum Antenore & aenea urbẽ troianã græcis tradidisse dř. Polymnestor rex Thracum, cui tpe belli Troiãi Priamus de statu Troiæ dubitãs filiũ Polydoꝝ cũ magno auri pondere cõseruãdũ misit, sed ille deleta Troia, nimia auri cupiditate Polydoꝝ interemit. Quod cũ mater Hecuba intellexisset, simulauit se ingens adhuc auri pondꝰ uelle illi secreto ĩdicare, qđ pro filio acciperet, qđ auarus rex ueꝝ eẽ existimãs moxq́ʒ ad hecubã profectus, illius unguibꝰ obcæcatꝰ est. Et Polyphemꝰ neptuni filius ex Thoa filia Phorci, ad quẽ cũ ulysses in siciliã profectus cũ duodecim comitibus ꝑuenisset, tres cados optimi uini secũ portãs admiratus est magnitudinẽ. formãq́ʒ hominis unicũ oculũ in fronte hñtis, q solus sub antro tollebat lapidẽ, qualẽ uigiti boũ iuga uix mouere potuissent. Ab eo igiť sciscitatꝰ est ulysses, qđ genꝰ hominũ, qui mores essent, & ꝑ Iouẽ obsecrauit, ut liceret sibi tuto abire. Ille uero superbe respondẽs, nõ timere se Iouem inqt duosq́ʒ ex comitibus Vlyssis apprehẽdens, ritu feræ ĩmaniter deuorauit. Totidẽq́ʒ postridie absumpsit sũmo mane. idẽ etiã uesperi fecit. Quãobrẽ Vlysses sibi iam, & reliqs timens, cadũ optimi uini, qđ secũ tulerat Polyphemo obtulit, & ut sibi ac cæteris ꝑceret obsecrauit, qđ Cyclops facturũ se promisit, si rursus sibi uinum offerret. Oblato itaq́ʒ tertio poculo mente alienatus, in medio antro ĩmane corpus dormiturus extendit. Hunc igiť Vlysses uĩo somnoq́ʒ sepultũ aĩaduertens ĩmisso in oculo telo excæcauit. Sed exurgẽs tandẽ Cyclops, cũ aperire antri hostium gregibus cogereť, ĩmanẽ exinde lapidem amouit. Verũtamen exeuntes pecudes manibꝰ palpabat, quod cũ Vlysses cũ comitibus animaduertisset, induti pecudũ pelles Cyclopis manꝰ effugere. & polytes alter Priami filius ex Hecuba. & Polyxena eiusdem Priami filia, quæ post captã Troiã iugulata fuit supra tumulũ Achillis, habetq́ʒ accentũ in antepẽultima. Ouidiꝰ, placet Achilleos mactata Polyxena manes. & polypotes perithoi, & hippodamiæ filius. & polyptoton q̃si multorũ casuũ. figura est, cũ diuersis casibus sermo uariať, ut littora littoribus cõtraria fluctibꝰ undas. Polysyntheton q̃si multipliciter cõiũctũ. alia figura, cũ sermo multis cõiunctionibus cõcatenať. Vir. Tectũq́ʒ larẽq́ʒ, armaq́ʒ, Amyclæũq́ʒ canẽ, crassamq́ʒ pharetrã. & polygonus qđ ueteres pro eo qđ est fœcũdus usurparũt. & polygonius multorũ angulorum. & polydeuces, quẽ nos dicimꝰ pollucẽ. & polymorphꝰ multiformis. & polylogꝰ uerbosus. & polygotano herba sine foliis asparagi caule, in cacumine aculeũ hñs, uñ & leucacãthã noĩant. & phynion & ischada radice Cyperi, quæ cõmãducata dolorẽ dẽtiũ sedat. Nõnulli ẽt scorpion appellant, q̃uis & alia herba scorpiꝰ dicatur, semẽ habẽs ad similitudinẽ caudæ scorpiõis, & folia pauca, quæ aduersus animal noĩs sui plurimũ ualet. & polytricon, qđ multitudinẽ capilloꝝ faciat θρίχες. n. capilli dicunť. herba ẽ quã græci adiantũ uocãt, qa nõ madefiat hũore ab α priuatiua ꝑticula, & διαίνειν qđ significat madefacere. & enim æstate uiret, bruma non marcescit, aquas respuit, ꝑfusum mersũq́ʒ sicco simile est, & topiariis opibus idoneũ. Quidã etiã Callitrichon uocant, qđ pulchros faciat crines. Nã in uĩo coctũ cũ semine Apii adiecto oleo copiose, & defluere prohibet capillũ, & crispũ, dẽsumq́ʒ facit, propter qđ nõnulli a luxuria capillorũ Trichomanes appellãt. Vulgo aũt Capilli ueneris dicũtur. caret radice, parietũq́ʒ asꝑgines, ac fontiũ maxime specus sequiť, saxaq́ʒ manãtia. qđ certe mirũ est, cũ aquas nõ sentiat, calculos e corpore mire pellit, frangitq́ʒ, ꝓ̃ferti qđ nigriꝰ est, qua de cã potius q̃ qđ in saxis nascať, saxifragium a nobis appellatum existimamꝰ. Bibiť e uĩo quãtũ terni đcerpũt digiti, urinã cit. Serpẽ

tium uenenis resistit, capitis dolores corona ex iis sedat. Folium in urina pueri impubis tritũ cũ aphronitro, & illitũ uentri mulierũ præstare dicitur, ne fiat rugosus, dicit̃ etiã a quibusdam herba hæc pollytrix, & callytrix. Plyniꝰ, pollytrix ĩ uino data morbo regio medet̃. Idem, gallitrix decocta in aqua, humidis ulceribus ꝓdest & pollyonemon, q̃si multarũ tibiarũ herba cunilæ similis, semĩe pullegii, surculosa, multis geniculis, corĩbo odorata, acri, & dulci odore. Hæc ferro factis uulneribus cõmãducata ĩponitur, quinta die soluit̃. Et pollygonũ a geniculorum multitudine herba, quã nos sanguinariã uocamus foliis rutæ, & gramini similis, a terra non attollit̃, succus eius infusus naribus supprimit sanguinẽ, alii hãc calligonon appellãt a multitudine seminis, aut densitate fruticis. alii halmada. alii caninothrõ. alii dema, multi myrtopetalon. itẽ oreon, qđ in mõtibus nascat̃, & polygalon a lactis abundãtia. herba est palmi altitudine, in caule sũmo foliis lenticulæ, quæ pota lactis ubertatẽ inducit. Et polygenneton, quasi multoꝶ generũ. Sic enĩ Maronites pictor insignis uocauit frequentiã, quã pinxit athenis. Et polypostere Boetiæ oppidũ. Et polyægas ĩsula a caprarũ multitudine, & polycarpꝰ ꝓpriũ uiri nomẽ, quasi multi fructꝰ. Et polymedia troadis oppidũ, quæ hellesponto adiacet. Et polyenei eiusdẽ troadis populi, cuius primꝰ locus amaxitus dictus est, deinde crebenia, ipsaq; troas antigonia dicta postea Alexandria colonia romana. Scamãder amnis nauigabilis, & ĩ ꝓmõtoriũ sigeũ oppidũ, deinde portus acheoꝶ in quẽ influit xãthus simoenti iũctus, stagnũq; priꝰ faciẽs palæscamãder granicus diuerso tractu in ꝓpontidẽ fluit, & scamãdria urbs parua, ac mille qngentis passibus remota a portu ilii, uñ oĩs rerũ claritas extra sinũ fuit Achilleon oppidũ iuxta tumulũ Achillis a mitileneis cõditũ, ubi classis eius steterat. In sigeo fuit aeantion a Rhodiis ĩ altero eoꝶ aiace ibi sepulto, q græce aeas dr̃, & ĩpo instatiõe classis suæ supra aeolida, & partẽ Troadis teutania, quã misy antiqtus tenuere, nã æolis quõdã mysia dicebat̃. Ibi caicus amnis & in regiõe, quæ amplissima est, lõge clarissimũ Asiæ Pergamũ, qđ intermeat Silenus, Pergamena uocat̃ eius tractus iurisdictio, & Polydora insula ꝓpõtidis, & Polypodra ĩdiæ oppidũ, & polyteba oppidũ mesopotamiæ. Est ẽt nigri genus ellebori, qđ melãpodion noĩant, a melanpode quodã, qui eo uti ĩdiuinationibꝰ artis solebat, uel a pastore eiusdẽ noĩs, qui primꝰ hanc herbã inuenisse dr̃, dũ capras eo purgari ãiaduertit, datoq; earũ lacte furentes parotidas sanari cãdidũ purgat uomitiõe, & morboꝶ cãs extrahit quondã terribile habitũ, postea tã ꝓmiscuũ ut pleriq; id studiorũ grã sumpsisse memorent̃, ad ꝓuidẽda acrius, quæ cõponebãt, ut Carneades, dũ Zẽonis libris respõsurus cõstat eẽt, Drusum hoc medicamẽto liberatũ comitiali morbo fuisse in Anticyra insula. In qua ideo tutissim e sumunt̃, quoniam sesamoides admiscent, hoc genus herbæ in anticyra nascens similis erigeronti, quidã a loco anticyricon uocant. Farina utriusq; ellebori admixta radiculæ, qua laneæ lauant̃, sternutamẽtũ facit. Durare uim eiꝰ triginta annis ferũt. Tradũt etiã si cũ albo elleboro caro coquat̃, carnẽ absumi. Antiquoꝶ error fuit elleborũ propter metũ partius dare, cũ celerius erũpat quo largius sumit̃ Themison, binas nõ amplius drachmas donauit, alii q̃ternas dedere, elleborũ fortissimi ducis similitudĩe æquãtes, cõcitatis enĩ intus oĩbus cõstat ipsum primũ exire. Mures polẽta admixtũ necat, Galli sagittas uenenato elleboro tingũt, circũcisoq; uulnere teneriorẽ sentiri carnẽ affirmãt. Muscæ quoq; necant̃ albo trito, & cũ lacte sparso. Eodẽ & phthiriasis curat̃. Ita enĩ uocat̃ morbus pedicularis. Nã græci phthira pediculum noĩant, uñ phthirophagi dicti sũt populi iuxta pontũ euxinũ solis piscibus uiuẽtes, a tenuitate uictus quasi pediculis uescant̃ ita appellati. Iidẽ saltiæ a ueteribus noĩant̃. Sunt & alii phthirophagi, quos & soritas uocãt, hos arabis fluuius ab indis distermĩat, nullũ alium cibum noscentes q̃ pisciũ, quos unguibus dissectos, torrent sole, panẽq; ex eis cõficiũt. Itẽ a uerto uersus deducit̃, quod aliquãdo est nomẽ, aliquãdo aduerbiũ, quando est nomen mõ carmen significat, a quo diminutiuũ fit uersiculus, mõ ordinem, siue tractũ. Virgilius, ille etiã seras in uersum distulit ulmos. idẽ triplici pubes quã dardana uersu ĩpellũt. Aliquãdo etiã cantũ. Plynius, cantũ imitantur lusciniæ iuniores, uersũq; quẽ imitẽtur accipiũt. Quando uero est aduerbiũ aliquãdo accusatiuũ requirit, & fere semper postpõit̃ ut Italiam uersus. Plau. Ego portũ uersus pergam, & perquirã, quẽ si nõ ĩuenero domũ uersus reuertar. Itẽ quoq; uersus, quaq; uersus, utroq; uersus. i. in unãquanq; partem, & quocũq;, & in utrãq; partem. Aliquando adiunctam habet aliquã præpositionẽ, ut ad occidentẽ uersus, ad castra uersus. in forũ uersus. interdũ aduerbiũ, ut sursum uersus, siue susum uersus, & deorsũ uersus. reperit̃ etiã uersum, unde aduersus, & aduersum deducimꝰ, q̃ aliquando significant cõtra. Terẽtiꝰ, nec seruulorum quisq̃ qui aduersum ierãt. modo apud uel erga. idẽ, aduersũ hũc me loqui, idem, & id gratũ fuisse aduersum te habeo gratiam. Hinc fit aduersor uerbũ, idest repugno & cõtrarius sum, a quo aduersarii dicuntur, sibi inuicem repugnantes. Veteres aduorsem pro aduersariũ dicebant. item controuersia quæ est certarũ personarũ de re propria contentio, a quo res controuersa dicitur, de qua est cõtrouersia, & controuersari ẽ cõtẽdere. Prorsus quoq;, qđ & prorsum ueteres dicebant, nõnulli ĩter quos marcellus, quasi porro uersus, seu

porro uersum dictã existimant, significat autẽ quãdo aduerbiũ est non recte & uere. Teren. eo pacto prorsus illic alligaueris filiũ, modo omnino. Noniꝰ. prorsus & a radicibꝰ euulsa ẽ arbor. Quando uero est nomen significat rectũ. Vnde prorsi limites dicunť. in agrorũ mensuris, qui ad orientem directi sunt. Item a uerto fit uersura. antiqui uersurã facere dicebant, mutuo pecuniã sumere ꝙ initio qui mutuabãť ab aliis, nõ ut domũ ferrẽt, sed ut aliis soluerent id faciebãt & uelut uertere creditorem uidebanť. Donatus uero uersuram facere dicit eum, qui æs alienũ ex ere alieno soluit. Terentius, uersuram solues, idest creditorem mutabis, & uerticulum cuiꝰ diminutiuum est uerticillũ, significatqꝫ instrumentũ illud, quod fuso adhibeť, ut facilius uertatur. item uertebra, siue uertibulum, ubi summæ ossiũ partes ñ equaliter finiũt, sed quibusdã crassioribus nodis cõglobatæ, & substringunť facilius neruis & tutius uertuntur, & anteuorta & postuorta deæ Romanorũ, qđ præterita nossent, & futura prospicerẽt, & uertigo cõuersio. rotatio. Itẽ morbus capitis, cum uerti ea uidentur, quæ cernimus, & uertex siue uortex, uentorũ rotatiõe effracta, nubes de qua supra diximꝰ. itẽ cõtorta in se aqua & qcquid aliud similiter uertitur. unde pars summa capitis ꝓpter flexum capillorum dicitur uertex, ex quo natum est illud prouerbium. A uertice usqꝫ ad calcem, hoc est a principio ad finẽ. ab huiꝰ similitudine qđ in mõtibus eminẽtissimũ est, Vertex appellať. item altissimæ partes cœli quas græci polos uocant, dicunť uertices, ꝙ circa hos mundus roteť, ꝓpter qđ etiã cardines dicunť, a similitudine eorum cardinum, circa quos ualuæ uoluuntur. Vir. Foribus cardo stridebat aenis, qđ nomen ex eo tractũ putãt, ꝙ sint quasi cor ianuæ. Ponitur tamẽ aliquãdo cardo pro opportũitate. idẽ haud tãto cessabit cardine rerũ. Quod seruius inde tractũ existimat, qđ in prouerbio dicitur. Res in cardine est. idem, circa id uerti cardinẽ dicimus, in quo summa rei est. Vnde cardineũ siue cardinalẽ pro præcipuo ponimus. Hinc cardinea dea de qua supra diximꝰ. Et primi sacerdotes sacrosanctæ romãæ ecclesiæ cardĩales uocitati. quãuis aliæ quoqꝫ ecclesiæ suos habeãt Cardinales, ut Rauennas. aquilegiensis, & beneuẽtana. Carduus uero herba ẽ uulgo nota olĩ tam celebris ut Carthagini in Hispania, cordubæqꝫ sestertia sena millia redderet. ita aliquãdo ĩganeã uertimus ea quoqꝫ quæ a feris nõ tangunť. Siluestriũ duo genera sunt. Vnũ fruticosiꝰ. Alterũ unicaule, utriqꝫ folia spinosa mucronatis cacuminibꝰ. Alterũ florẽ purpureum mittit. inter medios aculeos celeriter canescẽtem, & abeuntẽ cũ aura. Græci scolymõ uocãt, utriusqꝫ radix ex aqua decocta potatoribus sitim mirum ĩ modũ excitare diciť. Stomachum corroborat, & uuluis mulierũ prodest ad gignendos mares. Manducatus hic carduus odorẽ oris mirifice cõmendat. A carduo carduelis dicta est. ꝙ carduorũ semine pascať, parua auicula est, capite rubro, alis. luteo. albo, nigroqꝫ distinctis. ĩperata facit, nõ uoce tantũ, sed pedibus, & ore pro manibꝰ. Est quæ boũ mugitus imitať, & hinnitus equoꝝ, ob id a qbusdã taurus, ab aliis anthꝰ nominata, ꝙ flore, qui græce anthos diciť, pascať. Cœli cardines etiam axes uocanť, quoniam linea quæ ab uno mundi Cardine in alterũ tendit, diciť axis a similitudĩe axis, qui est stipes teres, circa quẽ rota nertiť, a quo axungia dicta. qm̃ eo genere pinguedinis ungi axis solet, ut facilius circa eũ rota uertatur. Hinc axẽ aliqñ pro plaustro, aliquãdo pro septentrionali ꝑte ponũt, ꝙ hic polus dũtaxat nobis notus sit, circa quẽ orbis uertať. Assis uero tabula sectilis appellatur. Ply. uernisqꝫ assibus cõtabulare pauimẽta oportet. Hinc fit coassare qđ est contabulare, & coassatio cõtabulatio. Vitruuiꝰ. gelicidia, & pruinæ non patiuntur pauimenta integra permanere. Itaqꝫ si necessitas coegerit, ut minime uitiosa fiant, sic erit faciundũ. Cũ coassatũ fuerit super altera coassatio struatur, clauisqꝫ fixa duplicẽ præbeat cõtignationi loricationẽ. Ply. sub dialia pauĩmẽta græci inuenere, talibus domos cõtegẽtes facili tractu, & tepẽte, sed fallax ubicũqꝫ imbres gelãt. Necessariũ bias per diuersum coassatiões substerni. Capita eaꝝ præfigi clauis ne torqueanť. coaxare ãt factitiũ uocabulũ est, ac ꝓpriũ rãarũ, ut balare ouiũ. crocidare coruorũ. Barrire Elephantoꝝ. A quo Elephanti ipsi barri dicunť, & os dentiũ ebur, quasi e barro. A quo eburneus, qđ ex ebore est, siue instar eboris albũ, ut eburnea facies. Horatius, quid tibi uis mulier nigris dignissima barris? Itẽ axis fera est in india humili pelle, pluribus candidioribusqꝫ maculis sacrorũ liberi patris. Axẽ ab agendo dictũ quidã putãt. Nã ueteres axit pro egerit usurpauere. Axis ergo circa quẽ aliqd agiť, hoc est moueť, uñ actiosi factiosi dicebantur. ꝙ una qd agerent facerẽtqꝫ. Itẽ axies mulieres, siue dii una aliquid agẽtes. axamẽta uocabantur carmina saliaria, quæ a saliis sacerdotibus in uniuersos hoĩes cõponebanť. Nã uersus in deos singulos facti a noĩbus eoꝝ appellabanť, ut ianuli. iunonii. mineruii. Axare ẽt antiq pro noĩare posuerũt. Axius paphlagonũ fluuius est. Axon ionũ in minori asia. axus macedonũ ad quẽ ducũt, quæ uolũt nigra aut fusca nasci, sicut quæ cãdida nasci uolũt, ad halialmonẽ ducũt. Itẽ conax flumẽ ẽ in extremis Rhenorũ. Sunt q axem græcã uocẽ eẽ existimãt. Quippe a græcis ασδωĩ, sed hoc quoqꝫ ἀπὸ τοῦ ἄγω deriuatũ esse manifestum est, qđ significat duco. Assis uero ab assidẽdo dicitur, sicut asser qđ eiusdem est significationis. & ab eo fit diminutiuum assula hoc ẽ tabella. A quo fit assulatĩ aduerbiũ, qđ ueteres pro mĩutatĩ usurpauerũt. Plau. priꝰ q̃ pul-

fando exitiũ forib⁹ assulati dabo. Idẽ. nisi dedolabo assulati uiscera. Itẽ a uerto siue uerso uersicolor. qd' apud iuriscõsultos significat id qd' uertit, hoc est mutat colorẽ. unde uestes, quæ ex lana nõ tincta, hoc est natiuo colore factæ sunt, coloriæ dicunt, qa naturalẽ colorẽ habent, siue albũ, siue pullũ, siue ruffum, q̃ uero in aliũ colorẽ uersæ sunt, uersicoloriæ. Proprie tamen uersicoloriæ, siue uersicolores dicunt, quæ uariis cõstãt coloribus, q̃si eos mutare inuicẽ uideant, ut est cauda pauonis, & collũ colũbæ. Liuius, punico bello interdictũ fuisse mulieribus ne uersicoloribus uestirent, qd' quomodo accipiẽdũ sit, Valerius maxim⁹ declarat. Quã fœmĩæ tollere cupiebant, quia iis nec ueste uarii coloris uti, nec auri plus semiuncia habere, nec iũcto uehiculo, ꝓpius urbẽ mille passus nisi sacrificii gratia uehi ꝑmittebat. Idẽ corpus alteri magnitudine eximiũ uersicolore ueste, pictisq̧, & auro cælatis refulgẽs armis. Ply. uersicolorib⁹ uiperarũ maculis. Idẽ, primũ (ut arbitror) uersicolores istas maculas chiorũ lapidicinæ ostẽderũt, cũ extruerẽt muros. Idẽ, ingens præterea turba primorũ uersicolorũ nigra. cãdida, ordearia appellata, & comitatu frugis eius & eodẽ colore. illud quoq̧ Virgilianũ uersicoloribus armis exponit seruius depictis, ꝓpter qd' bellicosus ostẽdit. Itẽ ueruex ab inuersis testiculis dr̃, est enim mas iter oues, cui iuersi, siue adempti sũt testiculi. nã qui ad generãdã sobolẽ integer tenet, dicitur aries. hoc itaq̧ differt ueruex ab ariete, ꝙ canterius ab equo. maialis a uerre. capus a gallo. caper ab hirco. Est enim proprie caper mas inter capras castrat⁹. Martialis, dum iugulas hircum factus es ipe caper. Nam Virgilius improprie caprum pro hirco posuit, dũ inquit, uirgregis ipse caper, sicut ẽt improprie brutũ aĩal uirũ appellauit. ponitur tamen caper pro masculo capraꝝ. & aries pro masculo ouiũ, dum sunt adulti, nec tamẽ coierũt. nã qui mĩores sunt, iter capras hedi. inter oues agni dicunt. Sed q post cal. Augusti cõcepti sunt, uocãtur socordes. nã coitus ouium optimus est a. iii. idus maias usq̧ ad cal. Augusti. sectarius ueruex a sequendo dicitur, qui gregẽ agnorũ ꝓcedens ducit, queadmodũ superius ostendimus. Caper & capra a carpendis uirgultis dicũtur. Rodit enĩ hoc animal omne uirgultũ. & in primis uites, ꝓpter quod baccho ĩmolari caper solebat. Ouidi⁹. rode caper uitẽ, tñ hic cũ stabis ad arã. in tua quod spargi cornua possit, erit. A capra caprea dicta, qd' quãdã (ut Varro inqt) capræ similitudinẽ hẽat. sunt. n. siluestres capræ, unde capreoli dicti. Virg. capreoli sparsis ẽt nũc pellibus albo. Capreoli ẽt uitiũ ueluti cincinni dicunt, ꝙ arbores, siue pedamẽta capiãt, qbus iuoluunt. Itẽ a capra capricornus cæleste signũ, de quo superius diximus, & capreus siue caprinus, qd' ex capra est. unde capreũ uillus, & caprinũ sæuũ dicimus. & capero uerbũ, qd' est rugis frontem contraho, & aspitatẽ uultus ostendo, tractũ a caprorũ frõtibus crispis. Plautus, quid illud ẽ? qd' ille caperat frontẽ seueritudĩe. hinc caperatũ rugosum dicimus, siue a cornuũ caprinorũ similitudine. itẽ a capreis capreæ dictæ. insula est ultra surentũ cãpaniæ urbẽ circiter octo milia passuũ, tyberii principis arce quondã nobilis, nũc coturnicũ multitudine, quæ ex italia euolãtes illic prĩcipio autũni capiunt. quo tpe pinguissimæ sũt. Findũt eas a sup̃iori pte, & detracto adipe reliquum corpus sale cõdiũt, adipẽ liquant, seruãtq̧ in alabastris, cõdiẽdis epulis iocũdissimũ. qd' gẽus ganeæ antiqui ignorarũt. Itẽ a capris alia insula in africa una ex fortunatis, de qua supra diximus. itẽ alia ultra corsicã capraria, quã græci aegimurõ dixere insidiosa naufragiis. iuxta quã alia insula, quæ a specie planaria uocatur, æqualis freto, ideoq̧ nauigiis fallax, & aliquãto ãplior gorgona. Itẽ cõtra cossanũ littus igiliũ & dianiũ, quã artemisiã uocãt. & contra magonem menaria, a pisciũ, qui menæ dicũtur multitudine. Colubraria a multitudine serpẽtiũ, qb⁹ abũdat. uenaria a uenis metalloꝝ. & ilua, quæ clara ẽ fodinis ferri, a græcis Aetalia dicta. ab ea planasia. & ultra tyberina ostia in antiano stura, & mox palmaria, & sinonia, & aduersus formias pontia, & in puteolano sinu pandataria. Deinde prochyta, quã quidam ab aeneæ nutrice appellatam falso existimant, quasi procaieta. dicta est aũt prochyta, quia profusa est ab aenaria ĩsula. nã græci προκεχύσθαι dicũt ꝓfusum esse. Aenaria ipsa a statione nauiũ æneæ uocitata ẽ, ab Homero. Virgilio. Lucano, inarime dicta, Virgi. tum sonitu ꝓchyta alta tremit, durũq̧ cubile inarime iouis ĩperiis ĩposta typhoeo. Lucanus, cui saxa uaporat cõditus inarimes æterna mole. Typhoe⁹ græci pithecusam uocant, nõ a simiarũ multitudine (ut quidam ignari existimarũt) quia πιθηκὸς græce simia dr̃, sed a figulinis doliorũ. Fiebant enim in ea insula dolia ex creta. græce uero dolium πίθος uocatur. in huius sumitate oppidũ fuit, qd' pluratiuo numero pythecusæ dicebãtur. Ouidius. in arimẽ, ꝓchytẽq̧ legit, sterilique locatas colle pythecusas. iter pausilippũ & neapolim megaris. Itẽ inter corsicam & sardiniã insulæ paruæ, quæ cuniculariæ appellãt. & pinton & fossæ. Corsicã græci Cyrnõ appellãt. Coloniæ sunt ĩ ea mariana a mario deducta, & aleria a sylla dictatore. Sardiniam qdã sandaliotin uocitauere ab effigie soleæ, q̃ græce sandalium dicitur. Alii ichnusam a similitudine uestigii. ἴχνος enim uestigium nũcupatur. cõtra pestanũ sinũ leucasia ẽ, a sirene ibi sepulta sic uocata. cõtra ueliã põtia, & isacia, utræq̧ uno nomine oenotrides appellatæ, & cõtra uibouem paruæ, quæ dicunt itachesiæ. uersus africam pytiusæ sunt a græcis ita uocatæ a frutice, qui ibi frequẽs pineo. & græce πίτυς nomina

tur. Colubrariã, de qua supra diximꝰ, græci Ophiusam nōiant. Inter hãc & pytiusam ebosus ē cuius terra serpētes fugat oīum uenenosorū aīaliū exps, eadē cūiculos gignit, populātes messes duaꝝ ꝓpinquaꝝ īsulaꝝ, ꝗ a nr̄is Baleares uocant, a græcis qa funda bellicosæ sūt, dicuntur Gymnasiæ. Ab iis mare ipm balearicū uocaṫ. Itē a capra caprimulgi dicūṫ, aues sunt merulæ aspectu aliq̄to grādiores fures nocturni iterdiu nō uidenṫ, nec ipsi uidēt. intrant pastoꝝ stabula, caprarūq; uberibus pp succū aduolāt qua iniuria emoriunṫ ubera capraꝝ, & capræ ipsæ q̄s mulsere cæcæ fiūt. Similis huic est alia auis noīe Platea, quæ ad eas aduolat quæ in mari mergūṫ, & capita earū morsu corripit. donec capturã extorqueat. Eadē cū se īpleuit cōchis, calore uentris coctas euomit, atq; ita carnē sumit testas excreans. Dicta est aūt platea a latitudine corporis. Græci.n. πλατὺν latū dicūt, unde plateæ areæ, seu uiæ latiores appellanṫ. Sūt q putent capras nō a carpēdo, sed a crepitu crurū appellatas, ꝓpter qđ eas prisci capras dixere Auribus eas spirare nō naribꝰ, nec unq̄ febri carere nōnulli putant. ꝙ aīa his aīalibus ꝗ ouibus ardētior ē, calidiorq; cōcubitus. Tradūt & noctu nō minus cernere q̄ īterdiu, & ideo caprinum iecur, si in cibo sumaṫ restitui uesptinā aciē iis, quos græci nyctilopas, nr̄i luciosos uocant, qui īterdiu nihil, uesperi satis uidēt, meliusq; sine lucerna quoꝝ morbus lucio dr̄. Varro, is plane cæcꝰ nō luciosus est. idē, uespe aūt uidere, quos appellāt luciosos. depēdet ex caprarū mēto uillus, quē arūcū uocāt, hoc siqs apprehēsam ex grege unā trahat, cæteræ ueluti stupore quodā attonitæ spectāt, caprarū barba sirulū uocaṫ, & noneolæ appellanṫ papillæ. quæ ex earū faucibus dependent. Morsus earū arboribus exitialis est, Oliuas lambendo quoq; steriles faciūt, ob quā cām Mineruæ īmolari a ueteribus solebāt. Capronæ nō a capris dictæ sunt, sed a capite q̄si a capite ꝓnæ. Sūt.n. comæ, quæ ante frontē depēdēt. Lucil. aptari caput fluitare capronas altas frontibus īmissas ut mos fuit illis. Itē caprificus nō a capris, sed a carpendo uocitata est, ꝙ parietes, ac muros carpat. Est.n. Caprificus e siluestri genere ficus nunq̄ maturescens, quæ fere ruptis saxis aut parietibꝰ solet erūpere. Ab hoc fit Caprificor, a quo caprificatio. Est aūt caprificari adhibita caprifico, ne fructus ꝓpinquæ ficus ante maturitatē decidāt ꝓuidere. Quippe caprificus qđ ipa non habet, alteri tribuit, qm̄ eū naturalis causarū trāsitus atq; e putrescentibus semper aliquid generaṫ. Nascunṫ in caprifico parui culices, qui fraudati alimēto in matre, hoc est putri eius tabe ex qua nati sunt, ad cognatā ficū euolāt, morsuq; ficorū crebro ꝓpter auiditatē cibi aperientes ora eorū, atq; ita penetrātes, solē primo secū inducūt. mox lacteū humorē absumunt. atq; ita maturitatē, quā mr̄es n̄ hn̄t cognatæ arbori īducūt. A caprifico caprifici appellati sūt cāiculares dies, ꝙ eo fere tēpore mulieres Romanæ liberæ simul atq; ancillæ sub arbore caprifico sacra faciebant. Erat aūt initiū caprificorū post exortū canis, qui dies Vulcano sacer erat. Ouidiꝰ nocte sequente diem canis erigoneius exit, Est alio signi reddita causa loco, proxima Vulcani lux est ubi luxtria dicunt. Lustranṫ pure q̄s facit ipse tubæ. Ply. aestiuæ mellis uindemiæ attici signū dederūt initiū caprificorū, diē Vulcano sacrū. idē, Camæleōti figura & magnitudo ē lacerti, nisi ꝙ crura habet recta, & excelsiora latera uētri iunguntur, ut piscibus & spina simili mō eminet rostrū simile suillo cauda prælonga, in tenuitatē desinēs, & īplicās se uiperinis orbibꝰ ungues adunci, motus tardior. ut testudini corpus asperū, ut crocodilo, oculi in recessu cauo tenui discrimīe ꝑgrandes & corpori concolores, nunq̄ eos operit, nec pupillæ motu, sed totiꝰ oculi uersatione circū aspicit. ipse celsus hianti semp ore. Solus aīaliū nec cibo, nec potu alitur nec alio q̄ aeris alimēto, & coloris natura mirabilior. mutat nāq; eū subinde, & oculis, & cauda & toto corpore, redditq; semp quēcūq; ꝓxime attingit, ꝑter rubrum, candidūq;, defuncto pallor est. sanguis in corde. & circa oculos tantū. uiscera sine splene, circa caprificos ferus, īnoxius alioquin hyeme latet, ut lacerta. Quod aūt hoc sit caprificorū tēpus ostēdit alibi. Ply, cum inquit, Alterū genus est mellis æstiui ipso syrio explēdescente post solstitiū diebus triginta fere. Quod uero eodē tpe sub caprifico mulieres sacrificarent. Macrobius testaṫ his uerbis. Nonis iuliis diē festū esse ancillarū tā uulgo notū est, ut nec origo, & cā celebritatis ignota sit. Iunoni enim Caprotinæ die illo liberæ pariter, ancillæq; sacrificabāt sub arbore caprifico in memoriā uirtutis, quæ in ancillarū aīs pro cōseruatiōe publicæ dignitatis olim apparuit. Nā post urbē captā cū sedatus eēt Gallicus motus, respublica uero esset ad tenue deducta finitimi oportunitatem inuadendi romani noīs aucupati ꝑfecerūt sibi posthumiū liuiū fidenatiū dictatorē q mādatis ad senatū missis postulauit, ut si uellēt reliqas suæ ciuitatis manere, matres familias sibi & uirgines dederenṫ, cūq; patres essent in ancipiti deliberatione suspensi, ancilla nomīe tutela, seu Philotis pollicita est se cū cæteris ancillis sub noīe dominarū ad hostes iturā, habituq; matrūfamilias, & uirginū sumpto hostibus cū ꝓsequētiū lachrymis ad fidē doloris īgestæ sūt. Quæ cū a liuio in castris distributæ fuissent, uiros plurimo uino ꝓuocarūt, diē festum apud se esse simulātes, quibus soporatis ex arbore caprifico, quæ castris erat ꝓxima, signum Romanis dederūt, q cum repentina incursione supassent, memor beneficii senatꝰ oēs ancillas māu iussit emitti, dotēq; eis ex publico fecit, & ornatū, quo tūc erāt usæ, gestare cōcessit, diēq; ipm nonas

caprotinas nűcupauit,ab illa caprifico,ex qua signű uictoriæ cœperűt,sacrificiűq; statuit ánua solénitate celebrandű,cui lac qđ ex caprifico manat,pp eius facti memoriā adhibetur.itē a capra caprigenű dicimus,qđ ex caprarű genere est.& caprariű,quo qdá utunť pro custode caprarum.& caprile pro loco ubi capræ tenentur.& rupicapra,de qua supra diximus,capra silueftris hircus uero nō diciť,nisi postq̄ coire,fetereq; incœperit.quidā ab hirsuto dictum opinanť. Vñ hircipili hoíes uocanť,qui duros habent pilos.hirsutus āt ab horreo & seta deduciť,quasi horrens setis,& similiter hirtus & hispidus eiusdē significationis.hoc est setosus.horridus. Vigili. cui laterű tenus hispida nāti frōs hoíem p̄fert,ab hirco fit hircinus adiectiuű. Apuleius,homo sordidus,& hircina libidine fetēs.Itē hirquitallus puer q tum primum ad uirilitatē accesit a libidine hircorű ita appellatus.hirquus enim & per.c.& per.q.scribitur.unde hirqui oculorum anguli dicunť.Virg.trāsuersa tuētibus hirquis,idest oculis in hirquos,hoc est ī angulos oculorum retoris.tractű est āt ab oculis hircorű,qui ob libidinis ardorem trásuersum semp aspiciunt.hirci cyniphii dicűtur a flumine africæ,qui cyniphs,siue cyniphos uocatur iuxta oensem ciuitatem,quo noíe ēt regio appellatur,in qua maximi sunt hirci,hinc grex cyniphius,hoc ē grex hircorű diciť.& cyniphia pellis hircina.Martia.de udonibus,non hos lana dedit,sed olētis barba mariti.cyniphio poterit planta latere sinu uestis quæ ex hircorű seu capellarum pilis fit,ciliciű uocatur,ꝙ eius usus ī cilicia ortus sit,ex phrygia quippe cilicia,& cætera eius generis solebant afferri,sed ꝙ primű ea tonsura(ut Varro scribit)in cilicia sit instituta nomen id a ciliciis sumpsere. Arietē quidam ab ara dictum existimant,qđ aris imponi ad sacrificia soleret.ab eo fit Arietinus adiectiuű.Ply.arietinű iecur ad id utile est.idem,arietinű cicer,qđ arietio capiti simile est,unde ita appellať.& arieto uerbű,qđ est percutio,tractű ab arietű similitudine cuiꝰ firmissimum caput,& solidissima cornua faciűt,ut magno ípetu non mō se inuicē,sed qcquid obieceris pcutiant.hīc arietatio dr̄ pcussio & frequēs ictus. aries ēt ab huius similitudine bellica machina appellať.materia,ac tabulatis testudo cōtexitur,quæ ne flámis exuri possit corio,siue cilicio seu centone uestiť.intrinsecus accipit trabē,quæ si adunco p̄figitur ferro,falx uocať ab eo ꝙ incuruata ē,ut ex muris lapides extrahat,si uero caput ipsius ferro tegiť,aries appellať. uel ꝙ instar arietini capitis fieri solebat,uel ꝙ hēt durissimá frontē,qua subruat muros,uel ꝙ more arietű retro cædit ut cű ípetu uehementius feriat.testudo āt a similitudine ueræ testudinis uocabulű sumpsit,q̄a sicut illa modo reducit caput,mō ꝓfert,ita hmōi machina interdum reducit trabē,interdű effert.ut uehemētius feriat.Itē aries cæleste signű est. quidam hűc existimant eē quē Hesiodus & Pherecides scripserunt habuisse aureā pellē. tradűt phryxű athamantis regis thebarű ex hesphele uxore filiű una cű sorore Helle,cű defűcta mr̄e nouercæ,quæ Ino uocabať,insidias ferre nō possent,cōsentiēte patre de fuga cogitasse.itaq; arietem aurei ueleris datű sibi a matre dű uiueret(ut qdā uolunt)ut alii a patre,cōscendisse,& pōtű ea pte,q̄ angustiorē trāsfretare cœpisse.hellē puellari timore exterritā decidisse in pōtű,unde qui prius pontꝰ dicebatur,hellespontus est uocatus.phryxű uero icolumē ī colchos ad oetā regē puenisse,hic arietē quo uectus fuerat ímolasse ioui & pellē aureā in tēplo fixisse. arietē ipsum ī cœlű a ioue trāslatű,& inter sydera locatű pristinā effigiē tenuisse,qui a phryxo phryxeus est uocatus. alii hűc eē arietē dicűt,q libero patri p deserta libiæ exercitű ducēti,& siti laboranti,apparuit,fontēq; amœnissimű ostēdit ut superius diximus.quapropter liber pater tēplű ioui āmoni eo in loco cōstituit & simulachrű cű arietinis cornibꝰ fecit arietē inter sydera figurauit,ita ut cű sol. in eo signo foret,oía nascentia recrearenť,qđ ueris tpe fit,ea maxime rōne,quod p eum liber siti pereuntē exercitű liberauerat.duodecim p̄terea signorű principē tradűt hűc esse uoluisse,ꝙ optimus exercitus sui ductor fuisset.sunt ēt qui scribant quo tpe bacchus Aegyptű tenebat,Ammonē quēdá ex africa uenisse,& pecudű multitudinē ac liberű duxisse,quo facilius,& illiꝰ gratiá sibi cōciliaret & ipse aliqd inuenisse diceret.itaq; pro eo beneficio agrű ei a baccho datű q est cōtra thebas ægyptias,& q simulachra eius fecerunt,cornuto capite ea figurasse,ut hoíes memoria tenerent,hunc primű pecus ostendisse.bacchű uero memoriæ gratia arietē in cœlű transtulisse.hoc sydus in æqnoctiali circulo cōstitutű ē. caput est ad exortű habēs a primis pedibꝰ exoriēs,& caput pistricis pene cōtigēs hēt in capite stellá unā,ī cornibus tres.in pede priore de primis unā.in scapulis quatuor.in cauda unā.sub uentre unā.in lűbis tres.in pede posteriori unā.aries ēt marinus piscis.siue marina belua est cādore tm̄ cornibus assimilatis.hedum dictű putāt quasi fœdű,agnű uero a græco ἁγνὸς,quod castum significat,eo ꝙ sit hostia pura & īmolationi apta.ab his hedinus,atq; aginus deducunť.a ueruex fit ueruecinus.Ply. & hircinus,ac ueruecinus adeps ei utilis est.Itē a uerto uermis,q̄a sese uertēdo hoc est torquēdo repit unde uerminari positű ē ꝓ torqueri,& uermina dicuntur dolores corporis cű quodá minuto motu,quasi a uermibus scindi uideať. Varro,septimo mense uerminari cœpit,ptű putauit propiquű.Ply.magi eo uermía,& dysenteriā curari putāt.idē morbꝰ ēt uerminatio dr̄ p̄sertim in eqs,ac iumētis.Ply.iumētorű urinæ tormina uesptilione ad alligato finiűtur uerminatio ter

Puer hirquit

circũlato uerendis palũbo,mirũ dictu palũbus emiſſus morit̃,iumentũq; liberat̃ cõfeſtim.uerminare uero ẽ uermes habere.Corne.celſus,nihil eſt pnitioſius pueris,dũ uermināt,hoc ẽ dũ uermes habent.hĩc uerminoſæ aures dicunt̃,quæ uermes intus habent.oriunt̃.n.qñq; in auribus uermiculi,qui ſi iuxta ſunt ꝓtrahendi oriculario ſpecillo ſunt,ſi lõgius,medicamẽtis euocandi,cauendũq; ne poſtea naſcant̃.Martia.de auriſcalpio.ſi tibi moroſa prurigine uerminat auris,arma damus tātis apta libidinibus.a uermis fit diminutiuũ uermiculus,a quo uermiculor uerbũ,qđ eſt uermes facio.Plyni.uermiculant̃ magis minuſue q̃dā arbores oẽs tñ fere,idq; aues caui corticis ſono experiunt̃.hinc ẽt uermiculare ueteres dixerunt,minuta opera facere,& uermiculata opa paruis teſtulis elaborata,q̃lia ſunt quæ nũc a muſeis muſeaca uocāt.muſea.n.dicuntur,quæ in ædificiis ex pumicibus depẽdentia fiũt ad imaginẽ ſpecus arte reddendam.Ply.uermiculatis ad effigiẽ rerũ,& aĩaliũ cruſtis.Lucil.arte pauimẽto,atq; emblemate uermiculato,& uermiculatim aduerbiũ dicimus minutĩ.nobis placet hoc genus operis quod græci ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω,qđ eſt interſero,emblema uocant,triſariā diſtingui,ut qđ ĩ parietib⁹ fit uermiculatũ ſiue muſeacũ dicat̃,qđ in lignis,ſegmentatũ,de quo ſupra diximus,qđ in pauimẽtis teſſellatũ.conſtat tñ hæc apud auctores ſæpe cõfundi.multa ſunt āt uermiũ genera.eſt hirudo in aq̃s habitās,quæ & ſanguiſuga appellat̃,maximũ elephantorũ malũ,etenĩ in potu hauſta ubi in ipſo ani canali ſe fixit intolerabili afficit dolore.Hora.nõ miſſura cutẽ niſi plena cruoris hirudo.Itẽ in gāge flumine indiæ piſces ſunt,q a facie uermes dicunt̃ binis branchiis,ſexaginta cubitorũ,cærulei,q̇bus tāta uis eſt,ut elephātos ad potũ uenientes mordicus cõprehẽſa ꝓboſcide abſtrahānt.Teredines uermes ſunt in ligno naſcentes a terẽdo dicti ſiue a græco.nam & græci τερεδῶνας uocāt.quatuor earũ genera ſunt.primũ capite ad portionẽ grauiſſimo,rodũt dentibus,hæ tm̃ in mari,hoc ẽ nauibus ſentiunt̃.& hæc ꝓprie dr̃ teredo.terreſtres uero tineæ uocant̃,& q̃ culicib⁹ ſimiles ſunt,thripes.thrips aũt ἀπὸ τοῦ θρύπτειν,appellata ẽ,qđ ſignificat terere.quartũ genus eſt ex uermiculoꝝ genere,quorũ alii putreſcẽte materia gignunt̃,alii pariunt̃.ex eis qui uocat̃ ceraſtes,cũ tm̃ eroſerit,ut ſeſe circũagat,generat aliũ.ceraſtes autẽ a corniculis appellat̃,quæ gemina habet in capite.eſt & ceraſtes ſerpentis genus quadrigemina p̃ferens cornicula,quorũ oſtentatione ueluti eſca illico ſolicitatas aues perimunt.nā reliq̃ corporis de induſtria arenis tegũt,nec ullũ indiciũ ſui p̃bent.niſi ex ea pte,qua inuitatis dolo paſtib⁹ necẽ auiũ aucupent̃.dictæ ceraſtæ ἀπὸ τῶν κεράτων,hoc ẽ a cornib⁹.coſſus uermis eſt q ĩ robore naſcitur.hoc ueteres ꝓ delicatiori cibo ueſci ſolebāt,atq; ẽt faria ſaginare,ut uermiculi quoq; altiles fierẽt.ab huius ſimilitudine antiq coſſos uocauere,hoĩes rugoſos atq; aſperæ cutis.intra hoĩem tineæ gignunt̃ tricenũ aliqñ pedũ,& pluriũ longitudine,& in capillo,ac nõnunq̃ ĩtra ueſtes pediculi,qui tāta multitudĩe ĩterdũ gignunt̃,ut morbũ faciāt,qui a græcis phthiriaſis,a nobis pedicularis dr̃,qua fœditate Sylla dictator & apud græcos Alcmā clariſſim⁹ poeta obiiſſe tradunt̃.lacedæmonius hic fuit,uel(ut crates refert)e lydia.ſardenſis poeta lyricus fili⁹ damātis claruit.xxvii.olympiade,cũ apud lydos regnaret ardis pater aliatæ,& cũ nimio amore puellā quādā deperiret,amatorios cātus primus inuenit.e ſordibus aridi ſoli pulex gignit̃ A a polluendo dictus,ſaltu.& poſteriorũ crurũ laſciuia ĩſignis tarmes genus uermiculi eſt,carnẽ exedẽs.ẽ & alius uermiculus,quẽ uulgo nõ inelegāter pedicillũ uocāt,q̃ſi paruũ pediculũ qui ĩter pellẽ carnẽq; pnitioſo morſu hoĩem lædit.ẽ & aliud genus ĩfixo ſp ſanguini capite uiuẽs,cui uni ex oĩbus aĩalibus cibi exitus nõ ẽ,ſed uſq; adeo ĩtumeſcit ſacietate,ut ipſo alimẽto moriat̃,hoc græci κρότωνα uocāt.latini rediuiũ a rediuiendo,hoc eſt ſoluendo,ꝙ carnem aĩaliũ ſuctu reſoluat.ceræ quoq; uermiculũ gignũt qui aĩalium oĩum minim⁹ exiſtimatur,& ab Ariſtotele dicit̃ Acar.Itẽ aĩalia in eſculis naſcunt̃,quæ appellant̃ galbæ mire exilitatis,unde q primus ſulpitiorũ cognomẽ galbæ tulit,ab exilitate ita uocitatus eſt,q̃uis alii econtrario qđ p̃pinguis fuerit,ita noĩatum ſcripſerint.talem.n.galli uocant galbam.alii ꝙ oppidũ hiſpaniæ fruſtra diu oppugnatũ illatis demũ galbano facibus ſuccenderit.nõnulli ꝙ in diuturna ualitudine galbeo hoc eſt remediis lana inuolutus aſſidue uteret̃.in lanis quoq;,& ueſte puluis tineas gignit p̃cipue ſi araneus una ĩcludat̃.ſitit.n.& omnẽ humorẽ abſorbens auget ariditatem.hic & in chartis naſcit̃,habet & canis in lingua uermiculũ,quẽ ſupra diximus Lyttā appellari.Itẽ aliud peculiare malum,uermẽ alatum,qui lancinat aures,quæ defendi morſu nõ poſſunt.Ricinus a nr̃is dicitur.Ariſtoteles κυνοῤῥαιστὴν uocat.Var.Quidā nucibus græcis in aqua tritis perungũt catulorũ aures,ꝙ ricini ſoleāt,ſi hoc unguine non ſis uſus,eas exulcerare.Columella,fere autem per æſtatem ſic muſcis catulorum aures exulcerantur,ut ſæpe totas amittant.qđ ne fiat amaris nucibus cõtritis liniẽdæ ſunt.Quod ſi ulceribus iam præoccupatæ fuerint,iunctam picem liquidā Suillo adipi uulneribus inſtillari conueniet.hoc eodẽ medicamento cõtacti ricini concidunt.Ab huius animalis ſimilitudine ricinus dicit̃ herba inſtar arboris,quæ alio nomine Cicy appellat̃.Alii uocant ſcrotonẽ.Alii Chibim.Alii Siſamon ſilueſtre.Alii Siſelin cyprion.Nonnulli pentadactylon.Alii Helioſcopiũ,quia ſemper ad ſolẽ uertitur ἀπὸ

του σκοπεῖν

τοῦ σκοπεῖν τὸν ἥλιον. Dioſcorides arboroſum fruticem uocat ſimilem ficui, ſed minorē, folia ſimilia platano, ſed maiora. lenia. & nigriora, ex qua exprimiť oleū cicynū. ſemē ꝓducit huic aīali ſimillimū. ideoq; nomē quoq; ab eo ſumit. eſt e genere tithymalli, quā noſtri herbā lactariā uocant. alii lactucā caprinā, cuius lacte īſcripto corpore cū inaruerit, ſi cinis inſpergatur, apparet litteras tradūt, & hoc mō adulteras quoſdā alloqui maluiſſe, q̄ codicillis tithymalli multa ſunt genera. primū characias, q maſculus exiſtimatur ramis digitali craſſitudine quinq; aut ſex. cubitali longitudine, a radice foliis fere oleæ, ſemē eius cū melle decoctum ī uſu eſt ad catapocia, hoc eſt pilulas faciēdas ſoluēdi alui gratia. ideo medici noſtri tpis herbā hanc corrupto (ut in pleriſq; aliis) uocabulo catapuciam uocāt. alterū qđ myrſinitē noīant. alii caryotē foliis myrti acutis, & pūgentibus, fructus eius nux uocať. ideo herba ipſa caryotes appellata eſt, nam κάρυον græci nucē uocant. tertiū qđ paralius nūcupať, ſiue tithymallis folio rotūdo. caule paulū alto ramis rubētibus.. quartū ſimili mō heleoſcopiū ſemine albo colūbis gratiſſimo. q̇ntū cypariſſum pp foliorū ſimilitudinē cū cupreſſo. ſextū platyphyllō uocant. alii corymbiten. alii amygdalitē, a ſimilitudīe, nec ulllius latiora ſunt folia. ſeptimū dendroides, hoc eſt ramoſum, & codion, & leptaphyllō a tenuitate foliorū, comoſiſſimū ex oībus, & cauliculis maxime rubentibus & ſemine copioſiſſimū. eſt & alius uermiculus cimex uulgo dictus, odore fœdus, ex ligno naſcens, chartiſq; & paleis. Itē alius tunicas ſuas trahens cochleæ mō, ſed ita ut pedes eius ſpectenť. Ariſtoteles Xylotrophō uocat, & proceſſu tpis trāſit in chryſaliden ſpoliatus ſtatim expirat. cātharides uermiculi ficorū ſunt. & pyri, & pinus, & cynacanthe, quæ arbuſcula ē, ueluti acinos uuæ producens. latini canināſentē, & uulgo uuā ſpineā nominant. rurſus culices aceſcēs uinū gignit, quos Ariſtoteles culices uīarios uocat. nā generali noīe, & alii uermiculi parui alati dicunť culices, īter quos ſunt q muliones appellantur arborarii pici roſtrū habētes, & plus uno die nō uiuentes. culices græci κώνωπας uocāt, unde conopeū uocitatū eſt tētoriū, ad arcēdos culices cōtextū, qđ ſupra lectū explicari cōſueuit. quinetiā in niue uermiculi naſcūtur, q niuales tineæ dicunť. Ariſtoteles uermes in niue uetuſtiori, q̇bus hirti ſunt pili & rubidi, & ipſa nix uetuſtate rubeſcit, ſed in niue mediæ terræ candidi, & grandiores inueniunť, torpēt oēs ac difficulter mouenť. & ignis uermē gignit uolucrē maioris muſcæ magnitudine, q pyralis, & a q̇buſdā pyrauſta noīatur, uiuēs q̄diu in igne eſt, cū primū euaſit, moritur (ut ſupra diximus) hypanis fluuius in ponto circa ſolſtitiū defert tenues mēbranas acinorū inſtar, q̇bus erūpit uermiculus ad ſimilitudinē ſupradicti, nec ultra diē uiuit ob id hemerobiō uocať, quod uitā unius diei habeat. ἡμέραν. n. græci diē dicūt. βίον uitā. eſt & aliud genus culicū, quos uocāt centrinas fucis apum ſimiles ignauia. malitiaq; cū pnicie uerorū, & utiliū. interimunt. n. illos atq; ipſi emoriunť, a pūgēdo āt nomē ſumpſere, qđ græci dicunt κέντειν. cōuoluolus uermis ē minor eruca corrodēs pubeſcentes uuas, quē alii uoluocē appellant, qđ uitiū frondibus bōbicū more ſeſe conuoluunt. remediū eſt falces poſtq̄ exacutæ ſunt, fibrina pelle detergere, quēadmodū & cōtra erucam, quæ puſillus & ipſa uermis eſt, ab erodendo uocata, remedium eſt uiſco uitē ābire. cōuoluolū ēt herbā uocāt naſcētem p fruteta, nullo odore, nec crocos ītus habēs, ſed florē tm̄ ac cādorē lilii referens, ueluti rudimentū naturæ lilia facere cōdiſcētis, dicta cōuoluolus, qđ ſeſe rei cui adhæret inuoluat. eruca quoq; herba ē ita dicta, qđ beſtiolas oēs corpori innaſcentes erodat, huius in cōdiendis obſoniis tanta eſt ſuauitas, ut græci euzomon appellarint, ob bonitatē iuris, εὖ enim bene dicūt ζωμὸν ius, uenerē mirifice ſtimulat (ut ſupra diximus) raucæ uermes ſūt terreni, radices arborū lædētes. Ply. olea ubi quercus effoſſa ſit male ponitur, quando uermes qui raucæ uocātur, in radice quercus naſcuntur, & tranſeūt. multipeda aīal eſt e uermibus terræ piloſum, multis pedibus, arcuatim repens tractuq; contrahēs ſe, a græcis Ips uocať. alii ſcolopendrā noīant. alii millepedā. alii centipedā. onyſcus uero ſiue tylus uermiculus eſt pluribus pedibus, colore fuſco, ſub lapidibus, aut figulinis uaſis uiuens, q tactus arcuat ſeſe, atq; in globū cōtrahit ad ſimilitudinē paruæ pilæ, hic in cortice punici mali decoctus cū porri ſucco dolorē auriū ſanat. cāpe uermiculus eſt hortēſes maxime herbas, & arborum frondes erodens, dicta ἀπὸ τοῦ κάμπτειν, quod flectere eſt. Columella, nec ſolum teneras audent erodere frondes, implicitus cōchæ limax, hirſutaq; cāp. ehic hippocampæ dicti ſunt piſces, q & eq marini appellanť. a flexu caudarū, quæ piſcoſæ ſunt. Ply. hippocāpinus cinis alopecias tollit. hinc ēt pityocāpe uermes ſunt e pinū arbore naſcentes morſu uenenato, nec diſſimili a bupreſtis morſu, de qua ſupra diximus. Ply. uſus ſapæ contra cātharidas, bupreſtim pinorꝫ quas pityocampas uocant. galenus πιτυοκάμπαι πίτυος εἰσὶ κανθαρίδες βουπρήσει ὁμοίως. Rotundæ tineæ in hominum corporibus dicuntur ad differentiam aliarum, quæ non ſunt rotundæ. Ply. Aiſoi ſuccus aluū ſiſtit, & dyſenterias, & tineas rotundas pellit. uermes terreni lūbrici appellantur a lubricitate, ut opinor dicti. inter uermiculos & locuſta poni poteſt, de qua ſupra diximus. & bruchus uermiculus haud diſſimilis locuſtæ herbas erodēs, ſine alis tamen. & gryllus, cui magnā auctoritatem perhibent. Nigidius, magiq;, q retro ambulat ter

ram terebret, noctibus stridat. blattæ quoq; uermiculi ex igni sunt lucē fugientes & tenebrarum alũnæ in balneis maxime humido uapore prognatæ. plura earũ genera sunt, molles quæ in oleo decoctæ uerucas mirifice tollunt. alterum genus mylochon uocant, qd circa molas fere soleat nasci. græci enim μύλον molã uocant. tertiũ genus est odoris tedio īuisum, hãc quidã putãt a cimice, de quo supra diximus, nõ differre. tauri uocãtur scarabei terrestres ricino similes, nomen cornicula dedere. quidã pediculos terræ uocant. melolãtha quoq; genus scarabei est colore uiridis nascens (ut Aristoteles refert) e uermib⁹ fimo bouis aut iumenti creatis. sunt ēt ex scarabeorũ genere grãdiores cornua p̄longa bisulcis dentata forficibus in cacumine habentes, quos Nigidius lucanos appellat. alii e fimo ingentis pilas auersi pedibus uolutant paruosq; in iis contra rigorem hyemis uermiculos nidulanť. hos ægyptii loco numinũ colunt, qm̃ solis operũ similitudo quædam huic animali est. est & genus eorũ albis guttis distinctum qd fullo appellať, uolitant alii magno cũ mugitu, alii terrã frequentibus foraminibus excauãt crustas habent oēs dũtaxat ad tutelã pēnarum a natura datas. in thraciæ ptib⁹ iuxta olynthiũ locus est paruus, in quo unũ hoc aĩal necať, ob hoc dictus cãtharolethrus. κάνθαρος .n. græce scarabeus uocatur. ὄλεθρος pernices dicitur. papiliones quoq; īter uermiculos numerãt, multa eorum genera nullũ aĩal imbecillius est solo fere tactu necatur. is qui lucernarũ luminibus aduolat, inter mala medicamenta a magis p̄cipue numeratur. lucet ignium modo noctu, laterum, & clunium colore cicindela, a græcis lampyris dicta. quidam noctilucam. alii nitedulam uocant, non ante matura pabula, aut post defecta cõspicitur. nũc pēnarum hiatu refulgēs, nũc cõpressu obumbrata. huius aĩalis stellantes uolatus maturitatis hordei signum rusticis p̄bent mira benignitate naturæ. ab hac lychnus pensilis, quē uulgo lampadem uocant, cicindela appellatur, quæ nocte tota seruatur accensa, & lãpyridis instar lucet. Martialis de cicindela, ancillã tibi sors dedit lucernæ totas quæ simul exigat tenebras. item uermes sunt aranei. uespæ. stelliones bõbices. & uesparũ genere pseudospecæ, de quibus supra diximus, uermes sunt & muscæ notũ animal, alis sonãs, cui aculeus in ore pro lingua est, nec ad punctũ, sed ad suctum a natura datus, ut culicibus, & quibusdam aliis. muscæ humore exanimatæ, si cinere condãtur redit uita, hoc aĩal græce μῦα dicitur, a quo fit cinomyia, hoc est canina musca. muscam sine memoria esse prodiderũt. in creta mons quidam est carina nomine, nouē miliũ passuum ambitu intra qđ spatiũ muscæ nõ reperiuntur, natũq; ibi mel nusq̃ attingunt, quo experimento singulare medicamentis eligitur. e uermiũ etiam genere sunt tabani, qui & asili dicũtur, in extremis fauis aliqñ nascentes ueluti grandiores apes, gallinarũ mõ incubãt, qđ exclusum est primum uermiculus uidetur candidus. græci hoc malũ œstrum nominant. Virg. est locus silaris circa ilicibusq; uirentem plurimus alburnũ uolitans cui nomen asilo, romanũ ē œstrum graii uertere uocantes. asper acerba sonans. quo tota exterrita siluis diffugiunt armenta. crabrones uespis similes sunt, degunt siluestres in arborũ cauernis. uita bimatũ nõ transit. ictus eorum nõ fere sine febri ē. sunt qui putent ter nouenis punctis interfici hominem. Mitiorum minores opifices uocanť, q hyeme moriuntur. maiores dicuntur matres, hæ biēnio durant. nidos uere faciunt fere quadrifores, in qbus opifices generentur. his educatis alios deinde nidos maiores faciunt, in quibus matres futuras ꝓducant. opifices tunc munere funguntur, & pascunt eas. & cicadæ uermes sunt, quarum duo genera. minores q̃ primæ proueniunt, & nouissimæ pereunt, hæ mutæ appellanť, nõ ꝙ nihil canãt, sed ꝙ parũ canãt. & maiores, quæ canũt, eædēq; nouissimæ ꝓueniunt, & primæ intereunt, hæ uocantur achetæ, hoc est argutæ ἀπὸ τοῦ ἠχῶ, quod est sono crepito, unde echo dicta est uox in nemoribus, & locorũ concauitatibus resonãs. & inter has, q̃ minores sunt uocãtur tettigometræ, hoc est cicadarum matres. τέττιξ enim cicada dicitur μήτηρ mater, sed illæ magis canoræ sunt. in utroq; genere mares cãtant, fœminæ silent. in oriente iis hoĩes uescuntur, p̄sertim parthi licet opibus abundēt, ante coitũ mares præferunt, post coitũ fœmĩas. sola cicada ex oĩb⁹ quæ uiuũt, sine ore ē, pro eo aculeatũ qddã ĩ pectore habet lĩguæ simile, quo rorē lãbit, & pectus ipsum fistulosum, quo uocē emittit. excitatæ cicadæ cũ subuolant, humorē emittũt, qđ argumentũ est rore eas ali. quidã duo alia genera earum faciunt, surculariã q̃ grãdior est, & frumentariã, quã alii auenariã uocant, qm̃ simul cũ frumētis arescentibus apparet. Cicadæ nõ nascunť ubi raræ arbores sunt. in regino agro silent oēs, ĩ locrensi ultra flumen cantant. formicæ quoq; uermes sunt, & ex pusilibus uermibus nascuntur. condunt æstate cibos q hyeme sufficiant. siquis onera q̃ gerunt, corporibus earũ comparet, iudicabit nulli aĩali secũdũ portionem uires esse maiores. morsu minora onera gestant, maiora auersæ postremis pedibus impellunt. semina cõdunt semirosa, ne rursus in fruges exeant. madefacta imbre ad solem ꝓferũt, atq; exsiccant, deinde reponunt, operanť & noctu plena luna ĩterlunio cessant. silices itinere earũ attriti spectantur, & in opere semitæ factæ, tm̃ in oĩ re põt quantulacũq; sedulitas. sepeliuntur inter se, qđ nulli alteri aĩali præter hoĩem accidit. aliquando pēnatæ reperiuntur. indicæ formicæ cornua habent, egerunt aurũ ex cauernis terræ in regione

gione

giõe ſeptẽtrionaliũ idorũ, qui dardæ uocanť, colorẽ feliũ habent.magnitudinem ægypti luporum.aurum ab his hiberno tpe erutum indi per æſtatem furantur illis ꝓter feruorem ſolis in cuniculis latẽtibus,quæ tñ odore ſolicitatæ prouolant, & crebro raptores lacerant,q̃uis uelociſſimis camelis fugientes,tãta eſt eius aĩalis cũ amore auri feritas atq; pernicitas.ob eã cãm raptores ferinas carnes p diuerſa loca diſponunt,ut illis diſtractis auri ſtrigmẽta tuti aſportẽ quæ fuſionis ignari,aduenis mercatoribus uẽdũt.eſt & genus formicarũ uenenatum, qđ a fugiendo ſolẽ ſolifuga noĩatur.concitatur.n.acrius feruore ſolis, ideoq; eum fugit quantũ põt non nouit eas italia.betica ſolpugas appellat.Lucanus,quis calcare tuas metuat ſolpuga latebras.idem genus eſt leonũ in regione ægypti ſub promõtorio,qđ auſtri cornu appellať,q formicæ dicuntur,& genitalia ſurſum uerſa habent,colorẽ aureũ,glabriores ſunt ægyptiis. ſcorpius quoq; ſiue ſcorpio uermis eſt uenenoſus eo importunior cæteris, qđ grauiore ſupplicio afficit,lenta morte triduo cõficiens.ictus eius fœminis letalis eſt,præſertim uirginib⁹,uiris tm̃ matutino tpe,priuſq̃ aliquo fortuito ictu ieiunũ uenenũ emittat.id in cauda habet, ferit ſemp obliquo ictu.nec unq̃ deeſt uenenũ medio die,cũ feruet ſolis ardoribus,nec cũ ſitit ſemp inexplebilis potu.in Africa pẽnas, nõ ferit man⁹palmã,nec niſi pilos attigerit.ipſe ſuæ plagæ ĩpoſitus,aut aſſus in cibo ſumptus,aut potus in duobus cyathis meri lenit dolorẽ.fœtũ ſuum deuorat,unũ tm̃ relinquens ſolertiſſimũ,q ſe in matris clunibus includẽs a cauda,& a morſu ſe tutũ facit.ſcorpius quoq; cæleſte ſignum eſt.nã cũ forte orion inter uenandũ dianæ dixiſſet ſe quicquid ex terra oriretur facile interficere poſſe,ferunt terrã ea temeritate permotam ſcorpionem produxiſſe,q necaturus orionẽ uidebatur.iouẽ ãt utriuſq; audaciã admiratũ ſcorpionem ĩ cælo collocaſſe,ut documento mortalibus eſſet,nulla re eſſe minus fidendum,quapropter dianã cui ob uenationis ſtudiũ carus erat orion,ab ioue poſtulaſſe,ut idem ſibi petẽti beneficium daret,quod terræ ultro tribuiſſet,quocirca iouem ita cõſtituiſſe,ut oriente ſcorpione orion occidat.huius ſcorpionis chelæ ita premuntur ab æquinoctiali circulo ut eũ ſuſtinere uideanť.chelæ aũt ſcorpionum,& cancrorũ brachia dicuntur. Virg.qua locus erigonem inter chelaſq; ſequentes.cauda ãt cõtingit hyemalem circulũ.occidit inclinato capite, oritur erectus a chelis. in his ſtellas habet binas in ſingulis,in fronte tris,inter ſcapulas totidem.in uentre duas,ĩ cauda quinq;.in ipſo cacumine,quo uidetur percutere,duas.item ſcorpio militare inſtrumẽtum eſt,quod uulgo nunc baliſtam uocant ita dictus ꝙ paruis ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortẽ, ſiue ꝙ ſcorpionis ſimilitudinẽ habeat,cũ arcus hinc atq; hinc chelarũ ſimilitudinẽ præ ſe ferãt ſpiculũ caudæ.baliſta uero funibus,& neruis tẽdiť,& maiora ſpicula multo lõgius iactat,emittit ẽt in nauali bello ſagittas oleo incẽdiario,ſtuppa.ſulphure. & bitumine obuolutas, atq; ardentes,quæ tabulas pice unctas,& reſina repente ſuccendunt.Ouidi.quam graue baliſtæ mœnia pulſat onus.a baliſta fit uerbũ exbaliſto , quod eſt decipio,circumuenio.Plau.ego hũc cõmunẽ meũ,atq; nr̃m oĩum hoſtẽ exbaliſtabo lepide.itẽ baliſtatiũ,locus ĩ quo ſita ẽ baliſta.idẽ ĩtẽta baliſta ẽ,ꝓbe,quã ego haud multo poſt emittã e baliſtario.baliſta ἀπὸ τοῦ βάλλειν dicta ẽ, hoc eſt a iaciẽdo ſcorpionẽ.qdã arcubaliſtã uocant.eſt ẽt ſcorpius herba ſemen habẽs ad ſimilitudinẽ caudæ ſcorpionis,folia pauca.ualet aduerſus aĩal noĩs ſui.hanc herbã Theophraſtus nepã uocat,quod nepa ſcorpion apud græcos ſignificat.quãuis enim aliqui putauerint nepã camarũ eſſe decepti,eo qđ apud Plautum ſcribitur,retrouerſum cædam imitabor nepam.conſtat tñ nepam ſcorpium eſſe,qui & ipſe aliquando retrograditur mordendi gratia.Cicero,ſerpere angues.natare anaticulas.uolare merulas. cornibus uti uidemus boues. nepas aculeis. ſuam deniq; cuiq; naturã eſſe ad uiuendum ducem.item ſcorpiuros alia herba eſt,quã ẽt heliotropiũ noĩant,a nobis cũ de ſole differemus,dicẽda.eſt & alius uermis locuſtæ ſimilis, ſine pẽnis,qui trixalis græce uocať.latinũ nomẽ nõ habet.itẽ tipula uermis eſt ſex pedes habens, ſed tantæ leuitatis,ut ſuper aqua currens non deſidat.Plaut. neq; tipulæ leuius pondus eſt q̃ fides lenonia.quidã etiam leontophonon exiguum uermem eſſe dicunt,cuius cinis cum carne ĩ cibo datus leonẽ necat,quod falſum eſſe inferius oſtendemus. item gurgolio uermis exiguus, de quo ſuperius diximus,frumenta in horreis,ſatiſue deuorãs, dictas ita ob paruitatem,ꝙ nil aliud ſit q̃ guttur.Virgil.populatq; ingentẽ farris aceruũ gurgulio. itẽ gurgulio appellať uia patens & ueluti fiſtula quædã a naribus ad pulmonẽ conſtans cartilagine,& carne per quã ſpiritus meat ac remeat. & hæc ſpiritalis fiſtula dicitur, ſicut alia fiſtula quæ ab ore ad uentrem tranſit gula.& cibalis fiſtula appellatur cõſtãs neruo,& carne.itẽ ſalamãdra ẽ uermis inter oĩa uenenata maximũ ſcelus.cætera.n.ſingulos feriũt ſalamãdra populos necare pariter improuidos põt.nã ſi arbori irrepſerit,oĩa poma inficit ueneno,& eos q ederint ĩterimit.idẽ facit ſi ĩ puteũ cadat.ſaliua eius q̃cũq; ꝑte corporis uel ĩ pede imo reſperſa oĩs in toto corpore defluit pilus.eſt aĩal lacerti figura ſtellatũ,nũq̃ niſi magnis ĩbribus ꝓueniẽs, & æſtate deficiens, cui tantus rigor,ut ignẽ tactũ extinguat,nõ alio mõ q̃ glacies.a ſuibus tñ ſine nocumento mãdiť.itẽ uermis eſt lacerta cuius duo genera.altera eſt maior,hæc lacerta uiridis dicitur. altera minor

hanc quidam zignyda. alii chalciden uocãt. in utroq; genere mas dicitur lacertus. Virgilius, nunc uirides ẽt occultant spineta lacertos. lacertus ẽt brachiũ in homine dicit᷑, a quo fit lacertosus, hoc est robustus, ac ualidis lacertis. lacertus ẽt piscis est, de quo inferius dicemus. lacertã ore parere uulgus existimat, qđ Aristoteles negat. Constat tñ eas nõ incubare, oblitas quo sint loco enixæ, qm̃ huic aĩali nulla memoria est. itaq; catuli eorũ p se erumpunt. ranas quoq; quidã parũ inter uermes adnumerant. multa earũ genera. sunt ranæ terrestres, licet ĩ dulcib⁹ aquis uiuant. sunt & marinæ. in mari rana piscatrix dicitur, qm̃ eminentia sub oculis cornicula turbato limo exerit, atq; ita assultantes pisciculos pertrahit, donec eã prope accedãt, ut assiliat. mares, dum fœminas ad coitũ cient ololygones uocantur (ut supra diximus) E terrestribus quædam in uepribus tñ uiuũt, ob id a rubis rubetæ appellatæ. græci phrynos uocãt. maxĩe oĩum geminis ueluti cornibus, plenæ ueneficiorũ. tradũt officulo eius, qđ est ĩ dextro latere in aquã feruentẽ deiecto statim uas refrigerari, nec postea feruere nisi exempto. & econtrario aliud esse in sinistro latere, quo deiecto feruere aqua uideatur, id apocynon uocari, qm̃ canũ impetus eo cohibeantur. aliæ inter harundines, fruticesq; uersantur, ob id a calamis dictæ calamitæ. hæ inter oẽs & minimæ sunt, & uiridissimæ, & a quibusdam diphthitæ nominantur. sunt ẽt sine uoce, & si hauriantur, uentres boum distendũt. est & rana parua arborem scandens & ex ea uociferans, in cuius os siqs expuat, ipsamq; dimittat, tussi liberari dicitur. tradit Democritus, ꝙ siqs extrahat ranæ uiuenti linguã, nulla alia corporis parte adhærente, ipsaq; dimissa in aqua illam imponat supra cordis palpitationẽ mulieri dormienti, quæcũq; interrogauerit uera responsuram. inter uermiculos postremo apes quoq; ponunt, & certe uermiculi sunt dũ nascũtur, ideo apes dictæ, ꝙ sine pedibus sunt. Virg. trũca pedũ primo. quãuis aliqui apes ab eo dictas uolũt, ꝙ se pedibus inuicem tenent. ab hoc fit diminutiuũ apecula, siue apicula, qm̃ & apes & apis dicimus in nominatiuo, & apiarium locus, in quo apes tenentur, quod & alueariũ dicitur, ab alueorũ multitudine. & mellariũ a melle, & a melissis hoc est apibus melisson. & apiũ herba quã græci selinon uocãt, cuius plura genera. quod .n. sponte in humidis nascitur heloselinũ uocatur. ἕλος enim dicitur palus, uno folio est, nec hirsutũ. rursus in siccis hipposelinũ, quo equi libenter uescunt᷑, pluribus foliis est, simile helioselino, id & petroselinũ, & olus atrũ, siue olisatrũ nuncupant, ut supra ostendimus. tertiũ oreoselinũ, quasi montanũ apiũ, cicutæ foliis, radice tenui, semine aneti, minutiori tñ, his fere oĩbus opes uescunt᷑. itẽ ab apibus apiastrũ, quod nõ ẽ siluestre apiũ (ut Valla scripsit) sed herba quæ a melissis melissephyllon appellatur, hoc est apium foliũ, & a melle dicit᷑ mellitena, nullo magis flore gaudent apes. copia ipsius facillime examina continent᷑, & si ea purgantur aluearia, nõ fugiũt apes. ĩ sardinia hæc herba uenenata est. itẽ ab apis apiarius deducitur, q curã apiũ habet, & alueos tenet. Ply. prouentũ .n. sperant apiarii large florescente thymo. & apiana uua prædulcis, quã ꝑcipue infectãt᷑ apes. uespæ. muscæq;. nunc uulgo a muscis muscatula dicitur. græci stican uocant. itẽ ab ape apiastra auis apes comedens, quæ merops ẽt uocatur genitores suos reconditos pascens pallido intus colore pẽnarũ superne cyaneo, priori subrutilo, nidificat in specu sex pedũ defossa altitudine. Virgi. meropes aliæq; uolucres. manifestus hic Seruii error notatur, qui meropem inquit uiridem esse, & uiridiores pẽnas habere. creãtur ãt apes ex bobus, sicut crabrones ex equis. fuci ex mulis. uespæ ex asinis. conduntur apes a uergiliarum occasu, nec ante fabas florentes ad opera, & labores exeunt. cum per cœlum licet, nullus operi perit dies. primũ fauos construunt, hoc est cellulas, domosq; a fouendo dictos, ꝙ in iis sobolem fouent, fingunt primo cæra, dehinc melle implent. cæram ex floribus faciunt, quæ quanto iocundiore materia cõposita est, tanto in hac meliorẽ mella qualitatem accipiunt. melligenẽ capiũt e lachrymis arborũ, quæ glutinũ pariunt, ut salicis ulmi. arundinis. succo gũmi. resina. his primũ alueũ intus totũ, ut quodã tectorio illinunt, & alii amarioribus succis, ne aliarũ bestiolarũ auiditates iis noceat. his fores quoq; latiores circũstruunt, melligo hæc uocat᷑. primũ fundamẽtũ operis dr̃ metys, hoc ẽ purgamẽtũ cæræ, ex quo partẽ aluei priorẽ apes illinũt. secũdũ pissoceron ex cæra, & pice, siue gũmi, siue resina mixtũ, uñ nomẽ habet. græci .n. πίσσαν picẽ uocant, κηρὸν cærã. tertiũ propolis dictũ, hoc modo quasi suburbanũ, qđ ante alueũ sit, propolin Varro inquit uocant, qđ apes faciunt ad foramen introitus, porrectũ in alueũ, maxĩe æstate, quam rem ẽt noĩe eodẽ medici uocãt in emplastris. propter, quã rem etiam carius in sacra uia quã mel uenit. est ãt propolis fauorum stabilimentũ qua oẽs frigoris, aut iniuriæ aditus obstruunt᷑. odore ẽt usq; adeo graui, ut quidam pro galbano utãtur. post hæc cõuehitur erythace, quã alii sandaracã. alii cerinthũ nominãt. hic est apiũ dũ operantur cibus, q sæpe ĩ fauorẽ inanitatibus sepositus inuenit᷑ saporis amari, sed plen⁹ humoris. gignitur ãt rore uerno ex arborũ succo. Varro. erythacẽ uocant, qua fauos extremos inter se cõglutinant, qđ est aliud melle propoli. itaq; in hoc uim esse illinendi. quo circa examen ubi uolunt cõsidere eũ ramum, aliãue rem oblinũt hoc admixto apiastro. Aristoteles. aggerũt apes suis cruribus cærã atq; erythacen. idem, sed recondunt aliud quoq; cibarii genus, cui

durities

durities cæræ proxima, qđ σανδαράχην, hoc est sandaracham nõnulli appellant. Idẽ, habent ẽt quo secundo cibo alantur, qđ κήρινθος, hoc est cerinthus uocatur, uerũ hoc deterius est, & dulcedine prope ficus, nã & cerinthe herba est folio candido. incuruo. cubitalis. capite concauo, mellis succũ habente. erythace a coloris rubedine dicit͛. græce. n. ἐρύθημα rubor appellat͛. cæra ex oĩum arborũ satorũq; florib⁹ confingit͛, excepto rumice. & chenopode herbis, q̃rũ prima uulgo nota est. secunda effigiẽ habet pedis anserini. Aristomachus solensis tanto apum amore flagrauit, ut duodeq̃draginta ãnis nihil aliud fecerit. Hyliscus quoq; thasius usq; adeo has in desertis coluit ut agrius, hoc est agrestis fuerit cognominatus. apes intra sexaginta passus opus suũ faciũt. cõsumptis ãt in proximo florib⁹, speculatores ad pabula ulteriora trãsmittunt. noctu deprehensæ in expẽditione, supinæ excubant, ut alas a rore defendant. ĩterdiu stationes ad portas faciunt more castrorũ. noctu usq; ad aurorã quiescunt, donec una excitet oẽs duplici, aut triplici bõbo, q̃si tuba, aut cornu aliquo. tũ cateruatim prouolãt, si dies futurus est quietus.. uentos. n. imbresq; ꝑdiuinãt, & tũc cõtinent se tectis. cũ ad opera ꝓcessere, aliæ flores aggerũt pedibus, aliæ rorẽ ore, adolescentiores ad hæc opera exeunt, & supradicta cõuehunt. seniores intus operantur, & aduecta disponũt, quæ flores portãt prioribus pedibus onerant se mora, pedes priores rostro, & onere graues remeant. excipiunt eas ternæ, aut quaternæ, atq; exonerant. singulæ præterea sua officia habent. aliæ construunt. aliæ poliunt. aliæ suggerunt. aliæ ex eo, quod allatũ est cõparant cibũ. neq;. n. separatim uescuntur, ne operis aut cibi, aut tẽporis inæqualitas fiat. primos fere tres ordines inanes struunt, ne promptũ sit, qđ inuitet furãtem. nouissimi maxime melle implentur, dũ uehunt, secũdos captant flatus, si procella oriatur apprehensis pediculo lapillis se librant. sæpe ẽt lapillum in humeros ĩponunt. laborãtes miro studio obseruãt. cessantiũ inertiã notãt. castigãt. sæpe etiam morte puniunt. oĩum aĩantiũ mũdissimæ sunt. amoliuntur e medio cũcta, nullasq; inter opera spurcitias relinquunt. excrementa operantiũ intus unũ congesta in locũ diebus turbidis, & qñ ab opere cessant educunt. cum aduesperascit minus, ac minus in alueo obstrepunt, donec una circũuolet, eodẽ quo excitauerat bõbo, quasi somnũ indicẽs, instar castroꝝ. tunc repẽte oẽs silẽt. domos primũ plebeiis ædificant, deinde regibus. si prouentus largior speratur, ẽt fucis, hæ cellarũ minimæ sunt, sed ipsi maiorres apibus. sunt ãt fuci sine aculeo uelut ĩperfectæ apes, nouissimeq; a fessis, & iã emeritis inchoatæ, serotini fœtus, & quasi seruitia uerarũ apium. alimenta nõ cõgerũt, sed ab aliis conuecta cõsumunt. ad ꝓcreationẽ tñ sobolis conferre aliquid uidentur, insidentes seminibus, quibus apes figurantur. itaq; ad fouendã & educandã natã prolẽ familiarius admittũtur. exclusis deinde pullis extra tecta perturbantur. Virgilius. ignauũ fucos pecus a præsepibus arcẽt. multæ apes singulos fucos aggressæ trucidant. quidã tñ fucos propriũ genus esse existimant, quẽadmodũ ex eodẽ genere fures, lata aluo ad furãdum pronos, ita appellatos, quia furtim deuorant mella. alii fucos ex apibus fieri putãt. aculeũ. n. apibus uentri insertũ esse, qui si ad unũ ictũ ĩfixus fuerit, illas statim emori, sed cũ intantũ fuerit adactus, ut intestinũ sequatur, sic fucos ex apibus fieri, nec mella facere, ueluti castratis uiribus, sed sola frequentia fœtui prodesse. fucus ẽt herba est, quæ græce φῦκος θαλάσσιον, latine fucus marinus dicitur. tria eius genera latum & alterũ longius quadãtenus rubẽs. tertiũ crispis foliis, quo in creta uestes tingũtur. a nostris ẽt alga dicitur. & tertiũ genus alga ruffa appellat͛. ab hoc fuco uerbũ deducit͛, & passiuũ eius fucor, qđ est coloro. & coloror. uñ fucatæ mulieres dñr, q̃ uel medicamẽtis qbusdã colorant͛, uel uitia corporis inductis coloribus tegũt. & fucus color ipse, siue medicamentũ dicitur. Plautus uitia corporis fuco occulunt. Virg. fucũ pro cæra posuit, quæ ex diuersorũ coloꝝ florib⁹ colligitur. fucoq; & floribus oras explent. fucus ẽt pro fraude metaphorice ponitur, in qua ueritas occultatur. Terentius. & ꝑ alienas tegulas uenisse clanculũ ꝑ ĩpluuiũ fucũ factum mulieri. hĩc fucilis res falsa dicitur, & quasi fucata. fœtus quõ ꝓgenerent apes, magna est inter eruditos cõtentio. nunq̃. n. uisus est apum coitus. multi existimauerunt cõpositis floribus aptissime confici. Virg. illum adeo placuisse apibus mirabere morẽ, quod nec cõcubitu indulgent, nec corpora segnes in uenerẽ soluũt, aut fœtus nixibus ædunt. uerũ ipse e foliis, natos & suauib⁹ herbis, ore legunt, ipsæ regẽ, paruosq; quirites sufficiũt, aurasq; & cærea regna refigunt, alii coitu unius, qui rex dicitur, gẽnerari apes existimant, hunc esse solum marem præcipua magnitudĩne fatiscat, ideoq; fœtũ sine eo non ædi, apesq; reliquas, nõ tanq̃ ducẽ, sed tanq̃ marem fœminas comitari. sunt ãt reges maiores paulo q̃ cæteri, & oblongi, rectioribus cruribus sed minus amplis pẽnis, pulchri coloris & nitidi, leuesq;, ac sine pilo. dubium an careat aculeo maiestate tantum armatus, an aculeum qdem ei natura dederit, sed usum eius negarit, ꝙ regem decet clementẽ esse, nec arma nisi per ministros, ubi ius postulat exercere, hoc certe constat regem aculeo nõ uti. mira plebis circa eũ obedientia, cũ ꝓcedit, una est, totũ examẽ circa eũ cõglobatur, cingit, tuet͛. uideri ab aliquo nõ finit. aliis tẽporibus cũ plebs in labore est, ipse intus opera circuit, exhortãti similis, solusq; ĩmunis. satellites quosdã & quasi lictores circa se continue habet

qui īperata faciant,nūq̄ niſi migraturo examine foras exit. in procedendo ſe quæq; ꝓximam illi cupit eſſe,& in officio cōſpici gaudet.feſſum ſubleuāt humeris,fatigatum ex toto portant. ubi ille conſedit,oēs caſtrametanť. rege defuncto mæret plebs ignauo dolore, non cibos cōuehit,nō exit,triſti tm̄ murmure circa corpus cōglobať,tandem fame moriuntur. cū uero alias apes defunctas educunt,triſticiam quandā oſtendunt,& funerantium more comitātur exequias.color regis melleus eſt,quaſi electo flore,ex omni copia factus,neq; uermiculus naſcitur ut cæteræ apes,ſed ſtatī pēniger eſt.cæteræ cū formā cape cœperūt nymphæ appellanť. Ariſtoteles, ἐνχἄμα δὲ ἐν πᾶσι τοῖς κυττάροισ ἔνεστιν ὁ γόνοσ. ἀλλ' ἐν ἱοισ μὲν ἤδη μεγάλα ἔνεστιν, ὥσε καὶ πέτεσθαι. ἐν ἱοισ δὲ νύμφαι. ἐν τοῖς δὲ σκώληκες ἔτι. hoc eſt non æquus in omnibus alueis fœtus.in q̇buſdam enim magni iam ſunt, ut uolare queāt,in aliis nymphæ.in aliis etiam uermiculi.ſirenes & cephenes impfectæ apes ſunt, & inutiles operi, niſi quod multitudīe, quæ ad calorē multū confert,fœtus adiuuant.quo.n.maior eoꝝ turba eſt,eo maior fit prouentus. Ariſtoteles fœtus apiū ſirenū,& cephenū albi quādiu uermiculi ſunt, poſtq̄ creuere fiunt apes ſirenes,& cephenes.clerū abortū apiū eſſe Plyniꝰ ſcribit, cū fœtū morbo,aut ignauia aut naturali infœcūditate non eduxere.in quo certe miror uirū alioquin doctiſſimū erraſſe. clerū uermiculū eſſe conſtat nocentem aluearibus. Ariſtoteles.examina infeſtantur clero.ſic.n.uocāt uermiculos,qui in pauimento naſcuntur,ex quibus creſcētibus uelut aranea abducitur alueo & faui cariæ pereunt.hinc morbus quoq; eiuſmodi clerus uocatur,hoc eſt fauus cum fœtu putrefactus.cum uero alia cā utputa morbo,aut ignauia,aut infœcunditate naturali fœtum non peragunt blapſigonia dicitur,quaſi prolis detrimentum, ἀπὸ τοῦ βλάπτω,quod nocco eſt, & γόνος fœtus .cū deficit alicuius aluei cibus impetū in proximos rapinæ ſtudio faciunt, at illæ contra dirigunt aciem,& aliis quoq; cauſis ſæpenumero dimicant duo imperatores, acies inſtruunt,utroq; ſuos euocante cōmilitones,quæ dimicatio iniectu pulueris, aut fumo tota dirimitur. Virgilius.hi motus aīorū atq; hæc certamina tanta,pulueris exigui iactu cōpreſſa quieſcent.gaudent plauſu,ac tinnitu æris,atq; euocanť,poſtq̄ effecto opere,& educto fœtu,functæ ſunt omni munere,exercitationē nihilominus ſolēnem habēt, ſpatiatæq; ī aperto,& gyris in alto æditis,tū demū ad cibum redeunt.uita eis longiſſima ſeptē annorū eſt. alueū nunq̄ ultra decēnium duraſſe produnt.ſunt qui mortuas, ſi intra tectū hyeme ſeruenť, deinde ſole uerno torreanť,ac ficulneo cinere toto die foueantur,reuiuiſcere exiſtiment. qn̄ uero in totū amiſſæ ſunt uentribus bubulis recentibus cū fimo obrutis,uel ut Virgilius ſcribit,iuuencorum corpore exanimato reparanť.odere fœdos odores,& infectos fugiunt procul. itaq; unguenta redolentes infeſtant. Vua in apibus dr̄,qn̄ examē cōglobatum botri inſtar dependet. Virgilius.hic uero ſubitū ac dictu mirabile monſtrū aſpiciunt, liquefacta boum p uiſcera toto ſtridere apes utero & ruptis efferuere coſtis, immēſaſq; trahi nubes,atq; arbore ſumma confluere,& denſis uuam dimittere ramis.Seruius. Vuā dimittere,ideſt in morē uuæ botryonē defluere, qđ græci dicunt βοτρυδὸν.Columella.deinde cū examen glomeratū in proximo frondētis arbuſculæ ramo conſederit,animaduertito an totū examen in ſpeciem unius uuæ dependeat. Iuuenalis.ſolicitus tanq̄ lapides effuderit imber,examenq; apiū longa conſederit uua.Plynius, tunc oſtenta faciunt priuata ac publica uua dependēte in domibus templiſue ſæpe expiata magnis euentibus.ſedere in ore īfantis Platonis,tum ēt ſumitatē illā ꝑdulcis eloquii ꝓtendentes.græci quoq; hoc ipſo loquēdi mō utunť. βοτρυδὸν ἐξηρτῆσθαι τὰ σμήνη cæra eſt, quæ fit exp̄ſſis fauis,& auro purificatis.optima eſt quæ punica uocatur,oīum candidiſſima,proxima quæ maxime fulua. nomē a græco habet κηρίον .n.græci. fauū uocant, κήρινον cæreum.nigreſcit addito chartarū cinere,ſicut anchuſa admixta rubet.cæra aliqn̄ pingere maiores noſtri ſolebant.quapropter & tabellæ ita pictæ cæræ uocabanť. Ouidi.perlege diſpoſitas generoſa p atria cæras. e cæra ēt fiebāt pugillares, in q̇bus ſcribere mos erat.un̄ ceras aliqn̄ pro libellis,ſiue epiſtolis,ac ēt ipſis pugillaribus capimus.idē,nōne libet medio ceras implere capaces quadriuioꝛ parieti quoq; depicto,& armis cæra punica cū oleo liquefacta,cādens ſetis īducebatur,uterūq; admotis gallæ carbonibus adurebatur ad ſudorē uſq; . poſtea candelis ſubigebatur. deinde linteis puris,ut ſicut marmora niteſcerent.Ply.uarioſq; in colores cæra trahitur ad īnumeros mortalium uſus parietumq; ēt,& armoꝝ tutelam.ab hoc fit cærare,& incærare uerbū,qđ eſt cæra tegere.Perſius.genua īcærare deorū.& cæreus adiectiuū,qđ aliqn̄ ex cæra fit,ut cærea cādela,ad differentiam eius quæ ex ſeuo eſt, ſiue alio pingui.aliquādo mollem,ac facilem , & tanq̄ cæra tractabilem.Hora.cæreus in uitiū,flecti monitoribꝰ aſper.nōnunq̄ pinguem.Accius.pīguem turturē,cereāq; ficedulā.a cæræ uidelicet colore.qn̄q; unctū.Martia.cærea ſi pēdet lūbis, & trita lacerna.cæreus uero ſubſtantiuū,funale ſignificat, quē in ſaturnalibus ſolebant humiliores potentioribus,cū cādelis pauperes,locupletes cæreis uterenť.Martia. hic tibi nocturnos ꝑſtabit cæreus ignes.itē a cæra cærinus color(de quo ſupra diximus). Itē ſyncærū,qđ ꝓprie ſignificat ītegrū,tractū ab eo,qđ q diuidere fructū cōem alueoꝝ cū ſocio uolūt,ſimul cū cæra mel pti

untur,ꝙ

untur,ꝙ ſi mel tm̄ ſine cæra conſignent,fraudant ſociũ,nec agunt integre.ſunt qui tradant ſocietate fraudata alueos mori.ſyncerũ itaq; dictũ quaſi ſimul cum cæra σὺν enim apud græcos ſimul ſignificat in cõpoſitiõe,quẽadmodũ apud nos Con.unde ſynæreſis dicitur figura,quæ diuerſa cõiungit,ut cũ dicimus Antoni gladios,pro Antonii.& derit pro deerit. & ſynagoge coadunatio.& ſynalœphæ,quaſi cõpreſſio,cum de fine dictionis uocalis obiicitur,ſequenti dictione incipiente a uocali.ut ſemp ego auditor tm̄.& ſyncope cõciſio,cũ littera uel ſyllaba de medio dictionis abſcinditur.& ſyncategorematica cõſignificatiua. & ſyntheſis confuſio.ẽ.n.(ut Donatus inquit) hyperbaton undiq; cõfuſum,ut illud Virgilii, tris notus abreptas in ſaxa latentia torquent,ſaxa uocant itali,mediis quæ in fluctibus aras.& ſynechon,continens.& ſynecdoche cõceptio,cũ a parte totũ,uel a toto pars ĩtelligitur,a parte totũ,ut flãmas cum regia puppis,hoc eſt nauis.a toto pars,ut quã multæ glomerãtur aues,ubi frigidus amnis trans portũ fugat.& ſyllepſis figura,quæ dici latĩe cõceptio põt,quãdo pluratiua dictio ſingulari uerbo cohæret.Virg.ſociis & rege recepto,aut ſingularis plurali uerbo cõnectitur.idem. ſunt nobis mitia poma,caſtaneæ molles,& preſſi copia lactis.aut pro multis unus ponitur.Idem, armato milite complet.aut pro uno multi.idem.uos o Calliope precor aſpirate canenti.& ſynodus cõuentus,ſiue cõuenticulũ.& ſynonyma,quæ ſub diuerſis uocibus idem ſignificant. & ſynatrœſmus figura,quæ & ſingulis uerbis,& pluriũ uerborũ coniunctiõe fieri poteſt. ſingulis hoc mõ ſed cũ ad ſupplicium ſumendũ ſe confirmaret,multa ſimul eũ reuocabant officia.cõſuetudo.tempus.exiſtimatio.periculum.religio.plurium uerborum.coniunctione ſic,nemo enim nocens ſine ſummo mœrore eſt iudices.ſed multa ſimul eum perturbant, quod adeſt ſolicitudinis plenũ,qđ futurum eſt formidoloſum.lex paratum ſupplicium oſtentans,uitia ex uitiis coacta,occaſionem arguendi maleficii captans inimicus,quæ quotidie uehementer eius animum excruciant.& polyſyntheton figura,cum ſententiæ multorũ articulorum conuenienti copia continentur,ut ille hũc pœna cõſtrictũ trahebat,hic ãt uociferabať,cõcurſus uero non mediocris erat,cũ tamẽ oẽs opitulari uellẽt, ſed nemo auderet,neq; ibi magiſtratus aderat,nec circũſpicientes,quo potiſſimũ cõfugeremus,reperiebamus.& ſyncaceoſis figura,quæ docet diuerſas res coniungere,& cõi opinioni cũ ratione aduerſari,ut nec hominis auari,atq; aſoti unum atq; idem uitium eſt.uterq; enim neſcit uti,atq; utriq; pecunia dedecori eſt. quare merito utriq; pari pœna afficiuntur,quos pariter nõ decet habere.& ſynonymia figura,quæ cõmunio nominis interpretatur.utimur ãt eo genera elocutionis.quotiens uno uerbo non ſatis uidemur dignitatem aut magnitudinẽ rei demoſtrare,ideoq; in eandẽ ſignificationẽ plura cõferuntur ut ſi dicamus.proſtrauit.afflixit.perculit.& aſynthetõ,qđ incopoſitũ,ſiue ſolutũ a latinis dicitť cũ demptis diſiunctionibus,& ꝓpoſitionibus diuerſa proferuntur. Cicero. expecto uim edicti ſecuritatẽ p̄toris.faueo oratori. cupio, opto dãnari Aproniũ. & ſyntaxis, quæ latine conſtructio ſiue coordinatio interpretať.& ſyntheſis,quæ cõpoſitio a noſtris dicitur, fitq; cũ ſingulare nomẽ multitudinem ſignificans cũ uerbo plurali coniungitur,ut pars infruſta ſecant,& turba ruunt.ſyntheſis ẽt ueſtis genus ẽ de qua ſupra diximus. & Symmachus nomẽ propriũ, qđ ſignificat cõcertatorem,auxiliariũ.& ſymachia.auxiliũ.cõcertatio. & ſymmetria cõmenſuratio,cuius tñ latinũ nomẽ in uſu non eſt.Ply.nondũ habet latinũ nomen ſymmetria.& ſympathia uſitatiſſimũ apud latinos,qđ dici cõpaſſio poteſt.& ſymbole cõmiſſura.& ſymbolum idicium,quaſi ſimul collatũ,de quo alibi diximus.& Symmathetes cõdiſcipulus. & ſympoſium cõpotatio.& ſyndipniũ cõcœnatio.& ſympotes,cõpotor.& ſympotria cõpotrix.&ſymphitũ herba de q̃ alibi diximus.coagulum ſiue conſerua latine appellata & ſymphonia cõſonãtia & ſynœcus cohabitator cõtubernalis.& ſyſtole correptio. & ſyngraphũ(de quo alibi diximus) & ſymplegma cõplexus,cõcurſus.& ſymplegades inſulæ põti mille quingẽtis paſſibus ab europa diſtantes,cyaneæ ab aliis dictæ.Symplegades ãt ob id appellatæ, ꝙ ĩter ſe concurriſſe aliquando fabulis traditur. id ãt fictũ iccirco ẽ,qm̄ paruo diſcretæ interuallo, ex aduerſo intrantibus geminæ cernebanť,pauloq; deflexa acie,coeũtiũ ſpeciẽ p̄bebant.& ſympudearia funera a ueteribus dicebanť,q̇bus ludos adhibebãt,q̃ſi ſimul pudẽda.uerũ ut ad ꝓpoſitũ reuertamur qm̄ q̃ integra ſunt,ẽt ĩcorrupta ſunt,poniť aliq̃n ſyncærũ pro puro ĩcorrupto,ĩmaculato. Hora.ſyncærũ eſt niſi uas,quodcũq; ĩfũdis aceſcit.ab hoc fit ſyncæritas,hoc eſt ĩtegritas. & ſyncære,ĩtegre.cuius cõtrariũ eſt ĩſyncærũ,hoc eſt uitiatũ,corruptũ. Vir.inſyncærus apes tulerit cruor.ſimili quoq; mõ procærũ a cæra deduciť, qđ ꝓprie ſignificat prolixũ,& in longum productum,quaſi ad ſimilitudinẽ cæræ extenſum.a quo procæritas longitudo.aut prolixitas,& procæriter aduerbiũ.extẽſe.proceres uero capita trabiũ ꝓprie dñr,hoc eſt mutili q̇dam extantes, a quo principes ciuitatis ſunt proceres appellati,ꝙ ii ita in ciuitate eminent,ſicut illi ĩ ædificiis quidã tñ ꝓcerũ a creſcẽdo,q̃ſi ꝓcretũ,hoc ẽ excretũ dictũ uolũt. & Procris Cephali uenatoris uxor fuit.Proconeſſus urbs fuit ĩ minori aſia.item a cæra cærinthe,herba ẽ folio cãdido ĩcuruo,cubitalis,capite cõcauo,mellis cum cæra mixti ſaporẽ habẽte cuius florũ auidiſſimæ ſunt

apes. Itẽ a cæra cærotũ ſiue cæratum. græce κηρωτόν, de quibus ſupra diximus acæratum a cæræ priuatiõe, qđ ſignificat lutũ cũ paleis mixtũ, & cæroma, qđ cæroto ſimile ſit. cæroma enĩ dicebatur quo ungebantur athletæ, dum certaturi erant. hoc uero ex oleo, terraq; conſtabat, nec ex omni qdẽ terra, ſed ex quibuſdam eius generibus, quibus robuſtiora fieri corpora, & ad tolerãdos æſtus, atq; algores firmiora arbitrabãtur, ut erat albida quædam terra pertenuis, ex albano agro, & rubrica & baianus puluis, & qui iuxta mõtẽ ueſuuiũ colligebať, aliæq; huiuſmodi terræ cõplures. adhibebať qppe oleũ tum ad agilitatẽ pſtandã, ut corpora lubrica fierent, tũ ꝙ natura olei eſt tepefacere mẽbra, & cõtra algores munire. tertia uero ad indurãdos magis artus & aduerſus æſtum firmandos adiungebatur. Statius de palæſtris. poſtq̃ oleo gauiſa cutis, petit æquor uterq;, procurſu mediũ, atq; auſta ueſtiť harena, tũ madidos artus alterno pulue re ſiccãt, collaq; demerſere humeris, & brachia late uaſta tenent. tãta uero quorundã in inuenien dis ad huiuſmodi cõcertatiões terris cura fuit, ut tradãt Patrobã Neronis pricipis libertum ex ægypto aduehi feciſſe harenã e nilo tenuiſſimã, dũtaxat ad corpora palæſtræ ſtudiis exercẽda. Patrobæ huius mẽtionẽ facit Martial. Vexat ſæpe meũ Patrobas cõfinis agellũ. cõtra libertum Cæſaris ire times. lacedæmoniũ cæroma, aqua frigida uocabať. qm̃ lacedæmonii pueros ſuos ad tolerandos æſtus, atq; algores eiuſmodi aqua madefactis corporibus obdurabãt. uñ apud Virgiliũ, Seruius dum locum illum exponit. natos ad flumina primũ, deferimus, ſæuoq; gelu duramus, & undis. laconũ inqt morẽ exprimit. Martialis. cur Lacedæmonio luteũ cæromate corpus perfundit gelida uirgine, ne coeat. at q cæroma illud, qđ peractis ludis ex athletarũ corporib⁹ diſtrĩgebať admixto luto, ac ſudore, cœnoq; ad uarios mediciæ uſus utile erat, ideoq; magna diligentia cuſtodiebatur. a ſtrigili, ſiue ſtringendo ſtrigmentum hoc uocabant tanta in gymnaſiis græcoꝝ luxuria, ut aliqñ magiſtratus ludoꝝ octingentis ſeſtertiis ſtrigmẽta huiuſmodi uendidiſſe tradanť. Ply. quin & ſordes hominis ĩ magnis fecere remediis quæſtuoſoꝝ gymnaſia græcoꝝ qppe ea ſtrigmẽta molliunt. calefaciũt. cõplẽt. ſudore & oleo medicinã facientib⁹. efficaciora ad eadẽ ſtrigmenta a balneis, & ideo miſcenť ſuppuratoriis medicamentis. nã illa quæ ſunt e cæromate permixto cœno articulos tm̃ molliũt. calefaciũt. diſcutiunt efficacius. ſed ad cætera minus ualẽt. ponitur ẽt aliqñ cæroma pro loco in quo palæſtritæ ungebantur. Martialis. Silentũ cæroma teris. Plynius. idem palæſtras athletarũ imaginibus, & cæromata ſua exornãt. & uultus epicuri per cubicula geſtant, ac circũferunt ſecum. itẽ a cæra cæriũ deduciť, qđ faui ſimilitudinẽ habeat. diciť a græcis κηρίον, ulceris genus eſt, idq; duas ſpecies habet. alterũ eſt ſubalbidũ furũculo ſimile, ſed maius & cũ dolore maiore, quod ubi matureſcit, habet foramina per quæ fertur humor glutinoſus, & purulẽtus, nec tñ ad iuſtã maturitatẽ peruenit. ſi diuiſum eſt, multo plus intus corrupti q̃ in furũculo apparet, altiuſq; deſcendit, raro fit, niſi in ſcapulis. alterũ eſt minus ſuper corpus eminẽs, durum, latum, ſubuiride, magis exulceratũ. ſiquidẽ ad ſingulorũ pilorum radices foramina ſunt, per quæ fertur humor glutinoſus, ſubpallidus, craſſitudinẽ mellis, aut uiſci referens. ſi inciditur uiridis intus caro apparet, dolor, & inflãmatio ingens eſt. Ply. ramorũ fici teneri cauliculi cũ melle ulceribus quæ cæria uocantur illinunť. idem. groſi illitæ cũ melle, & foliis cæria ſanãt, & canis morſus. item a melle & cæra mellicæris mellicærides. gãgilia. atheromata. ſtratomata. tubercula ſũt eiuſdẽ fere generis, quæ & in ceruice, & in aliis, & in lateribus oriri ſolent, habent inter ſe mediocres differentias. qñquidem neq; periculo terrent, neq; diuerſo genere curanť, oĩa aũt incipiunt a paruulo, & diu paulatimq; increſcunt, ac tunica ſua includuntur. quædã ex his dura ac renitẽtia, quædã mollia cedentiaq; ſunt, quædã ſpatio nudantur, quædam tecta capillo ſuo pmanẽt fereq; ſine dolore ſunt. gãgilia renituntur atheromati, ſubeſt quaſi tenuis pulticula. ſtratomati pingue qddã, idq; latiſſime patere cõſueuit. mellicæridi liquidior humor, idemq; preſſim circũfluit, unde a melle & cæra, hoc eſt a fauo nomẽ accepit. Ply. melilotus deferuefactus in uino dulci peculiariter contra mellicæridas efficax. item a cæra cæroſus, ideſt ueluti cæram habẽs admixtã. unde mel cæroſum nõdũ depuratũ, & adhuc cæra cõmixtũ. Ply. teſtes fibri nõ adulterati hãmoniaci coloris eſſe debent, circũdati liquore ueluti mellis cæroſi, odoris grauis. guſtu amaro, & acri. itẽ cærites lapis, de quo ſupra diximus a cæræ colore. mel uero a græco deductum, qđ diciť μέλι, unde μέλιτα mella, & μέλιτται, ſiue μέλισσαι apes. mel optimũ ẽ ubi optimoꝝ florũ copia abundat, hinc mel atticũ cæteris præferunt, qđ & hymetiũ dicitur. hymetus enim mons eſt Atticæ regionis iocũdiſſimus, & oĩum græcorũ mõtiũ obtinẽs principatũ, diuerſis floribus, & thymo maxime abundans. quapropter in eo repertas primo apes uolũt Erichthei temporibus, q̃uis aliqui in Theſſalia potius uelint ſub Ariſteo, aliqui ĩ inſula Cho, ut Eumenes, nõnulli in Creta temporibus Saturni, ut Meander. Vir. ſemper frondentis hymeti. Iuue. dulciq; ſenex uicinus hymeto. Martia. hoc tibi theſei populatrix miſit hymeti, pallados a ſiluis nobile nectar opus. ex hoc monte marmora etiam pulcherrima cauabantur. Plynius. L. Craſſus orator primus peregrini marmoris Colũnas habuit hymetias. poſt Atticũ

mel primum

mel primū locū obtinet siculū ex hibla. Hic mons ē & regio Siciliæ, in qua thymi & salicū copia. idē mons Megara uocat̃. Apiū ibi magna copia, quæ ab eo Hyblææ dicunt̃. Virg. hyblæis apibus florē depasta salicti. Martialis, cū dederis siculis mediæ de collibus hyblæ, cecropios dicas tu licet esse fauos. Sed ex melle attico illud præstātiꝰ esse putatur, quod ad argentarias gignit̃. uocaturq; Acapnistū, qđ genere quodā cōpositionis a fumo purgatū sit, quippe ἀ, priuatiua particula est, καπνὸς fumus. Alicubi faui cæra spectabiles sūt ut in peliginis. Alibi mellis copia, ut in Creta, Cipro. Africa. Alibi magnitudine, ut in septētrionalibus regionibus. Viso iā in Germania octo pedū longitudinis fauo. Vernū mel anthinū uocatur, qđ ex floribus faui cōstruant̃, quos græci ἄνθηα appellant. Mel uero æstiuū uocat̃ horæum, qđ græci oēs fructus æstiuos nominát horæos. quoniā id tēpus per excellentiā horā uocant, in omni melle, qđ p se fluxit, optimū est, appellaturq; tacitū. Tertium genus mellis siluestre est, eximiturq; post primos autūni imbres. Ericæū id uocant. ab erica frutice, quā & sisarū nominant. Folia habet tamarici similia. Hæc tum herba sola floret in siluis, ideoq; melli nomē præbet. Plurimi syderiten eā appellant. Athenienses tetraditen. Cū eximenda sunt mella, apes abigi fumo debēt, ne uel irascant̃, uel ipsæ auidius uorēt. Acraton mel purū, atq; integrū dicit̃, qđ neq; acescere icœpit, nec ullū passum est uitiū. Bithymū mel dicit̃, qđ ex utriusq; thymi floribus collectum est. Duo enim sunt thymi genera. Candidū, & nigrū. Hoc genus mellis albū nō fit, sed ē oculis & ulceribus aptissimū. Tantū autē refert in apibus pabulum, ut mella quoq; uenenata nascātur. Herba est heraclie in ponto alba, uexatio quidem iumentorū, sed præcipue caprarū, quā aegolethron uocant, a capris interimendis. αἶγα quippe græci caprā nominant, ὀλέθριον perniciosum, exitiale huius flore cōcipiunt mella, noxiū uirus, cū aquoso uere marcescit. Quapropter non fit hoc oībus annis. Aliud quoq; mellis genus in eodē ponti situ, qđ ab insania, quā gignit μαινόμενον uocant, id existimat̃ fieri flore rhododendri, qui fructex est, quē & rhododaphnē nominát. & neriū folio similis amygdalæ, sed maiori piguioriq; semie patēti, ut cornu, intus lana, similis hyacintho, radice oblōga gustu salsa. angusta folia eius, quadrupedū sūt uenenū. Capræ si aquam biberit, in qua folia eius maduerint, mori dicuntur, & ĩ Perside, & in Mauritāia uenenati faui gignuntur. Itē in Corsica. Ouidius. Quā puto de gelidæ collectū flore cicutæ melle sub infami corsica misit apis. Mel quidā dicunt cœli sudorē esse, alii syderū saliuā, alii purgātis se aeris succū. cōstat sane ex aere decidere, syderū maxime exortu sub lucāis tēporibꝰ. itaq; cū prima aurora folia arborū melle roscida inueniūtur. A melle mellatio dicit̃ uindemia mellis. Plynius. Aestiua mellatione decimā partē apibus reliqui placet. idē. Hæc ergo mellatio idibus fere nouēbris includit̃. Itē melligo, quæ proprie significat succum illū e lachrymis arborū, siue florū, quē apes deuorāt. postea ad alueos regressæ, euomunt. opaq; cōponunt. Plynius. primū itaq; fauos cōstruūt. cærā fingunt, deinde sobolem, postea mella. Cærā ex floribus. melliginem a lachrymis arborū, quæ glutinū pariūt salicis. Vlmi. arundinis succo. gūmi, Resina. His primū alueū ipsum ĩtus totū, ut quodā tectorio illinūt, & aliis amarioribus succis cōtra aliarū bestiolarū auiditates. Ponitur tamē melligo pro succo cuiuscūq; fructꝰ florescentis adhuc atq; ĩmaturi. idē. omphacinū e uite fit psitia, aut aminea, cū sint acini ciceris magnitudine ante canis ortū. In pria lanugīe demetit̃ uua. eiusq; melligo, & reliquū corpꝰ sole coquit̃, nocturni rores cauent̃. In fictili cōdita melligo colligit̃, subinde Cyprio ære seruat̃. Itē a melle mellonia, mellis dea est. & melleū, qđ mellis, ut melleꝰ color. melleus sapor. aliqñ etiā dulce, ut mellea uox. melleus puer. & mellitū, qđ melle conditū est. & mellifluū, ex quo fluit aut fluere uidetur mel, hoc est dulce. iocundū, ut melliflua oratio. mellifluꝰ sermo, & melliloquus, qui dulce loquitur (ut Cicero inquit) e cuius ore melle dulcior fluit oratio. & melimella, mala dulcia. qđ sint mellei saporis, eadē mustea uocant̃ a celeritate nascendi. prima enī proueniunt, uulgo Nana uocāt, a paruitate arborū, in quibus producuntur. Martia. ĩfanti melimella dato, fatuasq; mariscas. Nā mihi quæ nouit pūgere, chia sapit. Et mellis animal, quod sit mellis auidissimū, & aluearibus semp infestū. Vulgo id taxonē uocant, in cauernis uiuens asperū, mordaxq;, magnitudine Vulpis colore felis. capite albis, ac nigris ueluti lineis distincto rostro ĩstar Suis oblongo. pelle aspera atq; prædura. Quapropter ex ea pharetras, & canū collaria obtegunt. Varro. ne uulnerēt̃ canes a bestiis, ĩponunt̃ iis collaria, quæ uocant̃ mel'iū idest cingulū, circū collū ex corio firmo cū clauis capitatis. Frontinꝰ. & scuta erant melliū pellibus tecta. Plynius. Hanc esse mellibus in metu solertiā, ut sufflata cute distincte ictꝰ hominū & morsus canum arceant. ignorauerunt hoc lōgissimis tēporibus latini omnes, Græciq; alii aliter hoc uocabulū exponētes. Nos primi omniū errorē hūc, ut plerosq; alios e nostrorū mētibus ostensa ueritate discussimus. Et melos, cantus suauitas quod & neutrū, & indeclinabile est, Persius, cantare credas pegaseium melos. Et melodia, quod interpretatur meleus cantus. Quidam dicunt melos proprie uocari cantum pastoralem, & Mellissus propriū nomē fuit rex cretēsis antiquissimus, qui primus diis sacrificauit, habuitq; filias duas Amaltheam, &

melissam, quæ Iouē infantē caprino lacte, ac melle nutriuerūt. Itē a melle melite insula, melle abūdās in Africa uersus Pachynū Siciliæ ꝓmōtoriū. unī catelli afferebanť melitēses, siue melitæi appellati. Errasse in hoc Plynium cōstat, qui meliten insulam, ex qua melitenses catuli feruntť, scribit inter Curcurā esse, quæ Melæna cognominata est, & illyriū. Lapsū aūt in hūc errorē existimo cognatiōe uocabuli. Nā melitinæ insula in Adriatico fuit nō lōge a Curcura, quæ dī Melæne. Ptholemæus. insulæ sunt in Dalmatia issa, quæ & urbs est. Pharia quæ & urbs. Nā Pharus parua ægypti insula dicta est contra nili hostia, ita appellata a nauclero Menelai, cui id nomen fuit, ibi ab aspide interempto, & sepulto. in hac Alexander macedo nouā urbē cōdere statuit. Sed cū magnæ sedis capax nō esset, ex illius aduerso cōdidit Alexandriā. in eadē ingēs turris fuit nauigātibus lumen exhibēs a Philadelpho rege constructa, quæ inter spectacula orbis numerať. Hinc turres oēs, ex qbus lumina nauigātib⁹ exhibētur, nōnulli Pharos appellāt. A pharia insula phariēsis deduciť. A phar⁹ pharius. Pharisæi secta quædā iudæorū fuit, religioni indulgēs. ꝑterea īsulæ in Dalmatia Curcura, Melæna cognominata. Meliten uero in africa fuisse idē Ptholomæ⁹ aptissime scribit, & Strabo τοῦ δὲ παχύνου πρόκειται νῆσος μελίτη. ὅθεν τὰ κυνίδια, ἃ καλοῦσι μελιταῖα. Hoc est Pachyno adiacet insula Melite, ex qua catuli sunt, quos melitæos appellāt. Melitinē quoq; a copia mellis appellatā arbitranť. Itē a melle melitites potionis genus dulcis, qđ fit ex melle & musto, quinq; cōgiis austeri musti, congio mellis, & salis cyatho sufferuefactis. differtq; a mulso, qđ mulsum eodē qdē mō, sed ex ueteri uino fit qđ facillime cū melle concorporať. Reuocat hoc auiditatē cibi, aluū mollit frigido potu. calido sistit. corpora auget. Multi longitudinē senectæ mulsi tm̄ potu, sine alio cibo tolerauere. cū diuus Augustus Pollionē Romulū centesimū iam annū excedētē interrogasset, qua nā ratōe uigorē illū animi corporisq; custodisset, respōdisse illū tradūt ītus mulso, foris oleo. A mulcēdo aūt dictū est mulsum, quasi melle delinitū. Mulcere enī delinire est, quasi mellicere, hoc est molle reddere. Pacuuius. Quid me obtutu terres, mulces laudibus? Hinc demulceo fit, hoc est delinio. & mulciber dictus Vulcanus, qđ molliat ferrū, ac mitius reddat. Mulsa etiā aqua, siue hydromeli dī, quæ fit despumato in ea melle, ꝑclarāq; utilitatē habet, in cibo ægrotātiū leui. uiribus recreādis, ore. stomachoq; mulcēdo. ardore refrigerādo. Tradunt etiā hūc potum utilē esse hoīb⁹ animi humilis, atq; præparci, quos micropsychos appellāt. Est ēt melitites lapis, qui succū emittit dulcē, mellitūq; tusus. & ceræ mixtus eruptiōibus. pituitæ maculisq; corporis medeť, & fauciū exulcerationi. Itē a melle thalassomeli, qđ fit equis portionib⁹ maris, mellis. imbris. fictiliq; uase. & picato cōditur, & elæomeli oleū, quod in Syria ex ipsis oleis manat sapore melleo, nō sine nausea, aluū emollit. bilē detrahit &. Oxymeli, qđ & acetū mulsum appellať. id hoc mō ueteres tēperabāt. Mellis heminas decē. Aceti ueteris heminas quinque, Salis marini pondo. tymbræ quadrantem. aquæ marinæ sextarios quinque, pariter coquebant deferuescente decies cortina, atq; diffundebant, īueterabātq;. itē a melle mellaria, de quib⁹ supra diximus, quæ & apiaria dicuntur. & aluearia. & melisones uocantur. & mellarii, qui opus mellis exercent, & ab apibus dicunť apiarii, & mellarium uas, quo in sacrificiis Maiæ deæ ueteres utebanť, in quo nō mel, sed uinū inditū erat. & uinū ipsū sub lactis noīe ferebatur. qđ faun⁹ eius pater in amorē illius lapsus, cū uolūtati suæ repugnantē haberet primo uirga myrtea uerberatā, deinde uino sopitā compressit in serpentē trāsfiguratus, propter quod & myrteam uirgā in templo eius haberi nefas erat, & super caput eius extendebatur uitis, qua maxime eā pater decipere tētauerat, & uinū in tēplū eius nō suo noīe solebat inferri. itē meliceria, de quib⁹ paulo ante diximus. A melle, & cæra. itē melilotos, quasi dulcis. & mellea lotos herba est notissima, & ubiq; nascēs, apiū cibus. Laudatissima tamen in Attica, ubicūq; uero recens, nec candicans. & croco q̃ simillima, quanq̃ in italia odoratior, & candida est. Dicitur latine sertula regia, a sertis, quæ ex ea fiunt. Ouidius. pars thyma, pars rores, pars meliloton amant. Lotos proprie herba est ī ægypto, quā Homerus inter herbas subnascētes deoꝝ uoluptati, primam nominauit. Hæc recedētibus aquis nili prouenit similis fabæ, in cuius capite fructus est pauperi similis intus grana. ceu miliū, ex quo incolæ faciūt panē, radicē habet mali cotonei magnitudine optā nigro cortice, qualis est, q castaneas tegit. interius cādidū corpus gratū cibis & crudū & coctū. Ab hac sata fit lotometra, ex cuius semine simillimo porri fiūt panes in Aegypto a pastorib⁹ maxīe aqua uel lacte subacto. Negāt qcq̃ illo salubri⁹ eē, nā qui eo uiuūt, nec dysēteria, nec tenasmo, nec aliis morbis uentris infestanť. Est & alia lotos, quā multi trifoliū dicunt. itē alia lotos agrestis in libya nasciť, hasta duobus cubitis lōga ramos plurimos ꝓferens, folia simillima trifolio, semē minus q̃ feno græco gustu uenenosa. Quidā ēt loton milium uocaure. Eadē Africa loton aliā insignē arborē gignit. quā uocāt celtin, magnitudine pyri. incisuræ in foliis crebriores faciūt ne ilicis uideanť. Fructui magnitudo fabæ, color croci. Tā dulcis ibi cibus est, ut nomē ēt genti dederit. Siquidē lotophagi appellanť. Quintil. sunt qui tradanť a poetis gustu cuiusdā germinis apud lotophagos. & sirenū cātu deliniti uoluptatē saluti ꝑtu-

lisse, dum laudis falsam imaginem persequūtur. ferunt uentris nō sentire morbum, qui eo uescātur, uinum quoqꝫ ex eo exprimitur, simile mulso, bacchæqꝫ cōtusæ cum siliqua ad cibos in doliis seruātur. Ligno color, niger quod ad tibias expetiť, e radice cultellorū capuli fiūt. Theophrastꝰ. Lotus nasciť queādmodū myrtus aduersus inter se densus sup germina, gustatu inter lotophagos prædulcis. suauis. innocuus. ac uētri utilis. idē, multa hæc arbor, fructuqꝫ copiosa est. Exercitū itaqꝫ Ophelli, cū Carthaginē ꝓficisceret, uel eo fructu diebus pluribus pastū commeatuū defectu accepimus. Est igitur in insula lotophagia, pharide uocata, larga copia, sed nō minor incontinēti. Hæc arbor italiæ quoqꝫ quōdā familiarissima fuit, sed terra mutata. Plynius. Faba græca, quā Romæ a suauitate fructus Siluestris qdē, sed cerasorū pene natura lotō appellāt ꝑcipueqꝫ domibus expetiť ramorū petulantia breui caudice latissima expatiantiū umbra, & in uicinas domos sæpe transilentiū. Nulli opacitas breuior, nec aufert solē hyeme decidētibus foliis. nulli cortex iocūdior, aut oculos excipiēs blandius. Nulli rami lōgiores ualidiresqꝫ, aut plures, ut dixisse totidē arbores liceat. Cortice pelles tingūt, radice lanas. itē a melle melicraton, quo aliqui utunť pro mulso. Itē melculū, hoc est paruū mel, quo uerbo blādiēdo utimur. Plau. meū corculū, meū melculū. Item mellifico, hoc est mel facio. A quo mellificꝰ. & mellificator. & mellificatrix. & mellificatio, deducunť. Diocles panicū mel frugū appellauit a frugis dulcedine, & quod dysentericis, & ad tormina ꝓdest, queādmodū mulsum. Itē a melle & oleo qd' græci ἔλαιον uocāt elæomeli. Oleū ē in syria sponte ex ipsis oleis manans. sapore melleo, aluū mollit, bilē detrahit, q duos ex eo cyathos bibere, torpescūt. excitātqꝫ crebro. Pugnatores dū certaturi sunt, cyathū unū ex eo ꝑsumūt. Itē a uerto, uerro deduciť, quod aliquādo significat traho. Virgilius. quippe ferant rapidi secū uerrātqꝫ per auras. Aliquādo idem qd' uerto. idem. Adnixi torquēt spumas, & cærula uerrūt, æquora. Nōnunq̄ capitur pro mundo, qd' trahēdo sordes mūdenť. Iuuenalis. Verre pauimentū. nitidas ostende columnas. Ab hoc fit uerriculū rete piscatoriū, quod trahēdo e uado educiť. & uerricula, quod ueteres pro articulo usurparūt. & euerriator, qui iure accepta hæreditate iusta facere defuncto debet, quæ si non fecerit, seu qd in ea re turbauerit, suo capite luat. Exuernæ sunt purgatio quædā domus, ex qua mortuus ad sepulturā ferendus est, quæ purgatio fit per euerriatorē, certo genere scoparū adhibito ab extra uerrēdo dictæ. & uerruca, qd' ꝓprie significat locū supeminētē. nā quæ supeminēt uerri solent. Cato. cēseo inqt si rē seruare uis faciūdū, ut q̄dringētos aliquos milites ad uerucā illā ire iubeas, eā uti occupēt imperes. Hinc uerrucæ ī corporibꝰ dicunť, supeminentes ueluti globuli duriores, quos uulgo porros appellāt. Ply. ocymū mixto atramēto sutorio uerrucas tollit. Huius diminutiuū ē uerrucula, hoc est parua uerruca. & uerrucosus homo diciť, uerrucis plenus. & uerrucosa loca, inæq̄lia, & diuersas ptes eminētes habētia. & uerrucaria herba, quæ uerrucas tollit, alio nomine heliotropiū uocata, de quo īferius dicemꝰ. itē a uerro uerpus, hoc est mediꝰ digitus a uerrendo podice, iudæi enī quia patiunť hæmorroidas, hoc est sanguinis fluxū, hoc digito uerrēdo utunť podici. Vnde & ipsi uerpi aliqñ uocitati inueniunť. idē digitus & impudicus ob eandē causam diciť, & infamis, & qñ porrigebať, signū derisionis & cōtumeliæ erat. Martia. Ostendit digitū sed impudicū Alconti Dasioqꝫ Symmachoqꝫ. idē. Nā mea iā digitū sustulit hospitibus. Iuuenalis. ipe minaci ꝑberet laqueū, mediūqꝫ ostēderet unguē. Persiꝰ. frontēqꝫ atqꝫ uda labella infami digito, & lustralibus ante saliuis, Expuit. Primꝰ uero in māu digitus pollex uocať, qd' cæteris potētior sit. Pollere enī posse ē, unde pollētia potētia. & Aequipolleo, pro equaleo. Græci ἀντιχεὶρ nominant, quasi pro manu, qd' non minus in officio sit q̄ manus. & quasi manus altera uideať, alio noīe appellať hallus, ἀπὸ τοῦ ἅλλομαι. salto, qd' constricta manu ꝓximū digitū solus scādat. A pollice pollicaris deduciť. Ply. crassitudine pollicari. Pollici uicinus, index siue salutarius uocať, ꝙ eo res quas uolumus ostēdimꝰ. Qui aūt inter minimū & mediū est medicinalis, siue a gestione anuli. Anularis, qd' neruus quidam de corde natus ad eū digitū in manu sinistra deriuať, & desinit implicitus cæteris eiusdē digiti neruis. Postremus, ꝙ omnium paruissimus sit, minimus uel auricularis, ꝙ eo ad mundandas aures uti solemus. Itē a uerto cōposita fiūt anniuersarius, qd' singulis uertentibus ānis fieri solet. Aduerto, qd' est cōuerto. Aduerto enim, & auerto contraria sunt aduerto oculos, aduerto animum, hoc est cōuerto aliquo. Auerto oculos animūue, idest aliunde remoueo. Virgil. Dii talē terris auertite pestē. inde aduersus. & auersus. Nam aduersus est oppositus. A quo aduersus. & aduersum ꝑpositiōes deducūť. Auersus est terga oñdēs. Cice. & aduersus, & auersus impudicus es. Sed auersus poniť aliquando metaphorice pro irato, ꝙ a rebus quas detestamur auertere oculos solemus. Virgili. iam dudum auersa tuetur. Nam si intuetur, quō a uersa nisi iratā intelligas. Circūuerto notæ significationis. interuerto qd' proprie est rē aut accōmodatā, aut creditā callide, doloseqꝫ ne domino restituať efficio. ut Cicero. candelabrum, qd' rex ægipti ioui capitolino dono tulerat, Verre q illud cōmodato acceperat, iteruersū eē cōqueritur. Marcellus iuriscōsultꝰ, Si duo hæredes rē apud defunctū depositā dolo interuerterēt. Per

uerto, mõ cõuerto, mõ deprauo. a quo fit peruerſus, qđ ꝓ ĩprobo accipit, hoc eſt eo, q̃ mores ꝑuerſos hẽt. Obuerto, cõtrauerto. Vir. cornua uelatarũ obuertimꝰ antẽnarũ. Trãſuerto, in obliquum uerto. uñ trãſuerſi oculi dicũt. Euerto, cõuerto. extrauerto. eruo. demolior. a quo euerſio, præuerto. ꝑter eo, qđ etiã præuertor dicit. Virg. Veteréq; fuga ꝑuertitur hebrũ. Aliquãdo reuoco. Plau. flebilis ꝑuertit metus, accurro ut ſciã qd uelit. Nõnunq̃ antepono. idẽ, illuc redeundũ eſt mihi ne me uxorẽ ꝑuertiſſe dicãt præ republica. Inuerto. cõuerto ſiue in cõtrariũ uerto. Vnde ĩuertere ueſtẽ dicimus. Subuerto, demolior. Diuerto, ſeparo. deflecto. A quo diuerſio. remotio. ſeparatio. deflexus. & diuerſus, uarius. & diuerticulũ. ubi de uia iter flectit. Teren. ubi ad ip̃m ueni diuerticulũ. Diuerticula ẽt dicunt domicilia in uia, ad quæ diuertẽdũ ſit. Vnde & diuertere pro ſtabulari, ſiue hoſpitari accipimus. A quo diuerſoriũ ſtabulum. & diuerſito frequẽtatiuũ. Gel. Ad ip̃a Platonis penetralia, ipſarũq; rerũ pondera, & dignitates ꝑgendũ eſt nõ ad uocularũ eius amœnitatẽ, nec ad uerborũ uetuſtates diuerſitãdũ, hoc eſt deflectẽdũ. Itẽ diuortiũ ſeparatio oĩum rerꝝ. Cice. ſic doctrinarũ facta diuortia. Virg. obiiciũt equites ſeſe ad diuortia nota, hoc eſt ad deflexus uiarũ. Proprie tamẽ diuortiũ dicit diſtractio mr̃imonii, differtq; a repudio, ꝙ repudiũ inter nõdũ cõiunctos ſit. Diuortiũ uero coniunctorũ eſt. Modeſti. diuortiũ intra uirũ & uxorẽ fieri dr̃. repudiũ uero ſpõſæ remitti uidet, ꝙ in uxoris ꝑſonã non cadit. Paulus. repudiari ẽt futurũ matrimoniũ põt. Non recte aũt ſponſa diuertiſſe dr̃. Tractũ aũt repudiũ ẽ, ut repudiare ſit ob rẽ aliquã pudẽdã repellere. & diuerſor, qđ mõ diuerto ſignificat, mõ conuerſor. Itẽ reuerto qđ & reuertor dr̃, hoc eſt redeo. a quo reuerſio. interdũ tamen reuertor, & redeo idem ualẽt qđ uenio ſiue diuerto. Cicero. ad chryſippi laqueos reuertamur, cum nihil de chryſippo antea dixiſſet. Itẽ conuerto notæ ſignificationis. A quo conuerſio, & conuerſor, qđ eſt utor, & conſuetudinem habeo. A quo cõuerſatio pro cõſuetudine. Itẽ aĩaduerto, qđ ex aĩa, & uerto cõponit, quaſi aĩam cõuerto, ideoq; aliqñ hoc uerbũ ſignificat ĩtueor attendo, q̃ſi aĩam hoc eſt mẽtẽ cõuerto, & tũc exigit poſt ſe accuſatiuũ ſine ꝑpoſitiõe. Cicero. ſæpe ego aĩaduerti multos in ipſis rerꝝ primordiis id facere ſolitos. aliqñ punio. uerbero iram exerceo, nec eius dũtaxat, q in alterũ ordĩariã hẽt poteſtatẽ (ut Valla ſenſit) ſed cuiuſcũq;. Plautus. is cũ in herũ aĩaduertiſſet grauius, hoc eſt irã cõuertiſſet, iõq; accuſatiuũ exigit cũ ꝑpoſitione in. Aĩa enĩ aliqñ pro mente accipit. i. pro aĩo. Macrobius, tunc enĩ anima libera eſt, & nulla corporis contagiõe ĩpedita. Aliqñ pro ira. Plau. animã cõprime. Vnde aĩoſi, iracũdi dicũtur, & animati. Acciꝰ. ego ne auxilio motus temere hoſti me aĩato offerã. Virgi. quos animoſi euri aſſidue frãguntq; feruntq;. Cicero. ego uero nihil ita aĩato hoĩe miſerius ducerẽ. & ea pars animæ, in qua iræ ſedes eſt, uocat animoſa. Proprie tñ aĩa ſpiritus eſt. Virgi. aĩas in uulnere ponũt. diciturq; ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, qđ uentũ ſignificat, qppe uentus ſpiritus eſt. Hinc & prouento ſæpe uſurpatur. idẽ quantũ ignes, animæq; ualẽt. Plau. ne quid emittat animæ dormiẽs. Nõnũq̃ ponit pro alitu oris. nã & ip̃e ſpiritus eſt. Virg. animas & olẽtia medi, ora fouent illo, & ſenibus medicant anhelis. Plau. an feret anima tuæ uxori. idem. ieiunitatis plenus animã fetidat. idẽ pro aqua poſuit. Ni ego illi puteo ſi occepſo animã omnẽ intertraxero. Aliquãdo pro ſono. Varro. & phrygias audire animas. Quãdoq; ẽt ꝓ ipſo hoĩe ſecũdũ opinionẽ Platõis, qui uult nõ cõiũctũ, hoc eſt animã corpuſq;, ſed ſolã animã hominẽ eſſe. Virg. ite ait egregias animas, quæ ſanguine nobis, hãc patriã peperere ſuo. Quidã animã ab animo ita diſtinguũt, ut anima ſit qua uiuimus. animus quo ſapimus. Macrobius. animus enĩ ꝓprie eſt mens, quã diuiniorẽ aĩa nemo dubitauit. idẽ, ſecũdũ ergo hoc cũ ex ſũmo deo mens, & ex mẽte aĩa ſit, aĩa uero & condat & uita cõpleat omnia. Frequẽter tamẽ hæc duo cõfundũtur. unde & pro ira tam animũ q̃ animã dicimus, ſed rectiꝰ animã. Ply. de ira. ergo & hæc animi aſperitas, ſeu potiꝰ animæ dulciore ſucco mitigat. itẽ de uento utrũq; uſurpatũ inuenimus. Vir. mollitq; animos & tẽperat iras. Animas in hoĩe q̃tuor eſſe dicunt. Vitalẽ, quæ & in uermibus eſt, qui tm̃ mouent. Senſualẽ, ut in mutis animalibus, in qbus eſt ſenſus, & timoris, & gaudii. intellectualẽ quæ ẽ in hominibus tantũ, qui & cogitare, & iudicare poſſunt, & quæ ĩfra omnes eſt phyſicã, hoc eſt naturalẽ, quæ eſt in herbis, atq; arboribus, quæ & ſi nõ mouent uitã tamẽ habẽt cũ naſcant, creſcant, & pereãt. Quidã exiſtimauerũt animũ cor eſſe. Vñ excordes. uecordes. & cõcordes dicti, Empedocles animũ cenſuit eſſe cordi ſuffuſum ſanguinẽ. Alii partẽ quandã cerebri animi pricipatũ tenere opiati ſũt. Quidã nec cor, nec cerebri ꝑtẽ eẽ animũ uoluerũt, ſed alii ĩ corde. Alii in cerebro dixerũt animi eẽ ſedẽ & locũ. Alii animũ putarunt animã. hoc ẽ ſpiritũ eẽ Zeno ignẽ affirmauit. Ariſtoxenus ipſius corporis intẽtionẽ quandã uelut in cantu, & fidibus, q̃ harmonia dicit, Zenocrates naturã cuius uis in natura maxima eẽt. Plato triplicem finxit animã, cuius principatũ, ideſt rationẽ in capite ſicut in arce poſuit, & duas partes irã. ſ. & cupiditatẽ locis diſcluſit irã in pectore, cupiditatẽ ſubter ꝑcordia locãs. Dicearchus nihil eſſe animum ſcripſit, ꝑterq̃ nomẽ totũ inane, fruſtraq; animalia, & animãtes appellari, neq; ĩ hoĩe eẽ animũ uel animã, neq; in beſtia, uimq; omnem eã, qua uel agimus quid, uel ſentimus in omnibꝰ cor-

poribꝰuiuis æq̄biliter eē fusam,nec sepabilē a corpore esse, q̄ppe q̄ nulla sit,nec sit q̄cq̄ nisi corpus unū,& simplex ita figuratū,ut tēperatione naturæ uigeat,& sentiat. Aristoteles, cū q̄tuor nota illa genera principioꝝ eēt cōplexus,ex q̄bus oīa orirēt,quītā quādā naturā cēsuit eē,ex qua fit mens.Cogitare enī & ꝑuidere.& discere.& docere & inuenire aliq̄d, & tum multa alia meminisse.amare.odisse.cupere.timere.angi.lætari.& similia in horū quatuor generū in esse nullo,sed quintū genus eē uacans noīe.Itaq; ipsum animū ἐντελέχειαν appellāt nouo noīe, q̄si quandā cōtinuatā motionem,atq; perēnē.Democritus e leuibꝰac rotūdis corpusculis concursu quodā fortuito aīum efficit.Ab anima fit animula dimīutiuū.fuit ēt hoc noīe urbs,paruarū opū in apulia.& aīal,& aīalis adiectiuū,ex quo aīales deos dixerūt ueteres,q de animalibus essent facti,ut penates.& animosus,atq; aīatus de quibus supra diximus. & animo uerbū, hoc est uiuifico.animam præsto,a quo exanimo.īterficio.neco.& inanimus,qui anima caret. exanimus siue exanimis,qui sine aīa est,hoc est,qui mortuus est.Virg.exanimūq; auro corpus uendebat Achilles.exanimatꝰuero timēs.cōturbatus.idē,exaīata sequēs impingeret agmina muris.Semianimus,qui semiuiuus est.unanimus,qui unius animi,hoc ē unius uolūtatis est. Pusillanimis q paruū animū hēt,quē græci uocāt Micropsychon. & ecōtrario magnanimꝰ,q magno animo est,a quo fit magnanimitas.sicut a pusillanimo pusillanimitas.Itē a magnanimo magnanime aduerbiū.itē animor,qđ mō est uiuificor.mō delibero,& quasi in animū induco.Macro.Animati sūt ergo ueteres ad faciēdā discretionē in gēitiuo casu,ut ex hac declinatione exprimerēt nomē solemnis diei.ab animaduerto uero fit animaduersio,qđ mō attētionē,mō punitionē significat.& aīaduersor punitor.Apule.exponā breuiter,qđ animaduersor meus fecit.Quidā ēt ab aīali animalitatē,hoc ē ipsam animalis eēntiā scripsere.Itē a uenio cōposita fiūt aduenio,qđ aliqn̄ idē significat,qđ uenio. Cecilius. ædepol senectꝰ si nihil aliud apportes tecū, cū aduenis. aliquādo uenire incipio.& ad inaīata ēt transfert.Plau.aduenienti morbo succurrere.ab hoc fit frequētatiuū aduēto,quod significat ueniēdo ꝓximus sum.Cicero,nondū erat auditū te ad italiā aduentare,& aduena qui nō ē ciuis,aut inquilinus,sed externus,& ex alieno loco adueniēs.& aduēticius,qui casu in aliquē locū uenit nō morādi gratia, neq; cōsulto.Vnde aduēticii morbi dicūtur,q forte,& nulla nostra culpa ueniūt.itē aduētitia bona,quæ nō ex recta successione,utputa p̄ris,aut aui,sed aut ex legatis, aut aliter casu aliquo nobis adueniunt,in quibus pater uiuens habet usumfructū,& liberā administrationē,& aduētus eius lætitiā cepi.& auis,qđ singulis annis adueniat,de qua inferius dicemus. & Auētinus mōs intra urbē Romā(ut Varroni placet)ab aduētu hominū,qđ cōe latīorū ibi Dianæ tēplū fuerit cōstitutū,q̈uis sint qui uel ab auibus potius nūcupatū uelint,qđ eo se a Tyberi ferant,uel ab Auētino rege,qui ibi bello extinctus,atq; sepultus fuit.& auena,qđ ad fructū non ueniat. Est enim auena frumēti uitiū,q̈uis & ordeū in eā degenerat frumēti tamē est instar..Quippe cū germaniæ populi edant eā,neq; alia pulte uiuant,sole maxime,cœliq; humore hoc uitium accidit .aliqn̄ etiā ībecillitate seminis cū diutius terra retētū est,priusq̄ erumpat,uel si cariosū fuit,cū sereret.Est & aliud auenæ uitiū,cū gtanū inchoata amplitudine priusq̄ roboret a flatu noxio cassum,& inane quasi quodā abortiuo a spica euanescit.ponit aliquando auena pro stipula siue calamo,ut superius diximus.Circūuenio,qđ interdū est circūdo,interdū decipio.Seneca,non sum passus eū ab æmulis suis circūueniri,hoc est decipi.interuenio,qđ est in medio negocio superuenio.Teren.interuenit homo de improuiso,cœpit clamare .interdū ponit ꝓ intersū.Cicero,quod nō esset factū,si ipse interuenissem.Obuenio,contingo .deuenio quod ꝓprie est ex editiori loco in humiliorē uenio.ut deueni in planū,deueni in uallē.Hinc per metaphorā pro redigor usurpat,ut deueni in miseriā,deueni in pauptatem,hoc est redactus sum ad miseriā & pauptatē.Euenio cōtingo,a quo euētus dicit,qđ nō ratione,sed casu fit. Itē finis rei.Ouidius,careat successibus opto,qnisqs ab euentu facta notāda putat .Et in singulari masculinū est,ac declinationis quartæ.in plurali uero neutrū,& declinationis secūdæ.Cice.Sæpe enim causæ euētorū magis mouent,q̄ ipsa euenta.Reuenio.reuertor. Prouenio,ꝓducor. Vt ex bona arbore boni fructus ꝓueniūt.Vnde prouētus dicunt redditus.Veteres tamē nō solū bonarū rerū,sed etiā malarū ꝓuentū dici uoluere.Plau.calamitatē,& miseriarū tot prouētus. Præuenio anticipo,a quo præuētio anticipatio dicit.inuenio.cōperio,q̄si in aliq̄d uēio.Vir. inueni germana uiā.Hinc inuētiones & inuēta dicunt.& inuētores,atq; iuētrices.Subuenio, opitulor.Plau qui totiens tibi misero subueni.Cōuenio qđ ꝓprie est cōgregor coeo.Vir.cōueniūt q̄bus,aut odiū crudele tyrāni,aut metus acer erat.Salustius,ꝑostq̄ unū in locū oēs cōuenere.Hinc fit conuentus,hoc est congregatio hominū,uel supplicatiōis gratia in tēplo uel iudicii cā,cū a magistratibus cōgregat,uel si qua alia rōne unū in locū multitudo coit.Ponit tamē aliqn̄ pro cōiugio.Iuuena.Cōuentū tamen,& pactū,& sponsalia nostra tēpestate paras, & cōuētæ cōditio dicebat,cū primus sermo de nuptiis,& earū cōditione habebat. Cōuētꝰ ēt is dicit,qui in iudiciū ab aliquo uocatus est,Cōuēticula quoq; deducit,& fere semp in malā p-

tē,hoc eſt pro cōuentu ſedicioſorū,aut ſceleratorū accipiť,& cōuena, qđ ab aduena differt,ꝙ aduenæ ꝓprie dicunť,qui ex uno loco in aliqđ oppidū ueniūt.Cōuenæ uero qui ex pluribꝰlocis.Cōuenio ēt capiť pro in iudiciū uoco.Cicero,nō dubitat quin ſi ipſe Verrē cōueniat æquitate cauſæ,auctoritate ſua cōmouere hominē poſſit.Itē pro alloqui.Terē.cōueni hodie aduēniēs quendā mei loci hinc,atq; ordinis hominē.Itē cōuenit pro decens,& cōueniēs ē.Cicero nā quid uereris ne nō cōueniat noſtris ætatibus iſta oratio.Item conuenit hoc inter nos .pro conſtat.cōuenit hoc mihi tecū,pro concordes ſumus.Conuenire etiā ſtatuere eſt,Apuleiꝰ.Cōuenimus ad portū q̄ primū ire.Conuentionis nomen generale eſſe ſcribit Vlpianꝰ,ad omnia pertinēs,de quibus negocii cōtrahēdi,tranſigendiq; cauſa cōſentiūt,qui inter ſe agūt, Nam ſicuti cōuenire dicunť,qui ex diuerſis locis in unū locū colligunť, & ueniūt,ita ii qui ex diuerſis animi motibus cōſentiūt in unū,& in unā ſentētiā cōcurrūt. AB. A,& Ab,& abs ī ſignificatione qdē eandē uim habēt,& id ſignificāt qđ apud græcos ἀπὸ,iterdū tamē accipiūtur ꝑ poſt. Ply.& uirus equi a coitu ſtatim collectū,hoc eſt ſtatim poſt coitū collectū.in cōpoſitōe autem modo priuationē ſignificant,ut amens,quaſi ſine mente,abſimilis,diſſimilis. Abſtenius,ſine temeto.Ab re,hoc eſt præter rē,ꝑter propoſitum,ſiue cauſa.Liuius,hæc ſi omnis diuini humaniq; iuris memoria aboleuit,noua peregrinaq; omnia priſcis ac patriis præferendo. Haud ab re duxi uerbis quoq; ipſis,ut tradita,nūcupataq; ſunt referre,mō ablationē,ut aufero.abduco. auerto.interdū ſimplicis ſignificationē nō mutāt,ut in abduco.Liuius flauius, Supplementū ab Roma abduxerat.Hoc aūt modo inter ſe differūt,ꝙ a nunq̄ iungiť cū dictionibus incipientibus a uocali. Ab uero cū omnibus iis cōiungiť,& frequētiſſime cū duabus liquidis.&.i.cōſonāte, ut ab lege.abrege.abre.abioue.abs cū te,ut abſte.iterdum cū.q.Teren,abs quiuis homine beneficiū accipere gaudeas. Ah etiā aliqñ interiectio eſt admirantis.Plau.ah quid ais.Interdū dolentis.Virgilius,ſpē gregis ah ſilice in nuda cōnixa reliquit.idem,ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas.interiectiones græci nō habēt,ſed huiuſmōi uoces inter aduerbia cōnumerāt.quoniā uel adiungunť uerbis uel uerba iis ſubaudiunť,ut cū dicimus,pape qd uideo.Noſtri uero quoniā plerunq; nō additur uerbū,nec ſubaudiť,ſed quodāmodo in iis iclusa eſt uerbi ſignificatio ſeparatim hāc partem poſuere.eteni cū dicimus Pape,nec uerbū aliqđ eſt,nec ſubaudiť.habet tamen in ſe affectum huius uerbi,qđ eſt miror,& plenā motus animi ſignificationem.Variæ ergo interiectionū ſignificationes ſūt,gaudii,ut euax .Doloris, ut Hei. heu.Virgilius,hei mihi qualis erat,quantū mutatus ab illo Hectore.Cicero,hei mihi non poſſum hoc ſine lachrymis cōmemorare.Itē heheu.ah.aha.proh.quæ tria poſtrema interdū etiā admirationis,aut indignationis ſunt quēadmodū pape & uah,& hem.Plau.proh ſancte iuppiter quod uideo.Terentius,Pape hæc ſuperat ipſam Thaidē.Plau.uah homo impudēs.Apuleius.Hem hominis audaciā.Timoris ut atat.Riſus,ut A ha he.aliquando eadē uox,& aduerbiū eſt,& interiectio & nomē,ut o quādo indignationē,uel dolorē ſignificat,iteriectio eſt.aliquando uero optandi eſt,ut mō oſtendimus,aliquādo ipſius litteræ nomē.Itē proh aliquādo præpoſitio.Virg.pro latio obteſtor pro maieſtate tuorū.idē,pro ſe quiſq; uiri depromūt tela pharetris.Modo interiectio.idē,proh ſi remeaſſet in urbē.Aliquādo etiam aliæ partes orationis ſolent interiectiue proferri.Virgilius,nauibus infandū amiſſis unius ob iram.infandum,ꝑ interiectione protulit,proprie tamē interiectiones primitiuæ ſūt,ut hæ quas ſuperius memorauimus,& ohe,euhoe,quæ exclamationis ſunt,& aliæ ſimiles.ia exultātis interiectio eſt fuit & hoc nomine minor Atlātis filia.HEMO.Mōte Thraciæ de quo ſupra diximꝰ.ORPHEO. Thracio.Orpheus enim hoc loco adiectiuum eſt,quēadmodū alibi.Quicqd in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro dicitur,exhibuit Cæſar harena tibi,ideo autem Orpheus pro Thracio ponitur,quia Orpheus.Ephorus.Muſæus,thraces fuiſſe perhibenť,ſiue ꝙ Orpheus Oeagri filius unus ex argonautis Ciconum rex fuit,qui ſunt in Thracia.Siue Hemū Orpheum uocat, qui a hic mons ab Orpheo poeta primū celebratus fuit.Orpheus calliopes muſæ,& Oeagri filiꝰ fuit Cicōum regis,ut alii uolūt Apollinis,hic lyræ mirum immodum ſtudioſus fuit eam dono a Mercurio habuit,ut ſupra oſtendimus. SARMATA.Sarmatæ populi Scythiæ ſunt, quia græcis Sauromatæ dicuntur ab oculis lacertarum.σαῦρος enim lacerta eſt ὄμμα oculus.Regio Sarmacia dicitur.Nomina diuerſa habent.habitant mōtes,& ſaltus,cū campos,& plana teneant lagyges,Vtuntur plauſtris pro domibus,paſcunturq; lacte equino,unde quidā eos ἱππόμολγους,hoc eſt equoꝝ mulſores.Alii,γαλακτοφάγους hoc eſt lactiphagos uocant.Sunt etiā quidam interius habitantes,qui ſanguinem eqnum lacte mixtū potant, quos uocāt gelonos.Virgilius,biſaltæ quo more ſolent,acerq; gelonus,cū fugit ī Rdodopen,atq; in deſerta getarū.& lac cōcretum cū ſanguine potat equino.Itē ſarmatæ alii ſunt,qui cruda farina equino,ſanguine mixta e cruris uenis alunť.Alii etiam qui pro uictimis homines immolant.Alii belloꝝ & cædis amatores,quibus mos eſt bellantibus cruorē eius, quē primū interemerint,ex ipſius uulneribus bibere,& ut quiſq; plures interemerit,ita apud eos eximiꝰ habe.

tur.funt etiã in ſcythiæ extremis ſarmatæ,qui carne eqna ueſcunť,alii qui humanæ carnis alimēto uitã ducũt,ꝑpter qđ uocãť anthropophagi.ἀπὸ τοῦ φάγειν τοὺς ἀνθρώπους,hoc eſt ab hominibus edendis.Iidē ab uſu plauſtroꝝ amaxonitæ uocantur,interdũ nimia hyemis aſpitate demerſis in humũ ſedibus ſpecus habitantes totum Brachati corpus,& niſi qua uidēt ora ueſtiti. PASTVS.Qui cibũ ſũpſit.paſcere enim,& paſci eſt comedere,& aliquãdo ſolute ponunť.Vir.paſcētes ſeruabit Tityrus hedos.aliqñ habet accuſatiuũ.idē,florem depaſta ſalicti,nõnunq̃ paſcere eſt cibum alteri præbere,differtq; (ſi Marcello credim⁹)ab alere qđ hoc fit neceſſitatis gratia,ut uita ſeruet,illu duero ad delicias,ut ſit paſcere quaſi cibo ſaginare. Vnde ꝑ metaphorã paſcere aliquãdo pro delectare accipim⁹ .idem,atq; animũ pictura paſcit inani.& paſcere oculos,eſt uiſu alicuius rei gratæ eos oblectare.Item aliquãdo pro augeri,& creſcere.idē .& ſacrũ tibi paſcere crinē.Hinc paſtus adiectiuũ ſignificat eũ,qui cibũ ſumpſit,ut hoc loco paſtus uero ſubſtantiuũ,ſignificat cibũ,ſiue cibationē.Cicero.cũ oblectatione ſolertiæ,qui eſt unus ſuauiſſimus paſtus animoꝝ.idē & paſtio ſignificat,ſed hoc poti⁹ ad brutorũ alimēta ptinet.Vnde eſt Varronis index de uillaticis paſtionibus.a paſco pabulũ quoq; deriuať,qđ & cibũ ſignificat,ſed maxime,qđ bruta depaſcũt. a quo pabulor uerbũ ꝑ paſco.& pabulatio,cibatio.illud notandũ qđ paſci proprie beſtiarũ eſt.ueſci hominũ,& in utroq; potus quoq; cõprehēditur,qđ Valla negauit,Martia.uenit & epoto ſarmata paſtus equo. Cicero. Carne .caſeo.lacte ueſcor.A paſco cõpoſita fiunt depaſco,qđ eſt paſcendo abſumo.& depaſtus dr̄ agrũ bos q cibũ ex agro ſumpſit.Item depaſtus ager paſſiue,hoc eſt paſcendo cõſumptus.Ex paſco eiuſdē ſignificationis,perpaſco.ſatio,ſiue ĩ totũ paſco.cõpeſco coerceo,quaſi ĩtra paſcua cõtineo,nec uagari ꝑmitto,& ecõtrario diſpeſco,diuido. & proprie pecus a paſtiõe deduco.item a paſco paſcua dicuntur,in quibus pecudes paſcunť,ſiue ager paſcuus ſit ,ſiue pratũ,ſiue mons,aut collis paſcuã ſyluã appellat Paulus,Quæ in paſcuis pecudũ deſtinata eſt.Item a paſco paſcales oues & gallinæ uocanť,q̃ paſſim paſcunť,ſiue a paſcuis,quaſi paſcuales.Itē a paſco panis,a quo panifex,panifica panificiũ,& paſtillus,& pando,cum deriuatis ab eo,de quibus ſupra diximus paſtomis ferreũ,ſiue ligneũ inſtrumentũ eſt,qđ ad cohibēdã equorũ tenaciã narib⁹,uel morſui ĩponiť.Lucilli⁹ paſtomides huic de naribus ingentes pendēt.EPOTO EQVO.Ebibito lacte eqno,ſiue cruore.potare bibere eſt.& a græco deduciť.ποτὸς enim potio eſt,ποτίζω poto.irrigo.πότης,bibax.A poto potus dr̄.& potio,quæ inter ſe differũt q; potus ꝓprie eſt uini ſimiliũq;,potio uero,quæ a medicis ægrotantibus dať.interdũ tamen potio pro potu ponitur Cice.Quid qđ ne mente quidē recte uti poſſumus multo cibo,& potiõe repleti.Ab hoc fit potiono uerbũ,hoc eſt potionē ꝑbeo.Cuius paſſiuũ eſt potionor.Suetonius de calicula.Creditur potionat⁹ a Ceſonia uxore amatorio qdē medicamēto,ſed qđ in furorē uerterit.Itē a poto potatio,ipſe potãdi actus.a quo cõporatio,quã græci συμπόσιον dicũt.& Cõpotor,q συμπότης & cõpotrix,quæ συμπότρια appellať.& poculũ,qđ ab illis dr̄ ποτήριον,quorum diminutiua ſunt pocillũ,& ποτηρίδιον,& potabile,qđ illi πότιμον nũcupant,& potit⁹,qui ſacra Herculi faciebat. Nam cũ Euãder arã maximã Herculi,ubi nunc Roma eſt ædificaſſet,Herculeſq; de ſuo armēto boues ad ſacrificia dediſſet,inuēti ſunt ſenes duo,a qbus ſe eq̃liter coli uelle oſtendit,ſtatuitq; ut mane,& ueſperi ſacrificarēt.Sed cũ peracto matutino ſacrificio circa ſolis occaſum eēnt ſacra repetēda,alter prior aduenit,qui ἀπὸ τοῦ ποτίζειν,hoc eſt a potãdo potitius cognominatus eſt.Alteri propter negligentiam iratus Hercules ſtatuit ut ſacrificanti,atq; epulãti potitio miniſtraret.Quapropter ἀπὸ τῆς πείνας,hoc ē a fame pinarius,quaſi famelicus appellatus eſt.Hoc modo hæ duæ familiæ cognomina adeptæ ſunt,ut illa potitiorũ,hæc piariorũ diceref,& hæ tantũ longo tēpore Herculi ſacra fecere.Verum cũ poſtea Appio Claudio auctore,qui Cenſor cognominatus fuit,ſacra Herculis gens potitia in mancipia trãſtuliſſet,qua tēpeſtate duodecim familiæ eius gentis erant,puberes omnes ad trigeſimũ intra annũ cũ ſtirpe extincti ſunt.item a poto repotia dicta,cũ poſtridie nuptias apud nouũ maritũ cœnatur,qa quaſi reficitur potatio. Et ab eodē cõpoſita fiunt perpoto,hoc eſt ualde poto,ſiue frequenter poto.& præpoto antepoto.& epoto,potãdo exhaurio.cuius paſſiuũ eſt epotor.a quo epotus & compoto,ſimul poto.EQVO.Equus notum animal eſt,qui & caballus diciť.A quo caballinus.Perſius.Nec fonte labra prolui caballino.Mira ei docilitas eſt.Alexander macedo equũ habuit,qui ab aſpectu toruo,ſiue ut aliqui uolunt ab inſigni Taurini capitis armo impreſſi bucephalos,hoc eſt bouis caput eſt dictus.Hic a nemine alio q̃ ab Alexandro,regio inſtratus ornatu conſcendi ſe paſſus eſt.idem.Thebarũ oppugnatione uulneratus nõ eſt paſſus regem in alterũ equũ tranſilire.ꝑpter quæ & alia multa huiuſmodi Alexãder defuncto ſolēnes exeqas fecit,& urbem ex nomine eius uocatam Bucephalon ſepulchro circũdedit.Caius quoq; iuli⁹ Cæſar equũ habuit,qui nullũ præter eum dorſo recipiebat,eius priores pedes facie ueſtigii humani tradunt fuiſſe,& hac facie ante ueneris genitricis ædem locatus fuit. Fecit & diuus Auguſtus equo tumulum,quem Germanicus Cæſar carmine laudauit.Agrigenti,cum plurimũ

equorũ ſepulchra tradunť pyramides habuiſſe ſcribũt auctores, equum a Semiramide uſq; ad coitũ adamatum. Scytæ equis maxime gloriant. Tradũt occiſo aliquãdo ex prouocatiõe eorũ rege, cũ hoſtis ad eũ ſpoliandũ ueniſſet, ab equo eius ictibus, ac morſu ĩteremptũ fuiſſe. Alium cũ detracto oculorũ operimento cum matre ſe coiſſe intellexiſſet, per prærupta ſeſe præcipitem dediſſe, atq; ita eſſe exanimatũ. Quippe affinitatũ cognitionem habet hoc animal. itaq; in grege prioris anni ſororẽ libentius q̃ mr̃ẽ equus comitatur. Tanta præterea in iis docilitas eſt, ut uniuerſus Sybaritani exercitus equitatus ad ſymphoniæ cantũ quadã ſaltatione moueri ſolitus tradatur. Sybaris urbs eſt ſita in ſinu Tarẽtino apud Cratim amnẽ, quæ quõdã gẽtibus quatuor ĩperauit, urbes quindecim numero ſubditas habuit, trecẽta militũ milia contra Crotoniatas armauit. Sed mox luxuriæ, & uoluptati dediti, in tãtã laſciuiã deuenere, ut omnẽ ſuã fœlicitatẽ breui tẽpore amiſerint, & a Crotoniatis ſeptuaginta dierũ ſpatio uſq; ad internitionẽ fuerint deleti. Ex quo uice, puerbii Sybariticæ, & Sybaricæ delitiæ dicunt, & Sybaritici ludi, cũ modũ excedunt, & ſybariticũ carmen, & ſybaritici libelli, hoc eſt laſciui. improbi. petulantes. Martialis. Biſſenos pathiciſſimos libellos, qui certant ſybariticis libellis, & tinctas ſale pruriẽte chartas inſtãti lege Ruffe, ſed puella ſit tecũ tua, ne thalaſſionẽ indicas mãibus libidinoſis. Et fias ſine fœmina maritus. A ſybari ẽt ſybaritanus deducit. Fuit & aliud oppidũ nomine ſybaris, duodecim paſſuum milibus diſtans ab urbe. Viſi præterea ſunt equi amiſſos in ꝑlio dominos lugere, & lachrymas ſæpe effundere. interfecto Nicomede rege equum eius inedia uitã finiſſe cõptũ eſt, & Circenſibus ludis excuſſo auriga, cui Ratumẽna nomen erat, equos cũ palma, & corona in capitoliũ perueniſſe, ſedẽq; ter luſtraſſe. unde poſtea ea porta Ratumẽna uocitata eſt, Sarmatæ lõginqua itinera acturi, inedia pridie equos præparãt, exiguo tantũ potu illos fouentes, atq; ita per centena & quinquagena milia cõtinuo curſu eũtibus inſident. Viuunt annis aliqui q̇nquagenis, fœminæ minore ſpatio. Eædẽ q̇nquẽnio creſcere deſinũt, mares anno addito. qualis debeat eſſe equus præclare Virgilius oſtendit. Cõtinuo pecoris generoſi pullus in aruis, Altius egredit, & mollia crura reponit. Primus & ire uiã, & fluuios tentare minaces Audet, & ignoto ſeſe cõmittere ponto. Nec uarios horret ſtrepitus, illi ardua ceruix Argutũq; caput, breuis aluus, obeſaq; terga. Luxuriatq; thoris animoſũ pectus, honeſti ſpadices, glauciq; color deterrimus albis, Et giluo, tũ ſi qua ſonum ꝓcul arma dedere, ſtare loco neſcit, micat aurib9, & tremit artus, collectũq; premẽs uoluit ſub naribus ignẽ. Dẽſa iuba, & dextro iactata recũbit in armo. Ac duplex agit ꝑ lũbos ſpina, cauatq; tellurem, & ſolido grauiter ſonat ungula cornu. Partũ undẽis mẽſib9 ferũt. duodecio gignũt. generãt ſecũdo ãno. ſed tertio firmiorẽ part9. Itẽ mares generãt uſq; ad ãnos trigĩtatres, quoſdã ẽt ad q̃dragĩta durare tradũt, dũmõ iuuent in attollẽda priore pte corporis. Equaꝶ libido tõſa iuba extinguit. Vixiſſe equũ ſeptuagĩtaq̇nque ãnos ꝓdũt. innaſcit eqs in frõte caricæ magnitudine ueneficiũ colore nigro, qd Hippomães appellat. id ſtatĩ ædito partu mr̃ deuorat. aut partũ ad ubera nõ admittit, ſiqs p̃ripuerit, habeatq;, in rabiẽ aliqñ id genus agit. Amiſſa mr̃e reliquæ fœtæ educant orbũ. Quo qs acrior, eo ꝓfundius nares bibẽdo mergit. Scythæ in bellis fœminis potius utunt qm̃ urinã currẽdo ſine ĩpedimẽto reddũt. Ferũt in luſitania iuxta flumen tagũ, uẽto equas fœtus cõcipere fauonio flãte obuerſas, & eũ partũ fieri pniciſſimũ. ſed trienniũ nõ excedere. Ego fabulã eſſe exiſtimo ex eq̃rũ fœcũditate, & gregũ multitudine natã, qui tanti in luſitania, & tã pnices uiſunt, ut nõ ĩmerito uẽto ipſo cõcepti uideant. In eadẽ Hiſpania aſturcones gignunt ab Aſture oppido, ſiue Aſturia gẽte, ita appellatos, qbus non uulgaris in curſu gradus, ſed mollis alterno crurũ explicato glomeratio eſt. Equ9 Marti ĩmolari ſolebat, ſiue ꝙ per eius effigiẽ capti ſunt Troiani, qbus Mars fauebat, ſiue ꝙ eo genere animalis belli deus oblectari putabat. Equo uehi, flamini diali nõ licebat, ne ſi lõgius digrederet negligi ſacra uiderentur. Ab equo eqnus deducit, ut equina caro. equinæ iubæ. equinum uirus. Itẽ eques, qd mõ hominẽ equo inſidentẽ ſignificat. unde eqtes a peditibus diſtinguntur, mõ equũ cui inſidet. Vir. Dorſoq; eqtẽ docuere ſub armis inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſupbos. Propterea eqtare ẽt, qd ab eqte deriuat, & hõ equo utẽs, & equus ſub hoĩe gradiẽs dicebat. itẽ eques dr̃, qui equeſtrẽ hẽt dignitatẽ. Equeſtrẽ enĩ ordinẽ mediũ fuiſſe cõſtat inter patricios & plebẽ. Principio eqtes, iudiceſq; iidẽ habebant, & geſtãdi annuli aurei ius eis erat. Poſtea. M. Cicero in cõſulatu ſuo eq̃ſtre nomẽ ſtabiliuit, ſenatũ ei cõcilians, celebrãs ſe ex eo ordine ꝓuectũ eſſe. Ab illo tẽpore plane hoc tertiũ corpus in republica factum eſt, cœpitq; adiici ſenatui. populoq; Romano equeſter ordo. ob quã cãm poſt populum ſcribebat, qa nouiſſime cœperat adiici. imprudẽter qdã hoc tpe huius dignitatis uiros, qui geſtãdi auri ius habẽt, milites uocãt, cum ſint eqtes iure optimo appellãdi. hi olĩ ſub Romulo, regibuſq; celeres dicebant, a Celere Remi ĩterfectore, qui initio a Romulo p̃poſitus fuit, qui primo electi fuerũt e ſingulis curiis, ideoq; trecẽti omnino deinde a flectendis (ut quidã putant) animis, qm̃ iudices erant, ſiue potius a flectendis eqs, flexumies uocitati, poſtea troſſuli, a Troſſulo oppido Thuſciæ circa Vulſinios nouẽ milia paſ

suū,qd' sine ullo peditū adiumēto equites cepissent. Varro. Nunc emunt trossuli nardo nitidi uulgo attico talēto equū.iuniꝰ.Quod ad equestrē ordinē ptiet.antea trossulos uocabāt,nūc equites uocāt,ideoq; quia nō intelligūt trossulus nomē quid ualeat,multos pudet eo nomie appellari,inuiti tamē Trossuli sæpe uocāť .Ite ab equite equester,sicut a pedite pedester. Vnde equestres copiæ sicut pedestres dicuntur.& equestre ,æs dicebatur,qd' equiti dabatur.itē eqtatus,pro equestribus copiis,sicut peditatus pro pedestribus.Itē ab equo equuleus diminutiuū Cicero. Vt igiť domitores equorū nō uerbera solū adhibent ad domitandū,sed cibum etiam sæpe subtrahūt,ut fame debilitetur equuleorum nimis effrenata uis.Et ab equa equila. Varro nemo est tā negligens quin summa diligētia eligat asinum,qui suā saliat eqlā .Itē ab equo eqria ludi,quos Romulus marti instituit.In his enim ludis currere in martio campo eq solebāt. & eqtium,qd' significat equorum armentū. Vlpianus.eqtii usu legato uidendum an & domare possit,& ad uehendum sub iugo uti.& equiso,equorum domitor. Varro.nam ut equus qui ad uehendū est natus,tamen traditur magistro,ut equiso doceat tolutim incedere.idem,neq; furentem equuleū insanus equiso exhibeat maris fluctibus. Veteres tamen omnes,quibus alicuius rei regimen cōmittebatur,Eqsones uocabant.Item ab equus fit equisetū,herba est,quæ græce Hippuris diciť,hoc est cauda eqna.Nostri a similitudie setæ eqnæ nomen imposuerūt. Est.n.pilus terræ,hæc cursoꝶ lienes extinguit fictili nouo decocta,qdam ephedron ,alii anabasin uocant,tradūtq; iuxta arbores nasci,& scādentē,eas dependere comis iūceis. multis.nigris.ut est equoꝶ cauda geniculatis ramis.Itē eqre uerbū,qd' est coitū equæ appetere,sicut subire suis,& catulire canis.Græci equū ἵππον uocāt. Vnde ephippiū dictū tegmē, qd' equo ad insidēdū iponiť,pp molliorē uecturā paratū,Vulgo sellam noiant.Cato,mihi puero modica fuit una tunica,& toga sine fasceis calciamēti,equus sine ephippio balneū nō quotidianū,alueus rarus. Ab hoc eqtes ephippiati,& eq ephippiarii dicuntur,de qbus supra diximus.Et hippopotamus,q̄si equus fluuialis,aīal est in nilo precipue nascens binis ungulis,q̄les sūt bubus.dorso eq,& iuba.&hinnitu.rostro resino.cauda obtorta.dentibus aproꝶ adūcis.tergore ad scuta galeasq; impenetrabili.Depasciť segetes,& ex agro ferentibus uestigiis astu doloso,ut fallēte uestigio,nullæ rēuertenti insidiæ p̄parenť.Primus hūc,& quīq; crocodilos Romæ ædilitatis suæ ludis.M.Scaurus tēporario euripo ostendit. Ab hoc medici eximere in morbis sanguinē qd' Phlebotomiam uocant,didicere.etenim assidua satietate pinguior factus exit in littus, & recētes arūdinum cæsuras speculatus,ubi acutissimū uidet stipitem,corpus imprimit,& uenā quandā uulnerat,atq; ita profluuio sanguinis morbidū alias corpus exonerat, plagāq; limo rursus obducit.Miꝶ q̄ multa a bestiis homo didicerit.Simile qddā & auis ī Aegypto mōstrauit,quæ uocať ibis,ciconiæ fere similis.& ipsa quoq; serpentū pernicies,hæc rostri aduncitate per eam partē se perluit,qua reddi ciboꝶ onera consueuere.Hic clysterē facere medici didicerūt.Dictamū herbā extrahēdis sagittis cerui eo telo pcussi hoībus ostenderunt,iidem pcussi a Phalangio,esu cancroꝶ sanari se posse monstrauere.Est & ad serpentū ictus præcipua dictamꝰ quas se lacerti refouēt,quotiēs cū illis pugnam cōseruerūt.Chelidoniā uisu saluberrimā esse docuerūt hirūdines,uexatis pulloꝶ oculis illā adhibētes.Quapropter inditū huic herbæ nomē fuit ἀπὸ τῆς χελιδόνος,hoc est ab hirūdine,Testudo pastu.Cūilæ bubulæ uires aduersus serpentes refouet.Cunila herba est,cuius plura sunt genera,q̄ bubula appellať, semen pulegii habet, qd' cōtra serpentes in uino bibiť .Est & alia cunila,q̄ satureia appellať a nostris, a græcis Origanū Heraclioticū,tertia a græcis mascula,a nostris cunilago uocať,odoris fœdi, radicis lignosæ.foliis asperi.cuius manipulū siqs in domo posuerit,oēs a tota domo blattas ad eam tradūt conuenire,pdest aduersus oīa uenenata.Ecōtrario quæ mollis uocať,pilosioribꝰ ramis & aculeatis,mellis odorē habet,si digitis terať.Mustela in anguiū uenatu ruta sibi salutē quærit.Ciconia origano.Apri edera ægritudies suas curant. Anguis ueterē corporis mēbranam succo feniculi facilius exuit,ꝙ si squāmæ obtorpuerūt,spinis se iunipi scabit.Draco uernā nauseā siluestris lactucæ succo restringit.Pāthera excremētis hoīs, quoꝶ auidissima est, aconito sibi in carnibꝰp dolū porrecto medeť.Elephātus chamæleōte deuorato oleastro salutem quærit. Vrsi degustatis mādragoræ malis formicas lambūt.Palūbes.graculi.merulæ.pdices.Lauri foliis annuū fastidiū purgant.Colūbæ.turtures.& gallinacei herba, quā supra diximus uocari Helxinē. Anates.anseres.cæteræq; aq̄ticæ,herba syderite, quæ & asteriscū diciť,folio similis ocymo,nigrior tn̄, nascens in tegulis, parietinisq;.grues iūco palustri.Coruus occiso chamæleonte,cuiꝰ uenenū ēt interfectori nocet,lauro infestū uirus extinguit. Item ab hippos fit Hippocāpus,hoc est equus marinus,a flexu caudaꝶ.κάμπτειν enī græce,latine flexꝰ dicitur.piscis est equi effigie in piscis caudā desinēs.Ply.leporis marini ueneficiū restringūt poti hippocampi.Equus(ut qdā putāt)ab æq̄litate dictus est,prima lr̄a detracta,quæ diphthōgum faciebat,qa pares eligebanť,q bigis q̄drigisq; iungerenť. Aequus uero ab aq̄ deduciť,qa sūma ē aq̄ æqualitas dū qescit,ita ut imaginem tāq̄ speculū reddat.Significatq; æquus planū pprie.Sed

ꝑ metaphoram ponit̄ pro iusto,q̄a nullā ī partē inclinat. Ab æquo æq̄tas dicta. & æquo uerbū,qd' ꝓprie est explano.Plynius.aequato deinde pauimento infundit̄ oleū.Ponit̄ tn̄ pro eo qd' est,cū æq̄tate diuido.Vir.operūq; laborē partibus æq̄bat iustis. Aliquādo pro continuo. idem.Fœlix si ꝓtinus illū æq̄sset nocti ludū.Et æque aduerbiū,qd' modo iuste significat.Seneca.iudex q̄ parte inaudita altera aliq̄d statuit,etiā si æque statuerit,haud æquus fuit.modo ,tā. Vir.Negant alios æque serpētib⁹ agros dulcē ferre cibū.& aequor, qd' ꝓprie planiciem significat,unde de campo dr̄.idem,at prius ignotū ferro,q̄ scindimus,æquor,modo de mari.idem Aequora ponti,modo de flumine.idē.mirat̄ nemus insuetū,fulgētia longe scuta uiꝝ,fluuio pictasq; innare carinas.Olli remigio noctēq;,diēq; fatigant.Et longos superant flex⁹,uariisq; tegunt̄ arborib⁹,uiridesq; secant placido æquore siluas.Aliq̄n nō ꝓ planiciæ maris.sed ꝓ ip̄o mari ponit̄.idē,bisdenis phrygiū cōscēdi nauib⁹ æquor.ab hoc æquoreus deducit̄, & æq̄lis, qd' mō pro simili accipit̄.Ply.cū & ip̄e æqualē fortunam exptus fuissem,mō pro coætaneo,q & coæu⁹ dr̄.& ab eodē æquo aequæuus.Cicero.nec cū equalib⁹solū,q̄ pauci admodum iam restāt,sed cū nr̄a ēt ætate atq; nobiscū.a quo aeq̄litas,hoc est similitudo,paritas.& æq̄liter aduerbium.i.similiter,pariter.itē aequabilis,idē qd' æq̄lis in priore significato.Cice.Vix reducit in sonū quendā æquabilē ac constantē.Aequeuus ab æqualitate æui dictus est,hòc est ætatis. aeuum enim ꝓprie tēpus,& ætatē significat longā,quā seculum dicimus ,& p syncopen seclū Virg.magnus ab integro secloꝝ nascit̄ ordo,a quo seculares ludi,de q̄bus alibi diximus.Tractūq; a græco est aeuū.illi.n.αἰὼν dicunt,uñ longæuos dicimus lōgæ ætatis,hoc ē senes.idem quē tibi lōgæuo serū lauinia cōiunx educet siluis.& primæu⁹,primæ ætatis.& grādæuus,grādioris ætatis.a quo grādæuitas.Accius.qa nec nos nec illæ impune,irridēt meā grādæuitatē Hinc æternū dictū (ut Varro sentit)q̄si æuiternū.a quo sempiternū,q̄si semp æternū.& æternitas.& sempiternitas.quo Apuleius,& nōnulli alii utūtur.& æterne,ac sempiterne aduerbia.& æterno uerbū,hoc est ꝑpetuū facio. Varro. litterisq; ac ludibus æternare.Itē ab æuo aetas,quasi æuitas.aetates uariæ ab antiq̄s distinctæ fuerūt.Seruius.Tullius rex Romāoꝝ pueros appellauit eos,q essent infra decimumseptimū annū. Ab eo āt āno ad q̄dragesimūsextum iuniores dixit,quos bello idoneos elegit.Supra ānum quadragesimūsextum seniores nomīauit. Varro autē ætatē diuisit in infantiā .pueritiā adolescētiā.iuuētā.senectā.quarum tamen singulæ trifariā diuiduntur,ut pr̄ia pars uiridis sit.deinde adulta,postea præceps.Hinc est quod Virgilius ait,uiridisq; iuuenta.ætas etiā aliquādo ponitur pro uno āno.Varro.aetatē uix decimam egressus.Aliquādo ꝑ triginta.Cice.tertiā iam ætatē hominum uiuebat.Nonnunq̄ pro centū Ouidius.ānos uixi biscētum,nunc tertia uiuitur ætas.Ab hoc dimīutiuū fit ætatula.Plau.ætate aduerbialiter pro diu posuit.Aetate ambo ambobus sint obnoxii.idē, aetate uelim seruire libanū,ut cōueniā mō.itē ab æuo coæuus dr̄,hoc est eiusdē ætatis.Aetatē malā ueteres ꝑ senectute posuerūt.Accius.an mala ætate mauis male mulctari exēplis oībus Turpil.miserū puto, si ēt istuc ad malā ætatē accessit mali.Pacuuius.parū est ꝙ te ætas male hēt,ni ēt ad malā ætatē adiūgas cruciatū reticēti.Afrani⁹.si possent hoīes delinimētis capi oēs nūc haberēt amatores anus.Sed ætas & corp⁹teneꝝ,& morigeratio.Hæc sūt uenena formosaꝝ mulieꝝ. Mala ætas nulla delinimēta īuēit.Plau.Cōsitus sum senectute,onustū gero corpus,uires reliq̄re, ut aetas mala est ,mors mala est ergo.Ecōtrario uero bonā ætatē dicim⁹adolescentiā,uel iuuētutē.Cicero .Quod si ipsis uoluptatib⁹bona ætas fruit̄.Libētius primū paruulis fruit̄ reb⁹. Hinc prudētissime Virgili⁹ dicit partiēs.primas ꝑtes,q̄si eius ætatē puberē,meliorē dixit.Nūc adeo melior qm̄ pars acta diei ē .Finē secūdæ ætatis secūdū Varronē,hoc ē finē pueritiæ,pubertatē uocant.Pubes.n.ꝓprie dr̄ lanugo,quæ marib⁹ q̄rtodecimo anno,fœminis duodecimo circa pudēda oriri incipit,qd' qa maturitatis est signū,factū est ut mas pubes dicat̄ siue puber,q̄ primū ad generandū aptus est factus,& fœmina similiter ad cōcipiēdū.a quo impubes,siue impuber q nōdū eā quā diximus lanuginē emittere incœpit,siue q nōdū ad pubertatis ānos ꝑuēit.Pubē ēt honeste pro ꝑte pudenda usurpam⁹.Virg.prima hominis facies,& pulchro corpore uirgo pubetenus.Itē pro iuuenū multitudine.interdū etiā pro populo.Vñ pube p̄sente dicimus hoc est populo p̄sente.ab iis q puberes sūt,oēm populū significātes.Quādo aūt pubes ꝑ lanugine,siue multitudine,siue parte corporis pudēda accipit̄,hoc ē qn̄ substantiuū est,pubis facit in genitiuo,qn̄ uero adiectiuū est,facit puberis.A pubes pubis.fit pubesco,qd' est lanuginē illā emitto.A pubes uero puberis puberesco.qd' significat cresco,& puberfio.Pubes āt a græco deducit̄,q̄si ἐπὶ ἥϐης.Vnde Ephebus dictus ꝙ iam sit in pube,hoc est ꝙ iamiā ad pubertatis annos ꝑuenit.Terē.nā is postq̄ excessit ex ephebis.Sosia,hoc est postq̄ excessit ex ea ætate,q̄ pubē primo emisit.Hinc ephebia appellata est prima ætas adolescētiæ.adolescētia postrema pueritia.ecōtrario uero depuberē dicimus,q ad pubertatis ānos nō potuit ꝑuenire.Hinc depuberē porcum uocamus,quē lactentē occidimus.Præterea ab æquis aequocū.& aequocatio,& æquoce.& æquinoctiū .& æq̄noctiale.& æquidiale.& æq̄mentū.& æq̄librū.& eq̄mentū, dedu-

cuntur,

cũtur,de quibus supra diximus.& æquatio,qđ est,(ut ita dicam)parificatio rei alicuius,siue diuisio cũ æqualitate. Itẽ ab æquo cõposita fiũt adæquo.exæquo.& coæquo,eiusdem pene oĩa significationis.& æquipolleo.& æquiualeo.a qbus æquipollentia dicunť,significantq; parem potestatẽ.& æquanimis,hoc est animi æqui,& sedati.a quo æquanimitas.& æquimelium, locus in urbe ubi Melii domus fuerat.P. Melius ex equestri ordĩe fuit,q cũ frumẽti largitionẽ ĩ urbe fecisset.T.Quintius Consul.L.Quintiũ dictatorẽ fecit. Seruiliũ Halã magistrũ equitum dixit.missus a dictatore Seruilius ad Meliũ,ut eũ ad se duceret. Melius ob pauorem ad suos fugere.fidẽ populi romani ĩplorare.opprimi se cõsensu patrum dicere.qđ plebi benigne fecisset orare ut opẽ sibi ultimo in discrimine ferrent,neue ante oculos suos trucidari sinerent.hæc uociferantẽ assecutus Seruilius Hala, obtrũcauit.sed nõ satis eẽ sanguĩe eius expiatũ putarũt,nisi tecta,parietesq; intra q̃ tm̃ amentiæ cõceptũ esset,dissiparenť.domus igiť diruta est. area æquimeliũ appellata.& iniquus,q proprie est nõ æquus.iniustus.a quo inique aduerbiũ,iniuste.& iniquitas,quasi iniustitia.aliqñ tñ iniquus,ꝑ magno accipiť. Virgi.iniquo põdere rastri. modo ꝑ angusto.idẽ.uerũ hæc ipse qdẽ spatiis exclusus iniqs ꝑtereo.BIBIT.Potauit.bibere proprie potare ẽ.aliqñ tñ pro haurire poniť.Vig.sat prata biberũt.nõnunq̃ ẽt ad ea transferť,quæ haustũ non habent,& significat trahere.idẽ.hasta sub exertã donec plata papillã hæsit,uirgineumq;,alte bibit acta cruorem.a bibo bibaces dicunť nimii potores,sicut ab edendo, edaces. & p diminutionẽ dñr bibaculi.itẽ bibosi.Laberius.nõ mãmosa,nõ annosa.nõ bibosa.nõ ꝓcax. & Tiberi⁹ p derisum,pp nimiã uini auiditatẽ appellatus est biberius. sicut ꝑ Claudi. Caldius, pro Nero Mero.Itẽ bibulus,q facile sorbet.unde bibulorum cognomen inuentum. & meribibulus,q uinũ aq̃ nõ miscet.Aureli⁹,cũ temeti auidior esset quadã die ab irata ancilla p cõuitiũ appellata est meribibula,quæ res tm̃ ei pudorẽ iniecit, ut postmodũ sobria prorsus fuerit. & bibula papyrus dř, quæ sorbet atramentũ.& propterea inter paginas adhuc madentes,ne liituræ fiant interponitur. Veteres quõdã fnliis tm̃ palmarũ scripsisse manifestũ est.unde folia librorũ dicta,quæ à græca uoce phyluræ ẽt appellantur.deĩde q̃rundã arboꝝ libris,hoc est corticibus,ex quo libri appellati.& p diminutionẽ libelli.& codices, a codice, q & caudex uocať ex quo cortex extrahitur.Codex.n.ꝓprie prima ps arboris est,cui radices adhærent.Iuuenalis ꝑ sede meretricia posuit,quæ fere e truncis fieri solet.horrida quale facit residens in codice pellex,a codice dũ ꝑ caudice capitur,codicariæ naues dicunť,de quibus inferius dicemus. cũ uero pro libro codicillus deduciť,qđ ꝓprie epistolã significat.postea publica monumenta plũbeis uoluminibus,mox & priuata luteis cõficere cœperũt,deinde cæris.etenim pugillariũ usũ añ troiana tpa fuisse testať Homer. γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά, hoc est cum scripsisset in pugillaribus fictis corruptilia multa.sed post Alexandri magni uictoriã,cõdita in ægypto Alexandria.inuenta ab eo rege papyrus est Varrone teste,quæ fiebat ex frutice, q nascitur in paludibus ægypti, aut q̃escentib⁹ Nili aqs,ubi euagatæ stagnãt,nec gurgitũ altitudo duo brachia excedit.frutex ipse papyrũ,siue fœminĩo genere papyrus uocať,radicẽ habẽs obliquã,triãgulis lateribus decẽ nõ amplius cubitorũ longitudine in gracilitate fastigatũ,thyrsi mõ cacumẽ includẽs,semine nullo,nec alio usu q̃ floris ad deos coronãdos. radicibus ĩcolæ ꝑ ligno utuntur, ex ipso papyro nauigia texũt,& ex libro uela.tegetes.uestes.stragula. funes. aliaq; huiusmodi.Lucan⁹.cõseriť bibula mẽphitis cymba papyro.ꝑparabãť ex eo chartæ diuisæ acu in ꝑtenues,ac latissimas philuras,q̃ eo meliores erãt, quo medio papyro ꝓpinquiores, atq; inde secũdũ scissuræ ordinẽ hieratica appellabať subtilior, religiosis tm̃ uoluminibus dicata,quæ postea ab adulatione Augusti dicta est augusta.deĩde a liuia cõiuge eius liuiana.huic postea in epistolis tm̃ scribẽdis auctoritas relicta ẽ. proxĩa huic erat Amphitheatrica a loco dicta,ĩ quo cõficiebať,quã postea Fãni⁹ miro artificio emẽdauit,uocauitq; e noĩe suo fãnianã. ultĩa,emporetica,ĩutilis scribẽdo. & inuolucris dũtaxat chartarũ,ac merciũ usũ ꝑbẽs.ꝓpterea ἀπὸ τῶν ἐμπόρων,hoc ẽ a mercatorib⁹ emporetica dicta. uñ emporiũ quoq; appellatũ locus,ĩ quo mercatus & nũdinæ fiũt.& bibula,de q̃ supra diximus,siccãdæ tm̃ utilis scripturæ.primatũ deinde mutauit claudi.Cæsar.& qm̃ Augustæ tanta tenuitas erat,ut uix calamũ sustineret. ꝑterea uisu translucida litteras emittebat,auxit,& crassitudinẽ,& latitudinẽ,mẽsurãq;, ubi pedalis erat cubitalẽ faciẽs,a papyro igiť frutice charta ẽ papyrus appellata,qđ.s.ex papyro fieret. postea uero id genus chartæ inuentũ est,quo nũc passim mortales utuntur,fitq; ex liteolis cõtritis,& nihilominus pristinũ papyri nomẽ remãsit,& distinctio generũ.nã subtilis illa epistolaris & augusta uocať,& alterã cõis,siue amphitheatrica,siue fanniana.& grossior illa,atq; inutilis emporetica,& ultima bibula.claudia uero illa grãdior, crassiorq; a rege, nũc regalis diciť hæc dẽte pp scabriciem,aut cõcha leuigať.pp qđ minus sorbet. & ob id caducæ litteræ fiunt. Quæ cã impulit nos ut genus aliud chartæ inueniremus,que tenuitate.dẽsitate.cãdore. leuore.philuræ lõgitudĩe & cõmodior est,& aspectu gratior.hãc opifices e nostro noĩe perotã.nũcup auere.charta uero ab urbe Tyri,cui charta noĩ fuit,appellata ẽ,ex q̃ Dido ducta ẽ.ideoq;

urbẽ a ſe poſtea ædificatã ab illius noĩe carthaginẽ nũcupauit. græci ab eadẽ urbe χάρτην nominãt. a quo χαρτογράφον librariũ. & χαρτοπώλην chartulariũ noĩant. mẽbranas Varro ſcribit poſt inuẽtas ab Alexandro, chartas ꝑ æmulationẽ circa bibliothecas Ptolemæi, & Eumẽis regũ, Pergami iuẽtas fuiſſe. unde nũc quoq; uulgo pergamenæ uocant. Pergamũ oppidum eſt in Aſia. Pergama uero dicta ſunt arces troianæ, quæ qm̃ altiſſimæ fuerũt, oĩa alta ædificia ꝑgama ſunt appellata. mẽbranæ a tectu mẽbroꝝ uocitatæ ſunt, ꝓprieq; coriũ ipſum ſignificãt, unde fiunt ad ſe ſcribẽdũ aptæ. chartã mẽbranãq; ſæpenumero auctores ꝓ foliis, ſiue phylluris uſurpãt, ut ſi dicã codicẽ triginta chartis, ſiue triginta mẽbranis cõtineri. Clau. nulla eſt mẽbrana ſine ipſo. Quinti. cũ apto codice chartas explicaret. a mẽbrana mẽbraneus dr̃. a charta charteus, ſiue chartaceus. ſicut a papyro, papyraceus. cõtra Varronẽ q chartarũ uſum nõ niſi cõdita ĩ ægypto Alexãdria fuiſſe ſcribit Caſſius cõtra hemina ſentit uetuſtiſſimus annaliũ auctor. tradit. n. Cn. Terentiũ ſcribã agrũ ſuũ in Ianiculo repaſtinantẽ inueniſſe arcã ĩ qua Nũma rex ſit⁹ fuerat, & in ea libros eius reptos, q e charta erãt. in quo certe illud admiratione dignum eſt, ꝙ defoſſi tot annis incorrupti duraſſent. a papyro ẽt papyrii cognomẽ deductũ (ut qdã putãt) A quo Papyria tribus appellata. Itẽ a bibo cõpoſita fiunt perbibo, qđ eſt uſq; ad finẽ bibo, uel ĩ totũ bibo. Ebibo, exhaurio. Plau. Qui mihi miſero totũ ebibit ſangniuẽ. Imbibo, haurio. & per metaphorã ap̃hendo. Aure. Vt poeta optimus maximus teneris ĩbibit⁹ ãnis nõ facile memoria aboleret. Cõbibo, cõpoto, hoc eſt ſimul bibo. PRIMA FLVMINA. Principium fluminis, hoc eſt fontẽ, ex quo primũ fluit Nilus. Magna laus ludorũ Domitiani, qđ ab ultimo ĩferioris Mauritaniæ mõte, ex quo Nilus fluit, ſpectatores ad urbẽ uenerĩt. primus aliqñ ad numerum refert, ut primus. ſecundus. tertius. Nõnunq̃ ponit ꝓ princeps. Virgil. prĩa qđ ad Troiã ꝓ caris geſſerat argis. Aliqñ ꝓ optim⁹. Idẽ. Et primos iuuenũ tot miſerit orco. & ꝓ p̃cipuis. Idẽ. Quãtos primus patiare labores. interdũ ẽt pro eo, añ quẽ nullus eſt. Idẽ. Hic mihi reſpõſum prim⁹ dedit ille petenti. Hinc primogeniti dñr filii, q̃ prĩo nati ſunt, & añ quos nullus genitus eſt, ẽt ſi poſtea alii orti fuerint. Et apud grãmaticos, primitiua. & primogenia uerba dñr, q̃ ꝑ ſe inuẽta ſunt, nec aliunde deriuantur. Primitiuũ ẽt, & primogeniũ dici põt, qcquid aliunde non habet originẽ. Quod ẽt primarium uocamus. Vnde primarius lapis appellatur, q primus ĩ tẽpli, aut alterius ædificii fundamẽtis ĩponitur. & primarii ciues dicuntur, qui primi ſunt, & ueluti principes in ciuitate, qui ẽt primates. & a quibuſdã ſummates, ab aliis optimates appellãtur. & primæuus, de quo ſupra diximus, a primo deducitur. & primigenius ſulcus, qui in cõdẽda noua urbe tauro, & uacca deſignatiõis cã imprimitur. & primipara mater, q̃ primo pepit. & primordia, q̃ primo ordimur, hoc eſt initia. & princeps, quaſi primũ caput. A quo principiũ. & prĩcipale, qđ primũ atq; p̃cipuũ ẽ. Principalis caſtroꝝ porta noĩatur, ꝙ in eo loco eſt, in quo princeps ordines tẽdunt. & principior uerbũ, qđ eſt inchoo. auſpicor. & principor, dñor. A quo principatus ꝓ imperio. & priuignus ſecũdũ quoſdã, qđ prius q̃ mater ſecũdo nuberet, eſt genitus, & primanus tribunus, q primæ legiõi tributũ ſcribebat. & primiores ſummæ quæq; res. Lucilli⁹. Cum gallus gallinaceus digitos, primioreſq; erigit ungues. Turpilius. Sandalo innixa digitis primoribus. hic primiores aliqñ ꝓ optimatibus capimus. Sueto. Scripta famoſa uulgoq; ædita, q bus primiores uiri, ac fœminæ notabant aboleuit. & prime. primo primũ. prĩcipio. primitus. primiter, aduerbia. oĩa fere eiuſdẽ ſignificatiõis. & apprime. & In primis, hoc eſt p̃cipue, q̃ ueteres Cũprime. & Cũprimis dixere. Q. Claudius. Nã. M. Mãli⁹ quẽ capitoliũ ſeruaſſe a gallis ſupra oſtẽdi, cuiuſq; opam cũ. M. Furio dictatore apud gallos Cũprime fortẽ reſp. ſenſit, is & genere, & uirtute bellica nemini cõcedebat. Apule. Hic cũprimis nobilis ac facũdus. Virgi. In primis regina quietũ Accipit in teucros aĩum. & priſcũ, ac priſtinũ, quæ ita ĩter ſe differũt ꝙ priſca ſunt, q̃ ſuperioribus ſeculis, aut ſupiori ætate fuerũt, ut priſci latini, q ꝓprie hi ſunt, qui prius q̃ Roma cõderet, fuere, & priſcus Tarq̃nius ſupbus. priſtina uero quæ ſuperioribus ãnis mẽſibus. diebus. & noſtra memoria fuerunt, ut priſtina noſtra amicitia. priſtina beniuolentia noſtra. Aut ſi de rebus q̃ nõ ſeneſcũt, ſermo habeat, nõ priſcũ, ſed priſtinũ dicimus, ut pharos, & tyrus nunq̃ ĩ priſtinũ ſtatũ redibũt. Padus poſt qngentos, & eo amplius ãnos reuerti ſolet in priſtinũ curſũ. & pridie, de quo ſupra diximus, q̃ſi prĩo die. & primitiæ primi fructus. Itẽ primitiuũ, quod primũ in aliq̃ re. & principale ẽ. Ouidi. Ecce rapit mediis flagrantẽ Rhetus ab aris, primitiũ torrẽ. & primipilus Cẽturio. Liuius. Centurio erat, quẽ nũc primipilũ appellant. Veteres, qa ſciebãt cõmiſſo p̃lio acies facile turbari, ut hoc ĩcõmodũ euitarẽt, cohortes ĩ cẽturias diuiſere, & in ſingulis cẽturiis, ſingulos cẽturiões p̃fecerũt, q prĩo centuriõi uocabant, quẽadmodũ decuriões Decuriõi. Centurio a numero centũ militũ uocitatus, qa ſingulæ curiæ cẽtũ militibus cõſtabãt. Cohortes in exercitu decẽ erãt ĩ ſingulis legiõibus. Sed prima cohors reliquas & numero militũ & dignitate p̃cedebat. A qlã habebat, qđ p̃cipuũ erat ſignũ in romanorũ exercitu. Cẽturiões huius cohortis cæteris cẽturionibus digniores habebant. Prima centuria primũ pilũ uocabat, ꝙ circa ſigna grauis armatura cõſtituta erat, in q̃ ĩter cætera armoꝝ

genera

genera hastile erat pedũ quinq; semis, qđ pilũ noĩabant. a quo pilati dicunť pilo armati. Mar- tialis. & pilata redit, iã q; subitq; cohors. hic ꝓpilare acuere est. & ꝓpilatũ acuminatũ, & q̃si ad pilæ formã factũ. Centurio ipse primipili cẽturio dicebať, & primipilus uocabať, hic non mõ Aquilæ ꝑerat, sed quatuor cẽturias, hoc est quadringentos milites in pria acie gubernabat, & tanq̃ princeps totius legiõis merita cõsequebať, & cõmoda. Martia. Grata pudẽs meriti tule- rit cũ ꝑmia pili. Mos. n. Romanorũ laudatissimus fuit, ut cẽturiões ex decima cohorte ꝓmo- uerenť ad nonã, & sic deinceps meritis poscẽtibus ad primã, q̃si ad palmã, in q̃ ex omni legiõe infinita pene cõmoda ꝑci piebãt. A primipilo primipilaris dř. primipilares milites erãt, qui si- gna circũstabãt. hi postea mutata re militari pilani sunt appellati. pilũ, ab eo instřo nomẽ acce pit, quo pinsunt far. illud uero a pinsendo dictũ. Pinsere, tũdere est. A quo pinsores dicti sunt, q nunc pistores nominanť. & pistrinũ locus in quo pinsiť. Varro. nec pinsorẽ ullũ nossent nisi eũ, q ĩ pistrino pinseret farinã. A pinso ẽt pilæ dictæ, q̃ uasa sunt cõcaua, ꝗ antiq siccata frumẽ ta in pilas ĩmissa pinsebãt, & hoc erat unũ genus molẽdi. Itẽ. pilũnus, q stercorãdoꝝ agrorum usum inuenit & pĩsendi frumẽti, Iouis (ut putãt) filius & Dauni př, q Apuliã, ĩ q̃ regnabat Dau niã appellauit. Hic Ardeã tradiť cõdidisse. Itẽ pisonũ cognomẽ. Pila ẽt dř q̃ parietẽ sustentat ab opponẽdo (ut Varro sentit) ita uocata. Itẽ pila q̃ ludiť. ob id pila lusoria, qđ pilis ĩpleri sole ret. pilæ & effigies tã uiriles, q̃ muliebres ex lana suspendi olim cõpitalibus solebant in compi tis, quæ esse deoꝝ inferorũ, quos uocabant lares putabanť, quibus tot pilæ, quot capita seruo- rum, tot effigies quot essent liberi ponebant, ut parcerenť uiuis. Pilus uero a pelle, ex quo ꝓdi- dit uocitatus est. A quo & capillus, q̃si capitis pilus. q̃uis & ꝓ oĩ pilo ponať. Vig. quot sunt me tulla quos habet capilli. & Pileus tegmẽ capitis, siue quod ex pilis fieri soleret, siue quod pilos capitis tegeret. Vnde pileati serui dicebanť, q pileo ĩposito uẽdebãť, quoꝝ noĩe uẽditor nihil ꝑstabat. pileus. n. ĩpositus demõstrabat eiusmodi seruos uenũdari, quoꝝ noĩe emptori uendi tor nihil ꝑstaret, sicut antiq̃tus mãcipia iure belli capta coronis induta uenibant. Corona. n. si gnũ erat seruoꝝ uenaliũ, ideoq; sub coronis uenire dicebanť. Pileũ ẽt raso capite accipiebant serui, q manumittebanť hac de cã, ꝗ uidebanť e seruitute tãq̃ e tẽpestate liberati. Plau. Vt ego hodie raso capite caluus accipiã pileũ. Pileos ẽt Castori, & Polluci ueteres dedere, qa lacones fuere, qbꝰ cũ pileis militare mos erat. Itẽ a pilus uerbũ pilo, qđ aliqñ significat pilos emitto. Ac ciꝰ. tũ primũ pilabãt genæ. Afraniꝰ. Meũ ꝑterea corpus nunc pilare primũ cœpit. Neuius. pilan tẽ puerũ uocat nũc primũ pubescentẽ. Aliqñ pilos detraho. Martialis. Quod pectus qđ crura pilas. A pilo fit cõpilo, qđ ẽ cogo, & ĩ unũ cõdo. & expilo, diripio, ac deprædor, quasi ne pilum qdẽ relinquo. Vnde cõpilare. & expilare hæreditatẽ dicimus, hoc est fraudare, diripere. & cõ- pilati, furtũ passi dicunť. cõcipilo uero ueteres usurparũt pro eo, qđ est corripio, & inuolo. expi latæ hæreditatis crimẽ apparet, eo casu intendi posse, quo casu furti agi nõ põt, hoc est ante adi tam hæreditatẽ, uel post, anteq̃ res ab hærede possessæ sint. Quidã tñ hæc ñ a pilus deducta exi stimãt, sed a græco πιλῶ, quod est ὁ πιλῶ, idest cõplano, qđ qui aut e facie pilos, aut e domo supellectilẽ detrahũt, æquare aut cõplanare oĩa uidenť. A quo & pilam lusoriã appellatã potiꝰ q̃ a pilis qdã existimãt, qđ forma sphericã sit, quæ ex oĩ parte æqua ẽ. Ab eodẽ ẽt fit depilo, qđ aliqñ est pilos detraho. Martialis. cũ depilatos chreste coleos portes. interdũ rarefacio. Lucilli us. Quid actũ est? depilati oẽs sumus. Suppilo quoq; pro rapio poniť. Plau. Hæc cũ uideo fieri suffuror. suppilo. & de præda ꝑdam facio. pila ẽt capiť pro quacũq; re rotunda instar pilæ luso riæ. A quo fit diminutiuũ pilula. Ply. Robur præter fructum plurima alia gignit. Nãq; fert & gallæ utrũq; genus, & quædã ueluti mora, ni distarent arida duritie, plærũq; tauri caput imitã- tia. Nascunť ĩ eo & pilulæ nucibus nõ absimiles, ĩtus habẽtes flocculos molles lucernarũ lumi nibus aptos. Nam & sine oleo flagrant, sicut galla nigra. Fert & aliã utilẽ pilulã cũ capillo. Gi- gnunt & alii ramorum eius pilulas. Idem. Scarabeus, q pilulas uoluit, & ea qdem uenena, quæ hac forma sumimus, uulgoq; pilulas noĩamꝰ, rectæ dici pilulæ possent, nisi usus obtinuisset ut græco uocabulo catapotia nominaremus. Aliqñ tñ & pilulas dictas inuenimꝰ. Ply. Vetus axũ gia phthisin ĩ pilulis sumpta sanat. pilæ lusoriæ uaria genera erãt, de quibus inferius dicemus. Eo ludo maximi uiri sese aliqñ exercuere. Scæuola optimæ pila lusit, atq; ad hoc diuerticulũ aĩum forensibus negociis fatigatũ transferre solebat. Huius pilæ inuentorem tradunt pythũ fuisse. Cũ his similitudinẽ noĩs habet pilates lapidis genus candidissimi. Cato. Lapis candidi or q̃ pilates. pylæmenes dux paphlagonũ fuit, quẽ in auxiliũ Troianoꝝ uenisse scribit Home- rus. Diciť ẽt aliqñ a poetis pylæmeneus. pilæus siue pylæus nomẽ ẽ propriũ, Pylartes uir Tro ianus fuit. pylene Aetoliæ oppidũ. pilentũ uehiculi genus, quo ferri matronæ solebant. pylos oppidũ fuit iuxta Thessaliã a Neleo cõditũ. Vnde Nestor dictus est pylius. Ouidius. Illius atta ctu pylius iuuenescere posset. philos græce amor dř. Hinc philosophus. philosophia. philoso phicus. philosophice, philomela nomen propriũ. Philippus equorum amator. Philargyra ar gẽti cupiditas auaritia. Philolaus ꝓpriũ nomẽ, q̃si amor populi. Philortiũ ꝓpriũ nomẽ mulie

ris.Pāphilus propriū uiri, quaſi totus amor.philtra amatoria.Iuuena. Hic theſſala uendit philtra, q̄bus ualet mentē uexare mariti.Ouidi.philtra nocent animis, uimq; furoris habent. philoponus amator laboris.Philadelphus amator fratris.philoctetes propriū nomen, quaſi amoris poſſeſſor, Pæantis filius, & Herculis comes fuit, cū in Oeta mōte defunctus eſt.Huic enī mādauit Hercules, ne cui corporis ſui reliq̄as indicaret, idq; iurare eū adegit, deditq; ei ꝓ munere ſagittas hydræ felle ītinctas.Adueniente uero tpe cum delphico oraculo moniti eſſent græci ad expugnationē Troiæ ſagittis Herculis opus eſſe, inuentus philoctetes negauit ſe primo aliquid de Hercule ſcire, tandē uero mortuū eſſe cōfeſſus eſt, & cū grauiter ad indicandum ſepulchrū cogeret̄, ne iuſiuraudū uiolaret, ictu pedis locū oſtēdit. Sed cū ad bellū Troianum duceret̄, q̄a ſolus ipſe lernæis ſagittis uti poterat, unius ſagittæ caſu, in pede quo Herculis tumulum īducauerat, uulneratus eſt.Troia uero deuicta ne æger ī patriā rediret, ī Calabriā uenit, ubi Petiliā, & Turmā urbes cōdidit, & apud Turmā ſepultus ē. philagathus nomē ꝓpriū, benignus. philargyrus, auarus.philarchus amator īperii ambitioſus.philema oſculum.philetes.amator. oſculator. philet⁹ amabilis.philodulus, amator ſeruorū. philænus amator uini, uinoſus.philocalus, mundus.politus.philologus amator uerboꝝ.philonicus iurgioſus, cōtētioſus, uictoriæ amator.philoxenus hoſpitalis.philoxenia hoſpitalitas.philopæs puerarius. pædico. primus a pridē deducit̄, & ē ſuplatiuū, ſicut prior nomē, & prius aduerbiū cōparatiua. Notandū āt q̄ aliud eſt, prius te uocaui, & aliud prior te uocaui.Nā prius te uocaui tp̄s ſignificat, ideſt prius q̄ nūc uel tūc.prior te uocaui ſignificat pſonā.Siq̄dē ego & hic te uocauimus, ſed ego prior, hic āt poſterior.Vocaui ergo te prior ſi nos ſumus duo, uocaui te priorē ſi uos eſtis duo. Eadē ratio ē ſuplatiui.Vocaui te primus, ſi nos ſumus multi.Vocaui te primū, ſi uos eſtis multi. Nōnunq̄ ex neutra pte ſunt duo, ſed utriq; ſinguli, & tn̄ cōparatiuo utimur, ut pcuſſi te prior, ſupple q̄ tu me.Nōnunq̄ hinc unus eſt, illinc plures, ut uocaui uos prior ſupple q̄ uos me.Vocauimus te priorē, ſupple q̄ tu nos.Idem de ſuperlatiuo, ubi multa membra ſunt, ut primi nos uenimus, uos poſteriores, ille ultimus.primus ego intràui uallum, tu ſerior, illi tardiſſimi. primus græce πρῶτος dr̄.A quo deducūt ꝓpria noīa Protagoras.Proteſilaus, quoꝝ alter Rhetor ſiue philoſophus, ſiue aſtrologus fuit ex alter Phylace oppido Theſſaliæ Iſiphyli fili⁹, uxorēq; hūit Laodomiā Acaſti filia.Ouid.Vix ſocer iſiphylus, uix me grādæuus Acaſtus, Vix mater gelida mœſta refecit aq̄.Hic initio belli Troiani ab Hectore īterfectus fuit.& proteus Oceani filius, de quo diximus.& Protogenes, q̄ſi primi generis.Iuue.nō eſt romano cuiq̄ locus hic ubi regnat Protogenes aliq̄s, & protheus unus ex ducibus græcis, q ex Magneſia uenit ad Troiam.& prothœnor unus ex Boetioꝝ ducib⁹, & protogenia Deucaliōis & pyrræ filia. præterea protom⁹ de quo ſuperi⁹ diximus.protomedicus primus medicus, q̄ & archiatrus dicitur.protomartyr primus teſtis.ꝓtonotarius primus notarius.protologia prim⁹ ſermo, anteloquium, & protocollum, quaſi prima concinatio.Eſt enim proprie ꝓtocollum, quod breuiter & ſuccīcte notatur a tabelliōe, ut extendi deinde, atq; abſolui poſſit.κόλλα græce glutē, ſiue colla dicitur κόλλησιο glutinatura, κολλήτης concinnator, glutinator.κολλημὸς concinnus, κολλῶ glutino κολλῶμαι hæreo.prototypus quem ſupra diximus Archetypon dici, & proſtoplaſtes prīo formatus.Itē ἀρχὴ græce a nobis principium dicitur. A quo ἄρχω impero p̄ſum.Hinc præter ea q̄ ſuperius diximus, deducuntur ꝓpria noīa Archander, quo noīe fuit Danai ſocer.Archemolus Rhoeti fili⁹ Marubioꝝ regis ī Italia, q cū pater ſibi nouercā ſupinduxiſſet, ſtuprauit eā, pp qđ cū pater eū perſequeret̄, ad Turnū cōfugit.Virgi.Et Rhoeti de gēte uetuſta Archemolum thalamos auſum īceſtare nouercæ.Archemorus Lycurgi filius, Hic Hypſipylen nutricē habuit, quæ cū ſitientibus græcis, q ad Thebaicā expeditionē ꝓficiſcebant̄, Langiā fontē oſtēderet, Archemorū puerū ſup uiridi herba depoſuit, q a ſerpēte uulneratus periit.Vnde fons ille Archemorus uocitatus eſt, & annuus agon in pueri illius memoriā celebrari cœptus.Archelaus Antenoris Troiani filius, quē Homerus ſcribit rei militaris peritiſſimū fuiſſe.Itē alius Athenienſis philoſophus, ſiue ut alii uolunt Mileſius, q patrē habuit Apollodoꝝ, & fuit auditor ſucceſſorq; Anaxagoræ, ac prim⁹ ex Ionia phyſicen Athenas inuexit, ob id phyſicus dictus.Alius fuit Geographus, q terrā oēm ab Alexādro peragratā deſcripſit. Alius de rerū naturis carmīe ſcripſit. Alius oratoriā docuit.Archeptolemus filius Iphiti, auriga Hectoris Enipeo īterfecto a Diomede ſuffectus.Archias poeta, de quo extat p̄clara illa Ciceronis oratio.Archigenes medici nomē, ī quē ſæpe inuehit̄ Galenus.Iuue.Tunc corpore ſano aduocat archigenē.idē ſignificat protogenes, de quo paulo ante diximus.Archilochus Neſtoris filius, de quo inferius dicemus.Alius fuit Siculus, q Ariciā urbē cōdidit. Alius poeta Lacedæmonius Tullo hoſtilio Romæ regnāte, ī quo ſūma uis elocutōis fuit, tū breues, uibrāteſq; ſnīæ plurimū ſanguinis, ac neruorū, huic Lycāber Neobolen filiā ſpopōderat ſe cōnubio iūcturū, Quā cū poſtea alteri tradidiſſet, adeo id moleſte Archilochus tulit, ut īuenerit metrū iābicū, quo Lycambē, & filiam, atq; uxorē uſq; adeo inſectatus eſt, ut præ nimio angore laqueo ſe ſuſpenderit.Hora. Archilo-

chum

chū ꝓprio rabies armauit iambo. Hūc socci sumpsere pedē, grandesq; coturni. Hos libros pp iuerecūdiā, atq; obscœnitatē uerboꝝ iusserūt Lacedæmonii ex urbe tolli, auctoreq; eoꝝ i exiliū misere. Ouidi. Vtq; repertori nocuit pugnantis iābi, Sic sit in exiliū lingua proterua tuum. postremo Archilochū cōstat interfectū fuisse in bello a quodā, cui nomē erat Corax. Hic cum forte sciscitatū Apollinis oraculū uenisset Delphos, ab eo tanq̄ īpius, ac sceleratus est reiectus. Verū cū ille multis uerbis sese excusare conatus culpā oēm in fortunā, & uarios bellorū euentus reiecisset, ueniāq; a deo postulasset, flexit numē, acceptoq; ab Apolline respōso, iussu ei⁹ Tænarū ꝓfectus ē, ac māib⁹ Archilochi parētauit. Tāta erat eo tpe uatū ac poetarū auctoritas, atq; maiestas. Archimedes Syracusan⁹ fuit, eximius Mathematicus. & i primis geometra insignis. Hic qūo quadrari circulus posset primus inuenit, qđ Aristoteles ignorare cōfessus est. Et cum expugnatæ a. M. Marcello Syracusæ fuissent, adeo in cōtēplādis qbusdam liniamētis, oculis. studio. cogitatione intētus fuit, ut nō discurrētes romanos. nō captā urbē senserit. Cū uero repēte miles qdā astitisset, & ut sese ad marcellū sequeret iussisset, moræ paululū rogauit, donec rē ꝓpositā inuestigaret. Quāobrē ira ꝑcitus miles stricto gladio eū ꝑfodit īmemor, ꝙ Marcelli īterdicto cautū fuerat, ne unus uiolaret. Hic prim⁹ sphæræ inuētor fuit (ut Cicero testatur) q̄uis alii id Anaximādro attribuāt. Archytas Mnesagoræ, siue (ut alii uolunt) Aestiei filius, patria tarentinus, eximius pythagoricus philosophus fuit, floruit quo tpe Plato ad Dionysiū in Siciliā uenerat, platonēq; p litteras monuit, ut īde abiret, siqdē Diogenes de eo necādo cogitabat. sūmæ i oīs uirtutis genere admiratōis fuit. præter hūc alios quoq; Architas Mitylenæus in musica floruit. Itē alius, q de agricultura scripsit. Et quartus epigrámatū scriptor. Itē quintus architectus, q librū de mechanica scriptū reliqt. FLVMINA. fluorē, cursum. Nō. n. ꝓ amne hoc loco accipit. Siqdē flumē cū genitiuo adiungit, fluxū ipsum, cursumq; significat. Ply. Ne fluminis eius riui esset īpedimēto. Cū uero noīatiuū hēt, seu similē aliū sibi casū significat amnē. Idē. priusq̄ ad flumē rhodanū ꝑueniret. Flumē a riuo magnitudīe discernēdū Vlpian⁹ scribit, aut æstimatiōe circūcolentiū. Itē flumina dici, quæ perēnia sunt, hoc est cōtinue fluūt, Quæ uero æstate siccant, a torrēdo uocari torrētia. Græci ecōtrario ab hyeme, quæ χειμών dr̄, χείμαῤῥον ποταμὸν uocāt, hoc est flumē hibernū. qm̄ æstate nō est flumē. Torrere ꝓprie urere ē. Vnde fit torrens participiū, qđ est adurens. Virg. Iam rapidus torrens sitiētes sirius indos. Aliqn̄ tamē pro ignoscere usurpat. Lucil. Vt arida sæpe torrēt ad solē. Aliqn̄ tn̄ pro uerto. misceo. Lucanus, Ingentes fato torrente ruinas. Hinc torrū, & torridū pro arido capimus. Vnde æstas torrida dicit. & torris fax appellat. A quo torridare. & torrefacere conburere dicimus. Accius. Regina erit tp̄s, cū hic torris quē amburi uides. Idē. Eū suæ uitæ finē, ac fati internitionē fore Meleagro, ubi torris est īter fluctus flāmeus. Quidā torrē pro titione usurpant falso. Nam torris ardet. Titio est torris (ut ita dicā) extinctus. Firmianus. Titionē. n. uulgus appellat extractū foco torrē semiustū extinctū. A torreo fit supinū tostū, hoc est torrefactū. a quo Testa opus figulū, de quo inferius dicemus. & testus quartæ declinationis. tegmē testaceū, sub quo placentæ spiræ, & alia huiusmodi coquunt. Cato. in foco calido sub testu coq̄to leuiter. Quidā torrere ἀπὸ τοῦ τορεύειν deductum, quod est sculpere, cælare. A quo uasa cælata dicūtur toreumata. Salusti. Signa toreumata emunt, qm̄ quæ cælantur, torrere prius, hoc est ignefacere, & candentia reddere oportet. Græci quoq; τορεύματα dicūt uasa cælata, & τορευτὴν. cælatorem. & τορύνην Tudiculā, hoc ē instrumētū, quo uasis signa imprimunt. Vnde tudiculare imprimere, ac sculpere dicimus, quod græci dicunt τορύνειν. Vnde ēt tornum appellatū est instrumentū fabrile, quo ligna. ebur. & reliqua huiusmodi signantur. a quo fit torno uerbū, hoc est τορύνω, cuius passiuum est tornor. & tornatile opus torno factū. Vbi notandū est, ꝙ mediocris lōgitudinis lignū rotūdū, quod loro circumuolutū circumagūt fabri in operibus tornādis mimphur appellat. Aliqn̄ tn̄ per metaphorā, tudiculare pro cōmouere usurpamus. Varro. Heccine nobis cernis hāc mala tudiculasse uetulā. Tuditare uero est negociū agere lucri gratia. Ennius. Nec tuditantes rem cessant extrinsecus ullam, tractū a fabris, q malleis sæpe ꝑcutiēdo opera faciūt Tudites. n. mallei a tūdēdo appellant. Vnde & cuidā cognomentū Tuditāo fuit, quod caput malleo simile haberet. Tūdere ꝑcutere est, tractū a sono, quē ꝑcussores faciūt. Hinc fit tus secūdū quosdā, qđ glebæ tundunt, ut inferius dicemus. & retūdere, hoc est repercutere. & contūdere frangere. ꝑcutere. friare. unde cōtusum, confractū, ac friatū dicimus. & contus sudes est, siue hasta lōgior, duriorq;, & acuta, sine ferro ad ꝑcutiendū apta. Virgi. Ac duris detrudere contis. Idē. Assueti lōgo muros defendere conto. Item obtūdere, qđ est uoce, uel sono, uel strepitu aliquo aures hebetare, translatio facta a fabris, q sæpe tūdendo aliqd malleo offendunt atq; hebetant. Teren. Obtundis tametsi intelligo. Hinc obtusum ingenium, & obtusa acies dicitur, hoc est hebes, & sine acumine. & pertundere, percutiendo frangere. a quo pertusa uasa dicim⁹ quæ non sunt integra. pertusum etiam dolium cum dicimus uentrē significamus. A flumine fit adiectiuum flumineus. unde flumineam harenam dicim⁹, quæ ex fluminis ripa colligitur.

& flumentana porta Romæ appellata est, ꝙ Tyberim ea pte fluxisse affirmant. & fluminôsus, hoc est fluminibus abūdans, ut fluminosa regio. A fluo aūt flumen appellatū est. Fluere ꝓprie decurrere est. Virgi. Hæc eadem argēti riuos ærisq; metalla ostendit uenis, atq; auro plurima fluxit. Quoniam uero quæ fluunt latius diffundi uidētur. Fluere interdū capitur ꝑ latius, atq; uberius excrescere. Idem. Tum deniq; dura exerce imperia & ramos compesce fluētes. Itē qn̄ quæ decurrūt quodāmodo minui uident, Fluere aliqn̄ ꝓ deficere accipit. Idē. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum. Hinc fluxa dicimus, quæ instabilia ac momentanea sunt & cito peritura. Idē. Nos ne tibi fluxas phrygiæ res uertere fundo conamur. item a fluo fluui⁹ dictus eiusdem cum flumine significationis. A quo fluuiatilis, qui in fluuio uiuit, ut fluuiatilis equus. fluuiatiles pisces. item fluuialis, ut fluuialis aqua. & fluentum, paruum flumen. & fluonia Iuno, quā mulieres colebant, quod sanguinis fluorem in cōceptu retinere putabatur. & fluxus. fluor. fluxior. profluuium, eiusdem fere significationis. unde profluuiū sanguinis. & profluuium narium dicimus. & fluctus aqua ī unum collecta, quam superius undam appellari diximus. unde fluctuare agitari est. & fluctuatio agitatio. & fluctuatim iactanter, solute. Afrani⁹. Volo fluctuatim ire ad illum. Accipe hoc tegmen tu, & sustine. & fluctiuagus, qui fluctuando uagatur. & fluctuosum undosum. procellosum. inquietum. & per translationem fluctuātem animum dicimus, quēadmodum æstuantem cum ira, aut curis, aut libidine, alioue morbo agitatur, & flustrum, quod est statum maris, cū nullis fluctibus agitatur. & flemina, quasi fluomia cū ex labore uiæ sanguis effluit circa talū. & flutæ anguillæ, siue murenæ dicuntur, quas græci plotas, quasi nauigabiles uocant, ꝙ in summa aqua fluitantes mergi non possunt. Murena piscis est longitudine, haud dissimilis anguillæ. in sicco littore elapsam, uulgus coitu serpentum ꝑgnantem fieri putat. Aristoteles marem qui generat myrinū uocat. & murenā scribit uariam atq; infirmā esse. myrinū unicolorem, & robustum, dentesq; extra os habentem. Varro. in sicilia quoq; manu capi murenas flutas, cōstat. & hæ in sūma aqua præ pinguitudine fluitant. Macrobi. Accersebantur murenæ ad piscinas abusq; freto siculo, illæ. n. optīæ eē credunt, ꝑsertim q̄ græce plotæ. Latine flutæ dicūtur, qđ ī sūmo supnatantes sole torrefactæ curuare se posse, & in aquā mergere desinunt, atq; ita faciles captu fiūt. Iuue. Virroni murena datur, quæ maxima uenit gurgite de siculo. Martialis. Quæ natat ī siculo grādis murena ꝓfundo. Nō ualet exustā mergere sole cutē. in Gallia septētrionali murenis oībus dextera in maxilla septenæ maculæ sunt ad formā septētrionis aureo colore fulgentes, dum uiuunt, & cū aīa colorē simul ꝑdētes. Vedius pollio eques Romanus unus ex diui Augusti amicis hoc aīali ad sæuitiā usus est uiuariis earū īmergens dānata mancipia, quæ mox ab eo pisce ī totū absumi cernebant. Ferūt eas aceti gustu in rabiē ꝑcipue agi. His tenuissimū tergus ē, sicut econtrario anguillis crassius, pp qđ uerberari eo ꝑtextati solebāt, & ob id multa eis non erat īstituta. Accersebant aūt murenæ ad piscinas urbis ab usq; freto siculo, qđ Rhegyū a Messana diuidit. illic enim optimæ esse putant, tam murenæ q̄ anguillæ, & utræq; ex illo loco plotæ a græcis, flutæ uocātur a latinis, qđ in sūmo supnatantes sole torrefactæ curuare se posse, & in aquā mergere desinunt, atq; ita facile capiunt. Martia. Quæ natat in siculo grādis murena ꝓfundo. Non ualet exūstā mergere sole cutē. murenarū uiuariū priuatim excogitauit Chirrus, q cœnis triūphalibus Cæsaris dictatoris sex milia murenarū mutua appēdit, nā uendere eas, aut alia merce ꝑmutare recusauit. huius piscinæ cā fuerūt, ut uilla eius quadraginta milibus uenderet. Hortensius orator apud baulos piscinā habuit, in qua murenā usq; adeo dilexit, ut extinctam fletu, ac lachrymis fuerit prosecutus. in eadē uilla Antonia Drusi murenæ, quā diligebat in aures addidit, cuius fama ꝑmoti nōnulli Baulos uidere cōcupiuerūt. Qui primus murenæ cognomen meruit, a neuoso corpore ita appellatus est. item a fluo cōposita fiunt affluo, hoc est abūdo. a quo affluentia, abūdātia. & affluenter, abūdanter. Circūfluo qđ significat circū aliqd decurro. Ply. id oppidū circūfluit amnis. Mō cōcurro, idē. postq̄ uariæ undiq; gentes circūfluxere. Hinc circūfluxus ꝓ concursu accipitur. & circūfluus dr̄, q circūfluit. interfluo. interlabor. interluo. ꝓfluo, spargor. nō cōtineo. Teren. Plenus rimarū sum, huc atq; illuc ꝑfluo. ꝓfluo, & abūdo. & emitto. a quo profluuium, de quo supra dixim⁹. & profluus, hoc est facile fluens. Præfluo, antefluo, a quo præfluxus. & prefluuiū. pro fluore alicuius rei ante facto. influo ītusfluo. a quo īfluxus. Superfluo supabundo, a quo superfluum. supfluitas. & superflue & supfluo aduerbia. subterfluo, inferius fluo. & refluo, retrofluo, siue rursus fluo. Hinc fluxus, & refluxus maris. Cōfluo, cōuenio. & simul fluo. Apule. pleriq; q̄ ad mercatū cōfluxerāt, interuenere. Hinc cōfluxus amniū dr̄, & cōfluuiū, ubi multi riui, aut amnes simul fluūt. & cōflui, simul fluētes. & cōfluges loca ī quæ riui diuersi cōfluūt. Defluo, deorsum fluo. A quo defluxus. & defluuiū. defluere ēt dr̄, qđ ætate, aut uetustate, morboue soluit. uñ defluere capillus dr̄, & q ita defluit uocat defluus. & defluuium fluxus ipse capillorū. Effluo, extra fluo. effūdor. diffluo. luxurior. ꝓdigus sum. item cōsumor ac deficio. itē mellifluus, de quo supra dixim⁹, q̄si fluēs mel. Præterea a fluo fit fluidus, qđ mō

fluentem

fluentem significāt, mō humectū. & fluito uerbū, supīnato. Aliqñ soluor. relaxor. Quidam ēt a fluo ueluti detracta aspiratiōe pluo deductū arbitrāť. Nihil. n. aliud ē pluere q̄ pfluere. Ab hoc fit pluuia, quæ græca uoce dř ὄμβρος, a nobis imber. A quo imbriferū uocamus, qđ ībres hoc est aquas ferat, unde Nilus a poetis imbrifer dř. & imbrex canale curuū, atq; obtortū, qđ ītecto ponitur, ut p id defluat aqua. itaq; ab ībre recipēdo dř imbrex, A quo fit imbriciū eiusdē significationis. Martia. Cum sint crura tibi, similent quæ cornua lunæ, ībricio poteras Sexte lauare pedes. Ab hoc imbricosus, hoc est scaber admodum imbricis. Est aūt imbrex masculini generis sed & fœminini aliqñ reperitur. Plaut. Fregisti ībrices meas, dū te dignā sectaris simiam. Licet uero imber ꝓprie pluuia sit, ponitur tñ pro omni aqueo humore. Vir. Ipse feraces figat humo plātas, & amicos irriget ībres. Lucreti. Ex igni terraq; aīæ nascunť, & imbri. Hyems autem ἀπὸ τοῦ ὕω, quod est pluo deriuatur, qđ id tp̄s anni pluuiosum sit. Sgnificat aūt modo quartam anni partem, quæ est inter autūnum, & uer. Virgil. Atq; hyemes optate serenas, Agricolæ. modo uim uenti. Idem, & qua uectus Abas, & qua grandæuus Aletes, Vicit hyems. Ab hoc fit hyemalis, hoc est hybernus. & hyemare, quod est stationem hyeme facere, qđ & hybernare diciť. Vnde hyberna plurali numero dicimus locū, in quo milites hyeme stationē faciunt. Cæsar. Post hæc legionibus in hyberna deductis in Italiam ꝓfectus est. & hybernacula, loca ad hybernandum parata. Liuius. in eo loco milites hybernacula sibi constituerunt. Item ab hyeme hyematio, hoc est traductio hyemis. Priscianus hyemē ab imbre deductā existimat. Varro. Ab hyatu hybernium non ab imbre, sed ab hyeme deduci aspiratio indicio est. Quidam putant & hyberniam ab hyberno tp̄e uocitatam pp hyemis magnitudinē. insula est inter septētrionē & occidentē solem, dimidio minor q̄ Britannia, cui propinqua, & inter utranq; alia insula ē, quæ Mona appellatur. complures præterea minores, inter quas Manapia. Ricinea. Vectis. Silimnus. Andros. infra Siambis, & Axanthos, de quibus insulis scribunt dies continuos trigīta sub bruma esse noctes. Britannia quōdā ab Albiōe Neptūni filio Albion dicebať, cū britāniæ omnes istæ, quas diximus insulæ uocarentur Britānia oīs in circuitu uicies centum milia passuum cōtinet. interiores pleriq; non multo ante tempore frumenta serere non solebant, sed lacte uiuebant, & carne, pellibusq; induebantur, īficiebāt se glasto, quo ī pugna aspectu horridiores uiderenť. Capillo erant promisso, atq; omni parte corporis rasa præter caput & superius labrū uxores habebant deni duo. deniq; inter se cōmunes, & maxime fratres cum fratribus, parētes cum liberis. Qui ex his nascebātur eorū filii habebantur, a quibus uirgo primo deducta est. & post has insulas ultima omnium est Tyle, in qua nullæ solstitio noctes sunt. Sole cācri signū trāseunte, nullosq; econtrario p brumā dies. A Tyle uni⁹ diei nauigatōe mare concretū ē, qđ a nōnullis cronīū appellať. Ab hibernia hibernicus deriuať, uñ Mare hibernicū dicim⁹. & hybernice aduerbiū, quod significat secundum ritum eius gētis. Similiter a britannia britannicus. & britānice. Item britannus pro homine eius insulæ. Virgi. Et penitus toto diuisos orbe britānos. A pluuia fit pluuiosus, ut pluuiosū tp̄s, hoc est aptū ad pluuiā. & pluuiosus āñus in quo fuerūt frequentes pluuiæ, & pluuius, ut pluuia aqua. & pluuialis eiusdem significationis. item inpluuium. & compluuium, de quibus supra diximus. & implut⁹, pluuia madefactus. & impluuiatus color pullus, quasi fumato stillicidio implutus. NILI DEPREHENSI. Nili cui⁹ fontes deprehensi, hoc est tandem inuenti sunt. Nilus ab ultimis Aethiopiæ finibus recta fluens ad septentrionē longo tp̄e incertis ortus est fontibus. Tādē uero Neronis tp̄e, cum Paulinus dux exercitus quartis castris fere usq; ad cacumen Atlantis montis peruenisset, origo eius inuenta ab aliquibus traditur. Hic est nilus nobile illud flumen, quo pleni sunt doctissimorum uirorum libri, nascens in monte inferioris mauritaniæ non longe ab Oceano, stagnante ibi lacu quem uocant Hilidē, deinde condit se itinere aliquot dierum, rursumq; erumpit alio lacu maiore in Mauritania Cæsariensi, iterūq; arenis receptus per deserta uiginti dierum fertur ad proximos Aethiopias, & deniuo prosilit fonte q niger dř. inde Africā ab Aethiopia disterminans medios secat Aethiopas cognomine Astaplus, quod gentium illarū lingua significat aquā e tenebris ꝓfluētē, sic plerasq; īsulas facit, q̄rū clarissima ē meroe, cui⁹ metropolis ēt meroe uocitať cōdita a Cābise, & a matris noīe ita uocitata, forma scuto similis, cæterarū Nili īsularū maxīa patet. n. longitudine stadiis tribus milibus, latitudīe mille. Effodiūt in ea aurū. argētū. æs. ferrū. Hebenū præterea fert, & lapidū multiplex genus. distat a Siene qnq; milib⁹ stadiorum. Astabores leuo alueo noīatur, hoc est ramus aquæ uenientis e tenebris, dextro. Astusapes, qđ latētē significat, postq̄ se aq̄s oībus auxit Nilus appellať, & inclusus mōtibus, tāta aliquādiu celeritate ferť, ut nouissimo cataracte ruere potius, q̄ fluere uideatur. Deinde leniter fluēs multis hostiis ferť ī mare Aegyptiū, Aegyptiiq; īferiorē ptē dextra leuaq; diuisus amplexu suo determinat, Canopico ostio ab Africa. ab Asia pelusiaco, pp quod aliqui Aegyptum inter insulas posuere, ita se deuidēte Nilo ut triq̄trā terræ figurā faciat Iccirco multi ægyptū Δ græcæ litteræ similitudine delta uocauerunt. Alterū quoq; eius ostiū Sarticū dř. qđ in eo urbs sit, q̄ Sais uo-

catur. Alterũ Sebeniticũ. Alterũ Mendesiũ. Augeť certis diebus nilus mirũ ĩ modũ, & p totã spaciatus Aegyptũ fœcũdissimus innatat. Fontẽ eius Phialã appellari Timæus tradit. Causas incremẽti uarias doctissimi uiri prodidere, siue qđ solutæ magnis æstibus niues ex ĩmanibus Aethiopiæ iugis largius q̃ ripis contineri possit defluũt, siue qđ sol p hyemẽ ꝓpinquior terris & ob id fontẽ eius exsiccãs, tũc altius abit, & plenissimũ ĩtegrũq; finit effluere, sed qđ p ea tempora flãtes uenti, quos uocãt Etesias, aut actas a septẽtrione in meridiẽ nubes sup fontẽ eius in imbres ꝑcipitant, aut uenienti obuiæ cõtrario flatu cursum descẽdentis impediunt, aut arenis quas cũ fluctibus littori applicant, ostia claudũt, fitq; maior, uel ꝙ nihil ex se ꝑdit, uel ꝙ plus q̃ solet accipit, uel qđ minus q̃ oportet emittit. Quod si est alius (ut quidam existimant) orbis terrarum, suntq; oppositi nobis Antipodes nec illud qdẽ parũ uerisimile uideri debet, apud illas gentes ortũ hoc flumẽ ubi cæco alueo subter maria penetrauit, in nostra terra rursus emergere, & ab hoc solstitio augeri, quod eo tempore hyems sit apud Antipodas. ideoq; maior copia imbrium. Quidã huius rei rationem subtilius inuestigantes cõem cũ cæteris aquis causam adducunt. quẽadmodum tertianæ & quartanæ febres ad certũ diem ueniunt. quẽadmodũ ad tẽpus podagræ respondent. quẽadmodũ purgationes in mulieribus, si nihil obsistit statutũ diẽ seruant. quẽadmodũ præsto sunt ad mensem suum partus, sic aquas interualla habere qbus retrahant se, & quibus exhibeãt. Ex iis interualla quædam minora esse, & ideo magis notari quædam maiora, propterea minus certa. Existimãdum esse quicquid supra terrã cernimus, etiam ĩfra terram esse, patere illis uastos specus, ingentes extendi recessus spacia maxima suspensis hic & inde montibus trahi. Abruptos esse in infinitum hiatus, qui sæpe illapsas terræmotu urbes deuorarunt, hæc spiritu plena esse tum nihil in rerum natura deť inane stagnis quoq; & fluminibus abundare. inde (ut Theophrastus scribit) pisces quibusdã locis erui, & quod uix credibile uideatur, aliqñ nõ cũ hamis & retibus. sed cum dolabris iri piscatum. Cum crescit Nilus, reges nauigare, siue præfectos, nefarium putať, iustũ eius incremẽtũ est sexdecim cubitorum. minores aquæ non oĩa rigant, maiores tardius abeunt. ideo hæ serendi tp̃s impediunt madente solo. illæ sitiente non ꝓbent, in duodecim, & tredecim cubitis famẽ prouincia sentit. quatuordecim cubita hilaritatẽ. quindecim securitatẽ. sexdecim delitias afferunt. Maximũ oĩum incrementũ sub Claudio principe decem & octo cubitorũ fuit, minimũ Pharsalico bello, quasi prodigiũ quoddã fuerit mortis Pompei magni. Recedentibus Nili aquis seriť tellus. Mirum hoc unũ ex oĩbus flumẽ nullas auras emittere. A nilus niliacus deriuať. Martia. Niliacis primũ puer hic sit natus in oris. & Niloticus. Vnde nilotici pisces dicũť. Dictus aũt nilus quasi νεὸς ἰλὺς hoc est nouus limus a fœcunditate quã facit. Virg. Et uiridem Aegyptum nigra fœcundat harena. Antea melo uocabatur. a quibusdam etiam Gæon appellatus, quasi terra. Græci enĩ γῆν καὶ γαῖαν terram nominant. A quo geographilia terrarum descriptio. & geometria terræ mẽsura. & georgus, colonus. Georgia, agricultura. Georgica, quæ ad agrorum culturã pertinent. DEPREHENSI. Tandẽ inuenti. Proprie enim deprehendi dicuntur, quæ latẽt. A quo deprehensa uocitata est genus aĩaduersionis in milites, qui certo in errore deprehẽsi fuissent. castigatione maior, ignominia minor. Aliqñ tñ deprehensus pro periclitans ponitur ꝙ in crimine deprehensi sæpe periclitari solent. Virg. Deprehensis olim statio tutissima nautis. deduciť autem a prehendo, quod est capio. A quo apprehendo eiusdem significationis. Reprehendo, arguo. increpo. Comprehendo, similiter capio. Sed apprehendo. & cõprehendo, aliqñ ad mentem referuntur, significãtq; percipio. intelligo. Ab his reprehensio, comprehensio. apprehẽsio deducũtur. ET QVEM SVPREMAE TETHYOS VNDA TEGIT. Sensus est. Veniunt ad spectacula tua etiam habitatores extremi oceani, ut sunt morini. & britanni. Virgi. Extremiq; hoĩum Morini. idem. Et penitus toto diuisos orbe Britãnos. SVPREMAE. Extremæ. Supremum enim aliquando extremũ significat. Virgilius. Qui supremum comitentur honorẽ. aliquãdo sũmũ. maximum. Idem. Clamore supremo implerunt fontes. & a supra præpositiõe deducitur, Supra uero a sup, qđ deriuať a græco ὑπὲρ. Veteres sup, & sup dixerunt, sicut econtrario sub. & subter ἀπὸ τοῦ ὑπὸ græco. Super aliqñ notæ significatiõis est. Plau. Hinc atq; hinc super, subterq; premor angustiis. Aliquando ponitur pro de. Virgil. multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Nõnunq̃ pro insuper. Idem. super infensi pœnas exposcunt. Quandoq; pro ualde. uehemẽter. Idem. His accensa super iactatos æquore toto Troas relliquias danaum, atq; imitis Achilli, Arcebat lõge latio. Idem. O mihi sola mei super Astianactis imago hoc est ualde mihi imago. Item pro desuper. Idem. & sup euallo prospectat. & pro supest. idẽ. Nec fuga iam sup. & pro ultra. Apuleius. iã enim super oppidũ profectus, nos citra reliquerat. Ab hoc fit supernus, qđ supra est, ut supna regio. & supne aduerbiũ, qđ significat desuper, & supero uerbũ, qđ proprie significat supgredior, & quasi supra eo. ascendo. Vir. superant montes & flumina tranant. Per metaphoram tamen modo pro uinco accipitur. Teren. Hæc superat ipsãm Thaidẽ. Modo pro abundo. Virg. si superant fœtus, pariter frumẽta sequentur. Quãdoq;

pro uiuo,

pro uiuo,& q̃ſi ſuperſtes ſum.Idem.Quid puer Aſcanius? ſuperat ne? & ueſcitur aura ætherea. Nõnunq̃ pro occido.idẽ.Clam ferro incautũ ſuperat. Aliqñ pro reſto . Saluſtius . Is plerũq; a rege exercitũ ductare,& oẽs res exeq ſolitus erat,quæ Iugurtæ feſſo,aut maioribus aſtricto ſuperauerant.Cicero.Deq; eo qđ ipſis ſuperat aliis gratificari uolũt.Ouid.Parce p̃cor minimáq; tuo de fulmĩe partẽ,Deme, ſatis pene,qđ ſuperabit,erit.Ab hoc fit proſupero, qđ eſt ſuperabũdo. A quo proſapia longitudo generis dicta,qđ ꝓſuperẽt, hoc eſt ſupſint,& ſup habundent liberi.Cato.Veteres ꝓſapiæ,& multa alia apud multos.& exupero . a quo exuperãtia , pro abũdantia. & exuperãter,abũdanter.Ab eodẽ fit ſuperior cõparatiuũ. & ſupremus ſuplatiuũ, quorũ aduerbia ſunt ſuperius.& ſupreme.ſuperiorẽ.& inferiorẽ dicimus fere,qñ de malis loqmur ut Dionyſius ſuperior,& Dionyſius inferior.Cũ uero de bonis loqmur,ſi tp̃s denotamus ſuperior,& poſterior dicimus,ut Cyrus ſuperior,& Cyrus poſterior.Si uero dignitatem, maior,& minor,ut maior & minor Scipio, & hæc dũ de duobus loqmur. Nã ſi de pluribus loquamur, utimur ſuperlatiuo,ut Alexander maximus,Fabius maximus.Nõnunq̃ poſitiuo , ut magnus Pompeius.itẽ a ſuper ſuperus, unde cæleſtes deos, ſuperos nominamus.item ſupus , ita enim ueteres dicebant,quẽ nunc ſupinũ uocamus,ab eodẽ deductũ.Eſt ãt ſupinus proprie,qui corpore in altũ conuerſo,& erecta facie cubat.Iuuena.Cubat in faciẽ mox deinde ſupinus . Quoniã uero ocioſorũ,ac molliũ eſt uẽtre ita porrecto iacere .Supinus ĩterdũ pro molli, ac laſciuo ſiue delicato accipiť.idẽ.Et multũ referens de mecenate ſupino.Martia.Nuſq̃ delitiæ ſupiniores.Perſius.latio qđ honore ſupinus. Ab hoc fit reſupino uerbũ,qđ eſt inuerto.peruerto.interdũ ẽt a propoſito reuoco.differo. Accius.Quid agis? perturbas rẽ oẽm, ac reſupinas ſorori.Iuuena. Aulã reſupinat amici. idẽ.Et reſupinati ceſſantia tympana galli. Hinc grãmatici ſupinũ uocant partẽ orationis,quæ cũ uocẽ habeat participii paſſiui,reſupinatur tñ,hoc eſt conuertiť in actiuã ſignificationẽ,& rurſus cũ alterũ ex ſupinis in um deſinẽs actiuã habet ſignificationẽ Alterũ reſupinať,qđ in u deſinit & eſt paſſiuæ ſignificationis.Saluſtius.Legatos ad iugurtã de iniuriis queſtũ miſit,hoc eſt qui quererenť.Idẽ.Nõ mea culpa ſæpe ad uos oratũ mitto patres cõſcripti,hoc eſt q orẽt.Itẽ do filiã nuptũ dicimus,hoc eſt,quæ nubat.do uenũ,uendo.ſpectatũ admiſſi ſumus,hoc eſt ut ſpectemus.E cõtrario uero Virgili.Miſerabile uiſu,hoc eſt miſeratione dignũ,ſi uideať.itẽ.Nec uiſu facilis,nec dictu effabilis ulli.ideſt ꝙ nec uideri, nec dici facile poſſit.Ply. Acipenſer piſcis rarus inuẽtu,hoc eſt,qui raro inuenitur. Nã qđ iperitũ uulgus grãmaticoꝝ uenio lectu,dicunt.& uenio uiſu.& reuerto auditu,plane barbarũ eſt,nec apud ꝓbatos ſcriptores unq̃ inuenitur.Sed his tantũmodo modis hoc ſupinũ uſurpať , dignũ ſiue indignũ relatu,qđ referať.impiũ factũ,ſi fiat.horrẽdũ aſpectu,ſi aſpiciať obſcœnũ uiſu, ſi uideať. iocũdũ cogitatu, ſi cogiteť.& aliis ſimilibus modis.itẽ a ſup fit deſuper,hoc eſt ſuperne.quod & deinſuper dicitur.Saluſtius, Ad mediũ quaſi murum deinſuper ſtantiũ manibus attollitur. & inſuper,qđ ſignificat præterea. A ſup̃mus uero per ſyncopen fit ſũmus,de quo ſupra dixim⁹. ſupra morẽ.ſupra modũ.ſupra iuſtũ,pro ualde ſæpe numero uſurpatum inuenimur. Virgili⁹, Rara ſit an ſupra morẽ,ſit denſa requiras.illud notãdũ, ꝙ licet hæ duæ p̃poſitiones ſuper & ſupra,in eodẽ loco ſedere poſſint,tñ in hoc plerunq; differunt, ꝙ illud continuũ eſt,hoc interiectum ſpaciũ habet,ut ſedeo ſuper lapidẽ potius,q̃ ſupra lapidẽ. Rurſus aquila uolat ſupra nos potius,q̃ ſup nos.Liuius.Vbi citra muros ſupra ſubterq; terrã p dies qndecim pugnatũ ẽ . Aliquando tñ confunduntť.intra ẽt,& infra differunt, ꝙ intra ad numerum & ad ſpatiũ refertur. infra uero ad dignitatẽ,& ad locũ,ut intra uiginti dies.intra muros.ĩfra dignitatẽ . infra tectũ hoc eſt ſuper tectũ. intra habet relatiuũ extra.infra uero ſupra ſubter habet ſuper.ideo rectum fere rei ſignificat . ut hic mirifice natat,duratque ſubter aquam. TETHYOS. Maris.ita.n.Tethyn,quæ dea maris eſt,ſicut Neptũnũ,qui deus eſt,poete pro mari frequẽtiſſime ponũt. Hæc ſecundum quoſdam Cœli,& Veſte filia fuit,cõiũx Neptũni,& nympharũ mater.Ouidius. Titani filiã uideť oſtendere,q frater fuit Saturni , natu maior. Dixerat Oceani quondã Titãnida Tethyn,huius ẽt Doris filia fuit,una ex nymphis maris,quæ ſimiliter pro mari accipitur.Virg. Sic tibi dũ fluctus ſubterlabere ſicanos, Doris amara ſuã nõ intermiſceat undã. Declinaturq; Tethys tethys,ſiue tethyos.Nã thetis thetidis cũ prima aſpirata & ſecunda exili,& per i nõ p y ſcripta mater fuit Achillis,filia Chironis centauri, uxor Pelei regis theſſaliæ ARABS. Qui ex Arabia ad ſpectandos ludos uenerũt,ultra peluſiacũ. Arabia eſt ad rubrũ mare pertingẽs odoribus diues,& beatæ cognomine inclyta,q̃uis triplex Arabia ẽ.fœlix.petrea.& deſerta.hecatabanũ,& eſtonitarũ,& ſcenitarũ ſterilis uocať,p̃terq̃ ubi ſyriæ confinia cõtingit. A Peluſio uſq; Arſinoen rubri maris oppidũ deſertã eſſe ſcribit Agrippa. Arabia,Iudæam ab Aegypto diſterminat.Ab eo arabs.& arabus deducuntur.itẽ arabicus.& arabice aduerbiũ.Arabice dare ueteres dicebãt pro eo ꝙ eſt odoribus arabicis dare.Dictã aũt Arabiã uolũt ab Arabo, q fuit Apollinis ex Babylone filius.Quidã arabiã panchaiã, & ſabæorũ gentẽ eandem eſſe exiſtimant,in qua thus naſcatur.Virgil.Solis eſt thurea uirga ſabæis.idem. Totaq; thuriferis Panchaia pin

guis harenis. ab arabs ēt fit compositum arabarches, hoc est arabū princeps. Iuuena. atq; triūphales īter quas ausus hře Nescio qs titulos ægyptius, atq; arabarches. FESTINAVIT. Properauit, ut celerius ad urbē spectaculoꝝ gratia perueniret. Festinare.n. properare est, dictū (ut. M. Varro sentit) quasi fessum esse, quēadmodū superius diximus. Differunt āt festino, & propero ab eo, qđ dicitur maturo. Quippe maturare dicitur, qui aliquid neq; citius, neq; serius facit, sed mediū quēdā seruat modū, ac temperatū. Vnde matura poma dicuntur, quæ neq; cruda, hoc ē īmitia sunt, neq; caduca, & nimis decocta, sed tpe suo adulta maturataq;. hoc uerbum diuus Augustus duobus græcis uocabulis elegantissime exprimere solebat. σπεῦδε βραδέως, quæ significāt accelera tarde, qbus (ut Au. Gelli⁹ refert) admonebat, ut ad rē gerēdā adhiberet, & īdustriæ celeritas & diligētiæ tarditas. Virgilius hæc duo uerba maturare, & propare q̄si cōtraria separauit. Frigidus agricolā si qñ cōtinet īber, Multa forēt q̄ mox cœlo ꝓperāda sereno, Maturare datur. & cū idē inqt, Maturate fugā, significat cū lentitudine, & ueluti quadā maturitate discedite. alioqn nimis festīa celeritas maiorē sæuitiā maris excitasset. a maturo fit maturus, hoc ē mitis. Vnde matura ficus. & maturū pomū dicimus. a quo præmaturū, præcox dicit hoc est qđ p̄ter morē cæterorū citius maturescit, qđ & præcoquū appellat. Immaturū īmite, non dū maturū. itē p trāslationē maturus hō. senex. Matura ætas, senilis. item maturus, grauis. constans. A quo maturitas, qđ grauitatē, moderationēq; significat. Cice. iā cōstātis ætatis, & senectutis maturitas. & mature aduerbiū, qđ aliqñ celeriter, aliqñ grauiter significat. A quo īmature. & præmature. Veteres ēt maturiter usi fuere. & maturesco, qđ significat īcipio maturare, hoc est mitescere. Vnde maturescentia poma dicuntur, nō quæ matura sunt, sed quæ iam maturātur, hoc est fiunt matura. & maturescere homo, cū nondū grauis est, sed iam īcipit esse grauis. Maturescere ēt suppuratio, siue (ut græci uocāt) Apostema dicit, cū nō discutitur, hoc est dissoluitur sed pducitur ad maturitatē, ut uel frāgi p se, uel ferramēto apiri possit. & maturari, ac matura esse ipsa suppuratio dicit. Ply. Vitis nigras suppuratiōes incipientes discutit. Veteres maturat, & purgat. A festino uero festinus, hoc est celer. & Festinantia, ac Festinatio, celeritas. & Festinanter celeriter. Quod ueteres & festine. & festinatī dixere. Et ab hoc ultimo perfestinatim. Sisenna: idemq; persefueraret uti lex perueniret ad quæstorem ac iudices quos uellent instituerent pfestinatim, & cupide. SABAEI. Populi qui fœlicē arabiā incolūt. Arabū.n. metropolis Saba est in monte sita, ita appellata ἀπὸ τοῦ σέβειν, qđ sacrificare est. qa thus mittit, quo in sacrificiis utunt. Quidā ēt affirmāt sabā arabū lingua mysteriū significari. Hinc sabæi populi dicuntur fœlicis arabiæ. Sabate uero locus est a quo Sabatinus (ut Pompeius testatur) Sabbatum dies est septimus apud iudæos festus, quoꝝ lingua sabe septē significat. sabæ syrorū lingua mensis februarius appellat. CILICES. Cilicia prouincia est Asiæ, iuxta Taurū mōtē. Hæc olim usq; ad pelusiū ægypti ꝓtendebat. Lidis. medis. Armenis. pamphilia. Capadocia sub īperio Cilicū cōstitutis, Mox ab Assyriis subacta in breuiorē modū circūscripta ē, magna pars ī Cāpis iacet, Nomē trahit a Cilice, quē ætas prisca pene ultra æuū memoriæ abscōdit, phœnice ortū, q antiqor Ioue de primis terræ alūmnis habet. Metropolin habet Tharson quā ītersecat Cydnus in certo ortus (ut quidam putant) ut alii originem habens in monte Tauro, cuius aqua podagris medet. Sunt q hūc amnē deriuari putēt ab alueo Coaspis, cuius aqua tā dulcis est, ut persici reges, q̄diu intra ripas psidis fluit, solis sibi ex ea aqua pocula uēdicauerint, & cū eundū peregre foret, aquā eius secū uectitarint. Gentili lingua syri, cydnū candidū dicūt. unde amni huic nomen datū. tumet, cū niues soluunt. Reliqua parte anni tenuis est, & quietus. in Cilicia oppidū est noīe Coricū, ubi ēt specus est, qui montē īpositū mari cauat, a sūmo uertice patulus hiatu amplissimo. in eo est sacrū Iouis fanū, in cuius recessu intimo typhonis gigātis cubile īpositū incolæ credebant. Circa Corycū oppidū crocū nascitur plurimū, & hoc ex oībus p̄stantissimū habet, spirat frangrātius, colore plus aureo est, succoq; citius proficit ad medelā, & ab oppidi noīe crocū, coryciū appellat, siue a mōte potius, qui & īpe corycū dr. Corycus etiam portus est appellatus. Crocū herba ē notissima, folio angusto, pene in capillamēti modū, seritur radicis bulbo, floret uergiliarū occasu paucis diebus, folioq; florē expellit, gaudet calcari, & atteri pede, pereundoq; melius ꝓuenit. ideo iuxta fontes, & semitas lætissimū. Vsus eius in coronis nūq̄ fuit. Prima nobilitas cilicio croco semp fuit, ibiq; ī coryco mōte. a quo coryciū appellatū deinde Lycio in monte olympo, mox centuripino, hoc est qđ nascitur in agro urbis Siciliæ q̄ dicit Centuripe. Quidā phlegræo secundū locū dedere. A croco deriuat croceus, & crocinus, lutei coloris. & Crocota, ac Crocotula uestis, de qua superius. A qua crocotarii dicti eius generis uestiū infectores. & crocinū unguētū. & crocomegma, de qbus mox dicemus, & epicrocū genus amiculi croco tinctū, A Cilicia uero cilix adiectiuū pro eo. q ex Cilicia est, & cilicium uestis genus, de quo superius diximus. & cilicina uestis, quæ ex ipso cilicio, uel illi similis est. MADVERE. Pleni fuere. Madere proprie est humidū eē. Vnde madētia loca, humida dñr. & madefacere, est balneare, Madefieri, balneari. Madidus, balneatus. humidus, infectus. Hic made

re.seu

re,ſeu mādidi eē unguēto dicunť,qui unguēto illiti ſūt,& ex toto uncti.Item madidi uīo pleni ſūt,& q̄ſi ſepulti.Sicut madidi ībre dicūť,qui pluuia ex toto balneati ſūt.Notat hoc loco liberalitatē Domitiani,qui ita hoc unguēto theatra ſpargebat ,ut maderēt eo,hoc eſt undiq; ꝓfunderēť ſpectatores.NIMBIS SVIS.Vnguētis cōtinēs pro cōtento .Nimbus.n.mō repētinā & p̄cipitē pluuiā ſignificat,Interdū uaſis genus,quo uina.unguēta.& alii liquores fūdunť.Martia.A Ioue qui uenit miſcēda ad pocula largas Fundet nymbus aq̄s,hic tibi uia dabit. Pōitur tñ aliq̄ñ nymbus pro uēto.Virg.Nymborū in patriā loca fœta furentibus auſtris Aeoliā uenit.aliq̄ñ pro nube diuina,qua dii ſolēt in terras deſcēdere.Lucil.Cū nymbo cœlit⁹deſcendit Iupiter.Ab hoc fit nymboſus,hoc ē uētoſus,ſiue pluuioſus.Virg.Nymboſus orion,& nymbifer,hoc eſt ferēs nymbos.Vtebanť aūt cilices crocino unguēto,qđ crocomegma appellať.id ita fiebat.Terebať crocū,& uino p̄cipue dulci miſcebatur,hoc Romani didicere nō modo corpa ſed pulpita ēt.& tota theatra madefacere.Martia.Hoc rogo nō melius q̄ rubro pulpita nymbo,ſpargere,& effuſo ꝑmaduiſſe croco.idem.Lubrica corycio q̄uis ſint pulpita nymbo.Proptius.Pulpita ſolēnes nō oluere crocos.Croco Troianis quoq; tꝑib⁹ honorē fuiſſe cōſtat Tres.n.p̄cipue flores laudauit Home. λωτόν θ'ἐρσήεντα,ἰδὲ κροκὸν,ἠ δ'ὑάκινθον hoc eſt Lotonq; roſcidū crocūq;,atq; hyacinthum.SICAMBRI.Populi ſunt Germaniæ menapis finitimi,q ad utrāq; ripā īcolūt Rheni.hi crines hñt natura flauos,quos creſcere ſinūt,& artificio quodā ītorquēt,atq; in nodos cīcinnāt,CRINIBVS IN NODVM TORTIS.Habētes capillos in nodū flexos.Tortus.n.flexus dř.Torq̄re ꝓprie īflectere eſt.Terē.Vide ut ille ſibi os contorſit carnifex.Hinc aliq̄ñ poniť pro gyro celeri,rotaue.Vir.Aſt illā ter fluctus ibidē torquet agēs circū.Aliq̄ñ pro torquēdo iacere ac mittere.Idē.ī medios telū torſiſti prim⁹achiuos.nōnunq̄ etiā per metaphorā pro regere gubernare.idē.Cœlū,& terras,qui numine torquet.&ꝑ ſuſtinere.Idē.Vltimus æthiopū locus eſt,ubi maxim⁹ Atlas,Axē humero torquet.Et protrahere.idem.Torquetq; ſonantia ſaxa.Ab hoc fit frequētatiuū torto.cuius paſſiuum eſt Tortor,hoc eſt uehemēter torqueor.Pōpo.ibi īſilui ī cocleatū eculeū,ubi tolluti tortor.& Tormētū qđ ſignificat oēm machinā ad torquēdū ſaxa,qđ ueteres ēt tortū appellauere.Itē q̄ōnē,hoc ē dolores corpis ad eruēdā ueritatē.Pacu.Nā te in tenebras ſæpe lacerabo fame clauſum.& fatigās artus torto diſtrahā.Tormētū ēt pro quocūq; cruciatu ueteres poſuerūt.a quo tortor,q torquet,hoc eſt cruciat,uel ad q̄ōnem ponit,uel lapidē tormento iacit.& tormē.qđ eſt genus morbi,cū dolore torquenť īteſtina,uel exulceratiōe ſecuta.Cice.Quāuis idē forticulū ſe ī torminibus,& ſtranguria ſua p̄beat.Ply.Mentaſtrū tormínib⁹ cholericis efficaciſſimū .Tormia cholerica uocat dolores,qui ī īteſtinis ex bili,ſeu cholera fiūt.Cholera.n.cōe ſtomachi,atq; īteſtinorū uitiū uideri pōt.Nā ſimul & deiectio & uomit⁹ ē ,p̄terq; hæc inflatio eſt.inteſtia torquenť,bilis ſupra,īfraq; erūpit,primū aquæ ſimilis,deīde ut in ea recēs caro lota eē uideatur.īterdū alba.Nōnunq̄ nigra uel uaria.A tormine torminoſus uocať, qui patiť eū morbū,quē & grauidinoſum appellāt.Ci.itaq; dicimus grauidinoſos quoſdā torminoſos.& thorus lect⁹ ab ītortis herbis ita uocitat⁹.Virg.inde thoro p̄r æneas ſic orſus ab alto.Aliq̄ñ tñ tor⁹pro pulpa accipiť.idē.Luxuriatq; toris aīoſum pectus,honeſti.& toru⁹.terribilis.a torto aſpectu,quis alii a ferocia taurorū deductū uelint.A quo toruitas dicta,& torue.ſiue torua aduerbiū.idem,Talibus æneas ardentē & torua tuentem Lenibat dictis.& Torcular īſtrumētū ad premēdas uuas,de quo ſupra dixim⁹ .& torques,ſiue torq̄s,utroq; enī mō diciť,ornamētum colli,a quo bulla pēdebat in pectus.Hinc.T.Manlius ſūmo loco natus dictus eſt torq̄tus,qđ Gallū quendā īmani corpore,qui ſe ad ſingulare certamē ꝓuocauerat,occidit .eiq; caput præcidit,torquē detraxit ,eāq; ſanguinolentā ſibi in collū īpoſuit.Hæ igiť ex auro torquis īduuiæ,ei,poſteriſq; eius Torq̄ti cognomē indidere.hic eſt Manlius ille,cui⁹ iniuſſu cū filius aduerſus hoſtē a quo prouocatus fuerat,pugnaſſet,eoq; cæſo equeſtria ſpolia uictor ad patrē tuliſſet, ſubito eum,qđ aduerſus edictū ſuū,& rei militaris diſiplinā feciſſet,iuſſit occidi.A quo māliana īperia dicta ſūt aſpera,atq; īnitia.A torque ēt torquati palūbi dicti ſunt,ſiue torq̄tæ palūbes.Multa.n.ſūt huius uolucris genera,quorū noīa lōgiſſimis tēporibus ignorata ſunt.Sed nos ut pleraq; alia, in lucē reſtituimus.Columbæ a Palūbis differūt,quippe cū ſcribat Plyni⁹ palūbes ad trigeſimū annū uiuere,aliquas ad q̄dragesimū.Colūbas uero uix octonis ānis,in quo Ariſtotelis ſñīam ē ſecut⁹.Sunt igiť colūbæ quæ in turribus aut domib⁹nidificāt.Earum duo genera.Vnū agreſte dictū ab agris,in q̄bus paſcunť,ſiue ſaxatile,ꝙ in turribus habitant,ſiue culminib⁹uillæ.A quo Varro colūbas appellatas eſſe affirmat.ſiquidē ꝓpter naturalē timorē ſūma loca in tectis captāt,quo fit ut agreſtes maxime ſequanť turres,in quas ex agro euolant ſuapte ſpōte,ac remeāt.Hoc gen⁹ græci πελειάδας noīant,a liuore,cū πελιδνὸν eorū līgua ſignificet liuidum.uarii enim ſūt coloris,ac liuidi.ꝓpter qđ e nr̄is quoq; nōnulli eas liuias appellauere.Paucæ inter eas albæ ſunt,iſq; color īprobať,ꝙ eū facillime ſpeculanť accipitres,pedes habēt

plumis nudos,eosq; rubidos,scabrososq;. Alterũ genus illud collũbarũ est clemẽtius,qđ cibo domestico cõtentũ intra limina ianuæ solet depasci.ideo domesticæ,siue cellares colũbæ uocant.a græcis,pprie περιστεραί quo in genere color albus nõ improbat.Supant magnitudine Liuias,pedibusq; sunt ita plumatis, ut uix aliqñ ingredi possint.in utroq; genere mares ,colũbi dicũtur.Ex colũbo agresti , & colũba domestica,siue ex domestico masculo,& Liuia fœmina,dũ simul coeũt,nascit genus tertiũ colũbarũ,quæ magnitudine inter utrãq; colũbã sũt,natura ad blãdiẽdũ natæ,pnæq; ad lasciuiã.Corrũpunt qppe alias,furtoq; comitatiores domũ reuertũt. Vnde publico edicto uetant ali. Miscellæ a nr̃is ob duaꝝ generũ cõmixtionẽ appellant.Magnitudo colũbis pro locoꝝ diuersitate uaria est,in cãpania grãdissimæ nascũt,& ĩter amne ,cũ alioqn Spoleti sint pexiguæ.Mirũ ĩter duodecim milia passuũ tantã eẽ differẽtiam Viuũt oẽs huiusmodi colũbæ octonis annis,quẽadmodũ turtures. A colũbis colũbaria dcã, in qbus colũbæ agrestes tenent.Domesticaꝝ uero,quæ græce peristeræ dicunt stationes peristereões appellam⁹. Ab eodẽ colũbinus deducit.Ply.Et colũbinus fimus in aq̃ decoct⁹. Itẽ colũbatim aduerbiũ hoc est ad similitudinẽ colũbæ.Cn.Martius in mimiãbis.Sinuq; amicã recipe frigidã caldo colũbatĩ labra cõserẽs labris.Palũbes aũt sunt,quæ in arborib⁹,sepibus ue nidificãt.Palũbi ẽt masculino genere dicti,& fœminino palũbæ. Duo hoꝝ similiter genera sũt. Alteꝝ oĩum huius generis maximũ,qđ Aristoteles φάτ?αν uocat,a nr̃is detorque, quo ĩsignit torq̃ta appellat,siue torq̃tus palũbus. Martia.Inguina torq̃ti tardãt,hebetãtq; palumbi.Nõ edat hãc uolucrẽ,q cupit eẽ falax.Propti⁹.Sed cape torq̃te Ven⁹ o Regina palũbæ.Tradit caro eius ob glãdiũ esum Venerẽ hebetare,cũ colũbæ poti⁹ stimulẽt.alteꝝ gen⁹ ẽ,qđ græci dicũt οἰνάδα. Latini uinaginẽ ĩterp̃tati sũt ab usu,ut puto labruscæ q̃ uescit.Hæc utroq; columbaꝝ genere maior,Torq̃ta minor est. Viuũt palũbes ad uigesimũquintũ & trigesimũ annũ,q̃sdã ẽt ad q̃dragesimũ uixisse(Aristo.auctor est). Vnguiũ tñ incõmodũ patiunt,ꝙ argumẽtũ ẽ senectæ,sed citra pniciẽ recidi possũt. Antiq̃ quoq; has cellares habebãt,q̃s pascẽdo saginabãt nr̃is tpibus aucupii dũtaxat gratia alunt. A palũba palũbula.& palũbinus deriuãt,sicut colũbin⁹ a colũba.Itẽ a torqueo cõposita fiũt intertorqueo,qđ ẽ ĩ medio torqueo. Obtorqueo,cõtratorqueo. Abstorqueo,torquẽdo aufero.Extorqueo,tormento ueritatẽ, aut aliud hmõi elicio.Intorqueo.distorqueo.& cõtorqueo,eiusdem fere cũ suo simplici significatiõis CRINIBVS.Capillis.Crines a discretione,hoc est ἀπὸ ?οῦ κρίνειν appellatos esse Põpeius testatur. A crine fit crinitus. Virg.Cythara crinitus Iopas.IN NODVM. Ad modũ nodi. Nodus,pprie est ligatura,quæ nõ facile soluit. A quo nodare,ligare est.Et ecõtrario enodare soluere & innodare,& cõnodare,idẽ qđ nodare.ad huius similitudinẽ nodus in arbore dr̃,grossior ille q̃li callus,ubi ueluti calligati simul rami esse apparebãt.Hinc est uetus illud,puerbium nodũ in scirpo quæris,de quo supius diximus.& nodosa res dr̃,quæ nodos hẽt frequẽtes.ecõtrario uero enodis,quæ nodos nõ habẽt. Virg. Enedos trũci.Nodus etiã aliqñ p metaphorã pro ænigmate,seu quæstione aliq̃ difficili ponit. Vnde enodare,explanare,ac declarare ẽ.Cice.Hæc igit nobis explanãda sũt,sed si enodatis uos ignoscetis.Nodus etiã in exercitu dicitur densa peditũ multitudo,sicut turma eqtum,qđ nõ facile possit resolui.Turmam uero dictam existimãt, q̃si termã,ꝙ ter deni eqtes ex tribus tribub⁹ Tatiẽtiũ Ramniũ,& luceꝝ eligebãtur, itaq; primi singulaꝝ decuriaꝝ,decuriões dicti, ex eo ꝙ singulis turmis p̃erãt trini. A turma fit Turmatim, de quo supra diximus .Nod⁹ Herculis dr̃,in quo neq; principiũ,neq; finis cõspicitur q̃si indissolubilis sit,q̃lis erat in caduceo,de quo supra diximus. ATQVE.Et. Atq; enim interdũ cõiunctio copulatiua est,ut hoc loco.Interdum ponitur,p aduerbio q̃,ut non aliter ego feci,atq; tu,hoc est q̃ tu, & si geminet,auget,intenditq; rẽ,de qua agitur.Ennius, Atq; atq; ascẽdit muros Romana iuuẽtus,q̃si dicat sedulo ,diligẽter.intrepide. Nõnũq̃ etiã significat statĩ. Vir.Non aliter q̃ qui aduerso uix flumine Lembũ. Remigiis subigit, si brachia forte remisit, Atq; illũ ĩ preceps,pno rapit alueus amni.Fit aũt atq; ex at, etq; cõiunctionibus. At interdum copulatiua cõiunctio est,ut in atq;.interdũ aduersatiua.Virg. At regina graui iã dudũ saucia cura.differẽtiã.n.reꝝ significat,sicut cũ dicimus,Scipio bellator est. At.M. Cato orator,qñq; pro saltẽ accipit,ut supra ostẽdimus.ĩterdũ pro ueꝝ,sicut ast. sed.autem.Quod si ita dupliciter atat fit,ĩteriectio expauescẽtis. AETHIOPES. Aethiopia duplex ẽ Asyæ,& Africæ, Altera ad oriẽtẽ uergit. Altera est sub ip̃o meridie. Aethiopes cura Petronii,q aegypti præfectus erat sub Augusto principe in ptãtẽ Romanoꝝ uenere.Ply.scribit aethiopas ab æthiope Vulcãi filio ita uocitatos.Nos utrosq; potius ἀπὸ ?οῦ αἴθω cremo καὶ ὄψις facies appellatos existimamus,ꝙ facie atq; aspectu exusti sint.ab æthiopia fit æthiopicus adiectiuũ,ut æthiopica lingua æthiopici mores. ALITER. Alio modo,natura.s.non artificio,ut erãt Sicambrorum crines. Quippe magnitudo æstus q̃si cãdens.ferrũ.æthiopũ crines intorquet,redditq; nigerrimos quẽadmodũ ecõtrario cãdificat dentes.Nigredo criniũ ex cute,q̃ nigra est,puenit.Dẽtiũ aut cãdorẽ facit,detractio humoris a sole nihil sup̃ficiẽte,quõ ẽt cærã cãdificari uidem⁹,q̃ cũ ui-

ta careat,ſupinfici nõ põt.Cutẽ certe ſupinficit calor,dẽtes uero minime,ſed tot⁹ eorꝵ humor in uaporem a calore cõuertitur,atqꝫ exhalat. VOX DIVERSA SONAT POPVLORVM VRBS EST TAMEN VNA,CVM VERVS PATRIAE DICERIS ESSE PATER. Senſus & ordo ẽ,qñ oẽs uocãt te patrẽ pr̃iæ,qđ facere in ſpectaculis mos erat,linguæ qdẽ diuerſæ ſentiunť,& tñ una urbs eſt.Tangit autẽ poeta hiſtoriã.nã Domitianus(ut Sueto.refert)inani uoce delectabať populi clamantis in theatris.domino feliciter,& nõ ſolũ pr̃ patriæ,ſed dominus & deus noſter dici uolebat.DICERIS.Pronũciaris affirmaris.Dicere ꝓprie loqui eſt,ut ſi qs me ita roget,q̇d dicis?ego ita reſpõdeã,nihil dico.Oratores tñ,ita dico a loquor diſtiguũt,ut loqui ſit,q̃liacũqꝫ uerba ꝓfundere.Dicere uero ſit eleganter,& facunde loqui,quẽadmodũ ſuperius latius oſtẽdimus.Hĩc dictio uocitata oratoria,& facũda or̃o.Nã ab illo generali hui⁹ uerbi ſignificato fit dictio,quæ eſt uocabulũ,ſiue uerbũ.Aliqñ tamẽ per trãſlationẽ dicere poniť pro uocare.noĩare.Virg.Eſt locus heſperiã graii cognomine dicũt.Martja.Dicor ab idoctis lingula grãmaticis.Aliqñ pro cõſtituere.Terẽ.Hic nuptiis dictus eſt dies.interdũ pro denũciare.Idẽ.Dico ne temere facias.Nõnunq̃ pro indicare.Virg.Dic mihi Damœta,cuium pecus,an Mœlibæi?plerunqꝫ pro dicare.idẽ.iunoni infernæ dictus ſacer.itẽ pro ꝓmittere.Afra.igiť qeſce qm̃ inter nos nuptiæ ſũt dictæ.Et pro dare.Cice.Cõmode aũt quicũqꝫ dixit pecuniam,& pro intelligere.ſcire ab eo,qđ p̃cedit,id qđ ſeqtur,ut memorẽ me dices.Teren.Dũ cum idẽ faciũt ſæpe ut poſſis dicere hoc licet ĩpune facere huic,illi nõ licet.& pro affirmare.ꝓnũciare,ut hoc loco.Hinc licet ꝓprie dicere ſnĩam dicamur,cũ tanq̃ conſiliari,qd nobis uideať,ꝓnũciamus.Ferre uero ſnĩam iudicũ ſit,qđ eſt litẽ per ſnĩam definire.Repitur tamen aliqñ dicere ſententiã,pro ferre ſnĩam,hoc eſt ꝓnunciare.determinare.Quintilia.Apud iudices quidẽ ſecundũ legẽ dicturos ſentẽtiã de cõfeſſis,p̃cipue ridiculũ eſt.Dicere leges aliud ẽ q̃ ferre leges.etenim feruntʳ leges ad ſuos,dicunť fere ad uictos,ut dicere leges,ſit impare.Liuius,Quãdo p inde ac uicto iã ſibi leges dicerenť.Dicaxit ueteres pro dixerit uſurpabãt A dico duo frequẽtatiua oriunť,dicto,& dictito,ſed poſterius potius frequẽtatiuũ eſt.ſi qdẽ dictitare eſt frequẽtibus tẽporibus,ac frequẽtibus locis dicere.Dictare aũt eſt dicere,qđ alter ſcribendo excipiat,ut Cice.ad atticũ quadã epiſtola teſtať,ſe illã ñ ſcripſiſſe ſed reparãdi lateris gr̃a deãbulãtẽ dictaſſe.A quo dictamẽ,qđ dictať.itẽ dicturio,qđ eſt iã dicere ĩcipio,ſiue dicere molior.Macro.Sed ꝑge Auiene.ne ultra te dicturiẽtẽ retardẽ.Itẽ a dico dictũ.qđ licet de oĩ ſermone ĩtelligať,ſpãliter tñ facetias ſignificat.itẽ dicax.dicaculus.dicacitas,de quibus ſupra diximus. Et aduerbia dicaciter,ac dicacule.item dicteria,quæ ꝓprie ſignificãt breuiter,& acute dicta.Præterea dictator,qđ a cõſule dicebať,cuius dicto audiẽtes oẽs eẽnt(ut.M.Varro teſtať).Erat aũt dictator extraordinarius magr̃atus,quẽ habuiſſe Albanos priuſq̃ Romanos cõpertũ eſt,ut de Metio ſuffetio.T.Liui.teſtať.Primus Romæ dictator factus eſt.T.Largius latino bello.Sũma hæc ptãs erat,habẽs ius aĩaduertẽdi in cuiuſqꝫ ciuis Romani caput,nec ab ea ꝓuocãdi ius erat,Lictores,& uniuerſa regũ inſignia habebat.nec alio pacto creari ſolebat,q̃ cũ uis aliq̃ maior,repẽte oborta ingẽtẽ urbi cladẽ minitari uidereť.Dictatori cæteros magr̃atus eligere licebat,a qb⁹ dictãdis q̇dã uolũt dictatorẽ appellatũ,magr̃atus eius ſex tm̃ mẽſibus durabat.Dicebat ſibi magiſtrũ eqtũ,qui talis apud dictatorẽ erat,q̃les apud reges tribuni equitũ celerũqꝫ,& ut dictatori ius ſũmũ in populũ erat,ita magiſtro equitũ ĩ oẽs milites atqꝫ accẽſos.Primus magiſter equitũ Caſſius fuit,a.T.Largio primo dictatore creatus.Principio nõ niſi ex pr̃ibus legi dictatorẽ fas fuit,poſtea bello romanorũ cũ phaliſcis.Primus de plebe dictator creatus eſt.C.Mari⁹ Rutilius,qui & ip̃e magiſtrũ eqtũ etiã de plebe hoĩem.L.Plautũ dixit. Magiſtratus eius dictatura appellať.itẽ ab hoc dico fit aliud uerbũ dico dicas,qđ primã ſyllabã correptam habet. Eſt aũt dicare offerre,cõſecrare.Virgi.Atqꝫ hic mea ſacra quotãnis,Vrbe uelit poſita templis ſibi ferre dicatis.Aliqñ tradere.Cice.Balbũ quanti faciã,q̃qꝫ me totũ dicauerim ex ipſo ſcies.Hinc dicatus dr̃,in alicuius obſequiũ datus.a dico dicis compoſita fiũt addico.qđ eſt deſtino,deuoueo.Cice.Et is qui morti addictus eſſet,paucos ſibi dies cõmẽdandoꝝ ſuoꝝ cauſa poſtulaſſet idẽ.Qui certis qbuſdã deſtinatiſqꝫ q̃ſi addicti,& cõſecrati ſunt.iuriſcõſulti tamen addicere capiunt pro eo,qđ eſt p licitationẽ uẽdere,& qđ in uẽditione huiuſmõi dr̃ liberare.Nam liberationis uocabulũ paulo placet eãdẽ uim hr̃e,q̃ ſolutionis,hoc aũt fit cũ multi ſunt emere uolentes,& alius alio maius p̃tiũ offert.Ply.Tabulas ide oẽs ex publico ꝓpter æs alienũ ciuitatis addictas Scauri ædilitas Romã tranſtulit.Addictas,hoc eſt publice uenditas.Hinc titulus eſt de in diẽ addictione.Vlpianus.Si res eius uenierit,& exiſtat,qui plus liceať,an in ĩtegrũ pp lucrũ reſtituendus ſit.Et quotidie prætores reſtituũt,ut rurſus admittať licitatio.Paulus.Si uẽditor ſimulauerit meliorẽ allatã cõditionẽ,cũ minoris,aut etiã tãtidẽ alii uenderet,uterqꝫ emptori in ſolidũ erit obligatus.Sed ſi emptor aliũ nõ idoneũ ſubiecit,eiqꝫ fundus addictus eſt.nonuideo quẽadmodũ priori ſit empt⁹,cũ alia cõditio,& uera ſubſecuta ẽ.Sed ſi neuter ſubiecit emptorẽ,maiore aũt p̃tio addictũ ẽ p̃diũ ei qui ſoluẽdo nõ eſt,abitũ eſt a priore emptore,quia ea

melior cõditio dr̄,quā uenditor approbant,cui licuit non addicere.Q uint.Oēs facultates in ꝑtio collegi rus.seruulos.& oīa utiliora ꝓperāti festinatiōe parētis addixi.Addicti ēt dicti sūt a ueteribus,qui ꝑtoris ꝓnūciatiōe,cū soluēdo nō eēnt,creditoribus uēdebanť.Interdico,ꝓhibeo.In quo notandū ꝙ dicimus,interdico tibi aq̄ & igni.nō aūt interdico tibi aquā & ignem neq; interdico te aqua & igni.Et in passiuo,tibi interdictū ē aqua & igni,uel aqua & ignis tibi interdictus ē,uel tu īterdictus es aqua & igni.Ab hoc fit interdictū,qđ a iudice nō ī ꝑpetuum, sed ad tēpus dr̄,saluo iure partiū.Abdico,qđ ꝓprie est ex familia abiicio.& ab exhæredo ita se parať,ꝙ abdicare est expellere a bonis filiū dū uiuit pr̄.Exhæredare uero post mortem.Sed abdicare grauius est.cū exhæredationē quoq; in se contineat.At præterire testatores dicunť,cū testamēto nō noīant eos,qui uiderenť inter hæredes cōnumerandi,cū exhæredare sit noīare qdē,sed priuare hæreditate.Abdicare ēt generaliter pro ammouere,& priuare poniť,ut abdicauit se cōsulatu.abdicauit se gr̄a principis.Ab hoc fit abdicatio pro priuatione.Dedico,dico consecro.offero, & (ut Fest⁹ inqt)quasi dicēdo desero.Educo.Iubeo.ꝓnūcio.decerno aliqd litteris.uñ edicta cōsulū sunt litteræ,qbus cōsules aliqd impant.& ædilitia edicta,iussu ædiliū de qbus supra diximus.Itē ædilitii iudices dicunť,quos una pars elegit.Cice.neq;.n.qd ē aliud in hac lege nō edilitios iudices seruās.Prædico tertiæ cōiugationis,hoc est futurū aliqd ante denūcio.Prædico uero primæ cōiugatiōis dico.celebro.diuulgo.a quo prædicatio.dictio celebritas.laus.Et apud logicos decē ꝑdicamēta,quæ de oīb⁹ ꝑdicanť.& prædicatū,qđ grammatici appositū uocāt,qđ ꝑdicať,hoc est dr̄ de subiecto.& prædicator,nō cōcionator(ut uulgus accipit)sed laudator.& diuulgator cuiuscunq; rei.indico tertiæ cōiugatiōis.nūcio,ut īdictū ē bellū.Liui.indici deinde finitimis spectaculū iubet.Vir.Tēplis indicit honorē.Ab hoc īdictiuū funus dicebať,ad qđ p ꝑconē aduocabāť.& indictio,spatiū qndeci annoꝝ,qđ indicebať,ut trib⁹ lustris,tributa toto orbe Romanæ reipu.soluta eēnt,& indico primæ cōiugatiōis, qđ ꝓprie est ostēdo,a quo index dr̄,q cōspirationē crimēue,aut aliā rē secretā detegit,& indiciū ipa detectio.Index ēt secūdus in manu digitus,qa per eū res indicamus.īdicasse reū scribit Vlpia.est detulisse.arguisse.accusasse.cōuicisse.Donat⁹ indicat inqt is,qui de se aliqd uolens, atq; ēt aliis ꝓdit.cōfiteť qui de se tm̄,& ob hoc īuitus aliqd ꝓmulgat.unde & index pro accusatore accipiť.Martia.indice nō opus nr̄is,nec iudice libris.Et indicatiu⁹ modus a grāmaticis dr̄,qa eo indicamus,hoc est ostēdimus qd agať.Indigito quoq; ab indico deriuatū qdā existimāt,q̈si indicito.Est aūt indigitare uocare.noīare.& q̈si per nomē ostēdere.Macro.Nāq; uirgines uestales ita Apollinē indigitāt.Apollo medice Apollo pæan.idē.Nā ita ab īcolis īdigitātur.Indicare ēt aliqñ pro addicere,hoc est liberare rē emptā usurpať.Cice.Scæuola publii fili⁹ cū postulasset,ut sibi fundus,cuius emptor eēt,semel indicareť.Redico rursus dico.Cōdico simul dico.simul determino.a quo cōdictū dicim⁹,qđ in cōi dictū ē.& cōdictio,de qua supra disseruimus.Benedico.laudo,bene loquor.a quo benedicus.& benedicentia.Maledico,male loquor.a quo maledicus.& maledicētia.& aduerbia,benedice,& maledice.Plau.Cū illiciebas me ad te blāde ac benedice.Vīdico.uindex.uindicta.uēdico.uendicatio, de qbus supra diximus.iudico q̈si ius dico.a quo iudex.iudiciū.iudicialis.Itē adiudico, qđ est p sñiam,& iudiciū tribuo.Diiudico idē,qđ iudico.& iuridicus,qđ secūdū ius est.uñ iuridic⁹ dies, quo rite ius dici pōt,& iuridica actio,quæ secūdū ius est.& res iudicata,quæ finē cōtrouersiaꝝ ꝓnūciatiōe iudicis accepit,qđ uel absolutiōe,uel condemnatione cōtingit.& præiudico,qđ est ante iudico.& Præiudiciū,qđ in eadē cā uel simili prius est latū,& alibi dr̄ iudicatū.alibi par appellať.Quintil.Præiudicia aūt sūt a reb⁹ iudicatis,quæ pares fuerūt,aut ex iudiciis ad ipsam cām ptinētibus,aut ab eiusdē causæ ꝓnūciatiōe.Cōfirmanť ꝑcipue duob⁹,auctoritate eoꝝ,q ꝓnūciauerunt,& similitudine reꝝ de qbus q̄riť.Refellunť autē raro per cōtumeliā iudicū.Vlpia.interdū euenit,ut præiudiciū iudicio publico fiat,sicut in actione legis aquiliæ.& furti.& ī bonorū raptorū interdicto.& abiudico,qđ est per sententiā aliqd ab aliquo aufero.Aliquādo tñ iudicare pro existimare accipiť.Itē a dico iurisdictio,facultas atq; ptās iurisdicūdi.Nā ius dicere ē ꝑesse iuridicūdo,& legibus gubernare,ac iustitiā ministrare.Quidam tamē uolūt iurisdictionē definiri,iudicis dandi licētiā.Itē causidicus,q causas agit.Veridicus qui uera.Falsidic⁹ qui falsa cōsueuit. VERVS.Nō fictus,nō simulatus,Verū eni & falsum contraria sunt.a ue particula,quæ uehemētiā significat,& res,deduciť uerus,q̈si nō uerborū sonitus inanis sed solida res.A uerus uerax deduciť,qđ mendacis cōtrariū est.& ueritas.& uero uerbū,ac uerifico eiusdem significationis,& Verificus.& uere aduerbiū,idest certe.& ueridicus,qui uerū dicit,& ueriloquus,qui uerum loqtur.A quo ueriloquētia.& ueriloquax,qui licet multa loquať,tamen nō mētitur.& uero coniunctio,qđ proprie significat uere.Poniturq; fere in principio orationis.Vir.Egregiā uero laudē,& spolia ampla refertis.Tuq; puerq; tu⁹.Cicero.Ego uero Serui uelem(ut scribis)in meo grauissimo casu affuisses.Poniť tamē sæpissime pro coniunctiōe aduersatiua,& idē significat qđ autē.& in eodē loco utraq; hæc cōiunctio poni,potest antecedē

te semp aliquã dictione, nunq̃ enim ab iis sentẽtia icipit. Seneca, honestam tibi prouinciã delegauerã, tu uero tanq̃ turpẽ recusasti. Est quãdo nusq̃ referant. sed tantũ a sententia sententiã distinguant, ut ego scribo tu uero legis. interdũ nescio qd differentiæ habẽt in utendo, & auribus dũtaxat seruiũt. Etenim, neq; uero elegãter dicimus. Quint. neq; uero lacedæmonii atq; Atheniẽses magis nouerunt q̃ populus Romanus, apud quẽ sũma semp oratoribus dignitas fuit. Itẽ cũ ꝑpter hoc, tũ uero propter illud, latine dicim⁹. Sed cũ ꝑpter hoc, tũ autẽ ꝑpter illud nõ dicimus. Ecõtrario nõ uero nõ dicim⁹. At nõ aũt, recte dicim⁹, Vt amicus Cæsaris sum, nõ autem assentator, quod si illud aduerbiũ mutes habebit locum uero, hoc mõ. amicus Cæsaris sum, assentator uero nõ. Præterea non dicimus age autem. sane autẽ. iam autẽ. eni autem. At autẽ. sicut age uero. sane uero. enimuero. at uero. Ad hæc queãdmodum in quibusdam locis hæc duo, & cætera similia grãm habent, si ponant, ita in quibusdã nõ habẽt, Quod accidit cũ idẽ uerbũ repetit, hoc modo. Quint. pro patre mori possum. corã patre nõ possum. Cicer. tu cũ Pricipẽ senatorẽ auunculũ domi habeas, ad eũ nõ refers. Ad eos refers qui suam domũ nõ habẽt, tuã exhauriũt, hoc poetæ nõ seruãt. Virgi. non erit auxili nobis Ethol⁹, & Arpi, at Messapus erit. Ouidius, non formosus erat, sed erat facũdus Vlyxes. Verũ aũt semper in principio orationis ponitur. & aliqñ cum tamen. aliquando cũ enimuero. ut uerũ tamen. uerũ enimuero. PATER PATRIE. Magna laus est principis, ut pater patriæ uocet, quasi populos suos nõ terrore. nõ armis. nõ præsidiis militaribus tanq̃ subditos, sed humanitate. beniuolentia. pietate, tanq̃ filios regat. & moderet. Primus oĩum hoc cognomen. M. Tullius Cice. meruit, Catilinæ coniuratione detecta, & urbe incẽdio liberata. Tunc enim ciuitas omnis, & uniuersa turba Ciceroni q̃cunq; iter faceret gratulãtes, illũ seruatorẽ patriæ. illũ conditorẽ urbis. illũ optimũ cõsulẽ uocitabãt. ꝙ uiuerẽt. ꝙ filios. ꝙ uxores. ꝙ libertatẽ. ꝙ ciuitatẽ haberẽt, uirtuti eius acceptũ ferentes p uiã ignes, facesq; lucebant. Matresfamilias nuper pauidæ pro depulsis periculis, gaudio exultantes ad tã egregiũ cõsulis spectaculũ e fenestris tectisq; cateruatim pẽdebãt. Deniq;. M. Cato uir seuerus & summæ grauitatis Ciceronẽ ob eas res gestas patrẽ patriæ perpetuo uocandũ censuit, qđ ei primũ contigit, & qđ gloriosius existimandum est, in libera ciuitate. Iuuena. Primũ Roma patrẽ patriæ Ciceronẽ libera dixit. Post hũc idẽ cognomen Diuo augusto uniuersa ciuitas repẽtio maximoq; cõsensu detulit. Primo plebis legatiõe Antiũ missa, sed cũ id præ modestia nõ recepisset, ineunti paulo post Romæ spectacula, nõ decreto Senatus, neq; acclamatione populari, sed per Valeriũ Mesallã, id mandãtibus cũctis rursus delatũ est. Quod bonũ inqt faustũq; sit tibi, domuiq; tuæ Cæsar Auguste. Sic eni nos ꝑpetuã fœlicitatẽ Reip. & læta huic precari existimamus. Senatus te cõsentiẽs cũ populo Romano cõsalutat patriæ patrẽ, Cui lachrymans Augustus his uerbis respondit. Cõpos factus uotorũ meoꝝ patres cõscripti, qd habeo aliud deos immortales ꝑcari, q̃ ut hunc cõsensum uestrũ ad ultimũ finẽ uitæ mihi ꝑferre liceat? Multis ꝑterea iperatoribus hoc cognomẽ, sed adulatione potius blanditiisq; q̃ meritis & uera gloria inditũ est. Tandẽq; eo deuentũ fuit, ut semp in theatris imperatorẽ populus, & dñm, & patrẽ patriæ appellaret. Sed tu omniũ maxĩe dign⁹ hoc cognomẽto haberis. FEDERICE Princeps, qui semp omnẽ tuũ laborẽ. studiũ. uigilãtiã in id unum cõtulisti, ut a ciuitatibus tuis oẽm calamitatẽ ꝑpulsares, eorũ fœlicitatẽ seruares, & ex ꝑuis demũ ãplissimas faceres, ornasti eas mœnibus. palatiis. tẽplis. cultu. morib⁹. armis. litteris. uirtute, ut nihil iã iis ad ꝑfectã fœlicitatẽ deesse uideat, hoc ueri patris officiũ est, & qui talia præstat uerus patriæ pr̃ & hr̃i & dici põt. patris nomẽ a græcis ẽ sumptũ, apud quos dr̃ πατὴρ ꝙ πάντα τηρεῖ, hoc est oĩa seruat. Atq; hoc noĩe qdã iuriscõsulti putãt, nõ mõ genitores cõtineri, sed auos. proauos. abauos. atauos. tritauos. Hinc patrũ nostroꝝ memoria dicimus, hoc ẽ maioꝝ nostrorum, q̃q̃ maiores intelligi possunt, quicũq; etiã ante Tritauos nostros fuerunt, sicut minores, qui etiã post trinepotes nostros futuri sũt. Patres itaq; usq; ad tritauos extendũtur, maiores in infinitũ. Cice. Ego meis maiorib⁹ uirtute mea ꝑluxi, ut si pri⁹ noti nõ fuerũt, a me icipiant hẽre initiũ memoriæ suæ. Tu tuis uita, quã turpiter egisti, magnas effudisti tenebras ut ẽt si fuerũt egregii ciues, certe uenerit in obliuionẽ. Virg. Hũc lætũ tyriisq; diẽ, troiaq; profectis esse uelis, nostrosq; huius meminisse minores. Nõ solum minores hi dicũtur, sed etiam posteriores & posteri. & nepotes. Sicut hi qui ante nos fuerũt maiores, & superiores. & patres. & aui appellantur. Patris etiam nomen aliquando religiõis est. unde deos omnes patres uocamus. Item reuerentiæ. ꝑpter qđ Romulus centum senatores, quos ad reip. curam elegit, siue quia is numerus satis erat, siue quia soli centũ erant, qui ad id idonei essent patres ab honore appellauit, Siue (ut quidã uolũt) ab ætatis uel curæ similitudine, seu qđ tenuioribus agroꝝ ptes attribuerunt, perinde ac liberis ꝑpriis, ab iis eoꝝ ꝑgenies patricii appellati. & patricius uic⁹ Romæ dictus, ꝙ ibi patricii habitauerũt, iubente Seruio Tullio, ut siquid aduersus ipsum molirẽtur, ex locis superioribus opprimi possent. His centũ patrib⁹, alii postea ex equestri genere additi. ac simul scripti fuere usq; ad trecentos, quos Brutus, quo plus uiriũ in senatu frequẽtia or-

dinis cædibus regis deminuti faceret, elegit. a quo patres Cõscripti uocitati sũt. A patre patrimus dicit̃, q patrem adhuc uiuentem habet, & pater patrimus, qui cũ ipse pater sit, adhuc uiuẽtem habet patrem. & opiter, cuius pater auo uiuo mortuus est, aut ꝙ obitu patris genitus sit, aut ꝙ auũ post patrẽ habeat, idest ꝓ pr̃e. Itẽ patritus ꝓ eo q pr̃is est, sicut auitus ꝓ eo q est aui. Cice. patritã illã & auitã (ut ait Theophrastus) philosophiam, & patria quæ ꝓprie urbs est, siue oppidum unde orti, siue oriundi sumus, ꝙ pr̃ia cõmunis omniũ parens sit. Aliquando tñ & ꝓuincia ipsa, ex qua orti sumus, patria uocat̃, sed improprie. Vnde Salustius. Hispaniam sibi antiquam patriam dixit. Hinc patriũ dicimus, qđ patriæ est, ut mos patrius. consuetudo patria. Item a patre paternus, ut paternus amor. pr̃na pietas. paternum officium. & patruus frater patris, ꝙ quasi pr̃is loco sit. Hinc patru⁹ magn⁹ frater aui dicit̃. & patruus maximus frater proaui & abaui, q & propatruus. & abpatru⁹ dicit̃. & patruelis a patruo, quippe patrueles dicuntur patruorũ filii, hoc est duoꝝ, aut pluriũ fratrũ filii. Nam soroꝝ duaꝝ, aut plurium inter se sobrini, quasi sororini appellant̃. & patriarcha nouũ quidẽ græcũ, uerũtamen elegans uocabulum, q Princeps est patrum, hoc est põtificũ primus. hi quatuor principio fuere. Romanus. Antiochenus. Alexandrinus. Hierosolymitanus. Postea trãslata Byzantium imperii sede addit⁹ ẽ & Cõstantinopolitanus. A patriarcha patriarchatus appellatus, sicut a pontifice, pontificatus, & patrimoniũ bona paterna, hoc est hæreditas a patre relicta. & paterfamilias, qui primus est, & imperiũ habet in familiam. & patronus. a quo patrocinor. & patrociniũ, de qbus supra diximus. & patricida, q patrem interficit, a quo patricidiũ. Nam paricida is est, qui uel cognatũ, uel ciuẽ aliquẽue aliũ interficit, uel aduersus patriam machinatus est. & patronymicũ apud grammaticos, qđ sub patris noĩe significat filiũ, ut Priamides, hoc ẽ Hector Priami filius. & patrisso, patris similis sum. & patro, facio, capiturq; frequentius in malam partem. Plau. post tam fœdũ facinus patratũ. Hinc patrator, q facinus aliqđ fecit. perpetro. perago. perficio, quod similiter in malam partem accipitur. a quo perperi dicuntur indocti. stulti. praui. mendaces. & perperam aduerbiũ, ꝓ praue. peruerse. & impetro, obtineo, & quasi id qđ cupio facio. Vnde ĩpetrasso pro impetro ueteres dixere. Plau. & istuc cõfido a fratre me impetrassere. & ꝑpetro, quod significat mando qd perfici. Accius. Age uero ꝑpetra, qđ cœpisti fieri. Ab his etiam impetratio. & perpetratio. & ꝑpetratio deducũtur. Item a patre, patroq; pater patratus appellatus. Erat autem pr̃ patratus, q Romæ ad iusiurandũ patrandũ, hoc est ad fœdus sanciẽdũ eligebat̃. Fecialis eũ faciebat uerbena caput capillosq; tangens. Primus Romæ Fecialis. M. Valeri⁹ patrem patratũ spurium fusiũ fecit. Itẽ a pater iuppiter. & diespiter appellati, de quibus supradiximus. VOX. Sermo hoc loco ꝓprie tamen uox dicit̃ qcqd sonat, ἀπὸ τοῦ βοάω, quod est uoco. Virgi. Fractasq; ad littora uoces. Ab hoc fit uocula diminutiuũ. & uoco uocas. cuius frequentatiuum est uocito. Significat aũt clamo, inuito. appello. a quo uocatores dicuntur, qbus inuitandi negocium datũ est, siue q per se uocant ad cœnam. & uocifero. siue uociferor, quod proprie est, cum dolore siue indignatione maiorem uocem emitto. Interdum tamen sine affectu uehementer exclamo. Ab hoc uociferator, & uociferatio deducũtur. Item a uoce uocalis, hoc est sonorus. Vnde & qnq; uocales litteræ dictæ, qa per se uoces faciũt, & sine iis litteralis uox ꝓferri nõ põt. Itẽ semiuocales, quæ quasi dimidiatũ uocalium sonũ habent, & uocatiuus casus, qđ per eum uocamus. & uocabulum, quo res singulæ nominantur. & uniuocum, atq; equiuocum, cum suis deriuatis, de quibus supra diximus. & uocalitas, hoc est consonantia, quã græci euphoniam uocant. Priscianus inepte sonoritatem interpretatur, & uocator, q alterius nomine, interdum etiam suo cõuiuas inuitat. Plyni. non fuerat Apelli gratia Ptolomæo, quo regnãte Alexãdriã ui tempestatis expulsus subornato fraude æmuloꝝ planoregio, inuitatus ad regis cœnam uenit. Indignantiq; Ptolemæo, ac uocatores suos ostendẽti, ut diceret, a quo eoꝝ inuitatus eẽt; ille arrepto e foculo carbõe extincto, imaginem in pariete delineauit. Agnoscẽte rege uultũ planoregii ex inchoato, ꝓtin⁹. Hic obiter dicendũ ẽ hũc Ptolemæũ a græco nomẽ traxisse, qp pe græci πτολεμεῖν καὶ πολεμεῖν pugnare dicũt. Sic igit̃ a πτολεμῶ Ptolemæus dicit̃ sicut a τιμῶ, qđ est honoro, Timæus. Hic Lagi Gregarii militis filius fuit, maximæ apud Alexãdꝝ Macedonem auctoritatis & gratiæ. Post cuius mortem Aegypto, & Africa & magna Arabiæ parte potitus regnauit annis quadraginta, omnesq; deinceps Aegyptii reges Ptolemæi appellati sunt. Hic filios duos reliquit, Ptolemæum philadelphum, & Ptolemæum Ceraunum. Philadelphus illi in regno successit, uir doctissimus, Stratonis discipulus, q̀ bibliothecã illã celeberrimã fecit, quæ usq; ad primũ Alexandrinoꝝ, & Romãoꝝ bellũ durauit. Regnauit ãnis xxxviii. Cui successit Ptolemæus, cognomine Euergetes, qđ latine dici beneficus põt. Hic sex & uiginti annis regno potitus morit̃, Cui successit Ptolemæ⁹ philopater decẽ & septẽ regnãs ãnis. post eũ ptolemæus Epiphanes regnat quatuor & uiginti. Tum ptolemæus philomater cognomĩat⁹ quinque & triginta. Deinde Ptolemæus Euergetes uigĩti nouẽ. postea ptolemæus phiton, qui & Soter cognominatus est, decẽ & septem. postremo ptolemæ⁹ Dionysi⁹, q p

scelus magno Põpeio caput, ut Cæsari uictori mitteret abscidit, q̃ oĩum ultimus regnauit. Fuere & alii hoc noĩe, ut Pyrrhi regis filius, & Cyprioꝝ rex ille, q suis diuitiis Romanũ locupletauit ærariũ. Item celeberrimus ille astrologus, natiõe aegyptius, quẽ Traiani, & Hadriani tpib⁹ floruisse cõstat. Præterea a uoco cõposita fiũt aduoco, qđ mõ uoco significat. mõ in subsidium uoco. A quo aduocatus dicitur, de quo supra diximus. & aduocatio, ꝓ patrocinio. Circonuoco, undecunq; uoco. Peruoco, omnes uoco. Auoco, remoueo. alieno. ut uoluptates auocant a studiis aĩum. Deuoco, deorsum uoco. Euoco, extra uoco. siue cõuoco. A quo euocati dicũt, nõ qui iusti milites sunt, sed q repentina aliqua necessitate ex agris in bellũ tumultuarie uocãt q̃les erant de q̃bus scribit Virgilius. Mittit & magni Venul⁹ Diomedis ad urbẽ, q petat auxilium. Hi nõ milites sed ꝓ militibus uocabãt. Salusti. Neu q̃s miles, neu ꝓ milite. idẽ. Ab his oẽs euocatos, & cẽturiões. Martia. Lassi Bardiacus, qđ euocati. Prouoco, qđ mõ in malã partẽ accipitur, & significat icito. lacesso. Ply. Quãuis enim multis ꝓuocat⁹ iniuriis, nũq̃ tamẽ ab amicitia recessi. mõ in bonam, & idẽ fere ẽ, qđ cohortor. Cice. Tuis litteris amantissimis sum prouocat⁹. Põitur etiam ꝓuoco ꝓ appello, & tũc accusatiuũ reqrit, cũ ꝑpositiõe ad. idem. Cũ alter ad senatũ ꝓuocasset, alter uero appellasset tribunos. Aliqñ tamen & sine ꝑpositione inuẽitur. Apuleius. Nihil ꝓdest ꝑtorem, aut ꝑtãtem aliam ꝓuocare. hinc ꝓuocatio appellatio dicit. Inuoco, subsidiũ peto. & ꝓprie ad deos refertur. Adorando. n. fere, aut sacrificando inuocamus. Reuoco, per uices mutuo uoco. Varro. Quod nobis ministrare pueri diebus festis cicer uiri de q nos ꝓuocare, cum audeãt, nos illos reuocare timemus. Aliquãdo reuoco retraho. uñ & reuocare pedẽ dicimus, nõ mõ de aĩalibus, sed etiam de fluminib⁹. Virg. Cũctat & amnis Rauca sonãs, reuocatq; pedẽ Tyberinus ab alto. Cõuoco, simul uoco. cõcieo, cõgrego. Ab his oĩbus uerbalia noĩa deducũtur. ut uocator. uocatio. circũuocator. circũuocatio. peruocator. ꝑuocatio. auocator. auocatio. deuocator. deuocatio. prouocator. prouocatio. inuocator. inuocatio. reuocator. reuocatio. conuocator. conuocatio. SONAT DIVERSA propter diuersitatem. s. linguarum diuersos sonos emittit, hoc est diuersa uocabula. Sonus oĩs uox dr̃, & qc qd auribus ꝑcipi põt. Eius tria genera sunt, aut. n. uoce cõstat. ut ꝑ fauces, aut flatu, ut ꝑ tubam aut pulsu, & ꝑ Lyram, ut oĩa crepitãtia. Ab hoc fit sono uerbũ, cuius frequẽtatiuũ est sonito. a quo sonitus, hoc ẽ uehemẽtior son⁹. Dicimus aũt sono sonas. & sono sonis. Accius. clamore & gemitu tẽplũ resonit. Enni⁹. Sõit. frãgunt hastæ, madet terra sanguie. a son⁹, sonor⁹ dr̃ graue sonãs. Estq; ꝓprie Epithetõ tẽpestatis. Vir. Luctãtes uentos, tempestatesq; sonoras. Ab hoc sonoritas, & sonore aduerbiũ. Sũt q̃ sontẽ quoq; a sonando dictũ putãt, q̃si sonãtẽ. Est. n. proprie sons, cuius culpa iam sonat, hoc est, q cõuictus est erroris. a quo insons, q ĩnocẽs repert⁹ ẽ, & q cuiq; rei nocet. Venuleius. Quotiens morbus sontic⁹ noĩatur, eũ significari Cassius ait q noceat. nocere aũt intelligi, qui perpetuus est, nõ qui tpe finitur. Marcus. Quæsitum est, cum alter ex litigatoribus febricitans decessisset, & iudex absente eo ꝓnũciasset, an iure uideret pronũciasse. Respõdi morbus sonticus etiam inuitis litigatoribus, ac iudice differet diẽ. Sõtic⁹ ãt morbus existimãdus est, q cuiq; rei agendæ ĩpedimẽto est. Porro qd magis impedimẽto ẽ, q̃ morbus corpis cõtra naturã, quẽ febrẽ appellant. Igitur si rei iudicandæ tpe alter ex litigatoribus febrẽ habuit, res nõ uidet iudicata. Põt tñ dici esse aliquã ẽt febriũ differẽriã. Nã siq̃s sanus alias, ac robustus, tpe iudicãdi leuissima febre correpť fuit, aut siq̃s tã ueterẽ quartanam habet ut in ea oĩbus negociis suis supesse soleat, poterit dici morbũ sonticũ nõ habere. Ply. Gagates lapis nomẽ habet loci & amnis gagatis Lyciæ, niger est. planus. punicosus. nõ multũ a ligno differẽs. leuis. fragilis, odore si terat grauis. fictilia ex eo inscripta nõ delẽtur, cũ urit, odorẽ sulphureũ reddit. Fugat serpẽtes. dep̃hẽdit sonticũ morbũ. & uirginitatẽ suffit⁹. Dep̃hẽdit inq̃t sonticũ morbũ, hoc est utrũ ꝑpetuũ sit, an interualla habeat, & in ueteri militũ iureiurãdo milites iurabãt se affuturos, nisi funus familiare esset, feriæ uindemiales, Calẽdæq;. morb⁹ sonticus auspiciũue, qđ sine piaculo ꝓterire nõ liceret. sacrificiũue ãniuersariũ. Quoniã aũt sontic⁹ morbus ẽ iusta cã absentiæ, põitur aliqñ sontic⁹ ꝓ iusto. Neuius. Sõticam eẽ oportet causam, q̃obrem ꝑdas mulierem. Itẽ a sono cõposita fiũt absonũ, hoc est parui, & fere nullius soni. Ci. Sed sunt quidã aut lingua ita hæsitantes, aut ita uoce absoni. Circũsono, undecũq; sono. intersono, in medio sono. insono, sonitum reddo. Dissono, discordo. dissentio. a quo dissonãtia, discordia uocũ. Sicut ecõtrario cõsono. concordo. cõsentio. a quo cõsonantia, cõcordia uocũ q̃, & uocalitas latine, græce εὐφωνία dicitur. Ab his ẽt dissonũ. & cõsonum deriuatur. Vñ consonantes litteræ a grammaticis dictæ, q nõ per se, sed simul cũ uocalibus sonẽt. Resono, sonãdo aliqd reꝑsento. Virg. Formosam resonare doces Amaryllida siluas. Resonare etiã sonũ reddere. Apuleius. Et cicadaꝝ cãtu agri resonarẽt. Itẽ a sono armisonũ. & altisonum dicimus notæ significatiõis. & bombisonũ, hoc est bombũ resonãtẽ. Bombus, & bõbitatio, ꝓprie sonus est, quẽ faciũt apes. sicut crocatio. & crocitatio. & crocitus, quem faciunt corui. Vnde crocire uerbũ. Plautus. Simul reddebat pedibus terrã, & uoce crocibat sua, a quo crocitare fre

quentatiuū deducitur. EST VRBS TAMEN VNA. Magna laus urbis Romæ, quod intra una mœnia tātā populoꝝ uarietatē habeat. Sed hoc dať gloriæ spectaculoꝝ, ꝙ illoꝝ gratia tātus sit in urbē omnis generis hominū concursus. TANEN. Nihilominus. Hoc enim proprie significat tamē. Sed aliquādo pro statim poniť. Vir. Hic hedos depone, tñ ueniemus in urbē. Aliquādo pro tandem. Plautus. ita faciā ita placet, quid tum tamen? Ab hoc composita fiunt attamen. & uerūtamen eiusdem fere significationis.

IN DELATOREM EPIGRAMMA QVARTVM.

VRBA GRAVIS PACI, Laudat Domitianū, quod & delatores castigat, & tamen cū iis clemēter agat, nō mortis sæuitia, sed exilio eos pūiēs. Sūptūq; ex historia. Nā Domitianus initio principatus sui acriter delatores cōpescuisse diciť, uoce etiā illa addita, Princeps q delatores nō castigat. irritat. TVRBA GRAVIS PACI PLACIDAE QVE INIMICA QVIETI. QVAE SEMPER MISERAS SOLLICITABAT OPES. Descriptio pulcherrima est delatorum. Hoīes hostes pacis. inimici qetis. Ditioribus semp infesti. Hi enim leuissima sæpe de cā, & nōnunq̄ ficta ditiores accusabant, qm̄ ex fisco eis dabatur pars pœnæ, qua accusati mulctabantur. iccirco calūniæ eoꝝ fiscales calūniæ uocabātur. TVRBA. Multitudo. Turba, & rixa proprie idem significāt. Proprie. n. turba perturbatio est, Sed quia multitudo fere nō uacat pturbatiōe, factū est, ut eam quoq; turbam appellemus quēadmodū homines uiles, & abiectos aliquādo dicim⁹ fecē ciuitatis, nō ꝙ hoīes sint sordes sed ꝙ uitam agūt sordidā, atq; abiectā. Terē. Sed si tu denegaris ducere, culpā ī te tibi oēm trāsferet, tū illæ turbæ fiēt, idest pturbatiōes fiēt, inter Simonē & te. De rixa. Liuius eo anno Romæ, cū p ludos a Sabinoꝝ iuuentute p lasciuiā scorta raperenť. cōcursu hominū rixa, ac pprie præliū fuit. idem. Cū conuersus in patres impetus esset, cōsulum ītercursu rixa sedata ē. Iuue. Miseræ cognosces pmia rixæ. Est aūt facticiū nomē a ringendo. Ringere, siue ringi, est rostꝝ torquere, qd' canes faciunt, dū latraturi sunt. Hinc rīgi pro irasci capiť, & tacitum stomachari. Teren. ille ringitur, tu rides. Hinc rictus, qd' nōnulli feraꝝ tm̄ esse uolunt, dum rostrum quasi īdignabūde ītorquent. Sed de hoībus quoq; dici Titinius ostendit. Caue frontem hāc & semper patentes rict⁹. Rictus ēt rostra ipsa dicūtur. Vñ nōnulli a græcis deductū uolūt apud quos ῥίγχοσ rostrū diciť. Ringo aūt siue ringor, a nariū tortura dictū ē, quippe ῥίν a græcis dicitur naris. Ringi ergo dictū, quasi narem agi, hoc est narem torqueri. Quapropter mirandum est Festum Pompeium scripsisse rictum. rixam. ringi ab eo dicta uideri, quia in diuersum rumpantur, contrariaq; sint recto, quasi hæc omnia a regendo deriuentur. A rixa rixor deducitur, qd' est iurgor. contendo. A quo rixosus, contentiosus. A turba uero fit turbella diminutiuū. Plautus. Hanc mihi ancilla turbellam fecit. & turbatio. & turbidus. conturbatus. confusus. A quo turbide aduerbium. & turbulentus. cōmotus. iratus. turbidus, contentiōe plenus. A quo turbulentia, & turbulēter aduerbiū. & turbo uerbū, qd' est confundo. cōmoueo. impedio. Deturbo, de orsum uiolenter deiicio. Virg. Puppi deturbat ab alta. Exturbo similiter e loco deiicio. Disturbo. dissipando, diruendoq; deiicio. Cicero. Vt dicere in hoc ordine auderet se publicis operis disturbatuꝝ publice ex senatus sententia ædificatam domū. Conturbo, idem qd' pturbo. Ab iis interturbatio. perturbatio. deturbatio. exturbatio. disturbatio. conturbatio deriuātur. & interturbator. perturbator. deturbator. exturbator. disturbator. conturbator, & aduerbia perturbate. deturbate. exturbate. disturbate. conturbate. item a turba deducitur turbo uēti genus, de quo supra diximus, cum fragore maximo, obiecta quæq; deturbans. & instrumentum ludicrum, quod turbinis in genitiuo facit, non ut rudes quidam grammatici tradiderūt turbonis, a cuius similitudine formā acumīe fastigato turbinatam in modū ligni illius, turbinatā uocam⁹. Ply. Turbinatior pyris figura q̄ malis. inuenim⁹ etiā turbinē uocari, qcqd turbīata est forma. Ply. de Aloe. Scyllæ similitudinē habet aloe, maior & pīguioribus foliis. Caulis ei⁹ tener est. rubens medi⁹, nō dissimilis Antherico. radice una, ceu palo in terra demissa. graui odore, gustu amara, in turbinibus cadoꝝ eam serūt, ut aizoū mai⁹, in turbinib⁹ cadoꝝ inquit, hoc est in pte turbinata. Ouidi⁹. Caua buccina sumiť illi. Tortilis in latū, quæ turbīe crescit ab imo. Reperitur tamen turbo pro nomine proprio uiri. Hora. Turbonis in armis. GRAVIS. Molesta. Graue suapte natura ponderosum significat, ut graue saxum. grauis sarcina. grauia arma. Virg. Vomis & inflexi primū graue robur aratri. Teren. Hui tam grauis hos quæso, qđ s. grauent nos, ægreq;, ac cū molestia ferant. Hinc per abusionem ad senectutem transferimus ad morbū, ad dolorem, quoniam hi q molestiā ex senectute, morbo, cæterisq; huiusmodi sentiunt, quasi onere intolerabili premuntur, qd' cupide uelut graue pondus a se uellent deponere. Neq; solū ad molestias aī, ut grauis contumelia. grauis iniuria. grauis mœror. grauis iactura, quæ aīum genere quodā pōderis premūt. itaq; unus modus est, quæ corpori, aut aīo molesta sunt ea grauia appellare. eoq; molestia a mole. i. a re magna magniq; pōderis uocitata ē. Alter mod⁹ ē, ꝙ quēadmodū grauia, & grādia saxa. ac grādes trūci, nō facile loco mouēť, sed ad

omnē tépoꝝ mutabilitatē hærēt, ita hoīes cōſtātes, ac ꝓditi ſapiētia merito ꝑ figuram graues nomināť, q nec ꝓcibꝰ, nec minis. nec uanitate. nec ꝓmiſſis ab æquo & iuſto ſubmouenť. ut ii faciūt, quos leues uocamus, q in ſimilitudinē pulueris, ac paleaꝝ ad omnē aurā uentilātur. Hinc grauitas dicta eſt infirmitas, ac cōſtantia animi, & in uultu. moribus. uerbis. rebꝰ agēdis. q̄dam ſeueritas. Aliqñ ēt grauitas pro moleſtia, & magnitudine accipiť, ut grauitas odoris. grauitas doloris. grauitas ſōnii. Grauiter quoqꝫ aduerbiū, modo ꝓ multū accipiť. Cecilius. Placere hoc cœpit grauiter. Cice. Nec uero audiēdi grauiter, q inimicis iraſcendū putāt. Vir. Grauiter ſpirātis copia thymbræ. mō pro aſpere, male. idē. graue olētis auerni. modo pro moleſte. Cicer. Grauiter, & iniquo animo tuli. Nōnunq̄ pro ſapiēter. Idē. Siquid prudenter, ſed grauiter factū eſt, hoc eſt non leuiter, ac inſipienter. ſed mature, ſapiēterqꝫ Marcellus ſcribit, graue moleſtū eſſe. Cicero. Quod nunq̄ ſenectutem tuā tibi grauē ſenſerim. Hinc grauedo capitis diciť. graue pernicioſum. nocēs, acerbū. Cicero. Magnū illud bellū. & grauē aduerſariū imperii ſubſtuliſſem. Idem. Facilius etiā in morbos incidūt adoleſcētes. grauius ægrotant. difficiliuſqꝫ curātur. Graue, forte. robuſtū. Vir. Ferit enſe grauē Tymbræus Oſirim. Graue, ſolidū. firmū. conſtans. plenū auctoritatis. ſeueꝝ. Cice. Vt iam ſint alia grauiora, atqꝫ meliora, tamen nos ſtudia noſtra naturæ regula metimur. Idē. Vñ ad agendū, aut dicēdū copia depromi maior grauiſſimoꝝ, exēploꝝ quaſi incorruptoꝝ teſtimōioꝝ pōt. Graue, pōderoſum. Vñ graue æs dictū, q adeni aſſes ſingula pondo efficiebāt. Vnde ēt pro pleno poniť. Virgili. Donec regina ſacerdos Marte grauis. Idē. Nō inſueta grauis tētabūt pabula fœtas. Idē. Tum pietate grauem, ac meritis ſi forte utrū quē cōſpexere ſilent. Item pro fœcūdo, & frugifero. idem. Quid labor, aut bene facta iuuant? quid uomere terras, īuertiſſe grauis? & pro grādæuo. idem. Hic grauis Entellum dictis caſtigat Aceſtes. Et pro multo. Saluſti. Cœpit per omnē ꝓuinciā graue pretiū fructibꝰ eſſe. Varro. Vbi graues paſcanť, atqꝫ alanť pauonū greges. Grauē, amaꝝ. idem. abſcinthium ut bibam graue, & caſtoreum. Ab hoc graueolentia dicitur pro malo odore. Ply. Et oris graueolentiam tollit. Et grauida mulier, quæ iam concepto fœtu grauať, quemadmodū prægnans, quæ iam occupata eſt in generando, qd conceperit. & inciens propinqua partui, ꝙ incitatꝰ ſit fœtus eius. Grauidꝰ etiam pro plēo poniť. Vñ & grauidare ueteres uſurparūt pro implere. Cecilius. Myſteria hic honeſte grauidauit, ꝓbo. itē a grauis graueſtellus deducitur, hoc ē ſenex. Plau. Quis eſt grauaſtellus iſte, q aduenit. & grauedinoſus, torminoſus, de quo ſupra diximꝰ & grauo uerbū, quod eſt premo. onero. A quo aggrauo. prægrauo. A quibus deduciť aggrauator. aggrauatio. prægrauator. prægrauatio. grauator. grauatio. & aduerbiū grauate, quod ſignificat cū labore, ſiue cū moleſtia. item a grauis grauiloquus, ſicut a grandis grandiloquus & grauiloquentia, ſicut grandiloquentia. & graueſco, grauis fio, hoc ē pōderoſus. PACI. Trāquillitati ciuitatis. Pacem eſſe quidam definiūt tranq̄llam libertatē. Vir. Pars mihi pacis erit dextram tetigiſſe Tyranni. Metaphorice tamē interdū pro uenia accipiť. idem. Sed uotis ꝓcibuſqꝫ iubent expoſcere pacē. iterdū pro ꝓpitiatiōe. idē. Exorat pacē diuū. idē. Pacemqꝫ ꝑ aras exquirūt. Dicta eſt aūt pax a pactiōe. Eſt. n. pactio (ut Vlpianꝰ inquit) duoꝝ pluriūue placitū & conſenſus. Antiqui pactionem dicebāt. Nūc pactio diciť, a uerbo paciſcor, quod ſignificat cōuenio. Vnde pactus mercedem dicimus, ideſt dū de mercede conueniſſet. Hinc fit pactum, qd ſignificat conuentionem. A pace fit paco uerbum, quod ſignificat mitigo. lenio. placo. & Pacifico, quod eſt pacem facio, a quo pacificatio. Quidam hæc tria ita ſeparāt, ut pacificatus ſum, pacem feci ſignificet. Pacatus ſum, in pace ſum. ab armis deſtiti. Placatus ſum ab indignatiōe animi, ad lenitatem redii. uel animo leni ſum. item a pace fit pacifer, quo nōnulli utunť, hoc eſt ferens pacē. A pace uero pacate aduerbiū, ideſt tranq̄lle. ſedate. Quidā etiā a pacificor pacificatorē deducūt. item pacificatoriū. Cicero. poſtq̄ nos pacificatoria legatione īplicatos putāt. Veteres in plurali paces uſurparūt. Varro. Animaduertendū primū quibus de cauſis, & quemadmodū conſtituerūt paces. Secūdum, qua fide, & iuſtitia eas coluerūt. Paciſcor a pango deducitur, de quo inferius dicemus. A paciſcor uero fit compoſitū depeciſcor. A quo depectus, qd ſignificat (ut Vlpianus ſentit) turpiter pactꝰ. Sed falſum eſt. Nam & in bonam & in malam partem accipiť, & idem ſignificat, qd pactus. Teren. ita me dii bene ament, ut mihi licet tandiu qd amo frui, iam depeciſci morte cupio. Ci. Quidam cū circunſederetur, neqꝫ effugere ullo modo poſſet, depectus eſt cū hoſtibus, ut arma & impedimenta relinqueret. milites educeret. Pax græce εἰρήνη, hoc eſt irene dř, a quo fit compoſitū irenarches, ſiue irenarcha, hoc eſt q ad tollendas diſcordias, & pacandos ciuiū aīos in ciuitate ꝓficiť. Marcianꝰ tamē iuriſcō. eos irenarchas appellat, q diſciplinæ publicæ & corrigendis moribus præficiūtur. INIMICA. Aduerſa, hoſtis cōtraria. Amicus diciť q amat. & indiſſolubili familiaritatis iure cōiunctus eſt. Eiꝰ cōtrariū eſt inimicus. Ab amādo autem amicus appellatus. & honeſta quidem res eſt, ſignificatqꝫ eum, cū quo uera amicitia cōiuncti ſumus, cum amica quādo ad uirum refertur, inhōeſta res ſit, ut Hæc amica mea eſt, hoc eſt concubina, ego uero eius non amicus ſum, ſed amator. Amatorē

quippe dicimus, qui ad tempus & uenereę amat. Vnde amor eiusmodi amatio dicitur. Plau. Nimis pene inepta, atq; odiosa eius amatio est. & ab eo fit diminutiuũ amatorcul⁹. Plau. Nam cum sedulo munditer nos habemus, uix ægre amatorculos inuenim⁹. Amicũ uero, q pudice ac perpetuo amat. Si uero hæc cũ re inaĩata iunguntur, significãt utile siue gratũ, ut amicus pratis humor. amica frugibus æstas. amicũ plãtis sydus. Ab amica fit amicula diminutiuũ. Plynius. Miserat etiã epistolas Romã ad amiculã quãdã. Amare aliquãdo in bonã partẽ accipit͛, & plus est, q̃ diligere. Cicero. quis erat, qui putaret ad eũ amorẽ quẽ erga te habeã, posse aliquid accedere? tãtũ tñ accessit, ut mihi deniq; nũc amare uidear, antea dilexisse. Aliquando amare est captũ amore esse. Plau. Amat filius certũ est. Seneca. Elegãter mihi uidetur Panetius respõdisse adolescentulo cuidã quærenti an sapiens amaturus esset. De sapiente inquit uidebimus. Mihi & tibi, qui adhuc longe a sapiẽte absumus, nõ est cõmittendũ, ut incidam⁹ in rẽ cõmotã impotentẽ, alteri emancipatã, uilẽ sibi. Siue. n. nos respicit, humanitate eius irritamur, siue contẽnit, superbia accendimur. Aeq; facilitas amoris q̃ difficultas nocet. faciliter capimur cũ difficultate certamus. Itaq; cõscii nobis ĩbecillitatis nr̃æ quiescamus, nec uitio ĩfirmũ aĩum cõmittam⁹, nec formæ. nec adulatiõi. nec ullis rebus blande trahentib⁹. Ab amo, amor deriuatur, q similiter modo in bonã partẽ accipitur pro sobrio, castoq;. Ci. incẽsus sum amore ĩcredibiliũ uirtutũ tuaꝶ. Seuerinus. O felix hominũ gen⁹, si uestros animos amor, quo cælũ regit͛ regat, Modo in malã pro turpi, atq; uenereo. Vir. Sed nõ ulla magis uires industria firmat, Quã uenerẽ, & cæci stimulos auertere amoris. Idẽ. Omne adeo genus in terris, hominũq;, ferarũq;. Et genus equoreũ. pecudes, pictæq; uolucres, In furias, ignẽq; ruũt, amor oĩbus idẽ. Hic amor etiã pro cupidine, quẽ ueteres amoris deũ esse dicebant, frequentissime ponit͛. Papinius de Venere. Teneroꝶ mater amoꝶ. Propertius. Quicũq; ille fuit, pueꝶ q finxit amorẽ. In plurali uero numero amores semper pro turpibus, atq; uenereis accipimus. Itẽ amans dum participium est, frequenter pro eo, qui honeste amat, accipitur. Cicero. Magnũ opus oĩno, & arduũ conamur. Sed nihil difficile amanti puto. Amo aũt, & semp amaui ingenium, studia. mores tuos. Qñ uero est nomẽ, capitur pro eo, qui est amore captus. Militat oĩs amans, & habet sua castra cupido. Quãdoq; ẽt quando est participiũ. Plautus. Tu es, quæ mihi misero amãti obibis sanguinẽ. Itẽ ab amo fit amabilis, hoc est dignus amari. Plautus. Cõpara labella labellis. bella es, atq; amabilis. Cuius cõtrariũ est inamabilis. Martia. inamabilis Sciurus, & frequens Phœnix. Ab amico amicitia deriuat͛. quæ definitur studioꝶ oĩum uoluntatũq; cõsensus. Cuius cõtrariũ inimicitiæ sunt plurali numero. q̃uis ueteres ẽt singulari aliqñ ꝓtulerũt. Ennius. Amicitiã, atq; inimicitiã in fronte promptã gero. Item ab amo amatorius, hoc est ad amorẽ pertinens. Vnde amatorii uersus dicuntur. & amatoriæ epistolæ. Itẽ amatoriũ poculũ, ueneficiũ, qd' cõciliandi amoris gratia porrigitur, quod etiã substantiue amatoriũ dicitur. & amatorie aduerbiũ, hoc est ad similitudinẽ amantis. Est etiã Amatorie nomẽ ꝓpriũ Nymphæ, &(ut quidã putãt) una ex musis, quæ græce Erato dicitur. Ouidius. Vilis Amatorie, uilis mihi cãdida Clio. itẽ ab amo amita, patris mei soror. quia a patre amata est. Nã plus sorores a fratribus, q̃ fratres diligi solent. Sunt tñ qui amitã dictã putent quasi a me tertiã. Amites uero perticæ sũt aucupales, primogeniũ nomen maior amita dicebatur, aui & auiæ amita. sicut maior auunculus, aui & auiæ auuncul⁹, maior socer, uxoris meæ. Proauus, maior socrus, uxoris meæ proauia. item ab amans, fit amantior cõparatiuũ. & amantissimus superlatiuũ. & aduerbia amanter. amantius, amãtissime. itẽ ab amico amicitior amicissim⁹, & aduerbia amice. amicius. amicissime. Sicut ab inimicus. inimicior. inimicissimus. inimice. inimicius. inimicissime. Item quo ueteres usi fuerũt inimiciter, ut est in epistola. C. Fabritii, & Aemilii consulũ ad Pyrrhũ regẽ, pro qua ille gratias Romanis ægit, captiuosq; oĩs, quos tũ habebat, restituit. Consules Romãi. Sal. d. Pyrrho regi. Nos pro tuis iniuriis continuo aĩo strenue cõmoti inimiciter tecũ bellare studemus. Sed cõis exẽpli, & fidei gratia uisum ẽ, uti te saluũ uelimus, ut esset quẽ armis uincere possim⁹. Ad nos uenit Nicias familiaris tuus, q sibi pretiũ a nobis peteret, si te clã interfecisset, id nos negauimus uelle. neue ob eã rẽ quicq̃ cõmodi expectaret, & simul uisum est, ut te certiorẽ faceremus, ne qd eiusmodi si accidisset nostro consilio ciuitates putarent factũ, & qd' nobis nõ placet pretio, aut præmio, aut dolis pugnare, Tu nisi caueas iacebis. Vale. Antiqui ꝓ amico, & amica ametũ, & ametã dicebant. Laberius, in lacu auerno mulierẽ fuisse ametabũdã scripsit hoc est amantẽ. & amasso pro amauero. & æmul⁹, qui aliquẽ imitatur. & seqtur, quod nõ nisi amore fieri potest. Cice. illo æmulo. A cõtrario sensu æmulus pro inuido ponitur. Virg. æmula nec dum tpibus geminis canebat sparsa senectus. idẽ æmulus exceptũ Triton, (si credere dignũ est) inter saxa uiꝶ spumosa ĩmerserat unda. Ab hoc fit æmulor uerbũ, quod mõ imitor significat. mõ inuideo, a quo æmulator. æmulatrix. æmulatio. & amussis regula fabrorum ad quã aliqd exequat͛. a quo fit amussim aduerbiũ. & ab eo cõposita adamussim. & examussim. i. recte. castigate. regulariter. Hinc Emussicata dicunt͛, quæ ad amussim facta sunt. Sunt etiã qui

amaꝶ

amarum ab amo p antiphrasin deductum uelint, quasi minime amãdũ. Nos potius ab amaritudine maris deriuatũ existimamus. Est.n.proprie amarũ insuaue, & cõtrariũ dulci. Virgil. Et amaris intyba fibris. idẽ. Et amara pausia bacca. Aliqñ tñ ponitur pro acerbo. idẽ. is q; amens animi, & rumore accensus amaro. Aliqñ pro sæuo.crudeli.nocente.idẽ. Hostis amare qd ĩcrepitas, mortẽq; minaris. Amaritudo, hoc est ĩsuauitas.asperitas.& per metaphorã anxietas animi.& solicitudo.& amare aduerbiũ.& comparatiua & suplatiua eo℞. & amaror, p amaritudine. Lucre. Dilutaq; contra cõmittimur misceri absinthia tãgit amaror. Virgi. At sapor indicium faciet manifestus, & ora Tristia tentãtũ sensu torquebit amaror. Mare autẽ primogenium uocabulũ ẽ, & significatio eius manifesta ẽ, q̃uis aliquãdo p q̃cũq; grãdiori aqua usurpat᷑. aqua maris salsa ẽ, & bis quotidie affluit ac refluit. Mirũ ẽ, qđ scribit Arist. Nullũ aĩaliũ æstu recedẽte expirare. cãm putat, qđ sydus lunæ spirit⁹ sit, & hoc eẽ, qđ terras, saturat accedẽsq; corpa ĩplet abscedens inanit. ideo cum incremento eius uidemus conchylia augeri, cum etiam sanguini est hoĩum cum lumine eius crescere ac minui. Hĩc solis sydus masculũ esse philosophi scribũt torrens cuncta sorbensq;, sic mari late patenti saporẽ incoq salis, q̃a exhausto ĩde dulci tenuiq; qđ facillime trahit uis ignea, omne asperius, crassiusq; liquat᷑. Ecõtrario lunæ fœmineũ ac molle sydus esse nocturnũq; soluere humorẽ, & trahere. non auferre. Altissimũ mare quindecĩ stadiorũ esse nõnulli tradiderunt, ex aduerso coraxorum gentis uocant bathea ponti, hoc est, pfũda trecentis a continenti stadiis, ubi uada nunq̃ reperta sunt. A mari marinum dicimus, quod mare incolit, uel ex mari est, ut marinum. piscem. marinam aquam. & maritimum quod ad mare incolit uel ad mare est uel ad mare fit, ut ora maritima. gens maritima. bellũ maritimũ. Trãsmarinũ ãt dicimus, qđ trãs mare est. Vnde transmarinũ triũphũ uocamus. & Transmarinas merces. Maris fluuius est Agathyrsarum in Histrũ defluens. Maris mons Thraciæ. Cõposita ab amo fiunt peramo. qđ est uehementer amo, uel usq; ad finẽ amo. Deamo, depereo. Adamo, similiter amatorie amo. Sed qñ cũ aspiratiõe scribit᷑ Adhamo, idẽ ẽ qd obligo. Cice. Qui enim serius honores adhamauerũt uix admittunt᷑ ad eos, nec satis cõmẽdati multitudini possunt esse. deduciturq; ab hamus, qđ cathenã significat. Virg. Hamis, auroq; trilicẽ, hoc ẽ hamis aureis. Vnde & pro eo instr̃o ponitur, quo capiunt᷑ pisces. A quo hamiotæ a ueteribus piscatores dicebant᷑. Varro, Cohortes coquo℞, atq; hamiotarũ, aucupũq;. itẽ hamotrahones, mõ piscatores, modo qui uncis cadauera trahebant, p̃sertim pestilentiæ tpe. Hamũ quidam a græco deductũ putant. Nã græci ἅμματα dicunt ligamenta. unde amentũ dictum, quod quidã esse id existimant, quo iacula ut mitti possint iungant᷑. ideoq; sic appellatũ, q ad mẽtũ id aptantes trahant, sed falsum ẽ. Nam amẽtum omne ligamẽ significat. Ply. Sedes.n.huic posita, soleisq; sine amento insignis in Metelli publica porticu. ideo aũt aspirationẽ assumpsit hamus ut in datiuo & ablatiuo singulari ab amo uerbũ distingueret᷑. ab amento (ut quidam putant) Examen dictum, quasi examentum, est.n.filum qđ in trutina regitur, de quo superius diximus. a quo fit examino uerbũ, qđ significat scrutor. ĩuestigo. exquiro. exploro. a quo examĩatio. exquisitio. Examẽ etiam pro ipsa examinatione accipit᷑. interdum ẽt significat apum. uesparum, aut locustarum, aliorumue similium congregationem, q hæc ita uniantur, ut simul uideantur ligata. PLACIDAE. Mitis, sedatæ. Epithetõ quietis est placida, & a placeo deriuat᷑, qd' quæ quieta sũt oĩbus placent. Placere est gratũ esse. Cuius cõtrariũ est ab eo cõpositũ displicere. aliqñ tñ p metaphoram placere capitur pro efferri, & quodãmodo gloriari, cũ alterins contẽptu, ut ego nimis placeo mihi, Tu nimis places tibi. Ille nimis placet sibi. Quintilia. Placeas licet tibi opum tuarum fiducia diues. Si mihi idem inuidere nõ expedit, pares sumus. a displiceo fit displicẽtia Apuleius. Displicentia quadam rerũ, quas audiuerat, affectus. itẽ a placeo perplaceo, qđ est uehementer placeo. Plautus. Perplacet, & complaceo, idem qđ placeo. itẽ placitum, qđ significat consensum, & quasi decretum plurimorum, & ueluti pactio quædã firmata. Ply. Tyberio claudio principe ante hos q̃draginta annos institutũ, ut ieiuni biberent, potusq; uini antecederent cibos, externis, & hoc artibus, ac medicorũ placitis nouitate aliqua sese cõmendantiũ. idẽ. Eadem ætas Neronis prĩcipatu ad Thesalum trãsiliuit delentẽ cũcta maio℞ placita, & rabie quadã in oẽs æui medicos perorantẽ. itẽ a placidus placo deriuat᷑, qđ est mitẽ, ac placidũ facio. ppitio. a quo placator ppitiator dr̃. Placatio. ppitiatio. Placabilis, ppitiabilis. & placẽta libũ farinaceũ, qđ fit ex faria caseo. melle. uel qđ nobis placeat, q ea solerẽt deos placare. SEMPER. Cõtinue, sine ĩteruallo. A quo cõposita fiũt sempuiuũ herba. & sẽpitern⁹. & sempiterne aduerbiũ. de qb⁹ supra dixim⁹. Sempiternũ ab æterno ita distingũt q sempiternũ dicũt deũ eẽ, q sp fuit, eritq;. æternos hoĩes, q principiũ qdẽ habuerũt, & tñ aĩo sunt ĩmortales, atq; ppetui. Terẽ. Ego deo℞ uitã, ppterea sẽpiternã eẽ arbitror, q uoluptates eo℞ sũt pprie. SOLICITABAT. Inqetabat, molestia afficiebat. Solicitare.n.est, uel spem, metũq; ostendere, ut solicito plebẽ, uel inqetare, & curã iniicere, ut hoc loco. Ab hoc fit solicitatio, quæ ab altero fit. & solicitudo, quæ mẽtib⁹ inhæret, hoc est cura, & inquietudo mẽtis. Teren. Tum nuptiarũ solicitudo. & solicitus,

iquietus,ac curis plenus.Solicito aũt a ſolo deductũ eſt,quaſi ſolo cito,hoc eſt loco dimoueo. Solũ.n.neutro genere dr̃,q̃cq̃d alicui rei ſubiacet. Vnde nauis ſolum eſt mare. Vir. de mari ſubtrahitq; ſolũ.Hinc ſolum ꝓ loco ponit.Itẽ pro terra,ꝙ pedib⁹ noſtris ſubiecta ſit,unde natale ſolũ dicimus patriã,hoc eſt terrã in qua nati ſumus.& exulẽ q̃ ex patria eiectus eſt q̃ſi extra ſolũ,quẽadmodũ idẽ extorris appellatur quaſi extra terrã.a quo exulo uerbum, hoc eſt patria priuatus ſum.& exiliũ ipſa priuatio.itẽ ab hoc ſolo ſolidũ dr̃, qđ mõ ſignificat continuũ,ac iuge.Plau.Decẽ ãnos ſolidos errauit puer.Modo plenũ.integrũ.nihil uacui aut cõcaui habens Virg.Solidoq; adamãte colũnæ.Hinc fit ſolido uerbũ qđ eſt roboro firmo.a quo cõſolido.& ſolidatio.a quo cõſolidatio. & ſolide aduerbiũ.& cõſolida herba, quæ & cõferua.& coagulũ dicitur.& græce ſtrygnõ.Quidã ẽt ſtrumũ appellãt,ꝙ ſtrumis illita ſanãdis peculiaris eſt alii cõferuã uocãt aliã herbã,a cõferminãdo,quæ in aquis dulcibus naſcitur.Spõgia uerius aquarum q̃ muſcus,aut herba uilloſæ denſitatis,ac fiſtuloſæ.Curatũ ea legimus ꝓ lapſum ex alta arbore putatorẽ quẽdã,oĩbus fere oſſibus cõfractis circũdata uniuerſo corpori,& aqua ſua ĩſperſa quotiẽs inareſceret.itẽ a ſolidũ inſolidũ dicimus,aduerbialiter,hoc eſt ĩ ĩtegrũ,ut oẽs ꝓmiſerunt inſolidum ſe ſatiſfacturos,hoc eſt integre unuſqſq; p ſe & nõ oẽs ſimul. itẽ a ſolo fit ſoliſtimũ,qđ ſoli eſt.ita.n.a ſolo ſoliſtimũ dicim⁹,ſicut a medio mediaſtimũ antiq nõ modo balneorum, ſed ædiũ quoq; miniſtros mediaſtimos uocabãt,ꝙ medii eſſent ad p̃ſtanda officia. de tripudio ſoliſtimo dictũ ẽ a nobis ſuperius.& ſolidus nũmi gen⁹,quo ĩ p̃ſentia utimur. Vigĩti ſolidi librã cõſtituũt,& ſolitaurilia,q̃ ĩmolatio erat triũ hoſtiarum diuerſi generis. Tauri. Arietis. uerris, qa oẽs ſolidi,ĩtegriq; ſint corporis. Alii ſolidũ nõ a ſolo,qđ terrã ſignificat,ſed ab oſcoꝝ uocabulo dictum uolũt.Oſci.n.ſolõ totũ uocãt.uñ ſoliferreũ genus teli appellatũ, quaſi totũ ferreũ.& ſolers in omni re prudens,q̃ſi totus ars. A quo ſolertior ſolertiſſimus,& ſolertia, ĩduſtria,quorũ cõtraria ſunt iners,q̃ſi ſine arte.Inertior. Inertiſſimus. Inertia. & ſolẽne qđ oĩbus annis p̃ſtari debet.a quo ſolẽnitas appellata.& ſolor,q̃ſi ſolidũ reditegro.a quo ſolatiũ,& quo poetæ potius utunt,ſolamẽ.Virg.Solamẽq; mali de collo fiſtula pendet. & conſolor.& cõſolatio.& cõſolabũdus.& cõſolamẽ.& cõſolatoriũ.unde cõſolatoriã epiſtolã dicimus. & cõſolatoriũ carmẽ. Quidã ſolatiũ a cõſolatiõe ita diſtingũt,ut ſolatiũ re fieri dicãt.cõſolationem uerbis.& cõſolari,oratiõe ſolari.& ſoliũ,armariũ e ligno factum in,quo reges ob corporis ſui tutelã ſedebãt,dictũ quaſi ſolidũ.Ponit tñ abuſiue,ꝓ ſella regali & ꝓ uaſe, in quo uel balneamur, uel cõdimur. Quidã tñ ſoliũ a ſedẽdo deductũ putãt,ut ſupra oſtendim⁹.unde & ſoliſternia.& ſolaria appellata.& ſolox lana craſſa quaſi ſolida. Itẽ pecus lana cõtectum. Titĩnius. Lana ſoloci ad purpurã data.Lucillius.Montano hirco,atq; ſoloce.ſicut econtrario oues,quæ uentrẽ lana nudũ habẽt,apicæ dicunt.Itẽ a ſolon, qđ oſcorũ lingua totũ ſignificat ſolus deriuatur.Nam q unus eſt,totus eſt. Aurelius.etenim cũ unus erat in mũdo, unius error oĩum fuit,& oẽs errauimus ĩ eo uno. Ab hoc ſolitarius dictus,q ſolus uiuit. Vnde ſolitaria uita,& ſolitarius paſſer.& ſoliloquus,q ſolus loqtur.& ſoliloquiũ, qđ p nos cõtemplãdo loqui ſolemus.& ſolitudo quã ueteres ẽt ſolitatẽ dixere,& ſolea,qđ ſola pedibus ſubiiciatur. Genus calciamenti eſt plãtis ſubiectũ.nã cætera ꝓpe nuda teretibus corrigiis nectunt, quæ dicuntur amenta,eo ꝙ aptãtes ea ad mentũ trahũt.Ply.Corneliæ gracchorũ matri ſedens ſtatua poſita fuit,ſoleiſq; ſine ammento inſignis in Metelli publica porticu. Ammẽta ẽt dicunt, quibus uĩciunt iacula, ut mitti poſſint.uñ ammẽtatas ſoleas.& ammẽtata iacula dicimus.Quidã putãt hoc uocabulũ a græcis acceptũ, q hæc ἄμματα uocant.Soleas uero uoce græca crepidas nominamus.& p diminutionẽ latinã crepidulas, earũq; ſutòres crepidarii dicunt.Cicero. Hoc calciamenti genus gallicas uocat.Cũ gallicis & lacerna cucuriſti.Solea ẽt piſcis eſt,de quo ſupra diximus.Item materia roborea,ſup qua paries cratitius extruit. Quidam ẽt putant Crepidas latinũ uocabulũ eſſe,a crepitu,hoc eſt a ſono,quẽ ambulãdo reddunt appellatas. Crepare enim proprie ſonare eſt.Vnde crepitus dictus eſt.Teren.Sed hoſtiũ cõcrepuit. Eſt autẽ crepit⁹ ſonitus uiolẽtus,ex ĩpulſu reſultãs. A quo increpare eſt cum impulſu uocis,& ĩmani ſonitu reprendere.incuſare,inſultare,a quo fit increpitare frequentatiuũ.Virgi.Hoſtis amare qd increpitas. mortẽq; minaris? Idẽ. Aeſtatẽ increpitans ſeram.& increpatio huiuſmodi reprehenſio. a crepo fit frequẽtatiuũ crepito,qđ proprie eſt cimbaloꝝ, tympanorũq;,& alioꝝ huiuſmodi.a quo fit crepitaculũ,qđ ſiſtrum dicit,frequẽs in ſacris Iſidis.Eſt enim ſiſtrum æneũ crepitaculũ, cuius p anguſtam laminã ĩ modũ balthei recuruatã traiectæ mediæ paucæ ungulæ, criſpante brachio trigeminos ictus,reddũt argutũ ſonũ.Virg.Regina in mediis patrio uocat agmina ſiſtro.Martia.de crepitaculo,ſiqs plorator collo tibi uernula pendet,Hæc quatiat tenera garrula ſiſtra manu.& crepitulum ornamentũ capitis eſt,quod in capitis motu crepitũ facit. Crepitus ẽt turpis uentris ſonitus appellat.Cõcrepo quoq; a crepo deducitur eiuſdem cum eo ſignificationis.Siſenna.Conglobati & collecti concrepant armis. & percrepo. Lucil. percrepa pugnam Pompili factam,Corneli cane.Aliq̃ñ tñ per metaphorã capitur pro conqueror,uel doleo.Idem.

leo.Idẽ.Et crepat antiquũ genus ut pietate repletũ. Plaut. Qui crepat defunctũ patrem.Hora. Qui posthuma grauẽ molliciẽ,aut pauperiẽ crepat.Aliqñ pro icito. Turpi.Age tu,Hymenæum increpa.Nonnũq̃ ꝓ frangor.Virgi.Et acuto murice remi obnixi crepuere. a quo crepido deriuatꝛ,q̃ ꝓprie est ꝓrupti saxi altitudo,& moles.Idẽ.forte ratis celsi cõiũcta crepidĩe saxi, Expositis stabat scalis,& põte parato.Quãdoq; ꝓ ferio.Ennius. Sed sonitus aures meas pulsu pedũ ĩcrepat.Cicero.itaq; uir bonus habeat hãc uim,ut si digitis cõcrepuerit possit ĩ locupletũ testamenta nomẽ eius irrepere.a crepo ẽt capræ,& a principio crepæ sunt appellatæ, ꝙ cruribus crepent,ut supra diximus.& crepilupci a crepitu pellicularũ quẽ faciũt uerberãtes.Mos.n. Romanis erat in Lupcalibus nudos discurrere,& pellibus obuias quasq; fœminas ferire. Crepera res(ut Nonius scribit)dubia dr̃.Vnde & crepusculũ,lux dubia.& decrepiti senes, ĩ dubio uitæ cõstituti,uel ꝙ nec mouere se pp senectutẽ,nec ullũ facere crepitũ possunt.& creperũ bellũ anceps,& dubiũ.inde increpito qdã dictũ putant,qa male dicta fere ĩcerta,& dubià sunt.Itẽ a crepo crepor,pro crepitatiõe deducitꝛ.& crepũdia,puerilia ornamẽta,de qbus supra diximus. Solũ quoq; aliqñ ꝓ deserto usurpãt poetæ. Vir.Heu male tũ libyæ solis erratꝛ in aruis.& a solus deducitꝛ sol,ꝙ tantã claritatẽ solus obtineat.Vnde assyrii quoq; huic nomini adad nomen addiderũt,qđ eoꝝ lingua significat solũ.Ab eo fit solaris.unde solaris radius dr̃.& solaris annus,cũ sol expleto ꝑ oĩa signa circuitu ad id unde digressus fuerat,redit,qđ fit fere trecentis sexaginta quinq; diebus.Sicut lunaris annus dicitꝛ,q mẽse uno suũ cõficit cursum. & Magnus annus,cũ oẽs planetæ in unũ locũ recurrũt,qđ fit(ut scribit Hortẽsius)spatio duodeci miliũ & noningẽtorum anno rũ.& solaris herba, quã græco noĩe heliotropiũ dicimus, ꝙ se cũ sole circũagat, ẽt nubilo die,tantus est eius syderis amor,& nocte cõtrahat ceruleos flores.Magnus est medicoꝝ nostri tpis error,q cicoriũ putãt heliotropiũ esse,cũ cicoriũ sit intybũ erraticũ,cui radix lõga,& lenta,qua ad uincula ẽt utuntur,estq; herba frigidissima,cũ heliotropiũ tẽperata sit, & aliquid habeat caliditatis.Cicoriũ qdam ob singularẽ salubritatem chreston appellãt. Græci.n. χρυσὸν utile uocant. Alii pancration,qđ παγκράτιον omnipotens sit.Magi putant huius succo cũ oleo perunctos fauorabiliores fieri, & q̃ uelint facile ĩpetrare.Solaris quoq; lapillus est,quẽ similiter græco uocabulo heliotropiũ noĩant porracei coloris,sanguineis uenis distinctus,de quo supra diximus,sicut solis gẽma.Alius lapillus est candidus,q ad speciẽ solis in orbẽ fulgẽtes radios spargit.Itẽ a sole solanus.unde subsolanus uẽtus,de quo supra diximus,qđ sub sole oriente nasci uideatꝛ,& solanũ herba quã alii strichniũ, alii halicacabũ. alii ꝙ uesice medeatꝛ,& calculis uesicariã uocant,hac coronarii utuntur in ægypto, qđ ederæ folio similis sit. Siquis eam drachmæ folio sumpserit,uariæ species,ac lætitia plenæ aĩo obseruantꝛ.Duplicatũ põdus insaniã facit.ideo manicõ qdã e græcis, e latinis Furialẽ herbam noĩant. Quicquid ponderi adiiciatur,mortẽ reꝑsentat.Sunt qui dorion appellent, ꝙ cuspides ea in præliis tingerentur. Strychnis ẽt & halicallios.& erythros.& neuris nũcupatꝛ.Xenocrates nullũ eẽ corporis malũ scribit,cui hæc herba nõ sit salutaris.Itẽ a sole solariũ horologiũ,locus in quo horæ ad solẽ cõspiciuntꝛ.Primus Romanis hoc statuisse dr̃.L.Papyrius cursor ad ædem Quirini, cum eam a patre suo uotã dedicaret ante duodeci annos,q̃ cũ Pyrrho bellatum est.Nã prius ortus tãtum,& occasus solis noĩabantur,adiecto ẽt post aliquot ãnos meridie,quẽ Accensus cõsulum pronũciabat,cũ e curia inter rostra,& græcostasin ꝓspiciebat solem.Curiæ qppe duoꝝ generum erant,& ubi sacerdotes res diuinas curabant,ut curiæ ueteres,& ubi senatus humanas, ut curia hostilia,quã primã ædificauit Hostilius rex Ante hanc rostra erant dicta a rostris nauiũ, quæ ex hostibus capta,ibi fixa sunt.Liuius.naues antiatũ partim in naualia Romæ subductæ, partĩ incensæ,rostrisq; earũ suggestũ in foro extructũ adornare placuit Rostraq; id templũ appellatũ.Sub dextra hoꝝ a comitio locus erat,ubi nationũ legati subsistebant,q ad senatũ mittebantur.Is a græcis pp nationis excellẽtiã græcostasis,hoc est statio græcorũ est nominatus. Accẽsus præco erat ita dictus,ꝙ ad censum solitus esset uocare.Cõsul.n.qui exercitui imperaturus erat,dicebat Accenso,Calphurni uoca illiciũ oẽs qrites huc ad me. Accensus dicebat sic. oẽs qrites ite ad cõuentionẽ huc ad iudices.dehinc cõsul loquebatꝛ ad exercitũ. Impero qua conuenit ad comitia cẽturiata.Censor uero sic accenso imperabat,ut populum uocaret.Quod bonũ,fortunatũ.fœlix.salutareq; sit populo romano Quiritiũ.Reiq; publicæ populi romãi Quiritium,mihiq;,collegæq; meo fidei,magistratuiq; nostro oẽs quirites,pedites.armatos.Priuatosq; curatores oĩum tribuũ siqs ꝓ se,uel ꝑ altero rõnem dari uolet,uoca Illiciũ.Prætor aũt accenso iubere solebat,ubi ei uidebatꝛ meridiẽ esse ut inclamaret meridiẽ eẽ circa muros ire solitus,ut illiceret populũ in eũ locũ, unde uocare posset ad concionẽ. Hinc est uersus ille ueteris Comœdiæ. Vbi primũ accẽsus clamarat meridiẽ.Illiciũ est,cũ circa muros itur,ut populus alliciatꝛ ad magistratus cõspectũ.Qui eos uocat ascẽdit ĩ locũ. Vnde uox ad concionẽ uocantis exaudiri possit.Marcel.scribit,Accẽsos gen⁹ militiæ eẽ administrãtibus ꝓximũ,dicti qđ ad necessarias res sæpi⁹ acciatꝛ,ueluti accersiti.Põpeius uero Accensi inqt dicebantꝛ,q in locum mor

tuoꝝ militum subito subrogabatꝰ, dicti ita, qa ad censum adiiciebantꝰ. Manifestus est error utriusq;. Itē a sole solstitiū dr̃, q̄si solis statio, cū sol ultra nō ꝓgreditꝰ, sed retrocedere īcipit. Singulis qppe annis duo solstitia sunt. Vnū æstiuū in principio cancri. Cū sol ad īferiores īcipit circulos cōmeare. Alterū hyemale in principio capricorni, qn̄ sol ad nos īcipit reuerti. Virg. Humida solstitia, atq; hyemes orate serenas. Præterea a sole solifuga, q̄ & solpuga dr̃, de qua superius diximus, & insolo uerbū, quod significat ad solem sicco, sicuti infumo, sicco ad fumum. ab hoc insolatio dr̃, quēadmodum a fumo, Infumatio. Ply. Cærā uinaceo crate sub diuo siccant sole, Lunaq;, hoc. n. candorē facit si sic siccatꝰ, & ne liquefaciāt, ꝓtegunt tenui linteo. Candidissima uero fit post insolationē, ēt humi recocta. Plau. Atq; hillas īfumatas, & sumē. Hillas hoc ē Farta intestina tenuissima. Veteres. n. hillas intestina tenuiora dixerunt. unde bouille oppidū uocitatū, q̄si bouis hillæ nō lōge ab urbe, ꝙ eo uulnerata bos sua trahēs intestina deuenerit. Laberius. Neue aliter hūc p̄dicabis, quō uideo adolescēti nr̃o cædis hillas. īsolare quoq; puellæ crines dicuntꝰ, dū faciē tectæ passos ad solē tenent cādicādi gr̃a & ipsi crines insolati dicūtur. Itē. solati dicuntꝰ q̄ sole correpti sunt, quēadmodū syderati, q̄ sydere. Ply. Sic & solatis prosunt. sol græce ἥλιος dicitur. a quo Helius propriū nomē. & Heliogabalus, qui Antonii Caracallæ filiꝰ fuit, natus ex Semiamira formosissima fœmīa apud phœnices, quo tempore pater eius cū parthis bellū gerebat. Hic matris ingenio apud Antiochiam ad imperium assumptus est, impetrauitq; a senatu, ut mater in ordine senatorio locaretꝰ, qđ nunq̄ antea fuerat mulieri concessum. & Heliopolis, de qua diximus. & Heliochrysos herba, aureū florē ꝓducēs. Solus græce μόνος dicitur. a qua monas monadis deducitur qđ significat unitatē. & monachus solitarius. & monarcha, unicus oīum princeps. A quo monarchia unius principatus. & monacris Archadiæ mons, quasi solus uertex, siue sola summitas. & Monychus proprium nomē, quasi μόνος ὄνυξ hoc est solus unguis, qđ pedē instar equi habuerit. & monomachia singulare certamen. & monosceli hoīes indici singulis cruribus miræ ꝑnicitatis ad saltū, σκέλος. n. crus dicitur. Idē. Sciopodes uocantꝰ, ꝙ in maiore æstu humi iacentes σκιᾷ ποδὸς, hoc est umbra pedis se ꝓtegant. & monoptoton unius casus. & monoxylū, qđ ex solo est ligno. & monœcus, de quo inferius dicemus, quasi sola ædes. & monoceros, unicornus. & monodos Prusiæ filius, qui dētium loco os unū cōtinuū habuit, quēadmodū Pyrrhū epirotarū regē habuisse Plyniꝰ refert, ὀδοὺς. n. dēs dr̃. Itaq; monodos dictus, quasi unicus dens. & monophthalmus, unius oculi. Soliduriꝰ, nō a sole, seu solido, aut solo deriuatꝰ, sed ita uocatꝰ lingua gallica deuotus. Cæsar cū sexcentis deuotis, quos galli soldurios appellāt, quoꝝ est cōditio, ut oībus ī uita cōmodis una cum iis fruātꝰ, quorū se amicitiæ dediderunt. Si quicq̄ per uim accidat, aut eundem casum una ferant, aut sibi mortē cōsciscāt. Itē a solus soliuagus dr̃, qui solus uagatꝰ & soleo, qđ significat cōsueui, quasi solus, hoc est totus eo. Cuius præteritū est solitus sum. a quo insolitus ꝓ insueto. & insolens proprie eiusdem significationis. Teren. Quid tu Athenas insolens? Aliqn̄ tamen ꝑ metaphoram pro arroganti ponitꝰ hoc est eo, q̄ non solita agit, sed excedit legē humanā, & naturalē. Ci. Nec erat uerendū, ne uera prædicans sese nimis uideatꝰ, aut insolens, aut audax. Hinc insolentia ꝓ arrogantia deducitꝰ, & insolenter aduerbiū, arroganter. Veteres insolū pro insolitū usurparūt Afranius. orbitatē senectuti tuæ malū metui, qđ insolū nō uenit, cæco ac dementi. idem. ne ueniret, qđ nō agitꝰ īsolū. a soleo fit cōpositū assoleo. Pla. Oppido sic assolet. OPES MISERAS. Miseros diuites, opes. n. pro opulentis posuit (ut mos est poetarum) Miseros aūt iō diuites uocat. qa cōtinuis delatorum calūniis infestabantꝰ. ops dea est, quæ cœli ex uesta filia fuit, & soror ac cōiunx Saturni. Græci Rheā uocant, hanc q̄dā putāt terrā esse, ab opere ita uocatā, ut supra diximus, qa ex operibus terræ, humanæ uitæ alimēta quærātꝰ, fructusq; & fruges ex ea nascantꝰ ab hac opes, hoc est diuitiæ dictæ, qa diuitias oēs in agris esse, ueteres existimabant. Hinc locupletes dicebāt loci. i. agri plenos. & pecunia ipsa a pecore appellabatꝰ. & pascua cēsoriis tabulis dicebātꝰ oīa, ex q̄bꝰ populus redditꝰ hēret, q̄a diu hoc sol ū uectigal fuerat. Multatio quoq; nō nisi ouiū, boūq; impēdio dicebatꝰ. Maxima multa erat triū miliū, & uiginti assuum, qa nō licebat quōdā pluribus triginta bobus & duabus ouibus quenq̄ multari. exstimabaturq; bos centussibus. ouis decussibus. Minima āt multa uniꝰ ouis erat. & ouis qn̄ multa erat, masculino genere ꝓferebatꝰ. Varro. Quādo citatꝰ neq; respōdit, neq; excusatꝰ est, ego ei unū ouē multā dico. Multa pœnā significat, ꝙ osci pœnā uocāt multā. Var. āt iccirco pœnā multā dici existimat ꝙ olim singula ob peccatū exigebantꝰ. ut ouis. aut bos. postea multa simul exigi cœperūt, & uinū atq; oleum addi. in hoc āt multa differt a pœna, ꝙ pœna generali noīe dr̃ oīum delictoꝝ coertio, multa uero est sp̄alis peccati, cuius aīaduersio pecuniaria est. pœna aūt (ut Vlpia. inq̄t) non tantum pecuniaria, sed capitis, & existimationis irrogari solet. Et multa q̄dē ex arbitrio eius uenit, qui multā dicit, pœna āt nō irrogatꝰ, nisi q̄ lege, uel quo alio iure sp̄aliter huic delicto imposita est, quinimo multa ibi dr̃ ubi sp̄alis pœna nō ē īposita. itē multā is dicere pōt cui adiudicatio data ē. Magistratus. n. solos, & p̄sides ꝓuīciarū posse multā dicere ꝑmissum est. Pœnā āt

unusqsq; irrogare pōt, cui huius criminis, siue delicti executio cōpetit. a multa fit multo uerbū, qđ est punio, condēno. Veteres tñ aliqñ ꝓ augeo usurparūt, & uoti cōpotē reddo. Nonius. & uobis qdē gratias ago, cū uotis me multatis meis. ab hoc multatio, hoc est condēnatio deriuatur. Multatitia pecunia uocaẗ, q̄ ex multa pcipiẗ. Ex his apparet q̄ ridicula sit opinio eorū, qui multā p c scribi debere, & a mulgeo uerbo deriuari scripserunt. Est. n. mulgere lac e mammis exprimere. unde mulctra dr̄ ipsa extractio lactis. Virg. Bis uenit ad mulctram, binos alit ubere fœtus. a quo mulctrale uas appellaẗ, in quo lac colligiẗ. idem. implebunt mulctralia uaccæ. itē a mulgeo Caprimulgi dicti, quos, Aristoteles a caprarū mām̄is A egothelas uocat. A ues sunt grandiores, merulæ aspectu, fures nocturni. int erdū. n. uisu carent, intrant pastoꝝ stabula caprarūq; uberibus aduolāt ob suctū lactis, qua iniuria uber emoritur, caprisq; ita mulctis oboriẗ cæcitas. itē emulgeo, qđ significat sine labore tollo. Terē. Emulsi argēto senē. Præterea a multus fit multitudo, qđ significat frequentiā, ac copiā. Ci. Sed ut pōtifices ueteres pp sacrorū multitudinē tris uiros epulones eē uoluerūt. & multifariam, ac multicia indumēta, de quibus supra diximus. & multū, ac multo aduerbia & multesima pars pro quātitate infinita. Lucil. Quā paruula pars, quā multesima cōstet. & multiuidus, multa uidens. & multipes, multoꝝ pedum ac uermis, de quo supra diximus. & multiplex, inuolutus. uarius. multas plicatiōes habens. & multiplico. a quo multiplicatio. & multifacio. magni existimo. & multiuolus, qui multarum rerum desiderio tenetur. & multiloquus, qui multa loquitur. & multifidus, multis modis fidens. multū & satis hoc distant, ꝙ multū infinitū est. satis finitum. auaris illud, hoc parcis, & se cōtinentibus applicandū est. Lucil. Nam si quod satis est homini, id satis esse potuisset, hoc sat erat. Nunc cum hoc non ē quid credimus porro diuitias ullas animum mihi explere potesse. Ludos ꝑterea celebrantes Bubecios apellabant. Seruius. Rex ouiū, boūq; effigie primum æs signauit, frugem aratro quæsitam siquis nocte depastus esset, aut secasset, puberi quidem capitale erat, suspensusq; Cereri grauius necabatur q̄ homicidio conuictus. impubes ꝑtoris arbitratu uerberabatur, quies. sonusq; in stramentis erat. Dona amplissima imperatorum, ac fortium ciuium erant, quantū quisqs uno die plurimum errauisset cognomina hic erant pilūni, qui pilum in pistrinis inuenerūt. pisones a pinsendo. Fabii. Lentulii. Cicerones, ut quisquis aliquod huiusmodi genus optime sereret. in sacris, nihil religiosius cōfarrationis uocabulo erat nouæ nuptæ farreum, de quo supra diximus, præferebāt. A grum male colere censoriū probum iudicabatur. Virum bonum non aliū quā qui bonus colonus esset iudicabant. Cato. Maiores nostri uirū bonū cum laudabant, ita laudabant bonū agricolā, bonūq; colonū, amplissime laudari existimabatur, qui ita laudabaẗ. Imperatorū manus colebant agros, & scindi se laureato uomere terra gaudebat, serētē inuēit data dictatura. L. Quintū. Cincinnatū, tria iugera terræ trās Tyberim, quæ postea prata quintia appellata, ore adhuc pulueris pleno, cū uiator uela corpus inquit, ut proferam senatus, populiq; romani mādata. unde Serani cognomē adeptus ē. Gloriam deniq; a farris honore adoriā ueteres appellarunt. A dor. n. farris genus ē. Edor quōdam ab edendo appellatū, uel ꝙ adoratur ut fiat tostū. ex hoc mola salsa in sacris fiebat. ideo ergo adoriam gloriam uocabant, ꝙ gloriosum eū putabāt esse, qui farris copia abundaret. Id genꝰ farris adoreū quoq; far nūcupatur. ab opibus opulentus dr̄ diues, quasi diuitiarū plenus. a quo opulentia, quā ueteres ēt opulētitatē dixere. Plau. Quasi q̄ eiꝰ opulentitatē reuerearis. Cecil. timet ne opulentitate nostra sibi iniuri faciā. Hinc ēt opuliscere pro ditescere capiebant. Furius. quo magis in tātis possunt opuliscere cāpis. Itē opimus. diues. pinguis. Vnde opima spolia dicuntur, quæ dux duci detrahit. Vir. Aut spoliis ego iam raptis laudabor opimis. & opime aduerbiū abūdanter. & opiparū, magnarū opū. unde opiparum cōuiuiū dicimus. a quo opipare aduerbiū abundanter. copiose. ops quoq; aliqñ pro opibus a ueteribus usurpaẗ. a quo inops paup diciẗ. & inopia pauptas. aliqñ tñ inops, & inopiosus nō ab opibꝰ, sed ab ope deduci uideẗ significātq; sine ope. Vnde inopem animi. inopem cōsilii dicimus, hoc est sine ope animi, sine ope consilii. Virg. Sæuit inops animi. Plau. Sæpe ego res multas tibi mandaui dubias egenas inopiosas consilii. Item ab ops opis dicta, hoc est auxiliū. opem quippe ferre in rebus dubiis dicimus. Teren. Iuno Lucina fer opem, serua me obsecro. ab hoc fit opitulor uerbum, qđ ē adiuuo, subuenio. Terent. Sin opitulor, huius minas. ab eo opitulatio. & opitulus Iupiter. & opitulator. Itē ab ope Opigena iuno, quā matronæ colebāt, qđ ferre eā opē in partu laborātibus credebant. & opifer, opē ferens. & oppidū, quod opis causa ædificatur. Item ab ops opalia dicta festa eius deæ, quæ eodē die, quo saturnalia celebrabanẗ. qm̄ opē saturni coniugē esse crediderunt. Rhea dicta ē ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo, ꝙ terra affluens sit oīum rerum, eadem Cybele appellatur, uel a monte, atq; oppido phrygiæ Cybelo, ubi sacra eius primo īstituta sunt, uel ἀπὸ τοῦ γιβάλον, qđ ē κυμβάλον dicitur, atq; instrumentū est, quo in sacris eius utebantur, pp quod aliquādo per simplex. l. scribitur, corripiturq; a poetis. Martia. hinc Cybeles uiduæ illinc sacraria Vestæ. aliquando per duplex. ll. & producitur, ut apud Propertium, & Lucanum frequenter. & ter

ra, q̧ dea sit telluris, pp q̧ curru uehi fingiẗ a poetis, qa terra pendet in aere, & rotis sustineri, qa rotatur, sempq; uoluiẗ mũdus, & turritã coronã gestare in capite, qm̃ terræ subditæ sunt urbes in quibus turres esse manifestũ est. & mater deũ, qa oĩa gignit. & mater alma, ab alendo. & mater phrygia, a mõte phrygiæ, quẽ pluratiuo numero Dindyma uocãt. Vir. Ite p alta Dindyma in eo sacra sibi p Corybãtes ĩstituit. a quo Dindyme & Dindymene a nõnullis uocaẗ. & berecynthia a mõte phrygiæ qui βερέκυνθος appellaẗ. & pales, qđ sit pabulo℞ dea. uñ eius festa pacilia dicta sunt, quasi palilia (ut Varro sentit) ut alii, qm̃ ꝓ partu pecoris ea sacra fiebãt. parilibus conditam a Romulo urbẽ romã fuisse manifestũ est, quẽ diẽ festum p̃cipue minores habuere. TRADVCTA EST GETVLIS. Trãslata ad getulos, hoc est ĩ Africã missa in exiliũ. Traduco ex trans & duco cõpositũ est, sicut traiicio ex trãs & iacio. Duco manifestæ significationis ẽ, differtq; a traho, q̧ ducimus eũ q spõte sequiẗ. Trahimus ãt nolentẽ seq. Seneca. Fata uolentẽ ducunt, nolentẽ trahũt. Virg. Duciẗ infœlix æuo confectus Aletes. Per metaphorã tñ duco aliqñ accipiẗ ꝓ auoco, & delectatiõe quadã demulceo. Ci. Dantq; se ad ludendũ, fabularũq; auditõe ducunẗ. Aliqñ pro ago, siue patior. Vir. Nate dea potes hoc sub casu ducere somnos? Nõnũq̃ pro educo, extraho. Idẽ. Ille tñ clypeo obiecto cõuersus ĩ hostẽ ibat, & auxiliũ ducto mucrone petebat. Nõnũq̃ pro excito. Cice. Quod si quẽ statuæ magnopere delectant, si quis earũ honore, aut gloria duciẗ. Quãdoq; pro allicio. idẽ. postremo p̃tio aut mercede ducuntur. est etiam qñ ꝓ erigo, atq; extollo capiẗ. Virg. Pars ducere muros moliriq; arcẽ. Et pro existimo. Apule. Ego sic aio duco mox me iter meos futurũ. Et pro cõtraho, siue auerto. Martia. Quæ ducis uultus, & nõ legis ip̃a libenter. A duco dux deriuaẗ, q alios ducit. unde & ducẽ gregis dicimus. & ducẽ belli, q ẽt ductor appellaẗ, cuius fœmininũ est ductrix. Itẽ ducto frequentatiuũ, cuius aliud frequentatiuũ est ductito, ueteres quoq; a ducẽdo dubenũ dicebãt, quẽ nunc dominũ dicimus. Itẽ a duco ducatus pro ipso ducendi officio. Iustinus. Cũ uariis frustrationibus non sine risu deferreẗ, & honoratũ ĩsuper ducatu aduersariũ cerneret, irã in ipsum Philippũ uertit. ultio neq;, quã ab aduersario nõ poterat, ab iniquo iudice exegit, & ductus pro ipsa ductione. Vnde aquæductus dicunẗ deductiones aquarũ. & ductile, qđ facile duciẗ, attenuaturq;. Vnde æs ductile appellaẗ, qđ malleis obseq̃tur, tenuaturq; ĩ laminas, cuius cõtrariũ est æs caldariũ, qđ funditur tm̃, & malleis fragile ẽ. Cõposita quoq; a duco fiunt adduco, qđ ꝓprie est inuitũ, & quasi renitentẽ duco. Teren. Si illũ põt, q alicuius rei est, ẽt eũ ad neq̃tiã adducere. Ponitur tñ aliquãdo pro suo simplici. idem. Adducimus tuã bachidẽ aliqñ ꝓ cogo. Cic. Nullo ĩbri, nullo frigore adduci ut capite operto sit. Interdum ꝓ cõtraho. Virgi. Vbi ignea uenis oĩbus arcta suis miseros adduxerat artus. Hinc adductã frõtẽ irati, hoc est cõstrictã dicimus. Nõnũq̃ pro torqueo roto. Idẽ. Ipse ter adductas circũ caput egit habenas. plerũq; ẽt ꝓ produco, extẽdo. Idẽ. Ocyus adducto torquẽs hastile lacerto. Circũduco notæ significationis. introduco, ĩmitto. & ĩtra aliquẽ locũ duco. Itẽ instruo doceo. a quo introductio appellaẗ ĩstructio, doctrĩa. & ipsum (ut ita dicã) principium eruditiõis, q̃ græci εἰσαγωγήν, hoc est isagogen uocant. Vnde porphyrius. opus suũ, qđ de dialectices principiis scripsit isagogen uocauit, quãobrẽ & isagogicon ĩtroductoriũ dicim⁹. Obduco mõ tego. idẽ. Obducat pascua iũco. mõ ecõtrario detego, apio. Luci. Vos interea lumen aferte, atq; aulã obducite. Nõnũq̃ ẽt facio, cõtraho. Ply. Iã callũ obduxerat. ꝑduco usq; ad finẽ duco. Apule. Iãq; familiã ad stabulũ ꝑduxerat. Abduco. aufero. abigo. Curtius. Armentũ omne abductũ. interdũ tñ ꝓ suo simplici accipiẗ. Li. Flauius supplemẽtũ ab Roma abduxerat. Subduco. deduco. reduco, de q̃bus supra copiose disseruimus. Educo extraho, quasi extra duco. Virg. hoc dicens eduxit corpore telũ. poniẗ tñ aliqñ ꝓ erigo. idẽ. Arãq; sepulchri, congerere arborib⁹, cœloq; educere certãt. aliqñ pro nutrio, ꝓueho, qđ mõ primæ, modo tertiæ cõiugatiõis ẽ. Vnde libero℞ eductio, seu educatio diciẗ. Teren. Eduxi a paruulo, habui amaui pro meo. produco, mõ extẽdo, & q̃si longius duco. Virg. Abnegat excisa uitã ꝓducere terra. Hĩc ꝓducta syllaba dr̃ lõga. & productio elõgatio. & producte aduerbiũ lõge, mõ pario ĩstituo. facio. ut bona arbor bonos fructus ꝓducit. Terẽ. Seni aĩam primũ extinguerẽ ipsi illi, q illud produxit scelus. Aliqñ ꝓ prosequor usurpaẗ. Vir. Nec te tua funera mater produxi. Aliquãdo ꝓ extraho & foras duco. Terẽ. Produxi ac uẽdidi. induco, qđ proprie ẽ ĩtroduco. Plau. Induc eã in domũ & qd agat obserua ꝓtinus. Aliqñ tñ induco poniẗ ꝓ ĩmitto, fingo. Ci. Hinc ille Giges induciẗ a Platone. Aliqñ ꝓ ꝑsuadeo. Luci. Huius ego aĩum si ĩduco, ut ab amore meretricis desistat. Nõnunq̃ ẽt inducere est q̃busdã ueluti fallaciis decipe. idẽ. Miserũ senẽ sirenũ cãtu inductũ. Hinc Rhetores inductionẽ uocãt argumenti genus, cũ p ĩterrogationẽ similiũ cogimus aliquẽ alqd fateri, ueluti manu in id, qđ uolumus, eũ ducẽres. Vt si fiat ĩterrogatio talis. Quod ẽ pomũ generosissimũ, nõne qđ optimũ? cõcedeẗ. Qui equus generosissimus, nõne q optim⁹. & plura in eundẽ modũ, tum id subiungiẗ, cuius rei gratia ragatũ est. Quid hõ nõne is generosissimus, qui optimus? Fateri hoc illis concessis ꝓculdubio oportebit. Quidã inductionẽ ita definiunt. inductio est oratio, quæ rebus nõ dubiis captat assensionẽ eius rei, quæ instituta est.

ſtituta eſt. Alii inductionẽ dicunt eſſe orationẽ, per quã fit a particularibꝰ ad uniuerſalia ꝓgreſſus. Diduco. diuido. ſeparo. Colu. Equitiũ, qđ tripartito diducitur. Reduco, ĩterdum retro duco, ut ſuperius diximus. Curti. Reductiſqꝫ in caſtra copiis corpora curare iubet. interdum libero, & ſine periculo recipio. Apule. Meqꝫ oppido ĩ arcẽ reduco. Hinc reduces dicunt, qui pericula euaſerunt. Virg. Vt reduces illi ludunt ſtridentibus alis. Aliqñ ẽt reduco pro replico accipit a quo reductum, replicabilem dicimus. idẽ. inqꝫ ſinus ſcindit ſe ſe unda reductos. Seduco, qđ proprie ſignificat ſeorſum duco. Accipitur tñ frequenter in malã partẽ, pro eo ꝙ eſt a recto ad uitium traho. Vnde ſeductores dicunt, qui ad uitia homines hortant. Traduco, modo traiicio ut traductis in Aphricã copiis. Modo ad ulteriora duco. Plau. Traduce adhuc lineã pluſculum aliqñ trãſſero, ut hoc loco. Traducta eſt Getulis, hoc eſt trãſlata ad getulos. Vnde ẽt traducere librũ ex una lingua in aliã quidã dicũt, hoc eſt interꝑtari. ab hoc traduces dicunt, qui aliunde tracti, ac propagati ſunt. Conduco, qđ mõ ſignificat colligo. congrego. Varro. Mane ſuſcitat roſtra, populũ in foro conducit. Modo locatũ accipio. Ci. Vt ſæpe in noſtra repu. uidemus mercede cõducti. Hinc deriuat cõductio, ſicut a loco locatio. interdũ emo. Plau. Cædendũ cõduxi ego illũ. Aliqñ cõuerto. Lucil. Et uirtute tua, & claris cõducere chartis Modo ꝓſum. Ci. Põt autẽ, ꝙ reipu. inutile ſit, id cuiq̃ cõducere. idẽ. Facillimã ãt in ea repu. eſſe poſſe concordiã in qua idẽ cõducat oĩbus. Vnde cõducibile dicimus utile. Ply. Quo nihil cõmodius nihil rei, de q̃ agimꝰ cõducibilius cogitari potuiſſet. GETVLIS. ad Getulos, hi Africæ populi ſunt. Africã initio Libyes habuerũt, deinde Afri, poſtea getuli, poſtremo Mauri, & Numidæ. Mitti autẽ nocẽtes grauiore exilio in Africã ſolebãt, aut in põtũ, uel inſulas remotiores. mitiore uero Tybur, Præneſte, uel in inſulas Cãpaniæ. Vel Getulis dixit, ut remotiorẽ Africæ partẽ, ac magis ĩfeſtã noĩaret. Africa una ẽ ex tribꝰ orbis terrarũ partibus. Quicqd terrarũ iacet a freto ad Tanaim Europa dr̃. Quicqd a freto ad Nilũ Africa. Vltra q̃cqd eſt Aſia eſt. Africa ab orientis parte Nilo terminat, a cæteris ꝑtibus cingit mari. breuior eſt, q̃ Europa, & ubi flumẽ attingit latior, unde in iuga exurgẽs ꝑgit ĩcurua ad occaſum, faſtigatqꝫ ſe molliter, & fit paulatim adductior. Vbi finitur anguſtiſſima eſt. quãtũ incolit fertilitate p̃ſtat, uerũ maxima pars inculta eſt, & uel harenis ſterilibus obducta, uel ob ſitũ cœli deſerta, uel multo ac malefico genere aĩaliũ ĩfeſta. Mare quo a ſeptẽtrione cingit, Libycũ uocat a meridie æthiopicũ. ab occidente atlãticum. Ea pars quæ Libyco adiacet, Cyrenea dr̃ a Cyrene urbe, quã ibi Battus Cyrini regis filius cõdidit, & a Cyrene uirgine ita noĩauit, q̃ Penei regis Arcadiæ filia fuit, ſiue (ut poetæ dicunt) Penei fluminis, q̃ ob formæ p̃ſtantiã e Pelio mõte Theſſaliæ rapta fuit ab Apolline, & in Libyã ducta ex qua q̃tuor filios ſuſcepit. Ariſtæum. Nomiũ. Auctonũ. & Argeũ. Proxima totius ꝓuinciæ nomine Africa dr̃, poſtea Numidia. deinde Mauritania. Sed Mauri in Atlãticũ pelagus expoſiti ſunt. Vltra eos ſunt Troglodyte, & Caruſii uſqꝫ ad Aethiopias, hi & reliqua huius, & totũ latus qđ meridiẽ ſpectat, uſqꝫ in Aſiæ cõfinia poſſidẽt. At ſup ea, quæ libyco mari abluũt, ſunt libyes & leucoæthiopes, & natio frequẽs, ac multiplex getuli, quoꝝ regio Getulia uocat, quæ proximos hẽt Garamãtes, de quibus ſupra diximus. Getulus primas duas ſyllabas correptas habet. Oui. Quid dubitas uinctam Getulo me tradere Iarbæ. Sed ab hoc fit Getulus adiectiuũ, qđ eaſdẽ ſyllabas ꝓductas habet. Virg. & Getulæ urbes, genus inſupabile bello. Vir. Vbera cui dederint getula in ualle leænæ. Iuuena. Cũ getula ducẽ portaret belua luſcũ. Iarbas Iouis filius fuit ex Garãmante nympha, & getuloꝝ rex, quẽ Virgilius ſcribit in cõnubiũ petiiſſe Didonẽ. Libyã a græco dictã putant, uel a Libya uxore Epaphi Iouis filii, uel qđ pluuia egeat ꝑꝑ nimiã ſiccitatẽ, hoc eſt ꝙ λείπει ὕειν, hoc eſt deſinit pluere. A libya libycus. deducit uñ libycũ mare. & libyes. & libs uentus. & libanotus. de q̃bus diximus & libyſſa libyca. Itẽ qñ ſubſtantiuũ ẽ, oppidũ Bithiniæ. in quo Annibalis tumulus fuit, & libyſſis libyca. Virg. Et pelle libyſſidis urſæ. & libyſſinus. Martianus. Graui, ac libyſſino calore exuſtus. a quo libyſſinus dictus ẽ Apollo ab iis qui Pachinũ Siciliæ ꝓmõtoriũ incolebãt, quẽadmodũ ſuperius diſſeruimꝰ. Itẽ libycus cãpus in agro argeo appellatus ẽ, ꝙ ĩ eo fruges ex Libya allatæ ſunt. Quã ob cauſam & Ceres ab Argis libyſſa uocitata eſt. Africa uero dicta ẽ, ꝙ ſine frigore ſit. q̃ppe græci φρίκην horrorẽ dicũt. Aſia ãt ab Aſia nympha Oceani, & Tethios filia iapeti cõiuge, ſiue ab Aſio Cotyi filio (ut Lydi affirmant) eſt ẽt Aſia palus quædã, ſed tunc primã ſyllabã ꝓductã habet. Virgi. Iã uarias pelagi uolucres, & q̃ Aſia circũ. Cũ uero ꝓuinciã ſignificat. correptã. idẽ. Europa atqꝫ Aſia pulſus. Europa a Nympha Europa nomẽ hẽt, Oceani ſimiliter & Tethyos (ut qdã uolũt) filia, ſiue ab Europa filia Agenoris, quã iupiter ſub ſpecie Tauri rapuiſſe fert, q̃uis alii a p̃donibus raptã dicant quoꝝ nauis Tauri effigiẽ habebat. GETVLIS. Ad Getulos. Veteres datiuũ frequenter ꝓ accuſatiuo poſuere. Terẽ. Interea mulier quædã ab hĩc triẽniũ ex Andro cõmigrauit huic uiciniæ. Titini. Vbi Ambitioni uirtutẽ uideas antecedere. Var. Tanta porro ĩuaſit cupiditas honorum pleriſqꝫ, ut uel cœlũ ruere, mõ magiſtratũ adipiſcantur, exoptẽt. NEC CEPIT ARENA NOCENTES. Senſus ẽ, nõ ſunt puniti delatores ĩ amphitheatro, ſed acti ĩ exiliũ, in quo p̃ponit tẽ

pora Domitiani tpibus Titi. Nã Titus quẽadmodũ Sueto. refert, licet aliqñ in asperrima insularũ delatores miserit, frequentius tñ in foro flagellis, ac fustibus cæsos nouissime traducebat ꝑ amphitheatri harenã, & aliqñ subiici in seruos, ac uenire imperabat. Domitianus uero ut eã pestẽ oĩno ex urbe tolleret, eos ad Getulos usq;, & Syrtium loca relegauit. HARENA. Amphitheatrũ. Contentũ ꝓ cõtinente. Harena. n. spargi amphitheatrũ solebat, ne uel pugnantes fœdarent cruore occisorũ, uel cruor sparsus spectãtibus esset horrori, ꝑsertim in gladiatorũ dimicatiõe, ꝑꝑ qđ parata semꝑ erat iuuenũ multitudo cũ scopis, qui harenã uerrerẽt, cruorẽq; obtegerent. stulte qdam ætate nostra ꝑ harenã putarũt theatrũ ĩtelligi, ĩ quo nec beluarum, nec gladiatoꝝ ludi celebrabant. Sed stultius harenæ amphitheatrialis causam lõge aliã q̃ nos diximꝰ augurati sunt. Herena puluis ẽ minutissimꝰ, aridus. ideoq; ab ariditate dictã nõnulli existimãt & sine aspiratione scribũt. Alii ab hærendo appellatã putãt. & iccirco addũt aspirationẽ, uel ꝙ sibi inuicẽ ꝑꝑ tenuitatẽ cohæreat, uel ꝙ ꝑ eã cũ calce mixtã, & cementa ĩter se, & tectoria parietibus hæreãt, hæc si grossior est, Sabulũ appellat. a quo saburra dicta harena ĩmũda, qua naues onerari usq; ad certã mensurã quo stabiliores sint, cõsueuerũt. Virg. & Cimbæ ĩstabiles fluctu iactãte saburrã. Glarea uero minutissimos lapillos significat, qui in fluuiorũ ripis, uel maris littoribus reperiũtur. Ab harena harenarius deriuat. uñ iupiter hrenaraius, de quo supra dixim ꝰ itẽ harenosus, sicut a sabulo sabulosus. & a glarea glareosus. Plyni. Littus non harenosum, sed Alga, & fluuiorũ sordibus plenũ. itẽ harenula diminutiuũ sicut a glarea glareola. Plau. Glareolã manu effundẽs. Harenæ tria genera sunt. Fossitia, cui quartã partẽ calcis addi in ædificiis iustũ ẽ. fluuiatilis. & marina, cui tertia pars addi debet. ab harena quoq; harenatũ dr̃ compositio ex calce, & harena facta, sicut marmoratũ ex marmore. Ply. In græcia tectoriis etiã harenatũ, ꝙ inducturi sunt, prius ĩ mortario ligneis uectibus subigũt. Idẽ. Expimentũ marmorati est ĩ subigendo donec rutro non cohæreat. a sabulo quoq; sabuletum dr̃ locus, in quo sabulũ abũdat. CEPIT. Accepit. Capere. n. proprie accipere est. Virg. Tu pater cape sacra manu, patriosq; penates. Per metaphorã tñ pro diuersitate rerũ cũ quibus iungitur diuersa significat. Capere manu cõprehendere est, capere oculis, uidere. capere auribꝰ, audire. capere mente, intelligere. capere cõsilio, eligere. Teren. cũ illũ gnatũ cepimus. Cice. Ob eã credo causam, ꝙ ĩsit aliqd ꝓbi, quod capiat ignaros. Vir. Ante locũ capies oculis. Capere astu uel dolis decipere. idẽ. Captiq; dolis lachrymisq; coactis. Capere muneribꝰ, aut beneficiis ꝓpitiare. Lucil. Nõ bene pro meritis capit nec tangit ira. Capere cãtu, aut uoluptate, delectare. Virg. Carmine quo captæ. interdũ etiam capere pro facere metaphorice usurpat. Teren. Nõ si capiundos mihi sciã inimicos oẽs hoĩes. Et pro pati. idem. Dũ abs te absum, oẽs mihi fuere labores, quos cepi, leues. & pro accipere temere. Vir. Cape saxa manu, cape robora pastor. & pro cõtinere. Apule. Cũ id uasculũ uix semiũciã caperet. a quo capax dr̃, qđ cõtinet aliqd. Cuius cõparatiuũ ẽ capacius. & suplatiuũ capacissimũ. & cõtrariũ eius incapax. itẽ caput, ꝙ inde (ut Varro inquit) initiũ capiant sensus, & nerui, de quo & eius deriuatiuis ĩferius dicemus. & capulũ, q̇cqd aliquã rẽ intra se capit. Vnde id quo mortui efferũt capulũ uocat. Plaut. Perii misera, ut osculat carnifex capuli decus. a quo capularis senex dr̃ iã morti propinquus. & mox capulo efferendus. Capulũ ẽt manubriũ ensis appellatur, sed hoc qa mãu capiat. Apule. Ensemq; capulo tenus ĩfixit. & catinũ (ut Varroni placet) qđ pultẽ, & iurilenti qd caperet. Et capunculũ uas fictile, non qđ ansis capiat sed qđ capax sit. in eundẽ sensum hoc uerbo usus ẽ Teren. Dii boni q̇d turbæ est? Aedes nostræ uix capient scio, hoc est uix sufficient ad tantã turbã capiẽdã. interdũ ẽt capere accipit ꝓ occupare, & suum facere. Vir. Certãtq; illudere capto. Varro. Quid hic uenator nõ cepit? Cicero. Nauẽ quãdã pyratarum præda onustã cepere. Hinc capi uirgo dicit, q̇a apud ueteres põtificis maximi manu præhensa ab eo parente, in cuius potestate erat, ueluti bello capta abducebat. Hinc ẽt uincti, captiui dñr ꝙ nõ sui iuris sint, sed ĩ potestatẽ nostrã redacti. & captiuo uerbũ, quo nõnulli iuniores sunt usi. & captiuitas pro ipsa uendicatione. Quoniã ãt, qui ita capti sunt nõ sunt amplius sui iuris, sed libertate priuati sunt. ideo captos aliqñ pro priuatos siue ĩpeditos accipimus. Hinc mẽte capti dñr amẽtes, hoc ẽ q mentis cõpotes nõ sunt. & capti oculis, q̇ officio occulorum, hoc ẽ uisu priuati sunt. Virgi. Aut oculis capti fodere cubicula talpæ. Et pro amore accendere. uñ capti amẽtes dñr. Lucilliꝰ. At metuis porro, ne aspectu & forma capiare altera. Et ꝓ suscipere, siue id spõte, siue ĩuiti faciamus. Vnde cape dolorẽ. cape solicitudinẽ. cape molestiã. cape uoluptatẽ dicimus. in quo notãdũ ẽ, ꝙ hoc uerbũ reciprocũ quẽdã sensum hẽt, ut idẽ sit cepi uoluptatẽ, & cepit me uoluptas. Cicero. Magnã cepi ex litteris tuis uoluptatẽ. Quintil. Nec me tãta capiebat uoluptas, qđ fluẽtia ceris mella cõderẽ. Nõ tñ in oibus hẽt hũc usum. Capere cõsilium est deliberare. Cic. Cũ ãt cõsiliũ hoc prĩceps cepisset. Cape rationẽ, ẽ modũ inuenire. Plau. Rationẽ cepi, ut & amãti obseq̃rer. & patrẽ nõ offenderẽ. A capio fit capso, qđ significat ꝑhẽdo. a quo capsa, qđ res ĩ ea recõditas capiat. Cuiꝰ diminutiuũ ẽ capsula. Põpeiꝰ tñ a græco potiꝰ deduci hoc uocabulũ putat. Græci. n. capsas κάμπτασ appellãt. A capsa fit capsarius. qđ (si Vlpiano credimus)

credimus) significat eũ,q̃ mercedis gratia seruanda ĩ balneis uestimẽta suscipit. Itẽ a capiendo capũculũ uocitatũ uasis fictilis genus. Itẽ capto, cuius aliud frequentatiuũ est captito. Verum hæc nõ significant frequenter capio, sed blãditiis qbusdã,& illecebris, obsequiis aliquid (ut ita dicam) uenor, ut hic obsequendo captat aurã popularẽ.i.quærit.uenat̃. Martia. Capto, tuã pu det heu, sed capto maxime cœnã. Tu captas alias, iã sum⁹ ergo pares. Declarat hoc idẽ Martia. alibi cũ inquit. Laudantẽ Seliũ cœnæ dũ retia tẽdit, hoc ẽ.n.cœnã captare, laudationibus qui busdã,& blanditiis cœnæ retia tendere, hoc est uenari. Hinc huiusmodi uenatores captatores dicuntur. & uenatio ipsa captatio. Cice. Captator ille popularis auræ. Itẽ captus substantiuũ, hoc est deceptio. cuius dimiuutiuũ est captiũcula, quæ & captio dicitur. Aliqñ tñ capto pro ca pio accipit̃. Martia. Si captare feras aucupis arte placet. Locus captus uocat̃ ad sacrificandũ legitime cõstitutus. itẽ captus perceptio. Seneca. Quod captu qdẽ difficile est, sed facile memoria retinet̃. Aliqñ ẽt captus pro delectatione accipitur. Cice. Nõ possum adduci, & suscipere e pecunia captũ. Itẽ a capio capitiũ (ut Varroni placet) qd pectus capiat.i.cõprehẽdat, q̃uis alii ob id potius appellatũ putent, ꝙ sit capitis tegmen. Et capis poculi genus. cuius diminutiuum est capidula. & capula uas uinarium, quo ueteres utebãtur, ansatum, qd facile capi posset. & cal par, quo noĩe ueteres dolium significabant. Varro. Quia anteq̃ nomen dolii prolatum eẽt, id genus uasorum calpar diceretur, & capulum. a quo capularis, de quibus supra diximus. Et capesso uerbũ, qd proprie significat capio. Apule. Dũ simul illi & gratias agerem, & dona capessere. Aliqñ tñ ponit̃ pro perficio, ĩpleo. Virg. Mihi iussa capessere fas ẽ. interdũ pro ĩmitto. Plau. Quo magis te in altũ capessas æstus te in portũ refert. Nõnunq̃ pro recipio. Idẽ. Nunc pergam heri imperiũ exequi, & me domũ capessere. & caplũ nodi genus in fune, quo indomita iumenta capiunt̃. & capedo spaciosum aliqd, & alicuius rei capax. a quo intercapedo pro spatio atq; ĩ teruallo, qd inter aliqua ĩterpositũ est. itẽ a capio nõnulli copiã dictã putãt, q̃si capiã, qđ multa capiat. Est ãt ꝓprie copia facultas, potestas, ut faciã tibi copiã spectãdi ludos.i.dabo tibi facultatem, uel faciã tibi potestatẽ. Nec fere apud oratores cũ alio uerbo iungit̃. Apud poetas uero ẽt cũ aliis uerbis, & præcipue cũ do. Virg. Postq̃ introgressi, & corã data copia fandi. Sine his aũt duobus uerbis copia plerũq; pro abũdãtia accipit̃. Vnde copiã orationis dicimus, quẽadmodũ ubertatẽ, copiã pecuniarũ copiã frumenti. in plurali uero pro eodẽ significato quãdoq; accipitur, ut noui copias tuas, & omnium rerum copias habeo. peculiariter tamẽ in plurali multitudinem copias appellamus, ut Copiæ Pompeii. Copiæ Cæsaris, pro quo multi nostri tẽporis latinæ linguæ parũ periti gentes usurpãt, quẽadmodũ ẽt copiã in singulari ponũt ꝓ exẽplari. Sed pro multitudine militũ ẽt ĩ singulari aliqñ reperit̃. Põpeius ad domitiũ, nec solus cũ ista copia tantã multitudinẽ sustinere poteris. Idẽ. Etiã atq; ẽt hortor, ut cũ oĩ copia, q̃primum ad me uenias. a copia copiosus deducit̃, hoc est abundãs, & copiari castrense uerbũ, hoc est copias cogere, queadmodũ lignari. pabulari. aquari. & copiose aduerbiũ, abundanter. ueteres copẽ ꝓ copiosũ dixerũt. Pacuuius. O multis modis uarie dubiũ, & prospere copẽ diẽ. Plau. Atq; ego nũc, ut gloriosum faciã, & copi pectore. Hinc copona primo. deinde Caupona, taberna uinaria pp copiã rerũ, quæ ibi uendunt̃. Itẽ mulier ipsa quæ tabernæ ꝑest, sicut copo & caupo ipse tabernarius. Vlpia. Caupones & stabularios æquæ eos accipiemus, qui cauponã uel stabulũ exercent, institutoresue eoꝝ, cæterũ siqs ópera mediastini fungit̃, nõ continet̃ hoc noĩe. A caupone fit cauponor uerbũ, qđ est lucri cã, quasi ad cauponẽ uendito. Ennius. Non cauponantes bellũ sed belligerantes. Ferro nõ auro uitã cernamus utriq;. itẽ cauponaria, ars cauponandi, sicut coquinaria, ars coquendi. itẽ a capio cõposita fiũt. accipio, qđ a capio Vlpia. ita distinguit, ut capere sit qñ cũ effectu accipit̃. Accipere uero siqs nõ sic accipit, ut habeat. ideoq; non uideri quẽpiã cape, qđ sit restituturus. Paulus tñ iuriscõ. ẽt eũ cepisse existimat, q̃ alteri acq̃siuit, accipere ẽt aliqñ ꝓ audire usurpat̃. Virgili. Accipe nũc danaũ ĩsidias & crimine ab uno disce oẽs. Ci. Accipe nunc aliud eius facinus nobile. & pro sentire. Apule. Neq; tu ita accipis, ut res se habet & ꝓ tractare. capiturq; & in bonã, & in malã ptẽ. Cice. Roga ipsum, quẽadmodum ego eũ Arimini accepi. Teren. Ego abs te miseris sum acceptus modis. & pro cõuiuari. idem. Accipit hõnemo melius prorsus atq; prolixius. Aliqñ etiam pro decipere. Luci. Sic inquã ueteratorẽ illũ ueterẽ lupũ Annibalẽ acceptũ. Quid sit accipere conditionem. accipere fidẽ. acceptũ ferre. & acceptilatio, supra demonstrauimus. ueteres accepso pro acceperim usurparũt. Pacuuius. Aut finã qcq̃ profari priusq̃ accepso, quod peto. ab accipio accipitrẽ qdã deductũ putant, ab accipiẽdis malo mõ aliis auibus. est.n. auiũ rapax, plura eoꝝ genera. Cercon. claudũ altero pede nominant Triorchen a numero testiũ. Romani hunc buteonẽ appellant esaloa græci uocãt qui solus omni tpe apparet. cæteri hyeme abeũt. Nocturnus accipiter cymindus uocatur, rarus ẽt in siluis de hoc Aristo. sic scribit. chalcis raro apparet, mõtes incolit, atro colore est magnitudine accipitris, quẽ palũbariũ nominant, forma longa ac tenui. iones cymindin appellant. cuius Homerus ẽt meminit, cũ inquit chalcida dii ꝓhibent hoĩes dixere cymindin. Hæc hybris ẽ

quá alii nõ aliá eẽ q̃ ptyngen uolũt, die minus appet, q̃a non clare uidet, sed nocte uenatur more aquilæ, pugnat ẽt cũ aquila adeo acriter, ut sæpius ambæ ĩplexæ deferant̃ in terrã, & uiuæ a pastoribus capiant̃. in Thraciæ pte sup amphipolin hoĩes atq; accipitres societate quadã aucupant̃. hi ex siluis & arũdinetis excitant aues. illi supuolantes deprimũt. Rursus captas aucupes cũ accipitribus diuidũt. Ii enim missas in sublime accipiunt unguibus. nec desunt q accipẽserẽ piscẽ ab accipiendo deriuatũ existiment, qđ frequens mẽsis accipiat̃. a qbusdã dicit̃ Elops pisciũ apud antiquos nobilissim⁹ habitus, unus oĩum squãmis ad os uersis. Ci. Nã cũ eẽt apud se ad lauerniũ Scipio, unaq; Põtius, allatus est forte scipioni accipenser, q ad modũ raro capit̃ sed ẽ piscis (ut ferũt) in primis nobilis. cũ ãt Scipio unũ & alterũ ex iis q eũ salutatũ uenerant, ĩuitasset, pluresq; ẽt inuitaturus uideret̃, ĩ aurẽ pontius. Scipio inqt uide qd agas. Accipẽser iste paucoꝝ hoĩum est. Martia. ad palatinas Acipensera mittite mẽsas, Ambrosias ornãt munera rara dapes. itẽ ab accipio præaccipio. aquo præacceptio deducit̃. Est. n. præacceptio figura, q̃ & p̃sumptio a nostris dr̃, a græcis prolepsis, cũ poeta aliqd p̃accipit, ad eáq; subseqtur q̃litatẽ, ut Virgili⁹. Cũ dicit pãchaiá tellurẽ fleuisse Euridicen Orphei uxorẽ, q̃ cũ Aristæũ Apollinis filiũ, a quo amabat̃, a serpente calcaneo læsa occũbuerat, dixit panchaia Rhesi, quã. s. ille lõge post Orpheũ tenuit, fuit & alia Eurydice Climeni filia uxor Nestoris, ex qua septẽ filios, & filiã unã suscepit. Aristæus e Cyrene filia Penei Archadiæ regis ab Apolline genit⁹ est. Hic primus apiũ, ac mellis usũ, coagulũ lactis, & alia multa inuenit. occipio qđ significat ĩcipio. Terẽtius. Siqd narrare occepi. Nec mihi ꝓbabile ur̃, qđ Donatus scribit, occipere ab occipite deductum qđ sit quasi rei caput ĩstituere. ueteres quoq; occepso usurparũt ꝓ incepero. Plau. Ni ego illi puteo si occepso, aĩam oẽm ĩtertraxero. occupo ẽt ex ob & capio cõponit̃. ẽ ãt occupare ui aliqd capere. Liuius. Nã & ipsis uocãtibus urbẽ hãc accepi, nõ occupaui. proprie tñ occupare est qđ in cõe positũ erat añ cæteros cape. Quintil. Multa nihilominus, quæ libera fuerant transeunt in ius occupantiũ, sicut uenatio. aucupatio. Hinc occupatitius ager dr̃, q̃ desertus a cultoribus propriis ab aliis occupat̃. & occupatus hõ, q ante negocio aliquo detẽtus nõ põt alteri operã dare. Cice. Nemo me cõuenire uoluit, cui essem occupatus, hoc est cui me excusarẽ, qđ quibusdam aliis negociis essem p̃uentus. Hinc occupatio uocata, cũ necessariæ rei, & cui ante oĩa dare operã debemus, cũ diligentia uacamus. Ab occupo fit cõpositũ præoccupo eiusdẽ significationis. a quo præoccupatio, siue occupatio apud rhetores schema quoddã, cũ aliqd nos reticere dicimus, & tñ tacitũ intelligit̃, qđ fit, uel cũ rẽ notã eẽ putamus auditoribus, uel cũ suspitionẽ excitare maiorẽ reticẽdo possumus, a græcis parasiopesis uocat̃. Quale ẽ illud, in præsentia iudices in iussu populi, quæ ĩprobissime gesserit reticebo. De falsis eius litteris quas ad senatũ miserit nihil dicã, qd illi sæpe ĩterminati sitis, omittã. Nã & hæc uobis nota sunt, & quæ nouissime multo indigniora cõmisit, q̃primũ cognoscenda. Itẽ illud cogis me iniuriæ tuæ causam proferre, nihil agis, non dicam, sed ipsum tempus eam patefaciet. itẽ a capio percipio, qđ ẽ intelligo. sentio. A quo perceptio. & decipio. deludo. defraudo. a quo deceptio. & decipula, qđ genus laquei est ad decipiendas ac capiendas feras. itẽ excipio, qđ ĩterdũ pro suscipio capitur. Virg. Heu q̃s te casus deiectã cõiuge tanto excipit? interdũ pro separo. seiungo. Idẽ. Clypeum cristasq; rubẽtis excipiã sorti. Aliqñ pro colligo. Martia. Ventris onus misero, nec te pudet excipis auro. Itẽ pro cœlo, abscõdo. Plau. Neq; partẽ tibi ab eo indipisces, neq; furẽ excipies. Nõnũq̃ pro capto, indago. Ci. Quædã dari ad ptractandos aĩos hoĩum, & ad excipiendas eorum uolũtates. Quãdoq; ꝓ subsequor uerba loquẽtis. Virg. Tũ sic excepit regia Iuno. Est ẽt quãdo pro circũuenio, & dolo capto repitur. Idẽ. Nõ ego te uidi Dãmonis pessime caprũ, excipe insidiis. & alibi. Scelerũ furiis agitatus Horestes Excipit incautũ. Hinc excipula deriuat̃, sicut a decipio decipula. Est aũt septũ ex harundinibus cõtextis ad capiẽdos pisces. Ply. Hyemato lacu fluctibus glomeratæ uoluunt̃ anguillæ, in tãtũ mirabili multitudĩe, ut in excipulis eius fluminis ob hoc ip̃m fabricatis singulorũ miliũ globi repiant̃. Itẽ exceptio. & excipuũ, qđ excipit̃ sicut p̃cipuũ, qđ añ capit̃. exceptionẽ appellat Vlpianus q̃si quãdã exclusionẽ, q̃ ĩterponi actiõi cuiuslibet rei solet ad excludẽdũ id qđ ĩ intẽtionẽ, cõdẽnationẽue deductũ ẽ. replicatiões nihil aliud sunt, q̃ exceptiões. & a pte actoris ueniũt, quæ qdẽ ideo necessariæ sunt, ut exceptiões excludat. semp. n. replicatio iccirco obiicit̃, ut exceptionẽ oppugnet. illud tenẽdũ est oẽm exceptionẽ, uel replicationẽ exclusoriã esse. exceptio actorẽ excludit. replicatio reũ. Item a capio anticipo, hoc est p̃uenio. p̃occupo. a quo anticipatio. & Intercipio, qđ est aliquẽ ĩter aliqd agẽdũ occupo. aliqñ ẽt capio. Et præcipio, qđ modo significat, anteuideo. Virgi. Omnia p̃cepi, atq; aĩo mecũ ante peregi. p̃cepi, hoc est ante uidi. mõ p̃uenio. Idẽ. Exultatq; animis & spe iã p̃cipit hostẽ. A quo præcipuũ, de quo diximus. & aduerbiũ præcipue, quasi ante oĩa, siue p̃uentis oĩbus. Aliqñ iubeo. unde præcepta ꝓ iussis accipim⁹. idem. Ipsi numerũq; modũq; carinis p̃cipiãt. Aliqñ monere, instruere. Idẽ. Nãq; ita discedens p̃ceperat optimus armis Aeneas. Hinc artiũ magistri præceptores appellantur. & placita eorum præcepta. & præceptiones dicuntur.

Virgiliꝰ p̃cepta pro responsis posuit. Nã sine ui nõ ulla dabit p̃cepta. & Recipio. qđ modo significat admitto, accipio. Cicero. Quẽdã suadentẽ ut in urbe manerent, Xerxẽq; reciperẽt, lapidibus obruerũt. Martia. Tu magnus. qđ das, ĩmo ego qđ recipis. mõ reuoco. Cice. Qui cũ ad diẽ se recepissent admiratꝰ eoꝝ fidẽ Tyrãnus. Vir. Sic ore effata recepit ad sese. Aliqñ ꝓmitto, quã significationẽ græci usurpant. Cecinna ad Ciceronẽ. Sed tñ ego filio dixerã librũ legeret. & ea cõditione daret, si recipes te correcturũ. Nõnũq̃ in tutũ reduco, libero. Virg. Frugesq; receptas. idẽ. Medioq; ex hoste recepi. Hinc receptus, reductio. & receptui canere dicimus, cũ tuba exercitus e p̃lio reuocaẽ. & receptaculũ uocaẽ locꝰ, in quẽ se tuto recipiũt. Ci. Oium bonarũ artiũ receptaculũ. Et recipe seruũ Vlpianꝰ esse dicit refugiũ abscondẽdi cã seruo p̃stare, uel in suo agro, uel in alieno loco, ædificioue, qđ receptum dare, siue receptũ p̃stare uulgo hodie dr̃. Quãdoq; etiã pro ꝓsterno accipiẽ. Vir. Totũ cui cominus ensem Cõdidit assurgẽti, & multa morte recepit. Sed mihi magis placet recepit hoc loco pro accepit exponere, ut ita sit dictum, recepit multa morte, sicut dicimus accepit crudeliter, accepit malis modis. Est etiã quãdo recipio pro excipio usurpaẽ. Plau. Vbi nũc adolescens habet posticulũ, hoc recepit. cũ hedes uenderet, recepit inquit hoc est excepit. Hinc receptitius seruus appellatus est, nuptæ mulieris proprius, quẽ. s. cũ dotẽ marito daret sibi reseruauit. Quotiens enĩ mulier in dãda uiro dote aliqua ex suis bonis retinet, neq; ad uirũ trãsmittit, recipere ea dr̃, quẽadmodũ in uenditionibus fit, cũ, quid uenditor sibi reseruat. Seruus ergo receptitius mulieris proprius, quẽ cum reliqua pecunia recepit, hoc est nõ dedit doti, sed retinuit. A recipio recupero deriuaẽ, hoc est rem amissam rursus acquiro. Reciperatia a ueteribus dicebatur, cum inter ciuitates peregrinas lex cõuenit, ut res priuatæ reddanẽ. singulis, recupenturq;. Receptus mons dicitur, quẽ sua sponte ciuitas, cũ alienus esset asciuit. Item a capio, incipio, qđ est inchoo. auspicor, q̃uis inchoo aliquando pro pficio accipitur. Virg. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Ab incipio fit inceptor. inceptrix. inceptũ. quod & cœptũ diciẽ, hoc est initium. Ab inchoo inchoator. ĩchoatrix. inchoamen. inchoatio. itẽ a capio suscipio, quod interdũ pro accipio ponitur. & tam ad animũ, q̃ ad corpꝰ refertur, ut suscepi onus. suscepi dolorẽ. suscepi uoluptatẽ. interdum pro gigno. Plautus. Qui geminos ex ancilla suscepit liberos. item cõcipio, quod ꝓprie significat apprehendo. unde cõcipere mulieres dicuntur, cũ genitale semen apprehendiẽ ad fœtũ faciendum. & herbæ concipere, cum coalescũt. & conceptus fœtus, dum genitura coaluit. & conceptio ipsa apprehensio. Item conceptio apud grãmaticos schema, cum unum genus concipit, hoc est simul apprehendit aliud genus, uel una psona aliam personam. Aliquando tamen cõcipio significat destino. delibero. Seneca. iamdudum animo conceperat quid esset acturus. unde cõceptum dicimus prædestinatũ. Virgilius. Aut tu bella cie. conceptumq; excute fœdus. hinc conceptiuæ feriæ a ueteribus dicebanẽ, quæ certis diebꝰ obseruabanẽ quotãnis, ut semẽtinæ. & cõpitalitiæ. Quandoq; etiã cõcipio pro cõprehendo & contineo accipiẽ. Quintilianus. Nec tantum cõcipere animo scelus potui. Hinc cõceptus mentis dicuntur, quæ cõprehendimus & imaginamur. & apud geometras cõmunes animi conceptiones uocantur, quæ omnes tanq̃ uera, & indubitata profitẽtur, ut oẽ totũ maius est sua parte, & si ab æqualibus æqualia demas, quæ remanent inter se æqualia sunt, & cætera huiusmodi. Cõceptaculũ etiã dicitur qđ aliq̃d cõtinet, atq; cõprehendit, ut uena est cõceptaculũ sanguinis, hoc ẽ in qua sanguis cõtineẽ. itẽ a capio usucapio cõponiẽ, de quo superius copiose disseruimus. Ab eodẽ ẽt deduciẽ Cœpio, quo ueteres utebanẽ pro incipio. Cato. Cœpiã seditiosa uerba loqui. Nunc præteritũ tantũ eius uerbi est in usu cœpi, cũ suis deriuatiuis cœperã. cepissem. cœpero. cepisse. cœptum ire, & cœptam cœpi. hoc est principium. Ouidius. Dii cœptis, nam uos mutastis & illas, Aspirate meis. Item auceps. & aucupiũ, de quibus supra diximus, ab auibus capiendis. & aucupor uerbum. & aucupator. Item forceps, de quo inferius dicemus, quod forũ capit. Itẽ ircipes (ut quidã putant) genus rastrorũ ferreorum, quod plures habet dentes, ad extirpandas herbas in agris. Irceus uero genus est farciminis. Ir neutri generis & indeclinabile uolã significat, hoc ẽ manus cõcauitatẽ, & pro ipsa manu accipiẽ. NOCENTES. Delatores. Nocentes enĩ proprie dicunẽ, qui iniuriã aut maleficiũ cõmiserũt. a noceo uerbo, qđ est obsum. & a maleficio nõ abstineo. Vnde e cõtrario innocẽtes dicunẽ, qui ab omni iniuria & maleficio abstinẽt, & innocẽtia integritas est. Salustiꝰ. Vbi quæ Metellus agebat, ex nũciis accepit simul & de ĩnocẽtia sua certior Roma factus, diffidere, at tũ demũ uerã deditionẽ facere conatus ẽ. Ab hoc fit aduerbium innocẽter. Dicimus ẽt innocuũ. & innocue. Sed hoc aliquãdo actiue pro innocẽte accipiẽ Virgi. Littusq; rogamus innocuũ. idẽ. Sic grãdine tecta innocuo pcussa sonãt. Aliqñ passiue ꝓ eo, cui nõ noceẽ. idẽ. Et sedere carinæ. Oẽs innocuæ, hoc est sine detrimẽto. A noceo ẽt noxiꝰ deriuaẽ pro nocẽte. & innoxius pro innocẽte. & noxia pro culpa, qđ uir alioquin doctissimus Valla festũ Põpeiũ hoc afferentẽ reprehendẽs negauit repiri. Nõ legerat opinor Plautũ aliosq; antiquos multis in locis hoc uocabulũ in eũ sensũ usurpantes. Plautus. in mercatore ni

hil magis manifesto teneo innoxia es. Qua noxia? idẽ in eodẽ uacuũ esse istac te ætate his de[illegible]bat noxiis. & noxa, qđ mõ similiter culpã significat. Virgi. Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei. Modo pœnã. unde noxæ dedere dicimus aliquẽ ꝓpter noxã, hoc est culpam pœnæ tradere. est aũt hoc genus pœnæ, uel seruorũ uel brutoꝝ, cũ dñi malunt hæc ad pœnã tradere, q̃ multã soluere pro maleficio, qđ admiserũt. unde noxales actiões (ut Paulus inqt (appellãtur quæ nõ ex cõtractu, sed ex noxa atq; maleficio seruoꝝ aduersus nos instituunt, quarũ actionũ uis & potestas est, ut si dãnati fuerimus, liceat nobis de ditiõe ipsius corporis, qđ deliquerit euitare litis æstimationẽ, dando scilicet corpus uiuum. Quĩtilia. Alebat deuotũ corpus grauior oĩ famæ sagina & ĩter dedita noxæ mãcipia, cõtẽptissimꝰ tyro gladiator, ut nouissime perderẽ calamitatis meæ innocentiam, discebam quotidie scelus. Ouidius. Verba fides sequit, noxæ tibi deditus hostis, Spargitur effuso cornua bacche mero. Hĩc obnoxius fit, qui proprie ẽ alicui ob noxam datus, siue is qui noxæ datus est. Sed quoniã qui noxæ datur in eius potestate ẽ cui datur, fit ut aliquando obnoxius pro obligato ponatur. Plautus. Adeo ut ætate ambo ambobus nobis sint obnoxii, nostro deuincti beneficio. Virg. iuuat arua uidere nõ rastris hominũ, nõnulli ob noxia curæ, hoc est arua quæ nõ egent rastris nec cura hominum, propter quæ deuincta, ac obligata illis esse uideant. Aliquando pro obediente, atq; morigero. Salusti. Mĩari etiã ferro, nisi sibi obnoxia foret, hoc est nisi pareret. nisi morẽ gereret. Nõnunq̃ tamen non a noxa, sed a noxius hoc uocabulũ deducit, & idẽ significat, qđ suum simplex. unde obnoxius, & ĩnoxius sũt cõtraria. Ennius. Sed uirũ uera uirtute uiuere aĩatũ adiecit fortiter. Eũq; inoxiũ uocare aduersus aduersarios. Ea libertas ẽ, qui pectꝰ purũ & firmũ gestitat. Aliæ res obnoxiæ nocte in obscura latẽt. Quãdoq; obnoxiũ pro obscurũ ponit, & tũc nõ a noxa, uel noxiꝰ, sed a nox deducit. facitq; aduerbiũ obnoxie. Plautus. Nũc ego hercle perii plane nõ obnoxie. Hic enim plane, & obnoxie contraria sunt. Aliquando etiam noxa pro dãno accipit. Sueto. Spurinamq; irridens, & ut falsum arguens, qđ sine ulla sua noxa idus martiæ adessent. Ouidiꝰ. Nocte nocẽt potæ, sine noxa luce bibũtur. Noxitudo apud ueteres pro noxa in usu fuit. A noceo ẽt nux dr̃, qđ dentibus dũ frangit noceat. ut multi sentiũt, ut nos existimamꝰ. a nucis ioglãdis nocumento, uel ꝙ satis noceat. Ouidius. Quoniam sata lædere credor, Cultꝰ ĩ extremo margine fundus habet. Vel imitatiõe græcoꝝ, q̃ eam κάρυον uocãt a grauedine capitis καρὰ enim caput significat. Constat sane arboꝝ ipsaꝝ, foliorũq; uires in cerebrũ penetrare. Nuclei quoq; eius perniciosi sũt. stomacho inutiles. difficiles concoctu. dolorẽ capitis inferẽtes. tussientibꝰ inimici. solo tenasmo apti, qa trahũt pituitã. Putamen nucis combustũ, tritũq; in oleo, aut uĩo infantiũ capite perũcto nutrit capillũ. in scriniis mithridatis maximi regis deuicti. Cn. Pompeius inuenit manu illius scriptã in peculiari cõmẽtario cõpositionẽ antidoti, e duabus nucibus siccis, totidẽ ficis. & rutæ foliis uiginti simul tritis, addito salis grano, quam q̃ ieiunus sumpserit, nullũ uenenũ ei illo die nocituꝝ. iuglandẽ magno errore hactenus putauerũt auellanã eẽ. sed nos hũc errorẽ, ut plerosq; alios sustulimus. iuglans ea est, quã cõi nomĩe nucem appellamus. nam nucis nomẽ oĩbus cõe est, q̃ duro operimẽto tegũtur, ut sunt castaneæ, amygdalæ. auellanæ. & similia. Vir. Castaneasq; nuces mea q̃s Amaryllis amabat. Macro. Nuces a malis ita distinguit, ut nuces sint omne pomũ, qđ foris duro tegit, & ĩtus habet qđ esui est. Malum uero qđ foris habet qđ esui est, & duꝝ intus includit. Sed hoc falsum esse manifeste dep̃hẽdit in malis punicis, q̃ foris dura sunt, & qđ esui est intra se cõtinent, nec tamẽ mala esse ab aliquo negant. Quis p̃terea ficus mala esse affirmet? & tamen foris habent qđ esui est, & qđ durũ est intus includũt. Seruiꝰ hæc aliter distĩguit nuces inqens generaliter dici omnia tecta corio duriore, ut sunt auellanæ. amygdalæ. iuglandes. castaneæ. Poma uero econtrario oia molliora Sed hoc quoq; falsum eẽ manifestũ est, cũ etiam ea quæ corticẽ duriorẽ habẽt, poma dicant. Martialis de pinu. Poma sumus cybeles, ꝓcul hinc discede uiator, Ne cadat in miserum nostra ruina caput. Et Cato prænestinas nuces poma appellat. idẽq; facit Varro. Columella. Plyniꝰ. aliiq; ꝑmulti. Dicendũ igit pomũ generale oĩum fructuũ quæ ex arboribus esui apta ꝓueniũt nomen esse, siue mollium, siue duroꝝ. Nuces ea dũtaxat poma uocari, quæ duro operimẽto tegunt. Mala aũt nõ quodcũq; pomi genus tenuioris, atq; carnosi, sed ea tm̃ dici, quæ sui nois arboribus ꝓducũtur, iis scilicet, q̃s malos uocamꝰ, quẽadmodũ pyra quæ pyrus ꝓducit, hoc mõ mala citrea, siue medica dicimus. mala cotonea. mala punica. & quæ uulgo generali uocabulo appellant mala, de quoꝝ generibus inferius dicemus. Quod si aliquãdo persica quoq; mala uocari aĩaduertimus, ĩproprie hoc fieri constat, nec qa ex maloꝝ genere sint, cum nucleũ habeant, sed qa inseri malis cœperũt genitricis sibi nomẽ assumpsere. inter nuces aũt primũ locũ obtinet iuglans, quæ & ꝑ excellentiã nux appellat. Hanc nõnulli a iuuando, & glãde appellatã putant. Alii q̃si iouis glandẽ existimãt uocitatã, qđ hæc arbor nuces habeat suauiori sapore q̃ glãdes. Vñ Cloaciꝰ uerꝰ diuglãdẽ prio uocatã scribit, q̃si διός βάλανον. Postea detractione primæ litteræ Iuglandẽ. Cõstat sane priscis illis tẽporibus anteq̃ mortaliũ genꝰ ad delitias

ſeſe,luxuriãq; cõuerteret,maxĩo ĩ honore glandẽ fuiſſe,ut quæ ſola ſimplici uitæ,atq; ĩnocuæ pbebat alimẽta.Quapropter cũ hũc de quo loqmur,fructũ ueteres illi egregiũ exiſtimarent, decorare eũ digna appellatiõe uolẽtes,iuglãdẽ,qſi iouis cibũ nũcupauere.Nullũ pterea nucũ genus eſt,qd' huic uel magnitudine,uel pulchritudine præſtet.Quãuis enim pineis uniuerſitate minores ſint.Nuclei tñ portione ſunt multo ampliores,hic uariis in ludis celebrãt.& nuptialiũ feſceninorũ comites eſſe apud ueteres ſolebant.Cui⁹ rei cãm nõnulli putauerũt eſſe, ꝙ cadendo tripudiũ ac ſonũ facerent,Sed illa uerior eſt,ꝙ gemino opimento ptegũtur,puluiati primũ calicis,mox lignei putaminis,tũ leui corticula,lignea nucleũ ĩtercuſante membrana Quoniam enim tot modis munitũ fœtũ habebãt,merito nuptiis religioſas eẽ uoluere.Græci hanc nucẽ ob excellentiam Baſilicam appellãt.Ply.Et iuglãdes e perſide a regibns trãſlatas indicio ſũt græca noĩa.Optima eaꝝ genera ſũt,quæ perſica atq; baſilica uocãt.Perſica quidem intantũ augent ut putamen rũpant.ideoq; moluſcæ nuces a putaminis mollicie uocitant.Ridiculus eſt Macrobii error,q nucẽ moluſcã eẽ Perſicũ ſcribit,mot⁹ auctoritate poetæ, quẽ adducit,ita ſcribẽtis,Adde pſica,qd' nomẽ ſic deniq; fert.Moluſca hæc nux eſt,ne qs forte inſci⁹ erret.Neq; aĩaduertit poetã no de perſico pomo teneriori ſcribere,ſed de nuce perſica,quãdo quidem hortulanũ deſcribit facientem moretũ,in quo nõ poma tenera,atq; carnoſa,quæ perſica uocant,ſed perſicæ nuces poni ſolent.Taceo qd' Plynius cæteriq; auctores de naturis reꝝ ſcribẽtes,poſtq̃ de perſicis ſcripſere,ſermonẽ de nucibus faciẽtes,Moluſcã inter eas numerãt. Putamẽ præ magnitudine nuclei rũpentes,eaſq; perſicas nuces appellari affirmãt.Eſt & aliud nucis iuglandis genus,quæ Tarentina dr̃,fragili putamine,& ita mollis,ut uix attrectata frangatur.unde quidam Tarentũ appellatum putãt,ꝙ nuces iuglãdes,& pineas molles habeat,ac ſimiliter oues.Tarentum aũt Sabini uocant molle,Ad qd' alludens Horatius ſcripſit.Et molle Tarentũ. A iuglãde iuglã ueteres dixerũt ſtellã,quæ alio noĩe appellat orion,ꝙ amplior ſit cæteris,qſi nux iuglãs.Secũdũ inter nuces locum obtinet Pinea,exiles nucleos habẽs,quãuis totius corporis magnitudine alias ſuperet.Eſt genus eaꝝ,qd' tarentinũ uocat, putamẽ habẽs fragile digitis.& auiũ furto ſemp expoſitũ.Hæc ſilueſtris pinus dr̃,ad differentiã alterius,quæ uocat urbana.Eſt & tertiũ genus,quæ pinus picea uocat,ꝙ pice potius q̃ pino ſimilis ſit,iccirco etiã apinã uocant,qſi miníe pinũ.Nucleũ cutem ueri⁹ q̃ putamẽ adeo mollẽ habet,ut ſimul mãdant.Nuces quoq; eius apinæ a ueteribus nominabantur. Apina etiã tricaq; duo Apuliæ oppida fuerũt,quæ rex Diomedes euertit,tãta ignominia,ut in puerbii ludibriũ tranſierint. Quotiens enim rem uilẽ,& nullius ptii oſtẽdere uolumus,apinas & tricas noĩamus.Martia. Quæcũq; luſi iuuenis,& puer quondã apinaſq; noſtras,qs nec ipſe iam noui.idẽ.Sunt apinæ, tricæq;,& ſiqd uilius iſtis.Trigã uero antiq humũ uocabãt.& trigare ſtringere.a quo obtrigare,iureiurando abſtringere.Quãrtum quoq; gen⁹ pinaſtrũ appellãt.Tertio loco nũerãt auellanæ,qs antea abellinas patrio noĩe cõſtat uocitatas.ab Abellino cãpaniæ oppido,ubi abũdãt Nã ppriũ arboris nomẽ eſt corylus,a quo colurna opa dicunt ex corylo arbore facta.Eædem & prænestinæ dicũtur,ꝙ iis prænestini abũdẽt.& ponticæ,ꝙ in aſiam,Græciãq; primo e põto uenere,qdã p diminutionẽ nuculas pneſtinas dictas exiſtimãt,uel ꝙ exiguæ ſint,uel ꝙ in cluſi olim a pœnis pneſtini famẽ nucib⁹ tolerauerũt.Dehĩc ſeqtur amygdala nucleũ habẽs diſſimilẽ latitudine.Hæc & nux græca uocat,& thaſia a thaſo inſula Thraciæ,olim Etria dicta, Cuius populi Thaſii uocantur.Poſtea nux caſtanea armata echĩato calice,quæ & heracliotica uocatur.Varia eius genera ſunt.Quædam triangulari forma in aqua naſcunt. Nigræ quæ magis in uſu ſunt,coctiuæ dicũtur.patria laudatiſſimis caſtaneoꝝ Tarentũ,& in campania Neapolis.A nuce nucleus deriuat,qd' teneꝝ in nuce ĩcludit.Plau.Qui e nuce nucleos eẽ uult frãgat nucẽ.A quo fit enucleo uerbũ,qd' pprie eſt aperio & nucleũ extraho Per metaphoram uero capit pro declaro,explano.a quo enucleate aduerbiũ,hoc eſt apte,manifeſte.& enucleatio declaratio.Item a noceo nox deducit,quæ eſt umbra terræ,qd' noceat oculis. Quãuis aliq a græco deductũ malũt.qd' eſt νῦξ. a quo nyctilic⁹ dictus eſt bacchus,ꝙ eius ſacra noctu celebrarent.& Nyctimene puella,quæ qm̃ cũ patre concubuerat facinus recognoſcens in ſiluas aufugit,& ĩ noctuã conuerſa lucẽ odit,nocte tm̃ uolitãs.a græcis γλαῦξ appellatur.Quæ auis qm̃ Athenis maxime abũdat,factũ eſt puerbiũ γλαῦκα εἰς ἀθήνασ, hoc eſt noctuã Athenas de iis q uel inutilem mercaturam exercent,uel laborãt in aliq̃ re ĩutili,aut ea uerbis exaggerãt,quæ notiſſima ſũt audiẽti. Item aliud ſimile puerbiũ γλαύκειον ὠόν,hoc eſt noctuæ ouum.& nycticorax alia auis noctu ſimiliter uolans,quæ nocturnus coruus interptat.A nocte nocturn⁹ deriuatur,ſicut a die diurnus.Claudianus.Oĩa quæ ſenſu uoluunt uota diurno. Tpe nocturno reddit amica qes.Et noctu qñ eſt aduerbiũ.qd' ſignificat p noctem,ſicut interdiu per diem, qd' etiã interdius dr̃.Plau.Sic interdius cũ corolla hebriũ incedere.& pernox, q tota nocte aliquid agendo perſeuerat,ſicut perdius,q tota die .Gelli⁹. Stare ſolitus Socrates dicitur pertinaci ſtatu perdius,atq; pernox a ſũmo lucis ortu ad ſolem alteꝝ orientẽ inconueniens,immobi-

lis,iisdem in uestigiis,& ore atq; oculis eũdem in locũ directis,cogitabũdus, tanq̃ quodã successu mentis atq; aĩ facto a corpore.Seneca.Id perdiꝰꝑnoxq; agebat.Liuiꝰ,Præliũ añ lucẽ.Sed luna ꝑnox erat cõmissum est.Luna ꝑnox erat,hoc est tota nocte lucebat.& Pernocto uerbum qđ est noctẽ uniuersam ago.Apuleius.Cũ frequens apud eũ pernoctarem.Pompo.Pernoctare extra urbem dr̃,q̇ nulla parte noctis ĩ urbe sit. & noctiuagus,q nocte uagatur.& noctua auis de q̈ diximus,quæ in Creta insula non est.& si q̈ inuehat̃,nõ multo post morit̃, inimica paruarũ auiũ,& ut Aristoteles refert,Cornicis.Hæc græce γλαῦξ dr̃,a quo glaucus color.& nycticorax,hoc est coruus nocturnus.& noctesco,qđ est obtenebror.Furius.Oĩa noctescunt tenebris caliginis atræ.& noctiluca luna,siue nitedula,de qua superius scripsimus.Noctipuga Lucilliꝰ uocauit obscœna,quod noctu pugnant,atq; excitent Venerẽ.Veteres noctu pro nocte nominaliter utebantur. Ennius.Hac noctu filo pendebat etruria tota.Claudius Quadrigariꝰ conuenit senatũ n octu multa domũ dimitti .Decem uiri quoq; ĩ duodecim tabulis nox ꝓ noctu dixerũt.Si nox furtũ factũ sit,si im aliqs occisit,iure cæsus esto.in qbus uerbis hoc etiam notãdũ est,qđ ab eo,qđ est is,non eum accusandi casu,sed im ueteres dixere.& occisit pro occidit. Item a nocte binoctiũ.trinoctiũ.quadrinoctiũ.pro duæ.tres.q̃tuor noctes .Sicut biduum triduũ.quatriduũ.pro duo.tres.q̃tuor dies.noctẽ diemq; ita distinxere antiq̇, ut primũ tempus diei diceret̃ mediæ noctis inclinatio,deinde galliciniũ,qđ tũ Galli cantent.Postea aurora,ab a ura ita uocata,qm̃ tũc splendescere aer incipit.Aura enim splendorem significat.Virgili. Discolor unde auri per ramos aura refulsit.Horati.Tua ne retardet aura maritos.Hinc aurum deducitur propter splendorem eius metalli.Aliquando etiam aura pro uento ponitur.Virg.At illi dulcis compositis spirabat crinibus aura.Interdũ etiam pro afflatu,& fauore.idẽ,nũc quoq; i am nimiũ gaudens popularibus auris.Vnde aurarii fautores dicũtur.Auram uero ab aere di ctam existimant,ꝙ motus aer & splendorem faciat,& uentum.Auꝝ tamẽ sunt qui a græcõ dictum putent,quasi ὡραῖον hoc est pulchrum, decorũ .Alii quia præcipue custoditur.Græci enim ὀρᾶν,custodire dicunt .a quo & thesaurꝰ dictus.nam θήσω pono significat ὀρῶ custodio. Hippocrates medicus a nomine inuentoris aurum appellatũ existimat,q αὔριος uocitatus est nõnulli ab auertendo deductũ arbitrãtur,qđ mẽtes hoĩum auertat.Virg.Quid non mortalia pectora cogis,auri sacra fames? Ab hoc fit auro uerbũ,a quo inauro & deauro.unde auratum dicimus.& inauratum.& deautatũ.& aureũ,qđ ex auro est.& aurifex.faber aurarius, a quo aurificina taberna aurificis.& auraria,fodina auri.& auriferũ,qđ fert aurũ unde aurifera flumina dicũtur.Tagus in Hispania.Padus in italia. hebrus in Thracia,ex oeagro flumine ortus patre Orphei.a quo oeagrius dicitur.Virgi.Tũ quoq; marmorea caput a ceruice reuulsum,Gurgite cum medio portans oeagrius hebrus.Pactolus in Asia.Gãges in india.& auricomus,quod aureos crines habet,siue aureã comã.& orata dicta quasi aurata.qđ uulgo orũ pro auro dicunt, sicut oriculum pro auricula,piscis genus a colore auri,& auripigmentũ,de quo supra dixim⁹. & aurichalcũ,qđ ab auro,& aere appellatum est.Græci.n.aes χαλκὸν nominãt,hoc & orichalcum a nonnullis uocatur.& auripigmentũ,qđ in syria fodit̃ ad pictorũ usum,in summa tellure,auri colore,sed fragili,lapidũ speculariũ mõ. Ex eo fieri aurũ posse mãifestũ est.inuitauitq; ea spes Caiũ prĩcipẽ auidissimũ auri.Quáobrẽ iussit excoq magnũ põdus, & plane fecit auꝝ excellẽs,sed ita parui põderis,ut detrimẽtũ sentiret.Propter qđ a nullo postea tẽtatũ est.& aurigo regius morbꝰ.de quo supra diximus,a calore luteo.a quo auriginosus,q̇ eũ morbũ patit̃. Aurorã etiã diluculũ nũcupauere,qđ tũ dies lucescere inciperet,hinc mane,cũ dies clarus est ab omine boni noĩs.Manũ enim ueteres bonũ dicebant,unde dii manes appellati,hoc est boni,quos etiam metu mortis supplices uenerabant̃,quẽadmodũ ecõtrario immanes dicimus crudeles,ac minime bonos.& immania saxa aspera.horrẽda.a quo immanitas.sæuitia.& immaniter,crudeliter.Sũt tamẽ qui manes a manẽdo potius dictos existimẽt,quod manibꝰ plena sunt oĩa.Alii a manãdo,qm̃ Dii manes per oĩa manare existimabãtur.ideoq; ab auguribꝰ uocari solebãt.Qui sunt Dii manes dictũ est supius.A manibꝰmania dictæ,turpes,deformesq; ꝑsonæ.item mania Dea mater lariũ,cui humano capite aliquãdiu sacrificatũ fuit,sed postea auctore iunio Bruto Consule allii,& Papaueris capitibus sacrificari cœptũ,ut Apollinis respõsum seruaret̃,qđ fuerat,ut capitibus pro capitibus supplicaret̃.Sũt q maniã laruaꝝ mr̃em,aut auiã putẽt.Alii manias ipsas laruas appellãt,q̃s nutrices pueris minitari solent.Manias etiã ueteres appellabãt ficta quædã ex farina in hominũ figuras,ꝙ deformes sint,q̃s etiã maniolas appellabãt.Manare ꝓprie dicit̃,cũ aliqd ex integro qdem,sed non satis solido per minutissimas ꝑtes stillat tractũ a græcis.illi.n.μανὸν,raꝝ,& qđ sine densitate est appellãt .Hinc manalẽ fontem dici existimãt,ꝙ aq̃ ex eo ꝑpetua manet.item manalẽ lapidẽ,ꝙ ex eo manare aquæ uideantur.Erat.n.petra quædã extra portã Capenã iuxta ædem martis,quã temporibus nimis aridis ĩ urbem trahebãt,statimq; pluuia sequebat̃.Sũt ẽt q manalẽ lapidẽ dictũ existimãt hostiũ orci,ꝑ quem aĩæ inferoꝝ ad superos manãt.Ali manare a mane tractũ uolũt, & de sole ꝓprie

dici,cũ orientes radii ſplendorem iactare incipiũt.Mani⁹ p̃nomen eſt,ab eo ꝙ mane ſit natus, ſicut lucius ab eo qđ luce . Quidã manũ quoq; a manãdo appellatã exiſtimãt,qđ ex brachiis manet.Eſt autẽ membrũ corporis decentiſſimũ,ex quo manãt digiti. Aliquando tamẽ pro multitudine accipitur. Vir.Hic manus ob patriã pugnando uulnera paſſi.aliquãdo ꝓ poteſtate,ut cum dicimus,hæc res mihi ĩ mãu eſt,non modo ſignificat in promptu,ſed ẽt in poteſtate.Inde teſte Vlpiano manumiſſio dicta eſt datio libertatis.Nam quãdiu qs ĩ ſeruitute eſt,manui,hoc eſt poteſtati ſubditus eſt,& manumiſſus liberatur a poteſtate.Erat autẽ mos in manumiſſione,ut dominus caput,aut membrũ eius ſerui,quẽ liberaturus erat, manu tenens ita diceret,hũc hominẽ liberum eſſe uolo ſtatimq; emitteret eũ e manu.Itẽ manus eſt inſtrumentum nauale,quo naues harpagonibus raptæ tenenť,ut inferius oſtendemus.Itẽ elephãti ꝓboſcis. qđ ea in decerpendo pabulo,p mãu utitur.Ply.Elephanti tãta narrať clemẽtia cõtra min⁹ ualida,ut in grege pecudũ occurrẽtia manu dimoueat,ne qd obterat imprudens.Manũ cõſerere eſt p̃liũ incipere,& cõtendere.Sed apud iuriſconſultos cũ de aliqua re diſceptať in iure p̃ſenti p̃tore.ſiue ager.ſiue qd aliud ſit,manũ conſerere dr̃,cũ manu app̃hendit rẽ,de qua agitur qđ manus correptio.& uindicatio.& uindicia diciť,quod tantũ p̃ſente p̃tore fieri ſolebat. ſed poſtq̃ prætores propagatis Italiæ finibus,multitudine negociorum occupati uindiciarũ dicẽdarũ cauſa lõgius ire grauabãtur,inſtitutũ eſt,ut litigãtes nõ ex iure apud p̃torẽ manũ conſererent.Sed ex iure manũ cõſertãu ocarẽt ideſt alter alteꝝ ex iure ad cõſerẽdũ mãum in rem, de qua ageretur,uocaret. Atq; profecti ſimul in agrum,de quo litigabatur,terræ aliquid ex eo utputa unã glebã in ius in urbem ad Prætorem deferrẽt,& in ea gleba tanq̃ in toto agro uidicarẽt.Ennius.miſcẽt inter ſeſe inimicitias agitãtes,nõ ex iure manu cõſertũ,ſed magis errore res pereũt,regnũq; petũt,uadũt ſolida ui.itẽ. Ad manus uenire ſimiliter eſt p̃lium, ſiue contẽtionẽ incipere,Quo modo loquendi doctiſſimi uiri uſi fuere,licet rabula neſcio qs id negare auſus fuerit,ut eſt in omnibus imperitus, ac rudis.Plau.itur ad manus,arma ſumũtur.Marcus iuriſcõſultus libro q̃dragesimooctauo de pœnis,delinquũt ãt ꝓpoſito impetu, aut caſu,ꝓpoſito delinquũt latrões,qui factionẽ habent.impetu ãt cum p ebrietatem ad man⁹ & ad ferrum uenitur.Caſu uero,cum in uenãdo telũ in ferã miſſum hominem interficit.A manu manipulus deducitur,quod ꝓprie ſignificat manualem herbæ faſciculum.Ponitur tñ pro exigua militum manu,quæ unum ſignũ ſequebatur,erat.n.pars cẽturiæ ita dicta,ꝙ ſub Romulo pauper adhuc Roman⁹ exercitus manipulos haſtis alligatos,p ſignis gerebat.Hic mãipulares milites dicti,& manipulatim aduerbiũ,hoc eſt p manipulos.Ouidius,pertica ſuſpẽſos portabat lõga maniplos.unde maniplaris noĩa miles habet.Itẽ a manu manubrium,qđ ſignificat capulum, & mãica pars ueſtis qua manus tegũtur. Virg.Et tunicæ mãicas,& habẽt redimicula mitræ,hinc manicata ueſtis diciť,quæ manicas habet. Manicæ ẽt uincula manuũ.idẽ .manicas atq; arta leuari uĩcula iubet Priamus.Plau. Vix manus manicæ complexæ ſunt.itẽ mãicæ thecæ ex ferro,qbus brachia,& manus cõtra hoſtiũ iniurias muniũtur.Iuue.Quale decus rerum ſi coniugis auctio fiat,Balteus,& manicæ,criſtæ,cruriſq; ſiniſtri,dimidiũ tegmen.item mãſuetus mitis,quaſi manu aſſuetus.& manſueſco miteſco.& manſuefactus.& manſuetudo.& manſuete aduerbiũ.itẽ qđ ueteres pro mãſueto uſurparũt manſues.& malluuiũ,uas quo manus lauanť,ſicut Pelluuiũ;quo lauanť pedes,qđ etiã peluis appellať,& fœminino quoq; genere malluuiæ,& pelluuiæ uocanť.& mãceps,q aliqd a populo emit,cõducitue,qa manu ſublata ſignificat ſe auctorẽ emptionis eſſe,q idẽ præs diciť,quia tam debet præſtare populo,qđ promiſit, q̃ is qui pro eo præs factus eſt,& emptio mãcupi,quæ ſolẽnitate quadã fiebat adhibitis nõ minus quinq; teſtibus Romanis ciuibus puberibus,& alio eiuſmodi conditiõis, q librã æneã teneret.Emptor ita dicebat,hoc ego ex iure quiritũ meum eſſe aio,hoc qđ emptum eſt hoc ære æneaq; libra,deinde librã ære ꝑcutiebat,idq; æs dabat ei,a quo rem emptã accipiebat, & hæc mancipatio uocabať.Hinc ſeruus.equus.ouis.aliaq; huiuſmodi mancipia dicuntur, ꝙ manu capianť,ſiue mãcupi emptione acq̃rãtur.& mancipare,quaſi manu capere,a quo emancipare, hoc eſt manumittere,& liberare.Emancipati aũt duobus modis intelligũtur,aut ii,qui ex patris iure exeunt,aut q̃ alioꝝ fiunt domini,q emancipat,dicitur emãcipator. Aliquando tamẽ ecõtrario emãcipatus ponitur pro dedito,& ueluti in mancipiũ aſcripto . Cicero, ita ſenectus nimis honeſta eſt,ſi ſeipſam defendit,ſi ius ſuũ retiet,ſi nemini emãcipata eſt,ſi uſq; ad ultimũ ſpiritũ dominať in ſuos.itẽ a manus mãdo.manduco.mãdones.mãduci.manducones.manſus.mãdibula.maxilla.mãdo.mãdatũ.mãdatarius.de qbus ſupra diximus. & manuarius,ad manũ ꝑtinẽs.Gellius,hoc ære q̃ſi manuario collecto cœnula parabať.& manuriæ tunicæ dicunť,quæ manicas hñt.item manuor,qđ eſt furor,Acci⁹,manuatus ueſtem amicæ.& mantile,qđ manibus tollatur.Sunt eñi mãtilia qbus manus tergũť. Virg.Tonſiſq; ferũt mãtilia uillis.item qbus menſæ tegũtur. Martia.de mãtilibus,nobilius uilloſa tegũt tibi lintea citrũ,orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.& manubiæ ꝙ manu capiãť ab hoſtibus. Eſt.n. præda ab

Sit memor

hostibus capta, quãuis aliq prædã, & manubias ita distinguãt, ut præda sint corpora ipsa rerũ, quæ capta sunt. Manubiæ uero pecunia, quæ ex uenditione p̃dæ pcepta est a quæstoribus, uel ærarii præfectis. Manubias etiam in libris Etruscoꝝ legimus fulminũ iactus appellari. & mancus ꝓprie q̃ sine manu est, quasi manu carens, poniť tamen pro debili, & ad res etiam inanimatas transfertur. Cicero. Sed ẽt alteris tribus, q mancam fore putauerũt, sine aliqua accessiõe uirtuté. & minister q̃si manister, de quo & eius deriuatiuis inferius dicemus. & contamino, qđ ꝓprie significat manibus luto plenis aliquid attingo, & ob hoc pro fœdo, & maculo usurpať. a quo cõtaminator. cõtaminatrix. cõtaminatio. Teren. Contaminari nõ decere fabulas. idem, Ne hoc gaudiũ cõtaminet uita ægritudine aliqua. & Mãlius ꝓprium nomẽ, qđ manu ꝓmptꝰ esset. Neminẽ aũt patriciæ familiæ hoc noĩe uocari licuit post eũ Mãliũ, qui gallos a capitolio depulit, qđ is regnũ occupare conatus, necatusq̃ sit, & Mãlius similiter ꝓpriũ nomẽ. item Mãcinus. A quo Mãcinati dicti sunt damnati. Quod Mancinus ĩsignẽ domũ habuit, quæ eo ĩterfecto publicata est. & mãtissa additamentũ, qđ manu fit rei, quæ uendiť, hoc est pauxillũ illud, qđ adiicitur ponderi. Quidam hoc uocabulũ ex etrusca lingua sumptũ putant. Lucilliꝰ. Mãtissa obsonium uincit. & mappa, qđ manibus pendeat, dũ sumus in mensa. Cuius diminutiuũ est mappula. Mappũ etiam in neutro genere legimus & mantica, qđ manu gerať. Est. n. perula uiatoria, cuius diminutiuũ est manticula cuiꝰ pars ante pectus, pars post tergũ, dum geritur, pendet, & modo dextra, modo sinistra manu teneť. Hinc manticulari dicũtur, q manticulas attrectãt ut furenť. unde poetæ manticulari pro dolose agere usurpãt. Pacuuiꝰ. Ad manticulandũ astu aggrediť. & manticulatio pro astu & fraude poniť. Item manifestũ, hoc ẽ claꝝ, ꝑspicuũ q̃si ad manus foris stans. A quo manifesto uerbũ, hoc est aperio, detego. & manifeste, clare, aperte. & centimanꝰ, centũ habens manus. & mango ꝓprie uẽditor hoĩum, a manu agendo. Martia. Millia pro puero centũ me mãgo poposcit. Afranius. mercis appellatiõe hoĩes nõ cõtinẽť & propterea mãgones nõ mercatores, sed uenalitiarii appellãdi sunt. Solent enĩ mangones pueros, puellasq̃, quo facilius uendi possint, artificio quodam cõponere colorem (ut Quinti. inqt) fuco, ac uerũ robur inani sagina mẽtiẽtes, & quia sciũt trita, ac ueterana mãcipia difficile posse corrigi, & ad suos mores formari, ꝓptereaq̃ decurri ad nouitioꝝ emptionẽ. iccirco interpollãt ueteratores, & ꝓ nouitiis uẽdũt. Græci hos ab eq̃s cõponẽdis Hippocõios uocãt. Nec mares tm̃, sed ẽt fœminæ mãgones uocãtur. Ply. Mãgo obstetrix erat. Suetonius de Domitiano. Castrari mares uetuit spadonum, qui residui apud mangones erant, pretia moderatus est. Ply. Resina corporibus illiniť mãgonũ maxĩe cura ad gracilitatẽ emendãdam. Idem. Ne sint male hirsutæ formicaꝝ oua pueris infricata præstãt. Itẽ mangonibus ut lanugo tardior sit pubescentiũ sanguine agnorũ q castrãť. Idẽ. Thynni sanguine oblitos pueros pubescere negant mãgones. Aliqñ tm̃ p metaphorã, & ad uenditores aliarũ reꝝ mangonis nomen transfertur. Ply. His addidere mangones. qđ isocinnamũ uocãt. Idem. Decussi fragmenti paululũ, q̃ in lamĩa ferrea terať, efficacissimũ experimẽtum excusant mangones gemmaꝝ. a mãgone fit mãgonicus ad mãgonem ptinẽs. Idẽ. Radix hyacinthi bulbacea ẽ. & ĩ mãgonicis uenalitiis pulcre nota, quæ in uino dulci illita puptatẽ coercet, nec sinit erũpere. Sueto. Necessarioq̃ ad mãgonicos quæstus sustinendæ dignitatis cã descẽdit. & mãgoniũ, qđ significat artificiũ, qđ ad res facilius uẽdendas adhibeť. Ply. Dedere & parthi cocis suis mores. Nec tm̃ ĩ hoc mãgonio qcq̃ totũ placet, hic clune, alibi pectore tantum gallinarũ laudãs, & mãgonizo, qđ est orno, & cõpono rẽ ad alliciẽdos emptores. Idẽ. Succus radicis uitis nigræ cũ eruo, lætiore quodã colore & cutis teneritate mãgonizata corpora. Idẽ. Primꝰ. L. Crassus pẽsiles inuenit balineas ita mãgonizatas uillas subinde uẽdẽdo. Maneo quoq̃ a manu deductũ nõnulli existimãt, quasi manũ teneo. Est. n. ꝓprie manere cõtinere se, & firmũ stare. Terẽ. Quã super mox irruamus. Mane, oĩa prius expiri cõsilio, q̃ armis sapientem decet. Aliquãdo tm̃ ꝓ pstare accipiť. Vir. Manet imperterritus ipse Hostẽ magnanimũ operiẽs. Interdũ pro expectare. Plautus. Ego hic te manebo. Virgilius. Te turne nefas, te triste manebit Supplicium. Cice. Sin autẽ me aliud fatũ manet. a maneo cõposita fiunt permaneo, qđ est perseuerãter maneo. Ommaneo, diu maneo Emineo, quasi extra alios, hoc est præ aliis mãeo. Is. n. eminere dr̃, q cæteris altior est. Itẽ emaneo extra maneo. A quo emãsor (ut Modestinus inqt) diciť, qui diu uagatus ad castra regreditur, sicut desertor, qui per longa tempora uagatus reduciť. Promineo, ultra aliqd emineo. Vñ Promõtoriũ q̃si ꝓminẽs mõs appellatꝰ ẽ. Immineo, ĩpẽdo. Remaneo, quasi retro maneo. Veteres mantare pro frequẽter manere plerũq̃ usurparũt. Post mane, meridies seq̃tur, quasi medidies, hoc ẽ diei mediũ. Inde iã tẽpus occiduũ noĩať tm̃ serũ diei. Liuius. Erat iã diei seꝝ. Vñ salutantes eo tp̃e, bonũ serũ, recte possumus dicere. Siq̃s aũt bonũ sero dicat, ut uulgus ignaꝝ solet, execratio nõ salutatio est. Nihil. n. aliud significat, q̃ ut sero, hoc ẽ tarde ueniat, qđ bonũ est. Mox suprema tempestas, hoc est diei nouissimũ tẽpus. Hic in duodeci tabulis legiť. Solis occasus suppræma tẽpestas esto. Hinc uespera, siue uesper, de q̃bus supra diximꝰ. Postea prima

fax noctis,ꝙ tum primũ faces,hoc eſt lumina ferre incipiant.Dehinc nox cõcubia a cubando.ſiue cõcubium.ſiue conticiniũ a tacendo,qđ tum oĩa tacẽt,ſiue ſilentiũ noctis,ſiue(ut Plau.uocat)temp⁹ cõticiniũ,ſiue nox intẽpeſta,qđ tũ tempus agendi eſt nullũ.Poſtremo a nocte æqnoctiũ deducit.a quo æqnoctiale,de quib⁹ ſuperius diſſeruim⁹.DELATOR.Calũniator,de quo ſupra diximus.HABET.Habere aliqñ ſignificat.Quod græci dicũt,ἔχειν ut hoc loco.& apud Virgiliũ,Ille meos primus q me ſibi iunxit amores,Abſtulit,ille habeat ſecũ,ſeruetq́ ſepulchro,& hæc propria ẽ huius uerbi ſignificatio.Per metaphorã tñ aliquãdo ponitur pro occupare,tenere.Idẽ.Hoſtis habet muros.Lucillius.Hæc tum ille habebat.& fere oẽm apuliam.Aliquãdo pro habitare.Saluſtius.Credo falſa exiſtimans ea,quæ de ĩferis memorant diuerſo itinere malos a bonis.loca tetra.inculta.fœda.atq́ formidoloſa habere. Vir.Quæ loca,que habeant hoĩes. Nõnunq̃ pro intelligere.Terẽ.Habet omnẽ rem,ꝑgam quo cœpi hoc iter. Interdum ꝓ facere.Cice.Nam cum quæreretur ab eo quo ſcelere ipulſus mare haberet infeſtum uno myoparone,eodẽ inquit quo tu orbẽ terræ.Præterea habere iter,eſt ꝓficiſci.Habere uerba,ẽ loq.Habere rõnem,reſpicere.Hẽre rẽ.coire. Itẽ habere rẽ,cum duro aduerſario,litigare.Bene habere,incolumẽ eſſe.Male habere.ægrotare.ſiue bene habere,ĩtegrũ eſſe.Male habere pati aliqd aduerſi.Sed hoc in tertia pſona dũtaxat,ut bene habet,ideſt bene ſe res habet.& male habet,ideſt male ſe res habet.Vlpianus hoc uerbũ dupliciter accipit.Nã & eũ habere dicit,q rei dominus eſt.& eũ,q dominus q̇dẽ nõ eſt,ſed tenet,unde & rẽ depoſitã dicim⁹ hr̃e.Illud pterea notãdum,ꝙ habeo cõuenire.& habeo polliceri,& alia eiuſmodi elegantiſſime dicimus,pro eo,quod ẽ cõueniẽdũ mihi eſt,& pollicendũ mihi eſt.Cicero.Neq́ ſolũ eos cõuenire habeo.idẽ.Tãtum habeo polliceri.Licet ẽt dicere,habeo cõueniẽdum,& habeo pollicendum.Quintilianus.Adeoq́ ludibriis miſeræ ſum aduerſitatis implicitus,ut ĩpetrãdũ a uobis habeam odii mei fauorẽ.i.ut ĩpetrãdus mihi ſit odii mei fauor.Auguſt⁹.Quid aliud habeo deos ĩmortales p̃cari.Solet poſtremo hoc uerbũ in extremo materiæ elegãtiſſime poni,cum pro intelligere capit.Cice.Habes,quæ ſentias Brute de rõne dicẽdi.idẽ.Hæc habui de amicitia,quæ dicerẽ.idẽ,Hæc ſunt,quæ hoc tẽpore cõmemorãda habui.Quintilianus.Habes Marcelle Victori quibus p̃cepta dicẽdi adiuuari poſſe p uos uidebãtur.idẽ,Nihil habui ãplius,quod ĩ uniuerſum p̃ciperẽ.Ab habeo fit frequẽtatiuum Habito,quod modo ſignificat colo,& quod alio modo dicimus inhabito.A quo habitaculum.habitatio.habitator.habitatrix.Cohabito deducuntur.Varro.Vtrũq́ locum mulieres,& uiri pariter habitarunt.Modo habeo.idem,Hoc modo antiquos ſecundis reb⁹ Cumas habitaſſe.itẽ ab habeo Habẽtia,ſicut a ſapio Sapiẽtia.ſignificat autẽ ipſum habere,& diuitẽ eſſe.Ennius.Verebar enĩ ne aĩos eorum inflaret habẽtia.& Habilis,hoc eſt pro uiribus aptus.Virgi.Nanq́ humeris de more habilẽ ſuſpenderat arcũ,uenatrix.a quo habilitas,hoc ẽ aptitudo.& habiliter,apte.& inhabilis,ineptus.& debilis.infirmus.quaſi paꝝ habilis,hoc eſt malæ habitudinis.Ab hoc fit debilito uerbum,qđ eſt infirmiorẽ facio.itẽ debilitas.debilitatio.& aduerbium debiliter.Pacuuius.Miſeret me lachrymaꝝ.lĩgua debiliter ſtupet.Veteres ꝓ debili .debilonẽ dixere.Ennius.Debilo homo.itẽ habena retinaculũ eq,qđ ea equus teneat.itẽ habitus,q̈litas ip̃a,& forma corpis,& cuiuſcunq́ rei.Plau.Qualis habitus oris.itẽ cultus corpis,& ueſtimẽta.uñ habitum ſcænicum.habitũ exoticũ.habitũ militarẽ dicim⁹.Plau.Quis habitus iſte tam ꝓlixus.Ply.Quid ad nos lugubri habitu uenerat,& capillatior ſolito.Virg.Vẽtos & uarium cæli p̃diſcere morẽ,cura ſit,& patrios cultus,habituſq́ locoꝝ.itẽ habitus,q a philoſophis ita definit.Habitus eſt alicuius rei ſiue in aĩo,ſiue in corpe a natura cõcepta,ſed uſu corroborata.& plena pfectio.Ab hoc Habitudo deducit ꝓ ipſo corporis habitu.& Habitior,qđ ueteres pro pinguiori uſurparũt.itẽ ab eo compoſita fiũt Adhibeo,qđ eſt accõmodo,adiicio.Perhibeo,qđ ẽ dico.loquor.affirmo,q̈ſi pro compto habeo.Exhibeo,ꝓfero.& in publicũ deduco,ut uidẽdi tangẽdiq́ facultas ſit,q̈ſi extra ſecretũ habeo.Paulus iuriſconſul.Exhibere inq̇t eſt facere in publico ptãtem,ut ei q agit experiũdi ſit copia.Exhibent apud p̃torem teſtamẽta,ut auctoritate eius ſignatores admoniti ueniãt ad recognoſcenda.Exhibere negociũ eſt moleſtũ eſſe.ſiue moleſtiã inferre.Cicero.Quod cũ audiſſet adoleſcens negociũ exhiberi patri.quo modo loquẽdi etiã græci utunt dicẽtes πράγματα παρέχειν.Plau.Enimuero pragmata mœ parechis,hoc eſt negociũ mihi exhibes,nam παρέχειν græce exhibere eſt,πράγμα uero negociũ.Hinc pragmatici dicũtur,qui in foro,ac iudiciis uerſantes lites dirimũt.Iuue.inde cadunt partes in fœdere pragmaticoꝝ,hoc eſt a iudicio diſcedunt.& litem arbitrio forẽſium dirimẽdam pmittunt.Hinc pragmatica ſanctio dicta eſt qđ p eam a ſup̃mo,atq́ ordinario iudice diſcedat.& oĩa pragmaticoꝝ arbitrio terminentnr.praxis uero terminatio dicitur,a quo propria noĩa Praxiteles,qui marmoꝝ ſculptor nobiliſſimus fuit.ſculpſitq́ inter cætera Venerẽ Gnidi,quæ ĩ toto orbe terraꝝ præcipua habita ẽ,multiq́ ut eam uiderent,Gnidum ſunt profecti.& Praxaſpes nobilis perſa,qui Smerdim Cambyſæ fratrem iuſſu regis occidit,ut ſcribit Herodotus.item ex de & habeo componit Dubius,q̈ſi

dehabens;hoc eſt non intelligens.a quo dubito.& abdubito.& ſubdubito.& ĩdubius,q̃ſi minime dubius.& ſubdubius,paꝵ dubi⁹.& dubitatio.& dubietas,& quo ueteres utebantur,dubio. Plau. Dubiat qd agat.& dubitabũdus.& dubie.ſubdubie,atq; indubie aduerbia.Itẽ dubitanter.& dubitatim.Cecilius imperator clamat de medio,ut uelites a ſiniſtro cornu remoueant.& gallis nõ dubitãter immittãt.Siſenna.Q ꝺ hoſtẽ nõ dubitatĩ cũ pluteis & ſcalis, iter facere cernebat.Itẽ ab habeo prohibeo,qꝺ ſignificat nego,auerto.Vir.Prohibe ĩfandos a nauibus ignes.& inhibeo qꝺ eſt retineo.cõprimo.hoc.n.differt a ꝓhibeo,qꝺ ꝓhibeo generale eſt ẽt ante rem incœptam.inhibeo aũt re iam incœpta.illud uetat ne quid facere incipias,hoc ne pergas,ſed potius deſiſtas.Virg.Q uod genus hoc hominum,quæue hũc tam barbara morem Permittit patria?hoſpitio ꝓhibemur harenæ.Idem.Parcite iam rutuli,& tela inhibete latini.Hinc nautæ inhibere remis dicunť,cũ nauẽ retrouertere uolentes currẽtis impetũ remorum impreſſione ratardãt.Iuſtinus,ite ceſſum,inhibete remis,& a bello diſcedite. Debeo, qꝺ obligatus ſum,& oĩs actio hocuerbo comprehẽdiť(ut Vlpianus ſentit)ſiue ciuilis ſit,ſiue oneraria,ſiue fideicõmiſſi ꝓſecutio.Ab hoc fit debitor,qui ut Modeſtinus ait,his ꝓprie dr̃,a quo inuito exigi pecunia poteſt.& debitũ id quod debetur.& debitio,ipſe actus.Cicero.Per quã diſſimilis eſt pecũiæ debitio,& gratiæ.Nã qui pecũiã diſſoluit,ſtatim non habet id qꝺ reddidit, qui autem debet,æs retinet alienum.Gratiam aũt,& qui refert habet,& qui habet ĩ eo ipſo,qꝺ habet refert.Præbeo,exhibeo.tendo.a quo præbitio.Varro.Q uod eo die mea erat præbitio Hinc ueteres præbia remedia dixerũt,ꝙ ægrotantibus præbeãtur.Plaut⁹..Præbitere pro pice uſurpauit. Redhibeo,quod proprie ẽ(ut ſentit Vlpianus)facio,ut rurſus habeat uẽditor, qꝺ habuerat.Vnde redhibitum definiunt,qꝺ redditũ eſt,improbarũq;,& qui reddidit,rurſus coactus eſt habere id qꝺ habuit.& redhibitio,dicitur actus ipſe reſtitutionis.Poſtremo cohibeo quod eſt cõprimo.refreno.Plynius.Et impetũ furentis blanda oratione cohibuit.Ab hoc cohum deductũ,lorũ,quo temo buris cũ iugo colligatur.Cohum etiã poetæ cælũ dixerũt a chaos,ex quo putabant eſſe formatũ.Varro autem cohum pro loro a cauo, quaſi cauũ dictũ exiſtimat.dicitq; eſſe ſub iugo medio cauũ,quo buris extrema iugo copulať.EXILIVM.Relegationem.Exul enim diciť qui extra ſolum natale,hoc eſt extta patriam eiectus ẽ. Hinc fit exulo uerbum,qꝺ eſt extra patriam eiectus uiuo.& exilium ipſa exulatio. & exilica cauſa q̃ aduerſus exules agiť.& exulabũdus in exilio uitã agens.PROFVGVS.Procul a finibus ſuis uagãs quaſi porro fugat⁹.Fugare enim expellere eſt,& in fugã cõuertere,qꝺ a fugio deduciť. Fugio autẽ a græco φϑύγω. Eſt aũt fugere cũ curſu,& celeritate relinquere.Vir.Nos patriã fugimus. Diciturq; ẽt de nauigãtibus.idẽ.Nõ fugis hinc p̃ceps,dum præcipitare poteſtas.Idẽ. Tendũt uela noti,fugimus ſpumãtibus undis.Plautus.Remigio ueloq; quantũ potes feſtina, & fuge. Itẽ de auib⁹ . Vir.Celeriq; fuga ſub ſydera lapſæ,Sæmeſam p̃dã,& ueſtigia fœda relinquũt.A fugio fuga deduciť,qꝺ modo ſignificat actũ ip̃m fugiẽdi,modo ꝓ curſu poniť.Virg,uel q̃lis equos threiſſa fatigat Arpalice,uolucrẽq; fuga p̃uertiť hebrũ.mõ ꝓ ĩpetu.Idẽ.ille uolat ſimul arua fuga,ſimul æquora uerrẽs.Itẽ a fugio fugax,q ꝑ timiditatẽ facile fugit.Poniť ẽt pro celeri,& ueloci.unde fugacẽ equũ dicim⁹ uelocẽ.Ab hoc fit diminutiuũ fugacul⁹.& cõparatiuũ fugacior,ac ſuꝑlatiuũ fugaciſſimus.& nomẽ fugacitas.& Fugia dea lætitiæ,a fugatis hoſtibus & fugitiuus ſeruus,q a domio ea mẽte diſcedit,ne ad eũ redeat,etiam ſi mutato conſilio ad eũ reuertať.Nemo.n.tali peccato pœnitẽtia ſua nocẽs eẽ deſinit.Fugitiuæ uero aquæ dicũť,qb⁹ ex publico riuo fluẽtibus furtĩ qs,ac non ſuo iure utiť.Præterea a fugio cõpoſita fiũt perfugio qꝺ ẽ auxilii gr̃a ad aliquẽ cõfugio.uñ perfugiũ dr̃ locus,ſiue ꝑſona ad quã cõfugim⁹. Apule. Perfugiũ facinoroſoꝵ hoĩum. & confugio eiuſdẽ ſignificationis.a quo confugiũ.Vir.Ad te cõfugio,& ſupplex tua numina poſco.Veteres ꝓ confugiũ confugelã frequentiſſime uſurparũt.& refugio ſimiliter.a quo refugiũ.& aufugio,atq; effugio eiuſdẽ cũ ſuo ſimplici ſignificationis.a q̃bus aufugiũ.& effugiũ,& fœminino genere effugia,& profugio,lõge fugio.a quo ꝓfugus.Vir.italiã fato ꝓfugus,lauinaq; uenit Littora,& trãſfugio,qꝺ ꝓprie ſignificat ad partẽ hoſtiũ fugio.Hinc trãſfugiũ,hoc ẽ fuga ad hoſtes facta.& trãſfuga,q ad hoſtes fugit.Salu.Modo haꝵ,modo illaꝵ partiũ leuiſſime trãſfuga.Itẽ ſolifuga aĩal,de quo ſupra diximus a ſole fugiẽdo.& lucrifuga,q lucrũ fugit.Plau.Cũ hos huc adii lucrifugas dãni cupidos.item noctifuga,q noctẽ fugit.lucifuga,q fugit lucẽ,& alia q̃dam huiuſmodi.itẽ a fugio fit frequẽtatiuũ fugito.Apule.Huc atq; illuc fugitando ad ſtabulũ tandẽ pueni.AB VRBE AVSONIA.Ab urbe itala, hoc eſt ab urbe Roma,quæ nõ modo italiæ,ſed terraꝵ caput ẽ.Auſonia eadẽ uoce & ſubſtãtiuũ & adiectiuũ eſt,hoc loco adiectiuũ.Dicta eſt aũt principio Auſonia ea ꝑs italiæ,dũtaxat,ĩ q̃ ſũt urbes Beneuẽtũ,& Cales ab Auſone Vlyſſis,& Calypſonis filio.Poſtea tota italia quæ Apẽnino finiť Auſonia uocitata ẽ ab eodẽ duce,a quo urbẽ ẽt cõditã Arũcã ferũt.Ab auſonia populi auſonii uocitati,& mare auſoniũ,pars maris tyrrheni,a cãpania Siciliam uerſus. IMPENSIS VITAM PRINCIPIS ADNVMERES.Ad cætera inquit beneficia principis il

illud adnumerandũ est,qđ uitam nobis dedit,q̄m delatores eiecit,qui uitæ nostræ cõtinuæ insidiabãť.ADNVMERES.Addas ,& numero cæteroꝝ beneficioꝝ adiũgas .Annumero & cõnumero,a numero componũtur.significãt ãt addo,&ad numeꝝ adiungo.Itẽ simul numero,hoc est simul cõputo.Numero aũt a numerus fit,q definiť collectio unitatũ .uñ unitatẽ dicũt non esse numeꝝ,sed principiũ numeri.numeꝝ autẽ a nũmo deductũ existimãt,cũ pp nũmos in primis inuentus sit nũerus.& Nũerare proprie sit nũmos computare.Nũmus ãt a numismate appellatus est.Græci.n.nũmũ νόμισμα uocãt,quo uerbo & latini eodem mõ utuntur .Hora.Regale nomisma Philippos.Nomisma aũt ἀπὸ τοῦ νόμοσ,qđ est lex deriuať,q̃a cum permutatione uti hoĩes solerent lege,nũmi usus introductus est.Quapp nostri nũmũ monetã appellauere,ꝙ signo numismatis monerẽť,cuiꝰ pretii esset. A nũmo nũmosus fit,sicut a pecunia pecuniosus,& nũmatus in eodẽ significato apud Plautũ.& nũmularius,campsor pecuniarũ.Itẽ q nũmos cudit,ac monetariꝰ etiã appellať.Sed ꝓprie campsor pecũiaꝝ,a nostris argentarius dř.A græcis trapezita.Nũmularii & mensarii sũt minutiores non tenẽtes libros,in quibus data,acceptaq; scribũtur,quos græci Colybistas appellãt .Nũerus uero nõ mõ de iis,quæ nũeranť dř,sed aliqñ de iis quæ mensuranť.Cicero,si exempli gr̃a uir bonꝰ Alexandria Rhodũ magnũ frumenti numeꝝ adduxerit.interdũ etiã ꝓ ordine metaphorice accipitur.Virgilius.Digerit ĩ numeꝝ,& q̄m oĩs concentus,& oĩs Harmonia numeris constat. Frequenter etiã pro ratione Harmonica poniť.Quam græco uocabulo rhithmos appellamus.Virg.Numeros memini,si uerba tenerẽ.Idem,tũ uero in numeꝝ faunosq;, ferasq; uideres ludere. idest in rõnem & rhithmũ.Quintil.sunt rhithmi,ut & ipse Cicero constituit,& secutus eũ Virgiliꝰ dixit.Numeros memini,si uerba tenerem.idem rhithmi ut dixi,neq; finem habẽt certũ, neq; in contextu uarietatẽ.Hinc oratio quæ nũeris caret,soluta dř,quæ uero numeris constat,nũerosa.Numerosum etiam dicimus,qcq̃d magno numero cõstat,ut nũerosus grex.numerosus populus.A quo fit numerose aduerbiũ.i.magno nũero.Innumeꝝ uero qđ sine numero est,hoc est infinitũ.Innumerato esse dř,cũ pecunia est in promptu, ut habeo pecuniam innumerato, hoc est non ualorẽ,sed pecuniam ipsam,ꝓmptã,paratãq;.Vñ de actore dicente ex tempore,dictũ est ingeniũ eũ innũerato hr̃e,hoc est semp ꝓmptũ,paratũq; ad oĩa sicut de Pollione asinio seriis iocisq; pariter,accõmodato.dictũ est eẽ eũ oĩum horaꝝ.Itẽ a numerus nũerius ꝑnomẽ deduciť.& numerabile,qđ nũerari põt,sicut innumerabile,qđ non põt nũerari.& numerariũ qđ ex numero ẽ .sicut supnumerariũ,qđ supra numeꝝ additũ est, & numeratim aduerbium hoc ẽ p numeꝝ.& unũ cõpositum sæpenumero,qđ significat frequenter.Itẽ numerale,quod ad numeꝝ ptĩet.Vñ numeralis scia,q̃ de numeris ẽ.Græce Arithmetice uocať. nam ἀριθμὸσ numerus est,& apud grãmaticos numeralia nomĩa dicunť,qbꝰ utimur in numerãdo,ut unus.duo.tres.singuli.bini.trini.& numeralia aduerbia,ut semel.bis.ter.atq; alia eiusmõi, in qbus notandum ꝙ ut maximꝰ q̄sq; numerus ita primo loco poniť, ut uigintiq̄nq;. trigintasex, sed si copula intercedat,is numerꝰ ꝑponiť,q minor ẽ,Quotiẽs ĩfra cẽtũ,& supra uiginti loq̄mur ut unus,& uiginti,duo.& uiginti.Cicero.Plato uno,& octogesimo ãno scribẽs est mortuus.Isocrates q̃rto,& octogesimo eũ librũ,q panegyricꝰ inscribitur,scripsisse dř.uixitq; q̄nq̄ẽniũ post,cuius magister Leontinus gorgias centum & septem compleuit annos.Ex q̄bus Ciceronis uerbis manifeste colligitur ante cẽtum ꝑponi numeꝝ minorẽ.Post centum uero postpõi Eodẽ mõ loquemur supra uigĩtimilia usq; ad cẽtum milia,ut milites nostri sex, & uigĩtimilia erãt,uel milites nostri erãt uigĩtisexmilia uel milites nostri erãt uicies,& sexiesmille.uel militũ nobis erãt uigĩtisexmilia Eteni hæc noĩa,dũ copula carẽt,composita uidẽtur,ut undecim.duodecĩ.septẽdecĩ.uigintiduo.uigintitres,quẽadmodũ illa undeuigĩti,quasi uno dẽpto de uigĩti & significat decẽ & nouẽ.& duodeuigĩti,q̃si duobꝰ dẽptis de uigĩti,& significat decẽ & octo.eodẽ mõ undeuigesimus.duodeuigesimus.undetrigesimus.duodetrigesimꝰ.undecemtesimus.duodecẽtesimus.undemillesimus.duodemillesimus.& reliq̃ similiter. Hæc.n. noĩa secũdus.tertiꝰ.cẽtesimus.& reliq̃ huiusmodi significãt ultimũ ex eo numero,ut secũdus.i.ultimus ex duobꝰ.Tertiꝰ ultimus ex tribꝰ.Cẽtesimus ultimus ex cẽtũ.Licet primus non significet ultimũ ex uno,sed ip̄m unũ in ordĩe,tñ ad multos sequẽtes.Aliquãdo tñ non pro ultĩo ex eo numero usurpanť,ut cẽtesimã partẽ bonoꝝ p̄ris assecutus ẽ,hoc ẽ unam ex centũ. Aliquãdo pro bis tantũ.ter tantũ.ut ager hic centesimũ fructũ attulit,hoc ẽ cẽties tm̄.quãtũ sementis accepat.Ply.admisceť huic far ut mitiget amaritudinẽ eiꝰ.& tamẽ sic quoq; igratissimũ uẽtri ẽ,nasciť q̃litercũq; solo cũ cẽtesimo grano.ip̄mq; pro letamie est,cũ cẽtesimo grano inq̄t,hoc ẽ cũ cẽtũ granis siue cũ cẽtuplo grano,hoc mõ appellata ẽ quadragesima,ꝙ q̃dragĩta dies contineat,quo uocabulo eloquẽtissimi nostræ religionis uiri utũť.Hãc significationẽ hñt noĩa illa numeralia,simplus.duplus.triplus.decuplus.& similia,hoc est semel tm̄.bis tm̄.ter tm̄.decies tantũ.Sunt ꝑterea numeralia.unarius.binarius.ternarius.uicenarius.centenarius. & similia,quæ denotãt nõ multiplicationẽ sui,sed nũeꝝ aliaꝝ reꝝ quæ nõ noĩanť,ut lapis cẽtẽariꝰ.

nõ ꝙ cẽtuplus ſit, ſed cẽtũ libraꝝ, homo cẽtenarius nõ ꝙ ſit cẽtũ geminus, ſed ꝙ habeat cẽtũ annos. Grex cẽtenariꝰ, nõ ꝙ ſint cẽtũ greges, ſed grex cẽtũ capitũ. Dicimꝰ ẽt binariũ. ternariũ cẽtenariũ numeꝝ. qa numerus oĩa cõplectiť, pp qđ recte dicimus cẽtenariũ numeꝝ ãnoꝝ ingressus eſt. nõ aũt cẽtenariũ ãnũ, & millenariũ numeꝝ põdo uehit. nõ aũt millenaria pondo. item ſingulũ. binũ. trinũ. ſiue ternũ. quaternũ. quintũ. ſenũ. octonũ. nouenũ. denũ. undenũ. duodenum. ternũdenũ. quaternũdenũ. quinũdenũ. ſenũdenũ. uel denũquaternum. denũqnum. denũſenum. denũſeptenũ. denũoctenũ. denũnouenũ. uicenũ. uicenũſingulũ. uicenũbinũ. uicenũternũ. ſiue ſingulum. & uicenũ binũ. binũ & uicenũ. ternum & uicenũ. & ita deinceps, tum tricenũ. quadragenũ. quinquagenũ. ſexagenũ. octogenũ. nonagenum. cẽtenũ, qbus oratores utroqꝫ numero utunť, ſed frequentius plurali p̃ſertim ubi ſubſtãtiuũ nomẽ, cui addũtur, tñ pluraliter declinať, ut binæ lr̃æ. binæ nuptiæ. bina arma. bina caſtra. Neqꝫ enĩ recte diceremus duæ lr̃æ. duæ nuptiæ. duo arma. duo caſtra. Poetæ uero frequẽtiꝰ ſingulari utũtur. Sed oratores fere ꝓpriã uſurpãt ſignificationẽ hoꝝ noĩum. Binus. n. ſiue bini ſignificat ſingulis duo. Ternus, ſiue terni. ſingulis tres. Quaternus, ſiue quaterni, ſingulis quatuor, ut creabanť olim bini conſules. i. p ſingulos ãnos, ſiue ſingulis ãnis duo, & accepimus oẽs a Cæſare bina talẽta, hoc eſt ſingulis nobis data ſunt a Cæſare duo talẽta. At poetæ nõ ita accipiũt, ſed ꝓ ſuis fere primitiuis hæc noĩa uſurpãt. Virgi. Gurgite ſepteno rapidus mare ſubmouet amnis, ſepteno gurgite, hoc eſt ſeptẽ gurgitibus. Idẽ. Per duodena regit mundi ſol aureꝰ aſtra, ꝓ duodecĩ aſtra. Veꝝ nõ modo poetæ, ſed alii quoqꝫ ſcriptores nonnũq̃ hoc mõ accipiũt. Ply. Prodigioſa ſũt, q̃ circa hoc tradit Theophra. auctor alioqn grauis, ſeptuageno coitu durare libidinẽ cõtactu eiꝰ, ſeptuageno coitu inqt. hoc eſt ſeptuaginta coitibus. Sed in his noĩbꝰ notãdũ ẽ, ꝙ a trigita tricenũ dicimus. g. lr̃a in. c. mutata, ſicut pro uigeno uicenũ. Tricenũ uero a trecentũ dicimus, q̃a hæc noĩa ſupra cẽtũ qdẽ ſyncopanť, infra uero non ſyncopanť, qppe duceni dicimus ꝓ ducẽteni. Triceni ꝓ trecẽteni. Quadrigeni. quingeni. ſexageni. ſeptingeni. octingeni. Nõgeni, uel nonigẽi. ꝓ quadrigẽteni. qngẽteni. ſexcẽteni ſeptĩgẽtẽi. octingẽteni. nongẽteni. uel noningẽtẽi. Cẽteni aũt, & millẽi pp dictionũ breuitatẽ nõ ſyncopãť. Sũt itẽ noĩa numeralia ſimplex. duplex. triplex. quadruplex. decuplex. cẽtuplex. & ſimilia. A quibus ſimplicitas. duplicitas. triplicitas. & reliqua. itẽ ſimpliciter. dupliciter. tripliciter, & alia huiuſmodi aduerbia. Veteres ẽt ſimplicitus pro ſimpliciter dixere. Nũeralia p̃terea aduerbia ſunt ſemel. bis. ter. quater. decies. cẽties. millies. & ſimilia. in quibus notandũ eſt ſicut ſupiora illa q̃ diximus ſupra cẽtũ ſyncopãtur, infra cẽtũ uero minime, ita hæc e diuerſo infra cẽtũ ſyncopari, ultra uero nõ ſyncopari, ut uicies pro uiginties. Tricies pro triginties. & ſimiliter. quadragies. quinq̃gies. ſexagies. ſeptuagies. octogies. nonagies. Cætera uero nõ ſyncopanť. Quinqes. ſexies. ſepties. octies. nouies decies. centies. ducẽties. tricẽties. quadrigẽties. quigẽties. ſexcenties ſeptĩgenties. octingenties. noningẽties. millies. biſmillies. termillies. quinqeſmillies. decieſmillies. uicieſmillies, & deinceps. Mille ſubſtãtiuũ nomẽ, & neutri generis aliquando ẽ, cuius pluratiuus nũerus ẽ millia. Declinaturqꝫ hoc mille, huius mille, Et in plurali hæc millia, hoꝝ milliũ. ideoqꝫ cũ gtõ iungiť. Cicero. Añ fundũ Clodii, quo in fundo pp inſanas illas ſubſtĩctiões facile mille hoĩum uerſabať ualentiũ. idẽ. Qui unq̃ in illo inuentus eſt, qui. L. Antonio mille nummũ ferret expẽſum. Quadrigariꝰ. ibi occidiť mille hoĩum, Quin ẽt declinatũ hoc nomẽ a ueteribus inueniť. Lucil. Hũc milli paſſuũ qui uicerit, atqꝫ duobus campanus ſonipes ſubcuſſor nullus ſequeť maiore ſpatio, ac diuerſus uidebiť ire. idem. Tu milli nũmũ potes uno q̃rere cẽtũ uno, milli nũmũ inqt, hoc eſt mille nũmis, hoc eſt qđ græci χιλιάδα uocãt, dicũtqꝫ unã chiliada, & duas chiliadas, hoc eſt unũ mille. & duo milia. Aliqñ mille adiectiuũ eſt. itaqꝫ mille hoĩes dicimus. mille uiros. mille ꝓpugnacula. Nec licet dicere millia hoĩes. qa ſubſtãtiua ñ cohærent ſine copula. Dicimꝰ tñ decẽ milia, & ducẽti hoĩes, qđ ita ĩtelligiť, decẽ milia hoĩum & ducenti hoĩes. A mille (ut qdam putãt) Millus deriuať, collare canũ uenaticorũ, factũ ex corio, multis clauis ferreis eminẽtibus aduerſus ĩpetũ lupoꝝ. a multitudine ergo clauorũ hoc ẽ a mille clauis millũ appellatũ uolũt. Scipio Aemelianꝰ ad populũ. Nobis inq̃t reipu. p̃ſidio eritis, q̃ſi millus cani. Nos millũ potius quaſi mellinũ dictũ exiſtimamꝰ. qđ ex pelle aĩalis quod melis dr̃ fere hæc collaria fiant. Varro. Ne uulnerenť canes a beſtiis, ĩponunť iis collaria q̃ uocanť meliũ. i. cingulũ circũ collũ, ex corio firmo, cũ clauis capitatis. Quod autẽ aĩal ſit melis, nos primi hac ætate, ut pleraqꝫ alia, tenebris ignorãtiæ obducta apuimus, Taxonẽ id uulgus uocat. Plyniꝰ Frõtinuſqꝫ tegi ſcuta meliũ pellibꝰ ſcribũt, eãqꝫ eẽ huic aĩali ĩ metu ſolertiã, ut ſufflata cute diſtente ictus hoĩum, & morſus canũ arceãt. itẽ a mille millies aduerbiũ. & milliarium, hoc ẽ mille paſſuũ ſpatiũ. & millenus. a quo millenariꝰ numerus, ſicut a cẽtũ cẽtenarius. & milliũ frugis genus pp multitudinẽ acinoꝝ. Adhibeť hoc neruoꝝ doloribus in ſacco feruẽs qm̃ ẽ caloris capaciſſimũ. itaqꝫ talis uſus eius ẽ ad oĩa, q̃bus calor ꝓfuturus eſt, ab hoc milliaria auis uocitata, qđ millio pĩgueſcat. itẽ a mille miles appellatus q̃ſi milleſimus qcqꝫ, hoc ẽ qſqs

ex millenario numero fuerit.Legio.n.primo(ut Var.inq̄t)triũ miliũ fiebat,& singulæ trib⁹Tatien siũ.Rãniũ.Luceriũ mille militũ mittebant.Hinc militaris dr̃ ad militẽ spectans, ut militaris panis.militaris toga.res militaris.& militia,pro bello & re militari.& milito uerbũ, hoc est militiã exerceo.& militariter aduerbiũ,hoc est more militũ,uel more militiæ,& cõmilito cõmilitonis,qui simul militat,hoc est socius in bello.& cõmilitiũ ip̃a belli societas.Militiæ apud ueteres tria genera erant.Alii euocati dicebant̃,qui nõ milites sed promilites erãt.Alii tumultuarii,q necessitate aliqua electi ad unũ dũtaxat bellũ militabãt. Alii sacramento religati, qui post electionẽ in rẽpu.iurabãt,qđ militare sacramẽtũ dicebat̃, hi plenã militiã habebãt, erãtq; quinq;,& uigĩti ãnis obligati.Miletus ãt urbs fuit Ioniæ,eius regiõis caput A qua milesii dicti alia eiusdẽ noĩs fuit in Creta. Alia in Lesbo ĩsula.a qua milesia uellera dicta,ꝙ ibi optime lana tingeretur.Milo ꝓpriũ nomẽ uiri est.Fuit hoc noĩe Athleta Crotoniẽsis,qui taurũ ĩ olympico certamine ictu nudæ dextræ occidisse dr̃,& sine fatigatiõe stadii spaciũ supra humeros portasse,totũq; eo die comedisse,hic tñ exitũ uitæ miserãdũ habuit.nã cũ ætate grãdæu⁹ relicta palæstra,p siluestria Italiæ loca iter faceret,uidit quercũ ꝓxime uiã patulis ĩ pte media ramis hiantẽ ut creditũ est,uolẽs an ullæ sibi reliquæ uires adessent,ĩmissis ĩ cauernas arboris digitis, deducere,& rescindere quercũ conatus ẽ,ac mediã q̇dẽ ptẽ discidit,diuellitq;.Quercus ãt,cum ille q̄si pfecto qđ erat cõnixus,man⁹ laxasset cessante ui rediit ĩ naturã, manibusq; eius retẽtis, ĩclusisq; stricta denuo,& cohæsa dilacerãdũ hoĩem feris,atq; alitibus p̃buit.A milone milonianus dr̃.uñ miloniana Ciceronis or̃o dr̃ ꝓ Milone acta.Milo ẽt Indiæ mõs ẽ, ĩ quo hoĩes nascũtur auersis plãtis octonos digitos ĩ singulis pedibus habẽtes.IMPENSIS.Beneficiis . meritis. ut supra diximus.PRINCIPIS.Domitiani,qui delatores castigans,uitæ ciuium cosuluit.

AD DOMITIANVM EPIGRAMMA QVINTVM.

i VNCTAM PASIPHAEN.Laudat Domitianũ, ꝙ ita fabulas ueterum rep̃sentet ut possint quæ ficta sunt uideri uera fuisse.Pasiphae Solis filia fuit,& uxor Minois,regis Cretæ.Minos cũ pulchriorẽ taurũ sacrificare Neptuno solitus esset, deteriorẽ aliq̄ñ apposuit,quapropter indignatus deus uxorẽ illius cõpulit in tauri amorẽ. Alii hoc a uenere factũ tradũt,ꝙ oẽm solis ꝓgeniẽ insectaret̃,qa sol oĩa cernẽs cõpertũ eius cum Marte adulteriũ diis ĩmortalibus ĩdicauerat. Pasiphae igit̃ amoris ĩpatientia sibi febricari a Dædalo bouẽ ligneã fecit,sub qua latens cũ tauro cõcubuit,ex quo p̃gnãs facta genuit Minotaurum,q parti hoĩs effigiẽ hẽbat, ptim tauri. Qua re cõpta ĩdignatus Minos in Dædalũ,q bouẽ fabricauerat Labyrintho eũ cũ Icaro filio ĩcludi iussit,qđ metuẽs Dædalus,alis sibi & Icaro e cæra fabricatis e Creta ĩsula euolauit.Icarus alis,ꝙ nimis alta peteret,calore solis liquæfactis in mare decidit,qđ ẽ ĩter Myconẽ,& Gyarũ,ob id Icareũ dictũ. Nã Icari⁹ Oebali Laconũ regis filius fuit,pr̃ Penelopes.Itẽ mõs ẽ in Attica regiõe Icarion uero sæuissimus pirata fuit,Dædalus in Siciliã puenit,ubi tũ Cocalus ĩperabat, quẽ psecutus Minos a Cocali filiab⁹(ut Aristoteles refert) iuxta Camerinã urbẽ ĩterfectus ẽ,& apud ĩferos iudex aĩarũ factus. Virgil.Quæsitor Minos urnã mouet,ille silẽtũ,Cõciliũq; uocat uitãq; & crimina discit.A minos fit Minoius.Idẽ. Dædalus ut fama ẽ,fugiẽs minoia regna.Hãc igit̃ fabulã ita p̃sentauit Domitian⁹ut fuerit historia uisa nõ fabula.hoc ipsum spectaculũ Nero prius ædiderat,ita ut oẽs ligneo iuuẽcæ simulachro abditã mulierẽ inire cõspexerint.Icariũ prĩo statim conatu iuxta cubiculũ ei⁹ decidere, ipsũq; Neronẽ cruore respgere.Dædalus pr̃ia Atheniẽsis Mitiõis filius fuit,nobilis architectus, fabricã materiã prim⁹ inuenit,& ĩ ea serrã.asciã.ppẽdiculũ.terebrã glutinũ.lithocollã.Quidã falso scribũt Talaũ sororis filiũ ab eo ĩterfectũ inuidia ĩgenii,q̃m figuli rotã,& serrã primus inuenisset.Nã figulinã prim⁹ ĩuenit Chorœb⁹ Atheniẽsis.Rotã Anacharsis scythes,uel(ut alii uolũt) Hipbios Chorinthius.Dædalus cũ Athenis ab Ariopagitis expulsus in Cretã nauigasset,prĩo bouẽ ligneã fabricauit deĩde Labyrinthũ,in quo minotaurus includeret̃.Portẽtosissimũ hoc humani ĩgenii opus fuit,itinerũ ambages.occursus.ac recusus inexplicabiles cõtinẽs.crebris foribus ad fallẽdos exitus.redeũdũq; in errores eosdẽ.Quatuor hi fuisse memorant̃.Primus ĩ ægypto,q(ut aliq sentiũt)regia Mothe rudis prĩcipis fuit,ut alii, sepulchrũ Meridis.Plures honori solis extructũ fuisse existimãt.Hinc Dædalũ sumpsisse cõstat exẽplar ei⁹ Labyrinthi, quẽ fecit ĩ Creta,sed cẽtesimã tm̃ eius portionẽ imitatũ.Secũdus hic ab ægypto Labyrinthus fuit. Tertius in Lẽno. Quartus ĩ italia,oẽs lapide polito fornicibus tecti.italicũ Labyrinthũ fecit sibi Porsena rex Etruriæ sepulchri cã,simul,ut & externorũ regũ uanitas quoq; ab italis suparet̃. Var.Sepultus ẽ Porsena sub urbe Clusio,in quo loco monumẽtũ reliq̄t lapide q̈drato. Sĩgula latera pedũ lata tricenũ,alta q̇nq̈genũ.inq; basi q̈drata ĩtus Labyrinthũ inextricabilẽ,quo siqs ĩproperet sine glomere lini,exitũ inuenire neq̄at.Supra id q̈dratũ Pyramides stãt q̇nq;,q̈tuor in angulis,& ĩ medio una.in uno latere pedũ septuagenũ q̇nũ,alte centũ q̇nq̈genũ, ita fastigatæ,ut ĩ sũmo,orbis æneus,& petasus unus oĩbus sit ĩposit⁹,ex quo pẽdẽt excepta cathenis titinnabula,q̄ uẽto agitata lõge sonit⁹ referãt.Supra quẽ orbẽ q̈tuor pyramides ĩsup singulæ extãt

altæ pedũ cẽtenũ, ſupra q̃s uno ſolo ꝗnq; Pyramides tantæ altitudinis, ut reliquæ totius molis altitudinẽ ſuperẽt, Dædalo ãt ĩpoſitũ nomẽ exiſtimãt ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν, qđ eſt uariare. Alii hoc uerbũ poti⁹ a Dædalo deriuatũ putãt, ob multiplex uariũq; ĩgeniũ hoĩs, pp qđ græci Dædalon uariũ dicũt. & Lucr. terrã ob rerũ, artificiorũq; uarietatẽ Dædalã noĩat. En. ſimili mõ Mineruã. Vir. Circẽ. Plato. Logodædalos uocãt, q dolũ colũt ſermonis ornatu. CREDITE. Vos ſcilicet q Domitiani ludos ſpectatis. Credite, fidẽ habete. Credere. n. aliqñ ẽ dictis uel factis fidẽ habere. Virg. Ora dei iuſſu nõunq̃ credita teucris. A quo creduli dñr, q̇ q̃cũq; facile credũt. & credulitas ipſa facilitas credẽdi. Sicut ecõtrario, Increduli, q nõ facile credũt. & incredulitas credẽdi difficultas. Aliqñ credere ẽ fidei cõmittere. Ci. Vitã, ac fortunas cui crediderim meas. Interdũ ſeruãdũ cõmittere. Plau. Vbi is obiit mortẽ q mihi id aurũ credidit. plerũq; ẽt ꝓ cõfidere uſurpaſ. Virg. O formoſe puer nimiũ ne crede colori. Salu. Virtuti ſatis credebãt. Itẽ ꝓ mutuare. Martia. Dimidiũ dõare lino q̃ credere totũ Qui mauult, mauult pdere dimidiũ. Hĩc creditores, ꝑprie dñr, qbus mutuata pecunia debeſ. Vlpi. tñ creditores dicit eos eſſe, q̇bus debetur ex q̃cũq; actione, uel ꝓſecutiõe, uel iure ciuili, ſine ulla exceptiõis ꝑpetuæ remotiõe, ſiue honorario ſiue ordinario. ſiue extraordinario. ſiue pure. ſiue ĩ diem. ſiue ſub cõditiõe. Creditũ ẽt a credo deduciſ, ſignificatq; id qđ nobis debeſ. & hoc differt a mutuo (ut Plau. ſentit) quo genus a ſpecie. Nã creditũ cõſiſtit extra eas res, quæ põdere. numero. menſuraue cõtinenſ, ſicuti ſi eãdẽ rẽ recepturi ſumus creditũ eſt, nõ ãt mutuũ. Itẽ mutuũ nõ põt eſſe niſi pecunia, aut alia res proficiſcaſ. Creditũ ãt fit iterdũ, ẽt ſi nihil ꝓficiſcatur, ueluti ſi poſt nuptias dos ꝓmittatur. Veteres ꝑ credas creduas uſurpabãt. Plau. Ipſus nec amat, nec tu creduas. Itẽ a credo fit credibile, quod ita ueriſimile ẽ, ut facile credi poſſit. Cuius cõtrariũ ẽ incredibile, qđ nõ ẽ credẽdũ. & credibiliter aduerbiũ, q̃ſi ueriſimiliter. & incredibiliter cõtrariũ. IVNCTAM. Coniũctam, copulatam hoc eſt cum tauro coeũtẽ. iungere, copulare eſt, quaſi in unũ agere. Hinc iunctura dr̃, qđ ſignificat cõiunctionẽ. & iunctim aduerbiũ ſine interuallo. Sueto. Magiſtratus & maturius ĩchoauit & pene iũctim pcurrit. & iugũ, qđ mõ eſt arduitas mõtis, & ut ſupra diximus, procliuis, ac prona ſupinitas, qđ arteſ, ſimulq; iungaſ. Vnde dr̃ iugoſus, hoc ẽ ꝓcliuis. Virg. Dum iuga montis aper, fluuios dũ piſcis amabit. Modo ĩſtrumentũ ruſticũ, quo colla boũ, ſiue alioꝝ aĩaliũ arando, currumue, aut aliud onus ducendo teruntſ, ꝙ eo colla iunganſ. Hinc iugerũ dictum, qđ eſt mẽſura terræ ducẽtoꝝ & quadraginta pedũ ĩ lõgitudinẽ, & dimidii ĩ latitudinẽ, qđ tm̃ ſpatii arari uno die ab uno pari boũ cõſueuit. Itẽ iugo uerbũ, qđ ẽ cõiungo, & quaſi ad unũ iugũ alligo. Vnde iugatũ dicim⁹, cõiunctũ. Ci. Hoc qdẽ eſt cõe uirtutũ, oẽs. n. ĩter ſe iugatæ ſunt. & adiugare ꝓ cõiungere accipim⁹. Plau. Mater ẽ terra, ea parit corpus. Mater aĩa adiugat uoluntatẽ & iuges eiuſdẽ iugi pares. A quo iniuges boues, q nũq̃ ad iugũ adhibiti ſunt. & cõiuges uirum atq; uxorẽ. & cõiugiũ matrimoniũ. Virg. Cõiugio iũgã ſtabili, ꝓpriãq; dicabo. & cõiugalem thorũ ĩ quo nuptiæ fiũt. & cõiugus a. um. qđ cõiũgit. & cõiugatio apđ grãmaticos, ꝙ p eã multa uerba ad unã formã, quaſi ad unũ iugũ cõiunganſ. & apud rhetores cõiugata, q̃ ab uno genere ueluti iugo flectunſ, ut a iuſtitia iuſtus. iuſte. iuſtũ. Hinc locũ a cõiugatis dicimus, cũ ita argumentamur, ſi riſus gaudiũ ẽ. & ridere gaudere, & iuga iuno, ꝙ matrimonia cõiungat. a qua iugarius uicus Romæ appellat⁹ ẽ, ĩ quo ara fuit iunonis iugæ, & iugalis nodus, ſiue iugale uinculũ, copula matrimonii. Vir. Cui uĩcla iugalia curæ. idẽ. Sicui me uinclo uellẽ ſociare iugali, & iuge auſpiciũ ẽ, cũ uinctũ iumẽtũ ſtercus facit. & iugis aſſiduus. cõtinuus, quaſi ſp, & ſine aliq̃ ĩtermiſſiõe iugo affixus. a quo iugiter aduerbiũ, hoc ẽ cõtinue. & cõiugatio apud grãmaticos hoc ẽ declinatio uerboꝝ ꝙ paria ſint, & uno iugo quaſi aſtricta. Bigæ quoq; & quadrigæ a iugo dictæ, ꝙ ille duoꝝ hæ q̃tuor equoꝝ iugo aganſ, illi biiugi, ſiue biiuges eq dñr, hi q̃driiugi ſiue quadriiuges, ꝙ bini, ſiue q̃terni ad unũ iugũ alligati ſint, & qm̃ ſex aliqñ eq ad unũ currũ adhibebanſ, qđ primũ a diuo Auguſto factũ legim⁹, hi ſeiugi, ſiue ſeiuges appellati ſunt. Nam q ſoli ſine curru ad curſum adhibenſ, Græca uoce κέλητες, hoc ẽ celetes uocanſ. Ply. Antiq celetas tm̃ dicebãt ĩ ſacris. poſtea uero & q bigis, uel quadrigis uiciſſent, latĩe dñr deſultorii, a deſiliẽdo, ꝙ ex iis facile deſiliaſ. Sueto. de Cæſare. Quadrigas, bigaſq;, & equos deſultorios agitauerũt nobiliſſimi iuuenes. A quadriga quadrigarii cognomẽ deductũ. iugũ ẽt a ueterib⁹ id dicebaſ ſub quo ignominiæ gr̃a uicti hoſtes mitti ſolebãt. Id hoc mõ fiebat, fixis in terra duabus haſtis, ſup eas ligabaſ tertia, tũ uicti hoſtes diſcĩgebanſ, & ita diſcĩcti ſub illa tranſire cogebanſ inermes. Hinc ſubiugare dictũ debellare, atq; ĩperio ſuo ſubiicere. itẽ iugũ in uinea dr̃, cũ duabus aut plurib⁹ pticis, harũdinibuſue ĩ terra defixis, aliæ ſupra eas alligãſ, ĩ q̇bus uites cõiũgũſ, & quaſi iugũ, hoc ẽ ſũmitatẽ q̃dã faciũt. a quo uites ipſæ ſeu uineæ iugatæ dñr, ꝙ ſi haſtilibus ĩ terra defixis ſingulæ trãſuerſæ pticæ ĩ unã tm̃ ptẽ ordinis adnectãſ. Vniiugæ uineæ dñr, & genus ipſum iugi canteriũ ruſtici uocãt. Ply. Salices quædã in ꝓceritatẽ magnã emittunt iugis uinearũ pticas. Idẽ. Seriora fere anno ad fructũ arbuſtiua, q̃ uitis iugata. Idẽ. & ſi luxuriauerint palmites, ĩtorqueri debẽt, ut quatuor materias, uel duas, ſi uniiuga erit uinea, emittat. Idẽ. Sim

plici iugo

plici iugo constat uniiuga, porrecto ordīe, quē cāteriū appellāt. Hīc iugari uineæ dicunt, quæ ī iugū cōstituunt. Columel. Seqtur iā adminiculādæ, iugādæq; uineæ cura. Quæ uero uineæ quadruplici ordine pticarū īstructæ sunt, cōpluuiatæ dicunt, a cauis ædiū cōpluuiis. Qppe ī quaternas ptes totidē iugis diuisa est. Sex certe uinearū genera memorant. Vnū cū sparsi p terrā palmites sunt. Secundū cū p se uitis subrecta est. Tertiū cū adminiculo cōtinet sine iugo, q̄ si in lōgū extēdat, & ad quartū usq; pedamētū (sic.n.adminiculū uitis uocamus) pueniat, Draco dr̄ siue iuniculus a iungendo. Ex quo fiūt quæ masculeta uocant. Quartum genus est, cū pedata uinea est simplici iugo, quā diximus uniiugā uocari. Quītū cū quadruplici, quæ uocatur cōpluuiata. qm̄ uero iugum aut ptica fit siue harūdine, aut crine, funiculoue, ut in hispania, atq; Brūdusio, aut cū breuiores palmites sunt sarmentis ipsis īter se iūctis funiū mō. Hoc genus ī arcus speciē formatū, funetū dr̄. Sextū genus est, cū uites arboribus maritant. idq; dr̄ uitis siue uinea arbustiua. Iuga ēt dicunt tabulæ nauiū, ī qbus sedēt, q̄ trāstra dn̄r. & hoc ad græcoꝝ imitationē. q hæc ζυγὰ appellāt. Vir. Inde alias aīas, q̄ p iuga lōga sedebāt. deturbat, laxatq; foros. Itē a iungo iuncus deducit, qm̄ usus eius ad iūcturas, & oīa uitilia utilissimus est. Alterū genus eius marinū uocāt, & græci oxyschœnō, hoc est acutū iuncū. Tria huius genera sunt. acutus. & sterilis, quē marē appellāt. Frugifer quē græci melācranim, nos atriferū uocitamus. qm̄ semē nigrū ferat. Et tertius magnitudine carnositateq; insignis, q̄ mariscus appellat. Cōmodior āt ad texendū mariscus est, quē ēt holoschœnō, hoc est totū iuncū uocitāt. Ex eo tegetes fiūt, & marinæ nassæ, & elegātiū lucernarū lumina p̄cipua medullæ amplitudine hoc est materiæ, q̄ lucernis adhibentur, quæ dicunt ellychnia, ut stupa. palea. & similia, quæ oleo. sæuo. cæra. aut alio huiusmodi liquore tecta cōburunt. ἐλλύχνιον græcū uocabulū est. Vnde nimiū studium in orationib⁹ cōponēdis Demostheni quondā obiicientes τὰ τοῦ ἐκείνου ἐλλύχνιον ὄζειν dicebāt, hoc ē opa illius ellychniū redolere. Est & aliud iunci triāguli genus, quod cypon uocant iuxta terrā cādidus, cacumine niger, pinguisq;, radix oliuæ nigræ similis, quā cū oblōga est cyperida uocāt. Hæc psilotri uim hēt. sed cauēdū ne affinitate noīs decipiamur. Nā cypus qdem iunci genus est (ut dicimus) Cyprius uero alia herba est, quæ gladiolus dicit radice bulbosa, & odore uicino nardo. Apollodorus tradit barbaros suffitum huius herbæ ore excipiētes cōsumere lyenes. & nō egredi domibus, nisi hoc suffitu pcepto, uegetiores. n. firmioresq; hoc modo fieri. Est & p se indica herba, quæ cyperis uocat, gingiberis effigie cōmāducata croci ui reddens. Est & aliud iunci genus, qđ tropicē uocāt, huius semine allicit somnus. Sed seruare modū oportet, ne sopor fiat. Est & odoratus iuncus in Syria cœle nascēs, sed laudatissimus ex nabathea affert cognomē theucitis. Est āt rotūdus uinosæ mordacitatis ad linguā. In confricando odorē rosæ emittit rubētibus fragmētis, reliquo aspectu nihil fere a cæteris sui generis differēs. A iūco ionceū dicimus, qđ ex iunco est. Itē a iūgo deducit iugulus anterior colli ps, unūuox alitusq; pcedit q p eā pectori caput iungat, & qa ī iugulo mortifera statim plaga ē præ cæteris mēbris. ideo ueteres petere iugulū, & ferire iugulū dixerūt, p eo qđ est petere mortē, uel īferre mortē. & iugulare p iterficere. Itē a iungo cōposita fiunt adiungo, qđ est addo. & adiūgo ēt dr̄, q̄si ad unū iugū appono. Abiūgo. sepo. alieno. hoc & abiugo dr̄. Pacu. Quæ te res ab stabulis abiugat, certū est loq. Circūiūgo notæ significatiōis. interiūgo subsisto, tractū a curru cuius rotæ interiecto sude iungūt, ut quiescat. Martia. Et cū currere debeas bouillas interiungegere q̄ris ad camenas. iniūgo demādo. subiūgo addo. uñ subiūctiuus modus a grāmaticis dictus qa subiungit alteri uerbo. ut respōdebis mihi cū ad te uenero. Martia. Ne ualeā si nō totis Deciane diebus, & tecū totis noctib⁹ eē uelim. Vir. Si me fata meis paterent ducere uitā Auspiciis & spōte mea cōponere curas. Vrbē Troianā primū, dulcesq; meoꝝ, relliquias colorem. & subiunctiuæ cōiunctiōes, qa cæteris ptibus subiungunt, ut rex hominūq;, deūq;. Disiungo separo. a quo disiūctiuæ cōiunctiones appellatæ, qa res, uel psonas disiūgūt, ut hoc uel illud, meum uel tuum erit, hodie uel cras. & disiunctio separatio, ut cū alter ab altero absumus. Cicero. Neq;.n. nō pōt mihi molestissima esse disiunctio nostra, in tāta rerū oīum uarietate. Seiungo, eiusdē significatiōis, ut seiūctos bonos a malis, fortes a timidis, iustos ab iniqs Cōiungo, simul iūgo. a quo cōiunctura. cōiunctio. & cōiunctiuus modus p subiunctiuo. & coniunctim aduerbiū, sicut a disiūgo qdā usurpāt disiunctū. TAVRO. Taurus pprie bos ē ad procreandū sobolē reseruatus, sicut in capris hircus. in ouibus aries. in pullis gallus. dr̄ aūt a græco, qđ est ταῦρος. Huic aīali in aspectu ganerositas est. Toru⁹ est frōte. auribus setosis. cornibus in procinctu dimicationē poscētibus, ingēs prioribus ī pedibus cōminatio. Gliscēte ira alternos replicat, spargēsq; in altū harenā eo stimulo mirifice ardescit. Minora huic q̄ boui cornua tenuioraq;. Generationē q̄drimus īplet, Singulis tauris denas boues eodē anno tradūt. Si post coitū ī dextrā ptē abeūt, tauri, generatos mares eē existimāt, si in læuā fœminas. Cōceptio uno initu pficit. Tauri nō sæpius q̄ bis die ineūt. Boues aīaliū soli ēt retro ambulantes pascunt. Vita fœminis. xv. annis longissima, maribus. xx. Robur qnto anno. Quibus minimū corporis, plus laboris.

Lauatiõe calidæ aquæ tradunť pinguiores fieri,& siqs incisa cute spiritũ uiscera per harundinẽ adigat. Syriacis bobus nõ sunt palearia,sed gibber in dorso . Domitura boũ ĩ trimatu optima postea sera est,ante pmatura. Aptissime cũ domito iuuencus instruiť. Hoc aĩal tanq̃ laboris, & agriculturæ sociũ quodãmodo ueneramur. Quapp dãnatus olim romæ fuisse legiť, q̃ concubino pcaci ruri se omasum edisse negãti bouẽ occiderat,nec aliter ĩ exiliũ actus,q̃ si colonũ suũ interemisset. Thessaloꝶ gẽtis inuẽtũ ẽ equo iuxta q̃drupedãtẽ cornu ĩtorta ceruice tauros necare. Prius hoc spectaculũ Romæ Cæsar dictator exhibuit. Est frequés in pdigiis priscoꝶ bouem locutũ,quo nũciato senatũ sub diuo haberi cõsueuisse. Bos in ægypto pro numĩe colitur apim uocãt,ĩsigni in dextro latere cãdicãte macula, q̃ cornibus lunæ similis est iã crescere incipientis. Nodũ sub lingua hẽt,quẽ catharũ appellãt. Nõ ẽ fas eũ certa uitæ spacia excedere. Mersum ĩ sacerdotũ fonte enecãt,aliũq; multis lachrymis,& luctu quẽ substituãt quærũt.& donec inuenerint derasis ẽt capitibus mœrẽt. Inuẽtus deduciť a sacerdotibus Memphĩ, ubi gemina ei delubra sũt,quæ thalamos denoĩant. Alterũ ĩtra se mortiferũ est . in altero dira portẽdit. rñsa priuatis dat.& de manibus cõsulẽtiũ accipit cibũ. Germanici Cæsaris manus aduersatus est, q̃ haud multo post extinctus fuit. Cũ se prũpit in hoĩum cœtus,sine streptu ĩcedit. Lictoꝶ iussu & pueroꝶ caterua comitať cõcinẽs carmẽ honori ei⁹,ille intelligere uideť, & adorari uelle. fœmina bos semel ĩ ãno ei ostendiť,semperq; eodẽ die,& inueniri eã, & extingui memorant. Mẽphi locus est in Nilo,quẽ a figura uocãt phialã.ibi singulis annis aureã paterã,argẽteãq; demergũt diebus septẽ, quos apis natales habẽt. Tradũtq; neminẽ p eos dies a crocodilis attigi. octauo ãt die post horã sextã redire beluæ feritatẽ. Hinc apim,qdã serapin.qdã osyrim noĩant. Tradũt.n. Osirim Iouis filiũ fuisse ex Niobe filia Phoronei. Hunc cũ phoroneo auo in argiuorum regno successisset,& plures annos argiuis imperasset, Aegialũ fratrẽ regno achaiæ pfeciť se.ipsum uero gloriæ desiderio trãsfretasse ad ægyptios,quos cũ ditioni suæ subegisset,Inachi primi Argiuoꝶ regis filiã,a quo ipsa Inachis & Inachus achaiæ fluuius.& Inachia regio dicta, quæ Io uocabať in ægyptũ fugatam sibi matrimonio cõiunxisse. Sic utrũq; diuinos honores meruisse, cũ illa litteras Osiris uarias artes ægyptios docuisset. Tibul. Primus aratra manu solerti fecit osiris,& tenerã ferro sollicitauit humũ. Prim⁹ in expta cõmisit semina terræ. Pomaq; nõ notis legit ab arboribus. Hic docuit tenerã palis adiũgere uitẽ. Hic uiridẽ dura cædere falce comã. Verũtamẽ Osirim a Tiphone fratre p fraudẽ occisum fuisse,ac dilaniatũ,eiusq; membra ab uxore diu q̃sita. Quæ cũ nõ inueniret,in maximos fletus prumpere solitã. Qua re commotos ægyptios tã diu ea q̃siuisse, quoad iuxta Syenẽ inuenerũt. Hæc urbs ẽ ĩ cõfinib⁹ Ethiopiæ,atq; Aegypti supra Alexãdriã uersus meridiẽ qnquaginta milia stadioꝶ,q̃ directæ locata est sub tropico æstiuo,hoc ẽ sub cãcro ĩ extremo torridæ zonæ.uñ cũ sol ad cãcrũ uenit,in medio solstitii die supra uerticẽ urbis cãdẽs nullã prsus umbrã facit. Luca. Vmbras nusq̃ flectẽte Syene,Eo in loco philosophi effodisse puteũ dicunť nimiæ altitudinis,quẽ sol recto ĩtuitu irradiabat octauo kalẽdas Iulii cũ Sol in cancro erat. Inuenta igiť hoc loco mẽbra Io , q̃ postea Isis uocitata est,collegit,ac sepulturæ mãdauit,Locũq; p sepulchro elegit tutissimũ , nec facile puiũ,hoc ẽ insula Abatõ,quæ inaccessibilis interptať,qm̃ in palude est iuxta Mẽphim limosa, ac papyris obsita. Paludẽ ipsam stygẽ,hoc ẽ tristitiã noĩauit. Voluitq; neminem in eam insula traiicere nisi certis diebus. Siqs ĩ ea palude piisset ei sacra cẽtũ ãnis soluebãť, qđ tetigisse uideť Virgili⁹. Cẽtũ errãt ãnos. Cũ uero post hæc bos ægyptus iuxta hũc locũ apparuisset,existimarunt hũc ossirim eẽ,& ut deũ adorare cœperũt,mutatoq; noĩe,Apim uocauere,qđ lingua eoꝶ bouẽ significat. deĩde dictus ẽ serapis. Ouidi. Et comes ĩ põpa.corniger apis erat. Idẽ. Nunq̃q; satis q̃situs ositis. Tibullus. Te canit,atq; suũ pubes mirať Osirim,Barbara mẽphitẽ plãgere docta bouẽ. Martia. Nõ illã mille catastæ uincebãt,nec q̃ turba serapin amat. Ergo in sacris Isidis imitatio est inuẽti osiridis,quẽ a Typhone fratre dilaniatũ toto orbe q̃siuisse narrať. Alii ideo hæc sacra instituta existimãt,ꝙ Isis paruulũ filiũ Osiridi patri supstitẽ,noĩe Hoꝶ, cũ semel amisisset,timẽs ne id filio cõtigisset,qđ patri euenerat,ĩ maximos fletus prupit. Sed illo tãdẽ inuẽto mœrorẽ ĩ letitiã cõuertit. Hoc igiť imitari sacerdotes ægyptii, & deglabrato corpore pectora sua tõdere lamẽtariq; ueluti amissum filiũ,deĩde q̃si inuentũ pducere,& mœrorẽ oẽm in lætitiã uertere. Iuuena Plãgentis populi currit derisor Anubis. Erat aũt Romæ tẽplũ Isidis iuxta cãpũ martiũ. Idẽ. Si cãdida iusserit Io ibit ad ægypti finẽ,calideq; petitas.a Merœ potabit aq̃s ut spargat in ædem isidis,antiquo q̃ pxima surgit ouili.in hoc tẽplo sacra ei deæ quotidie celebrare solebãt,pila ferentes,& sistra,& primo cũ fletu pdeuntes,deĩde cũ cãtu redeũtes , qđ circa octauã diei horã fieri solebat. Martia. Nunciat octauã phariæ sua turba iuuencæ. Et pilata redit iãq; subitq; cohors. Bos a græco deduciť, qđ est βοῦσ,hoc ẽt ἀπὸ τοῦ βόσκω ,quod est pasco. Cuius futurum ẽ βώσω.a quo detractione.s.litteræ bos fieri scribit Aristarchus. Hic boariũ forũ Romæ appellatũ,ꝙ ĩ eo boues uenderenť.& bubulcus,q̃ uel bob⁹ arat,uel boues fundi aratorios pascit A quo bubulcitare uerbũ. Plau. Decet me amare,& te bubulcitare. Iuniorũ

familiæ

familiæ bubulcũ noĩauerũt,q̃ bobus optime utebať.& bosphorus a bouis meabili transitu,pp angustiá freti. Duo aũt bosphori sunt. Alter iuxta Bizantiũ,q bosphorus thracius dr̃. Alter in itroitu meotidos paludis. de quo Ouidius. Bosphorus & tanais supat. scythiæq; paludes. Hic bosphorus cimerius appellať,a cimeriis populis,q frigidissimã eius ptẽ incolũt. unde quicũq; terras frigoribus occupatis habitãt. Cimerii appellantur,quales fuerũt inter baias,& cumas in ea regione,in qua cõuallis satis eminenti iugo circũdata est,quæ neq; matutino, neq; uesperti no tpe sole cõtingiť.& boetia.a quo boetii populi regio Europæ,a boue,quã cadmus Ageno ris filius Thebarũ cõditor ĩmolauit,anteq̃ urbẽ ædificaret. Ouid. Mœnia fac condas,boetiaq; illa uocato. Eandẽ urbẽ Amphion muris ornauit,Bacchi & Herculis clarissimã patriá quá tan dẽ Alexãder magnus euertit. ciuesq; oẽs sub corona uẽdidit. Hæc urbs aliqñ a poeti; Draconi gera noĩatur,qa a Cadmo cũ qnq; uiris ex dracone ab ipso ĩterfecto natis cõstructa fuit. Dr̃ aũt hæc thebe,& thebæ thebarũ. Fuit & alia urbs hoc noĩe in ægypto,quá Busiris Aegypti rex con didit. Græci heliopolim,hoc ẽ solis urbẽ uocauere. Huius ambitũ centũ quadraginta stadiorũ fuisse scribit Herodotus,urbẽ insignẽ publicis,priuatisq; ædificiis,& cæterarũ oĩum urbiũ fœlicissimá. Plyni⁹ tradit totá pẽsilẽ fuisse,subter quã reges soliti erãt maxĩos exercitus armatorũ educere,nullo ex oppidanis id sentiente,& qđ est mirabilius,mediã fluuius intersecabat. Cẽtũ portas habuisse eá tradũt. Iuue. Atq; uetus Thebe centũ iacet obruta portis. Ab hac thebe Thebæi dicunť. A Thebe uero Boetiæ Thebani. Sed Thebæi græcũ est. Nã græci ẽt Thebanos uocant Thebæos. Fuit & alia Thebe(Homero teste)in Cilicia patria Andromaches, quæ Hectoris uxor fuit. Oui. Nec cruciere minus,q̃ cũ Thebana cruẽtum,Hectora Thessalico uidit ab axe trahi. Itẽ alia Thebe(teste Plynio)in Lucania,q̃ regio est inter Apuliã & Calabriã. Cuius populi Lucani dicũť,siue q eorũ regio sita ẽ ad partẽ luciferæ stellæ,siue q loca æetherea sint,& ob id multæ lucis,siue a Lucillio duce,seu q primo in loco cõsederit. Itẽ a boue græca uoce bootes qđ latine dicere possumus bubulcũ. Est ãt cæleste sydus,qđ arctophylax uocať,& more bubulci seq̃ plaustrũ uideť. Ouidi. Arctophylax formã terga sequẽtis habet. Neq;.n.recte sentit Aratus bootẽ nõ a plaustri similitudine uocitatũ,sed qđ plaustri instar circa polũ, quẽ boreũ dicimus,uersari uideatur. Duo sunt cœli uertices,quos latini mõ axes,mõ cardĩes,qđ circa eos rotari orbis uideatur,appellant. Græci polos nuncupauere. unus australis,siue antarcticus, hoc ẽ arctico oppositus,qui terræ obiectu a nobis cerni non põt. Alter septẽtrionalis,siue arcticus, siue arctous siue boreus,q nunq̃ occidẽs semp cõspiciť. Virgi. Hic uertex nobis semp sublimis, at illũ sub pedibus Styx atra tenet,manesq; pfundi. Nostris tñ tpibus Lusitani oceanũ ingressi & ad sinistrã nauigãtes intantũ pcessere,ut septẽtrionale arctũ nõ cernãt,uideant autẽ stellam eodẽ fere semp loco sitã,qua sibi ducatũ p̃bente,p plures nauigent dies. Ex quo cõiecturã faciunt australẽ hũc polũ esse. Mira res,cõpertũ ætate nostra,qđ tot ante secula cernere non potuerunt,& scire iã nos uideri anctarticũ posse,qđ maiores nostri excellẽti ingenio, ac doctrina uiri prorsus ignorarũt. Duæ ẽt arcti sunt,quæ septentrionali polo nixæ uehunť. Arctico circulo clausæ,& ita collocatæ,ut utraq; resupinata alterius cõtegat caput,sed caput eius quæ superior est,ad caudã inferioris cõtendat. Alterã maiorẽ ursam. siue elicẽ. Alterã minorẽ ursã, siue græcorũ lingua cynosurã,hoc ẽ canis caudã noĩant. Illã populi græciæ notare soliti. Hanc sidonii aspicientes continue nauigant. Oui. esse duas arctos,quarũ cynosura uocatur sidoniis. Elicẽ graia carina notat. Elicẽ scribit Hesiodus calistona lycaonis Archadiæ regis filiã fuisse. Hanc studio uenatiõis inductã relicto patre sese in siluas cõtulisse,factãq; unã ex comitibus Dianæ,a qua cũ mirifice amareť,quadã die solã in siluis inuentã Iouẽ cõpssisse. Quod facinus cũ aliquã diu cælasset,tandẽ iussam cũ cæteris uirginib⁹ lauari,tumore uteri,crimen detexisse. Quãobrẽ indignatã deã,in ursæ effigiẽ illã cõmutasse,quæ græce ἄρκτος appellať. In ea specie nõ multo post filiũ pepisse,quem arcada noĩauit. a quo postea dicta est Arcadia Peloponensi regio. & Achaiæ pars,undiq; a mari remota, Initio drymodis,mox pelasgis appellata, a qbusdã ẽt parrhasia, cũ parrhasiæ oppidũ Arcadiæ sit. Parrhasio dictũ pãis de mõte Lycæi. ab hac arcades populi,& arcadici mores. Alii tradũt Iouẽ ĩ Dianæ specie,cũ remotã a cæterarũ uirginũ cõsortio cõpisset,cũ ea cõcubuisse. Cũq; Diana uiso tumore uẽtris eius rei causam scrutareť,respõso accepto,q id culpa eius euenerat,ira pcitã,in eã quã diximus effigiẽ illã cõmutasse, & dum forte in silua(ut mos ẽ ferarũ)uagareť,Ab Aetolis captã ad Lycaonẽ simul cũ filio ductã fuisse, & regi dono datã. Vbi cum patrii moris,& legũ ignara sese ĩ Iouis Lycæi tẽplũ cõiecisset, moxq; eã filius eẽt subsecutus arcadib⁹ eos ĩterficere uolentib⁹,a Ioue exceptos,& in cœlo collocatos fuisse. matrẽq; arcton,hoc ẽ ursam,filiũ uero arctophylaca,hoc ẽ ursæ custodẽ uocitatũ. Sũt ẽt q̃ affirmẽt iunonẽ cũ Iouis cõcubitũ cũ Calistone ĩtellexisset,accẽsam ira,illã ĩ ursam cõuertisse,eandẽ mox Dianæ obuiã factã a dea fuisse interfectã,deinde ĩter sydera collocatã. Nõnulli iouẽ ferũt,ueritũ ne iuno qđ minata fuerat,pellicẽ eo in loco dep̃hẽderet,Calistonẽ ĩ ursæ effigiẽ cõmutatã ibi reliqsse,iunonẽ dolo pcepto hãc uenãti deæ ostẽdisse, a qua cõfectam fuis-

se sagitta,& a Ioue inter sydera relatã.Proptereaq; hoc sydus nõ occidit, q̃a Thetis Iunonis nutrix ab ea rogata est una cũ cæteris maris diis,ne factũ ex pellice cæleste signũ in mare paterent occidere.Oui.Gurgite ceruleo septẽ prohibete triones.Syderaq; in cœlũ stupri mercede recepta,Pellite,ne puro tingat in æquore pellex. Cynosurã uero minorẽ ursam eẽ mãifestum est. Hãc unã ex Iouis nutricibus,& nymphis idæis fuisse trãdũt inter curetas uersari solitã, qui Iouis fuerũt ministri.Nõnulli ẽt elicẽ,& Cynosurã nymphas iouis nutrices dixere accepti beneficii gr̃a in cœlo a ioue collocatas,& utrãq; arctõ nũcupatã,a nostris ẽt septẽtriones.a græcis uero ἁμάξας hoc est currus noĩatas.Var.Triones rusticoꝶ uocabulo boues uocitatos scribit, & quasi quosdã terriones,hoc est arandæ terræ ac colendæ idoneos,qđ ergo antiqui græcorum ἅμαξαν,hoc est plaustrũ dixere,nostri ueteres a bubus iunctis septẽtriones uocitarũt, a septem stellis,ex q̃bus q uasi iuncti triones figurant.Vel ideo magis hæ septẽ stellæ triones appellatæ, qm̃ ita sitæ sunt ut ternæ quæq; stellæ ꝓximæ ĩter sese trigonã,hoc ẽ triquetrã figurã cõstituãt quã recẽtiores uocãt triãgulũ.Quippe maiores nr̃i,cũ ab initio rõnẽ sydeꝶ scrutarẽt,pro nũero,ac situ,posituraq; stellarũ, uarias aĩaliũ,aliarũq; rerũ effigies figurabãt. Quoniã ergo ex his septẽ stellis duæ pariles uno ĩ loco uiderent,ꝓ bubus eas accepere.Reliq̃s uero quinq; plaustri figurã designarunt.itaq; & ꝓximũ huic sydus bubulcũ,hoc est bootẽ appellauere, q̃a more bubulci currũ seq̃tur.At q ad formãdã maioris ursæ effigiẽ,non septẽ istas dũtaxat,sed quinq; & uiginti stellas q̃dã astrologi adnotarũt.in capite septẽ.in singulis auribus binas.ĩ humero duas.in pectore unã.in pede priore claras duas.in sũma cauda clarã unã.inter scapulas unã. ĩ cruce posteriore duas.in extremo pedis duas.supra caudã tris.Arctophylacis nomẽ post Homeri tp̃a(ut opinor)inuentũ.Nã ille & plaustrũ,& arcton,& bootẽ noĩat.Arctophylacis nunq̃ facit mẽtionẽ.Cynosurã cõstituũt,in humero stella una splẽdida.in pectore clara una.inter scapulas clara una.ĩ uẽtre clara una.sup cauda claræ tres.Sed harũ triũ q̃ ĩfima est, polus appellatur,ĩ quo totũ orbem circũagi existimãt.Aratus.Certior est cynosura tñ sulcãtibus æquor.Quippe breuis totã fido se cardine uertit.Minorẽ arctõ ẽt phœnicẽ uocãt,qđ Thales,q̃ de rõne astroꝶ diligẽtissime scripsit,& hãc prius notauit,uocauitq; minorẽ arctõ.Phœnix fuit,q̃ cã est,ut phœnices eã obseruẽt,quã ab suo inuẽtore acceperunt,& ex illi⁹ noĩe uocarũt phœnicen,cũ ii q peloponẽsũ incolũt,ꝓprie dũtaxat arcto utant,q̃uis sub minore certius nauigari cõpertũ sit. Aratus,Hic Iouis altrices elice,cynosuraq; fulgẽt, Dat graiis elice cursus maioribus astris.Phœnicas cynosura regit,sed cãdida tota. Sũt q̃ scribũt elicẽ nomẽ oppidi prĩo fuisse in Pelopõneso in quo nata sit Calisto, & ab eo hoc sydus elicen uocitatũ.Ab arcto arcturus dictus quod ursæ cauda interp̃tat,hoc est ἄρτου οὐρά.Stella quædam est arctophylacis,siue bootes,quẽ maioris ursæ terga sectari supra diximus. Habet.n.arctophylax in manu sinistra stellas quatuor,quæ dicuntur nunq̃ occidere.in capite stellã unã.ĩ utroq; humero singulas,sed clariorẽ quæ ĩ dextra & sub ea alterã obscurã.& in cubito dextro clarã unã.in zona unã lõge cæteris lucidiorem, in utriusq; pedibus singulas.Quæ ĩ zona est arcturus appellatur.Oritur autũni tp̃e. De arctophylace huiusmodi ẽt recitant fabellã.Cũ Lycaon Calistonis pater iouẽ hospitio suscepisset,tentãdi numinis gratia arcadẽ iouis,& Calistonis filiũ nepotẽ suũ ĩter alias cõcisum carnes illi in cõuiuio apposuisse,pp qđ indignatũ deũ,deiecta in terrã mẽsa,domũ fulmine ĩcendisse, ipsum ĩ lupi effigiẽ trãsmutasse,filio ãt collectis ac cõpositis mẽbris uitã restituisse, & ætolo cuidã tradidisse educandũ.Hunc cũ adoleuisset,& uenator factus matrem aliqñ, quæ in ursam cõuersa fuerat,in siluis eẽt cõspicatus,studio cõficiẽdi eã usq; in iouis Lycæi tẽplũ p̃secutũ fuisse, quod ĩngredi arcadũ lege capitale erat.itaq; cũ utrũq; necare ex lege oporteret, miseratiõe(ut supra diximus)iouis ĩ cœlũ fuisse trãslatos.Ab arcto arctous deducit,hoc est septẽtrionalis.& arcticus,& oppositũ eius antarcticus.Itẽ a boue bucephalus dictus, q̃si bouis caput, equus alexãdri & urbs, de q̃bus supra diximus.itẽ bup̃stis.& buphthalm⁹.& buglossus herbæ,de q̃bus similiter dictũ est. itẽ bumastus gen⁹ uuæ grossioris,ꝙ tumeat ad similitudinẽ mãmarũ bouis, βοῦς enĩ græce bos dr̃ μασός mãma sicut a similitudine digitoꝶ,Dactylus uocat aliud uuæ genus in longum porrectæ,quod græce δάκτυλος digitus appellatur,& quæ paruos acinos habẽt, sed mites,ac suauitate certantes dicuntur Leptoroges.λεπτὸς enim subtilis a græcis dicitur ῥώξ acinus. itẽ bucardia lapillus bubulo cordi similis,babylone tm̃ nascens, de quo supra disseruimus.& bouille oppidũ q̃si bouis hillæ.& buberii ludi,quos ueteres a bobus pecoreq; appellarũt,de q̃bus similiter dictũ iã fuit.& bucẽtes,q græce βουκεντὴς dr̃, hoc est tabanus a pungendis bobus. κεντεῖν.n. pungere est,& bucentrũ stimulus.Græci.n.βούκεντρον nominant.& eribœa iuno,q̃si lis bouis.Eris.n.græce lis dicit q̃a Isidẽ in bouẽ mutatã nimia indignatione p̃secuta est.& bucolicũ carmẽ a custodia armentoꝶ hoc ẽ ἀπὸ τῶν βουκόλων,qui dicuntur armentarii,qđ p̃cipua aĩalia apud rusticos sint boues.hoc ãt carmẽ humile est,& rustica simplicitate gaudet,rusticæq; in eo p̃sonæ introducunt.Cuius originẽ q̃dam hãc referunt.Quo tempore Xerses persarũ rex græciã inuasit,cum omnes intra muros laterent,nec possent Dianæ sa

cra p̃solui

cra psolui, puenisse ad mõtes Laconas rusticos, & in eius honorẽ hymnos cecinisse. unde natũ bucolicũ carmẽ posterior ætas elimauit. Alii Horestẽ tradunt, cum Dianæ fascelidis simulãchrũ ex scythia raptũ adueheret, ĩ Siciliã tẽpestate delatũ fuisse, illic cõpleto anno Dianæ festũ hymnis celebrasse nautis suis collectis, & pastorũ multitudine cõuocata. Sic eã cõsuetudinem apud rusticos postea pmãsisse. Sunt q nõ Dianæ, sed Apollini Nomio cõsecratũ hoc carmẽ uelint, quo tpe Admeti regis pauit armẽta. Nõnulli rusticis numinibus a pastoribus dicatum, ut pani. faunis. satyrisq;. bucolicon ẽt genus ẽ panacis, hæc herba est ferulæ similis, quæ in ipso fine Arcadiæ, & circa erymãthi fontes, & ĩ Africa, & in Macedonia nascit quinq; cubitoꝝ, foliis, primo quaternis, mox senis in terram iacẽtibus, ampla magnitudine rotũdis. in cacumẽ uero oleaginis, semine in muscariis dependẽte, ut ferulæ. Excipit succus inciso caule messibus radice ĩ Autũno, q opopanax appellat. Herba hæc ipso noĩe oĩum morborũ remedia pmittit. dicitur enim ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν, hoc est a sanando oĩa, ideo inuẽtio eius diis ascripta est. Vnũ genus asclepiõ cognominat, qm̃ is filiã Panaciã appellauit. hac euulsa scrobẽ repleri uario genere frugũ religio erat, ac terræ piamẽtũ. Succũ igit q ex Macedõia affert bucolicũ uocãt, quod βουκόλοι, hoc ẽ armentarii hunc succũ spõte erũpẽtẽ excipiũt. Alterũ genus heraclion uocant, & ab Hercule tradũt inuentũ. Alii origanũ heracleoticũ siluestre, qm̃ est origano simile. Tertiũ panaces genus chiromõ cognominat ab inuẽtore, foliũ lappato simile, flos aureus, radix parua. Quartũ genus ab eodẽ chirone reptũ centaurion cognominat. Chiron eni centaurus fuit, Saturni & Phillyræ filius Oceani filiæ. Nã cũ Saturnus Iouẽ filiũ quæreret, in Thracia cũ Phillyra Oceani filia in equũ uersus dr̃ cõcubuisse, ex qua Chironẽ cẽtaurũ genuit, dimidio hoĩem reliqua parte equũ, qui a matre Phillyrides est dictus, hic nõ modo cẽtauros sed uniuersos suæ ætatis hoĩes bonitate, & iustitia supauit. Aratus, Hic erit ille pius Chiron iustissimus oẽs, inter nubigenas, & magni doctor Achillis. Nauigauit cũ argonautis, quoꝝ medicus fuit, medicinã & herbarũ uires inuenit. Medicinã Esculapius. Citharã Achilles. Astrologiam Hercules, ab eo didicerũt. Ad hũc cũ aliqñ Hercules diuertisset, ipseq; sagittas illi⁹, sanguine hydræ tinctas manibus cõtrectaret, & secũ miraret, quõ illis ĩmania cẽtauroꝝ corpora interfecisset, una e manibus forte delapsa pedẽ uulnerauit, pp qd doloris magnitudĩe pditur extinctus. Sed post nouẽ dies miseratiõe deoꝝ ad astra sublatus est, & sagittarii signũ cõstituit. Oui. Nona dies aderat, cũ tu iustissime chiron, Bisseptẽ stellis corpore iunctus eras. Quidã tñ sagittariũ nõ Chironem sed Crocũ esse dixerũt Euphenes musarũ nutricis filiũ, hunc domiciliũ ĩ mõte Helicõe habuisse, & cũ musis cãtu ac cithara delectari solitũ, sæpe ẽt studio uenatõis exerceri, q̃propter magnã laudẽ, & laboris, & ingenii assecutũ. Hinc musas a Ioue petiisse, ut eũ ĩter astra collocaret. itaq; Iouẽ, ut oĩa illius artificia in uno corpore referret, crura eius eqna fecisse, qd equo multũ uenãdo usus fuisset, sagittas ei addidisse, ut acumẽ, ac celeritas indicaret. Satyri caudã in corpore fixisse, q nõ minus hoc musæ delectarent, q̃ Satyris liber. Figurat ad occasum spectans, & uelut mittere sagittas ĩcipiens. Præceps occidit. exorit directus. habet in capite stellas duas. in arcu duas. in sagitta unam. in dextro cubito unã. in manu priori unã. in uẽtre unam. inter scapulas duas. ĩ cauda unam. Præterea ante pedes coronã hẽt septẽ stellarũ. Itẽ bucula pua bos. Ply. Eidem morbo buculæ iecur cõtritũ pdest. Idẽ. Mirõnẽ ageladis discipulũ bucula maxime nobilitauit celebratis uersibus laudata, qñ alieno pleriq; ĩgenio magis q̃ suo laudantur. Extãt nunc quoq; de ea uersus ausonii poetæ. Bucula sum cœlo genitoris facta Mirõis, Nec puto me factã sed puto me genitã. Buccula uero cũ gemino. c. significat paruã buccã. Bucca os est. Cic. Et qc qd in buccã uenerit, ad te scribã. in quo notandũ est, q os, & bucca, siue in plurali buccæ, nõ exteriorẽ partẽ, hoc est labia significãt (ut uulgus existimat) sed interiorẽ. Quintil. Ore magis, q̃ labris loquendũ est. Est ergo bucca interior illa cõcauitas uñ uox pdit, & qua cõcipit flatus. Iuuena. Notæq; p oppida buccæ. Horati. Vt iuppiter ambas inflatus buccas. Ambas buccas inquit, hoc est utrũq; latus oris. Plau. Nescio utrũ maiores buccæ an mãmæ fierẽt. Ply. Infra oculos malæ homini tm̃, quas prisci genas uocauere. xii. tabularum interdicto radi cas uetante, pudoris hæc sedes. Intra eas hilaritatẽ, risumq; indicantes buccæ. Sonus ille, qui ex inflatiõe buccarũ erũpit factitio noĩe Sclopus appellat. Persius. Nec sclopo tumidas intendis rumpere buccas. Buccula ẽt pars cassidis est, p quã mittitur spiritus. Iuuena. Lorica & fracta de casside buccula pendens. a bucca etiam Buccea fit, hoc est frustulum alicuius rei esui aptæ, quãtum. s. bucca cõmode capit. Cuius diminutiuũ est buccella. Augustus ĩ epistola ad Tyberiũ. Ne iudæus quidẽ mi tyberi tã diligẽter sabbatis ieiuniũ seruat, q̃ ego hodie seruaui. q ĩ balneo demũ post horã primã noctis duas bucceas mãducaui priusq̃ ungi ĩciperẽ. Quidã Buccinã quoq; a bucca deductũ existimãt ĩstrumẽtũ, quo signũ dat ĩ hostes ad pugnã. Oui. Caua buccina sumit illi Tortilis ĩ latũ. a cui⁹ similitudine buccinũ cõchæ genus, de quo supra disseruim⁹. & ideo p duplex cc. scribendũ censent. Nos a boũ potius, uoce deductũ putamus, & p simplex. c. scribi debere q ueluti boũ qdã mugitus sit. Siqdem & græci βουκανιστήριον bucinam noiant, & βουκανιστὴν

bucinatoré. Verũ hæc noïa illi a latinis (ut arbitror) quẽadmodũ pleraq; alia sumpsere. Nam bucinã ipsi proprie σάλπιγγα noïant. Tritonis ĩuẽtũ fuisse bucinã tradũt. Hunc.n.cũ conchã cõcauã inuenisset, tulisse eã ad gigãtes, & ibi sonitũ quẽdã inauditũ ꝑ conchã misisse, quo audito ueritos hostes, ne qua ĩmanis fera ab aduersariis adducta fuisset, primo fugæ sese dedisse, deĩde uictos ĩ hostiũ ꝑuenisse ꝑtãtẽ. Tritõ maris de⁹ Neptuni, & Salaciæ marinæ deæ filius, ꝙ primũ in tritonide palude uisus fuerit. Est ẽt fluuius tritõ ĩ Lybia defluens ĩ paludẽ tritonidẽ. deinde in mare Libycũ. in hac palude insulã eẽ scribit Herodotus noĩe Phla. ĩ qua signa extãt aduentus Iasonis, q̇n ad eã tpe Ogygii regis apparuisse Palladẽ uirgin ali ætate, ex cuius noĩe & ipsa tritonia uocitata ẽ. Quapropter quosdã mineruã Neptũni, & tritonidos paludis filiã eẽ scripsisse, sed patrẽ dedignatã dedisse se Ioui, & a Ioue in filiã receptã. Rursusq; cũ galeas, & scuta Aegyptiis inuenisset, ea postmodũ ad græcos trãstulisse, q̃ iuxta Tritonidẽ incolũt diẽ quẽ putãt natalẽ mineruæ, ludicris uirginũ ĩter se decertãtiũ celebrãt. Sic boere quoq; non ἀπὸ τοῦ βοάω, qđ est uoco, sed a boũ mugitu deductum opinanť. Pacu. Clamore & sonitu colles resonantes bount. Var. Exeũt citi, strepũt, boũt. dr̃ ẽt boo boas. a quo bocas genus piscis, q̃ ueluti mugitũ quẽdã emittit, & reboo reboas. Virg. Reboant siluæq;, & magnus olympus. Itẽ a boue Bucerũ pecus, qđ de bobus dr̃. & buceriæ, hoc ẽ boum armẽta. Lucil. Lanigidæ pecudes, & equoꝝ duellica ꝑles, buceriæq; greges. Itẽ bubulus a boue deriuať. & bouillus. Plyni. Bouillæ carnis iure facile curať. Idẽ. Stomachũ exulceratũ lactis asinini, & bubuli potus reficit. Itẽ a boue bubalus, siluestris bos, colore niger, quo nũc passim ducẽdo currui. & uehẽdis onerib⁹, ac ẽt terræ arandæ utunť. Apud ueteres non erat ĩ usu. Ex Africa primũ id aĩal allatũ ꝑdiť, imperitũ uulgus uros quoq; bubalos uocat, a bouis q̈dã similitudine, excellenti & ui & uelocitate aĩal. In hercinia id silua germaniæ nasciť, magnitudine parũ ĩfra elephãtũ, specie, & colore, & figura tauri. Neq; homini, neq; feræ, quã cõspexerit, parcit. hos studiose foueis captos ĩterficiunt, relatis in publicũ cornib⁹ q̃ sint testimonio. Magnã ferũt laudẽ, q plurimos ĩterfecerint. Amplitudo cornuũ & figura, & species multũ a nostroꝝ boũ cornibus differũt, hæc studiose exq̃sita ab labris argẽto circũcludũt, atq; in amplissimis epulis pro poculis utunť. Itẽ a boue bubonia boũ dea, sicut mellonia mellis, & bauli, q uicus ẽ ĩter Baias, & Missenũ, ubi boues quõdã Herculis, dũ iuxta Cumas hospitatus eẽt, stabulati eẽ dicunť. Hic boalia primũ locus appellatus ẽ, deinde uetustate corrupto uocabulo bauli. Symmacus corrupta boalia baulos nuncupat hæc ætas. Martia. Dũ petit a baulis mater cesellia baias, Occidit ĩsani crimĩe mersa freti. Corne. Tacitus Nero matrẽ elicit ad baias, ubi q̄nquatriũ celebrabat, excipitq; manu, & cõplexu, ducitq; baulos. Id uillæ nomẽ est ĩter Missenũ ꝓmontoriũ, & baianũ lacum, flexo mari abluiť. & Meliboeus ꝓpriũ nomẽ pastoris, qđ curã bouũ habeat. & Meliboea littoralis urbs magnesiæ ꝓpinqua Thessaliæ. A quo fit adiectiuũ meliboeus. a. um. bupleuron quoq; a bouæ noĩatum existimãt, qđ in spõte nascẽtiũ herbarũ numero græci habẽt caule. cubitali. foliis multis. longisq;. capite aneti. Laudatũ ĩ cibis ab Hippocrate medico, & glaucone, & Nicãdro. radix eius ĩ uino urinæ ciẽdæ cõtra serpentes dať. Itẽ buphonon aliã herbã, quã alii chamæleonẽ, alii Ixiũ uocãt. Cuius duo genera, Cãdidior asperiora folia hẽt serpitq; ĩ terra echini mõ spinas erigẽs. radice dulci. odore grauissimo. Quibusdã ĩ locis uiscũ gignit albũ. unde & Ixia, siue Ixiũ uocať. Nã græci ἰξὸν uiscũ noĩant camæleon a folioꝝ uarietate appellať. Mutat.n. cum terra colores ad similitudinẽ chamæleõtis aĩalis, de quo alibi dicemus. Huius succus occidit canes, suesq; in polẽta addita aqua, & oleo. cõtrahit in se mures, ac necat, nisi ꝓtinus sorbeãt aquã. Radicẽ eius q̄dã decoquũt in cibo cõtra fluxiões, quas græci reumatismos uocãt. Ex nigris aliq̄ marẽ dixere, cui flos purpureus eẽt, & foeminã. cui uiolaceus. Radices ricinos canũ necãt. Itẽ iuuẽcas anginæ mõ. q̈re q̄dã buphonõ eã noĩant ἀπὸ τοῦ φόνοσ, qđ ẽ mors, & βοῦς bos. Alii cynozon q̄a foetore ricinos a canũ aurib⁹ expellit, ὄζων.n. canis, κύων olens dr̃. Itẽ a boue boua, siue boa, utroq;.n. mõ dr̃, serpẽtis genus, uel qđ ꝑrio bubuli lactis succus alať, uel qđ instar bouis turgeat. in tantã.n. aliq̄ñ magnitudinẽ excrescit, ut diuo Claudio principe occisæ in uaticano solidus in aluo spectatus sit infans. Hinc boua ẽt siue boa morbi genus est, cũ corpora papularum multitudine rubẽt ad similitudinẽ eoꝝ q boa serpẽte icti obturgescunt. ignorauit hoc Festus Põpeius, q boã scripsit eẽ crurũ tumorẽ uiæ labore collectũ. Ply. Ebuli folia contrita, & ueteri uino ĩposita boã sanãt. i. rubentes papulas. Papularũ duo genera sunt, altera ĩ qua ꝑ minimas pustulas cutis exasperať, & rubet, leuiterq; rodiť, mediũ hẽt pauxillo lenius, tarde serpit, idq; uitiũ maxime rotũdũ incipit, eadẽq; rõne in orbẽ ꝓcedit. Altera ãt est, quam agriam, hoc ẽ ferã græci appellant, in qua similiter quidẽ, sed magis cutis exasperať, exulcerať, ac uehemẽtius erodit, & rubet. interdũ ẽt pilos remittit. Virg. Ardẽtes papulæ, atq; ĩmundus olentia sudor membra sequebať. Hinc papillæ capitula mãmarũ uocitata, ꝙ papularũ sint similes. Papicarduorũ flores dicuntur. Lucre. Vestem nec pluuias auiũ, paposq; uolãtis. Papeus scitharũ lingua iupiter appellatur. Ho c genus morbi, qđ boa a nobis dicitur, a græcis appellatur ὑδράκιον ab Hy-

dro(ut q̄dam

dro(ut q̇dam existimāt,)cuius ictus huiusmodi papulas excitat,cũ tumore,hoc pulcherrimũ ĩ orbe terrarũ genus anguiũ ẽ ĩ aqua uiuẽs,a qua nomẽ hẽt.Græci .n.ὕδωρ aquã uocant. uñ hydrops.& hydropicus,de q̇bus supra dixim⁹& hydria urna. & hydromeli aq̃ mulsa.& hydropotes,aquæ potor.& hydrargirũ,pigmẽti genus ĩ uicẽ argenti uiui aliq̃ñ dilatũ fit duob⁹modis. uel æreis mortareis,pistillisq; trito minio ex aceto,uel patinis fictilibus ĩposito ferrea cõcha calice cooperto argilla superillita,deinde sub patinis accenso folibus continuo igni atq; ita calicis sudore deterso,qui fit argenteo colore,& aquæ liquore.Hydragyro optime inauratur argẽtum.& hydrocele,herniæ genus.Hernia dicit̃ cũ põdere,aut ictu aliquo rupta tunica,q̃ ab inferioribus partibus intestina deducit.omẽtũ,aut intestinũ in scortũ descẽdit.Scortum enim uocamus cutem testiculos ambientem,quod ὀσχεὸν græci appellant. Id uitium a græcis . enterocele,siue epiplocele,hoc est interaneorum, siue omenti descẽsus dicit̃.nostri cõi noĩe herniam uocant.Martia.Enterocelarum fert̃ podalirius hermes.Idẽ. Ingens iratis apparuit hernia sacris.Quod si intestinũ usq; ad ĩguẽ dũtaxat eruperit,aut decubuerit,nõ enterocelen, sed bubonocelen uocamus.Quippe βουβὼν dicimus inguẽ. Hydrocele uero ẽ quotiens copia humoris in scorto collecta tumorẽ simul,ac dolorẽ facit. Ab hernia herniosi dñr, q id uitiũ patiũtur, a græcis uocãtur κηλῆται.Iidẽ ramicosi quoq; a nostris appellant̃.Nã ramex hernia est, Dicta ãt hernia est a duritie pellis, quæ fit post intestinoꝝ descensum.Herniũ.n.durũ dicim⁹,& asperum.Vir.Hernia saxa.tractũ ẽ ãt a sabinoꝝ ligua,q herniã saxũ uocãt.Hĩc hernici dicti sunt populi in Cãpania saxa incolẽtes, ut anagnini. uerulani.alatrii.frusinonii.Quidam tñ hos a quodam Sabino ibi regnãte hernicos appellatos uolunt. & Hydrusa insula una ex cycladibus ob aquarum abundantiã(ut Aristoteles scribit)Hydra fœmina est hydri.poetæ finxerũt hydram multorũ capitũ in Lernæa palude fuisse, quorum aliquot excisis totidem cõtinuo renascebãt̃ q̇d monstrũ,cũ totã eam regionẽ deuastaret,tandẽ ab Hercule claua primo ictum, deinde ꝓꝑ pestiferum afflatũ sagittis petitũ,postremo cũ sese solitis cauernis condidisset,lignorũ congesta,strue igne cõsumptũ est.Virgil.Quinquaginta atris ĩmanis hiatibus hydra.Seneca.Quid seua lernæ mõstra numerosum malũ.nõ igne demũ uicit,& docuit mori.Hoc ideo factũ q̇dã existimant quia cũ Lernæ palus frequenter siccaret̃,ac denuo ĩpleret̃ aquis, Hercules dep̃hendit uenas terræ incendio posse ꝑcludi,atq; ideo postq̃ exhausit eã,ignẽ adhibuit,& siqua unda prorumpebat,obstruxit.Hinc monstro hydræ nomen fabulæ imposuerũt quoniã ὕδωρ aquã significat.unde enhydris quoq; deducit̃,hoc est coluber in aqua uiuẽs .& hydrocephalea morbus capitis,ubi humor cutẽ inflat,eaq; intumescit,& premẽti digito cædit. Nam cephalea acutus,ac pestifer morbus est.Cuius notæ sunt horror calidus.neruorũ resolutio.oculorũ caligo. mẽtis alienatio.uomitus.supressio uocis.sanguints e narib⁹cursus,Sic ut corpus frigescat,anima deficere uideatur.& hydrolapaton Lapatii genus,q̇d in aqua nascitur.Lapatium herba est uulgo nota,plura eius genera,siluestre q̇d alii oxalidem appellãt,satiuo proximũ, foliis aquosis,colore betæ candidæ,radice minima.Nostri rumicẽ. alii lapatiũ cantherinũ noĩant. Item oxylapatõ satiuo similius,& acutiora habẽs folia,ac rubriora.Itẽ hyppolapaton maius satiuo candidiusq; ac spissius.Postremo bulapaton.hoc est lapatiũ bouinũ, quod radicis tantum altitudine ab hoc differens est.Hydrus quoq; hydruntis urbs est in littore Adriatici maris inter Leucas,& brundusium.Distans a Leucis centũ quinquaginta,a brundusio quadragĩta stadia. Plato.Hydram acutissimã sophistriã scribit fuisse. Cuius mos erat cauillari, & quæstiones ita proponere,ut uno soluto dubio multa renascerent̃.Ego inde datũ huic fabulæ locũ existimo q̇d anguiũ genus,sub quo hydra cõtinet̃,oĩum fertilissimũ sit,& nisi incẽdiis semina exurerẽtur,non esset fœcũditati eorũ resistere Lernæ argiui,& Mycenæi agri locus ẽ, a Lerno rege(ut q̇dã putant)cognominatus,supra quẽ fuit argos oppidum,a quo græci argiui dicti.& Argolicus sinus ad scyllæũ traiectu quinquaginta milliũ passuũ.Et argolici duces.& Argolica regio, sicut a megara Megarida.& argolidæ argiui. A Lernia fit Lerneus,unde Palus Lernea, Argos ĩ singulari neutro genere dicitur,& in plurali argi masculino, & argis aliq̃ñ aduerbialiter usurpatur.Est & in Thessalia,q̇d pelasgicũ uocat Homerus,& ĩ acarnania Argos Amphilochium. Nam q̇d in Achaia est Hippiũ dicitur, Ab hoc Argea loca,Romæ appellabantur,quod in iis sepulti essent q̇dam argiuorum illustres uiri. Item Argeos appellabant scirpeas effigies, quæ ꝑ uirgines uestales singulis annis iaciebãtur in Tyberim. Argiletum uero ab Argo dictũ, quod iis eo uenerit,ibiq; sepultus sit. Virg.Et lætum docet hospitis Argi,q̃uis aliqui ab Argilla potius deductum uelint,quod id genus Cretæ ibi esset. Erat ãt Argiletum locus in urbe prope palatium,ubi tabernæ opificum erant,præsertimq; bibliopolarũ,a quo Argilætanæ dicebantur. Martialis. Argilætanas mauis habitare tabernas. Argilla Creta est, qua figuli utũtur. Iuuena. Argillam,atq; rotam citius ꝓperate.Sunt tñ qui morbum hunc papularum rubentium iccirco Boam appellari existimant,quod bubulo fimo soleat curari.Boa uero potio est puerorum infantium.Cato.Cũ cibũ,ac potionẽ pappas,& buas docent,& matrẽ mãmã,& patrẽ Tatam.

Itē a boue buceras, hoc ē fœnogræcū, qm̄ semē corniculoꝝ bubulorū simile hēt. & lappa boariaulgo nota, cuius radix e uino pota, articulis mirifice ꝓdest, & boia torqs damnatoꝝ quod quasi iugum in boue sit. Nā numella nō torqs est (ut nōnulli sentiūt) sed uinculi genus ligneū ad discutiendos noxios paratū, quo & collū, & pedes īmittuntur. Plaut. Qui aduersum stimulos. laminas. crucesq;. cōpedesq;, neruos. cathenas. carceres. numellas. pedicas. boias. Et butyrum, qđ interp̄tatur bouis Caseus, q̀a plurimū fit e bubulo lacte. Laudatissimus est barbarorū gentiū cibus, & q̄ diuites a plebe discernit. Pinguissimū fit ex ouibus, fit & ex caprino. Sed hyème calefacto lacte, æstate dūtaxat exp̄sso, crebro iactatu ī lōgis uasis, angusto foramine spiritū accipientibus, sub ipso ore alias p̄ligato. Addit̛ paulū aquæ ut acescat. Quod ē maxīe coactum in sūmo fluit, id exemptū addito sale oxygala appellant. Reliqua decoquūt in ollis, ibi qđ sup natat butyrus est, natura oleosum, qđ pluribus cōpositionibus miscet̛ inueteratū. Natura eius astringere. mollire. replere. purgare. Oxygala fit & alio mō acido lacte addito in recens, qđ dū acescit, stomacho utilissimū ē. Oxygala āt dr̛ q̄si acetosum lac. Nā gala græce lac uocat̛. ὄξοσ, acetū. a quo oxybaphum, acetabulū dr̛. & oxymel, potiōis genus, qđ ex mellis heminis decē. aceti ueteris heminis quīq;. salis marini pōdo. thymbræ quadrante. aquæ marinæ, sextariis q̄nque, pariter coctis fieri solebat decies deferuescēte cortyna. & oxyhalme aliud genus potionis qđ ex sale & aceto recēti fieri a ueterib⁹ solebat, aduersus serpētes, & oris, ac gutturis desideriis & oxyporopolæ, qui cibos uendūt aceto cōfectos. Ply. In eos usus, & oxyporopolæ seruāt, addito dulci accrementū aceti tēperātes. & oxysaccaron potionis genus ex saccaro, & aceto. oxymeli similis. Nihil. n. aliud est saccaron, q̄ mel in arundinibus collectū gūmiū mō candidū, ac fragile. Mittebat hoc quōdam Arabia, & India, ususq; eius tm̄ in medicina erat. Nūc passim ēt reperitur, nō medicinæ tm̄, sed cibis oīs generis expetitū, ita ut locū ꝓuerbio dederit, nullum cibi genus saccaro nō cōdiri. ὀξὺ ēt aliq̄n acutū significat. Vnde oxia a græcis dicitur acut⁹ accentus. & oxyschœnō acutus iuncus, de quo diximus. Item celer. a quo oxypora, remedia dicuntur præsentanea, hoc est celeriter iuuatia. Ply. de Iunipero. Miscetur & antidotis oxyporis. Et lacte & casei fiunt nō mō bubulo, sed ēt eqno, hos hippacen uocāt. Recētes stomacho utiles sunt. Veteres aluū sistunt. corpusq; minuūt, pastillis casei in uino austero decoctis, rursusq; ī patina tostis cū melle tormina sedant̛, saprū id uocant, quasi putridū. græci. n. σαπρὸν uocāt turpe. Casei fere ad metæ similitudinē fiunt, ideoq; metæ lactis sæpe uocant̛. Marti. Fert ille cæris cana cū suis mella, metāq; lactis sassinate de silua. Caseus nō fit ex aīalibus, quæ utrinq; dentata sunt, quia lac eorū non coit. Cameli lac suauissimū existimat̛ ad unā mensurā lactis trib⁹ aq̄ additis. Lac primū post partū in oībus aīalib⁹ īpumicis modū coit, colostrū id uocatur, ideo īfantibus nutricis nō matris lac exibere cōuenit, q̄a matris exitiosum est. hi sunt. n. infantes, qui colostrati appellant̛, densato lacte ī casei speciē. Lac humanū maxime oīum alit, mox caprinū pp qđ poetæ Iouē ita nutritū finxere. dulcissimū post humanū est camelinū. stomacho accōmodatissimū caprinū, qm̄ fronde magis q̄ herba uescuntur, Probatissimū, qđ in ungue hæret nec defluit. Innocentius decoctū p̄cipue cū calculis marinis, aluus maxime soluitur bubulo. Quidā asininū bibendo podagra, chiragraue prorsus, liberati fuisse leguntur. Est & una species lactis, quā uocāt schiston, quasi diuisum ἀπὸ τοῦ σχίζειν, qđ diuidere est. Facto caseò serū decoq̄tur ad tertias partes, deinde refrigeratur. Sic discedit serum a lacte, & lac ipsum schiston appellatur. serū aqua lactis est ad multos utilis morbos. Virg. Pasce sero pīgui. Significat etiā extremā diei partē, de quo supra diximus. Serus uero adiectiuū mō tardū significat. Plaut. Quid tā sera aduenis. Modo ꝓ graui accipit̛. Virg. Seraq; terrifici cecinerūt oīa uates. Salu. Serū bellū in angustiis futurū. Ab hoc fit sero aduerbiū, qđ aliq̄n significat post tempus opportunū. Cice. Cum accusator Milōis idētidē īterrogatus p̄staret, quo tp̄e Clodius esset occisus, urbane respōdit, sero, quasi post id tp̄s, quo debuisset occidi. Proprie tamē sero idem est, qđ tarde. Seneca. Sero nos illo referat senectus, Nemo ad id sero uenit, unde nunq̄, cū semel uenit, potuit reuerti. Hinc fit serotinus, ut hora serotina tempus serotinū. poma serotina. Bubuli serum ante oīa orthopnoicis prodest addito nasturtio. Orthopnoici dicuntur, qui eam anhelitus difficultatē habent, ut nisi recta ceruice stent, spirare nō possunt. Est. n. circa fauces malum quod apud græcos aliud atq; aliud nomen habet, prout se magis, minusq; intendit. omne tamen inspirādi difficultate cōsistit. Sed difficultas hæc, dum modica est, neq; ex toto strangulat. δύσπνοια hoc est dyspnœa dicitur, cum uehementior est, & spirare æger sine sono, & anhelatione nō p̄t ἄσθμα, hoc est Asthma uocatur. Cum accessit id quoq;, ut spirare non possit nisi recta ceruice spiritus trahatur ὀρθόπνοια, hoc ē orthopnœa appellatur. Ab his Dyspnoici asthmatici. & orthopnoici dicti, ὀρθὸν enim rectum græci dicunt πνέω spiro. A latinis uero uno uocabulo suspiriosi elegantissime appellantur. Quando uero difficultas spirādi a pulmone procedit non ἄσθμα, sed περιπνευμονία, hoc est non astma, sed peripneumonia est. Eius morbi hæc est conditio. Pulmo totus afficitur. nunc casum eius subsequitur tussis, bilem, uel pus trahens

præcordiorum

præcordiorum,totiusque pectoris grauitas.spiritus difficultas.magnæ febres.continua uigilia.cibi fastidiũ.tabes.Qui hũc morbũ patiũtur,pipneumonici appellant.Ply.Mellis qdẽ natura talis ẽ,ut putrescere corpora nõ sinat,faucibꝰ.tonsillis.anginæ.oibusq; oris desideriis utilissimũ.arescentiq; in febribꝰ linguæ.iam uero peripneumonicis,pleureticisq; decoctũ.Pleuretici dicũt q pleuresim patiunt,hoc est lateris morbũ. πλευρὸν.n,græci latꝰ appellant,morbus est lateris acutꝰ,cui febris,& tussis accedit,& p hanc excreat si tollerabilis morbus est,pituita,si grauis sanguis.interdũ ẽt sicca tussis ẽ,quæ nihil emollit,idq; prio uitio grauiꝰ.Secũdo tolerabiliꝰ est.Tenuissimũ lac camelis est,mox eq̃bus.Asinæ uero usq; adeo crassum,ut coaguli uice eo utant.Cõferre ẽt candori mulieꝶ in cute existimat,pp qd Popea Neronis coniũx qngentas p oia loca secũ fœtas asinas traxisse legit,& balneaꝶ ẽt solio totũ corpus illo lacte maceras se,extendi quoq; eo mõ cutẽ existimãs.bubulũ lac ad faciẽdũ caseũ fertiliꝰ est,q̃ caprinũ,cũ ex eadẽ mensura pene duplũ fiat.Caseus a coacto lacte uocitatꝰ ẽ(ut Varro testat)ĩter caseos laus olim fuit gabalico.Gabalii populi sunt finitimi Narbonæ prouĩciæ in fine aluerniæ.Auximati ex umbria,& ex mixto Thusciæ,Liguriæq; cõfinio.Lunensi q & magnitudine cõspicuꝰ erat,cũ ad singula milia põdo p̃meret.Marti.Caseꝰ etruscæ signatꝰ imagine lunæ,Præstabit pueris prãdia mille tuis.Post hũc uestino.idẽ.Si sine carne uoles iẽtacula sumere frugi,Hæc tibi uestino de grege massa uenit.Vestini populi italiæ erant ĩter mauricinos.sabinosq;.Deinde crustumino.crustuminũ oppidũ fuit iuxta ueios.a quo crustumini appellati.& crustumina tribꝰ.& cructumia pyra,ex parte rubẽtia,hi oẽs ex ouilo,aut bubulo lacte erant,sed nõ minor gratia caprino,ĩmo si in urbẽ ad fumũ stetisset,oibꝰ p̃ferendo.idẽ.Nec quẽcũq; focũ,nec fumũ caseꝰ oẽm.Sed uelabrensem q̃ bibit,ille sapit.Trans maria uero bythiniꝰ in gloria erat ĩesse pabulis salẽ etiã ubi nõ det,ex eo maxime intelligit,ꝙ ois caseus,si inueterascit,salis habet saporẽ.Cõstat aũt caseũ omnẽ in musteũ saporẽ reuerti,si aceto & thymo maceratꝰ fuerit.Tradũt Zoroastem in desertis solo caseo uixisse annis uiginti,ita tẽperato,ut uetustatẽ nõ sentiret.itẽ a boue bouinari deducit qd ẽ cõuitiari,& q̃si in aliquẽ mugire,unde bouiatores appellati,quos nũc derisores dicimꝰ.& bouinatio cõuitiũ.Itẽ ab eodẽ bubona dea boũ,quẽadmodũ pomõa pomoꝶ.& mellona mellis.itẽ(ut qdã existimant)bubo a bouis quodã mugitu,quẽ non uocali causa,sed gemitu potiꝰ reddit,funebris auis,& maxĩe abominata.Vir.ignauis bubũ dirũ mortalibꝰ omẽ.Ab hoc nõnulli buteonẽ quoq; dictũ existimãt,ꝙ in iis locis q̃ ĩtrauerit,diri ominis est,quẽadmodũ bubo ex accipitrũ genere hæc auis.Græci a numero testiũ triorchẽ uocãt ὄρχυσ enĩ apud eos testiculus appellat.Sunt ẽt qui putẽt βού βωνα a græcis,hoc ẽ bubõa a boue appellari,qd significat inguẽ ob tumorẽ.s.q ĩ iguine facile nasci solet.Ab hoc fit bubonocele,qd ẽ genꝰ ægritudinis,de quo supra diximꝰ.Solebãt ẽt ueteres magnis & amplis rebꝰ,bu pticulã p̃ponere,a magnitudine.s.bouis.Hinc bupædas magnos pueros.bupodas magnos pedes.bulimã magnã famẽ dixere.λίμος enĩ a græcis fames appellat.& bumastꝰ magna mãma.μασὸσ enĩ græce mãda dr̃.Est aũt bumastus unæ genꝰ,quæ mãmaꝶ mõ tumet,sicut dactylus,qa ad digiti similitudinẽ lõgis porrigit acinis.& leptorox,exiguos habẽs acios alioqn mira suauitate prædulcis λεπτός græce tenuis ac gracilis dr̃.ῥώξ acinus,& buso rana terræstris nimiæ magnitudinis.Virg.inuentusq; cauis buso.& bucẽtaurus,nauis magna Venetoꝶ dicta,q̃si magnus cẽtaurus,bouem,& aratrũ tradũt brigem Atheniẽsem inuenisse,alii Triptolemũ.Taurus similiter a græco deducit.Græci enim ταῦρον taurum nominant,& est cæleste signũ.ideo enim in cælũ translatus fuisse taurus existimat,qd europã in Cretã insulã trãsuexit incolumẽ.Europa Agenoris filia fuit.Cuius pulchritudine captus iupiter Mercurio iussit,ut armẽta oĩa ex Phœnicũ mõtibus in littꝰ cõpelleret,qd iis sciebat Europã oblectari solere.ip̃e uero in cãdidũ tauꝶ transformatus sese armẽtis ĩmiscuit.Cuius pulchritudĩe simul,ac mãsuetudine oblectata uirgo,primo manibus eũ tractare cœpit.deinde dorso insedit.ille paulatĩ undas ingressus.Postq̃ territã uirginẽ,& dorso,ac cornibus nixam sensit,maturato cursu trãsuexit in insulã Cretam,ubi pristina forma resumpta cũ uirgine cõcubuit,quæ prægnãs facta Minoem.Rhadamãthũ.& Sarpedonẽ peperit.Minos,& Rhadamanthus,qũia uiri iustitia,ac se ueritate insignes fuerũt fingunt a pœtis,nocentiũ,apud inferos explorare peccata.Virgilius.Quæsitor Minos urnã mouet.idẽ.Gnosius hæc Rhadamanthus habet.Sarpedõ rex Lyciæ fuit,& troianis aduersus græcos tulit auxiliũ.Homerus.Hũc iouis filium nõ ex Europa,sed ex Laodomia Bellerophontis filia contra alioꝶ opinionẽ fuisse commemorat.Sunt q scribãt Iouem hũc Tauꝶ a Neptuno fratre habuisse,cui in figura Tauri sensus eẽt humanus.Eum a ioue Sidonem missum ut Europã Agenoris filiam ad se portaret.Venisse igitur Sidonem per pelagus,ibiq; Europam inter æquales suas ludentem in templo Esculapii conspexisse,& repẽtino arreptu dorso suo collocatã uexisse ad iouem in insulã Cretã.Eratosthenes uero tradit hũc eẽ Tauꝶ,q cũ Pasiphae concubuit.iupiter honori Europæ hoc tribuit,ut tertia pars orbis terrarũ eius noĩe deinceps uocaret.Tauri uero,quo uecta in Cretã fuerat,effigies in cælo cõstitueret.

Itaq; eius prima ĩter astra apparet, ut tauri. Reliquū corpus obscuꝝ uidet̃. Spectat aūt ad exortū solis, cuius oris effigiē, quæ cōtinēt stellæ, hyades appellant̃, sydus uehemēs, & terra mariq; turbidū, qđ .xiiii. Calen. maias occidit. Dictæ aūt sunt hyades, ꝙ cum hyas eaꝝ frater, a Leæna interfectus uenādo fuisset, diuturno luctu, lachrymisq; cōtabuerūt. itaq; ob tā eximiā pietatē & in noīe fratris, quē tantoꝑe dilexerāt, uocari hyades meruere, & in cælū a ioue trāsferri, cum Atlātis, & Aethræ filiæ essent, q̄ fuit Oceāi, & Tethyos filia, ꝓpter qđ & atlātides appellantur, hæ septē dicūt̃ fuisse, Ambrosia. Eudora. Pasithoe. Coronis. Plexaura. Pitho. Tythe. Pherecydes. has liberi p̄ris nutrices fuisse scribit, q̄ dodonides nymphæ uocantur, a Dodona ciuitate Epiri, quæ nem⁹ habet ꝓpinquū ioui sacrū, querneū totū, & glandib⁹ semꝑ abūdās. Virg. Et uictū Dodona negaret. Has cū a Lycurgo captiuitatē timētes fugerēt Thebas, iouē ne aliq̄d a iunone paterent̃, in cælū translatas, inter sydera collocasse tradūt. Ouidi. At simul inducent obscura crepuscula noctē, Pars hyadū toto de grege nulla latet, Ora micāt tauri septē radiātiā flāmis, Nauita q̄s hyadas graius ab urbe uocat. Pars Bacchū nutrisse putat, pars credidit esse Tethyos has neptes, occeaniq; senis. Alii hyades ἀπὸ τοῦ ὕειν dictas existimāt, qđ ē pluere. Nam & oriētes, & occidētes tēpestates, ac pluuias cient. Veteres Romani ob linguæ græcæ iperitiā similitudine noīs decepti, qđ græci ὕας sues uocāt, suculas nominauerūt. Quāuis Aul⁹ Gellius nō ἀπὸ τῶν ὑῶν dictas, a nr̄is suculas putat, sed quēadmodū illi ὕπνον dicunt, nos primo Symnū, deinde p y græcæ, & o latīæ litteræ cognationē sōnū, Sic ꝙ ab illis hyades, a nr̄is primo Syades, deinde suculas appellatas. Fuit aūt hoc syd⁹ uulgo Pariliciū appellatū, qm̄ .xi. cal. Maias urbis Romæ natalis est, tūc. n. parilia celebrant̃. ꝙ .xi. cal. maias Romulus urbē condidit. quem diē festū præcipue habuerūt. Dicta aūt parilia sunt, uel a Pale dea pascuoꝝ, quasi Palilia, ꝙ ei tum sacra fiebāt, uel ꝙ pro partu pecoris sacrificabat̃, uel ꝙ is dies, quoniam in eo serenitas reddebat̃ lucē parere uideret̃. Habet aūt taurus in cornibus singulas stellas. sed in sinistro clariorē. in utrisq; oculis singulas. in fronte media unā, & q̄bus locis cornua nascūt̃ singulas stellas, quæ septē hyadas cōstituūt. & si nonnulli quas nouissimo loco posuim⁹ stellas negauerūt esse, & q̄nq; in totū hyadas esse uoluere. Præterea inter scapulas tris stellas habet, quarū nouissima cæteris clarior est. in pectore unā. in utroq; genu singulas. & supra ungulam duas. ĩ palearibus duas. in collo unam. in uentre splendidā unā. ĩ nare unā. q̄ omnes decē, & octo stellaꝝ numeꝝ cōplent. præter plyadas .vii. quæ sunt ĩter finitionē hui⁹ corpis, & arietis caudam, quas q̄dem astrologi tauri caudam appellauerūt. De iis a nobis iam dictū supius fuit. A tauro fit adiectiuū taurinus. unde taurinū glutinū dr̄, qđ est oīum p̄stantissimū, fitq; ex auribus tauroꝝ, & genitalib⁹, nec quicq̄ efficacius ꝓdest ambustis, sed facillime adulterat̃ q̄bus uis pellib⁹ inueteratis, calciamentisq; decoctis. Gluten, & glutinū latini dicūt, qđ græci collam. unde fiunt duo uerba glutino. & cōglutino, hoc est coniūgo. ferrumino item Fel taurinū, qđ in ære pellibusq; colore aureo tingendis p̄cipuū est. item taurius sanguis, q̄ oīum celerrime coit, atq; durescit, ideoq; pestifer est, p̄sertim potu. Themistocles ab ingrata p̄ria exul factus, & a Xerxe princeps exercitus aduersus Atheniēses magno cū honore creatus, cū uideret patriæ suæ ingētis cladis periculū ĩminere, hausto tauri sanguine seipsum interemit, ne aut regi de se merito ĩfidelis esset, nō pugnando uiriliter, aut p̄riæ suæ hostis atq; oppugnator uideret̃. item a tauro fit minotaurus, q Pasiphaes filius fuit, media parte homo, media taurus. Pasiphae ut supra diximus, a Tauro, quē deperibat, Dædali arte inita hūc genuit, cui fabulæ datū locū existimāt, qđ absente Minoe, Pasiphae cū scriba eius, q taurus uocabat̃, rē habuerit, fœtūq; ex eo cōceperit & tandem geminos pepit, quoꝝ alteꝝ ex Minoe genitū formæ similitudine apparebat, de altero cū certa fides nō esset utriusq; parētis, mixto noīe appellandū cēsuere. Hunc labyrintho a Minoe clausum fuisse finxerūt poetæ. Eius effigie inter signa militaria usi sunt Romāi, q̄a non minus occulta ducū cōsilia esse debēt, q̄ fuit domus eius Labyrinthus. item a tauro taurominium mons Siciliæ multis bobus abūdans. & supra eū urbs eiusdē noīs. a quo taurominitan⁹ ager, & taurominitani ciues, & taurominitāi muli, q̄ in eius urbis littore optimi capiūtur. item toruus, hoc est aspectu seuerus. terribilis. a tauroꝝ acerbitate. a quo toruitas. acerbitas. & rusticitas quedā naturæ. Plyni. Extat. M. Agrippæ q̄ uir rusticitati q̄ delitiis ꝓpior fuit, oratio magnifica de tabulis oībus, signisq; publicandis, qđ fieri satius fuisset, q̄ in uillaꝝ exilia pelli. Veꝝ tamen eadē illa toruitas duas a iacis, & Veneris mercata est a cyzicenis .xiii. milia pondo. item torue. & torua aduerbia. Virgili⁹. Talibus Aeneas ardentem, & torua tuentem lenibat dictis. Trux quoq; quasi taurux dictum existimant, hoc est ferox, crudelis. A quo trucitas, crudelitas & truciter, crudeliter. & truculentus. & truculentia, quæ & truculentitas dicta est, & truculente aduerbium. Et comparatiua, superlatiuaq; eorū. truculentior. truculentissimus. truculentius. truculentissime. & trucido uerbum, qđ significat crudeliter neco. a quo trucidator. trucidatrix. trucidatio. & obtrucido uerbū, hoc est auide trucido. A toruus fit proteruus, hoc est petulans. procax. hæc enim tria multum similitudinis habent, & libidinem quandam, atq; iniuriā

declarant tam in factis q̃ in dictis, de procaci diximus supra, ꝙ ita a procando, hoc est poscẽdo dicit̃, sicut petulans a petendo. proteruam, petulantemq; eodẽ loco de inhõesta fœmina apd' Ciceronem legimus. Si uidua libere ꝓterua. petulanter diues, effuse libidiosa, meretricio more uiueret. Hinc siq̃s ambulãs ꝑ ĩpotẽtiã mentis obuiũ cubito feriat, aut cũ cõtumelia sibi cedere cogat, Proteruũ hũc dicimꝰ. Hinc a Virgilio Hedi petulci a petẽdo dicũtur, ꝙ ĩ alia loca penetrando iniuriã faciãt. A ꝓteruo proteruia fit, hoc ẽ petulantia. & proterue. ac ꝓteruiter aduerbia, hoc est petulãter. & proteruio uerbũ, qd' est lasciuio, inobedio, petulãter ago, de q̃bus rursus ĩferiꝰ dicemꝰ. Proteruia ẽt sacrificiũ apud ueteres fuit, in quo mos erat, ut siq̃d ex epulis sup fuisset, igne cõsumeret̃. Hĩc est iocus ille Catonis. Nam cũ Albidius q̃dã bõa sua comedisset, & nouissime domũ, quæ ei reliq̃ erat, incendio ꝑdidisset, ꝓteruiã eũ fecisse dicebat. Quod n. comesse nõ potuerat, id cõbussisse. Itẽ a tauro taurã uaccã sterilẽ dici existimãt, hac de cã, ꝙ hæ nõ magis pariant, q̃ tauri. Tauros ueteres græci italos uocauerũt. unde italia a principio dícta est, erat. n. tũc hæc ꝓuincia armẽtosissima. Dicta etiam hesperia est ab hespero stella occidẽtali, ꝙ occasui subiecta sit. item oenotria uel a bonitate uini, qd' in italia nascit̃, nam græci οἶνον uinum dicunt, uel ab Oenotrio rege sabinoꝝ in ea regnãte. Quidã tñ italiã ab italo rege Siculorũ uocitatã uolũt. Hũc. n. uenisse quõdã in eã ꝑtem, in qua regnabat Turnus, eãq; a suo nomĩe italiã appellasse. hæc & Ausonia aliquãdo uocatur ab Ausonio Vlyxis filio, siue ꝙ eã oẽm partẽ, quæ ad tyrrenum uersa ẽ, incolerẽt opici, q̃ ausones, siue ausoni noĩabãtur. Dicitur autẽ nunc italia, quicquid inter adriaticum, & tuscũ mare ab alpibus in Siciliã usq; cruris modo ꝓtẽditur. Nã prius rubiconẽ amnẽ ꝓ termino habuit. inde enĩ ad alpes non italia, sed cisalpina gallia dicebat̃. italia oĩum ꝓuinciaꝝ, & totius orbis pulcherrima ẽ. meritoq; principatũ obtinet. uictrix populoꝝ. rectrix, parẽsq; mũdi altera. uiris. feminis. ducibꝰ. militibus. seruitiis. artium p̃stãtia. ingenioꝝ claritate. situ. tẽperie. ac salubritate cæli. facili cũctaꝝ gẽtiũ accessu. littoribꝰ portuosis, benigno uẽtoꝝ flatu. aquaꝝ copia. nemoꝝ salubritate. mõtiũ iugis. feroꝝ aĩaliũ innocẽtia. soli fertilitatẽ. pabuli ubertate. frugibꝰ. uino. olea. uellere. lino. uestibꝰ. iuuẽcis. eq̃s. metallis. argẽti. æris. ferri. plũbi. aluminis. melle. pomis. oibus deniq; rebꝰ, q̃bus carere uita nõ debeat nulli cedẽs. Federico feretrio illustri duce insignis, quẽ merito, q̃buscũq; corpis, ingenii. animi dotibus. & reꝝ domi. forisq; gestaꝝ. gloria. cũ quouis ueteꝝ principum liceat cõparare. Ab italia italus. & italicus. & italice aduerbiũ deducũtur. Ab hesperia hesperius. Ab ausonia auson. & ausonius. ab œnotria œnotrius. Virg. œnotrii coluere uiri, & hac maxime tẽpestate tauri etiã, & taurilia ludi erant in honorẽ deoꝝ inferoꝝ facti, q̃ hac de causa instituti sunt. Regnante Tarquino supbo cũ magna incidisset pestilẽtia ĩ mulieres grauidas, existimãtes Romani eam factam ex carne tauroꝝ diutius populo uẽdita, ꝓhibuerũt ne amplius uẽderet̃, & ob hoc ludos diis inferis instituerũt, quos & boalia, & bupetios aliquãdo uocatos inuẽĩmus, sed ꝓprie hi ludi sunt boũ gr̃a celebrati. Solitaurilia uero ĩmolatio erat hostiaꝝ triũ. Tauri. Arietis. Verris. de q̃bus supra diximus. Item tauri scarabei terrestres sunt ricino similes, de q̃bus supra diximus. itẽ taurii Thraciæ populi Sarmatis finitimi, quoꝝ regio taurica dicitur & ipsi etiam taurici ĩmanes moribus, ĩmanẽq; famã habẽtes, ꝙ soleant ꝓ uictimis aduenas cedere. iphigeniæ. & Horestis aduentu maxime memorati. Iphigẽia Agamẽonis. & Clytẽnestræ filia fuit, hæc dũ Agamẽnon in Aulide regione Boetiæ, ubi classem in portu habebat Ceruã Dianæ ignarus occidisset, & ob id irata dea uentos abstulisset, essetq; græcis responsum Agamẽnonio sanguine deã esse placãdã, ĩpetrata astu Vlyxis a matre Clytẽnestra sub uelamine facti cũ Achille mr̃imonii, ĩmolari parabat̃, sed miseratõe numinis supposita, ac deæ oblata pro ea cerua, in Tauricã regionẽ uentis deportata est. ubi a Thoante rege sacris eiusdẽ deæ p̃fecta fuit, quæ humano sanguine fieri solebant, interiecto deinde tẽpore cũ Horestes iphigeniæ frater mactata mr̃e Clytẽnestra, & ægystho Patruele adultero ob uindictã pr̃is exul factus, ac regno pulsus esset. & ob raptã sibi a Pyrrho Hermionẽ cõiugem in insaniã uersus, ductus ẽ a Pylade socio Strophii filio in Tauricã regionẽ liberãdus ad arã Dianæ. Ouid. Affuit insano iuuenis Phocensis horesti. Veꝝ cũ gentes illæ eũ cœpissent, ꝙ aduenas ꝓ hostiis ĩmolare ei deæ solebãt, Ab iphigenia sorore cognitus, liberatus est. Quæ nõ multo post occiso Thoãte cũ fratre aufugit ablato secũ simulachro Dianæ in fasce lignoꝝ abscõdito, ꝓpter qd' eã Fascelidem uocauerũt. Tandẽq; uenerũt in italiã, & in Aricia urbe Romæ ꝓpĩqua simulachrũ locauerũt ædificato deæ insingi tẽplo. qd' silua circũdat, cui lacꝰ instar pelagi fluctuãs adiacet, ad qd' maxima populoꝝ multitudo, religiõis gr̃a confluere solebat. Vnde mẽdici, uitæ subsidia a populo postulãtes in Aricino cliuo sedebãt, ꝑ quẽ ad templũ cõscẽdebat̃. Martia. de Vacerra paupere. Qui cũ suppellectile sua ex urbe abibat. Tu nõ recenti pallidus magis buxo. irus tuoꝝ tẽpoꝝ seque baris migrare cliuũ crederes aricinũ. cliuũ aricinũ inq̃t, hoc est multitudinem petitorũ in cliuo aricino morari solitam. Aricia ab Archilo siculo cõdita fuit, & ita nominata ab Aricia Atticæ regiõis puella, quã amauit Hippolytus, ꝓpterea ꝙ Hippolytus ea loca cũ Diana

habitauit, tranſlatus ab ea in eam regionẽ, & in uiꝵ acceptus. Ab aricia aricinus dicit̃. iphigenia apud Tauricos pro dea habita fuit (teſte Herodoto) Item taurus mons eſt qui ab ĩdico mari exurgẽs uaſte ſatis attollitur. Dein dextro latere ad ſeptentrionem, ſiniſtro ad Meridiẽ uerſus it in occidentem rectus, & perpetuo iugo, magnarumque gentium, qua dorſum agit, terminus, ſed pro gentium, ac linguaꝵ uarietate diuerſa habet nõia, mõs ei oppoſitus Auritaurꝰ dicitur ubi in excelſiſſimam ſublimitatẽ conſurgit. Caucaſus appellat̃, quẽadmodũ ĩferiꝰ latiꝰ differemus. Sũt ẽt q̃ a boue bubinare uerbũ tractũ exiſtimãt, qđ eſt mẽſtruo ulieꝵ ſanguine inqnare. A quo fit cõpoſitum imbubinare. Lucil. Hæc inqt ĩbubinat. at cõtra te ĩbulbitat. Nã imbulbitare eſt pueri ſtercore fœdare, tractũ a fimo, qđ βίλβιτον nominãt græci. Buttubatta ueteres uſurparũt, pro eo qđ nugatoriũ eſt, & nullius ualoris. DICTAEO. Cretenſi quia Iupiter q ſub ſpecie tauri uexit Europã, Cretẽſis fuit, Saturni, atq; Opis filius, & eodẽ partu cũ Iunone genitus, q̃ ne a Saturno occideretur, qđ cum Titano fratre pactus fuerat, ſe omnẽ ꝓlem maſculam interẽpturũ, miſſus eſt ab Opi in montẽ, & curetis populis traditus educãdꝰ, ſiue (ut q dam uolũt) Creti regi cretẽſiũ. Hunc in Cnoſo urbe illum ſaruaſſe, ubi Matris eſt tẽplũ, a qua fit adiectiuũ gnoſius, q a curetis nutritũ affirmant, addũt in antrũ montis idæ ab eis delatũ, & ne forte uagitus deflẽtis audiret̃, cymbala illos, & tympana, & clypeos, atq; alia arma pulſaſſe, ad quorũ ſonitũ conueniſſe apes, & infantis ori mella inſtillaſſe, cuius beneficii gr̃a iouem poſtea cæli impium adeptũ ĩdulſiſſe apibus, ut ſine coitu generarẽt. Curetes ſacerdotes fuerũt cybeles, q primo italiam habitauere, dicti ἀπὸ τῆς κουρᾶς, hoc eſt a tõſura capilli, ꝙ detonſi erant ſiue ab eoꝵ principe curo, ſiue a core, hoc ẽ puella, quoniã inſtar puellarũ ꝓlixis ueſtibus utebãtur. idẽ corybantes dicunt̃, & caberi. & idæi. & Telchines. & dactyli, filii fuerunt Mineruæ, & Solis, uel (ſicuti alii uolũt). Saturni, & Aliopes. Nõnulli dicũt miniſtros Hecates fuiſſe, & ante diluuium in Samothraciã inſulã migraſſe, in qua ſub cybele cerimõias & ritus ſacroꝵ didicere, & inde cum ipſa dea in Phrygiã uenere, & cõſedere in mõte Phrygiæ ida. Poſtea in cretã nauigarũt, & occupato mõte, hũc quoq; idam a nõie mõtis Phrygiæ uocauere, iuxta quẽ lacus ẽ quẽ gargarõ uocãt. uñ Scamãder & Simois flumina maiora fama, q̃ natura defluũt. Gargara uero cacumẽ idæ mõtis appellãt, & oppidũ ſub eodẽ mõte ac tota miſia. idalius aũt mõs eſt in cypro, quõdã Veneri ſacer ĩ quo breue oppidũ fuiſſe memorat̃. Vñ uenus idalia dr̃, hi ſaltationes & choreas primi ĩſtituerũt uariis coloribꝰ ſe pingẽtes, fuerũtq; (ut multi putãt) numero nouẽ. interiecto deinde tpe euulſis teſtibus euirati ſunt. Quidã uolũt coryhantes a galea dictos, quæ græce κόρυς dr̃, qđ galero quodã capita tecti inſaniẽdo luderẽt. Diodorus. corybantum ſcribit Iaſonis. & Cybeles filiũ fuiſſe, ac ſimul cũ Dardão ſacra matris deũ ĩ Phtygiã detuliſſe, eoſq; q in ſacrificiis eius deæ incũbere uoluerũt, de ſuo nõie appellaſſe. Alii corybantes uocatos exiſtimãt, qđ ĩter ſaltãdũ capita iactarẽt, hoc. n. κορύπτειν dicit̃ a græcis. Home. Betarmonas uocat. Græci κορυβαντεῖν eos dicũt, qui ad ſimilitudinem leporum oculis patentibus dormiũt, quod etiam quidam e noſtris corybãtire dixerunt. Strabo autem eos ſcribit κορυβαντεῖν a græcis dici, q capita ſaltãdo iactãt. & numine afflati, quaſi furiis agitant̃. caberi a cabero mõte uocitati ſunt. Aliis placet iouẽ nymphis alendum datum Amaltheæ, & Meliſſæ, quẽadmodum ſuperius oſtendimus. Sũt etiam qui non in idam, ſed in dictæum montem a matre tranſmiſſum, & ibi nutritũ uelĩt. Quod ſenſiſſe uidet̃ Columella. Nec ſane ruſtico dignũ ẽ ſiſcitari fuerit ne mulier pulcherrima ſpecie Meliſſa, quã iuppiter ĩ Apem conuertit, an ut poeta Homerus dixit, crabronibus & ſole genitas apes, q̃s nymphæ educauerũt, mox dictæo ſpecu iouis extitiſſe nutrices, eaſq; pabula mũere dei ſortitas, qbus ipſæ paruulũ alũnũ educauerãt, & Virgilius. Dictæo cæli regẽ pauere ſub antro. curetes etiam populi fuerũt Aetolis uicini. item alii curetes in dalmatia. Lucanus. Quos alit adriaco tellus circũflua põto. illic bellaci cõfiſus gente curetũ. Adultus iuppiter bellũ ob captos parẽtes cũ Titano geſſit, ac eos liberauit. Mox patrem regno expulit, quia eũ comperit uitæ ſuæ inſidiari. Hinc geſto cũ gigantibus bello, iiſq; ſuperatis, ac montibus ſubiectis, totoq; orbe ſubacto cũ fratribus partitus eſt imperiũ, Plutoni inferoꝵ, Neptũno maris principatu dato, cæli imperio ſibi reſeruato, Dictus eſt aũt iupiter, quaſi iuuans pater. Quippe phyſici iouem dicunt ætherem eſſe, nulla aũt res ſic fouet oĩa, quẽadmodũ calor. item iouis dies pater appellatus eſt. i. diei, & lucis pater. & ueiouis. & uediouis. de quibus ſupra diximus. & iouiſte compoſitũ ex ioue & iuſte. Dicte una eſt ex quatuor p̃cipuis urbibꝰ Cretæ. iccirco dictæus ponit̃ ꝓ cretenſis. creta inſula eſt in medio ponto altero latere ad auſtrũ, altero ad ſeptẽtrionem uerſa inter ortũ occaſumq; porrigit̃, centũ urbium clara fama, ꝓpter quod hecatompolis a græcis appellatur. Vir. creta iouis magni medio iacet inſula ponto. Mons idæus, ubi & gentis cunabula noſtræ, centum urbes habitant magnas, uberrima regna. cretæ nomen inditum putant a creta nympha Heſperidis filia. Alii a creto rege curetum. Nõnulli aeriã primo uocitatam tradũt. Poſtea curetim, & a tẽperie cæli μακαρόννησον hoc eſt beatã. ĩſulã Latitudine nũq̃ quĩquagintamilia paſſuum excedit. circuitu circiter ſexcẽ.

ta, flectitq; se ĩ creticũ pelagus, ab ea ita nũcupatũ. Creticus ẽt aliquando ꝓ iudicãs, siue argués accipiť ἀπὸ τοῦ κρίνω delibero. iudico. Iuuenalis. cretice pelluces. & medici dies creticos uocant iudiciarios, in qbus scilicet de ægritudinis ratione ferri iudiciũ potest. Elegãter a nostris decretorius diciť. Decretoriũ etiã dicimus qcquid cõstitutũ, ac firmatũ est ad aliquid arguendum, iudicãdumue. Quintilia. Nec immerito quidã, q̃q̃ in dicẽdo mediocres, tamẽ altercãdi præstantia meruerũt nomẽ patronorũ. At qdã litigationibus suis illũ modo ambitiosum declamãdi sudoré præstitisse contẽti, cum turba laudantiũ destituunt subsellia, pugnãq; illã decretoriã, iperitis, ac sæpe pullatæ turbæ reliquũt. Ply. Circa uergilias quidem pluere inimicissimũ uiti, & oleæ, quoniã tunc coitus est eoꝝ, hoc est illud quadriduũ oleæ decretoriũ. idẽ, Res summa uitiũ agitur decretorio uuis sydere illo, qđ caniculã appellamus. idẽ, itẽ aquila exoritur uesperi decretorio die florẽtibus oleis. itẽ a creta cretẽsis deducitur, & fœminino tm̃ genere cressa. Iuue. Nec Stenobœa minus q̃ cressa excãduit. Stenobœa ꝓpriũ nomen est mulieris. Hæc Prœti regis Ephyræ uxor fuit, filii Abãtis. in cuiꝰ regia cũ esset Berolophõtes Glauci regis Ephyræ filius ab hoc, de quo loquimur, proeto regno spoliatus forma ac moribus cõspicuus. Stenobœa quæ ab Homero Antea uocatur, amore eius mirũ in modũ exarsit. Cũq; eũ ꝓmisso ẽt cõiugis regno trahere in desiderium suum nõ potuisset, uerita ne se apud regẽ criminaretur. Pría Bellorophõtẽ marito accusauit, quasi uim sibi inferre uoluisset. At rex illũ ad Heuriẽ Lycioꝝ regẽ Stenobœæ patrẽ cũ lr̃is misit, qbus nunciabat uim filiæ inferre uoluisse. Hic ut clã iniuriã ulcisceret, diuersis eũ ꝑiculis obiecit, quæ semꝑ forti, atq; inuicto aĩo supauit Postremo aduersus Amazones regnũ suum infestãtes eum cũ exercitu misit, q̃s cũ bello supatas, intra suos fines sese recipe coegisset, Heuries uirtutẽ eius admiratus, nõ mõ iniuriã, de q̃ ulciscẽda aliquãdo cogitauerat, ei cõdõauit, sed ẽt alterã filiã Stenobœæ sororẽ cum ꝑte regni illi dedit uxorẽ. Qua re cognita Stenobœa sibi mortẽ cõsciuit. Alii nõ criminatũ ab Antea, siue Stenobœa, sed ne ꝑcibus eius aliqñ flecteretur, sua spõte ꝓfugisse dixerũt. Quidã ẽt Bellorophõtẽ scripsere ab Heurie rege Chimæræ obiectũ fuisse, tunc Lycioꝝ agros flãma uastãti qua supata cũ ĩ cælum uolare cõtẽderet, neq; lõge iã abesset despiciẽdo terras timore ꝑmotũ decidisse, ibiq; ꝑisse, equũ uero subuolasse. & inter sydera a Ioue cõstitutũ eẽ. Sunt qui a Creta ĩsula Cretã quoq; tẽacioris terræ genus deriuatã existimẽt, sed hoc falsum ẽ. A crescẽdo .n. creta dr̃, qm̃ ꝓprietas eius ẽ. ut in macerãdo crescat, qđ in primis cretæ umbricæ accidit, quã uocãt saxum, hæc põdere emi solebat maiorũ nr̃orũ tꝑibꝰ, cũ cætera mẽsura emerentur, nec nisi poliẽdis uestibus adhibebať, dũtaxat cãdidis. coloribus .n. erat inimica. Erãt & cimoliæ cretæ duo genera, cãdidũ unũ, & alteꝝ ad purpurissimũ iclinãs, utrũq; uestibꝰ aptum, & colorẽ eaꝝ quodã nitore exhilarãs, hac & medici aduersus uarios morbos utunť. Laudať, & creta thessalica. Itẽ q̃ argẽtaria appellať, nitorẽ argẽteũ reddẽs. Est postremo uilissima creta quã circũducere ad uictoriæ notã, pedesq; uenaliũ trans mare aduectoꝝ notare mos erat. Ply. Hoc est insigne uenalitiis gregibus, obprobriũq; insolentis fortunæ, quos adeo potiri reꝝ uidimꝰ, ut ꝑtoria quoq; ornamẽta decerni a senatu iubente Aggrippina Claudii Cæsaris uiderimꝰ libertis, tãtũq; non cũ laureatis fascibus remitti illo unde cretatis pedibus aduenissent. Iuue. Nuꝑ ĩ hãc urbẽ pedibus q uenerat albis. Quidã in hoc dedecoris genere ꝓ creta gypso utebãť, ꝑsertiq; in græcia tymparico. Ouidi. Nec tu siqs erit capitis mercede redẽptus. Despice gypsati nomẽ inane pedis. Sũt ẽt qui lutũ uenetũ inter cretaꝝ genera cõnumerãt, abolẽdis e ueste maculis utilissimũ, & pustulis, ac rimis corpe tollẽdis Martia. Resina, ueneto nec reserare luto. A creta cretæũ dicimus, qđ ex creta est. & cretatũ creta infectũ. Sicut a gypso gypseũ, qđ ex gypso est. & gypsatum, gypso infectum, uel gypso tectũ. Gypsum res nota est, multis in locis e lapide coquitur. Alibi e terra foditur, ut in Cypro. in Syria coquũt fimo bubulo, ut celerius urať, gypso madido statim utendũ est, qm̃ celerrime coit, ac siccať, tñ rursus tundi. & in farinam resolui ꝑt Vsus gypsi in albariis, sigillis ædificioꝝ, & coronis gratissimus. C. Proculeiũ Augusti Cæsaris familiarẽ constat in maxĩo stomachi dolore gypso poto sibi mortẽ cõsciuisse. interdũ gypsũ pro signo, siue statua poniť, qm̃ ex gypso fiebant. Iuue. Quanq̃ plena oĩa gypso chrysippi ĩuenias. ACCEPIT FIDEM. Meruit credi, quia nostris id oculis conspeximus. Diximus superius, q̇d sit fidẽ dare. Fides ꝓprie est dictoꝝ, & conuentoꝝ constãtia, & ueritas dicta ꝙ fiat, qđ dictum est. Terẽ. Sed iis quas semꝑ in te intellexi sitas fide, & taciturnitate. Hinc dare fidẽ dicimꝰ aliquid sancte ꝓmittere. Vir. Accipe daq; fidẽ. Aliquando tamẽ fides pro credulitate ponitur, Vnde bone fidei possessor dicitur (ut supra diximus) qui ignorauit rem, quam emit. Alienam esse, aut putauit eum qui uẽdidit, ius uẽdẽdi habere, ut puta ꝓcuratorẽ, aut tutorẽ esse. itẽ. Bõæ fidei homo uocať, cui res tuto crediť, uel qui rẽ sibi creditã fideliter seruat. Sueto. Augustus populo ꝓmissum congiarũ reposcẽti bonæ se fidei esse rñdit. Hinc habere fidẽ, credere est. & accipere fidẽ, est credi, ut hoc loco. Accepit fabula prisca fidem, hoc est credita est. Ab hoc fit fido. uerbum. quod est fidem habeo, credo, spem pono. Cuius contrariũ est diffido, hoc est creduli

tatem depono,siue despero.Seneca.Nec secundis rebus nimis fidendũ,nec aduersis diffidendum est.Hinc fit fidentia,hoc est audacia,& timiditas.itẽ fiducia,qđ similiter audacia m significat fere in bonis rebus,q̃uis aliquando in malam partẽ accipiatur.sed perraro. Virgi. ce nis quæ rutilos habeat fiducia rerum.i.temeritas.itẽ a fido confido,quod significat audeo. Capiturq; interdum in bonam partem. Virgi.Et afflictis melius confidere rebus.interdum in malam.Cicero.Qui fortis est,idem fidẽs,quoniam confidẽs mala consuetudine loquẽtium ĩ uitio ponit̃.Virg.Nam quis te iuuenũ cõfidẽtissime nostras iussit adire domos? confidẽtissime inquit,hoc est impudẽtissime,& maxime temerarie. Vñ confidentia,pro temeritate ponitur. Teren.O ingentẽ cõfidentiã.Cõfidenter simili mõ,aliqñ in bonã partẽ accipit̃ ꝑ constanter. Plau.Quæ nõ deliq̃t decet audacẽ esse cõfidenter. Aliqñ in malam pro temerarie. Acci⁹.Qui in puellæ domũ tã cõfidẽter irrupit.Quãdoq; tñ cõfido pro credo accipit̃.Ci.Quoniã ꝓbatã rõnẽ officii mei uobis esse cõfido.itẽ a fido fidus,quẽ q̃dã a fideli ita distinguũt,ut fidũ ami cũ dicamus,fidelẽ seruũ,uel fidũ in maioribus.Fidelẽ ĩ mĩoribus negociis.Virg. Fidũq; uehe bat orontẽ.Terẽ.Seni fidelis dũ sum. Verũtñ sæpissime hæc duo pro eodẽ accipiũtur. Sed in fidus a fido fit.Fidelis a fide. A fidus fit infidus.cui nõ ẽ fidẽdũ.Liuius.infida regni societas.A fi delis uero fit fidelitas.infidelis.& infidelitas.Itẽ a fido fit perfidus,hoc est uiolator fidei.ideoq; mediam syllabam correptã habet. A quo perfidia fidei uiolatio.Et sæpenumero pro uitio, & ĩprobitate accipitur.Fides ẽt aliqñ genus citharæ est ita dicta,quod tñ inter se chordæ eius quãtum inter hoĩes fides cõcordet.itẽ chordæ ipsæ fides dicũtur.Ab hoc fit diminutiuũ fidi cula,ꝑ parua cithara,siue pro chorda.Nam chorda græcũ est,& fidẽ significat. Cordum uero sine aspiratiõe uocat̃ fœnũ,qđ autũno secat̃.& corda,frumẽta,quæ sero maturescunt,sicut secordes agni,qui post debitũ tẽpus oriuntur,de q̃bus alibi diximus.itẽ fidiculæ in plurali tm̃ ĩ strumẽtũ est torquẽdi,dictæ,uel ab extorquẽda fide,ac ueritate.uel a nerueis funib⁹,uiculisq; q̃bus eo mõ torquẽdi hoĩes alligabãt.Fidelia,samiũ uas ad plurimos usus.Plau.Mulsi cõgia lẽ plenã faciã tibi fideliã.NE MIRETVR.Nõ miret̃.Ne aliqñ ꝓhibendi aduerbiũ est.Vir.Tu ne cæde malis,sed cõtra audentior ito.Aliqñ est cõiunctio adiũctiua.Martia.Lex hæc carmini bus data est iocosis.Ne possint,nisi pruriant iuuare.Nõnũq̃ rõnalis,& ꝓ ergo accipitur.Virgi. Me ne incœpto desistere uictã.interdũ causalis.idẽ.Ne recipi portis,aut duci in mœnia possit. Quãdoq; copulatiua.Teren.Nõ eã ne nũc q̃dẽ cũ accersor ultro.Plerũque dubitatiua.Virg. Qui teneant,nam inculta uidẽt,hoĩes ne,feræ ne.Repent̃ ẽt cõfirmatiua.Terẽ.Nũc ne demũ ĩstuc uerbũ incidit. Virg.Tãta ne me tenuit uiuẽdi nate uoluptas,ut pro me hostili paterer suc cedere dextræ .itẽ diminutiuã habet significationẽ.Salu.Quippe secũdæ res sapientiũ aĩos fatigãt,ne illi corruptis morib⁹ uictoriæ tẽperarẽt.itẽ interrogãdi aduerbiũ est.Terẽ.Ego ne? Tu ergo.Quãdo uero næ cũ diphthõgo scribit̃.græca dictio ẽ,& ꝓ utiq;,ac profecto accipit̃. Teren.Faciunt næ intelligendo,ut nihil intelligant.idẽ.Næ illa illũ haud nouit.A ne aduerbio negãdi cõposita fiũt neq;.nec.neq̃.cũ eius deriuatiuis.nolo.neuolo.nego. nefas .nemo, nullus.nunq̃.nusq̃.nihilum.negligo.De q̃bus eorũq; deriuatiuis parti dixim⁹ .ꝑtim inferius dicemus.itẽ nequaq̃,qđ negãdi aduerbiũ est.Neqcq̃,quod significat frustra.nequeo, qđ modo capit̃ ꝓ nõ eo.Modo ꝓ nõ possum.Nam quire posse ẽ. a quo ueteres quentiã pro eo,qđ ẽ ens,siue entia dixere.& neqnunt,ꝓ nequeũt.& neutiq̃,qđ nõ est omnino negatiuũ, sed aliq̃d assensiõis habet,q̃si nõ ualde.Terẽ.Nam de re ducẽda,id uero neutiq; honestũ esse arbitror.& neutiq;,ꝓ nequaq̃.& necubi,pro ne alicubi.Semp.n.duplex uerbum postulat. ut uolo necubi mihi obuiam fias.& neuter,de quo diximus. A quo fit neutrale.qđ neutrius partis & nego cium,q̃si nõ ocium.Cice.Et si negociis familiaribus impediti,hoc est operibus.Poniturq; prõ labore.idem.Dii nec habent negociũ ipsi,nec alteri exhibent.A quo negociari dicim⁹,nego ciis exerceri.item exercere mercaturã.unde negociosus,plẽus negociis.negociatio, ip̃a exer citatio.& negociatores,qui in alioꝝ negociis se exercẽt.Labeo.Negociatores serui uident̃, q̃ præpositi sunt negociis exercendi causa,ueluti q ad emẽdũ.aut ad locãdũ,& cõducendũ p̃positi sunt.Cubicularii aũt uel obsonatores nõ uident̃ negociatiõis appellatione cõtineri.& nefrendes arietes,q̃a dentibus fremere nõ possunt.& nedũ,qđ significat non solum. Sed duo bus tm̃ modis usurpatur. Vno cum utrãq; sñiam eodem claudimus uerbo . ut funderem pro te sanguinem,nedũ pecuniã. Altero,cũ suũ utriq; sentẽtiæ uerbũ accõmodamus. Vt funderẽ ꝓ te sanguinẽ,nedũ tibi pecuniam crederẽ.itẽ negatiue sic. Non funderẽ ꝓ te obolũ,nedũ,ꝑ te sanguinẽ nõ funderem.ueteres necim pro nec eum dixere.& necũquem pro necunq̃ quenq̃.

QVICQVID FAMA CANIT DONAT HARENA TIBI.Quicquid fabulæ finxerunt quæ nõ mõ a ueritate,sed etiã a forma ueritatis remotæ sunt,tu in amphiteatro fieri potuisse ostendis,CANIT.Prædicat,diuulgat.Canere ꝓprie est uoce modulari.& cantare,quod eius frequẽtatiuũ est.Hinc canere poetæ dicuntur,q̃m uersus rhithmica rõne cõpositi sunt.& can tando ꝓnunciari cõsueuerunt. Virgi.Arma uirũq; cano.in quo tñ aĩaduertẽdũ est,ne ꝓnũcia-

tio nimis in canticũ dissoluta sit, ne ue plasmate, ut a plerisq; fit, effœmiata. De quo genere optime Caius Cæsar adhuc prætextatus dixisse fertur. Si cantas male cantas, si legis cantas. Quoniam uero & laudare ueteres & uaticinari uersibus solebant. Factũ est ut aliquando canere ꝓ laudare usurpet. Virgi. Regẽq; canebant. Aliquãdo ꝓ diuinare. idẽ. ipsa canas oro. Quãdoq; etiã canere ꝓ p̃dicare accipit, & cũ quodã, ut exaudiri possit, canore ꝓferre. Virgilius de fama, Hæc tũ multiplici populos sermone replebat. Gaudẽs & pariter facta, atq; infecta canebat. sic Martialis hoc loco. Quicquid fama canit, donat harena tibi. A cano fit accino, hoc ẽ ad aliqd cano. cuius frequẽtatiuum ẽ accento. A quo accẽtꝰ, qui a græcis prosodia dicitur. Quidã animã uerborum, alii uocẽ syllabæ esse definierũt. Tres autẽ sunt accẽtus. Grauis. acutus. & circunflexus. Quos ueteres nunc moderamẽta. nunc accẽtiũculas. nũc uoculatiões appellabãt. Itẽ occino. & occento. & occentus. Est autem occinere, siue occẽtare cõuitiũ facere, & q̃si contra canere. ꝙ hoc cũ canore quodã fieri cõsueuit, ut ꝓcul possit audiri. Itẽ succino, qd' ẽ submissa uoce cano. a quo succẽto. & succentus. & succentor. Sunt q cãtorẽ. occẽtorẽ. & succentorẽ ita distĩguãt, ut cãtores sint, q̃ maxĩe eleuãt, atq; acuũt uocẽ. Succẽtores, q minimũ. Occentores. q inter utrũq; mediũ tenẽt, quæ uarietas mirabilẽ seruata musica rõne cõcẽtũ reddũt. Itẽ a cano cõcino, a quo frequẽtatiuũ cõcento. & cõcentus, qd' est diuersarũ modulatio uocũ. Cõcinere, cõuenire est, ut cũ e multis diuersis uocibus unus efficit sonus. Ab hoc fit aliud uerbũ cõcinno cõcinnas. qd' est apte cõpono. & q̃si cõuenire facio. Plau. Auceps qñ cõcinnauit aream, escas effudit. Ci. Cũ iis cũ q̃bus cõcinnabat uerbis discrepare. Hinc cõcinnus dr̃ cõpositꝰ, ut cõcinna oro, hoc est cõpta, & apte cõposita. & cõcinne aduerbiũ cõpte. ornate. cõposite. Quidã cõcinno & cõcinũ a cinno deductũ uolũt. Cinnũ uero a cano. Erat ãt cinnus potionis genus ex multis liquoribus cõpositũ. A cano ẽt recino fit, qd' est rursus cano. & circũcino circũcanto. incino. Gelli. creditũ hoc est a plerisq;, ischiadici cũ maxime doleant, tũ si modulis leuibus tibicen incinat, minui dolores. intercino, inter aliqd agendũ cãto. Percino, cãtãdo perseuero Procino cantando ꝓfero. Præcino, p̃dico. p̃diuino. interdũ ẽt antecano. Vñ p̃cẽtio dicit modulatio illa uocũ quæ ante initiũ cãtus fieri solet, q̃si præludiũ. Gel. Ea ibi præcẽtione trãqlla, & uenerabili quadã q̃si militaris musicæ disciplina uis, & ĩpetus militũ cohibeat. Quapropter & exordiũ. siue initiũ. siue principiũ. siue proloquiũ. siue antiloquiũ quidã præludiũ, alii p̃cẽtionẽ uocauere ad similitudinẽ græcoꝶ, qui id procemiũ nominant, ꝓpterea qd' οἶμη cãtus ẽ Nã sicut Citharœdi pauca illa quæ anteq̃ legitimũ certamẽ incohẽt, emerendi fauoris grã canunt. procemiũ cognominauere. Sic oratores ea quæ priusq̃ cãm exordiant, ad conciliandos iudiciũ animos p̃loquũtur, eadẽ appellatiõe signarunt. Sũt tñ qui procemiũ iccirco appellatũ uelint. qd' græci οἶμον uiã noĩant, qd' procemiũ ante rei ingressum ponat. ideoq; cũ aspiratõe putãt eẽ scribẽdũ. A quo fit proemiari uerbũ, qd' est exordiri. A p̃cino etiã præcentor, q canendo p̃cedit, sicut præsultor, qui saltantiũ choreã ducit. & præco, qui iussu magistratus populũ uocat, aut aliquid obseruandum iubet, aut gesta diuulgat, aut aliquid publice, uel priuatim uẽditioni ꝓponit, aut ferias, diesue festos indicit, aut supplicationes pronũciat, q̃uis hos curiões quoq; uocatos inũenimus. Hinc accẽsus quoq; præco dicebat, de quo supra disseruimus. A quo præconiũ, uox ipsa p̃conis. Et qm̃ a p̃cone res gestæ etiã ꝓnunciari solẽt, ac palã oĩbꝰ fieri iõ præconiũ aliqñ pro fama, & gloria usurpat. & præcones laudũ nostrarũ dicimus, qui res a nobis gestas laudando diuulgãt. Vtunt aũt tubis, uel cornu. Sed hoc quõdã ꝓpriũ erãt classicoꝶ. Hi enĩ iussu magistratuũ ex arce, & circũ muros tuba populũ, siue alios magistratꝰ, & senatũ, & comitia uocabãt, dicti a calando, hoc est uocãdo, siue a clangore, hoc est sono tubaꝶ q̃bꝰ utunt. uñ & tubæ ip̃æ classica dicunt. classici ẽt dicti sunt nõ oium classiũ, sed primæ tãtũ classis hoĩes qui cẽtũmilia æris, ampliusue censi erãt. infra classem aũt appellabant cæterarũ oium classiũ, qui minore sũma æris censebant. Quippe urbs ĩ qnq; classes a Seruio Tullio diuisa fuerat, qui primus cẽsũ instituit, rẽ tãto impio saluberrimã ex quo belli, pacisq; munia nõ uiritĩ ut ante, sed pro habitu pecuniarũ fierẽt. Tũ classes, cẽturiasq;, & hũc ordinẽ ex censu descripsit. Ex his qui cẽtũmiliũ æris, uel maiorẽ cẽsum haberẽt, octuagĩta fecit cẽturias, q̃dragẽas seniorũ. ac iunioꝶ. Prima classis oẽs appellati seniores ad urbis custodiã, ut præsto essent. iuuenes ut foris bella gererẽt. Arma iis impata. galea. clypeꝰ. ocreæ. lorica. omnia ex ære. hæc ut tegumẽta corporis eẽnt. Præterea tela in hostẽ, hastaq; & gladius. Additæ huic duæ fabrũ cẽturiæ quæ sine armis stipẽdia facerẽt, datũ munus, ut machinas ĩ bello ferrẽt. Secũda classis usq; ad quinq; & septuagintamiliũ censum instituta, & ex iis senioribus, iunioribusq; uigĩti cõscriptæ cẽturiæ, arma impata, scutũ pro clypeo, & p̃ter loricã omnia eadẽ. Tertiæ classis in q̃nquagĩta miliũ cẽsum esse uoluit, totidẽ cẽturiæ, & eodẽ discrimĩe ætatũ factæ, nec de armis qcq̃ mutatũ, ocreæ tm̃ ademptæ. in quarta classe census quinq; & uiginti miliũ, totidẽ cẽturiæ factæ arma mutata, nihil præter hastã, & uerutũ datũ. Quinta classis aucta cẽturiæ triginta factæ, fundas, lapidesq; missiles ii secũ gerebãt. in his accẽsi. cornicines. tibiciesq; ĩ tres cẽturias distribu-

ri. Vndecim milibus hæc classis censebat̃. Hinc minor census reliquã multitudinẽ habuit. ide una cẽturia facta est immunis militia. Hi proletarii, & capitecẽsi appellati. Proletarii, qui supra mille qngenta æris incẽsum deferebãt. Capitecẽsi, quibus cẽsus erat non amplior trecẽtoꝝ septuagintaquinq;. illis nomẽ ĩpositũ a munere, officioq; prolis ædẽdæ, qd' cũ re familiari ꝑua minus possent rẽpu. iuuare, sobolis tñ gignẽdæ copia ciuitatẽ frequẽtarẽt. Ii uero capitecensi appellati, ꝙ ob tenuitatẽ rei familiaris nõ ære, sed capitibus cẽserent̃. Proletarioꝝ tñ ordo honestior aliquãto, & re, & noĩe, q̃ capitecensorũ fuit. Nã & asperis reip. tẽporibus, cũ iuuentutis inopia esset in militiã tumultuariã legebant̃. armaq; iis sũptu publico præbebant̃. Capite censos uero primus. C. Marius bello Iugurtino scripsisse tradit̃. Salustius ipse interea milites scribere nõ more maiorũ, nec ex classibus, sed ut libido cuiusq; erat. Capitecensos plerosq; id factũ ab inopia bonorum, alii per ambitionẽ consulis memorabant, qd' ab eo genere celebratꝰ, auctusq; erat. & homini potentiã quærẽti egẽtissimus q̀sq; opportunissimus. Sic pedestri exercitu ornato, distributoq; Seruius Tullius ex primoribꝰ ciuitatis duodecim equitũ cẽturias scripsit. Ad equos emẽdos dena milia æris ex publico data. & qbus equos alerent, uiduæ attributæ quæ bina milia æris in annos singulos penderẽt. Hinc eqtũ quoq; interdũ classes dicuntur Vir. Scio me danais e classibus unũ. idem. Classibꝰ hic locus. Et classes clypeatas antiq dixerũt quos nũc exercitus uocamus. Classem uero procinctã extructũ exercitũ. itẽ classici testes uocabantur, qui signãdis testamẽtis adhibebãt̃ Classis etiã collectio nauium dicta ἀπὸ τῶν καλῶν, hoc est a lignis. unde & calones appellati, qui ligna militibus portant. Aliquãdo tamẽ ꝓ una naui ponit̃ classis. Virg. Et lyciæ ductorẽ classis orõtẽ. A classe classiarius deducit̃, qd' significat assiduũ. diligentẽ. quia oĩum classiũ ciues semper parati erãt ad omnẽ reipu. necessitatem. Propter quod ab assedando etiã assidui dicebant̃. Apule. Et laudũ eius classiarius, atq; assiduꝰ præco. At qui priuatim quoscũq; in iudiciũ uocabãt iussu magistratuũ, qd' uilissimoꝝ hoĩum officiũ erat, dicebant̃ liburni, ꝙ fere liburnia essent, quæ regio est inter Dalmatas, atq; illyricos, in qua sunt Salonæ urbs insignis. Iuuena. primus clamãte Liburno Currite, iã sedit, rapta ꝓperabit abolla. Martia. Procul horridus liburnus, & querulus cliẽs. Liburnũ uero neutro genere genus est nauigii uelocissimũ a liburnis primo inuenti. Ad cuius similitudinẽ uehiculũ quoq; cõstructũ fuit, quo romani principes uehi solebãt. Iuuena. Diues & ingenti curret supra liburno. De nauigio. Hora. ibis liburnis sup alta nauiũ amice, ꝓpugnacula. Hæc & liburnicæ appellant̃. Sueto. Vtrobiq; parte liburnicarũ demersa, simulq; eius, qua uehebat̃ fusis armamẽtis, & gubernaculo difracto. Quidã etiã liburnas fœminino genere dixere. Liburni ẽt uiatores appellati a uia, qd' sæpe ex agris hoĩes iussu magistratuũ uocarent, frequensq; eorum uia esset ab agris ad urbẽ. Egregii principio, mox uile hoĩum genus, de qbus sic Plyniꝰ scribit. Cicinnato uiator attulit dictaturã aranti, & quidẽ nudo, oreq; adhuc pulueris plẽo, cui uiator uela corpus inquit, ut proferã senatus populiq; Romani mãdata. Tales tũ etiã uiatores erãt. qbus idipsum nomẽ ĩditũ est, subinde ex agris senatũ, ducesq; accersentibꝰ. At nũc eadẽ illa uincti pedes, dãnatæ manus, inscripti uultus exercẽt. Apparitores aũt, & statores erant, qui magistratui semp aderant ad iussa capessenda, & interdũ tabellarioꝝ officio fungebant̃. Lictores a ligando dicti, qui prætores, & consules præcedebant cũ fascibus uirgarũ. Itẽ a cano (si Varrõi credimus) canis latrabile animal. Sicut enĩ tuba & cornu, ꝙ signũ canẽdo dent, canere dicũt̃. Sic quia & noctu canis in custodia, & in uenãdo signum uoce dat, dicit̃ canis. De cuius deriuatiuis abunde supius diximus. Præterea a cano carmẽ, quasi canimẽ appellatũ. Dicit̃ aũt carmẽ quicquid pedibus cõtinet̃. unde Virgilius uersum unũ carmen uocauit. Et rẽ carmine signo. Aeneas hæc de danais uictoribus arma, & duos similiter. Tumulo supaddite carmẽ. Daphnis ego in siluis hinc usq; ad sydera notus, Formosi pecoris custos, Formosior ipse. Tota præterea Aeneis Virgilii Heroicũ carmẽ dicit̃. Totus georgicõ, liber carmẽ georgicũ. Totꝰ liber bucolicon, carmẽ bucolicst. Aliqñ etiã carmẽ pro incãtatione accipit̃, quẽadmodũ inferiꝰ ostendemus. A carmine dictæ sũt camenæ (ut Põpeio placet) uel a canẽdo, ꝙ canãt antiquoꝝ laudes uel ꝙ sint castæ mẽtis ꝑsides. Alii camenas quasi canẽtes amœne, uel cãtu amœnas existimãt appellatas. Amœnũ enĩ ab amando iocũdũ dicimus. & amœne, iocũde. & amœnitas, iocunditas. Virgi. Deuenere locos lætos, & amœna uireta, hoc est suauia. iocũda. & ad se amãdũ allicientia. Seruius. Amœniũ dictũ putat ab. a. quæ priuatiua particula est, & mœnio. qd' est munio, hoc est fructũ capio. unde qui nihil præstãt immunes uocamus. Amœna enĩ ꝓprie dicũt̃ quæ iocunda sũt, sine aliquo fructu. Camœnæ aũt sũt quæ & musæ dicunt̃. Musa græcũ uocabulũ est, & significat cãtũ. unde musice appellata est scientia, quæ tractat de ratione canẽdi. & musicus, musicæ peritus. Musam pro cantu Virgiliꝰ posuit. Pastorũ musam Damõis, & Alphesibœi. Hinc poetæ musas finxerũt deas esse magni Iouis, & memoriæ filias, quæ poetis, & musicæ ꝑessent. Quippe poesis pars musices est. Tria enĩ genera sũt, quæ circa artẽ musicã uersantur. Vnũ genus est, qd' instrumẽtis agit̃. Aliud qd' fingit carmina. Tertiũ, qd' ĩstrumẽtoꝝ opꝰ

carmenq; diiudicat. Secũdum illud genus profecto poetarũ est, quod nõ potius speculatione ac ratione, q̃ naturali quodã instĩo fertur ad carmẽ. Easdem dixerũt in helicone habitare, qui mons Boetiæ est phocidi affinis. a quo heliconiades appellantur, nec procul distat a Parnasso Phocidis monte, æmulus illi & altitudine & ambitu, uterq; niuosus, & rupes amborum saxea est. Parnassum quoq; habitare musæ dicuntur. a quo dicuntur parnassides. & quoniam phocidi confinis Aonia est, etiam aonides a ppellantur. Aonia regio Thraciæ ab Aone rege dicta ẽ. Aon filius fuit, (ut quidã putant) Iouis, ut alii, Neptuni quem factione suorũ ex Apulia pulsũ in Boetiam tradunt uenisse, Neptũnũ patrem quærentem ac de suo nomine mõtanam regionẽ Boetiæ uocitasse Aoniam. tandemq; ibi diem suũ obiisse Dymante filio, ac regni successore relicto. Aones quoq; eius regionis montes dicuntur. ab Aonia uero aonius dicitur. Ouidi. Separat Aonios attæis phocis ab aruis. Dicunť etiam cythæriades, a saltu, qui cythæron uocatur, in quo similiter habitare musæ dicunť. initium habet a Megaricis, & Atticis montibus. Finitur prope Thebas Boetias, iuxta fluit Asopus amnis, inferiora eius alluẽs. Item sub eo pag⁹ est Scolus nomine, iocunda sedes, atq; aspera. Vnde natum est prouerbium. Ad scolũ neq; ipe accedes neq; alterũ comitaberis. Ex hoc etiã loco deductũ pentheũ, discerptũq; memoriæ ꝓdiderũt. Est etiã uicus quidã in Heraclia trachiuia, qui Scolus uocať, quã præterfluit Asopus amnis, & est in Sicyone alius Asopus, & finitima plaga Asopia nũcupať. Pierides a Pieria, quæ regio est macedoniæ, Emathia antedicta, hæc musarũ parens, domusq; est a nemore ita appellata, cui nomẽ est Pieris. & Pieres populi dicti sũt, q̃bus extictis Macedões ea loca ĩcoluere. A pieria Pierius deduciť. unde Pieriũ carmen dicimus. itẽ dicũť Thespiades a Thespia oppido Heliconi ꝓpinquo, patria Thespidis, quæ musaꝶ nutrix tradiť fuisse. Itẽ patria Argi, qui nauẽ Argo fabricauit. a qua Iason, cæteriq; qui ĩ ea nauigarũt dicti sũt Argonautæ. Quippe primũ Iasonẽ longa naui usum fuisse (Philostephanus auctor est) Thespiæ ꝓximũ Ascra oppidũ est Hesiodi patria, q̃ ipse Rus miserũ uocat. ab ascra ascræus deduciť. item dicunť pegasides, & Hippocrinides, ab Heliconis pulcherrimo fonte, qui a græcis Hippocrine diciť, hoc est equi fons. ἵππον enĩ equũ uocant κρήνην fontem. a nostris appellať caballinus. itẽ pegaseus, qd' Pegasus eo loco saxũ ungula feriẽs fontẽ aperuerit, queadmodũ inferius latius dicemus, Persi⁹. Nec fõte labra prolui caballino. Hũc equũ putãt esse qui in cœlo inter sydera collocatus est. q̃uis alii, ut supra diximus, Bellorophõtis equũ esse dicãt. Alii Hippen Chironis Cẽtauri filiã Theã antea appellatã, quæ in mõte Pelio sese uenãdo exerceret, grauida facta, & ob id patris indignationẽ timẽs deoꝶ miseratione in equã cõuersa est, & in cœlũ translata. Propterea posteriores corporis ptes nõ uidenť pp fœminei sexus pudorẽ. Nõnulli uatẽ eã dixerũt fuisse. Sed qa deorũ cõcilia hoĩbus patefecerat in equã eẽ cõuersam. Callimach⁹ scribit a Diana ĩ equã eẽ cõuersam ꝗ uẽari, & deã pro more colere desiisset. Hẽt aũt stellas in facie claras duas. in capite clarã unã. in singulis aurib⁹ singulas claras. ĩ maxilla unã. in ala ꝓxima capiti clarã unã. in hũero alæ dextræ unã. in media ala unã. ĩ extrẽis pẽnis unã. ĩ armo unã. in umbilico clarã unã. ĩ singulis genibus singulas. itẽ Musæ Libethrides appellatæ a fonte Macedoniæ in ea regiõe, q̃ Magnesia dř, a qua Magnesi siue Magnetes, q̃uis eodẽ noĩe alia urbs in Asia sit, iuxta quam Scipio Anthiocũ regẽ ꝓfligauit. Hic fons Libethros noĩe, musis est sacer, & spelũca eodẽ in loco, quæ Libethra appellať. itẽ Pipleides, siue Pipleæ, a pipleo Macedoniæ fonte, seu uico, uel a pipleo mõte Orcomenorũ, uel a peplo genere uestis. de quo supra diximus. itẽ Mnemosynides a matre Mnemosyne hoc ẽ memoria. Græci. n. μνημοσώνην memoriã dñt. Oui. de ioue. Aure⁹ ut Danaen Asopida luserit ignis Mnemosynen pastor. itẽ Castalides a fonte castalio in radicib⁹ parnasi musis sacro, qa a Castalia nympha nomẽ assumpsit. Nouẽ aũt eẽ musæ finguntť. Nouẽ noctibus, hoc est singulas singulis a ioue, & Mnemosyne, hoc est memoria ꝓcreatas. Sed principio (ut Var. scribit) tres tm̃ musæ fuere. Quia omnẽ sonũ natura triformẽ eẽ cõstat, aut enim uoce æditť, ut ẽ eoꝶ q buccis canũt. Aut flatu, ut tybiarũ. Aut pulsu, ut lyræ & citharæ, q̃ ꝑcutiendo sonora sũt. Ob id aũt postea nouẽ esse finxere, qd' quædam græciæ ciuitas apud tres artifices terna quõdã simulachra musarũ facienda locauerat, eo cõsilio ut tria, q̃ pulchriora essent emeret. & in tẽplo Apollinis collocaret. Cõtigit aũt ut opera oẽs æque pulchra formarẽt, propter quod cũ musæ oẽs ciuitati placuissent, oẽs ꝑiter emit, & in tẽplo Apollinis dedicauit. His postea Hesiod⁹, uel ut alii uolũt alia nomĩa ĩposuere. Primã a bõitate uocis dixere καλιόπην, hoc est Calliopẽ καλὸν enim bonũ diciť ὄψ, uox. Secũda κλείω, hoc est Clio a gloria & celebritate rerũ gestaꝶ, quas canit κλέιειν enim celebrare est. Tertiã ἐρατὼ, hoc est Erato, uel a canendis amoribus, uel ꝗ cantus ab oĩbus desidereť. Ouid. Nũc erato, nã tu nomen amantis habes ἐρῶ enĩ est amo. αἱρῶ desidero, eligo. a quo hæreses, hoc est sectæ philosophoꝶ dictæ sũt. Hic sacrarũ litterarũ scriptores Aereticos uocãt, qui cũ nostræ religionis sint, a fidei tamẽ ueritate declinant. & hæresin, hoc est sectã nõ recte sentiẽtiũ amplectunť. Quartã a uoluptate ac lasciuia cantus θαλείαν, hoc est Thaliã. θάλλειν enim uirere. germinare. florere est. Quintã μελ

πομένην, hoc est melpomenen a canēdo. μέλπομαι enim significat canto, modulor, dictum ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν, hoc est a concentu faciendo. μέλος enim ueteres græci μελῳδίαν, hoc est modulationem dicebant, qđ latini nunc quoq; obseruant. Sextā τερψιχόρην, hoc est terpsichoren. ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χόρους, hoc est a delectandis choreis. ideo a quibusdā cytharistria dicitur. Septimā εὐτέρπην, hoc est euterpen a suauitate cōcentus. εὖ enim bene significat τέρπειν delectare. Octauā πολύμνιαν, hoc est polymniā a multitudine carminū, siue laudationū. πολὺ .n. multū significat ὑμνῶ canto, laudo, nā ὕμνος canticū est, quē nos quoq; Hymnū dicimus, a quo Hymnetem cantorē. & ὕμνος ἐπὶ νεκροῖς funebris cantus est, quem nr̄i ueteres nenias uocauere. Nonā οὐρανίαν, hoc est Vraniā, q̄si cælestē, uel a cælestiū rerū cantu, uel a cātus diuinitate. οὐρανόν .n. cœlum græci uocāt οὐράνιον cælestem. Quidam a musis Musæum appellatū uolūt. Vetustissimus apud græcos poeta fuit tēpore Hesiodi, fuitq; unus ex Argonautis, filiū fuisse Apollinis quidā uolūt. Alii Eupinolphi. Extat nūc quoq; iocundissimū poema eius de amore Leandri & Herus. itē a carmine carmenta deducitur. Hæc filia fuit ioui Arcadū regis, & nurus Pallantis, qui Euandri auus fuit, genuitq; Euandrū ex Mercurio, qui uir sūmus fuit, & rebus gestis inter Hercules, qui plurimi fuerunt, connumeratus. Carmenta græcarum litterarū doctissima fuit, & uates. Cūq; Euander uirum eius, quē patrem existimabat, siue casu, (ut quidā uolūt) siue orta inter suos seditione occidisset, ꝓptereaq; ex auito regno eēt expulsus, magna ei uaticinādo ꝓmittēs, ut in italiā ueniret, ꝑsuasit. Ambo igitur mare ingressi ad hostia tyberis ꝑuenerūt, indeq; per tyberim ꝓgressi ad mōtē palatinū, uñ expulsis ab originibus ea loca tenuere, in q̇bus postea Roma cōdita fuit, paruū quoq; oppidulū in Palatio mōte fundarūt, in quo Herculē supato Geryone ex Hispania redeūtē excepe, qui eos a metu Caci latronis īfestissimi liberauit. Hinc post Troiæ auersionē Aeneā nouas sedes quærētē ī bello aduersus Turnū iuuerunt Pallante Euandri filio cū copiis in eius subsidiū misso, quē mox interfectū misere fleuit. Carmēta igitur, qđ futura carmine p̄dicere soleret, ita appellata est, cū prius nicostrata diceret̄. Hæc gentē illā rudē antea, ac plane siluestrē, & mores, & litteras docuit. Propter qđ ueteres græcæ litteræ pene eædē a principio cū latinis fuere. Cuius rei inditiū est delphica tabula uetusti æris quæ in bibliotheca palatii Romæ dono prīcipū dicata Palladi fuit, ī qua sic erat scriptum, ΝΑΥΣΙΚΡΑΤΗΣ ΤΙΣΑΜΕΝΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΣ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. Postea edax omniū rerū uetustas, mutauit litterarū formas p̄sertī apud græcos, apud quos linguarꝫ quoq; magna uarietas est. Hinc carmenta adhuc uiuentē diuinis celebrarūt honoribus. Mortuæ uero sub infima parte capitolii, ubi uiuēs habitauerat, Sacellū dicauere, & Carmētalia instituere. Portā quoq; carmētalē ex eius noīe dixerūt. inuentricē etiā litterarū fuisse prædicantes. Sed de litterarū inuentione uariæ sunt opiniones. Quidam Assyriorū litteras semꝑ fuisse existimāt. Alii apud ægyptios a Mercurio inuentas, ut Gelli. Alii apud syros reptas. Nonnulli Theutē quēdā reminiscendi nō memoriæ gr̄a earꝫ inuētorē fuisse, ꝓdunt, ut Thamus ille apđ Platonē refert illud inter oēs cōstat cadmū. xvi. litteras e phœnice in græciā detulisse. Α Β Γ Δ Ε Η Ι Λ Μ Ν Ο Π Ρ Σ Τ Υ. His Palamedē troiano bello q̄tuor adiecisse, Ξ Θ Φ Χ. q̄s uolūt simul cū ordine aciei a gruibus didicisse. Constat enī grues miro ingenio, quē seq̄nt̄ eligere, in extremo agmine per uices, qui acclament, disponere, & qui gregē uoce cōtineāt, excubias habere nocturnis tꝑibus, lapillū pede sustinētes qui sōno fatigatis decidēs sono īdiligētiā coarguat. Cæteras dormire capite sub alis cōdito alternis pedibus insistentes. Ducē solū erecto collo, ꝓuidere necessaria, ac p̄dicere. Hinc a gruere, qđ ꝓpriū gruū est. factū ingruere, qđ ē simul, & gruū mō inuadere. Virg. ingruit Aeneas italis, & p̄lia miscet. Et cōgruere, qđ ē cōuenire. a quo cōgruū cōueniēs, & cōgrue. cōuenienter. Et grūmiæ dicunt̄ loca media, in quæ directa quatuor cōgregant̄ & cōueniūt uiæ. itē grūma mensura quædā, qua fixa uiæ ad lineā dirigunt̄, ut est agrimēsorū & similiū. A quo fit degrūmor uerbū, qđ est dirigo. Lucilli⁹. Viāq; degrūmaris, ut in castris mēsor facit olim. Enni. Grūmā dirigere se, & degrūmari dixit. Grūnire uero ꝓpriū nō gruū, sed suū est. Varro. Grūnit lepido lacte satur mola mactatus porcus. Cice. Aut grūnit cū iugulatur sus. Laberius. Grūniētē aspexi scropham. Hic grunuli lares dicuntur Romæ cōstituti ad honorē porcæ, quæ trigīta peperat. Easdē grues māsuefactas lasciuire, gyrosq; quosdā indecoro cursu ēt singulas ꝑagere pontū trāsuolaturas Saburra stabiliri, quæ est harena immunda. qua naues usq; ad certā mensurā onerari cōsueuerūt. Virg. Et cymbæ instabiles fluctu iactante saburrā. a quo fit uerbū saburro. Cuius passiuum est saburror. Solin⁹. Grues uolaturæ harenas deuorant. sublatisq; lapillis ad moderatā grauitatē saburrantur. Diuersas præterea litterarū formas uolādo tradūt grues efficere. Propterea obiectū ab Vlysse Palamedi, qđ non ipse litteras, ut gloriabat̄ & belicū ordinē inuenisset, sed a grauib⁹ didicisset, unde apud Philostratū græcū auctorē sic loquit̄ Palamedes ἐγὼ γράμματα οὐχ εὗρον. ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν εὑρέθην. πάλαι γὰρ ταῦτα ἐν μουσῶν οἴκῳ κείμενα ἐδεῖτο ἀνδρὸς τοιούτου. θεοὶ δὲ τοιαῦτα δι' ἀνδρῶν σοφῶν ἀναφαίνουσι. γέρανοι μὲν οὖν οὐ μεταποιοῦνται γραμμάτων, ἀλλὰ τά-

ξιν ἐπαιγοῦσαι, πέτονται. πορθόνται γὰρ ἐσ λιβύην ζωὰ ἄγουσαι μικροῖς ἀνθρώποις. Ego inq̃ litteras nõ inueni, sed ab ipsis inuẽtus sum. Nã cum iãdiu in ædibus musarũ latuissent, eiusmodi uiro egebãt. Dii enim talia per sapiẽtes uiros in lucẽ ꝑferunt. Grues q̃dem litteras nesciunt sed ordinẽ probãtes uolitant, dũ aduersus pigmæos dimicaturæ in Libyã trãseũt. ob hãc causam grues a poetis aues Palamedis dicunẽ. Martia. Turbabis uersus, nec littera tota uolabit. Vnã ꝑdideris, si palamedis auẽ. Palamedes Naupelli regis Euboæ filius fuit, q̃ Vlyssi ne ĩ bellũ aduersus Troianos proficisceretẽ, stultitiã simulanti, & cũ diuersis aĩalibus littus aranti, Thelemacũ filiũ ex Penolope susceptũ ante aratrũ apposuit, ut simulationẽ eius hoc mõ detegeret. quo uiso Vlysses subito suspendit aratrũ. præterea cũ comparandi frumẽti gratia profectus aliquando in thraciam esset Vlysses, uacuusq; reuersus, nihil se frumẽti reperisse affirmaret, mox eodem profectus Palamedes maximã frumenti copiã adduxit. Quibus rebus, & aliis plerisq; ĩdignatus Vlysses palamedis gloriã graui & iniquo animo ferebat, & ubicũq; poterat honori, saluti, uitæ illius insidiabaẽ. Tandẽq; cũ palamedes in bello aduersus Troiã ducatum esset adeptus. Vlysses quibusdam seruĩs illius subornatis ingens auri pondus sub tabernaculo eius sepeliri iussit. Deĩde uenisse nunciũ cũ litteris finxit, quibus scribebaẽ Palamedem cũ Priamo cõsilium iniisse prodendi exercitus græcorũ, iãq; ingentem pecuniã a Priamo habuisse. Mihi sũt illico, qui tabernaculũ eius diligenter perquirerent, inuentoq; auro, q̃d sub tabernaculo erat sepultũ, habita est sceleri fides. & palamedes tanq̃ sons lapidibus a multitudine obrutus fuit. Hic ẽt ꝑter litteras, & ordinẽ aciei fertur dationem signi tesseras, hoc est symbolum bellicũ, de quo supra diximꝰ. & uigilias Troiano bello inuenisse, sicut signum e specula, quod speculare signũ dicitur, inuenit Sinon. inducias Lycaon. Fœdera Theseus. Auguria ex auibus Caras. a quo Caria appellata, ex cæteris aĩalibus Orpheus. Quidam etiam uolunt mensuras, & põdera, nõ phĩdonem argiuum. Sed hunc ipsum palamedem inuenisse. Totidẽ etiam litteras reppisse Simonidem medicum ferunt, ψ. ζ. κ. ω. Quarum omniũ uis ĩ nostris litteris recognoscitur. Aristoteles. xviii. priscas fuisse cõmemorat. Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Κ Λ Μ Ν Ο Π Ξ Σ Τ Υ Ψ. Et duas ab Epicharmo, nõ a palamede additas. Θ Χ. Alii has in ægypto inuenisse quendã noĩe Menona affirmant, quindecim ãnis ante phoroneũ uetustissimũ græciæ regẽ. Epigenes grauis auctor syderum obseruationes septingentorũ uiginti annorũ, apud babylonicos coctilibus laterculis inscriptas fuisse affirmauit. ĩ latiũ eas attulit Nicostrata, propterea latinoꝝ quoq; litteræ ab initio. xvi. tantũmodo fuerũt, quẽadmodũ græcorũ. Sed aucto postea apud illos usq; ad quatuor & uiginti litterarũ numero, nostri quoq; ab illis aliquas alias sumpsere, q̃bus in nostra lingua præsertimq; in græcarũ dictionũ scriptione uterenẽ. Sexdecim, q̃bus pr̃io usi in latio fuerunt, has Remius grãmaticus fuisse cõmemorat. A B C D E G I L M N O P R S T V. Postea. H. addita est, quã nõ litterã sed aspirationis notã esse uoluere. Itẽ. F. ex duobus. r. cõpositã &. Φ. litteræ uim habentẽ, aspiratione detracta, &. k. eiusdẽ cũ. c. littera ptãtis, &. Q. quo carẽt græci, &. X. ac. Z. quas a græcis sumptas esse manifestũ est, alterã. CS. Alterã gemini. SS. uim habentem Claudius Cæsar aliã addidit simplicẽ figurã quam pro. PS. hoc est. ψ. græca littera scribi uoluit. Sed nemo ausus est ueterẽ scripturã post Claudii ĩperiũ cõmutare. ægyptii uariis aĩaliũ figuris pro litteris utuntur. Quod adhuc Romæ ĩ ueteribus obeliscis cõspicari licet. Singulæ ãt litteræ singula noĩa exprimũt. utputa uultur naturã rerũ significat, q̃ nullos mares iter eas aues inueniri cõmemorãt. Apis, regẽ, q̃a moderatorẽ populoꝝ oportet, cũ iusticiæ aculeo clementiæ mel habere cõmixtũ. Itẽ a cano fit tubicen, q̃ tuba canit, q̃d ĩstrumẽtũ uulgo notũ est. Tuba ãt a tubo canali ligneo, de quo supra diximus. Nã & ex lignis tubæ fiũt, & ex cornibꝰ & quæ ex ære sunt Tubæ ductiles appellãẽ, q̃ uero ex ligno uel cornu, ligneæ uel corneæ. A tuba uero tubulustrũ dictũ (ut Varro sentit) q̃d eo die ĩ atrio sutorio sacrorũ tubæ lustrabanẽ. Aeneã tubam primus piseus thyrrenus traditur ĩuenisse. Itẽ a cano tibicẽ qui tibiis canit, & fœminino genere tibicina. Martia. de Tibiis. Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis. Varia tibiarum genera erant. Quædã enim seranæ dicebãẽ, quæ pares erãt, & æquales habebãt cauernas. Aliæ phrygiæ, q̃ erant ĩpares, & inequales cauernas habebant. Vir. Biforẽ dat tibia cantũ, hoc est bisonũ, & dissimilẽ. nã (ut Varro inquit) Tibia phrygia dextra, unũ foramen habet, sinistra duo, quoꝝ unũ acutũ sonũ hẽt, alterũ grauẽ. Dicebaẽ hæc & obliqua tibia ob eã rationẽ. phrygia ãt dicta ẽ, quia in phrygia primũ reperta est a rege Mida. Itẽ aliæ tibiæ simplices erant, & id genus monaulos uocabaẽ. μόνον enim græci solũ dicunt αὐλὸν tibiam. Huius inuentor Mercurius fuit. Aliæ geminæ, quarũ autor Marsias fuit. Erant & præcentoriæ tibiæ, quarũ locus erat ad puluinaria præcinẽdi, & uastæ, quæ foraminũ numero ꝑcentorias antecedebãt. & Gingriæ, q̃ licet breuiores, subtilioribus tñ cõmodis insonãt. & miluinæ, quæ in accentus exeunt acutissimos. & lydiæ, quæ & thurariæ dicunẽ. & ægyptiæ, oĩbus clariorẽ uocẽ habẽtes. Lydiæ ideo appellatæ, q̃ iis in sacrificiis, & inter thura uti solerent. Lydios modulos inuenit Amphion, Dorios Thamiras thrax, phrygios Marsias phryx. Cum tibiis uoce canere Trœzenius Dar-

danus inſtituit. Eſt & genus exiguarũ tibiarũ, q̃ a uoce anſerũ gingrinæ dñr. Etenim gingrire anſerũ uocis propriũ ẽ. a quo gingritor tibicen appellaẽ. Gingreria uero ex multis obſoniis decerpta dicunẽ. Gindes uero fluuius eſt in Mantianis montibus naſcẽs, & per Dardanios fluens ingreditur Tigrim. Hic cũ ſecũdæ poſt Euphratẽ magnitudinis Cyri ĩpetum uenientis cõtra babylonios interciperet, & quidã ex militibus ſumme dilectus regi, eius moliẽs tranſitum rapacitate fluuii abſorptus eſſet, iratus rex ulciſci amicũ ſtatuit iurãs eũ qui nũc præclarũ equitem uorauiſſet, mox uix genua mulieris abluturũ. Nec peragendo ſegnior bellũ hoſti indictũ cũ flumine geſſit, & anno ĩtegro gindẽ per magnas deductum foſſas in quadragintaſex alueos partitus eſt. Tibiæ primo ex gruum tibiis a q̄bus nomen habent, tum ex harũdinibus factæ ſunt. unde tibialis calamus dictus eſt, quẽ auleticon uocant. Itẽ zeugites a paritate, ꝙ ex eo duplices fiebant tibiæ, poſtea ſacrificæ thuſcorũ tibiæ ex buxo fieri cœptæ. Ludicræ uero ex loto arbore, deinde ex oſſibus aſininis, poſtea ex argẽto. Tibicines ẽt dñr trabes, q̄bus ædificia ſuſtẽtantur. Iuuena. Nos urbẽ colimus tenui tibicine fulctam, qđ a tibiis canentiũ ſimilitudine tractum uidetur. Hi enim cantantes ſono tibiarum iuuant, & quẽ ſuſtentant, ne fatigentur cantãdo, qđ uſq; adeo uerum eſt, ut non modo cantantes & muſici, ſed etiam oratores adhibendos ſibi aliqñ tibicines exiſtimauerint. Notũ eſt. C. Grachi p̄cipui ſuorum temporũ oratoris exẽplũ, cui concionanti conſiſtens poſt eũ muſicus tibia, quã tonarion uocant, modos miniſtrabat, quibus deberet ĩtendi. Eadem ratione & uerſus quidam tibicines dicũtur, qui ad ſui ſuſtẽtationem dictiones aliquas alioquin ſuperuacuas habent. Vir. Aſpectans ſiluam imenſam, & ſic forte p̄catus. Forte q̃tum ad ſenſum nihil facit. ſed ob id dũtaxat poſitum fuit, ut uerſus conſtaret. Thuſcorum lingua tibicines, ſubulones uocantur, a ſubulæ uel potius ſubulonis cornu ſimilitudine, de quibus ſupra diximus. Itẽ a cantu cornicẽ, qui cornu canit. itẽ liticen, q canit lituo. Eſt aũt lituus proprie tuba ĩcurua dicta a ſono. Home. λίγξε βιός, hoc eſt ĩſonuit neruus. Vir. Et lituo pugnas inſignis obibat, & haſta. ab huius poſtea ſimilitudine lituus appellatus eſt auguralis uirga breuis, ĩ latere qua robuſtior eſt, ĩcurua. idem. ipſe quiriali lituo, puaq; ſedebat Succictus trabea, leuaq; ancile gerebat. item ſiticẽ, qui apud ſitos canere ſolitus ẽ, hoc eſt uita functos, & ſepultos. Hi proprium genus tubæ, qua canerent habuerunt a cæterorũ tubicinum proprietate diſtinctũ, quos ſiciniſtas uulgus appellat, qui rectius loquunẽ Siciniſtas n. littera geminata. Siciniũ. n. gen⁹ ueteris ſaltatiõis fuit. ſaltabundi aũt canebant quæ poſtea ſtantes canere conſueuerunt. Accius appellari ſiciniſtas ait nebuloſo noĩe. credo, ꝑpterea nebuloſo, ꝙ ſiciniũ cur diceret, obſcurũ eſt. Nos ſiciniũ quaſi ſiticinniũ, hoc eſt cãtũ apud ſitos, hoc eſt ſepultos appellari exiſtimamus, quẽadmodũ a canendo dicimus galliciniũ, de quo ſupra diſſeruimus. Saltationẽ funebrem, ac funebres ludos Acaſtus in iolcho ĩuenit, ſicut ſaltationẽ armatam curetes docuere. pyrrhicẽ pyrrhus. Sueto. de Cæſare. pyrrhicẽ ſaltauerũt Aſiæ, Bithyniæq; pricipũ ludis. idẽ de Nerone. pyrrhicas quaſdã e numero epheborũ, q̄bus poſt æditam operã diplomata ciuitatis Romanæ ſingulis obtulit. inter pyrrhicarũ argũmenta taurus paſiphaen ligneo iuuencæ ſimulachro abditã iniit. Quodã ẽt armatæ ſaltationis gen⁹ apud Lacedæmonios inueniſſe legimus Lycurgũ, quã hormũ uocari Lucianus ĩ libro quẽ de ſaltatione ædidit, refert. Cõſtituebaẽ id genus ex adoleſcẽtibus, & uirginibus alternatim ad choream diſpoſitis. Ducebat choꝝ adoleſcens militarẽ exercẽs peritiã, qua poſtea ĩ ĩuadendis hoſtib⁹ uti poſſet. ſequebaẽ uirgo, modeſtia quadã inſignis, & fœmineũ ſaltũ decẽter agebat. ex quo ĩtelligebaẽ Hormũ cõſtitui ex duabus illis uirtutibus tẽperantia ac fortitudine. itẽ ab ore & canẽdo oſcines dictæ, quæ aues ſunt auguriũ ore faciẽtes. unde oſcinũ auguriũ, qđ cantu auium fit Plynius tñ oſcines aues oẽs dici exiſtimat, quæ canũt. Tria. n. genera auiũ facit. Primũ earũ, q̃ ungues ac digitos habẽt. ſecũdũ oſcinũ, q̄bus cãtus eſt oris. Tertiũ alitũ, quæ in magnitudĩe a cæteris differunt, ut ſunt pauones. gallinæ. & ſimilia. itẽ a cano galliciniũ tp̄s quo galli canere cõſueuerũt. & uaticiniũ uatũ carmẽ, q̃propter & uates ipſi a uinciendis carminibus ſũt appellati. itẽ a canẽdo luſcinia dr̃, qđ lugẽdo canat. Auis ẽ, quã græci philomelã uocant, lugere hæc auis canendo dicitur. Martia. Flet philomela nefas inceſti Teroes, & quæ muta puella fuit, garrula fertur auis. Cauſa fletus hæc eſt. philomela, & progne filiæ fuerũt pãdiõis Atheniẽſium regis. Hic cũ Eritheo patri ĩ regno ſucceſſiſſet auxilio Terei Thracũ regis ꝓfligauit regẽ põti, qui Athenas obſidebat, propter qđ meritũ Progne filiã philomelæ ſororẽ illi dedit uxorẽ. Ouidi. Quẽ ſibi pandion opibuſq;, uiriſq; potentẽ. Et genus a magno ducentẽ forte gradiuo. Cõnubio prognæ iũxit. ex hac Tere⁹ filiũ Ityn ſuſcepit. ſed cũ deſiderio uidẽdæ ſororis uxor Terei teneret, exorauit uirũ, ut Athenas ꝓfectus philomelã ad ſe duceret. Qui mandata peragẽs aduẽtũ philomelæ a Pãdione ĩpetrauit. Verũ dũ ĩ itinere eſſent, in libidinẽ mulieris exardẽs, q̃uis repugnãtẽ cõpreſſit. poſt hæc ne exprimeẽ facti obſcœnitatẽ poſſet, linguã ei abſcidit, & ſeruo ĩ uinclis cuſtodiẽdã tradidit, reuerſuſq; ad uxorẽ maris nauſea de fnnctã ſimulauit. philomela tædio carceris affecta, rẽ omnem uti geſta fuerat, acu ĩ tenuiſſima tela deſcripſit,

hanc ancillæ,pgne clā deferendā tradidit.progne re intellecta, ac dissimulato ad tp̄s dolore, postq̄ orgiorū tempus aduenit,thyrsis,& pellibus pro more instr ucta sororē adit, eāq; eodem indutā habitu ducit ad regiā.Hic cōmunicato cōsilio ueluti furiis agitata Ityn paruulū filium interficit,uiroq; domū redeunti epulandū apponit,qui re tādē ob delatū iussu prognes in fine cœnæ pueri caput,cōperta,dū fugientē uxorē furibundus persequit̃, mutatā deoꝝ miseratiōe in hirūdinē uidit q̄ cōsuetudinē habitādi ītra hoīum tecta semp seruauit, ipse ī upupā conuersus est,ideoq; militarē cristā adhuc in capite gerit,& quasi adhuc filiū quæritās clamat ποῦ ποῦ qđ significat ubi ubi.Mutare āt hāc pennarū colorē Aeschilus scribit,oscenā alias pastu auem, ut quæ filiū sumpserat in cibū,sed crista uisendā īsigni,quā cōtrahit,subrigitq; p capitis longitudinē Aeschyli qdē tragœdia de upupis nō extat.Sed hos uersus eius adducit Aristoteles ī libris quos de historiis animalium scriptos reliqt.

Quin & sui spectantē affert Epopē mali
Colore pingens speciem multimodo,
Saxi colam,improbū,arma gestantē militē,
Adultū,& infantē uaria se gerit forma,
Nam uere candicans ubi diu fuit nouo,
Aestate tum deinde ubi candult seges
Variis alas maculis guttatas mouet.
Vagatur quoq; semper,appetens loca
Deserta,quærēs nemora,atq; in uias rupes

Itys uero in phasianā mutatus est,quæ auis picturatarū uestiū colores seruat,qbus uti regii pueri solebant,geminasq; ex pluma aures submittit subrigitq;.Hæc auis in colchis frequens ē,præsertim iuxta flumē phasim,p quē argonautæ ī colchos puenere.unde ad nos allata nomē hēt. Marti.Argiua primū sum transportata carina,Ante mihi notū nil nisi Phasis erat. At Philomela ī auē cōuersa est sui noīs,nec cessat deflere cāto dulcissimo iniuriā,quā paulo ante eliguis ꝑmere nō poterat.ideo a nostris a lugēdo canēdoq; luscinia uocata ē.Mirū est tantā uocē, & tā ptinacē spiritū ī tā paruo corpusculo eē,ut nisi uisa fuerit uix credi possit.Sonū ædit pfecta musicæ scientia modulatū,q̄ nūc cōtinuo spiritu trahit̃ in lōgū,nunc uariat̃ inflexo,nūc distīguīt̃ cōciso,copulatur in torto,promittit̃.reuocat̃.infuscat̃ ex inopinato,plenus.grauis.acutus.creber.extentus. Vbi uisum est(ut Ply.inqt)uibrans.sūmus.medius.imus. breuiterq; oīa tā puulis in faucibus,q̄ tot exqsitis tibiarū tormētis ars hoīum excogitauit.Singulis ēt sunt cātus & nō iidē oībus,sed cuiq; suus certantq; inter se palā aīosa cōtentiōe.Victa morte sæpe uitā finit, spiritu potius deficiente q̄ cātu.Meditant̃ cantū iuniores,uersusq; quos imitent̃,accipiūt. Audit discipula intentione magna,& reddit,uicissimq; reticēt.intelligit̃ emēdate correctio, & in docente quædā rep̄hensio.Ergo seruoꝝ illis p̄tia fuere,&carius aliqñ emptæ sunt,q̄ armigeri. cādida Romæ empta fuit tpibus Claudii pricipis,& Agrippinæ eius uxori dono data. Visum ēt sæpe fuit iussas canere cœpisse.& cū symphonia alternasse,quēadmodū hoīes quoq; reperti sūt,qui sonū earū addita ī trāsuersas labias fronde harūdinea,q̄si foramine inspirantis linguæ redderent. Verū aucto æstu ī totū alia uox fit,nec modulata.ut uaria.mutat̃ &color.postremo hyeme ipsa non cernit̃.Lucinia a poetis aliqñ Attis uocat̃,q̄si attica.Martia.Sic ubi multisona feruet sacer attide lucus.Extatq; apud græcos tragœdia Philochori de philomela quæ Attis ī scribit̃.Attis filia fuit Cranai Athenarū regis,qui Cecropi in regno successit. a quo īquilini cranai sunt uocati.Hæc noīe suo regionē,quæ est inter Achaiā.& Macedoniā.Atticā.& Attidem noīauit,cū Attica prius ab Actæone diceret̃,siue ab ἀκτή,qđ littus significat,cum ea regio magna ex parte littoralis sit,qua uoce utimur ēt latini. Virgili. At procul in sola secretæ Troades acta.in hac sunt Athenæ,& marathō cāpus cū oppido eiusdē noīs.ab hoc atticus adiectiuū nomen deducit̃.& atticisso uerbū.sicut græcisso . & aduerbiū attice,hoc ē lingua attica,hoc est attice loquor,& græce loquor.& sicilisso,sicula lingua loquor.Plau.Nō atticissat,sed sicilissat.Athenas primus cōdidit Cecrops,a quo urbs Cecropia uocitata.postea a Mopso mopsopia. a filio Xuthi Ione Ionia. A Neptuno,q̄ a græcis Posidon dr̃ posidōia, siue Neptunia. a Minerua Athenæ,qppe græci mineruā Athenā uocitant.ab hoc uero Atheniēses,& Athenæi dicti.Tradūt.n.qua tēpestate Cecrops eā urbē cōdidit,apparuisse illic oliuæ arborem,& alio loco aquā erupisse.Tunc regē duplici ꝓdigio motū ad Apollinē Delphicū sciscitatū orocula misisse.Respōsum oleā qdē mineruā significare,undā uero Neptunū.Nunc in eoꝝ ptāte esse,utrius potius nomē urbi īponerēt.itaq; Cecropē ciues oēs utriusq; sexus ad ferendū suffragiū conuocasse.Cōsulta igit̃ multitudine mares ꝓ Neptuno,fœminas pro minerua suffragia dedisse. Quoniā uero una plus inuenta ē fœminarū Mineruā uicisse,atq; ita ἀπὸ τῆσ ἀθήνης,hoc est a Minerua Athenas appellatas,sed ob eā rē indignatū Neptunū emissis ingenti pcella æquoreis fluctibus oēm Atticā regionē deuastasse cōmemorāt,quē ut mulcerēt Athenienses triplici supplicio mulieres affecisse,ut nulla post eū diē senatū īgrederet̃.nulla earū,ples maternū nomen acciperet,ne qs eas Athenæas,siue Atheniēses,sed atticas uocaret.Tradūt Lusciniā aliqñ ī ore Stesichori īfātis cecinisse,mirabili auspicio sūmū eū poetā futurū,& cātus suauitate oēs q añ se fuerāt supaturū.Hora.Stesichoriq; graues camenæ.Hic Euphorbii, siue Euphemii filius fuit, siue

(ut alii dicũt)Euclidis.uel Hyetis.uel Hesiodi.ex Himera Siciliæ urbe.ex ꝗ Himereus ẽ dictus. Nõnulli eũ ĩ urbe Italiæ Metauria ortũ dicũt. Alii in oppido Archadiæ Palãtio.inde profugũ Catanã uenisse,eoq; in loco defunctum,& extra portã urbis sepultum fuisse,portãq; ab eo stesichoriã nũcupatã.ætate ꝗdem posterior fuit Alcmane poeta,floruit trigesimaseptia olympiade,sextaq; & qnquagesima obiit.Mamertinus ei frater fuit,geometriæ peritus. Alterũ quoq; fratrẽ habuit legũ latorẽ,noĩe Helianacta.Excellẽs ipse lyricus fuit,ut nõ ĩmerito facũdiã eius cantũ luciniæ (ut diximus)auspicatũ tradant. Extant poemata eius libri sex & uiginti dorica scripti lingua.proditũ est cũ carmẽ aduersus Helenã cõtumeliæ plenũ scripsisset,repente oculis captũ fuisse.post hæc cũ ĩ sõno monitus Palinodiã scripsisset,laudes eius decãtans,uisum recepisse. ideo ãt dictus ẽ Stesichorus,ꝙ prim⁹ saltare ad citharã ĩstituit,hoc ẽ choreã ducere, antea Tisias uocabat̃.Palinodia cõtrari⁹ cãt⁹ ẽ,& dici p̃t recãtatio,siue recẽt⁹, siue retractatio,ᾠδὴν enĩ græci cantũ dicunt,πάλιν rursus,a Stesichoro stesichoriũ carmẽ appellatũ,de quo ĩ libro quẽ de metris scripsim⁹, diligẽtissime disseruim⁹.Itẽ a cano canor,qđ ꝓprie cõsonãtiã quãdã significat.Quintil.Vocis rõnem Aristoxen⁹ musicus diuidit,ῥυθμὸν καὶ μέλος ἔμμετρον quorũ alterũ in modulatione ẽ,alterũ canore,ac sonis cõstat. A canto uero fit cãtito frequentatiuũ & cãtus.& cantio,cuius diminutiuũ est cãtiũcula.& cãticũ,qđ ꝓprie significat elegantẽ cãtum atq; lasciuũ.Quintili.Sit poetæ lectio cũ suauitate quadã grauis,& nõ ꝗdẽ pro se similis,ꝗa carmen est,& se poetæ canere testant̃,nõ tñ ĩ cãticũ dissoluta.Græci canticũ Hymnũ uocãt. Item Psalmũ.Sed ꝓprie hymnus dr̃,ꝗ uoce naturali fit.Psalmus,ꝗ aliquo musico instr̃o, unde psalmodia deducit̃,Canticũ mixtũ,ut cũ aliqs ad citharã, siue aliud musicũ instrumẽtũ canit. Hĩc ẽt psalteriũ instr̃m musicũ uulgo notũ.& psaltria fidicina.Psalm⁹ aũt ἀπὸ τοῦ ψάλλω deriuat̃, qđ significat cãto.& cãtator.& cãtatrix.& cãtilena.& cãta,quo ueteres pro cãtata usi sũt. Quoniã ãt mos ueterũ fuit,cõstanterq; ĩ hãc usq; ætatẽ durat,ut uerbis ꝗbusdã ad carminis similitudinẽ cõpositis hoĩes utant̃,ꝗbus credũt se & eiicere deos posse, & cũ eis colloꝗ, & tonitrua ac tẽpestates ꝓuocare.& serpẽtes cõtrahere.& morbos curare.& hostia sine clauibus aperire,& secreta scrutati,& amorẽ sibi cõciliare,& alia hm̃õi ĩfinita ẽt cõtra naturã,factũ est, ut cãto aliqñ ꝓ incãto accipiat̃.Virg.Frigidus ĩ pratis cãtando rũpit̃ anguis. ẽ ãt ꝓprie incãtare uerbis solis uel ẽt reb⁹ ꝗbusdã adiũctis,aliqd supra naturã moliri.a quo incãtatio dr̃,& incãtamentũ. Ply. Quæstiõis sp̃ fuit ualeant ne aliqd uerba,& incãtamenta carminũ.Vbi notandũ est ẽt carmina aliqñ ꝓ incãtationibus usurpari. Virg.Ducite ab urbe domũ mea carmĩa ducite Daphnim.incãtamentũ est lapide uulgari,ꝗ iuxta flumina fert muscũ siccũ, canum tangere ĩpetiginem, & eum qui tangit,carmen hoc dicere φεύγετε κανθαρίδες.λυκός ἄγριος ὔμμε διώκει,hoc ẽ fugite cantharides,lupus ferus nos insequit̃,quo facto statim liberari hoĩem impetigine arbitrãtur.Quod genus stulticiæ mirũ profecto est ita in hoĩum mẽtes inuasisse,ut uiri ẽt docti. & toti populi id uerũ esse sibi ꝑsuaserint.ꝗppe & in.xii.tabulis scriptũ erat,qui malũ carmen incantasset,& alibi qui fruges excantasset.Est.n.proprie excantare rẽ incantatã alio carmine liberare,qđ & recãtare aliqñ dicimus.Ply.Nõ pauci & serpentes ipsos recantari putant. Aliquãdo tñ excantare pro excludere accipitur.Plau.Nam credo,cuius cor excantare põt.in urbium oppugnationibus solebant ante oĩa Romani sacerdotes carminibus quibusdam euocare deũ, cui⁹ in tutela id oppidum esset,promitteretq; illi eundẽ,aut ampliorem locũ cultũq; apud Romanos.Cõstatq; ideo occultatũ in cuius dei tutela Roma esset,ne ꝗ hostiũ simili modo aduersus eã agere possent.Nota sunt Theocriti apud græcos.Catuli.atq; Virgilii apud nos amatoria incantamenta.Marsorũ cãtũ ẽt in nocturna quiete contrahi sepentes uulgo prodiderũt. Homerus,Vlyssẽ scribit uulnerato fœminæ profluuiũ sanguinis carmine inhibuisse ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἀντιθέοιο,δῆσαν ἐπισταμένως,ἐπαοιδῇ δ' αἷμα μελαινὸν ἔχεθον,hoc ẽ uulnus uero Vlyssis optimi & deo simillimi,ligauerunt pite,cantuq; sanguinem atrũ inhibuerũt.Hesiodus.Ischiadicos carmine sanari prodidit,hoc est eos qui coxendicũ morbum patiunt̃.Morbus ipse Ischias appellat̃.Cato affirmat luxatis membris carmen auxiliari.Luxata mẽbra dicũtur,quæ suis locis mota sunt,ut inferius ostendemus. Quid ꝙ carmen ipsum ponit uerbis quibusdã cõpositũ fictis,& nihil prorsus significãtibus,q̃si ridicula ista magis idonea sint ad deum mouendũ.M.Var.carmine sanari podagras asserit,Cæsarem dictatorẽ tradũt post unũ ancipitem uehiculi casum sp̃,ut primũ cõsedisset,carmine ter repetito securitatem itinerũ aucupari cõsueuisse.M.Seruilius.Nouianus in metu lippitudinis duabus litteris græcis α & ρ chartam ĩscriptã lino ad collũ circũligatã ferebat. Mutia. Ter consul eadẽ cã uiuentẽ muscã in linteolo albo gestare collo suspensam solitus erat.Sed de his opinetur quisq; ut ei libitũ fuerit.Nos certe uerecundia prohibemur,ne plura scribamus,ñ minus hæc deliramenta putantes eẽ quẽ qđ Orpheus,& Archela⁹ scribunt sagittas e uulnerati corpore eductas si terrã non attigerit, subiectas cubantibus optimum amatorium esse.Quis enim non huiusmodi sagittarum magnum numen summa diligentia custodiret, si hoc uerum esse fuisset aliquando cõpertum.

AD DOMITIANVM EPIGRAMMA SEXTVM.

BELLIGER INVICTIS. Laudat Domitianũ, ꝙ in ludis eius uisa sit mulier in perimendo Leone id facere, qđ fecisse Hercules tanto oĩum gentium stupore p̃dicat᷑.

b Constat sane Domitianũ (ut refert Sueto.) nõ mõ uirorũ pugnas, sed ẽt fœminarum ædidisse. Hãc muliebrem in uenando lasciuiã carpit Iuuena. Cũ neuia tuscũt figat aprũ, & nuda teneat uenabula mãma. Itẽ Papi. in siluis. Stat sexus rudis, insciusq; ferri, ut pugnas capit ĩprobꝰ uiriles. Credas ad tanaim, ferũq; phasim Thermodõtiacas calere turmas. MARS. Belli deus. de quo supra diximus. BELLGER. Martis epitheton a gerendo bello, & p martẽ intelligit uirilẽ sexũ, sicut p Venerẽ, muliebrẽ. in quo aĩaduertendũ est ꝙ Venerẽ nõ Palladẽ noĩauit, ut ostenderet lasciuiæ potius muliebri, q̃ uirtuti tribui uenationẽ & recte sane Martẽ pro uirili sexu ponit, cũ Mars a mare appellatus sit, q̃uis aliq a græco deductum malint, qđ est ἄρηϲ, & acintani, Hispana gens simulachrũ eius radiis ornatũ maxima religione colentes, Necũ uocabant, qđ eoꝝ lingua marẽ significat, putabãtq; Martẽ feruorem eẽ quo aĩus excãdescit, excitaturq; alias ad irã, alias ad uirtutes, nõnunq̃ ad tpalis furoris excessũ, p quas res bella nascuntur. unde Mars frequẽtissime ꝓ bello accipitur. BELLIGER. Mars, & minerua a bello gerẽdo belligeri dicuntur, quẽadmodũ qđ bello polleãt, dicun᷑ Bellipotentes. Bellũ proprie est dissentio, p quã arma mouen᷑. Vnde sociale bellũ dicimus & bellum Romanoꝝ cũ ethruscis, aut sãnitibus, differtq; a prælio. ꝙ præliũ ẽ ipsa in bello hostiũ cõgressio. Virg. Infantẽ fugiens media inter prælia belli. Aliqñ tñ bellũ pro prælio poni᷑. Salustius. In eo bello trecẽti milites desiderati. Hinc & bellari ꝓ pugnare usurpamus. Vir. Et pictis bellan᷑ Amazones armis. bellũ etiã bonũ significat, estq; eius diminutiuũ. Var. Ita cũ eis bellũ geras, ut bella oĩa domũ auferas, idest bona oĩa. Et qm̃ bonũ aliqñ pulchrum significat, ut apud Terentiũ, forma bona fortasse. bellũ quoq; aliqñ pro pulchro accipitur. Martia. Bella es, nouimꝰ & puella, uerũ est. Hinc belli hoĩes aliqñ boni, & prudentes. aliquãdo formosi, atq; elegãtes dicuntur, unde Varro, belliores pro meliores posuit. uenio nunc ad ultimũ testumentum, quod dicitur Physicon, in quo græci belliores, q̃ Romani nostri, & Varus bellitudinem pro pulchritudine (ut Pompeius affirmat) A bellus fit ẽtiã aliud diminutiuũ bellulus, hoc est pulcherrulus. & bellatulus blandientis uocabulũ in eodẽ significatu. Plau. Cum imus ergo cubitũ bella bellatula. bonũ proprie est, qđ malo opponi᷑, generale nomẽ, & honesta simul, atq; utilia cõplectens. ut bonũ animi. bonũ corporis. bonũ fortunæ. Hinc si bonũ uirũ diximus, probũ ĩtelligimus. Si bonũ militẽ. fortẽ. si bonũ imperatorẽ, prudentẽ. si bonũ grãmaticũ, litteratum. si bonum oratorẽ, facũdũ. si bonũ iudicẽ, iustũ. si bonũ mercatorẽ, diuitẽ. si bonã faciẽ, pulchrã. sic ecõtrario. malũ generale nomẽ est, & turpia simul, ac detrimentosa cõplectẽs. unde malum uirũ dicimus, flagitiosum. malũ militẽ. ĩbellẽ. malum ĩperatorem. ĩprudentẽ. malũ grãmaticum, rudẽ. malũ oratorẽ, ĩnfacundũ. malũ iudicẽ, iniquũ. malũ mercatorẽ, inopẽ. malã faciẽ, deformẽ. Terẽ. Mala mens. malus aĩus. Cice. Auaritia magnũ malũ est. A bono bonitas fit, qđ ꝓ uirtute accipi᷑. Idẽ. Cũ. n. fidẽ alicuius hoĩs, bonitatẽq; laudãt. A malo malitia, quam græci κακίαν dicũt, hoc est puersitas. Seneca. In hoc sũma bonitas, in illo extrema malitia. Sed bonitas frequentius ꝓ benignitate, & q̃dã ingenii simplicitate accipi᷑. Plyni. bonitas ac simplicitas uxoris. malitia ecõtrario, ꝓ uersutia. unde malitiosum, callidũ ac uersutum uocamus. Ci. Virtutis cõtraria est uitiositas. Sic. n. malo q̃ malitiã appellare, quã græci κακίαν appellant. Nam malitia certi cuiusdã uitii nomẽ ẽ uitiositas oĩum. Est & alia bonitas nõ ex industria, sed ex natura ꝓueniens. Cice. Quæ & bonitate naturæ multi assequun᷑, & ꝓgressiõe discẽdi. i. excellentia, & dote naturæ. huic similiter cõtraria malitia ẽ. Ply. Quod mõ cæli, mõ terræ malitia facit Varro. Id sæpe malitia accidit soli. Itẽ a bono benignus dr̃. liberalis. beneficus. clæmẽs. Vnde benignã terrã dicimus, fructus abũde reddẽtẽ. Ply. de Aegypto. Nulla ẽ benignior tellus, nullus ager feracior. A quo benignitas. liberalitas. clemẽtia. & benigne aduerbiũ, liberaliter. clemẽter. a malo uero deduci᷑ malignus, hoc ẽ asp, difficilis ĩuidus. auarus. Ply. Homo malignꝰ: & inuidus. Terẽ. Maligna multo, & magis ꝓcax ilico fcã ẽ. hinc maligna uia, q̃ angusta atq; ardua ẽ. Vir. Adituſq; maligni. Maligna lux q̃ subobscura ẽ. Idẽ. Quale sub incertã lunã, sub luce maligna. Malignus ager agricolis illiberalis, uc minime ferax. idẽ. Difficiles primum terræ. collesq; maligni. nõnũq̃ bonũ ꝓ bõitate accipi᷑. Nã cũ dicimꝰ de æquo, & bono, nõ de iustitiæ rigore loq̃mur sed q̃si de bona æquitate. itẽ malũ pro malignitate. Seneca. imbecillũ. ĩsontẽq; dãnare sũmũ ẽ malũ. itẽ aliqñ malũ loco interiectiõis poni᷑, pinde ac si diceremus, Proh nefas. Gellius. Quæ malũ rõ ista ẽ? A bono bene fit. a malo male. Bonꝰ qñq; ꝓ magno accipi᷑. & bene, ꝓ ualde Salu. Bona pars militũ inde discesserat. Cice. Habetis orationẽ bñ lõgã. Sic malũ ꝓ puo nõnũq̃ ueteres usurparũt. sed frequẽtiꝰ male ꝓ parũ. Virgi. Heu male tũ mites defendit Pãpinus uuas. plerũq; tñ & ꝓ ualde accipi᷑, sed sp in malã ptem. Cicero. Addebat etiã, idq; ad rem pertinere credebat scriptores illos male mulctatos. Idem. Quo neminem penis ode-

runt male multatos inq̄t,hoc eſt magna multa affectos,& penis oderunt.Bona ẽt,rerũ ſubſtãtiam dicimus,nõ(ut Pompeius exiſtimat)ꝙ bonis cõueniant,ſed ꝙ utilia ſint.bonum quippe utile dr̃ ut bonũ eſt pecuniæ parcere,bonũ eſt feſſum,ac defatigatũ quieſcere.Paulus iuriſconſultus bõa uocari affirmat,quæ deducto ære alieno ſuperſunt.prauum uero a malo,ſunt, q ita diſtinguant,ut prauũ ſit,qđ ipſum quoq; lædit facientẽ.malũ ãt,qđ alios tm̃.Terẽ.Inepta leuitas patris,& facilitas praua.Salu.L.Catilina nobili genere nat⁹ fuit,magna ui animi,& corporis igenio malo,prauoq;.A prauũ fit prauitas.puerſitas.& praue aduerbiũ.& uerbum deprauo hoc eſt contamino.prauum facio.At mala alquãdo poma uocantur,& arbor ea producẽs fœminino genere malus.Nã cũ maſculino genere proferſ,arbor eſt nauis,ita uocatus.qa in ſummitate ſimilitudinem mali hẽt,uel qa malis qbuſdã cĩgiſ,quorũ mobilitate facilius uela leuãſ foramina uero quæ in ſũmo mali funes recipiunt,liæ dicunſ.Mala ãt faciei pars eſt, de q̃ ſupra diximus,qđ rotunda ſpeciẽ mali præ ſe ferat.a quo mactici,quaſi maluctici cognominanſ homines malarũ magnarũ,quiq; õra patentia habent.Itẽ maxillæ,quaſi paruæ malæ,de quib⁹ ſuperius.Malea uero promontoriũ eſt Laconiæ,neq; a malo deducitur, ſed a maleo rege argiuorum, qui ĩ eo templum Apollini cõſtruxit,qđ maleoticũ noĩauit.Maliea urbs fuit Theſſaliæ,a qua populi maliees dicti.& mare uicinũ maliacũ.Malimnus Siciliæ mons eſt.Deducitur autẽ malũ,qñ pomũ ſignificat a græcis,q malum μῆλον dicunt.Vnde melimela appellata,de qbus ſuperius diximus.& ueteres malũ cotoneũ,melũ dixerunt.& camæmelõ ab odore mali herba uulgo nota,quã medici recẽtiores barbare chamomillã uocãt. ab Aſclepiade ãthomis uocaſ aliq leuchanthemida noĩant.alii leauchãthemum.alii carãthemida,qm̃ uere floreat.Nõnulli melãthion.genus eius,cuius flos purpureus,nõ candidus eſt,& folioꝝ, ac fruticis amplitudo maiuſcula.Hierãthemis uocaſ,ad calculos oĩum efficaciſſima.bonæ fidei poſſeſſorem iuriſcõſulti dicunt,qui rem poſſidet non ſuã,quã tñ putat ſuã eſſe,& eũ,qui uendidit ius uendendi habuiſſe.contra uero malæ fidei poſſeſſorem dicimus,qui nec rẽ ſuam poſſidet,& eã ſcit ſuã non eſſe,uerũtamen poſſidet,ac ſi ſua eſſet.bene habeo,& male habeo,necnon bene habet, & male habet,qd ſignificent,ſupra oſtendimus.bene uertere eſt in utilitatẽ uertere.& male uertere, in pnitiẽ uertere.Teren.Dii bene uertãt.Vir.Hos illi qđ nec bene uertat mittimus hedos.nec bene uertat,inquit,hoc ẽ male,& in pnitiẽ uertaſ.Tractũ hoc putant ab Hectore,& Aiace.quia circa muros Troiæ dedit Aiaci gladiũ Hector,quo ſe poſtea Aiax interemit.Hector uero baltheũ accepit,quo poſtea circa mœnia urbis tractus fuit.Itẽ bene iudico.cẽſeo.opinor.exiſtimo dicimus,& ecõtrario male iudico.cenſeo.opinor.exiſtimo.quæ ad meipſum referũtur,rectũq; cõſiliũ,aut errorẽ meũ oſtendũt.bene ãt uel male cogito referunſ ad alterũ.ſignificatq; beneficium.aut pernitiem.nõ cõſiliũ.aut errorẽ.Ply.Hoc tuo ſtudio bene de te cogitantẽ liberaliorẽ reddes.Cice.Carthaginẽ diu male cogitantẽ nõ prius timere deſinã,quã exciſam cognouero ad hæc benedico tibi dicimus. & maledico tibi.a q̀bus benedicus.& maledicus.& benedicentia.& maledicentia.itẽ bene opto tibi.& male opto tibi.bene p̃cor.& male p̃cor.bene de te iudico,& male de te iudico,in qbus oĩbus nõ conſiliũ,aut error noſter,ſed uitiũ eius de quo agimus intelligiſ bñ audio idẽ eſt,qđ laudor.male audio,idẽ,qđ infamor.itẽ bene de te mereor bene tracto te.male de te mereor,male tracto te.benefacio quoq;,& malefacio.unde bñficus liberalis diciſ.maleficus, pnitioſus. unde maleficæ mulieres dicuutur incãtatrices,& ueneficæ. & maleficæ arbores. maleficæ herbæ.maleficæ ſerpentes.uenenoſæ.item beneficentia.liberalitas.& beneficiũ,meritũ.a quo beneficiarii uocabãſ milites,q muneris beneficio uacabant. ſicut e cõtrario munifices appellabanſ q nõ uacabãt,ſed munus reip.faciebãt.& maleficentia,ac maleficiũ.non ingratitudo,ſed dãnũ,iniuria.facinus.Cæſar finitimis ĩperauit,ut ab iniuria, & maleficio ſe ſuoſq; phiberẽt.idẽ.Legati ſibi dicũt eſſe in aĩo ſine ullo maleficio p ꝓuiciam iter facere.Eodẽ mõ bñfacta,malefacta dicimus.& bñfice.ac malefice aduerbia.itẽ bñuolo tibi dicimus,hoc ẽ amo te.& maleuolo tibi,odi te. A q̀bus beneuolus.& maleuolus.& beneuolẽtia, ac maleuolẽtia.Definiſ ãt beneuolentia inclinatio animi cũ deſiderio benefaciẽdi,& maleuolentia uoluptas,ex malo alterius ſine emolumento ſuo.maleuoli mercurii ſignũ,hoc ẽ ſtatuã appellabant.qa ĩ nullius tabernã ſpectabat.bonũ quoq; aliqñ ꝓ ocio,& qete ponimus. malũ ꝓ labore.Seneca. Delicatus hõ,& bono ſp aſſuetus. Virg. Aſſuetũq; malo ligurẽ. Bñuentum cãpaniæ urbs cũ eo colonia deduceref . boni ominis gr̃a uocari cœptũ. nã antea Maleuentũ nũcupabaſ.hic ſannites habitauere,oẽmq; eã regionẽ tenuerũt,q̃ ẽ iter picenũ. Cãpaniã. atq; apuliã,ita appellati,a ſãnio colle,ĩ quo e ſabinis ueniẽtes cõſederũt,& eiuſdẽ noĩs oppidũ ædificauerũt.Eſt qñ bñ ꝓ cõmode,& male ꝓ incõmode capiunſ, ut bñ habito. & male habito . A bellus fit belle aduerbiũ.& aliud diminutiuũ bellulus.cui⁹ aduerbiũ ẽ bellule.Plau. Nã nurus bellule ſe hẽbat.a bello ergo,qđ bonũ ſignificat,bellũ,hoc ẽ hoſtilis diſſenſio ſecũdũ aliquorũ opinionẽ deriuaſ qđ boni gr̃a bella oli ſuſciperenſ,nec ad ĩferẽdã,ſed ad ꝓpulſandam iniuriã pacẽq; parãdã. Quapp hoſtes ẽt ab æquando dicti ſunt.Hoſtire.n.licet aliqñ ꝓ cõprimere

ponaſ

ponaꝛ.Pacu.Nisi coercuero,ꝓteruitaté atq; hostiero ferociá.Et aliqñ ꝑ offendere,cædere.Idé. Núc id mihi molestú est,qđ hostit uolútaté tuá.ꝓprie tñ æquare é.Plau.Cú ꝓmitto inquá hostire,ut cõtra memineris.Hostire inqt,hoc est æq̃ reddere·a quo hostimétú,æquamétú.Idem. Par paridatú hostimentú é, opa ꝑ pecunia.& hostioꝝ baculus,cú quo modius æquaꝛ.Hĩc hosté ét peregrinú noĩabát,ꝙ suis legib⁹ uiués nobis æquus uidereꝛ.Ideo in.xii.tabulis legebaꝛ aut statut⁹ dies cú hoste.sed hoc nomé a peregrinis iá recessit,& in eo q cõtra arma ferret,remásit.a quo hosticus.& hostilis deducunꝛ,ut hostica arma.hostilis rabies.hostile odiú.a quo hostiliter aduerbiú,hoc é ad modú hostiꝭ.& hosticapax.i.hostiú capax.& hostia,q̃ diis ĩmolaꝛ ob deuictos hostes,q̃ & uictima a deuictis hostibus dꝛ.eiusdé.n.significatiõis sunt.Ná qđ qdá asserunt hostias dici pecudes,q̃ diis ĩmolanꝛ,cú exercitú in hostes ducimus.Victimas uero,q̃ post uictos hostes sacrificanꝛ,falsum eé manifestú est.Ouid.Victima quæ dextra cecidit uictrice uocatur,hostibus a domitis hostia nomé hét.Duo át hostiarú genera erát.unú in quo diuina uoluntas ꝑ exta disq̃rebaꝛ,de quo Virgilius.Mactat lectas de more bidentes.Idem.Pecudúq; reclusis pectoribus inhians spirantia cósulit exta.Alterú in quo sola aĩa deo sacrabaꝛ.Idé.Hác tibi Eryx melioré aĩam,ꝓ morte Daretis ꝑsoluo.& hæc aĩalis hostia dicebaꝛ,illa cõsultoria,ĩ his duobus hostiarú generibus,q̃dá hostiæ iniuges uocabanꝛ,quæ nunq̃ domitæ,aut iugo subditæ fuerát.idé.Nunc grege de ĩtacto septé mactare iuuécos præstiterit,totidé lectas de more bidentes.Quædá eximiæ,uel ꝙ eximerenꝛ e grege,uel ꝙ eximia specie,q̃si offerendæ numinib⁹ eligerentur.Idé.Quatuor eximios ꝑ̃stanti corpore tauros.a quo eximiú sacrificiú cõstat appellatú fuisse.Erant & ambaruales hostiæ,q̃ rei diuinæ gratia circú arua ducebanꝛ,ab iis,qui pro frugibus faciebát.idé.Hæc tibi semꝑ erunt,& cú solénia uota,Reddemus nymphis,& cum lustrabimus agros.Nihil.n.aliud erát lustrare agros q̃ circú ire.uñ nomé hostiæ acq̃sitú é ab ambiendis aruis.Idé.Terq; nouas circú fœlix eat hostia fruges.Alii bellú ꝑ antiphrasin dictú existimát,q̃si minime bonú.nõnulli a beluis deductú putát,quasi beluinú,qa beluarú sit ꝑnitiosa certatio.Nos bellú q̃si duellú dictú existimamus.ita.n.antiq uocabát,ꝙ duabus ꝑtibus de uictoria cõtédentibus dimicaꝛ.a quo perduelles hostes dicti.& ꝑduellio,crimen læsæ maiestatis.ité q id crimen cõmisit.a bello uero fit bello uerbú.& deponens bellor.& bellator.& bellatrix.& bellicus,uñ ré bellicá,& tumultus bellicos dicimus.& bellona,quá duelloná quoq; appellabant,hæc belli dea erat & Martis soror,cuius téplum fuit exigua colúna,suꝑ quá hastam iaciebant,dú indicebatur bellum.& duello duellas pro bello bellas.Item belliger.a quo belligero belligeras.Ennius.Nõ cauponantes bellú,sed belligerantes ferro nõ auro uitá cernam⁹ utriq; bellipotens.& bellicrepa,genus ueteris saltationis a Romulo institutæ,in qua cú armis saltabant.& bellicosus,ferox,qué ueteres ét bellosum dixere.Cecili⁹.Tantú bellú suscitare conari aduersarios cõtra bellosum genus.Belliportæ dicebantur,quæ erant in téplo Iani,& dú gesturi bellú Romani erát,aperiebanꝛ,bello uero cõfecto,& rebus pacatis claudebáꝛ.Vnde ianú claudere ꝓ pacé facere ueteres dixere.Ouidius.Sanguine lætifero totus miscebiꝛ orbis,ni teneát rigidæ cõdita bella feræ.Bellaria ét aliqñ ueteres dixere res bellis aptas(ut Põpeius testaꝛ)utpote arma.sagittæ & similia quasi instruméta bellica.ité bellaria,siue ꝙ ut illa belli,ita hæc mensarum instrumenta essent,siue a bonitate uocitarunt,omne mensæ secundæ genus,quæ græci πέμματα,uel τραγήματα dixerunt,quæ fere mellita esse consueuere.Vnde uina quoq; dulciora in antiq̃s comœdiis liberi bellaria appellata sunt.Tanta aút fuit affinitas inter hæc duo noĩa duellú.& bellú,ut Quintilianus scribat quosdam pro bellos ausos fuisse dicere duellos.& ueteres duonú ꝓ bonú scripsere.A bello cõposita fiunt ĩbellis,hoc est timidus.ignauus.ĩfirmus.quasi bello minime aptus.a quo imbellia,ꝓ ignauia.Macrobius ostédebat Antiochus Annibali ĩ cápo copias ingétes,q̃s bellú populo romano facturus cõparauerat,cõuertebatq; exercitú ĩsignibus argéteis,& aureis florenté.inducebat ét currus cú falcibus,& elephantos cú turribus,eq̃tatúq; frenis & ephippiis.monilibus,ac faleris ꝑ̃fulgenté.atq; ibi rex cõtéplatione táti,ac tá ornati exercitus gloriabundus Annibalé aspicit.& putas ne inq̃t satis eé romanis hæc oĩa?Tum Pœnus eludés ignauiá,ĩbelliáq; militú eius ꝑ̃ciose armatoꝝ.Plane inq̃t satis credo esse Romanis hæc,& si auarissimi sunt.& debello,qđ expugno.unde debellatos hostes dicimus uictos.& rebello,qđ ꝓprie significat repugno.uñ rebelles dñr,qui in fide nõ ꝑmanent,& iussis ꝑ̃átú repugnát.& rebellio,repugnantia.Rebellare uulnera,ulcera siue alia uitia dicunꝛ,qñ semel curata,repululát.Ply.strumea herba é,q̃ rursus sata,rebellare credunt herbarii,q̃ curauerút uitia.idé.impetigo causticis curabaꝛ nec nisi usq; ĩ ossa corpus exustum eét nõ rebelláte tædio.& bellua.ĩmanis fera.q̃si bellú gerés.a quo belluinus adiectiuú.uñ belluinam rabié.& belluinú furorem dicimus.ité bellutus,quo ueteres usi sút,ꝓ eo,qđ est belluæ similis.

SAEVIT.Fortiter facit.Sæuio.n.a sæuus deducíꝛ,qđ ꝓprie significat durú,& horridú.Et diciꝛ a græco σκαιός,qđ est ĩportunus.Virgil.Cú sæuo e scopulo multa uix arte reuulsus.per metaphorá tñ aliqñ ꝓ irato accipiꝛ.Idé.Et sæuú ambobus Achillé.& sæuio capitur pro irascor.Pa

cuiꝰ. Quid cõmerui? qd in me ſæuis pater? Aliqñ ꝓ forti. Vir. Sæuus ubi æacide telo iacet Hector. & ſæuio, pro fortiter facio. Martialis. belliger inuictis qd Mars tibi ſæuit in armis. nõnúq̃ ſæuus pro inimico crudeli. Virgi. Sæuæ memorẽ Iunonis ob irã. & ſæuio, ĩmanitatẽ exerceo. Liuius. Cũ poſt uictoriã quoq; in hoſtes ſæuiret. Hinc fit ſæuitia, hoc eſt crudelitas, quæ & ſæuitudo dr̃. Plau. Vincula. uirgæ. molæ ſæuitudo mala fit peior. & ſæue, creduliter. itẽ ſæuus ꝓ magno. Vir. Nõ illi ĩperiũ pelagi, ſæuũq; tridentẽ, ſed mihi ſorte datũ. idẽ de Aenea quẽ ubiq; piũ inducit, Maternis ſæuus in armis. ſeuũ uero ſine diphthõgo pinguedo ẽ cornigerorũ dũtaxat, quæ in una parte dẽtata ſunt, & quæ in pedibus talos habent. Biſulca uero, quæq; ſciſſos pedes in digitos habẽt, & carẽt cornibus, nõ ſeuũ, ſed adipẽ habẽt, q cõcretus eſt. & cũ reflixit facile frangit̃, ſempq; ẽ in fine carnis ſine ſenſu, qa nec arterias habet nec uenas. contra pingue ĩter carnẽ, cutẽq; eſt ſucco liquidũ, qd ẽt in aliquibus ſine ſenſu eſſe manifeſtũ eſt, unde ſues uiuentes a muribꝰ tradũt roſas. &. L. Apronii cõſularis filio detractos adipes fuiſſe, leuatũq; ĩmobili, ac moleſto onere corpus. Id pingue in ſue laridũ uocat̃. A ſeuo ſeuoſum dicimus, quod ĩſtar ſeui ungit. ab adipe adipatum, qd addito pingui factũ eſt ſuccoſum, & pingue. unde adipatæ dapes dicunt̃. Cice. Aſciuerũt ſuis artibus opimũ quoddã, & tanq̃ adipatæ dictionis genus. a pingui pĩgueo uerbũ. pĩgueſco. pinguefacio. pinguitudo. & pinguedo, qd miror Seruium ſcripſiſſe nõ eẽ latinũ, cũ eo doctiſſimi uiri uſi fuerĩt. Ply. Omni pinguedine detracta in olla caro decoquit̃. Quidã ẽt impinguare ſcripſerunt ꝓ ſaginare. pĩgue aliqñ pro fecũdo ponit̃. Vir. Et pingues hortos. Aliqñ ꝓ ĩpedito, & inepto. Cice. Quod ipſi Antiocho pingue uidet̃, & ſibi ipſum cõtrariũ. itẽ a ſæuus detracta a, & prima ſyllaba correpta fit ſeuerus, qd mõ ſignificat grauẽ, atq; cẽſoriũ. Vir. Romulidis, Tatioq; ſeni, curibuſq; ſeueris. Modo aſperũ trucẽ. Idẽ. Qui tetricæ horrentis rupes, mõtẽq; ſeuerũ. Aliqñ triſtẽ uitabilẽ. idem. inuidia infœlix furias, amnẽq; ſeuerũ. Ab hoc ſit ſeueritas, hoc ẽ grauitas. & q̃dã toruitas naturæ, quæ & ſeueritudo dr̃. Plau. Quid illud ẽ qd illi caperat frons ſeueritudine, & ſeuere aduerbium grauiter aſpere. Itẽ aſſeuero, qd proprie eſt inter ipſa argumẽta ꝓbationeſq; uim animi motũq; quaſi quandã ſeueritatẽ admiſceo. Quintil. Altera ex aſſeueratione ꝓbatio ẽ. Ego hoc feci. Tu mihi hoc dixiſti. & o facinus indignũ. ponit̃ tñ aliqñ ꝓ affirmo. itẽ ꝑſeuero, qd ẽ cũ cõſtãtia aĩ, & quaſi quadam ſeueritate continuo, ab illo aſſeueratio fit. Ab hoc perſeuerantia. & perſeueranter aduerbium. NON EST SATIS. Nõ ſufficit. Satis aduerbiũ eſt, & ſignificat abunde, quãtum opus eſt, & ꝑ apocopen ſat dr̃, facitq; ex ſe cõparatiuũ ſatius, qd ſignificat melius, quaſi ultra id, quod opus ẽ. Virg. Nõne fuit ſatius triſtes Amaryllidis iras, ãtq; ſupba pati faſtidia? Facit ẽt ex ſe cõpoſitum ſatin, hoc eſt ſatis ne. Teren, Satin ſana es? Itẽ cum pleriſq; uerbis componitur, ut ſatiſdo, ſatiſfacio. ſatiſpreſto. a q̇bus ſatiſdatio. ſatiſfactio. ſatiſpreſtatio, de quibus ſupra diximus. itẽ ſatiſaccipio. a quo ſatiſacceptio. ſatiſacceptionẽ appellat Põponius ſtipulationẽ, quæ ita obligat ꝓmiſſorem, ut expromiſſores quoq; ab eo accipiant̃. i. qui idẽ promittant. Satis autẽ accipere dictũ eſt eodẽ mõ, quo & ſatiſfacere, nam qa id, quo quis cõtẽtus erat, ei ꝑ̃ſtabat, ſatiſfieri dictũ ẽ, ita qa tales, q̇bus cõtentus qs futurus eẽt, ſic dabant̃, ut uerbis obligarent̃, ſatis accipi dictum eſt. Satago quoq; a ſatis & ago cõpoſitũ eſt, ſignificatq; ꝓprie anxius ſũ. & qd uulgo dr̃ ſatis habeo, qd agã. Terẽ. Nam hic clinia, & ſi is quoq; ſuarũ rerũ ſatagit, attamẽ habet bene & pudice eductã. ignarã artis meretriciæ. Afer uenuſtæ Maliũ ſurã multũ ĩ agẽdo diſcurſantẽ. ſaliẽtem. manus iactantẽ. togã deiicientẽ. & reponentẽ, nõ agere dixit, ſed ſatagere. Quintil. Eſt hoc dictum ꝑ ſe urbane ſatagere, ẽt ſi nulla ſubſit alterius uerbi ſimilitudo. Satagitæ barbara uox, ſũt ãt populi in Aſia ſcythica (ut teſtat̃ Herodotus) Satnois fluuius eſt phrygiæ. itẽ a ſatis, ſiue ſat. ſatio. ſaturo. qd eſt expleo, neq; ad guſtũ ſolũ, ſed ad oẽs ſenſus attinent. Apuleius. ſed ille libidĩe exſaturatus iacebat ĩ grabatulo. Cicero. Iracũdiã meã ſatura tuo ſanguine. Ab his fiũt exatio. & exaturo, & ſatur. & ſatietas ac ſaturitas. & ſatullo uerbũ. Varro. Neq; in puluere coquam carnes, q̇bus ſatullẽ corpora. Veteres ẽt pro ſatietas ſatis ſcripſere. Accius. Quoꝝ crudelitatem nulla unq̃ explet ſatias ſanguinis. Salu. Hi ſaltibus occupatis externoꝝ agros inuaſere, frumẽtiq; ex ĩopia graui ſatis facta. Lucillius. Quid mihi iam ꝓderit, ſatias iã me oĩum rerũ tenet. Teren. Nã ubi me forte ſatias cepit, cõmuto locũ. Lucil. Quã tibi iã nemo feſſus ſatiate uiuendi. a ſaturo ſaturea uocitata, qd nullũ fere cõdimentũ ſine ea fiebat, ꝑꝑ qd ſaturitatẽ ĩducere uidebatur. Herba ẽ, q̃ & cunila dicit̃. & origonũ heraclioticũ. Origano æmula ẽ, ita ut nuſq̃ utrũq; in cõdimentis addatur. Ply. Satureiã a thymbra non diſtinguit. Columella diuerſa putat, ſic enĩ ſcribit. & ſatureia thymi referẽs, thymbræq; ſaporẽ. teſtudines ut ſupra diximus, cũ ſerpentibus pugnaturæ cunila, quæ bubula dicitur, ſeſe munire tradũtur, propterea qdã ĩ hũc uſum panaceam uocant. Dioſcorides ſecundũ genus agreſte origanum uocat. tertiũ othimin. Ply. quoq; origanũ eſſe ſcribit, qd in ſapore cunilam æmulatur, pluraq; eius eſſe genera othimin, uel praſion appellari non diſſimile hyſſopo. tragoriganõ ſimilius eſſe ſerpillo ſilueſtri. itẽ a ſaturo qdam ſatyrã q̃ſi ſaturã appellatã exiſtmãt ob carminis uarietatẽ, ſeu ꝑꝑ copiã reꝝ quæ ibi tractãtur.

tractantur.Eſt.n.ſatyra carmē maledicū,& ad carpenda hoīum uitia cōpoſitū, q̄le ſcripſerūt, Lucillius.Horatius.Iuuenalis.Perſius. Alii a lege ſatyra dictā putāt,q̄ uno rogatu multa ſimul cōprobabat. Alii a ſatyra lāce, quæ referta multis,uariiſq; primitiis diis offerebať.nōnulli a ſatyra cibi genere,qđ uariis rebus erat cōditū.Q uidā a ſatyris,qđ in hoc genere carminis res ridiculæ,pudendæq; ſcribunť,quēadmodū ꝓferri a ſatyris ſolēt.ſed illud uerius ē ſatyram ideo hoc noīe uocitatā,qđ in antiq̄ ſatyra introducebanť ſatyroꝝ pſonæ,aut ſi q̄ erāt ridiculæ ſimiles ſatyris,quēadmodū in attellana obſcenæ,turpeſq; pſonæ.Duo qppe ſatyrarū genera fuiſſe cōſtat.Alterū antiquius tā a græcis q̄ a latinis celebratū,qđ ſola carminū uarietate cōſtabat.comœdiæ pene par,niſi plus laſciuiæ habuiſſet. Alterū ſatyrarum genus recētius,qđ ſoli latini excoluerūt,aptā hoīum rephenſionē cōtinens,& acrē uitiorū obiurgationē.ſatyri aūt qđ in libidinē ſp.proni ſint,a uirili membro nomē ſumpſere,qđ ueteres græci σάθην appellabant. Hi in deſertis æthiopiæ ſunt,cum ægypanes,ſed p̄ter figurā nihil habent moris humani. Aegypanes āt tales ſunt quales pinguntť,hoc eſt nudi.leues.caprinos pedes habentes.ueteres huiuſmodi monſtra pro ſemideis,ſiue pro ſilueſtrib⁹ diis coluerūt,quēadmodū Faunos,ſiluanoſq;.Faunos, ac ſatyros nemorū deos eē dicētes.Panas agrorū.Siluāos ſiluarū. Cōfundunť tm̄ hæc oīa a poetis. Virg.Et uos agreſtū p̄ſentia numina fauni.Ouidi. Sunt mihi ſemidei,ſunt ruſtica numina nymphæ.& Fauni,Satyriq; & Mōticole ſiluani.Quos qm̄ cælo nondū dignamur honore,quas dedimus certe terras habitare ſinamus.Pōponius Mela ultra atlantē mauritaniæ mōtem ſcribit noctu pſæpe uiſa lumina,& crepitus cymbalorū,ac fiſtularū cātus auditos,nec die repertū quēq̄.Iccirco ꝓ cōſtanti habitū hos faunos eſſe,ac ſatyros,& eius generis aīalia. A ſatyra fit deriuatiuū ſatyrus, ꝓ eo q ſatyrā ſcribit.& ſatyricus. Vnde ſatyricum carmē.& ſatyrice aduerbiū,hoc ē acriter & cū cōuitio. Satyrū uero urbs calabriæ fuit nō lōge a Tarēto,quāuis aliq agrū in quo Tarentus cōdita ē,ſatyrū uocari affirmēt.a ſatyris,qm̄ laſciui,& in libidinē ꝓpenſi eſſe dicunť,ſiue potius a uirili membro,qđ σάθην uocari a ueteribus græcis diximus. Satyrion herba uocitata eſt,foliis lilii rubri aliquāto minoribus,tribus nō amplius a terra exeūtib⁹, caule leui.cubitali nudo.radice gemina.cuius inferior pars, & maior mares gignere dř .ſuperior, ac minor fœminas. Alii duo eius genera eſſe ꝓdiderūt. Vnū lōgiorib⁹ foliis,q̄ oleæ, caule quatuor digitorū.flore purpureo.radice gemina.ad formā hoīs teſtiū.alternis ānis ītumeſcēte ac reſidente. Alterū,qđ orchis cognominať,& fœmina eſſe crediť ramoſiore frutice cū internodiis radice faſcinis utili.Eſt & aliud genus ſatyrii qđ crategonō appellāt,ſemīe lini maiore,duræ radicis.cortice rubro.ſapore ſubdulci.qđ ī mōtoſis tradiť inueniri. Radix eius ēt ſi tantum manu teneať Venerē ſtimulat,multomagis ſi bibať in uino auſtero arietibus. & hircis ī coitu ſegnioribus a ruſticis dať i cibo.ſarmatæ ēt eqs,q ob aſſiduū laborē pīguiores ad coendū fiūt, qđ uitiū ꝓſedanū uocāt eā dare cōſueuere. Arſenogonon quoq;, & thelygonō ſub ſatyri noīe cōprehēdunť, herbæ ſunt hn̄tes uuas florib⁹ oleæ ſimiles,ſed aliquāto pallidiores. ſemē uero ad ſimilitudinē papaueris albū. Thelygoni potu fœminā gigni exiſtimāt,arſenogon marem. iūq; altera fœminis,altera a maribus gignēdis ē dicta.quippe græci ἄρσενα marē, θῆλυν fœminā,γόνον gēitū dicūt. Alii utrāq; ocimo ſimilē tradūt. Arſenogoni āt ſemē geminū eē teſtib⁹ ſimile.Eſt & aliud genus crategoni ſpicæ triticæ ſimile multis calamis ex una radice manantibus,multorūq; geniculorū,qđ in opacis naſciť,ſemīe milii,aſper prīo guſtu,id ſi bibāt ex uino ante cœnā tribus obolis,ī totidē aquæ cyathis mulier, ac uir quadragita añ cōceptū diebus uirilis ſexus partū affirmāt futurū.itē altera thelygonos ē ſola guſtus lenitate.ab hac crategono differēs,q̄ fœminas ſimili mō ꝓcreari dicūt.ſunt ēt q ſcribāt cynoſorchin,uel cynoſarcinā dici herbā foliis oleæ mollibus ternis. ſemipedis lōgitudinis ī terra ſtratis.radice bulboſa.lōga. duplice ordine. ſuperiore, quæ durior ē,& īferiore,q̄ mollior.edunť,ut bulbi cocti.ī uineis forte inuenti.ex iis radicibus ſi maiorē edāt uiri, mares generare dicunť.ſi fœminæ eā, quæ mior eſt. Alteꝝ ſexū.In Theſſalia molliorē ī lacte caprino uiri bibūt ad ſtimulandos coitus, duriorē uero ad inhibēdos.Hæc græci eodē ſatyrii noīe appellant,& in totū oēm herbā,q̄ hmōi concitatricē uī hēt. Vnde cōpoſitio quoq; medicoꝝ ad excitādā libidinē excogitata diaſatyrion uocitata eſt.& ſatyriaſis morbus,qñ genitalib⁹ dolor,ac pruritus ex nimia tētigine accidit,ſed ne forte qđ de ſatyrio ſcripſimus,alicui mirū uideať. Tithymalli quoq; ramoꝝ medullā hn̄tes ad Venerē ꝓniores fieri manifeſtū ē.& Theophraſtus grauiſſimus auctor ſcribit indū quēdam in græciā genus herbæ ſecū tuliſſe,cuius mira uis erat ad uenerē excitandā. Neq;.n.edentib⁹ ſolū ſed ēt tāgentib⁹ tm̄ libidinis ardorē iniiciebat,ut duodeno,& ultra,coitu ſine ītermiſſiōe uterenť.indus uero ipſe q magno,atq; robuſto corpore erat,auditus ſit publice affirmare, Septuageno coitu aliqñ ſe ī libidine duraſſe.ſunt q ſaturnū quoq; a ſaturo deductū exiſtiment.ꝙ ſatureť annis,uel qa ſe ī deuorādis liberis ſaturauit,quāuis alii a ſatu potius ſaturnū appellatum uelint.qm̄ peritiā ruris,& ſatoꝝ oīum primus edocuit,rudēq; añ fruges cognitas uictū in melius cōmutauit,alii a uirili mēbro,qđ ueteres græci σάθην uocitauere. qm̄ ſaturnū cæli patris pudē

da abſcidiſſe cōmemorāt. tradūt.n.hūc Cæli & Veſtæ, ſiue Cæli, & Terræ filiū fuiſſe, & Opi sororē ſuā ſibi cōnubio iúxiſſe, ex q̄ cū pluris ſuſcepiſſet liberos, oēs deuoraſſe, & mox euomuiſſe, abſcidiſſe Cælii patris uirilia, qbus ī mare deiectis Venerē eē ꝑcreatā, quæ a ſpuma uñ coaluit, Aphrodites nomen accepit, qppe græci ἀφροδίτην Venerē uocāt, ἀφρὸν ſpumā. Gerere præterea in manu falcē, hāc ei aliqñ in Siciliā excidiſſe, unde oppido nomen dedit, qđ drepanū uocatur. quippe græci drepanon falcém nomīant. Ouid. Quiq; locus curuæ noīa falcis habet. ad hæc pulſum fuiſſe a filio de regno, uictūq; eſſe in cōpedibus, quæ oia licet fabuloſa ſint, tñ ſunt non ſine rōne conficta. Cæli filium fuiſſe tradunt, quia pater eius Vranius dicebatur. græci aūt οὐρανὸν cælum uocant, ſiue ꝙ ſaturnus, cū regno potitus potentiſſimus factus eſſet, mutatis parentum noībus, patrem cælum, matrē terrā appellauit, ut hac noium mutatione fulgorē ſuæ originis ampliaret. Liberos aūt ideo aiūt deuoraſſe, rurſuſq; uomitu eieciſſe, qm̄ ſaturnus tempus eſt, ideoq; a græcis κρόνος uocatur, cum χρόνος tēpus ſignificet. Vnde Chronica appellāt. quæ de tpibus ſcribunt. & chronici q de tpibus ſcribūt. Ply. Quod & ipſius Timagoræ carmine uetuſto apparet. chronicoꝝ errore nō dubio. & chroniſmus tpalitas, & quo nōnulli utunt ſynchromus, contēporaneus. A cronos uero cronia Saturni feſta appellata. A tempore āt p uices cūcta gignunt, abſumunturq;, & ex eo denuo renaſcunt. Opim ſororē iccirco in uxorē duxiſſe, qa ops terra eſt, ex qua fruges oēs gignunt, quarū ipſe inuentor fuit, & q̄ſi genuiſſe ex uxore uidet. Abſcidiſſe patris uirilia, eaq; in mare ꝓieciſſe, & inde ortā Venerē. qm̄ cū Chaos eſſet, nō erāt tpa. ſiqdē tp̄s certa dimēſio eſt, quæ ex cæli cōuerſiōe colligit, tp̄s igitur cœpit, cū natus eſt Saturnus. q ideo κρόνος, hoc eſt tp̄s dictus eſt. cū igit ſemina rerū oīum poſt cælū gignendarum de cælo fluerēt, & uniuerſa elementa, quæ nōdū cōſtituta erāt, ex illis ſeminibus funderētur, poſtq̄ mūdus oībus ſuis ptibus abſolut⁹ ē, orto iā tpe, qđ Saturnus eſt, finis eſt fact⁹ ꝓcedēdi de cælo ſæminū ad elementoꝝ cōceptionē. qppe q̄ iā plene fuerant ꝓcreata. Ad aīalium uero æternā ꝓpagationē facultas generandi ad Venerē ex humore tranſlata eſt, ut per coitū maris, fœminæq; cūcta deinceps gignerent. Falcē ideo in manu gerere, qđ tp̄s oīa metit, & ſecat, ſiue ꝙ inſertionē, & ſurculorū, & pomoꝝ diſciplinā tradidit, hāc ei in Siciliā decidiſſe, qa ſit terra illa maxime fertilis. pulſum a filio de regno, qm̄ tpa ſeneſcētia ab iis, quæ poſtea nāta ſunt depellunt. Vinctum ideo eē, qa certa naturæ lege inter ſe cōnexa ſunt tpa, uel qa oēs fruges qbuſdā uinculis, nodiſq; alternant. Apollodorus tñ ſcribit ſaturnū laneo uinculo p annū alligari ſolitum, & menſe Decēbri in die ſibi feſto ſolui, unde ortum eſſe ꝓuerbiū. Deos laneos pedes habere. ſignificari uero p hoc decimo mēſe ſemē ī utero aīatum, ī uitā augeri, qđ donec in lucem ueniat mollibus naturæ uinculis detinet. Tradunt p̄terea tritonas cū bucinis faſtigio Saturni ædis ſuppoſitos, qm̄ ab ei⁹ memoria uſq; ī nr̄am ætatē hiſtoria clara ē, & q̄ſi uocalis, antea uero muta, & obſcura, & incognita erat, ꝙ ipſoꝝ tritonū caudæ teſtant humi merſæ, atq; abſcōditæ ſaturnū Romani ēt ſtercutiū uocauere, ꝙ oīum primus fœcunditatē agris ſtercore cōparauerit. A ſaturno ſaturnius dictus, uñ Iouē ſaturniū. & Iunonē ſaturniā, & regia ſaturnia dicimus. & ſaturnia oppidū. Virg. Ianiculū huic, illi fuerat ſaturnia nomē, & regio. item ſaturnalia dies ſaturno feſtus. a quo ſaturnalitiū, qđ ad ſaturnalia ptinet. Martialis. ſaturnalitiæ ligulā miſiſſe ſelibræ. ſaturnalia a ueteribus menſe Decēbri uno die celebrari ſolebant. Is erat ad. xiiii. cal. Ianuarias. Poſtea uero ī triduū ꝓpagata ſunt adiectis primū a Cæſare huic mēſi diebus dèīde ex edicto Auguſti, quo triū dierū ferias ſaturnalibus inſtituit, hoc eſt a. xvi. ad. xiiii. cal. Ianuarii. ſed ſigillarioꝝ mox adiecta celebritas ī ſeptē dies diſcurſū publicū, & lætitiā religiōis extēdit hīc rurſus detractis duobus diebus ad qnq; dies ſaturnalia redierūt. erāt āt ſaturnalioꝝ dies lætitia pleni. Nā prio die ad ædē ſaturni cōuiuio diſſoluto ſaturnalia clamitabant. Bellū his diebus ſumere nefas hēbat. qm̄ regni eius tpa fœliciſſima fuerāt, nullis bellis uexata, nullis infeſta latronibus, quæ cā fuit, ut Romani ædē ſaturni ærariū eſſe uoluerīt, ꝙ nullū ſub eo furtum in Italia fuiſſet cōmiſſum, ſiue qa ſub illo nihil erat cuiuſq̄ priuatū, nec ſignare ſolū. aut partire limite cāpū fas erat, nōdū qſq̄ ſeruitio, aut libertate diſcriminabat. uñ & pœnas a nocentibus iiſdem diebus ſumere piaculare erat, & tota ſeruis licentia pmittebat. Hinc & pileos, qđ ſignū ut ſupra diximus, libertatis erat, capitibus geſtahāt, & cū dominis epulabant, q̄uis hoc quidā īſtitutū poti⁹ uelint, qa cū ſaturnus, & uxor eius ops tā frugū q̄ fructuū reptores fuiſſent, dignū uidebat, ut fœtu agroꝝ iā ab hoībus coacto, & ſaturnalia atq; ōpalia celebrarēt, & domini paſſim cū ſeruis ueſcerent, cū qbus patientiā laboris in colendo rure toleraſſent. ſumebant p̄terea oēs his diebus togis depoſitis ſyntheſim breuē, ut ſupra diximus. ueſtē. & negociis aptā. Martia. Dū toga p q̄nas gaudet reqeſcere luces, Hos poteris cult⁹ ſumere iure tuo. Itē pileū quo uti alias dūtaxat ruri, & militiæ ſolebāt. Idē de pileo. ſi poſſem totas cuperē miſiſſe lacernas. Nūc tm̄ capiti munera mitto tuo. Mittebāt p̄terea ſibi inuicē munera, & quæ prio mittebāt, Xenia, quaſi hoſpitalia, hoc eſt ad hoſpites miſſa uocabantur. Quæ uero remittebātur. Apophoreta. Hinc Martialis duos poſtremos libros epigrāmatum Xenia atq; apophoreta appellauit, ꝙ in

iis ſingulis

iis singulis distichis descripta sunt munera, quæ saturnalibus mitti solebāt. & disticha ipsa pro muneribus, hoc est pro xeniis, atq; apophoretis missa, quēadmodū sūpius latius differuimus. Ratio aūt mittendoꝝ saturnalibus muneꝝ hæc erat, ut uiderenť sibi īuicē gaudere, ac gratulari, & Saturno atq; Opi gratias agere. qđ fruges fructusq; ad uitæ cultū necessarios pcepissent. Solebant aūt īter cætera munera Cerei, & sigillaria donari. Sunt aūt sigillaria paruæ imagīes fictilibus descriptæ, dicta a sigillis, hoc est paruis signis. Nā a signū fit diminutiuū sigillū. Est āt Signū opus sculptile, & ad alicuius aīalis effigiē formatum, unde signa & tabulas dicim⁹ p cælatis operibus, atq; depictis. Proprie tñ signū ē parua quædam significatio indicās totius rei q̄litatem. Terē. Nū eius color pudoris signū usq̄ indicat? Hinc lr̄arum notæ signa dicuntur. Itē notæ genitiuæ, & quæ pecudibus inurunť. Hinc duodecim signa cælestia, quæ in zodiaco sūt appellata, qa notæ quorūdam aīaliū sunt, quæ ad naturā solis iure referūť. Quippe Aries mēses sex hibernos sinistro īcubat lateri. Ab æqnoctio uero sup dextrum latus. Sic sol ab eodem tpe dextrū, reliquo sinistrū ambit hemispæriū, ppter qđ Ammonē, quē Libyes occidentē solē esse existimāt, arietinis cornibus figurant, qbus maxime id aīal pollet, ut sol radiis. taurus uero ad solē triplici rōne uideť referri, uel qa apud Heliopolim taurus soli consecratus erat, uel qa bos apis ī ciuitate Mēphi īstar solis excipiebať, uel qa ī oppido Hermūthi magnifico Apollinis tēplo cōsecratū soli taurū colebāt. Gemini aūt, q alternis mortib⁹ uiuere credūtur. profecto solē unū eundēq; significant modo descendētem ad mūdi infima, modo in sūmā altitudinē resurgētē. Cācer obliquo gressu nil aliud, q̄ solis iter ostendit, q nunq̄ rect⁹ incedit, sed semp obliquus, q̄ se signoꝝ uerteret ordo, maximeq; in hoc signo a cursu supo incipit obliqu⁹ īferiora iam petere. Leo qdem nō minorē cū sole similitudinē habet. Quēadmodū. n. Leo īpetu ac calore pstat cætera aīalia, sic Sol cætera sydera. Leo pectore, ac priore corporis parte ualid⁹ est, posterioribus ptib⁹ degenerat, sic solis potētia prima diei parte ad meridiē īcrescit, & prīa pte anni a Vere in æstatē mox elanguescēs deduciť, uel ad occasum, q diei, uel ad hyemē, quæ anni uideť pars esse posterior. idēq; ēt oculis patentibus, atq; igneis semp cerniť, quēadmodū Sol patenti, atq; igneo oculo terrā ppetuo cernit, infatigabiliq; cōspectu. Virgo quæ māu aristam fert, solis potētiā significat, quæ fructus curat, & ideo iustitia crediť, q̄ sola facit nascentes fructus ad usus hominū puenire. Scorpius totus, in quo libra est. naturam solis repsentat, qui hyeme torpescit, & ea trāsacta aculeū rursus erigi, ui sua nullū naturæ dānū, ex hiberno torpore ppessa. Sagittarius ex hoīe in ferā p mēbra posteriora degenerās, q̄si postremis ptibus suis a superis in inferna detrusus, & tñ sagittā inciens, indicat tūc quoq; uniuersoꝝ constare uitā radiis solis uel ab ima parte uenīētibus. Capricornus ab infernis partibus ad supna solē reducēs capræ naturā imitari uideť, quæ in pastu ab imis partibus semp pminentiū scopuloꝝ alta depascit. Aquarius ex eo maxīe uim solis offēdit, qꝛ nō caderet imber in terras, nisi a calore solis humor ad supna traheretur, cuius refusio est aqua pluuialis. Pisces certe nō aliquā solis similitudinē repræsentāt, sed dūtaxat potentiā eius ońdūt, a quo uita nō modo aereis terrenisq; aīalibus dať, sed iis q̄ mersa aqs ab illius cōspectu semota sunt. tātaq; est uis ei⁹, ut abstrusa quoq; penetrādo uiuificet. signū etiā uexillū dr̄, ab effigie aīalium, quæ in uexillis ferri cōsueuerunt, utputa aquilæ. lupi. minotauri. equi. apri. His enim uti Romanæ legiōes cōsueuerūt. Sed. C. Marius in secūdo cōsulatu suo q̄tuor posteriora in totū abdicauit, solū aqlæ signū retinuit. A signo signiferi dicti sunt, q signa ferunt, hoc est uelliferi. Signifer etiam a latinis dr̄ circulus, in quo duodecim signa sunt, q græce Zodiacus appellať, ab effigie aīalium, quæ in eo sunt. Græce enim ζῶα aīalia dicūtur. Itē a signo antesignani dicti sunt milites. q ante signa in acie cōstituūtur. Ab hoc fit uerbū signo, qđ mō significat ostēdo. Plau. Hic meretricē deperit. signat tñ se eā nō amare. modo scribo. unde & subsignare, subscribere dicim⁹. modo imprimo. Virgi. Et sūmo uestigia puluere signēt. unde signare epistolā dicim⁹, hoc est anulo signū īprimere. & resignare, deleto signo aperire. a quo signatores & resignatores & signatio. ac resiguatio testamentorum appellata. Dissigno, idem qđ signū facio. & interdū cū nota ignominiæ aliqd facio. A quo designatores dicti, q ludis funebribus psunt, qꝛ ī ipsis ludis multa noua ac spectāda fieri solerēt. Hinc dissignatio pro cōtractiōe, siue cōductiōe populi in unū accipi solet, qđ contingit ei qui aliquo flagitio oīum in se oculos uertit, & q̄si designator in ludis funebribus multitudinē cōtinet. Terē. Mō qd dissignauit. Resignare ēt ueteres dicebant pro rescribere. & resignatū æs militi dicebať, cum ob delictū iussu tribuni militū, ne stipēdiū ei dareť, in tabulas referebatur. itē resignare, p claudere. Vir. Et lumina morte resignat, hoc ē claudit. Quāuis physici, hoc aliter exponāt. Dicūt. n. pupillas q̄s in oculis uidem⁹, morituros ante triduū nō habere, qbus nō uisis est summa despatio uitæ. Resignat ergo dixisse Virgilium, hoc ē aufert signa luminibus. Quādoq; ēt signo accipitur p eo qđ ē pecora signis noto. uñ signata pecora dicūtur, quæ notā habēt inustā. Ab hoc uerbo cōposita fiūt assigno. & cōsigno eiusdē significationis. Obsigno idē qđ signo. Designo notæ significatiōis. itē a signo fit insignis, quod mō acci-

pitur pro magnus. ut ĩsignis clades. Lucillius. Cocus nõ curat caudã insignẽ eẽ, modo pĩguis siet. mõ pro clarus. ꝓstãs, Virg. Insignẽ pietate uiꝝ. Hinc fit insignitas, claritas. & insigniter aduerbiũ clare. apte. sũme. Apuleius. Hõ insigniter malus. Itẽ ab insignis ĩsignia deducũtur, hoc est signa, & ornamẽta ob uirtutẽ adepta. Vnde insignia laudis, & insignia gloriæ dicim⁹. Hinc fit insignire uerbũ, qď ẽ ornare, & aduerbiũ ĩsignite, qď significat cũ iudicio note. Cicero. Nec ĩprobum notari, aut uitupari insignite posset. Item a signo sigillo, qď ẽ signum ĩprimo. Hinc sigillatæ lr̃æ dicunẽ, hoc est clausæ & anulo impꝓssæ. Propter qď ueteres sigillare pro claudere usurparũt. Varro. Cõtra lex nimis impia est, ne filii pr̃ibus luci sigillent oculos. Sugillare uero est ꝑcussu carnẽ maculare, a sugẽdo dictũ, qď succus, hoc est liuor deducaẽ. Hĩc sugillati dicũtur q ex ꝑcussiõe tumorẽ, maculãq; cõtraxerũt. Ply. Medici tapsiam ꝑmixtã aliis sugillatis, ac liuentibus auxiliari debẽt. Nero Cæsar claritatem ei dedit initio impii grassationibus conuerberatã faciẽ illiniẽs sibi cũ thure, cæraq;, & sequẽti die cõtra famã cutẽ sincerã circũferẽs. Idẽ Cinis allii ex oleo, & garo illitus, sugillata, aut liuentia ad colorẽ reducit. Ab hoc fit sugillatio quæ mõ ꝑcussionem significat, mõ derisionem. Nam & sugillare aliquãdo ꝓ deridere accipitur. Liuius. Legati grauiter ferẽtes se sugillatos esse, ꝓpter qď nõnulli deductũ hoc potius existimant a græco συγγελᾶν, qď corridere significat. Quippe & de iis, q̀ signa ꝑcussionis in facie gerũt, ridere solemus. item a signo signaculũ, qď proprie significat signũ alicui rei impressum ut lateat quousq; resereẽ. Item significo, quasi signũ facio. a quo cõsignifico. & significanter. & significãtius, hoc est exprimo. expꝓsse. expꝓssius. Item significatio ac cõsignificatio. Cice. Heu q̃ significatio doloris. Apuleius. Ea furoris cõsignificatione ꝑterriti oẽs. Quidam etiam significantiã pro significatiõe usurparũt. Signatã ueteres uirginẽ dixere, q̃si ĩsignẽ uirginitate. Plau. Negat se puellã domũ signatã reuersurã. Sed ut ad ꝓpositũ reuertar, mittendoꝝ cæreoꝝ, ac sigillarioꝝ cõsuetudinẽ hinc ortã fuisse existimãt, qď Hercules occiso Geryone, cũ uictor ꝑ italiam armẽta duxisset, Põte q nunc sublicius dr̃, ad tẽpus instructo, hoĩum simulachra pro numero socioꝝ, quos casu ꝑegrinationis amiserat, in fluuiũ demisit, ut aqua secunda in mare deducta pro corporibus defunctoꝝ ueluti patriis sedibus redderẽtur. inde ergo usum talia simulachra fingendi inter sacra mãsisse, sed mihi illa uerior origo uideẽ. Pelasgi cũ sedibus suis pulsi diuersas quõdã terras petiissẽt Pleriq; eoꝝ dodonã uenere, & ĩcerti qb⁹ tãdẽ locis adhærerẽt, hmõi acceperunt rñsum. σεί χετε μαιόμενοι σικελῶν σατούρνιον αἶαν, τὴν δ' ἀβορειγενέων κοτύλην, οὗ νᾶσος ὀχεῖται, οἷς ἀναμιχθέντες δεκάτην ἐκπέμπετε φοίβῳ, καὶ κεφαλὰς ἅδῃ, καὶ τῷ πατρὶ πέμπετε φῶτα. Ipsi ita ĩterꝓtati sum⁹. ite q̃rẽtes siculoꝝ saturniã terrã. Hãc ab originũ cotylen, ubi ĩsula uehiẽ. Quib⁹ cõmixti decimã cõmittite phœbo Et capita ĩferno, & pr̃i transmittite lumẽ. Acceptoq; rñso, cũ post multos errores tãdẽ in latiũ ꝑuenissent, ĩ lacu cotuliẽsi enatã insulã depꝓhenderunt. Amplissimus enim cespes coacta compage uirgultis, & arborib⁹ in insulæ licentiã cõptus iactãtibus ꝑ oẽ mare fluctib⁹ uagabaẽ. Hoc igiẽ quasi omine suscepto has sibi ꝓdictas sedes eẽ didicerũt, pulsisq; inde siciliensib⁹ incolis, atq; direptis regionẽ ĩpi tenuere deciã ꝓdæ secũdũ rñsum Apollini cõsecrata, erectisq; Diti sacello, & Saturno ara, illũ humanis capitibus, hũc uiroꝝ uictimis placare se existimabãt, ꝑp oraculũ, in quo erat, καὶ κεφαλὰς ἅδῃ, καὶ τῷ πατρὶ πέμπετε φῶτα. Saturni festũ saturnalia noĩantes. Post hæc Herculẽ ferũt cũ geryonis pecore ꝑ italiã redeũtẽ suasisse illoꝝ posteris. ut faustis sacrificiis ĩfausta mutarẽt offerẽtes Diti nõ hominũ capita, sed oscilla ad humanã effigiẽ formata, & Saturni aras nõ mactatis uiris, sed accensis cæreis excolentes, qa φῶτα nõ solũ uiꝝ, sed etiã lumẽ significat. inde ergo inualuit cõsuetudo, ut & Cærei Saturnalibus missitarẽtur. & sigilla arte fictili fingerẽẽ ac uenalia exponerenẽ, quæ hoĩes ꝓ se, ac suis piaculis Diti ac saturno sacrificarent. Sigilla ĩpa Oscilla dicũtur. De cuius uocabuli significatiõe multa inepte a linguæ latinæ interꝓtib⁹ disputata sunt, cũ luce clarius sit oscilla, q̃si parua ora dicta e ẽ, q̀ppe osculũ, ꝓprie paruũ os significat. Ouid. de Daphne. Videt oscula quæ nõ est uidisse satis. Hinc osculũ ẽt pro basio ponitur, quia in basiando labia cõstringunẽ, & os paruũ fieri uideẽ. Ab osculũ fit diminutiuũ oscillũ, sicut a tantulo, tantillum. Poniẽ aũt oscillũ sicut os, pro hoĩs effigie, hoc est pars ꝓ toto. Martialis de effigie Camoni pueri. Hæc sunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni. Hæc pueri facies, primaq; forma fuit. Sunt tamẽ q de cæreis hãc rõnem tradãt ideo saturnalib⁹ mitti, qa hoc deo prĩcipe a rudi, & tenebrosa uita, quasi ad lucẽ, & bonaꝝ artiũ scientiã editi sum⁹, siue qa a q̀busdã scriptũ inuenitur, qď cũ multi occasiõe saturnalioꝝ ꝑ auaritiã ꝓ clientibus munera ambitiose exigerent, idq; tenuiores supra modũ grauaret, Publici⁹ Tribun⁹ plebis legẽ tulit, ne qd ꝓter cæreos diuitibus mittereẽ. Ficuũ uero ac placentaꝝ in saturnalibus mittendoꝝ cõsuetudo a Cyrenẽsibus sumpta est, q dũ rẽ diuinã saturno faciũt, ficis recentibus coronãtur, & placẽtas sibi mutuo missitãt. Mellis & fructuũ reꝑtorẽ existimãtes saturnũ fuisse. Cæteꝝ de saturnaliorũ origine diuersæ eoꝝ q scripserũt, opiniões sunt. Quidã. n. a pelasgis, ut mõ scripsim⁹, ortũ habuisse existimãt. Alii sacra hæc ab atheniẽsibus sumpta affirmãt. Quod Accius in ãnalib⁹ his

uersibus uidetꝛ sensisse. Maxima pars graiũ Saturno, & maximæ Athene cõficiũt sacra, quæ cronia eẽ iteratꝛ ab illis, Eũq; diẽ celebrãt ꝑ agros urbesq; fere oẽs. Exercẽt epulis læti famulosq; ꝓcurãt. Quisq; suos, nr̃iq; itidẽ & mos traditꝰ illic iste, ut cũ dominis famuli epulẽtur ibidẽ. Sũt q saturnalia a iano primo instituta opinenꝛ. Hunc.n. regionẽ istã, quæ nũc uocatꝛ italia, regno obtinuisse, & cũ Camese, q simuli mõ ĩdigena erat ita participata potentia possedisse ut regio Camesene, oppidũ ianiculũ uocaretꝛ. Post hæc ad ianũ solũ redactũ esse impiũ, q creditꝛ geminã faciẽ ꝑtulisse. ut quæ ante, quæq; post tergũ essent, ĩtueretꝛ, ꝙ certe ad prudẽtiã, ac solertiam regis referẽdũ ẽ. Hunc igitꝛ ianũ, cũ Saturnũ eo classe puectũ hospitio suscepisset, & ab eo pitiã ruris edoctus ferũ illũ ac rudẽ añ fruges inuẽtas, uictũ in meliꝰ cõmutasset, regni eũ societate dõasse, & cũ primꝰ æra signaret, in hoc quoq; Saturni reuerentiã seruasse. ex una.n. ꝑte capitis sui effigiẽ, & altera nauim, q̃ ille fuerat aduectus exꝑssisse, quapꝑ lõgis postea tꝑibꝰ durasse cõsuetudinẽ ut in aleæ lusu pueri dẽarios in sublime iactãtes capita, aut nauim exclamarẽt. Oui. At bona posteritas puppim formauit in ære, Hospitis aduẽtũ testificata dei. Hos sũma concordia una regnasse, uicinaq; oppida cõi opa cõdidisse. Propterea duos eis cõtĩuos mẽses a posteris dicatos, ut decẽber Saturni sacrũ. Ianuariꝰ alteriꝰ uocabulũ possideret. Cũ interea Saturnus subito nõ cõparuisset, excogitasse ianũ, qũo gloriã eiꝰ augeret, ac primũ terrã oẽm, q̃ sub ditõe sua erat, Saturniã nũcupasse. tũ arã cũ sacris tanq̃ deo erexisse, & sacra ipsa saturnalia nomĩasse. Iano uero regnãte ueteres tradiderũt oĩum domos religiõe, ac sanctitate fuisse munitas, & ob id eũ diuinos honores meruisse, ĩtroitusq; atq; exitus ædiũ ei fuisse cõsecratos. Sũt q ianũ eũdẽ esse atq; Apollinẽ & Dianam. & utrũq; in hoc exprimi numeꝝ. Quippe apud græcos Apollo colligitꝛ, qa θυραῖοσ, hoc ẽ ianitor uocatꝛ, eiusq; aras añ fores suas celebrãt exitꝰ, atq; introitꝰ ptãtem ei tribuentes. idẽ Apollo apud illos ἀγυιεύς nũcupatꝛ. q̃si urbanis uiis ꝑpositus. Nam uias quæ intra pomeria sunt ἀγυιάσ græci appellant. Dianæ uero uiaꝝ oĩum iidem tribuunt potestatẽ. Sed apud nos Ianũ oĩbꝰ ꝑesse ianuis oñdit. Cũ claui uero & uirga figuratꝛ, q̃si portaꝝ oĩum custos, & rector uiaꝝ. Scribit Nigidius Apollinẽ Ianũ eẽ, Dianãq; Ianã apposita. D. lr̃a, qđ sæpe decoris cã fieri solet, ut in redhibetꝛ, redintegratꝛ, & similibꝰ. Ianũ ꝑterea qdã scribũt ideo geminũ ostẽdi, ut solẽ significet utriusq; ianuæ cælestis potentẽ. Nã exoriẽs apit diẽ, occidẽs claudit, ĩuocariq; primũ, cuicũq; deo res diuinã celebretꝛ, ut ꝑ eum uia pateat ad eũ, cui ĩmolatꝛ q̃si ꝑces supplicũ ꝑ portas suas ad deos trãsmittat. Hinc simulachꝝ eiꝰ fingi solebat mãu dextera. CCC. & sinistra. LXV. numeꝝ tenẽs ad demõstrãdã anni dimensionẽ, quæ ꝑcipua est solis potestas. Alii Ianũ uoluerũt mũdũ, hoc est cælũ esse, Ianũ quoq; ab eũdo dictũ ꝙ mũdus semp eat. uñ & cornificius (ut Cice. memorat) nõ Ianũ, sed Eanũ ab eũdo noĩauit. Hĩc & phœnices in sacris imaginẽ eius exprimẽtes, draconem finxerunt in orbẽ redactũ, caudãq; suã deuorãtẽ ut appareat mũdum & ex seipso ali, & in se resolui. Quapꝑ & apud Romanos in q̃tuor ꝑtes, spectasse constat. Et. C. Bassus in libro, quẽ de diis composuit. Ianũ bifrõtem fingi ait, quasi supeꝝ, ac infeꝝ ianitorẽ, eũdẽq; quadrifrontẽ, q̃si uniuersa climata maiestate sua cõplexũ. in sacris quoq; salioꝝ carminibꝰ deoꝝ deus cani solebat. Præterea inuocabatꝛ Ianus geminꝰ ob eã quã diximus cãm. Ianus pater, q̃si deoꝝ deus, Ianus iunoniꝰ, q̃si nõ solũ mẽsis ianuarii, sed mẽsiũ oĩum ingressus tenẽs. Quippe & ĩ iunonis ditiõe oẽs calẽdæ eẽ existiabantꝛ, ꝑpꝑ qđ Varro scribit iano duodecim aras pro tot mensibus esse dicatas. ianus cõsiuius a conserendo, hoc est ꝓpagãdo genus humanũ. ianus quirinus, ꝙ sit belloꝝ potens. Ab hasta quã Sabini curim uocant ianus Patulcius, & Clusinus, qa bello ianuæ eius patent, pace claudũtꝛ. A iano ianua cum deriuatis ab ea deducitꝛ, ut supra ostẽdimus. & ianuarius & ianual libi genꝰ, qđ iano tantũmõ delibabatꝛ. Sũt ẽt qui ianũ ab hiatu dictũ existimãt, queadmodũ supius diximꝰ, Aliam saturnalioꝝ cãm huiusmodi tradunt. Hercules ex italia discedẽs nõnullos ibi reliqsse dr̃ siue iratꝰ, qđ ab iis ĩcustoditũ fuisset armẽtũ, siue prudẽs, uolẽsq; ut arã suã, atq; ædẽ ab ĩcursiõibus tueretꝛ. ii ergo cũ a latronibꝰ ĩfestarentꝛ, occupato ædito colle saturnios se noĩauerũt, quo ante noĩe idẽ collis uocabatꝛ. Et qa huius dei noĩe senserũt se tutos eẽ, saturnalia ei instituisse ferunꝛ. Sũt ẽt q scribant Tulliũ hostiliũ, cũ bis de albanis, de sabinis tertio triũphasset, Fano saturno ex uoto cõsecrasse. & saturnalia tũc primũ Romæ instituta. Cõstat ẽt habuisse saturno arã ante senaculum, ubi græco ritu capite opto res diuina fieri solebat, qa primo a Pelasgis. deinde ab Hercule ita putãt institutũ saturno Titanus. & qui Titã dr̃ frater fuit, q cũ maior natu ẽẽt. & iõ regnare ipe uellet, Vesta eoꝝ mr̃, & Ceres, atq; Ops sorores suasisse Saturno dicũtꝛ, ne regno cederet fratri, qa facie deformior erat. Qđ cũ Titanꝰ ĩtellexisset spõte regno cessit, hoc tñ cũ Saturno pactus, ut oẽm masculã ꝓlẽ, si quã hr̃et, interimeret, q no saturno mortuo regnum ad suos liberos pueniret. itaq; primꝰ saturni filiꝰ necatus est. Postea ioue cũ iunone genito sola iuno saturno ostẽsa est. iuppiter saturno ignorãte clã fuit educatus. idẽ post de Neptũno factũ, & cũ deinde Pluto, & Glauca simul orti fuissẽt. Glauca ad saturni cõspectũ ducta, Pluto cælatꝰ fuit. Glauca deĩde paruula moritꝛ, ĩteriecto deinde tꝑe cũ Titanꝰ eẽ saturno tris filios iã adultos intelle-

xiſſet,filiis qui Titani dicebanť,ſecū ductis Saturnū & Opē cōprehēdit,& mœnibus diurnas ac nocturnas cuſtodias appoſuit.Quod cū ad iouis aures ꝑueniſſet,Cretēſiū nō parua manu collecta Titanū,& filios expugnauit.Parētes exemit uīculis,& regnū pr̄i reſtituit,ip̄e in Cretā rediit.Veꝵ ut ē īfida regni ſocietas.Suſpicari Saturnꝰ cœpit,oraculo ēt(ut qdā uolūt)mōitus,ne regno a ioue expelleretť.Itaq; moliri filio īſidias cœpit,qd ſentiens iupiter patrē fugauit,regnū ſibi uēdicauit,miſitq; armatos,q illū p oēs terras pſeq̄renť,& uel cōprehēſum ad ſe ducerēt uel necarēt.Saturnus cū diu erraſſet,uix tādē in italia locū,in quo lateret īuēit. Sed poſtea a Iano benigne ut ſupra diximꝰ,exceptus regionē a latēdo latiū appellauit.Vir.is genus īdocile,& diſpſū montibus altis Cōpoſuit,legeſq; dedit,latiūq; uocari Maluit,iis qm̄ latuiſſet tutus in oris.Verū qa italia ip̄a inferior ē,q̄ græcia in qua eſt mōs Olympus,ubi regnauerat,fictū eſt illū ab æthereo Olympo ad italiā deueniſſe.idē.Primus ab æthereo uenit Saturnus Olympo Arma iouis fugiēs,& regnis exul adēptis.Sūt tñ qui Latiū iō dictū uelint,ꝙ inter ꝑcipitia Apēnini lateat.Varro aūt a Latino latiū appellatū affirmat.Veꝵ nos qdē a Latino potius latinū ꝓpriū nomē,quēadmodū ēt Latios dictos exiſtimamꝰ.IPSA VENVS.Ipſe muliebris ſexꝰ.ip̄e ꝓnomē eſt aliqñ relatiuū.Vir.ipſe aridus altaq; pulſat ſydera.Aliqñ demōſtratiuū,q̄do.ſ.cū aliis ꝓnoībus iūctū eoꝵ,accipit ſignificationē.idē.ipſe ego paulíſp pro te tua munera inibo.inueniť tñ ſæpiſſime abſq; aliis p eclipſim ꝓlatū.& tñ eoꝵ habēs ſignificationē quæ cū eo ſubaudiunť.idē.Quæq; ipſe miſerrima uidi.interdū ἔμφασιν,hoc ē exꝑſſionē alicuiꝰ rei latētis hēt ut hoc loco ipſa Venus.Poniť.n.ipſa maioris exꝑſſionis cā pinde ac ſi diceret,& ipſa de qua minus credēdū eſſet,Venus.Eſt enim Emphaſis,cū ex aliquo dicto latēs aliqd eruiť.Duoq; eius genera ſūt.Alteꝵ qd plus ſignificat,q̄ dicit.Alteꝵ qd ēt,id qd nō dicit.iungiť hoc ꝓnomē frequētiſſime cū tribus pſonis,ut egoipſe.tuipſe.illeipſe.Quod ſi ei addať hæc particula met,quæ apud grāmaticos ſyllabica adiectio dr̄,diſcretio ſignificať,ut ipſemet,hoc eſt ipſe ſolus,& nō cū aliis.uel ipſe per ſe.& nō per alios.quō & egomet.& tumet.& ſemet dicimus. Cū ꝓnoīe aūt ſecūdæ pſonæ idē facit.Te ſyllaba adiecta,ut tute id feciſti.ī obliquo uero caſu pte quoq; particulā idē facere mãifeſtum eſt in quibuſdā ꝓnominibus.ut meapte.tuapte.ſuapte.nr̄apte.ueſtrapte.Ce quoq; ſyllabica adiectio eſt,ſed cū is fere iungiť quæ in.C.uel.S.deſinūt.ut hicce.ſiue hiccine.ſicce,ſeu ſiccine.hiſce.hoſce.hæccine.& ſimilia.ipſe aliquādo pro ſimilis uſurpať.uñ.& comparatiuū hēt ipſior.& ſuplatiuum ipſiſſimus,hoc eſt ſimilior,& ſimillimus.Apud ueteres pro ipſe ipſus ſcriptū frequentiſſime aīaduertimus.Teren.ipſus eſt.itē ſapſa pro ip̄a.Enni.Quæ res ſapſa loco ſeſe oñdat.Et ipſippe ip̄i neq; alii.ipſulces brateæ dicebantur in muliebrē,uirilēue ſpēm exꝑſſæ.PROSTRATVM NEMEES,Ordo ē fama canebat nobile,& herculeum opus.ſ.Leonē.Neme es ꝓſtratū fuiſſe,& ī uaſta ualle.NOBILE.Notum,& per oīum ora uulgatū.Nobile enim aliqñ ad dignitatē generis referť.Cice.Neq; ego,Si ſeriphiꝰ eſſem,neq; tu ſi atheniēſis eſſes,nobilis unq̄ fuiſſes.Salu.Nobili genere natus fuit.unde pro digno.atq; excellēti in q̄cūq; re poniť.Martia Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus. Nobilis īquit,hoc eſt excellēs,& digna notitia.Aliqñ ſignificat notū.Terē.Mea eſt potēs.ꝓcax.magnifica.ſumptuoſa.nobilis.Vir.Eſt locus italiæ medio ſub mōtibus altis,nobilis.Ab hoc nobilitas deduciť,hoc eſt generis,uel alterius rei excellētia & dignitas.& nobilito uerbū,qd mō ſignificat decoro,dignitatē addo.nobilē ac generoſum facio.Apule.Quē nō excellētia generis,ſed mores uirtuteſq; nobilitauerūt,mō notū facio.Cice.Ne eā male factis nobilitarēt.idē.Nāq; eius uxor ꝓcax,ac petulās illius nobilitauit miſerias.Ab hoc fit cōparatiuū nobiliꝰ.& ſuplatiuū nobiliſſimū.itē aduerbia.nobiliter,nobilius.nobiliſſime,& quæ contrariam ſignificationē hēnt.ignobile.ignobiliꝰ.ignobiliſſimum.ignobiliter.ignobilius.ignobiliſſime.& ignobilitas.Nobilis uero a noſco deduciť.a quo notꝰ,hoc ē cognitꝰ.& notitia cognitio,q̄ & notio dr̄,& notifico,notū facio.a quo notificatio.Pōpo.Nūc te oro ſtirpē ut euoluas,meorūq; genꝰ notifices mihi.Præterea a noſco fit frequētatiuū noſcito.a quo noſcitabūdꝰ.& eorū paſſiua noſcor.& noſcitor.itē nota.cuius diminutiuū eſt notula,ſignificat aūt modo ſingulas lr̄as,aut Binas.ut.C.ꝓ Caius.CN.pro CNeus.Ɔ.īuerſa lr̄a pro Caia.Vñ p notas ſcribere dicimus uti furtiuis ſcriptis,de qbꝰ īferiꝰ dicemus.Vir.cōt.nuoq; notas,& noīa gētis inurunt.Aliqñ maculā.idē.Cæruleæ cui terga notæ.Vñ gēitiuæ notæ dicunť ſigna,cū qbus ex utero matrū īfantes egrediunť.Hīc nota nōnūq̄ pro ignominia pōiť.Sueto.Variis affectꝰ notis.in quo ſignificato ēt ſtigma uſurpamꝰ,qd apud græcos notā,hoc eſt ſignū ſignificat.idē.Valeriū Catulū a quo ſibi uerſiculis de Mamurra ꝑpetua ſtigmata īpoſita ñ diſſimulauerat,ſatiſfaciētē eadē die adhibuit cœnæ.A nota fit uerbū noto,qd aliqñ pro ſigno poniť,hoc eſt ſignū ſiue notā appono.Aliqñ pro eo qd eſt ab alio dictata,ſeu lucubrata cōſcribo. Vñ qui dictat,ſcriptor.q uero ſcribit notarius appellať.Aliqñ pro aīaduerto,unde adnoto.& ſubnoto.Mar.Et non ſobria uerba ſubnotaſti.itē Cōnoto,qd ē ſimul noto.hīc notator.adnotator.ſubnotator.notatio.adnotatio.ſubnotatio.connotatio.itē a noſco nomē,qa per id qcqd noīamus,agnoſciť.

Eſt.n.nomen ꝓpriũ uocabulũ ſingulorũ. Vir. Cui noĩa mille, mille nocẽdi artes. idẽ. Nomen aui referẽs Priamus. Aliqñ tñ ponit̃ pro decore, & dignitate. idẽ. A uulſũq; humeris caput, & ſine nomine corpꝰ. Interdũ pro generoſitate. idẽ. Aut pomis ſua noĩa ſeruãt. Quandoq; etiã ꝑ gloria. idẽ. Et nos aliqd nomẽq;, decuſq; geſſimus. itẽ nomẽ apud grãmaticos pars oronis, q̃ & appellatio dr̃. Noĩa ẽt credita dicunt̃ ꝑſertim quæ fœnerauimus. qm̃ noĩa eoꝝ, qui uſuras ſoluturi erãt, in calẽdario fœneratoris ſcribebant̃. & ſimili mõ qcunq; aliqd debebat. Quin. Nã ſiqs argẽtũ oẽ legauit uideri põt ſignatã quoq; pecuniam reliqſſe. ideo ẽt qd̕ ẽ in noĩbꝰ, dari uoluiſſe credit̃. Iuſtinia. iii. inſtitutionũ. Olim ſcriptura fiebat obligatio, quæ fieri noĩbꝰ dicebat̃. Ea hodie noĩa nõ ſũt in uſu. Proprie tñ nomẽ, cũ de hoĩe loqmur, ẽ ꝓpriũ gẽtiliciũ nomẽ hoc ẽ, qd̕ originẽ gẽtis, uel familiæ declarat, ut Porcius Corneliꝰ. Vñ ꝑ metaphorã nomẽ aliqñ pro gẽte ponit̃. Vir. Nr̃mq; in nomẽ ituras. Hinc fit prænomẽ, qd̕ noĩbꝰ gentiliciis p̃ponit̃ ut eſt Marcus Publius. Cognomẽ, qd̕ uniuſcuiuſq; ꝓpriũ eſt, & noĩbus gentiliciis ſubiungit̃, ut Cato. Scipio. ita. n. ordinant̃. M. Porcius Cato. P. Corne. Agnomẽ eſt, qd̕ extrinſecꝰ aliq̃ rõne uel cã quæſitũ ẽ, ut Africanꝰ. Numãtinꝰ, & ſimilia. id aliqñ & cognomẽtũ dr̃. Cice. Scipio ille cognomẽto Africanus. A noĩe ẽt cognomines dicũt̃, q eiuſdẽ ſunt noĩs, ſicut ignomines, q̀ laude & gloria carẽt, q̃ſi inglorii. & illaudati. a quo ignominia, hoc ẽ noĩs nota. idẽ. Cẽſens iudiciũ nihil ferre dãnato niſi huborẽ, itaq; cũ oĩs ea iudicatio uerſet̃ tantũmõ in noĩe aĩaduerſio illa ignominia dicta eſt. Ab ignominia fit ignominioſus, hoc ẽ dedecoris, & ignominiæ plenꝰ. & ignominioſe aduerbiũ, hoc eſt turpiter. Sũt tñ qui cognomĩes a cognomĩe potiꝰ deduci exiſtimẽt. itẽ a noĩe fit noĩo uerbũ, qd̕ eſt appello. & a cognoĩe cognomio. & apud grãmaticos noĩatiuꝰ, q & rectꝰ dr̃. & noĩatĩ aduerbiũ, qd̕ mõ ſignificat ꝑ noĩa ſinguloꝝ. Ply. Cum uillico oẽs noĩatim aſſignati eẽnt. Dr̃ tñ & de uno. ut Tenẽs cruẽtũ pugionẽ Brutꝰ noĩatĩ Ciceronẽ ĩclamauit. Et nomẽclator a noĩe calãdo, hoc ẽ uocãdo. is. n. dr̃ nomenclator, q ꝑ noĩa ſingulos appellat. utputa ĩ foro reos, aut ĩ cõuiuio, cõuiuas. Apu. Et ad nomẽclatorẽ mox citati uenerũt. Sũt tñ q nomẽ, q̃ſi notamẽ dictũ uelit, uel a græco, qꝺ eſt ὄνομα, a quo ὀνοματοποιΐα, hoc ẽ onomatopœia, hoc ẽ noĩs, fictio dicta eſt, cũ a ſono aliquo, ſeu uoce noĩa fingi, q̃ latine fictitia dicunt̃, ut balatꝰ ouiũ. mugitꝰ. barritꝰ Elephãtoꝝ. grunitꝰ ſuũ. & ſimilia. Itẽ a noſco fit noteſco, qd̕ ẽ notus fio. a quo innoteſco. Præterea agnoſco, q̃ ita a pleriſq; diſtinguntur, ut agnoſcere dicamur olim notos. Cognoſcere priꝰ incognitos. Vir. Et ueterẽ Anchiſen agnouit amicũ. Var. Vereor ne me quoq; dũ reuertero, p̃ter canẽ agnoſcat nemo. Vir. Venatu aſſiduo. & totũ agnouimꝰ amnẽ. idẽ. incipe parue puer riſu cognoſcere mr̃em. Sæpe tñ cõfũdũt̃. Terẽ. ita miſerrimꝰ fui fugitãdo ne qs me cognoſceret. Aliqñ tñ cognoſco pro audio põitur. Vir. Ni refugis tenueſq; piget cognoſcere curas. Aliqñ ꝓ intelligo. Teren. Eo pacto & gnati uitã, & cõſiliũ meũ cognoſces. Ci. Vnde aũt faciliꝰ q̃ ex aĩaliũ monumẽtis, aut bellicæ res, aut oĩs reip diſciplina cognoſcitur. Ab agnoſco fit agnitor, q agnoſcit. A quo agnitio. A cognoſco uero cognitor, q̀ cognoſcit. Vñ cognitio. Proprie tñ cognitor dr̃, q litẽ alteriꝰ ſuſcipit corã ab eo, cui datus eſt, ſicut ꝓcurator, q abſens noĩe actor fit. A cognoſco fit recognoſco, qd̕ ẽ opꝰ cõpoſitũ emẽdãdi, aut limandi, aut rep̃hendẽdi cã reuideo. & actus ipſe recognitio dr̃. itẽ a noſco fit ignoſco, qd̕ aliqñ ſignificat ualde noſco, & diſco. Nã in p̃poſitio auget, ut in ĩprimo. impugno. Var. Vos q in theatrũ uoluptatẽ auribꝰ aucupatũ cõcurriſtis domo adeſte, & a me q̃ ferã, ignoſcite, domũ ut feratis & a theatro lr̃as, aliqñ ueniã do. Nã in priuatiua p̃poſitio ẽ, q̃ſi nõ agnoſco errorẽ. Vir. ignoſcẽda qdẽ, ſcirẽt ſi ignoſcere manes. Ab hoc fit ignotus, qd̕ aliqñ ſignificat ĩcognitus, aliqñ inſcius. Neui. ignotæ uiris ſumus, tu te ſcis. Noſco aũt a græco deductum ẽ, qppe græci γινώσκειν dicũt cognoſcere, γνωςὸν cognitũ γνώςην cognitorem. γνῶσιν notitiã. & γνῶθι σεαυτὸν. noſce teipſũ & προγινώσκω, p̃noſco. a quo πρόγνωσις præcognitio uocatur, & προγνωςικά. i. prognoſtica ſigna, per q̃ aliqd futurũ p̃cognoſcit̃. Hic latini quoq; ueteres non noſco, ſed gnoſco dixere, & gnotũ cognitũ. uñ agnoſco. cognoſco. & ignoſco defluxerũt. Sũt q agnoſco gnoro quoq; deductũ putant, qd̕ ueteres pro ſcio uſurparũt, ego a græco potiꝰ, qd̕ eſt γνωρίζειν deriuatũ exiſtimo. Ab hoc fit gnarus, hoc eſt ſcius. ꝑitus, & gnare aduerbiũ ꝑite, q̃uis aliqñ pro apte repiat̃. Apul. Qui gnare id nr̃is oculis contẽplati ſumꝰ, & gnaritas ſcĩa. Salu. Nãq; alii fiducia gnaritatis locoꝝ occulta fuga ſparſi, alii globis eruptionẽ tẽtauere. Liui. Gnarigauit pro eo qd̕ ẽ narrauit, & gnaruiſſe ꝓ narrauiſſe uſurpauit. itẽ ueteres gnariter pro gnare ſcripſere, a quo fit compoſitum prognariter, qd̕ ſignificat audacter, ſtrenue. Plau. Age ĩdica ꝓgnariter. A gnoro fit ignoro, hoc ẽ neſcio, a quo ignarus, qd̕ ꝓprie ſignificat neſciꝰ. Ci. Neq;. n. tãtæ difficultatis erã ignarꝰ. Virgiliꝰ ꝓ ĩmemor poſuit. O ſocii neq;. n. ignari ſumꝰ ante maloꝝ, & alibi pro eo, qd̕ ẽ aliud diſponẽs. Aut qs nã ignarũ nr̃is deꝰ appulit oris itẽ dignoro, qd̕ ẽ ſigna ĩprio, ut fieri ſolet ĩ pecoribꝰ, ut dignoſcant̃.

HERCVLEVM OPVS.

Ab ipſo Hercule factũ, quo nihil dici maiꝰ põt, Hercules iouis, & Alcmenæ filiꝰ fuit. Alcmena Electriõis filia ea lege amphitryoni nupſerat. ut fr̃is ſui occiſi mortẽ ulciſceret̃. Hic igit̃ cũ ad.

uersus Teleboas Aetoliiæ populos pro Thebanis ī expeditionem ꝓfectus fuisset, Iuppiter sub spē amphitryonis, qui Alcæi Thebani filius fuit Alcmenā oppssit. Hæc igit̃ ex Ioue qdē Herculē septīo (ut aiūt) cōceptū mēse. ex Amphitryone uero Iphiclū nono ante mēse cōceptū uno partu enixa est, licet uterq̧ dictꝰ sit amphitryonides. Iphiclus Iolaū genuit, q Sardiniā īgressus pallātes dissensiōe īcolas ad cōcordiā reduxit. & e noīe suo celeberrimos ī ea īsula populos iolenses appellauit. Nā ipsi īsulæ nomē dedit Sardꝰ Hercule ꝓcreatus, cū antea sandaliotis appellaret̃ ab effigie soleæ, ut supra diximus, quam græci σανδάλιον uocāt, & ichnusa a similitudīe uestigii, qđ græce dr̃ ἴχνοσ. insula est in Ligustico mari ab oriēte patēs. clxxxviii. M. passuū, ab occidente. clxxii. Circuitu. cclxii. a sardinia sardous deducit̃ adiectiuū nomē, uñ Sardouū mare dicimꝰ. & sardonia herba quæ in fontiū defluuiis ꝓuenit largius iusto Apiastro similis. Ea si q̀s uescat̃, neruos cōtrahit, & rictu deducit ora, ut q moriūt̃, ueluti ridētiū facie ītereāt Sardāis uir Lidiꝰ fuit q Crœso suadere cōatus ē ne ꝑsis bellū inferret. Sardanapalus Assyrioꝝ rex ultimus fuit, oīs generis luxuriæ deditꝰ, in cuiꝰ sepulchro īscriptū est. Hæc hēo q̃ edi, quæq̧ exaturata libido hausit. Sardare ueteres ꝓ ītelligere usurparūt. Neui. qđ Bruti nec satis sardare queunt. Cōceptiōi uero Herculis nolūt unā noctē suffecisse, sed ꝓtractū a ioue tp̄s, ut plꝰ spatii ad lasciuiēdū hr̄et. Lu. Thebas Alcmene, q̃ dū fruereť Olympi rector luciferū ter iusserat Hesperon eē. scribit Home. cū iuppiter diē, quo ꝓditurꝰ in lucē erat, q cæteris īparet, cælicolis ꝑdixisset, cogitasse Iunonē id de Hercule dici. Q uapp īpetrasse prīo a ioue, ut id iureiurādo firmaret, de īmissa Lucina, q̃ dea parturiētiū erat, distulisse Herculis ortū, & uxoris Stheleni, q̃ septīo iā mēse ꝑgnās erat partū accelerasse, ex quo natus ē Eurysteus, q Mycenis. xlv. annis impauit, sp īfestus Herculi. & ob id frequēter eū īpellēs ad cōgrediēdū cū mōstris facile sic piturū Herculē sperās. Hercules tñ ī tātā fortitudinē gloriāq̧ euasit, ut & in deos sit relatꝰ. & merito id nomen cōsecutꝰ uideat̃. q̀ppe Hercules dictus ē, q̃si ἤρασ κλέος, hoc ē Iunonis laꝰ, ꝙ iunone persequēte maximā gloriā sit adeptꝰ. Hoc aūt iō fictū a ueteribꝰ cōstat, qa Herculē solē eē existimarūt, qui uere heras, hoc est aeris cleos dici pōt. quæ. n. alia aeris gloria est, nisi solis illuminatio, cuiꝰ recessu penitꝰ occultat̃? Hic apud ægyptios credit̃ gigātes īteremisse, cū cœlū expugnaturi uiderent̃. Quippe gigātes nihil aliud fuisse credendū est, q̃ hoīum q̀ndā īpiā gētē deos negātē, & iō creditā deos e cælesti sede pellere uoluisse. Hoꝝ pedes in draconū uolumīa desinebāt, qđ significat nihil eos rectū. nihil supnū cogitasse. totiꝰ uitæ eoꝝ gressu atq̧ ꝓgressu ī inferna mergēte. Ab hac gēte sol pœnas debitas ui pestifieri caloris exegit. Hic ēt memorāt, cū Therō rex hispaniæ citerioris ad expugnādū Herculis tēplū agereť furore, exercitu nauiū īstructꝰ uenisse ex aduerso Gaditanos lōgis nauibꝰ ꝓuectos, cōmissoq̧ ꝑlio, cū adhuc æquo marte pugna consisteret, naues regias subito ī fugā uersas fuisse, & mox īprouiso igne coreptas conflagrasse. A paucissimis q sup fuerūt hostiū, indicatū appuisse sibi leones prioris gaditanæ classis supstātes & radios q̀les in solis capite pingūť emittētes, ab iis subito naues suas exustas. Alexādrini ꝑterea q̀uis Serapin atq̧ Isim sūmo cultu uenereť, oēm tñ illā uenerationē soli se sub illoꝝ noīe testāť īpēdere, uel dū Calathū capiti serapis infigūt, uel dū simulachro signū tricipitis aīantis adiūgūt, medio. n. eodēq̧ maxīo capite effigies leonis exprimit̃, dextera pte caput cāis exoritur māsueta spē blādiētis, ps uero leua ceruicis rapacis lupi capite finit̃. hæc oīa draco cōnectit uolumine suo capite redeūte ad dextrā dei, q̃ mōstrū cōpescit̃. Leōis capite mōstrat̃ ꝑsens tp̄s, qa cōditio eiꝰ īter ꝑtertiū futurūq̧ actu pn̄ti ualida, ac feruēs ē. Sed & ꝑteritū tp̄s lupi capite signatur, qđ memoria reꝝ trāsactaꝝ rapit̃, & aufert̃. Cāis blādiētis effigies futuri tp̄is euētū significat, quo nobis spes licet īcerta blādit̃. Tpa aūt cui potiꝰ q̃ ꝓprio obsequāť auctori cuiꝰ uertici īpressus. Calathꝰ altitudinē syderis mōstrat, & uim capacitatis ostēdit. Isis āt ꝓculdubio uel terra ē, uel natura reꝝ subiacēs soli. Hinc ē, ꝙ cōtinuatis uberibꝰ corpꝰ deæ oē dēsat̃, qa uel terræ, uel reꝝ naturæ alimēto nutrit̃ uniuersitas. Hercules magno ac ꝓcero corpe fuit. Q uippe Plutarchꝰ in eo libro quē inscripsit. Q uātū inter hoīes aī, corpisq̧ ingēio ac uirtitibꝰ intersit, Pythagorā phūm tradit in repiēda lōgitudinis eiꝰ ꝑstātia hūc modū seruasse. Animaduertisse. n. curriculū stadii, qđ est Pisis apud iouē olympiū, & Herculis pedibꝰ metatū cōstat, pedes ducentos lōgū eē, & simili mō cætera quoq̧ stadia in terris græciæ ab aliis postea instituta. Pedū quidē eē ducētoꝝ, sed tñ aliq̀to breuiora. Ex hoc ergo argumētatū eē Pythagorā Herculis corpꝰ tāto aliis ꝓceriꝰ fuisse, q̀to olympicū stadiū cæteris pari nūero factis eēt excelsius. Q uātū uero robore, ac fortitudine cæteris hoībus ꝑstiterit, in prīmis ꝓuerbiū illud indiciū ē, ultima qdē pte recēs, cæteris antiq̀ssimū. Q uatuor hæc ex æquo īpossibilia eē, uel ioui fulmen, uel Herculi clauā. uel uersū Homero. uel Federico feretro gloriā rei militaris auferre. Prīo qdē dū adhuc īfans eēt & in cunis cū fr̄e iaceret, insidiis Iunonis, q̃ eū oībꝰ modis ꝑseq̀bat̃, duo serpētes utroq̧ parēte soporato ad eū deuorādū reptarūt. Q uibꝰ uisis ꝑterritꝰ iphiclꝰ. fletu parētes excitauit, q expgefacti Herculē uidere māibꝰ cepisse serpētes, atq̧ eos occidisse. Sene. infātis ætas mōstra supauit priꝰ, q̃ nosse posset gemina cristati caput, Angues ferebāt ora, quos cōtra obuiꝰ re-

ꝑtauit īfans,igneos ſerpētū oculos remiſſo pectore,ac placido ītuēs arctos ſerenis uultibꝰ nodos tulit.Et tumida tenera guttura elidēs māu.Hic Teumeſiū leonē adhuc pene puer occidit, eiq; pellē detraxit,q̃ poſtea ſemp pro pallio uſus ē.Teumeſiꝰ a teumeſo boetiæ exiguo monte dictus ē,quē Antimachus græcus poeta multis uerſibus ornauit.Fluuius ēt,& regio eſt eodē noīe,& paruū oppidū in thebanis finibus,ubi cū leo īauditæ magnitudinis terrori oībus eſſet, ab Hercule extinctus ē.Statiꝰ, illius in ſpēm, quē p teumeſia tēpe Amphitryoniades fractū iuuenilibus armis, Ante Cleonæi ueſtiꝛ ꝑlia mōſtri.Hic Leo a Ioue ī cælū dr̃ trāſlatus,ut gloriæ Herculis cōſuleret,q̄ eū īermis occiderat,&ꝙ hæc prima Herculis iā adoleſcētis certatio fuerit Eiꝰ ſimulachrū uirgini ꝓximū eſt,ad cuiꝰ caudā ſeptē aliæ ſtellæ ueluti ī triāgulo collocatæ uidenꝛ,q̄s berenices crines appellāt.Nā cū Ptolemæꝰ berenicē Ptolemæi,& Arſinoes filiā fororē ſuā duxiſſet uxorē,nec multis poſt diebꝰ in Aſiā cū exercitu ꝓfectus fuiſſet,uouiſſe Berenicē tradūt,Si uictor Ptolemæꝰ rediiſſet,ſe crinē detōſurā,atq; eo uoto dānatā crimē in ueneris tēplo cōſecraſſe,q cū poſtridie nō appuiſſet,ægre id ferēti regi Conō mathematicus grām regis captās,dixit Ptolemæo crinē īter ſydera uideri collocatū, & quaſdā uacuas figura ſeptē ſtellas oſtēdit,eaſq; crinē eē cōfinxit.Hāc Berenicē Callimachꝰ ſcripſit equos alere ſolitā,& ad olympia mittere.Alii Ptolemæū Berenices patrē tradūt aliqñ multitudine hoſtiū territū fuga ſalutē q̄ſiſſe,filiā uero cōſcēdiſſe equū,& addito ſuis aīo ꝓfligaſſe hoſtes,& multos interfeciſſe.reliquos aut cepiſſe uiuos,aut in fugā cōuertiſſe.Eratoſthenes ſcribit hāc uirginibꝰ leſbiis dotē a parētibꝰ relictā,quā nemo ſoluebat iuſſiſſe reddi.Nigidius hūc Leonē tradit a Luna iuſſu Iunonis ī terra Arcadica & regione Nemeæ educatū,& deīde ī exitiū Herculis dimiſſū,quē Hercules iuſſu Euryſthei cū claua,quā a Molorcho hoſpite accepat,īterfecit.itaq; poſtea claua pro gladio,pelle pro ſcuto uſum Herculē fuiſſe.Leonē uero a Iunone īter ſydera relatū,qui ad occaſum ſpectās ſupra caput hydræ cōſtitutꝰ ē.hēt in capite ſtellas tres.in ceruicibꝰ duas.in pectore unā.īter ſcapulas tres.in media cauda unā.ī extrema alterā magnā.in uētre clarā unā,& īfra alterā grādē.in lūbis unā.in poſteriore genu unā.ī poſteriore pede clarā unā.Hic æſtiuo circulo diuidiꝛ mediꝰ.Aratꝰ.Horrētiſq; iubæ,& fuluū cerne leonē.Hūc ubi cōtigerit Phœbi uiolētior axis,Accēſa ī cācro iā tūc geminabiꝛ æſtas.Tūc lymphæ tenues,tūc ē triſtiſſima tellꝰ.Poſt hæc Hydrā apud Lernā paludē,de q̄ ſupiꝰ abūde diſſeruimꝰ,extīxit.Seneca. Quid ſæua lernæ mōſtra numeroſum malū Nō igne demū uicit,& docuit mori.Leonē deinde q a nemeæ ſilua nemeæꝰ ē dictus oēm eā regionē deuaſtātē.a Molorcho paſtore iuxta eā ſiluā hītāte hoſpitio ſuſceptꝰ īterfecit.Oui.His eliſa iacet moles Nemeæa lacertis. Nemee ſilua īter Cleōas & Phliūtē,in q̄ Argiui ob Herculis memoriam Nemeæa ſacra celebrare cōſueuerūt.Hic regio oīs Nemeæa dr̃,eadēq; Thēbīaclia uocitaꝛ.Nemeæ ēt fons ē,& mōs.Virg.Et uaſtū Nemeæ ſub rupe leonē.Sūt aūt Cleonæ mediocræ oppidū in uia ſitū,quæ ex argo Corīthū ducit,diſtatq; ab Argo ſtadiis.cxx.a Corītho uero .lxxx. Eius mœnia ab Homero celebrata ſūt. Ab hoc Cleonæum deduciꝛ.uñ Leo nemeæꝰ ēt cleonæus dr̃.Sta. Ante cleonæi ueſtitur ꝑlia mōſtri. Luca.ille cleonæi ꝓiecit terga leonis.Phlius uero in medio Sycioniæ,argiuæq; terræ ē,ubi Diæ,ſic enī Heben uocāt,fanū religioſſime coliꝛ.De qua hāc tradūt fabulā Apollinē olī Iunoni nouercæ in pr̄is domo paſſe cōuiuiū,eiq; lactucas agreſtes appoſuiſſe,qbꝰ guſtatis Iunonē, q̄ ante ſterilis erat ſubito cōcepiſſe,& poſtea pepiſſe heben.Hāc cū pulchritudīe ꝑſtaret aſſūptā fuiſſe a Ioue ut ei pocula miniſtraret,& iuuētutis deā effectā.Tandē uero cū iuppiter,ac iuno cū cæteris diis apud æthiopas cōmeſſarenꝛ,hebē pocula miniſtrantē forte cōcidiſſe,& qa remotis ueſtibus obſcæna corpis oſtēdit,apud oēs deos habitā fuiſſe ludibrio,ob quā cām expulſam fuiſſe a ioue,& loco eius ſuffectū Ganymedē Laomedōtis filiū.Tandē uero cū Hercules in deoꝝ nūeꝝ relatꝰ eēt,cōnubio ei iunctā fuiſſe.Home.hāc ex ioue cōceptā opiaꝛ.Latini ſoliꝰ iunonis filiā tradūt.Huiuſmōi aūt figmētoꝝ hæc rō tradiꝛ,ioui,q Apollinis pr̄ eſt,duo ſigna in zodiaco tributa ſunt,quæ ab aſtronomis domicilia eius dicunꝛ.ſagittarius & piſcis.At q Apolline, hoc eſt ſole in ſagittario,quæ pr̄is domus eſt,manēte,& īminēte iā hyeme, Iunoni hoc ē aeri ſilueſtres lactucæ apponunꝛ,hoc eſt frigus īmēſum.Quippe lactucas ſilueſtres cōſtat eē frigidiſſimas.A frigore igiꝛ occupata terræ ſupficies calor oīs per naturæ cōtrarietatē, quæ græce Antipariſtaſis dr̃,ī interiora ſe cōdēs,calefacta terræ humiditate radices germinū,atq; plātaꝝ hūore replet.& hoc mō ſole ſagittariū ītrāte efficit ꝑgnās,q̄ ante,hoc ē autūni tpe ſterilis uidebaꝛ,deīde adueniēte ptus tpe.i.uere nouo,hebē parit,hoc ē iuuētutē.Tūc.n.arbores. germina.frōdes.flores renouanꝛ.& oīa reuireſcūt.Sic uere adueniēte,qđ humidū ac callidū eſſe cōſtat,diis,hoc ē cæleſtibꝰ corpibus,q̄ ut nōnulli opinanꝛ,ex uapoꝝ a terra ſurgētiū humiditate paſcunꝛ pocula,hoc eſt hūores porrigere dr̃.Tādē uero ueniēte Autūno,in quo ſol īcipit uerſus hyemale ſolſtitiū tēdere, hoc ē ad Aethiopas,q uerſus antarcticū circulū cōſtituti ſūt, dea iuuētutis cadit,hoc ē đcidūt frōdes,& uirētia oīa ceſſant.& ſic Hebe dū đtegūꝛ,q̄ occultauerāt frōdes,nudari dr̃,& corpis obſcēa mōſtrare,remoueturq; a miniſterio,& ſufficiꝛ Gāymedes,

q ut ſupius dixim⁹. Aq̄rii ſignū eſt, qa eo tpe pluuioſa eſt hyēs, & hūidos uapores ſyderib⁹ abū demiſtrat. Poſtremo iō Herculi cōiūcta dr̄, qa iuuētus hoc eſt ꝑpetu⁹ uigor claroꝶ uiroꝶ opibus ſemꝑ iūctus ē, q̄ nec ꝑeūt unq̄, nec ſenio debilitant̃, ſed ut ad Herculē reuertamur. Dū forte cū hydra ꝑliū cōmiſiſſet, Cancer miræ magnitudinis a iunone miſſus eſt, q̄ hydræ ſuppetias ferret. Hic pedē Herculis mordicus apphēdit, cui⁹ uulneris dolore ꝑmotus Hercules cācrū īter fecit. Eū Iuno trāſtuliſſe in cœlū dr̄, & inter ſydera collocaſſe, ut unū ex. xii. ſignis eſſet, q̄ maxīe ſolis curſu cōtinent̃. Hūc mediū diuidit circulus æſtiu⁹ ad Leonis exortus ſpectātē, paululū ſupra caput hydræ collocatū occidētē, exoriētēq; poſteriore corpis ꝑte. hēt in pedib⁹ dextris ſingulas ſtellas obſcuras. in ſiniſtro pede prīo duas. in ſecūdo duas obſcuras. in tertio pede unā. ī q̄rto prīo unā obſcurā. in ore unā. in ea q̄ chele exterior dr̄, tres ſimiles nō grādes, in ſiniſtra ſimiles duas, ſupra teſtā duas, q̄ aſini, ſiue aſelli dicunt̃. De qb⁹ hæc fabula narratur. Liberꝶ prēm, cū ei a Iunone furore obiecto mēte aliēatus eēt, fugiſſe ꝑ Theſprotiā dicūt cogitātē ad Dodonei Iouis oraculū ꝑuēire, & qūo ad priſtinū mētis ſtatū redire poſſet ſciſcitari. Sed ei ītereūdū occurriſſe paludē q̄dā magnā, q̄ trāſiri pedib⁹ nō poterat. E duobus itaq; aſellis, q̄ ſibi forte obuiā ꝓceſſere, cepiſſe alterꝶ, & ita eē trāſuectū, ut aquā oīno nō tetigerit. Sic ad Dodōæi Iouis tēplū ꝑueniſſe. & mox liberatū, ut pro accepto beneficio grat⁹ eē uideret̃ utrūq; Aſellū īter aſtra collocaſſe. Quidā ēt tradūt aſino illi, quo uect⁹ fuerat, hūanā uocem dediſſe. itaq; mox de mēbri uirilis magnitudine orta īter ip̄m & Priapū cōtētiōe, uictoriā penes Priapū fuiſſe ꝑp qđ interfectū ab eo eē aſinū, & a libero prē ī cœlo collocatū. Verꝶ ut oſtēderet ſe hoc tanq̄ deū nō tā q̄ hoīem timidū, Iunonē fugiētē feciſſe. ſupra cācrū cōſtituit, q Iunōis bn̄ficio īter aſtra fuerat collocatus. Sūt tn̄ q̄ de aſellis aliter ſentiāt. Scribit enī Eraſthenes, quo tpe dii cū gigātib⁹ conflixere, oēs deos a Ioue fuiſſe cōuocatos. Veniſſe itaq; liberꝶ patrē. Vulcanos. ſatyros. ſilenos. oēs aſinis īſidētes, q cū hoſtib⁹ appropinquaſſent, uiſa gigantū mole ꝑterriti, ruditū oēs emiſere. Qua uocis nouitate ꝑterrefacti gigātes ſeſe fugæ cōmiſiſſe dicunt̃, & ſic a diis facile uicti fuiſſe. Quidā tradiderūt q̄ñcūq; oīa ſydera, q̄ nūc diuerſos agūt curſus, ī cācrū cōuenerit, ſic ſub eodē poſita ueſtigio, ut recta linea exire ꝑ orbes oium poſſit, arſura terrena oīa, & orbis conflagrationē futurā, ſicut diluuiū futurꝶ, & generalē orbis īundationē, cū eadē ſyderꝶ turba in capricornū cōuēerit, illic ſolſtitiū, hic brumā cōfici. Cācer a græco deducit̃, qppe græci καρκίνον uocāt, hoc ē carcinū q̄ uoce ēt latini utunt̃. Luca. & carcin⁹ ardēs. a quo carcinias gēma, de q̄ ſupra dixim⁹. & cācer, qđ & carcīoma dr̄, a rubore cācri, ſiue ꝙ ut carnē paulatī exedit, hoc plurimi per ignorātiā idē eē cū cāgrena exiſtimāt, cū maxīe īter ſe differāt, hoc ſolo cōuenientia, ꝙ utrūq; carnē exedit. Cācer uitiū ē, qđ nō ſolū id corrūpit qđ occupauit, ſed ēt ſerpit, deīde aliis ſignis diſcernit̃. Nā mō ꝑp iflāmationem rubor ulcus ambit, iſq; cū dolore procedit ἐρυσίπελασ græci noīant, mō ulcus nigrū eſt, qa caro eius corrupta eſt, idq; uehemētius ēt putreſcendo intēdit̃, ubi uulnus humidū eſt, & ex nigro ulcere humor pallidus fert̃, maliq; odoris ē, carūculæq; corruptæ. Interdū ēt nerui, ac mēbranæ reſoluunt̃, ſpecillūq; demiſſum deſcēdit aut in lat⁹ aut deorſum, fit maxīe in ſupbiorib⁹ ꝑtib⁹ circa faciē, nares. aures. labra. mām̄as fœmiarū. in utero aūt, ac ſplene hoc naſcit̃. Circa locū aliquē q̄ſi pūcta ſentiūt̃, iſq; ineq̄lis tumet, īterdū ēt torpet, circa eū iflatæ uenæ q̄ſi recuruāt̃, hæq; pallēt, aut liuēt, nōnūq̄ ēt ī qbuſdā deliteſcūt tractuſq; is locus, aliis dolorē affert, in aliis eū nō hēt, & nōnūq̄ ſine ulcere durior, aut mollior ē q̄ eē naturaliter debet. interdūq; nullā hēt ꝓprietatē. interdū ſimile iis ē aſpredine q̄dā. & magnitudine, q̄ uocāt græci κονδυλώματα. Eſt enī cōdilom gen⁹ tuberculi, qđ ex q̄dā inflāmatiōe naſci ſolet, color ēt rubor eſt, aut lenticulæ ſimilis. Quibuſdā ēt ſi id ꝓſſū eſt, q̄ circa ſūt īcēdunt̃, & ītumeſcūt, ob quæ peſſimū id gen⁹ eſt, fereq; primū, qđ κακοήθης a græcis dicitur. Deīde ex eo id carcinoma, qđ ſine ulcere eſt, deinde qđ thymū appellat̃, id ſupra corpus quaſi uerrucula eminet, ad cutē tenue, ſupra lati⁹, ſubduꝶ, & in ſūmo ꝑ aſpeꝶ, idq; ſūmū colorē floris thymi repſentat. uñ ei nomē ē, ibiq; facile fundit̃, & cruētat̃. Thymus herba eſt uulgo nota, gratiſſima apib⁹, in Attica regiōe ꝓſtantiſſima. Vñ mellis attici toto orbe ſūma laus exiſtiat̃. Thymis lapideos cāpos ī ꝓuīcia Narbonēſi refertos fuiſſe cōſtat, hoc pene ſolo redditu e lōginqs regiōib⁹ pecudū milib⁹ eo cōueniētib⁹, ut thymo ueſcant̃. A carcino, hoc eſt cancro carcinodes dr̄, qñ uitiū cācri naturā ſape īcipit, quaſi cācrū. Cāgrena uero nō in oīb⁹ partibus corpis fit, ut cācer, ſed in ꝓminētib⁹ mēbris. i. inter ungues, & alas, & inguina, fereq; in ſenibus uel in his quorū corp⁹ mali hītus eſt. Caro in ulcere uel nigra, uel liuida eſt, ſed ſicca, & arida, ꝓximaq; cutis. plerūq; ſubnigris puſtulis īplet̃. Deīde ei ꝓxima pallida, uel liuida, fereq; rugoſa ſine ſenſu ē. Vlterior in inflāmatiōe eſt, oīaq; ſimul ſerpūt Vlcus in locū puſtuloſum, puſtulæ ī eū q pallet aut liuet, pallor, aut liuor in id qđ īflāmatū ē, īflāmatio in id qđ ītegrū ē trāſit. īter hæc deīde febris acuta orit̃, īgēſq; ſitis qbuſdā, & delyriū accedit. Alii q̄uis mētis ſuæ cōpotes ſint, balbutiēdo tn̄ uix ſenſus ſuos explicāt, īcipit affici ſtomach⁹, Spūs ip̄e fit fœdi odoris, atq; initiū qdē eius mali recipit curationē. Vbi uero penit⁹ īſedit, īſanabile eſt, plurimoq;, & ſub fri-

gido sudore moriunt̃.Cãcri ẽt dicebãnt̃ ab antiqs,qui nũc cãcelli p diminutionẽ uocãt̃, hoc est opus subtili materia in trãsuersum cõpacta ad similitudinẽ retis factã,qđ frequẽtia foramina hẽat,q̃lia sũt quæ in corpe efficit morb⁹.q̃ cãcer uocat̃.A cãcellus fit cãcello uerbũ,qđ ẽ cõcido,dilanio.& aduerbiũ cãcellati,hoc ẽ ad similitudinẽ cãcelli.Hercules aprũ miræ magnitudinis arcadicũ agrũ uastãtẽ occidit(uel ut qdã sentiũt) uiuũ cepit,& detulit Eurystheo. Sene.Solitũq; dẽsis hispidũ erymãthi iugis arcadica q̃tere nemora mænalũ suẽ.Dict⁹ ẽ hic aper mænalius a Menalo arcadiæ mõte,q̃uis & oppidũ sit eiusdẽ nois,qđ & mænala dr̃ .Mõtes in arcadia noĩati sũt pholoe cũ oppido,cyllene.lycæus,in quo licæi iouis delubꝝ.mænal⁹.Artemisius.parthenius.lãpheus.nonachris.erymãthus.q̃uis & fluuius sit eiusdẽ nois in alpheũ defluẽs.A Mænalo mænalius deducit̃,hoc est arcadicus.uñ mænali⁹ aper dr̃.& mænalium carmẽ,hoc ẽ magicæ artes,& ĩcãtatiões,qbus uti in Arcadia,ac tota Thessalia maleficæ mulieres cõsueuerũt.Virg.Incipe mænalios mecũ mea tibia uersus . Quippe in ea ecloga imitatus est Theocritũ,q æglogã scripsit pharmaceutriã appellatã,ĩ q̃ mulier ĩducit̃ maleficis artib⁹ peruertẽs mẽtẽ amatoris,a quo spnebat̃.Ad hæc ceruã æneos pedes habẽtẽ,& aurea gerẽtẽ cornua eiusdẽ mænalii nemoris ĩcolã,quã cursu æq̃re nemo poterat,ipse currẽdo & supauit,& cepit. Tũ Stymphalidas aues ab ipsis nubib⁹ sagittis petiit,enectasq; deiecit.Sene.Mænali pnix fera multo decore,pferẽs auro caput depħẽsa cursu ẽ.idẽ. Solitasq; pẽnis cõdẽ obductis diẽ.Petit ab ipis nubib⁹ stymphalidas.Mar.Aeripedẽ siluis ceruam,stymphalidas undis,abstulit.Stymphalidas qdã parũ docti harpyas eẽ existimarũt.Sed id falsũ esse.siqs tragœdiã Senecæ legerit facile,depħẽderit.Harpyæ mõstra fuerũt,q̃lia describit Virgili⁹,Tristi⁹ haud illis monstrũ nec sæuior ulla,pestis & ira deũ,stygiis sese extulit undis,Virginei uolucrũ uultus,fœdissima uentris Proluuies,uncæq; man⁹,& pallida semp Ora fame.Hæ ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν,hoc ẽ a diripẽdio dictæ sunt harpyæ.Neptũni & terræ secũdũ quosdã filiæ fuere.Secũdũ alios Thaumãtis,& Electræ oceani filiæ.Tres aũt fuisse memorant̃.Prima Celæno a nigredie dicta κελαινώ,quippe græci κελαινὸν atrũ dicunt.Secunda Aello,ἀπὸ τοῦ ἀέλλω.uoluo.uerto.qđ fœdo uolatu oĩa puertat.Tertia Ocypete quod ὠκὺς uelox ẽ,πέτομαι uolo,qđ.s.alaꝝ uelocitate mirũ ĩ modũ polleat.Hesiodus in libro,quẽ Theogoniã inscripsit,duas tãtum Harpyas memorat ἠυκόμους θ' Ἁρπυίας Ἀελλώ τ' Ὠκυπέτην τε.Homerus unã addit,quã uocat thyellã ἀπὸ τοῦ θύω,quod est ĩpetũ facio,& ἔλλω uoluo,qđ cũ ĩpetu oĩa uoluat.Tradũt aũt harpyas ĩ insulis hĩtare,quas strophadas uocãt.Vir.Accipiũt strophades.graio sũt noĩe dictæ ĩsulæ ionio ĩ magno,q̃s dira Celæno Harpyæq; colũt aliæ phineia postq̃ clausa dom⁹,mẽsasq; metu liq̃re patas.Phine⁹,a quo Phineius rex arcadiæ fuit,q Harpalices cõiugis suasu filios occæcauit,cui⁹ sceleris magnitudine pmoti dii,oculis eũ priuarũt,atq; illi harpyas obiecerunt auiũ gen⁹ dirũ,ac rapax q̃ & dapes,& reliq̃ oĩa fœdabãt.Veꝝ cũ Iason p ea loca cũ argonautis trãsiẽs bẽigne ab eo except⁹ fuisset ut ei grãm referret,Zetũ,& Calain Boreæ ex Orithya coniuge filios iuuenes alatos,& sagittãdi arte pstãtes aduersus harpyas misit,q eas pseq̃rent̃,& a Phinei regno,prsus abigerẽt. Hi igit̃ cũ illas usq; in ĩsulas Plotas psecuti forẽt,ab iride admoniti sũt,ne ulterius iouis canes ĩseq̃rẽt̃ itaq; retro cõuersi duab⁹ ĩsulis,in qbus harpyas reliq̃rũt,Strophados,hoc est cõuersiõis nomẽ ĩposuere cũ antea plotæ uocarent̃.Orithyia aũt Boreæ cõiũx,filia fuit Erythei regis Athenaꝝ quã cũ Boreas ob pulchritudinẽ adamasset.& frustra iũgi sibi cõnubio postulasset,ui raptã detulit in Thraciã.Eodẽ noĩe uocata ẽ regina Amazonũ,q̃ Marpesiæ mr̃i successit ĩ regno. Orithos uero urbs fuit ĩter Macedoniã,atq; Epiꝝ.Oryx uero aĩal,qđ in ægypto nascit̃, exoriẽsq; cõtra stare,ac cõtueri solis radios fert̃,ex capraꝝ genere.a qbusdã sol⁹ uocat̃,ac cõtrario uestit̃ pilo,& ad caput uerso.Stymphalides aũt aues erant aq̃ticæ in Stymphalo palude tãtæ magnitudinis,ut solis radios obũbrare dicerẽt̃,oẽm Arcadiã deuastãtes. Stymphalus Arcadiæ lac⁹ est,ex quo Erasin⁹ flumẽ erũpit in argiuã terrã.Quõdã uero exitũ nõ hẽbat,qm̃ uadi foramĩa quædã quæ Arcades zeretra uocãt,obstructa erãt,ppterea q; exitum nõ hẽbant.itaq; urbs ipsa quæ Stymphalũ uocat̃,& in lacus ripis quõdã sita erat postea ad q̃nq̃ginta stadia a lacu uisa ẽ ab eẽ.Iphicratẽ tradũt,cũ Stymphalũ obsidiõe circũdedisset,& frustrari conatus suos ĩtelligeret exitũ fluminis e lacu obstruere conatũ innumerabiles spõgias aduexisset,sed Iouis oraculo admõitum destitisse.a stymphalo lacu stymphalides aues appellatæ.a stymphalo oppido stymphali⁹ deducit̃,sicut a Lacedæmone Lacedæmonius.Eq̃dẽ q̃ de harpyis, ac stymphalidibus scribunt̃,ficta eẽ arbitror,ut de plerisq; aliis auibus.Quis.n.uera esse putet,quæ de Pegasso equo capite uolucri scribũt̃,qs credat Griphas auritos,& tantã rostri aduncitatẽ habentes ĩ Asiatica scythia,in q̃ aurũ,ac gẽmæ affluũt,hĩtare,tãtaq; rabie desæuire in hoĩes,ut terrã ipam ĩhabitabilẽ faciãt,& q̃si geniti eẽ uideant̃ ad plectẽdã auaritiæ temeritatẽ.cũ qbus arimaspi dĩmicare dicunt̃,ut lapillos ĩtercipiãt.Hos ueteres Romani picos uocitabãt.Plau.Pici diuites q aureos mõtes colũt.eos solos supo.cũ pprie pic⁹ sit.q cognomẽto Marti⁹ dr̃,pua qdẽ auis,sed ĩ auspiciis magna,uncoꝝ unguiũ,arboꝝ cauatrix,& scãdẽs,ĩ subrectũ feliũ mõ.Tradũt si clau⁹

uel cune⁹ adactus quãta ui libeat in arborẽ fuerit, in q̃ nidũ habeat picus, ſtatĩ exilire cũ crepitu arboris, cũ clauo, aut cuneo ĩſederit picus, huic aui nomẽ dedit Pic⁹, quẽ Saturni filiũ fuiſſe finxerũt. Oui. Picus in Auſoniis ꝓles ſaturnia terris. Virg. Fauno Picus pr̃, iſq; parẽtẽ Te ſaturne refert. ferť Pomonã depiſſe pomoꝝ deã pp q̃d a Circe, quæ amore eius ardebat, in picũ auem eſſe cõuerſum. Cuius figmẽti rõ eſt, qa Picus rex latinoꝝ, Fauni pr̃ & latini regis auus, augurioꝝ pitiſſim⁹ fuit, & in primis, hac aue uiſus eſt auſpiciis, eiq; nomẽ dedit, & iõ poſtea ſemp principalis latio in auguriis fuit. Martiũ iõ appellatũ cõſtat. qa Marti ſacer ẽ, ſiqdẽ ꝓficiſcẽtes ĩ bellũ nõ niſi auſpicato urbẽ egrediebanť. Legimus in hiſtoriis Picũ olĩ in capite. L. Tuberonis p̃toris Vrbani iura ꝓ tribũali reddẽtis cõſediſſe tã placide, ut mãu ꝑhẽdereť. Reſpõdiſſe uates exitiũ ĩperio portẽdi, ſi dimittereť. At ſi examinareť p̃tori. illũ aũt hoc audito ꝓtinus concerpiſſe, nec multo poſt ĩpleuiſſe ꝓdigiũ. a pic⁹ picenũ deduciť, regio italiæ, in q̃ ẽ Aſculũ. q̃d Sabini, cũ Aſculũ ꝓficiſcerenť, in uexillo eoꝝ picus conſederit. Hic picenus poſſeſſiuũ nomẽ deduciť. & picẽs gẽtile. a quo picẽtinus. Pica licet fœmininũ uideať huius nõis picus. lõge tñ diuerſam ſignificationẽ hẽt. Eſt. n. auis magnitudĩe palũbæ, alis uario colore, & p̃ſertim ceruleo depictis uerba ꝓferẽs ad ſimilitudinẽ hũanæ linguæ. Mar. pica loq̃x certa dñm te uoce ſaluto, Si me ñ uideas eẽ negabis auẽ. Eſt & alia pica ſub uẽtre alba. ſupius nigra. quæ uaria appellať, lõgitudine caudæ inſignis, hæc Veſpaſiani tpe ab Apẽnino uerſus urbẽ cerni uix cœpat, tã rara erat, nũc frequẽtiſſima ẽ ꝑ oẽm italiã. Ea uero, quæ de Tragopanade dicunť, qs facile uera eẽ ſibi ꝑſuadeat. Maiorẽ aq̃la eẽ, cornua in tpib⁹ curuata habẽtẽ ferrugĩei coloris, capite dũtaxat phœniceo, multo minns quæ de Sirenib⁹ ferunť, aues in india eẽ quaꝝ cãtu hoĩes mulceanť, quos ſõno grauatos lacerẽt. Minime uero, q̃d Democri. ſcribit, aues eẽ q̃s nomĩat, quaꝝ cõfuſo ſanguine, ſerpẽs gignať, quẽ q̃cũq; ederit, alitũ colloq̃a ĩtellectur⁹ ſit. Home. gen⁹ auiũ Scopes nominat. quaꝝ Satyricos mot⁹, cũ inſidẽt a pleriſq; memoratos, fidẽ mereri ñ arbitror, nec aues ipſas unq̃ gẽitas eẽ exiſtimo, ſed ad Herculẽ reuertamur. Taurũ ferociſſimũ, & oẽm Atticã regionẽ deuaſtãtẽ, pemit. Sene. Taurũq; cẽtũ nõ leuẽ populis metũ. Oui. Vos ne man⁹ ualidi p̃ſiſtis cornua tauri. Acheloũ p̃terea ſingulari certamine ſupauit. hic Oceãi, & terræ fili⁹ fuiſſe dr̃ Gemĩo olĩ cornu ĩſignis, ſed ſupat⁹ ab Hercule, q̃uis ĩ uarias ſeſe figuras trãſformaſſet. uno cornu priuatus ẽ. Certaminis cãm hãc tradũt fuiſſe Deianira filia fuit Oenei Aetoliæ regis. cuius urbs regia Calydon erat, hæc adeo forma, pulchritudineq; p̃ſtabat, ut multos ꝓcos hr̃et, tãdẽ Acheloo deſpõſata eſt prĩo, deinde Herculi. itaq; nuptiaꝝ gr̃a ortũ ĩter eos ẽ certamẽ, & ſupato Acheloo Herculi ceſſit. Hæc aũt de Hercule & Acheloo hac rõe ficta eẽ affirmãt, qa achelous flumẽ eſt e Pindo mõte fluẽs, atq; Acarnaniã ab ætoĩia dirimẽs. & Artenicã inſulã aſſiduo terræ ĩuectu cõtinẽti adnectẽs. a quo parachelois uocať regio finitima fluuio, quã amnis ĩundat. hæc ĩundatio cũ priſcis tpib⁹ limites agroꝝ ſæpe cõfunderet, cõtẽtiões de terminis ĩter uicinos frequẽter excitabat, cũq; nulli eẽnt arbitri nõ legib⁹, ſed armis lites dirimebãť. Hic ergo dat⁹ fabulæ loc⁹. Herculẽ ſingulari certamĩe Acheloũ ſupaſſe, & uictoriæ p̃miũ reportaſſe. Deianiræ nuptias, cornu p̃terea alteꝝ ei⁹ cõfregiſſe, qa. ſ. Hercules Oeneo affinitate cõiũct⁹ factis aggerib⁹, & aquaꝝ ductib⁹ erectis fluuiũ agros pri⁹ nõ ſine graui detrimẽto ſternẽtẽ cõpeſcuit & ex duob⁹ alueis, quoꝝ flex⁹ cornua a poetis dicunť, ſiccauit alteꝝ, q̃d q̃dã Copiæ cornu eſſe dixerũt, quẽadmodũ ſupius oſtẽdim⁹, donauitq; Oenio regi ſocero ſuo. Sophocles Deianirã ſic loquẽtẽ ĩtroduxit. procus ſane mihi amnis fuerat Achelo⁹. Qui me triformis a meo petiit Oeneo p̃re. prĩo. n. mãifeſt⁹ ĩceſſit taurus, deĩde ꝑ uarias ſe flectẽs ſpiras draco appuit. Tũ mole ualida bouis præ ſe tulit frõtẽ. Acheloũ certe ac reliq̃ flumĩa Tauro cõparãt ob mugit⁹, flexuſq; alueoꝝ. Dracõi pp torquẽtẽ ſe lõgitudinẽ. Boui ſimiliter, pp boatũ, & cornua. ab acheloo acheloius deduciť, q̃d mõ poſſeſſiuũ eſt nomẽ, mõ pro aqueus poniť. Vir. Poculaq; ĩuentis Acheloia miſcuit uuis. Quippe ueteres aquã oẽm generaliter Acheloũ nũcupauere, q̃d a græcis ſumptũ mãifeſtũ ẽ, q̃ Acheloũ pro aq̃ frequẽtiſſime uſurpãt. Cui⁹ rei rõ ẽ, ꝙ Achelo⁹ in græcia, ubi tot ĩgẽia floruerũt, oĩum fluuioꝝ celeberrim⁹ fuit, ob eas q̃s ſupra dixim⁹ cãs. Q̃d aũt Virgili⁹ dixit, poculaq; inuẽtis Acheloia miſcuit uuis. miſcuit inq̃t, hoc ẽ miſcẽda poſuit. Nã aquã uino miſcere Staphil⁹ Sitheni fili⁹ primus dr̃ inuẽiſſe. Preterea Hercules Diomedem Thraciæ regẽ dirũ, ac ſanguinariũ hoĩem, q equos ſuos aduenaꝝ carne in Tyrida Thraciæ oppido paſcebat, occidit, eũq; iumẽtis ſuis epulãdũ appoſuit. Sene. Quid ſtabula memorẽ diri Biſtonii regis. Biſtões. n. Thraciæ populi ſũt, Biſtõis ſtagnũ, & regio. A Biſtone Thraciæ rege cognominata. Oui. Et tuta a bello Biſtõis ora fuit. Hinc biſtoni⁹ deduciť, q̃d thracẽ ſignificat, fuit & alter Diomedes rex Aetoliæ Thidei, & Deiphilæ fili⁹, q fortiſſim⁹ Danaũ a Virgilio dictus ẽ, q̃d Aeneã apd Troiã uicerit, & cũ Hectore ſingulari certamĩe pugnauerit, martẽq; ipm (ut Home. tradit) uulnerauerit. & ut Virgili⁹ Venerẽ. hic cũ poſt Troiæ expugnationẽ ĩ patriã reuerſus Aegialẽ uxorẽ cõperiſſet rẽ cũ Cylleboro Stheleĩ filio habuiſſe, pudore duct⁹ ĩ apuliã ſeceſſit, ubi regni p̃tẽ cũ Dauno ſortit⁹ ẽ, & regio. quæ in diuiſiõe ei ceſſit, Cãpi Diomedis ap-

pellati, itẽ ĩsula, q̃ in ꝓpinquo mari iacet Gargano mõti opposita Diomedea nũcupata. Condidit ĩ Apulia urbẽ quã argyrohippũ uocauit, deĩde dicta ẽ argyrippa, a q̃ argyrippini noĩati. itẽ Sepiuntẽ a multitudine eiectarũ fluctibus sepiarũ uocitatã, postea mutatis litteris Sipontem. deinde ẽt sipontũ dictã. ipse uero nõ lõge post diẽ obiit ĩ insula, quã supra diximus diomedeã uocari, & in deorũ numero est relatus, tẽplũq; ei ædificatũ, & sacra ĩstituta. Socii uero mœrore defuncti regis absumpti, ĩ aues mutati sunt, q̃ ipæ quoq; diomedeæ dictæ sunt. Iuba cataractas appellat. dentes eis eẽ dicunt, oculiq; igneo colore. cætero corpore cãdidæ sunt. Duos sp duces habẽt. Alter ducit agmẽ, alter cogit. Scrobes excauãt rostro, ĩde crate cõsternũt, & terra, q̃ ante fuit egesta, cooperiũt. Alteræ oriẽtẽ spectãt, q̇bus exeũt ĩ pascua. alteræ occasum, qbus redeunt. Aluũ exoneraturæ sp cõtrario flatu subuolãt, & in sola diomedea ĩsula uisunt, fulicarũ similes. Aduenas barbaros clãgore dñr infestare. Græcis uero adulari uelut generi diomedis hoc tribuentes. Aedẽ quoq; eius quotidie pleno gutture madentibus pẽnis pluere, ac purificare cõsuetas tradũt. post hæc Hercules Busirim ægypti regẽ Neptuni, & Libyæ filiũ, q orã oẽm Nilo adiacẽtẽ latrociniis ĩfestabat, hospitesq; euectos diis sacrificabat, occidit, & diis suis ĩmolauit, prouinciãq; oẽm pacatã, ac trãqllã reddidit. Oui. Ergo ego fœdantẽ peregrĩo tẽpla cruore Busirim domui. Quidã uolũt hoc cõfictũ eẽ. nec Busirim aliquẽ regẽ, siue Tyrãnũ fuisse, sed terrã ipsam eẽ inhospitã, atq; ĩportuosam. q̃uis. n. portũ hẽat, eũ tñ neq̃q̃ patere, sed a bubulcis custodiri solitũ, p̃dæ sp, ac latrocinio ĩdulgẽtibus, q pegrinos quosq; ad ea littora appulsos soleant adoriri. In iis locis est Busiris oppidũ. a quo busiritica p̃fectura uocitata ẽ. Oĩs qppe ægyptus prĩo in p̃fecturas diuisa fuit, q̃s illi Nomos uocãt. Thebaica qdẽ in decẽ, q̃ uero in Delta ẽ, in totidẽ, q̃ est in medio, in sexdecim, pp qđ qdã scripserũt tot fuisse in ægypto p̃fecturas, quot aulas Labyrinthus hẽbat, q̃ circiter sex, & triginta fuisse memorant. Rursus p̃fecturæ in toparchias diuidebant. Itẽ toparchiæ ĩ alias ptes. Minimæ portiões arua erãt. ideo ãt necessaria fuit tã diligẽs, & subtilis locoꝝ diuisio, qa assiduæ Nili inũdatiões limites cõfundebãt. nũc addendo. nũc minuẽdo. alias ĩmutãdo. nõnunq̃ delẽdo notas q̃sdã qbus ꝓpriũ ab alieno discernebat. uñ iterũ, atq; iterũ mẽsurari eã terrã oportebat, pp qđ Geometriã ab ægyptiis prĩo inuẽtã nõnulli ꝓdiderũt, quẽadmodũ Arithmeticã a Phœnicibus ob mercaturas. Aegyptus ꝓuĩcia est ꝓxima Africæ, ĩtrorsus ad meridiẽ recedẽs, donec a tergo p̃tendant Aetiopes. Inferiorem ptẽ Nilus dextra, leuaq; diuisus amplexu suo determinat canopico ostio ab Africa. ab Asia Pelusiaco. Quã ob cãm ĩter insulas q̇dã ægyptũ posuere, ita se scindente Nilo, ut triquetrã terræ figurã efficiat. Sũma ps cõtermina æthiopiæ Thebais appellat. Canopus ostiũ Nili, & in eo oppidũ ẽ distãs ab alexãdria stadiis. cxx. dictũ a noĩe canopi q Menelai classem gubernauit, & ibi mortuus ẽ, quo tpe Menelaus cũ uxore ad tẽplũ Veneris Arsinoes, qđ in Zephyrio ꝓmõtorio sitũ ẽ, nauigauit. Pelusiũ similiter Nili ostiũ ẽ, & oppidũ ibi sitũ. a quo uia ẽ ad Casiũ mõtẽ in ꝓmõtorii modũ accumulatũ, in quo magni Põpeii corpus iacere qdã existimãt. estq; ĩ eo Iouis Casii tẽplũ, nec ꝓcul hinc Põpeius ĩterẽptus fuit. Alexãdriã a quo Alexãdrini, in ægypto cõdidit Alexãder Macedo iuxta mareoti lacũ, q antea Arapotes noĩabat. Metatus ẽ eã Dinocrates architectus mirabili ingenio q̇ndecĩ milliũ passuũ laxitate ad effigiẽ Macedonicæ chlamydis orbe gyrato Laciniosam, anguloso dextra, læuaq; ꝓcursu. Mareotis lacus ad meridianã urbis ptẽ Euripo e Canopico ostio mittit. Schœnos patere ĩ latitudinẽ. xl. affirmant. Schœnũq; stadia triginta eẽ. ita fieri lõgitudinis cẽtũ quinquaginta millia passuũ. & tantũdẽ latitudinis habere. Eratosthenes tñ schœnũ q̃draginta stadia eẽ asserit, hoc ẽ qnq; passuũ millia. Alii uiginti duo stadia singulis Schœnis dedere. Mareotis ẽt ps epiri ẽ in q̃ uinũ optimũ nascit. uñ mareotides uuæ dñr. Virg. Sũt & mareotides albæ. de Nilo satis supius disseruimꝰ. Multa eius oppida memorant p̃cipue q̃ noĩa hostiis dederũt undecim. Nã alia q̃tuor falsa ora appellant. Celeberrima septẽ sunt Canopicũ. Bolbitinũ. Sebeniticũ. Phanniticũ. Mendesicũ. Tanicũ. Pelusiacũ. Aegyptũ ab ægypto Danai fratre appellatũ existimãt. Ab ægypto ægyptiꝰ, & ægyptiacus deducunt. Itẽ ægyptini appellant æthiopes, qa ægyptiis sunt finitimi. Hercules cum audisset Antæũ terræ filiũ magno, ac ꝓcero corpe ĩ libya eẽ, apud lixũ oppidũ a flumĩe Mauritãiæ eiusdẽ noĩs ita uocatũ, q̇ locus Antæi regia dr, robore ac fortitudine nemini cedentẽ. ad eũ quoq; domãdũ p̃rexit. Erat Antæus aspectu, roboreq; terribilis, hĩtabat ĩ spelũca, exesas undiq; rupes hẽnte, & Leonũ carne uescebat. Cubile ei terra erat, nullis herbis, aut paleis, aut ferarũ tergoribus strata, sed simplex, ac nuda. Palæstra oẽs supabat. Quotiẽs mẽbra labore defecta essent, tactu matris hoc ẽ terræ, recreabant ac uires resumebãt. erat uniuersæ ꝓuĩciæ ĩfestus, & quoscũq; terra mariue eo aduẽtasse cognouisset, ĩpie trucidabat. cũ eo igit cõgressus Hercules depositis ab ipso Cleonæi, ab illo Libyci leõis tergoribus, & unctis ꝓ more palæstræ atq; harena sparsis corporibus, fessũ tãdẽ luctãdo, & q̃si seminecẽ Antæũ terræ ꝓstrauit, sed cũ mox cõfirmatis tactu terræ uiribus surrexisset, & acrius q̃ añ certare uideret, stupefactus tãto robore Hercules rursus illi brachia iniecit. uerũ Antæus nõ expectatis ampliꝰ hostis uiribꝰ, spõte cadebat plus cõti-

nue uiriū ex ipso casu accipiēs. Qua re tādem ītellecta stādū ē tibi o Antæe Hercules inqt. Nō sterneris ampli⁹, nec terræ, sed pectori nostro fixus hærebis. Quæ cū dixisset iuuenē alte sublatū, ac telluri sternere se conātē, arctissimo nexū uinculo, intra ulnas suas expirare coegit. Oui. Sæuoq; alimenta parētis Antæo Eripui. Lixū oppidū, de quo paulo añ diximus, ī promōtorio sitū est, qđ Ampelusiā uocāt. Id tinge quoq; appellaṫ, & ab Antæo crediṫ cōditū. Cuius rei indicium ē parma Elephātino tergore execto, q̄ ibi lōgo tpe uisa fuit. ingēs, & ob magnitudinē nulli habilis, quā locoꝝ accolæ ab illo gestatā ꝓ uero hēbant, ideoque eximie colebant. Quidā ēt sepulchrū eius ibi fuisse cōmemorāt, & pedē cubitorū sexaginta, quē a sertorio nudatum & rursus terræ demandatū ferunt. Tinge postea a Claudio Cæsare cū coloniā faceret, traducta Iulia appellata. Quidā tñ lixū, ac tinge diuersa fuisse opinanṫ. Itèm Hercules geminas colūnas ī occidēte posuit, qa. n. ex oceano mare nostrū ītrātibus, duo mōtes occurrūt, quoꝝ alterum. in Africa, Abilā uocāt. alterū in Europa calpē, hos quōdā uinctos ꝑpetuo iugo fuisse finxerūt sed Herculē diremisse colles, atq; ita exclusum antea mole mōtiū oceanū, ad q̄ nūc iuundat admissum. Sene. Penetrare iussus solis æstiui plagas, Et adusta medi⁹ regnaq; terret dies, Vtrinq; mōtes soluit abrupto obice, Et iā ruenti fecit Oceano uiā. Aliq tñ hos mōtes ꝓcul spectātibus geminas colūnas uideri dicūt, & exinde datū fabulæ locū. Alii qđ de colūnis scribiṫ, non fabulā, sed historiā eē putāt. Est ī oceani ad mare nostrū īgressu, ꝓpe fere erūpentē Betim Hispaniæ flumē īsula q̄ Gadis dṙ. nōnulli Erythreā, qm̄ Tyrii ab origine eoꝝ orti ab erythreo mari ferebanṫ. Alii aphrodisiā qdā Iunonis īsulā uocauere distat a Calpe septingentoꝝ qnquagita stadioꝝ īteruallo, ꝑua qdē īsula, sed uiroꝝ dignitate excellēs, ī q̄ equestris ordinis gaditanos qngentos ī uno cènsu numeratos alqñ fuisse cōpertū ē in uno, ac perexiguo oppido, qđ gadium uocabaṫ, q̄ res nulli italicarū urbiū cōtigit p̄ter Patauinos. Addidit postea Balbus Gaditanus uir triūphalis alterū oppidū, qđ Neapolim uocauit, deinde ex utroq; deducta ē Didyma urbs oī genere uoluptatū abūdās. In hac īsula tradūt Geryōes olī habitasse, de qbus mox dicemus. habet. n. pascua læta & herbā, q̄ greges & armēta pascunṫ, licet semisiccā. mirū tñ ī modū aīalia īpinguantē. Caseū multū, aquā īmiscēdo ꝑficiūt, qm̄ lac serū nō hēt. genus p̄terea hoīum lasciuiū. nā & ioculatores, ac saltatrices, ac tibicinæ īde ad urbē usq; cōfluebāt. & hæ artes p̄cipue ī hac insula discebanṫ. Est & alia Gadis īsula minor habēs oppidū ciuiū Romanoꝝ qđ Iulia appellaṫ. de Gadiū ergo ædificatione talia narranṫ, Tyriis olim oraculū sciscitantib⁹ respōsū fuisse, ut ad Herculis colūnas Coloniā mitterēt. Eos igiṫ, qui speculandi gr̄a missi fuerant, ubi ad fretū, & Calpes angustias ꝑuenere, orbis terminos esse ratos, qđ laboꝝ Herculis metæ fuissent Gades ibi occupasse, & in altera eaꝝ urbē ad occasum, tēplū uero Herculis ad oriētē cōdidisse. Hinc colūnarū Herculis nomē propagatū. qdā colūnas Herculis eas eē dixere, q̄ ītra Herculis ædē ī Gaditana īsula erāt ex ære, octo cubitorū, in q̇bus sumptus ī cōstructiōe tēpli fact⁹ erat in scriptus. Proficisci uero ad eas solebāt, q nauigationē absoluissent, Herculi sacra faciētes, & sic iuuari se adeo existimātes. ibiq; maris & terræ finē esse a sacerdotib⁹ instruebanṫ. Mos preterea ueterū fuit colūnas, aut aliud aliqd hmōi ponere, quo uel fines expeditionū suarū uel res fortiter gestæ ītelligerenṫ, quēadmodū Rhegyni turrim quādā sup freto locauerūt, & aliā turrim huic oppositā siculi, quā uocāt Pelori, & q̄ philenoꝝ aræ dñr, ī media quodāmō Syrtiū tellure positæ sunt. in Isthmo quoq; corīthiaco colūnā q̇dā locatā fuisse memoriæ ꝓditū ē, quā Iones dū Atticū, & Megarēsem agrū occupassent, cōiter cōstituerūt. Simili mō, q̄ illis e pelopōneso eiectis, ꝓuiciā ī ꝑtātē suā redegere, alterā colūnā erexerūt e ꝑte, q̄ Megara spectabat, ita īscriptā, hac nō pelopōnesus, Ionia ē. atq Alexāder macedo ī extrēis īdiæ, colūnas q̄si finē īdicæ expeditiōis erexit Herculē, ac liberū patrē imitat⁹, quos aras struxisse historiarū scriptores posteritati tradiderūt. qm̄ uero monumēta hmōi uetustate fatiscētia deficiūt, fit ut noīa ipsa in locos, ubi sita erāt, siue ꝓmōtoria sint, siue scopuli, siue īsulæ trāsferāṫ. Quapp simile uerimihi eē uideṫ a pricipio q̇dē duas colūnas q̄si laboꝝ suoꝝ metas, siue rerū a se ibi gestarū monumenta ab Hercule positas fuisse. Postq̄ uero illæ uetustate defecerūt, uel duob⁹, quos dixim⁹ mōtib⁹ uel duabus ꝓpinqs insulis hmōi noīa remansisse, q̄s recte Pindarus portas Gaditanas appellauit. Scribit Polybius Gadibus ī tēplo Herculis fontē eē aquæ dulcissimæ, cui fluxus maris cōtrarius esse uideaṫ, eteni quotiēs mare augeṫ, fontē deficere. dū uero refluit, aq̄ cōpleri. Cui⁹ rei causam affert hmōi, ꝙ spūs, q e cauernis terræ ī supnas ꝑtes exhalat, dū terra ī accessu maris fluctibus operiṫ, egredi ꝓhibeṫ, ideoq; ad īterna reuersus fontis meatus occludit, pp qđ necesse est aquā deficere, in reflexu uero maris, detecta iā, ac nuda terra spiritū meatus suos liberos habere, itaq; nō īpedita amplius scaturigine fontanā aquā uberti fluere. Incolæ hoc, ut fieri solet, nō naturali rōne, sed Herculis miraculo tribuūt. Arborē quoq; Gadib⁹ fuisse cōmemorāt, quæ ramos ad terrā usq; īcuruatos haberet, frondes ac mucrōis spēm gerētes, lōgitudīe cubitū, latitudīe quatuor digitos excedētes. ei⁹ arboris ramū siqs excidisset lactis magnā copiam emittebat. radice excisa minii humorē exudabat. fructū p̄terea ferebat gustu sua uissimū. Gades q̄uis duæ īsulæ

sunt, ut

sint,ut supra ostendimus,utrãq; tñ tã singulari numero gadem,q̃ plurali gades appellamus. a quo gaditanus deducitur,unde puellas gaditanas dicimus libidinosas.procaces.saltatrices.& nimia lasciuia ĩ cãtilenis,ac coreis gestientes.Tales.n.uenire e gadibus & didyma,qđ supra diximus,oppido solebant ad urbẽ.Itẽ uiri dicaces.gesticulatores.scurræ.Marti. Quod de gadibus ĩprobus magister.Idẽ de puella gaditana.Tam tremulũ crissat,tã blãdum prurit,ut ipsum masturbatorẽ fecerit Hippolytũ. Idẽ.Nec de gadibus ĩprobis puellæ uibrabũt sine fine pruriẽtes.Idẽ.Facũdos mihi de libidiosis. Legisti nimiũ Sabellæ uersus,q̃les nec didymæ sciũt puellæ.Hercules mala aurea ex ortis hesperidũ tulit dracone,q ea die noctuq; puigil custodiebat, ĩterẽpto.Seneca.Post hæc adortus nemoris opulenti domos, aurifera uigilis spolia serpentis tuli.Lucanus. Abstulit arboribus p̃tiũ nemoriq; laborẽ Alcides, passusq; inopes sine pondere ramos,Rettulit argolico fulgentia pomà Tyrãno.De hac fabula oĩbusq; ad eã ptinentibus satis,supq; superius disseruimus.Hunc draconẽ uasto corpore tradiderunt,ĩter duas arctos a Iunone in cælo collocatũ,qđ iuno,cũ eã jupiter uxorẽ duceret,inuenisse terrã dr̃ aurea mala ferẽtẽ,cui⁹ rei stupore pmota,a terra petiisse, ut hmõi arbores ĩ hortis suis sereret,q erãt iuxta Atlãtẽ mõtẽ.Satis itaq; ibi arboribus,cũ fructũ ferre cœpissẽt,& filiæ ex iis mala frequẽter decerperent,hũc draconẽ adhibuisse custodẽ.ꝙ ãt hic draco sit,illud ĩdicio est,qđ supra eũ ĩ cælo Herculis simulachrũ ostendit̃.nõnulli tñ hũc draconẽ a gigantibus Mineruæ obiectum scripsere, cũ eos oppugnaret.Mineruã uero sic,ut obiectus fuerat cõtortũ in cælũ iecisse,& ad ipsum cæli axẽ fixisse. itaq; adhuc ĩplicitũ corpore uideri,q̃si nup ad sydera platũ,qppe arctum minorẽ corporis sinu facto ita cõcludit,ut pene pedes eius tangere uideat̃,caudæ aũt flexu caput maioris attingit,capite suo quasi reducto arcticũ circulũ cõtingẽs corpore,quasi in sphæræ spẽm cõplicatus.Nã siquis diligenter aĩaduertit,facile poterit intueri caput Draconis ad maioris ursæ regionẽ caudæ collocari.habet in utroq; tpe singulas stellas.in oculis quoq; singulas.in mento unã.in toto corpore reliquo passim claras decẽ.itaq; ĩ totùm sunt qndecim stellæ.Herculis ad hesperidas tendentis se qdam comites fuisse dicunt̃,q postea iuxta Aethiopas hesperios habitarũt phaurusii dicti,q aliqñ mauris p deserta miscent̃ nigretibus a Nigre flumĩe ita appellatis uicini.Hercules Geryonẽ aduersus se ueniẽtẽ bello supauit,sublatũq; ei egregium pecus abduxit ĩ græciã.hũc fabulæ ferunt trigeminũ,hoc ẽ triplicis naturæ fuisse. Alii triformẽ. Hesio. Tricipitẽ,hoc ẽ triũ capitũ & fulguris filiũ.Sed ueritas historiæ hẽt Geryonẽ ĩ ea pte Hispaniæ quæ ẽt insulis cõstat,regẽ fuisse,duosq; habuisse fratres simili mõ Geryones dictos. tãta uero ĩter se cõcordia uixisse,ut cũ tres essent,una oẽs aĩa regi uiderẽt̃.In iis p̃terea qbus imperabat locis tantã,ut supra diximus,pabuli lætitiã eẽ,ut nisi p abstinentiã interpellata sagina fuerit, pecora corrũpant̃.Hinc armẽta Geryõis,in qbus solis ea tẽpestate opes existimabãt̃,tãtæ famæ fuisse,ut Herculẽ ex Asia p̃dæ magnitudine illexerint.Nec bellũ herculi suà spõte geryonẽ intulisse,Sed cũ armenta sua abduci uidisset,amissa bello repetisse.Seneca.Inter remotos gentis hesperiæ greges pastor triformis littoris carthesii perẽptus,acta p̃da ẽ ab occasu ultio notum citheron pauit Oceano pecus.Cartesiũ littus hispanũ appellat,in quo freti angustiæ sunt.ĩ mõte.n.quẽ supra diximus,Calpẽ appellari,Carteia oppidũ est,Carteseos a græcis dicta,quã trãsuecti olim ex Africa Phœnices habitauerũt. A carteso cartesius deducit̃.A geryone uero fit geryonaceus.Plau.Qui mihi intromisisti ĩ ædibus qngẽtos coquos cũ senis manib⁹, genere Geryonaceo.Tradũt ãt fabulæ Herculẽ populo in hispaniã nauigasse,uñ nationẽ quãdã hoium fuisse,ppe Heracleã ab Hercule constitutã Cylicranorũ cõposito noĩe ἀπὸ ϳοῦ κύλικοσ,qđ poculi genus nos una littera ĩmutata calicẽ dicimus.Cicero.Quid hic calix mulsi impingendus est,ut plorare se desinat.Ego tñ existimo nõ poculo herculem maria transuectũ(ut fabulæ narrãt)sed nauigio,cui scypho nomẽ fuit,a cuius postea similitudine potoriũ uas,Scyphus sit uocitatus.Vir.Et sacer impleuit dextrã scyphus.Sic enim scyphus Herculi tribuitur,ut cantharus libero patri,q & ipse a naui nomẽ sumpsit.Virg.Et grauis attrita pendebat cantharus ansa. Itẽ carchesium Ioui.Est.n.calchesiũ quoq; poculi genus.Virg.Hic duo rite mero libans carchesia baccho.Tradũt Iouẽ qm̃ cũ Alcmena cõcubuit,p̃tiũ ei cõcubitus carchesiũ aureũ dedisse,q̃uis Plautus insuetũ nomẽ relinquẽs,paterã in amphitryone datã affirmet.Cũ lõge utriusq; poculi figura diuersa sit.Patera.n.ut & ipsum nomen testat̃,planũ,ac patens est.Carchesiũ uero ꝓcerũ ac circa mediã ptẽ cõpressum,ansatũ mediocriter ansis a sũmo ad infimũ pertingentib⁹, & huic quoq; a nauali re nomen inditũ esse manifestũ est, qppe naualis ueli pars inferior pterna uocat̃,circa mediã fere partẽ trachelõ.Sũma uero ps carchesiũ nominat̃, uñ in utrũq; ueli lat⁹ diffundũt̃,eaq; Cornua uocãt̃,Hercules deuicta Amazonũ regina,ablatũ ei balteũ Eurystheo tulit.Sene. Non uicit illũ cœlibis semp tori regina gentis uidua thermodontiæ. Tradũt olim apud scythas duos regios iuuenes Ilinũ,& solophitũ p factionẽ optimatũ domo pulsos ingẽtem iuuẽtutem secũ traxisse,& in cappadociæ ora iuxta amnẽ thermodonta consedisse,subiectosq; thermiscyras occupasse.Thermiscyra cappadociæ campus est,q partim pelago alluitur,

partim uerſus mõtanã regionẽ arboribus plenus,& irrigu⁹ eſt,cũ undiq; fluẽta ſcaturiãt, e qb⁹ oĩbus flumen unũ maiorẽ in modũ auctũ nomine Thermodoon totum campum percurrit. Hic igiť cũ ꝑ multos ãnos iuuenes cũ ſcytharũ multitudĩe cõſediſſent,ꝓdari ſemꝑ, ac ſpoliare finitimos aſſueti,tandẽ cõſpiratione populoꝝ ꝑ inſidias trucidanť.Horũ uxores, cũ uiderent exilio additã orbitatẽ,capeſſunt arma,fineſq; ſuos ſubmouẽtes prĩo.mox ẽt inferẽtes bella defendunt.Nubendi quoq; finitimis aĩum ſubmouerũt,ſeruitutẽ id nõ matrimoniũ appellãtes ſingulare oĩum ſeculoꝝ exẽplũ auſæ,ſine uiris adminiſtrare rẽp.ĩmo ẽt cũ cõtẽptu uiroꝝ tueri,& ne fœliciores aliis aliæ uiderenť,uiros ꝗcũq; domi remãſerãt,ĩterficiũt.Vltionẽ quoq; occiſoꝝ cõiugũ excidio finitimoꝝ cõſequunť,tũ pace armis quæſita,ne genus ĩteriret,finitimorũ cõcubitus,quæſiere.Si mares naſcerenť,mox trucidabãt. Virgines uero educabãt nõ ocio, neq; lanificio,ſed armis.eqs.uenationibus exercẽtes,infantiũ dexteriores mãmillas inurebãt, ne ſagittarũ iact⁹ ĩpedireť,ꝑp qđ amazones ſunt dictæ,α.n.priuatiua particula ẽ,μαζὸς mãmã ſignificat.Duæ iis reginæ fuere,Marthesia,& Lãpedo,quæ maiorẽ Europæ ꝑtẽ ſubegerunt.In Marthesiæ locũ filia eius ſucceſſit Orithya, cui ꝓter ſingularẽ belli ſcientiã eximia ſeruatæ ĩ oẽ æuũ uirginitatis,admiratio fuit,& ſororẽ habuit Antiopen.poſt Orithyã Pãteſilea regno potita ẽ,cuius Troiano bello ĩter fortiſſimos uiros,cũ auxiliũ aduerſus græcos ferret,magnæ uirtutis documẽta extitere.hæc ſecurim bellicã prima oĩum dĩ inueniſſe,interfecta deinde Pãteſilea,exercituq; abſũpto,paucæ ꝗ in regno eius remãſerant,ægre ſe aduerſus finitimos defendẽtes,uſq; ad tꝑa Alexãdri magni durauerũt.Haꝝ,ſiue Municia,ſiue Caleſtris regĩa cõcubitu Alexãdri ꝑ dies.xiii.ad ſobolem ex eo generandã obtẽto,reuerſa in regnũ breui tꝑe cũ omni Amazonũ noĩe ĩtercidit.claræ ĩter alias Amazões Menalippe,atq; Hippolyte fuiſſe memorãť thermodõtiæ ãt dictæ ſũt amazões a Thermodõte,ſiue Thermodoõte flumĩe,utroq;.n.mõ dĩ qđ ortũ ad caſtellũ,qđ uocãt Phãoriã,ꝓter radices mõtis labiť q dĩ amazoni⁹,qđ ĩ iis locis amazones imparẽt.Thermodoõ ẽt cappadociæ oppidũ ẽ,& ſimul alia qnq; illuſtria. Amazonicus Themiſcyra,quæ prius Onyzaca,poſtea Cæſaria ẽ dicta.Sotira.Amaſia.Camara.Cappadocia ꝓuincia eſt.a cappadoce amne nomẽ trahẽs, ante leucoſyria dicebať. unde cappadoces leucoſyri,hæc gẽtium oĩum quæ põtũ accolũt,ꝓcipue intro uerſus recedit Latere læuo utraſq; armenias.& comagenẽ ſimul tranſit.Dextro pluribus Aſiæ populis circũfuſa,ad Tauri iuga,& ſolis ortus attolliť.præterit Lycaoniã.Piſidiã.Ciliciã. Vadit ſuꝑ tractũ Siriæ.Antiochiæ ꝑtes regionis. alteri⁹ ĩ ſcythiã ꝑtẽdẽs.Ab armẽia maiore diuiſa,Euphrate amne,Mazachã ſub argeo ſitã Cappadoces matrẽ urbiũ noĩabãt,q argeus niualibus iugis arduus ne æſtiuo qdẽ tꝑe pruinis careat,ĩdigene habitari deo credũt.Sunt ꝓterea ĩ Capadocia flumĩa hilas.ſali⁹.lycus.iris. Oppida uero ĩſignia,Archelais Claudii Cæſaris Colonia.Neocæſaria.Sebaſtia.ꝗ ſebaſtopolis,Melita a ſemiramide cõdita,haud ꝓcul Euphrate,& Diocæſaria,atq; Magnopolis.Euphrates amnis eſt notus,q Armeniã maiorẽ(ut diximus)a Cappadocia diuidit.Hercules Cacũ claua ictũ interemit.Cacũ fabulæ tradũt Vlcani filiũ fuiſſe,ore ignẽ euomentẽ,& in uaſta ſpelunca habitantẽ,uaſtũ corpore.ꝓdæ.ac latrociniis ſemꝑ ĩtentũ,cuius ſoror Caca uocabať.Virgi. Hic ſpelũca fuit uaſto ſubmota receſſu.Semi hoĩs Caci facies quã dira tegebat ſolis ĩ accẽſam radiis,ſemꝑq; recenti Cæde tepebat humus,foribuſq; affixa ſuꝑbis.Ora uirũ,triſti pendebant pallida tabo.Huic mõſtro Vulcanus erat pater,illius atros Ore uomẽs ignes magna ſe mole ferebat.Seruius honoratus grãmaticus.Ideo Vulcani filiũ Cacũ exiſtimat fictũ eẽ,qa adiacentia oĩa ferro,ignique uaſtabat.Hiſtoriographi uero Cacũ ferũt locũ habitaſſe cui Salĩæ nomẽ erat,ubi trigemina deĩde porta fcã ẽ.eũ cũ a Marſoꝝ rege ad Tarconẽ Tyrrhenũ legatus ueniſſet,& Megalæ in cuſtodiã a Tarcone fuiſſet traditus uincula fregiſſe,& ſimul cũ cuſtode rediiſſe ad regẽ,nec multo poſt amplioribꝰ ꝓſidiis reuerſum,circa uulturnũ,& Cãpaniã regnũ occupaſſe,ſed cũ attrectare ẽt ea auderet,ꝗ in arcadũ iura cõceſſerant,duce Hercule, ꝗ tũ forte ad ea loca ꝑuenerat,oppreſſum fuiſſe.Megalen uero a ſabinis receptũ augurãdi ſcientiã eos docuiſſe.T.Liuius fabulã ſimul,atq; hiſtoriã cõplectẽs(ut ẽ mos eius)in primordiis urbiũ cũ humãis diuina cõiũgeret, Herculẽ ſcribit ĩ ea loca,ubi nũc Roma ẽ,ĩterẽpto Geryone boues mira ſpẽ abegiſſe,ac ꝓpe Tyberim fluuiũ,quẽ armẽtũ añ ſe agẽs nãdo traiecerat,loco herbido, ut qete pabuloq; & boues,& ſeipſum feſſum reficeret,ꝓcubuiſſe.Ibi cũ cibo,potuq; grauatũ ſapor oppreſſiſſet,paſtorẽ eius loci accolã noĩe Cacũ,ferocẽ uiribus,pulchritudine boũ captũ,auertere eã ꝓdã ſtatuiſſe.Sed qa ſi agẽdo armentũ ĩ ſpeluncã cõpuliſſet,ipſe ueſtigia quærentẽ dñm eo deductura erant.auerſos boũ pulcherrimos caudis ĩ ſpelũcã traxiſſe.Expectũ deĩde ad primã aurorã Herculẽ,cũ grege oculis ꝑluſtrato ꝑtẽ abeſſe intellexiſſet,uerſus ꝓximã ſpeluncam preſſiſſe,ſi forte eo ueſtigia ferrent,quæritãtẽ,ſed cũ ueſtigia oĩa foras uerſa uidiſſet,nec in ꝑtẽ aliã ferre,confuſſum,atq; incertũ animi,ex loco infeſto agere armentũ ſtatuiſſe. Cum uero boues ꝗdã ex iis,quæ in ſpeluncã actæ a Caco fuerant ad deſiderium,ut fieri ſolet,relictarum mugiſſent,conuerſum Herculem ad ſpeluncam properaſſe,quem cum prohibere aditu Cacus conaretur,claua

retur,claua ab Hercule ictū,& pastoꝝ fidē ne quicq̄ inuocantem occisum fuisse. Constat sane Euandrū e Pelopōneso profugum,ea tempestate,hæc loca tenuisse,Q uippe Faunus benigne exceptū eum mediocri turba populorū & agris,& mōte,quē ille postea Palatium appellauit. benigne donauerat. Venerabilē uirū miraculo litterarū.uenerabiliorē diuinitate credita Sarmētæ matris.Is tū Euander concursu pastorū circa aduenā cædis manifestè reū facto,postq̄ facinus & facinoris cām audiuit habitū,formāq; uiri aliquāto ampliorē,angustiorēq; humana intuens,q nā esset rogitauit. Vbi uero nomē.patrēq;.& patriā cœpit,salutauit eū, & prædictū sibi olim a matre fatidica dixit ipleturū eū cælestiū numerū, & arā eo in loco ædificādam,quā opulentissima olim ī terris gens maximā uocaret,eiusq; ritu coleret.Dedisse tū dextrā Herculem,& accipere se omen,ipleturūq; fata dixisse ara cōdita,atq; dicata.Ibi tū primum boue eximia capta de grege sacrū factū, adhibitis ad ministeriū, dapēq; Potitiis, ac Pinariis, q̄ tū familiæ maxīe inclytæ ea loca incolebāt,Sacellū Herculis in boario foro fuisse manifestū est,ī quo argumenta cōuiuii,& lætitiæ maiestatis eius lōgo tpe durarūt.eo.n.neq; canibus,neq; muscis ingressus erat,siqdem dū uisceratione sacrificii libaret.Myagrū deū dicit̄ impcatus, clauā uero in aditu reliqsse cuiꝰ olfactu canes refugiebāt.Sūt q uelit n̄ mugitu pditas bouesq̄ ī spelūcaerāt,sed Cacā sororē caci furtū īdicasse,utriq; a prauitate,siue potiꝰa deformitate nomē īpositū κακὸς.n.malus ē. κακή mala.Itē cacos deformis uñ catosynthetō deformis cōpositio īterptat̄ & cacephaton turpis locutio,ut cū dicimus,& dorica castra.& cacethos malus mos.Hinc fit caco uerbū,qđ significat excresco,seu uentris onus depono.Nā hoc quoq; & dictu,& factu fœdū ē.A quo cacator cacatrix.&cacatio.Marti. Vētris onus misero,nec te pudet excipis auro,Basse bibis uitrò,carius ergo cacas.Itē a caco,cacaturio.Idē. Cœnaturit uacerra,nō cacaturit, sed de hoc diximus superius. Cacabus nō a cacādo deducit̄,sed a sono quē facit,dū feruet.uas ē,ī quo pulmentariū coquit̄.Paulus iuriscōsul.Nō multū interest īter cacabū & ahenū, qđ supra focū pendet,hoc aqua ad potandū calefit,in illis pulmentariū coqtur.cacula uero ἀπὸ τῶν κάλων, hoc est a lignis deriuat̄,qđ fustibus,clauisq; ligneis ad tutelā dominoꝝ armari soliti sint. Sūt enim caculæ serui militū.Plau.Video caculā militarē,Hercules cētauros nuptiarū die hippodamen Pirithoo aufere uolentes acri bello superauit.Oui.Nec mihi cētauri potuere resistere. sunt tñ q nō hoc die solū pugnasse cū cētauris Herculē uelint,sed ēt alias.Nā cum Eurytus cētaurus ab Oeneo Calydonū rege forte hospitio susceptus fuisset, Deianiā filiā eius simul ac uidit,petiit sibi dari uxorē Oeneus,q̈uis illā iam Herculi spopōderat,uim tñ centauri timens, huic se eā traditurū pmisit,quapp orto īter Herculē,atq; Eurytū nuptiarū die bello, Hercules debellato cētauro uictor euasit.centauri Ixionis,& Nubis filii fuisse dicunt̄,media parte homines,media equi.Quippe Ixionē tradūt phlegiæ filiū a Ioue in cælū assumptū Iunonē de adulterio ausum īterpellare,qđ cū ab uxore Iuppiter ītellexisset,opposuisse illi nubē sub Iunonis effigiæ cū qua cōgressum ixionē Centauros genuisse,deiectū deinde a Ioue in terras, cum inter mortales gloriaret̄ se cū regina deoꝝ rē habuisse,fulmine ictū,& ad inferos demersum fuisse, ubi rotæ plenæ serpentū alligatus assidue uolutat̄.Oui.Voluit̄ Ixion, & se sequiturq;, fugitq;. Seruius uero grāmaticus hāc quoq; fabulā de cētauris narrat,cū qdā Thessalus rex bobus Oestro exagitatis satellites suos ad eos reuocādos ire iussisset, illos cum cursu pedestri nō sufficerent,equos ascendisse,eorūq; uelocitate armētū assecutos stimulis agitando ad stabula reduxisse.hinc ἀπὸ τοῦ κεντεῖν, qđ pungere est, & stimulare,centauros dictos. & qm̄ uel currendo ueclociter, uel dū equi eoꝝ in transitu Penei fluminis potātes capita īclinata tenerent, unum esse aīal uidebat̄,datū huic opinioni locum,ut semi equi,& semi homines essent,sic Seruius,& alii qdam,dū fabulam reducere ad historiā uolūt,maiorē ipsi fabulā cōfinxere. Veritas autem historiæ hoc habet Centauri populi sunt Thessaliæ secūdū Peliū montē habitantes,dura sane & agrestis natio,hi primi pugnare ex equis inuenerūt,cū ante equis uehi bellorophon, frenis & ephippiis uti Peletronius inuenissent.Hinc igit̄ datus fabulæ locus, & a stimulando calcaribus equo cētaurus appèllatus est,pp qđ & hippocentaurus, hoc est equi stimulator est dictus. his proximi erāt alii populi lapithæ,& ab aliis laphitæ a Laphita Apollinis filia nomīati, iuxta othryn montē eiusdē puinciæ habitantes,cum qbus assidue bèlla gesserunt,sed aduersus hos Ixion primo,deinde Pirithous filius profecti ex eo loco expulerūt, & simili mòdo e pelio mōte centaurus,quos ad ethicas cōpulere.Laphitis aūt cāpestria cōcesserūt. A cētauro cētaurion deducit̄,herba est de qua supra diximus.Alii phœdū centauiū hūc fuisse existimāt, q̄ aruspicinæ doctissimus fuit,Itaq; ad arā cū hostia uenire Iouis uoluntate figurat̄. Noīa cētaurorum,q magis īsignies fuerūt,hæc sūt Chirō. Saturni,& Phillyræ filiꝰ, Ixionis uero,&Nubis filii Eurytus. Amicus.Gryneus.Rhetus.Orneus.Lycidas.Medon.Pisenor.Thaumas.Mermeros.Pholus,qui suscepisse Herculem hospitio dicit̄.Luca.Hospes & alcidæ magni phole.Nam pholoe mōs est Arcadiæ siluosus.Itē propriū nomē mulieris. Virgil.Cressa genus pholoe.Meneleus. Abas.Nessus.Eurynomus.Areus.Imbreus.Cenæus.Aphidas.Phereus.Lycus.Croniꝰ.Dictis

Elops.Bianor.Herlinus.Lycetus.Hippasos.Rhipheus.Thereus.Demoleō.Phlegræus.Hylas.Iphinous.Danis.Dorylus.Cyllarus,q amantē habuit Hyllemonē Centaurá ambo forma, ac decore præstantes.Phœbi comes.Thonius.Teleboas.Pyretus.Ocelus.Erigryppus. Astylus.Nesseus.Odites.Stipholus.Bromus.Antimachus.Helinus.Pycagmus.Latreus. Monichus. Thessalia græciæ prouincia est, ex una parte Boetiam, ex altera Macedoniā habens.hæc & hæmonia & Pelasgis dicit.Homerus uero Thessalos Argopelasgos appellat,in hac natus est græcus rex. A quo græci.græcia.græcisso,hoc est græcos imitor.& pergræcor,qđ est epulis,& potationibus inseruio,qđ est græcoꝶ propriū.Titinnius. Hominē impiū nunc ruri pergræcat. Itē Hellen Deucalionis,& pyrrhæ filius.a quo Hellenes appellati. Deucalion qppe Thessaliæ imperauit,cui uxor fuit pyrrha filia Epimethei patrui huius Deucalionis,horū tpe(ut Aristoteles refert)ingens hymbriū illuuies maiorē partē populoꝶ Thessaliæ assumpsit.paucis, qui ad montiū culmina sese receperant,conseruatis,īter quos deucaliō parnassum petierat, ratibusq; ad se cōfugientes p sūma parnassi iuga benigne fouebat,pp qđ dictus est genus humanū reparasse.Ex quo poetæ finxerunt hunc & uxorem ei⁹ pyrrhā cū aquæ decreuissent,ipsiq; soli superstites essent,iāq; ætate prouecti, perrexisse ad oraculū Themidos,quā deā iis reb⁹ præesse existimabant,q̄ fas essent,nam græci θέμισ dicunt fas,& in templo eius,qđ in Boetia erat iuxta Cyphisum amnem deā,quō instaurari genus humanū posset,cōsuluisse.Respondisse āt deā facile id fieri posse,si materna ossa post terga iactarent.itaq; Deucalionē pro matre terram interpretatum esse cūctarū rerū parentē. Terræ uero ossa lapides esse,itaq; iactatis ab utroq; post terga lapidibus quos Deucalion miserat,uirilē.quos uero pyrrha muliebrē faciē sumpsisse.Iuue.Ex quo Deucalion nymbis tollentibus æquor nauigio ascēdit mōtē,sortesq; poposcit.paulatiq; aīa caluerunt mollia saxa. Et maribus nudas ostendit pyrrha puellas.Cōstat āt Deucalionem ex pyrrha quatuor filios suscepisse. Amphictiona,& a quo græci Hellenes appellati sunt,Hellena.Itē duas fœminas protogeniā,& Melāthiā.Fuit & aliud diluuium hoc maius,tpe Ogygis Thebanoꝶ regis q Boetias Thebas ædificauit circiter mille,& quingentos ānos ante urbē Romā cōditā. Itē aliud diluuiū antiquissimū oīum maximū,in quo nulli euaserunt,nisi q in arca fuere. Ab ogyge ogygius deducit. Vnde ogygia mœnia Thebana sunt dicta. Ogygia ēt insula est maris phœnicii.in Thessalia sunt mōtes q̄tuor,& triginta,quoꝶ nobilissimi pieria,parēs. domusq; musarū.pellion & ossa gigātū bello memorati. Ab ossa ossæus deducit.Ouidius.Fusus in ossææ uillosis pellibus ursæ,hic mōs cētauroꝶ stabulū fuit,tantaq; in eo pinoꝶ copia eē tradit,ut ex inflexione ramorū sæpenumero tonitrua representēt.Luca.Quātus piniferæ boreas cū Thraci⁹ ossæ, Rupibus incubuit, curuato robore pressæ.Fit sonus, aut rursum redeuntis ad æthera siluæ.Itē pindus,& othrys laphitarū sedes.Itē olympus,cuius usq; adeo uertex attollitur,ut summa eius cælum accolæ uocent,pp quod poetæ cælū olympū uocant.Dictus est āt olympus,quasi ὅλος λάμπων, hoc est totus fulgens,quia solē clarū habet, nullisq; unq̄ nubibus fuscat.Lucanus.Nubes excedit olympus.in eius cacumine arā fuisse cōmemorant ioui dicatā,in qua siqua de extis remanebant,nec difflabant uentosis spiritibus,nec pluuiis diluebant sed uoluēte anno talia reperiebant.qualia fuerant relicta & omni tpe ab aurarū corruptōe uindicabatur,quicquid deo semel ibi consecratū fuisset.Litteræ quoq; in cinere scriptæ uisæ sunt usq; ad alterius anni cerimoniā incorruptæ pmanere. Ab olympo olympius deducit.& olympicus.& olympia,quæ urbs erat inter ossam & olympum.Olympia ēt ludi erant,qui in honorem Iouis olympici apud pisam,& helidē græciæ oppida celebrabant,hoc est Gymnicum certamē qđ qnto quoq; anno fieri solebat.unde olympias dicta quattuor ānorū spaciū.& exinde tpa ab olympiadibus cōputare cœperunt,ita numerantes olympiadis primæ.aut secūdæ. aut centesimæ.anno primo.uel secūdo.uel tertio.uel quarto.Constat sane Aeschyli Atheniensiū iudicis secundo anno primā olympiadē actā,quam Iphitus filius Praxonidis,siue hæmonis simul cum Gymnico certamine instituit ab hoc tpe græca de temporibus historia uera eē credit ur.Nam ante(ut cuiq; uisum fuit)diuersas sn̄ias protulerūt.Primus āt olympiacū certamē īstituit Hercules in honorē pelopis. A quo usq; ad primā olympiadē anni.ccccxxx.supputantur. Itē ab olympiis olympiacus deducitur,ut olympiacū certamen.& olympionices,hoc est is, q in olympico certamine uictor euasit,qppe νίκη græce uictoria dicitur.Item olympias.& olympiadorus nomina propria.Est etiam alius mons olympus in Gallogræcia, alius apud Mysios, ad cuius radices est urbs prusa ab Annibale(ut fertur)extructa. Alius est secus mare rubrum, haud longe ab Heliopoli oppido, qui oriente sole usq; ad horā quintam diei flāmas emittit. Olynthus uero urbs fuit sithonias iuxta Atticam,q̄ cū ab Atheniensibus ad Philippū defecisset,ab illis deinde euersa est.pisa & Elis Archadiæ oppida fuere. Ab his uenerunt,qui pisas ī Italia condidere,a Pelope(ut putant)ita nominatas,de quo ouidius Ha q̄ pene Pelops Pisæo,concidit axe dum spectat uultus Hippodamia tuos. A Pisa Arcadiæ pisæi dicuntur. A pisis Italiæ pisani.Quidam etiam a pisa pisum dictum existimant leguminis genus notum.Cuius caules

ſpargunť in terrã,niſi habeãt adminicula.hoc.n.abundare ea urbs proditur. A piſum uero Piſones appellati,ſicut a lente lentuli.a cicere Cicerones a faba.Fabii. Quidã tñ Piſones a piſendo potius dictos exiſtimant. A piſa ẽt,ſiue piſo,qđ græci πισὸν dicunt.quidam deductum eſſe piſiſtratũ exiſtimãt propriũ uiri nomẽ.Fuit hoc nomine Hippocratis filius Athenarum tyrannus,cui ob ſummã eloquentiã Athenienſes ſe, & libertatẽ ſubmiſere,quo tpe Romæ Seruius Tullius regnabat,q̈uis Solon ipſe quoq; ſũmus orator ecõtrario pro libertate ſtaret. idem primus apud Athenas Bibliothecam inſtituit.ſunt præterea in Theſſalia flumina, inter quæ claritate excedit Peneus ortus iuxta Gomphos inter oſſam,& olympũ p nemoroſam conuallẽ defluens,collibus dextra,læuaq; molliter curuis,nõ paruo ſpatio nauigabilis. in eo curſu tempe uocãtur quinq; miliũ paſſuum longitudine,& ferme ſex latitudine pulcherrimus ager, amœnus gramine. refertus arboribus.canorus auiũ cõcentu.iugis dextra,læuaq; leuiter ſeſe attollentibus.Fama eſt omnẽ hanc regionẽ quodã ſtagnaſſe cũ littus cãpis altius,& coniuncti inter ſe montes aquæ exitũ non p̃berent.Sed ſecutis poſtea terræmotibus uel(ut qdã uolunt) Neptuno,ut alii,Hercule auctore oſſa ab olympo diuulſa,abruptiſq; littoribus, exiſſe peneũ in mare & hanc fœliciſſimã regionẽ ſiccã reliq̃ſſe.de qua Ouidius.Eſt nemus Hæmoniæ,p̃rupta quòd undiq; claudit ſilua,uocant Tempe,per quæ Peneus ab imo effuſus Pindo ſpumoſis uoluiť undis.Qui ab Hercule hoc factũ uolunt,inter cætera eius facinora hoc numerant. Seneca. Dirutis qualis iugis p̃ceps citato flumini quærens iter,quondã feciſti ſaxa cũ uaſto ĩpetu patuere tẽpe.pectore ĩpulſus tuo Huc mõs & illuc cecidit,& rupto agere Noua cucurrit Theſſalus torrẽs uia.Hinc abuſiue loca quæcũq; amœna, nemora p̃ſertim atq; aquas habentia Tẽpe uocamus. Virg.Speluncæ,uiuiq; lacus,ac frigida Tẽpe.Theſſaliæ p̃terea ſunt pharſalici cãpi,in quibus ciuiliũ bellorꝫ detenuerunt ꝓcellæ,a pharſalo oppido appellati,qđ ſitũ eſt in ripa fluminis œnipei. A pharſalo pharſali dicti.De oppidis uero Theſſaliæ egregia ſunt phthia.Thebæ. A quibꝰ deducũtur phthiotæ. lariſſæi.thebani.thebæi.thebais regio.Thebais Statii poetæ opus,ĩ quo de Thebis tractatur.Theſſalia ãt a rege Theſſalo ibi regnante appellata eſt. A Theſſalia Theſſalus deducitur.& Theſſalicus.& Theſſalonica urbs inſignis,patria Theodori Gazæ, q̃ ætate noſtra inter utriuſq; lĩguæ doctiſſimos uiros principatũ ſine dubio tenuit.nũc uero ĩmatura morte indigniſſime raptus iure defletur ab oĩbus.Ab hac theſſalonicenſes dicunť.Hercules Neſſũ Centaurũ ſub ſpeciæ officii Deianirã cõiugem ſibi rapere uolentẽ occidit.Neſſus inter centauros celeberrimus fuit,hic cũ laphitharũ manus aſtu euaſiſſet,ĩ Calydoniũ ꝓfugit agrũ, & iuxta euenũ amnẽ cõſedit. Vbi cũ Deianirã Oenei filiã uidiſſet, ĩ eius amorẽ maiorẽ ĩ modũ exarſit. cõtigit ãt nõ multo interiecto tpe,ut p ea loca Hercules cũ Deianira tranſiret.Sed cũ Euenũ nimiis tũ ĩbribus tumentẽ traiicere non poſſent,Neſſus operam ſuã in traducenda in alteram ripam Deianira pollicitus eſt.Quod cũ Hercules laudato centauri officio p̃miſiſſet,factũ ẽ ut ipſo adhuc natante,illis ãt iã flumẽ egreſſis Centaurus opportunitatẽ nactus fugere cũ Deianira mira celeritate cõtenderit. Quod cõſpicatus Hercules ſagitta fugientẽ trãſfixit. hic poſtq̃ ſe ſauciũ,& eo uulnere periturũ intellexiſſet,ueſtẽ uenenato cruore ĩſperſam dono Deianiræ dedit,in ea uim eſſe affirmans,qua a quibuſcũq; amoribus auertere Herculẽ poſſet. Hãc igitur cũ credula diligenter cuſtodiſſet.ſentiens tandẽ poſt eos quos referimus labores Herculẽ Iolen Euryti Aetoliæ regis filiã,quæ Eurytis ab eo appelata eſt,deperire.medicatã ueſtẽ illi tranſmiſit.ſperans ſe hoc modo coniugis aĩum a pellicis amore diuertere,quẽadmodũ poſterius dicemus.Calydon uero a quo ager calydonius.Aetoliæ oppidũ eſt ſeptẽ miliũ quingentorꝫ paſſuum ſpacio a mari diſtans,p qđ Euenus fluit.Lucanus.Et Meleagræã maculatꝰ ſanguine Neſſi.Euenos Calydonia ſecat.hunc fluuiũ poſt Neſſi mortẽ Centaurũ poetæ appellarunt. Meleagræa ãt iccirco Calydon uocatur,qa Meleager huic urbi imperauit, filius œnei Calydoniæ regis.Sic.n.a Calydõe urbe ea regio appellať,a qua & Calydonides dictæ.Ouidius. plangunt ſe matres Calydonides.eſt & in Britãnia Calydonia ſilua ingens, & e cõtinenti illuc nauigantibus primo occurrens, a qua Britãnicũ pelagus Oceanus,& Britãni aliqñ Calydonii uocãtur ſecũda ſyllaba lõga,& tertia breui,ubi cũ de Aetolico agro intelligimus,ſecunda ſyllaba breuis eſt,& tertia longa.Martia.Quin te Calydonios Ouidi uiſere Britãnos.Ouidi.Huius opes Calydon q̈uis Meleagron haberet,e Calydonia ſilua Britãniæ,ingẽtes ac ſæui urſi mittebanť Martia.Nuda calydonio ſic uiſcera præbuit urſo. A Calydone Aetoliæ ẽt Calydonis deduciť Ouidiꝰ.Tradidit Aonius pauidã Calydonida neſſo.Aetolia græciæ prouĩcia eſt in tertio ſinu Europæ.Epiro.Acarnaniæ.& locris finitima,ab Aetolo Martis filio appellata,cũ ex Elide a rege Salmoneo ſimul cũ Epeo,& piſanto eiectꝰ ad eã habitãdã ueniſſẽt.Aetolus.& ætolicus ab eo deducũť,uñ ætolorꝫ agrũ.& ætolicũ dicimꝰ.Hercules undecĩ filios Nelei occidit,totãq; eiꝰ domũ patriãq; euertit.Neleꝰ Neptuni filiꝰ fuit ex Tyro nympha filia Salmonei regis,ex q̃ peliã quoq; huius Nelei fratrẽ natu grãdiorẽ genuit.Sed Neleus cũ a Pelia fratre e Theſſalia pelleretur,pylum ĩ Laconia ædificauit,in q̃ Meſſaniorꝫ quõdã naualia fuerunt.hæc urbs antiqua Py

los dicebaſ,ſed ea dirupta cũ aliquãdiu cultoribus uacua fuiſſet,ſecũdo ab Athenienſibus ædificata eſt,quo tpe cũ Eurymedonte,& Stratocle in Siciliã nauigabãt, ut aduerſus Lacedæmonios murũ interponerent. Ab hac urbe Neſtor Pylius eſt dictus.Oui.Illius attactu Pylius iuueneſcere poſſet.idem.Crede mihi Pylio Neſtore maior ero.Hic Neſtor Nelei filius fuit ex Chlori uxore,ex qua ſimiliter genuit Chroniũ,perichymenon.Agerochũ.peronem.& ſeptẽ alios filios.Sed Hercules in ultionẽ Epirorũ aduerſus pylios profectus domũ eius patriãq; euertit,& filios oẽs peremit,Neſtore ſolo ſupſtite.Vnde apud Ouidiũ ſic loqtur Neſtor, Bis ſex Neleidæ fuimus cõſpecta iuuentus Bis ſex herculeis ceciderũt me minus uno uiribus. inter alios ãt perichemenũ Neleidẽ,cui(ut Ouidius inquit)poſſe ſagittas ſumere,quas uellet,rurſuſq; reponere ſumptas Neptunus dederat Nelei ſanguinis auctor,cũ in aquilã ſe uertiſſet,& faciem eius roſtro, ac unguib⁹ laceraſſet,ſagitta in altũ uolantẽ traſſixit.idẽ.Tẽdit in hanc nimiũ certos tirynthius archus, Atq; inter nubes ſublimia mẽbra ferentẽ,pendentẽq; ferit,lateri qua iungiſ ala.Tyrithius Hercules dictus eſt,q̃ſi argiuus,ꝙ in ea prouincia geſta eius maxime claruerunt Argos & tyrithis duo græciæ clariſſima oppida fuerũt.Homer.Qui tenuere argos tyrithaq; mœnibus altã.Tyrintha Cyclopũ arte,atq; opera arce,& mœnibus munitã fuiſſe cõmemorãt hos e Lycia a proeto uocatos fuiſſe,q ſeptẽ numero erant,quos gaſterochiras,hoc eſt uẽtri manus appellabant,qm̃ manũ artificio uiuebant.A neleo.n.fit neleides patronymicũ,& nele⁹ poſſeſſiuum.Oui.Nelei ſanguinis auctor.Neſtor(ut Homerus tradit)cũ quinquaginta nauibus e plyo aduerſus troianos nauigauit,q̃uis ætate iã prouectus,& trecẽteſimũ uitæ ſuæ annũ agẽs Ouidi.Annos uixi bis centũ,nunc tertia uiuiſ ætas.Iuue.Rex Pylius magno,ſi qcq̃ credis Homero,Exemplũ uitæ fuit a Cornice ſecũdæ. Hoc aũt fictũ eſt de Neſtore,qm̃ circiter nonageſimũ ãnum uixit,quæ ſunt tres ætates.qppe ætas aliqñ unius,aliquando triginta,aliqñ centum annorum ſpatiũ ſignificat,ut ſupra diximus,quẽadmodũ annũ q̇dam ita determinãt, ut unus ſit æſtate,alter hyeme,alii quadripartitis temporibus,ut Archades,quoꝝ anni trimeſtres fuere.Quidã lunæ ſenio,ut Aegypti,apud quos ẽt ſingula milia ãnorũ quidã uixiſſe produntur. Cuius rei pleriq; ignari pro hiſtoriis fabuloſa cõſcribunt,ut Anacreon poeta Argantonio Tarteſioꝝ regi centũ & q̇nquaginta annos tribuit.Cyniræ Cyprioꝝ.clx.Theopõpus Epimẽidici noſſio.cliii.Hellanicus qbuſdã in Aetolia Epeorũ gentibus ducentos.cui aſtipulaſ Dãniates memorans pictoreũ quẽdam ex iis p̃cipuũ corpore,uiribuſq; ẽt trecẽtis uixiſſe.Xenophõ Impetrim quendã ſcribit ad ſexcentos annos,& filiũ eius ad octingentos pueniſſe. de Galeno tñ medico exploratũ eſt centũ & quadraginta ãnos eũ uixiſſe.Tãta ĩ cibo, potuq; abſtinẽtia uſus eſt.Nũq̃.n.ad ſacietatẽ comedit,aut bibit,nec crudũ quicq̃ unq̃ guſtauit,odorificũ ſemp anhelitum ſpirans,& ſine aliquo morbo ſola ſenectute defecit.Maſiniſſam ſexaginta annis regnaſſe indubitatũ eſt.Gorgiã ſiculũ centũ octo uixiſſe.Q.Fabius maxim⁹ ſexaginta tribus annis augur fuit.M.Valerius Coruinus cẽtũ ãnos impleuit.Cuius inter primũ & ſextũ cõſulatũ quadragita ſex anni fuere.Tantũdem ẽt uixit Metellus põtifex.Et ex fœminis Liuia Rutilia.xcvii. annos exceſſit, Statilia Claudio principe ex nobili domo nonaginta nouẽ.Terentia Cicerõis ciii.Clodia.cxv.enixa ẽt qndecies.Luceia mima centum annis in ſcæna pnunciauit.Samullã quoq; centũ decẽ ãnis uixiſſe teſtaſ Aſconius Pedianus.in Tinoli montis cacumine,qđ uocãt Tẽpſin centũ quinquaginta annis uiuere hoĩes nõnulli prodiderunt. Tmolus mons ẽ Lydiæ antea Tymolus appellabatur.uitibus conſitus,ex quo profluit pactolus Amnis ramenta auri uehens,& ideo Chryſothoas dictus.Abundat ẽt croco.Virg.Nõne uides croceos ut thmolus odores, India mittit ebur.Lydia,puincia eſt Aſiæ,quæ flexuoſis Mæandri amnis recurſib⁹ perfuſa ſup Ioniã,pcedit,phrygiæ ab exortu ſolis uicina,ad ſeptẽtrionem Myſiæ meridiana parte Cariã amplectẽs,a Lydo filio Atys,& Tyrrheni fratre cognominata.cũ ante Mæonia uocareſ,q̇ppe Lydus huic puinciæ ĩperauit.Tyrrhenus uero e Mæonia diſcedẽs in Italiã uenit.quippe Atys un⁹ ex Herculis,atq; Omphales,pgnatis,cũ ob ſterilitatẽ,famẽq; emittẽ populũ cogereſ,e duobus filiis ſorte iacta Lydũ q̇dẽ regni ſucceſſorẽ inſtituit.Thyrrhenũ uero cũ maiori populi parte abire iuſſit,q tandẽ occupata ea pte Italiæ,quæ ad mare inferũ ſita eſt Tyrrheniã uocitauit,& mare ipſum Tyrrhenũ,q̃uis aliq uelint mari hoc nomẽ inditũ,uel ꝙ Tyrreniã alluit. uel ꝙ tyrrheni nautæ ĩ hoc ſe deiecerũt.piſeũ tyrrhenũ cõſtat tubã primũ oĩum ĩueniſſe. Quoniã .n.tyrrheni fere oẽs p̃dis ac latrociniis uiuebat, tubæ ſõitu facile cõuocabãſ.tyrrhenia poſtea a ſacrificiis, qbus maxime ea gens dedita erat,thuſcia appellata eſt.Græci enim θύειν ſacrificare dicunt,uel a thure,quo maxime in ſacrificiis utimur.cõſtat ſane a tage & thuſcia aruſpicinã repertam.Lucanus.Sed cõditor artis finxerit iſta tages.Nam primũ eius inuentorẽ ſcribit Plynius Delphon fuiſſe.Sunt ẽt q thuſciã a tuſco Herculis filio appellatã uelint.& ideo ſine aſpiratione ſcribi debere.A thuſcia thuſcus deduciſ poſſeſſiuum nomẽ.& Romæ Vicus thuſc⁹,ꝙ ibi habitauerĩt thuſci,qui recedente ab obſidiõe Porſenna rege ibi remanſerũt.& thuſcana oppidum thuſciæ prope tarquinios.a quo thuſcanenſes.thuſculum uero oppidum latii, a quo thuſculani.

thusculani. Sic appellatū est, ꝙ aditū difficilē habeāt, quasi τὸ σκύλον, hoc est fatigans. uexans qm̄ in ꝑalto, atq; arduo monte erat sitū. Thus āt a tundendo deductū putant, q̄a glebe tundūť, cū q̄bus dr̄ fluens, de arboribus coalescere. ideo sine aspiratione cēsent scribendū. Alii cū aspiratione scribunt, & ἀπὸ τοῦ θύω deriuant, qđ est sacrifico. Thus in Arabia nascitur, cùius fœlicis ac beatæ cognomentum est. Sabora urbs est Arabiæ in monte excelso. A quo octo māsionib⁹ distat regio eoꝝ thurifera, Sabba appellať, de q̄ superius diximus. Sabæi ditissimi sunt siluarū fertilitate odorifera. auri metallis. agrorū riguis. mellis. cæræq; ꝓuentu. spectat hæc regio ortū solis æstiui, undiq; rupibus inuia, & a dextra maris scopulis inaccessa. Id solū e rubro lacteum traditur. siluarū longitudo est schœnorū uiginti, latitudo dimidium eius. Attolluntur colles alti, decurruntq;, & in plana, arbores sponte natæ. terrā argillosam esse conuenit ràris fontibus ac nitrosis. Attingūt & Minæi pagus alius, ꝑ quos thus uno tramite angusto euehiť. Hi primi commertium thuris fecere. A quibus & Mineum dictum est, nec præter hos Arabes alii thuris arborem uident. Trecentas non amplius aiunt esse familias, quæ ius ꝑ successiones, id sibi uendicent, & ob id sacros uocari. Arbor est Therebinto similis. teres tñ & enodi trunco fruticans. Bis anno metitur. Primo circa canis ortū flagrātissimo æstu inciditur arbor qua maxime uidetur esse ꝑ̄gnans, & ubi tenuissimus tenditur cortex. Laxať plaga, nō adimiť. prosilit inde spuma pinguis, q̄ cōcreta densať, q̄busdam in locis teges palmea excipit, alibi area circūpauita. Illud est purius, hoc ponderosius, qđ in arbore hæsit, ferro depectiť, ideo corticosum. silua, & si certis portionibus diuisa est, mutua tñ innocentia est tuta, neq; ullus saucias arbores custodit, nemo furať alteri. Autūno legiť partus æstiuus, hoc purissimū, cādidūq; est. Secundo metitur uere corticibus hyeme incisis. Rufum hoc exit, nec cōparandū priori illud Carpheotum uocatur, quia græci καρφεωτὸν torridū dicūt, hoc Erythrotū, quippe ἐρυθρωτὸν rufum significat. qđ ex eo rotunditate guttæ pependit Masculū uocať, cū alias nunq̄ fere mas noīetur, ubi nō sit fœmina. Tribuerūt hoc religiōi, ne in eo fœmineus sexus usurpareť. Quidā putant masculum a specie testiū dictū sicut māmosum a māmarū similitudine uocamus, cū hærente priore lachryma, alia mox secuta se miscuit. Visa sunt aliq̄n singula hæc manū īplere, & pondere tertiā partē minæ, hoc est trigintanouē denariorū pondus excedere. græci tali mō stereogoniā, & Atoniū appellant illud a soliditate. Nā στερεὸν solidū uocāt hoc, q̄a non sit diuisum, nec ī minutas partes cōcisum, ἄτομον enim indiuisum dr̄. Ecōtrario minorē uocāt Orobiā a similitudine uiciæ quæ a græcis ὄροβος nominať micæ cōcussu elisæ māmæ nūcupanť Alexandro magno ī pueritia sine parsimonia thura aris ingerenti Pædagogū Leonidē dixisse ferunt, ut postq̄ thuriferas gētes deuicisset, tali mō supplicaret, quāobrē Alexādrū Arabia potitū thure onustā nauim illi misisse, exhortatūq; esse illū, ut large deos adoraret. Thus collectū Sabotā camelis conuehitur, digredi uia capitale ē. ibi decimas deo quē uocāt sabin, mēsura non pōdere accipere sacerdotes solebant. inde ꝑ Gebbanitas portať, quoꝝ caput Thomna est, distatq; a Gaza nostri littoris Iudææ oppido. Mdxxxvii. milia passuum, qđ diuidiť in duas & quadragīta mansiones Camelorū. probať Thus cādore amplitudine. fragilitate. carbone. ut statim ardeat. & frietur potius q̄ dentē recipiat. a thus Thureus deduciť. & thuribulū uas, quo thus adoleť. & Thuriferum a thure ferendo. & thurifico thure suffio. Quidā thus nabatheū uocāt, ꝙ nabathea regio ē ab Arabia incipiens, eāq; intra se cōtinēs, quæ usq; ad mare rubrū ex latere dextro persicū. ex sinistro. indicūq; ex superiori ꝑte ꝓtendiť, nomē habēs a Nabath primogenito Hismaelis. A nabathea fit nabatheus adiectiuū. Iuue. & quos deposuit Nabatheo belua saltu. A Lydo ēt urbs Lyde appellata ē. Nā Lyndus oppidū ē in īsula Rhodo, ubi sacra Herculis maledictis, & execrationibus celebrari solebāt A Lyndo Lyndii, fuit & altera Lyndus in Dorica regiōe. Erat in Lydia ꝑ̄clara urbs sardis tm̄ multitudinis numero decliata. A qua sardinia iurisdictio dicebať, ī quā conueniebant Macedones Cadueni. philadelpheni. & ipsi in radice Tmoli Cogamo flumini appositi. Itē sardonix gēma de qua supra diximus. Estq; aliq̄n fœminini generis. Persius. Et natalicia tandē cū sardonice albus. Aliq̄n masculū. Iuue. In manibus densi radiāt testudine tota. sardonyces. Quidā ēt sardonycū scripserunt. idē. Arguit ipsorū quos littera gēmaq; princeps sardonycus. sed ut ad Nestorē reuertamur, uir bello ꝑ̄clarus fuit, bellū aduersus Epios Achaiæ populos, q̄ postea Helii dicti sunt. Oppida uero Helis, & Epie, uiuo adhuc patre adolescens gessit, Cum cētauris in nuptiis Pirithoi pugnauit, eloquentia adeo excelluit, ut ex eius ore melle dulcior fluere diceret oīo. Habuit uxorē Eurydicē Chymeni filiā, ex qua septē filios, & unicā filiā Homerus noīat, q̄uis & alias filias uideať habuisse. Antilochū natu maiorē ī bello Troiāo amisit, cuius mortē magno mœrore, & multis lachrymis ꝓsecutus ē. Hora. At nō ter æuo functus amabilē plorauit oīs Antilochū senex ānos. Iuue. Rex pyli⁹ magno si quicq̄ credis Homero, exēplū uitæ fuit a cornice secūdæ, Fœlix nimirū, q̄ ꝑ tot secula mortē distulit, atq; suos iam dextra cōputat ānos. Quiq; nouū totiēs mustū bibit? oro parūper, Attendas quātū de legibus ipse, q̄rať Fatoꝝ, & nimio de stamine, cū uidet acris Antilochi barbā ardētē, Nā q̄rit ab oī q̄sq̄s

adeſt ſocio, cur ĩ hæc tpa duret, Quod facinus dignũ tã lõgo admiſerit æuo. Proptius, Nõ ille Antilochi uidiſſet corpus hũati, Diceret, aut o mors cũ mihi ſera uẽis. Home. ἐνθάδ᾽ ἐμὸσ φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀμύμων ἀντίλοχος περὶ μὲν θείειν ταχὺς ἠδὲ μαχητής, hoc ẽ, hic iacet meus Carus filius iuſtitia, fortitudineq; præclarus Antilochus, curſu celer, pugnator acerrimus. Secundo filio Neſtoris nomen fuit piſiſtratus, quem idem Home. in tertio Odyſſeæ inducit Germani mortẽ acerbiſſime deflẽtẽ. Tertius dictus eſt Taſimenes. Quartus Echephrõ. Quintus Stratius. Sextus Perſeus. Septimus Anthos, Filia uero Polycaſte. A Neſtore neſtorides patronymicũ, & neſtoreus poſſeſſiuum nomẽ deducunt. Hercules Albiona, & Beergion Neptuni filios uicit. inter Maſſiliã urbẽ Galliæ a phocenſibus poſitã. & rhodanũ flumẽ a Rhoda oppido Rhodiorũ noĩatũ, qđ ex alpibus ſe rapiens p Lemãnũ lacũ progredit. ſtagnũ ẽ opere ac noĩe ĩſigne, cui aſſidet foſſa mariana, ſuperq; Campus lapideus. Ad hæc loca appulſo quõdã Hercule Albion, & Beergios Neptuni filii, impedire eius tranſitum uoluerunt. Cum qbus congreſſus Hercules, cum deficientibus telis in diſcrimine ſe eſſe intelligeret, patrem oraſſe dicitur, ut ſibi tela ſubminiſtraret, & ab eo mox imbre lapideo adiutus fuiſſe. Hinc Campo nomen inditũ, ĩ quo adeo multi lapides paſſim, & late iacent, ut ſiquis cõſpicet, facile credat pluiſſe. in oſtio uero Rhodani ab Herculis noĩe qui græce ἡρακλῆσ dicitur. Heraclea oppidum. a quo heracleotes, & heracleoticus ædificatũ, inſtitutũq; ut p Iouẽ lapideũ iuraret, qđ iuſiurandũ religioſiſſimũ habebat. Hinc apud Aeſchylũ prometheus ita loquit. Ad fortẽ ligurum & timoris inſciũ exercitũ, peruenies. Vbi, ut te deſtituant tela, in fatis eſt datũ. ibi ne lapidẽ qdẽ ullum captare e terra fas erit, tã mollis ẽ, & tá lubricus ille locus, ſed cũ te ſpectabit egẽtẽ opis iuppiter, Miſerebit tui, nebulãq; intẽdẽs, & imbrẽ, Rotundorũ lapidũ, totũ inũdabit ſolũ, cũ qbus ligurũ protinus uaſtabis exercitũ. Diſtat Cãpus lapideus a mari circiter. xii. millia paſſuũ. Eſtq; ad circuli effigiẽ rotũdus. Lapidibus magnitudo eſt, q̃ manũ ĩpleat, ſub lapidibus lætiſſimum gramẽ exorit ad pecudũ paſtus uberrimus, in medio ſcaturigo eſt ſalſarũ aquarũ. Ariſto. Huiuſmodi lapides a terræmotib⁹, quos βρασούς, hoc ẽ ebuliẽtes appellãt eiectos in plana, & ad curua loca, plapſos fuiſſe exiſtimat. Alii locũ hũc putãt aliqñ lacũ fuiſſe, poſtea terræmotu, aut alia cã defeciſſe, ipſoq; ibi huiuſmodi lapides aſſiduo fluctu ſtagni attẽuatos reperiri q̃ſi fluuialẽ glareã, aut littoreos lapillos. Rhodanus ſane tria oſtia habet, duo libyca dñr, alterũq; Hiſpanẽſe, alterũ Metapmũ, tertiũ uero, qđ ampliſſimũ eſt, a maſſilia maſſilioticũ nũcupatur in Maſſiliæ arce Apollinis Delphici, & Epheſiæ dianæ tẽplũ cõditũ fuit. illud q̇a Ionico nomini commune ẽ, hoc qa phocenſes, cũ e natali ſolo cõmigrarent dixiſſe nauigatiõis principẽ aiunt, ut a Diana epheſia curſũ auſpicarent. itaq; Epheſum, pfectos, quõ a dea imperatũ aſſequerent, pcõtatos fuiſſe. porro ariſtarchæ matronæ apparuiſſe in ſomnis Deã, & ut accepto a ſacris quodã ſimulachro una cũ phocẽſibus nauigaret, ĩperaſſe. curſu igit pfecto, & colonia ædificata, mox Epheſum quoq; erectũ, & ariſtarchã ſũma ueneratiõe habitã ac tẽpli ſacerdotẽ deſignatã. Deductiſq; poſtea aliis coloniis eũdẽ ritũ ſacrorũ ab oĩbus fuiſſe ſeruatũ. a maſſilia maſilienſis deducit. & maſſilitanus, qppe maſſilienſiũ Remp. dicimus. & maſſilitana uina. Hercules Heſionẽ Laomedõtis filiã a mõſtri marini diſcrimine liberauit. Laomedõ rex troianorũ fuit a Ioue originẽ ducẽs. Quippe Dardan⁹ Iouis ex electra fili⁹ fuit. Hic Erichthoniũ genuit, qui filiũ habuit Troẽ. Hic regionẽ, quæ antea a Dardano Iouis, & Electræ filio, ſiue (ut Saluſtio placet) a rege Dardanorũ Mida, qui Phrygiã tenuit, Dardania dicebat, Troiã a ſuo noĩe uocauit, filios habuit Aſſaracũ, & Ilum, qui urbẽ Regiã a ſe Ilion noĩauit. Huius filius fuit Laomedõ Priami pater, Qui cũ urbẽ ab Ilo patre ædificãtã cingere mœnibus uellet, Apollini, & Neptuno, id negocii dedit, pactus mercedẽ, quã mox ædificatis mœnibus ſe ſoluturũ iureiurando affirmauit. uerũ pfecto opere cũ Laomedon mercedẽ quã pactus fuerat, neq̃q̃ exolueret, irati dii Neptunus quidem aquarũ illuuiẽ, Apollo peſtilentiã Troiano agro ĩmiſit. Quapp duplici calamitate affect⁹ Laomedõ de remedio oraculorũ cõſuluit, rñſum ẽ nõ aliter placari deos poſſe, q̃ ſi ſingulis annis uirgo Troiana Ceto dilaceranda exponeret. Inſtitutũ itaq; uirginẽ quotãnis exponi, eãq; ſorte eligi. ſed cũ tandẽ ſors in heſionẽ Laomedõtis filiã cecidiſſet, & iã ſcopulo alligata, ĩmanis beluæ aduentũ p̃ſtolaret, trãſiens forte p eã regionẽ Hercules liberaturũ ſe filiã Laomedõti pollicitus eſt, ſi equos diuino ſemĩe, pcreatos, quos habere eũ cõſtabat, p̃miũ liberatiõis ſibi traderet. Hunc igit in modũ pactiõe facta, & fide mutuo data, Hercules interfecta belua, uirginẽ liberauit. Sed cũ Laomedõ ſeruare pactionẽ recuſaſſet, ĩdignatus Hercules aliud inſigne facinus pegit, etenim nõ multo ĩteriecto tpe cũ exercitu in Troiã uenit, puinciã oẽm ferro, igniq; uaſtauit. Ilũ cepit. & in p̃dã militib⁹ dedit, Laomedõtẽ ocidit. Priamũ eius filiũ captiuũ duxit, q poſtea auro a uicinis redẽptus fuit, ideoq; ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, hoc ẽ a redimendo nomen obtinuit. Hic inſtaurauit Ilion & (ut Cice. teſtat) filios quinquaginta habuit, decẽ & ſeptem iuſta uxore natos. Aſſaracus uero illi frater Capĩ genuit, ex quo natus ẽ Anchiſes, ex Anchiſe Aeneas. Oui. Dardanõ Electra qs neſcit Atlãtide natũ. Scilicet Electræ concubuiſſe Iouem. Huius

Erychthonius, Tros est generatus ab illo, Assaracū creat hic, Assaracusq; Căpim, ꝓximus Anchises, cū quo cōe parētis Nō dedignata est nomē habere Venus, Hic satus Aeneas. A Laomedonte Laomedonteus. & laomedontiades deducunť. Alii Herculē tradūt, nō ob negatū sibi a Laomedōte equoꝝ ꝑmiū aduersus troianos bellū gessisse. Sed ꝙ dū Hylā puerū a se dilectum per orbē anxius quæritaret. Troiano portu a Laomedonte ꝓhibitus fuit. Hylas Thyodamātis filius fuit, eximia pulchritudine adolescens, quē Hercules uehemēter amauit, & cū Argōautis nauigăs secū duxit. Sed cū Argonautæ in Mysiā uenissent. Hylā tradūt ad ꝓpiquū lacum, siue (ut alii uolūt) fontē aquādi gratia nolēte quidē, sed tamē præ amore nō ꝓhibēte Hercule, prexisse. & a Nympha ob pulchritudinē raptū. Quidā uero nō raptū a Nympha, sed cū urnā tenēs hauriēdi gratia inclinareť, in lacū decidisse affirmāt. Quā opinionē secutus uideť Iuuēalis. Et multū quæsitus Hylas urnāq; secutus. Hūc Hercules cū anxius aliquandiu expectasset, mox illo nō redeūte totā regionē quæritādo. & nomē hylæ frustra clamādo pagrauit. Vir. His adiūgit Hylā nautæ quo fonte relictum clamassent, ut littus hyla hyla omne sonaret. Hercules Laciniū prædonē extremā italiæ orā, quæ magna græcia diciť, rapinis, ac latrociniis infestantem occidit, & in promōtorio eius loci, cuius ante orā duæ insulæ sunt, quarū altera decē milibus passuū a terra distās Dioscoron, altera Calypsus, & ab Homero ogygia dicitur templū Iunoni ædificauit, quā laciniā a noīe occisi ꝑdonis uocauit. tēplumq; ipm, & promontoriū laciniū, id templū maxima in ueneratiōe habitū fuit, & locupletissimū extitit, ingentibusq;, ac frequētissimis donis refertū. Hercules (ut Homer⁹ testať) Iunonis papulā telo trisulco uulnerauit, qđ ab Eurystheo hāc deā omniū laboꝝ suoꝝ causam esse cognouerat. Trisculū telū dicitur trifidū, hoc est tres acies habens, & a tribus partib⁹ findēs. & Bisulcū aīal, quod nō solidas, sed fissas ungulas habet. Ply. Sues quibusdā in locis solidas habēt ungulas cornigera fere bisulca. & disulcus porcus cū in ceruice setas diuidit. Sulc⁹ eni ꝓprie uocať qcqd in lōgitudīe aculeatum est. Vir. Et linguis micat ore trisulcis. Hinc sulcare pro scindere est. & sulcus ipsa proscissio terræ, Vnde tertio. quarto. quinto sulco serere dicimus, idest ter. quater. qnquies arando. Ply. Quarto seri sulco, Virgilius existimať uoluisse, cū dixit, ipsa seges demū uotis respondet auari Agricolæ, bis quæ solē, bis frigora sentit, hoc est quæ bis per æstatē, bis per hyemē arať. Idem. Spissi⁹ solū, sicut plerūq; in italia quinto sulco seri melius est. Aliquādo sulcus pro fossa poniť quādo & ipsa quædā terræ ꝓscissio est. Vir. Ausim uel tenui uitē cōmittere sulco. Ab hoc fit sulcatim aduerbiū, qđ significat per sulcos. Pōponius. Gerens præterea sulcatim cōcisam faciē. Papillā pro māma usurpāt. Proprie aūt Papillæ māmaꝝ capitula sunt dictæ, ꝙ Papulaꝝ similes sint. Papula pustula ē. Ei⁹ duo genera. Altera ē in qua per minimas pustulas cutis exasperať, & rubet, leuiterq; rodit, tarde serpit, idq; uitiū maxīe rotūdū incipit, eadēq; rōne in orbē ꝓcedit. Altera aūt est, quā græci agriā, hoc est ferā appellāt, in qua similiter quidē, sed magis cutis exasperať, exulceraturq;, ac uehemētius erodiť & rubet. Interdū etiā pilos remittit, quæ minus rotunda est, difficilius senescit. Nisi sublata est, ī īpetiginē uertiť, sed leuis papula, etiā si ieiuna saliua quotidie defricať, senescit, maior cōmodissime murali herba tolliť. Papulæ sudorū oleo lētiscino curanť. Vir. Ardentes Papulæ, atq; īmundus olētia sudor Mēbra sequebať. Mirū ē Seruiū alioquin honoratū grāmaticū, quid papulæ sudoꝝ eēnt ignorasse. quippe papula Carbūculū interpretať, cū papulæ sudorū leuissima tubercula sint. Carbūculus uero pessimū uitium sit ex inflāmatiōe proueniens. Ex oībus enim quæ interius aliqua corpoꝝ parte nascunť non aliud carbunculo peius est. Eius hæ notæ sūt, Rubor est, superq; eum nō nimium pustulæ īminent maxime nigræ, īterdum subliuidæ, aut pallidæ, in iis sanies eē uideť, infra color niger ē, ipm corpus aridū, & durius ꝗ naturaliter appareat. Circaq; crusta est, eaq; inflāmatiōe cingiť, Neq; in eo loco leuari crusta pōt, sed inferiori carni ꝗsi affixa est. Carbunculus a cādēti carbone dictus est, ꝑp inflāmationē, quēadmodū. carbunculus gēma ꝑp colorē. Nā carbo notæ significationis. A quo & uiri cognomē deductum. Est ēt carbunculus uitiū in uitibus atq; arborib⁹, cum quodā ꝗsi uredinis carbone uuæ & fructus exurūtur. Solet id accidere uuis. iii. &. vi. idus Agusti, sub decretorio illo uuis sydere, qđ caniculā diximus appellari. unde carbunculare uuæ dicunť, & ipsa res carbunculatio uocitať. Nō est malum aliquod huic cōparādū, ñ grādines, nō procellæ, nec quæcūq; unꝗ annonæ intulere caritatē. Agrorū mala sunt illa, carbunculus late patentiū regionū, nec aliquod huic rei remediū est, præterꝗ doctrinæ, intelligēdo, scilicet qñ id malū futurū sit, & fructus prioris anni cōparādo, ac diligēter seruādo. Quod Democritū philosophū memorāt fecisse, qui cū ex rōne syderū futurā olei caritatē intellexisset, essetq; tūc oleū ꝑp spem oliuæ uilissimū, in toto tractu oleū parua pecunia coemit, cunctis admirantibus, ꝙ ei sciebāt paupertatē. & quietē doctrinarū in primis cordi esse, aīumq; ab omnī spe quæstus alienū. Sed postꝗ causa apparuit, & ingens diuitiaꝝ cursus, auidæ dominorū penitentiæ mercedē restituit, cōtētus ita probasse, opes cū sibi uellet, nō defuturas. Hoc idē Sestium postea Romanū Athenis fecisse cōpertū est. Sūt tamē qui tradāt tres cācros uiuos crema-

ri in arbustis debere, ut carbunculi nõ noceāt. Alii Siluri carnē leuiter uri, unde flat uētus, ut p totam uineā fumus dispergat. Varro scribit si fidiculæ occasu, qđ autumni initiū est, una picta cõsecret inter uites, minus nocere tēpestates. Papilla etiam tribus Romæ fuit, quæ a genitrice uocabulū traxit. A papilla fit expapillo uerbum, quod significat, usq; ad papillā denudo. Plau. idē connexum in humero læuo expapillato brachio, hoc est usq; ad māmā denudato. Hercules cœlū humeris sustinuit. Tradūt eñ cū Gigātes aduersus deos pugnarēt, deos oēs ī unā cœli partē concurrisse, tātumq; ponderis adiecisse, ut cœlum ruinā minari uideret. Quapropter Herculē cū Atlante cœlo humeros supposuisse. Alii Herculē affirmant fesso olim Atlante, & humerū mutare cupiente, tādiu cœlū sustinuisse, quoad ille humerū mutaret. Oui. Hac cœlū ceruice tuli. Atlas Iapeti filius fuit ex Climene (ut quidā putāt) ut alii ex Asia. Ply. Ex Libya genitum memorat. Hūc tradūt cū Perseus Iouis filius iussu Polydectis regis Seriphi, a quo fuerat educatus Medusam supasset, & cū eius capite reuerteret, hospitiū ei negasse, qđ oraculo mõitꝰ fuerat, unū e Iouis filiis se regno depulsuꝝ. Quapropter indignatū Perseum deiecto Gorgonis capite illū in montē sui nominis trāsmutasse, & hanc pœnā addidisse, ut in ꝑpetuū cœlū uertice sustineret. Quod iõ fictū ēst, quia Atlas mons est in mediis Africæ harēis situs satis dēse cõsurgit, uerum incisis undiq; rupibus præceps, ïuius, & quo magis exurgit, exilior. Quod ergo altius q̄ conspici potest, usq; ī nubila exsurgit, cœlū & sydera ñ modo tāgere uertice sed sustinere quoq; dictus est. Alii hūc asperū, squallētēq; eē scribunt, duntaxat q̄ uergit ad littora Oceani, qui ab eo Atlāticus dictus est, sed qua spectat Africā, opacū esse, nemorosūq;, & scaturientibꝰ undiq; fontibus irriguū, fructibus oīum generū spõte ita subnascētibus, ut nūq̄ satietas uoluptatis desit. Incolarū neminē īterdiu cerni, silere omnia solitudinū horrore, subire tacitā regionē, animos eorū qui propius accedūt, præterq; stuporem elati super nubila, atq; in uicia lunaris circuli, eundē noctibus micare crebris ignibus ægipanū, satyrorūq; lasciuia, impleri tibiarum, ac fistulæ cātu tympanorūq;, & cymbalorū sonitu strepere. Sueto. Paulinus, q primus Romanorū ducū aliquot milliū spatio Atlantē trāsgressus est, de excelsitate quidē eiꝰ ea quæ cæteri, prodidit, sed imas radices densis, altisq; repletas siluis incognito genere arborū, proceritatē enodi nitore spectabilē, frõdes cuꝑssi similes, tenui obductas lanugine, qbus addita arte uestes bõbicinis similes posse cõfici. Verticē altis ēt æstate opiri niuibus. Decimis se eo peruenisse castris, & ultra ad fluuiū, qui nigris uocat, per solitudines nigri pulueris eminētibus īterdū uelut exustis cautibus, loca ēt hyeme ꝓpter feruorē inhabitabilia. Qui ꝓximos colūt saltꝰ refertos Elephantorū, ferarumq;, & serpentum omni genere canarios appellari. quod uictus eius aīalis iis ꝓmiscuus sit, & uiscera ferarū diuidua. Sūt alii quoq; in æthiopia canarii, quorū urbs Cynopolis, hoc est canū ciuitas dicit, in qua Anubis colit, & honor, & sacer quidā cibꝰ canibus est cõstitutus. Ab hac Cynopolitana ꝑfectura appellata est, a canis noīe, & cynomyia dicta, quasi canina musca, quæ eius aīalis lancinat aures. & cynocephalus aīal ex simiarum genere humanā speciē deferēs ꝑterq̄ in capite, quod caninū habet. Est in partibus æthiopiæ uiolētus ad saltū. & cynocephalea, herba canino capiti similis, quæ ab ægyptiis osirites dicitur. Tradūt, siquis eā totā eruat hūc statī mori, & cynoglossa alia herba uulgo nota, quæ Lingua canina a nřis uocat. & cynosura, quasi canis cauda sydus, de quo supius diximus e nutrice Iouis factum ex nymphis idæis, a qua & portus ibi, & agri magna pars nomē sūpsit. & Procyon aliud sydus qđ ante maiorē canē oriat, ita appellatū. Hic in lacteo circulo defixis pedibus eqnoctialē circulū tāgit, spectat occasum, ut inter geminos, & cācrū cõstitutus, occidit exortu capricorni exorit cū leone, cõstat tribꝰ in totū stellis. Cice. Anticanē, Procyon grato, q noīe fert. & cynici philosophi, quoꝝ mētionē alibi fecimus, uel ob uitæ austeritatē, uel quia mordaces eēnt ita dicti, quorū princeps fuit Antisthenes Atheniēsis. & cynorhodus siluestris rosa, de qua latius inferius dicemus. & cynosorchis, quasi caninus testis, herba, quæ & orchis, & cynosarcõia dicitur, foliis oleæ mollibꝰ tetnis, paruisq; semipedalis lõgitudinis in terra stratis, radice bulbosa, oblõga. duplici ordine, supiore quæ durior est, & inferiore, quæ mollior. Edūtur ut Bulbi cocti in uineis sorte inuenti. Ex iis radicibꝰ si maiorē edāt uiri, mares generari dicunt fœminæ alteꝝ sexū. in Thessalia molliorē in lacte caprino uiri bibūt ad stimulādos coitꝰ, duriorem uero ad īhibēdos, ita alter alteri aduersat. Sed ut ad ꝓpositum reuertamur. monti iunctā huic æthiopū gētē cõstat. quos Perorros uocāt. Sūt ēt qui tradant gigni in Atlāte herbā Euphorbiā noīe, quā prius rex Iuba īuenit. & ab Euphorbii medici noīe Euphorbiā appellauit. Hic frater fuit Antonii musæ medici sui, qui diuū Augustū in graui ægritudīe lactuca cõseruauit, cū prior ei fuisset esca ex melle. Sueto. Graues & ꝑiculosas ægritudines per oēm uitā aliquot expertus est Augustus, præcipue Cātabria domita, cū ēt distillationibꝰ iecinore uitiato ad desperationē redactus, cõtrariā & ancipitē rationē medēdi necessario subiit, quia calida fomēta nõ ꝓderāt frigidis curari coactus, autore Antonio musa. Iidē fratres īstituere a balneis multa frigida corpora astrīgi, cū antea nõ nisi calida lauari solerēt. Euphorbiū acātina folia hēt. Tāta ei

uis ē, ut excisæ cōto e longinquo succ⁹ excipiat̄. Suscipit̄ expēso utriculo hædino, hūor lactis uř effluere, siccat̄, & thuris effigiē habet. Qui colligūt clari⁹ uidēt. Cōtra serpētes medet̄, e quacūq; pte pcussa inciso uertice, & addito medicamēto. ibi Getuli, q legūt, hedio lacte adulterāt, sed discernit̄ igni, qđ enī sincerū nō ē, fastidiosū odorē hēt. Duo mōtes in Mauritāia fuisse scribūt Atlātes dicti, alter colūnis Herculis uicinior alter ī iteriora Libyæ remotior, de quo diximu⁹, quē icolæ cœli colūnā noiant. & ab Atlāte rege in eū cōuerso Atlātē putāt uocatū, cū añ Diris diceret̄. Vir. Atlātis, cinctū assidue cui nubib⁹ atris, Pinifeꝝq; caput & uēto pulsat̄, & ībri. Nix hūeros infusa tegit, tum flumina mēto, pcipitat senis, & glacie riget horrida barba. Atlas quoq; flumē ē a sūmo mōtis Aemi uersus Septētrionē ī istrū fluens quē ab Atlāte Archadiæ rege cognomiatū nōnulli putāt. Tres enī Atlātes fuisse memorāt̄. Vn⁹ rex italiæ, & pr̄ Electræ uxoris Coriti. Alter rex Archadiæ, & pr̄ Maiæ ex q̃ nat⁹ ē Mercuri⁹. Terti⁹ Maur⁹, q dict⁹ ē maxim⁹. Ab Atlāte atlātides patronymicū nomē deducit̄, & licētia poetica atlātiades. & atlātes populi. & atlāticū mare, de quo supra dixim⁹. Atlātes degeneres hūani ritus eē ferūt̄. Nā neq; nominū ulloꝝ īter eos appellatio ē, & solā oriētē occidētēq; dira īprecatōe cōtuēt̄, tāq̃ ipis, agrisq; suis exitialē, neq; ī sōnia uisūt q̃lia reliq mortales. Sed qm̄ Medusæ, & Gorgonis mētionē fecim⁹, opæpțiū ē, ut đ iis quoq; aliqd dicam⁹. Phorc⁹ Thoseæ nymphæ. & Neptūi fili⁹ fuit, & (ut Varro scribit) rex Corsicæ & Sardiniæ, q inito olim cū Atlāte nauali plio uictus, & ī mare submersus ē, ac marin⁹ de⁹ effect⁹. Vir. Tritōesq; citi, Phorciq; exercit⁹ oīs. Huic q̃tuor filiæ fuerūt. Scylla. Medusa. Stenio. & Euryale. Scyllam ex Crætarea nympha genuit, reliq̃s ex ceto maris belua. Scylla mira pulchritudīe fuisse dr̄, & a glauco maris deo uehemēter amata. Glauc⁹ piscator fuit, q cū aliqñ in uiridi prato mari cōtiguo retia ad solē extēdisset, & pisces quos ea nocte cepat forte recēseret, uidit illos qprimū tacto gramine palpitare, mox mouere lat⁹, & pinde niti, ac si in equore eēnt, qđ dū mirat̄, oīs piscium multitudo subito se mersit in mare. Obstupuit Glauc⁹, dūq; cām eius rei mēte agitat, dubi⁹ nutu ne alicui⁹ dei, an gustu herbaꝝ q̃s nullū unq̃ aīal attigerat, id actū eēt, decerpere manu gramē cœpit paulatimq; gustare. Quo facto mēte stati alienat⁹ alteri⁹ uitæ desiderio sese in mare piecit, sed miseratiōe deoꝝ maris, ī regni cōsortiū assūpt⁹, extrema pte corporis in piscis caudā mutata, barbæ naturali colore in uiridē. Reliq corporis in ceruleū, q & glauc⁹ color dr̄. Fuit & ali⁹ Glaucus, q prim⁹ ferri cōsolidaturā īuēit. Cui⁹ patria, alius ex Potnia urbe. Itē ali⁹ Hippolichi fili⁹, a quo Ioues nati sūt reges. Cū igit̄ scylla glaucū spneret, & ecōtrario Circe mirū in modū illū depiret, suasisse Glauco Circe dr̄ ut spnentē se Scyllā missam faceret, sibiq; ī amore rñderet. Sed cū remouere eū a Scyllæ amore nō posset, ifecisse aq̃s ueneficiis, qb⁹ lauari Scylla cōsueuerat, is loc⁹ erat in freto siculo paruus gurges ueluti in arcū sinuat⁹, id faciēte saxo, qđ a zācle propiquo Siciliæ oppido Zāclæū dicebat̄. Zancle Pelopōnesi oppidū fuit uariis tpib⁹ claꝝ ī regiōe Messēia, ī q̃ ipsa Messene. Messenii āt ī sicilia urbē cōdiderūt in Pelori sinu ubi ad oriētē maxie flectit̄, quā e suo noie dixerūt Messanā. Nam pri⁹ id quoq; oppidū Zācle dicebat̄ a loci curuitate. Curua.n. Zāclia uocāt, eratq; Naxioꝝ op⁹, q sūt iuxta Catanā. Postea cū Mamertini natio cāpana eo colonos misissent, ipi quoq; Mamertini poti⁹ q̃ Messanēses sūt uocati, & cū ager eoꝝ uini feracissimū sit, Mamertinū uinū nō Messanēse appellatū est. Martia. Amphora nestorea tibi mamertina senecta, Si det̄ qđuis nomē habere pt. A Messana qđē Messalā dictū putāt, ppriū uiri nomē, q Messanā Siciliæ urbē ui ceperit. Ab eo Messalina nomē mulieris. Hæc barbati Messalæ cōsobrini Claudii Cæsaris filia fuit, quā cū Claudi⁹ in matrimoniū excepisset, nec diu post compisset sup cætera flagitia, atq; dedecora. C. Silio ēt nupsisse dote inter auspices cōsignata, supplicio affecit. Hæc libidinosissima fuit, & sæpe mutata ueste lupanaria celebrauit, qn ēt cū scorto famoso aliqñ certauit, & supatā a se meretricē gloriata ē, inter diē & noctē q̃nq; & uiginti passa concubit⁹ affirmauit, pterea sese labore potius fessam q̃ cōcubitu satiatā destitisse. Iuuena Et lassata uiris, nōdū satiata recessit. Eo igit̄ cū scylla sese ab æstu īcepisset, usq; ad mediā aluū submersa aiaduertit ueluti canes unguibus suis admotas, fœdo latratu oīa cōplectēs, & primo quidem separata eē hæc mōstra a suo corpore existimauit. Mox uero cū ab iis fugere conaret̄, intellexit uētrē quidē, & superiores partes sibi uirginis remāsisse, reliquū uero corpus in fœdissimos canū rictus eē mutatū. Coluisse itaq; hūc locū dicit̄. Circe semp infensam, qđ in sociis Vlyssis ostēdit & pro uirgine mōstrū fuisse. Oui. Altera scylla maris mōstrum medicamine circes, pube præmit rapidos, inguinibusq; canes. Virgili⁹ aliter eā descripsit. Pria hoīs facies, & pulchro pectore uirgo Pubeten⁹. Postrema immani corpore pristis, Delphinū caudas utero cōmissa lupoꝝ Vbi obiter dicēdū pristim aliquando nauim eē oblongā, a forma pristiū marinaꝝ ita appellatā, quæ longissimi corpis sūt, atq; angusti. idē. Velocē Menesteus agit acri rēmige Pristim. Lōgissimi uero corpis esse Pristes declarat Plynius, qui ī mari indico balenas quaternū iugeꝝ reperiri scribit. Pristes ducenū cubitorū. Hæc ita appellatæ sunt a sectione undaꝝ. Scidūt enī mirū in modū fluct⁹ pter tenuitatē. Græci aūt πρίσιν sectionē. πρίστην sectorē nomināt, ex quo

facile eſt irridere ineptias eorũ, qui Piſtrin, nõ Priſtin ſcribũt, & per. X. aliquãdo ſcribi poſſe aſſeuerát. Sed ut ad Scyllã reuertamur, ob eã cauſam datus eſt huic fabulæ locus ꝙ in freto Siculo ſaxũ ẽ ingẽs in ſuperiori parte humanã effigiem habẽs. in inferiori uero plures reſectos ſcopulos ſub radicibus cauernoſos, intra quos dũ æſtuoſũ mare ingredit̃, ab iis refractũ tumultuãdo rep̃ſentat latratũ canũ, & ululãtes lupos. Homer⁹ Scyllã ſcribit latratũ emittere catuli nup ædĩti, aſpectu horrẽdã eẽ. xii. hr̃e pedes. vi. capita, ſingulis capitibus os ingẽs eẽ cũ trib⁹ dẽtiũ ordinib⁹, nigra plenis morte. Morari ĩ cauæ ſpelũcæ medio, capita exerẽtẽ ĩ ꝓfũdiſſimũ mare, piſcãtẽq; & delphinos, ac balenas deuorãtẽ. Sũt ẽt q̃ Scyllã tradãt cũ Neptũo aliqñ cõcubuiſſe. ꝑꝑ qđ iratã Amphitriten ſparſis ueneno aqs, in q̃bus lauari uirgo cõſueuerat, in canẽ eã mutaſſe. Herculẽ uero cũ ſupato Geryõe ex hiſpania reuerteret̃, qm̃ boues quoſdã ſibi ex armẽto ſubtraxerat, eã occidiſſe. Sed a pr̃e mox ei uitã fuiſſe reſtitutã. Amphitrite Neptuni uxor fuit, Cui⁹ nuptias cũ a principio fugeret, uirginitatẽ ſeruare cupiẽs, miſit ad eũ Neptunus Delphinũ q uaria ꝑ loca q̃ſitã tãdẽ ad radices atlãtis ĩuenit, & ut Neptuno iũgeret̃ ꝑſuaſit. Hĩc poetæ maris deã eẽ dixere. & ꝓ ipſo mari uſurpar̃ cõſueuerũt. Oui. Nec brachia lõgo Margĩe terraꝶ porrexerat amphitrite. Ob hãc cãm Neptuni ſimulachra facientes Delphinũ ſub pede ei⁹ cõſtituebãt, tanq̃ huic deo gratiſſimũ. Iõ ẽt hic Delphinus ĩ cœlũ ſublatus fuit, & ĩter ſydera collocat⁹, nõ lõge ab Aq̃læ ſigno, capite pene roſtrũ Pegaſi eq cõtĩgẽs, orit̃ cũ Sagittarii poſteriore ꝑte, occidit, cũ uirgo exorta eſt a capite. hẽt ĩ capite ſtellã unã. ſupra caput ad uerticẽ uerſus alias duas. ab ea quæ in uẽtre uelut pẽnæ uident̃, ſtellas tres. in ſcapulis unã. in cauda duas. Sũt in totũ nouẽ. iõ hoc ſignũ muſicũ uocãt a nouẽ muſaꝶ nũero. ſũt tñ qui de hoc Delphĩo aliter ſcribãt Tyrrhenos. ſ. quoſdã nauicularios, cũ liberꝶ pr̃em pueꝶ quendã recepiſſent, ut naxũ cũ comitibus trãſueherẽt, & nymphis nutricib⁹ redderẽt, ſpe p̃dæ ĩductos nauẽ auertere uoluiſſe. Liberꝶ uero cum id ſuſpicatus fuiſſet, comitib⁹ ſuis, ut ſymphonia canerẽt iuſſiſſe, quo cãtu adeo oblectatos Tyrrhenos, ut ſaltare ẽt cœꝑint, & nimis laſciuiẽdo ſeſe in mare ꝓiecerĩt, quo facto oẽs ĩn delphinos eẽ cõuerſos. Cui⁹ rei memoriã cũ mãdare liber pr̃ poſteris uellet, unũ eoꝶ ĩter ſydera collocaſſe. Alii tradũt hũc eẽ Delphinũ, q Arionẽ uexit. Ariõ nobilis cytharœdus fuit ex ĩſula Leſbo. oppido Methymnæ. Periãdro Corĩthioꝶ regi ꝑcar⁹, artis gr̃a. is cũ ĩpetrata a rege uenia in italiã, ꝑfectus cãtãdo grãdẽ pecuniã cõparaſſet, Corĩthũ reuerti ſtatuẽs, corĩthios nautas tanq̃ ſibi notiores elegit. Hi ergo Arione accepto, cũ in altũ nauigaſſent ſpe p̃dæ cõſiliũ de eo necãdo cœpunt, q̃ re ĩtellecta Arion oẽm pecuniã, reſq; ſuas oĩs illis tradere, & uitã tm̃ orare ſe dixit. Quarũ p̃cũ eaten⁹ miſerti ſũt nautæ, ut ab inferẽda ei ſuis mãib⁹ nece tẽperarẽt, iuberẽt tñ ut ſeſe ſtatĩ p̃cipitẽ daret ĩ mare. Tũ ille ꝑterrit⁹, & oĩ uitæ ſpe deſtitut⁹ id unũ poſtrẽo obſecrauit ut priuſq̃ mortẽ oppeteret ueſtimẽta ſua ſeſe ĩduere, & fides ſumere, carmẽq; cõſolatoriũ canere ꝑmitterẽt. Qua re a nautis ĩpetrata de more cinct⁹, atq; amict⁹, ſtãſq; in ſumma puppi, & cythara ſimul, ac uoce canẽs Delphinos ad ſe audiẽdũ ꝓuocauit. Tũ uero ĩ mare ſe deiiciens ab uno eoꝶ except⁹, & ita ut erat amict⁹, ac cytharã tenẽs, Tenaꝶ, qđ oppidũ eſt Lacõiæ a Tenaro ꝓmõtorio ita appellatũ, ꝓuect⁹ eſt. Hĩc relicto Delphino Corinthũ petiit, talẽq; ſe Periãdro regi q̃lis Delphino uect⁹ fuerat, oſtẽdit, rẽ oẽm ordine narrauit. Qđ cũ rex nõ facile crederet, cuſtodiri Arionẽ diligenter, nautas uero ꝑquiri & ad ſe duci iuſſit. Qui cũ uẽiſſent, & piſſe ꝓculdubio Arionẽ crederẽt, qđ de eo eẽnt a rege interrogati, in italia eẽ, ac bñ ſe hr̃e reſpõderũt, fœliciterq; ei, ac ꝓ uoto ſuccedere. inter hæc Ariõ cũ fidib⁹ & indumẽtis cũ q̃bus ſe in mare deiecerat, iuſſu regis ꝓduct⁹ eſt, quo uiſo obſtupefacti nautæ ĩficias ire nõ potuerũt. Hĩc duo ſimulachra ærea apud Tenarũ facta ſũt. Delphinus uehens, & hõ ĩſidẽs. Delphin⁹ piſcis eſt, uel potius maris belua, oĩum nõ mõ marinoꝶ, ſed ẽt terreſtriũ aĩaliũ uelociſſim⁹ pene uolucrem æquãs, & niſi multũ ĩfra roſtrũ os illi foret, medio pene in uentre, null⁹ piſciũ celeritate ei⁹ euaderet. Sed affert morã ꝓuidẽtia naturæ, qa niſi reſupini nõ corripiũt, quæ cã p̃cipue uelocitatẽ eoꝶ oſtẽdit. nã cũ fame cõcitati fugiẽtẽ in uada piſcẽ ꝑſequẽdo diuti⁹ ſpiritũ cõtĩuere, uelu ti arcu emiſſi ad reſpirãdũ emicãt tãta ui exiliẽtes, ut plerũq; uela nauiũ trãſuolẽt. Iũcti agũt uera cõiugia, pariũt catulos decimo mẽſe. ĩterdũ binos nutriũt uberibus, ſicut balæna. Geſtãt fœtus ĩfãtia ĩfirmos, & adultos quoq; comitant̃, magna erga part⁹ caritate. Adoleſcũt celeriter, & decẽ annis ad ſũmã magnitudinẽ ꝑueniũt, uiuũtq; tricenis, qđ cognitũ eſt aliquoꝶ caudis p̃ciſis Occultãt̃ tricẽis dieb⁹ circa canis ortũ ĩcognito mõ, qđ certe mirãdũ eẽt, ſi ſpirare in aqua neq̃rent (ut ſentit Ariſto.) q neq; hũc neq; aliqđ aĩal ſine pulmõe ſpirare poſſe affirmat, q̃ſi nõ poſſint pulmonis uice alia aliis ſpirabilia ineẽ uiſcera, ita uolẽte natura, ſicut & pro ſanguĩe aliq̃bus aliũ humorẽ ineẽ cõſpicim⁹. Nã in aq̃s penetrare hũc uitalẽ ſpũm qs miret̃, cũ uideat in terrã quoq; tãto ſpiſſiorẽ penetrare, ut talpæ, & cætera aĩalia defoſſa oſtẽdũt. Spirare certe piſces duo illa ĩdicia eẽ uident̃. Primũ qđ æſtiuo calore quædã eoꝶ anhelatio notat̃. Secũdo ꝙ bullãtiũ aq̃rũ ſufflationẽ ſæpenũero uidem⁹. Sed ut ad Delphĩos reuertamur, Lĩgua ẽ iis cõtra naturã aq̃tiliũ mobilis ꝓ uoce, gemit⁹ humano ſimilis, dorſũ repãdũ, Roſtꝶ ſimũ, q̃ de cau

ſa nomẽ Simonis agnoſcere oẽs dicunt̕, mulcet̕ muſica arte, ꝑferti Symphõiæ cãtu, hoĩem nõ expaueſcit, obuiã nauigiis uenit. Pueroꝝ amore ducit̕. Appiõ uidiſſe ſe ſcribit apud Puteolos Delphinũ pueꝝ miro mõ amãtẽ. a quo Simon uocatꝰ uẽire ad eũ ſolebat, & pẽnæ aculeos uelut uagina cõdẽs ne dilectũ ſibi corpus laceraret, ꝑbere aſcẽſuro dorſum, receptũq; eqtis mõ ĩſidẽtẽ ꝑ magnũ æquor ad trigĩta millia paſſuũ deferre, ad qđ ſpectaculũ Roma, atq; oĩs italia cõcurrebat. Poſtea uero cũ idẽ ille puer a Delphino amatꝰ morbo piiſſet, Delphinũ ſæpe ad ſolitũ littus adnare uiſũ, ubi poſtq̃ puerũ, q in prĩo uado aduẽtũ eiꝰ opiri cõſueuerat, nuſq̃ uidit, deſiderio cõtabuiſſe. & ipm quoq; eẽ exaĩatũ, ac in pueri ſepulchro ab iis, q rẽ cognouerũt, humatũ. Aliꝰ in Africo littore memorat̕ fuiſſe ex hoĩum manibꝰ ueſcens, ꝑbenſq; ſe tractandũ, & alludẽs nãtibꝰ, ac ſæpe dorſo uehẽs, q ſemel a Flauiano ꝓcõſule africæ unguẽto peruñctꝰ odoris nouitate fluctuãs, & fere ſemianimis ꝑ aliquot deinde mẽſes latuit. Aliũ quoq; delphinũ in ialiſo urbe uiſũ memorãt, q amore pueri captus, dũ abeũtẽ in littus auide ſequit̕, in arenã inuectus expirauit. Pueꝝ hũc Alexander magnus Babyloni Neptuni ſacerdotio ꝑfecit, amorẽ illũ numinis ꝓpitii fuiſſe ĩterꝑtatus. In eadẽ urbe ialiſo aliũ quoq; pueꝝ a Delphino lõgo tpe amatũ ferũt, Hermiã noĩe, quẽ cũ aliquot millibus paſſuũ intra mare uexiſſet, repẽtinæ ꝓcellæ fluctibꝰ fuiſſe exaĩatũ, Eũ tñ uſq; in littus Delphinũ reduxiſſe, & ueluti cãm læti fatẽtẽ nõ reuerſũ ãplius ĩ maria, ſed ĩ ſicco expiraſſe. Hoc idẽ & naupacti accidiſſe ſcribit Theophra. Eſt ĩ ꝓuĩcia Narbonẽſi & nemuſiẽſi agro ſtagnũ, qđ Laterna appellat̕, ubi cũ hoĩe delphini ſocietate piſcãtur, & capi ſe ꝑmittũt cũ cæteris piſcibꝰ nihil de futura liberatiõe dubitãtes. Peracta captura in ptẽ ꝑdæ uocant̕. cũ ẽt nõ piſcibꝰ tm̃, ſed intrita panis, ac uino ſatiant̕, ipſis quoq; inter ſe publica ſocietas eſt. Capto quõdã a rege Cariæ, alligatoq; in portu delphino ingẽs reliquoꝝ multitudo cõuẽit, ueluti quadã aĩ mœſtitia miſerationẽ petẽs. donec dimitti uictũ rex iuſſit. iã uero & paruos ſemꝑ aliqs grãdior comitat̕, ut cuſtos. Viſiq; ẽt aliqñ defunctũ portare, ne laceraret̕a beluis. De ꝑlio eoꝝ cũ Crocodilis ſupius diſſeruimus. Sicilia ſane ĩſula italiæ eſt olim cõtinẽs & agro Brutio adnexa, mox interfuſo mari ſiculo auulſa, ob hoc græci Rhegyo nomẽ dedere ut ſupra oſtẽdimꝰ, q̃ſi auulſo, hinc ẽt ſicilia ipſa q̃ſi ſicilita, hoc ẽ execta uocitata ẽ, & nõ a ſicelo duce (ut qdã putãt) nũcupata. Virg. Hæc loca ui quõdã & uaſta cõuulſa ruĩa, Tãtũ æui lõginq̃ ualet mutare uetuſtas, Diſſiluiſſe ferũt, cũ ꝓtinus utraq; tellus Vna foret. A græcis Sicania dicta ẽ. nã Siciliæ nomẽ a nobis ſũpſerũt. Sicanios putãt Hiſpaniæ populos fuiſſe a ſicori flumine appellatos, de quo Luca. Heſpios inter ſicaris nõ ultimꝰ amnis. Hi in italiã quõdã appulſi eã expulſis ab originibꝰ tẽuere, ſed mox ipſi quoq; ab eiſdẽ expulſi, inſulã italiæ uicinã occupauerũt, & a ſuo nomine Sicaniã nũcupauerũt. ab aliis triq̃tra uocat̕, q đ triãguli figurã hẽat hmõi Δ. Triq̃trã. n. figurã ueteres Triãgularẽ uocabãt. Dr̃ ẽt Trinacria, qđ tria acra hoc eſt tria cacumina hẽat. Tribꝰ. n. ꝓmõtoriis in diuerſa ꝓcurrit Pachynũ uocat̕, qđ græciã ſpectat, & a craſſitudine aeris nomẽ hẽt impoſitũ. Græci. n. παχὺ pingue appellãt. Lilybæũ qđ ĩ Africã. Lybien a q̃ Lilybæũ. Pelorꝰ, qđ in italiã uergẽs Scyllæ aduerſum ẽ. Cã noĩs Pelorꝰ gubernator illic ab Annibale cõditus, quẽ ꝓfugus ex Africa & ꝑ ea loca Syriã petẽs, q̃a ꝓcul intuẽti uiderent̕ continua eẽ littora, & nõ puiũ pelagus, ꝓditũ ſe arbitratus occiderat. Fretũ ſiculũ anguſtũ, atq; anceps alterno curſu mõ ĩ thuſcũ, mõ ĩ ioniũ pelagus ĩfluxit, artox. uorticoſum. & ſcyllæ, ac charybdis ſæuitia ĩclytũ Scylla ſaxũ ẽ (ut diximꝰ) Carybdis mare piculoſũ nautis, qđ cõtrariꝰ fluctuũ curſus colliſionẽ facit, & rapta quæq; abſorbet. & reiicit. Oui. Et uomit epotas ſæua charybdis aq̃s. Sene. Quod rapax hauſit, reuomit charybdis. Fuit aũt charybdis uetula q̃dam uoraciſſima, quæ ꝙ boues Herculis furata fuerat, ab eo in id mare ꝓiecta fuit, qđ eſt alterum Herculis facinus, deditq; huic loco nomẽ, & ueteres nũc quoq; exercet rapinas. Fuit & altera ſcylla Niſi Megarẽſiũ regis filia, cuius patriã cũ Minos obſideret, & ſtatutũ fato eẽt, urbẽ capi ñ poſſe, quouſq; Niſus purpureã, quã habebat comã cõſeruaret, Scylla Minois amore capta, capillũ pr̃i abſcidit, pr̃emq; & patriã hoſtibus ꝑdidit. Sed a Minoe tãdẽ ſpreta, ac ꝓ nihilo habita, lamẽtabili q̃ſtu, & multis lachrymis exinanita defecit, & ĩ auẽ ſui noĩs mutata eſt. Oui. Filia purpureos niſi furata capillos, Puppe cadẽs nauis facta refert̕ auis. ſcylla ẽt piſcis gẽus eſt, quo maxime abũdat Lyris amnis Cãpaniæ Miturnẽſiũ urbẽ ĩterfluẽs. Martia. Ceruleꝰ nos lyris amat quẽ ſilua maricæ ꝓtegit, hĩc ſcyllæ maxima turba ſumus. Ab hac ſcylla loca ipſa, in q̃bus hi piſces capiunt̕, ſcylleta dicunt̕. Ci. Hac lege tribunitia decẽ uiri uendẽt agrũ cãpanũ. Accedet ei mõs gaurꝰ. accedẽt ſcylleta ad minturnas. A ſcylla uero mõſtro ſcyllacæũ deducit̕ Athenienſiũ colonia ĩ ultimo italiæ. Ab atheniẽſibus, dũ cõderet̕. ſcyletiũ dictũ, a quo ſinus ſcylacæus qui ad hipponiatem ſinũ iſthmũ facit. quẽ Dionyſiꝰ maior munire mœnibus cogitauit. Vir. Cauloniſq; arces, & naufragiũ ſcylacæũ. A ſicilia fit ſiculus paucioꝝ ſyllabaꝝ q̃ primitiuũ, qđ raro uſu uenit, ut ab Hiſpania Hiſpanꝰ, A Lauinia Lauinꝰ. Itẽ ſicilis. Virg. ſicilides muſæ paulo maiora canamus. Itẽ ſiciliẽſis, Hoc aũt differt ſiciliẽſis a ſiculo. qđ ſiciliẽſes dicunt̕, q̃ alibi orti ĩ ſicilia uerſant̕. ſiculi uero q e ſicilia ſũt, ſicuti corinthienſes ex eo dici cœpunt, ex quo Coloni

Corinthũ sũt deducti, cũ antea Corinthii dicerent, sic Romanẽses. & Hispanẽses negociatores dicimꝰ, q in alienis ciuitatibꝰ negociant. Mar. Ne Romã si ita decreueris Hispanensis librũ mittamus, sed Hispanũ, sed iã ad Medusã, & reliqs Gorgones ueniamꝰ, hæ Dorcades insulas ĩ Oceano Aethiopico sitas habitase dicunt, cõtra hespidum ortos, uno tantũ oculo, quo uicissim, ꝓut cuiq necesse erat, utebant, alioqn corpoꝝ forma, & crinibus aureis ĩsignes, q̃ propter & ab Agilitate nomen habẽt. Quippe græci γοϱγὸν agilẽ dicũt. agrorũ ꝑterea ubertate diuites erãt, & tã oĩ ex pte similes, ut una discerni ab altera nõ posset, Nihil uni accider poterat, qđ nõ esset oĩbus cõe. Oui. Finibus extremis libyes, ubi feruida tellꝰ Accipit oceanũ demisso sole calẽtẽ, Sq̃llebãt late phorcynidos arua Medusæ. idẽ duas tm̃ sorores fuisse cõmemorat. Cuius ĩ ĩtroitu geminas hĩtasse sorores Phorcy das uniꝰ sortitas lumĩs usũ. Sed de Medusa priuatĩ tradũt, qđ dũ sola circa littus uagaret Neptunus pulchritudine eiꝰ captꝰ cõplecti eã uoluit. Sed cũ illa hoc aĩaduertẽs fugere cœpisset. secutus est Neptunus usq ad tẽplum Mĩeruæ, ibiq uiolato delubro cũ ea cõcubuit. Quã iniuriã, cũ graui & iniquo aĩo Minerua tulisset, Medusæ crines qbus maxĩe Neptuno placuerat, mutauit in angues, deditq ut oẽs eã aspiciẽtes in lapides uerterent, qđ ob eximiã eiꝰ pulchritudinẽ fictũ eẽ nõnulli existimãt. Hãc postea Perseꝰ Iouis, & Danaes filiꝰ, Mercurii talaribꝰ, & falcato ense acceptis. Itẽ scuto Palladis, ut ære repcusso effigiẽ eius uidere ĩpune posset, ex ĩprouiso cũ ipsa, anguesq sopiti eẽnt adortus, uno ualidissimo ictu pemit, ex cuiꝰ cruore mox natꝰ Pegasus alatꝰ equꝰ phibet, q ĩde ad Heliconẽ Boetiæ mõtẽ euolãs, & pede saxũ feriẽs πηγὴν hoc ẽ fõtẽ apuit, a quo Pegasus ẽ noĩatus, & ab eo fõs ĩpe Hippocrene, siue Pegaseus, siue Caballinus dictus. Aratus & pleriq alii hũc equũ Neptũni & Medusæ filiũ dixerũt. Fõs ipse musis est dicatus. Pegasus in cœlũ euolauit, ibiq ĩter sydera cõstitutus est, arcticũ circulũ spectans, pedibus æstiuo orbi adnixus, extrẽo ore caput Delphini tãgẽs, & Aq̃rii manũ dextrã ceruici suæ adiũgẽs. A gorgone Gorgoneus deducit. Oui. Gorgoneas tetigisse domos. Itẽ Corgonia, de qua supra diximns. Gorgoneũ caput extĩcta Medusa Pallas in clypeo semp gestauit, ut formidabilior hostibus uideret. idẽ. Gorgoneũ crinẽ turpes mutauit in hydros. Nũc quoq ut attonitos formidine terreat hostes, Pectore ĩ aduerso, quos fecit sustinet angues. A pegaso pegaseus deriuat. Itẽ Pegasa thessaliæ oppidũ, qđ postea Demetrias dictũ ẽ. Propter qđ nauis lõga argonautaꝝ Pegasea nũcupat, ꝙ Iason q eã ædificauit, & prĩceps nauigatiõis extitit, fuit filius Aesonis fr̃is Peliæ regis Thessaliæ. Oui. iãq fretũ Minyæ Pegasea puppe secabãt. Hic ẽt Pegasicꝰ sinus in Thessalia ẽ appellatus. Iasonẽ sane cõstat primum nauẽ lõgã ædificasse, quã & pristin appellant. idẽ. Primæq ratis molitor Iason. eteni nauigiũ primũ in græciã ex ægypto Danaus aduexit, cũ antea ratibꝰ nauigaret, hoc ẽ cõnexis ĩuicem trabibus. Vñ poetæ plerũq rates ꝓ nauibus usurpant. Virg. Disiecit q̃ rates. Hic rãtũ ueteres q̃drãtẽ dixere, ꝙ in eo, & triẽte ratis fuerit effigies, queẽadmodũ nauis in asse. inuẽtæ ãt rates produnt ĩmari rubro ĩter ĩsulas ab Erythra rege. Sũt tñ q uelint naues mysos & troianos priores excogitasse in hellespõto, cũ aduersus thracas trãsirẽt. Alii in britãnico oceano prĩo inuentas putãt corio circũsutas in nilo ex papyro, & scyrpo, & arũdine fiũt. Biremẽ erythræi inuenerũt triremẽ (ut Thucydides affirmat) Amocles Corĩthiꝰ. Quadriremẽ (ut Aristo. sentit) Carthaginẽses. Quinq̃remẽ Nesichthõ Salaminiꝰ, Sex ordinũ zenagoras Syracusanꝰ. Ab ea ad Deciremẽ nesigitõ. Ad duodecĩ ordines Alexandrũ magnũ ĩstituisse cõmemorãt. Ad qndecĩ Ptolemæũ Soterẽ. Ad triginta Demetriũ Antigoni. Ptolomæũ philadelphũ. Ad quadragĩta ptolomeũ philopatorẽ, q triphõ cognomĩatꝰ ẽ. Ad qnq̃ginta lõgitudĩe (ut plutarchꝰ refert) ducẽtoꝝ octogenũ cubitũ, latitudine q̃dragenũ & octonũ, in q̃ remiges fuerũt usq ad q̃tuordecĩ millia, nautæ q̃drĩgẽti. armatoꝝ tria millia, sed hæc nauis, ut magnæ molis ostẽtatiõi potiꝰ q̃ usui fuit. Onerariã Hippiꝰ Tyriꝰ ĩuenit, q̃ a gestãdis oneribꝰ dicta ẽ. & ob id tarda, queẽadmodũ Actuaria nauicula celeritate ꝑstãs ẽ, ita appellata, qđ facile agi possit. Salu. His actuariæ naues circiter trigĩta decẽ onerariæ erãt. Onerariã nauẽ ẽt corbitã nominãt. plau. Tardiores q̃ corbitæ sũt, & ĩ trãqllo mari. Luci. poliphemo mauis brachiũ q̃ malꝰ nauis in corbita maximꝰ ulla Corbitas aũt dictas tradũt, ꝙ in malo eaꝝ sũmo, pro signo corbes solerẽt suspẽdi. Lẽbũ Cyrenẽses. Est ãt lẽbus breuis nauicula piscatoria. plau. Dũ hæc agũt lẽbo aduehit tuꝰ pr̃ pauxillulo. Vir. Nõ aliter q̃ q aduerso uix flumĩe lẽbũ, Remigio subigit. Hic & lẽnũculꝰ dr̃. Salu. prĩo ĩ dicit ꝑ noctẽ lemnũculo piscãdũ. st lẽbꝰ uero ꝓ graui. & tardo a ueteribꝰ usurpabat. Luci Atq equũ pedibꝰ st lẽbũ. itẽ Horia. plau. Mea opa laborat. & rate & horia. Eiꝰ diminutiuũ horiola. cymbã phœnices, ipsa quoq pua nauicula est, in medio latior. Ci. Cymbaꝝ ante pedes multitudo ꝓ se qsq, qđ cœpat, afferebat. Hinc cymbã piscatoriã dicimꝰ. Afra. Tũ cõscendo cymbã piscatoriã, uenio. Iacit anchora, inhibẽt leuiter. Ab huius similitudine cymbiũ deriuat poculi genꝰ ꝓcerũ, ac nauibꝰ simile. Vir. Cymbiaq argento pfecta atq aspa signis. Quidã tñ cymbiũ dictũ existimãt, q̃si cissimbiũ, uolũtq ligneũ poculũ eẽ ex edera, quã græci κισσὸν appellãt Celocẽ Rhodii, id quoq breue nauigiũ ẽ a celeritate appellatũ. Var. nautæ remiuagã mouẽt celo

cē.Plau.Vnde sumā? quē īteruertā? quo hāc celocē cōferā? Hāc & celotim uocāt. & oxyam circeꝝ cyprii. Nauis hæc ē asiana ꝑgrādis.Plau.Cū ꝑcontor portitores,& ꝗ nauis uenerit ex Asia,negāt uenisse.Cōspicat⁹ sum interī circerū,quo maiorē nō cēseo.Myoparōem Tyrrheni.genus nauiculæ ē piraticæ.Ci.Nā cū ꝗrereť ex eo quo scelere impulsus mare hēret infestū,uno myoparōe eodē inqt,quo tu orbē terræ.Salu.& forte ī nauigādo cohors ima grandi phaselo uecta a'cæteris deerrauit,mariq; placido a duobus ꝑdonū myoparonibus circūuenta.Paro quoq; gen⁹ nauigii ē.A quo myoparo.Var.Iāq; duo parones hēbāt īstructos.Phaselū cāpani uelox nauigiū,atq; oblōgū,ꝗle stagnāte nilo in ægypto usurpāt.Hora. Fragilēq; mecū soluat phaselū.Litres Germani circa adnubiū hītantes.Sūt aūt nauiculæ e cauatis arborib⁹ factæ Vir.Cauat arbore litres.Scaphas illyrii.nauiculæ sūt,ꝗ maiores naues cōsequūť.Salu.Magna īdustria ꝑquirebāt eū ꝑ tot scaphas,ꝗs ad hostia ꝑ cōtatū miserāt.Ab hui⁹ similitudīe scaphia dicunť uasa,ꝗ sordiū,& purgādi uētris cā fiūt.Vlpia.Scaphia hīta uētris cā ñ puto argēto legato cōtieri.Iuue.Et ride positis scaphiū cū sumiť armis.Hic ēt paruæ ad piscādū nauiculæ piscatoriæ scalphæ dicunť.Est aūt hoc nomē a græcis sūptū apud quos σκάφη alueus dř.Item concauitas,fossura.nam & σκάπτειν fodere est.σκαφεὺσ fossor.Vnde Scapus appellatus siliꝗ,in ꝗ semīa cōtinenť,ut fabæ.papaueris.& similiū.Hic ēt scabo deduciť,qđ significat cōfero,& ꝗsi unguibus fodio.A quo scabies,quæ & psora dř.uñ scabiosus.& scaber asꝑ,ꝗ scabies asꝑitatē in cute faciat.Virg.Exesa inueniet scabra rubigine pila.Hic scabrities,asperitas.& scabre,aspe. & squāmæ,ꝗbus coriū pisciū & ꝗrūdā serpentiū tegiť.Vnde desquāmo.& exꝗmo uerba,hoc est squāmas detraho.Vnde exquamāti,& desquāmati pisces dicūť,quibus squāmæ sūt detractæ.Ab hac similitudine loricarū quoq; catenulæ squāmæ dicūť.Vir. Quē pellis aenis ī plumā squāmis auro cōserta tegebat.idē.iāq; adeo rutilū thoraca indut⁹ aenis,horrebat squammis.A squāma squāmosus deduciť,squāmis plenus.& squalleo,quod ꝓprie significat plenus sum.idē.Per tunicā squallentē auro lat⁹ haurit apertū.Quicquic enī nimis īculcatū,obsitūq; aliqua re erat,ita ut incuteret uisentibus horrorē a crebritate,atq; asperitate squāmaꝝ,Squallere ueteres dicebāt.Hic postea tractū ut corpora īculta,& ueluti squāmosa alta congerie sordiū squallere dicanť.Vñ squallor inꝗnatio,sordes.squallidus sordid⁹. Veteres sꝗllā ēt pro squallida dixere .Ennius.Elauere lachrymis uestē squallam,& sordidā.Sꝗrrosi ēt a squāmarū similitudine dicti sūt,quoꝝ cutis ad assiduā illuuiē exurgit.A scapto ēt scaptēsula uocať loc⁹ ī Macedōia,ī quo fodi argētū solebat.Lucre.Quales expiret scaptēsula subter odores.Itē Scaptia urbs,a qua scaptia tribus uocitata est.Sūt ꝗ a scapto scalpo quoq; deductū existimēt,qđ simili mō significat fodio.Scalpūt gallinæ pedibus,hoīes unguibus.A scalpo fit scalpurio,eiusdē significatiōis,Plau.Vbi erat hæc defossa,occepit scalpurire unguibus.& scalprū notū īstrm,cuius diminutiuū est scalpellū.& auriscalpiū,instrm ad scalpuriēdas aures.& sculpo qđ græci dicunt γλύφω.a quo sculptor .sculptrix.& sculptile,qđ sculptū est.itē insculpo. & exculpo cōposita.Stlatā sardi,genus nauis latū magis ꝗ altū.unde a latitudine nomē hēt. Veteres enim dictionib⁹ ab.l.incipiētibus ꝑponere.st.lr̄as solebāt,sic stlatū,latū.stlitibus iudicādis ꝓ litib⁹ iudicādis dicebāt.A stlata stlatari⁹ deduciť.sicut a scapha scaphiarius.A classe classiarius. Aliquādo stlatariū dř qđ mari portatū est,ꝗsi Stlata aduectum.Codicarias naues latiū.hæ & caudicariæ dicunť ꝙ e caudicibus,hoc est lignis grossiorib⁹ factæ sint.Varro.Quod antiqui pluris tabulas cōiunctas codices dicebāt.Etiā in tyberi naues codicarias appellamus.Salu.Et ꝗꝗ ibi naues codicariæ ꝑ hyemē occultæ fabricatæ aderāt.Prosumias brutii. id quoq; genus nauigii est leuis speculatorii.Plau.De nocte ad portū ꝓuectus sum,ꝓsumia.Ceci.Qui pro gubernatore se gerēs,ꝓpe uertit ꝓsumiā,hæ & geseoretæ a nōnullis uocanť.Pōtones ii,ꝗ circa Circeios & Pōtinā paludē habitabāt.Naues sūt,quibus in traiiciēdis amnibus utunť.Apule.Et si uado nō poterūt pōtonibus trāsibūt.cattas.nuctucias.medias,Medi.marplacidas siculi. gaulos genus nauigii parui & rotūdi.remeculos .Lēnii.Ratarias,quæ a ratiū similitudīe appellatæ sūt.Tarētini.Ciclarū.& Catascopiū,qui Diomedis quōdā insulā coluerūt.syderū obseruationē in nauigādo phœnices.remū copæ,hoc est instrm,quo naues agunť,& quasi nauis pes. A quo remiges dicunť.qui remos agūt.& remigo,remos ago. & remigium ipsa agitatio remoꝝ(& ut ita dicā)remigatio,qđ aliquādo per metaphorā de auibus dř.Vir.Remigio alaꝝ, Et ab eo cōpositū Eremigo,qđ significat enauigo.emetior. Ply.'Circa caspium quoq; multa oceani littora explorata,paruoq; breuius ꝗ totus hinc,aut illinc septentrio eremigat⁹,& remulco,qđ proprie est remigando e scapha grādiorē nauim traho,qđ aliquādo nō necessitatis gratia fit,sed ut nauis ꝗetius agať.Hinc remulcare quoq; aliquādo dicimus molli,ac leui tractu ad ꝓgressum mulcere.Sisenna.si quæ celeriter solui poterat,in altū remulcādo trahiť.item in eadem significatiōe remulco.& promulco agi nauis diciť.unde quidā utrūq; a remulcēdo,ac ꝓmulcēdo existimāt deductū.Remi latitudinē platæ.nā pricipio tereti remo utebanť.& remillum a remi similitudine repandū dicimus.Remus ēt lorū significat,qđ continet tubā,Sūt eti-

am qui remo remis deriuatū a remo existimēt. Remere enim repetere est. Ennius. Riuos camposq; remāt. Alii remere putāt dictū. quasi remeare. uela Icarus. Malū, hoc est arborē nauis, & antēnā, hoc est lignū per transuersum ī malo positū, in quo uelū alligaf. a circūtendēdo sic nominatā, Dædalus. hippagū, hoc est uectionē equorū, a quo & naues ipsæ, qb⁹ eq uehunf hippagines dictæ. secūdū quosdā, salamānii, secundū alios atheniēses. Tectas longas Tasii. antea ex prora tm̄ & puppi pugnabatur. Rostra addidit Piseus, hoc est partē illā exporrectā e prora atq; acutā ad similitudinē rostri auiū, a quo naues, ipsæ rostratæ dicūf. Dicif tamē rostrū non mō de auibus, sed de reliquis quoq; aīalib⁹ & ipso hoie. Ply. Et mugilis rostrū. Plau. Adusq; rostrū hois. A rostris nauiū q̄s Romāi deuicta, ac ꝓfligata Antiatū classe cœpunt, Rostra dictū ē tēplū ante curiā, q̄ ibi rostra ab hostibus capta fixa eēnt, ut superius ostēdimus. Anchorā Thusci, qđ uocabulū a græco deriuaf ἄγκυρα. Sed apud nos ueteri cōsuetudīe aspiraf. Ab hoc anchorarii dicuntur nautæ, qui demittēdi ac leuandi anchorā, curam habēt. & funes anchorarii qbus anchoræ demittuntur, ac leuantur. Hircius. Storias autē ex funibus anchorariis tres fecerūt. Eupalmius Eandē bidentē fecit, alii postmodū, & tertiū dentē addidere. Harpagōas Anacharsis inuenit, telū est in sūmitate ad uncū, quo nauigia capiunf ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, qđ est rapere. Vnde harpya. & harpastū, de qbus alibi diximus. & harpago uerbū, quo ueteres usi fuere pro rapio. Plau. Hei misero mihi aurū mihi intus harpagatum est. Et harpe ensis falcatus, quo usum fuisse Perseū poetæ ꝓdiderunt. Luca. Harpē alterius mōstri iam cæde rubētē. & Harpal⁹ nomen propriū uiri. & Harpalice, ꝓprium mulieris. Sic enī dicta est filia Harpali regis Thracū Amazonū regina, quæ patrē a Getis captū liberauit. & Harpasa oppidum Asiæ. Manum Pericles Athēīēsis. aliud genus est teli, quo naues harpagonibus raptæ tenētur, a manus humanæ similitudine appellata. Adminicula gubernādi Thyphis. Classe primus omniū Minos depugnauit. Classis multitudo nauium est, quemadmodum supra ostendim⁹. Hercules (ut Homerus scribit) in bello quod aduersus Pylon Nestoris patriam gessit, Plutonē, qui Nestori & fratribus suppetias tulerat uulnerauit. Seneca. Hic qui rex populis pluribus imperat, Bello cū peteret nestoriam pylon, tecum conseruit pestiferas manus, telum tergemina cuspide perferēs, Effugit tenui cuspide saucius, Et mortis dominus pertimuit mori. Scribit præterea Homerus Pæonem medicinæ artis peritissimum, Plutonem ab Hercule uulneratum liberasse. Hic herbam inuenit, quæ ab eius nomine dicta est Pœonia. Alii pentorbon nominant a quinq; granis, quæ fert erui magnitudine. ὄρβον. n. græci eruum dicunt. Alii glycysiden a dulcedīe, nascif opacis mōtibus, caule inter folia digitoꝝ q̄tuor ferentē in cacumine ueluti græcas nuces q̄tuor aut qnq;. Medef faunoꝝ inqete ludibriis. Pæonia ēt regio est, postea a regis noīe dcā Emathia, pars Macedoniæ, a q̄ pæones populi. Ponitur q; aliquando pæonia ꝑ Macedonia, sicut Emathia, cuius littoralis regio iuxta Sithoniā, & Themopontum pallene uocaf, in q̄ urbes fuerūt Aphytia. potidea. Neapolis. Aega. Therābū. Sciōa. Meda. & Sana. Hāc patriā protei Oceani filii, sūmi uatis, q ægyptiis postea īperauit fuisse testaf Virgili⁹. Hic nūc Emathiæ portus patriāq; reuisit pallenē. Fuit ēt pallene oppidū Achaiæ. pluto Saturni filius fuit ex Opi coniuge quēadmodū supra diximus. & frater Iouis, atq; Neptuni, q cū ad regni diuisionē uēissent plutoni, q natu minor erat, & Agesilaus uocabaf, pars occidētis obtigit secus infeꝝ mare. Ioui q prim⁹ erat, plaga oriētis, Neptūo insulæ. Hinc datus fabulæ locus, ut Ioui īperiū cœli Neptuno maris, plutoni īferoꝝ obtigerit. Statius. Dux herebi populo poscebat crimia uitæ, Nil hominū miserās, iratisq; oībus umbris. Sūt furiæ circū, uariæq; ex ordine mortis, Sæuaq; multisonas exercet pœna cathenas. Hūc fingebāt currū habere trium rotaꝝ, quē tres equi ducebāt, & canē tricipitē noīe Cerbeꝝ, stupēdæ īmanitatis. & colubris iubas lābētib⁹ horrēdū. Seneca Hic sæuus umbras territat stygius cāis, Qui terna uasto capita cōcutiēs sono, Regnū tuef sordido tabo caput, Lābunt colubræ, uipis horrent iubæ, Lōgusq; torta sibilat cauda draco. par ira formæ sensit ut motus pedū. Attollit hirtas angue uibrāte comas. Dictus est aūt Cerberus q̄si creoborus, hoc est carnē uorās. qppe græci κρέασ carnē. βορόν edacē dicunt. Dirum ꝑterea aspectu esse plutonē, & oībus formidabilē, ac Iouis tm̄ uultū habere sed fulminātis. Domū ei esse in secessu Tartari obscurā, & liuētibus semꝑ umbris, ac dira caligine opacā. Fœdā ꝑterea paludē noīe cocytū, ubi semꝑ luctiferi bubonis gemit⁹, & aliaꝝ diraꝝ auiū turpissim⁹ ululat⁹ audif. Sene. Palus inertis fœda cocyti iacet. Hic uultur, hic luctifer bubo gemit, pp qđ a cocyce aue, quā uulgo cuculū uocāt, qdam Cocytū appellatū uolunt, cui⁹ uox quoq; cocytus dr̄, ex accipitrū genere est, modico tpe æstatis uisa, postea nō cernif, pp qđ sunt q eā putēt figurā mutare. sola accipitrū ungues hēt nequaq̄ adūcos, nec capite iis similis ē, sed tm̄ colore. Rictū poti⁹ colūbi hēt. Qui ēt absumif ab accipitre, sola oīum auis a suo genere iterēpta, cū alioqn nulla sit tā rabiosa belua, cui nō imago sua sancta sit. procedit uere, occultaf cāiculæ ortu, sempq; parit in alienis nidis maxime auis, quæ curuca uocaf, maiori ex pte singula oua, qđ nulli alteri aui accidit, raro bina. cā subiiciēdi pullos existimaf, q a se scit cūctis auibus iuisam eē, nā par-

uæ quoq; auiculæ eā īſe ſtāt. itaq; nō fore tutā generi ſuo ſtirpē opiat, niſi ſefellerit, iccirco nullū facit nidū. Educat ergo ſubditū fœta tanq̃ ſuū. ille natura auidꝰ ꝓripit reliq̃s pullis cibos, ꝑꝑ qđ magis pīgueſcēs nitore in ſe nutricē cōuertit. Gaudet illa eius ſpecie, & ſeſe ꝙ talē peperit, admirat̃, ſuos cōparatiōe illius ueluti alienos dānat. Abſumiq; etiam ſe inſpectāte patit̃, dōec ipſam quoq; iā uolādi potens corripit. Nulla hoc tp̄e auis ſuauitate carnis ei cōparat̃. Poſtq̃ ꝑ ſe uiuit mutat saporē. Sūt ēt q̄ Cocytū ἀπὸ τοῦ κωκύω deductū putāt, qđ apud græcos gemo significat ꝑꝑ gemitū aīaꝝ. Virg. Cōtinuo auditæ uoces, uagitus, & ingēs, infantūq; aīæ flētes in limine prīo. Nec ꝓcul hinc partē fuſi mōſtrant̃ in oēm, Lugētes cāpi, ſic illos noīe dicūt. A cocyto palude & Pluto ipſe cocytus dr̃. & Proſerpina Cereris filia, quā in inſula Sicilia raptam uxorē duxit. Iuue. Talia ſecreta coluerūt orgia teda Cecropiā iuſſi baptæ laſſare cocytō a q̃ cocytia ſacra dicta ſūt. Hora. inultus ut tu riſeris cocytia, Vulgata ſacrū liberi cupidiſ. Sed qm̃ teſtimoniū Iuuēalis adduximus, in quo interp̄tes eiꝰ multa īepte, ac pueriliter diſſeruerūt, opæp̄tiū eē exiſtimauimꝰ eū locū expōere. Dānat hoc loco poeta uiros ſui tp̄is ita molles, laſciuos atq; effœminatos, ut nō pudeat eos & muliebrē ueſtē īduere, & frōtem ornare redimiculis, & colla monilibꝰ cīgere, & quo nihil dici fœdus pōt, p̄ter ius faſq; ſacris, Bōæ deæītereſſe eiectis ēt mulieribꝰ, qbꝰ ſolis ſacroꝝ locū īgredi licebat. Erat. n. Bona dea, quā ueteres Faunā, ſiue Fatuā, ſiue (ut aliq̄ uolūt) Sentā dixere. Hāc Varro ſcripſit tantæ pudicitiæ fuiſſe, ut nemo illā dū uixit p̄ter uiꝝ ſuū mas uiderit, nec nomē eiꝰ audierit, ꝑꝑ qđ illi ī op̄to mulieres ſacrificabāt. & bonā deā noīabāt. Quidā putāt hāc Proſerpinā eē, & iccirco ei porca rē diuinā fieri. qa ſegetē quā Ceres mortalibꝰ tribuit, porca depaſta eſt. Mares ergo inq̄t Iuuenalis. nūc bōæ deæ ſacrificia ꝑſoluunt. ipſi litāt. ipſi porcā īmolāt. ipſi uina offerūt. mulieres non patiunt̃ intrare, ſed eas abigūt, & faceſſite hinc exclamāt. Nō eſſe uobis hic amplius licet, nō tibias, aut choreas exercere, & ut facto addāt auctoritatē talia inq̄unt ſacrificia coluerūt mares Athenis, noctu exercētes Cocytias cerimōias, hoc ē ſacra Proſerpinæ. Orgia q̄ppe ſacra ſūt, q̄ diis īmortalibꝰ fiunt ἀπὸ τῆς ὀργῆς, hoc ē a furore, qa ſacrificātes diuīo quodā furore corripi uidēt̃, uel (ut q̄dā putant) ἀπὸ τοῦ θύειν ἐν τοῖς ὄρεσι, qđ ī mōtibꝰ ſacra facere diis ſolebāt ueluti locis cœlo ꝓpīq̄oribꝰ, ut ī olympo mōte. Hīc abuſiue ſacra liberi p̄ris dicta ſūt orgia, ī Thracia prīo ab Orpheo īſtituta hæc p̄īcipio a ſolis mulieribꝰ, q̄ mēſtrua paterent̃, celebrari ſtatuit, quo eas tā fœdi, ac ꝑnicioſi morbi tp̄e a uiris ſeparet. Poſtea ut rō pudoris haberet̃, cæteris quoq; mulieribꝰ idē indulſit. Sed hoc loco Orgia ꝓ ſacris pōit. Iuue. Quæ cocyto, hoc ē Proſerpinæ exhibebāt̃, quā eādē cū Bona dea eē diximꝰ. Celebrabant̃ aūt Proſerpinæ ſacra Athenis nocturno tp̄e a ſolis mulieribus, crinibus paſſis, & ad thedaꝝ lumina, nec fas erat alicui uiro introire. Hora. O rebus meis nō infideles arbitræ, nox & Diana, q̄ ſilētiū regis. Arcana cū fiūt ſacra. Statius. Lex procul ire mares, iterat p̄cepta uerēdus ductor, in acceſſūq; uiris indicit̃ antrū, Nec ſatis eſt, ſtat fine dato metuēda ſacerdos, Exploratq; aditus neq̄s temerator oberret. & Proſerpina ipſa Cecropia dicebat̃. Euſebiꝰ. Proſerpinā Sicam regis filiā fuiſſe. & ab Orco rege moloſſorū tp̄e Eleuſii Atheniēſiū regis raptā ferūt, huius ſacra quotānis Athenis celebrant̃, ꝙ Ceres mater eiꝰ, dū illā q̄ritaret Triptolemo Atticæ regi impiū tradidit. Eleuſio rege p̄re eius occiſo, artēq; ſerēdaꝝ frugū, & currū ei tradidit. Triptolemꝰ uero oppidū ædificauit, qđ ex p̄ris noīe Eleuſiū, & ſacra Cereri quoq; inſtituit, quæ græci Theſmophoria appellāt, Latini dicūt Cerealia. Theſmophoros q̄ppe Ceres, hoc eſt legifera dr̃, qa ante frumētū inuētū hoīes ſine lege uagabāt̃. illo uero īuēto abiecta feritas fuit, & ex agroꝝ diuiſiōe prīo nata ſūt iura. Oui. Prīa ceres unco glebā dimouit aratro, Prīa dedit fruges, alimētaq; mitia terris, Prīa dedit leges, cereris ſūt oīa munꝰ, Qđ uero pollutis ꝓſerpinæ ſacris, Viri quoq; ad ea accedere ſoliti ſint teſtat̃ Hora. Inultus ut tu riſeris cocytia uulgata, hoc ē tibi quoq; & aliis maribus iā nota. Baptæ hmōi uiri dicebāt̃ quod tincti, fucatiq; ſacris intereſſent, inſtar mulieꝝ βάπτειν. n. inficere ē. tīgere. fucare, & βάπται tincti dicuntur. Vñ mox poeta addit. ille ſup̄ciliū madida fuligine tinctū Obliq̄ ꝓducit acu, pīgitq; tremētes Attollēs oculos. Laſſare aūt inq̄t p̄cibus fatigare, ut eſt, Deoſq; ī uota fatigāt Hora. Prece q̄ fatigēt uirgines ſanctæ minus audientē Carmina ueſtā. Propti[9]. Et defeſſa choris Calliopea meis. Sed ut ad ꝓpoſitū reuertamur, lethen quoq; flumē apud inferos eē ꝓdiderunt, cuius latices ſiq̄s guſtauerit, omniū p̄teritaꝝ reꝝ obliuiſcit̃. iccirco ἀπὸ τῆς λήθης, hoc eſt ab obliuiōe nomē habet. Datus aūt huic fabulæ locus eſt, qa moriētes reꝝ omniū obliuio ſubrepit. Cōſtat ſane hūc amnē ī africa circa extremū ſyrtiū cornu Berēicen urbē alluere, quā Berenice muniuit Ptolemæo tertio nupta, & in maiori ſyrte locauit, ſed eū apud oēs fama eſt ad ea loca inferna exūdatiōe ꝓrumpe. Sene. intus immēſo ſinu placido q̄eta labit̃ lethes uado Demitq; curas, ne ue remeādo ampliꝰ pateat facultas, flexibꝰ multis grauē, īuoluit Amnē. Lucanus. Quā iuxta Lethes tacitus p̄labit̃ amnis īfernis, ut fama, trahēs obliuia uēis. ab hoc fit lethæus. idē. Non me lethææ cōiunx obliuia ripæ īmemorē fecere tui. Itē lethargus ἀπὸ τῆς λήθης, hoc eſt ab obliuiōe deriuat̃, morbus eſt, quē latini torporē appellant. Prouenit ex pi-

tuita humidiore, frigidioreq; cerebrorum madefaciēte. Accidit ī eo morbo obliuio rerum oīum. Differt a ueterno, de quo supra diximus, qd' genus morbi græci κῶμα appellāt, qn̄ nec Lethargicum seqtur necessario somnus, neq; comaticū, siue ueternosum obliuio. Cognatæ alioqn sūt ægritudīes. Quidā ēt hinc lethū, cū mortē significat deductū putāt, qd' moriētes, ut diximus, oīum obliuiōe capiant̄. Sed falsum est. Nā letū a leo deriuat̄, quo ueteres usi sunt, ꝓ deleo, qm̄ mors oīa delet. Ab eo fit letale, hoc est mortiferum. ut letale uulnus. letalis plaga. letale uenenū. Item letiferum. & letificū, qbus poetæ utunt̄. A leo uero fit deleo, a quo deletile dicimus non solum, qd' delet̄, sed ēt qd' delet. Varro. Si displicet tibi tam magnū, sumā spōgiā deletilē. Itē delebile, qd' deleri pōt, cuius cōtrariū est indelebile. Eleo quoq; ueteres ꝓ eo, qd' est maculo, usurpauere. Lucil. Si hic uestimēta eleuit luto ab eo risum magnū ad cachinū imprudēs subiicit. & eleuiē ꝓ purgatiōe. idē. Vt eleuiē facere puētū uelis. Sūt tn̄ q letū nō a leo deductū, sed p antiphrasin dictū uelint, q̈si minime lætū. Quippe epitheton mortis tristis est, qd' est læto contrariū. Lætus aūt a lato deriuat̄, qa qui læti sunt, hoc est q gaudium aspectu ꝓmunt, dilatare quodāmō faciē uidētur. hoc. n. differt lætor a gaudeo, ꝙ lætari extrīsecus est. Gaudere intrinsec⁹. Est ergo proprie lætus, qui hilaritatem quam intus habet, ēt uultu ostendit. Virgi. impio læti parent. idē. Et lætus eois currus eqs, sed qa natura ita cōparatū est, ut q̄ bona corporis habitudine sunt, alacriora, quæ uero debili tristia sunt, ideo fit, ut quæ pinguia, & fertilia sūt læta uocemus. Hic lætas segetes dicimus. i. pingues. Vir. Quid faciat lætas segetes. & lætū legumen, hoc est fertile. idem. Vn̄ prius lætū siliqua quassante legumē. Lætū ēt aliquando uocamus, qd' nos lætos facit, sicut tutū locū, qui nos tutos reddit, sic læta prata. lætā domū. lætam porticū dicimus. Sic lætamē appellam⁹ fimū, qd' agrum faciat lætū, hoc ē pinguē, & fertilē. A læto lætabūdus deducit̄. & lætor. & læte aduerbiū. & lætabunde. Itē lætitia, quæ ita a qbusdā definit̄ Lætitia est exultatio animi gaudio efferuētiore. ꝓpter euentū rerum expetitarum. A ueteribus etiā lætitudo dicebatur. Accius. Alacrē reddidisti, ac me excitasti ex luctu in lætitudinem. Idem. Quanta in uenando affectus est lætitudine. item læto uerbum, quod est lætum facio. Liuius. iam ne oculos specie lætauisti optabili. Accius. Vt te triplici lætarē bono. Itē lætisco, lætus fio, Sisenna. Vtrum ne dii cultu erga se mortalium lætiscant, an supnæ gentes humana negligāt. Item lætifico, lætum reddo. Plautus. ita meum cor hæc anus lætificauit modo. Gaudium uero ita definitur. Gaudium est affectio animi alicuius præsentis boni opinione cōcepta. A quo fit gaudeo uerbum. Plautus. Gaudiloquium posuit pro eo, q cū gaudio loquit̄. & gaudiolum diminutiuū. quidam gaudium a græco deriuatum putant, dictumq; quasi gauiū. Græci enī γαῦρον lætum dicunt. Præterea acheronta alium inferorum amnem commemorant dictum ab α priuatiua particula, & χαίρων, quod significat gaudēs, q̈si sine gaudio. Seneca. At hinc tumultu rapit̄ ingēti ferox, & saxa fluctu uoluit acherō iuius remigrari. Serui⁹ scribit acherōtem locū eē nō lōge ab aliis undiq; mōtibus septū, adeo ut nec oriētē nec occidētē solē possit aspicere, sed tm̄ meridiē. Quod aūt ignibus plenū fingūt, hæc rō ē, qa oīa uicina huic loca scatent aqs calidis. ac sulphuratis. sine gaudio, qd' hydromātiā siue sciomantiā, hoc ē diuinationē, q̄ fit aq̄ uel umbra, ibi maxīe exercere solebāt, qd' sine hoīs nece nō poterat fieri. Quippe Aeneas illic occiso Miseno sacra īpleuit. Vlysses uero occiso Elpēore. Vir. Quādo hic īferni ianua regis dr̄, & tenebrosa palus Acheronte refuso. hinc ꝓpinq̄ cumis palus acherusia uocitata. Itē Acherusia specus iuxta Euxinū, de quo paulo mox dicemus. Nos Acherōta legim⁹ flumē eē ī brutiis nō lōge a Cōsentia oppido. a quo oppidani acherōtini sūt dicti. ab acherō ēt acherontius deriuat̄. Itē aliud īferorum flumē qd' Phlegethō dr̄, flāmis æstuātib⁹ rapidū, un̄ ἀπὸ τοῦ φλέγω, qd' est ardeo deriuat̄. Vir. Quæ rapidus flāmis ambit torrētibus amnis tartareus phlegethō. torquetq; sonātia saxa. Ab hoc fit phlegethōteus. Postremo aliā quoq; apd' īferos paludē eē, quæ Styx dr̄, poetarum carmībus celebris, hoc nomen alii ἀπὸ τοῦ στυγῶ, deductū existimant, qd' est timeo. odi, qd' terrori oīb⁹ sit, alii ἀπὸ τοῦ στυγνοῦ, qd' mœstum, tristēq; significat. De his aqs multa poetæ finxerūt. Quippe cocytū stygis filiū eē dixere, ex eo Phlegethōta genitū, huius filiū eē Lethen. Stygē uero Acherōtis, & terræ filiā secūdū aliquos, secūdū Hesiodū Oceāi & Tethyos, ex eaq;, & Pallāte natos eē zelū, atq; uictoriā. Quoniam uero uictoria in bello gigāteo ioui opē tulisset, cōcessum ei a Ioue honoris gr̄a, ut dii p matrē eius, hoc est p Stygiā paludē iurarēt, nec tale iuramētū fas eēt uiolar̄, Siqs deorum uiolasset, cētum ānis a nectare abstineret, & numinis maiestate eēt priuatus. Virgilius. Stygiáq; paludē Dii, cuius iurare timēt. & fallere numen. Homerus, καὶ τὸ κατειβόμενον στυγὸς ὕδωρ, ὅς τε μέγιστος ὅρκος, δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι. Sed hæc de Styge iccirco ficta sunt. qa styx fons est ad Nonacrin Archadiæ e saxis profluēs, exitiosus aīalibus. Eius aqua uenenum est præsentissimū, epota illico necat. esse pisces paruos in ea tradit Theophrastus, lætales & ipsos. Noxiā putāt eē nimio frigore utpote cū ꝓfluēs ipsa statim lapidescat. Traduntq; ēt æs, ac ferrū ea erodi, & sola mulæ ungula cōtineri. Cætera uasa nullo mō eā uim ferre posse, sed stati frigoris magnitudie dirūpi. Anti-

patrum

patrũ hoc uenenũ cõſilio (ut q̃dã putãt) Ariſtotelis, Alexãdro regi tradũt dediſſe. Eſt & alia palus iu ægypto iuxta mẽphi, quã ueteres Styga uocauere. A ſtyx deducit̃ ſtygius. Seneca. Hic ſæuus umbras territat Stygius canis. præterea Erebũ quoq; fluuiũ eſſe inferorum dicũt. poniturq; ĩterdũ ꝓ obſcuriore ꝑte inferni. Virg. Imas Erebi deſcẽdit ad umbras. Idem. Et magnos erebi tranſnauimus ãnes. Varro. Erebo natã noctẽ affirmat cũ inq̃t. Erebo creatã fuſcis crinibus noctẽ inuoco. Orcus quoq; amnis apud ĩferos eſſe memorat̃, ſed ego ut eũdẽ hũc eẽ cum ſtyge exiſtimẽ, auctoritate Homeri adducor, q fluuiũ eſſe Theſſaliæ oſtẽdit ab inferis manãtẽ & in peneũ defluentẽ quẽ nec peneus recipit, ſed olei mõ ſupnatantẽ breui ſpacio portatũ abdicat, nec pœnales aquas, diriſq; genitas, argẽteis ſuis miſceri ꝑmittit. ideo aũt Orci ei nomen ĩpoſuit, qa ꝑ hũc dii iurare cõſueuerũt. ſiqdem græci ὅρκον dicũt, q̃uis aliq ab orco potius dictũ iuſiurandũ uelint. Orcũ uero ab ũrgẽdo, ꝙ ĩ mortẽ urgeat, q̃ſi grææ uoces a latinis deducant̃ hinc & Pluto ipſe & inferoꝝ ſedes orcus appellat̃, q̃ alio noĩe dr̃ tartarus, & in multitudinis numero neutro genere tartara ἀπὸ τοῦ ταράσσειν, qđ eſt turbare. Ab eo fit tartareus. Sene. Vt uincla tulerit dura tartareus canis. Veteres ẽt tartarinũ dixerũt horrẽdũ, atq; terribilẽ Plutoni diuitiæ nomẽ dederũt. Quippe πλοῦτον græci diuitias dicũt. Quapp & a nobis dis, hoc eſt diues appellat̃. Quippe terrenã oẽm uim, atq; naturã Diti patri dedicatã putabant, qđ diuitiæ oẽs e terris oriãt̃, & ĩ terras recidãt. Claudian⁹. ſempq; tenem⁹, Quæ ſupi tenuere ſemel. Idẽ. ĩ põtificũ libris Diſpater. Tellumon. Altor. Ruſor. Cocyt⁹ noĩabat̃. quẽadmodũ ꝓſerpĩa dicebat̃. Tellus. nutrix. Libera. Orca & ut ſupra dixim⁹, Cocytus. Hæc Iouis & Cereris filia fuiſſe exiſtimatur, q̃ cũ ueneris ignes deſpiceret, aſtu eius a Plutone amata, & rapta ẽ, eiq; cõnubio iũcta. hanc cum diu Ceres q̃ſiſſet, cõptũq; tandẽ haberet indicio Arethuſæ eã apud ĩferos eẽ, nec ſpes ulla de reditu ſupeſſet, qđ tria grana mali punici deguſtaſſet, ĩpetrauit a Ioue, ut ſex mẽſes cũ uiro, alios ſex cũ matre moraret̃. Quod ideo fictũ ẽ, qa proſerpinã lunã eẽ cõſtat, q̃ ꝑ duodecim ſigna Zodiaci ãnuo curſu gradit̃, quoꝝ ſex ſuperiora, ſex ĩferiora cenſent̃. Verũ hæc qdẽ q̃ ſupra de ĩferis memorauimus, nõ ſine rõne ficta eẽ manifeſtũ eſt. Quippe obliuiõis fluuiũ nihil aliud eſſe conſtat, q̃ errorẽ aĩæ naturæ ſuæ obliuiſcentis, & ſolã in corpore uitã eẽ putantis. phlegethontẽ ardorẽ eẽ irarũ, & cupiditatũ. Acherõtẽ qcqd feciſſe nos, dixiſſeue pœnitet. Cocytũ qcquid hoĩes in luctũ, lachrymaſq; cõpellit Stygẽ qcqd humãos aĩos ĩ gurgitẽ mergit curarũ. Vultur ꝑterea ĩmortale iecur tũdẽs nihil aliud ĩtelligit̃, q̃ tormẽtũ cõſciæ obnoxia flagitio uiſcera ĩteriora rimãtis. nemo. n. nocẽs ſe iudice abſoluit̃. illi uero epulis añ ora poſitis fame excruciant̃, quos acqrendi deſideriũ magis, ac magis ĩfeſtat. illi rotaꝝ radiis diſtricti pẽdẽt, q nihil cõſilio ꝓuidentes, nihil rõne moderãtes, nihil uirtutibus explicãtes, ſed ſeſe oẽſq; actus ſuos fortunæ ꝑmittẽtes fortuitis caſib⁹ ſꝑ rotant̃. ingẽs ſaxũ uoluũt ii q in efficacib⁹, laborioſiſq; conatib⁹ terunt uitã. Atra ſilex, lapſuraq; ſꝑ, & cadẽti ſimilis illoꝝ capitib⁹ ĩminet, q̃ arduas poteſtates, & ĩfauſtã ſꝑ Tyrannidẽ ambiũt, nũq̃ ſine timore uicturi. Hercules eiecto atq; occiſo orchomeniorum tyrãno libertatẽ urbi reſtituit. Orchomenus Theſſaliæ mõs ẽ minilus añ dictus, a quo orchomenũ oppidũ quõdã ditiſſimũ, ac potẽtiſſimũ. Cõſtat. n. Thebanos olim huic ciuitati tributa ſoluiſſe. Dixerũt ãt minyeiũ orchomenõ a minyatũ natione, q̃ eo colonos e minyis miſere. uñ argonautas minyas dictos eſſe manifeſtũ ẽ. Hanc igit̃ urbẽ, cũ Erginus ꝑ Tyrãnidẽ oppreſſiſſet ab Hercule regno eiectus, & extinctus fuit. Ab orchomeno orchomenius deducitur. Orchomeniorũ quõdã rex Eteocles fuit, q primus gratiarũ tẽplũ extruxit. nõnulli ſcripſerunt Orchomenũ quõdã in Cãpeſtri regiõe ſitũ fuiſſe, ſed ſtagnãtibus poſtea aq̃s ad Acontiũ montẽ rurſus ædificatũ. Ponti accolæ, q̃ Achæi cognominant̃, Orchomenioꝝ colonia ſunt. Nam cũ poſt Troiæ captiuitatẽ ialmeno duce in eã regionẽ acti errorib⁹ fuiſſent, eã deinceps habitarũt. Fuiſſe & ad Caryſton orchomenũ alterã hiſtorici ꝓdĩderunt. hæc & Euboicæ urbs eſt, & ĩſula una ex Cycladibus in Euboico mari, ĩ q̃ Titani regnaſſe dñr. Hercules anguẽ ĩ lydia iuxta Sagarĩ fluuiũ hoĩes plurimos ĩterficiẽtẽ, & ꝓuinciã oẽm deuaſtantẽ ĩteremit. propter qđ factũ a regina Omphale, q̃ tũ ibi regnabat, multis ornatus muneribus argos ẽ remiſſus. A Ioue uero anguẽ manu tenens in cœlum ẽ trãſlatus. & ophiuchus, hoc ẽ anguitenẽs ẽ dictus. Quãuis alii Ophiuchũ eẽ Eſchulapiũ uelint, ut ſupra oſtendimus. Alii canobõta getarũ, q tũ ĩ Thracia erãt, regẽ. hic. n. cũ eo tꝑe rerũ potiret̃, quo primũ ſemina frugũ mortalib⁹ tradita fuere Triptolemũ, quẽ Ceres ipſius ĩ pueritia nutrix curru donauerat circũeuntẽ terras ut ſerere agros doceret, & tradita ſibi ſemina ĩter mortales partiret̃, ſuſcepiſſe hoſpitio dr̃, ĩſidiaſq; ei, ut interficeret ſtruxiſſe. & ne fugæ ſe tradere poſſet draconẽ, q currũ ducebat, peremiſſe. Verũ Cererẽ cõſilio eius cognito ſtatim eo aduolaſſe, cõmemorãt. & altero dracone iũcto currũ Triptolemo reddidiſſe. Getarũ regẽ multis malis affeciſſe, atq; in eius rei memoriã ſerpẽtis effigiẽ ĩ cælũ tranſtuliſſe. Sunt ẽt q tradãt Triopã Theſſalorũ regẽ, cũ regiã a ſe ædificatã tegere conaret̃ Cereris tẽplũ a maioribus ſuis erectũ diruiſſe, pp qđ indignatã Cererẽ obieciſſe ei ſterilitatẽ & famem nouiſſime ẽt draconẽ, q̃ totã prouinciã deuaſtaret. Tandẽq; uita functum in cælum trãſtuliſſe

ita a dracone circũplexũ, ut æterna affici pœna uideatᷣ. nõnulli quoq; hũc ophiuchũ Phorbantẽ esse existimant Triopæ filiũ, q subuenisse quõdã Rhodiis dr̃. Nã cũ ĩsula eoꝝ inaudita serpẽtiũ copia occupata foret, ideoq; ophiusa uocaretᷣ, eo ꝓfectus oẽm illã beluarũ pestiferã multitudinẽ occidit. Quapp ab Apolline eius insulæ p̃side serpentẽ manu tenens, inter sydera locatus est. Rhodus Lyciæ insula est pulcherrima, distans ab Alexandria circiter qngenta septuaginta octo passuũ milia. Vocata est ante Ophiusa. Asteria. Edria. Trinacria. Combira. Petoessa. & ab Atabiro rege atabiria. A Rhodo rhodius. rhodiensis. & rhodiacus deducuntᷣ. Colossum habuit inauditæ magnitudinis, de quo supra diximus. Hercules aquilã q̃ iocinora promethei exedisse fertᷣ, sagitta interemit. Veteres cũ deoꝝ cerimonias sũma diligẽtia administrarent, totas hostias adolere in sacrificiis solebãt. Quẽ sumptũ cũ ferre pauperes, nõ possent. Prometheus q ob mirã ingenii excellentiã finxisse e terra hoiem existimatᷣ, p̃cibus a Ioue dr̃ impetrasse. itaq; cũ seruari ea cõsuetudo cœpisset. prometheũ tradunt duos aliqñ tauros ĩmolasse, quoꝝ iecinora, cũ in ara adoleuisset, reliquã carnẽ ex utroq; tauro in unũ cõpositã tergore alterius bouis texisse, ossa uero separatim collecta reliq̃ pelle occulisse. Tũ optionẽ Ioui dedisse, ut quã uellet ptẽ absumeret. Iouẽ uero insidiarũ ignarũ, & utrũq; taurũ sua pelle tectũ esse existimantẽ, eã forte partẽ elegisse, in q̃ ossa sub tergore latebãt. iratũ ergo fraude detecta ignẽ mortalibus eripuisse, ne caro in posterũ usui foret, qñ coq, aut torreri igne nõ posset. At prometheum pari calliditate usum abñte aliqñ Ioue ad eius cælestẽ regiã ꝑuenisse, & subreptũ ignẽ ac in ferulã cõiectũ tãta celeritate in terras detulisse, ut uolare potius q̃ currere uideretᷣ, iactando semper ferulã, ne spiritus uaporis ĩterclusus ĩ angustia lumẽ extingueret. hĩc cõsuetudinẽ ĩter mortales inualuisse, ut lætarũ rerũ nũcii currendo noua ꝑferãt, & in ludis olympicis Athletæ lãpadẽ iactando cursitẽt. Verũ Iouẽ, ut dignã mortalibus gratiã referret, mulierẽ a Vulcano fabricatam eis tradidisse, omni rerũ genere a diis donatã, & ex argumẽto Pandorã appellatam, prometheũ uero in monte scythiæ Caucaso, ferrea cathena uinxisse. Aquilãq; addidisse, quæ iecore eius assidue renascẽte ꝑpetuo pasceretᷣ. Hanc Aquilã qdã ex Typhone, atq; Echione genitã ꝓdiderũt, Alii ex terra & tartaro. nõnulli Vulcani factam manibus. & a Ioue aĩatam. post hæc prometheũ ut sibi Iouẽ cõciliaret, hac arte usum fuisse. iuppiter amore Thetidis conspecta eius pulchritudine forte exarserat, qd sentientes parcæ, quarum ꝓuidentia nõ fallitᷣ, cecinerũt. Qui cũq; Thetidi cõnubio iunctus esset, eius filiũ patris gloriã lõge supaturũ, hoc cũ forte intellexisset prometheus, Ioui renũciasse fertᷣ, q̃ ueritus, ne qđ ipse Saturno patri fecerat, a filio pateretᷣ oẽm de Thetide cogitationẽ deposuit, & ne erga Prometheũ paꝝ grat⁹ uideretᷣ, uĩculis eũ liberauit, q̃uis ad triginta milia annoꝝ huic pœne deditus fuerat, ut Aeschylus scribit. Et ut liberationis eius ꝑpetua memoria foret, facto ex utraq; re, hoc ẽ saxo, ad qđ alligatus fuerat, & ferro, ex quo cathena cõstabat, anulo, digitũ eius sinistra manu minimo ꝓximũ cinxit, q̃ prima ãnuli ĩuẽtio fuisse memoratᷣ. Ad hũc igitᷣ Prometheũ adhuc cauchaseæ rupi alligatũ, cũ forte hercules ab Eurystheo ad hortos Hesperidũ missus locoꝝ ignarus diuertisset, uiamq; ab eo fuisset edoctus, Aquilã iecur siue (ut alii uolũt) cor eius assidue depascentẽ sagitta peremit. Ob quam cãm a mortalibus institutũ tradũt, ut ĩmolatis hostiis iecinora ĩ deoꝝ altarib⁹ cõsumerentur, qđ hoc mõ ꝓ uisceribus promethei uiderentᷣ exsaturari. hæc sagitta ob eius facinoris memoriam translata in cælũ fuit inter duos circulos, æstiuũ atq; eqnoctialẽ, signo aqlæ supposita, & ab eo circulo diuisa, q utroq; polo ad cãcrum, & capricornũ subiectus ꝑuenit. Huius acumen ad pegaseoꝝ pedũ regionẽ spectat, altera pars uergit ad humeros ophiuchi. Occidit uirgis ortu. oritᷣ cũ scorpione. Habet ĩ totũ stellas q̃tuor. unã in principio. alterã ĩ medio. reliq̃s duas eo in loco, quo ferrũ solet affigi. Quidã tñ hãc sagittã nõ Herculis fuisse existimãt, sed Apollinis, q̃ Cyclopes interfecit, qui fulmẽ Ioui fabricauerũt, quo Esculapius fuit interfectus. Sagitta id genus iaculi ẽ qđ arcu emittitᷣ, a quo sagittari fit, hoc ẽst sagittã iaculari. & sagittarii, q arcu in bello utuntᷣ. Arcus siue arquus. utroq;. n. mõ scribitᷣ, id ĩstrumẽtũ ẽ, quo sagittas iaculamur. A cui⁹ similitudine cælestis arcũs Iris dr̃, a quo arquatus. & arcubalista, de q̃bus supra diximus. & arqtes. sic. n. antiq uocabãt arcu preliantes, quos nũc sagittarios nuncupãt. Epithetõ arcus est ithyreus. ithyreos. n. arcus. & ithyreas sagittas dicimus, hoc est particos arcus. & particas sagittas, q̃ parthi p̃cipue arcubus & sagittis utantᷣ in prælio. ithyra. n. urbs est in Tauro mõte parthiam uersus, a qua ithyreus. Virg. ithyreos taxi torquentᷣ in arcus. Lucanus. ithyreis cursus fuit inde sagittis. itẽ arcus in ædificiis fornix appellatᷣ. Cicero. Iam. n. atriolũ, & arcus duos absoluerat. Fornix aũt a furuo (ut qdã putant) dictus est. Furuũ ueteres obscurũ dicebãt. Sunt ãt loca ĩ arcũ ædificata subobscura. Ab eo fit fornicor uerbũ, qđ est meretricor, qm̃ meretrices in fornicibus habitare cõsueuerũt. Ab hoc fornicator. & fornicatio deducuntᷣ, hoc est meretricator. & meretricatio. Nec me latet a quibusdã de Prometheo ẽt aliter scribi. Eũ. s. iapeti, q̃ ex Titano & Asia cõiuge genit⁹ est, filiũ fuisse, sũmo ingenio uirũ. itaq; hoiem e terra formasse, quẽ cũ forte Mineruæ ostendisset, admiratam hois ingeniũ deã, sponte ei promisisse, siqd e cælo ad opis

pfectionẽ

pfectionē optaret. Cū uero Prometheus respōdisset nō posse se iudicare, siqd apud supos huic rei necessariū esset, nisi cælū uideret, eleuatū a dea fuisse, & omne cælū oculis perlustrasse. Vbi cū cōspexisset cælestia corpora flāmis aīata eē, suo quoq; opi igneā aīam īmittere cogitasse. Itaq; ferula clā rotis phœbei currus adhibita ignē furto subtractū ad inferos detulisse, eoq; pectori ficti hoīs applicato aīatū fecisse. tulisse id grauiter deos, Mercurioq; iussisse, uti prometheum Caucaso alligaret. tū aqlā, siue uulturē adhiberet, quæ cor siue iecur illius ꝑpetuo laniaret, præterea pādorā in terras misisse, quæ inter reliqua deoꝝ munera, morbos quoq; & maciē, & febrē, aliaq; malorū genera mortalibus inferret. Oui. Siue recens tellus, seductaq; nuper ab alto Aethere cognati retinebat semina cæli. Quā satus iapeto mixtā fluuialibus undis, Finxit in effigiē moderantū cūcta deorū. Horatius. Audax Iapeti genus ignē mala fraude gētibus intulit, post ignē ætherea domo subductū macies, & noua febriū terris incubuit cohors. Hæc ideo de prometheo qdā ficta esse cōmemorāt, qđ cū ei bonoꝝ Iapeti patris, qa natu maior erat, successio debe[.]et, studiorū tñ dulcedine tractus, illā Epimetheo fratri cessit, & duobus paruis filiis Deucalione & Iside derelictis in Asyriā cōtendit, ubi cū aliquādiu insignes ea tēpestate Chaldeos audisset, mox Caucasum petiit. In cuius uerticē aliquot annis cōmoratus lōga meditatione atq; experiētia astroꝝ cursu, & uētoꝝ ac fulgurū rōne ꝑcepta, iterū ad Assyrios rediit, eosq; Astrologiā, & fulminū ꝓcurationes. mores p̄terea, & ea q̄ ad ciuilē statū ꝑtinēt docuit, rudēq; & agrestē populū, ac ferarū ritu uiuentē, ita reformauit, ut uisus sit nouū quoddā, & magis cultū, ac ciuile hoīem genus ꝓducere. Caucasus mōs est altissimus, asperq;, & īhospitalis Indiam a Scythia dirimens in finibus Assirioꝝ. Virgi. Nec tibi diua parēs generis, nec Dardanus autor ꝑfide, sed duris genuit te cautibus horrēs Caucasus, Hyrcanæq; admorūt ubera tigres. Est aūt pars Tauri mōtis. Taurus uero ab Eois ueniens littoribus Chelidonio promontorio disterminatur īmensus ipse, & īnumerarū gentiū arbiter. Dextro latere septētrionalis, ubi primū ab indico mari exurgit, læuo meridianus, & ad occasū tendens, mediāq; distrahens Asiā, nisi maria occurrerent, quæ ueluti de industria a natura rerū opposita uident̄, ne terras opprimat. Resilit ergo ad septētrionē, flexusq; īmensum iter q̄rit. Hinc phœniciū, hīc pōticū mare est, illīc caspium, & hircaniū, contraq; Mæotiū lacū torquet̄. itaq; collisus iter hæc claustra, flexuosus ad cognata Ripheoꝝ mōtiū iuga euadit, multis & nouis sꝑ noībus quocūq; fluit, īsignis. Imaꝰ pria ꝑte dictꝰ, mox Edigis. Paropanisus. Circiꝰ. Cābades. Pharphariades. Choatras. Oreges. Oroādes. Nypetes. Taurus, & ubi quoq; se exupare uidet̄. Caucasus, ubi brachia q̄si maria tētaturus emittit, Sarpedō. Coracesius. Gargus. iterūq; tauros ēt ubi dehiscit, & sese populis apit, portaꝝ tñ noīe sibi uendicās unitatē, q̄ alibi armenicæ, alibi caspiæ, alibi ciliciæ uocant̄ portæ, siue Armenicæ Caspiæ. Ciliciæ. Pilæ. Quin ēt cōfractus, & maria quoq; effugiens, plurima gentium noīa hīc atq; hic sortit̄, a dextra hircanius. Caspius. a læua pariedrus. Moschicus. Amazonicus Coraxicus. Scythicus appellatus. A tauro antitaurus. taurius. & tauricus deducuntur, de q̄bus superius diximus. A caucaso caucaseus. Vir. Caucaseasq; refert uolucres. A prometheo prometides penultima ꝓducta. Hercules Theseū mortuo Pirithoo pauitātē ab īferis ad superos reduxit. Theseus Athenarū rex fuit, Egei & Aethræ filius, uir robore fortitudine, & rerū gestaꝝ gloria usq; adeo insignis, ut īter Hercules cōnumeret̄. Cū adhuc pene adolescēs eēt, ab Eurystheo cū Hercule aduersus Amazonas missus, uictor rediit. & hippolytæ Amazonē reginæ sororē, q̄ bello capta ei ī sortē p̄dæ cōcesserat, duxit uxorē. Tū Chreōtis Thebāi regis suꝑbū retudit imperiū. & ut funeralia officia exhiberi occisis in bello regibꝰ possēt, effecit. Taurū ab Eurystheo Atticæ terræ īmissum, & oīa uastantē, apud Marathonē īteremit. hic cāpus ē Atticæ prouīciæ in quo milciades copias oīs, q̄ persarū ducē secutæ fuerāt, non expectatis lacedæmoniorū auxiliis, quæ tardius ob pleniluniū uenere funditus deleuit. a quo taurus ipse a Theseo īterfectus marathonius est dictus. est ēt Marathon oppidū iuxta tricorythū, & Rānē urbē, in qua clarum Nemesis tēplū fuisse memorat̄, & statua eius, qđ Diodori opus fuisse cōmemorant, uel (ut alii putant) Agoracriti parii cū phidiæ operibus cōtendēs. Scyronē latronē hospites, dū in scopulo resīdet, aut lauare sibi pedes, aut se adorare cogentem, & sic incautos p̄cipitātē in mare occidit. Cuius ossa in scopulos cōuersa ferūtur, q̄ adhuc Scyronia saxa uocant̄. Sunt āt in attica regione simul cū oppido eiusdē noīs, nō longe a Megaris iuxta mare ita sita, ut trāsitū non relinquat. Supra ea uia est, q̄ in Atttică ab Istmo ducit. Adeo āt saxis hæc uia imminet, ut in multis partibus p̄cipitiū trāseuntibus minet̄ mōte aspero, atq; difficili in altū porrecto. Hinc Atheniēses caurū uentū ab iis locis flantē, sæuū, ac ꝓcellosum scyronē appellant. Secundū scyronis saxa minoa rupes ꝓrūpit in pelagus Nisεæ portū efficiēs, q̄ megaresiū emporiū fuit. Ex iis saxis (ut fama ē) ino cū Melicerte filio sese ꝓiecit in mare. q̄ cadmi, & Hermionis filia fuit, & cū athamanti Aeoli filio nupsisset, eiq; learchū, & Melicertē pepisset, uidens ab insano patre Learchū occisum, sese præ timore cū Melicerte e Scyronis saxo p̄cipitē dedit. Sed ambo in marinos deos a Neptuno sunt cōuersi, illa in Leucotheā, filius in Palæmonē. Ouidi. Leucotheaq; deū cū

matre Palæmona dixit. Latini leucotheã nũcuparũt albunã, siue albã deã. palæmonem uero portũnũ. Aristonidas artifex, cũ exprimere uellet Athamãtis furorẽ, learcũ filiũ p̃cipitare uolẽtis, & p̃cipitato illo residentis pœnitentiã, ferrũ, & æs miscuisse dr̃, ut rubigine eius p nitorem æris relucẽte exprimeret uerecũdiæ rubor. Quod signũ lõgo tpe ĩ p̃cio habitũ fuit Leucothea a cãdore dicta eẽ. λευκὸν enim græci albũ dicũt. unde leucargillõ uocam⁹ genus argillæ albæ. Leucas insula ẽ cõtra sinũ ambratiũ sita iuxta epirũ habẽs mõtẽ altissimũ, & Augusti cõtra. M. Antoniũ, & Cleopatrã uictoria memorabilis. a qua leucadius deducitur. Leucas ẽt oppidum ẽ in Acarnania parte Epiri olim Meritum uocitatũ. Scyros ãt insula est in mari ægæo, una ex cycladibus lycomedis regis patria, ĩ q̃ Achilles puellari habitu educatus est, & filiã eius Deidamiam p̃gnãtẽ reddidit. A quo scyrias deducit. Ouid. Scyrias Aemonio iũcta puella uiro. procusten quoq; latronẽ Atticæ regiõi ĩfestũ, & hospites crudelissime trucidantẽ ĩteremit. Idem. Vidit & ĩmitẽ Cephesias ora procustẽ. Ora Cephesias attica regio dr̃, q̃ppe Cecrops Athenarum cõditor, oẽm eius regiõis multitudinẽ in duodecim urbes digessit. Cecropiã. Tetrapolin. Epatriã. Deceleã. Eleusin. Aphidnã. siue ut alii uolũt pluratiuo numero Aphidnas. Thericũ. Braurõ. Cytherũ. Spheatũ. Cephesiã. Phalerũ. Sed Theseus postea has oẽs in unã Atheniẽsiũ ciuitatẽ cõgregauit. Cephesia a cephiso flumine uocitata, qđ a Trinẽiis originẽ ducẽs p plana deuehitur, quousq; Phalerũ, ingredit pelagus Magnaq; ex pte torrentis instar labit, æstate perexiguus. est ẽt cephisia fons atticæ. sicut Larinæ. Callithoe. Nemee. Crunos. Helenẽ Castoris, atq; pollucis sororẽ, eximia pulchritudine uirginẽ, palæstra ludentẽ rapuit. hæc Iouis & lædæ filia fuit. etenim iupiter cũ Lædã Tyndari regis uxorẽ deperiret, in cigni effigiẽ conuersus cãtu uirginẽ nõ mõ ut ad se ueniret, sed ẽt ut sibi blãdiret allexit. Prægnãs itaq; facta ouũ pepit, exquo Castor, Polluxq;, & Helena nati sũt. Quãuis aliq Pollucẽ tñ & Helẽnẽ natos uelint. Castorem uero ex tyndaro fuisse mortalẽ. Alii duo oua a Læda uno ptu ædita, ex quorũ uno castor, & pollux, ex altero nata fuit Helena, & Clystẽnestra, q̃ Agamẽnonis uxor fuit. Castor igit & Pollux aduersus Thesei matrẽ illo abñte ꝓfecti Aphidnã oppidũ, in quo helẽna erat, ui captã depopulati sunt, matrẽ thesei captiuã duxerũt, Helenẽ sororẽ recuperarũt, & Menelao Lacedæmoniorũ regi dederũt uxorẽ. Quã cũ Paris postea sparta ui capta rapuisset, ortũ est bellũ Troianum, ĩ quo Castor, & Pollux cũ reliq̃s græcis interfuerũt, cũ antea simul cum cæteris argonautis Colchos ꝓfecti fuissent. ab Helena Helene ĩsula uocitata ẽ, unũ ex Sporadibus, quæ adiacet Sunio ꝓmõtorio terræ Atticæ, & uillæ nobili, q̃ eiusdẽ Sunii noĩe appellat. Hæc ĩsula deserta, & aspera ẽ, lõgitudinis spaciũ. vii. miliũ. Hanc Home. Chranaen uocat. Helene ãt appellata ẽ, q̃a in ea primũ paris cũ Helena dr̃ cõcubuisse. Nascit ibi frutex dodrãtalibus ramis humi se spargẽs, folio simili serpillo. Helenũ dr̃, qđ ex Helenæ lachrymis putat natũ. fauere credit formæ, cutem mulierũ in facie, reliquoq; ĩ corpe nutrire incorruptũ. Venerẽ cõciliare. & hilaritatẽ inducere in uino potam, planeq; illum effectum, quem habuit Nepẽthes illud p̃dicatum ab Homero. αὐτὶ κ' ἄρ' εἰσ ὄνον βάλε φάρμακον. ἔνθεν ἔπινον νηπενθές τ' ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων, hoc est, statim uero in uino posuit pharmacum, de quo bibebant, sine tristitiaq;, sine iraq; malorũ obliuionẽ oĩum. Nepẽthes. n. adiectiuũ ẽ, ex νὴ, priuatiua particula. & πένθοσ, quod tristitiam significat. Quidã existimant id Pharmacũ herbã fuisse, quã buglossam uocari superius diximus, de qua sic scribit Galenus, καὶ τοῖσ οἴνοισ ἐμβαλλόμενον, εὐφροσύνησ αἴτιον εἶναι πεπίσευται, hoc est. & uinis ĩpositũ lætitiæ cã eẽ existimat. Castor equo clarissim⁹ fuit. Pollux inter pugiles maxĩe excelluit. Quidã uolũt eos bello troiano ĩterfuisse, sed Lacedæmonem reuersos in cælũ fuisse trãslatos. Cice. Spartæ sepultos affirmat Homerũ secutus. Ouid. tradit cũ phœbẽ & sororẽ eius Leucippi filias Lynceo, & ide fratribus despõsatas rapuissent, bello ab iis ĩpetitos fuisse, & in eo castorẽ a Lyceo ĩterfectũ, ĩ quẽ cũ pollux ĩpetũ fecisset, eũ occidit. idẽ ab ida ipse passurus, nisi datũ ei a Ioue fuisset, ut lædi nõ posset. Addũt eũ postea a Ioue ĩpetrasse, ut sibi fas esset ĩmortalitatẽ cũ fratre ĩpartiri. itaq; ambos in cælũ trãslatos geminorũ signũ efficere, & equos in eorũ tutela eẽ. Quidã scribũt hos ex oĩbus maxime fratrib⁹ inaudita inuicẽ beniuolentia cõiũctos fuisse, qđ neq; de principatu cõtenderint unq̃, nec rẽ ullã nisi cõicato cõsilio gesserint. propterea Iouẽ qđẽ inter notissima sydera eos cõstituisse. Neptũnũ uero equos iis, q̃bus utunt, donasse. & ptãtẽ ut naufragiis auxilio essent cõcessisse. pollucẽ scribit Home. cõcessisse fratri dimidiũ uitæ, itaq; alternis dieb⁹ eorũ quẽq; lucere. Gemini ab aurigæ dextera parte supra orionẽ collocati uident, ita tñ ut oriõ ĩter taurũ & geminos appeat cõstitut⁹. capita eorũ a reliquo corpore diuidunt eo circulo, q̃ æstatẽ definit, ita ut cõplexa ĩter se corpora tenentes directi a pedibus occidãt. Exoriunt inclynati, q̃si iacentes. sed q cãcro ꝓximior ẽ, hẽt in capite stellã unã clarã. in dextero cubito unã. ĩ utroq; genu singulas. Alter uero in capite unã. in sinistro humero unã. in dextro alterã. in utraq; manu singulas. ĩfra sinistrũ pedẽ unam. q̃ Tropus a q̃busdã appellat. præter hæc Theseus Minotaurũ interemit. & Athenas turpi seruitio liberauit. Minos de quo supra diximus, inter alios filios habuit Androgeũ p̃claræ indolis adolescẽ

tem, q ab

tem q̇ ab Athenieſibus & megareſibus ꝑ īuidiā occiſus ē, ꝙ palæſtra cæteros ſuparet. Quapp ſuſcepto a Minoe aduerſus hos populos bello, primo megarēſes ſubegit, Deinde Atheniēſes ſibi tributarios fecit. & in Androgei memoriā pueros Atheniēſes. Minotauro cœpit obiicere. Sed Theſeus ī cretā ꝓfectus Ariadinē Minois & paſiphaes filiā ī ſui amorē allexit, dataq; illi fide, ꝙ eā ſibi uxorē duceret, & Hippolyto Phædrā ſororē eius copularet, ab ea edoctus ē, quō Labyrinthū intrare. Minotaurū ſuperare, & filo ducto inde exire poſſet. Quapp his pactis noctu cū Ariadne, & phædra nauē ingreſſus, in Chiū (ut qdā uolūt) ut alii in Naxō inſulā nauigauit, ubi Ariadne dormiente relicta, ipſe cū phædra abiit. Cū uero expgefacta Ariadne diſceſſū eius intellexiſſet, q̄ſtu atq; ululatu fœmineo oīa cōplens, a Baccho ea forte tranſeunte amata, & in cōiugē ducta eſt, ex q̄ Thoantē filiū Lēni poſtea regē ſuſcepit. Nec multo īteriecto tpe, cū bacchus ſubiugata India filiā regis indorū amaret, cupiens mærorē quē ex ea re Ariadne ſuſceperat lenire. Coronā eius quā Vulcan⁹ a ſe fabricatā Veneri. Venus āt Ariadnæ dono dederat, in cælū trāſtulit. Quidā ſcripſerunt hāc coronā ex auro, & indicis gēmis cōpoſitā fuiſſe, quarū ſplendore Theſeus e tenebris Labyrinthi ad lucē ꝑuenerat. Alii hāc coronam dicūt Theſeo a Neptuni patris uxore datā, & ab eo donatā Ariadnæ. Hæc ſiniſtro humero ab arctophylace pene cōtingit, & Engonaſi cōiungit calce dextri pedis. Cācro & Leōe exoriente occidit. cū ſcorpione exorit. habet ſtellas nouē in orbē diſpoſitas, & ex iis tres clarius cæteris lucentes. Chius inſula eſt in mari Aegæo, qđ ita noīatū ē, q̇a ſcopulus qdā in eo inter Tenū & chiū ſpēm capræ hēt, q̄ a græcis αἶξ appellat. cernit, q̄ſi repēte in medio mari exiliens. A dextra pte Andrū nauigātibus ex Achaia dirus, ac peſtifer. chius primā ſyllabā correptā hēt, cū ſubſtantiuū ē. Quādo uero primā hēt ꝓductā, ē nomē adiectiuū. Hinc chii dn̄r, q̇ ex chio īſula ſunt. & chia uina uocātur Aruiſia, hoc eſt quæ in Aruiſio eius inſulæ ꝓmōtorio naſcunt. Naxus āt inſula eſt in eodē mari, una ex cycladibus. Hoc uero nomen hn̄t, q̇a κύκλον græci circulū dicūt. Hæ uero inſulæ a ꝓmontorio gereſto circa delū in orbē ſitæ ſunt. prima earū andrus dr̄, cū oppido eiuſdē nominis, a quo Andrius. Dicta eſt antea cauros. poſtea antandros. Itē Laſſia. Nonagria. Hydruſſa epagris. ab hac mille paſſus diſtans Tenos cū oppido, quā pp aquarū abundantiā Ariſtoteles Hydruſam appellatā dicit. aliq ophiuſam. Cæteræ Mycone cū mōte dimaſto. Scyros cui⁹ paulo ante mentionem fecimus. Siphnus q̄ antea Eropia, & Acis appellata eſt. Seriphus. Prepeſinthus. citanos & q̄ oīum cycladū clariſſima in media ſita ē. Apollinis tēplo, & mercatu celebrata. Delos, q̄ diu fluctuata (ut ꝓdit) motū terræ nō ſenſit, uſq; ad. M. Varronis ætatē. poſtea bis cōcuſſam memorāt. Hāc Ariſtoteles ita appellatā ꝓdidit ἀπὸ τοῦ δηλῶ, quod eſt aperio. manifeſto. qm̄ repente apparuit enata. Hinc delius. & delia. & deliacus deducunt, eandē qdā cynthiam. alii Ortygiā. Aſteriā. Lagiā. cerham. Mydiā. cynethū. pyrpilē ita dictā, ꝙ ignis primo ibi reptus fuerit. cingit qnq; millibus paſſuū. & cyntho mōte in altū aſſurgit, a quo Apollo Cynthius dr̄. & Diana cynthia, & Proptius amicā ſuā ob pulchritudinē cynthiā uocauit, cū antea hoſtilia diceret. ortygiā āt iō cognominatā tradūt, q̇a in ea primū coturnices ſunt uiſæ, quod genus auis græce dr̄ ὄρτυξ iuppiter cū latonā cōpreſſiſſet, ſororē quoq; eius noīe Aſteriē uitiare conatus ē, quæ deoꝝ miſeratiōe in auē conuerſa ē, quā nos coturnicē uocamus. at iupiter ſe ſe in aqlam, ut eā raperet, uertit. Illa uero ruſus deoꝝ miſeratiōe ī lapidē trāſmutata eſt, q diu ſub aq̄s latuit. Tandē uero ꝑcibus Latōæ a Ioue in ſūmas aq̄s deductus eſt. cū interea iuno Latonā grauidā pſenſiſſet īmiſſo cōtra illā phytone ſerpēte p oēm terrarū orbē pſecuta ē, donec errādo ad ſororē ꝑueniēs ab ea ſuſcepta ē. Ouidius. Errantē accepit tūc cū leuis inſula nabat. ī hac ergo inſula Latona Dianā & Apollinē pepit, q̇ eā errare amplius nequaq̄ paſſi fuere. Fuit & ortygia alia circa ſiciliā ex oppoſito plēmyrii Siciliæ amnis. Virgi. Sicanio ꝓtenta ſinu iacet inſula cōtra plēmyriū undoſum nomen dixere priores ortygiā, alpheū fama ē huc helidis amnē occultas egiſſe uias ſubter mare q tūc ore Aretuſa tuo ſiculis confunditur undis Coturnix parua auis eſt, ſemper ante ueniēs q̄ grues, & cū uenit ad nos terreſtis potius q̄ ſublimis. aduolat ſimili mō nō ſine periculo nauigātiū. cū appropinquāt terris ſiqdē uelis ſæpe occuurrūt, & hoc ſp noctu, mergūtq; nauigia auſtro nō uolāt humido. ſ. & grauiore uento, aura tn̄ uehi uolūt pp pōdus corpoꝝ, & uires paruas aqlone ergo maxīe uolāt ortygometra duce, quā uulgo coturnicū regē appellāt, maiorē aliquāto, ac nigriorē, ſic dictā, qđ dux ſit, ac moderatrix coturnicum, ὄρτυξ. n. coturnix eſt μέτρος menſura. primā coturnicū terræ appropinquantē accipiter rapit, ſemperq; hinc remeantes comitatū ſolicitat, proxima ortygiæ Rherene eſt, quā alii celaduſam uocāt, alii arremiten. poſtea ſyros. Olearus. paros cū oppido Marmore nobilis, qđ pariū dr̄, hāc primo plateā. poſtea minoida uocitarūt. poſt hāc Naxus cū oppido, quā ſtrōgilē deinde Diā, mox Dionyſiada a uinearū fertilitate alii ſiciliā minorē, aut callipolī appellarunt. a Naxo deducit Naxius. Idē Theſeus Athenienſes uagātēs prius, atq; diſperſos ī patriā reuocauit, & mores āc leges ciuitati dedit, ignominioſe poſtea p ſigna teſtarū, lege ab ipō lata eiectus idem aduerſus centauros in nuptiis pirithoi pugnauit. Fœdera primus inuenit cercyonē, qui

oẽm atticã regionẽ latrociniis ĩfestabat.ĩmani ferocia.& mẽbroꝝ robore curuantem trabes, & altissimas pinus ad terrã trahẽtẽ,apud Eleusin Atticæ urbẽ,a qua eleusinus deducit̃,interfecit.Ouid.Cercyonis lætũ uidit cerealis Eleusis.Occidit ille ferox magnis male uiribus usus,q̃ poterat curuare trabes,& agebat ab alto,Ad terrã late sparsuras corpora pinus. pirithoũ tanta animi cõstãntia dilexit,& ab eo dilectus ẽ,ut primi ĩter amicoꝝ paria numerent̃.Idẽ.Et cũ pirithoo fœlix concordia Theseus.propter qđ cũ pirithous defuncta Hippodame uxore aĩo ꝓpo suisset aliquã a Ioue genitã sibi cõiugio iungere,nec aliæ tũ iouis filiæ noĩarent̃,ꝑter Helenẽ,q̃ tũ a Theseo rapta fuerat,& proserpinã Ditis uxorẽ,descendereq́ʒ ad inferos ad rapiendã ꝓserpinã. ꝓpter ea statuisset. Theseus deserere amicũ ĩ tãto ꝑiculo noluit.Simul itaq́ʒ ꝑfecti ad inferos.Pirithous,a Cerbero,de quo supra dixim⁹,extĩct⁹ ẽ.Theseus iuuare eũ uolẽs ipse quoq́ʒ in uitæ discrimine fuit.Ad extremũq́ʒ captus & a Dite apud inferos detentus ẽ.Quod cum forte ad Herculis aures ꝑuenisset,q tũ forte superato Geryone cũ ingenti p̃da ex Hispania reuertebat̃, ad inferos ꝑ specũ tænaro ꝓpinquũ ꝓfectus est,& liberato Theseo,ac Cerbero capto,& triplici catena deuincto ꝑ eundẽ specũ ad superos reuersus est,& cerberũ Theseo captiuum dedit.Tænarus mõs est Laconiæ.a quo Tænarũ oppidũ Amyclis ꝓpinquũ.Sub eo rupẽ esse ferunt, per quã est iter ad inferos.Seneca.Spartana tellus nobile attulit iugũ.Densis ubi æquor Tænarus siluis p̃mit.Hic ora soluit Ditis inuicti domus,hiatq́ʒ rupes alta,& ĩmenso specu ingẽs uorago faucibus uastis patet,latũq́ʒ pãdit oĩbus populis iter.Quidã non ꝑ Tænarũ rediisse Herculem, Theseũq́ʒ cũ Cerbero dicũt. Sed ꝑ Acherusiã.hæc specus ẽ iuxta Heracleã urbẽ ab Hercule cõditã in littore maris Euxini,qđ a Thracio Bosphoro ĩcipit.hinc.n.ingens sese aperit põtus, nisi ubi ꝓmõtoria sunt huc atq́ʒ illuc lõgo,rectoq́ʒ limite extẽsus.Cætera sinuatus.Sed q̃a contra minus q̃ ad læuã & dextrã abscessit,mollibusq́ʒ fastigiis,donec angustos utrinq́ʒ angulos faciat,inflectitur,ad formã Scythici arcus maxime incuruus.breuis. atrox.nebulosus.raris stationibus.nõ molli,neq́ʒ harenoso littore circũdatos,uicinus aq̃lonibus.Et q̃a nõ ꝓfundus est fluctuosus atq́ʒ feruẽs,olim excolentiũ sæuo admodũ ingenio Axenus,hoc est in hospitalis,post cõmertio illarũ gentiũ mollitis aliquantum moribus dictus Euxinus,hoc est bene hospitalis. Ouidius tñ ob frequentes ꝓcellas falso ita noĩatũ affirmat.Euxinus falso noĩe dictus hẽt.Idẽ. Quẽ tenet Euxinus mẽdax cognomine põtus.E spumis cerberi canis cũ ab Hercule extractus ab inferis fuit, Aconitũ natũ fabulæ prodidere.ideoq́ʒ apud Heracleã põticã maxime inueniri,ubi mõstrat̃ eius ad inferos aditus,exitusq́ʒ.herba ẽ,ĩmo uenenũ oĩum uenenoꝝ ocissimũ. quippe tactis dũtaxat genitalib⁹ fœminini sexus aĩaliũ,eodẽ die tradũt mortẽ inferre. hoc ueneno interẽptas a Calphurnio bestia dormiẽtes uxores.M.Cecilius accusator obiecit, usuśq́ʒ est atroci peroratiõe in digitũ illũ,quo calphurnius furti uxorũ suarũ genitalia tinxerat.Folia hẽt Cyclamini nõ plura q̃tuor,ab radice leniter hirsuta,radicẽ modicã marino Cãmaro similẽ.propter qđ qdã Cãmarõ appellauere.Galenus medicus duo genera Aconiti ponit, alterũ pardaliáches,ꝙ carnes eo tactæ gustatu pãtheras necãt,alioq̃n illos situs repleturas, alterũ Lycoctonõ,qđ eodẽ mõ lupos interimat.Itẽ radix incuruat̃ paulũ Scorpionũ mõ,q̃ re & scorpiõ aliq̃ appellauere. Nec defuerũt,q̃ Myctonõ noĩare maluerũt,qm̃ e lõginquo mures odore necat.Nascit̃ ĩ nudis cautib⁹, q̃s græci aconas uocãt.& iõ aconitũ uocauere,nullo ne puluere quidẽ iuxta nutriente. Alii ex eo uocatũ Aconitũ putãt,qm̃ uis ea huic in morte ẽ q̃ cotibus ad ferri aciẽ deterendã,statimq́ʒ admota uelocitas sentit̃.cautes siue cotes,siue cos ꝓprie saxũ dicitur asperũ,atq́ʒ abruptũ.Itẽ lapis quo ferrũ acuit̃.cuius diminutiuũ est coticula, quãuis primitiui sui significatũ non seruet.Coticula.n.non is lapis est,quo ferrũ acuitur,sed quo fit auri atq́ʒ argenti experimentũ.Quippe ductũ in eo,ac ꝑfricatũ aurũ,signũ facit,ꝑ qđ statim quantũ in eo argẽti, uel æris sit mirabili rõne cõp̃hẽdit̃.hic lapis quõdã nõ nisi flumĩe ocho,qđ ĩ indiæ mõtibus ortũ hyrcaniã fluit reperiri solebat(ut Theophrastus fatet̃)Nũc uero passim reperitur,ab aliis Heraclius,ab aliis Lydius appellatus,modicus qdẽ,& raro q̃ternas uncias lõgitudinis, binasq́ʒ latitudinis excedẽs,pars quæ cœlũ spectat melior est,q̃ quæ terrã. Verũ qđ nos cautem,siue cotẽ dicimus,græci ἀκόνην noĩant,in utroq́ʒ significato.Hĩc cotes, siue aconas olearias, & aquaticas dicimus,ꝙ illas ad ferrũ acuendũ oleo,has aq̃ madefacimus,& decotes appellamus togas attritas quasi cotibus detritæ,atq́ʒ cõsumptæ sint.illud admiratione dignũ est, ꝙ aconitũ,cuius tã pestifera uis est,humanæ tñ saluti plurimũ cõfert dono quodã ꝓuidẽtiæ,q̃ nullum uoluit esse malũ,in quo nõ aliq̃d boni inesset.Miscet̃ aconitũ medicamentis oculoꝝ. scorpionũ ictibus in uino calido datũ aduersat̃.Ea est natura,ut hoĩem occidat,nisi inuenerit, qđ ĩ homine perimat.Tunc pugna non est,cum uenenum in uisceribus reperit.Miraculũ certe est, cũ per se ambo duo ista uenena exitialia sint,in hoĩe cõmori,ut hõ supersit.illud quoq́ʒ stupendũ torpescere scorpiones aconiti tactu,& uictos se fateri.auxiliari tñ eis elleborũ albũ,tactuq́ʒ eius pristinũ uigorem statim redire,& pantheras,quæ carnes Aconito infectas gustarint, gustu excrementorum hoĩs statim a morte liberari.Ita ferarum quoq́ʒ pernitiosarum remedia parens

natura

natura ꝑduxit. Hercules alceſtẽ quoq; ab ĩferis ad uiꝝ retraxit. Alceſte admeti regis cõiũx fuit & filiaꝝ peliæ Theſſaliæ regis formoſiſſima. Hæc uirũ ſuũ uſq; adeo dilexit, ut ĩ graui morbo cũ oraculo Apollinis didiciſſet, nõ poſſe eũ aliter mortem euadere, niſi aliqs ꝓ eo moreret, uolũtariã ipſa ꝓ ſalute uiri mortẽ ſubierit. Iuue. Spectãt ſubeuntẽ fata mariti Alceſten, atq Admetus priſtinæ ſaluti reſtitutus, & uxoris mortẽ ĩdigne ferẽs, ab Hercule ĩpetrauit, ut eã ſibi ab ĩferis reduceret. Reuerſus aũt ab ĩferis Hercules, cũ Lycũ humili ortũ genere Thebaꝝ ĩperiũ occupaſſe, & Megeræ cõiugi uĩ ĩtuliſſe cõperiſſet, eũ occidit. poſtremo cũ poſt tot exanhelatos labores. exaturare tñ adhuc Iunonis inuidiã non potuiſſet, eius deæ imperio in furorẽ actus Megerã uxorẽ, & paruulos, q cũ ea erant filios occidit, a quo dictus eſt, ἡρακλῆς μαινόμενος, hoc ẽ Hercules furens ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι, qđ furere eſt, a quo & Mænades dictæ ſunt mulieres, quæ bacchi ſacra celebrabant paſſis capillis furentiũ more huc atq; illuc curſitãtes. Iuuena. Crinẽq; rotãt ululantẽ priapo Mænades. ſed illud ſtupore dignũ uidet, ꝙ tot uiroꝝ fortiũ, tot mõſtrorũ uictor, & totius orbis domitor, ab una ſe uinci muliercula paſſus ſit. Spoponderat huic uxorẽ Euryt⁹ Oechaliæ rex iolẽ filiã, quã poſtea ſuaſu filii tradere denegauit. Quapp ĩdignat⁹ Hercules ipſum ac filios interemit, & oechaliã urbẽ euertit, quæ ĩ Laconia erat & ab oechalieo fluuio qui ꝓpe eã fluit (ut Homerus teſtat) ita appellata, unde & ea pars Laconiæ quæ Theſſaliæ ꝓpinqua eſt oechalia appellatur. Vir. Vt bello egregias idẽ diſiecerit urbes, Ttroiamq;, oechaliamq;, ut duros mille labores ſuſtulerit. Iolẽ uero rapuit, quã uſq; adeo ardenter amauit, ut ea oĩa eius cã pateret, quæ olim ſub Omphale regina Lydiæ paſſus fuerat, Quorũ mentionẽ Statius facit. ſic Lydia coniunx Amphitryoniadẽ exutũ horrentia terga pendere. Sidonios humeris reddebat amictus, Et turbare colos, & tympana rũpere dextra. Oui. de Iole. Ingreditur late lato ſpectabilis auro qualiter in Scythia tu quoq; cultus èras, Dat uultum populo ſublime ſub Hercule uicto, oechaliã uiuo ſtare parẽte putes. Sene. Fortẽ uocemus cuius ex humeris leo donũ puellæ factus, & claua excidit. Fulſitq; pictũ ueſte Sydonia latus. fortẽ uocemus, cuius horrẽtes comæ maduere nardo, Laudẽ q ignotas manus Ad nõ uirilẽ tympani mouit ſonum Mitra ferocẽ barbara frõtẽ gerens. ſed hanc Iolen filio ſuo tradidit uxorẽ, ne ſe uita functo uidua remaneret. Quippe Deianira, cũ Herculẽ ioles amore ardẽtẽ cognouiſſet. recordata mũeris, qđ a Centauro acceperat, & eo dato alienaturã ſe ab Iole cõiugis aĩum, & ſibi cõciliaturam exiſtimans, Neſſi ueſtẽ peſtifero ſanguine ĩtinctã clã ei tranſmiſit, quã cũ ſeſe ĩprudens Hercules induiſſet, uenatiõi ĩdulgẽs reſoluto in ſudorẽ corpore uenenatũ ſanguinẽ paulatim ebibit, quo facto ob doloris magnitudinẽ pene in rabiẽ uerſus, rogo in Oeta monte cõſtructo ſeſe flãmis iniecit, & ſic uita functus eſt, anno ætatis ſuæ quinquageſimo ſecũdo. Oeta mõs eſt inter Theſſaliã, & macedoniã. rogo. morte. & ſepulchro Herculis inſignis, abũdãs elleboro. a quo oetæ⁹ deducit, Vnde oetæa regio. Mons ĩpẽ ab oriente, ac Thermopylis in occidentẽ uſq; in ſinũ ambraciũ extendit, & quodãmõ p lineas rectas ſcindit mõtanã regionẽ. A parnaſſo uſq; pindum pars in Thermopylas uergẽs ꝓprie oeta uocat, Longitudinis circiter triginta ſtadia, celſitudinis ĩmenſæ, Lõge ãt excelſiſſimus eſt ad thermopylarũ tractũ. ibi. n. cacumẽ eius attollit, ac ĩ rupes acutas, ꝑcipiteſq; finit. paruũ & anguſtũ uiatoribus a littore locros ex theſſalia petentibus relinquẽs trãſitũ, quẽ Pylas, hoc eſt portas uocãt, & Thermopylas, ꝙ ibi ſint Thermæ, hoc ẽ calidæ aquæ magno in honore, utpote quæ Herculi dicatæ ſunt. iuxta ẽ callidromus fluuius, & olyras, quẽ fabulæ dicũt Herculis rogũ extinguere conatũ eſſe. Hercules filios (ut qdã tradũt) ſeptuagita reliqt, E qbus clariores oxeã, Geõtiadẽ. Thiriomachũ. & Diicoõta ex Megera Creõtis Thebani regis filia natos. Ithoneũ ex paphya. A quo Ithone urbs Boetiæ in qua regnauit. Eſt ẽt Ithõe Macedoniæ oppidũ antiq̃ Mineruæ ſedes. a quo & ipſa Minerua aliqñ Ithone uocitat. Cromin, quẽ equos habuiſſe Thraces cõſtat, quos Hercules occiſo Diomede adduxerat humanis carnibus ueſci ſolitos. Statius. Mox Cromis hippodamũ metæ ĩterioris ad orbẽ, uiribus herculeis, & toto robore patris axe tenet ꝑhenſo. Idẽ. Poſtremũ diſcrimen, erant cromis aſper, & aſper Hippodamus. Hic cũ adraſto rege in bellũ Thebanũ ꝓfectus eſt. Agilẽ, quẽ poetæ cũ Tirynthia pube in bello Thebano fuiſſe cõmemorãt. Tirynthios Achæos dicim⁹. Tiryntha. n. appellauerũt Achaiæ oppidum iuxta Argos, & nõ lõge a Mycenis, a quo Hercules, ꝙ ibi alitus, atq; educatus ſit, Tirynthius eſt uocitatus. Hyllũ ex Deianira. Sene. Si uera pietas Hyllæ q̃rẽda eſt tibi iã perime matrẽ. Hic cũ cæteris fratribus, q defuncto Hercule ſupſtites fuerũt, ab Euryſtheo rege pulſus Athenas confugit, ubi benigne a ciuibus exceptus pietati tẽplũ erexit poſtea ab Aepalio rege, qđ quõdã regno pulſus, auxilio Herculis reſtitutus fuiſſet, in filiũ adoptatus eſt, & qa natu maior erat, ſucceſſor ĩſtitut⁹. itaq; tã ipſe q̃ poſteri eius lõgo tpe ĩ ſucceſſione Pindi ĩperiũ tenuerũt. Pindus Theſſaliæ urbs fuit a pindo mõte ita appellata, iuxta quã eiuſdẽ nois fluuius labit in Cephiſſum decurrẽs. Eandẽ nõnulli Acyphãtẽ uocitarũt. ſardũ, a quo ſupra dixim⁹ ſardiniã ĩſulã nũcupatã, cũ e Libya ad eã habitãdã cũ multitudĩe colonorũ ueniſſet Cyrnũ, a quo ĩſula ĩ mari Lyguſtico Cyrnos appellata, cũ antea Teraphne diceret, nři Cor-

sicã uocãt. lõga passuũ.cl.millia, Lata maiore ex pte.l. Circuitu.cccxxii.milliũ, distans a uadis uolaterranis.lxii.millibus passuũ.a corsica corsicũ dicimus, a cyrno cyrnæũ.cyrnea tñ uasis uinarii genus est. Plau. Cadus erat uini, inde ĩpleui cyrneã. Nã cadi uasa sunt qbus uina cõdunt. Var. Supra decẽ milia cadũ hæredi reliqt. Vir. Vina bonus q̃ deinde cadis onerarat Acestes. a cado semicadiũ. cadi dimidiũ. Diodorũ cuius mẽtionẽ facit Iosephus, & ab eo scribit Sophona natũ, q in Africa regnauit, ex cuius noĩe Afri Sophaci appellati sunt. Gelonũ, a quo geloni scythiæ populi nomẽ sũpsere. Hi propinqui sunt Agathyrsis, q & ipsi ab Agathyrso altero Herculis filio noĩati sunt, utriq; pingere se solebãt. Vir. pictosq; gelonos. Hi pterea cũ p deserta scythica discurrũt, sitientes equorum suorũ uenas aperiũt sanguinẽq; epotant. Idẽ. profuit intensos æstus auertere, & ĩter ima ferire pedis salientẽ sanguine uenã, Bisaltæ quo more solent, acerq; gelonus, Cũ fugit in rhodopen, aut ĩ deserta getarũ. Et lac cõcretũ cũ sanguine potat equino. Geloi uero cãpi in Sicilia sunt apud flumẽ gelã, a quo & gela urbs nomẽ hẽt. idẽ. Cãpiq; geloi Scythẽ (ut scribit Herodotus) a quo scythia noĩata regio septẽtrionalis, de qua ĩferi⁹ dicem⁹. Tlepolemũ ex Astyochia, quã ex Ephyre Peloponnesi urbe rapuerat. Hic (ut Homer⁹ scribit) cũ iã adoleuisset Lyciminũ auunculũ suũ Marte pgenitũ, & patri suo carissimũ iã senẽ interfecit. propter qđ fabricatis nauibus patria profugus, non parua manu iuuenũ collecta, Rhodum petiit, & ea ĩsula occupata Rhodiẽsibus ĩperauit. Vnde postea in bellũ Troianũ cũ nouẽ nauibus profect⁹ ẽ. Home. τληπόλεμοσ δ' ἡρακλείδης ἠΰστε μέγαστε, ἐκ ῥόδου ἐννέα νῆασ ἄγεν ῥοδίων ἀγερώχων, hoc est, Tlepolemusq; Heraclides ãplusq; magnusq; e Rhodo nouẽ naues duxit Rhodiensiũ supborũ. Ephyre olim dicta est, quæ nũc Corinthus dr̃ arcẽ habẽs, q̃ uocatur acrocorinthus, ĩ medio fere pelopõnesiaci isthmi sita. Isthmos græci uocant angustias penĩsularũ, inter q̃s nobilitate Pelopõnesiacæ pferunt. Quippe pelopõnesus, q̃ Apie prio, postea pelasgia dicta ẽ ĩter duo maria, Aegeũ & Ioniũ Platani folio similis pp angulosos recessus circuitu.ccccclxiii.milliũ passuũ colligit. Angustiæ sex miliũ sunt. ubi erũpẽtia e diuerso, q̃ dicta sunt maria, hinc Corinthiachũ, illĩc saronicũ sinũ efficiunt, olim querno nemore redimitum, uñ nomẽ hẽt. Quippe ueteres græci saron quercũ noĩabãt, Legeæ hinc angustiarũ termini, lõgo & ancipiti nauiũ ambitu, q̃ pp magnitudinẽ plaustris trãsuehi nõ possunt. Quã ob causã pfodere nauigabili alueo angustias Demetrius rex. dictator Cæsar. Caius princeps. Domitius Nero Tentauere infausto oĩum incepto, ut docuit exitus, Corinthus primo a Sisypho latrone Aeoli filio fert cõdita fuisse, & Corcyra noĩata, deinde aucta Ephyra uocitata est, postea euersa, & a Corintho Horestis filio instaurata, Corinthus appellata ẽ. Pelopõnesus uero a pelope uocitata q̃si pelopis ĩsula, qm̃ pene insula est. Pelops tantali regis phrygũ filius fuit, cuius pr̃ ut diuinitatẽ experiret, eũ diis q̃si carnẽ aliã epulãdũ apposuit, a cuius esu cũ cæteri dii abstinuissent sola Ceres pueri humerũ depasta ẽ. Quapp dii reuocato ad uitã pelopi eburneũ humerũ addiderũt. Tantalũ uero ad inferos detrusũ hac ppetua pœna affecere, ut infra se amnẽ dulcissime aquæ semp ad infimũ usq; labiũ fluentẽ haberet. Supra ãt arborẽ suauissimis pomis onustam os ptingẽtẽ, q̃ tñ ppetua fame, ac siti uexatus cõtingere nõ posset. Nã quotiẽs os potãdi gratia declinabat, demittebat amnis, diffugiebatq;. quotiẽs uero gustare pomũ nitebat, attollebatur arbor, nec se tangi ferebat. Tantalus Iouis filius pdit fuisse ex plotæ nympha, & phrygiæ rex q aduersus Troiũ Dardaniæ regẽ bellũ gessit, qđ filiũ eius Ganymedẽ uenãtẽ a se raptũ reddere nolebat. Fuitq; Agamẽnonis & Menelai auus. a quo tantalides patronymicũ deducitur. a pelops uero fit Pelopeus, unde fabula de eo scripta pelopeia dicta est. Iuue. Præfectos pelopeia facit, Philomela tribunos. Fuit & alter Tãtalus corinthiorum rex piissimus. itẽ alter Thyestæ filius ex Merope atrei cõiuge, quẽ Atreus occidit & patri apposuit epulandũ. a Corintho corinthi⁹ & corinthiacus deducunt. Vnde corinthiacũ sinũ dicimus, & æs corinthiũ, qđ ex oĩbus maxĩe laudat. & ab ephyra dr̃ ephyræũ, & ephyreũ. Virg. Ephireaq; æra. Ex omni autẽ ære maxĩe laudat corinthũ, qđ casus fecit, corintho cũ caperetur, incensa. Miraq; circa hoĩum affectatio fuit. Quippe uerrẽ tradũt nõ alia de cã pscriptũ fuisse, q̃ q corĩthiis se ei cessurũ uasis negauerat. postea tamen omnia uasa ex ære elegantia corinthia sunt appellata, pp q̃ tanto in ptio apud ueteres fuerunt æris metalla, ut argẽti quoq;, atq; auri ptiũ transcenderint. Quippe trullæ. triclinia fulcra. salina. cãdelabra ex ære fiebãt, quin ẽt statuæ colũnæ. limina. & ualuæ in tẽplis. legimus ẽt SP. caruiliũ olim camillo pro crimine obiecisse, q hostia ærata haberet in domo, & Romæ porticũ duplicem a Cn. Octauio, qui de perse rege triũphauit ad circũflaminiũ factã, appellatã fuisse corinthiã a capitulis æris colũnarũ Thessaliũ, cuius mẽtionẽ fecit Home. Hic duos filios habuit, cũ qbus aduersus Troianos cũ cæteris græcis pfectus est. Alteri nomẽ Phidippus fuit. alteri antiphus. Home. Τῶν αὖ φείδιππόστε καὶ ἄντιφοσ ἡγησάσθην, θεσσαλοῦ υἷε δύω ἡρακλείδαο ἄνακτος. Hoc est, hos ãt Phidippus, & antiphus duxere duo Thessali filii herculi regis auentinum ex Rhea. Virgi. Satus Hercule pulchro pulcher Auentinus. Hunc turno aduersus Aeneã supetias tulisse cõmemorãt. Thelephũ ex Auge Nympha (ut Sophocles refert) q̃ ĩ silua

a matre

a matre expositus, a cerua lactatus est, deinde grandior factus, Cetiis impauit. cūq; troiani belli tpe in auxiliū troianorū uenisset, dū Vlyssem inseqtur trūco, quē in uinea forte inuenit, ꝑpeditus, ab Achille uulneratus est, quo uulnere cū indies magis crescente dolore debilitaret, Apollinē de remedio consulit, q respōdit liberari eū nō posse, nisi rursus ab Achille uulneraret. itaq; rursus cōgressus, & eodē loco uulneratus, icolumis domū reuersus est. Oui. Vulnus Achilleo quæ quondā fecerat hosti, uulneris Auxiliū pelias asta tulit. Quod ideo fictū ē a poetis, quia ut Ply. refert, Achilles ferri rubigine Telephum ꝓdit sanasse, siue id ærea, siue ferrea cuspide fecerat. ita certe depingi a ueteribus solebat, ex ea decutiēs gladio. Vis. n. huius rubiginis ē. ligare, siccare. restringere. itaq; alopetias illita emēdat, & scabritias genarū, pustulasq; totius corporis cū cæra, & oleo myrteo, huius Telephi filios tradūt fuisse Eurypylū, & Cyparissum. Eurypylus in Co insula regnauit, q̄ īsula ē Icarii maris, urbēq; hēt eiusdē nois. Home. Eurypyliq; urbē Co æquoreasq; calydnas. Ex hac insula fuit Hippocrates medicus, a qua Cous est dictus. Itē Pamphile mulier Platis filia, q̄ pria rōnē texēdæ bōbicinæ uestis inuenit, uń uestis ipsa Cois est uocata. fama est Nisyrū quoq; alterā insulā haud multū ab hac remotā huius insulæ fragmentū fuisse. Quippe Neptunū dū polybotē gigantē ꝑsequeret frustrū e Co insula tridente auulsisse, in eūq; iecisse, eiusmodi uero fragmētū insulā māsisse, appellatāq; eē Nisyrū, in ea gigantē ipsum fuisse sepultū, in urbe q̄ eodē noīe Nisyrus appellat, Home. Qui Nisyrō habet celsam. Carpatonq;, casumq;. Carpatos eiusdē maris īsula ē, excelsa ducētoꝝ stadioꝝ circuitū habēs, quatuor olim insignis urbibus, a q̄ mare ipsum carpathiū dictū. Et ad septuagita stadia Casos altera insula ꝓpinqua est ambitus octoginta stadioꝝ, in q̄ oppidū eiusdē nois Casos, alias quoq; ꝓpinquas habēs paruas īsulas, q̄ Casioꝝ dnr. itē alias insulas, q̄ Sporades, q̄si sparsim sitæ dnr. hæ sunt Hellene. phocusa. Hecaria. Schimusa. polegrados, & a Naxo decē. & septē millia passuum Icaros, quæ nomen mari dedit, ante uocata Doliche, & maris, & Ichthicusa sita ab exortu solstitiali Delo qnquaginta millia passuū ꝓpinqua. Samo trigintaqnq;, & ab ea ferestū. cxii. millia passuū, & ꝑter has Gyarus cū oppido circuitu duodeci milliū passuū, distās ab andro sexaginta duobus millibus passuū, in quā mittere in exiliū noxios romāi solebāt. Iuue. Aude aliqd breuibus gyaris, & carcere dignū, & Atelos unguēto nobilis a Callimacho Agathusa appellata, & Melos cū oppido, quā Aristides Nimblida appellat. Aristoteles Zephyriam. Callimachus Mimallida, Heraclides Siphnū. & Acitiā, hæc īsularū rotūdissima est. itē aliæ cōplures, de quibus alibi differemus. Quidā Telephū simul cū Theuthrāte ei regiōi iperasse tradūt, q̄ Theuthraniæ & Caico ꝓxima ē Teuthras Cilicū, & Mysoꝝ rex fuit. a quo Theuthrana urbs. & Theuthrania regio iuxta ꝑgamū. Caicus flumē ē Mysiæ ꝑgamum ꝑterfluēs ꝑ cāpū, q caicus appellat. & in Elaiticū sinū defluens Eurypides scribit Augē uirginē ab aleo patre, cū ab Hercule uitiatā deꝑhēdisset, in urna cū Thelepo filio ipositā in mare demersā fuisse, sed palladis ꝓuidentia urnam ad caici ostia deuectā a Theuthrante exceptā fuisse, hāc Augē cōnubio sibi iunxisse. Thelephū ꝓ filio educasse, eūq; regni successorē instituisse, ex hoc ergo natū Eurypylū a Neoptolemo cæsum ī bello fuisse. Homerus. ipse Neoptolem⁹ telo traiecit acuto, magna nimiū heroa Eurypylū, quē Thelephus olim ꝓgenuit, multi circū cecidere sodales cæci, ad exitiū ob muliebria dōa ruētes. cyparissum uero alterū Thelephi filiū a phœbo amatū tradūt. hic cū ceruū nymphis sacrū, in delitiis haberet, eū forte humi sub umbra stratū iaculo iprudens occidit, ob quā rē tāto dolore affectus est, ut nulla phœbi cōsolatio retrahere eū a fletu potuerit, sed tandē supmum illud munus adeo petierit, ut oī tpe lugere sibi fas eēt, itaq; in sui nois arborē cōuersus est, ex q̄ lachrymæ ꝑpetuo manāt. ideo Diti sacra ē diraq;, & atra, & funesta a poetis nuncupat, ramusq; eius poni ante funereā domū solebat, ne q̄sq̄ ꝑ ignorātiā igrediēs pollueret. Est natu morosa. fructu supuacua. baccis torua. folio amara. odore uiolēta. nec umbra q̄dē gratiosa. metæ tantū aspectu nō repudiata. Ouid. Metas imitata cupssus, pp qđ conifera dr, ut supra oñdimus. Eius duo genera Meta in fastigiū cōuoluta, q̄ & fœmina dr, & spargēs extra ramos, q̄ mas appellat, quæstuosissima ī satus rōne, ex iis apud ueteres silua erat, pp qđ uulgo dotē filiarū antiq plantaria appellabāt. patria huic creta ē, uń primū Tarētū trāslata fuit, a quo cato Tarentinā appellat. Succisa nō regerminat, pp qđ Diti q̄dā sacrā uolūt. Hora. Ob id inuisā uocat. De hac Oui. Lugebisq; alios, aderisq; dolētibus inqt. Durat hoc lignū ætate lōgissima. Valuæ ex eo fuerūt ī tēplo Ephesiæ Dianæ, q̄ post q̄dringētos ānos nouis similes uidebant, & Romæ simulachrum Iouis e cupsso uisum ē in arce, a cōdita urbe sexcētesimo prio anno dicatū, usq; ad traiani tpa ītegrū durās. Vocat arbor ipsa mō cyparissus, mō cupssus. Vir. Aeriæ quercus, aut coniferæ cyparissi. idē. Et tenerā a radice ferēs Siluane cupssum. Ab iis cyparissinus. & cupssinus deducuntur. & cyparissia herba, de qua supra diximus. & cyparissiæ ignis ꝓdigiosi similitudie cupssoꝝ. postremo filios habuit Hercules lydū, & lamiriū, ex Iole Euryti regis filia, & ex lydo Larriū genitū ꝓdiderūt. Fuit āt Hercules pp eximiā uirtutē, & res ab eo ꝑclarissime gestas, tū q Iouis filius erat a patre in cælū trāslatus, & is est qui Engonasis dr, hoc est genu innixus. Quippe apud

græcos γόνυ genu uocaẗ. Eſt.n. ſupra draconẽ colocatus ſiniſtra manu pellẽ leonis, dextraclauã tenẽs, quaſi eũ coneẗ interficere. draco caput hẽt erectũ, hercules dextro genu ſiniſtro pede capitis eius dexterã ptẽ nitiẗ opprimere, dextra manu ſublata, q̃ſi feriturus, ſiniſtra ꝓiecta cum pelle leonis, ut q̃ maxime dimicans uideaẗ. Aeſchilus tñ in tragœdia, quæ Prometheus inſcribiẗ, nõ Herculẽ cũ dracone pugnantẽ hunc eſſe ſcribit, ſed cũ liguribus dimicãtẽ. Quippe eo tpe cũ tela ei defeciſſent, diuerſis uulneribus affectũ, ingeniculaſſe ſeſe & Iouẽ, quẽadmodum ſupra dixim⁹ oraſſe, ut ſibi aſſiſteret, quo facto magnũ lapidũ ĩbrẽ ſtatim pluuiſſe, qbus hoſtes ſunt fugati. itaq; iouẽ ſimilitudinẽ pugnãtis ĩter ſydera cõſtituiſſe. Quod ẽt ſenſiſſe uideẗ Aratus. Dextro nãq; genu nixus, diuerſaq; tendẽs brachia, ſuppliciter paſſis ad numina palmis ſerpentis capiti figit ueſtigia ſæua. poſitus ẽ ĩter duos circulos arcticũ, & æſtiuũ, dextro genu arcticũ circulũ finiẽs, ſiniſtro caput draconis opprimere conatus, humeris ueluti æſtiuũ circulũ ſuſtinẽs, occidens capite prius q̃ reliquo corpore ad terrã deuenit, & cũ totus occidit q̃ſi pendere pedibus ex arctico circulo uideẗ, exoriẽs ãt pedes prius q̃ reliquũ corpus oſtendit. hẽt in capite ſtellã unã. in ſiniſtro brachio unã. in utroq; humero ſingulas clare lucẽtes. ĩ manu ſiniſtra unã. in dextro cubito unã. in utroq; latere ſingulas. ſed clariorẽ ĩ ſiniſtro. in dextro femore duas. in pede unã q̃ dr̃ clara. in ſiniſtra manu qnq;, q̃s nõnulli pellẽ leonis appellãt. Quidã ẽt ſtellã herculis eã uocãt, q̃ Martis ſtella dr̃. Tyrii deũ Herculẽ religioſiſſime colũt, ſed & oĩs ægyptus auguſtiſſima eũ religiõe ueneraẗ, ꝑpetuo fuiſſe aſſeuerãtes, & ſane alii quoq; añ eũ, ut qdã putant & poſt eũ Hercules fuere. Var. tres & quadraginta Hercules noĩat. Verũtamen oẽs, q robore, ac fortitudine p̃ſtiterũ hoc noĩe ab Hercule alcmene filio appellatos fuiſſe affirmat. poetæ eũ ob corporis ꝓceritatẽ poliphagũ, hoc eſt multi cibi, & multibibũ, hoc ẽ multi potus fuiſſe aſſerũt. Vnde ortũ eſt ꝓuerbiũ ἡρακλῆς ξενίζεται, hoc eſt hoſpes eſt Hercules, quotiẽs tarditatẽ alicui⁹ ſignificare uolumus. Quod ii q Herculẽ hoſpicio ſuſcipiebãt, tarde e cõuiuio ſurgere cogebãtur. Hinc eũ, cũ adhuc infans eſſet, ob nimiã auiditatẽ multitudinẽ lactis appetiſſe cõmemorãt nec cõtinere in ore potuiſſe, quã ob rẽ ex ore ꝓfuſum circulũ in cœlo deſignaſſe, candido colore, quẽ lacteũ uocãt. Alii tradiderũt dormienti Iunoni ſuppoſitũ herculẽ fuiſſe, & illã inſciam lac infanti p̃buiſſe, ſed cũ expgefacta rẽ cognouiſſet, reieciſſe eũ a ſe, & ita profuſi lactis ſpendorem ĩter ſydera apparuiſſe, ſunt tñ, q hoc nõ cũ hercule: Sed cũ mercurio Maiæ filio factũ uelĩt. Alii dicunt quo tpe ops Saturno lapidẽ ꝓ partu obtulit, iuſſiſſe ſaturnũ lac ei p̃bere, q̃ cũ ubera p̃ſſiſſet, ꝓfuſo lacte hũc circulũ eſſe ſignatũ. Nos ideo lacteũ appellatũ hũc circulũ exiſtimam⁹ qđ eius defluuio uelut ex ubere aliquo ſata cũcta lacteſcant. Hercules nodũ inuenit inexplicabilẽ, cuius nec initiũ nec finis agnoſciẗ, & ab eo herculanus nodus appellaẗ q̃lẽ eſſe in caduceo ſuperius oſtendimus. Ab hercule herculeus deduciẗ, qđ mõ poſſeſſiui noĩs ſignificationẽ retinet, mõ ꝓ forti, & robuſto accipiẗ, ut herculeus hõ. herculea uis. mõ ꝓ magno & ĩmẽſo, ut herculeũ opus. & herculea ſolicitudo. Herculeus ẽt morbus dr̃ comitialis, ꝙ hercules eũ morbũ paſſus ſit. Vnde & ſacer ẽ appellatus, & maior morbus pp grauitatem, qm̃ hõ ſubito concidit, & ſpumæ orẽ moueñ, morbuſq; ipſe aut recens cõſumit, aut durat uſq; ad ultimũ uitæ diẽ. & lunaticus, ꝙ eũ, q interlunio natus eſt, hũc morbũ fere pati cõpertũ eſt. Comitialis ãt iccirco ẽ dictus, qđ hoc morbo laborãtes in comitiis maxĩe detegi ſolebãt, interrũpebanturq; comitia quo die aliquis cõcidiſſet Serenus. eſt ſubiti ſpẽs morbi, cui nomen ab illo. Quod fieri nobis ſuffragia iuſta recuſet. Sæpe etenim mẽbris atro lãguore caducis Cõciliũ populi labes horrenda diremit. ipſe deus memorat dubiæ p tpa lunæ. Cõceptũ, talis quẽ ſæpe ruina profudit. erãt ãt comitia cõuentus populi a ſimul itãdo ita appellata. Differtq; comitiũ a cõcilio, ꝙ comitia ſunt, cũ uniuerſus populus cõuenit. Cõciliũ, cũ populi pars aliqua adeſſe uideẗ. hinc calata comitia uocabanẗ q̃ ꝓ collegio põtificũ hr̃i ſolebãt, aut regis, aut flaminũ in augurandoꝝ cã. Ex iiſq; alia curiata erãt, alia cẽturiata. curiata p lictorẽ curiarũ ꝓcalari, hoc ẽ cõuocari ſolebant. cẽturiata p cornicinẽ. Itẽ curiata cũ ex cenſu, & ætate. Centuriata cũ ex regionibus, & locis cõſtabãt. Itẽ comitia loca ipſa dicebanẗ, in qbus ſtãs populus Romanus ſuffragia ferre cõſueuerat, hæc & ſepta uocabanẗ. in cãpo martio ĩcluſa tabulatis ad ſimilitudinẽ ouiliũ. Vñ & ſepta aliquãdo ꝓ ouilibus ponũẗ. Vir. Quãuis multa meis exiret uictĩa ſeptis. & ouilia ꝓ ſeptis. Luca. Et miſeræ maculauit ouilia Romæ. Septa ẽt uocitata, q̃ ad incile opponunẗ, ut ſupra diximus. A ſepiendo autẽ ſepta dicta. Sepire tenere eſt, & impedire. A ſepia notiſſimo piſce deductum, quæ emiſſo cruore atro occultat iter, atq; ĩpedit, quãuis ſepia ſit ẽt ſcopulus iuxta Athenienſiũ littus (ut Herodotus ſcribit) a ſepio fit ſepes, quæ obiecta introitũ ꝓhibet. & cõſeptus, qđ ueteres ẽt cõſiptus dixere. & circũſeptus notæ ſignificatiõis, & præſepe de quo ſupra diximus. & ſepelio. a quo ſepult⁹. ſepulchrũ. ſepultura, de qbus ĩferi⁹ dicem⁹. Itẽ ſæpe aduerbiũ, qđ ſignificat frequenter, ꝙ q̃ frequentia ſunt quodãmõ ſepẽ facere uideanẗ, ſcribiturq; p diphthõgũ, ut a ſepe ablatiuo differat. Ab eo fit ſæpius. & ſæpiſſime. Item ſæpenumero, & perſæpe. Item ſpiſſum a ſepium denſitate. Spiſſum enim proprie denſum ſignificat. Cicero. & ſi principia tarda ſunt,

exitus tamen ipsi spissi,& producti esse debent.Hinc spissitas.& spissitudo pro dẽsitate. & spisse aduerbium dense.& spisso uerbũ dẽso.A quo fit cõpositũ inspisso. Aliquãdo per antiphrasin spissũ pro tardo accipit.Vnde perspisso aduerbiũ,qđ significat tarde.Plau.Quia qđ bene promittũt aruspices,ꝑspisso euenit.id qđ mali ꝓmittũt præsentaneũ est.itẽ a sepio præsepio,hoc est sepẽ ante facio,& circũsepio,hoc est facta sepe circũdo.& ĩtersepio.claudo.iter ĩpedio.Quintilia.His textis ne uniuersi mellis effluat pondus,intersepta onera claudunt,hoc est circũsepta uel qua effluere mella poterãt septa.A comitio comitiales dies appellati sũt fasti,in quibꝰ conuenire populus romanus solebat ad suffragiũ ferendũ.itẽ comitiales hoĩes a morbo Comitiali dicti,qui eodẽ morbo laborãt.Ply.Fel testudinũ naribus illitũ cõitiales erigit,attollitq;.Ab eo fit comitialiter aduerbium.idẽ.Folia heliotropii contractionibus medẽt,ẽt si id comitialiter accidat,hoc est ẽt si cõtractiões fiãt ex morbo comitiali.Cõtrahunt eñi nerui hoc morbo,ꝓp qđ græci Epilepsian uocãt.hoc est correptionẽ.& epileptici dicunt,qui eũ morbũ patiunt.Hippocrates τὴν συνουσίαν εἶναι μικρὰν ἐπιληψίαν,hoc est coitũ esse breuem epilepsiã.i.comitialẽ morbũ.Correptũ hoc morbo bis fuisse in rebꝰ agẽdis Iuliũ Cæsarẽ tradũt,multos ꝑterea magnos,& ingenio,& reꝝ gestaꝝ gloria excellẽtes uiros eodẽ laborasse. Cuius rei cãm Aristoteles longissimo ꝓblemate conat iuestigare.Sanari uero hũc morbũ existimãt,iugulati hominis calido sanguĩe epoto ita sæpe misera auxilia tolerabilia faciũt miseriora mala.item ab Hercules Herculides fit pñonymicũ nomẽ.& græca uoce heraclides,& heraclius. Heraclides ẽt ꝓpriũ nomẽ est.Quatuordecĩ eñi Heraclidæ noĩant ĩgenio,ac doctrina ĩsignes fuisse.Primus Heracleotes ex põto Euryphonis filius uir diues,q̃ Athenas ꝓfectus Speusippũ audiuit,& Platonẽ imitari conatꝰ ẽ,utebat molliori ueste,adeoq; elatꝰ ĩcedebat,ut Attici pro põtico põpicũ noĩarẽt,scripsit Dialogos plures,& tragœdias,patriã eiecto,atq; occiso tyrãno liberauit.draconẽ lõgo tpe nutriuit,moriturusq; cuidã e necessariis suis mãdauit ut corpꝰ occuleret,draconẽq; supra lectũ poneret,quo eũ putarẽt ad deos migrasse.Secũdus Heraclides huiꝰ cõciuis fuit,q̃ pythicas nugas cõscripsit.Tertius Cumanus,q̃ libros ædidit de arte rhetorica. Quartꝰ Alexãdrinꝰ persicaꝝ reꝝ scriptor.Quintꝰ Barzileites dialecticus,q̃ aduersus Epicicrũ scripsit.Sextus medicus Tarẽtinus .Septimꝰ poeta.Octauus sculptor phocẽsis. Nonꝰ epigrãmatum scriptor argutus.Decimus Magnesius,q̃ mithridatica scripsit. Vndecimꝰ Alexãdrinꝰ grãmaticus.Duodecimus Ephesiꝰ rhetor.Tertiusdecimus Astrologus.Quartusdecimus Bizantius,q̃ philosophiã corinti docuit.itẽ ab hercules heracleon herba,quæ & timalos a boetiis uocatur & nymphea,& ropalõ.nascit in aquosis,foliis magnis,& in sũma aq̃,& aliis ex radice ꝓdeuntibus,flore lilio simili,& cũ defluerit capiti papaueris.Laudatissima in orchomeno & Marathone Boetiæ nascit.Tradũt hãc ex deianiræ sanguine ꝓcreatã.Nã cũ deiãira ob Zelotypiã erga Herculẽ,cẽtauri uestẽ ei misisset,cuiꝰ ui pestifera in furorẽ actus Hercules sese in rogum deiecit doloris impatiẽtia ꝑcita Deianira sese illiꝰ claua ĩterfecit,quã græci ῥόπαλον uocãt.Ex eiꝰ sanguĩe mox nata ẽ herba,quã diximꝰ,radice clauæ simili,itaq; a nympha nymphea appellata est ab Hercule,erga quẽ Zelotypia exarserat.heracleõ,a claua quam græci rhopalon uocãt, rhopalon ẽ appellata,ideo eos,qui succũ eiꝰ bibũt,duodecĩ diebꝰ coitu gẽituraq; priuari affirmãt.Fructũ huiꝰ herbæ boetii madona uocãt,& radicẽ sole siccãt,q̃ geniturã ꝑ q̃etẽ exeũtem,& alui fluxũ reprimunt. Gale.ἐπέχει γὰρ τὰ τῆς γαστρὸς ῥεύματα καὶ σπέρματα κατὰ τοὺς ὀνειρωγμούς.ẽ & alia herba quæ heracleon syderion dr.& ipsum ab hercule iuẽtũ caule tenui digitoꝝ q̃tuor altitudine. flore puniceo.foliis coriandri.iuxta amnes.& lacus nascens, & oĩa uulnera ferro illata efficacissime sanans.Itẽ heracleon aliud ab eodẽ inuẽtũ tradunt,qđ origanũ heracleoticũ siluestre nũcupari diximus.qm̃ est origão nõ dissimile,estq; e panacis genere, de qua supius disseruimus.Apollinaris quoq; inuẽta ab hercule memorat,quæ apud Arabas altercũ siue altercagenũ,apud græcos hyoscyamos,hoc est faba porcina appellat. plura eius genera. Vnũ nigro semine,foliis pene purpureis.spinosũ.uulgare.candidius.& fruticosiꝰ,altius papauere.Tertii semen Cotoneis fere simile,oĩa insaniã gignũt,& capitis uertigĩes .Quartũ genꝰ molle,lanuginosũ,pinguius cæteris,candidi seminis,ĩ maritimis nascẽs hoc recepe medici. Vsus seminis & per se,& succo exꝑsso.Cõstat etiã foliis mentẽ corrũpi si plura q̃ q̃tuor bibant fit & ex semĩe oleũ,qđ & ipm auribus ĩfusũ territat mẽtẽm.mirifice tamẽ cõtra uenenũ ꝓdest,adeo cõstat etiã uenena prodesse.itẽ ab hercules hercule,& hercle.& mehercules .& mehercule iurandi aduerbia.Solebãt autẽ uiri soli per herculẽ iurare,nec unq̃ per castorem,econtrario uero mulieres per castorem iurabant. per herculẽ autẽ deierare eis non licebat,cuius rei ratio erat,ꝙ herculano quoq; sacrificio abstinebant mulieres.quoniã cũ hercules boues geryonis per agros italiæ duceret,sitiẽti aliq̃do,& aquã a q̃dã muliere petẽti. Respõsum est,se aquã nõ posse ꝑstare,qđ fœmiaꝝ deæ,quã græci θεὸν γυναικείαν uocãt,celebraret dies,nec ex eo apparatu uiros gustare fas eẽt.propter qđ facturus hercules sacrificium,detestatus est præsentiam fœmiaꝝ,& potitio ac pinario sacroꝝ custodibꝰ iussit,ne unq̃ mulierẽ ĩteresse ꝑmitterẽt.Nusq̃

igiť inuenire eſt apud ꝓbos ſcriptores, aut mehercules fœminā dicere, aut Mecaſtor uirū. Aedepol autē, qď iuſiurandū per Pollucē eſt, & uiro, & fœmīæ cōe fuit. Quāuis. M. Var. affirmet antiquiſſimos uiros, neq; per caſtorē, neq; per pollucē deierare ſolitos, ſed id iuſiurandū fuiſſe tm̄ fœmiaꝝ, paulatim tñ inſcitia antiqtatis iurare uiros per pollucē cœpiſſe. Quidā Aedepol dictū uolūt q̄ſi ꝑ ædē pollucis. itē pol. & perpol. & ſimiliter caſtor. & mecaſtor. & perecaſtor. q̄ſi per ædē Caſtoris. Cām cur uiri per Caſtorē, & pollucē nō iurēt, ſed tātū fœminæ, hāc qdā eſſe affirmāt, ꝙ helenes ſororis ſuæ gr̄a id fecerint, qđ uix frater pro fratre feciſſet, merito igiť mulieres eoꝝ teſtimoniū īplorare uiſæ ſūt, qui in genus ſuū ſeſe tam ꝓpitios exhibuiſſēt. illud quoq; in ſacris Hercnlis obſeruatū ē, ut nō cubādo, ſed ſedēdo epularenť. Corneli⁹ Balb⁹ apď arā maximā obſeruatū, ne lectiſterniū fiat. Cuſtodiť in eodē loco, ut oēs opto capite ſacra faciant, qď fit ne qs in æde dei habitū eius imiteť. Nā ipſe ī opto capite eſt. Fuerūt aūt Romæ ædes duæ Victoris Herculis, una ad portā Trigeminā. Altera in foro Boario. Var. ideo uictorē herculē putat cognominatū, ꝙ oē genus aīaliū uicerit. Alii tradūt. M. Octauiū herrenū pria adoleſcētia tibicinē fuiſſe. Poſtea uero arti ſuæ diffiſum īſtituiſſe mercaturā. & re bñ geſta decimā Herculi ꝓſoluiſſe. Poſtea cū nauigās hoc idē ageret, a p̄donib⁹ circūuentū fortiſſime repugnaſſe uictorēq; receſſiſſe. Apparuiſſe ei in ſōnis Herculē, & ſua opa ſeruatū docuiſſe. Proinde Octauiū īpetrato a magr̄atib⁹ loco ædē ei, & ſignū ſacraſſe, uictorēq; īciſis lr̄is appellaſſe, dediſſeq; ei epithetō, quo ſimul, & ueteꝝ uictoriaꝝ, & nouæ memoria cōtineť. Quidā ēt Heraclitū ab Hercule deductū opinanť. Fuit Epheſius philoſophus eliſonis, ſiue (ut alii dicūt) Heratiōis fili⁹ aīo nimis elatus, & oēs cōtēnēs. Homerū dignū dicebat, qui de certaminibus eiiceret, & colaphis cederet, Nullūq; p̄ceptorē habuiſſe ſeſe, ſed ꝑ ſe oīa didiciſſe gloriabať. Scripſit de repu. & iis, quæ ad deos ꝑtinēt. Librūq; ī tēplo Dianæ repoſuit, obſcure ſcriptū, ut ſoli docti poſſēt ītelligere, ne ſi in uulgi noticiā deueniret, cōtēptui habereť. Accedere ad Dariū Perſaꝝ regem benigne eū īuitantē noluit, uerū ī mōtana ſeceſſit, ubi herbas tantū depaſcēs, incidit in morbū aquæ inter cutis, ꝓpter qđ in urbē aliquādo reuerſus ſciſcitabať medicos per enigmata, an poſſet ex ībre ſiccitatē facere, qbus minime ītelligētibus præſepe īgreſſus Bubulo fimo ſe obruit, ratus ſe eo calore ſiccare humorē poſſe Sic annū ætatis ſuæ ſexageſimū agēs, interiit. Fuerūt & alii q̄tuor Heracliti. Prim⁹ poeta Lyricus. Secūdus Halicarnaſeus ſūmæ uir elegantiæ. Tertius Leſbius, qui macedonū ſcripſit hiſtoriā. Quartus uir ridiculus. Heracleæ quoq; quinq; fuiſſe leguntť præ cæteris īſignes, una in radicibus Oetæ mōtis, in plano ſita, quā Aſaris flumē abluit. Alia in ꝓpōtide quæ pri⁹ Perinthus uocabať, in qua Amphitheatrū fuit, unū e ſeptē ſpectaculis orbis terraꝝ. Tertia in Ponto Boetioꝝ Colonia. Quarta de qua ſupra dixim⁹. iuxta hoſtia Rhodani. Quīta ī Cāpania italiæ, q̄ & Herculaneū dicta eſt, īcūbens mari iuxta Pōpeios, & ꝓmōtoriū habēs mirū in modū uētis affiatum, quos uocant Eteſias, ꝑꝑ qď ſaluberrimū ibi eē aerē cōſtat, hanc urbē tenuere Oſci, ſicut Pōpeios, quos Sarnus amnis abluit. Poſtmodū thuſci, & pelaſgi, deīde Sānites, eratq; nolæ, & nuceriæ emporiū, nō lōge a mōte Veſuuio, q amœniſſimis agris īcoliť, excepto cacumine, id magna ex ꝑte planiciē hēt, ſed infructuoſū ē, & cinere ſcātēs cauernoſa præ ſe ferēs antra plena aduſtis lapidib⁹, ut facilis cōiectura ſit, ea loca quōdā arſiſſe, ſed defeciſſe flāmas ceſſante materia. Duo p̄terea in italia portus ab Hercule nomen ſortiti ſunt. Alter in brutiis iuxta hipponem locrorū oppidum, qď poſtea obtinuere Romani & mutato noīe Vibonē Valētiā appellauere. Ad hūc locū Proſerpinā e Sicilia ad legēdos flores ueniſſe exiſtimāt, quoniā amœniſſima regio eſt, & floridiſſima prata. hīc apud mr̄onas cōſuetudo inualuit, ut collectis ex floribus coronas texant. quoniā dieb⁹ feſtis emptas geſtare, uitio dať. Alter in Liguriæ finibus, ac Thuſciæ, qui dr̄ port⁹ Herculis Monoeci, nō lōge a populo uia ſinus eſt, ī quo tumulus ſublimis. ubi ædificatū eſt oppidū, ſub quo port⁹ Herculis Monœci, ſiue portus Monœcius. hēt enī tēplū Herculis cognomento Monœci, qm̄ is in eo habitet ſolus, eſt qppe ſtatio q̄dā nō multaꝝ, nec magnarū nauiū capax. Fecit Polyclet⁹ Sicyoni⁹ Ageladis diſcipulus nobiliſſimus artifex Herculē, qui Romā trāſlatus fuit. anthæū a terra ſuſtinētē, & Myrō Eleutris nat⁹ alter Ageladis diſcipulus Herculē alterū, qui ob nobilitatē opis apud Cyrcū maximū in æde Pōpeii magni collocat⁹ fuit, & Eurycrates Lyſippi Sicyonii filius Herculē Delphis, oēs ex ære. At Zeuſis heracleotes Herculē infantē pinxit dracōes ſtrangulantē Alcmena mr̄e corā pauente, & Amphytrione admirāte, hic nobiliſſimus pictor fuit cū quo cū Parrhaſius alter excellēs pictor in certamē deſcēdiſſet, detulit uuas pictas tāto ſucceſſu, ut ī Scenā aues aduolarīt. At Parrhaſius lītheū pictū tradiť detuliſſe, ita ueritate rep̄ſentata, ut Zeuſis alitū iudicio tumēs flagitarit, remoto tandē linteo picturā oñdi, intellectoq; errore palmam cōceſſerit īgenuo pudore, qm̄ ipſe aues fefelliſſet. Parrhaſius aūt ſe artificē. Pinxit & Parrhaſi⁹ Herculē in tabella, quæ cū Rhodi eēt, ter fulmine ambuſta, nec unq̄ oblitterata, hoc īp̄o miraculū auxit. itē Vlyſſes nobiliſſim⁹ pictor, q ſe Abrodietū, qď græce ſignificat delicatū, atq; elegātē cognoīauit, Herculē Lyndi fecit, talē a ſe hunc pictū aſſeuerās, q̄lē ſæpe in quiete uidiſſet

Apelles quoq; qui pictura oẽs ſupauit, Herculẽ auerſum pinxit, qui Romæ in Antoniæ tẽplo uiſus eſt, cuius faciẽ oſtẽdere poti⁹ars q̃ ꝓmittere uidebaᷣ. itẽ Artemõ Herculẽ pinxit cũ Deianira laſciuiẽtẽ, & alterũ Herculẽ, ab oeta mõte exuta mortalitate cõſenſu deoꝝ ĩ cœlum euntẽ itẽ Laomedõtis circa Herculẽ & Neptunũ hiſtoriã, quæ tabellæ inter eas, q̃ in porticibus Octauiæ fuerũt. nobiliſſimæ habitæ ſũt. At Nicearchus pinxit Herculẽ triſtẽ ĩſaniæ pœnitẽtia per quã uxorem, & filios occiderat, ſed in maxima admiratione fuit Herculis ex marmore ſtatua a Mneſtrato facta, quã uiuã iudicare ſpectãtiũ oculi cogebanᷣ. Viſus ẽt fuit in Pãtheo Agrippæ tẽplo Romæ Hercules e marmore humi ſtãs ſingularis admiratiõis. ad quẽ pœni oĩb⁹ãnis humana uictima ſacrificare cõſueuerãt, ita oẽs artifices hũc maxĩe ĩter oẽs deos eligebãt, quẽ ꝑpetua memoria celebrẽ toto orbe reddere conarenᷣ, quin & Corĩthiis uaſis imprimi a ueteribus ſolebat. Martia. de Hercule corĩthio, Elidit geminos infans, nec reſpicit angues. iã poterat teneras hydra timere manus, & ẽt figulinis opibus. idẽ de Hercule fictili. Sum fragilis. ſed tu moneo ne ſperne ſigillũ. Nõ pudet Alciden nomẽ hr̃e meũ. LEONEM NEMEES. Leonẽ ſiluæ Nemeæ de quo ſupra dixim⁹. Leo generoſiſſim⁹ eſt oĩum aĩaliũ, tũ præcipuæ, cũ colla, armoſq; ueſtiũt iubæ, qđ ætate accidit iis, qui e leone cõcepti ſũt. Naſcunᷣ quippe, ex Pardis, q̃ iubis carẽt, præſertim in Africa, ubi ꝓpter penuriã aq̃rũ ad paucos amnes multitudo feraꝝ cõuenit ideo multiformes ibi aĩaliũ partus mutuo ſeſe miſcẽtibus diuerſoꝝ generũ aĩalibus. Vñ ortũ ẽ illud, ꝓuerbiũ. Semp aliqđ noui Africã afferre. Alexander magn⁹ noſcẽdi naturas aĩaliũ deſiderio inflãmatus Ariſtoteli philoſopho in oĩ diſciplinaꝝ genere excellẽti, ſcribẽdi de iis, ꝓuiciã delegauit, ei aliquot millia hoĩum in toti⁹ Aſiæ, & Græciæ tractu parere iuſſit, q̃bus uenat⁹, aucupia, piſcatiões curæ eſſent, quiq; uiuaria. armẽta. aluearia. piſcinas. auiaria haberent, ne qđ uſq̃ genitũ ab eo ignorareᷣ. Hos igiᷣ ꝑcõtẽdo q̃nq̃ginta illa de aĩalib⁹ ꝑclara uolũina ſcripſit in iis ergo Ariſtoteles tradit Leænã prĩo fœtu q̃nq; catulos parere. Secũdo q̃tuor, ac p ſingulos annos uno minus. Poſtq̃ uero unũ tm̃ peperit. ſterileſcere. Atq; fœtus ipſos initio ĩformes ac minimas carnes eẽ magnitudĩe muſtellaꝝ, nec niſi bimeſtres moueri, ſemeſtres uix ĩgredi poſſe. In europa aũt inter Acheloũ tantũ, de quo ſupra diximus, & Neſtum Thraciæ amnẽ iuxta Abderã fluentẽ, & Pangei mõtis ima ambiẽtẽ, ubi Diomedes hoſpites ſuos eq̃s apponere ſolebat, leones repiri, ſed lõge ꝑſtãtiores iis, quos Africa, & Syria nutrit. Leonũ duo genera eẽ cõpactile. & breue criſpiorib⁹ iubis, hos timidiores eſſe, q̃ lõgo ſimpliciq; uillo, illos uulneꝝ eẽ cõtẽptores. Vrinã mares crure ſublato reddere quẽadmodũ canes. hãc grauẽ odore eſſe, nec min⁹ halitũ. Raro hoc aĩal potare, ueſci alternis diebus. Poſt ſaturitatẽ aliq̃n triduo ieiunare. in mãdẽdo q̃ poſſint ſolida deuorare. Q̃n aluus grauaᷣ, inſertis in ora unguib⁹ ſponte protrahere. idẽ etiã facere poſt ſatietatẽ q̃n eſt fugiẽdũ, lõgitudinẽ uitæ eoꝝ ex eo apparere, qđ pleriq; dẽtibus defecti repiunᷣ. Polybius ſcribit in ſenecta ab iis hoĩem appeti, quoniã ad ꝑſequẽdas feras non ſuppetant uires. Tunc obſidere africæ urbes, eaq; de cauſa crucifixos ſe uidiſſe ut cæteri metu ſimilis pœnæ abſterrerenᷣ a noxa. Leones tantũ ex feris clemẽtia utunᷣ in ſupplices, ꝓſtratis parcũt. Vbi ſæuiũt, in uiros priuſq̃ in fœminas fremũt, infantes nõ attingũt, niſi in magna fame, Eorũ aĩ index eſt cauda, ſicut equoꝝ aures. Vim ſũmã ĩ pectore habẽt. Satiati innoxii ſunt. Generoſitatẽ in ꝑiculis maxĩe oſtẽdũt, ſpernẽtes tela, & ſe terrore ſolo diu tuentes, ac ueluti cogi, ad ſæuiendũ ſeſe teſtãtes. Vrgẽte canũ, ac uenatoꝝ magna ui cõtẽptim reſiſtũt cæduntq; in cãpis, Vbi uirgulta ac ſiluas penetrauerĩt, acerrimo curſu ferunᷣ, q̃ſi turpitudinẽ latebris tegẽtes. Vulnerati mira obſeruatiõe ꝑcuſſorẽ nouerũt, & in q̃talibet multitudine appetũt. Eũ uero q̃ tela qdẽ miſerit, ſed nõ uulnerauerit, correptũ ſternũt nec uulnerãt, Moriẽtes humũ mordẽt, & dãt lachrymã læto. Cũ pro catulis fœtæ dimicant, aciẽ defigũt in terrã, ne uenabula expaueſcant. Carent dolis, nec limis intuẽᷣ oculis, nec ita uideri uolunt. Timet tñ tã ferox aĩal rotaꝝ orbes circũactos, & currus inanes, & criſtas, cãtuſq; gallinaceorum, ſed maxime ignes. Aegritudinẽ faſtidii tantũ ſentiũt, in qua medeᷣ eis cõtumelia & anexarũ eis ſimiaꝝ laſciuia in rabiẽ agit. Guſtat⁹ deinde ſanguis remedio ẽ. illud quoq; admiratiõe dignũ, qđ cõdito in corpis uaginas unguiũ mucrone gradiunᷣ, & aduerſis falculis currũt ne refrĩgãᷣ, hebetẽturq; ungues, quos nõ niſi appetẽdo, ꝓtẽdũt. idẽ quoq; & pardi, & pãtheræ faciũt, Pluriũ leonũ ſimul pugnã primus Romæ ædidit Scæuola Publii filius in edilitate curili. Centũ iubatorũ, Primus oĩum. L. Sylla, q̃ poſtea dictator fuit, in prætura. poſt quẽ Põpeius magn⁹ habuit in circo. cccxv. Cæſar dictator q̃dringẽtos. Capere eos quõdã difficile fuit & nõ niſi foueis. Principatu Claudii Cæſaris caſus rõnẽ docuit tã generoſo aĩali certe ignominioſam, paſtoris getuli ſago cõtra irruẽtis impetũ obiecto, qđ ſpectaculũ mox in harenã trãſlatũ ẽ, tãta illa feritate ſupra quã dici ꝑt torpeſcẽte, capite q̃uis læui iniectu opto. ita ut ligeᷣ nõ repugnãs, ueluti uis oĩs cõſtet in oculis. Ex quo fit min⁹ miꝝ, qđ dicíᷣ a Lyſimacho ſimul incluſo iuſſu Alexãdri ſtrangulatũ leonẽ. iugo ſubdidit eos. primuſq; ad curr⁹ iunxit Romæ, quo ẽt per italiam uectus eſt M. Antonius bello ciuili malo quodã ꝑſagio. qđ ẽt generoſi ſpiritus poſſent iugũ ſubire. Pri-

mus leonẽ tractare ausus est, & ostendere mansuefactũ Hãno Carthaginensis, ꝓpter qđ dãnatꝰ fuit, ꝙ nihil non ꝑsuasurus uir tã artificis ingenii uideretur, & male ei credi libertas, cui feritas usq; adeo cessisset. Extãt clemẽtiæ leonũ cõplura exẽpla. Mẽtor Syracusanus in Syria. cũ forte Leoni obuiasset, sese suppliciter uolũtati, & q̃cũq; fugeret se opponẽti, lãbentiq; uestigia quasi adulari uellet. licet initio ꝑterritus, aĩaduertit tandẽ in pede eius tumorẽ, uulnusq;, & extracto surculo cruciatu aĩal liberauit. Helpis quoq; natione Samius in Africã naue delatꝰ, cũ forte iuxta littꝰ minaci hiatu leonẽ cõspexisset, arborẽ fuga petiit, libero p̃re ĩuocato, ut p̃cipuꝰ uotoꝝ locꝰ eẽ solet, ubi nullꝰ est spei, sed nec fugiẽti, cũ posset, fera ĩstiterat, & ꝓcũbẽs ad arborẽ, hiatu quo terruerat, miseratiõẽ quærebat. Ossis frustũ auidiore morsu adhæserat dẽtibus, & cũ ob id pasci nõ posset, inedia simul, ac dolore cruciabaꝛ. Descẽdit tãdẽ ille ex arbore. & fragmẽtũ ex ore leonis euulsit, quẽ tradũt q̃diu nauis ea in littore stetit, retulisse Samio grãm uenatiõis partẽ quotidie afferẽdo, ob quã cãm libero patri tẽplum ĩ Samo Helpis sacrauit, qđ græci σωῆηροσ νεὼσ Διονύσου, idest saluatoris tẽplũ Dionysii appellauere. Sed lõge mirabilius est ꝙ Appion, qui Polyhister appellatꝰ est, sese Romæ in circo maxĩo uidisse testaꝛ. in iis ludis inq̃t leonũ ĩmanitas admirationi fuit. ĩter quos unꝰ erat corpis ĩpetu, & uastitate, terrificoq;, ac sonoro fremitu, & toris, comisq; ceruicũ fluctuãtibus, q̃ aĩos, oculosq; oĩum in sese cõuerterat. ĩtroductus quoq; ĩter alios pluris ad pugnã bestiaꝝ Dacꝰ q̃dã fuerat, seruus uiri cõsularis, cui Androdꝰ nomẽ erat, hũc ille leo ubi ꝓcul aspexit, repẽte q̃si admiratꝰ substitit. Deinde sensim, ac placide ueluti noscitabũdus ad eũ accessit, tũ caudã instar adulãtiũ canũ clemẽter, ac blãde mouẽs, hoĩs sese corpi adiungit, cruraq;, & manus eius, ꝓpe iã exanimati metu lĩgua demulcet. Androdus inter illa tã atrocis feræ blãdimẽta amissum aĩum recuperat, paulatimq; oculos ad cõtuẽdũ leonẽ refert. Tũ q̃si mutua recognitione facta ueluti lætos, ac gratulabũdos leonẽ atq; hominẽ uisos fuisse. Qua re maximos populi clamores fuisse excitatos, Accersitũq; a Cæsare Androdũ, & cãm cur tã atrox bellua sibi uni pepcisset, ĩterrogatũ. ibi rẽ mirã, & uix credibilem Androdũ narrasse. Cũ ꝓuinciã Africã pro cõsulari ĩperio dominus eius teneret, iniq̃s eiꝰ, & quotidianis uerberibus ad fugã coactũ se fuisse, & ut a domino terræ illius ꝑside tutiores latebræ forẽt, in harenaꝝ solitudines cõcessisse, eo cõsilio, ut si cibꝰ defuisset, aliquo mõ mortẽ appeteret Tũ medio, ac flagrãti sole specũ quãdã nactũ remotã, ac latẽtẽ in eã se recõdidisse, nec multo post ad eã uenisse hũc leonẽ, pede uno debili, atq; cruẽto edentẽ gemitꝰ, & dolorẽ ac cruciatũ uulneris ꝑ se ferẽtẽ. Territũ sese, ac pauefactũ prĩo aspectu. Sed postq̃ ĩtrogressus leo habitaculũ illud, ut re ipsa apparuit, suũ delitescentẽ cõspexit, mitẽ ac mãsuetũ ad se accessisse, sublatũq; pedẽ, q̃si petẽdæ opis grã porrexisse. ibi stirpẽ ingẽtẽ uestigio pedis eius inhærẽtẽ euulsisse, cõceptãq; saniẽ exꝑssisse, & sine ulla iã formidĩe exiccasse, ac detersisse cruorẽ. Quo facto leuatũ dolore leonẽ pede in manibꝰ eius posito recubuisse, & paululũ ĩdulsisse quieti. Postea uero ex eo die totũ triẽniũ se, & leonẽ in eadẽ specu, eodẽq; uictu uixisse. Quippe leonẽ e feris q̃s uẽabaꝛ opimiora mẽbra ad specũ ferre solitũ, quæ ĩpe q̃m ignis copia nõ esset, meridiano sole torrens epulabaꝛ. Sed ubi eũ uitæ illius ferinæ molestia cepit, leone uenatũ ꝓfecto specũ reliq̃sse, & tridui uiã ꝑmẽsum uisum a militibꝰ, atq; app̃hensum fuisse, & ad dñm ex africa Romã deductũ. Hũc statim rei capitalis dãnandũ, obiiciẽdũq; bestiis curauisse, ꝑcepisse se iã hũc quoq; leonẽ olĩ suũ fuisse captũ. & Romã ꝑductũ, grãm ergo sibi bñficii, ac mediciæ retulisse. Quæ cũ Androdus narrasset, dimissũ statĩ a pœna absolutũ fuisse, leonẽq; ei suffragiis populi donatũ, quẽ postea loro tenui reuinctũ per urbẽ ducere uisus est, donãtibꝰ passim ip̃m ære, Leonem uero oĩbꝰ uario flore spargẽtibꝰ, ac simul clamãtibꝰ, hic est leo hospes hoĩs, hic est hõ medicus Leonis. Leones in Syria nigri nascũtur (ut tradit Aristoteles) & in ægypto, q̃ formicæ dicunꝛ, de q̃bus supra diximꝰ. Leones coeunt auersi, quẽadmodũ Lynces. Cameli. Elephãti. & Rhinocerotes, & Trigides. A leone terrestri marinꝰ quoq; leo appellatꝰ ẽ, ex cãcroꝝ genere, de quo supra diximꝰ. itẽ chameleõ, q̃si paruꝰ leo. Nasciꝛ in india figura, & magnitudine lacerti. nisi crura eẽnt recta, & excelsiora, latera uẽtri iũgunꝛ, ut piscibꝰ, & spina simili mõ. Eminet rostrũ simile Suillo cauda prælõga ĩ tenuitatẽ desinẽs, & ĩplicãs se uipinis orbibꝰ, ungues adũci, motꝰ tardior, ut testudini corpꝰ aspeꝝ, ut Crocodillo, oculi in recessu cauo p̃grãdes, & corpi concolores nũq̃ eos ꝑpit, nec pupillæ motu, sed totius oculi uersatõe circũaspicit ipse accessus hiãti sp̃ ore, Solus aĩaliũ nec cibo, nec potu aliꝛ, nec alio q̃ aeris alimẽto. Circa caprificos ferus, alioq̃n ĩnoxiꝰ, & coloris natura mirabilior. Mutat nãq; eum subĩde & oculis, & cauda, & toto corpe. Redditq; sp̃ quẽcũq; ꝓxĩe attingit, p̃ter rubꝝ, cãdidũq;. Oui. id quoq; qđ uẽtis aĩal nutriꝛ. & aura, Protinꝰ assimilat texit quoscũq; colores. De functo pallor ẽ. Caro ĩ capite, & maxillis, & ad cõmissurã caudæ admodũ exigua, nec alibi toto corpe. sanguis ĩ corde, & circa oculos tñ. Viscera sine splene hibernis mẽsibꝰ latet, ut lacerta. Dẽocritꝰ philosophꝰ peculiaꝛ uolumẽ de Camæleõte ædidit, plenũ mẽdaciiſ, ne alia cã legẽdũ, q̃ ut ad risũ excitemur, ĩter cætera uim eiꝰ eẽ maximã scribit cõtra accipitꝝ genꝰ. Detrahere. n. supuolãtẽ ad se, & uolũtariũ p̃bẽ lacerãdũ cæte

ris aīalibꝰ. Caput eiꝰ & guttur, si roboreis lignis urat, magnoꝝ ībriū, ac tonitruū cōcursus facere linguā, si uiuēti exēpta sit, ad iudicioꝝ euētꝰ pollere. Cauda flumina, & aquaꝝ īpetꝰ sisti. Ab hoc & chamelæon herba appellata ob uarietatē folioꝝ. Mutat. n. cū terra colores, hic niger, illic uiridis, alibi cyaneꝰ, alibi croceus, & aliis coloribus. Duo eiꝰ genera marē dicūt, cui flos purpureꝰ ē. Fœminā cui uiolaceus. Vno nascunt caule cubitali. crassitudīe digitali. Quidam buphonē nominant ꝙ a bobus deuorata angina eas necat. Græce qppe βοῦσ Bos dicitur. φόνοσ mors. Alii cynozon uocant, ꝙ fœtore eius ricini e canū auribus decidāt. κύων. n. cāis est. ὄζειν fœtere. Chamæleonem qdam ixion uocāt, ꝙ qbusdam ī locis uiscū gignit, albū sub alis foliorū maxīe circa canis ortū. Apud græcos. n. ἰξὸς uiscū dr̄. Cū hac herba idē Democritꝰ scribit sinistrū pedē chamæleontis torreri in furno, additoq; unguēto in pastillos digeri eos in ligneo uase cōditos ꝑstare, ut q gerit, oīno sit inuisibilis. A leone ēt leontophonos dr̄, de quo supius diximus paruū aīal, nec alibi nascēs, q̄ ubi leo nascit, quo gustato statī leo expirat, iccirco corpus eius adustū aspgūt aliis carnibꝰ polētæ mō, & ita leonibꝰ insidiātur, ac ēt cinere necāt. Nō īmerito igit hoc odit leo, uisūq; dilāiat, & citra morsum exaīat. ille cōtra urinā spargit prudēs. hāc quoq; leoni pestiferū eē. & leōtopetalon herba, quā alii rhopadion uocant, folio brassicæ caulæ semipedali. leni. cuius semē, in cacumine. in siliqs ciceris modo, radix rapæ similis. grādis. nigra, nascit in aruis. Radix aduersat oīum serpētiū generibꝰ, ex uino pota. nec alia res celeriꝰ ꝓficit. Et leōcopodion alia herba, quā & lithoron. & dorypetron. & toropetrō uocāt caulibus ueluti rosæ capita sustinēs, nascit in cāpestri, & gracili solo. Semē eiꝰ lymphatica sōnia facere dr̄. & os leonis alia herba florē faciēs purpureū pulchrū. Colu. Narcissiq; comas, & hiātis sæua leōis ora feri. Itē a leo leæna, quæ & lea dr̄. Virg. Catuloꝝ oblita leæna. Lucil. irritata leæ iaciebāt copora saltu. & leoninus. & leo. leōtius. leogorus. leodamus. leocrates sculptor insignis. Leocritus. Leonides nobilis sparta, deinde Lacedæmonioꝝ rex, q aduersus Xersen pene incredibilia egit. Itē Leonides alius pedagogus Alexandri. Leosthenes. Leostratus. Leochares, ꝓpria noīa. itē leopardus, q ex leone & pāthera natus ē, uel ex pardo, ac leæna nigris maculis leoninam pellē distinguētibus. Pardus aīal est, cuius fœmina pardalis dr̄, & panthera, quasi tota fera, quippe πᾶν græco totum dicitur. θὴρ fera. Sæuiores in hoc genere sunt fæminæ, q̄ mares. Numerosæ ī hircania, mīutis orbiculis sup pictæ, ita ut oculatis ex fuluo circulis, uel cerulea, uel alba distinguat tergi supellex, & eaꝝ colore miꝝ in modū quadrupedes oēs solicitātur, sed capitis toruitate terrētur. Quapropter occultato capite reliqua dulcedīe īuitatas corripiūt, discernunt a maribꝰ solo cādore. A nostris uariæ appellant. Sūt qui tradāt iis in armo similē lunæ eē maculam crescētē in orbes, & pari modo cornua cauantē. Primꝰ Scaurꝰ ædilitate sua uarias cētū qnquaginta in urbe ostēdit. Deīde Pōpeius magnus q̄drīgētas decē. Diuus Augustus q̄dringētas uiginti, hoc solū ex oībꝰ aīalibus odoratū eē affirmāt. A pardali pardalianches deducit, hoc ē aconitū. ꝙ Hyrcani hoc gramīe carnes (ut diximus) illinūt, & p semitarū cōpita spargētes exhibēt, quaꝝ fauces hoc cibo hausto Angīa obsidētur. itē a pardali camelopardalis, aīal, qđ nabin æthiopes uocāt, collo similē equo. pedibus, & cruribus boui. Camelo capite, albis maculis rutilū colorē quadā pātheraꝝ similitudine distinguētibus. Primꝰ Cæsar dictator Circēsibus ludis eā Romæ ostēdit. Postea frequēter uisa est aspectu magis q̄ feritate cōspicua, & ob id a quibusdā ouis appellata. Camelꝰ notū aīal ē, pascit īter armēta in oriente, duo genera sunt bactriæ & arabiæ. Differūt, ꝙ illi bina habēt tubera in dorso, uulgo nunc Dromedarios uocāt, hi singula, & ī pectore alterū, cui īcubāt. Dētiū supiore ordīe carēt ut boues, exercēt dorso, ut iumēta, & eqtatu ī ꝑliis. uelocitate equos excedūt. Sed sua cuiq; mēsura est, sicut uires tactis poplitibus ꝓsternūt sese, atq; ita onerātur. Postq̄ qđ satis est acceperūt, surgūt, nec ultra assuetū ꝓcedūt spatiū, nec plus īstituto onere recipiūt. Odiū aduersus equos naturale gerunt. Siti q̄triduo tolerāt, īplēturq; cū bibēdi occasio ē, & in ꝑteritū, & ī futuꝝ. Aquā prius cōculcatiōe obturbāt, aliter nō gaudēt potu. Viuūt qnquagenis ānis. Multi etiā cēteris Veneris rabiē, & ipsi sentiūt, ꝓpterea ēt fœminas castrāt. ita fortiores negato coitu fiunt, & bello aptiores, colorē habēt pullū, atq; natiuū, ob id uulgo pullū colorē camelinū uocāt. PROSTRATVM. Victū. ꝓfligatū. extīctū. Sternere ꝓprie ē de statu deiicere, & q̄si ī terrā extendere. Virg. Sternit infœlix Acron. idē. Strata iacēt passim sua quæq; sub arbore poma. Hinc prosternere fit, qđ aliquādo est in terrā deiicere. Apule. Puellāq; reluctantē tādē ꝓstrauit. Aliquādo uīcere. ꝓfligare. extīguere. Salu. Prostratisq; militibus fugæ se dedit. Sternax quoq; equus dicit, q excutit, ac in terrā deiicit sessorē, hoc ē ferox. asp. Virg. Et sternacis equi. Per metaphorā sternere aliqn̄ pro extendere capimus. a quo fit insternere. Vn̄ sternere, atq; insternere humi tapetas. frōdes. flores. aliaq; huiusmodi dicimꝰ. Hinc stragula dicta optoria lectoꝝ, ubi & discūbere solebāt, & qescere. Var. Hac qcqd īsternebāt, a sternēdo stragulū appellabāt. Hīc ēt equoꝝ opimētū instratū uocatur. Et qm̄ sternēdo fit, ut id supra qđ sternimus, hoc ē extendimꝰ aliqd, tegamꝰ. Sternere aliqn̄ pro tegere, atq; īplere accipit. Vn̄ sternere equos dicimꝰ, hoc

ẽi ſtratis tegere. Sternere lectos coopire. Sternere humũ, florib⁹ iplere. Vir. Sternit oẽ ſolũ iaculis. in q̃ ſignificatiõe cõſterno quoq; accipit, dũ tertiæ ẽ cõiugatiõis. idẽ. it ſtridor, & alte cõſternũt terrã cõcuſſo ſtipite frõdes. Q uãdo uero ẽ primæ cõiugationis, pro deiicere dũtaxat accipit. Saluſti⁹. Q ua uictoria elati hoſtes noſtri territi, atq; animis cõſternati diſceſſere. idẽ. Equi ſine rectoribus exterriti, aut ſaucii cõſternant. Hinc conſternatio deiectio animi dicit ex aliquo ſubito metu, & externo, qd ueteres uſurparũt pro eo, qd ẽ demẽtẽ facio. Pacuuius. Sed eccã miſeram quam frequẽs luct⁹ externauit. itẽ quoniã ſternẽdo hoc ẽ extẽdẽdo, & id qd extẽdimus, & id ſupra qd extẽdimus, cõplanamus, atq; cõponim⁹, fit ut ſternere quoq; aliquãdo pro componere ac cõplanare uſurpemus. & ſtratũ dicamus cõplanatũ, atq; cõpoſitũ. Vñ ſtratum mare dicimus. Vir. Et oẽ tibi ſtratũ ſilet equor. & ſtratas uias, ſiue ꝙ complanatæ ſint, ſiue ꝙ lapidibus tectæ. idẽ. Miratur portas, ſtrepitũq; & ſtrata uiaꝝ. itẽ qa iacẽdo quodãmõ extẽdimur, fit ut eos ẽt ſe ſternere dicam⁹, q ſe ad iacẽdũ collocãt, ut qeſcãt. Idẽ ſternũt ſe ſõno diuerſæ in littore Phocæ. Hinc ſtertere dicimus dormire. Perſius. Stertimus ĩdomitũ qd deſpumare falernũ ſufficiat, q̃nta dũ linea tãgit umbra. A ſterno ẽt fit ſubſterno. a quo & ſubſtratũ. itẽ ſternuo. a quo ſternuto frequẽtatiuũ. Vñ ſternutatio. & ſternutamẽtũ. & ſternutatorium medicamẽtũ, a quo ad ſternuẽdũ excitamur. Et. n. q ſternũt quodãmodo toto corpore extẽdũt, licet. n. ſternutatio a capite præcipue ſit. fit tamẽ ſternuẽdo quædam totius corporis extẽſio ꝙ in aliis corporis eruptionibus nõ accidit. Nam cũ tres partes principales noſtri corporis ſint, caput. thorax. & aluus. flatuſq;, alui expiratio ſit. ruct⁹ uẽtriculi. ſternutamẽtũ capitis. ſolo ſternutamẽto fere totũ corpus extẽditur. ideoq; nõ modo caput, ſed reliq̃s etiã partes bene ualere indicio eſt. Q uãobrẽ moribũdos interdũ ſternutatorio excitare ſolemus, tãq̃ ſi hoc effici nequeat, nulla amplius ſit ſpes ſalutis. Vñ cõſuetudo inualuit, ut ſternutatio ueluti bonæ ualitudinis indiciũ ſacra habeat. & ſternutãtes ſalutemus, ac bene eis ꝓcemur. Q uod tyberiũ quoq; Cæſarẽ alioq̃n triſtiſſimũ, & plenũ ſemp ſolicitudĩs hominẽ etiã in uehiculo exegiſſe tradũt, & aliquos cõſtat noĩe quoq; cõſultare religioſi⁹ putaſſe. itẽ a ſterno ſtramẽ. & ſtramẽtũ, ꝙ ſolo qeſcẽdi gratia ſternant. Vñ lectus. & lectica a legẽdis, hoc ẽ colligẽdis ſtramentis, atq; herbis, ex q̇bus fierent, dicta ſunt, q̃uis aliq a græcis potius deduci uelit, qui λέκτον lectum dicũt Vel ꝙ fatigatos ad quieſcẽdum alliciat. A lectus & lectica diminutiua fiũt lectulus. & lecticula. Sueto. A cœna in lecticulam ſe lucubratoriã recipiebat. itẽ a lectus lectiſterniũ, cũ ſacrorum gratia lecti in templis ſternebant ad diſcũbẽdum, ſiue etiam ꝑnoctãdũ. item a lectica lecticarii q lecticã ferebãt. Itẽ a ſterno ſiue ſtratum ſtratumino deriuat, quod eſt ſtratum firmo. Ply. Maiores, potẽtioreſq; ſi ſit occaſo ſilice, uel glarea ſterni, ora utrinq; lapidibus ſtratumiari, & alio ſupintegi. Sterno aũt a græco deducit, qd eſt ϲρωννύω, A quo ϲρωτὴ ſtrata dr̃. Hinc lithoſtrata uocata ſunt pauimenta, quæ exiguis lapillis ſternuntur, de q̇bus ſupra diximus. item a ſterno ſtrages deducit, qd ſignificat cladẽ. depulſionẽ. ꝓfligationẽ. iacturã. Q uippe ueteres ſterno, & fligo in eadẽ ſignificatiõe accipiebãt. Liui⁹. ipſe ſe in terrã fligit cadẽs. Acci⁹. Nec ꝑdoleſcit fligi ſocios morte. Ab hoc cõpoſita fiũt affligo, qd ſignificat ꝓprie ꝓſterno, & in terram extendo. Ply. At canis ille horrẽtibus ꝑ totum corpus uillis ingenti primũ latratu intonuit, mox in ceruicẽ aſſultãs, cõtraq; beluã exurgẽs, hĩnc & illinc artifici dimicatiõe, qua maxime opus eẽt infeſtãs atq; euitãs, donec aſſidua rotatũ uertigĩe afflixit, ad caſum eius tellure cõcuſſa. Cæſar Neq; ſiquo afflictæ caſu fuerint, exigere ſeſe, atq; eleuare poſſunt. Per metaphorã tñ affligere aliq̃n pro ꝑturbare. angere. uexare accipimus. Celſus. Corpus uariis morbis afflictum. Seneca. Vt aĩum uariis curis afflictũ orõne lenirẽ. infligo. incutio. ĩfero. Profligo. deiicio. depello. ꝑdo. Vñ profligatũ exercitũ dicimus, hoc eſt ꝓſtratũ. deiectũ. afflictũ. ꝑditũ. & profligatas res, hoc ẽ ꝑditas, & ad cladẽ ꝑniciẽq; deductas. Cõfligo. dimico. Cõfligere. n. ꝓprie dicũt, q dimicando ſe inuicẽ ſternũt. Vñ cõflict⁹ ſtrages & mutua ꝓfligatio appellat, quæ & clades dicitur a græco κλαδεύω, qd eſt amputo. frango. Vnde κλάσμα fragmẽtũ. & confractio appellatur. Sũt ẽt qui cladẽ quaſi cadẽ a cadẽdo dictã uelint. Quidã a calamis, q̃ſi calamidẽ, hoc eſt calamitatẽ. VASTA. Magna, de quo ſupra diximus. PRISCA FIDES. Veteꝝ credulitas. POST TVA MVNERA. Poſtq̃ tu ludos populo exibuiſti. HAEC. Q uæ ab Hercule aduerſus leonem geſta ſunt. ACTA. Geſta. Ago quid ꝓprie ſignificet, intelligi potius q̃ uerbis exprimi poteſt. Dicere tñ licet, ꝙ agere eſt oꝑari. Nam q ſedet, q ſtat, qui cogitat. qeſcit. iacet. morit. aliq̃d agere dr̃. ita ut nullus, q modo uiuat, eſſe unq̃ poſſit ſine actione. Q uippe & ipſum, uiuere agere eſt. Vnde & uitam agere dicimus. & agit mecũ bene. i. ſum in bona conditione. & ꝓclare tecum agitur. Optime cum illis aget, ſi diutius uiuẽt. Melius cum hoĩbus ageret. peius. incõmodius? peſſime tecũ ageret. & alia huiuſmõi. Cice. Cũ illo uero qs neſcit actum eẽ ꝓclare. mecũ incõmodi⁹? Nonnũq̃ ẽt actiue ponit. Valeri⁹ Maximus. Bene egiſſent Atheniẽſes cũ Melciade, ſi eum poſt trecẽta millia Perſaꝝ Maratone deuicta in exiliũ ꝓtinus miſiſſent, ac non in carcere, & uinclis mori coegiſſent. Q uid inter agere, facereq; iterſit, ſupra declarauimus. ab his

actus & factus deducunt? Q uitil. Flex[9] ille, & ut sic dixerĩ mot[9] dat actũ quẽdã & factum. Hæc ita differũt, ut actus sit cũ nihil remanet. Fact[9] cũ opus aliqđ extat. iurifcõsulti agere dicũt cum cãm ĩ iudicio habẽt. Q uoniã uero bis de eadẽ re cũ iisdẽ iudicib[9] agere nõ licebat, factũ ẽ illđ ꝓuerbiũ. Actũ ne agas. Et actũ agere dicimus, cũ qd frustra agim[9]. Hĩc actũ eẽ semp in malã ꝑtẽ accipimus, ut actũ ẽ de rep. hoc ẽ respu. extincta, despata. ꝑdita ẽ. Terẽ. Actum est siquidem hæc uera prædicat, hoc est, nulla ampli[9] spes est, nõ aliter q̃ in iudício, ubi lata semel sñía retractari nõ potest. Idipsum alio modo dicere solem[9]. Cõclamatum est, qđ inde tractum est, quia cũ spũs uitalis aliquãdo interclusus fallere homĩes soleret, mortui aq̃ calida ablui cõsueuerũt, & ꝑ ĩterualla cõclamari. In quo cũ liberari nequirẽt, post ultimã cõclamationẽ q̃si reb[9] despatis urebãtur, & cineres eoꝝ cõdebãtur sepulchris. Vlpia. agere. gerere. & cõtrahere ita diuidit, ut actum generale uocabulũ sit. siue uerbis qd agit, ut in stipulatiõe, siue re, ut in numeratiõe. Cõtractũ uero, ultro, citroq; obligatio. ueluti emptio. uẽditio. locatio. cõductio. societas. Gestũ res fcã. alii gesta, & acta ita distinguũt, ut gesta sint in administratiõe magistrat[9], & in bello, ac ĩ rebus maiorib[9] ad rẽpu. uel ad plurimos spectãtibus, ut gesta Alexãdri. gesta Pompeii. gesta Cæsaris. Acta etiã priuataꝝ reꝝ, & minoꝝ, ac familiariũ. Cicero. an in cõmẽtariis, & chirographis, & libellis, se uno autore ꝑlatis, ac ne ꝑlatis qdem, sed tãtũmodo dictis acta Cæsaris firma erũt? Aliquãdo etiã nõ acta, sed actus in eodẽ sensu dicimus. idem. Q uod si de mea uita atq; actibus huic cõuitiatori respõdeo. Luca. Licet ingẽtes obruperit actus. Agere aliquãdo ꝑ dicere capimus. Teren. Est ne ipse, de quo agebã? Vnde agere gr̃as dicimus, hoc ẽ uerbis q̃ gratum aliqd habuerimus, siue q̃ grati animo simus, ostẽdere. Aliquãdo pro facere. Vir. His actis propere exequitur p̃cepta Sybillæ. Nunc pro ducere uehere. Seneca. Vt qui tum regis armẽta agebat. Varro. Nõ hos pactolus aureas undas agẽs eripiet unq̃ e miseriis. Vir. Siue errore uiæ seu tempestatibus acti. idẽ. Accelerãt acta pariter testudine uolsci. item pro tractare. Martialis. Semp agis cãs. Modo pro ꝑsequi. Virg. Quã procul incautã nemora inter cresia fixit. Pastor agẽs telis. Luca. Terraq;, mariq; iussus Cæsar agi. Modo pro agitare. Plautus. Aedepol eã agã uerberibus. Vir. Prodigiis acti cælestibus ossa piabũt. A quo agito uerbũ. cõcutio. moueo. uerbero. Vñ agitator. idẽ. Sæpe oleo tardi costas agitator aselli. aliquando ꝑsequor, ĩfesto. idem. Galbaneoq; agitare graues nidore chelydros. Veteres accetare pro agitare dixerunt. Q uandoq; pro uertere. idẽ. ipse ter adducta circũ caput egit harena. Nõnunq̃ pro expellere, fugare. idẽ. Et mẽbris agit atra uenena. ĩterdũ ꝓ extẽdere, porrigere. Cicero. Vera gloria radices agit, atq; ẽt propagatur. Plerunq; pro cogitare. moliri. Virgilius. id quidẽ ago, & tacitus lycida mecum ipse reuoluo. Sæpe pro trahere. Apuleius. Tot simul casus diuersum eum agebãt, hĩc spe, illinc timore trahebat. Plerũq; etiã pro iurgare. Cicero. Perinde ac si furti cũ eo egisset. item ꝓ efflare, expirare. Celius ad Ciceronẽ. Hortẽsius, cũ has litteras scripsi, animã agebat. Præclare Martialis uno tetrastico diuersas huius uerbi significationes exp̃ssit. Semper agis causas, & res agis Attale semper. Est nõ est quod agas, Attale semper agis. Si res & causæ desunt, agis Attale mulas. Attale ne quod agas desit, agas animam. Præterea agere aliquem reum dicim[9] accusare. Peragere uero, reũ condẽnare. Agere sese est incedere. Virg. Ecce gubernator sese palinurus agebat. Agere cum populo. & cõcionem habere, diuersa sunt. Etenim cum populo agere est rogare quid populum, quod suffragiis aut iubeat, aut uetet. Concionem uero habere, est uerba facere sine ulla rogatiõe. Est etiam quãdo agere pro tractare accipit. Cice. id nũc cũ honeste agamus, ut induciæ fiant. item pro effingere, ut ago stultũ, hoc est fingo me stultũ, siue rep̃sento stultũ. Hinc comœdiaꝝ. & tragœdiaꝝ. & alioꝝ huiusmodi dicuntur actores, quoniam diuersoꝝ hominũ gest[9] agũt ĩ scæna. itẽ orator qa cãm, & gestum uult[9], ac corporis agit, actor uocat, & tũ ipsa ꝓnũciatio, tũ oratio quæ habet, cũ etiã oratio scripta actio est uocitata, & partes comœdiæ. & tragœdiæ actus uocãtur a gestibus histrionũ, q ex hoc ipso actuosi dicuntur. itẽ spatiũ in agro cẽtum uiginti pedũ, de quo supra dixim[9] actus nũcupatur. iurifcõsulti actũ, & iter ita distingunt, ut iter sit quo qs pedes uel eques commeare potest. Actus uero ĩ quo armenta trahere, & uehiculũ ducere licet. itẽ actus generali uocabulo significat omne quod agitur, & actor dicitur oĩs, q aliquid agit, & actio omnis act[9]. Vnde actionẽ iurifcõsulti uocãt ius, qđ cuiq; debet in iudicio, ꝑsequẽdi. Propter qđ Vlpianus duo actionũ genera esse scribit. in rẽ quæ dicitur uẽdicatio. & in ꝑsonam, quæ cõditio appellat. in rẽ actio est, ꝑ quam rẽ nostram quæ ab alio possidet. petimus. in ꝑsonã actio est, qua cũ eo agimus, q̃ obligatus est nobis ad faciendũ aliqd, dandũuẽ. Differtq; actor ab autore. qꝛ actor est, qui recitat. Autor, q̃ opus facit. Vnde scriptores ipsos comœdiaꝝ. siue tragœdiaꝝ, siue alioꝝ huiusmodi opeꝝ. Autores uocam[9], & qcũq; fecit aliquod opus, ut puta q egit bellũ. egit pacẽ. autorẽ hũc opis. autorẽ belli. autorẽ pacis dicimus, nõ actorẽ, q̃uis res ipæ gestæ acta aliquãdo appellentur. Neq; est autor primitiuum nomen (ut Serui[9] existimat) sed a græco deducitur. Q uippe græci αὐθέντην autorem dicunt. αὐθεντίαν autoritatem, αὐθέντημα autoramentum, αὐθεντεῖν autorare, αὐθεντι-

κὸν autoratū,qđ nōnulli græca uoce autēticū dicūt.Hæc uero ab αὐτὸσ deriuari certum eſt, qđ ipſe īterp̃taꝛ,quoniā q autor eſt,ꝑ ſe ipſe facit,non ab alio accipit. Propter qđ ſine.C,ſcribi debet,cū in hoc ſignificato accipiꝛ.& cōis eſt generis.Nam cū ab augeo uerbo deriuaꝛ cū.C. ſcribiꝛ Auctor,& lōge aliud ſignificat,hoc eſt eū,q auget,& fœmininū eius ē auctrix.Diciturq̃ a græco αὔξω.Autorē ēt dicimus eum in quo eſt uis,poteſtas,& dignitas,nec ab alio pendet. Vñ autoritas ē appellata.Liuius.Decreuerūt.n.ut cū populus regē iuſſiſſet,id ſic ratum eſſet,ſi patres autores fierent,hoc eſt ſi autoritatem ſuā, & decretū interponerent,ſi ratum haberent, ſiue ratificarēt,& cōprobarēt.idē.Maiores noſtri nullā ne priuatā qdē rē agere fœminas, ſine autore uoluerunt,in manu eē parētū.fratrū.uiroꝝ.itē autores pupilloꝝ uocanꝛ, in quorū adminiſtratiōe infirma ætas,reſq̃ eius ſunt.Paulus.Etiā ſi non interrogatus tutor,ſiue autor fuit, ualet autoritas eius,cū ſeꝓbare dicit id qđ agitur,hoc eſt autorē fieri.Pōpo.Et ſi pluribus datis tutoribus,unius autoritas ſufficiat,tametſi tutor autoreꝛ.Hinc autores ſñiæ alicuius,ſiue conſilii uocanꝛ ii,quoꝝ ſñiam ſiue conſilium ſumus ſecuti.Vnde militū duces autores appellanꝛ. & autorare diciꝛ obligare ſibi,atq̃ ſubiicere.Liuius.Signo ſuo cōpreſſas tabulas miſit, & uero pignore uelut autoratū ſibi ꝓditorē ratꝰ eſt.i.obligatū atq̃ ſubiectū. Vale.Et autorato ſociis officio.Et iuriſcōſulti titulū habēt de legēdo,uel autorādo milite,& legionū ac auxilioꝝ deſcriptiōe.Hinc fit autoramētū,qđ eſt obligatio quædā ſiue ſtipēdiū ,uel p̃tiū alicuius militiæ, ac pugnæ,actioniſq̃.Quinti.Nec difficilē ſane ab illo autoramento præſertim habuiſſet miſſionem,ſed noluit gladiator uiuere.Cicero.Quoꝝ ipſa merces autoramentū ſeruitutis eſt.Seneca.Nullū ſine autoramento malū eſt. Auaritia pecuniā ꝓmittit.Luxuria uarias uoluptates. Ambitio purpurā,& plauſum.Mercede te uitia ſolicitant.Sueto .Munꝰ gladiatoriū dedit,rudiariiſq̃ qbuſdā reuocatis autoramēto cētenū miliū.Ab hoc fit exautoro uerbū, qđ ē autoramēto,hoc ē ſtipēdio,& p̃tio illo,ſiue mercede priuo.a quo exautorari milites dicunꝛ,q miſſionē habuerūt.Nihil cū iis cōe augeo uerbum habet,cuiꝰ ſignificatio nota eſt,a quo fit augumētū.& auctꝰ.& auctio.& augumēto uerbū.a quo augumētatio.& coaugumēto, & coaugumentatio. Auctio uēditio eſt in publico,quæ fit licitatōe,hoc eſt aucto ab emptoribꝰ p̃tio,cū res tradiꝛ plus offerēti,& q ita uēdit auctionari dr̃.& uēditor ipſe uocaꝛ auctionariꝰ.Auctariū quoq̃ ab augeo deduciꝛ,ſignificatq̃ qđ ſup mēſurā,aut pōdus iuſtū adiiciꝛ, ut cumulus adiectus in modio.Plautus. Auctarium adiicito uel mille nūmum pluſq̃ poteſt. & auctū ſpatiū Cyrci,qđ ſup definitū nomē uictoriæ adiūgebaꝛ.itē adaugeo.a quo adaucto.Accius. Quibus rem ſuā & patriam nr̃am quondā adauctauit pater.Et augifico.Ennius.Et tabes numeros augificat ſuos.Itē magmētū,qđ ueteres dixerūt,quaſi maius augumētū,& auxiliū. qm̃ augebāt numerū ii q accedebāt,ut adiumēto eſſent alienigenæ.a quo auxilior uerbum,quod ſignificat adiuuo opem fero.Vnde auxiliator.& auxiliatrix.& auxiliares copiæ.item macto,quaſi magis augeo & mactum.& macte uirtute,de quibus ſuperius diximus.item autūnus,ꝙ tūc maxime augentur hominū opes coactis terræ fructibus ab eo autūnalis. Vnde autūnale tempus dicimus,& autūnitas. Varro .Retineat uiatorē meridie p̃tereūtē.nam fontē autūnitas exiccauerat.idem Quia autumnitas uentoſa fuit.Ago a græco deriuatur. Quippe græci ἄγω dicūt duco.Ab ago agea,uia in naui,qđ in ea maxie quæq̃ res agi ſolent.& actuaria nauis,ꝙ cito agi poſſit,& hippagiū atq̃ hippago,de quibus ſupra diximus.& ager,ꝙ q morbo correptus ē,grauiꝰ agiꝛ, hoc eſt agitatur.a quo ægreſco.æger fio,& ægritudo morbus,& ægre aduerbium,quod ſignificat modo cum difficultate. Virg.Ergo ægre raſtris terram rimanꝛ.Modo moleſte,Vñ ægre ferre dicimus,hoc eſt moleſte ferre.& ægrotꝰ.a quo ægroto uerbū.& ægrotatio .ægrotus ab ægro ita differt,ꝙ æger animo eſt,ægrotus corpore.Sic & ægritudo animi eſt,ægrotatio corporis.Cicero.Sed ꝓprie ut ægrotatio in corpore,ſic ægritudo in animo nominatur.Ab ægro fit ægrior cōparatiuū.& ægerrimus ſuperlatiuum .item ab ægre ægrius.& ægerrime.Et integer,hoc eſt ꝑfectus,quaſi minime æger. Vnde corpus integrum dicimus,cui nihil deeſt.& ītegrū uirum ,q omni uirtute præditus eſt.Ab hoc integrior.integerrimus.integritas.integre.ītegrius.integerrime.& abītegro aduerbium,qđ ſignificat rurſus,quaſi res ꝑfecta rurſus īchoetur. Vir.Magnus ab integro ſæcloꝝ naſciꝛ ordo,hoc & de integro diciꝛ.& integro uerbū,qđ aliquando ſignificat ꝑficio,ꝓprie tamē rurſus inchoo. Vir.Ramoq̃ ſedens miſerabile carmē integrat.ab hoc fit deintegro.& redintegratio eſt.Reperitur ēt attegro ꝓ integro . Vnde ueteres attegrare uinū in ſacrificiis,hoc eſt augere dicebant.& actiuū apud grāmaticos,qđ paſſiuo opponitur.a quo actiue aduerbiū.& acto frequentatiuū,qđ nō eſt in uſu, ſed uſurpatur aliud ab eo frequentatiuū actito.a quo actitatio,quæ ꝓprie in cauſis dr̃.& acta ab actitatis ita diſtinguunꝛ,ꝙ acta ſunt,quæ extra iudiciū fiūt. Actitata ea quæ in iudicio.Itē ab ago fit aliud frequētatiuū agito,quod eſt cōmoueo.concutio.a quo ſubagito,quod eſt ineo.Plautus.Dū ille meretricē ſubagitat,ego quieſco.ab iis agitatio.& ſubagitatio deducūꝛ. Et ager cum ſuis deriuatiuis, ꝙ ī eo aliqd agaꝛ.& age agenero.agedum.agemodo.eiaage,quæ aduerbia hortātis ſūt

& agolū paſtoralis baculus, quo pecudes aguntur. & agaſo, q equos ducit. Ply. Athenio in ima tabula, q̃ maxime inclaruit, agaſonem cū equo pinxit, ꝙ niſi in iuuēta obiiſſet nemo ei cōpararetur. & agina, foramē, quo īſerit ſcapus trutinæ, hoc ē in quo trutina agitur. i. uertit. Ex quo aginatores dicūtur, q exiguo lucro mouētur. & aginari, uilia negociari. Et axis, de quo ſupra diximus, circa quē agitur, hoc eſt uoluitur rota. item quādo tabulā ſignificat, ꝙ agatur, hoc ē adigatur parieti. Et actuoſus, qui ſemper agit. Seneca. iracūdos feruida animi natura facit. Eſt enim actuoſus, & pertinax ignis. item q geſtus agit, ut ſupra diximꝰ. Et agilis. leuis. dexter, q̇ꝗ ſeſe facile agit. a quo agilitas, hoc eſt dexteritas corporis dicta. & agiliter aduerbium, hoc ē facile, & cum dexteritate. Et agmen quod proprie ſignificat agentem ſeſe, hoc eſt ambulantem multitudinē. Vir. Et longū per ualles paſcit agmē. idē. Vocat agmia ſæua ſororū. aliquādo ꝓ incedēti exercitu ponit. Salu. Egomet in agro, aut in prælio cōſultor, & pro coartāte ſe multitudine, ut maiorē impetū faciat. Vir. illi agmine facto Laocoōta petunt. Et agoniū dies, ī quo rex hoſtiā īmolabat. Hoſtias. n. ātiq ēt ab agēdo agonias uocabāt Agoniꝰ quoq; dicebat deꝰ p̄ſidens rebus agēdis. & agonalia eius dei feſta, q̃uis aliqui agonia dicta uelint, ſacrificia quæ fiebant in monte, qđ agones mōtes uocitabant. Vñ Romæ mons Quirinalis agonus. & Collina porta Agonēſis appellata. Agoræus nō ab ago deducit (ut q̇dā falſo exiſtimauere) ſed græca uox, & a noſtris nūdinarius dicit. Hora. Dauniæ defēde decus camænæ Læuis agorææ. Ab ago cōpoſita fiūt mango māgonis, qđ manu agat, quēadmodū diximus. & mūgo, quaſi mucum ago e naribus. id enim ꝓprie mūgere eſt. & mucus narium humiditas, a quo mucidus, & mucoſus deducit. Item emūgo, qđ eſt nares purgo. emūctum etiam aliquādo ꝓ exhauſto ponimus. Et emūgere lucernā dicimꝰ, hoc eſt lychnū proferre. Mucor uero lanugo eſt, quæ diutino ſitu cōtrahit, quēadmodū in pane. carne. aliiſq; huiuſmodi fieri uidemus, a quo mucidꝰ. Mucū qdam a græco deductū uolūt. Nā græci μύξαν mucū uocāt. & μύξωνα mucoſum. itē ab ago eugiū (ut qdā putant) q̃ſi euagiū, ut ſit ex græco. εὖ. qđ ſignificat bene, & latino ago cōpoſitū, & uox boni hominis facta, cū primo uir cū uxore concūbit. Eſt. n. eugiū media pars internaturalia muliebria. Neuius. Sine eugio puellā inuenit. Laberius. Quare tā arduū aſcēdis an cōcupiſcis eugiū frangere. Adigo, qđ eſt imitto. adiūgo. applico. Vir. Sed uiribꝰ enſis adactus tranſadigit coſtas. interdū circūago. aduro. circumuro. Vnde adagiū dicit ꝓuerbium, q̃ſi circumagiū, qđ per ora omnium circūferat, ſicut aduſtū dicimus circūuſtū. Gellius. Hinc natum eſt frequens, apud græcos adagium οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς κόρινθον ἐσθ' ὁ πλοῦς, hoc eſt, Nō cui uis homini contingit adire corithum. idem. Vetus adagiū eſt, Nihil cū fidibus graculo, nihil cum amaricino ſui. Quod de iis dr̄, q ſe iis rebus, q̃s ignorant, petulantius audent imiſcere, uel de rebus ſuis nimis præſumūt, q̃le eſt illud. Sus mineruā. Vel qđ dici ſolet, Aſinus ad Lyram, Vel anſeres inter olores ſtrepere. Graculus nota uulgo auis eſt cornici ſimilis, niſi ꝙ longe minor eſt. Nomē habet a ſono oris, uel ꝙ gregatim uolet (ut placet Varrōi) ſiue (ut alii putāt) a gerendo, ꝙ iacta ſegetū ſemīa gerāt, uel ꝙ ex oliuetis cubitū ſe recipiētes duas pedibꝰ bacchas tertiā ore gerāt. Huic ſoli aui furacitas auri, atq; argēti mira ē. Propterea & Monedulæ dicunt, q̃ſi monetulæ a furandis mōetis. Tria eaꝝ genera. Maiuſculæ ſimiliores cornicibus, niſi ꝙ nigriores. Minimæ. & inter eas mediæ, q̇bus roſtra, & pedes rubēt. Sūt etiam q̇ graculos a gracilitate uocatos exiſtimēt ꝓpter paruitatē. Gracile enim tēue dicimus. Hora. Quis multa gracilis te puer in roſa. Turpilius. Noſtri q̃ ſit gracili corpe. Hoc & gracilens dicitur. Neuiꝰ. Vide gracilentis colorē, & q̃ ſubito factus eſt gracilens. & gracilentū. Enniꝰ. Deducunt habiles gladio filio gracilento. Hinc gracilitas, hoc ē tenuitas, quæ & gracilitudo dicitur. Accius. Tāetſi attenuitas, & gracilitudo facit ne dubitem. & graciliū. Neuius. Quis non irrideret uentris graciliū. De amaracio unguento ſupra diximus. Perinde aūt dicit. nihil cū amaricino ſui, acſi diceretur. Nihil ceno cum unguēto. Veteres pro adigo adaſſo ſcripſere. Plautus. Vtinam dii adaſſint ad ſuſpēdiū. Adagia aūt feminino genere. modo ad agendū apta dicit. modo uetula recētis partus. Circūago mō circūduco. Apuleius. Nudūq; hominē circūagens oībꝰ oſtēdebat. Modo inſequor. Curtius. Nec uulneratū & fere ſeminecem circūagere deſtiterunt. Aliquando retrouerto. regredior. conuerto. Ply. in ponte prætenui duabꝰ capellis obuiis e diuerſo, cū circūactū anguſtiæ non caperent, nec reciprocationē longitudo. Perago, qđ eſt ꝑficio. Seneca. Omnia inchoat. nihil peragit. Martia. Rem peragit nullā, Sertorius inchoat oēs. iterdū duco, ſiue ꝑduco. Plau. Nauem peragit in portum. Apuleiꝰ. & multas noctes peregi inſomnes. itē pergo, qđ modo ſignificat ꝑſequor. ꝑſeuero. Virgilius. O dea ſi prima repetens ab origine ꝑgam. modo ago. Cice. Perge & nobis noīa teſtiū indica. Virg. Pergite pierides. nōnūq̃ iter ago. Quintilia. Dū forte in agrū ꝑgenti obuius factus eſſet. Ab hoc pergula deducit, de q̃ ſupra diximus. Tanſigo, modo duco. Ply. Vt æſtatem hanc qetus tranſigam. Modo paciſcor. Vlpianꝰ tn̄ trāſigere, ac paciſci ita diſtinguit, ut tranſigere in re dubia, & lite incerta, nec finita dicamus. Paciſci uero cū donationis cā rem certam & indubitatā liberaliter remittimus. Pau

lus uero transacta,finitaue intelligit,nõ solũ de qb⁹controuersia fuit,sed etiam quæ sine cõtrouersia sint possessa,ut sunt iudicio terminata.transactione cõposita.lõgo tẽpore silentio finita. Ab hoc trãsactio deducit. Abigo,qđ ꝓprie est expello,quasi extra ago. Hinc abigere muscas a facie dicimus.abigere oues.capras.iumẽta ab horreis.uineis.pratis.Et abacti magistrat⁹ dicunt,q coacti deposuerũt imperiũ,q̃si a magistratu expulsi.Nam abacti,lingua gallica serui appellant.Abigere quoq; est furto tollere,& latrocinari,sed de pecuariis dũtaxat aīalib⁹ dicitur. Vnde abactores uocant pecuarioꝝ aīaliũ fures,quos qdam abigeos nomīant.Vlpianus.Abigei aũt sunt,q pecora ex pascuis,uel ex armentis subtrahunt. & quodammodo deprædantur. Et differt abigeus a fure,qm̃ fur generale nomẽ est,abigeus aũt speciale.Nam siquis ouẽ unã,aut scrophã,siue equos in solitudine relictos abduxerit,is fur dicet,nõ abigeus. Qui uero greges ipsos,aut armẽta subripuerit,uel clam, uel palam ,abigeus dicit.Fur a furuo uocitatus est, ꝙ furta clã fiãt,& plerũq; ĩ nocte.Furuũ ueteres atrũ dixerũt.a quo furu⁹.Furiæ.fumus.fuligo.fulcia.fornax,quæ & caminus dicit.a quo caminata loca dicimus testudinata,& ad fornacis similitudinẽ facta.& a fornax fornacula diminutiuũ.& fornacalia,hoc est feriæ farris torrendi gratia institutæ,qđ ad fornacẽ,quæ in pistrinis erat,sacrificiũ fieri soleret. Furuũ bouem,hoc ẽ nigrũ imolare Diti solebãt.Et forceps instrm̃ fabrile,quo calidũ tenet ferrũ a .Feruis, hoc ẽ a calidis capiẽdis.Vir.Versantq; tenaci forcipe massam.Hoc & fornaculis,q̃si foruuncalis forceps dicebat.Forfex uero ad huius similitudinẽ instrm̃ ẽ,quo sarcinatores utunt ad scidẽdas uestes.Sũt tñ q furẽ a fraude dictũ uelĩt,ut Sabin⁹.Alii a ferẽdo,ut supra diximus,hoc est auferẽdo.Nõnulli a græco.Quippe apud ueteres græcos fur φῶρ dicebat,a quo furtũ deducitur qđ Paulus definit cõtractiõem rei fraudulosam lucri faciẽdi gr̃a,uel ipsius rei,uel etiã usus ei⁹ possessionisue,qđ lege naturali ꝓhibitũ est admittere. Veteres tamẽ furtũ uocabãt ,quicquid clam & occulte cõmitteret.Plautus.Manifestũ hũc obtorto collo teneo furẽ flagitii. Vir.Vulcani Martisq; dolos,& dulcia furta.hinc furta pro adulteriis legimus.Tibullus.Celari uult sua furta Venus.Pro insidiis.Salustius.Metu gentis ad furta belli peridoneæ.Virg.Furta paro belli cõnexæ in tramite silue,Vt biuias armato obsidam milite fauces.idẽ mataphorice furẽ pro seruo posuit.Quid domini facient,audẽt,cum talia fures? A fur etiam fit bifur,ac trifur.Plau. Verberalissime ẽt rogitas nõ fur,sed trifur,qũo & triueneficã scripsit,hoc est summe ueneficã.& trifurciferum,hoc est summe furciferũ.Item furem triũ litteraꝝ hominẽ uocat. Triũ lrãrũ homo es.& aurifur,q furat auꝝ.idẽ.Et mihi hic aurifur ẽ.Et furor uerbũ.a quo cõpositũ suffuror.& furtiuũ,clãdestinũ.uñ & furtiuæ litteræ,siue furtiua scripta dicuntur, quæ artificio quodam fiũt,ne legi possint ab alio q̃ ab eo,ad quẽ scribuntur.Quæ & adulterinæ litteræ dicunt. Gellius.Res quasdam occultas nũciare regi furtiuo scripto uolebat.Dicũtur etiã litteræ ꝑ notas scriptæ.Suetonius de Cæsare in epistolis Siqua occultius ꝑferẽda erãt,ꝑ notas scripsit.i.sic structo lraꝝ ordine,ut nullũ uerbũ effici posset,que siquis inuestigare ac perseq̃ uellet, quartã elementorum litteram idest.D.pro.A.& perinde reliq̃s cõmutabat.Sed tu FEDERICE.pheretri libellũ de furtiuis litteris ædidisti,ĩ quo multa eoꝝ genera sũmo igenio es cõplex⁹.itẽ a fur furtim aduerbiũ,hoc ẽ latẽter,occulte.& furunculus,qđ mõ genus est mustelæ siluestris,q̃ in cauernis cuniculi capiunt.mõ tuberculi genus acutũ cũ inflãmatione & dolore maxĩe,ubi iam in pus uertit,qui ubi adaptus est,& exit,super apparet pars carnis ĩtus uersa, pars corrupta subalbida,subrupta,quẽ uẽtriculũ quidã furũculi nominãt.in hoc nullũ periculũ ẽ,ẽt ubi nulla curatio adhibeat. A furuo ẽt,hoc est calido,ueteres forbeã genus cibi appellabant.quo calido uesci solebãt.itẽ ab ago dego,qđ aliquãdo simplicis sui significatũ retĩet,ut dego uitã,hoc est ago uitã.Lucil.Degim⁹hoc quodcũq; ẽ.Aliquãdo significat abigo.expello.detraho.Plau. Nũc ego istũ soror laborẽ degã & diminuã tibi.Idẽ.Degit coriũ de tergo meo.Itẽ exigo,qđ mõ extorqueo significat.Cicero.Et cũ eẽt tritici modius sestertiis duob⁹pro frumẽto ĩ modios singulos duodenos sestertios egisse.Modo inuestigo.Vir.Quærere cõstituit,sociisq; exacta referre.interdũ excludo,quasi extra ago.Plautus.itaq; omnes exegit foras.Teren.Spectandæ an exigendæ sint uobis prius.Nonius.indigne exigor patria innocẽs.Lucilli⁹.Vestimẽtis frig⁹,atq; horrorẽ exactũ putet.Cicero. Claues ademit, Foras exegit Nõnũq̃ ago.Vir. Quos ĩproba uentris exegit cæcos rabies.Plautus.Et tu cuius cã hãc erũnã exigo.Quãdoq; constituo.Vir.Decreuitq; mori tp̃s secũ ipsa modũq; exegit.Plerũq; debitũ peto.Cicero.Sed nõ urgeo,longiores enĩ expectabo,uel potius,exigã.Martia. Exigis a nobis operã sinẽ fine rogatã. Hinc exigere pecuniam dicimur,quæ nobis debetur.& exactores uocant, qui pecuniam exigunt.& exactio actus ipse exigendi.& exacta pecunia,cuius nomẽ Vlpiãus nõ modo ad solutionẽ referẽdũ esse,sed etiã ad delegationẽ putat,hoc ẽ cũ pecuniã,quæ nobis debet,alteri assignamus.Tũc enĩ exacta a nobis dicit,etiã si ille nũdũ soluerit.Exactũ etiã pro ꝑterito ponim⁹ Vir.Ac tribus exactis,ubi quarta accesserit æstas.idẽ.Exactũ ad mẽsem inquit,hoc est usq; ad mẽsis ultimã partẽ.A quo exacti mẽses appellant,qui circa partũ sũt.idẽ.Exactis grauidæ cũ

mensibus errãt.Elegãter ẽt exactũ dicimus exhaustũ,& superatũ.Seneca.Vt tot ꝓcellis,tempestatibusq; exactis aliqñ in portũ ueniamus.Veteres in hunc sensum exãclatũ usurpauere. Cicero.Quod exãclauisset oẽs labores cũ inciderent in mortis malũ sempiternũ.Idẽ.Vt tot exanclatis laboribus aliquãdo quiesceremus.ꝓprie tñ exãclare haurire erat.Plau.Næ iste ædepol uinũ populo exãclauit.Et aliqñ pro perficere ponebatur.Pacuuius.Non põt Menalippe hic sine tua opera exanclari clauus.Quintilianus hoc uerbum, ut nimis uetustum uitãdum putat. Mihi certe instar flagitii uidetur aliquid uitandũ affirmare,quo parens latinæ linguæ Cicero fuerit usus.Detur sane uitio(si ita placet Salustio)quod nimiũ antiqs.M. Catonis uerbis usus fuerit,ex probatione ẽt illius epigrãmatis.Et uerba antiqui multum furate Catonis Crispe Iugurtinæ cõditor historiæ.Reprehendant̃ & alii,ꝙ uel nimis sequaces uetustatis,uel ipsi uerborũ nouatores fuerint.Nos nihil nõ sũme elegãs,politũ.uereq; Romanũ putemus quo Cicero,uel semel fuerit usus.Itẽ ab ago fit cõpositũ macto,quasi magis augeo,de quo superius dixim⁹ Et prodigo,quod modo portendo,& præmõstro significat. Vnde prodigia dicta,& prodigiatores,de quibus supra diximus.Modo consumo, a quo prodigus dicitur luxuriosus, & bona sua cõsumens.Et prodigitas.& prodigalitas effusio,& liberalitatis excessus.prodigas hostias uocabant ueteres quæ cõsumebant̃.& prodige aduerbiũ ꝓfuse.luxuriose. Itẽ subigo, qđ mõ est acuo.Vir.Subigunt ĩ cote secures.Modo attrecto,agito.Cato. Farinã in mortariũ indito. aquã paulatim addito.subigitoq; pulchre.Cice.Cũ ãt miraret̃ Lysander,& proceritatẽ arboꝝ & directos in qncuncẽ ordines,& humũ subactã,atq; purã,hic aliqñ pro exerceo, ac mollio ponitur.Idẽ,subacto mihi ingenio opus est,ut agro nõ simul subacto,sed nouato.Aliqñ ꝓ subdo subiugo.Virg.Ternaq; trãsierint rutulis hiberna subactis.Quandoq; ꝓ urgeo.cõpello.Idẽ.Castigatq; auditq; dolos,subigitq; fateri.Idem.Nõ aliter q̃ qui aduerso uix flumine lembũ remigiis subigit.Nõnunq̃ subagito.Cice.Gallã subigo.Ab hoc fit aliud cõpositũ ꝓsubigo, quod significat fodio.Vir.Et pede prosubigit terrã.Ambigo,qđ proprie significat circũago. Vnde ambactus circũactus,& ambages uerborum circuitus dicuntur.Idem.Longe ambages.Quoniã uero ii qui in ancipiti sunt,circũuertere mentẽ.& agitare animo solent,factum est,ut ambigo ꝓ dubito capiatur,q̃uis sint qui ab ambo potius deductum ambigo uelit. Vnde ambiguũ definiunt, qđ in ambas agi partes põt,qđ falsum est.quia nõ duobus tantũ modis, sed plurib⁹ etiam,quod ambiguum est,intelligi aliquando potest. Quidam dicũt omne uerbum natura ambiguum esse,quod ex eo duo uel plura accipi possunt.Alii nullum uerbum ambiguum eẽ opinantur.Nam ambigui uerbi natura est,ut qui id dicit, duo uel plura dicat, sed nemo duo, uel plura dicat,qui se sentit unũ dicere.Nam cũ ipse unum dico,tu aliud accipis, obscure dictũ est,non ambigue.Græci tamen ab ἄμφω,qđ est ambo amphibolum,hoc est ambiguũ dicũt. a quo amphibologia figura,cũ sermo dubium habet sensum,quale fuit illud Apollinis respõsum.Aio te æacida Romanos uincere posse.Ab ambigo ambiguitas fit,hoc est dubitatio. & ambigue aduerbium,dubie.Quidam ango quoq; ab an,& ago compositum opinantur, qđ significat crucio.Etenim qui cruciantur,in diuersum agi uidẽtur.Sed ego a græco potius deductum existimo,quod est ἄγχω,idest strangulo,a quo synanche deducitur.Morbus faucium ẽ pestifer,atq; acutus.Sortitur autẽ diuersum apud græcos nomen,prout spẽs diuersæ.Cum.n. neq; rubor,neq; tumor ullus apparet,corpus aridũ est, uix spiritus trahitur, membra soluũtur. a sue, cui hic morbus cũ homine cõmunis est,συωάγχην,hoc est synanchen uocant.Cum uero lingua faciesq; cũ rubore intumescunt,uox nihil significat.oculi uertuntur.facies pallet.singultusq; est.a cane κυωάγχην,hoc est cynanchen noĩant,quod latrarẽ,qui id morbi patitur,nõ loqui uideatur.Vbi uero tumor tantũmodo,& rubor est,cætera nõ sentiuntur, id παρασυωάγχην,hoc est citra synanchen appellant.A latinis uno nomine ab angendo angina dr̃.Plaut⁹. Vellem me in anginam uerti,quo huic aniculæ fauces præoccuparẽ.Tradunt Demosthenẽ cum in concione Athenis nescio quid petẽtibus Milesiorũ legatis aduersatus fuisset, pecuniã ab illis,ne quid aduersus eos postridie diceret,accepisse. Quapropter sequenti die prodiisse in forum lana multa collũ,ac ceruices inuolutũ,& cũ rogaretur, respondisse se synanchen pati, ideoq; contra milesios loqui non posse.Quapropter unum e populo exclamasse,nõ synãchen qđ pateret̃,sed argyranchen eẽ,hoc est non gutturis morbũ,sed argenti.hoc ipsum postea Demosthenẽ fuisse confessum.Nam cũ interrogasset Aristodemũ fabularũ actorẽ quantũ mercedis uti ageret accepisset,& Aristhodemus talentum respondisset. At ego inquit plus ut tacerẽ,accepi.Ab angina angeronia dea uocitata est,cui sacra a Romanis instituta sunt.cum angina ciuitas uexaret̃ eius festa angeronalia sunt uocitata.putabant.n.ab hac dea populũ eo morbo ꝓmisso uoto fuisse liberatũ,huic pontifices in sacello Volupiæ sacrum faciebãt.Quam Verrius Flaccus angeroniam dici ait,ꝙ angores ac solicitudines animorum propitiata depellat. Sunt q scribãt simulachrũ huius deæ ore obligato,atq; signato ĩ ara Volupiæ, propterea collocatũ,ꝙ q suos dolores anxietatesq; dissimulãt ꝓueniãt, patiẽtiæ bñficio ad maximã uolupta-

tē. Anginā uinariā dĩr hře,q̃ uino ſuffocanť. Ab ango angor deducit,qđ eſt animi, & corpo-
ris cruciatus. & anxius ſollicitus, mœſtus. a quo anxietas. & anxie aduerbiū. & anxitudo pro-
anxietate. Accius. Perſuaſit mœror anxitudo, error, dolor. Idē ubi cura eſt, ibi anxitudo acerba
Cice. Quartaq; anxitudo prona ad luctū, & mœrens ſp. & anxifer. Cicero in arato. Tutamē an-
xiferas curas requiete relaxas. Itē ab ago agenoriā deā Romani uocauerunt quæ ad agendum
excitaret, ſicut ſtimulā, quæ ad agendū ultra modū ſtimularet. Et ecōtrario murceā, quæ præ-
ter modū nō moueret, ac faceret hoīem, ut ait Pomponius murcidū, hoc eſt, nimis deſidioſū.
Plau. Murcide homo ignaue, iners. Itē ab ago cogo, qđ interdū ſignificat urgeo. Teren. Iubes
ne? iubeo. cogo, atq; impero. interdū in unū colligo, congrego. Cice. Cœlum hoc, in quo nu-
bes, imbreſq; coguntť. Teren. Quaſi ad talēta quindecī coegi. a quo coquo cū eius deriuatiuis
de quibus inferius dicemus. Et caſeus a coacto lacte, ut ſupra dixim⁹, cuius dotem ignorare, ac
ſpernere barbaras gentes, quæ lacte uiuunt. mirum eſt, denſantes id alioquin in acorem iucū-
dum, quod græce oxygala dř. & coagmētū coniunctio arcta. & coagmento coniungo. Cice.
Si uiuendi finis eſt optimus cū integra mente, certiſq; ſenſibus, opus ipſa ſuum eadem, quæ co
agmentauit natura diſſoluit. Et coagulo conſtringo. dēſo. Cuius paſſiuum eſt coagulor. Gel.
Semē in utero mulieris, primis ſeptē diebus conglobatur, coagulatur, fitq; ad capiendā figurā
idoneū. Hinc coagulū ea pars uiſcerū, qua ad denſandū lac utimur, qđ in hædo ꝑcipue lauda-
tur. Nā leporis prorſus inutile eſt. Itē coagulū uocať, quicqd denſat, ac iūgit aliquid. Idē. Vin-
culum illud coagulumq; animi, atq; amoris. Varro. Cui nihil iocundius quicquid uiuit, hoc
ægritudinē ad medendā inuenerūt. hoc hilaritatis dulce ſeminariū. hoc cōtinet coagulum. cō
uiuia. Itē coagulū herba, ſiue potius ſpōgia aquarū dulciū. Quā alii ſtrumū. alii ſtrygnon. Alii
cōſeruā uocant, de qua ſupra diximus. Hinc coagulatū. cōiunctū. ac cōſtrictū dř. & coagulatio
denſatio. Cogo quoq; aliqñ pro cōſtringo, & cōdenſo accipiť. Virg. Nam frigore mella cogit
hyems, eadēq; calor liquefacta remittit. Idē. Cogite oues pueri, ſi lac ꝑceperit æſtus, Vt nup fru
ſtra ꝑſſabimus ubera palmis. Cogite inqt, hoc ē cōſtringendo mulgete. Nonnunq̃ ꝑ īprimo,
coarcto. Idē. Quadrifidā quercū cuneis, & forte coactis ſcindebant. itē pro ſubigo. Varro. Oci
mo coacto libamenta legens. Ab hoc coxa, & coxēdix deducunť, eiuſdē ſignificationis, quod
ibi femur cū ſuperiori pte coniungať, ac coarteť. Varro. Lata fronte, naribus ſimis. prolato pe-
ctore. laxis coxēdicibus. Quotiens āt uertebrū ipſum, ſiue os illud, qđ in uertebro uoluiť, uitia
tū, aut fractū eſt, coxa ipſa uitiata, fractaue dř. Sub coxa femur eſt ad genua uſq; deductum, & ex
lato in anguſtū deſinens. & femen de qbus ſupra diximus, a cuius mollicie dicta eſt fœmina, ut
paulo mox dicemus. Femur uero. & femē a ferendo dicta, q꞉ iis ꝑcipue partibus ſuſtineať aīal,
atq; ferať. A coxa fit uerbū incoxo, qđ ſignificat in coxā ſedeo. Pacu. Adeo incoxanti mihi pes
obſtupuerat. A con uero ꝑpoſitione, & agito fit cogito, qđ eſt mente uoluo, quaſi cogito. Ni-
hil. n. aliud eſt cogitare, q̃ mente agitare, & ueluti in mora eſſe cōſilii explicādi. Ab eo fit cogita
tio, quæ & cogitatus diciť, & cogitabundus. & cogitabunde aduerbiū. & cogitatim, pro cogi
tate. & cogitatiūcula diminutiuū. & cogitator, q aſſidue cogitat. & excogito, qđ eſt cogitādo
inuenio, a quo excogitatio, & ad res tm̄ incorporeas ptinet, ut excogitaui argumenta. ratiōes.
figuras. cauſas. itaq; excogitare cōſilii eſt. item ab ago indago, qđ eſt inquiro. a quo indagatio.
& indagator. & indagatrix. & indago ginis, inqſitio. Virgil. Saltuſq; indagine cingunt. Et in
digetes dii, q ex hoīb⁹ facti ſunt, q̃ſi indiis agētes, ut nōnulli putāt. Hoc nomīe Aeneas ab Aſca
nio appellatus eſt, cū pugnās cū Mezentio nuſq̃ apparuiſſet, in cuius noīe tēplū cōſtruxit. Alii
indigetes dicūt eē deos tutelares, quoꝝ noīa uulgari nō licet. Ab hoc ueteres indigitare dixe-
runt uocare. noīare uero proprio noīe. Macro. Namq; uirgines ueſtales ita indigitāt. Apollo
medice. Apollo pæan. Sūt tñ q indigitare a digitis potius deductū uolūt, q̃ſi noīa deoꝝ ſupra
digitos recēſere. itē ab ago porrigo, q̃ſi porro, ideſt procul ago. ꝓprie. n. porrigere extēdere ē.
Ply. Facilius qppe radices porrigūt ſolo ſubacto. Sed qa manū protendendo offerre aliquid
ſolemus, factū ē, ut porrigere ſit aliqd a longe, & ueluti porrectis, hoc eſt protēſis brachiis offer
re. Auguſtus, cū ei qdā libellū trepidus offerret, & mō ꝓferret manū, mō retraheret. Putas te in
quit ſtipē elephāto porrigere? itē qa q̃ interficiunť, in terra extenduntť. porrigere ēt ꝓ eo, quod
eſt ꝓſternere, & interficere accipimus. Martia. & uolucrē lōgo porrexit uulnere pardum. Ab
hoc porrectio, hoc eſt extēſio deduciť. & porrectus extenſus, & porrecte aduerbium, extenſe. &
exporrigo, qđ & expgo dř, q̃ſi porro ago. a quo expergo, q̃ſi exporrigo, qđ eſt ex ſōno excito.
quo exporrectus excitatus, qđ recentes a ſōno exporrigi, hoc ē extēdi ſolemus. Expergo. & ex
pgiſco. & expergefacio actiue dicimus. expergor. & expergiſcor. & expergefio paſſiue. Tamen
experrecti dicunt, q̃ ſua ſponte uigilare incipiunt. expergefacti, q ab alio excitanť. quidā exper
giſcentiā pro uigilantia uſurparūt, & pro actu ipſo expgiſcēdi. item a porrigendo, hoc eſt extē
dendo ſe, porrigo appellata. Luci. Triſtē, & corruptū ſcabie ac poriginis plenū. Morbus eſt ca
pitis, ubi interpilos, quædam quaſi ſquāmulæ ſurgūt, eaq; acutæ reſoluunť, & interdū madēt

multo

multo ſæpius ſiccæ ſunt,idq; euenit mõ ſine ulcere,mõ exulcerato loco.Huic quoq; mõ malo odore,modo nullo accidente,fereq; id in capillo fit,rarius ĩ barba.Aliqñ etiá in ſupercilio.Ná ſycoſis aliud morbi genus eſt,qđ a fici ſimilitudine.quẽ græci σύκον appellant nomẽ ſumpſit. Caro excrẽſcit,& id qdẽ generale eſt.Sub eo uero duæ ſunt ſpecies. in alterũ ulcus durũ & rotundũ eſt, in altero humidũ inæquale.Ex duro exiguũ qdem & glutinoſum exit.Ex humido plus,&mali odoris.Fit uero utrũq; in iis partibus,quæ pilis contegunť.Sed id quidem,qđ callosum,& rotundũ eſt,maxime in barba.id uero,qđ humidũ pcipue ĩ capite eſt,atq; ano,a quo qui eũ morbũ patitur,ficoſus appellatur.Naſciť hoc ulceris genus ad fici fere ſimilitudinem ſæpe ex inflãmatione in capite,& ubi capilli ſunt.in ano uero frequẽter ẽt ex attritu, quem cinædi patiuntur,& aliqñ mariſca appellať.Iuue.Et podice leui cæduntť tumide medico ridẽte mariſcæ,a ſimilitudine fici grandioris,ſed ĩſipidioris,qui mariſca dicitur.Martia.Infanti melimela dato,fatuaſq; mariſcas.Nam mihi quæ nouit pũgere chia ſapit.Area quoq; ulceris genus ẽ in capite.Duæ eius ſpecies.Cõmune utriq;,qđ de mortua ſũma pellicula primum extenuanť,deinde excidunt,& ſi ictus is locus eſt,exit ſanguis liquidus,& mali odoris.peior eſt, quæ denſam cutẽ,& ex toto glabrã facit,Hæc ἀπὸ τῆς ἀλώπεκος,hoc eſt a uulpe,quæ hũc morbũ patiť alopetia noĩatur,eaq; ſub qualibet figura dilatatur,fitq; & in capillo,& in barba. Altera uero a ſerpentis ſimilitudine appellatur ophis. Sic.n. græci ſerpentẽ uocant.incipit ab occipitio,duorum digitorum latitudinem nõ excedens,ad aures duobus capitibus ſerpit,quibuſdam etiam ad frontem donec ſe duo capita in priorem partem cõmittant.Illud uitiũ in qualibet ætate ẽ, hoc fere infantibus accidit,illud uix unq̃ ſine curatione,hoc per ſe ſæpe finitur. A porrigo porriginoſus deducitur.Ab area areoſus.ab alopetia alopecus.Ab ophi ophioſus.Item a porrigo porca deducitur.Quod inter duos ſulcos elata terra eſt.Porca appellatur,qđ ſecus eã frumentum porrigitur. Alii tamen a porcendo porcã appellatã exiſtimant, quod ultra ſe iaci ſemina prohibet.porcere.n.prohibere eſt,quaſi porro arcere.itẽ a ſat & ago ſatago uerbũ cõponiť, de quo ſuperius diximus.a quo ſecundũ quoſdã ſatelles deduciť miles mercede conductus ut ab imperatoris latere non diſcedat.& ſaga mulier prudens,uerſuta.itẽ perita ſacrorũ, quod ſatis agat.& ſagax,acutus.ſolers.unde & canes indagatores, ſagaces appellati ſunt. a quo fit aduerbium ſagaciter,hoc eſt callide.aſtute.& ſagacitas.calliditas.& ſagio uerbũ,acute ſentio,quemadmodũ ſupra diximus. A quo præſagio.præſentio,diuino.& præſagus,præſentiẽs.Claudia. Heu mens præſaga futuri.& præſagiũ.præſenſio.diuinatio.Sunt ẽt q ſagmina ab agendo deriuata exiſtiment,qđ e ſacris agantur.Sunt enim herbæ uerbenæ, quæ e loco ſacro ſumebanť a legatis proficiſcentibus ad fœdus faciendũ,bellumue indicendũ.& ſagino, qđ eſt arte & induſtria pinguefacio.Vnde ſagina pro pinguitudine accipiť.& ſaginatio pĩguefactio ẽ. Quidã tñ hæc a græco deducta exiſtimant.Græci enim σάγμα ſaginam dicũt. Sagena uero retis genus eſt piſcatorii,σαγήνην græci,Latini uerriculũ appellant.Sangaris(ut de eo ob iter dicatur) fluuius eſt gallo græciæ qui per phrygiã defluens tãdẽ in pҏopõtidẽ defluit.& ſagitta,quod ſatis lõge agať,uel qđ ſagaciter mittať,uel qđ ſagax ſit ictus eius.Itẽ ab ago ſatigo, de quo ſupra diximus.& caſtigo,q̃ſi caſtũ ago,de quo inferi⁹ dicem⁹.itẽ a iure & ago iurgo, q̃ſi de iure ago. & iurgatio,iuris actio,de quo & deriuatis ab eo inferius dicẽmus.& a lite & ago litigo.Lis enĩ controuerſia eſt,a limite(ut quidã opinantur)dicta,qđ primæ inter hoĩes lites de limitib⁹ fuerint.A lite igiť litigo,qđ eſt diſcepto.cõtendo.& litigiũ litis actio. & litigioſum, id de quo lis eſt.& litigioſus,qui frequens in litibus uerſatur.& aduerbium litigioſe,qđ cõtentioſe ſignificat.& litigator,qui litigat.Cuius fœmininũ eſt litigatrix.& litis cõteſtatio,quaſi fundamentũ ipſum cõtrouerſiæ,ſiquidẽ litẽ teſtari dicuntur duo,aut plures aduerſarii,cũ ordinato iudicio cõtẽdẽtes,utraq; pars dicere ſolet,teſtes eſtote.itẽ a nõ & ago nugæ,qđ nihil agant. Nugæ.n. dicuntur res,& uerba nullius momẽti.Hinc nugor fit, qđ ſignificat uana uel ago, uel loquor. & nugax,qui nugať.Vnde nugacitas.& nugatio.& nugigerulus,qui uana nunciat.Veteres ẽt nugiuendos appellabant oẽs eos,qui aliquid mulieribus uenderent. nam oĩa qbus mulieres utuntur pro rebus uanis,atq; inutilibus habenť.Plau.Nugiuendis res ſoluta eſt oĩbus. Item a læue,& ago læuigo,qđ eſt complano,expolio.a quo læuigator.& læuigatio.de quibus paulo poſt differemus.itẽ a mitis & ago,mitigo.placo.mulceo,quaſi mitẽ ago.itẽ a non & ago quãdo pro dico accipitur,Nego.a quo negatio,& abnego eiuſdẽ cũ ſuo ſimplici ſignificatiõis.Nihil.n.aliud eſt negare,q̃ dicere aliquid non eẽ.& negatiuũ quod negatur. & negabundus negans.MANV FOEMINEA.Manu mulieris.Fœmina,mulier dicitur,a fœminis mollicie,ut qdam putant,ſiue a fœtu,ut nos potius remur.A fœmina uerò fit fœminẽũ, & fœmininum.& diminutiuum fœmella. & uerbum effœmino,qđ ẽ in muliebrem molliciẽ,atq; laſciuiam cõuerto,cuius paſſiuum eſt effœminor, a quo effœminatus.emollis. laſciuius, & effœminatio. mollici es.laſciuia.& aduerbium effœmĩate,hoc ẽ molliter.laſciue.Quidam etiam fœminoſum pro mulieroſo uſurpauerunt.

DE LAVREOLO. EPIGRAMMA. VII.

q

VALITER IN SCYTHIA. Blanditur Domitiano, ꝙ ita in spectaculis Laureoli fabulã repræsentari fecerit, ut historia uideri potuerit. Mos hic imperatorum fuit eos qui ultimo supplicio dãnati erant, ludis exponere, ut cum quadam spectantis populi uoluptate interirent. Laureolũ poetæ finxerunt sceleratissimum hoĩem fuisse, & propterea in cruce sublatum, & a belluis dilaniatũ extitisse. hæc fabula aliqñ rep̄sentata fuit sine eius, qui laureoli personã subibat pernitie. Domitianꝰ uero quẽdã extremo supplicio dãnatum, ad Laureoli similitudinẽ cruci affigi iussit, & serio ab ursa discerpi, atq; ita spectaculũ exhibuit populo rei ueræ, non fictæ. Iuue. In lentulum inuehitur, quod in theatro, dũ eadẽ fabula ageret̃, laureoli p̄sonã subiisset. Laũreolũ uelox ẽt bene lentulus egit iudice me dignus uera cruce. LAVREOLVS. Is q Laureoli personã subierat. a lauro arbore laurus, & laureolus propria noĩa deducunt̃. & laura fœmininũ. & laurentiꝰ ac laurentia, quæ fuit uxor Fáustuli. Romuli, & Remi nutrix. a qua laurentalia festa, quæ in eiꝰ honorẽ fiebãt appellata. Solius qppe huius arboris nomẽ latina lingua hoĩbus ĩponitur. Græce δάφνη dr̃. a quo daphnona laurentũ uocamus. Maximo in honore apud ueteres fuit dicata triumphis, & ante limĩa, ac in domibus Cæsarum, pontificũq;, & magnoꝝ uirorum seri solita. Duo eius genera tradit Cato, delphicã & cypriã, q̇dã ẽt mustacem addiderunt. qm̃ mustaceis subiicereur, hanc esse folio maximo constat, flaccidoq; & albicante. Delphicam æquali colore uiridiorẽ maximis baccis, atq; e uiridi rubentibus, qua uictores delphis coronari, & romæ triumphantes solebant. Cypriã folio breui, nigro subcrispã. Alii & genera alia subiunxerunt. Cimũ quã siluestrẽ laurũ intelligũt nõnulli sui generis arborem, differt colore. est enim cærulea bacca. Regiã, q̃ cœpit augusta appellari amplissima, & arbore, & folio baccarum non aspero gustatu. huic quoq; nõnulli suũ genus assignant, longioribus foliis latioribusq;. Baccaliã appellãt hãc, qa baccarũ fertilissima ẽ. Sterilẽ uero triũphalẽ. Est & taxa quæ adhibet̃ topiario operi in medio folio paruulã ueluti laciniã folii habens, & spadonia huic similis p̄terq̃ ꝙ ea lacinia caret. & camædaphne siluestris frutex unico ramulo fere cubitali, foliis lauri. itẽ herba q̃ uincaperuica dr̃. & alexandrina, quã alii Idæã. alii hippoglottion. alii daphnẽ. alii carpophyllon. alii hypelaton uocant. Ramos spargit a radice dodrãtales topiarii, ac coronarii operis, folio acutiore q̃ myrti. molliore. & cãdidiore. Est & lauri genus, qđ daphnoides uocatur. alii pelasgum nominant. alii euthalen. nõnulli cephalon Alexandri. frutex est ramosus, crassiore, ac molliore folio q̃ laurus, ex cuius gustu accendit̃ odor thuris, baccis e nigro rufis. Corsica olim lauro carebat, nunc passim hẽt. pacifera hæc arbor uocat̃, qã ẽtsiter armatos hostes p̄tensa, qetis erat indiciũ Romani p̄cipue lætitiæ, & uictoriarũ nunciã habebãt. Addebat̃ lr̃is, & militũ lanceis, & pilis, & fascibus imperatorũ. Ex iis in gremio Iouis optimi, maximi deponebatur, quotiens uictoria nouã aliquã lætitiã attulisset. idq; nõ qa ppetuo uiret, Sed qa spectatissima est in monte parnaso. ideoq; gratissima Apollini. Assuetis eo dona mittere ẽt Romanis, ut. L. Brutꝰ fecit. Fortassis ẽt in argumentũ, qđ ibi is libertatẽ publicã meruisset. Lauriferã tellurẽ illã osculatus ex respõso. Quidam ẽt hãc cãm afferunt ꝙ sola hæc arbor ex oĩbus manu satis, & in domos receptis nõ icitur fulmine. Tyberiũ principẽ tonãte cœlo coronari ea solitũ ferunt cõtra fulminũ metus. Manifesto qdẽ abdicat ignes crepitu, & ueluti q̇dã detestatione. illud memoratu dignũ Liuiæ Drusillæ, q̃ postea Augustæ cognomen meruit Diuo Augusto nupta, sedenti quõdã in apto, aquilã supuolãtẽ ĩ gremiũ ex alto cãdidissimã gallinã abiecisse, uiuã atq; illæsam, quã cũ admiraret̃, ĩuenit tenentẽ rostro Laureũ ramũ onustũ suis baccis, pp qđ cõseruari alitẽ, & sobolẽ iusserũt aruspices. Ramũ uero seri, ac rite custodiri, qđ factũ est ĩ uilla Cæsaꝝ Tyberi ĩposita iuxta nonũ lapidẽ flaminia uia, q̇ ob id uocat̃ ad gallinas. mirũq; ea silua p̄uẽtũ fecit, & ex ea triumphans postea Cæsar laurũ in manu tenuit, coronãq; ĩ capite gessit. idẽ secuti postea Cæsares fecere, traditusq; mos ẽ ramos, quos tenuerũt serendi, ideoq; ea laurus, q̃ sterilis maxĩe ẽ, triũphalis appellata. Cõstat ex hoc ramo seri laurũ posse (qđ Democritꝰ. & Theophrastus negauerant) q̇dã ob hãc cãm existimãt mutatas coronas triũphales ex aureis in laureas. Soliꝰ huius arboris folia appellatiõe distingũt̃. Dicimus. n. laureã, coronã ex lauro, non sic Roseã, coronã ex rosis, nec q̃rneã, ex quercu, sed iis substãtiuũ addimus, cũ laurea p se sit substãtiuũ. A laurea fit laureo uerbũ, qđ ẽ laureã in capite pono, a quo laureati dñr, q̇ laureis coronati sunt. Laureati milites sequebant̃ currũ triũphãtis, ut q̄si sordibus purgati ĩtrarẽt urbẽ, uel ut florere respu. uideret̃. quẽadmodũ laurus sp̄ uiret. A lauro lauretũ uocitatũ est in auentino locus, ubi silua lauri fuit. & ĩperatores a poetis lauriferi, & laurigeri dicti. itẽ laurolauiniũ urbs Latii. & Laurentũ huic propinqua urbs solis indigens. A qua laurentes appellati. Finxerunt ẽt poetæ Daphnen penei fluminis filiã fuisse, quã cũ Apollo amore eius captꝰ p̄sequeret̃, ĩ arborẽ sui noĩs, hoc ẽ laurũ fuisse mutatã. cuiꝰ postea foliis citharas, & pharetras suas ornare Apollo solitꝰ sit. Itẽ Daphnim Mercurii fuisse filiũ formosissimũ adolescẽtẽ, natũ ex Nympha ĩ amœ

nissima regiõe Siciliæ iuxta mõtes, quos aerios uocant, dulcissimis ũndiq; aq̃s plenos, & laureis refertos, a qbus nomẽ accipit. Diodorus hũc scribit a nymphis eo in loco educatũ boũ armenta maxima possedisse, a quorũ cura dictũ fuisse bucolicũ, & cũ esset ingenio acri, Bucolicũ carmẽ inuenisse, eoq; Dianã frequenter oblectasse. CRVCE. Patibulo. Crux, patibulũ ẽ, ĩ quo figuntur dãnati dictũ a græco κρούειν, quod est ferire. pulsare. Hanc ueteres gabalũ uocauere. Var. Nos barbari, ꝙ ĩnocentes ĩ gabalũ suffigimus hoĩes uos nõ barbari, ꝙ noxios absoluitis. a cruce uero crucio uerbũ deduciť, hoc ẽ torqueo affigo, a quo crucior passiuum. & cruciatus. & cruciũ uinum, ĩsuaue, qđ bibendo cruciet. & duo cõposita crucifigo. & crucigerulus. item a κρούω cruor, hoc est sanguis, qui ex aliquo uulnere spargiť. Vnde cruẽt⁹, qđ mõ pro sanguinolento accipiť. Modo pro sæuo, & crudeli, ut cruenta uox. cruẽta oĩo. Cuius cõtrariũ est incruentus. Vnde incruentã uictoriã dicim⁹, quæ sine cæde hominũ fuit. Martia. Securo cadit ĩcruenta dãno. & cruẽto uerbũ, hoc est cruore inficio. Cuius passiuum est cruẽtor. & cruẽte aduerbiũ, hoc est crudeliter. & cruẽtatio, qđ est sanguinaria fœdatio. Quidã ẽt crudũ hinc deductũ uolũt, qđ ꝓprie recẽs, atq; acerbũ significat, ut crudũ uulnus, hoc ẽ recẽs, & quasi adhuc cruentũ. a quo recrudescere dicimus quasi renouari, & ad pristinã acerbitatẽ redire. Hinc crudum uocamus, qđ non est coctũ a similitudine crudæ carnis, quæ adhuc cruenta est. & cruda poma dicunť, quæ acerba atq; ĩmatura sunt. Cicero. Poma quæ cruda sunt, ui auelluntur. Quæ autẽ cocta & matura decidunt. Itẽ crudi cibi, q̃ indigesti, & nõdũ concocti sunt. Iuuena. Et crudum pauonẽ ĩ balnea portas. & crudus hõ, cuius stomachus cibo offenditur, ꝙ nõ facile cõcoquat. Quintilia. Crudo oratori declamãdũ nõ putat. Cicero. Quod in cœnã nõ ueniret, qđ eẽt durior. a quo crudus etiã homo appellať, qui truci aspectu est, qđ ita eo oculi nostri offendũtur, ut stomachus cibi cruditate, uel ꝙ facies crudũ habentis animũ aspera & fœda est, ut facies crudum cibum habẽtis in stoma cho. Ab hoc fit crudior. crudissim⁹. cruditas. crude aduerbium. præterea crudeo uerbũ. a quo crudesco. & ab eo qđ diximus, recrudesco. & crudaria argẽti uena, quæ in sũma repta est. Itẽ crudelis, hoc est asp. ĩmitis. a quo crudelior. crudelissimus. crudelitas. crudeliter. Itẽ a κρούω quidã crura deduci existimãt, ꝙ huc, atq; illuc ingrediendo feriãt. Sunt. n. crura a genibus usq; ad inferiorẽ pedẽ nõ æquali mõ ducta, sed teretibus suris clementer extãtibus, sensimque tenuatis firmata. Sura certe posterior cruris pars est illa carnosa quæ ĩ omni aĩantiũ genere homini tantum contingit, q̃uis apud autores reperiatur, hominem quẽdã in Aegipto suris caruisse. a crus fit diminutiuũ crusculũ. Itẽ a cruo crumena, hoc ẽ loculus, qđ e brachio pendens huc atq; illuc feriat. Eius diminutiuũ est crumenula. itẽ crusta, qđ feriendo frangať. Crusta. n. fœminino genere fragmẽtũ tenue significat lapidis, aut ligni, aut uitri, aut gelu, aut alterius huiusmodi. Vir. Concrescunt subite currenti in flumĩe crustæ. Ply. Lithostrata cœpere, iã sub Sylla paruulis certe crustis. Crustũ uero in neutro genere frustũ panis aut placentæ, aut alterius edulii significat. Vir. Et uiolare manu, malisq; audacibus orbẽ fatalis crusti. A crusta fit diminutiuũ crustula. Apule. Paruas marmoreas crustulas pieti adiũgens. A crusto uero crustulũ. Hora. Pueris olim dant crustula blãdi doctores. Iuuena. Nos colaphũ incutim⁹ lãbenti crustula seruo. Itẽ a crusta fit crusto uerbũ. a quo ĩcrusto, qđ ẽ crustã duco, siue crustã applico. unde crustatio, siue incrustatio deduciť, cũ crustæ parieti, aut pauimẽto, aut uasi applicanť. Hinc uasa crustata dicunť, q̃ uitreis crustis tecta sunt. A qbus crustariæ tabernæ uocitatæ, in qbus eiusmodi opera uendunť. Crustã ẽt ducere uulnus siue ulcus dr̃, qñ solidať, qua detracta fere remanet cicatrix. Est. n. cicatrix signu, qđ ex uulnere, siue ulcere remanet, a quo cicatricare dicimus, cicatricẽ ducere. & cicatricosum plenũ cicatricibus. itẽ a crustis lapidũ eo in loco frequẽtibus, & naturaliter ita genitis. Crustumiũ, Thusciæ oppidũ. a quo crustumini. & crustumina tribus. & crustumia pyra. ex parte rubentia, quæ & crustumina dicũtur. SIC. Ita, eo mõ, sic & ita eodẽ fere mõ accipiuntur. Aliqñ. n. similitudinis sunt. Virgilius Nõ sic aggerib⁹ ruptis cũ spumeus amnis exit. Quintilia. Quod ut optimũ, ita longe difficillimũ. Aliquando optantis. Vir. Sic tua cyrnæas fugiant examina taxos. Propertius. Sic umbrosa tibi cõtingãt tecta Priape. Pacu. Ita te dii ament, ita tibi pro uoto secũdent oĩa. Nõnunq̃ illatiuæ coniunctiones sunt, & pro igiť usurpanť. Cice. Sic tot simul uirtutes continentiæ. grauitatis. iustitiæ. fidei defecerũt. Idẽ. ita nobilissima ciuitas græciæ, & olĩ potẽtissima sepulchrũ ciuis sui ignorasset nisi ab hoĩe arpinate didicisset. Sed in hac significatiõe nunq̃ ei antecedit in eadẽ sñia altera dictio. Frequentius tñ in hoc sensu duo ab iis cõposita usurpanť. sicq;, & itaq;. est ẽt qñ hæc duo aduerbia pro ualde accipiuntur. Apule. Nec ego rebar sic multoꝝ id opus dierũ esse. Quintil. Nec res est ita magni tpis, & laboris. sic aliqñ apud auctores duplicatum inuenitur. Virg. Sic sic iuuat ire sub umbras, qđ maioris expressionis est. Neq; mihi probabile uidetur, quod aliqui dicunt, alterum hoc loco interrogatiuũ, alterũ confirmatiuum esse, ut sit sensus. Placet sic inultã perire? Placet. A sic cõposita fiunt siccine, quod interogantis est. Plaut. Siccine tu illam? siccine nos habes ludibrio oĩs? Item sicut quod proprie similitudinis ẽ. Ply. Quod. s. sicut mihi cõsti

tutũ erat,exp̃ſſi. Aliqñ tñ ñ res ſimiles cõplectiť,ſed diuerſas,& plãe cõtrarias. Quītilian°. Sed hæc eloquēdi p̃cepta ſicut cogniti õi ſũt neceſſaria, ita nõ ſatis ad uim dicēdi ualēt, niſi illis q̃dá facilitas,quæ apud græcos lexis noı̃atur,acceſſerit. Quod per ut etiã dici frequētius inuenitur. Idē. Quod optimũ,ita lõge difficillimũ. Habet etiá ſicut,nõnunq̃ uenuſtatē,atq; utilitatē magnã quotiēs antecedētē ſententiá adnectit cũ ſequēti. Idē. Sũt & alia ingenita quædã, quæ adiuuát.uox.latus patiēs laboris.ualitudo.cõſtãtia.decor,quæ ſi modica obtigerunt, poſſunt rõne ampliari,ſed nõnunq̃ ita deſunt,ut bona etiã ingenii ſtudiiq; corrũpant.ſicut & hæc ipſa ſine doctore perito,ſtudio ptinaci.ſcribēdi.legēdi.dicēdi.multa & cõtinua exercitatiõe per ſe nihil,pſunt. Ply. Ferũt Craſſum auũ Craſſi in parthis interempti nũq̃ riſiſſe,ob id Agelaſtũ uocatú,ſicut nec fleſſe multos. In hũc ſenſum etiã alia duo quēadmodũ.&quõ uſurpare frequenter ſolemus. Itē a ſic ſicuti eiuſdē cum ſicut ſignificationis. PRAEBVIT. Exhibuit traddidit,ut ſupra diximus. VISCERA. Carnē. Lucretius. Viſceribus uiſcus gigni,ſanguēq; creari. Viſcus enĩ ,pprie diciť quicqd ſub corio eſt. Vnde & cor uiſcus appellatur. Ply. Cæſari dictatori quo die primũ ueſte purpurea,pceſſit,atq; in ſela aurea inſedit,ſacrificanti bis in extis cor defuit. Vñ quæſtio magna de diuinatione argumētãtibus,potuerit ne ſine illo uiſcere hoſtia uiuere. Ab hoc uiſcerari antiqui dixerũt carnem populo diſtribuere. & uiſceratio, diſtributio carnis,quæ fieri ſolebat, uel in ſolēni ſacrificio,uel in funere excellentis perſonæ. Gellius. Tũ in albano uiſceratio latinis data. Liui⁹. Secutus eſt annus nulla re belli,domi ue inſignis. P. Plaucio proculo. P. Cornelio ſcapula cõſulibus p̃ter ꝙ fragellas colonia deducta,&populo uiſceratio data a M. Flauio in funere matris. & uiſceratim aduerbiũ,p uiſcera. Ennius. Alia fructus differt, diſſipat uiſceratim mēbra maria ſparſa ſpumãt ſanguine. NVDA. Detecta pelle.ſ.dilacerata. Nudum.n.dr̃,qđ ſine tegmine eſt. Vir. Nudatoſq; humeros oleo pfuſa niteſcit. Vnde p metaphoram nudũ aliqñ pro inſepulto accipimus,qđ.ſ.cadauer ſaxo tectũ nõ ſit. idē. Nudus in ignota Palinure iacebis harena. Ab hoc fit nudo uerbum, quod proprie ſignificat detego. Apuleius. Tum uulnus nudare iuſſus eſt. Aliquando tamen pro indico uſurpatur. Vir. Traiectaq; pectora ferro nudauit. Ab hoc fit nude aduerbiũ, hoc eſt aperte.ſimpliciter. & denuo eiuſdē cũ primitiuo ſignificatiõis. & nuditas,qđ mõ pro ſimplicitate, Mõ ,p inopia accipiť. Quidá nudum & nudatũ ita diſtingunt, ut nudũ ſit qđ nunq̃ tectũ fuit, Nudatũ uero,qđ tectũ eſſe conſueuit, ſed núc tectũ nõ eſt. VRSO. Notũ aı̃al eſt urſus, Cuius fœmina urſa dr̃. Coeunt hyemis initio nõ ut cæteræ feræ,ſed ambobus cubantibus,& ſe mutuo cõplexis,deinde ſecedũt in ſpecus ſeparatim,ĩ qbus trigeſimo die pariunt ut plurimũ qnos. hi ſunt candida,& informis caro,paulo muribus maior.ſine oculis.ſine pilo.unguibus tm̃ prominentibus. hác lãbendo paulatim figurant. Hinc Virgiliũ dicere ſolitũ ferũt parere ſe uerſus more urſino. nãq; ut id aı̃al fœtum æderet ineffigiatũ,atq; informē ſed lãbendo eũ cõformaret, atq; effingeret, Sic ĩgenii quoq; ſui recētis partus,rudi eſſe facie, & ĩperfecta,ſed ſubinde tractando colēdoq; dare ſe iis formã, & oris,ac uultus lineamenta p̃bere. Raro hoíes parientē uidere urſam. Mares quadragita diebus latēt. Fœminæ quaternis mēſib⁹. Si ſpecus deſint arte ſibi ædificant ĩpenetrabile ĩbribus, molliq; fronde cõſternũt. primis q̃tuordecim diebus tã graui ſõno p̃muntˋ, ut ne uulneribus qdē excitari poſſint. Tũc mirũ in modũ pingueſcũt. ii ſunt adipes uariis medicaminibus apti & cõtra capilli defluuiũ tenaces. ab iis diebus reſidũt ut priores pedes ſugēdo uiuũt. fœt⁹ rigētes pectori admouēt,& ita incubant,ut oua uolucres. Putat Theophraſtus coactas quoq; urſorũ carnes eo tpe ſi aſſeruenť augeri. Cibi tũc nulla argumēta,nec niſi humoris minimũ ĩ aluo inueniri. Sanguiniſq; exiguas circa cor guttas,reliquo corpori nihil ineſſe. prodeunt uere mares, p̃pingues. Exeuntes herbã aron ad laxãda inteſtina,q̃ alioqn cõcreta ſunt,deuorát. Aros e bulborũ genere eſt. Scyllæ proximus amplitudine foliis lapati,caule recto duũ cubitorum baculi craſſitudine,radice mollioris naturæ,q̃ & cruda ediť. folia quoq; eius in aceto decocta mãdunť. Quidá hãc dracõtiũ eē dixerũt. Alii radicē aron appellauerũt. Caulē uero dracontium. Sed lõge diuerſa ſunt,ſi mõ dracõtius ea ē,quã nr̃i dracũculũ uocãt. Habet.n. dracũculus ſubrutilã radicē. & dracũculi mõ cõuolutã,unde & nomē hēt. Semen eius feruens mordaxq; cui tm̃ uirus,ut olfactũ grauidis abortũ inferat. Aros ecõtrario partus oı̃um aı̃alium extrahit naturæ circũlitus. Vlcera oı̃um generũ ſanat. Folia collectionibus medenť. Tradũt & radicē eius ſalutarē eſſe in peſtilentia in cibo ſumptã ebrietatē diſcutere,ſerpētes dũ cremať, nidore fugare,p̃ſertim aſpidas,q & perũctos areo oleo fugere inuenti ſunt. in foliis ari caſeus optime ſeruari tradiť. Græci ãt dracõtiũ uocãt herbã foliis betæ,nõ ſine thyrſo,flore purpureo aro pene ſimilē. Eſt & æris in ægypto naſcens ipſa quoq; aro ſimilis,niſi ꝙ minor eſt, & minorib⁹ foliis,ac radice,q̃ tñ grãdis oliuæ magnitudinē ĩplet. Iidē urſi circa ari ſurculos p̃domãt dentes oculi urſorũ hebetanť,pp qđ maxime fauos expetũt,& cõuulnerato ab apibus ore grauedinē illam extractu ſanguinis leuent. infirmiſſimũ urſo caput,qđ leoni ualidiſſimũ eſt, ideo urgente ui ex aliqua ſe rupe præcipitaturi capita manibus tegunt,& in arena ſæpe colaphis exanimati cõſpecti

ti cõſpecti ſunt. Hiſpani capita in ſpectaculis occiſorũ cremãt, potaq; agere in urſinã rabiẽ cenſent. ĩgrediũt bipedes, arborẽ auerſi diripiũt. Tauroſq; ex ore cornibuſq; eorũ pedibus omnibus ſuſpenſi pondere fatigant. notatum eſt. M. Piſone, & . M. Meſſalla conſulibus ad. xiiii. kal. octobris Domitiũ ænobardũ ædilẽ curulẽ urſos numidicos centũ, & totidẽ uenatores æthiopas in circo dediſſe. Ab urſus urſinus deducit. Ply. Capilli defluuia urſinus adeps mixto ladano, & adianto continet. CALIDONIO. Britãnico, de quo ſupra diſſeruimus. QVALITER. ut. IN RVPE SCYTHICA. In rupe montis caucaſi, in quo ſupra diximus Prometheũ religatum fuiſſe. Scythia ſeptẽtrionalis prouincia eſt a Scytha Herculis filia appellata (ut ſentit Herodotus) Hanc Tanais diuidit. pars eius una in europa remanet. Altera in Aſiã protendit. Quæ ĩ Europa eſt, ad Thraciã terminat. Quæ uero in Aſia, diuerſos habet populos. Hi a Scythia ſcythæ dicunt. Vnde ſcythicus deducit. Apule. Pleriq;. n. eoꝝ ſcythicis moribus uiuebant perſæ uniuerſos Scythas ſagas appellauere. A proxima ſibi gente, qui ſagæ dicunt. & caucaſum grau caſum noĩauerunt, qđ eorũ lingua ſignificat niue candidũ. ſcytharũ celeberrimi ſagæ. Maſſagetæ. Eſſedones. Arimaſpi antea cacidiri. aſſai. othei. Hauſtũ maris eius dulcem eſſe Varro ſcribit, magnitudine influẽtiũ amniũ uicto ſale. ſunt & ſeres lanitio ſiluarũ nobiles depectẽtes caniciẽ frõdiũ aqua ꝑfuſa. Vnde geminus fœminis labor, redordiendi fila, rurſuſq; texẽdi. ſeres mites qdẽ, ſed feris ſimiles ſunt. Fugiunt. n. hoĩum cœtũ, cũ commertia expetant. Ab iis ſericũ ipſa lanũgo arborũ. & ſericæ ueſtes appellatæ. illud de eſſedonibus notandũ, ꝙ parentum ſuoꝝ funera cantu ꝓſequunt, & cõgregatis ꝓximis cadauera ipſa pecudũ carnibus admixta comedunt. quin & oſſa capitum incincta auro tenent ad ſeruitia poculoꝝ, quæ ultima ſunt apud eos officia pietatis. Maſſagetæ uero ꝑ deſertã diſcurrunt, equorum ſuorum ſanguinem potãtes. Claudianus. & q cornipedes in pocula uulnerat audax maſſagetes. AVEM ASSIDVAM. Aquilã cor, ſiue iecur eius aſſidue depaſcentẽ, quẽadmodũ ſuperius declarauimus. NIMIO. Nimis. magno. qa nunq̃ cõſumi poterat. etenim continue renaſcebatur. PECTORE. Corde ſeu iecore. Totũ pro parte poſuit. Quippe hæc uiſcera intra pectus conſtituta ſunt. pectus dicit ãterior pars aĩalis a gula uſq; ad uẽtrẽ, hoc homini tm̃ latũ ẽ. Reliquis aĩalibus carinatũ, uolucribus magis, & inter eas maxĩe aq̃ticis. in eo papillæ leuiter eminent, & fuſcioribus, ac paruis orbibus coronatæ, addũt aliqd uenuſtatis, fœminis ad alendos tm̃ fœtus datæ, maribus ad ſolum decus, ne informe pectus, & quaſi mutilũ uideret. a pectore pectoroſus deducit, hoc ẽ magni & ualidi pectoris. Et expectoro uerbũ, qđ eſt extra pectus eiicio. Cic. Tũ pauor ſapientiam mihi oẽm exaĩato expectorat. & pectuſculũ paruũ pectus. & pectoralis faſcia q̃ pectus ſtringit. pectus qdã quaſi pactus dictũ uolũt a cõpactis coſtis, quæ ueluti firmamenta pectoris ſunt. pactũ. & cõpactũ a pango deducunt. pangere figere eſt. Vnde pangi carmina dicta ſunt, ꝙ cæris figerent. Hinc pãgo ꝑ metaphorã ꝓ cano. ſcribo. manifeſto uſurpat. & pagina utraq; ps phylluræ, ſiue folii dicta, ꝙ in ea carmina pangant, hoc eſt figant. & impingo, qđ eſt impello. a quo impactũ. & cõpingo. cõpello. cõpono. a quo cõpactũ. Hinc paciſcor cũ deriuatis ab eo, de quibus ſupra diximus. & pecto, qđ eſt explico. & pango capillũ, a quo pecten inſtrumentũ, quo capillus explicat. Transfert tñ & pecten, & pecto ad alia multa. Nã & pectere citharã dicimus, hoc eſt ꝑcutere, & diſtendere pectine chordas, hoc ẽ plectro. itẽ pectines ſunt, qbus lanarii, & textores utunt. & pectere lanã, pectere ueſtes dicunt. a quo & ueſtes ipſæ pexæ appellant. Ply. Iſtriæ, liburniæq; pilo ꝓpior q̃ lanæ pexis aliena ueſtibus, hoc ẽ ueſtibꝰ q̃ texunt. nã in texendo pectinis morſibus ueſtes ferunt. Ab iis pexati dñr, q pexis ueſtibus ſunt induti. Martia. Pexatus pulchre. eſt ẽt pectẽ cratis genus dẽtatæ ſtilis ferreis ad colendã terrã. a quo pectino deducit. Ply. ſunt genera terræ, quoꝝ ubertas pectinari ſegetẽ in herba cogat. a pecten ẽt fit pectinatĩ aduerbiũ, qđ ſignificat ad ſimilitudinẽ pectinis. ARTVS. Partes corporis. ꝓprie. n. artus ꝑtes ſũt corporis ĩter iũcturas, cõnexæ dictæ, ꝙ ĩter ſe arctent, uñ minores ꝑtes ꝑ diminutionem articulos uocamus, q̃les ſunt digitoꝝ. a quo articuli apud grãmaticos. & articulatĩ aduerbium, hoc ẽ ꝑ ꝑtes, atq; articulos. & dearruo uerbũ qđ ẽ ꝑ artꝰ diuido. a quo deriuatũ dicimꝰ ꝑ artus conciſũ. Quidã a græco deductũ hoc uocabulũ exiſtimãt. qppe græci ἄρθρον noĩant, & ita diſtinguntur artus a mẽbris, qđ artus dicimus oſſa cũ neruis, & uenis. Mẽbra ãt ꝓprie uocamus carnẽ artus tegentẽ. Vnde mẽbrana ſuperior mẽbri ps, hoc ẽ pellis ipſa appellat. Sillius. Et uenis male iuncta tremẽtibus oſſa. Extãt cõſumptis uiſu deformia mẽbris. Cõfundũt tñ hæc aliqñ apđ auctores. Ab arto, a quo artus deriuatur, fit coarto, qđ ẽ aſtringo. cõiũgo. Vnde coartatio. & artus adiectiuũ. Strictus. & ars, ꝙ ꝑ eã opa ĩter ſe apte, q̃uis aliq ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, hoc eſt, a uirtute appellatã uelint. Hinc artifices dicti, q artẽ ſuã ꝑ artus exercent. a qbus artificiũ deductũ. & artificioſũ, arte factũ. & artificioſe aduerbiũ. & qnquertiũ, qđ græci pẽtathlũ uocãt, quo die qnq; genera artiũ in ludis exercebant, & ipſos athletas. Liuius quinquentiões appellat. item artitũ ueteres dixerunt, bonis artibus inſtructum. Artem definiunt eſſe facultatem, quæ ꝓceptis quibuſdam, ac regulis continetur. Trifariam aũt artes diuidunt. Quædã. n. inſpectione, hoc ẽ co-

gnitiõe & æstimatiõe rerũ positæ sunt, q̃lis ẽ astrologia nullũ exigẽs actũ, sed ipso rei, cuius studiũ hẽt intellectu cõtenta, q̃ theorice uocat, hoc ẽ speculatiua. Aliæ in agẽdo q̃rũ hic finis est, & ipso actu pficit, nihilq; post actũ operis relinqt, q̃ practice.i.actiua dr, q̃lis ẽ saltatio. Aliæ in effectu, q̃ operis, qđ oculis subiicit, cõsumationẽ nõ finẽ accipiũt. hác poeticẽ, hoc ẽ factiuam appellamus, qualis ẽ pictura, hæc & effectiua, & administratiua a qbusdã appellat. Ab ars cõposita fiunt iners, qđ ꝓprie significat eũ, q sine arte est. Lucil. Iners, q sine arte est. Sed qm̃ q̇ nullã artẽ exercẽt, uel ociosi, uel desides sunt, uel ignaui, fit, ut iners aliqñ pro ociosus capiat. Vir. Seu stabit iners, seu ꝓfluet humor. Idẽ. Libertas, q̃ sera tñ respexit inertẽ. Modo ꝓ ignauus. Idem. Spumãtẽq; dari pecora ĩter inertia uotis optat aprũ. Ab hoc inertia deducit, qđ mõ ꝓ ignorantia artis, modo pro ocio, modo ꝓ ignauia usurpamus. & inerticulus diminutiuũ. a quo inerticula, uuæ genus e nigris, ĩueterato p̃cipue cõmẽdabilis uino, sed uiribus innoxia. siqdẽ temulentiã sola nõ facit, ob id nomẽ ab inertia sumens cũ iustius sobria dici posset. Itẽ solers, quasi totus ex arte cõsistens. a quo solertia qđ mõ ꝓ cacumine, mõ ꝓ artificio, modo pro diligẽtia accipitur. item astutus (ut qdã putant) hoc est callidus. uersutus q̃si tutus. Nos a græco potius deriuari cẽsemus, qđ est ἄςυ, hoc ẽ oppidũ, siue urbs. Nã q ĩ oppidis, atq; urbibus assidue uersant fiunt callidiores, quẽadmodũ nos ab urbe urbanũ pro lepido dicimus, ita græci ab asty astutũ pro callido, & uersuto. inde ẽt astus & astutia deducunt eiusdẽ significatiõis. & astute aduerbium. a quibus astutior. astutissimus. astutius. astutissime. Apule. Astutulus & astutule diminutiua usurpat. Ars græce τέχνη, dr, hoc est techne qua uoce, & nostri utunt. Plaut⁹. Qui technas hoĩs dep̃hendi solus. Hinc technides, artifex dr. & calotechnius, bonus artifex. itẽ econtrario cacotechnius, malus artifex. & Galenus medicus opus suũ technẽ, hoc ẽ artem inscripsit, qđ medici nr̃i tpis p inscitiã tegnũ uocitãt. LACERI. Dilaniati. Lacerare ꝓprie est dilaniare, & q̃si p mẽbra discindere. Virg. Quid miserũ æneã laceras? Tractũ a laruis, q̃ discedendo corpora dilaniãt. Hinc lacerus dilaniatus. & lacerna uestis, de q̃ supra diximus. & laciniæ scissuræ extremarũ uestiũ decoris gratia factæ. a quo laciniatæ uestes. & lacesso uerbũ, qđ est prouoco, & q̃si lacerando irrito. ideo capit frequentius in malam ptẽ. Ci. Sed iustitiæ primum munus, ne cui noceat, nisi lacessitus iniuria. Quãdoq; ẽt in bonã. idẽ. Tuis me amãtissimis libris lacessisti, id est prouocasti ad respondendũ. Lacer a ueteribus dicebat, q aurib⁹ trũcatis erat. VIVEBANT. adhuc palpitabãt. MEMBRIS. Carne, ut paulo ante diximus, q̃uis mẽbra ẽt ꝓ artubus ponãt. itẽ ꝓ ptibus ẽt si ad inaĩata transferunt. Vnde mẽbratĩ dicimus, hoc ẽ p partes ambitus. q̃ græci cola nominãt. a nostris mẽbra dñt. a mẽbro fit bimẽbris. trimẽbris. quadrimẽbris, hoc est duarũ. trium. quatuor partium. & mẽbrosus, q̇ magno mẽbro est. Vir. Si tñ is est, qui priapea scripsit. Sed ruber hortorũ custos mẽbrosior æquo. Et demẽbro uerbũ, hoc est separo. diuido. STILLANTIBVS. Manãtib⁹ cruore. INQVE OMNI NVSQVAM CORPORE, CORPVS ERAT. Sensus est, in toto corpore non erat ãplius caro. Facit hoc frequenter Martialis ut diuersam uim uocabuloꝝ uersibus exprimat, ut ẽ in illo tetrasticho. Cũ dixi ficus, rides q̃si barbara uerba, Et dici ficos Ceciliane iubes. Dicem⁹ ficus, q̃s scimus ĩ arbore nasci. Dicemus ficos Ceciliãe tuos. itẽ ĩ illo, sp agis cãs, & res agis Attale sp. Ẽst, ñ ẽ qđ agas, Attale sp agis. Si res & causæ desũt, agis Attale mulas, Attale ne qđ agas desit, agas aĩam. cũ igit corpus aliqñ massam hanc mẽbrorũ diuersitate cõpactam significet, Seneca. Corpore trunco caput abest, modo solam carnẽ, Cice. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiã. Nam & uires & corpus amisi.i. carnẽ. unde corpulẽtos dicim⁹ obesi corporis hoĩes, Martialis hoc uersu utrũq; significatum usurpauit. Corpus inquit, hoc est caro nusq̃ erat in toto corpore, hoc ẽ in tota massa corporea. Corporum tria genera esse Põponius affirmat. Vnũ q una specie continetur, ut hõ. lignum. lapis. Alterum, quod ex cõtingentibus, hoc est pluribus inter se cohærentibus constat ut ædificium. nauis. armarium. Tertiũ, quod ex distãtibus cõpactum est, utputa ex plurib⁹ corporibus uni nomini subiectis, ut populus. legio. grex. & corpus esse definiunt, qđ quinq; sensibus comprehendi potest. Alii τὸ τριχῆ διαςατὸν, hoc est quod tres dimensiones habet. item alii ἤτοι ποιοῦν, ἢ πάσχον σῶμα ἐστι. hoc est quod efficiens, aut patiens est, quã definitionem p̃clare exp̃ssit Lucreti⁹. Tangere enim, aut tangi nisi corpus nulla potest res. a corpus fit corporeus. & incorporeus. itẽ corporalis atq; incorporalis, quæ in hoc differunt q corporeum dicim⁹, qđ est ex materia, substantiaq; corporea, & e diuerso incorporeum, ut lapis est res corporea. Virt⁹ est res incorporea. Corporale ãt nominamus, qđ est in materia, substantiaq; corporea. Et ecõtrario incorporale, ut domus. fundus. mancipium, corporalia non corporea sunt. Legatũ. hæreditas. cura, incorporalia non incorporea. Etenim hic non de substantia agimus, sed de qualitate, quæ substantiæ inest. illic uero de ipsa substantia. item a corpus corporo uerbum, quod est interficio, & corpus solum sine anima relinquo. Enni. Corpus contemplatur, unde corporet uulnere. Accius. Corporare abs tergo es ausus. Ab hoc fit incorporo, qđ ẽ res diuersas in unũ corpus (& ut ita dicã) in unã massã redigo. A quo ĩcorporatio, qđ & cõcorporo, & cõ

corporatio

corporatio dr̃. A corpulento corpulenta deducit̃,qđ carnositatẽ significat.SCELERATVS. dilaniatus. pollutus ut supra diximus.ANTIQVAE.Veteris.proprie.n.antiquũ uetus significat.Virg.Antiquasq; domos auiũ.deductũ ab ante, & æuũ(ut Varro existimat). Quoniam uero quæ antiquiora sunt,fere meliora esse cõsueuerunt, ut mores.nũmi.uinũ.& similia unde est apud Plautũ.Qui utunt̃ uino ueteri sapientes puto,& q libenter ueteres expectant fabulas. Nã nouæ q̃ nũc ꝓdeunt deteriores sunt,q̃ nũmi noui.iõ factũ est ut antiqus aliqñ ꝓ meli⁹ usurpemus.Ci.Hoc quidẽ est propriũ amicitiæ,sed antiqor & pulchrior,& magis a natura ipsa ꝑfecta.idẽ.Nihil mihi antiqus uisum est,q̃ ĩnocentẽ tueri.Ab hoc fit antiquo uerbum, qđ est aboleo.tollo.& q̃si rẽ in antiquũ morẽ reduco.Cuius passiuũ est antiquor.idẽ.Pernitiose quidem Philippus in tribunatu,cũ legẽ agrariã ferret,quã tñ antiquari facile passus est,in eo uehementer se moderatũ ꝓbuit.itẽ antiqtas,uetustas.& antique aduerbiũ,qđ & antiqt⁹ dr̃. Antiquatio ãt abolitionẽ significat.Gellius.Facta mox ẽ antiq̃tio legis.Aliqñ antiquũ ꝓ nobili ponimus. Vir.Nos troia antiqua.Cũ sp fere antiquũ cũ quadã dignitate exprimit̃.E diuerso uetus pene cũ cõtumelia.Vnde uetus mãcipiũ.& antiquã matronã dicimus.Quidã ẽt antiquariũ ꝓ antiquo usurpauere.& pro eo,q res antiquas conscribit.POENA. Verum nõ simulatũ suppliciũ. Pœna a græco deducit̃,qđ est ποινή.Quãuis Varro a pendendo dictã uelit. Est aũt pœna suppliciũ,quo quis ob delictũ afficitur.Ci.Octo pœnarũ genera eẽ cõmemorat dãnũ.uĩcula.uerbera.talionẽ.ignominiã.exiliũ.seruitutẽ.mortẽ.Taurus uero philosoph⁹ tria genera pœnaꝝ cõmemorat,q̃bus peccata puniunt̃.Prima est,q̃ græce dr̃ νουθεσία, uel colasis,cum pœna adhibetur castigãdi,atq; emẽdãdi gr̃a.Altera,quã τιμωρίαν appellãt,cũ dignitas auctoritasq; eius ĩ quẽ ẽ peccatũ,tuẽda ẽ,ne ꝓtermissa aĩaduersio cõtẽptũ eius pariat,& honorẽ leuet.iõq; ei uocabulum a cõseruatiõe honoris quẽ græci τιμὴν uocãt factũ existimãt.Tertia q̃ παράδειγμα a græcis noĩatur,cũ punitio pp exemplũ necessario adhibet̃,ut cæteri a similibus peccatis metu cognitæ pœnæ deterreant̃.iccirco ueteres quoq; nr̃i exẽpla ꝓ maximis,grauissimisq; pœnis usurparũt.pœnã pendere est multam soluere,qa hoc penso ære fieri solebat. A pœna pœnalis actio. & punio,qđ pœnio,quasi pœna afficio ueteres dicebant. & impune qđ ꝓprie significat sine pœna.Sene.Qui ĩpune qcquid libet,agit. Aliqñ tñ pro frustra ponitur. Apule.Impune capitoliũ ascẽdi, cũ nemo esset q sñiam diceret.Iuue.Impune ergo mihi recitauerit ille togatas. impuno ãt a ueteribus ĩpudens dicebatur.Lucil.Homo ĩpuratus & impuno,& rapax,& impunitas.Sene.Quippe delictoꝝ ĩpunitas hoĩes audaciores reddit ad malum.& punitio atq; ĩpunitio notæ significationis.& impunitus,q de cõmissis nõ est punitus.Et pœnitet, quasi pœna tenet. Pœnitere.n.dicimus,cũ quæ ipsi fecimus,aut q̃ de nr̃a uolũtate.nostroq; consilio facta sunt,ea nobis post incipiunt displicere,sententiãq; in iis nostrã demutamus.Cice.Nã qđ obiectũ est de ĩpudicitia,quodq; oĩum accusatorũ nõ criminibus,sed uocibus,maledictisq; celebratũ est,id nunq̃ tã acerbe ferret.M.Celius ut eũ pœniteat nõ deformẽ eẽ natũ. Quoniam uero in iis ẽt q̃ nobis aut tædio,aut pudori sunt,pœna q̃dã eẽ ur̃,fit ut pœnitet aliqñ pro tædet accipiamus.Vir.Officio nec te certasse priorẽ pœniteat.Aliqñ ꝓ pudet.Idẽ. Nec te pœniteat calamo triuisse labellũ.Ci.Nũ igit̃ si ad cẽtesimũ uixisset ãnũ,senectutis eũ suæ pœniteret? Ab hoc pœnitẽtia,& pœnitudo deducunt̃.Quẽadmodũ ãt pœnitet me dicimus, hoc est pœna tenet, ita pœniteor passiue,hoc est pœna teneor,ut illic noĩatiui.hic ablatiui sit casus.

DE DAEDALO.EPIG.VIII.

d AEDALE LVCANO.Iocat̃ in quẽdam noĩe Dædalũ, q̃ in arena urso obiectus fuerat,& ad Dædali Atheniensis alas alludit.Est ãt distichõ.sic.n.appellat̃ a græcis qñ est geminus uersus.Nã δὶς græci bis dicunt.στίχον uersum.Sic tetrastichon appellamus,cũ quatuor sunt uersus.Hexasticon,cum sex.QVAM. Quãtũ.CVPERES.Optares.Cupio.n.est opto desidero.a quo percupio,ualde cupio.cõcupio.desidero.a quo cõcupisco.uñ cõcupiscẽtia deducitur,quod est tã bonarũ,q̃ malarũ rerũ appetitus.& cõcupiscibile,quo nõnulli utunt̃.& cõcupitũ,desideratũ.& cupidus.auidus.& cupide aduerbiũ. auide.a quo cupidior. cupidissimus.& cupidius. cupidissime.Itẽ cupiẽter.cupientius.cupiẽtissime.& cupiditas,desideriũ. q̃ & cupido fœminino genere dr̃.Definiturq; effrenatus habẽdi appetit⁹.nã masculino genere significat deum,de quo supra diximus,q & amor dr̃.a quo cupidineus. Cupiditatẽ a cupidine qdã ita distingunt ut cupiditas leuior sit,ac tẽperatior.Cupido uero grauior.Lucil.Cupiditas ex hoĩe.Cupido ex stulto nunq̃ tollit̃.& cupedia,quæ similiter cupiditatẽ significat.Cicero. Ambitio,mulierositas,puicacia.liguritio.temulentia cupedia.Itẽ cupes.& cupedia neutro genere,lautiores cibi dñr,uel a cupiditate,uel qđ rebus cupidinis alimẽta subministrẽt. uñ cupedinarii appellãtur, esculẽtarũ rerũ uenditores.Cupedula ẽt fœminino genere inuenitur.Gel. Cõiectabamus ad cœnulã nõ cupedulas ciborũ,sed argutias q̃stionũ.Cupẽcus, sabinoꝝ lingua sacerdos appellatur.NVNC.Mõ.hoc ꝓsenti tpe.Nũc.n.aduerbiũ tpis est,& idẽ significat,qđ mõ. Aliquãdo

tñ nullã tpis significationẽ, uerũ ꝑ sed cõiunctiõe accipit̃. Cicero. Quæ qdẽ multo plura euenirent, si ad quietẽ integri iremus. nunc onusti cibo, & uino cõfusa, & perturbata cernimꝰ. PENNAS. Alas, partem pro toto posuit. LVCANO. E lucania, de qua supra diximus, ursi mittebãtur in arenam magnitudine, ac feritate præstantes.

AD DOMITIANVM DE RHINOCFROTE. EPIG. IX.

PRAESTITIT EXHIBITVS. Blãdit̃ Domitiano de pugna rhinocerotis & tauri. RHINOCEROS. Animal ẽ unũ in nare cornu habens repandũ, qđ subĩde attritũ cautibus ĩ mucronẽ acuit, eoq; aduersus elephãtos præliãt, hostis eis natura genitus. ĩ dimicatiõe aluũ maxime petit, qa scit eã ptẽ esse molliorẽ. Lõgitudo ei par elephãto, crura multo breuiora, color buxeus est, a græcis ῥὶν naris dicit̃, κέρασ uornu. Inde rhinoceroti nomẽ. Minora aĩalia nisi ĩ irã subinde excitatꝰ nõ tãgit. Põpei magni ludi hoc aĩal prĩo romæ ostẽderũt. Deĩde Augustus apud septa. solebat. n. hic prĩceps ẽt citra spectaculoꝶ dies, si qñ qd ĩusitatũ, dignũq; cognitu aduectũ eẽt, id extra ordinẽ quolibet loco publicare, ut rhinocerotẽ apđ septa. Tigri ĩ scæna, anguẽ qnq̃gita cubitorũ ꝑ comitio. post hæc Domitianus frequẽter rhinocerotẽ ludis exhibuit. A rhinocerote rhinocerotius deducit̃. uñ rhinocerotia cornua dicimꝰ. EXHIBITVS TIBI. Productus a te. TOTA ARENA. Toto amphitheatro. PRAELIA. Certamina, præliũ a præmendo, quasi præmiũ dictũ, qđ dimicando se inuicem hostes præmant. Est ãt prælium belli pars, hoc ẽ cum manus conseruntur, & ipsa dimicatio, quæ & pugna dr̃. Virg. Infantẽ fugiẽs media ĩter prælia belli. Ab hoc ꝓ̃lio & ꝓ̃lior deducunt̃. & ꝓ̃liator & præliatrix. Vir. Honeste ꝓ̃liũ ꝑ coitu posuit dũ de equo loqtur ætate cõfecto. Nã & in coitu dimicatio quædã esse uĩ. Siquãdo ad ꝓ̃lia uentum ẽ. Præliares dies appellabãt̃, q̃bus fas erat hostẽ bello lacessere. etenim quædã feriæ erant quibus nefas habebat̃ manus cũ hoste conferre. pugna uero a pugno deducit̃, qa ueteres ante armorum usum, pugnis. calcibus, ac morsu certabant. A pugna fit pugnicula, qua pro leui pugna cato usurpauit. pugnax, bellicosus. a quo pugnator. pugnacissimus. & pugnaciter. pugnacius. pugnacissime. & pugnator, q pugnat. cuius fœmininũ ẽ pugnatrix. Itẽ composita oppugno qđ est pugnando uincere cõtẽdo. Expugno pugnando uinco. Sed de oppidis. Castris nauibꝰ, cæterisq; huiuscemodi dr̃. Expugnat̃ ãt nauis secũdũ Callistratũ iurisconsultũ, cũ spoliat̃ aut mergitur, aut dissoluit̃, aut ꝑtundit̃, aut funes eiꝰ exciduñt̃, aut uela cõscindũt̃, aut ancoræ ĩuoluũtur de mari. ab iis oppugnator. oppugnatrix. oppugnatio. expugnator. expugnatrix expugnatio. depugno idẽ, qđ pugno. a quo depugnator. & depugnatrix. propugno aduersus pugnãtes pugno, siue pugnando resisto. a quo propugnator. propugnatrix. & propugnacula minæ murorũ. & alia ædificia, postquæ in mœnibus, aut nauibꝰ ꝓpugnãdo cõsistimꝰ. ĩpugno aduersor, confuto. a quo impugnator. & impugnatrix. repugno. contradico. refragor. a quo repugnantia. refragatio. cõtradictio. pugnus uero a græco deducit̃ πυγμὴ, uel a pũctiõe, hoc est ꝑcussione. a quo pugillus diminutiuũ. & pugil, q pugno certare consueuit. & pugillares tabellæ ex ligno, siue alia materia cæratæ, in q̃bus stilo scribimus, ꝙ pugno cõprehendant̃. uel a pungendo, ꝙ stilo in iis pungẽdo scribat̃. Martia. de pugillaribus eburneis. Secta nisi ĩ tenues essemus ligna tabellas. Essemus libyci nobile dentis opus. Dicimus autẽ in singulari pugillaris, & pugillare. ĩ plurali uero pugillares dũtaxat. Itẽ pugilatus, pugilũ ludus. QVAE NON PROMISIT. Quæ nõ uisus fuerat minari, qm̃ diu torpẽti similis steterat, anteq̃ se in irã colligeret. Martia. paulopost, solicitãt pauidi dũ rhinocerota magistri, seq; diu magnæ colligit ira feræ, desperabant̃ ꝓmissi ꝓ̃lia Martis, sed tñ iis rediit cognitus ante furor. PROMISIT. Minatus est. promittere. n. aliqñ ẽ polliceri, hoc tñ ab eo differens, ꝙ pollicemur spõte, ꝓmittimus rogati. Cicero. Iã. n. totũ tibi qđ ꝓmiserã ꝓ̃stiti. Aliqñ ꝓducere, & q̃si ĩ magnitudinẽ mittere, siue porro. i. lõge mittere. Virg. Promissaq; barba. Nõnunq̃ minari. Idẽ. promisi ultorem, & uerbis odia aspa moui. i. minatus sum. Quippe bõa ꝓmittimꝰ. mala minamur. ab hoc promissum. promissor. & promissio deducunt̃. & promisse aduerbiũ, hoc ẽ prolixe. Itẽ appromitto, a quo appromissor. Est. n. ꝓprie appromissor, q qđ suo noĩe ꝓmisit, idẽ quoq; ꝑ altero ꝓmittit. Itẽ cõpromitto, qđ ꝓprie ẽ litẽ ad boni uiri arbitriũ mitto. a quo cõpromissũ dr̃ ipsa facultas arbitro data, tractũ ab eo qđ uterq; litigãs simul ꝓmittat se arbitri sñiæ pariturũ. arbiter iudex dr̃, nõ a lege datus, sed ab iis q litigãt electus, q totius rei habeat arbitriũ & facultatẽ, dictus ab arbitrãdo. Arbitrari. n. existimare est, & arbitri officium est iudicare, nõ prout iuris sit, sed ꝓut ipse æquũ esse existimet. Hinc arbitriũ, qđ mõ arbitri sententiam significat, mõ opinionem, ut oĩa pro arbitrio suo facit, hoc est ꝓut sibi uĩ, & prout opinat̃ esse faciendũ. Itẽ facultatem iudicãdi arbitro datã. Vnde arbitriũ suscepisse (ut Pedianus scribit) q iudicis partẽ suscepit, fineq; sñia sua se cõtrouersiis ĩpositurũ pollicet̃. Quod si hactenus interuenit, ut expiret̃ an consilio suo uel auctoritate discuti pateret̃ litẽ, nec arbiter uidet̃, nec arbitriũ dr̃ recepisse. Proculus arbitrorũ duo eẽ genera scribit, Vnũ eiusmodi, ut si æquũ sit, siue iniquũ parere debeamꝰ, quod

obseruat̃

obſeruať cũ ex cõpromiſſo ad arbitriũ itũ eſt. Alteꝝ eiuſmodi, ut ad boni uiri arbitriũ redigi debeat, qui iure decernat. Quidã rrbitramẽtũ pro arbitrio, hoc eſt arbitri ſentẽtia uſurpãt. Arbitrariũ diciť, cũ adhuc res apud arbitrũ geriť. itẽ cũ in ptãte uel arbitri, uel iudicis eſt, pro arbitrio, hoc eſt pro opinione ſua iudicare. Vnde arbitraria pœna dř, quæ nõ lege ſtatuta eſt, ſed iudicis arbitrio relicta. a quo fit arbitrarie aduerbiũ, qđ ſignificat pro arbitrio. Cõponitur aũt promitto ex pro & mitto. Mittere ꝓprie eſt qđ græci dicũt πέμπειν. Virg. Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbẽ. Interdũ tamẽ ꝓ deponere atq; excludere uſurpať. idẽ. Reuocate aĩos, mœſtũq; timorẽ mittite. Teren. Eia lachrymas mitte. Nõnũq̃ pro donare. Virg. Hos illi qđ nec bene uertat, mittim⁹ hedos. Ab hoc fit frequẽtatiuũ miſſito. & miſſile oẽ telum, quod ĩ lõgũ mitti põt. unde & lapides miſſilia dicunť. Mittilis uero pulmẽtaria dicebatur, capiebaturq; pro paupcula. itẽ miſſilia dicebanť munera, quæ a principib⁹ populo ſpgebãtur, utputa bellaria lĩea. odores. unguẽta. cibi delicatiores, qđ cũ aliis temporib⁹ tũ maxime ſaturnalib⁹ ĩ theatro fieri ſolebat. Sueto. Sparſit & miſſilia uariarũ reꝝ. & panaria cũ opſonio uiritim diuiſit. Sũt enĩ panaria uaſa ad ferendas dapes ex uiminibus facta. A panario fit dimĩutiuum panariolũ. Miſſum facere dicim⁹, relinquere. omittere. Plau. Sed miſſa iſtæc faciamus. itẽ miſſio. Cice. Tũ de obuiã miſſiõe ſermõem habuim⁹. itẽ miſſus q̃rtæ declinatiõis, qđ ꝓprie ueteres uſurpabant pro ĩmiſſiõe feraꝝ, aut gladiatorũ in arenã. Sueto. in iis circenſiũ die, quo facilius centũ miſſus pagerenť ſingulos a ſeptenis ſpatiis ad qna corripuit. idẽ. Circẽſes frequẽter ẽt ĩ uaticano cõmiſit, nõnunq̃ interiecta per qnos miſſus uenatione. Præterea cõpoſita ab eodẽ fiũt admitto, qđ mõ ſignificat recipio, aſſumo. Iuuena. iã fas eſt, admitte uiros. modo intromitto. Martia. Ante fores ſtantẽ dubitas admittere famã. Mõ pecco. Plau. Quid tãdẽ admiſi pater? Hĩc admiſſiuæ aues, a quibus auguria captabãt. & admiſſarius equus appellať, qui ad ſobolem procreãdã equæ adiungiť. intermitto, qđ eſt tẽpus omitto. a quo intermiſſio. Cice. Et ſi ego id tẽpus intermiſerã potius q̃ omiſerã. Quintilia. Cũq; id ſine intermiſſiõe proſequeretur diſceſſit. Omitto præterea, a quo omiſſio. Permitto interdũ concedo. tolero. ut permitte me parũper quieſcere. interdũ ĩmitto, incito. ut equũ cõcitatũ ad hoſtiũ pmiſit aciẽ. a quo permiſſio hoc eſt indulgẽtia. Prætermitto omitto. a quo prætermiſſio. Tranſmitto, mõ tranſeo. traiicio ut tranſmiſit flumen, hoc eſt traiecit. Virgi. Tranſmittunt curſu campos, atq; agmĩa cerui. Puluerulenta fuga glomerant. Modo mitto. Apuleius. Quo audito puerum ad eum tranſmiſit. Ab hoc tranſmiſſio, hoc eſt traiectio, trãſfretatio, trãſitus Amitto. ꝑdo. Virg. Amiſſã claſſem ſocios a morte reduxi. a quo amiſſio. Demitto, deorſum mitto. Ply. Demiſſoq; in puteũ funiculo altitudinẽ aquæ demẽſus ẽ. a quo demiſſio, & demiſſum, hũile. Apule. Et pauca q̃dã uoce demiſſa præfatus eſt. Et demiſſe aduerbiũ, humiliter. Emitto, extra mitto, ut gregem emiſit Hinc emitti e carcere equi dicuntur. a quo emiſſio. & emiſſariũ locus, p quẽ aqua e lacu, aut ſtagno emittiť. Sue. Fecit & emiſſariũ fucini lacus, portũq; oſtiẽſem. Præmitto, añ mitto. A quo præmiſſio. immitto, mõ intromitto, mõ in lõgitudinẽ ꝑduco. Vir. Reſpicimus dira illuuies, ĩmiſſaq; barba, hoc eſt ꝓmiſſa, a quo immiſſio. intromitto notæ ſignificatiõis, a quo ĩtromiſſio. Sũmitto. ĩclĩo. ſubdo. ſuppono. Lucil. Sũmittas alios ſiquos poſſe cẽſeas. Modo demitto. Vir. Paſcite ut añ boues pueri, ſũmittite tauros. idẽ. Tu mõ quos in ſpẽ ſtatuis ſũmittere genti. Hĩc ſũmiſſum humile dicim⁹. Cice. Neq; ſũmiſſum nimis, neq; ſe nimiũ efferẽtẽ. Virg. ſũmiſſi petim⁹ terrã, & uox ferť ad aures. Ab hoc ſũmiſſio. & ſũmiſſe aduerbiũ. Dimitto aliqñ mitto Idẽ. Eqdem p littora certos dimittã. Hinc dimiſſoriæ lr̃æ (ut Modeſtino placet) uocatæ, q̧ p eas cã ad eum, qui appellatus eſt, mittiť. Nõnunq̃ do. Virg. Dimiſſaq; ab Ioue gẽtis noĩa. Quãdoq; ꝑmitto, & in poteſtatẽ do. Cicero. Tũ annui cõſules, tum dimiſſi populi faſces. Plerunq; relinquo. idẽ. Cũ exercitũ nõ tã tueri, q̃ uel tradere, uel amittere cogitaret. itẽ porrigo, ꝑduco. Varro. cũ ẽt Thais Menãdri tunicã dimiſſam habeat ad talos. Sæpe ẽt demitto, hoc eſt deſup mitto. Virg. Dimiſſum lapſi p funẽ. Salu. Cũ ſtrepitu demiſſum uictoriæ ſimulachrũ. Hinc dimiſſum aliqñ ꝓ abiecto uſurpamus. Cice. Timido aĩo. humili. dimiſſo. Idem. Non ẽ auſus elate & ample loqui. humiliter, dimiſſeq; ſentire. Aliqñ pro humili, ac miſerabili. Virg. Deiecit uultũ, & dimiſſa uoce locuta eſt. Remitto, qđ mõ ſignificat relaxo. Vnde remittere arcum. remittere aĩum dicimus. Cice. Quæro enim nõ qbus intẽdã animũ rebus, ſed quibus remittã. Hinc remiſſio, relaxatio animi diciť. Modo cõcedo, permitto. Vir. Manib⁹, & cineri, ſiqua eſt ea cura remitto. Nõnunq̃ mitto. Lucil. Cohibet domi mœſtus ſe Albin⁹, qđ repudiũ filiæ remiſit. Aliqñ retro mitto. Plautus. Munera accipit frequẽs, remittit nunq̃. Ab hoc remiſſe aduerbium deduciť, qđ mõ humiliter ſignificat. Saluſtius. Pauca timide, remiſſeq; locut⁹, abſceſſit. modo læte, & ueluti remiſſo, hoc eſt relaxato animo. Cice. Quis unq̃ ꝑter hũc tragicas pene comice, triſtis remiſſe. Committo, quod modo eſt cõiungo. Virgi. Delphinum caudas utero cõmiſſa lupoꝝ. Vnde tabulaꝝ, & alioꝝ huiuſmodi iuncturæ cõmiſſuræ dicũtur, & cõmittile, cõpoſitum. mõ dono, relinquo. Cice. is calũniatores oppoſuit, q̃ illã hæreditatẽ Ve-

neri Erycinæ cõmissam esse dicerent. Nõnunq̃ pecco, delinquo. Virg. Quid me⁹ Aeneas in te cõmittere tm̃, Quid troes potuere? interdũ credo, cõmendo. Terẽ. Ouem lupo cõmisisti. idẽ Nec satis digna, cui cõmittas primo partu mulierẽ. Cice. Quãdiu respu. per eos gerebat, qb⁹ seipsa cõmiserat. Hinc fideicõmissarii dicti, quoꝝ fidei ultimaꝝ uoluntatũ executões cõmendantur, quæ fideicõmissa appellant. & actus ipse fideicõmissio. Quãdoq; initio. inchoo. Salusti⁹. Quib⁹ dictis mox ꝓliũ cõmisere. Virg. Et tuba cõmissos medio canit agere ludos. Elegantissime etiã cõmitto ꝓ facio accipit sequẽte semp ut, uel simili dictione, capiturq; semp ĩ malã partem, & negationẽ reqrit. Cice. Nõ cõmittas, ut dicendũ sit nõ putarã. idẽ. Nihil tibi esse cõmittẽdũ cõsiderar debes. quãobrẽ eoꝝ, quos laudas, te nõ similẽ ꝑbeas. Postremo manumitto, a quo manumissor. mãumissus, manumissio. de qbus supra diximus. O. O aliquando uocandi aduerbiũ est. Virg. O regina nouam cui cõdere iuppiter urbẽ. Aliquãdo optãdi. idem. Assis o placidus. Aliqñ indignãdi. Cice. O tempora. o mores, o paterni generis oblite, materni uix memor. Nõnunq̃ admirandi, ut hoc loco, & apud Persiũ. O curas oium, o quantum in rebus inane est. Quandoq; interiectio est dolentis. Cice. O me me miseꝝ, o infœlicẽ. Aliquotiẽs exultantis affectũ exprimit. Vir. O mihi sola mei sup Astianactis imago. idẽ. O fœlix si te tua Roma uideret. Et aliqñ cũ noiatiuo, aliqñ cum accusatiuo, aliqñ cum uocatiuo iũgit. Sed cum uocandi aduerbiũ est, semp cum uocatiuo. item qñ optandi est aliqñ cum si, aliquãdo cũ utinam iunctũ inuenit. Ouidius. O utinam tunc cũ lacedæmona classe petebat, O brutus isanis esset adulter aquis. Persius. O si ebuliat patrui ꝑclaꝝ funus. & O si sub rastro crepet argẽti mihi seria dextro. PRONVS. Spõte sua ad certãdum inclinatus, qđ huic aĩali accidere solet aduersus minores feras, uel ꝓnus inclinato cornu. Pronus ꝓprie inclinatus dicit, ut natura ad malũ ꝓni sum⁹. Virg. Frãge manu telũ phrygii prædõis, & ipm ꝓnum sterne solo. Poetæ tamen aliqñ pronum pro uicino usurpãt. Sicut altum ꝓ eo qđ lõge positũ est. idem. Vẽtisq; uocatis Prona petit maria, hoc est littori uicina. A ꝓnus fit aduerbinm prone. EXARSIT. Excãduit. Ardere ꝓprie cõcremari est. idẽ. Nãq; uolans liqdis in nubibus arsit arũdo. Sed qa quæ ardent, ẽt fulgorem reddũt. Ardere aliqñ pro fulgorẽ reddere usurpat. idẽ. Ardebat murice lena. itẽ pro festinare, quia quæ ardent celeriter absumunt. idẽ. instant ardẽtes tyrii pars ducere muros, Moliturq; arcẽ. Præterea qa quæ ardent, calent, & in ꝓxima quæq; ferunt, atq; hoc idem irati faciũt. Ardere etiã pro irasci accipit, ut hoc loco. & apud eũdem Virgiliũ. Proxima quæq; metit gladio, latũq; p agmẽ, Ardẽs limitẽ agit, ferro te Turne supbũ, Cæde noua quærens. item pro consumi. Cice. Quoniã nimio uidendi te desiderio ardebã. Et pro optare. Ply. Ardeo te uidere. Virg. Patriæq; mori pro mœnibus ardent. & pro impatienter amare. idem. Formosum pastor Corydon ardebat Alexim. Ardentem etiam aliqñ candidũ dicimus a candore flammæ. idem. Ardentesq; auertit equos in castra. item ardens ingenium acutum, quod instar ignis omnia penetret. Sicut ecõtrario segnem hominẽ dicimus tardum, quasi sine igne a quo segnities, quæ & segnitia dicit, & modo tarditatem ac pigritiã, modo infœcunditatẽ significat. Terẽ. Enimuero Daue nihil loci segnitiæ, atq; socordiæ. Ply. Hic negligẽtia cultoꝝ hinc agroꝝ segnities, hoc est sterilitas. Vir. Segnisq; horreret in aruis carduus. segnis, hoc est inutilis. infecũdus. Legit ẽt segnitas pro segnitia. Cicero. Et quãdo de ĩprudẽtia dixim⁹ castigemus ẽt segnitatẽ. segniter quoq; aduerbiũ ĩuenit, hoc est tarde. Ardeo qñ pro impatienter amo accipit, mõ cũ accusatiuo, mõ cũ ablatiuo cõiungit. Virg. Formosum pastor Corydõ ardebat Alexin. Horatius. Nõ aliter Samio dicunt arsisse batillo anacreonta teiũ. Ab ardeo fit cõpositum perardeo. & exardeo. Præterea deriuatiua arduus, hoc est molestus. incõmod⁹. intractabilis. a quo aduerbiũ ardue, hoc est difficulter. & ardea auis, q̃si ardua, qm̃ ardua, hoc est alta uolãdo petit, & significat tẽpestatẽ. A græcis appellat ἐρωδιός. Tã alte uolat, ut humanũ fugiat uisum. Lucanus. Quæq; ausa uolare ardea. Virg. Atq; altã supra uolat ardea nubẽ. Per diminutionem ardeola uocat. Tria eaꝝ genera tradit Aristoteles. Leucon ab albedine ita dictum. Asterias a fulgore astroꝝ. & pellos ab aduerbio πέλας, qđ ꝓpe significat. qm̃ hoc tertium nõ ita in altũ uolat. Hi in coitu angunt. Mares sanguinẽ quoq; uociferãdo ex oculis ꝓfundũt nec min⁹ ægre pariũt grauidæ. Ab ardeola ardelio deducit, sicut a stella stellio, a tabella tabellio. Est aũt ardelio hõ inqetus, & huc atq; illuc semp uolitãs. saliens. man⁹ iactãs. togã modo deiiciẽs. mõ reponẽs, & oĩb⁹ negociis sese ĩmiscens, q̃lem fuisse Malliũ Surrã legimus, quẽ uenuste deridẽs Afer satagere dixit. Itẽ attalũ, ad quẽ sic scribit Martialis. Declamas belle, causas agis Attale belle, Historias bellas. carmina bella facis. Cõponis belle mimos. Epigrammata belle. Bellus grãmaticus, Bellus es Astrologus. Et belle cãtas, & saltas Attale belle. Bell⁹ es arte lyræ, bellus es arte pilæ. Nil bene cũ facias, facis attamen oĩa belle. Vis dicã q̃ sis? magnus es ardelio. Præterea afrũ, in quẽ similiter inuehit idem Martialis, ꝓpterea eũ acerbius ĩcrepãs q̃ senex erat, in quo turpius esse cõstat hoc uitiũ. Cõdita cũ tibi sit iam sexagesima messis, Et facies multo splendeat alba pilo, Discurris tota uagus urbe, nec ulla cathedra est, Quo nõ mãe

feras irreqetus aue. Et sine te nulli fas est prodire tribuno, Nõ caret officio cõsul uterq; tuo. Et sacro decies repetis palatia cliuo saturiosq; modos, parthéiosq; sonas. hoc faciãt sane iuuenes. deformius Afer. O ĩno nihil est ardelione sene. Ab ardeo ẽt fit ardẽs, hoc est uehemens. ardentior. ardẽtissimus. & aduerbia ardẽter. ardẽtius. ardentissime. (Et ut qbusdã placet) Ardea oppidũ latii a Danae Persei matre. Vel (ut alii uolũt) a Dauno Pilũnii filio cõditũ, a feruore regionis ita appellatũ. Martia. Ardea solstitio, pestanaq; rura petãtur. Quiq; cleoneo sydere feruet ager. Cũ tyburtinas dãnet curiatius auras inter laudatas ad styga missus aquas. Hui⁹ ĩcolæ dicunt ardeates. IN IRAS. In irã. Pluralẽ numeꝝ posuit pro singulari (ut mos est poetaꝝ) irã definiũt esse libidinem puniẽdi eius, a quo iniuria offensi sumus. Ab ira irascor fit. a quo irat⁹. iracũd⁹. iracũdia. Differtq; iratus ab iracũdo, ꝙ iratus est, q ex aliqua re lacessitus excãduit. iracundus, q ex quacũq; ẽt parua cã mouet ad irã. Sicut ebri⁹, q nimio potu alienatus est mẽte. Ebriosus q sæpe fit ebrius. Sic ira ab iracundia differt, queẽadmodũ ebrietas ab ebriositate. illa enim ex cã, hæc e moribus sunt. Terẽti⁹. Vt senis essem ultus iracũdiam, aliqd corrasissem. Ab iratus fit aduerbium irate, hoc est per irã. Ab ebrius fit uerbũ inebrio. Cuius passiuum est inebrior, & ebriose aduerbiũ, qđ significat ad similitudinẽ ebrii. Sobrius, q in cibo, ac potu tẽperãs est, q̃si sine ebrietate. A quo sobrietas. & sobrie aduerbiũ. Sobri⁹ ẽt dicitur, q non est actu ebrius. Vndenõ sobrius pro ebrio accipitur. Martialis. Et non sobria uerba subnotasti. item ebriolo uerbum, qđ est ebriũ facio, qđ & ebrio dr̃. A quo ebriatus. Laberius. Ebriolati mẽtẽ hilariam arripiunt. idem. Homo ebriatus sõno sanari solet. CVI TAVRVS ERAT PILA. Magnitudinem ac ferocitatẽ rhinocerotis exprimit, q perinde taurũ cornu iactabat in altũ, ut tauri iactare pilas solebant. Mos qppe erat obiicere pilas tauris, qbus irritarent̃. Martia. Qui modo p totam flãmis stimulatus arenam Sustulerat raptas Taurus in astra pilas. Ad hunc usum e stramine olĩ formare soliti sunt ẽt in humanã speciem imagines, postea pilas e uestibus in globũ collectis, p̃sertim purpureis, quo colore magis belluæ irritant̃. Ouidius. Haud secus exarsit, q̃ circo taur⁹ apto, Cũ sua terribili petit irritamina cornu, Phœniceas uestes. elusaq; uulnera sentit. Pila instrumẽtũ lusoriũ est rotũdũ ad similitudinẽ sphæræ, quo ludo graues quoq;, & magni uiri delectati sunt. Scæuola optime pila lusit, atq; ad hoc diuerticulũ aĩum forẽsibus negociis fatigatũ trãsferre solitus est. Augustus post ciuilia bella exercitatõibus cãpestrib⁹ equorũq; & armoꝝ dimissis ad pilã se trãstulit. idem pmulti alii fecerũt. Plau. Deus nos uti pilas homines iactat. Quatuor pilaꝝ genera sunt. Est pila trigõalis omnium minima. p̃dura. firmo pilo plena, a quo pila nomẽ habet. fluẽtina nunc uulgo dicta, qđ fluẽtiæ huiusmodi pilæ optimæ fiãt. Trigonalis aũt uocitata est, a trigone, q locus erat in thermis triquetra, hoc est triangulari figura, quam græci τρίγωνον uocãt. Ad huiusmodi pilæ lusum ædificatus, & paruo calore tepid⁹ teneri per hyemem solitus, ne exuti ad ludendũ homines statim rigorẽ cõciperent, neue ludẽdo exerciti nimis æstuarent, mittit̃ pila ad unũ angulũ, ita ut utrũq; parietẽ cõtingat, redditur non minus sinistra quam dextra mãu, mirãq; corporis agilitatẽ reqrit. Martialis de loco. Seu lentũ ceroma teris, tepidũq; trigõa. idẽ. Captabit tepidũ dextra, læuaq; trigonẽ. imputet acceptas ut tibi sæpe pilas. idẽ de pila trigonali. Si me nobilib⁹ scis expulsare sinistris Sum tua si nescis, rustice redde pilã. Est pila paganica a pagis, hoc est uillis ita dicta, ꝙ pagãi ea uterent̃. hæc grossior est, laxiorq;, & pluma plena, nec ad lusum tam agilis, ut quæ nec tã leuis est, nec iactata facile resilit. idem. Hæc quæ difficilis turget paganica pluma folle minus laxa est, & min⁹ arcta pila, q̃si dicat. est laxior q̃ pila trigonalis, & arctior firmiorq; q̃ follis. Nã Follis tertium pilæ genus est. Hic ex pelle fit. spirituq; ĩflat̃. grossior cæteris, sed nõ multo grauior, pugno reddit̃, nõ palma, ut reliquæ pilæ. a flatu nomen habet, qa spiritu ut diximus ĩpletur, siue qđ ueteres follẽ pellem dicebãt. Et p diminutionem folliculũ. uñ folliculare pars remi appellatur, q̃ folliculo tecta est, a quo uita follicularis uocitata est. itẽ follẽ, siue folliculũ utrẽ noĩabãt, quæ nihil aliđ est q̃ pellis flatu plena. item instr̃m quo attrahitur uentus atq; emittitur ad ignẽ excitãdũ. Muliebrẽ quoq; folliculũ dicebãt, quã uuluã, siue locos, siue uteꝝ appellare supra docuimus. hoc genere pilæ minus fatigãtur ludentes, iõq; ĩbecilliori etiã ætati cõuenit. agitata lentius fertur resilit magis. tardiusq; descendit. ueluti hoĩem de ĩdustria expectãs. idem. ite pcul iuuenes, mitis mihi cõuenit ætas, Folle decet pueros ludere, folle senes. Hũc similiter folliculũ p dimĩutionem dici manifestũ est. Sueto. de Augusto. post bella ciuilia ad pilã primo, Folliculũq; trãsit, mox nihil aliud q̃ uectabat̃, & deãbulabat. Quoniã uero hoc pilæ gen⁹ pugno pcutit̃, follis pugillatorius appellat̃. Plau. Extẽplo hercle ego te follẽ pugillatoriũ faciã, & pẽdẽtẽ cursabo pugnis piurissime. Est p̃terea q̃rtũ pilæ genus, qđ uocãt harpastũ. siue sphennidã, grossior ẽ q̃ pila paganica, tenuior q̃ follis. E pãno fere fit, aliqñ ex pelle, lana tomẽtoue ĩpletur, nõ repcutitur. Sed cũ multi sint ludẽtes, & in duas ptes diuisi, ita ut utriq; e regiõe sibi ĩuicẽ oppositi sint ad suos qsq; trãsmittere pilã conatur, quã aduersarii nitũt̃ arripe. Sic magno labore ludit̃, decidit sæpe in terrã pila, ad quã cateruatĩ currẽtes, se inuicẽ psternũt, puluereq;, & sudore infectĩ

flauescũt. Laboriosum ludi genus. & iõ grãdiorib⁹ tm̃ cõueniẽs. sphẽnida appellat̃, uel a sphẽnida inuentore, uel ἀπὸ τοῦ φενακίζειν, qđ decipe significat. Fit. n. in hoc ludo, ut cũ alteri sæpe ostendãt se uelle pilã ꝓiicere, alteri tñ iaciãt ad decipiẽdũ aduersariũ ἁρπαστὸν aũt, hoc est Arpastum ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, hoc est a rapiẽdo uocatur, q̀a ꝓiectã pilã multi simul conãtur arripe, seq; ob eã cãm inuicẽ ꝓsternũt. idẽ Martia. Siue harpasta manu puluerulẽta rapis. idẽ de harpasto. Hæc rapit Anthæi uelox in puluere Draucus, Grãdia q uano colla labore facit. Artemidorus de interp̃tatione somniorum. ἁρπαστὸν δὲ καὶ σφαῖρα φιλονεικίας ἀπεράντους σημαίνουσι. πολλάκις δὲ καὶ εἰς ἑταίρας ἔρωτα. ἔοικε γὰρ ἡ σφαῖρα καὶ τὸ ἁρπαστὸν ἑταίρᾳ. διὰ τὸ μηδαμῇ μένειν. καὶ πρὸς πολλοὺς φοιτᾶν. Harpastum inquit, & sphæra certamen infinitum significãt. Sæpe etiam meretricium amorem. Videtur enim sphæra, & Harpastum meretrix propterea ꝙ nusquam maneat, sed ad multos prodeat. Operæpretium est uidere q̃ ridicula de iis per ignorantiam pleriq; tradiderunt. Ab huius pilæ similitudine quicquid rotundũ, ac sphæricum est Pilam uocamus, Cuius diminutiuum est Pilula.

DE LEONE IVSSV DOMITIANI CONFOSSO. QVOD MAGISTRVM LAESERAT EPIGRAMMA. X.

I AESERAT INGRATO. Laudat clemẽtiã Domitiani, ꝙ cũ Leonem mãsuefactum in arena aĩaduertisset in magistrum sæuire, confodi eũ iusserat naturæ mansuetudinem, nõ mõ in hoĩbus, sed etiam in feris requirens. PERFIDVS. Violator fidei, quã mãsuefactori suo debebat. LAESERAT. Offẽderat. Lædere proprie est contumelia afficere, sumptum a græcis, q̃ λοιδορίαν cõtumeliam uocãt. Transfertur tñ ad oẽ genus offensionis. Eius passiuũ est lædor. a quo læsus offensus. & contrarium eius illæsus, hoc est inoffensus. & læsio offensio. MAGISTRVM. Præceptorem, qui eum mansuetudinem docuerat. Magistri proprie dicuntur artium p̃ceptores. Transfertur tamen hoc nomen ad omnes, quibus p̃cipua cura reꝝ ĩcũbit, uel ꝙ magis cæteris possint, uel ꝙ magis q̃ cæteri diligentiam & solicitudinem rebus, q̀bus p̄sunt, debẽt. Hĩc magistros pagoꝝ, societatũ uicoꝝ, collegioꝝ dicim⁹, q pagis. uicis. societatib⁹. collegiis. p̄sũt. Magistrũ eq̃tum, cui sũma potestas in eq̃tes erat. addebaturq; semp dictatori, cui sũma potestas erat in populũ. a quo & magister populi dicebat̃. Magister ẽt aliq̃ñ pro custode accipitur. Terentius. Me filiis relinquunt q̃si magistrũ. Virg. Nec exanimes possunt retĩere magistri. A magister magistro uerbũ deducit̃, qđ significat moderor. guberno. a quo magisteriũ, qđ nõnulli pro ipsa magistri dignitate usurpant. & magistratus, qđ mõ significat eũ, q in potestate aliqua est cõstitutus, ut est cõsul. proconsul. prætor. proprætor, & alii q̃ ciuitates, aut ꝓuincias regunt. Modo ipsam ptãtem, siue officiũ. Cicero. Nam is tum in urbe magistratũ gerebat. idẽ Quẽ magistratus cõprehẽdi, & in uinculis teneri iusserat. Magis uero aduerbiũ est. & significat plus. deduciturq; a magnus, qđ grãdẽ significat. cuius cõparatiuũ est maior. suplatiuũ maximus. Maximus põtifex dicebat̃, ꝙ reꝝ quæ ad sacra & religionem ꝑtinẽt, curam habeat. uindexq; sit cõtumaciæ priuatoꝝ, magistratuũq;. Maximus Curio. cuius autoritate curiæ omnes curionesq; regũtur. Maximi annales nõ ab eorum magnitudine, sed ꝙ eos pontifex maxim⁹ cõsecraret. Maximã hostiam ouilis pecoris appellabant non ab amplitudine corporis, sed ab animo placidiore. Maximam multam dixerũt trium miliũ, & uigĩti assiũ, quia nõ licebat quõdam pluribus triginta bobus, & duab⁹ ouibus quenq̃ multari. æstimabaturq; bos centussib⁹, ouis decussibus. Præterea ab iis aduerbia magne. magis. maxime. A magis fit demagis, quòd significat ualde magis. Veteres tñ aliq̃ñ pro nimis posuere. A magnus p̄ter ea quæ superi⁹ diximus, magmentum deducit̃, qđ ueteres dixerunt mai⁹ augumẽtũ. Magnitudo. magnific⁹. magnificentia. magnifice. magnifacio. magniæstimo. magnipẽdo. magnitas. & maximitas, q̀bus ueteres pro magnitudine usi sunt. Accius. Neq; sat fingi, neq; dici præ magnitudine põt Lucil. Neq; ad hoc me cogas ĩmani maximitate. Magnanimus, a quo magnanime. & magnanimiter. & magnanimitas. & maximates primarii ciuitatis, q & sũmates, & optĩates dicuntur. & magniloquus, gloriosus. a quo magniloquentia. & maiusculus diminutiuum. a quo maiuscule aduerbiũ. & magnopere, ualde uehementer. itẽ maximope, & maiorẽ in modũ. & maiestas. decus. amplitudo. & dignitas. uel populi. uel senatus. uel magistratus. uel prĩcipis. aut imꝑatoris. aut ẽt priuati magni uiri. aut alteri⁹ ẽt inaĩatæ rei. Vñ maiestatis crimẽ iuriscõsulti definiunt, qđ aduersus populũ Romanũ, uel aduersus securitatẽ eius cõmittit̃. & rei maiestatis dicũtur, q̃ eiusmodi crimẽ cõmittũt. Maiestas ẽt dea est, quã ueteres coluerũt, honoris, & reuerentiæ filia. Ouidius. Donec honor, placidoq; decẽs Reuerẽtia uultu Corpora legitimis ĩposuere toris. Hinc sacra maiestas, quæ mundũ temperat oẽm, Quaq; die partu est, edita magna fuit, Nec mora cõsedit medio sublimis olympo, Aurea purpureo cõspiciẽda sinu. Quidã hãc Vulcani fuisse uxorẽ uolũt. Præterea maiores, de q̀bus supra diximus. & maius mensis, a maioribus. Nã postq̃ Romulus populũ Romanũ in maiores minoresq; diuisit, ut altera pars cõ-

filio.altera armis rēpu.tuereť,ī honorē utriuſq; partis hūc maiū ſequentē iuniū uocauit.Ouidius.Hinc ſua maiores tribuere uocabula maio,iunius a iuuenū noīe dictus adeſt.Sūt tñ qui maiū a maieſtate dea,de qua ſupra diximꝰ appellatū malint,& argumēto utūtur,ꝙ flamē Vulcanalis kal.maiis huic deæ rē diuinā facit.Alii a Maia Mercurii mr̄e,ꝓpterea hoc mēſe mercatores oēs Maiæ piter,Mercurioq; ſacrificare ſoliti erāt.Hāc qdā uolūt terrā eē.hoc adeptā nomē a magnitudīe,quēadmodū & mater magna ī ſacris uocať.Propter qđ ſus ꝑgnās ei mactabať,quæ hoſtia eſt ꝓpria terræ.& mercuriꝰ uocis,& ſermonis deꝰ ei adiūgiť,qa uox naſcenti homini cōtactu terræ dať.Huic qdā ſcribūt ædē kal.Maiis dedicatā fuiſſe ſub noīe bōæ deæ,de qua ſupra diximꝰ,hāc potētiā habere iunonis.ideoq; regale ſceptrū in ſiniſtra manu ei addi.Alii Proſerpinā credūt,porcaq; ei rē diuinā fieri,qa ſegetē,quā Ceres mortalibꝰ tribuit,porca depaſta eſt. Alii Semelē credūt,& eandem Fauni filiā dicūt,obſtitiſſeq; uolūtati pr̄is ī amorē ſuū lapſi,ut & uirga Myrtea ab eo uerberareť,cū deſiderio pr̄is,nec iuno ab ea ꝑſſa ceſſiſſet.trāſfiguraſſe ſe tñ in ſerpētē pater crediť,& coiiſſe cū filia,q̄rū reꝶ indicia ſunt,ꝙ uirgā myrteam in tēplo nefas erat,ꝙ ſup caput eius extendebať uitis,q̄ maxīe decipe eā pater tentauit,qđ uinū in tēplū eiꝰ non ſuo noīe ſolebat īferri.Sed uas in quo uinū iditū erat mellariū noīabať,& lac uinū nūcupabať,ſerpēteſq; in templo eius,nec terrētes,nec timētes indifferēter apparebant.Quidā Medeā putant,ꝙ in ædē eius oē genus herbaꝶ eēt.Ex qbus antiſtites dabāt plerūq; medicinas,& qa tēplū eius uiꝶ intrare nō licebat,ob iniuriā quā ab ingrato uiro Iaſone ꝑpeſſa fuerat.Sūt ēt q̄ maiū mēſem a thuſculanis ad Romanos trāſiſſe cōmemorēt,apđ quos deus maius colebať,q erat iupiter a magnitudine ac maieſtate ita appellatus. Sed quoniā de maii appellatione diximus,opeꝑtiū eſt,ut cæteroꝶ quoq; menſium rōnem reddamus.Arcades tribꝰ dūtaxat mēſibus annū ſuū explicabāt.Acarnanes ſex.Reliq græci.ccclíiii.diebꝰ ānū ꝓpriū cōputabāt.In hac uarietate Romani quoq; ab initio autore Romulo annū decē mēſibus ordinatū habuerūt,q a martio īcipiebat,cōficiebaturq; diebꝰ trecentis & q̄tuor,ut ſex qdē mēſes,hoc eſt aprilis.iunius.ſextilis.ſeptēber.nouēber.decēber tricenū eēnt dieꝶ,q̄tuor uero reliq.martius.maius.quintilis.october tricenis & ſingulis ꝑficerenť.Primū ergo mēſem Romulus genitori ſuo marti dicauit,& ab eo martiū appellauit.Huiꝰ prima die ignē nouum Veſtæ aris incēdebāt,ut īcipiēte āno cura denuo ſeruādi nouati ignis incipet.Eodē quoq; ingrediēte mēſe,in regia,curiſq;,& flaminū domibus laureæ ueteres nouis laureis mutabāť,& publice ac priuatim ad Annā pennā ſacrificatū ibať.ut ānare,pennareq; liceret,hoc mēſe mercedes exſoluebāt magiſtris,q̄ cōpleto āno deberenť.Comitia auſpicabāť,uectigalia locabāt,& ſeruis cœnas apponebāt mr̄onæ,quēadmodū dn̄i ſaturnalibus.illæ ut pricipio āni ad prōptū obſequm honore ſeruos īuitarent,ii qa gr̄am ꝑfecti opis abſoluerent.Secūdū mēſem nominauit Aprilē.q̄ſi Aphrilē a ſpuma,quā græci ἀφρὸν uocāt.Vñ orta uenus putabať,ut quēadmodū primꝰ mēſis a pr̄e ſuo Marte,ita ſecūdꝰ ab Aeneæ mr̄e Veneris nomē hr̄et,& ii potiſſimū mēſes ānū auſpicarenť,a qbꝰ Romani nois origo ꝓceſſiſſet.Alii nō a Venere appellatū hūc mēſem putāt,ſed ab aperiendo dictū Aprilē,q̄ſi apilē,qm̄ cū añ æqnoctiū uernū triſte ſit cœlū,& nubibꝰ obductū,item mare nauigātibꝰ clauſum,terræ ēt ipſæ ab aq̄,aut pruina,aut niuibus cōtegātur,ea oīa uerno.i.hoc menſe apiūtur.Sic Atheniēſes ἀνθεστηριῶνα hūc mēſem uocāt,ꝙ oīa eo floreſcāt.Maiū Romulus tertium poſuit,de quo iā diximꝰ.Poſt hūc iuniū ex parte populi,ut diximus noīatū.Siue(ut alii putāt)q̄ſi iunoniū,qđ ita eū latini appellarēt,& hæc nūcupatio apđ Romāos māſerit.Sed poſtea detritis q̄buſdā lr̄is ex Iunonio Iuniꝰ ſit dictꝰ.Nā & ædes iunoni mōetæ kalē.iuniis.dedicata ē. Quidā iuniū mēſem a iunio Bruto uocitatū putāt,qui primꝰ Romæ cōſul eſt factus,qđ kal.iunii pulſo Tarqnio ſacrū Carnæ deæ ī Cælio mōte uoti reus,ut ſupra diximus,feciſſet.Huius mēſis kalēdæ uulgo fabariæ uocātur,qa hoc mēſe adultæ fabæ diuinis rebus adhibenť.Seqtur quintilis principio dictus,ꝙ ordīe q̄ntꝰ eēt,ſed poſtea ī honorē Iulii Cæſaris dictatoris Marco Antōio Marci filio cōſule legē ferēte Iuliꝰ appellatus,ꝙ hoc mēſæ ad q̄rtū idus quintiles iulius ꝓcreatꝰ fuiſſet. Auguſtꝰ dehīc ſuccedit,q antea ſextilis uocabať,donec honori auguſti ex ſenatuſcōſulto cōſecratꝰ eſt.Cuius hæc uerba fuerūt.Cū impator Cæſar Auguſtus mēſe ſextili,& primū cōſulatū inierit,& triūphos tres ī urbē ītulèrit,& ex ianiculo legiōes deductæ ſecutæq; ſint eiꝰ auſpicia,ac fidē.& ægyptus hoc menſe in ptātem populi Romani redacta eſt,finiſq; hoc menſe bellis ciuilibꝰ īpoſitus ſit,atq; ob has cās ſic mēſis hic īperio fœliciſſimꝰ ſit ac fuerit, placere ſenatui,ut hic menſis Auguſtꝰ appelleť.itē plebiſcitū factū ob eandē rē Sex.Pacuuio tribuno plebē rogāte.Mēſis ſeptēber pricipale retinet nomē,quē germanici appellatiōe,Octobrē uero ſua Domitianus īuaſerat.Poſtq̄ uero decreto ſenatus nomē infauſtū ex oī ære uel ſaxo deraſum ē,ut oīs eiꝰ memoria abolereť.Mēſes quoq; uſurpatiōe tyrānicæ appellatiōis exuti ſunt.Poſt hæc principes cæteri diri ominis īfauſta uitātes mēſibꝰ cæteris priſca noia ſeruauerūt.octobrē.nouēbrē,atq; decēbrē,ꝙ octauū.nonū.decimū locū teneāt.Ab octobri october quoq; equus appellabať,

de cuius capite maxīa erat cōtentio īter ſuburanos,& ſacraniēſes, ut ii in regiæ pariete, illi ad turrē maniliā id figerēt,cui⁹cauda,ut ex ea ſan guis in focū diſtillaret,magna celeritate ꝑferebať in regiā.Sed cū hæc ordīatio q̄tuor & trecētoꝝ dieꝝ a Romulo īſtituta neqꝫ Solis curſui neqꝫ Lunæ rōnibus cōueniret,fiebat aliqñ,ut frigus āni æſtiuis mēſibus & cōtra calor hyemalibus ꝓueniret.Quod ubi cōtigiſſet,tm̄ dieꝝ ſine ullo menſis noīe patiebať abſumi,quātū ad id anni tēpus adduceret,quo cœli habitus inſtanti mēſi cōſentaneus īueniret.Sed ſecut⁹ mox Numa Pōpilius qnquaginta dies addidit,ut in trecētos qnquagita q̄tuor, qb⁹ duodecī lunæ curſus cōfici credebat,annus extēderet.Atqꝫ iis qnquaginta dieb⁹ a ſe additis adiecit alios ſex retractos illis ſex mēſibus,q triginta dies habebāt,ideſt de ſingulis ſingulos,factoſqꝫ ſex & qnquaginta dies in duos menſes pari rōne diuiſit,& alteꝝ ianuariū nūcupauit,primūqꝫ eē uoluit tanq̄ bicipitis dei mēſem reſpiciētē,ac ꝓſpiciētē tranſacti anni finē,& principiū futuri.Alterū Februo deo dicauit,q ꝑeſſe luſtratiōibus exiſtimať.Luſtrari aūt eo mēſe ciuitatē neceſſe uidebať,quo ſtatutū erat,ut iuſta diis manibus ſoluerenť.Hāc Numæ ordīationē finitimi mox ſecuti totidē diebus, totidēqꝫ menſibus ānū ſuū cōputare cœperūt,hoc ſolo diſcrepātes,ꝙ menſes undetricenū,tricenūqꝫ in nūero alternauerūt.Sed Numa paulo poſt in honorē īparis nūeri unū adiecit diē,quē ianuario dedit,ut tā in āno q̄ in mēſib⁹ ſingulis ꝑter unū Februariū īpar numerus ſeruareť.Nam qa duodecim mēſes,ſi ſinguli aut pari,aut īpari numero putarenť,cō ſumatiōem parē facerēt, unus pari numero cōſtitutus uniuerſam cōputationē īparē fecit.ianuari⁹igiť.aprilis.iunius.ſextilis.ſeptēber.nouēber.decēber.undetricēis cēſebāť dieb⁹.Marti⁹ uero.mai⁹.quintilis.&october dies tricēos ſingulos poſſidebāt.Solus februari⁹uigīti octo retinuit dies,q̄ſi īferis,& diminutio & par nūerus cōueniret.Cū ergo romani ex hac diſtributiōe Pōpilii ad lunæ curſum,ſicut græci ānū ꝓpriū cōputarēt,neceſſario mēſem unū cōſtituerūt more græcoꝝ,quē intercalarē uocarūt,ꝙ ītra ānū calarēt,hoc ē,uocarēt iis q faſtis ꝑerant populū.& mēſem hūc interponerēt,nō in fine februarii,ſed poſt tertiū & uigeſimū diē ei⁹mēſis,terminalibus ſcilicet iā pactis.Deīde reliquos februarii mēſis dies,q erāt qnqꝫ,ſubiūgebāt.hoc aūt intercalare dicebať,& dies ipſi intercalares,& mēſis intercalaris,& actus ipſe intercalatio uocabať.Vñ intercalares uerſus appellati ſunt,q frequēter īter alios īterponūtur,ut ē apud Virgiliū in bucco.Ducite ab urbe domū mea carmina ducite Daphnim.Sed cū ſæpe euēiret ut nūdinæ mō in āni principē diē,mō in nonas caderēt,quo die cōuentus multitudīs uitād⁹ æſtimabať,qm̄ populus Romanus exactis ēt regibus diē hunc nonaꝝ maxīe celebrabat,quē natalem Seruii Tullii fuiſſe exiſtimabat,ueriti q diebus ꝑerāt ne qd nūdinis collecta uniuerſitas ob deſideriū regis nouaret,Nonas a nūdinis ſegregādas eſſe ſtatuerūt.itaqꝫ dies illi,qb⁹annus abūdabat,ex q̄bus fieri intercalaris mēſis ſolebat,eoꝝ q faſtis ꝑerant arbitrio ꝑmiſſi ſunt,uti cū ipſi uellēt,ītercalarenť,dūmō eos in medio termīalioꝝ,uel mēſis ītercalaris ita locarēt ut a ſuſpecto die celebritatē auerterēt nūdinaꝝ.Veꝝ fuit tp̄s,cū pp ſupſtitionē ītercalatio oīs omiſſa eſt.Nōnūq̄ uero p gr̄am ſacerdotū,q publicanis ꝓferri uel īminui cōſulto āni dies uolebāt.itaqꝫ mō auctio mō retractio dieꝝ ꝓueniebat,& ſub ſpecie obſeruatiōis,maior cōfuſiōis occaſio emergebat.Quāobrē Caius Cæſar oēm hāc incōſtātiā tēpoꝝ uagā adhuc atqꝫ īcertā ī ordinē ſtatutæ definitiōis coegit.Quippe dies oēs,q adhuc cōfuſionē facere poterāt ita cōſumpſit,ut ānus cōfuſiōis ultimus ī.ccccxliii.dies ꝓtēdereť.Poſt hoc ad imitationē Aegyptiorū,q ſoli oīum diuinaꝝ reꝝ cōſcii putabanť,ad numerū Solis,q dieb⁹.ccclxv.& q̄drāte curſū cōficit,ānū dirigere conatus eſt.Nā ſicut lunaris annus mēſis eſt,qa luna paulominus q̄ menſem in zodiaci circuitiōe cōſumit,ita ſolis ānus hoc dieꝝ numero colligēdus fuit,quo ad ſignū ſe denuo uertit,a quo digreſſus fuerat.pp qd᷑ annus uertēs uocať,& habeť magn⁹,cū lūæ annus breuis exiſtimeť.Virgi.interea magnū ſol circūuoluiť annū,q̄uis etiā annus magnus dicať duodecim milliū q̄ngētoꝝ qnq̄ginta q̄tuor annoꝝ ſolariū(ut Cice. teſtať)& a q̄buſdā annus Saturni,q eſt triginta annoꝝ.Ergo Iulius Cæſar decē dies ueteri obſeruationi adiecit ut annū.ccclxv.dies,q̄b⁹ ſol zodiacū luſtrat,efficerēt,& ne q̄drās deeēt,ſtatuit,ut quarto quoqꝫ āno ſacerdotes,qui mēſibus,ac diebus ꝑerant,unū ītercalarēt diē eo mēſe,& loco quo etiā apud ueteres mēſis ītercalabať.i.ante qnque ultimos menſis februarii dies.idqꝫ biſextū cenſuit noīandū,qd᷑ is dies ante hūc ꝓximus eo āno ad.vi.kal.martii eſſe dr̄.Dies aūt decē quos āno addiderat,hac ordīatiōe diſtribuit in ianuariū.& ſextilē, & decēbrē binos dies īſeruit.in aprilē aūt.iuniū.ſeptēbrē.& nouēbrē ſingulos.Februario nō addidit diē, ne deo infero religio īmutareť.martio.maio.Quintili.octobri ſeruauit priſtinū ſtatū,qd᷑ ſatis pleno numero erāt uni⁹& trigīta dieꝝ.Habet itaqꝫ ianuarius.marti⁹.maius.iuli⁹.auguſtus.october.& december dies ſingulos,& tricenos.Aprilis uero.iunius.ſeptēber.nouēber tm̄ tricenos.Sol⁹ februarius duodetriginta.Annū quidā a circuitu tp̄is appellatū putāt,qa ueteres am ꝓ circū ponere ſolebāt.Cato.Am terminū,hoc ē circū terminū.Alii ab ānulo deductū,ꝙ īſtar ānuli ī ſe redeat.uñ eſt,Atqꝫ in ſe ſua p ueſtigia uoluiť ānus.Sed ānulū ipſum a circuitu uocitatū nemo eſt,q

ambigat, Cui⁹ diminutiuũ est anellus. Cice. Cuius imaginẽ nõ mõ ĩ tabulis nr̃is familiares, sed etiá in poculis, & in anellis habebãt. itẽ ab eo deducit anulatus, qđ est anulis plenus. & anularis. uñ anularis digitus, minimo ꝓximus in manu sinistra, de quo supra diximus. Ab ãnus uero fit annuus, qđ mõ significat unius ãni, sicut diurnus unius diei. uñ spatiũ annuum. spatium diurnũ dicimus, mõ singulis ãnis, sicut quotidianus, singulis diebus. Virgi. Annua magnæ sacra refer Cereri. Annua dixit, hoc ẽ ãniuersaria, q̃ fiunt singulis annis. Nã & anniuersarium ab anno deducit. item annona quæ ãni alimõia est, nec sola frumẽtaria, sed aliaꝶ quoq; rerum. Cice. Putará ãnoná in macello cariorẽ fore. Hác q attẽtare & uexare maxime solẽt Vlpianus dardanarios uocat. itẽ annarius. uñ annaria lex dicebat a ueteribus ea, q̃ finiebantur anni magistratus petẽdi. & anus (ut qdá putãt) hoc est uetula ab ãnoꝶ multitudie, quãuis sint q a græco dictá malint, hoc est ab α priuatiua particula, & νοῦσ mẽs, uel sensus, qm̃ iam sine mente, seu sine sensu sit cuius diminutiuũ est anicula, & ab hoc ueteres anatẽ dixerũt morbum uetularũ, hoc est ãnuũ, sicut seniũ morbũ senũ. Et annosus, qđ significat uetustũ, q̃si multoꝶ annorũ. & annales, quos ita ab historia separãt, ut historia ꝓprie sit eaꝶ reꝶ narratio, qbus gerendis inter fuerit is, q eas narrat. Vñ nomen habet ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν, quod est uidere. a quo historiographi historiaꝶ scriptores appellati sunt. Annales uero cum res gestæ pluriũ ãnoꝶ obseruato cuiusq; anni ordine cõponunt, sicut ephemeris, siue diariũ dr̃, cum non p annos, sed per dies singulos res gestæ scribũtur. Verũtamen generali historiæ uocabulo, tam annales q̃ ephemerides, siue diaria, ut supra diximus, cõprehẽdũtur. Annales maximi dicebãt a põtificib⁹ maximis facti, qbus data ptãs erat, memoriá reꝶ gestaꝶ in tabulas referẽdi. itẽ ab ãno anniculus adiectiuum, qđ significat unius ãni. ut anniculus puer. annicula puella. anniculũ iumentum. sicut bimus, duoꝶ. trimus, triũ. quatrimus, q̃tuor ãnoꝶ. quæ noĩa ẽt inaĩatis dare possumus, ut anniculũ oleũ. Bimũ uinũ. De pueris magis p diminutionem dicimus. ut bimulus. trimulus. a quibus bimatus. trimatus. quadrimatus deducunt. Reperit ẽt apud iuriscõsultos, quẽmadmodũ supius ostẽdimus. bima. trima, quatrima die, pro tpe duoꝶ triũ, q̃tuor ãnoꝶ. Ná diẽ fœminino genere ꝑ tpe usurpamus. Vñ Asconi⁹ Pedianus. dieculá scribit, ꝑ puo tpe accipi, qđ nr̃i tẽporis iuriscõsulti paꝶ intelligũt. itẽ ab anno annuatĩ aduerbiũ, qđ significat p singulos ãnos. item bienniũ. trienniũ. quadriẽniũ. quinquẽniũ. septẽniũ. decẽniũ, pro spatiis tot ãnoꝶ. item biẽnis. triẽnis. quadriẽnis. quinquẽnis. septẽnis. decẽnis, pro eo q est tot annorũ, a quo qdam Bidẽtes quoq; q̃si biẽnes dictas uolũt, ut supra ostẽdimus. itẽ perẽnis ꝑpetuus, q̃si oĩum ãnorũ. A quo perẽnitas, æternitas. & perẽniter, æterne. & perẽno uerbũ, qđ est annũ ꝑficio, & q̃si ꝑpetuũ ago. Quippe & annare dicimus annũ agere, quẽadmodũ perẽnare ãnos ꝑagere. Vñ & anna perẽna dicta est, ꝙ illi mẽse martio priuatĩ, & publice sacrificarẽt, quo eis ãnare, & pennare liceret, quæ superstitio originẽ habuit, q̃si ab ãnis anna uocaret, quẽadmodũ in nr̃a religione diuá Luciá ꝑsidere oculis uulgo existimãt, ꝙ a luce nomẽ habere uideat. Anna beli filia fuit soror Didõis, q̃ postq̃ mortuá sororẽ uidit, & Carthaginẽ ab Hiarba getuloꝶ rege occupatá relicta sede pr̃ia ad Battũ regẽ, q cũ melitæ insulæ ĩpabat, cursum arripuit. A quo iure ueteris hospitii benigne suscepta, duos & ultra ãnos ibi mãsit. Sed cũ pygmaleonẽ fratrẽ iá cũ armis aduẽtare Battus didicisset, ueritus potẽtiá illi⁹ anná ut ide abiret, hortatus est. Mox igit mare ĩgressa, dũ camerẽ nauigare cõtẽderet, ui tempestatis acta, ĩ laurentẽ orá ꝑuenit, ubi iá Aeneas pacatis reb⁹, & ducta uxore Lauinia ĩperabat. Hic tũ forte solo Achate cõitatus in littore nudis pedib⁹ deãbulabat. Qui cũ errãtẽ Anná aspexisset, & uix sibi ꝑsuadere posset eá eẽ, tãdẽ agnitá cõpellat. Timuit illa prĩcipio, sororis casum añ oculos ponẽs. postea uero ab illo bẽigne ĩuitata ĩ regiá cũ eo ꝑfecta ẽ. Cui mox Lauinia amorẽ cõiugis suspectũ habẽs, tẽdere ĩsidias cœpit. Sed Anna in sõnis a Didõe monita, ut ĩfaustá domũ relĩqueret, statĩ p fenestrá exiliit. cũq; citato cursu ad Numiciũ amnẽ ꝑuenisset, ĩ eũ se ꝑcipitẽ dedit. Orta deinde luce magno clamore eá q̃ritãtes p laurẽtẽ agrũ ꝑficiscũtur. Apparẽt uestigia pedũ usq; ad numiciũ amnem, ultra nihil uidet. Quod dũ admirandi secũ aĩs uolutãt, ipsa loq uisa est placidi sum nympha numici amne penne latẽs anna penna uocor. Quapp læti cõuiuia celebrarunt, eam pro dea uenerãtes. quẽ ritũ postea lõgissimo tpe seruarũt. Sunt q eandẽ luná eẽ dicant uocatá Anná, qa annũ mẽsib⁹ ĩpleat, alii themĩ, alii io, alii uná ex athlãtib⁹, quæ ioui ubera ꝑbuerit. nonnulli quo tpe plebs a pr̃ib⁹ Romæ in auẽtinũ secessit, uetulá quádá noĩe anná oriundá bouillis rusticas placẽtas detulisset plebi affirmãt, cũ cõmeatus eis oĩno defecisset. Cuius beneficii memoria. secuta mox pace, statutũ fuisse, ut nomẽ illi⁹ ꝑpetuo coleret. & anna penna uocaret. Suetoni⁹ ẽt perẽnare scripsit, pro eo qđ est annũ ꝑficere. ideoq; puella nata nõ pannauit. item ab ãnus solẽnis, hoc est ãniuersarius. Hinc solẽne sacrificiũ. solẽnes aras. solẽnes cærimõias dicim⁹, quæ sunt ãniuersario sacrificio religiosæ. itẽ solẽnia sacra, quæ certis ac statutis tpib⁹ fiunt. Hinc solẽne aliqñ pro celebri capimus. & solẽnitatem pro celebritate. & solẽniter aduerbiũ. pro celebriter. Veteres solẽnitus quoq; ꝑ solenniter scripserũt. Lucil. Solẽnitusq; eũ laudet lubẽs. itẽ

ab annus quotănis, hoc est singulis ănis. Quĕadmodú a die quotidie, hoc est singulis diebus. Mensis uero a græco deducit, qđ est μὴν μηνὸς prim⁹ oĩum mensiũ dies kalĕdæ uocant ἀπὸ τοῦ καλῶ, qđ est uoco. Nã priscis tpibus anteq̃ fasti a Cn. Flauio scriba inuitis pȓib⁹ ĩ oĩum noticiã ꝑdiderũt, põtifici minori hæc ꝓuincia delegabat, ut nouæ lũæ primũ obseruaret aspectũ, uisamq; regi sacrificulo nũciaret. itaq; sacrificio a rege & mĩore põtifice celebrato, idẽ põtifex calata .i. uocata ĩ capitoliũ plebe, iuxta curiã calabrã, quæ casæ Romuli ꝓxĩa erat, quot numero dies a kalĕdis ad nonas supessent, ꝓnũciabat, & q̃ntanas q̃dem dicto q̃nquies uerbo καλῶ Septimanas uero septies repetito ꝑdicabat, hũc ergo diem q ex iis diebus, q̃ calarent primus eẽt, placuit kalendas uocari, & ipsa curia, ad quã uocabãtur, Calabra nũcupata est. & classis dicta, ꝙ oĩs ĩ eã populus uocaret. & calatores serui, qa semp ad necessitatẽ seruitutis uocari possent, & paraclit⁹ a græcis dr̃, q a nr̃is aduocatus, græci kalendis carent. Vñ factũ est ꝓuerbium Ad kalendas græcas, cum aliq̃d nunq̃ futuꝶ uolumus significare, qđ ab Augusto institutũ est q ut erat faceto ĩgenio, cũ aliquos nõ soluturos, ꝙ debebãt, existiabat. ad kalĕdas græcas soluturos aiebat. Dies q̃ ante kal. est. hoc est ultimus dies antecedentis mensis pridie kalẽ. dicitur. Nõ aũt secũdo kalen. ut nonnulli falso existimãt. Pẽultim⁹ mẽsis tertio kal. q antecedit q̃rto. & in hũc modũ cæteri usq; ad idus, utputa ultimũ decẽbris diem pridie kal. ianuarias scribim⁹ Penultimũ tertio kal. Ianurias, q hũc antecedit. q̃rto kal. Ianuarias, & in hunc modũ alios usq; ad q̃rtũdecimũ decembris diem, quẽ .xix. kal. Ianua. scribim⁹. Ratio aũt cur minor põtifex numeꝶ dieꝶ, q ad nonas supesset, calãdo ꝓderet hæc erat, ꝙ post nouã lunã oportebat nonarũ die populares, q̃ in agris erãt, in urbẽ cõfluere accepturos causas feriaꝶ a rege sacroꝶ, scituros q; q̃d esset eo mense faciendũ, a quo nõnulli nonas dictas existimãt, q̃si nouæ initiũ obseruationis, uel ꝙ ab eo die ad idus semp nouẽ dies cõputant. Habẽt ãt nonas sex mẽses q̃tuor. Marti⁹ mai⁹. iuli⁹. & october. Reliq q̃tuor tm̃. idus aũt singuli quiq; mẽses habent octo, qđ nomen a thuscis sumptũ est. illi .n. item dicũt, ꝙ significat iouis fiduciã. Nã cũ iouem accipiamu⁹ ꝓ lucis autore. Vñ luceti⁹ a saliis uocat, & cretenses φώσφορον uocitãt, hoc est luciferꝶ. Romani quoq; diespitrem quasi diei pr̃em, optimo iure is dies itis, hoc est iouis fiducia uocat, cui⁹ lux non finitur cum solis occasu, sed splẽdorẽ diei, & noctis cõtinuat, pp claritatẽ lunæ, ꝙ semp in plẽilunio, hoc est medio mẽsis fieri solet. Alii existimãt idus, q̃si uidus a uidẽdo dictas eẽ .u. lr̃a detracta, ꝙ tũc plena luna uideat. Vel a græco εἴδειν, qđ est uidere. Sunt ẽt q existimẽt idus ἀπὸ τοῦ εἴδους, hoc est a specie appellatas, ꝙ eo die luna plenissimã speciẽ ostendat. Alii censent ab oue idus dici, quæ oĩb⁹ idibus ioui ĩmolat. Hãc idulã thusci noĩant. Nõnulli opinãtur idus uocari ꝙ is dies diuidat mensem. Quippe iduare etrusca lingua diuidere est. Vñ uidua dicta, q̃si a uiro diuisa. Hinc uiduare ẽt pro priuare accipimus. Vñ uiduertas calamitas appellata, ꝙ uiduet bõis. A uiduo diuido p cõpositionẽ deducit. ita .n. ueteres dicebant, ꝙ nũc diuido dicimus. a quo diuiduũ, qđ nõ mõ separabile significat, sed ẽt sepatũ. Accius. Nosq; ut seorsum diuiduos læto offerres. Cuius cõtrariũ est indiuiduũ. a quo indiuidue aduerbiũ. item a diuido diuisio, diuisibilis. indiuisibilis. diuisibiliter. indiuisibiliter. Itẽ diuidia, qđ significat tediũ. idem. Hui⁹ me diuidia cogit plus q̃ est par loq. interdũ ẽt ꝓ discordia accipit. & diuidicula, q̃ nũc castella uocari supra dixim⁹, ex q̃bus a riuo cõi aquã q̃sq; in suũ fundũ ducit. item diuidiũ, qđ ꝓ dimidio accipit, q đ & ipsum dictũ est, q̃si diuidiũ, siue (ut aliq putat) dimẽsiõe, siue a medio. Teren. diuidiũ face. Tertiũdecimũ decẽbris diem idus decẽbris dicimus, antecedẽtẽ pridie id⁹. aliũ tertio idus. & eodẽ mõ ad q̃ntũ eius mensis diẽ. hunc .n. nonas uocamus, q̃rtum pridie nonas. tertiũ Tertio nonas. secũdũ q̃rto nonas. Vbi illud quoq; aĩaduertendũ est, qđ dicimus kalen. ianuarii, & ianuarias. februarii. & februarias. martii. & martias. Aprilis tm̃, & nõ aprilias. maii & maias. iunii & iunias. iulii & iulias. & quintilis. augusti & augustas. & sextilis. septẽbris. & septembrias. & septẽbres. octobris & octobrias. & octobres. Nouẽbris nouembrias & nouẽbres. decembris. & decembrias. & decẽbres. item illud notãdũ qđ dicimus. tertio kal. idus & nonas. Tertio kalendaꝶ iduum & nonarũ. itẽ pridie kal. & pridie kalendaꝶ, Postridie kalendas, & postridie kalendaꝶ, itẽ tertio kalendas, & ad tertiũ kalẽdas. Quarto kal. & ad q̃rtũ kal. Hoc tñ interest inter tertio kalen. & ad tertium kal. & similia, quia per tertio kalen. determĩat⁹ dies, & certus significat, q̃ est tertius, p illud uero, qđ dr̃ ad tertiũ kalen. non intelligimus ip̃m tertium diẽ a kalẽ. nec aliquẽ tertiũ diẽ, sed diẽ aliquẽ illi ꝓpinquũ, & perinde est dicere ad tertiũ kal. ac si diceremus circiter tertiũ kal. põt tñ aliquãdo poni ad tertium kal. pro ipso die tertio kal. ut si dicã ab hoc die usq; ad tertiũ kal. aut idus. aut nonas, tres dies intersunt. Mensis in q̃tuor hebdomadas diuidit, quæ latine dici septimanæ possunt. Dicũtur tñ hebdomadæ nõ de diebus tm̃, sed ẽt de annis, & q̃buscũq; rebus, quæ septenario numero cõprehendũt. Gellius. Tum ibi addit se quoq; iã duodecimã ãnoꝶ hebdomadã ĩgressum esse, & ad eũ diẽ septuaginta libroꝶ hebdomadas cõscripsisse. Dies q septimanã cõstituũt a septẽ plãetis cognomiati sunt. Primus septimanæ dies a sole dies solis, siue Phœbi dr̃. Secũdus a Luna, lunæ. Tertius

eptem dies
septem
planets.

a Marte,martis.Quartus a Mercurio,mercurii.Quintus a Ioue,iouis.Sextus a Venere, ueneris.Septimus a Saturno,saturni.Hūc tñ in præsentia mutuato a iudæis uocabulo sabbatū uocamus,ꝙ eum iudæi sacrū habeant,in quo cōditor reꝶ mūdi iam creatiōe pfecta cōquieuerit. Sabba enim arabū lingua mysteriū dr̃.a quo ipsi sabbata noīauerūt. A mense uero deducitur mēstruus adiectiuū nomē,ut mēstruū opus,hoc est opus unius mēsis.itē mēstrua substantiuū numeri tñ pluralis,qđ significat supfluū illū humorē quē singulis mēsib⁹ mulieres nisi grauidæ sint emittūt,quo tpe mariū cū iis coitus exitiales sunt,atq; pestiferi,pferti insilēte lūa,cum purpurā quoq; ab iis pollui tradūt.Quocūq; āt tpe si nudatæ segetē ambiāt,erucas,ac uermiculos scarabæosq;,ac noxia alia decidere.Tradūt in cappadocia ob multitudinē cantharidū p media arua retectis sup clunes uestibus īcedere solitas.Alibi nudis pedibus eūt capillo ,ac cīctu dissoluto,sed cauēdū ne id oriēte sole faciāt.sic.n. sementē constat arescere. Nouella uitis eius tactu in ppetuū lædit̃.Tactis quoq; aluearis certū ē apes aufugere.itē lina cū coquūtur,nigrescere.Aciē in cultris tōsoꝶ hebetari.Aes cōtactū graue uirus odoris,eruginēq; accipe.Eq̄s si grauidæ sint,tactas abortū pati,qn ēt aspectu uel,pcul uisas,si purgatio illa post uirginitatem prima sit.Bitumē ī iudæa nascēs sola hac ui spōte separari,fila uestis cōtactæ ne igne qdē quo cūcta uincunt̃,domari.Siqs eū cinerē lauādis uestibus aspgat,purpuras mutare.florib⁹colorē adimere,grauidā si supgrediat̃,abortum facere,aspectu solo specularē nitorē hebetari. Mēses quoq; pro mēstruis frequētissime autores ponūt plurali numero tm̃.Ply. Cuius semē mēses, & urinā ciet.idē.Mēses sisti eo cibo putāt.A kalēdis kalēdariū dictū est,libellus,in quo qd singulis cuiusq; mēsis dieb⁹ gestū.accōmodatū.mutuatū.locatū sit,scribit̃.Itē dies festi.pfestiq;, & feriæ notāt̃.itē kalēdaris iūo.Sic.n.laurētes hāc deā appellarūt, qđ sicut id⁹oēs ioui,ita oēs kalēdæ Iunoni dicatæ essent,pp qđ oībus kalēdis a mēse martio ad decēbrē huic deæ supplicabāt in curia. Calabra, & regina sacrorum.i.regis uxor porcā, uel agnā in regia iunoni imolabāt.Hinc ianus Iunonius cognoīatus est,ꝙ illi deo oīs īgressus,huic deæ cūcti kalēdaꝶ dies essent ascripti.Nā cū initia mēsiū ueteres ab ortu lunæ auspicarent̃,merito Iunoni addixerūt kalē.Lunā ac Iunonē eādē eē putātes,uel qa luna p aerē meat,cui⁹arbitra Iuno est.Vñ græci lunā artemin q̄si ἀεϱότομιν nūcupauerūt,ꝙ aera secet.Erāt aūt kalēdæ.nonæ.& idus copulādis nuptiis religiosæ,hoc est deuitādæ,ꝙ hi dies pter nonas feriati essent.Feriis aūt uim cuiq̄ fieri nefas habebatur,iō tunc uitabantur nuptiæ,ī qb⁹uis fieri uirgini uideret̃.Alii tradūt, qa feriis tergere ueteres fossas liceret.Nonas facere ius nō eēt,iō magis uiduis q̄ uirgib⁹idoneas fuisse ferias ad nubēdū.Nonis uero iō,phibitæ sunt nuptiæ,qa cū prim⁹nuptiaꝶ dies uerecūdiæ detur,postridie uero nupta in domo uiri dñium incipiat,ideoq; rē diuinā facere oporteat. Oēs āt postriduani dies,siue post kalēdas, seu post nonas ex æquo atri sint,ideo & nonas īhabiles, nuptiis eē existimauerunt, ne nupra atro die uel libertatē auspicaret̃ uxoriā,uel diis īmolaret. Nonæ iuliæ caprotinæ dictæ sunt,cuius rei cām supius expssimus,kalēdæ p k lr̃am scribi usus obtinuit,cū ipsius deriuatis.cum alioqn hæc lr̃a penitus supuacua uideat̃. Virg.doctrīa simul uerecūdiaq; īsignis,cū sciret Romanos ueteres ad lunæ cursum.Sequentes uero ad solis,anni tpa digessisse utriusq; seculi opinioni reuerētiā seruās. Vos(inqt)o clarissima mūdi lumīa,Labentē cœlo,quæ ducitis ānū.Liber,& alma ceres,Tā lunā,q̄ solē duces anni hac iuocatiōe designās.Magus uero nō a magis deducit̃,sed persicū uocabulū est,significatq; sapiētem. Sic.n. Persæ magos uocāt,ut græci philosophos.Latini sapiētes.Galli dryudas.ægyptii propheras, Indi gymnosophistas.& Assyrii chaldæos. A chaldea regiōe asiæ,ī q̄ ē Babylon urbs .A quo chaldaicus.Hi oēs sydeꝶ obseruatis rōnib⁹ pdicere futura solebāt.Sed magi potissimū apud Persas deoꝶ cultui uacabāt,p ces illis,ac uota,& sacrificia offerebāt,de deoꝶ substātia,& generatiōe disserebāt,signa,statuasq; rephēdebāt.īprobabant illoꝶ errores,q discerni deos sexu,& mares fœminasq; īter eos eē affirmabāt,dicebant reꝶ oīum,totiusq; orbis īperiū penes deos eē,aerē plenū eē dæmōib⁹. Auri cultū,usumq; ,phibebāt,gerebāt candidas uestes.Lectū terrā hēbāt.Solo pane.olereq;,& caseo uescebant̃.arūdinē pro baculo gerebāt.Duo apud eos prīcipia erāt,bon⁹dæmō,& mal⁹.ille Iupiter erat quē horomasdē uocabant.hic Pluto,quē noīabāt Arimāiū.Sed postea ī tm̃ aucta ē magoꝶ uāitas,ut ñ solū obseruatiōe sydeꝶ futura pdicere,sed artib⁹qbusdā,& reꝶ,& uerboꝶ maleficis,& scire se oīa,& facere posse ,pfiterent̃.Ab iis ī cātamēta repta,ab iis necromātia iuēta,hoc ē diuinatio,q̄ fit per cadauera,ut mortuus apud Lucanū suscitatus euentū belli Pharsalici Sexto Pōpeio prædixit.& pyromantia diuinatio, q̄ fit per ignē,dū attēdimus,qd fulgur,qd fulmen, qd alia queuis ignea potestas significet.Aeromātia,quæ fit per aerē,ut pote p auiū uolatū.gustū.cantūue.aut uētoꝶ.hymbriū.grādinūq; īsuetas,pcellas,ut.M.Attilio,&.C.Portio cōsulib⁹ lac,& sanguinē pluisse cōpertū est,qđ significat anno sequēti ingētem pestilentiā urbē Romā īuasurā.Hydromātia,quæ fit ex aqua,quē admodū Varro prodidit puerū uidisse in aqua effigiē Mercurii,quæ cētū q̄nquagita uersibus omnē mithridatici belli euētū ,pnūciauit.Geomātia diuinatio,q̄ fit p signa q̄dā tumultuarie

in terra facta, siue p ipsas harenulas aut terraꝝ hiatus. Chiromātia diuinatio, quæ fit per inspectionē lineaꝝ, qbus hoīum manus diuidunt. Iuuena. Frontēq; manūq; p̄bebit nati. Hic prætera aruspices, extispices. Augures fluxere, de qbus albi dictū est. Hic qui ex speculorū īspectione occulta, siue futura nūciant. Hinc phytonici, q & erithei dicunt, hoc est deo pleni, qui apollinis spū repleti oracula præbebāt. Hic mathematici, quos gētilicio uocabulo chaldæos dicere oportebat. Iuue. Nemo mathematicus geniū īdēnatus hēbit. Proprie tn̄ mathematici dicunt qui mathemata, siue mathematicas disciplīas ꝓfitētur, quæ sūt arithmetica. geometria. musica. & astrologia. hæ. n. ꝓprie mathemata, hoc est disciplinæ dicūt, quia certiores aliis sūt. Sed qm̄ hi quoq; in nimiā uanitatē ꝓuecti sunt p̄dicendi futura, siue ēt præterita īcognita. Mathēaticoꝝ quoq; nomē tanq̄ damnabile explosum est, & pro iis usurpatū, qui diuinationē ꝓfitētur & sortilegi, q p sortes futura ꝓnūciāt. itē q aliqd eligūt p sortē. unde & sortilegiū dr̄. Sortē. n. fortuitū alicuiꝰ rei euentū dicimꝰ. A quo fit uerbū sortior, qđ est sortes facio, siue sortes recipio seu per sortē aliqd decerno, uel eligo. Capit tamē aliquādo sors pro fatali necessitate. Vir. Hic exitꝰ illū sorte tulit. Aliqn̄ pro iudicio. idē. Nec uero hæ sine sorte datæ, sine iudice sedes. tractū a more Romano. Nō enī audiebantur causæ nisi per sortē ordinatæ. Nā quo tpe causæ agebātur cōueniebāt oēs, & ex sorte dierū ordinē accipiebāt, utputa qđ post trigīta dies cās suas exequerentur. Sors ēt p ro p̄rimonio accipitur. Vn̄ consortes & cōsortia dicunt. Sors ēt ip̄a summa est, cui extrinsecus acqritur fœnus. Teren. Etiā de sorte uenio in dubiū, hoc ē de p̄tio quo empta erat fidicia. A mago magia dicta ars ipsa. & magicus. un̄ magicas artes dicimus. & magicas herbas, qbus magorū uanitas gloriat, ut est Aethiopis, qua amnes ac stagna siccari affirmāt, & tactu eiꝰ clausa oīa apiri, & Achmenides qua cōiecta ī aciē hostiū trepidare oīa, ac terga uertere. Latace dari solita a Persarū rege legatis, ut quocūq; uenissent, reꝝ oīum copia abūdarēt. Mirū certe foret in tātā credulitatē ex tā salubribus initiis euecta hūana īgēia fuisse, si ī aliq̄ re seruare modū nouissent. Sed hæc ē in oī re ingēii hūani cōditio, ut a necessariis orsa primū cūcta ueniāt ad nimiū. Magiā a Zoroastre persa primū inuentā affirmāt, quē sex millibꝰ annorū fuisse ante Platonis mortē Eudoxi testimonio. Ply. affirmat. Circen magam fuisse ostēdit Virg. Carminibus Circe socios mutauit Vlyssis. & messes ī alios agros hac arte traduci posse, Atq; satas alio uidi traducere messes. Q uinēt elemēta quoq; cōcuti, turbari hoīum mētes, & sæpe sine ullo ueneni haustu uiolētia tm̄ carminis īterimi hoīes existimauere. Luca. Mēs hausti nulla sanie polluta ueneni incātata perit. Vir. Carmīa uel cœlo possunt deducere lunā. idē. Frigidus in pratis cātando rūpit anguis. Oui. Carmīe læsa Ceres sterilē uanescit in herbā. Deficiūt læsi carmīe fontis aquæ. ilicibus glādes cātataq; uitibus uua decidit, & nullo poma mouēte fluūt. & in duodecī tabulis scriptū fuisse cōstat. Q ui fruges excātasset. itē. Q ui malū carmen īcātasset. itē Neue alienā segetē pellexeris. Tibul. de muliere maga. Hāc ego de cœlo ducentē sydera uidi. Fulminis hæc rapidi carmīe uertit iter, Hæc cātu finditq; solū, manesq; sepulchris Elicit & tepido deuocat ossa rogo, Cū libet hæc tristi depellit nubila cœlo, Cū libet, æstiuo cōuocat orbe niues. Oui. de Medea. Cū uolui ripis mirātibꝰ amnes. In fontes rediere suos cōcussaq; sisto, Stātia cōcutio cātu freta. nubila pello. Nubilaq; īduco uētos abigoq;, uocoq;, Viuaq; saxa sua, cōuulsaq; robora terra, Et siluas moueo, iubeoq; tremiscere mōtes. Et mugire solū manesq; exire sepulchris, Te quoq; luna traho. Aristoteles ueritatis īdagator, & ea tm̄ credens q̄ uel cōprehēdi sensu, uel ꝓbari rationibus possint, Hæc oīa irridet, falsaq; esse existimat & Zoroastrē, quem huius artis inuentorē fuisse uulgus existimat, ex interpretatione nominis ipsius astrorum fuisse cultorem affirmat. Plynius quoq; artem hāc magicā omniū artiū fraudolentissimā eē asserit, miraturq; quomodo ī toto terrarū orbe plurimis seculis ualuerit, idq; ob eā causam putat accidisse, ꝙ sola artium tris alias īperiosissimas humanæ mētis cōplexa in se unā redegerit. Quippe natam primo a medicīa nemo dubitauit, ac specie salutari irrepsisse uelut altiorē, sanctioremq; q̄ medicinā. ita blādissimis, desideratissimisq; promissis addidisse uires religionis, ad quā maxime alligat genus humanum. post hæc miscuisse mathematicas artes nullo nō auido de se futura sciendi, atq; ea e cœlo uerissime peti credenti, ita possessis hominū sensibꝰ triplici uinculo in tantum fastigii adoleuisse, ut in magna humanarū gentiū pte præualuerit. Thessaliā uero in primis huius ueneficii īfamē fuisse cōstat, propter qđ Menāder poeta illis in locis genitus fabulā ambages mulierū lunam detrahentium complexam Thessalam cognominauit. Xersen quoq; persarum regem in ea scientia uersatum fuisse nōnulli ꝓdiderunt ut falsa de se opinione in sui admirationem multitudinem traheret. ORE. Dētibus totū pro parte. Os proprie est cōcauū illud in capite, intra quod sunt līgua & dentes. Ply. Continui dentes, aut utraq; pte oris sūt, ut equo, aut supiore primores nō sūt, ut bobus, ouibus, oībusq;, quæ rumināt. Aliqn̄ tn̄ os ponit pro facie. Virgi. Os humerosq; deo similis, & de brutis ēt dr̄. idē. Ora citatoꝝ dextra detorsit equoꝝ. itē qcqd in aliqua re patet, os dici potest. idē. Quā si quis ferro potuit rescidere sūmū ulceris os. Ab hoc per dimiutionē osculū dictū, hoc

est paruū

[Zor]oastre persa [p]rimus magus

[Q]ui fruges excanta[s]set.

[A]ristotiles [n]egat magica'

est paruũ os. Oui. Videt oscula q̃ nõ est uidisse satis. ponit̃ tñ frequenter osculũ pro basio. qm̃ basiãdo os coartamus atq; minuimus, & q̃si ex ore osculũ facim⁹. a quo osculor uerbũ. & osculator. & osculatio. & exosculor. atq; exosculatio. sicut a basiũ basio. basiator. & basiatio. A suauiũ suauio. suauiator. & suauiatio. & dissuauio. dissuauiator. & dissuauiatio. Quidã hæc ita distingunt, ut osculũ officii sit, ut cum e longinquo redeũtes salutamus, atq; osculamur. Basium pudicorũ, ut patris in filiũ. suauiũ uoluptatis, quod ẽ a suauitate dictũ. suaue. n. dulce dicimus, a quo suauitas. dulcedo. a quo & suauitudo a ueteribus dicta est. Plau. Cor. mẽs. spes mea. mel meũ. suauitudo mea. cibus. gaudiũ. quorũ cõtraria sunt insuaue, hoc est asperũ. austerũ. insuauitas. insuauitudo. & ab iis aduerbia fiunt. suauiter. & insuauiter. Itẽ suaue. & insuaue. Virg. Et suaue rubẽs hyacinthus. Quidã ẽt e ueteribus suauiloquũ. & suauiloqum usurpauere. Itẽ osculo pro osculor scripsere. Titinius. illa rubra laudo, qđ osculaui priuignæ caput. Ab osculum fit aliud diminutiuũ oscillũ, de quo supra diximus. Itẽ ab os fit ostiũ, ꝑ qđ ingredimur, uel domũ uel aliũ quẽcunq; locũ. a quo ostiolũ, puũ ostiũ. & ostiarius, ostii custos. Cuius fœmininum ẽ ostiaria. & ostiatim ꝑ singula ostia. Quintil. Neq; sectanda singula, & uelut ostiatim pulsanda, & ostia dũtaxat plurali numero fluuiorũ patẽtes aditus. Virg. Italiã cõtra, Thyberinaq; longe ostia. a quo ostia Colonia a Romano rege deducta, qđ id oppidũ sitũ sit in ostiis tyberinis. unñ ostienses dicti. & ostiensis ager. & portus ostiensis. Aliqñ tñ ostia ꝑ portu accipimus. Virg. aut portũ tenet, aut pleno subit ostia uelo. Sunt ẽt q ostiũ ab obstãdo dictũ putẽt, ꝙ ab eo arcemur ingressu. præterea ostẽdo cũ eius deriuatiuis. & oscito. oscitatio. oscedo, de qbus superius late disseruimus. Itẽ oro, q̃si ore ago. Est ãt orare, qñ cũ hoĩe, seu deo iungit̃ p̃cari. Vir. Talibus orãtẽ dictis, arãq; tenentẽ. Cice. Nũc te ꝑ tuã pietatẽ oro, atq; obtestor. Quando uero cũ re, significat petere. Vir. Vnũ oro, qñ hic inferni ianua ditis. Plau. Regẽ adit, uitã orat. Veteres ẽt orare pro agere usurparũt. Vnde oratores causarũ actores dicti, quos græci ῥήτορας, hoc est rhetores uocant. Nos ãt oratorẽ rhetorẽ, ac declamatorẽ ita distinguimus, ut orator sit, qui in iudiciis, uel in cõtionibus causas agit. Rhetor q rhetoricen profitetur. declamator, qui aut docẽdi alios, aut exercẽndi se gratia fictã cãm agit, ut in ueris postea causis possit orare, qđ declamare dr̃. Hinc actiones ipsæ oratiões & declamatiões uocant̃. Aliqñ tñ rhetor pro oratore ponitur. Ci. Hæc cũ cotta dixisset. Tũ Velleius. Ego inqt incautus, q cũ Academico, & eodẽ rhetore cõgredi conatus sum. Nã neq; in desertũ Academicũ ꝑtimuissẽ, neq; sine ista philosophia rhetorem q̃uis eloquentẽ. Vnde fit rhetorisso uerbũ, qđ est rhetorice loquor. Põpo. Dolasti uxorẽ, nunc ꝑpter me cupis cõdicere. & rhetorissas. rhetoricus uero mõ ꝑ rhetore. modo prò oratore ponitur, dicũturq; hæc oĩa a græcis, apud quos ῥήτωρ rhetor, ῥητορικὸς rhetoricus. ῥητορική rhetorice dr̃. Itẽ oratores legati dicunt̃, qđ principis aut reip. mãdata peragant. Virg. Centum oratores prima degente latina ire placet. Itẽ qcũq; aliqd rogat, orator dici põt. cuius fœminì num est oratrix. Orationẽ ẽt pro sermone aliquãdo capimus. & grãmatici orationem uocant congruã dictionũ ordinationẽ, quæ perfectã sñiam habeat. Ab oratio fit diminutiũ oratiũcula. Itẽ ab oro peroro, qđ est orationẽ cõcludo. a quo peroratio. cõclusio. in qua significatione qdam ẽt deoro usurparunt. & deoratũ ꝑ porato scripsere (ut Pompeius testat̃). & exoro impetro. Vnde exoratio. impetratrio. & exoratus dr̃. a quo qđ ipetratũ est. Item adoro, qđ est uenero r. colo. licet mẽte poti⁹ q̃ sermõe adoratio fiat. Aliq tñ ab adoreo potius factum hoc uerbũ uolunt. Præterea oraculũ, quod mõ templũ significat, in quo rogant̃, danturq; responsa. Mõ ipsũ respõsum. Vir. Scitatũ oracula phœbi Mittimus. Seneca. Vnũ illud optimũ oraculũ est, pugnãdũ eẽ ꝑ patria. Ab oratore uero oratorius adiectiuũ deducitur, ut oratorius sermo. oratoria facultas. oratoriũ munus. & oratorie aduerbiũ. hoc est more oratorio. & Horatius ꝑpriũ nomẽ, q̃uis inualuit cõsuetudo, ut cũ aspiratione scribatur. Poeta fuit Venusinus Lyricoꝵ scriptor, de quo alibi scripsimus. Mortu⁹ ẽ ãno ætatis suæ sexagesimotertio ĩperii Augusti trigesimotertio. Augustũ reliqt hæredẽ, maxima põpa apud Mæcenatẽ in Esqliis sepult⁹. Itẽ ab ore secũdũ quosdã ordior. Ordiri eni ꝑprie est fari incipe. Vir. Veneris cõtra sic filius orsus. Vnde exordiũ principium oratiõis. a quo exordior uerbũ. ponitur tñ simpliciter pro incipere. Accius. Nõ paruã rẽ ordibor, ne retice obsecro. Vnde & uestis exordiri dicit̃, cũ instruitur detexenda. A quo exordiũ principiũ. Vir. Quo nam reginã ambire furẽtem audeat affatu, quæ prima exordia sumat. Hinc rhedordior, qđ est rursus ĩcipio. & subordior incipio. Veteres etiã ordio scripserũt. Afra. Aspecta tñ, aĩo me ordire oportet paulũ. Orsum tñ aliquãdo poetæ ꝑ eo, qui finit abusiue posuerũt. Vir. Sic iuppiter orsus. A quo aborsus fit, de quo paulo post dicem⁹. Itẽ ab ore ordino, hoc est dispono quasi ore pronuncio, qui cuiq; locus esse debeat. a quo ordo, dispositio. gradus. & ordinarium. in quo ordo seruatur. Extraordinarium, quod fit extra ordinẽ. Ordinate aduerbiũ, hoc est seruato ordine. Ordinator. ordĩatio. p̃ordino, hoc est ante ordino. a quo præordinator. & præordinatio. Itẽ ordinarie. & extraordinarie aduerbia. Itẽ ordinarius hõ scurra, & improbus, quiq; assidue in litibus moratur. ob eãq; causam ĩ ordine stat

prætorē adeuntiū, siue per cōtrarietatē ita dictus. q̄a minime ordinate uiuit. Ordessus aūt nomē ꝓpriū est fluminis oīum scythiæ fluminū maximi, qui ab oriente ꝓfluit, misceturq; cum istro. Itē ab ore orea, hoc est freni, qđ ori inserant̄. Et omen, q̄si oremē, de quo supra diximus. a quo ominosus. & orariū, īdumētū quo nostræ religiōis sacerdotes utunt̄, ꝙ cū eo orēt, & sacrificiū faciāt. & orificiū, qđ in q̄cunq; re patet. & orior, nascor, q̄si ex ore ꝓdeo. interdum ēt surgo, ꝓdeo. Vnde oriri solē dicimus. a quo ortus, qđ cū adiectiuū est significat modo qui surrexit aut ꝓdiit, ut sol ortus est. modo natus ut Pōpeius Romæ ortus est. & oriūdus, qđ nō significat natus, sed q originē ducit, qđ ex eo loco parētes eius fuerunt. Liuius. Nati carthagine, sed oriūdi a Syracusis. Idē. Ab Vlysse deaq; Circe oriundus. Cū uero ortus substantiuū est, modo natiuitatē significat. Ci. nō nobis solū nati sumus, ortusq; nr̄i partē patria uēdicat, partē amici. Modo surrectionē, ut ortus solis. Mō locū ī quo surgit. Vnde ab ortu solis dicimus usq; ad occasum. Itē ab orior origo, qđ gen⁹ significat. a quo originalis adiectiuū deriuat̄, ut originalis decor. originalis macula. originale delictū. ut originalis eiusdē significatiōis. Itē adorior, hoc est aggredior. adortus. n. is dr̄, q repente aliquē inuadit ab eo, ꝙ corpora aggredientium exurgant, atq; increscant. Terent. Hiccine si ī ueris nuptiis adortus esset. Oborior, & suborior eiusdē fere significatiōis, hoc ē subnascor, exurgo. Vt oborta ē uox, subortus ē rumor. Perorior similiter, atq; exorior. Aborior, qđ est abortiuū facio. Var. Vinū qđ ibi natū sit in quodā loco, si p̄gnās biberit, fieri ut aboriat̄. Hinc aborigines, q̄si sine origine dicti gens antiq̄ssima, q̄ pr̄ia tenuit agrū, q nūc ē populi romani. possunt tn̄ & aliarū urbiū eodē mō aborigines dici. & abortus atq; abortiuus deducunt̄. Reperit̄ ēt aborsus q̄ q̄dā ita distingunt, ut aborsus sit qđ in primis mēsibus fit, cū cōceptui exordiū factum est. Nō ab aboriendo, sed ab abordiendo dictus. Abortus uero ꝓpe tp̄s pariendi. Abortiuus āt adiectiuū sit, ut abortiuus fœtus. Itē coorior, qđ ē simul orior. Liui. Tū uero coorto tumultu terga uertere simulantes paululū cessere. Itē abori or hort⁹, qđ apud ueteres oēm uillā, ut supra diximus significabat, ꝙ ibi q arma sumere possēt, orirent̄. aspirat̄ āt ut abort⁹, qđ natiuitatē significat, discernat̄. Itē ab oro hortor, qđ nihil aliud est q̄ ore suadeo. In hoc. n. differt a moneo, ꝙ monemus auctoritate, atq; cōsilio, hortamur ratiōibus, & p̄cibus ēt plerūq; blādiēdo. Terē. Ego ꝓpterea te sedulo & moneo, & hortor, ne cuiusq̄ te misereat. Ab hoc fit hortatio. & Hortēsius ꝓpriū nomē. fuit hic Romæ orator īsignis & princeps ī dicendo lōgo tpe habitus, æmulus Ciceronis, & q̄diu uixit secūdus. & abhortor. exhortor. subhortor eiusdem significatiōis, a q̄bus abhortatio. exhortatio. subhortatio deducūtur. & dehortor, qđ est dissuadeo. a quo dehortatio. & cohortor, simul hortor. a quo cohortatio. Hinc ēt cohors uocitata ē, qđ uel tribuni, cohortiū milites, uel ipsi se inuicē cohortari solerent ad se in re militari exercēdū. Erāt āt in una legiōe cohortes decē. aliq̄n ēt si ita usus exigeret plures, nūq̄ pauciores. Prima cohors reliq̄s, & numero militū, & dignitate antecedebat. Viros req̄rebat genere. litteris. aī magnitudine p̄stantes. Huic trubunus p̄erat. robore. moribus, & rei militaris scia p̄ditus. Nā reliquæ cohortes prout īperatori placebat a tribunis, siue p̄fectis gubernabant̄, q̄bus tanta exercēdorū militū cura erat, ut nō mō tribuni ipsi, atq; præfecti quotidie ante oculos suos meditari eos cogerent, sed q inter eos peritiores erant ad imitationem sui cæteros hortarent̄. Prima cohors aq̄lā tenebat, qđ p̄cipuū signū erat in Romano exercitu qđ tu quoq; FEDERICE Imperator facis, ita signoꝝ romani īperii æmulus, ut uirtutis & gloriæ. Hēbat p̄terea īperatorū imagines, & mille cētūq̄nq; peditibus cōstabat, eq̄tib⁹ loricatis cētū q̄draginta duobus. iōq; cohors miliaria appellabat̄. Sicut secūda cohors q̄ngētaria, quod q̄ngentos q̄nq̄gintaq̄nq; pedites hēret, eq̄tes sexagintasex. A pr̄ia āt cohorte auspicari aciem mos erat. Tertia cohors eodē mō q̄ngentos q̄nquagintaq̄nq; pedites hēbat. eq̄tes uero q̄nq̄gintasex. sed in hac ualidiores milites cōstituebant̄. q̄a ī media acie cōsistebat. Cohors quarta peditibus q̄ngētis q̄nquagītaq̄nq;, eq̄tibus sexaginta sex cōstabat. Quīta eodem numero, sed strenuos desiderabat milites, q̄a sicut pr̄ia in dextro, ita q̄nta ī sinistro cornu cōstituebat̄. q̄ppe cohortes q̄nq; primā aciē īstruebāt. Sexta ēt cohors parē superiori militū nūerū habebat. sed in ea robusti quoq;, & iuniores collocabant̄, q̄a in secūda acie post aq̄lā, & īperatoꝝ imagines locū sortiebat̄. Septīæ atq; octauæ cohorti idē militū numerus erat. Sed octauæ p̄stantiores, q̄a ī secūda acie mediū locū tenebat. Itē nona & decima æq̄lē bellatoꝝ hēbat numerū. Sed decima robur atq; experientiā exigebat, q̄a in secūda acie sinistrū possidebat cornu. Sic legio decē cohortibus firmabat̄, hēbatq; peditū sexmillia cētū. Eq̄tes septingētos triginta. A bellicaꝝ cohortiū similitudine oīs multitudo cohors dici pōt. Vn̄ & q̄drupedū, & auiū, & pisciū cohortes dicim⁹. Hinc cohortē uocamus spaciū uillarū ītra maceriā, ꝙ in iis anserū. gallinarū. & aliorū huiusmodi cohortes alant̄. Frequentius tamē cortes dn̄r. Martia. Vagatur oīs turba sordide cortis. Ouidi⁹. Abstulerat multas illa cohortis aues. Ab hortatio hortatiūcula deducitur. Scribi autem cum aspiratione hortor affirmant, ut abortor, quod frequentatiuum est huius uerbi orior, differre uideatur. Os uero quando in genitiuo ossis facit, solidamentū corporis significat.

gnificat, qđ nodatũ, & adiunctũ inuicẽ neruis alligauit natura, atq; cõstrinxit. Ab eo osseus, qđ ex osse est. & exosso uerbũ, qđ est ossa detraho. Apu. Exquãmatus, atq; exossatus piscis uix palpitat amplius. & exos sine osse. Lucil. Exos & exãguis tumidos ꝑfluctuat artus. & ossiculũ paruum os. a quo ossiculatim, hoc est minutatim. Cecili. Ossiculatim Parmenonẽ de uia licet legãt. & ossifraga genus aquilæ ab ossibus frangẽdis, quæ barbata uocatur, de qua inferius dicem⁹. & ossilegus, ossiũ collector. a quo ossilegiũ, collectio ossiũ. os a græco deducit᷑. qppe græci ὀστοῦν uocant. & ὀστοκλάστην ossifragiũ, ὀστολόγιον ossilegiũ. AVSVS. Temere præsumens. Audere. n. aliqñ est fidẽtẽ esse. Plau. Vix domo egredi audet. aliquãdo temere p̃sumere. Vir. Hæc p̃mia qui me ferro ausi tẽtare ferunt. Hinc audacia aliqñ pro fiducia accipitur. Cice. Nec uires eis. nec audacia. nec tela defuere. Aliqñ pro temeritate. Salu. Audacia pro muro habet᷑. Itẽ audax mõ fidens. Vir. quiq; pedũ cursu ualet, & q uiribus audax, mõ temerarius. Plau. Pergin audax hoc facinus ꝑsequi? Quidã audaciã ab audẽtia ita distingunt, ut audacia temeritas sit. Audentia fortitudo. Vir. Audentes fortuna iuuat. Ab audax fit diminutiuũ audaculus. Gel. Aderat reprehensor audaculus uerborũ. & audacter aduerbiũ, qđ & audenter. Itẽ audacior. audacissimus. audacius. audacissime. Quidã audacẽ a græco deductũ putãt. Quippe græci αὐθάδειαν temeritatẽ uocãt. & αὐθάδην temerariũ. CONTEMERARE. Fœdare. cõtaminare. polluere. Veteres temetũ uinũ uocabãt, qđ eẽt grauius. Vnde temulenti ebrii dicunt᷑. & temulẽtia ebrietas. Ab hoc q̃dem temere deductũ uolũt, qđ significat stulte. inconsiderate. qualis est conditio ebriorũ, q nec timẽt quicq̃, nec q̃d faciant, uident. Ab hoc fit temerarius, hoc est audax. & temeritas audacia. & temero, qđ ẽ scelero, cõtamino. a quo cõtemero. Temerariũ tñ aliqñ ꝓ metuẽdũ accipit᷑. Plaut. Sed qd ꝙ picus ulmũ tundit, haud temerariũ est. Temere oẽs, q̃ post Ciceronẽ fuere ꝓ fere usi sunt Quinti. Illud ingeniorum uelut p̃cox genus, nõ temere unq̃ ꝑuenit ad frugẽ. Veteres temeritudinẽ ꝓ temeritate scripsere. Pacuui. Egon Tyranni nõ noui temeritudinem. A temere siue temeritas fit temero uerbũ, qđ est uiolo. contamino. & proprie de sacris dr᷑. Vnde temerata sacra dicimus, cũ turbata sunt, nec rite facta, & ecõtrario intemerata, quæ rite ꝑfecta sunt, ut cũ lente ĩfundendũ fuit uinũ, aut mola iniicienda, ita hæc facta sint ut rõ exigebat sacrificii. ꝑ metaphoram tñ intemeratũ dicimus q̃cq̃d integrũ, & incorruptũ atq; inuiolatũ est. Virg. Intemerata fides. Sunt qui temerariũ nõ a temeto, sed a tẽno uerbũ deriuari potius uelint, quasi tẽnerariũ, qđ oĩa cõtẽnat. Temnere. n. spernere est, dictũ a græco τέμνω, qđ est ĩcido. reseco. quia quæ spernimus amputare, & resecare cõsueuimus. Virg. Discite iustitiã moniti & nõ tẽnere diuos. Ab hoc fit contẽno, qđ similiter significat sꝑno. despicio. Quidã tamẽ hæc ita distingunt, ut despicere grauius sit q̃ contẽnere. Cice. Q uẽq; cõtẽpserit. despexerit. liberũ esse nũq̃ dixerit. Itẽ spretus sit qui refutatus est. Cõtẽptus uero qui est reputatus inutilis. Terẽ. Quot modis cõtemptus. spretus. facta transacta oĩa. A cõtẽno fit cõtẽpto frequentatiuũ. Plau. Mirari noli, neq; me contẽptarier. & contẽptus quartæ declinatiõis, ꝙ despectionẽ significat. & cõtẽptibilis, hoc est cõtẽnendus. & cõtempte. cõtẽptim, ac cõtemptibiliter aduerbia. Quidam ẽt contẽptibilitatẽ ꝓ despicientia usurpãt. SED. Verũtamen. Sed aliqñ inceptiua coniũctio est. Terẽ. Sed Pãphilũ uideo. Modo trãsitũ significat ad aliã rẽ. Idem. Sed q̃s est senex. Aliqñ discretiua. Plau. Hũc ego nõ sapiẽtẽ, sed stultũ putẽ. Nõnunq̃ exceptiua. Ci. Multa q̃dẽ passus sũ, sed oĩa æquo aĩo tuli, ĩ quẽ sensũ capiunt᷑ ẽt. sedenĩ. sedtñ. uerũtñ. uerũeniuero. ueteres aliqñ sed ꝓ siue posuerunt. PERSOLVIT POENAS. Dedit pœnas. Tractũ a pœnis pecuniariis, q̃bus pecunia soluebat᷑. Soluere proprie religare est. Virg. Soluite me pueri. Idem. Soluite crinales uittas, capite orgia mecũ. Sed q̃m q̃ debent quodãmõ obligati sunt creditori. Soluere ẽt ꝓ debitũ reddere usurpamus. Salu. Argẽtũ ære solutũ. Cice. pro quo frumento pecunia oĩs soluta nõ est. Hinc ꝑ metaphorã solutionis uocabulũ (ut Paulus iũriscõsultus inquit). Ad oẽm liberationẽ quoquo mõ factã transfert᷑, magisq; ad substantiã obligationis, q̃ ad nũmorũ solutionẽ. uñ soluere ꝓ satisfacere usurpamus. Vlpia. Eũ. n. soluisse dicimus, q id fecit, quod facere ꝓmisit. interdũ ẽt ꝓ dimittere. Vig. Solue mares, mitte in uenerẽ pecuaria primus. interdũ pro liberare. Idẽ soluite corda metu teucri. uñ solutus risus dr᷑ magnus, & a curis oĩb⁹ liber. Idẽ. Risuq; soluto. Nõnunq̃ pro cõtẽnere. Idẽ. Soluitq; pudorẽ. Aliquotiẽs ꝓ excipere. Idem. Nec populos soluo. Ab hoc cõposita fiunt ꝑsoluo, qđ est ĩ totũ & ꝑfecte soluo. unde de uotis ꝓprie dr᷑. Virg. Hanc tibi Eryx meliorẽ aĩam ꝓ morte daretis persoluo. absoluo. libero. a quo absolutio. Exoluo idẽ qđ soluo. a quo exolutæ a ueteribus exuuiæ dictæ. Persoluo, añ tp̃s soluo. Dissoluo. discingo. religo. libero. unde dissolutos dicimus, q̃ moribus, legibusq; soluti luxũ uitæ sequunt᷑, quos græci ἀσώτους, hoc est incõtinẽtes uocant, quo uerbo Cicero quoq;, & pleriq; alii ex latinis usi sunt. Martia. Viuis asotos, hoc est lasciue ĩcontinẽter. dissolute. Hos ẽt solutos dicimus. Quidã ẽt asotiã ꝓ incontinentia, & luxu usurpãt. Gellius. Cedere equidem uobis debui, ut in tali asotia. i. luxu, prodigalitate atq; neq̃tia artiũ nos uinceretis. & solute aduerbium, qđ lasciue & incontinenter significat. A dissoluo ẽt fit dissolubilis. & dissolubiliter,

quoq; contraria sunt indissolubilis. & indissolubiliter. DIGNAS TANTO CRIMINE. Quales tñ crimen merebatur. Dignũ.n.dicimus, qđ meret̃ ut dignũ p̃mio, dignum laude. dignũ flagris. dignũ castigatione, hoc est qđ meret̃ præmiũ. meret̃ laudẽ. meret̃ flagra. meret̃ castigationẽ. dictũ a græco δικνύω, qđ est demonstro, præ me fero, q̃m ex iis, quæ gerimus, qd mereamur ostendimus. Eius cõtrariũ est indignũ. Marti. Indignas p̃meret pestis cum tabida fauces, hoc est quæ talẽ morbũ nõ merebant̃. Idẽ. Digna tuo cur sis, indignaq; noĩe dicam, hoc est dicam cur merearis, & nõ merearis hoc nomẽ. Quidã tñ dignũ a dignoscendo potius dictũ uolunt, quasi cognitũ. A dignus fit digno uerbũ, qđ est dignũ puto. Pacu. Quis deos infernos q bus cælestes dignet honoribus. Eius passiuũ est dignor, hoc est dignus habeor. Vir. Cõiugio Anchisa Veneris dignate supbo. Macro. Cato ait Larentiam meretricio quæstu locupletatam post excessum suum populo romano agros reliqsse, & ideo sepulchri magnificentia, & ãnuæ parentationis honore dignatã. Frequentius tamẽ in usu est dignor deponens, pro dignũ habeo q̃ digno actiuũ. Vir. atq; idẽ fugientẽ haud est dignatus Herodẽ sternere. Idẽ. Haud eqdẽ tali me dignor honore. Ab indignus uero fit indignor, qđ est irascor, quasi ea patiẽs, qbus nõ sum dignus. A dignus fit dignitas. & dignatio, qđ ꝓprie significat honorem nobis, pp merita, uel impensum, uel debitum. Gellius. Cuius dignitas nec augeri laudibus, nec minui detractionibus põt. ponit̃ tñ frequenter pro decore, ut cũ dicimus dignitatẽ oris, dignitatẽ habitus & similia. Hæc ita a uenustate discernitur, ut dignitas uiris. Venustas fœminis sit attributa. Cicero. Venustatẽ muliebrẽ dicere debemus, dignitatẽ uirilẽ. Ab indignus fit indignitas, hoc ẽ id qđ iniuste patimur. Itẽ indecentia, ut indignitas oris. indignitas habitus. & indignatio, hoc ẽ ira. & indignabundus, irascẽs. Itẽ a dignus digne aduerbiũ, hoc est pro meritis. Ab indignus indigne p̃ter merita. Oui. Leniter ex merito qcqd patiare ferendũ est. Quæ uenit ĩdigne pœna dolenda uenit. Quidã ẽt ꝓ digno cõdignũ usurpãt. & dignãter ꝓ eo, qđ est secũdũ merita, & indignanter p indignationẽ. & dedigno, ac dedignor, q̃ significãt indignum habeo. cõtẽno. CRIMINE. Delicto. Crimẽ ꝓprie significat id qd p cõtẽtionẽ alicui obiicit̃. Vnde criminare est accusare, siue cõtumeliose rep̃hendere. & criminatio ipsa (ut ita dicã) cõtẽtiosa cõtumelia. & criminosus. cõtentiosus. cõtumeliosus. & criminose, cõtumeliose. Vir. Disiice cõpositã pacẽ, sere crimina belli, hoc est cõtentiones & iurgia, ex qbus bellũ oriat̃. Cice. Hæreditatẽ mihi negasti obuenisse. Vtinã hoc tuũ uerũ crimẽ esset. Et sic dr̃ a cerno crimen, sicut a discerno discrimen. Cernere q̃ppe cõtẽdere est. Accius. Primiores procerũ noĩatim uocat, siqs esset, q armis secum uellet cernere. Plau. Pro patria amphitryo dũ cernit cũ hostibꝰ. Apule. Is cũ ad me accusandũ descendisset nolui cũ eo in iudicio cernere. Hinc p metaphorã crimẽ ẽt pro delicto accipit̃. Sene. Vitã agens simplicẽ. rectã. sine crimine. Aliqñ tñ cernere uidere est. Vir. Cernimus adstantis nec q̃ lumĩe toruo. Hinc cernuꝰ dictus extẽplo plantas cõuellit honestas. Vir. Eiectoq; incũbit cernuꝰ armo. Itẽ cernere, de liberare. Lucil. Postq̃ p̃sidiũ castris educere creuit. Idẽ. Acribꝰ ĩter sese armis cõfligere creuit. Cernere, diuidere. secernere. a quo crines dicti sũt, qd sint discreti. Cernere, iudicare. Pacu. Et æquũ & rectũ est, qđ postulas, iurati cernãt, p̃terea ἀπὸ τοῦ κρίνειν, qđ est iudicare, deductum hoc uerbũ existimãt. Itẽ cernere, cedere. Vnde cernere hæreditatẽ filii parentibus dicti sunt, hoc ẽ cedere. Accius. regnũ tibi pmitti malunt cernã, tradã exercitus. A cerno qñ cõtendo significat, fit certo uerbũ, qd similiter est altercor. cõtendo. pugno. Virg. Certẽt & cygnis ululæ. Idẽ. Officio nec te certasse priorẽ Pœniteat, hoc est contendisse, ut officio uinceres. Cice. Cũ inter se duo populi de finibꝰ armis certarent. Hinc certamẽ, quod mõ pugnã, ac cõtentionẽ significat, Mõ rẽ de q̃ certat̃. Certatio uero ẽ ipsa cõtentio, q̃ & cõcertatio dr̃. Itẽ a certo qñ significat uideo, fit certus, hoc est clarus indubitatus. qa ea q̃ cernimus, clara & indubitata sunt. Quint. Nempe eẽ certũ est, uñ facio, siue reddo te certiorẽ dicimus. nõ tñ certũ, hoc est declaro, & affirmo tibi ita eẽ. & certior abs te factus sum. non tñ certus, hoc est abs te mihi declaratũ est, & cũ aliqd uehementer affirmare uolumus, id certo certius esse dicimus. Hinc fit incertus, hoc est dubius. & certitudo. a quo incertitudo. & certisso uerbũ, hoc est certus fio. Pacu. Vocãt cocos, uñ certissent. & incerto, incertũ facio. Plau. Lõga dies meũ incertat aĩum. & certe, ac certo aduerbia affirmãdi, qđ ẽt ꝓ certo dicimus. Aliqñ tñ certe ꝓ saltẽ ponitur. ut si non potero tãgere, certe potero uidere. Similiter a cerno, cũ significat diuido. & secerno, certũ dicimus, discretũ. cõstitutũ. hoc est tm̃, ac tale, quãtũ, & q̃le uolumus. Vnde certũ uulnus fecisse aliquẽ dicimus, cum nec plus, nec minus fecit q̃ uoluit. Martia. O q̃ certa fuit librato dextera ferro. Hinc certos fere numero plurali usurpamus ꝓ eo, qđ est quosdã q̃si a cæteris discretos. Cice. Is.n. cũ certis aliis ad Cæsarẽ missus paulo ante discesserat. Virg. Equidem p littora certos dimittã. Salu. Apud latera certos locauit. Eodẽ quoq; mõ a cerno, cũ delibero significat, dicimus certũ ẽ ꝓ eo, qđ deliberatũ & cõstitutũ est, in quo plerũq; adiungit̃ datiuus cũ ĩfinitiuo, ut certũ ẽ mihi ĩ Asiã nauigare. Aliqñ nõ ponit̃, sed subintelligit̃ datiuꝰ. Vir. Certũ ẽ in siluis inter spelæa ferarum, Malle pati. Certum quoq; aliquando usurpamus pro firmo

& non uacillante. Oui. Da mihi qđ petitur, certo contingere telo. Itē a cerno silicerniū, de quo superius diximus. præterea ab eo cōposita fiunt decerno qđ mō significat cōstituo, definio, iudico. Vnde senatus decreta dicunt᷑. & decretorium, de quo supra diximus. Cice. quare expetēda quidē magis est decernēdi rō, q̄ decertandi fortitudo. Plau. Qui nequeas nostrū uter sit amphitryo decernere. Hinc decermina dn̄r secundū quosdā, quæ distinguunt᷑, ac separant᷑ purgādi gratia. Nos a decerpendo potius deductū existimamus. Nōnunq̄ delibero. Terēt. Quicqd peperisset decreuerūt tollere. Idē. Vxorē decreuit dare sese hodie. Aliqñ pugno. Vir. Ipsum armis, ipsumq; iubet decernere ferro. Hinc fit decerto frequētatiuū eiusdē significatōis. a quo decertatio. Excerno turpis rei honestū uocabulū, hoc est purgamenta corporis emitto. & purgamenta excrementa dicunt᷑. incerno. emundo. secerno. a quo incerniculū dictū, quo frumenta purgant᷑ anteq̄ moliant᷑. maius cribro. Ply. Mulum octuaginta annis uixisse atheniēsium monumentis apparet, eo gauisi, cū templū in arce facerēt, ꝙ derelictus senecta cadentia iumenta comitatu, nisuq; exhortaret᷑, decretū fecere ne frumentarii negociatores ab incerniculis eum arcerent. Cato. Cribrū unū, incerniculū unū. securī unā. scānū unū. & succerno, secerno. Plau. Gradus iste sucret⁹ est cribro pollinario. a quo subcerniculū, farinariū cribrū, qđ fit e setis equorum, quēadmodū excussoriū. & pollinariū fit e lino. Excussoria cribra sūt, qbus furfur secernit᷑. Pollinariū. quo pollē hoc ē grossior puluisculus farīæ diuidit᷑. Discerno, qđ mō significat certo. Apu. Armis potius discernere q̄ iure uti uoluerūt. a quo fit discrimē, qđ mō ꝓ certamine ponitur. Vir. Post hos æquo discrimine pistrīs, centaurusq; locū tendunt superare priorē. Modo periculū. Idē. Per tot discrimina rerū tēdimus ī latiū. Aliqñ discerno significat diuido. separo. a quo discrimen ꝓ diuisione & separatione & differentia accipit᷑. Vnde. indiscriminatim pro indifferenter ueteres usurparūt. Cic. Totūq; discrimē sūmi boni in ea rerū cōparatiōe positum putat. Vir. Vel quo discrimine ripas. Hæ linquunt. unde discrimē ēt pro diuisione criniū in capite usurpat᷑. & acus ipsa q̄ crines ipsos disseparat. discerniculū uocitat᷑. Ab hoc fit discrimino. diuido. Vir. Late discriminat agros. a discerno ēt discretus dr̄, qđ mō propriā hoc est passiuam hēt significationē & idē est qđ separatus. a quo discretio, separatio. & discrete distincte. Ouidi. Quæ discreta locis partim sorbent᷑ ab ipsa. Idē. Et septē discretus in hostia nilus. Macro. Ad faciendā discretionē ī genitiuo casu saturnaliorū ꝓ saturnaliū dixerūt. Mō discretus actiuā significationē hēt. Significatq; eū q ꝓsonarū q̄litates & rerū momenta discernit. præterea secerno, qđ similiter significat separo. diuido. uñ secretū locū dicimus solū & q̄si a cæteris separatum. & secreta mādata. secretas litteras. secreta negocia, quæ uel nulli uel paucissimis cōicant᷑. & secretior hō. siue a secretis, cui secreta cōmittunt᷑. & secrete, ac secreto aduerbia, q̄ significant tacite. Itē scriniū arca, in q̄ secreta recondunt᷑, præsertimq; scripturæ, dictum q̄si secerniū. Hinc scrinarii uocitati sunt, secretarū scripturarū custodes, & ii qui a secretis appellant᷑. VERBERA. Flagellū magistri. Verber instrumentū est longum, & exile. q̄lis est uirga. baculus. fustis. loꝝ. flagellū. ferula. harundo. & siquid est simile. proprie āt uerber significat summitatē sarmētorum, dictum a uite. Quintilia. Ignesq; ex proximo raptos, uerberaq; casus obtulerat. Hinc uerbera ēt pro uerberatione accipimus, ut hoc loco. Ab hoc fit uerbero uerberas, qđ est cædo. cuius frequentatiuū est uerberito. & uerbero uerberonis, pro eo qui uerbere dignus est. & ē cōtumelia seruoꝝ quēadmodū uerberalis, uerberib⁹ dignus, quasi uerberabilis. a quo uerberalior. & uerberalissimus. Plau. Verberalissimus ēt rogitas, non fur, sed trifur Itē uerberor passiuum. & uerberatio. siue uerberatus quartæ declinationis. & uerbena, ꝙ ea uerrendo pauimenta domorū uerberabant᷑. Erat. n. uerbena herba sacra quæ ex loco sacro, hoc ē ex arce capitolii cū sua terra euellebat᷑, & ea sp legati cū ad hostes, clarigatūq; mitterent᷑, coronari solebāt & unus sane uerbonarius uocabat᷑, eādē herbā sagmina uocabant, qđ e sacro ageret᷑. Dicitur, & peristereon. & hierobotane, hoc est sacra herba. Quippe græci hierō sacrū uocant, Botanē herbā. Vulgo nūc uerbenaca nūcupat᷑, ac Iouis mensa uerrebat᷑, domus purgabant᷑, lustrabanturq;. Rami eius tenues sunt. cubitales. angulosi. folia mīora q̄ quercus. angustioraq;, & diuisuris maiorib⁹. Flos glaucus. radix longa. tenuisq;. Hac perunctos īpetrare quæ uelint, magi existimant, febres abigi, amicitias conciliari. Est ei similis uerbascon herba, quæ sæpe fallit pro ea capta, foliis minus candidis cauliculis pluribus, flore luteo. Hæc abiecta blattas in se cōtrahit. ideoq; Romæ blattaria uocatur. Abusiue tñ uerbenas uocamus oēs frōdes sacratas, ut est laurus. oliua. myrthus. Terē. Ex ara hinc uerbenas sume. Nam mixtā fuisse Menander testat᷑, quē secutus est Terenti⁹. Illud certe mihi admiratione dignum uidetur, ꝙ uerbena nunc quoq; diuo ꝓcursori sacra habetur, & ea die illius festo passim coronantur. & lustrari domos putant. & uerbum a uerberatu aeris, qm̄ uerberato aere uerba formantur, q̄uis aliqui uerbum a uero potius cognominatum uolunt, quod uerū nos loq̄ oporteat, odiosūq; sit (natura ipsa indicante) mēdaciū. Sunt ēt q a uerū boādo hoc ē a ueꝝ dicēdo appellatū putē. Boare. n. græci clamare dicūt. Vir. Reboant siluæ. unde Ennius. Sonū bombū pedū dixit. Bombitatio tamen de apibus dicit᷑, a uoce earū

Eſt ãt uerbũ, uniuſcuiuſq; rei ſignũ, qđ ab audiente poſſit ĩtelligi. Vnde uerboſus multiloquus dicit̃. & uerboſitas multiloquentia. & uerboſe pro multis & inanibus uerbis. Veriuerbium uerus ſermo. Plau. Tũ repertus Philocratẽ q ſuperes ueriuerbio? Verbum ẽt qđ a grãmaticis definitur pars oratiõis declinabilis ſine caſu agendi uel patiendi ſignificatiua, in quo oĩs uis orationis eſt. ideoq; hoc maxime aer uerberatur. a quo altera pars oratõis ĩdeclinabilis, aduerbiũ nũcupat̃, qa ſp nitit̃ uerbo. a qb⁹ uerbaliter. & aduerbialiter. & uerbale nomen dr̃, qđ a uerbo deſcendit, ut a doceo doctũ. doctor. a cõtemplor, contẽplatũ. cõtemplator. & ſimilia. uerbũ etiã uocamus, qđ a re ſiue facto diſtinguitur, ut nõ uerbis opus eſt, ſed factis. Horati. Verbaq; prouiſam rẽ nõ inuita ſequunt̃. Hinc uerba dare uſurpamus pro eo, qđ eſt decipere. A uerbo prouerbiũ deducitur, quaſi cõmune oĩum uerbum, uel qđ uerbũ pro uerbo ponatur. Eſt. n. prouerbium ſnĩa, quæ ĩ ore oĩum uerſatur, mõ aperta & ſimplex, ut obſequiũ amicos. ueritas odium parit. Macrobi. Vnde putas illud manaſſe ꝓuerbiũ totidẽ nobis hoſtes eſſe, quot ſeruos. mõ ſub obſcura, & aliud ſignificans q̃ uerba exprimere uideant̃, utputa de hoĩe infœlici, ac calamitoſo dicimus. ille hẽt equũ Seianũ, uel ille habet aurũ Toloſanũ. Quoꝝ prouerbiorũ hæc ratio eſt. CN. Seius equũ habuit natũ argis, quẽ fama erat progenitũ eẽ ex equis, qui Diomedis thracis fuerant, quoſq; Hercules Diomede occiſo Argos perduxerat, hunc magnitudine inuſitata fuiſſe. ceruice ardua. colore pheniceo. flaua & comãti iuba. cæteriſq; equorũ laudibus inſignem uerũtamẽ ea fortuna, ut qſqs eũ poſſideret, cum oĩ domo familiaq;, & fortunis in perniciem deduceret̃. Itaq;. Cn. Seiũ primũ eius dominũ a. M. Antonio capitis dãnatũ miſerabili ſupplicio uitã finiſſe. Eodẽ tpe Dolobellã cõſulẽ in ſyriã ꝓficiſcentẽ fama eius eq ꝑmotũ argos diuertiſſe, emiſſeq; ſeſtertiis centũ milibus, ſed ipſum mox in Syria bello ciuili obſeſſum, atq; interfectum fuiſſe. Deinde eundẽ equũ. C. Caſſiũ q dolobellã obſederat adduxiſſe, quẽ Caſſiũ poſtea uictis parthis, fuſoq; exercitu ſuo miſerã mortẽ oppetiſſe manifeſtũ eſt. Deinde Antoniũ poſt interitũ Caſſii partha uictoria nobilẽ illũ equũ q̃ſiuiſſe, & mox eo potitũ uictũ, atq; deſertum deteſtabili exitio interiiſſe. Cæterũ oppidũ Toloſanũ in italia. Q. Cepionẽ cõſulẽ quondã diripuiſſe conſtat, in cuius tẽplis cũ multũ auri fuiſſet inuentũ, q̃cunq; ex ea ꝑda aurũ attigit, eum miſero, ac cruciabili exitu periiſſe manifeſtũ eſt. A prouerbio prouerbialis deducit̃, unñ prouerbiales uerſus appellam⁹, q uice ꝓuerbii ſunt, quos græci ἀπὸ τῆσ παροιμίασ qđ prouerbium ſignificat παροιμιώδουσ appellãt, q̃lis ẽ ille, πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικοσ καὶ χείλεοσ ἄκρου, hoc eſt. multa cadũt inter calicẽ, ſupremaq; labra. Hoc ueteres q̃ breuiſſime dicere ſolebant. inter os & offã. qđ ſignificat nõ eſſe de futuro nimis ſperandũ. inde ãt locũ habuiſſe hoc prouerbiũ tradũt, ꝙ uir qdã ætate grãdeuus dũ uineã plãtaret a uicino ꝑ deriſum ĩterrogatus ẽ, cui uineã ſereret, q cũ ſibi ſerere reſpõdiſſet, ludibrio habit⁹ eſt, perinde ac ſi ĩpoſſibile foret eũ tã diu uiuere ut muſtũ ex ea guſtare poſſet. Vidit tandem ſenex ex ea uuas, afferriq; ſibi ꝑmaturos aliquot racenos, & ꝑmi iuſſit, uicinũ ꝑterea accerſiri, Cui calicẽ muſto plenũ manu oſtendens, & iã pene admouẽs ori. Putaſti ne inqt uinũ me ex uinea, quã te ſpectãte plãtaui, guſtaturũ? inter hæc Anhelus puer accurrit, deſcẽdiſſe in uineã aprũ nũciat, uuaſq; uaſtare. Senex depoſito calice in uineã ꝓperat, comitant̃ eũ uicinus & puer. Aprũ proſequunt̃, q̃ facto in ſenẽ ĩpetu eũ necat. Sic cũ calicẽ iã fere admotũ labiis guſtare nõ potuiſſet, locũ prouerbio dedit. noſtri nõ calicẽ, ſed offam dicũt. Cato. Nũc ita aiunt, in ſegetibus & in herbis bona frumenta eſſe. Nolite ibi nimiã ſpẽ hẽre. Sæpe audiui inter os atq; offam multa interuenire poſſe. Verũ inter offam atq; herbã, ibi uero longũ interuallũ eſt. Offa pultẽ ſignificat, & qcquid eſt in pultis modum redactũ. Cuius diminutiuũ eſt offula. Ci. Neceſſe eſt. n. offa obiecta cadere fruſtũ ex pulli ore, cũ paſcit̃. Idẽ. Cũ igit̃ offa iã cecidit ex ore pulli, tũ auſpicãti tripudiũ ſoliſtimũ nunciat̃. Ply. Purgatũ. n. tradũt, ſeruãtq; eius offas. Idẽ. Pulte ãt nõ pane lõgo tpe uixiſſe Romanos manifeſtũ qm̃ inde & pulmẽtaria hodieq; dñr. Et Enni⁹ antiqſſim⁹ uates obſidiõis famẽ deſcribẽs offã eripuiſſe plorãtib⁹ liberis patres cõmemorat. Itẽ a uerbo deuerbiũ deducit̃, qd ſignificat extremitatẽ & deſinentiã uerbi. Quẽadmodũ. n. aduerbiũ uocamus, qđ ad uerbũ accedit. & prouerbiũ, qđ ꝓ uerbo ẽ poſitũ. ita deuerbiũ, in qđ uerbũ deſinit, q̃ſi deorſũ tẽdens uerbũ. Sic ueteres deuerſus, hoc eſt deorſum uerſus dicere ſolebant. Hoc ẽ qđ Liui⁹ ſcribit accitos oli ex etruria Romã ludiones, q ad tibicinis modũ ſaltrabãt, quos imitatã iuuentutẽ ĩconditis ĩter ſe uerſib⁹ iocularia prius fundere ſolitã iã ſatyras deſcripto ad tibicinã cãtu, motuq; cõgruẽti agere cœpiſſe, & qa hiſter thuſco uerbo ludio uocabat̃, hmõi artificẽs. Hiſtriones uocatos, a q̃bus ars ipſa hiſtrionica dicta. & hiſtrionicus adiectiuum. unde hiſtrionicos geſtus hiſtrionicas ueſtes. hiſtrionica uerba dicimus. & hiſtrionice aduerbiũ dicimus, hoc eſt more hiſtrionum. Nec multo interiecto tpe liuiũ cũ ſæpius ſatyros ſuos canẽdo uocẽ obtudiſſet, petita uenia puerum ad canẽdum ante tibicinem inſtituiſſe, aliquãto magis uigente motu, quia nihil uocis uſus impediebat. inde cantari ad manum ab hiſtrionibus incœptum, quorum deuerbia tantũ audiebãtur. Sed poſtq̃ conuerſus hoc modo in artem ludus uidebatur, & res a ſolito riſu, ac ioco auocata iuuentutem

cata iuuentutem fabularum actu histrionibus relicto inserere uersibus iocularia antiquo more cœpisse, & hæc attellanis potissimū fabellis cōseruisse, atq; ex argumento exodia uocasse, qđ scilicet extra cantū essent. Quippe græci ἔξω extra, ᾠδὴν cantū dicunt. Et quēadmodū epodos siue per diminutionem epodion ad cantū, ita exodos. & exodion extra cantū significat. erāt ergo exodia ridicula uersibus intexta, quæ sine cantu iactitare iuuenes solebāt, sicut epodi, siue epodia carmina solita cātari, qualis ē Epodus Horatii. Iuuena. Tandemq; redit ad pulpita notū exodiū. Sueto. Vnde uox in attellanico exodio ꝓximis ludis assensu maximo excepta pcrebuit, hircū ueterē capreis naturam ligurire. Inuenitur tamen aliquādo exodus, siue exodium pro exitu, siue fine alicuius rei. Apul. Nullū ego eius rei exodiū īueniebā. Varro. Vitæ cursum ut cognoscere possem, & q̄ seruitutes, & libertates ab origine ad exodiū ductæ. Idē. Quod cœperas mō ī uia narra, ut ad exodiū ducas. & ī sacris lr̄is exit⁹ iudæoꝝ ex ægypto. EXODI. Nomē libro dedit. Sed tūc nō ab ᾠδὴ, hoc est a cātu uox ista cōponit̄, Verū ab ὁδὸσ, qđ iter siue uiam significat, a qua methodus. & periodus deducunt̄, quorū alterū breuē uiā, alterū circuitū ꝓbatissimi auctores interꝑtati sunt. Itē epodus siue qđ magis in usu est ephodiō qđ significat uiaticū ꝓprie. ponit̄ tñ ꝓ oī apparatu, ut superius diximus. Itē periodus quē latine ambitū siue circuitum dicimus. Vnde medici periodicas febres uocāt, q̄ certis tꝑibus ueniūt, hoc est abeūt, & quodā q̄si circuitu facto rursus redeūt, ut sūt tertianæ & q̄rtanæ. περὶ. n. apud græcos de. super. circa. circū significat, a quo multa p cōpositionē deducūt̄, ut pistroma q̄si circūstratū, de quo superius locuti sumus. & periphrasis circūlocutio. Pericles propriū nomē inclyti ducis Atheniēsium, philosophiq;, & īsignis oratoris q rēpu. Atheniēsiū. xl. ānis gubernauit. Periclymenes filius Nelei. & frater Nestoris. Perillus Atheniensis faber ingenio p̄stans, q ut phalaridi tyranno placeret uenit Agrigentū, & ex ære taurū fabricauit posita in latere ianua, ꝑ quā reus īcluderet̄ q dū subiectis ignibus torqueret̄, nō uocē hoīs, sed bouis mugitū uideret̄ emittere, qđ primus ipse tyrāni iussu fuit expt⁹. Ouidi. Et Phalaris tauro uiolēti mēbra Perilli, Torruit, īfœlix inbuit auctor opus. Perithous ꝓpriū nomē. Peripheroma, q̄si supplementū, figura ē, cū ꝑticula aliq̄ sn̄iæ minime necessaria addit̄ metro. Vir. Multū ille & terris iactatus & alto, ubi sine ꝑticula ille staret sensus, sed nō metrū. Idē. Multa quoq; & bello passus, ubi duas cōiunctōes naturaliter posuit alterū metri gratia. Perinthus urbs olim Thraciæ metropolis, Heraclea uocitata, ī qua Vespasiani. Domitiani. & Antonii pii regiæ fuere & nobile amphitheatrū. a qua perinthii uocitati Peripatetici, de q̄bus superius diximus, ἀπὸ τοῦ περιπατεῖν, hoc est a deābulādo. Perissologia supflua locutio, ut si dicamus, Fœlix sit & minime pereat Cæsar. Perizoniū de quo alibi diximus. Periœcus cōtubernalis. peripheria circunferentia, & alia pene infinita. Præterea ab ὁδὸς qñ uiā significat hodidocus, hoc ē latro, & obsessor uiarū. hilarod⁹ āt ab ode fit, cū cātū significat. Est āt hilarodus lasciui & delicati carmīs cātor, q̄si hilaris cātor. hilaris. n. siue hilarus. nā utroq; mō dr̄. lætū. iocūdūq; significat. a quo hilaritas. lætitia. iocūditas, q̄ & hilaritudo dr̄. & hilariter. læte. iocūde. & hilaro uerbū. lætifico. iocūdo. Cui⁹ passiuū ē hilaror. Ci. oēm. n. iocūdū motū quo sēsus hilaret̄. græce ἡδονὴν, latīe uoluptatē uocāt. Ab hoc exhilaro. exhilaror. exhilaratio. Itē ab hilar⁹ Hilari⁹. & Hilariō ꝓpria noīa. hilar⁹ uero a græco deducit̄ ἱλαρὸς, qđ lætū significat. a quo ἱλαρία lætitia. ἱλαροποιῶ lætifico. Itē ab ode, hoc ē a cātu palinodia dicta, q̄si iteratus cantus, de quo superius diximus. & monodia lugubris cātus, q fit a præfica ī defunctorū funeribus, quasi unius cantus. Nā cæteris flētibus sola p̄fica canit. Huiusmodi cātus a nostris Nænia dr̄. Solebat. n. hmōi carmē laudādi gr̄a, apud ueteres indefūctoꝝ funeribus cātari ad tibiā. Est āt nænia factitiū nomē a similitudine uocis eoꝝ, q̄ quærunt̄ & dolent. Græce ēt epitaphiū dr̄, siue epitaphius sermo. aut epitaphia oro, ꝙ ad sepulchrū ꝓferri soleat, q̄uis epitaphiū dicat̄ ēt inscriptio & titulus q sepulchro apponit̄ in laudē defuncti. Næniā siue monodiā primus īstituisse dr̄ Simonides poeta ex Cea īsula. Hora. Sed relictis musa ꝓcax iocis Ceæ retractes munera Næniæ. Næniā quoq; deā ueteres coluere, cui sacellū extra portā uiminalē fuerat dedicatū. Itē ab ode prosodia dicta, q̄ latine accentus dr̄, q definit̄ lex ad leuandā uel deprimendā syllabā uniuscuiusq; particulæ oratiōis. a græcis ēt tonus dr̄. Vnde & ueteres nostri (ut Quintil. testat̄), accentū tenorē appellauere. πρὸσ āt græca p̄positio est, & significat ad. Vnde prosthesis appositio dr̄. Figura est cū in principio dictionis addit̄ littera, ut cū dicimus gnatū pro natum. TVLIT TELA. Quia iussu Domitiani cōfossus fuit. Tulit āt pro passus est posuit, quēadmodū supra docuimus. Telū (ut Caius in interpretatione legis duodecim tabularum scripsit) uulgo q̄dem id appellat̄, qđ ab arcu mittit̄, sed omne id dicit̄ telū, quod manu alicuius proiicitur. Vnde lapis. plūbū. lignū. ferrū. hoc noīe cōtinet̄, dictū ab eo, qđ in longinquū mittat̄. Nā apud græcos τῆλε, siue τηλοῦ longe significat. Hanc significationē & in græco nomine possumus inuenire. Eteñi qđ nos telū uocamus βέλοσ illi uocāt, ἀπὸ τοῦ βάλλειν, hoc ē a iaculādo. Sisenna. Manuales lapides dispartit ꝓpterea ꝙ is ager oīs eiusmodi telis īdigebat. Et Virgili⁹ telū pro gladio posuit. At nō hoc telū mea qđ ui dextera uersat, effugies. Vñ paulo

poſt addit, & ſurgit in enſem. Ab eadē græca uoce muſtela deducit͛, quaſi mus lõgus, & protelo uerbū, qđ proprie ſignificat differo. protraho. prolongo. produco. Lucil. Quē neq; lucanis oriūdi mõtibus tauri ꝓtelare ualidis cornibus poſſent. Idē. Hunc iuga mulorꝝ protelare cētū nõ poſſent. Per metaphorā tñ aliqñ pro perturbo, & exagito accipit͛. Teren. Ne te iratus ſuis ſæuis dictis protelet. Aliqñ pro lõge excludi. Turpilius. Propter peccatū pauxillū indigniſſime patria protelatū eē ſæuitia patris. Telonē quoq; agricolæ uocant lignū longū, quo utuntur ad aquā e puteis hauriendā. Hiſpani hoc ciconiā noīant, a ſimilitudine roſtri ciconiarū, qđ longū eſt. Ciconias e longinquo uenire haud dubiū eſt, quēadmodū grues. Sed hæ hyemis aduenæ ſunt illæ æſtatis. Abituræ cõgregantur in loco certo, ſic ut nulla ſui generis relinquatur, niſi captiua & ſerua. Nemo diſcedentiū agmen conſpexit, nemo redeuntes uidit, nec uenire eas, ſed ueniſſe aīaduertimus, nocturnis utrūq; tpibus fieri manifeſtū eſt. Pithonoſcomes in aſia locus eſt in cāpis patentibus, ubi primo aduentus ſui tpe ciconiæ cõgregant͛, eā quæ ultima aduenerit lācinant uniuerſæ, atq; ita abeūt. poſt idus auguſtas fere nõ uident͛ eo loco. Sunt q dicūt eas linguas nõ habere, uerū illud qđ crepitāt, oris potius q̄ uocis ſonū eſſe. eximia huic aui pietas, etenim q̄tū tpis impēderint fœtibus educādis, tm̄ & ipſæ a pullis ſuis inuicē alunt͛. Exitio ſūt ſerpētibus, pp qđ in Theſſalia capitale ē ciconiā occidiſſe eadē pœna ī ciconicidas poſita, quæ ī homicidas. A ciconia ciconin⁹ deducit͛, ut ciconinū roſtrū. deriſuri aliquē digitis dextræ manus ī unitatē collectis ueluti ciconiæ roſtrū effingūt, & manū poſt tergū eius motitantes derident. Perſi. O Iane a tergo quē nulla ciconia pinſit. Vnde paulo poſt poſticā ſannam appellat. Poſticæ occurrite ſannæ, hoc eſt deriſioni, q̄ poſt tergū fit. Sāna. n. ſolutus deriſus dr͛, a narium ſonitu. a quo fit ſubſanno uerbū, qđ eſt irrideo. & ſubſannor paſſiuū. & ſubſannator. ſubſannatrix. & ſubſannatio. Et ſanniones dñr, q ſunt & aſpectu, & moribus, & geſtibus fatui, quos græci μωροὺσ, & ab eo nos moriões uocamus. Martia. de moriõe. Nõ mēdax ſtupor eſt nec fingit͛ arte doloſa, Quiſq̄s plus iuſto nõ ſapit, ille ſapit. Terē. Solus ſannio ſeruat domū. Cice. Quid enim porro tā ridiculū q̄ ſannio eſt, q ore. uultu. imitandis moribus, uoce deniq; corpore ridetur ipſo. QVOS. Quales q̄ mites. Ingens laus Domitiani. Quā manſuetos inqt oportet homines eē ſub hoc pricipe, q uult feras ēt eſſe māſuetas. MORES. Viuendi rationē. Mos ꝓprie definitur rõ uiuēdi cõſuetudine firmata. & p ſyncopē a modus deducit͛, qđ ut ſupra dixim⁹ rationē ſignificat. Varro morē eē definit inſtitutū aī, qđ ſeq debeat conſuetudo. Iulius feſtus de uerborū ſignificatiõibus. Mos eſt inqt inſtitutū patriū ptinens ad religiões, cerimoniaſq; maiorū. præclare excellentiſſimus poeta Virgilius utrūq; auctorē ſecutus eſt. Mos erat Heſperio ī latio, quē ꝓtinus urbes, Albanæ coluere ſacrū, nūc maxīa rerū Roma colit. Et prīo qdē ſecut⁹ ē Varronē, qm̄ ille dixerat morē p̄cedere, ſeq cõſuetudinē. poſtq̄ dixit, mos erat. ſubiūxit, quē ꝓtinus urbes Albanæ coluere, & nūc maxīa rerū, Roma colit, quo pſeuērātiā cõſuetudinis oñdit. Et qm̄ Feſtus ptinere ad cerimonias ait, adiecit ſacrū, quē ꝓtinus urbes Albanæ coluere ſacrū. Mos ergo p̄ceſſit, & cultus moris ſecutus eſt, qđ ē cõſuetudo. Et hic definitionē Varronis ĩpleuit. Adiiciēdo deinde ſacrū oñdit morē cerimoniis dicatū, qđ Feſtus aſſeruit. Idē obſeruauit ēt alibi, cū ait, Morē rituſq; ſacrorꝝ, adiiciā. in quo apte oñdit morē eē ritus ſacrorꝝ. Mos ēt aliqñ capit͛ ꝓ cõſuetudine approbata, q̄ hr͛ pro lege. a mos deducit͛ morat⁹, q bonis moribus p̄ditus ē. & moroſus, q ecõtrario puerſis ē moribus. a quo moroſitas dicta. Cice. At ſūt moroſi & anxii, & iracūdi, & difficiles ſenes. uñ qdā moraceas nuces duras eē dixerūt. a quo fit diminutiuū moracillū, hoc eſt duriuſculū. Et morologi dñr, q ī ſermone moroſi, hoc eſt moleſti ſunt. Vnde & ſermões hmõi dñr morologi. Plautus. Nec moleſtū eſſe, nec ſermonibus morologis uti. Et moralis, ad mores ptinēs. Vnde libri morales, hoc eſt de moribus dñr. & moſillus, quo Cato uſus eſt, ꝓ paruo more. Morē gerere docti uſurpant, ꝓ eo qđ eſt obſeq, & obedire, & q̄ſi ad alterius uoluntatē mores ſuos formare. Ab hoc fit morigeror uerbū, qđ ē morē gero. Cuius p̄teritū eſt morigeratus, q morē geſſit. & morigerus, ſiue morigeror, qđ obſequentē & obediētē, ac facile morē gerentē ſignificat. a quo morigeratio obediētia. & morigere aduerbiū obedienter. græci uno uocabulo, qđ eſt ἔθοσ morē, & cõſuetudinē, & ritū ſignificāt. a quo ἦθος deducit͛, qđ morē, hoc ē habitū ac rõnē aī denotat, uñ ἠθικὰ, hoc ē moralia deducunt͛, q̄ a noſtris ethia quoq; dñr. Martia. Ethia Callimachi. Hinc cacethos deriuat͛, hoc ē malus mos. Iuuena. Laqueo tenet ambitioſi cõſuetudo mali, tenet īſanabile multos ſcribēdi cacethos, atq; ægro ī corde ſeneſcit. HOMINVM. Ratione. ſ. uiuētiū, ꝓ qđ a feris hoīes diſtant. Homo definit͛ aīal rõnis capax morti obnoxiū. Sed p̄clare utinā nõ tā uere ab Apuleio deſcribit͛, Hoīes rõne callentes. oratiõe pollētes. īmortalibus aīs. moribūdis mēbris. brutis. & obnoxiis corporib⁹, diſſimilib⁹ moribus. ſimilibus errorib⁹. puicaci audacia. ptinaci ſpe. caſſo labore. fortuna caduca. ſingillatī mortales. uiciſſim ſufficiēda ꝓle mutabiles. uolucri tpe. tarda ſapiētia. citata morte. q̄rula uita. hõ ab humo deducit͛ (ut Varro inqt) ꝙ ſit humo natus, q̄uis hoc Quintilianus deridet, ꝙ oīb⁹ aīalibus eadē origo ſit, & ꝙ nõ ſit ueriſimile primos illos mortales añ terræ nomē

ipoſuiſſe,

ĩpoſuiſſe,q̃ ſibi. Sed q̃d inq̃ dicis Quĩtiliane? Nõ & oĩa aĩalia moriunť? cur ergo ſe ſolos hoĩes mortales appellauere? aut cur añ nomẽ morti ĩpoſuere,q̃ ſibi. Nos tñ hoĩem nõ ab humo, ſed a cõſortio atq; cõcordia uitæ appellatũ exiſtimamus. græce enim ὁμόνους cõcors ὁμόνοια cõcordia & cõſenſus appellatur, & ὁμονῶ concordo. cõſentio. Eſt.n. hõ oĩum aĩaliũ maxĩe ſociabilis. ὅμοιος ãt græce ſimilis dr̃. a quo homographia ſimilis ſcriptura, ſiue pictura. Homœoſis tropus, q̃ ſimilitudo interp̃tatur, cũ ex ſimilitudĩe alicuius cogniti deuenimus ĩ ſimilitudinẽ ĩcogniti. Cuius tres ſpecies ſunt. icon. parabola. & pradigma. Homonym⁹ eiuſdẽ noĩs. Homonœa ꝓpriũ nomẽ. Homoptoton, q̃d a nr̃is dr̃ ſimiliter cadens, cũ diuerſæ dictiones in ſimiles exeunt caſus. Ennius. Mœrentes. flẽtes. lachrymantes. & miſerantes. Idem. Neq; currẽtẽ neq; ſe cognoſcit euntẽ. Tollentẽq; manus, ſaxũq; imane mouentẽ. Homotoleutõ, quod ſimiliter deſinens a nr̃is uocatur, cũ plura uocabula in eandẽ uocẽ terminanť. Veteres non hoĩem, ſed homonẽ dicebant. a quo homoniũ, hoc eſt humanũ. Quippe ab homo humanus fit, ſicut a fera ferinus. a bellua belluinus. Humanũ.n. proprie dr̃ q̃d hoĩs eſt, & ad hoĩem ſpectat. Terẽ. Homo ſum, humani nihil a me alienũ puto. Hinc humanitas dicta eruditio, atq; inſtitutio in bonas artis, quas q ſinceriter cupiũt, atq; aſſequunť, hi ſunt maxime humani. Quapp & artes ipſæ liberales humanitatis ſtudia appellata ſunt. huius.n. ſciæ cura & diſciplina ex uniuerſis aĩalibus ſoli homini data eſt. Sed q̇a hõ inter oĩa aĩalia quæ morti obnoxia ſunt, maxime mitis ẽ. iccirco humanus pro facili & miti, & tractabili poniť. & humanitas interdũ facilitatẽ quãdã. & tractabilitatẽ. beniuolentiãq; inter oẽs ſignificat, quã græci φιλανθρωπίαν uocant, q̃ſi amorẽ ĩ hoĩes. φίλος.n. amor ẽ, ἄνθρωπος hõ. Humanũ ſacrificiũ ueteres dicebãt, q̃d mortui cã fiebat. Ab homo homũcio. homulus. homullus. & homullulus diminutiua fiũt. & homelleũ, pilei genus, quo ueteres utebanť. Nã homolus primogenia uox eſt, & montẽ Theſſaliæ ſignificat. & ſemihomo. Ouidi. Semihominis Caci. Et homicida, q hoĩem necat. a quo homicidium. Quidã nemo quoq; ab hoĩe cõpoſitũ eſſe exiſtimant, ſignificareq; idẽ, q̃d nullus hõ. Sed falſum eſt, ut ſuperius diximus. Ab humanus humanior. humaniſſimus. Humane. humanius. humaniſſime. & humaniter, ac perhumane. & perhumaniter deducuntur. & humanitus, quod ſignificat ab hominibus, ſicut diuinitus a deo. Cœlitus a cœlo. Humus ãt terra eſt, a quo humĩlis breuis. ſũmiſſus. abiectus, quaſi humi deditus. Vnde humilitas. breuitas. ſũmiſſio. abiectio. & humiliter ſummiſſe. abiecte. & quo nõnulli utuntur humilio uerbũ, hoc eſt humile reddo. deprimo. Itẽ humerus terreus. & humo ſepelio, q̃d ſepulti humo teguntť. & humatus ſepult⁹, a quibus exhumo, e ſepulchro extraho. & exhumatus e ſepultura extractus. & actus ipſe exhumatio, & q id facit exhumator. Cuius fœmininũ exhumatrix. Itẽ ĩhumat⁹ ĩſepultus. & poſthumus, q poſt mortẽ parentis natus eſt, quaſi poſt ſepultũ, atq; humatũ parentẽ ortus. Virgi. Tua poſthuma proles. & humor, q̇a aquæ terris incluſæ ſunt. a quo humeo uerbũ. Vnde humeſco. & humidus. a quo humidior. humidiſſimus. humiditas. & humide aduerbium. Itẽ humecto uerbũ, q̃d eſt humidũ facio, q̃d & humefacio dicitur. Vnde humectum. & humefactũ. & humefacio. Quidam ẽt hudum ab humido per ſyncopẽ factũ uolũt, q̃d & ipſum humidũ ſignificat, & ideo p aſpirationẽ ſcribi debere. Sed melius alii ſentiunt. Vdum ſine aſpiratione ſcribendũ eſſe, dictũ a ſudando, quaſi ſudũ. Vnde ẽt uuidũ deriuari putant, q̃d q̇dã ab humido ita diſtingunt, ut uuidũ ſit, q̃d intrinſecus habet humorẽ. Vnde uuã appellatã uolunt. Virg. Vuidus hiberna uenit de glande Menalcas. Humidũ uero, q̃d extrinſecus humorẽ hẽt. Ab uua uueus fit. unde uueũ ſuccũ uinũ dicimus. At qui ſudo ἀπὸ τοῦ ὕδωρ, deriuatũ exiſtimant, quod aquam ſignificat. a quo ſudor. & exudo, q̃d eſt emitto, quaſi per ſudorem. Ply. Frutex eſt liquorẽ exudans. Hinc exudaſco. & deſudo. a quo deſudaſco, & imperſonale deſudaſcitur. Plaut. hõ aduleſcẽs penetrare huiuſmodi ĩ palæſtrã, ubi dãnis deſudaſciť. A ſudo ẽt ſudariũ lĩteum quo ſudor facie detergitur. & nares purganť. Sudũ ãt quaſi ſemiudũ dictũ putant. Eſt.n. proprie ſudũ pars ſerena inter nubes. poniť tñ aliq̃ñ pro ſereno poſt pluuiã. Virg. Ergo ubi uer nocte ſudum. Sunt tamen qui ſudũ non quaſi ſemiudum, ſed quaſi ſine udo dictum uelint, hoc eſt ſiccum nõ humidũ. Quidam etiam exiſtimauere ab humo humerum dictũ, q̇a humeri ſicut humus ferendis oneribus ſunt apti. DECET. Conuenit, honeſtum eſt. Decere.n. proprie conuenire eſt, quod tam ad animum, q̃ ad corpus, atq; externa referť. & mõ imperſonale eſt, modo pſonas habet, ac numeros. Ouidi. Iſta decẽt humeros geſtamina noſtros, hoc eſt conueniũt & apta ſunt humeris noſtris. Ab hoc decẽs deduciť, hoc eſt pulchrũ. cõueniens. aptũ. a quo decẽtia conuenientia quædã, & pulchritudo. & decenter. pulchre. apte. cõuenienter. Itẽ decus, q̃d ſignificat illã (ut ita dicam) honorificentiam, quã ex bene geſtis rebus aſſequimur. Vnde decora militiæ dñr honores. laudes. honeſtamenta, militi in bello cõparata. Cuius contrarium eſt dedecus, q̃d ignominiã, & ueluti infamiã quãdã ſignificat. Nã & dedecet pro eo accipiť, quod incõueniẽs. ineptũ. & turpe eſt. a quo fit dedecoro, q̃d eſt fœdo. & cõtumelia, atq; ignominia afficio. Ci. Magiſtratũ ipſum dedecorabat. Sic a decus decoro media breui, q̃d eſt honeſto. ĩſi

gnio. Itē a decet decor, qđ pulchritudinē significat. a quo decorū pulchrū. & decore pulchre. & decoro uerbū, media ꝓducta, hoc est orno. Decoꝝ ēt aliqñ substantiuum est, significatq; decētiā quādā rebus. personis. tpibus. locis siue in agendo. siue in loquendo acōmodatam. Vñ siquis inducat seruū, siue agricolam ea loquentē, quæ ad philosophū ptinerent, dicimus hunc non seruasse decoꝝ. Aliqñ ēt ad uirtutes hoc uocabulū transfert. appellamusq; decoꝝ non tā ipsum honestū, q̄ qđ hoibus, & cōmuni opinioni honestū uidet, & approbabile. Itē a decet indecet. & cōtrariū eius condecet deriuant. a quibus indecens. cōdecens. indecenter. condecenter. indecentia. cōdecentia. indecorū turpe, penultima ꝓducta. & cōdecoro honesto, penultīa correpta. Condecoro uero penultima ꝓducta. orno. expolitum reddo. PRINCIPE. Domio. princeps aliqñ primū significat. & est adiectiuū. Macro. Qui gradus inter eos princeps habebat. Aliqñ obtimatē. Vnde pricipes ciuitatis dicim⁹, q̄ rēp. administrant. Nōnunq̄ dominū ut Nero priceps. Caius priceps. a quo principatus, hoc ē iperium, & alia deriuatiua ab eo, de q̄bus supra diximus. IVBET. Vult. Iubere enim aliquādo uelle est. Terē. Iubeo Chremetem saluere. Virg. Infandū regina iubes renouare dolorē. Interdū hortari. Quīti. Spera tu, iube sperare matrē. Nōnunq̄ decernere. ut populus iussit. Et iussa senatus, sunt decreta senatus. proprie tñ iubere, iperare est. Quintil. Nā q̄uis infestū latronibus mare iussus itraui, neq; dissimulauerim magnas fuisse causas patri, cur hoc mihi īperaret. pro eodē. n. utrūq; posuit. hoc tñ differūt, q̄ impero tibi illā rē dicimus. Iubeo uero ꝑter hāc cōstructionē pō hēre & illā, quæ est apud Quintilianū, ut pater me iussit. præterea recte dicim⁹ īpero mihi. nō āt recte iubeo mihi. Idē īperauit sibi, ne q̄s admitteret ꝑces. Ad hæc cū ita dicamus īperata sicut iussa, huic apponimus uerbū exequor. pago. & si qđ est simile. illi uero unū fere uerbū, qđ est facio. Idē. Neq; ipse hoc periculū ignoro expt⁹ nō leui documēto quanti steterat mihi, q̄ semel īperata ñ feci. A iubeo fit iussus, qđ dū est substātiuū quartæ declinatiōis ē ī singulari, & generis masculini. Oui. Iussus seruare parētis. in plurali uero secūdæ, & neutri. Vir. Accipe iussis carmina cœpta tuis. ueteres tñ ēt in singulari iussum dixerūt. Sisenna. tñ tudertib⁹, senatuscōsulto, & populi iusso dat ciuitatē. Ab hoc p apocopen deducit ius, q̄si iussum. Nihil. n. aliud ē ius, q̄ qđ uel natura, uel ciuitas, aut populus. uel gens. uel cōsuetudo iubet. Paulus iuriscōsultus uno mō dici ius scribit, qđ sp bonū. & æquū est, & hoc est ius naturale: & lex nō scripta, sed īsita ī natura, q̄ definit recta rō iubens ea quæ facienda sunt, ꝓhibensq; cōtraria. Cui⁹ partes sex esse Cicero scribit. religionē. pietatē gratiam. uindicationē. obseruantiā. ueritatē. alio mō qđ oībus, aut pluribus in q̄cunq; ciuitate utile est, & hoc est ius ciuile. Vlpianus āt ius diuidit in naturale. gētiū. & ciuile. & naturale dicit esse, qđ nō solū humani generis ꝓpriū est, sed oīum aīalium, q̄ in terra, q̄ in mari cœloq; nascuntur. inde in nōnullis aīalibus uidemus maris ac fœminæ cōiunctionē. liberoꝝ ꝓcreationem. educationēq; quodā iure naturæ. Ius gentiū, quo gentes humanæ utunt, & hoc a naturali differt, q̄a illud oībus aīalibus, hoc solis hoībus cōuenit. ius ciuile cū aliqd cōi iuri uel addimus, uel detrahim⁹, hoc ē qđ populus sibi cōstituit, q̄si ꝓpriū ei⁹ ciuitatis. hoc āt scripto cōstat, ut sūt leges. plebiscita. senatuscōsulta. principū decreta. aut sine scripto, ut ea q̄ auctoritate prudentium fiunt, & hæc ꝓprie ē īterꝑtatio iuris. & eoꝝ oīum, q̄ supra dixim⁹. Vnde q hoc ꝓfitent iuris interꝑtes, & iuriscōsulti. & iuris prudētes, & q īter eos excellūt iuris antistites noīant. Lex a legēdo dr̄, q̄ publice legat, ut oībus nota sit, & ab oīb⁹ obseruat. Legē definiūt eē generale iussū populi aut plebis rogāte magistratu, & hoc dūtaxat in libera ciuitate. Alioqn ēt regū & principū iussa leges dñr. præsertimq; īperatoris, postq̄ in eū populi Romani maiestas translata fuit. Rogabat magistrat⁹ populū, qđ cōstituēdū eēt, populus iubebat. Id iussum si generale ē, & ad oēs ptinēs lex dr̄. Si uero ad singulos ciues spectat, priuilegium est. Quippe ueteres priua dixerūt, q̄ nos singula dicimus. & priuos singulos. & priuū, qđ uniuscuiusq; ꝓpriū est. Vnde priuata dñr, q̄ uniuscuiusq; ꝓpria sunt. & priuatū cui qđ est adēptū. & priuo uerbū adimo. & priueres mulieres priuatæ, & priuatæ feriæ sacrorū propriorū, ut sunt dies natales, fulgurū procreationes, & siqđ est simile. & priuatim aduerbiū, qđ nō ē publice factū. hinc priuatim siue priuato sūptu aluisse se Romani milites tradūt usq; ad id tp̄s quo Roma a gallis capta fuit. i. singillatim, siue suo singulos quosq; sumptu se aluisse. Quod ergo de reditu. M. Ciceronis, & de īperio Pōpeii statutū est, nō lex, sed priuilegiū recte dr̄. plebiscitū uero est lex, quā plebs, nō populus accipit. Quippe in populo oīs pars ciuitatis, & oēs ordines cōtinent. in plebe āt neq; equites sunt neq; patritii. Sed est uilior pars populi. a quo plebeius possessiuū nomē deducit. Vnde plebeii ædiles dicti, q discedente plebe a patribus fuerūt creati. & plebeii mores uiliores. plebeiæ pudicitiæ sacellū Romæ, ut sacra cætera colebat. Reperit āt plebs plebis. & plebes plebei quītæ declinationis. Ply. Manceps proximæ sutrinæ coruū examinauit tanta plebei consternatiōe, ut primo pulsus ex ea regione, mox & interemptus sit. plebiscitum autē ideo dicitur, quia plebs id qđ rogabat iā sciebat, q̄si plebis decretū. Vnde scita pro decretis ponuntur. Plyni. cautū id diligēti scito, legū cōtra bibēdi fallacias. Rogatio principiū est, & quasi origo oīum istorum

uocabuloꝝ

uocabuloꝝ,siqdē hæc omnia sub rogationis nomine cōphēdunt.Nā nisi populꝰ aut plebs rogetur,nullus plebei aut populi iussus fieri potest. Sed hæc differētia nō seruatur prorsus ab omnibus.Etenim plebiscita,& priuilegia leges dicunt.&hæc omnia appellāt rogatiōes.Sūt præterea senatusconsulta.decreta principū.responsa prudentū.item municipales leges,quas unaquæq; urbs,sibi priuatim constituit,a municipiis dictæ,quæ ita demū uires habēt. Si urbs Romæ,aut aliaꝝ liberaꝝ urbiū,quaꝝ impio subsint,aut ipatoris uel pricipis auctoritate muniantur.Ceteꝝ pter tripartitam illam iuris diuisionem,quam facit Vlpianus,habemus in nostra religione ius diuinū,qđ primū locū tenet,in quo diuina oracula cōphēdūt,q̄ leges diuinæ noiant.itē ius pōtificū,qđ a romanis pōtificibꝰ sancitū ē.Hinc utriusq; iuris prudētes dicimꝰ,q pōtificiū simul ac ciuile ius ꝓfitēt.itē i ciuili iure prætoriū ius cōtinet,qđ ptores supplēdi,aut corrigēdi iuris ciuilis gr̄a itroduxerūt ob publicā utilitatē,hoc a ptoris honore,honorariū nūcupat,& iterptatio iuris ciuilis,& q̄si uiua uox ē.Est ēt(ut Paulꝰ scribit)ius singular̄,qđ cōtra tenorē rōnis ob aliquā utilitatē auctoritate cōstituētiū itroductū ē.itē ē aliud ius,qđ ius cōsuetudinis appellat,hoc qdā sub naturali,alii sub iure gētiū cōstituūt,definiūtq; ius cōsuetudinis eē,qđ in morē uetustas uulgi approbatiōe produxit.itē ius militare dicitur,quo soli milites sunt astricti.& ius triū liberoꝝ,qđ patribus dabat filios nō habētibꝰ. Hoc ius q hēbat cū aliqd populo uiritim diuidebat,pro tribus accipiebat,q̄si tribus filiis alimēta pbiturus eēt,qđ institutū est in laudē Horatioꝝ,q tergemini aduersus Curiacios albanos pro Romāo ipe rio pugnauerūt. Claudius princeps ius q̄tuor ēt liberoꝝ mulieribꝰ dedisse ꝓditur.Martialis. Quod natura uetat fieri,ꝑmitte uideri,Natoꝝ gēitor credat ut eē triū.Et ius quiritū,quo soli Romani utūtur,quasi eoꝝ(ut ita dicā)municipale.itē pacti ius est,cū aliqd iter se hoies pacti sunt,ēt si alias de iure nō eēt.iuris prudētiā Vlpianus appellat diuinaꝝ,atq; humanaꝝ rerū notitiā iusti atq; iniusti sciam.iuris pcepta tria sunt.honeste uiuere.alteꝝ n̄ lædere.ius suū cuiq; tribuere.ius ab æqtate sic distingunt,ut ius sit,qđ oīa recte,& inflexibiliter fieri exigat. Aeqtas,quæ multū de iuris rigore remittat.Ponit ēt ius aliqn̄ pro auctoritate,siue libertate q̄dam atq; licētia.Cice.Quare suo iure nr̄ ille Ennius sanctos appellat poetas.Suo iure inquit,q̄si sua auctoritate & licētia,qa summus erat poeta.idem.ꝓ meo iure dico,q̄si cōfidēter.Aliqn̄ ꝓ merito accipit.Quintilia.Quis eum nō id meruisse,qs nō iure passum affirmet?Quandoq; etiā pro necessitudīe ut ē mihi cū illo ius cognatiōis,aut amicitiæ.item ius dr̄ locus,in quo ius redditur,appallatiōe collata ab eo,qđ fit in id,i quo fit,quē locum definiunt,ubicūq; prætor salua maiestate impii sui,saluoq; more maiorū ius dicere cōstituit.item ius liquorē significat eorū q̄ coquūtur,& ad coqnariā ptinet.A quo iurulentū dicimꝰ iuris plenū.Ply.ius decoctæ cum posca pnionibꝰ ꝓdest.A iure dr̄ iustꝰ.q pcepta iuris seruat.interdū ꝓ mediocri pōit,cum & ius ipsum mediocritas quædā sit.Vn̄ iustā magnitudinē hoīs,uel libri,uel alterius rei dicimus,cū nec debita minor est,nec modū excedit.Hinc iusti dies dicebant triginta dies,cū exercitꝰ eēt impatus,& uexillū in arce positū.interdū pro uero,unde apud iuriscōsultos,q filiū adoptat,interrogat an uelit eū,quē adoptat iustū sibi filiū eē,hoc est uerū filiū.itē iniustus,q contra ius facit.Et iterdū ponit pro eo,qđ iustā magnitudinē excedit.Vir.iniusto sub fasce uiam dum carpit.A iusto iustitia,quæ definit(ut Vlpiano placet)cōstans,& ꝑpetua uolūtas ius suū cuiq; tribuens.Alii iustitiā dicūt habitū animi eē cōi utilitate cōseruata,dignitatē suā cuiq; tribuentē,cui cōtraria est iniustitia.Hīc etiam iuste & iniuste aduerbia deriuāt.Et iusta dicunt sacrificia,quæ mortuis impēdūt,ut supra diximus.item iusta aduerbiū,qđ qua rōne uulgo p.x.duplicē lr̄am scribatur,nō uideo.Significat autem æque.similiter.eodem modo.Plautꝰ.Dixi tibi mater,iusta mecū rem tenes,idest æque mecū.Salustius.Hyemē atq; æstatem iusta pati.Aliquando tamen pro præpositiōe accipitur,& significat prope.Virgiliꝰ.Humilis uolat æquora iusta. Aliquando simul,cōiunctim.Varro.Cum interea lucubrando faceret iusta ancillas lanā,hoc est simul cum ancillis.Nōnūq̄ apud Plautū.iusta te sum,tu me tuearis oportet,hoc ē apud te sum.Apud tamen licet ꝓprie iusta significet.Aliquādo tamen pro in usurpatur.Apule.Apud foꝝ eum cōueni,hoc est in foro.Penes quoq; idem quod apud & iusta significat.Cice.ita petulans es atq; ater,ut ne ad solarium quidem(ut mihi uidetur),sed penes scenā,& i huiusmōi locis exercitus sis.Sed penes usurpat freqnentius in iis,quæ ad dominū spectāt.laudēq;,uel uituperatiōem,& cōmodum,aut incōmodum.Varro.Sed seruoꝝ cura penes domīos sit.Cicero. Cuius penes quos laus adhuc fuit,nō fuit rōnis,aut scientiæ.Quinti.Vt reor in illius culpa uideatur penes patrem,q tam facile irascitur.Liuius.Vt penes eosdem pericula belli,penes quos præmia essent.Veteres iustim quoq; pro iusta scripsere.Sisenna.iustim minciū flumē obtruncauit.item a iure iniuria,quod non iure fiat.iniuria.n.proprie(ut Vlpianus sentit)iniqtas,atq; iniustitia est.Nā cū qs inique uel iniuste sn̄iam dixit,iniuriā dixisse manifestū est,q̄si nō iuriā,iiuria ēt aduerbialiter ponit pro eo qđ est sine causa,& imerito,quēadmodū iure ꝓ merito accipi supra demonstrauimꝰ.Cice.Neq; id iniuria factū est,hoc est non sine cā,nō imerito.Quā-

doq; ẽt pro cõtumelia. Ply. Tot ab eo iniuriis affectus sum, tot cõuitiis lacessitus. itẽ ꝓ damno culpa dato. Pacuuius. Patior facile iniuriã si ẽ uacua cõtumelia, cuius auctoritate motꝰ Marcellus scripsit iniuriã leuiorẽ eẽ, q̃ cõtumeliam, nec aĩaduertit iniuriã hoc loco ꝓ dãno accipi. Ab hoc fit iniurior, qđ modo significat ĩcõmodũ, ac dãnũ, mõ cõtumeliã facio. & iniuriꝰ, q alicui iniuriam facit. Et iniuriosus, contumeliosus. & iniurie, atq; iniuriose aduerbia. Neuiꝰ. iniuriose ego ne, an ille iniurie facimus. Vbi manifeste intelligiť iniuriose pro contumeliose accipi, ĩiurie uero pro inique, & iniuste. Item a iure fit iurgo, quod est, de iure cõtẽdo. & iurgatio, iuris actio. A quo fit iurgiũ, hoc est distãs a lite, qđ iurgiũ leuior res est, siqdẽ ĩter beneuolos, & ꝓpinquos cõcertatio q̃dã iurgiũ dr̃. ĩter inimicos aũt lis appellať. Cice. Admiror nõ rerum solum sed ẽt uerboꝝ elegantiã, si iurgant inqt beneuoloꝝ concertatio, non lis inimicorũ iurgiũ dr̃. idem. iurgare ergo lex putat ĩter se uicinos nõ litigare. Ab hoc fit iurgiosus, hoc est contentiosus. contumeliosus. Gelliꝰ. Mulier morosa admodũ, & iurgiosa. Et obiurgo, actiuũ. & obiurgòr deponens, qđ significat arguo. reprehẽdo. A quo obiurgator, reprehensor. & fœmininũ obiurgatrix. & obiurgatio, hoc est reprehensio deriuãtur. Item a iure iuro, quod proprie est ꝓmitto me adhibitis etiam testibus ita seruatuꝝ, ac si ius esset. A quo fit iuramẽtum quod & iusiurandum dicitur. Laberius. Quod est iusiurãdum? Emplastrum æris alieni. & adiuro, qđ fere semper negatiue poniť. Terentius. Adiurat se non posse apud nos absente Pãphilo durare. interdũ tñ adiurare est incãtationibus, qbus dæmones allicere, qđ græci dicũt ἐξορκίζειν hoc est exorcizare. a quo ipsa adiuratio, exorcizatio, siue exorcismus dr̃, & q̃ huiuscemodi artibus utuntur a iuriscõsultis dicuntur exorcizatores. & abiuro rem creditã cum iuramẽto nego. & apud me retineo. Virg. Abiurateq; rapinæ cœlo ostẽdũtur. Ab iis adiuratio, & abiuratio deducũtur. & cõiuro, qđ ꝓprie ẽ cõspiro. i. in alicuiꝰ pniciẽ iuro. a quo cõiuratio, hoc ẽ cõspiratio. Capiũtur tñ aliqñ cõspiro. & cõiuro in bonã partẽ, sed perraro. Cice. Pro ligario fratrum cõspirationẽ dixit, q̃si unanimitatẽ. Hora. Et cõiurat amice. itẽ deiero, qđ est sancte & uehemẽter iuro. A quo deierator. deieratrix. deieratio. & peiero, qđ est iuramẽtũ infringo, uel contra iuramentum facio, uel animo fallendi iuro. A quo peierator. peieratrix. peieratio. & periurꝰ. A quo periuriũ, q uiolauit iuramẽtũ, & ipsa uiolatio. & deiurus, q sancte & uebemẽter iurauit. a quo deiuriũ. sanctũ iusiurãdũ. Gellius. Octo ad hostes redire uoluerũt, ꝙ deiurio uincti forẽt duo reliq. Romæ mãserũt. iurati dicũť, q iurauerũt. Sicut iniurati, q nõ iurauerũt. & coniurati, qui cõspirationẽ fecerũt. item præiuro. ante alios iuro. A quo præiurator dr̃. & præiuratio, quã ii facere dicunť, q ante alios cõceptis uerbis iurant, post quos in eadem uerba iurãtes tm̃mõ dicũt. idẽ in me. & exiuro, qđ est deiero. Plau. Exiurasti mihi te dixisse p iocum. itẽ eiuro, qđ significat, id qđ desiderať. nõ posse præstari. idem. Eiurauit militiã. Ab hoc fit eiuratio. itẽ a iure iustitiũ, q̃si iuris statio. & iuridicus, & iurisdictio, de q̃bus supra diximꝰ. itẽ iudico. a quo iudex iudiciũ. iudicialis. Adiudico. diiudico, iudicata res. p̃iudico. p̃iudiciũ. iudicatũ. Abiudico, de qbus similiter supius disseruimus. Quidã nõ a iubẽdo ius dictũ existimãt. Sed p ĩmutationẽ unius lr̃æ, a uis, cũ ius nihil aliud sit q uis, hoc est uolũtas potẽtioris. Quapp qdã leges araneaꝝ telis similes esse dixerũt, quæ muscas qdem capiunt, a maioribus uero aĩalibus infriguntť, iustitiæ imaginẽ ita pingere ueteres cõsueuere, effigie uirgĩali. aspectu uehemẽti. & formidabili. luminibꝰ oculoꝝ atrocibꝰ, neq; humilis, neq; asperæ. sed uerecũdæ cuiusdã tristitiæ dignitate, ex quo ĩtelligi uoluerũt eum, q iustitiæ præest oportere esse grauẽ. sanctũ. sæueꝝ. incorruptũ. inadulabilẽ. aduersus ĩprobos, atq; nocẽtes, ĩmisericordẽ, atq; ĩexorabilẽ erectũ. arduũ. potẽtẽ, ui & maiestate, æqtatis. ueritatisq; terrificũ. INGENIVM. Naturã, ut supra dicimꝰ MITIVS. Lenius. suauiꝰ. minus aspeꝝ. Mitis ꝓprie dr̃ lenis. clæmẽs. mãsuetus. cuius cõtrariũ est immittis, hoc est asper. sæuus. crudelis. Hinc p metaphorã mitis aliqñ ꝓ tranqllo accipiť, & immitis ꝓ ꝓcelloso atq; inqeto. Virgi. Mitis ut ĩ morẽ stagni, placidæq; paludis. Apule. Erat enim turbidum, atq; immite pelagus. itẽ mitis ꝓ maturo. & immitis ꝓ ĩmaturo. Virg. Sũt nobis mitia poma, Castaneæ molles, & pressi copia lactis. Ply. immitia adhuc, & cruda poma. A mitis fit mitesco uerbũ, qđ mõ mãsuesco significat. idẽ. Vt feræ domi educatæ mitescũt. Modo tranqllor. Apule. Cõflaccescũt fluctus, mare mitescit. Nõnunq̃ maturesco. Plyni. Reliquorũ pomoꝝ uelocitas cito mitescentiũ transuolat. item mitigo. placo. quasi mitem ago.

DE VRSO RETE IMPLICITO. EPIGRAMMA. XI.

PRAECEPS SANGVINEA. Blandiť Dõitiano de urso, q cũ p arenã furibundꝰ cũrreret, retibus irretitus, ad similitudinẽ auiũ deprehẽsus est. DVM. Quando. Dum enim aliqñ aduerbiũ tpis est. & ꝓ qñ accipiť. Virgi. Multa quoq; & bello passus dũ cõderet urbem, hoc ẽ qñ cõdebat Troiã, quam Aeneas, ut primum in italiam uenit ædificauit, dum. n. hoc faceret, ob uulneratũ regiũ ceruũ, cõmota sunt bella. Aliqñ pro dõec, ut hoc ipso loco, si p urbem lauro lauiniũ intelligamus. tãdiu. n. dimicauit, donec ad tempꝰ faciẽdæ ciuitatis ueniret. Nõnũq̃ ꝓ dũmõ, ut in eodem uersu, si p urbem accipiamus Romã, ut

sit sensus, multa passus, dũmõ cõderet urbẽ. Q̃d ſi cũ p̃terito ſubiũctiui iũgaſ, ſignificat poſtq̃. Martia. Audieris dum grãde ſophos, hoc ẽ poſtq̃ audieris. A dũ fit dũmõ. dũtaxat, qđ ſignificat ſolũmõ. Nõdũ. & necdũ, ꝓ nõ adhuc. Aliqñ etiam expletiua cõiũctio eſt, ut agedum. adeſdum. PRAECEPS. Feſtinus. furibundus. & ſine cõſideratiõe, pruens. Præceps a præ & capio cõponiſ, ſignificatq; ꝓprie eum, qui ſine cõſideratiõe aliqua aut mõ, qđ agit, & quaſi rem præoccupat. Vnde ꝓ nimis feſtino poni ſolet. Vir. Præcipites atra ceu tẽpeſtate columbæ. Capiſ etiam ꝓ loco alto, unde qs ſe p̃cipitẽ dare facile poſſit. idem. Turrim ĩ p̃cipiti ſtantem. Hinc fit præcipito, qđ eſt ĩ præceps deiicio. Aliqñ etiam ĩcõſiderate ago. A quo præcipitiũ, locus præruptus, unde p̃cipitari facile põt. & ipſa præcipitatio. & præcipitãter aduerbiũ, qđ ſignificat temere incõſiderate. ROTAT. Vertit. Tractum a rota, quã græci τροχὸν, hoc eſt trochum uocãt. Rota aũt a rotunditate dr̃. Cuius diminutiuũ eſt rotula. Rotũdũ. n. dicimus, qđ collectum, & p omnẽ circuitũ leue eſt ſine offenſione aſperi anguli. Transferſ aliqñ ad animũ, & ꝓ collecto ac cõcino accipiſ. Gel. Criſpũ ſane agmẽ orõnis, rotundũq;, ac modulo ipſo numerorꝫ uẽuſtũ Cice. Theodectes aũt præfator, nec ſatis, ut ita dicã, rotundus primus inſtituit dilatare uerbis. A quo fit aduerbiũ rotũde, hoc eſt collecte. elegãter. cõcinne. idẽ. Accedunt uerba apte, & rotũde diſpoſita. Rotũdũ aũt, q̃ſi retũdũ dictũ eſt, a retõdẽdo, ꝙ oĩs undiq; retõſa, & ueluti detornata ſit aſpitas. habet. n. qđ rotũdũ eſt, unicã ſupficiẽ, in q̃ nec prĩcipiũ notari põt, nec finis. Rotũdã Romæ ueteres faciebãt ædẽ deæ ueſtæ ad pilæ ſimilitudinẽ, q̊ eã credebant terram eſſe, quã eſſe rotundã manifeſtũ eſt. Alii rotundũ a radendo deductũ putant, ꝙ circumraſum atq; expolitum ſit. Radere. n. cõplanare eſt. Vnde radiũ dictũ putãt, quo menſuræ raduntur, qđ & Hoſterium ab æquãdo dr̃, ut ſupra declarauimus. & raſores fidicines, quia uidentur chordas ictu radere. & rutrũ ſimiliter a radẽdo. Cuiꝰ diminutiuũ eſt rutellũ. Lucillius. Frumentarius ẽ modum hic ſecũ, atq; rutellũ unũ affert. A rado cõpoſita fiunt circũrado. obrado. derado. erado. corrado notæ ſignificationis. Corraſiſſe p̃rimonium dr̃, ſiue corraſiſſe hæreditatem, qui oẽm ſubſtantiam conſumpſit, & domũ raſam, hoc eſt omni re uacuã, atq; expoliatã reliqt. Raſtrum quoq; a radẽdo terrã appellatũ putãt. item radicem. Radices enim ſæpenumero effoſſa parũper terra radũtur. ut arbores meliꝰ fruticeſcãt. A radix radico deduciſ, qđ eſt radicem facio, qđ & radicẽ capio dr̃. Ply. Cũ pali defixi radices cepiſſent. & eradico. euello. & uiuiradix, de qua ſuperius diximus. & radicula diminutiuũ, & radicatio, atq; eradicatio. & radicitus aduerbiũ, hoc eſt a radice. Et p metaphorã poniſ pro eo, qđ eſt, prſus. oĩno. Radicula ẽt per ſe herba uocaſ, ſuccũ habẽs lauãdis lanis cõmodiſſimũ, multum cõferẽs cãdore, molliciaq;. Trãs euphratẽ laudatiſſima, caule ferulaceo. tenui. & ipſis cibis indigenarꝫ expetito, unguẽtiq; qcqđ ſit cũ quo decoquaſ, folio oleæ. Struthiõ græci uocãt, floret æſtate. grata aſpectu. uerꝫ ſiñ odore ſpinoſa, & caule lanuginoſa. ſemine caret. radicẽ habet magnã. quæ cõcidiſ ad eũ, quẽ diximꝰ uſum. Vulgo ẽt radicẽ rhaphanũ uocãt, ſed hoc apđ doctos nõ inuenitur. Cortice, & cartilagine cõſtãt rhaphãi, uis mira his ẽ colligẽdi ſpiritũ, laxãdiq; ructũ. Ob id cibus illiberalis, utiq; ſi ꝓxime olus mãdatur. Si uero cũ oliuis, rarior ructus fit, minuſq; fœtidus. in ægypto mire celebratur pp olei fertilitatẽ, qđ de ſemĩe eius faciebãt. pluſq; ex eo quæſtus q̃, ex frumento, & minus tributi erat, nullũq; copioſius oleũ. Plura rhaphãorꝫ genera ueteres faciebãt algidẽſe a loco longũ. atq; trãſlucidũ. Syriacũ rapi fere figura ſuauiſſimũ, ac tenerrimũ. itẽ ſilueſtre, qđ græci cheriã uocãt. põtici armõ. alii leucẽ. Nr̃i armoraciã frõde copioſius q̃ corpore. Seri uult rhaphãus terra ſoluta, humida. fimũ odit, palea cõtentus, frigore adeo gaudet, ut in germania ĩfantiũ puerorꝫ magnitudinem æquet. Ariſtomachus detrahi folia p hyemẽ iubet, & ne lacunæ ſtagnent, accumulare, ita in æſtate grandeſcere. Succũ eorꝫ præcordiis neceſſariũ tradunt quãdo phthiſin cordi intus inhærẽtem nõ alio potuiſſe depelli cõpertũ ſit ĩ ægypto, ubi iuſſu regũ corpa mortuorꝫ ad ſeruãdos morbos ſecanſ. in tẽplo Apollinis delphis adeo cæteris cibis p̃latus eſt rhaphanus, ut ex auro rhaphanus duceretſ. Beta ex argento, Rapum ex plumbo. Scripſit Morchion græcꝰ auctor de rhaphano unũ uolumẽ, utiliſſimi ĩ cibis hyberno tpe exiſtimanſ, atterũt tñ dẽtes, unde & ad polienda ebora eis utunſ. odium habent cũ uite maximũ Refugit hæc iuxta ſatos. Rhaphani decocti mane poti ad ternos cyathos cõminuũt, & eiiciũt calculos. In poſca cocti contra ſerpẽtũ morſus illinunſ. Ad tuſſim mane ieiunis ꝓſunt cũ melle. Semẽ eorꝫ toſtũ, ac cõmãducatũ ad lagaroponõ confert, hoc ẽ ad iliũ dolorẽ. qppe eã corporis ptẽ. alii lagarõ, alii hypocõdrion uocãt. Ponõ. laborẽ, dolorẽq;, q hũc morbũ patiũtur, dr̃r ilioſi. Succꝰ rhaphanorꝫ binis cyathis cõtra flegmonẽ ſumiſ. Sic. n. uocaſ iflãmatio. quotiens ſanguis utilis, & mediocriter craſſus ferſ ſubitus in aliquã corpis ptẽ, & ꝓ ſua copia figitur. Nicãder poeta cõtra fungorꝫ uenena ſalutares eſſe rhaphanos ſcribit. Hippocrates. Capillos mulierꝫ defluos, ſi fricenſ rhaphano cohiberi, & cicatricẽ ad colorem reduci affirmat. Semẽ ex aq̃ ĩpoſitũ ſiſtit phagedenas, ſic. n. ἀπὸ τοῦ φάγειν, hoc eſt ab edẽdo uocanſ ulcera, & penetrãdo uſq; ad oſſa corpus uorant, uulnus inæq̃le eſt, cœno ſimile, ĩeſtq; multus humor glu-

tinoſus,odor intolerabilis,maiorq; q̃ꝑ modo ulceris iflãmatio.Democritus uenerē raphani cibo ſtimulari putat,ob id aliq nocere uoci,ꝑdiderũt.itē a rado ramētũ,qđ ſignificat tenuē cuiuſq; rei particulã,& q̈ſi raſurã.Vnde ramēta auri.ramēta argēti.lignoꝝ.& cæteraꝝ rerum dicimus.itē ramus,q̈ſi raſus.a quo ramale eiuſdē ſignificatiõis.Perſius.Et ramale uet⁹.& ramuſculus,paruus ramus.& ramex hernia a ſimilitudine deſcendentis rami.& racem⁹ pars botrionis,ſiue potius ip̄e botrion,q̇ & botrys more græco.& botrus,hoc eſt iteger uuæ racemus.itē a rado raſtrum,inſtr̃m ruſticũ,qđ terram radat.a quo diminutiuum fit raſtellum.Rhamnis cuius uox cognata his uidet̃ eē,urbs eſt euboiæ,in q̃ fortuna religioſiſſime colebat̃,ob id fortuna Rhãnuſia a poetis appellatur.Ouidi.Exiget dignas ultrix rhãnuſia pœnas.Ramnetes propriũ uiri nomē fuit.Ramnus græca uoce,ſpina dr̃.de qua mox dicemus.Spina modo ſentem hoc eſt arborē ſpinas ferentem ſignificat. modo aculeũ,q in ſentibus naſcitur.a quoꝝ ſimilitudine ſpinæ piſciũ dicũt̃,& ſerpētiũ,q̄uis aliq piſces oſſa nõ ſpinas habeãt.ut Delphini. Spĩa ē̃t idorſo hoĩs dr̃,& alioꝝ aĩaliũ.Spinaꝝ,hoc eſt arboꝝ ſpinas ferētiũ multa genera ſunt. Spina Syria maxĩe celebrat̃ ꝑ̃ſertim nigra,quoniã incorrupta ē̃t in aquis durat ob id utiliſſima nauium coſtis.Aculeũ habet & in foliis,ſemē in ſiliqs,quo coria ꝑficiunt̃ gallæ uice flos eius,& coronis iocũdus,& medicamētis utilis.Manat ex ea & gũmi,ſed ꝑ̃cipua utilitas,ꝙ cæſa tertio anno reſurgit.Nõ diſſimilis huic & prunus ægyptia ē,pomo meſpili,matureſcēs bruma,nec folia dimittēs,lignũ i pomo grãde,ſed corpus ip̄m natura,copiaq; meſſiũ inſtar icolis ē.Purgatũ eni tradũt,ſeruãtq; ei⁹ offas.Naſcũtur & circa mēphim ſpinaꝝ arbores tãtæ magnitudĩs,ut terni nequeãt circũplecti unã,pomũ i uſu nõ ē,folia habēt ceu pēnas,quæ tactis ab hoĩe ramis ſtatim cadũt,poſtea renaſcũt̃.Paliurus iter ſpinas numeratur,ſiliquã fert,in q̃ terna,aut q̈terna ſemina gignit,qbus medici cõtra tuſſim cõciſis utunt̃.habēt enim lenticiam quãdam,atq; pĩguedinem,ut ſemē lini.Naſcit̃ locis dilutis,foliis deciduus eſt.Paliuri ſemē,Afri zurã uocant,cõtra ſcorpiones efficaciſſimũ.& meſpilus ſpina eſt.ſiqdem & i ſpina alba iſerit̃.Tria ei⁹ genera,anthedon .ſetania.& gallica.Setania fructũ fert grãdiorē,cãdidiorem,acinoſq; ligno molliori.Anthedoni pomũ minus cæteris,ſed odore ꝑ̃ſtantius,& qđ diutius ſeruet̃.Flos amigdalæ oĩbus,folium magna ex parte ſeſſum.qđ anteq̃ decidat,rubeſcit uehemēter.Non fuit hæc arbor in Italia Catonis æuo.Spina eſt & malũ punicum,de quo alibi diximus.Tragõ,ſiue ſcorpionem fert aſia,ſpinã ſine foliis,ramis rubētibus ad medicinæ uſum.Spina babylonis ē,ſicut uiſcum in arboribus,ſed in ſpina tantum ſerit̃,quæ Regia uocat̃,& eadem die germiat, quod iniectum eſt.Cõdunt hæc uina,& ideo ſeritur.in oriēte a copto p ſolitudines nihil gignit̃ præter ſpinam,quæ ſitiens uocat̃.Rubi ſpinæ ſunt uulgo notæ,mora,ꝑducũt non modo aĩaliũ cibis,ſed multis medicamētis cõmodiſſima.inter medicamenta quæ ſtiptica,hoc eſt cõſtipãtia uocãt,nihil efficacius rubi mora ferētis radice decocta in uino ad tertias partes,ut colluant̃ eoris ulcera,& ſedis foueãt̃,tãtaq; uis eſt,ut ſpõgiæ ipſæ lapideſcãt,Gen⁹ rubi eſt,in quo roſa naſcitur,gignit pilulã caſtaneæ ſimilē,præcipuo remedio calculoſis.Et cynorhodon,q̈ſi canina roſa,ꝙ cõtra canis rabidi morſum uim maximã habeat.& cynoſbaton,quē alii cynoſpaſton.alii neuroſpaſton uocãt,ueſtigio hoĩs ſimile.fert & uuã nigrã,in cui⁹ acino neruũ habet.unde neruus paſſus dr̃.Cynoſbaton tñ medici ē̃t capparim uocãt firmioris ligni froticē, ſeminiſq; & cibi uulgaris,cuius caulis quoq; mandit̃.Cynoſbatos dr̃,quaſi canin⁹ rubus,qm̃ ei rubo ſimilis hic frutex eſt.Alii opheoſtaphylē noĩant,hoc eſt ſerpētis uuã.quoniã in Arabia peſtilēs eſt.idæus rubus appellat̃,qm̃ in ida nõ alibi naſcitur.Eſt tenerior ac mĩor,rariorib⁹ calamis,in nocētioribuſq;,ſub arboꝝ umbra naſcēs.inter genera ruboꝝ rhãn⁹ appellatur cãdidior & fruticoſior,is floret,ramos ſpargēs rectis aculeis,nõ ut cæteri adũcis,foliis maiorib⁹.Alteꝝ gen⁹ eius eſt.Silueſtre nigrius aliquatenus rubēs,cuius radice decocta in aqua fit medicamētũ,qđ uocat̃ Lyciũ.Præſtantius tñ lyciũ ex alio genere ſpinæ fit.quã pyxacanthon chironia uocant.Coquunt̃ in aqua tuſi rami,radiceſq; ſummæ amaritudinis æreo uaſe p triduũ.iterũq; exēpto ligno,donec mellis craſſitudo fiat.Spina alba uulgo nota eſt. Corona ex ea impoſita capitis dolores fert̃ minuere.Oxyacanthos ſpina eſt multo mĩorib⁹ foliis aculeatis p extremitates,ferēs baccas rotũdas,foliis ipſis araneoſa lanugine obductis,qua collecta ē̃t ueſtes quædã bõbicinis ſimiles fiũt in oriēte.Oxyacãthi baccæ cõtra ſerpētiũ ictus bibũtur.Eſt & Acatiæ ſpĩa,cuius ſemē lenticulæ ſimile,minor eſt tamē & grano,& folicolo.Colligit̃ autũno. ſpiſſatur ſuccus ex folliculis aqua cæleſti pfuſis,mox in pila tuſcis exprimitur organis,denſatur i ſole,mortariis in paſtillos.Ad coria perficiēda ſemine pro galla utuntur.Vulgaris ſpinæ ſolius radicis uſus eſt ad coria tingenda.Per hiſpãnias tamen multi ad odores,& unguēta utũt̃,aſpalatũ uocãtes cũ aſpalatus ſit ſpĩa alba in oriente,magnitudĩe arboris modicæ,flore roſæ,cuius radix unguētis expetit̃,quidã Eriſi ſceptrũ uocãt.Alii ſceptrũ Eliſei,alii adiſpacum, alii diſpacon,ſiue diacheron,ſanat ozenas.Sic enim uocatur uitiũ in narib⁹ ex cõfluxu humoris acerrimi.Eſt & ſpina appendix ita appellata,qm̃ baccæ puniceo colore in ea inſtar racemi pendentes appē-

dices uocãtur.Spina etiã uepris dr̃,ꝙ uehemẽter prehẽdat.Cuius diminutiuũ eſt ueprecula.

SANGVINEA.Sanguinolenta,ſparſa cruore multaꝝ feraꝝ.Sanguis quid ſignificet,manifeſtum eſt.Maribus hic q̃ fœminis nigrior eſt.& in iuuenta magis q̃ ſenio.Qui multo ſanguĩe,& pingui abũdant,iracũdi ſunt,magna in eo utilitatis pars eſt.Emiſſus ſpiritũ ſecũ trahit,& tñ non ſentit tractũ.inter aĩalia,fortiora ſunt,q̃bus ſanguis craſſior eſt.Sapientiora,qbus tẽuior.timidiora,qbus minimus.Quibus nullus,hebetia.Tauroꝝ celerrime coit,ideo peſtifer,ut ſupra diximus.A proꝝ.ceruoꝝ.capraꝝ.& bubaloꝝ omnium,non ſpiſſatur.Pinguiſſimus aſinis.Homini tenuiſſimus eſt.Quæ plus q̃ quaternos habent pedes,carent ſanguine.Obeſi minus ſanguinis habent,quoniã abſumiẽ pingui.Profluuiũ eius ĩ naribus ſoli homini accidit quibuſdam per inferna,multis per ora ſtatuto tempore,ut uoluſio ſaturnino omnibus annis,qui tñ nonageſimũ uitæ annum exceſſit.Animalia quæ certis temporibus latent,non habent tũc ſanguinem,præter exiguas admodum guttas circa cor.Hominibus ĩ metu refugit,in uerecũdia faciẽ petit,ideo timore palleſcimus,rubeſcimus pudore.Morbi oẽs morſq; ſanguĩem abſumũt.Aliquando ſanguis pro genere põitur.Vir.An nymphaꝝ ſanguinis una.Ab hoc ſanguineus.& ſanguinolentus deducuntur,quæ modo ad corpus referunẽ,ſignificãtq; plenũ ſanguine,ut hoc loco.Modo ad aĩum,& pro crudeli,ac cruento accipiunẽ.Apuleius.ĩmãi,ac ſanguinea uoce pterruit.Varro.itaq; ꝓpter amorẽ ĩperii magiſtratus gradati ſeditiõibus ſanguinolentis urbẽ pturbauere.itẽ ſanguĩarius,hoc eſt ſæuus.crudelis.Cice.itaq; grauẽ illã,ac ſanguinariã uocẽ audiuimus.& ſanguiſuga.uermis,q & hirudo dr̃.Hora.Non miſſura cutẽ niſi plena cruoris hirudo.Quidã hãc ab hærẽdo nomẽ traxiſſe exiſtimãt,ꝙ aĩalium corporibꝰ hæreat.& exãgue,qđ ſine ſanguine eſt.& ſãguiculus,ſanguis hædi,ſiue ſuis ĩ cibũ formatꝰ.Ply.Vtunẽ ad utrũq; uitiũ.Et coagulo hedi ĩ uino myrteo magnitudĩe fabæ poto,& ſanguĩe eiuſdem ĩ cibum formato,quẽ ſanguiculũ uocãt.& cõſanguineus,q ſanguine mihi cõiũctus eſt.A quo cõſanguinitas ipſa cõiunctio.& ſanguinaria herba,qa ſuccus eius infuſus naribꝰ ſupprimit ſanguinẽ,polygonũ græci uocãt,uel a multitudĩe ſemĩs,uel a frequẽtia geniculoꝝ.Quippe πολυ multũ ſignificat, γόνοσ genitus, γόνυ genu, folia rutæ habet,parũ a terra attollitur ſimilis gramini.Alii calligonõ noĩant.Alii halmada.Nõnulli caminothum.Quidam dema.Multi myrtopetalon.& unũ eius genus,qđ in montibus naſcaẽ oreon,harũdini teneræ ſimile,uno caulæ dẽſis geniculis.& ĩ ſe fractis.Eſt & aliud genus ſilueſtre appellatum pene arboris frutice.radice lignoſa.rubicũdũ.ramis ſparti.binũ palmoꝝ.Vis oĩum eſt ſpiſſare,ac refrigerare,ꝓpter qđ ſtomachi feruori folia imponũtur.& ſanguẽ arbor,cuiꝰ cortex ad ſanguinis ſimilitudinem rubet.A quo ſanguineus.Ply.Siqs duas uirgas ſanguineas manu tulerit.itẽ a ſãguine ſecũdũ quoſdã ſancio uerbũ.Eſt.n.ꝓprie ſancire,conſecrare aliqd ſub ſanguine oſtiæ.Vñ ſanctũ dr̃.quaſi ſanguine cõſecratũ.& ſanctio ꝓprie uocaẽ lex cum terrore pœnæ.Alii tamen uolũt ſanctũ ꝓprie dici qđ ab iniuria hoĩum defenſum,atq; munitũ eſt,tractũq; eſſe a ſagminibus herbis,quæ legati populi Romani ferre ſolebãt,ne q̃s eos uiolaret,quẽadmodum legati græcoꝝ ferebãt ea,quæ ceratia uocãẽ.In municipiis muros ſanctos eſſe ſabinus affirmat,nec licere eos reficere ſine pricipis uel p̃ſidis auctoritate,nec aliqd cõiungere,uel ſupponere.Hinc ſancire deductũ,qđ eſt firmare,munire,& q̃ſi ſanctũ facere.Vlpianꝰ.Sãctũ eẽ ſcribit,quod nec ſacrũ,nec ꝓfanũ eſt,ſed ſanctione quadã cõfirmatũ,ut ſanctæ ſunt leges,hoc eſt ſanctione q̃dã ſubnixæ.Hinc Virgiliꝰ.Sãcta ad nos aĩa,atq; iſtiꝰ inſcia culpæ deſcẽdã.Sãcta inqt,hoc ẽ incorrupta.idẽ.Tuq; o ſanctiſſima cõiũx fœlix morte tua.Sãctiſſima,hoc eſt caſtiſſima interdũ tamen ſanctũ pro ſacro,& religioſo poniẽ.idẽ.Ecce leui ſũmo de uertice uiſus iuli fũdere lumẽ apex.& paulo poſt.Nos pauidi trepidare metu,crinẽq; flagrãtẽ Excutere,& ſanctos reſtiguere fontibus ignes.ſanctos inqt,q̃ſi diuinitꝰ miſſos.Idẽ.Tuq; o ſanctiſſima uates Præſcia uẽturi Sanctiſſimã uocauit,qa & uates,& deo plena erat.Ab hoc fit ſanctifico uerbũ,a quo ſanctificator.ſanctificatrix.ſanctificatio.itẽ ſanctitas.ſanctitudo.ſanctimõia eiuſdẽ ſignificatiõis.& ſancte aduerbiũ.A quo perſancte.Plau.idq; pſancte iurauit ſe facturũ.& ſanctuariũ,ſacer locꝰ,templũ.ſacrariũ.Sacrũ uero(ut Trebatius refert)dr̃ omne,qđ deoꝝ habeẽ.Hinc Virgiliꝰ.quotiẽs ſacrũ noĩat,additionẽ fere deoꝝ facit.Sacra Diõeæ mr̃i diuiſq; ferebã.idẽ.ſacra ioui ſtygio,quæ recte incœpta parabã.idem.Tibi enim,tibi maxima iuno,Mactat ſacra ferens.Hinc ſacer mõs trãs anienẽ fluuiũ ultra tertiũ miliariũ appellaẽ,q̃a Ioui fuerat cõſecratus,& ſacra uia ĩ urbe Roma uocitata eſt,ꝙ in ea fœdus ictum ſit inter Romulũ & Tatiũ.& ſacrimũ uocabãt muſtũ,qđ libero pr̃i ſacrificabãt pro uineis,& uaſis.& ipſo uino cõſeruãdis,ſicut præmetiũ de ſpicis,q̃s prio metẽdo collegiſſent.Cereri ſacrificabãt.& ſacroſanctũ quo iureiurãdo ĩterpoſito erat iſtitutũ.ut q uiolaſſet,morte pœnas pẽderet.& ſacramẽtũ,qđ iuriſiurãdi ſacratõe ĩterpoſita geriẽ.Vñ ſacramẽtũ militare appellatũ.itẽ ſacramẽtũ æs,qđ pœnæ cã penditur.& ſacrifico quod a lito ita diſtinguiẽ,ut ſacrificare,ſit ueniã petere.Litare uero,ꝓpitiare,& uotum impetrare.Plautus.Si hercle iſtuc unq̃ factũ eſt,tum me Iupiter faciat,ut ſemp ſacrificẽ,nunq̃ litẽ.Con

fundunt hæc tamē,& utrūq; accipit pro eo,qđ est sacrū facere.& sacrificulū regem sacrorum. & sacro uerbum,quod est deo dedico,& sacrū facio. A quo sacrator.sacratrix. sacratio.& cōsecro eiusdem significationis.A quo cōsecrator.cōsecratrix.cōsecratio. & execror, quod proprie est mala deprecor. Vnde execratio,deprecatio maloꝶ.& execrabile,deprecabile. euitandum.& desecro,quod,ꝓprie ē exsacro profanū facio.& quod uulgo dicitur degrado.Plaut⁹. Desecrare eum prius oportet,ne manus contaminem.& obsecro,quod significat obtestor.deprecor,& quasi sacra,ut te exorē,facio. Vnde ob uos secro ueteres dixerunt.pro uos obsecro. Ab hoc obsecrator.obsecratrix.obsecratio.& resecro,religiōe absoluo.Plautus.Resecro mater,ꝙ dudum obsecraueram,hinc cum populū reus aliquando rogasset per deos,ut eo periculo liberaret,iubebat magistratus eum resecrare.& sacerdotem,qui deo dicatus est,ad sacrificia facienda. A quo sacerdotium,ipsum sacerdotis munus.officiūue. Vnde gentilicium sacerdotium ueteres appellabant,quod nunc uocatur ius patronatus.& sacerdotale,quod est sacerdotis.& sacrarium locum,in quo sacra reponunt.& sacrilegium,qui rem sacram,aut e sacro loco furatur.a quo tale furtum sacrilegium.Sacrum etiam aliquando pro sacrificio ponitur,quando substantiuum est. Vir.Sacra diōeæ matri,diuisq; ferebam. Quando uero adiectiuum pro uenerabili.Idem.Extulit os sacrum cœlo.interdum etiam pro execrādo.scelesto .Idē. Quid mortalia pectora cogis Auri sacra fames.Plau.Homini quantum hoīum terra sustinet sacerrimo.Quod tractum est a gallorū consuetudine.Quotiens enim massilienses pestilentia laborabant unus ex pauperibus sese offerebat alendū āno integro publicis p̄ciosiorib⁹cibis.Hic postea uerbenis ornatus,& sacris uestib⁹īdutus p totā urbē ducebat cū execratiōib⁹,ut in ip̄m oīa ciuitatis mala reciderēt,& sic diis imolabat.itē sacrū qn̄ substātiuū est pro tēplo accipitur. Cuius diminutiuū est sacellū,dictūq; ē ad imitationē græcoꝶ,q sacrū dicūt. ἱερὸν.καὶ τὰ ἱερὰ templa appellāt.Paulus iuriscōsultus.Sunt aūt sacrilegi,q'publica sacra cōpilarint,atqui priuata sacra,uel ædiculas īcustoditas tētauerint,amplius q̄ fures,minus q̄ sacrilegi merēt.A sacro etiam sacerani appellati fuerūt reate orti,q ex septimontio ligures siculosq; eiecerunt,ꝙ iure sacro nati fuissēt. Veteres pro sanguis neutro genere sanguē dixerūt.Enni⁹.Et sanguē diis oriundū.Lucretius. Viscerib⁹uiscus gigni,sanguēq; creari,Sacrū græci ἱερὸν dicūt,hoc est hierō. a quo hierarchia sacer p̄ricipatus.& hiera,īsula īter siciliā,& liparim Vulcano sacra,& Hieri populi ultra Sauromatas.& Hiero rex Syracusarum.& Hieronymus ac Hierotheus ꝓpria nomina,quoꝶ alteꝶ sacra lex,alteꝶ sacer deus interp̄tari pōt.& Hieropolis,oppidi nomen,quasi sacra urbs & p diminutionē Hiella,urbs Etruriæ,& Hierosolyma.urbis nomen,in Palæstina,& Hierapicra,medicamēti genus ad soluēdū aluū.hoc est sacra.amara.nā πικρὸν græci amaꝶ dicūt.PERDIDIT.Amisit,quēadmodū supra dixim⁹. Ab hoc fit perditio.amissio.& perdite uehemēter sine remedio.& frugip̄da.salix.qa amittit semē anteq̄ oīno maturitatem sentiat.Sed huic rei naturæ,ꝓuidētia cōsuluit,qm̄ depactus surculus facile.& incuriosi⁹nascit. Vnā tn̄ salicē tradūt auctores semē ad maturitatē p̄ferre solitā in Creta īsula,atq; ipso descēsu spelūcæ Iouis toruū ligneūq; magnitudine ciceris. Salix a saliēdo dicta est,ꝙ uel sata,uel casu terræ cōpacta stati salit,ac surgit.Salix p̄ticalis dr̄,ex qua p̄ticæ fiūt,hoc est fustæ lōgiores,qb⁹ad sustentādas uites,hoc est ad iuga faciēda,& ad messes flagellādas,& ad alia rustica opa utimur.Ply.nā salices q̄dā in,ꝓceritatē magnā emittūt iugis uieaꝶ p̄ticas.Idē.Messis ipsa alibi tribulis ī area. alibi equoꝶ gressib⁹exterit,alibi p̄ticis flagellat.idē.Perticis q̄dā decutiūt oliuas cū iniuria arboꝶ sequētis āni dāno.Has iustū est cædi q̄rto quoq; anno.Salix uimīalis ē,ex q̄ uimīa colligunt has oīb⁹annis cōfodi iubent mēse Aprili.hæc & amerina dr̄ ab ameria umbriæ ciuitate ab Amerio sic appellata. Vir. Atq; amerina parāt lentæ retinacula uiti.Amella uero herba ē quæ nascit iuxta Mellā galliæ flumen,a quo nomē accepit.Folia salicis cōtrita.& pota intemperantiam libidinis coercere dicunt,atq; si sæpius sumantur,usum eius in totū auferre. A salice salignum deducitur,qđ e salice est,sicut acernū,qđ ex acere.& abiegnū.qđ ex abiete. & salicetū seminariū salicū,qđ & salictū,per syncopē dr̄. Virg.Hybleis apibus florē depasta salicti, & salicastrū, genus labruscæ in salictis nascens.Nā labrusca est, quæ a græcis ampelos agria, hoc ē uitis agrestis appellat,spissis & cādicātib⁹foliis.geniculata.ramoso cortice.fert uuas rubētes cocci mō,quæ cutē in facie mulierū purgāt.Quidā hāc tanuniā uocāt. Vitis alba ē quā græci ampeloleucē uocant.alii staphylē.alii molothron.alii philotrum.alii arcesostin.alii cedrosin.alii madon,huius sarmēta longis,& exilib⁹internodiis gēiculata scādunt folia pāpiosa ad magnitudinē hederæ,diuidūt ut uitiū.Radix alba grādis,rhaphano similis initio.Ex ea caules asparagi similitudine exeūt,qui decocti in cibo aluū,& urinā ciēt.Est & nigra uitis,quā q̄dā ampelomelænā.alii bryoniā.alii chironiā.alii gynecāthē.aut aproniā uocāt,similis priori,p̄ter q̄ colore. Astaphis agria,siue staphis uilis est cauliculis nigris, rectis. foliis labruscæ, fert foliculos uerius q̄ acinos uirides.similes ciceri,in his nucleū.triāgulū maturescit cū uidemia.FVGAM.Cursum,de quo supra dixim⁹.IMPLICITAM.Ipse īplicitus,hoc ē īnexus,in

uolutus.implicare enĩ inuoluere,& irretire est.Plau.Hæc meretrix miris me implicauit modis Sed de hoc supius disseruimꝰ.VISCO.Rete.Retia longis tpibus ad auiũ dũtaxat aucupia in usu fuere.Postea impatoꝝ fere tpibꝰ dũ uenationũ spectacula populo ædebant,feris quoq; ea adhibere cœpũt.Martia.Pulcher adest onager mitti uenatio debet Dẽtis Erithræi iã remouete sinꝰ.Per sinus.n.retia intelligi mãifestũ est.Quippe sinus ꝓprie pars illa dr̃,quæ ẽ ĩtra pectoris,brachiorũq; cõplexũ.Vnde fit sinuo uerbũ,qđ est curuo.flecto.Hinc sinus uestiũ appellati,q̃les erãt tunicæ Romanoꝝ,& nũc sũt quorũdam religiosoꝝ supra cincturã laxitas illa uestis quæ cingulũ opit.Et per metaphorã sinus uocanť littora curua,& q̃si brachiis mare amplectẽtia.A quo curuitas ipsa sinuatio dr̃.& sinuatim aduerbiũ,q̃si per sinꝰ.& sinuosum mare,qđ multos hẽt sinus.itẽ sinuosum,q̇cq̇d sinus facit ꝑꝑ laxitatem,ut sinuosa uela,quæ uentis flantibus curuanť,& sinus faciũt.Poniť etiã pro orbe oculos amplectẽte,hoc est ꝓ palpebris.Virgilius.Sinũ lachrymis impleuit abortis.itẽ pro quacũq; re fluẽte ob laxitatẽ atq; capaci.Iuuẽa. Fata regũt hoĩes,fatũ est in partibus illis,Quas sinus abscõdit.unde & retia sinus uocanť.idẽ.ĩpleuitq; sinus.Sinus etiã prima ꝓducta,uasis genꝰ est sinuosũ.sicut galeola.Vir.Sinũ lactis,& hæc te liba Priape quotãnis Expectare sat ẽ.Varro.Vbi erat uinũ positũ in mẽsa,aut galeola,aut sinu.A sinu fit ẽt uerbũ insinuo,qđ ꝓprie significat cõiungo,& quasi in sinũ cõmitto. Sisenna.Agmẽ ꝑturbatũ peditis insinuãt,ac loco cõmouent.Iustinus.Cui se celeriter officii comitate,& obsequẽdi gr̃a insinuauit. Hic per metaphorã insinuare dicimꝰ,nõ apte,& simpliciter rẽ exponere.Sed latẽter in aĩum audiẽtis ueluti in sinũ,id qđ uolumꝰ mittere.A quo ĩsinuatio apđ rhetores appellata,quæ exordii pars est,& ita a principio distinguitur,qđ in principio ẽ recta beneuolẽtiæ,& actionis postulatio,quæ esse in turpi genere causæ nõ põt. insinuatio subrepit animis,uel quia res sit improba,uel qa ab oĩbꝰ parũ probeť.Quod uiscũ pro rete usurpauerit ueteres,testať Nonius Marcellus.Viscũ inqt positũ aliquãdo pro rete repitur a tenacitate. Testať Varro.cuius ipse testimonio utiť.Lepusculi timẽtes,hoc quadrãgulũ dedũt se in rete.Sic fugere uiscũ nequerũt,lineãq; cõpedẽ.Testať Virgiliꝰ.Tũ laqueis captare feras,& fallere uisco,inuẽtũ,& magnos canibꝰ circũdare saltus.De feris enĩ hic ꝓculdubio Virgilius loquiť,nõ de auibus.Nec recte sentit Seruius diuisũ esse sensum,& qđ dicit laqueis captare feras ad uenationẽ ꝑtinere.Quod uero ait fallere uisco ad aucupiũ.mox enĩ poeta ipse subiũgit,& magnos canibus circũdare saltus,qđ ad uenationẽ ꝑtinet,ferasq;.Auiũ aũt nullã hoc loco facit mẽtionẽ Sic igiť Virgilius laqueũ,& uiscũ noĩauit.ut Varro uiscũ,& lineã cõpedẽ.hinc aliq,quos Seruiꝰ rep̃hendit,ui quadã ueritatis ĩpulsi,qm̃ uiscũ pro rete a ueteribꝰ usurpari solitũ ignorabãt,& tñ nõ de auibus,sed de feris loq Virgiliũ nõ dubitabãt,Pro uisco uisceratione ĩterp̃tati sũt.in nõ minorẽ mihi uidenť errorẽ lapsi,qm̃ cũ carnẽ significare uolumus,uiscꝰ uisceris dicimꝰ,nõ uiscũ uisci.Oui.Heu quãtũ scelus est in uiscere,uiscera condi.Alteriusq; aiantẽ aiantis uiuere letho.Lucre.Visceribus uiscus gigni,sanguẽq; creari.Sed ĩ hũc errorẽ lapsum fuisse Noniũ Marcellũ eo magis admiror,quo pro rete accipi uiscũ & legerat,& notauerat,nisi forte posterius hoc legit notauitq;,qđ supra diximus,& oblitus ẽ retractare,qđ supius ita scripserat.uiscꝰ positũ pro uiscere.Lucre.uisceribus uiscus gigni,sanguẽq; creari.Vir.Tũ laqueis captare feras & fallere uisco,idest tractu uisceris.Sic aũt pro rete uiscũ usurpamꝰ a retinẽdis feris,quẽadmodũ pro arboribus capimus retas,qđ naues retineãt tanq̃ retia.Sũt enĩ retæ arbores,quæ aut ex ripis fluminũ eminent,aut in alueis eorũ extãt,a retibus appellatæ,qđ p̃tereuntes naues,quasi irretire uideãť. iccirco flumina retanda locari solent,idest purganda,ne qd moræ,siue periculi nauibꝰ in ea uirgulta incidentibus fiat.Rete a raritate deductũ diximus,teste Varrone.a quo reticulũ,de quo supiꝰ locuti sumꝰ.& irretio uerbũ,qđ significat retieo,capio.& irretitũ dicimꝰ fraude aliqua,aut blãditiis,aut dolo q̃si rete captũ.uisci tria sunt genera.unũ in abiete & larice nascẽs,qđ cassitias dr̃.Alteꝝ in euboea,qđ stellis.Tertiũ in arcadia,qđ hyphear.uiscum inq̃rcu.robore.ilice.primo siluestri.Terebintho,nec ullis aliis arboribus nascitur. Copiosissimũ ĩ quercu,qđ dryoshyphear uocant.Satũ nullo mõ nasciť.nec nisi per aluũ auiũ redditũ,maxĩe q; palũboꝝ & turdorũ.Hæc est enĩ uisci natura,ut nõ ꝓueniat nisi prius in uentre auiũ maturatũ fuerit.Altitudo arbusculi cubitũ nõ excedit.uiscũ fit ex acinis,qui messiũ tpe ĩmaturi colligũť.Nã si ĩbres accesserint,amplitudine q̇dẽ augenť.uisco uero marcescũt.Siccanť deinde,& aridi tũdũtur,ac cõditi in aqua putrescũt duodẽis fere diebus,& unũ hoc ex oĩbꝰ rebꝰ putrescẽdo gr̃am ĩuenit.ide in ꝓfluẽte rursus malleo tusi amissis corticibus ĩteriore carne lentescunt.Hoc uiscũ cũ libet ĩsidias moliri auibꝰ,iuglãdis oleo subigiť,aut si aues aq̃ticæ sint,& ĩ aq̃ uiscũ debeat põi,larido siue altero pĩgui.Nihil hẽbãt druides uisco & arbore in q̃ nasciť sacratiuis,hi magi galloꝝ erãt.in oĩ qppe gallia eoꝝ hoĩum,q in aliquo eẽnt honore,duo genera erãt.nã plebs pene seruoꝝ hẽbať loco,q nihil hẽbãt ꝑ se,nulli adhibebãť cõsilio.Pleriq; cũ aut ære alieo,aut magnitudĩe tributoꝝ,aut ĩiuria potẽtioꝝ p̃mebãť sese ĩ seruitutẽ dicabãt hoibꝰ nobilibꝰ.In hoc eadẽ oĩa iura erãt,q̃ dñis ĩ seruos.Sed hoꝝ duo genera erãt.Alteꝝ druidũ.Alte

rũ eqtũ.illi dĩuinis rebus ĩtererãt,sacrificia publica & priuata ꝓcurabãt.Religiones ĩterp̃tabãtur.Ad hos magnus adolescẽtiũ numerus disciplinæ cã cõcurrebat,magnoq; ii apud eos erãt honore.Nã fere de oĩbus cõtrouersiis publicis,priuatisq; cõstituebãt.Siqs aut priuatus,aut publicus eoꝝ decreto nõ stetisset.ei sacrificiis interdicebaẽ,hæc pœna apud eos erat.Quibus ita erat interdictũ,ii nũero ĩpioꝝ,ac sceleratoꝝ hẽbant,hoꝝ cõuersationẽ,sermonẽq; oẽs fugiebãt,neqd ex cõtagione ĩcõmodi accipent,neq; iis petẽtibus ius reddebaẽ,neq; honos ull⁹ cõmunicabaẽ.Oĩbus aũt druidib⁹ p̃erat un⁹,q sũmã ĩter eos hẽbat auctoritatẽ,hoc mortuo,aut siqs ex reliqs excellebat dignitate,succedebat.aut si plures erãt pares,suffragio druidũ.Nõnũq̃ ẽt de prĩcipatu armis cõtẽdebãt.Hic certo anni tpe in finib⁹ carnutũ,q̃ regio toti⁹ galliæ media habeẽ,cõsidebat in loco cõsecrato,huc oẽs undiq;,qbus aliq̃ cõtrouersia erat,cõueniebãt.& druidũ iudiciis,decretisq; parebãt.Eoꝝ disciplina in Britãnia repta,& ĩde in galliã trãslata fuerat.Druides a bello abeẽ cõsueuerãt,neq; tributa una cũ reliqs pẽdebãt.Vacatõem militiæ oĩumq; rerũ hẽbãt ĩmũitatẽ.Hi ergo roboꝝ eligebãt lucos,nec ulla sacra sine ea frõde cõficiebãt.unde & ἀπὸ τῆς δρυός,hoc ẽ a q̃rcu druides appellari existimantur.Quicqd iis arboribus adnascaẽ,e cœlo missũ putabãt,signũq; eẽ,ꝙ ea arbor a deo electa eẽt.Reptũ ergo in ea uiscũ magna religiõe petebaẽ.Sacrificio epulis rite sub ea arbore p̃paratis duos admouebãt cãdidi coloris tauros,quoꝝ cornua tũc primũ uinciebanẽ.Sacerdos cãdida ueste ĩdut⁹ arborẽ scãdebat,falce aurea demetebat uiscũ.Cãdido id sago excipiebaẽ.Tũ demũ uictimas imolabãt p̃cãtes deũ ut donũ suũ his,qbus dareẽ,ꝓsperũ faceret.Fecũditatẽ cuicũq; aĩaliũ sterili eo poto p̃beri arbitrabãẽ.Contraq; oĩa uenena eẽ remedio.A uisco uiscosum deduciẽ,qd' tenax significat,dr̃q; ẽt uiscidum.& inuisco,qđ ẽ uisco ĩficio.SPLENDIDA.Lucẽtia.Ob candorem ferri splẽdere lucere est.Hic splẽdor solis.Poniẽ tñ p metaphorã ꝓ decore.dignitate.gloria.Vnde splẽdorẽ nõis.splẽdorẽ familiæ.splẽdorẽ uirtutũ.splendorẽ reꝝ gestaꝝ dicimus,hoc ẽ claritatẽ.& splẽdidus.fulgẽs.clarus.& splẽdide aduerbiũ,clare.Quidã ẽt splẽdesco usurpãt.Apule.Cũ iã aurora splẽdesceret.&Splẽdophorus,nomẽ ꝓpriũ ex græco,ac latĩo cõpositũ,q̃si splẽdorẽ ferẽs.& cõpositũ resplẽdeo.CESSENT.Desistãt ab ope,reponanẽ.TECTO FERRO.In uagina recõdito,qđ ĩ uenabulis,atq; aliis hmõi telis fit ne rubigo incessat.LANCEA.Teli gen⁹ oĩum lõgissimũ,a græco nomẽ hñs.Quippe græci λόγχην lanceã dicũt,a quo λογχοφόρον lãcearium.Post lãceã ĩter tela lõgior ẽ materis.Sisẽna.Gallia materib⁹,sæui lãceis cõfigũt.idẽ.Alii materibus aut lãceis mediũ ꝑturbãt agmẽ.A lãcea fit lãcino uerbũ,qđ ẽ ferio.lacero.Ply.Est & uolucre canib⁹ peculiare malũ,aures maxĩe lãcinans,q̃ defendi morsu nõ queunt.Solin⁹.In Asia locus est,ubi primo aduentus sui tpe ciconiæ aduolãt,& eã q̃ ultima aduenerit lãcinãt uniuersæ.TORTA.Emissa,iaculata.Vir.ĩ medios telũ torsisti prim⁹ achiuos.de quo supra diximus.EXCVSSA MANV.Mota uibrãte manu.Excutere enĩ ꝓprie mouere ẽ.Ci.Explica,atq; excute intelligẽtiã tuã.Plau.Excute dũ paliũ.Per metaphorã tñ aliqñ ꝓ emittere accipitur.Vir.Excussus Acõteus fulminis ĩ morẽ.Aliquãdo pro deiicere.idẽ.Excutimur cursu & cæcis eramus ĩundis.idem.Magno si pectore possit Excussisse deũ,tãto magis ille fatigat.Hĩc excussores equi dicunẽ,qui sessorem deiiciunt.Ply.Excusso Circẽsib⁹ auriga,cucurrisse excussores cõstat,& primatũ obtinuisse.& excutio,eiectio.Veteres aliquãdo exciet p syncopẽ pro excutiet scripsere.Cõpositũ aũt excutio est ab ex intẽtiua præpositione,& quatio,qđ similiter ꝓprie significat moueo.Vir.At uero ingẽtem quatiẽs Mezẽtius hastã.Sed p metaphoram mõ pro cõcutio poniẽ.idẽ.Quadrupedante putrẽ sonitu quatit ungula cãpũ.Mõ pro infesto.idem.Aut rastris terrã domat,aut q̃tit oppida bello.Mõ pro eiicio,siue excludo.Teren.Nimirũ hõ quatieẽ cũ dono foras.Ab hoc fit frequẽtatiuũ quasso,qd' simili mõ significat moueo.Plau.Qui suã undantẽ chlamydẽ quassãdo fecit.Nõnũq̃ põiẽ pro cõcutio.Virg.Quassatæq; rates dũ nõ tractabile cælũ.Ab hoc fit quassabund⁹.Plau.Caput mõ quassabundus exiuit domo.item a q̃tio cõposita fiũt percutio,qđ est ferio.A quo ꝑcussor,q ferit.& aliqñ pro carnifice poniẽ.& percussio,ictus.Decutio.demeto.excido.Ply.Ramoꝝ sũma quæq; decutiens.a quo decussor.decutio.incutio,qđ ẽ iniicio.Vir.incute uim uẽtis,submersasq; obrue puppes a quo incussor.& incussio.incussum lapidẽ.Vir.uocat molã manualẽ lapidẽq; reuertẽs incusum,aut atræ massam picis urbe reportat.Succutio,qd' est cõcutio,& nõ tam in usu ẽ,q̃ ei⁹ frequẽtatiuum succusso,diciturq; ꝓprie de equo qui gradario cõtrarius est,hoc est cõcutiẽdo sessorem gradiẽ.& equ⁹ ipse succussor appellaẽ.& succussari⁹ equ⁹.& succusator.& succussio ip̃a agitatio,quæ & succussatio uocatur.Accius.Agite,ac equus ne succusset.caute ingredimini Lucil.Succussatoris tardi,rariq; caballi.idem.Cãpanus sonipes succussor nullus sequeẽ.Talis gressus succussatura appellaẽ.Ecõtrario gradari⁹,ut supius ostẽdimus,ẽ equus,q molli gradu & siñ succussatura ĩcedit.idẽ.ip̃e equ⁹ nõ formosus,sed gradari⁹ optim⁹ est.Tolutari⁹ uero equ⁹ uocatur,qui non uulgari motu incedit,sed molli alternoq; cruꝝ explicatu ueluti currẽs,qđ arte facere traditur.Hic asturco quoq; appellatur ab asturia gallica gente,quæ hmõi equos præ

ſtãtes olim hẽbat, naturaliter ſic gradiẽtes, queẽadmodũ nũc Britãnia. Marti. Hic breuis ad numeꝝ rapidos qui colligit ungues, Venit ab auriferis gẽtib⁹ aſtur equus. Tolutarii aũt a pedũ uolubilitate dicunt̃, q̃ſi uolutarii. Vñ tolutim aduerbium, q̃ſi uolubiliter. Plau. Demã hercle de bordeo, ni tolutim uadas. Var. Vt equus, q ad uehẽdum eſt nat⁹, tñ hic tradit̃ magr̃o, ut eqſ ſo doceat tolutim currere. Ply. Aſturcones ſunt, quibus nõ uulgaris grad⁹, ſed mollis alterno cruꝝ explicatu glomeratio. Vñ equus tolutim carpere icurſus tradit̃ arte. Iuli⁹ Mopſus. Quãtũ tolutarii eq̧ ſuccuſſariis diſtãt. Hinc etiam toluti loq hoĩes dicunt̃, q uolubilitate quadã utũtur. & tolutiloquẽtiam pro ſermonis uolubilitate ueteres uſurparũt. Neui⁹. O peſtifera. trux. acerba tolutiloquẽtia. Diſcutio, qđ examĩo. inueſtigo. Vñ diſcuſſum dicimus, qđ examinatũ aut iudicatũ ẽ. & actus ipe diſcuſſio uocitat̃. & diſcuſſor, q̇ diſcutit. Cõcutio. cõmoueo. a quo cõcuſſio, Vnde cõquaſſo fruẽtatiuum. a quo cõquaſſatio. Sũt qui cõquiniſco quoq; & obliuiſco a quatio deducta exiſtimẽt, ſignificatq; indignor. Plau. Faciẽdũ eſt puerile officiũ conquiniſcã ad ciſtulã. Priſcia. Cõqniſcẽ inqt ẽ caput q̃ſſare. Sed & hoc idignãtis ẽ. DEPRENDAT VACVO VENATOR IN AERE PRAEDAM. Senſus eſt. Si feræ capiũt̃ retibus, aut aues, capiantur etiã in aere, ut ſolẽt auiculæ cõprehẽdi. ARTE AVCVPIS. Tendẽdo uiſcum, hoc eſt retia. Auceps, qd ſit, ſupra diximus, a capiẽdis auib⁹ dictus. Auis ꝓprie eſt oẽ gen⁹ uolucris, qđ oua parit, pẽniſq; decoratũ eſt, ꝑter unũ ueſptilionẽ, de quo ſupra dixim⁹. Deducit̃ ãt ab aduẽtu ꝙ ſingulis annis aues aduenĩãt. Vel auis dicta, q̃ſi ſine uia, ꝙ qua uia ueniãt nemo intelligat. Ab auis auicula deducit̃, ꝑua auis. & auiariũ loc⁹, ĩ quo aues domi educant̃. Aliqñ ẽt ſecretũ nem⁹, qđ aues frequẽtãt. Virg. Sãguineiſq; ĩculta rubẽt auiaria baccis. & auicularius, q auiario ꝑ eſt. & auceps. aucupiũ. aucupor. aucupator. aucupatio. augur. auguror. auguriũ. auguraculũ. auſpex. auſpiciũ. auſpicor. auſpicatiſſimũ. auguſti⁹. auguſtiſſimũ. auguſte, de qb⁹ ſupius diſſeruimus. itẽ auernus, de quo dicemus inferius.

DE SVE QVAE EX VVLNERE PEPERIT. EPIGRAMMA. XII.

i NTER CAASAREAE. Blãdit̃ Domitiano ꝙ ĩ uenatiõe eius ſus grauida telo icta ĩcolumẽ ꝑtũ ꝑ uuln⁹ emiſerit. HASTA. Telũ. Partẽ poſuit ꝓ toto. Nã haſtæ ſunt ẽt ſine ferro, ut contoꝝ. uenabuloꝝ. mateꝝ. lãceaꝝ. piloꝝ. & alioꝝ ſimiliũ. qñq; ẽt ſagittaꝝ. Erat ãt haſta ꝑcipuũ belli ſignũ. Vñ carthaginẽſes bellũ cũ Romãis geſturi haſtã eis miſer̃, & romãi fortes uiros ea ſæpe dõare cõſueuerũt. ab haſta haſtati dñr, q primi ĩ acie cõſtitui cũ haſtis ſolebãt. & haſtula diminutiuũ. LEVIS. Sine põdere. Nã ſi grauior fuiſſet ĩteremiſſet ꝑlẽ. Leue qñ priorẽ ſyllabã corripit, ſignificat id, qđ ſine põdere eſt. uñ leuẽ ſtipulã dicim⁹. Trãſferturq; ad aĩum. uñ leues dicimus hoĩes incõſtãtes. uiles, & nullo honore dignos, queẽadmodũ ecõtrario graues uocam⁹ cõſtates. ſeueros. prudẽtes. Ab hoc fit leuitas, qđ mõ dr̃ de re, q̃ ſine põdere ẽ. Mõ ꝓ ſtultitia. ĩcõſtãtia. uilitate ponit̃. Cice. Cũ in Antonio gen⁹ quoddã ſordidiſſimũ uitæ demonſtrare uellet, qđ ĩ caupona deliteſceret, qđ ad ueſpeꝝ potaret, qđ ore inuoluto iter faceret, ne cognoſceret̃. Videte inqt hoĩs leuitatẽ. itẽ leucuna, quo uerbo ꝓ leui uſus ẽ Laberius. & lepus. lepor. lepidus. lepide. illepide. leporariũ a pedũ leuitate, ut ſupius dixim⁹. itẽ leuiter aduerbiũ, ſine põdere. Præterea leuior. leuiſſimus. leuius. leuiſſime. & leuo uerbũ, qđ mõ ſignificat in altũ uelut aliqd leue tollo. Liui⁹. Mox aq̃ leuata uẽto, cũ ſup gelida mõtiũ cõcreta eẽt. Mõ aufero. Virgi. Atq; arcta leuari uincla iubet Priamus. interdũ alleuo, & moleſtiã, laborẽq; extẽuo. idem. Ego hoc te faſce leuabo. Plerũq; iminuo. idẽ. Omenq; leuãdũ ꝑdim⁹. Ab hoc fit alleuo, qđ ẽ in altũ tollo uel de imo, & ubi qđ iacet, atq; abiectũ ẽ, ſurſum tollo. Quintil. Vidi multos, quorũ ſupcilia ad ſingulos uocis conatus alleuarent̃. mõ foueo, & opẽ atq; auxiliũ ꝑſto. idẽ. Quare nõ petit ut miſeꝝ putetis, niſi. & ĩnocẽs fuerit. nõ petit ut afflictũ alleuetis, niſi & ꝓbauerit ſe infœliciorẽ, ꝙ patrẽ amiſit, q̃ ꝙ oculos. Eleuo mõ in altũ tollo. Plau. Cape dũ lapidẽ hũc, atq; eleua. Mõ minuo, & extenuo. Quintili. Nam qs ignorat, qn id longe ſit honeſtiſſimum, ac liberalibus diſciplinis, & illo queẽ exigim⁹, aĩo digniſſimũ, nõ uẽdere opam, neq; eleuare tãti beneficii auctoritatẽ, cũ pleraq; hoc ipſo poſſint uideri uilia, qđ ꝑciũ hñt. Subleuo aliqñ defẽdo. adiuuo. Ci. Zopyrus, ꝙ ſe naturã cuiuſq; ex forma ꝑſpicere ꝓfitebat̃, a cæteris deriſus eſt, qui illa in Socrate uitia nõ cognoſcebãt, quæ ipſe ex illius aſpectu multa collegerat. ab ipſo ãt Socrate ſubleuat⁹, cũ illa ſibi ſigna, ſed rõne a ſe deiecta diceret. Aliqñ ſurſum tollo ſiue ſuſtento. Suetoni⁹ de Veſpaſião. Aluo repẽte uſq; ad defectionẽ ſoluta impatorẽ ait ſtantẽ mori oportere, dũq; cõſurgit, ac nitit̃, ĩter man⁹ ſubleuantiũ extinctus ẽ. Releuo idẽ pene, qđ alleuo. Cice. Multiſq; oppſſum miſeriis releuaui. Cũ uero leue primã ſyllabam ꝓductã hẽt. ſignificat id qđ tactu aſpeꝝ nõ ẽ, ut leue marmor. Ab hoc fit leuigo, qđ eſt complano. polio. Ply. Scabricia leuigat̃ dẽte cõchaue. ſed caducæ lr̃æ fiũt. Hĩc leuigator & leuigatio. itẽ a leue leuor, qđ ẽ aſpitati cõtrariũ. idẽ. Spectat̃ in chartis tenuitas. denſitas. cãdor. leuor. Lene idẽ fere ſignificat qđ leue. i. qđ tactu nullam aſpitatẽ hẽt. Trãſfertur tñ ad aĩum. & ꝓ modeſto accipit̃. A quo fit le-

nio uerbũ,qđ eſt mitigo.placo.mulceo. A quo lænitas.mãſuetudo,ſuauitas.quæ & lenitudo a ueteribus dicta eſt.Lucil. Mira lenitudine ac ſuauitate abundant. Cicero. Lenitudo oratiõis mollitudo corpis. & leniter aduerbium, hoc eſt moderate.ſuauiter.quod & lene dr̃. Martia. Tepida natabis lene cõgedi uada. & lenimẽtũ placatio.lænitio.Et(ut qdã putãt) lenia q̃ ſunt ornamẽta tunicarum aurea.Lænẽ uero qdã a lẽte dictũ exiſtimãt.Nã lẽtũ ꝓprie ſignificat tenerum,& facile flexuoſum. Vir.Lẽta ſalix q̃tũ pallẽti cædit oliuæ.Sed trãſlatũ ad aĩum ꝓ leni,& placido accipit.Cice. Qui cũ publicas iniurias lẽte tuliſſet,ſuã nõ tulit.Lẽte inqt,hoc ẽ molliter.modeſte.ꝑ metaphorã tamẽ aliqñ lentus pro facilis ponit.Lucillius.Cotta ſenex Craſſi pr̃ magnus trico fuit,nũmarius,ſoluere nulli lẽtus.itẽ pro tardus.A quo lẽtitia.& lẽtitudo tarditas.& lente,tarde.ĩterdum etiã lẽtitia,flexibilitas.Cice.Hũc craſſum,qui lentus(ut ſcitis)dicere ſolebat ad imitationem,q̃ſi nr̃i generis cõtẽ diſſe.& pro ſecurus,ocioſus.Vir. Nos patriã fugimꝰ,tu Tityre lẽtus in umbra.& pro tenax.Plau.Quam lẽtũ eſt,& uiſco ſimile.& ꝓ remiſſus frigidus.Vir.Nocte leues melius ſtipulæ nocte arida prata tõdent.noctis lentus nõ deficit humor.Vñ lẽte,pro remiſſe,& frigide uſurpamus.Cice.Neq; enĩ eſt facile ꝑficere,ut iraſcat ei cui tu uel iudex,ſi tu ipſe id lẽte ferre uideare.In cõpoſitione aũt lẽtũ pro pleno accipimꝰ, ut ſõnolẽtus.uĩolẽtus.temulẽtus.Itẽ a lenis lẽs dr̃ notũ genꝰ leguminis,ꝙ qui ea ueſcũt lenes ac moderati fiũt.Ply.inuenio apud ueteres auctores æq̃nimitatẽ fieri ueſcẽtibus lẽte.Duo genera lẽtis ſũt. Alteꝝ rotũdiꝰ,nigriuſq;.Alteꝝ ſua figura.Ab hoc fit lẽticula dimĩutiuũ,qđ modo paruã lẽtem ſignificat,mõ uaſculũ oleo accõmodatũ,de quo ĩferius dicemus.Et lẽtigo maculæ ĩ facie ad lẽtis ſimilitudinẽ.A quo lẽtiginoſus.Lẽs uero cum ĩ genitiuo lẽdis facit a lædo deducit.&fœdũ capitis aĩal ſignificat,ex quo format pediculus.Quidã ab hoc lendiginoſum deducũt,hoc ẽ lẽdibꝰ plenũ.A lẽto uero fit uerbũ lẽteo hoc eſt lẽtus fio. A quo lẽteſco eiuſdẽ ſignificatiõis.Sũt ẽt qui putẽt lẽtiſcum ab hoc deduci,ob uirgultoꝝ lentitudinẽ. Arbor ẽ q̃ maſtichẽ ſudat gũmi mõ. Chia optima eſt.Repit tñ ĩ aſia,græciaq; herba quædã e radice folia emittẽs, & carduũ ſimilẽ malo ſeminis plenũ ex quo ĩciſa parte ſũma lachryma erũpit,quæ uix dignoſci põt a maſtiche uera.Tradũt Democritum medicũ in ualitudine cõſulis.M.Seruilii cõſularis filiæ oẽm curationẽ auſterã recuſantis diu efficaciter uſum lacte caprarũ,q̃s lẽtiſco paſcebat,Folia eius dẽtibꝰin dolore atterunt,fuſticulus ꝓ dẽtiſcalpiis utunt.Martia.Lẽtiſcũ meliꝰ ſed ſi tibi frõdea cuſpis Defuerit dẽtẽ pẽna lauare põt.itẽ mobiles dẽtes lẽtiſci decocto colluũt.lachryma ſedis uitiis ꝓdeſt.Preter lachrymã oleũ quoq; fit e ſemine eiꝰ qđ attritis ꝑtibus medet.illud aĩaduertẽdũ eſt lachrymã eiꝰ maſtichen,nõ maſticem dici debere,& rectũ eiꝰ eſſe maſtiche,non maſtix. Nã maſtix flagellũ eſt,& μασιγῶ flagello.uerbero. A quo maſtigiam uerberonẽ uocãt.Plau.Exi e culina,ſis foras maſtigia.Hĩc homeromaſtix,dictꝰ eſt zoilꝰ ille,q̃ ſcripta ſua cõtra iliadẽ,& Odyſſeã Homeri cõparata in Alexãdriã uẽiẽs Ptolemæo regi obtulit.Ptolemæus uero cũ aĩaduertiſſet poetã optimũ maximũ abſentẽ uexari,nullũ ei reſpõſum dedit.zoilus aũt cũ diutius in regno fuiſſet,iopia preſſus petiit a rege,ut ſibi aliqd tribueretur. Huic uero reſpõdiſſe rex dr̃.Homeꝝ,q̃ ante ãnos mille deceſſiſſet,æuo ꝑpetuo multa hoĩum millia paſcere,itidẽ debere eũ qui meliore ĩgenio ſe ꝓfiteret,nõ mõ unum, ſed ẽt plures alere poſſe.Læua uero a græco deducit.Quippe græci λαιὰν læuã dicũt,& ſignificat ſiniſtrã manũ A quo deriuat læuꝰ.læua.læuũ adiectiuũ,qđ ſignificat cũ de humanis rebus loqmur,cõtrarium.Vir.Si mẽs nõ læua fuiſſet.Cũ uero de cœleſtibus,ꝓſpeꝝ.idẽ.intõuit læuũ,qa ſiniſtra numinũ intuẽtibus dextra ſũt.Dextrũ autẽ ſiue dexterũ.utroq; enĩ mõ dicimꝰ,pro fœlici ac propitio accipit.idẽ.Et nos,& tua dexter adi pede ſacra ſecũdo,tractũ a dextra manu.q̃ à ꝑo ſῖο δε ξιὰσ dr̃.Sic enĩ græci dexterã uocant.Nã dextra manus ualidior ac præſtãtior eſt ſiniſtra.Vñ dextrã dare dicimus,nõ mõ manũ porrigere,ſed etiã auxiliũ præſtare.idẽ.Da dextrã miſero, hoc eſt præſta auxiliũ.itẽ dexter aliquãdo ſignificat eũ,qui dextræ partis eſt.idẽ.Quo tñ mihi dexter abis?interdũ aptũ,cõueniẽtẽ ab aptitudĩe dexteræ manus.Vnde dexterior fit.& dexterrimꝰ,hoc eſt aptior.& aptiſſimus.& dexteritas,aptitudo.& dextere.dexterius .dexterrime aduerbia,hoc eſt apte.aptius.aptiſſime. Antiqui dextimũ & ſiniſtimũ dixerũt pro dextro & ſiniſtro . Varro. A primo cõpito dextimã uiã munit Epicurus.Dextrarũ tibiarũ genus eſt, quæ dextra manu tenent.A dextra dextrorſum dicit,hoc eſt uerſus dextrã,ſicut a læua læuorſũ & a ſiniſtra,qđ ẽt læuã ſignificat ſiniſtorſum.A ſiniſtra ſiniſtrũ,ſicut læuũ in rebus humãis aduerſum,ĩ cæleſtibꝰ proſperũ ſignificat,q̃a ſiniſtra numinũ intuẽtibus nobis dextra ſunt. Dicit aũt a ſinẽdo qđ gerere nos dextra manu,quæ aptior eſt,ſinat.Ab hoc fit ſiniſtre aduerbiũ,qđ ſignificat fœliciter atq; infœliciter.FIXISSET. Vulneraſſet.Figere enĩ proprie eſt immittere.Columella.Palũ humi fixit.Et qm̃ q̃ figũt ẽt firmãt.Figere frequenter pro firmare uſurpamus.Ply. Fixũ animo erat,hoc eſt decretũ.firmatũ.item quoniã quæ figunt,id quo figunt feriunt,Figere pro ferire acccipimus.Vir.Atq; humiles habitare caſas,& figere ceruos.Figere etiã aliquando eſt affigere,qđ ab eo cõponit,hoc eſt applicare,& q̃ſi ad aliq̃d firmare. Vnde omiſſa mili-

tia ſiue

tia siue gladiatura milites, seu gladiatores arma figere dicebãt, q̃a ea ĩ tẽplis suspẽdebãt, uel tẽplorum parietibus affigebãt. Vnde tractũ est ut figerè arma sit securum esse. Virg. Armaq; fixit Troia, nũc placida cõpostus pace quiescit. Ab hoc fiunt cõposita infigo. defigo. cõfigo notæ significatiõis. a quibus ĩfixio. cõfixio deducunt. SVEM. Ferã. s. Sus enim & de feris, & de domesticis dr. aper dũtaxat de feris. hoc aĩal bis anno parit, tp̃s partus quatuor mẽsiũ. Numerus fœcũditati ad uicenos, sed educare tã multos nequeunt. Mares nõ ultra trimatũ generant. fœminæ senectute fessæ cubãtes coeunt. Fœtũ suũ si aliqñ comedũt, nõ est ꝓdigiũ. Suẽ oculo amisso putãt cito extingui. Alioqn uita ad quindecim annos qbusdã ad uicenos. Morbos patiunt anginæ. & strumæ, de qbus superius disseruimus. index ualitudinis in sue est cruor in radicæ setæ, qñ euellit. Caput obliquũ in ĩcessu gestat. gratissimã hẽt uolutationẽ in luto. cauda ei ĩtorta est, sæpiusq; in dextrũ q̃ in læuũ iacens. pinguescit sexagĩta diebus. sed magis si tridui media saginatio incipiat oĩum aĩaliũ maxĩme brutũ est. iõ nõ illepide existimabat aĩam ei datã ꝓ sale. Cõpertũ est sues furto abactos, & in naui collocatos agnita custodis uoce facta in alterũ nauigii latus inclinatione id demersisse, & ad custodẽ natando remeasse. Feri uestigia sua, urina delent simul eo põdere se in fuga leuãtes. Castrant fœminæ post bidui inediã suspẽsæ pernis, & uulua recisa, celerius ita pinguescũt. inuentũ. M. Apicii fuit carica eos saginare, & dato mulsi potu, satie repẽte necare. quinquaginta pene sapores ex eo fieri solebãt. in primis cõmendabatur abdomen, seu sumẽ. Mar. Esse putes nõdũ sumẽ, sic ubere largo. Effluet, & uiuo lacte papilla tumet. Est ãt sumẽ lac suis extractũ ac densatũ sue occisa a sugendo dictũ. antiq abdomẽ uocabãt priusq̃ calleret eiicientes occidere nõ assueti. Cõpertũ est primos genitos in quaq; parte sues primas mãmillas p̃mere, & si escæ sunt faucibus ꝓximæ, tñ suã nosse, unũquẽq; fœtum quo genitus sit ordine, eaq; ali. nec alia detracto illã alũno suo sterilescere illico, ac resilire. uno uero ex oĩ turba relicto, solã munificẽ, quæ genito fuerat attributa, descendere. Secundo loco uulua habet. Hora. Nil melius turdo. nil uulua dulcius ampla. Martialis. Te fortasse magis capiat de uirgine porca, me mr̃na graui de sue uulua capit. Vulua enecto ꝑtu melior est, q̃ ædito. illa eiectitia uocat, hæc porcaria. Primiparæ suis optima ẽ. Cuius & sumẽ optimũ, si mõ a fœtu haustũ nõ sit. Eiectitiæ teterrimũ ẽ, hinc glandia, hoc est ipsæ ceruices. in iis. n. glandulæ positæ sunt, quæ in hoĩbus tonsillæ dñr. & aliqñ cũ dolore intumescũt. Ita dictæ a similitudine glãdiũ. Glans fructus est quercus & aliarũ arborũ glãdiferarũ. Sed q̃a ex iis hoĩes quõdã uiuebãt, glãdis appellatiõe (ut Caius & Vlpianus asserũt) oẽs fructus cõtinentur. Vnde diuglandes, & iuglãdes. & iuglæ uocitatæ, de q̇b⁹ supra diximus. Glãs caduca est, q̃ ex arbore cecidit. Hic glãs plũbũ est in modũ glãdis formatũ. Virgi. Pars maxima glãdes liuẽtes spargit plũbi. Salu. Pars eminus glãde, aut lapidib⁹ pugnare. Itẽ glãs pars sũma colis est, q̃ p̃putio tegit, oculo similis. p̃putiũ. n. pellis q̃ glãs tegit. coles ipse penis. a quo colei ipsi testiculi, q testes sint uirilitatis hli pẽdẽt ex cole. pubes lanugo, q̃ circa genitalia nascit, a quo puberes dicti, q q̃rtũdecimũ ætatis annũ attigerũt, ꝙ iã eã lanuginẽ ĩmittãt. impuberes, q nõdũ ad eã ætatẽ ꝑuenere. & pubesco, pubẽ emitto. & pubertas huiusmodi ætas ĩ maribus. in fœminis uero annus duodecimus. Itẽ pubertas emissio ipsa pubis, a quo anni pubertatis dñr. Foramẽ qđ in media glande est urinæ fistula, siue tubus appellat. frenũ dr̃ glãdis principiũ, hoc est ubi p̃putia desinunt uersus colem, qñ glãs ita cõtecta est, ut nudari nõ possit. Id uitium medici græci φίμωσιν uocãt, remedium est a summa ora cutẽ incidere recta linea usq; ad finẽ. si uero aliqñ est nuda. artificio tegi potest dũmodo nuditas ipsa naturalis sit. & hõ nõ sit circũcisus. Cutis q̃ circa glandẽ est apprehendit atq; extendit, donec illã ipsam cõdat, ibiq; deligat. deinde iuxta pubẽ in orbẽ tergus ĩcidit donec coles nudent. Eo facto cutis ad uinculũ inclinat, nudaturq; circa pubẽ uelut circulus, eoq; lineamenta dant ut caro increscat, & id ĩpleat. satisq; uelamenti supra latitudo plagæ præstat. Sed donec cicatrix fiat. uinctũ esse id debet. urinæ in medio tm̃ exiguo itinere relicto. glandiũ multa genera sunt. alia fagea ẽ. alia q̃rna. alia iligna. p̃terea cerrus glãdẽ facit. robur. esculus. suber. Ilicis duo sunt genera. alterũ genus græci smilacẽ uocãt. in prouinciis aquifolia dicit. utriusq; glãs breuior. & gracilior est. quã Homerus acylon appellat. Quercus quoq; duo genera sunt. altera latifolia ex arguměto dr. quercũ quidã appellatã existimẽt, qđ hæc arbor grauis sit, siue qđ in mirã amplitudinẽ crescat. querq̃rũ. n. graue, ac magnũ ueteres dicebãt, ꝓp qđ & febrẽ frigidã cũ tremore querquerã noĩabant. Lucil. Iactãs me ut febris querq̃ra. Idẽ. Querquera cõsequitur, capitisq; dolores. A quercus quernus deducit. Sic ab acere acernus. & querquetũ, a quo querquetulanæ nymphæ dicunt querqueto p̃sidẽtes. & querquetulana porta Romæ appellata, qđ querquetũ intra urbis muros iuxta se haberet. Est & roboris genus, qđ hemeris uocat. glandẽ similiter ferens. Itẽ alia arbor, q̃ a græcis ἁλίφλοιος. a nostris salsicortex appellatur, cui glans amara, quã p̃ter sues nullũ aĩal attingit. Quæ glandẽ ferũt oẽs & gallã, sed glandẽ alternis annis. dulcissima oĩum glans fagina est, qua obsessos ẽt homines durasse longo tp̃e in Chio oppido cõstat. hæc suẽ hilarẽ facit, carnẽ coctilẽ & leuẽ, ac stomacho utilem. a

Appellatio Glandis oẽ fructus

fago arbore,unde fagina deducitur,fit ēt fagubal, quod fuit Romæ facellum Iouis ī quo erat fagus arbor, q̄ Ioui facra habebaſ, iligna fuē anguſtā.nitidā.ſtrigoſā.pōderoſam.querna diffuſam, ac grauiſſimā.proximā huic cerrea,nec ex alia ſolidiorē carnē,ſed durā. fungoſam carnē fieri cōſtat eſculo. roboř.ſubere.galla naſcitur,ſole de geminis exeunte erumpit noctu.creſcit uno die cādidior uſq; ad fabæ magnitudinē. Nigra diutius uiret,& intātū creſcit, ut interdū æquet magnitudinē mali.Hemeris optimā fert gullā,& coriis ꝑficiēdis aptiſſimam. Ferūt robora utrūq; genus gallæ.& canchryn,ita uocaſ pilula in medicina urendi uim hñs. a glāde glādeus.& glādifer deduciſ.& glādula diminutiuū.&glādatio,glādiū collectio.Itē glādatio paſtio ſuū ex glādibus.cōmendaſ præterea ex ſue ſinciput uerrinū,hoc eſt pars capitis anterior.Nā poſterior occiput appellaſ.a qbus ſincipitiū.& occipitiū eiuſdem ſignificationis.Plaut. Quæ in occipitio quoq; habet oculos peſſima. Itē ſcrutellus uēter ſuillus cōdito farre explet᷒. Itē teſticuli teſtes,ſiue teſticuli colei ſunt ex cole pēdentes,dicti ita ꝗ teſtes uirilitatis ſint. Vir. Magnis teſtibus iſta res ageſ.Hic fit teſticulor,qđ eſt iumentis maribus fœminas,uel fœminis mares admoueo.Quod nonulli ētiā teſtilor dicunt.Teſtes pecudi,armētoq; ad crura decidui ſunt,ſuibus adnexi.Delphino ꝑlong᷒,ſed ultima cōditi aluo.Elephāto occulti.Quæ oua pariunt.lūbis ītus adhærentes hēnt.& hæc ocißima ſunt in uenerē,ut ī gallis.colūbis.& aliis huiuſmodi cernimus.piſces.ſerpentes.teſtibus carēt,ſed eoꝝ uice binas ad genitalia a renib᷒ hñt uenas.buteonibus terni ſunt.Buteo auis eſt ex accipitrū genere a græcis, a numero teſticuloꝝ triorchis dicta,q̄ in honore mēſarū eſſe cōſueuit homini tm̄ iniuria aut ſpōte naturæ franguntur.Idq; tertiū ab hermaphroditis,& ſpadonibus ſemiuiri genus habēt. teſticuli qdam ſimilē medullis habēt.Nā ſanguinē nō emittunt,& oī ſenſu carent.dolent āt in ictibus,& īflāmationibus tunicæ,qbus hi cōtinentur.Dependēt uero in hoīe ab inguinibus per ſingulos neruos, quos κρεμαστῆρας græci uocant.Cum quoꝝ utroq; binæ deſcendunt uenæ & arteriæ. hæc aūt tunica teguns tenui neruoſa,ſine ſanguine.alba quæ ἐλαφροειδὴς a græcis noīatur.proprie āt teſtes ſunt,q teſtimoniū dicunt,ab eo(ut qdā putāt)appellati,ꝗ tueanſ ſtatū cauſæ, uel ꝗ ante ſtēt,ut(nos opinamur)q̄ſi ante ſtes,hoc eſt añſtantes.a teſte teſtatiò.& teſtimoniū deducunſ, q̄ proprie teſtiū dicta ſunt.& hoc differūt teſtatiōes.& teſtimonia a teſte,ꝗ illa fere in ſcriptis ſiunt.teſtis uero præſens loqtur.Marcellus.Cenſus & monumenta publica potiora teſtibus eſſe ſenatus cēſuit. Caliſtratus. Diuus Hadrianus Rufino ꝓcōſuli reſcripſit teſtibus ſe non teſtimoniis crediturū.Idē.Gabinio quoq; maximo idē princeps in hæc uerba reſcripſit.alia eſt auctoritas præſentiū teſtiū.alia teſtimoniorū,quæ recitari ſolēt.Itē a teſte fit teſtor uerbū, quod ꝓprie eſt teſtimoniū dico.Virgil. Teſtor in occaſu ueſtro.poniſ tñ aliqñ pro iuro,quia in iuramentis ueluti deos teſtes adhibemus,Idē. Veſtrū teſtor numē ait.aliqñ pro precor,qa ꝑcando quoq; ſolemus numina adhibere. Plau.Ipſus teſte per ſuperos omnis teſtatur. Item teſtamentū condo,hoc eſt uoluntatē meā ſupremā teſtificor.Nā & hinc dictū teſtamentū, qđ uolūtatis noſtræ ueluti teſtimoniū ſit. Vnde & ultima uoluntas,& ſuprema uoluntas appellatur.definiſ autē teſtamentū(ſicut Vlpiano placet)uoluntatis noſtræ iuſta ſententia,de eo,quod poſt mortem noſtrā fieri uoluerimus.Eſtq; proprie teſtamentū illud,qđ iure ꝑfectū eſt.abuſiue tamē ea quoq; teſtamēta appellanſ,quæ falſa ſunt.uel iniuſta.uel irrita.uel rupta.teſtamētū falſum eſt, qđ nō ſecūdū teſtatoris uoluntatē ſcriptū ē,ſed hēt aliqd additū.uel diminutum.uel mutatū. uel aliud pro alio ſuppoſitū.Irritū uero teſtamentū eſt qñ de iure inualidū eſt,ut ſi is q tèſtatur ſit capite diminutus.iniuſtū qñ nō recte factū eſt,utputa ſi ſit inofficioſum,exhæredatis liberis, & extraneo hæredè cōſtituto,qđ eſt contra pietatis officiū.ruptū eſt qđ ex aliqua cā infringiſ, ut ſi poſt mortē patris filius naſcaſ,q diciſ poſthumus.iſq; neq; hæres īſtitutus,neq; exhæredatus ſit.uel ſi duo teſtamenta cōdita ſint,poſteriore.n.rūpiſ prius.Vlpianus.Si binæ tabulæ ꝓferantur diuerſis tēporibus factæ. unæ prius,alteræ poſterius, utræq; tñ ſeptem teſtium ſignis ſignatæ,& apte poſteriores uacuæ inuentæ ſint.i.nihil ſcriptum habentes,oīno ſuperius teſtamētū ruptū nō erit, qa ſequens nullū eſt.Hoc & procitū teſtamētū dř,q̄ſi prouocatū, penultīa longa.Nā ꝓcitū penultima ſyllaba correpta ſignificat petitū.a proco,qđ eſt peto. a quo ꝓcor. Liuius.Matrē procitū uenerat.illud uero a cito fit,qđ ut ſuperius diximus,ſignificat uoco. Vñ ꝓ cito dicimus ſæpe cieo.produco.& ueteres procet pro prouocet dixere. Item ſuppreſſum teſtamentū dř,qñ in fraudē hæredū.uel legatorū.ſeu libertoꝝ,aliorumue nō ē palā reſignatū,ſiue exhibitū.Etſi nō latet,tñ ſi ad quos ꝑtiet,nō ꝑferaſ,ſupprimi uideſ.Iē auctographū teſtamētū eſt, qđ totū manu ipſius teſtatoris eſt ſcriptū.Tabulæ dñr numero tm̄ pluraliīqbus teſtamētū eſt ſcriptū quæcūq; materia ſit.ſiue e ligno ſint,ſiue charta. ſiue mēbrana.ſiue ex corio alicuius animalis,ſeu ēt ex lapide,aut ære.a teſtor teſtatus dicitur,q̇ teſtamentū fecit.Teſtatum ēt dicimus apertum uulgatū,ab omnib᷒ cognitū,qđ id quaſi oēs teſtentur.a quo teſtatior,& teſtatiſſimus deducuntur.Hircius Quo.notior teſtatiorq; uirtus eſſet.ab hoc inteſtatus, qui nullo condito teſtamento mortuus ē.Item cuius uerbis fides non adhibetur,que teſtis eſſe non pōt.

Pomponius.

Pomponius. ipſe cũ uno ſeruo ſenex inteſtato proficiſcitur. Et inteſtabilis, qui iure facere teſtamentum nõ põt. Itẽ inteſtabilis pro deteſtabilis. Gellius. Eos tñ, q ad Annibalẽ nõ rediiſſẽt uſq; adeo inteſtabiles. inuiſoſq; fuiſſe, ut tædiũ uitæ ceperint, necẽq; ſibi conſtituerint. ĩteſtabilẽ Caius iuriſcõſultus eũ eſſe dicit, q lege iubeť, ne eius teſtamentũ recipiať, neue ipſi dicatur teſtimoniũ. inteſtatũ uero Paulus eſſe ſcribit nõ ſolũ eũ q teſtamentũ nõ fecit, ſed ẽt eũ qui teſtamento liberis ſuis tutelã nõ dederit. Vlpianus ãt inteſtatos eos eſſe, q cum poſſent teſtamentũ facere, nõ ſunt teſtati. Itẽ quoꝝ hæreditas addita nõ eſt, uel ſi ruptũ aut ĩrritũ teſtamentũ ẽ, ſed qui teſtare nõ potuit, utputa ĩpubes, aut furioſus, uel is cui bonis interdictũ eſt, inteſtatus ꝓprie dici nõ põt. Itẽ a teſtor qñ ſignificat teſtamentũ condo, fit teſtator, is qui teſtamentũ condit, cuius fœmininũ eſt teſtatrix. Quãdo uero ſignificat teſtimoniũ facio, fit teſtificor eiuſdẽ ſignificationis, a quo teſtificator. teſtificatrix. teſtificatio. & atteſtor, qđ eſt teſtimoniũ adduco. a quo atteſtatio. & deteſtor, quod apud iuriſcõſultos capitur pro eo quod eſt abſenti denũcio. a quo deteſtatio, quæ eſt (ut Vlpianus affirmat) denunciatio facta cũ teſtatione. proteſtor, qđ eſt cauenda, & quæ fieri nõ debent manifeſte denũcio. a quo proteſtator. proteſtatrix. proteſtatio. cõteſtor, a quo cõteſtatio litis, de quibus ſupra diximus. quãdo uero teſtor pro precor accipiť fit ab eo obteſtor, qđ ſimiliter ꝑcor ſignificat. & deteſtor, qđ eſt deprecor, & abominor, & quaſi ꝑcando auerto. a qbus obteſtator. & obteſtatrix. & obteſtatio. & deſtabile. hoc eſt abominabile. & deteſtatio abominatio. Itẽ a teſtis fit cõteſtis. cõteſtes. n. dicuntur q idẽ teſtificanť. & a teſtamento teſtamentarius adiectiuũ, qđ ad teſtamẽtũ attinet, ut teſtamẽtariæ tabellæ. præterea in ſue perna cõmendať, de qua ſupra diximus. Martia. Ceretana mihi fiat, uel maſſa licebit De. Menapis. lauti de petaſone uorent. & petaſunculus. Idẽ. Muſteus eſt, propera. caros nec differ amicos, Nã mihi cũ uetulo ſit petaſone nihil. & in fera ſue ueſica. Eſt ãt ueſica folliculus. in quo urina colligiť infra aluũ a priore pte, nullũ aĩal oua gignẽs eã hẽt, ꝑter teſtudinẽ, nullũ niſi ſanguineũ pulmonẽ habẽs, nullũ pedibus carens. Inter eã & aluũ arteriæ ſunt ad pubẽ tendentes quæ ilia appellanť. in ueſica lupi lapillus reperiť, qui ſyrtites dř, ꝙ hæc gẽma in littore ſyrtium inuenta primũ fuerit adeo iocunda aſpectu, ut languẽtes intrinſecus ſtellas, & ſub nubilo renitentes ꝓfundat color croceus. Sed hoĩbus innaſcentes calculi, & capillamenta quædã diro ſũt cruciatu. Cõſtat ãt ueſica mẽbrana, q uulnerata nõ ſolideſcit. Per metaphorã aliqñ pro natura mulieris poniť. Iuuena. Vetulæ ueſica beatæ. Et callus aprinus, quẽ. M. Catonis cenſoris orationes exprobauere. Plau. Quid opus eſt uerbis? callũ aprinũ callere æque nõ ſinã. Eſt aũt laridũ feri ſuis ita dictũ a duritie. Callus. n. cutis ẽ labore uiæ pedibus, aut alio opere in manibus, parteue alia corporis denſior facta. a quo fit calleo uerbũ, qđ eſt callũ facio, qđ & callũ duco, ſiue callũ obduco, a quo calliſco. Cato. aures nobis calliſcerũt ad iniurias, hoc eſt callũ fecerunt. Itẽ obcalleo eiuſdẽ ſignificatiõis, trãſferũturq; hæc aliqñ ad aĩum. Pla. Obcalluit aĩus, callere tñ aliqñ pro ſcire poniť. Hora. Legitimũq; ſonũ digitis callem⁹, & aure. callemus. hoc ẽ ſcim⁹ nouimus, ꝙ ſicut pes ex lõgo uiæ labore callũ facit, ita mẽs longa experientia facit habitũ quẽdã rerum in qbus uerſať. ab hoc deduciť callidus, hoc eſt aſtutus. & calliditas aſtutia. & callide aduerbiũ aſtute. Itẽ a callus fit callis, qđ ſignificat ſemitã ueluti callo pedum ꝑduratã. Vir. Prædãq; p herbas cõuectãt calle anguſto, & hæc oĩa p geminũ. ll. ſcribunť. nã ſi p ſimplex. l. ſcribatur calidus a calore deduciť. & mõ feruẽtẽ ſignificat. Virg. Voluiť ille uomens calidũ de pectore flumen. n. mõ ferocẽ. ĩcõſultũ. Pacuuius. Caue ne ſis nimis calide loquaris. & turbã concites. nõnunq̃ uelocẽ. celerẽ. Varro. Cũ hæc dixiſſet ecce calidis pedibus qdã nauicularis irrumpit ĩ curiã. Itẽ a calor fit caleo uerbũ, qđ eſt ferueo. & ab eo caleſco. & incaleo. Cicero. is. n. aliquãtũ uino incaluerat. & cõcaleo, eiuſdẽ ſignificationis, a qbus incaleſco. & cõcaleſco. & calidior. calidiſſimus. calide. calidius. calidiſſime. & ſubcalidus. & calidiuſculus, atq; aduerbiũ calidiuſcule, q oĩa ſimiliter a calleo. & callidus, qñ per geminũ. ll. ſcribunť formari poſſunť. Itẽ a calido caldariũ, q̃ſi calidarium dictũ, de quo ſupra diſſeruimus. & calefacio, qđ & calfacio dř. a quo cõcalfacio, qđ interdũ ſignificat excito. incẽdo. Cice. Et ait idẽ, cũ brachiũ cõcalfecerit, tũ ſolere pugnare. & calefio. & calefactio. & calorificum, ſicut a frigore frigorificũ. & caliditas feruor. & calix ſecũdũ Varronẽ ꝙ in eo calida hauriri ſolerent, de quo inferius dicemus. ad hæc in ſue botulus cõmendať, q & botellus dř, farciminis genus e carne ſuilla. a bolis. hoc ẽ fruſtulis carnis, ut qdã putãt appellatus. Bolus. n. cuiuſq; rei fruſtrũ ſignificat, uñ bolũ terræ glebã dicimus bolũ argẽti, maſſam argẽteã. Martia. Qui uenit botulus mediæ tibi tpe brumæ, Saturni ſeptẽ uenerat añ dies. Itẽ offula ab offa lucãia, quã facere ex mediocri ĩteſtĩo romanæ mulieres a lucanis didicerunt. Inſitia ab eo, quod inſecta caro reticulo circũdatur. alio modo tomacula appellanť, ſiue p ſyncopẽ tomacla, qđ græci τομὴν ſectionẽ dicũt. Itẽ faliſcus uẽter, qđ eũ farcire a faliſcis didicere. hilla tenuiſſimũ inteſtinũ fartũ. Apexabo aliud inteſtinũ ſanguĩe plenũ ad mixto pingui, qđ ĩ ſũmitate quiddã hẽt, quaſi ĩ capite apicẽ. Lõgauo tertiũ inteſtinũ, ꝙ lõgius ſit q̃ illa duo. Itẽ e ſue porcellus lacteus ĩ ꝑtio erat. Martia. Lacte mero paſtũ pigræ mihi ma

tris alũnus ponat.& ætolo de ſue diues edat. Itẽ lũbus apri, qui aprunos uocabaſ, ſolidũ aprũ primus romanorũ ĩ epulis appoſuit.P.Seruilius Rullus. Quinetiã porcũ nõ mõ integrũ, ſed ẽt aliis aĩalibus plenũ apponere in cõuiuiis ſolebãt, quẽ porcũ troianũ uocabãt, quaſi aliis ĩcluſis aĩalibus grauidũ, ut ille Troianus equus grauidus armatis fuerat. Viuaria aprorũ primus togati generis inſtituit Fuluius Lippinus, quẽ poſtea.L.Lucullus.&.Qu.Hortẽſius ſunt ſecuti. Apris in India cubitales ſũt, dẽtiũ flexus, gemini e roſtro, totidẽ a frõte, ceu uitulis cornua exeunt. ferus aper (ut diximus) uocaſ. ſus utriq; cõe nomẽ. Domeſticus porcus fere noĩatur, & fœminino genere porca. Martia. Iſte tibi faciet bona ſaturnalia porcus. inter ſpumantes ilice paſtus apros. ſcribũt qdã porcetrã a porca dici eã, quæ ſemel peperit, ſcrophã quæ ſæpius. Miſcet ſe porca domeſtica cũ fero, ita natos hibridas antiq uocauere. poſtea in hoĩes quoq; ea appellatio tranſlata eſt initio ab Antonio Ciceronis collega facto. ab apro aprinus deduciſ, ut aprina caro. a ſue ſuillus. & ſuarius, ſuũ cuſtos. & ſuculæ (ut qbuſdã placet) de qb⁹ ſupra diximus. & ſeta & ſuo. cæteraq; ab iis deriuata, de quib⁹ inferius diſſeremus. A porco porcinus, & porcari⁹ cuſtos porcoꝝ. & porcellus, paruus porcus. DIANAE. Venatiõis. quẽadmodũ.n.ꝑ uino bacchũ, pro mari Neptũnũ, ſic pro uenatione Dianã poetæ uſurpãt. PARTVS. Filii. Parere enim eſt fœtum emittere, qđ ꝓprium fœminarũ eſt. dicitur tamen etiam de uiris. Cecilius. Hic uicinus noſter peperiſſe ſe filiũ memorat, hoc ẽ genuiſſe. Itẽ per metaphorã de iis etiam diciſ, quæ non cõcipiunt. & eſt acquirere cõparare. Virg. Ite ait egregias animas, quæ ſanguĩe nobis, hãc patriam peperere ſuo. Veteres in quarta cõiugatione hoc uerbũ uſurpabãt. Ennius. Oua parire ſolet genus pẽnis cõdecoratũ. a pario partus deduciſ, qđ mõ actũ ipſum pariendi ſignificat. Plynius. Quod a prægnantibus cõmanducatũ partũ faciliorẽ facit. mõ pro ipſa prole. Martia. Nec iacuit partus, ſed matre cadẽte cucutrit. mõ adiectiuũ ẽ & ſignificat cõparatũ, acqſitũ. Apule. Partãq; a patre lõgo tpe, & multo labore pecuniã uno die cõſumpſit. Itẽ a pario primipera, hoc eſt fœmina, quæ primũ partũ fecit. Plynius. Nec nouellarũ ſuũ pter q̃ primiperarũ uuluæ probantur. Itẽ puerpera, quæ mater eſt facta. a quo puerperiũ partus. & proles ipſa. Gellius. Diuo Auguſto imperante ancilla eius in agro laurente peperit quinq; pueros qui pauculos dies uixerunt. Mater quoq; nõ multo poſt mortua. monumẽtũq; ei factũ iuſſu Auguſti in uia laurẽtina, in quo ſcriptũ fuiſſe cõſtat numerũ puerperii, de quo diximus. & uipera, ꝙ ui patiat. unde uiperinus, quẽadmodũ ſupra diximus. & parens non mõ pater. & mater (ut uulgus putat) ſed auus. pauuſq;. & auia, ac pauia. Cai⁹ ẽt iuriſcõſult⁹ ſentit oẽs ſupiores parẽtis appellatiõe cõtineri. Virgili⁹ ꝓ patria, parẽtẽ metaphorice poſuit, qm̃ patria dulciſſima parens eſt amiſſa curæ parentis. ab hoc parentare deduciſ, qđ proprie eſt parentibus iuſta celebrare. transfertur tñ & ad alios. a quo parentalia dicunſ conuiuia, quæ in parentũ, aut propinquorũ mortibus fieri conſueuerunt. & paricida, q̇ parentẽ occidit. ponitur tñ pro alio quocũq; qui q̃lẽcũq; hoĩem occiderit, unde extat lex illa Numæ Põpilii. Siqs hoĩem liberũ morti ſciens det, paricida eſto. Hĩc parici appellabãtur quæſtores, qui cã capitaliũ rerũ quærendarũ creari ſolebãt. & paricidium quẽadmodũ homicidiũ. Nã de eo qui patrẽ occiderit patricidiũ diciſ, ſicut matricidiũ, de eo, qui matrem occiderit, qui ẽt patricidæ & matricidæ noĩari poſſunt. Itẽ a pario, ſiue partu parturio, qđ nõ ẽ meditor parere (ut grãmatici oẽs ſcripſerũt) neq; deſiderio parere (ut Valla) ſed in pariendo laboro, quã ſignificationẽ habent fere uerba in rio deſinẽtia, ut cenaturio. Martia. In oĩbus uacerra qđ cõclauibus cõſumit horas, & die tota ſedet cenaturit uacerra, nõ cacaturit ideſt laborat, ut cœnet. Quãdoq; tñ aliter accipiuntur. parturio ergo eſt laboro, ut pariam. Plynius. Vtiq; conſtat parturientes foliis ſubſtratis celerius parere. Cicero. Vtĩnã aliqñ dolor populi romani pariat, qđ iã diu parturit. Liuius. Et qđ diu parturit aĩus, utinam pariat. præterea a pario cõpoſita fiunt aperio, cuius alterũ cõpoſitum eſt adaperio, qđ proprie eſt pateſacio. qppe in partu, qđ latebat in utero mulieris aperitur, & fit palam. Teren. Abi præſtrenue, ac fores aperi, per metaphorã tñ quoniã quæ parum intelliguntur tecta eſſe uidentur, & declarando aperiri. hoc uerbũ pro exponeř & declarare uſurpamus. Plau. Age iam, & hoc ænigma aperi nobis, hoc eſt expone. declara. Eſt.n. ænigma quæſtio uelata ſiue (ut Quintili. ait) obſcura allegoria, ut mater me genuit, eadẽ mox gigniſ a me, qđ de glacie diciſ, quæ ex aqua cõcreſcit, & mox in aquã effluit rurſus. græci αἰνίγματα uocãt ἄγνωστα κεκρυμμένα Ariſtophanes ὡς πάντ᾽ αἰνικτὰ κἀσαφῆ μοι λέγεις, hoc eſt, o quã obſcura atq; abdita mihi loqueris. ab hoc ænigmata dicta, q̃ ueteres latini ſcirpos uocauere. eadem ratione aperire pro nudare accipitur. Cicero. Verentur enim ne ſi quo caſu acciderit, ut partes corporis quædam aperiantur. aſpiciantur non decore, & pro oſtendere, quod prius erat occultum. Virg. Quarto terra die primũ ſe attollere tandem, uiſa aperire procul, & pro placare. mitigare. Idem. Et uaſtas aperit ſyrtes. Hinc ẽt aliquãdo apertum pro claro atq; ſereno accipimus, quod nullis ſit nubibus tectum. Idem ſcindit ſe nubes. & in æthera purgat apertum. ab adaperio adapertile deducitur, quod ſignificat apertum. Ouidi. Aſpicis a dextra latus hoc adapertile tauri. operio. Tergo, quaſi in oppoſitum pario. a quo ope

rimẽtũ

rimentum dictum, quod aliquid tegit. & operto frequentatiuum. & opcula. Varro eſſe ſcribit palia, qbus operimur. Ab hoc fiunt adoperio, & cooperio eiuſdē ſignificatiōis. opperior uero deponens cū duplici. pp. ſcribit, & ſignificat expecto, & quaſi partū differo. Plaut⁹. Mane dum atq; hic opperire. præterea a pario, ueteres perio uerbū actiuum traxere, qđ ſignificat aperio. doceo. Vnde periti dicuntur docti. experti, ſicut ecōtrario imperiti īdocti, atq; inexperti. a quibus peritia, & imperitia deriuantur. ab eo fit cōpoſitum, qđ in uſu eſt experior. Virg. Vos, & cyclopea ſaxa experti, reuocate aīos. Modo intelligo, ſentio. Terē. Nā fuiſſe erga me miro īgenio expertus ſum. Aliqñ tēto. inde inexptū ꝓ intentatū accipimus. Virg. Ne qd inexptū fruſtra moritura relinquat. ab experior expti dñr periti, & experiētia uſus doctrina. Idē. Apibus quāta experientia pcis. exptes uero ignari, rudeſq;, & nullā rerū experiētiā habētes. Itē exptes dñr, qui nō ſentiūt. Vnde exptē doloris dicimus, q nō ſentit dolorē. exptē mortis, q nō morit. exptem humanitatis, q nihil hēt humani. ueteres expitos quēadmodū impitos dicebāt. expte aduerbium accipit pro eo, qđ eſt docte, pite. Itē experta dixerūt antiq exptia habita. quidā exps nō ab expiendo deductū exiſtimāt, ſed ab ex, & pars, q̄ſi ſine pte, quēadmodū expes dr ab ex & ſpes, q̄ſi ſine ſpe, ut ſuperius diximus. Itē a pario reperio. Vnde Pōpeius, reptum dici affirmat, q̄ſi re partū. & in lucē ꝓditū. Eſt āt reperire proprie fortunæ. inuenire uero cōſilii. Oui. Tu non inuēta repta es. Sed iā uſus obtinuit, ut idem ſit reperio, qđ inuenio. ab hoc fit repertor, hoc eſt inuētor. Itē a pario cōperio, qđ ſimiliter ſignificat inuenio. a quo cōpertor. inuèntor. cōpertum eſt mihi, & explanatum eſt mihi pro eodem accipiuntur, & ſimiliter cōperi, & explanaui, quòd eſt ueſtigando inueni. ab eōdē ēt (ut qdam exiſtimant) pars dicta, ꝙ a toto emiſſa ſit, q̄ſi a toto parta. quāuis alii a parū potius partē dictam exiſtimāt, qđ parum ſit reſpectu toti⁹, ut ſuperius oſtēdimus. Item parce una littera mutata, quēadmodū de is, atq; eorum deriuatiuis ſuperius diſſeruimus. ſunt ēt q̇ par a pariendo deductū putent, qđ ſignificat ſimile. ita. n. natura cōparatū eſt, ut partus ſimilitudinem fere habeat cum pariente. ab hoc fit par neutri generis, quod mō numerum duoꝝ ſignificat, quaſi inter ſe pariū. unde unū par, & duo paria, ſiue bina paria dicimus Suetonius. Domitianū quæſtoriis muneribus, quæ olim omiſſa reuocauerat, ita ſemper inter fuiſſe tradunt, ut populo poteſtatem faceret, bina paria ex ſuo ludo poſtulandi, eaq; nouiſſimo aulico apparatu induceret. mō æquum. conueniēns. decens. Quintilia. Si ꝓpter matrimonia uiolata urbes euerſæ ſunt, quid fieri adultero par eſt. & paritas, hoc eſt æqualitas. ſimilitudo. & pariter, qđ modo ex æquo ſignificat. Nonius. Vt pariter diſpartiātur bona patris. modo cōuenienter. Titinnius. næ tu iſtam ædepol inedia extuliſti pariter ut dignum fuit. Aliqñ ſimiliter. Plautus. Is ex ſe hunc reliquit, qui hic habet filiū pariter moratū, ut pater, atq; auus eius fuit. parē eſſe idem eſt, qđ ſufficere alicui rei, ſiue reſiſtendo, ſiue exequendo. Ci. Tamen īterpellat fletus. repugno quoad paſſum, ſed adhuc pares non ſumus. Quintilianus. Aſpicio par laboribus corpus. paria facere eſt, quod alibi amiſſum, uel quod aliunde acceptum eſt, alibi uel aliū de cōpenſare. Idèm. ſic paria faciemus. Tu illic eris uicarius meus, ego hic tuus. Aliqñ ēt pares pro duobus accipimus. paribus equis, ideſt duobus Romani utebantur in ꝑlio, ut ſudante altero trāſirēt in ſiccū. a par fiunt impar, & diſpar. a quibus impitas, diſpitas. par impar, genus ludi eſt uulgo noti, cū pluribus nūmis manu occultatis petit, par ne, an impar eorū numerus ſit. Suet. de Auguſto ſcribit ad filiam. miſi tibi denarios ducentos quinquaginta, quos ſingulis conuiuiis dederā ſi uellēt inter ſe poſt cœnā, uel talis, uel par īpar ludere. præterea cōpar, qđ idem ſignificat, qđ par. Liuius. cōparē cladē ad ægatis īſulas carthaginēſiū ꝑlio nauali acceptā q̄ fracti Sicilia, ac ſardinia ceſſere. Rhetores cōpar, qđ græci ἰσὸκωλον. hoc ē iſocolō uocāt. Idē eſſe dicūt, qđ duabus, aut pluribus ſententiis breuib⁹, & īter ſe paribus exigit, ut eſt illud, nequaq̄ mihi cū eo res eſt, q neq; finē habet capiēdi, neq; modū ſtatuit utendi. Nā & multū deſiderare egētis eſt ſignū. & nihil parcere, egeſtatis eſt initiū. Itē illud, diuerſum eſt beneficiū dare libenter, & iniuriam facere nolle. Nā dando beneficiū aſſequimur beniuolentiā, non faciendo iniuriā dūtaxat odiū uitamus. præter hæc a par parilis, & imparilis deriuātur, hoc eſt par & impar, a qbus parilitas, & imparilitas. Itē a pario paro. Nā quæ paramus, quodāmodo parere & proferre uidemur. ab hoc cōpoſita fiunt apparo, & præparo, quæ inter ſe ita differunt, qđ præparare eſt antea ſibi, q̄ utilia ſunt, aut fore credunt parare. Ci. Facile totius uitæ curſum uidet, ad eāq; degendā ꝑparat res neceſſarias, ut paſtum, ut latibula, ut alia generis eiuſdē. apparare uero eſt ad dignitatē quādā, ſeu uerius pompā. ideo oratores ꝑparare dicuntur, qbus obtinere cām poſſint. apparatū uero procemiū reprehēdit, qđ plus pōpæ, atq; oſtentationis, q̄ utilitatis habere uideat. ponit tñ aliqñ apparatus pro ꝑparatione, ut belli, & claſſis apparatus. Sed ī hoc q̄dam pōpa intelligi uidet. ꝑterea a paro reparo, qđ eſt reſarcio, īſtauro, q̄ſi rurſus paro. a quo reparatio. & repamē, & ſeparo, qđ ē diuido, diſtraho. a quo ſepatio, & aliud compoſitū diſſeparo, & qbuſdā litteris īterciſis diſſipo, qđ ſignificat diſiicio, diſtraho. a quo diſſipatio. Mar. Hæc q̄ puluere diſſipata multo lōgas porticus explicat ruinas. Itē diſparo, qđ ſimiliter ſignificat ſeparo.

Varro. Cōuocat oēs, bonos a malis disparat. Et cōparo, qđ proprie est pāro. Cice. Vt erat inter seruos copiosus cōuiuiū cōparet. ponit̃ tñ aliqñ pro acquiro. Apul. Vt senectutis mihi uiaticū cōpararē. Ci. Omnis auctoritas philosophiæ consistit in beata uita cōparāda. Et pro adæquo cōiungo. Plau. Prēde auriculis cōpara labella cū labellis. Et pro assimilo. Teren. Ah ne comparandus hic qdē ad illū est? Ci. Neminē tibi ꝑfecto hoīem ex hoībus, aut ante posuissem, unq̃ aut ēt cōparassem. ab hoc cōparatio deriuatur. dicimusq; recte cōparo tibi illū, cōparo te cum illo, & cōparo te ad illū. Et pro cōpono, machinor. Sisēna. eos q hoc malū publicū clādestinis cōsiliis cōparauerint. Et pro dispono. Terētius. an potius ita me cōparē non ꝑpeti meretricum cōtumelias. Et pro emo. Idē. illū antē uelle uxorem, ut cum desponderim, des qui aurū, & uestem, atq; alia, quæ opus sunt, comparet. Item pro æstimo. Accius. pro in tu id cui fiat, non q facit cōpara. & pro eo quod est do. Cicero. Ex omni gemitu ac dolore certa merces cōparabatur. Itē a pario parilia uocitata sacra deæ Palis, hoc est telluris, quæ pro partu corporis celebrabantur. xvii. kalē. Maias, q dies natalis erat urbis Romæ. Quippe eo die Romulus augurio capto urbem aratro designauerat. Varro tñ parilia, quasi palilia a pale uocitata existimat. palem existimāt Vestam esse Saturni matrem. duæ. n. uestæ a ueteribus memorantur, altera saturni mater, altera eiusdem dei filia, de qua Ouidi. Ex ope Iunonem memorant Cererēq; creatā, semine saturni, tertia Vesta fuit. cōfundunt tñ hæc poetæ alterā pro altera ponentes. Quādo eam terram esse dicunt, de matre saturni intelligendum est. quando uero uirginem nominant de filia eius, quam ignem esse uoluere. Ouid. Nec tu aliud uestā, q̃ uiuam intellige flāmam, nataq; de flāma corpora nulla uides. iure igitur uirgo est, quæ semina nulla remittit. huius simulacrum Romani Pessimūte allatū ī æde uictoriæ, quæ est in palatio, posuere. & uirgines ei sacrarunt, q̃ ignē perpetuū cōseruarent. Hæ si forte stuprū cōmisissent, uiuæ defodiebantur. a uesta uestales uirgines appellatæ. uesta uero ἀπὸ τῆς ἑστίας, hoc est a foco, in quo ignis alitur. Nam cū pro terra, siue deorum matre accipit̃ a uestitu denominat̃, qđ uariis herbis ac floribus uestita sit terra. & propero, festino, quasi ante tp̄s paro, de quo & eius deriuatiuis superius diximus. Et perpero deprauo, q̄si nimis exacte paro. Vñ perperi dñr stulti rudes. insulsi. praui. mendaces. Accius. de scribere eū miror perperos popularis. hinc ēt perperitudo fit, qđ mō prauitatē, mō stultitiam significat. Idē. ductabilitate nimia uestra hoc facitis, ac perperitudine. Itē perperā aduerbiū, hoc est praue, stulte. Plau. Quidni sp agit perperā. Et impero, de quo similiter cū eius deriuatiuis locuti sumus. Itē a pario fit pareo uerbū, qđ proprie significat uideor, qm̄ partus postq̃ extra uterum est, uidet̃. Vir. Cui pecudū fibræ, cœli cui sydera parent, hoc est a quo fibræ & sydera cernūtur. hinc appareo eiusdē significationis. Vir. Apparet liquido sublimis in aere nisus. Item appareo, p̄sto adsum. Vir. Hæc Iouis ad soliū sæuiq; ad limina regis. apparent. Vnde apparitores, de qbus supra diximus appellati, ꝙ iussis magistratuū p̄sto adsint. & dispareo eius contrariū, hoc est a cōspectu recedo, & cōpareo, corā aliquo appareo. & transpareo, ꝑ aliquod corpus lucidū uideor. pareo ēt pro obedio, atq; obsequor accipit̃. Vir. Paret amor dictis caræ genitricis. EXILIIT. Prodiit. Exilio proprie est exeo. ꝓdo, q̄si extra salio ab ex & salio compositum. Salio idē est, qđ saltū facio. Eius frequentatiuū ē salto, qđ significat tripudio. a quo saltatio, terpudium. Nā saltus est qualis ceruorū leporūq;. a salto saltatus idē, qđ saltatio, hoc est tripudiū. Liuiꝰ. ac per urbē ire cū tripudiis, solēniq; saltatu iussit. interdū salio pro saltu accipitur. Virg. Mollibꝰ ī pratis unctos saliere ꝑ utres. at saltus pro saltatione nunq̃ inuenitur. sed præter hoc, quod diximus, significat etiā siluam nō facile peruiā, ut supra ostendimus. Virgili. Saltibus in uacuis pascunt, & plana secundum flumina. a quo saltuarius dicitur, qui saltum custodit. & saltuosus, locus saltibus plenus. a salto fit aliud frequentatiuū saltito, & saltabundus, hoc est saltans, & a saltatione diminutiuum saltatiuncula. Item a salto præsulto, hoc est ante alios salto. a quo p̄sultor dr̃, q in saltatione primus est, hoc est q tripudiū ducit. Valerius maximus. cum ludis plebeis qdam paterfamilias ꝑ circū flaminiū priusq̃ pōpa induceret̃, seruū suū uerberibus multatū sub furca ad suppliciū egisset, latino homini ex plebe iupiter inquiete præcepit, ut cōsulibꝰ diceret sibi præsultorem ludis circensibus ꝓximis nō placuisse. huius fœmininū est præsultrix. Item a salto saltator, & saltatrix. & eius diminutiuū saltatricula. & saltuatim aduerbium, hoc ē ꝑ saltus. Gellius. apud ultimas orientis terras hoīes sunt, q monomeri appellātur singulis cruribus saltuatim currētes uiuacissimæ ꝑnicitatis, hoc & saltim dr̃. Nam saltem nō a salto deducitur, sed qdam ꝑ defectionem dictū putāt, q̄si si aliter non pōt, alii dicunt saltem dictū u littera abiecta. Nā a principio salutē dicebāt, qđ nos saltē dicimus. etenim cū alia q̃dam petita, & nō ipetrata sunt, hinc solemus, q̄si extremum aliqd petituri, qđ negari minime debeat, dicere hoc saltem fieri, aut dari oportere, tanq̃ salutē. postremo potentes, quā ipetrari ꝓfecto sit æqssimū. præterea a salio salix, de qua supra diximus. a q̃ salignū. salicetū. salictū. Itē saliunca herba e terra statim exiliēs, foliosa q̃dem, sed breuis, & q̃ necti nō possit, radici numerosæ cohæret herba ueriꝰ q̃ flos, dēsa ac ueluti manui præssa. tātæ uero suauitatis, ut uestibꝰ gratissime īterponat̃. Ta

lis eſt apud græcos quã uocant tripolion,q̃dã teurion, heſiodi carmine ĩclyta, & ad oĩa utilis, ſupraq; cætera ad famã ẽt dignitatis,florẽ mutat ter die. mane cãdidũ hẽt. meridie purpureũ. ſole occidente ceruleũ.Itẽ ſalax dicitur libidine pruriẽs,cuius mẽbrũ facile ſalit, hoc eſt q facile arrigit.& ſalaces aquæ ſcaturientes,q̃ſi e terra proſilientes. Vnde & nymphæ ſalaces dicunt. Oui.Nymphæ quæ Salaces.Salaciã deã aquæ a ſalo ciẽdo dictã exiſtimãt,unde & pro aq̃ uſurpant poetæ.Pacuuius.Hinc ſæuitiã ſalacis fugimus.ſalebræ loca inequalia,aſpera,q̃ quaſi p̃teriri ſinè ſaltu nõ poſſunt.Et quãdoq; ꝓ aſperitate ac inæqualitate uſurpat. Cice. Alter.n.ſine ullis ſalebris,q̃ſi ſedatus amnis fluxit,hinc ſalebroſum dicimus, qđ frequẽtes ſalebras habet.Itẽ ſalii uocitati,ſacerdotes martis,qđ ĩ portãdis ancilibus ſaltare eos mos eẽt.Liui.Numa ſalios duodecim marti gradiuo legit,tunicæq; inſigne dedit,& ſup tunicã æneũ pectori tegmẽ, cæleſtiaq; arma,quæ ancilia appellant,ferre,ac p urbẽ ire canentes carmina cũ tripudiis, ſolẽniq; ſaltatu iuſſit.a ſaliis ſaliares cœnæ appellatæ,q̃s ſalii faciebãt,ampliſſimo apparatu. Vñ uice ꝓuerbii opiparæ,ac copioſæ cœnæ ſaliares dñr. Itẽ p̃ſul, q ſaliis p̃erat,hoc ẽ põtificatũ gerebat. & p̃ſulat⁹,põtificatus.a ſalio cõpoſita ſiũt aſſilio,qđ eſt aggredior.trãſilio,qđ eſt tranſgredior exilio,qđ eſt exeo.ꝓdo,& quaſi ſaltãdo ꝓrũpo. Cuius frequẽtatiuũ ẽ exulto,qđ proprie ſignificat ſupra modũ exilio,atq; efferor,& quaſi geſtib⁹ q̃buſdã,& ſaltib⁹ affectũ animi oſtẽdo,ſiue ira id fiat,ſiue ſæuitia,ſeu uoluptate,aut alia q̃cũq; aĩ affectiõe.Ci. Eſt igit q̃ddam turbulentũ ĩ hoĩb⁹ ſingulis,qđ uel exultat uoluptate,uel moleſtia frãgit.exultat inq̃t uoluptate,hoc ẽ gaudio effert.Idẽ.Quæ ſanguine alitur, quæ in oĩ crudelitate ſic exultat, ut uix hoĩum acerbis funeribus ſatiet.exultat inq̃t,hoc eſt ſæuit,ſiue crudelitate effert. Virgilius. Exultãtiaq; haurit corda pauor pulſans.exultantia inq̃t,hoc eſt in iniuriam prona,ſiue iniuriandi aĩo elata. Lucillius.Qui in hoĩem innocentẽ ſic exultas,hoc eſt iniuriam facis. Virgilius. Exultat Amazon, hoc eſt inani gloria effertur, ſiue cũ iactantia gloriatur.In quo ſenſu uſus eſt ẽt Cicero.Qui ſiquando aberrauerit,ſtatim ſpe impunitatis exultat. Idem. Et Annibalẽ iuueniliter exultantẽ patientia ſua moliebat.ab hoc exultabundus,& exultatio deducunt.Item a ſalio proſilio, hoc eſt prorumpo.pro.n.aliq̃ñ pro amplificando,ac palam faciendo ponitur,ut prodi.prouoca.ꝓtrahe.proſili.alias pro in,ut pro roſtris.pro tribunali.nonnunq̃ pro iuxta, ut pro ſententia, ꝓ iudicio.Aliq̃ñ pro cauſa,ut teſtis inductus pro teſtimonio, hoc eſt cauſa perhibendi teſtimonii.Quãdoq; pro ui priuandi,ut prohibeo.propudio,utrũq; enim abnuit.alterum poteſtatem alterum pudorem.interdũ pro loco,ut pecuniam ei pro prædio dedi,hoc eſt loco prædii. plerũq; pro ante,ut pro curia,pro oſtio,hoc eſt,ante curiã ante oſtium.ſæpe etiam pro porro, ſiue in longum,ut promiſſa barba,promiſſis capillis.Item pro auctoritate,ut tribuni plebis pro poteſtate interceſſerũt,hoc eſt auctoritate poteſtatis ſuæ.Item pro eo, quod eſt pp, ut pro iniuria quã accepi,hoc eſt pp iniuriam quam accepi.Vnde Cato pro ſcapulis,hoc eſt pro iniuria dixit. qm̃ ſerui quia natura contumelioſi ſunt,ſcapulis uerberari ſolent, dum male dicunt. Quippe ſcapulæ ſunt,quæ ueluti mollibus iugis a ceruice demittũtur. Vnde ualida,& ſubſtricta neruis ad fortitudinẽ brachia dependent.ἀπὸ τῆς βραχέιας,hoc ẽ a breuitate dicta. Vnde brachialia ornamenta uocant brachiorũ,a q̃bus inſignibus toris extantes fluunt lacerti cubitorũ flexura utiles,ac decentes. branchiæ uero piſcium dicuntur,q̃bus ſpirant ſicut pennæ ſiue pinnæ,q̃bus innatant.Ply.Branchiæ nõ ſunt balænis,nec delphinis.hæc duo genera fiſtulis ſpirant, q̃ ad pulmonem pertinent,balænis a frõte,delphinis a dorſo.Idem uituli marini,pẽnis, quibus in mari utuntur,humi quoq; uice pedũ ſerpũt. A ſcapula ſcapulares ſerui dicti,q̃a ſcapulis cedũtur.Itẽ ſcapularis ueſtis,quæ tantũ ſcapulas tegit.Veteres ſcapiliũ pro tergo uſurparunt.& aliquando pro ipſa ſcapula,unde & ſpatiũ, qđ inter ſcapulas ẽ.inter ſcapilium nominauere. Pro ẽt aliquando aduerbium admirantis eſt. Aliq̃ñ interiectio dolentis,ut pro ſancte iupiter.Pro deũ atq; hoĩum fidem.Item a ſalio præſilio,qđ ſignificat ante ſalio. Aliq̃ñ pro p̃ſulto accipit, qđ ẽ tripudium duco.Inſilio,ſalio.Cuius frequẽtatiuũ eſt inſulto, qđ mõ pro ĩſilio uſurpatur. Vir.Inſultare ſolo,& græſſus glomerare ſupbos.Mõ pro irrideo,& cõtumelioſius in aliquem aut dico aliq̃d,aut facio.Lucil.Inſulta miſerũ. Vir.Cernit, ut inſultãt rutuli.ab hoc ĩſultatio.& inſultabundus deducunt.& inſultura,ſicut a deſilio deſultura.Plau.Nã ego iſtã inſulturam,& deſulturã nihil hic moror.ſubſilio,& ſubſulto,paululũ ſalto.a quo aduerbiũ ſubſultim.Suetonius.mox nihil aliud q̃ uectabat, & deãbulabat,ita ut in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret. Plau.Tu ſubſultas, ego miſer uix aſto, præ formidine.deſilio,deſcendo.cuius frequẽtatiuum eſt deſulto.a quo deſultor,q ĩ cãpo equũ ſine ephippiis,& curru agitat,q̃ celetes a græcis dicit. a noſtris deſultorius,ut ſuperius oſtendimus.diſſilio,qđ proprie eſt loco moueor. Apuleius. Vertibulo oſſa diſſilierãt. Aliq̃ñ tñ capit pro crepo,frangor. Virg. Aeraq; diſſiliunt uulgo. reſilio,qđ ẽ in cõtrariũ agor.rebello.Ply.Quandoq; reſilit uulnus,& curare ſcalpello oportet. ab hoc fit reſulto,qđ eſt reſilio.reluctor.in cõtrariũ feror. Accius.reſultat echo. ueteres reſidiare pro ſæpe reſilire uſurparũt.preterea a con & ſalio fit cõſiliũ,qđ ĩ unã ſñiam plures rõnes con

siliant.ab hoc fit cōsulo,qđ si cū accusatiuo iungatur,significat cōsiliū peto,siue inquiro.Quintilia.Ego aures cōsulens meas.si uero cū datiuo,cōsiliū do,uel ꝓuideo,ut cōsulo tibi, ne hostē lacessas. & cōsulo saluti meæ.cōsulo uitæ.cōsulo dignitati.aliqñ cōsulo pro delibero capitur, & tūc non regit casum,ut cōsulunt senatores.ab hoc fit cōsulto,qđ similiter est delibero.a quo cōsultatio.deliberatio.& cōsultor,qđ mō significat eū qui cōsilium capit.Mō eū q dat cōsiliū. Apule. Ad te cōsultor missus sū,tu mihi cōsiliū tuū expromе.Salu.Simul ab eo petit,ut fautor cōsultorq; sibi adsit.Gelli.Malū cōsiliū cōsultori pessimū.Hinc ēt cōsultrix fœmininū.& consultatio ī utroq; significato.ab eodē deducit̉ cōsul,qđ populo cōsuleret.etenim ab initio urbis Romæ reges oēm ptātē habuere,quo tpe & tribunus celerū cōstituebat̉, q equitibus p̄erat, & ueluti secundū locū a regibus obtinebat,quo in numero Brutus fuit regū eiiciendorū auctor. êxactis uero regib⁹ duo cōsules creari cœperūt,penes quos (ut ait Pōponi) summū ius uti eēt lege rogatū est,dicti ab eo qđ plurimū reipu.cōsulerēt,q̀ tñ ne p oīa regiā potestatē sibi uendicarēt,lege lata īstitutū est,ut ꝓuocatio ab eis ad populū esset,neue possent ī caput ciuis Romāi aīaduertere iniussu populi,solo hoc eis relicto,ut coercere possent,& in uicula publica duci iuberent.a cōsule cōsularis,qđ si cū hoīe iungat̉,significat eū q cōsul fuit.si cū re,qđ cōsulis est,ut cōsulare officiū.cōsularis dignitas.& procōsul,nō q pro alio cōsule p̄est prouinciæ, sed q cum ptāte cōsulari extra ordinē ad aliquā prouinciā administrandā mittit̉,q̀ tñ nō duodecim, sed tm̄ sex fasces habet,quēadmodū p̄tor & præses.sic & proprætor,nō q pro alio præturā,sed qui extraordinariā præturam gerit.ita & q̀ dicit̉ proquæstor,& siqui alii sunt hmōi . Itē a consulo cōsultus,qđ mō participiū est,& significat eū a quo cōsiliū petitū est,ut cōsulti de salute medici responderunt incurabilē esse eū morbū.Modo nomē & accipitur pro iuris prudente. Quinti. Scripti,& uoluntatis frequentissima inter consultos quæstio est,hic & iuriscōsultus, & iurecōsultus appellat̉,qđ ab eo de iis,q̄ ad ius pertinent cōsiliū petatur.Incōsultus uero imprudēs dicitur inconsideratus,& nullius cōsilii.Quintil.O inconsultam mulieribus sp amentiā.interdū tñ inconsultus accipitur pro eo a quo cōsilium nō est petitū. Varro. Etenim inscio, atq; inconsulto domino serui sæpe ex agro discedunt.interdū pro eo q̀ cum consilium quæreret,non accèpit,q̄si pro indigno habitus. Virg.Incōsulti abeunt,sedēq; odere Sibyllæ. ab eodē ēt fit consulto aduerbiū,hoc est cū cōsilio, & nō temere.& cōsultatio.cōciliū uero,qđ cōuētum populi seu ēt populoꝝ diuersorū in unū locū consulendi gratia significat,nō a cōsilio,siue a consensu (ut nōnulli scripserūt) deriuatur,sed a concalando,hoc est a conuocando,qđ oēs in unū locū conuocentur.a quo locus ipse conciliabulū appellatur,sed q̀a in cōciliis ob multitudinē conuenientium mercatus fieri solebant & necessaria cōparari,factum est,ut conciliarē,comparare, atq; emere sit.& cōciliatio,pro cōuentione accipiat̉.Teren.Prodi male cōciliate, idest magno p̄tio empte .Hinc ēt cōcilio pro eo usurpamus,qđ est amorē ad beniuolentiā comparo.Virg. Tu sceptra iouēq; cōcilias.ab hoc fit recōcilio,qđ est in gratiam reduco.& reconcilior in gratiam redeo,quāuis redire in gratiā ēt cū inanimatis dicimur.Cicero.In gratiam iā cum uoluptate redeamus a recōcilio fit recōciliatio, qđ est in gratiam reditio.DE.Ex. De enim aliquando significat περὶ,ut cú dicimus de partibus orationis περὶ μερῶν τοῦ λόγου . Aliquādo ἀπὸ,hoc est ab.ex,ut hoc loco de uulnere,hoc est ex uulnere.Nōnunq̄ deorsum,sicut sus sursum. Vnde ueteres pro cōtēno dicere solebant,susq; deq; fero,hoc est sursum,an deorsum res feratur, paruifacio.in cōpositione uero de aliqñ significat κατὰ localē,ut deduco.detraho.derideo.interdum est intentiua,ut dep̄hendo.deamo .deprauo .deprimo.dedo.nōnūq̄ priuatiua, ut desperatus.demens.desum.Eiusdem uero significatiōis sunt E & Ex in appositione,qñ de ἀπὸ significat.sed in hoc differūt ꝙ E fere usurpamus qñ cōsonās seq̀tur,ut E domo E rure. Ex uero qñ seqtur uocalis,ut ex aquis,ex aere,qđ ī cōpositiōe ēt accidit,ut educo.enarro.exigo.exuro.At de passim ponitur,siue sequatur consonans,siue sequatur uocalis,ut de nobis,de illis uerum ex sequente ēt consonante poni interdum solet,si uocis asperitas non prohibeat. Virgili.Ex quo me diuū pater,atq; hoīum rex. Vñ notādū ē E tā in appositiōe,q̄ in cōpōne añ has litteras pōi. B D G L M N R & ante V & L qñ sunt cōsonātes,ut ebulio.edo. egero.elimo.emineo.eneruo.eruo.eueho.eiicio.Ex uero ante reliquas,ut excudo.effero.in quo & similibus X in F commutat̉ euphoniæ cā.exhorreo.expello.exequor.exqro.extēdo.exaro.exigo.exōero. exuro.E p̄terea & ex frequenter tēporalia sunt. Vir.Ex illo celebratus honos,lætiq; minores seruauere diem. Sed E in cōpositione uel priuatiua est,ut eneruis.enodis.uel intentiua,ut enectus. enarro.uel ꝓ extra accipitur,ut educo.elimīo.exuero mō ꝓ extra accipit̉,ut excludo extra claudo. exterris extra terram.exlex,extra legē.expes,extra spē.excors,extra cor.Mō priuatiuū,ut expedio extirpo.Mō ītētiuū,ut expleo.exoro .efficio.a de fit dehinc qđ signficat postea.Itē dein,de īde deīceps,de q̀bus supra dixim⁹.denuo,qđ significat rursus,q̄si de nouo. demū, & deniq; , q̄ eiusdē fere significatiōis sunt. Ponūt̉.n.ꝓ tādē. Vir. Tū demū optata gemini sup arbore sidūt. Ci.Cū excessissent e uita tū deniq; uiueret,sed deniq; plerūq; significat ad extremū, ut cū plura

sunt

sunt enumerata, & subiungitur deniq̧ significãdo ultimũ oĩum. Ci. Cũ sibi nõ multitudinem militũ. nõ idoneos ĩperatores. nõ pecuniã sibi præsto esse uiderent. nõ deniq̧ ullã rem, q̃ pertineat ad bellũ administrandũ. demũ aliqñ ꝓ solũ accipit. Idẽ. ea demũ magna uoluptas est Crispe Salusti, æqualẽ ac parẽ uerbis uitã agere. Aliqñ pro oĩno. Ply. Ea demũ sola auiũ non nisi uolatu depascitur. in hunc sensum deniq̧ quoq̧ aliqñ accipit. Oui. Si qua metu dempto casta est, ea deniq̧ casta est. Veteres pro demũ demus scripserunt. Pacu. Quid demus magis cõmodum est q̃ ne tuũ ꝑduas iniuriã pati. Itẽ a de desup & deinsuper, de q̃bus supra scripsimus, & de sursum, qđ significat desup, cuius cõtrariũ est deorsum. a quo dorsum dictũ, qđ ea ꝑs corporis denexa sit deorsum. dr̃ ãt dorsum, hoc ẽ tergũ nõ mõ de hoibus cæterisq̧ aĩalibus, sed etiã de inaĩatis, utputa de littoribus. aq̃s. mõtib⁹ cæterisq̧ similibus. Virg. dorsum ĩmane mari sũmo. Idẽ. Nãq̧ inflicta uadis dorso dũ pẽdet iniquo. ab ex uero extra deducit, de quo, atq̧ eius deriuatiuis supius late differuimus. MATRIS. Genitricis. Matẽr tã eã significat, q̃ filiũ parit, q̃ eam q̃ nutrit, qđ uno ĩ loco Plaut⁹ apte declarat, ita forma simili pueri ut mater sua nõ iternosse posset, q̃ mãmã dabat, neq̧ adeo mater ipsa q̃ pepererat. hoc nomẽ a græco deducit, qđ est μήτηρ unde μητρόπολις, hoc est Metropolis appellata, quasi mater ciuitas. a quo Metropolitani dicuntur, q ex ea ciuitate oriũdi sunt, & Metropoliten q̃dã appellãt ei⁹ ciuitatis põtificẽ. a matre matrona, & materfamilias deducunt. Matrona proprie dr̃, q̃ ĩ matrimoniũ cũ uiro cõuenit, ut ĩ eo maneat ẽt si liberi nõ sunt adhuc suscepti. q̃ppe appellationẽ hẽt a matris noĩe nõ iam adepto, sed cũ spe, & omĩe mox adipiscẽdo. Vnde ipsum quoq̧ matrimoniũ uocatũ est, qm̃ ea spe uir & uxor cõiunguntur, ut illa mater fiat. materfamilias ãt uocitat, ea sola q̃ in mariti manum ac ꝑtãtem uenit, siue in eius manũ, ac ꝑtãtẽ in cuius manu, & ꝑtãte ẽ marit⁹, q̃a iã nõ ĩ matrimoniũ tm̃, sed in familiã quoq̧ mariti & ĩ sui hæredis locũ uenerit. Est ãt familias casus genitiui facta ĩclinatione more græcoꝝ. iõ materfamilias, & matẽrfamiliæ dr̃. aliq tñ matronas dicũt eẽ honestas mulieres, q̃bus stolas habere ius esset. matrẽ uero familiæ nõ ante dici, q̃ uir eius pater familiæ appellet. nec posse hoc noĩe plures in una familia appellari, sed unã tm̃ matrẽ familias dici. Itẽ unũ patrẽfamilias eũ. s. eamue, q in familia primi sunt, quiq̧ ĩ ea dominiũ habent, siq̃dem filii eoꝝ, filiifamilias uocitant, ꝙ si is eaue, q̃ familiæ p̃sunt filios nõ habeant, nihilominus paterfamilias, & materfamilias dñr. nõ. n. solã ꝑsonã eius, sed & ius demõstramus. Hic pupillũ quoq̧ patrẽfamilias appellamus. & cũ paterfamilias morit, quotquot ei subiecti erãt, singulas familias incipiunt habere, singuliq̧ patrisfamiliarũ noĩa subeũt. Idẽq̧ euenit ĩ eo, q emãcipat⁹ ẽ, nã & hic sui iuris effectus, ꝓpriã familiã hẽt. alii matrẽfamilias dicũt eẽ eã q̃ honeste, & cũ dignitate uiuit. Vlpia. Matrẽfamilias a cæteris fœminis mores discernũt, atq̧ sepãnt. proinde nihil interest nupta sit, an uidua, ingenua sit, an libertina. Nã neq̧ nuptiæ, neq̧ natales faciunt matrẽfamilias, sed boni mores. Idẽ matrẽfamilias cum audis, accipe notæ auctoritatis fœminã. Itẽ a matre maternũ deducit. Vnde maternũ amorẽ. maternã pietatẽ. maternũ lac dicimus. Itẽ matertera, matris soror, q̃si mater altera, & matrimi, ac patrimi, siue patrimes, & matrimes, quoꝝ matres ac patres adhuc uiuunt. Itẽ pater patrimus, q̃ cũ ipse pater sit adhuc patrẽ uiuentẽ habet, & mater matrima, q̃ & ipsa mater est, & matrẽ hẽt adhuc uiuentẽ. & matresco matris similis fio, & matermatuta aurora a mane matuta dicta, ut q̃busdã placet. a qua matutinus. q̃uis aliq a mane. hoc deduci potius uelint, & matrix de quo supra diximus, & matralia matris matutæ festa, & matronalia dies matronis festus Calẽdis Martiis celebrari solitus, quo mariti ꝓ cõseruatiõe coniugii supplicare diis solebãt, & matricida, & matricidiũ, & materia cũ deriuatiuis eius de q̃bus late superius differuimus. OLVCINA FEROX. Ferocẽ appellat ꝑꝑ atrocitatẽ partus cũ hæc dea partubus p̃sit. iõ lucina dicta, ut superi⁹ ostẽdimus. SAVCIA. Vulnerata. a secãdo. n. saucius, q̃si secius dr̃, & uulneratũ significat. Virg. Qualis mugit⁹ fugit cũ saucius arã Taurus, ab hoc fit saucio uerbũ, qđ est uulnero, & passiuũ eius saucior. MORI. mortẽ oppetere. mors ẽ sepatio aĩ a corpore. Vir. Multa boũ circa mactãdo corpora morti. mors ẽt dea est q̃ mortis est potẽs. Statius. In scopulis mors sæua sedet. Idẽ stygiis emissa tenebris, mors fruitur cœlo bellatorẽq̧ uolando cãpũ operit, nigroq̧ uiros inuitat hiatu. Nil uulgare legens, sed q̃ dignissima uita funera, p̃cipuos aĩs annisq̧ cruẽto Angue notat. Hãc Cicero noctis, & Herebi filiã fuisse scribit Aristoteles oĩum, q̃ terribilia homini uidẽt maximũ eẽ. hæc. n. stati postq̃ esse incepimus ducit nos ad nõ eẽ, & cum quotidie moriamur, tũc uulgato sermõe mori dicimur, cũ mori desinimus. mortẽ aut uiolentã, aut naturalẽ eẽ scripserũt. uiolẽtã q̃ ferro uel igni uel casu aliquo infert. naturalẽ, quã aĩa a corꝑe iã effœto separat. Vñ mortẽ ab emerita iã uita hoc est acta & absoluta dictã uolunt, & mortuos q̃si emeritos appellatos, qđ a mortali hac malitia absoluti, q̃si ueterani q̃etiorẽ iã statũ sint adepti. mortẽ obire ꝓ mori usurpat, q̃si ad mortẽ ire. Nã ueteres ob ꝓ ad frequẽter capiebãt. Vñ ob romã legiões ductas, & ob Troiam missum exercitũ, legim⁹. & uadimoniũ obisse, q̃si ad uadimoniũ isse, & obuiã idest aduiã. Nam ob alioquin uel pro circũ ponit, ut cũ dicimus urbem obsideri. uel pro ꝑꝑ, ut ob superatos hostes, ob

fidem datam. a mors fit morior, qđ est e uita discedo, qđ nō mō tertiæ, sed ēt quartæ cōiugationis reperitur. Plau. moriri sese miser̄ mauolet q̄ nō pfectum reddat. a quo commorior, hoc est simul morior. & demorior, atq; emorior, quæ simplicis sui significationē retinēt. & mortuus, iam mortē obiit. qui & emortuus & demortuus dicit̄. eos q mortui nascūtur Paulus scribit, q neq; natos, neq; ,pcreatos uideri posse, qa nūq̄ liberi appellari potuerūt. mare mortuū dr̄, qa nihil uiuū gignit. lacus est syriæ in ,puincia, q̄ pentapolis uocata fuit, nihil p̄ter bitumē gignens nihil in eo graue submergit̄. iō asphaltus uocat̄ ꝙ oīa in eo tuta sint, græce enim ἄσφαλτος tu tamen dr̄, & mortalis q morti subiectus est. a quo mortalē ,p hoīe frequentissime usurpam⁹. huius cōtrariū est īmortalis, q nō est morti obnoxius. Vnde dii īmortales dicuntur. ab is mortalitas & īmortalitas deriuant̄, & emortualis dies, in quo qs mortus est, sicut natalis, in quo natus. Plau. Certū ē mihi húc emortualē facere ex natali die, & moribundus, moriēs. & mortarium īstrumētū, ī quo teruntur ea quæ soluenda sunt ꝙ in puluerē redacta ueluti mortua condiant̄, & mortiferū, qđ mortē affert, utputa mortiferū telū. mortiferū uulnus. mortiferū uenenum. & morticinū exangue corruptū. qppe morticina caro in ulcere dr̄, q̄ corrupta est, & sine sanguie, quasi iā mortua. Itē morticinā carnē aliqñ dicimus aīalium, quæ non sunt ui mactata sed per se mortua. Ply. Sola hæc auis in eo genere morticinā carnē nō attingit. morticini ēt claui pedū dicuntur, ꝙ ueluti morticina caro sit, & morbus, ꝙ corpora ad mortē ducat. quid morb⁹, quid morbosus sit, quō a uitio & uitioso differat, superius declarauimus. a morbo ēt fit morbidus, qđ est morbo infectus. & remorbesco, qđ est in morbū recido. hic ēt notandū est, ꝙ quoad uiuet, & quoad moriet̄, & quoad senatus habebit̄, & quoad senatus dimittetur, & quoad scribendo pseuerabo, quoad amplius nō scribā, & quæ similia sunt, licet duæ res, & inter se cōtrariæ uideantur, unū tñ significāt. Mortē ēt nōnulli a mordēdo dictā existimarūt, ꝙ oīa mordeat, hoc est rodat, atq; cōsumat. Mordere proprie est dentibus lædere. per metaphorā tñ accipitur ,p detrahere, unde & mordacē equum dicimus, q dente hoīem lædit, & mordacē hoīem, detractorem. Item morsus mō pro ipsa dentiū læsione accipitur. modo pro detractione, & maledicentia. hinc mordacitas in utroq; significato usurpatur. & mordaciter aduerbiū, & cōparatiua, superlatiuaq; eoꝝ mordacior. mordacissimus. mordacius, mordacissime & morsus, qui græce scōma dr̄, qm̄ figuratus ē. sæpe. n. fraude, uel urbanitate tegit̄, ut aliud sonet, aliud ītelligat, & mordico uerbū, qđ significat dolorē affero, pinde ac si morsu lædere. a quo mordicatio. eiusmodi dolor, & morsicatim ,p mordēdo. Varro. sicut pulli incedūt, & in labellis morsicatim ludūt, & mordicus eiusdem significatiōis. Lucil. Mordicus petere aurū e flāma expediat. Plaut. Iandudū oportuit nasum ademptū mordicus. Itē mordicus ,p strictim, & q̄si morsu, & dente. Cic. perspicuitatē, quā mordicus tenere tenemus, abesse dicamus. & mordicibus ,p morsibus. Plau. Asini me mordicibus scindāt, boues incursent cornibus. Itē a mordeo cōposita fiunt admordeo. obmordeo eiusdē cū suo simplici significatōis. præmordeo, hoc ē añ mordeo. īmordeo, morsum ī figo. submordeo. demordeo, morsu decerpo. cōmordeo. simul mordeo. remordeo, crucio. solicito. Virgil. Quando hæc te cura remordet. Mordeo in p̄terito momordi facit. Veteres tñ p e memordi ,pnunciabāt, sicut ,p pupugi. cucurri. spopōdi. poposci. pepugi. cecurri. spepōdi. peposci scripsere. Plau. Vt admemordit hoīem. Itē a mordeo morsio. a quo morsiuncula diminutiuū, hoc est paruus morsus q fit, osculādi gratia. Idē nūc nostri amores mores, consuetudines. iocus. ludus. sermo suauis. suauiatio. cōpressiones, arte amātiū cōparatæ teneris labellis molles morsiunculæ. PLVRIBVS. Voluisset inqt mori pluribus telis q̄ mortua sit, ut filii ex utero facilius exirent. plus cōparatiuū est signficatiōe tm̄ ab eo, qđ est multū. Nā secūdū uocē hēt originē a græco πλεῖον, siue πλέον. utrunq; enim significat plus. Vnde a pleon pleonasmus deriuat̄, qđ latine cumulatio dici pōt. est. n. figura q̄ fit, quotiēs supflua addūt̄. Vir. Vocēq; his aurib⁹ ausi. Et similiter superlatiuum ei⁹, qđ est plurimum & a græcis dicitur πλεῖστον Veteres pluria & compluria dixerunt, pro eo ꝙ ē plura & complura. Vnde ab hoc fit cōpluries aduerbiū, qđ significat sæpe. Plautus. Quid metuis? DO. Metuo Hercle uero. sensi ego cōpluries. Cato. cōpluries eoꝝ milites mercenarii īter sese multi alteri alteros occidere, compluries multi simul, ad hostes trāsfugere. compluries in imperatorem īpetum fecere. plura & cōplura sic differunt ꝙ plura possunt esse duo. cōplura duo esse non possunt, illud cōparatiuū ē. hoc uero minime, ideoq; nō regit casum. Cōplurimus non reperitur, sed tm̄ plurimus. Virg. plurimū pro lōgo posuit. cui plurima ceruix. ueteres plissima pro plurima usurparūt. a plus. pluralis. & pluratiuus numerus dictus. & pluraliter, ac pluratiue aduerbia. & plurifariā, de quo supra diximus & plusculū diminutiuū, hoc ē parū plus, & amplus, hoc est magnus. spaciosus, q̄si omni ex parte plus. Am. n. ueteres pro circū, ut supra diximus, usurpabāt. a quo fit amplior. & amplissimus. ample. amplius. amplissime. amplitudo pro magnitudine, & excellentia. amplio uerbū, qđ significat augeo. Itē amplifico. a quo amplificatio. & amplius aduerbium, idem quod plus, & amplustria nauium ornamenta, quod amplius forent q̄ essent necessaria. Quidā amplustria

quaſi apluſtria a græco noīatā exiſtimant, hoc eſt ab ᾱ priuatina particula, & π λοῦσ, qd' eſt nauigatio, qd' hæc ad nauigationē nequaq̄ eſſent neceſſaria. itē a pl⁹ pleriq; deducit, qd' auctores aliquando uſurpāt ꝓ eo qd' eſt plures, & maxima ex parte. Salu. in diuiſiōe orbis terræ pleriq; in parte tertia africā poſuere. Pauci tm̄modo Aſiā & Europā Q uī. Videas pleroſq; ita pcitos ideſt nōnullos. Plerūq; poti⁹ ī priore ſignificato accipit ſignificatq; fere ſemp. Pleriq; oēs una ps orōnis ē. Et ſimiliter pleraq; oīa. Significatq; idē, qd' pleriq;, ſiue pleraq;, hoc eſt maxima ex parte. Terē. Quod pleriq; oēs faciunt adoleſcētuli. itē a plus plenitas, quaſi pluuitas dicta. Plēitatē enim ueteres ignobilitatē dixere. Cato. Propter tenuitatem & plenitatem. Hemina. Quicūq; pp plenitatem agro publico eiecti ſunt, & ploxinum capſa, ꝙ plura ibi reponantur. Plus in nominatiuo, & accuſatiuo ſingulari neutri generis eſt. in obliqs uero caſib⁹, & numero plurali triū generum. Plus etiā aduerbialiter capitur, & plus ſatis dicimus pro eo, qd' eſt maxīe. & plus q̄ ſatis. Repitur ēt cum p compoſitum pplus. VT ITER TRISTE PATERET. Vt uia, q̄ nunc difficilis fuit, aptior fieret. TRISTE. Difficile, hoc eſt nō naturale, ſed uiolētum. Triſtis ꝓprie mæſtus dicit. Vir. Triſtis at ille tamē cātabitis Arcades inquit, deduciturq; a tero, quod ē cōtero. cōſumo. Martia. Seu lētum ceroma teris, tepidūq; Trigona. Vir. Aut qua ſpe libicis teris ocia terris. Triſtis ergo, q̄ſi tritus dr̄. Ab hoc triſtitia, hoc ē mœſtitia deriuat. Hirti⁹, Cæſar claſſem ſub ueſpeꝶ cōſcēdit omnibus in exercitu inſciis, & reqrentib⁹ impatoris cōſilium magno mœtu, & triſtīonia ſolicitabāt. Sed qa triſtitia ī frōte hoīs. crudelitatis. grauitatis. iræ. minarū. ſtudii difficultatis īdiciū ē, fit ut triſtis aliquādo pro ſæuo accipiat. Vir. illi mea triſtia facta, Degenerēq; Neoptolemū narrare memento. Aliquādo ꝓ graui. Cice. Qui nūero optimatū & pricipū reliqt grauitatis ſuæ illū triſtē, & plenū dignitatis ſonū. Nonnunq̄ ꝓ irato. Lucil. Tieo certe ne mihi ſit triſtior. interdū pro mīaci. Vir. iſq; adytis hæc triſtia dicta reportat. Q n̄ q; ꝓ docto. Lucil. Addo eodē triſtis, ac ſæueros philoſophos. itē pro amaro. Vir. Triſtiſq; lupīni, Suſtuleris fragiles calamos. Et ꝓ difficili. Ci. Facili⁹ ī morbos īcidūt adoleſcentes, grauius ægrotant, triſti⁹ curāt. Et pro horrido. Martia. Amator ille triſtiū lacernarū. Tero āt ἀπὸ τοῦ τρίβω deducit, qd' eſt contero. frico. Vnde trica dcitur, qd' ꝓprie ſignificat capillū galliarum pedibus inuolutū, ꝙ earū pedes terat. hoc uero quoniā greſſū illaꝶ īpediat factū eſt, ut oīa impedimēta tricæ dicāt. Plau. Q uod argētū tu, q̄s tricas narras? Hinc tricones uocitati ſunt moroſi, & ad reddendū duri. Ab hoc etiā fit intrico, quod ſignificat implico. & extrico .explico. A q bus intricatio, & extricatio. a quo inextricabilis. inſolubilis. Virg. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. itē a tero termetes, uermes lignum terentes. item tergo, qd' ſignificat mundo, quia tergendo res conterunt. Q uod ueteres etiā tergeo dixere. Plau. Ornant. tergentur. lauantur. poliuntur. idem. Nunq̄ ceſſauimus lauari aut fricari, aut tergeri, aut ornari. ab hoc fit compoſitum detergo. & terta galea, hoc eſt deterſa. Varro. Terta nitet galea .& terſus dictus ſerenus. item a tero termentum apud Plautū pro detrimētū. itē terebꝶ, notū inſtrumentū ad pforandū, quod & terebra dicitur. A quo diminutiuū terebellū, & uerbū terebro, hoc eſt perforo. Cuius paſſiuum eſt terebror. item teredo, uermis, de quo ſupius diximus, niſi poti⁹ a græco deducatur. itē tritus quartæ declinationis, qui & attritus dicitur. Plynius. Calli q fiunt ex attritu calciamentorum. item intertrigo, morbus partium attritarum, Plynius. Radix intertriginum, & alarum uitiis non dubie medetur. Attritum. & contritum. & attero. & cōtero. & detero. Ab attero ater dicitur, de quo eiuſq; deriuatiuis ſupius, dixim⁹; A detero. deter. Cui⁹ cōparatiuum eſt deterior. & ſuperlatiuum deterrimus. item aduerbia detere. deterius. deterrime. Eſt autem deterum cui aliquid deeſt, & quaſi detritum eſt, ne bonum ſit. Sic enim deterior, a bono dicitur, ſicut peior a malo. Virgilius. Deterior q uiſus eum ne prodig⁹ obſit, Dede neci. Fit enim comparatio ad regem Apium, qui non eſt malus cum mella ſeruet. Dicimus itaq; deteriorem ex bonis, qui minus eſt bonus. Sicut peiorem ex malis, qui magis remotus eſt a bonitate. Et parcæ deteriæ dicūtur, hoc eſt atræ. macilentæ. Præterea a tero fit trito frequentatiuū quod eſt minutim contero. & trituro, quod de meſſibus dicitur. A quo trituratio. & triticum quod tritum ſit ſpicis. A quo triticeum. & terra, ꝙ teratur pedibus, ut ſuperius oſtendimus. & teres lignum, aut aliud aliquid rotundum oblongumq;, quod quaſi terendo rotundum ſit. Virgilius. incumbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ. & termes, ramus ex arbore decerptus, q quoniam in diuiſione agrorum, anteq̄ metæ ponerentur, figi ſolebat. termino nomen dedit. Terminus. n. ꝓprie dr̄ ſignū, qđ agrū ab agro diuidit. Vnde Numā pōpiliū tradūt ſtatuiſſe, ſi qs terminū exaraſſet, & ip̄m & boues ſacros eē. Hic termin⁹ ſæpenumero ꝓ fine accipit. Ci. Cū nullū tot calamitatib⁹ atq; erumnis terminū īuenirem⁹. A quo fit termino uerbū, qd' eſt finio Cuius paſſiuū eſt terminor, Ab eo Determino, qd' eſt delibero, & quaſi cogitationi terminum īpono. Aliquādo ēt definio, & extermīo, qd' eſt expello. & eiicio. & ueluti extra termīos mitto. Cice. Atq; hoc oē gen⁹ peſtifeꝶ. atq; impiū ex hoīum cōitate extermīnadū ē, & Diſtermino, qd' ē diuido. diſſipo. Ab iis determinatio, & determinate aduerbiū. itē extermīatio. & dī

fterminatio dicũtur ea quæ cũ plura ſint unũ atq; eũdẽ terminũ habẽt. Veteres nõ terminum ſer termonem dicebãt. Terminalis lapis dr̃, terminus ipſe lapideus. Item terminum deũ colebant ueteres ĩn cuius tutela fines agroꝝ eſſe exiſtimabant, & quo ĩ loco colebat̃ hic de⁹, ibi ſup eum foramen patebat in tecto, qđ nefas eſſe arbitrarentur terminũ intra tectum cõſiſtere. Terminalia Varro ideo appellata eſſe exiſtimat, quod iis dies anni extremus erat cũſtitut⁹. Ego po ti⁹ a termino deo ſumpſiſſe nomen exiſtimo. item a tero terra, de qua, eiuſq; deriuatiuis ſupius locuti ſumus. & terebra, ſiue terebrũ, fabrile inſtrumentum ad perforandã materiã, a Dædalo primũ inuentũ. Cuius diminutiuũ eſt terebellũ. A quo fit terebro uerbum, qđ eſt perforo. Vn de exterebro, qđ ſignificat extorqueo. ſcrutor. perquiro. Varro. Atq; oẽs adeo perquiri t atq; exterebrat artes, & trua, uas de quo alibi diximus, qđ nimio uſu terat̃. Cuius diminutiuũ ẽ trulla. A quo trulleus adiectiuũ. Quidã tamẽ truã a tranſuolando dictã putant, qđ trãſuolet ex ea aq̃. Vnde & truo auis dicta eſt, ob colli magnitudinẽ, ꝙ p id aq̃ tranſuolet. Auis ẽ cygno ſimilis niſi faucibus haberet alterius uteri genus, huc oĩa inexplebile aĩal cõgerit, tantaq; ei⁹ capacitas eſt, ut ipſi uiderimus ingẽtis ſtaturæ hoĩem ocreatũ pedem uſq; ad genu in fauces ĩmittẽtẽ eximẽtẽq; ſine læſiõe, poſtq̃ oĩa ingurgitauit pfectã iã rapinã ſenſim in os rẽddens in alterã inferiorẽ aluũ ruminãtis modo defert. Cecil. irridens magnitudinem naſi, pro dii ĩmortales uñ proceſſit truo. Hic alio noĩe onocrotalus dr̃, ꝙ collũ aq̃ mergẽs ſpirãſq; ueluti ruditum. Aſini ædat ὄνοσ græce aſinus dr̃. κροταλισμὸσ plauſus, crepitus. & trudo, q̃ſi tero manibus. A quo extrudo. Proprie.n. trudere atq; extrudere, ẽ manib⁹ uiolẽtia q̃dã expellere. Ci. Fac eũ q̃primũ extrudas. Virgili⁹ tñ trudere poſuit pro eo, ꝙ eſt urgẽte ui naturæ expellere. Trudit̃ e ſicco radix oleagina ligno. Hinc truſatiles molæ manuariæ dicũtur, qđ pellãtur manib⁹, his ex neceſſitate quondã locaſſe ſe Plaut⁹ memorat̃. & trutĩa foramẽ, in quo ẽ examẽ, hoc ẽ lĩgua bilãcis, ꝙ in ea examẽ digito trudat̃. Ab hac fit trutino uerbũ, hoc eſt examĩo. pẽſiculo. Vñ trutinata ſnĩa dr̃ pẽſiculata. diſcuſſa. & trutina aliqñ pro iudicio accipit̃. Ci. Ea probãdo, quæ non artificis ſtatera, ſed populari quadã trutina examinant̃. Quidã etiã a tero trũco deductũ putant, qđ eſt amputo. recido. A quo trũcator. trũcatrix. trũcatio. itẽ trũcus ps arboris, q̃ ramis truncatis ſupſtat. Trũcus ẽt adiectiuũ pro trũcatus inuenit̃. Oui. Trũca manu. Hinc fit cõpoſitũ obtrunco, qđ ꝓprie ſignificat capite cædo. Ponitur tñ aliquando pro occido, quocunq; modo id fiat. Vir. Polidoꝝ obtrũcat, & auro ui potit̃. itẽ detrũco, decido. Sunt ẽt qui a tero retrices deduci putẽt, quo noĩe Cato aquam ſignificauit, qua horti irrigant̃. itẽ a tero tribula genus uehiculi, quo terunt̃ frumẽta. Vir. Tribulaq;, traheæq;, & iniquo põdere raſtri. & trapetũ, mola olearia, idẽ. Venit hyems, terit̃ ſicyonia bacca trapetis. Quidã tñ trapetum græcũ eſſe exiſtimãt, ſicut trapezam, ſic.n. græci mẽnſam uocãt. Vnde trapezitæ, mẽſarii dicũtur. PATERET. Aptũ eẽt. Patere.n. eſt aptũ eſſe. Plau. ingredere tu, fores iam diu patent. Vñ patens, & patulũ deducuntur, quæ inter ſe hoc modo differũt, qđ patẽs dr̃ id qđ ad tẽpus patet, cũ frequenter claudat̃, ut os. oculus. & alia huiuſmõi. Ply. Vt multi ſæpe patentib⁹ oculis uiſi ſunt dormire. Patulũ uero qđ ſemp patet, ut aures. arbor, & ſimilia. Vir. Tityre tu patule recubans ſub tegmine fagi. Hinc Plaut⁹ patulũ bouẽ appellat, cuius cornua diuerſa ſunt, ac late patẽt. itẽ patibulũ, qñ ſerã ſignificat, q̃ hoſtia occludũt, qđ hac remota ualuæ pateãt. Titĩni⁹. Si q́ſq̃ hodie p̃ter hãc poſticũ noſtrũ pepulerit patibulo, hoc ei caput defringã. Nã qñ patibulũ pro cruce accipit̃ a patior deriuat̃ (ut qdam putant). Salu. inq̃s notiſſimus q́ſq;, aut malo depẽdẽs uerberabat̃, aut mutilato corpore patibulo eminẽs affigebat̃. itẽ patera poculi genus latũ, ac patiẽs, quo nũc quoq; paſſim utũt̃. itẽ Patina uaſis gen⁹, quo dapes elixæ. & iurulẽtæ in mẽſam ferunt̃. Terẽ. Iã dudũ animus ẽ in patinis. Huius diminutiuũ eſt patella ſcutellæ ſimilis, niſi eẽt maior. A patina patinariũ dictũ. Plau. is habet ſuccũ, is ſuauitatẽ eũ quo uis pacto cõdias, uel patinariũ. uel aſſum uerſes quo pacto lubet. itẽ palma, de qua paulo ĩferi⁹ dicem⁹. itẽ a pateo pateſco, qđ ẽ apior, patẽsfio. interdũ ẽt pro pateo accipit̃. Ply. Q uiq; hoſtiis pateſcit in mare. Salu. Hinc late pateſcẽtibus cãpis, exercitũ tuto emittit. itẽ patefacio. & patefio, de qb⁹ ſupra dixim⁹. & propatulũ, quaſi porro patulũ dictũ ẽ, ſignificatq; late patẽs, atq; aptũ. & patulico uerbũ, apior, patul⁹ fio. Ply. Pe tilius flos autũnalis circa uepres naſcit̃. colorẽ habet roſæ ſilueſtris. folia parua. qna. paruo calice, ac uerſicolori luteũ ſemẽ ĩcludente. Lute⁹ & bellio color patulicãtib⁹ quĩquagẽis qnis barbulis coronat̃. Similitudine noĩs adducimur, ut bolelliũ dicam⁹ gẽus gũmi eſſe odoratũ, qđ arbor in batriana regione ꝓducit. Arbor ipſa nigra eſt, magnitudĩe oleæ, folio roboris, fructu caprifici. Alii brocon appellant. Alii malachran. Alii maldacon. Gummi aũt nigrũ, & ĩ offas conuolutum. Hadrobalum, in ſacris uino pfundit̃, ut odoratius. Naſcit̃ & in media. hoc qdã peracticum uocant. itẽ expato uerbũ, qđ eſt do me in locũ patẽtẽ. Pacuuius. expatant ſe oẽs publiceq; oſtendũt. Quidã tñ a ſpacio hoc uerbum deriuari uolunt. & expatare eſſe in ſpatiũ ſe cõferre. Sed & ſpatiũ a patẽdo deducit̃. Nihil enim aliud eſt ſpatiũ, q̃ locus, ſiue tẽpus patẽs, hoc eſt interuallũ uel loci uel tpis. unde ſpatiari errare eſt. & ſpatiatorẽ Cato pro erratore po-

fuit. A ſpatior fit expatior. a quo expatiator.& ſpatiatī aduerbium,hoc eſt errabūde.Quidam ſpargere quoq; a ſpatio fieri putāt,q̄ſi p ſpatiū agere.Proprie enī ſpargere ē,paſſim aliquid iactare. Vir.Spargite humū foliis,hoc eſt ſpargite folia per humū.Per tranſlationē tn̄ aliqn̄ ſpargere pōit pro īfundere.idē.Spargēs humida mella,ſoporiferūq; papauer . Aliquādo ꝓ madefacere.unde aſpergere dicimus.Solebāt enī ueteres,ut nos quoq; facimus aqua corpus purgatiōis cauſa madefacere diis īferis ſacrificaturi.Nā in ſacrificiis ſupoꝝ,uino,aut flumine,aut fōte corpora abluebāt.idē.Donec me flumine uiuo abluero.Ab aſpergo fit aſpergimē.& aſpergo aſperginis.idē.Spumāt aſpergine cautes.interdū etiā ſpargere ſumit pro implere .idē. Et iā uere nouo ſpargebat lumīe terras.Ab hoc fit aliud cōpoſitū expgū.uñ expſum,madefactū dicimus.idē.Sanieq; expſa natarēt limina.& inſpergo.a quo inſpergimē.& reſpgo. diſpgo, cōſpgo.a qbus reſpergimē.diſpgimē.cōſpgimē.itē ſparus,ruſticū telū in modū pedis recuruum,qđ paſſim pugnando ſpargeret.Nā græci σπάρον dicētes id nomē a nobis ſūpſere.Salu. Sed ex oī copia circiter q̄rta ps erat militarib⁹armis īſtructa.cæteri,ut quoſq; caſus armauerat, ſparos aut lāceas,alii p̄cautos ſudes portabāt.Nos tn̄ ſpargere a græco poti⁹ deduci exiſtimamus,hoc eſt ἀπὸ τοῦ σπείρω,qđ eſt ſemino.unde σπέρμα ſemen dr̄.Nam ſpargere,quaſi diſſeminare eſt.Quidā ēt iuniores aſpgillū uſurpāt,nouū q̄dē,ſed nō inelegās uocabulum ſignificat aūt inſtr̄m,quo nos ſacris aq̄s ſolemus aſpgere.QVIS NEGAT ESSE SATVM. Nō eſt miꝝ inqt,Bacchū natū eē ex funere mr̄is,quādoqdē nos ferā eo mō natā eē cōſpexim⁹.iuppiter cū Semelen amaret Cadmi filiā,rē cū ea habuit,ex quo cōcubitu cū facta eſſet p̄gnans iuno ea re grauiter pmota,ulciſci pellicē ſtatuit.īduta itaq; ſpeciē Beroes Epidauriæ,quæ Semeles nutrix fuerat,& anili ac tremulo greſſu Semelē adiēs,fingit, dubitare ſeſe,ne is ex quo p̄gnās erat facta,ſit iupiter.ſiqdē multi alias ſub noīe deoꝝ,uirgines decepant.ꝑpterea hortari eā,ut ēt ſi certo ſciret iouē hūc eē,peteret tn̄ ab eo,ut ſūptis ī ſignib⁹ ſuis talis tātuſq; ſecū cōcūberet q̄lis quātuſq; coire cū iunone cōſueuerat.Notat illa uetulæ(quā nutricē ſuā putabat)uerba & cōſiliū eius prīo quoq; tpe exeq̄ cogitat.Quū igit ad eā nō lōge poſt iupiter eēt reuerſus,inter primas blādiētis illecebras,mun⁹ ab eo Semele poſcit nullo addito noīe,eligere eam iupiter q̄cq̄d uelit iubet.iuratq; per ſtygiā paludē,q̄cq̄d popoſcerit,p̄ſto mox futuꝝ.Hæc itaq; iouem rogat,ut talē ſe ſibi exhibeat,q̄lis ſolet cū Iunone cōcubere,īgemuit Iupiter,& os loquētis conat⁹ē cōprimere,ſed iā ea uerba ex ore exierāt.Nec illi nō poſtulaſſe,nec ei nō iuraſſe fas erat. Quāobrē ſūpto fulmine Cadmeiā domū īgreſſus.īfauſto munere.illuſam a iunone amātē īteremit.īfantē uero cui poſtea nomen fuit Baccho ex utero mr̄is exectū,femori ſuo īpoſuit,& tādiu fouit, quoad maternos ānos īpleret,tū materteræ prīo,poſtea nymphis nutriēdū tradidit.NEGAT ESSE.Dicit nō eē.Nego enī ex nō & ago,qđ ſignificat dico,cōpoſitū ē, ut ſupi⁹ oſtēdimus.BACCHVM.Iouis filiū.& Semeles quē uini inuētorē fuiſſe cōmemorāt,nutritū prīo ab Ino matertera.deīde a nymphis.Itē a Syleno,q cū a ruſticis aliqn̄ captus fuiſſet, a Mida Baccho reſtitut⁹eſt. Curꝝ ei attribūt,quē tygres & lynces ducūt. comitaturq; bacchātium multitudo edera coronatoꝝ .Statius.Promouet effrenæ,dextra læuaq; ſequunt,Lynces.Et uda mero lābūt retiacula tygres.Poſt exultātes ſpolia armētalia portāt.Seniieceſq; lupos,ſciſſaſq; Mimallones urſas,Nec comitatus iners,illic ſūt ira,furorq;.Et metus & uirt⁹,& nunq̄ ſobrius ardor.Dict⁹eſt a ueteribus uitiſator,a ferenda uite.Accius.O Dionyſe pr̄ optime Vitiſator Semele gēit⁹ Euchia.edera ei ſacra eſt,pp qđ & poetæ ea coronātur.Quod Parnaſus mōs in huius dei tutela eſt,& tabernæ uinariæ hoc maxime īſigni utunt. Baculū ab eo inuētū,& a noīe eius ita appellatū ꝑdidere,quo uino graues ſuſtentarent.Ei⁹diminutiuū eſt bacillum. A quo ībecillis.ſiue imbecillus,debilis,q̄ſi baculo indigēs. Vn̄ imbecillitas debilitas . & ībeciliter aduerbiū debiliter.Cice. Vt enī bacillū aliud ē inflexū,& inarcuatū,aliud ita natū. Nec bacul⁹ ſolū maſculino genere dr̄.ſed ēt baculū neutro.Oui.Baculūq; tenēs agreſte ſiniſtra. Ariſtoteles Apollinē,& Bacchū unū,eūdēq; deū eē affirmat.Propterea ī Thracia aditū fuiſſe Libero cōſecratū,ex quo oracula redderēt.& lacedæmonios cū ſacra Apollini celebrant, edera coronari,& Boetios parnaſū mōtē Apollini ſacrū eē memorātes,ſimul tn̄ in eodē & oraculū delphicū, & ſpelūcas bacchicas uni deo cōſecratas colere.& ob id Apollini ſimul ac libero patri in eodē mōte rē diuinā celebrari.Et ſane cōſtat in mōte pernaſo bacchanalia alternis ānis agi ſolita,ubi & ſatyroꝝ frequēs cœtus cernebat,& plerūq; uoces audiebant,ſimulq; cymbaloꝝ crepit⁹ad aures hoīum pueniebāt.Et ne qs exiſtimet diuerſis diis hūc mōtē dicatū eē, Eurypides Apollinē ac Liberꝝ unū eūdēq; deū eē demōſtrat . δέσποτα φιλόδαφνε βάκχε παιὰν ἄπολλων εὔλυρε.idē facit Aeſchylus ὦ κισσεὺς ἀπόλλων ὦ βάκχε ὦ μάντις. Hīc Romani arcanam hāc ſacroꝝ obſeruationē cuſtodiebāt,ut ſol,cū in ſupno,hoc ē diurno hemiſpærio eēt, Apollo uocaret,quū ī īferno hoc ē nocturno Dionyſi⁹diceret,hoc ē liber pr̄.Præterea ſimulacrū ei⁹ ptī puerili ætate,ptī iuuenili fingebāt.itē barbata ſpē,ſeniliq;,q̄ ætatū diuerſitas ad ſolē ꝓculdubio refert,ut puul⁹uideat hyemali ſoliſtitio,cū dies breuiſſimi ſūt. Adoleſcēs. uernali

æq̃noctio cũ iã dies sũt lõgiores, pleniſſima barbæ effigie. ſoliſtitio æſtiuo, qñ ſunt lõgiſſimi. Senex poſtq̃ ſol retrocedere, ac paulatĩ uires amittere ĩcipit. Thraces p̃terea lyberꝶ ſumma religiõe uenerãtes, ædẽ ei dicatã habebãt, ſpecie rotũda, cui⁹ mediũ tectũ patebat. Rotũditas ædis ſolis certe ſpeciẽ demõſtrabat. Sũmo aũt tecto lumẽ admittebat̃, ut apperet ſolẽ cũcta uertice ſuo, radioꝶ ĩmiſſiõe luſtrare. Orpheus quoq; liberum patrem Phaneta appellat ἀπὸ τȣ̃ φωτὸσ καὶ φανερȣ̃, hoc eſt a lumine, atq; illuminatione, qa ſol cũctis uiſitur, cũcta cõſpiciẽs. itẽ Dyonisium. ἀπὸ τȣ̃ δινεῖσθαι καὶ περιφέρεσθαι. i. quod circunferatur in ambitum. Alii Dionyſium ἀπὸ τȣ̃ διανύσαι dictum exiſtimant. qđ eſt p̃ficere, qa quotidiano ĩpetu ab oriẽte ad occaſũ diẽ nocteq; faciẽdo, cœli cõficit curſum. Phyſici uero Diõyſiũ uocitatũ affirmãt, q̃ſi διὸς νοῦν, hoc eſt Iouis mẽtẽ, qa ſolẽ mũdi mẽtẽ eẽ dixerũt. Mũd⁹ aũt uocat̃ cœlũ, qđ appellãt Iouẽ. uñ Aratus de cœlo uerba facturus ĩcipit. ἐκ διὸσ ἀρχώμεσθα. Solem poſtremo manifeſte liberꝶ eſſe oñdit Orpheus. ἥλιοσ ὃν διόνυσον ἐπίκλησιν καλέουσι. Liber aũt latina lingua nominat̃, quia ſol uagus igneas habenas ĩmittit, ac terræ p̃pi⁹ iungit. Nec me latet eſſe, q affirmẽt liberũ ideo dici. qa uinũ liberiorẽ hoĩem faciat, & curis ſolutũ. Et eodem mõ Dionyſium ἀπὸ τȣ̃ διαλύω appellatũ, qđ ẽ ſoluo. Vel ἀπὸ τȣ̃ νύττειν, τὸν δία, hoc eſt a pungendo Iouẽ, qm̃ eius femori ſut⁹ eum pupugerit. idem. dictus eſt Lyæus ἀπὸ τοῦ λύειν, quod eſt ſoluere. bacchus. baſſareus. bactes. babactes ἀπὸ τȣ̃ βάζω, quod eſt clamo. uocifero, ob bacchãtiũ tumultuarium clamorem, & quia madidi uino huiuſmodi uoces emittere conſueuerunt. quamuis baſſareum aliqui nominatum uelint à genere ueſtis baccharum. unde & bacchæ ipſæ baſſarides dictæ a baſſara ueſte, quæ uſq; ad pedes demiſſa eſt, dicta a baſſara loco lydiæ in quo fit. tali enim numina uti uolũt. Virg. Pedes ueſtis defluxit ad imos, & uera ĩceſſu patuit dea. Similiter Iacchus ἀπὸ τοῦ ἰάκχω, uocifero. Iobacchus ἀπὸ τῆς ἴας, hoc eſt a uoce, βάζω. & bromius ἀπὸ τοῦ βρόμου, quod eſt ſtrepitus. ſonus. Alyſius ἀπὸ τοῦ λύω ſoluo. Eraphiotes ἀπὸ τοῦ ἔριν μαίνειν, hoc eſt ab inducenda contentione, quoniã uinum iram atq; certamẽ ĩducit. Vel ἀπὸ τοῦ ἐῤῥάφθαι, hoc ẽ a ſuẽdo, quoniam femori iouis inſutus fuit. Dithyrambus ἀπὸ τοῦ δὶσ εἰσ θύραν ἀναβαίνειν, hoc eſt a bis inducendo ad ianuam, qm̃ uinum ad ianuam corporis, hoc eſt ad os frequenter ſecreta p̃ducit, uel quia duobus oſtiis in lucem perductus eſt, Semeles. ſ. ac iouis. Nyſſeus ἀπὸ τοῦ νύσσω pungo. uel a Nyſa urbe ægypti, fœlici Arabiæ p̃pinqua, in qua Bacchus fert̃ uinũ principio ĩueniſſe. ĩõq; ĩ ea religioſiſſime colit̃. Vel a Nyſa pago Helycõis, ubi ſimili mõ colit̃ bacch⁹. Niſea autẽ Megarẽſiũ emporiũ fuit duodeuigĩti ſtadiis diſtãs ab urbe, qđ & Minoa uocat̃. item Nyſea clariſſima urbs in ĩdia a Libero p̃re cõdita ſub radicib⁹ mõtis, quẽ ĩcoæl Merũ appellãt, Aegyptii uero (ut Diodor⁹ refert) Oſirim illi⁹ cõditorẽ fuiſſe affirmãt ĩ memoriã illi⁹, q̃ ĩ ægypto Nyſa uocabat̃. Nyſus uiri p̃priũ nomẽ ẽ. Vir. Nyſus & Euryalus, ſicut Niſa p̃priũ mulieris idẽ. Mopſo Niſa dat̃. Fuit ẽt urbs Hellados eodẽ noĩe. Nyſeus locus eſt in Media, in quo pulcherrimi eq naſcunt̃. Niſæ nomẽ ẽſt Nymphæ. idẽ. Niſæ Spioq; Thaliaq; Cymodoceq;. Niſyrus p̃ua inſula eſt, nõ lõge a Co altera ĩſula, in qua optima uina naſcũt̃. Thyone⁹ ἀπὸ τοῦ θύειν. qđ apud ueteres græcos ſignificat graſſari. ĩpetũ facere, qđ p̃prie ẽ temulentoꝶ. Menalius ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι, qđ eſt furere, ĩſanire, ſiue a Mœnalo Arcadiæ mõte, ĩ quo ei ſacra annua celebrabãtur. Euan a uoce bacchãtiũ, ſiue qa Phryges εὐὰν Bacchũ nominãt, Bryſeus ἀπὸ τοῦ βρύειν quod eſt inũdare. madefacere. uel a Bryſea urbe Laconiæ, in qua p̃cipuæ colebat̃ euchion ἀπὸ τῆς εὐχῆσ, hoc eſt a uoto. ꝙ ei uota & p̃ces exhiberẽtur. Et euhyus, hoc ẽ bonus filius, εὖ enim græci bene, ὑὸν filiũ dicũt, ꝙ cũ dii bellũ cũ gigãtibus gererẽt, prim⁹ Bacchus in leonẽ cõuerſus occidit gigantẽ. Propter qđ eũ iupiter blande affatus ẽ Euchiæ dicẽs, hoc eſt bone fili. Oreus a mõtibus in q̃bus ei fieri ſacrificia ſolebãt. ignigena, ꝙ igneũ calorẽ inducat, hoĩemq; ĩflãmet. Nyctylius, qđ mẽbra noctu reſoluat. νὺξ. n. nox eſt, λύω ſoluo, uel ꝙ eius ſacra nocturno t̃pe celebrarẽt̃. Lycæus a Lycæo Arcadiæ mõte, in quo nõ mõ Lycæi iouis delubꝶ erat, ſed ẽt Liberi p̃ris, & Bicornis Fauni. A quo lycæa ſacra, q̃ a n̄ris lupcalia dicunt̃. Nã λύκοσ lupum ſignificat. Oui. Quid uetat arcadico dictos a mõte Lupcos. Faun⁹ in Arcadia templa Lycæ⁹ hẽt, Lupcalia (ut Plutar. refert) ad expiãdos manes ĩſtituta erãt. Fiebãt. n. nefaſtis dieb⁹, menſis Februarii, quẽ Piacularẽ ĩterp̃tant̃. Oui. Februa Romani dixere piacula p̃res. Hoc ſacꝶ ab Arcadib⁹ in Latiũ trãſlatũ fuit. Liui. Ferũt Euãdrũ ſolẽne allatũ ab arcadia ĩſtituiſſe, ut nudi iuuenes currerẽt. Bimater, qđ duas m̃res habuerit, Semelen iouẽq;, lenæus ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, qđ lacũ ſignificat, hoc eſt uas in quo uuæ exprimunt̃. A quo ληνοβάτης, hoc eſt Lenobates uuaꝶ calcator dr̃. Neq;. n. nobis placet, qđ ſcripſit Donatus Lenæũ a leniẽda mẽte appellatũ. Eleus p̃r, q̃ſi pi⁹ p̃r, ꝙ libertatẽ hoĩbus p̃ſtet. Græci ἔλεον miſericordẽ uocãt. Oui. Thura dabãt, Bacchũq; uocãt, Bromiũq; Lyæũq;, ignigenãq;, ſatũq; iterꝶ, Solũq; Bimatrẽ, Additus his Nyſæ⁹q;, itõſuſq; Thyone⁹, Et cũ Lenæo genialis cõſitor uuæ. Nyctyliuſq; Eleuſq; parẽs, & iacch⁹, & Euan, Et q̃ p̃terea p̃ graias pluria gẽtes Noĩa Liber habes. A Bacch⁹ Bacchicus deducit̃. & bacchanalia, de q̃bus diximus. & bacchari, qđ p̃prie ſignificat bacchanalia celebrare. Per metaphorã tñ capit̃

pro furere. Nā ueteres a bacchātibus q̄cq̄d uehemēti⁹ agitaret bacchari dicebāt. Vir. Totáq; Icēsa p urbē, bacchat. cū ēt loca ipsa, in quibus eēt bacchatū bacchata uocabāt. idē. Et uirginib⁹ bacchata lacænis Thrigeta. Et bacchius pes, quo in carminibus sacrorū bacchi p̄cipue utebāt, cōstās ex prima breui, & duabus sequētibus lōgis. & bacchiadæ populi, qui ex coritho exules effecti in Siciliā deuenerūt. Oui Bacchiadæ bimari gēs orta corintho. & bacchæ mulieres, q̄ Baccho sacrificia faciebāt. Mimallōides ēt dictæ. & mimallones a mōte minoris Asiæ, qui mimas uocat, ubi sacra fieri Baccho cōsueuerūt. idem. Ecce Mimallonides sparsis ī terga capillis, Sapho. Nūc feror ut bacchi furiis Mimallōides actæ. Bacca uero ñ deducit a baccho, sed prio geniū est, significat minutiores arborū fruct⁹, ut sūt lauri, & oliuæ. a quorū similitudine gēmæ quoq; & lapilli baccæ uocant. a quo baccatū dicimus gēmis ornatū. Vir. Colloq; monile baccatū. Baccar uero herba est radicis odoratæ, quā nōnulli nardū rusticū falso appellant. Odor est ei Cinnamomi, ex qua unguēta solita fieri testat Aristophanes. Putabat cōtra fascinatiōes utilis. Virg. Baccare frōtē Cīgite, ne uati noceat mala lingua futuro. SATVM. Natū. serere p̄prie admouere est. Vñ asserere manū ueteres dicebāt cōp̄hēdere, cū eā p̄hēdebāt in libertatē. Hinc asserere ēt pro tueri ac liberare accipit. Ply. Cōmendabat memoriā suā orabatq; ut se ab iniuria obliuionis assereret. Et assertor, defensor. liberator. Martia. Assertor uenias, satisq; præstes. Quēadmodū ecōtrario desertor, qui patriā indefensam relinq̄t, & q̄si p̄ditor est. Asserere ēt pro affirmare capit, q̄si dicto hærere. a quo assertio, affirmatio. Eadē rōne & cōserere manū cum hostibus dicimus, q̄si manū manu admouere. Cōserere ēt nunc pro miscere capit. Virg. Multaq; per cæcā cōgressi prælia noctē cōserimus. Nūc p̄ inserere. idē. iuuat hismara baccho cōserere. Hic etiā seræ uocant, qb⁹ hostia claudunt, q̄ forib⁹ admotæ opponūt defixæ postib⁹. & asseres, q̄ admoueant, hæreātq; parietib⁹. & a sera aliud uerbū sero, qđ est claudo. a quo resero. apio. Claudian⁹. Resarataq; claustra, intrat. & dissero, enarro. declaro. a quo disserto frequētatiuum. Gellius. Cū de antiq̄tate quorūdā uerborū dissertarem⁹. Et dissertabūdus. idem. eūq; in corona astātiū dissertabūdū inuenim⁹. & dissertatio, enarratio. & edissero. Pacu. Edissere fabulā hāc. a quo disertus, qui bene disserit, eleganterq; enarrat. Cice. disertū ab eloquēte sic sepat. Eū statuebā disertū, qui posset satis acute, atq; dilucide apđ mediocres hoīes ex cōi q̄dā opinione dicere. Eloquētē uero, qui mirabilius, atq; magnificētius augere posset, atq; ornare, quæ uellet, oēsq; oīum rerū, quæ ad dicēdū p̄tinerēt, fontis aīo atq; memoria cōtieret. Et diserte aduerbiū facūde qđ & diserti ueteres dixere. & desero, qđ est derelinquo, q̄si nō amplius hæreo. Teren. Si deseris nos tu, p̄imus. Hinc desertū locū appellamus inhabitatū, q̄si ab hoībus derelictū, qđ græci eremū nomināt. a quo eremitæ uocant, qui se in solitudinē cōtulerūt, & eremos, hoc est deserta incolūt. itē eromodociū desertio causæ, abñtia, siue negligētia p̄tiū facta. Cōtrahit aūt eromodociū triēn̄i, aut alterius iusti t̄pis lapsu. Pōponius. itē in eromodociis pupillo subuenit. Cōstat aūt oīs ætatis hoībus īstaurationē eromodocii p̄stari, si se doceāt ex iusta cā abfuisse. Quæ q̄m inculta sūt. desertū aliquando pro aspero atq; inculto accipim⁹. Vir. Rupe sub aduersa deserti ad strymonis undā. Ab hoc fit deserto frequentatiuū. Acci⁹. Cū me solū uterq; parēs desertassent. Quidā desero. & prodo. & deficio ita distingunt, ut dicant, deserere patronū. prodere patrē. deficere sociū. Sed hæc apud auctores cōfundunt. Et obsero qđ mō pro sero accipit. mō pro sacro. Veteres frequentissime obsatū pro sacratū usurpauere. Et exero, qđ est extraho, quasi dimoueo. Statius. Fulgētēq; exerit ensem. itē q̄a terræ admouētur. serere ēt pro īserere usurpam⁹. Vnde seri arbores. uites. fruges dicimus. Transferturq; etiā ad aīalia. & serere pro generare accipit. Satūq; pro genito. A sero fit semē, q̄si serimē. qđ etiam de uirgultis & maleolis & surculis dr̄. Vir. Seminibus positis sup̄est deducere terrā. Sæpi⁹ & satio, actus ipse serēdi. & semētis ipsa satio. Liui. Vt cāpani semētē facere possent. A quo sementinæ feriæ iō institutæ, ut sementē maiorē facere possent. & semino notæ significationis. a quo dissemīo qđ est spargo. diuulgo. & seminariū, hoc est plātariū. Columella. Seminaria uitium faciēda. Et seminatio, satio. Semen ēt frumēti genus est, qđ zeā appellāt, simile farri. Ex ea alica fit. p̄clara res. Propter quā Home. terrā zedoron uocat, hoc est zeā donātē. καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν. Neq;. n. exponendum est zedoron aruran (ut nonnulli faciūt) terram uitā donātē, qđ ζῆν uiuere est, quia. s. terra uitæ alimēta subministret, sed donantē, ζειαν hoc est zeā, rē. s. dignā, ex qua terra sibi huiusmodi cognomen assumpserit. Ex zea pulchrius q̄ ex tritico fit granū. Optima quōdā in cāpania erat. Veronēsiq;, & Pisano agro. Nūc usus ei⁹ in italia defecit. Dioscorides zeæ duplex eē genus scribit. Alterā simplicē dici, alterā bicoccam a gemino cōiugato grano ita appellatā. Et sur⁹, hoc est palus. cuius diminutiuū est surculus. Nā surculus p̄prie est qui inserit, germē, qđ in surculis nascit. A surus fit crebrisurus, qđ significat uallum crebris suris, hoc est palis munitū. Et seges, qđ p̄prie significat fruges eorū seminū ex q̄bus cōficit panis, nōdū demessā. Ponit t̄n aliq̄n pro humo, ad accipiēda semīa subacta, ut pote, cōtinēs pro cōtento. Vir. illa seges demū uotis respondet auari agricolæ, bis quæ solē. bis

frigora sentit. A sero quãdo pro semino, siue plãto accipit, fit insero, qđ mõ pro plãto accipit. idẽ. insere nũc Meliboee pyros, pone ordine uites. Aliqñ pro insitionem facio. Est enim ĩsitio cũ scisso trũco surculus fecũdæ arboris in sterili inserit, uel cũ oculi uni⁹ arboris adhibent, hoc secũdũ genus q̃dã inocultationẽ uocãt. inserere ẽt generaliter pro ĩterponere atq; immittere usurpat. Queãdmodũ interserere frequẽter accipit pro ĩmiscere, & in medio ponere. itẽ sero aliquãdo pro cõtexo & ordino ponit, quoniã ea quæ ordinãt, adnectunt ĩuicẽ, atq; cohærẽt. Hinc serta coronæ dicunt, nõ a satis (ut Ply. existimauit) sed a sertis, hoc est digestis innicẽ floribus, frõdibusq;, ex quibus ab initio fieri coronæ solebãt. Hinc ẽt series dicta, quæ ab ordine sic differt, qđ ordo est digestio, qua q̃dq; ĩ suo loco collocamus, ueluti in acie, ubi pedites, ubi alæ eq̃tũ, ubi signa ex ũtilitate distribuunt. Et in argumẽtatione ubi ponẽda sũt firmissima argumẽta, ubi mediocria. Vnde in ciuitatib⁹ ordo cõsularis. Prætori⁹ equester, & alii adeo ut ordo pro ipsis quoq; hoĩbus illius cõditionis accipiat. Cice. Qui apud oẽs ordines esset gratiosus idest apud oĩum ordinũ hoĩes. Series autem est quædã cõtinuatã ꝓgressio, ut in serie orõnis, idest in cõtinuato cõtextu. Quintil. Quod nõ nisi in cõtextu orõnis, serieq; cõtingit. Et seriũ, qđ significat cũ assertiõe. & ñ per iocũ. Acci⁹. Vos nugas asseritis, nos seria loq̃mur. a quo fit serio aduerbiũ. Plau. Nũc q̃dẽ præter nos nemo est, dic mihi ueꝝ serio. Propter qđ q̃dã serio q̃si sine risu dictũ existimarũt. & serilla nauigia. & soriculatæ uestes, de q̃bus supra dixim⁹, q̃ lino ac sparto cõdensant, a cõserẽdo. & cõtexẽdo dicta, & sermo a cõpositis, & simul cõtextis uerbis. Sermo enim loquela est. a quo sermocinor loquor. & sermociatio, collocutio. Seria fœminino genere uasis genus est oblõgũ. Persius. O si sub rastro crepet argẽti mihi seria dextro Hercule. Terẽ. Releui oĩa dolia, oẽs serias. Huius diminutiuũ est seriola. itẽ a sero fit seruo qđ aliqñ idẽ est qđ assero. libero. Vir. Seruatũ ex undis strophadũ me littora primũ, Accipiũt. Mõ custodio, tueor. idẽ. Dii patrii seruate domũ, seruate nepotẽ. Quãdoq; diligẽter ac supstitiose obseruo. Plaut⁹. Tuus seruus seruet ueneri ne eas det, an uiro. Plerũq; inhabito, possideo. Vir. Centũ quæ siluas, cẽtũ quæ flumina seruãt. Aliquãdo teneo. idẽ. Curuã seruãs sub imagine falcẽ. A seruo seruator deducit. Cuius fæmininũ est seruatrix. & seruus, ꝙ in bello serui nõ necabant, sed uiui seruabant. Est aũt seruus, qui domino alieno cõtra naturã iuris cõstitutiõe subiicit. Eius diminutiuũ est seruulus. Ab hoc fit seruilis adiectiuũ. a q̃uo aduerbiũ seruiliter & seruitus, quæ est cõstitutio iuris gentiũ, qua q̃s dñio alieno cõtra naturã subiicit. Et seruitiũ, qđ in singulari est ipsa seruitus. Teren. Ego Pãphile hoc tibi pro seruitio debeo conari mãib⁹ & pedibus. noctesq;, & dies capitis piculũ adire, dũ prosim tibi. in plurali uero quãdoq; ipsi serui. Salusti. interea seruitia repudiabat. quoꝝ in initio magnæ copiæ ad eũ concurrebãt. Et seruio uerbũ, qđ est in seruitute sum. A quo cõposita fiunt deseruio, atq; inseruiõ, qđ ẽ obsequor. & q̃si officiũ seruiẽtis alicui presto. Cõserui dicunt, qui in seruitute pariter sunt. Seruoꝝ dies fest⁹ Romæ erat idibus augusti, q̃a eo die Tullius rex ancillæ filius natus est. A seruus ẽt Serui⁹ & Seruilius cognoĩa. & seruili⁹ loc⁹ Romæ a cõditore ita uocatus. item a seruo uerbo fit asseruo, qđ est custodio. a quo asseruatio. & obseruo, qđ mõ similiter est custodio aliquid oculis, aĩoq; in modũ speculatoris. Plautus. Obserua interim ne quid temere agat. Hinc fit obseruatio, q̃si adnotatio quædã, & aĩaduersio. Mõ ueneror, & cũ cultu quodã, atq; admiratione suspicio. Vnde fit obseruãtia, hoc est exhibitio uenerationis. & præseruo, ac reseruo notæ significatiõis. a q̃bus præseruatio. & reseruatio. & cõseruo. a quo cõseruator. & cõseruatrix. & conseruatio. Sũt ẽt qui serenũ a serendo, hoc est seminãdo deductũ putẽt, qđ significat tranq̃llũ, sine nubibus. sine imbre. ꝙ id maxime tẽpus sationi aptũ sit. Ponit ẽt aliquãdo pro sicco. Virg. Vñ serenas uẽtus agat nubes. Hinc serescit pro siccat frequenter ueteres usurpauere, q̃si serenescit, quoniã serenitas sicca est. Lucillius. Reniq; fluctiuago suspensæ in littore uestes. Vuescũt, tandẽ candẽti sole serescũt. A serenus serenitas deducit, hoc ẽ tranq̃llitas, claritas. & serẽo uerbũ, clarifico. tranq̃llo. Vir. Vultu quo cœlũ, tẽpestatesq; serenat. Ad aĩum quoq; mentẽq; trãsfertur. Apule. Optanda in primis quies est &, mẽtis serenitas. FVNERE Morte, ut supra dixim⁹. NVMEN. Deũ, hoc ẽ Bacchũ. Proprie numẽ uolũtas dei est. Vir. Nõ hæc sinė numine diuũ eueniũt, hoc ẽ sine uolũtate. idẽ. iã cœlũ, terrãq; meo sine numine uenti Miscere, & tãtas audetis tollere moles. Tractũ a nuo, qđ ueteres pro uolo usurpabãt. Proprie aũt nuere est signo capitis uolũtatẽ suã õstẽdere. A quo nutus signũ ipsũ capitis dr̃, & uolũtas quæ ex huiusmodi signo declarat. Liui. Sub umbra Scipionis ciuitatẽ dominã orbis terrarũ latere. Nutus eius pro decretis patꝝ, pro populi iussis esse. Per metaphorã tamẽ numẽ aliquãdo ꝓ potestate dei ponit. unde diuersa numina, hoc ẽ diuersæ potestates in uno deo eẽ possunt. Vir. Musa mihi causas memora, quo numine læso. Quidue dolens regina deũ. Quippe iuno multa habet numina. Est Curetis, quæ utit curru, & hasta. idẽ. Hic illius arma, hic currus fuit. Est lucina, quæ ptubus præest. Terẽ. iuno lucina fer opem. Est regina. Vir. Ast ego quæ diuum incedo regina iouisq;, Et soror & coniunx una cũ gẽte tot ãnos. Est quæ nuptiis p̃est. idẽ. Est & ꝓnuba iuno. itẽ

alia eius numina. Aliqñ numẽ ponit̃ pro ip̃o deo. idẽ. Spero eq̃dẽ mediis, si qd pia numĩa possunt, Supplicia hausurũ scopulis. Martia. Sic genitũ numẽ credite. Hinc qdã numã Põpiliũ a numinũ, hoc est deoꝝ cultu nomẽ sumpsisse existimãt. Cõstat. n. eũ religiosissimũ fuisse, & cũ Romulo ĩ regnũ successisset, pacatis rebꝰ, & metu belloꝝ seposito, ne luxuriarẽt̃ ocio aĩ, deoꝝ metũ iniiciẽdum putauit, rẽ ad multitudinẽ ĩperitã, & illis seculis rudẽ, efficacissimã. interdũ ẽt numẽ pro habitu, atq; ornatu accipit̃ a poetis. Virg. Vadimus immixti Danais haud numine nostro. A nuo fit ẽt nuto, qđ mõ idẽ significat, qđ suum simplex, hoc est signũ capite facio. Mõ moueor, & quasi minor ruinã, tractũ a motu capitis, quẽ inclinando affirmãtes, cõcutiendo negãtes facere solemꝰ. Vnde nutare ædificia dicimus, cũ male solidata ruinam minãt̃. Trãsfert̃ ẽt ad aĩum. & idẽ significat ꝙ titubo, hoc est quã in partẽ me uertã dubito. Nuncius. qđ tã eũ significat qui nũciat, q̃ rẽ ipsam quã nunciat. & nũcio uerbũ, significo. & in fœminino nuncia, quæ aliquid nũciat. & internũcius, qui inter duos medius est ad aliqd tractãdũ, & mõ huic mõ illi per uices nũciat. Cuius fœmininũ est internũcia. & anũcio cõpositũ notæ significationis. & denũcio, futuꝝ aliqd nuncio. & fere in malã ptẽ accipit̃. & pronuncio, qđ mõ significat ꝓfero. Vnde pronunciatio pro ipsa ꝓlatione accipit̃, mõ decerno. iubeo. a quo pronunciatũ statutũ iuriscõsulti dicũt. Proprie enĩ pronũciare, & statuere de iis dr̃, qui habẽt ius cognoscẽdi. & renuncio, qđ aliqñ pro nuncio accipit̃. Plynius iunior. Postq̃ mihi renũciatũ fuit. Aliqñ pro renuo. A quo renũciatio cessio dicit̃. & obnũcio malã rẽ nuncio. Obnunciare enim proprie dicunt̃ augures, qui aliqd sacrũ, ac mali ominis uiderũt. Terẽ. Primus sentio mala nr̃a. primus rescisco oĩa. primus porro obnuncio. itẽ a nuo cõposita fiunt annuo, qđ & anno dicit̃, & est assentior, & q̃si nutu affirmo. Abnuo, qđ est recuso, & q̃si nutu aliquid nego. a quo abnuto, hoc est sæpe abnuo. innuo signo aliquo capitis uoluntatẽ meã ostẽdo, siue affirmẽ aliqd, seu negẽ. Cice. Quia si iste hospites rogasset, ĩmo innuisset mõ, facile hoc perfici posset. Renuo, respuo & quasi displicere mihi signo aliquo ostẽdo. Sunt qui nicto uerbũ a nuo deductũ putẽt, qđ a nuto ita distinguit̃, ut nutare capitis sit inclinãdo, aut in gyrũ mouẽdo, Nictare uero oculorũ patefaciẽdo eos, aut claudẽdo, uel utrũq;, uel alteꝝ. Plau. Nec illa ulli hoĩ nutet. annuat. nictet. hoc ẽ nec capite signũ faciat, nec faciẽti assentiat̃. nec oculis quicq̃ ĩdicet. A nicto nictatio deducit̃. SIC. Hoc mõ. i. matre interfecta.

DE EADEM EPIGRAMMA. XIII.

i

CTA GRAVI TELO. Idẽ huiꝰ epigrãmatis argumẽtũ est qđ superioris. Sus prægnãs ferro uulnerata pariter, & filiis uitã dedit, & ipsa perdidit. ICTA. Percussa. ico enĩ percutio est, & passiuũ eius icor percutior. Plynius. Arborũ manu satorũ, receptarũq; in domos, a fulmine laurus sola non icitur. Ab hoc fit ictus, hoc est percussio. uulnus. Martialis. Dorica q̃ certo uenabula dirigit ictu. GRAVI. Põderoso, de quo supra diximus. CONFOSSA. Perforata. aperta. fodio enim cauo significat, dictũ quasi foras do. Hinc foueæ dicuntur scrobes, quod tam in masculino q̃ in fœminino genere inuenitur. Vir. Forsitan & scrobibus quæ sint fastigia quæris. Lucanus. Exigua posuit scrobe. Oui. Et egesta scrobibus tellure duabus. Fouii principio dicti, qui postea fauii appellati sũt, ꝙ princeps eius gentis ex ea natus sit, cũ qua Hercules in fouea cõcubuit. quãuis alii putẽt ita uocitatũ, ꝙ primꝰ ostẽderit, quẽadmodũ ursi & lupi foueis caperẽt̃. itẽ fossor q fodit. & fossa, quæ fit aut ad recipiendã aquã. Vnde Vlpiãus scribit fossam esse receptaculũ aquæ manu factũ, ut ad castra, siue urbes, oppidaue, aut alia huiuscemodi muniẽda. Liuius. Castraq; uallo, & fossa muniuit. Et fodico idẽ qđ fodio. Cice. Nõ ẽ in potestate fodicãtibus eis rebꝰ q̃s malas opinamur. dissimulatio. & obliuio. & perfodio uehemẽter fodio. A quo ꝑfossor. & perfossus. Trãsfodio notæ significatiõis. Oui. Gemino trãsfodis uulnere pectus. A quo trãsfodior. & transfossus. & defodio, atq; effodio. a quibꝰ defossor. & effossor, & defossus atq; effossus. & cõfodio. a quo cõfossor. & confossus. item confossio, sicut defossio. & effossio. CERTA DEXTERA. Certus ictus dexteræ, siqdẽ habita rõne teli, neq; plus neq; minus percussit, q̃ in aĩo erat. Tale. n. tẽpamentũ adhibuit, ut nec atrocitate uulneris filios ĩterfecerit, nec paruitate, uel suẽ uiuã, uel plagã mĩorẽ fecerit, q̃ emittẽdo partui erat necessaria, uel certa dextera firma nõ uacillãte. Oui. Da mihi qđ petit̃ certo cõtigere telo. LIBRATO. Põderato. FERRO. Telo, qđ cuspidẽ habeat ferreã. Ferrũ metallũ est uulgo notũ, de quo supius locuti sumꝰ. Dubiũ est maior ne ex eo utilitas, an maius dãnũ sit hoĩbus. Hoc enĩ terrã colimꝰ. serimus fruges. arbusta. pomaria. uites. hoc eadẽ oĩa putamꝰ. & deciso squallore oĩbus ãnis cogimꝰ iuuenescere. Hoc domos extruimus. paramus materiã. cædimꝰ saxa. & alia pene ĩfinita ad uitæ humanæ usum necessaria facimus. Præterea hoc ad uoluptatẽ ẽt utimur, ut puta ad uenatꝰ. aucupia ꝑiscatiões. Siqdẽ in uenatu tela. in aucupio sagittas. glãdes. in piscatu fuscinã adhibemus Sed eodẽ ad bella. cædes. rapinas. latrocinia utimur. & mõ tormẽtis excutimꝰ. mõ lacertis iacimus frequẽter pẽnatis sagittis emittimus, ut celerius mors ad hoĩes perueniat. in fœdere, qđ expulsis regibꝰ, Romãi cũ Porsena fecerũt, ꝓhibitũ ẽ ne ferro nisi ĩ agricultura uteret̃. Veteres,

quidā ne cū ſtilo ēt ſcriberet̄,uetitū ꝑdidere.in tertio Cōſulatu Magni Pōpeii extat edictū ī tumultu necis Clodianæ,quo ꝓhibet̄ ullū teli genus eſſe in urbe.Ferrū in Hiſpania. Bilbilim nobilitauit patriā Martialis. In italia Comū,nō quia ī iis locis ferrariæ ſint,ſed qa aq̄ optimæ ad ferri tēperamētū.Ex oībus generibus palma quōdā ſerico ferro erat. Mirū eſt quantā cum magnete lapide,de quo ſupra diximus,hoc metallum cōcordiā habeat. Virus enī a magnete accipit,qđ nulli alteri metallo accidit,retinetq; lōgo tēpore,aliud apprehēdēs ferrū.De magnete lapide Dinocrates architectus Alexandri,Arſinoes tēplū cōcamerare īchoauerat ut ī eo ſimulachꝛ̄ ei⁹e ferro in aere pendere uideret̄,interceſſit mors,& ei⁹, & Ptolemæi regis,q̄ id ſorori ſuæ iuſſerat fieri.Ferrū accēſum igni,niſi ictib⁹ duret̄,facile corrūpit̄.Rubens nō eſt habile tūdendo,neq; anteq̄ albeſcere incipiat.aceto & alumine illitū fit ſimile æri.A rubigine uendicatur ceruſa.& gypſo.& pice liquida.A candēte ferro,hoc eſt ignito fit excandeſco,qđ eſt ira inflāmor.a quo excādeſcētia ira ſine mō exiſtēs,& ueluti quædā inflāmatio animi. Cādere proprie ēſt albū eſſe. Vir.Cādentis uaccæ media inter cornua fudit.Ponit̄ etiā pro ignitū eſſe.Nā tūc uere ignita dicit̄ quæcūq; materia,cū nō rubet,ſed iam candet.Cicero. Candēte carbone adurebat capillū.Hinc fit accendo,qđ ſignificat īflāmo.& ſuccendo eiuſdē ſignificationis, & incendo. A quo incendiū,inflāmatio. Vnde incēdiaria auis inauſpicata,ꝓpter quā luſtratā ſæpenumero urbē legimus.& ſpinturnix a quibuſda uocat̄.Quidā interpretant̄ ita noīari quæcūq; apparuerit carbonē ex aris,ſiue altaribus ferēs.Candidus,qđ ab albo differt.Nā candidū dicimus qđ quadā nitēti luce ꝑfuſum eſt.Albū autē,qđ pallori ē uicinū.Vir.Color deterrim⁹ albis.& giluo.A cādeo fit cādeſco.& candela a cādore luminis. a qua cādelabrum.& cicindela,de qua ſupra diximus.& cādico uerbū,dealbo.Ply.Cuius radice utunt̄ ad candicādos capillos.Et candido eiuſdē ſignificationis.Pōponius. Veſtē liſciuio candidās.& candifico.Noni⁹. Poliens ſeſe,& ſuccis herbaꝛ̄ cādificās cutē.Ab hoc candificatio deriuatur.& candefio.a quo candefactus.& candor,hoc eſt albedo.& a candido candidatus.candidati enim dicebantur q̄ in comitiis magiſtratus petebant.hi enim albo ueſtiri ſolebāt.Hinc Cæſaris candidati appellati ſunt,qui epiſtolas principis in ſenatu legebant. Vlpia.Sane uero oēs quæſtores prouīcias ſortiebant̄,ueꝛ̄ excepti erāt candidati principis.ii enī ſolis libris principalibus in ſenatu legēdis uacabāt,hodieq; obtinuit īdifferenter quæſtores creari tam patricios q̄ plebeios.īgreſſus ē enim,& q̄ſi primordiū gerendoꝛ̄ honoꝛ̄,ſententiæq; in ſenatu dicēdæ.Ex iis ſicut dixim⁹, quidā fuerūt qui candidati principis dicebant̄,quiq; epiſtolas eius in ſenatu legebant.Quīti. Galba pilā negligenter petēti,ſic inq̄t.Petis tanq̄ Cæſaris candidatus,ideſt ſecurus.A candeo etiā canus deducit̄ notæ ſignificationis.qđ tamē interdū pro antiquo accipitur,quia uetuſtate caneſcimus.Vir. Cana fides, & Veſta Remo cū fratre Quirinus,iura dabūt.Ab hoc cāeſco, canus fio.& canities,color ipſe.Ply.Et ipſa iā canitie uenerabilis.Hæc & canitudo a ueteribus dicta eſt.Var.Sed neq; uetulus canterius,q̄ nouellus melior,nec canitudini comes uirtus.Mirū eſt Ariſtotelē ſcripſiſſe canitiē hoīs ꝓpriā eſſe,cū cōſtet equū quoq; caneſcere. Sed homo ſēper a priore parte capitis īcipit,poſtea ab aduerſa.Canā græci dicūt ciſtā ruſticā ex uiminibus factā,quā nos caniſtrū uocamus.cuius diminutiuū eſt caniſtellū.unde caniferæ mulieres appellatæ,quæ caniſtrum capitibus gerunt.Veteres canētas capitis ornamēta dixere. & canicas furfures.Vnde canicaceū furfureū dicimus.Pacuuius.Qui apud te quaſi ſeruus eſt canicaceū panē.NVMEN.Ptātē.QVA Diana Lucina ſcilicet.SOLVTA. Abſoluta. liberata a partu, QVA.Diana.ſcilicet.quæ præeſt uenationi.PEREMPTA.Interfecta.Perimo ex per & emo cōponit̄.Emere,cōparare eſt.Plau. Vt nos in noſtris uoltis mercimoniis.Emūdis, & uēdūdis me lætū lucris afficere.Veteres enī pro eo qđ eſt accipio frequētiſſime uſurparūt.Ab hoc igit̄ perimo deductū,q̄ſi in totū emo.Nam qđ interficimus a nobis emptū,& nr̄i oīno iuris factū eſſe uidet̄.Ab eodē fit adimo,qđ eſt aufero.& interimo īdē qđ perimo,& eximo.aufero.excipio.Pōponius iuriſcōſultus eximēdi uerbū generale eſſe affirmat.Etenim eripere inquit ē de manibus auferre per raptū.Eximere uero quoquomodo auferre. Vtputa,ſiq̄s nō rapet aliquē ſed morā faceret,quo minus in iudiciū ueniret,ut actiōis dies exiret,uel res tēpore amitteret̄. uidet̄ exemiſſe,quāuis corpus nō exemerit.Hīc eximiū dicit̄ excellēs.egregiū.tractū ab eo,qđ in ſacrificiis optimū pecus de grege eximebat̄,uel qđ primū erat natū.Et eximii porci dicebātur maiores,qui ad ſacrificandū electi erāt.Sicut egregiæ oues dicebant̄ e grege electæ.a quo egregiū dicimus excellēs.Ab hoc fit eximie aduerbiū,hoc eſt egregie.excelenter.& ab eximo exemptio.& abemo,idē qđ adimo.Plau. Abemito ueſtē.& redimo,qđ mō ſimplicis ſui ſignificationē habet.Cicero.Qui merces redimūt,ut ſtatim uendāt.Mō accipitur pro eo,qđ ē libero.Vnde qui ab hoſtibus capti ſūt,uel qui alicui pœnæ obnoxii ſoluto pretio redimūtur. itē qui iniuſte uexāt̄,ſi per ſolutionem pecuniæ liberati fuerint,redemiſſe uexationem dicūt̄.Ab hoc redemptor.& redemptrix.& redēptio deriuant̄. & redēpto frequētatiuū.Cuius aliud frequetatiuum eſt redēptito.Plautus.Redēptitauere ad unū captos.Redimo uero ſignificat ca-

put orno. corono. Vnde redimitũ coronatũ dicimus. Virgi. Cõpa sirisca caput graia redimita mitella. Hinc redimicula ornamẽta capitis mulierꝝ, & uittarꝝ tenias uocamus. Iuuenalis. Accipiant te paulatim, qui lõga domi redimicula sumunt frõtibus. Et coemo idem qđ emo, uel simul emo. A quo coemptor. & coemptrix. & coemptio. & demo, detraho. A quo demptor. dẽptrix. & dẽptilo. item dãnũ. Siquidẽ Paulus iurisconsultus damnũ. & dãnationem ab ademptione, & quasi diminutione patrimonii dicta esse affirmat. & damno uerbũ, qđ modo significat damno afficio. Vnde & cõdẽno dictũ est. Et ecõtrario, qui nullo dãno afficit̃ ĩdemnis appellat̃. Mõ pro exhæredo accipit̃. unde e duobus filiis alterꝝ hæredẽ institutũ, alterꝝ dãnatũ legimus. interdũ pro cõpello. obligo. & necessitate astringo. Terẽ. tu9 ẽ damnat9 gnatus, nõ tu. Quod apud iuriscõsultos per syncopẽ damnas dicitur. Marcus. Quisqꝫ mihi hæres erit dare damnas esto, fideiqꝫ eius cõmitto, uti det quãtas sũmas dictauero. Sic enĩ dãnas pro damnat9 dicit̃. sicut raucis pro raucitas. Satias pro satietas. Nõnũq̃ pro morte do. Virg. Nõdum illi flauũ Proserpina uertice crinẽ abstulerat, Stygioqꝫ caput dãnauerat orco. itẽ pro culpo, reprehendo. Martia. Si schola dãnat̃, fora litib9 oĩa feruẽt. Sæpe etiã pro libero, in qua significatione & cõdẽno accipit̃. Titinnius. Fortasse notũ fuisse quo die liber foret, nũc uoto cõdẽnatus est, immolauit hostiã. Vir. Quẽ dãnet labor, aut quo uergat põdere lætũ. Idẽ. Dãnabis tu quoqꝫ uotis. Turpili9. Et amplius illã apparere cõdecet, quãdoqdẽ cõdẽnata ẽ. Sisenna. Quod uoto dãnati fœtum oẽm dicunt̃ eius anni statim cõsecrasse. Cice. Rerũ naturã q̃ errorẽ dãnare maluimus nostrũ. Dãnũ datũ dr̃ quotiẽs in agris nr̃is aliqd demptũ est. idẽ. Dãni dati formulã excessit. a dãnũ ẽt epidãni9 deduci uidebat̃, urbs Macedoniæ. Propter qđ romani id nomen uelut in auspicatũ mutantes Dyrachiũ uocitauere. Ab emo etiã fit emptor. emptrix. emptio & emptitius adiectiuũ. Quippe emptitiæ res dicunt̃, quæ emptæ sũt. & emptitius miles mercennari9. Quidã scripserũt emporiũ quoqꝫ ab emo dictũ, q̃si emptoriũ. Est enim emporiũ locus, in quo mercatus, seu nũdinæ fiũt, & in quẽ uendẽdi & emẽdi causa cõueniũt mercatores. Sed falsum ẽ. Quippe græca uox est emporiũ. Græci enim ἔμπορον mercatorẽ dicunt, ἐμπορίαν mercatũ, ἐμπόριον oppidum, siue aliũ quẽuis locũ, in quo fiat mercatus.

DE EADEM EPIGRAMMA. XIIII.

VS FERA. Idẽ fere argumẽtũ, qđ supiorũ duorꝝ epigrammatũ. Sed in hoc admirat̃ partũ, qđ stati mortua mr̃e, q̃si agnito periculo cucurrerit. IAM GRAVIOR. Propinq̃ partui. FACTA PARENS VVLNERE. Quia per uulnus peperit. EMISIT FOETVM. Ordo est. Emisit fœtũ, hoc est pignora uentris maturi. FOETVM. Partũ. Fœtus enim dicit̃ qcqd aĩal parit, siue oua sint, siue aĩalia. Nã & mulier ipsa fœta dr̃, siue quæ grauida est. Vnde fœtum pro pleno ponitur. Vir. Loca fœta furentibus austris, siue quæ iã pepit, & onere leuata est. idẽ. Fecerat & uiridi fœtã Mauortis in antro. Nã enixã hãc fuisse lac, qđ pueris præbebat, ostẽdit. Hinc fœtura deducit̃, qđ significat actũ ip̄m pariẽdi, & ipsam (ut ita dicã) fœtationẽ. Eteni fœtare quoqꝫ ueteres usurparũt, ꝑ eo, qđ est fœtũ emittere. Ply. Optima fœtura est post uernũ eqnoctiũ. Fœtifico quoqꝫ ab eodẽ deriuat̃, qđ significat fœtũ facio. A quo fœtificatio, hoc est fœtura. & fœtificæ, quæ fœtũ faciũt. & cõfœta sus a ueterib9 dicebat̃, quæ cũ oĩ fœtu adhibebat̃ ad sacrificiuni. & effœtæ nõ solũ quæ fœtũ emiserũt, sed etiã quæ nõ amplius pariũt, siue quæ fœtũ facere desierũt. idẽ. Est aũt tãta gallinis fœcũditas, ut aliquæ & sexagena pariãt oua, aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquæ intantũ, ut effœtæ moriant̃. Hĩc effœtũ dicimus exhaustũ debilẽ, a similitudine mulierꝝ, quas ptus debiles reddit. & fœtifera, quæ fœtum fert. Hæc fere oĩa ad inanimata quoqꝫ transferũt̃. Nã & fœtũ terræ dicimus. & effœtã tellurem. & fœtificare arbores & fœturã pratorꝝ, & alia huiusmodi. A fœtu qm̃ fœtãdo mr̃es polluuntur, fit fœdo uerbum, qđ significat polluo. inqno. Et fœdũ nomen, qđ mõ significat deforme. Teren. Nũc tibi uidetur fœdus, qa illã nõ habet. Mõ per metaphorã execrandũ. Vir. Auersusqꝫ refugit fœda ministeria. Aliqñ crudele. Salusti. Fœdi oculi. Hinc fœdare aliqñ pro lacerare, & cruẽtare accipit̃. Hinc ẽt fœde aduerbiũ, qđ mõ pro turpiter, mõ pro crudeliter. & fœdus fœderis secundum quosdam a porca fœde, hoc est crudeliter interfecta. A quo fœdero uerbũ. & fœdifragus ruptor fœderis. & cõfœdusti apud ueteres fœdere cõiũcti. itẽ a fœto fœteo, hoc est male oleo. A quo fœtid9 male olẽs. & fœtor, malus odor. Fœdũ ẽt ueteres hedũ. hoc ẽ capræ filium dixere. Vñ hedus, q̃si fœdus est uocatus. Sic folus pro holus. Fostẽ pro hoste. Fostiã pro hostiã dicebãt. itẽ fœmina appellata, ut supra diximus. itẽ fœnus, hoc est usura. Nihil enĩ aliud est fœnus q̃ fœtus, hoc est partus pecuniæ. Quapropter græci quoqꝫ a pariendo fœnus τόκον uocant, & τοκίζειν dicunt fœnerare. Nam qđ aliqui scripserunt fœnus ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι, qđ est apparere deductũ, qđ id genus hoĩum speciẽ ostentent humanitatis & cõmodi esse uideant̃ in opib9 nũmos desiderãtibus, pene ridiculũ est. A fœnore fœnusculũ diminutiuũ. Plaut9. ad danistã deuenires, adderes fœnusculũ. Et lex fœnebris de credita pecunia, siqdẽ crediti nũmi alios pa

riũt. Et fœnero uerbũ, qđ est pecuniã, siue aliã rẽ ad fœnꝰ mutuo. & cũ accusatiuo iungit᷑. Martialis. Hæc sapit hæc oĩs fœnerat una deos. Huius passiuũ est fœneror. Vnde res fœnerata dicitur ad fœnus tradita. A fœnero fœnerator, qui græca uoce, sed apud nos usitatissima danista dicit᷑. & fœneratrix, quæ ad fœnus dat. & fœneratitius. Pecuniã quippe fœneratitiã uocamus, quæ ex usuris est collecta. itẽ a fœnore fœnũ, qđ herbæ eædẽ manẽtes quotãnis nouas pariãt. Sed de hoc, & de deriuatis ab eo supius late disseruimꝰ. Sũt q fœniculũ quoq; a fœnore deductũ uelint, q̃si paruũ fœnus, ꝙ semen eius terræ mãdatũ magno fœnore reddat fructum. Herba est, quã græci marathron uocant, uulgo nota. Hãc maxime nobilitauere serpentes, quæ gustatu eius senectã exuũt, & oculoꝝ aciẽ succo reficiunt. Ex quo intellectũ est hominũ quoq; caliginẽ eo præcipue releuari. Est in hoc genere siluestre, quod alii hippomarathron, alii myrseneum uocant. foliis maioribus. gustu acriore. Succus auribus instillatur, uermiculosq; ĩ iis necat. Fœniculũ condimẽtis fere omnibus inserit᷑. & oxyporis, hoc ẽ cõdimentis, quæ ex aceto fiũt aptissime. A quo oxyporopoli dicunt᷑ huiusmodi cõdimentorũ uẽditores. Quincrustis quoq; panis fœniculũ subdit᷑. Genituræ abũdantiã quoquo mõ sumptũ facit, uinũ cõmẽdat halitũ oris gratiorẽ reddit. Petridius, & Nicander, qui ophiaca, hoc est quæ ad serpẽtes attinẽt scripserũt, & Mycon, qui rizitonumena, hoc ẽ de radicibꝰ ad medicinã pertinentibus tradidit, nihil hippomarathro aduersus serpẽtes efficacius esse putauere. Valla fœnèro scripsit duntaxat datiuo adiungi. & fœneror accipi pro eo qđ est pecuniã mutuor. Sed utrunq; falsum. Nã & accusatiuo adiungit᷑ fœnero. & fœneror de re dicit᷑, quæ mutuo datur, non de hoĩe, qui ad fœnus accipit. itẽ a fœnore fœneratio, hoc est mutuatio ad usurã, quæ & fœneratus dicit᷑, quartæ declinatiõis. Fœtus aũt a foueo deriuat᷑. qm̃ & dum in utero est, & postq̃ eductus est fœtus a matre fouet᷑, hoc est calefit. Fouere enim ꝓprie calidũ tenere, siue calefacere. unde focus dictꝰ est, in quo ignis seruat᷑, etiã si ara sit. Cuius diminutiuum est foculus. Gellius. Tum illa foculũ corã rege cũ igni apposuit, & tris libros ex nouẽ deurit, & coquit. Et ab hoc aliud diminutiuũ focillus. a quo focillo calefacio. unde fit aliud cõpositũ refocillo. a quibus focillatio. & refocillatio. Reperitur ẽt focillor deponẽs. Varro. Propter secũdas res sublato metu nõ in communi spectant, sed suum quiq; cõmodum focillant᷑. Est autẽ focillare, siue focillari recreare. nutrire. & focillatio, recreatio. Veteres foculare quoq; aliquãdo pro focillare usurparunt. & focula ꝓ nutrimẽtis. Foueo tamẽ aliquãdo pro nutrio accipit᷑. Virg. Progeniẽ nidosq; fouet. Hĩc faui, de quibus supra diximus, appellati, qđ in iis apes fœtus suos foueant. Et fauonius, qđ cũcta foueat. Est enĩ hic uentus, ut supra diximus genitalis spiritus mundi. Eo maritãt᷑ uiuiscẽtia e terra, & equæ ẽt ĩ hispania cõcipiunt. Aliquando pro madefacio. idẽ. Fouit ea uulnus lympha lõgæuꝰ lapix. Hinc fomenta dicunt᷑ applicationes rerũ calidaꝝ, siue humidarũ ad partes corporis læsas, & medẽdi gratia, quæ & fotus appellantur. Ply. decoctura eorum cœliacos iuuat potione, & fotu. interdũ etiam pro cõstituo. Vir. Sub terra fouere larẽ. Hĩc fauissæ dictæ sunt foueæ, in quibus circa tẽpla aqua inclusa cõstituebat᷑. Sũt ẽt qui putẽt fauissas fuisse in capitolio cellis, Cisternisq; similes, ubi reponi erãt solita signa uetera, quæ ex eo tẽplo collapsa essent. & alia quædã religiosa donis cõsecratis. Quidam tamẽ fauissas, quasi flauissas dictas existimãt de quo inferiꝰ dicemus. Quãdoq; etiã pro faueo, & ĩ delitiis habeo. idẽ. ille Neærã, Dũ fouet ac ne me sibi præferat illa, ueretur. Ab hoc duo cõposita fiũt, refoueo eiusdẽ pene cũ suo simplici significationis. & cõfoueo, simul foueo. Cõfœta sus dicebatur, quæ cũ omni fœtu adhibèbatur ad sacrificiũ. item fomes a fouendo, hoc est nutriendo ignem. Est enĩ fomes assula ex arbore excussa dũ cæditur. item quæcũq; materia sicca, in qua facile ignis inflãmatur, quod apte declarat Virgilius. Ac primũ silicis scintillã excudit Achates, Suscepitq; ignẽ foliis, atq; arida circũ nutrimenta dedit, rapuitq; in fomite flãmam. Per metaphorã autẽ fomitem appellamus, quicquid accendit nos, atq; excitat ad aliquid agendũ. Gellius. Fomitẽ esse quendã dicẽs & incitabulũ ĩgenii uirtutisq;, si mens & corpus hominis uino flagraret. & fullo a fouẽdis aq̃ calida uestibus. Sũt enĩ fullones (ut Vlpianus affirmat) qui curanda, poliẽdaq; uestimẽta accipiunt, quorũ ars fullonia appellat᷑. & fauilla, qđ ignẽ tectũ foueat. Est enĩ fauilla deserta igne scintilla, dicta a scindẽdo, quasi scindilla, qđ scindat᷑ ab re ignita. A qua fit scintillo uerbũ, qđ significat refulgeo. splendeo. mico. A scindo uero fit rescindo. scissio. scissura. itẽ scãdula, quasi sandula. Sũt enim scandulæ paruæ tabellæ, hoc est in paruas laminas scissæ e robore, aut alio ligno maxime e glãdiferis, & quæ resinã ferunt oĩbus, quibus tecta teguntur. Scandula tectã fuisse Romã usq; ad bellũ Pyrrhi, quadrigẽtis septuaginta annis, Cornelius Nepos auctor est. itẽ scissus quartæ declinationis, hoc est scissura. Varro. Scissu materiæ fatigatus quiescebat lectulo. Itẽ scissile, qđ scindi põt, & est primogeniũ uerbũ, nisi forte a cædẽdo deductũ uideatur aut a græco σχίζω. A quo σχίσμα, hoc est schisma scissura dicit᷑. Hinc diuisionẽ ecclesiæ schisma appellamus. PIGNORA. Filios. Pignus pròprie hypotheca ẽ. Sic enim græci uocant, qđ creditori datur, ut sit securus. Aliquãdo tamen accipitur pro eo, quod deponitur ab iis, qui si-

mul decertăt apud sequestrŭ. Virgilius. Ego hăc uitulă, ne forte recuses, bis uenit ad mulctrá, binos alit ubere fœtus, Depono. Tu dic meŭ quo pignore certes. sed in hunc sensum raro reperitur. illo figurato crebrius utimur. cŭ aut mun⁹ nostrŭ, aut aliq̃d aliud simile pign⁹ eē amoris, & beniuolentiæ dicimus. Idē, nostri monumentŭ, & pignus amoris. Idē. ipse pater dextrá Anchises haud multa moratus dat iuueni, atqꝫ aīum p̄senti pignore firmat, q̃si dicat securŭ facit ut q dat pignus. quoniá uero filii uidentur tanq̃ pignora inter uirum & uxorem esse, tŭ uinculi, ne alioqn forte diuortiŭ fiat, tŭ caritatis, factum est. ut frequēter pignora pro ipsis filiis capiamus. Ouidius. Dulcia solicitæ gestabant pignora matres, huius rei argumentŭ est, quod legimus sæpe pignora filiorum. Suetonius de Tyberio. cōmunis filii pignora. Idē. tam marium quă fœminarŭ pignora. quidam pignus ab hypotheca ita distingunt, ut pignus sit quod traditur creditori præsertim si mobile sit, hypotheca uero qđ sine traditione nuda conuentione tenetur, sed hoc falsum esse măifestum ē cŭ hypotheca nihil aliud ē apud græcos, quă apud nos pignus significet. a pignore fit pignoro, & oppignoro, quod ē in pignus do, & repignoro, qđ ē soluto debito pignus recipio. ab iis pignerator oppignerator. repignerator. pigneratio. oppigneratio deducuntur. mirum est scripsisse Vallă, qđ pignero est do aliquid arraboni. pignerare enim aliud est, q̃ dare arraboni, siue arræ. q̃ppe pignoramus qꝑ nobis restituta creditori pecunia reddi uolumus. Damus ăt arră, siue arraboni siue arræ uel partem pecuniæ, uel aliud aliquid pro re empta, qđ non restituitur sed uel amittitur nisi soluatur residuum, uel si soluatur, in partē p̄tii, qñ solutio fit, computat᷑. Plau. Cui subegi fœnore argentŭ ab danista ut sumerèt, qđ isti daremus arraboni. Danistæ fœneratores dicuntur. græci enim δανίζειν fœnerari. δανειστὴν fœneratorēm, δάνειον fœnus, δανειστικὸν fœneraticiŭ nuncupant. MATVRI. Iam apti ad pariendum, de quo uocabulo superius locuti sumus. IACVIT. Mortuus est. Iacere manifestă significationem habet. Virgi. Silenum pueri somno uidere iacentem. Idem. Strata iacent passim sua quæqꝫ sub arbore poma. Cicero. patris ii, quos uidetis iacebŭt in limine. per metaphoram tñ iacere aliqñ accipitur pro eo, qđ est, esse. extare. Virg. Sed iacet aggeribus niueis informis, & alto terra gelu. Salustius, in medio căpus iacet aquis undiqꝫ scatens. Aliqñ pro squallere, & mœstum esse, qđ infirmoꝝ, ac male habentium iacere propriŭ sit. Lucillius. Et sua p̄cipue retro relicta iacere. Idē, humana ante oculos fœde cŭ uita iaceret ĩ terris. Quădoqꝫ ēt pro mortuŭ, siue interfectŭ esse, quod iaceant, nec amplius moueantur cadauera. Lucanus, ille iacet paci quem prætulit orbis. Itē pro sepultŭ esse. Martialis. Non aliter cineres mando iacere meos. ab hoc cōposita fiunt adiaceo, qđ est adhæreo. obiaceo ex aduerso situs sum. subiaceo, subditus sŭ, a quo subiecti dicuntur subditi. Virg. Parcere subiectis, & debellare supbos. Ennius pro subiectis frequenter subices usurpauit. CVCVRRIT. Cum cursu fugit, ut euitaret periculum. Currere p̄prie in terra dicimus. Vnde fit cursus. Virgi. Hinc qui forte uelint rapido contendere cursu. sed figurate, & in mari naues uelociter euntes. & in aere aues uelociter uolantes currere dicŭntur. Idem, sed tibi qui cursum uénti, quæ fata dedere. Apuleius. Et inopinati auiŭ cursus terrorem adiecere. a curro etiam deducitur cursio. idē qđ cursus. & currus, hoc ē carrus, qđ eo ueteres ad cursum in ludis uterentur. Quippe currus appellatione bigæ etiam, & quadrigæ continentur, unde triŭphales currus uocitati. huiusmodi cursus stadiodromos dicitur, etenim στάδιον græci locum, in quo ludi tales exercentur, appellant, quem nos curriculum dicimus. δρόμον cursum. Plynius, pythagoram uicit Leontius, cŭ fecit Stadiodromon Monostylon, qui olympiæ ostēdit᷑. Monostylon, unius colŭnæ significat, hoc est una colŭna descriptŭ. μόνον græci solŭ dicŭt. στύλον colŭnă. A curru fit curriculus, siue curriculŭ. utroqꝫ. n. genere dicit᷑, qđ p̄prie significat paruŭ currŭ. Curtius. Aliorŭ turbati equi, nō in uoragines mō, lacunasqꝫ, sed ēt in amnem p̄cipitauere curricula. Hinc a currium cursu, curriculum etiam pro cursu ponimus. Plau. Licet nobis abire curriculo. Idē. Nă ad portŭ te cōspexi, curriculo occœpi sequi uix adipiscendi potestas. mō fuit. Itē pro loco, in quo currit᷑. Apul. Quos sæpe in curriculo uictores fuisse constabat. hinc curriculo pro tp̄is aduerbio ponit᷑, & significat statim. celeriter. Vir. Curriculo expulerat somnŭ, cŭ fœmina primŭ. Itē a curru curulis una littera dètracta. hinc sellă curulē uocamus, q̃ sedente magistratus in curru uehebantur. qđ insigne a thuscis sumptŭ supra memorauimus. & ædiles curules, de quibus superius diximus. & curules equos, quadrigarios, qui a reda redarii uocantur. reda uehiculŭ est. Cicero, si tuam heri redam non habuissem uarices haberem. currus, & carros dicimus, & in neutro genere carra. Cæsar, inter carros, ĩpedimentaqꝫ p̄liŭ cōmiserunt. Hirtius. Pōpeius ea die per uiarum angustias carra complura, multosqꝫ lanistas retraxit. a carro carruca dicitur, curriculi genus. a quo carrucarius. Pompo. Plerasqꝫ mulas carucarias tales esse, ut trasiungi non possint. carpentŭ quoqꝫ genus carri est, non tamen a carro deductum, ut quidam uolunt, sed a Carmente Euandri matre, quasi carmentum. Ouid. Nam prius Ausonias matres carpenta uehebant, hæc quoqꝫ ab Euandri dicta parēte reor. ab hoc fit carpentarius. Vnde carpentarium equuum dicimus, qui carpentum ducit. carpentariŭ fabrum,

qui carpēta facit. Item a' curro fit cursim aduerbium, quod significat currendo. & ĩcursim, qđ significat celeriter. Cecilius. nullus sum, nisi meam rem iam omnèm propero incursim perdere. & cursor, qui currit. Aliqñ etiá tabellarius a celeritate currendi. Martia. Cursorē sexta tibi rufe remisimus hora. Et cursito frequentatiuũ. a quo cursitabundus, q currit, & quo nõnulli utũtur, Cursorius equus, pro desultorio. Itē ab eo cõposita fiũt accurro, & ĩtercurro, notæ significationis. occurro, qđ mõ significat obuius fio. Vir. Hic illi occurrit Tydeus. mõ in mentē uenio. Cicero. Nihil mihi tũc occurrebat, qđ ad te scriberē. aliqñ offeror. Idē. occurrebat ibi oratio. ideſt offerebat sese oratio. ab hoc deriuať occursus quartæ declinationis. & occurso. a quo occursatio. percurro, currendo peragro, ut omnē prouinciam pcurrit, hoc eſt currendo uestigauit. Hinc figurate percurrit librũ dicimus, hoc eſt celeriter legit. percurrit exercitũ. percurrit castra. i. cum quadam celeritate lustrauit. ab hoc fit percussio, hoc eſt excursus. Cice. Propter animi multarum rerũ percussiones breui tempore. transcurro, currēdo transgredior. a quo transcursus. Decurro, deorsum curro. a quo decursus. excurro, extra curro. Vnde excursus, & excursiones militũ dicimus, qui ex castris exeuntes in hostilem agrum grassantur. Procurro, procul curro. præcurro, currendo p̃uènio. a quo p̃cursus & præcursor. incurro, aduersus áliquem curro. Vnde incursus, atq3 incursiões hostiũ dicimus. Itē incido. Ply. iunior. neq3. n. putaui fore ut in tm̃ odiũ tã leui causa incurreremus. ab hoc fit ĩcurso, & incursor deponens. a quo ĩcursatio. & incursim aduerbiũ, hoc eſt celeriter. Cecilius. Nullus sum, nisi meã rē iam oēm propero incursim perdere. succurro, qđ mõ significat subuenio, opē fero. Plau. Succurrite mihi sultis, nec tã turpiter sinite labefactarier. Mõ in mētē uenio. Cice. Neq3. n. mihi succurrebãt uerba, q̃ ante discessum a Dolobella audieram⁹. discurro, uagor, & mõ huc, mõ illuc curro, nec cõsisto alicubi. Martia. Discurris tota uagus urbe, nec ulla cathedra eſt quo nõ mane feras irrequietus aue. Vnde discursum orationis dicimus, cũ eã celeriter legendo pcurrimus. recurro, rursus curro. aliqñ ẽt cõfugio. a quo recursus. cõcurro, simul curro. confluo. Valerius. Concurrite inquit ciues, nã mœnia urbis ruunt. ab hoc cõcursus. cõcursio. cõcurso. & cõcursatio. Cice. Cõcursatio illa atomorũ. sunt ẽt q cariná a curro deductá uelĩt, q̃si curriná, qđ p eá liceat currere. Eſt enim ĩfima pars nauis, & ip̃a nauis cõcauitas. a qua carinatim aduerbiũ, qđ significat ad similitudinē carinæ. Itē carinæ Romæ dicebantur ædificia facta in modũ carinarũ, quæ erant intra templũ Telluris. Virgilius. Passimq3 armenta uidebant romanoq3 foro, & lautis mugire carinis. a carina ẽt carinatũ dicimus cõcauũ, & ad carinæ similitudinē factum. Item carino uerbum, quod significat probra obiicio, qđ carinantes, hoc eſt ꝓbra obiicientes sint ĩfimæ sortis hoĩum, sicut pars nauis infima eſt carina. poetæ aliqñ carinã pro ipsa naui usurpant. CADENTE. Moriēte. Cadere proprie ruere eſt. Virgil. Illa cadens raucum per læuia murmur, saxa ciet. interdũ tamē ponitur pro eo qd eſt accidere, euenire. Cice. Et ut iidem dicunt, oẽs numeros habet, nec p̃ter sapientem cadere in quẽq̃ põt. interdũ pro mori, occidere. Virg. Cadit & Rhipheus iustissim⁹ unus, qui fuit in teucris. ab hoc fit casus, qđ mõ fortunam significat. Sene. Multa. n. casu potius q̃ rõne eueniunt. Mõ ruinã. Curtius, ĩopinato redde casu oppressus. Aliqñ calamitatē. infortuniũ. Virg. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, & breuiter Troiæ supremum audire laborē. interdũ uocabuloꝝ formas, utputa generádi. accusandi casus, quia in aliam, atq3 aliã cadunt effigiē. casam ẽt ueteres, antiquũ uocabant, quasi iá cadētē. Itē a cado casa, quēadmodũ supra diximus, q̃uis aliqui a cautione potius noĩatam uelint. a qua fit diminutiuũ casula, & casaria dicta eſt mulier, quæ casam custodit. Itē a cado caso frequentatiuũ. Et ab eo aliud frequētatiuũ casito, de quibus superius diximus. & casabundus, crebro cadēs. & caducor, præcipitor. Varro. Et frigido nimbo aq̃ iacta caducimur ruētis ptimuere aquatiles querquedulæ natãtes, ubi obiter notandũ eſt querquedulas aquaticulas esse paruas, in aqua fere uiuētes, quæ uulgo ẽt ita uocanť, a uoce ita dictas. & caducũ qđ momentaneũ eſt, nõ ppetuũ. Item caducum mortuũ. Vir. Belloq3 caduci dardanidæ. hinc caduca auspicina dicebanť. cũ aliqd in tēplo excidebat, ueluti uirgæ manu. & caduca hæreditas, cũ hæredes ceciderũt, unde q̃ hmõi hæreditatem accipiunt, uocanť caducarii. & cadauer, corpus mortuũ. & cadiuũ, qđ p se cecidit, unde cadiua poma appellamus, quæ nõ sunt manu collecta, sed sua spõte in terrã cecidere. Itē folia cadiua, quæ p se ex arborib⁹ cadũt. Ply. colligi mala post æquinoctiũ autũnale, cadiua separari stramētis. storiis. paleisue sterni. Idē, cætera mala foliis ficulneis, præterq̃ cadiuis singula cõuolui. & caduceũ, ut qdã putant, qđ cadere faciat cõtentiones, atq3 certamina. a quo caduceator, de qbus superius diximus. & caducus, uulgo morbus comitialis, qđ cadere hoĩem faciat. & stillicidiũ ac stiricidiũ, de qbus supra diximus, qđ stillatim cadãt. & cicada, q̃si cito cadens. Viuit. n. rore, & cito deficit. Casnar quoq3 a cadendo deductũ nõnulli uolũt, sed hoc oscorũ lingua senem significat. cadurcũ uero tentoriũ ẽ, quo merces tegũtur. præterea cõposita a cado fiunt accido, qđ proprie significat euenio. a quo fit accidēs, oppositũ substantiæ, qđ dialectici definiunt, qđ adest. & abest p̃ter subiecti corruptionē. iuriscõsulti accido usurpant ꝓ eo qđ ẽ morior, quem

admodũ simplex quoq; eius accipi, supra memorauimus. Vnde siq̃s in testamento ita scripserit. siquid filio meo acciderit, Dama seruus meus liber esto. Idẽ est ac si diceretur, si filiꝰ meꝰ mortuus fuerit. occido penultima correpta, mõ obuenio, Vnde occasio dicta ẽ opportunitas tẽporis casu proueniens, mõ interimor. a quo occasus, interitus. Aliqñ cado, unde occidere sol dicitur, q̃a cadere uidetur, dũ mergit̃. & occasus mersio solis in oceano. uel p metaphorã occidere sol, hoc ẽ mori dr̃, dũ mergi uidet̃, quẽadmodũ ecõtrario oriri, dũ uidetur surgere. ab hoc etiã occiduũ deriuatur qđ occidit, & occidens substantiuũ plaga, ĩ quo sol occidit. Vnde & occidẽtalis plaga appellatur. decido notæ significatiõis. a quo deciduũ eiusdẽ significationis, cuius ẽ occiduũ. Laberius, decidua folia pãdit. excido mõ cado. Virg. Exciderat pupi. Hinc excidium, & excidio, de q̃bus superius diximus, q̃uis aliq a cedendo potius hæc deducta existiment. mõdo in obliuionẽ uenio. Idẽ. Nec dũ ẽt causæ irarũ, sæuiq; dolores exciderant aĩo. Plyni. Subiit ãt mihi, qđ anno ante exciderat. procido. cado. procũbo. incido. cado. recido, rursus cado. a quo recens, nouũ, hoc est qđ nuper accidit. Vnde recentior. recentissimus. & aduerbia recẽter. recentius. recentissime. Cicero. Horum recentiorũ nunq̃ dictum ab ullo, qđ sciam. Itẽ aduerbium recens. Plau. Qui recens ex agro uenerat. & recento uerbũ, renouo. cuius passiuũ est recentor. Accius. Iamiã albicascit, ac recentatur cõmune lumen hominibus. cõcido. cado. morior. O QVANTVM EST SVBITIS CASIBVS INGENIVM. Sententia ẽ Thucydidis. subita ingeniũ excitãt. QVANTVM INGENIVM. Quantũ naturalis sapientiæ, ut supra diximus. SVBITIS. Repentinis, impræmeditatis.

DE CARPOPHORO. EPIGRAMMA. XV.

SVMMA TVAE. Blanditur Domitiano in laudando Carpophorõ, qui uenator excellentissimus fuit, & ob id carissimus principi. ordo est. aper fusus, q̃ fuit summa gloria tuæ famæ o Meleager quãtula portio ẽ famæ Carpophori? q̃si dicat paruula quædã particula est gloriæ eius, cũ ille aprũ tm̃ ĩterfecerit. hic uero & Vrsum, & Leonem. & Pardũ. MELEAGRE. Meleager. nã in recto, & Meleager, & Meleagrus dicit̃. Ouidius. Donec Meleagrus, & una lecta manus iuuenũ. Meleager filius fuit Oenei regis Aetoliæ ex Althea cõiuge. quẽ cũ Althea peperisset, aĩaduetit tres parcas iuxta ignem sedentes, lanãq; colo trahẽtes, quæ cũ forte stipitem igni admouissent auditæ sunt uerba hæc pfere. O nunc nate erit, æq̃ tibi cũ stipite uita. quapp illis mox discedentibus Althea stipitẽ ex igne subtraxit, & ne ureret̃, diligenter seruauit. Meleager uero creuit robore, ac uiribꝰ corporis p̃stans. inter hæc Oeneꝰ cũ oĩbus diis sacrificia pro susceptis frugibus fecisset, solã Dianã ĩhonoratã reliq̃t, siue ille oblitꝰ huiꝰ deæ fuerat, siue ita putauerat agẽdũ. ob hoc irata dea terribilẽ setis, ac dẽtibus ĩmisit aprũ q prouinciam Oenei oẽm uastaret. hic & alia dãna ĩferebat ĩnumera, & arbores radicitus euellens cũ ipsis pomis in terra p̃sternebat. cædebat p̃terea pecudes, atq; armẽta, nec canes, neq; pastores esse adiumento poterãt, cũ ipsi quoq; hoĩes feræ ĩmanitate formidabãt, uix se intra tecta tutos putantes. sed tandẽ Meleager in feræ pnitiẽ, & canes & p̃stantissimos quosq; uiros e finitimis urbibus conuocauit, inter quos & Atalãtis filia Iasii filii Abãtis argiuorũ regis, a quo iasis dicta, uenit, uirgo & forma, & corporis uiribus p̃stans, quæ pria aprũ sagitta uulnerauit, huius amore captus est Meleager, q tãdẽ ferã confecit, & illius caput, ac setosum tergũ Atalãtidi, quasi p̃mii partẽ consorti laudis dedit. Cuius rei inuidia permoti alii, p̃sertimq; duo auunculi eius cũ ui rapere a uirgine apri exuuias conati essent, a meleagro interfecti sunt. Calydones ob mortẽ apri lætitia elati sacra diis fecere dona pro more patrio templis inferentes, iter quos Althea quoq; cũ ob necẽ feræ, & filii gloriã lætabunda incederet, postq̃ de cæde fratrũ allatus ei ẽ nũcius, in furorẽ acta, stipitẽ tãdiu seruatũ flãmis iniecit, quo ardente pariter & Meleager intẽstinis flãmis exuri uisus est. sunt q eũ tradãt Parthenopeũ filiũ ex Atalanta suscepisse, qui cum Adrasto aduersus thebas pfectus in bello desideratus est, hunc alii non meleagri, & Atalãtidis, sed Menalippes, & Martis filiũ fuisse existimant. mirũ est Ouidium hãc Cenei filiã scripsisse, cũ Cenei filiã Atalantã cõstat uocatã fuisse cursu insignẽ, quæ ab hoc Ceneia dicta est. Oui. Talia dicẽtẽ molli Ceneia uultu aspicit. APER FVSVS. Aper a te prostratus. tres apri inter portenta a poetis numerantur. Erymanthius, siue arcadicus, quẽ Hercules peremit. Olympius, in cuius uenatione occubuit filius Crœsi uulneratus ab Adrasto, & hic Calydonius, quem ĩterfecit Meleager. QVANTA PORTIO. Quam parua pars. CARPOPHORI. Hoc nomẽ a fructu ferendo declinatũ est. græci. n. καρπὸν fructũ, φέρειν fere dicũt. duo Carpophori tpibus Domitiani leguntur fuisse, alter mango, q senior erat. alter qui erat iunior clarus fortitudine. hic Domitiano carissimus fuit, qđ uiribus eius in feris conficiendis oblectaret̃. ILLE. Carpophorus. CONDIDIT. Abscondit, magnitudinẽ ictus ostendit, in quo totum uenabuli ferrũ abscondit. PRAECIPITI. In se ruenti. QVI. Vrsus. FVIT PRIMVS. Principatũ & robor̃, & magnitudine obtinuit. IN ARCE POLI ARCTOI. In septẽtrionali plaga. Septẽtrio. n. maximos ursos, ac ferocissimos mittit, uti alias plerasq; feras. ARCE. Sumitate. Ars proprie munitior

pars urbis eſt,quæ qñ in altiori parte fieri cõſueuit,inualuit uſus,ut arcẽ pro mõte. & pro quacunq; altitudine ponam⁹. Ideo aũt ſeptẽtrionalis plaga alta dŕ, qa ſupſtare nobis uideŕ.quippe & polus arcticus ſupra nos eſt, quẽadmodũ antarcticus,quatenus ad ſitũ terræ ſpectat, ĩfra nos eſſe uideŕ.ideoq; ĩpediente terra cerni nõ põt.Virg.Hic uertex nobis ſemp ſublimis, at illum ſub pedibus Styx atra tenet,maneſq; profundi. Arx ab arceo dicta eſt,quod prohibeat hoſtes accedere. Arcere.n.prohibere eſt, ne ii q̃ ueniunt,accedant.Vir.Hoſteſq; a mœnib⁹arcẽt. tranfferturq; aliqñ ad incorporea.Ci.Quæuis.n.eſt,quæ magis arceat hoies ab ĩprobitate, q̃ ſi ſenſerint in delictis nullũ eẽ diſcrimẽ.ab hoc arca quoq; deduciŕ qđ ab ea clauſa arceãŕ fures. Eius diminutiuũ eſt arcula, & huius aliud diminutiuũ arcella.ab hoc arcanũ, hoc ẽſt ſecretũ, atq; abſconditũ,quod quæ ĩ arca ſunt cælata ſint,atq; abſcondita.Vir.Longius euoluens fatorum arcana monebo.Pompeius tñ arcani ſermonis ſignificationem tractam dicit uel ab arce, quæ tutiſſima pars urbis erat,uel a genere ſacrificii, qđ ab auguribus ĩ arce fiebat,adeo remotũ a notitia uulgari,ut ne litteris qdem mãdarẽŕ,ſed per memoriã,ſucceſſionẽq; hoĩum celebraretur,uel ab arca,in qua quæ clauſa ſunt tuto cuſtodiuntur.Itẽ ab arca Arculus deus,qui tutelã gerebat arcarũ.& arcera,plauſtrũ undiq; tectũ,& munitũ,quaſi arca quædam magna ueſtimentis ſtrata,qua ægri,aut ſenes portari cubantes ſolebant.præterea ab arceo erciſcor, quo uẽrbo iuriſconſulti utuntur,cum ĩter cõſortes hæreditas diuiditur.Vnde erciſcundæ familiæ iudicium dicitur,quaſi arcendæ ab hæreditate,qđ fit in bonorũ diuiſione.Erctum,citumq; inter conſortes in antiquis legum libris legimus,erctum ab arcendo,citum a citando,quaſi citatum.Itẽ ab arceo Ercius, dicebatur iupiter,q ĩntra conſeptũ domus cuiuſq; colebaŕ.quẽ ẽt Deum penetralẽ appellabant.qdam tñ herciũ p aſpirationẽ ſcribunt,& ab hærendo dictum malũt.arceſſo eiuſdem ſignificationis.& arcus,qđ miſſis ſagittis non ſinat hoſtẽ accedere,a cuius ſimilitudinẽ arculata uocabantur circuli,q ex farina in ſacrificiis fiebãt.Itẽ arculi circuli, quos capitibus ĩponebãt ad ſubſtinenda cõmodius uaſa,quæ ad ſacra publica capitibus portabantur.Item ab arceo arcula dicebaŕ auis,quæ in ſacrificiis aliqd fieri uetabat.præter hæc cõpoſita ab eo fiũt coerceo,qđ eſt cogo.a quo carcer.& carceres,de q̇bus ſuperius diximus.& aberceo,ꝓhibeo. Pla. Atq; eã abhercet domo.& porceo,prohibeo,q̃ſi porro arceo,tractũ a magiſtratibus,quorũ poteſtas erat,uel cogere aliqd,uel ꝓhibere.Itẽ exerceo,quaſi extra arceo.premo.fatigo. Nã exercere proprie fatigare eſt.Teren.Iſane ego te exercebo hodie,ut dignus es.ſilicerniũ.ponitur ẽt pro agitare.cõmouere.Ci.Exercenda ẽt eſt facilitas,& altitudo animi.& pro inſeq. Virgil.Tũ uos o Tyrii ſtirpẽ,& genus omne futurũ,exercete odiis.Et pro laboraŕ,colere.Idẽ,Eercetq; frequens tellurẽ,atq; ĩperat aruis.ab ẽxerceo fit frequentatiuũ exercito.a quo exercitiũ, & exercitatio,& exercitus,hoc eſt multitudo militũ,qđ exercendo fit melior. Vlpia. Exercitum dicim⁹ non unã cohortẽ,neq; unã alã,ſed numeros multos militũ.Nã exercitui diximus præeſſe eũ, q legiones cũ ſuis auxiliis ab imperatore cõmiſſas adminiſtrat.Cũ uero exercitus ſecundæ cõiugationis eſt,ſignificat fatigatũ.&exercitatũ.Veteres exercitionẽ exerciti dixere,pro exercitationem exercitati.& exercitiorẽ,ac exercitiſſimum pro exercitatiore, & exercitatiſſimo.exercirẽ uero ſarcire eſt.& ab ex & ſarcio cõponitur.ſarcio idẽ eſt qđ integrũ facio.Vnde ſarctores dicti,qui ueſtes ſarciunt, hoc eſt ſuunt.& ſarcta tecta opera publica,quæ locanŕ.& ſarcte,integre. Nã ſartor ſine c a ſarrendo deducirur.ſarrire ẽt ueteres pugnare dicebant. Vnde ſarculũ ĩſtrumẽtũ ruſticum,quo terra purgatur.& ſarmenta,uirgulæ uitium ſupuacuæ abſciſſæ. & ſarta uinea putata & pura facta. Plaut. Sator ſartorq; ſcelerum, & meſſor optime. occatorem dicere debebas prius.Nã ſemp occant priuſq̃ ſarriunt ruſtici.Sarcio ẽt aliqñ pro eo accipiŕ, qđ eſt damnum ſaluo.Pacu.Tu damni noſtri cã fuiſti.Tu nobis ſarcito ut debes.ab hoc fit ſarcina, q̃ proprie eſt utenſiliũ,& eorũ,quæ ad cultũ ptinẽt,ueluti faſcis,quẽ quis in itinere faciendo portare poſſit. hinc milites,cũ caſtra mouere uolunt,ſarcinulas colligere dicuntur,& q ĩn aliã domũ migrãt,ſarcinas ſuas cõponere.per metaphorã tñ ſarcinã pro inutili onere ponimus. Aurelius.Et hãc corporis ſarcinã aliqñ deponerẽ.hinc ſarcinator,cuius fœmininũ eſt ſarcinatrix. ſignificatq; proprie eum,q plurimũ ueſtium ſumit.Aliqñ ẽt pro ſutore accipitur.Luci. Sarcinatorẽ eẽ ſummũ.ſuere centonem optime.Itẽ a ſarcio cõpoſitũ reſarcio,qđ eſt inſtauro, ĩterpolo,& quaſi nouã formã induco.hoc enim ꝓprie interpolare eſt,ĩmittere,ſcilicet, & nouam formã fingere,dictũq; interpolo,quaſi interpolio,& ab arte fullonia tractum, qui polliendo uetera quæq; in nouã ſpeciẽ mutãt.Cicero.Aliqd demendo.mutãdo.interpolando.Plautus.Illic me hõ interpolabit, meũq; os finget denuo.interpolãdo inquit Cicero hoc eſt renouando.& Plautus.Interpolabit,hoc eſt renouabit.Plynius. At Hercule Alexandriæ,ubi thura interpolantur inquit hoc eſt purganrur,cernuntur,q̃ſi reuocantur. Vlpianus. Vbiq; curant ædiles ne emptores a uenditoribus circumueniãŕ.præſumptũ eſt.n.ea mãcipia,quæ rudia ſunt, & ſimpliciora eſſe,& ad miniſteria aptiora,& dociliora.trita autem mãcipia,& ueterana difficile eſt reformare,& ad ſuos mores formare. quia igitur uenalitiarii ſciunt facile decurri ad nouitio-

rum emptionem.idcirco interpolant ueteratores,&pro nouitiis uendant,interpolant inquit, hoc est ornant.fingunt.renouant.ut nouitii esse uideātur.ab hoc interpola dicuntur noua inuenta,&(ut ita dicam)renouationes artium,& aliarū rerū.Plynius.Mutatur ars quotidie,quotiens interpolis,& ingeniorū græciæ flatu impellimur.& interpolatorē uocamus, qui antiqs uestes resarcit,ac renouat,ut eas facilius uendat.cuius fœmininū est interpolatrix. Pomponi⁹ interpolatricem accersire oportet,quæ huic uestē adducat. SPECTANDVM. Dignū spectatione.MOLE IGNOTA.Magnitudine non prius uisa, ideo incognita. DECVISSE HERCVLEAS MANVS.Conueniss~ manibus Herculeis,quæ Nemæum Leonē,ut superius diximus,interfecerunt.PORREXIT.Prostrauit.interfecit.VOLVCREM.Celerem uolucrē.Velocissimum quippe aīal Pardus est,adeoq; currendo extenditur,ut uentre pene terram contingat,sed nisi mox adipiscatur prædā,desistit a cursu.LONGO.Mortali.pernitioso. Longū enī pprie dicimus porrectum,altū.Virgilius.Stant longis innixi hastis,& scuta tenentes.sed per metaphorā mō ꝓ diuturno ponimus.Idē.& lōgū Andromaches testenť amorē,modo ꝓ magno.Vnde longiores dies maiores dicimus.mō pro pernitioso.Idem. Infœlix Dido,lōgūq; bibebat amorem.ab hoc fit prælongus,hoc est ualde longus.& lōgurio idem, quod longus. Varro.Hic qui ante me est,nescio qs longurio.& longisco,longus fio.Enni⁹,Neq; corpora firma longiscunt quicq̄.Idem.Cū sola est eadem faciūt longiscere longe.& elongo, ac prolongo,quæ significant protraho,differro.Ply.Quo maxime tpe elongantur dies.Plau. Quæ mihi ānus prolongat promissa.& longe.delonge,a longe aduerbia,quæ significant procul. quādoq; per longitudinem,ut cum dicimus,longe,lateq; discurrit.Itē aliud aduerbium longum, qđ significat longo tpe.Martia.Vtq; tuis longum dominusq;,puerq; fruanť munerib⁹, hoc ē ꝑlongitudinem.& latitudinē.& longitrorsum sicut dextrorsum, & sinistrorsum.& lōgæuus, antiquus,quasi longi æui.a quo longæuitas.& longitudo.prolixitas.&lōganimis,ꝑseuerātis animi.a quo longanimitas,ꝑseuerātia.&lōginquū.remotū.distās.Vnde lōginqtas,distantia uel loci,uel tpis.CVM FERRET PRAEMIA. Q ando post cōfectas feras dabatur ei p̄miū. est.n.p̄miū,qđ in ludis ꝓponiť dandū ei,q fortiter fecerit,uel q̄ in aliquo certamine uictor euaserit.differtq; a p̄tio,qđ p̄miū dūtaxat pro recte factis dať. prætiū uero nō mō pro recte factis, sed ēt pro male gestis.Salu. Vicit tn̄ in senatu pars illa,quæ uero p̄tium, aut gratiam anteferebat.Teren.Ego p̄tium ob stultitiam fero.Liuius.Si malos imitabor,tum p̄tium pro noxa dabis.proprie tn̄ p̄tiū est,qđ pro re empta datur.Terē.Prētium sperans illico produxit,ac uendidit.hinc p̄tiosum dicimus,qđ carum est,& magni pretii,cuius cōparatiuū est pretiosior.& superlatiuū pretiosissimus.& appretio,æstimo,p̄tiū impono.dictū āt p̄tiū existimant a præeundo,q̄si præitiū,qm̄ primo soluitur pecunia,deinde res empta apꝑhenditur.& eodē modo præmiū, quasi præuiū,quia primo proponiť,qđ dādum est uictori,deinde certatur. Veteres aliqn̄ præmium pro pecunia usurparūt.Neuius.Sine præmio sum,marsupium reliq domum. hinc præmiosus pro pecunioso accipitur.Accius.diuitē,ac præmiosam anū.& præmiatores, prædōes. Neuius.In scæna nos nocturnos cœpit præmiatores tollere.LAVDIS.Virtutis. Virgili⁹. Sūt hic sua p̄mia laudi. ADHVC.Etiam.Q uinti.Est adhuc alia in respondēdo figura, quasi dicat præter has,quarū mentionē feci,est ēt illa figura.aliqn̄ tn̄ adhuc pro hucusq; ponitur. Cicero, Adhuc,quæ dicta sunt arbitror mihi cōstare cū cæteris artis scriptoribus. Est.n.uox ipsa cōposita ex ad præpositione,quæ tā in cōpositione,q̄ in appositiōe. aliqn̄ significat usq;. Apule. Ad montē eū comitatus sum,hoc est usq; in montē,pro quo ēt adusq; aliquando reperimus. Idē. Iam adusq; amnē perueneramus.hinc & quoad dicimus,pro quousq;.Salu.Dūmodo putetis uos tutos esse,quoad reliqua multitudo aduenerit,& quoadusq;.Accius.Nihil.n.te impedio quoadusq; rem peragas.& quoadeius.Cic.O ratoris officium est de iis rebus posse dicere,quæ ad usum ciuilem moribus.& legibus constitutæ sunt,cum assensione auditoꝝ quoadeius fieri poterit.Idem.Elaboro.n.quoadeius facere possum, ut consilia hostiū intelligam uerum hoc non tam usq; q̄ inquantū significat.sicut adeo qđ ab ad & eo cōpositum est pro intantum accipitur.Martialis.Quæ adeo antiquis auctoribus defuit,ut noībus non tantum ueris abusi sint, sed & magnis.Quinti.Nūq̄ adeo pro nobis solicita lex est,ut qđ p̄stet,extorqueat.Idē.significat usq; adeo & usq;eo.Ci. Ne si quando ei dicendū erit de iustitia & fide mutuetur a Platone, qui cū hæc exprimēda uerbis arbitraretur, nouā quādā finxit in libris ciuitatē usq;eo illa quæ dicenda de iustitia putabat,a iuris cōsuetudine,& a ciuitatū moribus abhorrebāt.usq;eo, hoc est adeo.intantū.interdū tn̄ adeo pro ualde accipiť.Teren. Adolescentē adeo nobilem.aliqn̄ etiā ad pro iuxta accipitur.Curtius,erat ad ripā fluminis ingens arbor,hoc est iuxta ripā fluminis.& assideo assisto,hoc est iuxta sedeo,iuxta sto.Item ꝓ eo,qđ græci dicunt ἐπὶ. Virgi. Atq; iterum ad Troiā magnus mittetur Achilles,significatq;,& personā, & locū.& tp̄s.Et pro circiter ut ad tria millia,hoc est circiter tria millia.quādoq; ēt cām significat,ut ad qd uenisti,hoc ē cur,siue qua cā uenisti? Q uādoq; similitudinē.Teren.Sed nihil ad nostrā hanc.Et ad unguē

qđ significat perfecte, trāslatū a marmorariis, q iuncturas unguib⁹ ꝓbant. nōnunq̄ ītentiua particula est, ut adedo, in totū edo. cōsumo. Vir. Nā sæpe fauos ignotus adedit Stellio. Interdum significat prope. Idē. Ad quē tū Iuno supplex his uocibus orsa est. īterdū aduersatiua est. Pomponius. ad hostē furibundus ꝑdit. hinc aduersus. & aduersum. & aduersor. & aduersarius, de qbus superius disseruimus. Aliqn̄ significat post, ut ad hæc. i. post hæc. ad unum cū dicim⁹ significam⁹ nemīe excepto. Vir. Iuppiter oīpotens si nōdū exosus ad unū. ad tp̄s uero duob⁹ modis sumit̄. uno cū significat ad conditionē, siue necessitatē siue opportunitatē tp̄is. Quinti. Fingere nimirū ad tp̄s uidebor, & rē nimiū manifestā īpudēter cōprobare. altero, cū significat ad spatiū tp̄is. Varro. Qui cū ad tp̄s latitasset, tādē sub spònda iacens inuentus est. POTERAT. Potē s erat, integras uires habèbat, perinde ac si in conficiendis feris non laborasset.

DE TAVRO CAESAREM VEHENTE. EPIG. XVI.

APTVS ABIT. Blanditur Domitiano, ꝙ in ludis tauro insidens in altū uectus fuerit,
1 q̄si in cœlū ascensurus. RAPTVS. Machinis qbusdā sublatus in altū, ut cœlum cōscēdere uideret̄. rape ꝓprie est cū impetu quodā, & uiolentia auferre. Virgili⁹. Raptas sine more sabinas, hoc est ablatas. ponit̄ tn̄ aliqn̄ figurate pro uitiare. & proprie de uirginibus, atq; impuberibus pueris dr̄, etiā si loco nō dimoueantur. Idē. Et rapti Ganimedis honores. rapi uirgo simulabatur apud ueteres, qn̄ uiro tradebatur ex gremio matris, aut si ea non esset ex proxima necessitudine, ꝙ ea res sub Romulo principe in sabinarū raptione fœliciter successisset, quēadmodum uirgines quoq; uestales capi dicebant̄. qa pontificis maximi manu ꝑhensæ ab eo parente, ī cuius potestate essent, ueluti bello captæ abducebantur. a rapio raptus quartæ declinationis deriuatur, quod a raptione & rapina ita distinguitur, ut raptio ꝓprie ad personam referatur, rapina ad rem. Raptus ad stuprū. Teren. Disperii Thesiphonem audiui filium una in raptiōe fuisse. Cicero. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in suppliciis, auaritia in rapinis, supbia ī cōtumeliis efficere potuisset. Idē. Matronarū cædes. uirginū rapt⁹. ab eodē fit raptor, q rapit. Cuius fœmininū raptrix. & rapax, auidus. & rapinis semper intētus. Sueto. Inopia rapax, metu sæuus. a quo rapacior. rapacissimus. rapacitas. & aduerbia rapaciter rapacius. rapacissime. Itē rapidus, hoc est celer. festinus ab eorū q rapiūt, celeritate. & rapide, ac raptim aduerbia, festine. & rapo raponis, qđ est rapax. Pompo. Ne nos conturbent auari, atq; rapones. & rapinator, pro raptor. Varro. Inuidiā ueniant in hoc ipso rapinatores. Lucil. Hō impudicus, & impune est rapinator. & rapto frequentatiuū. a quo aliud frequentatiuū raptito. & rapum, siue rapa, utroq;. n. genere dr̄, qđ passim rapiatur, tum qa cibus homini grauissimus ē. Martia. Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa, quæ damus in cœlo Romulus esse solet. tū qđ ex eo cætera quoq; aīalia, & alitū genera pascimus. q̄drupedes ēt fronde earum gaudent, & hoīes ex iis decoctis cibū sumunt. rapacia dicunt̄, quēadmodū in brasica & cæteris herbis caules. uescunt̄ ēt cima. Sic. n. herbarū sumitatē uocamus. Ply. Et homini nō minor rapaciorum gratia, quasi cimarū. reperitur ēt neutro genere, & declinationis tertiæ. Colu. Frigoribus caules & ueri cimata mittit. est etiā flacidoꝝ raporū non minor gratia, q̄ uirentiū, seruantur & passa usq; ad alium prouentū, famēq; sentiri prohibent. transpadani tertiū hunc fructū habēt, post uinū, & fruges. medici in iis masculini generis faciunt, q̄ rotunda sunt, latiora, & cōcaua fœminini generis sunt. rapū aq̄ decoctū frigus e pedibus pellit, ēt in cibo sumptū uenerē multum stimulat. pluribus modis cōmendat̄ in cibo, ꝑsertimq; sinapis acrimonia duratū, purpureo etiā, & aliis coloribus pingitur, qđ raro accidit in cibis. palma rapis est in nursino agro nascentib⁹ & frigore dulciora fieri existimant̄. iccirco Martialis inqt, gaudētia frigore rapa. Idem. Nursinas poteris parcius esse pilas. M. Curius dētatus, q prīo de sannitibus triūphauit, iterum de sabinis. tertio de lucanis ouās urbē introiuit, Pyrrhū epyrotarū regē ex italia pepulit. quaterna dena agri iugera uiritim populo diuisit, sibiq; deinde cōstituit, dicens neminē esse debere, cui non tātū sufficeret, cū legati Sannitum ad eū uenissent aurū offerentes, rapū torrebat in foco, malo itaq; inquit hæc in fictilibus meis esse, & aurū habentibus impare. cūq; aliqn̄ inuersæ pecuniæ argueret̄, cadū ligneū quo uti ad sacrificia cōsueuerat, in mediū protulit, īnuitq; se nihil amplius de ꝑda hostili in domū suā cōuertisse. rapis pene similes napi sunt, nisi ꝙ longiores, gracilioresq;, optimi quōdā amiterni erāt. Martia. Hos amiternus ager fœlicibus educat hortis. napoꝝ duo genera sunt. alterū angulosis filioꝝ caulibus bumon uocāt. alterū buniada raphano. & rapo similis. Est præterea tertiū genus siluestre, cuius folia erucæ similia sunt. Estur ī acetariis, uulgo a rapo rapunculū uocant, radicis exiguæ. dici recte, latineq; napunculus pōt. sunt ēt q a rapio rabiē, quæ & rabia dicitur, appellatam putent, morbus est canum, cū ueluti furore quodam acti huc, atq; illuc rapiuntur, necullum quietis locū inueniunt. a quo dicuntur rabiosi. hinc rabio uerbū deducitur, qđ est nimia ira, & quasi rabie agitor. Varro. Quid est qđ latras? qd rabis? qs uis tibi? Cecilius. Rabia rabere se ait. ab hoc fit rabidus, plenus iracundia, & ueluti rabie agitatus. & aduerbium rapide. & rabula, quod proprie significat aduocatum, siue

patronū

patronũ nimis maledicũ, acrẽq; in causis agendis, & quasi rabiosum. a quo appius caninā eloquētiā uocauit. Quint. Sup oīa perit illa, quæ plurimũ oratori & auctoritatis, & fidei affert modestia si a uiro bono in rabulā, latratorẽq; cōuertit̃. Alii rabiē, q̄si rauiē dictā uolunt, a raucitate uocis, quā rabiosi habent, similē canis latratui. Veteres. n. rauum obtusum dixerūt. Vnde raua uox obtusa, & parū liqda. a quo rabula quasi raula. & rauus color obtusus, hocē mixtus, niger cũ fuluo. a quo fit diminutiuũ rauistellus. Plau. Quis inq̄t hæc mulier, & ille rauistellus, qui uenit. a rauus deriuat̃ raucus, q uocē nimio clamore, sine alia cā obtusam hēt. Vnde raucas cicadas dicimus. Martia. Quod fumātia qui tomacla raucus circūfert tepidis coquus popinis. ab hoc fit raucio uerbũ, hoc est raucus sũ. a quo raucesco, raucus fio. & raucitas, obtusitas uocis. & rauce aduerbiũ hoc est uoce obtusa. rauiliæ dicuntur q rauos oculos habent, quēadmodum, cesios cesuliæ. rauī ueteres pro raucitate posuer̃. Plau. Expurgabo hercle oīa ad raucā rauī. præterea à rapio cōposita fiunt arripio, eiusdē cũ suo primitiuo significationis. a quo arrepticiũ ueteres dixerunt laruatũ, quasi a laruis arreptũ. abripio p uī aufero. eripio. rapio. præripio, qđ ꝓprie ē in meos usus rapio, nec ꝓpositio illa aliquā tpis antecessionem significat. Ci. Demosthenes tibi ꝓripuit ne esses primus orator, tu illi ne solus. proprio, procul rapio. Apule. Quæ cum dixisset oppido se e cōspectu nostro proripuit. corripio īterdũ capio. Ouid. Et corripit ensē. interdũ raptī perago. Vir. Corripiūt spatiũ mediũ. interdũ abbreuio, unde correptas syllabas, ac productas dicimus. a quo correptio. subripio. furor, clā aufero. quandoq; ēt ī altũ tollo. a quo subreptio, qđ mō furtũ significat. mō ipetrationē, quæ fit a principe, siue magistratu per falsam rei narrationē. Vnde & subripere aliqñ usurpamus pro eo qđ est p mēdacē narrationē aliquid extorquere, & quasi furari. hic postulatio subreptitia, & subreptitiæ litteræ dicunt̃, q̄ ad falsam alicuius suggestionē cōcessæ sūt. differtq; subripio ab obripio, qa obripere ē, nō falsa narrādo, sed quæ expromere necesse erat tacendo aliqd impetrare. hinc obreptio, & obreptitiæ postulationes, ac obreptitiæ litteræ dicunt̃. Vlpia. Patronũ autē appellamus ēt si capite minutus sit, uel si capite libertus minutus dũ arroget̃ p obreptionē. cũ. n. hoc ipso, qđ arrogat̃, cœlat cōditionē, nō id actũ uidet̃, ut fiat ingenuis p obreptionē inqt, qa petendo arrogationē, tacuerat se libertũ esse, qđ expromere in arrogatione necesse erat. Veteres subrepsit ꝓ sustulerit scripsere. sicut suremit ꝓ sumpsit. Enni. Inq; manũ suremit hastā. diripio. depdor. depopulor. a quo direptio. Ci. Vexatio Macedoniæ an oppidorũ turpis amissio. an sociorũ direptio, an agrorum depopulatio. AETERA. Cœlũ proprie æther elemētũ ignis ē dictũ ἀπὸ τοῦ αἴθω, quod ē uro. cremo. Cleātes physicus æthera sũmũ deũ eē existimauit, cuius opinionē secutus est Virgili⁹. Tũ pater oīpotens fecundis ībribus æther, cōiugis in gremiũ lætæ descendit. Aristo. æthera cœlum dixit, quē imitatus est Ouid. Sic habites terrā, ut te desideret æther. nonnunq̄ tñ pro aere accipit̃. Apul. Aqua. tellus. æther. ignis. ab æthere fit æthereus. Vir. Aethērea quos lapsa plaga Iouis ales ab alto. & æthra, quod ætheris fulgorem significat. Idem. Nec lucidus æthra syderea polus. sunt qui dicant æthrā ab æthere non differre. siquidem Home. & aera, & æthra communis generis facit. Sicq; æthra sydera exponunt pro æthere, hoc est cœlo sydereo. Aethra ēt Aegæi athenarum regis cōiunx fuit Thesei mater. & altera Aethra comes Helenæ. Oui. Cætera per socias Clymenen, Aethrāq; loquamur, quæ mihi sunt comites, cōsiliũq; duæ. MEDIA ARENA. Per mediam arenā, hoc est mediũ theatrũ. q. d. omnibus spectantibus. NON FVIT HOC ARTIS SED PIETATIS OPVS. Non artificio scænico, ac fabuloso factũ ē, sed diuino quodā cultu, atq; miraculo, ut Domitianus īter deos referendus ostenderet̃. Pietas enim proprie dr̃ diuinus cultus, quem græci εὐσέβειαν, hoc est eusebiā uocant, dicta, ut doctissimi ueteres tradiderunt, ꝙ quæ in ea sunt, penitus & in penetrabilibus recondant̃. hinc fit pio uerbũ, qđ proprie est colo. Plau. Vbi piē pietatē, si isto more morata tibi postulē placere. Vnde piaculũ sacrificiũ, cultus. Virg. Ea prima piacula sunto. Aliqñ tñ ponit̃ pro eo qđ est contamīo. polluo, quod & impio dr̃, quēadmodũ sacrũ aliqñ ponimus ꝓ execrabili. hic piacula crimina, & flagitia dicuntur. Idē. Distulit in serā cōmissa piacula mortē. a pio fit expio, quod ē purgo, purifico, & piatrix sacerdos, quæ expiare erat solita. & piamentũ, quo in expiando utebatur, dictũ a poetis piamen. & piacularis porta Romæ appellata ob q̄dam piacula, quæ ibi fieri solebant. piacularia uero auspitia dicebantur, quæ sacrificantibus tristia portendebāt, cum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitũ ædidisset, aut in aliā partē corporis quā oporteret, cecidisset. Itē pio quādoq; capit̃ pro eo quod ē pie amo. Neuius. Nemo ē, q magis suos piet liberos. hinc piens pientior. pientissimus. pienter. pientius. pientissime. hinc pietas officium, & cultus est, quem patriæ parentibus sanguine coniunctis, beniuolis, ac etiam subditis exhibemus. Itē pietas dea, quā colebant Romani, hinc piũ aliqñ religiosum dicimus. Virgi. Dii meliora piis. Aliqñ misericordē, benignũ. Ci. Nō secus in me pius q̄ pater in filios. Aliqñ ēt castum. Virgil. Quiq; pii uates. Quintil. Et pios amores, ac pudicos, huius cōtrariũ est impium, hoc est crudelis. a quo pietati cōtraria impietas. & pie aduerbiũ, qđ mō religiose significat, mō clementer,

cui contrariũ impie. a quibus piissimus: & piissime. impiissimus. & impiissime, deducuntur, & pienter pro pie. TAVRVS. Cuius effigiẽ iupiter sumpserat, quẽadmodũ superius in Europæ fabula declarauimus. VEXERAT. Portauerat. uehere proprie de eq̃s, cæterisq; q̃drupedib⁹ itẽ de plaustris & nauibus dr̃. Veteres uehiare dixerũt, qđ ex oscorũ lingua sumptũ est, apud quos ueia plaustrũ dr̃. Vnde ueiaturã quoq; pro uectura usurparũt. a uehio ueho deductum. a quo uecto frequentatiuũ, & aliud frequentatiuũ uectito, & uector qđ mõ significat eum qui uehit, mõ eũ q̃ uehitur. & uectatio, qđ semp̱ passiue accipit̃ cõtra aliorũ uerbaliũ naturã. & uehiculũ, in quo aliquid uehat̃, qđ cũ quatuor rotis phryges tradunt̃ inuẽnisse. hinc uehicularius, q̃ uehiculũ ducit. & uehicularis, unde uehicularẽ rotã, & uehiculares equos dicimus. & uectabulũ, qđ similiter pro uehiculo antiqui usurpauer̃. & uectigal, qđ pro deuectis mercib⁹. fructibus ue, aut q̃cũq; alia re in publicũ soluitur, q̃uis aliq̃n ẽt ex priuato uectigal capit̃. Cic. Ex meo tenui uectigali capio ego ducenta. ponit̃ & pro ipso fructu. Idem. Non intelligũt hoĩes quantũ uectigal parsimonia est. Est uectis, qđ manibus p̄cutiendo uehat̃. Est. n. palus e ferro siue ligno grãdior rusticis & fabris cemẽtariis ad multa necessarius. Ply. Cato uectes aq̃folios, laureos, ulmeos fieri iubet. Cato. ĩ torculari serias tres. fibulas q̃dragĩta. uectes q̃dragĩta cõfibulas ligneas, q̃s arbores cõpriat, si dehiscẽt, & cuneos sex. græci uectẽ μοχλὸν uocãt. hinc uecticularia uita dr̃ eorũ qui uectibus parietes p̱fodiũt alienos furandĩ gratia. Cato, uecticulariá uitã uiuere ẽ repẽte largiter habere, repente nihil. & uectura, q̃ mõ actũ ipsum, ut ita dicã, uectionẽ significat, mõ mercedẽ, q̃ pro uectura soluit̃, utputa p̱ naui, siue uehiculo, seu equo meritorio & uexo quod ẽ agito. rapto. molesto. & huc atq; illuc distraho, atq; uexator. & uexatrix. & uexatio. & uexabũdus deducuntur. cõposita p̃terea a ueho fiunt adueho, qđ est apporto. a quo eductio. circumueho circũporto. a quo circũuectio. perueho. porto. deueo. dcorsum ueho. eueho extollo. preueho ante ueho, proueho produco. & prouehor, p̱ducor. Vir. Quid ultra p̱uehor, & fando surgentes demoror austros. hinc ætatẽ prouectã, & ætate prouectos dicimus. inueho, ueho, cuius passiuũ est inuehor, qđ mõ uehor significat. Idem. Centauro inuehit̃ magna, modo aggredior maledictis, & ueluti quodã impetu sermonis in aliquẽ feror. Cice. Itaq; in eã pansa uehemẽter inuectus. hinc inuectiuæ orationes dicunt̃, quæ sunt aduersus aliquẽ scriptæ, q̄ in illius mores, uel ingeniũ, aut uitã inuehamur. subueho extollo. reueho. reduco. conueho comporto. a quo conuexum dicimus, qđ cõcauo oppositũ ẽ, quẽadmodũ specula, quæ neq; plana, neq; cõcaua sunt cõuexa dñr. hic cõuexitas ipsa, ut ita dicam, porrectio aduersus nos, & cõuexe aduerbiũ tractũ a cõcauitate nauiũ, q̃ extrĩsecus hmõi habent formã q̃ alio nõĩe carinata dicit̃. PER AEQVORA FRATERNA. Per mare phœnicũ, qđ erat sub dictione cadmi Agenoris filii fratris europæ. Syria Asiæ p̱uincia est late littora tẽnens. terrasq; ẽt lati⁹ introrsus aliis atq; aliis nũcupata noĩbus. Nã & qua cõtingit arabas palæstina dicit̃, & Iudæa, & cœle, dein phœnice, tũ inter duo flumina Euphratẽn & Tigrin mesapotamia, & q̃a recedit intus damascene. & q̃ magis ẽt nũc Meridiana Babylonia, & qua transit taurum rhophœne, & citra ẽt cõmagene, & ultra armeniá adiabene. cũ Assyria ante diceret̃, & ubi se Ciliciæ cõmittit, antiochia, olĩ ac diu potens, sed cũ eã regno semiramis tenuit lõge potẽtissima. Id qđ periacet mare totũ phœnicium appellat̃, ipsa gens phœnicũ in gloria magna litterarũ inuentionis, & syderũ, naualiũq;, ac bellicarũ artiũ fuit, uel q̃a mari potens erat ab ægypto sumpta, ueluti a se inuenta in græciam transtulit. Lucanus. phœnices primi, famæ si credit̃, ausi. mãsurã rudibus uocẽ signare figuris. nõdũ flumineas mẽphis cõtexere biblos nouerat, & saxis tm̃, uolucresq;, feræq;. sculptaq; seruabant magicas aĩalia linguas. a phœnicia phœnices uocati. & fœminino genere phœnissa, & detracta aspiratione pœnus, a quo pœnulus diminutiuũ, uñ plautina fabula nomẽ sumpsit, & punicus, quasi pœnicus. Virg. Punica regna uides. uñ punicũ genus libi uocitatũ ẽ, a pœnis translatũ, qđ & probũ appellabãt, q̃a erat cæteris suauius. phœnix græce fructus palmæ arboris dicit̃. a cuius colore phœnice appellata ob purpurarũ opes, & Tyrii coloris, q̃a a tyro phœnices urbe nomẽ sumpsit. quẽadmodũ superius docuimus. Tyrus quõdã prælato mari septingentis passibus diuisa fuit. Postea uero alexãdri oppugnantis operibus cõtinens conchilio, ac purpura nobilitata, circuitu decẽ & nonẽ milium passuũ inclusa palæ tyro. oppidũ ipsum uiginti duo stadia cõp̃hendens quõdã sarra appellatũ. phœnix p̃terea purpureo pẽnarũ colore auis appellat̃ toto orbe celeberrima. in arabia nascẽs. aq̃læ magnitudĩe, auri fulgore circa colla reliquo corpore purpurea roseis pẽnis, cæruleã caudã distinguentibus, in facie geminas cristas habẽs ĩ capite plumeũ apicẽ. nemo unq̃ uescẽtẽ uidit. soli sacrata tradit̃. & uiuere ãnis sexcẽtis sexaginta, senescens casia, thurisq; surculis cõstruere sibi nidũ, replere odoribus, & sup mori, ex ossibus deinde ac medullis exiguus nasci uermiculus, & deinde pullus fieri, & principio iusta priori facere, totũq; nidũ deferre p̱pe pãchaiã in solis urbem, & ibi in ara deponere. extat de hac aue elegãtissimũ carmẽ Claudiãi poetæ; & Lactãtii firmiani. dr̃ ãt & masculio, & fœminino genere phœnix, q̃a mas ne an fœmina sit, ignorat̃. Lactãtius. Fœmina sit, uel mas, seu forte neutrũ

te neutrum fœlix quæ Veneris fœdera nulla colit. Phœnix etiam Agenoris filius fuit Cadmi frater, qui phœnicib⁹ impauit. Itē phœnix fluuius nō magnus ex Thermopylarū mōtibus in Asopū fluens (ut testat̃ Herodotus) Itē phœnicopterus altera auis est, rubētes habēs pēnas, unde ei inditū nomē. Nā græci πτερὸν pennā uocāt, huius linguā p̃cipui saporis esse Apicius docuit. Excellit magnitudine perdices. rostrum quoq̧, & pedes phœniceos habet. Marti. Dat mihi pēna rubēs nomē, sed lingua gulosis nostra sapit, quid si garrula lingua foret? Sunt tamē q phœnicē auem a palmæ potius arbore, quæ græce phœnix dicit̃, appellatam putēt, ob rōnem quā īferius dicemus. ALCIDEM. Domitianū. Alcides ꝓprie Hercules dicit̃ ab Alceo auo Amphitryonis p̃re. Sed Domitian⁹ ædificato Herculi tēplo uia appia octauo ab urbe lapide statuā suā sub Herculis noīe in eo locauit. Itaq̧ simulachrū eius sub herculis, siue alcide noīe adorabatur. Propter qđ uocatus & ipse Alcides est. & a blādientib⁹ poetis maior Alcides dictus. Mart. Herculis in magni uultus descēdere Cæsar dignatus, latiæ dat noua tēpla uiæ. Qua triuiæ nemorosa petit dū regna uiator. Octauū domina marmor ab urbe legit. Idē fœcūdā uetuit reparari mortibus hydrā, hesperias thusco lauit in amne boues. Hæc mīor Alcides, maior quæ gesserit, audi. Sextus ab albana quē colit arce lapis. IVVENTVS. O Iuuenes. q. d. O uiri Romāi. Nā iuuenes a iuriscōsultis dicunt̃, ut Marcellus testat̃, q adolescentiū excesserūt ætatē, quoad incipiāt inter seniores numerari. iuuentus mō ætatē ipsam iuuenilē significat, mō frequētiam iuuenū. Aliqñ ēt pro ipsa dea accipitur, q̄ p̄est huic ætati. hæc ēt iuuentas a nōnullis uocat̃, quē admodū libertas. & iuuenta, q̈uis hoc frequēter ēt ꝓ ætate ponat̃. iuuentuti sacra ꝓ iuuenibus instituta sunt. & a iuuene dicta est iuuentus. & iuuentas. & iuuēta. & iunior cōparatiuū. & iuuenilis possessiuū. iuuenilia fingebāt̃ Dianæ simulachra, qa ea ætas fortis ē ad tolerandā uiā, uiarum āt dea existimabat̃ Diana, ut supra dictū est. & iunius mēsis a iunioribus. & iuuenesco, iuuenis fio. & iuuenilitas ꝓ iuuentute. Varro. Quā dereliqt cupida iuuenilitas. & iunices, teneræ ætate boues, quæ iā cessarūt uitulæ eē, necdū tñ ad summā magnitudinē ꝑuenerūt, dictæ, quasi iuuenies. Persius. Tot tibi cū ī flāma iunicū omēta liquescāt. iuuenis āt a iuuando uocitatus est, ꝙ ea ætas maxime apta sit ad laborē tolerandū. iuuare interdū auxiliari est, & opē ferre. Vnde iuuencus, & iuuenca appellati. & iumentū, cuius appellatiōe aīalia cōtinēt̃, quæ uel salmas gerūt, uel currus trahūt, bobus d̄untaxat exceptis. Est ēt uehiculi genus, qđ qñ aiunctis pecoribus trahebatur, nōnulli a iungendo dictū existimant. & iupiter q̄si iuuans pater. & iuno quod iuuet mortales. & iuuamentū auxiliū, qđ & iuuamē dr̃. & adiuuo opē fero. a quo adiutor. adiutrix. adiumētū, qđ & adiuuamē dicit̃. & adiuto frequentatiū, qđ & adiutor ueteres dixere. Pac. adiutamini quæso me, & defendite, & coadiuuo. a quo coadiutor. coadiutrix. coadiumētū. interdū iuuare est delectare. Virgi. Nō oēs arbusta iuuāt, humilesq̧ myricæ. ab hoc fit iucundus, qđ nō significat lætū (ut qdā barbare accipiūt) sed lætitiæ plenū, & qđ delectationem affert, differtq̧ a grato, qđ in iucundo aliqñ sola delectatio est in grato ēt cōmodū, ut infantia filiorū ac pueritia parentibus iucūdior est, adolescentia uero ac iuuentus gratior. Ci. Est mihi iucūda in malis, & grata in dolore ur̃a ergo me uoluntas, iucūda inqt q̄si plena uoluptatis, ī prosperis, & grata q̄si plena fructibus in aduersis. Idem. Quāq̄ qđ p̄sens tanq̄ in manū dat̃, iucundius est, tñ hæc in posterū gratiora, muri naualia. portus. aquarū ductus, oīa quæ ad usum reipu. ꝑtinent. a iucūdo fit iucūde aduerbiū, hoc ē cū lætitia. & iucūditas delectatio. Itē iucundior. iocundissim⁹. iucūdius iucūdissime. & iubar. & iuba & iubilo de qbus supius dixim⁹. CONFER. Cōpara. STEMMA. Facin⁹, rē gestā. Stēma ꝓprie coronamentū significat dictū a græco, q̄si ϛεφαίωμα. ϛέφανοσ. n. corona est, ϛεφανῶ corono. ϛεφανόπλοκοσ coronarius, ϛεφανοφόροσ coronat⁹ ϛέφω redimo, ϛέφομαι redimor, ϛεφάνομα stēma. qñ uero mos erat ātiqssimus, ut clari uiri ob res bene gestas coronis donarent̃, & eædē statuarū capitibus īponerent̃, inualuit cōsuetudo, ut Stēma aliqñ pro facinore, & ut ita dicā strategēmate accipiat̃, ut hoc loco. aliqñ pro ipsis maiorū imaginibus, q̄ poni in atriis solebāt. Martia. Atria pisonū stabāt cū stēmate toto. Iuuena. Stēmata qd faciūt. Ply. pro corona posuit. Stēmata uero lineis discurrebāt ad imagines pictās. Suetonius. Quid in uetere gentiliū stēmate. C. Cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset. iuriscōsulti aliqñ stēmata uocāt, ut ita dicā, stipites q̄bus familiā partiunt̃ ut hic pater illius est, hic illius filius, cui ille succedit. CAESARIS. Qui taurū fecit in æthera tollentē alcidē. IOVIS. Qui se in taurū formauit æquora uehentē europā. VT TVLERINT. Quāuis tulerit, ut interdū adiunctiua cōiunctio est. Plau. Is mihi suasit, ut ad te irem. interdū tpis aduerbium est, & significat statī. postq̄. primū. Aliqñ q̄litatis, & significat quō. Virg. Vt uidi, ut perii, ut me malus abstulit error. idest statī postq̄ uidi siue q̄primū uidi. quō perii? nōnūq̄ ꝓ qppe siue ut pote accipitur sequēte relatiuo. Quintilia. Nec ignoro igitur quos trāseo, nec utiq̧ dāno, ut qui dixerim eē in oībus utilitatis aliqd. interdū similitudinis est. Plau. Vt ibrices fluunt oculi. Est ēt qñ significat secūdū qđ. Quītili. At uero orator, ut ē sp ad dicēdū paratus. Ci. Qui sermo. quæ p̄cepta. q̄ta notitia antiqtatis. sciētia iuris. augurū. multæ ēt ut in hoīe romano litteræ. i.

secũdũ qđ ẽ ſp ad dicẽdũ paratus, & ſecũdũ id qđ ſolẽt ſcire Romani. Itẽ ꝑ utinã elegãtiſſime accipit. Terẽ. Vt te dii, deæq; oẽs pdãt. & ꝑ q̈uis, ut hoc loco. & apud Plautũ, ut iſtuc piculum ĩgẽs ſit, me tñ nõ terrefacit, hoc ẽ q̈uis ſit ĩgẽs piculũ, qđ nemo añ hac notauit. ab ut đducit uti, & ſicut. ſicuti. uelut ueluti, de qbus ſupra diximus. & utinã qđ optãtis aduerbiũ ẽ, diciturq; ẽt O utinã, & utiq; q̀đ ſignificat prorſus oĩno, & prout, ꝑ ſicut, & utcũq; ꝑ quõcũq;, & utpote, qđ ſignificat qñq đẽ, & utputa quẽadmodũ. ONVS. Põdus. a quo fit onero, qđ ẽ põdus ĩpono. trãſferturq; ẽt ad aĩum ut onerat me curis. onerat lachrymis, hoc ẽ ĩplet. p̃mit. hĩc oneratũ & onuſtũ ꝑ pleno frequẽtiſſime accipit. & onuſte aduerbiũ plene. onerоſus quoq; frequẽter inuenit, qđ ẽ plus q̈ oneratus. & onerariæ naues dictæ, q̃ onere tarde ſunt, & exonero uerbum, qđ ẽ alleuo onus detraho. a quo exonerator. exoneratrix. & exoneratio. ISTE. Taurus Cæſaris. ALTIVS. Sublimius. Altus aliqñ ab alo deducit, qđ ẽ nutrio. Var. Altus alieno ſũptu. Ply. Ouillo lacte altus, hoc ẽ nutritus. Aliqñ ab ala, q̃ſi alatus, & ſignificat ꝓprie ſublimẽ. aereũ, hinc ꝓceras arbores altas dicimus, & altas pyramides. alta ædificia. altos mõtes. ponit tñ frequẽter ꝑ profundo quẽadmodũ e cõtrario pro fundũ ꝑ ſublimi ponim⁹. hĩc altũ aliqñ ꝑ cœlo, ꝑ mari uſurpam⁹. Virg. Hæc ait, & Maiæ genitũ demiſit ab alto. Idẽ. Multũ ille & terris iactatus, & alto, ui ſuperũ. altũ ẽt uocamus ꝓfundiorẽ maris ptẽ, & a terris remotiorẽ. Salu. Et piſcatoria ſcapha ĩ altũ nauigat. per mataphorã quoq; altũ aliqñ ꝑ excelſo, ac glorioſo accipimus. Vir. Te ſine nil altum mẽs ĩchoat. & ꝑ ueteri atq; ãtiquo. Idẽ. Alti⁹ oẽ expediã pria repetẽs ab origĩe factũ. & ꝑ p̃ſſo. occulto. obſcuro. Idẽ. Quid me alta ſilẽtia cogis rũpe. Idẽ. Sin altior iſtis ſub pedib⁹ uenia ulla latet. ab hoc fit alte aduerbiũ, qđ mõ excelſe, mõ ꝓfunde ſignificat. a quo altius, & altiſſime, ſicut ab altus altior. & altiſſimus. Itẽ Altitudo, qđ mõ ſublimitatẽ, mõ ꝓfunditatẽ ſignificat, & altare, qđ antiq diis ſuperis in ædificiis a terra exaltatis ſacrificia faciebãt, ſicut diis terreſtribus ĩ terra, diis infernalibus in effoſſa terra, q̈uis ſint, q altaria potius appellata uolunt, ab eo ꝙ igne adolent, uel ꝙ in iis oleſcit, hoc ẽ excreſcit ignis. Vñ ẽxoleti appellati ſunt, q̃ oleſcẽdi, hoc eſt creſcendi modũ exceſſerũt. Plau. Reliq domi exoletã uirginẽ. cũ uero id nomẽ ſubſtantiuũ ẽ, ſignificat ſcortũ maſculũ iã adultũ, & Altellus Romulus dictus, q̃ſi in terra altus a lupa, ſiue qđ telis aleretur, ſiue ꝙ rebus geſtis excelſus, ac glorioſus eſſet, ſeu ꝙ a Tatio, ſabinoꝝ rege ĩ colloquiũ poſtulatus alternis uocibus audierit, ac locutus fuerit. Nã ſicut a Macro Marcellus, a Vafro Vaſellus, ita ab alterno Altellus ſecũdũ aliquoꝝ opinionẽ deducit, & Altanus uẽtus qđ ĩ alto flat. & alto uerbũ, qđ nõ ẽ in uſu, ſed eius cõpoſitũ exalto, qđ ẽ extollo. a quo exaltatio, & altiſonus, qđ ex alto ſonet, & altitonans, qđ e cœlo tenet. & altiuolans, quod in altum uolat.

DE ELEPHANTO CAESAREM ADORANTE. EPIG. XVII.

q VOD PIVS ET SVPPLEX. Rurſus blãdit Domitião, qđ ab Elephãto adorari uiſus ſit, tribuens hoc diuinitati principis. Ordo eſt. qđ hic elephas, q mõ erat tã metuendus Tauro, nunc pius & ſupplex adoret te o Cæſar, facit hoc non iuſſus, & nullo magiſtro docente, ſed qa deum te eſſe intelligit. ELEPHAS. Elephãtus, ſiue elephas utroq; .n. mõ dr̃ maximũ terreſtriũ aĩaliũ eſt, proximũq; ſenſibus humanis obedientia in magiſtros, officiorũ memoria. adorat regẽ, genua ſubmittit, coronas porrigit, & qđ ĩ hoĩe quoq; rarũ eſt, probitatẽ præ ſe ferre uidet, prudentiã. æquitatẽ. religionẽ. ſolis quoq; & lunæ uenerationẽ, ſiqdem ĩ mauritaniæ ſaltibus ad quẽdã amnẽ cui nomẽ ẽ Anulo, niteſcẽte luna noua elephantoꝝ greges deſcendũt, ibiq; ſe purificãtes ſolẽniter aq̃ circũſpergunt, atq; ita ſalutato ſydere ĩ ſiluas reuertunt. Romæ iũcti primũ ad currũ fuere Põpei magni aphrico triũpho. Nã pri⁹ liber pr̃ eos ſubiugata India iũxerat. Germanici Cæſaris gladiatorio munere quoſdã incõditos motus ædere uiſi ſunt ſaltãtiũ mõ. Vulgare in iis fuit arma ĩ altũ iacere, gladiatorios cõgreſſus exercere, ꝑ funes ĩceſſere, pleniſq; hoĩum tricliniis ita libratis ueſtigiis p lectos ire ne qs potãtiũ attingeret. tradũt ẽt nõ ignobiles auctores quẽdã ex iis ductus græcarũ litterarũ didiciſſe, & ei⁹ lĩguæ uerbis ita ſolitũ pſcribere. αὐτὸς ἐγὼ τάδ᾽ ἔγραψα λάφυρά τε κελτ᾽ ἀνέθηκα. .i. ipſe ego, hæc ſcripſi, & ſpolia celtica dicaui. prædã ĩ ſe expeti ſciũt ſolos dẽtes, quæ aliq cornua appellarũt. quãobrẽ eiectos aliquo caſu terra defodiũt, hoc ſolum ebur eſt, in cætero corpore uilitas oſſea. quanq̃ oſſa quoq; aliquando in laminas dentium penuria ſecuerũt circumuẽti a uenãtibus primos dẽtes cõſtituũt qbus ſunt munimini. poſtquam feſſi ſunt, impactos arbori frangunt, hac præda ſe redimentes, quẽadmodũ facere de teſticulis caſtorum tradunt adeo qbuſdã aĩalibus exploratũ ẽ, q̃re ab hoĩbus petant. tradũt p̃terea elephãtos hoĩe obuio in ſolitudĩe. & ſimpliciter oberrãte. clemẽtẽ. placidũq; demõſtrare uiã, ueſtigio uero hoĩs priuſq̃ ip̃o hoĩe aĩaduerſo ĩſidiarũ metu cõtremiſcere. olfacere. ſubſiſtere. circũſpectare. iraſci, nec calcare, ſed erutũ ꝓxĩo tradere. illũ ſequẽti pari mõ uſq; ad extremũ, tũc agmẽ circũagi, & directa acie reuerti. gregatĩ ſp incedunt, ducit agmẽ, q̃ ſenior ẽ, cogit ætate proximus. flumĩa trãſituri minimos p̃mittũt, ne maioꝝ pondere atterente alueum altitudo gurgitis augeat. imponunt eis noĩa, eaq; intelligũt. Cato unũ q̃ in punica acie fortiſſime fuerat p̃liatus, ſutrũ tradidit troclũ.

uocatum altero dente mutilato. Antiŏchus duos habuit in bellicis usibꝰ celebres, Aiacē, & Patroclū. Cūq; aliq̄n uadū fluminis expiret̃, renuit Aiax trāsire, qui semp dux agminis fuerat. Tū ꝓnūciari iussit Antiochꝰ eiꝰ fore pricipatū, q̄ prior trāsisset. Trāsiuit itaq; Patroclꝰ, donatꝰ ob id faleris argēteis, qbꝰ id aīal maxīe gaudet, & reliquo oī priatu. Aiax mortē ignominiæ p̃ferens inedia uitā finiuit. Mirus nāq; in iis pudor est, uictiq; uictoꝝ uocē fugiūt. Pudore nunq̄ nisi in abdito coeūt. Mas qnquēnis, fœmina decēnis. ineūt biēnio q̇nis diebꝰ, nec āpliꝰ. Sexto die ꝑfūdūt̃ amne, nec aliter ad agmē reuertūt̃. Adulteria nō nouere, nec ulla pp fœmīas p̃lia committūt. Amoris tñ uim eē ī iis cōstat. Tradit̃ unꝰ amasse ī ægypto mulierē corollas uēdētē. Alius adolescētē quēdā syracusanū noīe Menādrū in exercitu Ptolemæi, quē quotiēs nō uideret dolorē iedia testabat̃. itē aliꝰ unguētariā q̄dā forma p̃stātē. Amoris indicia ī oībꝰ fuere, gaudiū a cōspectu, blāditiæ icōditæ, Stipes populi seruatæ. & ī sinū amātis effusæ. Elephātos italia primū uidit Pyrrhi regis bello, & Boues lucas, ut supra diximꝰ, appellauit in lucāis uisos āno urb q̄drigētesimo septuagesimosecūdo, Roma ī triūpho septē pꝰ ānis, eadē plurios āno qngētesimosecūdo. Victoria. L. Metelli ī Sicilia de pœnis captos cētesimo q̄dragesimosecūdo ratibus trauecti fuere, q̄s dolioꝝ cōsertis ordībꝰ īposuerāt, quos cyrco īterfectos iaculis tradūt inopia cōsilii, qm̄ neq; alii placuisset neq; regibꝰ dōari. Clara fuit uniꝰe Romanis dimicatio aduersus Elephātū. Nā cū Annibal captiuos Romāoꝝ dimicare īter se coegisset, unū q superat obiecit elephāto pactꝰ dimitti, si beluā īteremisset. Solꝰ ergo ī arēa congressus magno poenoꝝ dolore īterfecit. Annibal qđ famā eiꝰ dimicatōis cōtēptū Elephātis allaturā ītelligebat, missis post uictorē ėqtibꝰ necari eū iussit. Proboscis eoꝝ, q̄ manꝰ appellat̃, facillime cedit̃. Romæ primū pugnasse Elephātos ī Cyrco comptū ē, Claudii pulchri ædilitate āno urbis qngētesimo qnq̄gesimoq̄nto. itē post ānos uigīti Luculoꝝ ædilitate Curuli aduersus tauros, & Pōpei altero cōsulatu ī dedicatiōe tēpli Veneris uictricis uigīti nūero, siue (ut alii uolūt) decē & septē getulis ex aduerso iaculātibꝰ mirabili uniꝰ dimicatiōe, q pedibꝰ cōfossis gēibꝰ repsit ī cateruas, arrepta scuta ī altū iaciēs, q̄ spectātibꝰ uoluptati erāt circūacta in orbē, q̈si arte nō furore beluæ iacerēt̃. Altero uno ictu occiso, pp qđ uniuersi eruptionē tētauere nō sine uexatiōe populi, q claustris ferreis circūdatꝰ erat. Qua de cā Cæsar dictator simile postea spectaculū æditurꝰ Euripis arenam circūdedit, quos Nero prīceps sustulit, ut loca æqtibꝰ adderet. Pugnauere & Cæsaris dictatoris tertio cōsulatu uigīti cōtra pedites qngētos, iteꝝq; totidē turriti cū sexagēis ꝓpugnatoribꝰ eodē, quo priores nūero peditū, & totidē eqtū ex aduerso dimicāte. Tāta huiꝰ aīalis clemētia narrat̃ aduersus minꝰ ualida, ut ī grege pecudū occurrētia māu dimoueat, ne q̇d obterat īprudēs, nec nisi lacessiti noceāt, īfirmos, aut fessos uulnerato Sue ī mediū agmē r̄cipiūt. Capti celerime māsuefiūt hordei succo. Domiti militāt. & turres armatoꝝ ī dorsis ferūt, magnaq; ex pte oriētis bella cōficiūt, ꝓsternūt acies, armatos proterūt, iidē minimo suis stridore terrēt̃. Decē ānis gestare in ūtero uulgꝰ existimat. Vñ ortū ē ꝓuerbiū. Celeriꝰ Elephāti pariūt. cū tarditatē significare uolumꝰ. Aris. biēnio parere tradidit, nec āpliꝰ q̄ singulos, plureśq; uiuere ducētis annis. quosdā ēt trecētis, iuuētā eoꝝ sexagesimo īcipe. Olei potu tela, q̄ eoꝝ corpibꝰ inhæserūt decidere tradūt̃. Mādūt ore. spirāt. & bibunt. odorāturq; haud īproprie appellata māu. Murē mirū in modū odere, & si pabulū ī p̃sepio positū attingi ab eo uiderūt, fastidiūt. Dētibꝰ ingēs p̃tiū, ex qbꝰ deoꝝ simulachra fieri solita. Callū manꝰ in ciboꝝ delitiis habebāt. ī extremis Africæ q̄ cōfinis Aethiopiæ ē, postes domoꝝ ex dentibꝰ faciūt. Dimicatio iis cū serpētibꝰ maxima est, ut supra diximꝰ. Cū de cinnabari tractaremus, Setaꝝ nullū tegumentū elephanti hn̄t, nec in cauda quidē ad abigendū muscaꝝ fastidiū, qđ ēt tāta uastitas sentit. Sed habēt cācellatā cutī, & inuitātē id genus aīaliū odore. Ergo cū extenti muscaꝝ examina receperūt, artatis in rugas repēte cācellis cōprehēsas enecāt. inflationē ac ꝓfluuiū alui nec alios morbos sentiūt. Ab hac elephātoꝝ inflatione, siue a cācellata cuti elephātiasis morbꝰ dictus ē, q & elephantia nuncupatur a nostris. rarus in italia. frequentissimus in quibusdā regionibus qui inter lōgissimos numeratur, totū corpus afficiens, ita ut ossa quoq; uitiēt̃. Sūma pars corporis crebras maculas crebrośq; tumores habet. Rubor harum paulatim in atrū colorē cōuertit̃. Sūma cutis īeq̄liter crassa tenuis. dura. mollisq; quasi squāmis quibusdā exasperat̃, corpus emacrescit. Os. suræ. pedes ītumescūt. Vbi uetus morbus est, digiti in manibꝰ, pedibusq; sub tumore cōdūt̃, febricula orit̃ q̄ facile tot malis obrutum hominē cōsumit. itē ab elephāto elephantinꝰ, ut elephantina pellis. elephantini dentes. & elephātiū. qđ fit ex ebore cōbusto, de quo supius diximꝰ. Elephas ēt. siue elephantus maris belua est ingens in gaditano freto, candidā ꝓboscidē habēs. PIVS. Religiosus. SVPPLEX. Subnixus genibꝰ. qđ facere elephantū superius diximus. METVENDVS. Timendus. Sūt qui metuo. & timeo ita sepent, ut metuamus eos, q nos amāt. Timeamꝰ etiā inimicos. Teren. Et metuebat absentē patrē. Plau. Quid nos tāq̄ hostes times? Varro. Metuo dictū putāt a quodā motu animi, cū id quod malū casuꝝ putat, mēs refugit. Cūq; uehemētius in mouendo, ut ab se habeat, foras fertur. Formido, ut diximꝰ appellat̃. A metuo metꝰ deducit̃, qui ē (ut Vlpia. definit) de instanti uel futuro piculo mētis trepidatio. Ab eo fit diminu-

tiuũ meticulus, A quo meticulosus. & meticulose aduerbiũ. A timeo uero fit timor. timidus. a quo timiditas. & aduerbiũ timide. Et notandũ ꝙ dicimus timeo tibi tanq̃ amico, hoc est ne tibi aliqd mali accidat. & timeo te tanq̃ inimicũ, ne qd mihi mali facias. Quidã timidũ a timẽte sic distingunt ut timidus sit, qui semp timet. Timẽs, qui ad tp̃s formidat. itẽ a timeo tumult⁹ (ut qdã putãt) deducit̃, q̃si timor multus. Nihil enĩ aliud est tumult⁹ q̃ perturbatio tãta, ut maior timor oriatur. Vñ bella italica tumult⁹ italici dicti fuere. Hic fit tumultuo uerbũ, qđ ẽ ĩ pturbatione sum. & tumultuosus, q turbas excitare solitus ẽ. & tumultuari⁹, qđ ꝓprie significat extpaliter sine præmeditatiõe. uñ & oratio tumultuaria dr̃. & tumultuose, ac tumultuarie aduerbia. i. pturbate, & extpaliter. SENTIT. Intelligit. cognoscit. Sẽtire ꝓprie est sensu pcipe, qđ ad corpus dũtaxat ptiet. Vñ q̃nq; corporis sensus appellati sũt. Visus. audit⁹. odorat⁹. gust⁹. & tactus. Aliqñ sentire põit̃ pro ĩtelligere. Ci. Nã & ipse anim⁹ sentit nescio qd in se eẽ diuinũ. Nõnũq̃ ꝓ iudicare. Ply. iunior. Cupio enĩ abs te ĩtelligere qd sentias. Hic sñia deriuat̃, q̃ mõ ꝓ iudicio, siue poti⁹ iudicato accipit̃. Vñ sñiam ferre, siue sñiam dicere iudices affirmam⁹ cũ ea mẽte qd ꝓnũciãt, ut secũdũ id discedere litigantes a tota controuersia uelint. Mõ significat id qđ aĩus sentit, hoc est credulitatẽ. Vñ ex animi nr̃i sñia loq, uel euenire aliqd dicimus. Mõ capit̃ ꝓ eo qđ uerba significãt idẽ, Tã obscure loqtur, ut nulla ex uerbis eius sñia colligi possit. Nõnũq̃ ẽt sñias uocam⁹ lumina ipsa oratiõis ꝑserti quæ ĩ clausulis sunt breuiter collecta. Et a græcis γνῶμαι uocant̃, ut quocũq; ab eo noĩe deducto qđ similes sint cõsiliis, atq; decretis, & hæ ĩterdũ ad rẽ tñ referunt̃. Vt nihil est tã populare q̃ bonitas. interdũ ad ꝑsonã, Vt q uult oĩa scire, necesse hẽt multa cognoscere. Aliqñ nõ sũt simplices, sed rõnẽ quoq; subiectã hñt, ut in oĩ certamĩe, q̃ opulẽtior ẽ ẽt si accipit iniuriã, tñ q̃a plus põt, facere uĩ. Q ñq; duplices sũt. Vt obsequm amicos, ueritas odiũ parit. Plerũq; fit ex diuersis. Vt mors misera nõ ẽ, aditus ad mortẽ est miser. itẽ tã deest auaro, qđ hẽt, q̃ qđ nõ habet. Nõnunq̃ per ĩterrogationẽ fiunt, Vt usq; adeo ne mori miserũ ẽ? Hinc oration ẽ, q̃ huiusmodi lumina crebra hẽat, sententiosam dicim⁹. Sẽsus quoq; licet ꝓprie corporis sint, ut supra dixim⁹. Tñ cõsuetudo iã tenuit, ut mente concepta Sẽsus uocarem⁹, quæ a ueteribus Sẽsa dicebãt̃. Ci. Quod exprimere dicendo sensa possumus. Ply. Nihil enĩ tã ridiculũ q̃ uerboꝶ sonitus inanis sine sensu ac sciẽtia. A sensu fit sensibile, tam qđ sentit, q̃ qđ sentit̃. A quo sensibilitas. & sensificũ, qđ sensus cãm ꝑstat. Macro. Spiramẽtum sensificum ad sua quæq; loca naturali lege ducẽtes. Et sensile pro sensibile, & sentina ps nauis ĩferior, ꝙ eius fœtor sentiat̃, A qua sentinor. & sentinũ de q̃bus superi⁹ diximus, & sentis spina, ꝙ a tangentibus q̃primum sentiatur. A quo senticosum spinosum dicimus. interdũq; pro aspero põit̃. Lucil. Q uã senticosa uerba ptorquet turba. Et sensim aduerbiũ, paulatim, quasi cũ meditatione & sensu. Q uinq; sensus corporei iccirco ita uocati sunt q̃a per eos tanq̃ p quasdã fenestras animus sentit Huius enim sedes, & habitatio in cerebro est. De cauernis aũt cerebri, q̃s Vẽtriculos cerebri antiq uocauerũt, septẽ paria neruoꝶ, quas græci συζυγίας, hoc ẽ cõiunctiones uocãt, oriũtur, & spiramentũ sensificũ ad sua quæq; loca deducũt, ut sensum e uicinis, ac longe positis mẽbris animalis hauriãt. Primũ par neruorũ taliũ oculos petit, & agnitionẽ specieꝶ ac coloꝶ descretionẽ illis præstat quæ referãt. Secũdũ in aures se diffũdit uñ orit̃ notitia sonoꝶ. Tertiũ naribus insertũ ad odorẽ pcipiendũ. Quartũ palatũ tenet ad gustũ, atq; saporẽ. Quintũ per totũ corpus diffundit̃. ut mollia. aspera. frigida. calida discernãt̃. Sextũ stomachũ petit, ut q̃ desũt appetat, & q̃ sũt supflua respuat, seq; ip̃e moderet̃. Septimũ par neruorũ uitali medullæ sensum infundit, quæ id est in aĩali, qđ ĩ naui carina, & adeo cæteris usu, ac dignitate præstat, ut lõgũ cerebrũ a philosophis uocitet̃. Ex hac ergo, q̃si ex cerebro diuersi nascũt̃ meat⁹ q cordi & iecori. & pulmoni uires ministrant, neruis pedũ, manuũq; uirtutẽ ingerũt, & ut successio ꝓcuret̃, pudendis quoq;, & uteris muliebrib⁹ opẽ subministrãt. A sensus fit diminutiuũ sensiculus. Quinti. inde minuti corruptiq; sensiculi, & extra rẽ petiti. A sentio com[illegible]posita fiunt assentior, qđ ẽ cõsensũ ꝑsto. A quo fit assentor, hoc ẽ adulor, & q̃si ĩ oĩb⁹ cõsensũ [illegible]sto, ut ille apud Terẽtium, Ait, aio. negat, nego. Differũtq; hæc tria, assentor. adulor. blandior. quod assentari ꝓprie ẽ uoce, uel laudãdo, uel assentiendo captare. Adulari quoquo mõ uel uoce uel gestu fauorẽ q̃rere. Blandiri ꝓprie tactu. Verũtamẽ ad alios quoq; sensus trãssert̃, & nõnũquã ad animũ. Q uinti. Tu nõ cogitas, quẽadmodũ suspensa mãu sonã[illegible]lãde cardinem flectas. blãde inqt, hoc ẽ suauiter. idẽ. Blãdiar iudices paulisper calamitati[illegible]is, & sic agã tãq̃ iuenerim utrũq; sanũ. Cõfundũt̃ tñ hæc, & fere ꝓ eodẽ plerũq; ponũt̃. Ab adulor, adulator. & adulatrix. & adulatio deducunt̃, A blãdior blandus. & blãdiciæ. & blãdicul⁹. & blãdicellus diminutiua. Vñ blãdicella uerba apud Neuiũ & alios legim⁹. & blãde, & blãdicule aduerbia. & cõpositũ subblandior. Plau. nõ matronaꝶ, sed meretricũ officiũ ẽ uiris aliẽis sublãdirier, & blandidicus, q̃ blãde loquit̃. Plau. Nũc mihi blandidicus es, heri in tergo meo tris facile corios cõtriuisti bubulos. Blãdusia sabiniẽsis agri regio, in q̃ fuit ager Horatii poetæ. Ab assentior assensus. ab assẽtor assẽtator. & assentatrix. & assentatio, in genere blãdiẽtiũ adulatoꝶ atq; assenta-

torũ.Paraſiti ſũt,ita enĩ uocanť q ad uolũtatẽ eius,in cuius cõtubernio ſũt loquũť,& faciũt nihil repugnãtes cibi,& uẽtris gr̃a.a quo nomẽ hñt.Nã παρὰ apud græcos ad ſignificat σιτίον cibꝰ σιτεία ſagina. A paſitus fit diminutiuũ Paraſitaſter,qđ nõ ſignificat paruũ paraſitũ,ſed paraſitoꝝ imitatorẽ.in aſter enĩ deſinẽtia noĩa nõ diminutiua ſũt,ſed imitationẽ quãdã ſignificãt eiꝰa quo deſcẽdũt.ut ſupiꝰdiximꝰ.Para ẽt græca præpoſitio pro apud. abſq;. penes.dis.re. præ.Ab tã in appoſitiõe q̃ ĩ cõpoſitõe accipiť.Hĩc parabola ſimilitudo.Paradigma exẽplũ,qđ tribꝰmodis fieri ſolet. A pari. Vir. Ac ueluti magno ĩ populo,cũ ſæpe cohorta ẽ ſeditio. A maiori ad minꝰ.idẽ.Q ualiter exp̃ſſũ uẽtris p nibula fulmẽ. A minore ad maiꝰ.idẽ.Si potuit manes,accerſere cõiugis Orpheus Treicia fretꝰcithara.Paragoge deductio,ut cũ dicimꝰ dicier ꝓ dici,Lucrarier ꝓ lucrari.Paranymphus,auſpex,de quo diximꝰ.Paragraphe præſcriptio.Parathesis appoſitio.Paralyſis diſſolutio,& langor neruoꝝ. A quo,q eũ morbũ patiť palitícꝰ Parallelus,q̃ſi alternꝰ,a quo lineas æque diſtãtes parallelas uocamꝰ.ideoq; ſegmẽra mũdi,q̃ nos circulos dicimꝰgræci parallelos noĩant.Paradiaſtole dilatatio.Eſt.n.figura p quã rẽ aliq̃ p interp̃tationẽ dilatamꝰ,ut cũ aſtutũ ſapientẽ.ꝓdigũ liberalẽ uocamꝰ.Parãomaſia agnomiatio ,ut cũ dicimꝰabire nõ obire te cõuenit.Paraſceue,apparatus.Parẽtheſis,interpoſitio.Paroemia,ꝓuerbiũ.Paraperaſma uelũ,de quo ſuperiꝰdiximꝰ.Parodos trãſitus.Paroxyſmus, ſtimulatio,cõcitatio.παροξυώειν enim incitare urgere,ſtimulare ẽ.Patadromis ãbulatio, ſiue xyſtꝰ, de quo ſupius diximꝰ.Parazoniũ gladii genus ad zonã accingi ſolitũ.Martia. Militiæ decꝰhoc,gratiq; erat omen honoris. Arma tribunitiũ cingere digna latus.Parochus auſpex, ſiue paranymphꝰ,qđ añ uehicula erat.q̃ græce ὀχήματα dicunť.uehiculis enĩ ſpõſæ duci ad uirũ ſolebant. Parotis apoſtẽa qđ ſecũdũ aures oriť,q̃ græce ὦτα dicunť.Parectatæ q de pueritia ueniunt ad pubertatẽ Lucil.inde parectatæ chlamides ac barbula pr̃ia. Varro.Parectatæ adſũt , mulierq; & uenꝰcaput.Paraſangæ apud perſas uiaꝝ mẽſuræ ſunt.p̃terea aſſentio.preſentio idẽ qđ ſentio.Præſentio,añ ſentio.añ uideo.a quo præ ſenſio p̃cognitio,& quaſi ꝓuidẽtia.& diſſentaneum diſcors atq; diſſentiẽs.Nigidius.Eũ locũ facit diſſentaneũ.Cõſentio,cõuenio.a quo conſenſio.cõſenſus.& cõſentaneũ,hoc eſt cõueniẽs.Conſentanee,conueniẽter Et cõſentia ſacra, q̃ ex cõſenſu multoꝝ ſint ſtatuta.itẽ a diſſentio diſſentaneũ.idẽ. Eũ locũ facit diſſentaneum. NVMEN TVVM.Diuinitatẽ tuã,hoc ẽ te deũ eẽ.Cõſtat ſãe Domitianũ ita appellari uoluiſſe.Nã cũ ꝓcuratoꝝ ſuoꝝ noĩe formalẽ dictaret epiſtolã ſic cœpit.Dñs & deꝰnoſter hoc fieri iubet.Vñ inſtitutũ in poſterũ,ut ne ſcripto quidem,ac ſermone cuiuſq̃ aliter appellaretur.

DE TIGRIDE DILANIANTE LEONEM,EPIG.XVIII.

LAMBERE SECVRI.Bãditur Domitiano de Tigride,q̃ leonẽ dilãiauerat,rem añ actis tpibus inuiſam.Rurſus hoc tribuẽs principis numini.TIGRIS.appoſitiue magna gloria ab hyrcano iugo,hoc eſt quæ in hyrcania gloriæ principatũ obtinuiſſet ob magnitudinẽ ferocitatẽq;.Tigres hyrcani,atq; indi ferũt.Sed in Hyrcania ferociores ſũt. Vir.Hyrcanæq; admorunt ubera tigres.Ex oĩ beſtiarũ genere ſolæ feræ pãtheræ,& Tigres macularum uarietate ſpectantur.Tigris eſt uelocitatis tremendæ.& tũc maxĩe cognitæ cũ capiť.Totꝰeius fœtus qui ſemper numeroſus eſt abſente matre capiť,ab inſidiãte homĩe q̃maxime pernici equo inſidente & in recentes de induſtria paratos ſe ſubinde inferente .At ubi uacuũ cubile in reditu reperit fœta.Mas enim ſobolis curam nõ habet.fertur p̃ceps, odore ueſtigia ꝑſequẽs,Raptor appropinquãte fera,unũ ex catulis abiicit,app̃hẽdit illa morſu,& q̃ſi pondere aucta celeritate ad cubile reportat,iterũq; cõſequiť,dõec raptor nauim ĩgreſſus irritã faciat illius in littore feritatẽ.Hinc tigris nomẽ huic feræ ĩpoſitũ.ſiqdẽ Medi tigrĩ ſagittã appellant.unde flumen quoq; mira celeritate decurrens,Tigris appellatus eſt in regione Armeniæ minoris,fonte conſpicuo ortus in planitie, ubi tradior fluit,hoc eſt uſq; ad medorũ fines diglito appellať,tũ incipit uocari tigris,quod ueluti ſagitta uolare uideať.ĩfluit in lacum arethiſſam,oĩa illata põdera ſuſtinentẽ,& nitrũ nebulis exhalantẽ.Vnũ ei piſciũ genꝰẽ,& hoc trãſcurrentis fluuii alueo nõ miſceť,ſicut nec e tigri piſces in lacũ trãſnatant.Ferť ãt & curſu & colore diſſimilis,trãſuectuſq; occurrẽte tauro mõte in ſpecu mergiť ,ſubterq; lapſys ab altero latere eius erũpit.quem locum zoroandam nominant.Eundẽ eſſe paleæ.aliaq; diuerſa oſtendũt. Alterũ deinde tranſit lacũ,q theſbitis appellatur,rurſuſq; in cuniculos mergiť, & poſt uigintiqnq; millia paſſuũ circa nymphæũ reddiť tã uicinũ Arſaniæ,ut cõfluant. nõ tñ miſceãť leuior.n.arſanias innatat,q̃tuor fere milliũ ſpatio mox diuiſus ĩ euphratẽ mergiť.Tigris ãt ex armenia acceptis fluminibus claris arabas.oreos.adiabenoſq; diſterminãs.Meſopotamiã facit & citra babyloniã in duos alueos diuiſus altero meridiẽ,ac ſeleuciã petit,altero ad ſeptentrionẽ flexꝰcãpos cauchas ſecat.& ubi remeauere aq̃ paſitigris appellať. Poſtea recipit ex media hydaſpen,& ĩ lacꝰchaldaicos ſe fũdit. Mox uaſto alueo ꝓfuſus decẽ oſtiis mari pſico ĩferť. Proxima tigri regio paropotamia appellať. Armeniæ duæ ſũt,maior & minor.Maior incipit a pariedris montibꝰ,& euphrate amne auferť cappadociæ,quẽ ipſa ſimul,& tigrin fundit,quo

a meſopotomia diſtermiat̃.initiũ eiꝰ regionis faciẽs ĩter duos amnes ituræ.Quod intereſt ibi tenẽt arabes orei.Sic fines uſq; ĩ diabenẽ,ꝓfert ab ea trãſuerſis iugis ĩcluſa.Latitudinẽ ĩ læua pãdit ad cyrũ amnẽ trãſuerſa ĩ araxẽ.Lõgitudinẽ uero uſq; ad minorẽ armeniã,q̃ abſaro amne ĩ põtũ defluẽte.& pariedris mõtibꝰ q̃ fundũt abſaꝶ claudit̃.Araxes orit̃ in eniochis mõtibꝰ eo mõ quo euphrates ſex milliũ paſſuũ ĩteruallo. Hic quoad cãpos armeniæ ſecat,labit̃ placidꝰ & ſilens,neq; ĩ utrã ptẽ currat,mãifeſtꝰ.Cũ in aſpiora deuenit,hĩc atq; illinc rupibꝰ p̃ſſus,& quãto anguſtior,tãto magis pnix,frãgit ſe ſubinde ad oppoſita cautiũ,atq; ob id ingẽti cũ murmure ſonãſq; deuoluit̃ adeo citꝰ,ut q̃ ex p̃cipiti in ſubiecta caſurꝰ ẽ,nõ declinet ſtatĩ undã,ſed ultra q̃ canalẽ hẽt euehãt,plꝰ iugeri ſpatio ſublimis & aqs pẽdẽtibꝰ ſemetip̃e ſine alueo ferẽs.Deiñ ubi incuruꝰ,arcuatoq; amne deſcẽdit,fit tranqllꝰ.iterũq; p cãpos tacitꝰ & uix fluẽs in id littꝰ elabit̃. A IVGO.A mõte.pars,p toto.Quid iugũ mõtis ſit,ſupiꝰ diximꝰ.HIRCANO.Hyrcania Scythiæ,ꝓuincia ẽ ĩ regiõe q̃ a pauortene dr̃,a caſpiis oriẽtẽ uerſus,a q̃ gẽtes Hyrcãi dicti. Ab eoꝶ littoribꝰ hyrcanũ mare uocari ĩcipit a flumĩe ſideri.Abũdat hæc,ꝓuincia pãtheris.pardis.& tigribꝰ.Luca.Quas nemore hyrcão matrũ dũ luſtra ſequũt̃,Altus cæſoꝶ pauit cruor armẽtoꝶ CONSVETA LAMBERE DEXTRAM.Mãſuefacta.Talis ĩ ſpectaculis propoſita fuerat prius a diuo Auguſto,poſtea a Domitião.CONSVETA.Solita.Suere ꝓprie ſarciare ẽ.uñ ſutores dicũt̃,q calceos ſuũt.& ſutrinæ,ſutoꝶ tabernæ.& ſutoriũ nomẽ poſſeſſiuũ,uñ artẽ ſutoriã,& inſtr̃a ſutoria dicimꝰ.Et ſuterna ip̃a ſutura,ſiue opꝰ ſutoriũ.Var.Quod ſuternas facere ĩſciꝰ Nihili hõ agis.Et ſubula qua pforãt̃ calcei ut ſætæ ĩmittãt̃,a q̃ fit deſubulo uerbũ,qđ ẽ pfodio Var.Alterã carneadẽ deſubulaſſe bõa corpis ſecutũ.& ſubulo aĩal e ceruoꝶ gener̃,de quo alibi diximꝰ.Et ſutelæ doloſæ aſtutiæ,a ſimilitudĩe ſuẽtiũ dictæ.& ſueſco,q̃ſi ſuor,atq; alligor ad aliqđ agẽdũ.& cõſuetudinẽ capio,hoc ẽ ſueſacio dr̃ .a quo ſueſio.& ſuetus.& ſueſactus.& ſuetudo.& ſueſacio.itẽ a ſuo cõpoſita ſiũt aſſuo qđ eſt ſuẽdo annecto.a quo aſſueſco.& aſſueſacio uñ aſſuetus,& aſſueſactus.itẽ aſſuetudo.& aſſueſactio.interſuo.interpono.ĩtermitto.Perſuo ĩ totũ ſuo.Exuo,qđ ꝓprie ẽ exoluo,& q̃ſi diſſuo.Vir.Extulit exutas uĩculis ad ſydera palmas. Aliqñ tñ põit̃ pro denudo.idẽ.Magna oſſa,lacertoſq; exuit.Mõ ꝓ alleuo.idẽ.Et ſiq̃s adhuc p̃cibus locꝰ exue mẽtẽ.itẽ,p libero.Lucil.Vñ domũ uix redeat,uixq; hoc piculo exuat ſe.Hĩc deriuãt̃ exuuiæ,quæ ſũt nõ ſolũ hominũ,ſed alioꝶ quoq; aĩaliũ ſpolia.Vir.de ſerpẽte cõpoſitis nouis exuuiis.nitiduſq; iuuẽta uoluit̃.Huiꝰ cõtrariũ ẽ induuiæ ab ĩduẽdo dictæ.Vñ & ĩdumẽta,hoc eſt ueſtimẽta.induo uero ab intus deducit̃ quaſi intuo,ſicut induſiũ,de quo ſupra diximus,q̃ſi intuſiũ.Ab induo indutor.& indutrix deriuantur.Præſuo,anteſuo.inſuo idẽ qđ ſuo,ſiue ĩterſuo.Ab hoc inſuetũ dicimꝰ eũ q nõ fuit inſutus,hoc ẽ frequẽs ad aliqd agẽdũ.& iõ nõ hũit cõſuetudinẽ.ſed ẽ inſolutus.Subſuo,ſubter ſuo.Diſſuo,diſſoluo .Cice.Magis cẽſent ſapiẽtes docere ſenſim diſſuere q̃ repẽte p̃cidere.A quo diſſueſco,hoc eſt diſſoluo me amore,& cõſuetudine priſtĩa,qđ & diſſueſacio dr̃.uñ diſſuetꝰ,& diſſueſactus . & diſſuetudo .& diſſueſactio.Veteres diſſueui illũ actiue dixerunt pro diſſueſeci,hoc eſt cõſuetudinẽ diſſolui. Titinnius.Paraſitos ammoui lænonẽ ædibus expuli,diſſueui ne quo ad cœnã iret extra cõſiliũ meũ. ĩ eadẽ ſignificatõe deſuo quoq; uſurpamus.& ab eo deſueſco.deſueſacio.deſuetus.deſueſactꝰ. deſuetudo.đſueſacio.Reſuo,rurſus ſuo.Cõſuo,ſimul ſuo.Hĩc cõſueſco,q̃ſi applicor,atq; aſcribor ad aliqd agendũ,ita ut cõſuetudinẽ faciã.Ab eo cõſueſacio.& cõſuetudo đducũt̃ .Plautꝰ ẽt cõſuetionẽ,p cõſuetudine frequẽter uſurpat.Cõſueſcere ẽt aliqñ põit̃ pro eo,qđ eſt coire,& rẽ habere.idẽ. Sed tu unq̃ cũ qq̃ uiro cõſueuiſti.Le.Niſi eq̃dẽ cũ Alcheſimarcho nemine.Neq; pudicitiã meã mihi alius qſq̃ ĩminuit.Suo uero a ſue deducit̃,qa huius aĩalis pilis ĩ ſuẽdo ſutores utunt̃,ut inferius dicemus.LAMBERE.Lingere.Hinc qdã labꝶ deductum uolunt,qđ falſũ ẽ.Nã labꝶ a lauãdo dr̃,qđ aq̃ ſupficie pluat̃.Etenĩ ꝓprie labꝶ margo,& extrema ora fluminis.lacus.fontis,& alioꝶ hmõi,quæ leui aquæ motu pluunt̃.Hinc labra & oris,& aliaꝶ rerũ extremitates uocamus,q̃ in hoĩe etiã labia dicunt̃,& fœminino genere labiæ.Terẽ.Continuo accurrit ad me q̃ longe qdẽ ĩcuruus tremulus,labiis demiſſis gemẽs.Ab hoc fit ſublabro uerbũ,qđ ſignificat intra labra ĩmitto.Neui.iã ego illis ſubiens ſublabrabo eſui illud ſinciput & diminutiuũ labellũ,qđ mõ de puo hominis labio dr̃.Plau.Confere labella labellis.A quo fit collabello,qđ ẽ labra adiũgo.Laberiꝰ.Perge iã collabella oſculũ,hoc ẽ iũctis labris oſculare.Mõ genus uaſis ẽ,qđ & labꝶ a lauãdo dr̃.Ply.Cineremq; in labellis aq̃ addita cõfricãt manu,& cõſidere patiunt̃.Hinc labra uinaria dicunt̃ .labra lupinaria,& labra olearia,in qbꝰ lupini cõdũt̃,& in q̃ uina e lacu,oleũ e cortina transferunt̃.Labra ẽt plagaꝶ,ac uulnerũ,& fiſtularũ dicunt̃,hoc eſt extremitates.Hinc labruſca appellata qđ in labris,hoc ẽ extremitatibus agroꝶ ſepibuſq; naſcat̃.hæc eſt uitis ſilueſtris,in qua fit optimũ uinũ,qđ uocat̃ oenanthinũ,hoc ẽ uinũ e floribꝰ,qppe οἶνος uinũ ẽ,ἄνθος flos duæ floꝶ eius libræ ſumũt̃,& in muſti cado macerãt̃ poſt triginta dies mutãt̃.& labrũ ueneriũ,herba ĩ fluminibus naſcẽs,cui uermiculus ĩeſt,q circa dẽtes ĩ dolore ligat̃,aut cauis eoꝶ cæra ĩcludit̃.Miro certe decore labroꝶ ſitũ natura diſpo

fuit,& q̃ q̃ſi antea cohærebãt,decẽter ĩterſcidit,quoꝝ ſupius ſub ipſa medietate nariũ lacunã q̃dã leui q̃ſi ualle ſignauit,inferiꝰ hõeſtatis gr̃a foras molliter explicauit.A labris brõchi labeones appellati ſũt.qppe brõchi dicunt̃,q ꝓducto ſũt ore,& dentibꝰ eminẽtibꝰ.A labris ergo potius,hoc ẽ oris extremitatibꝰ ẽ lãbo deductũ.Nihil eñi aliud ẽ lãbere,q̃ liguæ,& labiorũ extremitatibꝰ leuiter aliqd tãgere.A lãbo fit delãbo.& prolãbo eiuſdẽ ſignificatiõis.SECVRI.Nihil tale timẽtis.Securꝰ eñi dr̃,q ſine cura eſt,q̃ſi ſeorſum a cura.Hĩc aliqñ pro cõtẽptore accipit̃ Vir.ſecurꝰ amoꝝ germanæ.idẽ.Securi pelagi,atq; mei.Ab hoc fit ſecure aduerbiũ.& ſecuritas nomẽ,hoc ẽ qes.trãqllitas.Cura aliqñ ſtudiũ & diligẽtiã ſignificat,ut ſalus tua eſt mihi curæ,hoc ẽ ad ea,q̃ ad ſalutẽ tuã ptinẽt,oẽm ſtudiũ,diligẽtiãq; adhibeo Aliqñ accipit̃ ꝓ ope,qđ adhibita cura & ſtudio fit.Mart.Teq; piget curæ præmia ferre tuæ.i.p̃mia opis abs te facti.Itẽ ꝓ ſolicitudine,& anxietate.Terẽ.Quãta me cura & ſolicitudĩe affecit,& ita ĩuicẽ hæc duo diſtigunt̃,qđ cura ꝓprie ẽ in ſpe bonoꝝ.Solicitudo uero ĩ metu maloꝝ.Dicta aũt eſt cura,qđ cor urat.Quidã curã,& curationẽ.& curaturã ita ſeparãt,ut cura mẽtis ſit curatio mediciæ.Curatura diligẽtiæ.Terẽ.reddũt curatura iũceas.Veꝝ hæc ſæpenũero cõfũdũt̃. A cura fit curioſus q nimis affectate cũcta pquirit,ẽt q̃ ad eũ nõ attinẽt.A quo fit curioſitas.affectatio.diligẽtia.& curioſe aduerbiũ,& hoꝝ cõtraria incurioſus.incurioſitas.incurioſe.itẽ accuratꝰ, ut accurata oro,hoc ẽ cũ cura & diligẽtia fcã.& accurate aduerbiũ.i.exacte diligẽter.itẽ curo curas,qđ mõ ſignificat do opam.Ci.Cura ut ualeas.Mõ incũbo,curã habeo.Plau.Tu q̃ agẽda ſũt cura.i incũbe ad ea,quæ agẽda ſũt.Nõnũq̃ medeor.Ci.Difficiliꝰ.n.alii aliis morbis curãt̃.interdũ reficio.Vñ curare corpꝰ,cũ de hoĩbus loq̃mur,eſt cibo,lauacroq;,& aliis ſimilibus opam dare.Vir.Corpora curamus,feſſos ſopor irrigat artus.Cũ uero de apibꝰ,aut aliis hmõi aĩalibꝰ,cibo tm̃.Hinc curatores dicunt̃,q pupillis loco tutoꝝ dant̃,qđ pupillariũ bonorũ curã gerãt.itẽ illi q rei frumẽtariæ & agris diuidũdis p̃poſiti ſũt.Huius uocabulũ fœmininũ ẽ curatrix,& a curatore curatoriũ dicimus,ſicut a tutore tutoriũ,& curatoria actio.curatoriũ munus. A curo ẽt curia deriuat̃.Quippe Romulus populũ Romanũ ĩ trigĩta ptes diuiſit,q̃s qm̃ tũc reipublicæ curã p eaꝝ ptiũ ſñiam expediebat,curias appellauit his poſtea additæ aliæ qnq; fuere,ita ut in ſua q̃ſq; curia ſacra publica faceret,feriaſq; obſeruaret,iiſq; curiis ſingulis noĩa eaꝝ uirginũ impoſita ſũt,q̃s Romãi a Sabinis rapuerãt.Dehĩc curia hoſtilia,quã primũ ædificauit Hoſtilius rex,qđ ibi ſenatus curaret res hũanas,ſicut ĩ curiis ueteribus curabãt ſacerdotes res diuĩas.Vñ curiões dicti,q ad ſacra accerſebãt & ſupplicatiões ĩdicebãt.& curiatus ipe ſacer magiſtratus.& curionũ æs,qđ dabat̃ Curiõi ad ſacerdotiũ curiatus.& curionia ſacra,q̃ a curiõibꝰ ĩſtituta in curiis fiebãt.& curiata comitia cõuẽtus,q litiũ cã in curiis fiebãt.Curionẽ magnũ.Plau.ꝓ macro poſuit,q̃ſi cõfectũ,atq; extẽuatũ curis.& excurio uerbũ,qđ ẽ extra curiã eiicio.Var.Appolloniũ iõ excuriauit,qa nihil hẽbat.A curia ẽt curiales uocati eiuſdẽ curiæ tribules. & curiales flamĩes,ſacerdotes curiarũ.Curiales uero mẽſæ uocitabant̃,in q̃bus ĩmolabat̃ Iunoni,q̃ curitis appellata ẽ nõ a cura,ſed ab haſta,quã mãibus ferebat.hæc eñi ſabinoꝝ ligua dr̃ curis.Quẽadmodũ Romulus Quirinus ẽ dictus,ꝙ haſtã ferre ſolitus erat.a quo Romãi q̃rites nũcupati.Nũc quoq; pari rõne Romana curia dr̃ põtificis maximi patrũq;,& mĩoꝝ põtificũ cõuẽtus,ꝙ ĩ ea totius orbis terraꝝ,& chriſtiãæ rei publicæ negocia curẽt̃,nec mĩus ꝓfana q̃ ſacra,a q̃ q eã ſequũt̃ curiales appellãt̃.A curo p̃terea fit cõpoſitũ procuro,qđ ĩterdũ idẽ qđ curo ſignificat.Apu.Hũc eñi equulũ ſuũ curioſe nimis ꝓcurãtẽ ĩuẽi.interdũ aliẽa negocia gero.uñ ꝓcuratores dicti,quẽadmodũ Vlpiãus definit q aliẽa negocia mãdato dñi adminiſtrãt,põtq; uel oium reꝝ,uel ptis,uel tm̃ unius eẽ ꝓcurator,cõſtituiq; uel corã,uel p nũciũ,uel p epiſtolã. uñ lr̃æ ipæ ſiue tabellæ ꝓcuratoriæ appellant̃,& geſtio ipa negocioꝝ ꝓcuratio.itẽ a curo cuſtos,q rẽ aliquã curat,& tuet̃.uñ cuſtodẽ hoſtii dicimus,q curat,ne qs ĩiuſſus ĩgrediat̃,cuſtodẽ horti,q hortũ tuet̃,nec aliquẽ patit̃ ĩgredi,aut dãnũ facere.Cuſtodẽ furũ,q fures obſeruat,& ꝓhibet.Cuſtodẽ ſacroꝝ,q ſacra miniſtrat,atq; obſeruat.Vir.At domꝰ herculei cuſtos pinaria ſacri.Ab hoc fit cuſtodio uerbũ,qđ ẽ obſeruo.& cuſtodia obſeruatio,quã ueteres cuſtodelã dixere.& cuſtoditio,opa ad aliqd cuſtodiẽdũ ſũpta.& incuſtoditũ,qđ ſine cuſtodia ẽ.Mar.ĩcuſtoditis & aptis leſbia ſemp liminibus peccas.itẽ a cura obſcuꝝ,ꝙ ea q̃ lumine carẽt curã nobis obiiciãt,de quo ĩferius latius differemus.itẽ aliud cõpoſitũ curifugia nomẽ a nobis uillæ nr̃æ nup ĩditũ quã ĩ ſentinati agro hẽmus.ĩter duo fluẽta ſentinũ.& neuolã,ubi ſaluberrima ẽ cœli tẽpies.Situs amœniſſimus.cœlũ hyeme nõ nimiũ frigidũ.æſtate gelidũ flãtibꝰ ſp ſuauiſſimis auris agri forma pulcherrĩa,& q̃ſi ãphitheatꝝ quoddã ĩmẽſũ naturæ mãibus fcm̃.Lata & diffuſa plãicies mõtibꝰ cingit̃.Mõtes ꝓceriore ſui pte ſiluas hñt.& nẽora ãtiq̃,iter q̃ ſũt pĩgues,& terrẽi colles apti frugibꝰ,& oĩ fructiferaꝝ arboꝝ genere cõſiti.Sicubi ſaxũ ẽ,p̃ſtat cubilia feris.Nullũ aucupio,nullũ uẽatõi cõmõdũ deeſt.Sub iis p latera uieæ porrigũt̃ lõge,lateq; cõtextæ,circũ q̃s oleæ ſũt nr̃o iuſſu plãtatæ mirã p̃ ſe uiriditatẽ ferẽtes.a fiñ uero,imoq; margine arbuſta oĩs gñis,& ſilua ſolis cõſita caſtãeis,q̃s ĩ altũ ſurgẽ ſingulari uoluptate ſpectamꝰ, tũ

ꝑata florib⁹,& teneris herbis uirētia,ut q̄ ꝑēnib⁹ riuis nutriūť.Cāpi ꝑterea lati,spatiosiq; quos nisi īgētes boues,& fortissima aratra nō domāt,adeo tenaces sunt glebæ soluq; ꝓsecatū assurgit,ut nouo ꝓscindi sulco sit necessariū.in iis sūt ulmi miro ordīe dispositæ,qb⁹ adiūctæ uites sustinēť.Sūt ad terrēdas fruges pistrīa q̄ ueteres a molēdo moletrinas uocabāt. sūt figlīæ operū uarietate mirabiles,in qb⁹ībrices tabulæ.tegulæ.lateres.folia.uasa oīum generū fiunt.& ne piscat⁹ quoq; cōmoditas deesset,lac⁹ ē āplissim⁹,nr̄a opa nup factus,nō magno qdē sūptu pp colonoꝝ,q nobis adiumēto fuerūt egregiā erga nos fidē ac bēiuolētiā,sed tāto studio. cura. diligētia,ut uix credas tm̄ op⁹priuatis uirib⁹tā breui tpe fieri potuisse.Gignit hæc aq̄ spōte sua uarios,ac laudatissimos pisces. Verūtn̄ & Perusini nr̄i,q nup nos cū oī nr̄a ꝓgenie ciuitate donarūt,e trasimeno suo nō puā pisciū q̄titatē misere,& Sētinates nr̄i certatī undecūq; alios aduehūt,ut celeri⁹īpleāt æquor,nec ullū piscis gen⁹ desit,qd' aqs dulcib⁹nutriri possit. O pæ ꝑtiū ē uidere iā naues p ea loca discurrētes,ī qb⁹nup sata erāt,& prata.& arbores.& pisces nunc ali, ubi paulo an̄ greges,atq; armēta pascebāť.ingēs ꝑterea uoluptas ē e fenestris uillæ,q̄ ī editiori colliculo sita ē,hæc loca ꝓspicere,neq;.n.terrā,aq̄sq;,sed pulcherrimā q̄dā spēm ab eximio pictore descriptā cernere uidemur,usq; adeo multaꝝ,ac uariaꝝ reꝝ pulchritudīe oculi q̄cūq; ici derīt,reficiūť.Rō āt īpositi huic uillæ,qd' dixim⁹,noīs hæc fuit. Quod cū q̄dā ciues nr̄i uel leuitate aī,uel qd' poti⁹remur īuidia.qa domū nr̄am bonoꝝ oīum cōe pfugiū eē aīaduertebāt, exibere nobis ī rep.negociū cœpissent cædēdū eis eē putauim⁹,ne qd̄ dici uulgo solet,pugno aduersus calcitrātes asellos cōtēderem⁹.Trāstulim⁹itaq; nos ī hāc,quā dixim⁹uillā,eāq; curifugiā noīari ī posteꝝ iussimus,qd' secuti in ea studiis nr̄is q̄ uita nobis iocūdiora sūt,& cōfluētiū ad nos amicoꝝ dulcissima cōsuetudīe pfruamur.ægestatē.miseriā.mēdicitatē. & ut dicā liuorē leuissimoꝝ hoīum irridētes.FERA.Quasi reuersa ī pristinā feritatē,TEMPORIBVS Tp̄s qdā eē definiūt certā dimēsionē,q̄ ex cœli cōuersiōe colligiť.Alii nūeꝝ mot⁹esse dixere. sed neutꝝ ꝓbo.Cur enī solis,& lūæ,ac syderū mot⁹sint tpa,& nō poti⁹ oīum corpoꝝ. An uero si cessarēt cœli lumīaria,& rota figuli moueret,nō eēt tp̄s,quo eos gyros metiremur, dicemusq; aut æq̄lib⁹morulis agi,aut si alias tardi⁹,alias ueloci⁹moueret,alios magis diuturnos eē,alios min⁹.Quid uero:Nōne & nos cū hæc dicerem⁹,ī tpe loq̄remur:Sed ne corpis qdē motū definiri tp̄s posse existīo.Siqdē corp⁹ aliqn̄ moueť,aliqn̄ stat.nec solū motū ei⁹,sed ēt statū tpe metimur,& dicim⁹tm̄ stetisse,quātū tpis abiit.Et cū uoto cuiusdā stetisse sol dr̄,ut uictoriosissimū ꝑliū pageret,nōne sol stabat,tp̄s uero ibat:Nequaq̄ igiť corpis mot⁹dici p̄t.Nā nūeꝝ mot⁹dicere tp̄s pene īsania mihi uŕ.Democrit⁹atq; Epicur⁹mūdū ex īdiuisibilib⁹frustis quos atomos uocāt,fabricatū eē dixere.Dura sane,& minime ꝓbabilis sn̄ia.Quātū āt magis fuisset īprobāda,si mūdū cōstare ex atomoꝝ nūero dixissēt.nō aliter ac si dicerēt domū constare ex nūero lapidū,aut līeā cōstare pūctoꝝ,cū paries ex nūerosis lapidib⁹,& līea(ut qdā uolūt) ex nūerosis pūctis,nō ex eoꝝ nūero cōstet. At tp̄s nō mō nūer⁹n̄ ē,sed ne nūerosum qdē, aut nūerabile. Arenā.pecuniā gētē nūerosā dicim⁹,q̇a multa nūero,uel nūerabilē,īnūerabilēue,qa p̄t.aut nō p̄t nūerari. Agrū uero mare.cœlū nō nūero cōphendim⁹,sed metimur q̄uis mēsura ip̄a numero colligať.Dicim⁹.n. aut īdefinite lōgi⁹ē hoc tp̄s q̄ illud,aut definite duplū ē,hoc ad illud.Sed si metimur,qd' nā tp̄s metimur.Tria sane tpa affirmāt.Præteritū.pn̄s.futurū.Sed quō tria sūt,cū ꝑteritū iā nō sit.futuꝝ nōdū uenerit.istās nō pstet:Nō igiť metiri ꝑteritū possum⁹,qa iā nō ē.nō futuꝝ,qa nōdū ē.nō ꝑsens,q̇a nullū ei⁹spatiū ē.Quō igiť tp̄s ip̄i definiem⁹:Dicem⁹ne cū Ci.tp̄s definire difficile ē:An uero distēsiōem quādā eē affirmabim⁹: Certe hoc affirmabim⁹.Sed cui⁹rei distēsio sit,ignorare nos dicem⁹.Scim⁹sane nos ista in tpe dicere,diuq; nos iā de tpe locutos eē,atq; ip̄m diu nō nisi mora tpis diu eē.sed q̄uo hoc scim⁹, qn̄ qd sit tp̄s nescim⁹:An forte nescimus quō id dicam⁹qd' scimus. An uero aī distēsionē esse tp̄s dicemus:An potius academicoꝝ more dicemus nos nescire qd nesciamus: Ab hui⁹ tpis similitudīe,qd' spatio metimur syllabaꝝ quoq; īnūerosa oṙone tp̄s appellamus,qd' breuiores ꝓductioresue sint,& breuiore lōgioreue tpe ꝓferāť.itē tpa dicimus q̄tuor āni tēpestates Ver. æstatē.autūnū.hyemē.itē q̄ caluariæ ex utroq; latere subiacēt,ꝙ moueť.& mobilitate ip̄a q̄busdā īteruallis q̄si tpa imitāť.Sūt q scribāt cōtīuū ac iuge tp̄s p accusatiuū casum significari. Terē.Trigīta dies ī naui sum⁹.Per ablatiuū uero cū aliquo īteruallo.Plau. Agꝝ hūc decēnio colui.Sed hoc falsū eē doctissimoꝝ uiroꝝ auctoritate ꝓbať. Ci.sāe,& Vir.sæpius accusatiuo, ablatiuo rarius utūť,& tn̄ īdifferēter. Aliqn̄ tpe in ablatiuo ꝓ eo,qd' ē intra tp̄s usurpam⁹.Ci. Paucis diebus erā missur⁹ domesticos tabellarios.idē.biduo,aut ad sūmū triduo pituꝝ,hoc ē ītra paucos dies,& intra biduū,uel triduū.Et qn̄q; in hoc genē sermōis omittamus post.ut ītra decē dies q̄ uēit cōfecit oē negociū.Paucis dieb⁹ q̄ Rhodū appulsus ē,duxit uxorē.i.post q̄ uēit.& postq̄ appulit,q̄ exēpla apud historicos frequētissima sūt.Pro tpe aduerbialiter usurpam⁹.i.ꝓ rōe tpis.Cū tpe.i.cū mora,& spatio tpis.In tpe oportūe.Ex tpe subito,q̄si extra tpis cōmoditatē.a tp̄s deriuať tēpestas,qd' mō simpliciter ꝓ tpe pōiť.Sal.ea tēpestate ī exercitu nr̄o

fuere cōplures noui,atq; ignobiles.interdū significat serenū tp̄s,atq; tranqllū. Vir. Vn̄ hæc tā clara repēte tēpestas.nōnūq̄ ꝓcellā.Ply.hūc diē festū tēpestatibꝰ leniēdis ferūt īstitutū. idē .tēpestates uocamꝰ,in qbꝰ grādies.ꝓcellæ.cæteraq; similia ītelligūť.Vir.Et fœdā glomerāt tēpestatē ībribꝰatris.Hīc tēpestuosū ꝓ ꝓcelloso accipimꝰ.Gel.Mare sæuū ac tēpestuosū erat. tēpestas alba dr̄,cū nubes cādicās obtegit cœlū.Ply.Nube grauida cādicāte,qđ uocāt tēpestatē albā.grādo īmiebat.itē a tp̄s tēpestiuꝰ,hoc ē opportunꝰ. A quo tēpestiuitas opportūitas,& tēpestiue opportūe.Eiꝰ cōtrariū intēpestiuꝰ. A quo ītēpestiuitas.& intēpestiue,hoc ē īportunꝰ īportūitas.īportūe. Veteres ēt tēpestū ꝓ tēpestiuū.intēpestū ꝓ ītēpestiuo usurpauere. Vn̄ nox ītēpesta,de q̄ supra diximꝰ,ꝙ mīme tēpestiua sit rebꝰ agēdis.itē a tp̄s tpariū dicimꝰ,qđ nō ē ꝑpetuū,sed ad tp̄s durat.Ply.Opꝰ maximū oīum q̄ unq̄ fuere hūna manu fcā,nō tparia mora,uerūetiā æternitatis destīatione.Hīc tpariū theatrū,de quo supra diximꝰ. Quidā in hūc sensū tpale ēt usurpāt.Tpariū ēt,& tpale,& tpaneū dicimꝰ,qcqd ad tp̄s attinet. Vn̄ extēporariū,siue extpale,siue extēporaneū ꝓ subitario accipimꝰ,ut extēporariā,siue extpalē orōnē.hoc ē īpræmeditatā ac subitariā. A tpaneo ēt cōtēporaneū dicimꝰ eiusdē tpis,quē nōnulli græca uoce syncroniū appellāt.Sūt ēt q ab his aduerbia usurpēt tparie,& tpaliter,& tpanee,hoc ē ad tp̄s.Et ab iis cōposita extparie.extpaliter.extpanee.q̄ significāt īpræmeditate,& extpalitas dictio sine p̄meditatiōe. Sue.de tito.Latinæ,græcæq; linguæ uel in orādo uel ī figēdis poematibꝰ promptꝰ & facilis ad extpalitatē usq;.itē a tp̄s fit tēperior,hoc ē celerior,& q̄si tēpestiuior.& tpius aduerbiū hoc est celerius,& quasi ante tempus.Columella,& ante crepusculū propter cibi spem temperius ad officinā redeant.itē tempero uerbum,qđ proprie est temporis rationem habeo moderor,tempori accōmodo,uerū ad alia quæcūq; trāsferť. Vnde temperare uinū dicimus adhibita aqua.Temperare irā,sedato animo.temperare ferrū,flāmis & ictibus. A tempero fit temperamentū,hoc est modificatio quædā.Ply Tali adhibito tēperamento,ut nec laxet nimis,nec arctū eē patiať,& tēperatura.idē.ferrū a rubigine uīdicať cerusa,& gypso,& liquida pice.Hæc est temperatura a græcis antipathia dicta,& tēperies,qđ modo significat temporis aptitudinē,ac cōmoditatē ad aliqd agendū.idem.Sic iudicať anni tēperies.alibi tardiꝰ.alibi maturiꝰ.mō tempam ētū.Ply.Iunior,in quo saluberrima est aeris tempies,pro hac aliqn̄ temperaturā ponimus. Var.Quæro utrum hoc adduxerit cæli tempatura,an terræ bonitas.& temperantia ꝑ homo per eā affectiōes aī temperet ac moderetur. Definiť enī hoc mō.Tempantia ē rōnis in libidinē,atq; in alios nō rectos īpetꝰ aī firma,& moderata domīatio,quā græci σωφροσυνη uocāt.Eius partes sūt cōtinētia ꝑ quā cupiditas cōsilii gubernatiōe regiť.Clemētia ꝑ quā aī temere ī odiū alicuius cōcitati comitate retinenť.& modestia,ꝑ quā pudor honestꝰ purā,ac stabilē cōparat auctoritatē.Cōtraria tpantiæ est intpantia.Ab illa tempans dr̄,quē græci σώφρονα uocāt.& tempanter aduerbiū qbus cōtraria sūt intēpans,& intempanter. Et cōparatiua,ac superlatiua eoꝝ tpantior .tpātissimus.intpantior.intempātissimus.tempantius.tpātissime.intēperātius.intpātissime.Præterea a tempo tempatus,hoc ē moderatus.& tpate aduerbiū,moderate,& tpator.tpatrix.tpatio,qđ est moderator.moderatrix.moderatio.& obtpo,qđ ꝓprie significat cōsulo ꝓuideo.Terē.Ex q̄ re minus aut famæ foret,aut rei obtpans.Figurate tn̄ & frequētius accipiť pro morē gero.Ci.Sic mihi sp obtpauit tanq̄ filiꝰ p̄ri .IN ALTIS SILVIS. In iugis mōtiū hyrcaniæ.NIHIL.Non aliqd.Hilū ueteres dixere paruū illud nigrū,qđ in sūmitate fabæ adhæret.un̄ ꝓ breui & exiguo usurparūt.Ennius,neq; dispēdiū facit hilū. Lucillius,Quod tua lades culpa nō ꝓficis hilū.Cic.Tū illud qđ Sisyphus uersat saxū sudās nitendo,nec ꝓfecit hilū. Ab hoc fit nihilū,ꝓ n̄ aliqd,q̄si nehilū qdē. Et ꝑ apocopē nihil, rursusq; ꝑ syncopē nil.Lucretiꝰ & Persius.e nihilo nihil ī nihilū nil posse reuerti.POSTQVAM. Postquā,& posteaq̄,cōnexiuæ ꝑticulæ sūt. Vir.Postq̄ altos tetigit fluctus.Sic.n.dictis seqntia copulāť.Sunt āt cōposita a post p̄positiōe.& q̄.post cōposita,& sepata īueīť,& significat μετα græcā p̄positionē,qn̄ ordinē demōstrat,siue loci,siue tpis,siue alicuius alterius rei. Vir .Post mōtē oppositū. Similiter dicimus post multū tpis,post pietatē utilitas ponēda est. Accipiť ēt loco aduerbii ꝑ postea.Teren.Post faciet tamen. Virgili.Post mihi non simili pœna commissa luetis. Ab hoc fit postea.postetior.a quo posterius. postremus.ultimus.a quo postremo aduerbiū, qđ & adpostremū dici tur,& quo ueteres usi fuerūt,Postremissimꝰ,& postremitas,pro extremitate.posterus,qui post nos futurus est. A quo posteritas.itē q mox aliquem seqtur,ut postera lux,hoc ē seqūes.Præposterus,q primo loco ē,cū deberet esse postremo. A quo præpostere aduerbiū,hoc ē ordīe cōuerso,& in q̄drupedibus posteri,pedes q post prios sūt,& posteriora,q̄ a uultu auersa sunt,& postes,q a post ostiū stant.& posticū.posticus.postua.posthumus.postilēa.posthēo.postridie.postriduāus,de qbus superius diximus.& postliminiū,qđ qs adeptus eē dr̄,cū extra limina,hoc ē termīos ꝓuīciæ ī captiuitate detētus,rursus ad ꝓpria limīa reuertiť.Paulus iuriscōsultꝰ postliminiū scribit eē ius amissæ rei recipiēdæ ab extrāeo,& ī statū pristinū īstituēdæ īter nos,ac liberos populos,regesq; moribꝰ,ac legibus cōstitutū.Nā qđ bello amisimꝰ,aut

Nox Intempe

ẽt circa bellũ.hoc ſi rurſus accipiam⁹,dicimus poſtliminio recipere, idq́ naturali æq̃tate ĩtroductũ ẽ,ut q p iniuriã ab extraneis detinebaẗ,is ubi ĩ fines ſuos rediſſet,priſtinũ ius ſuũ recipet. Sũt etiam qui a poſt poſtulo dictũ uolũt,quaſi poſt uolo,de quo paulo mox dicemus.

DE TAVRO AB ELEPHANTO INTERFECTO,EPIGRAMMA.XIX.

q

VI MODO PER TOTAM.Inſultat Tauro,q elephãtũ petere auſus,ab eo interfectus eſt.MODO.Pauloãte.STIMVLATVS.Agitatus,pcitus ſtimulus,pprie ĩſtrm ẽ,quo pũgnuẗ boues. Vñ p metaphorã ſtimulũ uocamus omne id,a quo uexamur. Hinc ſtimulum carnis,ſtimulum uitiorum dicimus. Ab hoc fit ſtimulo uerbum,qđ agito.uexo. Hinc ſtimulator. ſtimulatrix.ſtimulatio.& ſtimulam,deam ueteres dixerũt,quæ ad agendum ſtimularet.Stimulus autem ἀπὸ τοῦ στίζω deducitur,quod eſt pungo. A quo fit ſtigo latinũ. A quo inſtigo,qđ ſimiliter ſignificat ſtimulo.irrito. Vñ ĩſtigator.ĩſtigatrix.inſtigatio.& ſtigma notæ ĩfamiæ inuſta corpi.Poniturq́ ꝑ ipſa ĩfamia,ut ſupra dixim⁹. FLAMMIS. Nimia ira, p quã accẽdiẗ aĩus,atq́ ĩflãmaẗ.Flãma a græco deduciẗ φλέγω,quod ẽ ardeo. Vñ græce quoq́ φλὸξ dr̃.hinc flãmeũ,de quo ſupra diximus,q̃ & flãmaris toga dr̃. Vñ flammearii,flãmeoꝝ ĩfectores,a colore uiolæ luteæ,quæ flãmea appellaẗ.& flãmigena flãmagenit⁹.& flãmiger,flãmas gerẽs. & flãmmom⁹.q flãmas uomit.& flãmifer, q fert flãmas. & flãmeſco, accẽdor.& ĩflãmo.accẽdo.Cuius paſſiuũ eſt ĩflãmor. A quo ĩflãmator.ĩflãmatrix.ĩflãmatio & flagro, ardeo. A quo cõflagro.Hinc flagrãs a fragrante diſtiguiẗ.qm̃ flagrãs incẽdiũ ſignificat.fragrãs uero odorẽ,ꝙ ſpecie fcã ſit maior.ab eo fragrãtia,hoc ẽ odorat⁹ deduciẗ. A flagro uero flagratio,hoc ẽ ĩcẽdiũ. A quo cõflagratõ,uniuerſale ĩcẽdiũ.Sicut enĩ aq̃ diluuiũ facit,ita ignis cõflagratiõem. & flagꝝ.Cui⁹ diminutiuũ ẽ flagellũ,hoc ẽ ſũma arboꝝ ps & uirga,ꝙ caro eo pcuſſa cõflagret,q̃uis aliq a flãdo poti⁹ dictũ uelint,ꝙ uẽtoꝝ crebros ſuſtĩet flatus.Hinc flagriões appellati ſunt ſerui,ſicut a uerbere uerberões,& flagratores gen⁹ hoĩum,ꝙ mercede flagris cædi ſe pmittebãt.& flagello,qđ mõ ſignificat cædo,mõ ĩcrepo. Vñ flagitiũ dicim⁹ errorẽ,utpote rẽ.uel flagris.uel ĩcrepatiõe dignã.Cice Tãtã ne obliuionẽ inq̃t ĩſcripto pſerti,ut ne legẽs qdẽ ſenſerit quãtũ flagitii admiſiſſet? Aliqñ ꝑ ſcelere põiẗ. Vñ flagitioſũ dicim⁹. mõ ĩcrepatiõe dignũ, Mõ ſceleratũ. Ab eo fit aduerbiũ flagitioſe,hoc ẽ ſcelerate,ſiue p errorẽ.Sũt q a flãma flagito quoq́ deductũ uelĩt,q̃ſi flãmas agito.Eſt.n.flagitare uehemẽter,& ueluti cũ q̃dã ĩflãmatiõe aĩ petere. A quo fit cõpoſitũ efflagitare.Cice.Quanq̃ hoc cã poſtulat,nõ tñ flagitat.Quĩtil.efflagitaſti quotidião cõuitio,ut libros quos ad Marcellũ meũ đ ĩſtitutiõe oratoria ſcripſerã,iã emittere ĩciperẽ.itẽ a phlox,qđ græce flãmã ſignificat,flox appellaẗ uiola lutea,q̃ & luteola a nr̃is dr̃,& flãmea.Plyni.floꝝ pria uer nũciãtiũ uiola alba. Tepidiorib⁹ uero locis ẽt hyeme emicat,poſtea q̃ appellaẗ purpurea, ꝑxĩe flãmea,q̃ & flox uocaẗ. item a phlox flos,qa emicat.ſcĩtillatq́ ut flãma.Ei⁹ diminutiuũ ẽ floſculus. Ab hoc fit floreo. A quo floreſco,qđ & florefacio dr̃,hoc ẽ florẽ facio. Vñ effloreſco,ſiue defloreſco,florẽ facere deſino.ſiue florẽ amitto.& floreũ,qđ totũ ex floribus ẽ.& floridũ,qđ floribus abũdat. & florido uerbũ ꝑ floreo. A quo prata floridãtia dicũẗ.& florifer,ac floriger,q fert flores,& florifertũ ꝙ eo die, ſpicæ ad ſacrariũ feruntẗ. & florulẽt⁹ floribus plenus.& flora,dea.& floralia,ei⁹ deæ ſacra.Herculis æditũ Romæ tradũt ocioſum quõdã,ac feriatũ luſiſſe teſſeris ſecũ utraq́ mãu alternãte in una cõſtituiſſe Herculẽ.in altera ſeipm,ſub ea cõditõe,ut ſi ipſe uiciſſet,diſpendio tẽpli ſibi cœnã pararet,amicãq́ cõduceret,Si ãt uictoria Herculis foret,hoc idẽ de pecũia ſua uoluptati Herculis exhiberet,deĩde cũ a ſeipſo tãq̃ ab Hercule uictus eẽt,debitã cœnã,& nobiliſſimã meretricẽ Larẽtiã deo Herculi dediſſe.hãc cũ in tẽplo dormiſſet,uidiſſe ſibi ĩ ſomnis Herculẽ cõmiſtũ,ab eoq́ audiſſe,ut inde diſcedẽs cui primũ iuuẽi obuiã fieret,ab eo accipet mercedẽ. & eã ſibi crederet ab Hercule eſſe pſolutã. Abeũti igiẗ iuuenẽ ditiſſimũ Taraciũ prĩo occurriſſe, eãq́ dilectã ſecũ diutius habuiſſe.tãdẽq́ moriẽtẽ teſtõ hæredẽ ĩſtituiſſe.Larẽtiã igiẗ ampliſſimã adeptã pecuniã,ne diuinæ mercedi ingrata uidereẗ,quod acceptiſſimũ putauit eẽ numini populũ Romanũ,& ipam ſcripſiſſe hæredẽ,ſtatuiſſeq́ ut ex eius hæreditatis ãnuo fœnore ſu⁹ natalis dies celebrareẗ æditiõe ludoꝝ.Senatũ uero qa id flagitioſum uidebaẗ,deã hãc eẽ finxiſſe,q̃ floribus pẽẽt,eãq́ oportere placari,ut fruges cũ arboribus,& uitibus bene,pſpereq́ floreſcerẽt.itaq́ florã nũcupaſſe,& ludos ei dicatos appellauiſſe floralia.itẽ a phlox hoc ẽ a flamma phlegõitis deriuaẗ Lapillus,de quo ſupra diximus,ĩ quo flãma q̃dã ĩtus ardere uĩ.& phlegræus,de quo diximus.& phlegyas Martis fili⁹,rex Lapithaꝝ ĩ Theſſalia pr̃ ixionis,& corõidis a quo phlegyæ Theſſaliæ populi ſũt cognomĩati.& phlebes uenæ,ꝙ ſanguine ferueãt. A quo phlebotomia,ĩciſio uenæ,q̃ fit ad ſanguinẽ minuẽdũ ſedãdi feruoris gr̃a.& phlegma pituita. & phlegmõe, tumor,ſiue ſtupor.& flo uerbũ,qđ ẽ ſpiro,qa ſpũs oẽs calore hũorẽ diffũdẽte,ꝑuẽiũt,hĩc flat⁹,ſpũs uocaẗ.iterdũq́ accipiẗ p uẽto,q̃ & ipe ſpũs ẽ.& flatores,ita.n.antiq tibicĩes uocabãt,ꝙ flãdo tibias ſonarẽt.& flabellũ,quo uẽtilatio fit p æſtatẽ ad refrigerãdũ corp⁹.Ter. heus tu ĩq̃t Dore,cape hoc flabellũ.& uẽtulũ huic ita facito.hoc & muſcariũ dr̃ a muſcis abigẽ

dis.Martia.de muſcario pauõino.Lãbere q̃ turpes prohibet tua prãdia muſcas, Alitis eximiæ cauda ſupba facit.idẽ de Muſcario bubulo, Sordida ſi paruo fuerit tibi puluere ueſtis, colligat hãc tereti uerbere cauda leuis. Ab huiꝰſimilitudĩe muſcariũ ẽt appellat̃, coma illa q̃rũdã herbarũ, ĩ q̃ ſemĩa depẽdẽt, q̃lis ẽ ferulæ.feniculi.anethi. Olerisatri.& ſimiliũ.Ply.ſemĩe ĩ muſcariis depẽdẽte ut ferulæ.idẽ in papauere, & ſimilibꝰ.Scapus in harũdinibꝰ, iuglãdibꝰ.auellãis Panicula appellat̃.idẽ. Alteꝝ genꝰpapaueris nigrũ, cuiꝰſcapo ĩciſo lacteꝰſuccꝰexprimit̃.idẽ.Orthominiũ linũ fit e paluſtri uelut harũdĩe dũtaxat pãicula eiꝰ.hæc a pani, de quo ſupra diximꝰſimilitudĩe, nomẽ ſortita ẽ.Flo ẽt aliqñ ꝓ eo qđ eſt ſigno uſurpat̃, ꝙ æs, ſiue auꝝ, ſiue argẽtũ flãdo hoc ẽ flatu calfaciẽdo ſignet̃.hĩc flatũ æs, & flata pecũia dr̃.& flauiſas priſci latini dixere, quos græci θησαυρούσ, hoc ẽ theſauros nomĩant, qđ ĩ eos nõ rude æs argẽtũqꝫ, ſed flata, ſignataqꝫ pecunia cõderet̃, uñ p detractionẽ ſecũdæ litteræ Fauiſſæ dictæ ſunt cellæ q̃dã, & ſpecꝰqbꝰeditui capitolini utebãt̃ ad cuſtodiẽdas res ueteres religioſas, qđ tñ nõnulli a fouẽdo potiꝰ deductũ exiſtimãt, ut ſupiꝰoſtẽdimꝰ.itẽ a flo flamina dicunt̃, cũ ex labore uiæ ſanguis effluit circa talũ. Præterea ab eodẽ cõpoſita fiũt afflo, qđ eſt ĩ aliquẽ ſpiro. Cuiꝰpaſſiuũ ẽ afflor. Perflo, ualde ſpiro. Efflo, extra ſpiro.emitto. Vñ efflare aĩam dicimꝰ.Sueto. Priuſq̃ efflaret aĩam, ꝓ mortuo deferi iuſſit.inflo, turgefacio, tractũ a folle, q flatu turgeſcit. Sufflo, notæ ſignificatõis.Ply.Qui fecit dignũ p̃ceptore pueꝝ ſufflantẽ lãguidos ignes.Reflo, retro ſpiro, ſiue rurſus ſpiro. Ab his afflator.perflator.efflator.inflator.ſufflator.reflator. Afflatꝰ q̃rtæ decliatiõis.Perflatꝰ.ĩflatio ſufflatio.reflatio deducũt̃. Sufflatũ ẽt ueteres dixerunt, tumidũ, & rectũ, q̃ſi uẽto quodã latius fcm̃.Pacu. Vidẽ ut ſufflatꝰ ĩcedit.itẽ cõflo, qđ mõ ꝓ ſufflo accipit̃.Ply.Philiſcꝰ Officinã pĩxit pictoris ignẽ cõflãte puero. Mõ ꝓ ſigno, qa hoc nõ niſi cõflato igni fieri p̃t. Vñ cõflatã pecũiã dicimꝰ, hoc ẽ ſignatã, & figurate cõflatũ æs alienũ, hoc ẽ cõtractũ debitũ. A cõflo conflator, & cõflatio deriuãt̃.interdũ ẽt cõflo accipit̃, ꝓ eo qđ eſt ſimul flo, hoc ẽ ſimul ſpiro. A quo conflages dicũt̃ loca, in q̃ undiqꝫ ſpirãt uẽti. Præterea difflo, qđ ẽ flatu diſturbo.Plau. Cuiꝰtu legiões difflauiſti ſpiritu. Ab hoc difflator.difflatrix.difflatõ. TANDEM. AD Extremũ. Tãdẽ eni qñ ſine interrogatiõe põit̃, ſignificat ad poſtremũ, nouiſſime. Virgi.iã tandẽ italiæ fugiẽtes prẽdimꝰoras. Per ĩterrogationẽ uero hẽt qddã urgẽs, acceleráſqꝫ. Cicero. Quouſqꝫ tãdẽ abutẽre Catilina patiẽtia nr̃a. Virgi. Sed uos q tandẽ, qbus aut ueniſtis ab oris. Nõnũq̃ pro aliqñ põit̃ Terẽ.ita ne tandẽ ſororẽ duxit? Aliqñ accipit̃ pro uix. Cicero. Tãdem aliqñ quirites. POTITVS ARDORE CORNVTO. Aſſecutus, qđ deſiderauerat comu ferire. PVTAT. Cogitat, ut ſupiꝰ dixImꝰ. SIC. Quẽadmodũ pilæ tollunt̃. TOLLI. Eleuari, in altũ iactari. Cicero. Vel ĩ cœlũ nos ſi fieri potuerit, humeris nr̃is tollemꝰ. OCCVBVIT. Periit, oppetiit. Cubare, ꝓprie iacere ẽ, uñ cubãtes auſpicari dicebant̃, q in lecto q̃rebant auguriũ, & cubile lectũ dicimꝰ. & cubiculũ, locũ in quo cubilia ſternimꝰ. A quo cubicularis ueſtis, q̃ intra cubiculũ utimur, & cubicularii, q nobis ĩ cubiculo miſtrãt. Cice. Hũc ueſtri ianitores, hũc cubicularii diligũt. Suetoni. Sauciũ, & repugnãtẽ adorti Clodianꝰcorniculariꝰ, & Maximꝰ Parthenii libertꝰ, & Saturiꝰdecurio cubicularioꝝ, & q̃dã e gladiatorio ludo uulneribꝰ ſeptẽ cõtrucidarũt. qdã tñ cubiculũ a cũba deductũ uolũt. Cũbã Sabini uocabãt lecticã. Cubilia ẽt uocamꝰloca, in qbꝰferæ cubare ſolẽt. & cubitꝰ in quo ẽ decẽs flexura brachioꝝ, ꝙ ſupra eũ cubare ſoleamꝰ. Capiturqꝫ ẽt ꝓ mẽſura duoꝝ palmoꝝ, tanta ẽ eni cubiti lõgitudo, q̃ & ulna dr̃. Vir. Tris pateat cœli ſpatiũ, ñ ampliꝰulnas Hinc cubitalis mẽſura dr̃. & bicubitꝰ.tricubitꝰ.bicubitalis.tricubitalis. Quidã tñ cubitũ dicũt genere neutro. Aureliꝰ. Qui ĩde uidẽt̃ nõ cõputare niſi trecẽta cubita lõgitudinis. idẽ. Ac p hoc ter ducta illa cubita fieri noningẽta. Veteres & cũbo dixerũt in tertia cõiugatõe, qđ nũc ĩ uſu nõ ẽ p̃terq̃ in cõpoſitiõe. Ab iis cõpoſita fiũt accũbo, qđ ſignificat adiaceo. Nã iacere ueteres in lectis edẽdo ſolebãt. Vir. Tu das epulis accũbere diuũ. A quo accubitꝰ q̃rtæ decliatiõis. & accubitor, atqꝫ accubatrix uerbalia. Occũbo, morior. Plau. Hæc.n.poſtq̃ pr̃ occubuit, nata ẽ. decũbo, & decubo. iaceo. Apule. Decubãtẽ excitauimꝰ ferã. Excubo, uigilo, quaſi minime iaceo. uñ excubiæ dcẽ uigiliæ, q̃uis aliq uigilias ab excubiis ita diſtinguãt, ut uigiliæ tm̃mõ nocturnæ ſint. excubiæ uero ẽt diurnæ. & excubitor ales gallꝰuocat̃, qa ꝑuigil horas cãtu ĩdicat. & exq̃liæ mõs Romæ maximꝰ, ſiue potiꝰ duo mõtes, ſimul iuncti, ubi macellũ erat, & nũc eq marmorei cõſpiciũt̃ cũ uiris ſeminudis lora tenẽtibus Phidiæ & Praxitelis opa, quos tyridatẽ armẽioꝝ regẽ Nerõis pricipatu Romã portaſſe mãifeſtũ ẽ, quẽ Nero ut laute excipet Theatꝝ Põpeii uniꝰ diei opa totũ ĩaurauit, ĩ hoc ẽt reliq̃æ ſũt thermaꝝ Dioclitiãi. Dictæ ãt ſũt exq̃liæ, ꝙ ibi excubiæ regis eẽnt, uñ & exq̃liæ uicꝰ Romæ dictꝰ ẽ. uicꝰ africꝰ, ꝙ ibi obſides ex africa bello pũico dicũt̃ cuſtodiri. Ab exq̃liis, exq̃lina porta. & exq̃linꝰ uicꝰ. & exq̃linꝰ lacꝰ. & procũbo, qđ ſignificat, ꝓſternor. procubo uero uigilo, q̃ſi porro, hoc ẽ lõge ſum a cubãdo. uñ ꝓcubitores dicti qui noctu cuſtodiæ cã ante caſtra excubant, cũ caſtra hoſtiũ in ꝓpinquo ſunt incũbo, toto pectore alicui rei ĩſiſto, ut ĩcũbo remis. ĩcũbo ſtudiis. Vir. Validiſqꝫ ĩcũbite remis. Sed notãdũ ꝙ ĩcũbo ĩ ſtudia, & ad ſtudia dicimꝰ, nõ ãt incũbo ĩ remos, & ad remos. Ci. ꝑgite ado-

lescẽtes, atq; in hæc studia, in qbus estis ĩcũbite. idẽ. Quare incũbamus o noster Tite ad illa ꝓclara studia, &eo uñ discedere nõ oportuit, aliqñ reuertamur. Neq; hoc ĩ bonũ tm̃mõ accipit, sed ẽt in malũ. idem. Catoni ĩcũbẽti ad eiꝰ ꝑniciẽ. ita. n. cũ accuratius q̇d agimꝰ, incumbere dicimur, hoc est toto pectore ꝓcũbere, queẽadmodũ ecõtrario Supini dicunt, q negligẽter agũt. ĩcubare uero ꝓprie dicunt ii, q dormiũt ad accipiẽda rñsa. Vir. Pellibus incubuit stratis. Vñ ille ĩcubat Ioui dicimus, hoc ẽ dormit ĩ Capitolio, ut respõsa possit accipe. incubare ẽt aliqñ ꝓ coire accipit. uñ incubi dicti sunt siluani & fauni, quos ĩprobos qñq; fuisse mulieribꝰ cõpertũ ẽ & eaꝝ appetisse, ac ꝑegisse cõcubitũ. itẽ qdã dæmones, quos galli clusios nũcupãt, hos nõnulli existimant spũs eẽ elemẽto aereo corꝑatos. Nã ut hoc elemẽtum ẽt cũ agitat flabello, sensu corporis, tactuq; sentit, ita hos dæmones hãc ẽt pati libidinẽ posse, ũt qñ possunt sentientibus fœminis misceãt. Dæmones q̇dã scripserũt aĩas hoĩum esse, & ex hoĩbꝰ fieri lares. Si meriti boni sint. lemures seu Laruas, si mali. manes aũt dici, si ĩcertum ẽ bonorum ne, an maloꝝ sint meritoꝝ, illos Eudæmonas, hoc est bõas aĩas. Hos uero cacodæmõas, idest malas aĩas appellari. Alii aĩalia in qbꝰ rõnalis aĩa est, tripartito diuidũt, ut alia dii sint. alia hoĩes. alia dæmões. Deos aiũt excelsissimũ locũ tenere, hoĩes infimũ, dæmões mediũ, deoꝝ sedẽ in cœlo eẽ, hoĩum ĩ terra, ĩ aere dæmonũ. Dæmões medios queẽadmodũ diis qbꝰ inferiꝰ habitãt postponẽdos, ita hominibꝰ qbꝰ supiꝰ ꝓferẽdos eẽ, hr̃e cũ diis cõem ĩmortalitatẽ corpoꝝ. Aĩoꝝ aũt cũ hoĩbus ꝑturbatões. Apule. irritari eos iniuriis scribit. obseqis, dõisq; placari. gaudere honoribꝰ. diuersis sacroꝝ ritibꝰ oblectari, & in oĩs, si q̇d neglecti fuerit cõmoueri, ad eos ꝑtinere diuiatiões auguꝝ aruspicũ. uatũ. ac sõnioꝝ. magoꝝ ꝓterea miracula. Breuiter aũt eos definiẽs ait dæmões esse genere aĩalia. aĩo passiua. mẽte rõnalia. corꝑe aerea. tꝑe æterna. hoꝝ qnq; tria priora illis esse, q̃ nobis. q̃rtũ ꝓpriũ. qntũ cũ diis hr̃e cõe. Homerus, Deos oĩs dæmões uocat, & aliqñ ipsũ Iouẽ. Nr̃æ uero religiõis hoĩes Dæmões appellãt spũs in cœlo ab oĩum reꝝ opifice creatos, qui de cœli sublimitate deiecti ꝑtĩ in terræ ĩfimo, partim in hoc aere ueluti cõgruo sibi carcere dãnati sunt nocẽdi semꝑ cupidi, a iustitia alieni. suꝑbia tumidi. inuidẽtia liuidi. fallacia callidi. hũana qñq; corpora ĩgrediẽtes, uel uiuẽtia adhuc, uel iã mortua, & sub hũana spẽcie mõ ineũtes mulieres, q incubi dicũt, mõ se uiris subiiciẽtes, q̇ uocãt succubi. A dæmõe Dæmõiaci dicunt, quos supra a larua Laruatos nũcupari diximꝰ. Quidã ẽt Dæmoniũ ꝓ dæmõe scripserũt. Succũbo, mõ subiicior significat, Mõ subiũgor. Succubo uero idẽ ẽ, qđ ineor. Discũbo, comedo. cõuiuor. epulor, qđ ueteres epulãdo iacebãt. Recũbo, iaceo. qđ & Recubo dr̃. A quo recubitus. Vir. Tityre tu patulæ recubãs sub tegmĩe fagi. Cõcũbo, coeo. A quo cõcubitꝰ, coitꝰ. Cõcubitor q coit. & Cõcubina, mulier q̃ domi q̃si uxoris loco tenetur. Pallax a græcis dicta. Concubo uero cõquiesco. A quo nox cõcubia, de q̇ua supra diximus.

DE DOMITIANI COMITATE EPIGRAMMA. XX.

C VM PETERET. Blãditur Dõitiano, ꝙ cũ ꝓmi sisset se unũ par gladiatorũ populo daturꝝ, quod uellet, & alii Myrinũ gladiatorẽ, alii triũphũ peterẽt, ipse ductis in eos q dissidebãt, manibꝰ, utrũq; magna comitate ꝓmiserit. Cõstat sane Dõitianũ quæstoriis muneribꝰ, quæ olim omissa reuocauerat, ita semꝑ interfuisse, ut populo ꝑtãtẽ faceret bina paria ex suo ludo postulãdi, eaq; nouissime aulico apparatu ĩduceret. PETERET Postularet. Petere. n. ꝓprie postulare ẽ. Vir. Mittit & magni uẽulꝰ Diomedis ad urbẽ, q petat auxiliũ. capiturq; ĩ bonã & ĩ malã ꝑtẽ, ꝙ ꝑ ipam rẽ declarat bonũ significãtẽ aut malũ. ĩ bonã, ut pr̃ salutẽ filii petit, seruus beniuolẽtiã dñi. in malã, ut hic petit caput alteriꝰ, aut famã, aut pudorẽ. Hæc. n. in hoĩs ꝑniciẽ petunt. Cum uero peto hẽt ablatiuũ ĩstr̃m significantẽ nõ in malã semꝑ partẽ accipitur (ut Valla existimauit) sed ꝓ ĩstrumẽti diuersitate diuersa significat, siue in rem, seu in ꝑsonã referatur. Etenim petere manu est ducere. Virgilius, Tartareum ille mãu custodem in uincla petiuit. Petere pedibus est ire. Apuleius, Dum pedibus iter faciens propĩquũ rus peterem. Petere ui aut impetu, aggredi. Virgilius, Quem petit, & summis adnixus uiribꝰ urget. Petere gladio. aut ueneno. aut lapide. aut cornu. aut alio simili, est inuadere. ferire. & saluti insidiari. idem. iam cornu petat, & pedibus qui spargat arenam. idem. Malo me Calatea petit lasciua puella. Et fugit ad salices. Petere cursu adipisci. obtĩere. idem. Quæ proxima littora cursu contendunt petere. Petere osculis. Petere præcibus. Petere muneribus. Petere blanditiis, est blandiri, conciliare. Quintilianus, Nouercã blanditiis petit, quæ uult facile suadet. Apuleius, Cũ me lachrymis, ꝓcibusq; petisset. Petere oculis ẽ cõtẽplari. Petere auribꝰ, audire. Petere naribꝰ, olfacere. Petere tactu, palpare. Præterea petere aliqñ inq̇rere est. Virg. Euãdꝝ petimꝰ. Aliqñ cupere. appetere. idẽ. pulchrãq; petũt ꝑ uulnera mortẽ. interdũ eligere. idẽ. principio sedes apibꝰ, statioq; petẽda. Nõnũq̇ manere. expectare. idẽ. Troianos hæc mõstra petunt. Quidã petere, poscere. & postulare ita distingunt, ut petere ꝓcario sit. poscere impio. postulare iure. Nobis magis ur̃ poscere eẽ rẽ debitã, atq; hõestã petere. Vñ reposcere ẽ rẽ creditã sibi restitui petere. postulare uero quodãmõ req̇rere, ut res. locꝰ. rõ. tꝑs postulat. Aliqñ tñ põit ꝓ eo

quod est rē tanq̃ iustā petere. Q u. Curtius, postulabat āt mgis q̃ petebat. Ab hoc fit postulator & postulatrix. & postulatio, qđ mō actū ipsū postulandi significat. mō epistolā, quā uulgo supplicationē uocāt. Et aliđ uerbū expostulo, qđ significat cū querela inqro, & q̃si amicitiæ officium in alio desidero. Terē. Quā ipsi fecerūt, ultro iniuriā expostulāt. sed frequētissime hēt post se ablatiuū cū ꝑpositiōe cū. Vt quid habes qđ mecū expostules, hoc est cōq̃raris. a quo fit expostulatio. i. quærela. a peto uero fit petitor, q aliqd petit. poniturq; frequēter ꝓ mendico, & stipē ostiatim petente. qui & postulator. & rogator dr̃. locus uero in quem cōuenire postulatores hmōi solent, ut erant pontes Romæ. & cliuus aricinus, ꝓp confluentes ad tēplū Dianæ proseucha dicebat̃. Nā græce προσσδυχὴ deꝑcationē, siue obsecrationē significat. Iuue. Aede ubi cōsistas, in qua te quæro proseucha. Itē a peto. petitio & petisso uerbū, quo ueteres pro peto usi fuere: & petulans īprobus. a quo fit petulantia, īprobitas. & petulanter improbe. Cicerp. Illud assequor, ut siq mihi forte maledicāt petulās, aut sane īsanus esse uidear. Aliqñ tñ petulans capit̃ ꝓ supbus. Idē. Petulanter diues. Aliqñ pro lasciuus. Virg. Petulansq; iuuenca. Ouid. Quin ēt ut possem uerbis petulāti⁹ uti. nō semel ebrietas est simulata mihi. quādoq; ēt ꝓ impudēs iuerecundus. Cice. Nō ꝗ inusitata rabie petulanter in uxorē filiāq; meā inuasisti. Idē. Desine bonos petulantissima insectari lingua. Idē. Bibulū petulantissimis uerbis lædis. eiusdē fere significatiōis est proteruus. a quo proteruia. & ꝓteruio uerbū, qđ ē īprobe facio. & proterue aduerbiū, petulāter. Et quo ueteres interdū usi fuerūt. ꝓteruitas, a quo proteruiter. Idē. Si uidua libere ꝓterua petulanter diues, effuse libidinosa meretricio more uiueret. & petulcus lasciuus. Vir. Hediq; petulci. Vnde meretrices quoq; petulcas ueteres dixere. Et petimia ulcera ī humeris iumētorū, ꝗ ima, hoc est ꝓfunda petant. & petigo, q̃ & impetigo dr̃, ꝗ uicina petat, sese late sūma cute diffundens. Est āt morbi genus grauissimū, qđ græci lichenas uocāt, & a mento fere incipit oriri. ideo ioculari q̃dā lasciuia ueteres principio mētagrā appellauerē. occupat plerunq; totos uultus oculis dūtaxat exceptis, & in colla pectusq;, ac manus fœdo uitis furfure descendit. Tyberii primū Cæsaris principatu hic morb⁹ in Italiā irrepsit, cōtagiōe ei⁹ p quēdā Persinū eqtē Romanū quæstoriū scribā ex Asia īportata. Nec fœminæ, uel serui, aut ex īfima plebe hoīes id malū sensere, sed ꝓceres osculādi maxime cōsuetudine. aduenerūtq; ex ægypto hmōi morborū parente, medici hāc solā curā ꝓfitētes, ingēti suo lucro. cōstat sane Maniliū cornutū legatū aqtaniæ sestertia ducēta ad eius morbi curā expēdisse. petaurū quoq; nōnulli a peto deductum existimāt, sed falsum est. Nā græci πέταυρον dicūt, q̃si πέταλον παρὰ τῷ ὅλου τὰ πετεινὰ, q̃si in iis uolucria insideāt. Est. n. petaurū supra qđ hoīes agilitate corporū īsignes ludūt, ut hastæ, circa q̃s se inuoluāt. funes, supra quos ēt reciproci ambulāt. Circuli, ꝑ quos pisciū se more trāsmittūt tabulæ e q̄bus in aera pēdēt, uno brachio se sustinentes. uolare itaq; in iis hoīes, uidētur ob nimiā leuitatē. hinc petauristæ appellati, q ita ludūt, & leuioribus saltibus mouent̃. Varro. Galli, & germani petauristæ. Tales fieri astrologi cēsent, eos, q̃ sub delphini signo oriunt̃. Martia. Quid si ꝑ graciles uias petauri inuitū iubeas subire Ladan? Dē iis locutus ē Claudian⁹. Vel q̃ more auiū sese iaculant̃ in auras, corporaq; ædificāt celeri crescētia nexu. Itē a peto cornipeta, q cornu petit. & cœnipeta, q petit frequenter alienas cœnas. appeto & expeto, q̃ ita īter se differunt, ꝗ appetimus, hoc ē desideramus q̃cunq; libido fert. Expetimus dūtaxat honesta. Vnde de rebus expetēdis scripserūt philosophi, hoc ē de rebus, q̃ merito optari, & perquiri debēt, ex petere ēt aliqñ ꝓ uelle usurpatur. Pacuuius. Dii me, & si ꝑdūt, tñ esse adiutā expetūt, cū priusq̃ intereo, spatiū ulciscēdi danūt. ab expeto expetitio fit, q̃ in rōne posita docet, atq; explanat quid faciendū fugiēdūq; sit. ab appeto appetitio, q̃ a græcis dr̃ ὁρμὴ huc atq; illuc rapiēs atq; īpellēs ex quo fit ut expetitio ꝓsit, appetitio obtēperet. Itē appetitus, & appetētia. Ply. Vsus eius cū aceto cibi appetētiā facit. græce ὄρεξις dr̃, qđ uocabulū latini usurpāt ꝓ uehemēti illa edēdi auiditate, quæ a uomitu fieri solet. Iuue. Rabidā facturus orexin. Idē. Hinc surgit orexis, hīc stomacho bilis. hāc ueteres ut excitarēt, bibere largius solebāt. deinde euomere. Mart. Post hæc oīa forte si mouebit Bacchus quā solet esuritionē. Idē est. n. esuritio, & orexis. oppeto, occumbo, quasi mortē peto. Virg. Quis ante ora patrū Troiæ sub mœnibus altis, cōtingit oppetere. dicimusq;. & simpliciter oppeto, & cū additiōe mortē oppeto. sicut expiro, & animā expiro. obeo, & mortē obeo. Aliqñ tñ oppeto ē incido. incurro. Plau. Atq; illa uiua uiuat. & pestē oppetat. opto, qđ significat desidero, tractū ab ope petēda. Vnde optatiuū modū, hoc ē desideratiuū dicūt grāmatici. qm̄ uero ea q̃ optamus, eligere solemus, & adhibitis ēt ꝑcibus postulare, factū est, ut opto frequenter ꝓ ꝑcor & postulo usurpet̃. Virg. Et reor, & siqd ueri mēs augurat, opto. Itē ꝓ eligo. Tērē. Quod si effeceris, qđ uis ꝑmiū a me optato. hinc optio deriuat̃, qđ significat electionē. & optati dicunt̃, q electi, & asciti sunt in honestū aliquē gradū. a quo optiōes in turmis decurionū, & in cohortibus cēturionū appellatæ. hinc ēt fit coopto, de quo superius diximus. & adopto, a quo adoptio, q̃ duobus modis fit (ut Caius inqt) aut pricipis auctoritate, aut magistratus imperio. principis auctoritate adoptamus eos, q sui iuris sūt, hoc ē nō sunt ampli

us in parentũ ptãte,q̃ ſpẽs adoptiõis dr̃ arrogantia, ꝗ̃ & is q̃ adoptat rogať, an uelit eũ quem adoptaturus eſt iuſtũ ſibi filiũ eſſe,& is qui adoptatur interogať,an id fieri patiať.Impio magiſtratus,adoptamus eos,q in poteſtate parentũ ſunt,ſiue primũ gradũ liberorũ obtineãt,qualis eſt filius,filiaq;.ſiue inferiorẽ q̃lis eſt nepos.neptis.pronepos.proneptis.ab adopto fit adoptatius,hoc eſt ex adoptato filio natus. Item ab opto fit exopto,quod eſt uehementer deſidero.& ſubopto aliquãtũ deſidero.perpeto,cõtinuo,hoc ẽ ualde,& ſine ĩtermiſſione peto.perago perficio.unde ꝑpetẽ,& ꝑpetuũ dicimus ĩtegrũ.ſolidũ.& nunq̃ interruptũ.Teren. Vtinã hoc ꝑpetuũ fiat gaudiũ.phrygiã uxorẽ ut meã una mecũ uideã liberã.hinc fit ꝑpetuo uerbũ,hoc ẽ perẽno.cõtinuo.Nonius.Miſerũ me cui datũ eſt,ut hũc ſolus ꝑpetuẽ laborẽ.& perpetuitas ſeruet.& perpetuo aduerbiũ cõtinue.ſp.Ply.Tradũt id ſi ſale obdureť, perpetuo durare.impeto. ĩuado.Apule.Iurgiis me oppido ĩpetens.ab hoc ĩpetus,qđ & impes dr̃.Virg.Impete nunc uaſto.cõpeto,qđ interdũ eſt ſimul peto.Vnde cõpetitores dicunť,q in magiſtratibus.in officiis.ĩ honoribus petẽdis cõcurrũt.interdũ ualeo,& q̃ſi cõpos ſum.Salu.Sic uero q̃ſi formidine attonit⁹ neq; aio,neq; auribus,aut lingua cõpetere.Aliqñ conuenio,& par ſum.Seneca.Nihil ei magis cõpetebat.Itẽ cõpita,q̃ ſunt q̃driuia,ab eo ꝙ multæ uiæ ſimul petanť. Vnde cõpitalia dicta ſũt feſta,q̃ in cõpitis peragebanť.quidã tñ cõpita ab eũdo potius deduci putãt,ꝙ multæ uiæ ĩ unũ coeũt. ſuppeto ſufficio.ſuppedito.Ply.Iunior.cui abũde ſuppetũt facultates.ab hoc ſuppetiæ deriuanť,hoc eſt ſubſidiũ.præſidiũ.Plau.Auxilia mihi,& ſuppetiæ ſunt domi.Idẽ. Sed memẽto ſiqd ſæuiũt ſenes,ſuppetias mihi cũ ſorore ferre.apud hiſtoricos raro caſus aliqs p̃ter accuſatiuũ inueniť,ſignificatq; in ſubſidiũ. Cæſar.Nunciabať auxilia magna eqtatis oppidanis ſuppetias uenire.Idẽ.Suiſq; rebus timẽs elephãtis triginta relictis ſuis finitimis ſuppetias ꝓfectus eſt.repeto rurſus peto.reuertor.Cicero.Cũ ex foro domũ repeterẽ.aliqñ q̃ dicta ſunt recenſeo.Idẽ.Poſtremo q̃ a nobis dicta erũt,breuiter repetemus.hinc repetitio, q̃ mõ anacephaleoſin ſignificat,hoc ẽ breuẽ(ut ita dicã)recapitulationẽ eoꝝ,q̃ dicta ſunt.Modo figurã, quæ a græcis ẽ ἐπαναφορά.a noſtris aliqñ relatũ dr̃,cũ eadẽ pars oratiõis ſæpius p ſingulos ãbitus,aut per ſingula mẽbra repetiť hoc mõ.Verres calũniatorẽ apponebat.Verres de cã cognoſcebat.Verres ꝓnunciabat.uel ſic.ille uenire hoſtes nũciauit.ille nos in motũ belli cõpulit.ille in tumultu,ut ciuitas eſſet effecit.Virg.Te dulcis cõiunx te ſolo in littore ſecũ.Te ueniente die.te decedente canebat.per ambitũ uero in hũc modũ.Tãdiu.T.Gracchus populo gratus fuit, q̃diu leges ad uolũtatẽ ei⁹, nõ ad utilitatẽ reip.cõpoſitas afferebat.Tãdiu.C.Gracchus, q̃diu legib⁹ agrariis,& frumentariis,& cæteris ꝓfuſionibus ærarii multitudinẽ imperitã ꝓmerebať.Tãdiu ſaturninus plurimũ potuit,q̃diu eaſdẽ illas frumentarias largitiões,& agri diuiſiones pollicebať.Itẽ a repeto repetũdarũ dicimus.& de pecuniis repetũdis,nec alios hẽt caſus. Vt uerres accuſatus eſt repetundarũ,& de repetundis pecuniis. Nã cũ dico repetundarũ,ſubintelligo pecuniarum quo noĩe.quæ diuitiis cõſtãt cõtinenť.hæc accuſatio ꝓprie cadit in eos,q magiſtratũ gererẽt.ꝓuincialibus,aut ui,aut dolo eripuerũt pecunias.aut uaſa p̃cioſa.ueſtes.nauigia.aliaq; hmõi.ad res uero repetẽdas mitti dicimus.cũ prĩcipi.uel populo erepta ſunt.uel pecoꝝ.uel hoĩum.uel locorũ.ac terrarũ ágrorũq; corpore.MYRINVM.Myrinus.& Triũphus ꝓpria nomĩa ſũt gladiatoꝝ.Myrini ẽt alibi hic poeta mentionẽ facit. nuper cum Myrino peteret miſſio læſo.

VTRAQVE MANV.Ductis manibus in utrãq; partẽ diſſidentiũ, qđ facere ſolemus dũ aliquid liberaliter donamus.uel utraq; manu.i.toto animo,qm̃ q̃ maxime cupimus,ambabus ulnis amplecti ſolemus.Martia.Hæc utraq; manu cõplexuq; aſſere toto.Apule. Et libertatẽ ambabus manibus amplectens. FINIRE.Abſolueř.terminare.Finis eſt extremitas uniuſcuiuſq; rei,hoc eſt id,in quo unaquæq; res terminať.Quod a grecis τέλος dr̃.Vnde finẽ lineæ dicim⁹ eſſe punctũ. & ſphærã nec prĩcipiũ habere, nec finẽ.hinc ẽt artifices finẽ uocãt id,ad qđ omnia referunť.& cuius gratia cætera fiunt,ut finis medici eſt curare.Finis oratoris bene dicere.Finis bñ uiuẽdi(ut qdã philoſophi uolũt)uirtus.ut alii.uoluptas.ab hoc cõfines agri dicunť q eodẽ loco finiũt.& cõfinia termini eoꝝ.Simili mõ affines agri uicini dñr.Item affines ſunt uiri, & uxoris cognati,dicti ab eo ꝙ duæ cognatiões,q̃ diuerſæ inter ſe ſunt,p nuptias copulanť, & altera ad alterius cognatiõis finẽ accedit.ab eo affinitas deriuať.nomina uero eoꝝ ſunt.hæc.ſocer.ſocrus.gener.nurus.uictricus.nouerca.priuignus.priuigna.Gradus uero affinitatis nulli ſunt.Et qdem uxoris meæ pr̃ mihi ſocer eſt. mater ẽ ſocrus.Ego illis ſum gener. Vxoris meæ auus,mihi magnus ſocer eſt.Auia,magna ſocrus.Ego illis ſum progener.Et retro pr̃ me⁹ uxori meæ ſocer ẽ.Mater mea ſocrus.uxor ãt illis ẽ nurus,& auus meus uxori meæ magnus ſocer. Auia,magna ſocrus.uxor ãt illis pronurus.priuignus meus ẽ uxoris meæ filius ex alio uiro natus.Ego ſum illi uictricus.Et ecõtrario uxor mea liberis meis,quos ex alia uxore habeo nouerca dr̃. liberi ãt mei illi ſunt priuigni uiri frater leuir ẽ.uiri ſoror glos.duoꝝ fratrũ uxores ianitrices dñr. Et finio uerbũ,mõ ꝑficio.Apule.Siue opus finiã,qđ ĩcœpi. Mõ terminũ pono.metor. Vñ finitores dicebanť, quos nũc agroꝝ mẽſores uocamus.Plau.Ei⁹ nũc regiõis limites,

cōfinia determiābo, rei ego sum factus finitor. Finio ēt aliqn̄ pro definio accipit̄, quēadmodū & finitio ꝓ definitiōe. Est āt finitio, siue definitio rei propositæ ꝓpria, & dilucida, & breuiter cōprehēsa uerbis enūciatio, q̄ cōstat maxīe genere. specie. differētiis. ꝓpriis, Vt hō ē aīal rōnis capax, morti obnoxiū. Differtq; a descriptiōe, ꝙ hæc ē rei ꝓpositæ p q̄sdā ꝓprietates declaratio. Vt hō corpus est bipes, caput erectū habens. spectāsq; in cœlū. & definio, qđ est circūscribo. a quo in definitū dicimus qđ nullis ratiōibus circūscriptū ē. Vnde grāmatici indefinite positū eē nomē affirmāt, quādo nec relatiue. nec īterrogatiue positū est. indefinitū uero dicimus, qđ nō ē definitū. Infinitū aūt qđ nō habet finē. Vñ infinitio & infinitas deducūtur. Cice. Quarū incursionē nō solū uideam⁹, sed ēt cogitemus īfinitionē ipsā quā apirian uocāt. Idē. At hoc anaximādro populari, & sodali suo nō ꝑsuasit. In iis. n. infinitatē rerū atq; naturæ. & ī hoc mūdo ipso cœlū. terrā maria cognoscimus. Grāmatici quoq; īfinitiuū modū uocāt, q nec ꝑsonis aliq̄bus, nec numeris finit̄. A finio ēt præfinio, qđ ē p̄scribo, & q̄si finem quē non trāsgrediaris ostēdo. a quo præfinitū dicimus p̄scriptū. cōstitutū. Infinite. & īfinitū aduerbia sūt, significātq; sine fine. LITEM IOCOSAM. Contētionē, quæ de ludo erat. ludus & iocus differūt, sicut ludo & iocor, ꝙ iocus ī uerbis ē, ludus potius in facto. Sed frequēter alterū pro altero pōit̄. Iuue. Quotiēs uoluit fortuna iocari. de facto. n. non de uerbis intellexit. Ouid. Ignaris iocos tribuit fortuna puellis. Materia ludūt, uberiore uiri, Mille fac esse iocos, turpe ē nescire puellā, ludere, ludēdo sæpe parat̄ amor. hic iocos ꝓ ludis posuit, qđ ioca aliqn̄ neutro genere dici aīaduertimus. Cice. Itaq; ioca tua plena facetiarum. E diuerso ludū ꝓ ioco posuit. Hora. Sed tñ amoto quæramus seria ludo. Itē ply. Ludere me putas, serio peto. Nā iocos & seria ꝓprie cōtraria esse Quintilianus ostendit. iocū uero inq̄t accipimus, qđ ē contrariū serio. ludere ēt aliqn̄ dicim⁹ ꝓ eo qđ est uersibus scribere. Virgi. Ludere quæ uellē calamo pmisit agresti. sed hoc fere nō nisi in opusculis dr̄, q̄lia sunt epigrāmata, & hmōi opuscula, lusus, siue ludi dicunt̄. sunt qui existiment poetas carmina sua ꝓ q̄dam uerecūdia ludos appellasse. Itē ludere qn̄q; ꝓ moueri accipitur. Vir. Ludere pēdentes pueros. Terē. Cōgruū istū maximū ī aq̄ finito luder̄ paulisp. nōnūq̄ ꝓ deridere, decipere. Neui⁹. Tu me ludere ausus es Sycophāta? Virg. Multa malus simulās uana spe lusit amātē. & ꝓ canere, pulsare. Gelius. Is optime fidibus ludere a magistro eius didicerat. lusus ēt, & lusio ꝓ ludo ponit̄. Sueto. Ac ne ex lusu qdē aleæ cōpendiū spernēs. Quintilia. Nec me offenderit lusus ī pueris. Est hoc signū alacritatis. Idē. Sunt nōnulli acuēdis puerorū ingeniis nō inutiles lusus. Cic. Ex multis lusionibus nobis senibus talos relinquāt, & tesseras. Ludus ēt ꝓprie dr̄ locus in quo gladiatores athletæq; discendi gr̄a exercent̄. Nā & ipsa exercitatio nihil aliud q̄ ludus est. hinc p metaphorā & schola grāmaticæ, aliarūq; disciplinarum ludus appellat̄. Seneca. Dionysius tyrānus de regno eiectus, ludi magister factus ē. Liui⁹. Camillus magistrū ludi discipulos hostibus ꝓdentē eisdē pueris in urbē usq; cedendū p̄buit. hīc litterariū ludū dicimus in quo grāmatice, & rhetorice docet̄. Ludū musicū, in quo musice, ut ē apđ Terentiū de fidicina, quæ quotidie discebat in ludo. Ludū armoꝝ, in quo gladiatores discūt̄. Veteres oīa spectacula publica ēt in honorē deoꝝ facta, ludos uocabāt. hinc ludi cōpitalitii dicti ludi liberales, hoc ē libero patri dicati, quos Atheniēses prīo circa cōpita īstituerūt, in q̄bus noīe p̄mii hircus dabat̄. ludi qn̄ spectacula significant, numero fere pluratiuo ꝓferunt̄. a ludo deducit̄ ludicrus, hoc est lusorius. iocularis. leuis. Vir. Neq;. n. leuia, aut ludicra petunt̄ p̄mia. Vnde ars ludicra dr̄ ars histrionica. & scœnica. & q̄cq̄d ludicri appellatōe cōtinet̄. Nā ludicrū qđ ē substātiuū nō mō ludos histrionicos, & scœnicos, sed quodcūq; lusoriū opus, ac ioculare significat. Itē a ludo lusor, q ludit. & lusoriū q̄cq̄d ad ludū spectat. hic lusoria pila dr̄, & lusoria tabula, q̄ tesseris, uel calculis ludimus. Martia. de lusoria tabula. hic mihi bisseno numerat̄ tessera pūcto, Calculus hic gemino discolor hoste pit. ab hoc fit lusorie aduerbiū, hoc ē ioculariter. Itē ludificor. & ludificatio, de q̄bus supra diximus. Et fœmininū ludificatrix. & ludibriū res uana & deridēda. Virg. Foliis tm̄ ne carmina māda, ne turbata uolēt rapidis ludibria uentis. Vñ haberi aliq̄d ludibrio dicimus, hoc ē derisui. cōtēptui. & ludio histrio. Liuius. Acciti ex etruria Romā ludiones q ad tibicinis modū saltabāt. Idē. Et q̄a hister tusco uerbo ludio uocabat̄, huiusmodi artifices histriōes uocati. legimus ēt fœminas ludias appellatas. Martianus. ludiā quādā gaditanā saltantē uidimus semicinctā. Et ludibundus, ludēs. Itē cōposita alludo, qđ est cū aliud dicimus, & ad aliud sn̄ia latenter refert̄. Virg. Actiaq; iliacis celebramus littora ludis. dū eni ludos æneæ narrat, allusit ad Augusti uictoriā, q̄ cōtra Antoniū in iis locis potitus ē. deludo, atq; eludo, q̄ significāt derideo. decipio. Plautus. Quid me deluditis, & nocte excluditis foras? Cice. sed uos ab illo irridemini, & ipsi illū uicissim eluditis. p̄ludo, añ ludo. a quo p̄ludiū, qđ ꝓprie significat p̄cētionē, hoc ē id qđ añ inchoationē cātus legitimi p̄mitti a Cytharœdis emerēdi fauoris gr̄a solet. Hinc p̄ludiū a q̄busdā procœmiū appellatū. illudo, qđ mō significat p ludū noceo. Virgi. Neu uariæ illudāt pestes. mō derideo. dicimusq; illudo tibi, & illudo te. Idē. Certātq; illudere capto. Idē. Verbis uirtutē illude suꝑbis. colludo, simul aliquem deludo.

Vnde iuriſcōſulti colludere cauſidicos dicūt,cū diuerſam ptē adiuuāt,ꝓdita cā ſua.Sic.n.clientē ſuū ſimul cū aduerſario ludūt hoc ē fallūt.decipiūt.Marcus.Præuaricatorē eſſe eū oſtendimus,q colludit cū reo,& tráſlatiue munere accuſandi defungiť,eo ꝙ ꝓprias qdē ꝓbationes diſſimulet,falſas uero excuſatiōes admittat.ab hoc colluſio deduciť,ꝙ ꝑuaricationē ſignificat de ꝗ īferiꝰ diſſeremus.a iocus uero fit iocor uerbū,qđ ut diximus,mō ludo ſignificat,mō nō ſerio loquor,ſed nugas ago. Aliqn̄ facete,& cū ꝗdā uenuſtate loquor.Vn̄ ioci,ſiue ioca,utroq; enim mō dicimus,ſunt ꝗ ueteres dicta,ſiue dicteria nōīarūt.his ī primis uſum fuiſſe Plautū comicū poetā.&.M.Tulliū ſūmū oratorē cōſtat. Vnde poſt mortē Plauti,cū multæ eius comœdiæ īcertæ uagarētur.Plautinæ tamē eē de iocorū copia iudicatæ ſūt.De Ciceronis uero iocis libertus eius Tiro libros cōpoſuit,quos quidā ipſius Ciceronis fuiſſe exiſtimauerūt.A iocus ioculare deduciť,qđ mō luſoriū ſignificat,mō inane,nō ſeriū.mō amœnū & uenuſtum.Itē iocoſum,qđ mō accipiť ꝓ eo qđ ad ludū ptinet.Vn̄ iocoſas cōtentiones dicimus,ꝗ in ludis,uel de ludis oriunť.mō inane,ut iocoſa uerba,hoc ē uana,nō ſeria,ſed p iocū dicta.mō facetū,ut iocoſus hō,hoc ē facetus.lepidus.iocis abundans. O DVLCE INVICTI PRINCIPIS INGENIVM.O Dulcem,hoc ē clementē naturā fortiſſimi principis.īgens imperatoris laus cū fortitudine cōiunctā hēre clemētiā,cū potiꝰ fortitudinis ſoleat comes eē ſeueritas. rarū hoc deoꝝ munus ē,ſed ī te FEDERICE.ita illuſtre,ut dubiū ſit,ac difficile dictu magis ne hoſtes fortitudinē tuā pugnātes timeāt,an clemētiā,ac naturæ ſuauitatē diligāt uicti.Dulce ꝓpriū dicimus,qđ guſtu ſuaue ē,ac iocūdū,ut ſupra oſtēdimus,cuius cōtrariū ē amarū,hoc ē inſuaue.aſperū.iniucundū.ſuaue minus ē ꝗ dulce,cui opponiť auſterū,ſūptū a græcis apud quos αὐςηρὸσ auſterus dř,& αὐςηρία auſteritas,& αὐςηρῶσ auſtere.q diligētius hæc pquirūt,tredecim ſaporū genera faciūt.Dulce.ſuaue.pingue.amarū.auſterū.acre.acutū.acerbū.acidū.ſalſum.ī uno plures ſentiūť ſapores,ūtputa auſterꝰ.acutus.dulcis.ſuauis oēs alieni,ī lacte ſapor ē alienꝰ qdē,ſed & ſuus qdā,& peculiaris,q iure dici dulcis nō pōt,& pinguis.& ſuauis obtinēte lenitate,ꝗ ipſa ſuccedit in uicē ſaporis.aqs nullus ē ſapor & ne ſuccus qdē,& tn̄ hoc ipſo fit aliqs,ac ſuū genus facit.Quod ſi in iis ſapor aut ſuccus ſentiať uitiū ē,quēadmodū ſi ſentiať odor,mirū tria naturæ ꝑcipua elemēta ſine ſapore eē,ſine odore,ſine ſucco aquā.aerē.ignē. transfert tn̄ aliqn̄ hoc uocabulū ēt ad aīum ingeniumq;,& ſimpliciter ad oīa,quæ uſu grata ac iocūda ſunt,ut dulcis nox.dulcis cōſuetudo.dulcis ſermo.dulce ingeniū.dulcis memoria.ac recordatio ꝑteritorū,dulcis auicula.dulcis puer.dulce melos.dulcis cogitatio.

AD DOMITIANVM DE ORPHEO.EPIGRAMMA.XXI.

q VICQVID IN ORPHEO.Blandiť Domitiano,ꝙ ita oīa ꝗ de Orpheo fabuloſe ſcribuntur,reꝑſentari ī ludis ſuis fecerit,ut uideri uera,non ficta potuerit.ARENA.Amphitheatrū.EXHIBVIT.Produxit,reꝑſentauit.RHODOPE.Thracia.ptē pro toto poſuit.Itē cōtinēs ꝓ cōtēto,hoc ē thraciā ꝓ thracibus.THEATRO.Spectaculo.ORPHEO.Thracio,quēadmodū ſupra diximus.SCOPVLI.Saxa.ꝓprie.n.Scopulus eſt ſaxū eminēs,a ſpeculando ita uocatus.σκοπεῖν.n.ſpeculari ē,un̄ ſcopū dicimus locū,ī quē ſagittādo tela dirigimus.Suetonius de Domitiano.nōnunꝗ in pueri ꝓcul ſtātis,ꝑbētiſq; ꝓ ſcopo diſpāſam dextræ manus palmā,ſagittas tāta arte dixerit,ut oēs p īterualla īnocue euaderēt & græci ſcopelon locū eminentē,hoc ē ſpeculā noīant.a ſcopulo ſcopuloſum dicimꝰ locum ſcopulis plenū.σκοπεῖν uero,qđ ſpeculari ſignificat epiſcopus deduciť,ꝗſi ſpeculator.non aūt pōtificē ſignificat,ut nūc uulgo exiſtimať,ſed ut Marcianus ſcribit,ii ꝓprie dn̄r epiſcopi q ꝑſūt pani,& cæteris uenalibꝰ rebus,ꝗ populis ciuitatū ob quotidianū uictū neceſſaria ſunt.REPSERVNT.Ambulauerūt.repere ꝓprie dř de aīalibus ꝗ pedibus carēt,& uentre gradiunť,ut ſunt uermes,& ſerpētes,ꝗ a repēdo dicunť reptilia.per metaphorā tn̄ ea quoq; ꝗ exiguos pedes habēt,repere dn̄r,ut lacertæ.ſtelliōes.& ſimilia.ab hoc fit repto frequētatiuū,qđ ē lēte,& ꝗſi teſtudinis paſſu incedo,ut ii facere ſolēt,ꝗ in hortis,& ſimilibus locis ſpacianť.Horatius.An tacitū ſiluas īter reptare ſalubres.Et irrepo cōpoſitū.Meſſala,irrepſitq; ſerpēs ī altiorē ptē.Itē.repēte aduerbiū p antiphraſim,qđ ſignificat ſubito.a quo repentinꝰ ſubitarius.deducitur āt repo per īmutationē unius lr̄æ a græco,qđ eſt ἕρπω.a quo Herpes aīal apud græcos uocať,quo ſananť ꝗcūq; ſerpūt.& herpetæ dicunť ulcera ꝗ ſerpunt.Ply.Aizoū herpetas quoq; & nomas,ac putreſcentia ſanat.& ſerpo uerbū eiuſdē cū repo ſignificatiōis,& ſerpyllū,qđ græci ἕρπυλλον uocāt,herba eſt uulgo nota ad palmi altitudinē īcreſcens,dum ſatiua eſt,nec ſerpens.ſilueſtris uero mirifice ſerpit,& odoratior eſt,minutioribus foliis aduerſus ſerpentes efficax,quos ēt odore,ſi urať expellit.adhibeť & cōdimentis.Vir.Allia ſerpyllūq; herbas cōtundit olentes.a ſerpo ſerpens deduciť notæ ſignificatiōis,qđ tā maſculini ꝗ fœminini generis reperiť,ſed frequentius fœminini a ueteribus ſerpula dicebať.Vnde ſerpula ſerpſerit apud Enniū legimus,ꝓ ſerpens irrepſerit.&a ſerpo proſerpo,hoc eſt porro.i.lōge ſerpo.Ply.Herba hæc niſi ſata ſit,mire ꝓſerpit.hīc ꝓſerpina,de ꝗ ſuperius diximus.a ſerpens ſerpentinus deriuať.Idē.Serpentino adipe perūctus reſoluiť.

ctus resoluit. & serpentarius, de quo supra diximus. Vulgatū est plerisq; terras serpentiū, q̄ in iis occultent, colores hēre, innumera eoꝝ genera sunt. in India tāta magnitudine adolescere dn̄r, ut solidos hauriāt ceruos, taurosq;. ī pōto uero iuxta rhindacū amnē supuolātes, q̄uis alte pniciterq; alites haustu raptas absorbeāt. nota ē bello punico expugnata balistis, tormentisq; ueluti oppidū quoddā a Regulo īpatore serpēs cētū uigīti pedū lōgitudinis. cuius pellis maxillæq; usq; ad bellū Numātinū Romæ in tēplo durauere. serpētū aliæ squāmas habēt, aliæ picturas, oībus fere exitiale uenenū. cerastæ p̄ferūt q̄drigemīa cornicula, quoꝝ ostentatōe ueluti esca illico solicitatas aues perimūt. Nā reliquū corpus de īdustria harenis tegūt, nec ullū īdiciū sui p̄bēt, nisi ex ea pte qua imitatus dolo pastibus necē ppetim aucupātur. ἀπὸ τῶν κεράτων, hoc ē cornibꝰ a cerastæ appellatæ. Luca. Spinaq; uagi torquēte cerastæ. Amphesibenæ, q̄ & amphisbenæ dn̄r, cōsurgūt ī caput geminū, quoꝝ alterū loco suo ē, alterū loco quo cauda, q̄ cā ē, ut capite utrinq; uenenū fundente serpat tractibus circulatis. Idē. Et grauis in geminū surgens caput amphesibena. iaculi arbores subeūt, e q̄rū ramis ui maxīa uibrāt. penetrāt aīal quodcūq; obuiū fortuna fecerit, ne pedibꝰ tm̄ pauēdæ serpētes essent, sed missili quoq; uolarēt tormēto. Idē. Iaculiq; uolucres. aspides intumescūt collis, nullo fere ictus remedio p̄terq̄ cōfestim si partes tactæ amputent. mirū huic tā pestifero aīali amoris affectus est, cōiugæ ferme uagant, nec nisi cū cōpare uita ē. itaq; alterutra īterēpta, īcredibilis alteri ultōis cura ē. psequitur īterfectorē unūq; eū ī quātolibet populi agmīe notitia q̄dā īfestat. superat oēs difficultates, pmeat spatia, nec nisi ānibus aut celeri fuga arcet. hebetes natura oculos hēt, eosq; nō in frōte, ne ex aduerso cerneret, sed in tpibus. itaq; auditu sæpius q̄ uisu excitat. Venenū aspidū si sanguis attigit statipimit. de cætero potū quātalibet copia nō nocet. nō. n. est tabifica uis. itaq; occisa morsu eārū aīalia cibis īnoxia sunt, scribit Varro aspidū ictus efficacissime curari, hausta a pcussis ipsorū urina. cōstat aspide pcussos torpore, & sōno necari. Lucanus. Hic q̄ pria caput mouit de puluere tabes. aspide sōniferā tumida ceruice leuauit. plenior huic sanguis, & crassi gutta ueneni decidit, ī nulla plus ē serpente coactū, aspidis sputū quoq; qđ ptyas dr̄, cōstat pnitiosum esse. dr̄ autem ptyas ἀπὸ τοῦ πτύω, qđ est spuo. Vnde & πτύσμα sputum appellat, qđ & pitysma dr̄. Nam & πιτύζειν pspuere accipit. Iuuena. Ille fruat uocibus obscenis, oīq; libidinis arte, q lacedæmonium pitysmate lubricat orbē, hoc ē q lubricat anulū sputo. per hunc. n. ditiorē ītelligit Martia. Per cuius digitos currit leuis anulus. Est. n. ditioꝝ mos, dū occiosi sedēt, anulos uoluere, eosq; sæpe extrahere, & repōere, digitosq; ut id facilius faciāt, sputo irrorare. Hūc locū Iuuenalis ita primi interp̄tati sumus. quā ridicula hic ab aliis dicta fuerint, operæp̄tiū est plegere. orbē aūt lacedæmoniū uocari anulū cōstat, qa a lacedæmoniis primū anuloꝝ usus manauit. Ply. Hoc in tarqniis maxīe miror, quoꝝ e græcia fuit origo, uñ hic anuloꝝ usus manauit, q̄q̄ ēt nūc lacedæmōe ferreo anulo utunt. Itē ptysis dr̄ sputū, phthisis uero exulceratio pulmōis appellat, cū tabe, & extenuatione totius corporis, ac sanguinis excreationē ἀπὸ τοῦ φθίνειν, qđ est tabescere. cōsumi, uñ phthisici noīantur. cyrenaica ꝓuincia Basiliscū generat. xii. nō amplius digitorum magnitudine, cādida in capite macula, ut quodā diademate insigni, sibilo oēs fugat serpentes nec flexu multiplici, ut reliquæ corpus impellit, sed celsus, & erectus ī medio incedit. Necat frutices nō mō cōtactu, sed ēt afflatu. exurit herbas, rūpit saxa. cōptū est occiso quōdā ex equo hasta, ui ueneni p eā subeūte ñ eqtē mō, se equū quoq; absumptū fuisse. Mustelarū uirus huic exitio esse phibet. interficiūt eos cauernis facile cognitis sola tabe. Magi basilisci sanguinē miris laudibus celebrāt coeūtē picis mō. tribuūt ei successus petitionū a principibus, ac ptātibus, & p̄cū à diis. quidā saturni sanguinē appellāt. sunt etiā q basilicū tradāt, uel solo aspectu hominē interimere, qđ & catoblepas facere dr̄. modica fera. cæterisq; membris iners. caput tm̄ p̄graue ægre ferens, idq; deiectū sp in terram oībus q oculos eius uidere, cōfestim expirātibꝰ. Nascit in æthiopia hesperia apud fōtem, q nigris dr̄, nili ut pleriq; existimauerūt caput. & lupoꝝ quoq; uisus noxius esse homini in Italia existimat, ut supra diximus. uocemq; homini quem priores cōtemplent ad p̄sens adimere. de basilisco sic scribit Lucanus. Sybilaq; effundens cūctas terrētia pestes, añ uenena nocens, late sibi submouet omne uulgus, & in uacua regnat basiliscus arena. Boa serpens est in Italia nascens, de q̄ supra diximus. alit primo bubuli lactis succo, in tātāq; aliqñ magnitudinem excrescit, ut Diuo Claudio principe occisa in uaticano fuerit, q̄ solidum infantem gestabat in aluo. Dracones carere ueneno existimāt, uerūtamen in africa sunt pestiferi, alasq; habent & pulchritudine ac splendore tergoris cæteras serpentes excellūt. Lucanꝰ. Vos quoq; q cūctis innoxia numina terris, serpitis aurato nitidi fulgore dracones, pestiferos ardēs facit africa, ducitis altū aera cū pēnis, armentaq; tota secuti, rūpitis ingentes āplexi uerbere tauros, nec tutꝰ spatio est elephas, datis oīa læto. nec uobis opus ē ad noxia fata ueneno. caput draconis limini ianuarū subditū, ꝓpitiatis orone diis fortunatā domū facere magi affirmāt. oculis eius inueteratis & cū melle tritis inūctos nō pauescere ad nocturnas imagines. dētes eius illigatos pellibus caprearum ceruinis neruis mites p̄stare dominos, & exorabiles ptātes. Cauda

draconis,& capite uillis leōis e frōte,& medulla eiusdē ac eq uictoris.spuma.canis unguib⁹ad alligatis ceruio corio,neruisq; cerui,& dorcadis alternatis inuictos hoīes fieri,q̄ arguēdi poti⁹ grā q̄ docēdi referēda existimamus.quidā dracones scribūt parua hēre ora, & admodū nō dehiscētia,sed arctas fistulas,ꝑ q̄s trahūt spiritus,& linguas exerunt,in dentibus uim nullā,sed in caudis,hinc uerbere potius q̄ rictu nocere. Visi sunt apud æthiopas.xx.& ampli⁹ cubitorū magnitudine frequētissimi.reperiūturq; in eoꝝ maritimis q̄terni &qni cratiū more cōtexti.dracæna dracōis fœmīa ē.a dracōe dracūculus diminutiuū deducit.& dracōtiū herba,de q̄ supra diximus.Dracones dictos existimāt ἀπὸ τοῦ δερκέσθαι, quod ē uidere.Clarissimā.n. hēre dñr oculorū aciē,q̄ ex cā īcubātes eos thesauris custodiæ cā finxerūt antiq.ideoq; Aesculapio attribuerūt(ut nōnulli existimāt)ꝙ uigilātissimi esse existimāt,q̄ res medicinæ maxīe ē necessaria. a draconis similitudīe.Draco ēt appellat palmes emeritus pluribus annis īduratus.Ply.Nup,reptū draconē serere iuxta arborē,ita palmitē appellamus emeritū pluribusq; induratū annis nūc p̄cisum q̄ maxima āplitudine trib⁹ ptib⁹ lōgitudinis deraso cōrtice,q̄tenus obruat, unde & rasilē uocāt.deprimere sulco,reliq̄ ꝑte ad arborē erecta.De uipa supius locuti sum⁹,q̄ & græca uoce ἔχιδνα,hoc est Echidna dr̄.Ouid. Sanguine cētauri lerneæ sanguis echidnæ,mixt⁹ad auxiliū tꝑa nulla dabit.in hoc genere dū coeūt,mas caput inserit in os fœminæ, qđ illa uoluptatis dulcedine abrodit.eadem sola intra se parit oua unius coloris,& mollia ut pisces.Tertia die intra uterū catulos excludit, deīde singulis diebus singulos parit.xx.fere numero.itaq; cæteri tarditatis impatientes prūpūt latera occisa parēte.Cæteræ serpētes cōtecta oua in terra īcubāt,& fœtū sequēte excludūt āno.Vipa theriacæ adhibet,hoc ē multiplici illi cōpositiōi,quæ aduersus uenena inuēta est.Magno errore hāc uulgus medicoꝝ tyriacā uocāt & a tyro serpēte appellatā dicūt.nullus ē serpēs q Tyrus appellet,nec tyriaca a tyro,sed theriace,siue theriaca ἀπὸ τῶν θηρίων, hoc ē a feris,siue beluis uocitata est,ꝙ hæc cōpositio aduersus oēs beluas uenenatas instituta sit.admiscent ei uiperinæ carnes,qppe ex uipa pastilli fiunt,qui & ipsi theriaci aplant,ternis digitis utrinq; āputatis,exēptisq; interraneis & liuore spinæ adhærēte.reliquo corpore in patina ex aq̄,& aneto discocto,spinisq; exemptis,& addita similagine,atq; ita in umbra siccatis pastillis.qdā tradiderūt eos qui aliqñ uiperæ iecur coctū hauserint nunq̄ postea feriri a serpēte.theriacæ simile ē mithridaticū antidotū ex rebus.liiii.cōpositū,qđ uulgo nūc auctoris noīe mithridatē uocāt. anguē quoq; minime uenenatū eē putāt,nisi p mēsem dū luna instigatur.Serpētis genus ē uulgo notū.Vir.Frigidus o pueri fugite hinc latet anguis in herba.hunc ex medulla hominis spinæ gigni multi ꝑdiderūt.pulcherrimū anguiū genus,Hydrus ē, in aq̄ uiuēs,de quo & hydra abūde superius disseruimus.ab angue anguin⁹ deducit.Ply. Anguino adipe illinit.Et anguinus cucumis dictus ē oblōgus,& ad anguis similitudinē cōtortus,qui & erraticus dr̄.Hæmorrhois quoq; serpētis gen⁹ē pestiferū a fluxu sanguinis ita appellata, qppe græci αἷμα sanguinē ῥοῦς fluorē dicunt,hui⁹ morsu sanguis oīs a corpe fluit,nec sisti pōt.Lucanus.At nō stare suū miseris passura cruorē,squāmiferos ingēs hæmorrhois explicat orbes. Idē.Impssit dētes hæmorrhois aspa tullo,utq; solet pariter totis effundere signis.Coricii pressura croci sic oīa mēbra emisere simul rutilo,ꝑ sanguine uirus.sanguis erāt lachrymæ quæcūq; foramina nouit humor, ab iis largus manat cruor,ora redūdant.& patulæ nares, sudor rubet, oīa plenis mēbra fluūt uenis,totū ē ꝑ uulnēre corpus.Ply.Portulaca,quā pēliō uocāt,ū multū satiua efficacior sagittaꝝ uenena,& hæmorrhoidū,& presteꝝ plagis imposita extrahit.hæc & hæmorrhoia dr̄.Idē.Mustū serpētibus aduersat,maxime hæmorrhoiæ, & salamādræ. hæmorrhoidas ēt uocamus genus morbi,cū ora uenaꝝ iuxta anū tāq̄ ex qbusdā capitulis turgēt & sanguinē fundūt,qđ & in ore uuluæ fœminarū incidere cōsueuit.qñq; hæc purgatio est nō morbus.ideoq; curati eo q̄dā cū sanguinis exitū nō haberēt inclinata in p̄cordia ac uiscera materia subitis,ac grauissimis morbis correpti sunt.iōq; quotiēs is supp̄ssus ē,ne qd piculi afferat multa exercitatiōe digerēda materia ē,& sanguis interdū e brachio mittēdus. p̄ster quoq; serpētis genus ē miro ardore eū quē læserit inflāmās,& supra modū tumefaciēs.Luca. Narsidiū Marsi cultorē torridus agri ꝑcussit p̄ster,illi rubor igneus ora succēdit, tēditq; cutē pereunte figura miscet cūcta tumor,maior iā corpe toto.humanūq; egressa modū sup oīa mēbra, īflat sanies late tollēte ueneno.seps serpēs ē,cuius uel leni ictu tota caro putrescit.iō ἀπὸ τοῦ σήπω nomē hēt,qđ ē putreo.Ply.Profuisse tn̄ Oxymel fatent cōtra serpētes,quos sepas uocant.Luca.Ossaq; dissoluēs cū corpe tabificus seps.Idē.Parua mō serpens, sed q̄ nōnulla cruētæ, tātū mortis hēt,nā plagæ ꝑxima circū fugit rapta cutis,pallētiaq; ora retexit.Iāq; sinu lapso, nudū ē sine corpe uulnus.mēbra natant sanie,suræ fluxere,sine ullo tegmine poples erat, femorum quoq; musculus oīs liqtur,& nigra distillāt inguina tabæ.Scytale serpēs ē gracilis, nec nimiū lōga,sed tāta macularū uarietate spectabilis ut intuētes remoret,tāto aūt feruore,ut p̄ter cæterarū serpētiū cōsuetudinē media hyeme tuniculā exuat.Idē.& scytale sparsis ēt nunc sola pruinis exuuias positura suas.Ply.Eadē uis cōtra uenatoꝝ oīum morsus priuatim scytalē ēt lace-

dæmonii uocabāt hmōi furtiuū genus epistolæ. surculi duo erāt Teretes oblōguli pari crassitudine, eiusdē lōgitudinis, derasi atq; tornati cōsimiliter. Vnus īperatori in bellū ꝓficiscēti dabatur. alterū domi magistratus seruabāt. qñ usus uenerat litterarū secretiorū circū surculū lorū modicæ tenuitatis, lōgū q̃tū rei satis erāt cōplicabāt, uolumine rotūdo, & simplici, ita ut oræ adiūctæ undiq; cohærētes lori, qđ plicabať coirēt. litteras deīde in eo loco p trāsuersas iūcturarū oras uersibus a sūmo ad īmū ꝓficiscētibus cōscribebāt. Id loꝝ lr̄is ita pscriptis, reuolutum e surculo, impatori cōmēti illius cōscio mittebāt. resolutio aūt lori lr̄as trūcas, ac mutilas reddebat, mēbraq; earum, & apices ī ptes diuesimas spargebat, sed ubi ille, ad quē erat missum, acceperat, surculo cōpari quē hēbat a capite ad finē pinde ut debere fieri sciebat, circūplicabat, atq; ita litteræ p ambitū eūdē surculi coalescētes rursus cohibāt, ītegrāq; & īcorruptā epistolam, & legi facilē p̄stabāt. σκυτάλην āt, hoc ē scytalē a loro uocabāt, qđ græce σκύτοσ dr̄. Sic ēt serpētē scytalē a corio, qđ facile exuit. uñ σκύτεινον græci scorteum uocāt. & σκυτεῦσ sutor. σκυτεῖον sutrina appellať. hinc ēt scutilū uocam⁹ tenue, & macrū, & in quo tm̄ exilis pellicula cerniť, uñ scutica dicta, q̃ ꝓ flagello utimur, & scutū, qđ corio tegi cōsueuit, a cuius similitudine scutum uasis genus. Hora. Vilia uēdētē tunicato scuta popello, hoc & scuta fœminino generē dr̄. a quo scutula diminutiuū, qđ mō hmōi uasculū significat. mō lignū teres, quo linū, & alia hmōi tundimus. hinc scutulata uestis, de q̃ superius locuti sumus. Et aliud diminutiuū scutella. Itē a scuto deduciť scutatus, sicut ab hasta hastatus, & scutifer ferēs scutū. scutū græce aspis uocať, a quo ἀσπιδοποιὸσ parma appellať, hoc est paruum scutum, & breue. Vir. Ense leuis nudo, parmaq; īglorius alba. huius diminutiuū ē parmula. coluber quoq; serpēs ē in aq̃ uiuēs, huius adipē, & fel habētes, q crocodilos uenanť mire adiuuari ꝓdūtur, nihil aduersus eos belua audente, e colubrorū genere ē, q a græcis enydris uocať serpēs masculus, & albus. huius q̃tuor dētibus superioribus in dolore superiorū gingiuas scarificāt, inferiorū īferiorib⁹. Dipsas plagā fere nullā morsu īducit, nec tumorē, sed humorē oēm cōsumēs, sitim inæstimabilē facit. iō nomē habet ἀπὸ τοῦ διψῶ, qđ significat sitio. Ply. Vnedines serpentiū uenenis resistūt maxīe sepis, dipsadis & uiperæ. Luca. Signiferū iuuenē tyrrheni sanguinis Aulū torta caput retro dipsas calcata momordit. uix dolor aut sensus dētis fuit. ipsaq; læti frōs caret inuidia, nec q̇cq̃ plaga minatur. ecce subit uirus tacitū, carpitq; medullas ignis edax, calidaq; incēdit uiscera tabe. ebibit humorē circa uitalia fusum pestis, & in sicco linguā torrere palato cœpit, defessos iret q sudor in artus nō fuit, atq; oculos lachrymarū uena refugit. nō decus īperii, nō mœsti uita Catonis ardentē tenuere ui rū, q̇n spargere signa auderet, totisq; furēs exq̇reret aruis. Quis poscebat aq̄s sitiens ī corde uenenū. ille uel in tanaī missus, rhodanūq;, padūq; arderet, nilūq; bibēs, p rura uagantē nec sentit fatiq; genus mortēq; ueneni, sed putat eē sitī. cicinia pua & gracilis serpēs in Italia fere ueneno carēs. chersydros terrestris serpēs hydro aq̃ similis. & chelydrus non multū aspectu distās fumū, q̃ serpit, emittēs. Luca. Natus & ambigue coleret qui syrtidos arua chersydros, tractiq; uia fumāte chelydri. cēchris serpēs maculis plena. thebāo marmori similis, qđ uiride ē, & cæteris marmorib⁹ hilarius, & a serpētiū maculis ophites uocať. qppe ὄφις græce serpēs dr̄. nō inueniunť, ex eo colūnæ nisi admodū paruæ. duo eius genera, molle cādidū, & nigricās durū. differūt. ab hoc tyberianū, & Augusteū hoꝝ īperatorē principatu in ægypto repta, ꝙ hæc maculas diuerso mō colligūt. augusteū undatim crispū in uertices. Tyberianū sparsim cōuoluta canicie. cēchris ēt auis ex accipitrū genere. de cēchride serpente. Idē. & sp recto lapsurus limite cēchris, pluribus ille notis uariatā tingiť aluū, quā paruis tinctus maculis thebanus ophites. de cēchride aue. ply. Fimū cēchridis albugines extenuat. Ammodites serpēs ē arenæ similis colore, a q̃ nomē hēt. Luca. Cōcolor exustis atq; indiscretus arenis ammodites. natrix ēt serpēs aq̄s quoq; ipsas ueneno inficiēs. Idē. Et natrix uiolator aquæ. natrix ēt herba ē, cuius radix euulsa uirus hirci redolet, hac in piceno a fœminis abigūt, quos uocāt fatuos. philosophi spēs liphātiū hoc mō aīorū eē crediderūt, q tali medicamēto iuuenť. pharias serpēs ē, sulcū dū serpit, caudā in terra faciēs, & supra eā fere ambulās. Luca. Et cōtētus iter cauda sulcare pharias. serpētes oēs pariūt oua, coeūt cōplexu adeo circūuolutæ sibi, ut unā existimaŕ bicipitē possis. MIRANDA. Admiratōe digna, qa .s. moueri. & currē uidebať, uel admiratōe digna pp pulchritudinē, qa ut mox subdit. similis erat hortis hesperidū, de qbus superius locuti sumus. IMMIXTVM. Cōmixtū, licet aliqñ reperiať immixtū ꝓ nō mixto, miscere ꝓprie cōfundere ē, uñ mixtarium uas dr̄, quo uinū aq̃ miscemus. Lucil. Vrceus, aut gemina lōgus mixtarius ansa. hinc mixtor, & mixtio. & mixtura. & mixte aduerbiū nōtæ significatiōis. Itē cōposita admisceo. intermisceo. permisceo. immisceo. submisceo. cōmisceo. eiusdē fere oīa significatiōis. a qbus admixtor. admixtio. admixtura. admixte. intermixtor. intermixtio. intermixtura. intermixte. permixto. permixtio. permixtura. permixte. immixtor. immixtio. immixtura. immixte. submixtor. submixtior. submixtura. submixte. cōmixtor. cōmixtio. cōmixtura. cōmixte. Itē. Mixtī. immixtī cōmixtim aduerbia. Itē miscella colūbæ genus, de quo superius dixim⁹. Itē miscellæ uites, q̃ ī oī agro cōueniūt, ꝙ cū cæteris ubiq; utiliter misceanť, & promiscuū mixtū cōfusum incertum.

Vñ apud grāmaticos promiſcuũ genus īcertũ dr̄.a quo promiſcue aduerbiũ.mixte.cõfuſe.incerte.Veteres ēt ꝓmiſcā ꝑ ꝓmiſcue ſcripſere.Et mixtũ uinũ nõ purũ,ſed aq̄ tēperatũ.mero cõtrariũ.aliqñ tñ miſcere ꝑ pturbare accipit.Vir.Miſcet agēs telis.diciturq; miſceo ἀπὸ τοῦ μιγνύειν,qđ apud græcos miſcere ē.unde & μίξις mixtura appellat.PECORI. Aīalibus mitibus.proprie.n.pecus pecoris,ſiue pecus pecudis,utroq;.n.mõ dicimꝰ,ſignificat oē aīal qđ ſub hoīs īpio e pabulo terræ paſcit,ut boues.aſini.eq.cameli.oues.capræ.& reliqua hmõi.Itē elephāti.Ply.Qui cũ elephāto cõgreſſus gemino ictu pecudē exanimauit.reperit tñ īterdũ pecus pecoris ꝑ multitudine pecudũ,ſiue pecoꝝ.Vir.Dic mihi damœta cuiũ pecus,an Melibœi.Idē.Infœlix o ſp ouis pecus.Idē.Caprigenũq; pecus nullo cuſtode p herbas.interdũ pecus pecoris ꝑ oue ponit.Ply.Suis fœtus ſacrificio die quinto purus ē,pecoris die ſexto,boũ trigeſimo.Quintilia.Cur ī uſum ueſtrũ ſæpe pecori lanæ detrahunt.Ouidi.Hoc pecus oē meũ ē multæ ſtabulāt ī antris.Multas ſilua tegit.multæ quoq; uallibus errāt.nec ſi forte roges,poſſem tibi dicere quot ſunt.paupis ē numerare pecus,de laudibus hãꝝ,nil mihi credideris,p̄ſens potes ipa uidere.Vt uix circueāt diſtentũ cruribus uber.Sũt fœtura minor tepidis ī ouilibꝰ agni.īterdũ ēt pecus pecoris trāſfert ad oē aīal,qđ humana lingua,& effigie caret.Virgi.Ignauũ fucos pecus a p̄ſepibus arcēt.pecus quoq; pecudis ꝑ oue poſitũ legimꝰ.Ply.Ipſius aīalis tāta narrat clemētia aduerſus minus ualida ut in grege pecudũ occurrētia manu dimoueat,ne qd obterat īprudēs.Itē ꝑ qu ocũq; aīali humana effigie,& ſermõe carēte.Vir.ꝑ apibus.Et pecudũ cuſtodia ſolers.Lucil.pro piſcibus,præterea genus humanũ,multæq; natātes ſquāmigere pecudes.Veteres pecu,& pecus pecoris,& pecus pecudis neutro oīa genere ꝓtulerunt.Vñ pecua,& pecora,& pecuda frequētiſſime legimus.Neuius.Hoīes.pecua.beluaſq;.Accius.incelſis mõtibꝰ pecua,atq; inter colles paſcũt.Idē.Vagāt pauore pecuda,& ī tumulis paſtores ſedēt.Siſen.Iumēta,& pecuda locis crepidare cõpluribus.Cice.Cũ adhibēt ī pecora paſtores.Cato,pecuũ ꝓtulit genitiuo plurali ab eo qđ ē pecu.a quo pecuariũ deducit,qđ ad pecus attinet,ſicut a pecore pecorarium,& pecoreũ,& pecorinũ,ſicut a pecude pecudinũ.pecuariũ ēt dicimus aliqñ armētariũ & pecuaria loca,ī qbus armēta cõſiſtũt.Itē ipſa armēta.præterea a pecore,ſiue pecu pecunia deducitur.cuius diminutiuũ ē pecuniola,ꝙ olim diuitiæ oēs in agris,atq; pecoribꝰ eē exiſtimabāt.uñ locupletes,& pecunioſi appellati ſunt diuites,q̄ſi locoꝝ & pecoꝝ pleni.qppe pecuniæ appellatione nõ mõ nũmi,hoc ē numerata pecunia,ſed oēs res tā ſoli q̄ mobiles,& tā corpa q̄ iura cõtinētur,ut Hermogenianus iuriſcõſultus affirmat.Frequētius tñ pecunia ꝓ ea,q̄ numerata ē ab auctoribꝰ uſurpat.Itē a pecore,ſiue pecu peculiũ,qđ ꝓprie ſignificat rē,q̄ nõ in pecunia numerata cõſiſtit,ſed uel in ſolo,uel ī corpibꝰ,uel ī ſupellectile nr̄o labor,& īduſtria ptũ,& a nobiſipſis lucrefactũ.Vir.Nec ſpes libertatis etat nec cura pecudi.Cice.An eoꝝ ſeruitꝰ dubia ē,q cupiditate peculii nullā cõditionē recuſāt duriſſimæ ſeruitutis.& Celſus iuriſcõ.ſcribit pecuniā ſine peculio fragilē eē,hoc ē ſine lucro.hic peculiũ caſtrēſe dr̄,ut Põponius affirmat,qđ a parētibꝰ,& agnatis in militia degēti donatũ ē,uel ꝙ filiꝰ ī militia acqſiuit,ꝙ niſi militaret acqſiturus ñ fuiſſet.Nā ꝙ fuiſſet ſine militia acqſiturus,id peculiũ eius caſtrēſe nõ dr̄.aliqñ ēt peculiũ ꝑ paruo p̄rimonio accipi aſſerit Vlpia.ab hoc peculiaris deriuat,qđ ꝓprie ſignificat rē ad peculiũ ptinētē ſed uſu iā receptũ ē,ut ꝑ ꝓprio,ſiue ſpāli,ſeu p̄cipuo ponat.Vñ fit peculiariter aduerbiũ,hoc ē ſpāliter,p̄cipue.Itē peculor a quo depeculor,qđ ꝓprie ē ea,q̄ ad rē publicā ſiue prīcipē,ſeu ſacra ptinēt,furor,a quo peculator,ſiue depeculator,q tale furtũ facit,quoꝝ fœminina ſunt peculatrix,& depeculatrix.Itē peculatus quē Paulus,& Labeo definiũt eē pecũiæ publicæ,aut ſacræ furtũ,nõ ab eo factũ,cuiꝰ piculo fuit,& iõ æditũ ī iis,q̄ ſibi tradita ſũt,peculatũ nõ admittere.Iidē ēt ſcribũt nõ mõ pecuniā publicā,ſed ēt priuatā crimē peculatꝰ facer,ut ſiqs,qđ fiſco debet ſimulās ſe fiſci creditorē accepit.q̈uis priuatā abſtulerit pecuniā.is āt q pecuniā traiiciēdā accepit,uel qlibet aliꝰ,ad cuiꝰ piculũ pecunia ptinet,ñ dr̄ peculatũ admittere.PEPENDIT.Immobilis ſtetit,ceſſans a uolatu deſiderio uidēdi poetā.SVPRA VATEM.Supra eũ q uatē,hoc eſt Orpheũ agebat.Vates antiq uocabāt quos græci dicũt ꝓphetas,hoc ē antiſtites phanoꝝ,& diuinoꝝ oraculoꝝ interp̄tes,uel q̄ſi fates,ut ſupra diximꝰ,ꝙ futura farēt,ſiue fata p̄dicerēt,uel a uerſibus uiēdis,hoc ē cõnectēdis.ſolebāt.n.afflati diuīo numīe uerſibꝰ cõtextis futura p̄dicer,uñ deducta ſũt uaticior.uaticiniũ.uaticanꝰ,de qbꝰ diximꝰ.uaticanũ agrũ primꝰ Leo.iiii.romanorũ põtifex mœnibꝰ cinxit.Nicolaus.v.īſtaurauit,& uatidicũ,qđ græco uocabulo ꝓpheticũ dr̄.ab hmõi uatibꝰ poetæ quoq; uates appellati ſũt,tā maſculino q̄ fœminino gener,ꝙ & ipſi muſaꝝ furor pleni carmīa cõponere exiſtimant.Nā q abſq; camenarũ furore ad poeſin accedũt,& ipſi (ut Plato inqt) inanes ſunt,& uana ē eoꝝ poeſis.iidem poetæ appellant,hoc eſt ποιητοὺ ἀπὸ τοῦ ποιῶ,quod eſt facio.effingo.formo,q̄ſi fictores,uñ opus eoꝝ poema,& poeſis dr̄ hoc ē figmētũ,ſiue fictio.qdā hæc ita diſtingunt,ut poema ſit inuētio parua,q̄ paucis uerbis exprimat.poeſis uero textꝰ ipſe ſcriptoꝝ,& opus totũ.Lucil.Nõ hoc qđ ualeat,qdue interſit hoc q̄ illud cognoſcis,primũ hoc qđ diximꝰ eē poema ps ē pua.idē.itē q̄ uis nõ magna ps poema ē,poeſis opus totũ,totaq; illa ſũma ē una.Itē a poeta poeticũ dicimꝰ,qđ ad poetam attinet.&

& poeticā artē ipſam ſicut grāmaticē, & rhetoricē, & poetice aduerbiū, ſicut grāmatice, & rhetorice, & poetor uerbū, qđ ē ī poetice exerceor, ſiue poetā ago. & poetificus quo uſus ē Enni⁹, q caballinū fontē poeticū noīauit. LACERATVS AB VRSO. Q uēadmodū uerus Orpheus a mulieribus. INGRATO. Q uia nō pepcit ei, cuius cātu fuerat oblectatus. IACVIT. Extīctus ē, quēadmodū ſuperius diximus. FICTA. Simulata. Fingere. n. ꝓprie formare, & facere ē. Vir. Nec ſi miſerū fortuna Sinonē finxit, uanū ēt, mēdacēq; īproba figet. Ci. Virū bonū fingim⁹ de eius deliberatiōe & cōſultatiōe. Salu. Quæ natura uētri ꝓna, atq; obediētia finxit. Var. Sic enī parato luto tegulas fingebāt. hīc figuli dicti ſiue fictores, q ex creta, atq; argilla opa faciunt, & figulina, ſeu p ſyncopē figlina, officina, in q̄ hmōi opa fiūt, & opa ipſa figulina & fictilia dñr, q̄ tāto in uſu apud ueteres fuere, ut Numa rex ſeptimū collegiū figuloꝝ Romæ īſtituerit. nō. n. imbrices tm̄, tegulæ, laterculiq; fiebāt, ſed ēt tabulæ. lucernæ. cādelebra. Vaſa oīs generis, doliaq; ad tenēda uina, aquaſq;, q̄n etiā defunctos ſeſe multi fictilibus ſoliis cōdi maluere, q̄ marmoreis ſepulchris. M. Varro pythagorico mō in myrti, & oleæ, ac nigræ populi foliis. ſamia uaſa in eſculētis laudari maxīe ſolebāt, hoc ē in ſamo īſula facta. ſamos duarū inſularū nomē ē in mari ægæo. una adiacet thraciæ, q̄ poſtea Samothracia dicta ē. Vir. Threiciāq; ſamū q̄ nūnc ſamothracia fert. altera epheſo oppoſita eſt, & uicina Andro, in illa iuno fert nata fuiſſe. & Pythagoras philoſophus, & una ex ſibyllis q̄ exinde Samia dicta ē. in ea genus cretæ erat ad uaſa fictilia aptiſſimū. uñ uaſis fictilibus ī ea pría nobilitas, in eadē nemoroſus collis fuit, ut Homerus teſtatur, uñ oēm idā, & oēm troianā urbē ſubiicere oculis licebat. quā nobilitatē Arretiū in Italia tenuit. Martia. Arretina nimis ne ſpernas uaſa monemus. lautus erat thuſcis porſena fictilibus Surrēti calices tm̄ in p̄tio fuere. Idē. Accipe nō uili calices de puluere natos, ſed ſurrētinæ leuæ toreuma rōtæ. ſimili mō ī hiſpania Sagūti. Idē. Q uæ nō ſollicitus teneat, ferueq; miniſter. ſūme ſagūtino pocula facta luto. nec minus iis nobilitate ſūt in Cāpania Cumæ. Idē. Hāc tibi cumano rubicūdā puluere teſtā, Municipē mīſit caſta Sibylla ſuā. Samia teſta matris deū ſacerdotes, q̇ galli uocant, uirilitatē amputabāt, nec aliter hoc citra pniciē fieri poterat (ſi. M. celio credimus) q līguā quoq; ſic amputādā graui ꝓbo obiecit Vitellio. hinc ſamiū aliq̄n ueteres ꝓ acuto uſurparūt. & ſamiare uerbū ꝓ acuere, & q̄ſi ſamiæ teſtæ acumē īducere (ut Marcel. teſtat) fractis quoq; teſtis uti excogitatū ē, ut pauimēta firmi⁹ durēt, addita calce, q̄ uocāt ſignina. ab hoc ēt figura fit, hoc ē forma. aſpectus. q̄litas. uñ tres figuræ apud grāmaticos eē dñr. ſimplex. cōpoſita. & decōpoſita. Itē figuræ uocant, q̄s græci χήματα dicūt, hoc eſt ſchemata, q̄ſi cultus, & ornamēta oronis. hinc ſchemata lexeos, & ſchēmata diāonæas, hoc ē figuræ uerboꝝ, & figuræ ſētētiarū. a quo fit figuro uerbū, & figuratim. Vnde oro figurata, & figurate aduerbium, hoc ē p figurā. Itē effingo, qđ ē ad alterius formā fingo, & q̄lē uolo fingēdo repſento. Q uint. Nā mihi uī. M. Tullius, cū ſe totū ad imitationē græcoꝝ cōtuliſſet, effinxiſſe uī Demoſthēis, copiā Platonis, iocūditatē iſocratis. Vñ ductū ē nomē effigies, hoc ē ſignū ad uiuā alterius ſimilitudinē uel ad ueritatis imaginem factum tā in picturis, q̄ in ſculpturis. Aliq̄n ēt ꝓ aſpectu ponitur. ab hoc fit effigio uerbū, hoc ē ad effigiē formo. a quo effigiatus, hoc ē ad aliquā ſimilitudinē formatus. aliq̄n tñ fingo ꝓ ſimulo capit, qm̄ ea, q̄ ſimulamus, ita formamus, atq; cōponimus ut uera eē uideant. Afra. Tu cogitatu finge, fabricare uti libet. Vir. Nō hic te carmine ficto, atq; p ambages. Terē. Et fingūt quādā inter ſe nūc fallaciā. Ci. Talibus exēplis nō fictæ ſolū fabulæ, ſed ēt hiſtoriæ refertæ. Plau. Nā nec factū uſq̄ nec fictū, neq; ſcriptum in poematis. hinc fictio, & figmētū deducūt, hoc eſt res ſimulata, & ficta. & ficte aduerbiū, hoc eſt ſimulate, & fixula, qđ ꝓ fabula ueteres uſurparūt. Eſt ēt q̄n fingo ꝓ cōpono accipit. Vir. Perſeq̄t uitē attōdēs, fingitq; putādo. Et ꝓ paro. Lucil. Fuga fingit, timido uadit pede pcitus. Et ꝓ iūgo. Neuius. labra fingo labellis, fictricēq; ipſam deoſculor. a fingo etiā fit cōfingo, qđ ſimiliter ꝓ ſimulo accipit. a quo cōfictor. confictrix. cōfictio. & aduerbium conficte. Item diffingo, quod eſt conquaſſatum reformo. Seneca. Diſſipatum inſtaurat, atq; diffingit.

DE RHINOCEROTE EPIG. XXII.

ſ OLLICITANT PAVIDI. Rurſus blādit Domitiāo de rhinocerote, q̇ cū torpeſcēt aduerſus urſū uideret, tādē nō ſecus eū extulit, q̄ iactare tauri pilas cornibus īpoſitas cōſueuerūt. PAVIDI. Timidi. Pauere. n. timere ē. a quo paueſcē. Pauor, timor. Pauidus ſp timens. Nā pauens dr̄ q ad tp̄s, uel ex cā timet. pauide, timide, pauidos etiā interdū dicimus gloriæ cupiditate ſolicitos. Vir. Corda pauor pulſās. SOLLICITANT. Moleſtāt, inq̄etāt. DIV. Lōgo tpe. COLLIGIT. SE. Parat. munit. excitat. Colligere ꝓprie eſt in unū redigere. Virg. Colligere arma iubet, ualidiſq; incūbere remis. Aliq̄n āt ponit ꝓ auferre. Luci. Ruis huc, & colligis oīa furtim. Plau. Q uin pridē tōſor unguis, quos dempſerat. collegit. oīa abſtulit p̄ſegmina. aliq̄n idē ſignificat, qđ legere. Vir. Collige uirgo roſas. cū uero de aīali dicimus, colligo me, aut colligis te, aut ille colligit ſe, colligere tūc ꝓ reficere accipit, q̄ſi dilapſum ſpiritū in unū redigere. Ci. Sed manifeſto furto pturbatus, ubi ſe collegit, ꝙ ſi aliquē aliū caſū addamus, ut collegit ſe in irā, collegit ſe in lenitatē, collegit ſe in arma, idē eſt qđ parauit, mu-

niuit.excitauit.Virg.Subſtitit æneas,& ſe collegit in arma.poplite ſubſidẽs.& idẽ ſenſus ẽſt, ſi dicamus,ille collegit ſe ĩ irã,& ira illius collegit ſe,ille collegit ſe ĩ mãſuetudinẽ,& mãſuetudo illius collegit ſe.a colligo fit collector.colletrix.& collectio.& collecte aduerbium,qđ & collectĩ aliq dixere ꝓ ſuccĩcte.Itẽ collecta,ſiue collectãea,hoc ẽ ſcripta,q̃ ex pluribus excerpta locis ĩ unũ lecta ſunt.cõponiť ãt colligo a cõ p̃poſitiõe,& lego legis,qđ ꝓprie ſignificat colligo.Vir. Qui legitis flores,& humi naſcẽtia fraga.Idẽ.Atq; oĩs nauita põto humida lina legit.hinc tractũ ẽ,ut legere ẽt ſit oculis ſcripta ꝑcurrere,qm̃ lr̃æ oculis legi,hoc ẽ colligi uideanť.Idem. At ſimul heroũ laudes,& facta parentis,iã legere.pp qđ ea quoq;,q̃ picta ſunt,legere dicimur.Ply. Dũ maioꝝ ſuoꝝ imagines in atrio legeret.Itẽ qa id ad qđ accedim⁹,melius oculis cernimus, factũ ẽ,ut legere ẽt ꝓ adhærere uſurpamus.Virg.Ades,& primi lege littoris orã.Itẽ qm̃ nautæ dũ aſpa loca p̃tereũt,legere,hoc ẽ colligere uela cõſueuerũt.Idẽ uerbũ plerũq; ꝓ p̃terire accipitur.Idẽ.Littoraq; epiri legimus.Eſt ẽt qñ ꝓ eligere poniť,ꝙ ea,q̃ eligimus,colligere quodam mõ uidemur.Idẽ.Ipſe ego cana legã tenèra lanugine mala.Cic.Cætera ita demũ legere debemus,ſi naturæ nõ repugnãt.Itẽ legere,ſurripe ẽ,ꝙ ea q̃ furamur colligimus.Virg.Vel q̃ ſub legi tacitus tibi carmina nup.hinc ſacrilegi dñr,q res ſacras,uel e ſacro ſurripiũt,& ſacrilegiũ furtũ rerũ ſacrarũ,uel e ſacro loco factũ.legeŕ ẽt Plaut⁹ figurate ꝓ ꝑcutere poſuit,ꝙ iis,quos ꝑcutimus,adhærem⁹.quo te legã hoc Scipiõe.a legẽdo,hoc ẽ colligẽdo leguli dñr,q oleã,aut uuas legũt,& legumẽ,qđ legiť,hoc ẽ euelliť e terra,non ãt ſubſecať.Nã cũ duo ſint frugum genera, frumẽta,ut triticũ.ordeũ.far.& legumina,ut faba.cicer.lẽs.illa qdẽ metunť,hæc uero uelunť. Itẽ lectus cuius diminutiuũ ẽ lectulus,& lectica q̃ uehimur,qa ſtramẽta,& herbam,uñ hæc facerẽt,legebãt,qđ nũc quoq; ĩ caſtris fieri uidemus.qdã tñ lectũ a græco poti⁹ uocitatũ uolũt,qđ' illi dicunt λέκτρον.alii a collectis pãnis ad cubitãdũ,uel ꝙ fatigatos ad ſe alliciat.a lecto lectiſterniũ deduciť,cũ in tẽplo ſtratis lectulis,ac puluinaribus ſedebãt.& a lectica lecticarii,q̃ lecticã humeris ferebãt.Itẽ a lego ligna,ꝙ ea caduca legũť ĩ agris,qbus ĩ foco utũť.a quo fit lignor uerbũ. unde milites lignatũ ire dicũť,cũ eũt ad ferẽda ligna,ſicut aq̃tũ,cũ eũt ad ferẽdã aquã. a quo lignatio.& lignarius adiectiuũ.unde fabrũ lignariũ appellamus,q facit lignaria opa,q & materiarius appellať.& lignoſũ,qd ĩſtar ligni durũ ẽ.& ligneũ,qđ' ex ligno ẽ.itẽ a lego liguſtrũ,q̃ſi leguſtrũ,de quo ſuperiùs diximus.itẽ a lego ligo ligõis inſtrumẽtũ ruſticũ,qđ'ꝑ latitudinẽ ſub terra facili⁹ legať.itẽ ſpicilegiũ,collectio ſpicarũ,& tẽpus ipſum meſſis.Varro.Nemo rep̄henſus,q a ſegete ad ſpicilegium reliquit ſpiculam,& ligna.itẽ a lego cũ ꝓ eligo capitur,fit ipſũ eligo.a quo elector.electrix.electio.& deligo eiuſdẽ ſignificatiõis.Vñ delectũ militũ dicimus.qdã eligo & deligo ita diſtĩgũt,ut eligere ſit magis idoneũ ad rẽ gerẽdã ſecernere,deligere uero ad noſtrũ emolumẽtũ,uel ad illi⁹ q eligiť dignitatẽ,ut ĩpator delegit milites ad rẽ bellicã idoneos,nõ elegit.& delectũ agit agricola ĩter tauros,quo ꝓcreãdæ ſoboli,aut terræ colẽdæ meliores putat.ſicut.n.diligere,ita delectũ agere & delectũ hẽre dicimus.eligimus aũt nobis ĩpatorẽ.eligimus ducẽ.licet aliqñ in hoc ẽt deligo uſurpeť,& cũ res ĩter pares ẽ coopto.Liuius.Dictatorẽ dici placet.dř.M.Furius Camillus,q magiſtrũ eqtũ.L.Aemiliũ cooptat.Ci.A quo in collegiũ augurũ fuerã cooptatus. ſũt q̃ ab eligo elegãtẽ quoq; dictũ exiſtimẽt,hoc eſt cultũ.ornatũ.politũ.a quo elegãter aduerbiũ.&elegãtia,hoc ẽ cultus.ornatus,q̃ uox apud ueteres nõ ad ĩgenii opa,ſed dũtaxat ad nimis amœnũ,lætũq; cultũ,ac uictũ applicabať,nec qſq̃ uſq; ad Catõis tpa elegãs ſine uitio dictus ẽ.poſtea uero elegãs rep̄hẽdi deſiit,uerũtñ nulla laude dignabatur,niſi cuius elegãtia eẽt moderatiſſima.Ci.Craſſus inqt erat ꝑciſſimus elegãtiũ. Scæuola parcoꝝ elegãtiſſimus.nũc elegãtẽ dũtaxat laudãdo dicimus,utputa elegãtẽ orõnẽ. elegãs & terſũ carmẽ.elegi nõ ab eligẽdo dicti ſũt(ut qdam ignari ſcripſere)ſed a græca uoce eleos,qđ' miſerationẽ ſignificat.Et.n.eo genere carminis res ſere miſerabiles ſcribi conſueuerũt.Hora.Verſib⁹ ĩpariter iũctis q̃rimõia primũ,poſt ẽt uoti ĩcluſa ẽ ſñia cõpos.hĩc ẽt elegia dicta.Oui.Venit odoratos elegia nexa capillos.ab eodẽ & eleemoſyne dcã eſt,ꝙ ꝓprie miſericordiã ſiue miſerationẽ ſignificat.uñ uulgo nũc munus inopi datũ eleemoſyne uocať.& ſeligo.ſecerno.a quo ſelectus,& ſelectio.& diligo amo,qđ' eũ,quẽ amamus.eligeř uideamur,q̃ſi nr̃a beniuolẽtia dignũ.a quo diligẽs ſtudioſus,quo eoꝝ,q̃ amamus ſumus ſtudioſi.hinc diligentior. diligentiſſimus.diligẽter.diligẽti⁹.diligentiſſime.& diligentia.ſtudiũ.cura.quorũ cõtraria ſũt.indiligẽs.indiligẽtior.indiligẽtiſſimus.ĩdiligenter.indiligẽtius.& indiligentia. incuria.& religo idẽ,qđ' eligo.a quo religio,ꝙ deũ,quẽ diligamus.eligimus.nihil.n.aliud ẽ religio,quã dei cultus.a quo religioſus.religioſior.religioſiſſimus.religioſe.religioſius.religioſiſſime.quidam tamen religioſum a relinquendo dictum exiſtimant,& id eſſe definiunt, quod ꝓpter ſanctitatem a nobis remotum,atq; ſepoſitum eſt,quod ſignificatum optime ſeruauit Virgil.Dum inquit.Eſt ingens gelidum lucus prope ceretis amnem Relligone patrum late ſacer,undiq; colles incluſere caui.& nigra nemus abiete cingit.Eleganter quippe oſtendit religioſum locum eſſe a populi cõmunione ſeparatum difficultate adeundi.Pompe.feſtus. Religioſos eſſe inquit,qui facienda,& uitanda diſcernũt.Vnde idem Virgilius inquit.Riuos

deducere

deducere nulla relligio netuit, ubi deducere pro detergere posuit. Nam festis diebus riuos ueteres sordidatos detergere licebat. nouos fodere nõ licebat. Religiosũ locũ (ut iuriscõsulti affirmãt) unusqsqꝫ sua uolũtate facere p̃t, dũ mortuũ ĩfert ĩ locũ suũ, Cẽotaphiũ quoqꝫ hoc est sepulchꝶ, in quo nõdũ sepultꝰ sit mortuus quibusdã placuit religiosũ dici, qđ diui fratres negauerũt. Religiosi ẽt dies, infames, atqꝫ ĩfausti dicũt. Ci. itaqꝫ aliter religiosos ẽt nũc dies, aliter in uulgꝰ. Religio ẽt ꝓ metu, & solicitudĩe põit. Vir. iã tũc relligio pauidos terrebat agrestes Dira loci. Terẽ. Dignus cũ tua religiõe istac odio, nodũ in scripo q̃ris, & legatꝰ, qđ legit publice ut mittat. & legatio, missio legatoꝶ. Eligebãt qppe publice legati, quoꝶ opa, cõsilioqꝫ pegre magistratus uterent ꝙ nũcii eẽnt senatus, ac reipu. Vnde legaticũ uiaticũ dr̃ (ut Marcianꝰ iuriscõ. affirmat) ꝙ interdũ accipe legati solẽt, q ad sacrariũ pĩcipis mittũt. & lego legas, qđ ẽ mãdo. decerno. delibero, ut testator liberto suo argẽti põdo decẽ legauit, hoc ẽ decreuit ex hæreditate sua decẽ põdo argẽti liberto suo cõferri. Hĩc deducit legatũ, qđ ẽ (ut Florẽtinꝰ inqt) deliberatio q̃dã hæreditatis, quã testator ex eo, qđ uniuersũ hæredis foret, alteri collatũ uoluit. itaqꝫ Modestinꝰ legatũ inqt, ẽ q̃dã donatio testõ relicta. Quidã existimauerũt, & fideicõmissũ, & donationẽ cã mortis legati appellatiõe cõtineri. Ab eo legatarii dicunt, qbꝰ aliqd testõ legatũ ẽ. Ab hoc lego cõposita fiũt allego, qđ est adduco. Ply. Tũ multa legauit, q̃ ad rẽ ꝓpositã ptinere minime uidebãt. Aliqñ ẽt mitto. Plau. Quĩ ea ip̃a me allegauit, q istã accerserẽ. Delego, demãdo. cõmitto. Cice. Post delegatã mihi hãc ꝓuĩciã, hoc ẽ pꝰ hoc onꝰ mihi ĩpositũ. Sueto. de Nerone. Nulli delegauit offm̃, ut nõ adiiceret. Scis qd mihi opꝰ sit, & hoc agamꝰ, ne qs qcq̃ hẽat. & delegatæ a pĩcipæ causæ dicũt, q̃ sũt alicui cõmissæ. Vñ subdelegare dicimꝰ, delegatas nob a pĩcipe cãs alteri cognoscẽdas iniũgere. Est ẽt delegare uice sua aliũ reum dare creditori, cui creditor iusserit. Veteres ẽt delegare pro discedere, & disp̃tire posuerũt. Plau. Cui fautores delegatores uiderit. & delegata, dixerũt, diis cõsecrata, q̃ nũc dedicata dicimꝰ. itẽ relego relegas, qđ ẽ exulẽ facio. & relegati dicũt in exiliũ missi. & relegatõ, exiliũ. Sueto. de Domitião. Dũ soroꝶ suaꝶ corruptores relegasset. & ablego, alio mitto. Terẽ. Aliquo ẽ mihi ablegãdꝰ, dũ parit philomẽa. itẽ collegæ a legẽdo, hoc ẽ eligẽdo dñr ꝙ una electi sint. Collegæ sũt ĩ legatiõe, aut magistratu socii, Collegaꝶ appellatõe eos oẽs cõtieri Vlpi. affirmat, q̃ sint eiusdẽ ptãtis. A collega Collegiũ deducit, qđ ꝓprie significat societatẽ ip̃am collegaꝶ. Præterea a lego, cũ significat oculis scripta ꝑcurro deriuat lector, ꝓ eo q legit. Gelli. Siqs lucubrationũ nr̃aꝶ lector erit. & lectio. Ply. Multa lectõe fatigatꝰ. & secũdũ quosdã lr̃a, q̃si legitera, ꝙ legẽti iter p̃beat. & lex ꝙ publice legat, ut uniuersi eã obseruẽt. & legitimũ, qđ æquũ. iustũ cõueniẽs. & secũdũ legẽ ẽ, a quo legitĩe aduerbiũ. Et cõtrariũ eiꝰ illegitimũ. a quo illegitĩe. Vñ legitimi filii dicũt q iusto mr̃imõio orti sũt, & ecõtrario illegitimi. & legislator, q legẽ tulit. & legifer eiusdẽ significationis. Vir. Legiferæ Cereri. & leguleius, q legũ studia sectat, seu uersat in legibꝰ. Ci. ita & ibi iuriscõsultꝰ ip̃e ꝑ se nihil nisi legulei q dã cautus, & acutus p̃co actionũ. cãtor formulaꝶ. auceps syllabaꝶ. & illex, q sine lege uiuit, sicut exlex. Plau. ĩpure. inhoneste. iniure. illex. & legirupa, q legẽ frãgit. idẽ. ĩpudice. sceleste. uerbero. bustirape. furcifer. sociofraude. ꝑricida. sacrilege. piure. legirupa. ꝑnicies adolescẽtũ. Fur fugitiue. fraꝰ populi. fraudulẽte. ĩpure. leno. cœnũ. uerberasti p̃rem, ac m̃rem. idẽ. Hoĩem ego hic q̃ro malũ. legirupã. ĩpiũ. piuꝶ. atqꝫ ĩprobũ. itẽ ab hoc lego, lectito freq̃ntatiuũ. A quo lectitatio. & ꝑlego, qđ ẽ diligẽter, & usqꝫ ad finẽ lego. & r̃lego relegis, rursũ lego. Oui. Cũ relego scripsisse pudet, nã pluria cerno, Me quoqꝫ q scripsi iudice digna lini. A lego ẽt cũ ꝓ uideo accipit, fit cõpositũ negligo, q̃si nẽ lego qdẽ, & nõ dignor uidẽ. Est. n. ꝓprie negligẽ, cõtẽnẽ, puifacẽ. Hĩc neglectio. & neglectꝰ, hoc ẽ cõtẽptꝰ. & negligẽs, cõtẽnẽs. & negligẽtia ĩcuria. & negligẽter siñ cura, ĩdiligẽter. Ab iis p̃terea cõpatiua, & suplatiua fiũt negligẽtior. negligẽtissimꝰ. negligẽtiꝰ. & negligẽtissime. itẽ ĩtelligo, qđ ẽ uideo, & m̃te ꝑcipio, qđ uetẽs ĩterlego dicebãt. Sicut ꝑlego. & pellego. Pla. tabellas tenet has, pellege. ab ĩtelligo fit ĩtelligibile, qđ mẽte ꝑcipi p̃t. & ĩtelligẽtia, ip̃a mẽtis ꝑceptio. itẽ ĩtellectꝰ ps aĩ rõalis, q̃ cũcta ꝑcipimꝰ. A quo ĩtellectuale. & ĩtellectiuũ deducit. Lego uero a græco deducit. Nã græci λέγειν dicere dicũt. Vñ fit logos, qđ apud eos mõ sermonẽ, mõ uerbũ. mõ rõnẽ. mõ orõnẽ significat. Apud nos uero aliqñ ꝓ dicto ridiculo, ac cõtẽnẽdo accipit. Ci. Ego te certe scio oẽs logos, q̃ ludi dicti sũt, aĩaduertisse. A logꝰ fit epilogꝰ, q a nobis peroratio dr̃. & catalogꝰ orõ, siue sermo alicuiꝰ rei ordinẽ, ac dispositionẽ continẽs. & logice scia differẽdi. Vñ & ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, qđ differere ẽ. Dialectice uocitat. & sylogismꝰ orõ, in q̃ qbusdã positis & concessis necesse ẽ ꝑ ea aliud euenire. q̃ si impfectꝰ sit, hoc ẽ si ex duobꝰ assũptis alteꝶ desit. Enthymema dr̃, ut oĩs hõ ẽ aĩal. ergo oĩs hõ ẽ substãtia ꝓp qđ festinꝰ, & impfectus sylogismus uocat, q a ad eũ pficiẽdũ alteꝶ assũptoꝶ defuit, qđ erat oẽ aĩal est sb̃a. Iuue. Aut curtũ sermõe rotato, torq̃at enthymẽa. & dyalogus, q̃ collocutio, seu disputatio ĩterp̃tari põt. Est. n. dyalogus liber, ĩ quo aliq simul de aliq̃ re differẽtes introducũt. & elogiũ, qđ est testificatio de aliquo. siue honoris seu uitupatiõis cã, quẽadmodũ supius oñdimus. & analogia, q̃ a qbusdã proportio dr̃, cuiꝰ uis

eſt,ut ĩcerta certis ꝓbet,utputa ſi q̃rať funis maſculini an fœminini generis ſit,ex diminutiuo eius agnoſciť,qa funiculꝰ maſculini gñis eſt.& inanilogus,q̃ inania loq̃tur.Plau.Profecto inanilogus es.MARTIS.Belli.DESPERABANTVR.Nulla ampliꝰ de eis ſpes erat.Spes q̃ græce ἐλπὶσ dř.eſt opinio futuroꝝ,&(ut Plato ſcribit)cõe nomẽ eſt tã ad bõa,q̃ ad mala.Singuli qppe hoĩes duos ĩtra ſe comites hñt utrũq; amẽtẽ,& alteꝝ alteri cõtrariũ,huic uoluptas nomẽ ẽ,illi dolor.Sĩgulos p̄eunt futuroꝝ opiniones,q̃rũ cõe nomẽ ſpes ẽ.Propriũ uero eiꝰ,q̃ dolorẽ p̄cedit.timor.illius uero q̃ uoluptatẽ,fiducia.Ab hac fit ſpero uerbũ,qđ ſimiliter tã ad dolorẽ q̃ ad uoluptatẽ referť.Vir.Hũc ego ſi potui tm̃ ſperare dolorẽ.& ꝑferre ſoror potero.Spare inq̃t,hoc ẽ futuꝝ opinari,ſiue timere.Hĩc beneſpo.& maleſpo dicimꝰ.Abuſiue tñ aliq̃ñ ſpero ꝓ exiſtimo,ſiue credo accipiť,ſiue de pñti tpe loq̃mur,ſiue de p̄terito.De p̄ſenti Quinti.Facilis ut aĩaduertere uos ſpero defenſiõis meæ curſus eſt.De p̄terito.Et ĩnocẽtiã qdẽ puellæ ſatis,ut ſpero defendimꝰ.Hĩc ſpatũ ueteres procũ,hoc ẽ eũ q̃ uxorẽ petit,dixerunt.Et ſpatã uirginẽ,q̃ petiť.Afra.Curre,& nũcia uẽire,& mecũ ſpatã adducere,ut uideat puellã.curẽt.conformẽt.iube.idẽ.Spatã nõ odi tuã.Poſtq̃ uero ſpõſio facta erat,nõ ſpata,ſed uel dicta,uel pacta,uel ſpõſa uocabať.Itẽ a ſpo deſpo deduciť,qđ eſt extra oẽm ſpem ſum.a quo deſpati dñr ĩ morbis,de quoꝝ ſalute nulla ãpliꝰ ſpes,q & deplorati uocãť.itẽ deſpati,q nullã ampliꝰ ſalutis ſpẽ hñt.Vñ uetus illud ꝓuerbiũ.Nõ eſſe cũ deſpatis decertãdũ.Hĩc & deſpatio dicta.Salu.Ne forte deſpatiõe adducti uitæ mortẽ p̄ferrẽt.itẽ a ſpes expes,q ſine ſpe eſt.Acci.Orbꝰ,& liberoꝝ expes.Veteres pro ſpem ſperẽ dixere.Var.Sublimis ſpibus oẽs deridet.idẽ.Quibꝰ ſuã delectet ipſe amicã,& ſeſe ſpibus iactet ſuis.Ab hoc factũ eſt ꝓſpere aduerbiũ,q̃ſi pro ſpe.Hinc ꝓſper.fœlix hoc ẽſt q ſpem nr̃am ĩplet.Vnde proſperos deos dicimꝰ.Proſpera ſydera.tpa.loca.fines.actiones.ſucceſſus.Sæpe ẽt ꝓ eo,qui recipit,hoc ẽ qui ſpe ſua potitus eſt,accipiť.Hinc Sueto.Cæſarẽ ſcribit fuiſſe ꝓſpera ualitudine.i.bona,& q̃ſi fœlici.Ab hoc ꝓſpitas deriuať,hoc eſt fœlicitas & ad uotũ ſucceſſus.Quidã ẽt proſpiter ꝓ ꝓſpe uſurparũt.Sũt q a ſpero ſperno quoq; deductũ exiſtimẽt,qđ ſignificat faſtidio,deſpicio,q̃ſi nullã de eo ſpem habeo.Virg.Comitẽ ne ſororẽ ſpreuiſti.Terẽ.Quot mõis cõtẽptꝰ ſpretꝰ facta trãſſacta oĩa.Ab hoc fit aſpnor aſpnaris eiuſdẽ ſignificatiõis.A quo aſpernatio.itẽ deſpno,ualde ſpno.Var.Hõ ridiculus,& ab oĩ pube deſpretus.Nos ſpno a ſperãdo potiꝰ deductũ exiſtimamꝰ,nã ea q̃ faſtidimus,reiicimus,ac ſeparamꝰ a nobis.unde & ſpernere ueteres aliq̃ñ pro ſegregare uſurparũt.Ennius.ius atq; æquũ ſe a malis ſpnit ꝓcul.Ante.prius.Ante enĩ mõ præpoſitio eſt,q̃ & cõpoſita & ſepata inueniť.ut ante pono.ante domũ.& ſignificat πρὸ græcã localẽ,uel tpalẽ,ut antecedo προηγοῦμαι,& ante annum πρὸ ἐνιαυτοῦ.inuenitur & ſine.& tũc aduerbialiter accipiť,ſignificatq; antea,qđ apud græcos πρότερον dř,ut hoc loco & apud Virgiliũ.Ante perratis amboꝝ finibꝰ exul,Aut arari pthus bibet,aut germania tigri.Ab hoc fit antea eiuſdẽ ſignificatiõis.& antehac,qđ ſignificat non mõ ante hoc,ſed ẽt ante illud tp̃s.Sicut poſthac nõ tm̃ poſt hoc,ſed ẽt poſt illud tp̃s.Salu.Sic erat accẽſa libidine ut ſæpius peteret uiros q̃ peteret.Sed ea ſpe antehac fidẽ ꝑdiderat.& antiquus.a quo antiq̃tas.antiquo.antiquor.antiq̃riꝰ.antiq̃tus.antique.antiq̃tio.de q̃bus ſupra diximꝰ.& anterior.q ante ẽ,ſicut poſterior,q poſt eſt.& anteſto notæ ſignificationis.a quo antiſtes de quo ſupra diximꝰ.& aduerbiũ ante expectatũ,qđ ſignificat dicto citius.& anteq̃ eiꝰ expectareť aduẽtꝰ.Vir.Ante expectatũ poſitus ſtat in agmĩe caſtris.& anteurbanũ p̄diũ,urbi ꝓpinquũ.& antariũ bellũ,qđ ante urbẽ geriť.& antefixa,q̃ ex ope figulino tectis affiguntť ſub ſtillicidio.& antigerio,quo ueteres ꝓ ualde,& ꝓ ſtatim utebanť,q̃ſi anteq̃ res gerať.& anticũ,atq; antica,de q̃bus ſupiꝰ diſſeruimꝰ,ſicut poſticũ,& poſtica.& anticipo,qđ ẽ p̄uenio.p̄occupo,q̃ſi añ capio.A quo anticipator.anticipatrix.anticipatio.Var.Anticipate,atq; addite calcar,ſtultos cõtẽnite docti.& antecello,p̄cello.& anteceniũ cibus,q ante cœnã ſumiť,hoc eſt merẽda.ſicut Doniceniũ cœna,q̃ domi fit.& antilena,qua pectꝰ eq,aut iumẽti ſiue alterius aĩalis cĩgiť,ſicut poſtilena,q̃ ſub cauda poniť.& anteluco,ſiue antelucor.utroq; enĩ mõ dř,añ lucẽ uigilo.A quo antelucanus deduciť.uñ antelucaĩ flatus,de q̃bus ſupra diximus.& antelucanũ tẽpus.& antelucana induſtria.Cice.Socrates ægre ferre ſolebat,ſi opificũ antelucana uinceret induſtria.& anteambulo uerbũ,qđ eſt ãbulãdo præcedo.A quo anteãbulones,q reges,aut prĩcipes comitãdo antecedũt.Sueto.de Veſpaſião.Dũ eũ idẽtidẽ ꝑ cõtumeliã anteambulonẽ fr̃is appellat.& añpono.añfero.p̄fero.anteloquor,prius loquor.A quo anteloquiũ,primꝰ ĩ loquẽdo locꝰ,ſiue prior locutio.Macro.Sed & Euſtachiꝰ,& poſt hũc Nicomachꝰ meminerit craſtina diſſertatiõe ſeruari ſibi anteloq functionẽ.& anteſtari,qđ ſignificat añ iudicẽ ſtatuere.& anteſignani milites,q̃ in exercitu ſigna antecedũt.& antecedo.p̄cedo.& antẽna,lignũ intrãſuerſo mali poſitũ,ex quo uelũ depẽdet,qđ añ ſe hẽat amnẽ.quẽadmodũ ĩteramna dcã ẽ urbs ũbriæ,qꝰ ĩter amnes cõſtituta ſit.Vir.Cornua uelataꝝ obuertimꝰ antẽnaꝝ.Nã antemõ uelũ ẽ,qđ p̄t faciliꝰ obliq̃ri,quo nautæ ĩ ſũmo tẽpeſtatis diſcrimine utũť.& antegẽitꝰ,priogẽitꝰ.& antipagm̃ta ualuaꝝ ornam̃ta,qꝰ ante ualuas appinguntť,hoc ẽ affiguntť,ſiue(ut alii uolũt)qꝰ appingũť ãtis

& antæ,q̄ sūt latera hostioꝝ.& anteseminentes lapides,uel colūnæ ultimæ,q̄bꝰ fabricæ sustinētur,qđ añ stent.itē extremi uineaꝝ ordines. Vir.iā canit effœtꝰ extremos uinitor antes.Significāt ēt materias qbus uineta claudunť.& antiæ muliebres capilli in frōtē demissi,ꝙ añ faciē siti sint.& antiū,urbs latii,& Romāoꝝ Colōia,ꝙ añ alias urbes,hoc ē ī ip̄o littore sita sit. A quo Antitates appellati Ante uero a græco deducitur ἀντίον,qđ significat cōtrariū,q̄a quæ añ nos sūt ueluti cōtraria nobis esse uidenť. Ante diē duodecimū kal.& post diē duodecimū kal.æq̄ utroq; sermōe undecimū diē significari Paulus iuriscō.affirmat.NANQVE.Eteni. Nā & ab eo cōpositū,Nāq; significat,ꝑprie q̄a eteni.qm̄.interdū aūt ad distīctionē dūtaxat sñiaꝝ ponūtur.Salu.Nā qđ in uxorē,ac filiā meā tā petulāter inuectꝰ es,qđ ꝑinde est,ac si dixisset.qđ āt in uxorē.interdū ēt nā interrogātis aduerbiū est si cū q̄.quæ quod iungať,ut quisnā.quænā.qđnā.itē cū uter,ut uternā.Et cū q̄a,ut quianā.i.cur.Solebatq; apud ueteres præponi. Vir.Nā qs te iuuenū cōfidētissime nr̄as,iussit adire domos?Terē. Nāq; est hæc anus a fratre egressa mō. Veteres Ennā quoq; scripserunt ꝑ ēt ne.GRAVEM.Vel pōderosū,ꝑpter magnitudinē,uel ꝑniciosum ꝑp ferocitatē.GEMINO.Nō duplici.unū eni dūtaxat cornu hēt rhioceros,sed ualido.uehemēti.tractū ab eo,ꝙ ea q̄ geminata sūt ualidiora sūt.Vir.Gemino dētalia dorso.Syliꝰ.inq; gemēs geminū cōtra uenabula ferť.Proprie tñ geminos dicimꝰ duos. Vir. Sūt geminæ sōni portæ,q̄rū altera ferť Cornea.Hinc gemini appellāť,q ex unō utero uno die æditi sūt ēt si plures sint q̄ duo.Nā si tres sūt,tergemini dicūť.Si q̄tuor,quatergemini.idē,Geminos huic ubera circū Ludere pendentes pueros.Hi ēt gemelli uocanť.idē.Mō nāq; gemellos,Spem gregis ah scilice ī nuda cōnixa reliqt.Et qm̄ q ita nati sūt frequēter similes esse cōsueuerūt,Geminū aliquādo pro simili usurpamus.Pacu.Par fortitudo,gemina cōfidētia.geminos ēt dicimus cœleste signū.de quo supra diximꝰ,qđ castor,& pollux id cōstituūt,q uno partu sunt æditi.A geminus Gemino uerbū deduciť,qđ est duplico,itero.Vñ geminatio.iteratio.&gemīe,ac geminū aduerbia.& cōgemino eiusdem cū suo simplici significatiōis.

DE CARPOPHORO.EPIGRAMMA.XXIII.

d ORICA QVAM CERTO.Rursus blādiť Domitiāo in laudando Carpophoro,cuius dexterā ob cōfectas maiores feras,timens leo,sese in alioꝝ tela cōiecit. FORTIS.Valida,ut supiꝰ diximꝰ.TENERI.Adolescētis,& fere adhuc pueri.Vir.Et ros ī tenera pecori gratissimus herba.Poniť tñ pro molli.Transferturq; ēt ad aīum.Iuue. Cū tener uxorē ducat spado.Hic teneri dicunť,qui in ætate puerili sūt.& tenera ætas puerilis.item teneri per metaphoram mites,&q facile cōmiserenť.A quo teneritas.& teneritudo,quæ mō molliciē,mō misericordiā significāt.& tenere,siue teneriter.molliter.misericorditer.& teneresco,mō mollior fio.Mō mitesco.misericordia ducor.Lucil.Scilicet in tenero tenerescere corꝑe mētes.DORICA.Cretēsia.Doris regio ē græciæ iuxta Maliacū sinū.Cuiꝰ a tergo mōs est Oeta,a qua dorii siue doriēses,siue dories appellati.Ab his dorica lingua nomīata ē.Doris ēt urbs est eius regionis.Dorios Plato appellatos existimat a Dorico quodam,a quo exules restituti sūt,cū prius achiui noīarenť.Seruius uero honoratus grāmaticus a doro Neptūni filio noīatos affirmat.Sūt ēt q̄ a Dori Nympha Oceani,& Tethyos filia nomē putēt sumpsisse,quā Nereo fratri uxorē dedit,& ex qua magnꝰ Nymphaꝝ nūerus ꝓcreatus est, quæ qm̄ maris dea est.Aliqñ pro mari a poetis usurpať.Vir.Doris amara suā non intermisceat undā.Ab hac doriscus appellata est urbs in Thraciæ littore sita,& fere Samothraciæ opposita,iuxta quā cāpꝰ est eiusdē noīs,per quē hebrus amnis labiť,ī hoc cāpo Dariꝰ persaꝝ rex arcē struxit,& post eū Xerses exercitū recēsuit,deciescētūuigītimilliū hoīum capax,tot enī Xerses ibi dinumerauit exercitū.A doride etiā Dorion Achaiæ oppidū nūcupatū.Qm̄ uero Doriēses ꝑserti q Parnassum incolebāt,Altemene duce in cretā belli Troiani tꝑibꝰ,ꝑfecti sunt,ibiq; orientalē orā incolētes decē urbes cōdiderūt.Cretēses quoq; doriēsiū nomē sumpsere.Hinc dorica uenabula cretensia dicimus.Quippe in creta præcipuꝰ usus calamis est,neq; sagittas solū ex iis cōficiūt,sed etiā uenabula,hastasq; additis cuspidibꝰ,Arūdo aquaticus frutex est oībus notus,& belli pacisq; experimētis maxīe necessarius,in delitiis ēt gratus,hoc septētrionales populi domos suas operiunt,hoc parietes ēt nr̄i ædificāt,ac gypso tegūt,hoc cameras suspēdūt.Chartis seruiūt calami,sic enī tenuiores arūdines uocanť,ꝑsertim ægyptii ob cognitionē quādā papyri.Martia.Dat chartis habiles calamos mēphitica tellus.Texanť reliq̄ tecta palude tibi.in asia ēt circa Anæticū lacū ꝑstantes nascūť.italicis fungosior ē natura.cauo intus corꝑe.suꝑne tenui ligno.fissiles ubiq; sūt.acuta sp acie.geniculis distīcti.attenuati leuiter in cacumīa.crassiore coma.q̄ uel pro pluma cauponæ utūť uel ubi limosiore callo induruit,ad feruminādas nauiū cōmissuras.Cōtusa.n.tenacior glutīo ē,& ad explēdas rimas fidelior pice.Calamis oriētales populi bella cōficiūt,iis spicula addūt irreuocabili hamo noxia. Addūt ēt pinnas,ut mortē accelerēt. His armis solē ip̄m obūbrāt,ꝑp qđ serenos maxīe desiderāt dies,uētosq; & ībres odē,q īter illos pacē eē cogūt.Nullus tñ sagittis aptior calamꝰ,q̄ ī Rhēo Bononiēsi amne,cui pluria medulla,& uolucre pōdꝰ inest.Libri tñ ñ eā gratiā hñt,quā Belgicꝰ,Creticusq;.hi quēadmodū indi hasta

rũ ẽt uicẽ ꝑbẽt additis,ut dixim⁹,Cuſpidibus. Arũdini indicæ arborea amplitudo eſt.ꝗppe rauigioꝝ uicẽ ꝓſtant ſingula internodia. Radicis natura uiuax eſt geniculata,& iꝑa,ex ea ĩdi uaſa pulcherrima,& oĩum tenuiſſima,ac leuiſſima faciũt.Ex arundinũ gẽiculis exeũt aliqñ rami q ſũt calami tenues.Plura calamoꝝ genera,alius tot⁹cõcauus ẽ,quẽ ſyringiã uocãt,qđ utiliſſim⁹ſit fiſtulis,qm̃ nihil ei chartilaginis,atq; carnis. Græci ſane σύριγγα fiſtulã uocãt. Ali⁹eſt cõtinuo foramine ꝑuius,ut orchomenius,quẽ auliticon uocãt tibiis utiliorẽ,quas græci αὐλοὺς appellãt.Eſt alius craſſiore ligno,&tenui foramine,quẽ totũ fungoſa replet medulla.Fruticoſiſſim⁹,q uocat̃ dõax,nõ niſi in aquaticis nat⁹.ſuũ gen⁹ſagittario,q ut dixim⁹,lõgiſſima ĩternodia habet,& dũ calefactus eſt,facile flectit̃.Eſt & obliqua arũdo nõ in excelſitatem naſcens,ſed iuxta terrã fruticis mõ ſe ſpargẽs,ſuauiſſima in teneritate aĩalib⁹,a ꝗbuſdã elegia uocat̃.Eſt & ĩ italia naſcẽs calamodinus,latine adarea appellata,naſcit̃ circa arũdines tenues,ubi ſpuma aq̃ dulcis,ac marinæ ſe miſcẽt.Sub ipſa coma utiliſſima dẽtib⁹,qm̃ uis eadẽ eſt,quæ ſinapi.Characiã uocãt arũdinẽ craſſiorẽ,firmiorẽq;,qđ aptior ſit ſepib⁹ faciẽdis. quippe χαρακεῖν apđ græcos ſepire eſt. Plociã uero nũcupãt ſubtiliorẽ, qđ nexib⁹ apta ſit.πλοκὴ enĩ nexus dicit̃.Eſt & aucupatoria arundo,& piſcatoria.& zengita a paritate appellata,qđ ex ea tibiæ fierent.& bõbicia ſic dicta a mollicie.E ſolis quondã arũdinibus fieri tibiæ ſolebãt.Poſtea ſacrificæ thuſcoꝝ e buxo,ludicræ e loto.oſſibuſq; aſininis,mox ex argẽto fieri cœperũt. Aucupatoria arundo e panormo laudatiſſima ferebat̃.Piſcatoria ex africa.Arũdinis italiæ uſus maxĩe ad uineas ẽ. Cato eã fieri iubet in hũidis agris ſolo prius bipalio ſubacto,oculis triũ pedũ interuallo diſpoſitis Simul ãt ſeri,& corrudã,ſic enĩ uocãt fruticẽ,ex quo aſparagi fiũt,amicitia cũ arũdinib⁹cõcordãtẽ. Aſparagus a fruticis aſpitate dictus eſt,eſt enĩ nihil aliud q̃ ſpina.Græci tñ eodem uocãt noĩe a nobis (ut opĩor) ſũpto,ut ĩ pleriſq; aliis.Satiui aſparagi maiores ſũt,ac craſſiores,ſed minus ſapidi,& ſpina eoꝝ mollior. Martia. Mollis ĩ æquorea q̃ creuit ſpina rauẽna,Nõ erit ĩ cultis gratior aſpagis. Circũdare iis ueteres piſciculos ĩ cõuiuiis ſolebãt quẽadmodũ cybia ouis, ut alibi dicem⁹.Iuue.Quæ fert̃ dño ſqlla,& qb⁹undiq; ſepta aſparagis. Ab arũdo arũdineus & arũdinetũ . A calamo calamaris deducit̃,uñ calamarẽ thecã dicim⁹,in q̃ calami reponũt̃. Calam⁹ẽt pro ſtipula accipit̃,& ꝓ q̃cũq; re tereti,ac fiſtuloſa,ad ſimilitudinẽ arũdinis. uñ arborũ quoq; ac uitiũ calamos dicim⁹,hoc ẽ teretes ꝑticulas & uirgas q̃ſdã ad ſerẽdũ aptas.Ply.Q đ ſi lõgi⁹afferant̃ pomoꝝ calami rape infixos optime cuſtodire ſuccũ arbitrãt̃.idẽ.Tertiũ gen⁹ẽ terebrare uitẽ in obliquũ,calamoſq; addere lõgos pedes binos,atq; ita ligatũ ĩſitũ oꝑire terra calamis ſubiectis.Hĩc calamitas deducit̃,q̃ ꝓprie a ruſticis grãdo appellat̃,ꝙ calamũ,hoc ẽ culmẽ,ſegetẽue cõminuat.Terẽ.Sed ecca iꝑa egredit̃ nr̃i fundi calamitas. Põit̃ tñ ꝓ miſeria atq; erũna.Vñ calamitoſũ dicim⁹malis ac calamitatib⁹ꝑgrauatũ.Ci.Et honoris ãpliſſimi puto eẽ, & accuſare ĩprobos.& miſeros,calamitoſoſq; defẽdere.Ab hoc fit calamitoſe aduerbiũ, hoc ẽ miſere,itẽ a calamo calamiſtrũ,hoc ẽ acus,ſiue fiſtula q̃dã q̃ calefacta intorquet capillos,a quo Ci.Calamiſtratã comã appellat. & calamita ranaꝝ gen⁹,đ quo ſupra dixim⁹.Calam⁹odorat⁹, quẽ uulgo aromaticũ uocãt ĩ arabia naſcẽs ad nos uehit̃.Q m̃ uero aſpitatis mẽtionẽ fecim⁹ illud monẽdũ iudicam⁹aſpũ a græco deduci,qppe græci ἀσπρὸν aſpũ.ἀσπρότην aſpitatẽ dicũt uñ qdã aſpidẽ noĩatũ uolũt a morſus aſpitate.aſpis,a græcis clypeus uocat̃ab aſpitate ſignoꝝ Qua rõe nr̃i quoq; ueteres ſcutũ clypeũ uocitauere,nõ a duẽdo,hoc ẽ a pugnãdo,ut grãmatici putãt,nõ a cœlãdo,hoc ẽ a tegẽdo corpe(ut Serui⁹ exiſtimauit), ſed ἀπὸ τῶν γλυπτῶν,hoc eſt a ſculpturis imaginũ.Ply.Scutis.n.q̃lib⁹apud Troiã pugnãtũ ẽ,cõtinebãt̃ imagines, uñ & nomẽ clypeoꝝ. A clypeis clypeati,ſicut a ſcutis ſcutati dicũt̃.Proprie ãt aſpeꝝ uocam⁹,qđ uel uiſu,uel guſtu,uel tactu,aut alio ſenſu inſuaue ẽ. Vñ Vir.Bina dabo argento ꝑfecta atq; aſpa ſignis pocula. ꝑ metaphorã tñ ad ea oĩa trãſfert̃ q̃ dura atq; ĩſuauia ſũt. Terẽ. Aſpeꝝ para,hoc ẽ aliud ſodes para. Vñ & ꝓ nocẽte accipit̃. Virg. Aſp acerba tuẽs.Et ꝓ iniquo.idẽ.Tũ aſpa iuno. Ab eo fit diminutiuũ aſpul⁹,& aſpe aduerbiũ.& exaſpero uerbũ,hoc ẽ aſpiorem facio. & ſub aſp,parum aſper.Et ꝑ ſyncopẽ(ut qdam putãt) aper,de quo dixim⁹.Sũt ẽt q aſper nõ a græco deductũ uelint.ſed a ſpe,quẽadmodũ proſp de quo iam diſſeruimus. TVLIT. Suſtulit,ĩterfecit. GEMINOS. Duos. FACILI CERVICE. Facile ſucciſa. Ceruix poſterior colli ꝑs ẽ,ex qua origo eſt oĩb⁹neruis,& qm̃ nerui ipſi corpus erectũ ac rigidũ faciũt,ac ĩ ceruice ſũt collocati dicimus hoĩem duræ ceruicis q̃ſi ĩdomabilẽ more ferociũ boũ.itẽ q ceruice erecta & rigida ẽ,cõtumaciã quãdã & mẽtis rigorẽ uĩ præ ſe ferre,q̃ſi caput nẽmini ĩcliare uelit,tali noĩe uocat̃,q̃ſi duri capitis.duræq; mẽtis. Veteres ceruices multitudĩs nũero dixẽ,nẽoq; añ Hortẽſiũ,ut ſuꝑ oñdimus, uſus ẽ ſingulari.Recẽtiores qdã ceruicoſũ,ꝓ duro,& ĩexorabili uſurpãt. Ceruix nulli ẽ,niſi qbus gula,& arteria ẽ. Arteria eſt,q̃ ad pulmonẽ ducit,tegiturq; epigloſſi,quã & mĩorẽ linguã uocãt,ne ſi potus,cibus ue in epulãdo uoce illac meãte,ĩ alienũ deerrauerit tramitẽ,torqueat,& hæc exterior ẽ. Gula uero ĩterior,q̃ cibus atq; potus deuorat̃.Tẽdit hæc ad ſtomachũ, ĩde ad uẽtrẽ. A gula fit guloſus notæ ſignificatiõis,q græcæ λαίμαργος,hoc ẽ læmargus dr̃. & læmargia ĩgluuies.& degulo uerbũ,qđ ẽ gulæ trado. Plau.poſtq̃ degulato pr̃imonio paup

est factus. & guttur anterior pars colli, qđ homini tm̄ & suibus intumescit, aq̄rũ plerũq; uitio. Ab hoc gurgulio, qđ tot⁹ sit guttur. & gulositas. & gulose aduerbiũ, hoc ē auiditas cibi. & auide. & igluuies, hoc ē uẽtris rapacitas. Vir. Piscib⁹ atrã iprob⁹ igluuiẽ, ranisq; loq̈cib⁹ iplet. igluuies ẽt (ut Varro scribit) tori sũt, q circa gulã fiũt pp pinguedinẽ, atq; interiectas hñt rugas. itẽ glutio. A quo deglutio, quæ significãt deuoro. Glutire tñ ẽt p glocidare accipit, qđ ppriũ est gallinaꝝ. qñ oua excluserũt, uñ talis uox glocidatio uocat. itẽ a gula singult⁹, qđ fere in gula fiet. Differt. n. singult⁹ a ructu, qa ructus fit cũ uẽtriculi humor recalescẽs inflat, atq; cõcoquit. Singultus uero quotiẽs spũs uacãs ab hũore in loco spiritui deputato retinet. hic. n. dũ emittitur, nec p̃t erũpere, distẽtionẽ inducit, q̃ appellat singult⁹. Ex quo fit, ut ubi refriguim⁹ iducat singultus. Frigus. n. humorẽ spiritui obductũ cogit. Spũs circunuẽtus exilit, cui⁹ cõmotio nihil aliud ē q̃ singult⁹. Ab hoc fit singulto uerbũ qđ ē singultus emitto. Singultire & gallina dr̃ cũ uocẽ illã singultiẽti similẽ post fœtũ emittit. Nam glocire dicuntur gallinæ, quæ uolũt incubare. Columella. Quãdo oua supponẽda sunt glociẽtib⁹ gallinis. Gluma hordei follicul⁹ ē dictũ, quod gluatur, hoc ē nudat illud granũ, unde & porc⁹ gluuius dr̃, cũ ei detrahitur pellis. Varro. Granũ dictũ est, qđ intimũ solidũ. Gluma folliculus eius. Arista, quæ & acus tenuis lõge eminet. Gluuire, distinguere & separare est. idẽ. Quæ nõ mõ distrigit buccam, sed ẽt ramis gluuit. Glucidatũ, suaue & iocũdum dicimus a græco γλυκὺ, qđ dulce significat. item a gula Strãgulo deducit, qđ significat suffoco. A quo strangulatio, q̃ de herbis quoq;, & arborib⁹ dicunt itẽ gurgulio uermis, de quo dixim⁹, qđ nihil aliđ fere sit q̃ guttur. a quo gurgustũ, & gurgustiolũ, de qbus similiter diximus. itẽ gurges locus in flumine pfundus in quo aq̃ uertit, qđ gulæ instar ad se trahat, ac deuoret. A quo fit ingurgito, qđ mõ p deuoro accipit, & fere de potu ac de cibo dr̃. Plau. Et plenã uini amphorã ingurgitat. Mõ p impleo. Ci. in Antoniũ. Cũ se cibis igurgitauisset. A collo uero fit subcollo, qđ est collo ipono, siue in collo gesto. & decollo, excollo, depono. Sueto. de Claudio. Ab iis lecticæ ipositus, & qa sui defugerãt uicissim sub collãtib⁹ i castra delatus ē. Afrani⁹. Nũc iouẽ in tuo collo habes. Decolles caue. itẽ a collo collare deducit, quẽadmodũ supius ostẽdim⁹. Quæ gulã tm̄ habent, carẽt ceruice, & collũ duntaxat habent. Sed quibus est ceruix, multis, uertebratisq; ossibus ad circunspectũ articulũ nodis iungitur, Leoni tm̄ & lupo, & hyenæ singulis rectisq; ossib⁹ rigens, cætero spinæ adnexa. Hyena aĩal est in africa p̃cipue nascẽs utrãq; ei naturã esse nõnulli existimãt, & alternis annis marẽ alternis fœminã fieri, hoc Aristoteles negat. Collũ & iuba cõtinuitate spinæ porrigit. flectiq; nisi circũactu totius corpis nõ p̃t, humanũ sermonẽ iter pastoꝝ stabula assimilare dr̃, nomẽq; alicuius di scere quẽ foras euocatũ dilaceret. Vomitionẽ ẽt hoĩs imitari ad solicitãdos canes quos inuadat. Solũ p̃terea id aĩal sepulchra eruere, ut corpora inq̃rat. Oculis mille eẽ uàrietates colorũq; mutatiões, hui⁹ generis coitu Leæna æthiopica parit crocutã, similiter hoĩum, pecorũq; uoces imitantẽ. Acies ei ppetua in utraq; pte oris, nullis gingiuis. dente cõtinuo, q ne contrario occursu hebetet capsaꝝ mõ includit. Hoĩum sermões Mãticorã quoq; i æthiopia imitari nõnulli pdiderũt. BVBALVS. Vrus. Secut⁹ ē poeta uulgi opinionẽ, q ut supra dixim⁹ ob iperitiã urũ bubalũ uocat, cũ nullã bubali similitudinẽ hẽat, sed tauro poti⁹ similis sit specie colore, ac ceruicis figura, magnitudine est paulo ifra elephãtũ, Magna ei uis ē. & magna uelocitas neq; hoĩ, neq; feræ, quã cõspexerit parcit. Repiri africa, atq; ẽt in hercynia silua germãiæ. Cui⁹ latitudo ē nouẽ dieꝝ itinere. Orit ab heluetioꝝ, & nemetũ, & taurinoꝝ finib⁹, rectaq; fluminis danubii regiõe ptinet ad fines dacoꝝ, & anartiũ, hinc se flectit sinistrorsus diuersis a flumine regiõib⁹. multarũq; gentiũ fines pp magnitudinẽ attingit. Nec qsq̃ adhuc ē, q initiũ ei⁹ siluæ uidisse se dicat, cũ multi sexaginta & ãpli⁹ dieꝝ iter pcesserint. Hercynii uero populi sunt uet⁹ pelasgoꝝ colõia. in ea silua uri studiose foueis capti interficiũt. hoc se labore durãt adolescẽtes, atq; hoc uenat⁹ genere exercẽt, & q plurimos ex iis interficiũt, relatis in publicũ cornib⁹ q̃ sint testimõio, magnã laudẽ adipiscũt. Mãsuescere ne puuli qdẽ pñt, ãplitudo cornuũ, & figura & spẽs multũ a nroꝝ boũ cornibus differũt. Hæc studiose exq̃sita ab labris argẽto circũcludũt, atq; in ãplissimis epulis p poculis utunt. Vros primus Romæ Caius princeps in arena oñdit. BISON. Aĩal ē e boũ siluestriũ genere. cerui figura, media frõte. inter aures unũ cornu hñs excelsius, magisq; directũ iis q̃ nota sũt cornibus, ab eius sũmo sicut palmæ rami late diffũdũt, eadẽ ē fœminæ marisq; natura. utriq; sũt iubæ. eadẽ utriq; forma. magnitudoq; cornuũ. Hi quoq; in hercinia silua germãiæ repiũt quẽadmodũ alce mulis cõparãda, nisi q adeo ppẽsum hẽt supi⁹ labꝝ, ut nisi recedẽs in posteriora uestigia pasci neq̃at itaq; retrogredit in pascẽdo, ne in priora tẽdẽs inuoluat, alias uelocitatis mirãdæ. Crura sine nodis, articulisq; hẽt, neq; qetis cã pcũbit, neq; si quo afflicta cãu cõciderit, erigẽ sese, aut sbleuare p̃t, arbores p cubiculis hẽt ad eas sese applicat, atq̃ ita paululũ mõ accliata qetẽ capit. Vẽatores cũ e uestigiis quo se recepit inspexẽ, oẽs eo loco, aut a radicib⁹ subruũt, aut icidũt arbores, tm̄ ut sũma spẽs eaꝝ stãtiũ relinq̃t. Huc cũ se cõsuetudie accliauerit, ifirmas arbores põdẽ affligit, atq̃ una ipa cõcidit. Cui

ſimilē ferā machlin noīe. ſcādinaula īſula gignit e regiōe germāīæ pōſita. I NVNC ET LENTAS CORRIPE TVRBA MORAS. Solebāt ſpectatores aliqn̄ uoce uel plauſu feras excitare, ut fuga ſalutē q̄rerēt, qđ in hoc leone pniciosum fuit. nā fugiēdo cucurrit in tela. Eſt āt modꝰ loquēdi, cū uel corripe uel deridere, uel monere aliquē uolumꝰ. Vt i nunc, & rebꝰ nimiū cōfidẽ ſecūdis. I nūc, & ī fortūa ſpē pone. I nūc & dormiētē excita. I impatiuū ē huiꝰ uerbi eo, qđ ſignificat uado. ꝓficiſcor. Terētiꝰ. eo in uillā. Eo ēt ablatiuꝰ caſus huius pronominis is ea id. Et aliqn̄ capiť ꝑ tāto, ut eo maior. eo minor. eo magis. eo minus. interdū aduerbialiter accipiť, ſignificatq; ad eū locū. Cice. Eo redactæ res erāt, ut nulla āpliꝰ ſpes ſupeſſet. interpoſita uero aſpiratōe eho mō īteriectio ē admirātis. Terē. Eho an tute ītellexiſti? mō uocātis. ehodū ad me. aliqn̄ intētionē audiētis expoſcit. idē. Eho dic mihi ſi oēs hūc cōiectū in nuptias inimici uellent. Quidā ab eo meo uerbū deductū exiſtimāt, q̄ſi magis eo. Meare. n. ē ultro citroq; ire. itē exire, manare, hoc ē fluere. a quo meatꝰ dicūť, quos græci poros uocāt ἀπὸ τοῦ περάιομαι, qđ ē eo, ꝑ quos ſpūs ultro citroq; trāſit. Ply. Succus maluæ decoctæ poros, hoc ē meatꝰ ſuaues facit. A meo fit remeo, qđ ē reuertor, refluo. & cōmeo, qđ ē aīo redeūdi abeo. Hinc cōmeatꝰ dr̄ facultas diſcedēdi ad tp̄s a m ilitia alioue m īſterio data, ſiue ab impatōr militi, ſiue a p̄poſito īferiori, reuerſiōis die p̄ſcripto. Liuiꝰ, magna ps ſine cōmeatibꝰ dilabebať. Significat ēt cōmeatꝰ cibaria ad ciuitates, aut ēt priuatoꝝ alimoniā neceſſaria. Cice. iā cōmeatu & priuato & publico ꝓhibebamur. Sūt & alia multa ab eo deducta uocabula, de qbꝰ īferius dicemꝰ. TVRBA. O multitudo ſpectātiū. MORAS. Expectatiōes. Morari. n. a quo mora deduciť, cuiꝰ dimīutiuū ē morula, aliqn̄ expectare ſignificat, quēadmodū cōpoſitū eius demoror. Vir. Et tua ꝓgenies mortalia demoror arma. Aliqn̄ detinere, & ī mora tenere. Quintil. Quid me pr̄ detines? qđ moraris abeūtē? in q̄ ſignificatiōe remoror ēt ab eo cōpoſitū frequētiſſime uſurpať. Apul. Sic me abire oppido uolētē ſuaui remorať illecebra. A quo remores aues in auſpicio appellatæ. q̄ actuꝝ aliqđ remorari cōpellūt. & remeligo, q̄ remorať. Plau. Q uid illac nūc tā diuinitꝰ remorāť remeligines. & remora, retardatio. Lucil. Q uæ nā uox ex te reſonās meo gradu remorā faciet? Remorā ēt ueteres dixerūt piſcē admodū puū aſſuetū petris a remorādis nauibꝰ quēadmodū ſupius diximꝰ. Aliqn̄ ēt morari tardare ē, un̄ & mora ꝑ tarditate accipiť. Plau. Cui mora ſp obfuit, diligētia ꝓfuit. A moror alia quoq; cōpoſita fiūt īmoror eiuſdē cū ſuo ſimplici ſignificatōis, & cōmoror, ſimul moror ī eadē fere ſignificatiōe. Maneo uerbū uſurpať. aliqn̄. n. ſignificat expecto. Terē. Māe oīa priꝰ expiri cōſilio q̄ armis ſapientē decet. idē. Quē hic māes. interdū īmineo. debeor futurꝰ ſum. Vir. Te quoq; magna māent regnis penetralia nr̄is, hoc eſt īminēt. debenť. futura ſūt. idē. Te Turne nefas. te triſte māebit ſuppliciū, hoc ē futuꝝ erit. Cice. Cuius te fatū, ſicut Curionē māet, hoc ē futuꝝ ē tibi, ſicut Curiōi. Proprie tn̄ māere eſt loco inſiſtē. Virgi. Māet impterritus iſte hoſtē magnanimū opiens. Et aliqn̄ capiť ꝑ fixū eſſe. idē. Manet alta mēte repoſtū iudiciū paridis. A maneo qn̄ ꝑ īmineo accipiť minor uerbū deduciť. ꝙ q̄ īminēt quodāmō minari uidenť. itē cōpoſita fiūt pmāeo. & ramāeo notæ ſignificatōis. Emīeo, qđ eſt ſupſto, q̄ſi extra alios, hoc eſt p̄ aliis māeo. A quo eminentia, & aduerbiū eminenter, hoc eſt alte. Quidā ēt emāeo uſurpaťt ꝑ eo qđ ē extra māeo. Vn̄ emāſor (teſte Modeſtio) dr̄, q diu uagatus ad caſtra regrediť. Sicut deſertor, q̄ p lōgū tp̄s uagatus reduciť. Præmīeo p̄ſum. añſto, q̄ſi añ alios emineo. A quo p̄eminentia, promīeo. porrigor. A quo ꝓminentia, & ꝓminenter. īmineo īſto. Oui. īminet exitio uir cōiugis, illa mariti. itē a māeo fit eminus aduerbiū, qđ ſignificat de lōge, q̄ſi ab extra manente. & cōminus, qđ ſignificat de ꝓpe, quaſi a cōmanente, hoc eſt ſimul manente. item māto frequentatiuū, quo ueteres uſi ſunt ꝑ ſæpe maneo. item māſio, qđ ſignificat iter unius diei. Ply. Gebānitaꝝ caput Thomna eſt, Abeſt a Gaza nr̄i littoris iudeæ oppido. M.DXXXVII. milia paſſuū, quod diuidiť in manſiōes cameloꝝ ſexagīta duas. Hinc pcipi pōt iter Cameli unius diei eſſe circiter quadraginta, aut paulo amplius milia paſſuum.

DE NAVMACHIA DOMITIANI. EPIGRAMMA. XXIIII.

ſ IQVIS ADES. Blandiť Domitiāo de nauali pugna, quā ædidit, Monens ſpectatores ne putent locū, in quo tāto ardore nauale p̄liū geri uidebāt, ueꝝ mare eſſe, nā & paulo añ ibi terra erat, & mox finito nauali bello, nulla āplius maris ſpēs erat futura. C ōſtat ſāe Dōītianū (ut Sueto. ſcribit) nauales pugnas ædidiſſe pene iuſtaꝝ claſſiū effoſſo, & circūſtructo iuxta tiberim lacu, & aliqn̄ inter maxīos ībres ꝓſpectaſſe. qđ inferius notauit Martia. dū inqt, aſpice q̄ denſū tacitaꝝ uellus aq̄rū, defluat in uultus Cæſaris, inq; ſinus. AB ORIS LONGIS. A regiōibus lōge remotis. Ora qn̄ ſine aſpiratiōe ſcribiť, cuiuſq; rei extremitatē ſignificat. Vir. Et mecū īgētis oras euoluere belli. Hīc ueſtimtoꝝ extrema oræ dn̄r & regionū, ac terraꝝ fines. itē ipæ regiōes. idē, Arma uirūq; cano Troiæ, q primꝰ ab oris italiā fato ꝓ fugꝰ, lauinaq; uēit, littora. Ora ēt fūis ē, quo nauis ad terrā ligať. Liuiꝰ, in ipis quoq; trepidatū nauibus, dū ne hoſtes cū ſuis irrūperēt, trahūt ſcalas, oraſq;, & ācoras ne ī molietibꝰ mora eēt, p̄cidūt. Qui. ꝓmittamꝰ uela uētis, & orā ſoluētibꝰ bn̄ p̄cemur. Hora uero cū ꝑ aſpiratōem

scribiť,tp̄s significat,hoc ē quācūq; æternitatis partē,siue ānuū,siue diurnū,siue nocturnū spatium significet..Hic q̄tuor āni tpa,hoc est Hyems.uer.æstas.autūnꝰ horæ dicūť.Itē ꝑtes ip̄æ in q̄s distinctꝰ ē dies,similiter horæ uocanť.Hæ prīcipio duodecī īstitutæ sunt,cuiꝰ ordinationis hæc fuisse origo memorať.Quodā tpe Hermes trismegistus,cū eēt in ægypto sacrū quoddā aīal Serapi dicatū,qđ ī toto die duodecies urinā fecisset pari sp īterposito tpe,ꝑ.xii.horas diē diuidi debē cōiecit.Exīde hic horaꝝ nūerꝰ lōgo tpe custoditꝰ ē.Postea in.xxiiii.horas diuisus ē dies.itē horā ueteres iuuētutis deā uocabāt.Enniꝰ.Te Quirine pr̄ ueneror,horāq; Quirini. Ab hora horologiū deduciť,q̄si horaꝝ rō.Quicq̄d.n.quoquomō horas indicat,horologiū dr̄.Primꝰ horologiū solariū,ī quo umbilici solis,quē Gnomonē uocāt,umbra horas ōn̄dit.uēit Anaximenes milesiꝰ lacedæmone,ip̄mq; ἀπὸ τῆσ σκιᾶς,hoc ē ab umbra sciotericō appellauit.Romæ multo seciꝰ contigit.Duodecī tabulis ortꝰ tm̄,& occasus solis noīabať.Pꝰ aliquot ānos adiectꝰ fuit & meridies.Accēsus cōsulis eū ꝓnūciabat,cū e curia īter rostra,& græcostasin solē ꝑspexisset.A colūna ænea ad carcerē īcliato sydere supmā horā ꝓnūciabat.Sed hoc serēis tm̄ diebꝰ usq; ad primū pūicū bellū.Licet.n.q̄dā scripserit primū.L.Papiriū cursorē ad ædem Quirini,cū eā a pr̄e suo uotā dedicaret,solariū horologiū statuisse an̄.xii.ānos q̄ cū Pyrrho rege bellatū ē,tn̄ neq; facti horologii rōnē,uel artificis significāt,nec un̄ trāslatū sit,uel apd̄ quē id scriptū īuenerit.At.M.Varro primū horologiū solariū ī publico secūdū rostra ī colūna statutū fuisse tradit bello pūico prīo.a.M.Valerio Messala Con.Catina ī sicilia capta deportatū āno urbis q̄drigētesimo,septuagesimoseptimo.Nec cōgruebāt ad horas eiꝰ līeæ.Verūtn̄ ei annis nōagitanouē puerūt,dōec.Q.Mar.Philippꝰ.q cū.L.Paulo cēsor fuit,diligatiꝰ ordīatū iuxta posuit,qđ munꝰ īter cēsoria opa gratissime ē acceptū.Sed tūc quoq; nubilo tpe īcētæ horæ fueř,usq; ad ꝓximū lustꝝ,quo tpe Scipio Nasica primꝰ aq̄ horas diuisit æq̄ noctiū,atq; dieꝝ,id q; horologiū sub tecto dicauit āno urbis q̄ngētesimo nōagesimoq̄nto.Miꝝ sane populū Romanū tā diu īdiscretā lucē habuisse.īuētū deīde horologiū qđ nūc frequēs cerniť,e tēuissimis harēis ægyptiis.itē e metallis rotis dētatis atq; pōderibꝰ ꝑtī ūbilicis horas īdicātibꝰ ꝑtī,testantibꝰ tītinabulis.Qui ēt aliud horologii genꝰ sine aliquo pondere,ui tm̄ torto calybe.neruisq; circūdato,q sese paulatī euoluēs uice pōdeꝝ rotas uertit.itē ab hora deriuať horoscopꝰ,quod mō substātiuū ē,significatq; cœli ꝑticulā,in q̄ pōiť ab astrologis horæ,in q̄ aliq̄d gestū ē,notatio.Aure.ac ꝑ hoc si tā celeriter alter pꝰ alteꝝ nasciť,ut eadē ps horoscopi māeat.ꝑia cūcta q̄ro,q̄ ī nullis pn̄t gemīs inuēiri.Si āt sequētis tarditas horoscopū mutat,parētes diuersos,quæro quos gemini hr̄e n̄ pn̄t.Mō adiectiuū,significatq; oē id in quo horæ notāť.Ply.Vasa horoscopa n̄ ubiq; eidē sūt usui,trecētis stadiis aut lōgissime ēt q̄ngentis mutātibꝰ semet ūbris.Horā a græco dictā uolūt,nā & illi ὥραν uocāt,nomen āt traxisse ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν,qđ terminare est.Nā & extremitas cuiuscūq; rei terminꝰ est,& horæ tērmināt tpa.Hinc & horizō horizōtis dr̄ circulus,quo uisio terminať.CVI LVX PRIMA SACRI MVNERIS IPSA FVIT.Qui an̄ hūc diem in urbe n̄ fuisti.Ordo est,cui ip̄a lux mūeris sacri fuit prima.LVX.Dies.Proprie lux claritatē,siue splendorē significat.Q̄m āt dies clara est quēadmodū e cōtrario nox obscura,pōiť aliq̄n lux ꝓ die,un̄ luce,& tenebris ꝓ die,& nocte accipimꝰ,q̄uis prima luce,& primis tenebris,nō primā diē,ac noctē,sed primā ꝑtē diei.ac noctis significat.Dicimus ēt luci aduerbialiter,sicut uespi.Lux ἀπὸ τῆσ λύκησ dicta ē.λύκην.n.ueteres græci appellāt primā lucē,q̄ ꝓcedit solis exortꝰ.Home.εὔχεο δ᾽ ἀπόλλωνι λυκηγενέϊ κλυτοτόξῳ,hoc ē Appollini,q gn̄at exortu suo lucē.λύκη āt a sole nomē accepit,q λύκος dr̄,un̄ ānū uetustissimi græcoꝝ λυκοβάντα appellabāt,q̄si ἀπὸ τοῦ λύκου βαινόμενον,hoc est a sole dimensum.Solē āt λύκον uocari ēt lycopolitana Thebaidos ciuitas testimōio fuit,q̄ pari religiōe Apollinē,& lupū coluit,q græce λύκος dr̄ in utroq; solē uenerās,ꝙ hoc aīal rapit,& consumit oīa in modū solis,plurimūq; oculoꝝ acie cernens tenebras noctis euincit.A lyco,hoc ē lupo lyciū Apollinē dcm̄ Cleāthes affirmat,ꝙ sicuti lupi pecora rapiūt,ita ip̄e quoq; hūorē haurit radiis.Antipr̄ uero lyciū nūcupatū scribit ἀπὸ τοῦ λευκαίνεσθαι πάντα φωτίζοντος ἡλίου.hoc est omnia albescāt sole dilucescente.Quidā tn̄ λύκον,hoc est lupū a lyce,hoc est a prīa luce,de q̄ diximꝰ,q̄ & lycophos nūcupať,appellatū existimāt qm̄ hoc genꝰ feræ maximæ id tp̄s aptū rapiendo pecori obseruat,quo post nocturnā famē ad pastū stabulis expelliť.Eadē rōe lyncē quoq;,q ex lupoꝝ ceruarioꝝ gn̄e est,appellatū existimāt,quē putāt mōtiū quoq; cōuexa uisui penetrare.Hinc lyncei oculi dicti,q acuta acie sunt,& Lyncuriū gēma,de q̄ supius locuti sumus,e lyncis urina coacta.Oui.E q̄bus ut memorāt q̄cq̄d uesica remisit,uertiť in lapides,& cōgelat aere tacta.Lynx rex Scythiæ fuit,q missū a Cerē Triptolemū,ut hoībus frumenta mōstraret,susceptū hospitio quo in se gloriā trāsferret,occidē cogitauit.ob qđ irata Ceres eū in lyncē cōuertit,ferā uarii coloris.Vir.Maculosæ tegmīe lyncis.A lux luceo đducit,hoc ē splēdeo,lucē facio.A quo lucerna notū īstrm̄,q̄ græce lychnꝰ uocať.idē.depēdēt lychni laq̄aribꝰ aureis.Hic elychniū uocamꝰ qđ lucernis adhibeť ad lum̄ ꝑstādū,quēadmōm sup̄ diximꝰ.Pli.& medulla eiꝰ elegātiū lucēnaꝝ ellychnia fiūt.ē āt

lucerna, aut simplex, hoc est unã tm̃ partẽ exporrectã hñs, & uno elychnio cõtenta, ꝗ̃ cubicularia dr̃. Martia. Dulcis cõscia lectuli lucerna, Quicquid uis facias licet tacebo. Aut Dimyxos, ad duo elychnia ferẽda. aut trimyxos, ad tria. aut polymyxos, ad plura. De lucerna polymyxo Marti. illustrẽ cũ tota meis cõuiuia flãmis, Totq; gerã myxos, una lucerna uocor. Extat græcũ epigrãma, ĩ quo εἰκοσιμύξων, hoc ẽ uigĩti myxoꝶ mentio fit. ἐμὲ Καώπη κριτίου εἴκοσι μυξῶν λυχνίον ἔθηκε θεῷ πλούσιον, hoc est me Cãope Critiæ filia deo dicauit lucernam uigĩti myxos gerẽtẽ diuitẽ. Myxa apud græcos ꝓprie humor dr̃ e naribꝰ fluẽs. Vñ & μύξων mucosus appellatur, hoc ẽ nares humore sordidas hñs. μυξωτὴρ uero naris appellat̃. Ex hoc myxa ẽt, & myxos ps lucernæ ꝓminẽs uocat̃, ex ꝗ̃ ꝓfert̃ eclyhniũ, q̃si ex naribꝰ mucus. Hinc græci qdẽ quotiẽs uolũt eclychniũ ꝓduci, ut luceàt clariꝰ, προμύξαι τὸν λύχνον dicũt. Nostri uero emũgere lucernã Plau. lychniũ emũge parũper, ut uideat anus ubi pèdes põat. Est & militaris lucerna, cuiꝰ Theopõpus comicus mẽtionẽ facit, diciturq; obeliscolychnos, ꝙ ueluti ĩ pyramide, siue obelisco sita sit. Sũt ẽt Lychni siue lucernæ, pẽsiles ĩ delubris arboꝶ mõ mala ferẽtiũ lucẽtes, q̃lis fuit in tẽplo Apollinis Palatini, quẽ Alexãder Thebaꝶ expugnatiõe captũ in cyma æolica asiæ urbe ei deo dicauerat. A lucerna fit diminutiuũ lucernula. itẽ a luceo lucidꝰ, hoc ẽ clarꝰ. ꝑspicuꝰ. A quo lucido uerbũ, illustro. & lucide aduerbiũ clare. ꝑspicue. itẽ cõparatiua eoꝶ, ac suplatiua lucidior. lucidissimꝰ. lucidiꝰ. lucidissime. itẽ a luceo lucẽtia sydera dicũt̃. & lucẽs qcq̃d aliũde lucem hẽt, & lucibile, qđ ꝑ se lucet. & lucꝰ, de quo supra diximꝰ. Vñ lucar errogatio, ꝗ̃ ĩ lucis fiebat. & lucaris pecunia, quæ in luco erat data. & lucaria festa, ꝗ̃ Romani faciebant in luco, ꝗ̃ ꝑmagnus erat inter uiam salariã, & tyberim, pro eo qđ uicti a gallis fugiẽtes e ꝓ̃lio ibi sese occultauerãt. & oblucuuio uerbũ, quo ueteres utebant̃ ꝓ eo qđ est mẽte erro, q̃si in luco deoꝶ alicui occurro. Plau. Quid hoc noui ẽ? oblucuuiasse me puto. Et interlucor, qđ ẽ ramos seu plãtas ĩutiliter pululãtes cũ ĩteruallo reseco. A quo interlucatio. Ply. ĩterlucatio arboribꝰ ꝓdest, sed oĩum annorum trucidatio inutilissima. Et Lucetius Iupiter, ꝙ eũ lucis eẽ cãm credebãt. Et lucia, ꝗ̃ partui ꝓ̃est, qđ in lucẽ ferat. itẽ a luce luciꝰ ꝓ̃nomẽ eiꝰ, q ꝑrimꝰ ita uocatus ẽ, qa oriẽte luce natꝰ ẽ. & lucilliꝰ. & lucullus similiter. itẽ Lucerius Ardeæ rex, q auxilio fuit Romulo aduersus Tatium bellãti. Vñ luceres appellati pars tertii populi Romãi. & luceria urbs Apuliæ. & Lucumo ẽt ꝓpriũ nomẽ. lucumões ẽt ꝑꝑ insaniam quidã hoĩes dicti, ꝙ ea loca ad quæ uenissent festa facerẽt. & lucomedi a duce suo lucumõe appellati, q postea lucerẽses dicti sunt. itẽ luscꝰ q̃si luce carẽs. luscũ. n. altero oculo orbũ uocamꝰ, quẽ ueteres coclitẽ dicebãt, Vñ Cyclopes q Siciliã habitasse dicũt̃, unũ tm̃ oculũ in fronte hñtes, Coclytes dicti. & Horatiꝰ Patriciꝰ Romanꝰ, ꝙ oculũ unũ ĩ ꝓ̃lio amisit, Coclitis cognomẽ adeptus ẽ. Nã peti dicũt̃, ꝗ̃ alteꝶ oculũ minorẽ hñt, lucinũ uero appellamꝰ, cui pui utriq; ocelli & breuis uisus. strabonẽ, q oculos hẽt distortos. A qbus strabonũ. & petoꝶ, & lucilioꝶ cognoĩa fluxere. itẽ elucus dr̃, q̃si extra lucẽ. Significat aũt lãguidũ semisõnũ, uel (ut alii uolũt) allucinatorẽ, & nugaꝶ amatorẽ. siue halonẽ, hoc ẽ externo uino lãguentẽ cõtuoli oculi sunt in angustũ coacti cõnitẽtibꝰ palpebris, a cõtuẽdo, hoc est simul aspiciẽdo appellati. Lucifer stella, de ꝗ̃ supra locuti sumꝰ. A ꝗ̃ lucãi populi ĩter cãpaniã, brutiũq;, ꝙ eoꝶ regio sita sit ad ꝑtẽ luciferæ stellæ, uel ꝙ loca æthera sint, hoc ẽ multæ lucis, uel a lucillio duce. hæc stella & eous dr̃. Vir. Aut cũ sole nouo terras irrorat eous. itẽ lucanꝰ ad lucẽ spectãs. A quo antelucanꝰ. & anteluco. & antelucor, de qbꝰ supra diximꝰ. Et luculẽtus, luce plenus. A quo luculẽte aduerbiũ, hoc est clare. splẽdide. & luculẽtior. luculẽtissimus. luculẽtiꝰ. luculentissime cõparatiua. suplatiuaq;. & luculẽtitas splendor. Cecilius. Vide luculẽtitatẽ eius & magnificentiã. Et lucifuga, q fugit lucẽ. & lucigena, luce genitꝰ. & lucifico. A quo elucifico, lucido. clarifico. Laberiꝰ. Si cito fulgentis splẽdore pecuniæ uolo elucificare exitũ ætatis meæ Et noctiluca, de quo supra diximus, qđ nocte luceat. & lucubro uigilo. & lucubratio uigilia. itẽ opus qđ lucubrãdo fit, qa hæc ad lucernã fieri solẽt. Cuius diminutiuũ est lucubratiũcula. & luciosus, q ĩterdiu nihil, uesperi satis uidet, meliusq; sine lucerna ꝗ̃ cũ lucerna. Varro. Vespe uero uidere, quos appellãt luciosos. idẽ. Aedepol is cæcꝰ nõ luciosus est. ii a græcis nyctilopes appellãt̃. & morbꝰ hmõi latine lutio dr̃. Ply. Sãguine hirci sanari luciosos putant. Nyctilopas uocãt græci. & lumẽ, q̃si lucimẽ. A quo luminosum, hoc ẽ claꝶ. Cice. Cũ sint maxĩe lumĩosæ, & q̃si iactuose ꝑtes duæ. Et lumĩose aduerbiũ. & illumĩo, qđ significat clarifico. illustro. a quo illuminatio. illustratio. & relumino. lumẽ reddo. itẽ a luceo fit illuceo. A quo illucesco. i. lucẽ emitto. & pelluceo, ꝑ mediũ trãsluceo. Plau. Pellucet q̃si laterna punica, a quo pellucidꝰ, & pellucide, & polluceo, q̃si porro, hoc ẽ ualde, siue lõge luceo. Pollucẽ. n. dedicare ẽ, qđ is q talia facit, lõge luceat ob lumĩa sacrificioꝶ. idẽ. Vt decimã ꝑtẽ Herculi polluceã. Neuiꝰ. Qui decĩas ꝑtes, quãtũ aliẽi fuit, polluxit tibi. & diluceo, clareo. a quo dilucidꝰ clarꝰ. Dilucide clare. Dilucditas, claritas. & diluculũ aurora, q̃si ꝑua diei lux. A quo diluculo aduerbiũ, hoc ẽ sũmo mãe. & dilucescit usurpamꝰ ꝓ eo, qđ ẽ dies fit. Plautꝰ. ẽt & alii qdã diluculascit scripserũt ꝓ eo, qđ ẽ dilucescere ĩcipit. itẽ reluceo splẽdorẽ reddo. Colluceo, simul luceo. itẽ colluco, qđ uetẽs usur

pabãt,quã ꝓphanæ siluæ rami deciderent officientes lumini.Subluceo ,paruã lucẽ emitto.a quo sublucidꝰ.& sublucide.Præluceo,añ luceo.Circũluceo notæ significatiõis.& allucior,qđ ꝓprie significat erro,q̃si ad lucẽ puenire nitor nec possum.Veteres tñ allucinari usurparũt pro dissolui,& obstupescere.a quo fit allucinatio,q̃si obstupefactio quædã,& incõstãtia,atq; icertitudo mẽtis.Varro.Et assidue oscitantẽ uidit,atq; illiꝰ qdẽ delicatissimas mentis & corpis allucinatões.Fuerũt tñ q alluciari ἀπὸ τοῦ διαλύειν,qđ dissoluere ẽ,dictũ putauerũt. Sed nimis aspa,ac curiosa deriuatio uř,in re ꝑsertim clara atq; apta.Quidã hallucinor cũ aspiratiõe scribũt quẽadmodũ lachrymas.sepulchrũ.ahenũ.uehemẽs.ichoare.honera.hõustũ,nulla alia rõne,nisi ut firmitas,& uigor uocis,q̃si qbusdã neruis additis itẽdaĩ.Lumia ẽt ꝓ oculis frequentissime usurpãt poetæ.Lucẽ facere dicũt Saturno sacrificãtes.i.capita detegere. Lucũter genꝰ ẽ panis pĩstorii.Lucretilis mons i sabinis.SACRI MVNERIS.Sacri ludi,q̃si a deo exhibiti.Quicqd.n.deoꝝ habet,uel q̇cqd diis destinatũ ẽ,sacrũ uocat.ENYO NAVALIS.Pugna naualis. Enyo.n.a græcis bellona dř,q̇ belli dea ẽ. Vñ ἐνυάλιος,hoc est enyaliꝰ ꝓ bellicoso usurpatur. Enyaliꝰ ẽt bellonæ filius est,hoc ẽ ἐνυοῦς υἱός, huic deæ sacerdotes eiꝰ,nõ alieno, sed suo cruore sacra faciebãt.Sectis nãq; hũeris,& utraq; manu districtos gladios exercẽtes currebãt ueluti insani,de quo Quinti.istud inq̇t si deꝰ cogit,iratꝰ est.NAVALIS.Quæ nauibꝰ fit,dicimꝰ eñi bellũ terrestre qđ in terra fit,nauale,qđ i mari.siue fluminibꝰ.lacu ue.A naui aũt naualis deducitur. Nauis aũt a græco ναῦς. Vñ naualia in q̇bꝰ stant,seu fiũt naues.Virg.Diripiẽtq; rates.alii naualibꝰ ite.Ferte citi flãmas,date tela.ipellite remos.Et nauꝰ celer.strẽnuꝰ.a nauiũ uelocitate dictꝰ. Cuiꝰ cõtrariũ est ignauꝰ.a quo ignauia tarditas. desidia.& ignaue siue ignauiter aduerbiũ desidiose,quẽadmodũ nauiter strenue.diligẽter.& nauo uerbũ,qđ ẽ aliquid strenue facio.& naumachia,nauale bellũ,seu naualis pugna.ναῦς.n.nauis ẽ,μάχη ꝑliũ.uñ & Monomachia singulare certamẽ dř,qđ μόνον solũ græci dñt.& batracomyõachia ranaꝝ & muꝝ pugna. Quippe βάτραχον ranã.μῦν murẽ appellant.& gigãtomachia,pugna gigãtũ cũ diis. Gigãtes.n.uastissimi corpis hoĩes fuerũt,terræ filii sine pře.serpẽtinis pedibꝰ,q̇ cũ deos cœlo pellere uellẽt,a Ioue fulmiati sũt.Hĩc ãplissimis corpibus hoĩes gigãtes uocãt.quos raro iã , aut nũq̃ uideri certũ ẽ decrescẽtibus fere cõtinue mortaliũ corpibus,cõsumẽte ubertatẽ seminũ exustiõe.in creta oli terræmotu rupto mõte iuẽtũ ẽ corpꝰ stans q̃dragita sex cubitoꝝ,qđ alii oriõis,alii eriõis fuisse ꝓdidere.Orestis corpus oraculo iussũ refodi septem cubitorum fuisse inuentum est.Homerus certe ñ cessat cõqueri mĩora tpibꝰ suis corpa hoĩum esse, q̃ ꝙ priscis fuissent. ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ Τυδείδης μέγα ἔργον ὃ οὐ δύο ἄνδρε φέροιεν οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν. hoc ẽ. Hic autem lapidem cepit manu Tytides magnũ opus,quem nõ duo ferrent uiri.Quales hac tẽpestate sũt mortales.A gigas gigãteus deducit.& nauarchus nauis pri̇ceps.& nauiclerus,q nauẽ regit,diciturq; latĩe nauicularius.& nauiger,q nauĩ ducit & nauigo,naui iter facio.A quo nauigiũ ip̃a nauis.& nauigatio ip̃a ꝓfectio.& nauicula pua nauis.& naustibulũ alueũ ad nauis similitudinẽ factũ.& nauia lignũ cauatũ ut nauis,quo i uindemiis uti solent.Næuia uerò silua erat iuxta urbẽ ab eo dcã,ꝙ neuii cuiusdã fuerat.& nauta siue nauita,q̇ se i naui agẽda exercet. & q cũq; in naui ẽ nauis ducẽdæ gr̃a,a quo argonautæ dicti sũt Iason,& cæteri,q primi i agro nauigauerũt.Argo nauis ip̃a lõga dcã ẽ,quã argonautæ ædificari fecerũt,ita noĩata,uel a celeritate p antiphrasin,qm̃ græci ἀργὸν piġꝝ dicũt,uel ꝙ argus eã ædificauerit,hãc primũ in mari fuisse nõnulli affirmãt,& ob eã rẽ i cœlũ fuisse trãslatã,& inter sydera collocatã.Pĩdarus i magnesiæ oppido,cui Demetrias nomẽ ẽ ædificatã affirmat.Callimachus in iisdẽ finibus ad Appollinis Actii tẽplũ,qđ argonautæ ꝓficiscẽtes statuisse existimãt.Huius nõ tota effigies iter astra uř.Diuisa.n.ẽ a puppi usq; ad malũ,ut significet minime despãdũ eẽ hoĩbꝰ,ẽt cũ naues fuerint fractæ.Puppis eius hyemalẽ circulũ & cãis caudã cõtingẽs inferiori ꝑte antarcticũ circulũ tãgit,occidẽs sagittario & capricorno exorto,ut in mari collocata exoriẽs cũ uirgine,hẽt in puppi ad primũ gubernaculũ stellas qnq; ad alteꝝ q̃tuor,circũ carinam q̇nq;,& sub fundo quinq;, ad malũ tres.itẽ a nauta nauticus,ad nautã ꝑtinẽs,ut nauticꝰ clamor.nauticus pãis.& argonauta, de quo paulo post dicemus. & naufragus,q naui fracta bõa amisit. A quo naufragiũ,nauis fractio.& naufragor,nanfragiũ facio.& nausea uomẽdi appetitus,q̇ excitari nauigãtibus facile solet.A quo nauseo uerbũ,hoc ẽ uomitu ifestor.& nauseosũ,qđ nauseã facit.Ply .Scamẽiũ stõachi dissolutionẽ facit,aluũ soluit.Est ãt succus herbæ ab radice ramosæ pinguibus foliis. triãgulis albis.radice crassa.madida.nauseosa.& nautea,q̃ mõ ꝓ aq̃ sẽtinæ nauis accipit.Mõ ꝓ aq̃ corioꝝ.itẽ ꝓ herba grana nigra hñte,q̃ coriarii utũt.Plau.Nã oĩum unguẽtoꝝ odor ꝑ tuo nautea ẽ.idẽ.Nauteã bib ẽ mali,si necesse sit,q̃ illã oscularier.Sũt ẽt q hãc herbã putẽt eã eẽ,q̃ anagyros dř.Aliq acopõ uocãt.fruticosa.flore oleris.grauis odore,cuius semẽ cõmãducatũ uomitões facit.De ea ẽ ꝓuerbiũ ἀνάγυρον κινεῖς,hoc ẽ anagyꝝ moues, quotiẽs aliqd loq̄mur agimusue,qđ suscitaĩ nob̄ ignominiã possit.itẽ a nauis nauscit uerbũ đducit,qđ de grão fabe dř,cũ nascẽdi gr̃a se apit,ꝗ sit ñ dissimile nauis figuræ.qdã ẽt nauci ab eodẽ đriuatũ putãt qđ si

gnificat putamē nucis,siue oleæ nucleū,seu mēbranulā,quæ in nucis iuglandis ē medio.Pōiť ē,ꝓ eo,qđ ē nihili.Plau.Qui hō timidꝰ ñ erit,ī rebꝰ dubiis nauci erit.Q uidā tñ nauci,q̄si nuci a nuce dictū opinātur.Hinc nacæ appellāť fullones,ꝙ nauci nō sint,siue ꝙ a ueteribꝰ græcis oīa fere opa ex lana nacæ dicebātur.itē a naui Nausithoū qdā appellatū uolūt Neptūi filiū ex Periboa Eurymedōtis filia Alcīoi patrē.& Nausicā Alcinoi Phæacū regis filiā.Marti.Si mihi Nausica patrios cōcederet hortos,Alcinoo possem dicere malo meos.Itē a naui nato.natrix,cæteraq; eoꝝ deriuatiua.& nautilis piscis,de qbꝰ supiꝰ locuti sumus.FRETIS.Mari.Proprie fretū,ut supra diximꝰ,locꝰ est angustus in mari ab undaꝝ feruore appellatū,quale ē fretū siculum.& gaditanū.Græci πορθμὸν.appellāt.Pōiť tñ frequēter pro mari.LAXENT.Remittāt.Lāguidius faciāt,ut supra diximꝰ.PONTVS.Mare.Proprie pōtꝰ id mare dr̄, qđ a mæotide palude,usq; in tenedū ꝓtendiť,sed ubi primū se arctat a tenedo incipiēs post Hellidis casum Hellespōtus uocať.A quo hellespōtiacus adiectiuū,ubi expādit propōtis.ubi iteꝝ p̄mit thraciꝰ bosphorus.Vbi iteꝝ effundit pōtus euxinus ,q paludi cōmittiť cimerius bosphorus.Palus ipsa mæotis in pōto iuxta Phasidis ostiū.Tomus insula est Medeæ crudelitati memoranda,quæ ibi fratrē suū Absyrtiū interfecit.Nec minus Nasonis poetæ exilio.ponitur tamē frequentissime pōtus ꝓ mari.A pōtus deducitur metapontū italiæ oppidū iu sinu tarentino a locrēsibꝰ cōditum.A quo metapōtini.itē a ponto,quod a mæotide incipit pōticus.Pōtina palus a pōtia urbe(ut qdā putāt)appellata.Vnde & pōtina in urbe tribus.Hæc palus in uolscis est distās ab urbe circiter.xl.milia passuum.Lucanꝰ.Et qua pōtinas uia diuidit uda paludes.Iuuēalis.Armato quotiens tutæ custode tenentur. Et pōtina palus.& Gallinaria pinus.

DE LEANDRO.EPIGRAMMA.XXV.

q VOD NOCTVRNA.Blādiť Domitiano,ꝙ Leādri fabulam ita rep̄sentari fecerit,ut Leander non sit submersus,tribuēs id p̄cipis pietati.Abydos,& Sestos duo oppida sunt in ītroitu Hellespōti.In Abydo genitus est Leāder Abdæus,ꝓpterea a poetis uocatus.In Sesto uero Ero puella nata est.ii ardētissimo se amore dilexerunt,qđ ne in notitiā ueniret,Leāder nādo se ad puellā cōferre q̄ nauigio malebat.Sæuiētibꝰ uero aliqñ uētis,& mari ꝓcelloso,cū ferre amoris desideriū nō possent.ambo se ī mari cōmiserūt,sibi īuicē obuiā euntes,tādēq; fluctibꝰ sunt submersi.Q uidā Leādrū tm̄ submersum memorāt puellā uero dū uētuꝝ anxie expectaret,tādē re cognita doloris magnitudīe in littore cōtabuisse DESINE.Desiste.cessa.Sinere,ꝑmittere ē.Desinere,finire.cessare.A quo desinētia finis terminꝰ.Q uidā senatū quoq; a sinēdo dictū putāt,qa senatores agēdi facultatē dabāt,hoc ē agere sinebāt.PEPERCERIT.Seruauerit,a sūmergēdo abstiuerit.Parcē.n.ꝓprie abstinē ē.ut supra dixīmꝰ.CAESARIS VNDA FVIT.Iō nocere nō potuit,dñi clemētiā imitata.Q uatuor uersus quos sequētes multi codices hñt nō sūt Martialis.nec ad ludos Cæsaris,aut gloriā ꝑtinēt.

DE CARPOPHORO.EPIGAAMMA.XXVI.

ſ AECVLA CARPOPHORVM.Rursus laudať Carpophorus ꝙ plures pene feras solus ꝑemeret,q̄ cæteri oēs,q mōstra orbis terraꝝ domuisse traduntur.NVLLVM OPVS.Nullū negociū.nullus labor.ORBE.In orbe.MONSTRIS.Domandis.s.ut Hercules.Theseus.& alii pleriq; fecerūt.PRISCA SAECVLA.Prisca tpa.Prisca ætas.Sæculū.n.siue ꝑ syncopē sæclū poetæ pro tpe accipiūt.Proprie tñ spatiū ē centū ānoꝝ,a sene dictū.hoc.n.lōgissimū spatiū senescēdoꝝ hoīum putāt.inde seculares ludi dicti sunt,qm̄ post cētū ānos a Romāis fiebāt.instituti āt fuerūt ꝓ cultu solis & lunæ,ut ternis diebꝰ,& noctibus celebrarenť.Senex aūt dictus ē q̄si seminex,hoc ē semimortuus,ꝙ acta maiore ætatis suæ parte iā morti ꝓpinqor sit.Nex.n.mortē significat.Sisenna.Q uoniā neq; mea nex,neq; intercessio posse uideť illoꝝ demētē reprimere audaciā.Ab hoc neco deduciť.qđ est īterficio,& eiꝰ cōpositū eneco.A quo enecati īterfecti dicunť.Senes ueteres,& antiquos qdā ita dictingūt,ut senes sint,q usq; ad senilē ætatē uixerit,quātū ad priuatā eoꝝ uitā attinet.Veteres uero quātū ad publicū tp̄s spectat,q alia ætate uixerūt,ēt si ipsi nō ꝑuenerint ad senectutē.Antiq uero utriq;,sed magis ueteres q̄ senes.A sene senectꝰ.& senecta.& seniū deducūť eiusdē fere significationis.Veteres tñ seniū ꝓ tædio,& molestia posuerūt,ꝙ senes oībꝰ odio sint.Accius.Mors amici subigit,qđ mihi ē seniū multo accerrimū.Pōponiꝰ.Calue.Apportas nūciū nobis disparē.diuisū.huic seni.seniū.& metū.Turpiliꝰ.Q uia odio,ac senio mihi nuptiæ sūt.Pacu.Metus.egestas.mœror.seniū.exiliū.senectꝰ.itē a sene senatꝰ,qđ & locū significat,ī quo senatores cōueniunt,& ip̄os senatores.Vlpianꝰ.Sēatores dicit eē,q a patriciis & cōsularibꝰ usq; ad oēs illustres uiros descēdūt,qa ii soli in senatu sñiam dicere pñt,appellatiq; sūt ab ætate,ꝑuecta,ꝙ tales prīcipio ī senatū electi fuere,quēadmodū græce ab ætatis uocabulo gerusia dr̄ curia,siue senatꝰ.Nā γέρων senen significat,uel(ut aliq uolūt)a sinēdo,ꝙ ip̄i agēdi facultatē darēt, ut paulo añ diximus.A senator senatoriꝰ deduciť,ut senatoria auctoritas.senatoria maiestas.Et senaculū locꝰ,ubi senatus.uel senatores cōsistebāt.itē a sene fit cōpatiuū senior.& seneo,ac cōseneo uerba.A qbus

ba.a q̃b⁹ſeneſco,& conſeneſco deducũt. itẽ ſeneſcio herba,quæ alio noĩe erigeron uocat̃.ſpecie,& mollicia trixaginis,cauliculis ſubrubicũdis,quæ in tegulis,& in muris naſcit̃,ſenecionis nomẽ ei ĩpoſuerũt,qa uere caneſcit.caput ei numeroſa diuidit̃ lanugine,q̃lis ẽ ſpinæ,ĩter diuiſuras exeũte.quare eã Callimachus acãthida appellauit. qppe græci ἀκάνθας ſpinas nominãt. alii pappũ nũcupauere pp lanuginẽ a ſimilitudine floris cardui,q pappus uocat̃. tradũt magi, ſiqs hãc herbã ferro circũſcriptã effodiat,tangatq; ea dentẽ,& ter deſpuat,herbãq; reponat ĩ eũ dẽ locũ,ita ut uiuat.dẽtẽ eũ poſtea nõ doliturũ.MARATHON.Cãpus Atticæ regiõis,ĩ quo Theſeus taurũ ĩterfecit,queãdmodũ ſuperius dixit.NEMEE.Silua,de q̃ ſuperius locuti ſum⁹. ARCAS.Singularis numerus ꝓ pluratiuo.APRVM MAENALIVM.De quo ſupius diſſeruim⁹.MANVS.Carpophori.ſ.VNA MORS. Quia uno ictu oĩa capita peremiſſet,q̃d facere nõ potuit Hercules,ut ſupra oſtẽdimus.HVIC.Ab hoc dãdi caſus ꝓ caſu auferẽdi.(ut mos eſt poetarũ)CHIMAERA TOTA.Cũ tribus capitibus,& tota corpis uarietate.Chimæra mons ẽ Lyciæ ꝓuĩciæ,a q̃ lyciũ mare denominatũ ẽ,in Aſia minori ſitæ iuxta Pãphiliã,& a pte orientali cariã terminãtis ſic appellatæ,a Lyco Pãdionis filio.Nã prius termile dicebat̃.hic mõs continuis dieb⁹ ac noctibus flagrat.ignẽ eius accẽdi aq̃.extingui uero terra,aut ferro plures ꝓdiderũt.in cacumine leões hẽt.in medio paſcua.in imo ſerpẽtũ multitudinẽ.hinc datus fabulæ locus,ut flãmas uomat.pectus hẽat leonis.caprinũ uẽtrẽ.crura ſerpẽtis.Et qm̃ bellorophõ glaucifili⁹ eũ mõtẽ habitabilẽ fecit Chimærã tradit̃ occidiſſe. finxerũt p̃terea filiã fuiſſe Typhõis,q unus e gigãtib⁹ fuit,terræ,& titani filius.Homerus de Chimæra ſic ſcribit πρόσθε λέων,ὄπιθεν δὲ δράκων,μέσση δὲ χίμαιρα.Heſio.uero tria capita eã habuiſſe dicit.Leõis.ſuis. & dracõis.& ex oĩbus ignẽ afflaſſe.Ouidius ãt ita de ea ſcribit.quoq; Chimæra iugo, mediis ĩ partibus hircũ,pectus & ora leæ,caudã ſerpẽtis hẽbat. Virg.Horrendũ ſtridẽs flãmis armata Chimæra.de Typhonæ Chimæræ patre ſic ſcribit Seneca.Nõ tã ferũ typhõa neglecto Ioue irata tellus ædidit quõdã parẽs.a poetis aliqñ Typhos,nõnunq̃ Typhoeus noĩatur.Lucanus. Cõditus inarimis æterna mole Typhoeus.interdũ diuiſa dipthõgo.&.e.correpta,ꝓnũciat̃. Ouid. Aeternas auſum ſperare Typhoea ſedes.qñ uero deriuatiuũ,ſp hoc mõ ꝓnũciat̃.Vir.Nate patris ſũmi q tela Typhoea tẽnis,hoc eſt tela,q̃ Typhonẽ fulminarũt.hic.n.ut fratres ulciſceret̃ a Ioue fulminatos,ipſum Iouẽ auſus eſt ad certamẽ ꝓuocare.quãobrẽ indignat⁹ iupiter eũ fulmine pcuſſit & inarimẽ inſulã ſupra ĩpoſuit(ut Virg.& Lucanus teſtant̃)Ouidius uero Siciliã ei ſupimpoſitã ſcripſit.Vaſta gigãteis iniecta ẽ inſula mẽbris,trinacris,& magnis ſubiectum molibus urget Aeternas auſum ſperare Typhoea ſedes. Typhõas ẽt uocãt fumigãtes globos,& figuras q̃ſdã nubiũ metuẽdas,de q̃bus ſupra diximus.Typhis ãt faber lignarius fuit excellens,q primus adminicula guberandi naues inſtituit,fuitq; Argonautarũ gubernator(ut Seneca teſtat̃)Auſus Typhis pãdere uaſto carbaſa põto,legeſq; nouas ſcribere uẽtis.Idẽ.Typhis in primis domitor ꝓfundi liqt indocto regimẽ magiſtro. At Diodorus ſiculus refert quoſdã affirmaſſe ei⁹ nauis gubernatorẽ argon fuiſſe cognomiatũ.Chimerinus nõ a chymæra deducit̃,ſed græca uox ẽ χειμερινὸς enim hybernus dr̃.Eſt ãt hyemalis circulus cœli q capricornũ cõtingit,in quo cum ſol eſt,breuiſſimi ſunt dies.Chimerii uero populi ſunt Aſiæ ꝓximi amazonibus , dñr ẽt cimerii qcũq; occupatas frigoribus incolũt terras,q̃les fuerũt ĩter baias,& cumas,in ea regiõe,ĩ qua cõuallis ſatis eminẽti iugo circũdata ẽ,q̃ neq; matutino,neq; ueſptino tpe ſole cõtingit̃,cymĩnũ,q̃d & cuminũ dr̃,herba ẽ uulgo nota,magni uſus in ſtomachi remediis.uerũtñ oẽm pallorẽ bibẽtibus gignit.ſic quoſdã legimus colorẽ portii latronis inſignis oratoris, ut ſtudioſi uiderent̃ fuiſſe imitatos.Sic Iuliũ uindicẽ,q aſſertor a Nerone libertatis fuit,lenocinatũ, ut teſtamẽtũ eius Nero captaret.qppe Nero dũ eũ exiſtimat parũ uictuꝝ,miſit eũ in gallias propr̃ætorẽ,uñ poſtea a Nerone defecit.Cyminus uero lacus eſt Etruriæ Cymĩo mõti ſuppoſit⁹,ad ſexmilia paſſuũ ab urbe Viteruio.SEMEL.Vno ictu. IGNIPEDES POSSET SINE COLCHI DE VINCERE TAVROS.Oſtẽdimus ſuperius quõ iupiter Arietis imaginẽ,quo uectus fuerat Phryxus ad regẽ colchoꝝ,ĩter ſidera cõſtituit.Idẽ aureo uelleri,q̃d Phryxus in tẽplo ſuſpẽderat cuſtodes adhibuit tauros ignẽ ore ac narib⁹ emittẽtes,& ſecundũ quoſdã ignitos ẽt pedes habẽtes,hos Diodorus interp̃tat̃ tauricos fuiſſe,hoc eſt hoĩes e taurica regione ad ueller is cuſtodiã deputatos.Iaſon Eſonis fili⁹ fuit,fratris Peliæ Theſſaliæ regis , qui cũ patruo ob inſignẽ uirtutũ ĩ affectati regni ſuſpitionẽ uẽiſſet de eo tollẽdo cogitat̃ Pelias cœpit. quãobrẽ ꝓficiſci eũ ad colchos iuſſit,pelleq; arietis memorabilẽ gentib⁹ reportare,ſperãs hoc mõ futurum ut uel piculo lõge nauigatiõis uel bello tã ꝓfundæ barbariæ interciperet̃.Iaſon igit̃ fabricata ĩ ſinu pagaſeo lõga naui,q̃ argo uocitata ẽ,oẽs fere totius græciæ iuuenes aĩo ac uiribus p̃ſtãtes cõuocauit,ĩter quos Hercules fuit.Orpheus.Caſtor.Polluxq;.Zetus.& Calais,aliiq; cõplures quos poetæ ob inſignẽ uirtutẽ ſemideos appellant.Statius.iã tũ pr̃ia cũ pube uirentẽ. ſemideos inter pitius me Theſſalla reges duceret.hi a nauis noĩe argonautæ ſunt dicti.ĩſtructa igit̃ naui e ſinu pagaſeo ſecũda aura ꝓfecti.primo in inſulã Lẽnon delati ſunt,deinde ad colchos per

uenere.colchoꝝ rex ea tẽpestate erat Oeta filius solis, ex Persa Oceani filia. qppe sol (ut Diodorus siculus refert) duos ex psa uxore filios genuit. Oetan & Persen. Oeta colchoꝝ rex fuit. perses tauricæ regiõis sæui ambo, atq; crudeles. ex perse nata est filia ipsea, superãs audacia parentẽ & cruciatu hoĩum læta, hæc uenenis cõficiẽdis plurimũ studii ĩpendit, & a qbusdã ĩuenisse prima dr̃ aconitũ, cuius uim mortiferã in patre prĩo expta est, eoq; sublato regnũ assũpsit, moxq; Dianæ tẽplũ erexit, ĩ quo hospites eo nauigiis appulsos sacrificabat. dehĩc nupsit oetæ patruo ex quo tres liberos pepit. Circen. Medeã. & Aegialeũ, q̃ postea absyrtius uocatus est. Circe ueneficiis dedita multarũ herbaꝝ, ac radicũ uarias uires mirabilesq; inuenit, quãuis a matre in iis prius esset instructa. itaq; sarmatarũ regi cõnubio iuncta uirũ mox ueneficio peremit, & ipsa regno potita sæue nimiũ, ac crudeliter administrabat imperiũ. quãobrẽ regno ab incolis pulsa ĩ Italiã uenit. & ĩ prõmõtorio latii, qđ ex ei⁹ nomine Circeũ uocatur, cõsedit. Abũdat hoc multis ac uariis herbis, q̃bus ad ueneficia utebaẽ, distatq; ob antio circiter quadragita milia passuũ insula olim mari paludibusq; circũdata, nũc cõtinẽs. in eo oppidũ circeii, & ipsius Circes sacellũ, & Mineruæ ara fuit. Et q̃dã Vlyssis patera mõstrari lõgo tpe cõsueuit. Medea uero licet ipa quoq; a matre ac sorore ueneficioꝝ artẽ didicisset, diuerso tñ ingenio erat. qppe patrẽ cũ sponte sua, tũ uxoris suasu seuiorẽ, & hospites mactare solitũ, flectere p̃cibus & ad benignitatẽ ĩducẽre conabaẽ. Aliqñ ẽt eo inuito hospites e uinculis eripiebat. quãobrẽ indignatus pater eam carceri destinauerat. sed Medea ad solis aui tẽplũ, qđ in littore sitũ erat, cõfugiẽs, eo se receptaculo ueluti asylo tuebaẽ. ĩter hæc cũ argonautæ noctu ad littus puenissẽt, Medea Iasonis amore incensa sese illi cõnubio iũxit, modũq; quo ignipedes tauros subigere, & aureo uellere potiri sine discrimine posset edocuit. Iason itaq; auxilio eius optatã p̃dã adeptus, mox illa absyrto fratre comitãte fugã arripuit, quos cũ oeta rex psequreẽ Medea, ut fugæ plus spatii præberet, regẽq; psequẽtẽ remoraret, absyrtiũ fratrẽ occidit, mẽbratimq; diuisum pticulas p agros disiecit, q̃bus colligẽdis, atq; humãdis occupatus pater. sese a psequẽdo retraxit, hinc locus ille dictus est tomos a sectiõe mẽbroꝝ. τέμνειν. n. apud græcos scindere ẽ. Medea igiẽ cũ raptore pfecta est post lõgã nauigationẽ, tãdẽ in Thessaliã uenit, ubi p̃cibus Iasonis Esonẽ patrẽ ætate prouectũ ad iuuẽtã, reduxit. duosq; filios genuit. qdã tradũt Iasonẽ creõti corinthioꝝ regi uellus aureũ detulisse. & medea repudiata creusam creõtis filiã duxisse uxorẽ. postea uero Thessalia pulsum in patriã reduxisse, multa p̃terea p oẽm Asiã memoratu digna pegisse, quãobrẽ p deo habitũ tẽplaq; ei multis in locis cõdita, q̃ postea Alexãder macedo nomini illius ĩfensus euertit. Oeta siue oetes utroq;. n. mõ dr̃, trisyllaba dictõ ẽ. Ouidius de medea. nõ erat oetes ad quẽ despecta rediret. Nõ ipsea parẽs. interdũ tñ p dipthõgon pferẽ, & est dictio duarũ syllabarum. Idẽ. Nõ hæc Esonides, sed filia phasias œtæ aurea phryxææ terga reuellit ouis. œtus uero frater fuit Ephialis & filius Alœi, pugnauitq; ĩ creta (ut Salustius refert) uñ œtii cãpi dicti sunt. oethini populi sunt iuxta põtũ. TAVROS IGNIPEDES. Qui uellus aureũ custodiebãt. SINE COLCHIDE. Sine cõsilio, atq; ope medeæ, colchis medea dr̃. qppe colchi populi sunt Asiæ, a q̃bus colchica regio dr̃ iuxta põtũ in q̃ iuga caucasi ad rhipheos mõtes torquenẽ altero latere in euxinũ, & meotim deuexa, altero in caspiũ, & hyrcaniũ mare. in ea est phasis ingẽs flumẽ, & oĩum põti amniũ clarissimus, oriẽ in moschis, & glaucũ, atq; hippũ in se recipit e uicinis mõtibus cadẽtes. moschoꝝ regio tripartita ẽ. nã ptẽ habẽt colchi, partẽ hiberes. partẽ harmenii. nauigaẽ phasis quãlibet magnis nauigiis circiter q̃draginta millia passuũ, minoribus lõgissimo spatio, põtibus cẽtũ uiginti puiũ. oppida in ripis cõplura habuit celeberrima tyrida. aceum. cygnũ, & in faucibus phasin colchoꝝ emporiũ. regio fructibus, & oĩbus q̃ ad fabricãdas naues ptinẽt opportuna. secus flumẽ ẽ leucotheæ sanũ, qđ phryxus cõdidit, atq; illius oraculũ, ubi aries nõ mactaẽ, a phasi phasiana auis dicta, de q̃ supra diximus. colchis ẽt aliqñ p ipsa regione colchica poniẽ, in q̃ urbs fuit dioscuriades, nũc deserta quõdã adeo clara (ut nõnulli pdiderint) ĩ eã trecẽtas natiões, q̃ dissimilibus linguis uterenẽ, descẽdisse, & postea a romanis cẽtũ trigita interp̃tibus negocia ibi gesta fuisse. cõditã eã ab amphito, & thelchio castoris, ac pollucis aurigis existimãt, a q̃bus heniochoꝝ gẽtẽ cõstat ortũ habuisse, hi hiberiã colũt, a tergo montium sitã cẽtũ q̃draginta milibus distãtẽ a trapezunte, ẽ ãt trapezus oppidũ cẽtũ milibus passuum a pharnace distãs uasto mõte clausũ bessarionis patria, quẽ nobis nup magna oĩum disciplinarũ & utriusq; lingue iactura ĩmatura mors indignissime rapuit. HESIONEM. Laomedontis filiã, quã Hercules, ut supra ostẽdimus, a monstri marini discrimine liberauit. ANDROMEDEN. De perseo supius locuti sumus. hic Iouis & Danaes filius fuit inusitato genere cõcubit⁹ nat⁹. Danae Acrisii filia fuit rẽgis argiuoꝝ, abãtis filii, q̃ cũ Danaẽ unicã filiã haberet, ex respõso habuit se manu eius q ex filia nasceret, piturũ. quapp Danaen in turri q̃dam claudi, & ne uir q̃sq̃ ad eã accedere posset diligẽter custodiri iussit. sed iupiter amore eius captus, quo sibi accessus ad eã pateret, in imbrẽ aureũ uersus ẽ, & e tecto in illius gremiũ lapsus ex quo Danae prægnãs ẽ facta. qđ grauiter ferens acrisius uictam ĩ arca poni, & ĩ mari proiici iussit quo fluctibus obrueret.

obruêret. sed arca in littus apulũ forte appulsa ẽ, & a piscatore quodã inuẽta. in q̃ cum Danaẽ, & paruulũ, quẽ enixa fuerat ĩfantẽ inuenisset, utrũq; Pilũno regi obtulit. hic cũ genus eius & patriã didicisset, eã sibi cõnubio iũxit, & filiũ ei⁹ noĩe Perseũ Polydecti Magnetis filio Seriphi ĩsulæ regi educãdũ dedit, q cũ adoleuisset, sumptis a Mercurio, a quo ob pulchritudinẽ diligebat᷑. talaribus. & petaso. galeãq; ĩ q̃ ex aduerso uideri nõ poterat indutus, accepta p̃terea (ut nõ nulli putãt) a Vulcão falce ex adamãte facta, iussu polydectis aduersus Gorgonẽ ꝓfectus, eã occidit, & caput eius secũ detulit, quo Atlãti regi, qđ sibi hospitiũ negauerat, ostẽso, eũ in saxum mutauit. cũq; deĩde in patriã remearet, uidit forte e loco excelso Andromedẽ circa regna Cephei scopulo ob crimẽ matris, & ãmonis sñiam alligatã, & marino mõstro expositã, parẽtesq; in littore casum eius deflẽtes cõspexit, cã itaq; cognita, cõiugiũ puellæ cũ parẽtib⁹ pactus, puellũ liberauit, ceto q ad eã deuorãdã uenerat ĩterẽpto. Proptius. Exoluit duris cautib⁹ andromedã. beluæ huius, q̃ ad deuorãdã andromedam uenerat, ossa ex oppido iudeæ ioppe apportata ostẽdisse Romæ inter reliq̃ miracula fert᷑ in ædilitatæ sua. M. Scaurus lõgitudinẽ pedum q̃draginta, altitudine costarũ indicos elephãtos excedẽte, spinæ crassitudine sexq̃pedali. huic similẽ uisam in gaditano littore Turanius scripsit, cuius inter duas pĩnas ultimæ caudæ cubita sexdecim fuere, dẽtes cẽtũtrigĩta maximi dodrãtũ mẽsura, minimi semipedũ. uerũ cũ nuptiæ celebrarent᷑, Phineõ Cephei fratre, cui añ sñiam puella despõsata fuerat. eã repetẽte, & ui auferre uolẽte p̃liũ cũ eo cõmisit, multisq; ex hostibus interẽptis, reliquos ostẽso Gorgonis capite cõuertit in lapides. Mox quoq; in p̃sas ꝓfectus. subditã sibi eã nationẽ libero patre supato e noĩe suo nũcupauit. Et p̃sopoli regiã urbẽ cõdidit. hinc argos reuersus acrisiũ auũ ostẽso Medusæ capite in saxũ mutauit Andromede Cephei filia fuit ex Cassiopea uxore, quem in æthiopia, & ioppe urbe añ diluuiũ (ut ferũt) cõdita r̃gnasse, eo signo accolæ lõgissimo tp̃e affirmarũt, q tumulũ eius, fratrisq; phinei ueteres cũ plurima religiõe retinerent, cũ ẽt reĩ tot carminibus ac fabulis celebratæ, seruatæq; a Perseo Andromedæ clarũ uestigiũ mariæ beluæ ossa ĩmania ostẽtarẽt. ab acrisio acrisioneus deducit᷑. Vir. de ardea loquẽs, acrisioneis Danae fundasse colonis. cepheũ p̃terea, a quo cepheus deducit᷑, & cassiopeã uxorẽ, & Andromedẽ filiã, perseũq; in cœlũ trãslatos fuisse ꝓdiderũt. q̃ppe cephe⁹ a tergo minoris arcti cõstitutus includit᷑ arctico circulo ut p̃ter hũeros & caput eius nihil occidere uideat᷑, nec lõge abest a flexu dracõis. figurat᷑ utrisq; manibus ꝓiectis, tantũq; distat interuallo a pedibus arcti minoris, q̃tũ inter pedes cephei spatium cõspicit᷑. Corpus eius scorpiõe exorto occidit. cũ sagittario exorit᷑. hẽt in capite stellas duas, in dextera manu unã, in cubitu obscurã unã, in sinistra manu & in hũero singulas, in dextro humero unam. in zona trẽs ex trãsuerso. in latere dextro obscurã unã. in sinistro genu duas, in utrisq; pedibus singulas. supra pedes uero q̃tuor. q̃ oẽs undeuigĩti stellarũ numerũ faciũt. Cassiopeã Euripides Sophoclesq;, & alii cõplures scripserũt, gloriatã olĩ fuisse, q Nereidas corp̃is pulchritudine suparet, pp qđ in siliq̃stro sedẽs cõspicit᷑, & uertẽte se mundo, resupinato capite ferri uĩ. pedes ipsius positi sunt in ipsa circũductiõe circuli, q arcticus appellat᷑. Effigies corp̃is ad æstiuũ circulũ ꝑuenit, quẽ capite & dextera manu tãgit, hãc ꝓpe Medeã diuidit is circulus, q lacteus appellat᷑, ꝓxime Cephei signũ locatã. occidit cũ scorpiõe, exorit᷑ cũ sagittario in ei⁹ capite stella ostendit᷑ una. in utroq; humero singulæ. in mamilla dextera clara una. in lũbis magna una. in sinistro femore duæ. in genu una, in pede ipsius dextero una. in q̃drato, quo stella desformat᷑ una, in utrisq; angulis singulæ clarius cæteris lucẽtes, Andromeda Mineruæ bñficio inter astra collocata dr̃ ob p̃sei uirtutẽ, q eã ceto p̃positã a piculo liberauit, nec ab ea minorẽ beniuolentiã ꝓ bñficio accepit. q̃ppe nec pr̃ Cepheus, nec Cassiopea mr̃ ĩpetrare ab ea potuerũt, quin patria, & parẽtib⁹ relictis persea seq̃ret᷑. scripsit de hac Euripides fabulã, q̃ ab ei⁹ noĩe Andromeda inscribit᷑. cernit᷑ ꝓpe Cassiopeã supra caput persei breui interuallo dissidẽte collocata. manibus ĩ diuersũ extẽsis. cuius caput eq̃ pegasi uẽtri cõiũgit᷑. eadẽ q̃ppe stella, & umbilicus pegasi & Andromede caput nũcupat᷑. mediũ pectus. & sinistrã manũ circulus æstiuus diuidit. exorit᷑ cũ piscib⁹ & ariete, hẽt in capite stellã clare lucẽtẽ unã. in utroq; humero unã. in cubito dextro unã. in ipsa manu unã. in sinistro cubito unã. in manu alterã. in zona tres. in utroq; genu unã. in pedib⁹ binas. perseus dextra extẽdit᷑ ad soceri cephei sedẽ. sinistrũ crus eius, & humeꝝ læuũ circulus æstiuus a reliquo corp̃e diuidit. ipse manu dextra arcticũ circulũ tãgit. dextro pede caput aurigæ p̃mere q̃si currẽs uidet᷑. occidit sagittario, & capricorno exorto inclinatus ad caput cũ ariete, & tauro rectus orit᷑. hẽt in utroq; humero stellã unã. in manu dextra clare lucẽtẽ unã. q̃ falcẽ tenere dr̃, quo telo Gorgonẽ interfecit. in sinistra alterã, q̃ caput Gorgõis tenere existimatur. præterea in uẽtre stellã unã. in lũbis alterã. in dextro femore ad genu unã. ĩ tibia unã. ĩ genu alterã. in tibia duas. in sinistra manu, qđ Gorgõis caput uocat᷑, stellas q̃tuor. Aratus p̃seũ hũc ĩter sydera cõstitutũ κεκονισμένον appellauit, qđ pleriq; puluerulẽtũ ĩterp̃tati sunt, q̃ appellatio oriõi poti⁹ cõueniret, q uenator fuit, sempq; in terra uenat⁹ ẽ, & nũc uenari inter sidera uĩ. Perse⁹ ãt q uolatu poti⁹ assiduo usus ẽ, nõ p̃ot cũ rõne puluerulẽt⁹ uocari. cũ igit᷑ Aratus

κεκονισμένον uocauit. Aetoloꝝ lingua usus ē,q cū uolūt aliquē currētē significare ita eū noiare cōsueuerūt,qđ a plerisq; parū intellectū est. Arat⁹.Tãtus ubiq; micat,tñ occupat ab Ioue cœli dextera sublatæ similis ꝑpe Cassiopeā,sublimis fulget pedibus ꝑperare uř. & uelle alligeris purum æthera tãgere palmis.HERCVLEAE LAVDIS NVMERATVR GLORIA PLVS EST BIS DENAS PARITER PERDOMVISSE FERAS. Sensus est, facta Herculis numerari solēt,ut pote diuersis locis & tpibus patrata.Sed lōge mirabilius ē Carpohoꝝ pariter, hoc est uno loco, & uno tpe uiginti feras pdomuisse.PERDOMVISSE. Vicisse.supasse. Domare.n.ꝑprie ē ui,atq; armis īperio suo subiicere. Vñ domare equos dicimus,īperio nřo obediētes facere.a domo fit frequētatiuū domito,& domitus.uictus.subditus impio.cuius cōtrariū ē indomitus.& domitor q domat,cui⁹ fœmininū ē domitrix.& domatio,actus ipse.& domabilis, q domari ꝑt. Cuius cōtrariū ē indomabilis.& perdomo cōpositū.deducit ãt domo a græco δαμάζω eiusdē significatiōis. Vñ δάμασις domatio dř.& δαμαστής domitor.& adamas,gēma,de q̈ supra diximus,ꝙ domari,hoc ē secari nō possit.& alia gēma androdamas a uiro domãdo,de q̈ similiter supius disseruimus.& Polydamas ꝑpriū nomē,a ualde domando. Persius. Nō mihi Polydamas,nec troiades Labeonē ꝑtulerit.Sūt q dñm quoq; a domãdo uocatū existimēt,similiterq; Domitiū ꝑpriū nomē.BIS DENAS.Viginti.Decē a græco deducitur δέκα. A decē uero undeci.duodeci.tresdeci.quatuordeci.qndeci.sexdeci.decēetseptē,qđ & septēdeci a plerisq; dř.decēetocto.decēetnouē,ꝓ quo Enni.& qdã alii nouēdeci dixere.Itē denus,a quo undenus,& reliq̃ usq; ad uicenus,de qbus supra dixim⁹.Itē decēnis decē annoꝝ. a quo decēniū.decuplus notæ significatiōis.decēdiū spatiū decē dierū.Decēnale,qđ ē decem annoꝝ,ut decēnale bellū.decēnale certamen.Decies.a quo undecies.duodecies, & reliq̃ usq; ad uicecies.Itē decimus,a quo undecim⁹,& reliq̃ usq; ad uicesim⁹. & decima substãtiuū,qđ significat portionē unã ex decē.Veteres.n.ex unaq̃q; re decimã offerre diis solebãt.Plau.Vt decimã solueret Herculi.ab hoc qdã decimo uerbū deducūt,qđ ē decimã ptē detraho.a quo decimator.decimatrix.decimatio.Itē exdecimo,qđ significat eligo.& exdecimatū electū.Item a decē decēnarius & decumanus,qđ ꝓ magno accipiť.Vñ decumanà oua, & decumani fluct⁹ dñr.Nã & ouū decimū maius nasciť,& fluctus decim⁹ ferri maximus dř.Itē decumana porta castroꝝ,q̄ in iis maxima ē.& decumanus limes appellať,q fit ab ortu solis ad occasum.nã alter ex trãsuerso occurrēs,cardo appellať,& decurio,qđ nō eū significat,q decē eqtibus ꝑest(ut nōnulli sensere)licet ita a decē decurio dicať,sicut a cētū cēturio. Quippe decuriæ(ut Pedianus īquit)nobilioꝝ sunt cēturiæ inferioꝝ,de iis supius disseruim⁹.uñ decuriæ & cēturiæ appellatæ. qdã,inter quos Frōto,decurionē uolūt eū eē,q ꝑsit turmæ,q̄ cōstat ex duob⁹, & trigīta eqtib⁹, neq; belli solū,sed domi quoq;.Decurio dř,nomē quoddã ꝑpositiuæ dignitatis significãs, & hoc apud Romanos tm̃.Nã in municipiis idē ē decurio,qđ Romæ senator,eteni q ī senatu,& ī cōciliis reipu.municipalis ītéresse poterãt,decuriōes appellabanť.Ci. Qua de cã & tñ cōuēt⁹ ille capuæ.huic.P.Sextio apud me maxīas grãs egit,& hoc tpe fidē hois,bñficiūq; testimonio declarãt piculū depꝑcanť suo decreto.Recita q̄so paulū.P.Sexti qd decreuerūt Capuæ decuriones.Quod ãt differūt decurio Romanus.& decurio mūicipalis, ex epistola Plynii iunioris facile declarať.Esse ãt tibi cētū milliū nūmū cēsū satis īdicat,ꝙ apud nos decurio es.Igiť ut te nō decuriōe solū,uerū ēt eqte romano pfruamur,offerro tibi ad iplēdas eqtis romani facultates trecēta millia nūmū.Nō dř itaq; decurio is,q decē eqtib⁹ ꝑest,quē græci decarchon uocãt, cū decurio sit maior eqte,eques cēturiōe.Cēturio decarcho,ut ex stipēdioꝝ magnitudīe multis in locis colligi pōt.sed sequēda Pōponii iuriscōsulti opinio ē,q decuriōes inqt dictos ex eo,ꝙ initio cū coloniæ deducerēť decia ps eoꝝ q̄ deducebãť publici cōsilii gřa cōscribi solita erat. Veteres sæpenumero decures ꝓ decuriōibus usurparūt.A decuriōe decurionat⁹ deduciť,sicut a cēturiōe cēturionat⁹ ꝓ ipso decuriōis,cēturionis ue officio.Itē decurio uerbū,qđ ē decurionis officiū exerceo.a quo decuriat⁹.hīc decuriata comitia dñr,sicut a cēturiōe cēturio uerbū.a quo cēturiat⁹.& cēturiata comitia. Hic succētuari⁹ dř.Terē.Ego ī subsidiis hic ero succēturiatus,si qd deficias.Succētuariare ꝑprie ē explēdæ cēturiæ gřa numerū supplere.a quo succenturia deduciť.Cecili.Nūc meæ militiæ astutia opus ē succētuaria.Itē a decē denari⁹ deduciť,qđ modo adiectiuū ē,& idē significat,qđ decenari⁹.uñ denariæ cerimōiæ dicebanť,sicut tricenariæ, qbus sacra adituris decē cōtinuis reb⁹,uel trigīta certis qbusdã reb⁹ carēdū erat. ab hoc undenari⁹.duodenari⁹,& alia hmōi deducūť.Mō ē substãtiuū,& nūmi genus significat decē libraꝝ q ꝑ hmōi figurã ostēdi a ueterib⁹ solebat.✳.aliqñ tñ denari⁹ minimus argēteus fuit uiginti q̈tuor siliqrū.Itē a decē dexstãs & deunx,de qbus supius dixim⁹.Itē quo nōnulli utunť,decan⁹. Itē decas decadis,qđ significat aliqd decenariū numerū cōtinēs.Hinc.T.Liui⁹ libros suos decadas nūcupauit,ꝙ decē uolumīa singulæ cōtinerēt.Itē decadas decēnalia spatia nūcupam⁹. Itē a decē Decius nomē ꝑpriū,quēadmodū a qnq; Quint⁹,a sex sextus.Itē a deca græco decachordiū,instrumētū musicū decē chordarū,sicut Monochordiū,unius chordæ,non ꝙ unam

chordā, sed ꝙ oēs chordas unius uocis habeat, nisi pāniculi nexu distinguaẗ. Item decalogus sacrū uolumen, ꝙ decē p̄cepta legis contineat. & decaphorus lectica, quæ a decem ferthoibus, sicut hexaphorus, & heptaphorus, quæ a sex & septem seruis ferri solet.

DE NAVMACHIA. EPIGRAMMA. XXVI.

1 VSIT NEREIDVM. Rursus naumachiā Cæsaris laudat, in q̄ oīa ita gesta sūt, ut uere nauale bellū uideri potuerit. Thetinqꝫ maris deam, aut didicisse hmōi ludos a Domitiano, aut eū docuisse. CHORVS NEREIDVM. Cōuēt⁹ puellarū nymphas maris rep̄sentātiū. qppe & nymphas ipsas natātes naumachia Cæsaris rep̄sētauit. Chorus ꝓprie cōuētū, & ueluti coronā significat eoꝝ, q ad ludos cōueniūt. Vn̄ a corona chorū deductū q̄dā, inter quos est Festus Pōpeius, existimāt, q̄uis Chorus aspireẗ. Corona uero sine aspiratiōe scribaẗ, qđ nō eēt mirū, cū ueteres ēt coronā cū aspiratiōe scripserint, quēadmodū chēturiōes. & præchones (ut refert Quint.) Verū nos q̄dē Platoni poti⁹ assentimur, q choꝝ græcū eē testaẗ, & a chara, hoc ē gaudio deductū. qppe chōrus ꝓprie de cōuentu saltātiū atqꝫ canētiū dr̄. Virg. Oīs quā chorus, & socii comittenẗ ouātes. hinc chorea ꝓ ipsa saltatōe usurpaẗ. & choraules dr̄, q ī choro tibia canit. a choro nr̄a q̄dē snīa corona ēt originē traxit, ꝙ coronas gestaẗ in choris, ac saltationib⁹ mos erat, ꝓpterea cū aspiratiōe a ueteribus scribebatur. Est āt corona quā græci σέφανον uocāt, a nr̄is olim strophia ἀπὸ τοῦ στρέφειν, qđ uertere est, dicebanẗ postea p diminutionē strophiola appellata. Deinde a serēdo serta. Principio. n. ex arboꝝ ramis fieri coronas ī ludis, & sacris certaminib⁹ mos fuit. postea uaria floꝝ mixtura componi cœperūt, has primus Sycion ex īgenio Pāsiæ pictoris, & glyceræ coronariæ admodū illi dilectæ adinuenit. Paulo post subiere, q̄ uocanẗ ægyptiæ, siue hybernæ, tū cū terra flores negat, e bratteis ligneis. siue corneis. siue eburneis factæ uariis coloribus īfectis. Accesserūt deīde & e lamīa ænea tenui inaurata, aut inargētata, q̄ ob gracilitatē corollæ sunt appellatæ. un̄ corollariū dictū, qđ significat id qđ addiẗ p̄ter illud qđ est debitū, qđ ī ludis, cū placuissent actores, p̄ter ꝓmissas coronas aliæ quoqꝫ dari solebāt. Sueto. de Augusto. Corollaria, & p̄mia in alienis quoqꝫ munerib⁹ ac ludis, & crebra, & grādia de suo offerebat. Ply. Ergo spōsionib⁹ factis, & Antōio quotidianā se re cœnā appositā irridēte Cleopatra corollariū id eē dixit, cōsumpturamqꝫ se ea cœna taxationē cōfirmauit. Crassus diues primus argēto, auroqꝫ folia imitatus ludis suis coronas exhibuit. additi deīde sunt Lenisci. sic. n. uocanẗ fasciolæ ex coronis depēdētes dictæ q̄si lanisci, qđ antiquissimū fuit genus coronarū lanearū, hos adiici coronis honos erat pp ethruscas, q̄bus iūgī nisi aurei nō debebāt, ii diu puri fuere, postea celare eos primus. P. Clau. pulcher īstituit. Vti coronis nisi q in sacris certaminib⁹ uicissent, principio nefas habebaẗ. trāslatæ deīde ad īpatores ac milites q̄ sese fortiter ī bello gessissēt fuere. Stati⁹ quoqꝫ īpōi cœptæ, & ī funerib⁹ mortuoꝝ capitib⁹ iūgi, ac in atriis domoꝝ, q̄ p lineas ad imaginēs discurrerēt. suspēdi. ingēsqꝫ in iis seruata seueritas fuit. L. Fului. argētari⁹ bello punico secūdo cū corona rosacea īterdiu e pergula sua in foꝝ ꝓspexisse dictus ē ex auctoritate senatus ī carcerē adductus, nō an̄ finē belli emissus est. P. Mutian⁹ cū dēptā Mirsyæ coronā e floribus capiti suo īposuisset, duci eū in uīcula trium uiri iussere. Floꝝ populus roman⁹ honorē Scipioni tm̄ adhibuit, ei q pp similitudinē serui cuiusdā uilissimi negociatoris Serapio cognominabaẗ ob id in tribunatu plebi admodū grat⁹, dignusqꝫ africanoꝝ familia, nec ei fuit ī bonis, q̄tū ipēsæ funeris sufficeret. Asses ergo contulit populus, & funus elocauit, quaqꝫ ferebaẗ, flores e ꝓspectu oī sparsit. Scipiōis cognomē primus adeptus ē Corneli⁹, ꝙ patrē luminib⁹ carentē ꝓ baculo regeret. Nā Scipio baculū significat. A Scipio Virgili⁹ Patronymicū scipiadas deduxit, q̄si scipionidas. Deoꝝ quoqꝫ capitib⁹ addi coronas honos hēbaẗ, & lariū publicoꝝ priuatorūqꝫ. Itē sepulchroꝝ & maniū, eoqꝫ deinde luxuria ꝓcessit, ut ī cōuiuiis, symposiisqꝫ, sic. n. græci cōpotatiōes uocāt coronis uterenẗ hilaritatis gratia, & unguēta foliis adderēt. Trāslatæ quoqꝫ ad mulierculas fuere, & laudatissimæ e nardi folio habebanẗ. Itē e ueste serica uersicolores unguētis madidæ, Cleopatra appatu belli acciaci Antonio gratificationē ei⁹ timēte, nec nisi p̄gustatos cibos sumēte cū eo lusit extremis coronæ foliis ueueno īfectis. Nā cū ipsam ī potu capiti īposuisset, p̄cedēte mox hilaritate inuitauit Antoniū, ut coronas biberēt, cōcerpta ergo ī scyphū folia īcipiēti bibere Antonio, qs. n. hmōi insidias timeret, opposita manu. En ego inqt carissime Antoni sū illa, quā tu noua p̄gustantiū diligētia caues, nec tn̄ mihi si possem sine te uiuere nocēdi occasio deesset. Mox eductū e custodia uinctū bibere iussit, q sumpto potu ilico expirauit. De coronis q̄dē apud græcos Mnesteus & Callimachus medici uolumina scripsere, ꝙ q̄dā ꝓdessent, q̄dā nocerent. Idē fecit Theophrastus. e nr̄is quoqꝫ q̄dā īscripserūt libros Anthologicū hoc ē de floꝝ rōe, ἄνθος. n. flos ē, λόγος rō. Militares coronæ multifariæ apd' ueteres fuere, sed nobilissimæ hæ fere cōmemorāẗ. Triūphalis. obsidionalis. ciuica. muralis. castrēsis. naualis. Itē q̄ oualis appellaẗ, Postremo q̄ uocaẗ oleagina, q̄ uti solēt, q triūphū ꝓcurāt, cū ī p̄lio nō iteruenerit. Triūphales coronæ sunt aureæ q̄ īpatorib⁹ ob honorē triūphi mittebāẗ, id uulgo dr̄ aurū coronariū. eæ antiqt⁹ e lauro erāt, &

laureæ uocabanť,post fieri ex auro cœptæ.Obsidionalis est,quā ii q liberati erāt obsidione,dabāt,ei duci q liberauerat.p̄sertimq; liberatis castris milites īpatori.Ea graminea erat.Nulla fuit hac corona nobilior.gēmatæ.&aureæ.uallares.murales.rostratæ.ciuicæ.triumphales post hāc magno īteruallo fuere.Cæteras oēs singuli & duces ipsi,īpatoresq; militibꝰ,aut aliqn̄ collegis dedere.Decreuit ēt ī triūphis senatꝰ cura belli solutus,& populus ociosus gramineā nūq̄ nisi ī sūma despatiōe,contigitq; nulli,nisi ab uniuerso exercitu populoue seruato seruatori decreta.Cæteras īpatores dedere,hāc solā miles,populus ue īpatori.Dabať hæc e uiridi gramie decerpto inde ubi obsessos aliqs liberasset.Nā sūmū apud antiquos signū uictoriæ erat herbā porrigere uictos q̄si,terra & altrice ipsa humo,hac ēt humatiōe cædere.un̄ herbā dare accipimꝰ ꝓ eo qđ ē uictū se fateri.eadē donatꝰ ē.L.Dētatꝰ semel tm̄,cū ciuicas.xiiii.meruisset,depugnassetq;.cxx.p̄liis sp uictor,tāto rarius ē seruatorē unū a seruatis donari. Quidā īpatores & sæpiꝰ donati sunt,ueluti.P.Decius una.s.tribunus militū ab exercitu,altera ab iis q in p̄sidio obsessi fuerāt quāta eēt honoris eiꝰ auctoritas cōfessus religiōe.Siqdē Donatꝰ bouē albū Marti īmolauit,& cētū fuluos,q ei uirtutis cā dati fuerāt simul ab obsessis.Hic Decius postea consul & īpio & collegæ se,ꝓ uictoria deuouit.data ē & a senatu,populoq; romano,q̄ claritate nihil in rebus humanis sublimiꝰ existimatū ē.Fabio illi q rem oēm romanā restituit nō pugnādo,hæc data cū magistrum eqtū,& exercitū eius seruasset,tūc.n.satis fuit noīe nouo coronari,siqdē appellatus ē pr̄ ab iis,quos seruauerat,sed quo tpe Anibal ex Italia pulsus est,q̄ corona sola ipsiꝰ īperii manibus īposita fuit,solaq; a tota Italia data.centurioni uero uni donata.Cn.petreio Cībrico bello,qđ is primū pilū capessēs sub catulo exclusā ab hoc legionē hortatꝰ tribunū suū dubitātē p castra hostiū erūpe,interfecit,legionēq; eduxit.scripsit & Sylla dictator ab exercitū se quoq; donatū apud Nolā legatū bello marsico, idq; in uilla sua Thusculana,q̄ fuit postea Ciceronis,pinxit. Aemilianū quoq; Scipionē Var. scripsit donatū obsidionali in Africa fuisse Mālio cōs. cohortibꝰ seruatis,totidēq; ad seruādas eas eductis.postrēo Octauiū Augustū cū.M.Cicerone filio cōsulē idibꝰ septēbribꝰ inuenimꝰ donatū.Mirū ē nullas herbas certas ī hoc honore fuisse,sed q̄cūq; fuerāt ī piculi sede,q̄uis ignobiles ignotasq; honorē hūc nobilissimū fuisse,ex quo cōstat herbā oēm graminis noīe a ueteribꝰ nūcupatā,& gramineā,ꝓ herbacea positam.Ciuica corona appellať.quā ciuis ciui,a quo seruatꝰ eēt ī p̄lio,uitæ,ac salutis pceptæ testē dare solebat hāc fieri e frōde quercna mos erat,qm̄ cibꝰ uictusq; e q̄rcu capi quōdā solebat.fiebat ēt,ex ilice,ꝙ hæc quoq; arbor glādifera,& supiori similis ē.Ceci. Aduehunť cū ilignea corona,& chlamyde,dii nr̄am fidē.Massuriꝰ Sabinus Ciuicā coronā ei tm̄ dari solitā scripsit,q & ciuē seruasset,& eodē tpe hostē occidisset,neq; ī ea pugna sese loco mouisset.aliter ciuicæ coronæ ius alicui negauit cōcessū.Tyberiū tn̄ Cæsarē cōmemorat,cū cōsultus fuisset,an ciuica corōa ei deberet,q ciuē ī p̄lio seruasset,& hostis ibidē duos iterfecisset,sed locum ī quo pugnabat,nō retinuisset,eoq; loco hostes potiti eēnt,ita rescripsisse,eū quoq; ciuica dignū uideri,qđ apperet tā iniquo loco ciuē ab eo seruatū,ut ēt a fortiter pugnātibꝰ retineri nō potuisset,hac ciuica corona.L.Celiꝰ uir cēsorius ī senatu Ciceronē cōsulē donari a reip.cēsuit,ꝙ eiꝰ opa ac uirtute atrocissima illa Catilinæ coniuratio detecta,uidicataq; fuisset.Muralis corona erat q̄ donabať ab īpatore,q primꝰ murū subiisset,& ī hostiū oppidū p ui cōscēdisset.iccirco q̄si muri pīnaculis decorata fuit.Castrēsis corona dari ab īpatore solita erat ei,qui primꝰ hostiū castra pugnādo ītroisset,hæc īsigne ualli hēbat.Naualis dicebať,q̄ donari solebat maritimo p̄lio,qui primꝰ ī hostiū nauium ui armatꝰ trāsiliisset,eaq; q̄si nauiū rostris īsignita erat.Oualis corona myrtea erat,hac coronabāť īpatores,qui urbē ouātes ītroibāt.ouatio minor triūphus dicebať.Nā quotiēs bella nō rite īdicta,neq; cū iusto hoste gesta eēnt,aut hostiū nomē humile,& nō idoneū foret,utputa seruoꝝ,piratarūq; aut deditiōe facta ī puluerē,īcruētāq; uictoriā īpator reportasset,ouādi nō triūphādi cā erat,eiq; facilitati aptā eē ueneris frōdē crediderūt,qđ nō Martiꝰ,sed q̄si uenerius qdā triūphus foret,hāc myrteā coronā.M.Crassus,cū bello fugitiuoꝝ cōfecto ouās rediret īsolenter aspnatꝰ ē.Senatusq; cōsultū p gratiā cōcessit,ut lauro nō myrto coronareť.Ouatiōis nomē ab oue tractū Seruius honoratus grāmaticus affirmat,ꝙ ouātes uno equo utereňť,& a plebeis siue equitibꝰ romāis ducerenť ad capitoliū,& de ouibꝰ sacrificarēt,cū triūphātes albis equis q̄tuor uterenť,& senatu p̄eunte ī capitoliū deducerenť,& tauros ad sacrificia adhiberent.Nos hoc uocabulū ab ipsa potiꝰ clamātiū uoce deriuatū existimamꝰ,qđ ouātes,hoc ē.o.o.ut fieri solet,clamātes urbē īgrederenť.un̄ ī oī hylaritate,q ita uociferanť,ouātes appellare cōsueuimus Virg.Oīs quā chorus,& socii comitēť ouātes.īterponiťāt.u.euphōiæ gr̄a queādmodū ī ouis qđ pecudē significat,& a ueteribꝰ masculino genere ꝓferebať & ī ouū,cū analogiæ rō exigat,ut ois & oum dicať,siqdē a græco deducūť illud ab eo,qđ ē οἶσ.un̄ ouicula diminutiuū,&ouillus pecudinus,& ouilia,de qbus supra diximꝰ,& opilio,q̄si ouilio,ouiū pastor,& auilla q̄si ouilla agnus recētis ptus.agnus,ouis filiꝰ dr̄,sicut hedus capræ,& a græco deduciť ἀγνὸς,qđ signicat purū.castū,eo ꝙ sit hostia pura,& imolatiōi apta.ab eo fit agninus.un̄ agninā carnem dici
mus.&

mus.&ambegni.sic.n.a ueterib⁹bos,&ueruex appellabant cũ ad eoꝝ utraq; litera,agni ĩ sacrifi ciũ ducebãt.agn⁹ ẽt arbuscula ẽ ex salicũ genere,q̃ lecto supposita castitatẽ facere,hoc ẽ uenerẽ cohibeꝛ dr̃,quẽadmodũ supi⁹ differuim⁹,hoc ab eo qđ ẽ ὠὸν,uñ oa taricha dcã,mugilũ oua sale cõdita.ταριχὸν.n.græci salsũ appellãt.Massuri⁹ sabin⁹ ouátes ñ equo uehi,nec ab eqtib⁹,siue plebeiis,ut Serui.refert,đduci solitos affirmat, sed pedib⁹ ĩgredi,seq̃nti eos uniuerso sẽatu.M.caligula,cũ ĩ germáia sibi belli materia deesset,paucos đ custodia traiici,occuliq; trãs rhenũ iussit,ac sibi post prãdiũ q̃ tumultuosissime adesse hostẽ nũciari,quo fcõ,ꝓripuit se cũ amicis,&pte eqtũ ꝑtorianoꝝ iꝓximã siluã,trũcatisq; arborib⁹&ĩ modũ trophæoꝝ adornatis reuersus,eoꝝ qdẽ,q secuti nõ eẽnt timiditatẽ &ignauiã corripuit.comites ãt &ꝑticipes uictoriæ nouo genere,ac noĩe coronaꝝ dõauit,q̃s distictas solis,ac lunæ, syderũq; specie exploratorias appellauit. a corõa fit corono uerbũ,qđ significat coronã capiti ĩpono. cui⁹ passiuũ ẽ coronor,a quo coronator.coronatrix.coronatio.& coronamẽtũ,qđ mõ ꝓ coronarũ multitudĩe ponit.Ply.Atria q̃ppe coronamẽtis referta.mõ ꝓ florib⁹ frõdibusq;,& aliis ex q̃bus coronæ fiũt.Idẽ ĩ hortis seri & coronamẽta iussit.Cato ĩenarrabili floꝝ maxĩe subtilitate.& coronariũ,qđ ad corõas attinet,uñ aurũ coronariũ,& æs coronariũ,de qb⁹ supi⁹ dixim⁹.Itẽ corõari⁹ q coronas cõficit, & a græcis stephanoplocos appellat⁹στέφανος.n.corõa ẽ,πλέκω texo.Idẽ,factũ id ẽ ex ĩgẽio glyceræ coronariæ dilectæ illi.Idẽ,q̃les ẽt nũc extãt artificis illi⁹ tabellæ,atq; ĩ primis appellata stephanoplocos,q̃ pĩxit ipsam.corona ẽt aliqñ ꝓ cõuẽtu hoĩum circũstãte accipiꝛ.Itẽ corona circul⁹ ẽ,qđ circa lunã.aut aliđ nobile astrũ cœlo ĩhæret.quẽadmodũ.n. cũ ĩ piscinã lapis missus ẽ,uidem⁹ ĩ multos orbes aquã descẽdere,& fieri primũ angustissimũ orbẽ,deide latiorẽ,ac deĩde alios maiores dõec uanescat ĩpet⁹,& ĩ plãitiẽ motæ aq̃ soluaꝛ,itaq; simile qddã fieri ĩ aere cõsideram⁹, cũ spissior fact⁹ ẽ,& sẽtire plagam p̃t,lux solis,aut lunæ,aut cuiuslibet syderis ĩcurrẽs recedere illũ ĩ circulos cogit.nã hũor,& aer,& oẽ qđ ex ictu formã accipit, ĩ talẽ habitũ ĩpelliꝛ q̃lis ẽ ei⁹ qđ ĩpelliꝛ.oẽ ãt lumẽ rotũdũ ẽ,ergo & aer ꝑcussus lumĩe hũc modũ exhibet. ob hoc tales splẽdores qdã areas uocãt,qa fere terẽdis frugib⁹destĩata loca rotũda sũt.nec lõge a terra fit talis effigies,quã uisus nr̃ solita ĩbecillitate decept⁹ circa ipsũ sydus positã putat, q̃ppe ĩ uicinia stellarũ,& solis nihil tale fieri p̃t,qa tẽuis illic ẽ æther.ĩ balneis quoq; circa lumia tale aliqđ aspici solet ob aeris dẽsi obscuritatẽ.freq̃ntissime ãt austro flãte,cũ cœlũ maxĩe graue,& spissũ ẽ.diluũꝛ ãt hmõi corõæ paulatĩ,& desinũt,nõnũq̃ ab aliq̃ ꝑte rũpunꝛ,& tũc uẽtũ ĩde nautæ expectãt.uñ cõtext⁹ corõæ uisus ẽ pire.corõæ uero urbs ẽ Achaiæ.Venetiaꝝ hoc tpe ipio subdita,a quo coronæ⁹sin⁹uocitat⁹ẽ.NEREIdũ.Nympharũ maris,q̃ nerei filiæ eẽ tradũꝛ,ex dori soroꝛ piter,atq; uxore.Nere⁹ maris de⁹ẽ oceani,&tethyos fili⁹,nec ẽ nereidũ falsa opinio. repiũꝛ eni ĩ mari pisces humana effigie,squãmis dũtaxat hispido corꝑe,q̃rũ gãnitũ ẽt tristẽ ĩ gallico oceão,dũ moriũꝛ,audiũt accolæ,& diuo Augusto legat⁹ galliæ scripsit cõpluris ĩ littoꝛ exaĩes nereidas appere Tyberio pricipe ĩ sãtonũ littoꝛ ꝛciprocãs,ocean⁹multas beluas dstituisse legiꝛ miræ uarietatis,& magnitudis,iter q̃s& multæ nereides uisæ fuere.nereidũ noĩa fere hæc memorãꝛ.γλαύκη,hoc ẽ glauce a coloꝛ maris ita appellata.γλαυκὸν.n.græci ceruleũ dicũt,& nr̃i glaucũ aliqñ usurpãt, fuit ẽt Glauce Saturni filia uno partu cũ Plutone ædita,sed sola Saturno oblata,q̃ ĩfans piit,& glaucus Mĩois fili⁹,quẽ qdã putãt ĩ pte quõdã Italiæ regnasse.Itẽ ali⁹ glaucus Sisyphi fili⁹,quẽ æolo genitũ Home.refert Isthmõ latrociniis ĩfestasse.ali⁹ hippolochi fili⁹ a quo Ionũ reges deducti sunt glauc⁹ Potniades uocitat⁹ ẽ a potnia Arcadiæ urbe,ex q̃ eũ constat ortũ fuisse.Itẽ Potniades q̃drigæ dictæ sũt,qb⁹ glauc⁹ uehebaꝛ,θάλεια,hoc ẽ thalia,ꝙ uirẽs seu læta sit,θάλλω.n.uireo lætor ϖεσῶ a rũpẽdis fluctib⁹ ϖῶμαι rũpo.κυμοδόκη, cymodoce ab unda recipiẽda.κῦμα.n.unda,siue fluct⁹ dr̃.δέχομαι recipio.νησαίη,hoc ẽ nesæe a natando νέω.n.nato significat cui⁹ futuꝝ ẽ νήσω.Spio a spelũcis maris ĩ qb⁹hĩtare nymphæ dñr ϖέος.n.spelũca ẽ.θοὴ,thoe a uelocitate currẽdi θέειν.n.currẽ ẽ.ἁλίη.halia,ꝙ maria nympha sit ἅλσ mare ẽ.κυμοθόη cymothoe a uelocitate undaꝝ.κῦμα fluct⁹.θοὴ uelox.ἀκταίη Actæa a littore maris.ἀκτὴ litt⁹.λιμνώρια linoria a cura lac⁹.λίμνη lac⁹.ὤρα cura.μελίτη.melite a dulcoꝛ& suauitate μέλι mel ἰαίρα ab ĩpetu.ἵεμαι.ĩpetũ facio ἀμφιθόη.ãphithoe,q̃si circũq̃q; currẽs.ἀμφὶ circũ.θεῶ curro ἀγαυὴ agaue a magnitudĩe splẽdoris.ἄγαν nimis. αὔω splẽdo.δωτὼ doto a dãdo.δῶ do.πρωτὼ, proto a ꝓducẽdo.ϖροιέναι ꝓduceꝛ ẽ.φέρουσα,pherusa a ferẽdo.φέρω fero δυναμένη,dinãene,ꝙ pollẽs,potẽsq; sit.δύναμαι possũ.δεξαμένη,dexãene a ꝛcipiẽdo δέχομαι recipio.ἀμφινόμη,ãphinõe a circũ pascẽdo,qđ fieri ĩ aq̃ uidem⁹.ἀμφὶ circũ,νόμοσ pascuũ καλλιάνειρα,calliãira a uiris hõestãdis καλὸν hõestũ.ἀνὴρ uir.δωρὶσ a donãdo.δωροῦμαι dono.πανόπη,pãope a ꝑspicuitate.πᾶν oẽ.ὀπτῶ,cerno.γαλάτεια galatea a lactis coloꝛ.γάλα lac.νημερτὴς,nemertes,q̃si ĩcorruptibilis.νη ñ.ἁμαρτάνω pecco.ἀψευδὴσ apseudes,hoc ẽ minĩe fallẽs α ꝑuatĩa ꝑticula ẽ.ψευδὲς falsũ.καλιανάσσα calianassa a bñ ꝛgẽdo.καλὸν bonũ hõestũ.ἀνάσσω ꝛgo κλυμένη.clyene a celebritate κλύω celebro.ἰάνειρα iãira a dulcorãdiꝛ uiris.ἰαίνω dulcifico ἀνὴρ uir.ἰανάσσα,a suauiꝛ ꝛgẽdo,hoc ẽ ἀπὸ τοῦ ἰαίνω dulcoro καὶ ἀνάσσω ꝛgo.μαῖρα mæra a flu

ctu siue fluor̄ μέιρομαι fluo. ὠρείθϛα, orithea, q̄si hortās ad cursū. ὤρω hortor. θέω curro. ἀμμαθύϛα āmathyea q̄si p̄ arenā currēs, ἄμμα arēa. θέω curro. electra quoq;, hoc ē ἠλέκτρα īter Nereides nūerat̄ sed oceāi qdā, & Tethyos filiā putāt fuisse. nom̄ āt sūpsit a suaui nitor̄ electri, qđ succinū dr̄, & uxor Atlātis fuit, ex quo filiū pepit Hyan, & qnq; filias, q̄rū una similiter electra uocitata ē, hæc ex Ioue Dardanū pepit. Vir. Dardan⁹ iliacæ prim⁹ pr̄ urbis, & auctor. electra, ut graii p̄hibēt Atlātide cretus. Idē, electrā maxim⁹ Atlas edidit, æthereos humero q sustinet orbes. fuit & altera electra orestis soror, q̄ illū e manib⁹ clytemnestræ, & ægisthi liberauit. electryon uero Amphitryōis frater fuit electræ nymphæ sororē ἐρατὴν, hoc ē eratē alterā nymphā fuisse existimāt, ab amore q græce ἔρωσ dr̄, ita uocitatā. fluminū uero, ac fōtiū nymphæ, quæ ἀπὸ τȣ̃ νάω hoc ē fluo, a græcis ναίδεσ a nostris Naiades appellant̄. his fere noīb⁹ notari solēt. δρυμώ. drymo, qđ p̄ siluas fluat. δρυμὸς. n. silua ē. ξάνθα, xātha a colore. ξανθὸν græci subrubeū dicūt, harū duarū nympharū meminit Vir. Drymoq; xāthaq;, xāthus uero fluui⁹ ē apud troiā, & nomē p̄priū uiri Troiani. Itē nomē eq Hectoris, ut Home. testat̄. xāthii populi sunt asiæ, q cū eoꝝ urbs ab harpago cyri p̄fecto obsideret̄, uxores ac seruos suos, atq; oēm supellectilē ī arce posuerunt deīde adhibito igni cremauere. ipsi uero cōtra harpagū p̄iter irruētes ī bello uniuersi cecidere ut scribit Herodot⁹, xāthippe mulieris p̄priū ē. sic. n. Socratis uxorē uocitatā constat, λέγϛα legea a cātus suauitate. λιγὺς enim & λιγυρὸς suauis ē. φυλλοδόκη phillodoce a foliis capiēdis. φύλλον foliū, δέχομαι capio. κυδίππη cydippe ab excellētia equoꝝ eius regiōis. κῦδος gloria est, ἵππος equus. ἔφυρα ephyra a noīe oppidi, qđ postea corīthus ē dictū, quēadmodū & θήβη hoc ē thebe, alia nympha a thebarū noīe nūcupata ē. δηιόπϛα deiopeia, a uocis hoc ē cātus cōtētiōe. δῆιοσ pugna. ὄψ uox. ἀρέθουσα arethusa ἀπὸ τοῦ ἀρέσκω, qđ ē placeo. fuit una ex nymphis Dianæ comitib⁹. Vir. Et tādē positis uelox arethusa sagittis. infinita p̄terea sunt nympharum fontiū noīa, cū singula flumīa fontesq; suas hēat nymphas, de q̄bus p̄ticulariter, quotiēs se occasio offeret dicemus. nemoꝝ siue siluarū nymphæ Dryades dr̄ ab arborib⁹. q̄ppe apud ueteres græcos δρῦς oīs arbor dicebat̄, q̄uis postea p̄ quercu dūtaxat usurpata sit, eædem & napeæ uocant̄. Virg. Faciles uenerare napeas. Itē q̄ cū siluis nascunt̄, moriūturq; Hamadryades. montiū uero nymphæ ἀπὸ τοῦ ὄροσ, qđ mōtē significat. oreades, & a græcis ὀρέσιάδεσ uocant̄. earum quoq; īnumera pene noīa sunt, sed cōfusa, hæc cū aliarū musarū noīb⁹ repiunt̄. πιθὼ hoc ē pitho. ἀπὸ τοῦ πείθω, hoc ē a suadēdo dr̄. Vn̄ & pitho apud græcos p̄suasio uocat̄. Cic. pitho quā uocāt græci, cui⁹ effector ē orator, hāc suadā appellauit Enni. Ei⁹ āt cetegū medullā fuisse uult ut quā deā ī piclis labris scripsit Eupolis sitā eē, hui⁹ hic medullā nr̄m oratorem fuisse dixerit. Quint. Isocrates rhetoricē p̄suadēdi opificē dixit, i. pythus demiurgō neq;. n. mihi p̄miseri eadē uti declinatiōe, q̄ Enni. M. cetegū suadæ medullā uocat. a pytho pytheas deriuat̄, & pythermus p̄pria noīa, & pythodorus, q̄ marmorari⁹ sculptor eximi⁹ fuit, q Romæ palatinas Cæsarū domos una cū cratero p̄batissimis signis repleuit. & pithagoras, hic fuit philosophus samius ī signis pulchritudīs & p̄sallēdi musicæq; p̄itissim⁹, demarati negociatoris fili⁹, uel ut alii uolūt mnesarchi gēmarū sculptoris. q̄dā ēt patrē ei⁹ Marmachū uocatū uolunt, hic q̄uis a polycrate Samio tyrāno apprie diligeret̄, illo tn̄ tyrānidem exercere īcipiēte clā ex ea īsula fugit, & ī ægyptū discēdi desiderio p̄exit, oēmq; ægyptioꝝ līguā edidicit, deīde ī p̄siā, & Babiloniā transiit, ubi syderū mot⁹ cursusq; stellarū, & oēm cœli rōnē ab astrologis edoct⁹, regressus ē īde ī cretā & spartā, atq; ab eoꝝ sapiētib⁹ egregios Minois mores, oēsq; lycurgi leges perdidicit, īde ad olympiacū certamē accedēs īterrogat⁹ a leōte sicyōioꝝ tyrāno quo noīe uocaret̄, cū solū deū sapiētē eē p̄dicaret, phūm se eē rn̄dit, hoc ē sp̄iæ amatorē. eteni usq; ad id tp̄s, oēs q circa rerū occultarū speculationē uersant̄, sapiētes uocati fuerāt, hīc phī nomē habuit. post hæc cū in patriā rediēs a polycrate tyrāno occupatū īuenisset, clā īde discedens crotonē Italiæ urbē petiit, ibiq; leges Italis dedit, & una cū discipulis suis q ferme trecēti erāt, rēpu. administrauit, q̄ merito Aristocratia, hoc ē optimatū p̄ricipat⁹ poterat noīari ἀδμήτη admete qđ ob lasciuiā īdomita sit. ἀ p̄riuatīa p̄ticula ē δαμάζω domo significat. δωρὶς doris a dādo. δωροῦμαι dono est. οὐρανία urania, hoc ē cœlestis ἀπὸ τοῦ οὐρανȣ̃, qđ cœlū significat. ἱππὼ hippo a uelocitate equorū. ἵππος. n. equ⁹ ē κλυμένη clymene a famæ celebritate. κλέοσ gloria, hæc phaethōtis mr̄ fuisse memorat̄. ῥόδια Rhodia a fluēdo qđ græci ῥεῖν fluxū dicūt. καλλιρόη calliroe a pulchre fluēdo. κάλλος pulchritudo. ῥόος flux⁹ ζεύξω zeuxo a iūgēdo, q̄ aq̄ res siccæ cōiūgāt̄. ζεύγνυμι cōiūgo. κλυτίη clytia a gloria, q̄ ut supra dcm̄ ē κλέος uocat̄. νεαίρα. neæra, qđ s̄p recēs sit. νεαρὸς recens, hæc duas filias pepit. phaethusā, & iāpetiā. q̄ trāseūte p̄ siciliā Vlysse solis armēta custodiebāt. εἰδύρα edira. ἀπὸ τοῦ οἶδα, qđ ē scio. πασιθόη pasithoe a uelocitate. πᾶς oīs. θέω curro q̄si uniuersa discurrens. πληξαύρη plexaura, qđ plene fruat̄ πλήθω īpleo. αὐρῶ fruor γαλαξαύρη galaxæra a cādore lactis. γάλα a græcis lac uocat̄. διώνη Dione ab humiditate. διαίνϛν humectare ē. hæc ex Ioue uenerē peperisse memorat̄. q̄pp poetæ aliq̄n Dionē pro uenere usurpant a Dione fit Dionæus. Vir. Ecce dionæi processit Cæsaris astrū. Idē, sacra dionææ matri. idest ueneri μηλόβοσισ melobosis a bouib⁹ pascendis. μῆλον ouis. βόσις pascuū. πολυδώρα polydo

ra.a donãdo multa.κερκνὶσ cerceis a texẽdo. κέρκη radium ſignificat.πλουτῶ pluto a diuitiis. περσηὶς Perſeis a pſeo,de quo ſupius diximꝰ.a quo pſia,oriẽtalis regio,uñ pſæ appellati.& pſicus.qđ mõ ex pſia ſignificat.hic pſicus ſinus dictꝰ, nã rubrum mare,quod græci Erythræũ,ſiue Erythrã thalaſſã noiant,uel ab erythra rege,uel a ſolis repcuſſu talẽ reddi colorẽ arbitrãtes,uel ab harena terraq;,uel qđ talis aq̃ ipſiꝰ natura ſit,ĩ duos diuidiť ſinꝰ.is q ab oriẽte ẽ pſicus appellatur ex aduerſo arabicꝰ. oceanũ q ĩfluit Azanũ uocãt.mõ pſicus accipiť p diuite, & opulẽto a pſarũ.ſ.diuitiis,luxuq;.Hora.perſicos odi puer apparatꝰ.Iuue.Meliora,ac plura reponit pſicus.pſicũ uero portũ mare euboicũ,q; ĩ eo quõdã ſteterit claſſis pſarũ.Plau.Perſicũ p pacuto poſuit.Itẽ a pſia pſica poma uocitata,qđ ex pſia prio adducta fuerit,ĩnocua penitꝰ, & expetita ægrotis ac ſtomacho utilia,palma eoꝝ ẽ duracis,nec ẽ aliđ fugaciꝰpomũ lõgiſſia nãq; mora decerpto biduũ ẽ. ἀκέστη Acaſte a ſanando.ἄκος remediũ.πετραίη petræa a petris,hoc ẽ ſpelũcis lapideis μενεσθὼ Meneſtho a roboř,qđ græce.μένοσ dř.εὐρώπη Europa a lõge,lateq; uidẽdo.εὐρὺ latũ ὤψ ocu lꝰ.μῆτις metis a cõſulẽdo.μῆτισ cõſiliũ εὐρυνόμη eurynõe a late paſcẽdo,εὐρυ latũ νόμος paſcuũ.τελεστὼ teleſto a pficiẽdo.τέλοσ finis.τελέω pficio.κρησηὶσ creſeis a fõte κρήνη fõs ἀσία aſia ab humoris putredine.ἄσις putredo.καλυψὼ.calypſo a tegmine arborum καλύπτω tego εὐδώρη eudora a bñ munerãdo.εὖ bñ δῶρον donũ τύχη tyche,a fortũa,q̃ τύχη dř. ἀμφιρὼ amphiro,ab undecũq; fluẽdo ἀμφὶ circũ ῥέω fluo.ὠκυρὸη ocyroe a uelociter fluẽdo.ὠκὺ uelox στὺξ.ſtyx a triſtitia & ſolicitudie στυγνὸς triſtis.mneſto ẽt nymphæ nom̃ fuit a memorãdo dicta uñ & mneſtiꝰ ppriũ nomẽ uiri & Meneſtheꝰ Diomedis auriga,q̃uis fuit & alius mneſtheꝰ athenarũ dux Theſei & Phædræ filiꝰ.Mneſtheꝰ uero nomẽ ppriũ fuit uiri troiãi.Itẽ prymno Nympha fuit oceani filia.prymneſiꝰ uero palus,ad quẽ funis nauticus religať,quẽ alii tõſillã noiant græci πρύμναν puppi dicũt.Nymphæ ãt ab aq̃s dictæ ſunt.qppe ueteres græci Nymphã dicebãt,quã nos uniꝰ litteræ mutatiõe Lymphã,hoc ẽ aquã uocamꝰ,uñ lymphatiꝰ uinũ dř qđ plus ſatis hẽt aq̃,ſicut Meraciꝰ,qđ minimũ aq̃ hẽt.Itẽ lymphati,& lymphatici uocanť laruati,atq; inſaniẽtes,qđ apđ ueteres uulgo pditũ erat q̃cũq; ſpeciẽ q̃dã uidiſſent,hoc ẽ nymphæ effigiẽ,furẽdi finẽ nõ facere,quos græci.νυμφολήπτουσ,hoc ẽ Nympholeptos appellãt.Ply.de helleboro,medeť ita morbis comitialibꝰ uertigini,melãcholicis,ĩſaniẽtibꝰ,lymphaticis, elephãtiæ albæ.nymphas ẽt aliqñ p muſis accipimꝰ,qđ aq̃ currẽdo muſicos ſonos efficiat.hic ſæpenũero a poetis ĩuocanť. Vir.Nymphæ nř amor libetrides.Itẽ nympha aliqñ p ſpõſa accipiť, & nymphus ſeu nymphiꝰ p ſpõſus.a quo paranymphus dictꝰ,q pẽſt nuptiis celebrãdis adhibeturq; p pte uiri quẽ ſupius diximꝰ,latie auſpicẽ uocari nymphates uero ſcythiæ fluuiꝰ ẽ.Itẽ mõs armeniæ.DOCILIS.Ingenioſus,& q facile pcipit,q̃ doceť. PINXIT.Deſcripſit,figurauit,ita ut uera claſſis uidereť pigere ẽ formã alicuiꝰ rei ductis lineis repſentare.hic pictor dictꝰ, qđ ĩ cognomẽ clariſſimæ fabiæ gẽtis trãſiit,pricepſq; eiꝰ cognominis Fabiꝰ ipſe fuit,q mãu ſua ædẽ ſalutis pixit ãno urbis cõditæ.CCCCL.q̃ pictura durauit uſq; ad Claudii principis tpa,qbꝰ ædes ipſa exuſta fuit,hic ẽt pictura ipſa pigẽdi ars,ĩ q̃ ẽt clariſſimi uiri exercẽ ſe oli cõſtituerũt.celebrata ĩ foro boario fuit ædes Herculis pacuuii poetæ pictura,q ex ſorore Ennii poetæ genitus fuit,de quo extat elegãs illud epigrãma.adoleſcẽs tametſi,pperas,hoc te ſaxũ rogat.ut ſe aſpicias,de ĩ qđ ſcriptũ ẽ legas,hic ſunt poetæ Pacuuii Marci ſita oſſa,hoc uolebã neſciꝰne eſſes. Vale.turpi. eques Romãus Domitiãi tpibꝰ multa ĩſignia opa Verõæ leua mãu pixit, qđ de nullo añ memorať.alteriꝰ ẽt labeo uir ptoriꝰ,ẽt p cõſolatu puinciæ Narbonẽſis functꝰ puis tabellis gloriatꝰ ẽ,ẽt ĩ lõga ſenectute depictis.Q.Pediꝰ nepos.Q.pedii cõſularis,triũphaliſq; a Cæſare dictatore cohæredis Auguſto dati,cũ natura mutꝰ eẽt,a meſſala orator,e cuiꝰ familia pueri auia erat diſcẽdæ picturæ traditꝰ ẽ,idq; cõſiliũ diuꝰ Auguſtꝰ cõprobauit.puer magni pfectꝰ ĩ ea arte obiit.ĩ græcia pueri ĩgenui añ oĩa antigraphice, hoc ẽ picturã ĩ ludo docebãť,recipiebaturq; ars ea ĩ primũ gradũ liberaliũ.ſpq; honos ei fuit,ut ĩgenui tm̃ eã exercerẽt, mox ut hõeſti ĩ ppetuo ĩterdicto,ne ſerui eã docereť.nũc uiliſſimæ quæq; pſone hãc artẽ exercẽt.habuit ſcœna ludis Claudii pulchri magnã admirationẽ picturæ tegulis ita ĩ ea depictis, ut ad eas corui imagine decepti aduolarẽt.zeuſis clariſſimꝰ pictor,cũ ĩ certamẽ picturæ cũ parthaſio deſcendiſſet,uuas tãto ſucceſſu pictas ĩ ſcœnã detulit,ut aues ad eã aduolarit.Parthaſiꝰ uero pictũ attulit liteũ,ita ueritate repſentata,ut zeuſis alitũ iudicio tumẽs flagitarit,tãdẽ remoto liteo picturã oſtẽdi,& ĩtellecto errore palmã ĩgenuo pudore cõceſſerit,qm̃ ipſe aues fefelliſſet,Parthaſiꝰ ãt ſe artificẽ. ferť ẽt poſtea zeuſis pixiſſe pueꝝ uuas ferẽtẽ,ad q̃s cũ aduolaſſẽt aues iratꝰ ẽ mira ĩgẽuitate opi ſuo,& dixit,uuas meliꝰ pixi q̃ puerũ.nã ſi hũc cõſumaſſẽ,aues tĩere debuerãt.lepidꝰ ĩ triũuiratu ſuo quodã loco deductꝰ a magřatibꝰ ĩ nẽoroſũ hoſpitiũ poſtero die cõq̃ſtꝰ ẽ ſõnũ ſibi uolucrũ cõcẽtu adẽptũ fuiſſe.q̃pp illi dracoñẽ ĩ lõgiſſima mẽbrana depictũ circũdedẽ locoeoq; terroř aues ſilẽtiũ tẽueřt. Alexã.mace.cui iuř magnꝰ cognomẽtũ fuit,honorẽ apelli pictori maximũ exhibuit.nã cũ dilectã ſibi p̃cipue unã ex pallacisſuis nudã pigi ab eo ob admirationẽ formæ iuſſiſſet cũq;,dũ pet,amoř captũ ĩtellexiſſet,dono illi eã đdit,magnꝰ aĩo maior ĩpio ſui,nec mĩ

nor hoc facto, q̃ cæteris uictoriis eius, q̃n q̃dẽ ſeip̃m uicit, nec thorũ tm̃ ſuũ, ſed ẽt affectũ donauit artifici, nec amicæ qdẽ reſpectu motꝰ, ut q̃ paulo añ regis fuerat, mox eẽt futura pictoris. Itẽ a pictura picturo uerbũ deducit̃, qđ ẽ uaria pictura exorno, uñ picturatæ ueſtes dñr. Itẽ a pingo ĩpingo cõpoſitũ, qđ eſt attribuo, & q̃ſi inuro. Nã ueteres inurere ꝓ pingere, & inuſtũ ꝓ pictum frequẽtiſſime uſurpabãt, ob encauſtã picturã, de q̃ ĩferiꝰ dicemꝰ. Itẽ depingo idẽ qđ pĩgo, & cõpĩgo ſimul pingo. FACILES. Q uãcũq; imp̃ſſionẽ facile ſuſcipiẽtes. VARIO. Multiformi diuerſo. uarus ꝓprie dr̃ q̃ pedes obtortos hẽt. Lucil. Cõpnẽ ac uarã fuiſſe Amphitryonis accepi Alcmenã atq; alias. uñ uarũ frequẽter ꝓ obtorto accipimꝰ. Perſi. Et nõ fallit pede regula uaro hĩc uatiæ, & uatinii cognomia ſumpſerunt, qđ pedibꝰ eẽnt uitioſis. hĩc ẽt uatrax, & uatricoſus, q crura uitioſa hẽt. Itẽ uarices uenæ ĩ cruribꝰ, & fere grãdiores dñr, q̃ frequẽter tumidæ ſũt atq; obtortæ a qbus uaricoſus appellat̃, q tumĩdiores hẽt hmõi uenas, & uaricari trãſgredi ẽ, q̃ſi uarices trãſcẽdere, & curãdo p̃terire. qm̃ hmõi curatio piculoſa ẽ, tractũ a medicis, q cum uarices curare nõ audẽt, eas trãſgrediũt̃, atq; p̃tereũt. accidit hoc uitiũ uiro tm̃, mulieri raro, cũ ſãguis melãcholicus copioſe ptẽ aliq̃ uenæ tumefacit, fitq; tanq̃ ſanguinis abſceſſus. Hippocrates κερσοὺσ. Ariſto. ἰξύκοσ uocãt. Tradũt. C. Mariũ, q ſepties cõſul fuit, ſtãtẽ ſibi uarices extrahi paſſum ſunt ẽt aliqñ uarices ĩ uẽtribus. hæ cũ uel parũ curuæ, atq; ĩ orbẽ ĩplicatæ ſunt, uel ſi curuæ tamẽ ſimpliciores, meliꝰ adurunt̃. Cũ uero curuæ atq; obtortæ maiorẽ ĩ modũ ſunt, pluresq; iter ſe ĩuoluunt̃, utiliꝰ eximere ẽ, adurẽdi rõ hæc eſt. cutis ſupincidit̃, tũ patefacta uena tenui, & retuſo ferramẽto cãdẽte, modice p̃mit̃ uitaturq; ne plagæ ipſius oræ adurant̃, q̃s reducere hamulis facile ẽ. Id ĩterpoſitis fere q̃ternis digitis p totã uaricẽ fit, & tũ ſupimponit̃ medicamẽtũ, quo adusta ſanant̃. extrahẽdi uero rõ ẽ talis, ĩciſa uena hamulo ore excipiunt̃ ſcalpelloq; undiq; a corpore uena deducit̃, caueturq; ĩter hæc, ne ipſa lædat̃, eiq; retuſus hamulus ſubiicit̃, ĩterpoſitoq; eodẽ fere ſpatio, qđ ſupra diximꝰ, ĩ eadẽ uena idẽ fit, ut q̃ quo tendat facile hamulo extenſo cognoſcat̃. ubi idẽ iã q̃cũq; uarices ſunt, factũ fuerit, attrahit̃ hamus, & euellit̃, ibiq; rurſus abſcindit̃, ac ſic undiq; uaricibꝰ crura liberant̃, tũ plagarũ oræ cõmittunt̃, & ſupponunt̃ emplaſtra. a uarus ẽt uarius deducit̃, qđ ẽ diuerſus multiformis, qđ uari inæq̃les, ac diuerſi ſunt. ab hoc fit uario uerbũ, & aduerbiũ uarie, & uarietas diuerſitas, & uariãtia ꝓ uarietate. Lucil. Talibꝰ ĩ cauſis nec dũ uariãtia rerũ. Idẽ. p̃cipiis uñ hæc orit̃ uariãtia rerũ, & uariabile mutabile, & uariatio diuerſitas. Itẽ p̃uaricor uerbũ. labeo a uaria cõcertatiõe, q̃ſi p̃uarior dictũ exiſtimat, qm̃ q p̃uaricatur inqt, mõ huiꝰ, mõ illius partis ẽ. ſiqdẽ p̃uaricatorem Vlpia. definit eũ, q aduerſarii cãm adiuuat ꝓdita cã ſua, & ex pte actoris ĩ ptẽ cedit rei, & Marcus iuriſcon. p̃uaricatorẽ eẽ inqt, q colludit cũ reo, & trãſlatiue munere accuſandi defungit̃, eo qđ ꝓprias qdẽ ꝓbatiões diſſimulet, falſas uero excuſatiões admittat, eteni accuſatoꝝ temeritas tribꝰ modis detegit̃. aut. n. calũniãt̃, aut p̃uaricãt̃, aut tergiuerſant̃. calũniari ẽ falſa crimĩa ĩtẽdere. p̃uaricare uero crimĩa abſcõder̃. tergiuerſari ĩ uniuerſũ ab accuſatiõe deſiſtere. nos p̃uaricatorẽ a uaricãdo potiꝰ, hoc ẽ trãſgrediẽdo dictũ exiſtimamꝰ q̃ſi uaricatorẽ. Eſt. n. p̃uaricator qcũq; ab officii ſui p̃ſcripto deflectit, atq; aberrat ſiue pfidia, atq; malitia, ſiue ĩprudẽtia ac negligentia id faciat, a quo p̃uaricatio ipſa officii trãſgreſſio dr̃. Ply. Iunior, alioqn p̃uaricatio ẽ trãſire diſcẽda. p̃uaricatio ẽt curſim & breuiter attiger̃, q̃ ſunt ĩculcãda ĩfigẽda, repetẽda. ſed iuriſcon. p̃uaricatoris uocabulũ ꝓprie ad eũ trãſtulerũt, q colludit cũ aduerſario, & p̃uaricationẽ hmõi colluſionẽ eẽ dixerũt. Ci. Vt ſi ĩ reo pecũia abſoluto rurſuſq; reuocato p̃uaricationẽ accuſator eẽ definiat. oẽm iudicii corruptelã ab eo, defenſor ãt nõ oẽm, ſed tãtũmõ accuſatoris corruptelã ab eo. uaricar̃ ẽt aliqñ ꝓ extẽdere uſurpamꝰ. Q uĩtil. Varicare ſupramodũ, & ĩſtãdo deforme ẽ, & accedẽte motu ꝓprie obſcœnũ, a quo fit diuaricari, qđ ſimiliter capit̃ ꝓ extẽdi. Ci. Sopatrum hoĩem ſũmũ, domi nobilẽ, ſũmo magiſtratu p̃ditũ diuaricari, ac deligari iubet, & obuaricare qđ ẽ occurrere obſtare, uñ obuaricator dictus, q alicui occurrit, quo minꝰ rectũ iter faciat. uarꝰ ãt a græco deducit̃ βαρὺς, qđ grauẽ ſignificat. uari. n. ĩ eũdo graues ſunt. Varus ẽt fluuꝰ ẽ, q Narbonẽſẽ ꝓuinciã ab Italia diſterminat, a tortuoſis fluctibꝰ ita appellatꝰ. Itẽ Varus tuberculi genꝰ lẽticula maior, de quo alibi diximꝰ. ORDINE. Diſpoſitiõe, ſitu. ordo. n. ꝓprie dr̃ apta & cõueniẽs diſpoſitio rerũ diuerſarũ. Vñ ordinariũ dicimꝰ oẽ id ĩ quo ordo ſeruat̃ ſicut ecõtrario extraordinariũ, qđ p̃ter ordinẽ fit. hĩc ordio uerbũ, qđ ẽ apte, & cõueniẽter diſpono, cuiꝰ paſſiuũ ẽ ordinor, a quo ordĩator ordinatrix. ordinatio, & ordĩate aduerbiũ, qđ ſignificat apte diſtincte, cõueniẽter. Veteres ordinariũ hoĩem dixerũt ĩprobũ, ac litigatorẽ quod aſſidue ĩ litibꝰ morat̃. ob eãq; cãm ĩ ordine ſtet p̃torẽ adeũtiũ, ſiue a cõtrario, qđ mĩme ordĩe uiuat. exordine uero aduerbialiter ſumit̃, & ſignificat ſine ĩtermiſſiõe. Vir. Septẽ illũ totõs pibẽt exordine mẽſes fleuiſſe. FVSCINA. Tridẽs Neptũni, hoc ẽ telũ triſulcũ piſcatoriũ, de quo ſupra dixim ꝰ. MINAX. Supba. mĩari proprie ẽ mĩas ĩcutere, ĩterdũ tñ ponit̃ ꝓ eo qđ ẽ eminere, extar̃, efferri, uñ a manẽdo, hoc ẽ eminẽdo deductũ mĩor nõnulli exiſtimãt, & hãc eẽ ꝓpriã huiꝰ uerbi ſignificationẽ. Vir. Geminiq; minant̃ In cœlũ ſcopuli. hinc minæ muroꝝ eminentiæ dñr, q̃s pĩnas uocamus. Item Minæ,

q̃ uulgo

q̃ uulgo minaciæ dñr.Plau.Quid nũc opꝰ ẽ minis,atq̃ miaciis?a mĩor fit minitor freq̃ntatiuũ a quo minitabũdꝰ.itẽ minax,qđ mõ eũ q minat̃ significat,mõ elatũ.ſupbũ.ab hoc fit miaciter aduerbiũ,hoc ẽ cũ minis,qđ ueteres ẽt minitabiliter dixerũt.Pacu.Mĩtabiliter ĩcrepare dictis ſenis ĩcipit.itẽ miacitas,p cõmĩatiõe,pterea hoꝝ cõpatiua ac ſuplatiua mĩacior,mĩaciſſimꝰ.minaciꝰ.miaciſſime.& cõmĩor cõpoſitũ.a quo cõmĩatio.& Minerua, q̃ſi uĩ miet̃, ut apđ Ci.iterptatꝰ ẽ Balbꝰ.Hæc belli dea,& oĩum bõaꝝ artiũ ĩuẽtrix fuiſſe phibet̃,Iouis filia ſine mr̃e. aiunt n. iouẽ,cũ uideret iunonẽ ſterilẽ eẽ pcuſſo capite emiſiſſe Palladẽ armatã.Luca. Hãc & Pallas amat,p̃rio q̃ uertice nata ẽ.Oui.An qa de capitis fert̃ ſine mr̃e p̃ni Vertice cũ clypeo ꝓſiluiſſe ſuo.Palas ἀπὸ τοῦ παλλεῖν,hoc ẽ a uibrãdo uocitata ẽ.Alii tradũt ex tritonide palude ſuſceptã a ioue fuiſſe,pp qđ tritonia dr̃. Apđ mileſios Aſſiſia uocabãt̃.Virginitatẽ ſeruaſſe credita.Vir. Pars ſtupet inuptæ donũ exitiale Mineruæ,&arciũ cõditrix.idẽ.Pallas q̃s cõdidit arces ĩpa colat. A pallade palladiꝰ deducit̃.uñ foꝝ Romæ palladiũ uocabat̃ ob ꝓpinqtatẽ tẽpli Palladis. Marti.Limĩa pꝰ pacis,palladiũq̃ foꝝ.Itẽ palladiũ ĩ urbe troiana fuit ãtiqſſimũ Palladis ſignũ e ligno cõpactũ,mouẽs oculos,atq̃ haſtã,quã mãu gerebat.Hoc Diõedes & Vlyſſes rapuerũt cæſis arcis cuſtodibꝰ.Sed poſtea finito bello Diomedes oraculo iuſſus ẽ troianis reddere, qđ cũ ĩplere cupet.Veniẽti ĩ italiã Aeneæ offerre conatꝰ ẽ.uerũ cũ ſacrificãtẽ uelato capite cõpiſſet,ne ſacrificii ordinẽ pturbaret,alteri ex troiãis hoc obtulit.Accepit itaq̃ Nautas qdã.uñ Mineruæ ſacra nõ gẽs iulia hũit,ſed nautaꝝ. Alii palladiũ ferũt abſcõditũ fuiſſe intra pietẽ,& tpe belli mitridatici cõptũ,qđ ab una tm̃ ſacerdote cuſtodiebat̃.Luca. Troianã ſoli cui fas uidiſſe mineruã.Sũt q dicãt unũ ſimulachꝝ cœlo lapſũ apđ Athenas fuiſſe.Alii duo,hoc de quo diximus.& illud Atheniẽſe.NEXV CVRVO.Periphraſis ẽ,hoc ẽ deſcriptio ãcoræ.Nectere,ligare ẽ,a quo nexꝰ.& nexio.itẽ cõpoſita adnecto.circũnecto.ĩternecto.ĩnecto.ſubnecto.Cõnecto a qbꝰ adnexio.circũnexio.innexio.ſubnexio. connexio.itẽ obnecto. obligo.a quo obnexio. obligatio.& obnexꝰ,obligatꝰ.CVRVO .Torto.ĩflexo.Curuũ.n.ĩflexũ,ac cõtortũ uocamꝰ, a quo curuitas flexꝰ.& curuo uerbũ flecto.a quo curuor paſſiuũ.& cõpoſitũ ĩcuruo. Vñ ĩcuruor & incuruũ.& ĩcuruatio,atq̃ ĩcuruitas deducũt̃.& ĩcurue aduerbiũ,hoc ẽ cõtorte, qđ & ĩcuruiter dr̃,quẽadmodũ curue,& curuiter.itẽ aliud cõpoſitũ recuruo.a quo recuruor paſſiuũ. recuruũ.recuruitas.recurue.CREDIMVS REMVM.Sẽſus ẽ.tã apte oĩa repñtata ſũt,ut ueros Remos,uerãq̃ claſſẽ eẽ,& ĩ mari uere geſtas res fuiſſe exiſtiauerimus.RATEM.Naui.Ratis(ut ſupra diximꝰ)cõnexæ ĩuicẽ trabes ſũt,q̃ p aquã trahũt̃.poetæ tñ ꝓ nauibꝰ uſurpãt.Vir.Diſiecitq̃ ratẽs.LACONVM.Gemĩoꝝ,qđ ſydꝰ nautis ꝓpitiũ ẽ(ut ſupra dixímꝰ.Lacões gemini dñr, qa in Laconia orti ſũt.& ſpartæ,ut ſupra diximꝰ,ſepulti.Laconia Achaiæ regio ẽ.uñ laconicꝰ ager & laconicꝰ ſinꝰ appellatꝰ,a Tenaro ĩcipiẽs Achaiæ ꝓmõtorio.Oppida ĩſignia hẽt Tenaꝝ. Amyclas.Pherẽ.Leutrã.Therãnẽ.& Spartã,q̃ alio noĩe Lacedæmon uocat̃ a Lacedæmone iouis & Taygetæ filio,q eã ædificauit. a Sparta ſpartanꝰ deducit̃.a Lacedæmone lacedæmoniꝰ.a Laconia lacon.& lacænꝰ.lacæna.lacænũ.GRATVM NAVTIS.qa eo oriẽte occidit helenæ ſydꝰ tẽpeſtuoſũ,& mĩax.Hora.Sic fr̃es Helenæ lucida ſydera,uẽtorũq̃ regat pr̃.hinc ẽ qđ Caſtoris, & Pollucis noĩa a nauigãtibꝰ ĩuocant̃.FVLGERE.lucere.Alluſit ad ſplẽdorẽ ſyderis, qđ lucidũ.Hora.appellat.Sũt q fulgeo a φλὸξ deductũ exiſtimẽt,qđ apud græcos flãmã ſignificat. A fulgeo uero fit fulgidꝰ clarꝰ.& fulgor ſplẽdor.& fulguritas eiuſdẽ ſignificatiõis. Lucil. Lupoꝝ aciẽ clarã.& fulguritatẽ arboꝝ.& fulgur,qđ & fulgetrũ.& fulguratio dr̃, lux illa, & q̃ſi uibratio lumĩs,q̃ añ cernit̃ q̃ tonitruũ ãudiat̃,cũ ſimul fieri certũ ſit.Nec miꝝ ẽ,qm̃ lux ſonitu lõge ẽ uelocior.Dr̃ ẽt coruſcatio a coruſco,qđ ꝓprie ſplẽdeo ſignificat. Vir.Pẽniſq̃ coruſcãt, hoc ẽ ſplẽdẽt.mõ criſpo.uñ coruſcũ pro criſpãti ponimus.Idẽ.Tũ ſiluis ſcœna coruſcis.itẽ a fulgeo fulmẽ,qđ ignis ẽ excitatꝰ e nubibꝰ.Duæ.n.ptes mũdi(ut Ariſtoteles tradit)in uno iacẽt,terra & aqua.Vtraq̃ ex ſe reddit aliqd.Terrenꝰ uapor ſiccꝰ ẽ,& fumo ſimilis.hic uentos fulmina tonitrua facit.Aquaꝝ alitꝰ humidꝰ ẽ.hic nubes.pluuias.niues creat.Sed ſiccꝰ ille terraꝝ uapor,cum coaceruatꝰ ẽ coitu nubiũ uehemẽter a latere elidit̃.& latiꝰ nubes ꝓxĩas ferit,hæc plaga cũ ſono ĩcutit̃,q̃lis ĩ nr̃is ignibꝰ reddit̃,cũ flãma uitio lignoꝝ uirẽtiũ crepat,& illic ſpũs hñs aliqd humidi ſecũ cõglobatꝰ rũpit̃ ĩ flãma.Eodẽ mõ ſpũs ille,q ex colliſis nubibꝰ exprimit̃,aliis ĩpactis neq̃ rũpi,neq̃ exilire ſilẽtio põt.Diſſimilis aũt crepitꝰ fit ob diſſimilitudinẽ nubiũ,q̃re aliæ maiorẽ ſonũ hñt,aliæ minorẽ.Cæteꝝ illa uis expſſi ſpũs ignis ẽ,q cũ leui ĩpetu accẽſus & late explicitꝰ ẽ.fulguratio,ſiue fulgur,ſiue fulgetrũ,aut coruſcatio dr̃.cũ uero coactꝰ ẽ hmõi ignis,& ĩpetu iactꝰ fulmẽ appellat̃.ſiqdẽ nubiũ ĩter ſe cõprehẽſaꝝ anguſtiæ mediũ ſpũm eiiciũt, & hoc ipſo ĩflãmãt,ac tormẽti mõ emittũt,ut baliſtas,ſcorpioneſq̃ tela cũ ſono emittere uidemꝰ.Sonus hmõi tonitrꝰ,ſiue tonitruũ dr̃ a tono,qđ ẽ ſono.nihil.n.aliud eſt tonitruũ q̃ teter aeris ſonus,q & tonꝰ dr̃.Tonare aliqñ ſonare ẽ.aliqñ tonitruũ reddere.Veteres toneſcit ꝓ tonat dixerũt.Var.tũc repẽte cœlitũ altũ tonitribꝰ tẽplũ toneſcit.iidẽ ẽt tonimꝰ ꝓ ſonamꝰ uſurparũt.Ennius.Et toto ſimul tonimꝰ theatro.A tono fit attonitꝰ.ſtupefactꝰ,q̃ſi tonitruo pcuſſus,ſiue affla

tus Proprie.n.attonitũ dicimꝰ eũ,cui casus uicini fulminis,& sonitus tõitruũ iniecit stuporẽ, Inde late trãsfert. Tonus aũt græca uox est,qppe græci τόνον dicũt sonum,unde accentũ quoq; tonon appellãt,quos ueteres nr̃i imitati,tenorem,q̃si tonorẽ accẽtũ uocauere. Ponit ẽt tenor pro ductu & ordine,& q̃si cõcẽtu uniuscuiusq; rei. A tono fit cõpositũ ítono, qđ mõ pro sono accipit,& cũ quodã sono uocis loquor. Cõstat itaq; fulmẽ & fulgurationẽ æque ignẽ eẽ. Sed fulguratio nihil aliud ẽ q̃ flãma futura.fulmẽ si plus uiriũ habuisset,siue fulmẽ nõ ꝑlatũ usq; ĩ terras. Fulmẽ uero ẽ fulguratio ĩ terras ꝑducta,& ip̃m(ut ita dicã)telũ. Vir. Ip̃e pr̃ media nimborũ ĩ nocte corusca fulmĩa molit dextra. Hinc qdã dixerũt fulgurationẽ eẽ pene fulmẽ, fulmen eẽ plꝰ q̃ fulgurationẽ. A fulgure fulguro uerbũ deducit,hoc ẽ fulgur emitto.a fulmĩe fulmio, fulmẽ iacio. Sene. Mĩore.n.igne ad fulgurãdũ q̃ ad fulminãdũ opꝰ ẽ. Neuiꝰ. Suaue suo sonitu clare fulgurauit iupiter,hoc ẽ fulgure afflauit. Hinc fulguratores uocati fulguꝝ inspectores, sicut extispices,& aruspices. Itẽ fulmiatũ locũ fulmĩe ictũ,q stati fieri putabat ṙligiosus, ꝙ eũ deꝰ sibi dicasse uideret. Q đ si qs nocte aliqñ serena,& sine nubibꝰ,stellatoq; cœlo fulguratiões fieri miret sciat illic nubes eẽ.uñ splẽdor effert,q̃s uideri a nobis terrarũ tumor ñ sinit. In ꝓdigiis tñ hr̃. M.Herreniũ decurionẽ sereno die fulmĩe ictũ fuisse. Fulminũ ipsoꝝ plura gñ̃a tradũt Quædã terebrãt.q̃dã discutiũt.q̃dã urũt.fulmẽ qđ terebrat,subtile ẽ & flãmeũ,cui ꝑ ãgustissimũ fuga ẽ ob sincerã & purã flãmæ tenuitatẽ,qđ discutit,cõglobatũ ẽ,& admixtã hẽt uĩ spũs coacti,ac ꝓcellosi. Itaq; illud fulmẽ ꝑ id foramẽ,qđ igressũ ẽ,redit,& euadit. Huiꝰ late spsa ẽ uis rũpit ictu.nõ ꝑforat. Tertiũ illđ genꝰ qđ urit,multũ terreni hẽt,& igneũ magis ẽ q̃ flãmeũ, ita relinqt magnas igniũ notas, q̃ ꝑcussis ĩhæreãt. Est & fulmĩs genꝰ hũidũ,qđ nõ urit,sed ĩfuscat itẽ qđ claꝝ uocat,mirificæ maxĩæ naturæ,hoc.n.dolia exhauriũt ĩtactis opimẽtis,nulloq; alio uestigio relicto. Auꝝ & æs,& argẽtũ liq̃t sacculis ipsis nullo mõ ãbustis,aut læsis,ac ne ceræ q dẽ signo cõfuso. Martia Prĩceps romãoꝝ,cũ grauida eẽt,fulmĩe icta,exaniato ꝑtu nullũ alid ĩcõmodũ sensit. Thuscoꝝ monumẽta nouẽ deos emittẽ fulmĩa existĩauere,eaq; eẽ undeci generꝝ. Iouẽ.n.tria iaculari. Rõani duo tm̃ ex iis seruauere. Diurna attribuẽtes ioui,nocturna Sumano. Legimꝰ Vulsinios oppidũ Thuscoꝝ opulẽtissimũ,a quo uulsiniẽses appellati fulmine oli totũ cõcrematũ fuisse. Itẽ ãnaliũ memoria ꝓditũ ẽ sacris qbusdã,& p̃cationibꝰ uel cogi fulmina,uel ĩpetrari. Sed hæc ad coercẽdos ĩpitoꝝ aĩos sapiẽtissimi uiri,ut pleraq; alia de diis finxerũt,ĩdicãtes ĩeuitabilẽ metũ,ut aliqd supra nos timeremꝰ. Vtile fuit ĩ tãta audacia sceleꝝ,aliqd eẽ aduersus qđ nemo sibi satis potẽs uideret. Ad cõterẽdos itaq; eos,qbꝰ ĩnocẽtia nisi metu nõ placet,iudices supra caput posuerũt,& qdẽ armatos. Cecina fulmĩa eẽ postulatoria scripsit qbꝰ sacrificia ĩtermissa aut nõ rite facta repetũt. Monitoria qbꝰ docet qd cauẽdũ sit. Pestifera q̃ mortẽ,exiliũq; portẽdũt. Fallacia,q̃ ꝑ spẽm alicuiꝰ bõi nocẽt,utputa dãt consulatũ ꝑniciosũ futuꝝ gerẽtibꝰ. Vẽtanea q̃ spẽm ꝑiculi sine ꝑiculo afferũt. Perẽptalia qbꝰ tollũt prioꝝ fulminũ minæ, Attestata,q̃ prioribꝰ cõsentiunt. Atteranea,q̃ ĩ ĩcluso fiũt. Obrutanea,qbꝰ priꝰ ꝑcussa, neq; ꝓcurata feriũt. Regalia,quoꝝ ui tãgit,uel comitiũ,uel prĩcipalia urbis liberæ loca, quoꝝ significatio regno,uel ciuitati minat. Inferna,cũ e terra exiliũt ignes. Hospitalia,q̃ sacrificiis iouẽ accersunt. Auxiliaria,q̃ ĩuocata,sed inuocãtiũ bono ueniũt. Alii q̃dã fulmĩa dicũt eẽ q̃ terrẽt. Vir. Et fulmĩe terres,q̃dã q̃ afflãt.idẽ.fulminis afflauit uẽtis.q̃dã q̃ p̃uiũt.idẽ. Sed pr̃ oĩpotẽs adigat me fulmĩe ad umbras.q̃dã q̃ p̃sagiũt,quoꝝ ĩfinita sũt exẽpla. Sũt ẽt,q fulmĩa ita distingũt,ut aut ꝑpetua sint,aut finita,aut ꝓrogatiua. ꝑpetua,quoꝝ significatio ĩ totã ꝑtinẽt uitã Finita,q̃ utiq; ad diẽ rñ̃dẽt, ꝓrogatiua,quoꝝ mĩæ differri pñt.auerti,tolliq; nõ pñt. Præterea a fulgur fulgureũ.a fulmĩe fulmĩeũ đducit. Antiq queẽadmodũ fulger penultia ꝓducta,ꝑ eo qđ ẽ splẽdẽ accipiebãt,ut nos quoq; facimꝰ,ita fulgẽ eadẽ syllaba correpta usurpabãt ad significãdã hãc e nubibꝰ subitã lucis eruptionẽ. Lucil. Multa uidemꝰ.n.cœlestibꝰ ĩsita flãmis fulgẽ. Hõ si uigilãs fulmĩe ꝑcutiat,clausis oculis,si dormiẽs,patẽtibꝰ repit. hoĩe mita exaĩatũ cremari apđ ueteres nefas hẽbat cõdi terra đbere religio tradebat. Vulnera fulminatoꝝ frigidiora esse reliquo corpe cõstat. Ex iis,q̃ terra gignũt,lauri fruticẽ ñ icit fulmẽ.nec unq̃ altiꝰ qnq; pedibꝰ đscẽdit ĩ terrã.iõ uĩ eiꝰ timẽtes altiores specus tutissimos putãt,aut tabernacula e pellibꝰ beluaꝝ,q̃s uitulos marĩos appellãt,qm̃ hoc solũ aĩal e marinis nõ ꝑcutiat,sicut nec e uolucribꝰ,aqlã q̃ ob hoc armiger huiꝰ teli fingit. In italia ĩter Terracinã,& ædẽ Feroniæ đsiere bellicis tꝑibꝰ fieri turres,qa nõnullæ eaꝝ fulmĩbꝰ dirutæ fuerũt. illđ ẽt cõptũ ẽ uinũ fulmĩe ictũ gelari,& cũ ad priorẽ hĩtũ redit potũ aut exaĩare,aut đmẽtes facere,ꝙ ei uis pestifera ĩsit,ex q̃ aliquẽ remanẽ spũm ĩ eo hũore,quẽ coegit,simile ueri ẽ.neq;.n.gelari potuisset nisi aliqđ eẽt ei adiectũ uinculũ, uñ olei quoq;,& oĩs unguẽti teter post fulmẽ odor ẽ. Ex quo appet ĩesse q̃dã subtilissimo igni,& cõtra nãm acto pestilẽtẽ potẽtiam,q̃ nõ icta tm̃ cadũt,sed afflata. p̃terea ubi decidit fulmẽ,ibi odorẽ eẽ sulphuris certũ ẽ,q qm̃ natura grauis ẽ,sæpiꝰ haustꝰ alienat. Itẽ a fulgeo cõposita fiũt trãsfulgeo,hoc ẽ ꝑ mediũ fulgeo. effulgeo,splẽdorẽ emitto. p̃fulgeo,splẽdorẽ p̃mefero. Refulgeo,splẽdorẽ reddo. itẽ a fulgeo fulginia(ut qdã putãt)a q̃ fulginiates dicti ꝑp cõtinuũ solis fulgorẽ,urbs ẽ umbriæ patẽtibꝰ sita cãpis ĩter Spoletũ. Meuaniã. Ispellũ,atq; Nuceriã,a qbꝰ

Spoletini. Meuanates. Ispellani, ac Nucerini uocitati sũt. Itẽ Fulgẽti⁹ ꝓpriũ nomẽ uiri ĩ oĩ disciplinaꝝ genere eruditi, q reꝝ sacraꝝ uolumẽ elegãti carmĩe scripsit. LATA ãpla. spatiosa. Latũ n. ꝓprie dr̃, qđ ĩ largũ extẽsũ ẽ, q̃si ꝓlatũ. Ab eo latitudo deducit̃, una ex trib⁹ dimẽsiõib⁹ corpis de q̃ supra dixim⁹. & late aduerbiũ eorũq; cõparatiua ac suplatiua. latior. latissimus. lati⁹. latissime. Latã culpã appellat Vlpi. crassã neglig ẽtiã, hoc ẽ cũ aliqs nõ ĩtelligit, qđ oẽs ĩtelligũt. longe, lateq; aduerbialiter usurpam⁹, ꝓ eo, qđ ẽ q̃q; uersus. itẽ late loca ꝓ eo, qđ ẽ oĩa loca. itẽ a lato laxũ, de quo, eiusq; deriuatiuis supi⁹ dixim⁹. & læt⁹. lætor. lætitia. lætabũd⁹. læte. lætabũde. lætitudo. læto. lætifico. de qb⁹ supra dixim⁹. Itẽ a lato lat⁹ lateris. Latera. n. ꝓprie dñr extremitates q̃ ĩ latũ sũt. græci πλευρὸν uocãt. uñ trigonon isopleurõ, siue triãgul⁹ isopleur⁹ dr̃, q latera æq̃lia hẽt. & pleuresis ẽ lateris morb⁹ cũ dolore graui, a quo q eũ morbũ patiũt̃, pleuretici uocant̃ Hic ergo dextrũ, ac sinistrũ latũ dicim⁹, a quo latrones uocati olĩ, quos ĩpator circa se hẽre cõsueuit. Nũc satellites dicti, q̃si laterões, qa circa latera legũt̃. At nũc uiaꝝ obsessores ita uocant̃, qđ a latere adoriant̃. uñ latrocinor uerbũ, qđ mõ significat uias diripiẽdi gr̃a obsideo. & latrociniũ ipsa direptio. & latrocinator, q ita diripit. Veteres tñ latrocinari dicebãt ꝓ eo, qđ ẽ stipẽdio militare, & latrociniũ ipsã militiã. Plau. Latrocinat⁹ annos decẽ mercedẽ accipio. idẽ. Qui apđ regẽ ĩ latrocinio fuisti stipẽdiũ acceptitasti. Enni. fortunasq; q̃s cœperũt latrones, inter se memorare. Hic qdã nõ a latere latrones appellatos existimãt, sed ἀπὸ τοῦ λατρεύειν, qđ seruire ẽ qa. s. mercede seruirẽt. Poetæ aliqñ latronẽ pro uenatore usurpãt, qđ feraꝝ gr̃a uias obsideat. Vir. fixũq; latronis ĩpauidus frãgit telũ, cũ supi⁹ dixisset. Sauci⁹ ille graui uenatũ uulnere pect⁹. A latrõe diminutiuũ fit latrũculus, a quo latrũculatores uocant̃ iudices, q de latrociniis, & aliis maleficiis cognoscũt. Latrũculi ẽt siue latrões dñr calculi, qb⁹ ludim⁹ sexdeci scrupis gemĩa acie utriq; directis, ĩ qb⁹ duo reges sũt ĩuicẽ cõtẽdẽtes. duæ regiæ, q̃tuor eqtes. sexdeci pedites. q̃tuor satellites. totidẽ cẽturiões. Mart. Insidiosoꝝ si ludis bella latronũ, Gẽme⁹ iste tibi miles & hostis erit. itẽ a lato lateres appellati, q ædificioꝝ gr̃a e terra fingũt̃. Tria qppe eoꝝ gñа apđ ueteres erãt. Lidorõ. lõgũ. sexqpedale. latũ pede. Alterũ tetradoron. tertiũ pẽtadoron. Græci n. ueteres doron palmũ uocabãt. & iõ dora munera, qa manu darent̃. ergo a q̃tuor & q̃nq; palmis tetradoron, & pẽtadoron nũcupauere, qđ ea lõgitudĩe simul, ac latitudĩe eẽnt. Minore ĩ priuatis opib⁹ maiore ĩ publicis utebãt̃. in græcia, & asia, & plerisq; hispaniæ ciuitatib⁹ lateres fiebãt, q siccati nõ mergebãt̃ ĩ aq̃. iõ pithacnæ uocati, q̃si doliola ἀπὸ τοῦ πίθου, qđ doliũ significat e terra erãt pumicosa, q̃ cũ põt subigi, utilissima ẽ. Optimi oĩum laterici pietes sũt, si ad ꝓpẽdiculũ fiãt. Sũt. n. æterni, sed nõ e sabuloso, neq; arenoso, multoq; min⁹ calculoso solo ducẽdi sũt. ueꝝ e cretoso albicãte, aut ex rubrica. Figũt̃ optime ueris tpe. Nã solstitio rimosi fiũt, & ædificiis ĩutiles. Quin & ĩtritũ ipm eoꝝ, priusq̃ fingãt̃, macerari oportet. a latere latercul⁹ diminutiuũ deducit̃. & laterici⁹. Latericia opa ĩ urbe Roma priuati nõ fiebãt, cuius rei rõ erat, qa leges plebeiæ nõ patiebant̃ maiores crassitudines, q̃ sexqpedales cõstitui loco cõi. Cæteri ãt pietes ut spatia angustiora fierẽt, eadẽ crassitudĩe collocarẽt̃. Latericii uero sexqpedali crassitudĩne nõ pñt pl⁹ una sustinere cõtignationẽ. ĩ tãta ãt maiestate urbis & ciuiũ ĩfinita frequẽtia, ĩnumerabiles hĩtatiões op⁹ fuit explicare. Ergo cũ recipe nõ posset area plana tantã multitudinẽ ad hĩtãdũ ĩ urbe ad auxiliũ altitudĩs ædificioꝝ res ipsa coegit ꝺuenire. itaq; pilis lapideis, structuris testaceis. pietib⁹ cemẽtitiis altitudĩes extructæ sũt cõtignatiõib⁹ crebris, quæ alto spatio multiplicatæ, ægregias populo p̃stiterũt sine ĩpedimẽto hĩtatiões. itẽ a lat⁹ fit lato uerbũ, qđ ẽ extẽdo. a quo laxo freq̃ntatiuũ. de quo & ei⁹ deriuatiuis supi⁹ locuti sum⁹. itẽ cõposita dilato. & latifoliũ, qđ lata folia hẽt. uñ latifolia herba, de q̃ supi⁹ diximus. & latifundiũ cãp⁹ spatiosus. Ply. Messis ipsi⁹ rõ uaria galliaꝝ latifundiis ualle ꝑgrãdes dẽtib⁹ ĩ margĩe ĩfestis, duab⁹ rotis ꝑ segetẽ ĩpellũt̃ iumẽto ĩ cõtrariũ uicto, ita directe in uallũ spice ꝺcidũt. Latũ ãt a græco ꝺducit̃ una lr̃a detracta. nã græce πλατὺς lat⁹ dr̃. uñ platos latitudo appellat̃. Hic Plato ille phũs ob humeroꝝ latitudinẽ nomẽ sũpsit, cũ antea ex aui pr̃ni nomĩe Aristocles uocaret̃. Fuit. n. egregio corpis habitu, & ĩ palæstra se exercuit apđ Aristonẽ palæstritẽ, a quo primũ cognoĩat⁹ est Plato. Patrẽ habuit aristonẽ & matrẽ parectoniã. Nat⁹ ẽ Athẽis eo die quo apud Delon Apollo. Studuit picturæ. poemata ædidit, & tragedias. Audiuit socratẽ, & post ei⁹ mortẽ Cratyllũ, & Hermogenẽ. deĩde se Megarã ad Euclidẽ cõtulit. Hic Cyrenẽ, ꝓfect⁹ Theodoꝝ. Philolaũ. Euritũ. Pythagoreos audiuit. Deinde petiit ægyptũ comite Eurypide, & multa a ꝓphetis, ac sacerdotib⁹ didicit. reuersusq; Athenas ĩ Academia habitauit. Ter militauit. ter nauigauit. ĩ Siciliã. semel uenũdat⁹ ẽ. adeo aũt ĩ oĩ gñe disciplĩaꝝ, p̃sertĩq; philosophia excelluit, ut & diuin⁹ Plato & phõꝝ Homerus uocatus sit, itẽ a platos platea, hoc est latior ĩ oppido uia in qua cõuenire populus solet. Græce πλατεῖα dr̃. & Plateæ urbs Boetiæ. itẽ insula maris ægæi, unde platæẽses dicti. & platan⁹ arbor a latæ sp̃gentib⁹ se ramis. Hæc umbræ dũtaxat gr̃a ex alieno orbe petita est. & per mare primũ Ioniũ in Diomedis insulã eiusdẽ tumuli gr̃a inuecta, inde in Siciliã trãsgressa, atq; inter primas donata italiæ, postea ad morinos usq; ꝑuecta. Dionysius prior Siciliæ tyrãn⁹ regiã in urbẽ Platanos trãstulit. Tãtũq; postea honoris increuere, ut mero infuso enu-

trirent,cōpertū id maxime ꝓdesse radicib⁹.& iam arbores quoq; docuerant uina potare.Cele
bratæ sunt primū in ambulatione academiæ Athenis,cubitoꝝ trigintasex. Postea clara fuit ī
Lycia socia gelidi fontis itineri apposita domicilii mō cōcaua.specu uni⁹& octuagita pedū,&
ne qd deesset spelūcæ imagini saxea it⁹ crepidinis corona muscosos pumices cōplexa.de qua
Licinius Mutian⁹ter cōsul quōdā ꝓuinciæ ei⁹legat⁹,posteris ēt ꝓdēdū existimauit epulatū se ī-
tra eū cū duodecim comitib⁹ frōde ipsa largissime thoros ꝑbēte.ab oī afflatu secuꝝ,optātēq;
hymbriū p folia crepit⁹.Fuit & alia platan⁹in Veliterno rure Caii prīcipis,i cui⁹tabulatis qnde
cim cōuiuas habuit,quā cœnā ille appellauit nidū.Fuit & cortinæ in insula Creta iuxta fonté
platan⁹ utriusq; linguæ monumētis insignis,nūq̄ folia dimittēs,sub q̄ Ioué cum Europa cōcu
buisse fama erat.Fuit &alia platan⁹in regiōe,q̄ aulocrene uocaṫ,p quā ab Apamea in phrygiā 1
itur.ibi ostēsa diu platan⁹fuit,ex qua pepēdisse Marsyas ab Apolline uict⁹ferebaṫ, eāq; ob ma-
gnitudinē electā fuisse,ex platanis chamæplatani fiunt coactæ breuitatis arbusculæ,& serend i
gn̄e & recidēdi.A platano platanetū.& platanō deducūṫ,locus platanis cōsit⁹,sicut daphnon
& lauretū locus cōsit⁹lauris.itē platanodes Achaiæ ꝓmōtoriū.& platyphyllō lactariæ genus.
de quo dixim⁹.&platycerotes belluæ lata cornua hn̄tes. & platyophthalmus stibia a dilatādis
oculis,quēadmodū īferi⁹lati⁹dicem⁹.Tumere īflari ē.uñ tumor īflatio. & p metaphorā super
bia.Tumidus īflat⁹.tumefacio,īflo.tumesco idē qd tumeo.itē tumul⁹ mō terra tumēs.i.col-
lis.mō sepulchrum.quia ibi coaceruari terra cōsueuit.A quo tumulo sepelio.cuius passiuū est
tumulor.itē tub⁹,cui⁹diminutiuū est tubulus canale,per qd aqua deduciṫ,siue p qd flāma tor
reṫ paries,aut aliud huiuscemodi opus fit. A quo deduciṫ tuba.unde tubicen.&tubulustriū,de
q̄bus supra diximus.Hinc ēt tubos uiscerū dicim⁹.& tubulū uocam⁹auenā,q̄ & cicuta appella 2
tur. græce σιφὼν, hoc ē siphon noīaṫ.hinc Iuuenalis tubū p quē urina descendit siphonē uo
cat effigiēq; deæ lōgis siphonib⁹īplēt.itē a tumeo tuburcinor, qd est raptim comedo, hoc.n.
facit,ut tumeat uēter.Titinius.Tuburcinari sine me uultis reliqas.Plau.Tuburcinari de suo,si
qd est domi.item tuber,qd ꝓprie est tumor qdā rotūd⁹,in quocūq; corpe, unde in facie & q̄-
cūq; parte humani corpis tubera dn̄r,siue p diminutionē tubercula.claui.papulæ.ficus. ueru-
cæ.& alia similia.in terra cyclaminus,de quo supra dixim⁹,terræ tuber uocaṫ.in arborib⁹ duri
ties illa extās ad nodi similitudinē.Ply.Repiṫ & in alno tuber tāto deteri⁹, q̄to ab acere alnus
ipsa distat.idē.Pulcherrimū uero est in acere bruscū,multoq; excellētius etiā moluscū.Tuber
utrūq; arboris eius,sed bruscū intortius crispū molluscū simplici⁹ sparsum,'& si magnitudinē
mēsarū caperet,haud dubie ꝑferreṫ cytro,e brusco fiūt,& mēsæ nigrescentes.Est etiā tuber ad 3
mēsas ptinēs semp in delitiis habitū.Nasciṫ hoc sine ulla radice undiq; terra circūdatum,nul-
lisq; fibris nixū,aut saltē capillamētis,nec utiq; extuberāte loco in quo gigniṫ,aut rimā agēte,
neq; ip̄m terræ cohæret,cortice ēt īcluditṫ,ut plane nec terrā eē possum⁹ dicere,neq; alid q̄ ter
ræ callū.Siccis & sabulosis locis, fruticosisq; nasciṫ,excedit sæpe magnitudinē mali cotonei
etiā librali pōdere,duo tuberū genera sunt. Arēnosa dētib⁹inimica,&altera sincera.distingūṫ
& colore rufo,nigroq;,& ītus cādido.laudatissima crescūt in Africa.inuētū nup in italia est ea
sue in hūc usum educata ꝑquirere. Auidissimū hoc aīal ei⁹cibi est ,cōstringiṫ os ei⁹lorea habe-
na sic in loca ubi tubera sunt pducta odore agnoscit,ac rostro extrahit.Difficile est iudicare ui
tiū ne id terræ sit,& uiuat ne an nō.Cōstat lartio olī licinio ꝑtorio uiro iura ī hispania reddēti
accidisse,ut mordēti tuber dep̄hēsus ītus denari⁹primos dētes inflexerit,ex quo manifeste ap
paret terræ naturā in se globari.Tūc nascunṫ cū fuerint imbres autūnales, & tonitrua crebra. 4
maximeq; ex tonitrib⁹ terra ita mota,& in se cōglobata.Vltra annū nō durant uere tenerrima
sunt.Iuue.Fumat aper,post hūc radenṫ tubera si uer tunc erit,& faciēt optata tonitrua mēsas,
Maiores tibi habe frumētū Alidi⁹īqt.O Libye disiūge boues,dū tubera mittas. q̄busdā in lo
cis acceptanṫ riguis,ac serūṫ,sicut mitylenis.Simile tuberi ē,qd ī Cyrenaica regiōe uocāt my
si.ꝑcipuū suauitate.odore,ac sapore,sed carnosi⁹.itē qd ī thracia dicūt cerāniū,maxima utrūq;
apud ueteres auctoritate,sed ꝓximū his erat auctoritate clarissimū laserpitiū, qd græci silphiō
uocēt,ī Cyrenaica ꝓuīcia reptū,cui⁹succū uocāt laser,ad pōdus argētei denarii quōdā pēsum.
postea īueniri desiit,qm̄ publicani pascua cōducētes mai⁹lucrū sentiebāt pabulo pecorū depo
pulādo.un⁹aūt caulis sub Nerone principe rept⁹ ē,& ei missus. Cū Cæsar dictator initio belli
ciuilis,inter aurū,argētūq; ex ærario cētū undecī pōdo laserpitii ꝓtulisset.Radice multa, cras- 5
saq; ē.caule ferulaceo.haud simili crassitudine.Folia maspetū uocabāt,apio maxīe similia. Se-
men foliaceū.foliū ip̄m deciduū.Eo pecora uescebanṫ prīo purgari solita, mox miꝝ īmodū
piguescētia.carne mirifice iocūda post folia amissa.caule ipso & hoīes uescebāṫ decocto asso,
elixoq;.eoꝝ quoq; corpa primis q̄draginta dieb⁹purgāte a uitiis.Ex iis oīb⁹succus duob⁹mo
dis capiebaṫ e radice,atq; caule.Ille rhizias,hinc caulias uocabaṫ.succū ipsum in uasa coniectū
admixto surfure subinde cōcutiendo ad maturitatē pducebāt,ni ita fecissent facile putrescen
tem.argumentum erat maturitatis color,siccitasq; sudore finito. Alterum laserpitii genus est,

qđ magydaris est, siue magudaris uocať teneriꝰ, & minus uehemens. sine succo. qđ circa syriã nasciť. A tuber fit uerbũ extubero, qđ ẽ excresco. inflor, & q̃si tuberis figurã efficio. itẽ a tumeo intumeo, & cõtumeo cõposita. A cõtumeo cõtumax fit, hoc ẽ p tumorẽ, idest sup̃biã inobediens. A quo cõtumacia inobediẽtia. & cõtumaciter inobediẽter. Proprie tñ cõtumax uocatur (ut Hermogenianꝰ affirmat) q tribus edictis, p̃positis, uel uno pro tribus, qđ uulgo perẽptoriũ appellať lr̃is euocatus p̃sentiã sui facere cõtẽpsit. itẽ ab eodẽ cõtumelia, hoc est cõuitiũ. A quo cõtumeliosus, & cõtumeliose aduerbiũ, & eoꝝ cõpatiua. & suplatiua. & cõtumelior, cõuitior Quidã tũbã quoq; a tumẽdo dictã existimát, sed falso. Nã græca uox est, τύμβαν .n. græci uocát. ẽ ãt locus sub terra cõcauus, unde p sepulchro quoq; cõcauo aliqñ usurpať. SINV. Curuatura ueli. CONSPICVO. Claro. apto. Quia secundo flatu uela plẽe tumebant. LIQVIDIS. Mollibꝰ. Fluẽtibꝰ. Proprie. n. liq̃dũ dicimꝰ. molle. fluxũ. Plau. Liq̃dius, q̃ uẽtus est fauõiꝰ. Vir. Aut cũ liquẽtia mella stipãt. interdũ tñ põiť pro puro. idẽ. Liq̃dũq; p aerea lapsæ. idẽ. Dulcia mella p̃mes. nec tm̃ dulcia q̃tũ. Et liq̃da, hoc ẽ defecata, & sine sordibꝰ. interdũ pro secũdo. p̃spo. Plau. Ab sinistra auspicio liq̃do, atq; ex sñia cõfidẽtia ẽ inimicos meos me posse p̃deř. A liq̃dus fit liq̃dior. liq̃dissimꝰ, & aduerbia liq̃do. liq̃diꝰ. liq̃dissime. & liq̃do uerbũ, qđ ẽ apio. dilucido. & illiq̃dũ, obscuꝝ. Liq̃dus uero a liquo deduciť, qđ ẽ resoluor. defluo. A quo colliquo. Var. Qđ auꝝ cũ colliq̃sset ĩ forma fuit ĩfusũ. Ab eo fit passiuũ liquor eiusdẽ significatiõis. Vir. Vere nouo gelidꝰ canis cũ mõtibꝰ humor, Liquiť. & liquor liquoris, p ipso hũore liq̃do, quod primã syllabã corripit, cũ liquor uerbũ p̃ducat. & liq̃sco, ac liq̃fio eiusdẽ significatõis. & liquo liq̃s, ac liq̃facio liq̃facis, qđ ẽ in humorẽ, siue liquorẽ resoluo. A quo liq̃tũ, siue liquamẽ dr̃ pinguitudo aĩalis ad ignẽ liq̃facta, & ĩ usũ coq̃nariũ seruata ad cõdiẽdos cibos. itẽ a liquo fit liq̃t uerbũ qđ significat cõstãs, mãifestũ. & certũ ẽ qm̃ q̃ resoluũť, certa cõstãtia, & mẽifesta fiũt. Terẽ. illũ liquet mihi deierare his mẽsibꝰ sex nõ uidisse, p̃ximis. Liquo uero a linquo deduciť, qđ mõ reliquo significat. Vir. Linq̃mꝰ ortygiæ portꝰ. mõ defluere. idẽ. nũc sũmis linquũť rupibꝰ ãnes. Sed de hoc inferiꝰ dicemꝰ. AVT DOCVIT LVSVS HOS TETHIS AVT DIDICIT. Quã pulchre ludi dignitatẽ exp̃ssit dicẽs deã maris aut docuisse eos ludos, aut ip̃am a Domitiano didicisse.

DE NAVMACHIA EPIGRAMMA. XXVIII.

VGVSTI LAVDES. Iteꝝ Dõitiãi naumachiã admirať p̃ferẽs eã naumachiæ Augusti, qđ in hac ludi ẽt spectati fuerint, q fieri ĩ arena cõsueuerũt. COMMITTERE. Cõiũgere, đ quo supra diximꝰ. QVOTA PARS. Quasi dicat q̃ p̃ua. GALATEA. Nympha pelagi una ex Nereidibꝰ, de q̃ supra diximꝰ. Oui. At mihi cui p̃r ẽ Nereus, quã cerula Doris Enixa ẽ. IGNOTAS. Terrestres. s. & mari antea nõ uisas, nũc uero aq̃s natãtes, qđ spectaculũ Neronẽ quoq; populo exhibuisse legimꝰ. Sueto. Exhibuit. & naumachiam maria aq̃ ĩnatãtibꝰ beluis. TRITON. Oceani, & Tethios filiꝰ fuit, siue (ut alii uolũt). Neptũi, & salaciæ. Estq; oceãi & neptũi tubicẽ. & cõcha utiť, quã supra diximꝰ bucinã appellari. Oui. Nec maris ira manet, positoq; in cuspide telo Cæruleũ tritona uocat, cõchaq; sonãti ĩspirare iubet, fluctusq;, & flumĩa signo iã reuocare. Dictꝰ ãt Tritõ ẽ, qđ primũ in tritonide palude uisus fuerit Triton uasta Africæ palꝰ ẽ ad ãnẽ tritonẽ, nomẽq; ab eo accepit citra mĩorẽ syrtĩ eẽ dcã, a multis uero ĩter duas syrtes. in hac palude scribit Herodotꝰ insulã eẽ q̃ phla ab incolis appellať. ubĩ mãifesta argumẽta aduẽtus Iasonis eẽ cõmemorat. in ea ẽt tp̃ibꝰ Ogygis regis Pallas origĩali ætate apparuisse ferť, uñ ab eiꝰ nõie Tritõia, & Tritõis uocitata est, & ab ea palꝰ ip̃a, a Callimacho Pallãtias appellata, pp qđ pleriq; scripsẽrt Palladẽ Neptũi & Tritonis paludis filiã fuisse, sed p̃rẽm dedignatã dedisse sese Ioui, & ab eo in filiã receptã fuisse, cunq; scuta, & galeas ægyptiis adinuenisset, mox ea ad græcos trãstulisse. IN PVLVERE AEQVOREO. In amphitheatro maris, allusit ad harenã, ĩ q̃ hmõi feræ ludis exhiberi solẽt. EQVOS. Quiꝰ currꝰ ducebãt. DOMINI. Neptuni, q maris dñs dictꝰ ẽ. Saturni, & Opis, ut supra diximꝰ filiꝰ. Hic uxorẽ habuit Amphitritẽ, & ex ea aliisq; pluribꝰ mulieribꝰ nũerosissimã p̃lẽ. Vsus ãt ẽ curru, quem æquorei equi ducebãt. Vir. iũgit equos curru gẽitor, spumãtiaq; addit frena feris, manibusq; oẽs effũdit habẽas cærula p sũmo leuiter uolat æquora curru, subsidũt, ũdæ tumidũ sub saxa tonãti sterniť æquor aq̃s fugiũt uasto æquore nymbi. Dictꝰ ãt ẽ Neptunꝰ uel a nãdo (ut Ci. placet) primis lr̃is paululũ mutatis, uel ut Var. existiat, a nubendo qđ mare terras nubat hoc ẽ coopiat. Vñ & ennosigæꝰ uocitatꝰ ẽ, ἀπὸ τοῦ κινεῖν τὴν γαῖαν, hoc ẽ a cõcutiẽda terra. Iuue. de Xerse, ip̃m cõpedibꝰ q uixerat ennosigæũ. Gelliꝰ, uẽtoꝝ ne ui accidat terræmotꝰ, specus, hiatusq; terræ subeũtiũ, an aq̃rũ subter ĩ terraꝝ cauis undãtiũ fluctibꝰ, pulsibꝰ ue, ita ut uidenť existiasse ãtiq̃ssimi græcoꝝ, q Neptunũ ænnosigæõ appellauerũt, an cuiꝰ uis aliæ rei cã nõdũ cõp̃tũ est. A Neptũo fit nom̃ possessiuũ Neptũiꝰ. & Neptũalia Neptũi festa. SEVIS. Magnis. ABNVIT. Recusauit. IRE PEDESTER. Pedibꝰ iter facẽ. curru. n. uehi uoluit. Pedester a pede deduciť, significatq; eũ q pedibꝰ iter facit. Apul. q mõ ĩ exercitũ p̃fectꝰ ẽ pedester. Dr̃q; ẽt hic & hæc pedestris & hoc pedestre, ut pedestris exercitꝰ, pedestres copiæ, pedestria auguria uocabãť, q̃ a lupo

uulpe,ſerpēte,equo cæteriſq; aīalib⁹q̄drupedib⁹dabāt.Deducit āt pedeſter,ſiue pedeſtris a pede. Pes totū dr̄,qđ ē a femore ad calcē,diditurq; ī coxēdicē,ſiue coxā.femur.femē gēu.de qb⁹ ſupra dixim⁹.Poplitē,q ex aduerſo gēu ē,flectiturq; ī uerētiæ grā.cr⁹,qđ ē a gēu uſq; ad imū pedē. A quo cruſculū diminutiuū.Surā q̄ ē poſterior ps cruris illa carnoſa,q̄ hoī tm̄ ē,& in ægypto cuidā defuiſſe memorat.Virg.Suras uincire cothurno,& pedē imū q calx dr̄,diuiditurq; ī cōuexū pedis,q̄ ps ſupior ē.& calcāeū,q̄ ē pars poſterior.itē uolā,q̄ ē ps medii pedis cōcaua. Pl ātā,quæ pars tota inferior ē,digitoſq; & ungues.A uola pedis indita ſunt cognomia.Plancis.plotis.ſcauris.pāſis.Plāci,pprie dicunt,q pedes imos graciles hn̄t,planoſq; æq̄liter q̄ſi tabellas,quæ plācæ uocant. Sūt.n.plācæ tabulæ planæ a planicie ita dictæ.Planū.n.uocam⁹,cuius figura æq̄lis ē,qđ græci ἐπίπεδον dicūt,qm̄ uero plana nullū īpedimētū hn̄t,cū undecūq; uideri poſſint,planū aliqn̄ pro apto,& māifeſto ponimus.A quo plane aduerbiū manifeſte.& explano uerbū declaro,māifeſto.& cōplano adæquo.itē a plan⁹ planior.planiſſimus.planicies.& a plane planius.planiſſime.& plāta,qđ planas.hoc ē æq̄les oporteat eē plātas.Sūt enī plātæ quæ trāſferēdi grā uel de arborib⁹raptæ,uel ex ſemīb⁹ortæ ſūt,& de herbis quoq; dicūtur. Plātaria ēt ueteres uocabāt filiarū dotē,qa plātatæ in ſatus rōne arbores,& poſt aliquot annos uēditæ maximi q̄ſt⁹ erāt. Vn̄ plātaria appellam⁹,plātarū ut ita dicā ſemīaria ad trāſferēdū fcā. Vir.Et uiſa ſua plātaria terra,ideſt plātæ ex plātariis ſūptæ.A plāta fit plāto uerbū notæ ſignificatiōis,& ab eo cōpoſitū ſupplāto,ſed a planta pedis deductū exiſtimam⁹,ut ſit ſupplātare ſuppoſito pede aliquē ī terrā deiicere.Cice.Cōtēdere debet q̄ maxīe poſſit,ut uicat ſupplātare eū,q cū certet,at māu pellere nullo mō debet.Aliqn̄ tn̄ p metaphorā ſupplātare pōit,p decipe.nā & ſuppōere pedē quodāmō decipe ē,& q ita deiicit,nō tā uiri b⁹q̄ agilitate q̄dā corpis id agit. itē a plāta plātiger,hoc ē plātas gerēs,un̄ plātigeræ arbores dicūt,q̄ ex ſeſe pullulādo plantas emittūt.Ply.Siliq̄ plātigera ē nimis ptib⁹,& iō ſupficie flaueſcēs ſuccū auferēte ſobole.Et plātago,de q̄ Themiſon medic⁹uolumen ædidit.Duo ei⁹gn̄a.mīor anguſtiorib⁹ foliis nigriorib⁹linguæ pecorū ſimillimis.caule anguloſo.ī terrā īclinato.ī pratis naſcēs.Altera maior.foliis laterū mō īcluſa,q̄ qa ſeptēa ſūt,qdā eā heptapleurō uocauere,hui⁹& caulis cubitalis eſt.naſcit ī hūidis multo efficatior,uis mira ī ſiccādo dēſandoq; corpe cauterii,hoc ē aduſtiōis uicē obtinēs.Nulla res æq̄ ſiſtit fluxiōes,q̄s græci rheūatiſmos uocāt.Ploti,q ſimiliter plāis ſūt pedib⁹ exiguā,& fere nullā ī medio cōcauitatē hn̄tes.Vn̄ poeta umber ſarſinas,ab hmōi plāicie initio Plot⁹deīde Plaut⁹ ē dictus,hic ſoleas dimidiatas,qb⁹utebant ī uenādo,quo plani⁹ pedē collocarēt,Semiplotia dixē ſcauri q talos pedū tumētes,ac porrectos hn̄t.Pāſæ qbus lati,ac pāſi ſūt pedes,ſicut plāci quib⁹plāi.Vari p̄terea appellāt,quēadmodū paulo an̄ dixim⁹,quib⁹ obtorta ītrorſū crura ſūt,a quo obuarare dicim⁹puertē.deprauat.Enni⁹.Nā cōſiliis obuarāt oīa,quib⁹ tm̄ cōcedit hic ordo.Vatiæ,quib⁹ī exteriorē ptē crura flectunt,a quib⁹uatiorū & uatiniorū cognomina fluxerūt.Pedē ſtruere uet ēs,p eo qđ ē fugere uſurparūt,& retro pedē ferre,& pedē reuocare,p eo,qđ ē retro cedē,diciturq; hoc ultimū nō modo de aīalib⁹,ſed ēt de inanimatis. Vir.de flumine.Cōtat & oīs rauca ſonās,reuocatq; pedē tyberin⁹ ab alto. A pede ēt Aeripedes dr̄,qui aereos pedes,hoc ē ueloces hēt.Vir.Fixerat æripedē ceruā.Et pedes peditis miles,qui pedibus militiā exercet,ſicut eques,q equo militat.a quib⁹peditatū,& eqtatū dicim⁹pro peditum,ſiue equitū copiis,& pedū paſtoralis baculus,hoc ē uirga incurua q̄ pecudum pedes detinēt.idē.At tu ſume pedū.& peſſulus,quaſi paruus pes,inſtrumētū quo hoſtiū claudit.Terē.peſſulū hoſtio obdo.Et peſſum aduerbiū,qđ ſignificat mō retrorſum,mō deorſum q̄ſi ad pedes,un̄ fit peſſundo,quaſi cōculco.reprimo.arceo.& peſſum eo,hoc ē cedo,ſiue retrocedo. & peſſeſtas a ueterib⁹peſtilētia dicebat.Et pediſſequus famulus,qui dn̄m ſequit,cuius fœmininū pediſſequa,ancilla,q̄ ſequit dn̄am,& apes uolucre aīal cerā agēs,& fauos,qđ ſin̄ pedib⁹ naſcat.diciturq; ēt apis.Oui.Nō apis inde tulit collectos ſedula flores,a quo fit diminutiuū apicula.& apes ſecūdū quoſdā,qđ abſit,hoc ē longe ſit a pedibus.Apex enī,pprie dicebat in ſummo flaminis pileo uirga lanata,hoc ē in cui⁹extremitate modica lana erat,qđ primū conſtat apud albā Aſcaniū ſtatuiſſe.Vir.p ſūmitate pilei uſurpauit.Ecce leuis ſummo de uertice uiſus iuli Fundē lumē apex.& abuſiue,p oī ſūmitate accipit.un̄ & pēnas ī capitib⁹quarūdā auiū erectas ad ſimilitudinē criſtæ apices uocamus.Eius diminutiuū ē apiculus.Apiā ſcythæ terrā uocāt.Ape uetēs dicebāt cohibe.cōpeſce.Et lepus,q̄ſi leuipes,a pedū leuitate.Aīal ē notū,quod græci λαγὼν καὶ δασύποδα uocāt,Mirū ē ī hoc Ply.tātæ doctrinæ,atq; auctoritatis uirū erraſſe.Hic enī daſypodē a lepore diuerſum facit,cū unū idēq; aīal ſit.Daſypus uocat,qđ hirſutos hēat pedes δασὺσ enī hirſutū,piloſūq; ſignificat πὸυσ pedē,ſic apud nos a pedū leuitate nom̄ hēt,qm̄ ambulans nō ſentit.Nullū certe aīal piloſis in terra pedibus ē lepore excepto.Scribit Ariſto.daſypodē timidū aīal oīum p̄dæ naſci,ſolū ſupfœtare.Aliud educātē.Aliud inutero pilis ueſtitū habētē.aliud ī plume.aliud īchoatū.aliud nō pfectū.hæc oīa de lepore a nr̄is dici manifeſtum ē.Duo p̄terea de daſypode apud græcos puerbia extāt,quæ de lepore a nr̄is dici

palā ē. Vnum de iis, quæ factu difficilia ſūt. πρότερον χελώνη παραδραμεῖται δασύποδα, hoc eſt prius teſtudo curſu p̄ueniet leporē. Alterū de iis, qui ab alio quærūt, quæ in ſe hñt: δασύπους κρεῶν ἐπιθυμεῖ, hoc eſt lepus carnē q̄rit, quod elegāter īterpretat⁹ ē Terē. Lepus tute es, & pulpamentū q̄ris .i. q̄ris ab alio, qd' in te habes, hoc eſt blādiris ſcorto, cū ip̄e ſis ſcortum. Quod ſi Donatus, & cæteri illius poetæ īterp̄tes intellexiſſent. nō fuiſſent tot ambagib⁹ uſi in re ſimplici, atq; aperta. Miꝝ eſt qd' nōnulli tradūt leporē nō diſtingui ſexu, & utrāq; uim ſingulis īeſſe ac ſine maris coitu gignere, qd' hyenā facere tradūt. de qua alibi dixim⁹, alternis ānis ſexū mutantē. Ouidi. Si tñ eſt aliqd miræ nouitatis in iſtis, Alternare uices, & quæ mō fœmina tergo paſſa marē, nūc eſſe marē miremur hyenā. A lepus lepuſculus deducit. & leporinus. uñ leporinā carnē. & leporinū pilū dicim⁹. & leporariū. & lepor. a quo lepidus .lepidior. lepidiſſimus. lepide. lepiditas. illepidus .illepide, de qbus ſuperi⁹ differuim⁹. & leporaria uua, q̄ & lageos dicit, & uulpes a pedū uelocitate, quaſi uolās pedib⁹. a quo uulpecula. uulpinari. uulpinus, de quibus ſimiliter dixim⁹. & agrippa, q̄ſi ægre pedibus natus. hi eni ꝓprie dicūtur agrippæ, quoꝝ in naſcēdo nō caput, ſed pedes primi extiterunt, q partus difficilimus, ægerrimuſq; habet. a quo Agrippina deducit ꝓpriū nomen mulieris. Aliq tñ ab ægro ptu dictos agrippas uolūt, cuius piculi dep̄cādi gr̄a aræ ſtatutæ ſunt Romæ duab⁹ carmentib⁹, quaꝝ pr̄ia uerta noīata eſt. Proſa altera a recti peruerſiq; ptus poteſtate & noīe. & pedio, qd' ueteres uſurparūt ꝑ eo, qd' ē pede pulſo. & q̄ſi plauſum reddo, a quo impedio, ſiqdē impeditū ꝓprie dicimus, q ita pedes hēt alligatos, ut ingredi nō poſſit, itaq; īpedire ꝓprie ē pedes alligare atque inuoluere. Virg. Haud aliter teucrū nati ueſtigia curſu impediūt. Trāſſertur tñ ad negocia. Terē. Vide me tuis cōſiliis impeditū eē. Aliquādo ēt pro fœdare ponit. Plau. immo ego hūc thebani ciues q domi uxorem meā īpudicitia īpediuit. Ab īpedio īpedimēta dicta, quæ mō difficultatē ſignificāt. Cice. cum primū īpedimēta naturæ diligētia induſtriaq; ſuperauit, mō iumēta, quæ ſarcinas atq; īſtrumēta bellica geſtāt. Ply. Expeditū militē duxerat, īpedimēta in caſtris reliquerat. & impeditio, qd' pro impedimēto accipit. Cæſar. Propter qd' ad explicādū caſus impeditioni fore uideret. Et p̄pedio, ante īpedio. a quo præpedimētū. Plau. neu fallaciæ p̄pedimētū obiiciat. Et cōpedio a quo cōpedes dictæ inſtrumētū, qd' pedib⁹ uinciēdis adhibet. Var. Domū ītro, & pedes corrigiis. Cōpedio, & expedio, qd' ꝓprie eſt libere, & quaſi pedū ligamēta diſſoluo, cuius paſſiuū ē expedior. Vir. flāmā inter, & hoſtes expedior. Ponit tamē aliqñ expedio ꝑ explico. Sene. iam qd utile ſit, expedi. interdū pro ꝓfero. Virgi. Cæreréq; caniſtris expediūt. Nōnūq̄ expedit pro utile eſt. Terē. Expedit bonas eē uobis. Ab expedio expediti milites dicunt leuioris armaturæ & ſine īpedimētis. & expeditio appellat, cū exeūt milites belli gerēdi gr̄a, hoc ē militaris apparatus, qd' explicēt ſe, atq; expediāt a cæteris negociis. Q. Curtius. Oēm expeditionē, ac militarē appatū adduxit. Apul. Cū oī expeditiōe iter īgreſſus. Cice. ī expeditionē cū Cæſare ꝓfectus q̄ſi ī bellū. & ſonipes. & cornipes equus qd' pedib⁹ ſonet. & corneos pedes habeat. & pedetētī. & pedep̄ſſim aduerbia, q̄ ſignificāt tarde. lēte. paulatī. Cicero. Sin min⁹ ſenſſim erit, pedetētiq; faciēdū. & pelluuiū uas, ī quo pedes lauant. & peluis eodē mō, q̄uis aliq peluī a pelluēdo dictā affirmēt. Plau. Amore cecidi tanq̄ blitus in peluī. & pediculus, puus pes. Ply. Mollia ſunt Loligo. ſepia, polipus, pediculi octoni oībus. Hic pediculus ēt uocat. quo fūgi. pyrā. mala. & reliq̄ hmōi ſuſtinēt, quodq; ueluti illoꝝ manubriū ē. idē. Tutiores fiūt fungi cū carne cocti, aut cū pediculo pyri. idē. Fungi cādidi uelut apice flaminis inſignibus pediculis. Hinc pediculata poma dicunt, quæ pediculos hñt, qb⁹ ſuſpēdi poſſint. & pecus (ut Varro exiſtimat) qd' pedib⁹ ſine rōne bruta ferant, a quo pecua. pecuda. pecuariū. pecorariū. pecoreū. pecorinū. pecudinū. pecunia. pecuniola. peculiū. peculatus. peculiaris. peculiariter. peculor. peculator. peculatrix, de qbus ſupius differuimus. pecudes græci πρόβατα uocāt. uñ probaticā piſcinā qdā uocāt, in q̄ lauari oues cōſueuerūt. & pedarius, q in ſenatu ſniam nō dicit, ſed ab alio dictā cōprobat, mouēs ſe de loco, & in partē ei⁹, q dixit, āmbulās, pp qd', q ita faciūt, ire in ſniam pedib⁹ dicūt, & ſnīa eoꝝ pedaria appellat. Hinc factū ē illud ꝓuerbiū, caput ſine lingua pedaria ſnīa ē. Quidam tñ pedarios exiſtimāt dictos fuiſſe ſenatores, q qd' magiſtratū curulē nōdū cœperant pedibus in curiam ꝓficiſcebant. Nā q curulē magiſtratū geſſiſſent, curru uehi ſolebāt, in quo ſella erat in q̄ cōſiderēt, quæ ppea curulis noīabat. & pedane⁹ iudex, q a p̄ſide cōſtituitur, ut negocia mīora diſcernat, qd' is magr̄atus nō uehat curru, ſed pedib⁹ ꝓficiſcat in foꝝ. unde extat ſanctio illa Iuliani impatoris. Quædā ſunt negocia, in qb⁹ ſupfluū eſt moderatorē expectare ꝓuīciæ. iōq; pedaneos iudices, hoc ē q negocia hūiliora diſceptēt, cōſtituēdi dam⁹ p̄ſulib⁹ ptātē. & pedica, laque⁹ quo pedes illaqueāt Vir. Tū grauibus pedicas, & retia ponere ceruis. & unipes, q unum pedē hēt, ſicut bipes q duos. tripes, q tres. quadrupes, q quatuor. octopes, q octo. cētipes, q centū hēt pedes, a qb⁹ fiūt adiectiua. bipedane⁹. tripedane⁹, & ſimilia. Ply. Nō omittēdū, qd' ānotauere ānales, tripedāeas ſtatuas, a populo romāo iis, q īiuria cæſi eēnt, ī foro ſtatutas hæc, uidelicet mēſura honorata tūc erat, & ſemipes medii pedis, uñ ſemipedalis, quēadmōm a pede peda

lis mẽsura.& cẽtipeda,siue mellipeda ,siue multipeda uermiculꝰ,q̄ & scolopẽdra dr̃,de quo supiꝰ locuti sumꝰ.& gallipes pedes galli gallinacei hñs.Tranqllꝰ. Ad extremũ uota pro itu,& reditu suo suscipi passus ẽ,ut uulgo iã p iocũ gallipes uocaret̃,quẽ cursitare,ac necubiti qdẽ mẽsurã ,pgredi ,puerbio græco notatũ est.& curuipes,q curuos pedes hẽt.& flexipes,q flexos,uñ poetæ flexipedã hæderã dicũt,quã Virgi.errantẽ uocat.& loripes,q̄ pedẽ in modũ lori tortũ hẽt.& acupediꝰ,cui p̃cipuũ erat in currẽdo acumẽ pedũ .& solidipes,q pedes solidos hẽt.Ply. Vnũ aĩal digitos hñtiũ herba pascit̃ lepus,sed & frugẽ.Solidipedes,& bisulci sues oĩ cibatu,& radicibus. Solidipedũ uolitatio ,ppria.& petiolus,puus pes. Afraniꝰ. Atq; adeo nolo nudo petiolo ãbules.& petilus,tenuis.exilis. Lucil.insignis uariis crucibꝰ.& petilis, uñ petilia dcã ẽ ciuitas brutioꝝ cõdita a Philoctete Meliboeo,hoc ẽ ex meliboea urbe thessaliæ petilã sura significat ungulã eq albã.itẽ alipes,q alatos pedes hẽt.& primipes militũ genꝰ,q̄ a pr̃icipio gladiis pugnabant,postea cõmutata re militari facti sunt pilũni.& cespes,qđ pedẽ cædat, de quo atq; eiꝰ deriuatiuis supius disseruimꝰ.& lectipes herba,quã græci clinopodiõ .alii clynopyctõ. alii zopyrocheron.alii encimoides appellãt serpyllo similẽ,surculosã palmi altitudĩe,orbiculato folioꝝ ãbitu spẽm lectipedũ p̃bẽs.& planipes poematis genꝰ,qđ minus dr̃,de qbꝰ supius diximus.& palmipes plãos,& ad palmæ similitudinẽ pedes hñs.uñ anseres & oẽs fere aq̃ticæ aues palmipedes dicunt̃.Et perna,qđ ,pprie pedẽ significat,quo uocabulo hispãi nũc uulgo utunt̃, a quo Pernæ suillæ ,de qbus supius diximꝰ dictæ sunt.& supnati dicũt̃, qbus foemina sunt succisa in modũ suillaꝝ pnaꝝ.& supnia ipsa foemĩa ita succisa.Ennius.is pnas succidit iniq̃ supernia poeni.& pernio morbꝰ pedũ,ex nimio frigore ,pueniẽs p̃sertim in pedis extrema pte,græci χι μεθλα uocant.Ply.de rapo domestico.Perniones feruẽs ĩpositũ sanat.& compnes,q lõgis sunt pedibus,genibusq; plus iusto cõiunctis.& petaso.& petasunculꝰ,de qbus supra diximus. & pernix,qđ significat celerẽ. Virgi. Talis & ipse iubã ceruice effudit equina Cõiugis aduẽtu pnix saturnꝰ. A quo pnicior. pernicissimꝰ.perniciter.perniciꝰ.pernicissime.& pnicitas,q̄,pprie pnarũ,hoc est pedũ uelocitas est.idẽ.Pernicibus ignea plãtis,cũ celeritas,pprie sit pẽnaꝝ.idẽ. Celeriq; fuga sub sydera lapsæ.Verũtñ hæc aliqñ cõfundũt̃.idẽ. Pedibꝰ celerẽ,& pnicibꝰalis. Celerẽ ab alis dictũ existimãt.Quẽadmodũ alacrẽ,hoc ẽ ab alaꝝ acritate.Ab eo fit celerior.celerrimus.celeriter.celerius.celerime.itẽ celeratim.Sisenna.Quo magis celeratim poterat, ĩ insidiis suos disponit,& cõpositũ accelero,qđ ẽ,ppero.festino.a quo acceleratio. festinatio.& celeritas.& celeritudo.& celox,breue nauigiũ,ac celer,de quo supius diximꝰ.& celebris,qđ proprie uelox,& celer significat. Accius.Celebri gradũ accelerasse docet.Quoniã uero accelerare gradũ frequẽtare ẽ.factũ ẽ ut celebre ,p frequẽti accipiat̃.Ci.Celebris ne sit locus, an desertus. Hinc fit celebritas,hoc ẽ frequẽtia.Quinti.Ante oĩa futurus orator cui in magna celebritate, & in media rep.uiuẽdũ ẽ,assuescat a puero nõ reformidare hoĩes.& celebro uerbũ qđ,pprie significat frequẽto. Var.Cui nõ tã cura erat,ut tẽpla deoꝝ,q̄ ut popĩas celebraret.Per metaphorã tñ qm̃ quæ frequẽtamus,ẽt colimus.Celebrare ,p colere,& uenerari usurpat̃.& celebritas ,p cultu,atq; honore.Hinc celebrare laudibꝰatq; p̃cõiis,& uirtutẽ celebritatẽ dicimꝰ.itẽ celebriorẽ.& celeberrimũ,p honoratiorẽ,& honoratissimum.& celebriter cũ cultu,atq; honore.a quo celebriꝰ.& celeberrime.a celebro fit celebresco.hoc ẽ celebris fio. Acci.& q̃liscunq; fama celebrescat tua,& cõcelebro idẽ qđ celebro,uel simul celebro.Celeres antiq eqtes uocitarunt,ñ ab equoꝝ celeritate(ut aliq scripserũt)Sed a Celere ĩterfectore Remi,q̄ initio a Romulo iis p̃positꝰfuit,q prĩo e singulis curiis electi fuere.ioq; trecẽti extiterũt.Aliqñ tñ pnix ,p pseuerante accipit̃.idẽ.Et ĩter dura iacit pernix instrato saxa cubili.itẽ a pede piger,hoc ẽ tardus.lẽtꝰ,q̃si pede æger,a quo pigritia tarditas.ignauia.& qbꝰ ueteres usi sunt.pigredo.& pigritudo & pigro uerbũ,qđ ẽ r̃tardo. Acci.Meliꝰ pigrasseq̄,pperasse nefas,& pigresco.pigresio.& ĩpiger diligẽs.Ci. Quis.n.ẽ tã ĩ scribẽdo ĩpiger q̄ ego? & pigre,atq; ĩpigre aduerbia,hoc ẽ tarde,& diligẽter.& ĩpigritas.Ci. Viri fortissimi fortitudo.ĩpigritas patiẽtia.& piget,qđ ueteres,p tardat usurpabãt. Capit̃ ẽt,p eo,qđ ẽ poenitet,qm̃ ĩ iis pagẽdis,quoꝝ penitẽtia ducimur,tardi sumꝰ.itẽ,p pudet, qm̃ pudore quoq; ab agẽdo retardamur.Quidã pudet,& piget ita distinguũt,ut pudet de p̃terito,piget de futuro dicat̃.,pprie tñ piget significat,p molestũ ẽ. Var.iãq; piget te ĩ eo tp̃s terrẽ.Plau.Nõ dedisse te pudet,me qa nõ accepi.piget.& pedo.ueteres.n.pedare pro ire dixerũt, uñ & repedare q̃si pede iterare.Lucil.Redisse ac r̃pedasse,ut Romã uitet.hĩc pedatĩ ire dicebãt q̃si repẽdo. Ply.Leo tm̃,& camelus pedatĩ gradiunt̃,hoc ẽ ut sinister pes nõ trãseat dextꝝ,sed subsequat̃.& tertio pedato quoq; usurpabãt.Cato igit̃ tertio pedato bellũ nobis facẽ,hoc ẽ tertio reuersi.Pedare ẽt substẽtaculũ uiti,aut alteri arbusculæ,ex quo uineæ hmõi pedatæ dicũt̃. Ply.Aut pedatæ uineæ simplici iugo.& pedamẽtũ dr̃ ip̃m substẽtacũlũ.idẽ.Castanea pedam̃tis oĩbꝰ p̃fertur. A qbusdã ẽt pedamẽ uocatur. Columella.Cũ cõstituẽdis uineis.q̄ uidebãt̃ utiliter p̃cipi posse disseruerimꝰ, pedãpioꝝ.iugerũq;.& uiminũ,pspiciẽdoꝝ tradẽda rõ ẽ.itẽ pedã hũanũ uestigiũ uocitauere. A pede ẽt suppedito deducit̃ qđ est abũdãter p̃beo.ita ut etiam

sub pedibus ponere uideat. a quo suppeditatio deducit. Quoniã uero stãdi fundamẽtũ pes ẽ factũ ẽ ut in ædificiis area pes magn⁹ appellet, ut q̃ negociũ instituit, Pedẽ posuisse, q̃si fũdamẽtũ fecisse dicat, pes ẽt mẽsuræ genus est, de quo supra dixim⁹. itẽ funis quo ĩ naui tendit uelũ, & uulgo podia dr̃. Vir. Vna oẽs fecere pedẽ. Plau. ẽt remos nauiũ pedes appellauit. itẽ pes ẽ cõiũctio duarũ, aut triũ, aut pluriũ syllabarũ metrica rõne cõposita. ut spõdeus. trocheus. dactil⁹. & hmõi. Vir. Ferte simul fauniq; pedẽ, hoc est metricã cõpositionẽ. uñ pedestris orõ dr̃ numerosa. & secũdũ metricã rõnẽ cõposita, q̃uis nõ sit carmẽ. Pes ẽt fœdũ capitis animal uocat, & per diminutionẽ pediculus dictus a pueris, q̃ hac sorde p̃cipue scatẽt. παῖσ. n. græce puer ẽ. unde ab agẽdis, hoc est a ducẽdis pueris pedagogi appellati. Ab hoc deriuat pedicosus. Plau. Pedicosus, squallidus ubi me uidit caput scauit. pedes legit. & pediculosus. & pedicularis morbus, quẽ græci Phthiriasin uocãt. & pedid⁹, qđ ẽ sordid⁹, atq; absolet⁹. & pedor, qđ squallorẽ ĩ aĩali, atq; oẽm ĩmũdiciã significat. Luca. Longusq; in carcere pedor. Cice. Pedões muliebres. idẽ. barba pedore horrida. a quo pedicosum dr̃, qđ mali odoris ẽ. Varro de re rustica. Solida terra pauita maxĩe si ẽ argilla, ne situ pedicosa ei⁹ grã oblitiscãt. Hĩc ẽt pedo uerbũ, qđ ẽ crepitũ uentris emitto, qđ ut facere in cõuiuio liceret edicto Claudi⁹ princeps statuit, qđ piclitatũ quẽdã p̃ pudore ex cõtinẽtia reperat. Pediculi terræ ab eorũ, quos dicim⁹, similitudĩe uocãt scarabei terrestres ricino similes, q̃ a corniculis, q̃ gerũt, ẽt tauri noĩant. Sũt & maris pediculi a similitudine pediculorũ capitis dicti, qb⁹ ad uaria medicamẽta utũt. Præterea pedico uerbũ, qđ ꝓprie significat puerũ cõprimo, sed inter clunes, & fœmina. Nã intra podicẽ nõ pedicare, sed p̃cidere dr̃, q̃uis aliq̃ñ cõfundãt. Ab hoc p̃dicões dicũt, q̃ puerorũ amores sectãtur, & dici latĩæ puerarii p̃ñt. itẽ pedagog⁹, is cui ducẽdorũ puerorũ custodia dat. Sue. tñ pedagogiũ ꝓ puerorũ cõcubitu usurpauit. Sup ingẽiorũ pedagogia, & nuptarũ cõcubinat⁹ uestali uirgini uim intulit. & pedotriba, siue pedotribes litterarii ludi p̃ceptor. & pæderos lapilli gen⁹. de quo supi⁹ scripsimus. & pædia ĩstitutio ĩ bõas artes. & Pedaret⁹ ꝓpriũ uiri nomẽ ἀπὸ τῆς παιδείας καὶ ἀρετῆς, hoc ẽ a disciplina, & uirtute deductũ. Pes uero a græco deducit, qđ ẽ πούς. uñ tripus tripodis deriuat mẽsa triũ pedũ. & monopodiũ mẽsa uni⁹ pedis, q̃le CN. Manlius asia deuicta triũpho suo æratũ prim⁹ inuexit. monopoliũ uero dr̃ uel cũ un⁹ solus aliqđ gen⁹ mercaturæ uniuersũ emit, ut sol⁹ uẽdat, Præciũq; suo mõ statuit, uel plures simul idẽ fecere, quo cari⁹ uẽdãt, dictum ἀπὸ τοῦ μόνος qđ ẽ sol⁹, & πωλοῦμαι uẽdo. De tripode apollinis multa tradũtur, sed illud ĩter plures cõstat. Tripodẽ hũc uas aureũ fuisse, q̃ & ab ansa ara, ut supra dixim⁹ appellat. Triũpedũ a Vulcão fabrefactũ, ac ꝓ mũere datũ pelopi dũ uxorẽ duceret. Eũ demũ ad Menelaũ p̃uẽisse, raptũq; cũ Helena ab Alexãdro in coũ mare a lacæna fuisse iactatũ, qđ rixarũ cãm eẽ diceret. ĩteriecto deĩde tpe cũ ionici q̃dã adolescẽtes iactũ retis a piscatorib⁹ Milesiis emissent, hunc tripodẽ eductũ fuisse, ac ꝓpterea ortũ ĩter eos certamẽ, qđ piscatores pisciũ ñ auri capturã, pactos se eẽ dicerẽt. Iuuenes uero q̃cq̃d captũ forẽt, suũ eẽ cõtẽderẽt. Nec añ sedatã litẽ, quã milesii delphos miserẽ ubi rñso ab Apolline accepto illi⁹ eẽ tripodẽ debere, q̃ sapiẽtia oẽs excelleret, mox thaleti datũ tripodẽ fuisse. hũc Chiloni tãq̃ sapiẽtiori misisse. Chilonẽ alteri. illũ alteri rursus dõec ad solonẽ uẽtũ ẽ. Hũc qđ deũ oẽs sapĩa excellere existĩaret, tripodẽ delphos misisse. hæc urbs erat in mõte Parnaso ubi tẽplũ Apollinis Delphici in rupe undiq; patenti, tã urbẽ q̃ tẽplũ defendebãt nõ muri, sed p̃cipitia. Dubiũ utrũ maiestas dei, an situs loci magis miraculo esset, media saxi rupes in formã theatri recedebat, ubi sonit⁹ & uoces multiplices audiebãt. in huius urbis anfractu media fere altitudĩe exigua plãicies erat, atq; ĩ ea ꝓfũdũ terræ foramẽ ĩ oracula patens. ubi trip⁹ erat, hoc est cortina aurea puluerib⁹ plena, ex q̃ pflãs spũs mulierib⁹, q̃s a Phœbo phœbadas noĩabãt. oracula p̃bebat, q̃ mox ille uersibus cãebat. Aristophães. ὅς θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου, hoc est q̃ uaticinat ex tripode aureo. idem, οἱ δ' ἦλθ' ὁ Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν στεμμάτων, p stẽmata. n. hoc ẽ corõas cortinã ĩtelligit, qđ uas id rotũdũ est, tres pedes hñs ad corõæ similitudinẽ, in hoc uasis genere lanæ infici colorib⁹ solẽt. & oleũ dũ oliuæ præmũt, fundi & aq̃ calefieri, dcã cortina uel a corio q̃si corina, qđ q̃ nũc ex ære apđ uetustissimos e corio bubulo fiebant, uel qđ hoc uase ĩ cortibus uillaticis. (Sic. n. uillarũ spatia intra maceriã uocãt) ad calefaciẽdas aq̃s uterẽt. & uina decoq̃nda, & reliquos uillæ usus. Ply. Hæc oĩa pariter decoq̃bãt decies deferuescẽte cortina, atq; diffũdebãt, ĩueterabãtq;. idẽ. ita despumatis subinde carnib⁹ q̃s hæsisse uẽis necesse ẽ. decimo fermè die liq̃tis cortina uelus elutriatũ mergit in expimẽtũ. idẽ. At tyri⁹ Pelagio primũ satiat ĩmatura, uiridiq; cortĩa, hoc ẽ noua, & nõdũ ĩfecta. idẽ. Fit ẽt atramẽtũ apđ infectores ex flore nigro q̃ adhærescit æreis cortinis. idẽ. oleũ ĩ cõchas aut plũbeas cortinas fũdẽdũ. ære. n. uitiari cõstat. Cato, cortinã plũbeã ĩ lacũ põito, quo oleũ defluat. solebãt ãt hmõi Tripodes, siue cortinæ in tẽplo Apollinis delphici dicari. Ply. Ex ære factitauere & cortĩas tripodũ noĩe Delphicas, qm̃ dõis maxĩe Apollinis delphici dicabãt. Eãt nũc Serui⁹, & q̃ eũ sequũt, cortinãq; locũ, siue cauernã eẽ dicãt, ĩ q̃ oraculũ dabat. diciq; uel qđ Apollinis tripus corio Phitonis tectus erat, uel qđ certa illic rñsa tradebant, q̃si Certina, uel se

cundũ græcã etymologiã, qđ puellã extenderet, ſiquidẽ κόϱην græci puellã uocant, τείνειν tendere dicũt, uel qđ cor illic uatis teneretur. Nos probatiſſimos ſeq autores, & quoad ei⁹ fieri poteſt ueritatẽ legẽtibus oſtẽdere conemur. Nã qđ apud Varronẽ cortinã ſcriptum ẽ a corde dictã, Mãifeſtus librarii error eſt, & pro corde corte ſcribẽdũ. Cortyna uero ſiue Cortyna (utroq; enim modo ſcriptũ cõperimus) inſignis urbs Cretæ inſulæ fuit, quã præterlabit̃ Læne⁹ amnis p quẽ Europã tauri dorſo uſq; ad eã urbem uectã fuiſſe pdiderunt. iuxta hãc naſcũt̃ calami, quibus p ſagittis utũtur, uñ dicũt̃ gortynii. Vir. Spicula torq̃bat Lycio Gortynia cornu. in huius urbis agro armenta ſolis quõdã fuiſſe cõmemorãt. Ab eodẽ ẽt Polyp⁹ dict⁹ q̃ſi multipes piſcis, de quo ſupi⁹ latiſſime dixim⁹, a quo polypus morb⁹, & is q morbũ patitur polypoſus. Vñ polypoſior, & polypoſiſſimus deducuntur. & polypodiũ herba ſiue q radix eius ueluti cirros ad ſimilitudinẽ polypi piſcis hẽt, ſiue qđ faria ei⁹ ĩdita narib⁹ polypũ morbũ cõſumit. hãc herbã noſtri filiculã nominãt. ſimilis. n. eſt filici, radix Piloſa, coloris intus herbacei, craſſitudine digiti minimi acetabulis cauernoſa, quẽadmodũ cirri polypoꝝ, ſubdulcis in petris naſcẽs, ſiue arborib⁹ uetuſtis detrahit bilẽ, & pituitã ſtomachũ offendit, floret, & tñ ſemẽ nõ fert. itẽ chytrapus chytrapodis inſtr̃m ferreũ, ſup quo chytra, hoc ẽ olla apud ignẽ collocat̃, ut cibi in ea coquãt̃. itẽ. ſciop⁹ ſciopodis. Sũt eni ſciopodes hoĩes, uel potius mõſtra in deſertis indiæ, q in maiori æſtu humi iacẽtes reſupini umbra ſe pedũ ptegunt, uñ nomẽ hẽt. qppe græci σκιὰν umbrã nominãt. itẽ podia funis in naui, de quo diximus, quẽ nr̃i pedẽ nominãt, & podiũ loc⁹ extra domũ priuatã publicãue porrect⁹ iſtar pulpiti. ex quo ſpectare ſolem⁹, q̃ extra gerunt̃, qđ ĩ eo pedibus hæream⁹. Iuue. Oĩbus ad podiũ ſpectãtibus, & podaris talaris. Apule. Podarẽ tunicam ſumẽs. & oedip⁹, pp pedũ tumorẽ. οἶδμα enĩ græcæ tumor dr̃, πούς pes, hic thebaꝝ rex fuit, Laii filius, & iocaſtæ, quẽ cũ pregnãs mater utero gereret, de futura ple conſuluiſſe Apollinẽ pater dr̃. cũq; rñſum ab eo accepiſſet, mori eũ manu naſcituri infantis oportere, natũ cuſtodi armẽtoꝝ ſuoꝝ necandũ tradidit, q dũ ætati cõpatit̃, & ſimul regi obtẽperare cõtẽdit. pforatis infantis pedibus, & trãſmiſſo uimine ſuſpẽdit ad arborẽ, q̃ſi mox ĩedia morituꝝ. Seneca. Me deo teſte dãnauit parẽs, Calidoq; teneros trãſiit ferro pedes. Et ĩ alta nemora pabulũ miſit feris. Sed cũ forte ea trãſiens Phorbas Polybi Corinthioꝝ regis paſtor infantis uagitũ audiſſet, eo extẽplo, pfectus pueꝝ pedib⁹ iã tumẽtẽ cõciſis uinculis ſubſtulit. & Corinthio cuidã dõauit, q cum lætus accepit, & ad Meropẽ Polybi regis uxorẽ pductũ, qđ liberis careret, dono illi dedit. Hæc cũ uiro pariter q̃ſi filiũ cœlitus miſſũ educauit, & a pedũ tumore uocauit oedipodẽ, nr̃i ẽt oedipũ dicũt. hic cũ aliqñ Thebas prexiſſet, cõpta ibi ſphinge eius ænigma diſſoluit, ac mõſtrũ interemit, uñ obſcuraꝝ reꝝ interpres ẽ dictus. Terẽ. Dauus ſum. nõ Oedipus. Plau. Nã iſti qdem heraclide oroni. Oedip⁹ opus ẽ cõiectura, q̃ ſphĩgis ænigma diſſoluit. Sphĩx mõſtroſũ æthiopiæ aĩal ẽ, e ſimiaꝝ genere fuſco pilo, mãmis ĩ pectore geminis, ad hoĩs ſpeciẽ accedẽs, ſolo pilo, & ſolitudine ferã aſſimilant poetæ faciẽ hr̃e uirginis fingũt, pẽnas auiũ. pedes leonis. Diodorus. Oedip⁹ orta ĩter phocẽſes ſeditiõe ira accẽſus Laiũ parẽtẽ inſcius occidit. Sphinx belua biformis thebas eo tpe ueniſſe tradit̃, p̃poſuiſſeq; ænigma, qđ q nõ ſolueret, piret. ĩde pleriq; ob rẽ ãbiguã, ac pobſcurã interẽpti. Soluẽti iocaſtæ cõnubiũ, & Thebaꝝ regnũ ppoſitũ p̃miũ erat, p̃ter Oedipũ ſoluere potuit nemo, id erat hmõi. Q đ nã aĩal bipes, idẽ tripes, ac q̃drupes foret. Cæteris ãbigẽtib⁹ oedipus hoĩem eẽ aſſeruit, qđ infans q̃tuor pedib⁹ obrepat, & ãnis cõfirmatus duobus incedat, Senior tribus. qm̃ Scipiõe q̃ſi tertio pede utat̃, Sphinx ſuo iudicio uicta ex æditiore loco ſeſe p̃cipitẽ dedit. Oedipus iocaſtã neſcius matrẽ eſſe. ſiqdẽ ab oĩbus Polybi corinthioꝝ regis filius putabat̃ duxit uxorẽ, & Thebaꝝ impiũ adeptus eſt. Auſonius. illa ẽt thalamos p terna ænigmata q̃rens Qui bipes, & q̃drupes foret & tripes oĩa ſolus teruit aoniam uolucris. Leo. uirgo triformis. ſphĩx uolucris pẽnis, pedibus fera frõte puella. Verres ſphĩgẽ ex ære corĩthio habuit, reo in puincia ablatã, pp quã Ci. illo iudicio in altercatiõe negãti ei ſe ænigmata ĩtelligẽ ĩmo uero ĩtelligẽ deberes inq̃t, qm̃ ſphingẽ domi habes. Ab oedipus oedipodionius deducit̃. Luca. Oedipodiõias infœlix fabula thebas. Et Melãpus ppriũ nomẽ q̃ſi caprĩos pedes hñs. Hic uates fuit ĩſignis (ut Home. refert) q iphanaſſã Proeti filiã duxit uxorẽ. Proetus Abãtis argiuoꝝ regis filius fuit eiq; in regno ſucceſſit. Vxorẽ hũit Antiã, ex q̃ filias q̃tuor genuit. maerã. euryalẽ. lyſippẽ, & Iphianaſſã, q̃ cũ Iunoni ſe in pulchritudine p̃tuliſſent, indignata dea furorẽ eis iniecit, ut ſeſe uaccas eſſe exiſtimarent. Vir. Proetides implerũt falſis mugitib⁹ auras, Hoc Pherecydes tradit. Oui. uero ob ſpretã uenerem eas prĩo in uaccas, mox in lapides cõmutatas affirmat. Addit pherecydes proetũ ſiqs filias curaret, p̃miũ ei ppoſuiſſe, regni ptem, & filiæ quã eligeret, ſtabile cõnubiũ. itaq; Melãpodem fama diuĩatiõis clariſſimũ dato Elleboro eas ſanaſſe, qđ ab eo cognominatũ eſt Melãpodiũ, Sibiq; in uxorem elegiſſe iphianaſſam, ex q̃ Antiphatem, & Mantiũ pcreauit. Antiphates uero genuit Oicleũ. Vitruui⁹ architectus illas a Melãpode Clitoriũ arcadiæ oppidũ ductas tradit, ut ab ebrioſitate liberarentur. eius furoris cãm uinũ eſſe exiſtimãte. Etenim Clitorii ſpelũcã eſſe. ex qua pfluens nitidiſ

fimus

simus riuus facit potātes ex eo uinū odisse, ob quā cām in eius speluncæ fornice extare græcas litteras significātes eā aquā nō eē potabilē, sed uiribꝰ inimicā. Quod Oui. quoq; uiꝛ sensisse. clitorio qcūq; siti de fonte leuauit. Vina fugit, Gaudetq; meris Abstemiꝰ undis. Itē a ποῦς ποδὸς. Podagra, qđ ē uitiū articuloꝝ ī pedibꝰ, quēadmodū chiragra ī manibus. Vn̄ podager, & chirager & chiragricus dn̄r cōposita noīa a pede manuq;, & atrocitate doloris, ꝗ a græcis ἀγρία dicitur. maximū. n. dolorē affert hmōi morbus. Ouid. Soluere nodosam nescit medicina podāgrā. raro āt uel castratos uel pueros, an̄ fœmīæ coitū, uel mulieres, nisi supp̄ssis mēstruis tētat. Quidā cū asinino lacte epoto sese eluissēt ī ꝑpetuū hoc malū euaserūt. Alii cū toto āno a uino mulso, uenereq; sibi tēperassēt, adepti sūt totius uitæ securitatē. M. Agrippa supmis ætatis suæ annis hoc morbo grauiter cōflictatus, cū ꝑpeti amplius tm̄ dolorē non posset medici cuiusdā portētoso cōsilio, ignorāte id diuo Augusto, in acetū calidū crura dimersit. sicq; ī totū liberatꝰ est. Et sextus Pōpeius Hispaniæ citerioris princeps, cū horreis suis uentilandis præsideret, correptus podagræ dolore sese in triticū sup genua dimisit, leuatusq; mirū īmodū dolore pedibꝰ ita siccatis, hoc postea remedio usus ē. cōstat apud græcos chira manū uocari, a quo chiromantia dr̄ diuinatio, ꝗ ex linearū, ꝗ ī manibus sunt, īspectiōe fieri solet, sicut necromātia, ꝗ fit ex īspectiōe cadauerū. hydromātia ex īspectiōe aq̄rū. Geomātia ex īspectiōe terræ, seu figurarū ī terra descriptarū, a qbꝰ chiromātes. necromātes. hydromātes. & geomantes appellati. Itē chirothecæ, manuū tegmīa. & chironomꝰ, ꝗ manibꝰ gesticulaꝛ, & ludit. Iuue. Chironomō Lædā molli saltāte batyllo. & chironomas eiusdē significatiōis. Idē. saltātē spectās, & chironomāta uolāti cultello. & chironomia Lex. gestus, ꝗ a Platone ī ꝑte ciuiliū uirtutū posita ē, & chirographum sceda siue tabula manu ꝓpria scripta, ponituꝛq; nō solū ꝓ ipsa tabula, sed ēt ꝓ actione. Nā q chirographū legat, nō tm̄ de tabulis cogitat, sed ēt de actionibꝰ, q̄rū ꝓbatio tabulis cōtineꝛ, & qui chirographū uēdidit palā ē, qđ intelligiꝛ nomē uēdidisse, quēadmodum & nomē legauerit, haud dubiū ē id, qđ ī actionibꝰ erat legasset. & chirodica uestis. & chirurgus, ac chirurgia, de qbus superius disseruimꝰ. Itē ab eodē calopodiū calciamēti genus ex ligno, qđ uulgo soccū, & ꝑ diminutionē socculū uocāt. Pla. Sed hac aut hac socci uideo uestigiū. Ply. Cū & pedibꝰ margaritas, nec crepidarū tm̄ obstragulis, sed totis socculis addūt. & antipodes, ꝗ terrā nobis opposita habitāt, qđ pedes nr̄is pedibus aduersos habeant. ἀντὶ. n. græcū cōtra significat. Apus apodis auis, ꝗ ab aliis cypselꝰ appellaꝛ ita dcā, qđ pedū usu careat, ex hirūdinū genere ē, maior alis. uolat plurimū, nidificat ī scopulis, atq; æditioribꝰ domibꝰ, hæc ē, ꝗ toto mari cerniꝛ. Quies ei nisi ī nido nulla, aut pēdet, aut iacet. Itē struthopus q̄ppe ī meridianis īdiæ fœmīæ sūt adeo parue, ut Struthopodes appelleꝛ, q̄si passerculi pedes. siq̄dē græci ϛρουθὸν passerem uocāt. Item pezitæ fungi, ꝗ sine radice, aut pediculo nascunꝛ, ut supius diximꝰ, q̄si pedestres, πεζὸς. n. pedester dr̄, un̄ πεζῖται dicti, qđ nō tollūt se altiꝰ a terra. Itē Podaliriꝰ ꝓpriū nomē a pedū magnitudīe. Esculapii filiꝰ fuit, & frater Machaonis medicinæ artis p̄clarus. Martia. Enterocelarū ferꝛ, Podalirius hermes. Oui. Quātus apud danaos Podalirius arte medēdi, Automedon curru, tātꝰ amator ego Automedon Achillis auriga fuit. poetarū, & p̄sertim Homeri carmine īsignis. Itē podex posterior ꝑs corpis pudēda, qđ ex ea pedes fluere uideanꝛ. Iuue. Et podicæ læui cæduntꝛ tumidæ medico ridēte mariscæ. Circuit hūc cōglobata ī nates caro sedēdi officio aptissima. ꝗ a nitēdo nates dn̄r. Quippe ibi caro firmior ē q̄ ī cæteris mēbris, ne p̄mēte corpis mole cedeꝛ ossibus cogaꝛ. DIVES. Oī ludoꝝ genere abūdās. CIRCO. Circus locus erat muris septus, ī quo eq pugilesq; exercebanꝛ, ita dicti a circēsibꝰ ludis, q ī eo fiebāt. Circēses āt appellati sunt, q̄si circumenses, ꝓpterea qđ rudis uetustas cū nōdū loca huiuscemodi ludis apta ædificasset, iter enses, & flumina eos celebrabant, ut ab utraq; ꝑte eēt ignauiæ p̄sens piculū, disponebaꝛ āt circus ī formā spatii oblōgi, & ī sūmitate circi carceres erāt, un̄ eq curribꝰ iūcti ad cursū mouebāꝛ, & cū ad sūmū deuenissēt reuoluebāꝛ, donec ad priorē metam deuenirēt. in circuitu uero spectacula ædificabanꝛ, e qbus ꝓspectare patres atq; eqtes possent, spectacula ipsa Fori appellabanꝛ. Liui. Tū primū circo, qui nūc maximꝰ dicitur designatus ē locus, diuisa loca patribꝰ, eqtibusq; urbis, ut spectacula sibi qsq; faceret. Idē. Spectauere furcis duodenos ab terra spectacula alta sustinētibꝰ pedes. Ludicrū fuit eq, pugilesq; ex etrutia maxīe acciti. Solēnes deīde ānui māsere ludi Romani magniq; uarie appellati. Naturalē circū elegātissime descripsit Virg. Hoc pius æneas misso certamine tēdit. Gramineū ī cāpū, quē collibꝰ undiq; curuis. Cingebāt siluæ, mediaq; in ualle theatri. Circus erat, quo se multis cū milibꝰ heros cōsessu mediū tulit extructoq; resedit. Hic ꝗ forte uelit rapido cōtēdere cursu. Inuitat p̄tiis aīos, & p̄mia pōit. Tris Romæ circos fuisse legimꝰ. Maximū. Flaminiū, & Nerōis. in hoc ultīo īgētē fuisse obeliscū cōstat, quē nūc Romæ ī uaticano cernimus, Diuus Cæsar circēsibꝰ ludis spatiū circi ab utraq; ꝑte ꝓduxit, & ī gyꝛ euripo adito q̄drigas, bigasq;, & equos desultorios agitari fecit a nobilissimis iuuenibus. proprie āt circus appellaꝛ oīs in gyrū ambitus, eiusq; diminutiuum est circulus. definituꝛq;. Circulus ē figura plana una tm̄ linea cōtenta. in cuius medio punctus ē. a quo oēs lineæ ad circūferē

tiā ductæ īter se sunt æq̄les,& ita a globo differt,qđ circus ē rotūda planicies.Glob⁹uero(ut supra diximus)corpus solidū undiq; rotūdū,quē græci sphærā appellāt. A circus fit circinus instrumētū,quo circuli uertēdo designant.& circulator,quē Paulus iuriscōsult⁹dicit eū eē, q serpētes,circūfert ac ꝓpōit,qđ si cui ob eoꝝ metū dānū fuerit,ꝓ mō admissi punit,cuius fœmininū ē circulatrix,qđ significat eā,q̄ lucri gr̄a p urbē uagat,& saltādo uel alio ludicri genere aucupat gr̄am spectatoꝝ.& circulati aduerbiū,hoc ē p circulū.Sueto.in sūmo publico luctu externarū gētium multitudo circulatim suo quæq; more lamētata ē. & Circites circuli ex ære facti. Circuli ēt pastilli dicti,q mista farina,& caseo & aq̄ ī circuitum æq̄liter fundebant.Hos q̄dā,qđ magis incōdite facerēt lissulas,& semilissulas sabino uocabulo noīabāt. nōnulli ēt globulos a globo farinæ dilatato,deīde elixo,ac caseo supinfuso.ponit tñ aliqñ glob⁹ꝓ multitudine hominū,siue alioꝝ aīaliū,aut alteri⁹ cuiuscūq; rei simul collecta,& quasi cōglobata.Salu.Diuersa uti solet reb⁹ꝑditis cōsilia capessunt,alii fiducia gnaritatis locoꝝ occultā fugam sparsi,alii globis eruptionē tētauere.Globus si ex filo,aut alia simili re factus sit,glomer uocat,a quo glomero,qđ ē īplico,&īglobi,hoc ē sphæræ figurā filū īduco.Ab eo uero agglomero.īplico cōiūgo. Vir. Et lateri agglomerāt nr̄o. & glom⁹ ī sacris crustulū cybi figura ex oleo coctū appellat.& ī sphæricā effigiē cōpono. Glos āt uiri soror appellat,q̄ uox a græcis sūpta ē.Glossa uero līgua ē,a quo glossæ.& glossaria dn̄r interp̄tatiōes,qđ uice linguæ,hoc ē uice doctoris fungātur. & glossema,qđ Quintil.interp̄tat,q̄si uocis munus suscitās.nam epiglossis,qd sit,alibi declarauimus.Et circanea auis,q̄ uolādo circuitū facit.Circū uero,a quo circus deriuat p̄positio ē q̄ tā ī appositiōe,q̄ ī cōpositiōe περὶ græcā p̄positionē significat,ut circūfero.περιφέρω Circū mōtē περὶ τὸ ὄρος.interdū ēt aduerbiū ē locale. Vir. Anna uides toto ꝓperari littore circū.Ex hoc nascit circiter,qđ ꝓ iuxta accipit,& secūdū Priscianū ad tp̄s solū ptinet,ut circiter kal. Ianuarias. Nos uero lōge frequēti⁹ad numerū ptinere cōpimus.Curti⁹.Multi eo bello capti circiter duo milia desyderati. in q̄ significatōe.& circa ab eodē deductū accipit,ut circa foꝝ.circa templū. circa uigiti ānos. Ab hac fit cōiūctio quocirca.ꝓ q̄re.quapropter.Vir.Quocirca cape añ dolis, & cīgere flāma, Reginā meditor.ē ēt qñ circū p̄positiōem ei subiūgim⁹.& circūcirca dicim⁹, qđ significat ἀμφιπερὶ.A circū fit circūeo,qđ & circuo dr̄,a quo circuit⁹ notæ significatiōis,ut circuitores(Vt.Vlpi.inqt)uulgo appellati,q̄bus uestiarii,uel lintearii uestē dāt circū ferēdam & distrahēdā.& circūtego,a quo circūtectū amictus gen⁹,qđ purpurā circū hēbat.& circūago circūtexo.circūsto.circūsisto,de q̄bus supra dixim⁹.& circūfero, qđ mō circumporto,ut supra ostēdimus,mō purgo.lustro.Plau.Pro laruato te circūferā.i.purgabō.Virg.Idē ter socios pura circūtulit unda.nā lustratio a circūlatōe dcā ē,uel tedæ,uel uictīæ.& circūdo circūduco,circūpono notæ significatiōis.& circūscribo,p̄scribo.dāno.& circūuēio decipio.& circūluo.circūfluo.a quo circūluuiū ius p̄dioꝝ.& circūspicio,a quo circūspectus, de qbus supi⁹ disseruim⁹. & circūforaneus,q circū foꝝ uagat,ut aduocationē q̄rat,& circumcido.p̄putia detraho,a quo circūcisi iudæi dicunt,& actus ipse circūcisio.& circūnubo.circūtego eiusdē significationis,& alia pene īfinita cōposita,q̄ cōnumerare nō minus fastidiosū,q̄ lōgū eēt.& cirnea(ut qdam putāt)uas uinariū patēs,ac rotūdū.Plau. Cadus erat uini,uñ īpleui cirneā.Et cirrus capitis crinis, qđ frequēter tortus,& fere ī circulū uersus sit.Cato.Itaq; ambraciæ primū puerilē dētē. Itē cirros ad Apollinē pōere solēt. Ambracia urbs ē Epiri iuxta ateronē nauigabilē fluuiū sita regia olī Pyrrhi.& cincini secūdū quosdā crines intorti,q̄si circīni.uñ circīnato cognomē factum, & circius uētus,de quo supra dixim⁹,qđ oīa turbet,ac circumuertat. AMPHITHEATRO. In quo uenatiōes,& alii ludi exhibebant,referturq; ad id qđ paulo añ dixit.Vidit ī undis.& Thetis ignotas & galatea'feras. FVCINVS.Naumachia diui Claudii,quā ī Fucino fecit. Fucinus lacus ē Marsoꝝ, hi populi Italiæ sunt a Marso Circes filio ortū habētes.uñ marsica uina appellata.Nā massica sunt e massicis mōtib⁹ falerno cōtermina.Mar.de sinuessanis.uenerunt marsica p̄dis.Cōdita quo quæris cōsule,nullus erat,sunt tñ & ī Scythia populi eodē noīe(ut Herodo.testat)In fucio Claudi⁹ prīceps emissariū fecit opus añ ab Augusto marsis negatū,licet maximis p̄cib⁹ petitū fuisset,idq; lucri poti⁹ gr̄a aggressus ē q̄ gloriæ,cū q̄dā ꝓpriis sūptibus emissuros se ꝓmitterēt,si sibi siccati agri cōcederent.ꝑ tria āt passuū milia partī effosso mōte,partī exciso canalē absoluit ægre, & post undecim ānos q̄uis cōtinuis trigita hoīum milibus sine ītermissiōe opantibus. Ante āt q̄ lacū emitteret,Naumachiā cōmisit,sed cum ꝓ clamātib⁹ naumachiariis,Aue īpator morituri te salutāt.Respōdisset,auete & uos.Neq; post hāc uocē,quasi uenia data q̄sq̄ dimicare uellet,diu cūctatus an hoīes igni ferroq; absumeret, tādē ex sede sua ꝓsiluit,ac p ambitū lacus nō sine fœda uacillatione discurrēs,ptim minādo,ptim adhortādo, ad pugnā cōpulit.Hoc spectaculo classis sicula,& rhodia cōcurrerūt duodenariū triremiū singulæ,eiiciente bucinā tritone argēteo,q e medio lacu p machinā emersit. STAGNA PIGRI NERONIS.Pigra stagna,qa Nero marīa aq̄ naumachiā exhibuit īnātibus beluis,quæ aq̄ fluxū nullū hēbat,ut aq̄ Tyberis & fucini,uel pigri Nerōis inqt pp ociū,ac lasciuiā eius.Quippe

epulas

epulas a medio die ad mediã noctem ꝓtrahebat refotus sæpius calidis piscinis, ac tp̄e æstiuo niuatis, cœnitabatq; interdũ, & in publico Naumachia p̄clusa. TACEANTVR. Silentio p̄tereantur. Tacere.n. ꝓprie silere ẽ. Ci. Tacet ipse, cæteros ad loquẽdũ hortaꝛ. Interdũ tñ poniꝛ ꝓ eo qđ est qescere, & securũ esse. Teren. Quin taces? Nã cũ ĩtulerit postea dicã certũ ẽ nõ silẽtiũ, sed securitatẽ ĩpasse. Ab hoc fit tacitus, q̄ nihil loqtur. a quo aduerbiũ tacite. & taciturnꝰ, q faci le tacet. a quo taciturnitas obseruãtiæ genꝰ ĩ silẽdo, ac secreta seruãdo cõstituta. Teren. Sed iis, q̄s sp in te ĩtellexi sitas fide, & taciturnitate. Tacere ẽt aliqñ dicimꝰ, q̄ sine uoce sunt. Vir. Totũq; perrat luminibꝰ tacitus. Idẽ. cũ tacet oĩs ager. a taceo fiũt cõposita obticeo. reticeo. subticeo. & cõticeo, oĩa eiusdẽ significationis. qdã tñ hæc ita distingũt, ut taceamꝰ cõsilia. Virg. Nec tacui demẽs, obticeamꝰ qđ nos pudet fari. Terẽ. Virgo ipsa scissa ueste lachrymãs obticet. reticeamꝰ dolores. Idẽ. Ne uerere, ne retice. Subticeamꝰ non demꝰ rñsũ ad ea q̄ dicta sũt. Plau. Quæ cũ au disset subticuit. Cõticeamꝰ, cũ plures sumꝰ, hoc ẽ simul tacemꝰ. A cõticeo fit cõticesco eiusdẽ si gnificatiõis. & cõticiniũ pria ps noctis q̄ oĩa qescẽdi gr̃a cõticescũt. HAC NORINT VNAM SECVLA NAVMACHIAM Hæc una naumachia digna sit, q̄ ad posteritatis notitiã ꝑueniat.

PERO ME SECVTVM. Præmittit epistolã libro iã tñ a se scripto, & ꝑfecto, qđ facere aliqñ ueteres poetæ cõsueuere, ut Papinius in siluis. Tres autẽ sunt hu us epistolæ ptes. ĩ pria legẽtiũ sibi beniuolẽtiã cõciliat, tale se ĩ scribẽdo secutũ tẽpamẽtũ affirmãs, ut neminẽ læserit. ĩ secũda excusat lasciuiã carminis aucto ritate, dũtaxat poetarum q̄ similia scripsere. in tertia hortaꝛ seueriores, ut a legẽ dis libellis suis abstineãt. IN LIBELLIS. In libris epigrammatũ, quos scripsi. per modestiã.n. libellos hoc est paruos libros appellat. Liber libri ꝓprie pars corticis est, q̄ ligno adhæret, uñ delibrare dicimus ꝓ eo qđ ẽ corticẽ detrahere. & delibratio ẽ ipsa (ut ita dicã) decorticatio. Virg. Huic natã libro, & siluestri subere clausam implicat. Idem. Vdoq; docẽt inolescere libro. Hinc delubrũ secũdũ quosdã, ut superius ostẽdimus. Itẽ liber dictus, in quo scribiꝛ, q̄a añ usum chartæ e corticibꝰ arborꝝ uolumina cõpaginabanꝛ. Vnde & codex ab arborꝝ trũco appellatꝰ ẽ, a quo codicillus diminutiuũ, sicut a libro libellus. poniturq; libellus ꝓ epistola siue tabella. uñ libelliões a ueteribꝰ tabelliões dicebanꝛ. Var. Tũ ad me fuerũt qđ libellionẽ eẽ sciebãt. Librarii uero sunt, q libros trãscribũt, sicut bibliopolæ q̄ libros uẽdũt. βιϐλιον.n. græce liber dr̃. a quo & bibliotheca appellata, qđ (ut ait Vlpia.) mõ locum significat in quo libri tenenꝛ, ut cũ dicimus, in bibliotheca ẽ, mõ armariũ ubi libri seruanꝛ. Vñ eburneã bibliothecã emisse dicimur. mõ copiã ipsam librorꝝ, ut Ptolemæũ regẽ dicimꝰ. bibliothecã oĩum pulcherrimã cõgregasse. & bibliographus librariꝰ. liber ẽt mõ ꝓ ipso ope ĩtegro accipiꝛ, q̄tũlibet sit magnꝰ ẽt si cõtineat æneida & bucolica, & georgica simul, mõ ꝓ certa pte opis, ut Virgilii Aeneis ĩ duodecĩ libros distincta ẽ. Liber uero liberi adiectiuũ ẽ, & mõ eũ significat, q nulli subiectus est. cuius correlatiuũ ẽ seruus, mõ q sine trepidatiõe, aut respectu loqtur, aut facit. interdũ ẽt q curis ac negociis oĩbus solutus ẽ, hæc duo postrema significata p̄clare uno disticho exp̄ssit. Martia. Liber hõ es nimiũ dicis mihi Cheryle sp, hoc ẽ nimiũ libere loq̄ris. In te q̄ dicit Cheryle, liber hõ ẽ, hoc ẽ uacuus negociis, & qđ agat nõ habẽs. Hinc liber ẽt uocatus ẽ Bacchus, q̄ uini inuẽtor fuit, q̄a uino usi libere oĩa loquũꝛ. poniꝛ ẽt aliqñ ꝓ uino, sicut ceres pro frumẽto. Venus ꝓ libidine, uñ extat illud ꝓuerbiũ. Sine cerere & libero friget uenus. ab hoc liberalia liberi festa, q̄ a græcis dionysia uocanꝛ. Itẽ liberi filii dñr numero fere plurali, q̄uis & singulari aliqñ reperiaꝛ. diciturq; ĩ plurali ẽt de uno filio, filiaue. Calistratus liberorꝝ appellatione nepotes quoq;, ac pronepotes, cæterosq;, q ex iis descẽdũt, contineri existimat. Paulus uero iuriscõsultus, eos q cõtra formã humani generis cõuerso more ꝓcreanꝛ, liberorꝝ appellatiõe nõ putat cõtineri, ut si mulier mõstrosũ qđ aut ꝓdigiosũ enixa fuerit. A liber libertas đduciꝛ, quæ seruituti opposita ẽ. Itẽ libertas de eo dr̃, q libere & sine respectu loqꝛ, facitq;, q̄ libet. Hæc a Florentino iuriscõsulto definiꝛ facultas eius qđ cuiq; facere libet, nisi iure ꝓhibeꝛ, capiturq; sp ĩ bonã ptẽ, cũ licẽtia ĩ malã ptẽ capiaꝛ. Quint. Quæ ĩ aliis libertas ẽ, ĩ aliis licẽtia uocaꝛ. Terẽ. Deteriores oẽs sumus licẽtia. Virg. Libertas, q̄ sera tñ respexit inertẽ. Licẽtiã tñ aliqñ ꝓ libertate positã inuenimꝰ. Salu. Romã legatos ire iubet. Agẽdarũ rerũ, ac quocũq; mõ cõponendi belli licẽtiã ipsis ꝑmittit. Libertas ẽt dea ẽ libertatis, cuiꝰ tẽplũ ĩ Auẽtino cõstitutũ fuisse historiæ tradũt. Itẽ a liber libertꝰ deriuaꝛ, q cũ eẽt seruus factus ẽ liber. Vlpia. eũ eẽ libertũ definit, quẽ qs e seruitute ad ciuitatẽ romanã ꝑduxit. a liberto fit libertinꝰ, qđ ẽ adiectiuũ nomẽ, estq; relatiuũ ĩgenui, sicut libertꝰ relatiuũ patrõi. Libertini definiunꝛ, q iusta seruitute manumissi sunt, quẽad modũ ĩgenui, q libera matre nati, nec postea serui facti sunt. Vñ ita ĩterrogare debemꝰ. Est ne ĩgenuus, an libertinꝰ, nõ ãt libertꝰ, & cũ respõsum fuerit. Libertinꝰ, ĩterrogamus cuius libertꝰ ẽ, nõ ãt libertinꝰ. a libertino libertinitas deduciꝛ, sicut ab ĩgenuo ĩgẽuitas. Item a liber fit libero uerbũ, qđ mõ pticulaꝛ ẽ, & significat manumitto, hoc ẽ libertate dono, mõ uniuersale, & significat absoluo. Cicero. Nihil enĩ mihi ãtiquius fuit, q̄ ut te a sceleratorꝝ hoĩum calũniis liberarẽ.

liberare ét aliqñ usurpamꝰ, ꝓ eo qđ ē addicere, uñ ĩ licitationibꝰ rē, q̃ uenalis proposita est, plus offerenti addicere, seu liberare dicimur, & nõ mõ q uẽdit, sed ét q emit rē ipsam sic uẽditã liberare dr̃. Hinc liberatiõis uocabulũ Paulus iurisc̃osul. affirmat eãdẽ ui hr̃e, quã solutiõis. liberata a ueteribꝰ, ꝓ effata, hoc ē locuta usurpari solebat. A libero fit delibero, hoc ē decerno. statuo. capto. n. cõsilio, mẽs a cogitatiõe liberaṫ. Neq; n. probabile mihi uṙ, qđ Festus scribit deliberare a libella, q̃ qd ꝑpẽdiṫ dictũ. A delibero fit deliberatio. Itẽ a liber liberalis qđ mõ ꝓ benigno munificoq; accipiṫ. Vnde liberalitas munificẽtia dṙ, & liberaliter large. magnifice. Itẽ ꝓ misericorditer, cuius cõtrariũ ē illiberaliter, qđ ueteres de eo dicebãt, q excessisset oẽ genus maleficii. Teré. Quã is aspernaṫ tã illiberaliter. Idẽ. Factũ a uobis ĩmisericorditer, atq; si æquũ ē diceṙ magis apte illiberaliter. Et cõparatiua, ac suplatiua eoꝝ liberalior. liberalissimus. liberalius. liberalissime. Vnde liberales disciplinæ, appellatæ sunt, ꝙ sint libero hoie dignæ. mõ liberalis capiṫ ꝓ pulchro & ingenuæ formæ hoie. Itẽ a liber fit liberior, & liberrimꝰ, & aduerbia libere. liberius. liberrime. & liberũ arbitriũ habere dicimur, cũ ĩ ptãte nr̃a ē id facere, qđ uolumus. liberũ ét nobis esse dicimus, ꝓ eo qđ ē ĩ nostra ptãte eẽ. Sũt ét q a liber librã quoq;, de q̃ & eiꝰ deriuatiuis supius locuti sumꝰ deductã existimẽt, qđ ipsa q̃si libera sit, cũ cætera põdera sibi subdita, & in ea ĩclusa sint. Liber ãt a libet deriuatũ eẽ existimãt, qđ hoies liberi agãt, qcq̃d placet. Libere. n. placere ē, qđ uerbũ a labẽdo tractũ eẽ Varro arbitraṫ, qđ q̃ placẽt, in mẽtẽ ꝓlabanṫ. Ab hoc fit libido, qđ significat, qcq̃d libet. Vnde nõ mõ turpiũ, sed ẽt honestaꝝ reꝝ uolũtas libido appellaṫ. Salu. Magisq; indecoris armis, & militaribus eqs, q̃ in scortis, atq; cõuiuiis libidinẽ habent. Teren. Neq; tuæ libidini aduersabor, hoc ē uolũtati. Hinc irã definimus eẽ libidinẽ eiꝰ puniendi q iniuria læsisse uideaṫ. Itẽ auaritiã libidinẽ habẽdi pecuniã. peruicaciã libidinẽ quõcũq; uincẽdi. iactãtiã libidinẽ gloriãdi. Tyrãnidẽ libidinẽ dominãdi. peculiariter tñ libidinis nomẽ trãslatũ ē ad ĩmoderatũ coeũdi appetitũ. Nã cũ simpliciter libido ꝓferṫ, neq; cuius rei sit libido addiṫ, illa ꝑfecto aio occurit, q̃ obscœnæ corporis ptes excitãṫ, hac. n. nulla maior ē uoluptas, nihilq; qđ magis libeat, hæc. n. sibi nõ solũ totũ corpus, nec solũ extrĩsecus, uerũ etiã ĩtrĩsecus, uẽdicat totũq; cõmouet hoiem aĩ simul affectu cũ carnis appetitu cõiũcto, atq; ꝑmixto, ita ut momẽto ipso tpis, quo ad huiꝰ uoluptatis extremũ ꝑueniṫ, pene oĩs acies, & q̃si uigilia cogitatiõis obruaṫ. Ab hac libidinosus deduciṫ, hoc ē ĩ libidinẽ ꝓpẽsus, & libidinose aduerbiũ, molliter, lasciue. Itẽ a libet libẽtia, hoc ē uoluptas. gr̃a. Macro. Cui libẽtiæ gratiæq; oẽs cõuiuioꝝ incognitæ sunt. & libẽs hoc ē uolẽs. facilis. & libẽter, hoc ē grato aĩo. a quo libẽtius, & libentissime. & libitina, q̃ & libẽtia dṙ uenus, siue ꝓserpĩa, uñ ẽt ꝓ morte poniṫ. & qlibet, de quo supius diximus. & quẽlibet, ꝓ q̃uis. quãtũlibet, ꝓ q̃tũ uis. ubilibet, ꝓ ubi uis. uterlibet, ꝓ uteruis. quõlibet, ꝓ quõcũq;. utlibet, ꝓ ut cũq;. licẽtia uero deriuaṫ a licet qđ mõ significat fas ē. Ci. Neq; n. licebat locũ numini cõsecratũ turpi flagitio cõtaminare, mõ facile ē, uel potiꝰ possibile ē. Martia. Piscinã peto, nõ licet natare. Nõnunq̃ cõcedẽtis aduerbiũ est sicut esto. Virgi. Licet ĩgẽs ianitor antro æternũ latrãs exangues terreat umbras. interdũ ē cõiũctio aduersatiua, ut etsi. q̃uis. q̃q̃. de qbus supius diximꝰ. a licet licẽtia deduciṫ, de q̃ pauloante disseruimꝰ. & licẽtiosus, q nimia utitur licẽtia. & licẽter ꝑ licẽtiã, & licito iuste. & ilicet, ac scilicet, & uidelicet, de qbꝰ supius diximꝰ. licẽtiora ét dñr mãcipia nequiora q̃si multa ꝑ licẽtiã faciẽtia. Itẽ licẽtior epistola in q̃ nimis libere scribimꝰ. Ply. Licẽtiore epistola narrare cõstitui. Itẽ liceor deponẽs, & frequẽtatiuũ eiꝰ licitor, qđ licẽtia q̃dã uti ĩ augẽdo ꝑ̃tio uideamur. Est. n. liceri, siue licitari ꝑ̃tiũ augere ĩ auctiõe faciẽda. uñ fit unũ cõpositũ polliceor, qđ ē ultro aliq̃d ꝓmitto. a quo pollicitatio, ꝓmissio. hoc tñ ĩterest ĩter liceri, & licitari, ꝙ liceri ē aut sine respectu alioꝝ emere uolẽtiũ, aut tm̃ semel ꝑ̃tiũ deferre. licitari uero cũ multis, & sæpius ꝑ̃tiũ augere, ut emere uolẽtes ab emendo desistãt. Ci. Nõ licitatorẽ uẽditor, nec cõtra, q liceaṫ emptor apponet. Tali mõ uendere addicere ē, de quo supius locuti sumus. a licitor licitatio deriuaṫ, hoc ē ꝑ̃tii ĩ auctiõe oblatio. Aliqñ tñ sine auctione licitatio fit. Curtiꝰ de Dario, q pollicebaṫ ꝑ̃tiũ ꝓ capite Alexãdri, siqs eũ occidisset. Et cũ habetis inq̃t arma. licitamini hostiũ capita. Itẽ licitari ueteres ꝓ cõgredi, & pugnare usurparunt. Ennius. Pars saxa iactãt, & ĩter se licitanṫ. Ceciliꝰ. cũ Machæra ilcitari aduersũ eũ cœpisti sciẽs. Tractũ ē autẽ hoc a licitãtiũ, hoc ē ꝑ̃tiũ ĩ emptiõe augẽtiũ cõtentiõe. impellit nos cognatio uocabuli, ut postq̃ de libet diximꝰ, de libo ẽt dicamꝰ. libare igiṫ ꝓprie ē leuiter degustare, & quasi primis labris attigere. dictũ (ut qdã putãt) a labiis q̃si labiare. Virgi. Purpureosq; metũt flores. & flumĩa libãt. per metaphorã tñ aliqñ ꝓ leuiter tangere usurpaṫ. Idẽ. Oscula libauit natæ. dehinc talia faṫ aliqñ ꝓ sacrificare. Idẽ. Et pateras libate Ioui. Tibullus. Et quodcũq; mihi pomũ nouus educat ãnus. libatũ Agricolæ poniṫ añ deũ. Hĩc liba dictæ sunt placẽtæ, ex farre, & melle deoꝝ sacrificiis aptæ. Virg. Et adorea liba ꝑ herbã. subiiciũt epulis. Hĩc ẽt libellũ diminutiuum. & libatio. & libamẽtũ, q̃ mõ degustatiõem. mõ sacrificiũ significãt. & delibo cõpositũ, qđ mõ significat degusto. mõ capiṫ ꝓ eo, qđ ē aquã sulco deriuo. interdũ ẽt sacrifico, unde delibatũ sacrificatũ dicimus. delibutũ uero unctũ significat, q̃si oleo ĩbutũ. sed transferṫ aliqñ ad

aium.

aium.Teren.Si te delibutū gaudio reddo,hoc ē pfusum.Sunt q̄ putēt a libo lito quoq; esse deductū,qđ ē sacrificiis deos placo.Virg.Sacrisq; litatis,hoc ē diis placatis.Nos a græco poti⁹ deriuatū putamus.Quippe græci λιτὴν depcationem dicūt.Ab hoc qdā lituū nominatū putant baculū incuruū,quo sedentes augures auib⁹tēpla designabāt,&ab ei⁹similitudine īcuruæ bucinæ genus,qa q canūt liticones dicunt,lituū uocitatā.Nos baculū potius a tuba nomen accepisse existimamus,quēadmodū supius disseruimus.VT Q VISQ VIS DE SE BENE SENSERIT.NON POSSIT Q VERI DE ILLIS.Vt quisqs uitæ cōsciētia securus fuerit nō possit existimare poetā de se locutū fuisse.REVERENTIA SALVA.Honore non læso. Vereri timere est cū pudore quodā erga eū,quē metuim⁹.Vñ qdā hæc ita separāt,ut uereri dicāt eē liberi hoīs. timere serui.qđ ille pudoris,hic pœnæ metu teneat.A uereor fit reuereor,qđ est honoro,a quo reuerētia honor,quē tā ī uerbis,q̄ ī factis alicui exhibem⁹.Vñ rē aliquā turpē noīaturi,dicere solemus salua reuerētia.saluo honore. reuerētia sit auribus nostris.honor sit audientiū aurib⁹.Itē reuerēdus,hoc ē dignus reuerentia.& reuerēter aduerbiū,cū reuerentia.Itē a uereor uerēdus dignus,quē uereamur.& uerenda pudēda.& uerecūdus,modestus,q facile pudore ducit.& uerecūdia pudor.modestia,quoꝝ cōtraria sunt inuerecūdus.& inuerecūdia,hoc ē īpudēs.& īpudētia.Itē aduerbia uerecūde & inuerecūde.præterea uerecūdor uerbū,qđ ē uerecūdia teneor.Ci. Alterū cūctātē,& q̄li uerecūdātē īcitabat.Aliqñ tñ uerecūdus ꝓ audaci,& cōfidēte accipit,siue p antiphrasin,siue qđ uerecūdia abstinētiā scelerū facit.talis uero abstinētia fiduciā.Plau.Sic ē,uera p̄dico,nisi hoc ēt falso dici īsimulaturus es.nimis uerecūda es,salua.integra.illæsa.a sano uero(ut Var.existimat)deducit saluus.Sanus ꝓprie dr̄ īteger . īcorruptus. a quo sanitas,īcolumitas,& sano reditegrō.Et īsanus,demēs,hoc ē q mētē ñ hēt ītegrā. a quo īsania stultitia,q̄ & īsanitas dr̄.Ci.Insipiētia āt q̄si īsanitas,eadēq; demētia. Et īsanio uerbū desipio.interdū tñ īsanire ꝓ eo usurpat,qđ ē carmē cōscribere. Virg.Insanire libet. Nā īsani dicūt enthei,hoc ē deo pleni.Idē. Insanā uatē.Nōnunq̄ ēt īsanus ꝓ magno accipit. Idē. īsani feriāt sine littora fluctus.Itē a sanus uesanus,hoc ē uecors.crudelis.furiosus.a quo uesania.uecordia. crudelitas.furor.Itē sanies,sanguis corruptus,qđ qdā a tabo sic distingūt,ut illud de mortuo, hoc de uiuo dicat.Vir. Et sanie taboq; fluētis,Cōplexu misero lōga sic morte necabat.Itē sane aduerbiū,qđ aliqñ affirmatiue ꝓ eo,qđ ē certe sumit, ut ita sane.Sane uero ꝓprie tñ significat ualde,qm̄ q san⁹ ē,ualidus ē.Sueto.Bellū sane difficile gessit.mō pmissiue accipit qñ aliquid aduersario tribuim⁹.Vt sit,sane ut uis,ꝓ esto ut uis.Et sanates,q supra,infraq; romam habitauerūt,qđ nomē iō ē īditū,qa cū defecissent a romanis,breui post tpe in amicitiā q̄si sanata mente redierūt.A saluus uero fit saluo uerbū,hoc ē saluū facio,a quo saluator, q greæce soter dr̄ , cui⁹ fœmininū ē saluatrix.& salue,qđ uerbū salutātis ē,hoc ē saluus sis.reperiturq; tm̄ salue . salueto.& saluete.& saluifico,hoc ē saluum facio.& saluia herba uulgo nota,qđ diuersos sanet morbos.& saluus.īcolumitas,q̄uis īterdū ꝓ remedio ponit. Vir.Vna salus uictis nullā sperare salutē.ab hoc fit salutifer.salutaris.saluber.siue qđ usitati⁹ē salubris,qđ p̄bet sanitatē,uñ aerē. cibū. potū.locū.multaq; hmōi salutifera salutaria.& salubria dicimus, hoīem uero , ac cætera aīalia sana.Sed utrūq; patit exceptionē.Nā & sanū aerē.sanū cibū.sanū potū.sanū locū dicimus, q̄si salubrē,hoc ē p̄bētē sanitatē. Cōtraq; salubris ꝓ sano accipit.Salu.Gen⁹hoīum salubri corpore.Liui. Grauiore tpe āni circūacto defūcta morbis corpa salubriora eē cœpere. A salubris fit salubritas,qđ sanitatē significat.& salubrior,ac salubèrrim⁹.&aduerbia salubriter. salubri⁹.Itē a salutifer.salutifere aduerbiū.& a salutaris salutariter.Itē a sal⁹saluto,qđꝓprie significat salutē dico,aliqñ tñ accipit ꝓ ueneror. Virg.Tū uero rutuli clamore salutāt.Hic & mortuos,& res ēt inanimatas uenerātes.salue dicere solem⁹,nō salutē imp̄cantes,q̄ nulla ī iis eē pōt,sed uenerationē īdicētes.Idē.Salue sancte parēs iterū saluete recepti.Necq̄cq̄ cineres.Salus ēt dea salutis apud ueteres erat.Vñ salutaris porta romæ appellata ē ab huius deæ æde.Quæ ei ꝓxia fuit.Itē a salus saltē,de quo superius diximus.A saluto uero salutatio deducit.& salutatoriū cubiculū, in quo hoīes salutādi gr̄a cōueniūt.Et insalutatus,q nō ē salutatus.& resaluto,qđ ē eū q me salutauit saluto.a quo resalutator.resalutatrix.resalutatio,sicut a saluto.salutator.salutatrix.salutatio,& obsaluto,qđ ē salutandi gr̄a offero.salutaris herba a qbusdā uocat strumū,quā & strignon græci,& nr̄i coagulū,siue cōseruā noīant,qa cōfractis ossibus p̄sentissimū remedium ē, quēadmodū supius declarauim⁹.& salutaris digitus,quē supra ostendim⁹ ēt īdicē uocari. INFIMARVM Q VOQ VE PERSONARVM.Quia īfimas quoq; psonas non nominat.Persona ꝓprie dr̄ facies cōficta a psonādo.Nā caput,& os cooperimēto psonæ tectū undiq;,unaq; tm̄ uocis emittēdæ uia aptū,qm̄ nō uaga,neq; diffusa ē ī unū tātūmō exitū coactā uocē,& magis claros sonitus facit,ob eā cām psona dicta,o littera pp uocabuli formā ꝓducta,a quo personati dñr,q hmōi psonis tecti sunt.Hic p trāslationē psona usurpat ꝓ q̄litate, q̄ alius ab alio differimus,tū ī aīo,tū ī corpore,tū in extrapositis,q̄ a rhètoribus numerantī attributis psonæ aī, ut quo studiose exerceat,litterarū ne,an militaris disciplinæ,& iracundus ne sit.an mitis luxu

riosus,an tẽperãs. Corporis.ut adolescẽs ne sit,an ætate adultus,pulcher an deformis. Robustus an debilis,extrapositorũ, ut opulentus an paup. Clarus an obscurus, ꝓlẽ habẽs an orbus, hinc figuræ illæ qbus p rostra,siue alias corpis ptes aq̃ e fõtib⁹ defluit psonæ appellãt, & ĩ scœnis histriões psonas accipiũt,hoc ẽ facies,aut serui,aut ãcillæ,aut militis,aut parasiti,aut alterius hmõi,& in uno hoĩe multæ possũt eẽ psonæ, ut psona hoc ẽ facies iracũdi.mitis.læti.solliciti.Itẽ psona pceptoris.mariti.patris.hic grãmatici ĩ partib⁹ oratõis psonas cõstituũt.primam.secũdã.tertiã.uñ psonale,& ĩpersonale uerbũ dicim⁹.& psonaliter.& ĩpsonaliter aduerbia.& iuriscõsulti psonalẽ actionẽ uocãt,q̃ ĩ psonã fit,realẽ q̃ ĩ bona.ĩterdũ tñ psonas,p ipsis hoĩbus ponimus,ut hoc loco,itaq; theologi psonã definiũt naturæ rõnalis ĩdiuiduã substãtiã a persona psonata deducit herba quã alio noĩe arcticũ uocãt,de q̃ supius disseruimus.Sono ãt.a quo psona deriuat,tã priæ q̃ tertiæ cõiugationis inuenit.Ennius.Et sonit,frangunt hastæ, tèrra sudat sanguie. Accius.At ubi curuo littore latratũ unda sub undis labũda sonit.Est ãt sonare sonũ reddere.Sonũ ãt uocamus qcq̃d sensibile auri b⁹pcipimus.a sono sonit⁹ quartæ declinationis. Veteres tñ & in secũda usi sunt.Pacu.Quid nã autẽ hoc soniti ẽ,qđ fores stridunt.Idẽ autẽ & sonũ quartæ declinatiõis usurpauere.Sisena.postq̃ sonu signoꝝ pliũ magno cũ clamore uirorũ cõmissum ẽ.Itẽ a sono sonorus,hoc ẽ grauiter sonãs,estq; tẽpestatis epitheton.Virgi.Luctãtes uẽtos tẽpestatesq; sonoras.Itẽ cõposita.grauisonus. altisonus. armisonus. multisonus. Itẽ absonus, sine sono.Ci.Sed sũt qdã aut lingua ita hæsitãtes,aut ita uoce absoni. & obsonus malũ habẽs sonũ. Var.humili,& obsona,& tremula uoce.Et obsono uerbũ male sono. opsonium uero græca uox est ὀψώνιον,significatq; qcq̃d in cibo additur pter panẽ & uinũ,a quo opsono siue opsonor,utroq;.n.mõ dr,qđ significat conuiuor.a quo opsonator.opsonatrix. opsonatio.Itẽ frequẽtatiuũ obsonito.Neui⁹. Multi mecũ eo die opsonitauere.præterea circũsono. intersono notæ significatiõis.persono ualde sono.insono ĩtus sono.subsono.parũ sono. dissono discordo, a quo dissonus,& dissonãtia.resono sonitũ reddo.Item uoce aliqd exprimo. Virg.Formosam resonare doces Amaryllida siluas.Cõsono cõcordo, a quo cõsonus & consonãtia.Itẽ simul sono. Vñ apud grãmaticos litteræ cõsonantes appellatæ,qđ simul cũ uocalibus sonẽt. ADEO.In tm̃,ut supius dixim⁹.TANTVM.Solũmõ,tã aduerbiũ ẽ cõpandi,a quo fit tãtus.tãta.tãtũ,qđ nomẽ ẽ quãtitatẽ significãs.& mõ demõstratiuũ.Plau.Et tãtũ quãtũ potui pstiti tibi,mõ relatiuũ. Vir. Tãtæ molis erat Romanã cõdere gẽtẽ.Et tm̃ aduerbiũ,qđ mõ usq; adeo significat.mõ solũ,qđ & tãtũmõ dr.a tãtus fit diminutiuũ tãtulus. a quo aliud diminutiuũ tãtillus,hoc ẽ pexiguus,& tãtũdẽ,q̃si tm̃ idẽ.a quo tandẽ,de quo supra diximus,& tantisper,qđ significat tãdiu,postulatq; dũ,p donec,siue q̃diu.Nã & donec duobus modis accipitur.mõ,p quousq;, ut dabo operã uirtuti, dõec moriar,hoc ẽ usq; ad mortem.mõ,p quãdiu,ut dabo operã uirtuti, donec uiuã.i.q̃iu uiuã,eiusdẽ naturæ ẽ dũ.Terẽ. Ego tãtisp dici uolo meum dũ id qđ uolo facis.& tãtope qđ significat tãtũ,tã uehemẽter.tãtũ abest.elegãter accipitur ,p nõ solũ,nõ ẽ.ut tm̃ abest ab officio,ut nihil officio magis possit eẽ contrariũ,uel tm̃ abest,ut officiũ sit.ut nihil officio magis possit eẽ cõtrariũ,hoc ẽ nõ solũ officiũ nõ ẽ,uerũ ẽt nihil magis officio põt eẽ cõtrariũ.Itẽ a tãtũ cõposita fiũt tantifacio.tãtipẽdo. tãtiæstimo,de qbus superius diximus,q̃uis hæc sepata poti⁹ q̃ cõposita uideri possint.MIHI FAMA VILIVS CONSTET. Viliora uideant a me scripta dũmõ neminẽ lædã.NOVISSIMVM. Vltimum postremũ.PROBETVR.Laudet.ob id scilicet, qđ modestiã seruaui. neminẽ nominaui. neminẽ læsi. probare laudare ẽ. Nã ,pbi boni dñr,dicti q̃si ,phibi,qđ se a delinquẽdo ,phibeant.hĩc ,pbitas bonitas.,pbe bñ.,pbare aliqñ demõstrare ẽ,& argumẽtãdo planũ facere,qđ ea laude digna uideant,q̃ ,pbari rationib⁹ possunt.hinc probatio demõstratio dr,& ,pbabile,qđ licet nõ sit uerũ rationibus tñ qbusdã ur psuaderi. A ,pbus fit ĩprobus,hoc ẽ malignus.a quo ĩprobitas malignitas.ĩprobe maligne. Ci.Debes odisse ĩprobitatẽ eius q ĩpudentissimum nomẽ delegerit. Aliqñ tñ ĩprobũ,p sæuo accipimus. Vir. Lauit ĩproba teter ora cruor.Idẽ.Tũ piscibus atris.improbus ĩ gluuiẽ.ranisq; loquacibus explet.aliqñ ,p turpi.Lucil. Oẽs formosi fortes, ubi ergo ĩprobus ẽ.Plau. Improbiorẽ nõ uidi faciẽ mulieris.Quãdoq; ,p neq̃.lasciuo.petulãti.,pteruo. astuto.Pacu.Nemo hoc puero ĩprobior,q̃cũq; uult suadet.Martia.Nihil nasutius ĩprobiusq; est.iterdũ ,p magno. Vir. Labor oĩa uincit improbus.Nõnũq̃ ,p ĩsatiabilis.dãnosus.Idẽ. Nihil ĩprobus anser strymoniæq; grues.Itẽ. Approbus ualde ,pbus. a ,pbo uero cõposita fiũt approbo.& cõprobo eiusdẽ fere significatiõis,& cõtraria hoꝝ reprobo,atq; improbo, qđ ẽ dãno reprhẽdo.qdã ẽt reprobũ usurpãt ,p eo qđ ẽ ĩprobũ.probrũ uero scelus ac flagitiũ significat,& p metaphorã ,p ignominia accipit,quæ ex scelere seq solet,ut datũ ẽ ei ,pbro, hoc ẽ ignominiæ ascriptũ.hĩc ,pbrosum dicimus ignominiosum,& opprobrare ignominiæ obiicere.a quo opprobriũ,p ipa ignominia.Itẽ.exprobrare ignominiosũ aliqd obiicere. a quo exprobratio ipa probri obiectio. Teren. Nã istæc cõmemoratio,q̃si exprobratio ẽ ĩmemoris beneficii.probaticã piscinã in sacris litteris legimus,in q̃ oues abluunt.nõ a ,pbãdo,sed ἀπὸ τῶν προβάτων,hoc est ab ouibus.

est ab oibus. MALIGNVS INTERPRES. Qui ea quæ a me simpliciter scripta sunt, in malã ptẽ accipiat, & a me aliquẽ læsum existimet. interpres ꝓprie dr̃, q in aliqua re agẽda medius est & ueluti cõciliator, & autor, qđ q̃ si præs, hoc ẽ fideiussor sit iter diuersos. Vir. Tuq̃ harũ iterp̃s curarũ & cõscia iuno. Ci. Qui qđ iterp̃tes, corrũpẽdi iudicii solẽt eẽ, qm̃ uero hmõi hoies aios eoꝝ qbus dati sunt interp̃tes, sciscitant̃, & inuicẽ illis exponũt, factũ ẽ, ut iterpres ꝓ eo accipiat̃ q obscura quæq; exponit. Vir. Troiugena interpres diuũ. hinc intep̃tari exponere, & interp̃tatio expositio. Quidã ẽt iterp̃tamẽta usurparũt. Gelli. Ex q̇bus diuersa latiæ linguæ iterp̃tamẽta collegimus. SIMPLICITATE IOCORVM. Puritate epigrãmatũ. simplex ꝓprie dr̃ purus, aptꝰ. & oĩ duplicitate carẽs. Vñ simplices hoies dñr puri, apti nihil tectũ, nihil simulatum hñtes Ab hoc simplicitas puritas. Mar. Vitã quæ faciũt beatiorẽ iucũdissime Martialis hæc sunt. res nõ parta labore sed relicta. nõ ĩgratus ager, focus pennis, prudens simplicitas. pares amici. Itẽ simpliciter. pure. apte. præterea cõparatiua, ac suplatiua eoꝝ simplicior. simplicissimus. simplicius. simplicissime. Veteres ẽt simplicitus pro simpliciter usurparũt. Plau. Sed eũ simplicitus dicã, si opa est auribus. Quẽadmodũ aũt simplicẽ. duplicẽ. triplicẽ. ita simplũ. duplũ. triplũ dicimus. QVI IN ALIENO LIBRO INGENIOSVS EST. Qui scripta ingeniose qdẽ, sed aliter interp̃tat̃ q̃ fuerit sensus auctoris. IN LIBRO ALIENO. In libro alterius. Alius ab altero a quibusdã ita distiguitur, qđ aliꝰ de pluribꝰ dicitur, ut alii uirtutẽ p̃ponũt, alii uoluptatẽ, alii ĩdolẽtiã. alter uero proprie refert̃, ad unũ de duobꝰ, ut Annibal ĩ trãsitu alpiũ amisit alterũ oculũ, siue ad unã duarũ ptiũ. Vir. Aurea mala decẽ misi, cras altera mittã. Aliquãdo accipit̃ pro scđo ex duobꝰ pluribusue, ut hic ẽ alter ãnus belli pũici, idest secũdꝰ a belli origine. Nõnũq̃ pro duo, ut unꝰ aut alter, idest unꝰ, aut duo. Põit̃ tamẽ frequenter alter pro alio. Ply. Tabulas plures pinxit, e quibꝰ unam in foro, alterã ĩ comitiis, duas ĩ Põpeii porticibus uidemꝰ. Aliꝰ aliquãdo pro diuersus accipit̃ ut alia ẽ facies eiꝰ a mea. Ab alter fit alteruter pro eo, qđ ẽ quis e duobꝰ, & altero uerbũ, qđ ẽ uario & q̃si alteꝝ facio, & alternis aduerbiũ pro uicissim, qđ & alternatĩ a q̇busdã dr̃, hoc ẽ p uices, & alterno p uices succedo, a quo subalterno, & subalternatio p uices successio. & altercor iurgor q̃si aduersã ptẽ tueor, a quo altercatio iurgatio. Veteres alterpicẽ pro duplici posuerũt, & altertã pro alterutrã, & alteras pro eo, qđ ẽ alias aduerbiũ, & adulter uir, q cũ alterius uxore se miscet sicut adultera mulier, q̃ miscet se cũ alteriꝰ mulieris uiro, uel cũ uiro nõ suo, a quo adulteriũ ipsũ crimẽ, & adultero uerbũ, qđ aliqñ significat adulteriũ cõmitto. Aliqñ alteꝝ facio corrũpo, cuiꝰ passiuũ ẽ adulteror. hic fit adulterinũ, unde adulterinis clauibꝰ aptũ hostiũ dicimꝰ cũ nõ suis, sed alteriꝰ hostii clauibꝰ usi sumꝰ, & adulteris signis clausã epistolã, cũ nõ scribẽtis, sed alteriꝰ anulo signata ẽ. itẽ adulteriæ claues, & adulterina signa dicimꝰ, quæ uulgo falsa dicũtur. cũ ad uerarũ clauiũ, siue anuloꝝ similitudinẽ, decipiẽdi gr̃a, alias claues, siue anulos occulte fabricauimꝰ. Veteres adulterionẽ pro adultero scripsere, ab aliꝰ uero alienꝰ deducitur, & alieno uerbũ, a quo abalieno, uñ alienatꝰ, & abalienatꝰ, quæ quidã ita sepant, ut alienatꝰ dicat̃, qui alienꝰ ẽ factꝰ. Abalienatꝰ uero, quẽ quis a se remouerit ẽt si nõ sit factꝰ alterius, ab his alienator, abalienator, alienatrix abalienatrix, aliẽatio abalienatio deducunt̃. Ab alienꝰ etiã fit cõpatiuũ alienor. & suplatiuũ alienissimꝰ. itẽ ab aliꝰ aliter aduerbiũ, qđ mõ significat alio modo, mõ ex aduerso & cõtrario mõ. Veteres aliuta pro aliter scripsisse manifestũ ẽ ex græco trãsferẽtes. Hĩc ẽ illud in legibꝰ Numæ Põpili. Si quis aliuta faxit. ipsus ioui sacer esto, & aliquis q̃ si alius quis, & aliusmõi, quasi alteriusmodi, qđ ueteres alimodi dixere, sicut alirei usurpat. Plautus, pro eo, qđ ẽ aliæ rei, & alienigẽa externus, q̃si alibi genitꝰ, uel iter alienos genitꝰ, & alibi aduerbiũ, hoc est alio loco, & alias, hoc est alio tpe, & aliunde ex alio loco, & aliorsum uersus aliũ locũ, & aliubi pro alibi. Alia flumen est. xi. lapide ab urbe distans in uia tyburtina e montibus crustuminiis in tyberim defluens. iuxta quem Galli populi romani exercitum profligarunt, & perendie urbem cœperunt excepto capitolio, unde Aliensis dies obscœnissimi apud romanos oĩs, ob exercitũ fusum apud aliam amnẽ. LASCIVAM VERBORVM VERITATEM. Descriptio est epigrãmatis. Vitæ ueritas lasciuis uerbis expressa. LASCIVAM. Mollẽ. petulãtẽ. Vir. Malo me Galathea petit lasciua puella. Et fugit ad salices. & se cupit ante uideri. hĩc fit lasciuia. hoc ẽ mollicies. petulãtia. nequitia. & lasciuio uerbũ. hoc ẽ per mollicĩẽ & neq̃tiã aliqd ago. & lasciue aduerbiũ. hoc est molliter. neq̃ter. SI MEVM ESSET EXEMPLVM. Si primꝰ epigrãmata scribẽs huiꝰ meditatiõis exẽplũ cæteris p̃stitissem. Exẽplũ ẽ res quæ nobis imitãda proponit̃, utputa ĩ Catone. qui ne turpiter seruiret. mortẽ sibi cõsciuit, differtq; ab exemplari. qđ exẽplar ẽ ipse Cato. a quo sumit̃ exẽplũ. illud cõtẽtũ. hoc cõtinẽs ẽ. itaq; exẽplũ ĩcorporale ẽ. Exẽplar uero plerũq; corpale. Salu. litteras q̃s sibi noie Catilinæ redditas dicebat. earũ exẽplũ ĩfrascriptũ ẽ. hoc ẽ eaꝝ forma ĩfra scripta ẽ. Paulꝰ iuriscõsultꝰ. Si legatũ petat̃. nõ iubet p̃tor uerba testamẽti ædere. iõ fortasse qa hæredes solẽt hẽre exẽplũ testamẽti idest formã Ci. ex his lr̃is. q̃rũ ad me exẽplũ misisti. Plãcꝰ ad Cice. Exẽplar huius cirographi Titio misi. Asiniꝰ pollio. ex lr̃is cognoscẽs. nã eaꝝ exẽplar misi. Hi de pagĩa scripta. qđ corporale ẽ, ĩtelligũt.

illi de sniã,quæ ex pagia pcipit.iterdũ tamẽ exẽplũ pro exẽplari põit.Oui.de libro metamorphoseos.Pluribꝰ exẽplis scripta fuisse reor.exẽplis dixit pro exẽplaribꝰ,cũ eius opis unũ sit exẽplũ.repit ẽt exẽplariũ idẽ significãs qđ exẽplar.Ply.Iuba id omisit ĩ hoc tractatu,nisi exẽplariũ uitiosũ ẽ.exẽplũ ẽt dicit,qđ ĩ oratiõe adhibet rei aut ꝓbãdæ,aut ordinãdæ gratia, definiturq; alicuiꝰ facti,aut dicti ꝓpositio,cũ certi autoris noĩe,uel pticulare ꝓpositũ.pticulare quidã cõtẽdens oñdere,ut oportet a.M.Tullio consule necari Catilinã.cũ a Scipione Gracchꝰ fuerit ĩterẽptꝰ.Exẽplũ ẽt aliqñ pro graui pœna ponit,ut supiꝰ diximꝰ.Plau. Malo exẽplo mulctabo te. CATVLLVS.MARSVS.PEDO.GETVLLICVS.Noĩa sũt poetaꝝ,q epigrãmata ñ sine lasciuia scripserũt.de Catullo scribit Oui.Mãtua Virgilio.gaudet Verona Catullo. Idẽ de Marso & Pedõe. cũq; foret Marsus,magniq; Rabiriꝰ oris.Iliacusq; Macer.sydoreusq; Pedo.Getulici mẽtionẽ Plyniꝰ facit,nec ĩ postremis noĩandus Getulicꝰ,si carminis lasciuia abfuisset.PERLEGITVR. Vehemẽter legit.hi enim & frequẽtius,& libẽtius legunt,q̃ huiusmõi lasciuiam habent.TAM AMBITIOSE TRISTIS.Tanta ambitiõe seueritatem præ se ferens.LATINE Latina lingua,quæ ĩ epigrãmatibꝰ maxime ꝓbat.latiũ ea ps Italiæ ẽ,ubi sunt tyberia ostia, &. Roma terraꝝ caput dictũ,latiũ,qđ illic latuerit Saturnꝰ Iouẽ filiũ fugiens antiquũ latiũ a tyberi,circeos usq; ꝓtẽdebatur,qnquagita millia passuũ lõgitudine tã tenues primordio ĩperii radices fuere.coloni sæpe mutati sũt.tenuere alii aliis tẽporibꝰ aborigines.pelasgi.arcades.siculi arũci.rutuli.& ultra Circeos uolsci.osci.ausones.Vñ latii nomẽ ꝓcessit usq; ad lyrim amnem,q̃ minturnas Coloniã diuidit.Glanicꝰ appellatus,cuiꝰ ĩ ripa tẽplũ fuit Maricæ Nymphæ Minturnẽsis.Horatiꝰ,nã rura quæ lyris qeta mordet.Hãc ex Faũo Latinũ pepisse affirmãt. Virgiliꝰ Maius opus moueo,rex arua latinꝰ & urbes ,iã senior lõga placidas ĩ pace regebat.Hunc fauno & nympha genitũ laurẽte marica accipimꝰ.Minturnæ oppidũ fuit cãpaniæ iuxta paludes,ĩ qbus Syllæ rabiã fugiẽs Marius delituit.Iuuẽa.Exiliũ,& carcer,minturnarũq; paludes,& mẽdicatus uicta Carthagiæ panis,de antiquo latio locutus ẽ Vir.cũ ĩquit.ueteresq; latini. A latio latinus deducit,uñ latina lĩgua,& latine aduerbiũ,a quo latine loq̃,& latinitas,locutio ipsa latina.&Latinꝰ ꝓpriũ nomẽ soceri æneæ,& latina porta de q̃ supra diximꝰ.Itẽ latialis & latiigena ĩ latio gẽitꝰ.latere uero ẽ ĩ occulto eẽ,a quo fit frequẽtatiuũ latitare,a quo latitatio,quæ(ut Vulpiãus inqt,) ẽ turpis occultatio sui.Cato tñ latitauerũt posuit pro eo,qđ ẽ frequẽter tulerunt. a lateo latibulo,& latibulor eiusdẽ significatiõis.Varro,uide ne seruus domi latibulet. Acciꝰ progredere,& ne qs latibulet ꝓspice.ab iis uero latebra,& latibulũ deducũtur. Latebræ ꝓprie hominũ sunt.latibula feraꝝ,hoc ẽ ubi hoies ac feræ se occultãt.Ponit tamẽ aliqñ latebra pro excusatiõe.Cice.Videãt ne quærat latebra piurio,hoc ẽ excusatio,q̃ lateat idest nõ uideat piuriũ.Latibula nũq̃ de hoibus dicũtur.latebræ plerũq; de feris.Liuiꝰ.Inter uepres,& latebras feraꝝ noctẽ unã delituit.Hic latebrosa loca dñr,in quibꝰ sũt frequẽtes latebræ,siue frequẽtia latibula.& illatebro.occulto.abscõdo.Ceciliꝰ,arma plẽriq; abiiciũt,atq; ĩermes in latebris se illatebrãt.Itẽ a lateo latex,qđ ꝓprie aquã significat ab eo,qđ ĩtra terræ uẽas latear.Interdũ tñ ꝓ uĩo ponit.nã & ipsũ ĩtra uuã latet. Virg.Lenæos latices.itẽ a lateo latesco,deliteo.a quo delitesco eiusdẽ cũ suo simplici significatiõis.& latẽter aduerbiũ,hoc ẽ clã,occulte.& laterna,qđ lumẽ ĩ ea lateat,& latro latras,a quo latratꝰ,& latria locus ĩ quo uenter exonerat,de quibꝰ supius diximus.latrare Enniꝰ posuit pro eo qđ ẽ ĩportune poscere.& Lateranus,ꝓprium nomẽ patricii romani,cuius auctoritas maxĩa in urbe Roma fuit.qđ latere frequẽs in ocio soleret.Hic cõsul designatus,adeo ꝓpere iussu Neronis ĩterfectus ẽ,ut ne amplectẽdi quidẽ liberos cõcessũ ei tẽpꝰ fuerit.Aedes eius amplissimæ in urbe fuere,datæ postea a Cõstantino ĩperatore pontifici maximo,& a laterano laterenẽse palatium.& lateranẽsis basilica appellata.NVLLA.Pagina.nulla charta.pagina ꝓprie utraq; ps folii dicit.liber ex foliis cõstat.Foliũ dũas pagĩas hẽt quæ ceratæ olim eẽ cõsueuerũt.ponit tamẽ & pagina aliqñ pro folio.Foliũ a palmarũ foliis, ĩ qbus olĩ scribi solebat,dictũ,folii extremitas margo dicit,põit tamẽ & pro cuiuscũq; alterius rei extremitate,a quo margineũ dicimus.qđ ĩ margine ẽ.Folia uero dicta.qđ græce φύλλα appellãtur una littera detracta,a quo foliosum foliis plenũ.& folianũ unguẽtum,qđ fit nõ ex spica sed ex foliis nardi.& latifoliũ qcq̃d lata folia hẽt.unde quercus genus ex argumẽto latifolia dicit, & aq̃folia genꝰ ilicis a mollicie foliorũ. arcades smilacem uocãt.& quinquefoliũ herba.quæ græce pentaphyllum dicit.exigua mora ꝓducens.quæ fraga uocantur.item alia herba huic similis, qua ĩ acetariis utimur.& millefoliũ siue græce miriophilũ herba quã Achilles Chirõis discipulus ĩuenisse tradit.ideo achilleos appellata.Hac sanasse Telephum proditur.alii primũ ĩuenisse eruginẽ memorãt utilissimã emplastris.iõ pingi solebat e cuspide eam gladii deiiciens in uulnus Telephi.sunt q̃ & utroq; usum medicamẽto scribãt.quidã hanc panacen heracleon.alii syderiten nominant minutioribus q̃ feniculi foliis uestitam ab imo.& trifoliũ herba uulgo nota contra serpẽtiũ ictus.& scorpionum remedium efficax ex uino,aut posca seminis granis uiginti potis uel foliis & tota herba decocta.serpentes nũq̃ ĩ trifolio conspici cõptum

est eiusdem

ē eiusdē semē ex eo gñe, cui minima sūt folia, ad custodiēdā cutis mulierū gratiā, si illinaᵗ utile ꝓdiderūt. Itē ex eo genere, qđ minianthos appellatur, si uigitiquiq; grana seminis sumātur cōtra oīa uenena pro antidoto sufficere. Phyllon uero apud græcos, a Phyllide uocatū putāt. Hæc Lychurgi Thracum regis filia fuit, cui adolescentula successit in regno. & Demophonta Thesei Thracū regis filiū, cū ex bello troiāo rediēs ad eā tēpestate deduct⁹ eēt, ueheměter amauit. cūq; cōnubio iūgi sibi postulasset, idq; ille eēt pollicit⁹, dūmō liceret sibi Athenas antea ꝓficisci & res suas cōponere. qm̄ de interitu Mnestei fratris nūciū accepisset. Tādē Phyllide cōsentiente Demophon Athenas est ꝓfectus. Verū cū tardior eēt ad reditū, illa amoris impatiens, siue ꝙ sperni se a Demophonte existimaret, laqueo se suspendit. & in arborē amygdalū foliis carentem cōuersa est. Mox uero reuersus Demophon, cū re cognita amplexus arborē ac deosculatus foret, folia quasi intellecto spōsi amore emittētē cōspexit. itaq; a Phyllide phylla appellata sunt. a phyllon melissophyllon deduciᵗ herba, de qua diximus. & meláphyllon alia herba urbana. & topiaria, quæ acāthus uocaᵗ, crepidines marginū uestiēs. Alterū eius genus aculeatū & crispū est. alterū lene, qđ pæderoton noīant. & platiphyllon, qđ latiora folia hēat. græce enim πλατὺς latus diciᵗ. genus ē herbæ, quā græci tithymallū. nostri a lacte lactariā uocant. nōnulli lactucā caprinā. huius lacte si inscribaᵗ corpus inspso, cū inaruerit. cinere lr̄æ apparēt. & ita adulteras qdā alloq uoluere, potius q̄ codicillis. gñā ei⁹ multa charatias dr̄ qui masculus existimatur ramis digitali crassitudine rubris. rugosisq; quinque aut sex, cubitali longitudine, a radicis foliis pene oleæ, nisi ꝙ sunt lōgiora, in cacuminibus coma iūci, ex semine cum melle decocto catapocia faciūt. unde uulgo hāc herbā catapuciā uocāt. Succū bibūt in posca, ut purget per aluū. itē in passo aut aqua mulsa, ut purget ꝑ uomitionē. Alterū genus myrsiniten uocāt. alii caryotē. foliis myrti acutis & pūgētib⁹. sed molliorib⁹. fructus nux uocaᵗ. Inde cognomē herbæ græci dedere. qppe κάρυον nucē uocāt. tertiū gen⁹ parali⁹ uocitaᵗ, siue tithymalis folio rotūdo. caule palmū alto. ramis stātib⁹ ab radice quatuor aut qnq; rubētib⁹. semipedali altitudine succi plenis. Quintū cyparissiā noīant. qa folia habet cupressi foliis similia. caule gemino aut triplici. Cætero helioscopio simile, qđ circa oppida nasciᵗ. semine albo, colūbis gratissimo. Nomē accepit. qm̄ capita cū sole circūagit ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν τὸν ἥλιον, hoc ē a cōsiderādo sole. Sextū genus est hoc, qđ platyphyllon uocari diximus. alii corymbitin. alii amygdaliten a similitudine noīant, nec ullius latiora sunt folia. pisces necat. aluū soluit radice uel foliis, uel succo. Septimū dēdroides cognomināt, hoc ē arboreū. Quippe græci δένδρον arborē uocāt. Alii codion a corii similitudine. nā κώδιον pellis diciᵗ in petris nascēs comosissimum ex oīb⁹, hoc quoq; a folioꝝ tenuitate leptophyllō diciᵗ. Etenī λεπτὸν tenue significat. itē a phyllon enneaphyllon herba, q̄ lōga folia nouena hēt causticæ naturæ. imponiᵗ lana circūdata, ne urat latus. Cōtinuo. n. pustulas excitat. lūboꝝ dolorib⁹, & coxēdicū utilissimū. a pāgēdo aūt paginæ dictæ sunt. Pāgere figere ē. uñ uersus pāgi uel figi in cæris dicūtur. Hic ꝑ metaphorā pāgere ēt ꝓ narrare, & declarare accipim⁹. a pagina fit uerbū cōpagino, hoc est cōiūgo. cōnecto. qđ pagīæ simul cōiūgūtur. A pingo uero fit īpingo, qđ ē īfigo. a quo īpactū. īfixū dicimus. & cōpigo. cōiungo. cōpono. a quo incōpactū disiūctū. male cōpositū. & cōpactū cōiūctū. Vir. Est mihi disparibus septē cōpacta cicutis, Fistula. Itē cōpago cōpaginis, quæ & cōpages cōpagis diciᵗ, hoc est cōiūctio. cōpositio. cōfixio. Oui. Atq; ita disparibus calamis cōpagine cæræ inter se iunctis nomē tenuisse puellæ. Pacu. Saluete gemīæ mei cōpages sanguinis. itē cōpactio, idē qđ compago, quæ & pages diciᵗ. itē ꝓpages & ꝓpago, quæ mō significāt uitē uetulā suppressam, ut ex una plures fiāt, ita dicta, qđ porro pāgaᵗ, hoc ē lōge figaᵗ. hinc fit ꝓpago uerbū, qđ ꝓprie significat uitē uetulā supprimo. ꝑ metaphorā tñ accipiᵗ pro extēdo. dilato. unde & ꝓpagator & propagatrix. & ꝓpagatio. & ꝓpago ꝓpaginis pro genere usurpaᵗ. sed cū genus significat, breuis ē. Vir. Sit romana potēs itala uirtute ꝓpago. cū uero uitē, eadē syllaba ꝓduciᵗ. idem. Flexos ꝓpaginis arcus. itē pala instr̄m rusticū uulgo notū. & palā aduerbiū, qđ significat clare. aperte. a quo ꝓpalā eiusdē significationis. & ꝓpalo uerbū manifesto. aperio. & palus aqua in altitudinē & palam latius diffusa. a quo palustre, quod ex palude est. & palla muliebre uestimētū, qđ palā & foris est. & plaustrum, idest currus (ut Varo sentit), quod ex omni parte palā sit, quod in eo uehitur. & repagula, quæ patefaciēdi gratia, ita finguntur, ut cōtrario oppugnētur, hæc & repages dicūtur. Ply. Firmissima in rectum abies, eadē ualuarum repagulis, & ad quælibet ītestina opera aptissima. & pastinum ferramentum bifurcū. quo semina pāgūtur. Vnde & repastinaᵗ dictæ sunt a ueteribus uineæ ueteres, quæ refodiebātur. hæc enim ꝓpria appellatio restibilis uineti erat. Nūc antiquitatis imprudēs cōsuetudo, quicquid emoti soli uineis ꝑparatur, repastinatū uocat. unde quidā repastinari agrū dicunt, cuius habitus fodiēdo mutaᵗ. a quo repastinatio deducitur, qđ aliqñ pro renouatione usurpaᵗ. item pectus, quod costis cōpactum est. & pecto uerbū eiusdem fere cum suo simplici significationis. a quo pecten, qđ fila in telis figat, a cuius similitudine & pecten dictus, qui explicat capillū. item pecten cratis genus dētatæ stilis fer

reis. a quo pectinari terra dicitur. & plectrum, quo fides percutiūtur. Pecto etiā aliqñ pro cōpono accipiť, & pro explico. a quo fit pexo, unde pexæ uestes dñr, q̄ pectine sunt cōtextæ, & pexati appellāť, q pexas uestes īduti sunt. Martia. Pexatus pulchre rides mea Zoile sp. A pecten uero pectinatū dī tectū illud, qđ ad similitudinē pectinis in duas partes deuexū est, ut testudinatū in q̄tuor. pectoriū uero gallicū uocabulū est. & genus quoddā uehiculi significat, quo uti galli solebant. POTERIT ESSE CONTENTVS. Poterit sibi satisfactum putare. cōtentus ꝓprie dī, cui in aliq̄ re etiā parua abunde satisfactū ē. uñ cōtentā naturā paruis ac minimis rebus dicimꝰ, idest cui paruæ, & minimæ res satisfaciūt. Virg. Patriis sed nō & filiꝰ aruis cōtentus. Cicero. Breuitatis cā familia contenti erimus una. Teren. Quia neq; tu uno cōtenta eras, neq; solus dedit. & a cōtinēdo deduciť cōtentus, quasi cōtineat, qđ aīo satisfacit, estq; in hac significatione non participiū, sed nomen. Aliqñ etiā dū nomen ē, pro cōiuncto ac colligato accipitur. Virg. Contenta ceruice trahunt stridentia plaustra. qñ uero ē participiū significat id, qđ cōtineť. Apuleiꝰ. Cuius pecunia oīs parua arcula cōtēta erat. interdū cōtentus nō a cōtineo, sed a cōtendo deduciť, & tūc significat uel extensum. Virgil. Hūc rapidus iādudū arcu cōtenta parato, tela tenens. Lucillius. Hic & musipula cōtenta, ac scorpius cauda sublata, uel festinū, q̇a contendere (ut superius diximus) festinare ē. a quo fit aduerbiū contente. cuius comparatiuum est cōtentius. & superlatiuum contentissime. Cice. Socratem ferunt, cū usq; in Pyreū cōtentius ambularet, q̄si tūq; eēt ex eo, cur id faceret. Hic obiter memorādū ē Pyreū, & phalerā duos celeberrimos portus fuisse duoꝝ millium passuum muro Athenis iunctos. ab isthmo uero quinquaginta duorum millium passuum interuallo distantes. Continere proprie ē ītra se tenere, ut Aegypti partem Asia continet, partē Africa. Aliqñ capiť pro eo qđ est inuitum & quasi repugnantē tenere Terentius. Ruri fere se continebat. Vnde cōtinens, & cōtinentia deducuntur, quæ ita a temperante. & temperantia seperantur, qđ cōtinens prauas q̇dem cupiditates habere pōt, a quibus tamen se uinci nō sinit. tēperans uero habere hmōi cupiditates nō pōt, q̇a in eo habitus q̇dam ē refrenans illas, q ē in cōtinente. Cice. Vt quæ copiis, & opibus ferre uix possumus, ea mansuetudine, & cōtinentia nostra socioꝝ fidelitate tueamur. a cōtinens fit eius cōtrariū incōtinens, & a continētia incōtinētia, quēadmodū a tēperās intēperās, & a tēperātia intēperātia. Itē cōparatiua, ac suplatiua eoꝝ cōtinentior. cōtinētissimus. incōtinētior. incōtinentissimus. p̄terea aduerbia cōtinēter. cōtinētius. cōtinētissime. incōtinēter. incōtinētius. incōtinētissime. Veteres cōtente quoq; aliqñ ꝓ parce, & cōtinēter usurparunt. Plautus. Quāq̄ illū mater arcte. contenteq; habet. Cōtinēs ēt aliqñ ꝓ continuo, ac coniuncto accipiť. Cicero. Itaq; cū exercitū p Cappadociæ partē eam, quæ cū Cicilia cōtinens ē iter faceret. Idē in cōtinētibꝰ q̇dē terris uestrum nomē dilatari pōt. Hinc Vlpianus cōtinētes ꝓuincias uocat, quæ Italiæ cōiunctæ sunt, utputa Galliā, & Germaniā. & cōtinēter aduerbiū ꝓ cōiuncte. cōtinueq; accipiť. Ply. Trium dierū sitī cōtinenter tulit. Itē cū fœminino genere ꝓferť. cōtinēs capiť ꝓ terra, q̄ nō ē insula quā uulgo terrā firmā appellāt, ut ex Sicilia ad cōtinētē parū ītercapedinis ē. Neutro uero gn̄e cōtinēs ꝓ firmamento rōnis a rhetoribus usurpať, qđ græci σωώεχον uocant. Cice. Firmissimā argumentationē noīat. Vt si uelit Horestes dicere eiusmodi aīum matris suæ in patrē suū, in seipsum, ac sorores, in regnū, in famā generis, ac familiæ, ut ab ea pœnas liberi sui potissimū petere debuerit. cōtinēs quoq; participiū ē p̄sentis tēporis, & significat q̇cq̇d aliq̇d continet. Itē a contineo fit cōtinuo uerbū, qđ ē pseuero. perago. Apuleius. Scaphas ascēdere mari itēr continuare. ab hoc cōtinuū deduciť, significatq; id qđ sine interuallo ē, & cōtinuē aduerbiū perseueranter assidue. & continuo alterum aduerbium, qđ similiter pro iugiter, & ī æternū aliquādo accipiť. Virg. Cōtinuo has leges, æternaq; fœdera certis imposuit natura locis. ꝓprie tñ statim significat, hoc est sine aliq̄ tpis ītermissione. Ply. Quod cōmanducatū cōtinuo gingiuā sanat. Quod si negatio addať tam huic, q̄ protinus, idē fere significat qđ nō adeo. Cice. At si illæ seditiōes saluti huic ciuitati fuissent, nō cōtinuo siq̇s motus a populo factus fuisset id. C. Norbano in nefario crimīe, & fraude capitali eēt ponēdū. Quītil. Nō āt ut q̇cq̇d p̄cipue necessariū id ad faciēdū oratorē mximi ꝓtinꝰ erit momēti. Eandē ēt uim hēt interrogatio, quā negatio. Idē. Cōtinuo ne si ille stulte cogitauit, nobis quoq; stulte dicēdū ē. Itē a cōtinuo fit cōtinuatio, hoc ē pseuerantia, q̄ & cōtinuitas a nōnullis dī. cōtineo āt ex con & teneo cōpositū ē. Tenere ꝓprie est apprehendere. detinere. Vir. Nec te teneo nec dicta refello. I. sequere Italiā uētis. Idē. Verum ubi correptū manibus, uinclisq; tenebis. Sed p trāslationē aliqñ poniť ꝓ habitarē, possidere. Idē. Quæ gurgitis huius ima tenes. Aliqñ ꝓ cōpescere, astringere. Idē. Texendæ sepes ēt, & pecus omne tenendū. Idē. Tenuitq; inhians tria cerberus ora. interdū pro tergere. Idē. Amnis abundās, Exit & obducto late tenet oīa limo. Nōnūq̄ ꝓ dirigere. Idē. Sed uos q tādē, q̇bus aut uenistis ab oris. quo ue tenetis iter? qñq; ꝓ ītelligere. Teren. Id paues, ne ducas tu illam. tu aūt, ut ducas. rē tenes. Itē ꝓ remorari. Vir. Hūc phœnissa tenet Dido. & ꝓ īplere. ꝓficeř. Idē. Ni teneāt cursus. Idē. Fugā tenuisse p hostē, hoc ē nauigationē fœliciter pegisse. a teneo tento deriuať. Nā

tēta re

tētare expiri ē,& exquirere,& uerbo,uel quasi manu tenere.Cice.Tētare uolui,an ita dici possent ut ꝓbarēt. Vir. Vix primi prœlia tētant. Quidā tñ non a teneo,sed a tēdo deriuatū hoc uerbum existimāt qđ q tentant quasi manū,aut aliā corporis ptē tēdūt. Ab hoc fit tētatio, & tentamētū,& prætēto,hoc est ante tento. Ply. Cochleæ geminis corniculis prætētant iter,qa carēt oculis .& attēto idē quod tēto. Petronius,dulcibus ac blādis uerbis aīum eius attētās,& ptēto qđ mō est ualde tēto. Virg. Latonæ tacitā ptentant gaudia mētē,mō leuiter tēto .idem. blāda uicissim gaudia ptentāt mentē.itē a teneo tenor,hoc ē ductus,cōtinuatio.ordo.cōcēt⁹. Virg. Aliū ne habuisse tenorem credideri. Tenor ēt accent⁹ uocať,qđ teneat hoc ē dirigat sermonem. Sūt tñ q tenorem a tono deductū uelint,ut supius diximus.qppe græci τόνον accētū dicūt.item tenue secūdū quosdā,qđ quæ tenuia sunt,facile tenēť,& tenitæ quæ credebanť sortium deæ esse,qđ tenēdi haberent potestatē.& tenax,qđ mō significat id,qđ retinet ,ut glutinum tenax,mō parcū,auarǫ. Apuleius,homo diues,sed nimiū tenax.mō constātē.durǫ.pseuerātē.Hora.iustū & tenacē ꝓpositi uirǫ.Virg. Tā ficti,prauiq; tenax,q̃ nūcia ueri. Ab hoc fit tenacior.tenacissimus.tenaciter.tenacius.tenacissime.tenacia siue tenacitas,qđ mō ꝓ perseuerātia & duritia,mō pro parsimōnia accipiť.& pertīax. durus .obstinatus pseuerās.a quo pertinacia duritia.obstinatio animi pseuerantia.itē pertinacior.pertinacissimus,& aduerbia pertīaciter. pertinacius.pertinacissime. Et tenebræ priuatio lucis,qđ teneant,hoc est impediant oculos,& uisum prohibeant,unde tenebrosus,obscurus.& obtenebro obscurefacio,& tenebricosus tenebras faciens,& tenebricor tenebras facio.& tenus præpositio,quæ ꝓpinquitatē significat,& quod dicimus usq; ad.nam quod ꝓpinquū est,quasi tenere uideť id cui est ꝓpinquū. Quidam tamen tenus a tendendo potius dictum uolunt. Quod hæc præpositio extensionem quandā significare uideatur.item a teneo composita fiunt attinet,& pertinet,quæ fere īpersonalia sūt, q̃uis aliqñ personaliter proferanť. Sunt autem eiusdem pene significationis,& significatio eorū latissime patet(ut Pomponius iuriscōsultus affirmat). Nam & ea attinere siue ptiere ad nos dicimus,quæ dominii nostri sunt,& ea quæ aliquo iure possidemus,q̃uis nō sint nostri dominii.itē ea q̃ in nulla nostra causa sunt,sed esse possunt. Hinc aliquādo ptinere ad me accipimus ꝓ eo,qđ est o ffiñ meū esse,siue on⁹ mihi incūbere.itē obtineo qđ ē cōsequor.adipiscor. Abstineo.tēpero.& fere idē,qđ cōtineo.uñ abstinētia fit,quā qdā a cōtinētia nō separāt. Alii uolūt cōtinētiā eē,cū nos a uoluptatib⁹ cōtinemus. Abstinētiā uero pro iustitia accipi,cū. s.abstinemus ab alięis,nulli uim afferētes.nihil cuiq̃ eripiētes. Hīc abstinētes,& cōtinētes dicūť, & aduerbia abstinēter,& cōtinēter,& cōparatiua,suplatiuaq; eorǫ. Detīeo.remoror.occupo.a quo detētor.detētrix.detētio.& detēto frequētatiuū. Substīeo,a quo substēto eiusdē significationis,uñ substētaculū,qđ aliqd substinet.& alio mō fulcimē dŕ. Nā & fulcire sustinere est. Virg. Cœlū q uertice fulcit. Hīc fulcra dicūť sūmæ lectorǫ ptes, qb⁹ thori sustinēť.idē.lucēt genialibus altis Aurea fulcra thoris. Gellius. Ne qđ apud ei⁹ lecti fulcrū capsam eē cōstaret,eam ferre oporteret.a fulcio fit cōpositū suffulcio,quorǫ passiua sunt fulcior. & suffulcior. Varro. Vt maiorib⁹ pticis suffulctæ uites auras nō ptimescant. Distīeo.arceo. repello.extra teneo. Virg. Dū distinet hostē aggere murorǫ. retineo.remoror.teneo.unde retinacula habenæ dicūť ,qđ iis eq,& alia aīalia retineāť. Tenam⁹ nō a tenēdo deriuať(ut qdā p ignorātiā existimāt) sed græca uox ē τεινασμὸς,& morbū significat ī quo æque,atq; ī tormīnib⁹ frequēs desidēdi cupiditas ē,æque dolor,ubi aliqd excerniť,descēdūt āt pituitæ,mucisq; similia,interdū ēt leniter subcruenta,sed his īterponūť nōnūq̃ ex cibo quoq; recēte coacta. Dŕ aūt tenasmus ἀπὸ τοῦ τείνειν,qđ extendere ē,siue qa extēdiť,hoc ē intumescit intestinū,seu qa extēdūt sese premēdo,q conanť excrescere. Veteres tenni aliquādo ꝓ tenui usurparūt. EPISTOLA. Quæ opi ꝓpōiť. Epistola græcū uocabulū est,diciturq; ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν,qđ mittere est. qa ad absentes mittiť .ideo enim inuentæ sunt epistolæ, ut abñtes certiores facere possimus siqd sit,quod eos scire oporteat etiam ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν,qđ ut dixi significat mittere,dicuntur apostoli. T. Liui. Apostolos suos fregit in senatu,hoc ē epistolas. Vñ nunc libelli,q a iudicib⁹ a qb⁹ ꝓuocatum est,ad appellatū mittunť,dicūť apostoli,cū nihil aliud sint,q̃ epistolæ ea quæ in cā acta sunt,iudicātes. latine epistolas,litteras appellamus dūtaxat multitudinis nūero. Nā in singulari littera significat elemētū,ut. A. uel. B. itē manū scribētis. Ci. Nā Alexidis manū amabam,qđ tā ꝓbe accedebat ad similitudinē tuæ lr̄æ. Repiť tñ aliqñ littera in singulari pro epistola apud poetas duntaxat. Ouidius. Quā legis a rapta Briseide lr̄a uenit. litteras ēt uocamus disciplinas,q̃ lr̄arǫ mōumentis cōtinenť. Vñ dare operā lr̄is dicimus,hoc est incūbere artibus q̃ scriptæ sunt.& litteratus uocať,q in litterarū studiis euditus est. cuius cōtrariū est illitteratus,hoc est rudis,īdoctus. Veteres etiam litterosum dixere. Cassius. Homo mere litterosus. A littera fit etiam dimīutiuū litterula.& oblitero uerbum,quod est obscure facio,& ex hominū memoria tollo,quasi e lr̄arū monumētis deleo,qđ uerisimili⁹ ē q̃ qđ scribit Serui⁹ a littore deduci,qa ibi notata,fluctib⁹ æq̃ri solēt. Ab hoc fit oblitteratio. Ab epistola uero epistoliū deriuať,hoc ē ꝑua epistola.& epi

stolaris,unde epistolares chartas,& epistolarē papyꝝ dicimꝰ.Martia.de charta epistolari.Seu leniter noto,seu caro missa sodali.Oēs ista suos charta uocare solet.VEL.Aut.Vel.n.interdū disiūctiua cōiūctio ē,ut hoc loco.interdū ponit̃ ꝓ etiā.Virg.Carmina uel cœlo pn̄t deducere lunā.Ab eo cōposita fiūt uelut.& ueluti,de q̄bus superius diximꝰ.TITVLO.Indice libri.Titulus ꝓprie index cuiuscūq; opis,q græce ἔλεγχος dr̃.unde in statuis,siue picturis titulū dicimꝰ litteras,q̄ uel artificis uel eius cuiꝰ statura,siue imago ē,nomē demōstrat,uel tp̄s quo factū ē,declarat.Sueto.Plurima & amplissima opa īcēdio cōsumpta restituit,sed oīa sub titulo tm̄ suo,ac sine ulla pristini autoris memoria.itē titulꝰ libri dr̃,q uel qualitatē opis uel nomen autoris,uel nūeꝝ libroꝝ ostēdit.Martia.Primus ubi est inq̄s,cū sit liber iste secūdꝰ,q̄d faciā,si plus ille pudoris habet,Tu tn̄ hūc fieri si mauis regule primū,Vnū de titulo tollere iota potes.Dictꝰ āt titulus est a tuēdo q̄si tutulus,qđ tueat̃ factū auctoris.& siq̄s alteriꝰ opus esse cōtēdat,ueri opificis īdicet nomē.Per trāslationē tn̄ ponit̃ aliq̄n titulus ꝓ monumēto.Apulē.Auoꝝ & ꝓauoꝝ titulꝰ Clarus.Tituli ēt aliq̄n uocati sunt milites q̄si tutuli,qđ patriā tuerentur,unde & Titi ꝑnomen ortū.& tutulus uocabat̃ ornamtū capitis flaminicaꝝ,& uitta purpurea īnexa crinibus & in altitudinē erecta,qđ ꝑ eam flaminica a cæteris mulieribꝰ discernebat̃.Tueri ꝓprie uidere ē.Virg.Excipiūt plausu pauidos,gaudētq; tuētes dardanidæ.Ab hoc cōposita fiūt intueor.Obtueor.& cōtueor eiusdē fere significatiōis.Ab obtueor obtutus deriuat̃,hoc ē aspectꝰ.Virgili.Obtutuq; hæret defixus ī uno.Quoniā uero rē nobis carā assidue uidēdo,ꝓtegere solemꝰ,fcm̄ ē ut tueri ēt ꝓ defendere usurpemus.Cice.Vt scirent maiore cura tueri,q̄ parta sunt.Ab hoc deriuatur tutus,qđ mō actiuæ significatiōis est,ut tuta urbs,q̄ nos defendit,mō passiue,ut tuti sumus ab hostibus,hoc est muniti,& sine aliquo ꝑiculo,itē tutor uerbū eiusdē significationis,& Tutor nomē,qđ significat eū q uim ac ꝓtātem habet in capite libero ad tutādū eū,q̄ ꝓp ætatē īfirmā nō pōt se defendere,quæ ꝓtās iure ciuili ei data atq; ꝓmissa ē,a quo tutela ip̄a ius atq; potestas appellata ē.& tutoriū,q̄cq̄d ad tutorē ꝑtinet.itē a tueor æditꝰ q ædes sacras tuet̃,de quo supiꝰ diximꝰ,& tutanꝰ deus,q hoīes tueri putabat̃.Varro.Tutanū deū romæ oēs,q laborāt,inuocāt,& Tutilia dea similiter.idē.Tuā fidē tutilia īuoco,q̄ adesse mortalibus soles.& tuto aduerbiū,hoc ē sine ꝑiculo,a noīe fit tutior.tutissimꝰ,ab aduerbio tutiꝰ.tutissime.SOLENT,Cōsueuerūt,a soleo cōpositū fit assolet,qđ fere usurpat̃ ꝓ eo,qđ est fieri solet.Apule.ingressi oppidū stabulū,ut assolet,ꝑq̄rimꝰ.itē insolēs,qđ mō significat eū,q nō solet.Terē.Quid tu Athenas īsolēs?mō arrogātē,qđ ꝑter legē agat solitā hoc ē humanā & naturalē.Ci.Nec erat uerēdū nec uera ꝑdicās de se nimis uideret̃ aut īsolēs,aut audax,a quo fit insolētia.& insolēter aduerbiū,& cōpatiua,ac suplatiua eoꝝ insolētior.īsolētissimꝰ.īsolētiꝰ.insolentissime.itē a soleo fit solitꝰ.cuiꝰ cōtrariū ē īsolitꝰ.& solitū cōsuetū.un̄ plus solito.& minꝰ solito dicimꝰ.FLORALES.itellige ludos,etenī adiectiuū ē florales.Nā noīa q̄ festos dies significāt,neutralia sūt,carētq; nūero singulari,ut Cōpitalia.Bacchalia.Vinalia.Agonalia.& Floralia,de q̄bꝰ iā dicimꝰ.

ILLIS EPIGRAMMATA SCRIBVNTVR QVI SOLENT SPECTARE FLORALES

Quasi dicat,q pn̄t floralibꝰ interesse nō dedignabūt̃ epigrāmata nr̃a legere.Floralibꝰ,n.nudæ mulieres,& lasciuis uerbis,& obscœnis corpis motibꝰ sine aliq̄ uerecūdia utebāt̃.quāobrē Scipio Nasica senatū caueā theatri ad hmōi ludos celebrādos facere moliētē grauissima oronē cōpescuit.ꝑsuasitq; ne græcā luxuriā hūilibꝰ pr̃iæ moribꝰ pateret̃ obrepe.Tātūq; auctoritas eiꝰ ualuit,ut senatores ꝑ id tp̄s ēt subsellia,q̄bus ad breue horæ spatiū cōgestis in ludoꝝ spectaculo iā uti ciuitas cœpat,deīceps ꝓhibēt appōi,q̄uis ꝑuo tp̄e ea cōtinētia durauerit.SCRIBVNTVR.Cōponūtur,litteris mādant̃.Scribere aliq̄n exarare ē,hoc ē manu ꝓpria lr̃as fingere,qđ ēt librarii faciūt,aliquādo ē cōponere lr̃is mādare,qđ etiā uno dictāte,& altero exarante fieri pōt.Hinc scriptores nō librarii,sed ip̄i,ut ita dicā,auctores opeꝝ dicunt̃.A scribo fit scripto frequentatiuū.a quo aliud frequētatiuū scriptito.& scriptū opus cōpositū.& scriptura ipsa,ut ita dicā exaratio.& scriba,q uel gesta,uel epistolas,uel tabellas scribit,ꝓ̄sertim iussu alterius.unde scribas pōtificis maximi dicere possumꝰ,q litteras eius scribunt.itē scribas librarios,q libros a nobis æditos scribūt.itē scribas tabularios,quos uocamꝰ tabelliōes.& scripturariꝰ,q̄ tabellio ēt uocat̃,qđ scripturis oīa uel urbiū uel ꝓuīciaꝝ gesta publice cōplectāt̃.Lucil.Publicanꝰ uero ut asiæ fiā scripturariꝰ.& scriptio,hoc ē scriptū siue scriptura.Varro.Auarꝰ fœnerator spe lucri rē Scriptiōe duplicarat.Cicero.impulsi sumus ad philosophiæ scriptiōes.& scribello,quo ueteres usi fuerūt pro scribo.a quo cōpositū fit cōscribello.Varro.Astrologi nō sunt,q cōscribellauerūt pingētes cœlū.Præterea a scribo cōposita fiūt ascribo,qđ aliquando significat addo.adiūgo.unde ascripti dicebāt̃.q ī colonias noīa dedissent,ut cæteris colōis adderet̃.itē ascripti milites dicebāt̃,q̄ supplēdis legiōibꝰ ascribebāt̃,quos & ferētarios.& rorarios uocāt.Aliq̄n tribuo īputo.Cicero.Neq;.n.mihi negligētiæ uelim ascribas.Circūscribo deleo,qđ cū delere scriptū aliqđ uolumus linea quadā circūscribere solemꝰ.Perscribo ī totū scribo.Trāscribo,& Exscribo notæ significatiōis describo,qđ ē exprimo,& ꝓprietatibꝰ q̄busdā quasi quadam pi

ctura ante oculos pono.interdũ ẽt depingo,nã & scribere nõnũq̃ pro pingere usurpamꝰ.Ply. de Nicomacho pictore,scripsit & Apollinẽ,& Dianã,deũqꝫ martẽ in leone sedentẽ.Quare & picturas legere dicimus,Virgi.Quin ꝓtinus omnes perlegerẽt oculis,quod ad imitationem græcorꝶ factum est,apud quos γράφειν scribere,& pingere ẽ γραφεὺσ pictor.Graphia pictura, & scriptura.graphis penicillꝰ.Ply.Graphidis uestigia extant ĩ tabulis,ac mẽbranis,ex qbꝰ ꝓficere dicunť artifices.Graphiũ stilus,quo in pugillaribus scribiť,a quo graphiariũ,de quo alibi diximꝰ.itẽ pugionis genꝰ.Suetoniꝰ,Cæsar Cassii brachiũ abrepto graphio traiecit.Zographos pictor aĩaliũ.Zographia aĩalium pictura,Anthropographos hominũ pictor.Ply.Dionysiꝰ nihil aliud,q̃ hoies pinxit,ob qđ Anthropographos cognomĩatus ẽ Rhyparographos sordidarũ rerꝶ pictor.Sic enĩ coguominatus est Pyreicus pictor excellẽs,quidẽ, sed qui tonstrinas,ac sutrĩas.asellos.obsonia.aliaqꝫ huiusmodi humilia secutꝰ ẽ,q̃uis hæ pluris uenire q̃ maxĩæ multorꝶ picturæ ῥυπαρὸν græci sordidũ dicũt.A grapho etiam grãma diciť,qđ litterã significat a quo grãmatice ars litteraria,hoc est quæ in emendate loquẽdo scribẽdoqꝫ cõsistit ,ut litteræ suas custodiant uoces,& uelut depositũ reddant legentibꝰ,& grammaticus notæ significatõis & grãmatocyphon,qui capite summisso,& in genibus papyrꝶ tenens scribit.itẽ a grapho syngraphum scriptura,quæ fit in alicuius rei fidem,& ab aliquibus simul cõscribitur.Sueto.Dubitauit a qbusdã iusiurãdũ,ac ẽt syngrapha rogare,& autographũ scriptura similis manu ꝓpria facta,& autographus adiectiuũ uñ libros Cicerõis autographos scriptos dicimꝰ.Grãma etiã lineã significat,A quo linearis pictura monogrãmos dicta est.itẽ monogrãmi apud nos dicũť, homines macie pertenues,ac decolores,tractum a pictura,quæ priusq̃ coloribꝰ corporeť,lineis ad umbrã fingebať.Lucillius,monogrãmi qnqꝫ adducti pietatẽ iuocãt.itẽ a describo descriptio deriuať,quæ ita a definitione distinguiť,qđ definitio ex genere & differẽtiis constat.Descriptio certis ꝓprietatibus cõtenta est.Præscribo,qđ mõ significat ante scribo,mõ Præstituo, legem ĩpono.Varro.Quoniã præscriptũ erat,ne qs angiportũ trãsgredereť.interdum adiudico,siue præiudico.A quo præscriptio,de qua superius diximus.Proscribo,quod significat dãno,unde proscripti damnati dicũtur.Ply.de Scylla,age nõ exitus uitæ eius omnium ꝓscriptorum ab illo calamitate crudelior fuit.Tractum autem est ab eo,quod ii ꝓprie ꝓscribi dicũť,ut Vlpianus testatur,quorum nomina claris lr̃is,ut de plano recte legi possint,añ tabernã,uel ante eum locum,in quo negociatio exercetur,non in loco remoto,sed in euidenti scribunť,Ab hoc etiam proscriptio,hoc est damnatio deducitur.inscribo modo titulum appono.Virgiliꝰ Dic quibus in terris inscripti noĩa regum nascuntur flores,modo dilacero.noto .uñ ĩscripti dicuntur serui stigmata habentes.Plautus,Corpus tũũ uulneribus inscribã. Virgiliꝰ,Et uersa puluis inscribiť hasta.Ab hoc ĩscriptio,mõ titulꝰ,mõ nota.Subscribo subnoto,a quo subscriptio rescribo ad eũ,q ad me scripsit,uel in eũ,q in me scripsit scribo,uel rẽ scriptã rursus scribo. Cõscribo multa simul scribo.ab his rescriptio & cõscriptio deducũť.& a cõscribo cõscripti patres appellati.de qbꝰ diximꝰ.NON INTRET CATO THEATRVM MEVM,AVT SI INTRAVERIT SPECTET.Hoc ẽ nõ sumãt seueriores libros meos,aut si sumpserint,legãt.Allusit ãt ad catõis historiã,q cũ aliqñ theatrũ,ĩ quo floralia celebrabãť,spectãdi grã ĩgressus fuisset erubesceretqꝫ populꝰ petere,ut eo ꝓ̃sente mimæ nudarenť,re ex Fauonio sibi amicissimo una sedẽte cognita,surrexit,atqꝫ ex theatro discessit,ne ꝓ̃sentia sua spectaculi cõsuetudinẽ interrũperet.Abeuntẽ itaqꝫ ingẽti plausu populꝰ ꝓsecutus priscum morẽ iocorꝶ in scenam reuocauit,confessus plus se maiestatis illi,quã sibi uniuerso tribuere.

IN CATONEM.EPIGRAMMA.XXIX.

NOSSES IOCOSAE.Hoc ẽ Tatrastichon,quo epistolã claudit,in quo arguĩt leuitatẽ Catõis,q si nolebat spectare floralia,nõ debebat theatrũ intrare.Carmẽ ẽ trimetrꝶ iãbicũ hipponactiũ,qđ in ultimo pede semp spondeũ,aut trocheũ habet.Nouissimi duo tragici sunt,qa pedẽ unũ trisyllabũ hñt.SEVERE.Grauis.seuerꝰ.n.aliquãdo grauẽ,& cẽsoriũ significat,q̃si semp uerus,& nulla grã,nullis illecebris mutabilis.Vir. Romulidis,Tatioqꝫ seni,Curibusqꝫ seueris.Aliqñ asperꝶ,trucẽ.idẽ.Qui tetricæ horrentis rupes,mõtẽqꝫ seuerꝶ.Nõnũq̃ sæuũ.ĩplacidũ.uitabilẽ.idẽ.inuidia ĩfœlix.furias.amnẽqꝫ seuerũ. Nõnũq̃ tristẽ.solicitũ.Varro.Tertia pœnarꝶ ĩfamia stans nexa in uulgi pectore fluctuãti intõsa coma.sordida uestitu.ore seuero.Hĩc seueritas deduciť,hoc ẽ grauitas.cõstãtia.aspitas.tristitia,q̃ a ueteribꝰ seueritudo dicta ẽ.Plau.Quod illud est.qđ illi capat frons seueritudĩe.hoc ẽ tristitia animi solicitudĩe.& seuere aduerbiũ.a quo seueriꝰ.seuerissime.sicut a seuerꝰ.seuerior seuerissimꝰ.& asseuero uerbũ,qđ est cũ ui quadã,ac motu aĩ q̃si cũ seueritate aliqd affirmo .A quo asseueratio deriuať.Quintilia.Altera ex ãsseueratiõe ꝓbatio ẽ.Ego hoc feci,tu mihi hoc dixisti,& o facinꝰ ĩdignũ.& perseuero.qđ est cũ q̃dã cõstãtia.& q̃si ꝑtinacia duro.Cice.& in ea uolũtate ad extremũ usqꝫ uitæ diẽ ꝑseuerãdũ ẽ.Ab hoc perseuerãtia deduciť. hoc ẽ cõstãtia. ꝑtinacia.Et ꝑseuerãter aduerbiũ.IOCOSAE.Cuiꝰ sacrificia obscœnis iocis plẽa sũt. AN Nũ

q̃d.an interrogandi aduerbiũ eſt. Cicero. An uero Romulus ille, ãut paſtores, aut cõueas congregaſſe, aut ſabinoꝝ cõnubia cõiũxiſſe, aut finitimoꝝ uim repſſiſſe eloquẽtia uř.? Sed aliquãdo tráſit in uim cõiunctiõis, cũ ſermo dubitatiuus ẽ, & tũc fere ſubiũctiuo adiúgiť, ut neſcio an uiuat př. Dubito an uera loquať ſeruus. Ná qñ ſermo opinionis, aut ſciẽtiæ ẽ p indicatiuũ potius loqmur, nõ cũ an, ſed cũ qđ & aut, ut opinor, qđ pater aut mortu⁹ ẽ, aut grauiter ægrotat. uel p infinitũ, ut opinor přem aut mortuũ eẽ, aut grauiter ægrotare, qđ aũt de an, id de ne quoq̃ p̃cipiť, quæ plerũq̃ una ſolaq̃ eſt, & ſemp in parte pria locať, ut bon⁹ne eſt, an malus? aliqñ alterá hẽt, ſed id ſæpius apud poetas. Virg. Qui teneát homies ne, fere ne Quærere conſtituit. Qñq̃ ẽt hoc mõ. eundũ mihi nec ne ſit ignoro. & p iterrogationem. Cicero, ueꝝ uultis p̃tori flacco nec ne? hoc ẽ an nõ. Quidã ſupuacuo addunt alteꝝ, an hoc mõ. Neſcio an bñ faciã, nec ne. An uero quãdoq̃ p̃poſitio ſignificat circũ, ut anterminũ, ideſt circũ terminũ, & in cõpoſitiõe amputata circũputata, ãnus qa in ſe reuoluitur. Ná amphitapæ ueſtes ex utraq̃ pte uillos habentes nõ ab an, ſed ab ampho deduciť, qđ ſignificat ambo, & ampendices dicebanť ab antiquis, qđ circum pẽderent, quæ nunc appẽdices dicuntur. & anſegetes, quaꝝ ager uiam tãgebat, & anquirere circum quærere.

TITVLVS LIBRI. EPIGRAMMA. XXX.

hIC EST QVEM LEGIS. Hoc epigráma pro indice libri, hoc eſt p titulo põitur. indicat. n. auctoris nomẽ, & q̃litatẽ opis, captatq̃ bẽiuolẽtiá a lectorib⁹ agens eis gřas qđ ſe uiuo legát epigrámata, qđ raro cæteris poetis ſolet cõtingere. Carmẽ ẽ phalecũ a Phaleco inuẽtore uocitatum, cõſtás ſpõdeo, dactylo, & trib⁹ trocheis. QVEM REQVIRIS. Quẽ cupis habere. ARGVTIS. Salſis. acumẽ hñtib⁹. Arguere proprie oſtẽdere eſt. Virg. Degeneres aĩos timor arguit. Ab hoc fit argumentũ, qđ mõ ſignificat rẽ fictã, q̃ tñ ſecũdũ naturá ſit, ut ſupra diximus, hoc eſt ueriſimilis, qualia ſũt argumẽta cõmœdiaꝝ, unde p metaphorá argumẽtũ aliquãdo p materia ponim⁹. Cicero. Qm̃ nullũ ſcribẽdi argumentũ mihi relictũ eſt, modo rõnem, quæ rei dubiæ facit fidẽ, ut ẽ ſyllogiſm⁹. iductio. exẽplũ, unde argumẽtari dicim⁹ rõnib⁹ niti ad aliqd pbãdũ. & argumẽtatio eſt ipa argumẽtoꝝ explicatio. itẽ ab arguo deduciť argut⁹, hoc eſt ſalſus. acut⁹. & cũ lepore quodã, q̃ cupit, dicẽs, faciẽs ue quaſi acute arguẽs, unde acute. & malitioſe dicta, uel facta, argutiæ uocãť. Plautus, exi e culina ſis foras maſtigia, q intus mihi exhibes argutias. interdũ tamẽ p cãoro, ac reſonãti accipiť. Vir. Forte ſub arguta cõſederat ilice Daphnis. interdũ p breui. exili. & quaſi acuto. idẽ. argutũq̃ caput breuis aluus, obeſaq̃ terga. Ab hoc fit aduerbiũ argute, qđ mõ acute, mõ ſonore ſignificat. & argutor uerbũ, qđ aliqñ ſignificat loquacius loquor, & quaſi ſonũ ore reddo. Neuius, Quando ad ludos uẽit, alii cũ tacẽt, totũ diem argutať q̃ſi cicada. Quandoq̃ accipiť p ſubſilio, qa & pedib⁹ ſonus qdã fieri uř. Titin. Terra hæc eſt noua, q̃ſi ubi tu ſolitus argutari pedibus. Aliquãdo etiam arguo pro reprehendo accipiť. a quo fit coarguo, & redarguo eiuſdem ſignificationis. EPIGRAMMATON. Epigrámatũ, græcus gẽitiuus pluratiui nũeri. STVDIOSE. Diligẽs. aſſidue. Studium proprie definiť uehemẽs aĩ applicatio ad aliqd agẽdũ, unde p exercitatione aliqñ poniť, ut cũ dicimus ſtudia lřaꝝ, hinc fit ſtudioſus, qđ mõ aſſiduũ ac pſeuerátẽ ſignificat, ut uir ſtudioſus, ac diligẽs, mõ p cupido, & alicui rei dedito, atq̃ addicto accipiť, ut ſtudioſus, laudis, ſtudioſus gloriæ i. cupid⁹ laudis, & gloriæ, & ſtudioſus Cæſaris. itẽ ſtudioſe aduerbiũ hoc ẽ cupide. diligẽter, & ſtudeo uerbũ, hoc ẽ do operá icũbo. RARI. Pauci. raꝝ. n. pprie dicimus, qđ nõ ẽ dẽſũ. a quo fit raro aduerbiũ. Ci. Sic ad hoc gen⁹ caſtigãdi raro, iuitiq̃ ueniam⁹. interdũ ẽt raꝝ põiť p p̃ſtãti, qm̃ oĩa p̃clara rara ſũt. Vir. Hic raꝝ tñ i dumis holus. A rar⁹ fit raritas, a quo rete, ut ſupra dixim⁹, & rarefacio uerbũ. & rareſco, rar⁹fio, qđ & rarefio dř. Et rarior rariſſim⁹. itẽ aduerbia rarius rariſſime, & aliud aduerbiũ cõpoſitũ perraro. itẽ rarẽter. Pompo. lõge ab urbe uillicari, quo herus rarẽteru enit. nõuillicari, ſed dñari ẽ mea ſnĩa. & ralla ueſtis. de q̃ dixim⁹. POST CINERES. Poſt mortẽ. quo tpe nõ obeſt inuidia, q̃ a legẽdis uiuoꝝ opibus hoĩes ſæpenũero retrahit. Oui. Paſciť i uiuis liuor poſt fata qeſcit. Cineres iõ p morte ponimus, quia ueterib⁹ mortuoꝝ corpa cremare, & i cinerẽ redigere mos fuit. Antiqſſimi tñ romani terræ ſua cadauera cõdehãt. ſed poſtq̃ longinqs bellis obrutos erui cognouere. tũc inſtitutũ ut corpora cremarenť. Nemo ante Syllã dictatorẽ i Cornelia domo tradiť eẽ cremat⁹. id aũt ipe iuſſit fieri. talionẽ metuẽs. qm̃ Caii Marii cadauer eruerat. Adhibere ãt rogo mos fuit uarios odores. & i funere Syllæ tãtã a matrõis uĩ odoꝝ oblatã fuiſſe cõmemorãt, ut p̃ter eos q in lecticis decẽ & ducẽtis fuiſſe tradũť, quædã iuſtæ magnitudĩs imago Syllæ formata ſit. & thure, cĩnamoq̃ admirãdi p̃tii lictor compactus. Sepulti dicebãť quocũq̃ mõ cõditi eẽnt. Hũati nõ niſi humo cõtecti. Sepultũ qdã dcm̃ uolũt q̃ſi ſine pulſu. ſed falſum ẽ. eteni a ſepeliẽdo dř ſepult⁹. ſepelio uero a ſepiẽdo deduciť. qa cadauer terra, uel lapide. uel alio genere materiæ circũſepiť. ide ſepulchꝝ deriuať loc⁹ (ut. Vlpi. inqt) i quo corp⁹, oſſaq̃ hoĩs cõdita ſũt. & ſepultura q̃ mõ ſepulchꝝ mõ ipm ſepeliẽdi actũ ſignificat. Pli. P⁹ ſepulturã aliæ mãiũ ãbages ſũt

sepultũ aliqñ ꝑ trãslationẽ pro eo accipim⁹,q mortuo similis q̃si sine sensu iacet. Vir.iuadunt urbẽ somno,uinoq; sepultã. Cinis puluis est in quem materia usta redigit̃,a quo cinere⁹ deducit̃,qđ cineris est,ut cinere⁹color,& cinereæ aues,q̃ hñt colorẽ cineris.itẽ cineriti⁹,unde subcineriti⁹panis uocat̃,q sub cĩerib⁹coct⁹ est. Veteres cinefacio usurparũt,pro eo,qđ ẽ in cinerẽ redigo,& cinefactũ dixerũt in cinerẽ dissolutũ. Ciniflones quoq; a cinere dicti sũt,& cinelões,& cinerarii in eadẽ significatiõe,ꝑ parasitis ab officio calamistroꝝ in cinere calfaciẽdoꝝ,qb⁹ matrõæ capillos crispabãt. Hora. Custodes,lecticæ ciniflões,parasiti. Cinasonas uero ac⁹ uocãt,q b⁹ mulieres scalpũt.

AD EMPTOREM LIBRI EPIGRAMMA.XXXI.

q VI TECVM CVPIS ESSE MEOS. Docet studiosos libroꝝ suoꝝ ubi & a quo eos emẽ possint. QVOS MEMBRANA ARTAT BREVIBVS TABELLIS. Qui exiguo uolumĩe sũt cõpacti. tabulis.n.libri tegũt̃.quõdã ãt & cæratis tabulis,hoc ẽ pugillarib⁹ scribebãt. Vñ tabulæ numero plurali,siue ꝑ diminutionẽ tabellæ dicebantur testamẽta,siue aliæ publicæ scripturæ,ex quacũq; materia eẽnt,qđ initio cæratis tabulis scribi cõsueuerãt,hinc tabelliões appellati,q & libelliões aliqñ dicti sũt.& tabularia,in q̀bus tabulæ hoc est actus publici cõtinent̃. Virgi. Nec ferrea iura,insanũq; foꝝ,aut populi tabularia uidit. A tabula ẽt fit uerbũ tabulo,a quo cõtabulo,unde tabulata loca dicimus coaxata. Ply. Vernisq; axibus cõtabulare. Tabulata etiam in arboribus sunt rami effusiones in plana tẽdẽtes nõ in altiora crescẽtẽs. Ply.& ulmus detrũcata a media ĩter ramoꝝ scanna digerit̃ nulla fere uiginti pedũ altiore arbore,tabulata eaꝝ ab octauo pede altitudinis dilatant̃ ĩ collibus,siccisq; agris. Virg. Sũmaq; seq tabulata ꝑ ulmos.itẽ a tabula taberna,qđ ex tabulis fieri tabernæ principio solerẽt,ut supra dixim⁹.& tablinũ loc⁹ atrio ꝓximus,qđ fere ex tabulis constaret. A taberna tabernacula nocitata sunt tecta castrensia,qđ ueluti tabernæ quædã eẽnt,licet pellibus cõtegerẽtur,& attubernalis dictus tabernæ cõtinuus habitator,& cõtuberniũ quasi contaberniũ,cohabitatio sub eodẽ tecto.& cõtubernales,q sub eodẽ tecto habitant. Tabula lusoria dr̃,q̃ tesseris,uel scrupis ludim⁹,ĩterdũ ẽt utroq;. Martia. Hic mihi bisseno nũerat̃ tessera pũcto. Calcul⁹ hic gemino discolor hoste perit. Scrup⁹ ꝓprie calcul⁹,hoc ẽ breuis lapill⁹,q calce p̃ssus offendit,utrũq; ponit̃ ꝓ eo,cũ quo in tabula ludimus,p̃lii similitudinẽ effingẽtes. Quinti. An uero Scæuola ĩ lusu duodecim scrupoꝝ cũ prior calculũ ꝓmouisset,eẽtq; uictus,dũ rus petit,repetitio totius certamĩs ordĩe,quo dato errasset,recordat⁹ rediit ad eũ,q cũ luserat,isq; ita fcm̃ eẽ cõfessus ẽ. A scrupus fit diminutiuũ scrupulus,qđ ꝓprie paruũ calculũ significat,metaphoricetñ ꝓ difficultate accipit̃. Seneca,sed mihi aduersari⁹ scrupulũ iniecerat. A quo scrupulosam rẽ dicim⁹,quæ in se difficultatẽ habet.itẽ scrupulosum aspeꝝ,qđ & scrupeũ dr̃. Virgi. Spelunca alta fuit,uastoq; ĩmanis hiatu scrupea. Ennius,scrupea iuestita saxo. Quoniã uero calculis facere rõem solem⁹.calculum aliquando ꝓ rõne accipimus. Cicero.itaq; tibi concedo,ut si te alicuius dati pœnitet ad calculũ reducas. Vnde fit calculo uerbũ,a quo calculator.calculatrix.calculatio. SCRINIA. Dixim⁹ superius scrinium a secernẽdo dictũ arcam esse,in qua preciosæ res,ac secretæ reconduntur,ut sunt libri.tabellæ unguẽnta.& similia. Alexãder magnus inter spolia Darii persarum regis unguẽtorum scrinio capto,quod erat auro,gemmisq; ac margaritis p̃ciosum,cũ uarios eius usus amici demõstrarẽt.pudebat.n.principẽ bellatorẽ,& militia sordidũ,unguentis uacare,ĩmo Hercule inq̃t libroꝝ Homeri custodiæ det̃,ut p̃ciosissimũ humani ĩgenii opus ditissimo ope cõseruet̃. A scrinio fit scriniolũ dimĩutiuũ.& scriari⁹,q publicaꝝ tabulaꝝ curã gerit,q̃ in scrinio repõi solẽt. CAPIT. Cõtiet,de quo supi⁹ dixim⁹. VAGVS discurrens.uagi ꝓprie dicunt̃,q sine negocio mõ huc,mõ illuc ĩutiliter discurrũt. dicti qđ uacui,hoc ẽ sine negociis agãt̃. Hinc uagari dicim⁹ inutiliter ꝑagrare.& uagabũdi uocant̃,q mõ huc,mõ illuc discurrẽtes tp̃s ĩutiliter absumũt. ERRES. Huc atq; illuc eas. Errare ꝓprie uagari ẽ. Vir.iter q̃s phœnissa recẽs a uulnere dido errabat silua ĩ magna,sed qm̃ pecudes errãdo,hoc est uagãdo pascunt̃. Errare aliqñ pro pasci usurpat̃. Vir. Mille meæ siculis errãt ĩ mõtib⁹ agnæ. itẽ qa uagando sæpe a recta uia deflectit̃ .errare aliqñ pro peccare,& delinquere accipimus,a quo fit error,qđ mõ delictũ significat.& erratũ ẽt dr̃,mõ uagationẽ,q̃ & erratio ꝓprie appellatur. Siqdẽ doctiores errorẽ ab erratiõe ita distinguũt,ut error aĩ sit,erratio pedum. Teren.sane hac multo ꝓpius ibis,& minor est erratio,hoc est minus ẽst spatii,ꝑ qđ erretur. Hinc errabundi dicũtur,hoc est uagabũdi. Et errones (ut Vlpianus inquit) appellãtur serui,qui nõ quidẽ fugiũt,sed frequẽter sine causa uagãtur,& tꝑibus in res nugatorias cõsumptis serius ad dñm redeũt. Virgi. errorẽ ꝓ dolo posuit ab eo,qđ p̃cedit id qđ seq̃t̃. Aut aliqs latet error,equo ne credite teucri. Ab erro etiã erraticus deducit̃. Vñ cicoriũ herbã,qa,passim nascit̃,& ex intubigenere est,intubũ erraticũ uocãt,& cõpositum ꝑerro:qđ significat uagor,siue ꝑagro. CERTVS ERIS. Abusiue certus eris posuit pro eo,qđ est certior eris,de qbus superius dixim⁹. SECVNDVM. Secundus scriba fuit Othonis,hic mortuo principe,cũ ad Domitiãi tꝑa ꝑuẽisset familiaris fuit Valerii Martialis,& carmina eius priusq̃ æderẽtur legẽda q̃si cẽsor accipiebat.

Martia. Quod si legeris istã cũ deserto, (Sed nũqd sumus ĩprobi) secũdo. Deĩde ĩ uaria exemplaria trãscripta uẽdebat. Hic.n. mos apud ueteres fuit, ut bibliopolæ eruditi eẽnt. & libros nouos ab autorib⁹ exigerẽt, quos ueluti cẽsores legebãt, deĩde transcriptos uenundabãt. LIBERTVM. Litteræ apud ueteres in libertis maxĩe floruerũt, ut in hoc secũdo lucẽsis cuiusdã liberto, & prius in Tirõe Tullio liberto Cicerõis. Itẽ ĩ laurea altero eiusdẽ liberto, q uiuẽtis post Cicerõis mortẽ in illi⁹ uilla, quã Academiã uocauerat, & tunc ab Antistio uetere possidebat᷑, aqs calidis, q̃ oculis saluberrimæ erãt, præclaꝝ illud carmẽ fecit, dignũ, quod ubiq; legeret᷑.

Quod tua romanæ uindex clarissime linguæ
Silua loco melius surgere iussa uiret,
Atq; Academiæ celebratam nomine uillam
Nũc reparat cultu sub potiore uetus,
Hic etiam apparent Lymphæ nõ ante repertæ,
Languidaq; infuso lumĩa rore leuãt.
Ni miꝝ locus ipse sui Cicerõis honori
Hoc dedit, hac fõtes cũ patefecit ope,
Vt quoniã totũ legitur sine fine per orbem,
Sit plures oculis, quæ medeãt᷑ aquæ.

POST LIMINA PACIS. Post tẽplũ pacis, qđ Vespasian⁹ pater, & Titus filius ædificauerũt foro ꝓximũ, & in eo uasa tẽpli hierosolymitani, & uniuersa denaria cõstituerũt. Itẽ ueneris imaginẽ, antiquoꝝ digna fama, q̃uis artifex eius ignoraret᷑. LIMINA. Aditus. Limẽ.n. dr̃ oĩs ingressus. Vir. Limẽ erat, cæcæq; fores, & puius usus. Nec solũ inferiorẽ ptẽ significat, q̃ sub pedib⁹ ẽ, & calcari ĩ ingressu dom⁹, a noua nupta sine scelere nõ poterat, qm̃ sacra existĩabat᷑, sed ẽt supiorẽ. Neui⁹ exĩe limẽ supeꝝ, qđ mihi misero sæpe confregit caput, ĩfeꝝ quoq;, ubi ego oĩs defregi digitos Plau. Sesim sup attolle pedẽ limẽ noua nupta. interdũ ẽt limẽ ponit᷑ ꝑ interiore pte dom⁹. Vir. Penetrãt aulas, & limina regũ. A limine fit liminaris, uñ liminarẽ lapidẽ dicimus, q est in dom⁹ ingressu. & limẽtin⁹ deus, q liminib⁹ præesse putabat᷑. & elimio, hoc ẽ excludo, expello, & q̃si extra limẽ eiicio. Cice. Expellite hũc urbe, uel potius ex oĩ italia elimĩate. Põpo. istic mãeto elimĩabo extra ædes cõiugẽ. Accius. Egredere. exi. effer te, elimĩa urbe, Et postliminiũ, de quo supra dixim⁹, & sublimis in altitudinẽ eleuatus a limĩe supiore. a quo sublimo uerbũ exalto, & sublimitas exaltatio. & sublimiter aduerbiũ alte. Deriuat᷑ aũt limen a lim⁹, qđ trãsuersũ significat. nã limĩa ĩ hostio trãsuersa locãtur, etenĩ cũ dissimulãt se hoĩes uidere, qđ uidẽt, & nõ recta facie, sed trãsuersa intuẽt᷑ limi dicũt᷑ aspicere. Terẽ. Ego limus aspecto sic pſtabellũ clãculũ. a lim⁹ limes quoq; deducit᷑, qđ mõ trãsuersam uiã significat, mõ terminũ. Vnde limitatus ager dr̃ in cẽturias diuisus. & limitare terminare est. Limites ĩ agris duo maximi sũt cardo. & decuman⁹. Limes decuman⁹ ẽ, q ab oriẽte ĩ occidẽtẽ spectat. Cardo ãt a meridie in septẽtrionẽ. reliq limites angustiores sũt, distãtq; inter sese parib⁹ iteruallis. Qñ uero limus substantiuũ est, cœnũ illud mollius significat, qđ ab aqs deferri solet, unde Limosam paludẽ dicimus, hoc ẽ cœnosam. Hinc deriuat᷑ limax, de qua supra diximus. At lima fœminino genere ĩstr̃m est fabrile uulgo notũ, a quo limo uerbũ, qđ ꝓprie significat polio, & supflua detraho. a quo elimo, & delimo cõposita. & limatio. & limatura, q̃ scobẽ, hoc ẽ puluisculũ illum limãdo detractũ significat. Veteres limo aliqñ ꝑ delimo usurparũt. Apulei⁹. Anus munerib⁹ delimata cõsensit. Nõnũq̃ pro cõiũgo. Plaut⁹. Nã pr̃ tuus nũq̃ cũ illa limabit caput. Cecili⁹. Hoc a te postulo, ne cũ meo gnato post hac limassis caput. Turpillius. Veritus sum ne amoris cã cũ illa limasses caput. Est ẽt qñ ꝑ erado, & aufero capit᷑. a quo Limaces dicuntur. q exqrũt, ut aliqd auferãt. Plau. Limaces uiri, quod atterant & cõsumãt. Scobina maior ẽ q̃ lima quosdã dẽticulos hñs q̃bus erodit. A quo scobes puluisculus dr̃, q ex lignis fit, aut alia hmõi materia. Ply. Proxima Syria supra phœnicẽ styracẽ gignit, circa cassiũ Seleuciæ mõtẽ. Arbor ẽ eodẽ noĩe cotoneo malo similis. Lachrymæ ex austero iocũdioris. intus similitudinis harũdĩs succo ꝓgnãs, in hac circa canis ortũ aduolãt pẽnati uermiculi erodẽtes ob id ĩ scobe sordescit. itẽ scobino uerbũ, qđ est saucio, abrodo. a quo descobĩo, & passiua eoꝝ scobior, ac descobinor. Var. Sin aũt delectatõis cã uenamini, quãto sati⁹ est saluis crurib⁹ ĩ circo expectare, q̃ hic descobinatis ĩ silua currere. Scobẽ ẽt per metaphorã pro q̃cunq; ĩmũdicie accipiũt. unde scopa dicta ẽ quasi scoba ĩstr̃m, quo domũ uerrimus, hoc est quo scobẽ educimus. Martia. in ꝑtio scopas testatur palma fuisse. Hĩc scopa regia dr̃ frutex palme similis. & scopa amerĩa similis genistæ, nisi ꝙ folia minutiora hẽt, & uirgas lẽtiores. Scopas ẽt dicim⁹ uirgas seu putamĩa ĩutilia cuiuscũq; herbæ, uel fruticis foliis scilicet, floribusq;, & fructibus detractis, qđ his ad uerrendum utamur. uñ manuales scopas chamæmeli dicim⁹, quos medici recẽtiores dicũt manipulos chamæmillæ. FORVM PALLADIVM. Foꝝ latiũ, ĩ quo Domitiãi colossus erat, ad cui⁹ sinistrã erat tẽplũ Palladis, sicut ad dextrã tẽplum pacis. Papinius. Quæ supĩposito moles gẽmata colosso. Stat latiũ cõplexa foꝝ. idẽ paulopost, Dextra leuat pugnas, leuã tritõia uirgo, nõ grauat. Tria n. fora iudiciaria tpe Martia. romæ fuisse mãifestũ ẽ. Foꝝ latiũ, siue romanũ, oĩum antiq̃ssimũ foꝝ Cæsaris dictatoris, ĩ quo loricatã sibi fieri statuã passus ẽ, & foꝝ Augusti, qđ cũ æde martis ultoris extruxit, & ĩ eo Castorẽ & Pollucẽ cũ Victoria, & Alexãdro magno. itẽ belli imaginẽ restrictis a tergo mãib⁹ Alexãdro ĩ curru triũphãte, ĩsignia Appellis opa dicauit. Mar. cãs inqt

agā Ciceroē diſertius ipſo, Atqꝫ erit in triplici par mihi nemo foro. Aedificauit deīde aliud forū Nerua īperator. itē aliud diuus Traianus ſtructura mirabili, in quo colūna adhuc ītegra cernitur cētū q̄draginta cubitoꝝ altitudine, in qua res geſtæ eius principis admirabili opere īſculptæ cernuntur.

AD LIBRVM SVVM. EPIGRAMMA. XXXII.

a

RGILETANAS. Monet libellū ſuū iā properantē exire ne feſtinet, p̄ſtare enī ut domi maneat, & lituras domini patiať, q̄ ī alioꝝ cēſurā ueniat, in quo nos īſtruit, ne æditio operū noſtroꝝ p̄cipiteť. Decimūqꝫ (ut inq̄t Horatius) premať in annū. SCRINIA NOSTRA. Arcæ in q̄bus libri, ut diximus, recōdi ſolent. Martialis de ſcrinio. Cōſtrictos niſi das mihi libellos, Admittā tineas, trucesqꝫ blattas. ARGILETANAS. Quæ in Argileto erāt, de quo ſupra diximus, ī quibus tenebanť libri uenales. Hora. Nulla tabella meos habeat, uel pila libellos.

NESCIS. Ignoras. Hoc tñ intereſt inter neſcire & ignorare, ꝙ ſi huic uerbo neſcit præpōatur uox uniuerſalis affirmatiua, fit ꝓpoſitio ꝑticularis negatiua. etenī cū dicim⁹ oīs hō neſcit legere, idē eſt ac ſi diceremus aliq̄s homo neſcit legere. Si uero præpōať uox uniuerſalis negatiua fit orō uniuerſalis affirmatiua. Nā cū dicimus, Nullus hō neſcit deū eē, idē eſt ac ſi diceremus, Oīs hō ſcit deū eē, ꝙ ſi poſt uerbū neſcit, ponať uox ꝑticularis affirmatiua, fit ꝓpoſitio uniuerſalis negatiua, ut ſi dicamus, neſcit aliq̄s diē mortis ſuæ. idē eſt enī, ac ſi dicerem⁹, Null⁹ ſcit diē mortis ſuæ. Ecōtrario uero ſi huic uerbo ignorat uox uniuerſalis affirmatiua, fit uniuerſalis negatiua. idē eſt. n. Oīs hō ignorat diē mortis ſuæ, & nullus hō ſcit diē mortis ſuæ. Si uero præponať uox uniuerſalis negatiua, fit ꝓpoſitio uniuerſalis affirmatiua. idē nāqꝫ eſt, Null⁹ hō ignorat ſe mortalē eē, & oīs hō ſcit ſe mortalē eē. Si āt poſt ignorat ponať uox ꝑticularis affirmatiua, fit ꝓpoſitio ꝑticularis negatiua. etenī ſi dicam⁹, ignorat aliq̄s diē mortis ſuæ, idē eſt ac ſi dicerem⁹, aliq̄s nō ſcit diē mortis ſuæ. Neſcio āt ex ne & ſcio cōponiť. Scire aūt ꝓprie ē, rē rōne, & ꝑ cām cognoſcere. a quo ſcīa dr̄ reꝝ, q̄ ſūt īmutabili rōne cōprehēſio. Cice. Ars. n. eoꝝ ē q̄ ſciunť. Oratoris āt oīs actio opinionib⁹ nō ſcīa cōtineť. Poniť tñ frequēter ſcio pro cognoſco intelligo. a quo fit ſciſco inchoatiuū, & ꝑticipiū ſciēs. & ſciēter aduerbiū. Differt aūt nō parum ſciēs feci, ab eo, ꝙ ē ſcienter feci. Nā ſciēs feci, idē eſt, ꝙ cū facerē, ſciui me facere illud, at ſcienter feci, idē eſt ꝙ cū doctrinā, & ſciētia feci, hoc in laudē ſemꝑ accipiť. illud pri⁹, mō in laudē, mō in uituperationē, quēadmodū ſi dicam⁹ prudēs feci. & prudēter feci. itē inſciēs. imprudēs. ignorās feci. inſciēter. imprudēter. ignorāter feci. Hæc. n. poſteriora ſemꝑ ī uituperationē accipiunť, ſicut ſciēter feci ſemꝑ ī laudē, illa uero priora, mō ī laudē mō in uituperationē. Item a ſcio ſcitus ꝙ mō actiuæ ſignificatōis eſt, & idē ē, ꝙ ſciēs, argutus. Vñ ſcitæ Platonis īterrogatiōes dicūť, mō paſſiuæ. Terē. Scitus puer natus ē Pāphilo, q̄ſi ſcite, & docte fact⁹, hoc ē elegās. ꝑ lacēs, ſicut ecōtrario, inſcitū dicim⁹ ineptū, & minime placentē. idē. īſcitū afferre iniuriā me tibi īmerēti. Hīc ſcite ꝑite, & elegāter dicim⁹. & inſcite. imꝑite. incōpte. Itē a ſcio ſciolus, q̄ putat ſe multa ſcire. & ſcius, q̄ ſcit, a quo īſcius, q̄ neſcit. & neſci⁹ quoqꝫ dr̄. & īſcitia ignorātia. & ſciſcitor, ꝙ ē ſciēdi cā interrogo. Terē. Procul hinc libet q̄d ſcit ſciſcitari, hoc & ſcitor dr̄. Vir. ſcitatum oracula phœbi Mittimus. & ſcilicet q̄ſi ſcire licet, de quo ſupius dixim⁹. & reſcio, a quo reſciſco, de q̄bus ſupius diximus. & cōſciſco, ꝙ fere ad mortē pertinet. Plerūqꝫ enī ſic legim⁹. Mortē ſibiipſi cōſciuit. mortē tibiipſi cōſciſces. Mortē mihiipſi cōſciſcā. Cogā te ad mortē tibiipſi cōſciſcendā, hoc eſt ſe ip̄m īterfecit. teip̄m īterficies. meipſum īterficiā. cogā ad teip̄m interficiēdū. Quod ex eo tractū eſt, ꝙ q̄ īterficere ſeſe deliberāt, ſibiipſi cōſcii ſūt, nec rē cū aliis cōmūicāt, ne ſint ſibi īpedimēto. & cōſcius, mō is q̄ cū aliis aliquā rē cognitā habet, mō idem ꝙ ſcius, a quo fit cōſciētia, quæ ſimiliter de pluribus, mō de uno dr̄, de pluribus. Saluſti. Tum ſcelerū ſuorū, ī primiſqꝫ cōſpiratōis cōſcīa ſoliciti. quo ſe uerterēt. nō uidebāt. De uno Seneca Sed hi certe fœliciores, q̄ anteactæ uitæ cōſcīa poſſūt eē cōtēti. & præſcio, anteſcio. præuideo. a quo præſcius. hoc eſt præcognitor reꝝ futuraꝝ. unde præſcia. hoc eſt præcognitio. & prouidētia. q̄uis aliq̄ prouidētiā a præſcia ita diſtīguāt. ut prouidētiā ī deo eſſe dicāt cognitionē futuræ beatitudīs hoīum, quā & prædeſtīationē uocāt. Præſciam uero ecōtrario cognitionē futuræ dānatōis. & ſcibile. ꝙ ſciri pōt. hoc eſt ītelligi & cognoſci. HEV. Interiectio dolentis ē. & īterdū gemīaťheuheu. aliqñ ēt heheu dr̄. & quandoqꝫ eſt aduerbiū reſpondentis. ſicut heus uocātis. Vir. Ac prior heus inq̄t iuuenes monſtrate mearū uidiſtis ſi quā hic errātem forte ſororum. Nōnunq̄ tñ heus quoqꝫ īteriectio dolētis eſt. Idē. heus ēt menſas cōſumimus īquit Iulus. Heuoe īteriectio eſt metuentis. Ouidius. Heuoe Bacche ſonat. DOMINE. Epitheton eſt urbis Romæ. ꝙ regia ſit orbis terraꝝ. FASTIDIA. Quā facile faſtidit & ſtomachať opa auctoꝝ. MARTIA TVRBA. Multitudo romanorū. q̄ a marte originē ducūt. Aeneas Aſcaniū gēuit. q̄ ſub Albano mōte Albā ædificauit. q̄ ab ſitu porrectæ ī dorſo urbis longa alba appellata eſt. Lauiniū nouercæ reliq̄t. Poſt hūc Siluius ei⁹ fili⁹ regnauit caſu quodā ī ſiluis gēitus. Siluius. Aeneā ſiluiū creat. Is latinū ſiluiū. a quo colōiæ aliquot deductæ priſci Latini appellati.

Mãsit postea siluii cognomē oībus, qui Albæ regnarūt. Latino ort⁹ est alba. Alba Atys Atyne capis. cape. capetus. capeto. tyberin⁹, q in traiectu albulæ amnis submersus celebre fluuio nomē dedit. Tyberino Agrippa filius successit. Agrippæ Romul⁹ Siluius, q̇ fulmine ictus regnū ꝑmanus Auētino filio tradidit. Auētin⁹ in eo colle sepultus, q nūc est ꝑs Romãæ urbis cognomē colli fecit. Regni successorē Procã reliquit. Proca Numitorē, atq; Amuliū genuit, Regnū Numitori legauit, qđ natu maior eēt. Sed Amuli⁹ pulso fre regnauit. Hic stirpē oēm fratris uirilē necat. Fratris quoq; filii Rheæ Siluiæ ꝑ speciē honoris, cū uestalē eã legisset, ꝑpetua uirginitate spē part⁹ adimit. Sed ui cõpressa uestalis, cū geminū partum ædidisset, seu ita rata, seu qđ de⁹ auctor culpæ honestior uideret. Martē incertæ ꝓlis patrē nūcupat, ipsa ī custodiã a rege datur. pueri ī ꝓfluētē aquã mitti iubent. Erat tū forte tyberis leuib⁹ stagnis sup ripas effusus, nec adiri usquã adiusti amnis cursū poterat, & infantes q̈uis languida aq̈ mergi posse uidebant. ita q; ii, q̇b⁹ datū eiusmodi negociū fuerat, tanq̈ defuncti regis impio in ꝓxia illuuiæ, ubi ficus Ruminalis fuit, Romularē antea dictã ꝑhibēt, pueros exponūt. Mox alueū fluitantē tenuis in sicco aq̈ relinq̇t. Eo cū lupa sitiēs e ꝓximis mōtib⁹ descēdisset, ad puerilē uagitū accurens submissas infantib⁹ adeo mitis ꝑbuit mãmas, ut a magistro regii pecoris līgua lambēs pueros īuenta fuerit. Faustulo huic nomē erat ab eo ad stabula delati pueri Laurētiæ uxori educãdi traduntur. Sūt q Laurētiã uulgato corpore lupã uocatã īter pastores putent, atq; ita locū fabulæ datū, ita gēiti atq; edùcati, cū adoleuissent prīo uenãdo pagrare salt⁹, deinde animis, atq; corpib⁹ robore sumpto iã nō feras tm̄ ꝑseq, sed in latrones præda hōustos īpetū facere, rapta pastorib⁹ diuidere cœperūt. Quapp die q̈dã iis insidiati latrones, cū alter q uocabat Romulus, ui se defēdisset, alterū Remum appellatū ceperūt, captūq; Amulio regi tradiderūt, hoc maxīe crimini dãtes qđ ī Numitoris agrū impetū facerēt, indeq; hostilē ī modū collecta iuuenū manu prædas agerēt. sic Numitori ad suppliciū dedit remus. fuerat ab initio spes Faustulo regiã penes se stirpē educari. Nã & expositos iussu regis infantes sciebat, & tp̄s quo ipsos sustulisset, ad id ip̄m cōgruere sed rē nisi ꝑ occasionē aut necessitatē aperire noluerat. Hac itaq; necessitatæ coact⁹, rem Romulo indicat. Forte & numitori, cū in custodia remū haberet, audissetq; geminos esse fres cōparãdo ætatē eoꝝ, & ip̄am minime seruilē indolē orta suspicio fuerat nepotes hos suos eē, & sciscitãdo eo ꝑuenerat, ut ferme remū agnosceret. ita undiq; Amulio regi dol⁹ nectit. romulus aliis alio itinere missis pastorib⁹, certo tpe ad regiã īpetum facit. & a domo Numitoris alia cōparata manu adiuuat remus, ita regē obtrūcãt. Numitorē auū regē salutãt, sic Numitori Albana re ꝑmissa romulū, remūq; cupido īcessit urbis ī iis locis, in q̇b⁹ expositi atq; educati forēt cōdēdæ. Erat cū iis multitudo albanoꝝ, latinorūq; ad id multitudo pastorum accesserat. Sed qm̄ Gemini eēnt, nec ætas discrimē facere posset orta inter eos cōtētio est, uter nomē dare nouæ urbi deberet. Cōueniunt igit, ut dii in quoꝝ tutela ea loca eēnt, auguriis eū eligerēt, q urbi nomē daret, cōditãq; impio regeret. Palatinū romulus. rem⁹ Auētinū ad inaugurãdū tēpla capiūt. Priori remo auguriū fert sex uultures nūciat id romulo, cui cū mox duplex nūer⁹ sese oñdisset, uterq; rex a sua multitudine cōsalutat, tpe illi præcepto, at hi nūero auiū regnū sibi portēdi asseuerãt. Res in certamē uertit. ictus in turba remus cecidit. Vulgatior fama ē. Ludibrio fratris remū nouos muros transiliisse, & ob id ab irato romulo occissū, additis uerbis, ut in posterū qsqs alius mœnia trãsisset, eodē mō puniret. Sic potit⁹ impio romulus urbē cōdidit, cōditãq; e suo noīe romã appellauit. A Roma romãi & romanenses appellati. & romana porta, de q̇bus dixim⁹. A romulo romulidæ, & romulia trib⁹. a remo remulinus ager dict⁹, qđ ab eo possessus fuit. & remoria locus ī sūmo auētino, ubi rem⁹ de urbe cōdita fuerat auspicat⁹. NIMIVM SAPIT. Acrioris cēsuræ est, plus intelligit q̈ oportet. Sape ꝓprie ad sensū corpis ꝑtinet. significatq; saporē hr̄e, capiturq; fere in bonã partē, hinc sapor deducit. & sapid⁹, hoc ē gratū saporē hñs. a quo aduerbiū sapide, quoꝝ cōtraria sunt insipidus & insipide, hoc est sine sapore, a q̇bus cōpatiua & suplatiua fiūt sapidior. sapidissim⁹. sapidi⁹. sapidissime. īsipidior. īsipidissim⁹ insipidius. īsipidissime. Itē sapa, de qua supra dixim⁹, a suauitate saporis. Transfert tñ ad animū quoq; sapio. & idē ē qđ recte sentio. Ab hoc fit sapiētia, quæ definit reꝝ diuinaꝝ atq; hūanarū scia. Græce sophia dr̄, & q eã ꝓfitent, sophi, hoc ē sapiētes appellant, qđ nomē septē illis clarissimis uiris īditū fuit Thaleti milesio. soloni salaminio. chilōi lacedæmonio. pittaco mitylenæo. Bianti prieneo. cleobulo lyndio. periandro corīthio. Sed postea pythagoras prim⁹ nō sophū se, sed philosophū appellauit, hoc est nō sapientē, sed sapiētiæ amatorē, & sciam ipsam nō sophiã amplius, sed philosophiã nuncupãdã existīauit, qđ nullus hominū, sed solus deus sapiēs eēt, quē oēs postea secuti nō Sophos se ampli⁹, sed Philosophos dici uoluerūt, quorum alii ab oppidis nomē sūpsere, ut heliēses. megarēses. cyrenaici. Alii a locis, ut academici. stoici nōnulli ab euentib⁹, ut peripatetici, q̇dã a probris. ut Cynici, pleriq; ab effectib⁹, ut Eudæmones. Aliq ab elatōe & fastu, ut q̇ se philatethes, hoc ē ueritatis studiosos nūcuparunt. Sunt itē q a præceptoribus. ut socratici. & epicurei. Præterea alii, quod de natura rerum scripserunt, quæ

græce φύσις dr̃,Phyſici ſűt appellati,alii q̄a circa mores uerſati ethici.græci enĩ ἤθη mores uocãt.alii ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι,hoc ẽ a differẽdo dialectici,ii qui.ſ.uerboꝝ,ac rationũ acuminibꝰ cõflictãt̃.Quippe philoſophia oĩs in tris ꝑtes diuiſa ẽ.phyſicẽ.ethicẽ.& dialecticẽ.Phyſices ꝓpriũ ẽ de mũdo,& iis,quæ in eo ſűt differere.ethices de moribꝰ,uitaq; hoĩum tractare.Dialectices,ambarũ ꝑtium afferre rõnes.Nã ea,q̄ de iis,q̄ ſupra naturã ſűt tractat,caret noĩe. Ariſtoteles μετὰ τὰ φυσικὰ metaphyſica,hoc ẽ ſupnaturalia uocat.a phyſice phyſicus deducit̃.Et phyſiognomꝰ,q ex inſpectiõe formæ naturã cuiuſq; ꝑdicit,cuiꝰ ars phyſiognomia dicit̃.Nã q ex facie tm̃ hoĩs iudicat.Metopoſcopus uocat̃ ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν τὸ μέτωπον, hoc eſt ab inſpicienda ac cõſiderãda frõtẽ.Ply. Alexander imaginũ ſimilitudines adeo indiſcrete pinxit,ut incredibile dictu Appion grãmaticus ſcriptũ reliquerit quẽdã ex facie hominũ ad diuinantẽ,quos metopoſcopos uocãt,ex iis dixiſſe aut futuræ mortis ãnos,aut præteritæ.Pythagoras adoleſcentes,q ſeſe ad diſcẽdũ offerebant,ἐφυσιογνώμει,ideſt mores,naturaſq; eoꝝ cõiectatiõe q̄dã de oris,& uultꝰ ĩgenio,deq; totiꝰ corporis filo.atq; habitu ſciſcitabat̃. Tũ q idoneꝰ uidebat̃,recipi in diſciplinã iubebat,& tp̃s certũ tacere.is aũt q tacebat,q̄ dicebant̃,ab aliis audiebat, neq; percõtari,ſi paꝝ intellexerat,neq; cõmẽtari,q̄ audierat,fas erat,nec minus q̄ſq̄ tacebat q̄ bieñiũ,hĩ prorſus intra tp̃s tacẽdi,audiẽdiq; ἀκουστικοὶ,ideſt auditores dicebãt̃,At ubi res didicerant,oĩum reꝝ difficilimas tacere,audireq;,atq; eſſe iam cœperãt ſilẽtio eruditi,cui erat nomẽ ἐχεμυθία,hoc eſt taciturnitas,tũ uerba facere,& quærere,quæq; audiſſent ſcribere,& q̄ ipſi opinarentur expromere licebat,hi dicebant̃ μαθηματικοὶ, hoc ẽ mathematici,ab iis.ſ.artibꝰ, q̄s diſcere atq; meditari ĩcepant,qm̃ geometriã.muſicã.cæteraſq; diſcipliĩas altiores μαθήματα, hoc eſt diſciplinas ueteres græci appellabãt.Vulgus aũt tam caldeos q̄ magos mathematicos uocat.Exinde ãt his ſciẽtiis ornati ad perdiſcẽda mũdi opa & principia naturæ ꝓcedebãt,ac tũc deniq; noĩabant̃ φυσικοὶ,hoc ẽ phyſici,ideſt naturales.Oẽs aũt qui a Pythagora in cohortẽ illam diſciplinarũ recepti erãt qcqd familiæ pecuniæq; habebãt,in mediũ dabãt,& coibat̃ ſocietas ĩſeparabilis,tanq̄ illud fuerit antiquũ cõſortiũ,qđ rẽ atq; uerbo Romão cœnobiũ,hoc ẽ cõtuberniũ appellat̃.Ab ethice ethicus,& ethia,hoc ẽ moralia. A dialectice dialecticus . A ſapiens uero ſapiẽtior.ſapiẽtiſſimꝰ.ſapiẽter.ſapiẽtius.ſapiẽtiſſime.itẽ cõtrariũ eiꝰ inſipiẽs,hoc ẽ ſtultꝰ,a quo inſipiẽtior.inſipiẽtiſſimꝰ.inſipiẽter.inſipiẽtiꝰ.inſipiẽtiſſime.& ĩſipiẽtia ſtultitia.itẽ a ſapio ſaperdæ,hoc ẽ ſapiẽtes elegãtes. Varro.Oẽs uidemur nobis eẽ belli.feſtiui.ſaperdæ.cum ſumus canopi.Nam qđ feſtus Põpeius ſcribit ſaperdã genus eſſe peſſimi piſcis,ubi legerit,ipſe dicat.itẽ cõpoſitũ deſipio,quod eſt ĩſanio,ſiue quod aliquid a cõi ſenſu ſapiẽtiaq; minꝰ habeo,ſiue qđ a meo ſenſu deſtituor,qđ uitiũ fere,aut ætate prouẽit,aut morbo,aut amore,aut timore,aut ebrietate,aut nimia ira,aut aliquo ſimili affectu,ab hoc fit deſipiſco,cuiꝰ cõtrariũ ẽ alterũ eius cõpoſitũ reſipiſco,qđ eſt ad priorẽ mentis ſtatũ,uel ad meliorẽ mentẽ redeo.Teren.Multo me oĩum fortunatiſſimũ puto eſſe gnate,cũ te ĩtelligo reſipiſcere.NIMIVM. Nimis, & nimiũ aduerbia ſűt augẽdi,ſignificãtq;,qđ græce dr̃ ἄγαν,hoc ẽ plus.ſatis.Reperitur & nimius a.um,ut nimia lectio uiſũ reddit hebetiorẽ. nimio labore exhauriunt̃ uires.Quidã ẽt recẽtiores nimietatẽ ꝓ ſupfluitate uſurpãt.RONCHI.Deriſiões ut ſupra diximꝰ.PVERI.Nõ ſolũ inq̄t iuuenes,& ſenes,ſed ẽt pueri ad irridẽdũ prompti ſunt.Puer,ut Paulꝰ iuriſcõſultus affirmat,tres ſignificationes habet. Vnã cũ oẽs ſeruos pueros appellamꝰ,aliã cũ puerum cõtrario noĩe puellæ dicimꝰ,hoc eſt cũ mares ſignificamꝰ.Tertiã cũ ætatẽ puerilẽ demõſtramꝰ.Põit̃ ẽt interdũ puer ꝓ filio more græco. Vir. Aſcaniuſq; puer. Vñ puerperà,q̄ recens peperit ſiue marẽ,ſiue fœminã a q̄ puerperiũ,de quibꝰ ſupius diximus. A puer fit diminutiuũ puellus,hoc ẽ paruꝰ puer,ſiue paruus filiꝰ.Lucil.Cũq; hic tã formoſus tibi,ac te dignus puellus.Ennius.Diuis uos ſolui ueſtros ſacrare puellos.Sicut fœmininũ puella, a puera,qđ apud ueteres in uſu erat.Varro,Properate uiuere pueræ,& dũ ſinit ætatula,ludere eẽ,amare.& Veneris tenere leges.idẽ,ſic in priuatis domibꝰ pueri liberi,& pueræ miniſtrabãt.& puellaris,pro puerili.Quintilianꝰ de filia defuncta,Tũ ætate tã puellari præſertim meæ cõpata.Et puellaſco,qđ ſignificat effœmior.Pacuuiꝰ.Puellaſcũt laſciuia adoleſcẽtes,aliqñ refloreo,& q̄ſi ad pueritiã redeo.Varro.Quod nõ ſolũ inubæ fiũt cões,ueꝝ etiã ueteres puellaſcunt.itẽ per ſyncopẽ pullꝰ,quod ꝓprie ſignificat paruũ pueꝝ,& paruũ filiũ,unde paruos fœtus quorũcũq; aĩaliũ,quinetiã arborũ, atq; plãtarũ pullos dicimꝰ,ut pullus hirũdinis.pullus eq.pullus aſini.Pulluli plãtarioꝝ,ꝑ diminutionem enĩ pullulꝰ a pullus deducit̃,a quo fit uerbũ pullulo,q̄ſi fœtifico,A quo pullulatio.Ply.Natura & plãtaria demõſtrauit multarũ radicibꝰ pullulãte ſobole dẽſa,& pariẽte matre, quos enecet,eius qppe umbra turba indigeſta ꝑmit̃,& in lauris punicis,platanis.ceraſis.prunis.paucoꝝ in hoc genere rami parcũt ſoboli.ut ulmoꝝ palmarũq;.Nullis uero tales pulluli ꝓueniũt, niſi q̄rũ radices amore ſolis,atq; imbris in ſũma tellure ſpatiant̃.idẽ.Sed pullulatio plerũq; nutricibꝰ obeſt.Valla uir nr̃a ætate doctiſſimꝰ,pulli inqt ſűt pecudũ.Catuli feraꝝ.ſiue imãiũ,ſiue mitiũ fœtꝰ auiũ & piſciũ,ſed nos ui uẽitatis ĩpulſi diſſẽtir̃ ĩ hoc ab eo,ut ĩ pleriſq; aliis cogimur.nã

fœtus nõ auiũ tm̃, & piſciũ. ſed generaliter oĩum aĩaliũ etiã rõnaliũ eſt, q̃n & rerũ quoq; inanimatarũ, ut fœnũ terræ fœtũ dicimus. A quo nomẽ hẽt. & fœnus fœtũ pecũiæ. a quo ſimili modo ita uocatʳ. Ply. de hoĩe. Legimꝰ mulierẽ ægyptiã binos fœtꝰ q̃ter enixã. idẽ de feris, totus tygridis fœtꝰ, qui ſemp numeroſus eſt ab inſidiatore rapitʳ equo. idẽ de terra. Quod ſi innũerabiles terræ fœtus cõſideremus, nulla ẽ naturæ tãta benignitas. Pullus uero nõ tãtũ de pecudibꝰ dr̃, ſed ẽt de auibꝰ, maximeq; gallinis, uñ pullaſter fit & pullaſtra, q̃ dũtaxat gallinacei generis ſũt. Ply. Anteq̃ gallina pullos excludat. idẽ. inter colũbaꝝ pullos ſæpe oua inueniũtʳ, & alii prouolãt, alii erũpũt. ipſi deinde pulli quinquemeſtres fœtificant. itẽ de apibus. idẽ. Apes cum incubãt, maxime murmurãt, caloris ut putãt, faciẽdi gratia, neceſſarii excludẽdis pullis. itẽ de eqs. idẽ. Quapp ſubreptos ſtatim pullos in tenebris eq̃rũ uberibus admouẽt, & de aſinis. idẽ. Pullos aſinarũ epulari Mecẽas inſtituit, multũ eo tpe prælatos onagris, & de plantis ut paulo añ oñdimus. Catulos aũt de cãibus. feris. muribus. piſcibus. lacertis, ſerpẽtibus dici late ſupiꝰ diſſeruimus. Mãifeſtũ eſt igitʳ pullũ generale nomẽ eẽ teneræ, atq; ĩbecillæ ætatis. Vñ apud ueteres dicebatʳ, qs pullus eius eẽ. A quo obſcene amabatʳ. Hic. Q. Fabius, cui pp candorẽ eburno cognomẽ fuit. Pullus Iouis uocitatꝰ eſt, qđ eius natis fulmĩe tacta fuiſſet. A pullꝰ pullinꝰ deducitʳ, uñ pullini dẽtes uocantʳ, quos primũ eq iaciunt. itẽ pullus adiectiuũ, qđ ſignificat natiui coloris, A quo pullatus, & pulligo deriuãtʳ, de qbus abunde ſupius diximꝰ. Itẽ puls, qa potiſſimũ dabatʳ pullis in auſpiciis, qđ ex ea neceſſe eẽt aliqd decidere, qđ tripudiũ faceret. Hac longo tpe uſi ſunt Romàni ꝓ pane, unde pulmẽtaria appellata, de q̀bus inferius dicemus. & ſacra priſca atq; nataliũ pulte fritilla lõgo tpe confecta ſunt. A puer ẽt puerilis deducitʳ. & pueriliter aduerbiũ. & pueritia, quod mõ ætatẽ puerilẽ ſignificat, mõ pro puritate accipitʳ. Varro. Ea erat matronæ ſimplicitas. & pueritia. & honeſtas. itẽ puerilitas, qđ nõ ætatẽ. ſed actũ aliquẽ puerilẽ ſignificat. Seneca. Qui pueritiã eiꝰ, ſiue potius puerilitatẽ ludibrio habuit. Et pueraſco puerſio. a quo repueraſco, q̃ſi in puerilẽ ætatẽ reuertor, qđ de ſenibus fere dr̃, cũ deſipere uitio ætatis ĩcipiũt. Q m̃ uero de pullis. catulis. & fœtibꝰ diximus. illud obiter addendũ uṙ. ceruorum, capreolorũ. damaꝝ. lepoꝝ. aliorũq; hmõi animaliũ filios hinnulos uocari, a uoce, quã reddunt equinæ ſimili. Nã hĩnire ꝑprie equoꝝ eſt. unde hinnitus equina uox. & hinnibunde pro hĩniter. Claudius in annalibus. Equæ hinnibundæ ĩter ſe ꝑgentes terrã calcibꝰ pulſant. Himꝰ uero & hima. & himulus. & himula uocantʳ, qui ex equo & aſina naſcuntʳ, quos qdã burdões appellant. Nã qui ex aſino & equa oriuntʳ muli & mulæ dicuntʳ, a qbus muliones appellati, q̇ mulos Clitellarios, ſiue quadrigarios ducũt. Muli nõ generãt, nec fere ullũ aĩal, qđ ex duobꝰ generibꝰ natũ tertii generis factũ ſit. Legitʳ tñ in annalibus mulas aliquãdo peperiſſe, ſed id prodigii loco habitũ ẽ. Theophraſtus uulgo parere in cappadocia affirmat, ſed eſſe ibi hoc animal ſui generis. Mulũ octoginta annis uixiſſe Athenis memorãt. Hũc cũ Athenienſes tẽplũ in arce facerẽt ob ſenectã derelictũ, cadẽtia iumẽta comitatu, nixuq; exhortari ſolitũ, ꝑptereaq; decretum ab Atheniẽſibꝰ ne frumẽtarii negociatores ab incernibulis eũ arcerẽt. Aſini in achaia optimi ſũt. Arcades in italia reatini. Scribit Varro aſinũ quadringẽtis nũmis a. Q. Axio ſenatore emptũ fuiſſe, qđ & gerendo oneri, & arãdo optimus eẽt, ſed mulaꝝ maxie ꝓgenerationi aptiſſimꝰ Pullos aſininos eẽ in cõuiuiis Mecenas docuit multũ p̃latos eo tpe onagris, Sed illo moriẽte auctoritas quoq; interiit ſaporis. Ab aſino aſellꝰ diminutiuũ fit. & aſininus adiectiuũ. & aſinius uiri cognomen. Aſinus uero a græco deducitur, qđ eſt onos uñ onager dictus q̃ſi onos agrios, hoc ẽ Aſinꝰ agreſtis. onagri in phrygia. & lycaonia p̃cipui ſũt, ſed pullis eoꝝ tanq̃ ſapore p̃ſtãtibꝰ africa gloriatʳ, hos laliſiones appellant. Martia. Dũ tener eſt onager, ſolaq; laliſio matre paſcitʳ, hoc infans, ſed breue nomẽ hẽt. Generantur ex equa & onagris mãſuefactis mulæ ueloces ĩ curſũ, duritia eximia pedũ. uerũ rugoſo corpe. ĩdomito animo. ſed generoſo onagro. & aſina genitus oẽs antecellit. Vincit aſinus auriũ magnitudine reliqua animalia, uñ deriſuri aliquẽ ꝓtẽdere manũ ſolemus, illos imitãtes. Perſius. O iane a tergo quẽ nulla ciconia pixit. Nec manꝰ auriculas imitata eſt mobilis albas. Præterea a puer puſio deducitʳ. qđ proprie paruũ pueꝝ ſignificat. Nã ueteres puſũ & puſam pro pueꝝ & puellã uſurpabãt. Capitur tñ puſio fere ſemper ꝓ maſculo ſcorto. Iuuenalis. Nonne putas meliꝰ ſi tecũ puſio dormit. Puſio qui noctu nõ litigat. ab hoc fit puſillus, hoc ẽ paruulus. a quo aliud diminutiuũ puſillulus, & cõpoſitũ puſillanimis, quẽ græci micropſychon dicunt. a quo puſillanimitas. & puſillanimiter. itẽ a puer pupus, & a puera pupa eiuſdẽ cũ ſuis ſimplicibꝰ ſignificationis. Varro. mammã lactis ſugentẽ paſcere pupũ. Hinc pupillus deriuatʳ, quẽ Põponius definit eſſe eũ, q ĩpubes eſt, & deſiit in patris poteſtate eſſe uel morte uel emãcipatiõe. A quo pupillaris, ut pupillaris ætas. pupillare negociũ. itẽ pupilla pars oculi illa parua in media cornea ſita, in qua ita abſoluta uis ſpeculi redditʳ, ut tã exiguũ ſpatiũ totã imaginẽ hoĩs reddat, quæ cã ẽ ut pleræq; aues e mãibꝰ hoĩum oculos potiſſimũ appetant, quod effigiẽ ſuã in iis cernẽtes uelut ad cognata deſyderia tẽdãt, hæc nobis adeò cara ẽ, ut locũ ꝓuerbio dederit, cũ dicimus aliq̃d pupilla oculi nobis cariꝰ eſſe. Pu-

pæ ẽt ab hoc appellatæ sunt puerorũ, & puellarũ laneæ effigies paruæ, quas dicãt olim uirgĩes Veneri solebãt. Varro. Itaq; breui tpe magna pars in desiderium puparũ, & sigillo℞ ueniebat. Persius. Dicite põtifices ĩ sancto qd facit aurũ. Nempe hoc quod ueneri donate a uirgĩe pupæ. NASVM RHINOCEROTIS. Longũ scilicet ad similitudinẽ rhinocerotii cornu, qđ id aĩal, ut supra diximus, in naribus habet. Vetus ẽ ꝓuerbiũ. Nasus rhinocerotis, de his q facile quẽuis irridẽt, qđ hoĩes quo lõgiore naso sunt, eo maiores ronchos edãt, pp qđ & nasuti dicũt, a quo nasutior. nasutissimus. Itẽ aduẽrbia nasute. nasutius. & nasutissime deducunt. Martia. Nil nasutius hoc, maligniusq; ẽ. A nasus ẽt fit denaso, qđ significat nasũ aufero. Plau. Os denasabit tibi mordicus. AVDIERIS DVM GRANDE SOPHOS. Postq̃ sũme laudatus fueris. Mos est græcorũ, dũ scripta alicui⁹ uel legerĩt uel audierint, assentãdo dicere σοφὸσ sophos, hoc est sapiẽs, doctus. Vnde sophistæ dñr, de q̃bus alibi dicemus. a quo gymnosophistæ appellati sunt indo℞ sapiẽtes, ꝙ nudi incederent, nã γυμνὸν græci nudũ dicũt. Hinc gymnici ludi dicti sunt, q̃a in iis sese nudi, atq; uncti exercebãt. & gymnasiũ locus ĩ quo exercebãt, q̃uis postea gymnasiũ & pro ludo litterario, & ꝓ oĩ loco, in quo fiat aliquod genus exercitationis sumi cœperit. & gymnasiarches gymnasii, siue exercitatiõis princeps. & apud rhetoras progymnasmata, hoc ẽ præexercitamẽta dñr, exercitatiões q̃dã indicendo discipulo℞ anteq̃ ad declamatiões, aut ueras actiões descẽdant. Neutro ãt genere dixit poeta grãde sophos. i. grãdẽ illã & adulatoriam uocẽ tot hoĩum clamantiũ sophos. Sic alibi. Quod tã grãde sophos clamet tibi turba togata. Non tu Pomponi, cœna diserta tua ẽ. Sic ãt neutro genere grãde sophos inquit, quẽadmodũ Persius Pegaseũ melos. GRANDE. Magnũ. Veteres grãdẽ nõ ad corpus, sed dũtaxat ad ætatẽ retulerũt iã pene adultã. Terentius. An sedeã oportuit domi uirginẽ tã grãdẽ. Quod si natu addatur, prouectiorẽ ætatẽ significat, & iã pene senilẽ. Plynius Iunior. Mulier natu grãdior, & tot libero℞ partus. Hinc grãditatem dixerũt maiorẽ ætatẽ. Sisenna. Neq; grãditatẽ, neq; merita, neq; ordinis honestatẽ, aut dignitatẽ tibi eẽ excusatiõi. Nũc tñ grandẽ ꝓ magno ponim⁹. Ab hoc fit grãdio uerbũ, qđ ẽ grãdẽ facio. Plau. Testudineũ istũ tibi ego grãdibo gradũ. & grãdiloquus eloquẽs, & cũ quadã uerbo℞ magnificẽtia loquẽs. a quo grãdiloquẽtia. Cicero. Nã & grãdiloq̃ (ut ita dicam) fuerũt, cũ ampla sñia, tũ grauitate & maiestate uerbo℞. Idẽ. Quid tã isti grãdiloq̃ cõtra hæc duo, quæ maxime angũt. & grandæuus, ꝓuectioris ætatis, hoc ẽ grãdis æui. & grãdesco, cresco. Plynius. Insita grãdescũt facilius. & grãdo gutta aquæ cõngelata, ꝙ solito grãdior fit, à quo fit uerbũ grãdino. & grãdinosus adiectiuũ, uñ grãdinosa loca dicim⁹, in q̃bus frequentes sunt grandines. Grãdo. nix. & pruina ita differũt, ꝙ grãdo cõgelato firmius imbre gignitur. Nix humore mollius coacto. pruĩa ãt ex rore gelido. per hyemẽ niues cadũt. Grãdines aliis tẽporibus & ĩterdiu magis q̃ noctu, multoq; celerius q̃ niues resoluunt, non aduersante frigore. Rores neq; gelu fiũt, neq; ardoribus, neq; uentis, nec nisi serena nocte. Est aũt ros humor, qui sereno tpe e cœlo fluit. a niue niueũ dicimus cãdidũ. & niualẽ. ut niualis aq̃. & niuosum, in quo sunt frequẽtes niues. & ningo uerbũ sicut pluo. & grãdino, qđ tñ non a niue, sed a ningue deductũ uolũt, qđ ueteres ꝓ niue usurpabant. Lucretius. Albas effundere ningues. Niuẽ q̃si nouã dictã nõnulli opinãt. græci. n. νέον nouũ dicũt. A pruina pruinosa loca dicimus ĩ q̃bus frequẽtes sunt pruinæ. Dicta ẽ ãt pruina q̃si purina, ꝙ fruges & uirgulta perurat. a rore rosidus deducit, hoc ẽ rore ꝑfusus. Vnde roscida mala dicimus, quæ matutino rore humecta sunt. Virg. Sepibus in nostris paruã te roscida mala. Dux ego uẽster erã, uidi cũ matre legentẽ. & roro uerbũ, qđ ẽ humorẽ instar roris paulatim demitto. a quo irroro. aspergo. & rorarii milites, q anteq̃ acies cõgrediant, raris iaculis prœliũ paulatim ĩcipiũt, tractũ ab eo, quod ante maximas pluuias cœlũ rorare incipit, uel qđ coirẽt in prœliũ ĩ modũ rorantis tẽpestatis. hi sunt quos superius dixim⁹ ferẽtarios appellari, hinc rorariũ uinũ appellatũ, qđ dari rorariis solebat. & rosea ĩ agro reatino campus, qđ in eo arua rore humida semper serunt. Roscius uero nomẽ fuit histrionis oĩum nobilissimi. pro quo extat Ciceronis illa præclara oratio, a quo oẽs in aliq̃ re ꝑfecti roscii appellant. IACTAS Oscula ab iis, qui te legerunt, uel audierũt suscepta. IBIS AB EXCVSSO MISSVS IN ASTRA SAGO. Excusso sago, ĩ altũ iactaberis, qđ derisionis gratia fieri solebat, ut abũdè superius diximus. PER AVRAS AETHEREAS. Per flatus aereos. PATIARE. Sustineas. Patior a græco deducit. παθεῖν. n. apud græcos pati est, & ẽ cõmunè uerbũ. Nã & patior, hoc ẽ sustinẽo te, & patior, hoc ẽ sustineor abs te dicimus. Terentius. Deniq; ubi nõ quit pati. significat ãt patior mõ sustineo. ꝑmor. mõ tolero. & æquo aĩo fero qđ & παθεῖν apud græcos facit, uñ ẽ trita illa uulgo sñia εἰ μὲν ἦν μαθεῖν ἃ δεῖ παθεῖν καὶ μὴ παθεῖν, καλὸν ἦν τὸ μαθεῖν. εἰ δὲ δεῖ παθεῖν. τί δεῖ μαθεῖν. παθεῖν γὰρ χρή, hoc est qd si eẽt discere q̃ oportet pati & nõ pati optimũ q̃dẽ eẽt id discere. Si uẽro pati oportet. Quid necesse ẽ discere? pati. n. oportet. a patior fit passio, quæ & perturbatio. & affectus. & affectio uocatur. quatuor. n. sunt ꝑcipuæ passiones, duæ a bonis. Gaudere scilicet & cupere, siue sperare. Hæ. n. duæ sunt opiniones bonæ, una præsentis, altera futuri. Lætitia de præsenti est, spes de futuro bono.

duæ a malis, dolere, & timere, una similiter præsentis, altera futuri. Dolor.n.est de præsenti, timor de futuro malo. Itē a Patior passiuū uerbū apud grāmaticos, qđ passionem significat, sicut actiuū, qđ actionē, a quo fit aduerbiū passiue. Itē patientia tolerātia cū æquanimitate. & patienter æquo aīo. Itē cōposita perpetior, hoc ē uehemēter patior. & cōpatior misereor, a quo cōpassio, quæ & cordoliū a dolore cordis appellatur. Passus a tribus uerbis deducit. Patior. pādo, & pateo. A patior significat perpessum. Virg. O passi grauiora, dabit deus his quoq; finē. Vñ uuā passam dicimus, quæ in siccādo passa ē solē. Ply. Quin & a patientia nomē acinis datur passis. Hinc & uino nomē datū, qđ passum uocat. Fit ex uua, quā supra diximus a græcis sticam, a nobis apianā uocari, uuis in uite diutius sole adustis, aut feruēte oleo, donec paulo amplius dimidiū pōdus supsit. Tusasq; leniter uuas exprimūt. Quod si quātū musti expressere, tātum aquæ puteanæ adiiciāt uinaceis, fit secūdariū passum. Sunt ēt qui passerem hinc dictum existimēt, cuius diminutiuū est passerculus, qđ ob nimiā salacitatē comitialē morbū patiatur, sitq; ob id breuissimæ uitæ, mares uix unq̄ bieniū excedūt, fœminis lōgiusculū spatiū. Passer solitarius ex eo genere, sed aliquāto grādior ē, ac subnigrior solus p domoꝝ culmina īcedēs, cātu suauis, & ob id sæpe dedita opera educatus. Est & passer marin⁹ alia auis, quā uulgo stritomellū uocant. A pateo significat patētē, extensum. Plau. In portū uēto secūdo uēlo passo puenit. Hinc passus appellamus gressus mutuos, qa sic pedes patescūt. A pādo significat deductū. porrectū. dispsum. Terē. Capillus passus, nudus pes ipsaq; horrida, qđ & expassum aliqñ dicim⁹, nō āt expansum, & mutatione unius litteræ dispessum. Plau. Credo ego isto exēplo tibi eē eundū extra portam dispessis manibus. Depessum uero siue a patior, siue a pando fiat, laceratū dicimus. Terentius. Ego ne si uiuo adeo exornatū dabo, adeo depessum, ut usq; dū uiuat meminerit sp mei. Quod si depexū legamus significabit cultū, & pexas uestes īdutū, dictūq; erit a cōtrario sensu. Hic passim aduerbiū deriuat, qđ ꝓprie significat sparsim, nō (ut pleriq; falso existimāt) ubiq;. Nā ī prato ubiq; sunt herbæ nō passim. cōtra. grex passim pascit potius q̄ ubiq;. Aliqñ tñ passim ꝓ ubiq; accipit. Firmianus. Credit ei passim tanq̄ cognitæ ueritati, quinetiā, qđ mirabilius est pro undiq;. Idē. Cūq; is numerus cōdendæ urbi parū idoneus uideret constituit asylū. Eo passim confugerunt ex finitimis locis. Itē ꝓ quomōlibet. Virg. Passimq; in littore sicco corpora curamus. passim inqt pro eo qđ est ꝓut qsq; uult, siue sine ullo cōditiōis discrimine. paticus uero nō a patior deflectitur, sed a græco παθεῖν, aspiratione detracta. est āt Paticus, q iniri se turpi libidīe patitur. Vnde pueri patici, & puellæ paticæ, & per suplatiuū paticissimæ dicunt. Itē grādiores natu, senesq;, q se magna uoluptate iuuenibus prostituūt. Iuuenalis. Ille tenet speculū patici gestamen Othonis, quēadmodū draucus appellat, q non ꝓpria uoluptate, sed alterius alterum initita a faciendo dictus, quēadmodū paticus a patiēdo. Quippe δράω apud græcos facio significat. Qui āt a draucis subigi delectāt, seq; eis spōte ꝓstituūt, Cinædi uocant ἀπὸ τοῦ κινεῖν τὰ αἰδοῖα, hoc ē a uirilibus manu tractandis appellati. Solēt.n. ad excitandā in se adolescentiū, ac iuuenū libidinē pudenda eoꝝ manibus agitare. Quærētes ēt sūmo studio, q magnitudine uirilis mēbri cæteris antecellant, & tā obscœno, ac detestādo spectaculo, tāq̄ specie aliqua pulcherrima, sæpenumero oculos pascētes. Martialis de cinædo, una lauamur aspicit nihil sursū, sed suspectat oculis deuorātibus draucos. Talis fuit hostius, ut Seneca refert quadra libidinis, non mō mulierū, sed ēt uirorū appetens, nec tā agendi auidus q̄ patiendi. Hic oībus balneis agere delectū eorū solebat, q mēbri magnitudine cæteros anteibāt. Fecit quoq; specula concaua reddentia maiorē iusto imaginē. siquidem digitus in iis brachii crassitudinē reddebat, hoc autē ita disponebat, ut dum draucum pateret auersus oēs admissarii sui motus uideret, & falsa mēbri magnitudine, quasi uera oblectaret. in alterū huic obscœnitati similē inuehit. Mart. Vnus sæpe tibi ē tota denarius arca. Cū sit & hic culo tritior ipse tuo. Non tñ hunc pictor, non aufert hunc tibi copo. Sed siqs nimio pene superbus erit. infœlix uenter spectat cōuiuia culi. Et semp miser hic esurit, ille uorat. hui⁹ tā detestādæ libidinis rationē. Aristoteles philosophus a consuetudine trahit, cuius tanta uis est, ut sæpe ī naturā cōuertat. Quibus.n. usu uenit, ut non ante pubē. sed in ea patiendi uitium sustulerint, iis recordatio eius rei, dū desiderāt orit, & una cum recordatiōe uoluptas, ꝓpter quā gestiūt, dū patiūtur nō minus q̄ cū agūt, & sæpe patiendo ipsi quoq; geniturā emittunt, quapp mouent ueluti nati ad patiendū. Quod si cū mollicie accēdat naturalis salacitas, hæc oīa expeditius necesse ē euenire. Est & aliud sordidissimæ uoluptatis genus, quo Cinædi oblectantur draucorum uirilia felantes, hoc est sugentes. Felare enim sugere est, cuius frequentatiuum est felitate. a quo felatores dicti. Martia. Si felas & aquam bibis, nil lesbia peccas. qua tibi parte opus est lesbia, sumis aquam. Idē. Corue salutator, quare felator haberis. in caput intrauit mētula nulla tuū. Huius contrariū est irrumare, de quo supra diximus, quasi penē in rumē īmittere. felāt cinædi drauci irrumant. Itē alii qui hoc genere turpissimi coitus delectantur, quod fere senibus, & iā effetis solet accidere. A felare, & irrumare, Felari, & irrumari passiua fiunt. & felatio, & irrumatio. mulieribus etiā hoc uitiū accidit, a quo

felatrices

felatrices dñr. Paticus aliqñ ēt ad inanimata trãsfert. Vnde Martia. Paticissimos libellos appellat lasciuos,&in qbus de rebus oscœnissimis tractat. Itē a πάσχω græco, qđ significat patior pasca deducit, qđ significat solēnē diē, quo agnus prio, de inde IESVS, hoc ē saluator humani generis, q & Christus, hoc ē unctus uocat, passus ē. Eū diē iudæi phasen, hoc ē trãsitū nominãt, qa tūc ex ægypto in patriã remigrauere. TRISTIS ARVNDO. Seuerus & asper calamus quã uis Arundo ꝓprie sit, quæ crassior, ac lõgior est, seriturq; ad usum ꝑcipue uinearū, calamus gracilis, tenuisq;,&tibiis fere ac scripturæ aptus. Canna maior calamo, sed minor arūdine, & semp fere sua sponte proueniens. Columella, Ea ē ãt senectus, cū uel exaruit situ, & inertia pluriú annoꝝ uel ita densatum ē, ut gracilis, & cannæ similis Arundo ꝓdeat, a canna Canalis deducitur una littera detracta, qđ significat lignū ad cãnæ similitudinē cauatū quo aqua deducit, & ē generis fœminini· Virg. Currentē ilignis potare canalibus undã. Ab hoc canalicolæ dicti sūt forenses hoīes pauperes, q circa canales fori consisterent.

AD CAESAREM. EPIGRAMMA. XXXIII.

C ONTIGERIS NOSTROS. Hortat Cæsarem, ut si forte libros suos in manus sumpserit deponat grauitatē, qđ de industria facit, ne uideat cõscius morū illius reprehēdēdi gratia lasciua scripsisse. Est. n. periculosum aperte Tyrannū arguere. itaq; isinuatione qdã utendū, ut sine suspitiõe reꝑhensionis scripta nostra plegãt. CONTIGERIS. Tetigeris. tangere. n. & cõtingere idē significãt. Lucre. Tangere. n. &tangi nisi corpus nulla põt res, sed qm tangendo quodãmodo moueri uident ea q̃ tangunt, tangere aliqñ ꝓ cõmouere, ac ferire accipimus. Virg. Nec solos tangit atridas iste dolor. Idē, de cœlo tactas memini ꝑdicere quercus, hoc ē fulmine ictas. Varro. Nõnunq̃ tuarū me cura fortunarū, cogitatioq; tãget. Lucre. Nec bene ꝓ meritis capit, nec tãgit ira. Itē qm ea, q̃ tangimus, uidemus fere, atq; sentimus, tangere ꝓ cernere, & intelligere usurpamus. Lucil. Neq; priusq̃ uenas hominis tetigit, ac ꝑcordia. Cice. Postq̃ ãt cõsilia eius oia tetigi. Est ēt qñ tãgere sumit ꝓ circūuenirē. Turpilli⁹, at ēt ineptus meus ē mihi pater iratus, qa eū talēto argēti tetigi ueteri exēplo amãtis. Põponi⁹. At ego rusticatim tangã, urbanatim nescio. Itē ꝓ puenire, qm loca ea cõtingimus ad quæ peruenimus. Cice. Verres simul ac tetigit prouinciã. a tango fit tactus quartæ declinationis unus ex quinq; sensibus, & tactus adiectiuū, cuius cõtrariū ē intactus, qđ ē intemeratus, inuiolatus, non tactus, & taxo frequentatiuū, qđ significat æstimo. aꝑtio, a quo taxatio æstimatio, hoc. n. tangendo, hoc ē põderãdo fieri solet, & taxatores a scœnicis dñr, q alterutrū maledictis tãgunt. taxis ueteres ꝓ tetigeris scripsere. Varro. Sed caue ne meū taxis liberū. taxim ēt pro sensim usurparunt. Pomponius. Adoptate clãdestino tacitus taxim ꝑspectaui. Itē a tãgo cõposita fiunt ãttingo qđ ē leuiter tango. Terē. Si attigisses, ferres īfortuniū. Veteres ēt attigo dixerūt, siquidē & tago simpliciter pro tulere. Turpillius. Non me attigas, atq; aufer manū, Eia q̃ ferocula ē. Accius agē age amolire. caue uestē attigas Plaut⁹. Ne attigas puerū ista cã, qñ fecit strenue. obtingo euenio. pertigo ualde tango. prætingo, ante tãgo. cõtingo mõ tango, ut superius dixim⁹. Virg. Funē contingere gaudēt. mõ euenio. Ci. Quod non mõ singulis hoībus, sed potentissimis populis sæpe cõtingit. SVPERCILIVM. Grauitatē imperatoriã, q̃ præcipue in supercilio dignoscit supcilia data sunt homini pilis breuib⁹ adornata, q̃ quasi geminis aggeribus munimentū oculis ꝑstarēt, ne qđ supne incideret, &simul speciem ꝑberent. hæc& pariter, & alternæ mouent, ptēq; animi in se sitam habent. his. n. negamus, & annuimus. grauitas. Fastus. supbia ira. alibi qdem cõcipiunt sed hic sedē habēt. nascunt in corde, huc subeūt, hīc pendēt. DOMINVM TERRARVM. Imperiū gerens ī orbē terrarū. CONSVEVERE IOCOS VESTRI QVOQVE FERRE TRIVMPHI. Vos imperatores ī triumphis ēt uestris, qbus nullus maiorē honor, soletis multa æquo aīo audire, quæ in uos lasciue obscœneq; dñr, eadē igitur frõte, & iocos nostros legere potestis. fuit sane apud ueteres cõsuetudo, ut milites currū triūphantis imperatoris ꝓsequentes in cõdito carmine multa iocalariter canerēt. quēadmodū triumphante. Cæsare. Ecce Cæsar nūc triūphat, q subegit galliã. Nicomedes nõ triumphat, qui subegit Cæsarem, & Augusto impia dū phœbi Cæsar mēdacia ludit. Dū noua diuoꝝ cœnat adulteria. oia se a terris tūc numina declinarūt. fugit & auratos iuppiter ipse toros. Item Claudio græce καὶ σὺ γέρων εἶ καὶ μωρὸς, hoc ē. Et tu senex es, atq; īsanus. FERRE. Aequo aīo pati. MATERIAM DICTIS NEC PVDET ESSE DVCEM. Sensus ē, q̃uis multa obscœne dicantur in triūphis nõ pudet tñ imperatorē ēt a seipso dictorū materiã sumi. DVCEM. Imperatorem. MATERIAM. Subiectum, qđ a græcis Hypothesis dicit. PRECOR. Oro precari. n. cū accusatiuū tm̄ hēt. orare ē, adiuncto ãt adiectiuo. idem ē qđ imprecari, hoc est optare alicui bonam maláue fortunã ꝑcando deos. Quintilia. Sed si tãtopere efflagitantur q̃ tu affirmas ꝑmittam⁹ uela uēntis, & orã soluētib⁹ bene ꝑcemur. imprecari tñ, qđ ab eo componit frequētius in malã ꝑtē accipit. Quint. Nõ imprecamur debilitatē, naufragia. morbos. pauper sit. & amet quãcũq;

meretricẽ,& amare nõ deſinat.ab eodẽ fit ẽt aliud cõpoſitum deprecari,qđ modo ſignificat uehementer precari.Cice.Quam multorũ hic uitã ſit a ſylla deprecatus.Idem.Siquid deliquero nullæ ſunt imagines,quæ pro nobis deprecenť.mõ deteſtari,ꝓpulſare,& quaſi p̃cando depellere.Idem.Inuidiam deprecabatur.i.propulſabat.Idem.Nunc uero quid faciat Hortenſi⁹auaritiæ ne crimina frugalitatis laudibus depreceť.Oui.Sæpe precor mortẽ, mortẽ quoq; deprecor idẽ.Ne mea ſarmaticũ cõtegat oſſa ſolũ.Ab his precabũdus,& imprecabundus deducuntur.Itẽ a precor preces,& precariũ,qđ ut Vlpianus inqt,eſt id qđ p̃cibus petẽtis utendũ conceditur tãdiu quãdiu is,qui cõceſſit,patitur.& diſtat a donatione,eo ꝙ q donat,ſic dat, ne recipiat,q p̃cario cõcedit ſic dat,q̃ſi tunc recepturus,cũ ſibi libuerit p̃cariũ ſoluere,& eſt ſimile cõmodato.Nã & q̃ cõmodat rẽ ſuã,ſic cõmodat,ut nõ faciat rẽ accipientis,ſed ut ei uti re cõmodata pmittat.Paulus iuriſcõſultus.precario habere uideť,q poſſeſſionem uel corporis, uel iuris adeptus eſt ex hac ſolũmodo cã,ꝙ adhibuit preces,& ĩpetrauit.ILLA FRONTE.Illa animi hylaritate.Frons.n.ut ſupra diximus,hylaritatis,clemẽtiæ,ſeueritatis ĩdex eſt.THYMELEM.Mulierẽ ſaltantẽ & hiſtrionicã exercẽtẽ.Thymele prima ſaltationẽ ĩ ſcœna docuit.ꝓpterea græci θυμέλην ſcœnã uocãt,& θυμελικὸν ſcœnicũ hiſtrionẽ,hinc & uxori latini thymeles nomen ĩditũ ẽ,latinus mimus fuit Domitiani tpe,pricipi gratus,qđ uel reci tandis ĩ cœna diei fabulis, uel iocorũ ſuauitate interdũ ẽt pulſatione thymeles riſum excitare illi ſolebat. hic inter alias fabulas diſcerptũ a canibus aſcletarionẽ mathematicũ imperatori nũciauit,q ſibi hoc euẽtuꝶ p̃dixerat.proptereaq; iuſſu Domitiani fuerat interfectus,& accuratiſſime ſepeliri iuſſus, ut uanitas eius artis redargueretť,ſed repẽtia tẽpeſtate diſiecto funere ſemiuſtum canes diſcerpſere. DERISOREM Deriſor dř,q̃ cũ alterius irriſione,& cõtẽptu ſiue ipſe ridet ſiue aliis riſum mouet.ridere.n.eſt,qđ græci dicũt γελᾶν,a quo Gellius propriũ nomẽ.Vnde fit riſus qđ græci dicũt γέλως,& ridiculus qñ adiectiuũ ẽ cõtẽptu,& deriſiõe dignus. ridiculũ uero ſubſtantiuum ſignificat dictũ,qđ riſum potiuſq̃ deriſionẽ excitat.a rideo cõpoſita fiunt arrideo,qđ eſt applaudo,& lætitiã animi ridendo oſtẽdo. Oui. Arriſit paries adueniente dea,a quo arriſio. obrideo idẽ qđ rideo,a quo obriſio.perrideo uehementer rideo,a quo perriſio.derideo illudo.cõtẽno & de aliquo rideo,ſiue riſum moueo,a quo deriſor,& deriſio, & deriſus quartæ declinationis, & deridiculus,hoc ẽ deriſione dignus.prorideo procul rideo.prærideo ante rideo,a quo præriſor.irrideo idẽ qđ derideo,a quo irriſor,& irriſio,& irriſus quartæ declinationis.ſubrideo parũ rideo.a quo ſubriſio & ſubriſus.corrideo ſimul rideo.ridiculi cãpus Romæ dictus eſt,ĩ quo coruus ſepultus fuit,de quo alibi diximus.ridiculoſus idẽ ſignificat,qđ ridiculus.ridicule, aut ridiculoſe dictũ,ſiue factum q̃d dicimus,qđ irriſione dignũ eſt.CENSVRA. Cenſoris officiũ ad quẽ cura morũ ſpectat.cenſores initio duo creati ſunt.C.Papirius.&.A.Sempronius, cum pp diuturna bella cenſus factus nõ eſſet,& cõſules id p̃ſtare non poſſent uariis bellis impliciti. cura itaq; data cenſoribus,ut cenſum agerent,inſtitutũq;, ut quinto quoq; anno crearenť, & a cenſu agendo ſunt cenſores appellati.Quinquẽnale id ſpatiũ luſtrũ,ut ſupra diximus appellatũ poſtea hic magiſtratus annu⁹ factus ẽ a Mamertio Aemilio dictatore.Iunio Virginio.Marco Appio cõſulibus.curaq; deinde moꝶ ac diſciplinæ Romanæ huic magiſtratui tradita. itãtũq; auctoritas eoꝶ creuit,ut ſub ptãte cenſoria eſſet ius priuatorũ,publicorũq; locorũ,uectigalia populi Romani in ſenatũ legere.Senatus principẽ deſcribere,cẽſum agere,luſtrũ condere, equũ adimere, & quos putaſſent parũ dignos ſenatu amouere.a cẽſore cenſura deduciť,ſicut a prætore prætura,qm̃ ãt cenſores in corrigendis moribus ſeueriores erant,cẽſura interdũ ꝓ ſeueritate,interdũ pro correctione,decreto,lege accipiť.Itẽ a cẽſore cenſorius.Vnde cenſorium officiũ,cẽſoriã auctoritatẽ dicimus.Itẽ cẽſoriũ uirum, q̃ cenſurã geſſit,hoc ẽ q̃ cẽſor fuit, ſicut p̃torium,q fuit prætor.Cẽſores ãt a cenſendo uocitati ſunt,qđ rẽ ſuã quiſq; tãti exiſtimare ſolitus ſit quãtũ illi cẽſuiſſent.cenſere.n.exiſtimare ẽ.Neuius.Cenſent eo uenturum obuiã pœnũ Caſſius,cenſuit ſeſe regẽ porſenã occidere.interdũ ẽt pro deliberare,& cõſtituere accipiť. Vnde ſenatũ aliquid cenſuiſſe dicimus,nõnunq̃ ꝓ ſuccenſere. Varro.Ne uobis cenſeã,ſi ad me referetis.Ab hoc cenſus deduciť hoc ẽ æſtimatio rerũ ac bonorũ facta,ſecũdũ quã tributa pendebanť.Vnde cenſum agere,eſt recenſere hoĩum facultates,& cẽſio hoc ẽ caſtigatio.hĩc ẽt aliqñ ꝓ eo accipiť,qđ eſt in extimatione,ac p̃tio habere,& cenſeri pro eo,qđ ẽ ĩ extimatiõe eẽ.Mart. Cenſeť Appona liuio ſuo tellus.Itẽ cẽſionẽ facere dicebanť,cũ multã eqti irrogabãt, & cẽſio haſtaria uocabať,cũ militi multæ noĩe ob delictũ militare indicebatur,ut haſtas daret, & cenſuus.cenſui.n.agri appellabanť,qui emi,& uenire iure ciuili poterãt.& accenſus præco,q iuſſu cenſoꝶ ad cenſum uocabat,de quo ſupra diximus.quãuis aliqui ab aciendo,hoc eſt uocando appellatum malint.cenſus ẽt adiectiuũ ẽ,& ſignificat eũ de cuius bonis cenſus eſt factus.Vnde capitecẽſi dicti,de qbus ſuperius diſſeruim⁹.a cẽſeo ẽt cõpoſita fiũt ſuccẽſeo, qđ proprie ẽ in re graui,& iuſta iraſcor,& q̃ſi cẽſurã exerceo.Terenti⁹.Nã iã adoleſcẽti nihil ẽ,qđ ſuccẽſeat, & re

cẽseo,qđ ẽ recognosco.reuideõ.Liuius. Inter hæc recenset exercitũ,militẽ iſtruit.INNOCVOS.qui neminem lædunt,quales sunt nostri,qui de uitiis agunt,sed parcunt personis.

AD MARCVM.EPIGRAMMA.XXXIIII.

O TIBI NAVMACHIAM.Facetum distichon fictum ex persona Cæsaris respondẽtis Martiali,qui sibi Naumachiam ædenti librum suum parum tempestiue miserat.eo inquit forte cõsilio hoc fecisti,ut simul cum libro tuo in aquam mergereris.huiusmodi ioco utitur sæpe Martialis,cũ uult ostendere carmina sua indigna esse,q̃ legantur.Sic libro tertio,cursorem sexta tibi rufe remisimus hora,carmina quẽ madidum nostra tulisse reor,ĩbribus ĩmodicis cœlum nam forte ruebat,nõ aliter mitti debuit iste liber.

DE LEPORE LVDENTE CVM LEONE.EPIG.XXXV.

ETHEREAS AQVILA.Blanditur Cæsari quod non minori miraculo lepus ĩ ore leonis eius intus fuerit,q̃ puer ĩ unguibus aquilæ Iouis.ILLAESVM. Sine nocumẽto.HAESIT. Insedit. Hærere.n.ꝓprie est arcte alicui rei insidere. Virgilius. Hærent parietibus scalæ.quoniã uero qui in aliqua re dubitant non mouentur.& ideo hærere,ac suspensi esse uidentur,ponitᷣ aliquando hæreo ꝓ dubito,anceps sum,similiterq; frequẽtatiuum eius hæsito.ab hæreo fit hæsio,ab hæsito hæsitatio.& hæsitabundus.Itẽ ab hæreo hæres hæredis.quia qui hæres est.hæret,hoc ẽ proximus ẽ ei,cuius est hæres.licet quidam hæredem dictum putent,quod dominus fiat bonorum,quæ ad eum perueniunt.apud ueteres enim hæres dominus dicebatur.Hinc fit bihæres,qui bis factus ẽ hæres,& hæreditas,quæ nihil aliud ẽ,q̃ successio in uniuersum ius,qđ defunctus habebat.Et ideo hoc nomine etiam dãnosa hæreditas continetur.diuiditurq; in duodecim uncias,quæ ut supra diximus.assis appellatione cõtinetur.hæreditatis nomine neq; legata neq; fideicõmissa cõprehẽduntur.adire hæreditatem & ĩmiscere se hæreditati qdã ita distinguũt,ut adeant hæreditatẽ,qui alieni sunt,hoc ẽ qui nõ sunt filii,nec filiorum filii.qui uero defuncti sunt,siue filioꝝ filii ĩmiscere se hæreditati dicantur sed hæc confunduntur.ab hæredum etiam nomine hærẽ Marteã antiqui uocabãt deam,quã accepta hæreditate colebant,& esse unã e Martis comitibus putabatur.Itẽ ab hærede fit cohæres qui simul hæres institutus ẽ,& exhæres,qui extra hæreditatẽ ẽ,hoc ẽ,qui hæreditate priuatus ẽ.unde fit uerbũ exhæredo,a quo exhæredatio,& passiuum exhæredor,& hæreditariꝰ,hoc ẽ ad hæreditatẽ pertinẽs,a quo bona hæreditaria dicuntur.Morbos ẽt hæreditarios uocamus qui parentum uitio nobis obtingunt,sicut hæreditaria uitia,hæreditariam laudem,hæreditaria preconia & alia his similia dicimus,& hæredipeta,qui blandiciis muneribus,& aliis huiusmodi artibus subornant morituros,ut ab eis hæredes instituantur,& hæredium p̃dium quod nobis ex hæreditate prouenit,a quo hærediolum p̃diolum.præterea ab hæreo hærba qđ terræ hæreat.est.n.proprie herba uiride pecudum pabulum.Virgilius.Frumenti q̃reret herbam.Aliqñ ẽt pro palma,& uictoria ponitur.Idem.Atq; ĩmemor herbæ uictor equus.Vnde herbã dare ẽ se uictum fateri.nãq; summũ apud antiquos signũ uictoriæ erat herbã porrigere uictos,perinde.n.uidebatur,ac si terra,& altrice ipsa humo,atq; humatione cæderet,qui mos in plerisq; germaniæ regionibus ẽt nũc seruatur.ab herba herbosus locus dicitur herbis abundans,herbidus ex herba,herbaceus ex materia herbæ.herbesco herbas genero herbarius,qui peritꝰ herbarũ eas colligit,uẽditq;,aut ex iis medicamẽta cõpõit.herbifer herbas ferẽs.herbiger herbas gerẽs.Item herbilis anser dicitur herba pastus,qui grãdior ẽ,q̃ frumento altus.quidam ẽt heri aduerbium,quod & here dicitᷣ,ab hæreo deductum putant,quod dies hesternꝰ hæreat hodierno.alii a græco potius trahunt,apud quos ἐχθὲς dicitur heri,ita ãt ab heri fit Hesternus,sicut a cras Crastinus.Itẽ ab hæreo Hærẽnius proprium nomẽ uiri,& heruca uermis secundum quosdam,de quo supra diximus.q̃uis alii sine aspiratione scribunt,& a rodẽdo potius deriuatum putant.Itẽ ab hæreo cõposita fiunt adhæreo.inhæreo.Et cohæreo eiusdem fere significationis.a q̃bus adhærẽtia.ĩhærẽtia,& cohærẽtia deducuntᷣ.TIMIDIS. Ne puerũ læderẽt timẽtibus.AQVILA.Iouis aue,cui maximus honor ẽ,& maxima uis.quippe non solum cum minoribus quadrupedibus.sed etiam cũ ceruis pugnat.multum puluerẽ uolutatu collectum insidens cornibus excutit in oculos pẽnis ora uerberat,donec p̃cipitet in rupes.cum dracone etiã init prœlium.oua hic Aquilæ consectatur auiditate malefica.illa ob hoc ubicũq; uisum oppugnat.ille multiplici nexu alas ligat.ita ut simul aliquando concidere uideantur.ex omni autẽ auium genere ideo hanc solam delegisse sibi armigerum iuppiter existimatur,quod sola contra oriẽtis solis radios ĩmotam tenere aciẽ possit,uel quod hanc solam auẽ nunq̃ fulmine tactã fuisse produnt.Romanis eam legionibus.C.Marius in secundo cõsulatu suo proprie dicauit cum antea quatuor aliis signis,hoc est lupis,minotauris,equis,apris uterentur. Sed tu FEDERICE.Imperator ut in cæteris romanæ uirtutis æmulus,ita in hoc quoq; uictricẽ aquilam ordinibus tuis præfers.nõ minus iam frequẽtibus tuis uictoriis insignẽ q̃ ministerio iouis,& ganymedis raptu.sex aq̃larũ genera eẽ traduntᷣ.Melenætus minima magnitudine,uiribꝰ p̃cipua

colore nigricans, quæ sola fœtus suos alit, frequensq; uersaẗ in mõtibus. pygargus in oppidis, ac campis uolitans albicante cauda unde nomẽ habet. quippe græci πυγὴν natẽ dicũt, ἀργὸν albũ, unde & capreæ genus eodẽ noĩe uocaẗ. Iuuenalis. Sumine cũ magno lepus, atq; ap, atq; pygargus morphnus, quã & percnum Homerus uocat, quidam etiam plancũ. & anatariam secunda magnitudine, & ui cui uita fere circa lacus ẽ, nigerrima oium, & prominẽtiore cauda. ingenium ẽ ei raptas testudines e sublimi iactando frãgeř. Aeschylus cum p̃sensisset se eo die ruina periturum, ex urbe Siciliæ, in qua morabatur, egressus loco aperto cõsedit, tum aquila desuper uolitans testudinẽ, quã pedibus gerebat, super caput eius splendore illius decepta (erat enĩ crinibus uacuũ) tãq̃ super petram. quo fractæ testudinis carne uesceretur, elisit. eoq; ictu peremptus est nobilissimus poeta, qui tragœdias in lucẽ protulit, sublimis, grauis, ac ĩterdum etiam supra modũ grandiloquus, ut refeẗ Quintilia. Quarti generis est phœnicopterus, & ea quoq; p lacus uersatur, uulturi similis, alis minimis, reliquas magnitudine antecellens. sed imbellis, & degener, ita ut a coruis sæpenumero uerberetur. sola aquilarum exanima ferit corpora, ieiunæ semper auiditatis, & q̃rulæ murmurationis. hæc facit ut quintum genus gnesion uoceť, quod apud græcos sincerũ significat, uelut uerum solũq; incorruptæ originis, media magnitudine, colore subrutilo, raro uisum. ultima ẽ Haliæetus clarissima oculorũ acie, ex alto se librans, uisoq; in mari pisce, præceps in eum ruẽs, & discussis pectore aquis rapiens, hæc implumes adhuc pullos suos subinde percutiẽs, aduersos solis radios cogit intueri, & si cõniuentem flẽtẽue animaduerterit, e nido uelut adulterinũ, ac degenerẽ p̃cipitat. eũ uero, q acie firma contra steterit, educat. halieæti suum genus non habẽt, sed e diuerso aquilarũ coitu nascuntur, quod uero ex iis natum est, in ossifragis numeratur, ex quibus minores uultures progenerantur. & ex iis magni, qui omnino nõ generant. quidam addunt gẽnus aquilæ, quã barbatam uocãt. thusci ossifragam, reperitur in aquilarũ nidis lapis ætites, quem aliqui gagitẽ uocant, ad multa remedia utilis, nihil igne deperdẽs. Est autẽ lapis iste p̃gnans ĩtus, quem si quatias alius quasi in utero sonat, fuluus est, & tereti figura, hunc Zoroastres magus omnibus lapidibus p̃tulit, maximãq; illi tribuit ptãtem. pariunt aquilæ oua terna, excludunt pullos binos. & aliquando tres alterum expellunt tedio nutriendi. quippe eo tempore cibum illis negauit naturæ prouidentia, ne ferarum oium fœtus raperentur. ungues quoq; earum diebus illis inuertuntur. & albescũt inẽdia pẽnæ, ut iure partus suos odio habeant. sed eiectos ab iis cognatum genus ossifragi excipiunt, atq; educãt. illa quam tertiam diximus circa stagna aquaticas aues appetit, mergẽtes se subĩde donec lapsæ rapiantur. spectando dimicatio ẽ. auis ad perfugia littorũ tẽdit, maxima ubi densa arundo sit. aquila uero umbram suam nanti sub aqua a littore ostẽdit, propter quod auis rursus in diuersa, & ubi se minime spectari putat, emergit, hæc p̃cipue causa ẽ, ut aues gregatim natent, quia plures simul non infestanẗ respersu pẽnarum aquilas obcœcantes, apud Seston urbẽ celebris aquilæ gloria fuit educata a uirgĩe, tanta gratitudine beneficium memoria tenuit, ut q̃diu uixit puella, auẽs primo, deinde etiam uenatus illi attulerit, mortua uero puella in rogũ accẽsum iniecerit sese, & una conflagrauerit. PORTANTE. Ferẽte. portare duobꝰ modis dicimus, uno cũ iumẽtis, aut curribꝰ aliquid nobiscum ducimus. alterũ cum nostro corpore imitatione iumentorũ portamus. Teren. Mi homo quid istuc obsecro ẽ? quo portas puerũ? hic uerrem legimꝰ amicam e prouincia portasse, & Pompeium tertio deportasse triumphũ beneficio Ciceronis. & multos imperatores uictorẽ exercitum reportasse, quasi reduxisse. a porto porta, portus porticulus portior. portũnus. portoriũ. porticus deducũť, de quibus superiꝰ diximus. Item composita apporto notæ significationis, deporto de loco porto. a quo deportati dicunť quibꝰ aqua & igni interdictũ est, uel quibus princeps prouinciã adnotauit, uel de q̃bus deportandis scripsit. exporto extraporto, siue ex loco porto, siue aufero, siue econtrario. importo. infero. Cice. Ego uero si uelim nostræ ciuitatis exemplis uti, & aliarũ plura proferre possum detrimenta publicis rebꝰ q̃ ad iumenta per homines eloquentissimos importata. Idem. Modo enim huc ista sunt importata. supporto. suffero. reporto refero. reduco. comporto simul porto. Item a porto fit compositũ domiporta, hoc est coclea ita appellata ad similitudinem græcorũ, qui eam φερέοικον appellant, hoc est domum portantem. Cicero. Vt siquis medicus ægroto imperet, ut sumat terrigenã, tardigradã, domiportam, sanguine cassam, potiusq̃ hominũ more cocleã. PVERVM. Ganymedẽ. nota est fabula Ganymedis. Trois regis filiꝰ fuit, formosissimus puer, quẽ cũ Iupiter deperiret, iussit in cœlum ab aquila portari, & sibi pocula ministrare, quod eleganter descripsit Virgi. Intextusq; puer frondosa regiꝰ ida, ueloces iaculo ceruos, cursuq; fatigat. Acer, anhelanti similis, quem præceps ab ida sublimẽ pedibꝰ rapuit iouis armiger uncis. longæui palmas nequicq̃ ad sydera tendũt custodes, sæuitq; canũ latratꝰ ad auras. ob hoc factũ aquilæ effigiem in cœlũ translatam ferũt, quæ super aquarium uidetur uolitare. aq̃rium enim ganymedem esse superius ostendimus. ideoq; ostenditur quasi aquam urna effundens.

dens.aquila ala dextra circulum æquinoctialem parum prodit.sinistra autem non lōge a capite ophiuchi uidetur figurata,rostrum eius a reliquo corpore diuidit circulus a cancro ad capricornum perueniēs,exorto leone occidit,exoritur āt cum capricorno habens in capite stellam unam,in utraq; pēna unam,in cauda unam.HAEC.Vt Lepus tutus sit in ore leonis.ILLA.Vt puer illæsus sit in unguibus aquilæ.

AD MAXIMVM.EPIGRAMMA.XXXVI.

STELLAE DELICIVM MEI.Hoc epigrāma scribit ad maximum,ī quo Stellā poetam laudat,eūq; anteponit Catullo.Stella poeta fuit patauinus,q̄ Violantillam amauit uirginem neapolitanā,quā tandem duxit uxorem,hæc in delitiis habuit columbam auem dicatam Veneri,quam Stella fleuit defunctā pulcherrimo carie,opusq; ipsum columbam inscripsit,de quo uenus apud Papinium sic loquitur. hic nostræ defleuit fata columbæ.Catullus Veronensis poeta fuit iambi acerbitate p̃clarus,hic eodem modo passerem puellæ suæ delitias defleuit mortuū.Mar.Id opus passerem uocat.utraq; auis salacissimā ē ideoq; amātibus cōueniens.tanto īquit stellā maiorē esse Catullo,quanto passerem magnitudine uidemus colūbam excedere.COLVMBA.Opus stelle ita inscriptum.VERONA.Vrbs est Venetiæ a Gallis olim condita.duce(ut quidam opinantur)Brenōe, a quo brenōa primo. deinde mutatis consuetudine litteris Verona appellata.Galli enim cum nouas sedes quærere ob intestinas discordias,& assiduas domi dissensiones cogerentur,ī italiam uenere, expulsisq; inde cultoribus Mediolanū.Comū.Brixiam.Bergomū.Tridentū. Vincentiam condiderunt. Veronam magna ex parte alluit fluiu⁹ oīum amœnissimus atesis.qui ex tridentinis alpibus ortus non longe a fossa clodia pado miscetur.Clara hæc urbs solo,ac frugum,& fructuum omnium ubertate.Clarior uiris,duobus Plyniis . & uno Catullo, quoꝝ nomīa nulla oblitteratura est uetustas.PASSEREM.Opus Catulli,in quo passerculi mors defletur.

AD DECIANVM.EPIGRAMMA.XXXVII.

QVOD MAGNI THRASEAE.Laudat Decianum ꝙ stoicorū dogma citra mortē sequatur non autem ut cato,& thraseas fecerunt,qui sponte mortem quæsiuere, per quod p̃cipere uidet̃ non debere quēq̄ fugiendi incōmodi gratia mortē sibi cōsciscere.id enim imbecillioris potius animi esse q̄ firmioris.MAGNI THRASEAE.Thraseas Patauinus fuit Claudii Neronis temporib⁹,qui cū librum de reb⁹ Catonis a numatio scriptum legisset,gloriæ cupidine incensus,postq̄ a Cæsare dānatus est,prolatis brachiis iussit sibi uenas incidi,& dū moreretur magna constantia suorū fletū compescuit.libauitq; sanguinem Ioui liberatori,hic q̄diu uixit,bruti,& Cassii interfectoꝝ Cæsaris dies natales summo honore traditur celebrasse.CONSVMATI.Omni ex parte perfecti,de quo superius diximus.CATONIS.Cato. Antipatro Tyrio p̃ceptore stoicam disciplinam secutus.Vticæ, ne in Cæsaris potestatem ueniret,mortem sibi consciuit.ab eo fit Catonianus adiectiuū.TALIS VT ESSE VELIS.Vt uelis uitam illorum sequi,non mortem.ENSES.Gladios.Ensis Gladius.Mucro. spatha eiusdem significationis sunt . ab ensis fit Ensiculus diminutiuum , a gladius gladiolus, quod modo significat paruum gladium ,modo herbam , de qua supra diximus,a gladii similitudine ita appellatam,& gladiator, de quo supra diximusa quo gladiatorius ludus, & digladior uerbum,quod est dissentio,contendo , & ueluti gladiis dilanior. Cice. Quid antipater digladiat̃ cū carneade tot uoluminibus.Idem,digladiari autem semper,& pugnare cū facinorosis,& audacib⁹quis nō eū miserrimū,ac etiam stultissimū dixerit?a clade autem appellatū Claudiū Varro affirmat, quasi gladiū , quod sit ad hostiū cladē. mucro licet proprie gladium significèt ponitur tn̄ pro cuiuslibet teli acumine. Virg.Ossa sed inter ferreus ad costas alto stat uulnere mucro.hoc est teli cuspis.hinc mucrono uerbū acuo,a quo mucronat⁹ deducit̃,hoc ē acut⁹ & ad mucronis speciem factus.spatha græcū est.σπαθη.n.apud græcos modo costā , modo ensem significat.parazoniū ensis est,quo p̃cingitur a zona ad quā alligat̃ nomen habens, hoc est ἀπὸ τοῦ παρὰ καὶ τῆς ζώνης dictus,quasi ad zonam pendēs.Martia.de parazonio.militiæ decus hoc,gratiq; erit omen honoris,arma tribunitium cingere digna latus.pudet referre quosdam nuper per inscitiam pro parazoniō patracō scripsisse auctore deprauato,& quod magis ridiculū est patracō exposuisse pro genere officii,ac etiam telo,quod ei officio conuenit.o demētiam singularem.parochos non patracos ē,qui nuptiis præest ita appellatus,quod uehicula p̃eat,ὀχήματα.n. græce,latine uehicula nūcupam⁹. Varro.Hinc.n.oīa erāt.Idē sacerdos idē parochos.deniq; idē senatus, idem parochos inqt,hoc est idem auspex siue paranymphus hunc enim mos erat præire uehiculum,in quo sponsus, ac sponsa ferebantur, quo die nuptiæ celebrabātur. Aristophanes,ὁ δ᾽ ἀμφιθαλὴς ἔρως χρυσόπτερος ἡνίας εὔθυνε παλιντόνους ζηνὸς πάροχος γάμων.hoc ē cupido floridus aureis præditus alis habenas dirigebat auersas,parochus nuptiarum iouis.Est etiam parochus.ὁ ἀναβαίνων εἰς τὸ ἅρμα.idest qui in uehiculo assidēs ministrat uectori.STRICTOS.Nudatos.stringere proprie arctare est.Ply. Apprehēsāq;

manu ſtringit.hinc ſtrigæ appellant ordines rerum inter ſe coniucte collocatarum,qđ una ſint cōſtrictæ.Item longitudo maior latitudine.a quo ſtrigat⁹ ager uocatur,qui per ſtrigas creſcit a ſeptentrione in meridiem.Item ſtrigones dicuntur denſarum uiriū hoīes,ꝙ in ſe conſtricti,atq; arctati ſint.& ſtrigoſa iumenta,quæ exhauſta,ac macilēta ſunt,quaſi ſtrigoſa,quod corpora eorum reſtricta ſint.Maſſurius.P.Scipio naſica.&.M.Pompilius cenſores,cum equitum cenſum agerent,nimis ſtrigoſum equum,& male habitum,ſed equitem eius uberrimū uidentes ab exercitu amouerūt,& ſtrictim aduerbiū,hoc eſt ſtringendo,unde ſtrictim referri dicim⁹ ea quæ cum ſparſa,ac diffuſa eſſent,breuiter,& quaſi ſūmatim colliguntur,quēadmodum & pſtringere capimus pro colligere,& ſūmatim referre,q̄uis interdū perſtringeř ꝑ obcœcare accipiatur,quaſi coniunctis palpebris oculi perſcribantur.Cice.Exiſtimat ſe gēmæ nitore.& auri ſplendore aſpectus omniū perſtringere.ab hoc perſtrictores uocantur,qui unā rem pro alia facientes aſpectum hoīum fallunt.hi etiam præſtigiatores uocant a p̄ſtingendo,quaſi p̄ſtringatores,nam & p̄ſtringere obtenebrare,atq; obcœcare ē,ſicut perſtringere.Plautus.Perſtringam oculoꝝ aciem in acie hoſtibus.interdū tñ ponit pro eo,quod eſt breuiter,& ſuccincte percurrere.Idem.Ignoſcite,rei magnitudo me breuiter perſtringere atrocitatē criminis non ſinit,& pro radere,ut paulo poſt dicemus.Item ſtricturæ proprie appellantur ſcintillæ,quæ de ferro cādenti micāt,eūtq;,cū maſſa maleis tunditur,ſiue qđ ſtrictius emittuntur,ſiue quod oculos ſuo fulgore perſtringunt.Vir.Stridūq; caminis ſtricturæ calibū,& fornacibus ignis anhelat.Item aliud aduerbium ſtricte,hoc ē arcte,a quo ſtricti⁹ ſtrictiſſime,ſicut a ſtrictus ſtrictior ſtrictiſſim⁹ Itē ſtrigillo uerbum idem ꝙ ſtringo.a quo obſtringillo,qđ ſignificat obſto.Varro.Quid curio cū id feciſſet,dicebat amicis,ut illi nūciaretur ſe obſtrigilaturū,ne aut triūphus decerneret,aut iterū fieret cōſul.Itē cōpoſita a ſtrigo.obſtrigo pſtrigo,de quo diximus ſubſtringo.cōſtrigo eiuſdem fere cū ſuo ſimplici ſignificationis.Itē reſtringo,qđ modo ſignificat ſoluo.Apuleius.Iumentum reſtringit,abireq; ſtabulo liberū ſinit,qđ ſtabularius inuentum mox domum reducit.modo rurſus ſtringo.Idem.Et duplici nodo,ne ſolui facile queat,reſtringit.interdū tamen per metaphoram ſtringere pro percutere accipimus.Virg.Atq; aium patriæ ſtrinxit pietatis imago,& pro rareſacere,excidere.Idem.Vbi denſas agricolæ ſtringunt frondes,& pro decerpere.Idem.Sed tamen & quernas glandes dū ſtringere tempus,& pro uulnerare.Idē.Hūc primū leuis haſta themillæ ſtrinxerat,& pro attenuare,quod ſtrigendo fieri ſolet.Idem,& ſtrīgite remos.Item pro radere.Idem.Ego ſum pleno quem flumine cernis ſtringentē ripas.quapropter & in compoſitione perſtringere in eadem ſignificatione accipimus.Cic.Cuius qdem portam Capuæ pene perſtrinxiſti,& diſtringere dicimus,radendo ſordes detergere.Vnde diſtringentes uocamus,qui ſordes corporis radunt,quos græci Apoxyomenos nominant.ἀπὸ ξύειν eni ſtringere,hoc eſt radere.Plynius.de Liſipo.plurima ex omnibus ſigna fecit fœcundiſſimæ artis,inter quæ diſtringentem ſe quem.M.Agrippa ante thermas ſuas dicauit mire gratum tyberio principi,qui non quit temperare ſibi in eo,q̄q̄ īperioſus ſui inter initia principat⁹,tranſtulitq; in cubiculū,alio ibi ſigno ſubſtituto.Cū quidem tanta populi romani cōtumacia fuit,ut magnis theatri clamoribus reponi apoxyomenō cōflagitauerit.princepſq; q̄q̄ adamatum repoſuerit.hinc ſtrigmenta appellantur ſordes,q̄ ex corporibus radunt.Vnde ſtrigmēta olei dicimus ceromata,hoc eſt ſordes olei,quæ ex unctorum athletarum corporibus radunt.Idem.Vſum olei ad luxuriā uertere græci uitiorum oīum genitores in gymnaſiis publicādo notū eſt magiſtratus honoris eius octogenis ſeſtertiis ſtrigmenta olei uendidiſſe.hinc ēt ſtrigil uocatur inſtrumentū ad diſtringendū,hoc ē ad radendas ſordes aptum,quo ueteres ī balneis p̄cipue utebantur ex auro,argento,ferro.interdum ēt lapidibus qbuſdam.Perſius.I.puer & ſtrigiles criſpini ad balnea defer.Iuue.Et ſonat unctis ſtrigilibus.Mart.de ſtrigile ferrea.pergamus has miſit curuo diſtringere ferro.nō tā ſæpe teret lintea fullo tibi.Ply.de ſpōgia,cinis eius plurimum proficit cōtra ſcabricies genarum,& quicquid opus ſit diſtringere.præſtat,& ſtrigilum uicem,linteorūq; affectis corporibus.ab harum ſimilitudine,in hiſpania ſtrigiles ēt uocabant auri paruulas maſſas,quod ſup omne ſolū in maſſa auro inuento capitur,cum cætera in metallis reperta igni perficiant,hoc ſtatim aurum ē,conſumatāq; materiam protin⁹ habet.cū ita inuenitur.Item ſtrigil aluminis genus eſt punicoſum,& foraminū fiſtulis ſpongiæ ſimile,rotūdūq; natura.ſunt qui putent ſtringere,cū pro eo capitur,qđ ē breuiter colligere,ſiue percurrere ab eo ſumi,qđ radere ſignificat,ſiquidem radere proprie eſt leuiſſime tangere.& eadem rōne ſtringere enſem accipi pro nudare.nā cū uagina eum exerimus quaſi radere hoc eſt polire,ac detergere uidemur.Vir.Strictum rotat acer lutagus enſem.a ſtringere ſtriare deducitur,qđ eſt polire,leuigare.Ply.Cōchis leuibus,ſtriatis,uertice mitrati ī torto.Striges nō a ſtringendis infantiū corporibus(ut quidā falſo exiſtimant)ſed a ſtridore nomē habēt.fabuloſūq; eſt,qđ eas tradūt ubera īfantiū labris īmulgere.Aues ſunt nocturnæ.Lucanus.Quod tepidus bubo,quo ſtrix nocturna q̄runt.Cōſtat tñ & in maledictis iā eſſe,& ēt apud uetuſtiſſimos fuiſ-

ſe,accipiq;

se,accipiq; pro maleficis mulieribus,quæ noctu gradiẽtes infantiũ corpora sanguinem sugendo exhauriũt.nec desunt q opinent̃ ab hac strigosum,de quo supra diximus,deriuari,q̃si a strige exhaustũ.NVDO.Inermi.Nudũ ꝓprie dicimus qcqd sine tegmine ẽ.Vir.Nudatosq; humeros oleo ꝑfusa nitescit.ĩterdũ tñ nudũ ꝓ insepulto accipit̃,qđ nõ tegat̃ sepulchro.Idẽ.Nudus ĩ ignota palinure iacebis harena. Quidã nudũ,& nudatũ ita distingunt,ut nudũ sit,qđ nũq̃ tectũ fuit,nudatũ ãt,qđ tectũ esse cõsueuit,sed nũc tectũ nõ ẽ,unde nuda facies,& nuda manꝰ dr̃,uẽter ãt nudatus,a nudus fit nudo uerbũ hoc est aperio,detego,a quo cõpositũ denudo,& nuditas nomen,& nudè aduerbiũ,hoc est apte simpliciter.PECTORE.Pectus pars corporis ẽ infra gulã ĩcipiens,finiensq; supra aluũ,qđ ĩtus homini octonis costis munitũ ẽ,suibus denis,cornigeris tredecim,serpẽtibꝰ trigĩta,homini dũtaxat latũ ẽ,reliqs corcinatũ,p̃sertim uolucribus & in iis maxime aq̃ticis.latitudo eius sublimis,& exposita oculis mirabilẽ p̃ se fert habitus sui dignitatẽ,a quo q porrectiori pectore sunt pectorosi dicunt̃.a græcis θώραξ dr̃.uñ & munimẽtũ militare,quo pectus ꝓtegit̃ thorax appellatur,a quo thoracati dicunt̃ q thoraca ĩduti sunt,sicut a lorica loricati.Itẽ a pectus pectorale deriuat̃.hinc pectoralis fascia,de q̃ Martia. Fascia crescẽtes dñæ cõpesce papillas,ut sit qđ capiat nostra,tegatq; manus,fascia linteolũ ẽ ad ligandũ aptũ dicta a græco φασκία,cuius diminutiuũ ẽ fasciola.Itẽ a pectus fit expectoro uerbũ,quod significat extra pectꝰ eiicio.Cice.Tũ pauor sapiẽtiam mihi oẽm exanimato expectorat.REDEMIT.Emit,ut supra diximus.FACILI SANGVINE. Facile effuso. hoc est facilitate mortis. HVNC VOLO LAVDARI QVI SINE MORTE POTEST.Aristotelis s̃nia ẽ,ꝙ mortẽ oppetere ob fugiendam pauptatẽ,aut amorẽ,aut aliud q̇cq̃ molestũ & graue,nõ fortis aĩ ẽ,sed potiꝰ timidi,atq; ĩbecilli. Est.n.mollities q̃dã laboriosa fugere,& q̇a nõ id decorũ sit,sed mali euitãdi gr̃a mortẽ appetere.hĩc fuere pleriq; q catonẽ,& thraseã rep̃henderũt uiri docti,& eoꝝ familiares,ĩbecillioris potiꝰ q̃ fortioris aĩ esse dicẽtes mortẽ sibi cõsciuisse,qđ non honestas eo facto appuerit turpia p̃caues,sed aĩ infirmitas aduersa nõ sustinẽs,qđ Cato ipse ĩ filio iussus est ostendere,quẽ nõ ẽ secũ hortatꝰ ad mortẽ,sed de Cæsaris benignitate oĩa sperari posse p̃cepit. eũ igit̃ laudandum potius esse poeta existimat,qui tolerantia rerum aduersarum uiuendo,q̃ q fuga moriendo gloriam sibi aucupantur.

AD COTTAM.EPIG.XXXVIII.

b ELLVS HOMO ES.Iocat̃ cũ cotta deridẽs eũ,qđ cũ uellet magnus uideri,bellum se ꝑ molliciẽ diminutiuo noĩe appellabat,cũ bellus,& magnus inuicẽ repugnẽt,& ẽ tacita reprehensio eoꝝ,qui cum uelint boni uideri,molles tñ sunt atq; lasciui.

DE VENVSTO.EPIG.XXXIX.

p ETIT VENVSTVS.Per iocũ uenusti auaritiã carpit,uxorẽ fœdissimã petẽtis dotis gr̃a,q̇a.s.lãguebat,& mox sperabat̃ moritura. Metrũ ẽ iãbicũ trimetrũ,cuius duo genera sunt.alterũ apud uetustissimos comicos,tragicosq; in usu fuit.Horatius. Hunc socci sumpsere pedẽ,grãdesq; cothurni,alterũ apud iuniores tantũ.uerũ iambicũ comicum & tragicũ dr̃,hoc purũ trimetrũ appellat̃,suscipitq; tres pedes,inuicẽ mutatos iãbũ pyrrhichiũ & spõdeũ raro apud uetustissimos in usu fuit.NVPTIAS.Matrimoniũ.nuptiæ dñr,ut Modestinus iuriscõsultus affirmat.cõiunctio maris,& fœminæ cõsortiũ oĩs uitæ diuini & humani iuris cõiunctio.uñ nuptialis deriuat̃,hĩc nuptialis thalamꝰ dr̃ cubiculũ,in quo primũ uir & uxor cõiungunt̃,a quo thalamo epithalamiũ uocat̃ sacer hymnꝰ,q̇ ĩ nuptiis canebat̃,& nuptialiter aduerbiũ,qđ significat,ꝑ more nuptiarũ,uñ uestitã aliquã nuptialiter dicimꝰ,hoc ẽ decẽtiꝰ solito & ut fieri nuptiis solet.nuptiæ ãt a nubẽdo dictæ sunt.Nubo,& cõpositũ eiꝰ obnubo,ꝓprie significat operio,uelo.Vir.Arsurasq; comas obnubit amictũ.qñ uero spõsæ apud ueteres dum uiro tradebant̃,nubere hoc ẽ uelare capita solebãt,usurpari cœptũ hoc uerbũ ꝓ eo,qđ est uiro tradere,siue uiro tradi.Nã & actiue dicimus.nupsit filiã Cæsari.& passiue,cuiꝰ filia nupserit Cæsari.Vñ nõ mõ mulier,q̃ uiro tradebat̃ nupta,sed ẽt uir cui tradebat̃ nuptus dici solebat.Plau. Licet ẽt catinũ,qđ agat scire nouũ nuptũ.nupta ẽt uerba dicebant̃,quæ nõ licebat uirgini proferre.idẽ,uirgo sum nõdũ didici uerba nupta dicere.a nupta innupta deducit̃,q̃ nõdũ uirum cœpit.Virg.Innuptæq; puellæ.Itẽ a nubo innubo,a quo ĩnubus,& innuba q uxorẽ ducit.& q̃ uiro tradit̃.Nã ĩnubere ꝓprie ad domũ uiri trãsire ẽ. Vñ & ꝓ trãsire simpliciter ueteres usurparunt. Lucilius.Suã.n.inuadere,atq; ĩnubere cẽset,& pronubo,hoc ẽ nuptiis p̃sum. a quo pronubus,ac ꝓnuba,de q̇bus supra diximꝰ,& conubo matrimonio iũgor,q̃si simul nubo. Apuleius.Nescientibusq; parẽtibꝰ puellari ætate cõnupseramus.Hĩc cõnubiũ ius legitimi matrimonii.Vir.Cõnubio iungã stabili,ꝓpriãq; dicabo,& nubilis ad nubẽdũ apta.nubo ãt qñ operio significat,a nube deducit̃,q̃ cœlũ operit.nubes aũt deriuat̃,a græco.νέφοσ,qđ apud illos a priuatiõe lucis nomẽ accepit,quẽadmodũ κνέφας,qđ nibũ significat,a quo nostri gnefosum obscurũ dixere,q̃si nebulosum.Varro.Gnefosus locus,& sine ulla luce.Est.n.nubes uapor humidus in sublime egressus siue aer in liquorẽ coactus,cuius dẽsitas haud dubie solẽ obumbrat. a

nube nubilũ deducit̃,qđ mõ adiectiuũ ẽ,& significat fuſcũ,nubibus tectũ,mõ ſubſtãtiuũ significatq; ipſam nubẽ,unde fit obnubilo uerbũ,qđ ſignificat offuſco,obtenebro,& q̃ſi nubib⁹ impleo,& nubecula parua nubes,& nubiloſus nubilis plenus,& nubiger gerẽs nubes.a nube nebula ita differt,qđ nebula uapor ſit e terra atq; aq̃s ſurgẽs,q̃ ſiue ſtati euaneſcit,ſiue ĩ altũ ſublata,cõuertit̃ ĩ nubẽ.nubes quocũq; tp̃e fieri pñt.nebulæ nec æſtate calida,nec nimio frigor̃ exiſt ũt.a nebula nebuloſus deducit̃,nubib⁹ plen⁹,& nebulo,nugator,uan⁹,nullius p̃tii hõ,qđ nõ facile p̃ſpicere põt q̃lis ſit,q̃ſi nebulis obtenebrat⁹ uel qđ mẽdaciis ac uerſutiis ſuis nebulas q̃ſdã obiiciat,uel qđ ad fugã fugitiuis,& furta nebulæ ſunt accõmodatæ.Lucilius.Nugator qdẽ ac nebulo fit maxim⁹ multo.hi & tenebrones a ueterib⁹ dicebãt̃ a tenebris.Varro.M.Cur.Cõſul ĩ capitolio, cũ delectũ haberet,nec citat⁹ a tribunis ciuis reſpõdiſſet,uẽdidit tenebronẽ.nebula a græco deducit̃ νεφέλη,a quo p̃ diminutionem νεφέλιον parua nebula dr̃. ADEO NE PVLCHRA EST.Vt.ſ.cupi.peti.p̃cari.donari mereat̃.TVSSIT.Hoc placet ĩ ea & ob hoc petit̃,qđ tuſſit,hoc ẽ phthiſin patit̃,& ſperat̃ mox moritura.phthiſici.n.tuſſim patiũt̃,ut ſupra dixim⁹.tuſſio qd ſignificet manifeſtũ ẽ,qdã hoc uocabulũ factitiũ eẽ putant,ab eo fit tuſſis,a quo tuſſicula diminutiuũ, & tuſſilago herba,q̃ tuſſim ſedat.ob id ẽt bechion appellata ἀπὸ τοῦ βήχας ὠφελεῖν,hoc eſt a tuſſi ſananda.duo eius genera.Silueſtris,cui ubi naſcit̃,ſubeſſe aquas credũt.folia hẽt q̃nq;,aut ſepten maiuſcula q̃ ederæ ſubalbida a terra ſup̃ne pallida,ſine caule,ſine flore,ſine ſemine,radice p̃quamtenui.qdã eãdẽ chamæleucen putãt,huius aridæ cũ radice fumus p̃ arũdinẽ hauſtus,aut deuorat⁹ ueterẽ tuſſim ſanare dr̃.Altera a q̃buſdã ſaluia appellatur ſimilis uerbaſco.cõterit̃ ea,& colata calefit,atq; ita cõtra tuſſim,& lateris dolores bibit̃.contra ſcorpiones ẽt & dracones marinos efficax.itẽ cõtra ſerpẽtes,ſi ea ex oleo læſi perungant̃.

AD SEXTILIANVM.EPIG.XL.

c VM DATA SINT EQVITI.Sextiliani ebrietatẽ per iocũ carpit,cuius ẽt mẽtionẽ facitĩ ſerius. Sextiliane bibis quãtũ ſubſellia q̃nq;.ſenſus ẽ.cũ ſit lege cautũ,ne ſupra decẽ nũmos ĩpendere uino eq̃tes ĩ cõuiuiis poſſint, tu ſolus uiginti nũmoꝝ uinum potas.p̃ſcriptũ eq̃tibus fuit,ne ſupra decẽ nũmorũ uinũ apponere liceret.Itẽ ne q̃s uinũ græcũ amineũq; plus octõis æris ſingula q̃drantalia uẽderet,parciſſimi olim ĩ bibẽdo uino ueteres fuere.Vñ.L.Papyrius ĩperator aduerſus ſamnites dimicaturus uotũ fecit,ſi uiciſſet Ioui pocillũ uini ſe libaturũ.& Cato cũ in hiſpaniã nauigaret,ex q̃ cũ triũpho rediit,gloriatus ẽ nõ aliud ſe uinũ bibiſſe,q̃ remiges.Idẽ ſcripſit p̃pinquos nõ aliã ob cãm fœminis oſculũ dare ſolitos,q̃ ut ſcirẽt,an olerẽt uinũ,quo uti romæ mulierib⁹ nõ licebat.Egnatii uxorẽ conſtat qđ uinũ e dolio bibiſſet,fuſtib⁹ a marito ĩterfectã fuiſſe,eũq; cædis a Romulo abſolutũ.Itẽ matronã aliã,qđ loculos,in q̃bus erãt claues cellæ uinariæ,apuiſſet,inedia a ſuis mori coactã.ĩ cõuiuio nunq̃ plus ſemel uinũ græcũ dari ſolebat.chiũ raro Romæ niſi medicinæ gr̃a bibebatur poſtea in tantã luxuriã uenere mores,ut Lucullus,q̃ rediit ex Aſia ampli⁹ cẽtũ cõgioꝝ uini græci cõuiuio appoſuerit.Cæſar dictator triũphi ſui cœna uini falerni amphoras centũ.chii cados cẽtũ in cõuia diſtribuerit.propterea lege adhibita moderatio eſt, cautũq; ne uinũ,qđ equeſtri epulo apponeret̃,decẽ nũmorũ p̃tiũ excederet BIS DECIES.Vigeties.Bis.n.id ſignificat,qđ græci dicũt δὶς,a quo fit bin⁹.na.nũ,qđ ſignificat duo.Siſẽna.ad binũ milliũ numero ſauciis utrinq; factis.hinc cõbinatio duorũ cõiunctio dr̃.& cõbinare ẽ multos ita diuider̃,ut bini ſint ideſt duo ſimul cõiuncti.hinc.cõbinatio ẽt figura appellat̃,quã græci epizeuxin uocant,cũ in oratione,eadẽ dictio ſine medio duplicat̃.Virg.Me me adſum q̃ feci,& bipẽnis de q̃ ſuperi⁹,ſecuris ex utraq; p̃te aciẽ habẽs,& bilinguis duas habẽs linguas,ut ſerpẽs.Itẽ q̃ loquẽdo nõ conſtat,ſed mõ unũ,mõ aliud loq̃tur.Itẽ fallax q̃m̃ ad mentẽ quoq; plerũq; refert̃.& bidentes,q̃ & ambidentes dictæ a ueteribus inueniunt̃.& bidental,de q̃bus ſuperius dixim⁹.& bignæ geminæ,qđ duæ uno p̃tu natæ ſunt,& bigenera aĩalia e diuerſo genere nata.ut Leopardalis ex leõe & pãthera,mulus ex aſino,& equa.binominis,qđ & binomius dr̃,cui geminũ eſt nomẽ,ut numa Põpilius.Tullius Hoſtilius.Biceps duorũ capitũ.bicliniũ locus,ubi duo lecti ſũt,ſicut triclinium ubi tres,bihæres,q̃ duas hæreditates cõſecutus ẽ.biduũ duo dies.biẽniũ duo anni bifera arbor,q̃ bis fert fructus.bipera,q̃ bis peperit.biuiũ locus,qđ duas uias habet,ſicut triuiũ qđ tres.bifariã bipartito.bipartior in duas partes diuido.a quo bipartitũ,& bipartitio,& bipartito aduerbium.bifidus in duas partes fiſſus.bipẽnis ſecuris,quæ ex utraq; p̃te acuta eſt,& biuita uidua quod duas uitas habuerat,alteram coniugalem,cœlibẽ alterã. Var. Ad biuitam uenio cum uellem oſtendere qd uellẽ.M.Attilius incõſtantiæ filius me rep̃hendit.bifores duplices ianuas hñtes.bigæ quaſi biiuge.bilibris duarum librarũ.bimatus ſpatiũ duorũ annorũ.bimulus,qui in bimatu eſt.bilanx,quod duas(ut ſuperius oſtendimus)habeat lances. bimaritus ſecũdo maritus.bipes duorum pedum.a quo bipedalis.bigamus,qui duas duxit uxores,a quo bigamia ipſa conditio.biſellium duos tantum capiens ſella.biiugerum duorum iugerum. biremis nauis quæ duplici remorum ordine agitur.biſextum,de quo ſuperius diſſeruimus,

quod bis sexto kal. dicamus. Bitemporeꝰ, duoꝝ tēpoꝝ. Bifurcatus, geminas furcas hābēs. bifur, plus q̃ fur, siue bis, qui in furto dephēsus est. Bisulcus ungulas nō solidas, sed scissas hn̄s. itē qcqd in duas acies scissum ē, bisulcū appellamꝰ. Besis, qđ bis triēs sit. Besis. n. octo unciæ sunt. triēs quatuor. biseta porca, cuiꝰ a ceruice setæ bifariā diuidūtur, cū iā eē īcipit maior sex mēsiū. Bifrons, q duas frōtes habet. uñ Ianū dicimꝰ bifrontē, bilis gemīa lis. Neuius. Bilitē mihi nup excitauit. Biblo uerbū, nō a bis deducit̄, sed factitiū est a similitudīe sonitꝰ, qui fit in uase. Enni. Biblit amphora Quēadmodū āt bis a δὶσ græca uoce deducit̄. Ita duo a δύω. a duo aūt fit duplus. a quo duplo uerbū, & duplex. a quo duplico, & dupliciter. Duplices īterdū pro duos accipimꝰ. Vir. Et duplices tēdēs ad sydera palmas. interdū pro latos. idē. Duplici aptant̄ dētalia dorso. Veteres duplionē dicebāt, quos nos duplū. inde duplarii uocati, qbꝰ ob uirtutem duplicia cibaria ut darent̄ institutū. Duplico uerbū iterdū ꝓpriā hēt significationē, hoc ē duplicē facio. interdū ponit̄ pro augeo. Salu. Et maurus uictus duplicauerat bellū. Vir. Et sol crescentes decedēs duplicat umbras. Ab hoc fit reduplico, hoc est rursus duplico. & cōduplico, simul duplico. itē a duo fit duodecim. a quo duodecimus, & duodenus. uñ duodenariꝰ. duodeuiginti, ac reliqua similia. & ducētū. ducēti. ducēteni. & duodecies. duodeuigecies. ducēties. duodeuicesimus. duodetrigesimus. ducētesimus. & duellū secūdū quosdā, de quo supiꝰ diximus. & duplaris numerus, in quo minor bis numerat̄. & duplices substātiuū pugillariū, siue tabellarū genus, in qbus litteræ scribi solebāt, quæ & diplomata græca uoce dicūtur. nam diplō græci duplū dicūt. Sueto. in diplomatibꝰ, libellisq; & epistolis signādis initio Sphīge usus est mox imagine magni Alexādri, nouissime sua. huiusmodi tabellæ aliqñ triplices erāt, in qbus scribi res amatoriæ solebāt. Mar. Tūc triplices nostros nō uilia dona putabis, Cū se uētura scribet amica tibi. Aliqñ qncuplices. idē. Cede iuuēcoꝝ domini calet area fœlix, Quīcuplici cæra cū dat̄ altus honor. itē duidēs hostia bidēs. & duicēsus, cū altero, utputa cū filio census. A dis uero fit dipōdiū, de quo supius diximus. & diphthōgus duaꝝ uocaliū in una syllaba cōprehēsio unū efficiēs sonū. & diplois genus uestis duplex uulgo notū. & diptota noīa, duos tm̄ casus hn̄tia. & diobolaris, duoꝝ oboloꝝ meretrix, de qua alibi diximus. NVMISMATA. Nūmos græcū uocabulū est. νόμισμα, ut supiꝰ diximꝰ, a latinis tñ passim usurpatum. Hora. Regale nomisma philippos. Ab hoc nūmus deducit̄, una lr̄a addita, ut positura syllaba ꝓducat̄. Nomisma aūt a lege deriuat̄, quæ græce dicit̄ nomos. qđ lege deposita ꝑmutandi cōsuetudine signatꝰ sit nūmus, eiq; pretiū impositū. Nūmus generaliter oēm pecuniā significat. unde nūmū aureū dicimus. nūmū argēteū. nūmū denarium. nūmū qnariū. nūmū uictoriatū, & similia. itē as nūmū libralē. dipōdium. nūmū bilibrem. Petronius. Quisqs habet nūmos, secura nauiget aura, hoc est qsqs habet pecuniā. Quotiēs tñ nūmū simpliciter ponimus, pro denario accipimꝰ, q erat uigintiquatuor siliquarū. Siliquæ tres scrupulū faciebāt. Denarius aūt uocitatꝰ est, qđ hic nummus pro decē libris æris cōstitutꝰ sit, sicut qnariꝰ pro qnq;. sestertium pro dipondio, ac semisse. Sed Annibale Romanos urgente. Cū. Q. Fab. Maximus dictator esset, asses unciales facti sūt, placuitq; denariū sedecim assibus ꝑmutari. Quinariū octonis. Sestertiū quaternis. in militari tñ stipēdio semꝑ denariꝰ pro decē assibꝰ datus. Itē a nūmus fit nūmulus diminutiuū. a quo nūmularius. DATA. Permissa. concessa. CALDA. Aqua calida. Romani ueteres pro rōne tēporū, mō calidis, mō frigidis aqs in mēsa utebant̄. Iuue. Gelidæ calidæq; minister. Hīc niuales ēt aquas adhibere mēsis solebāt, q̄s decoq̄ebāt, ut eēnt salubriores postea colo niuario, aut sacco attenuabāt, deīde refrigerabāt. Neronis prīcipis īuētū fuit dequoq̄re aquā, deīde uitro ī niues refrigerandi gr̄a dimittere, ut uoluptatē frigoris hēret sine niuis malignitate. idē calfacē aquā hyeme solebat, ut tepidiꝰ biberet. Prior illa decocta, siue cocta uocabat̄. Sue. Nero aquā e subiecta lacuna potaturꝰ māu hausit. & hæc ē īqt Nerōis decocta. Mar. Niueæ custodia coctæ hmōi luxuriā execrat̄ Ply. dū īqt, Hi niues. illi glaciē potāt, pœnasq; mōtiū ī uoluptatē gulæ uertūt seruat̄ algor æstibꝰ, cogitat̄q;, ut aliēis mēsibꝰ nix algeat. đcoquūt alias, q̄s mox & illas hyemāt. Veteres nō calidū, & calidā, sed caldū, & caldā dicebāt. Augustꝰ in epistolis ad Cæsarē scriptis emēdatꝰ est, qđ is calidū dicere, q̃ caldū maluisset, nō qa id nō eēt latinū, sed qa esset odiosū. & ut ipse græco uerbo significauit. περίεργον, hoc est curiosū, & nimis affectatū. MINISTROS Seruiētes. eosq;, q ī mēsa necessaria suppeditāt. a manibꝰ. n. mīstri, q̄si manistri appellati sūt. Hīc mīsteriū fit, qđ ꝓprie significat obsequū, & operā ministrī. ꝑ metaphorā tñ ꝓ q̄cūq; actione accipit̄. Virg. de rege latino. Mœstusq; refugit fœda mīsteria. In plurali uero mīsteria ēt pro ministris usurpamꝰ. ab eodē fit mīstro uerbū notæ significatiōis. a quo mīstrator & mīstratrix ꝓ ministris. Cic. Sed ut oēs comites, atq; ministratrices eē diceres. itē ministratio. subministro, q̄ ē suppedito. uñ submīstrator. subministratrix. submīstratio. Admīstro, idē qđ ministro. a quo administrator. administratrix. administratio. MERVM. Vinū solū sine aqua. uñ meracius bibere dicunt̄, qui minus aquæ uino cōmiscēt, sicut e cōtrario lymphatius. & dilutius, qui plus aquæ adhibēt uino. Deducit̄ aūt merū ab adiectiuo merus ra. rū. qđ mō solū significat. Terē.

Nihil hēt niſi ſpem merā. hic merulā q̇dā dictā exiſtimāt, qđ ſolitaria incedat. Auis ē turdi magnitudīe. colore nigra. docilis. & ſibilādo humanā exprimens uocē. Circa Cyllenē Arcadiæ nec uſq̄ alibi cādida naſcit᷑. Mō purū, cū pro ſincero accipit᷑. Plau. Neſcio qd ē nō meꝝ, qđ gemit. Varro. Eodē cōieciſſe neſcio quæ mera miracula. Cice. Ecce tibi exortus eſt Iſocrates magiſter iſtorum oīum, cuius e ludo tanq̄ ex equo troiano meri principes exierunt.

DE REGVLO. EPIGRAMMa. XLI.

1 TVR AD HERCVLEI. Blādit᷑ Regulo, ꝙ porticus, in qua aliquādiu fuerat, cū ipo pn̄te ītegra ſtetiſſet, eodē abeūte ſtatī corruerat, q̄ſi diis p hoc oñdere uolētib⁹ q̄ carū eū hērēt. Regulus nobilis cauſidicus fuit. Ply. ac Martia. tpib⁹, quē ille ſæpe ī epiſtolis carpit. hic frequētiſſime laudat, habuit uia tyburtina ad quartū lapidē uillā cū nemore, & porticu antiqſſima, in qua cū aliqñ, curru uect⁹ umbræ gr̄a parūper cōſediſſet, mox diſcedēs añ oculos ſuos collapſam aſpexit. ITVR AD HERCVLEI. Ordo ē. Quart⁹ lapis a uicina urbe ſignat rura, & ſacrum nemus, & iugera dilecta muſis ea uia q̄ itur ad gelidas arces herculei tyburis, & cana albula fumat ſulphureis aqs. QVARTVS LAPIS. Lapidib⁹. n. apud ueteres miliaria ſignabant᷑, qđ nūc quoq̧ qbuſdā in locis aſpicim⁹. uñ lapis aliqñ pro miliari accipit᷑, ut cū dicim⁹ ad tertiū lapidē, ad q̄rtū lapidē. Lapis ꝓprie ē, quē græci λίθον uocant. Saxū qđ ab illis petra dr̄. Lapis mitior, minorq̧, ac tenerior eſt. Saxū mai⁹, aſpi⁹. duriuſq̧. uñ gēmæ lapides, nō ſaxa dicunt᷑. Ply. Nuſq̄ hic utilior, q̄ in italia gignit᷑. Lapiſq̧ nō ſaxū ē. idē. Eſt & uiridis lapis uehemēter igni reſiſtēs, ſed nūſq̄ copioſus, & ubi inuenit᷑ lapis nō ſaxū ē. A petra petroſus deducit᷑, hoc ē petris abūdās. Et Petra Arabiæ oppidū, qđ Nabatei incolūt ī cōualle paulominus duobus milib⁹ paſſuū amplitudinis circūdatū mōtib⁹ in acceſſis, amne īterfluēte. uñ pars ea Arabiæ Petroſa (ut ſupra diximus appellata eſt. & petreleon oleū, qđ ex petris naturæ ſpōte fluit. Itē petroneſi a ueterib⁹ ruſtici, a petraꝝ aſpitate, & duritia dicti ſunt. Petra ēt a ueterib⁹ uocabat᷑ mulier, q̄ pōpā ꝓcedēs in coloniis, aut municipiis imitabat᷑ anū ebriā, qđ pedes in petras frequēter impingeret, ceſpitaretq̧. Et petronia nomē amnis in tyberim defluētis, quod per petras fluāt. Petroſelinon, quaſi petrariū apiū, herba eſt uulgo nota, quā ſupi⁹ diximus olus atrū appellari. & inter apii genera numerat᷑. græci σέλινον apium uocāt, cui⁹ plura genera ſūt. Helioſelinū, qđ nōnulli paludapiū uocāt circa aquæ ductus, & in paluſtrib⁹ naſcens, Hipposelinon, ſiue equapiū plurib⁹ foliis helioſelino ſimile. Oreoſelinū, hoc eſt mōtanū apiū, qđ & mōtapiū cicutæ fere foliis. radice tenui. ſemine aneti, ſed tenuiore. Itē qđ diximus petroſelinū urinæ difficultatib⁹, & calculo utile. A ſaxo ſaxeus, qđ e ſaxo eſt. & ſaxoſus, qđ ſcatet ſaxis. A lapide lapideus. lapidoſus, lapidib⁹ abūdans. lapillus, paruus lapis. Lapideſco, in lapidē conuertō. Lapidicida, qui lapides cædit. Lapidicinæ locus, ubi lapides fodiunt᷑. Latomiæ a græcis dictæ. uñ & carcerē latomias uocam⁹, ſiue ꝙ dānati ad lapides fodiēdos mittebant᷑, ſiue ꝙ Sinueſſani Cāpaniæ populi latomias hēbāt, inſtar carceris ēxcauatas, ex qb⁹ exciſi lapides fuerāt ad urbē extruēdā, iiſq̧ pro carcere utebant᷑. Delapido, lapidib⁹ ſterno. Vñ delapidata loca, quæ lapidib⁹ ſtrata ſunt, qdā ēt lapido uſurpāt pro eo, qđ ē lapidib⁹ cædo. & lapidatos dicūt eos, q lapidibus cæſi fuere. itē dilapido. uaſto. cōſeruo. Var. Profundit pr̄nas opes, atq̧ dilapidat. Lapit quoq̧ ueteres uſurparūt pro eo, qđ eſt indurat, & quaſi in lapidē cōuertit. Pacu. Lapit cor cura, erūna corpus cōficit. QVA. Via, ſcilicet lapidē ſilicē tenebāt iuraturi p iouē, hæc uerba dicentes. Si ſciēs fallo, q me deſpicit ſalua urbe, arceq̧, iis me eiiciat uti ego hūc lapidē. ITVR. Pergitur. Eo qdē a græco deductū exiſtimāt ἕω, qđ eſt ſino. omitto, qa eūdo locū omittim⁹, ī quo eramus. Ab eo uia deriuat᷑, de qua ſupius diximus, quaſi ia, qđ p eā eat᷑. & iter a ſupino itū. & itiner cū eoꝝ deriuatiuis, de quibus ſimiliter ſupius diſſeruimus. itē itus & itio. Cice. Quid nr̄ it⁹ & reditus. idē. Nā plura de obuiā itione ſimul locuti fueramus. & ſemita, qđ ſemis, hoc ē dimidia uia ſit. i. breuis, & arcta. a quo ſemitat⁹ ager dr̄, p ſemitas diuiſus. & ito frequētatiuū. a quo iter itiner. Obiter itero. iterum. itinero. itinerariū. itidē. item, de qbus ſupius diximus. itē beto, qđ eſt uado, quaſi bene ito. Varro. mulierē qđ parere ea nō poterat, foras betere iuſſit. item cōpoſita adeo, qđ ſignificat accedo. a quo fit aditus pro ingreſſu. Vir. Sola uiri molles adit⁹, & tempora noras. cuius diminutiuum eſt aditiculus, hoc eſt paruus aditus. & aditio acceſſio. & adides tela quædam adeo antiqua, ut nuſq̄ commemorentur in bello. Legitur tamen clauas fuiſſe cubito ſemis factas eminētibus hinc, atq̧ hinc acuminibus, quæ ita iaciūtur in hoſtes, loro ſiue lino religatæ, ut pacto uulnere ad nos reuertantur. Virgi. Teretes ſunt adides illis tela, ſed hæc lento mos eſt aptare flagello. Adytus uero ſi cū y littera græca ſcribat᷑, locus eſt ſecretior tēpli, ad quē non niſi ſacerdoti dabat᷑ acceſſus. græci ἄδυτον uocant. idem. iſq̧ adytis hæc triſtia dicta reportat. Adeo uero cum ab ad, & eo, ꝓnomine cōponatur, ſignificat eouſq; & ſemper ſubditur coniūctio, ut Quinti. Nunq̄ adeo pro nobis ſolicita lex eſt, ut quod præſtet extorqueat. Interdum aduerbium eſt, & ſignificat ualde. Terentius. Adoleſcentem adeo nobilem. Circūeo, a quo circuitus. & circuitio notæ ſignificationis. Intereo morior. a quo interitus mors

quaſi interueniens,& mixtarum rerum cōnexionem reſoluens.Obeo,quod & obino ueteres dixere.& modo ſignificat adeo.unde obire diem dicimus,pro eo,qđ eſt mori,quaſi ire ad diē fati.Sulpitius.Nūciatum eſt mihi.M.Marcellū diem ſuum obiiſſe,modo exequor,ut obeo legationem,hoc eſt exequor munus,& officium legationis.obeo ꝓuinciam.exequor officium ꝓuinciale.obeo mortem,exequor.& perago mortem.obeo uitam,pago,hoc eſt perficio uitā Ab hoc fit obitus,quod modo mortem ſignificat.Cicero.Cum de obitu fratris litteras accepiſſem.modo occaſum.Virg.Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur & ortus.Aliquando etiā aduētum.Turpil.Et quis eſt,qui interrūpit ſermonem meum obitu ſuo?Pereo.quod quidam ab intereo ita ſeparāt,ut perire leuius ſit,& non omniū rerum finem denotet.Plautus. Qui per uirtutem perit,non interit.Dictum eſt aūt pereo,quaſi in totū eo,quod qui perit.prorſus abit. Ab eo fit periculum,quod modo ſignificat ſalutis diſcrimen.Virg.Obſcœnāq; famē,quæ prima pericula uito.Vnde periculor uerbum deducit'.Cato.Periculatꝰ ſum,hoc eſt periculū ſubii Item periculoſum,hoc eſt cum diſcrimine ſalutis.Cicero.Grauioribus autem morbis periculoſas curationes & ancipites habere cogūtur.ab hoc periculoſe aduerbium,hoc eſt cū periculo.& a pereo diſpereo cōpoſitum.Martia.Diſpeream ſi non hic Decianus erit.modo expimentum.Terentius.Fac periculum in litteris.Hinc fit periclitor uerbum,quod modo pro eo accipitur,quod eſt periculum ſubeo.modo pro experior.A quo fit periclitatio.Trāſeo notæ ſignificationis.A quo tranſitus,& tranſitio.Item apud grāmaticos tranſitiuum,quod tranſitionem ſignificat.Anteeo præcedo.Plautus.Omnes ego lōge anteeo ſtultitia.abeo diſcedo. Veteres tñ aliqñ abiſſe pro obiſſe ſcripſerūt.Ab hoc abies dicta arbor uulgo nota,ꝓcera,quod in cœlū abeat.Nulla arbor tātopere nauigiis expetitur.Situs eius in ſummis montium eſt,quaſi maria fugerit.Materies præcipua trabibus,& plurimis uitæ operibus.ideo abietaria negocia ueteres uocarunt,quæ nunc materiaria dicimus.& abietarios negociatores materiarios,ab abietibus & aliis lignorum generibus coemendis.Abiegnum dicimus,quod ex abiete eſt,ut abiegnas trabes,abiegna nauigia.Exeo,egredior. Terentius.Exi foras ſceleſte. At etiam reſiſtis fugitiue?Aliquādo tamen ponitur pro eo quod eſt liberor.Cicero.Vt tādem e tot miſeriis atq; erūnis exiremus.Interdum pro uito.Virgilius.Corpore tela modo,atq; oculis uigilantibus exit. Nōnunq̄ pro erūpo.idem.Non ſic aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis Exit.Ab hoc deriuatur exitus,hoc eſt egreſſio.& exitium,quod ueteres pro exitu tam in bonam q̄ in malam partē accipiebant.nūc dūtaxat pro peſſimo exitu,ac pernitioſo accipitur.unde exitioſum pernicioſum dicimus,quod & exitiale,& exitiabile dicitur.Prodeo,progredior,in lucē uenio,uel quaſi porro eo.Apuleius.Tum uero ex occulto ꝓdeunt aliqui.Veteres ꝓdinunt pro prodeūt ſcripſere.Ennius.Prodinūt famuli cum cādida lumina lucent.Hinc ꝓdius interius longius.Præeo,ante eo,præcedo.a quo præditus dicitur is,qui aliqua re alios præit,ut præditus honore.p̄ditus uirtute.præditus uitiis.Item prætor,quaſi præitor,magiſtratus populi Romani creatus (ut Pōpeius refert)Cum conſules ab urbe bellorum gratia auocarētur,neq; eſſet,qui in ciuitate ius reddere poſſet.Hinc urbanus prætor appellatus eſt,qđ in urbe ius redderet,poſt aliquot annos non ſufficiente eo prætore,quod multa turba peregrinorum in urbem ueniret, creatus eſt & alius prætor,qui peregrinus appellatus,eo ꝙ inter peregrinos ius dicebat.Capta deinde Sardinia & Sicilia,Item Hiſpania.deinde Narbonēſi ꝓuincia,tot prætores creati ſunt,quot ꝓuinciæ in ditionem uenerūt,partim,qui urbanis,partim qui ꝓuincialibus præeſſent. A prætor prætura,ipſe magiſtratus.& prætorium poſſeſſiuū deducitur.& prætorium.& prætoritia corona.Prætoria cohors eſt dicta,quod a prætore non diſcedebat.Prætores enim initio erant,qui nunc cōſules.& Scipio,qui primus africanus eſt dictus.fortiſſimū queq; militem delegit,qui ab eo in bello non diſcederent,& cætero militiæ munere uacarent,ac ſexcuplex ſtipēdium acciperent.Prætoria porta appellabatur,qua exercitus in prælium conducebatur. & tranſenna, quod non trāſitum(ut quidam putant)ſignificat,ſed porrectam extra domū,quaſi pergulam, per quā tranſitur,ſuperimpoſito tegulo.Macro.Præterea tum ſedenti Metello in trāſenna dimiſſum uictoriæ ſimulachrum.Cicero.Nunc pete a Craſſo,ut illam copiam ornamentorum ſuoꝝ,quam cōſtructā uno in loco,quaſi per trāſennā p̄tereūtes,ſtrictim aſpeximus.Item cōpoſitum ab eo pertrāſeo.& prætorium tabernaculū conſulis. Ineo mō incipio,ut init certamen, hoc eſt inchoat,mō īgredior.Plau.Videbo id,priuſq̄ ineā domū.mō concubo.Ply.Sed aſini q̄ equas ineāt,optimi legēdi ſunt.idē.Arceriq; utrūq; genus ab altero narrāt,niſi infantia eius generis,qđ ineant.lacte hauſto.hinc initorē aliqñ pro cōcubitore.& initum pro coitu uſurpamus.Subeo mō ingredior.Virg.Hæc inq̄t limina uictor Alcides ſubiit.unde ſubire onꝰ & ſubire ꝓuinciā dicimus.mō occurro,in memoriā uenio. idē. Subit & deſerta Creuſa, Nonnūq̄ extollor.Ply.Sed hi rōnē afferūt,qđ leuiſſima eſt imbriū ciſternaꝝ aqua,ut quæ ſubire potuerit,& pendere in aere.Idem.Nec leuitatis in pluuia aqua argumentum eſt ſubiiſſe eam in cœlum,cum etiam lapides ſubiiſſe appareat.Hinc ſubitus deducitur,quod repētinum ſignificat.

Accius. Benefacis, sed nũc quid subiti mihi febris hæc attulit mali? A quo fit subito aduerbiũ hoc est repente. Martialis. Nam subito collapsa ruit. & subitarius repentinus, quod etiam pro extemporali accipitur. Gellius. Quid sibi uellet subitaria dictio. Item subitaneus. a quo subitaneam mortem dicimus. Superbio, quasi supereo. A quo superbus. superbia. superbe. superbiloquus. superbiloquẽtia, de quibus superius disseruimus. Redeo, reuertor. Teren. Redeo inde iratus, atq; ægreferens. Aliquãdo tamẽ accipit pro eo, quod est referor. reuocor. Virgi. Redit agricolis labor actus in orbem. Veteres redimũt pro redeũt scripsere. a redeo reditus, hoc est reuersio deriuatur. & rediculi fanum extra portam capenam. iccirco dictum est. q̃a accedẽs ad urbem Annibal ex eo loco redierit, uisis quibusdam perterritus. Coeo modo coniungor. Gellius. Coibat societas inseparabilis. unde quidam cœtum pro cohuẽtu deductum uolunt, quasi coitum, hoc est cõiũctionem. conuentũ. modo concũbo. Ouidius. Hic coeam⁹ ait, coeamus, rettulit echo. Hĩc fit coitus pro concubitu. Item frequẽtatiuum comito, quod ueteres aliquãdo pro cõcũbo usurparũt. cuius passiuum est comitor, quãuis reperiatur etiam deponẽs. & comes & comitium. A quo comitialis, & comitialiter. de quibus superius disseruimus. Sedeo, quasi seorsum eo, de quo & eius deriuatiuis similiter a nobis disputatũ est. Ambio, quod ꝑprie significat circuo. concludo. Virgili. Quæ rapidus flãmis ambit currentibus ãmnis. Per metaphoram tamẽ aliquãdo significat ambire, pro eo quod est blandiri. & circũuenire. Virg. Quo nũc reginam ambire furentem Audeat affatu. Quoniã uero romani dũ honores & magistratus quærerent, circuire singulos solebant, prensare dextras. rogareq; ut se suffragiis adiuuarent. factum est ut ambire capiatur pro eo, qđ est honores & magistratus quærere. Ab hoc ambitio, & ambitus deducuntur. Ambitio ꝑprie est honorum & laudis immoderata cupiditas. Ambitus uero dicitur, cum ad publicos honores & magistratus turpibus, atq; inhonestis artibus, utputa blãditiis, precibus largitione contẽdimus, quàlis est, quæ nũc uulgo a Simone mago simonia uocatur. Quæcũq; autem ambitus facit, ambitio facere cõpellit. Vnde ambitiosi dicuntur, qui immoderate appetũt honores. Interdum pro captatione misericordiæ ponitur. Quintilianus. Si iuuenis innocentissimus iudices uti uellet ambitu tristissimæ calamitatis, hoc est misericordiam captare ex cõmemoratione malorũ. unde ambitiosus etiam dicitur qui huiusmodi utitur ambitu. Idem. Non sum ambitiosus in malis, nec lachrymarum augere causas uolo. Ambitus etiam apud rhetores dicit, quod græci periodon uocãt, cũ sentẽtia certa quadam descriptione definit. Sed hic cõstat ex mẽbris, quæ cola græci uocant. & cæsis, quæ cõmata appellant, de quibus superius diximus. Item ambit⁹ locus est inter ædificia uicinorũ, patens in latitudinem pedes duos, & semissem, ad circũeũdi facultatem relictus. Item ab ambio amnis, hoc est fluuius (ut Varro testat) q̃a oĩa flumina circũeũt, ꝑpter qđ cornuta pingũt. ARCES. Loca excelsa ꝑpter altitudinẽ mõtis, in quo sitũ ẽ tybur. GELIDAS. Frigidas. Quia locus iste natura frigidissimus est. Gelu ꝑprie glaciem significat, dictũ (ut nõnulli existimant) ἀπὸ τοῦ λύειν γῆν, hoc ẽ a soluẽdo terrã. nã glacie ꝑscissa terra resoluit. aliq̃n tñ ꝑ frigore capit uñ gelidũ frigidũ dicim⁹. A gelu fit gelo uerbũ, a quo cõgelo, hoc ẽ cõstrĩgo. uñ fit cõgelatio astrictio. & gelasco, ĩ gelu astringor. & glacies, q̃si gelacies. a quo glacior uerbũ. hoc ẽ ĩ glaciẽ astrĩgor. & glacialis qđ glaciari, hoc ẽ ĩ glaciẽ astrĩgi solet. Iuue. Vltra sauromatas fugere hinc libet. & glacialem oceanum. TYBVRIS. Tybur urbs est ad sextũdecimũ lapidem distãs ab urbe Roma. Hãc Cato. Solinus, & alii q̃dã a Catylo arcade Classis Euãdri præfecto scripserũt cõditam fuisse. Plynius uero Tyburis originem multo antiqorem esse scribit, q̃ urbis Romæ, & extare adhuc tẽpore suo memorat ilices tres etiam Tyburto eius urbis conditore uetustiores. Apud quas inauguratus tradit fuisse Tyburtus, dũ urbem eẽt cõditurus. Sed hanc autorũ dissensionem cõcordat Sexti⁹ nobilis apud græcos hystoricus. Catylus inquit Amphiarai filius fuit, hic post ꝓdigialẽ patris apud Thebas ante iliacũ bellũ interitũ, iussu dei cũ omni suorũ cœtu, & sacris missus, tris liberos ĩ Italia procreauit Tyburtũ. Coracem. & Catylũ, qui expulsis ex oppido haud lõge ab urbe Roma posito ueterib⁹ sicanis, a nomine Tyburti maximi filii, oppidum uocauerũt. huic consentire uidet Virgilius cum inquit. Fratres Tyburti dictam cognomine gẽtem. Sũt qui affirmant singulos fratres singula oppida cõdidisse. Cuius rei testis est mons, qui adhuc Catylus dicit. & Corax oppidũ nobile in uolscis. A tybur gentile nomen tyburs deducit, & adiectiuũ tyburtinus. HERCVLEVS. Tybur Herculeũ uocitatũ est, ꝙ in eo Hercules religiose colebatur, frequẽsq; ad eius tẽplũ populus singulis annis die eius festo conueniebat. RVDIS. Vetusta, sine artificio ĩpolita. ALBVLA. Albulæ aquæ dictæ sũt in agro tyburtino uariis morbis utiles, p̃sertimq; uulneribus, hæ p̃gelidæ sunt. Strabo. Tybur herculeũ est, in quo Anio e sublimi in ꝓfundã uallẽ p̃ceps defert, & per nemora fluit urbi uicina. In planicie aquas albulas hẽt frigidas multis e fontib⁹ surgẽtes ad uarios morbos salutares. nõ mõ potui, sed etiã sessionib⁹ admissas. Albulæ dictæ sunt a colore albo, q̃lẽ fere oẽs sulphureæ habẽt. CANA. Alba. FVMAT. Tollit quasi fumus. Surgũt enim ex huiusmodi aquis nebulæ

quædam instar fumi. Fumus a furuo deducitur,(ut supra diximus). A fumus uero fumosus & fumiger. & fumo uerbum. a quo infumo, hoc est ad fumum sicco, sicut insolo, sicco ad solem. & infumibulum spiraculum per qđ exit fumus. & fumigo, quo aliqui utunť pro suffio. a quo fumigatio, hoc est suffitus. & fumifico eiusdem significationis. Plau. Eiqꝫ ut arabico fumificẽ odore. AQVIS SVLPHVREIS. Propter aquas sulphureas, hoc est sulphuris colorem, ac naturam habẽres, quod per uenas sulphuris transeant. Sulphur in insulis Aeoliis præcipue nascitur Inter Siciliam, italiamqꝫ. sed nobilissimum in Melo insula. in italia quoqꝫ inueniť ĩ Neapolitano, Campanoqꝫ agro collibus, qui leucogabi uocãtur, quod e cuniculis effossum perficitur igni. Genera eius quatuor. Viuum, quod græci apyron uocant, nascitur solidum, hoc est globosum. Cætera liquore cõstant, & conficiũtur oleo incocta, hoc effoditur, trãsluceťqꝫ & uiret. Alterum genus appellant glebam, fullonũ tãtum officinis familiare. Tertium genus Aegula uocať suffiẽdis, tamen lanis utile. quoniam cãdorẽ ac molliciẽ præstat. Quarto ad eclychnia maxime cõficiẽda utũtur. Sed tanta ei uis est, ut morbos comitiales deprehendat nidore igni impositum. Lusit & eo Anaxilaus in calice nouo pruna subdita circũferens, exardescẽtis repercussu pallorem dirum uelut defunctoꝝ effundente cõuiuiis. Aufert & lichenas e facie cum terebithi resina, & lepras. Harpacticon uocať a celeritate auellẽdi. auelli enim subinde debet dicitur & gregale, quod hoc genus cæteris uilius est. Papinius. Quiqꝫ cõminutis permutat uitreis gregale sulphur. habet & in religionibus locum ad expiãdas suffitu domos. Nulla res facilius accẽditur, ex quo apparet ignium uim magnam ei inesse. Fulmina & fulgura quoqꝫ sulphuris odorem habent, ac lux ipsa eorum sulphurea est. A sulphure sulphureus deduciť. & sulphuratum. Sulphurata enim dicuntur ligna exilia sulphure ab utraqꝫ parte intincta ad accẽdendas lucernas. Martialis. Qui pallẽtia sulphurata fractis permutat uitreis. Iuriscõsulti scribũnt materiæ appellatione carbones non cõtineri, nec titiones, alia ue ligna cocta, quæ fumum non faciant, nec sulphurata, licet de ligno sicco sint, nec quæ ad faces parata sunt. NOVVM. Magnum siue inopinatum. Nouum enim proprie diciť recens, & quod nuper fuit. Ouidius. In noua fert animus mutatas dicere formas, Corpora. & a græco deduciť, quod est νέον. interdum pro magno, ac mirando accipiť. Virgilius. Pollio & ipe facit noua carmina. Nõnunq̃ pro inopinato. idem. Quis furor iste nouus? Nouos etiam dicimus, quorum nulli maiores clari fuere, sed ipsi per seipsos clari esse incipiunt, & magistratus in ciuitate consequi. Cicero. Noui homines plurimi eosdem honores consecuti sunt. Ab hoc fit nouitas notæ significationis. & nouitium, ualde nouum. & noualis, siue nouale, de quibus superius diximus. & nouissimꝰ postremus a quo nouissime aduerbium postremo. & nuper, quasi nouiter. A quo nuperus recens. Plautus. Quo tu una nocte postulauisti, & die recens captum hominẽ nuperum, & nouicium. & noue aduerbium. idest præter cõsuetudinem. & nouo uerbum, hoc est nouum facio. A quo innouo, & renouo cõposita. & nouacula, culter rasorius, quod nouare, hoc est nouum facere uideať. & nouerca, quod noua superinducať a patre (ut superius diximus). Et uitricus, quasi nouitricus, qđ nouus superinducať. a matre enim uitricus, matris meæ uir, quẽadmodum inferius dicemus. & nugæ res inutiles, & ridiculæ, quasi nouigæ, hoc est nouæ & inauditæ. Nugas enim ꝓprie dicimus uerba inutilia. leuia. ridicula. unde & pro rebus etiam inutilibus usurpamus. Hinc fit nugor uerbum, quod significat falsa. leuia & inutilia loquor. & nugator, cuius fœmininum ẽ nugatrix. & nugax, qui nugis plenus est. & nugatio iocatio. & nugacitas pro nugatione. & nugatior, ac nugacissimus. & nugalia. hoc est nugationes. Gellius. Et alii alia quædam nugalia ꝓferebant. & nugigerulus, qui falsa, atqꝫ inutilia noua, uel res inutiles atqꝫ inanes apportat. & nugiuendus, qui rem aliquam mulieribus uendit. Nam omnia, quibus matronæ utũtur, ueteres nugas appellauere. Plautus. Nugiuendis res soluta est omnibus. ab hoc fit diminutiuum nugiuẽdulus. a νέον uero Neapolis dicitur, hoc est noua ciuitas. & neophytus nouellus, quasi νέον φυτὸν, hoc est nouũ germen. & neomenia nouiluniũ. & Neoptolemus proprium nomen qđ significat nouus miles. Fuit aũt Achillis filius ex Deidamia filia regis Lycomedis in Syro, cũ qua uirginali habitu concubuit. Virg. Degeneremqꝫ Neoptolemũ narrare memento. Hic postea a colore ruso dictus est Pyrrhus. nã græci πιῤῥὸν rufum dicũt. fuit rex Epiri ab Oreste iterfectus. Alter quoqꝫ Pyrrhus fuit Aeacidæ filius, rex Epiri. qui paternũ genus ab hoc traxit, maternũ ab Hercule. Hic cũ romanis bellũ gessit, & in pelopõneso dũ argos oppidũ oppugnaret, lapide ictꝰ iteriit, a quo pyrrhychiꝰ appellatus pes duabus breuibꝰ syllabis constans, quo frequens in ludis suis utebať. Pyrus uero Imbrasii filius, & Thracum rex fuit, qui cum ex Eno patria troianis suppetias tulisset a Thoante rege Etolorum in bello occisus est. Pyrrho aũt Helidensis philosophus, & Plistarchi filius fuit, quem Apolodorus priꝰ pictorẽ fuisse affirmat, postea audisse Anaxarchũ, adeoqꝫ aliqñ ira percitũ fuisse, ut sumpto ueru cũ carnibꝰ cocũ in forũ usqꝫ ꝑsecutꝰ sit. qñqꝫ etiam in Helide discipulorũ disputationibꝰ fatigatũ abiecto palio Alpheũ tranasse. Ab hoc pyrrhonii dicti sunt philosophi, qui a græcis σκεπτικοὶ, hoc est cõmẽtantes,

& ueluti quæstores quidam, ac consideratores appellātur. Nihil enim decernunt, sed in quærēdo semper, considerādoq; uersantur, ac ne uidere quoq; plane quicq̄, neq; audire sese putāt, sed ita pati, afficiq; quasi uideāt uel audiant, hoc dūtaxat ab Academicis differentes, quod Academici quidē ipsum illud nihil posse comprehendi, quasi comprehendunt, & nihil posse decerni, quasi decernūt. Pyrrhonii uero ne id quidem ullo pacto uideri uerum dicūt, quod nihil eē uerum uidet᷑. Academici ab academia dicti sunt, loco nemoroso, mille passibus ab Athenis distante. & ab Academo Heroe cognominato, in qua uilla fuit natiuitate Platonis nobilis, hoc loco cōuènire, & de naturis rerum disputare philosophi solebāt. PENE. quasi. hinc Pèninsula dicta, quæ quasi insula est, & undiq; fere aquis clausa. breui tātum angustia, quæ dicit᷑ Isthmos continēti adnectitur. Nam insula dicitur terra, quæ undiq; aquis claudit᷑. proprie autem mari. Vnde quidā a salo appellatas insulas uolunt, quod in salo, hoc est mari sitæ sint. Ab insula fit insularis. Plynius. Qui primus insularem morbum in urbem inuexit. Peninsulā græci cheronesum, siue chresonesum uocant, quasi terrestrem. insulam quippe eorum lingua χερσαῖοσ terrenus. χέρσος terra. νῆσοσ insula dicitur. RVIT. Concidit, & solo strata est. Proprie enim ruere cōcidere est. Virgilius. Ruit alto a culmine Troia. Per metaphorā tamē aliquando pro effundi accipitur. Idem. Vnde ruūt totidem uoces responsa Sybillæ. Aliquādo pro deiici. Cicero. Sed hoc non est emptorē pati ruere, & per uēditorem in maximam fraudem incurrere. interdum pro diruere. euertere. complanare. Virgilius. Cumulosq; ruit male pinguis harenæ. Quādoq; pro festinanter ire, siue in præceps ferri, & sine cautela in aliquem impetum facere. idem. Quo ruit, Extremum hoc miseræ det munus amāti. idē. Quo moritura ruis, maioraq; uirib⁹ audes? Nōnunq̄ pro impellere. Terentius. Cæteros ruerem. agerē. raperem. tūderem. prosternerem. Plerūq; pro eruere. eleuare. Virgili⁹. Cōfusa ruebant ossa focis. A ruo ruina deducitur, quæ ꝓptie casum significat. ponit᷑ tamē etiam pro excidio. ab hoc ruinosum dicimus, ruinis plenū. itē a ruo rutum, instrumētum rusticum, quod eo harena eruit᷑. & rutabulū, quod eo ignis proruatur, ut panes coquātur. & ruto, quod sine c scribi debet, ab eruendo spiritu. Flaccus. Ridetis alios rutare, ac respirare pulcherrima super uia. Reperit᷑ & deponēs rutor. Cicero. id facile cum rutaret᷑ animaduertimus. Hinc rutus & rutatio deducuntur. quidam tamē ructo cum c scribendū affirmāt, & a rugo uerbo deriuant, eiusdē significatiōis. a quo & erugo fieri dicūt tertiæ cōniugationis. Sunt qui rutubam quoq; a ruēdo deductā putant, quod uocabulū ueteres pro turbatione usurpabāt. Varro. id postea uiderimus, nūc sumus in rutuba. & runā teli genus. Enni. Runata recedit, hoc est runis præliata. habet autem hoc telum latiorē cuspidē, a quo diminutiuū eius rulla, significat instrumentum ferreum, stimulo rusticorū additum, ad uomerem detergendum. Plynius. Purget uomerē subinde stimulus cuspidatus rulla. item runcina fabrile instrumētum. item rūco uerbum, quod est eruo. euello. a quo rūcatio, euulsio inutilium herbarum, & ueprium. & Runcina dea, quæ runcationi præerat. item aberūco. a quo aberūcasso, qđ est euerto. Cicero. Sumptum a Lucillio Dii malint meliora atq; amētiam aberūcassint meam item dirūcio, quod est mūdo. detergo. Veteres etiam pro rūcina rūcam usurparūt. item a ruo composita fiunt obruo, quod significat operio, quasi eruta terra id fiat. Ouidius. Obrue uersata cerealia semina terra. Dicimus tamē etiam obrutum undis. Virgilius. incute uim uētis, submersasq; obrue puppes. Obrutum uino. Cicero. Vt fratrem imitet᷑ se obruit uino. & ad aīum quoq; trāffertur. Quintillianus. Tot uoluptatibus obruere possunt unum dolorem. Eruo, extraho. a quo eruto. Vnde fit eructatio, quod ab imo stomacho eruitur spiritus. Quidam etiam erūnam ab hoc deriuatam existimāt, hoc est miseriam. mœrorem. calamitatem. quod animā eruat. Ab hoc fit erūnosus, hoc est mœstus. calamitosus. Proruo, cum impetu feror. Plau. Proruam in eum unguibus. irruo, eiusdem fere significationis. Salustius. Cum forte in eum irruerent facile repulsi sunt. Subruo, effodio. Seneca. Subruūt terram, thesauros quæritant. Diruo, deiicio. Horatius. Diruit. ædificat. miscet quadrata rotūdis. Dirutum ære militem dicebāt ueteres, cui stipedium ignominiæ causa non erat datū, quod æs in fiscū, non in militis sacculum diruebat᷑. Corruo, idē qđ ruo, siue simul ruo. Quidā corrudā, hoc est siluestrē asparagū ab hoc deductū uolūt, ꝙ adolescēs corruat, hoc est decidat. unde & attici horminiū appellant ἀπὸ τοῦ ὁρμῶ. qđ est ruo. idē a patria libicum uocat᷑, hoc trito cū oleo perūctos pūgi ab apibus negāt. Sūt etiam qui rutā a ruēdo, hoc est eruēdo dictā existimāt, qđ una ex oībus herbis ꝓpter multiplices eius usus maxime eruat᷑. Quippe nulla herba cōtra serpētiū ictus efficatior est. uñ mustelæ cū his dimicaturæ esu rutæ ante se muniūt. Valet & cōtra scorpionū ictus & araneorum apiū. crabronū. uesparū aculeos, & cātharidas, ac salamandras. canisue rabiosi morsus, si acetabuli mēsura succus eius e uino bibat᷑. & folia trita uel cōmāducata īponantur cū melle, & sale. succo uero punctos negāt ab his maleficiis feriri. Serpētesq; aiūt, si urat᷑ ruta, nidorē ei⁹ fugere. Sculptores & pictores hoc cibo utunt᷑, oculoꝶ gr̄a, Multi succo ei⁹ cū melle attico inūcti uel cū lacte mulieris pueꝶ enixæ caligines discusserūt. Psoras & lepras cū alumīe illita emēdat. radix

rutæ ſãguiné oculis ſuffuſũ,& ĩ toto corpe cicatrices,aut maculas illita aufert.Dať & uenerem crebro p ſõnia imaginãtib⁹.Succ⁹tñ rutæ copioſior dat⁹,ueneni noxiã obtinet.Sed qđ mirꝝ ẽ cicutæ ſucco extiguiť,adeo uenenoꝝ quoqꝫ uenena ſũt.ꝑterea ad tuſſim ſuſpiria.pulmonũ.iecinoꝝ.renũ uitia.crapulæ grauedies.inumeroſqꝫ alios morbos ruta cõfert.herba.ſucco.radice.ſemĩe.GESTATVS.Vect⁹.portat⁹,hoc ẽ cũ Regul⁹currũ aſcẽdẽs ĩde diſceſſiſſet.Gerere ꝓprie portare ẽ.Vir.Bella manu,lætũqꝫ gero.Aliqñ tñ ꝓ hẽre accipiť.idẽ.Et nos aliqđ nomẽqꝫ decuſqꝫ geſſim⁹.aliqñ pro facere.idẽ.Nec tecũ talia geſſi,magnanimũ Aeneã,& fata extrema ſecut⁹.Hic geſta & res geſtæ dñr,de qb⁹ſupi⁹dixim⁹.& freqñtatiuũ geſto.& geſt⁹ nomen qrtæ declinatiõis,quo idicať qd gerať.põt tñ & ꝑticipiũ eẽ,a quo fit uerbum geſtio,qđ ꝓprie ſignificat lætitiã aĩ cũ quodã corpis motu exprimo.Terentius.Qui me rogitãdo obtũdat,qd geſtiã aut qd læt⁹ſim.Vir.Et ſtudio ĩcaſſum uideas geſtire lauãdi.Aliqñ tñ ꝓ cupio accipiť.Lucilli⁹.Quãtũ haurire aĩus muſaꝝ e fõtib⁹geſtit.itẽ a geſto geſticulor eiuſdẽ ſignificatiõis.a quo geſticulator.geſticulatrix.geſticulatio.& geſtamẽ quicqd geſtať.ut ueſtes.arma.ſceptꝝ.& ſimilia.& geſtator,ac geſtatrix.& geſtatoriũ ferculũ.& geſtatio,uectio.portatio.itẽ a gero grũm⁹ a cõgerie terræ.ẽ.n.grũm⁹ terræ collectio minor tumulo.iterdũ tñ ꝓ aggere poniť.Varro.Et ꝑciſo iugo ĩgẽtẽ grũmũ amni addiderũt.itẽ gerulus,q fert aliqđ on⁹.& pro baiulo accipiť.baiulũ.n.dicim⁹ eũ,q mercedis gr̃a onera ferre cõſueuit.nã baiulare portare ẽ.Plau.Ego baiulabo.tu ut decet dñm anteito inanis.a gerul⁹ fit cõpoſitũ nugigerul⁹,hoc ẽ nugator,ſiue nugaꝝ apportator,de quo paulo añ dixim⁹,q & a gerẽdis nugis gerro appellať.Quãuis aliq hoc a garrio poti⁹deductũ uelint.garrire.n.inepte ſtrepe ẽ.Ci.Nã & ſeculis multis ãte gymnaſia inuẽta ſũt,q̃ in iis philoſophi garrire cœperũt.hoc & garriditare ueteres dixere.Var.qdnã garriditatis dicẽtes,o fortuna.o fors fortuna.hic q uocẽ inaniter iactat,garrulus dť.itẽ garrulæ aues canoræ,& hylares.Vir.Garrula quã tignis nidũ ſuſpẽdit hyrũdo.Q ñqꝫ ẽt garrul⁹ pro cordato accipiť.Var.In hac ciuitate tũ regnabat Dionyſi⁹hõ garrulus & acer.A gero ẽt,ſeu(ut aliq uolũt)garrio.Gerræ nugæ dicũť.Nos a græco deductũ exiſtimam⁹,q γέῤῥα uocãt crates uimineas.cũ.n.Athenieẽſes Syracuſas obſiderẽt,& crebro gerras poſcerẽt.irridẽtes Siculi gerras clamitare cœperũt.uñ factũ ẽ,ut gerræ ꝓ nugis accipianť.& ĩde gerrones appellati leues.ĩepti.ridiculi hoĩes.Nõnulli ẽt tradũt gerras ĩ Naxo Veneris ĩſula faſciatores uocari.gerrus uero flumẽ ẽ Scythiæ ſeptim⁹,ab Iſtro memoria dign⁹.itẽ a gero gerũdiũ,ſiue gerũdiuũ apud grãmaticos,qđ & ꝑticipale nomẽ appellať,qđ ſub una uoce actiuũ & paſſiuũ ſenſũ gerat.itẽ belliger a quo belligero uerbũ.armiger.corniger.flãmiger.& moriger.de quo ſupra dixim⁹.q & moriger⁹dť.Plau.Vt tibi moriger⁹ hodie,ut uoluptati fui,& alia his ſimilia.Præterea a gero cõpoſita ſũt aggero,qđ ſignificat aggrego.uñ agger deduciť,q ẽ cuiuſlibet rei coaceruatio.itẽ eminẽtia mediæ uiæ exaggeratis lapidib⁹ ſtrata.Vir.Qualis ſæpe uiæ depñẽſus ĩ aggẽ ſerpens.& aliud cõpoſitũ exaggero,qđ ẽ coaceruo.Egero,extra gero.uñ aliqñ ꝓ euomo capiť.aliqñ pro eo,qđ ẽ p ĩferna corp⁹euacuo.a quo egeſtio deduciť.& Egeria nympha,cui ſacrificare ꝑgnantes ſolebãt,ꝙ eã putabãt facile fœtã aluo egerẽ.ĩgero,ĩporto.miſceo.Suggero,mõ ſupporto.ſubminiſtro.mõ ĩſinuo.a quo ſuggeſtio,ĩſinuatio.& ſuggeſt⁹ pulpitũ,hoc ẽ loc⁹ excelſior,uñ orõ hẽri ad populũ ſolet,dict⁹ ſuggeſt⁹,qđ ibi ligna ſuggeranť,in qb⁹ſtari poſſit.Pulpitũ uero q̃ſi publicũ,qđ q cõſcẽdit,publice ſpecteť.Digero.ordio.diſpono.Vir.Sic digerit oĩa chalcas.ab hoc digeſtio ordĩatio.& digeſte aduerbiũ ordĩate.Cõgero,qđ ꝓprie ſignificat cõgrego.coaduno.Tibull⁹.Diuitias alius fuluo ſibi cõgerat auro.p metaphorã tñ poniť ꝓ nidifico,ꝙ ibi coaduneť,q̃ ad faciẽdũ nidũ ſunt neceſſaria.Vir.Nãqꝫ notaui.Ipſe locũ,aereæ,quo cõgeſſere palũbes.Hĩc cõgeries coadunatio appellata.Regero,retro gero.interdũ euomo.Apul.Nã & regeſta crapula ueſtẽ inqnauerat.BIIVGIS EQVIS.Binis.Biiugi eq dicũť,cũ bini ad unũ iugũ nexi ſũt.hi bigã ducũt,ſicut q̃driiugi.q q̃tuor.hi ducũt q̃drigã.quẽadmodũ ſupi⁹ diſſeruimus.FORTVNA.Dea.QVAE PARTAM MAGNAE NON ERAT INVIDIAE.Quæ nõ poterat ſuſtĩere tãtũ odiũ,q̃tũ ĩ aĩs hoĩum,e morte Reguli cõceptũ fuiſſet.NVNC.Poſtq̃ abſente Regulo collapſa ẽ porticus.DAMNA.Detrimẽtũ e ruina factũ.IVVANT.Placẽt.delectãt.TANTI.Pretii,ſi hoc ẽ tãtæ æſtimatiõis.Nã quẽadmodũ dicim⁹,tãti facio.tãti æſtimo.ita tãti ſũ,hoc ẽ tãti æſtimor.tãtũ ualeo.PROBARE.Expiri.ſenſus ẽ,ſi porticus ſtetiſſet,non potuiſſet fieri piculũ,an diis Regulus carus eſſet.Nũc uero ruina porticus illo ſaluo amorem in eum deorum probauit.

DE ARIA ET PAETO EPIGRAMMA.XLII.

ASTA SVO GLADIVM.Pulcherrimum tetraſtichon de Aria patauina Pæti uxore.Quæ dãnato uiro ꝓpterea qđ in Claudiũ cõiurauerat,ad illũ ꝓfecta,prius ſeſe ne poſt eũ uiueret,gladio pfodit,tũ uulnere extractũ uiro,ut idem faceret porrexit.De hac ſic ſcribit Ply.ſecũd⁹ in epiſtolis.Præclarũ illud qdẽ Ariæ ferrũ ſtringere.pfodẽ pect⁹,extrahere pugionẽ,porrigere marito.Addere uocẽ ĩmortalẽ,ac pene diuinã Pæte nõ do

let. CASTA. Honesta. fidē seruās uiro, nullā turpitudinis notā habēs. Castū ꝓprie dicimus pudicū & īmaculatū, quasi castratū. Nā castrare ꝓprie est pudēda amputare. Qui aūt sine pudēdis est, necessario castus est. Vir. Casta pudicitiā seruat domus. Per metaphorā tñ castū pro honesto & cōtinēti accipimus. unde & in antiquissimis epigrāmatibus aliqñ legimus uxori castissimæ. & castū cantū dicimus, in quo nihil est lasciui. Varro. Demittis acris pectore luctus, cātuq; casto corda relaxas. Itē castā manū, quæ se a furtis & rapinis cōtinet. Idē. nec manus uisco tenaci tinxerat uiri castus. Itē pro pio & religioso. Vir. Quiq; sacerdotes casti, dū uita maneret. idē Nulli fas casto sceleratū insistere limē. Hinc castitas, hoc est pudicitia deducit̄, quā ueteres etiā castitudinē dixere. Accius. ibi fas. ibi cūctam antiquā castitudinē. & caste aduerbiū, hoc ē pudice. honeste. & cōparatiua, ac suplatiua eoꝝ castior. castissimus. castius. castissime. & incestū, siue masculino genere, incestus. utroq; enī mō dr̄, q̄si nō castus. ē aūt crimē, qd̓ cōmittit̄ cū ea cū qua illicitū alioqn m̄rimōiū fuisset, utputa cū m̄re. sorore. sacris uirginib⁹. aut aliis hmōi. & incesto uerbū, qd̓ significat fœdo. polluo. Vir. Totāq; incestat funere classem. ab incesto īcestuosus dr̄, q incestū cōmisit. Stuprū aliqñ pro īcestu ponit̄. Proprie tñ stuprū est coit⁹ lege uetit⁹ q duplex est. unus cū nupta, qd̓ & adulteriū dr̄, aut cū puero, aut cū sanguine coniūctis, siue sacris uirginib⁹. alter cum uim afferimus cuilibet ꝑsonæ, etiā si ancilla sit. Vñ stuprare in utrūq; sensum accipit̄. Quin. Vxor marito dicit appellatā se de stupro a priuigno. itē furtiua stupra, raptosq; cōcubit⁹ obiiciat, uel falso marit⁹. Stuprū quoq; ꝓ turpitudīe ueteres usurparūt. Enni. Fœde, stupreq; castigor quotidie. Stupre inqt, hoc ē turpiter. secūdū quosdā castra, qd̓ ī iis caste & sine mulierib⁹ uiueret̄. quāuis alii a castrādo dicta malint, qd̓ in iis libido castraret̄. nos a casa poti⁹ originē hēre dixerimus. & castigo, qd̓ ꝓprie est īcrepo. reprehēdo, & quasi castū, hoc est honestū ago. Cice Oīs aūt aīaduersio & castigatio cōtumelia uacare debet, neq; ad eius, q puniat aliquē, aut uerbis castiget, sed ad reipu. utilitatē referri. idem. Et qm̄ de impudētia diximus, castigemus, & segnitatē, atq; inertiā. Vir. His grauis Entellū dictis castigat Acestes. idem. Castigatq; moras, ope oīs semita feruet. Aliqñ tñ castigo pro punio accipit̄. idem. Castigatq;, auditq; dolos, subigitq; fateri. hinc castigatū dicimus correctū. emēdatum. ꝓbū. honestum. a quo castigatior. castigatissimus. castigate. castigatius. castigatissime. & castigatio. cuius diminutiuū est castigatiūcula. Casta mola a ueteribus uocabat̄ sacrificii genus, qd̓ uestales uirgines faciebāt. & castula, palliolū p̄cinctū, quo nudæ uirgines infra papillas p̄cingunt̄, id & perizoniū & p̄cinctoriū appellat̄. Casteria uero primogeniū est, & significat locū, ubi cū nauigatio cōquiescit remi, & gubernacula reponunt̄. Plau. Quin si pol reposui remū sola ego ī casteria ubi qesco, oīs familiæ cā cōsistit tibi. castanea nō a casto deducit̄, sed greca uox ē. qppe græci κασάνον uocāt, e nucū genere ē. Vir. Castaneæq; nuces, & pressi copia lactis. Armatū huic echinato calice uallū est, terni qbusdā ptus ex uno calice, cortexq; lent⁹. ꝓxima uero corpi mēbrana nisi detrahat̄, saporē īfestat. Torrent̄ ī cibis gratius. Sardib⁹, hæ pricipio ꝓuenere. iō apud græcos sardiani balani appellant̄. Plura eaꝝ genera. Tarētinæ planæ figura, facillime mūdant̄, facili⁹ balanitis, q̄ rotundior est, pura maxīe salariana. laudatior coreliana, & ex ea p īsitionē facta meterena. uulgatiores, q̄ coctiuæ uocant̄, Patria laudatissimis. Tarētū & ī Cāpania Neapolis. Cæteræ suū pabulo gignūt̄. A castro uero castratio deriuat̄, q̄ ꝓprie ē uiriliū amputatio. ponit̄ tñ pro q̄cūq; trūcatione, siue priuatione. Pacu. Vt eēt aliqs, q linguā eius castraret. Quidā spadones. castratos, & eunuchos ita distingūt, ut castrati sint, qb⁹ testes naturaliter desunt. Spadones qb⁹ uiolēter detracta est uirilitas. Eunuchi, q se spōte castrauerūt. unde sunt illi uersus. Castratos natura facit, uiolēta spadones, Māgonū īprobitas, eunuchos sola uolūtas. Vlpi. tñ iurisco. Iul. spadonū nōmē generale eē affirmat, & eo oē genus euiratoꝝ cōprehēdi. Ab eunuchus fit eunucho uerbū, qd̓ significat castro. cuius passiuū est eunuchor. Varro. Siqs patriā maiorē parētē extinguit, in eo est culpa, qd̄ facit pro sua parte is, q se eunuchat. Afranius. itaq; eunucat⁹ ī mediū ꝑdit. Est aūt græca uox εὐνοῦχος. unde εὐνουχιστής castrator dicit̄. εὐνουχίζω castro. TRAXERAT. Leuauerat. extraxerat. Trahere. n. aliqñ significat per uim ducere. Vir. Huic ceruixq; comæq; trahunt̄ per terrā. Aliqñ leuare Cice. Et ex puteis iugib⁹ aquā calidā trahit. Plau. Ego illi puteo si occepso aīam oēm ītertraxero. Ab hoc trahea deriuat̄ uehiculi gen⁹ sine rotis, quo coloni utunt̄. Vir. Tribulaq;, traheæq;. et iniquo pōdere rastri. & trahax auidus. rapax. oīa ad se trahēs. Plau. Eho lutū lenoniū, eho sterqlliniū publicū. īpure. īhoneste. iniure. illex. labes populi. pecuniæ accipiter. Auide, atq; inuide. ꝓcax. rapax. trahax. trecētis uersibus tuas īpuritates loq nemo pōt. & tractim, qd̓ significat trahēdo sine intermissione. iugiter. Vir. Tū sonus audit̄ grauior, tractīq; susurrat. & tractus, qd̓ mō pro regione & plaga accipit̄. Idē. īdicio ē tractu surgēs oleaster. eodē mō significat apd̄ dialecticos qcqd cōstituim⁹ ueꝝ ē, & falsū repit̄. Q d & antistrephon, & reciprocū argumētū uocat̄, de quo supi⁹ diximus. & tragula genus teli, qd̄ scuto īfixa trahat̄. itē rete, qd̓ uulgo nūc tractā uocāt. Ply. Vsus suberis ancoralib⁹ maxime nauiū, piscantiūq; tragulis. & cadoꝝ obturamētis, p̄terea hiberno fœminaꝝ calciatu. Et trabs, quod in

altũ trahat̃. Trabes enĩ uocamꝰ duo tigna ædificii gr̃a ſimul cõpacta. nã cũ ſimplicia ſunt, non trabes, ſed tigna uocant̃, q̃uis tigni appellatiõe materia oĩs, quæ ædificio neceſſaria ẽ, cõtineatur. itẽ q̃ uineis adhibet̃, ut ꝑtice. & pedamẽta, a trabe trabica nauis dicta, qđ ſit trabibus confixa, q̃les ſunt, q̇bus germãi in rheno, ac danubio utunt̃. Pacuuiꝰ. Labitur trabica ĩ alueos. & tracto frequẽtatiuũ. a quo attrecto, & cõtrecto, quæ ꝓprie ſignificant frequẽter tango. Ponitur tñ tracto aliqñ pro mereor ut bene tracto te, pro eo, qđ eſt bene mereor de te, Vñ fit detrecto, qđ ſignificat male tracto. itẽ recuſo. Iuſtinꝰ. Nec ipſe detrectauit certamen. itẽ ꝓ diſſero. Nã ea de q̇bus diſſerimus, frequẽter tãgere uidemur. Hinc tractatus deducit̃. itẽ a traho compoſita fiũt attraho. circũtraho. ĩtertraho. ꝓtraho notæ ſignificationis. itẽ detraho, qđ proprie ſignificat tollo. extraho. Teren. Aſſideo, occurrunt ſerui. ſoccos detrahũt. Cice. Poſtremo ſicui ciuitati ſociæ tm̃ detraxit, quãtũ cõmodũ fuit. Ponitur tñ frequenter ꝓ derogo. Vnde detractores dicunt̃, qui famæ alicuiꝰ derogare nitunt̃. Cice. Et ſi q̃ritis ut ipſe de me detrahã, illos ego accuſatores peto. Extraho, extra traho. Protraho. differo. ſubtraho. ſubripio. diſtraho mõ ſeparo. Teren. Quod ſi eo meæ fortunæ redeũt, abs te ut diſtrahar. Cice. Quod primũ hæc natura cohærẽtia opinione diſtraxiſſent. Hinc diſtractio ſeparatio. Varro. diſtractione ciuitatis elãgueſcit ꝓpriũ bonũ ciuitatis atq; ægrotare incipit, & cõſeneſcere, mõ diuido diſſipo. Vir. Turbatis diſtractus eq̄s. Var. Metiũ ſuſetiũ pp perfidiã ĩteremit pene impioſius q̄ hũanius. Nã eq̄s ueluti curriculũ ex utraq; ꝑte deligatũ diſtraxit. interdũ uẽdo, etenĩ quæ uẽdimꝰ, a nobis ſeparamꝰ. Lucil. Diuidãt diſſipent, diſtrahãt, Retraho retro traho, ſiue rurſus traho. ſiue reuoco. a quo rẽtracto eiuſdẽ ſignificatiõis. unde Aureliꝰ libꝝ retractationũ appellauit in quo multa retractat, hoc ẽ reprobat, reuocat, ex iis quæ antea ſcripſerat. itẽ obtrecto, hoc ẽ detraho. maledico. quaſi aduerſus aliquẽ tracto. a quo obtrectatores detractores dicũtur, atq; maledici. & obtrectatio Maledicẽtia. Abſtraho, aufero. tollo. Cõtraho mõ colligo. Virg. cõtrahimuſq; uiros, mõ conuẽio, paciſcor. a quo cõtractus cõuẽtiones appellant̃, quæ ꝑ ſtipulationẽ fiũt. A cõtraho quãdo colligo ſignificat cõtractio dr̃. uñ neruoꝝ cõtractionẽ appellamꝰ, cũ nerui rigore quodam colligunt̃, nec poſſunt extẽdi. Cuiꝰ morbi peſſimũ genꝰ eſt, cũ uel caput ſcapulis, uel mẽtũ pectori, uel rectã & ĩmobilẽ ceruicẽ ĩtẽdit, primũ græci opiſthotonõ, ſequẽtẽ emproſthotonõ, Vltimũ tetanon appellãt. Cõtractiõi cõtraria ẽ reſolutio neruoꝝ, q̃ mõ tota corpora, mõ ꝑtes ĩfeſtat. illã apoplexiã. hanc paraligin noiamꝰ. a q̃ paralitici, ſicut ab apoplexia apoplectici. DE VISCERIBVS. De uulnere ĩ uiſcera porrecto. Viſcera. n. ut ſupra diximꝰ, ĩteriora oĩa dicũt̃. ut iecur. cor. pulmo. præcordia. ilia. & reliq̃ q̃ pelle tegunt̃. Ex iis exta ſũt, q̃ diis ſacrificant̃, & ex q̇bus aruſpices futura ꝑnoſcũt ut ſupra dicimꝰ. Cor qđ aĩalibꝰ cæteris in medio pectore ẽ, hoĩ infra leuã papillã ita palpitat ut admota mãu duo eẽ uideant̃, hoc primũ naſcẽtibꝰ formari in utero tradũt deĩde cerebꝝ, ſicut tardiſſime oculꝰ, ſed oculos primũ mori, cor nouiſſime. ĩ hoc mẽs habitat. ſolũ hoc uiſceꝝ uitiis nõ macerat̃, nec ſupplicia uitæ trahit, ſed læſũ mortẽ illico aufert. audacia aĩalia exiſtimãt̃ q̇bꝰ ꝑuũ cor ẽ, pauida q̇bꝰ ꝑgrãde. Cuiꝰ rei hãc eẽ rõnẽ Ariſtoteles tradit, ꝙ grãdiora corda minꝰ caloris, q̃ ꝓ ſua magnitudĩe neceſſariũ ſit, obtinẽt. ut enim ĩ ꝑuo & magno domicilio tãtũdẽ ignis nõ æque calefacit, ſed minus caloris ſentit̃ in magno, ſic ĩ ãpliori corde calor naturalis minꝰ agit q̃ in mediocri, quo fit ut ſanguis frigidior ſit, ex quo ꝓuẽit metꝰ, maximũ cor eẽ tradũt portiõe muribus, lepori. aſino. ceruo. & oĩbꝰ timidis, aut pp metũ maleficis. in paphlagõia bina ꝑdicibꝰ corda ſũt. Aegyptii, q̇bꝰ mos ẽ cadauera medicata ſeruare tradũt cor in hoĩe ꝑ ſingulos ãnos ad bĩas drachmas põderis accedere. Ab eo detrahi tãtũdẽ, & iõ ultra cẽteſimũ ãnũ, defectu cordis nõ uiuere hoĩem. Hirto corde gigni quoſdam hoĩes ꝓdũt, & hos fortiſſimos eẽ ĩduſtria, ut Ariſtomenẽ Meſſeniũ, q̄ trecẽtos occidit lacedæmõios, ĩp̄e cõuulneratꝰ & captꝰ ſemel, ꝑ cauernã latomiaꝝ anguſtias euaſit uulpiũ aditꝰ ſecutꝰ. iteꝝ captꝰ ſopitis cuſtodibꝰ ad ignẽ aduolutꝰ lora cũ corꝑe exuſſit. Tertio capto lacedæmonii diſſecuere pectꝰ cã uidẽdi, & hirſutũ ĩ eo cor reperũt Cæſari dictatori quo die primũ ueſte purpurea ꝓceſſit atq; ĩ ſella aurea ĩſedit, bis ſacrificãti ĩ extis defuit cor, uñ q̃ſtio magna de diuinatiõe argumẽtãtibꝰ orta ẽ. Potuerit ne ſine illo uiſcere hoſtia uiuere, an ad tp̄s amiſerit. Negat̃ cremari cor poſſe ĩ iis, q̃ cardiaco morbo obierĩt. itẽ in iis q̄ ueneno fuerĩt ĩterẽpti. Hĩc Vitelliꝰ reũ Piſonẽ elegãti orõne huiꝰ ſceleris coarguit hoc uſus argumẽto, pallãq; teſtatꝰ nõ potuiſſe ob uenenũ cor Germãici Cæſaris cremari. Ẽcõtrario ĩnocẽtiã ſuã tutatus ẽ piſo, ꝙ ꝑ̃ceps cardiaco morbo obiiſſet. Cardiaci nomẽ ἀπὸ τῆς καρδίας, hoc ẽ a corde deducit̃. uñ & ip̄m cordis uocabulũ deriuat̃, atq; ĩſaniæ ꝓprie cõtrariꝰ ẽ hic morbꝰ, q̃uis ſæpe ad eũ phrenetici trãſeũt Si q̇dẽ mẽs ĩ illis labat, ĩ hoc cõſtat. id aũt nihil aliđ ẽ q̃ nimia ĩbecillitas corꝑis, qđ ſtomacho lãguẽte ĩ modico ſudore digerit̃, licetq; ꝓtinꝰ ſcire id eẽ ubi uẽaꝝ exigui ĩbecilliq; pulſus ſunt Sudor ãt ſupra cõſuetudinẽ & mõ & tp̄e ex toto thorace ceruicibꝰ, ac ẽt capite ꝓrũpit. A corde cordatꝰ deducit̃, qđ ueteres ꝓ ingenioſo uſurpabãt, & bonã mẽtẽ hñte. Nã & cor ꝓ ipſa mente accipit̃. Vñ cordire dixerũt ꝓ eo qđ ẽ aĩo ſedere, q̃uis cordi eẽ & ĩ aĩo eẽ differũt. Nã in aĩo eſt

idē significat qđ ī aīo hēo, uel aīus est mihi, seu uolo siue cōstituo. Ci. Nā mihi erat ī aīo mittere ad Dolobellā. Cordi uero ē, accipiť ꝓ eo qđ ē delectat, & placet. Terē. Si tibi hæ nuptiæ sūt cordi. idē. Quia uterq; utriq; est cordi, idest si nuptiæ iocūdæ sūt tibi, & uterq; utrūq; amat. itē a corde corculū, hoc ē paruū cor. Plau. Meū corculū, meꝰ mollliculꝰ caseus. & cordoliū, hoc est cōmiseratio, & q̄si dolor cordis. idē at mihi cordoliū ē. Quid id uñ ē cordoliū, tibi & corculꝰ masculino gñe acutꝰ. & coragiū īstrm scœnicū ab agēdo corde, hoc ē p uoluptatē ducēdo. & cura, q̄si corura, de quo & eiꝰ deriuatiuis supius locuti sumꝰ. & corgo aduerbiū, quo ueteres ꝓ ꝓfecto utebanť, q̄si ex corde ago, idest loquor. & recordor. q̄si in cor, hoc ē in mentē reuoco, a quo recordatio. & socors ignauꝰ, q̄si sine corde, a quo socordia ignauia. & socordes ab antiq̄s dicti agni q post kalē. augusti cōcipētur. Coitꝰ eni pecudibꝰ est a tertio idus maias ad aqlæ occasū, hoc ē ad decimū kalē. Augusti. Nā post id tp̄s cōcepti īualidi sunt. & concors q uniꝰ mentis siue uniꝰ aī ē. a quo cōcordia, & qđ apud ueteres in usu fuit cōcorditas. Pacuuiꝰ. Cōcorditatē hospitio adiūctā ꝑpetuā cōseruetis. & cōcordo uerbū, hoc ē cōuēio. & aduerbiū cōcorditer & e cōtrario discors, q corde, hoc ē aīo dissidet, a quo discordia, ꝓ q̄ ueteres ēt discorditatē dixere. Pacu. Quātasq; nec discorditas clades īportet familiæ. & discordo uerbū, hoc ē dissideo, & aduerbiū discorditer, q̄uis hæc aliq nō a corde, sed a chorda deducta existimēt. & uecors turbati ac mali cordis, a quo uecordia sæuitia. īterdū ēt uecors ꝓ stultꝰ. & uecordia ꝓ stultitia usurpať. & excors, exaīs. Cice. At unde magna dissensio ē aliis cor ip̄m aīus uř. unde excordes, uecordes. cōcordesq; dñr. A qbusdā ēt duricors. & grauicors, pro eo q ē duri & graui cordis. & p̄cordia mēbranæ, q̄ extra sepāt ab iferiore uiscerꝝ pte iō sic uocata, qa cordi p̄tēdūť, græci phrenas appellāt, hæc natura prouidēs ob id p̄cipue fecit, ne pp uicinitatē alui cibis aīus supprimeret. Propterea ad hāc mēbranā subtilitatē referūt mētis. uñ phrena græci ἀπὸ τοῦ φέρειν ὄνησιν. i. a ferēda utilitate nūcupauerūt, hinc φρόνιμος prudēs dř, & φρόνησις prudētia. itē econtrario frenesis īsania. & freneticꝰ qui ex morbo īsanus ē. iō nulla ē p̄cordiis caro. sed neruosa q̄dā subtilitas, ī qua ē p̄cipua sedes hylaritatis, qđ titillatiōe alaꝝ maxīe intelligiť. Ob id in spectaculis gladiatoꝝ traiecta aliqñ p̄cordia mortē cū risu uisa sunt afferre. Præcordiis subest uētriculus receptaculū cibi, de quo supra diximꝰ, īter lyenē, & iecur positꝰ. Stomachus ītestinoꝝ prīcipiū ē. Lactes sunt, p q̄s labiť cibꝰ. ilia uero ueluti qdā tubi flexuosissimos orbes faciētes, īter q̄ p̄cipuū ile græci colō uocāt, ī quo maxīa cā doloris. Cætera ītestīa dicūť (ut supiꝰ oñdimꝰ) id uero pīgue quo ītestia tegūť. omētū uocať. aluus ī quā dilabūť cibi, postq̄ ī uētre cōfecti sūt, hæc medio umbilico adnexa ē. Omēto adnectiť lyē, magnū aliqñ īpedimētū maxīe cursoribꝰ pp qđ nōnūq̄ p uulnꝰ eximiť. Sūt q putāt simul adimi risū. Rhenes sūt q lūbis adherēt eos dictos existimant ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo, ꝙ riui ab iis obscœni hūoris oriāť. Vñ & lūbos q̄dā a lubidīe, hoc ē libidīe dictos existimāt. nā ueteres lubet & libet. lubidinē, & libidinē dixere. A lūbꝰ lūbago dcā uitiū, & debilitas lūboꝝ. & elūbis, siue elūbꝰ. (utroq;. n. mō dř) auulso lūbo, uel q præ lūbi debilitate sese erigere nō p̄t. & prælūbo uerbū qđ significat lūbos p̄fringo. Noni. Cœpit unūquēq; p̄lūbare fustibꝰ. Rhenes ēt rhienes dicūť. & a ueteribꝰ nefrūdines quoq; uocabanť, qa a græcis appellāť νεφροὶ. A rhenibꝰ (ut qdā putāt) rhēones dictæ sūt uestes ex pellibꝰ, ꝙ callidos teneāt rhenes. sub corde ē pulmo sp̄ūs capax, q in duas fibras ungulæ bubulæ mō diuisus ē. iecur a dextra pte ē sub p̄cordiis & ī q̄tuor fibras secať, dř & iecineus, cuiꝰ īferiori pti fel īhæret, ī hoc iræ, & īsaniæ cām eē uolūt, sicut pauoris ī corde, ī splene lætitiæ, ī iecoř amoris. īfra aluū a priore pte ē uesica tenui, ac subtili mēbrana cōpòsita cui ī fœminis ē iūctꝰ utriculꝰ, quē supiꝰ diximꝰ, uteꝝ, & locos & mřicē & uuluā uocari. A uesica uesicaria herba appellata, cuiꝰ supiꝰ mentionē fecimꝰ, NON DOLET. Nō àffert mihi dolorē, dicimꝰ. n. dolet mihi caput, & doleo caput, dolēt tibi ilia, & doles ilia. doleo casū tuū, & dolet mihi casus tuus. itē doleo capite. doleo ilibꝰ. doleo calamitatibꝰ. q̄ tibi accideřt. fitq; a dolore, hoc ē aī uel corpis cruciatu, a quo & dolētia, quo usi sūt ueteres ꝓ dolore. cuiꝰ cōtrariū ē īdolētia. Cic. Vt q rē expetēdā uel uoluptate uel īdolētia metiūť. & dolorificū, qđ facit dolorē. Et doloro hoc ē dolore afficio. & cōdoleo, simul doleo. & cordoliū, de quo paulo añ diximꝰ. Dolor āt a dolādo deduciť, hoc est a dolo dolas, qđ significat mīuo. qppe lætitia augēť corpa, dolore minuūť, ē āt ꝓprie dolare, siue edolare cōpositū ab eo, fabroꝝ uerbū, cū materiæ cōplanať aspitas. uñ dolabra īstrm, quo dolať. Trāsferť tñ & ad alia. Var. Ego libellū meū nō edolē (ut ait Enniꝰ) Hoc ē nō poliā, & castigē. Veteres dolitū aliqñ ꝓ dolatū scripsere, hoc ē cæsū uel abrasum. Varro. Nūqd cœlatꝰ in māu dextra scyphꝰ, hoc ē cœlo dolitꝰ artē ostētat mētoris? Ab hoc doliū deduciť uas grāde, quo uinū recōdiť. Var. Huc accedūt cellæ. claues. claustra. carnaria. dolia Ab hoc fit dimīutiuū doliū. Vñ doliola dicebāť, locꝰ ī urbe roma ad cloacā maximā in quo nō licebat despuere, cuiꝰ rei cām fuisse nōnulli dicūt, ꝙ ibi cadaueꝝ ossa ieēnt, alii ꝙ rĪligiosa q̄dā Numæ Pōpilii ibi pꝰ mortē eiꝰ fuissēt īfossa. itē a dolādo, hoc ē mīuēdo deriuať dolꝰ, qđ nūc ī malā tm̄ ptē accipiť, hoc ē ꝓ fraude, siue machīatiōe, q̄ fit ad fallēdū. aliquē. Vetēs tñ ēt in bonā ptē accipiebāt ꝓ so-

lertia,ac calliditate,q̄ p̄sertim aduersus hostes,siue latrões adhibebať. unde nűc dolű malű dicimus,quoniá & bonus dolus a ueteribus dicebať. Labeo Dolű malű dicimus eẽ oẽm calliditatẽ,fallaciá,machiationẽ ad circűueniẽdű,fallẽdű,decipiẽdűue alteꝝ adhibitá. Vlpia. Nõ fuit aűt cõtẽtus prætor dolű dicere, sed adiecit malű,qm̄ ueteres etiá dolű bonű dicebát,& ꝑ solertia hoc nomẽ accipiebát,maxime si aduersus hostem,latronẽue machiareť. Cice. In qbus ipsis cű ex eo q̄rerẽ qd eẽt dolus malus,respõdebat,cű aliud simulatű ẽ,aliud actű. hĩc dolões uirgæ,siue cõti,in qbus tanq̄ ĩ uaginis latẽt pugiones dicti a fallẽdo,qđ decipiát ferro,cű præ se ferát spẽm ligni. Virgilius. Sæuosq; gerűt ĩ bella dolones. a dolus fit dolosus,hoc est insidiosus, a quo dolose aduerbiű. Itẽ cõparatiua,ac suplatiua eoꝝ dolosior dolosissim⁹,dolosius,dolosissime. sunt tñ q doloré & dolű,& dolo uerbű a græco potius deriuari existimẽt,hoc est ἀπὸ τοῦ δολῶ,quod significat maculo. lædo,unde ẽt δόλον græci pro fraude usurpant.

AD CAESAREM.EPIG.XLIII.

d ELICIAS CAESAR. Bláditť Cæsari numini ei⁹ adscribẽs,ꝙ lepus ꝑ ora leonű ĩpűe discurrat,quasi leones magnanimitatẽ pricipis,atq; clemẽtiá uelint imitari,cui⁹ gloria erat parcere subiectis,& debellare supbos. BLANDO DENTE. Blande hoc est suauiter stringente,placido,inocuo. VAGVS. Liber nullű discrimẽ formidans. VNDE POTEST. A quo hẽt ut possit. ERGO. Igiť. illatiua.n.cõiűctio ẽ,siue ut alii uolűt cõpletiua. aliqñ tñ aduerbiű ẽ,& circűflectit ultimá syllabá,poniturq; ꝑ eo qđ ẽ cá. Vir. Illius ergo uenimus.& magnos erebi tranauim⁹ amnes. igiť quoq; ueteres aliqñ pro inde,siue postea ponebát. Pla. Sin aliter sient aĩati,neq; dẽt,q̄ petat, sese igiť sűma ui utrisq; suű oppidű expugnatură. illud ẽt notatű ẽ ergo,& igiť. qñ illatiue seu cõpletiuæ cõiűctiões sunt, minorib⁹ clausulis adhiberi. q̄re quáobrẽ & quapp maioribus,cű in eodẽ significato accipiunť. aliter.n. sumunť, cum ita dicimus,nescio quare sic loquaris. intelligo quamobrem ita facias.

AD IVLIVM SODALEM SVVM.EPIGRAMMA.XLIIII.

o MIHI POST NVLLOS. hortať Iuliű sodalẽ suű,ut reiectis laborib⁹ q̄eti & uoluptati ĩdulgeat, qđ uerá uitá eẽ Martialis affirmat. qppe finẽ ĩ hõesta uoluptate, hoc ẽ uitæ fœlicitate cõstituit,quá nemo asseq nisi ꝑ uirtutẽ põt. MEMORANDE. Memoria tenẽde. mẽoria(ut qdá putát) ἀπὸ τῆς μνήμης đducit,qppe græci μνήμην memoriá dicűt alii memoriá uolűt a memini uerbo appellatá,sicut recordationẽ a recordor. nihilq; aliud eẽ memoriá q̄ rei iuẽtæ recordationẽ. memini uero a mẽte deflexű,sicut recordor a corde. at uero mẽtẽ dictá existimát q̄si eminẽtẽ. ná cű uariæ de mẽte philosophoꝝ sñiæ fuerit & qdá,ut Aristoxen⁹,dixerit nullá eẽ,sed q̄si harmoniá ĩ sẽsib⁹ ex cõstructiõe corpis,& cõpagib⁹ uiscerű ui sentiẽdi existere. musici.n. ĩtẽtionẽ cõcẽtűq; neruoꝝ ĩ ĩtegros modos sine ulla offensione cõsonátiű harmoniá uocát. alii mẽtẽ eẽ qdẽ affirmauerit,uerű nullű certű locű hr̄e,sed ꝑ totű corpus sparsá discurrere,ut a Xenocrate Platõis discipulo disputatű ẽ,uñ sensus ĩ q̄libet ꝑte corpis p̄sto eẽ aĩaduertim⁹. nõnulli sedẽ mẽtis ĩ corde eẽ existimauerint. magna tñ & potior philosophoꝝ ꝑs sedẽ ei⁹ ĩ cerebro eẽ cõstituit,qđ oportuerit id,qđ totius corpis regimẽ haberet,ĩ eminẽtiori ꝑte táq̄ ĩ arce corpis habitare,nec qcq̄ eẽ sublimi⁹,q̄ id,qđ uniuersű rõe moderetť sicut ĩpe műdi rector,atq; opifex ĩ sűmo cœlo hĩtat,uñ sẽsus fere oĩs,.i. uidẽdi. audiẽdi. & odorádi,ministra mẽbra ĩ capite sunt locata,quoꝝ oĩum uiæ nõ ad pect⁹,sed ad cerebrű ducűt, q̄uis mẽs cű ĩ aliq̄ sit cogitatione,cõmeare uĩ ad pectus,& q̄si ad secretű aliqđ penetrale secedere ut cõsiliű ueluti e thesauro recõdito eliciat,ac ꝓferat,iõq; cű intẽti ad cogitádű sumus, & cű mẽs occupata ĩ altű se abdiderit,neq; audire,q̄ circűsonát,neq; uidere,q̄ obstát solem⁹,cű mẽs alioqn tátæ celeritatis sit,ut uno tẽporis puncto cœlű oẽ collustret,maria ꝑuolet,terras & urbes ꝑagret,oĩa deniq;,q̄uis lõge lateq; submota sint ĩ cõspectu sibiipsa cõstituat. merito igitur mẽtẽ q̄si eminẽtẽ dictá existimare possumus,poti⁹ q̄ ἀπὸ τοῦ μέμνημαι,qđ significat memini deriuatá. Est.n. mẽs altior aĩ ꝑs,q̄ ẽt diuia ꝑcipim⁹. Oui. Mẽte deos adiit,& qđ natura negabat uisib⁹ humáĩs,oculis ea pectoris hausit. interdű tñ ꝑ metaphorá mẽtẽ ꝓ dispositiõe, & cõsilio capim⁹ Vir. Nr̄am nűc accipe mẽtẽ. a mẽte igiť factű ẽ meno uerbű,quo usi sűt ueteres,pro recordor & in mẽtẽ reuoco. a quo pr̄ia syllba geminata fit p̄teritű memini. sicut a pűgo pupugi. significat aűt memini mõ recordor. & genitiuű. uel actűm reqrit,mõ mẽtionẽ facio. & tűc nõ actűm. sed gtm̄ tm̄ reqrit. uel abltm̄ cű prepositiõe de. Quĩtil. Neq; oĩno hui⁹ rei mẽinit poeta ĩpe. Idẽ de qbus multi mẽinerűt. Itẽ a meno fit supinű mẽtű. a quo deduciť mẽtio & mẽtű nomẽ,qđ nulli aĩaliű generi p̄ter hoĩem ẽ. sicut nec malæ qa ĩ mẽtõe faciẽda hoc ẽ ĩloquẽdo p̄cipue mẽto utimur,a quo mẽtagra morbi genus, de q̄ supra dixim⁹ hoĩs faciẽ p̄cipue occupás. Itẽ a meno moneo q̄si ĩ mẽtẽ duco. monere.n. ĩstruere ẽ. uñ monitores dñr,q ĩ scœna monẽt histrioẽs,& libri cõmẽtarii. Itẽ monumẽta,q̄ memoriæ cá fiűt,quẽadmodű supius dixim⁹, & mõile ornamẽtű gutturis,qđ uirtutis admoneat,ná prĩo ob aliqđ egregiű factű dari solebat. & monitio ĩstructio,quæ & monitus ĩ q̄rta declinatiõe dr̃,& moneta, qđ nos signi ĩpressiõe,

uel auctoris, uel ꝑtii moneat. a quo monetarius, q̄ cudit monetam. & monedula nōta auis ex gracculorꝫ genere, q̄ſi monetula, qđ monetas ſubripiat. hic.n. ſoli aui furacitas argēti, atq̃ auri ꝓcipua ē. graccus uero ſiue gracculꝰ dr̃. uel a uoce, uel (ut Var. ait) ꝙ gregatī uolitēt, uel a gerēdis baccis, ut diximus, hinc gracchi cognomē principio ortū a facūdia, quā æmuli loq̄citatem uocabāt, & a graccho ſempronio, Gracchuris urbs hiberiæ, q̄ antea ilurcis noīabat̃, & monitoriꝰ, q monet, uñ libellos monitorios dicimꝰ. præterea cōpoſita. admoneo. īſtruo. ꝓmoneo, añmoneo. ſubmoneo, clā moneo. cōmoneo. a quo cōmonefacio, & cōmonefio notæ ſignificatiōis. Itē a moneo mōſtro, qđ ſignificat oſtēdo, declaro, a quo mōſtrū, & mōſtroſum, & aduerbiū mōſtroſe, de q̇bus ſuperius diximꝰ, & cōpoſitū demōſtro, a quo fit demōſtratio, quā dialectici definiūt, cū certis ac neceſſariis rōnibꝰ aliqd ꝓbat̃. iuriſcōſulti āt demōſtrationē a conditiōe ſic ſeparāt, ut demōſtratio ſit q̄ factā rē oſtēdit. cōditio, q̄ futurā. Itē reminiſcor, qđ ē recordor, & cōminiſcor, recolo, in mētē reduco, uñ cōmētarii dicti ſunt libri ī q̇bus tm̄. capita rerum poſita ſunt, ita ut uideamur in iis ad exequēdā hiſtoriā aliis ſubieciſſe materiā. Sene. Sine commētario nūq̄ ſe dixiſſe affirmat, nec cōmētario cōtētū fuiſſe, ī quo nudæ res ponerent̃. dicimꝰ āt tā ī maſculīo genere cōmētariꝰ, q̄ ī neutro cōmētariū. cōmētarii ēt ſiue cōmētaria uocāt̃ expoſitiōes, ſiue īterꝑtatiōes auctorū, qđ ī iis multa cōminiſcamur. Gel. ē adeo ꝓbi grāmatici cōmētarius ſatis curioſe factus. Idē nōnulli grāmatici, q cōmētaria in Virgiliū cōpoſuerūt. qdā hmōi opa & cōmēta uocauerūt, ut Nigi. Priſcianꝰ, & alii nōnulli. cōmētū ēt, ꝓ fictiōe accipimꝰ quēadmodū cōminiſci aliqñ ꝓ fingere. Itē cōmētū aliqñ ī maſculino genere ꝓ cōmunitum. Plau. Faciā amphitryōe aduenīēte ab ædibꝰ ut abeat quo uis pacto fac cōmētus ſies. Seruius hōnoratꝰ grāmaticus cōmētariū ī maſculino genere ꝓ hoīe accipit, q auctores īterꝑtat̃. Sic.n. ſcribit ī ſeptimo æneidos. ſcribit qdā cōmētariꝰ cōnexa eē legēdū. idē ī p̄rio georgicorꝫ ſuꝑfluo mouēt qōnē cōmētarii. Itē a cōminiſcor fit frequētatiuū cōmētor, qđ mō fingo ſignificat, mō cōmētariū ſcribo, cuiꝰ diminutiuū ē cōmētariolū. a mēte uero mētior deriuat̃, qđ ē contra id, qđ ī mēte ē loquor, differtq̃ ab eo, qđ ē mēdaciū dico. Nā q mentit̃, nō ipſe fallit̃, ſed alterum fallere conat̃, q uero mēdaciū dicit, ipſe fallit̃, cū credat ſe uerū dicer̃. Vnde Nigidius. uir bonꝰ inq̄t ꝑſtare debet ne mētiat̃, prudēs ne mēdaciū dicat. illud a mēte deducit̃, hoc a mēda, quod errorē ſignificat, uñ mēdoſum librū dicimꝰ plenū erroribus, & emēdo corrigo, a quo emēdatꝰ emēdator emēdatrix, emēdate, eorūq̃ cōpatiua, ac ſuplatiua, & mēdax ꝓprie nō q mētit̃, ſed q ꝑ errorē frequēter dicit mēdaciū, a quo mēdacior. mēdaciſſimꝰ mēdaciter. mēdaciꝰ mēdaciſſime. Itē a mēte amēs, & demēs, hoc ē ſtultus, & q̄ſi ſine mēte. qdā hæc ita ſeꝑant, ut demēs minꝰ ſit q̄ amēs. demēs, q nō cogitat qd agat, aut loq̄tur, amēs q prorſus īſanit, ab his amētior. amentiſſimus. demētior. demētiſſimꝰ. amēter. demēter. amētiꝰ. demētiꝰ. amētiſſime. demētiſſime. amētia. & demētia deducunt̃. Itē clemēs a claritate mētis, a quo clemētior. clemētiſſimus. clementia. clemēter. clemētius. clemētiſſime, aliaq̃ eorū deriuatiua, de q̄bus īferius dicemꝰ. Item mētecaptꝰ ꝓ amēs accipit̃, quēadmodū oculis capatꝰ ꝓ cæco. Itē a mēte mētula, hoc ē genitale mēbrū, qđ matres ſiue nutrices īfantiū uirilia blādiēdo tāgētes mētulā hoc ē puā mētē appellare cōſueuerūt, quemadmodū ora diſſuauiātes, animulā, hoc eſt puā aīam, & corculū, hoc eſt puū cor uocitar̃ ſolitæ ſunt. Itē ab eadē mēta, qm̄ eius odore mēs, hoc ē aīus excitat̃, ſicut ſapore ciborꝫ auiditas, herba ē uulgo nota. qdā a græcis potius deductū hoc nomē exiſtimāt, q̄ eā herbā quōdā mithā uocabāt, poſtea odoris ſuauitate mutato noīe hedyoſmū dixere. ἡδὺ.n. ſuaue, ὀσμὴ odorē apud græcos ſignificat. Itē temetū uinū grauius, de quo ſuꝑius diximus, ꝙ tētet, hoc ē labefactet mētē, ut ſentit Dona. Itē uehemēs, hoc ē graue, magnū urgēs a mētis ui atq̃ īpetu. uñ uehemētia, & uehemēter aduerbiū, hoc ē grauiter acriter. Item mēdicus, hoc eſt inops, paup, qđ mētē eius feſellerit fortuna, q̈uis alii a medēdo potius mēdicū dictū uelit, q a ꝑcent̃ oēs, ut uitæ ſuæ medeāt̃ cibo. ab hoc mēdicitas inopia, & mēdicor uitæ alimēta poſtulo & mēdiciter hoc ē ꝑ inopiā, & mēdicator, ac mēdicatrix, hoc ē poſtulator, & poſtulatrix. & mēdicatio, hoc ē poſtulatio, q̄ & mēdicabulū dr̃. Plau. Memorare nolo hoīum mēdicabula a memini memoria deriuat̃, & memor, cuius cōtrariū ē īmemor. & memoro, qđ ſignificat ī memoriā reduco, a quo fit cōpoſitū cōmemoro. a quo cōmemoratio. Terē. Nā iſtæc cōmēoratio q̄ſi exprobratio ē īmemoris bñficii. & memorabile dignū memoria. & memoratꝰ q̄tæ declinationis ꝓ memoratiōe. & memoriter aduerbiū. in quo notādū ē, ꝙ memoria teneo, dicimꝰ nō memoriter, & memoriter ꝓnūcio nō memoria. & cōplector memoria. & memoriter. Quinti. Si lōgior cōplectēda memoria fuerit oro ꝓderit eā ꝑ ꝑtes ediſcere. Cic. Cōplectebat̃ memoriter diuidebat acute. Quintil. Memoria repeto cōiūctos a me, q reꝑhendebāt. Ter. Agnoſcit ſigna ac memoriter. Ply. tñ ſcribit. q tā memoriter tenes. niſi forte ſit error librarii. Veteres memoriā aliqñ ꝓ uetuſtate poſuere. Pacu. Perq̃ nr̃am egregiā humanitatē, quā memoria firmauit. LONGA FIDES. Longi tpis. CANA IVRA. Antiqua iura amicitiæ. uetus cōiūctio & familiaritas. SI QVID VALENT. Si qd poſſunt. ſi q̇d uigoris hñt, ualere proprie ſignificat poſſe.

Ply.

Ply. Quis tãtæ ĩprobitati sufficere ualeat? hĩc ualidus dr̃ firmus, potẽs, robustus, cui⁹ cõtrariũ ẽ inualidus, a qbus ualidior ualidissim⁹. inualidior. inualidissimus deducunt, & ualiditas robur sicut inualiditas, ĩfirmitas. Et ualẽtia fortitudo. Varro. Oẽs formidãt hoĩs eius ualẽtiã. Titini⁹ sapientia gubernator nauẽ flectit nõ ualẽtia, & ualide firmiter, a quo fit ualidius ualidissime. & p syncopẽ ualde, qđ significat multũ. Martia. Hoc ualde uitiũ periculosum ẽ. hĩc ualentes dicimus uel sanos, uel robustos, nõ ut uulgus ĩdoctũ putat, eruditos, hĩc ẽt bene ualere sanum esse q̃si bñ posse, & male ualere ægrũ, atq; ĩfirmũ eẽ, q̃si male posse, qm̃ q potẽtes & ualidi sunt, sani ẽt sunt, q uero ĩpotẽtes atq; inualidi, ægrotare dñr, pp qđ & ualere simpliciter capimus pro eo qđ ẽ saluũ eẽ. Martia. Ne ualeã, si nõ totis Deciane dieb⁹, & tecũ totis noctib⁹ eẽ uelim. hĩc uale uox salutãtis ẽ, cũ ab aliquo recedim⁹. quo uerbo, & q recedit utit̃ dicens. uale. & q remanet respõdens. tu quoq; uale, sicut salue, & aue salutatiões sunt ueniẽtis, qbus uocib⁹ similiter utunt̃, & q salutãt, & q salutati resalutãt. reperit̃ tñ aliqñ salue ẽt ĩ discessu, hoc ẽ ĩ calce epistolarũ. Ci. Vale mi Tyro, uale, & salue. qm̃ uero abeũtes p hæc uerba salutañ solem⁹ uale, & salue, inualuit consuetudo, ut hæc duo uerba sæpenũero ꝓ eo, qđ ẽ abi & discede usurpem⁹ ẽt si cũ stomacho, & indignatiõe loq̃mur. Terẽ. Valeãt q ĩter nos dissidium q̃rũt, hoc ẽ facessant, atq; abeãt, & discedãt a nobis. Ci. Multã salutẽ dixi foro & curiæ, hoc ẽ reliq forũ, & curiã. & ab iis discessi. idẽ si de⁹ talis ẽ, ut nulla gr̃a, nulla hoĩum charitate teneat̃ ualeat, de quo loco disputãs Lactãti⁹ iq̃t qd potuit cõtẽpti⁹ ĩ deũ dici? ualeat ĩq̃t. i. abeat. & recedat nec̃q;. n. ualẽ simpliciter acceptũ ꝓ piñ aut male hẽre usurpat̃, ut nõnulli putãt. Nã qđ ualla ualeñ a Ciceröe ꝓ lãgueñ positũ fuisse affirmat, cũ inq̃t, sicut medico diligẽti priusq̃ conet̃ ægro adhibere medicinã, nõ solũ morbi eius, cui mederi uolet, sed ẽt cõsuetudo ualẽtis & natura corporis cognoscẽda ẽ, sine dubio falsum est. ualẽtis. n. hoc loco nõ lãguẽtis significat ut Valla existimauit, sed bene habẽtis, & sani. ẽ. n. sensus Ciceröis debere medicũ priusq̃ ægro medicinã adhibeat, non mõ morbũ eius scrutari, sed ẽt naturã corporis, & cõsuetudinẽ, quã seruare sanus solebat. ab hoc ualeo ualitudo deducitur, q̃ ꝓ lãgore accipit̃. Cicero. Valitudinẽ tuã cura diligẽter, hoc ẽ lãgorẽ & ĩfirmitatem, a q̃ ualitudinarii dñr, q male sani sunt, & frequẽter ægrotãt. aliqñ ualitudo sanitatẽ significat. Idẽ sed nũc ualitudini tribuam⁹ aliq̃d. Itẽ a ualeo fit cõualeo a quo cõualesco, qđ ẽ salutẽ recupero itẽ inualeo, qđ significat robur, ac firmitatẽ acq̃ro, uñ ĩualuisse cõsuetudinẽ. inualuisse mores dicimus. sed hoc ab eo ualeo poti⁹ deductũ uñ, qđ significat possũ. qm̃ uero ea q̃ ualidiora, hoc est potẽtiora sunt, ĩ p̃tio habent̃, ualeo ẽt ꝓ eo accipit̃, qđ ẽ ĩ p̃tio sum, uñ ẽ illud apud iuriscõres tãti ualet. quãti uẽdi põt. ab hoc fit ualor, qđ significat p̃tiũ. Plyni. Victoriati ualore redimi p̃t. Itẽ p̃ualeo, qđ ẽ antecello, & q̃si ĩ maiori p̃tio sum, aliqñ ẽt potẽtior sum. Ply. Vtræq; ĩ p̃tio sunt, sed tñ p̃ualẽt margaritæ. Salu. Verũ hostes tãdẽ robore, ac uirib⁹ p̃ualuerũt. Itẽ æqualeo qđ significat ĩ eodẽ p̃tio sum, uel æque potẽs sum, de quo supius dixim⁹, a quo æqualẽtia, paritas. sũt ẽt q a ualeo, qñ significat possum, uallũ deductũ existimẽt. ẽ. n. uallus firmior pal⁹, quo uites alligãt̃, & castra muniunt̃, de quo & ei⁹ deriuatiuis supius locuti sumus. CONSVL BIS TRIGESIMVS. Annus sexagesim⁹. Romãi. n. ãnos a cõsulib⁹ numerabãt, q erãt annui magistratus. VIX PAVCOS DIES. Quia paucis dieb⁹ q̃eti & uoluptati ĩdulsisti, quã uerã uitã esse existimabãt. alioq̃n nõ putabãt uitã eẽ, uñ uitulãtes q̃si uitã agẽtes appellabãt gaudentes, & lætitia plenos, ut supius diximus. ET SOLVM HOC DVCAS QVO DEFVIT ESSE TVVM. Præclara, & uera sñia ẽ. nõ eẽ differẽda, q̃ mutari atq; amitti possunt. incertũ ẽ. n. qd sit futurũ. Vnde extat Varronis illa memorãda sententia. nescis qd uesp uehat. Itẽ ꝓuerbium illud cuius superius mẽtionem fecimus, inter os & offam, hinc alibi Martialis ad posthumum scribẽs exclamat. cras te uicturũ, cras dicis posthume semper, dic mihi cras istud posthume quando uenit. cras uiues? Hodie iam uiuere posthume serum est, ille sapit quisquis posthume uixit heri. CATENATI. Perpetui. & quasi catenæ modo inuicem cõiuncti, quia ut Seneca inq̃t. finis alterius mali, initium ẽ futuri. catena notum ĩstrumẽtum ẽ, dicta ꝙ sese capiẽdo teneat. ab eo fit catenula diminutiuũ. Et cateno uerbũ, hoc ẽ ad catenã alligo, a quo cõpositũ concateno. EXPECTANT. Manent. non abeunt. durant. NON REMANENT. Non expectãt, non durant, quemadmodũ faciũt curæ. & labores. ea est enim mortaliũ natura, ut læta parũ durẽt, raro desint aduersa. hinc est illud Hesiodi πλέιη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλέιη δὲ θάλασσα, hoc ẽ plena malis tellus. pariter sunt, æquora plena. Itẽ illud Vir. Optima quæq; dies miseris mortalibus æui prima fugit. ASSERE. Ap̃hende, ut superius diximus. SAEPE FLVVNT IMO SIC QVOQVE LAPSA SINV. Sẽsus ẽ. gaudia etiã si ĩtra ĩtimũ sinũ cõplexus fueris labẽtur. præterea Senecæ sñia ẽ. expectas qđ pendet ex crastino, ꝑdes hodiernũ, qđ ĩ manu fortũæ positũ est. dispõis, qđ in tua dimittis. oĩa q̃ uentura sunt in incerto iacẽt. IMO. Intimo. imum ꝓprie ĩfimũ dr̃, qm̃ uero in multis. ut in pectore q̃ infima sunt ẽt intima sunt, imũ plerunq; pro intimo accipit̃. ab eo fit ĩmo cõiunctio, q̃ apud ueteres significabat prorsus. q̃si ex intimo. nũc uero significat quin potius. Varro. Nõ humanitas. imo sæuitia est lædere innocentẽ, ab eo fit

cōpositū· qnimo eiuſdem ſignificationis. VITA CRASTINA. Vita ꝓxime aduenientis diei cras aduerbiū ē ſignificās die ꝓxime futuro, ſicut heri, ſiue here die ꝓxime elapſo, ab hoc heſternus fit, ab illo craſtinus, & uerbū ꝓcraſtino, qđ eſt de die in diem differo.

AD AVITVM. EPIG. XLV.

ſ

VNT BONA. Hoc diſticho qualia ſint epigrāmata ſua poeta declarat. q̄dā bona eſſe dicit in qbus uirtutē laudat, & ad uitæ frugē hortať. q̄le fuit ſupius ad iuliū de trāquillitate aī, q̄ eē ut diximus, ſine uirtute nō pōt. quædā mediocria, ut ea quæ ad ædificia uenatiōes, naumachias, & ludcs ptinent, in qbus honeſta q̄dam aī oblectatio ē. q̄dā mala, in qbus uitia hoīum iocādo carpit. hāc. n. dixim⁹ a pricipio eē auctoris intētionē, hortari ad uirtutē, & ſeculi ſui uitia notare. Itaq; magna ex pte in hoc uerſatur, ꝑpterea plura eē mala epigrāmata dicit. NON FIT LIBER. Nō creſcit opus in iſtā libri magnitudinem.

AD TITVM. EPIG. XLVI.

c

OGIT ME TITVS. Deridet Titum hortātem ſe, ut relicto poemate, cauſidicus fiat. ACTITARE CAVSAS. Eſſe cauſidicū, cā ꝓprie dř id ex quo, uel p qđ, uel a quo, uel pp qđ aliqd fit. Vnde q̄tuor genera cauſarū eē Ariſtoteles ſcripſit. materialē ex qua aliqd fit. formalē, p quā aliqd tale fit efficiētē, a q̄ aliqd fit. & finalē, cui⁹ gr̄a aliqd fit. hic rerū oīum opificē deū cām cauſarū eē affirmat. differtq; cā a ratiōe, qđ cā eſt ipulſus ipſe ad aliqd agendū. rō uero ordo gerēdoꝝ ex cā uenientiū. qdā cām a chaos detracta aſpiratione dictā eē exiſtimāt, qđ cōfuſa illa materia pria oīum rerū cā fuerit, alii a græco καῦσις, qđ ardorē ſiue incendiū ſignificat, qđ cā ſit, q̄ nos accendit, atq; inflāmat ad aliqd agēdū. nōnulli a cauendo, qđ ea ſit, q̄ cauet, ut aliqd agať aut nō agať. qdā a caſu, qđ initia & origines rerū, q̄ cauſæ ſūt caſu eueniāt. trāſlatiue tñ cā dř oīs actio, quā i ſenatu ſiue i foro & apud iudices, populūue habem⁹. Vnde tria eē cauſarū genera dicim⁹. demōſtratiuū, deliberatiuū, & qđ cōtionale a qbuſdā uocitať, & iudiciale. ex iis tñ ꝓpriis cā dř, q̄ iudicialis ē. uñ cām ꝓ lite & cōtrouerſia ponim⁹, q̄uis nōnulli ita diſtingūt, ut cōtrouerſiā ſeu litē dici uelit, poſtq̄ cōteſtatū ē, cām āt & ante. & poſt cōteſtationē, uñ cauſidici appellanť patrōi, qđ i cauſis iudiciiſq; uerſanť. a cā ēt cauſalis deduciť, & cauſatiu⁹, hic cauſales ſiue cauſatiue cōiūctiōes dicūť, q̄ antecedētē cām ſignificāt. Itē cauſor uerbū, qđ mō ſignificat cām affero. Suetoni⁹. Syllanū itē ſocerū ad necē, ſecandaſq; nouacula fauces cōpulit, cauſat⁹ qđ ſe igreſſum turbati⁹ mare non eēt ſecutus, mō pene idē, qđ excuſationē adduco. Vir. Cauſando noſtros in lōgū ducis amores. i. excuſando te, & īpedimēti cās allegādo. Itē cauſula dimīutiuū, hoc ē pua cā. Itē cōpoſita accuſo, qđ ꝓprie ſignificat i cām traho, hoc ē apud iudices, uel aliū quēlibet, aliquē peccaſſe oſtēdo, plerūq; tñ ꝓ rep̄hendo accipiť, hic accuſator deduciť, & accuſatrix. & accuſatio, cui⁹ diminutiuū ē accuſatiūcula. & accuſatori⁹ libellus. & accuſatiu⁹ caſus apud grāmaticos, qa p hūc uidemur uel accuſare uel laudare, uñ & laudatiu⁹ a ueterib⁹ ē dict⁹. excuſo q̄ſi ex cā detraho. & abſoluo, ſignificatq; ꝓprie obiectū crimē diluo. Vnde cū ſatis purgatū uř, dicim⁹ accipio excuſationē. aliqñ tñ capiť ꝓ eo qđ ē affero i excuſationē id qđ mihi peccādi cām p̄buit, qđ poti⁹ p accuſo dici debere uidereť. Quītil. Tu tñ ſi iterpellat⁹ tēpeſtatibus ſerius ueniſſes, excuſares mare. & ambiguos flatus, & tibi bonā cām hēre uidereris, cū diceres. nō ante potui, excuſares mare inqt, hoc ē mare i excuſationē tuā adduceres, ſiue mare in tuā exuſationē accuſares. ab excuſo fit excuſator. excuſatrix. excuſatio. excuſatiſſim⁹, excuſatio cuius diminutiuū ē excuſatiūcula. excuſati⁹ cū maiori excuſatione. excuſatorius, qđ ad excuſandū attinet, unde excuſatoriā epiſtolā, ſiue orationē & excuſatorium carmē dicimus. excuſabile, qđ excuſatiōe dignū ē. incuſo qđ ē mores alterius rep̄hēdo. & plerūq; cū q̄rela, qđ ab illo iniuria ſim affectus, q̄ſi i cām traho. Cæſar. Hæc cū aīaduertiſſet Cæſar cōuocato cōcilio, oīumq; ordinū ad id cōciliū adhibitis cēturionib⁹ uehemēter eos icuſauit, ab hoc icuſatio deriuať recuſo, qđ ē renuo, refuto, tractū ab iis, q ad cām actitandā aſciti onus reiiciūt, ab hoc fit recuſator. recuſatrix. recuſatio. lē recuſabile, qđ recuſatiōe dignum eſt. RES MAGNA EST TITE QVAM FACIT COLONVS. Faceta deriſio hortabať Tit⁹ Martialē ut eēt Cauſidicus, & rōnē adducebat, qđ magna res eēt actitař cās, rñdit Martia. Si magnitudo rei ſpectāda ſit, nō minorē rē eē, agrū coleř inepte qdā iterrogatiue hoc legēdū putant. Auctoris ſnīa ē, lōge præclarius eſſe epigrāmata ſcribere, q̄ lucri gratia in foro, iudiciiſq; uerſari.

AD TVCCAM. EPIG. XLVII.

q

VID TE TVCCA IVVAT. Tuccæ auaritiā carpit uetulo falerno, uaticana muſta miſcētis, ut cōuiuæ parci⁹ biberēť, & ipſe min⁹ īpēderet. MISCERE. Cōfundeř, imittere. CADIS. Cadi uaſa ſunt, qbus uina cōdunť. Vir. Vina bon⁹ q̄ deīde cadis onerarat Aceſtes. Ply. Quidni & Cæſar dictator triūphi ſui cœna uini falerni amphoras cētū chii cados cētū icōuiuia diſtribuit. capit āt cadus urnas duas, Vrna quadrātal cōtinet. Quadrātal uero octo, & q̄dragīta ſextarios. Cadus græca uox ē, κάδος, a quo καδίσκος, hoc eſt cadiſcus diminutiuū appellať id uaſculū, quo ſuffragia colligūť. VATICANIS. In qb⁹ uaticana

uina

uina reponebant, uel qbus in uaticano agro, de quo ſuperius, diximus, utebãt, ĩ quo peſſima uina, ac uiliſſima naſcebant, ut nr̃a quoq; ætate naſcunt. incertũ cæli ne culpa, an ſoli. FALERNO. Falernꝰ ager a põte cápano ĩcipit læua petẽtibꝰ urbanã coloniã ſyllanã antea capuæ cõtributã. illic. n. uitiferi colles ĩcipiũt, & temulẽtia ſucco nobilis ꝑ oĩs terras ĩclyto, atq; ut ueteres dixere ſummũ liberi patris cũ cerere certamẽ. ſũmis collibus gauranũ gignit uinũ, mediis fauſtianũ, imis falernũ. falerno ĩter generoſa uina Italiæ ſecũda nobilitas erat. Nã prĩcipatꝰ dabat pucino, qđ græci pictanũ appellauerũt, gignit ĩ ſinu adriatici maris nõ ꝓcul a timauo fonte ſaxeo colle, maritimo afflatu paucas amphoras coquente. de falerno ſcribit Martia. Attica nectareũ turbatis mella falernũ, miſceri decet hoc a Ganymede merũ. Tybullus maſculino genere ꝓtulit. nũc mihi fumoſos ueteris ꝓferte Falernos cõſulis, & chio ſoluite uĩcla cado. Falernum quõdã amineũ uocabat, & aminea uua, & amineæ uites. Vir. Sunt & amineæ uites firmiſſima uina, a regiõe aũt ita uocabãt, etenĩ aminei fuerũt, ubi nũc falernũ ẽ, ut Macrobius teſtat, qđ facit, ut mirer Seruiũ tãtũ grãmaticũ ſcripſiſſe amineũ dictũ, q̃ſi ſine minio, hoc ẽ ſine rubor, quoniã natura albũ ẽ. VETVLO. Recte diminutiuo uſus ẽ, ut mediã ætatẽ oſtenderet. Falernũ. n. nec ĩ nouitate, nec ĩ nimia uetuſtate laudabat. media eiꝰ ætas ĩ p̃tio erat, quæ a q̄ntodecimo anno ĩcipiebat. tũc corpori ſaluberrimũ putabat. erat utile tuſſi, ſiſtebat aluũ, corpus alebat, quẽ admodũ albanũ utile erat neruis, ſurrẽtinũ capiti, & ſtomacho. cecubũ. & ſetinũ cõcoctioni ciborũ, ꝓfluuio uẽtris ſigninũ. Martia. Potabis liq̄dũ ſignina morãtia uẽtrẽ. ne nimiũ ſiſtant ſit tibi parca ſitis. maxima fuit ĩ diſcernẽdis uinoꝝ generibꝰ ueterũ Romanorũ diligẽtia. hic maſſica noĩantur æque ex mõte gauro puteolos, baiaſq; ꝓſpectãtia. Nã marſica a marſis dicunt Italiæ populis, q a marſo cereris filio ortũ habuerũt, quãuis & alii ſint in Scythia marſi, ut teſtat Herodotus, maſſicus uero mõs ipſe dr̃ q̃ pte puteolos ac baias ſpectat. Virg. Et bacchi maſſicus humor, & falerno contermina ſtatana, tũ calena, & fundana, & ueliterina, & priuernatia. præterea mamertina, q̃ circa meſſanã in Sicilia gignunt, & taurominitana ĩ eadẽ ĩſula nata. & ceſenatiana, & in Veronẽſi retica, & ab intimo ſinu maris hadriana, & ĩter pyreneum alpeſq; maſſilitana. maſſilia. n. cuiꝰ ſupius mẽtionẽ fecimus, ubrs ẽ in Narbonẽſi ꝓuincia, q̃ a phocẽſibꝰ cõdita fuit, uñ maſſiliẽſis, & maſſilitanus deducit, & maſſilioticũ oſtiũ. maſſylla uero a q̃ fit maſſyllus, & maſſylliꝰ, oppidũ ẽ lybiæ mauris uicinũ, nec lõge abeſt ab h ortis heſperidũ. hæc gẽs neq; ephipiis utit, nec frenis, ſed ſola uirga cõtẽti ſunt, q̃ agitẽt equos, & moderent. Lucanꝰ, & gẽs q̃ nudo reſidẽs maſſyllia dorſo, ora leui flectit frenoꝝ neſcia uirga. ad hæc Tarẽtia, & Lucana, & ad q̄rtũ a Neapoli lapidẽ trebellica, iuxta capuã caulĩa, & trebulana, & trifolĩa ab agroꝝ noĩbus ita nũcupata. ĩ hiſpãia laletana copia nobilitata, elegãtia taraconẽſia, & lauronẽſia, & balearica. iã uero trãſmaria ĩ p̃tio fuerũt. Thaſia. Chia. Leſbia. Clazomenia. Siciõia. Cipria, & alia pene ĩfinita, ſed ĩter alia Rhodiũ maxime laudat. & coum. & qđ græci appellauerũt bion ἀπὸ τοῦ βίου, hoc ẽ a uita, qđ uitæ hoĩum maxĩas utilitates afferat, fit uuis pauloañ maturitatẽ decoctis, & ſole ſiccatis, uerſatis ter die ꝑ triduũ, quarto die exp̃ſſis, deĩde cadis ſole inueteratis, & marina aq̃ largiore cõmixta, qđ a ſerui furto originẽ habuit, ſic mẽſurã explẽtis. q̄s ãt miretur hãc ĩ uinis hoĩum ſedulitatẽ, cũ Aſclepiades tradiderit utilitatẽ uini uix deoꝝ potẽtia poſſe æq̄ri. uino uires corporis alunt, uino aĩus uegetat, uino auget ſanguis, colorq; hoĩum. Ouidi. Vina iuuant aĩos, faciũtq; coloribꝰ aptos, uinũ ĩter orbẽ mediũ & mitiorẽ hãc plagã, circuniectaſq; natiões differẽtiã facit. quãtũ barbaris feritas roboris p̃bet, tm̃ nobis p̃tioſus hic ſuccus. modico uino ſtatim redeũt uires, nerui iuuãt, ſtomachus redintegrat. appetẽtia ciboꝝ excitat, triſtitia expellit magnitudo aĩ excitat, urina exit, algor recedit, ſomnꝰ cõciliat, uomitio ſiſtit, uinũ oĩbꝰ uenenis, quæ frigiditate nocẽt medet, p̃ſertim fungis. Plato uinũ exiſtimauit fomitẽ quẽdã eẽ, & ĩcitabulũ uirtutis, atq; ĩgenii. ſi mẽs & corpus hominis eo flagraret. medicoꝝ inuentũ fuit uinũ a ieiunis utiliſſime bibi, ꝑꝑ qđ helena apud Homerũ ante cibũ miniſtrauit. meratis potionibꝰ uti uiginti diebꝰ ante cãis ortũ totidẽq; poſtea Heſiodus poeta ſuadet. hic ſiq̄s petat, cur hoĩes uinoſos dicamus, cũ cætera aĩalia, q̃ aquã bibũt, nõ dicamꝰ aquoſa, hæc ratio reddi põt, qđ ſoli hoĩes ẽt nõ ſitiẽtes bibunt. QVID TANTVM FECERE BONI. Vt. ſ. cũ bonis ea miſceres. QVID MALI FECERVNT. Vt. ſ. ea malis adiungeres. DE NOBIS FACILE EST. Quãtũ ad nõs attinet facile hoc ẽ tolerabile ẽ ita facere. modus ẽ loquẽdi, de nobis, hoc ẽ quãtum ad nos attinet. Cic. Nã de me q̄dẽ facile id toleratũ fuit, ſed lædi uniꝰ cã oẽs, ferre q̄s poſſit. IVGVLARE. Necare trãſlatio ẽ ſumpta ab hoĩe. perire. n. uidet falernũ mixtura peſſimi uini. VINA TOXICA. Vina uenenata. Toxicũ. n. aliq̄ñ ſubſtãtiuũ ẽ, aliq̄ñ adiectiuũ dictũ, q̃ſi taxicũ ut ſupra oſtendimꝰ. MERVERE. Digni fuerũt. Merere. n. & mereri ſignificat dignũ eẽ, cũ poſt ſe accuſandi caſum hẽt, ut meruit q laude coronã, ſed cũ ablatiuũ hẽt cũ p̃poſitiõe de. ſignificat cõferre in aliquẽ beneficiũ aut offenſionẽ, beneficiũ q̄dẽ cũ bene mereri dicimꝰ. Vir. Si bñ q̄d de te merui. offenſionẽ, cũ dicimꝰ male mereri. Cicero. Nã quo aĩo in hoĩem petulantẽ, & male de nobis meritũ eſſe debuimꝰ? Nõnunq̃ tñ utrũq; reticemus, ſed ꝑ ambiguũ ſenſũ, ut quid

de te ſum merit⁹,& aliqñ p negationé exprimimus,ut hoies nihil de me meriti,hoc é q nec bñ mihi nec male fecerunt,hinc merita pro beneficiis accipimus.Plácus. Quid.n.tibi ꝓ maximis tuis,ac pene imortalib⁹in me meritis præſtare amplius poſſim? Meritũ ét qñ adiectiuũ é,ꝓ congruo ac cõuenienti accipimus.Vir.Meritos aris idicit honores,& ecõtrario imeritũ dicim⁹ inconuenienté,ac indignũ.Ité a mereor fit merito aduerbiũ,hoc é digne,a quo cõtrarium eius imerito hoc eſt indigne.Ité cõpoſita promereor.& cõmereor,q̃ idé ſignificát qđ mereor.ſed ꝓmereor fere in boná pté accipit,cõmereor in malá.Apuleius.Ingété ob id laudé apud populares ſuos ꝓmeritus.Teren.Aut qd cõmerui pater? hoc é qd mali merui? Plaut⁹tñ ꝓmeritũ i malá parté uſurpauit.qd mali ſum táta ex te ꝓmeritus? promereri ét pro pſtare freq̃nter accipim⁹ Vir.Nunq̃ regina negabo ꝓmeritá,hoc eſt pſtitiſſe.Teré.Ego Carie ne utiq̃ liberi eſſe hois puto,cũ is nihil ꝓmereat,poſtulare id gratiæ apponi ſibi.Ité demereor,qđ nõ ſignificat male mereor,ut uulgus indoctũ exiſtimat,ſed bñ de aliquo mereor,& iũgit accuſatiuo.Quint.Simul ut pleniori obſeqo demererer amátiſſimos mei.Ité emereor,qđ pene idé ſignificat,qđ mereor,cuius pteritũ é emerit⁹.Vnde emeriti ſtipédia noiant,q militia pfuncti ſunt.Ité in ſignificatione paſſiua ſtipendia emerita dicuntur. Quintilianus.Emeritis huic bello ſtipendiis.Virg. etiam per tranſlationem emeritos boues appellat.& emeriti ſenes uocantur,qui ſolent habere eos,qui pro ſe laborent,ii dicuntur pro alio opus agere.

AD HELIAM.EPIG.XLVIII.

I MEMINI.Heliá carpit ita iá ꝓuectá ætate,& morbo cõfectá,ut dentibus careat,& tñ adhuc tétigine pruriété,q̃lis erat,de qua ſcribit Vir.Détem,de tribus hic ſcreauit unũ.QVATTVOR DENTES.Ex trigita,q ferr eé mulierib⁹cõſueuerũt,ná uiri naturaliter triginta duos hére cõſueuerũt.ſiq plures habent lõgiora iis uitæ ſpatia ꝓmittunt.candor i iis maxie cõmendat.hoiem,cui deſint,deformé reddũt.iõ qdá adulterinis utũtur ex ebore fabrefactis.fœminis,qbus in iuuéta nõ fuere nati,decidere i ſenecta,& mox renaſci certũ é.Zancli ſamothraceno ciui poſt centũ & q̃tuor ános dentes renatos fuiſſe ꝓdiderũt. Quatuor primogenia dictio é biariũ numerũ i ſe bis habés iclusum.ab eo fit q̃ter aduerbium. Virgil.O terq; q̃terq; beati.& quartus.& quaternus,a quo quaternio quatuor chartarũ,ſiue alteri⁹ cuiuſcũq; rei cõpoſitio.Et q̃ternari⁹.& quadruplus,a quo quadruplico.& quadrupliciter aduerbiũ.& quatriduũ,ſpatiũ quatuor dierũ,a quo quatriduanũ adiectiuũ.& quadriéniũ ſpatiũ quatuor ánoꝝ.& quadrím⁹,de quo ſuperius diximus,a quo diminutiuum quadrimulus,& q̃dratũ figura quatuor rectas,atq; æquales lineas,& q̃tuor rectos angulos habés;a quo q̃dratura ipſa ut ita dicá,quadratio,uñ Archimedé,de quadratura circuli ſcripſiſſe dicim⁹.& q̃drũ,qđ quadratũ é,& quadro uerbũ,qđ ꝓprie ſignificat in quadratũ redigo,p metaphorá tñ ponitur ꝓ cõſentio.& oi ex parte cõgruo,tractũ a lapidibus quadris,q iter ſe optime cõueniũt.Vir. Arborib⁹ poſitis ſecto uia limite quadret.Apule.Vt oia ad eius calamitaté quadrarét.& q̃dra méſariũ inſtrumentũ,ſupra qđ dapes ſcindunt,ſeu apponũt ſciſſæ,qđ quadrata forma fieri ſoleat,fitq; aliqñ ét ex pane.Vir.Patulis nec parcere quadris.Iuuena.Vt bona ſũma putes aliena uiuer quadra.hoc ipſum iſtrumétũ & rotũdũ fieri ſolet.& tũc orbis appellat,e cruſtis ſimiliter aliqñ fieri ſolit⁹.Vir.Et uiolare manu,maliſq; audacibus orbé fatalis cruſti.& quadrantal,quo noie ueteres amphorá uocabát,qđ id uas pedis quadrati octo & quadraginta ſextarios capiat. Plautus.Anus hæc ſitit,& quater demus quantillum ſitit.modica eſt,capit quadrantal,& quatuordecim & quartuſdecimus.& quaterdecies.& quadraginta,a quo quadrageſimus.& quadragenarius.& quadragenus.& aduerbium quadragies.& quadrígenta,a quo quadringenties.& quadringéteſimus.& quadrás genus nũmi,quarta pars aſſis,hoc é unciæ tres.& q̃dráguľú quatuor hñs angulos.& quadriennis,de qua ſuperi⁹diſſeruim⁹.& quadriſyllabũ,qđ ex quatuor ſyllabis conſtat.& quadrifidũ,qđ in quatuor ptes findi põt,uñ quadrifidas ſudes dicim⁹,q̃ ita robuſtæ ſunt ut poſſint in quatuor ptes diuidi.& quadripartior i q̃tuor ptes diuido,unde quadripartitũ in quatuor ſecatũ ptes.& quadripartito aduerbiũ in quatuor ptes.& q̃drifariá ꝓ quadripartito.Varro.Et ea q̃ ad mortalis ptineant,quadrifariá diſpartiuerim in hoies,in loca.in tpa.in res.& quadruplator,q̃ eo genere q̃ſtus utebat,ut proſequeret eas cauſas,quarũ ex legib⁹ quadrupli erat actio,ſiue q quadruplũ ex accuſatióe lucri faciebat.& quadruplo ac quadruplor uerba idé ſignificátia,& quadriga notæ ſignificatiõis,a quo quadrigarius a q̃tuor eqs,qbus iungebat appellata.& quadriiugus,q̃ cũ trib⁹ aliis iũctus é.& quadriuiũ,ubi quatuor uiæ cõueniũt,& quadrupes quatuor hñs pedes,a quo quadrupedo uerbũ,qđ ſignificat quatuor pedib⁹ gradior,a quo quadrupedátia aialia quadrupedia dñr.Virg.de eqs.perfractaq; q̃drupedátũ pectora pectoribus rũpũt.& quartana febris,quæ biduũ integrũ abeſt,quarto die reuertit,icipitq; fere ab horrore,deide calor erũpit.hic quartanarii dñr,q quartaná febré patiuntur.& quartari⁹ mulio mercenari⁹,qđ quartá pté capiat q̃ſtus.& quadrilaterũ,qđ quatuor latera hét.& quarto,ac quartum aduerbia.in quo notandum,qđ quarto conſul,& quartum

consul

consul nõ idẽ sunt. Nã quarto locũ designat, & tres ante factos, quartũ uero significat tp̃s & ter ante factũ, sed qđ in. M. Catonis origine scriptũ eẽ dicũt carthaginẽses sextũ de fœdere decesserunt, id uerbũ significat, quinqes añ cõtractũ fœdus eos fecisse. & tũc sextũ. & quadriformis, quatuor formarũ, a quo fit aduerbiũ quadriformiter. Itẽ quatrurbẽ Accius appellauit Athẽas qđ eius coloni exquatuor urbibus in unũ illud oppidũ se contulere. EXPVLIT. Abegit, extraxit. pello ĩterdũ significat pcutio, ferio. Cice. Vt pellunť aĩ uehementius sæpe ẽt cura & timore uñ fit frequẽtatiuũ pulso, qđ ẽ graui ac uehemẽti ictu cædo. ĩterdũ pello siginficat abigo, extrudo. Plau. Pelle aĩo timorẽ, mox aderit gnat⁹. ab hoc fit puluis notæ significatõis, qđ pellatur uiuẽti. ab hoc fit puluisculus, qđ aliq ẽt in neutro genere puluisculũ dicũt, & q̃uis generaliter dicatur de oĩ puluere, pprie tñ significat puluerẽ illũ, quo utunť puellæ, q & cinis dŕ. ad cui⁹ differentiã alius cinis ĩmundus appellať. Virg. Et cinerẽ ĩmũdũ latos iactare p agros. Item a puluis puluere⁹ expuluere. & puluerulẽtus pulueris plenus. & pulueresco in puluerẽ redigor & dispul uero dissoluo. Neuius. Saxa. siluas. lapides. montes. disiicis. dispulueras. & pulex fœdum aĩal qđ ex puluere genereť, a quo pulicinus. sicut a musca muscinus, a formica formicinus. Itẽ a puluis siue a pelendo puls, ut qdam putant, quæ fit ex farre in puluerẽ redacto, cibus est ex farĩa factus, quo lõgo tpe usi ueteres fuerũt p pane, unde nũc pulmẽtũ dŕ, siue ipsa puls, siue qcqd uis aliud admodũ pultis sumať. & pulmẽtariũ, qđ ĩter cibos sumiť in similitudinẽ pultis factum, hoc est, qđ pulmẽti uicẽ implet. Ply. Condiť sal coloribus additis, & pulmẽtarii uicẽ ĩplet, qđ & pulmẽtaris cib⁹ a qbusdã appellať, nos tñ pultẽ a pullis potius appellatã existimamus, quẽadmodũ superius dixim⁹. Itẽ a pello pellen, q est grossiusculus puluis, uñ pollen in tritico dŕ, qđ flos appellať in siligine. hinc pollinaria cribra appellata, quæ de linc nõ ex setis equoꝝ fiũt ad pollinẽ purgãdũ. Nã q̃ ad excutiendã farinã fiũt, excussoria dicunť. qdã a polline polentam dictã existimãt, pfusum aqua hordeũ siccãt nocte una, postero die frigũt, deĩde molis frangũt, alii uehementi⁹ tostũ rursus exigua aq̃ aspergũt, siccãtq; priusq̃ moliãt, alii uirẽtib⁹ spicis decussum hordeũ recẽs purgãt, madidũq; ĩ pila tũdũt, & purgatũ molũt, ita p̃parato uicenis hordei libris ternas seminis lini, & coriãdri selibras, salisq; acetabulo, torrẽtes ante oĩa, misceť ĩ mola. qui diuti⁹ uolũt seruare, cũ polline, ac furfurib⁹ suis cõdũt nouis fictilib⁹. Itẽ a pello pullariam Plau. Manũ dextrã appellat. fit p̃terea a pello cõpositũ appello, qđ mõ primæ cõiugatiõis ẽ, & significat nomino. Cice Publiũ Scipionẽ Marce fili, q prim⁹ African⁹ appellat⁹ fit. ĩterdũ aduoco, puoco, a quo appellatio, hoc ẽ puocatio deduciť, & appellat⁹ dŕ is, ad quẽ facta ẽ puocatio ueteres appellitauisse p appellasse freq̃nter usurparũt, mõ appello tertiæ cõiugatõis ẽ, & significat applico. admoueo. Ter. Poeta cũ primũ aĩum ad scribẽdũ appulit. Varro. Appellare pprie dici existimat, cũ ex pelago, aut flumine qs ad littus accesserit. Virgi. Hinc me digrẽssũ uestris deus appulit oris. Itẽ ĩterpello, qđ mõ significat loquẽtẽ alloquor, & quasi sermonẽ eius abrũpo. Plau. Ne me ĩterpella, mõ dico. Lucil. Verũ tu qd agis, ĩterpella me, ut sciã. perpello cogo. Plau. Is me ãcipitẽ ppulit. depello. abigo. prohibeo. Vir. Depulsis arbut⁹ hedis. expello eiicio. Plau. Ancillã domo expulit. ab hoc fit frequẽtatiuũ expulso, qđ ẽ frequẽti pulsu agito. Martialis. Si me nobilib⁹ scis expulsare sinistris, sum tua, si uescis rustice redde pilã. uñ aduerbiũ expulsim ludere, hoc ẽ frequenter pulsaldo. & uerbale expulsor, cuius fœmininũ est expultrix. Cicero. Expultrixq; uitioꝝ. qppe ueteres pulto p pulso scripsere. Plau. Pultando cõfregi fores. propello pcul expello, a quo fit frequentatiuũ propulso, & uerbalia noĩa ppulsator, & ppulsatrix. impello urgeo. Virgi. Ferte citi flãmas, date tela, impellite remos. ab eo fit frequentatiuũ ĩpulso, & impulsus ĩpetus, appetitus, quẽ græci ὁρμὴν dicũt. & ĩpulsio eiusdẽ significatiõis. & ĩpulsor, qđ fere in re mala usurpať, quẽadmodũ adiutor in bona. Nã Terẽ. Ironice locutus ẽ ĩ adelphis, cũ inqt postremo hodie ĩ psaltria istac emũda hic adiutor fuit, nã supra ĩpulsorẽ dixerat. repello reiicio, a quo repulsa reiectio ab honore, siue magistratu, quæ fere suffragiis fieri solet. & repulsor, q reiicit, & repulsus q reiectus ẽ, cuius cõpatiuo repulsior usus ẽ. Cato. Cõpello primæ cõiugationis, alloquor. Vir. Vltro flens ipse uidebar cõpellare uirũ. tertiæ uero cõiugationis mõ cõgrego. Idem. Cõpulerãtq; greges Corydon, & Thyrsis in unũ, a quo cõpellatio deducitur. mõ cogo, uim facio. Quĩtilianus. Seuire. n. in eũ sceleris atrocitate cõpulsus est. sunt ẽt q pellẽ a pellendo dictã putẽt, qđ corporis iniurias tegendo depellat, quẽadmodũ superius diximus. TERTIA TVSSIS. Tertio uentura. tertius ordinale nomẽ est, & a tres deduciť. Tres uero & tris a græco. Nam græci τρεῖς & τρία dicunt, unde τριὰς. trinitas appellatur, a tertius fit amita patris mei soror, quasi a me tertia, ut superius diximus, & tertiana febris. duo aũt sunt tertianarũ genera. alterum eodem mõ, quo quartana, de quo paulo ante diximus, & incipiens, & desinẽs illo tantũ interposito discrimine, qđ unũ diem p̃stat integrũ, tertio redit. alterũ longe pnitiosius, qđ tertio qdẽ die reuertiť, ex quadraginta aũt, & octo oris fere triginta sex pacessionẽ occupat interdũ ẽt uel min⁹ uel plus, neq; ex toto in remissione desistit, sed tm̃ leuius est. id genus medici Hemitritron appellant, quasi tertianã unã, & dimidiã. ἥμιου. n. semis dicitur

τριταῖος tertiana, & epitritus numerus. q continet totũ aliquẽ numerum. & eius partẽ tertiam, ut quatuor ad tres. Itẽ a tertius tertio pedato, de quo supra diximꝰ, & tertiusdecimus, & tertio, ac tertiũ aduerbia. & sestertiũ, cuius diminutiuũ ẽ sestertiolũ, de qbus inferius dicemꝰ. a tres uero, siue tris græca uoce fit tredecim. & triginta. & trigesimus. & trecẽti. & trecẽtesimus. & ter aduerbiũ. & tricies. & trigesies. & trecenties. & trecentenus. & trecentũ. & trecenties. & terdenus & ternus, qđ & trinus a qbusdam dr̃, a quo trinitas. i. triũ psonarũ unitas. & tricenus. & ternarius, de qbus iã diximus. & triremis, de q̃ superius diximꝰ. & triduũ spatiũ triũ dierũ, a quo triduanus adiectiuũ, & triẽnis triũ annoꝝ, a quo triẽnalis. & triẽniũ tres anni, & tripartior in tris partes diuido, a quo tripartitũ. & tripartito aduerbiũ. & trifidũ, qđ in tris ptes findi pōt, & trisulcũ & tergeminũ, de qbus superius diximus. & triplex, a quo triplico. & triplicitas. & aduerbiũ tripliciter significatq; interdũ tabellæ genus, quo scribi epistolæ solebant. Martia. Tunc triplices nostros nõ uilia dona pũtabis cũ se uẽturã scribet amica tibi. & triplus eiusdẽ significatiõis. sũt ẽt q Atriplex hinc deductũ existimẽt ob eius magnitudinẽ, herba est uulgo nota accusata a pythagora, qđ hydropicos, & morbos regios, palloreq; faceret, ppterea nõ nisi mutata sæpius aq̃ existimãt coquẽdã, qdã ab atro potius deriuatã putãt, ut superiꝰ diximus. & trifariã tripartito, a quo trifarius trifaria trifariũ. & tridens neptũni sceptrũ. Nã sceptrũ uirga ẽ, qua reges utũtur, tractũ a græco σκῆπτρον. proprie ãt sceptrũ Iouis erat. ab eo ad reges, & principes & magistratus trãslatũ. hic ad fœdera faciẽda sp adhiberi sceptrũ cõsueũit, qñ ueteres ĩ hoc Iouis simulachrũ adhibere solebãt cũ sceptro, qđ cũ difficile eẽt aliqñ p̃sertim qñ fœdera cũ remotissimis fiebãt, inuentũ ẽ, ut sceptrũ quasi imaginẽ Iouis tenentes fœdus pcuterẽt, & tricliniũ, de quo superiꝰ diximus, a quo architriclinus dr̃, q triclinio p̃est, sicut archimagirus q̃ p̃est coqnæ. ἄρχω enim græci dicũt ĩpero, p̃sum μαγειρεῖον cõqnam, μάγειρον cocũ. & triũuir unꝰ ex tribus uiris, q̃ creati sunt principio ad deducẽdas colonias, & agrũ diuidendũ, a quo triũuiralis, uñ triũuirale officiũ, & triũuiralẽ dignitatẽ dicimꝰ, & triũuiratꝰ ipse magistratus, sicut a cõsule cõsulatus, & triãgulus figura tres angulos habẽs, quã græci τρίγωνον uocãt, a quo triãgularis adiectiuũ. cõponitur ãt ab angulus, q̃ græce γωνία dr̃, a quo nomẽ habet. ẽ ãt cõiũctio duarũ linearũ. ab eo ẽt fit quadrãgulus, quinquãgulus. sexãgulus. septãgulus. octãgulus. Itẽ angulosus hoc ẽ plenus angulis. Itẽ angustus, hoc ẽ arctus, qđ anguli sp coarctent̃, & angusto uerbum coarcto, & anguste aduerbiũ arcte, & angustiæ stricturæ uiarũ, aut cuiuscũq; alterius rei, uñ p trãslationẽ ẽt pro difficultatibꝰ capimꝰ. Cice. Neminẽq; q ei, in tot rerũ angustiis subueniret habebat. qdã & ab angulo singulũ dictũ putãt, qđ ea q̃ unica sunt, cõstituere angulũ nõ possint, dñr aũt singuli unusqsq; p se, hoc est separatim ab aliis, & fere pluratiuũ tantũ numerũ usurpamus, quãuis ueteres quãdoq; ẽt singulari sint usi. Plautus. Et ad singulũ uideo uestigiũ. hinc singulare deducit̃ unicũ excellens eximiũ, & singulariter aduerbiũ, hoc ẽ unice. excellenter. eximie. Itẽ singulare. & singulariter apđ grãmaticos, qđ a pluratiuo, & pluraliter distĩguit̃. & singulatĩ, siue sigillatĩ hoc ẽ separatĩ & unũquodq; p se. Ceci. Primũ malo publico singulatim gratias egere. Luci. Sigillatim unusquisq; nostrũ mouet̃. & tribrachus pes ex tribus syllabis breuibꝰ cõstãs, & triẽs nũmi genus, tertia pars assis. & triẽtal uasis genus tertiã partẽ sextarii capiẽs. Persius. Calidũq; trienta excutit e manibus. & trifaucis tres fauces habẽs, uñ cerberũ trifaucẽ uocãt, & trifer trifera triferũ, ter fructus ferẽs, & trifiniũ, ubi triũ agrorũ terminus ẽ. & trigamꝰ, q tres duxit uxores. & trigon pilæ genus, de quo supra diximus. & trilices uestes, q̃ ex tribus liciis constãt, interdũ tñ trilicẽ pro triplici usurpamus. & tricolon trimẽbre, & trimetrũ carmẽ, qđ ex tribus pedibꝰ cõstat, & trimꝰ triũ ãnoꝝ, a quo trimulus diminutiuũ, & trimatus, & trima dies, de quo superius diximus, & trinepos atnepotis filius, & tritauus attaui pater, qđ sint post tres ab auo, atq; nepote, & tripus. tripes. tripedaneũ, trinũdinũ, de qbus superius locuti sumꝰ, & trisyllabũ, qđ ex tribꝰ syllabis cõstat, & trismegistus Mercuriꝰ, q̃si ter maximus dictus, & triplaris numerus, cũ ex duobꝰ mĩor ter in maiori numerat̃, ut sunt tria ad unũ. & triptota nõia, q̃ tribus dũtaxat casibus declinant̃. & tripolis urbs Cœle syriæ in ora subiecta libano, qđ ex tribus ciuitatibus cõstet, qppe tyrii, & sidonii. & araradii eã tenuerunt. hinc tripolitana regio appellata, & triquetra figura triangularis. & trinacria. & trinacris. & trepõdo. & tripõdus. & triũcis. siue triũcius. & triconius. & trimixus. & trimita. & triuia. triuiũ. triuialis scĩa. & triuialiter uulgariter, de qbꝰ diximꝰ triũ lr̃arũ homo, hoc est fur. & trifur. & trifurcifer. tricerberus, hoc est plusq̃ fur plusq̃ furcifer magnꝰ cerberus. ponit̃. n. finitus numerus, p infinito, quẽadmodũ apud Virgiliũ, o terq; quaterq; btĩ, hoc est ualde beati, de qbus supius late disseruimꝰ. & triarii milites, qđ tertio ordine in acie cõstituerent̃. hi. n. post oẽs acies cum scutis galeis. ocreis. gladiis. plũbatis locabantur, ut si forte prima acies uinceretur ab iis ueluti deintegro reparato certamĩe uictoria speraret̃. subsidebãt itaq; nixi genibus, a quo subsidiũ dictum. Pla. Agite nunc. subsidite, q̃si solẽt triarii & trioboli q̃si p̃ui p̃tii a tribus abolis, sicut. n. nihili hoĩem dicimꝰ. Idẽ. Nõ ego hõ trioboli sũ, nisi geo illi mastigiæ exturbo oculos, atq; dentes. ab hoc fit triobolaris, hoc est uilis. & p̃tii trium obolorũ.

lorũ. & triparcus.i.ualde parcus.Idẽ.Triparcos hoĩes uetulos.arido.auido bene admordere. & trifoliũ herba uulgo nota, quã græci triphyllon uocant a tribus foliis,hanc herbá cõtra oĩa uenena ualere plurimũ existimãt,serpentesq; nunq̃ in ea aspici,semẽ eius cuius minima sunt folia,utile esse ad custodiendá cutis mulierũ gratiá,si ĩ facie illinat. & triceps triũ capitum.Sene. tricipitẽ secũ belluã manib⁹ trahẽs. & tricõgius cognomẽ Nouellii Mediolanẽsis q gestis honoribus a p̃tura ad consulatũ usq; puenerat.hic n.tribus cõgiis uini uno ĩpetu epotis spectante miraculi grã Tyberio principe,p̃clarũ hoc cognomẽ sibi uẽdicauit.in quo illud mirabile uisum,qđ nec labaret sermone,nec uomitione,aut altera corporis partè leuaretur. cõgium enim mẽsuræ genus ẽ sex sextarios cõtinẽs,unde fit cõgiariũ,qđ mõ similiter p mẽsura accipit. Paulus iuriscõsultus.Itẽ urnæ æreæ.& cõgiaria sextaria.mõ significat munus,qđ a principe in populũ datur.Quintil.Vt Fabius maximus incusans augustæ cõgiariorum,quæ amicis dabát,exiguitatẽ heminã esse dixit,nã cõgiariũ cõe ẽ liberalitatis,atq; mẽsuræ.& tribus,qm̃ ager Romanus primo diuisus in tris partes fuit,& très partes populi factæ.una tatientiũ a Tito rege sabinorum amico populi Romãi.alia rãniũ,siue rãnẽsiũ a Romulo.tertia lucerũ a lucumone,sed postea aliæ quoq; ptes urbis factæ,quæ similiter tribus appellatæ sunt,& hoc uocabulũ tã p loco q̃ p iure,atq; hoĩbus usurpari cœptũ,hĩc tribules dicti,q ex tribu sunt,& cõtribules,q ex eadem tribu.& tributĩ aduerbiũ,hoc ẽ p tribus,& tribuni ærarii qbus tributa soluebát,quáuis postea tribuni ẽt uocati sint,q magistratũ gerebãt,ut regũ tpe tribuni celerũ,q centuriis præerant, postea facti sunt tribuni militares in castris,q parem fere cũ cõsulibus haberent potestatẽ, & ĩ dissensione plebis a patribus facti sunt tribuni plebis,qbus maxima ẽ tradita potestas.qppe & prouocabatur ad eos,& oĩa senatuscõsulta nisi p eos approbata,& subscriptione. T.litteræ a tergo signata,irrita habebant.a tribuno tribunatus deducit,sicut a cõsule consulatus. & tribunitius adiectiuũ,unde tribunitiam potestatem.& tribunitiũ fauorẽ dicimus. Itẽ a tribubus tribunal locus excelsus,ĩ quo q̇ ius tribubus redderet,cõsidebat.& tributũ qđ ea pècunia, q̃ populo imperata erat,tributim soluebat.magis.n.hoc placet,q̃ qđ tribus a tributo dicat, ut Liuius sentit. sumi postea cœpit hoc uocabulũ largius p oĩ munere,qđ a subditis soluit,a quo q̇ ita soluunt tributarii uocant,& ab hoc tribuo deriuatũ quasi tributũ pẽdo.ponit tñ p eo,qđ ẽ do,cõcedo Cicero.Sed hoc beniuolẽtiæ eius tribuẽdũ est.ab hoc fit cõpositũ attribuo,a quo apud Rhetores attributa dñr psonis,& rebus,& retribuo p eo,qđ est remunero,& cõtribuo simul tribuo, a quo cõtributũ.cõtributor.cõtributio.& distribuo,qđ ẽ res separatim dispono,& suũ cuiq; tribuo,a quo distributio apud Rhetores dr figura,q̃ a græcis Merysmos uocat,magnæ plerunq; gratiæ,& utilitatis,cũ singulas res separatim pferimus,suũ cuiq; ppriũ tribuẽtes. Lycurgus.cuius oẽs corporis partes ad nequitiã sunt appositissimæ oculi ad petulantẽ lasciuiam,manus ad rapinã,uenter ad auiditatẽ,uirilis naturæ mẽbra,quæ non possumus honeste appellare, ad oẽ genus corruptelæ,pedes ad fugã,prorsus ut aut ex hoc uitia aut ipse ex uitiis ortus uideat. Aristoteles. Alexandro.n.Macedoni,neq; indeliberando consilium,neq; ĩ præliando uirt⁹,neq; ĩ p̃stando beneficio benignitas deerat,sed duntaxat in supplicio crudelitas,nã cũ aliq̃ res dubiã accidisset apparebat sapiẽtissimus,cũ aut cõfligendũ eẽt cũ hostib⁹,fortissimus, cũ uero p̃miũ dignis tribuẽdũ,liberalissimus,& cũ aĩaduertendũ clementissimus. præterea a tris trieteris deducitur,hoc est trium annorũ spatium.τρεῖς enim græci tres,ἔτη annos uocant.Martialis. Aspicis ut paruus nec adhuc trieteride plena regulus auditũ laudet & ipse patrẽ.hĩc trieterica appellata sunt sacra liberi patris, quæ ex india cũ uictoria redeunti instituta sunt, tertio quoq; anno celebrari solita,annuis eius orgiis sumptuosiora.& epitritus,pes ex quatuor syllabis constans, quod supra tres syllabas longas breuẽ unã habeat, eius quatuor genera sunt,primus epitritus est,qui primam syllabam breuem habet cæteras longas, secundus q secundã.Tertius qui tertiam.quartus qui quartam.tertio cõsul,& tertiũ consul eo modo differunt, quo quarto consul & quartum cõsul differre supra ostendimus.tres numero collegium facere existimauit Horatius priscus,quod magis sequendum affirmat Marcellus,q̃ quod pleriq; scripserunt maiorem ad id numerum necessarium esse.

AD CECILIANVM.EPIG.XLIX.

d IC MIHI QVIS FVROR EST.Ceciliani gulã execrat,q̃ uocatis ad cœnã amicis solus ipse boletos uorabat.QVIS FVROR.Quæ insania, uel quæ tanta ira in conuiuas? Furor.n.aliqñ pro insania ponit,unde furiosum insanum dicimus. aliquando pro nimia ira ĩflãmatus,a quo fit furibunde aduerbiũ.Lucanus. Quis furor o ciues? quæ tanta licentia ferri? Quid inter furorẽ.insaniamq; proprie intersit. præclare ostẽdit Cice.Cum inquit.itaq; non est scriptum si insanus,sed si furiosus esse incipit.insaniã enim censuerunt incõstantiã.i.sanitate uacantẽ,quæ tamẽ posset tueri officiorũ,& uitæ cõmunem cultum,atq; usitatũ. furorẽ ãt rati sunt mentis ad oĩa cæcitatẽ,qđ cũ maius esse uideat, q̃ ĩsania,tñ eiusmodi est,ut furor in sapientẽ cadere possit,non possit insania.fit.n.furor aliqñ uitio ualitudinis,ut in iis qui melancholici appellant,quos tñ Aristoteles censuit hẽre aliqd in aĩs præsa-

giẽs,atq; diuinũ. Aliqñ mẽte ui quadã diuina cõcitata,qualis est furor poetarũ.negat qppe Democritus quẽq̃ poetã magnũ eẽ posse sine furore,qđ idẽ Plato in phædro facit . maxima inqt bona nobis p furorẽ eueniũt diuino munere cõcessum. Nã& q̃ ĩ delphis futura p̃dicit uates,& q̃ in dodona sacerdotes,furore quodã effundũt. Tũ illa,q̃ a musis fit occupatio mẽtis furor ẽ. Vnde tã p̃clara poetarũ carmina oriũtur. q uero sine furore musarũ ad poesis fores accedũt sperantes arte,atq; doctrina poetas se bonos euasuros inanes,& ipsi,& eoꝝ opa sunt cõparatione eoꝝ q furor̃ agitant, hmõi furorẽ definire possumus aĩ a corpore abstractionẽ diuino quodã ĩstinctu ,pueniẽtẽ.Cice.Inest igit̃ in aĩs p̃sagatio extrinsecus iniecta,atq; inclusa diuinitus,ea si exarsit acrius,furor appellat̃.cũ a corpore aĩus abstractus diuino instructu cõcitatur . a furor furo uerbũ deducit̃,qđ aliqñ significat ira exagitor. Apuleius. Furit ensem corripit,fert̃ in eũ præceps nil tale timentẽ aggredit̃.aliqñ insanio.Plau.Is plane furit, qđ agat nõ uidet.ab hoc fit furiatus,qđ qdam a furioso ita separãt,ut furiosus sit , a quo furor nunq̃ recedit,furiatus ãt q furit Vir. Nõ tulit hanc speciẽ furiata mente Corœbus.Item a furor furiæ dñr,q̃ deæ sunt furoris,& Acherõtis,noctisq; filiæ fuisse ,pdunt̃.qdã duas esse dicũt.alecto.& tisiphonẽ,alii megærã sororẽ addũt. Virgi.Dicunt̃ geminæ pestes cognomine diræ.quas & tartaream nox ĩtempesta megærã uno eodemq; tulit partu.alecto , hoc est ἀληκτὼ dicta est ἀπὸ τοῦ α priuatiua particula,& λήγω desino , qđ nunq̃ desinat noxia esse mortalib⁹.Idẽ. luctificã alecto dirarũ a sede sororũ, infernasq; ciet tenebras,& tristia bella.Iræq; insidiæq;,& crimina noxia cordi,odit & ipse pater Plutõ,odere sorores tartareũ mõstrũ,tot sese uertit in ora, tã sæuæ facies,tot pululat atra colubris.idẽ,tu potes unanimes armare in p̃lia fratres, atq; odiis uersare domos, tu uerbera tectis, funereasq; ĩferrẽ faces ,tibi nõia mille. mille nocẽdi artes. Tisiphone,hoc ẽ τισιφόνη ἀπὸ τοῦ τίω punio,& φόνος cædes.Ouid.Nec mora Tisiphone madefactã sanguine sumit importuna facẽ, fluidõq; cruore rubẽtẽ induit̃ pallã,totoq; iniungit̃ angue.egrediturq; domo,luctus comitat̃ euntem. & pauor.& terror.trepidoq; insania uultu.megæra hoc est μέγαιρα ἀπὸ τοῦ μεγαίρω inuideo,qđ qeti mortaliũ inuideat.Claudian⁹.Improba mox surgit tristi de sede megæra quã penes insani fremitus,aĩq; profanus error,& undãtes spumis furialib⁹ iræ.nõ nisi quæsitum cognata cæde cruorẽ.illicitũq; bibit.patrius quẽ fuderit ensis.quẽ dederint fratres,has apud inferos canes uocari uolunt.Lucanus.Iã uos ego nõie uero eliciã stygiasq; canes in luce sup̃na destituã,apud nos furias.Vir.Vnũ de crinib⁹ anguẽ conicit,inq; sinũ p̃cordia ad ĩtiã subdit,quo furibũda domũ mõstro pmisceat oẽm. apud superos diras,& aues.idẽ.at ,pcul ut diræ stridorem agnouit.& alas insœlix crines scindit Iuturna solutos.dicunt̃.ẽt uolucres.Idẽ.Iam iã linquo acies,ne me terrete timẽtẽ,obscœnæ uolucres,alarũ uerbera nosco.Itẽ eumenides per antiphrasim,q ĩmites,atq; ĩplacabiles sint, εὐμενὴς.n.mitẽ,ac ,ppitiũ significat.Oui.Eumenides tenuere faces de funere raptas.sunt ẽt q eas secus littora arpyias uocari uelit,de qbus superi⁹ diximus.Itẽ.Erinyes q̃uis iterdũ erinys ẽt,p aĩ ĩpatiẽtia ponit̃.ab eris ãt erinnys deducit̃.eris cõtẽtio est,a q̃ eribœa Iuno,de q̃ superius diximus,& Erichthonius q̃si cõtentio terræ.nam græce χθὼν terra dr̃, & χθόνιος terrenus . hic e semine Vulcani genitus ẽ, nã cũ Vulcanus Ioui arma fabricasset,cõcessit ei iuppiter,ut qcqd uellet ab eo posceret.illæ mineruæ nuptias poposcit quã cũ nullis blãditiis posset allicere,nimio ardorẽ libidinis geniturã ĩ terrã emisit,supra quam minerua præ pudore terrã pedib⁹ cõiecit. ĩde natus ẽ Erichthonius cũ anguineis pedib⁹,quoꝝ deformitatẽ cũ ætate iã adultus p̃spexisset,currũ, & equorũ iugũ inuenit. Vir. Primus Erichthonius currus, & quattuor ausus iũgere equos.rapidisq; rotis insistere uictor.ab eodẽ ẽt inuẽtum prio argentũ.Plyni.testat̃. dr̃ ẽt Erichtheus ob eandẽ rõnem.a furia furialis deriuat̃ . furor uero a ferendo,qđ furore huc atq; illuc hõ temere ferat̃. TVRBA.Multitudine conuiuarũ . VOCATA.Inuitata,de q̃ supra dixim⁹. VORAS.Cũ auiditate absumis. Vorare.n.,pprie dicimus cibũ nõ cõfectũ dẽtib⁹ deglutire.hic p metaphorã capit̃ ,p auide sumere.& uoraces gulosi dñr, & uoracitas gulositas,luxuria,& uoraciter aduerbiũ p ingluuiẽ,& carniuoꝝ,qđ carne uescitur Ply.Serratoꝝ dentiũ carniuora sunt oĩa.hic ẽt uorago barathrũ appellat̃,qđ in ea cadẽtia, nõ emergãt,sed deuorari uideant̃. Vnde uorago aquæ dr̃,q̃ alio nõie a uertẽdo se uortex appellatur,qđ oĩa in eã cadẽtia uoret.Itẽ a uoro fit cõpositũ deuoro,qđ ,pprie significat absorbeo, assumo.irripio.trãsfert̃ tñ ẽt ad alios sensus Martia.oculis deuorãtib⁹ draucos.Plau. Auscultate atq; opam date,&mea dicta deuorate.illud.n.oculoꝝ,hoc auriũ auiditatem significat.BOLETOS.Fũgos de qb⁹ supi⁹ late disseruim⁹.PRECABOR.Imp̃cabor.VENTRE.Qui oĩa recõdit, GVLA.Quæ oĩa deuorat. BOLETVM QVALEM CLAVDIVS EDIT EDAS.Hoc scilicet p̃cabor,ut edas boletũ,qualẽ edit Claudius.i.ueneno medicatũ.tradũt.n. Claudio prĩcipi epulanti in arce cũ sacerdotibus p Alotũ spadonẽ p̃gustatorẽ datũ uenenũ fuisse . alii domestico cõuiuio p ipsam agrippinã uxorẽ,boletũ medicatũ auidissimo taliũ ciboꝝ fuisse oblatũ.Ply.Optim⁹ qdẽ cib⁹ ẽ boletus,sed ĩmẽso exẽplo ĩ crimẽ adductus,ueneno Claudio principi p hãc occasionẽ a cõiuge dato Agrippina.quo facto illa terris uenenũ alteꝝ,sibiq; añ oẽs,

Neronem suum dedit. Iuuenalis. Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, boletus domino, sed qualem Claudius edit, Ante illum uxoris, post quem nil amplius edit.

DE PORSENA ET MVTIO SCAEVOLA. EPIGRAMMA. L.

c VMPETERET REGEM. Laudat pietatem Porsenæ, ꝙ Scæuolã manũ suã urẽtem ab igne amouerit. licet occidẽdi eius gr̃a illuc uenisset. Nota est historia. cũ Porsena rex etruscoꝝ urbẽ Romã obsideret, Mutius magni animi uir senatũ adiit, & ueniam trãsfugiẽdi petiit, necẽ regis ei ꝓmittẽs. Accepta itaq; ptãte in castra Porsenæ uenit. ibiq; satellitẽ purpura indutũ pro rege occidit. pp qđ apphẽsus, & ad regem pductus, dexterã aris imposuit hoc supplicii ab ea exigens, qđ in cæde peccasset. Sed regis misericordia inde abstractus ad urbem iussus est redire. Propter qđ beneficiũ indicauit regi trecẽtos aduersus eum similiter coniurasse. Quapropter territus Porsena bellũ acceptis obsidibꝰ deposuit. Mutio prata trãs tyberim data, quæ ob id mutia prata appellata sunt. & ipse Scæuola dictus est, ꝙ exusta dextera, uti sinistra cogeret, quam græci σκαιαν uocant. hinc scæuæ dicũtur, qui sinistra manu pro dextera utuntur, quos Vlpianus inqt non esse morbosos, aut uitiosos, p̃terq̃ si imbecillitate dextræ, ualidius sinistra utũtur, & nõ cõsuetudine, sed hos nõ scæuas, sed mãcos dici. Veteres ẽt scæuã rẽ malã dicebãt, ꝙ quæ sinistra sunt, mala sunt. itẽ scæuũ omen bonũ, ꝙ ea q̃ apud nos læua sunt, in cœlo sunt dextra. Scea uero porta troiana dicebat̃ a cadauere Laomedontis, hoc est a scenomate. id. n. tabernaculũ, siue sacculũ significat, ꝙ in eius suplimĩe erat. DEXTERA. Scæuolæ. scilicet. Ordo est. Dextera decepta in occidẽdo satellite, cũ peteret regẽ iniecit se sacris focis, ut piret, hoc est pœnam facti lueret. SATELLITE. In satellite occidendo, quem qa purpura ĩdutꝰ erat. putauit regẽ eẽ, cũ scriba eiꝰ esset. SACRIS FOCIS. Aræ in qua sacrificia fiebãt. VRERE. flãma cõsumere. Vro tñ & uror tã frigoris q̃ caloris eẽ põt. Nã & frigus torret uritq;. Luca. Vrebãt mõtana niues. Vir. rapidi ue potẽtia solis acrior, aut boreæ penetrabile frigus adurat. Ab uro fit ustulo uerbũ. Pacu. Cãdenti ferro crines ustulare. & urtica herba. & urtica piscis. de qbꝰ supiꝰ locuti sumus. & uredo morbꝰ herbarũ fruticũ, arborũq;, q in uitibꝰ etiam carbũculꝰ dr̃. & ĩ cæteris rubigo. sata. plãtas. arboresq; adurẽs. & ex frigore semp ꝓueniẽs. nõnũq̃ ẽt serenis noctibꝰ, ut nullus sentiat, nisi postq̃ facta sunt. Vredo ẽt ĩcẽdiũ significat, hoc est pruritũ. Ply. de urtica pisce. Hæc tactu uredinẽ excitat. & ustrina locus ĩ quo metalla cãdescũt, ut laborent̃. Ply. In ustrina ter siccãtur, ita ut torreãtur carbone puro, ac totiẽs uino restinguãt̃ albo. & urgeo, q̃si urẽdo ago, hoc est inflãmo. impello. est enim urgere ꝓprie cogere. p̃mere. ĩpellere. Vir. Ima soluũtur laterã, atq; oculos stupor urget inertes. idẽ. Versaq; in obnixos urgẽtur cornua uasto cũ gemitu. Abusiue tñ aliqñ pro insistere ponimꝰ. Lucil. Cæde hostiũ gnato urgere instant, perimꝰ. Aliqñ pro tegere. Vir. Qui saxo semp, atq; ĩgẽtis põdere testæ urgerẽt. interdũ pro accelerare. idẽ. Veste tegens, tibi q̃ noctes festina. diesq; urgebã, & tela curas solabar aniles. & secũdũ quosdã urina. i. excremẽtũ potꝰ, qđ in exeundo urat, sed similius ueri est, a græco potiꝰ deduci οὐρῶ, qđ significat migo. a quo οὖρον urinã dicũt græci. p̃terea ab uro cõposita fiunt aduro. exuro. deuro. cõburo. a qbꝰ adustio. exustio. deustio. cõbustio. eiusdẽ fere oĩa significatiõis. itẽ puro, ualde uro. a quo pruina deducit̃, ꝙ fruges & uirgulta purat. & pruna, q̃ a carbone ita differt, ꝙ illa quãdiu ardet pruna dr̃. Carbo aũt noiat̃ cũ extĩcta fuerit. Terẽ. Tã excoctã, atq; atrã reddã, q̃ carbo est. & prurio, q̃si puror. Est. n. prurire ꝓprie libidine scalpendi ardere. a quo pruritꝰ (ut Aristoteles inqt) dr̃ excursus humoris spirabilis ĩclusi cõtra naturam. Quæ uoluptas qm̃ in libidine similis est. qppe nihil aliud est genitura q̃ excursus hmõi humoris ad rẽ naturalẽ, fit ut hæc ẽt uoluptas prurigo dicat̃, & hõ ipse prurire cũ semen incipit moueri e corpe, ut se ꝓmat, hoc ẽ cũ hõ ardere incipit desiderio coeũdi qđ ab intẽsione uirilis mẽbri tẽtigo dr̃. itẽ iuro, qđ ꝓprie significat adhibito igni fingo, qđ genꝰ picturæ encaustice dr̃. & q ita pĩgit encaustes. & opꝰ ita pictũ encaustũ. Mart. Encaustꝰ Phaethõ tabula tibi pictꝰ in hac ẽ Quid tibi uis dipyꝝ q phaethõta facit. Ply. Figulinũ opus encausto pinxit. Vitruuiꝰ. Quod facere ab encauste didicerat. Apul. Encausticẽ oppido exercẽs se, & duos filios sustẽtabat, hoc ãt in cæra. tabulis. eboreue fieri solebat. cestro primo. qđ & ab urẽdo uriculũ dr̃ cauata materia. Procedẽte uero tpe cæra punica cũ oleo liquefacta cãdenti setis inducta supra tabulas. iterũq; admotis gallæ carbonibꝰ adusta ad sudorẽ usq;. Postea cãdelis subigebat̃. deinde linteis puris ita ut q̃si marmora nitescerẽt, q̃ pictura in nauibꝰ, nec sole, nec sale, uẽtisq; corrumpit̃. Dici aũt ẽcaustũ latine iustũ põt. καυστὸν. n. græci ustũ dicũt. καῦσιν ardorẽ. καυστὴν ustorẽ. uñ ἔγκαυστον iustũ. ἔγκαυσιν inustionẽ. ἐγκαυστὴν inustorẽ. ἐγκαυστικὴν inustariã, hoc est inurendi scientiã uocãt. sic. n. nos dicere inustariã possumꝰ, queadmodũ statuariã, artẽ faciẽdi statuas. & figlinã, artẽ fingẽdi imagines ex argilla, quã græca uoce, sed apud latinos usitata plasticen appellamus. ἀπὸ τοῦ πλάσσειν, qđ fingere est. Vnde & plaltes dicit̃, q eã artẽ exercet, hoc est fictor. & opus ipsum plasma, a quo recẽtiores qdã plasmare uerbũ deducũt. id latine figlinũ appellat̃. Plynius. Aliq in crudis fictilibꝰ urũt, donec figlinũ decoquatur. A plastice proplastice dicit̃ ars faciendi

typos, hoc ẽ formas, q̃bꝰ formãdis figulinis opibus utunť. τύπος.n. græce forma dr̃. uñ ꝓtypa dicta sũt opa, q̃ añ typos facta sunt. Ectypa uero, q̃ ex ip̃is sunt formata. & archetypus prima & principalis forma. Iuue. Et iubet archetypos pluteũ seruare cloãtas. Ply. Dibutades primus ꝑsonas tegularũ extremis ĩbricibꝰ ĩposuit, q̃ inter initia ꝓtypa uocauit. postea idẽ ectypa fecit, ꝓpter hoc plastes appellatꝰ. Proplastice etiã pro ip̃a forma aliqñ poniť, quá ad formãda alia opa adhibẽt. idẽ Archesilai ꝓplasticen pluris uenire solitá cõstat ab artificibus ipsis, q̃ aliorum opera. Effigiem e ꝓplastice formare primus inuenit Lysistratus Sicyonius frater Lysippi. creuitq; res in tãtũ, ut nulla signa statuæue sine typis argyllæ fierẽt. idẽ. Hoĩs imaginẽ gypso e facie ip̃a primꝰ oĩum exp̃ssit. cæraq; ĩ eã formá gypsi ĩfusa emẽdare ĩstituit. Plasticen uero cõstat primũ ĩuẽtá a Dibutade Sicyonio figulino Corinthi. filiæ opa, q̃ capta amore iuuenis illo abeũte pegre umbrá e facie eiꝰ ad lucernã ĩ pariete lineis circũscripsit, q̃bꝰ pr̃ eiꝰ ĩpressa argilla formã fecit & cũ cæteris fictilibꝰ ĩduratũ igni ꝓposuit. itẽ picturá artẽ pigẽdi, q̃ graphice uocať ἀπὸ τοῦ γράφειν, qđ pĩgere ẽ. itẽ toreuticẽ artẽ cœlãdi. uñ toreumata opa cœlata. & toreutes artifex cœlãdi dr̃ ἀπὸ τοῦ τορεύειν, qđ cœlare ẽ. itẽ anaglypticen artẽ sculpẽdi. uñ & anaglyptes sculptor dr̃ & anaglypta uasa sculpta ἀπὸ τοῦ ἀναγλύφειν, qđ exculpe ẽ. Ply. Nũc anaglypta, in aspitatẽq; ĩcisa circũlita auro, & picta q̃rimꝰ. Martia. Nec desunt tibi uera graniana, nec q̃ callaico linũtur auro. Nec mẽsis anaglypta de p̃nis. Pòstea tñ ĩualuit usus, ut inurere pro pingere usurpeť. Vñ Nisias clarissimꝰ pictor supra tabulã, quã diligẽtissime p̃ixerat scripsit inussisse sese, hoc ẽ pinxisse. queẽadmodũ Lysippus Aeginæ picturæ suæ ĩscripsit Enetẽ, hoc ẽ ἐνέθηκε. i. ĩsitã ἀπὸ τοῦ ἐνιέναι qđ inserere est a similitudine. s. Encaustice, in qua ceræ tabellis ĩseruntť. itẽ p metaphorá inurere pro pingere capimꝰ. Varro. Inusta ei macula ẽ, quã delere haud facile erit. Ab uro etiá buris deduciť curua pars aratri posterior, qđ ut curuari possit añ puriť. Vir. Cõtinuo in siluis magna ui inflexa domať in burim. ueteres etiá burã usurparũt. Var. Et sæpe fracta bura relinquunt boué in agro. Et bustũ, qđ ꝓprie locus diciť, ĩ quo mortuꝰ cõbustꝰ, ac sepultus fuit, q̃si bñ ustũ. Nã qñ alibi sepultus mortuus erat, locus in quo erat cõbustꝰ ustrina dicebať. Nũc uulgo bustũ appellamus sepulchrũ, quãuis cadauera nõ uranť. a quo bustuarii dicti sunt gladiatores. nã cum mos eẽt in sepulchris uiroꝝ fortiũ captiuos necari, id postea crudele uisum foret, placuit ut eo mõrte sublato, ĩtroducerẽť gladiatores, qui añ sepulchra dimicarẽt. a quo bustuarii sũt appellati. MAIOR DECEPTAE. Ordo ẽ. Fama dextræ deceptæ ẽ tibi minor gloria, q̃. s. si non fuisset decepta. MINVS. q̃. s. fecit. Minꝰ aliqñ cõparatiuũ ẽ, a paruũ neutri gñis. sicut minor masculini, & fœminini. aliqñ a parũ. Dicimꝰ. n. paꝝ pecuniæ hẽo. nõ aũt paruũ. itaq; cũ ita loq̃mur, minꝰ pecũniæ hẽo, certũ ẽ id minꝰ nõ a puũ, sed a paꝝ deduci. Capiť ẽt minꝰ freq̃nter pro nõ, ꝑserti cũ sin, aut cũ quo, qñ ut significat, ut sin minꝰ. i. si nõ. & quominꝰ. i. nõ. sicut quoseciꝰ ẽt pro ut nõ. A minꝰ qñ nomẽ ẽ, fit suplatiuũ minimꝰ. qñ uero aduerbiũ minime. itẽ miuo uerbũ, qđ aliqñ significat minorẽ reddo. Ply. Radix cõmãducata dẽtiũ dolorẽ mĩuit. aliqñ tollo. unde minui apud ueteres populo luctꝰ dicebať ædis dedicatiõe, cũ a cẽsoribꝰ lustꝝ cõdebať, cũ uotũ publice susceptũ soluebať. Priuatis aũt cũ liberi nascebãť, aut uir, aut frater ab hoste captus domũ redibat, cũ puella despõsabať, cũ ꝓpriore q̃s cognatõe, q̃ is, q lugebať, natꝰ erat. A minuo fit cõpositũ cõminuo, & minutũ, qđ mõ pticipiũ ẽ. & significat cõminutũ, hoc est minꝰ factũ. mõ nomẽ. & aliqñ pro breui accipiť. Cic. Reticulũ ad nares admouebat, tenuissimo lino. minutis maculis. plenũ rosæ. Aliqñ pro obscuro & scrupuloso. idẽ. Ecce autẽ mali. minuti. angusti. & oĩa semp desp̃antes. aut maliuoli. inuidi. difficiles. lucifugi. malefici. mõstrosi. itẽ minutal genus edulii, qđ ex cõcisis minutatĩ oleribꝰ fit. & minutatim aduerbiũ, hoc ẽ ĩminutissimas ptes & minutia, hoc est cõtẽptibilis puitas cuiuscũq; rei. & Minutius cognomẽ uiri. a quo minutia porta Romæ, ꝙ minutii sacello ꝓxima eẽt. Mintiꝰ uero fluuiꝰ ẽ in agro mãtuano notissimus.

DE LEPORE ET LEONE. EPIGRAMMA. LI.

q

VID: NVNC SAEVA FVGIS. Idẽ fere argumẽtũ, qđ supra de lepore & leone. sed hoc in maiorẽ Domitiani laudẽ, qđ magnitudinẽ animi eius fortitudini leonis añponit. FRANGERE. illidere. affligere. rũpere hinc fraxo frequẽtatiuum, qđ significat uigilias circũeo, qđ ẽo labore hõ frãgať. Fractio. illisio. & fragmẽtũ pars rei fractæ, quæ & fragmen diciť. & fragor sonitꝰ, qui ex arbore, aut re alia cõfracta reddiť. Vir. Et horridus altis montibus audiri fragor. Vñ fractus quãdo nomẽ est, accipiť pro eo quod est cũ fragore adueniens. idẽ. Sed res miserabere fractas. item suffrago, quæ id in posterioribus pedibꝰ animalium est, quod in prioribus genua. dictæ suffragines, ꝙ suffrĩgãtur, hoc est in altũ frãgãtur. nam sub aliquãdo supra significat. ut sublatũ. i. supra. & in altũ latũ. Cõstat sane genua animaliũ, quæ animal generant, ante se flectere. Suffragiũ uero artus in aduersũ. queẽadmodũ igitur poplites dicti sunt, qđ post plicenť, ita suffragines, ꝙ supra frãganť. Ply. Victimaꝝ ꝓbatio in uitulo, ut cauda articulũ suffraginis cõtingat. idẽ. Aues & q̃drupedes alas in priora curuãt. suffragines in posteriora. idem. Aĩal ẽ nullo suffraginũ flexu. ideo nõ cubat. & si quo casu cõ

ciderit, erigere ſeſe nõ põt. a ſuffragine ſuffragor uerbũ deducit̃, qđ ẽ adiuuo. auxilio ſũ. & refragor. repugno. aduerſor. Suffragies. n. ſũt, q̃ i primis aĩal ſuſtinẽt, qbꝰ ſe colligit. ſe ſuſtinet. ſe tuet̃. Quẽadmodũ igit̃ iumẽta ab hoĩe iuuãdo nomẽ ſũpſerũt. ita ſuffragor a iumẽtoꝝ ſuffraginibꝰ ẽ deriuatũ. a ſuffragor uero fit ſuffragiũ. qđ mõ auxiliũ ſignificat. mõ illas, ut ſic dicã uoces, q̃ dicebãt̃ i comitiis, & ĩ tabellis deſcribebãt̃, qbꝰ unuſqſq; uolũtatẽ ſuã de aliquo in magiſtratũ eligẽdo declarabat, a quo ea quoq; q̃ clã in ciſtella ad declarãdã uolũtatẽ exhiberi ſolẽt ut lapilli. lupini. pilæ. ſiue q̇cq̃ aliud ſimile ſuffragia uocitãt̃. a refragor uero refragatio đducit̃, qđ repugnãtiã ſignificat, & q̃ſi uim ſuffraginũ renitẽtẽ ĩ aduerſũ. itẽ a frãgo fracidũ, hoc ẽ plus q̃ matuꝝ & iã putreſcẽs. Cato. Factores uolũt ut oliua ĩ tabulato diu ſit, ut fracida ſit, quo facilꝰ efficiãt. flacida uero lãguida dñr. & flaccio. lãgueo. uñ flacci appellati, ꝙ aures grandiores, flaccidaſq; hẽrẽt. a flacceo flacceſco. ab hoc uero cõflacceſco deducit̃. itẽ flaccũ dicimꝰ tritũ. & flacco hẽre, q̃ſi ad terẽdũ hẽre. Plau. Perii. flacco hẽbit iã illic hõ lũbos meos. hĩc fit deflacco uerbũ. qđ ſignificat attero. Fragile. caducũ. debile. & qđ facile frãgi põt. a quo fragilitas. debilitas. ĩcõſtãtia. & fragiliter aduerbiũ. ĩcõſtanter. & fragro, qđ ſignificat odorẽ reddo. qa ſpecie fracta odor reddit̃ maior. hĩc fragrãtia deducit̃, ut ſupra diximꝰ. & fraga mora, q̃ ĩ terra naſcũt̃ odoris optimi. Vir. Qui legitis flores, & humi naſcẽtia fraga, Frigidus o pueri fugite hĩc latet anguis in herba. Sũt aũt fructꝰ herbæ, q̃ a nũero folioꝝ a græcis pentaphylon. a nr̃is qnq; foliũ uocat̃. qdã ẽt pentapeton, ſiue chamæzelon noiant, cũ effodit̃ rubrã hẽt radicẽ, q̃ marcens nigreſcit, & ãguloſa fit herba ip̃a ĩcipit, & deſinit cũ uite. Adhiberi a ueteribꝰ ſolebat domibꝰ purgãdis. Aduerſus ſerpẽtes & eiꝰ radix bibit̃, q̃ ſpargamõ uocat̃ ex uino albo. itẽ a frãgo fragoſus hoc eſt p̃ruptꝰ. uñ fragoſa loca dicimꝰ aſpa, atq; p̃rupta. Hinc fraxinꝰ arbor, qđ ĩ fragoſis locis libẽter naſcat̃, ꝓcera hæc ẽ, & teres. multũq; ab Homero nobilitata, q ex ea Achilli haſtã dedit. ἐκ δ᾽ ἄρα σύριγγος πατρώϊον ἐσπάσατ᾽ ἔγχος βριθὺ μέγα στιβαρόν. τὸ μὲν οὐ δύνατ᾽ ἄλλος ἀχαιῶν, πάλλειν. ἀλλά μιν οἶος ἐπίσατο πάλλαι ἀχιλλεὺς πηλιάδα μελίην τὴν πατρὶ φίλῳ τάμε χείρων, hoc ẽ e uagina igit̃ paternã extraxit lãceã firmã. magnã. grauẽ, quã certe nõ poterat alius achiuoꝝ uibrare. Sed ipſam ſolus norat uibrare Achilles. Peliadẽ. Fraxineã, hanc patri amico ĩciderat Chiron. Græci duo genera fraxini fecere. lõgã eãdẽ. alterã breuẽ. duriorẽ. fuſcioreq; laureis foliis. Bumeliã uocãt ĩ Macedonia ampliſſimã, lẽtiſſimãq;. Cõtra ſerpẽtes ſucco exp̃ſſo ad potũ. & ĩpoſita ulceribꝰ mirifice iuuat. Tãtaq; ẽ uis, ut ne matutinas q̇dẽ, occidẽteſue umbras, q̃uis ſint lõgiſſimæ, ſerpẽs arboris eiꝰ attĩgat, adeo ipſam ꝓcul fugat. Scribit Plyniꝰ exptũ ſe eſſe ſi frõde ea & igni claudat̃ ſerpẽs in ignẽ potiꝰ, q̃ in fraxinũ fugere. Propter qđ mirã naturæ benignitatẽ licet admirari, ꝙ priuſq̃ ꝓdeãt ſerpẽtes, floreat fraxinꝰ, nec antea q̃ ſe terra cõdiderũt, folia dimittat. item a fracidus fraceo fit, & ab hoc fit fraceſco, qđ ẽ q̃ſi frangor, & putreſio uetuſtate. Varro hæc de quã oleũ cõgeri ſolet aceruat̃ dies ſingulos in tabulata, ut ibi mediocriter fraceſcat. hĩc fraces, & mutatione uniꝰ lr̃æ flaces antiq dixerũt fecẽ ex oleis exp̃ſſam. itẽ a frãgo frageo. a quo frageſco. quo ueteres ꝓ frãgor uſi fuere. Pacu. Frageſcit aĩus miſeriis. item frenũ, ꝙ ora aĩaliũ frãgat, quẽadmodũ ſupiꝰ diximꝰ. itẽ fruſtꝝ fragmẽtũ. a quo fruſtillũ paruũ fruſtrũ. & fruſtrati, & fruſtillati, hoc ẽ p fuſtra, & minutati. Põpo. Verũ illi ualeãt q luctãt̃ cum leonibꝰ, & tu obiectes fruſtrati paſſerculis prãdiũ. idẽ. Nõ fructillatim, atq; minuti dari. hinc fit fruſtra aduerbiũ, hoc ẽ inaniter. ĩutiliter. & fruſtror uerbũ. ĩaniter traho. deludo. a quo fruſtratio deluſio. Sed hæc a ferẽdo potiꝰ qdã deducũt, ut ſupiꝰ oñdimꝰ. itẽ friuolum cõcuſſum, q̃ſi ſemifractũ. Proprie. n. friuola uerba appellãt̃, q̃ minꝰ ſunt fidei ſubnixa. Præterea a frãgo cõpoſita fiũt ĩfringo. cõfrigo. defringo. effringo. a qbꝰ infractio. cõfractio. defractio deducũtur eiuſdẽ pene ſignificationis. infractionẽ tñ aliqñ pro torpore uſurpamus. Cic. In quẽ cadit ægritudo cadere in eũ timorẽ. infractioneq; animi itẽ offringo. ꝓprie. n. offringi terra dicit̃, cũ iterũ trãſuerſo. Sunt etiã q frigo uerbũ, qđ eſt torreo. item frigeo, qđ eſt horreo, a frago deducta exiſtimẽt, ꝙ tam calor q̃ horror minus corpora frãgãt. Sed nos a græco potius hæc deriuari exiſtimamus. Frigo ἀπὸ τοῦ φρύγω. unde φρυκτὸν frictum. & φρύγιον frictoriũ dicit̃. & puls frictilla cibus ex pulte factus, qui frigit̃. unde nõ inepte uulgo offulas ex farina factas. frictaſq; & frictillas appellãt. Frigeo uero ἀπὸ τοῦ φρύττω, qđ eſt horreo. unde φρύκη horror, ſeu frigus dicit̃. A frigeo fit frigidus, cuius diminutiuum eſt frigidulus. a quo frigiditas. & frigide aduerbiũ. a quo frigidule. Præterea comparatiua, ſuplatiuaq; eorum frigidior. frigidiſſimus. frigidius. frigidiſſime. itẽ frigus, qđ mõ cõtrariũ eſt caloris. Vir. Friguſq;, caloreq; iter. mõ ſignificat metũ ab eo, qđ p̃cedit id qđ ſequit̃. idẽ. Ex tẽplo Aeneæ ſoluũt̃ frigore mẽbra. ĩterdũ ipſã aeris naturã. idẽ. At ſceleratũ exq̇rere frigꝰ difficile ẽ. Sic frigere aliqñ ponimꝰ ꝓ eo, qđ ẽ ſegnẽ eẽ. Plau. Frigent oẽs. Nemo ſe mouet, & frigidũ pro ſegnẽ. Vir. Largus opum, & lingua melior, ſed frigida bello dextera. ĩterdũ ẽt ꝓ nocẽtẽ & ꝑnicioſũ, eo qđ frigida naturæ mortaliũ ꝑnicioſa ſũt. idẽ. Frigidꝰ o pueri fugite, hĩc latet anguis ĩ herba. itẽ ꝓ mortuũ. idẽ. Voluit̃ ille uomẽs calidũ de pectore flumẽ. frigidus. item a frigeo fringilla deducit̃ auis uulgo nota, qđ frigore cãtet,

& uigeat. a q̃ fit frigutio uerbũ, qđ ẽ cũ sono erigor, atq; exilio. Plau. Nã q̃d frigutis? qd istuc tã cupide cupis? itẽ frigefacio & frigefio notæ significatiõis. & frigero, p frigefacio. a quo refrigero, qđ, pprie significat rẽ calidã frigidiorẽ facio. ponit̃ tñ, p subleuo. recreo. uñ refrigeriũ subleuatio & q̃si recreatio mẽtis. itẽ refrigeratio tractũ ab æstuãtib⁹, q flabellis, & frigida aura recreãtur. & frigesco uerbũ. a quo refrigesco. & ĩfrigido, qđ ẽ frigidũ reddo. a quo frigidatio. & frigorificũ. sicut a calore calorificũ. & frigidariũ sicut caldariũ. & tepidariũ. de qb⁹ supi⁹ diximꝰ. apđ ueteres fruere aliqñ legit̃, p frigere. Frãgo ãt factitiũ eẽ putãt. a sono, quẽ res fracta reddẽ cõsueuit. sicut frẽdo, qđ ip̃m quoq; frãgo significat. uñ fabã fresam dicim⁹ mola. leuiter fractã. Frẽdere tñ aliqñ accipim⁹, p eo qđ ẽ cũ gemitu, siue iracũdia uocẽ emittere. Vir. Luminis effossi fluidũ lauit ĩde cruorẽ, dẽtib⁹ ĩfrẽdẽs. differtq; a fremẽ, qđ ẽ & ip̃m factitiũ. & significat ĩmaniter sonare. idẽ. Fluctib⁹ & fremitu assurgẽs. a fremo fremit⁹ deducit̃, hoc ẽ ĩmanis sonitus. & ĩfremo cõpositũ. sicut a frẽdo ĩfrẽdo, hoc ẽ frẽdo. & nefrẽdo. nõ frẽdo. uñ nefrẽdes dñr arietes, q̃a dẽtib⁹ nefrẽdere nõ pñt. Quidã ẽt putãt nefrẽdes ĩfantes dici nõdũ frẽdẽtes. Præterea a frãgo cõposita fiũt effringo. ĩfringo. cõfringo eiusdẽ fere significatiõis. itẽ p̃fringo, qđ significat añ frãgo. p̃fractũ tñ pro duro auctores usurpãt. Ci. Nimis mihi p̃fractũ uidebat̃ ærariũ, uectigaliaq; defendere. oĩa publicanis negare. tractũ ab eo, qđ q̃ dura sunt añ frãgi solẽt q̃ apponãt̃. SERVANTVR MAGNIS CERVICIBVS. Tenẽt̃ pro magnis ceruicib⁹, siue custodiuntur, p magnis ceruicib⁹, nec terũt̃ in paruis. Seruare. n. pprie significat custodire ac tueri. Vir. Dii patrii seruate domũ, seruate nepotẽ. Ponit̃ ẽt, ut supra dixim⁹ pro tenere. idẽ. Curuã seruãs sub imagine falcẽ. TANTA SITIS. Tãta auiditas. Sitis, pprie ẽ bibẽdi appetit⁹. a quo fit sitio uerbũ. ponit̃ tñ pro nimia auiditate cuiuscũq; rei. Plãc⁹. Cupio te amplecti. neq; aliter sitĩ iã diu cõceptã sedare possum. Iustin⁹. Satiare inq̃t sãguine, quẽ sitisti. cuiusq; ĩsatiabilis semp fuisti. ab hoc fit sitibũdus, hoc ẽ sitiẽs. & siticulosus, q semp sitit. & situla uas ad hauriẽdã aquã, qđ aquam sitiat. Plau. Si hãc situlã accepo, oẽm illi puteo aĩam ĩtertraxero. & sitibũde aduerbiũ, hoc ẽ cum siti. TENVI. Paruo. exiguo. tenue, pprie exile significat. & a tẽdo dr̃, qđ q̃ extẽdũtur, exilia fiũt. Ci. Reticulũ sibi ad nares admouebat tenuissimo filo. Ponit̃ tñ aliqñ pro puo atq; exiguo. qm̃ q̃ tenuia sũt, ẽt parua sũt. Vir. Ni refugis, tenuisq; piget cognoscere curas. Nõnunq̃ pro uehemẽti, qđ quæ tenuia sũt, uehementi⁹ penetrãt. idẽ. Tenuisq; lageos, tẽtatura pedes olim, uinctura q; linguã. Est. n. lageos uuæ gen⁹, q̃ latine leporaria dr̃. qppe græci λαγῶον leporẽ uocãt. qñq; p infecũdo. qm̃ terra, & alia ei⁹ generis, cũ tenuia sũt, ẽt ĩfecunda eẽ solẽt. idẽ. Tenuis ubi argilla. Ab hoc tener deducit̃. de quo cũ ei⁹ đriuatiuis supi⁹ locuti sum⁹. & tenuitas exilitas. & tenuiter exiliter. & attenuo, atq; extenuo cõposita, q̃ significãt cõminuo. detraho. exili⁹ facio. a q̃b⁹ attenuatio deducunt̃. & p̃tenue, ualde tenue. VASTOS HIATVS. Magnoꝝ aĩalium ora. Hiatus n. oris aptio dr̃, ab hio uerbo, qđ significat, ppria, siue externa aliq̃ ui discindor, ut tell⁹ æstu. lingua nimia ariditate. aut nimio calore hiare dñr. Hinc fit hisco uerbũ, qđ, pprie significat submisse loquor, siue os ad loquẽdũ apio. Plau. Ne hiscere q̃dẽ audet. Vir. Vix pauca furẽti subiicio. & raris turbatus uocib⁹ hisco. Ponit̃ ẽt aliqñ pro stupeo. miror. dubito. queãdmodũ hio. Neuius. Hiscit, dubi⁹ ẽ, qd agat. Vir. Hinc plausus hiãtẽ, p cuneos geminat⁹ enĩ plebisq; patrũq;. idẽ. ĩncert⁹ clamor frustrat̃ hiãtis. Repit̃ tñ hisco aliqñ pro apior. sicut cõpositũ eius dehisco, p eo, qđ ẽ deorsum apior. Oui. Hiscere nẽpe tibi terra negãda foret. Vir. Sed mihi uel tellus optẽ pri⁹ ima dehiscat. Hinc dicti sunt Palici q̃si Palisci. hi gemini fratres fuerũt Iouis filii, & Thaliæ nymphæ, siue (ut alii uolũt) Aetnæ. Tradũt. n. hãc nymphã a Ioue in Sicilia iuxta Simethium fluuiũ nõ lõge a Catina urbe cõpressam, metu iunonis optasse, ut sibi terra dehisceret, & ita factũ eẽ, sed cũ tp̃s maturitatis ĩfantiũ, quos aluo illa gestauerat aduenisset rursus terrã hiasse. duosq; infantes de aluo nymphæ, pgressos emersisse, appellatosq; fuisse Palicos, uel ꝙ πάλιν, hoc ẽ rursus hiãte terra emersissent. uel ἀπὸ τοῦ πάλιν ἵκεσθαι qm̃ pri⁹ in terrã mersi, denuo inde reuersi sũt. Nec lõge ĩde breues lac⁹ sũt, sed miræ, pfunditatis, quos ĩcolæ crateras uocant, & noĩe Dellos appellãt. frẽsq; eos palicoꝝ existimãt, & hñtur in cultu maxĩo pp iusiurandũ. Nã cũ rei negatæ fides q̃rit̃, & iusiurãdũ a suspecto petit̃, uterq; ab oĩ cõtagiõe mũdi ad crateras accedũt, accepto pri⁹ fideiussore ab eo, q iuraturus ẽ, de soluẽdo eo, qđ petit̃, si ita euẽt⁹ adduxerit. deĩde loci numĩe ĩuocato iurabat, ꝙ si fideliter fiebat discedebat illæsus. si uero male iuratũ eẽt, mox in lacu amittebat uitã falsus iurator. magna p̃terea ĩ ueneratiõe erat palicoꝝ tẽplũ, qđ cũ Siciliã sterilis ann⁹ arefecisset, diuĩo palicoꝝ rñso admoniti siculi certũ sacrificiũ fecerunt, post qđ statĩ reuersa ẽ ubertas. Quapp siculi oẽ gen⁹ frugũ cõgesserũt ĩ ara palicoꝝ, q̃ ob id pĩguis uocitata ẽ. Vir. Stabat ĩ egregiis Arcẽtis fili⁹ armis, pictus acu chlamydẽ, & ferrugine clarus hibera. Insignis facie, genitor quẽ miserat Arcẽs, Eductũ Martis luco Simethia circũ flumĩa pĩguis ubi & placabilis ara Palici. Ab hio & hiatio deducitur, & aspiratione detracta Ianus, ꝙ primus oĩum fuerit, cui supplicarint ueluti parẽti. a quo putabãt rerũ oĩum factũ eẽ prĩcipiũ. Quippe primã illã cõfusam ab initio unitatẽ hiantẽ, patẽtẽq; in, pfundũ chaos, hoc est hiatũ uocauere

ἀπὸ τοῦ χάσκειν, qđ eſt hiare. q̈uis aliq & χάσκειν, & hiare a chaos potiꝰ deducta eſſe arbitrentur. ab hio fit cōpoſitū inhio, qđ ſignificat hēre deſidero. qm̄ ī his q̄ cupimꝰ, hiare freq̄nter ſolemus Vir. Et uarios ihiāt pulchra teſtudīe poſtes. itē ab hio hecta dr̄, q̈ſi hieta res mimi ꝑtii, q̈ſi hiatꝰ. & oſcitatio hoīs. itē puſtula, q̄ ī coq̄ndo pane ſolet aſſurgere, ꝙ ſit q̈ſi panis hiatꝰ, a quo res minimi ꝑtii hecta uocat̄. Pōpo. hic hō hectæ me facit. & multibulā uocat. hectæ me facit iqt hoc ē ꝑui me facit. itē hiulcꝰ, hoc ē fiſſus. fatiſcēs. Vir. Hoc ubi hiulca ſitu findit canis æſtifer arua. itē ab hiſco fit fatiſco, qđ ꝓprie ſignificat fatī hiſco, hoc ē abūdāter apior. idē. rimiſq; fatiſcūt. Ponit̄ tñ aliqñ ꝓ deficio. Pacu. Sed mihi priꝰ qcqd ī uita dulce ē, fatiſcat, q̄ hāc deſerā. VASTOS. magnos, quēadmodū ſupiꝰ diximꝰ. NON TIMEAT DACVS CAESARIS ARMA PVER Aſcribit gloriæ Cæſaris, ꝙ illiꝰ exēplo leo nō ſæuiat, in leporē quēadmodū ipſe ī hoſtē ībellē atq; īfirmū nō ſæuit. PVER. infirmæ atq; ībecillæ ætatis. DACVS. Geta. Hoſtis. ſ. romani īperii, Getæ populi ſunt thraciæ, natura & moribꝰ feroces. e mōtibꝰ alias, ac ſaltubꝰ expulſi a ſarmatis ad Pathiſſū amnē, q amoros, ſiue duria dr̄ dirimēs eos a Sueuis. regnoq; Varniano. a romanis Daci uocant̄. De his loqt̄ Ouidiꝰ, cū iqt, Nulla qdē toto gēs ē truculentior orbe. Quidā tñ Getas a Dacis ita diſtīgunt, ut Getæ ſint, q̄ ad pōtū ī oriētē uergūt. Daci q ī oppoſitū uerſus germaniā, & ad iſtri fontes, quos olim Dauos uocatos nōnulli putāt, ex quo apud Atheniēſes dauoꝝ & getaꝝ ſeruilia noīa in uſu maxīe fuerūt. in hos igit̄ duas expeditiōes ſuſcepit Domitianus. primā dedit Opio Sabino cōſulari. Secūdā Cornelio fuſco ꝑfecto cohortiū ꝑtorianarū, cui belli ſūmā cōmiſerat. De his & Cathis, q & ipſi īterioris Germaniæ populi ſūt, poſt uaria ꝓlia duplicē triūphū egit. De ſarmatis tātū laureā Ioui capitolino rettulit. Geſa uero haſtæ ſunt uiriles. Vir. Duo qſq; alpina coruſcat, Geſa manu.

AD COTTAM. EPIG. LII.

NVITAS NVLLVM. Deteſtat̄ fœdiſſimā libidinē Cottæ cinædi, q ī balneis Draucos pqrebat, quos īuitaret. LAVARIS. Ablueris. in balneo. ſ. Lauare interdū abluere ē. Plau. Cōſedimꝰ. manꝰ lauimꝰ. īterdū ꝓ balneare, & madefacere accipit̄. Virg. Lauit ater uulnera ſāguis. Ab hoc lotū deducit̄, qđ ſignificat ablutū. mundatū. & lautū, cuiꝰ diminutiuū ē lautulū. a quo laute & lautule aduerbia, hoc mō lotū ſignificat. Teren. Tene ad ſymbolū uenire unctū, atq; lautū e balneis. mō ꝓ mūdo accipit̄. Apul. Vir ꝓbꝰ. purus. lautꝰ. ſimplex. mō pro elegāti. Terē. Facete. lepide. laute, ut nihil ſupra. Cice. Comites iſtiꝰ, atq; amici hoīes lauti, atq; urbani. Nōnūq̄ ꝓ copioſo. magnifico. abūdāti. Marti. iſta qdē lauta eſt dapibuſq; iſtructa ſupbis, qđ tractū ē a lauatiōe. qm̄ apud ueteres nō erāt elegātiæ, q̄ nūc ſunt. & raro aliq lauabāt̄. Hinc lautitia epulaꝝ magnificētia appellata ē. itē a lauo lauator. lauatrix. lauatio notæ ſignificatiōis. itē lauatrina locus, ī quē lotura & ſordes iaciūt̄. & lautulæ locꝰ extra urbē ad Ianū geminū. Quo loco, qa aquæ calidæ erāt, lauādi uſum exercebāt. Et labrū. labium. labellū. a quo collabello. & labruſca. de qbꝰ ſupiꝰ diſſeruimꝰ. & lauacrū piſcina, ubi hoīes lauātur. itē cōpoſita alluo, qđ mō pro lauo accipit̄. mō pro madefacio. Curtiꝰ. Montē leniter alluit præteriēs amnis. ab hoc fit alluuies. & alluuio. Seneca. Vix unq̄ tantā alluuiē expta ægyptus. Circūluo. circūfluo, ſiue circūmadefacio. Pōponiꝰ. quē undiq; ſtagnū circūluit. & militi ī acceſſū facit. īterluo. īterfluo. Ply. Mediū cāpū leui murmure riuus īterluit. Virg. Aruaq; & urbes littore deductas āguſto iterluit æſtu. Pelluo ꝑfecte lauo. qđ & ꝑluo deducit̄. a quo peluis, đ quo ſupra diximꝰ. & pelluuiū uas, quo lauāt̄ pedes. & malluuiū, quo lauāt̄ manꝰ. abluo. lauo. a quo ablutio. deluo mō lauo. mō madefaciēdo aliqđ deleo. Var. Obortæq; īter legēdū lachrymæ lr̄as dluebāt. hīc delubꝝ ſcđm quoſdā, ut ſupiꝰ diximꝰ. eluo. lauo, ſeu lauādo exhaurio. a quo heluo heluōis. dr̄ uorax, & īmoderate ſua bōa īgurgitās, q̈ſi oīa luēs. Ci. Heluo libroꝝ. p metaphorā dixit q̈ſi guloſus, hoc ē nimiū auidꝰ libroꝝ. ſcribit̄ āt cū aſpiratōe, ſiue ut ab eluo ſuo uerbo primogenio differat, ſiue ut īgluuies illa magis exprobret̄. fit. n. addita aſpiratiōe uox cōcitatior. itē ab eodē eluuies, ſiue eluuio. nis. qđ uſurpat̄ pro morbo peſtifero. & oīa corrūpente. Cic. Qui collectis cæteris cauſis eluuionis. peſtilētiæ. uaſtitatis. ꝓluo. lauo. ſiue añ lauo. a quo ꝓlū. de quo ſupiꝰ diſſeruimꝰ. ꝓluo. lauo. balneo. Vir. Proluit īſano cōtorquēs uertice ſiluas. ab eo fit ꝓluuies, hoc ē īmūditia. & ꝓfluuiū cuiuſcūq; ſordidæ rei. idē. Fœdiſſima uētris ꝓluuies. & ꝓluuiū, hoc eſt ꝓfuſio, & ꝓdigalitas. Ter. Quæ res tā repēte mores mutauit tuos, qđ ꝓluuiū? q̄ iſta ſubita eſt largitas? illuo, itꝰ lauo, ſiue lauo, a quo illuuies eiuſdē cū ꝓluuie ſignificationis idē. Pānis obſita. neglecta. īmunda illuuie. diluo, mō lauo. purgo. unde p metaphorā diluere etiā crimīa dicimꝰ, hoc ē purgare. refellere. mō aquā miſceo. tēpero. Hinc dilutiꝰ uinū dicimꝰ lymphatius, ſicut ecōtrario meracius, qđ minus dilutū, ſiue lymphatū ē. Vir. Cui tu lacte fauos & miti dilue Baccho, hoc ē miſce. tēpera. Auſonius. Et tu ſic Meroe, nō ꝙ ſis atra colore, Vt q̄ niliaca naſcit̄ in Meroe īfuſum ſed qđ iam uinū diluis undis, Potare īmixtū ſueta, merūq; merū. Hinc luter appellat̄ uas, quo uinū diluit̄, hoc eſt aqua miſcet̄. nā & luto, & loto ꝓ diluo ueteres uſurparunt. unde lotium urina a diluendis corporibꝰ appellata, & lutra notū animal, in aquis fere uiuēs, caſtori ſimile, niſi cauda differret. Vtriq; pilus pluma mollior, quod ſe frequē

teri aqs lutet,hoc ẽ diluat.& lura os culei,siue utris.a quo lurcones gulosi,& bonoꝝ suoꝝ cõsũptores dñr.Plau perẽnis herbæ.lurco.edax.furax.fugax.Lucil.Edite lurcones,comedones uiuite uẽtris. & lurcare,cibũ cũ auiditate cõsumĕ.Põpo.Lardũ lurcabat libẽs.Luridũ uero supra modũ pallidũ dr̃,qđ qdã q̃si loridũ dñt, existimãta loro, q̃si loro ꝑcussũ,&liuidũ factũ.itẽ dilutꝰcolor dr̃,cũ ueluti aq̃ adhibita minꝰitẽsus ẽ.Gelliꝰ.luteꝰcolor rufus ẽ dilutior.Ply.Boletoꝝ quorũdã facile noscunt uenena.diluto rubore.rãcido aspectu.liuido itꝰcolore rimoso & pallido ꝑ ambitũ labro.Dilutũ ẽt neutro gñe uocamꝰid liq̃dũ,ĩ quo aliqd certo tp̃e ĩfusũ fuit, ut si in uas uini appositũ absinthiũ fuerit,deĩde post ĩteriectũ tp̃s extractũ,id uinũ absinthii dilutũ dicet.Ply.Bibit & madefacti absinthii dilutũ.ita.n.appellat hoc genꝰ.Præterea a diluo deducit diluuiũ,qđ terras diluat.Est.n.diluuiũ qñ ĩmodicis ĩbribꝰ,uel uexat terra,uel ꝓrsus obruit,q̃ ẽt inũdatio uocat,sicut cũ totꝰ mũdꝰ flãmis exurit cõflagratio nũcupat,qđ philosophi qdã cælesti ꝓuidẽtia fieri putauerũt,qñ.s.deo uisũ ẽ meliora ordiri,uetera finire.nã cũ ex integro generat aial,dat terris hõ ĩsciꝰ scelerũ & melioribꝰnatꝰauspiciis,q̃q̃ nõ diu ĩnocẽtia duret, nec nisi dũ noui sũt.cito.n.subrepũt uitia & scelera sine p̃ceptore discunt,alii cursu hæc syderũ fieri arbitrãt.adeo huic opiniõi ĩhærẽtes,ut cõflagratiõi atq̃ diluuio certũ ẽt tp̃s assignẽt,quẽ admodũ supiꝰde unda differẽtes oñdimꝰ.Præter hæc reluo,qđ mõ significat rursus lauo. mõ soluo.repignero.Plau.Oppignerat.reluit.uẽdit.itẽ colluo.lauo.sed hoc fere ad os, & ea q̃ in ore sunt ꝑtinet.Ply.ꝓdest ẽt gigiuis si eo sæpiꝰos colluat.idẽ.Medet dẽtibꝰ & fabrile glutinũ ĩ aq̃ decoctũ.illitũq̃.& mox paulo detractũ,ita ut cõfesti colluãt uino,ĩ quo decocti sint cortices mali punici dulcis.idẽ.Efficax habet & caprio lacte collui dẽtes.idẽ.Nitrũ exulceratiõi gingiuaꝝ ꝓdest ex uino,si cũ pipe os colluat.A colluo fit colluuies,siue colluuio.qđ significat labẽ,atq̃ ĩmũditiã,q̃ ex cõcursu alicuiꝰrei cõtrahit.Ci.Añq̃ ex hac turba,&colluuione discedã. hic colluuiaris porcꝰdictꝰ,q cibo ꝑmisto. & colluuie domi nutrit.& cloaca,de q̃ supiꝰ diximꝰ, q̃si coluaca.a qua Cato cloacale flumẽ dixit pro cloacaꝝ oĩum colluie.& colina secũdũ quosdam,quæ postea culina, & a coquẽdo coqna est dicta.& collutilo uerbũ,quod ueteres pro dedecoro usurparũt.Plau.hæc famigeratio te honestet, & me collutilet.& si sine dote duxeris.itẽ a lauo lues(ut nõnulli putãt)declinat,q̃ oĩa diluat,& usq̃ ad nihilũ redigat.Hoc.n.differt lues a peste,quo genꝰ a specie.Est.n.lues cũ in urbe,aut in agro febris,aliudue morbi genꝰ siue homines,siue pecora,siue utrũq̃ corripit.interdũ ẽt arbores & sata.Pestis uero q̃ aut cito occidit, aut cito abit ab eo,quẽ ĩuasit.Vñ tales morbi pestiferi,siue pestilẽtes uocãt.Pestiferũ ẽt, siue pestilẽs dr̃ q̇cq̇d saluti aduersũ ẽ.uñ pestiferũ,siue pestilẽtẽ annũ dicimꝰ,& similia.Nõnũq̃ tñ pro lue ponit pestis.Sæpe ẽt ad aĩ uitiũ trãsfert. uñ & pestiferas leges.pestiferos hoĩum mores dicimꝰ.A pestis pestilẽtia deriuat,q̃ luẽ potiꝰq̃ pestẽ significat,cũ morbꝰcõtagio q̃dã q̃plurimos ĩficit,& stati enecat,nec ĩuenire adhuc ei morbo remediũ potuere.ĩmo ueneno potiꝰquodã naturæ q̃ morbo.itẽ a luo polluo,q̃si porro lauo.uñ pollubꝝ uas dr̃ trulleũ,quo manꝰ lauamus. Fabiꝰpictor,aquã manibꝰ dato, pollubrũ sinistra manu teneto,dextra uas cũ aq̃.Trua,cuius diminutiuũ ẽ trulla,uas ẽ rotũdũ.semicauũ.in qđ aq̃ ex urceolo mãuali,siue alio uase sup̃ne demittit.uñ & uas stercorariũ,ĩ qđ feces sup̃ne defluũt trulla uocat.Iuue.Si trulla ĩuerso crepitũ dedit aurea fũdo.a trulla deducit trulleũ,qđ ad trullæ similitudinẽ factũ ẽ pollubrũ. Vas uero ex quo aq̃ ĩ pollubꝝ đmittit,hoc ẽ manalis urceolꝰa manãdo ita dictus,guturniũ uocat qđ ex eo aq̃ ĩ manꝰguttatĩ cadat.gutta.n.stilla aquæ ẽ,a q̃ gutto uerbũ.qđ ẽ guttas emitto.& guttatꝰ equꝰmaculis q̇busdã q̃si guttis sparsus.& guttꝰ genꝰpoculi ĩ sacrificiis ueteꝝ.itẽ guttũ,ubi collorifera unguẽta seruãt.Polluo ẽt ĩterdũ ꝓ inq̇no usurpat,siue ꝑ antiphrasin,siue q̄ ea,q̃ ĩq̇nãtur,madefieri necesse ẽ.Ab hoc pollutio deducit.uñ pollutionẽ nocturnã theologi geniturã sõno sparsã appellãt.itẽ pollictor,q̃si pollutor,q mortuos curat.Plau.Et q curat pollictorẽ accersere.Marti.iã scrobe.iã lecto.iã pollictore parato.hæredẽ scripsit me Nũma, cõualuit.Proprie tñ pollictor dr̃ q̇cũq̃ mercenariꝰ opariꝰ,p̃sertiq̃ ĩ pistrino.uñ pollincere ẽ farinã ĩ pistrino lucrifactã diuidere.& pollictio ipsa diuisio dr̃.Itẽ pollicere ẽ funꝰcurare.&pollinctꝰ ipsa curatio funeris.Plau.Carthaginẽses fr̃es duo fuere eoꝝ alter uiuit,alter ẽ mortuꝰ.ꝓpterea apđ uos dico cõfidẽtiꝰ,qa mihi pollictor dixit,q̃ eũ pollinxerat.itẽ a lauo luo uerbũ,qđ ẽ soluo,tã cũ significat religo,q̃ cũ significat debitũ reddo.qm̃ lauãdo,hoc ẽ madefaciẽdo dura soluũt, q̃uis aliq̇ a græco potiꝰ,qđ ẽ λύω,hoc uerbũ declinari uelit.a quo lieteria,hoc ẽ dissolutio itestioꝝ dr̃.ab hoc fit freq̇ntatiuũ luto.uñ lutaui ꝓ lui freq̇nter apud uetustissimos legimꝰ, hinc pœnã luere dicimꝰ,hoc ẽ soluere.qm̃ apud ueteres oĩs pœna pecuniaria erat. Vir.Post mihi nõ simili pœna cõmissa luetis.hic lutũ dictũ,q̄ terra sit humore soluta.a quo fit uerbũ lutesco.Enniꝰ. Sãguine luit tellus,caua terra lutescit.&luto a quo deluto,qđ ẽ luto circũlino.siue luto tego. uñ fit lutamẽtũ,& delutamẽtũ.Cato.Terrã q̃maxĩe cretosã amurca ĩfundito.paleas ĩdito.Sinito q̃triduũ fracescat. Vbi bene fracuerit,rutro cõcidito.ubi cõcideris.delutato.ita neq̃ asꝑgo nocebit,neq̃ mures cauas faciẽt,neq̃ herba nascet,neq̃ lutamẽta scindent se.item lutosum &

Cito longe et tarde non [illegible] medemur [illegible]

lutulẽtũ,hoc ẽ plenũ luto.& lutariꝰmullꝰ,de quo supra diximꝰ,qđ i luto pascat.& collutilo uerbũ,qđ significat fœdo. dedecoro.Pacu.Hæc famigeratio te honestet & me collutilet, & si sine dote duxeris.& lustra aproꝝ cubilia i siluis,ꝙ sint lutosæ lacũæ,a q̃ similitudie ii q i locis abditis,ac sordidis desidiæ,& uẽtri idulgẽt in lustris uitã agere, siue lustrare dñr.& lustrati uocant luxuriosi.Plau.Nihil ẽ ubi lustret.ubi bibat.lustrari quoq̃ deponẽs ueteres usurparũt,p scortari.Plau.Lustrãt.luxãt. comedũt.pp qđ & lustra aliq lupanaria dixere. Ecõtrario uero illustre dicimꝰ claꝝ & nobile.& illustro splẽdorẽ addo.illumio.uñ illustres uiri,& illustres meretrices dñr.a quo fit illustrior & illustrissimꝰ.uñ illustratio.qdã collustrũ ẽt hic đductũ existimãt,hoc ẽ primã illã post ptũ spõgiosã dẽsitatẽ lactis,quã supra diximꝰ exitiosã eẽ ifãtibꝰ,sed nos a græco potiꝰ deductũ existimamꝰ,hoc ẽ ἀπὸ τοῦ κολλῶμαι,qđ ẽ hæreo,qđ hmõi lac hæret,& istar glutini dẽsat.Lustrũ quoq̃ qnquẽnale tp̃s significat.& a luẽdo,hoc ẽ soluẽdo deducit,qđ qnto quoq̃ ãno uectigalia & tributa soluebãtur, siue ꝙ singulis qnquẽniis ciuitates lustrarẽtur. Lustrare.n.expiare ẽ,a luẽdo,hoc ẽ soluẽdo & liberãdo. Vir.Et cũ solẽnia uota,reddemꝰ nymphis,& cũ lustrabimꝰ agros. Aliqñ tñ p circũspicio ponit.idẽ.Oia collustrãs,hãc primũ ad litora classẽ,cõspexi uenjẽtẽ.idẽ.lustrat auẽtini mõtẽ.idẽ. At mecũ raucis tua dũ uestigia lustro Nõnũq̃ ẽt p illustro.idẽ.Postera phœbea lustrabat lãpade terras.a lustro lustratio đriuat,hoc ẽ expiatio,q̃ qd soluit & liberat.& lustrici dies ifãtiũ appellãt.puellaꝝ octauꝰ.pueroꝝ nonus,qa iis ifãtes lustrãt.& noia eis iponũt,& q eos lustrãt uocãt lustratores.& si fœmiæ sint lustratrices,q uero lustrãt lustrati noiant.& actꝰ ip̃e lustratio,q̃ aspsiõe aquæ fieri solebat.Ouid.inde ubi libatos irrorauere liquores.uestibꝰ,& capiti flectũt uestigia sãctæ Ad delubra deæ.armilustrũ(ut Varro existimat)ab ãbitu lustri uocitatũ ẽ,locꝰ i quo ludi fiebãt,q & circus maximꝰ.Põpe. Festꝰ scribit festũ fuisse,quo romani sacra facere armati,& tubis canẽtes solebãt. itẽ a luo luma genꝰ spinæ,q̃ i pratis nascit,dicta ꝙ agricolæ eã e terra luũt,hoc ẽ soluũt.a quo lumeta loca lumis plena.& lumariæ falces,qbꝰ lumeta purgãt,hoc ẽ lumæ secãt.itẽ a luo luteꝰ color,đ quo & eiꝰ deriuatiuis,supiꝰ locuti sumus,qđ sit q̃si dilurꝰ,hoc ẽ solutꝰ.& decoloratꝰ rufus.itẽ a luo lãgor,qđ lãgore corpa soluãt.Est.n.lãgor mõ torpor,& iertia.Cice.Nihil aũt magis cauẽdũ ẽ,q̃ ne lãgori se,desidiæq̃ dedat.Mõ defectio,& dissolutio corpis.uñ lãgueo & lãguesco p deficio & dissoluo.Vir.Purpureus ueluti cũ flos succisus aratro,lãguescit moriẽs.Hic lãguidus deducit.& aduerbiũ lãguide.Nã lãgia fons ẽ i Nemæa silua,de q̃ supius diximus.itẽ a luo lucto,qđ & luctor dr̃,hoc ẽ conor.nitor.qa in hmõi conatu mẽbra soluũt.cuiꝰ cõpositũ ẽ obluctor,qđ ẽ acriꝰ aduersũ aliquẽ nitor.Hinc fit lucta,siue luctatio,unus ex qnq̃ ludis ãtiquoꝝ,quo alius aliũ,psternere i terrã nitit.Luctari tñ aliqñ capit pro eo,qđ ẽ lucta ludere.itẽ luxo, qđ similiter soluo significat.a quo luxa luxataue mẽbra dñr soluta,& suis locis mota.itẽ luxati,quorum mẽbra suis locis mota sũt.Ply. Alteæ radix decocta luxatis pdest.hic luxuriosi dicti,q i re familiari psusi atq̃ soluti sunt.& luxuria,siue luxuries.siue luxus imoderata appetitio cuiuscũq̃ rei gratæ,rõni nõ obtẽperãs.Capit ẽt p imoderata psusiõe.Ci Intelligimꝰ q̃ sit turpe defluere luxuria.delicate ac molliter uiuere.& p nimia cuiusq̃ rei abũdãtia.uñ luxuriare quoq̃ mõ pfundere.mõ nimiũ abũdare significat.Vir.Luxuriẽ segetũ tenera depascit in herba. Cic. Gẽmare uites.sitire agros.lætas segetes.luxuriosa frumẽta.Repit etiã luxurior luxuriaris.& luxor aris in eadẽ significatiõe.Sũt q putãt lucẽ quoq̃.de quo & eiꝰ deriuatiuis supiꝰ locuti sumus, a luo,siue luxo deduci, ꝙ lux tenebras diluat,atq̃ resoluat.itẽ a luo luctus.& lugeo uerbũ,ꝙ luctus uitã hois soluat.Est ãt,pprie luctus dolor cũ fletu, quẽ ex alicuiꝰ nobis carissimi morte cõcipimus.& lugere est in luctu esse.Vnde secũdo bello punico post cladẽ illã canẽsem cõstituerũt patres,ne fœminæ ultra triginta dies in luctu eẽnt,hoc ẽ ne in lugubri habitu pseuerarẽt. Nã & a lugeo lugubre deducit.& aduerbium lugubriter.& luscinia.de qua supra diximus. quod lugens canat.& a lucto luctifer,qui fert luctum.& luctuosus,qui in luctu est.& luctuose cum luctu.SCIO ME NVDVM DISPLICVISSE TIBI.Quia scilicet non sum æquo membrosior,qualem tu quæris.

AD DECIANVM.EPIGRAMMa. LIII.

SPICIS INCOMPTIS.in cinædũ iuehit,q cũ uitæ turpissimæ eẽt se stoicũ simulabat.INCOMPTIS.icõpositis.iornatis.sine aliquo ordie fluẽtibꝰ q̃les icedẽ philosophi solẽt.coma cæsaries ẽ.& a græco đducit.nã queãdmodũ nos cæsariẽ a cædẽdo ita græci comã appellãt ἀπὸ τοῦ κόμειν,qđ cædẽ ẽ.a coma uero fit comatꝰ,q longiorẽ comã hẽt.& a capillo capillatꝰ đducit.itẽ como uerbũ,qđ tã apđ græcos,q̃ apđ latios significat cõpono. orno.qm̃ i capillo plurimũ hoi ornatꝰ ẽ.uñ Charilaus iterrogatꝰ cur comã nutriret. Qm̃ iqt ex oi ornatu,hic pulchrior & minimi sũptꝰ ẽ.hic noia data sũt capillatis alpiũ icolis.& galliæ comatæ.Coma p metaphorã ẽt de arboribꝰ.fructicibꝰ. harũdinibꝰ atq̃ ẽt herbis dr̃.Comæ cõtrariũ caluities est,& q capillo carẽt calui dicunt.& caluere est caluũ esse.Caluo ẽt p eo qđ est decipio.frustror.itẽ passiuũ eius caluor pro eo qđ est frustror.Siqdẽ actiue & passiue frustror ueteres usurparũt,tractũ a caluis militibꝰ.Qui oĩbus solẽt eẽ derisui.Pacu.sẽtio pr̃ te,

uocis calui similitudie.Plau.nā ubi domi sola sū soror mān⁹caluiť.Salu.Cōtra ille calui ratus ab hoc calūnia deduciť,q̄ ꝑprie ē alicui⁹i litib⁹p fraudē & frustrationē uexatio.a quo calūnior uerbū.& calūniator & calūniatrix.Cai⁹iuriscōsul.Si calūnieť,& moreť,& frustreť.īde calūnia tores appellati sūt.q p fraudē & frustrationē alios uexarēt litib⁹.īde & cauillatio dicta ē.Ci.existūt sæpe iiuriæ calūnia q̄dā,&nimis callida,atq; malitiosa iterp̄tatōe iuris,ex quo illud sūmū ius.sūma iiuria.p metaphorā tn̄ calūniari aliqn̄ accipiť pro eo,qđ ē falsa crimīa ītēdere,qđ declarať p illā legē.xii.tabulaꝶ.Calūniator idē patiať qđ re⁹ si cōuict⁹eēt(ut Martian⁹iuriscōsul. testať).Defluuiū capilli ī muliere rarū ē.In spadonib⁹nunq̄ uisū,nec ī aliquo an̄ Veneris usum nec ifra uerticē,& circa tpa,atq; aures.dī ēt neutro gn̄e caluitiū.& uni tm̄ aīaliū hoi est nō īnatū.Nā q̄dā aīaliū naturaliter caluēt, ut struthiocameli, de qb⁹ supra dixim⁹.& corui aq̄tici.qui pp hoc a græcis φαλακροκόρακες uocanť.φάλακρον.n.caluū dicūt.κόρακα coruū.a como fit cōpt⁹,hoc est ornat⁹.cui⁹cōtrariū ē icōpt⁹.& cōpte aduerbiū.cui⁹diminutiuū ē cōptule.itē incōpte.icōptule.& cōparatiua,suplatiuaq; eoꝶ cōptior.cōptissim⁹.cōpti⁹.cōptissime.icōptior. incōptissim⁹.incōpti⁹.incōptissime.Cōptū ēt gen⁹ libaminis erat,qđ farina cōspsa faciebant. itē a como,comis,hoc ē benign⁹.facilis.māsuet⁹.a quo comiter aduerbiū,hoc ē suauiter.māsuete.humaniter.itē a coma cometes,quā nr̄i stellā crinitā uocāt,horrētē crine sanguineo.& comaꝶ mō ī uertice hispidā.Plura aūt gn̄a sūt hmōi repēte nascētiū stellaꝶ pogonias uocāt, a barba,q̄ græce πώγων dī,qb⁹ īferiore ex pte in spēm barbæ iuba lōge extēdiť.Acontias ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου,hoc ē a iaculo,q̄ iaculi mō uibrāť.ocissimo significatu.De hac qnto cōsulatu suo Tyberius cæsar p̄claro carmīe scripsit.postea usq; ad hūc diē nō uisa.Xiphias iis breuiores.& ī mucrones fastigatas,q̄ sunt oīum pallidissimæ,&quodā gladii nitore ac sine ullis radiis ἀπὸ τοῦ ξίφους,qđ ensem significat.Chryseos,q auro noīe similis,qđ græci χρυσὸν uocant.colore aūt electro radios p quā raros ī margīe emittūt.Pithetas,q dolii figura,qđ græci πίθον uocāt.cernūtur in cōcauo fumidæ lucis.Ceratias ἀπὸ τοῦ κέρατος,hoc est a cornu,q̄ cornu spēm hn̄t.Talis uisa fuit,cū græcia apud salamina depugnauit.Lāpades,q̄ ardētes faces imitantur.Hippeos ἀπὸ τοῦ ἵππου,hoc ē ab equo,q iubas eqnas hn̄t celerrimi mot⁹.atq; in orbē circa se eūtis.Est & cādid⁹ cometes argēteo crine ita refulgēs,ut uix cōtueri liceat Visus ē ēt hirtus uilloꝶ specie & iuba aliq̄ circūdat⁹.Semel adhuc iubæ effigies mutata in hastā ē.Olympiade cētesima octaua urbis anno.cccxcviii.Terrificū magna ex pte hoc syd⁹ ē,pniciēq; magnis uiris portēdens, breuissimū quo cerniť,spaciū septē dieꝶ ānotatū ē.lōgissimū octogīta.Tot certe dieb⁹ ipsi durare aīaduertim⁹.cometē sāguīeo colore atrū āno salutis.M.cccc.lxxi.Xysti pōtificis maximi āno prīo.singulis noctib⁹supra Bessariōis nr̄i lares errātē maxīa oīum admiratiōe, quo tpe designat⁹ī Gallias legat⁹fuit.Vn̄ paucis īteriectis mēsib⁹rediēs Rauēnæ morbo īopinato medici quē secū hēbat opa correpť⁹extinct⁹ē.& una lr̄æ atq; oīum bonaꝶ artiū studia pierūt.quēadmodū ī illi⁹uita lati⁹a nobis pscriptū ē.Itē a coma auricom⁹ dī,hoc ē aureā comā hn̄s.CAPILLIS.crinib⁹.ꝑprie.n.capilli capitis sunt dicti,q̄si capitis pili.un̄ capillati dn̄r,q crines lōgiores hn̄t.Ci. Capillatior solito.&capillaris arbor appellabať,i q̄ tōsum capillū adolescētes suspēdebāt,qn̄ deponebāt comā deo eā sacrātes.Eadē & capillata appellabať.Erat & ī urbe Roma arbor antiq̄ssima,quā supra trecētos & septuaginta ānos durasse cōptū ē,quæ capillata appellabať,qđ uirginū uestaliū capillos ad eā d̄ferre mos erat.Trāsferť tn̄ capilli nomē ēt ad alios corporis pilos.Vir.Quot sūt mētula,quos hēt,capilli.pilus gn̄ale nomē ē,dīq; ēt de capillo.Ply.ī capite cūctoꝶ aīaliū hoī plurim⁹ pilus.ab hoc pilosi dn̄r.pilis p oē corp⁹scatētes.Pili lōgiores ac pni colla,atq; armos quorūdā brutoꝶ uestiētes,q̄les sūt leonis,& eq iubæ noīanť (ut supi⁹ ostēdim⁹).Pili āt crassiores,rigidiq;,atq; erecti q̄les suū,dn̄r setæ,un̄ setosū aīal, & setigerū uocať,& a sue dictæ sūt setæ,q̄si suetæ.a quo & suo uerbū deduciť.de quo atq; ei⁹deriuatiuis supi⁹ locuti sum⁹.Setuosū uero ueteres obscurū dixere.a quo setuose obscure.Liui⁹.Setuose abs te dať,qđ cōsecuta sapiēs ægre cōtulit.Setia urbs ē Cāpaniæ a q̄ setinū uinū.Marti.Pēdula pōtinos,q̄ spectat Setia cāpos,Exigua uetulos misit ab urbe cados.caput uero a quo capillus deduciť.iccirco ita appellatū Varro existimat,qđ inde initiū capiāt sensus,& nerui.in sūmo.n.a natura collocatū ē,ut ī quo futurū erat regimē toti⁹aīantis.Alii a græco d̄ductū uolūt,hoc ē ἀπὸ τῆς κεφαλῆς,qđ caput significat,uel ἀπὸ τῆς κάρας eiusdē significatiōis.unde nucē iuglādē κάρυον noīant,a capitis grauedine,qđ arboꝶ ipsaꝶ,foliorūq; uires ī cerebrū penetrēt.Caput habēt aīalia oīa,qb⁹ē sanguis,in quo apex nulli est,nisi solis auib⁹.Nā qđ dracones cristatos esse qdā affirmāt falsū opinor.Aues quoq; nō oēs,sed paucæ,id insigne habēt.Phœnix plumarū serie e medio exeūtē apicē hēt.Pauo ueluti crinitas arbusculas.Stymphalidæ cirrū phasianæ cornicula alauda ueluti galerū.unde galerita dicta ā prīo,postea gallico uocabulo alauda appellata.a græcis corydalus dī.κόρυς.n.galea ē.Gallina plicabilē cristā p mediū caput galliace⁹ erectā.qđ nec caro nec cartilago.nec callū ē.sed qdā peculiare.fulica quoq; cirros hēt.nigra auis,aq̄tica uulgo nota.picus martius.& grues antias.Antiæ enim ꝑprie dicunť muliebres ca

pilli in frōtē demiſſi. A capite fit capitulū diminutiuū, qđ aliqñ ſignificat paruū caput. Plautus Meū capitulū. me⁹ ocell⁹. mō initiū ſniæ, qđ pricipia ſniaꝝ p metaphorā ēt capita uocanť. a capitulo fit capitulatī, qđ ueluti capitulū quoddā ī ſumo hēt. & capitulo capitulū appono. cuius paſſiuū ē capitulor. Ply. folia bouis liguæ ſimilia mīora. ſubcādida. & ī cacumīe capitulata. Capitulare ēt ē p capita diſtīguere. & capitulata dñr ſcripta, q̄ p capita diſticta ſūt. uñ fit recapitulare, qđ ē ea, q̄ dicta ſūt breuiter & p capita recēſere. a quo recapitulatio, q̄ a græcis dr̄ anacephaleoſis. itē a capitulo fit aliđ diminutiuū capitellū, qđ mō epiſtyliū ſignificat, hoc ē caput colūnaꝝ. ſic. n. epiſtyliū ſupior ps. quēadmodū baſis īferior dr̄, q̄. īterp̄tari ſubſtētaculū pōt. epiſtyliū uero qđ ſupra colūnā ē. nā ἐπὶ ſupra ſignificat. σύλος colūnā. qdā tñ epiſtyliū dixerūt trabē eē, q̄ ſupra colūnas īponiť. aliqñ capitellū ſignificat puū caput, hoc ē groſſiorē ſūmitatē cuiuſcūq; rei. idē. herba īpia uocať roris marini aſpectu thyrſi mō ueſtita, atq; capitata. īde ramuli aſſurgūt, ſua capitella gerētes. ob id īpiā appellauere. qm̄ liberi ſup pentē excellāt. itē a capite capitoſus, hoc ē magnū caput hn̄s. īterdū ēt duri capitis, q & ceruicoſus dr̄. & capital, qđ mō linteolū ſignificat, quo ſacerdotulæ ī ſacrificiis capita tegebāt. mō capitis piculū, ſiue facin⁹, qđ capitis pœna luiť. Plau. Nūq̄ hercle effugiet, tāetſi capital fecerit. & capitiū tegmē capitis. quāuis Varro a capiēdo hoc dictū exiſtimat, qđ id gen⁹ īdumēti uſq; ad pectus capiat. & capiſtrū capitis uiculū, qđ mulis. iumētis. bob⁹. & cuicūq; aīali adhibeť ne fugiāt. Marti. Paret purpureis ap capiſtris. itē qđ circa os īuoluiť, ne cibos đcerpāt. a quo fit uerbū capiſtror. Ply. Si īter arbores, uiteſq; areť fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinū tenera decerpāt. Et ꝓcapis ꝓgenies, q̄ ab uno capite ꝓcedit. Et capidulū gen⁹ ueſtimenti, quo ēt caput tegebať. & capitale, qđ capitis ſuppliciū mereť, uel ciuitatis amiſſionē. Hinc capitale odiū. capitale ſuppliciū. capitalē morbū appellam⁹, qđ caput & uitā hoīs petāt. Capitalis uero hō. & capitale peccatū dr̄, nō ꝙ petat alteri⁹ caput, ſed cui⁹ caput, uel p qđ cōmittētis caput peti debeat ad pœnā. Hīc capitalē fraudē admittere ē (ut Vlpian⁹ īqt) tale aliqd cōmittere, ꝓpter qđ capite puniēd⁹ ſit, q cōmittit, & capitalis loc⁹ appellabať, ubi ſiqd uiolatū erat, capite uiolatoris expiabať. & capitatū, qđ caput hēt. uñ capitatū porrū dicim⁹, qđ ī caput lati⁹ creſcit. ſicut ſectiuū porrū, cui⁹ folia ut ꝓfūdi⁹ creſcat ſæpi⁹ ſecāť. & capitoliū, qđ hic cū fūdamēta ædis iouis, q ob hoc capitolin⁹ dict⁹ ē, foderēť, humanū caput īuētū eſt. Añ. n. hic mons tarpei⁹ dicebať a uirgīe Veſtali Tarpeia, q̄ ibi a Sabinis necata, ſepultaq; ē, e cui⁹ noīe monumētū relictū, qđ Ciceronis quoq; tpib⁹ rupes tarpeia, & tarpeiū ſaxū uocitabať. Eūdē mōtē antea ſaturninū ꝓdūt appellatū fuiſſe. & ab eo late ſaturniā terrā. & prīceps prim⁹, q̄ſi primū caput. itē dn̄s, ꝙ q dn̄ať prim⁹ ē. a quo prīcipat⁹ & prīcipium. & biceps duoꝝ capitū. & triceps triū capitū. & ſinciput, atq; occiput, de qb⁹ ſupi⁹ diſſeruim⁹. & Capito cognomē ei⁹, q magno capite fuit. a quo poſtea tota familia eodē noīe uſa ē. & cētūcapita herba quā græci hecatoncephalon noīant, ex aculeataꝝ gn̄e, & alio noīe erynge alba, ſiue eryngium dr̄. caule & radice ī cibos a græcis recepta, ſiue coq̄re libeat, ſiue crudā ſumere. Radix eius alter utri⁹ ſexus ſimilitudinē aliqñ refert. rara īuētu, uiroſq;, ſi eis mas cōtīgerit, amabiles facere dr̄. Ob hoc & Phaonē, & Leſbiū a Sappho mirifice dilectos fuiſſe, & deīceps deīcipis ꝓximus q; capitū. capiť ēt aduerbialiter, ſignificatq; p ordinē, ſiue gradatī. Ci. Sed tñ tres fr̄es ſūmo loco natos prōptos, nō īdiſertos, quos uideo deīceps tribunos plebis p triēniū fore, nolo hēre cōtrarios, & anceps, q̄ſi dubii capitis. ē. n. anceps ꝓprie duplex. Lucil. Nemo hos ācipites ferro efferri cardines. Var. Quo ſe cōiiceret. Pōpei⁹, ut ācipiti urgereť bello. Poniť tñ aliqñ āceps p eo qđ ē ex utraq; pte acutū. Lucil. Vecte atq; ācipiti ferro effringā cardīes. aliqñ pro ābiguo. Vir. Anceps pugna diu. & cepe, qđ capitis ſimilitudinē hēat, uel ꝙ ī caput creſcat. Nā q̄ carēt capitis forma, nō ꝓprie cepe dicūtur, ſed alteꝝ gen⁹, aſcaloniā uocam⁹ ab aſcalo iudææ oppido, ubi p̄ſtātiſſimæ naſcunť. Alteꝝ cui acut⁹ ſapor, & lachrymoſus genon, ſiue nr̄a lingua pallacanan. Cepis oīb⁹ odor lachrymoſus eſt. Columel. Atq; oleris pulli radix lachrymoſaq; cepa. Corp⁹ eaꝝ pīguitudinis cartilagine tutū ē, q̄ minima eſt ſetania uocať. Scirtā hyeme cū coma ſua relinquūt. uere folia detrahūt. & alia ſubnaſcunť. iiſdē diuiſuris. uñ & nomē ſibi aſciuere. a ſcindo. n. dicta eſt ſcitta. Cepas inter deos habēt ægyptii, eaſq; inter iurādū īuocāt. itē a capite capitis diminutionē iuriſcōſulti appellāt ſtat⁹ pmutationē. hæc triplex eſt. maxima. media. minima. Maxīa capitis diminutio eſt. cū libertatē. ciuitatē & familiā ſimul amittūt. media cū amittūt ciuitatē, & libertatē retinēt. minima, cū libertas & ciuitas retīeť, tm̄q; mutať familia. hīc capite diminuti appellabanť, q ex alia ī alia familiā adoptati eēnt, q cū liberi forēt alteri mācipio dati fuiſſēt, q ī hoſtiū ptātē ueniſſēt, & qb⁹ aq̄. igniq; īterdictū eēt. itē capitecēſi a cēſiōe capitū appellati ſūt, ꝙ ſolis capitib⁹ cēſerēť. nō bonis, ſiue pecunia, qb⁹ carebāt, quēadmodū ſupi⁹ oñdim⁹. Capita deoꝝ ātiq faſciculos uocitabāt de uerbenis factos. Caput facē de ſuppuratiōibus medici dicūt, cū apoſtēata acumiata frāgūť. Ply. Paſſim & ī q̄cūq; pte, ac maxīo īcōmodo naſcūť, q furūculi uocāť, maximū aliqñ malū cōfectis corpib⁹ remedio ſūt, q̄ dixim⁹ folia trita cū polēta, ſi nō caput fecerit. TRISTE. graue. ſeueꝝ. SVPERCILIVM. in quo animi iudicia ſūt,

Anceps pro ferr[o]
q̄ e ex utraq̃ part[e]
acutu e pro amb[i]
guo accipit[ur]

ut ſupius diximus. QVI LOQVITVR CVRIOS. Cuius ſermo ſemp̣ eſt de uiris magnis & grauibꝰ. CVRIOS. Pluratiuo numero ꝓpria noīa exp̄ſſa maiorē in orōne uim hn̄t. q̄ppe nō ii tantū ſignificant̄, quoꝝ illa noīa ſunt, ſed etiā alii, q̄ ſimiles illis fuere. M. Curiꝰ magnæ uiri integritatis. cōſtātiæ, ac ſeueritatis fuit. Hic primo de Sānitibus triūphauit. mox de Sabinis, tertio de lucanis. Pyrrhū Epirotaꝝ regē ex italia pepulit q̄terna dena agri iugera uiritim populo diuiſit, ſibiq; tm̄ cōſtituit, dicēs neminē eſſe debere, cui nō tātū ſufficeret. Cū legati Sānitū aurū ei afferrēt, & ipſe rapas in foco torreret. Malo inq̄t in fictilibus meis hæc eſſe, & aurū hn̄tibꝰ imperare. Cū uero īteruerſæ pecuniæ accuſaret̄, Cadū ligneū, quo uti ad ſacrificia ſolebat, protulit. iurauitq; ſe nihil amplius de p̄da hoſtili in uſum ſuū cōuertiſſe. ASSERTORES. Vēdicatores libertatis. quēadmodū ſupius diximus. CAMILLOS. Furius Camillus ſimili modo ītegritate. cōſtātia, ac grauitate excelluit. Cū Faliſcos obſideret, & litterarii ludi magiſter optimatū filios ad eū adduxiſſet, uīctū eiſdē pueris tradidit uerberādū. Faliſci ſe illi rep̄ete ob tam ſingularē iuſtitiā dediderūt. Veios hyeme obdomuit, de iiſq; triūphauit. Actꝰ ī exiliū, qđ p̄dā inique diuiſiſſet. & ardeæ morā trahēs, urbē a gallis captā Capitoliū iā obſidētibꝰ liberauit, dictatorq; abn̄s dictꝰ, collectis reliq̄s gallos ex improuiſo adortꝰ cecidit. populū romanū Veios migrare uolētē retinuit. NVPSIT HERI. Muliebria paſſus ē, p̄ciſus ſiue pedicatꝰ fuit, rē turpē honeſtis uerbis exp̄ſſit.

AD FAVSTINVM. EPIGRAMMA. LIIII.

a

EDE TVOS TANDEM. Hortat̄ Fauſtinū ut libros a ſe ſcriptos ædat, & famæ ſuæ uiuēs cōſulat. nihil. n. ad nos attinere gloriā, q̄ poſt cineres uenit. Cuius ſn̄iæ ēt Ariſtoteles fuit, ad Nicomachū de moribꝰ ſcribēs. Exiſtimarūt. n. aīam ī uniuerſum q̄dē īmortalē eē, ſed priuatī ſingulis q̄ſq; aīas cū corpibꝰ iterire, nullūq; is poſt mortē ſenſū eſſe. Falſa eē, q̄ de aīæ īmortalitate, de manibꝰ, de diis dn̄r. & a blādiētibꝰ ſibi, ac nunq̄ deſinere auidis mortalibꝰ ficta. POPVLO. Multitudini, cū populū ſingulari numero dicimꝰ, unius ciuitatis multitudinē ſignificamꝰ, Cū uero pluratiuo numero utimur, diuerſas ciuitates ītelligimus. PECTORE. ingenio, cuius ſedes ī pectore, hoc ē in p̄cordiis ē, ad quæ refert̄ accepta ſubtilitas mētis, ut ſupiꝰ diximus. QVOD NEC CECROPIAE DAMNENT PANDIONIS ARCES. Sēſus ē, qđ opus nec græci dānēt, nec latini ſine laude p̄tereāt. ARCES. Alluſit ad altitudinē ædificioꝝ. CECROPIAS. Atheniēſes a Cecrope conditore, ut ſupius diximus. PANDIONIS. Regis Athenaꝝ, de quo iam diſſeruimꝰ. DAMNENT. Rep̄hēdāt. NOSTRI SENES latini. iō āt ſenes dixit, q̄a ī iis maior ē grauitas, & doctrīa. DVBITAS. Ambigis. quēadmodū. n. ab ambo ambiguū dictū nōnulli exiſtimāt, qđ ī ābas agi p̄tes poſſit, ita dubiū, qđ duas uias hēat. uñ dubiꝰ dictꝰ, q̄ſi duas uias hn̄s, & utrā eligat neſciēs. Ab hoc fit dubio uerbū. cuius frequētatiuū ē dubito. & aduerbia dubie & dubitāter. quoꝝ cōtraria ſunt idubie. & īdubitāter. itē dubitatī. Ceci. īperator cōclamat de medio, ut e ſiniſtro cornu uelites remoueātur. & gallis nō dubitatī īmittāt̄. Siſen. qđ hoſtē nō dubitatī cum pluteis, ac ſcalis iter facere cernebat. & īdubiꝰ certꝰ. & ꝓculdubio aduerbiū certe. & dubitatio īcertitudo. cuiꝰ diminutiū ē dubitatiūcula. & ſubdubiꝰ parū dubius. A quo ſubdubito. ſubdubitāter. ſubdubitatio. ADMITTERE. Intromittere. FAMAM. deā, q̄ terræ filia fuiſſe ꝓdit̄. nam cū bellū ob regni cupiditatē, inter gigātes, Titani, ac terræ filios, & iouē eēt exortū, iāq; paſſim terræ filii a ioue, ac cæteris diis trucidarent̄, ꝓcita nimio dolore terra, cū ſibi aduerſus hoſtes tā potētes arma deeſſent. Vlciſci tñ q̄cūq; uia poſſet illatā ſibi iniuriā, cogitās coacta utero famā enixa ē, q̄ ſupeꝝ ſcelera p̄ orbē terrarū diſſeminaret. Hāc p̄clare, atq; elegāter deſcripſit Vir. Cœi, atq; Enceladi gigātū ſororē appellās. fama malū, quo nō aliud uelociꝰ ullū, mobilitate uiget, uireſq; acq̄rit eūdo. parua metu primo mox ſeſe attollit in auras, ingrediturq; ſolo, & caput īter nubila cōdit. illā terra parēs ira irritata deoꝝ, extremā (ut p̄hibent) Cœo, Enceladoq; ſororē ꝓgēuit pedibꝰ celerē, & p̄nicibus alis. Mōſtrū horrēdū. ingēs. cui quot ſunt corp̄e plumæ. Tot uigiles oculi ſubter mirabile dictu, Tot līguæ totidē ora ſonāt, tot ſubrigit aures. Nocte uolat cæli medio, terræq; p̄ umbrā Stridēs, nec dulci declinat lumina ſomno. luce ſedet cuſtos aut ſummi culmine tecti. Turribꝰ aut̄ altis, & magnas territat urbes. Sed nō infacūde. Ouidius quoq; eādē deſcribit lōgiore cōtextu. Orbe locus medio eſt inter terraſq;, fretūq; Cæleſteſq; plagas triplicis cōfinia mūdi. Vnde qđ eſt uſq̄ quāuis regionibꝰ abſit, inſpicit̄ penetratq; cauas uox oīs ad auras. Fama tenet, ſūmaq; locū ſibi legit in arce. Nocte dieq; patet tota eſt ex ære ſonāti Tota fremit. uoceſq; refert iteratq; qđ audit. Nulla q̄es intus. nullaq; ſilētia parte. Nō tñ eſt clamor, ſed paruæ murmura uocis, Qualia de pelagi ſiq̄s ꝓcul audiat undis, Eſſe ſolēt, qualēue ſonū cū iuppiter atras increpuit nubes, extrema tonitrua reddūt. Atria turba tenet, ueniūt leue uulgus, eūtq;, mixtaq; cum ueris, pariter cōmēta uagātur. Millia rumorū. cōfuſaq; uerba uolutāt. Ex q̄bꝰ hi uacuas replēt ſermonibꝰ auras. Hi narrata ferūt aliis, mēſuraq; ficti creſcit, & auditis aliquid nouus adiicit autor. illic credulitas. illic temerarius auctor. Vanaq; lætitia ē, cōſternatiq; timores. Seditioq; recens. dubioq; auctore ſuſuri. ipſa q̄d in cælo rerū, pelagoq; gerat̄. Et tellure uidet, totūq; inq̄rit in orbē.

i orbem PIGET TE.Tardas.differs.ita.n. ueteres usurpabāt.uel piget,hoc ē pudet.CVRAE. Studii,uel curæ.i.operis ab eo qđ ꝑcedit id qđ seqtur.sic alibi secreta quæro carmina, & rudes curas.i.opera īperfecta.CINERI GLORIA SERA VENIT.Postq̄ ī cinerē redactū ē corpus, nihil ꝓdest gloria nihil sentienti. hic Aristoteles mortē oīum malorū terribilissimū scribit,nīhilq; ꝑterea esse hoī bonū,uel malum.ideoq; gloriam, quæ e ꝑclaro aliquo mortis genere sequitur,nihil ad defunctos,sed dūtaxat ad superstites pertinere.

IN SEXTILIANVM.EPIG.LV.

SEXTILIANE BIBIS.Rursus ī Sextiliani hebrietatē inuehit.QVINQVE SVBSELLIA.Hoīes sedentes in qnq; subselliis.subsellia.n.sūt ut supius dixim⁹ humiliores sedes,in qbus eqtes cōsidebāt.Nā Senatores sellis utebant.sicut.n.subsipere dicimus,qđ nō plane sapit,sic qđ nō plane ē sella subselliū,& ubi duos tātūmodo capit. bissellliū.quinq; priogenia uox est, a qua deriuata sunt quindeci.quīquaginta.qngēti.qnqes. qndecies.qnq̄gies.qngēties.qntus.qntusdecimus.qnquagesimus.qngentesim⁹.qnus.qndenus.qnquagenus qngenten⁹.qnarius.qndenari⁹.qnquagenarius,qngētarius.qncuplex.qndecuplex.qncuplus.qndecuplus.qnquāgulus.qnquēnis.qnquēniū.qnquēnale adiectiuum. qncūx unciæ qnq;.Itē mēsuræ gen⁹ paulū supra dimidiā heminā cōtinēs.Martia.Hesterna tibi nocte dixeram⁹ qncūces puto post decē pactos.qnqueuir,sicut triumuir,a quo qnqueuirat⁹ & qnqueuiralis.qntilis mēsis iuli⁹,de quo supius dixim⁹.qnquatrus dies festus, qđ post diem qntū iduū celebraret,& festa ipsa qnquatria dñr mineruæ sacra Martio mēse.Iuuena.eloquiū, ac famā Demosthenis,aut Ciceronis īcipit optare,& totis qnquatrib⁹ optat,quisqs adhuc uno partā colit asse mineruā.hic minusculæ qnquatrus appellabāt idib⁹ iuniis, qđ is dies fest⁹ erat tibicinū,q mineruā colebāt.qntus ac qntius cognomina. & qntia porta trās tyberim,a Quintio Cincinato,cuius fuerat appellata,& quintana porta ī castris post ꝑtoriū,ubi uenaliū rerum foꝝ solebat esse.& quintipor seruile nomen frequēs apud ueteres,ut superius ostendimus.quīquertiū,qđ græci pētathlū appellāt,ludi genus,q̄ iis quinq; artib⁹ cōstabat iactu disci,de quo īferi⁹ dicem⁹,græci δίσκον appellāt.cursu,quē δρόμον noīant.saltu,quē dicūt ἅλμα luctatiōe & pugno,q̄ πύχη,& πυγμὴ ab illis appellant. Vnde nos quoq; palē dicim⁹,a quo palæstra luctatio,qui ludus ab Atheniensibus institutus fuisse dr̄.Vir.Pars in gramineis exercēt membra palæstris.hic palæstritæ dñr,qui sese pale,siue palæstra exercent.hi & palæstrici a ueterib⁹ dictī sunt. Afra.Depellis mihi manū p palæstricos.pētathlū itaq; uocatū est a πέντε,qđ significat qnque. Vnde pētarchus qui quinq; uiris pest.pētacōtarchus qui quinq̄ginta.pētecoste quinq̄genaria,pētateuchus quinq; libroꝝ uolumē dñr,& a ἄθλος,qđ ē certamē,nr̄i a quinq; artib⁹ quīquertiū dixere,& qui his quinq; artib⁹ se exercebāt a græcis pētathli uocitati sunt.Ply.De myrone,hic fecit Delphicos pētathlos.a nostris uero quīquertiōes sunt dicti.qnqueptior.a quo quī quepartit⁹.quinquefoliū,qđ græci pētaphyllō. quinqueremis.quindeciremis,de quib⁹ superius diximus.quintā declinationē grāmatici uocāt,cuius genitiu⁹ in es,& in e,& in ei,& in ii ꝓlatus apud ueteres inuenit.Ci.Eqtes uero daturos illius dies pœnas.Virg.Libra dies,sōniq; pares ubi fecerit horas,dies in gtō dixerunt ꝓ diei.Idē.Munera,lætitiāq; dii.Cicero.Quorum nihil pnicii cā a diuino cōsilio,sed ī ipsa,& magnitudine rerū factū putamus.dii & pnicii dixerunt ꝓ diei,& pniciei.Salu.uero die in gtō ꝓtulit. Vix decima pte die.& Cæsar in libro, quem de analogia scripsit,die in genitiuo ꝓnūciādū affirmauit.qnq̄ signoꝝ genera apud antiquos, augures obseruabāt.ex cælo,ex auib⁹,ex tripodib⁹ siue cortinis,ex quadrupedib⁹,ex diris.TOTIENS.Bibēdo subintelligēdū est. HEBRIVS. Mēte ob nimiū potum alienatus.is.n.ꝓprie hebrius dr̄,qui nimio uini potu nō ē mētis cōpos.uinū.n.mentē hoīs mutat ac furorē gignit ex hebrietate uero millia scelerū gignūt.pp qđ nō īmerito hoc uitiū frequētissime carpit Martia. Cui tāta dulcedine ætate eius dediti hoīes erāt,ut magna pars nō aliud uitæ ꝑmiū quærere uideret.quærebāt sane alia sitis irritamēta,ut largius biberēt,& bibēdi cā ēt uenena cōficiebāt quidā ꝑsumebāt cicutā,ut bibere mors ipsa cōpelleret,alii pumicis farinā hauriebāt,nonnulli balneis coqui,& ex iis exaīes ferri patiebant.plures statim euomebāt,rursusq; hauriebant. iterum idē,at tertio faciētes,q̄si ad pdēda uina geniti forēt,& tanq̄ effundi illa nō possent nisi per corpus humanū.ad hoc ptinebāt pegrinæ exercitationes,& uolutatio ī cœno,& pectorosa ceruicis repandæ ostentatio. Itē pilæ,trigones,harpasta.p hæc.n.oīa nihil aliud,q̄ sitis q̄rebatur. quinēt ꝑmio inuitabat hebrietas,multis tm̄ bibētibus, quātū amica q̄suisset.tūc auidi matronam oculi licebant.tunc graui ꝓdebant marito,tunc animi secreta ꝓferebant. alii testamenta sua nūcupabāt,alii mortifera loquebant,iāq; uulgo ueritas attributa uino erat,hinc pallor, & genæ pēdulæ,& ulcera oculoꝝ,& tremulæ manus plena uasa effundentes, & furiales sōni, ac inquies nocturna,& sūmū hebrietatis ꝑmiū libido portētosa,ac iocūdū nefas,fœtidi ꝑterea sequēti die ex ore alit⁹,& rerū oīum obliuio,morsq; memoriæ.Tyberi⁹ priceps In iuuēta ad merū ꝓnior fuit,uñ p iocū dictus ē biberius,& ob eā cā.L.Pisonē urbis Romæ curatorē ab eo di-

lectū putāt, ꝙ biduo duabuſq; noctib⁹ apud ipſum potationē cōtinuaſſet. M. Antonius ēt uolumē de hebrietate ſua ædidit, hebrius iā ſanguine ciuiū romanoꝝ, & tāto magis eū ſitiēs, hēt enim, & hoc uitiū hebrietas, ꝙ bibēdi cōſuetudo auget auiditatē. Vnde ē illud ꝓuerbiū. quāto plus biberint tāto plus ſitire parthos. hebriū ab hauriēdo potu dictū exiſtimāt, poniturq; aliquādo ꝓ plēo, & abūdāti, uñ & ueſtes oſtro, ſeu purpura hebrias dicim⁹, & hebriā cœnā, hoc ē abūdāter, & opipare paratā. Plau. Facite mihi cœna ut hebria ſit. NVMISMATA VICINA. Nūmos uicinoꝝ. hoc ē eoꝝ q ꝓpe te ſedent. AERA. Nūmos. Veteres. n. ſignatā pecuniam ex ære habuerūt. Vnde æra ꝓ pecunias uſurparūt. Cato. Fundū æribus ſuis emptū poſſidebāt. hic æruſcare ueteres dixerūt pecuniis undiq; colligere, & ærariū locus in quo publica pecunia cuſtodiebaṫ, qđ Romæ in æde Saturni erat, ut ſuperius dixim⁹, & ærarii tribuni, de qbus diſſeruimus, & æs alienū, qđ nos aliis debemus, ſicut æs noſtrū, ſiue æs ſuū, qđ alii nobis, uel ei, de quo loqmur, debēt, & ære diruti milites uocabāṫ, qbus pp ignominiā ſtipēdiū, hoc ē merces debita ſubtrahebaṫ. Itē obærati milites ære dato iā obligati. ob id Varro æs ab aſſe dictū exiſtimat. nullus. n. apud ueteres auri, aut argēti ſignati uſus erat libralis tm̄, & dipōdius appēdebaṫ aſſis qñ æris grauis pœna dicta. Seruius. Rex prim⁹ æs ſignauit. Nota æris fuit ex altera pte Ianus geminus, ex altera roſtrū nauis. ab ære ærosus deduciṫ. Vnde cyprū inſulā ueteres ærosam appellauerūt, ꝙ ī ea pria fuerit æris iuētio. Itē ærosum lapidē ex quo æs fit, quē alio noīe Cadmiam nūcupāt fitq; ex alio lapide, quē chalcitē uocāt, in eadē Cypro īſula. ſed uilitatē ei īduxit reperrū in aliis terris p̄ſtantius, qđ ab auro, & ære aurichalcū uocaṫ, uix iā lōgo tpe inuentu facile effœta (ut putāt) tellure, arte naturalē illi⁹ bonitatē imitāṫ, ex eo fit æs coronariū, de quo ſuperi⁹ diximus. Itē ab ære ærificiū, qđ ex ære fit. Varro. politæ. n. q̄ſi ærificio uidebāṫ. Item ab ære æro æras. i. ære cōmiſceo, ſiue ære adultero. a quo fit. ſubæro cōpoſitū. Perſius. nequa ſubærato mēdoſum tinniat auro. Itē æreus & æneus eiuſdē ſignificatiōis. i. ex ære. Itē æneus, qđ mō adiectiuum eſt, & idē ſignificat, qđ æreus. Virg. Et luce coruſcus aena. mō ſubſtātiuū eſt, & ſignificat, uas, in quo calefieri aq̄ cōſueuit, qđ uulgo caldariū uocāt. Idē, aut foliis undā tepidi deſpumat aeni. qdā iter. A. &. E. aſpirationē iterponūt, aiūtq; uiſum fuiſſe librū æneidos antiqſſimū, quē ipſius Virgilii fuiſſe cōſtabat, in quo illud, & luce coruſcus aena. qđ ſine aſpiratōe ſcriptum fuerat, & aſpiratio addita. Itē. Aenulū paruū uas ex ære factū diminutiuū ab aeno. Itē æſtimo, qđ ſignificat appꝛtio, quaſi ære taxo, a quo æſtimator. æſtimatrix. æſtimatō, ꝓ q̄ ueteres ēt æſtimiā dixerunt, & æſtimata pœna, qa ære cenſebaṫ, utputa ouis decuſſis. bos cētuſſis hoc ē decē. & cētū aſſibus, & æſtimabile, qđ æſtimari facile pōt, ſicut ecōtrario inæſtimabile, qđ pp magnitudinē æſtimari nō pōt. qm̄ uero æſtimatio ſine ſpeciali cōſideratiōe fieri nō pōt, æſtimare aliqñ ēt ꝓ cōſiderare accipiṫ. Ouid. Hæc qcūq; leget, ſiqs leget, æſtimet ante. æſtimare uero putare, & iudicare eſt. prius. n. rē æſtimamus, hoc ē cōſideram⁹, deide exiſtimamus, hoc ē iudicamus, & ab æſtimo fit exiſtimo diphthōgo. in. i. lōgā cōuerſa, quaſi ex æſtimatione ſtatuo atq; decerno. ab hoc exiſtimatio, qđ fere ſemp paſſiue capiṫ, ut hō magnæ exiſtimationis. i. de quo oēs bñ opinanṫ, & quē magnū exiſtimāt. autumo quoq;. P. Nigidius ex ab & exiſtimo cōpoſitū putat, ſignificat āt mō opinor, mō cēſeo, mō affirmo. Plau. Niſi hoc ita factū ē perinde ut factū eē autumo, nō cām dico eū qn ſimules ꝓbri. æs ēt aliqñ ꝓ cornu, tubaq; accipimus, qa hæc ex ære fiūt. Virgil. ære ciere uiros, martēq; accēdere cātu. hic æneatores a ueterib⁹ cornicines ſiue tibicies appellabanṫ. Itē. ænobarbus, hoc ē rutilā & q̄ſi æneā barbā habens, fuit hoc cognomē domitiorū, ex q̄ familia Nero fuit. auctorē āt originis, pariterq; cognominis habuerūt. L. Domitiū, cui rure quōdā reuertēti, iuuenes gemini auguſtiore forma apparuerūt, iuſſerūtq; nūciare Senatui, ac populo romano uictoriā, de q̄ adhuc incertū erat, atq; in fidē maieſtatis adeo ꝑmulſiſſe malas, ut e nigro rutilū ærīq; aſſimilē capillū redderēt, qđ iligne manſit, & ī poſteris eius, ac magna pars rutila barba fuerūt. Vnde. CN. Domitiū Nerōis attauū, q ī tribunatu ſuo pōtificib⁹ offenſior fuerat, qđ alium q̄ ſe in patris ſui locū cooptaſſent, ius ſacerdotū ſurrogandorum a collegiis ad populū trāſtulerat, ac in cōſulatu allobrogib⁹, aluerniſq; ſuperatis elephanto uectus fuerat, turba militū q̄ſi īter ſolēnia ſacrificii ꝓſequēte. Lici. Craſſus orator dixit nō eē mirādū, ꝙ æneā barbā haberet, cui os ferreū, cor plūbeū eēt. Itē erugo, de q̄ ſuperius diſſeruimus, a quo eruginoſum, ſicut a rubigine rubiginoſum, ſunt q erūnā quoq; ab ære hoc ē a pecunia deductā uelint, qđ æris gratia labores curaſq; ſubeam⁹. Virg. Quid nō mortalia pectora cogis. auri ſacra fames? Quippe erūna laborē oneroſum, curāq; ac ſolicitudinē ſignificat. ſed noſtra ſñia ē erūnas & ꝑ diminutionē erūnulas ꝓprie uocari furcinulas, quib⁹ uiatores ſarcinas ſuas religatas tabella īterpoſita ferre cōſueuerūt, q̄ qm̄ a. C. Mario inſtitutæ ſunt, muli mariani uocātur. dictas āt erūnas eſſe ἀπὸ τοῦ αἴρω, qđ eſt leuo, tollo. hinc uero tractum ē, ut labores oneroſi erūnæ uocēṫ ab erūna erūnoſus deduciṫ. laborib⁹, ac miſeriis afflictus. æs a ueteribus rādus dictū ē, a quo rāduſcula porta Romæ appellata, ꝙ ærata eſſet. VLTERIORA cuneis ulteriorib⁹ hoc ē magis ultra ad ſpectandū cōſtitutis. A CVNEIS. A ſpectatorib⁹, q in cuneis ſtabant. Cu

neus

neus ꝓprie uocaẗ instrumẽtũ, qđ ad scindẽdũ oẽm materiã adhibeẗ, a quo cuneatum dr̃, qđ ad cunei similitudinẽ formatũ est. hinc cuneus ẽt multitudo peditũ dicta, q̃ cuncta cũ acie primo angustior, deinde latior ꝓcedit. a quo cuneatim aduerbiũ deduciẗ, hoc est p cuneos. ab huiꝰ ẽt similitudine cunei uocitati sunt loca in theatro, in qbus uulgo spectatores stabant ĩter sedentium subsellia. Iuuena. Cuneis habeant spectacula totis, qđ securus ames. NON HAEC PELIGNIS. Magis inqt tolerabile foret, si q̃lecũq; uinũ potares, sed tu ꝑtiosiora eligis eo magis detestãdus. PELIGNIS PRAELIS. Hoc est in peligno agro. pelignũ oppidũ sabinorũ est marsis uicinũ, in cuius agro pessima oriunẗ uina. ab eo fit pelignus. a. um. adiectiuũ. Martialis. Marsica peligni mittũt turbata coloni. non tu, libertus sed bibat illa tuus. peligni ex illyrio profecti sunt ductu Volsinii regis, cui cognomẽ Lucullo fuit, & ꝑtem Italiæ occuparũt, quã diximꝰ. ei duo nepotes fuerũt Pacinus, a quo pacinates, & pelicus, a quo peligni. VVA. Fructus uitis uua dr̃. poniẗ ẽt aliqñ ꝓ uite. Virg. Et turpes auibꝰ ꝑdã fert uua racemos. Itẽ uua dr̃ ĩ apibus, qñ examẽ cõgregatũ ad similitudinẽ botri depẽdet. Iuuena. Examẽq; apiũ lõga cõsederit uua. Item uua appellaẗ ĩ hoĩe, q̃ ĩter tõsillas ultimo palato depẽdet, sub q̃ ẽ mĩor lĩgua, q̃ dr̃ epiglossis, ita uocitata, ꝙ aliqñ ad similitudinẽ uuæ ĩtumescat cum uehemẽti inflãmatiõe, ac dolore. IN IVGIS THVSCIS. In collibus Vaticanis, in qbus mala nasci uina supius diximus. TESTA. Amphora. ꝓprie testas figulina uasa appellamus, q̃si tostas, qđ e molli creta fabrefactæ, torreantur. deinde coquantur. excogitatæ ãt a ueteribꝰ figulinæ amphoræ fuerũt ad uina tenẽda. Martia. Hãc tibi cumano rubicũdã puluere testã municipẽ misit casta Sibylla suã. græci testã ceramiõ uocãt. Vnde Athenis locus, in quo Chalcosthẽis figuli officina fuit, Ceramicos ẽ appellatꝰ. Itẽ Ostracon, a quo ostracites lapis dictus ẽ testæ similitudinẽ habens, cuius usus ꝓpumice est ad leuigãdã cutẽ, potus sanguinẽ sistere dr̃, & cũ melle illitus ulcera ac dolores mãmarũ sanare. ostreaciꝰ piscis ẽ, quẽ aliq onychẽ uocãt, hũc suffitũ uuluæ pœnis mire aiũt resisteṙ. a testa testaceũ deduciẗ, qđ ex testis cõstat. Vnde mõs in urbe testaceus nũc uocaẗ, q ex figulinoꝝ fragmẽtis cõstat, collectoꝝ ibi, ut ego qdẽ arbitror, qñ purgatꝰ est Tyberis. FOELIX. Quia tã ꝑciosũ liquorẽ cõtinet. Fœlix. n. ꝓprie dr̃, q ꝓsperitatẽ recipit. Vir. Viuite fœlices, qbꝰ ẽ fortuna pacta iã sua, interdũ tñ poniẗ, ꝓ eo q dat. idẽ, sis fœlix nostrũq; leues, quæcũq; laborẽ. fœlix inqt hoc ẽ ꝓspa, & benigna. nõnũq̃ pro utili, cõmodõ. Martia. illa manus quõdã studioꝝ fida meoꝝ, et fœlix dño, notaq; Cæsaribꝰ. quãdoq; ꝓ pĩgui, fecũdo, cuius cõtrariũ est infœlix. Virg. ĩfœlix loliũ. ac steriles dominanẗ auenæ. Vnde fœlices arbores dicũtur, quæ & serunẗ, & fructũ ferũt, ĩfœlices uero nec serunẗ, nec fructũ ferũt. ab iis fœlicior. fœlicissimꝰ, fœlicitas. fœliciter, fœliciꝰ, fœlicissime deducunẗ, & eoꝝ cõtraria infœlicior, infœlicissimus, infœlicitas, infœliciter, infœlicius, infœlicissime. itẽ fœlicito uerbũ, qđ est fœlicẽ & beatũ facio, a quo infœlicito, qđ est in fœlicẽ, & miserũ facio. Ceci. ut te dii oẽs ĩfœlicitẽt cũ male monita memoria. Plau. Dii illũ ĩfœlicitẽt oẽs. Veteres ĩfœlicio quoq; usurpauẽ. idẽ, dii illũ ĩfœlicitẽt oẽs, q pꝰ hũc diẽ ullã uenerit ĩmolauerit hostiã. filix uero herba est uulgo nota, nec florẽ ferẽs, nec semẽ. folia habẽs utrisq; lateribꝰ pĩnata, ꝓpter qđ græci pterĩ uocãt, nã πτέρον pẽnã noĩant, nasciẗ ubiq;, sed maxĩe frigido solo, huius radices pellũt iterãcoꝝ aĩalia. duo filicis genera sũt, alterũ blachtrõ uocãt, cuiꝰ ex una radices q̃plures exeũt filices, bina etiã cubita excedẽtes, hãc marẽ existimãt. alteꝝ genꝰ thelypterĩ græci noĩant, hoc ẽ fœminã filicẽ. Alii nympheoterĩ, ẽ aũt singularis, neq; fruticosa utriusq; radice sues pĩguescũt. Neutra dãda fœminis, qm̃ grauidis abortum, cæteris sterilitatẽ facit, farĩa eaꝝ ulceribꝰ tetris ĩspgiẗ iumẽtoꝝ quoq; ceruicibꝰ. Folia Cimicẽ necãt, serpentem nõ recipiũt, ideo substerni utile est ĩ locis suspectis. Vstæ etiam fugãt nidorẽ. A filix Felicones dicti mali, & nulliꝰ usus hoĩes. itẽ Felicata patera, quæ ad filicis herbæ similitudinem cælata est. OPIMI. Opimiãi, Eo ãno, quo Gracchi popularibꝰ seditiõibꝰ ĩterieũt. L. Opimio cõsule fulsit ea cæli tẽperies, quã coctura uocãt, a ꝑfecta fructuũ decoctione, calore solis nimio hoc faciẽte. Magna igiẗ uini copia. Et uĩa ipsa præstãtia fuere ĩ oĩ uitiũ genere. durarũt ducẽtis & ultra ãnis ĩ speciẽ fere mellis redacta, nec nisi dilutius bibi id uinũ ob uetustatẽ poterat. tantæ aũt æstimatiõis fuit, ut. ãphora cẽtẽis nũmis uẽiret. a cõsule igiẗ opimio uinũ hoc opimiũ, siue opimianũ uocitatũ ẽ. Marti. Fœlix autũnꝰ opimi. SICCATVR. Ita exhauriẗ ut ꝓrsus sine humore remaneat. Siccũ ꝓprie dr̃ aridũ, & sine hũore. Vir. Sũma petit scopuli, siccaq; ĩ rupe resedit. Per metaphorã tñ siccũ ꝓ exercito accipimꝰ, quasi nimio labore exhaustũ. Plau. Sic Siccũ frugi. cõtinẽtẽ, amãtẽ uxoris maxĩe. Ab hoc fit Sicco uerbũ, hoc est arefacio, a quo subsicco. exsicco desicco eiusdẽ significatiõis. itẽ præsicco antesicco, & siccitas, ac siccitudo. siccũ ãt a succus deductũ per antiphrasim, q̃si sine succo, succus ãt a sugo deriuaẗ a quo suctus ipsa, ut ita dicã, sorbitio humoris. a succo succulẽtꝰ, hoc ẽ succi plenus. a sugo uero sugillo, qđ ẽ ꝑcussu liuorẽ, & q̃si succũ excito, quẽadmodũ supius ostẽdimꝰ. & exugo, hoc ẽ succũ oẽm extraho. CELLA. Vinaria. s. MASSICA. Massicæ regiõis falernæ cõterminæ. EGERIT. Producit. NIGROS CADOS. Nigro uino plenos, tale est. n. falernũ & massicũ. Niger ꝓprie fuscus dr̃. ꝓ metaphorã tñ aliqñ

ꝓ noxio ponit. Virgi. Et nigris exesa chelydris creta. Aliqñ ꝓ mortuo. Iuue. Instituitq; rudes melior locusta ꝓpinquas p famā & populū nigros efferre maritos. a niger fit nigellus diminutiuū, & nigredo, & nigreo, hoc est niger fio, a quo nigresco. Pacuius. Solisq; exortu capessit candorē, occasu nigret. Accius splēdet sæpe, ast idē nibis ĩterdū nigret, & nigrico niger sum, & nigrefacio, ac nigrefio notæ significatiōis, & nigrior, ac nigerrim⁹. & nigror ꝓ nigredine. Ply. Et pēnarū nigror hāc a cæteris distĩguit, & subniger ex pte niger, & denigro, qđ ē offusco. A COPONE TIBI FEX LALETANA PETATVR. Sensus ē. postq̃ tm̃ deuoras uini nō petaṫ a te rara, & ptiosa uina, sed uilia atq; uulgaria. FEX. Vinū ignobile. Fecis.n. uocabulū usurpamus quotiēs alicuius rei ignobilitatē uolumus exprimere. Vñ & tēpoꝶ fecem dicimus. LALETANA. Ex laletania hispaniæ regiōe. Laletāia.n. maritima regio ē hispaniæ uersus galliā ad emporiū urbē ptingens nō lōge a taracone, hæc bonitate agri excellit, & in primis uino abundat sed ignobili. Plynius. Hispaniarū laletana copia nobilitaṫ. elegātia uero taraconensia, atq; lauronensia.

AD PROCILLVM. EPIG. LVI.

h ESTFRNA TIBI. Ex psōa sua carpit Martialis, & facilitatē ꝓmissorū ĩ hebriis, & artes eoꝶ, q uino & cōuiuiis hæreditatē captāt, & testamētoꝶ falsas signatiōes. PERACTOS. Perfecte, & ĩ totū exhaustos. COENARES. Discūberes. cœnā ueteres id dicebāt, qđ nūc prā diū dicim⁹, & quā nūc cœnā dicim⁹, illi uespnā uocauere. Est autē græcū uocabulū, qppe græci κοινὴν cōem dicūt. Nā plures cœnaṙ cōiter solebāt, a cœna fit cœno uerbū, cuius frequētatiuū ē cœnito, & cœnulo diminutiuū, & cœnatio, ac cœnaculum, de qbus supius dixim⁹, & incœnis sine cœna. Plau. Cupiunt extrudere incœnē ex ædibus, ut ipsæ solæ uētres distēdāt suos. & incœnatus, q nō cœnauit. idē ĩcœnatū senē foras extrudunt mulieres. & domicœniū, cœna q̃ domi fit. Martia. Si tristi domicœnio laboras, & cœnipeta, q cœnas alioꝶ captat, nec cœnat domi libēter, & cœnaticus ad cœnā attinēs. Varro. Erat iter adolescentes sermo cœnaticus. Plaut. Est illic mihi una spes cœnatica, si illa decolabit, redibo huc ad cœnā asperā, & cœnatoria uestis, de qbus supius locuti sum⁹. NON SOBRIA. Non sobrii hois, hoc ē hebrii. EXEMPLO NIMIVM PERICVLOSO. Quia nimis piculosum eēt exigeṙ ab hebrio ꝓmissa, cū hebrii facile oia ꝓmittāt. MISOMNEMONA SYMPOTEN PROCILLE. Græca uocabula sūt. μισῶ μνήμονα συμπότην Προκίλλε, hoc ē odi mēorē cōpotorē Procille.

IN ACERRAM. EPIG. LVII.

h ESTERNO FOETERE MERO. Lepidissimū distichon cōtra Acerrā, q totam noctem bibendo trahebat ĩsomnem. IN LVCEM. Vsq; ad lucem.

AD FIDENTINVM. EPIG. LVIII.

a MARE FERT. Facete fidentinū rephēdit, ꝙ ei⁹ carmīa q̃si propria recitet. HAEC EME NE MEA SINT. Eodē ioco utiṫ ĩferi⁹ cū iqt. Nā qđ emas, possis diceṙ iure tuū.

DE DIAVLO CHIRVGO, EPIG. LIX.

c HIRVRGVS FVERAT. Ex psona Diauli, q ex medico factus erat cadauerū funerator, deridet medicos, ignaros, & rudes, quoꝶ supcilio nil ꝓfecto ĩpudenti⁹ ē. Cū primū.n. exiguū aliquod, uanūq; experimētū didicerūt, uitæ nostræ, ac necis ĩperatores sese cōstituūt, & medicinæ famā aucupātes, aīas nostras negociaṫ. sic medicinæ ars ĩ neqssimū, atq; ĩdocile gen⁹ hoium, sæpeq; ĩ leuissimas mulierculas trāsferṫ. CHIRVRGVS. Medic⁹ uulnerari⁹, a manuū.n. opatiōe ita uocaṫ. siqdē græci χεῖρα manū uocāt, ἔργον op⁹ ars ipa chirurgia dṙ. primū Rōæ chirurgū tradūt fuisse archagathū lisāiæ Pelopōnēsis filiū L. Emilio. M. Liuio cōsulib⁹ āno urbis qnq̃gesio, trigesimoqnto, eiq; i⁹qritiū datū, & tabernā ab eo ĩ urbe ēptā ob id publice uulnerariū fuisse appellatū miṙ gratū oib⁹ initio, mox uero a sæuitia secādi, urēdiq; carnificē noiatū, artēq; ei⁹ in tediū uersam. VESPILLO. Cadauerū funerator, quēadmodum supius diximus. COEPIT QVO POTERAT CLINICVS ESSE MODO. Solebāt, ut nūc quoq; fit, chirurgi ægrotātib⁹ assistere quo medēdi artem a medicis discerent, ut ipi ita fierēt medici. Est ergo sensus. Diaulus, q solebat eē Chirurgus, fact⁹ e Vespillo, & cœpit eē medicus, hoc est curare corpa eo mō, quo poterat. medici uiuoꝶ corpa curāt, Vespillones defunctoꝶ. iccirco ĩferius quoq; inq̃t. Nup erat medicus, nūc ē uespillo Diaulus. Quod uespillo facit, fecerat & medicus, hoc ē curabat prius corpa uiuoꝶ nunc curat defunctoꝶ. CLINICVS. Medicus. tria.n. medicinæ genera ueteres fecere. Empiricē, q̃ nullis rōnibus, sed solis experimētis cōstat. ἐμπειρίαν.n. græci experiētiā uocāt. iatralepticen, q̃ unguētis, & pfrictiōib⁹ curat, q̃si medicinā unguētariā. ἰατρικὴ.n. medicina dṙ. ἀλείπτης unctor. ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν, qđ ungere ē. uñ hmōi artifex iatraleptes dṙ. Corneli⁹ Celsus sanus hō, q & bñ ualet, & suæ spontis ē nullis obligare se legib⁹ debet, ac neq; medico, neq; iatralepta egere, & clinicem, q̃ uictu & uenenis corporib⁹ medeṫ, q̃uis sunt q clinicen rursus ĩ duas ptes diuidāt, unā διαιτητικὴν, hoc ē diætitecen, q̃ uictu medeṫ. alterū φαρμακευτικὴν, hoc ē pharmaceuticē, q̃ medicamētis curat. Vñ medici hmōi clinici appellanṫ a lectis ægrotātiū, quos frequētāt, q̃si lecticularii κλίνη.n. lectus ē.

ctus ē.ad qđ uocabulũ uř ēt poeta alludeř,cũ inq̃t cœpit quo poterat Clinicus eē mō.q.d.ubi studebat Clinicus,hoc ē lecticularius eē uiuoꝝ,factus ē lecticularius defunctoꝝ,qa.ſ.mortuos effert.clinici ēt dicunť,qui ita morbo affecti ſunt.ut ſurgere e lecto nō poſſint,nullaq; amplius de eoꝝ ſalute ſpes ē,quos latine Deploratos uocam⁹.

DE ENCOLPO.EPIG.LX.

hOS TIBI PHOEBE VOVET.Stultitiã uotorũ & laſciuiã ſui tpis notat.Aulus pudēs centurio puerũ habuit Encolpũ,quē amabat.hic uotũ fecerat ſe cries ſuos phœbo ſacraturũ,cũ primũ dñs ſu⁹ ad primipilatũ ꝓueheret.optat p iocũ poeta,ut puer q̃primũ comã deponat,hoc ē ut pudēs mox ꝓmoueatur.ſed tarde fiat uir,ut pudēs diutius ætate illius tenera pfruať.AMOR DOMINI.Plus eſt q̃ ſi dixiſſet amatus a dño.VOVET.Dicat,cõſecraturũ ſe ꝑmittit.Vouere ꝓprie ē aliqd deo ſancte ꝑmitteř.Vñ ꝑmiſſio hmõi uotũ dř,qđ aliqñ ſine aliq̃ cõditõe fit,aliqñ addita cõditõē.qm̃ uero ea uehemẽter deſideram⁹ q̃ uoto à deo poſcim⁹,fit ut aliqñ uotũ ꝓ deſiderio capiať.uñ uoti cõpotē dicim⁹ eũ,q deſiderium ſuũ aſſecutus ē,& ꝓ uoto nobis ſuccedere.i.ꝓ deſiderio,& uolũtate noſtra.a uotũ uotiuũ deducit.hĩc uotiua uerba dicimus,qbus ĩ faciẽdis utimur uotis & uotiuas p̃ces qbus aliqd cũ uoto poſcim⁹.Itẽ a uoueo deuoueo,qđ eſt deſtino,ĩp̃cor,a quo deuotor deuotrix,q̃ aliqd imp̃canť,& deuotũ deſtinatũ,qđ mō ad ꝓſperũ,mō ad aduerſũ referť.Virg.Deuotũ hoſtilis decium p̃ſſere cateruæ.Idē.p̃cipue ĩfœlix peſti deuota futuræ.Var.Tu deuoto tibi aĩo utere.cõuoti uero dicebanť iiſdē uotis obligati.Itē uoto frequẽtatiuũ,& ab eo aliud frequẽtatiuũ,uotito.ueteres ēt uotitũ uſurparũt,ꝓ eo,qđ ē religiõe aliq̃,& q̃ſi uoto ꝓhibitũ,atq; ĩterdictũ.Plau.Nolo illũ hẽre cãm,& uotitã dicere.qdã tñ uotitũ a uetãdo,q̃ſi uẽtitũ dictum arbitrãť.CRINES.Adoleſcentes apud ueteres Romanos comã nutrire mos erat,q̃diu ĩberbes eſſent.alioqn deformes habebanť.adulti uero cũ prĩo tõdebãt barbã ēt criniũ lõgitudinē deponebant,eoſq; ĩ arbore quã ex argumẽto capillatã,ſiue capillarē noĩabãt ſuſpẽſos dicabãt deo,quaſi depoſitis adoleſcẽtiæ illecebris,iã uirilitatē ĩgredi uiderenť.ſimili mō & primã barbã cõſecrabant,quēadmodũ Neronē barbã ſuã aurea pyxide p̃tioſiſſimis margaritis adornatã capitolino Ioui dicaſſe.Sueto.refert,qñq; ēt adoleſcẽtes,ut muneris aliqd a diis cõſequerenť,ēt añ tp̃s comã deo uouebãt ueluti rē magnã,atq; difficilē.qppe depoſita coma ornatũ oēm adoleſcẽtiæ uidebãť amitteř,qđ nũc Encolpus facit nimio deſyderio primipilat⁹ ĩ pſona dñi,a quo amabať de quo ēt ĩferi⁹ ſcribit poeta.qd nõ cogit amor:ſecuit nolẽte capillos:Encolpus dño nõ ꝓhibẽte tñ.ſed tu ne ꝓpera breuib⁹ nec crede capillis.tardaq; ꝓ tãto munere barba uẽi.TOTOS A VERTICE.Nimiũ adoleſcẽtis deſideriũ oſtẽdit,q nõ breuiores facere crines uouit,ut mos erat,ſed prorſus abſcidere,q̃ſi nõ curaret dño ſuo ampli⁹ placere,dũmõ ille optatũ honorē aſſequereť.TVLERIT.Cõſecutus fuerit.PRIMIPILI.Vt ſit prim⁹ cẽturio priæ cohortis,quēadmodum ſupius,dũ de pilo loq̃remur,oſtẽdim⁹.qppe uet⁹,ac laudatiſſim⁹ romanoꝝ mos fuit,ut Centuriones uirtutis ergo a decima cohorte ꝓmouerenť ad nonã,a nona ad octauã,& ſic deinceps uſq; ad primã.cuius primã cẽturiã primũpilũ uocabãt,qđ circa ſigna grauis armatura cõſtituebať,ĩ q̃ inter cætera armoꝝ genera haſtile erat pedũ qnq; ſemis,qđ pilũ uocabať.DVM NVLLA TENERI SORDENT LANVGINE VVLTVS.Anteq̃ ſit tp̃s todẽdæ barbæ,aut comæ deponẽdæ.SORDET.Squallet,horret ſordes.n.ſquallor ē,& oĩs ĩmũditia.ab eo fit ſordeo,a quo ſordeſco & obſordeo cõpoſitũ,qđ mõ ꝓ ſordeo accipiť,mõ ꝓ obſoleo.Cecilius.obſorduit,iã hic ĩ me erũna miſeriæ,qđ ĩde tractũ ē,qa q̃ frequẽti in uſu ſunt ſordeſcere conſueuerũt,& ſordidus.ſqualidus ĩmũdus,& ſordide aduerbiũ ĩmũde,& cõpatiua ac ſuplatiua eoꝝ ſordidior.ſordidiſſimus.ſordidius.ſordidiſſime.& ſorditudo ꝓ ſorde.Plaut.|Vt mihi abſterſeř oēm ſorditudinē,& ſurdus,q aures hẽt obtuſas ab auriũ ſordib⁹,q̃ ĩ duritiē uerſæ marmora auriũ dñr,nec ſinũt audire.ab eo ſurdeo,hoc ē ſurdus fio.a quo ſurdeſco,& obſurdeo,a quo obſurdeſco.Itē ſurditas,ſurde aduerbiũ,& ſurdaſter diminutiuũ,hoc ē ex pte ſurdus,& abſurdũ qđ ꝓprie ſignificat ineptũ,ac ratiõi repugnãs,q̃ſi nõ audiẽs rõnē,a quo abſurdior,abſurdiſſimus,ab ſurde,abſurdi⁹,abſurdiſſime.LANVGINE.Pilatiõe.lanugo.n.tenera pilatio dř,ad lanæ ſimilitudinē,q̃lis & ĩ adoleſcẽtiũ genis,& ĩ pomis qbuſdã cerniť,lana qd ſit manifeſtũ ē,hãc a laniando dictã putãt,laniare.n.ſcindere ē.ſcindiť.n.nũc lana,q̃ uelli quõdã ſolebat,Vñ a uellẽdo uellus dicebať.a laniãdo lanii dicti,q carnes uẽdũt,qđ laniẽt pecora.Vñ laniũ laniena.lanionia mẽſa,Laniſta,de qb⁹ ſupius dixim⁹,& dilanio,qđ ē diſſcido.a lana uero fit laniciũ ꝓ ipſa lana.Vir.Si tibi laniciũ curæ,& laneũ,qđ ex lana ē.& lanificiũ,lanæ opificiũ.& lanificus,q lanæ artē exercet,& lanugo a lanæ ſimilitudine,a quo lanuginoſus,plen⁹ lanugine,& laneolus,qui lana oculi uitiũ tegit,& lanerũ ueſtimẽtũ e lana ſuccida affectũ & leniſci faſciolæ,de qb⁹ locuti ſumus,e coronis dependẽtes,& delanico uerbũ,qđ ē diſcedo a pecudũ diſceſſu.IVBAE.Capilli,metaphorice.n.hoc uerbo uſus ē.FVSAE.Sparſæ.LACTEA.Cãdida.LONGVM.Longo tpe ut ſupius dixim⁹.TONSVM.Sine capillis tõdere ꝓprie abſcidere,& decutere ē.hinc tõſus hõ dř,cui coma abſciſſa ē,& ecõtrario ĩtõſus capillatus.hĩc ēt tõſi mõtes,& tonſæ ualles

dñr cũ ſiluis carẽt,& ecõtrario ĩtõſi ſiluoſi. Vir. Tonſis ĩ uallib⁹. Varro. Intõſi mõtes,& feris pleni. aliqñ ẽt tõſus ꝑ minutus ponif. Vir. Tonſiſq; ferũt mãtilia uillis,& tõſa oliua dr̃,q̃ minutis frõdib⁹ cõpta ẽ,q̃ſi a tõſore cõpoſita. Tõſus ẽt qñq; q̃rtæ declinatiõis ẽ,& tõſurã ſignificat. Accius,ſed q̃ nã hæc ẽ mulier funeſta ueſtæ,tonſu lugubri. Itẽ a tõdeo tõſor deducif notæ ſignificatiõis,cuius fœmininũ ẽ tõſtrix,a quo diminutiuũ ẽ tõſtricula,& tõſtrina officina tõſoris, & tõſa remus uel a tõdẽdis,hoc ẽ decutiẽdis fluctib⁹,uel qđ ferro tõdeaf. Vir. Et ĩ lẽto luctanf marmore tõſæ & tõſilla palus dolatus,& in acumẽ,& cuſpidẽ p̃ferratus, q nauis cã ĩ littore figitur, de quo ſupius dixim⁹. toles tñ & ẽt tõſillæ in homine ſunt,q̃ ĩ ſue glãdulæ dñr, hoc ẽ tumor q dã ĩ gutture maxie ꝓueniẽs inſtar glãdis,& interdũ mouẽs ſe,interdũ prorſus immobilis, ſed hæc a tollo potius deduci nõnulli arbitranf,ut ſuperius diſſeruimus. Itẽ a tõdeo tõſori⁹, unde culter tõſorius,& ferramenta tõſoria dicunf. & cõpoſita circũtondeo. pertõdeo. detõdeo. prætõdeo. ſubtõdeo. retõdeo notæ ſignificatõis. SERO VIRVM. Vt ſero barbatus ſit.

IN SABIDIVM. EPIG. LXI.

n ON AMO TE SABIDI. Graui aculeo pungit Sabidiũ. hic gulæ deditus plus uorabat q̃ poſſet cõcoquere,quo circa ita fetebat eius aĩa,ut nemo poſſet cũ eo loq. ẽ igif ſenſus poetæ,nõ amaf ſe Sabidiũ nec poſſe ſe ob grauẽ olẽtiã oris tã diu cũ eo manẽ ut cãm cur nõ amet, poſſit exprimere uoracitatẽ ei⁹,& fetorẽ aĩæ altero epigrãmate nõ min⁹ ſalſe ĩdicat. Mart. Circũlata diu mẽſis ſcriblita ſecũdis,urebat nimio ſæua calor man⁹ ſed magis ardebat Sabidi gula, ꝓtinus ergo ſufflauit buccis,terq; quaterq; ſuis. illa quidem tepuit,digitoſq; admittere uiſa eſt. ſed nemo potuit tangere,merda fuit. HOC TANTVM. Vix tantum poſſum tecum manere,ut hæc tria uerba exprimam. Non amo te.

DE GELLIA. EPIG. LXII.

a MMISVM NON FLET. Gelliã carpit,q̃ ut pietatẽ ĩ defunctũ patrẽ ſimularet, p̃ſentibus teſtib⁹ illius mortẽ deflebat,alioqn nullo defuncti deſiderio mouebaf. NON FLET. Nõ emittit lachrymas. flere. n. ẽ lachrymas funder,idq; ſolius hois ẽ, & a græco đducif,qđ eſt κλαίω. a fleo fit flet⁹,qđ aliqñ ſubſtãtiuũ ẽ q̃rtæ declinatiõis. Enni⁹ nemo me lachrymis decoret,nec funera fletu. interdũ adiectiuũ qñ. ſ. ꝑticipiũ ẽ. Vir. Hic multũ fleti ad ſupos,belloq; caduci,multũ fletos ꝑ nobilib⁹,atq; cõſpicuis poſuit, quoꝝ mortem magna lamẽtatio ſeqtur. Itẽ flebilis,dignus q fleaf,& flebiliter aduerbiũ cũ fletu. itẽ a fleo fit cõpoſitũ defleo eiuſdẽ cũ ſuo ſimplici ſignificatiõis. LACHRYMAE. Humor ex oculis flẽtiũ manãs lachryma dicif,deriuaturq; a græco δάκρυον, uñ frequẽtiſſime apud Liuiũ dacronas,p lachrymis legimus. uſus tñ obtinuit,ut lachryma cũ aſpiratõe ſcribaf. a lachryma fit diminutiuũ lachrymula,& lachrymor uerbũ,a quo illachrymor,& collachrymor, & lachrymabilis flebilis & lachrymabũdus flẽs,& lachrymabiliter flebiliter. Itẽ illachrymabile,qđ ſignificat fletu indignũ. IVSSAE. Nõ ſpõte fluẽtes,hoc ẽ nõ ꝓueniẽtes ex aĩ dolor,ſed ui extortæ. Eſt enim pleriſq;,ac p̃ſertim mulierib⁹ humor ille tã fœcũdus,ſemperq; ĩ prõptu,ut ubertim quotiens libuerit defluat. NON LVGET. Nõ dolet. lugere ꝓprie ẽ dolorẽ aĩ cũ uoce ꝓferre,qđ qa in obitu defunctoꝝ,q nobis cari ſunt facere ſolem⁹,introductũ ẽ ut luctus capiaf,ꝑ habitu illo,& uultu,& ueſte,qbus eo tpe uti cõſueuim⁹. Vñ poſt cladẽ illã cãnenſem cõſtituerũt patres,ne fœminæ ultra triginta dies ĩ luctu eẽnt. a lugeo fit lugubre,uñ lugubrẽ habitũ,lugubrẽ orationem, lugubres ueſtes dicim⁹,a quo lugubriter aduerbiũ & luſcinia de q̃ ſuperius dixim⁹,qđ lugẽs canat. & a luctu luctifer,q alicui luctũ affert,& luctuoſũ plenũ luctu,a quo luctuoſe aduerbiũ cũ luctu,& ꝑlugeo cõpoſitũ,qđ ſignificat ſolito diuti⁹ lugeo. lucta uero genus ludi eſt, cũ duo ſeſe mutuo apphẽdentes ad terrã nitunf affligere,qđ luctari, & colluctari dr̃. a qbus luctatio & colluctatio deducunf,quo ludi genere ĩ palæſtra utebanf athletæ,& q ſe ita exercebãt, luctatores uocabanf,a luẽdo hoc eſt ſoluẽdo,qđ uterq; ſeſe ab altero ſoluere niteref. luctare quoq;, & luctari pro contẽdere uſurpamus.

IN LESBIAM. EPIG. LXIII.

i NCVSTODITIS. In leſbiã inuehitur,cui nõ ſatis erat adulterari,niſi id ẽt ĩ ꝓpatulo faceret,gauderetq; in adulterio dep̃hẽdi, ac cõſpici,ĩ quo tẽpoꝝ ſuoꝝ laſciuiam notat, qbus nullus pudori,aut uerecũdiæ locus erat relictus. PECCAS. Cum adultero cois. peccar. n. ꝓprie ẽ adulteriũ cõmitter,dictũ q̃ſi pellicare,hoc ẽ cũ pellice coire,& peccatus ipſum adulteriũ,q̃ſi pellicat⁹. a ueterib⁹. n. nõ peccatũ neutro genere, & ſecũda declinatiõe,ſed peccatus maſculino genere,& q̃rta declinatiõe ꝓferebaf,qđ uſq; ad Ciceronis ætatẽ durauit. Ci. Nemo ita uiuebat,ut nulla ei⁹ uitæ pars ſũmæ turpitudinis eẽt expers, nemo ita in manifeſto peccatu tenebaf,ut cũ impudẽs fuiſſet ĩ facto,tũ ĩpudẽtior uideref,ſi negaret. Poſtea ĩualuit uſus,ut peccatũ tm̃ neutro gener ꝓferaf,& tã peccatũ q̃ pecco generaliter de oĩbus delictis,atq; erroribus dicanf. a pecco fit peccator, & fœmininũ eius peccatrix. LIMINIBVS. Hoſtiis. limẽ. n. oẽm ĩgreſſum ſignificat,ut ſupeius dixim⁹. INCVSTODITIS. In qbus nemo obſeruat,neq; repẽte ingrediaf,aut uideat,q̃ ĩtus gerunf. FVRTA. Adulteria. VELOQVE SERAQVE.

SERAQVE. In lupanarib⁹ mos ē postq̄ fornicator ītroiit, hostiū cludere, & post hoc uelum extendere, ne qd p̱ rimulas ēt uideri extrinsecus possit. RIMA. Fissura. proprie rimæ dicuntur exiguæ distantiæ tabularū ī iuncturis, a quo tractū ē ut oēs fissuræ rimæ dicanť, uñ rimas agere est findi, ab hoc rimula parua fissura, & rimosus plenus rimis, & rimari, qđ est diligēter quærere & scrutari, & q̄si rimulas quasq̧ pq̄rere, qđ nōnulli a suibus tractū putāt, q glādes p̱ rimas terræ pquirūt. Vir. Dulcibus ī stagnis rimanť prata caystri. hoc ē pascūť ī pratis, & cibū p̱ oēs rimas terræ pquirunt. Idem. Et partes rimantur apertas, hoc est inestigāt. aliqñ tñ rimari pro explicari accipiť. idē, rimaturq̧ epulis, habitatq̧ subalto pectore. Itē ꝓ eo qđ est scīdere, & q̄si in rimas agere. idē, ergo ægre rastris terrā rimāť, a rimor rimator, & rimatrix uerbalia noīa deducūtur. FORNICE. Arcu. testudine. fornix ꝓprie arcū significat, & quodcūq̧ opus concameratum, a furuo hoc est obscuro, qđ eiusmodi opera obscura sint. Virg. Cyclopū obducta caminis mœnia cōspicio, atq̧ aduerso fornice portas. Cicero. Videt ad ipsum fornicē fanianū. qm̄ uero meretrices in hmōi locis, hoc ē sub fornicib⁹ habitare cōsueuerūt. fornicariæ sunt appellatæ, & fornicari est cū meretrice coire, qđ & meretricari dř, & fornicator, q fornicať, & fornicatio ipsa cōgressio. a furuo ēt hoc ē obscuro furnus deduciť, locus in quo panis decoquiť, differtq̧ a clibano, qđ clibanus mobilis est, & q̄si paruus furnus, testuq̧ aliqñ tegiť, & fere e metallo fit, interdū tñ & lapide cōstat, nō tā pani q̄ aliis dapibus coquēdis seruiēs, furnus uero ex cemento & calce cōstat, magnusq̧ & īmobilis ē, ad usū fere panis coquēdi. Ply. Cortices quoq̧ decussi lini clibanis, & furnis p̄bent usum. SVMMENI. Sūmeniū dicebať locus lupanaris, qđ fere sub mœnib⁹ esset, q̄si submeniū. hinc sūmenianæ uxores meretrices dñr. Martia. Cōuiuia qsq̧ Zoili pōt eē sūmenianas cœnet inter uxores. DISCE. A pp̄hēde, assequere. discere. n. ꝓprie est rem ignotā asseq, qđ uel meditando fit, uel ab alio docendo, unde q docet doctor, q discit discipulus diciť, a quo disciplinæ ipsæ artes appellanť. & disciplinosi, q tā bonas q̄ malas artes facile discūt. Cato. ipse gladiator discipliosus. a disco cōposita fiūt edisco, qđ ē memoria cōplector addisco p̱fecte disco, condisco simul disco. dedisco, qđ didici obliuiscor. A CHIONE SALTEM VEL AB LAIDE. A uulgatissimis meretricibus. CHIONE. Nobile scortū fuit nomē habens a candore niuis, quæ græce χιὼν dř cū tñ fusca esset. Marti. Alba es, & fusca es, es & nō es Chiōe. Iuuenalis. Et dubitas alta chionem deducere sella, LAIDE. Hæc quoq̧ nobilissima meretrix fuit corinthia, quæ ob elegātiā, ac uenustatē formæ grandē pecuniam demerebat, cōuētusq̧ ad eā ditiorū hoīum ex oī græcia celebres erāt, nec admittebanť, nisi q darent, qđ illa poposcisset. poscebat āt nimis grādē pecuniā. Vnde natū est frēquēs illud apud græcos ꝓuerbium, οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς κόρινθον ἐσθ' ὁ πλοῦς qđ apud nos ita interp̄tať Hora. Nō cuiuis homini contigit adire corinthū, q̄si frustra adiret corinthū, q nō posset dare, qđ posceret. ad hāc ferť Demosthenes aliqñ se clanchulū cōtulisse, & ut sui copiam faceret, petiisse, a quo cū Lais petiisset μυρίας δραχμὰς, qđ faciebat nūmi nostratis denariū, decē milia. mulieris petulantia, ac pecuniæ magnitudine obstupefactus retrocessisse. & īter discedēdū dixisse, οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν, hoc ē eqdē pœnitere decē drachmarū milib⁹ nō emo. drachmā tres oboli, hoc est siliquæ decē, & octo cōstituebāt. singuli. n. oboli sex siliquas habebāt, uñ duodecim oboli tres denarios, hoc est quatuor drachmas cōstituebāt, cū essent quatuor, & septuaginta siliquæ. Erat. n. denarius minim⁹ argenteus unius libræ, hoc ē uigintiquatuor siliquarū. sex uero oboli hoc est denarius unus & dimidius drachmā faciebāt. ab obolo diobolares meretrices dictæ sunt, quæ duobus obolis cōducebāť. MONVMENTA. Cellæ meretricū, qđ ad sepulchroꝝ similitudinē factæ sunt. LVPAS. Meretrices, quēadmodū sup̱ius diximus. NVNQVID. An forte. nū idem pene significat, qđ an, & subintelligitur negatio, ut nū ego te spoliaui? quasi dicat nō spoliaui, sicut quotiēs p̱ negationē interrogamus, subintelligiť affirmatio, ut nō ego te spoliaui? q̄si dicat ego te spoliaui. affirmatiua respōsio ē ꝓprie ēt. Ply. Iunior, studes iq̄? Respōdit ēt, ubi? Mediolani. Vulgo āt respōdemus ita, qđ ēt nō caret auctoritate. Teren. Mihi ne respōdit? Ita A num fit nunqd cōpositū. itē aliud cōpositū nunqdnā, nō uero ꝓprie negandi aduerbiū est, quēadmodū est haud, haud q̄q̄. nequaq̄. necne. min⁹, & similia. duæ negatiōes plerūq̧ affirmāt, ut si dicā nemo nō legit. idē ē, qđ oīs hō legit, & nōnullus. i. aliqs. tres uero negatiōes aliqñ nō plus faciūt q̄ duæ, ut nūq̄ mihi, nec ꝓfuisti, nec obfuisti, qđ idē plane est, ac si dicamus. mihi qdē nec ꝓfuisti, nec obfuisti. itē nescis nec domi, nec foris uiuere. idē ē qđ nec domi nec foris scis uiuere timeo uereor. metuo, & similia idem cum negatione, quod sine negatione significāt, ut uereor ne ueniat & uereor ut ueniat. & timeo ne moriať. & timeo ut moriať, & more Ciceronis, ac ꝓbatissimoꝝ ueterū metuo, ut ne moriať. Teren. Apprime in uita esse utile, ut neqd nimis. illud præterea aīaduertendū, ubi debeat geminari negatio, ubi nō debeat, quod hoc exemplo demonstrať. nō mō stellæ, sed ne luna qdem ad solem seruat splendorem suum recte diciť. item hoc modo nōnullæ stellæ, sed ne luna quidem, at quotiens dictionibus adest quædā cōtrarietas, nō potest altera negatō tolli, ut hoc modo nō modo stellæ nō apparēt, sed

etiam luna ad solem obscuratur. sine negatione geminata nō recte loquaris. item nō mō non absoluo hūc, sed ne leui qdē pœna cū eo trāsgrediēdū puto. errāt ediuerso qdā, q̄ ad illud non mō applicāt sed ēt, cū deberēt applicare sed saltē, aut sed certe, aut sed uel, ut est illud qs. n. mētis emotæ nō mō futura p̄dicere, sed ēt cohærentia loq̄ possit? Dicendū erat, sed uel cohærētia aut sed certe cohærentia, aut sed saltē cohærentia loq̄ possit. illud uero de negatiōe ad solā elegātiā pertinet, qđ subiectis exemplis adducā. Quintilianꝰ, nō est difficile, ut maritū uxor occidat, si nō est difficilius, ut filius patrē. idē. atq; eo cām dimittimus, ut sit absoluēdus adolescēs, nisi ēt laudādus, quaꝛ nō petit, ut miserū putetis nisi ēt innocēs fuerit, nō petit, ut afflictū alleuetis, nisi & ꝓbauerit sese īfœliciorē, qđ patrē amisit, q̄ qđ oculos. Salu. Parcite di gnitati lētuli, si ipse pudicitiæ, si famæ suæ, si diis, aut hoībus unq̄ pepcit, ueteres ꝓ nō noenō dixerē. Lucillius. Sed tn̄ hoc dicas si noenon qdē molestū est. Varro. Si hodie noenon uenis, cras qdē si ueneris dies ē natalis fortis fortunæ cognatio uocabuli nos admonet, ut hæc subiungamꝰ. noes fluuiꝰ est thraciæ in Istrū fluens. noegeū amiculi genus cādidi. itē noegeū ꝓ cādido ponimꝰ. Liuiꝰ, lachrymas de ore noegeo tersit. nōeale sunt papillæ, q̄ ex faucibus caprarū depēdent. noricum urbs est Macedoniæ finitima illyrio, uñ fit adiectiuū noricus. a. um. Normā uocāt fabri, ad quā opus dirigūt, q̄ & regula a q̄busdā dr̄. eius diminutiuū ē normula. Notiō urbs ē Etoliæ. CENSVRA. Lex, decretum, de quo superius diximus, uel censura reprehēsio. correctio.

AD CORNELIVM. EPIG. LXIIII.

u

ERSVS SCRIBERE. Excusat lasciuiā carminis, simulq; tpa sua notat, in q̄bus libri nihil lasciui habētes nō poterāt placere. q̄ cā inductū fuisse hūc poetā existimādum est, ut lasciua operi suo frequenter īsereret, quo .s. libētius legeret, & lectores pudore ducti, a uitiis se retraherēt. SCHOLA. Ludo litterario. Schola. n. græca uox est, & significat locū, in quo bonæ artes discunt dicta ἀπὸ τοῦ σχολάζειν, qđ uacare ē, ꝙ omissis cæteris rebꝰ uacare pueri bonis artibꝰ debēt. a schola scholasticus dr̄, qđ ad scholā attinet. Vnde scholasticā disciplinā dicimus, scholasticos etiā uocamus discipulos, q discendi gratia scholas frequētāt eundē locū ēt Gymnasiū uocamꝰ, q̄uis ꝓprie gymnasiū schola sit palæstritarū, hoc ē, locus ī quo athletæ nudi exercebantur, græci. n. γυμνὸν nudum dicunt, a gymnasio gymnasiarches dr̄, q gymnasio p̄est. MARITI. Viri. Maritus. n. & uxor relatiua sunt deducit āt maritꝰ ab eo qđ ē mas maris, cuius diminutiuū ē masculus, a quo apud grāmaticos masculinū genus, & masculesco hoc ē masculus fio. a maritus uero marito uerbū deriuat, qđ est uiro trado. Iuuenalis tn̄ fœminino genere Marita. qppe maritā ulmū dicimus, cui uitis iungit, & q̄si matrimōio copulat. masculū aliqñ ꝓ forti, ac magnanimo usurpamus. Varro. Si nō plus testiculorū offenderis, q̄ incastrato pecore in apulia, uincor nō eē masculū ad rē. itē a mas marius deducitur propriū uiri nomē, cuius fœmininū est Maria, qđ penultima correpta cū accentu in antepenultia Claudia. præparat & pulchros Mariæ, sed luce miores eligit ornatꝰ, quēadmodū ecōtrario Iacobus propriū nomē cū accentu ī penultima ꝓnūciādū ē, cū q̄drisyllaba dicto sit, & primas duas syllabas breues, tertiā ꝓductā habeat. idē, ne laceres uersus dux Iacobe meos. sic Idolū ꝓnuntiādū ē nō idolū idolatria nō idolatria. heremus heremi, nō heremꝰ heremi. SINE MENTVLA. Sine uerboꝝ lasciuia, q̄ ꝓpria ē scribētiū epigrāmata, hoc āt īstitutū fuit, quo libentiꝰ legerēt. QVID SI ME IVBEAS THALLASSIONEM VERBIS DICERE NON THALLASSIONIS. Sensus ē, quēadmodū absurdū uideret, si me iuberes nuptiales hymnos aliis uerbis, q̄ nuptialibꝰ exprimere, ita esset absurdū epigrāmata aliis uerbis, q̄ suis cātare. THALLASSIONEM. Carmē nuptiale ita dictū a uoce, quā ī nuptiis efferebāt, q̄ erat Thallassius, quēadmodū hymen quoq; dr̄, a uoce q̄ græci utebant, q̄ erat Hymenæus. idē carmē & fescēninū appellat, qđ primū ex urbe fescēnina Romā allatū fuit, siue qa fascinū putabat arcere. ita n. ad arcendū fascinū īstitutū q̄dā existimāt ut fescenini uersus canerent ī nuptiis, quēadmodū ut nuces spargerent nō qa cadēdo tripudiū facerent, ut uulgus putat, sed qđ bonū omē uiderent afferre, cū munere quodā naturæ gemino protectæ sint operimento, puluinati primum calicis, deinde lignei putaminis. erat āt thallassio, siue fescēninū carmē, siue hymē, q̄le scripsit Catullꝰ Veronēsis. io hymē hymenæe io. ite cōcinite in nodū. ne diu taceat ꝓcax, fescēnina locutio ne nuces pueris neget, desertū dñi audiēs Cōcubinꝰ amorē. da nuces pueris iers, io hymē hymenæe io Io hymē hymenæe io. de rōne āt huiꝰ nominis diuersi diuersa senserunt. T. Liuius scribit Romæ ī raptu sabīarū uirginē unā lōgē ante alias specie, & pulchritudine īsignē a Globo tallassii cuisdā raptā fuisse, multisq; sciscitātibꝰ, cui nā eā ducerēt, idētidē ne qs eā uiolaret, talassio ferri clamitatū pp qđ nuptialē hanc uocē factā. Plutarchus uero eandē puellā refert, cū a cœtu uilissimoꝝ hoīum duceret, motos pulchritudine illiꝰ quosdā īgenuos adolescētes rapere uoluisse, sed cū illi tallassio duci affirmassēt, q tū & generis claritate, & uirtutis p̄stātia īsignis hēbat, abstinuisse, illiꝰ ad quē ducebat, fortunā laudātes, quosdā ēt usq; ad illiꝰ ædes ꝓsecutos puellā fuisse tallassio nomē alta uoce ꝓclamātes, hic ortā cōsuetudinē ī memoriā tātæ fœlicitatis, ut

Romani ſp in nuptiis thallaſſiū, quēadmodū græci hymena uocarent. alii hoc nomē ꝓ ſigno rapiēdarū uirginū datū a Romulo exiſtimāt ꝑꝑ qđ puellas deīde ducētes thallaſſiū clamabāt ex quo eā cōſuetudinē putāt ad poſteros emanaſſe. ſunt q ī nuptiis hāc uocē primo uſurpatam cenſeant nō alia rōne, niſi ut nuptæ ad opa, & labores, in primiſq; ad lanificia ꝓuocarent. qppe Varro Thallaſſionē ī nuptiis ſcribit ſignū lanificii eē. ita. n. uocabāt calathū, uas utiq; lanificiis aptū, uñ & græci ταλασιουγίαν lanificiū uocāt, ꝑꝑ qđ nō defuerūt, q hāc cōſuetudinem ex eo potius bello fluxiſſe uoluerūt, qđ poſtea cū Romanis ſabini geſſere. Nā cū ſedato tandē belli furorē pacē īter ſe feciſſent, hoc inter ſe fœdus pcuſſiſſe memorant, ut raptæ mulieres nullā aliā operā ꝗ lanificii tenerent uiris īpēdere, ex quo cōſuetudo emanauit, ut ī nuptiis quoq; ruſticorū thallaſſius uocaret. uerū utcūq; ſe res habeat, certū eſt hāc cōſuetudinē a raptu ſabinarū ortū habuiſſe, quēadmodū illæ quoq; habuerūt, ut nouæ nuptæ maritalis domus limē nō attingerent, ſed ſublatæ a ꝑſentib⁹ repēte ītromitterent ad teſtificādā uim, ꝗ ſabinis fuerat illata. itē ut ſtilo acuto ad diſcriminādos crines uterent, quo tale inſtrumētū acerbiſſimæ illius pugnæ monumētū poſteris foret. Hymenis uero nomē apud græcos ex eo defluxit, qđ Hymenæ⁹ de⁹ nuptiarū eē exiſtimat dict⁹ ἀπὸ τῆς ὑμένος, hoc ē a mēbrana, ꝗ cū ſit clauſtrū uirginitatis, in nuptiis rūpit. alii dicūt hymenæū quēdā iuuenē fuiſſe, q die nuptiarū ruina oppreſſus interiit, uñ poſtea inſtitutū, ut expiatiōis gr̄a noiaret in nuptiis. illud nobis magis placet hoc nomē ab hymenæo quodā deductū, q apud Athenas īter ſæuiſſima bella uirgīes liberauit, ꝗ ob cām nubētes eū inuocare cœperūt, tādēq; ꝗſi deū nuptiis ꝑſidentē coluere. ſunt tñ q hymenæū Veneris, & bacchi filiū fuiſſe affirmēt, cuius officiū ſit pſallere in nuptiis cātare ad thalamos & limina ſertis coronare. QVIS FLORALIA VESTIT. Quis in floralib⁹ nudas meretrices uelare nititur? Celebrant apud ueteres ludi florales cū oī laſciuia, & ꝑter uerboꝝ licētiā nudabāt flagitante populo meretrices, ꝗ minarū functæ officio ī cōſpectu multitudinis ad ſatietatē uſq; ī pudicis motibus detinebant. STOLATVM. Matronalē, quēadmodū ſupius diximus. IVVARE. Delectare, uoluptatē afferre. PRVRIANT. Laſciuiāt, & ꝗſi libidine ardere uideant, quēadmodū paulo ſuperius declarauimus. CASTRARE. Detrahere laſciuiā uerborū. iō āt uſus eſt hoc uocabulo, qa ſuperius dixerat, ne poſſint, ſine mentula placere. GALLO TVRPIVS EST NIHIL PRIAPO. Priapus ſola fere uirilis mēbri magnitudine cōmendat, ꝗꝑꝑ nihil turpius eſſet eo caſtrato. TVRPIVS. Deformi⁹. turpe. n. ꝓprie indecoꝝ, ac deforme ſignificat. Vir. Et turpis egeſtas. idē. ſcabiēq; ferat, turpēq; podagrā, aliqñ tñ turpe pro grādi accipit. idem. optia toruæ forma bouis cui turpe caput. fœdū & turpe qdā ita diſtingunt, ut fœdus plus ſit ꝗ turpis. Cicero. Luxuria uero cū oī ætati turpis, tū ſenectuti fœdiſſima ē, a turpis fit turpior. turpiſſim⁹ turpiter. turpius. turpiſſime. turpitudo deformitas. fœditas. obſcœnitas. turpo uerbū. cui⁹ paſſiuū eſt turpor. Cicero. Iouis arā ſanguine turpari. & ab hoc cōpoſitū deturpo, ac paſſiuū deturpor. PRIAPO. Priapus lampſacenus fuit lampſacū oppidū nobile helleſpōti, añ pityuſa dictū ſitū iuxta mare, & portū optimū hñs inter qđ & abydū alterū helleſpōti oppidū practi⁹ amnis fluit. lampſaceni, cū priapus ob uirilis mēbri magnitudinē ſolatiū mulierib⁹ afferret, ciuitate eū expulere, procedente tñ tpe ēt externis mulierib⁹ grat⁹. tādē īter numina relatus, & horroꝝ deus creditus eſt, finxerūtq; eū liberi patris & nymphæ cuiuſdā filiū eē. Heſiodus eo antiquior hunc deum nō nouit. Myleſii ſub eius noīe Priapū urbē cōdiderūt, & portū ēt eodē noīe uocauere. a lāpſacenis deinde & priapenis inſtitutū, ut aſellus Pryapo īmolaret ob eā, quā ſuperius expoſuimus cām, quāuis alii hanc potius rōnē reddaut, ꝗ cū dii oēs ad matris magnæ feſtum cōueniſſent, epuliſq; ſatiati noctē ludēdo ducerent quieuiſſe humi ueſtā affirmāt, eāq; priapū ubi ſoporatā aīaduertit inire uoluiſſe, ſed intēpeſtiuo clamore aſſelli, quo Silenus uehebat, excitatā, libidinē īſidiatoris detexiſſe, ꝑꝑ qđ lampſacenos in ultionē facinoris aſſellū priapo immolaſſe, & ut idē in poſterū fieret inſtituiſſe. eundē apud Romanos ueſtalibus ſacris in honorē pudicitiæ cōſeruatæ, panibus coronari ſolitū tradūt. huius dei ſimulachrum porrecto uirili mēbro ac nullis ueſtib⁹ tecto fingebāt. Vir. Sed ruber hortoꝝ cuſtos mēbroſior æquo. Qui tectū nullis ueſtib⁹ inguē hēt. a priapo idē poeta opus ſuū qđ de rebus laſciuis ædidit, ſi tñ is auctor fuit priapea inſcripſit. GALLO. Caſtrato, tractū a ſacerdotib⁹ cybeles, q caſtrati erāt & galli uocabant, a gallo flumine phrygiæ, cuius aquā q guſtaſſent, redebant inſani, cauſam autem cur ſacerdotes huius deæ uirilia amputarēt, hāc tradūt. Cybele deoꝝ mater atyn phrygiū puerū caſto ſibi amore deuinxerat, iuſſeratq; ut caſtitatē ſeruaret, & tēpla ſua tueret, qđ ille fide data facturū ſe ꝓmiſit. Ouidius. Ille fidē iuſſis dedit. & ſi mētiar inqt, ultima qua fallā ſit Venus illa mihi, ſed cū tādē & iuſſoꝝ, & fidei deæ oblitus eſſet, ſeſe cū ſagarytide nympha miſcuiſſet, indignata cybele furorē ei iniecit, quo maiorē in modum agitatus ꝑ iuga mōtis phrygiæ deæ ſacri, quē Dindyma uocāt, aliquādiu diſcurrēs, tādē lapideo cultro uirilia ſibi amputauit. Oui. Ille ēt ſaxo corpus laniauit acuto. lōgaq; nō mūdo puluei tracta coma ē, uoxq; fuit, merui, meritas do ſanguine pœnas. Ah pereāt ptes, ꝗ nocuere mihi, tradūt ſanguine eius porphyritē la-

pidē,cū prius cādidus eēt,purpureis maculis cōſperſum colorē mutaſſe. Papinius,ſola nitet flauis nomadū deciſa metallis purpura,ſola cauo phrygiæ quā Sinados antro ipſe cruentauit maculis lucentibus atys.alii hūc ſcribunt cū p mare phrygiū nauigaret ad gallū amnē pueniſſe,guſtatuqꝫ eius aquæ ī inſaniā uerſum,ſilice ſibi uirilia amputaſſe. ſūt & q tradant matrē deū hūc ob pulchritudinē adamaſſe,& cū pellice dephēſum exectis uirilibus reddidiſſe.hic igitur inſtitutū ē,ut eius deæ ſacerdotes caſtrarent.Iuuena.Semiuir obſœno facies reuerenda minori. mollia q rapta ſecuit genitalia teſta.Ouidiꝰ. Molleſqꝫ miniſtri cædūt iactatis uilia membra comis. fuit & alius Atys Crœſi lydoꝝ regis filiꝰnatu maior,q nulla arte cuſtodiri potuit,qn ferro,quēadmodū ei ꝑdictū fuerat,necaret.itē alius huius frater,q̄ cū lōgo tpe eliguis fuiſſet,tandem timore paternæ cædis uocalis redditus ī hæc uerba repēte,ꝓrupit.o hō ne Crœſum interfice. a gallis fit gallo uerbū,qđ ſignificat inſanio,quēadmodū a bacchus baccho,a quo debacchor.Varro.Et deā gallātes uario retinebāt ſtudio,& glaber ſecūdū quoſdā,q̄ſi gallaber,q ſine pilis eſt,qđ galli īberbes,ac minime piloſi ſint,nos a græco potiꝰ hoc uocabulū deductū exiſtimamꝰ,nā græci γλάφυρον delicatū dicūt,a glaber fit glabellus diminutiuū,&glabrio,quod ſignificat delicatū,& ſine pilis.gallulo uero ueteres uſurparūt ꝓ eo,qđ ē pubeo . & gallulaſco ꝓ pubeſco,qđ pubeſcētes uocē grādiorē ad galli gallinacei ſimilitudinē faciāt.Neui.Cuius uox gallulaſcit,cuiꝰ ramus roboraſcit.gallus gallinaceus notus uulgo ē,nocturnus uigil,quē excitādis ī opa mortalibus,rūpēdoqꝫ ſōno genuiſſe,ꝓuidētia uꝛ.norūt ſydera & ternas īterdiu horas cātu diſtingunt,cū ſole eūt cubitum quartaqꝫ caſtrēſi uigilia ad curas,ac laborē reuocāt.uñ galliciniū ea ps noctis appellata.diē deīde uenīētē ſimili cātu denūciāt,cātu plauſum alarum addūt,īperāt ſuo gñi,q̄ gallinæ appellanꝛ a qbꝰ ipē gallinaceus dr̄,& regnū ī q̄cūqꝫ domo ſint, exercēt.dimicatiōe hoc cōſequūꝛ pp id īgenita cruribꝰ ſuis tela ītelligētes.q palmā conſecuti ſunt ſtatim ueluti triūphātes canūt,ſeqꝫ pricipes teſtanꝛ,uicti obmuteſcētes ſe occultāt,ægreqꝫ ſeruitiū patiunꝛ.gradiunꝛ ardua ceruice criſtis celſa cœlum qđ nulla alia uolucris facit crebro aſpiciētes,caudā quoqꝫ falcatā erigētes ī ſublime.itaqꝫ terrori ēt ſunt leonibꝰ. ꝑpoſteri eoꝝ ac ueſptini cātus oſtētū facere dn̄r.Nāqꝫ totis noctibꝰ canēdo boetiis nobilē illam ad uerſus lacedæmonios ꝑſagiueꝛ uictoriā.hoc iō īterꝑtati ſūt augures,ꝙ auis illa uicta ſilere ſolet,canere ſi uiciſſet,deſinūt canere caſtrati,ꝙ duobꝰmodis apud ueteres fiebat lūbis aduſtis candēte ferro, aut imis calcaribꝰ, q̄ cum ignea ui cōſumpta ſunt facta ulcera ut cōſaneſcāt,figulari creta illiniunꝛ.nūc ēt teſtes auellūꝛ,qđ fit libidinis abolēdæ cā ut magis pigueſcāt.capi uocanꝛ. cū merito galli a ſimilitudīe ſacerdotū matris deū dici poſſe uidereꝛ,itaqꝫ gallos acōtrario ſenſu appellatos qdā exiſtimāt.Marti.Ne nimis exhauſto macreſceret īguine gallus dimiſit teſtes,nūc mihi gallus erit.idē ſuccūbit ſterili fruſtra gallia marito.hāc mr̄is Cybeles eē dicebat auē.ꝑgami oibꝰ ānis ſpectaculū galloꝝ ædi ſollebat ceu gladiatoꝝ īueniꝛ ī aīalibꝰ.M.Lepido &.Qu. Catullo cōſulibꝰ ī ariminēſi agro locutū gallinaceū fuiſſe.ī gallinis uero illud mirādū,qđ ædito ouo excutiūt ſeſe,&circūactæ purificāt aut feſtuca aliq̄ ſeſe &oua luſtrāt,a gallus gallina,gallinacinū,gallipes,de qbꝰ ſupiꝰ diximꝰ deducūꝛ.gallinarū īteſtīa & q̄ cū iis coq̄bāꝛ gigeria antiq̄ uocabāt.Luci.Gigeria ſunt ſine aleo,his ueſcamur alacriter,gallinæ pipare dn̄r, dū naturalē uocē emittūt,ſicut glutire,ſiue glocitare dū oua emiſerūt.Varro.Mugit bos,ouis balat, eq hiniūt,gallina pipat.pipatio oſcoꝝ lingua uox plorātis appellaꝛ.pipulū ueteres ꝓ cōuitio poſuere.Plau.Ita me bñ amet lauerna,te iā niſi reddi mihi uaſa iubes,pipulo hic differā añ ædes. pip barbara uox ē nomē arboris iunipo ſimilis.gigniꝛ ī frōte caucaſi ſolibꝰoppoſita,ſemē eius a iunipo diſtat paruis ſiliqs,q̄les ſunt paſſiloꝝ quos & phaſilos,& paſeolos,& phaſeolos dicimus, uulgo notū legumē,hoc ē exiles & teretes.hæ priuſq̄ dehiſcāt decerptæ,& ſole toſtæ faciunt, qđ uocaꝛ pip lōgū,paulatī uero dehiſcētes p maturitatē oñdūt cādidū pip,qđ deīde toſtū ſolibus coloꝛ,rugiſqꝫ mutaꝛ.carbūculaꝛ aliqñ ītēperie cœli,fiūtqꝫ ſeia caſſa & ī ania brecmaſſin id uocāt,ꝙ indorū lingua ſignificat abortū.nō ē piperis radix,ut q̄dā putauere quā aliq gingiuerim,alii gigiberi uocāt,q̄q̄ ſimili ſit ſapore.id.n.ī arabia,atqꝫ troglodytica in uillis naſciꝛ puæ herbæ radice cādida,cōdiꝛ ſaccaro,quē uiridē gingiberi uocāt ſtomacho mirifice utilē.eſt ēt ī īdia pipis granis fere ſimile,qđ uocaꝛ Garylophyllō grādius fragiliuſqꝫ.tradūt ī īdico luco gigni,aduehiꝛ odoris gr̄a.uariis ēt cōdimētis miſceꝛ.fert ēt genus ſpiæ pipis ſimilitudinē præcipua amaritudine.e radice eiꝰ ī aq̄ cū ſemine excepta fit medicamētū qđ uocaꝛ lyciū.ea ſpina & ī pelio mōte naſciꝛ,q̄ adulterat medicamētū.eā ſpinā græci pixacāthū chironiū uocāt. a pipere piperatū uinū dr̄,qđ pipere & melle cōdiꝛ.Itē piperites herba q̄ & ſiliquaſtrū uocaꝛ, caule rubro,& lōgo dēſis geniculis.foliis lauri.ſemine albo tenui,guſtu piperis,utilis gingiuis.dētibꝰ oris ſuauitate ructibꝰ.ſuccus eius cōtra morbos cōmitiales bibiꝛ.galli ēt populi ſunt galliarū, eſt āt gallia altera ciſalpina,altera trāſalpina.ciſalpina,quæ ab uſu togæ togata gallia dicitur,ī tranſpadanā.& ciſpadanā diuiditur.tranſalpina quæ uno noīe comata uocata in tria populorum genera ſecaꝛ,amnibus maxime diſtincta,a ſcalde ad ſequanā belgica,a q̄ belgi.ab eo ad

garrunnā

garrūnā celtica, a qua celte, & qui finitimis iis hiſpani ſunt celtiberi. Eadē etiā lugdunēſis a lugduno inſigni oppido. inde ad pyrenei mōtis excurſum Aqtania, quæ ante Aremotica dicebať. a q̄ aqtani. & aqtanica regio. A gallus gallicus deduciť. uñ arma gallica. & gallicū ſinum & gallicos mores dicimus. itē gallicanꝰ uñ gallicanæ ueſtes. & Galatia regio Aſiæ minoris cōtermina Phrygiæ, quā olim galli ex Europa uenientes habitarunt. a qua galatæ appellati. hæc & gallogræcia dr̄. a qua gallogræci. nā cū a rege Bithiniæ galli ſimul ac græci ī auxiliū uocati ueniſſent partē regni tenuerūt. & a græcis. galliſqꝫ gallogræci ſunt dicti. itē Callaici, ſiue calleci hiſpāiæ populi gallis finitimi dicti, q̄ſi gallaici. Marti. Nec quæ callaico linūť auro. Gallos a cādore appellatos nōnulli exiſtimāt, q̄ſi lacteos. Gala. n. græci lac noiant. Galla fœminino genere qd ſit, ſupiꝰ diximꝰ. Gallā bibere, ac rugas cōducere uētri cum ait Lucilliꝰ, Præmonet parſimonia eē utēdū, neqꝫ gulæ īdulgēdū, uētrēqꝫ coarctādū. Galeola, uas ē ſinuoſum. ſed hoc a galeæ ſimilitudine potiꝰ dr̄. Galea munimētū capitis ē, e corio quōdā fieri ſolita, nūc e ferro fit. a qua galeati milites dicunť, q galeis armati ſunt. itē galerus, qd & neutro genere galerū dr̄ opimētū capitis. Statius. Et tēperat aſtra galero. idē. Nec arcadii bñ ꝓtegit umbra galeri. Ab hoc galerita auis, de qua ſupiꝰ diximus. Galeſus fluuius ē in agro tarentino. Martialis albi, qui ſuperas oues galeſi. Galilea pars eſt iudææ, quæ Syriæ arabiæ, atqꝫ ægypto coniungitur.

AD LVCANVM ET TVLLVM. EPIG. LXV.

s ILVCANAE TIBI. Incredibilē beniuolētiā, ac pietatē Lucani, & Tulli fratrū exponit, quoꝝ uterqꝫ pro altero mori uoluiſſet, ut alter uiueret. DARENTVR FATA. Subaudi talia. LACONES LAEDAEI. Caſtor & pollux lacedæmonii. Lædæ, ut ſuperius diximꝰ filii, qbꝰ in fatis erat, ut uno moriente alter uiueret. NOBILIS. Digna excellēs. RIXA. Cōtentio, de qua ſuperius diximus.

IN BASSAM. EPIG. LXVI.

u ENTRIS ONVS. Baſſæ luxuriā execrať, qd aureis uaſis cibi, & potꝰ excrementa colligeret. EXCIPIS. Colligis. MISERO AVRO. Miſerabili uaſe aureo. Miſerū enim ſiue miſerabile uideť, qd tā nobile metallū tā fœdæ rei ſeruiat. Scribit Meſſalla Antonium triūuirum aureis uaſis uſum fuiſſe in oibus obſcœnis operibus, etiā in Cleopatræ pudendis menſibus colligendis, in quo certe cōtumeliam naturæ, uilitatem auro fecit. Mirū e quāta caritate, in quantam luxuriā aurū uenerit. Sūmæ olim licētiæ fuiſſe putabať poculo aureo puluino ſubdito Philippū regem dormire ſolitum. At Nero Pōpei theatrum operuit auro in unum diem, quo Tiridati regi Armeniæ oſtēdit. Statuam ex auro ſolidā ſibi poſuit Gorgias leontinus in delphico templo ſeptuageſima circiter olympiade, ex quo facere coniecturā licet quātus eſſet eo tēpore quæſtus eorū, qui artē oratoriam docebāt. Aurū oium metallorū pretioſiſſimū putať, nō colore, qui in argento clarior eſt. & lōgius fulget. nō pōdere, aut facilitate materiæ, cū in utroqꝫ cedat plūbo. ſed qa ſolū ex oibus metallis igne nō deperit, immo quo ſæpius ardet, fit perfectius. Vnde obrizum uocāt aurū, qd ſæpenumero igne candefactum, & exuſtum eſt. ideoqꝫ puriſſimū. Eſt & altera cauſa pretii, quod uſu non deteriť, cū ex argento. ære. plūbo. ducātur lineæ, manuſqꝫ decidēte eorum materia ſordeſcāt. Duciť præterea in tenuiſſimas bratteas q̄ternū utrinqꝫ digitoꝝ cōtra ſalis & aceti oium reꝝ domitores ſuccos reſiſtit. netur ac texiť lanæ mō. Poſtremo nō rubigo ulla. nō erugo. nō aliud ex ipſo īceſſit qd minuat bonitatē. īueniť in fluminibꝰ, q̄ ob hoc aurifera dicūť. Tago hiſpaniæ. Pado italiæ. hebro thraciæ. Pactolo aſiæ. Gāge īdiæ. Multis ꝑterea mōtibꝰ, ac locis aliis. Tradiť apud Scythas a formicis, ac gryphibꝰ erui, de qbꝰ ſupiꝰ diſſeruimꝰ. a Gryphe gryphi dicunť, q naſum recuruū hñt, a roſtri eiꝰ auis ſimilitudine. Aurū q q̄rūt añ oia ſegullū tollūt, ita uocať indiciū, qd puteis fodiť canaliciū appellať, qd uenaꝝ canales per ſaxa uagātur, huc atqꝫ illuc, & p latera puteoꝝ. Catini ad purgādū aurū fiūt ex taſconio, hæc eſt terra alba ſimilis argillæ, neqꝫ enim alia afflatū. ignēqꝫ. & ardētē materiā tolerat. Quod uero cuniculis p magna ſpatia actis extrahiť, ad lucernaꝝ lumina maiore piculo q̄riť. Arrugias eiuſmodi cuniculos uocant. Aurū arrugia q̄ſitū nō coqtur, ſed ſtatim ſuū eſt. Aquas e iugis mōtiū ad lauādū aurū ductas. a corriuatiōe corrugos uocāt. Vlex uocať frutex roris marini ſimilis. aſp aurū retinēs, hic ſiccatꝰ uriť, & cinis eius lauať, ſubtracto ceſpite herboſo, ut ſidat auꝝ. Vicena milia pōdo ad hūc modū annis ſingulis Aſturiā, atqꝫ Galatiā & Luſitaniā quōdam ꝑſtaſſe ꝓdiderūt. Oī auro ineſt argētū uario pōdere alibi dena. alibi nona. alibi octaua parte. Vbicūqꝫ qnta argēti portio ē, electrū uocať. Fit & cura electrū argēto addito. Electri natura ē ad lucernaꝝ lumīa clariꝰ argēto ſplēdere. Venena ēt qd eſt natiuū, deꝑhēdit gemina ratione. Nā & diſcurrūt in calicibꝰ arquus cœleſtibꝰ ſimiles, & igneū ſtridorē ædūt. Propter hoc magna auctoritas electro apud ueteres fuit Homero teſte, q Menelai regiā auro electro. argēto. ebore. fulgere tradit. Mineruæ tēplū hūit lindos īſula rhodioꝝ, ī quo Helena ſacrauit calicē ex electro māmæ ſuæ mēſura. Auꝝ græce χρυσὸσ dr̄. a quo chryſocolla appellať humor per uenā auri dfluēs craſſeſcēte limo rigoribꝰ hibernis uſqꝫ ī duritiā pumicis. īueniť ēt ī ærariis, & argētariis, & plūbariis metallis. Fit & cura multū īfra naturalē

natiuã uuã uocãt. O ẽs q̃si lanæ tigunť. illa herba, quã luteã appellãt. nisi capiat colorẽ, adduntur scitanũ, & turbystũ, ita uocãt medicamẽta sorbere cogẽtia. Sic pingiť, ut pingat. Cũ tincta est. orobitin pictores uocãt, q̃ nõ ẽ tincta. acesis a medicis uocať. Aurifices quoq; sibi chrysocollã uẽdicãt a glutinãdo auro. & ĩde ei nomẽ ĩpositũ putãt. Temperať cypria erugine. & pueri ĩpubis urina addito nitro, teriť ĩ æreis mortariis. Santernã uocãt nr̃i. ita auꝝ ferrumiať. item a chrysos chrysocome deduciť, qđ nos auricomã dicere possum⁹. & chrysolithus. chrysopassus chrysoberillus. chrysopteros. chrysolãpis, de qb⁹ supi⁹ diximⁿ⁹. & Chryses, ꝓpriũ nomẽ sacerdotis apud Homeꝝ. a quo filia ei⁹ Chryseis uocitata ẽ. & Chrysoptemis filia Agamẽnonis. & Clytẽnestræ. & Chrysostomus. & Chrysogonus, quoꝝ illud os aureũ, hoc aureus fœtus interp̃tari põt. BIBIS. potas. hauris. qđ non mõ de aĩalib⁹ dr̃, q̃ haustũ hñt, sed ẽt de ĩaĩatis, quæ carẽt haustu. Vir. Bibit hasta cruorẽ. uñ bibula papyrus dr̃, quæ haurit atramẽtũ. nã a bibo bibul⁹ deduciť, qđ & uiri cognomẽtũ fuit. & bibax. sicut ab edo edax, q̃ multũ bibit. ab eo bibacitas. bibaculus. bibacior. bibacissimus. & cõposita ebibo, qđ ẽ totũ haurio. & imbibo, haurio, qđ etiã ad mẽtẽ referť. Aureli⁹. Vt poeta optim⁹ maximus teneris ĩbibit⁹ annis nõ facile memoria laberet. VITRO. poculo uitreo. Vitrũ nota materia ẽ. a quo uitreũ, qđ ex uitro ẽ. & interdũ pro fragili. interdum pro lucido poniť. item uitrosum, qđ uitro abũdat, uel uitrũ habet. ut uitrosa regio. uitrosa harena. Vitrũ principio hoc mõ reptũ fuisse ꝓdiderunt. Pars est Syriæ, q̃ Phœnice uocať finitima iudææ ĩtra mõtis Carmeli radices. paludẽ hñs, quæ uocať cãdebea. Ex ea nasciť belus amnis qnq; miliũ passuũ spatio in mare ꝓfluẽs iuxta Ptolemaidẽ qngẽtoꝝ passuũ est littoris spatiũ, ubi harenæ mari uolutatæ, ac reiectæ cogũť. Appulsa quõdã ad eũ locũ naue mercatoꝝ nitri, cũ sparsi per littus, hoĩes epulas pararẽt, nec esset ad tollẽdas cortinas occasio lapidũ, glebas nitri e naue subdiderũt, q̃b⁹ accẽsis ꝑmixta harena littoris, trãslucẽtes nobilissimi liquoris riui fluxere, & hæc origo uitri fuit. Mox magnetẽ quoq; addere hoĩum ĩgenia cœperũt. qm̃ liquorẽ in se uitri. ut ferrũ trahit, tũ aliæ quoq; artes inuentæ. Multa & uaria ex uitro opa fiũt. fundiť. tingiturq;. & aliud flãdo figurať. aliud torno teriť. aliud metalli mõ cœlať. Sidon quõdã hmõi opib⁹ nobilis fuit. nũc italia excellit. ꝑsertimq; Venetiæ. Sub Tyberio pricipe ĩuẽtũ uitri tẽperamẽtũ fuisse nõnulli ꝓdiderũt, qđ flexibile fiebat. Sed totã eã officinã fuisse extinctã, ne argẽti, atq; auri metalla uilescerẽt. id uerũ ne fuerit incertũ habeo, uitro nũc nobiliores ꝓ poculis utũť, ad crystalli similitudinẽ purefacto. itẽ uariis tincto colorib⁹ q̃le apud ueteres quoq; in usu quõdã fuisse perhibeť. illud certe cõstat Neronis tẽporibus tantã in eo laborãdo artẽ fuisse, ut duo pexigui calices sex milib⁹ sestertiũ uenierit. Vitrũ græci ὕαλον uocant, hoc est Hyalũ, qua uoce ẽt latini utunť, Virg. Milesia uellera Nymphæ Carpebant Hyali saturo fucata colore, hoc est colore uitri qui naturaliter uiridis est. Ab hyalus fit Hyalinus, hoc ẽ uitreus, & Hyalurgus uitrarius. CARIVS. Maiori pretio. Carũ enim dr̃ ꝓprie qđ uili cõtrariũ est, unde caritas pro penuria accipiť. Quidã tamen sic caritatẽ a penuria separant, ut caritas ꝓpria sit annonæ, Penuria aũt cæterarũ reꝝ, ut uini. olei. mellis. & huiusmodi, Verũtamẽ caritas pro eo accipiť. deriuať aũt a careo, qđ significat nõ habeo. deficio. a quo caro, qđ aĩa careat, ut supius diximus. & cassum. inane. uacuũ. quasi oĩ re carens. Luca. Cassa fraude parat. Plau. Virginẽ habeo grandẽ. dote cassam, atq; illocabilẽ. Vñ fit incassum, qđ significat frustra. & casses. i. retia ꝙ uacuas habent maculas. unde & a raritate retia dicunť. Ab hoc uero per diminutionẽ fit cassiculum, quod significat reticulum. & cassis galea, ꝙ uacua sit ad caput recipiendũ. Veteres cassidam dixere. & Cassius nomen ꝓprium. a quo uia ab ipso strata cassia appellata. item a careo caries, hoc est uetustas, uel putredo, ꝙ iam uigore careat, a quo cariosus uetustus. putrescens. Neuius. Nemo illa uiuit carie cariosior. Charus etiam aliquando pro grato accipitur. & tũc deduciť a græco χάρις, quod significat gratiã. uñ charitas, quæ ita ab amore differt. ꝙ amor genus est. charitas species. illud ad omnia pertinet, hoc tm̃ ad homĩes. & quidẽ pro dignitate, ac qualitate personarũ. maior enim charitas debeť parentib⁹. ꝓxima liberis, & deinceps reliquis.

AD FIDENTIVM. EPIGRAMMA. LXVII.

q VEM RECITAS. Facete rursus Fidentinũ irridet, qui epigrãmata Martialis, quasi a se ædita recitabat. Libellus inquit quem recitas, meus est. sed cum ob ignorantiam male, hoc est inepte & barbare recitas, tuus esse incipit.

AD DECIANVM. EPIG. LXVIII.

s IQVIS ERIT. Laudat Decianum, & ex ꝑsona eius cæteros doctrina ac uirtute ꝑstãtes. PRISCA FIDES. Credulitas priscaꝝ rerũ. AVOS. Maiores nr̃os. etenĩ tã p̃res q̃ auos. aliqñ pro maiorib⁹ ponim⁹, ut supi⁹ dixim⁹. Proprie tñ au⁹ ẽ p̃ris, uel matris p̃r. cuius relatiuũ est nepos, hoc ẽ ex filio, uel filia natus. Deduciturq; a græco uocabulo qđ apud eos πάππος qbusdã lr̃is ĩmutatis. a quo pappous auitus deduciť, & papæ dicti sunt sacerdotes. quoniã admodũ presbyteri quoq;, hoc est seniores appellanť. Hĩc papæ ĩteriectio admirãtis. & papeus apud scythas iupiter appellať, uel (ut alii uolunt) ab alia græca uoce παῦσαι

qđ magnũ significat, q̃si auus sit magnꝰ pr̃. Sũt ẽt q putãt âuũ dictũ eẽ. qa ad duos attĩeat, q̃si ad duũ, uel qa ad patrẽ sit additꝰ. Ab auus fit fœmininũ auia, pr̃is uel mr̃is mr̃. & auũculus fr̃ mr̃is, qđ æque tertiꝰ a nobis sicut auus sit. uel ꝙ aui locũ teneat, & ꝓximitate tueat́ sororis filios, quẽ admodũ fr̃ pr̃is. a pr̃e patruus appellat́, ꝙ sit q̃si alter pr̃. uñ & ipsi fratrum ac soroꝝ filii nepotes ex fr̃e. & nepotes ex sorore appellant́. & auitꝰ, qđ ad auũ attinet. uñ pr̃nos, atq; auitos mores dicimus pro eo, qđ ẽ pr̃is & aui. & ꝓauus, hoc ẽ aui pr̃ni, uel mr̃ni pr̃. itẽ auiæ pr̃næ uel mr̃næ pr̃. cuiꝰ relatiuũ ẽ ꝓnepos. a quo fœmininũ ꝓneptis. sicut a nepos neptis. & a ꝓauo fœmininũ ꝓauia. & abauus ꝓaui pr̃ni, uel mr̃ni pr̃. itẽ ꝓauiæ pr̃næ, uel mr̃næ pr̃. a quo abauia. relatiuũq; eiꝰ abnepos. a quo abneptis. & attauꝰ abaui, uel abauiæ pr̃ dictꝰ q̃si tertiꝰ pr̃. a quo tritauia. & relatiuũ trinepos. a quo trieptis. Nepotẽ aũt (ut supiꝰ diximꝰ) dictũ putãt, qđ natꝰ pꝰ sit pr̃i q̃ filiꝰ. Põimꝰq; aliqñ nepotes pro posteris. Vir. Forte recẽsebat numerũ, carosq; nepotes, hoc ẽ posteros, ac descẽdẽtes. itẽ pro luxuriosæ uitæ hoibꝰ, ꝙ nõ aliter iis rei suæ familiaris cura sit, q̃ iis, q̃bus pr̃ & auus uiuũt. uñ nepotare luxuriare ẽ. & nepotatꝰ uitæ luxuries. & neptus ĩpurus. Nepa uero. uel more græco nepes aphroꝝ ligua scorpiũ significat. Plau. Dabo me ad parietẽ imitabor nepã. Cice. Serpe anguiculos. natare anaticulas. uolare merulas. cornibꝰ uti uideas boues. nepas aculeis. suá deniq; cuiq; naturã eẽ ad uiuẽdũ ducẽ. QVALES PRISCA FIDES. Sẽsus ẽ, quales amicos prisca fides. & fama nouit fuisse maiores nr̃os. utputa Orestẽ & Pyladẽ, q tãta inter se beniuolẽtia cõiũcti fuere, ut Orestẽ etiã in furorẽ uersum Pylades nõ deseruerit. Oui. Astitit insano iuuenis Phocẽsis Oresti. idẽ. Nõ ita uixerũt Strophio, atq; Agamẽnone nati. Sed de his inferius latiꝰ differemus. MADIDVS. infectus. & utrũq; tã in bonã q̃ in malã ptẽ accipit́. infectũ enĩ luto dicimꝰ. ĩfectũ purpura. ĩfectũ uitiis. infectũ bonis artibꝰ. itẽ madidũ luto. madidũ purpura. madidũ uitiis. madidũ bonis artibꝰ. Ab hoc fit mador, hoc ẽ infusio. humiditas. Salustiꝰ. Quasi par in oppido festinatio, & ingẽs terror erat, ne ex latere noua monumẽta madore infirmarent́. Nã oĩa ædificia oppidi stagnabãt redũdãtibꝰ cloacis aduerso æstu maris. & fit madeo uerbũ, qđ significat infectus sum. plenus sum. a quo madesco, hoc est inficior. humesco. & madefacio inficio. & madefio ĩficior. & madulsa hebrius, qđ satis uino madidꝰ sit. ARTIBVS CECROPIAE ET LATIAE MINERVAE. Artibꝰ græcæ & latinæ liguæ. Mineruã. n. quæ disciplinarũ dea est, aliqñ pro lingua, aliqñ pro disciplina ponimꝰ. unde extat illud ꝓuerbium crassa Minerua, hoc est rudi lingua. nã crassum mõ pingue significat. mõ grossum. a quo grassitudo. grosities. & grassesco mõ pinguesco. mõ grossior fio. interdũ ẽt hebes, ac stultũ. Varro. Senibus crassis homuli nõ uidimus qd fiat. VERA SIMPLICITATE. non ficta, hoc est sine malitia. sine dolo. quã alibi prudẽtẽ simplicitatẽ appellat. Simplices. n. hoies dicunt́. boni ingenii. apti. non uersuti. fallaces. malitiosi. callidi. ueteratores. uafri. q̃si sine flexu & aliq̃ plicatione. RECTI. Perfecti officii. de quo supiꝰ diximus. IMITATOR. imitari est mores aut aliam rem ab aliquo gestã effingere, qđ a græco deducit́ μιμεῖσθαι. uñ mimi, hoc ẽ imitatores dñr histriones, qđ hoĩum gestus in scæna effingerent. qđ si fœminæ sint, mimæ dñr. ab imitor fit imitator. imitatrix. imitatio. HONESTI. in quo cauet́, ne qd indecore. effœminate. libidinose turpiter fiat. ET NIHIL ARCANO QVI ROGET ORE DEOS. Qui nihil optet, aut ꝑcet́ a diis, nisi honestũ & sanctũ, hoc ẽ, q oĩ ex parte absolutꝰ sit. rogant́. n. palã dii, cum honesta petunt́. Arcanæ uero fiũt ꝑces, cũ poscimꝰ aliqd turpe. Sene. Tũ scio te ab oibꝰ cupiditatibꝰ absolutũ cũ eo pueneris, ut nihil deũ roges, nisi ꝙ possis rogare palã. nũc. n. q̃ta demẽtia est. Turpissima uota diis ĩsusurrãt. Siqs admouerit aurẽ cõticescũt, & qđ scire hoĩes nolẽt, deo narrãt. Itaq; sic uiue cũ hoibꝰ, tanq̃ deꝰ uideat, sic loq̃re cũ deo, tanq̃ hoĩes audiãt. SVBNIXVS. suffultus. firmatus. Niti. n. aliqñ conari est. Virg. Post ualido nitens sub pondere faginus axis increpat. Hinc adnitor. & enitor deducũtur eiusdẽ cũ suo simplici significationis. Aliqñ tñ adnitor est nitendo adhæreo. & enitor, cũ conamine quodam absoluor. Vnde enixæ dicuntur mulieres, quæ partus labore leuatæ sunt. item quæ nitendo peperunt. Dicere etiã possumus enixas, nõ in partu solũ, sed etiã quocũq; labore exercitas. Vir. Stirpis Achilleæ fastꝰ, iuuenẽq; supbũ Seruitio Enixæ tulimus. a quo fit aduerbiũ enixe, qd & enixũ dicit́. Cic. Ego illos malos & audaces semp enixũ cõtra fortunas, atq; honores huiꝰ ordinis oĩa fecisse sentio. Aliqñ niti est firmari. Var. ille. n. naturæ dotibꝰ nitit́. Vir. ille uides pura iuuenis q nitit́ hasta. idẽ. Pressit humi nitẽs. ab hoc fit subnixus, de quo agimꝰ, hoc ẽ firmatꝰ. Ceci. Et latini subnixi aĩo ex uictoria inerti cõsiliũ ineũt. nõnũq̃ niti pro uolare usurpat́. idẽ. Hic primũ pribꝰ nitẽs Cylleniꝰ alis constitit. itẽ a nitor qñ conor significat, fit obnitor, qđ est cõtra conor. a quo obnixe, qđ ægre, & cũ labore significat. & innitor, qđ significat incũbo. Var. Tãdẽq; hastæ innixus occubuit. & cõnitor, qđ ẽ simul nitor. Plau. Cõnixiq; eã eripuerũt a ꝑdonibꝰ. Nixus q̃rtæ declinationis pro ptu accipit́. Vir. Haud fœtus nixibꝰ ædũt. Nixidi appellabant́, quos putabãt ꝑsidere pariẽtiũ nixibus. Nixurire uero usurpabãt ueteres pro eo, qđ est niti uelle. Nigidius. Nixurit, qui niti uult, & in conatu sæpius aliqua re ppellit́. ROBORE MAGNAE MENTIS. Præstantia, & uiribꝰ

magni ingenii. DISPEREAM. Moriar. Est autem modus affirmãdi cũ asseueratione. aut eni iurãdo hoc facim⁹, ut mehercule ita est. Medius fidius ita est, aut execrãdo. ut moriar, nisi ita ẽ. peream nisi ita est. Est autem alius modus, cum dicimus, mentior nisi ita est. item cũ aliqd nobis carum in testimonium adducimus, ut testor amorẽ nostrũ. testor tuũ lepidissimum caput. Veꝝ hoc qdẽ iusiurãdũ uideri aliqb⁹ posset.

IN INVIDVM. EPIG. LXIX.

q VI DVCIS VVLTVS. in inuidũ scribit, q legẽs epigrãmata Martialis contrahebat frõtẽ, qđ ẽ tristitiæ signũ. iprecať aũt ei id, qđ oium miserrimũ ẽ, ut oib⁹ inuideat. nemo ei. LIVIDE. inuide. Liuidus ꝑprie significat eũ, q ex ꝑcussu carnẽ nigrã hẽt fluxione cruoris ad eũ locũ, q ꝑcussus ẽ. Ply. Tapsiæ succus sugillatis, ac liuidis ꝓdest. hic liuidus pro nigro accipiť. Vir. Quidue petũt aĩæ, uel quo discrimine ripas, Hæ linquũt, illæ remis uada liuida uerrũt. Q m̃ uero q ĩuidiæ morbo laborãt, extẽdẽtes se dolore, hũc colorẽ cõtrahũt. liuidus frequenter pro inuido accipiť. Martia. Oib⁹ inuideas liuide, nemo tibi. sic liuor modo maculã ĩ corpe ex ꝑcussu factã significat. Ply. Nã utriusq; succus inciso ꝑ messes caule liuori medeť. interdũ nigrorẽ. Varro. Sic paulatim liuor in candorẽ uertiť. & oĩs macies e corpore abscedit. interdũ inuidiã. Lucan⁹. liuor edax tibi cũcta negat. Ab hoc fit liueo uerbum. a quo liuesco, qđ modo significat ater sum. Varro. Cuius facies nocturnis grassationibus liuet. modo inuideo. Põpo. Malignus homo, & fortunis alioꝝ semper liuens. DVCIS. Cõtrahis, siue auertis, de quo superius diximus.

IN CECILIVM. EPIG. LXX.

u RBANVS TIBI CECILI VIDERIS. Ceciliũ carpit, & ex ꝑsona ei⁹ cæteros, q cũ sint ineptissimi scurræ urbanitatis gloriã aucupari nituntť. VRBANVS. lepidus. facet⁹. VERNA. scurra. Vernæ, ut supi⁹ dixim⁹, serui sunt domi nati, quoꝝ ꝓpria ẽ scurrilitas, hoc est ĩpudens q̃dã & stolida dicacitas. hinc uerna. & uernaculus accipiť pro eo qui ĩproba & seruili dicacitate utiť. Martia. Vernaculoꝝ dicta, sordidũ dẽtẽ. Tibul. Cõsuescet amãtis ĩprob⁹ in dominæ ludere uerna sinu. Propterea uernilit⁹ a ueterib⁹ pro adulatore usurpať, qđ hæc uiuẽdi ars uernaꝝ ꝓpria sit. Ceci. Credo nimis tandẽ hic sit uernilit⁹. Ob hãc cãm Manlius ille, qui qđ pecuniã ab oib⁹ ineptis sermonib⁹ aucupareť, dict⁹ ẽ pãtolabus, quasi παντολαβῶν, hoc est oĩa sumens, uerna appellat⁹ est, ꝓpter scurrilitatẽ plurib⁹ notus. scurrã a seq̃ndo dictũ putãt, ꝙ diuitũ domos sequať. Est aũt scurra, q risum ab audiẽtib⁹ captat, nõ salua dignitate ꝑsonæ. a quo scurrile dr̃, qđ ẽ ridiculũ cũ turpitudĩe. Ci. Vitãdũ ẽ oratori utrũq;, ne aut scurrilis locus sit, aut nimi⁹. & scurrilitas, turpis & ꝓcax dicacitas. & scurriliter aduerbiũ, hoc ẽ ꝓcaciter. Ci. Q ĩn freq̃ntissime usus ẽ iocis, & nocẽtissimos sæpe hoc dicẽdi genere tutatus ẽ. Scurra ab inimicis suis ẽ dict⁹, qđ ĩ oratione ẽt sua Vatini⁹ posuit, sed nõ tales fuerũt ioci Ciceronis, de qb⁹ dici posset, qđ nõ saluo grauitatis, pudorisq; respectu caderẽt in scurrã, uerum graues fuerũt, atq; modesti, q̃le dictũ illud ĩ geneꝝ suũ, q cũ exigui corpis hõ eẽt, lõgũq; gladium accinctũ hẽret. qs inqt geneꝝ meũ ad gladiũ alligauit? itẽ cũ apud Damasippũ cœnaret, & ille mediocri uino apposito diceret, bibite falernũ hoc annoꝝ q̃draginta ẽ, Bñ inqt ætatẽ fert, q̃si diceret nõ uideť antiquũ, & cũ in ea ꝓuincia, quã. Q. Cicero. frater ei⁹ rexerat. imaginẽ ei⁹ clypeatã uidisset ĩgẽtib⁹ lineamẽtis usq; ad pect⁹ ex more pictã. erat aũt Quint⁹ ipse staturæ ꝑuæ. Fr̃ me⁹ inqt dimidi⁹, maior ẽ q̃ tot⁹. idẽ quoq; cũ Vatini⁹ consulatũ paucis diebus gessisset. Magnũ inqt ostẽtũ anno Vatinii factũ, ꝙ illo cõsule, nec bruma. nec uer, nec æstas, nec autũn⁹ fuit Quærẽti deinde Vatinio, ꝙ Cicero grauat⁹ eẽt ad se ĩfirmũ uenire, Rñdit, uolui ĩ cõsulatu tuo uenire, sed nox me cõprehẽdit, Caniniũ, qđ cõsul designat⁹ honorẽ inierat, statiq; deposuerat, ĩterrogauit qb⁹ cõsulib⁹ cõsul fuisset. deinde non destitit dicere. Vigilãtissimũ habuimus consulem Caniniũ, qui in toto cõsulatu suo somnũ nõ uidit. Cũ aliqñ ad Põpeiũ uenisset dicentibus sero eũ uenisse. rñdit, equidẽ non sero ueni. nam nihil hic paratũ uideo. & cũ donasset Põpeius trãsfugã ciuitate Romana, O bellũ hominẽ inqt, ciuitatẽ dat gallis alienã, qui nobis nostrã restituere non põt. interrogãti per risum Põpeio, ubi gener ei⁹ Dolobella esset, rñdit cum socero tuo. post uictoriã Cæsaris interrogatus cur in electiõe partis errasset, ꝑcinctura me inqt decepit, iocat⁹ in Cæsarẽ, q ita toga ꝑcingebať, ut trahẽdo laciniã uelut mollis ĩcederet, ꝓpter qđ Sylla dixisse Põpeio ferť. Caue tibi illũ pueꝝ male ꝑcinctũ, & cũ Laberi⁹ iuxta eum in theatro sedẽtẽ trãsiret sedile q̃rẽs, recepissẽ te inqt nisi anguste sederẽ, simul & illũ respuẽs. & in nouũ senatũ iocat⁹, cuius numerũ Cæsar supra fas auxerat, sed nõ impune rñdit ei Laberius. Mirũ si anguste sedes, q soles duab⁹ sellis sedere. leuitatẽ Ciceronis exprobrãs. Cũ antro qdã Laodicenus eũ salutatũ uenisset, causamq; aduẽt⁹ ab eo quæsisset, respõdissetq; Laodicenus legatũ se pro libertate patriæ ad Cæsarẽ uenisse, hoc mõ publicã seruitutẽ expressit. ἐὰν ἐπιτύχης καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πρέσβευσον, hoc ẽ si obtiueris, & ꝓ nobis ĩtercede. HOC QVOD TRANSTYBERINVS AMBVLATOR. Es. s. Vilissima hoium genera cõmemorat, solita scurriliter iocari, qb⁹ Cecilianũ cõparet. AMBVLATOR. Vilissim⁹ cerdo. Cerdones. n. dñr, qcunq; artes illiberales exercẽt, q̃st⁹ gr̃a, q græce κέρδος dr̃. uñ cercopa græci, q̃si κέρδωμα uocant, lucrari undiq; cupiẽtẽ, quẽ nr̃i luctionẽ appellãt. Ambulatores uero ꝓprie appellanť, qui urbẽ passim ꝑagrãt

uēditādo uilissimas merces,& dictis q̄busdā scurrilibꝰaucupādo emptores. hoc uocabulū ab ambulo deducit,qđ significat huc,atq; illuc eo.ab ābio,qđ ē circūeo.a quo ābulatio. & ābulacrū,qđ mō ipsā ābulationē significat.mō locū,ī quo ābulat.& īambulo ac deābulo,qđ significat spatior.uñ deābulatoriū locū.& deābulatoriā porticū dicimꝰ,p quā ābulamꝰ. & abābulo ascēdo.a quo abābulator ascēsor.& anteābulo,añ alios eo.a quo āteābulones dñr,q̄ honoris gr̄a,aliquē comitādo p̄cedūt. Sue.de Vespasiāo.Ea demū excutit magis cōuitio q̄ p̄cibꝰ uel auctoritate,dū eū idētidē p cōtumeliā anteābulonē fr̄is appellat.& obābulo,aduersus alios ambulo,& q̄si ambulāti me oppono.a quo obābulator.obābulatrix.obābulatio. Ambrōes uero gētes q̄dā gallicæ fuerūt,q̄ subita inūdatiōe maris,cū sedes suas āmisissent,rapinis & dep̄datiōnibꝰse,suosq; alē cœperūt,ex quo tractū ē,ut turpis uitæ hoīes ambrōes dicerēt.hos & cibros,teutōesq;.C.Mariꝰ d̄leuit.Ambracia urbs ē epiri iuxta Ateronē nauigabilē fluuiū sita,Pyrrhi olim regia.TRANSTYBERINVS.Romæ trās tyberim hītantes.illic.n.uiliores p̄sonæ hītarūt.Tyberis amnis ē italiæ e media fere lōgitudie apēnini aretinoꝝ finibꝰdefluēs.tenuis pricipio,nec fere nisi piscinis emissus nauigabilis. Fert p cētū qnq̄gita milia passuū non p̄cul Tiferno.Perusia.& Otriculo.Etruriā ab ambris,ac sabinis.mox ueiētē agrū a crustumio, deinde fidenate latinūq; a uaticano dirimēs.duobꝰ& qnq̄gita fluuiis auget.p̄cipuis āt Nare,& Aniene neq; minꝰtñ aqs fōtibꝰq; in urbē pductis.& iō q̄libet magnaꝝ nauiū ex italo mari capax,reꝝ in toto orbe nascētiū uector placidissimꝰ.Prio ab aq̄ꝝ colore albula dictꝰē.Deide tybris appellatus,uel a rege Thusco huiꝰnoīs iuxta eū ī bello occiso,qđ sēsisse uī Virg.cū iqt.Asp̄q; īmāi corpore tybris.a quo post itali fluuiū cognoīe Tybrī diximꝰ.amisit ueꝝ uetꝰalbula nomē. uel qꝑ ϒπὸ ὕβρεως,hoc ē iniuriæ fluuius eēt pp regē thuscoꝝ latrocinari circa eiꝰfluminis ripas ac uastare oīa solitū. Alii dicūt Syracusanos olī ī sicilia,cū Atheniēses uenissent,īgētē hostiū multitudinē cœpisse,eāq; ut cæsis mōtibꝰmunimēta ciuitati adderēt,coegisse. Tūc auctis mœnibꝰ,ēt fossā factā eē.q̄ aq̄s repleta urbē lōge munitiorē reddidit.hāc ergo fossā p hostiū pœnā atq; iniuriā factā,tybrī,q̄si τὴν ὕβριν,hoc est iniuriā,siue ignominiā uocitatā eē. Postea uero cū siculi in italiā p̄fecti eēnt,eā p̄tē,ubi nūc Roma ē,tenuisse usq; ad rutulos & Ardeā,flumēq; albulā ad similitudinē fossæ Syracusanæ,tybrī appellasse.Rursus aūt a Tyberio albāoꝝ rege ī eo submerso,p tybri dictꝰē tyberis.Oui. Albula quē tyberi mersis Tyberinꝰī undis reddidit, hybernis forte tumebat aq̄s.A tyberi fit adiectiuū tyberinꝰ.uñ a trāstyberī trāstyberinus.hinc Tyberinū eiꝰfluminis deū dicimꝰ.Vir.Vñ pr̄ tyberinꝰ,& uñ aniena fluēta. itē tyberinū piscē eiusdē fluminis nobilē dūtaxat īter duos pōtes,de quo supiꝰlatissime disseruimꝰ.Iuue. Vos anguilla manet lōge cognata colubræ,aut glacie asp̄sus maculis Tyberinꝰ,&ipsa uernula ripaꝝ pīguis torrēte cloaca.QVI PALENTINA SVLPHVRATA FRACTIS PERMVTAT VITREIS.Erat.n.ut nūc quoq; mos ē, ut uilissimæ p̄sonæ p urbē uociferādo discurrētes sulphurata uitri fragmētis pmutarēt.PERMVTAT.aliud,p alio accipit.hīc pmutatio dicta q̄ ueteres utebant anteq̄ cuderēt metalla. A mutuo ēt pmuto deducit. Mutare p̄prie trāsferre ē. Var. Facute aliquo cū oī familia mutes. Aliqñ tñ pro pmutare accipit.Lucil.Publicanꝰ uero ut Asiæ fiā scripturariꝰ.pro lucillio.id ego nolo.& uno hoc nō muto oīa.itē pro uariat.uñ mutare aīum mutare sn̄iam dicimꝰ. Aliqñ ēt pro delinq̄re usurpat.idē.Mihi q̄dē publice mutare eos,q ī parētes aliq̄d cōmittūt. A muto mutatio deriuat.& mutabile,qđ facile mutat. Vir. Variū & mutabile semp fœmina.a quo īmutabile,qđ nullo mō mouet,ac flectit.item cōmuto uel muto,uel simul muto.a quo cōmutatio,ac cōmutabile.cōmutare uerba, ē litigare,& iurgari.Teren. Nūq̄ hodie tecū cōmutatuꝝ patrē unū eē uerbū.idē.Sic tria nō cōmutabis uerba hodie inter nos,hoc est nō dabitis,atq; accipietis.i.nō iurgabitis.Etenī cōmutare uerba est pro bonis mala ingerere.& iracūdia in maledicta cōpelli.Muto aūt frequētatiuū ē huiꝰuerbi moueo, o lr̄a ī u mutata.Nam ueteres moto dicebāt.a quo motacilla auis uulgo nota,qđ semp moueat caudā.unde uulgo nō inepte codatremula dicit. Veteres.n.codā caudā dicebāt.Moueo manifestā hēt significationē.interdū tñ pro excludo accipit.Ci.At q quodā q̄si ueneno p̄ficiat, ut ueros hæredes moueat,in eoꝝ locū succedat.Ab hoc deriuat mobilis,q̄ facile mouet.a quo mobilitas.Vir.Quo nō aliud uelocius ullū mobilitate uiget.& mobiliter.& eoꝝ cōtraria īmobilitas.īmobiliter.& motio.& momētū,qđ p̄prie significat exiguā quandā mutationē. & pene īdiuisibilē,qđ græci atomū uocāt,ī miūtis(ut iq̄t Lucretiꝰ)illis corpusculis,q̄ īfusis p fenestrā radiis solis uidemꝰ.Var.Momēto tp̄is uterq; discessit,hoc apud ueteres ēt momē dicebat.Lucre.Momine si a paruo pn̄t ipulsa moueri. hinc qđcūq; minimū pōt momentū appellari.Ply.p̄sunt & cōbustæ,ut cinis eaꝝ bibat ī uino addito resinæ momento.idē.Comitialibꝰ morbis œsypū cū myrrhæ momēto,p̄dest.ab hoc fit momētaneū,hoc ē caducū,& q̄d facile mutat,ac deficit.itē mox aduerbiū,qđ significat statī,sine ītermissiōe.paulopost.itē motꝰ q̄rtæ decliationis,p motiōe.a quo terræmotꝰ,cuiꝰcām uētos eē cōptū ē.Neq;.n.unq̄ ītremiscūt terræ nisi sopito mari,cœloq; trāq̄llo,nec unq̄ nisi post uētos cōditos ī uenas & cauernas terræ,&occulto flatu erūpe nitētes,Multa eoꝝ gn̄a sunt. Alibi mœnia p̄sternūt. alibi p̄fundo hiatu hauriunt.

alibi egerūť moles.alibi ãnes emittunť.alibi peũt,q̃ fluere ſolebãt.īterdū ſcaturiūt frigidi.īterdū calidi fōtes.Hiatꝰ uero alias remanet oñdens,q̃ ſorbuit.alias occultat ore cōpreſſo.rurſuſq; ita īducto ſolo,ut nulla ueſtigia extēt urbibꝰ plerūq; deuoratis,qđ ætate nr̃a pluribꝰ locis ī cãpania cōtigit.Nec ſimplici mō q̃tiť unq̃ terra,ſed tremit.uibratq;.Maritima ãt maxīe q̃tiunť,ſed nec mōtoſa tali motu carēt.Exploratū ē alpes apēninas ſæpiꝰ tremuiſſe.Sūt q̃ naturali rōne futurū terræmotū ꝓuideãt. Anaximãdrū mileſiū ferūt Lacedæmōiis p̄dixiſſe.ut urbē,ac tecta cuſtodirēt.qm̃ terræmotꝰ īmineret,tūc totã eoꝝ urbē corruiſſe.idē quoq; de Pherecyde tradunt Pythagoræ p̄ceptore.& qđ mirabilius ē hauſtu aq̃ e puteo p̄ſenſiſſe terræmotū futurū,ac uere p̄dixiſſe.p̄terea a moueo cōpoſita fiūt admoueo,qđ ē applico.Ammoueo & remoueo.dimoueo idē qđ remoueo.cōmoueo.excito.ſimul moueo.VITREIS.Vaſis.ſ.PALLENTIA.pallida.epitheton ſulphuris ē,ſiue ꝙ materia ipſa pallida ē,ſiue ꝙ ſuffitꝰ eiꝰ pallãtes hoīes facit,ut ſuperiꝰ diximꝰ.Erat ãt apđ ueteres mos.ut ēt apđ nos ē,ut uiliſſimæ ꝑſonæ urbē ꝑagrarēt ſulphurata ad accēdēdas lucernas ꝑatã,cū uitri fragmētis ꝑmutãtes.Iuue.Rupto poſcentē ſulphura uitro.Papi.Quiq; cōmīutis ꝑmutat uitreis gregale ſulphur.Pallere liuere ē.hīc pallor.palliditas.pallidus.MADIDVM CICER.humefactū.erat.n.mos,ut nūc quoq; ē, Cicer madefactū circūferre,& ocioſæ plebi uēditare,quo culinæ patiꝰ hērēt.nec.n.decoq pōt niſi mollefactum. pridie ſeri debet.Plura eiꝰ gña.Eſt.n.arietino capiti ſimile,pp qđ arietinū appellať albū,nigrūq; & colūbinū,qđ & uenereū uocãt cãdidū.rotūdū.leue arietino minꝰ,qđ religio ueteꝝ adhibere ꝑuigiliis ſolebat.Dulciſſimū aūt id qđ eruo ſimillimū.a cicere cicercula deriuať,q̃ſi minutū cicer īæq̃lis angulos hn̄s,ueluti piſum.itē Cice.nō ꝙ primꝰ,q ea familia ſic cognomīatꝰ ē. ī extrema naſi ꝑte eminens.qđã q̃ſi cicer hūerit,ſed ꝙ hoc genꝰ legumīs optīe ſit ſolitꝰ ſerē.Fuerūt.n.ueteres agriculturæ ſtudioſiſſimi.iō dona ãpliſſima imꝑatoꝝ ac fortiū ciuiū erãt q̃tū qs uno die plurimū arare potuiſſet.Populi uero dona q̃rtariū,ſiue hemīa farris.hīc pria cognoīa īde ſūpta pilūni dicti,q pilū piſtrinis īuenerūt.Piſones a piſendo.Fabii.Lētuli.Cicerōes,ut qſqs aliqđ hmōi genꝰ optīe ſereret.itē bubulcus dictꝰ,ꝙ bobꝰ optīe utereť.a Cicero ciceronianꝰ deduciť.OCIOSAE CORONAE.ignauæ multitudini,q̃ ꝑparãdi ad coqnã legumīs curã nō hēt.QVOD CVSTOS DOMINVSQVE VIPERARVM.aliud uiliſſimū genus hominū,q ſerpētes circūferūt.& latine,ut ſupiꝰ diximꝰ,circulatores dn̄r.VILES.Abiecti.ignobiles.PVERI.Serui.hi.n.ſalſamēta ꝑ urbē uēdēdo circūferūt.SALARIORVM.Eoꝝ,q uēdūt ſalſamēta.Salarii a ſale appellati ſūt.Sal uero græca uox eſt.uñ ἅλαι ſalinæ dn̄r.Sal oīs,aut fit, aut gigniť coacto humore,uel ſiccato.Trahiť aq̃ maris in foſſas ad hūc uſū factas,& ſiccať ſole. Aliud genꝰ ex aq̃ maris ſpōte gigniť ſpuma ī extremis littoribꝰ,ſiue ſcopulis relicta & dēſata rore.iōq; id genꝰ ſpuma uocať.hic & cãdidior cæteris generibꝰ ē.& minꝰ acer.faciūt ſalē & lacꝰ uaſti,ut in Cypro,& apud Mēphī extractis e lacubꝰ aqs.deīde ſiccatis ſole,ſed & ſūma fluminū dēſanť ī ſalē,amne reliquo uelut ſub gelu fluēte,ut apud caſpias portas,q̃ ſalis flumīa appellanť. Ferūt p̄terea & calidi fōtes,& frigidi ſalē.ſicut pegaſei, & uolaterani.Sūt & mōtes natiui ſalis, ut ī indis orcomenꝰ.in quo lapidicinaꝝ mō cediť.cōtinue renaſcēs.maiuſq; ex eo ē regū uectigal.q̃ ex auro & margaritis.Effodiť quoq; e terra pluribꝰ locis palã hūore denſato. cediť ibi ſpeculariū lapidū mō.pōdus magnū glebis,q̃s micas uulgus appellat.Carris Arabiæ oppido muros domoſq; maſſis ſalis faciūt aq̃ ferruminatis.Cyrenaici tractꝰ hamoniaco ſale nobilitãť ita appellato.quia ſub harenis īueniať.ſimilis ē colore alumini,qđ ſchiſtō uocãt lōgis glebis, neq; ꝑlucidis,īgratꝰ ſapore ſed medicinæ utilis.Probať q̃maxīe ꝑſpicuus rectis ſciſſuris.Adulterať ſiculo,q in lacu cocanico naſciť.iōq; & ip̄e appellať cocanicꝰ.Sūt & fictitii ſalis plura gña Vulgariſq; plurimꝰ fit in ſalinis mari fuſo.additis riguis dulcis aquæ.& ī ægypto ipſo mari influēte in ſolū,qn̄ Nili aqs ſuccoſū ē.Fit & e putaneis aqs ī ſalinas īgeſtis.Pria denſatio babyloniæ in bitumē liqdū cogiť oleo ſimile,quo & lucernis utunť.Detracto illo ſubeſt ſal.in chaonia excoquūt aquã ad ignē,refrigerãdoq; ſalē faciūt.Galliæ.Germãiæq; ardētibꝰ lignis aquã ſalſam infūdūt.Quercus ad hoc optima ē.nã ꝑ ſe cinere ſincero uim ſalis reddit.Alibi corilus laudať,ita infuſo liquore ſalſo,carbo ēt in ſalē uertiť.Quicūq; cōficiť igne ſal niger ē. Scribit Theophraſtus quoſdã harūdinis & iūci cinerē decoquere aqua ſolitos,donec exiguū ſuperſit humoris,idq; ſalē eē.Quinetiã muria.ita.n.aquã ſalſamētoꝝ uocamꝰ.recoqť.iterūq; cōſūpto hūore ad naturã ſuã redit.Suauiſſimꝰ oīum Tarētinꝰ,atq; cãdidiſſimꝰ.Ad obſoniū & cibū utilior ſal ē,q̃ſqs facile liq̃ſcit.itē humidior.q̃a minorē amaritudinē hn̄t.ſeruãdis carnibꝰ aptior. acer & ſiccus.Fiūt e ſale ēt cōdimēta odoribꝰ additis.Sic pulmētarii uicē īplet,excitãs auiditatē,īuitãſq; ī oībꝰ cibis,qn̄ & pecudes,armētaq; & iumēta ſale maxīe ſolicitanť ad paſtū,ob hoc largiores lacte,multoq; gratioſiore caſeo īde facto.q̃obrē hūanior uita ſine ſale neq̃t đgē.adeoq; neceſſaria res ē,ut hoc nomē trãſierit ad uoluptatē.qcqd.n.ī oī gn̄e gratū ē ſalē uocamus. Vñ aīi quoq; ſolatia appellãť ſales plurali nūero.Luca.At ſoliti luſere ſales.aliqn̄ etiã ſingulari Terē.Qui hēt ſalē,qđ ī te ē,oīs quoq; uitæ lepos,& ſūma hilaritas,laborūq; reqes nō alio ma-

gis uocabulo cõſtat. Quãobrẽ honoribꝰ ẽt militaribꝰ iterponiť. Siqdẽ ſtipẽdia eoꝝ ſalaria dicimꝰ. qm̃ ita neceſſaria ſint, ut hoĩ ſal, qđ magis mihi placet, q̃ qđ ſcribit Vlpi. Salariũ uectigal ẽẽ ex eo dictũ, qđ ꝑ ſolo pẽdať. Siqs. n. iqt nemie ꝓhibẽte ĩ publico ædificauerit, & id ædificiũ obſtet publico uſui. utiqꝫ is, q opibꝰ publicis ꝓcurat, debebit id depõere, aut ſi nõ obſtet, ſalariũ ei ĩponere. Ancꝰ martiꝰ rex ſalis modio ſex milia ĩ cõgiariis dedit populis, & ſalinas primꝰ iſtituit. Var. Vſos ſale ueteres pulmẽtarii uice affirmat, eſitaſſe. n. ſalẽ cũ pane & caſeo, qđ nũc thuſci faciũt cũ aq̃tico pane & malo medico. Maxĩe autẽ ſalis auctoritas e ſacris ueteꝝ itelligiť, apud quos nulla ſacra ſine mola ſalſa cõficiebãť. Sic. n. uocabãt far toſtũ ſale cõſpſum, qđ eo molito hoſtiæ aſpgerẽť. Vir. Spge molã, flos ſalis ĩ totũ res diuerſa ẽ. ita. n. appellať q̃dã eiꝰ fauilla, q̃ leuiſſima ẽ, humilioriſqꝫ naturæ, & crocei coloris aut rufi, ueluti rubigo ſalis. Eiꝰ natura aſpa & excalfactoria ẽ, ſudorẽ cit, aluũ ſoluit ĩ uino. ꝑter hæc ẽt appellať in ſalinis ſalſugo. ab aliis ſalſilago tota liq̃da, maria aq̃ ſalſior, ui diſtãs ſalſuginẽ ẽt, ſiue ſalſilaginẽ dicimꝰ humorẽ cũ ſapore ſalis. Ply. Natura ciceris ẽ gigni cũ ſalſilagĩe. Salis natura ẽ ꝑ ſe ignea, & tñ ignibꝰ inimica, fugiens eos. oĩa erodẽs. corpa uero aſtrigẽs. ſiccãs. alligãs defũcta ac putreſcẽtia ita uẽdicãs, ut durẽt per ſæcula. Heterocraneas cũ adipe uitulino mirifice ſanat. ita uocãt morbũ capitis, cum caput ĩæq̃liter dolet, tumetqꝫ, & ĩter pilos rotũda & hũida ulcuſcula ſurgunt. & pus mali odoris. Aiũt dẽtes nõ erodi, neqꝫ putreſcere ſiqs quotidie mane ieiunꝰ ſalẽ cõtineat ſub ligua dõec liq̃ſcat. Tã uariis ꝑterea morboꝝ gñibꝰ utilis ſal, ut factũ ſit ꝓuerbiũ. Nihil eẽ corpibꝰ utiliꝰ ſale, & ſole. a ſale ſalſũ dicimꝰ, qđ ſalis ſaporẽ hẽt, ſiue ſale dẽſatũ ẽ. & ſalio, qđ ẽ ſale condio. a quo ſalitũ, qđ ſale cõditũ ẽ. & ſalſamẽtũ, qđ ẽ ſale cõpoſitũ ad uſũ ciboꝝ. a quo ſalſamẽtarii dñr, quos ſupiꝰ aſſeruimꝰ ſalarios uocari. itẽ ſalſamẽtariꝰ adiectiuũ ẽ. ſignificatqꝫ id, qđ ad ſalſamẽta attinet. Ply. Quin & teſtis cadi ſalſamẽtarii tuſis cũ axũgia uetere, miꝝ ĩmodũ ꝓdeſt. & ſalariã uiã. qm̃ illa ſal ĩ ſabĩos portari cõſueuerat. & ſalſicorticẽ arborẽ, quã ſupiꝰ diximꝰ a græcis haliphleon uocari. & ſalſedinẽ ipm̃ ſalis ſaporẽ. & ſalũ mare a ſapore ſalis. Vir. Perqꝫ undas ſupãte ſalo & Salĩas urbẽ ſiciliæ iuxta lilibæũ abũdãtẽ palmis, qđ iuxta eã ſalĩæ fuerĩt, hoc ẽ foſſæ, ĩ qbꝰ fit ſal, q̃ & ipæ a ſale nomẽ hñt. & ſalinũ uaſculũ, ĩ quo ſal teneť, tũ ad mẽſæ uſũ, tũ ad ſacrificia patũ. Perſiꝰ. Puꝝ & ſine labe ſalinũ. & ſalẽtinũ italiæ ꝓmõtoriũ. Salu. Oĩs italia coacta ĩ ãguſtias ſcidiť ĩ duo ꝓmõtoria. pachinũ. & ſalẽtinũ & ſaliuã ſputũ, qđ fere ſalis ſaporẽ hẽat. & ſalnacidꝰ ſalis ſaporẽ hñs. Ply. nã nitroſas aq̃s atqꝫ ſaliacidas ac feculẽtas addita polẽta utiles eẽ aiũt. q̃dã ẽt a ſale, ſiue ſalo ſalamĩa deductũ exiſtimãt. Eſt aũt ſalamin, ſiue ſalamĩa ĩſula ĩ mari euboico, cõtra Athenas ſita, ĩ q̃ urbs ẽ eiuſdẽ noĩs, ubi Telamon Aiacis & Teucri pr̃ regnauit. Sed cũ reuerteret Teucer a bello troiano, nec inimicos aiacis ultꝰ fuiſſet, expulſus a pr̃e ĩ Cyprũ nauigauit. ibiqꝫ urbẽ aliã cõdidit noĩe Salaminã. Salmoneꝰ Aeoli filiꝰ fuit, regnauitqꝫ apud Helidẽ, q̃ cũ diuinos ſibi honores petulãtiꝰ q̃reret. iouẽqꝫ ĩ iaciẽdis fulmĩbꝰ imitareť, ab eo ſulmiatꝰ ĩ ĩfernũ detruſus ẽ. A uoce uero græca q̃ ſalũ ſignificat, hoc ẽ ἀπὸ τοῦ ἅλως. Halicarnaſus dicta urbs Cariæ maritima ĩ mĩori Aſia argiuoꝝ colonia, ĩ qua Mauſoli quõdã nobiliſſimũ opꝰ extabat. a quo halicarnaſeus đduciť. & halizones populi paphlagonũ ἀπὸ τοῦ ὑπὸ ζωσθαι ἅλι, hoc ẽ ꝙ mari undiqꝫ circũdať. & halcyones inſigne genꝰ auiũ uiuẽtiũ mari, ac ĩ ipſo mari nidificãtiũ. latini alcedines uocãt, q̃ſi algedies, ꝙ frigidiſſimis tpibꝰ nidificãt. Plau. iã hercle tu piſti, niſi illã mihi tã tranq̃llã facis, q̃ mare ẽ olĩ. cũ alcedo pullos educit ſuos. Sicut aũt ab Halcyone alcyonides, ita ab alcedone alcedonia dñr. idẽ. Trãq̃llũ ẽ alcedonia ſũt circũ foꝝ. Dies partꝰ earũ ẽt nautæ nouere. ipa auis paulo amplior paſſere ẽ. colore cyaneo purpureis tm̃ & cãdidis admixtis pẽnis. collo gracili, ac ꝓcero. hãc aũt uidere rariſſimũ ẽ, nec niſi uergiliaꝝ occaſu & circa ſolſtitia. Brumãue naue uiſa ſtatim in latebras abit. Fœtificat bruma, q̃ dies ab ea halcyonides uocanť. Tũc mare placidũ, ac nauigabile ꝑſertim ſiculũ. Faciũt aũt ſeptẽ añ brumã diebꝰ nidos & totidẽ ſequẽtibꝰ pariunt. Oui. Perqꝫ dies placidos hiberno tpe ſeptẽ, incubat halcyone pẽdẽtibus æquore nidis. Tũ uia tuta maris, uẽtos cuſtodit & arcet. Aeolus egreſſu, ꝑſtatqꝫ nepotibus æquor. Nidi earũ admirationẽ habẽt pilæ figura. ore paululũ eminẽti, atqꝫ anguſto. grãdium ſpõgiaꝝ ſimilitudine. ferro ĩtercidi nõ queunt. frãgunturqꝫ ictu ualido. ut ſpuma arida maris. nec unde cõfingãtur, cõpertũ ẽ. Putãt e ſpinis piſciũ aculeatis. Piſcibꝰ. n. uiuũt. ſubeũtqꝫ aliqñ ĩ amnes. pariũt oua q̃na. Ab hac halcyoniũ appellať ex nidis (ut aliq exiſtimant) Halcyonũ concretũ, ut alii e ſordibꝰ ſpumaꝝ craſſeſcẽtibꝰ. alii e limo, uel quadã maris lanugine. Quatuor eiꝰ gñá. cinereũ ſpiſſũ. odoris aſpi. alteꝝ molle. leniꝰ. odoř fere algæ. Tertiũ cãdidiꝰ uermiculoꝝ ſimilitudinẽ hñs. Galenꝰ. σκώληκι μεὶ ὅτι τὸ σχῆμα παραπλήσιον, hoc eſt ſpecie uermiculo ſimile eſt. Quartũ pumicoſiꝰ. ſpõgiæqꝫ putri ſimile pene purpureum. hoc ad oculoꝝ cicatrices, & alia plura medicamẽta utunť. Sal & maſculini generis ĩueniť & neutri. Salu. Neqꝫ ſalẽ. neqꝫ alia irritamẽta gulæ hẽbãt. Varro. Tũ ſal e penu ꝓtulit. RAVCVS. ꝑ aſſiduũ clamorem. nã uociferãdo circuit urbẽ, ut ĩuitet ẽptores. Rauũ ueteres dixerũt obtuſũ. a quo raucus, q̃ nimio clamore, ſiue alia cã uocẽ hẽt obtuſã, quẽadmodũ ſupiꝰ diximus. COCVS. Qui cibos coquit

& uēdit. Sūt.n. coci priuati, q alicui seruiētes coqnariā exercēt. Marti. Nō satis ē ars sola coco seruire palato. Nāq; coc⁹ dn̄i debet hēre gurā. Sūt ēt coci publici, q ut dapes uēdāt, publice popinā tenēt, hoc ē tabernā, in qua dapes coctæ, & uina uēdunt. a qua popiniones dicti, & ipsi coci, ac popinariā exercētes, & luxuriosi, ac in popinis uiuētes. Cocus. cui⁹ diminutiuū ē coculus. a coquo deducit notæ significatiōis. & īterdū pro maturo usurpat, qn̄ significat maturū facio, unde cocta poma matura dicimus, ut supius ondimus, quēadmodū cruda īmatura. A coquo Coqna locus, in quo dapes coquūt, quæ & Culina, & dū publica est popia dr̄, huius diminutiuū est coqnula ab eo fit Coqnariū, unde uasa Coqnaria dicim⁹. Et coqnarius hō est, q Coqnariā artē exercet & Coqnaria cū substātiuū ē ars ipsa, & coqnor uerbū, qđ significat coqnā facio. Plau. Neq; ego unq̄ nisi hodie ad bacchas ueni ī bacchanal coqnatū. & coctito freqntatiuū, p quo Plaut⁹ frequēter etiā coqto usurpat. & cocta aq̄. de q̄ supi⁹ diximus. Marti. Vimie clausa leui niueæ custodia coctæ. & coctiuū, qđ facile uel coqt, uel maturat, ut coctiua poma. coctiuum legumē. & coctile, qđ coqndo fit. uñ coctilia uasa figulina appellam⁹. & cocula uasa ænea coctionib⁹ apta, siue (ut qdā putāt) ligna minuta qb⁹ obsonia facile coquunt. & coccētū gen⁹ edulii ex melle, & papauere factū, qđ ad ignē coquat. pterea a coquo cōposita fiūt pcoquo, ī totū coquo, siue pfecte coquo. decoquo, qđ mō significat coquo, a quo decocta, de q̄ supi⁹ dixim⁹. mō pr̄imoniū, ac substātiā oēm cōsumo, tractū ab iis, q gulæ oīa dedunt. uñ decoctores dn̄r, q pr̄imonio absūpto ad īopiā sūt redacti. & decoctio ipsa pr̄imonii absūptio. hīc Crassus ille, q prīo diues cognomīat⁹ ē, dict⁹ ē decoctor. qm̄ substātia omni absūpta decoxisset creditoribus suis. Ply. Nō erat apud antiquos nūer⁹ ultra cētū millia. itaq; hic & hodie multiplicat, ut decies cētena millia, aut sæpi⁹ dicāt. fœn⁹ hoc fecit, nūm⁹q; pcussus. Postea diuites cognomīati dūmō notū sit eū, q prim⁹ accepit hoc nomē, đcoxisse creditorib⁹ suis. Valeri⁹ Maxim⁹. Quid Crasso? nōne pecuniæ magnitudo locupletis nomē dedit, sed ei postea īopiā turpē decoctoris suplatiōe iussit, siqdē bona ei⁹ a creditorib⁹, qa solidū p̄stare nō poterat, uenierūt. ita quoq; amara sugillatiōe nō caruit. Cū egēs ābularet, diues ab oīb⁹ salutabat. īcoquo, qđ ꝑprie significat coqndo applico. nā cū metallū aliqđ deplūbam⁹, uel deargētam⁹, uel deauram⁹, īcoqre dicimur. uñ uasa ænea plūbo uel stāno ad ignē illita īcoctilia dn̄r. Ply. īprobiores ad tertiaꝝ additis æqs ptibus plūbi albi argētariū uocāt, & eo, q̄ uolūt īcoquūt. idē. Albū plūbū incoqt æreis opib⁹ galliaꝝ īuēto, ita ut uix discerni queat ab argēto, eaq; īcoctilia uocāt. idē. Deinde & argētū īcoqre simili mō cœpe equoꝝ maxīe ornamētis. iumētoꝝq; iugis. Recoquo, rursus coquo. unde uulgo nūc recoctā nō īepte secūdariū caseū appellāt. Sero, ex quo lac haustū ē, iterū feruefacto & reliquiis ī caseū coactis. Cōcoquo, cibos digero. a quo cōcoctio ipsa digestio. siqdē & īdigestū cibū crudū dicim⁹. Iuue. Et crudū pauonē ī balnea portas. Corneli⁹ Cel. Bis duo poti⁹ q̄ semel cibū cape. & semp q̄plurimū. dūmō hoc cōcoquat. Præcoquo, añ coquo, uel añ maturo. a quo p̄cox dr̄ fruct⁹, q añ solitū tp̄s alioꝝ hm̄ōi fructuū maturescit. ut p̄cox ficus. p̄coces uuæ. & p̄cocia psica. Ply. Persica æstate p̄cocia ītra triginta annos repta. & prīo denariis singula uenūdata. & p trāslationē p̄cox īgeniū, qđ añ maturitatē cōsuetā, & nimis cito uidet adoleuisse. Quītil. illđ īgenioꝝ uelut p̄cox gen⁹ nō temere unq̄ puenit ad frugē, hoc & p̄coquū dr̄. a p̄cox p̄ciæ uuæ, q̄b⁹ p̄cociæ dictæ sunt, q̄ cito maturescūt. Coquo uero a cogēdo deducit. qm̄ coctū cogendo coercet, ut ad utilitatem uescēdi perducat. Cocū & pistorem apud antiquos eūdē fuisse manifestū est. TOMACLA. Farciminis genus est. Tomaculū, qđ figurate & tomaclū dicitur, fit ex epate suillo minutatim cōciso, & iam semicocto, oua cruda īfundunt admixto caseo optimo cōciso, addit liquamen. piper. anisum. gingiber. uua passa. croci momētū. tegūt omēto porcino. coquūtur sartagine. cū adipe & sapa. coctis semp terit saccaꝝ. Iuue. Candiduli diuina tomacula porci. Dictū est aūt tomaculū ἀπὸ τοῦ τέμνειν, quod est cōcidere. a quo etiam tomus dicit locus in ponto, in quo Absyrtus frater a Medea mēbratim discerpt⁹ est. item tomus ꝑprie fragmētum libri est, qđ tamē & pro ipso libro accipit, p̄sertim rudi, & quasi impfecto. & tomicus restis e canapi, siue sparto leuiter torta, siue puluillus apponi solitus e cōciso cānaꝝ canapi, ne restis lædat. & ꝑtotom⁹ cima brassicæ a prima sectione ita appellat⁹, quæ uere fit. estq; qdā ipsoꝝ cauliū delicatior, tenuiorq; cauliculus Apicii luxuria, & per eum Druso Cæsari fastidit⁹ n̄ sine castigatiōe Tyberii pr̄is. Colu. Sed iā ꝑtotomos tp̄s decidē caules. Mart. Et faba fabroꝝ ꝑtotomiq; rudes. & tomētū. qđ significat lanā illā breuē, atq; cōcisā, q̄ ex uestib⁹ a fullōe poliēdo detrahit. a græcis gnaphalō appellat. qm̄ gnaphos frutex ē spinosus, quo uestes radūtur. traxitq; nomē ἀπὸ τοῦ κνῶ, qđ ē rado. abstergo. hinc κναφεὺς fullo appellat. hinc etiā apud græcos gnaphaliū, apud nos tomētū herba appellat, quā qdā chamæzelō noīant. cui⁹ folia ita alba, ac mollia sunt, ut planē uideant tomētū, & ꝑ tomēto usurpēt, quēadmodū ēt e q̄rūdam arboꝝ ramis lanis, & sindones fieri. & culcitras ꝑ tomēto īpleri Nearchus scribit. Culcitræ. n. aliqñ plumis implebant. ut nunc quoq; fit. Martia. Lassus amyclea poteris reqescere pluma, īterior cygni, quā tibi lana dedit. Aliqñ tomento. idē. Leuconicis agedū tumeat tibi culcitra

lanis.Leuconicis lanis inqt,hoc ẽ leuconico tomẽto.Optimũ:qppe tomẽti gen⁹ erat leuconicũ a loco ita appellatũ,iuxta leõtidẽ,q λευκόνιον dr̃.uñ & leuconiũ,&leuconicũ tomẽtũ appellat.Mar.Oppſſæ nimiũ uicina ẽ faſcia plumæ,accipe leuconicis uellera miſſa ſagis.idẽ. Culcitra leuconio q̃ uiduata ſuo.interdũ ẽt goſſimpio,ſeu xylino lino.Nõnũq̃ ſũmitatib⁹paluſtriũ arũdinũ mollib⁹,& lanæ ſimilib⁹,qđ circẽſe tomẽtũ uocat.idẽ.Tomẽtũ cõciſa palus circenſe uocat.Hæc ꝓ leuconio ſtramía paup emit.Ply.Leni faſtigio aq̃tica arũdo tenuat in cacumina craſſiore peniculo coma,neq; hac ſupuacua.Aut.n.pro pluma ſtrata cauponaꝝ replet, aut ubi limoſiore callo iduruit,ſicut in belgis cõtuſa &ĩteriecta nauiũ cõmiſſuris,ferruminat,text⁹glutino tenacior,rimiſq; explẽdis tenacior pice.Tales arũdies erãt ĩ loco paluſtri circa circeios.ic circo circẽſe tomẽtũ uocabat.Quinetiã fœno ĩterdũ culcitræ a paupiorib⁹replebant.Martia. de culcitra fœni.Fũdata tumeat facilis tibi culcitra pluma,Non uenit ad duros pallida cura toros.Sed hæc genera mattæ poti⁹q̃ culcitræ gñali noĩe uocari poſſint,oẽ ſtragulũ,ĩ quo aliqd qeſcẽdi gr̃a ĩculeatũ ſit.mattæ uero dũtaxat ĩ qb⁹ſtuppa uel fœnũ uel lanæ rudiores,aut aliud aliqd ſimile ſit ĩſertũ.fiũtq; ĩterdũ e canabi,aut ſcirpo Oui.At dñs diſcedite ait,plauſtroq; mõrãtes ſuſtulit,ĩ plauſtro ſcirpea matta fuit.Itẽ ab eodem epitome deducit,qđ ſignificat opus reciſum,atq; abbreuiatũ.a nr̃is cõpẽdiũ appellat.itẽ a tomus,de quo ſupi⁹ dixim⁹,minutiſſimũ qd,& ĩdiuiſibile.FVMANTIA.Adhuc calida.talia.n.uenũdari ſolẽt.nã refrigerata ꝑdunt ſaporẽ.TEPIDIS.calidis. Tepidũ ꝓprie dr̃,qđ tẽperatũ ẽ,hoc ẽ mediũ inter calidũ & frigidũ.uñ interdũ pro calido accipit.Lucre.Tepidiſq; caminis.interdũ pro frigido.ꝓferti qñ p metaphorã trãſfert ad alia. Plau. Hic hõ factus eſt tepidior,hoc ẽ frigidior.ſegnior. Hic ẽt aliqñ pro inutili,ſiue nocuo ponit.Vir.Vñ cauæ tepido ſudãt humore lacunæ.Hinc tepidior.tepidiſſim⁹. tepide.tepidi⁹tepidiſſime.Tepidariũ uas,in quo aqua tẽperat.ſiue cella,in quã ex balneis exeũtes ĩgrediunt.Tepor ipſa(ut ita dicã)tepiditas.& tepeo uerbũ.a quo tepeſco. & cõpoſitũ ſubtepeo.a quo ſubtepidũ.& ſubtepide aduerbiũ.itẽ a tepidũ diminutiuũ tepidulũ,& aduerbiũ tepidule.POETA VRBICVS.Poetæ urbici dicũtur uiri ignobiles,qui urbes pagrant canentes ad lyrã in triuiis uerſus fabuloſos,atq; uulgares,atq; ita captantes uulgi aures q̃ſtus gratia. NON OPTIMVS.Peſſim⁹.Nã & in hoc hoĩum genere gradus ſunt.qdã.n.ſunt ingenioſiores,qdam rudiores.OPTIMVS.Bonus nullũ ex ſe facit cõparatiuũ,aut ſuplatiuũ.Sed pro cõparatiuo eius melior uſurpat pro ſuplatiuo optim⁹,illud a melle deductũ exiſtimãt, ut ſit melior,quaſi ſuauior,hoc uero ab opto ut dicam⁹ optimũ,q̃ſi optatiſſimũ.uel ab opimo,ſiue ab opibus,ſiue ab ope,q̃ſi optimũ ſit,qđ pinguiſſimũ,uel qđ opulẽtiſſimũ,uel qđ maxime opiferum. uñ optimates dicunt,qui primũ in ciuitate locũ tenẽt,uel ꝙ opulẽtiores ſũt,& in maiori cẽſu. uel ꝙ in primis opẽ ferre poſſunt oppſſis.& optimitas ꝓ utilitate.ſiue cõmodo uſurpat. Plau. Maximas optimitates gaudio effertiſſimas ſuis heris ille una mecũ pariet.idẽ.Iuppiter ſupme ſerua me,meaſq; auge opes.Maximas optimates,opiferaſq; offers mihi.laudẽ.lucrũ. ludũ.iocũ.feſtiuitatẽ.ferias.põpã.penũ.potationes.ſaturitatẽ.gaudiũ.IMPROBVS MAGISTER. Laſciuiæ artifex.e gadibus enĩ(ut ſupi⁹dixim⁹)ꝑcipueq; ex oppido Didyma.ioculatores.ſaltatores.dicaces.itẽ puellæ ſaltatriculæ.tibicinæ.laſciuæ in urbẽ cõfluebant.& hæ artes ꝑcipue ĩ ea ĩſulã docebant.Marti.Nec de gadib⁹ĩprobis puellæ uibrabãt ſine fine prurientes. DICAX. Cinædi etiã dicaciores ſunt & linguæ laſciuioris ob cõtinuã ĩpudẽtiã, & uitæ turpitudinem. QVARE DESINE IAM TIBI VIDERI.Ordo ẽ.Quare o Cecili deſine iã uideri tibi id eſſe, qđ tibi ſoli uideris.talis.ſ.eẽ q poſſis ſalib⁹tuis uincere Galbã,& ipm Tettiũ caballũ.DESINE. Ceſſa.Sinere.n.omittere,ſiue pmittere ẽ.Varro.Sine is ad pubertatis annos pueniat. Accius. Sine me uiuere ſine te poſſum.Deſinere uero ĩterdũ ceſſare.Vir.Deſine,meq; tuis ĩcẽdere, teq; q̃relis.interdũ terminare.uñ deſinẽtia apud grãmaticos ꝓ terminatione accipit.Sino aũt a ſine ꝑpoſitione deductũ eẽ exiſtimãt,cũ nihil aliud ſit ſinere aliqd,q̃ ſine illo facere.Sine uero a ſi cõiũctione & negãdi aduerbio eẽ cõpoſitũ,qđ ſignificat abſq;,qđ ab abs & q; cõpoſitum eſt. Vir.Te ſine nil altũ mẽs inchoat.GALBAM ET IPSVM TETTIVM CABALLVM.Galba & Tettius non tã urbanitatis dignitate,q̃ ſcurrilitate iocoꝝ clari fuere,qb⁹tñ cõparare ſe poſſe Cecilius ſtulte,atq; ĩpudẽter exiſtimabat.Galba Auguſti tpib⁹fuit.&ſcurrilitate cũ Sarmento certauit. Marti.ille ſuo fœlix Cæſare Galba fuit.Iuue.Quod nec Sarmẽt⁹iniq̃s Cæſaris ad mẽſas nec uilis Galba tuliſſet.Nã ſarmẽtũ neutro genere ẽ uirga inutilis a uite abſciſſa,hoc ẽ purgamẽtũ uitis.uñ & ſarpa uinea putata dr̃.nã ſarpe antiq pro purgare uſurpabãt.Tetti⁹ uero caballus ſub Veſpaſiano,& filiis claruit.& ꝓpter ſcurrilitatẽ a calcitratu Caballi cognomen adeptus ẽ.quẽadmodũ iunius baſſus hõ in primis dicax p eadẽ fere tpa aſin⁹alb⁹uocitat⁹ eſt.NASVM.Acrimoniam ad deridendum.STOLIDA.inepta.inſulſa.illepida.Stolidi ꝓprie dicuntur,qui ꝓxime accedũt ad naturã,ſenſumq; pecudũ.interdũ tamen(ut. A.Gellius ſcribit)ſtolidum pro excordi.tetro.moleſto.illepido ponimus.Ab hoc ſtolidior.ſtolidiſſimus. & aduerbia ſtolide.ſtolidius.ſtolidiſſime.& ſtoliditas deducũtur.& ſtolones inutilis, & quaſi ſtolida.

fruticatio ex arború radicibus. Ply. Fuere ab arborib⁹ cognomina antiq̃s. ut Frõdicio militi illi, q p̃clara facinora uulturnú tráſnatans fróde capiti ĩpoſita aduerſus Annibalé ædidit. Stolonú liciniæ gẽti. ita. n. appellat́ in ipſis arborib⁹ fruticatio inutilis. uñ & pãpinatio ĩuẽta pimo ſtoloni nomẽ dedit. Eſt. n. obiter pãpinatio. reſecatio pãpinoꝝ, hoc eſt uirgultoꝝ pcedẽtium ex arborib⁹. uitibuſq; cú foliis. uñ pãpineú dicim⁹, qđ totú ex pãpinis cõſtat. & pãpinoſum, qđ pãpinis eſt referctú. & pãpino reſeco. a quo expãpio cõpoſitú. & ſtult⁹, qđ pprie ſignificat ĩprudẽs. improuidus. Nam & multi non inſipiẽtes aliquãdo ſtulte aliq̃d, uel loquũtur, uel agunt. Ab hoc fit ſtultior. ſtultiſſim⁹. & aduerbia ſtulte. ſtulti⁹. ſtultiſſime. itẽ ſtultitia. & ſtultiloquus qui ſtulte loquitur. ſtultoꝝ feriæ appellabãtur quirinalia, ꝙ eo die ſacrificabãt ii, qui ſolẽni die aut non potuerant rem diuiná facere, aut ignorauerãt. quidam ſtultum a fatuo ita ſeparant, ut fatuus plus ſit q̃ ſtultus, hoc eſt inſipiens, & qui uel fari neſcit, uel alios fantes nõ intelligit. Afranius. Ego ſtultú me exiſtimo, fatuú eſſe non opinor. a fatuo fatue aduerbium. & fatuitas deducũtur. & fatua dea. & fatui. & infatuo, de quib⁹ ſupius diximus. Quidã ab inſipiditate fatuos dictos exiſtimãt, ꝙ fatui cibi uocẽtur, qui carẽt ſapore. Sed plane cõtrariú eſt. fatui cibi dicuntur inſipidi a fatuis, hoc eſt inſipidis, uel potius inſipiẽtibus hominib⁹. PROCACITATE. linguæ petulantia. NON EST TETTIVS ILLE SED CABALLVS. Non eſt Tettius cognomento Caballus, ſed ẽ uere caballus, hoc eſt non ẽſt homo, ſed bellua. Caballus equus ẽ. a quo caballinus. Perſius. Nec fonte labra prolui cabalino.

DE PORCIA. EPIGRAMMA. LXXI.

c ONIVGIS AVDISSET FATVM. Exẽplo porciæ docet uolẽti mori negari mortem nõ poſſe. in quo eoꝝ philoſophoꝝ opinioné ſequit́, q exiſtimarũt in rerú acerbitate, qeti animi morte eẽ cõſulẽdú. Porcia Catonis uticenſis filia fuit, & Bruti uxor qui Cæſaris interfector fuit. Húc cú audiſſet poſt p̃liú cum Auguſto, & Cæſarianis ĩ philippicis cápis cõmiſſum gladio ſibi morté cóſciuiſſe, mori & ipſa ſtatuit. Sed cú arma a domeſticis ſubtraherent́, hauſtis carbonib⁹, & obſtructo ore cõfeſtim extincta ẽ. FATVM. Morté. DOLOR. ipſa porcia dolore ob mariti necẽ affecta. SVBTRACTA. Quæ domeſtici & familiares, ne ſe interficeret, ſubtrahebãt. AIT. Dixit. Quidã hæc ita diſtingũt, ut pprie ait de iis dicamus, qui uana loquũtur. Dixit uero de iis q ualidiora. Terẽ. Quẽ amicú tuú ais fuiſſe iſtú, explana mihi. Aliqñ aio pro affirmo accipit́. idẽ. Ait, aio. negat, nego. CREDIDERAM SATIS HOC VOS DOCVISSE PATREM. Catonẽ uticẽſem. hic. n. cum poſt uictoriá Cæſaris mori deſtinaſſet, ſimul atq; aĩaduertit gladiú, quẽ parauerat, filii ſui iuſſu ablatum fuiſſe uocato ſeruo eú ſibi iuſſit reportari. Qua re intellecta, cú filius ad eú cú q̃buſdã familiarib⁹ ueniſſet, torua eú fronte Cato aſpiciẽs, Tu ne inqt ĩſanú me putas, qui nõ rõnibus, ſed ui me cõpellere niteris. Cur uero parẽtẽ nõ alligas? atq; in uinculis tenes? Sed nihil agis mihi crede. Neq; enĩ mihi ad morté, cú ita ſtatuero, opus eſt enſe. Nã ſi breui tpis ſpatio ſpiritú p̃cluſero, ſi parieti caput illiſero mori poſſum. ARDENTES FAVILLAS. igneos carbones. parté pro toto poſuit. hoc genus mortis (ut Plutarchus ſcribit) & Nicolaus philoſophus. & Valeri⁹ tradiderũt. I NVNC. Elegans loquẽdi modus, de quo ſuperius diximus, cum leue aliquod, ſeu ſtultum factum uolumus declarare.

IN MANCINVM. EPIGRAMMA. LXXII.

b IS TIBI TRICENI. Mancini auaritiá carpit, q ſexaginta familiarib⁹ ad cœnã uocatis, unú dũtaxat aprú appoſuerat, & eú pexiguú, nec ex eo qcq̃ diſtribuerat. Merito ergo imp̃cat́, ut deĩceps nullus ei ap, ſed ipſe apro dilaniãdus apponat́. PRAETER APRVM. excepto apro. Præter, p̃poſitio ẽ, accuſatiuo caſui ſeruiẽs, & a præ deducitur, ſicut a pro ppter. Significat aút idẽ fere, qđ abſq;, & ultra. & ante. & ſupra. & citra. ab eo fit cõpoſitú p̃terea, qđ ẽ aduerbiú ordinis. & p̃ter, ppter. de quo ſupra diximus. & p̃ter ſpem dicim⁹, ex inſperato. & p̃ter opinioné ex inopinato. NON QVAE DE TARDIS VITIBVS. De uitibus ex q̃bus uuæ tarde colligũtur & duraciná uuá intelligit, nõ q̃a uino inſignis ſit, ſed q̃a ſine ullis uaſis in uite ſeruat́, tãta ẽſt cõtra frigora, æſtus. tẽpeſtateſq; firmitas. Martia. Non utilis cyathis, & inutilis uua lyæo. Sed nõ potãti me tibi nectar ero. Auguſt⁹ in epiſtolis. Dú lectica ex regia, dú redeo panis unciá cú paucis acinis uuæ duracinæ comedi. Duracinæ a duricie, hoc eſt firmitate corticis dictæ ſunt. Duꝝ. n. pprie ſolidú, ac firmú dicim⁹. Virg. Sed duris genuit te cautib⁹ horrẽs Caucaſus, eſtq; ei⁹ cõtrariú molle. Sed p metaphorã durú aliqñ pro aſpo ac nocẽti ponim⁹. Lucil. Et ſæuo, ac duro in bello optimus hoſtis. Vir. Aut durú tineæ gen⁹. idem. Res dura, & regni nouitas me talia cogũt moliri. aliqñ p patiẽte, ac pſeuẽráte, idẽ. Scipiadas duros bello. interdú pro ĩmiti. crudeli. idẽ. Quid iuuenis magnú, cui uerſat ĩ oſſib⁹ ignẽ durus amor? Ab hoc fit p̃durus, hoc ẽ ualdedurus. & durities, hoc ẽ firmitas. ſoliditas. itẽ aſpitas. crudelitaſq;, quæ & duritia dŕ. & dure, ac duriter aduerbia, q̃ ita a q̃buſdã ſepant́, ut duriter ſit ſine ſenſu laboris. dure uero crudeliter. & dure in alterú. duriter in nos aliq̃d faciam⁹. Terẽ. Vitã parce, ac duriter agebat. & duro uerbú qđ aliqñ ſignificat firmo. ſolido. Ply. Qui aſſiduo labore, & partim æſtu. partim frigore durant corpora. Aliquãdo patiẽter ferrò. Vir. Durate &

uos met

uos met rebus seruate secūdis. nōnunq̃ ꝑseuero. Terenti. Non hercle hic, q̃ uult durare quisq̃ sic sit potēs. & durabile, qđ durare pōt, cuius cōtrariū ē īdurabile. itē a duro dureo, hoc ē durus fio, a quo duresco. itē cōposita induro, qđ est durū facio, cuius passiuū ē induror, & ab eo indureo, a quo induresco. obduro eiusdē significationis, a quo passiuū obduror, subduro parū duro, a quo subduror. TARDIS. Etiā ꝓ ꝑseuerantibus, & diuturnis possum⁹ accipere, nā tardū ꝓprie pigrū, & lentū dicimus. Virg Sæpe oleis tardi costas agitator aselli uilibus aut onerat pomis. per metaphorā tñ aliqñ ꝓ ꝑseueranti ac diuturno ponimus. Idē. media fert tristis succos, tardūq; saporē. aliqñ ꝓ dēso, & crasso. idē. udo sub robore uiuit stuppa uomēs tardū fumū. nōnunq̃ ꝓ rudi, & stulto. Idē. tardi uenere subulci. Teren. Tardus ē. i. stult⁹. ab hoc fit diminutiuū tardiusculus, & tardior, tardissim⁹, tarde aduerbiū, qđ & tardo dr̃, a quo tardi⁹, tardissime, & tardiuscule aduerbiū. Itē tarditas, lentitia, pigritia, q̃ & tarditudo, & tardities dr̃. Accius. Atq; eccos segni sōno & tarditudīe. idē, multa mittunt̃ tarditiæ & socordiæ. Plau. Deuicisti cocleam tarditudine. itē tardigradus, de quo superius dixim⁹, & tardiloquus, tardiloquētia notæ significationis. Itē tardo uerbū, qđ mō significat moror, tardus sum, modo remoror, qđ potius per cōpositionē retardo dicimus, a q̀bus tardatio, & retardatio. MELIMELA. Mala dulcia de qb⁹ supi⁹ dixim⁹, hæc a celeritate maturescēdi mustea dicunt̃, & a sapore mellis melimela, græci. n. μέλι mel uocāt, μῆλα mala, uulgo uero mala nana appellāt, qđ arbores ea ferentes pomiliæ sūt græci μέλι ꝑ simplex. l. scribunt, nos duplicamus ad differētiā, ut opinor ei⁹ aīalis, de quo superius diximus, qđ melis dr̃, & ꝑ simplex. l. scribit̃. maloꝝ plura genera sūt. Matiana. Gestiana. Māliana, a Matio, gestioq; & mālio appellata, qđ ii hmōi pomis inserendis īsignes fuissent. similiter ab appio e Claudia gēte appiana sunt cognominata, odor iis maxim⁹ ē fere cotoneorū, magnitudo nō multo īferior, sed Claudianis rubeus color. sceptiana a sceptio libertino eorū primo insitore, īsignia rotūditate. quiriana a quirio, & q̃ Cato tradit in doliis optime cōdi. scātiana. præterea parua gratissimi saporis petisia. Itē q̃ a patria nomē habent, camerina, & græcula, & a sentino patria mea sentīatia, q̃ uulgo ab Apēnino ad urbē saxoferratia dicuntur. Veteres ea a colore serica uocabāt, cætera a causis traxere nomē. rosea a colore, odoreq; rosarum, excellentia apud sentinates meos, & in alterū annū durantia, gemella q̄ nunq̃ fere singula ī fœtu nascant̃ ab appiorū similitudīe. melappia maiora appiis uulgo appionia uocata, a figura orbis ī rotūditatē circūacti, orbiculata, quæ græci a patria epirotica noīant, a situ, qđ fere ī oībus pomariis īserant̃ odore saporeq; īsignia paradisea. Nā græci παράδεισοι pomarium uocant, ab effigie māmarū Orthomastica. ὀρθὸν. n. græci rectū. μασὸν māmā appellant, a cōditione castrati semis spadōia, q̃ uulgo a capoꝝ similitudine capūcula uocitāt, a foliis Melgemella. foliū enim unū aliqñ & geminū erūpit e later̃ medio qđ celerrime ī rugas marcescāt, pānicea, quod stolide tumeāt. pulmonea uulgo cētū solida dicta q̃ prima adueniūt, & ueluti decerpi ꝓperant q̄si statim liq̄scentia. a farina farinacea uocant̃. oīa fere partib⁹, q̃ a sole fuerūt, aliquātulū rubēt ea qbus sanguineus ē color originē a mori īsitu habuisse existimāt. FAVIS. Melle recenti. Faui. n. ut superius dixim⁹ ꝓprie cellæ sunt, quas apes cōstruūt ut melle īpleāt a fouēdo dicti, qđ ī iis fœtus suos foueāt. Ply. Primū itaq; fauos cōstruūt, cærā fingūt hoc ē domos, cellasq; faciūt. Virg. Pars ītra septa domoꝝ narcyssi lachrymā & lentū de cortice glutē. prima fauis ponūt fūdamenta, deīde tanaces suspēdūt cæras, aliæ purissima mella stypāt. Ply. Iunior, bucellā panis dedit, & fauū mellis, hoc est frustū operis appiarii melle plenū. a fauus fit diminutiuū fauulus. Plau. Meus dulciculus fauulus, PIRA. Hoꝝ quoq; multa genera sūt. supba quæ a mosci odor̃ moschatula dñr, & a celeritate aduētus q̄si principat⁹ tenere uelint. supba, pua. n. hæc sunt, sed ocyssima. gratissimiq; & odoris. & saporis. moschū ignoratunt ueteres, nihilq; aliud ē, q̃ sanies animali, qđ arabes eodē noīe appellāt ignotū, id quoq; ueterib⁹ fuit paruū ē, muris fere effigie binos dūtaxat dentes in superiori mādibula, & totidē in inferiori habēs eosq; ad interiora recuruos. orit̃ in eius corpore appostēa sanguinolētū iuxta umbilicū, idq; putrescens cū pelle excidūt uesicæ īstar sanguine plenæ, qđ exsiccatū gratissimi odoris ē, & īter primas hoīum delitias hētur. cibis. unguētis medicinis passim adhibita. Muscus uero ē lanugo uiridior, q̃ ī fontiū marginibus frequens eē solet. Vnde muscosi fontes dicunt̃. Virg. Muscosi fontes, & sōno mollior herba. sunt secūdo loco crustumina oībus gratissima a crustumio agro thusciæ, ut quidā uolūt cognominata. franguntur facillime, unde uulgo a glacie nomē sumpser̃. proxima his bonitate falerna, rubiginosi corticis, sed a potu ita appellata, qm̃ mira uis succi abundat, qdā hæc ob eādem cām lactea uocāt, alii a colore Syriaca, uulgo nūc coroela dñr. præter hæc curmundula gratissimi & ipsa saporis, corticis tenerrimi, pp qđ a plerisq; nequaq̃ detracto corio eduntur. unde nomē hñt. itē decumana uulgo nota, qbus similia, sed differentia bonitate pseudo decumana appellant̃. dolobelliana lōgissimi pediculi ab īsitore dolobella, pomponiana, q̃ cognomine māmosa appellāt̃, a māmarū similitudine. liceriana. seueriana. generiana. tyrrānia na. fauoniana. rubra, & paulo superbis maiora. lateriana. aniciana. post hæc autūnalia acidu-

lo sapore iocũda, q̃ a Tyberiõ principe Tyberiana sunt dictá.patriæ nõia hñt amerina.picẽntina.numãtina.alexandrina.numidiana.græca.tarẽtina.signina,q̃ alii a colore testacea appellãt, sicuti onychia purpurea.ab odore myrrhappia.laurea.nardía a tpe hordeacea.a collo ampullacea. & coriolana,a forma cucurbitana,a succo acidula,incertã nõium cãm habẽt barbarica.uenerea,q̃ colorata dñr.regia,q̃ nimio pediculo ueluti sessilia sunt.patricia,uocõia, & quæ Vir.a Catone sumpsit.uolena.& semẽtina.& mustea,ẽ & aliud pyrorũ genus suauissimũ i hyemẽ durans succosum,grãde coloratũ.qđ põtificiũ dr̃.itẽ aliud quo nullũ inter oĩa sapore acerbius ẽ,si crudũ edat̃,nullũ iocũdius,si coctũ, amabilia hæc uocãt,uiridia sunt,&uisu quoq; horrida,durãt in alterũ annũ.fiũt ex iis coppuli,& pulmẽtaria,nullæ dapes æq̃ in p̃tio sunt. excellunt hæc maxĩe apud sentinates. p̃sertĩq; i paruo oppido nostro aqs undiq; circũfluentib⁹, qđ ex argumento ĩsulã Cẽtũperaneã uocãt,a quo & familia nostra perottoꝝ traxit cognomẽ, qppe pyra uulgo a sentinatib⁹,& fere p oẽm Italiã pera dicũt̃. dãt hæc pyra in ẽscã ægris cocta dũtaxat uel in uino uel ĩ sapa,& pulmẽtarii uicẽ iplent.pero aliqñ ,ppriũ nomẽ ẽ uiri,fuit hoc nomine Nelei filius,& frater Nestoris.aliqñ genus ẽ calciamenti rustici ex crudo corio. Nã perã ueteres pellẽ dicebãt pendentẽ a collo ad lũbos.Iuue. Quẽ nõ pudet alto p glaciẽ perone tegi.hinc peronatus deducit̃.Persius.Nauẽ si poscat sibi ponatus arator, hoc ẽ ponibus calciat⁹ a pera ẽt hoc est pelle.pera dicit̃ sacculi genus.hĩc perã uiatoriã uocamus,q̃ panẽ & aliqd obsonii gestare uiatores solẽt,quẽadmodũ poculũ uiatoriũ,quo uinũ.ab hoc fit diminutiuũ perula.RELIGATA LONGA GENISTA.Pira pediculo ligata suspendunt̃,ut in hyemẽ durẽt,q̃dã ẽt ut diximus toto ãno seruant̃,cõdunt̃ quoq; sæpe i cadis ut uuæ. GENISTIS. Genista arbor est uulgo nota,cuius florẽ tingẽdis uestib⁹ ueteres adhibebãt.idẽ apibus in cibo ĩgratissimus.semẽ eius in foliculis pasioloꝝ mõ nascẽs ellebori uice p uomitũ purgat drachma una & dimidia in aquæ mulsæ quatuor cyathis a ieiunis pota.græci hanc spartõ appellauere.de hac enim intellexit Homerus cũ inqt καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν καὶ σπάρτα λέλυνται,hoc est, & iã latera putrefacta,& nauiũ sparta soluta sunt.Neq; enim de sparto ĩtelligi põt, cũ nõdum africanũ,aut hispanũ spartũ Homeri tpibus in usu eẽt,nec añ pœnoꝝ arma q̃ primũ hoc hispaniæ intulerũt.herba hæc ẽ spõte nascẽs,& q̃ seri nõ põt,iũcus ,pprie aridi soli,ubi nec seri aliud nec nasci põt.in africa exiguũ,& inutile gignit̃.in hispania abũdãtius.hĩc strata rusticis eoꝝ, hinc ignes,facieſq;,hinc calceamina,& pastoꝝ uestes,hĩc ẽt sportæ,quæ & sportulæ dñr uasa, q̃si fiscellæ,in qbus cibi i quotidianũ usum dati ferri cõsueuerũt.pp qđ & ,p ipsis cibis ponunt̃.Iuuena.Nõne uides quãto celebret̃ sportula fumo.Item ,p pecuniis,q̃ cibarioꝝ loco qñq; dari solebant.Marti.Dat baiana mihi q̃drantes sportula cẽtũ.a sparto ãt nomẽ hẽt,qđ ex eo factitabãt. cũ ergo Homerus spartũ dixit,genistã intellexit.ex q̃ certũ ẽ funes, & lina piscatoria fieri. qdã tñ uoluerũt Homerũ hoc loco,nõ σπάρτα.sed σπαρτὰ scripsisse.qđ significat sata, & lina ĩtelligi uoluisse, q̃ serunt̃.e lino qppe nauiũ armamẽta apud ueteres facta fuisse mãifestũ ẽ. MALA PVNICA.Granata,quæ hoc cognomẽ sibi circa Carthaginem uẽdicarũt,ubi & multa & insignia nascunt̃.granata dicunt̃ a granis,hoc est acinis qbus sunt referta.grana &acini in eũdem sensum accipiunt̃,sed hoc ,pprie differũt,qđ granũ fere frugum dr̃,ut tritici, hordei,farris,& similiũ,a quo granariũ uocat̃,locus in quo frugũ grana reponunt̃ &granosum qcqd grana ĩtus hẽt.acini uero sunt cæteroꝝ fructuũ,utputa uuæ,baccharũ,leguminũ, & alioꝝ hmõi. tñ hæc sæpenũero cõfũdũt̃,&granũ accipit̃ gñaliter,p oĩ eo,qđ græci uocãt coccũ,uñ coccũ ilicis granũ uocamus,a quo coccinũ & coccineũ,de qbus superius dixim⁹,&granũ gnidiũ,qđ aliq linũ uocãt in asia,& græcia nascẽs paruo frutice,specie rotũdũ,colore rubrũ,minusq; q̃ pip, sed caliditate multo ualidius,q̃pp cũ deuorãdũ dat̃ cũ pane,aut adipe sumit̃.alioqn gulã adurit,inter punica mala genus ẽ,qđ apyrinũ uocat̃,cui lignosus nucleus abest,uñ nomen hẽt ab a priuatiua p̃ticula,& p̃yrin, qđ græce paruum nucleũ significat,q̃lis ẽ oliuæ. Martia.In momẽtanis tuberes,& apyirina ramis.Itẽ alia dulcia sunt,alia acria,alia mixta,alia acida,alia uinosa.flos eoꝝ balaustiũ uocat̃,& medicinis,& tingẽdis uestib⁹ idoneus. Vñ color hmõi Balaustinus uocat̃. corticibus quoq; eoꝝ q̃ acerba sunt ad p̃ficiẽda coria utunt̃. Vt ãt conseruari hæc mala melius possint ĩdurant̃ feruente aqua marina,mox triduo sole siccant̃, postea suspendunt̃ ne nocturno rore madescãt.cũ libet uti,aq̃ dulci pluunt̃. IMITATA BREVIS ROSAS. Quæ similitudinẽ hñt breuiũ rosarũ,etenĩ flos mali punici,exiguæ rosæ simile ẽ.germinat.n.uterq; flos, p̃rio ĩclusus granoso cortice, quo mox ĩtumescẽte,& in uirides alabastros fastigato paulatim rubescẽs dehiscit, ac sese pãdit ĩ calices,medio sui conplectẽs uel luteos, uel purpureos apices. BREVIS.Paruas breue ,ppriũ ẽ,qđ lõgo opponit̃, dr̃q; a græco βραχύς,a quo brachia ĩdumẽti gen⁹ p̃udẽda maxĩe tegẽs. uñ brachati galli dñr,& βραχίων brachiũ,& brachycatalectõ, qđ breuis d̃sinẽtia ĩterp̃tari p̃t,& brachyologia breuiloquiũ,siue breuiloq̃ntia,a breuis fit breuior breuissimus.breuiter.breuius.breuissime.breui aduerbiũ ,p breuiter.Martia.Quib⁹ remissum corpus astringẽs breui. breuitas.breuiloquus. breuiariũ cõpendiũ, hoc est liber,ĩ quo uel res

gestæ, uel aliud q̃ppiã breuiter cõp̄hensum est: & breuio uerbũ, a quo cõpositum abbreuio. FISCINA. Instrumẽtũ rusticũ, de quo superius diximꝰ, aptũ ferẽdis e rure fructibꝰ, cuius diminutiuũ est fiscella. in hac portari recẽtes casei cõsueuerũt, a quo fiscelli appellati sunt casei mollis appetitores, sicuti Catillones catillorũ liguritores, uñ & lupũ piscẽ a nimia uoracitate catillonẽ ueteres nũcupauere. METAS LACTENTES. Caseos recẽtes, a metarũ .n. figura casei metæ lactis appellant̃. lactentes ãt dicit q̃si adhuc lac sugẽtes, & nõdũ ĩ totũ coactos. OLIVA. Fructus oleæ. ꝓprie .n. olea arbor ipsa ẽ. oliua fructus. oleũ succus, q ex oliua exprimit̃, legimꝰ tñ & oliua de arbore. Vir. Incũbens tereti damõ sic cœpit oliuæ, hæc ãt oĩa a græcis sumpta sunt, q ἐλαίαν oleã. ἐλάαν oliuã. ἔλαιον oleũ dicũt. olearũ genera tria Vir. Posuit. orchitẽ. radiũ posiam. alii liciniã. sergiã. neuiã. cominiã. cõtiã. albicerã. Itẽ alia genera addũt sergiã, sabini regiã uocãt cuiꝰ fructus nõ añ fauonii flatũ nigrescit, hoc ẽ ad .vi. idus februarias. alii hãc maiorinã uocãt. alii bãbiã. quãto maturior ẽ oliua tãto piguior succꝰ, sed minꝰ gratꝰ. optĩa ãt ætas ad decerpẽdũ ẽ ĩter copiã, bonitatẽq; cũ bacca ĩcipit nigrescere. has nr̃i drupas uocant, græci drypetas. oliuæ cõstãt nucleo oleo. carne. amurca. hæc sanies est eiꝰ amara, q̃ ex aq̃s ꝓuenit, iõ siccitatibus nimia ẽ, riguis copiosa. suus oliuæ succus oleũ est. optimũ fit in uenafrano agro cãpaniæ ubi uenafrũ ẽ oppidũ, cuiꝰ odor ẽ unguẽtis accõmodatissimꝰ. Martia. Hoc tibi cãpani sudauit bacca uenafri unguẽtũ quotiẽs sumis & istud olet. oleæ honorẽ romana maiestas maximum p̄buit turmas eq̃tũ idibꝰ Iuliis ex ea coronãdo. Itẽ minoribꝰ triũphis ouãtes. athenæ quoq; uictores olea coronabãt, & græci olympiæ oleastro. olea siluestris hæc ẽ, ab olea nomẽ habens. oleo natura ẽ tepefacere corpꝰ & cõtra algores munire. iõ ĩstitutũ a græcis, ut ĩ gymnasiis athletarũ corpora ungerent̃, q̃d tãta luxuria factitatũ est ut aliq̃ñ magistratꝰ honoris eiꝰ octogenis sextertiis strigmẽta olei uẽdiderit. fit & fictitiũ oleũ e diuersis arboribꝰ, herbisq;, & aliis rebꝰ, ut puta ex oleastro, q̃d oleastrinũ dr̃, ex chamælea frutice saxoso, nõ altiore palmo, folia oleastri baccasq; hñte. e cyri altero frutice, quẽ alii scotõ, alii rhibĩ, alii sisamõ siluestre appellãt folio uitiũ, caule ferulaceo semĩe ad similitudinẽ ricini, uñ & ricinũ hũc fruticẽ uocãt. coq̃t̃ id semẽ, in aqua, ĩnatãsq; oleũ tollit̃ q̃d cocynũ appellat̃. ex amygdalis amygdalinũ, q̃d & metopũ dr̃, ex lauro laurinũ, ex myrto myrtinũ. & oxymyrsine, siue chamæmyrsine oxymyrsinum, q̃d & chamæmyrsinũ, ex citro citrinũ, e cup̄sso cup̄ssinũ, e nucibꝰ iuglãdis, q̃d caryniõ nũcupãt, e lini semine lineũ, e malis cedri cedreleõ, e grano cnidio cnidiũ, e lẽtisco lẽtiscinũ, e cypro arbore cyprinũ. indi ẽt e castaneis, & sisama & oriza facere castaninũ, & orizinũ, & sisaminũ dñr ichthyophagi, e piscibꝰ piscininũ. aliq̃ñ & e foliis platani factũ ẽ luminũ cã pp olei inopiã, ex oenãthe de q̃ dximꝰ, oenãthinũ, e sansuco sansucinũ. Itẽ fit ex cardamomo, meliloto. nardo gallica. panace. helenio. cinami radice, oĩum succis ĩ oleo maceratis, exp̄ssisq;, sic rhodinũ, siue rosaceum e rosis, iũcinũ e iũco, q̃d ẽ rosaceo simillimũ. Itẽ hyoscyamo. lupinis, & narcisso plurimũ etiã ĩ ægypto e raphani semĩe, aut gramĩe, q̃d cortinõ uocãt. Itẽ e sisama, & urtica mixtis, q̃d agrostinũ appellãt. e Lilio Lilinũ. suis p̄terea herbis ĩter cappadociã, & seleuciã, q̃d seleuticũ dr̃ neruis admodũ utile. ĩ Italia e gũmi, q̃d gũminũ, e pice q̃d picinũ appellãt. spõte nascit̃ ĩ syriæ maritimis, q̃d elæomeli diximꝰ uocari. fluit itẽ e petris q̃busdã, q̃d & petrelæõ dr̃. est p̄terea oleũ oenãthinũ, cuiꝰ ĩ medicĩa idẽ affectꝰ, q rosacei. fit ex florescẽte uua labruscæ q̃ oenãthe dr̃. omphacinũ oleũ ẽ, q̃d ex oliua ĩmatura fit, hoc oĩum optimũ, atq; utilissimũ ẽ, etenĩ omphaciũ ꝓprie dicimꝰ, q̃d fit ex uua acerba, hoc mõ decerpit̃ uua, q̃ñ ẽ ciceris magnitudĩe, añ cãis ortũ, eiusq; melligo, & totũ corpus sole coq̃tur, nocturni rores cauent̃. addit̃ aliq̃d salis ĩ fictili cõdita melligo colligit̃, optĩeq; cyprio ære seruat̃. fit & alio mõ ĩ mortariis uua ĩmatura territ̃. siccataq; in sole digerit̃ ĩ pastillos. omphaci uocabulũ a græcis sũptũ ẽ, apud quos ĩmatura uua dr̃. ὄμφαξ olei fex, q̃ amurca dr̃, ad multa utilis ẽ. dolia olearia, cadiq; ea ĩbuunt̃, ne bibãt oleũ. eadẽ subigunt̃ areæ terẽdis messibꝰ, ut formicæ, rimæq; absint, & similiter lutũ parietũ, & tectoria, & pauimẽta horreoꝝ frumẽti, uestiariũ ẽt cõtra teredines, & noxia aĩalia amurca asp̄git̃, semĩa frugũ p̄fundunt̃, lora ẽt, & coria oĩa, ac calceamĩa axesq;, & æramẽta cõtra eruginẽ, postrẽo ligna macerata amurca sine aliquo fumi tædio ardẽt. ab oliua oliuetũ deducit̃ locus, ĩ quo oleæ cõsitæ sunt, & oliuitas fructus olei. Varro de oliuitate oleas exui optĩe cõscribit Cato, & oliuum oleũ, & oliuo uerbũ, q̃d ẽ oliuarũ uĩdemiã ago, siue oliuas colligo. Ply. Quippe oliuãtibus lex antiq̃ssima fuit, oleã ne stringito, ne uẽ uerberato, & oliuita olei uindemia. ab olea uero oleagius, sicut a fago faginus. uñ oleagĩæ coronæ appellatæ, & oleũ a quo olearíꝰ. olearia. oleariũ, uñ oleariã cellã, & olearia ĩstr̃a dicimꝰ. Itẽ olearios, q oleũ uel faciũt uel uẽdũt. p̄terea ab oleũ oleo uerbũ, q̃d & olo ueteres dixerũt, significatq; odorẽ reddo, uel bonũ uel malũ, cũ cõpositũ ab eo redoleo ĩ bonã sp ptẽ accipiat̃. tractũ ãt ab eo ẽ, q̃d oleũ ĩueterascẽs asp̄iorẽ hẽre odorẽ ĩcipiat, uetustas .n. tædiũ affert. hĩc olẽtica mali odoris loca dñr, & olidũ, q̃d odorẽ hẽt. Mart. Olidæq; uestes murice, & oletũ stercus humanũ, Veraniꝰ sacerdotula ĩ sacrificio fecit oletũ, ab hoc fit cõpositũ olfacio, q̃d & odfacio ueteres dixere. Itẽ adoleo, q̃d mõ significat accresco, qa

crescẽtes pueri,cũ primũ puberes fiũt olere hircũ ĩcipiũt,pp qd̃ hirqtalli ut superiꝰ diximꝰ sunt appellati.hic adolesco,a quo adolescẽs,cuiꝰ diminutiuũ ẽ adolescẽtulꝰ,& adolescẽtia,& adultus deducũť,& adolescẽtior uerbũ,qd̃ significat luxurior.Varro.Id eqdẽ ut faciat cẽseo,qm̃ tu quoq; adolescẽtiaris.itẽ adolescẽturio,qd̃ adolescẽtiũ more facio,siue ĩ adolescẽtiã redeo.Laberius.ĩcipit adolescẽturire,& nescio qd nugarũ facere,mõ adoleo accipiť ꝑ sacrifico,q̃si odorẽ diis p̃beo.Vir.Verbenasq; adole pĩgues,& mascula thura,qm̃ uero sacrificiũ urendo fieri cõsueuit,adoleo ẽt ꝑ uro aliqñ accipiť.Varro.Cũ ĩtestina adoleuissent partẽ diis obtulerũt,partĩ ipsi cõsũpsere.Vir.Adolescũt ignibꝰ aræ.Itẽ ob eãdẽ rõnẽ ꝑ colo usurpať.idẽ,cura penũ struere & flãmis adolere penates.p̃terea ab oleũ,fit & aliud cõpositũ aboleo,qd̃ ẽ deleo, ac prorsus oblittero,ut ne odor qdẽ eius relinq̃tur,& exoleo,a quo exolesco,qd̃ ẽ adolescere,hoc ẽ crescere desino, a quo exoleti dicti scorta mascula iã adulta,&fere dimissa,qd crescere desierũt.aliqñ ẽt exoleo ꝑ cresco accipiť,uñ & exoletũ adiectiuũ ꝑ adulto accipimꝰ.Plau.Reliq̃ domi exoletã uirginẽ,& obsoleo ex ob & oleo.s.littera ĩterposita,qd̃ similiter significat reiicior. dimittor Cic.Obsoleuit iã ista rõe multo magis q̃ uerbis refutata,&suboleo,qd̃ significat parũ oleo.Accius.elẽgãs ẽ,myrrhã subolet.Itẽ ab oleo fit inoleo,qd̃ significat cresco,inualeo, a quo ĩolesco Vir.Vdoq; docẽt ĩolescere libro,& ĩdoles q̃ ĩ pueris,atq; ĩ adolescẽtibꝰ ẽ significatio q̃dã,&q̃si odor futuræ uirtutis.Cicero.Vt.n.adolescẽtibꝰ bona ĩdole p̃ditis sapiẽtes senes delectanť.in uiris ãt ẽ signũ,& q̃si odor p̃sentis uirtutis.Idẽ,hoĩes ĩ qbus ẽ uirtutis ĩdoles cõmouenť.Lucanꝰ.ĩdole si dignũ latia,si sanguine prisco robur inest aĩs.indole ĩqt q̃si generositate q̃dã uirtutis,atq; aĩ.aliqñ ẽt ĩ malã ptẽ ĩdoles usurpať.Liuiꝰ de Annibale,sic cũ hac ĩdole uirtutũ,atq; uitiorꝫ triẽnio sub hasdrubale ĩpatore meruit.trãsferť quoq; ad muta,atq; inaĩata.Idẽ.sicut ĩ frugibꝰpecudibusq; nõ tm̃ semĩa ad obseruãdã ĩdolẽ ualẽt, quãtũ terræ ꝓprietas,cœliq;,sub quo alunť.sunt tñ q oleo uerbũ nõ ab oleũ,ut supius diximꝰ deductũ putãt, sed ἀπὸ τοῦ ὄζειν qd̃ olere ẽ,a quo & odoro uerbũ deriuatũ existimãt notæ significatiõis,& odor siue odos,a quo odoratꝰ,odorificus,de qbus supius diximꝰ.Itẽ odorabilis,hoc ẽ odorẽ reddens,& odoramẽtũ,qd̃ odorãdi gr̃a tenemꝰ,sicut unguẽtũ,qd̃ cã ungẽdi.DE CADIS PICENIS.de uasibꝰ,ĩ qbꝰ picenæ oliuæ cõdunť.ex oĩbus.n.italicis oliuis picenæ,& sidicinæ apud ueteres maxĩe cõmẽdabãtur,sicut nũc pp magnitudinẽ & carnositatẽ bononiẽses.picenæ ptim sale cõdiebanť,partim oleo suo sine aliq̃ arte,sua cõmẽdatiõe puræ innatabãt.q̃dã frãgebanť,& herbarũ uiridiũ condiebanť sapore.ob id colymbades uocatæ ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν, qd̃ ĩnatare ẽ nã pp lenitatẽ urinabãt.fiebãt & p̃coces feruẽti aq̃ ꝑfusæ,q̃uis immaturæ eẽt.Cato.Nõ alio mõ cõdi laudat oliuas,q̃ uel ĩ muria uirides,uel fractas ĩ lẽtisco.NVDVS APER.subĩtellige appositꝰ ẽ.NVDVS.Solus, sine aliarũ dapiũ apparatu.solidos.n.apros apponere ĩ cõuiuiis ueteres solebãt.primus romanorꝫ solidũ aprũ ĩ epulis posuit.P.Seruilius rullus.pater eiꝰ rulli,q Ciceróe cõsule legem agrariã ꝓmulgauit.postea bini & terni simul apri uno cõuiuio cõsumpti.Iuue.Quãta ẽ gula q̃ sibi totos ponit apros.POMILIONE.Nano.nani.n.sunt hoĩes puæ nimis staturæ,paululũq; supra terrã extãtes,qd̃ uocabulũ græcũ eẽ cõstat.latini eos pomilios siue pomiliones appellãt & ĩ fœminino pomilias.Frõto philosophus nani appellationẽ barbarã esse existimauit. nanũ græci uas aquariũ uocãt humile & cõcauũ,qd̃ uulgo situlũ barbatũ appellãt.hĩc pomiliões ẽt nanos uocitauere.Domitianꝰ ĩ spectaculis suis pomilionũ ædidit pugnã.Papinius.Hic audax subit ordo pomilionũ.romani hoc genꝰ hoĩum ĩ delitiis habuere sub diuo Augusto minimꝰ hõ fuit canopus noĩe ĩ delitiis Iuliæ neptis eiꝰ, cuiꝰ lõgitudo duos pedes, & palmã nõ excedebat,&eiusdẽ fere lõgitudinis mulier andromeda,q̃ Iuliæ augustæ liberta fuit.Maniũ maximũ &.M.Tulliũ eqtes romanos binũ cubitorꝫ fuisse.M.Varro cõmemorat,q̇ mortui longissimis tpibus ĩ loculis sunt seruati.nos pomilionẽ habemꝰ Hectorẽ noĩe ãnos nũc duodeq̃draginta natũ,sed aspectu talẽ,ut ab oĩbus puer,& nõdũ duodecimũ ætatis ãnũ excedẽs iudicari possit puberẽ alioqn &ꝓpẽsioris ĩ mulieres libidĩs,ĩgeniosum.p̃terea & citra scurrilitatẽ dicaculum sexqpẽdales gigni quosdã ĩ triatu iplẽtes uitæ cursũ coptũ ẽ.eutrapelos græci uocãt a corporis dxteritate,nã ꝓprie eutrapeli apd̃ eos dñr,q facilitate q̃dã morꝫ p̃diti sũt, hoc ẽ lepidi,elegãtes,ĩ latino nomẽ ñ hñt.INDE.Deĩde pꝰ aprũ.s.TANTVM.Solũmõ.ARENA.Amphitheatrũ.CVI CHARIDEMVS.Scilicet positꝰ fuit.cõstat.n.charidemũ dãnatũ a Domitião aprorũ dentibus dilaniatũ fuisse.

AD STELLAM.EPIG.LXXIII.

ASCIVOS LEPORVM CVRSVS.Iocaťcũ stella facete eũ monẽs,ut si nimiũ uř
1 qd' bis de lepoř scripserit,ip̃e quoq; paria faciat,& bis ei leporẽ ĩ cõuiuio ponat.MA
IOR ET MINOR CHARTA.Vel maiora uel minora epigrãmata,q̃ de eadem re
scribunť,uel maior.& minor scheda.Est.n.scheda foliũ chartæ siue papyri nõdũ cõ-
pactũ & ligatũ,qd̃ & phyllurã græco uocabulo nũcupamꝰ.Ply.sed rõ dep̃hẽdit uitiũ uniꝰsche
de reuulsiõe.qdã detracta aspiratiõe scedã scribũt.Quinti.Nã q oẽs ẽt ĩdignas lectione,scedas
excutit,anilibꝰ quoq; fabulis accõmodare operã põt,schedia.n.nauigii genꝰ ẽ icõditum, & tra

bibus

bibus tm̄ iter se cōnexis factū, q̄lē supra dixim⁹ ratē eē. uñ schēdia icōdita, &extparia carmina dñr, q̄ nr̄i siluas appellāt, &græci σχεδιάζειν usurpāt ꝓ eo qđ ē extēpore dicer̄, & schediō uocāt qđ ex tpe cōpositū est, q̄si dūtaxat i schedis scriptū. Martia. Ohe iā satis ē, ohelibelle. tu ꝓcedef adhuc, & ire q̄ris. nec sūma potes i scheda teneri, maior ergo & minor scheda est ꝓut plura, aut pauciora epigrāmata continet.

DE LIBELLO SVO. EPIG. LXXIIII.

EDITA NE BREVIBVS. Eodē fere argumēto ludit, pp qđ nōnulli hoc distichon supiori epigrāmati adnectūt. ne forte inqt suscept⁹ a me labor scribēdi epigrāmata pp libelli paruitatē peat, idē poti⁹ sæpius repetat̄. CVRA AEDITA. Studiū ipensū BREVIBVS LIBELLIS. Propter breuitatē librorꝶ. DICATVR POTIVS TON TAPAMIBOMENOS. Hemistichion, hoc ē medi⁹ uersus ē Homeri τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος qđ significat huic āt respōdēs, & a Marōe nr̄o iterp̄tat̄, huic cōtra. hoc hemistichiō Homer⁹ frequētissime repetit. ē ergo sensus, repetat̄ poti⁹ a me id sæpi⁹, ut ab Homero fit hoc hemistichiū, q̄ liber ob nimiā breuitatē pereat.

AD HEDYLVM. EPIG. LXXV.

VM DICIS PROPERO. Ex ꝑsona sua notat eos, q nimio coitu exhausti, & ipotentes facti, exercere tñ libidinē nō cessant. PROPERO FAC SI FACIS. Verba sunt Hedyli dū cū eo coit Martia. Et ē sensus, cū dicis mihi coeunti tecū hæc uerba. ego ꝓpero, hoc ē mihi ꝓpere abeūdū ē. fac si facis, hoc ē exple opus, si potes explere. Est. n. cōis hic loquendi modus. FAC SI FACIS. Expedi, ꝑfice coitū, si potes. facere. n. ut supius diximus coire est. VENVS. Libido, coeūdi appetitus, quēadmodū superius diximus. DEBILITATA. Exhausta, ifirmior facta ob nimiū coitū. LANGVET. Deficit. dissoluit̄. hoc. n. accidit hoībus nimio coitu debilitatis, ut ēt uerbis a coeūdi libidine auocent̄. PROTINVS. Statim quasi porro tenus. Vir. Protinus ad regē cursum detorquet hiarbā. aliqñ tñ ponit̄ ꝓ consequenter deinceps. idē, protinus aerei mellis cælestia dona exequar. interdū ꝓ iugit̄ cōtinue. idem, traiecto missa lacerto protin⁹ hasta fugit, seruatq; cruenta cruorē. nōnūq̄ ꝓ lōge porro. idē. cornuq; recuruo tartareā itendit uocē, q̄ protin⁹ oē itremuit nem⁹. qñq; ꝓ ualde. idē. En ipse capellas ꝓtinus æger ago. Itē ꝓ oīno sicut penitus. Idē. cū ꝓtinus utraq; tellus una foret. qñ āt huic aduerbio addit̄ negatio, significat nō iō, quēadmodū fit i cōtinuo, & statim. Quintil. Nō āt ut qcqđ p̄cipuū necessario ē, sic & efficiendū oratorē maximi ꝓtinus erit momēti. eādēq; uim & interrogatio hēt. idē cōtinuo si ille stulte cogitauit nobis quoq; stulte dicēdū ē, i. nō iō. protinā etiā ꝓ ꝓtin⁹ iuenit̄. Ter. Protinā cōiiciā me i pedes. IVBE EXPECTARE. Iube me lētē facer̄, ne cogitatōe festiatōis aīus, a libidīe, auocet̄. SI PROPERAS. Abscedet̄. NE PROPEREM Facē

DE DIAVLO. EPIG. LXXVI.

VPER ERAT MEDICVS. Idem plane argumētum est, quod quinquagessimi noni epigrāmatis de Chirurgo.

DE LEPORE ET LEONE. EPIG. LXXVII.

ICTIBVS HIS TAVROS. Idē argumētū qđ superiorū duorꝶ epigrāmatū, hoc ē. xxxv. &. xliii. de lepor̄ ludēte i ore leōis. MAGISTRI. Dōitores leonū. RICTIBVS. Rostris buccis, quemadmodū superius dixim⁹. FVGAX PRAEDA. Elegantet leporē descripsit, nā & fugacissimum aīal est, & oīum p̄dæ nascēs. NEC NIHIL REFERT. Et alī qd refert a leone hoc. s. ꝙ reddit audacior, & ex audacia fit celerior. mirū dictu nō mō nō obesse leonē lepori, sed ꝓdesse. SOLA ARENA. In q̄ nullæ sint feræ seuientes. CONDITVR. absconditur, seruat̄. CAVAE. Receptaculo, cauū dr̄ ꝓprie cōcauū, uacuū, & a Chaos deducit̄, qđ quasi uorago q̄dā erat inanis & uacua. Vir. Tū dea nube caua tenuē sine uirib⁹ umbrā. idē hæc ubi dicta cauū cōuersa cuspide mōtē, impulit i latus. a cauū cauea deducit̄, q̄ ꝓprie significat locū sub terra uacuū, atq; obscurū, qm̄ āt i hmōi locis esse cōsueuerūt ferarū cubilia, caueas ꝓ ipsis ferarū receptaculis frequēter usurpamus, & ab harū similitudine ꝓ septis ex ligno, siue ex ebore, aut aliquo metallo factis, in qbus auiculas tenem⁹, quas uulgo ēt caueas uocāt. Marti. de cauea eburnea. si tibi talis erit, q̄lē dilecta Catullo lesbia plorabat, hic habitare pōt. Itē caueā uocamus fossam sub terra factam tectā tñ superius. Itē areā in medio theatri, in qua eqtū subsellia cōstitura esse consueuerūt, ꝙ uelis tecta, caueæ similitudinē haberet. Virg. Hic totū caueæ consessum. Itē a cauum caula stabulū, in quo pecudes recondunt̄, qđ antiquitus ante usum tectorū oues antris teneri solebant. & caudicariæ naues, qđ ex lignis grossioribus cauatis fierent. cauda ꝙ intus caua sit. est. n. cauda pendens posterior pars. quæ oībus aīalibus est p̄ter hoīes, & simias. Veteres etiā aliqñ codam dixere, a qua caudati, & codati dicti, qui caudas habent, & caudecæ cistellæ appellatæ sunt ex iunco a similitudine equinæ caudæ factæ. Itē cauiares hostiæ, quod cauæ. erant enim partes hostiæ caudatenus, quæ in sacrificio pro collegio pōtificū quot ānis ponebantur. Item cauerna quā græci cryptā dicunt, hoc est concauitas quædam terræ uacua atq; obscura, unde cauernosum locū dicimus passim uacuū, & ueluti cauernis plenū. Item a cauum cōcauū hoc est uacuū sinuosum, a quo concauitas, & cauo uerbū, qđ est fodio euacuo a quo recauo & excauo deducuntur, a quibus recauatio, & excauatio. TANTA FIDE. Tā cer

tã spe salutis. IMPROBE PROCAX. Proterue, qui luderẽ cum leone audes, uel improbe, hoc est callide. astute.

AD LICIANVM. EPIG. LXXVIII.

IR CELTIBERIS. Licianũ celtiberũ tædio urbis i hispaniã redeũtẽ, repetita locoꝝ illorũ amœnitate laudat, & ociũ, ac trãquillitatẽ uitæ more suo cõmendat. carmẽ ẽ dicolõ distrophõ, primus uersus est Iambicus Hipponacti⁹ trimeter acatalecticus, cõstans sex iambis, recipiensq; ẽt spondeos ĩparibus sedibus. secundus est, iambicus archilochius dimeter acatalecticus cõstans quatuor iãbis admixto interĩ imparib⁹ sedibus spondeo. NON TACENDE. Laudibus ꝓsequende. tacere ꝓprie est nihil loq. Neuius. Hic loqtur, ille tacet, qm̃ uero cũ aliqd laude dignũ uidemus, tẽperare nobis nõ possumus. q̃n illud laudemus, & e cõtrario malefacta nõ laudamus, inualuit cõsuetudo, ut tacenda pro nõ laudãda accipiamus, & econtrario nõ tacenda ꝓ laudãda. itẽ qm̃ qui securi sunt, nullã quærẽdi cãm habẽt tacere aliqñ usurpam⁹ ꝓ eo qđ est securũ esse. Terẽ. Quin taces? Nã cũ ille inferat, dicã, manifestũ est nõ silentiũ, sed securitatẽ ĩpetratã fuisse, dicimus ẽt tacere de iis, q̃ uocẽ nõ habẽt. Virgi. totũq; ꝑrat luminibus tacitis. Idẽ. cũ taceat oĩs ager. tacere. n. ꝓ quiescere capiť. Vnde tacitũ mare uocamus, cũ placidũ est, & nullis fluctibus agitať, & a taceo taciturnus deduciť, q natura facile tacet, & tacitus, q scit tenere secreta, a taciturno tñ fit taciturnitas, quæ est obseruantiæ genus in silendo constituta, & in cælãdis secretis. Teren. Sed iis quas sp in te intellexi sitas fide, & taciturnitate, & taciturnulus diminutiuũ. Apule. Blãda mulier & taciturnula. Itẽ a taceo tacite aduerbiũ, hoc est cũ silentio siue quiete. ꝑterea cõposita reticeo, qđ ꝓprie de iis dr̃, quæ dolorẽ siue solicitudinẽ afferunt. Teren. Ne uerere ne retice. obticeo de his quæ pudet nos loqui. Idẽ. Virgo ipsa scissa ueste lachrymãs obticet. conticeo simul taceo, a quo cõticesco & cõticinium pars noctis, in qua oẽs tacẽt, ut superius diximus. subticeo. taceo, a quo subticesco. CELTIBERIS. Iberus fluuius est hispaniæ, a quo iberi dicti sunt hispani, q utranq; ibero ꝓpinquã regionẽ usq; ad maritima incolunt. & iberia ꝓprie ea pars hispaniæ, quæ ĩtra iberũ continef, quãuis generali uocabulo iberia ꝓ hispania capiaf. hãc regionẽ celtæ galloꝝ populi relicta quõdam ꝓuincia habitauere. Vnde cõposito ex utraq; gente noĩe celtiberi appellati sunt, & regio eorũ celtiberia, hi quõdã oĩs ĩmanitate superare sunt crediti, & regio eoꝝ magna ex pte inculta erat & aspera, & amniũ alluuionibus uasta, qđ p eã anas deferť, & tagus, & cõplura alia flumĩa, quæ occasum uersus in oceanũ erũpũt. originẽ ex Iberis agris habẽtia, quoꝝ pp numantiã fluit. postea ad mãsuetiorẽ cultũ redacti sunt. eoꝝ nobilissima ciuitas numãtia fuit. a q̃ numãtini, q̃ circa uiginti ãnos bellũ cũ populo romano gessere. tandẽq; a scipiõe capti, ac deleti sunt, unde scipio ipse Numãtinus ẽ dictus. a celtibero celtibericus deduciť. Vñ celtibericũ bellũ, & celtibericã cladẽ dicim⁹. NOSTRAE. Ex q̃ originẽ habem⁹. a nos noster deducitur, a noster uero nostras, qđ significat e nostra gẽte uel patria, nos ab eo ꝓnoĩe, qđ est ego sicut uos ab eo ꝓnoĩe qđ est tu, a quo uester & uestras in qbus illud aĩaduersione dignũ est (ex quo licet facere cõiecturã uocabula latine linguæ magis naturalia & rõne inuenta q̃ fortuita, siue arbitraria esse) qđ cum nos dicimus motu quodã oris cõueniẽte cũ ipsius uerbi demõstratiõe utimur. qppe labia sensim, ac spiritũ uersus eũ mouemus, cũ quo loqmur. & ecõtrario cũ dicimus nos neq; ꝓfuso itẽtoq; spiritu, neq; extẽsis labiis ꝓnũciamus sed spiritũ, & labra q̃si intra nosmetipsos coercem⁹. hoc idem fit in tu & ego & tibi & mihi, & tuus & meus cæterisq; ab iis descendẽtibus. Nam sicut cum ãnuimus, atq; abnuimus motus ille uel capitis uel oculorum, a natura rei, quã signat, non abhorret, ita in iis uocib⁹ q̃si gestus qdã oris & spiritus uideť eẽ naturalis. Veteres his ꝓ nobis scripsere. sicut tin ꝓ eũ. HISPANIAE. Hispania europæ terminos claudit. hanc ueteres ab ibero amne prĩo iberiã, deĩde ab hispani ĩsigni eius urbe hispaniã cognominauerũt, q̃ ĩter africã & galliã posita oceani freto, & pyreneis mõtib⁹ claudiť, sicut minor ambabus, ita utraq; fertilior. Nã neq; ut africa uiolento sole torreť. neq; ut gallia assiduis uẽtis fatigať, sed media inter utrãq; tẽperato calore ꝑfruiť. Vnde fœlicibus & tẽpestiuis ĩbribus, & oĩ frugũ genere fœcũdissima est, adeo ut nõ ĩcolis tantũ suis, sed aliis quoq; ꝓuinciis, & ipsi Italiæ cũctarũ rerũ abundãtia sufficiat. ALTAM. Nobilẽ, gloriosam. BILBILIM. Segobriga, & bilbilis duo ĩsignia celtiberiæ oppida sunt, circa q̃ Sertorius, & Metellus ꝑliũ cõmisere. bilbilis patria Martialis, a bilbili ꝓpinquo fluuio appellata. NOBILEM EQVIS ET ARMIS. Recte de celtiberis loquẽs equos & arma cõmemorat, cũ iis eq, & arma sanguine ꝓprio cariora sint. EQVIS. Sunt in celtiberia equoꝝ pnices greges, q cũ natura subalbi sunt si ĩ exteriorẽ hispaniã traducanť, colorẽ mutãt, parthicoꝝ similes, nã & agilitate. & cursus celeritate reliquos superãt. ARMIS. Celtiberi arma habẽt rei bellicæ aptissima, utpote aq̃rũ tẽperamẽto obdurata. nec apud eos ꝓbať telũ aliqđ, qđ nõ aut bilbili fluuio, aut chalybe tinctũ sit. q̃pp, & chalybes finitimi hui⁹ fluuii appellati sũt, ferroq; cæteris ꝑstare dñr. sũt & alii in põto chalybẽs, calybs aliqñ pro ipso ferro ita tẽperato accipiť. Itẽ pro ope ex huiusmodi ferro facto. Luca. Chalybẽ, frenosq; momordit. Vir. Vulnificusq; chalybs. SENEM QVE CANVM NIVIBVS EFFRACTIS SACRVM. Or

do ẽ

do ē,& uidebis Sacrū senē canū effractis niuib⁹. Sacer nomē ꝑpriū ē mōtis ī finibus galatiæ aurum ferens. SENEM. Antiquæ nobilitatis. CANVM. Candicantē. NIVIBVS. Propter niues qb⁹ tegiť. EFFRACTIS. Allusit ad historiā. Nā Sacrū mōtē ferro nudari nefas habeť. sed siqñ terra fulgure (qđ eo ī loco assidua res ē) aut ībribus, aut niuiū pōdere scīdiť, detectū aurū uelut dei munus pmittiť colligi. VADA VERONEM MOMTIBVS. Sensus est. & uidebis Veronē appositiue uada mōtib⁹ hoc ē p quē ē facilis trāsitus ad mōtes. Vero. n. fluui⁹ ē Celtiberiæ, a quo populi circa eū habitātes Verones appellati. cursus ei⁹, ut cæteroꝝ fere in ea regiōe amnium, nō torrēs, rapidusq̄ ē, ut noceat, sed lenis placidusq̄, ut trāsiri uado facile possit. BOTORDI. Vic⁹ ē nō lōge a Segobriga quōdā oppidū fuit, sed a Tyberio graccho dirutū, ut refert Polybi⁹. DELICATI. Delitiis pleni, qa arborib⁹, umbris. fōtib⁹. nemorib⁹ siluis abūdat. QVOD FOELIX. Fructiferis arborib⁹, ad nemi⁹. n. referri đbet fœlix, nō ad Pomona. POMONA. Pomorū dea, quēadmodū Bubona dea boū, & Mellona dea mellis. a pomo Pomona appellata, uñ ēt pomiferū deduciť. Ply. Tū loca subigenda sunt, in qbus pomiferæ arbores inserendæ, & pomariū locus, in quo uel īsita sunt poma. uel reponūť, uel ē arboꝝ pomiferarū copia. pomū uero a potu deduciť, q̄si potomū, ut Varro. testať, qđ poma potu egeāt. LENE. Leniter placide qa fluuius ipse lenis, ac placidus est. TEPIDA VADA. Sub calidas aq̄s. Vada iō dixit, qa pp lenitatē trāsiri uado facile pōt, quēadmodū supius dixim⁹, nec ullū ē in natando piculū. CONGEDI. Cōgedus amnis ē iuxta bilbilī q p agri planiciē fluēs exiguū lacū efficit tepētib⁹ aqs, q erūpit in bilbili, hoc se lauare hispani post secūdū punicū bellū a romanis didicere. MOLLES Lenes placidas. NYMPHARVM. In qbus se lauare nymphæ cōsueuerūt, uel in qbus habitāt nymphæ pp suauitatē, & delitias aquarū. REMISSVM. Resolutū. qppe calidis aqs resoluunť corpora, frigidis restringunť. BREVI. Statim, breui tpe. est. n. aduerbiū tpis. SALONE. Salo fluuius ē, q & bilbilis dř, quo tēperať ferrū, atq̄ acrius reddiť. GELAT. Gelu hoc est nimia frigiditate astrīgit, atq̄ obdurat. VOBERCA. Villa ē iuxta bilbilī amnē, cursu fluminis, umbra arboꝝ, & frigiditate scaturiētiū fontiū amœnissima. PROPE. Ex ꝓpinquo, ut supius dixim⁹, PRANDENTI. Dū prādes. tāta ē. n. illic copia ferarū ut ēt ī uillas cōfluāt. prādiū dř cibus qui ante meridiē sumiť. Veteres cœnā appellabāt, quā uero nūc cœnā dicim⁹ illi uocabāt uespnā. ab edēdo āt prādiū dictū est, q̄si perediū. ab hoc fit prādeo, a quo frequētatiū prāsito. prāsos ueteres uocabāt nō solū q edissēt, sed ēt qbus nihil deesset. Varro. Prāsū te, ac paratū eē oportere. īprāsus uero dř, q nōdū prāsus ē, sicut incœnatus q nōdū cœnauit. prādiola siue prādicula antiq ientacula uocabāt, de qbus superius dixim⁹. FRANGES. Arcebis. supabis. AESTVS. Nimios calores. SERENOS. Tēporis sereni. Nā quo maior ē serēitas tpis, eo minores auræ. & sol liberior, iōq̄ maior æstus. TAGO AVREO. Tagus flumē est in lusitanis ramenta auri ferens, iuxta quē uēto eq̄s fœtus cōcipere multi auctores prodiderunt. OBSCVRVS. Tectus latēs. obscurū. n. qđ supius a cura deriuari diximus ꝓprie significat, qđ sine lumine est. Vir. Si nigrū obscuro cōphenderit aera cornu. per metaphorā tñ iterdū ꝓ ignobili poniť. Ci. Qui magna sibi ꝓponit obscuris maioribus. interdū ꝓ tecto. latēti, & abscōdito. Virg. Vidimus obscuris primā sub mœnib⁹ urbē. Vñ obscurā orōnē dicim⁹ difficilem, & cuius snīa latet, ab hoc fit obscuritas, qđ interdū opacitatē, īterdū ignobilitatē, interdū ēt difficultatē significat, & obscure aduerbiū, latēter. difficulter. ignobiliter. & cōparatiua suplatiuaq̄ eoꝝ obscurior. obscurissimus. obscuri⁹. obscurissime. & obscuro uerbū, qđ mō significat opaco mō tego, mō uel ignobilius, uel difficilius facio. ARBORVM. Arbor generale nomen est, & appellatiōe eius uites quoq̄, & hederas, & harūdines, & salictū cōtineri iuriscōsulti existimāt. sed siqs salignas uirgas īstituēdi salicti cā defixerit, eæq̄ anteq̄ radices egerint succidanť, aut euellāť, recte Pompo. scribit de succisis arborib⁹ agi nō posse, cū nulla arbor ꝓprie dicať, q̄ radicem nō conceperit stirps tñ oleæ arbor ē siue radices egerit siue nōdū, sed cū plāta adeo tenera ē, ut herba potius uideať, arboris loco haberi nō debet. maxio uero in ꝑtio apud ueteres arbores fuere umbrarū gr̄a, qđ ex eo maxime apparet, qđ cū. Cn. Domitius ꝓ domo. L. Crassi, q̄ una secū censurā gerebat, centū nūmorū milia idētidē ꝓmisisset, & Crassus concessurū se respōdisset, exceptis sex arboribus Domitius ne uno qdē denario emptam se uelle respōdit, si arbores adimereť. Eæ fuere loti patula ramorū opacitate lasciuæ, quæ postea cētū octuaginta ānis usq̄ ad Neronis principis incēdia durauere, uirides adhuc, iuuenesq̄, ni princeps ille arboꝝ quoq̄ mortē accelerasset. dicim⁹ āt in recto arbor, & arbos, sicut odor. & odos. hic ueteres arboses pro arbores scripsere, ab hoc fit diminutiuū arbuscula. Itē arbustū locus ī quo arbores sunt, sicut salictū in quo sunt salices, hoc, & arboretū aliq uocāt, ut Gellius testať, ab eo fit arbusto uerbū, qđ ē agrū arborib⁹ cōsero ad maritādas uites. Ply. Trāspadana Italia ꝑter supradicta cornu. populo. tilia. acere. orno. carpino. quercu. arbustat agros. & Arboreus notæ significationis, & arbutus genus arboris, quæ & unedo dř, de q̄ supius locuti sumus. Virg. Et quæ nos rara uiridis tegit arbutus umbra, & arboresco uerbū qđ significat ī arborē cresco. Ply. Alterius generis minor ē herba. altera arbore.

ſcit. DERCE. Derce,& neme fontes ſunt frigidiſſimi æſtate inter bilbilim,& ſegobrigã, ĩ ripa fere Salõis ãnis. RIGENS. Frigidus ſupra modũ. Vir. Tellurẽ borea rigidã ſpirãte moueri, de quo ſuperius abũde diſſeruim⁹. NIVES. Aquã ex niuibus liq̃factis, qđ inuentũ fuiſſe Neronis principis diximus, ut frigidius biberet. CANVS. Albus pp niues. ET. ideſt. BRVMA IMPOTENS. Bruma ꝓprie dĩ dies ſolſtitii hyemalis, q ẽ poſt idus decẽbris, dicta quaſi βραχὺ ἦμαρ, hoc ẽ breuis dies, ponĩ tñ ĩterdũ ꝑ mẽſe decẽbri, ut hoc loco, ĩterdũ ꝑ hyeme Vir. frigida ſub terra tumidũ quẽ bruma tegebat. a bruma brumalis deducĩ, ut brumale tp̃s. brumales dies. IMPOTENS. Quia hoĩes ĩpotentes,& deſidioſos, facit ab igne diſcedẽ neſciẽtes. MVGIET. Sonabit. Mugire ꝓprie factitiũ eſt boũ, a quo Mugitus, a cuius ſimilitudine uẽti quoq; plerũq; mugiĩ dñr. hic fit mugior uerbũ, qđ ſignificat murmuro. Luci. Muginamur, molimur, ſubducimur. Et mugi⁹ cognomẽ romani ciuis a frequẽti murmuratiõe, a quo Mugiola porta, quod ipſi aliqñ ꝑfuit. Itẽ a mugio fit remugio cõpoſitũ eiuſdẽ ſignificatiõis cũ primitiuo. Virg. Horrẽdas canit ambages, antroq; remugit. RAVCO. Sonoro, uñ ἀπὸ τοῦ βοᾶν, hoc eſt a uociferãdo Boreas dĩ. uociferãdo ãt uox raucẽſcit. APRICA. Tẽperata ſine frigore de quo ſupra diximus. TARACONIS. Taraco ĩſignis urbs hiſpaniæ ẽ, a quã ipſa ꝓuicia Taraconẽſis uocaĩ altero capite Gallias, altero Beticã attingẽs, mari littora obiicit nr̃o, q̃ meridiẽ, q̃ uero ſeptẽtrionẽ ſpectat oceano, urbs amœniſſima ẽ, tẽperato cœlo,& ut Strabo inq̃t, ad recipiendos principes ꝑcelebris. TVAM. Ex q̃ tibi origo ẽ. LALEtaniã. Regio ẽ hiſpaniæ. Hyberus labiĩ a cãtabris, iuxta eſt Taraco. Hic laletania a q̃ laletania uina, magis copia q̃ bonitate nobilitata. MActabis Occides, de quo ſuperi⁹ diximus. DAMAS. Notũ aĩal eſt e caprarũ ſilueſtriũ genere. ideoq; ſe miſerũ, ut hirũdines in uolucribus, apes ĩ cãpo, in mari delphini. reperiĩ & maſculino genere. Virg. Cũ canibus timidi uenient ad pocula damæ VERNAS. Cõterraneos tuos,& quaſi domi tuæ natos. RVMPES. Defatigabis pleriq; ſanæ ex uenatu uoluptatẽ capiẽtes nõ ſinũt leporẽ necari, ſed currendo ſæpius uertũt, atq; ita leporẽ fatigãt & ſolo curſu delectanĩ, quod abs te FEDERICE. Princeps fieri ꝑſertim in leporariis tuis, q̃ tanto ſumptu, decore, atq; elegãtia feciſti, ſæpenumero nõ ſine magna aĩ uoluptate cõſpicim⁹. rũpere ꝓprie frangere ẽ. Vir. Rũpimus inuitæ tua uincula. aliqñ tñ capiĩ ꝑ fatigare. Teren. Vt me ambulãdo rũperet Aliqñ ꝑ diſiicerĩ. Virg. Frigidus ĩ pratis cãtãdo rũpiĩ anguis· nõnunq̃ ĩpetũ facere. Teren. Ceſſo ĩtro rũpere, rũpere ſilẽtiũ,& rũpere uocẽ, ẽ loq, ſiue diu tacita ꝓferre. a rũpo rupes deducĩ, qđ ueluti abrupta ſit,& ripa, q̃ aquarũ agitatiõe rũpaĩ, de q̃bus & eoꝝ deriuatiuis ſuperius locuti ſumus. & rumẽtũ abruptio,& rumex genus tẽli, qđ Sparo gallico ſimile ẽ. Eſt etiã rumex oleris genus uulgo notũ. itẽ rupti dñr, q ob nimiã fatigationẽ, aut cõceptũ rigorẽ dolẽt,& uix moueĩ poſſunt corporis mẽbra. præterea a rũpo cõpoſita fiunt interrũpo, qđ eſt aliq̃d dicentẽ, faciẽtẽue impedio perrũpo ualde rũpo. abrũpo deſiicio auello. Vnde loca abrupta diuulſa, atq; ob id inuia appellamus. prærũpo eiuſdẽ ſignificatiõis, uñ & ꝑrupta loca dicimus. erũpo cũ ĩpetu exeo, a quo eruptiões dñr. qñ uel exercitus e caſtris uel præſidia ex urbibus in hoſtes ĩpetũ faciunt. Itẽ egredior. Ply. Erũpunt ceruis cornua primo aridæ cuti ſimilia. prorũpo cũ ĩpetu feror. Irrũpo ĩpetũ facio, a quo irruptio. dirũpo, frango. ſcindo.& ad aĩum etiã referĩ. Cicero. Dirũpor dolore. corrũpo. cõtamino, a quo corruptela, hoc ẽ cõtaminatio deducĩ.& ĩcorruptũ inuiolatũ. CALLIDVM. Callentẽ, flectere ſe,& ſaluti ſuæ terga uertendo cõſulere. FORTI. Celeri, robuſto. RELINQVES CERVOS VILLICO. Mactãdos. ſ. qm̃ caro eoꝝ mollis.& inſipida eſt. iõq; ruſticorũ potius cibus. Ceruus aĩalium placidiſſim⁹ ẽ. Vrgẽte aliqñ ui canũ, ad hoĩem cõfugit,& ĩ pariendo min⁹ cauet ſemitas humanis ueſtigiis tritas, q̃ q̃ ſecretæ, ac feris opportunæ ſũt. Aeditos partus exercẽt tã fœminæ q̃ mares curſu & fugã meditari docẽt, ad ꝑrupta ducũt, ſaltumq; demõſtrãt in fuga ſæpe quieſcũt, ſtãteſq; reſpiciũt. cũ ꝓpe uẽtum ẽ, rurſus fugæ ꝑſidia repetũt, hoc faciũt inteſtini dolore tã infirmi, ut leui ictu ĩtus rumpaĩ. fugiũt mox latratu canũ audito, aura ſp ſecunda, ut ſecũ ueſtigia quoq; abeãt. mulcẽĩ fiſtula paſtorali.& cãtu. cũ exercere aures, acerimi auditus ſunt, cũ remiſere ꝓtinus ſurdi. Cæterũ ſtolidũ aĩal ẽ,& oĩum fere rerũ miraculo ſtupẽs, adeo ut equo, aut bucula ꝓpius accedente hoĩem iuxta uenientẽ non uideat, aut ſi uideat. arcum ipſum ſagittaſq; miretur. cornua mares habẽt ſoliq; animalium omnibus annis ſtatuto ueris tp̃e amittũt. latẽt amiſſis quaſi inermes,& noctu tãtũ ĩ paſcua exeũt dextrũ cornu negãt inueniri, defodi ab iis putãt, ne in uſum hoĩum ueniat, quod ei inſit aliquod medicamẽtũ. utriuſlibet accẽſi odore ſerpẽtes fuganĩ. ĩdicia certæ ætatis ĩ illis ſunt ſingulis amnis adiicientibus ramos uſq; ad ſexẽnes ab eo tp̃e ſimilia renaſcunĩ nec põt amplius ætas diſcerni. dentibus ſenecta declaraĩ, aut. n. paucos, aut nullos habẽt. nõ decidũt caſtratis cornua nec ſi careant renaſcunĩ. capti aliqñ ſunt edera in cornibus uiridante ex attritu arboꝝ innata, qm̃ innaſcentia ad ſolẽ durant, deinde in arboribus experiuntur. Maria tranãt gregatim, nantes porrecto ordine,& capita ĩponẽtes ꝑcedentiũ clunibus, ꝑ uices q̃ſq; ad terga redeuntes. conceptus ceruarum eſt poſt arcturi ſydus octonis mẽſibus ferunt partus,& interdum geminos. Poſt conce-

ptum

ptum statim disiūgunt.at mares rabie libidinis sæuiūt,fodiunt scobes,iō tūc rostra eoꝝ nigrescunt donec ībre abluant·cādidi aliqñ repiunt,q̄lē fuisse tradūt.Q . Sertorii ceruā,quā fatidicā eē hispaniæ gētib⁹ psuaserat.pugnāt cū serpēte, & cauernas eoꝝ inuestigāt, nariūq; spiritu extrahūt renitētes·iō cōtra morsus p̄cipuū remedium ex coagulo hinuli ī utero occisi.uita ceruis lōga.capti sunt aliq̄ post cētū ānos cū torqbus aureis,quos Alexander magnus addiderat cute iā fere ob pinguitudinē adoptis febriū morbos nō sentiūt, qnetiā huic timori medētur. notū ē q̄sdā pricipes fœminas oībus dieb⁹ matutīs carnē eā degustare solitas fuisse,& ita lōgo æuo caruisse febrib⁹.a ceruus ceruin⁹ deducit.Mart.Ceruin⁹ gelidū torquet sic halit⁹ anguē,& ceruarius,uñ lupū ceruariū a similitudine dicim⁹,& ceruaria ouis dicebat,q̄ ꝓ ceruo imolari solebat.Ceruus græce Elaphos dr̄,a quo Tragelaphō q̄si hircinū ceruū uocāt eadē specie aīal barba tm̄,& armoꝝ uillo distās,nec alibi nascēs q̄ iuxta phasim āne,&Elaphoboscō a pastu ceruorū,nā ꞵóσκω pasco significat herbā ferulaceā geniculatā,digiti crassitudine semie corymbis depē dētib⁹ foliis ol⁹ atri cōmēdatā ī cibis cōtra serpētū oiumq; aculeatoꝝ ict⁹. qppe fama ē,hoc pabulo ceruos resistere serpētib⁹,qđ eo min⁹ ē mirādū,quo & dictamū herbā extrahēdis sagittis.iidē hoibus mōstrauere,pcussi eo telo,pastuq; eius herbæ eiecto.quinetiā pcussu a phalāgio cācros edēdo sibi medent.VICINA SILVA.Ligna siluæ uicinæ.cōtinēs ꝓ cōtento accipitur, ut mos ē poetarū.DESCENDET.Facile portabit,q̄si spōte ueniet.scādere ē ī altū ire.uñ scalæ dictæ p q̄s ī altū cōscēdim⁹.& scāna q̄ lectis ueluti gradus apponūt ut p ea ī lectū facilius ascendat·& scabellū diminutiuū a scāno.Varro scribit scabellū dici p qđ simplici scāsione scādebāt ī lectū nō altū.Scānū uero quo duplici gradu ī lectū altiorē cōscēdebāt . Scānū ēt dr̄ terra illa altior,q̄ īter duos sulcos ī colēdo relinqt.Ply.Scāna īter duos sulcos cruda ne relinquant.qm̄ āt ī iis sedere cōsueuimus,factū ē ut scānū,& scabellū frequēter ꝓ subselliis usurpent, & scāsile, p qđ ascēdi pōt.p̄terea a scādo cōposita ascēdo,a quo ascēsus,trāscēdo,ascēdo trāsgredior.descēdo qđ ꝓprie significat e loco superiore ī inferiorē uenio.Plautus.descēde iā ex equo. uñ fit descensus.Vir.Facilis descēsus auerni·Dicim⁹ tñ aliqñ descēdo ī foꝝ,descēdo ī cāpū,descēdo ī pliū,nō q̄ de loco supiore ī inferiorē descendamus,sed de loco tuto ī locū discriminis ab eo ut opinor tractū,q̄ q̄ ī loco celsiore se tenet,pugnā detrectare existimat,quē cū reliqt. & ī locū æquū uēit,atq; descēdit,aīum pugnādi se hēre đclarat.hic qcūq; pugnatur⁹ uēit aut litis aut dignitatis defendendæ gratia descēdere dr̄,ēt si ex īferiore loco ī superiorē se cōferat, cōscendo simul scādo,a quo cōscensus.Itē a scādo scādulaca gen⁹ herbæ frugib⁹ inimicæ,qđ eis cōscēdedo,q̄si edera noceat.Itē secūdū quosdā,scateo, a quo scaturio , scaturies.scatebræ , de qbus superius diximus.scādere ēt uersus dicimus,hoc ē mēsurare , qđ eos p pedes distiguendo ueluti ascēdere uideamur,hinc talis mēsuratio scāsio uocitat.CINCTVM·Circūdatū . INFANTE. Infantibus pueris.singularis pro plurali.SORDIDO.Immundo,quales sunt rusticoꝝ pueri. VOCATVS·Inuitatus.VENABITVR.Vt secum uenationē afferat.CLAMATVS.Voce accitus qñ cœnæ tp̄s erit. clamor ꝓprie ē calamorū sonus q̄si calamor,eteni uēto agitatæ arundines nō paruā uocē emittūt,ponit & ꝓ omni uoce.ab hoc fit clamo uerbū,qđ ē uocifero,& īterdū ꝓ uoco accipit.sicut freq̄ntatiuū ei⁹ clamito.Plau.Plaudūt ptim clamitant me ut reuertar. ab hoc clamosus clamore obstrepēs uociferator.Q uīti.Nō turbid⁹,ñ clamosus sit altercator, & clamito freq̄ntatiuū.& cōposita declamo,qđ ē fictā cām ago,aut docēdi aut exercēdi īgenii grā,a quo declamator.declamatio,de qb⁹ supi⁹ dixim⁹,exclamo uocifero,& q̄si e medio pectore uocē ī altū emitto,qđ aut indignatōis,aut doloris cā fieri solet, a quo exclamatio eiusmodi uox dr̄. Itē figura,q̄ a græcis Epiphonema appellat;q̄ definit rei narratæ uel ꝓlatæ sūma acclamatio.Cice.Facere.n.ꝓbus adolescēs piculose,q̄ perpeti turpiter maluit.ἐπὶ.n.apud græcos ex,φώνημα clamorē significat,præclamo āteclamo,a quo præclamito,uñ præclamitatores dicebant,q flaminē dialē,hoc est sacerdotē Iouis antecedebāt clamātes, ut hoies ab operib⁹ abstinerent,qa ei opus facientē uidere irreligiosum erat.proclamo ꝓcul clamō,denuncio inclamo clamādo rep̄hendo,succlamo submurmuro.reclamo,uel rursus clamo,uel ex aduerso clamo.cōclamo simul clamo,a quo cōclamatio,& cōclamatum ē , de quo superius disseruimus. PROPE.De ꝓpe,hoc ē ex ꝓpinquo.LVNATA PELLIS.Calcei lunati,hoc ē nobiliores, qui calceis lunatis utunt.est.n.sensus,nō sint tecū in cōuiuio nobiliores,& magni uiri,qbus te morē gerere oporteat.nobiliores calceis,in qbus lunæ effigies esset usos fuisse manifestū ē. Iuue. Nobilis & generosus appositā nigræ lunā subtexit alutæ cui⁹ rei diuersas rōnes affert Plutarchus ueterū morū scrutator diligētissim⁹.aut.n.ob id īstitutū hoc eē scribit, qđ aīæ post mortē lunā sub pedib⁹ spectēt uel ut argumentū sit ei⁹ habitatiōis,quā ī luna esse nōnulli ꝓdiderūt uel qđ Arcades,q cū Euandro ī Italiā uenerūt Proselenes appellati eo calcei genere uterēt, uel ut hoies elati ac tumidi eo signo admonerentur īstabilitatis, atq; icōstantiæ humanarū rerū, qđ luna prīo ex occulto ꝓdit,& facta ī dies speciosior os suū lumine,ac splendore conspicuū facit tū formosissima,& maxima reddita,rursus defluit,ad nihilūq; reuertit , uel qđ eo exemplo

admonerenť subditi magiſtratibus parēdū eſſe, & quēadmodū luna ut Parmenides ſcribit solis radios cōtinue reſpicit, ſic īferiores ſecundū locū tenere debere, & principes colere, quorū opibus, atq; honorib⁹ pfruanť, ſed qđ pace Plutarchi dictū ſit, illa nobis uerior rō uŕ, qđ Numa rex romanoꝝ, cū chlamydē ab iſaurorū legatis ſumpſiſſet, ueſtēq; regiá cū Senatoria cōiunxiſſet, nō foris, ſed ītus purpura poſita, ut ex utraq; una cōficereť, tū calceis quoq; Senatoꝝ.c.lr̄am quæ cētū ſignificat īſcribi iuſſit, ut p eá ſeſe e numero cētū patrū admonerenť. hāc poſtea a figuræ ſimilitudīe lunæ effigiē eſſe dixere, & ob id lunatos calceos appellauerūt. TOGA. Longior ueſtis, qua in urbe ut ſupius diximus utunť, q principes ciuitatis ſalutāt, cōmitanťq;. Marti. Si matutinos facile ē tibi rūpere ſōnos, attrita ueniet ſportula multa toga. OLIDAE MVRICE. Nūcius magiſtratuū, de quo ſuperius dixim⁹, hoīes ī iudiciū uocās. Iuuena. Primus clamāte liburno currite, iá ſedit rapta, pperabat abolla. HORRIDVS. uel pānoſus ſquallidus. hiſpidus. erat.n. uiliſſimū hoīum genus, uel horridus. odioſus, & q oībus eſt horrori, uel horrīdus metuendus, ppterea φ hoīes iuſſu magiſtratuū in foꝝ uocat. horror īterdū tremorem ſignificat. Plau. Quis hic horror eſt? qd pauitas? Interdú toruitatē aſpect⁹. Apule. Quē cū aſpexiſſet, horrore hoīs deterrit⁹ ſtatim retroceſſit. aliqn̄ abominationē. Varro. Ira. odiū. horror eos ab incepto retrahit. nōnunq̄ ad uenerationē ptinet. Vir. Arboribus ſuis horror ineſt, hinc horreo, & qđ ab eo deduciť, horreſco. aliqn̄, p cōtremiſco uſurpaŕ. Idē. Cápiq; natátes lenibus horreſcūt flabris, aliqn̄, p eo, qđ ē hiſpidus. aſper. terribilis ſum. Idē. Tū late ferreus haſtis horret ager. Itē horridus. cuius diminutiuū ē horridulus, qđ mō tremētē ſignificat. Perſius. ſcis comitē horridulū trita donare lacerna, mō hiſpidū aſperūq;. Virg. Et glacie riget horrida barba. idē. inſeriť uero, & fœtu nucis arbutus horrida. mō timēdus. Idē, horridus in iaculis. horribilis uero mō, p formidabili accipiť. Cice. Et qđ dictu quoq; horribile uideť uiuentis ſanguine hauſto, mō, p tetro. deformi. Varro. Fœda atq; horribili, ſeu uitabili capiť. Vir. Horrēdas canit ambages antroq; remugit, mō, p nouo, & mirabili. idē, horrendū & dictu uideo mirabile monſtrū, mō, p ridiculo. Idē, oraq; corticibus ſumūt horrēda cauatis. ab horror horrificus quoq; deriuaŕ, hoc ē horrorē faciēs, & horriſonus cū horrore ſonās, ſiue horridū ſonū habēs, & horride duriter, hiſpide. aſpere. cuius diminutiuū eſt horridule, & horriditas, p horrore. Neuius. Oīa mihi horriditati erāt maxīe. & Herix, ut qdá putát, q & hericius, & herinaceus dŕ, qđ horreat ſpinis. aīal ē hyeme ſe cōdēs, p̄paráſq; huic tēpeſtati cibos, etenim uolutatus ſupra iacentia poma affixa ſpinis unú nō amplius tenés ore, ī cauas arbores portat. Idē mutationē Aquilonis in auſtrū p̄ſagit ī cubile ſe cōdēs. ubi uero ſenſit uenātē cōtracto ore pedibuſq;, ac pte oī inferiorē, q̄ raram & innocuá lanuginé hēt cōuoluiť ī formā pilæ ne q̇d cōp̄hendi poſſit p̄ter aculeos. in deſperatiōe uero uriná ex ſe tabificā reddit tergori ſuo, ſpiniſq; noxiā, putát pp hoc ſe capi, qđ certe ueteres faciebāt, hac cute expoliētes ueſtes, ná cibū ex eo nō ſumebát, ut nos facimus, quáobrem exinanita pri⁹ urina uenari ars erat, & tū p̄cipua dos tergoris, alias corrupta, fragilis putrib⁹ ſpinis, atq; deciduis, ēt ſi uiuat ſubtractus fuga, ob id non niſi in nouiſſima ſpe maleficio illo pfundiť, qppe & ipſi odore īſitū ueneficiū ita parcentes ſibi, terminūq; ſupremū operiētes, ut ferme prius occupet captiuitas. calidæ poſtea aquæ aſperſu reſoluiť pila, apph̄ēſuſq; pede altero e poſterioribus ſuſpēdi a ueterib⁹ ſolebat, ac ita fame necari, aliter occidi nō poterat, ut tergori parcereť. Ex herinaceoꝝ generē, & Hiſtrix ē ſpina undiq; cōtecta, ſed lōgiores habēs aculeos, & cū ītendit cutē. miſſiles. ora urgētiū fugit canū, & paulo lōgi⁹ iaculaŕ, hibernis ſe mēſibus condit. Itē ab horreo hordeū ſecūdū quoſdá, qm̄ licet Calam⁹ altior frumēto, q̄ hordeo ſit, Ariſta tn̄ ē mordacior hordeo, ab eo fit hordeacius, uñ fariná hordeaceá, & panē hordeaceū dicimus, & hordeariū, uñ æs hordeariū ueteres uocabāt, qđ, p hordeo eqti dabaŕ, & horreū, qđ in eo hordeū ſeruareť, ſicut a grano granariū. a farre farreū a ueteribus dictū ē, ii enim & hordeo & farre ueſci ſolebāt, ponebát át ſrequēter. F. loco aſpirationis fordeū, p hordeo dicentes, ſicut fœdū, p hedo. hīc horctū & forctū, p bono uſurpabāt. hordá ēt p̄gnātē uocabát, uñ dies quo grauidæ hoſtiæ īmolabanť hordeacia nūcupabát. hornū át ueteres ipſius áni dicebāt. Luci. An hornore abſtuleris auro. Itē ab horreo cōpoſita perhorreo, hoc eſt ualde horreo, a quo phorreſco. abhorreo, qđ ſignificat alienus ſum, & ſemp reqrit ablatiuū cū p̄poſitione ab, ut abhorreo ab hac re. exhorreo, expaueſco, a quo fit exhorreſco, & ſemp requirit accuſatiuū, ut exhorreo, ſiue exhorreſco hanc rē. inhorreo. horridus. aſper hiſpidus fio, a quo inhorreſco eiuſdē ſignificatiōis Martia. Quæ trita duro nō inhorruit mento. aliqn̄ pro intremiſco accipiť. Virgi. Spiceaq; ī cāpis cū meſſis inhorruit. QVERVLVS CLIENS. Epithetō cliētis eſt q̄rulus, etenim clientum mos eſt de patronū negligentia ſemp queri. IMPERIA VIDVARVM. impioſæ uiduæ, mos eſt loquendi apud poetas dūtaxat. Vir. Ferimur p opaca locorū. i. p loca opaca, recte āt mulieris naturá exp̄ſſit, qn̄ nō eſt uiro ſubiecta. PALLIDVS. Epithetō rei. ſemp. n. pallet nimio timore, ne ī cā ſuccūbat. iō īportun⁹ ē. & cōtinue uexat patronū. ALTVM. Profundū, quēadmodū ſupi⁹ dixim⁹. SOMNVM. Quietē. græca uox ē. p. lr̄a ī. m. mutata græci. n. ὕπνον dicūt, ſignificat aút

cat aũt mõ qetẽ. Vir. Mors hoium facilis, dulciq; simillima sõno. mõ ipm qetis deũ. Marti. Et qa nulla uenit, tu mihi sõne ueni. A sõno sõnolẽtꝰ deducit, hoc ẽ plenꝰ sõno. & insõnis puigil. uñ isõnes noctes dicimꝰ, hoc ẽ puigiles. & sõniferũ, qđ affert sõnũ. & sopor ipse sõnꝰ. a quo soporiferũ, idẽ qđ sõniferũ. & sopio sõnũ induco. cuiꝰ passiuũ ẽ sopior. a quo sopitũ dicimꝰ, q iã incœpit dormire. Virgiliꝰ tñ sopitũ sõno dixit, q̃si irrigatũ. & soporo idẽ qđ sopio. cuiꝰ passiuũ est soporor. a quo soporatꝰ, cui ueluti irrigatꝰ ẽ sõnꝰ. & semisoporatꝰ, ac semisopitꝰ, q iter sõnũ, uigiliãq; mediꝰ ẽ, quẽ ẽt semisõnẽ, & semisõnũ dicimꝰ. M. Cel. de. M. An. Nec dormire excitatꝰ nec uigilare hebriꝰ poterat, sed semisõno sopore iter manꝰ cẽturionũ, cõcubinarũq; iactabatur itẽ a sõnus somnio uerbũ. & ab eo cõpositũ isomnio, qđ ẽ p qetẽ aliqd q̃si uigilãs uideo. itẽ sõniũ & isomniũ ipsa uisio, q̃ dormiẽdo fit. Sõniũ tñ aliqñ pro sõno positũ iuenit. a sõno sõniator & somniatrix deriuant. Veteres ẽt sõnoriũ usurparũt p eo, qđ i somnis uidet. Varro hic sõnornas imagines affat. & isõniã fœminino gñe pro uigiliis, qđ nomẽ Plyniꝰ ambiguitate lectiõis exclusit, & de usu remouit. sõnũ describũt aĩ in mediũ sese recessũ. Arist. uero ita definit. ὕπνος ἐστὶν αὐτὶ περίστασις ἀναθυμιάσεως πρὸς τὰ κάτω, ὑπὸ τῆς κινήσεως τοῦ συμφύτου πνεύματος χυθείσης καὶ καταληφθέντος τοῦ πρώτου αἰσθητηρίου σωτηρίας ἕνεκεν τοῦ ζώου. Sõnus inqt est refluxio exalationis ad inferiores partes, hoc est ad cor, ascẽdẽtis a motu naturalis spiritꝰ, uidelicet ad caput cõpresso primo sensitiuo, hoc est corde ppter animãtis salutẽ, in qua definitiõe q̃tuor causaꝝ genera exprimũtur. Refluxio. n. exhalationis cãm materialẽ idicat. motꝰ naturalis spiritꝰ, efficiẽtẽ. Cõpressio cordis, formalẽ Salus aĩantiũ, finalẽ. idem somnium sic definit. ἐνύπνιον ἐστὶν ἐν ὕπνῳ τῆς ἀρχῆς κατεχομένης φάντασμα, hoc ẽ sõniũ ẽ i sõno uisum occupato principio. qppe p principiũ, sensum cõem itelligit. Nã illo occupato, Socratis imaginẽ i sõno uidẽtes, ipm nos Socratẽ uidẽ existimamꝰ. Mirũ ẽ sõniare stati isantẽ. Nã & pauore expgiscit & suctũ imitat. Hinc oriunt iter phõs q̃stiões, sint ne aliq̃ animi p̃scita qescentis, & q̃ rõne fiãt. itẽ sõniis ne credẽdũ sit, ab eo p̃sertim, q sõniauerit nõ eẽ somniis credẽdum. DORMIES. qesces. a dormio fit dormitio, hoc ẽ qes, & dormito freq̃ntatiuũ. Hora. Q ñq; bonꝰ dormitat Homerus. a quo dormitabũdus, q̃si dormiẽs. & dormitatio. itẽ cõposita addormio, a quo addormisco, qđ ẽ cõtrariũ uerbi expgiscor. Sueto. de Claudio. Et quotiẽs post cibũ addormisceret, qđ ei fere accidebat, Olearũ, ac palmarũ ossibꝰ incessabat. Obdormio, qđ mõ pro dormio accipit. mõ pro eo, qđ est soporor. Prædormio, añ dormio. Redormio, euigilo, a quo redormitio. excitatio. euigilatio. Ply. In redormitione uaria fuisse somnia appet. MERCETVR. Emat huiusmodi scilicet laboribus patrocinandi, & frequentandi forum. SOPHOS. Gloriam. existimationem. nomen sapiẽtiæ, de quo diximus. INSANVM. ingẽs. MISERERE TV FOELICIVM. Te uero inquit potius commiseratio teneat eorum, qui se fœlices inter tot curas, & negocia putant, cum tu uere in hac quiete animi fœlix sis. illi uero sint infœlices. NON SVPERBVS. Omni ambitione uacuus. non laudem. non gloriã quærẽs cum animi solicitudine. VERO GAVDIO. Quod in quiete, ac trãquillitate uitæ positum est, ut superius diximus DVM SVRA LAVDATVR TVVS. Donec inquit tuus Sura laudẽ i foro, ac senatu uersando captat, tu ocio indulge. Palfuriꝰ Sura orator & causidicꝰ fuit. sæpe ẽt declamauit. Martialis. & Liciani amicus, sed ob suspitionẽ, qđ cũ uitelianis sensisset, Senatu a Domitiano fuit amotꝰ. cum uero in capitolino certamine de oratoribus coronatus fuisset, oẽsq; ingenti cõsensu pro eo precarentur, & ut restitueretur, orarent, Domitianus, nullo responso dignatus est, sed tantũmodo tacere iussit uoce præconis. NON IMPVDENTER. Sẽsus est. Cum uita hominis satis famæ adepta est, non impudenter facit, si se ad ocium transfert, & animi quietem. PETIT. Dari sibi scilicet. Nam id uitæ datur, quod quietem, & tranquillitatem parit. QVOD RELIQVVM EST. Quod post famam adeptam superest uitæ.

AD AEMILIANVM. EPIGRAMMA. LXXIX.

SI TIBI MISTYLVS. Facete Aemilianũ derider, qui cocũ suũ, sumpto ex homerico uersu uocabulo mistylon appellauerat, in quo notat eos, q nobilia & antiqua nomina cuiuis imponere pulchrũ putãt. Est uersus Homeri in primo iliados hmõi mistylon taratalla cæ amphobelœsin epiron, hoc est μίστυλον τ' ἄρα τ' ἄλλα καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρον, quod significat. Secabant in frusta & alia, & uerubus perforabant, quem locum interp̃tatꝰ ẽ Virgilius. Pars in frusta secãt, uerubusq; trementia figunt. facete ergo inquit Martialis, Si tu uocas cocũ tuũ mistylon, cur non & ego uocem taratalla?

IN LEPOREM ADVERSVS LEONEM LASCIVIENTEM. EPIGRAMMA. LXXX.

NON FACIT AD SAEVOS. Rursus de lepore & leone iocãs, notat eos, q se i existimatiõe eẽ putant apud eos, a qbꝰ habẽtur contẽptui. NISI. Præterq̃. Nisi. n. ex non & si cõposita est. & idem significat qđ si non, uel præterq̃. est enim cõiũctio exceptiua. aliqñ tñ pro cõtinuatiua ponit. Cicero. Nisi forte putamꝰ dementem. P. Scip. Africanum fuisse, qui cũ p seditionem a. C. Carbone iterrogaretur, quid de Tyberii Gracchi morte

ſentiret reſpondit iure ſibi cæſum uideri, in quō notandum, ꝙ quotiens niſi principiū ſententiæ eſt, indicatiuū deſiderat. alias etiam ſubiūctiuum, diciturq; per apocopen ni. & hæc omnia ni. niſi. q̄. & ꝑterq̄. ſemp repetunt eoſdem caſus, qui ꝓceſſerūt. Vt quid quæris niſi pecuniam? & quid aliud quæris q̄ uoluptatem? qd ē animal, niſi corpus cum aīa cōcretū? qd eſt aliud aīal q̄ corpus cum aīa cōcretum. Ad. ꝑter. ſemp exigit accuſatiuū, ut nulli placet, ꝑterq̄ mihi, & nulli places ꝑter me. Ni ēt pro ne ueteres uſurpabāt. Plau. Ni male iculta ſis. Vir. Ni teneāt curſus. PRIMA ceruix. Primarū ferarū, utputa tauri, & aliarū huiuſmodi. NON FACIT. nō cōuenit ut ſuperius diximus. ANBITIOSE. Qui ꝑ ambitionē oſtēdis te eū timere. a quo cōtēneris. NON cernūt. Vel deſpiciūt, & contēnūt, uel ob paruitatē uix uidere poſſunt. INGENTIS FATI. Pulchræ mortis. SVB HOC HOSTE. Tam feroci, atq; magnanimo.

AD QVINTIANVM. EPIG. LXXXI.

c OMMENDO tibi Quintiane noſtros. Librum ſuum Quintiano cōmendat, ne patiatur eum a Fidentino tanq̄ ꝓprium recitari. QVOS recitaturus poeta. Qui ſcilicet male recitat, & tunc deſinunt eſſe noſtri. SERVITIO. Seruitute, in quam redacti & uincti ſunt a Fidentino. ASSERTOR. Liberator. SATIS PRAESTES. Satiſdes fideiubeas. eoſq; meos fuiſſe affirmes, & a me manumiſſos. omnia hæc uerba ſeruitiū aſſertor. ſatis præſtes. dn̄s manumiſſus plagiarius. iuriſcōſultorum ſunt, quorū diſciplinam optime calluiſſe uidetur Martialis. PLAGIARIO. Furi librorꝫ meorꝫ, de quo ſuperius late diſſeruimus.

AD FIDENTINVM. FPIG. LXXXII.

u NA EST IN NOSTRIS. Rurſus in Fidentinum ſcribit furē ſuorꝫ librorꝫ carmine heroico. Senſus eſt. Tu putas libellos noſtros uideri tuos poſſe, quod tui aliquando uerſus interpoſiti ſint. At erras. Nam hoc te magis furti arguit, quia diſſimilia & contraria ſimul poſita magis apparent. CERTA FIGVRA. Claro & aperto ſigno ruditatis. ſ. & ignorantiæ domini. TRADVCIT. Tranſfert. ſeparat a noſtris. SIC INTERPOSITVS. Ordo eſt interpoſitus. Lingonicus Bardocucullus ſic cōtaminat urbica. Tyriantina uncto uitio, ut tua ſcilicet carmina contaminant noſtra. BARDOCVCVLLVS. Veſtis genus, ut ſuperius diximus. Amiculum habet, quo caput tegit, quod a forma dicitur cucullus. Nam ꝓprie cucullus eſt papyraceū tegmētum, quo pigmentarii utūtur. Iuuena. Cōtentuſq; illic ueneto, duroq; cucullo. Quod ſi hoc genus ueſtis cucullo careat, nō bardocucullus. ſed bardiacꝰ dicit. Martialis Laſſi bardiacus, quod euocati. Habet autem nomē a Bardis Galliæ gente, qđ hæc eo genere ueſtis ꝓcipue uteret. Maximo apud Gallos in honore Bardi fuerunt, qđ laudibus magnorū uirorū, ac poetice ſtudent, unde quicūq; uirorꝫ fortiū laudes canerent dicti ſunt Bardi. Luca. Plurima ſecuti fudiſtis carmina bardi. Aliquādo tamen Bardos ſtultos uocamus a tarditate īgenii. Nam apud græcos βραδὺσ tardus dī. Cecil. Nimis audacē, nimiſq; bardum barbarum. Plau. Nimis tandē, me quidē pro barda, & pro ruſtica reor habitā. Erat aūt bardocucullus ueſtis oī tēpore cōmoda. cū qua etiā cubare ſoliti erant imbriū tpe in caſtris milites, & in agris ruſtici. Gallicæ groſſioris uili erāt oleo madidæ. colore natiuo. interdū etiam ſi uacinio tinctæ eēnt ruffo. ſed illis ruſtici, his milites quoq; & nō ignobiles pueri utebāt. Marti. Gallia ſantonico ueſtit te bardocucullo. idē. Roma magis fuſcis, ueſtit gallia ruffis. Et placet hic pueris, militibuſq; color. LINGONICVS. Gallicus. Lingones. n. populi galliæ ſunt ſupra Eluetios, & ſequanos in occaſum uergētes. TYRIANTINA. Violaceas purpureas ueſtes de qbus ſuperius locuti ſumus, ita dictas ab ianthino, hoc eſt uiolaceo colore. & tyrio, hoc eſt purpureo, qđ purpura in urbe Tyro parabat, quā ſupius memorauimꝰ. uetuſtate originis. magnitudine & claritate, oībus Syriæ & Phœniciæ urbibꝰ quondā ꝑlatā dictā priꝰ Sarrā, & ab Agenore Priſci Belli filio cōditam inſulā ſeptuaginta milibꝰ paſſuū a terra diuiſam. Poſtea Alexandri oppugnātis ſtudio cōtinēti adiūctā. Ouid. Fluctibꝰ ambitæ fuerāt Antiſa pharoſq;. & phœniſſa tyros quarū nūc inſula nulla eſt. VRBICA. Vrbana, qbꝰ non ruri, ſed in urbe utimur. VITIO VNCTO. Vitio olei quo unctꝰ eſt. ARETIANE TESTAE. Vaſa figulina, quæ olim Aretii oppido Thuſciæ nobili fieri ſolebant, ut ſupius diximus. CRYSTALLINA. Vaſa e cryſtallo. de qbus ſupius locuti ſumus. CORVVS. Nota auis eſt, oīum nigerrima. iō niger epithetō eſt corui. Dī aūt a græco κόραξ, qđ coruū ſignificat. uñ & latini aliqñ coracē coruū uocauere. Ci. Quare coracē iuſtū ueſtrū patiamur nos, qđ pullos excludat ſuos. Corax ēt nomē ꝓpriū fuit oratoris ſiculi, q Thiſiā docuit. itē fratris Tyburti, a quo oppidū Volſcorꝫ cognoīatū ē. Corito uero oppidū ē Thuſciæ in paruo colle eiuſdē noīs ſitū, a Corito rege ita uocatū. Coriti aūt miſſilia in modū ſagittarū. Vir. Coritiq; leues humeris, & letifer arcus. a coruo coruinꝰ deducitur. ut coruinū roſtrū. coruinꝰ adeps. Exprimit ſermonē humanū miro mō cū ex actiaca uictoria reuerteret Auguſtꝰ, occurrit ei inter gratulātes, qdā coruū tenēs, quē inſtituerat ꝓferre hæc uerba. Aue Cæſar uictor impator. Miratꝰ Cæſar tā officioſam auē uigīti milibꝰ nūmū eā emit. Multaſq; ꝑterea ſimilis cōparauit. Quo exēplo motꝰ paup ſutor inſtituē ipē quoq; aggreſſus ē

coruũ ad parẽ salutationẽ, sed ĩpẽdio exhaustꝰ ad auẽ nõ rñdẽtẽ dicere solebat opa & ĩpensa piit. Cœpit tñ aliqñ coruus optatã salutationẽ exprimere hac forte audita dũ trãsiret Augustꝰ. rñdissetq̃ satis taliũ salutatoꝝ hẽo domi. Supfuit coruo memoria, ut & illa qbꝰ dñm querẽtẽ solebat audire, uerba subiũgeret, opa & ĩpẽsa piit, ad qđ subridens Cæsar, emi auẽ iussit q̃ti nullã aliã emerat. Sub Tyberio prĩcipe ex fœtu supra Castoꝝ ædẽ genitꝰ, pullꝰ in oppositã sutrinã deuolauit, q̃ mature sermonibꝰ assuefactꝰ, oĩbꝰ matutinis euolãs in rostra ĩ forũ uersus Tyberiũ, deinde Germanicũ, & Drusum Cæsares noĩatim. mox trãseũtẽ populũ romanũ salutabat, deinde ad tabernã remeabat, quẽ morẽ cũ pluribꝰ annis seruasset. tñ mãceps ꝓximæ sutrinæ, siue æmulatiõe incitatus, siue iracũdia subita ut uoluit uideri, cũ excremẽtis forte calceos eius fœdauerat, eũ interemit, ex quo tãta plebis cõsternatio secuta ẽ, ut prĩo ex ea regiõe hoĩem expulerit, mox ẽt exanimauerit, funusq̃ aliti maximis exeq̃s celebrauerit, cõstrato lecto sup duoꝝ Aethiopũ humeris, ꝑcedẽte Tibicine, & coronis oĩum geneꝝ ad rogũ usq̃, q cõstructꝰ dextra uiæ Appiæ fuit in cãpo, q̃ ex eo ridiculi appellatus fuit, Craterus uero cui Menoceroti cognomẽtũ extitit, in Troecena regiõe, Asiæ coruoꝝ opa uenari solitus ꝓdit, quos deuehebat in siluas ĩsidẽtes humeris. illi uero ceruiculos uestigabãt, agebãtq̃, eo ꝑducta cõsuetudĩe, ut exeuntẽ sic cõmitarent & feri uisi sunt, & p siti cõgerere lapides in situlam monumẽti. in q̃ pluuia aq̃ durabat, sed q̃ nõ posset tãgi & tali cõgerie exprimere, qđ potui sufficeret, gerit ĩternicinũ odium cũ chloreo aue. uterq̃. n. nocte oua ĩuicẽ exq̃rũt. itẽ cũ miluo, cui uolãti ꝑripit æscas. Sunt q̃ ꝓdãt hãc auẽ ore pere, iõq̃ grauidas si ederint coruinũ ouũ, p os partũ reddere, q̃ etiam difficulter parere si tecto ĩferant. Mar. Corue salutator q̃re fellator haberis, ĩ caput ĩtrauit mentula nulla tuũ. Aristo. hoc negat, nõ hercle magis q̃ in ægypto ibim, sed exosculationẽ in iis eẽ tradit talẽ, q̃lẽ sæpe cernimꝰ ĩ colũbis. Ipsi apud Alphõsum Siciliæ regẽ, dũ Neapoli sub Callisto põtifice essemꝰ, uidimꝰ coruũ ei a rege Britãniæ missum miro cãdore conspicuũ. itẽ aliũ alarũ ei a rege Scythaꝝ aucupio mirabilẽ. siq̃dẽ alios coruos & phasianas cum eo cape solebat. a coruo ẽt cornicẽ appellatã q̃dã existimãt notã auẽ. & ipsam aliqñ albã uisam a nobis imitatrix. & ipsa aliqñ est humanaꝝ uocũ. a quo corniscaꝝ diuaꝝ locus trãs tyberim erat cornicibꝰ dicatũ Quod in Iunonis tutela esse putabant. Itẽ a corui uoce fit factitiũ uerbũ croco, a quo crocito. Inde uero crocatio & crocitatio deducunt. itẽ crocio, a quo crocitꝰ q̃rtæ declinatiõis Plau. Simul radebat pedibꝰ terrã, & uoce crocitabat sua. A corace uero græca uoce phalacrocorax dictus baleariũ insulaꝝ peculiaris auis. cuiꝰ supiꝰ mẽtionẽ fecimus. & pyrocrocorax luteo rostro niger, ꝑcipuo sapore nomẽ hẽt a colore rostri igneo, q̃si ignitus coruꝰ. πῦρ. n. ignis est. RIDETVR. deridet. OLORES. Cygnos. latie. n. olores dñr. græce κύκνοι a cygno cygneꝰ. ab olore olorinꝰ deducunt, quæ aliqñ significãt, ꝙ cygni siue oloris ẽ, ut cygnea siue olorina uox. mõ ponit p cãdidꝰ. Est. n. olor cãdidissima auis, ansere maior. uocẽ hñs argutam mutua carne uescit. moritura flebilẽ cãtũ emittit. fixa priꝰ in cerebro pẽna, qđ miror Aristotelẽ, ac Plyniũ, uel ignorasse, uel si sciuerũt, nõ tradidisse. Oui. Dulcia defecta modulat carmĩa lingua, Cãtator cygnus funeris ipse sui. Cõmeãt cygni anserũ more, sed in uolatu eoꝝ liburnioꝝ more rostrato impetu ferunt, facilĩꝰ hoc mõ scindẽtes aerẽ, q̃ si recta frõte ĩpellerẽt, colla cõponũt ꝑcedẽtibꝰ fessos duces ad terga recipiũt. Olor licet latina uox sit, q̃dã tamẽ a græco deriuatã putãt. quasi ὅλος ὁραῖος, hoc ẽ totus cãdidus. ὅλος, totus dicit. hinc holographũ uocat testamẽtũ. quod totũ testatoris manu scriptũ ẽ. & holoschenos, de quo supiꝰ diximꝰ. & holocaustũ hostia. quæ detractis extis integra aræ imponebat, q̃si ὅλον καυστόν, hoc ẽ totũ cõbustũ. Virgi. Et solida imponit tauroꝝ uiscera flãmis. LEDAEOS. Lædei dñr cygni, q̃a iupiter, ut supiꝰ diximus in forma cygni cum Læda cõcubuit. Ob eãdẽ rõnẽ & amyclæi dicũt, hoc ẽ lacones. Papi. Amyclæos ad frena citauit olores. Amyclæ laconiæ ciuitas fuit. uñ Castor & Pollux amiclæi dñr. Vir. Talis Amyclæi domitꝰ Pollucis habenis Cyllarus, & quoꝝ graii memĩere poetæ. aliæ quoq̃ Amyclæ fuerũt in italia ĩter Gaietã & Tarracinã cõditæ a Laconibꝰ, q̃ Castoris & Pollucis comites fuere. Virg. Tacitis regnauit amyclis. Tacitas uocauit, uel ꝙ hæc urbs Pythagoreæ sectæ fuit, & ab æsu carniũ, atq̃ oĩum aĩaliũ cæde abstinuit, ꝓpter qđ serpẽtes in uicinis paludibꝰ natas occidere nefas putãtes ab ipsis interẽpti sunt. Ply. Iuxta Tarracinã fuere amyclæ a serpentibus deletæ, uel ꝙ iis aduersus finitimos bellũ gerẽtibꝰ, cũ freq̃ẽter aduentare hostes falso nũtiaret. & ob id ciuitas uano terrore quassaret, cautum fuit ne q̃s deinde hostium aduẽtũ nũtiaret. itaq̃ postea cũ hostes nullo nũtiante aduenissent, ex improuiso capta ciuitas fuit. & ob id Tacitæ dictæ. Lucil. Mihi necesse est loq. Nã, nõ nescio amyclas tacẽdo ꝑiisse. Amyclas ĩ singulari ꝓpriũ nomen fuit nautæ in Epiro pauprimi. ERRAT. Vel pascit, uel uagatur. CAYSTRI. Cayster fluuius est Asiæ, q multos secũ amnes deferẽs ꝑter Asiã paludẽ labit, & abluit ephesũ. Multi circa hũc amnẽ cygni uersant. Vir. Atq̃ Asia circũ dulcibꝰ in stagnis rimant prata Caystri. IMPROBA. Vel ꝓpter inuidiã. q̃a lusciniæ cãtũ ĩpedit, uel pp caliditatẽ. Est. n. pica natura sagax, ut monedula queãdmodũ supiꝰ diximꝰ, & ipsa quoq̃ humanã uocẽ imitat. Persꝰ. Pi

casq; docuit nostra uerba conari. OFFENDIT. ĩpedit.lædit. Offendere & defendere ꝓprie cõtraria sũt.nã offendere ẽ ĩcurrere ĩ aliqd,atq; ĩcidere. Terẽ. Offẽdi aduẽiẽs quẽdã mei loci hĩc atq; ordĩs hoĩem haud ĩpurũ,hoc ẽ ĩcidi. Defendere uero ẽ ĩpellere. Vir. Solsticiũ pecori defẽdite. Enni. Serua ciues.defende hostes. Q m̃ uero q̀ ĩcidũt ĩ aliqd,lædere sæpe solẽt id in qd'incidũt,& e cõtrario q depellũt,tuẽť,factũ ẽ,ut offendere frequẽtissime pro lædere usurpeť.& defendere ꝓ tueri,& q̃si uim depellere. Ci. Cũ iste cũ pallio purpureo,pariq; tunica uersareť in cõuiuiis cũ mulierib⁹.nõ offendebãť hoĩes in eo,neq; moleste ferebãt. Quintili. Qui nullũ uitæ descrimẽ refugit,quo me ab hostiũ crudelitate defenderet. Offendere ẽt aliqñ ꝓ ĩuenire accipiť. Ci. Sed imitor Architã illũ tarẽtinũ,q cũ ad uillã uenisset,& oĩa aliter offendisset. Var. Romã regressus,ibi nihil offendi.qđ añ annos qnq̃ginta reliquerim.ab offendo fit offendiculũ,qđ significat ĩpedimẽtũ.obstaculũ.& offensio,atq; offensa,q̃ ita differũt,ꝙ offensio semp passiue accipiť.offensa uero actiue. Ci.in corpe ægro odiosa ẽ oĩs offensio.idest omnis molestia.oĩs passio.idem. Cum tot eius offensas pati non possem inde discessi. Offẽdices ẽt ueteres uocabãt ligaturæ nodos,qb⁹apex retinebať,id cũ puenisset ad mẽtũ dicebať offendimentũ.a defendo defensor.& defensio deriuanť. CECROPIAS QVERELAS. Cant⁹Lusciniæ. de quo supra dictũ ẽ. FERVET. Ardet.frequẽtať. ATTIDE Philomela,siue Luscinia queadmodũ supra diximus. MVLTISONA. Multã & uariã uocẽ hñte. INDICE NON OPVS EST. Nõ ẽ necessarius accusator,q affirmet libros esse meos,neq; index,q sñia id definiat.nam scripta a te cõtra te iudicant.

AD FVSCVM.EPIG.LXXXIII.

SI QVID FVSCE VACAS ADHVC AMARI. Hortať Fuscũ ut se in amicitiã recipiat.monetq; nõ eẽ aspnẽdos nouos amicos,neq; ĩspiciẽdũ an noui sint.sed an sint tales,qui durare.& ueteres fieri possint. FVSCE. Corneli⁹fuscus p̃fect⁹ cohortiũ p̃torianarũ sub Domitiano fuit magnæ apud principẽ auctoritatis. Martia. Ille sacri lateris custos,Martisq; togati. SI QVID VACAS. Si quem locũ uacuũ habes ad aliũ,q te amet recipiẽdũ.elegans est loquẽdi mod⁹. Dicimus.n.uacas laudare.uacas amare.itẽ passiue uacas laudari.uacas amari. ROGAMVS. petim⁹. Rogare.n.ĩterdũ petere ẽ. Plau. Spectãdus ne cui illam det,neq; roget.interdũ q̃rere,sciscitari. Teren. Accedo ad pedisequas,quæ sit rogo. Nonnunq̃ orare,dep̃cari. Vir. Littusq; rogam⁹innocuũ,q̃nq; etiã statuere. Cice. Ego ad eã belli ciuilis causam attuli. Ego leges pnitiosas rogaui.hĩc legis rogatio duciť,qm̃ rogare populũ magistratus solebant,an id placeret,qđ statuerãt.hinc etiã derogare legi.& abrogare legem dicimus. Est aũt derogare legi aliqd ex ea detrahere.abrogare legẽ.irritare eã,atq; infringere. Modestinus. Derogať legi,cũ pars detrahiť.abrogať lex,cũ ꝓrsus tolliť.ab his derogatio,atq; abrogatio deducunť. A rogo fit etiã rogito frequẽtatiuũ,qđ interdũ significat p̃cor. Ply. Patrem adit.rogitat ut sui misereať.interdũ sciscitor. Plau. Quæ sit rogitas.& rogamẽ,qđ poetæ ꝓ p̃ce frequẽter usurpãt.& rogatarii,hoc est tabelliones,q rogãt ꝙ q̃sq; stipuletur,hoc est,ꝓmittat.& rogus(ut quidã putãt)qđ in eo dii manes rogenť.est.n.rogus strues lignoꝝ ad cremanda cadauera,in qua simul atq; imposita corpa sunt,& ignis adhibitus. Pyra diciť ἀπὸ τοῦ πυρὸσ,hoc est ab igne. Bustũ postq̃ cadauer crematũ est,q̃si bñ ustũ. Fun⁹,dũ uriť cadauer ĩp̃m,seu põpa ipsa exequiaꝝ. Exeqæ celebratio funeris,dũ corpus efferť. Sepulchrũ,in quo ossa condunť. Reliquiæ ossa ĩp̃a,& cineres. Tumulus cõgestio terræ supra sepulchrũ. Monumẽtũ qcqd ad defuncti memoriã ædificať.itẽ a rogo fit cõpositũ arrogo,qđ mõ significat nimium mihi tribuo,uñ arrogãs dr̃,q sibi temere,atq; insolẽter tribuit,quæ in eo nõ sunt.& arrogãtia,quæ cõtraria est modestiæ.& ita definiť. Arrogãtia est p quã temeritas,atq; impudẽtia uanã sibi cõparat auctoritatẽ. Modestia aũt p quã pudor honestus purã,ac stabilẽ auctoritatẽ acqrit.itẽ arrogãter aduerbiũ,mõ arrogo significat in filiũ ac familiã mihi ascisco.a quo fit arrogatio,q̃ ita ab adoptione differt.ꝙ adoptam⁹eos,q filiifamilias sunt. Arrogam⁹,qui sunt sui iuris. iõ aũt arrogatio dr̃,qa is,q ascisciť aliquẽ in filiũ.interrogať an uellit illũ iustũ sibi filiũ eẽ.&is qui asciściť rogať an id fieri patiať.uel ꝙ arrogatio per populi rogationẽ fit.cuius uerba hæc sunt. Velitis.iubeatis.ut.L. Valerius.L. Titio tam iure,legeq; filius siet,q̃ si ex eo patre,matreq; familias eius natus esset.utiq; ei uitæ necisq; in eũ ptãs siet,uti pariẽdo filio est,hoc ita ut dixi.ita uos qrites rogo. Adoptio per p̃torẽ fit.arrogatio ꝑ populũ. Interrogo.peto.a quo interrogatiuũ.ĩterrogatorium.& interrogatio deducunť. Erogo.distribuo.& q̃si rogatorib⁹ effũdo. Rogatores enim postulatores dicuntur. Obrogo,prioris legis infirmandæ gratia legẽ aliã fero. Prerogo,añ ĩpendo.a quo p̃rogata bñficia dicunť,quæ añ sunt impẽsa.unde p̃rogatiua.excellẽtia.& antelatio uocať. Paulus iuriscõsul. Veteranorũ priuilegiũ inter cætera ẽt in delictis habuit p̃rogatiuã,ut separenť a cæteris in pœnis,hoc est cæteris p̃feranť.nec ad bestias.itaq; ueteran⁹ datur nec fustib⁹ cæditur.irrogo.infligo.impono. Ply. non modo culpã oẽm,sed etiã multã ei irrogauit. Surrogo.sufficio.substituo. Quinti. Cũ defuncto patruo in eius locũ surrogat⁹ fuisset. Ab hoc surrogatio,hoc est substitutio deducitur. HOC FVERVNT. Noui.s.amici.

AD FRONTONEM·EPIG.LXXXIIII.

n

OTA TVI BREVITER.Laudat hoc epigrămate uită rusticanam ocio ꝑditam,& quiete,eăq; anteponit uitæ urbanæ anxiæ semp atq; solicitæ.FRONTO.Iuliꝰ Frŏto Iulii Grati frater tribunus militaris fuit sub Othone,uixitq; usq; ad Domitiani tĕpora doctus in primis,& poetis fauens.Iuue.Frŏtonis platani conuulsaq; marmora clamăt.Semp & assiduo ruptæ lectore columnæ.CLARVM DECVS MILITIAE ET TOGAE.Clarus & belli & pacis artibus.Toga pro pace usurpaẜ.qm̄ hoc habitu utŭtur intra urbĕ,quĕadmodum arma pro bello.qm̄ in expeditionĕ deposita toga armati incedunt. Ci.Cædăt arma togæ,concedat laurea linguæ.ARATOR.Cultor.Arare ꝓprie est terră iă ꝓscissam rursus uomere euertere.Ply.In arădo magnope seruădum est Catonis oraculŭ.Quid est primŭ? agrŭ bene colere.Quid secŭdŭ? bene arare.Quid tertium? stercorare.idem. Si ĭter arbores,uitesq; areẜ fiscellis capistrari boues oportet, ne germinŭ tenera ꝑcerpăt.ab hoc arator deduciẜ qđ tam de boue q̄ de hoie bouĕ ducente dr̄.idĕ arator nisi incuruus ꝑuaricaẜ.& aratio.idem. Aratione p trăsuersum iterata occatio sequiẜ.& aratrŭ instrumĕtŭ,quo araẜ,qđ qn̄ duas rotulas additas hĕt,q̄li in Gallia utunẜ.Planaratrŭ appellaẜ,in quo cuspis uomeris palæ effigiĕ hĕt & manica eius stiua diciẜ.Cice.Ab stiua eiꝰ mecŭ hoies loquebant.& artro uerbum, qđ significat segetes iam natas rursus arădo ꝓscindo,qđ impinguădi agri că fit.uel incipiĕte culmo,uel cum bina,ternaq; emiserit folia.dictŭ aŭt artrare est quasi aratrare,qđ inuĕtŭ a Salassis ꝓditur Tauriscæ gĕtis populis,q cŭ subiectos alpibꝰ depopularenẜ agros panicŭ,miliŭq; iă excrescĕs tĕtauere,postq̄ natura respuebăt,inararŭt ex quo messes duplicatæ fuere.Idem.Et in treuerico agro cŏtigisse memoraẜ.Nam cŭ hyeme ꝑgelida captæ segetes fuissent resecuerŭt resarciĕtes căpos mĕse Martio,& uberrimas messes habuerŭt.Ab aro ꝑterea cŏposita fiŭt inaro eiusdĕ cŭ suo simplici significationis.Ply.Sŭt q iam natas inarăt segetes.itĕ dearo.peraro.subaro. eiusdĕ fere significationis.item exaro,qđ accipiẜ pro eo,qđ est scribo,qđ a quadă arădi similitudine tractŭ uideẜ.uñ fit exaratio pro cŏscriptione.SORDIDA.Villica,nŏ urbana.OCIA.qetĕ. Ociŭ ꝓprie dr̄ uacatio a labore,sed qa ii,q studiis lrãꝝ operă ĭpĕdŭt,necesse ĕ,ut cæteris negociis uacui sint,factŭ ĕ ut ociŭ pro lrãrio studio accipiaẜ.Ci.qd dulciꝰ ocio lrãto.i. studio &(ut ita dică)negocioso ocio.uñ dicere solitŭ Scipionĕ legimꝰ,nŭq̄ se minꝰ ociosŭ eĕ,q̄ cŭ eĕt ociosus.Ab ociŭ fit ociosus.ociosior.ociosissimꝰ.& ociose aduerbiŭ.i.cŭ ocio.a quo ociosiꝰ. ociosissime.& ocior uerbŭ,qđ significat in ocio sum.Ocyor uero cŏparatiuŭ pro celerior accipiẜ. fitq; a positiuo græco ὠκὺσ,qđ significat celer.& suplatiuŭ hĕt ocyssimꝰ.item aduerbia ocyꝰ & ocyssime.hĭc ocynŭ appellaẜ herba ad boŭ pabulŭ sata,q̄ ciebăt aluŭ bobꝰ.id erat hmōi.Fabæ modios decĕ,uiciæ duos.tătŭdĕ & eruiliæ ĭ iugero autŭno miscebăt,ac serebăt, admixta etiă auena græca cui ñ cadit semĕ.Hoc ocynŭ(ut Var.scribit)dicebaẜ a celeritate nascĕdi boŭ că fieri solitŭ.nă ocimŭ herba lŏge ab hac diuersa ĕ,uulgo basilicŭ uocăt.odoris optimi. Chrysippus eă grauiter increpuit,tanq̄ inutilĕ stomacho & insaniă faciĕtĕ alii tradŭt si tritŭ opiaẜ lapide,scorpionĕ gignere.Cŏmăducatŭq; & in sole positŭ uermes ꝓducere.Sŭt ĕt q dicŭt măipulo ocimi cŭ căcris decĕ marinis,uel fluuiatibꝰ trito cŏuenire ad eŭ scorpiones e ꝓxio oĕs.Sed cŏtrariŭ eĕ secuta ætas cŏpit.nă & scorpionŭ uenenis medeẜ cŭ uino addito exiguo acero rosaceo stomacho cŏfert ĭflatiŏes & rutŭ dissoluit ex aceto sŭptŭ,aluŭ sistit ĭpositŭ urină cit.Verucas mixto attramĕto sutorio tollit,multis ꝑterea medicamĕtis adhibeẜ,hoc uno noxiŭ, qđ uenerĕ stimulat.iŏq; eqs ĕt,asinisq; admissuræ tpe igeriẜ.ab eodĕ ĕt oceanꝰ đducit.qa oceanꝰ mira celeritate ĭ maria ĭteriora diffŭdiẜ p fauces,ĭ qb sŭt colŭnæ Herculis,q̄ de că limĕ interni maris multi eŭ locŭ appellauere.ĕ ăt ꝓprie oceanꝰ mare qđ uniuersă circuit terră, & a littoribꝰ plerŭq; accipit nomĕ.nă ad dextră,ubi primŭ terră ĭtrat,atlăticꝰ dr̄.ad sinistră gaditanꝰ, illinc arabicꝰ.ꝑsicus.indicus.Hinc britănicꝰ.germanicꝰ.scyticꝰ.Postq̄ uero terras ĭtrauit,prio ab Ibera,hoc ĕ hispania ibericŭ mare dr̄.tŭ a balearibꝰ ĭsulis balearicŭ,post hac narbonĕsiŭ ꝓuinciă cŏtingĕs,gallicŭ.deĭde a liguria ligusticŭ,mox usq; in siciliă. a thuscis thuscŭ, siue thyrrenum a thyrrenis.siue a dñia supi ĭseꝝ.Supeꝝ.n.adriaticŭ uocamꝰ,qđ ad id ab urbe ueniĕs apĕninum cŏscĕdamꝰ.inde ab ionibꝰ ioniŭ.a Sicilia siculŭ.a Creta creticŭ.ab Asia asiaticŭ.a Păphilia păphiliŭ.A Carpatho ĭsula,q̄ ĭter ægyptŭ,& Rhodŭ ĕ Carpathiŭ.a Cypro cypriŭ.a Rhodo rhodiŭ.Multa ꝑterea noia hĕt.ut ægeŭ.Corinthiŭ.argolicum.tyrium,& similia,de quibꝰ parti diximus.partim suis locis dicemus.Poetæ tñ oceanŭ ꝓ quocŭq; mari usurpăt.Vir.Et ruit Oceano nox.item ab eodĕ Ocythoe nympha,de qua supiꝰ diximꝰ.& Ocyrhon fluuius in finibꝰ Arcadiæ,quasi uelociter fluens.Ocrĕ uero mŏtem cŏfragosum dixerŭt antiqui.a quo ocrea nomĕ calciamĕti genꝰ,qđ inæqualiter tuberata sit.Ab hoc ocreati dicŭtur,qui ocreis calciati incedŭt.Præterea ab ocio per cŏpositionĕ fit negociŭ,qđ ocio cŏtrariŭ est,de quo atq; eiꝰ deriuatiuis supiꝰ locuti sumus.QVISQVAM PICTA COLIT.interrogatiue ꝓnunciandŭ est,ut sit sensus.Erit ne qsquam,qui colere possit fastus,& labores urbanos,cum frui liceat ocio, ac deli

tiis ruris. COLIT. habitat. frequẽtat. PICTA FRIGORA SPARTANI SAXI. Pictos, ac frigidos ſpartanos lapides. i. potẽtiorꝝ domos laconico marmore cultas frigidũ epitheton marmoris ẽ. Pictũ aũt iõ dr̃. qa lacedæmoniũ marmor q̃dã ueluti ſquãmarũ uarietate pictũ uidet̃. SAXI SPARTANI. lacedæmonii marmoris, qđ p̃tioſiſſimũ hr̃, & uiriditate cũctis hilariꝰ, q̃le ſupiꝰ diximꝰ ophitẽ, & tyberianũ, atq; auguſteũ eẽ. ſpartani lacedæmonii dñr. Nã cũ ii cum meſſeniis ob ſtupratas uirgĩes ſuas ĩ ſolẽni meſſeniorꝝ officio bellũ ĩtuliſſẽt grauiſſima ſe execratiõe obſtrinxerũt, nõ priuſq̃ Meſſenã expugnaſſent, reuerſuros. itaq; cũ p̃ter opinionẽ ãnis iã decẽ tenerent̃, & q̃relis uxorꝝ poſt lõgã uiduitatẽ reuocarent̃ iuuenes legerũt ex eo gñe militũ, qui poſt iuſiurãdũ in ſupplementũ uenerant, qbꝰ Spartã remiſſis ꝑmiſcuos oĩum fœmiarũ cõcubitꝰ pmiſcere, ut celerius, certiuſq; cõciperẽt. Ex iis nati ex nota mr̃ni pudoris. Spartani quaſi ſati appellati ſunt. & ĩde urbs quoq; Sparta uocitata eſt. INEPTVS. imprudens. qd aptũ & cõmodũ ſit nõ diſcernens. inepti ꝓprietatẽ p̃clare declarat Cicero cũ inqt. Ego me hercule Cæſar ex oĩbꝰ latinis uerbis, huiꝰ uerbi uim, uel maximã ſemp putaui. Quẽ. n. nos ineptũ uocamus, is mihi uidet̃ ab hoc nomẽ hẽre ductũ, ꝙ nõ ſit aptꝰ, idq; in ſermonis nr̃i cõſuetudine plane patet. Nã qui aut tp̃s qd poſtulet, nõ uidet, aut plura loqt̃, aut ſe oſtẽtat, aut eorꝝ, qbꝰ cũ ẽ, uel dignitatis, uel cõmodi rõnẽ nõ habeat, aut deniq; in aliquo genere, aut incõtinẽs, aut multus eſt, is ineptus dicit̃, hoc uitio cumulata eſt eruditiſſima illa græcorꝝ natio. itaq; qđ uitiũ hmõi græci nõ uidẽt, ne nomẽ qdẽ ei uitio imponũt. Vt. n. q̃ras oĩa quõ græci ineptũ appellẽt, nõ repies. Oĩum aũt ineptiarꝝ, quæ ſunt innumerabiles, haud ſcio an ulla ſit maior q̃ ut illi ſolent quocũq; ĩ loco, quoſcũq; ĩter hoĩes uiſum ẽ de rebꝰ aut difficillimis, aut nõ neceſſariis argutiſſime diſputare. ab ineptꝰ fit diminutiuũ ineptulus. & ineptitudo. & ineptia, quæ tam uerborꝝ, q̃ factorũ eſt. & inepte aduerbiũ. & ineptio uerbũ, qđ eſt ſtulte aliqd uel dico, uel facio. Eſt aũt cõpoſita hæc uox ab in negatiua particula, & aptꝰ, qđ mõ pro elegãti & dextero ponit̃. Ci. Vt enĩ pulchritudo corpis apta cõpoſitione mẽbrorꝝ mouet oculos, & delectat. mõ pro colligato, & cõnexo. Varro. Vbi lucus opacus teneris fruticibꝰ aptus. Cice. Quis. n. hoĩem hũc dixerit, q cũ tam certos cœli motꝰ, tã ſtatos aſtrorũ ordines, tãq; ĩter ſe oĩa cõnexa & apta uiderit, neget iis ullã ineſſe rõnem? idẽ. Fulgẽtem gladiũ e lacunari ſeta equi aptũ demitti iuſſit. aliqñ pro adepto. Varro. ea oĩbus oſtẽtat, quæ bello aptꝰ eſt. ab aptꝰ fit aptitudo, hoc eſt cõuenientia. pulchritudo. elegantia. & apte aduerbiũ, hoc eſt cõmode. cõueniẽter. & apto uerbũ, a quo adapto, qđ modo accõmodo ſignificat. modo paro. Virg. Interea claſſem uelis aptare iubebat Anchiſes. idem. Proiecto dum pede læuo aptat ſe pugnæ. PORTAT MATVTINVM AVE. Mane ſalutat. Erat enim romanorꝝ mos mane ſalutare potẽtiores. Iuue. Sollicitus ne tota ſalutatrix iã turba pegerit orbem, Matutinũ opus dicimꝰ, qđ mane fit. & cũ prima aurora. Matutã enĩ imitatione græcorꝝ aurorã dicimus. EXVTI NEMORIS. Nitidi. peruii. nullis ſenſibꝰ impediti. PLENAS PLAGAS. Retia feris plena. DVCERE. educere. SALIENTEM. Palpitãtẽ. TREMVLA SETA. Hamo, qui pendet e ſeta calamo piſcatorio alligata. PROMERE, producere. Promere. n. ꝓprie dicimus ea, quæ repoſita fuerãt ꝓferre a p̃mendo (ut quidã putant) deductũ a quo ꝓmtus appellatur, is qui iam paratꝰ, & expeditꝰ eſt ad agẽdum, & in quo nulla mora eſt, quaſi iam e penu, ſiue repoſitorio ſit ꝓductus. item prõptus ingenio, qui ingenioſus eſt, hoc eſt qui ingeniũ ad oĩa paratũ habet. & prõptuariũ locus, in quo res ad uſum neceſſariæ ita repoſitæ ſunt, ut ſtatim ꝓmi, ac ꝓferri poſſint. item qđ facile ꝓduci põt. & in prõptu eſſe, quæ iã parata, & inſtructa ſunt. a prõptus fit prõptior. & prõptiſſimus. & aduerbia prõpte. prõptius. prõptiſſime. a ꝓmo uero depromo. & expromo eiuſdẽ ſignificatiõis. FLAVA MELLA. Propriꝰ mellis color eſt flauꝰ, hoc eſt fuluo clarior, qualis eſt color auri, cũ fuluus ex uiridi & rubro, flauus ex uiridi rubro, atq; albo ſit. ab hoc fit flaueo uerbũ, hoc eſt fulgeo, & auri colorẽ reddo. quidã a flãma deductũ uolũt, ꝙ ſit color haud diſſimilis flãmæ. alii a flãdo, ꝙ flata metalla eum colorem habẽt. a Flauo flauiorũ cognomẽ deductũ ob criniũ candorem. RVBRO CADO. rubra teſta. Martia. Si ſpumet rubra cõchis tibi pallida teſta, Dibutadis inuentũ fuit ex rubra creta uaſa fingere, uel rubricã plaſtice addere. PINGVIS. Vel craſſa ob quietã uitã, & oĩs ſolicitudinis expers, uel diues, hoc ẽ rebꝰ ad uitã neceſſariis abũdans. iõ uſus eſt poeta hoc uerbo onerat, ut rerꝝ oĩum copiã ſignificaret. INAEQVALES. impolitas, non dolatas manu artificis, q̃les fiũt menſæ ruſticorꝝ. CINIS NON EMPTVS. Cinis factꝰ ex lignis nõ emptis, & recte cineris uocabulo uſus ẽ. oua. n. potiꝰ calido cinere, q̃ carbonibꝰ coquunt̃. SVA OVA. Domi nata. nõ aliũde q̃ſita. NON AMET HANC VITAM. imp̃cat̃ inimicis ſuis, ne uel amẽt, uel aſſequãt̃ hãc uitã. de q̃ loqt̃. ſed ſemp ĩ urbibꝰ uiuãt, qđ ſcilicet hæc qetis & uoluptatis plena ſit. illa uero, curarꝝ & miſeriæ. ALBVS. pallidus, hoc ẽ anxiꝰ. ſolicitꝰ. Albũ ꝓprie cãdidũ dicimꝰ, qđ Sabini cũ. p. lr̃a ſcribebãt alpũ. ſiqdẽ a græco deducit̃ ἄλφη, quæ uox cãdorẽ ſignificat. uñ q̃dã alpes a niuiũ cãdore appellatas exiſtimãt. Nos a gallis potiꝰ iditũ hoc nomẽ exiſtimamꝰ, q mõtes altos alpes uocitãt. Sũt. n. alpes mõtes altiſſimi, q italiã a Gallia, & Germania dirimunt,

q̃s puias prim⁹ Annibal fecit, cũ antea tutã redderẽt italiã. uñ oĩs ille mõs ꝑpetuo iugo tendẽs ad ſiculũ fretũ, a pœnis (ut qdã putant) dict⁹ eſt apœninus. ab alpibus uero alpinus dicimus, unde ciſalpina, & trãſalpina Gallia. & Albigauniũ, & Albiũintemeliũ, liguriæ oppida. Nã cũ ligures pt̃i igauni, ptim itemelii dicerẽt, eoꝝ coloniæ ad mare deductæ. altera Albiũ, q̃ſi alpiũ intemeliũ. altera uero Albigaunũ uocitatæ ſũt. Q m̃ uero ob timorẽ ſãguis ab exteriorib⁹ ptibus ad cor refugit, pp qđ exalbeſcere facies uidet̃, factũ ẽ, ut albũ ſæpe ꝓ pallido capiam⁹. & ex albeſcere pro palleſcere, qđ græci quoq; ἀπὸ τοῦ λευκοῦ, qđ albũ ſignificat dicũt λάκαινειν. Martia. λάκαινειν cupidæ licet auaritiæ. Ab alb⁹ albedo deducit̃, qđ ſignificat cãdorẽ. & albũ neutro gñe. Quiti. Alii ſe ad albũ trãſtulerũt. Hoc & albũ ꝑtoris ſic albũ iudicũ dicebat̃, ꝙ qui uel fœdaſſet, uel uitiaſſet. uel quocũq; ſcripturæ gñe turbauiſſet, capitaliter non expectata ordinis ſñia puniebat̃. & albor. & albitudo pro albedine. Varro. Qui uidẽt alborẽ ei⁹ admirant̃. Plau. Ad ipſam capitis albitudinẽ. & albico cãdico. Hora. Nec prata canis albicãt pruinis. & paſſiuũ ei⁹ albicor. Var. Deorſum itaq; rapit̃. & offenſas aliquo a ſcopulo lapidoſo albicat̃. & albula tyberis ab albo aquæ colore. & Alba oppidũ latii ab oĩe albæ ſcrophæ cũ triginta porcellis albis ibi reptæ. quis & alia alba ẽ ad lacũ fucinũ, ſed ab illa albani. ab hac albẽſes dñr, a qb⁹ albo ſia ſcuta, qb⁹ utebant̃, q̃ & decumana uocabãt, qđ eẽnt ampliſſima. queẽadmodũ & decumani fluctus dñr. & Albiona ager trãs tyberim a luco albionata, in quo loco bos alba ſacrificabat̃. & Alburnus Lucaniæ mõs a cãdore uerticis. & Albunea dea, quã & Leucotheã uocari ſupi⁹ diximus. itẽ fons & ſilua tyburtina. Vir. Lucoſq; ſub alta conſulit albunea nemorũ, quæ maxima ſacro fonte ſonat, ſæuãq; exhalat opaca mephitim. Mephitis obiter dr̃ terræ putor, qui de aq̃s naſcit̃ ſulphureis. & eſt in nemorib⁹ grauior ex dẽſitate ſiluarũ. Alii Mephiti dicunt deũ eẽ leucotheæ cõnexũ, queẽadmodũ eſt Veneri Adonis, & Dianæ Virbi⁹. Alii Mephitim Iunonẽ itelligũt, quã aerẽ eſſe cõſtat. Oĩs aũt putor ex aeris corruptione naſcit̃. bon⁹ odor ex aere icorrupto, ut ſit Mephitis dea odoris grauiſſimi, ſiue rerũ male olentiũ. & alburnũ adeps (ut ita dicã) arboris. Ply. Humor & cortici arboꝝ eſt, qui ſanguis earũ intelligi debet. Eſt. n. ĩ toto corpe arborũ, ut reliquoꝝ aĩalium cutis. ſanguis. caro. nerui. uenæ. oſſa. medullæ. pro cute cortex. humor. ſanguis ꝓximi. pleriſq; adipes. hi uocant̃ a colore alburnũ mollis, ac peſſima ps ligni, ẽt in colore facile putreſcẽs. teredini obnoxia, q̃re ſemp amputat̃. ab alburnũ fit uerbũ exalburno, hoc eſt alburnũ detraho. idẽ. E reliq̃s arborib⁹ ſicciſſima. lotos. deinde robur exalburnatũ cui nigricãs color. & albogalerus, pileũ capitis, quo flamĩes diales utebant̃. fiebat. n. ex hoſtia alba Ioui cæſa, cui affigebat̃ apex uirgula oleagina. & albegmina ptes extoꝝ, q̃ diis ĩmolabãtur, ab eoꝝ cãdore. & albariũ tectoriũ. de quo ſupi⁹ dixim⁹. & albo uerbũ, a quo dealbo, hoc eſt cãdidũ facio. & albeo alb⁹, ſiue pallidus fio. a quo albeſco. Albi calculi dicebant̃, qb⁹ Cretẽſes dies lætos, quos in uita agerẽt, numerare ſolebãt. nã cãdidos lapillos ad hoc officiũ eligebãt, queẽadmodũ ecõtrario infœlices, atq; infauſtos dies nigris lapillis ſignabãt. & ex cãdidorum numero uitæ tẽpus metiebant̃. malos enim dies in annorũ numeros non redigebãt. IN VRBANIS OFFICIIS. In quotidianis ſalutationibus. in ꝑſtãda opa togata. & patriciis ĩ ſenatũ deducendis. aliiſq; urbis laborib⁹.

AD COPONEM. EPIG. LXXXV.

c ONTINVIS VEXATA MADET. iocando copones notat, clã uino aquã mittentes. Pluuioſus iq̃t autũnus eſt. Etiã ſi cupias merũ, hoc ẽ purũ uinũ uendere non potes. NYMBIS. De quo ſuperius diximus. MADET. infundit̃. humeſcit. VT CVPIAS. Quãuis cupias. MERVM. Vinum purum.

AD FLACCVM. EPIG. LXXXVI.

q VALEM FLACCE VELIM. Flaccum admonet, quales optandæ ſint puellæ, hoc ẽ nec faciles nimis, nec nimis difficiles. Q VOD CRVCIAT. Pertinaciter negando Q VOD SATIAT. Vltro ſemper, ac facile concedendo.

DE PHOEBO. EPIGRAMMA. LXXXVII.

m ILIA PRO PVERO CENTVM. Facete in Phœbũ inuehit̃, q puerũ a Mãgone cẽtum milib⁹ nũmũ emerat. cui⁹ tam fœdæ ꝓdigalitatis cãm eſſe dicit, ꝙ ipſe grãdem pecuniã penis magnitudĩe a cinædis lucrifecerat. POPOSCIT petiit. queẽadmodũ ſupius diximus. aliq̃n tñ poſcere pro accipe ponit̃. Vir. Poſcit equos, gaudetq; tuẽs ante ora fremẽtis. aliq̃n pro ꝓuocare. idẽ. Haud acrẽ dubites in ꝑlia poſcere turnũ. Cic. Poſcũt maiorib⁹ poculis. Nõnunq̃ pro eo, qđ eſt in cõtrariũ niti. Vir. Eqdẽ ſic poſcere uentos iãdudũ & fruſtra cerno te tendere contra. PHOEBVS. alias Draucus. nũc Pædico. IN MEAM INVIDIAM. in odium mei. MENTVLA. Propter magnitudinem a multis cinædis expetita. BIS DECIES SESTERTIOLVM. Viginti ſeſtertia. Diminutiuo uſus eſt metri grã. Seſtertius, ſiue ſeſtertiũ nũmus eſt duarũ ſemis librarũ. & per geminũ. i i. ſ. litterã a qua incipit ſemis notat̃ hoc mõ. i i ſ. Vnde ſeſtertius dicit̃, q̃ſi ſemis terti⁹. erat. n. dipondius & ſemis, quo tpe denarius decuſſis æſtimabatur, hoc eſt poſt duos ſequens tertio loco eſt ſemis.

AD FLACCVM.EPIG.LXXXVIII.

d ATBAIANA MIHI.Facete notat eos,q pauptate oppͥssi,nihilominꝰdelitiasuitæ sequūt,&simul sportulaꝶ tenuitatē uidēt apphēdē.Sēsus ē.Cū Domitianū secutꝰ ueneri Baias,qđ mihi opus est īter tātas delitias lauari,cū nihil habeā ꝑter quotidianā sportulā cētū q̄drātū,ꝑstat Romæ eē,& uulgaribꝰuti balneis,q̄ male cœnātē bñ lauari.BAIANA.Quæ baiis dat.Baiæ Cāpaniæ oppidū ē iuxta lucrinū sinū,īter puteolos,&misenū mōtē,ī cuiꝰagro aq̄ calidæ sūt & ad uoluptatē,& ad uarios morbos cōmodissimæ,adeo q̧ & fertilitate,ac copia reꝶ,& ædificiis,& littoꝶ amœnitate ꝑstātes,ut nō immerito scripserit Hora.Nullus ī urbe locꝰBaiis ꝑlucet amœnis.ob eā cām magna romanoꝶ multitudo cōfluere ad eas solebat.Dictæ āt baiæ sūt a Baio Vlyssis socio.sūt q existimēt a baiis baiulos appellatos,q onera mercedis gr͂a,ppriis hūeris portāt,qđ pp cōfluētiū baias aduēaꝶ multitudinē magna ibi eēt hmōi hoīum copia.a baiulis baiulo uerbū đducit,qđ ē porto.Plau.Ego baiulabo, Tu(ut decet dn͂m)anteito ianis.Ab hoc baiulator.& baiulatrix deriuāt.SPORTVLA.Quotidianꝰcibꝰ,de quo supiꝰdiximꝰ.Pricipio qdē ordiariæ cœnæ dari a pricipibꝰsolebāt.Sed Nero,ut modū sūptibꝰadhiberet,ad sportulas redegit.Quē morē deiceps posteriores pricipes seruauerūt.& aliq̄diu Domitia.Hic tñ eū ad extremū sustulit.Reuocata rectaꝶ cœnaꝶ cōsuetudie,pp qđ exultās alibi Martia.iqt.Cētū miselli iā ualete q̄drātes Añ ābulonis cōgiariū lassi. Quos diuidebat balneator elixꝰregis supbi sportulæ recesserīt.FAMES.pauptas.iopia.ægræ sufficiēs ad tollendā famē.INTER DELITIAS.Baiarum.s.TENEBROSA.atra.obscura.talia.n.sūt uulgaria balnea.LVPI ET GRILLI.Hi meritoria balnea ī urbe hēbāt,in q̄bꝰignobiles,atq̧ inopes lauabant.

DE LEPORE ET LEONE.EPIG.LXXXIX.

i NTRES AMPLA LICET.Repetit denuo lusus leporis cū leone,notās eos,q̄ existimationē q̄rūt,cōtēdēdo cū iis,q sūt ꝑstantiores.TORVI.Aspectu terribilis.de quo superius diximus.TERGVM.Dorsum.PROCVMBET.ita faciet īpetū,ut recūbere ꝓrsus toto corpe uideat.ALTA.ꝓfunda.IVVENCORVM.Quæ figere iuuēcis solet,qđ facere non pōt in tam paruo corpusculo.DELECTA.Nobili.strenua.electa.

AD LICIANVM.EPIGRAMMA.XC.

u ERONA DOCTI SYLLABAS AMAT VATIS.Cū laude diuersos poetas commemorat,ut duos Senecas,& Lucanū celebret.& Caniū.&Decianū.& Lycianū.& se ipm,q oēs fuerūt hispāi.VERONA.Nota urbs.de q̄ supiꝰlocuti sumꝰ.Plynii & Catulli pr͂ia,quā Athesis amnis amœnissimꝰdirimit.uino.oleo.oī frugū gn͂e.lanis ꝑterea,& oībꝰ,q̄ ad usū uitæ humanæ ptinēt.nulli italicaꝶ urbiū secūda.ab hac ueroneꝰ, & ueronēsis deducunt.SYLLABAS.Versus,quoꝶ rō syllabis cōstat.Est aūt syllaba cōprehēsiō lr͂aꝶ dicta ἀπὸ τοῦ συλλαβεῖν,qđ cōprehēdere ē.a quo syllabicus adiectiuū.uñ syllabicā adiectionē dicimꝰ,cū syllaba nihil significās addit dictiōi,ut hocce.huiusce.DOCTI VATIS.Catulli.hic n.poeta ueronēsis fuit,natꝰin peninsula lacus benaci,quē uocāt Sirmiō,in quo iābi acerbitas in primis claruit,ut ī Bibaculo,atq̧ Horatio.MANTVA.Hæc quoq̧ celeberria urbs ē galliæ cisalpiæ,ab Ocno Mātus filio cōdita,uñ nomē hēt.Clara ī primis.P.Virgilio Marone,qui ut apud græcos Homerꝰ,sic apud nos oīum,quos añ acta secula tulerūt,poetaꝶ priceps fuit,natꝰ Crasso,& Pōpeio cōsulibꝰ.mr͂e Magia polla.pr͂e Virgilio Rustico,ī uico,q Andes uocabat,ñ ꝓcul ab urbe Mātua,de q̄ ipe cecinit.Mātua diues auis,sed nō genꝰoībꝰunū.a Mātua mātuanꝰ deriuat.APONA.Patauina.Aponꝰfluuiꝰē parū ab urbe Patauio distans.Luca.Euganeo si uera fides memorātibꝰaugur Colle sedēs aponꝰterris ubi fumifer exit,atq̧ Antenorei dispgit unda timaui.Sueto.de Tyberio.Moratꝰē Gerionis oraculo,ut de cōsultationibꝰī aponi fontē talos aureos iaceret.euenit ut sūmū numerū iacti ab eodē oñderent.hodieq̧ sub aqua uisunt hi tali.Patauii natꝰē.T.Liuiꝰhistoricus.&Stella,ac Valeriꝰflaccus poetæ.De Valerio Flacco alibi quoq̧ locutꝰē Martia.Facce Antenorei spes & alūne laris.Alius quoq̧ poeta Patauinꝰfuit nomine Volusiꝰ,q Enniū secutꝰreꝶ gestaꝶ populi Romani annales carmie scripsit.huius meminit Catullus.At Volusi annales Paduā monēt ad ipam,Et laxas scōbris sæpe dabunt tunicas. Stellā paucis añ annis oēs existimabāt Neapolitanū fuisse.& hic nō poetæ,sed oppidi nomen eē arbitrabāt,quē errorē nos primi sustulimꝰ ī cōmētariis.ī Papinii siluas a nobis æditis, ī q̄bꝰ & Papiniū ipm neapolitanū fuisse declarauimꝰ,cū antea ab oībꝰ Tolosanꝰ existimaret.CENSETVR.ī ꝑtio & existiatiōe ē.APOLLODORO.Sex memorāt Apollodori fuisse.Primus atheniēsis comicꝰ.Secūdꝰ Geleꝰ.cuiꝰcomœdiæ fuerūt Philadelphi.& Sisiphꝰ.Tertiꝰ Tarsensis tragicus.Quartꝰitē Atheniēsis grāmaticꝰ,discipulꝰAristarchi.Quītꝰ,Pergamenus rhetor,ꝓceptor Calidii,q docuit Augustū.Sextꝰ Alexādrinꝰcomicus æmulus Menādri.de quo locutꝰest Martia.PELIGNI.Sulmo oppidū est in pelignis, de q̄bꝰsupiꝰdiximꝰ.Sulmoni aūt ortꝰē Ouidius Naso,post Virgiliū a nostris laudatꝰ.Sulmo a Solymo Aeneæ comite conditore eius urbis,nomen accepit.Ouidi.Huius erat Solymus Phrygia comes unus ab Ida.a quo Sulmonis

mœnia nomẽ habẽt. Idẽ, Sulmo mihi patria ẽ, gelidis uberrim⁹ undis, milia q nouies diſtat ab urbe decẽ. a Sulmõe Sulmonẽſes dicti. SONANT. Reſonãt. Celebrãt. CORDVBA. Ampliſſimũ hiſpaniæ oppidũ circiter. xxx. ſtadia diſtãs ab Obulcone, quo tradũt Cæſarẽ ab urbe Roma ſeptio, ac. xx. die pueniſſe, ab ea Cordubẽſis deducit. FACVNDA. Quæ facũdos habuit uiros. LOQVITVR. Laudat. DVOS SENECAS. M. Anne⁹ Seneca Cordubẽſis Romã uenit declamator egregi⁹, q̈uis opa ei⁹ ad poſteros nõ puenerit. Hic ſtatĩ eques fact⁹ honores meruit habuitq́ liberos, quos ĩ hiſpãia ſuſcepat ex elbia uxore. L. Anneũ Senecã Iuniũ Anneũ Gallionẽ, & Anneũ melã. Seneca philoſophus ſimul, & declamator, & poeta ĩſignis euaſit, ſub Nerõe mortu⁹ ẽ ſolutis uenis. LVCANVM. Anne⁹ Mela Senecæ frater anteq̃ in urbẽ ueniſſet, donatus eq̃ſtri ordine. ex. C. Acilia filii Acilii Lucani oratoris filiũ ſuſcepit. M. Anneũ Lucanũ. Hic Neroni principi grat⁹ fuit, q̃ſtorq́ añ ætatẽ fact⁹ gladiatoꝝ mun⁹ ædidit. Scripſit Saturnalia ſiluaꝝ libros decẽ. Medeã Orpheũ, ĩcẽdiũ urbis, ĩcẽdiũ Troianũ cũ Priami calamitate, Pharſaliã nõ finiuit uari⁹ (ut Quin. ĩqt) copioſus ſublimis, cõcitat⁹, oratorib⁹ magis, q̃ poetis imitandus. IOCOSAE. A iocis de q̃b⁹ ſupi⁹ dixim⁹. EMERITA. auguſta. Emerita oppidũ ẽ hiſpãiæ ĩ turdulis, ſicut ĩ Celtiberis Cæſar Auguſta Cani⁹ a Gadib⁹. Decian⁹ ex Emerita, Lician⁹, & Martialis, e Bilbili eodẽ tpe ĩ poetica floruerũt.

DE LEVINA. EPIGRAMMA. XCI.

c ASTA NEC ANTIQVIS. Exẽplo Leuinæ docet mulierib⁹ frequẽtiã hoĩum & laſciuiã locoꝝ uitandã eẽ. Hæc enĩ cũ caſtiſſima eẽt, Baias ꝑfecta. dũ balneas frequentat ĩcidit in amorẽ adoleſcẽtis, quẽ ſequi poti⁹ uoluit, q̃ ad uirũ redire. Hac rõne motus Plato in libris de republica ſcripſit, maris uicini amœnitatẽ uitãdã eẽ pp multorũ hoĩum cõuentũ, & ĩhoneſtos ac uitioſos pegrioꝝ mores, ſic. n. ĩqt πρόσοικος γὰρ θάλασσα χώρᾳ, τὸ μὲν παρ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἡδύ, μάλα γε μὴν ὄντως ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν γειτόνημα, hoc ẽ mare ciuitati uicinũ. affert quidẽ in uita delectationẽ, ſed certe ſalſum admodũ, & amarũ cõſortium eſt. ANTIQVIS SABINIS Herſiliæ, quæ Romuli uxor fuit, & aliis ſabinis, quæ raptæ a Romanis fuere. Hæ. n. tãta fide uiros dilexerũt, ut in bello parẽtũ cum uiris earũ cã ſuſcepto diremerint præliũ, eoſq́ mutuo cõciliauerint. manereq́ apud uiros q̃ cũ illis reuerti uoluerũt. Iuue. Sit formoſa. decens. diues. fœcũda. uetuſtos porticib⁹ diſponat auos intactior omnĩ Crinib⁹ effuſis bellũ dirimẽte Sabina. Sabini antiquiſſimi italiæ populi ſunt, & indigenæ, atq́ aborigines. Ab iis Picẽtes. Sãniteſq́ in Colonias defluxere Sabinã Tyberis alluit, quẽadmodũ umbriã, latiũq́. Quippe inter umbros, ac latinos ſunt ſabini, extẽdũturq́ uſq́ ad Nomentũ oppidũ, & a religione, ac cultu deorum, hoc ẽ ἀπὸ τοῦ σέβειν dicti ſunt ſabini, quaſi ſebini, hĩ quõdam ciuitates ſine mœnib⁹ incolebãt, ut uetuſtũ lacedæmonioꝝ morẽ referrẽt. A ſabinis Sabellus deducit. Iuue. Mẽſamq́ ſabellã. Illyrii Sabinã appellabant telũ uenabuli ſimile. Ennius. Illyrii reſtãt ſicis, ſabiniſq́ fodẽtes. QVAMVIS. Quãtũuis. TETRICO. Triſti. mœſto. crudo. aſpo. ſeuero. Tetrũ ꝓprie atrũ dicimus. Vir. Lauit ĩproba teter ora cruor. Hinc per metaphorã tetrũ aliqñ pro fœdo, atq́ uitabili ponimus. Ci. Poſtremo hæ iam in liberis ciuitatib⁹ regnãdi exiſtũt cupiditates, q̃b⁹ nihil nec tetrius, nec fœdius excogitari põt. Vñ tetro uerbum, qđ fœdo & polluo ſignificat. Pacu. Belluarũ, aut feraꝝ aduẽt⁹ loca tetret. aliqñ pro amaro. Lucre. Ac ueluti pueris abſinthia tetra medẽtes cũ dare conant. Nõnunq̃ pro aſpo. ſæuo. crudeli. Cice. Promiſſum poti⁹ nõ faciẽdũ, q̃ tetrũ facin⁹, admittẽdũ fuit. Hinc tetre aduerbiũ, qđ aſpe. impie. crudeliter ſignificat. Et hoꝝ cõparatiua, ac ſuplatiua tetrior. teterrim⁹. tetrius. teterrime. Item tetricus mons in ſabinis aſp, atq́ arduus. a quo triſtes hoĩes, & ſeueri tetrici dicunt. Virg. Qui tetricæ horrẽtis rupes, mõtẽq́ ſeuerum. PERMITTIT. Exhibet. concedit. MODO LVCRINO MODO AVERNO. Lucrinus, & auernus, duo lacus ſunt, in ſinu Baiano cõtra puteolos adeo ꝓpinqui, ut in maximis aliqñ tẽpeſtatib⁹ cõiũgi ſoleãt. Hos Cæſar purgauit adeo ſiluaꝝ dẽſitate antea obductos, ut exalans inde p anguſtias ſulphureæ aquæ odor grauiſſim⁹ ſupuolãtes aues necaret. a quo auernus eſt dict⁹. Portũq́ iuliũ fecit ĩmiſſo in auernum & lucrinũ mari. uñ a q̃buſdã iulia unda. & iuliũ opus appellat lucrinũ. ſunt q a lucro noĩatũ putẽt, ob multitudinẽ piſciũ, q ibi capiebant. Nã Lucrin⁹ mons eſt in brutiis, ad extremum italiæ oppoſitus Peloro, in quo Locrus oppidũ ab Aiace Oileo, & Naritiis, qui illum ſecuti ſunt, cõditum fuit. Virg. Hic & Naritii poſuerũt mœnia locri. IN FLAMMAS. in amorem, q̃a amor urit. unde & cæcus ignis dicitur. Virgil. Vulnus alit uenis, & cæco carpitur igni. Et ardere uſurpamus pro eo, quod eſt uehementer amare. idem. Formoſum paſtor Corydon ardebat Alexin. RELICTO. Dimiſſo. Linquere enim mõ dimittere eſt. Virg. Linq̃mus Ortygiæ port⁹, pelagoq́ uolamus, modo defluere. idem. Huc ſummis linquũt rupib⁹ amnes. idẽ. Nãq; ſolo ruptis radicib⁹ arbos Vellit. Huic atro linquũtur ſanguine guttæ. Hic fit cõpoſitũ relinquo, qđ dimitto ſignificat. a quo reliq̃æ q̃cq̃d relictũ ẽ. idẽ. Troas relliq̃s danaũ, atq́ ĩmitis Achilli. Poetæ. n. metri grã. ll. duplicãt. & reliquũ, qđ ſimiliter pro reſiduo capim⁹, quaſi id qđ relictũ ẽ. Reliquoꝝ, & cæteroꝝ appellatiõe oẽs contineri iuriſcõſulti tradũt. Cætera græco deducitur καὶ ἕτερος,

quod significat & alius.a quo fit cōiūctio,siue aduerbiū cæterū,qđ significat sed.siue id qđ solemus dicere,qđ reliquū est.Cætera etiā aliqñ aduerbialiter capit,& significat deinceps.Virg. Cætera parce puer bello.Cetra uero breue scutū est.Var.Quis rotūdam facere cetrā nequeat. Vir.Leuas cetra tegit.Ab ἕτερος etiā qđ est alter,fit heteroclitū,qđ iterp̄tari pōt alienæ,& isolitæ declinationis.& heterogeneū,q̄si alteri⁹generis.& Hetruria(ut q̄dā putāt)q̄si ἕτερος ὅρος. hoc est alter termin⁹.qm̄ hetruriæ fines ꝓtēsi sunt,usq; ad primā ripā tyberis.unā enim dūtaxat ripā tenebat Roma.Iuue.Et quæ impii fines Tyberinū uirgo natauit.Ab Hetruria hetrusci appellati.& hetrusce aduerbiū.itē a relinquo fit aliud cōpositū derelinquo,qđ significat ꝓrsus & in totū relinquo.Relinquere enim dicim⁹ ad tēpus reuersuri.Derelinquere uero oīno deserere.itē a linquo fit aliud cōpositū delinquo,qđ ꝓprie significat p̄termitto.Q m̄ uero p̄termittere ea,quæ p̄teriri nō debēt,peccare est.Delinquere etiā pro peccare usurpat.hinc delicta peccata dñr,quæ aut ꝓposito,aut impetu,aut casu fiūt.Proposito deliquūt latrones,q factionē hñt. impetu,cū p hebrietatē ad manus,uel ad ferrū uenit.Casu,cū in uenatu telū in ferā missum hominē interficit.A delinquo fit etiā deliquiū,hoc est defectus.uñ deliquiū solis dicimus,cū sol in cursu suo deficit.item deliquū,qđ Plautus frequēter pro minus usurpat.PENELOPE VENIT,ABIT HELENE Pudica uenit,īpudica discessit.Penelopes,Helenesq; notæ historiæ sūt illa Icari filia fuit(ut Homerus tradit)& uxor Vlyssis,quæ ex eo Telemachū genuit,cūq; Vlysses primo ad Troiā,deinde p uaria loca orbis terrarū ꝓfectus lōgo tp̄e solā reliq̄sset.q̄q̄ a mille ꝓcis solicitata,fidē tñ marito,pudicitiāq; mirifice seruauit.Hæc uero Iouis & Lædæ filia,cum Menelao laconū regi cōnubio iuncta esset,relicto uiro spōte secuta est Paridē.qui tum forte a Menelao susceptus hospitio fuerat,quæ res origo,atq; incitabulū fuit belli Troiani.

AD CELEREM.EPIGRAMMA.XCII.

T RECITEM.Ex p̄sona Celeris notat malos poetas,qui recitando carmina sua au-
u ditorū obtūdunt aures.Sic inferius de Ligurino.Hæc tibi non alia est ad cœnā causa uocādi,Versiculos recites ut Ligurine tuos.Quod si non scōbris scelerata poemata donas,Cœnabis solus iā Ligurine domi.NON AVDIRE,SED RECITARE CVPIS.Non cupis recitari mea,ut ea audias,sed ut habeas causam recitandi tua.

AD FABVLLAM.EPIG.XCIII.

ELLA ES NOVIMVS.Facete fabullā deridet,quæ nimiū iactādo se bellā,& puel-
b lā,& diuitē esse,fastidiū oībus afferebat.Q VIS ENIM POTEST NEGARE.Pulchritudo enim & ætas oculis cernitur.Diuitias munera declarāt.unde inferius īqt. Sotæ filia Clinici fabulla,& donas & amas Echīs asothos.SED CVM TE NIMIVM FABVLLA LAVDAS.licet forma & ætate & fortunis insignis sis.maiorem tamē molestiam ex iactantia tua q̄ ex illis uoluptatē ꝓcipimus.

AD CECILIANVM.EPIG.XCIIII.

VM DIXI FICVS.Facete ex p̄sona Ceciliani duo uitia pariter carpit.unū morū.al-
c terum linguæ.in morib⁹ cinædos notat,qui ex nimio attritu morbū cōtrahūt,quē græci sycosin,nos ficū,siue mariscā appellam⁹.in lingua uero lr̄arū ignaros carpit,q ficū pro fructu secūdæ dūtaxat declinationis eē existimāt,pro morbo quartæ.Sēsus est.Eādē eē hui⁹uocabuli declinationē,siue fructū,seu morbū significet,genere aūt differre,cū fœminini generis sit,qñ fructū significat.qñ uero morbū,masculini.ꝙ ficus quartæ declinationis sit,qñ fructū significat,manifestū est.De arbore.Cice.Vxorē suā suspēdisse se de ficu.De fructu.Plau.Ficus nobis attulit duricorias p̄coces.Martia.Res mira est,ficus non habet unus ager.Q đ ēt in utraq; significatione secūdæ sit declinatiōis,patet.De arbore.iuue.Ad quæ discutiēda ualēt sterilis mala robora fici.De fructu.Cice.Ex tātulo grano fici.Ab hui⁹fruct⁹similitudine gen⁹morbi ficus appellat,quē græci sycosin uocant.Duæ eius species.Alterū ulcus durū & rotūdū ē.alterū humidū & īæquale.Ex duro exiguū q̄ddā & glutinosū exit,ex humido plus & mali odoris.id qđ callosum & rotūdū ē maxīe ī barba fit.id uero qđ humidū in capite & in locis obscœnis.Sūt enim ani quoq; multa,ac plena tædio mala,ut rimæ sedis,quas græci rhagadas,& rhagadia uocāt.Cōdylomata,hoc est tubercula,quæ ex q̄dā inflatiōe nasci solēt.& uerucæ quoq; sedis appellant.Sāguis fluxus,ex capitulis uenaꝝ,quē morbū græci hæmorrhoidas uocāt,quēadmodū sup⁹dixim⁹.ꝓcidētia ani,cū os ipsum ꝓuolutū ē.& sæpe humore mucoso circūdatū.itē fungus a fungi similitudīe ita dictus.ficū etiā nr̄i mariscā uocent Iuue.Et podice leui cedunt tumidæ medico ridēte mariscæ.Quod tractū ē a similitudīe grādioris & īsipidioris fici,quæ marisca appellat.Marti.Infanti melimela dato,fatuasq; mariscas. Nā mihi quæ nouit pūgere,Chia sapit.Græci similiter sycosin a ficu appellāt,quæ apud eos sycos dr̄.Vñ fic⁹(ut q̄dā putāt)ē dicta,quā ueteres latini ēt sycon appellabāt.Neui⁹.Hodie sycos mihi recēs fuit.Hinc sycomorus ficus fatua appellata,quæ & marisca(ut dixim⁹)nuncupat.& sycophāta ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τὰς σύκους,hoc est a ficis edēdis.mendax.cauillator.siue dolosus,qđ hic originē habuit.E duob⁹ seruis græci cuiusdā uiri alter fic⁹,q̄ domi paratæ erāt,absūpserit.

Alter

alter qs eas abstulisset, ignorabat, q̄rẽti eas dño sons ĩnocẽtẽ accusabat. Herus, ut ueritatem explorare haurire utrũq; subtepidã aquã iussit, deĩde euomere. tũc primũ sycophãtæ ortũ uocabulũ, eo ita appellato, q ficos deuorauerat, culpãq; ĩ ĩnocẽtẽ cauillãdo, ac mẽtiẽdo reiiciebat. alii tradũt atticos quõdã iuuenes ĩ ortos irrũpere solitos, ficosq; colligere, quam ob cãm lege cõstitutũ fuisse, ut qcũq; id fecisset. capite plecteret̃. hãc igit̃ pœnã, q pseq̄ret̃, ob paruula detrimẽta Sycophãtas, hoc ẽ ficoꝝ edones eẽ appellatos. a Sycophãta sycophãtia deducit̃, hoc est mendaciũ. & cauillatio, & dolositas, & fallacia. Plautus. Per fallaciã quã amabã abduxit a lenone mulierẽ, neq; puduit eũ id ætatis Sycophãtias struère & beneficiis me emere gnatũ suũ sibi. idẽ. cũ nostris Sycophãtiis. dolis. astutiisq;. ab hoc postea & Holophãta appellatꝰ ẽ oĩa mẽtiẽs Accius. Improbus, Holophãta, scelestꝰ. qppe græci ὅλον totũ dicũt. de sycophãta ẽt fit uerbum Sycophãtisso, hoc ẽ sycophãtias struo, & sycophãtiosus, q sycophãtiis frequẽter utit̃, a quo sycophãtiose aduerbiũ. Plautus. Ego nec sycophantiose qcq̃ ago, nec malefice. a ficus uero, cũ arborẽ significat Ficulnus deducit̃ materiatꝰ ex ea arbore, sicut a populo populnus. Nã qđ aliqui ficulneã scribũt, ignorãtia accidit linguæ latinæ. Itẽ ficolea. Palus ficulnus. Itẽ caprificus, a quo caprificor. caprificatio. caprifici. caprotina Iuno, de quibus superius disseruimus. cũ uero significat fructũ, ficedula auis, de q̃ superiꝰ diximus, q a fico fiat pinguis. & ficitas fructus fici, & ficitores q̃ ficos colligũt. Neuius. Ficitorẽs oẽs capiũt ficitatẽ. at cũ significat morbũ ficosus, hoc est ulceribus (quæ fici uocant̃) plenus. a quo ficositas ipsa hmõi ulcerũ copia. ficoꝝ multa genera sunt, quæ fiũt purpureæ lydiæ uocant̃. Mãmillariæ, q̃ mãmillarũ habent similitudinẽ, callistruciæ ficoꝝ oĩum frigidissimæ, cãdicãtes turinæ ac cognominæ delicatæ appellant̃. Liuiæ. & põpeianæ ad siccãdũ optĩæ. herculaneæ, & albiceratæ, & araciæ albæ pediculo minimo latissimæ porphyrites lõgissimo pediculo ẽ. comitat̃ eã e minimis, & uilissimis popularis dicta. nouissima sub hyeme maturat̃ Chelidonia. sunt præterea eædẽ serotinæ, & præcoces biferæ alba, & nigra cũ messe, uindemiaq; maturescentes. Athenis prodromos q̃si ꝑcursores uocãt. serotinæ sunt, & a corii duriciæ duricoriæ appellatæ. tarẽti tñ ꝑdulces nascũt̃, q̃s uocãt onas, qđ ob bonitatẽ iure emi debeãt, ὤνη. n. græce mercatio dr̃. mariscæ fici grãdiores sunt, atq; ĩsipidæ. sunt ꝑterea alfulæ ficus arũdineæ, asinastræ. chiæ. calphurnianæ. cucurbitanæ. leptoludiæ. numidicæ. pullæ. tellanæ. atræ. & aliis noĩbꝰ plures grossi dñr fici anteq̃ maturescãt. Martius. In milibus tot ficoꝝ nõ uidebis grossũ, ab eo fit grossulus diminutiuũ. Posthumiꝰ albinꝰ ea cã se stultũ brutũq; faciebat grossulos ex melle edebat. africanas ficus attulit quodã die in senatũ Cato. Ex ea ꝓuĩcia ꝑcoces, & ostẽdẽs patribꝰ. ĩterrogo uos inqt qñ hoc pomũ dẽptũ ex arbore existimatis. cũ inter oẽs recẽs esse cõstaret. at q tertiũ inqt añ diẽ scitote esse decerptũ cathagie. tam ꝓpe a muris hostẽ habemus acerrimũ. statimq; sumptũ ẽ tertiũ punicũ bellũ, quo carthago deleta ẽ. ĩ ægypto ficus ẽ ægyptia cognominata arbor moro similis folio, magnitudine aspectu. pomũ fert nõ ramis sed caudice ipso, idq; ficus ẽ ꝑdulcis sine granis ĩterioribus, fœcũdissimo ꝓuentu scalpẽdo tantũ ferreis unguibus, aliter nõ maturescit, sed cũ factũ est quarto die demetitur, cuius loco nascit̃ septenus. subnascit̃ ẽt si nõ scalpat̃ fœtus quater æstate, prioreq; expellit ĩmaturũ. lignũ ad multa cõmodissimũ ẽ. cæsum stati stagnis mergit̃, & hoc mõ siccat̃, primo sidet, postea fluitare incipit, certoq; id fugit alienus humor, q aliũ oẽm rigat cũ ĩnatare cœpit siccitatis est argumẽtũ. huic similis Cypria ficus in creta. Nã & illa ĩ caudice ipso fert pomũ, & ĩ ramis, cũ ad crassitudinẽ adoleuere, fructus quaternos fundit totiẽs, & germinat. sed grossus eiꝰ nõ maturescit nisi ĩcisura emisso lacte. suauitas & interior fici, magnitudo similis sorbo. est & aliud fici genus, qđ a loco caricã uocãt. Itẽ aliud qđ similiter a loco dicũt cauneã, utrũq; in albẽse rus ĩtulit. L. Vitellius, q postea cẽsor fuit, cũ legatus ĩ ea ꝓuincia eẽ nouissimꝰ Tyberii Cæsaris tpibus. cauneæ fuerũt, q̃. M. Crasso aduersus parthos nauigare uolẽti, dũ naui cõscẽderet omẽ fecerũt. Nã cũ qdã hmõi ficus uẽales habẽs cauneas uociferaret, uisus ẽ dicere crasso, caue ne eas. caricæ optĩe siccant̃, uñ qdã siccas ficus caricas noĩant. lædũt siccæ ficus stomachũ. gutturi tñ, & faucibus magnifice ꝓsunt, & anhelatoribꝰ, ac suspiriosis. Itẽ iecinoꝝ. rhenũ, lyenũ uitiis. corpus & uires adiuuant. ob id añ athletæ hoc cibo pascebant̃, pythagoras exercitator primũ eos ad carnes trãstulit. recolligẽtibus se a lõga ualitudine utilissimas. carex uero herba est acuta, & durissima sparto similis Virg. Et carice pastus acuta. hinc carecta dicũt̃ loca caricæ plena. Idem. tu post carecta latebas.

AD CHOERYLVM. EPIG. XCV.

c RRAS MEORVM FVR. Furẽ libroꝝ suorũ iocãdo deridet chœrylũ noĩe. carmẽ trimetrũ iãbicũ. FVR AVARE. Quia p auaritiam libellos meos furaris, ut uendas. TANTO. Pretio scilicet. TOMVS. Fragmẽtũ, seu uolumẽ, ut supius diximus. SOPHOS. Nomẽ sapientis. opinio doctrinæ. SECRETA CARMINA. Nõ nota oĩbꝰ ut mea sunt q̃ iam ĩ uulgus exiuere, & ĩ oĩum manibꝰ, oculisq; uersant̃. RVDES CVRAS. Rudia opa, nõdũ pfecta, nõdũ limata. VNVS PATER CHARTAE VIRGINIS. Auctor. s. qui scripsit. Virginẽ chartã appellat q̃ nõdũ pepit, hoc ẽ nõdũ trãscripta ẽ. parere. n. chartæ dicũt

cum ex iis exēpla ſumūtur. SIGNATAS. Anulo ĩpreſſas, qppe ita ſignare ſolemus, quæ nōdū uolumus legi. SCRINIO. Chartophilatio, ſic. n. græci ſcriniū uocāt ĩ quo libri & ſcripturæ reponunꝰ. TRITA. Cōtrita, aſſiduo tactu cōſumpta. INHORRVIT. Horrida ē, hiſpida facta eſt DVRO MENTO. Aſpero mēto, hoc eſt quæ nōdū emiſit barbā duriorē, horrere mēto dicimus, horridā barbā emittere, qđ ĩ libris ſignificat nimio uſu ſordes, ac pilos cōtrahere. Martia. Vt roſa delectat, metiꝰ q̄ pollicæ prīo. ſic noua, nec mēto ſordida charta iuuat, nō ſordida mento. i. nō barbata. Idē, ne toga barbatos faciat, uel penula libros. FRONTE NON DVM PVMICATA. Facie nōdū polita, metaphorice. n. frons ad inaĩata trāſferꝰ. ſignificat āt rudem ad huc, atq; ĩperfectū librū. etenim pumice poliunꝰ libri, poſtq̄ pfecti & ligati ſunt. pumices dicūꝰ oēs lapides eroſi, ſed hi ꝓprie, q in uſu ſunt corpoꝝ leuigādoꝝ, præcipui ĩ æoliis inſulis. probatio eoꝝ ē ĩ candore, ac minimo pōdere, & ut maxĩe ſpōgioſi, atq; aridi ſint. ac teri faciles, nec ĩ fricando arenoſi. Theophraſtus ſcribit potores ĩ certamĩe bibēdi p̄ſumere farinā eoꝝ. tantāq; eē refrigerādi ĩ iis naturā, ut feruere muſta deſināt pumice addito, fiūt ex iis dētifricia optima. a pumice fit pumico uerbū, hoc ē polio, leuigo, uñ pumicatū politū, ac leuigatū dicimus, & pumigatio leuigatio ē, & pumicoſum, qđ pumicis, uel naturā, uel ſimilitudinē hēt. Itē pumicoſū locū pumicibus plenū. CVLTVS. Ornatus. VMBILICIS. Vmbo media pars clypei ē. ab hoc umbilicus dꝛ, qcqd ĩ aliq̄ re eſt mediū. Vnde Reate oppidū umbilicū eſſe Italiæ dicimus, quia ĩ medio fere Italiæ ſitū ē. Itē ligamentū ĩteſtinoꝝ, qđ mediā fere planiciē uētris obtinet, umbilicū appellamꝰ, ad hoc factū, ut p eū fœtus dū ē ĩ utero nutriaꝰ. ab huius ſimilitudĩe, & paruus circulus in terra deſcriptus ad dignoſcēdos uētos, umbilicus dꝛ. Ply. Per huius mediā longitudinē duci ſarculo ſulcū, uel cinere lineā, mediāq; circūſcribi circulo paruo, q uocaꝰ umbilicus. Itē parui, ac rotūdi, politiq; lapilli eadē rōe umbilici dñr. Cicero. Tūc. n. duo excellētiſſimi uiri repueraſcere maxime uidebanꝰ, cū ex urbe tanq̄ e uinculis ambulaſſēt, & ad Caietā, laurētūq; cōchas & umbilicos legere cōſueuiſſent. Itē umbilici ornamēta, & ueluti caliculi q̄dā qbꝰ libri ornanꝰ, & gēmæ liganꝰ. Martia. Quid ꝓdeſt mihi tā macer libellus nullo craſſior ut ſit umbilico Ply. Indi mire gaudēt lōgitudĩne berylloꝝ, ſoloſq; gēmarū eē p̄dicāt, q carere auro malint, & ob id pforatos elephātoꝝ ſetis religāt, & alios cōuenit nō oportere pforari, quoꝝ ſit abſoluta bonitas, umbilicis ſtati ex auro capita cōprehēdētibus. ab umbilicus fit umbilicatū, qđ umbilicos hēt, uel aliqd ad umbilici ſimilitudinē. Itē umbilicatim aduerbiū q̄ſi p umbilicos, ſiue ad ſimilitudinē umbilicoꝝ. MEMBRANA. Corio, quo libri ueſtiunꝰ, ſculpūturq; miro artificio mēbrana. n. ut ſupius dixïmꝰ, ꝓprie coriū ſignificat, quo mēbra tegunꝰ, uñ & membranæ, q̄ ad ſcribēdū fiūt, appellatæ. Martialis. Eſſe puta cæras q̄uis mēbrana uoceꝰ. delebis quotiēs ſcripta nouare uoles. TALES. Quales diximus, hoc ē nōdū pumicatos, nec umbilicis cultos atq; mēbrana. ADEO. A patre uirginis chartæ, hoc eſt ab ipſo autōre. SILENTIVM. Vt autor ſileat nec declaret librum, quem ille recitat a ſe fuiſſe compoſitum.

AD CHOERYLVM. EPIG. XCVI.

l IBER HOMO ES. Facete iocaꝰ ĩ chœrylū de hac uoce liber. dicebat chœrylꝰ Martialem nimis liberū eē, hoc ē nimis libere loq̄. reſpōdet. Martia. Vere liberum, hoc ē ocioſum, & oĩbus curis uacuū eſſe, q de eo ſcribēdo tp̄s terat, q̄ſi dicat ĩdignū eē chœrylū, de quo ſermo habeaꝰ. NIMIVM LIBER ES. Nimia licentia uteris, quēadmodum ſuperius declarauimus. LIBER HOMO EST. Non habet quid agat.

DE RVFO ET NAEVIA. EPIG. XCVII.

q VICQVID AGIT RVFVS. Rufum deridet, ita næuiæ meretricis amore furētem ut nihil aliud uel loquereꝰ, uel cogitaret, cū tñ (ut mos ē meretricū) alios amātes haberet. Marti. de eiſdē, nūqd pollicita eſt tibi beatā noctē Næuia? & paulo poſt, ſuſpiras, retices, gemis negauit? SI TACET. Si de nulla alia loquaꝰ. PROPINAT. Compotat. propinare ꝓprie eſt p̄guſtato leuiter uino poculū alteri offerre, q̄ cōſuetudo ĩde initum habuit, qđ principes græciæ ſolēni die, quē philotheſiā uocāt miſcere aureis, atq; argenteis poculis uina ſolebāt, q̄ e manu geſtātiū ſumētes ori parūper admouebāt, deĩde alteri, quē uellēt offerebāt, ĩgēs hoc argumētū beniuolētiæ exiſtimātes, hoc uero ꝓpinin, ſiue ꝓpinare, qđ ſignificat p̄bibere dicebaꝰ, hĩc ergo factū ē, ut ꝓpinin, ſiue ꝓpinare ſit cibū, potūq; extraordinarium uoluptatis grā cū amicis ſumere. & qđ uulgo dꝛ cōpotare, qđ ēt coronati facere ſolebāt. p̄guſtātes, ut diximꝰ, & ſibi inuicē pocula p̄bētes, qn ēt ĩ abſentiū memoriā idē factitātes, Socrates apud platonē hoc poculū Critiæ ꝓpino. Mar. Næuia ſex ciathis, ſeptē iuſtina bibaꝰ. idē, ſi triſti domicœnio laboras. Torani potes eſuriꝛ mecū, nō deerūt tibi ſi ſoles ꝓpinin uiles cappadocæ graueſq; porri. Teren. Hūc uobis comedēdū, & bibēdū ꝓpino. Demoſthenes eos q patriam ꝓdunt προπίνειν τοῖς ἐχθροῖς, hoc ē ꝓpinare hoſtibus dicebat. INNVIT. Signum capite facit, quēadmodū ſupius diximꝰ. MVTVS. Elinguis. Mutū a mugiēdo qdā dictū exiſtimant, etenĩ cū loq nō poſſit, ſiue id linguæ defectu, ſiue auriū accidat, ꝓrūpit tñ in uocē, q̄ mugitus potius

qdam

q̃dam q̃ sermo uŕ. ab hoc mutæ litteræ dictæ sunt, qđ positæ ĩ ultimis partib⁹ orõnis ueluti obmutescere cogãt loquẽtes, & mutio uerbũ, qđ ẽ sũmisse loquor. Ennius. Palã mutire plebeio piaculũ ẽ, a quo fit mutesco, a quo obmutesco, q̃si mutus fio, & musso frequẽtatiuũ, qđ est murmuro, & q̃si muti uocẽ reddo. Virg. Fit sonitus mussantq; oras & limina circũ. interdũ ẽt taceo & q̃si obmutesco. Enni⁹. Nõ possunt mussare boni, q facta labore enixi. aliqñ tñ ꝑ dubito usurpaŕ. Vig. Mussat rex ip̃e latinus. Itẽ a musso fit aliud frequẽtatiuũ mussito, qđ ẽ dissimulãdi grã taceo. Teren. Accipiẽda ẽ, & mussitãda iniuria adolescentiũ, ab hoc fit mussitabũdus tacẽs, quidã tñ mutũ dictũ existimant q̃si minutũ, qđ eo sensu minutus sit, uñ ẽt mutilũ deductũ putant, hoc ẽ trũcatũ, cõminutũ, & mutilo uerbũ trũco, cõminuo, a quo mutilatio. & mutilator, truncator. mutilatrix trũcatrix. mutuli quadrãguli dicũtur, q ex aliq̃ pte cõminuti sunt hoc modo Murmuro uero factitiũ uerbum ẽ, ꝓprieq; de aqua dicitur. & murmur leuis aquæ strepitus appellaŕ, poniŕ tñ & ꝑ quocũq; strepitu, & murmuro plerũq; accipiŕ, ꝑ eo, qđ ẽ secrete obloquor, & maledico, a quo murmurator. murmuratrix. murmuratio. murmurabundus. Item murmurillum ꝑ murmuratiõe. Plau. Nolo ego murmurillũ neq; susurrũ fieri, & murmurillo uerbũ ꝑ murmuro. Idẽ qd murmurillas, & cædis faciẽ? DEMISSO VVLTV. ne a chœrylo uideaŕ. NAEVIA NON VNA EST. Quia dixerat una est Næuia, hoc ẽ sola, nũc iocando in eo uerbo dicit nõ est una, hoc ẽ nõ est simplex, sed multiplex, quia multis dat, non soli tibi.

AD MAXIMVM. EPIG. XCVIII.

C OEPIT MAXIME. Iocaŕ ad maximũ scribẽs de canio poeta familiari suo, q natura ita hilaris erat, ut sp rideret. apud Tarentũ, de quo supius locuti sumus ĩ tẽplo ditis panis simulachrũ erat, qđ sp ridere uidebaŕ. cœperat cani⁹ habitare ĩ campo Martio, ubi Terentus erat. est ergo sensus. Terẽtus, Qui solebat ostẽdere pana ridentem, cœpit nũc oñdere Caniũ. hic est cani⁹, de quo supius scripsit. gaudẽt iocosæ canio suo gadẽs, & ĩferius. dic musa qd agat canius meus rufus? postq̃ multa cõmemorauit petẽs, an talia ageret, respõdit musa, uis scire qd agat canius tuus? ridet. TERENTVS. Terentus, siue terẽtum locus erat in cãpo Martio diti, & proserpĩæ sacer. de quo supius diximus. in hoc panis, & satyrorum, faunorũq; simulachra erãt, qđ dii terrestres ĩ tẽplo ditis, q terræ deus est, collocarẽŕ, quẽadmodũ dii maris ĩ tẽplo Neptũni, & dii cœli ĩ tẽplo Iouis. PANA. Pan Dæmogorgonis fili⁹ tradiŕ fuisse, & cũ cupidie aliqñ pugnasse, a quo supatus ĩcidisse ĩ amorẽ Syrigis. Virgis Quã cũ trãsire ladonẽ Arcadiæ amnẽ nõ posset nympharũ p̃cibus ĩ palustrẽ calamũ mutatam uidisse. ex hoc statim cõposuisse fistulã, q̃ ex illius noĩe apud græcos syrix ẽ uocata, septẽ ĩparib⁹ calamis simul cõiunctis. Virg. Pan primus calamos cæra cõiungere plures instituit, hũc p̃terea ꝓdiderũt cornua ĩ frõte erecta habuisse, barbã ꝓlixã, uirgã quoq; ĩ manu gestare solitũ, & fistulam septẽ cicutis cõpactã, pedibus p̃terea caprinis, & assiduo risu ĩsignẽ fuisse q̃rũ rerũ hmõi rõnes ꝑtulerũt qđ Pan, quẽ alio noĩe inuũ uocãt, a sapiẽtib⁹ sol eẽ existimaŕ. qppe hũc deũ arcades colunt, τὸν τῆς ὕλης κύριον, hoc est nõ siluarũ solũ, sed uniuersæ materiæ dñm appellantes. cuius materiæ uis uniuersoꝝ corporũ, siue terrena, siue diuina sint, cõponit essentiã. Vñ a græcis pan qđ oẽ significat, appellaŕ. cornua huius, barbæq; ꝓlixa demissio naturam lucis ostẽdũt, q̃ sol & ambitũ cœli superioris illuminat, & ĩferiora collustrat. in caprarũ pedes desinit, qm̃ hoc aĩal & terrenũ ẽ, & sp alta frequẽtat pascẽdo. sicut sol & radios supne demittit ĩ terras, & cũ se recolligit ĩ mõtib⁹ uŕ. huius amor & deliciæ Echo eẽ existimaŕ, quæ tangi a nemĩe põt. qđ significat harmoniã cœli, quæ Soli amica est q̃si sphærarũ oĩum moderatori nostris sensibus cõphendi nõ posse. fistula ordinẽ spiritus inæqualis ostẽdit, qa uẽti, in qbus nulla æq̃litas ẽ ꝓpriã sumũt de sole substantiã. uirga potestatẽ solis ostẽdit, q cũcta moderaŕ. risus aũt rõ ab arcadibus sumpta ẽ, q simulachꝝ Veneris lugẽs fingebãt, qđ superius hemisphæriũ terræ Venerẽ, ĩferius aũt ꝓserpinã uocãt. qa ergo sol annuo gressu ꝑ duodecĩ signorũ ordinẽ tendẽs, partẽ quoq; ĩferioris hemisphærii ĩgrediŕ, ex duodecim. n. signis Zodiaci, sex supiora, sex ĩferiora censentur, quãdocũq; ẽ in inferiorib⁹, diesq; iõ breuiores facit, lugere dea existimabaŕ tãq̃ sol morte q̃dã temporali raptus sit, & a ꝓserpina retẽtus. at panẽ faciebãt ridentẽ, qa finita Catabasi (Sic. n. ĩferiorẽ solis meatũ uocãt) simulatiõeq; luctus ꝑfecta celebrãt lætitiæ exordiũ. viii. kal. Aprilis, quẽ diẽ Hilaria appellabãt quo primũ tpe sol diẽ lõgiorẽ reddẽs, terras illustrat, hmõi igiŕ lætitiã risu eius oñdebãt. quẽ totius terræ deũ eẽ arbitrabanŕ. hẽbit Pan cornua in radioꝝ solis similitudinẽ, & cornuũ lunæ. ridebat eius facies ad ætheris imitationẽ. in pectore Nebridẽ hẽbat stellatã ad stellarũ imaginẽ. pars ĩferior hispida erat pp arbores, uirgas, & feras. Caprinos pedes habebat, ut ostenderet terræ soliditatẽ. Itẽ fistulã septẽ calamoꝝ pp cœli harmoniã ĩ q̃ sunt septiformes soni. sic totius deus figurabaŕ cũ & πᾶν uocareŕ, qđ apud græcos totũ significat. Vnde Pãphil⁹ ꝓpriũ nomẽ q̃si totus amãs. & Pãphilia q̃si tota frõdosa. regio ẽ minoris Asiæ ĩter Ciliciã, & Syriã, a q̃ uicinũ mare Pãphiliũ dictũ pãmisus q̃si totus odiosus ob dãna, quæ agris inferebat Thessaliæ fluuius. pãnætoliũ q̃si totã cõtinẽs ætoliã, mõs, ætoliæ maximus. panæti⁹ q̃si

totus moralis ꝓpriũ nomẽ philosophi stoicæ sectæ, quẽ Cicero in libro de officiis imitatus ẽ. pandectæ oĩa cõtinẽtes. inscripsit hoc noĩe librũ suũ Tiro Tullius, ut Gellius refert. & diuus Iustinianus libros, in qbus uetera iura collegit, pandectas appellauit ἀπὸ τοῦ πάντα ἔχειν, qđ oĩa habeant, uel ἀπὸ τοῦ πάντα δέχεσθαι, qđ oĩa cõtineãt. & Pandion ꝓpriũ nomẽ q̃si totus Διός, hoc ẽ totus Iouis, fuit Erithæi regis Athenarũ filius, cui successit in regno. Hic cũ auxilio Terei regis thracũ fudit regẽ põti, q Athenas obsidebat pp qđ meritũ Pãdiõ ꝓgnẽ filiã ei dedit uxorẽ, & panachia q̃si tota dehiscẽs, regio ẽ Arabiæ tota arenosa, ĩ q̃ arbores spõte natæ thus emittũt. Virgi. Totaq; thuriferis pãchaia pinguis arenis. & panegyris mercatꝰ ἀπὸ τοῦ πάντα ἀγοράζειν, hoc est ab oĩbus rebus mercãdis, uñ græci πανηγυρίζειν, mõ nũdinari, mõ celebrare dicũt hinc panegèryci dicti sunt sermones, qui ĩ conuentu populi, & sacris celebritatibus habentur q̃les sunt qbus diui ĩperatores laudãt, & pangæus q̃si totus terra ob nimiã. s. fertilitatẽ promõtoriũ ẽ thraciæ Bessis cõterminũ, & Macedoniæ iunctũ, ad cuius radices Mestus defluit amnis hinc pangæa regio, & pãgæa arua dñr. Statius. ꝓcũbũt ĩ arata diu pãgæa iuuenci. & pantrepes, qđ oĩa uertat, Scythiæ fluuius, & Pantagia, qđ oĩa agat, Siciliæ fluuius. q cũ plenus ĩcedit, totã pene Siciliã implet, & Panselinos pleniluniũ, q̃si tota luna. Nã σελήνη luna dr̃. uñ & Proselenꝰ dr̃ añ lunã. Cicero. Arcades hoc cõmemorãt, q se ꝓselenos afferũt & Pãtesilea nomẽ Amazõis q̃si oĩa subiẽs, hæc Eritheæ successit ĩ regno, & Troianis aduersus græcos ĩ bello Troiano suppetias tulit. & Pãtomimus, q oĩa imitat̃, & ĩ theatro mõ uniꝰ, mõ alterius ꝑsonã gerit. & Panthera aĩal q̃si tota fera, & Pãtheon tẽplũ oĩum deoꝝ, a quo nomẽ ꝓpriũ Pãtheus, qđ & pãthus dr̃. fuit hoc noĩe filiꝰ Otrei, fratris hecubæ, Phœbi sacerdos. & Pãcratiũ q̃si omnia potẽs ludus gymnicus qnquertio cõstãs, a quo Pãcratiastæ dñr, q hoc ludo excellũt. & panurgus callidus, astutus, q̃si rerũ oĩum experientiã habens, a quo panurgia, calliditas, astutia. Plau. Istæc panurgia tete ĩ pistrinũ dabit, & pandòcrator oĩpotens, & panaces, herba de q̃ sup̃ius diximꝰ, cuiꝰ succus Opopanax appellat̃ ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν, hoc est a sanãdis omnibus. Ply. Panaces, ipso nomine oĩum morboꝝ remedia ꝓmittit. a quo deducitur panacea. Virgil. Ambrosios succos & odoriferã panaceã. & pãphagi æthiopiæ populi qbus esca est qcq̃d mandi põt, & pandora, de qbus superius diximus, quasi oĩum dona uel q̃si ab oĩbus donata, uel oĩum rerũ genere donata, de qua superius diximus, & pãcarpiæ coronæ ex uariis, & pene oĩbus florum generibꝰ factæ CANIVM. Non minus ridentem, q̃ facere Pan solebat.

AD LIBRVM SVVM. EPIG. XCVIII.

ADE SALVTATVM. Libellũ admonet, ut ad Proculũ salutãdũ suo noĩe ꝓficiscat̃ Viã ad ædes illius ducẽtẽ ostẽdit, monet ut si forte roget̃ a proculo, cur ipse non iuenit? respondeat id a se factũ, ne studiũ scribendi ĩtermittat. NITIDOS LARES. Cultas domos. Nitere ꝓprie splẽdere ẽ, hinc nitor splẽdor, nitidus cultꝰ, splẽdidus, a quo nitidior, & nitidissimꝰ. Itẽ nitide splẽdide, uñ fit nitidius, & nitidissime. Itẽ nitido, abluo Enniꝰ eã secũ aduocãt, eũt ad fontẽ, nitidãt corpora. ab hoc nitiditas, ꝓ nitore. Accius formæ nitidate p̃carus regi. præterea a niteo nitedula aĩal noctu lucẽs. de quo superiꝰ diximus, & cõpositum Eniteo, qđ ẽ emico, resplẽdeo. CASTORA. Templũ castoris, & pollucis, qđ ĩ foro erat, & licet geminis fratribꝰ eẽt dicatũ, uniꝰ tñ castoris dicebat̃, de castore, & polluce abũde diximꝰ superius castor ẽt aĩal ẽ ex eoꝝ genere, quæ græci amphibia uocãt, qđ tã terra q̃ aq̃s uiuãt, castrant se dẽtibꝰ ꝑiculo a uenatoribꝰ urgente ob id se peti scientes castoreũ medici uocãt alias aĩal horrẽdi morsus, arbores iuxta flumina dẽtibꝰ q̃si ferro cædũt cadentiũ fructibus uescunt̃, hoĩs parte cõprehensa, nõ anteq̃ fracta cõcrepuerint ossa morsu resoluũt. cauda pisciũ iis ẽ squãmosa sine ullis pilis quã si domi educes, qđ nos expti sumus madefacere aq̃ sæpiꝰ die oportet, ne fatiscat cætera species lutræ ẽ, de q̃ diximꝰ, mollissimas lanas hẽnt, ex qbus germãi pileos faciũt, quos inuersis litteris bifri ꝓ fibri appellãt. latinæ. n. fiber põticus appellat̃ ab extremis oris amniũ q̃s colũt. effossis. n. ĩ ripa cuniculis, caudã ĩtra aquas tenẽt. reliquo corpore ĩ sicco habitãt. priore ꝑte germani ꝓ carne, posteriore ꝓ pisce uescunt̃. Plau. Sic me subis quotidie quasi fiber salicẽ. fibras oĩum rerũ extremitates uocamus, uñ & iecinoꝝ fibras dicimꝰ, & fimbrias uestimentorũ Vir. Nec fibris reqes dat̃ ulla renatis. Ply. Muriũ iecusculis fibræ ad numerũ lunæ dierũ ĩ mensæ cõgruere dñr, totidẽq; inueniri, quotũ lumẽ eius sit. q̃n & radices fibræ dñr, qđ arboꝝ herbarũue extremitates sint. Virgi. Et amaris ĩ tuba fibris. VICINVM CANAE VESTAE. Propinquũ ædi uictoriæ in q̃ Vesta pessimũtæ allata posita fuerat, & iusta ædificata uestaliũ uirginũ domus. Papinius, an noua contẽptis surgẽt pallatia flãmis. pulchrius an tacita uigilet face troicus ignis, atq; exploratas iã laudet uesta ministras. CANAE. Antiquæ. saturni. n. & opis filia fuit, q̃uis & alia uesta fuerit saturni mater, quẽadmodum superius latissime disseruimꝰ. DOMVM VIRGINEAM. Domũ uestaliũ uirginũ, q̃ ignẽ ꝑpetuũ custodiebãt. PALATIA. Regiã Domitiãi. Palatia ædes supbæ, amplæq; uocãtur, a palatio p̃cipuo mõte Vrbis Romæ. palatiũ ãt uel a pallante ibi sepulto uocitatũ ẽ, uel qđ pecora ibi pascẽtia balare cõsueuerũt, sic. n.

uox eius aialis exprimiť, a qua deduciť balatus, uel qđ palare.i. errare ibi pecudes solitæ sint, palare.n. à palis castroꝝ, hoc ē sudibus, mō huc, mō illuc trāslatis, ꝓ uagari & errare usurpam⁹ itē ꝓ sepere, & q̄si palis munire, a quo palatū appellatū ē id spatiū, qđ ītra os dētibus, labiisq; q̄si qbusdā palis munitū ē. Vñ & dispalare separe dicim⁹. Sisēna, dispalati ab signis digressi oēs ac dissipati. Idē tāto plures passim dispalantur, Lactantius, nec tū sola lingua pōt loquendi manus īpelere nisi acumen palato illiserit. uel qđ Hypborea palanto habitauerit, q̄ ex Hercule peperit latinū, a palatio palatinus deduciť, uñ palatinū deū, & palatinū cliuū dicimus. & palatialis flamē, q ad sacrificandū ei deo cōstitutus erat, in cuius tutela palatiū esse putabať. & palatual sacrificiū qđ fiebat Romæ ī mōte palatio. SACRO. Quia ī eo diu īpatores habitabāt. QVA. Via scilicet. PLVRIMA IMAGO. Maxima statua, & est descriptio colossi Domitiani, de quo Papinius. Cœlo ne pactū fluxit opus, siculis an cōformata caminis effigies, lassum steropē, brōtēq; reliqt, an te palladiæ talē Germanice nobis effinxere manus. imago ꝓprie similitudo, & effigies dr̄, cuius diminutiuū ē imagūcula. Virg. Atq; ipsius umbra creusæ uisa mihi ante oculos & nota maior imago. per metaphorā tñ aliqñ ꝓ uagina accipiť. idē curuam seruās sub imagie falcē rhetores imaginē uocāt figurā quādā orōnis, cū res nō gesta īdicať. sed ut gesta sit ostendiť, ut est illud. ipē īflāmatus scelere ac furore ī forū uenit, ardebāt oculi toto ex ore crudelitas emicabat. græce icon dr̄, quā Cicero definit esse, cū formæ ad formā q̄dā similitudine fit collatio aut laudis, aut uituperatiōis cā. icones ēt dñr imagines ex mēbris ipsis a pictoribus, siue statuariis exp̄ssæ. Ply. Effigies hoīum nō solebāt exprimi, nisi aliq̄ illustri cā ppetuitatē merentiū & primo sacroꝝ certaminū uictoria, maxieq; olympiæ ubi oīum, q uicisset, statuas dicari mos erat. Eoꝝ uero, q ter ibi supauissent, ex mēbris ipsoꝝ similitudine expressa q̄s iconas uocāt. ab hoc fit iconicus, qđ significat ita pictū, ut ex eius mēbris similitudo exp̄ssa sit. Idē, adeo iā coloꝝ usus īcreuerat, adeoq; ars perfecta erat, ut in eo p̄lio iconicos duces pixisse tradať, Atheniēsiū Milciadē Calimachū, Cinegyrū barbaroꝝ, Dariū, Tyssaphernē. ab hoc fit imaginor uerbū qđ ē alicui⁹ rei, q̄ facta sit uel fieri possit aut potuerit, uel ēt q̄ fieri nō possit similitudinē mēte cōcipio, a quo imaginatio hmōi cōceptus appellať, & imaginabile, qđ mēte cōcipi pōt, ēt si fieri ñ possit. qdā ēt imaginariū usurpant ꝓ eo, qđ nec eē pōt, sed dūtaxat imaginatione pōt cōphendi. ab imaginor ēt imaginator, & imaginatrix, & imaginabundus deducunť. SVMMI DVCIS. Domitiani MOLES RADIATA. Magnitudo operis, quo colossus subtineť fulgore resplēdens. Papinius gēmata scripsit gēmarū fulgore, quæ supimposito moles gēmata colosso. MIRI. Admirādi. RHODIVM OPVS. Colossum solis, q ut supius diximus, inter septē orbis spectacula numerať. DETINEAT. Remoreť, ac suspēsum teneat miraculo tāti opis. FLECTE VIAS. Verte iter. flectere. torquere, & curuare ē, a quo flexus, & flexio, & flexile, siue flexibile, qđ torq̄ri, siue curuari pōt, & flexura curuatio. & flexipes, de quo supra dixim⁹, & flexanim⁹, qđ aīum flectit. Cicero. Tantā uī hēt illa, quæ recte a bono poeta dicta ē flexanima, atq; oīum regina rerū oratio. Itē cōposita circūflecto, hoc ē in gyrū flecto, a quo circūflexus accētus. deflecto & inflecto notæ significatiōis. reflecto, rursus flecto, siue retro flecto. TECTA. Templum. LYEI. Bacchi. MADIDI. Vino madētis. THOLVS. Tēplū. ps ꝓ toto. ꝓprie. n. Tholus est testudo & ueluti scutū breue ī medio tecto, quo trabes cōnectunť, ī quo dona cōsueuerūt suspēdi. Vir. Siq̄ tuis ꝓ me pater hyrtachus aris dona tulit, siq̄ ipse meis uenatib⁹ hausi, suspēdi ue tholo, aut alta ad fastigia uexi. CYBELES. Matris deoꝝ, quā supra diximus terrā esse Dæmogorgonis filiā, oīum genitricē, q̄ & uesta dr̄. de qua Papinius. O hoīum diuumq; æterna creatrix, q̄ fluuio siluas. aiātum semina mundi, cuncta ꝓmetheasq; manus. pyrrheaq; saxa gignis. alii eandē hāc cū ope faciunt saturni uxorē, de qua supra diximus. per illud qđ tympanū hēt. scribit Varro. significari hāc eē orbē terræ, qđ turres ī capite, oppida, qđ sedes figanť circa eā, cū oīa moueanť, ipsam nō moueri, qđ galli illi ministrēt, eos q seminē indigēt terrā seq oportere, in qua omnia reperiunť, qđ se apud eā iactāt, eos q terras colūt, sedere nō oportere, sp. n. eē qđ agāt. , Cymbaloꝝ sonitus. ferramētoꝝ iactādoꝝ ac manuū crepitus, q̄ fit īcolēdo agro, significāt, iō ære, quia terrā antiq ære colebāt anteq̄ ferrū eēt inuētū. Leonē adiūgi solutū, atq; māsuetū, ut ostendať nullū genus terræ eē tā rēmotū, ac uehemēter ferū, qđ nō subigi, coliq; cōuēiat. CORYBANTE. Sacerdote cybeles, de quo supi⁹ dixim⁹. PICTO. Quia corybantes picti sacra cybeles celebrabant, & iō baptæ, ut supius meminim⁹ dicebanť. Iuue. Cecropiā soliti baptæ lassare cocytō ille supciliū madida fuligine tinctū obliqua ꝓducit acu. CLARI PENATES. Quos superius dixit nitidos lares. Clarus ꝓprie lucidus dr̄, ut clara dies. figurate tñ ꝓ insigni, atq; excellenti accipiť. & eo q ueluti fulgore quodā famæ resplēdet, q & inclytus dr̄, q̄uis plus est inclytus, q̄ clarus. Nam in p̄positio auget. κλυτὸσ uero græce clarus dr̄, hīc clarū hoīem, & clara gesta dicim⁹ Itē qñ quæ clara sunt, ab oībus cernunť clarum ēt ꝓ aperto, & manifesto accipimus, ut clarus sermo, clara oratio, hinc fit aduerbiū clare, & cōparatiua. suplatiuaq; eoꝝ clarior. clarissimus. clarius. clarissime. clarissimarū ꝑsonarū appellatione (ut iuriscōsulti scribūt) continenť fœminæ

nuptæ clarissimis ꝑsonis, clarissimarũ uero fœminarũ noĩe senatorũ filiæ, nisi quæ uiros clarissimos sortitæ sunt, nõ habent, fœminis.n.dignitatẽ clarissimi mariti tribuũt.parẽtes uero donec plebeis fuerĩt nuptiis copulatæ.tãdiu itaq; clarissima fœmina erit q̃diu senatori nupta est, aut sepata ab eo alii ĩferioris dignitatis nõ nupserit.Itẽ a clarus claritas mõ facilitas, ut claritas oratiõis, mõ excellẽtia, & splẽdor, ut claritas generis, claritas rerũ gestarũ.Itẽ ꝑclarus, qđ in eadẽ significatiõe accipit.Cicero.O ꝑclarũ custodẽ ouiũ(ut aiũt) lupũ.a quo præclarior.præclarissimus.præclare.præclarius.præclarissime.& clarigo uerbũ, qđ ad Romanũ morẽ ꝑtinet.nã cũ Romani bellũ ĩdicere alicui uolebãt pater patratus ꝓficiscebat ad hostiũ fines.& ꝑfatus q̃dã solẽnia clara uoce dicebat, se bellũ ĩdicere ob certas causas, uel qđ nec abrepta aĩalia, nec noxios reddidissent, uel qđ agrũ uastassent, uel qđ socios læsissent, uel aliq̃d aliud eiusmodi, & hoc clarigare dicebat a claritate uocis, & talis actio clarigatio uocabat, qua facta hasta in illorum fines missa indicabat pugnæ principiũ, qđ tetigisse uĩ.Vir.Cũ inq̃t, & iaculũ torquens emittit ĩ auras principiũ pugnæ. Itẽ clareo uerbũ, qđ ẽ clarus sum.Turpilius, cuius aduentu insula hodie claret cypros.ab hoc fit claresco.Petronius.Et ille anteq̃ dies clarescceret uẽit. Itẽ claritudo ꝓ claritate.Salustius.Cum ꝑsertim tã multæ, uariæq; sint artes animi, q̃bus sũma claritudo paratur.Item a clarus fiũt composita clarifico, qđ significat illustro, a quo clarificator.clarificatrix, clarificatio, & declaro aperio, manifesto, a quo declarator.declaratrix. declaratio, quod uerbũ ad facta frequentius ꝑtinet, q̃ ad dicta.Cicero Declarauit id mõ temeritas.C.Cæsaris. Qui oĩa iura diuina, atq; humana ꝑuertit. Al:qñ ẽt ad dicta.Idẽ.qm̃ qd sentirẽ exposui, uellẽ tua cã re potius declarare, q̃ oratiõe.aliqñ accipit ꝓ significo.Idẽ.nullũ uerbũ ẽ qđ idẽ declaret latĩe qđ græce ἡδονὴ q̃ uoluptas.sunt ẽt q clemẽtẽ a claritate mẽtis deductũ existimẽt, est.n.ꝓprie clemẽs benignus, pius, & non iratã aut ꝑturbatione aliq̃ affectã, sed clarã & serenã mẽtem habens, a quo clementer.clemẽtia clemẽtior clemẽtissimus, & ecõtrario ĩclemẽs.inclementia ĩclemẽter cũ cõparatiuis.suplatiuisq; eoꝶ Claros uero ĩsula ẽ una ex cycladibus, de q̃ dixim⁹, & clariũ oppidũ colophonioꝶ, in quo apollo colebat ob id clarius dictus.Clanius uero fluuius ẽ Cãpaniæ, ꝓpe Neapolĩ.EXCELSAE.Altæ sublimis, ut supra diximus.A LEVA FRONTE.Templi scilicet cybeles.frontẽ nõ mõ aĩaliũ, sed ẽt inanimatarũ rerũ anteriorẽ partẽ dicimus, sicut tergũ posteriorem, uñ a frõte & a tergo, hoc est ab anteriori parte, & posteriori . FASTVS.Elationẽ magnificentiã.TOTO POSTE.Totis ualuis.Nã postes sunt, q̃bus sustinent ualuæ.Ply.In extremis Africæ uisi sunt Elephãtoꝶ dentes postium uicẽ habere.PROPIOR.Magis ꝓpitius, ut superius dixim⁹.PHOEBVS.Apollo q Iouis & Latonæ filius fuit eodẽ partu cũ Diana genitus, q̃ & ipsa phœbe uocitata ẽ.hic phytonẽ miræ magnitudinis serpẽtẽ excalescente terra post diluuiũ Deucalionis creatũ qđ matrẽ secutus fuerat sagittis cõfixit, diuinationis.& sapiẽtiæ deus a poetis existimatus, & medicinæ reptor, amauit Daphnẽ, quæ ĩ laurũ cõuersa ẽ arborẽ huic deo sacrã, ꝓpterea ea coronant poetæ.dictus ẽ ãt phæbus uel ἀπὸ τοῦ φοιτᾶν βίᾳ, hoc est qđ inferatur, uel a specie & nitore.pulchrum.n.& ĩberbẽ fingebãt, pp qđ prima barba & capillus sacrari ei ab iis, q adolescẽtiæ ãnos excederẽt, solebat.græci eteni φοῖβον hoc ẽ phœbũ καθαρὸν καὶ λαμπρὸν dicũt.i.purũ, & splẽdidũ, qua rõne & phœbẽ sororẽ eius appellatã uolũt.Idẽ.Apollo uocat ἀπὸ τοῦ ἀποπάλλειν τὰς ἀκτῖνας ut Plato existimat, hoc ẽ iactura radioꝶ. Chrysipp⁹ uero Apollinẽ dictũ existimauit ab a priuatiua particula, & πολλοί qđ significat multi ὅτι μόνος ἐστὶ καὶ οὐχὶ πολλοὶ, hoc ẽ qđ solus sit.& nõ multi, quõ & latini solẽ, q̃si solum uocauerũt, qđ tãtã claritudinẽ solus obtineat.Speusippus qđ ἀπὸ πολλῶν οὐσιῶν πυρός, hoc ẽ qđ uis eius ex multis ignib⁹ cõstet.cleanthes ἀπ᾽ ἄλλων καὶ ἄλλων τὰς ἀνατολὰς ποιουμένου. hoc ẽ qđ ab aliis locoꝶ declinatiõibus oriatur.cornificius ἀπὸ τοῦ ἀναπολεῖν hoc ẽ qa intra circuitũ mundi, quẽ græci πόλον appellant, ĩpetu latus ad ortus refert.alii quasi ἀπολλύοντα τὰ ζῷα, qđ exanimat, & perimit animantes, cum iis pestilentiam per intemperiem caloris ĩmittit.hinc est qđ arcu, & sagittis huius dei simulachra decorantur. sed quoniã idẽ autor ẽ, & publicæ sospitatis, quã solis tẽperies aĩantib⁹ existimatur præstare, estq; ꝑpetua ipsa salubritas, & pestilentiæ casus rarior accidit.iõ Apollinis simulachra manu dextra gratias gestabãt, arcũ cũ sagittis sinistra, q̃si ad noxiã pigrior foret, salutẽ uero dextra manu promptissime largiret.proptereaq; huic deo medẽdi tribuebãt potestatẽ, qa tẽperatus solis calor, oĩs morbos expelleret.Vñ qdã ἀπόλλωνα q̃si ἀπελλῶντα cognominatũ putauere tanq̃ ἀπελαύνοντα τὰς νόσους, hoc ẽ morbos expellẽtẽ, nec defuerũt q latinã potius interꝑtationẽ secuti Apollinẽ appellatũ dixerĩt q̃si appellentẽ, hoc ẽ depellentẽ mala. qppe Apellinẽ ꝓ Apolline ueteres dixisse manifestũ ẽ.hinc Atheniẽses hũc deũ Alexicacõ uocabãt, qđ supius diximus expulsorẽ maloꝶ significare, ob eã rõnem Lyndii λοίμιον, hoc est lœmiũ Apollinẽ colebãt, qđ ei cognomẽ finita pestilẽtia ĩposuerũt, & uirgines uestales Romæ in sacris, ita Apollinẽ uocabant.Apollo medice Apollo Pæã.παιὰν.n.ἀπὸ τοῦ παύειν τὰς ἀνίας, hoc ẽ a sedãdis morbis noĩauerũt.eundẽ quoq; deũ Vlion appellauere, hoc est salubritatis autorem. Homerus

ius, οὖ λεῖε καὶ μάλα χαῖρε, Hinc theſea ferũt, cũ in cretã ad minotaurũ duceret, Apollini Vlio ꝓ ſalute, & reditu ſuo uotũ feciſſe. hinc & apud Pachinum Siciliæ ꝓmõtoriũ, Apollo libyſſinus eximia religiõe colebat, qđ cũ libyes aduerſus ſiculos cũ claſſe ꝓfecti ad id ꝓmõtoriũ appulſi eſſent, Apollo q ibi colebat ab incolis inuocatus ĩmiſſa hoſtib⁹ peſte, & pene cunctis ſubita morte ĩteremptis, cultores ſuos liberauit, Romæ quoq; cũ ludi primo Apollini ex uaticinio Martii uatis, carmĩeq; Sibyllino celebrarent, repẽtino hoſtiũ aduẽtu excitatã ad arma plebẽ fuiſſe memorãt, & hoſti occurriſſe. ſed mox ĩbrẽ ſagittarũ ĩ aduerſos referri uiſam & hoſtes fugaſſe, & uictores Romanos ad ſpectacula dei ſoſpitalis reduxiſſe. q ludi ĩſtituti ferunt bello punico ex libris ſibyllinis Cornelio Ruffo decẽuiro, q ꝓpterea ſibylla cognominatus ẽ & poſtea corrupto noĩe primus cœpit ſylla uocitari. ludi ipſi Apollinares uocati, dataq; in eã rẽ duodecim milia æris p̃tori, & duæ hoſtiæ maiores, ac decẽuiris iuſſum, ut græco ritu his hoſtiis ſacrum facerent Apollini boue aurato & capris duab⁹ auratis. Latonæ boue fœmĩa aurata, ludoſq; ipſos in circo populus coronatus ſpectaret, quæ prima Apollinariũ ludorũ origo fuit, hic obiter docẽdũ ẽ ſibyllinos libros dictos fuiſſe, quos Romani ſũma religiõe, atq; obſeruãtia cuſtodiebãt. & ad eos q̃ſi ad oraculũ qndecim uiri adire ſolebãt, cũ dii ĩmortales publice erãt cõſulẽdi, horũ inuentio talis memorat fuiſſe. Anus hoſpita, atq; incognita Tarqnũ ſupbũ regem adiit, nouẽ libros ferẽs, quos eẽ dicebat diuina oracula, eos dixit uelle uenũdare. petito a rege p̃tio trecẽtos Philippeos aureos poſtulauit, riſit rex q̃ſi anus ætate deſiperet. tũ illa foculo corã rege cũ igni appoſito tris libros ex nouem deuſſit, rurſuſq; regẽ an reliquos ſex eodẽ p̃tio emere uellet, interrogauit. id rex multo deriſit magis, dixitq; anũ iã ꝓculdubio delirare. mulier ibidẽ ſtatim tris alios libros exuſſit, atq; id ipſum denuo placide rogauit, ut tris reliquos eodẽ illo p̃tio emeret. Tarqnius ore iã ſerio attẽtiore aĩo factus cõſtantiã mulieris haud negligendã putauit, & tris reliquos libros, nihilo minori p̃tio, q̃ qđ ꝓ oĩbus fuerat a principio petitũ, mercatus eſt. mulier a rege digreſſa poſtea nuſq̃ loci uiſa cõſtitit. propter qđ ſibylla exiſtimata ẽ, libriq; ipſi ĩ ſacrariũ cõditi, ſibyllini appellati. ſibyllas ãt ueteres uocabãt mulieres entheas, hoc eſt quarũ pectus deũ recepiſſet. Virgi. Magnã cui mẽtẽ, aĩumq; delius inſpirat uates. dictæ ãt ſunt ſibyllæ, qđ diuina cõſilia noſſent. Aeoles. n. σιους deos uocãt, βουλη græce cõſiliũ dr̃. Varro ĩ libris rerũ diuinarũ, quos ad. C. Cæſarem põtificẽ maximũ ſcripſit, decẽ fuiſſe ſibyllas cõmemorat. prĩa de perſis fuit, cuius mẽtionẽ fecit Nicanor, q res geſtas Alexãdri Macedonis ſcripſit. ſecũda libyca, cuius meminit Euripides. tertia Delphica, de q̃ locutus ẽ Cryſippus de diuinatione. quarta Cumæa. quã Neuius ĩ libro belli pũici, piſo ĩ ãnalib⁹ noĩauit. qnta Erythræa quã Apollodorus Erythræus ſuã ciuẽ eſſe affirmauit graiiſq; iliõ petentib⁹ uaticinatã, & periturã eẽ troiã, & Homerũ mẽdacia eẽ ſcripturũ. ſexta ſamia, de qua ſcripſit Eratoſthenes. ſeptima cumanã noĩe Amalthea, quæ ab aliis Erophile, ſeu Demophile noĩatur. hãc fuiſſe affirmãt, quæ nouẽ quos diximus libros attulit Tarqnio regi, & ſex exuſtis, tris tãtũ uendidit, quorũ poſtea numerus auctus ẽ capitolio refecto, ſiqdẽ ex oĩbus ciuitatib⁹ & Italicis, & græcis p̃cipueq; Erythræis coacti allatiq; ſũt Romã qcũq; libri ſub ſibyllarũ noĩe eſſent inuẽti. octaua Helleſpõtia ĩ agro Troiano nata, uico Marineſſo, circa oppidũ gergitheũ, quã ſcripſit Heraclides põtic⁹ ſolonis, & Cyri fuiſſe tẽporib⁹. nona phrygia, q̃ uaticinata ẽ Ancyræ. decima Tyburs, q̃ & tyburtina dicta ẽ noĩe Albunea, q̃ Tyburi, ut dea colit, iuxta ripã Anienis, cuius ĩ gurgite memorãt ſimulachrũ eius inuẽtũ fuiſſe tenẽs librũ ĩ manibus, ſunt tñ q hũc deum pæana appellatũ uelĩt ἀπὸ τοῦ παίω, qđ eſt ꝑcutio ferio, qm̃ Phytonem ꝑcuſſit. Iuue. Parce p̃cor Pæan, & tu depone ſagittas Idẽ. ſed Pæan cõtrahit arcũ. qm̃ uero diſcerpto Phytõe laudibus ĩnumeris celebratus ẽ Apollo, & uictoria ei⁹ paſſim decãtata carmib⁹. factũ ẽ, ut Pæã ẽt ꝓ laude capiat, q̃ ĩ Apollinis honorẽ decãtat. ĩterdũ ẽt aliorũ deorũ. Vir. lætũ Pæana canẽtes. Oui. Dicite io Pæã. & io bis dicite pæã hic aliq Pæõ quoq; ab hoc đriuatũ exiſtimãt, pedis gen⁹ quo eiuſcemõi carmẽ cõſtabat, tris ſyllabas breues hẽns, & unã ꝓductã. dict⁹ ẽ idẽ Apollo loxias ὅτι ἐκπορεύεται τὸν λοξὸν κύκλον ἀπὸ δυσμῶν κινούμενος, hoc ẽ qđ ꝑ obliquũ circulũ ab oriẽte ꝑgit ad occaſum. & Deli⁹ ἀπὸ τοῦ δῆλα καὶ φανερὰ πάντα ποιεῖν τῷ φωτί, hoc eſt qđ illuminando oĩa clare demonſtret, uel a delo ĩſula, de q̃ ſuperius dixim⁹, in qua natus eẽ affirmat. Et phaneta ἐπειδὴ φαίνεται νέος qa ſol quotidie renouat ſeſe. Virgilius. Mane nouũ. & Argenetes ἀπὸ τοῦ τὸν αὐτὸν ἀεὶ γενέσθαι καὶ γεννᾶν, ideſt qđ ſp exoriens gignitur, & ipſe gignit uniuerſa. Et lycius ob uarias cauſas, de qbus ſupius late diſſeruim⁹, & Nomius, hoc ẽ paſtor, nõ ex officio paſtorali, & fabula, ꝑ quam fingitur Admeti regis armenta pauiſſe, ſed qa ſol paſcit oĩa, q̃ terra gignunt. & Eleleus ἀπὸ τοῦ ἑλίττεσθαι περὶ τὴν γῆν, hoc ẽ qđ æterno circa terrã meatu uolui uideat, & chryſocomos a fulgore radiorũ, quos aureas comas ſolis appellãt. & Argyrotoxus, qđ enaſcẽs ꝑ ſũmũ orbis ambitũ uelut arcus qdã figurat, q græce τόξος dr̃ alba, & argẽti ſpecie qđ ἀργύριον græci uocant & Smyntheus, qđ ζέων θεῖ, hoc ẽ feruẽs curat. & Tymbrœus q̃ſi τὰ ὄμβρα θεῖος, hoc ẽ hĩbres excitãs, q̃uis aliq a tymbra potius ita noĩatũ uelint, herba hæc eſt quæ & Satureia dr̃ q̃ uicin⁹ ilio

ãger mirũ ĩ modũ abũdat. Vñ tẽplo ibi Apollini cõsecrato Tymbræi nomẽ ei deo imposuerunt, qn amnis quoq; ea trãsiẽs thymbra uocitatus est. Et Gryneus a gryneo nemore, quod est Apollini cõsecratũ, id ãt a grinia urbe nomẽ hẽt, quæ ẽ in ætolia, & cõfinibus ioniæ & Myrin⁹ a myrina urbe, a q̃ & myrini cãpi uocitati sunt, in q̃ religiosissime colebat̃. & Cirrhæus a cirrha oppido phocidis ĩ littore sito iuxta Parnassũ mõtẽ. quẽadmodũ crissa, & Anticyrra a crissa crisæus sinus uocatus ẽ. & philesius, qđ græci φιλήσιον amabilẽ dicunt, q̃a lumẽ eius exoriẽs amabili ueneratiõe oculorũ cõsalutam⁹. & pythius ἀπὸ τοῦ πύθειν. hoc est putrescere, qđ nunq̃ sine ui caloris efficit̃, q̃uis aliq a nece potius Draconis inditũ deo hoc nomen fabulent̃, q̃ tñ fabula nõ oĩno exps rõnis uideri põt. Latonæ Apollinẽ Dianãq; parturiẽti, fert̃ Iuno ĩmisso phytonis terrore abstitisse, sed ubi ptus tãdẽ effusus ẽ, Draconẽ memorãt. q phytõ uocabat̃ inuasisse deoꝝ cunas, sed apollinẽ ĩ prĩa infantia sagittis belluã cõfecisse, qđ ita ĩtelligẽdũ eẽ naturalis rõ suadet. post Chaos, ubi primũ cœpit cõfusa deformitas ĩ rerũ formas, atq; elemẽta nitescere terraq; adhuc humida substãtia, molli, atq; ĩstabili sede nutaret. cõualescẽte paulatim æthereo calore, atq; ĩde seminib⁹ igneis ĩ eã defluẽtib⁹, hæc duo sydera edita esse credunt̃, & sol qdem ĩgenti ui caloris ĩ supna raptus fuisse, luna uero humidiore, & uelut fœmĩeo sexu naturali quodã p̃ssa tẽpore ĩferiora tenuisse, tanq̃ ille magis substantia patris cõstet, hæc matris. q̃ppe latonã physici uolunt terrã uideri, cui diu ĩteruenit Iuno, ne duo, quæ dixim⁹, numina æderentur, hoc est aer q tũc humidus grauisq; obstabat æther, ne fulgor luminũ p humoris aerei dẽsitatẽ tanq̃ ex cuiusdã partus ꝓgressione fulgeret. sed diuinæ ꝓuidentiæ uicit instantia, quæ partum iuuasse existimat̃. iõ in insula delo ad cõfirmãdã fabulæ fidẽ ædes ꝓuidentiæ, quã ναὸν προνοίας appellant, sũma religione celebrabat̃, propterea in insula dñr nati, qđ ex mari nobis oriri uident̃. insula uero iõ delos uocat̃, q̃a ortus, & q̃si partus luminũ dela, hoc est manifesta oĩa facit. de nece uero Draconis ratio hæc ẽ. Nã terræ adhuc humidæ exhalatio meãdo in superiora uolubili ĩpetu, atq; inde ĩ sese postq̃ calefacta ẽ ĩstar mortiferi serpẽtis ĩ inferiora reuoluẽdo oĩa ui putredinis corrũpebat, q̃ nõ nisi ex calore & humore generat̃, ipsũq; solẽ dẽsitate caliginis obtegẽdo nebula quodãmõ uidebat̃ lumẽ eius eximere. sed diuino feruoꝛ̃ radioꝝ tãdẽ q̃si sagittis incẽdentib⁹ extenuata, interẽpti ab Apolline Draconis fabulã fecit. est & alia rõ draconis pempti. Nã solis meatus licet ab ecliptica linea nunq̃ rẽcedat, sursum tñ, ac deorsum uẽtorũ uices certa deflexione uariando iter suũ uelut flexũ Draconis inuoluit. sub hac ergo appellatiõe cælestis itineris cũ cõfecisset cursum suũ, Draconẽ cõfecisse dicebat̃. inde fabula exorta est, de serpẽtis nece, sagittarũ ãt noĩe nõ nisi radioꝝ iactus ostendit̃. sunt ẽt q hãc rõnẽ huius appellationis afferãt, qđ cũ sol in signo cãcri æstiuũ solstitiũ facit, in quo lõgissimi diei terminus est, & inde retrogressum agit ad diminutionẽ dierũ. Pythius eo tpe appellat̃ ὡς πύματον θέειν. hoc est ꝙ ultimũ cursum currat. Idẽ ei nomẽ cõuenit, & cũ capricornũ rursus ĩgredit̃ ultimũ breuissimi diei cursum ĩtelligit̃ pegisse. & iõ in alterutro signoꝝ peracto ãnuo spatio draconẽ Apollo. i. flexuosum iter suũ ibi confecisse memorat̃. iõ ãt his duob⁹ signis, quæ portæ solis uocant̃ cãcri, & capricorni noĩa contigerunt, qđ cancer aĩal retro, atq; oblique incedit, eadẽq; ratione sol in eo signo obliquũ, ut solet incipit agere retrogressum. capræ uero hæc ĩ pastu cõsuetudo ẽ, ut sp altũ pascẽdo petat. atq sol quoq; in Capricorno ĩcipit ab imis ĩ alta remẽare. Apollinẽ Didymæũ uocãt, qđ geminã speciẽ sui numinis p̃fert illuminãdo, formãdoq; lunam. etenim ex uno fonte lucis gemino sydere spatia diei, ac noctis illustrat. græci aũt δίδυμον geminum uocãt. Delphiũ nominãt, ꝙ ea quæ obscura sunt, lucis claritate patefacit ἐκ τοῦ δηλοῦν τὰ ἀφανῆ, uel ꝙ unus solus sit. siqdem prisci græci Delphum unũ uocitabãt a quo Adelphon fratrem dixere qđ iã nõ unus esset. Agileũ uero dicũt, qđ agilei lingua attica uici uocant̃. Apollini ãt ex respõso ĩ uicis publicis urbis suæ statutis altaribus sacrificia instituerũt, eũq; ob id Agileum noĩauere. lĩgua ãt scythica apollo Oetoscyros dicebat̃. a phœbus phœbeus dr̃. Virgi. Postera phœbea lustrabat lampade terras. ab ãpolline Apollineus, a sole solaris. Solanus. subsolanus, & alia plurima, de q̃bus supius latissime disseruimus. SORORES DOCTAE. Nouẽ musæ de q̃bus superius diximus, q̃s in apollinis tutela eẽ cõmemorãt. in parnasso mõte habitãtes, q phœbo, & baccho sacer ẽ. Vndẽ poetæ quoq; in utriusq; dei tutela eẽ dñr, ideoq; non solũ lauro, sed ẽt hedera coronant̃, quæ baccho sacra ẽ. Vnde & nisia dr̃. Vir. Pastores hedera crescentẽ ornate poetã. rationes ãt cur poetæ in bacchi quoq; tutela sint, præter eã qđ in parnasso speluncæ bacchicæ sunt, has quoq; tradũt, uel qđ ut Aristoteles inq̃t, Apollo & liber pater unus idẽq; deus sit, uel qđ poetæ uaticinari dicunt̃. ex quo uates appellati, hoc ãt optime fieri cõstat plurimo mero sumpto, hinc est, quod & Apollini hederam & baccho laurum aliquando tradũt poetæ. Eurypides δέσποτα φιλόδαφνε βάκχε παιὰν ἄπολλον εὔλυρε. Aeschyl⁹ ὁ κισσεὺς ἀπόλλων. ὁ βάκχε. ὁ μάντις, quibus uersibus uterq; poeta eundem esse, & bacchum & Apollinem indicant, quod etiam facit Orpheus εἷς ζεύς. εἷς ἀίδης. εἷς ἥλιος. εἷς διόνυσος, propter qđ Dionysiũ nõ ea, quam supra diximus rõe dictũ pyhsici putãt, sed uel ἀπὸ τοῦ διανύω, qđ est

pficio

pficio,q̄a sol quotidiano cursu ab oriēte ad occasum cōficit iter, uel q̄si διὸσ νόῳ,hoc est iouis mentē,qa solē mundi mentē esse philosophi dixerunt,mundus āt uocat̄ cælū,qd appellant iouē. Vñ aratus de cælo dicturus ait.ἐκ διὸς ἀρχὸμεσθα. Eadēq; ratione liberum patrē appellatū a latinis,qa sol liber & uagus ē.Neuius.Hac q̄ sol uagus igneas habenas immittit. SALVTATOR.In salutādis amicis occupatus.

AD SOMNVM.EPIG.C.

n AEVIA SEX CYATHIS.Iocus est in eos,q potādo,scortādo,dormiēdo uitam traducūt inertē & turpē.mos ueterū fuit ut paulo ante diximus,solutiorē aliqñ potum exercere coronatos ꝓpinantes amicis siue p̄sentibus siue absentibus, & quot in noībus illoꝶ lr̄æ erāt,totiēs merū hauriētes. Aegyptii quoq; ad coronas deuinciebant auiculas,q̄s prīo sermōe.Dagnades uocāt uellicādo.morsicādo.cātitando.non paterent̄ dormire potātes. NAEVIA.Bibat̄ sex cyathis Neuiæ sex cyathis ꝓpiet̄.qm̄ nomē ei⁹ sex literis cōstat ī quo notari pōt,hoc nomē cū diphthōgo scribi debet̄,dr̄ āt a næuo,qd̄ ē corpis īsigne seu genitiua macula,a q̄ p̄posita c lr̄a Cnæi cognomē ē factū & Næuosus ē dictus , q næuis plenus est.SEPTEM.Q uia Iustina septē lr̄as hēt.Q VINQ VE Quatuor tribus.Q uia lycas qnque lydæ q̄tuor.Ida tribus lr̄is cōstat.sunt āt noīa meretricū.OMNIS Amica.noīa oīum amicarū Veteres amecū & amecā p e lr̄am scribebāt.SOMNE.Deū inuocat,q̄ qetē corporibus īducit, ut qñ amicæ uocatæ nō ueniūt,ipse uēiat.hūc deū herebi, & noctis filiū fuisse Cicero scribit.iō aūt somnū inuocat ut dormiendo uideat eas,q̄s uidere uigilās nō pōt.ita.n.natura cōparatū ē ut cogitatiōes sermonesq; nostri sicut Cicero inqt,pariāt aliqd ī sōno tale,q̄le de Homero scribit Ennius,de quo sæpissime uigilās solebat cogitare,& loq.Claudian⁹.Oīa quæ sensu uoluūtur uota diurno,tpe nocturno reddit amica qes.hūc deū elegāter describit Ouid.Sōne qes rerū,placidissime somne deoꝶ,pax aī, quē cura fugit,q corpora duris fessa misteriis mulces. reparasq; labori.sed nō min⁹ elegāter Seneca,Tuq; o domitor sōne maloꝶ reqes aī,pars humāæ melior uitæ Volucre matris gen⁹ astreæ frater duræ languidæ mortis ueris miscēs falsa futuri cert⁹,& idē pessim⁹auctor.pr̄ o rerū portusq; uitæ,lucisq; reqes noctisq; comes.q par regi,famuloq; uenis,placidus fessum,lenisq; foues pauidū læti gen⁹ humanū cogis lentā discere mortē.

AD FIDENTINVM.EPIG.CI.

OSTRIS VERSIBVS ESSE TE POETAM.Facete rursus deridet fidentinū ,quī Martialis uersibus se uideri poetam uolebat.EMPTIS OSSIBVS INDICOQ VE CORNV.Emptis ossibus,hoc ē ebore.quæ.n.ꝓ idest hoc loco accipit̄ . fiūt ex ebore dētes,īseruntur q; ori ubi naturales desunt ad decorē dūtaxat,&nullū alium usum q̄uis sint q ad ꝓbationē quoq; uerboꝶ cōferre aliqd existimēt. AEGLE.Nomē ꝓpriū meretricis.CORNV.Dente.qa elephātoꝶ dentes & forma & magnitudine pene cornua uident̄.INDICO.Maximos enī Elephātos fert India oriētis regio,asiæ terminus,quæ ab indo amne nomē hēt,q ī cybiratarū iugis orit̄ sexaginta pennes fluuios torrētes uero supra cētū recipiēs,ferēs crocodilos ut Nilus,ab īdia indus,& indicus adiectiua deducunt̄.LYCORIS. Nomē alterius meretricis.MORO CADENTE. Quādo ob nimiā maturitatē decidit.tūc.n.nigerrima sunt mora.Nā ut Theophrastus,& Ply.Scribūt.Moris succus ī carne uinosus ē,triniq; eis sunt colores principio cādidus cū acerba sunt,mox rubēs,qñ maturescere īcipiunt,maturis niger. Vnde mora ut q̄dā putāt,q̄si maura appellata. μαυρὸν.n. græce nigrum dr̄,a quo mauritania africæ regio appellata,cuius incolæ mauri dñr. nos moꝶ putam⁹ a mora potius,hoc est tarditate deductū.morus.n.postrema oīum arborū floret,pp qd̄ prudētissima arbor dr̄,qa lædi se a frigore nō sinit.maturescūt mora īter prima.tingūt man⁹succo dū matura sunt,acerba urūt. nascunt̄ mora & ī rubis , sed multū ab iis differētia.CERVSATA.Cerusa īfecta de q̄ superius diximus.COMATVS.Longa coma facta ex alienis crinib⁹.CALVVS.Nudo capite sine crinibus.proprie.n.Caluus dr̄,q̄ caluā crinib⁹ nudā hēt.Est.n.calua supior pars capitis,uñ hmōi uitiū caluitiū appellat̄.caluitia uero totū simul os superius appellat̄ ex īteriore parte cōcaua exterius cōuexa.utrinq; leuis,& q̄ cerebri mēbranā cōtegit,& q̄ cute capillū cigente cōtegit̄ eaq; simplex ab occipitio & tēporib⁹ duplex usq; ad uerticē a frōte ē raro solida īuēit̄,idq; caput fit missiū ē,&a dolor̄ tutissimū.Ply.Terrā ex caluaria psilothrū eē palpebraꝶ tradūt. caluiciū uni hoīaccidit,nisi sit īnatū,ut coruis aq̄ticis,q phalacrocoraces,hoc ē calui corui appellāt̄.a calu⁹ fit calueo uerbū,qd̄ est caluus fio.Ply.Quædā aīaliū naturaliter caluent sicut strutiocameli,& corui aq̄tici.ab hoc fit recalueo qd̄ ē rursus ī caluitiū reuertor siue idē,qd̄ calueo ,a quo recaluaster,sicut a calueo caluaster.

AD CELCILIANVM.EPIG.CII.

n VLLVS IN VRBE FVIT.Ex p̄sona Ceciliani deridet eos,q de pudicitia uxoꝶ soliciti adhibēt eis custodes,qd̄ p inde ē ac si lupos ouibus adhiberēt.sic Iuuenalis. audio qd̄ ueteres olī moneatis amici.pone serā,cohibe, sed qs custodiet ipsos custodes,cauta ē,& ab illis īcipit uxor.tū ita cōparatū ē,ut ī ea magis nitamur,q̄ uetita sūt GRATIS.Etiā sine p̄tio.DVM LICVIT.añq̄ adhiberes custodes.INGENIOSVS hō es.Per

antiphrasin dictũ,hoc ẽ parũ ĩgenii hũisti.nã dũ uis pudicitiæ uxoris cõsulerẽ,dedisti illi adulte
ros,&maiorẽ auiditatẽ simulatq; opportunitatẽ peccãdi cõcessisti.IN PAVLAM.EPIG.CIII.
OECHVS ERAT. Acerbũ distichõ ĩ paulã,q̃ cũ uiuente uiro consuetudinem cum
m adultero hẽbat,negabat adulterũ ẽe secuta uero morte uiri,cũ illũ ĩ cõiugẽ duxisset
&adulterii auxit fidẽ & suspitionẽ prebuit machinatã se mortem ĩ priorem uirum.
MECHVS.ERAT.Qui nũc uir est.MOECHVS. Adulter.græci.n. μοιχὸν adulterũ dicunt.
μοιχαλὶν mœcham,hoc est adulteram.μοιχείαν,mœchationem,hoc est adulterium. a mœ-
chꝰ fit uerbũ mœchor,qđ significat adulteriũ cõmitto. NVNQVID NEGARE POtes?te.s.
hũc ꝓ adultero hũisse,& uiro mortem machinatã eẽ ut hũc duceres. DE LINO.EPIG. CIIII. 1
IMIDIVM DONARE.Lepidus iocus de lino,q ex diuitiis ad paupratem erat reda
d ctꝰ.ióq; pecuniã mutuabať,quã postea nõ poterat soluerẽ creditori.q iqt mauult dõa
re dimidiũ Lio q̃ totũ crederẽ.hic mauult dimidiũ pdẽ,q̃ totũ.ad hũc ẽt scribit ĩferiꝰ
dicẽs eũ fecisse rẽ difficilẽ,qđ de diuite factꝰ erat paup,iocãs ĩ uerbis difficilẽ qppe rẽ siue diffi-
cultatẽ,pauptatẽ uocamꝰ,quẽadmodũ ecõtrario facultates ditias.AD FLACCVM.EPI.CV.
MIHI CVRARVM PRETium.Cũ Flacco q̃riť nullũ eẽ ꝓmiũ musis,&bõaꝝ artiũ
o studiis.causidicos tm̃,& legũ pitos,nũmos lucrari.FLACCE. Hic ẽ Valeriꝰ Flaccus
poeta,cuiꝰ supiꝰ mẽtionẽ fecit gaudet Appona Liuio suo tellus, stellaq; nec Flacco
minꝰ,de hoc scribẽs.Quit.Multũ iqt ĩ Flacco nup amisimꝰ.scripsit librũ argonauticõ, imitatꝰ
Apolloniũ Rhodiũ,qđ opꝰ extat ipfectũ.NON VILE.Magnũ. CVRARVM MEARVM. 2
Studioꝝ meoꝝ.ALVMNVS ANTENOREI LARIS.Paduæ natus educatusq;.Alũnꝰ ꝓprie
dr̃,q ab aliquo alitꝰ ẽ,nõ q alit.Ci.Italia ãt alũnũ suũ seruitutis extrẽo,sũmoq; supplicio fixũ ui
detur.Var.et ecce de ĩprouiso ad nos accedit cana ueritas atticæ phiæ alũna.hic aliqñ alũnꝰ ꝓ
filio accipiť,qđ a matre alitꝰ sit.Vir.Necnõ & Tityũ terræ oĩpotẽtis alũnũ.Est ẽt qñ alũnꝰ ꝓ eo
q alit,usurpeť.Marcianꝰ ut cygnos ad alũna stagna reuolãtes uidemꝰ.ab alendo ãt alũnus dẽ-
scẽdit.alere nutrire ẽ,qđ ab educare hoc mõ distigunt,ut alere sit uictu tpalẽ uitã sustẽtare.edu
care uero ad societatẽ ppetuã educere.Itẽ alere aliqñ ad ĩcorporea trãsferť,& significat augere
Cic.Sed nec illa extĩcta sunt,alũturq; potiꝰ,& augenť cogitatiõe & memoria mea,ꝓ eodẽ posu
ĩt alunť,& augẽť,q̃si secũdũ exponat primũ,sæpe enĩ q̃ similia sunt,cõiũcte ponunť ab auctori
bꝰ,ut possũ,& licet. munꝰ & officiũ,mẽs & aius.ab alẽdo fit alimẽtũ,hoc ẽ nutrimẽtũ,& alimo 3
nia.hoc ẽ uictꝰ necessariꝰ,& alebria,qđ ueteres usurparũt,ꝓ eo qđ ẽ bñ alẽtia.& alina,q̃ nos alit,
q̃pp & ꝓ sancta accipiť,a quo almicies,almarũ rerũ hitus dr̃,& aletudo pĩguedo corporis,& al
tile pĩguefactũ alẽdo,uñ altilẽ gallinã,& altiles aues dicimꝰ.Itẽ altile p metaphorã opulẽtum
Plau.Prohibet diuitiis maximis,dote altili,atq; opima.& aluus qđ ĩ eã cibi qbus alimur e uen
tre dilabanť.a cuius similitudĩe Alueus fossa,ꝓ quã labiť flumẽ.Vir.Assuetæ ripis uolucres,&
fluminis alueo,& alueolũ tabula aleatoria,& aluearia,in qbꝰ apes faciũt fauos,quẽadmodum
supius diximꝰ.Itẽ ab alẽdo alica,qđ alat corpus,hæc fit e zea,de q̃ supius diximꝰ,tũdiť granum
eiꝰ ĩ pila lignea,uel lapidis duritia cõteriť excussis ĩde tunicis cõcidiť medulla,ita fiẽt alicæ tria
genera minimũ,&secũdariũ,ac grãdissimũ,qđ apherema appellať postea mirũ admisceť creta 4
q̃ trãsit ĩ corpus,colorẽq; & teneritatẽ affert,ab alica alicarii dicti,q eã cõficiũt.uẽduntq;.Itẽ ali
cariæ meretrices ĩ cãpania appellatæ,qđ solitæ essent circa pistrina alicarioꝝ uersari. qñ uero
cũ aspiratiõe scribiť,Halo priæ cõiugatiõis ẽ,& significat spiro,a quo Halitus spiritꝰ,& adhalo
aspiro.exhalo expiro,a quo exhalatio expiratõ.aliqñ tñ halo capiť ꝓ eo,qđ ẽ odorẽ reddo,quẽ
admodũ ẽt spiro.Virg.Inuitẽt croceis halãtes floribꝰ horti.Idẽ.sertisq; recẽtibꝰ halant.atq alã
qua aues uolãt qdã ex eo dictã existimãt,qđ ea auis leueť,ab eiꝰ similitudĩe,& ĩ hoibus alæ,siue
ꝓ diminutionẽ axillæ dñr,ubi oriũť brachia.Itẽ alæ ĩ exercitu eqtũ ordines,q circa legionem
dextra,atq; sinistra tanq̃ alæ ĩ auiũ corporibꝰ locanť.ab ala,ales deduciť,qđ significat uolucrẽ.
Itẽ alatus alas habẽs.& aliger eodẽ mõ.uñ cupidinẽ alatũ,& aligerũ poetæ nũcupãt,& alacer,
de quo diximꝰ alis acer,a quo alacriť & alacritas.ab axilla uero fit uerbũ effaxillo,qđ significat 5
exero qđ exerto brachio axilla oñdať.ANTENOREI Laris.Antenoreæ urbis hoc ẽ patauii
ab Antẽore cõditi,q̃ urbs & Padua dr̃ a padi uicinitate.patauiũ ãt uel ex eadẽ cã q̃si padauiũ,
uel a græco πέτασθαι,qđ uolare ẽ,qa capto ex auiũ uolatu augurio cõdita fuerit,uel a petẽdo
qđ telo auẽ petiisse dr̃,eoq; ĩ loco urbẽ cõdidisse.Antenor Troianus fuit patriã ꝓdidisse existi
matus,qa &legatos,q pp Helenã uenerãt,suscepit hospitio,& Vlyssẽ hĩtu falso cognitũ nõ ĩdi
cauit.hic Venetiã uenit urbẽq; ĩ ea cõdidit antenoreã prĩo dictã,a q̃ antenoridæ uocitati,po-
stea patauiũ,deĩde paduã,a qbus patauini & paduani.Vir.Antenor potuit mediis elapsus achi
uis illyricos penetrare sinꝰ,atq; ĩtĩa tutꝰ regna liburnoꝝ,& fontẽ supare timaui.hic tñ ille urbẽ
pataui,sedesq; locauit teucroꝝ,& gẽti nomẽ dedit.CANTVS PIERIOS.Carmẽ musarũ de
quo late supiꝰ disseruimꝰ.CITHARA.κιθάρα græca uox ẽ,significatq; musicũ ĩstr̃m uulgo no
tũ quo usuſẽ orpheꝰ.ad citharã.n.siue lyrã cãtari uatũ carmĩa solebãt,a cithara citharœdꝰ dictꝰ
q̃ cithara

q̃ citharã cãit, qđ græci κιθαρίζειν dicũt, & fœmininũ citharistria, sicut a cymbalo cymbalistria & a sãbuco sãbucistria, quis sãbuca ẽt machinæ militaris gen⁹ sit, ĩ quo sic funes ĩtẽdũt, sicut in organo musico chordæ. & a psallẽdo, hoc ẽ canẽdo psaltria. Citharã prim⁹ iuenit Amphiõ (ut alii uolũt) Orphe⁹. qdã Lino tribuũt. Septẽ chordas addidit Terpãder. octauã Simonides. nonã Timothe⁹. Cithara sine uoce prim⁹ cecinit Thamyras, cũ cãtu Amphiõ. SORORVM. Musa℞. de qb⁹ supi⁹ dixim⁹. AES. nũmos. ARCA MINERVAE. Propter fo℞ palladiũ, in quo assidue sonãt æra & pecuniæ nũerant᷑. nã mox subdit Phœbũ ĩ helicone eẽ. nihilq; pter aq̃s fontis caballini, & serta laurea, & lyras, citharasq; hẽre. Mineruã uero, quæ sapiẽs ẽ, & stultã gloriã sine utilitate nõ q̃rit, priorẽ eẽ in foro palladio. HAEC SAPIT. Dea sapiẽtiæ est, ex uertice patris nata. ideo quæ utilia sũt quærit. HAEC FOENERAT OMNIS DEOS. Hæc fœnori potest dare omnibus diis, queãdmodum superius declarauimus. EDERAE. Nysiæ, siue bacchicæ, qbus superius diximus poetas coronari. ARBOR PALLADIS. Olea Palladi sacra. Allusit ad fabulã, quã nos ex auieno in fabellas nostras adolescẽtes iambico carmine trãstulim⁹.

Olim quas uellent esse in tutela sua.
Diui legerunt arbores, quercus ioui
Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurus
Pinus Neptuno, populus celsa Herculi
Minerua admirans, quare steriles sumerent
Interrogauit causam, dixit iuppiter
Honorem fructu ne uideantur uendere.
At me Hercules inquit qđ q̃sq; uoluerit.
Oliua nobis propter fructus est gratior.
Tum sic deorũ genitor, atq; hominum sator.
O nata merito sapiẽs dicere omnibus.
Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria.

Tradiderũt ueteres Cecropis tpe, cũ post cõditas Athenas, oliuæ arbor repẽte illic appuisset, & alio loco aq̃ erupisset. Cecropẽ ei⁹ rei cãm sciscitãte rñdisse Apollinẽ olea Mineruã, unda Neptũnũ significari, itaq; Cecropẽ oraculo motũ multitudinẽ cõsuluisse, utri⁹ dei noie urbs dedicãda uideret᷑. itaq; mares oẽs ꝓ Neptũno. fœmias ꝓ minerua dedisse suffragia. Q̃ñ uero una pl⁹ inẽta eẽt fœmia℞ Mineruã uicisse, & e noie suo, q̃ græce Athene dr̃, urbẽ Atheas appellasse. Tulisse id ægre Neptũnũ, emissisq; æquoreis fluctib⁹ oẽm atheniẽsiũ agrũ deuastasse. Quapp atheniẽses, ut deũ placarẽt, triplici supplicio affixisse mulieres, ut nulla posthac iteresse publicis cõsiliis posset, null⁹ ea℞ fili⁹ mr̃nũ nomẽ accipet. null⁹ eas athenæas uocaret. hic atticæ sẽp, nũq̃ uel athenææ, uel atheniẽses ei⁹ ciuitatis mulieres noiatæ iueniũt. NIGRA pallida. VARIAS. ob colo℞ diuersitatẽ. Oliuæ. n. icipiẽtes uirides sũt, cũ icipiũt maturescẽ albescunt. postea nigrescere icipiũt. MAGNVM sophos, Magnã gloriã. magnũ nomẽ sapiæ. SED PER iane. Nulli⁹ utilitatis. nihil. n. hic hẽm⁹, pter aquæ potũ. & corollas, & cãtus cũ a Pallade & oleũ hẽamus & nũmos. PERMESSIDOS. pmessis fluui⁹ ẽ ex helicone i copardẽ lacũ labẽs. Phœbo, & musis sacer. queãdmodũ fons caballin⁹. hic & pmessus in secũda declinatiõe dr̃. Vir. Tũ canit errãtẽ pmessi ad flumina gallũ. ROMANVM FORVM. qđ a Pallade palladiũ uocatur. DIVTIVS. Quia ĩ eo nõ undæ. nõ serta. nõ citharæ. sed æra & nũmi sonãt. SONANT. Dũ a cliẽtib⁹ soluũt᷑. Causidicis pronis aduocatis. BASIA sola. Erat. n. mos cũ a poetis aliqd dignũ recitatũ eẽt, eos basiare. sic supi⁹. Audieris dũ grãde sophos dũ basia iactas. PVLPITA. pulpitũ ꝓsceniũ dicebat᷑. Locus erat añ scœnã æditior, i quo oĩs comœdia recitabat᷑. Ponit᷑ & ꝓ suggesto, hoc ẽ quocũq; loco ædito, uñ sermo hẽat᷑ ad populũ. CATHEDRAS Subsellia. Hora. Discipulo℞ iter uideo spectare cathedras. Græca. n. uox est καθέδρα ἀπὸ τοῦ κατὰ καὶ τῆς ἕδρας. ἕδρα sedes ẽ. κατὰ uero ꝓpositio, quæ di. dis. circũ. undiq;. sub. iuxta. p. secundũ i cõpositiõe significat. Vñ cataclysm⁹ diluuiũ, siue iundatio dr̃. Catarryt⁹ irrigu⁹. Catarrus distillatio. nã ῥέω fluo significat. cataphract⁹ circũquaq; munit⁹. φράττειν. n. mũire ẽ. uñ cataphracti eqtes dñr, q ferro circũquaq; muniti sũt, & equos similiter ita munitos hñt. Catascopiũ nauiculæ gen⁹ exploratoriæ, qđ circũquaq; speculet᷑. σκοπεῖν. n. speculari est. Catorthoma, qđ circũquaq; ὀρθὸν, hoc ẽ rectũ sit. Quippe Cicero. Catorthoma recte factũ iterp̃tat᷑. & catorthosin rectã effectionẽ Catholicus uniuersalis, q̃si circa oia uerset᷑. ὅλον qppe græci totũ dicũt. & cathedra subselliũ. & categoria p̃dicamẽtũ. & catamit⁹, puer meritori⁹. μισθὸν qppe dicunt mercedẽ. μισθωτὸν mercenariũ dicũt. Vnde Catamitũ pro Ganymede ueteres usurpauere, q fuit Iouis cõcubinus. & catapulta a depellẽdo gen⁹ iaculi celeris, siue sagittæ. itẽ machina bellica. Plaut⁹. Atq; te ita neruo torq̃bo, ut catapultæ solẽt. STERILES. nullũ fructũ ferẽtes. Sterile ifœcũdũ dicim⁹. & fructũ nõ ferẽs ἀπὸ τοῦ στέρεσθαι. qđ ẽ priuari, siue carere. uñ & græci sterinon sterile dicunt. & sterẽsin orbitatẽ. a sterilis fit sterilitas, ifœcũditas. & steriliter, ifœcũde. Veteres sterilã pro sterilẽ dixere. Varro. Effœtæ mulieres & sterilæ.

DE CARINO. EPIG. CVI.

PVLCHRE VALET CARINVS. Acerb⁹ iocus ĩ Carinũ cũnilingũ. Hic usq; adeo pallebat, ut nulla rõne posset colorẽ recupare. Sẽsus ẽ. Oĩa expiri uoluit Carinus, & genitalia & muliebria lingere ne palleret, & tñ pallet. PVLCHRE. Bñ. sic. n. pulchrũ ꝓ bono, sicut bonũ ꝓ pulchro usurpam⁹. Terẽ. Forma bona fortasse. & e contrario malum pro deformi. Virgi. Haud illo segnior ibat Aeneas. idest non deformior. Etenim

ad pulchritudinē ea cōparatio tēdit, cū de Aenea amato loquat. Eodē mō & ꝑ forti aliqñ pulcher accipit. Idē. Satꝰ Hercule pulchro, pulcher Auētinꝰ. itē fortis ꝑ pulchro. Plau. Quid nā fortis es? i. pulchra. a pulcher fit pulchre aduerbiū, qđ mō decore. mō fortiter significat. & cōparatiua, sup̄latiuaq; eoꝝ pulchrior. pulcherrimꝰ. pulchriꝰ. pulcherrie. & pulchritudo. & ppulcher, ac ppulchre. & pulchralis pro pulchro. Enniꝰ. Pulchralibꝰ ludis. & pulchritas pro pulchritudie Ceci. Dii boni qd illud ē pulchritatis.

DE FESTO. EPIG. CVII.

i NDIGNAS PREMERET. Laudat Sextꝰ, ꝙ nō ībecillitate aī uictorē hostē nō sustinētis, ut Cato fecerat, sed tædio fœdissimi morbi, & ī se curā ñ recipiētis, & ī alios piculosi gladio sibi mortē cōsciuerat. TABIDA PESTIS. Putridꝰ morbꝰ. īpetiginē āt siue lichenas ītelligit, de qbꝰ supiꝰ diximꝰ. Quatuor eiꝰ morbi spēs sūt. Pria minie mala ē, q̄ similitudie scabiē repñtat. Secūda peior ē, similis papulæ. figuras uarias hñs, squāmulæ ex sūma cutē discedūt. Tertia ē đterior & magis ī sūma cute scīdit, ac uehemētiꝰ redit. ipsa quoq; squāmosa sed nigra ꝓcedit. Quarta, cuiꝰ nūc mētio fit. Curationē oīno nō recipit, distat colore. nā subalbida ē. & recēti cicatrici similis. squāmasq; hēt pallidas. subalbidas lēticulæ similis PREMERET. Vexaret. affligeret. p̄mere ꝓprie initi alicui rei cū pōdere. Vir. Et spirātia cogere p̄ssis Mella fauis. Per metaphorā tñ mō ꝑ effodere accipit. idē. Sulcūq; sibi p̄mat ipsa caria. mō pro claudere. idē. Pressiue oculos, aut lumia laui. Aliqñ ꝑ inseq. īsistere. idē. Hac fugerent graii, p̄meret troiana iuuētꝰ. Nōnūq̄ ꝑ urgere. idē. igētē clamore p̄mēs ad retia ceruū. interdū ꝑ cohibere. idē. Impio pmit, ac uīclis & carcere frenat. Plerūq; ꝑ tegere. occultare. idē. Spē uultu simulat, p̄mit altū corde dolorē. idē. Quos Simois p̄mit ille uiros. ē. n. simois ānis, q ex Ida troiano mōte defluēs, iuxta Troiā labit, & mari appropiquās cōmiscet Xātho, ac ī paludē cogit. deide exit ī mare iuxta Sigeū ꝓmōtoriū. Qñq; ꝑ remouē. excitare. idē. Et ruris opaci falce p̄mes umbrā. Itē ꝑ occidere. idē. Armigerūq; domi p̄mit. & ꝑ calcare. idē, Veluti, q sentibꝰ anguē p̄ssit. & ꝑ demergē. īfodere. idē. Qđ supest q̄cūq; p̄mes uirgulta p agros. Spge fimo pingui. & ꝑ uastare. populari. idē. Et pelago p̄mit arua sonāti. & ꝑ ꝓhibere. expellere. Var. inuitāq; p̄ssit ab ædibꝰ. & ꝑ uitare. idē. Qui totiēs uillici tui uxorē abñte p̄ssisti uiro. itē ꝑ uexare, ut hoc loco, & apđ Virgi. Numīa nulla p̄mūt, mortali urgemur ab hoste. ab hoc p̄ssio deducit. & p̄ssura. & p̄ssus q̄rtæ declinatiōis ꝑ p̄ssiōe. Cic. Valeriū Soranū lenitate faucis, atq; ī ip̄o uocis p̄ssu & sono facile uīcat. Qñ uero p̄ssus adiectiuū ē, aliqñ ꝑ subtili ponit. idē. Quis aut ē, aut fuit unq̄ ī partiēdis rebus. in definiēdis. explicandis p̄ssior. Aliqñ ꝑ onusto. grauato. Vir. Ceu p̄ssæ cū iā portū tetigere carinæ. itē a p̄mo p̄lū, quo uuæ p̄mūt, ut supiꝰ diximꝰ. & cōposita opprimo qđ īterdū grauo significat. Ci. Qui hoī tot miseriis. calamitatibusq; opp̄sso subueniret. īterdū plus ē q̄ extinguo. idē. Quāobrē dāda opa ē, ne q̄ amicoꝝ excidia fiāt. Sin tale aliq̄d euenerit, ut extīctæ potiꝰ amicitiæ, q̄ opp̄ssæ uideāt. qñq; ēt ꝑ arcto. cōstrigo. Vñ & opp̄ssio arctatio, & cōstrictio dr̄. a quo opp̄ssiūcula diminutiuū. Plau. Molles morsiūculæ papillaꝝ horridularū opp̄ssiūculæ. Exprio, qđ mō significat p̄mēdo extraho. Ply. Exp̄sso uino īfūdit aq̄ uīaceis. mō declaro. māifesto. Macro. Nihil unq̄ locutꝰ fuit exp̄ssiꝰ. Ab hoc exp̄ssio. explicatio. & exp̄sse aduerbiū manifeste. Imprimo, p̄mēdo īmitto. mō obsigno. uñ īpressas l̄ras obsignatas dicimus, hoc ē qbꝰ īpressus ē anulus. a quo īpressio deducit. Supprimo. occulo. abscōdo. Sene. E cuius opibꝰ q̄dā ædita. alia supp̄ssa sūt. a quo supp̄ssio. deprio, deiicio. Var. ab eo dep̄ssus a quo erigi extolliq; spabā. Reprimo, cohibeo. Ci. Reprime īpetū. Cōprimo mō cohibeo. cōpesco. Plau. Ne sæui obsecro, cōprime iracūdiā. mō uitio. Martia. Villica, uel duri cōpressa ē nupta coloni īcaluit quotiēs saucia uena mero. uñ cōpressus ꝑ coitu accipit. Plau. Nūc ad amicā decimo die Athenas uiso, quā grauidā hic reliq̄ cōpressu meo. qd ea agat. cōpressio ēt ī eadē significatiōe accipit, a quo fit diminutiuū cōpressiūcula. idē. Dulces amātiū cōpressiūculæ. FAVCES. Mētū. fauces. n. uocamꝰ supiorē ꝑtē gulæ mēto ꝓpinquā, sed īteriorē. Ply. sūmū gulæ fauces uocāt. postremū stomachꝰ. hic fauces ꝑ mēto posuit, ubi semp fere hic morbꝰ īcipiebat. ꝑp qđ a pricipio mētagrā uocauere. Mart. Nec triste mētū, sordidi ue lichenes. fauces ēt ꝑ metaphorā uocamꝰ arctos īgressus ualliū, siue alteriꝰ cuiuscūq; loci a similitudie fauciū aīalis. a faucibus suffoco uerbū đducit, au diphtōgo ī o lōgā cōuersa. Est. n. suffocare, p̄cludere spiritū, & ueluti obstrictis faucibꝰ īterimere. Oui. Suffocēt aīam dira uenena tuā. Ab hoc fit suffocator. suffocatrix. suffocatio. itē offuco, qđ ueteres usurpabāt ꝑ eo, qđ est aquā ī fauces do ad sorbēdū. a quo offucator. offucatrix. offucatio. Offudas uero a fuco fallacias dicebāt. INDIGNAS. Nō merētes tale suppliciū. ATRA. Nigra, qđ quartū genꝰ huiꝰ morbi ē, & curā non recipit. IN IPSOS VVLTVS. Occupat enim hic morbus, ut supius diximus, plerisq; totos uultꝰ oculis dūtaxat īmunibꝰ. descēditq; ī colla. pectus, & manꝰ cū fœdo cutis furfure, sine dolore quidē & uitæ ꝑnicie, sed tanta fœditate & fastidio simul, ac periculo cōuersantiū, ut q̄cūq; mors p̄ferēda uideat. SICCIS GENIS. cōstāti aīo. sine lachrymis. sine fletu. NON TAMEN OBSCVRO PIA POLLVIT ORA VENENO. Nō tñ aut ueneno mori uoluit. ut Themistocles hausto

Tauri sanguiẽ,aut inedia, ut Siliꝰ tædio morbi,ut Portiꝰlatro declamator ĩpatiẽtia q̃rtanæ, q̃ gña mortis hoies timidi,& ferrũ horrẽtes q̃rere consueuerũt,sed gladio ĩperterritꝰ occubuit. OBSCVRO.Quod extincti corpus facit obscurũ.Sic lætũ diẽ dicimꝰ,q nos lætos facit,pigrũ frigus,qđ inertiã nobis adducit.fossam cæcã,quã nõ uidemꝰ.linguã politã.cuiꝰ cõpta & polita ẽ oro.q̃etũ tp̃s,in quo ab oĩbꝰcuris,atq; molestiis q̃escimus.TORSIT.Vi traxit. extorsit.de quo supiꝰdiximꝰ.TRISTIA FATA.Solicitã & amarã mortẽ.Quia morte ipsa grauior ẽ mortis expectatio.FAME.Inedia.LENTA.Quia nõ statim hoiem cõficit,ut ferrũ. SANCTAM. integrã.imaculatã.ROMANA MORTE.Quã soliti sunt oppetere Romani sanguinis uiri, q̃lis fuit Scipionis mors.Cn.Põpeii soceri,cũ in Aphricã cõtrario uẽto relatꝰ teneri classẽ suã ab hostibꝰuidisset,q̃lis Mar.Catonis post pugnã pharsalicã.ne in Cæsaris uictoris ptãtẽ ueniret. Vterq;.n.stricto gladio occubuit.ANIMAM.Sãguinẽ,secũdũ quorũdã phõꝝ opinionẽ. NOBILIORE VIA.Vulnere.s.q̃ nobilior uia fuit,q̃ si ueneno uel fame,aut p ĩferna emisisset aut paulatim cõtabuisset. FATIS.Morti.HVIVS CAESAR AMICVS ERAT.Simul blandit̃ principi.Simul Festũ laudat,p̃ferẽda inq̃t mors huiꝰest morti Catonis,qđ nõ odio aut metu Cæsaris mori uoluit,quẽ hẽbat amicũ,sed fœditate morbi,& aliorũ potiꝰ causa q̃ sua.

AD ATTALVM.EPIG.CVIII.

s EMPER AGIS CAVSAS.In Attalũ iocat̃ semp aliq̃d agẽtẽ,& nimis curiosũ.Tota uis ioci est.in hoc uerbo ago,qđ multa significat,ut supiꝰ late disseruimus. AGIS CAVSAS.Tractas causas in foro,ac in iudiciis uersaris.AGIS RES. facis negocia. AGIS MVLAS.Ducis mulas.Clitellarias.s.hoc ẽ uehẽdis oneribus uacas. AGAS ANIMAM.Emittas spiritũ.

AD CANVM.EPIG.CIX

s PORTVLA CANE TIBI. Facete Cani intẽperãtiã notat,q extremo uitæ suæ die. Sportulã petiit.Puto te ĩq̃t ob id Cane defunctũ esse,qa una tñ sportula fuit,hoc est quia cibum amplius cape nequiuisti,perinde,ac si dixisset,inedia peristi.Sic enim omnes inedia moriuntur.SVPREMA.Nouissima.Q VOD VNA FVIT.Quod cibum amplius capere nõ potuisti.

AD SOSIBIANVM.EPIG.CX.

a SERVO TE SCIS GENITVM. Iocus est in Sosibianũ, qui cum sciret se ex seruo natũ adulterio dominæ,uirũ matris suæ putatiuũ patrem suũ blandiendo dñm uocabat,qđ nihil aliud erat,q̃ blãde fateri se ex seruo natũ.Notat aũt hoc epigrãmate uitiũ tẽporũ suoꝝ,q̃bus dominæ passim cũ seruis miscebãtur.SOSIBIANE. Haud dissimile ueri est hũc Sosibianũ Marullæ ex seruo filiũ fuisse,quæ Cinæ uxor erat. de quo scribit Martialis libro sexto.Pater ex Marulla Cina factus es septẽ nõ liberorũ.nãq; nec tuus q̃sq̃. nec ẽ amici filiꝰ,uel uicini.Sed in grabatis,tegetibusq; cõcepti materna,p̃dunt capitibꝰ suis furta.Er paulopost.Quartus cinæda fronte.candido uultu.ex concubino natꝰẽ tibi lygdo, Præcide si uis filium.nefas non est.FATERIS.Te scilicet e seruo genitum,cum eum qui pater putabatur blandiendo appellas dominum.

DE REGVLO.EPIG.CXI.

h AECQ VAE PVLVERE DISSIPATA MVLTO.Rursus blãdit̃ Regulo q̃ porticu statim eo inde discedẽte collapsa.EXPLICAT.oñdit.ABSOLVTA IN TANTO CASV.Purgata.liberata a crimine tanti casus,qa non cecidit nisi postq̃ Regulus in tuto fuit.SECVRO DAMNO.Nullam curam,aut solicitudinem inferente, postq̃ Regulus saluus fuit.CVRAM.Amorem.

IN MANEIAM.EPIG.CXII.

o S ET LABRA TIBI.Acerbus iocus in Maneiã,cui os grauiter fetebat.Notat autẽ ex p̃sona huiꝰfalletrices.NON MIROR.Quia nõ minꝰtibi ob turpẽ fellãdi cõsuetudinẽ,olẽt.os & labra q̃ faciãt hois excremẽta.ESSE.comedere.deuorare.MERDAS.Stercora.Nomẽ hñt ex græco,latinoq; cõpositũ.sicut epitogiũ, & anticato. fit.n.a meros,qđ ẽ ps.& edo comedo,qđ ẽ excremẽtũ cibi,hoc est pars eorũ, quæ edimus.ab hoc fit(honor sit audiẽtiũ auribꝰ)merdo uerbũ,a quo p̃merdo cõpositũ,qđ ẽ fœdo.cõspurco. Albinus.Vt faciũt pueri,q oĩa p̃mingũt,atq; p̃merdãt.Stercus uero ab extergẽdo deducitur, qđ undiq; abstergi soleat.ab eo fit stercoro uerbũ,qđ fimũ agris fecunditatis gr̃a adhibeat. a quo stercoror passiuũ.& stercorator.stercoratrix.stercoratio.itẽ stercutius.ita.n.Romani uocauerũt Saturnũ,qđ primꝰstercorãdi agri rõnẽ ĩuenerit.

DE Q VIRINALI.EPIG.CXIII.

u XOREM HABENDAM.Quirinalẽ eq̃tẽ Romanũ facete carpit,q̃ cũ cupet filios hr̃e nõ ducebat uxorẽ,sed cõprimebat ãcillas. VXOrẽ.Cõiugẽ. Vxores queãdmodũ supiꝰdiximꝰ,ab ungẽdo q̃si ũxores dictæ sũt.Fuit.n. mos ueteꝝ romãoꝝ,ut nouæ nuptæ mariti domũ ĩtrãtes axũgia postes ũgerẽt.hãc.n.r̃ligiosã hẽbãt,& ea solẽnitate putabãt mala oĩa ab ea domo arceri ob ĩnũeras(ut arbitror)axũgiæ utilitates. ĩp̃ssas ei a radicibꝰq̃bꝰsues uescũt̃. Vsꝰeiꝰad emoliẽda.excalfaciẽda.discutiẽda.purgãda. sanat podagras.ãbusta.p̃niões.cõfricata mẽbra.itẽ lassitudĩes & fatigatiões leuat.p̃dest tussi ueteri. phtisi ĩ catapociis,hoc ẽ pilulis sũpta,tãtaq; ẽ uis eiꝰ,ut genibꝰetiã adalligata redeat ĩ os sapor. eaq;

expui uideaẽ,e sue q̃ nõ pepit,aptissime utũẽ ad cutẽ mulieres cõtra scabiẽ ꝓdest,part⁹ ĩ abortũ uergẽtes nutrit.Cicatrices cõcolores facit.unguiũ scabrities emẽdat.medeẽ capillo fluenti, & ulcerib⁹ capitis,& pilis oculoꝝ.sanat panos cũ calce.Itẽ furũculos &duritias mãmaꝝ.Ruptis & cõuulsis.& spasmatib⁹,& luxatis medeẽ.Clauos & rimas,colliq; uitia tollit cũ eleboro albo. Parotidas admista farina e salsamẽtaria testa.Prurit⁹& papulas ĩ balneo ea q̃ serpũt illita cũ resina.Antiq maxie axib⁹uehiculoꝝ pũgẽdis ad faciliorẽ circũactũ rotaꝝ ea utebãẽ.uñ nomen hẽt ĩpositũ.sic quoq; cũ illa rotaꝝ ferugĩe utilis sedis,& uirilitatis uitiis.Massuri⁹tñ nõ axũgiæ sed lupino adipi palmã dedisse ueteres scripsit,& eo nouas nuptas pungere postes cõsueuisse. Ab uxore uxori⁹deduciẽ,qđ mõ significat ad uxorẽ ptinẽs.uñ de re uxoria quosdã scripsisse legim⁹,mõ uxori dedit⁹.Vir.Pulchrãq; uxori⁹urbẽ,extruis,uxorẽ pepẽdisse dicebaẽ,q ꝙ uxorẽ nõ habuisset,rẽ populo dabat.FILIOS.Natos appellatiõe filioꝝ(ut iuriscõsulti sentiũt)ẽt filiæ cõtinenẽ,sed nõ ecõtrario filiũ ἀπὸ τοῦ φίλου dictũ uolũt,hoc ẽ ab amore,qđ oium cõstãtissim⁹ amor sit pẽtũ ĩ filios.EQVITIBVS VERNIS.Sũt.n.ex eqte gẽiti,&tñ uernæ,hoc ẽ serui. qa filii uteri cõditionẽ sequũẽ,itaq; cũ sint ex ãcillis nati serui sũt.VERVS PATERFAMILIAS. Quasi pr̃ seruoꝝ.Familia.n.ꝓprie de seruis dr̃,qđ ab oscis originẽ hũit,apđ quos Famel seru⁹ noiabaẽ.uñ famul⁹dict⁹,q & famul uocitat⁹ẽ.Enni⁹.Mortalẽ sũma fortuna reddidit sũmo regno famul,ut optim⁹eẽt.& famulari seruire.Ci.Est.n.gen⁹iiustæ seruitutis,cũ ii sunt alteri⁹, q sui pñt esse.cũ aũt hi famulanẽ.& famulitas seruit⁹.Acci⁹.Nã postq̃ puulos uos opp̃ssit famulitas.Pacu.Quos uexat famulitas.uis.egestas.fames.formido.pauor.& famuletiũ seruitium. Var.Apud ignauũ dñium duro famuletio astrict⁹.Itẽ seruoꝝ copia.Macro.Vnus e famuletio cui ꝓuincia erat admittere uolẽtes,dñm cõuenire.& famulãter aduerbiũ pro eo,qđ ẽ suppliciter.Acci⁹.Semel affare,& famulãter pete.Ergo &famelia primo a famel,deinde mutatiõe unius lr̃æ familia dicta ẽ ꝓ ipsis seruis.Deĩde paulatĩ ĩualuit usus,ut ẽt liberi familiæ noie cõphẽderenẽ.& qcũq; ĩ eadẽ domo uiuerẽt tã liberi q̃ serui,tã mares q̃ fœmĩæ unius ptãti natura,seu iure subiecti una familia dicereẽ.uñ pr̃familias siue familiæ,& mr̃familias,siue familiæ appellati sunt,de qb⁹supi⁹disseruim⁹.Post hæc idĩpm nomẽ ad eos quoq; trãslatũ ẽ,q ex eadẽ sunt cognatione.uñ fabioꝝ.lẽtuloꝝ,ac Ciceronũ familias dicim⁹.Est & qñ ad res referẽ,ut ĩ lege.xii. tabulaꝝ.Agnat⁹ꝓxim⁹familiã habeto.A familia deriuaẽ familiaris,qđ mõ adiectiuũ ẽ,significatq; ad familiã ptinẽs.uñ familiaria negocia dicim⁹,q̃ ad familiã nostrã ptinẽt.& rẽ familiarẽ,rẽ nostrã domesticã.Cice.Et si negociis familiarib⁹ĩpediti uix satis ocii suppeditare possunius.Qñ uero ẽ substãtiuũ,amicũ significat nobiscũ uersantẽ,& diuturna cõsuetudĩe nobis astrictũ,q̃si ĩ eadẽ familia nobis cõiũctũ.a quo eiusmõi cõsuetudo familiaritas appellaẽ.& in aduerbio familiariter dr̃ pro eo,qđ ẽ ad similitudinẽ familiariũ,&(ut ita dicã)domestice.

DE PRAECONE AGRVM VENDENTE.EPIGRAMMA.CXIIII.

u ENDERET EXCVLTOS COLLES.Facetũ p̃conis ingeniũ laudat,q cum Mariĩ agꝝ uẽderet,deĩde fingit se uelle oñdẽ Mariũ ad hoc nõ inopiæ necessitate adduci, uerã cãm uẽditiõis exp̃ssit,hoc ẽ loci ĩ salubritatẽ.Quapp nullũ ĩuenit emptorem. Notat eos,quos nõ pudet uẽditiõe reꝝ noxiaꝝ fraudare emptores.INDE.Deinde. post hæc facta.FACERE PRETIVM.Aliqd ꝓmitteret.HAERET.remãet.nõ discedit ab eo.

DE NOVIO MICROPSYCHO.EPIG.CXV.

u ICINVS MEVS EST.Facetũ epigrãma de Nouio,quẽ licet uicinũ & domui suæ hærẽtẽ hr̃et,uidere tñ nũq̃ poterat.Notat p eum hoies humilis aĩ,atq; p̃parci, quos græci micropsychos uocãt ad oĩa timidos.& hoium ẽt cõsortia naturali q̃dã pusillanimitate deuitãtes.BEATVM.Fœlicẽ cõsuetudine talis amici.Beat⁹ꝓprie ẽ, q rebus oibus ad uitæ usum,ornatũq; spectãtib⁹abũdat,dict⁹(ut qdã putãt)q̃si bñ auct⁹.iõ locupletes hoies aliqñ beatos uocamus.Iuue.Vetulæ uesica beatæ.Itẽ aliæ quoq; res beatæ dicũtur, cũ plenæ pfectæq; sunt.Quintil.Ornata erit ꝓnunciatio cui suffragaẽ uox facilis.magna.beata.flexibilis.Ab hoc fit beatitas.& beatitudo.de qbus supi⁹diximus.item beate aduerbiũ fœliciter copiose.& beo uerbum,qđ est consolor.& beatũ ac fœlicẽ facio.a quo ebeo,quod est beatitudine priuo.cuius passiuũ ẽ ebeor.a quo ebeati dicunẽ,qui fœlicitate aliqua ceciderũt. Hebeo uero secundæ cõiugationis,cũ aspiratione scriptũ fit ab hebes hebetis,qđ ꝓprie significat obtusum,hoc est carẽtem acumine.Cic.Alias hebetiora.alias acutiora uideanẽ cornua. unde p trãslationem & ingeniũ hebes dicim⁹,quẽadmodũ etiã dicimus obtusum. ab hebeo fit hebesco,qđ significat hebetior fio.nã hebeo ꝓprie idẽ ẽ,qđ hebes sum.& hebeto obtũdo. a quo hebetesco,qđ ꝓprie de oculis & uisu dr̃,cũ oculoꝝ acies minuiẽ.tolliẽq;.&hebetudo ipsa(ut ita dicã)obtusitas,uel rei alicui⁹carẽtis acumĩe.uel mẽtis.ingenii.uisus.similiũq;. Hebenus uero,siue hebenũ arbor ẽ ĩ India,atq; æthiopia nascẽs.q̃uis scribat Virgili⁹sola ĩdia nigꝝ fert hebenũ.Romæ hãc magn⁹Põpei⁹ĩ triũpho Mithridatico prim⁹ostẽdit.Accẽdi eã Fabianus negat.uriẽ tñ odore iocũdo.Duo genera ei⁹ rarũ id,qđ melius arboreum,trunco enodi

materie nigri splẽdoris,ac uel sine arte ꝑtin⁹ iocũdi,alteꝝ fruticosum cytisi mõ,& tota ĩdia diſpsũ ẽ.Herodot⁹ scribit æthiopas uicenos dẽtes elephãtoꝝ grãdes,& e materia hebeni cẽtenas phalãgas,tertio quoq; ãno tributi uice regib⁹ psidis pẽdere solitos.Sũt aũt phalãges ligna te retia,q̃lia sũt,q̃ nauigiis dũ subducũ t̃ ad lit⁹,aut ad mare trahũtur,supponi solẽt.Latine palãgæ dñr,a quo fit palãgare uerbũ,qđ ẽ on⁹ aliqđ hmõi fustib⁹ trãsuehere.Var.Cũ pœn⁹ in fretũ obuiã uenisset nr̃is,& quosdã cœpisset crudelissime ꝑ palãgis carinis subiicere,quo metu debilitaret nr̃os.Afrani⁹.Et capreã unã semilacerã q̃terni simul palãgabãt.Phalãges ẽt digitoꝝ ĩternodia dñr.Itẽ araneoꝝ gen⁹,quod & phalangiũ nominatur.Itẽ regula cõtinẽs lances,hoc est libram.Item ipsa libra,hoc est,quod latini põdo dicũt.Itẽ phalãx agmen est militare,quo macedões utebantur,quẽadmodum legione Romani.Cõtinebat autem octo milia armatorum,nullumq; genus aciei apud macedones ualidius erat dicta,uel ἀπὸ τοῦ πέλασαι ἄγχι,hoc ẽ a ꝓpi⁹ accedẽdo.uel ἀπὸ τοῦ φαλὸν,qđ clarũ significat.uñ & phalagra caluiciũ.& phaleræ ornamẽta equoꝝ dñr.Iuue.Frãgebat pocula miles,ut phaleris gauderet equus.Phalisci populus erat Etruriæ,quoꝝ oppidũ Phalerii uocabaт.Ouid.Adde senem iunonicolasq; phaliscos.Phalaris uero agrigẽtinoꝝ tyrãnus,cui Perillus taurũ ex ære fabricauit,quo ĩpositi noxii subdito igni torq̃rent,tauri mugitũ reddẽtes.in eo prim⁹ auctor piit,añ urbẽ cõditã circa q̃tuor & sexaginta annos.TERENTIANVS.Hic Martialis familiaris erat,& tũc ꝓcõsulatũ gerebat in ægypto.SYENEN.Aegyptũ.ps pro toto.Syene.n.urbs ẽ ĩ finib⁹ æthiopiæ,ubi pute⁹ ẽ,qui æstiuũ ĩdicat solstitiũ.qm̃ is locus circulo tropico subiect⁹ ẽ.itaq; appet solẽ illi loco supra uerticẽ eẽ,& puteũ totum illumĩari,nullãq; ꝓrsus umbrã fieri a sole medio solstitii die.Luca.Vmbras nusq̃ flectẽte Syene.CONVIVERE.Simul uiuere.TAM PROPE.Quia dom⁹ nr̃æ cõiũctæ sunt.TAM PROCVL.Quia pinde nũq̃ nos uidem⁹,ac si eẽm⁹ disiũctissimi.MIGRANDVM.Abeũdũ lõgi⁹,& hinc discedẽdũ.Migrare.n.ꝓprie ẽ domiciliũ mutare,& alio se ad habitãdũ cõferre priore hitatiõe relicta.Quĩti.Seu ad ĩfernas sedes aĩa migrauit.Aĩæ.n.eoꝝ,q moriũt,tanq̃ domiciliũ copis relinq̃ntes,alio se ad hĩtãdũ trãsferũt.Ci.Anteq̃ ex hac uita migro.cõspicio ex meo regno,& his tectis.P.Corneliũ Scipionẽ.A migro fit remigro,hoc est ĩ pristinũ domiciliũ reuertor.Demigro,& emigro.& cõmigro.idẽ fere qđ migro.Trãsmigro,in lõginqorẽ locũ domiciliũ.habitationẽq; cõmuto.ĩmigro,ĩ locũ aliquẽ hĩtãdi gr̃a eo.Ab iis migratio.trãsmigratio.ĩmigratio deducunт.MIHI.Datiu⁹ ẽ primæ ꝑsonæ.& aliq̃ñ figurate dr̃ mi.Vir.Et mi gen⁹ ab Ioue sũmo.In quo notãdũ ꝙ mihi & tibi aliq̃ñ ita ponunт ĩ orõne ut neq; ad me,neq; ad te,neq; ad aliquẽ referanт.Cice.Mihi gloriaт hic se oẽs honores sine repulsa obtinuisse.idẽ.Ecce tibi Põpei⁹.Apulei⁹.dũ ita loq̃mur.Ecce tibi amic⁹ aduenit.Aliquãdo uero hæc duo ꝓnoĩa ita ponũт.ut sub prima & secũda ꝑsona ad oẽs sermo referaт.Vir.Ne ue tibi ad solẽ uergãt uineta cadẽtem.Cato.Mihipte pro mihipsi posuit.In quo significato solemus hæc duo ꝓnoĩa geminare.ut meme.tete.Vir.Meme adsũ,q feci,ĩ me cõuertite ferrum.ILLI.Nouio.Veteres olli pro illi scripsere.Vir.Olli dura q̃es oculos,& ferreus urget somnus.quẽadmodũ ẽt ollic ꝓ illic.Enni.Ollic hospes aderat.aliq̃ñ ẽt olli ꝓ tũc a poetis usurpaт.Vir.Olli subridẽs hoĩum,sator atq; deoꝝ.INQVILINVS.Cohabitator.de quo supi⁹ diximus.

AD FESCENNIAM.EPIG.CXVI.

n

E GRAVIS HESTERNO.Fescẽniæ hebrietatẽ simul,ac stultitiã dãnat.hæc.n.& potando traducebat noctes.& uino madida pastillos odoratos deuorabat,putans hoc modo dep̃hẽdi uini odorẽ nõ posse.FASTIDIOSA.Fastidiũ afferẽs iis cũ q̃bus loq̃ris uino madida.PASTILLOS.Trochiscos,ut supi⁹ dixim⁹.COSMI.Cosmus unguẽtari⁹ fuit.& odorari⁹ optim⁹.Vnguẽtarii.n.dñr,q unguẽta cõficiũt.uẽdũtq;.Odorarii,q odores.illi a græcis myropolæ,hi aromatopolæ uocitanт.frequẽter aũt iidem utrãq; exercẽt artẽ.Veteres utebanт uariis odorib⁹,ut nũc quoq; pleriq; faciũt cõmẽdãdi halit⁹ gr̃a,hoc a parthis primo inuẽtũ tradũt,ut sic ingluuiæ,ac nimio potu cõceptũ uirus extinguerẽt.Sũt q eos ẽt unguẽtoꝝ inuẽtores fuisse existimẽt.Iliacis certe tꝑib⁹ nõ erãt unguẽta,nec thure sacrificia faciebãt.Cedri tm̃ & citri odorib⁹,ac eaꝝ arboꝝ suffitu utebanт.Prim⁹ castris Darii expugnatis ĩter reliquã supellectilẽ ĩuenit,& cœpit Alexãder scriniũ unguẽtarium.postea ea uoluptas agere radices cœpit,& in italiã quoq; trãslata ẽt ad defunctoꝝ corpa adhibita ẽ.GRAVIS.Molesta.FRAGRES.Oleas.LINVNT.Cõplanãt.poliunt.AB EXTREMO BARATHRO.A fundo stomachi.unde ꝑuenire pastilloꝝ odor non põt.Barathrũ græci appellãt locũ ꝓfundũ,exquo emergi nõ possit,dictũ ab eo,qđ sit βαθὺς τοῦ ἀθρεῖν,hoc ẽ ꝓfũdus aspectu.RVTVS.Rutationes,quẽadmodũ supi⁹ dixim⁹.Lucil.Rutanт iuuenes & fœdant oĩa sputis.VIRVS.Grauitas odoris.fœtor.de quo dixim⁹.DIAPASMATE.puluisculi odorati,quẽadmodũ iã docuim⁹.DVPLEX.Bonus,& malus odor.nã malus bono cõmixt⁹ grau⁹ olet.sicut quæ amara sunt si dulcibus in cibis cõmixta sumãт,uidẽtur amariora.SIMPLICITER.Aperte nullo adhibito fuco.Nõ dissimulando odorem temeti.

AD ALCIMVM.EPIGRAMMA.CXVII.

LCIME QVEM RAPTVM.Epitaphiũ Alcimi adoleſcẽtis,quẽ ob ĩgenii dotes & mirã idolẽ maiorẽ in modũ amauerat·defunctoq; tumulũ cõſecrauerat ĩ uirẽtibꝰ pratis ĩter buxos & palmites.Epitaphiũ.n.ꝓprie dr̃ ĩſcriptio,q̃ fit ſupra ſepulchrum. Vir.Et tumulũ facite,& tumulo ſupaddite carmẽ.Daphnis ego in ſiluis hinc uſq; ad ſydera notus.Nã qđ in laudẽ defuncti ante cadauer ſepultum cani ſolet.a nr̃is nenia.a græcis epicediũ,ſiue monodia appellat̃.LAVICANA HVMVS.Lauici multitudinis numero oppidũ eſt uia latina ad dextrã ſiluæ algidæ.Liui.Thuſculanis negociũ datũ aduerterẽt aĩos,ne qđ tumultꝰ lauicis orir̃ et̃.Nũciarũt legati lauicanos arma cœpiſſe,& cũ equoꝝ exercitu depopulatos agrũ Thuſculanũ,caſtra in Algido poſuiſſe.Quĩtꝰ Sulp.priſcus dictator captis,direptiſq; illoꝝ caſtris lauicos corona circũdatũ ſcalis captũ diripuit.cẽſuitq; ſenatꝰ frequẽtẽ Coloniã lauicos deducendã.Coloni ab urbe mille qngẽti miſſi bina iugera cœperũt. Velat.Tegit.LEVI nõ graui,qualia ſunt ſepulchroꝝ ſaxa,q̃ ſuo põdere cõficiunt̃ & ruũt.CESPITE. Gleba cũ ſua herba euulſa,de quo ſupiꝰ diximus.RAPTVM.Sublatũ ante legitimã ætatẽ.Hi.n. rapi ꝓprie dñr,q ĩmatura morte p̃ripiunt̃.Plyniꝰ iunior.Nup ĩmatura morte nobis indigniſſime raptus. CRESCENTIBVS ANNIS.in ipſo adoleſcẽtiæ principio.iõ paulopoſt etiã puerũ nominat CRESCENTIBVS.Quibꝰ adoleſcere,hoc ẽ creſcere cœperat.Creſcere augeri ẽ.Iuue. Creſcit amor nũmi,q̃tũ ipſa pecunia creſcit.Facit p̃teritũ creui,quẽadmodũ cerno. Vñ creui mõ ſignificat auctꝰ ſũ,mõ hæreditatẽ adii·mõ iudicaui.mõ diuiſi.q̃ oĩa a duobus uerbis creſco,& cerno trahũt̃.A creſco cremẽtũ deducit̃,hoc ẽ augumẽtũ.& Creta,đ qua ſupra diximꝰ.a quo creteũ dicimꝰ,qđ ex creta ẽ.Cretoſũ,creta plenũ.Cretatũ,creta ĩfectũ.& craſſus pĩguis.groſſus.a quo craſſitudo.craſſicies.craſſe aduerbiũ.& eoꝝ cõparatiua,ſuplatiuaq;·& craſſeſco uerbum,qđ ſignificat pingueſco,ſiue groſſior fio.& creber freqnẽs,q̃ſi creſcẽs nũero.a quo crebro aduerbiũ, freq̃nter & cõparatiua,ac ſuplatiua eoꝝ.& crebreſco.ſpiſſor.multiplicor.& crebriſurꝰ. de quo ſupiꝰ diximꝰ.& crebritas.ſpiſſitudo.frequẽtia·pro qua ueteres ẽt crebritudinẽ uſurparũt.Siſenna.Nã clãdeſtina uerboꝝ crebritudĩe trãſigi,apđ notos cogitata dici debẽt nõ explanari.itẽ a creſco fiũt cõpoſita accreſco,qđ ẽ adaugeor.Excreſco,creſco.decreſco,diminuor.ĩcreſco, creſco.a quo incremẽtũ,augumẽtũ.Virgiliꝰ ĩcreuit uſus ẽ pro reuiruit,dũ de haſtis loq̃t̃ ĩ tumulo Polydori.Succreſco,,ĩferiꝰ creſco,uel paulatĩ creſco.Sup creſco notæ ſignificationis.Recreſco iteꝝ creſco.cõcreſco, mõ ſimul creſco.mõ cõiũgor.cõglutinor.a quo cõcreta cõiũcta,& conglutinata dicimꝰ.Vir.Multa diu cõcreta modis inoleſcere miris.idẽ.Cõcretã exemit labẽ.i.affixã,& ĩhærẽtẽ.idẽ.Cõcreſcũt ſubitæ currẽti in flumĩe cruſtæ,hoc ẽ cõgelaſcũt. PONDERA NVTANTIA.Lapides põdere ſuo nutãtes,hoc ẽ uacillãtes.PARIO SAXO.ex marmore pario,qđ cãdidiſſimũ fuiſſe cõſtat,& uſq; adeo celebre, Vt Dipoenꝰ,& Scylus,q ĩ ſculpẽdo tãtopere claruerũt,& poſt eos Melas,Micciades,Anthermꝰ.Bupalus.Anthermꝰ alter.Hipponax excellẽtes artifices in ſtatutis ſepulchris,cæteriſq; opibꝰ faciẽdis cãdido tm̃ marmore uſi fuerint, e Paro ĩſula,uñ nomẽ hẽt una ex cicladibꝰ,q̃ ob hoc niuea a poetis,hoc ẽ cãdida nũcupat̃.Lapidẽ ip̃m lychnitẽ appellauerũt,qm̃ ad lucernaꝝ lumina in cuniculis cædi ſoleret. VANVS LABOR.irritꝰ.qa hmõi opa uetuſtate fatiſcũt.CINERI. cadaueri· FRAGILES BVXOS. q̃ facile frãgũt̃.Buxus græca uox ẽ. πυξὸν qppe dicunt græci.arbor eſt exigua.natura ſolida.& q̃dã ligni duritia,ac frõdiũ pallore cõmẽdabilis.fractu facilis,& ad topiaria opa cõmodiſſima. uirẽs ſemp,ac tõſilis.Semẽ eiꝰ cũctis aiantibꝰ pp amaritudinẽ ĩuiſum.mel in corſica amaꝝ reddit.amat frigida,q̃ ſint aprica.in igne duritia ei eſt,q̃ ferro,nec flãma,nec carbone utilis.A buxo buxeũ dicimꝰ,qđ ex buxo ẽ.A pyxo aũt græca uoce pyxidẽ.qm̃ prio ex eo ligno fieri cœpit uaſculũ eſt exiguũ,qđ uulgo nõ ĩepte,nec ĩelegãter a buxo buxulũ nũcupamꝰ.OPACAS.obſcuras.ab opiẽdo.nã opacũ obſcuꝝ dicimꝰ.a quo opaco uerbũ,hoc ẽ obſcuro.contego.PALMITIS.Vitiũ.Palmites uitiũ & aliaꝝ arboꝝ(ut ita dicã)ſarmẽta appellant̃,q̃ in modũ palmarũ humanaꝝ uirgulas,q̃ſi digitos hñt.palma uero planũ,& ex pte cõcauũ manꝰ appellat̃,qđ in digitos deſinens decore pateat.Ab huiꝰ ſimilitudine arbor quoq; illa nobilis palma uocatur, quam græci φοίνικα,hoc eſt phœnicẽ uocãt,ꝙ comã in cacumine habeat circũextenſam,& ramos in digitorũ modũ ꝓtenſos.unde & genus eaꝝ dactylos,hoc eſt digitos uocamus.Multa enim palmarũ genera ſunt.Prima ſterilis eſt,nec fruticis magnitudinẽ excedit.paſſim in Sicilia.& Genuæ ac Caietæ naſcẽs,ex qua incolæ ſcopas faciũt.Sunt & ꝓceriores ſilueſtres folioꝝ aculeis ex ipſa arbore fruticantibꝰ.Reliquæ teretibꝰ ramis in orbẽ ſparſis.folia hñtibus cultrato mucrone lateribus bifidatis,ex qbus & fiſcellas,ut funes,& leuia capitũ umbracula cõponũt. Coma oĩs(ut diximus)in cacumĩe eſt,nõ ĩter folia,ut in cæteris,ſed ſuos ĩter ramos palmitibꝰ racemoſum.In nulla magis arbore uterq; ſexus diſcernit̃.Mas in palmite floret.Fœmina circa florẽ germinat tm̃,ſpinæ mõ.Vtriſq; pria naſcit̃ pomi caro.poſtea lignũ ĩtꝰ,hoc eſt ſemẽ eius. Eſt aũt lõgũ,cẽſumq; a dorſo puluinato,& in alio media fiſſura pleriſq; umbilicatũ. Vñ primũ

spargi᷑ radix. Certũ ẽ, sine marib⁹ nõ gignere fœminas spõte ædito nemore, hoc ẽ ostendẽte ĩ quo & circa singulos mares plures nutare fœmiæ uidẽ᷑ blãdiorib⁹ comis. Quin & exciso mare sterilescere fœmiæ cõperiun᷑, tãt⁹ ẽ huic arbori ueneris itellect⁹. Iuba arabicas palmas apud scenitas oĩb⁹ p̃fert, q̃s uocãt dabulas. Quãdiu nouellæ sũt, pomũ ferũt sine aliquo itus ligno, ꝓpter qđ spadones appellãt. Quæ ĩ Creta & Sicilia nascũ᷑ folio latiore, ac molli, & ad uitilia utilissimo chamærepes appellã᷑, qđ græca lĩgua significat ad humũ uergẽtes. χαμαὶ. n. humi dicũt. ῥέπον uergẽs. Clarissimæ oĩum palmæ ex fructiferis hĩtæ sũt, q̃s regias appellauere. qm̃ regib⁹ tm̃ pſidis seruarent᷑. Babyloniæ natæ uno ĩ horto, q ſp dñantis fuit, Bagoo appellato, qđ apđ eos Spadonẽ significat. Post hãc nobilitatẽ obtinet Syagri, hñtes nescio qđ saporis ferini q̃lẽ ĩ apris nouim⁹, uñ nomẽ iis ĩditũ σῦς. n. sus ẽ, ἄγριος siluestris. Posthac Margaridæ a Margaritis nomẽ hñtes, qm̃ breues, & cãdidæ & rotũdæ sũt acinis q̃ balanis similiores. Quarta auctoritas ẽ scãdalidũ a scãdalaꝝ similitudĩe appellataꝝ. in Aethiopia caryotæ maxĩe celebran᷑ optimæ cibo, sed & succo uberrimo, ex qb⁹ p̃cipua uina faciũt. iniq̃ capiti. pp qđ ἀπὸ τῆς κάρας hoc ẽ a capite caryotæ uocitan᷑. ĩ iudæa uero & p̃sertĩ ĩ hiericunte nobilissimæ sũt, qb⁹dos p̃cipua pĩguis succus quodã uini sapore ĩ melle p̃dulci, inter quas sicciores Nicolai uocan᷑ amplitudinis p̃cipue min⁹ speciosæ, sed sapore caryotaꝝ sorores, q̃ ob hoc Adelphides dñr. Suũ genus dactyli hñt p̃lõga gracilitate curuati in terrã, ex qb⁹ honori deoꝝ dicati idæi appellati sũt a iudæis, numinũ multitudinẽ Irridẽtib⁹. A lõgitudĩe aũt digitali dactyli appellati sunt. nã δάκτυλον græci digitũ uocãt. Vñ & dactylus dict⁹ ẽ pes cõstãs ex una lõga, & duab⁹ breuib⁹ syllabis a similitudine uidelicet digitoꝝ, q ex trib⁹ ptibus cõstãt, una lõgiore duab⁹ breuiorib⁹. Alexandri milites palmis uiridib⁹ strangulati leguu᷑, uel pomi genere uel copia. ẽ. n. tãta musteis suauitas, ut finis mãdẽdi, nõ nisi piculo fiat. A palma arbore palmetũ dr̃ locus palmis cõsit⁹. & palmifer, palmas ferẽs, q & palmiger dr̃. itẽ palma uictoria. qm̃ apud ueteres in certaminib⁹ uictoriæ signũ palma erat. Q đ iõ ĩstitutũ cõstat. qm̃ ĩgeniũ hui⁹ ligni ẽ, ut urgẽtib⁹, p̃mẽtibusq; nõ cedat. Nãq; (ut scribit Aristote) si sup palmæ arboris lignũ magna põdera ĩponã᷑, & adeo urgea᷑, onereturq; ligno, ut magnitudo oneris sustineri nõ possit. nõ deorsum palma cedit, ut cæteræ arbores faciũt, sed aduersus põdus surgit, & sursũ niti᷑. recuruaturq; ut põdus reiiciat. A palma uero cũ uictoriã significat, Palmata, siue palmaris toga dicta ẽ. Qua triũphantes, ut superius dixim⁹, & qui palmã meruerãt, utebã᷑. itẽ a palma man⁹ extrema ps remi palmula dr̃, in palmæ modũ ꝓtẽta. Vir. Et læuas strigat sine palmula cautes. itẽ palm⁹ mẽsuræ gen⁹ uulgo notũ. A græco uero hui⁹ arboris noĩe, qđ est phœnix phœnice⁹ deduci᷑, qđ ẽ purpure⁹. qm̃ eo colore sunt palmaꝝ fruct⁹ anteq̃ sole coquan᷑. & Phœnice, ꝓuincia. a qua phœnice sydus. phœnicia. phœniciũ mare. phœnix auis. Phœnicopterus, de qb⁹ supi⁹ differuim⁹. Sed illud obiter addẽdũ hoc loco uidẽ᷑ nõ defuisse claros auctores, q phœnicẽ auẽ non a purpureo alarũ colore noiatã uelint, sed a phœnices, hoc ẽ palmæ arbore, quã paulo añ syagron appellari dixim⁹. cuius generis unicã eẽ, ꝓdiderũt, quæ cũ phœnice aue mori᷑, ac renasci᷑ ex seipsa pomis referta.

ROSCIDA. Humore oculoꝝ meoꝝ, q̃si rore ꝑfusa. Peruenerit. Fingun᷑ enim parcæ lanificæ esse, & uitã hoĩum nẽdo ducere, ut supi⁹ dixim⁹. Neo est filũ torqueo. a quo pneo. & necto frequẽtatiuũ, qđ ẽ ligo, qa torquẽdo ligamus. & nodus, quo ligato firma᷑. & nodosus, nodis plenus. & enodus, sine enodo. & nodo uerbũ, hoc ẽ nodũ adhibeo. a quo ĩnodo cõpositũ. & cõtraria ei⁹ denodo. Enodo atq; renodo. q̃ significãt nodũ soluo. & subnodo, nodũ subter facio. & cõnodo, simul nodo. & nodose aduerbiũ cũ nodis. Et internodia ligaturæ, q̃ in medio sũt. Ply. Harũdinũ iternodia. A necto uero fit nexus. nexio. & alia ab eo deriuata, atq; cõposita, de qb⁹ supi⁹ differuimus. IACERE. Sepultũ eẽ, queadmodũ superius diximus.

AD CINNAM. EPIGRAMMA. CXVIII.

g ARRIS IN AVREM. Facere ĩ cinnã ĩuehi᷑, q q̃dã maledicẽdi cõsuetudĩe loq ſẽp in aurib⁹ solebat, ẽt si Cæsarẽ laudaret. Hic cinnam⁹ uocaba᷑. sed detracta ultima syllaba cinna dici uolebat. Vñ lepide cũ eo alibi ioca᷑ poeta cynnã cynname te iubes uocari. Nõ ẽ hoc rogo cinna barbarism⁹. Tu si furi⁹ ante dict⁹ esses, fur ista rõne diceretis. Alibi quoq; maledicẽtiã ei⁹ hoc disticho exprimit. Versiculos ĩ me narra᷑ scribere cinna Nõ scribit, cui⁹ carmĩa nemo legit. Garris. insusurras. inepte obstrepis. de quo supi⁹ diximus. Hoc gen⁹ hoĩum, ꝓprie susurrones uocam⁹, hoc ẽ maledicos & lĩguaces, qa nõ apte loquũtur. sed uoce demissa ĩ aures hoĩum obstrepũt, poti⁹ q̃ loquã᷑, qđ factitiũ uerbũ ẽ. & similiter alio factitio uerbo susurrare dr̃. a quo insusurrare, ĩ aures hoĩum obstrepe. & talis uox susurrus. & in neutro susurrũ appella᷑. & susurrator, atq; insusurrator pro eo usurpa᷑, q occulte maledicẽdo odiũ ĩ aliquẽ, aut dissẽsionẽ moli᷑. & susurratio atq; ĩsusurratio, ꝓ maledicẽtia. idẽ alio quoq; factitio uerbo q̃dã gãnire dicũt. sed hoc ꝓprie uulpiũ ẽ. Vsurpa᷑ aliq̃n pro eo, qđ ẽ obstrepe, & ueluti uapulãtis uocẽ emittẽ. Teren. Quid ille gãni᷑? qđ uult. Ab eo fit cõpositũ obgãnio. ET ILLVD. Etiam illud, qđ liceret loqui populo audiẽte. PLORAS. Fles. Hinc ploratus ducitur

Hoc genus hominum ꝓprie susurrones uoca[mus] Hoc est maledicos

qđ fletũ ſignificat. A ploro cõpoſita fiũt deploro. defleo. exploro, qđ ueterẽs uſurpabãt pro exclamo, & cũ fletu quodã uocifero. Varro. Gemit. explorat. turbã oẽm cõcitat. a quo tractũ ẽ ut explorare capiaẽ pro eo, qđ ẽ ĩtẽtiꝰ, ac ẽt cũ uoce inqrere. Virg. Exire, locoſq; explorare nouos, itaq; ſpeculatorẽ ab exploratore ita diſtiguebãt, ut ſpeculator eẽt, q̃ hoſtilia cũ ſilẽtio ꝓſpiceret Explorator uero, q acta clamore cognoſceret, iualuit tñ uſus, ut exploratores dicãẽ tã ii, q hoſtiũ nroꝝ ſecreta iueſtigãt, & referãt nobis, q̃ & ii, q ſecreta nra hoſtibꝰ nũciãt, quos pro ꝓditoribꝰ hñi leges definiũt, & pœna capitis dãnãt. Explorare ẽt ĩterdũ pro obſeruare accipiẽ. Virgi. Trepidi formidĩe portas explorãt. iterdũ pro cõperire. Ci. Quis ẽ tã ſtultꝰ, q̃uis adoleſcens, cui ſit exploratũ ſe ad ueſpeꝝ eẽ uictuꝝ. Nõnũq̃ ꝓ ſiccare, q̃ſi ploratũ, atq; humorẽ oẽm extrahere Vir. Et ſuſpẽſa focis explorat robora fumꝰ. Q ñq; pro deliberare. idẽ. Tuus o regĩa qd optes, explorare labor, mihi iuſſa capeſſere fas ẽ. imploro, qđ ẽ auxiliũ cũ miſericordia, & q̃ſi cũ lachrymis poſco. Vir. Nãq; aliud qd ſit, qđ iã ĩplorare q̃amꝰ. Cõploro, ſimul fleo. ab iis đploratio. exploratio. ĩploratio. & cõploratio deducũẽ. Quidã ploro & plãgo ita diſtingunt, ut plorare ſit uoce flebili, & effuſa dolorẽ ſuũ apire. Plãgere uero ꝑcuſſiõe, ac uerberatiõe pectoris. capitis. uultꝰ, aliorũue mẽbroꝝ ſe ĩ dolore afficere. uñ plangere aliqñ pro ꝑcutere accipiẽ. Lucil. Plangũt littora fluctꝰ. ab eo fit plãgor & plãctꝰ, hoc ẽ fletꝰ ĩpatiẽs, cũ corpis ꝑcuſſiõe. Eiulare uero ẽ uoce ĩ altũ ſublata plorare. a quo eiulatio, ſiue eiulatꝰ dĩ ploratꝰ rõnis exps. eſtq; uerbũ factitiũ, quẽadmodũ leſſus. ita. n. a ueteribꝰ dicebaẽ lugubris eiulatio. uñ ẽ lex illa apud Ciceronẽ. Mulieris genas ne radũto. neue leſſũ funeris ergo faciãt. SEDET. Placet. ut ſupiꝰ diximꝰ. Vir. Idq; pio ſedet Aeneæ ꝓbat autor Aceſtes.

AD BASSAM. EPIG. CXIX.

q VOD NVNQVAM MARIBVS. In Baſſam inuehitur, quæ portẽtoſo coitꝰ genere in ſexũ ſuũ libidinẽ exercebat hmõi mulieres ἀπὸ τοῦ τρίβειν, qđ fricare eſt, tribades dicunẽ, hoc eſt fricatrices. Notat eas Iuuenalis, cũ inqt frictum, Criſſantis adorat. & Martialis alibi. Ipſarũ tribadum tribas philenis. NVLLA FABVLA. Nullus ſermo nulla cõfabulatio. OBIBAT. Exequebaẽ. VIRO. Mare. LVCRETIA. Lucretiæ ſimilis caſtitate, hæc Collatini uxor fuit. Mulier ut pulchritudine corporis, ita pudicitia, & animi magnitudine inſignis. cœnabat. Aliqñ apud Sextũ Tarqniũ in caſtris Tarqnius Egerii filius, & una Collatinus Lucretiæ uir, inter quos orto forte de eoꝝ uxoribꝰ ſermone, dũ ſuã qſq; laudaret, Collatinus nullã ſuæ p̃ferri oportere affirmabat. Facile hoc iudicari poſſe, ſi ĩopinato ſeſe illarũ oculis exhibeãt. Cõi itaq; cõſilio equos cõſcẽdũt. & citato curſu aduolãt Romã, quo cũ primis tenebris ꝑueniſſent, offẽdũt regias nurꝰ in cõuiuio, luxuq; cũ æq̃libꝰ tp̃s terẽtes. Pergũt ĩde Collatiã oppidũ Romæ ꝓpinquũ, ubi Lucretia erat, hãc nocte ſera deditã lanæ ĩter lucubrãtes ancillas ĩ medio ædiũ ſedẽtẽ ĩueniũt. Muliebris certaminis laus penes Lucretiã fuit. a qua aduenięte uiro Tarqniis benigne ſuſceptis. Victor maritus regios iuuenes ĩuitat. Ibi Sextꝰ Tarqniꝰ libidine ſtuprãdæ ꝑ uim Lucretiæ incẽdiẽ, ad qđ eũ tũ forma, tum ſpectata caſtitas magis, atq; magis ſtimulat, Ac tũc qdẽ e nocturno ludo ĩ caſtra rediere. Paucis uero ĩteriectis diebꝰ. Sextꝰ Tarqnius inſcio Collatino, uno tñ comitatꝰ Collatiã uenit, ubi benigne ab ignaris conſilli ſuſceptus, cũ poſt cœnã ductꝰ ĩ cubiculũ hoſpitale fuiſſet, amore ardẽs poſtq̃ ſopiti oẽs uidebanẽ. ſtricto gladio iã dormiẽtẽ Lucretiã adit, ſiniſtraq; manu mulieris pectore opp̃ſſo. Tace Lucretia inqt, Sextꝰ Tarqniꝰ ſum, ferrũ in manu eſt, morieris ſi uocẽ emiſeris. Cũ pauida e ſõno mulier mortẽ ſibi ĩminẽtẽ uideret Tarqniꝰ fateri amorẽ. orare, miſcere p̃cibꝰ minas. uerſare in oẽs ptes muliebrẽ aĩum cœpit, ubi obſtinatã, & ne metu qdẽ mortis inclinari poſſe aĩaduertit. addit ad mortẽ dedecus. & iugulatuꝝ ſe ſeruũ, & mortuũ apud eã mortuã poſiturũ ait, ut in ſordido adulterio necata uidereẽ. Quo terrore cũ tãdẽ obſtinatã pudicitiã uiciſſet, ferox inde q̃ſi expugnato muliebri decore reuerſus eſt, Lucretia mœſta miſſis nũciis, e Roma uirũ, ex Ardea patrẽ aduocat, ut cũ ſingulis amicis eo ſtatim ueniãt. SP. Lucretiꝰ, cũ. P. Valerio. & Collatinus cũ. L. Iunio Bruto ſtatim ueniũt. Aduẽtu ſuoꝝ cõtinere lachrymas nõ potuit, cũq; eius rei cauſam quæreret Collatinus, & ſaluæ ne res eſſent interrogaret. Ecqd inqt ſalui eſſe mulieri põt amiſſa pudicitia. Veſtigia uiri alieni Collatine in lecto tuo ſunt, ſed corpꝰ tñ uiolatũ ẽ. aĩus inſons. mors teſtis erit. Verũ date dextras, fidẽq; haud ĩpune adultero fore. Tũ rẽ ordine geſtam memorat. illi dãt fidẽ. cõſolãtur ægrã. noxam a coacta in autorẽ delicti auertũt. addũt mẽtem eẽ, q̃ peccat, nõ corpꝰ. & unde cõſiliũ abfuerit, culpã abeſſe. Tũ Lucretia qd illi ĩqt debeãt, uos uidebitis. Ego me q̃uis peccato abſoluo. ſupplicio nõ libero, nec ulla poſthac impudica Lucretiæ exẽplo uiuet, ſtatiq; cultrũ, quẽ ſub ueſte hãbat, in corde defixit. ꝓlapſaq; in uulnꝰ moribũda cecidit. COMMITTERE. cõiũgere. PRODIGIOSA. contra naturã eſt mulierẽ cũ muliere cõcũbere. VENVS. Libido. unde maſcula Venus diciẽ libido in mares. MENTITVR VIRVM. Quoniã facit. facere aũt uiri ꝓpriũ ẽ, ſicut pati mulieris. THEBANO AENIGMATE. Quæſtiõe a Sphinge ꝓpoſita, quã ſoluit Oedipꝰ. de quo ſupiꝰ diximꝰ. ADVLTERIVM. Quia cõcubitꝰ cũ aliena, ſiue nõ ſua uxore adulteriũ eſt. Baſſa aũt cũ aliena uxore cõcũbebat.

AD LAELIVM.EPIG.CXX.

CVM TVA NON AEDAS. Aptũ diſtichon ad Læliũ Martialis carmina carpẽtem hortat̃ eũ,ut uel ſua ædat,uel deſinat aliena rep̃hẽdere. CARPIS. rep̃hẽdis. Carpere ꝓprie ẽ auferre. Vir. Inſere Daphni pyros,carpẽt tua poma nepotes. p metaphorã tñ pro uarietate reĩ patiẽtis uaria hẽt ſignificata. Nã carpe uiã ẽ ambulare. Papi. Sed iã carpe uiã. Carpe linũ ẽ euellere. Ply. Herbaſq̃ cũ ſemine,& radicib⁹ carpũt. Carpe uitales auras haurire. Vir. Vitales carpimus auras. Carpe lanã,attenuare. idẽ. Nec nocturna qdẽ carpẽtes pẽ ſa puellæ,neſciuere hyemẽ. Carpe agrũ,celeriter p̃terire. idẽ. Et acri carpe prata fuga. Carpere hominẽ rep̃hẽdere,q̃ſi dẽtib⁹ lacerare. Martia. Carpe uel noli nr̃a,uel æde tua. Carpe cibũ,paſci. Vir. Carpam⁹ dũ mane nouũ,dũ gramina canent. A carpo cap & capra deducũt̃,cũ eorum deriuatiuis,atq̃ cõpoſitis,de qb⁹ ſupi⁹ locuti ſum⁹,& carptim aduerbiũ,qd ſignificat hinc,atq̃ hinc carpẽdo,nõ ipſam ſeriem ſequẽdo & cõpoſita decerpo,qd̓ eſt aliqd ex aliqua re detraho unde decermina dicunt̃,quæ decerpunt̃ purgãdi gratia. Excerpo,ſecernẽdo extraho. unde excerpta dicimus,quæ ex libris,quos legimus,ueluti floſculos quoſdã extrahim⁹,priuatimq̃ cõſcribimus. quidam excerptiones,& excerptiunculas nominãt. Diſcerpo,qd̓ eſt diſtraho,diſcido. Varro. Duabuſq̃ admotis quadrigis alligatũ corpus eqs in diuerſũ iter cõcitatis diſcerpſere. Carpis Scythiæ fluuius eſt. Carpathus inſula ĩter Aegyptũ & Rhodũ,quæ nomẽ dedit mari carpathio. Carpophorus ꝓpriũ nomẽ,cuius ſupi⁹ mẽtionẽ fecim⁹. nõ a carpẽdo,ſed ἀπὸ τοῦ φέρειν τὸν καρπὸν,hoc eſt a ferendo fructu appellat⁹,qui dici latine ad uerbum fructifer poteſt.

AD MAMVRIANVM.EPIGRAMMA.CXXI.

SAEPE MIHI QVERITVR. Lepidũ epigrãma.plurimum tñ fellis habẽs ĩ Mamurianũ,q̃ ad extremã calamitatẽ redact⁹. laſciuire tñ cũ puero. Martialis nõ erubeſcebat. NON SICCIS. Lachrymãtib⁹. TANGI DIGITO. Mos laſciuiẽtium eſt puerorũ clunes,anũq̃,& fœminarũ puben digitis cõtrectare. Oui. Inueniũt digiti qd agãt in partib⁹ illis,in qb⁹ occulte ſpicula figit amor. NEC SPONDA NVDI GRABATI. Nec lecti qdẽ fragmẽtũ ſine culcitra. Sic ĩferius. Nulla tegit fractos,nec ianis culcitra lectos. SPONDA. Latus. ſpõdæ enim tabulæ ſunt,quæ ut: iq̃ ſuſtinẽt lectũ. NVDI. Sine culcitra. GRABATI. Lecti. Grabatũ ꝓprie uocamus exiguũ lectũ,quo meridiari ſolemus,dictũ q̃ſi carabatum,qd in eo capite recũbamus. κάρα.n.caput. βατὸν puiũ græci appellãt. Ab eo fit diminutiuum grabatulus. NEC CVRTVS CHIONES ANTIOPESQVE CALIX. Et ne fractus qdẽ,ac meretricius calix,Chiõe & Antiope meretricularũ noĩa ſũt,q̃rũ mos ẽ ĩmũda,ac fracta pocula mẽſæ apponere. CALIX. Vas potoriũ. Calix ẽ rotunda ſpẽ,qd uocabulũ a græcis mutuati ſumus,apud quos κύλιξ uocat̃ ἀπὸ τοῦ κυλίω,qd̓ ẽ uoluo.roto. Cice. Quid hic calix mulſi ĩpigẽ dus eſt,ut plorare ſe deſinat. Varro tñ a calido uocatũ calicẽ putat.q̃ calida eo haurire ſolebãt. CVRTVS. Fract⁹,nõ integer dictus(ut qdã putãt)q̃ſi carẽs toto. Ouidi. Ara fit huc ignẽ curta fert ruſtica teſta. Iuue. Cũ curta & ſciſſa feneſtris,Vaſa cadunt. CEREA. uncta,ut ſupi⁹ dixim⁹. LVMBIS. Tergo. Lũbi.n.ſũt,q̃ ſpinæ adhærẽt,ĩ qb⁹ ẽ prurit⁹ libidinis. Spina ipſa oſſea ẽ tereti ſtructura p media foramina a cerebro medulla deſcẽdẽte,cui eãdẽ,quã cerebro naturã eẽ exiſtimãt. qm̃ p̃tenui ei⁹ mẽbrana ĩciſa ſtatim expiret̃. A lũbis lũbago deducit̃,q̃ eſt uitiũ & debilitas lũborũ. Et elũbis,ſiue elũb⁹,q̃ lũbos debilitatos hẽt ita,ut ægre ĩgrediat̃,ac ſe erigat. & de lũbo uerbũ,qd̓ ſignificat lũbos debilito. q̃nq̃ ẽt lũbos extraho. uñ & delũbatũ,ſiue elũbẽ aprũ dicim⁹,cui lũbi ſunt extracti. GALLICA PALLA. Veſtis gen⁹. de quo ſupi⁹ diximus. NIDORE. odore. Nidor ꝓprie dr̃ odor cuiuſcũq̃ rei aduſtæ,a nitore ignis. uñ & nidere,& renidere aliq̃n odorẽ,aliq̃n fulgorẽ reddere ſignificãt. Iuue. Captũ te nidore ſuæ putat eẽ culinæ. Plau. Tota renidet domus. Quidã nidũ hinc deductũ uolũt q̃ fœdi & mali odoris ſint auiũ cubilia. Nidi.n.p̃enatorũ cubilia dñr. quis ĩterdũ nid⁹ & ꝓ ipſis auib⁹ uſurpat̃,q̃ſi cõtinẽs pro cõtẽto. Vir. Ipſæq̃ uolãtes Ore ferũt dulcẽ,nidis imitib⁹ eſcã. Hic fit nidifico uerbũ,a quo nidificatio. itẽ nidulor,idẽ qd̓ nidifico. Var. Quib⁹ tpib⁹ halcyones in mari nidulant̃. Nid⁹ ẽt uaſis gen⁹ ẽ a nidorũ ſimilitudie ita appellat⁹. idẽ. Nymphaq̃ e lacuna fõtiũ allata nidos ĩplẽt. itẽ nidos dicim⁹,ĩ qb⁹ merces ĩ tabernis ſepati,ac diſtĩctæ tenẽt̃. Marti. De prĩo dabit,alteroue nido raſũ pumice,purpuraq̃ cultũ. PRONVS. incuruat⁹ de quo ſupi⁹ dixim⁹. FODIAM CVLVM DIGITO. Vt tu puero meo facis. Digit⁹(ut nõnulli putãt)a digerẽdo d̃ducit̃,qd nã miro ac decẽtiſſimo ordie digitos digeſſerit,hoc ẽ diſpoſuerit,uno a cæteris ita ſepato,ut & cũ ip̃a mãu oriat̃ & ĩ diuerſũ ipſi⁹ man⁹ findat̃,q̃ ſe ueluti obuiũ cæteris p̃bẽs,oẽm tenẽdi,faciẽdiq̃ rõnẽ,uel ſol⁹ uel p̃cipue poſſidet tãq̃ rector oĩum,atq̃ moderator. Cæteris deĩde ſeq̃ntib⁹ digitis q̃buſdã lõgiorib⁹,q̃buſdã breuiorib⁹ aliis tenuiorib⁹,itẽ aliis craſſiorib⁹,de qb⁹ ſupi⁹ locuti ſum⁹. p̃lõgos digitos ſcribit Ariſt. uitæ breuioris argumẽtũ eẽ,queẽadmodũ dẽtes raros. plũbeũ colorẽ. pluresq̃ in manu ĩciſuras,nec ꝑpetuas. Cõtra uero lõgæ eẽ uitæ ĩcuruos humeris,& ĩ manu una duas ĩciſuras lõgas h̃ntes,& plures q̃ triginta duos dẽtes h̃ntes. ãplis auribus. Mirũ certe friuo

la hæc tm̃ autorē ꝑsecutū esse, At Trogꝰ & ip̄e autor seuerissimꝰ moꝝ quoq; argumēta addidit Magnā frōtē, segnē aīum significare. ꝓuā, mobilē. rotūdā iracūdū. porrecta in rectum sup̄cilia mollē. iuxta nasū flexa, austerū, iuxta tp̄a iflexa, derisorē. ī totū d̄missa, maleuolū, atq; iuidū. lōgos oculos, maleficū. Carnosos a naribꝰ oculos malitiosū. Parte cādidi extēta ipudētē. Auricularꝝ deniq; magnitudinē loq̄citatis, & stultitiæ notā eē. A digitꝰ fit idigito uerbū. & digitellus herba, de qbꝰ supiꝰ locuti sumꝰ. OLIM. iā lōgo tp̄e p̄terito. Olī. n. aliq̄n tp̄s p̄teritum significat. Vir. Tumidis qd' fluctibꝰ olim tūdit. Aliq̄n futurū. idē. Progeniē, sed. n. troiano a sanguine duci Audierat tyrias olim q̄ uerteret arces. OCVLVM qui supat. Luscus. n. erat, hoc est altero lumine orbꝰ. ZELOTYPVM. Solicitū de pueri amore. ne a quoquā tāgat. Zelotypꝰ æmulator formæ interp̄tari pōt. nā ζῆλος æmulatio est. τύπος forma, q igit ita amat, ut solicitꝰ sit, ne qs amore suo ꝑfruat. Zelotypus est. & zelotypia definit a Chrysippo ægritudo animi ex eo ꝓueniēs qd̄ timeas ne adīit alteri, qd̄ cū nemine uelis habere cōe. MALIGNVM. inuidū. de quo supeꝛiꝰ diximꝰ. SATVR. Q ñ nō deerit tibi, qd̄ edas. nā sine cerere & libero friget uenus.

DE AQVINO ET FABRITIO. EPIG. CXXII.

f

ABRITIO IVNCTVS. Epitaphiū Aqni & Fabritii, q & si ābo primipilares eēnt, tāta tñ iter se, qd' raro dignitate paribꝰ accidit, beniuolētia cōiūcti fuere, ut uterq; p̄mori uoluisset, ne supstitē flētem uideret. FABRITIO. prius mortuo. QVI Fabritius.

ELYSIAS DOMOS. Habitacula Elysii cāpi. Elysiū cāpū ueteres putauerūt eē i medio īferoꝝ, ī quo pioꝝ aīæ qescerēt post dissolutionē eaꝝ a corpe. Vir. Solēq; suū, sua sydera norūt. Philosophi elysiū eē dixerūt ī isulis fortunatis. Hora. Nos manet oceanꝰ circūuagꝰ arua beata petamꝰ arua diuites, & īsulas reddit ubi Cererē tellꝰ iarata quotānis. Et īputata floret usq; uinea. has Salustiꝰ scripsit carminibꝰ Homeri īclytas eē. Fuerūt ēt, q Elysiū scriberēt eē circa lunarē circulū, ubi purior ē aer. Vir. Aeris in cāpis. græci ἠλύσιον πεδίον uocāt ἀπὸ τῆς ἠλύσεως hoc ē a ꝑfectiōe, qꝛ q sancte & iuste uixerūt, ad eos ꝓficiscant. ARA DVPLEX. utriq; sua ara posita erat, & in utraq; nomē defūcti, cū titulo primipilatꝰ īscriptū. MVNERA. officiū. FEDERE Cōiūctiōe officii, hoc ē primipilatꝰ. Fœdꝰ. n. licet ꝓprie pactionē illā significet, q̄ fit iter hostes, dū a bello discedit, abusiue tñ ꝓ q̄cūq; cōiūctiōe accipit. uñ fœdus amoris. fœdus bēiuolētiæ. fœdus amicitiæ. fœdꝰ officii dicimꝰ. SACRO. Epithetō fœderis sacrū ē, qa porca ī faciēdo fœdere sacrabat. & sacra uerba addebāt, ut supꝛꝰ diximꝰ. IVNCTVS VTERQVE SACRO. Sēsus ē. Vterq; primipilaris fuit. & tñ uterq; sibi iuicē amicꝰ, qd' fama raro nouit, qa inter eos, q dignitate sunt pares, solet esse inuidia.

IN AEGLEN. EPIG. CXXIII.

c

ANTASTI MALE. Ridiculū disticō ī Aeglē fellatricē. cuiꝰ supꝛꝰ mētionē fecit. Sic dētata sibi uidet Aegle. ī iuuētute iqt. qm̃ nimio coitu rauca eras. male cātasti. Nūc uero qñ ætate cōfecta nō habes cū quo coeas, iōq; raucescere desinisti. bñ qdē cātas. sed fœtet tibi aīa ex frequēti fellatione.

IN HELIVM. EPIG. CXXIIII.

q

VOD CLAMAS SEMPER. Lepidū distichō ī Heliū, q cū eēt causidicꝰ, clamore & strepitu cōplere foꝝ solebat, pp qd̄ aduersarii sæpe pecūia eū clā subornabāt ut taceret. Notat p̄uaricatores, hoc ē eos, q cū aduersariis colludūt. qd' fecisse aliq̄n Demosthenē supꝛꝰ diximꝰ, qñ pecūia a Milesioꝝ legatis corruptꝰ multa lana circa collū inuoluta ī foꝝ ꝓcessit, & se loq nō posse affirmauit. qm̃ synāchē, hoc ē āginā pateret, pp qd̄ rñsū ei a quodā p cōtumeliā fuit, ñ synāchē, quā patiebat, sed argyrāchē, hoc ē nō morbū gutturis, sed anginā argētariā eē. OBSTREPIS. Strepitū facis. est aūt ꝓprie strepitꝰ sonꝰ ambulantiū pedū. manuūq; aliq̄d ptractātiū. sed abusiue ponit ꝓ oi sono, q fit ex corpoꝝ tractu, & q̄rūcūq; rerū collisiōe. & ē factitiū uocabulū. quēadmodū fremitꝰ. stridor. & similia. Aliq̄n tñ strepitꝰ accipit, ꝓ fastu, & pōpa diuitiaꝝ, qd' fit q̄si strepitꝰ comitātiū. Quīti. Hic cū me euocasset. trepidūq; toto fortunæ strepitu circūstetisset. Ab hoc fit strepo uerbū. & ab eo frequētatiuū strepito. itē cōposita iterstrepo. istrepo. cōstrepo. obstrepo. substrepo oīa fere eiusdē significatōis. GRATIS. Sine mercede

AD SCAZONEM SVVM. EPIG. CXXV.

s

I NON EST MOLESTVM. Rursus in cinædū īuehit, q hitu corpis, & austeritate q̄dā uerboꝝ uolebat socraticꝰ uideri. Alloqt āt carmē suū, qd̄ ē trimetrū iābicum id quotiēs penultimā syllabā breuē hēt, rectū ē & ītegrū iābicū, ut Vos istæc ītro aufer te abite. Sosia. Q ñ uero penultīa ē ꝓducta, delūbe ē, & claudū, & hmōi uersus uocāt scazones, siue choliābos. Scazonas ἀπὸ τοῦ σκάζειν, qd̄ claudicare ē. Prisci. hūc trimetꝝ ueteres Craiicognoīe dicūt, Q d̄ pedibꝰ iūctis hūc scādē sæpe solebāt. Pōit aut scazō, spōdæū finis hēbit. Scazones sunt illi apd̄ Persiū. nec fonte labra ꝓlui caballio, nec ī bicipiti sōniasse pnaso memini, ut repēte sic poeta ꝓdirē. Et isti. Si nō ē molestū, teq; nō piget scazō. Choliābos uero nominát, q̄si claudos iābos. nā græci χωλὸν claudū dicūt. MATERNO. Mr̃nꝰ uir doctissimꝰ fuit Martialis tp̄e. cuiꝰ, & Ply. iunior, & Corne. tacitꝰ sæpe faciūt mētionē. TRISTIVM. Viliū horridaꝝ, q̄les decēt hoīes austeros & tristes. BETICATVS. Pullo colore natiuo īdutꝰ, q & beticꝰ

& īpluuiatꝰ

& impluuiatus dr̄,ut ſupius oſtendimus.LEVCOPEATus.Albo natiuo ueſtitus, de quo ſimi liter diſſeruim⁹.COCCINATOS.Eos q coccieas hn̄t ueſtes. AMETHYSTINAS . Violaceas,ut ſupra.MVLIERVM.Muliebres,molles nō uiriles.NATIVA.Natiui coloris,q̄lis eſt beticus,& leucophus.FVSCOS.Atros,horridos,quos ſupius dixit triſtes . fuſcus ꝓprie ſignificat nigrū,a quo fit offuſco uerbū,qđ ē obūbro,obſcuro,denigro,a quo offuſcator.offuſcatrix , & offuſcatio.GALBINOS.Molles.laſciuos.effœminatos, de quo ſuperius diximus. VIRVM MOLLEM.Cinædū.SVSVM.Surſum.utroq̧.n.mō dicimus ſignificant in ſuperiorem ptē. SVSPECTAT.Deorſum ſpectat quéadmodū ſuperius diximus. DEVORANTIBVS.Tota acie in mētulas itentis,& iā aīo felitantib⁹,iō ſubiūxit.NEC OCIOSIS LABRIS.Quia iam mouebat labra,quaſi in ſelando eſſet.

AD NEVOLVM.EPIG.CXXVI.

VM CLAMANT OMNES.Facete deridet Neuolū ineptū cauſidicū,q nūq̄ niſi cæteris clamātib⁹ loq̄baꝛ,ne q̄s eū audiret,& tn̄ uidereꝛ aliqđ ageꝛ.NEMO NON.Cōſtat.n.negationē qn̄ alicui ſigno ꝓponiꝛ.ſic.n.Dialectici uocāt uniuerſales, ac pticulares uoces,reddere ſenſū cōtradictorii.ſi uero poſtponaꝛ ſenſum cōtrarii,uñ nō oīs idē eſt,qđ aliq̄s nō.ſed oīs nō,idē ē,qđ nullus,& ecōtrario nōnullus ſignificat aliquē. null⁹ nō ſignificat oēm,eodē mō.nō aliq̄s,nullus ē,aliq̄s nō ,ſimplicē ſuā habet ſignificationem.

AD FLACCVM.EPIG.CXXVII.

ITIGAT ET PODAGRA.Lepidus iocus ī Diodori auaritiā , q nihil patrono ſuo porrigebat.hic podagra uexabaꝛ.Mart.ꝑ iocū chiragrā hāc eē dicit,qđ nihil ꝑrono porrigat.qđ podagra,qđ chiragra ſit,&quæ horū uocabulorū ratio ſuperius dixim⁹

AD CALENVM.EPIG.CXXVIII.

ON PLENVM MODO.Lepidiſſimū Epigrāma ī Caleni auaritiā, hic cū pauper, munificus eēt,ac liberalis,oēs ei diuitias optabant.factus uero morte ꝓpinquoꝝ diues,auariſſim⁹ euaſit.q̄pp īprecaꝛ ei.Marti.Vt ex diuite ditiſſim⁹ fiat,quo creſcēte in ſūmū auaritia,tādē ob nimiā pſimoniā fame moriaꝛ.NON PLENVM.Non plene hoc ē nō pfecte ñ ītegre plenū.ꝓprie dicim⁹,qđ uacuo cōtrariū ē,hoc ē illđ,ī quo nihil ē uacuī ſed integrū atq̧ pfectū ē,& a græco đduciꝛ.nā græci πλήρη plenū dicūt.& πληρῶ ipleo,qđ ab ī ꝓpoſitiōe,& ipa uoce cōpōiꝛ,reqritq̧ ablatiuū ſine ꝓpoſitiōe.ut ipleui nauē frumēto,interdū ēt ablatiuū cū ꝓpoſitiōe de,ut ipleui nauē de oī genere frumēti,quo mō ēt refercio uſurpaꝛ.Cice.Quod ſi tātā uī rerū maxiarū arte ſua rhetorici āplecterēꝛ,q̄rebat cur de ꝓœmiis,& epilogis & đ hmōi nugis(ſic.n.appellat)referti eēnt eoꝝ libri,hic nequaq̄ licuiſſet ſine ꝓpoſitōe loq.nō enī libri illi referti ſunt ꝓœmiis, & epilogis, ſed ꝓceptis ꝓœmioꝝ,& epilogoꝝ. Itē ab eodem oppleo eiuſdē ſignificationis.expleo,qđ mō ꝓ ipleo capiꝛ.Varro.Mœroreq̧,& lachrymis domū expleuit.mō ꝓ ſatio.Virg.Improbus illuuiē raniſq̧ loq̄cibus explet.hoc tamen expleri & ſatiari differūt,quod expleri ſine faſtidio eſt, ſatiari uero cū faſtidio .eſt etiam quando expleo ꝓ minuo uſurpaꝛ.Nā ex ꝓpoſitio aliqn̄ priuatiua ē.Enni⁹ nauib⁹ explebāt ſeſe terriſq̧ replebāt Vir.Diſcedā.explebo numerū,reddarq̧ tenebris.Veteres explenūt ꝓ explēt ſcripſere.ſuppleo, qđ ē ideficiētis locū aliud pono,a quo ſupplemētū.Curti⁹.Miſſo illuc militū ſupplemēto ad ſe uocat.cōpleo.ipleo.pficio.Vir.Vterūq̧ armato milite cōplet.Itē a plen⁹ plene & plenum ad uerbia,& cōpatiua.ſuplatiuaq̧ eoꝝ,& qđ a qbuſdā uſurpaꝛ plēitudo.VICIES.ſupple ſeſtertiū CENTIES.Seſtertiū.SEPTIMAS KALENDAS.Septē mēſes, quoꝝ initia kalēdæ ſūt de q b⁹ ſupius dixim⁹.QVATTVOR MORTES. Quatuor hæreditates q̄s tuoꝝ morte cōſecut⁹ es.CENTIES.Seſtertiū.IN TANTAM ESVRITIONEM.In tantā pcitatē, atq̧ auaritiā.NIGRAE.Aeneæ,ī q̄ nō ſit admiſtū argētū.SALIBRA. Dimidia libra, aſſis minima ps ſextula erat.hoc ē ſexta ps unciæ.ſemūcia media ps.ut ſelibra media libra,hæc noīa iō mōetis īpoſita fuere,ut ſupius dixim⁹,qa populus Roman⁹ añ Pyrrhū regē deuictū nō ē uſus nūmo ſignato. ſed tm̄ pēſo ære PLVMBEA.Nō ex plūbo nunq̄.n.ex eo metallo factæ ſunt monetæ, ſed plūbea nigra.liuida ad ſimilitudinē plumbi, de quo ſupius dixim⁹.MILIES.Seſtertiū.HOC SI CONTIGERIT FAME PERIBIS.Si tm̄ creſcet auaritia a cētū, Seſtertiis ad mille,q̄tū creuit a uigiti ad cētū neceſſe erit te fame perire.

DE AFRA VETVLA.EPIG.CXXIX.

AMMAS ATQVE TATAS.Afrā đridet, qđ iā ætate cōfecta puerilib⁹ uerbis q̄ſi tū primū fari icipet,utereꝛ,matrē mām̄a.patrē tatā appellās,putāſq̧ ſe hoc mō puellā adhuc cēſeri poſſe.MAMMAS.ATQVE TATAS. Matres.& patres.ſic.n. pueri,dū primū īcipiūt fari,parētes appellāt.Cato.Cū cibū,ac potionem buas,ac papas docēt,& matrē mām̄a patrē Tatā.MAXIMA MAMMA . Abauia,nā patrū,& matrū appellatiōe,aui,ꝑaui,abaui.Itē auiæ,ꝑauiæ.abauiæ cōtineꝛ,itaq̧ magn⁹ pr̄ auus ē,maior pr̄.ꝑauus,maximus pr̄ abauus. Itē magna mr̄ auia,maior mr̄ ꝑauia,maxia mater abauia.ꝓprie āt mām̄a papillam ſignificat,q̄ & uber dr̄,uñ mām̄oſa,ſiue mammeata mulier dicitur, quæ magna habet ubera.Plau.Cuius amicā mām̄eatā uidimus.a mām̄a etiā fit mamilla diminutiuū,quæ primā

ſyllabā corripit. Iuue. illa loq̄ recta facie, ſtrictiſq; mamillis. & mamillare amiculi gen⁹, quo ubera mulieres tegere cōſueuerūt. Martia. de mamillari Taurino poteras pectus conſtringere tergo. Nā pellis mā̄mas nō capit iſta tuas. itē Mamilia nomē ꝓpriū mulieris. Mamilioꝝ familia a Mamilia Telageni filia, q̄ Thuſculi ꝓcreati ferunt̄ ē appellata Mamilia turris ītra Suburræ regionem a Mamilio nomen accepit.

DE DEMETRIO. EPIG. CXXX.

ILLA MANVS QVONDAM. Dulce epitaphium Demetrii, qui ſeruus ac notari⁹ fuit Martialis. & paulo añ mortem ab eo manumiſſus. MANVS FIDA STVDIORVM MEORVM. Quæ a me lucubrata fideliter cōſcribebat, & ſine mendis. FOELIX DOMINO. Propter quā dn̄s erat fœlix, uel fœlix, hoc ē utilis & cōmoda dn̄o NOTA CAESARIBVS. Qui epigrā̄mata mea manu illius ſcripta ſæpe legerunt. VIRIDES ANNOS. Adoleſcētiæ annos, tractū a plātis, & ſatis, quæ tū maxīe uirēt, cū nondū deſiuerūt. creſcere. hæc. n. ætas (ut Cato inqt) uiuiſſima ē. QVARTA TRIBVS LVSTRIS ADDITA MESSIS ERAT. Duodeuigeſimū ætatis annū agebat, qđ tēpus maxime floridum putatur. MESSIS. ann⁹. Poetæ. n. meſſē. ariſtā. ætatē. cōſulē freq̄ntiſſime ꝓ āno uſurpāt. qm̄ hæc ſemel ſingulis qbuſq; annis cōtingūt. Sic ſolē pro die. lunā pro mēſe accipiūt. qa ſol ſingulis diebus curſum ad motū cœli ꝑagit. Luna ſingulis mēſib⁹ ꝓpriū. Eſt aūt ꝓprie meſſis đcerptio fructuū, & aliqñ ipſa ſeges iā matura, nec ſolū de frugib⁹ dr̄, ſed ēt de uua. uñ & metere quoq; tā de ſegetib⁹, q̄ de uua dicim⁹. Vir. Poſtremo metito. i. uindemiato. A meto fit meſſor. & meſſio pro ipa meſſe. & cōpoſitū demeto, idē qđ meto. Metor uero qñ q̄rtæ cōiugationis ē, ſignificat mēſuro & a græco deducit̄, qđ eſt μετῶ. uñ & metrū apud eos mēſura uocat̄. & qm̄ mēſurant̄ uerſus. a nr̄is dn̄r metra. & metreta uas ē ad mēſurādū, qđ & ſextariū dr̄. Metiri ēt aliqñ ꝓ tranſmeare accipit̄. Vir. Inuicto bipedū curſu metit̄ equoꝝ. facitq; ī ſupīo meſſū. a quo mēſores appellant̄ agroꝝ definitores. & demēſū, æſtimatū, uel æq̄tū, ac mēſuratū dicim⁹. Cic. Quæ nō īſidiis, ſed apte, & palā elaborat, ut uerba uerbis q̄ſi demēſa, & paria rñdeāt. Terē. Quod ille unciatī uix de mēſo ſuo ſuū defraudās geniū cōparſit miſer. Hinc mēſuro uerbū deriuat̄ eiuſdē ſignificationis. & mēſura, & ſecūdū quoſdā medi⁹, q̄uis nos a græco poti⁹ dici mediū putamus, qđ græci μέσον dicūt. eſt autē ꝓprie mediū, qđ mēſuratū æq̄liter diſtat ab extremis. q̄uis medium uocamus qcqd īter duo extrema ē, ēt ſi nō æq̄liter diſtet. Vir. Iā mediū tenuere rates. itē mediū cōe Vt in mediū uenit, in mediū q̄rebāt. ī medio ſūt. e medio diſceſſerūt. item manifeſtū. idē. Medioq; ex hocte recepi. Aliquando intercedentem. incongruum. importunum. Idem. Ne quis ſcire dolos, mediuſue occurrere poſſit. Hinc media uocabula appellam⁹, q̄ in bonā, & in malā ꝑtē accipi pn̄t. Meſa a græcis dn̄r. ut tēpeſtas. ualitudo. facin⁹. dolus. gr̄a. īduſtria. ꝑiculū. uenenū. cōtagiū. & apud ueteres honor. nā ēt malus honor dicebat̄, & ſignificat iniuriā. A medius fit dimidi⁹ eiuſdē ſignificationis, quaſi per mediū diuiſus. & dimidio uerbum, per medium diuido. & medietas, ac dimidietas, hoc eſt media pars. & dimidiatum, quaſi diſmidiatū, hoc ē ī duas ꝑtes diuiſum. Nā dimidiatū dici recte niſi qđ diuiſū ē, nō pōt. itaq; a dimidio differt. nā dimidiū ē, nō qđ ip̄m dimidiatū, ſed qđ ex dimidiato ps altera ē. & ita cū ꝑtē dimidiā libri legiſſe uolum⁹ dicere, aut ꝑtē dimidiū fabulæ audiſſe, dimidiatū librū, aut dimidiatā fabulā dicem⁹. Totū. n. ip̄m, qđ dimidiatū atq; diuiſum ē, dimidiū dicim⁹. ita & dimidiatā horā, uel dimidiā ꝑtē horæ. Cōtra aūt dimidiā auri. dimidiū obſonii. & q ex mille denariis, q ei debebāt̄, qngētos recepit, dimidiū ſe recepiſſe dicet, nō dimidiatū. & ſi cui argēte⁹ ſcyphus cū alio cōis ī ꝑtes duas diuiſus ſit, dimidiatū dicem⁹, nō dimidiū ſcyphū. Argēti aūt, qđ ī ſcypho ineſt, dimidiū dicem⁹. & mediaſtimus balneoꝝ, ædiūq; miniſter, & curator. Luci. Villicū Ariſtocratē mediaſtimū, atq; bubulcū. Cato. ille imꝑator, tu illi, ac cæteris mediaſtim⁹. & medioxim⁹, medius ꝓxim⁹. a quo medioxime aduerbiū. & mediterrane⁹ a mari remotus, q̄ſi in media terra. & medeſcutic⁹ magr̄at⁹, q olim in Cāpania ſūm⁹ habebat̄ & mediocris, mediū tenēs. modeſtus. a quo mediocriter aduerbiū. modeſte. & mediocritas, mediū. modeſtia, moderatio. Cice. Eadē rō eſt hn̄da ueſtib⁹. Sic ī pleriſq; reb⁹ mediocritas optima ē. Lucil. Paulo hoc meli⁹ q̄ mediocre, hoc min⁹ multū q̄ qđ peſſimū. Terē. Etēn hæc oīa mediocriter. & medulla, qđ in oſſibus media ſit, a quo fit aduerbiū medullit⁹, qđ ſignificat ex ītimo, uel ītime. Plau. Oñdit ſe iā mihi medullit⁹ īfidelē nunq̄ dū uiuā fore. Var. Medullit⁹ aqloniā it⁹ ſeruat frigedinem. & emedullo uerbū, qđ ꝓprie eſt medullā extraho. Ply. de limonio. Itē graueolētiā alarum emēdat radicis emedullatæ uncia in uini falerni eminis trib⁹ decocta. aliqñ tñ ꝑ trāſlationē capit̄ pro declaro Plau. Narra iā rē nobis oēm, atq; emedulla. & medeor, qa mediis qbuſdā, hoc ē tēperatis reb⁹ hoc fieri oportet. a quo medicor. medicus. medicina. medicamētū. medicamē. medela notæ ſignificatiōis. itē medicabilis, cui adhiberi medicina pōt. Oui. Hei mihi q nullis amor ē medicabilis herbis. & remediū medicamētū. cura. medicīa. & ꝓtomedicus, q prīceps ē medicoꝝ, & græca uoce, ſed apđ nr̄os quoq; uſitata archiatrus dr̄. medicamētū tñ aliqñ ꝓ ueneno accipit̄, ſicut uenenū ꝓ medicamēto, qm̄ græci utrūq; pharmacō uocāt, a quo pharmacopolæ, q medi

cinas

cinas cõficiũt, ac uẽdũt. Caius iuriſcõſultus, ꝙ uenenũ dicit, adiicere debet bonũ uel malũ. Nã & medicamẽta uenena ſunt. qa eo noĩe oẽ cõtinet, qđ adhibitũ. naturã ei⁹ cui adhibitũ eſt mutat, cũ id qđ nos uenenũ appellam⁹, græci pharmacũ dicũt. & apud illos quoq; tã medicamenta, ꝙ q̃ nocẽt, hoc noĩe cõtinent. & meditor ſecũdũ quoſdã q̃ſi medio aĩo uerſo. meditari. n. ꝓprie ẽ cogitare. Plau. Prius ipſe mecũ uolo hic meditari. Terẽ. Venit meditabũdus alicũde. aliqñ tñ meditari ꝓ exercere accipit. Virgi. Nec iã furtiuũ Diodo meditat amorẽ. Idẽ ſiluestrem tenui muſam meditaris auena. uñ meditatio fit, q̃ mõ cogitationẽ, mõ exercitationẽ ſignificat nos meditor a græco poti⁹ deductũ exiſtimam⁹. L. littera i. d. cõuerſa. eteni græci μελετῶ meditor dicũt, & μελέτην meditationẽ exercitationẽ. declamationẽ. a meditor ẽt meditabũdus, deducit, hoc ẽ cogitabũdus, & meditabũde aduerbiũ cogitabũde, & meditullũ locus meditatiõis, & exercitii, & meditatiuũ cogitatiuũ, a quo meditatiua uerba a grãmaticis appellant, qđ ſenſum quẽdã meditãdi uident hẽre. medica herba nõ a medẽdo, ſed a medis nomẽ hẽt, qđ a medis ĩ græciã trãſlata fuit, quo tpe eã ꝓuinciã ĩuaſerũt. plena hac ẽ Venetiæ regio triũ folioꝝ & ſp uirẽs, cuius natura ẽ, ut ubi ſemel ſerat pluribꝰ poſtea ãnis ſpõte ꝓueniat. Vir. Cũ te quoq; medica putres. accipiũt ſulci. medi ãt a media ꝓuincia, appellati ſunt, q̃ ĩ aſia ẽ contermina aſſiriæ. perſiæ, & mari hyrcano, a medo mẽdææ filio ita noĩata. Itẽ a metior meta deducit qđ proprie terminũ ſignificat, quo agroꝝ mẽſores utebant. hic ꝓueniſſe ad metã dicim⁹, q iter aut, aliqd aliud opus pfecerũt. accipit tñ meta ẽt ꝓ ĩferiore pte molis, ut ſupius dixim⁹. ſicut Catillus ꝓ ſuperior. & pyramidẽ quoq; ſignificat, qđ agroꝝ terminos pyramidali forma effigiari mos fuerit. a meta fit uerbũ metor priæ cõiugatiõis. eſt ãt ꝓprie metari metas ĩ agris terminãdi grã diſponere, hĩc uſus inualuit, ut ſimpliciter, ꝓ diſponere, ac parare uſurpet. Virg. ſi pĩguis agros metaber cãpi, dẽſa ſere. Cecilius. Oẽs ſimul ad terrã cũ claſſe accedũt, nauib⁹, atq; ſcaphis egrediunt locoꝝ diſpoſitores. & cõmetabulũ uirga ſiue baculus quo agros metiunt. abuſiue tñ cõmetabula dñr ẽt uirgæ quas hoĩes portare ſoliti ſũt ad ſacrificia pgẽtes, ut a ſe hoĩes amoueãt meta uero cũ ĩ fine acuit, græca ꝑpoſitio ẽ, q aliqñ cũ. aliqñ trãs ſignificat, a qua Metapõtũ q̃ſi trãſpõtũ dictũ Italiæ oppidũ ĩ ſinu Tarẽtino. Et Metaplaſmus, qđ dici ad uerbũ tranſformatio põt. ẽ ãt trãſlatio q̃dã recti, ſolitiq; ſermõis ĩ alterã ſpẽm uel metri, uel ornatus uel neceſſitatis grã & metatheſis hoc ẽ trãſpoſitõ & Metamorphoſis trãſfiguratio, & Metalepſis figura, quã mõ trãſumptiuã, mõ trãſpoſitiuã. mõ trãſlatiuã uocamus. Virg. Poſt aliquot mea regna uidẽs mirabor ariſtas, hoc ẽ ſegetes. Et metaphora ꝙ a Cice. trãſlatio dr, fitq; cũ nomẽ, aut uerbũ ex proprio loco ĩ eũ trãſfert, ĩ quo aut ꝓpriũ deeſt, aut trãſlatũ ꝓprio meli⁹ ẽ, ut claſſiq; ĩmittit hẽnas. & ferrũq; armare ueneno, & ĩ hoc ultĩo Metaphora hoc ẽ trãſlatio duplex ẽ. Nã & uenenũ armare, & ferrũ armar trãſlatio ẽ. TRIBVS LVSTRIS. Tribus qnquẽniis. CAVIMVS. Vitauimus. cauere. n. uitare ẽ, & aliqñ cũ negatiõe, & aliqñ ſine negatiõe põit eadẽ manẽte ſignificatiõe. ut caue cuiq̃ hoc dicas. & caue ne cuiq̃ hoc dicas. interdũ ẽt cauere ponit ꝓ eo, qđ ẽ aĩaduertere & diligẽter attẽdere. Plau. caue nemo id ĩtelligat. Hic cautus dr prudẽs, & q ſibi ſcit cauere. ſæpe tñ, & ꝓ eo cui cauet accipit. & p ſyncopẽ dr catus, a quo catones uocitati. Itẽ cautio, & cautela. Veteres tñ cauitionẽ dicebãt, quã nũc dicim⁹ cautionẽ, & cã, de q̃ cũ eius deriuatis ſuperius dixim⁹. & caute aduerbiũ, hoc ẽ prudẽter. calide. & cõparatiua ac ſuplatiua eoꝝ cautior cautiſſimus. cautius cautiſſime. & cauillor uerbũ, de quo ſupius locuti ſum⁹ qđ id ſine aſtu, ac calliditate fieri nõ poſſit, a quo cauillator. cauillatrix. cauillatio. & præcaueo cõpoſitũ. qđ ẽ ante caueo. FAMVLVS. Seruus, de quo paulo ſuperius dixim⁹. SCELERATA LVES. Grauis & peſtilens morbus. IMPLICITVM. Infectũ morbo. IVS DOMINI. Imperiũ, quod in eũ habebã. REMISIMVS. Cõdonauim⁹. PATRONVM. Hoc ut ſupius diximus ẽ relatiuũ liberti.

AD LICORIVM. EPIG. CXXXI.

q

VI PINXIT VENEREM. facetũ diſtichõ de tabella lycorii, ĩ ꝙ uen⁹ picta erat deformi facie. BLANDITVS EST MINERVAE. Quoniã. ſ. hãc pinxit deformẽ. Nã minerua alias ægre tulerat Venerẽ iudicio paridis ſibi ĩ pulcritudine fuiſſe ꝑlatã, nota eſt fabula. orta oli ĩter iunonẽ. mineruã. & Venerẽ de pomo aureo, qđ inter illas diſcordia iactauerat. cõtẽtione. qm̃ ĩ eo ſcriptũ erat. pulchriori det. iudiciũ a ioue paridi delegatũ fuiſſe. cui cũ pallas ſi ꝓ ſe iudicaret, rerũ oĩm ſciẽtiã, Iuno ĩgẽtes diuitias ac regna. Ven⁹ uero pulcherrimã mulierẽ ꝓmiſit. paridẽ tãdẽ ſñiam ꝓ Venere tuliſſe, qđ duæ reliquæ deæ graui & iniquo aĩo tulerũt. Vir. Manet alta mẽte repoſtũ iudicium Paridis ſpretæq; iniuria formæ.

AD SCAEVOLA M. EPIG. CXXXII.

ſ

I DEDERINT SVPERI. Scæuolæ auaritiã carpit, ꝙ cũ pauptate uexaret, iactar uulgo ſolebat ſe ſiqñ diues foret, ſplendididiſſime lautiſſimeq; uicturũ. poſtea uero diues factus oĩum auariſſimus fuit. NONDVM IVSTVS EQVES. Quia nõdũ poterat eſſe uerus eques ſtatutũ qppe erat ne q̃s ꝓ eqte hẽretur, cui⁹ cẽſus nõ aſcenderet ad quadraginta ſextertia. DECIES CENTVM MILIA Seſtertiũ. ſ. Veteres, ut ſupius diximus, non nume-

rabant ultra centũ milia. Itaq; hic numerus & hodie multiplicatᷣ. dicimus.n. bis centena milia, decies cẽtena milia, ac ẽt sæpi⁹. a cẽtũ fit ducẽti. trẽcẽti. quadrĩgẽti. qngẽti. sexcẽti. septĩgẽti. octingenti. noningenti. Itẽ cẽties. ducenties. tricenties. quadringenties. quingẽties. sexcẽties. septingenties. octingenties. nonigenties. Itẽ centesimus. ducẽtesimus. trecentesimus. quadringentesimus. quingentesimus. sexcentesimus. septingentesimus. octingentesimus. noningẽtesimus. Itẽ centenus. ducentenus. trecẽtenus. quadringentenus. quingentenus. sexcentenus. septingentenus. octingentenus. nonigẽtenus. Itẽ cẽtuplus. ducẽtuplus. tricẽtuplus. quadrĩgentuplus. quingentuplus. sexcẽtuplus. septĩgentuplus. octingentuplus. nonĩgentuplus. præterea centimanus q centũ manus hẽt. centipes, q centũ pedes. cẽtipeda uermis, q̃ & scolopẽdra, & multipeda dr̃, & cẽturio de quo superius locuti sumus, q & centurionus dictus ẽ, sicut decurio decurion⁹, & ab eo succẽturio uerbũ, a quo succẽturiatus, & succẽturia. & cẽturia, quæ sub uno cẽturiõe erat, q̃rũ cẽtenarius iustus erat numerus. Item cẽturia ĩ agris ducenta iugera, qa Romulus cẽtenis ciuib⁹ ducẽta iugera tribuit. & cẽturiat⁹ ager ĩ ducenta iugera definitus, & centuriata comitia qa po. ro. p cẽtenas turmas diuisus erat, & cẽtũ uiri magistratus, q̃ ad iudicãdũ p̃erãt, a qbus cẽtũuiralia iudicia appellata. Nã cũ eẽnt Romæ. xxxv. tribus, q̃ & curiæ uocitatæ sunt, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicãdũ, & licet qñq; amplius q̃ cẽtum fuerũt, tñ quo facili⁹ noiarẽtᷣ, cẽtũuiri sunt noiati & cẽtenariæ cœnæ ĩ qbus lege licinia nõ plus cẽtussibus, hoc ẽ cẽtũ assibus ĩpẽdebatᷣ, q erãt nũmi breues ex ære, & cẽtones a uillorᷓ multitudine, qm̃ finitus numerus ꝓ infinito ponitᷣ. sunt. n. stragula grossiora uillis passim pendentibus qb⁹ & lecti uilissimarũ psonarũ sternuntᷣ, & tabernacula oisq; castrẽsis supellex pluuioso tpe uelantᷣ. Macro. Tremellius uero scropha cognominat⁹ ẽ euẽtu tali. erat. n. cum oi familia, ac liberis ĩ uilla. serui eius cũ de uicino scropha erraret, subreptã conficiũt. uicinus aduocatis custodibus, oia circũuenit ne q̃ efferri possit. isq; ad dñm appellat restitui sibi pecudẽ. Tremellius, qui ex uillico rẽ cõperisset scrophæ cadauer sub cẽtonib⁹ collocat, sup quos uxor cubabat quæstionẽ uicino pmittit. cũ uẽtũ ẽ ad cubiculũ uerba iuratiõis cõcipit nullã eẽ ĩ sua uilla scropham nisi istã inqt, q̃ in cẽtonibus iacet lectũ mõstrat, & facetissima iuratio, Tremellio scrophæ cognomẽtũ dedit. Itẽ cẽtões a grãmaticis nostræ ætatis dñr, q ex operib⁹ Homeri, apud græcos, apđ nostros Virgilii carmina hĩc ĩde delecta sumpsere, & nouũ aliqđ opus cõposuerũt, & cẽtũcapita herba, de q̃ superius dixim⁹. LARGE. Profuse liberaliter. largiri. n. ẽ ꝓfuse donare, a quo largitio expẽsa, q̃ fit ad aucupandũ fauorẽ in petitione magistratuũ, & largitas ꝓfusio. Turpili⁹. O dic mihi an oblita es ei⁹ crebras mãsiões ad amicã, & sumpti largitatẽ, & large aduerbiũ, a quo fit diminutiuũ largiuscule. Itẽ largior largissim⁹. largius. largissime. CALCEVS. Indumentũ pedis, qđ fit ex pellib⁹ aialiũ. a calce ãt calceus deducitᷣ. calx postrema ps pedis ẽ, q & pes imus appellatᷣ. Vir. Ecce uolat, calcẽq; terit iã calce Diores, uñ ẽt ꝓ extremo, & fine sepænumero usurpatᷣ. ut cũ dicim⁹ a uertice ad calcẽ, hoc est a pricipio ad finẽ qđ perinde ẽ, ac si diceretᷣ a capite ad pedes. ab hoc fit calcane⁹ posterior pars imi pedis globosa, & calcio, a quo calciamentũ, & calciamẽ. & calciatus quartæ declinationis ꝓ calciamento. Ply. Itaq; lõgo itinere sine calciatu atterũtᷣ pedes, & calcar equorᷓ ac iumẽtorᷓ stimulus, qđ ad calcẽ alligetᷣ. & calcitro uerbũ, qđ ẽ pede pcutio, a quo recalcitro, & calcitratus. & calcitratio. & calcitro calcitronis, q calcibus infestat. Gelli. Equus mordax, & calcitro. Plau. Clamat ꝓcul si quẽ uidet ire a se calcitronem. & calco uerbũ, qđ ꝓprie ẽ pede cõprimo. ponitᷣ tñ ꝓ cõprimo simpliciter, a quo calculus, breuis, ac politus lapillus terræ admixtus ita dictus qđ ob paruitatẽ sine molestia calcetᷣ. Ouid. Per quas numerabilis alte calculus ois erat. Vnde, & ꝓ scrupo ponitᷣ. Martia. Calculus hic gemio discolor hoste perit, & ꝓ minima pte põderis, quæ cõtinet duo grana. ab hoc fit calculator, hoc ẽ cõputator, a quo calculatrix, & cõputatrix, & calculatio cõputatio, qđ calculos manu tenẽtes numeros cõponam⁹. Itẽ a calco. inculco, qđ ẽ ĩfarcio, ĩspisso, a quo ĩculcator. ĩculcatrix. ĩculcatio & cõculcor calce, a quo cõculcatio. & culcitra, qđ tomentũ, siue pluma siue aliud qđ simile in ea calcetᷣ. culcitula uero fasciculus qdã ligneus ĩ sacris dicebatᷣ, & calx fœminini generis qua ueluti glutino unguntur cemẽta, qđ in ædificiis calcetᷣ, a quo calcata ædificia dicuntᷣ calce polita & fornax calcaria, in q̃ calx decoqtur. SARCTA. Resarcta redintegrata. CVTE. Pelle, ex qua fiunt calcei. EXPLICAT ET COENAS VNICA MENSA DVAS. Quia pars eorᷓ q̃ apposita sunt seruantᷣ in alterã cœnã. mẽsa a mãdendo dicta ẽ, siue qđ mãditᷣ, nã mõ discũ significat Vir. Postq̃ exẽpta fames epulis mẽsæq; remotæ, mõ ipsa cibaria. Vnde secũdæ mensæ dicuntᷣ cibi, q secũdo loco apponuntᷣ. idẽ, nõ ego te diis, & mẽsis accepta secũdis transierim Rhodia. Aliqñ ẽt capitᷣ ꝓ quadra, siue orbe, de qbus superius diximus. Idẽ. Heus ẽt mẽsas cõsumimus ĩquit iulus. Itẽ mẽsa p trãslationẽ ẽt ꝓ aliis discis accipitᷣ, nã & nũmulariorᷓ disci mẽsæ uocãtᷣ, a quo nũmularii appellantᷣ mẽsarii. dr̃ ẽt abacus uocabulo a græcis sumpto, apud quos ἄβαξ nũcupatᷣ. FEX CRASSA VEIENTANI RVBELLI. Veii urbs fuit ĩsignis, maxĩe bellorᷓ frequẽtia cũ Romanis, quã tãdẽ cœpit Camillus, & ad quam trãsferre se aliqñ romani cogitauẽ

runt

runt uñ Nerone domũ illá amplissimá Romæ ædificãte æditi in eius cõtumeliá fuerũt. illi uersus. Roma domus fiet, ueios migrate qrites. si nõ & ueios occupat ista domus. a ueis ueientes, & ueientanus deducunť. hinc ueientana uina appellata, q̃ pessima erãt, & dilutũ ruborem, ac fecis plurimũ habebãt. Persius ueientanũq; rubellũ exhalet uapida læsum pice sessilis obba. Hora. Qui ueientanũ festis potare dieb⁹. ASSE. Vili moneta ex ære. siqdé decé, & aliqñ sexdeci assibus denari⁹ pmutabať. VENVS. Coitus meretricis. INFICIATOR. Qui debitũ negas, de quo supius dixim⁹. IN IVS. In foꝝ, ubi ius dr̃. VIVE. Indulge uitæ, hoc ẽ. n. uiuerẽ apud Martialé. sic alibi. fráge toros, pete uina, rosas cape. tingere Nardo. ipse iubet mortis te meminisse de⁹ Virg. Pone merũ, & talos. pereat q crastina curat, mors aũt ueniens, uiuite ait, uenio. DECIES. centum millia scilicet, quia non obseruas, quod diis promisisti.

DE VENATIONE LEONVM ET LEPORVM. EPIG. CXXXIII.

p ICTO QVOD IVGA DELICATA COLLO. Rursus Leporum, ac Leonũ lusus admirať anteponés hoc spectaculũ cæteris uenatib⁹, & clemẽtiæ, ac mãsuetudini Cæsaris hoc tribués, quá feræ quoq; conenť imitari. INDVLGENT. Cõcedũt. p̃stãt, exhibẽt, de quo superius diximus. CALYDON. Vrbs Aetoliæ, de q̃ supra dictũ ẽ. Vbi Meleagèr aprũ iterfecit. ESSEDA. Vehicula. Essedũ uehiculi gen⁹ est quo galli utebanť apud belgas galliæ ciuitaté reptũ, quéadmodum ẽt petoritũ, qđ gallicũ uocabulũ ẽ, ut Varro scribit, q̃uis sint, q ex græco uocabulo, ac latino cõpositũ uelit, dictũq; a uoluẽdis rotis, ut Gellius testať. NIGRA BELLVA. Elephantus. MOLLES CHOREAS Lasciuas saltatões. dixim⁹ superius q̃ docile aíal sit Elephantus, & ut sub germanici principatu munere gladiatorio, quosdá incõditos motus æderẽ uisus sit saltãtiũ mõ. TIMOR VELOX LEPORVM. Timor uelociũ leporũ, LAXOS RICTVS. Patentia ora. PERVIOS. Per quos possunt tuto ire. & redire. TIMIDOS. Timẽtes ne noceant, hoc ẽ ipsi timidi. SED NORVNT CVI SERVIANT LEONES. Ingens laus Domitiani. Leones inquit non arte assequuntur hoc, nt tam benigni sint & clementes, sed faciunt hoc, quia intelligunt principi placere.

AD OVIDIVM. EPIGRAMMA. CXXXIIII

i NNOMENTANIS. Laudat uina Nomentani agri, in quo uilla erat Ouidii familiaris sui. sensus est, Nomẽtanũ uinũ uetuste fit p̃stans, ita ut qđ uis uinũ appellari possit ut puta Chiũ, aut falernũ, aut aliud hmõi. nomẽtũ oppidũ fuit sabinorũ, cuius ager quõdá nimis sterilis fuit, postea cura colonorũ factus est fertilitate celeberrim⁹, ubi p̃sertim cãpos habuit Seneca excelentis uir igenii, cuius in prædiis singula iugera culeos uini octonos reddidisse plerũq; cõpertũ est. hic Palæmõ grãmaticus. &. Q. Ouid. & Martia. uillas habuere. TESTA ANVS. Doliũ inueteratũ. ná ĩ mitiorib⁹ plagis doliis figulinis utebantur, ĩ qbus uina condebant ĩfodiebantq; terræ tota aut ad portioné situs circa alpes uero ligneis uasis utebanť, circulisq; cingebant. VOCATVR QVICQVID VOLVIT. Assumit quodcũq; placet nomẽ. ratio ãt cur nomentana uina uetustate meliora fierẽt, hæc erat, q̀ crassitudo fecis ea optime tuebať. Columella. nomentanæ uineæ nobilitate sequunť amineas, fœcũditate uero ẽt p̃ueniũt. qppe cũ se frequenter ĩpleant, & qđ ædiderũt optíe tueanť. feracior ẽ minor, nec ita rubet, ut maior, a quo colore rubellæ nũcupanť eædẽq; fecineæ, qđ plus q̃ cæteræ fecis afferãt. Mar. Nomẽtana meũ tibi dat uĩdemia bacchũ si te q̃nt⁹ amat cõmodiora bibas. qm̃. s. Quĩtus uetustiora hẽt, uñ alibi ad Quintũ scribẽs inqt. qđ sub regè Numa condita uina bibis.

AD RVFFVM. EPIG. CXXXV.

NTERPONIS AQVAM. Ruffum rursus deridet, q̃ cũ sciret Næuiá amicá neq̃q̃ ad se uẽturá tam sobrie tñ potabat q̃si eá expectaret. SVBINDE. Frequenter. SI COGERIS. Sensus ẽ. semp fere potas aquá, & si cogeris a sodale uinũ sumere, raro potas pauxillũ falerni lymphati. si dubitatiua cõiunctio est. Vir. Si me fata meis paterẽtur ducere uitá auspiciis, aliqñ ꝓ cõfirmatiua accipiť. Idẽ uestro si munere tellus Chaoniá pingui glãdẽ mutauit arista. aliqñ utimur si in reb⁹ certis uerũtamen q̃si dubitatiua, cũ. s. p̃stitim⁹ aliqd qđ, nolum⁹ exprobrare. Terẽ. Si te in germani fratris dilexi loco. a si deduciť sic aduerbium affirmãtis, & o si qđ significat utinam, & sin qđ ex si & ne cõponiť abiecta ẽ & significat si uero. nũq̃. n. ĩ prima parte collocať, sed in secũda, ubi fere duoꝝ ẽ oppositio. Terẽ. Si illũ reliquo eius uitæ timeo. sin opitulor, huius minas, hẽt. n. quãdá uim negatiõis pinde ac si diceretť. si ãt nõ relinquo sed opitulor. aliqñ sin solũ repetiť, sed qđ secũdi loci uim obtinet. Salu. Imperat ut p̃tio, sicuti multa cõfecerat ĩsidiatores maxíe paret, ac maxíe occulte. sin id parũ ꝓcedat quo uis mõ numidá ĩterficiat. i. si põt, occulte si nõ põt, utcũq;, & siqdẽ qđ ex si & qdẽ cõponiť, tamẽ primá syllabá breuẽ hẽt, cũ si ꝓducta sit significat ná. Quinti. Atq; natura ipsa uideť ad tolerãdos facilius labores musicá nobis dedisse siqdẽ remigẽ cãtus hortať. aliqñ tñ siqdẽ ꝓ si dubitatiua cõiunctione inueniť. qđ ĩternoscere facile ẽ. Cice. deinde ꝓfectus ẽ id tpis. cũ iá Clodius siqdẽ eo die Romá uenturus erat, redire potuisset. Ouidi. Quæ mihi uẽtura ẽ, siqdẽ uentura se-

ctus.Itē.& si & tametsi q̄ ꝑ q̄uis accipiunt͏̄,quēadmodū supius diximus,& sine p̄positiōe,quæ si
gnificat absq;, & siqs.siq̄ siqd,de qb⁹differuim⁹.DILVTI.Lymphati.NEQ VITIAS.Lusus . la-
sciuias.SOBRIAS.hoīs sobrii,tēperato enim potu uen⁹ iuuat͏̄ nimio elāguescit. CERTAE.
Exploratæ.SVSPIRAS.Spiritū a pectore imo trahis,hoc ē.n.suspirare,qđ ē solicitudīs,ac do
loris argumētū.ab hoc suspiriū deducit͏̄,qđ mō ipsā quā dixim⁹,ab imo pectore appellāt͏̄ suspi
rationē significat,mō spirādi difficultatē,de q̄ supi⁹dixim⁹,uñ q eā difficultatē patiūt͏̄ spuriosi.
suspiro āt a spiro cōpositū ē,qđ significat exhalo.Vir.Ambrosiæq; come diuinū uertice odorē
spirauē,ab hoc fit spirabile,qđ uitale significat & spiraculū spiramētū p qđ exit spūs.& spūs.nā
spūs halit⁹halitus aīa ꝑ eodē usurpant͏̄.Ply.Aīæ leonis uirus graue,ursi pestilēs,hoīs tm̄ aīa in
fici uoluit plurib⁹ modis,& ciboꝝ ac dētiū uitiis,sed maxīe senio,ut ne id ipsum qdem quo ui-
uit͏̄ in uita iuuaret,parthorū populis hoc p̄cipue accidit & a iuuēta pp īdiscretos cibos,nāq; &
uino fœtēt ora nimio.sed sibi ꝓceres medent͏̄ grano assirii mali cuius ē suauitas p̄cipua inescu
lentia addito. spiritus ēt ꝑ aura,& uēto ponit͏̄,quēadmodū aīa a spiritu fit spiritalis,uñ spirita-
les auras dicim⁹ hoc ē uitales.Itē a spiro cōposita fiūt aspiro,qđ significat faueo,tractū a nauigā
tibus,qbus spirātes auræ fauēt.Vir.Aspirāt auræ ī noctē.Idē.aspirat prīo fortuna labori,quod
si post se accusatiuū hēat cū p̄positiōe ad significat mō incūbo,& q̄si toto spū ītentus sum,ut sci
pio aspirat ad cōsulatū,mō accedo puenio.Cic.Nūq̄ aspirāt ad curiā,expiro,spūm reddo . mo
rior.Lucre.Expirās aīam pulmonib⁹ æger agebat.ab hoc expiratio.inspiro diuino quodā spū
in mentē iniicio.Vñ inspiratio respiro reciprocū spiritū capio.a quo respiratio.cōspiro.coniu
ro,a quo cōspirator.cōspiratrix.cōspiratio,de quo superius locuti sumus.GEMIS.Ploras.Ge-
mere ꝓprie pectoris,cū p̄angustia ī sonū ꝓrūpit.iō & iumēta sub nimio pōdere gemere dicūt͏̄.
Itē ēt iaīata,cū nimis onusta sunt Vir.Gemuit sub pōdere cība sutilis.ponit͏̄ tñ gemere ꝑ flere.
Itē ꝑ canere de iis dūtaxat auibus,q̄ flebilē quēdā habēt cātū,ut ē turtur & colūba.Virgi.Nec
gemere aerea cessabit turtur ab ulmo.a gemo fit ingemo cōpositū eiusdē significationis.&ge
mitus ploratus seu uox illa,quā diximus pectoris,& gemebūdus plorās,& gēma,qđ emittere
primū planta incipit.Ouid.Et noua de nitido cortice gēma tumet , qđ similis sit lachrymæ . a
quo gēmo uerbū,qđ ē gēmā emitto.Columella.Cū primū gēmare uites incipiūt.a quo gem
masco.Ply.Atq; ut gēmascere incipiēs liget͏̄ calamus & ab huius gēmæ similitudine gēma ēt
lapillus uocat͏̄,cuius diminutiuū ē gēmula.a quo gēmatus splendēs,seu gēmis ornat⁹Papini
us.hic ubi sydero moles gēmata colosso.Itē a gemo gemursa tuberculū sub minimo digito
pedis,qđ gemere faciat eū,q id gerit.TRIENTES.Triēs mō nummi gen⁹ē,mō mēsura q̄tuor
uncias capiēs.MERO.Vino puro.nō diluto.PARCIS TIBI.Parcis uitæ tuæ cōsulet͏̄.DOR-
MIENDVM EST.Larga potatō nō īpedit sōnū,sed iuuat.AD LVCIVM.EPIG.CXXXVI.

SAEPE MIHI DICIS.Respōdet Lucio sodali suo,q sæpe eū hortat⁹ fuerat, ut scribe
ret aliqd mēoria dignū . & taciturnitatis suæ cām afferret,qđ nullū sit uirtuti,ac do-
ctrīæ p̄miū,ī quo tēpoꝝ suoꝝ īfœlicitatem notat.CARISSIME IVLI.Verba sunt
Lucii carassime Martialis.DA NOBIS OCIA.Respōsio ē Martialis.OCIA.Quie
tē ac uacationē a curis,atq; negociis MECENAS.Hic ex ethruscoꝝ regibus ort⁹,magnæ apđ
Augustū auctoritatis fuit,mire fauit ingeniis p̄sertimq; Horatio & Vir.quoꝝ alterū,qui bruti
ptes secutus & ab octauio captus fuerat nō mō seruauit,sed cæsari carissimum reddidit , alteri
agros ī Mātuano a militib⁹ direptos restitui fecit,& octauii grām,ac beniuolētiā cōciliauit,sic
utriq; datū ē ociū ad scribendū.FLACCO. Horatius Flaccus poeta lyricus fuit libertino p̄re
natus.patria uenusinus dubiū apulus ne an Lucanus ut ipse fatet͏̄.Nā uenusinus arat finem sub
utriq; colonus . puer admodū cū parente migrauit,& difficultatē inopiæ p̄rnæ uicit īgenio
Athenas iuuenis petiit & bello ciuili bruti ptes secutus ē.& tribunat⁹ honorē adeptus,sed bru
to deuicto ad Cæsarē cōuersus fauēte Mecenate ī ei⁹ amicitiā recept⁹ē. VIRGILIO.P.Virgili⁹
maro poeta Mātuanus.oīum & græcoꝝ & latinoꝝ poetarū Homero ꝓximus fuit ēt Domitii
afri auctoritate,q̄ cū īterrogat⁹ fuisset,quē Homero ꝓximū eē existimaret . secundus inq̄t est,
Vir.Propior tñ prīo q̄ tertio . Mātua urbs galliæ ē cisalpinæ ab Ocno mātus filio cōdita.man
to Tiresiæ uatis Thebani filia fuit.q Peneto patre genit⁹ ē,& mutat⁹ quōdā ut poetæ tradūt in
fœminā. post septē ānos ī uirilē formā rediit. Māto post thebanoꝝ seruitutē prīo sub creōte,
postea sub theseo,defuncto iā patre ad diuersa loca fert͏̄ fugisse,& prīo ī asiā uēisse, ī cui⁹ littore
clarii apollīs fanū ædificauit deīde ī italiā ubi oppidū sociis suis græcis cōdidit. cūq; īterea ex
Tyberino thuscoꝝ rege Ocnus ei filius natus eēt, q deīde bianor cognominat⁹ fuit,& ad ipsū
oppidū thuscoꝝ quoq;,& Venetoꝝ multitudo cōfluxisset circūdedit Ocnus oppidū muris&
ī aliā formā redactū a matris noīe mātuā appellauit.Vir. Ille ēt patriis agmē ciet Ocn⁹ ab oris
fatidicæ Mātus,& thusci filius amnis.q̄ muros matrisq; dedit tibi mātua nomē.CONDERE
cōponere.CVRAS.Operā.FLAMMIS.Morte,siq̄dē mortuoꝝ cadauera urebant͏̄ , ut superi⁹
diximus.LASSAT.Fatigat lassum reddit.IVVAT.Delectat pp fructum qui sequitur.

AD GALLVM.

AD GALLVM.EPIG.CXXXVII.

ST TIBI SIT Q VE PRECOR.Lepidū epigrāma ad gallū,in quo eodē fere argu-
e mento utit̃ quo superius usus fuit ad ꝓculū,mittere.s.se librū ut eū salutet,qm̃ ipe sa-
lutādi officiū obire nō possit.MEA COENACVLA.Mea domꝰ pars pro toto.VI
PSANAS LAVRVS.Lauros Vipsanæ porticus,q̃ a uipsano cōsule ædificata ē,fon
tei collega.erat āt hæc porticus a galli domo remotissima.laurus nō mō secūdæ sed ēt quartæ
declinatiōis inuenit̃.Ply.Ex ea lauru,q̃ missa e cælo minima ē altitudinē.FACTVS IN HAC
EGO SVM IAM REGIONE SENEX.Idcirco idecēs eēt me domū mutare,quo tibi fierē
ꝓpinqor.MIGRANDVM.Mutandū domiciliū.EST TANTI.Tantū apud me ualet officiū
salutādi,ut mihi ueniendū esset ēt si lōgiꝰ abessem.VNVM TOGATVM.me.s.MVLTVM
EST HVNC VNVM SI MIHI GALLE NEGO.Multū ē si me mihiipsi aufero,& salutandi
gr̃a desero scribēdi ꝓuinciā.DECIMA HORA.Post cœnā.s.pr̃ia.n.& secūda hora salutabāt
ueteres Romani.tertia i causis ac iudiciis uersabāt̃.q̃rta & q̃nta icūbebāt familiaribꝰ negotiis
sexta & septīa parti meridiebant̃,partim ocio indulgebant.octaua exercebantur palæstris.ac
lauabāt̃.nona cœnabāt.

DE ISSA CATELLA ET PVBLIO PICTORE.EPI.CXXXVIII.

SSA EST PASSERE.iocat̃ de issa catella i laudē publlii pictoris,q eā in delitiis ha-
i bebat,& i tabella,quo eā imortalē redderet,ita exp̃sserat,ut uera uideret̃,de hoc etiā
alibi.publiꝰ exiguæ sufflagerat amore catellæ.ISSA.Nomē ē ꝓpriū catellæ de qua
scribit.fidelissimū oium aialiū hoi canis ē,& pugnasse aduersus latrones ꝓ dn̄o aliq̃n
legit̃ Garamātū regē canes ducēti ab exilio reduxere p̃liantes cōtra resistentes.colophonii.&
castabalēses cohortes canū habuere,q̃ priæ i acie dimicabāt.canes defendere cibros cæsis do-
minis eoꝝ plaustris iposítis.canis iasone lycio iterfecto capere cibū noluit,inediaq; cōsumptꝰ Nota canis fi
est.uolcatiū Romæ nobilē,q ceseliū ius ciuile docuit asturcōe e suburbano redeūtem,cū adue litatem p[ro] do[...]
speraūisset,canis a crassatore defendit.Itē Celiū senatorē ægrū placentiæ ab armatis oppressū
nec prius ille uulneratus ē,q̃ cane iterempto.Itē Romæ cū aiaduerteret̃ ex cā Neronis germa-
nici filii i.T.Sabinū,& seruitia eiꝰ uniꝰ ex iis canis,nec a carcere abigi potuit,nec a corpe reces-
sit abiecto i gradibꝰ gemitoriis mœstos ædēs ululatꝰ magna po.ro.corōa circūstāte,ex q̃ cum
qdā ei cibū obiecisset,ad os defuncti tulit,deide cadauere i Tyberi abiecto inatauit ad illud sū-
mo nixu sustētare conatꝰ multitudie ad spectādā aialis fidē undiq; cōfluēte.soli dn̄m nouere.
soli uocē.soli noia sua agnoscūt.itinera q̃uis lōga meniere,nec ulli p̃ter hoiem memoria ma
ior.in uenatu solertia,& sagacitas p̃cipua ē.scrutat̃ uestigia atq; p̃seqt̃.ueteres senecta fessos ac
debiles sinu ferre aliq̃n uisi sūt,uētos & odorē captātes.ꝓdētesq; rostro cubilia,indi e tigribus
eos uolūt cōcipi & ob id i siluis coitus tpe fœminas alligāt prio,& secūdo fœtu tāq̃ nimis fe-
roces abiiciūt,tertio demū educāt,hoc idē e lupis faciūt galli.optimū eē i fœtu canē dicūt,qui
nouissimꝰ cernere icipit,aut quē primū fert i cubile fera.rabies canū Syrio ardēte hoi pestifera
ē.Itē morsis lætalis aq̃ metꝰ.quāobrē obuiā it̃ p.xxx.eos dies gallinaceo fimo cibis canū admi
sto,aut si p̃uenerit morbus ueratro,ad morsum uero unicū remediū oraculo quodā reptum,
Ply.Scripsit,radicē.s.Siluestris rosæ,q̃ Cynorhoda appellat̃.Columella scribit si q̃dragesimo
die,q̃ sit natꝰ,castret̃ morsu cauda,sūmusq; eiꝰ articulus auferat̃,sequēti neruo exēpto,nec cau-
dā crescere,nec canes rabidos fieri.NEQ VIOR.Lasciuior iocosior.PASSERE CATVLLI.
Quem cecinit Catullus,de quo supius diximꝰ.PVRIOR OSCVLO COLVMBAE.Lauda-
tur i colūbis simplicitas.pudicitiā seruāt.cōnubii fidē nō uiolāt.suspitio tm̄ i iisē adulterii.tūc
plenū guttur murmure,tūc sæui rostris ictus,tūc i recōciliatōe frequēs exosculatio.Lucil.Vi-
cit colūbos osculis.Cn.Martiꝰ.sinuq; amicā reficē frigidā caldo colūbatī labra cōserēs labris
INDICIS LAPILLIS.Margaritis,q̃s indicus maxīe mittit Oceanus,q̃uis & de aliis gēmis pos
sit itelligi.qd̃ siqs obiiciat Margaritas nec lapillos nec gēmas dici,nō uı̃ Plynium legisse q &
succia & murina,& Margaritas iter gēmas,ac lapillos cōmemorat,nec Varronē q uniōes scri
bit lapillos eē q i cōchis reperiūt̃,nec Horatiū,cū scribit.nec magis huic itra niueos,uiridesq;
lapillos,ubi nemo dubitat de margaritis,ac Smaragdis itelligi.VENTRIS.Purgādi.s.NON
FEFELLIT.Nō decepit fœdādo.s.LVX suprema.mors.

AD VELOCEM.EPIG.CXXXIX.

CRIBERE ME Q VERERIS.facete uelocē arguit rep̃hēdētē se q̧ lōgiora epigrā
f mata faceret.tu inqt breuiora facis.qm̃ nihil scribis.

AD REGVLVM.EPI.CXL.

VM TIBI SIT SOPHIAE.Facete cū regulo ludit,ne uideat̃ libros suos ad eū mittēs
c itēpestiue forēsibꝰ negociis occupatū iterpellare,cū iqt par fama sit,& doctrīæ tuæ &
negocioꝝ nō debet mirari q & iura cliētum tibi porrigi uidet,q̃ defendas,& libros
quos legas.SOPHIAE PAR FORMA ET CVRA LABORVM.Ordo ē.cum in te forma
hoc ē decor sapiētiæ,& cura laboꝝ sit par,hoc ē cū & doctria,& forēsiū negocioꝝ exercitatio
ne p̃iter excellas SOPHIAE.Sapiētiæ,quēadmodū āt sophō,hoc ē sapiētē ꝓ docto,ita sophiā
hoc ē sapiam ꝓ doctrina usurpamꝰ,un̄ & sophistē uocamꝰ mō eū,q in arte rhetorica ꝓponit q̃

imitari debem⁹.sic.n.oratorē,rhetorēq̧,& sophistā distingunt,ut orator sit,q̄ causás agit,rhe-
tor q artē oratoriā docet. sophistes, q imitatiōes ꝑponit mō cauillatorio,uñ ea ps dialectices
nomē sumpsit q̄ sophistice appellaẛ,& sophisma dr̄ cōmentū,& oro ita cōposita,ut uera eē ui
deatur.LABORVM.Quos in causis defendendis sustines.

AD PRISCVM.EPIG.CXLI.

VM TE NON NOSSEM. Facete prisci fauseii ābitionē carpit.hic ut nomē patrōi
c sibi uēdicaret,pecuniā fœnore capiebat,ut cult⁹ icederet,ac diues uidereẛ,turba toga
torū eū comitāte.q̄pp maternū iferi⁹ admōet,ne illū hoc mō icedētē uidēs falsa opi
nione ducaẛ.Est ergo sensus.anteq̄ te nossem putás te diuitē eē ac liberalē salutabá
te, & dn̄m,ac regē uocabā.iā uero postq̄ te noui,non existimabo aut dicā te aliū eē quā priscū.

AD LECTOREM.EPIG.CXLII.

VAECVNQ VE LVSI.Admonet lectorē,a quo emere libellos suos possit,si i iis le
q gēdis tp̄s terere uoluerit. APINAS.nugas,ieptias,de quo supi⁹dixim⁹.MALE C OL
LOCARE.Legēdo.s.q̄ uana& iutilia sūt.INVIDEBIS OCIO TVO.Terēdo tp̄s i
nugis meis lectitādis.PER Q VEM NON LICET PERIRE MEIS NVGIS.Qui
epigrāmata mea colligit uenditq̧,nec sinit ea perire,honestus loq̄ndi modus p me nō licebit
hoiem occidere. p me ñ licebit hoi abire,hoc ē pmittā quātū uires meæ sufficiēt,hoiem abire

AD FAVSTINVM.EPIG.CXLIII.

OS TIBI VICINOS.Feniū Thelespo℞ laudat,qđ in prato suo Anthillā filiā defun
h ctā mira pietate sepeliuerit,& epitaphiū pusuerit.DIGNIOR IPSE LEGI.Quia mo
ri ante filiā debuit,uñ mox subdit.ad Stygias,æquū fuerat patrē isse sub umbras.

AD PROCILLVM.EPIG.CXLIIII.

VAEDAM ME CVPIT.Facete ꝑcilli iuidiā carpit.formosissima iḡt me mulier pe-
q tit ex iuidia moreris.at ego uolo turpissimā,iā icipit respirare.ARGENTO.Candi
dū.n.ē argētū,uñ a græcis ἀργύριον a nobis argētū uocaẛ,qđ græci ἀργὸν albū dn̄t
Homerus κύνας ἀργοὺς,hic argema,morb⁹ oculo℞ dictus ē,cū ulcus circulū oculi i
festat quē græci irim dn̄t,latine albugo nūcupaẛ.argētū i puteis reperiẛ, excoq nō pōt, nisi cū
plūbo nigro aut cū uena plūbi,q̄ iuxta argēti uenas plerūq̧ reperiẛ gallenā uocāt inueniẛ fere
i oibus ꝑuinciis & ubicūq̧ una inuēta ē uena,nō ꝑcul inueniẛ & alia,qđ i oi fere materia acci-
dit,uñ græci metalla appellarūt ἀπὸ τοῦ μετὰ τὰ ἄλλα εὑρεῖσθαι .hoc ē qđ alia post alia inueni
antur.a metallo uero metalli dicti sunt i re militari q̄si mercenarii. Accius. calones, famuliq̧,
metalli,caulæq̧,a quo noie ceciliæ familiæ metelli cognomē datū putaẛ. argēti uena,quæ in
fūmo repta ē,crudaria appellaẛ.odor ex argēti fodinis inimicus ē oibus aialibus,sed maxime
canib⁹.mirū ē cū albū sit argētū lineas ex eo nigras ꝑduci.ē lapis i eius uenis,ex quo fluit argē
tū uiuū,qđ oium rerū uenenū ē.itē lapis spumæ cādidæ,nitētisq̧ nō tn̄ trāslucētis,qđ stimi ap
pellāt,alii stibiā,alii alabastrū,aliq Turbasin nōnulli ēt Platyophthalmon,q̄si dilatans oculos
πλατὺς.n.lat⁹.ὀφθαλμὸς ocul⁹ dr̄,qm̄ i calliblepharis dilatet oculos,& eo℞ fluctiōes exulce
rationesq̧ inhibēt.calliblepharū medicamētū ē accomodatū uitiis oculorū,p̄sertim cū palpe
bræ cohærescūt,& ulcera oculorū male sunt curata.nomē hēt a pulchritudie genarū, κάλλος
enim pulchritudo βλέφαρα genæ dn̄r.Scoria i argēto ē,q̄ græci uocāt helcisma spuma argē
ti argyritis uocaẛ,sicut auri chrysitis,plūbi molybditiẛ,ois āt fit ex cocta sua materia ex superio
ri catino defluēs i inferiorē.distat spuma a scoria tanq̄ a fece.alterū purgātis se materiæ. alte℞
purgatæ uitiū ē.inueniẛ & i agētariis metallis miniū,& hydrargyrū & coticula lapis,de qb⁹ su
peri⁹ dixim⁹.ab argētū argētari⁹ deduciẛ hoc ē Trapezeta,q & mēsari⁹ & nūmulari⁹ uocaẛ, &
argētaria argēti fodīa,& argētari⁹ adiectiuū,uñ fabrū argētariū dicim⁹, & argēteus ex argēto
& philargyrus amicus argēti.& lithargyrus lapis argēteus , & argyrōdes Aetoliæ fluuius pp
argēteū aq̄ cādorē, ut qdā existimāt,& argyrācbe,de q̄ superius diximus.LILIO.Liliū flos est
cādidissim⁹,nobilitate ꝑximus rosæ,&q̄dā cognatiōe unguēti,oleiq̧ qđ ab eo liriō appellaẛ
nulli florū excelsitas maior,foliis foris striatis,& ab angusto in latū paulatī se laxantibus, effi-
gie calathi,resupinis p ambitū labris tenuiq̧ filo,& seminib⁹ croceis in medio stātibus. ē & ru-
bēs liliū,qđ græci crinō uocāt,ē & purpureū,quē uocāt narcissum,de quo supius dixim⁹.liliū
a græcis nomē traxit.qpp̄e græci λείριον uocāt.PICE. pix ē q̄ fit ex arborum resinis ad ignem
decoctis.nā resina liquor ē crassus ex arborib⁹ fluēs,& sæpe sua spōte siccatus ād solē pix liqui
da e teda coq̄tur ad nauiū & multos alios usus.lignū ei⁹ cōcisum furnis immittiẛ undiq̧ igni
extra circūdato,ut prim⁹ sudor aq̄ mō fluat i canali,hoc cedrū uocaẛ,qđ sit aq̄ ignis ardentis,
καίειν.n. urere.ὕδωρ aq̄.tātaq̧ ei⁹ uis ē,ut i ægypto corpa hoium defuncto℞ eo ꝑfusa seruēẛ.
seq̄ns liquor crassior picē fundit hæc rursus i cortinas æreas coniecta aceto spissaẛ. cætera ge
nera picis ex aliis arborib⁹ fiūt & maxie picea flos crudus picæ resinæ cū multa hastula tenui,
breuiq̧ auulsus cōcidiẛ. ad cribrū minuta deide feruenti aq̄ ꝑfundiẛ,donec coquaẛ, huius ex

pressum

pressum pingue,pcipua pix ē. datq; uino odorē.& acumē quodā saporis.econtrario uitia resi
næ,corticisq; eā picē faciūt q̄ dr̄ crapula,q̄ uini uirus frangit,cōpescituq; illius nimia feritas.re
sina a pice hoc differt,q pix nihil aliud ē,q̄ cōbustæ resinæ fluxus.terebithina resina hoc ē q̄ fit
ex arbore terebitho,pfert oibus.proxia est q̄ fit ex lētisco,& mastice dr̄. postea cupssi acerrima
sapore picea arbor mōtes amat feralis apud ueteres habita,nitēs rogis, & ī funerib⁹ dūtaxat añ
fores poni solita,postea ēt ī domos recepta facilitate tōdēdi,hæc plurimā resinā fundit.teda p
prie dcā succo abūdat, partior tñ ē,liqdiorq; q̄ picea, flāmis ac lumini sacrorum grata. Laricis
morb⁹ ē ut teda fiat.ē āt larix arbor similis abieti materia pstātior,icorrupta uis,humori contu
max.plusculū huic erūpit,liquoris melleo colore,nūq̄ durescētis.pix ex arbore picea oium ni-
gerrima ē.a pice pice⁹ deducit. pix uero a græco fit.nā græci pissa dicūt,a quo pisselæō oleū,qd
ex pice fit.Et pissasphaltus mixta bitumini.pix naturaliter,q̄ i apolloniatarū agro repitur. qdā
& ipsi miscēt pcipuū ad scabiē pecoꝝ remediū,& palimpissa pix liqda iterū decocta, & zopissa
pix q̄ e nauib⁹ eradit,admixta cæra,& mario sale macerata multo ad oia efficacior q̄ aliæ pices

EPITAPHIVM ANTHILLAE.EPIG.CXLV.

OC NEMVS AETERNO.Dulce epitaphiū āthillæ,cui⁹ paulo añ mētionē fecit.
h FENNIVS.Thelesporus.Fennius pr̄ anthillæ. AD LVPERCVM.EPIG.CXLVI.
CCVRRIS Q VOTIENS LVPERCE NOBIS.Lepidissimū epigrāma ad luper-
o cū ita petētē epigrāmata Martia.q̄si remissurus.monet eū poeta,ut a propinquo sibi
bibliopola emat,i quo salse hois auaritiā carpit.PVERVM. seruū.EPIGRAMMA
TON.græcus genitiu⁹ pluratiui nūeri.LONGVM EST. Iter scilicet. AD PIRVM
Regio ī q̄ Martialis habitabat.ad pirū dicebat.frequēter qppe arbores noia regionib⁹ dabant
ut ad pinū qd ē apud Senecā.ad malū punicū.qd ē apud trāqllū.ad gallinas apud Ply. pp lau
rū ibi satā ex ramo suis baccis onusto,quē gallina cōspicui cādoris ore gestauerat,ut supi⁹ me-
minim⁹. ARGI NEMPE SOLES SVBIRE LETVM.Dictionē diuisit more poetico ut Vir.
septēq; triōes,& ī oratiōe soluta.Cicero.Expge te facias.NEMPE.Certe,& ē primogeniū uo-
cabulū.CONTRA.Ex aduerso.cōtra pposítio ē,separaturq; & componit.qñ κατὰ,uel ἀντὶ si
gnificat,& tūc pprie ē pposítio,ut cōtra adulteriū dico,& cōtradico.qñ uero sine casu ponit.si-
gnificatq; ἐξ ἐναντίας aduerbiū ē.Iuuena.Stat cōtra stariq; iubet.ab hoc fit cōtrari⁹ hoc ē oppo
situs repugnās.& cōtrarior uerbū aduersor repugno.& aduerbiū econtrario,qd significat e di
uerso.contra. FORVM CAESARIS. De quo superius locuti sumus. SCRIPTIS POSTI-
BVS.Suspendi mos est tabellas in postibus tabernarum librariarum in quibus omnes. libri
uenales sint descripti.HINC ET INDE.Ex omni parte.OMNES POETAS.Qui.s. uenales
sunt i taberna libraria.NEC ROGES.Nō ē necesse eū rogare qa stati dabit librū soluēti ptiū
E PRIMO ALTERO VE NIDO.E prio aut secūdo genere,sunt.n.alii ptiosiores libri,alii ui
liores ad uēdendū expositi.RASVM PVMICE PVRPVRA Q VE CVLTVM Ligatū, or
natū ex oi pte pfectū. TANTI NON ES.Ironice loqt.SAPIS.Ironice loqtur.qs.n.qnq; dena
riis,q̄lēcūq; librū ñ emat,ironia figura ē,q̄ simulatio dici pt græci.n.εἰρωνεύεσθαι cauillari dñt
cū aliud uerbis significam⁹,aliud re sentim⁹,q̄le ē illud apd Virg.Egregiā uero laudē,& spolia
āpla refertis,tuq; puerq; tu⁹,magnū& mēorabile numē,una dolo diuū,si fœmia uicta duoꝝ ē.

AD CAEDICIANVM.EPIG.CXLVII.

VI LEGISSE SATIS.Lepidū simul ac grauitatis plenū distichon quo primū clau-
q dit librū.q inqt plusq̄ cētū epigrāmatib⁹ a nobis rephēsus,sese a uitiis ñ retraxit,nul
lus illi erit male agēdi modus.CENTVM.Finit⁹ numerus p infinito.Nā supra cētū
epigrāmata prio libro continent.NIL MALI SATIS EST. Nunq̄ a uitiis recedet.

AD FEDERICVM PRINCIPEM.

ABES FEDERICE PRINCEPS.Interptationē primi libri,qd ē uniuersi operis&
h totius fere latinæ linguæ dimidiū.tot.n.ac tāta, & tā uaria hoc uno libro explicata
sunt,ut aliquāto min⁹ sit id oē,qd supest,i quo aiaduertere facile erit,quot,& quāti es
sent,in qbus ante hac uersabamur errores,q̄ multa forent.a clarissimis ēt latinæ lin-
guæ auctoribus p ignorantiā rerū,ac uocabuloꝝ falso exposita,q̄ multa ob nimiā difficultatē
pterita,ac prorsus omissa.nos.n.famæ oium pcim⁹,nec aliter ea iudicam⁹.diligētis lectoris of
ficiū erit,aliorū scripta cū nostris conferre.qd si qñ a nobis alicubi quicq̄ pteritū uidebitur qd
dici eo loco cōmode potuisset noli desperet lector id alio loco se non minus apte cōmodeq;
lecturū.si uero aliqua bis tertioq; nōnūq̄ a nobis repetita uidebunt,id quoq; quisqs diligēter
aiaduertat,ñ sine cā a nobis factū intelliget,nec inculcatū qcq̄.Sed necessario aliqñ replicatū
iudicabit.uerum tu quidē Federice princeps q̄uis in præsentia tuscos domas,& rebellātes Ro-
manæ ecclesiæ populos iugum ferre compellis,nō desinis tamen nos subinde hortari,ut reli-
qua prosequamur.quod certe libenter facimus,ut oēs non modo tuis armis ac uiribus sacro-
sanctæ Romanæ ecclesiæ imperium auctum,sed sacram etiā Romanam linguam te imperato
re,te duce illustratam,locupletatamq; cognoscant. VALE.

NICOLAVS.Perottus Pontifex Sypontinus Francisco Guarnerio Salutem.

Olebã nup ætati nr̃æ gratulari mi Frãcisce q̃si magnũ quoddã ac uere diuinũ bñfici-
s um hac tẽpestate adepti essemus, ob nouũ scribẽdi gen⁹ e germania nup ad nos de-
latũ. uidebã.n.tm̃ uno mẽse ab uno hoie hoc tpe ĩprimi litterarũ posse, quãtũ uix to
to ãno scribi alias a pluribus potuisset. qđ uno uersu Campanus noster aprutin⁹ põti-
fex elegãtissime scripsit. ĩprimit ille die quãtũ ñ scribit ãno. ex qua re tm̃ breui tpe librorũ copiã
sperabã, ut nullũ sup futurũ eẽt opus, qđ uel ab inope atq; egeno hoie posset ampli⁹ desiderari.
Hinc fore existimabã ut uigerẽt ĩ dies magis ĩgenia hoĩum & florerent studia litterarũ, oẽsq;
ad capessendas p̃claras artes tãta librorũ cõmoditate allicerent. iã uero, o uanas hoĩum cogita
tiões, lõge aliter q̃ sperabã uideo rẽ succedere. Nã cũ liceàt unicuiq; p libidine aĩ sui quæcunq;
uelit, ĩprimere, fit ut omissis sæpenumero q̃ optĩa sunt, ea scribãt placẽdi gr̃a, q̃ obliterari poti⁹
ac deleri ex oĩbus libris deberẽt. Et si qd scribũt boni, ita puertãt atq; corrũpãt, ut melius sit his
libris carere, q̃ ĩ exẽplaria mille transcriptos p orbis oĩs puĩcias mittere, ne. s. studiosis ĩ occasio
det tot mẽdacia legẽdi. qppe satius ẽ uera ignorare, q̃ falsa pdiscere, quẽadmodũ tacere uerũ,
minus peccatũ ẽ q̃ mẽtiri. hui⁹ autẽ rei cã ẽ nõ tã ĩscitia eorũ, q ĩprimũt, q̃ negligẽtia, ne qd gra
uius dicã quorũdã q se correctores ac magistros ueterũ librorũ constituũt. hi.n. dũ falsa existi
mãt, q̃ parũ aĩaduertũt recte scripta & de sũmorũ uirorũ opibus sñiam temere ferre nõ dubitãt
o rẽ ĩdignã in q̃ nõ mõ graues uiri & prudẽtes, sed ẽt q̃lescũq; studiosi merito pturbant. non ẽ
facile ab his discedẽdũ q̃ passim scripta reperiũt, nec cũ primũ difficultatis aliqd occurrit erro-
ri adscribẽdũ ẽ, nõ rectũ iter reliquẽdũ, ut deuios seq̃mur anfractus, nec plana deserenda sunt,
ut p p̃cipitia labamur. alioqn q̃ stultitia est tm̃ studiũ tãtã curã, & ut ita dicã tãtã solicitudinẽ
adhibere, ut doctissimorũ uirorũ libros deprau es, atq; corrũpas. neq; me ista ad te uelim existi-
mes scribere, q eorũ labores dãnandũ putẽ, q hãc corrigẽdorũ librorũ puinciã sũpsere. qn po-
tius laudo doctrinã eorũ laudo studiũ, laudo laborẽ, sed q̃ten⁹ modũ nõ excedũt hoc ẽ q̃ten⁹
nihil addũt de suo, sed uel aliis exẽplarib⁹, uel sñia ipsi⁹ auctoris alibi clari⁹ exp̃ssa, uel ei⁹ scripto
ris, a quo id sumptũ ẽ auctoritate, uel explicata alicui⁹ imitatiõe uel alteri⁹ lĩguæ ueritate aliquẽ
locũ emẽdat q nos nup ĩ marco, & Papinio fecim⁹. Aliter.n. frustra eos tm̃ laboris haurir exi-
stimo, frustra dixi, imo cũ ĩgẽti hoĩum detrimẽto, qñ qdẽ frequẽti⁹ corrũpũt, q̃ emẽdẽt. quãq̃
illud quoq; laudare uix possum, q pœmia sua clarissimorũ uirorũ libris ĩserũt. Quid.n. turpi⁹
uideri põt? Quid magis ĩdignũ q̃ aræ cloacã ĩũgere? nõ bñ cõueniũt, nec ĩ una sede morãtur,
maiestas & amor. eo magis sordescit uitiũ quo uicinius ẽ uirtuti, eo deformior ẽ turpis facies,
quo formosæ pximior ẽ. qs ãt eorũ q ĩ p̃sentia uiuunt tã temerarius sit, ut ausit scripta sua ẽt cũ
ĩfirmis ueterũ cõferre? eq̃dẽ ĩ libris quos redemi oĩbus tãtã deformitatẽ nõ potui pati, sed uel
abrasi pœmia uel substuli. excepta cãpani epistola, q̃ & grauitate & facũdia, & breuitate digna
uisa est, q̃ plutarchi uitis p̃poneret, sed cur ista ad me scribis inq̃es, ut Prĩcipẽ tuũ Marcũ barbũ
Cardinalẽ uicẽtinũ uirũ nõ mõ doctrina, ac oĩ uirtutis genere p̃stãtẽ, sed fauentẽ ĩgeniis, fauẽ
tẽ studiis doctorũ oĩum p̃sidẽ & q̃si mecenatẽ alterũ apud Cæsarẽ ad puidendũ rei tã necessa-
riæ horteris, atq; ĩflãmes. puisio ãt facillima ẽ, ut auctoritate Põtificis maximi un⁹ aut alter hu
ic muneri p̃ficiat, q & ĩprimẽdorũ librorũ legẽ ĩpressoribus p̃scribat, & adhibeat aliquẽ medio
criter peritũ q singulas q̃sq; tabellas añ ĩpressionẽ examinet atq; emendet. sũmo p̃terea studio
curet ne primi isti correctores augurari aliqd temere ausint, sed modũ quẽ pauloañ dixim⁹ ser
uẽt. In his acre sit ingẽniũ, singularis eruditio, incredibile studiũ sũma uigilantia. Hoc si fiet, &
multos hẽbimus libros, & ĩtegros. in nulla re pulchrius ĩ nulla re digni⁹ uti potes beniuolẽtia
principis tui. Vt autẽ manifesti⁹ ostẽdere ei possis correctorũ nostrorũ errores, recognosce q̃so
mecũ parũp q̃ multis ĩ locis plinianũ pœmiũ deprauauerĩt qđ eo magis admiratõe dignũ ẽ,
quo maiorẽ huic uni libro q̃ cæteris oĩb⁹ diligẽtiã adhibuerũt. Idq; & palã pfessi sunt, & nunc
pfitent. ẽ ãt pœmiũ toti⁹ opis, ut nosti ps facillima, & ĩ q̃ uel exponẽda uel emẽdãda, ut plus
studii ita min⁹ laboris ponere cõsueuim⁹. qđ si pœmio solo tot errores dep̃hẽdem⁹ qd in re-
liquo ope poterim⁹ sperare? quãq̃ scio multa illic & ĩtellecta acute & emẽdata diligẽter a Theo
doro gaza Bessarioneæ academiæ principe, cui⁹ p̃sidio usi sunt correctores, quẽ si pari modo
secuti ĩ oĩbus fuissẽt, certe nõ mõ pœmiũ, sed totũ opus ĩtegrũ haberem⁹. atq nos simul & er-
rores rimabimur, & pœmiũ ipsum exponem⁹, ptĩm ut cognita auctoris sñia, errores ipsi facili⁹
dep̃hẽdẽdi sint, ptĩ ut opa ac diligẽtia nr̃a ĩtelligãt studiosi loca q̃dã, q̃ sexcẽtis iã ãnis uel ne-
mo, uel quã paucissimi ĩtellexere, sed iã pœmiũ ipsum uideam⁹. Plyni⁹ Vespasiano suo salutẽ,
p̃ponit auctor opi suo epistolã p more scribẽtiũ, quã Tito Diui Vespasiano filio scribit. habẽt
ãt codices oẽs Vespasiãe. corrector, qa aĩaduerterat ñ posse referri epistolã ad patrẽ, qm̃ paulo
post ita auctor subdit. Sit.n. hæc tui p̃fatio uerissima, dũ maxĩo cõsenescit ĩ patre. mendosum
putauit hũc locũ, & ita corrigẽdũ cẽsuit. Ply. Domitião suo salutẽ. O subtilitatẽ hominis sin
gularẽ.

gularē. An ꝗa referri ad uespasianū epistola nō poterat, qm̄ patrē nō habuit īpatorē, tu statī ad Domitianū referendū duxisti? Cur nō ad Titū potiꝰ? ī quo oīa Plynii uerba mirifice quadrāt ille.n.paulopost ita sudbit, ut sciāt oēs q̄ ex æquo tecū uiuat īperiū triūphale, & cēsoriū ius ex easq; cōsul, ac tribunitiæ potestatis ꝑticeps, & qđ his nobiliꝰ fecisti, dū illud patri ꝑiter, & eq̄stri ordini p̄stas, p̄fectus p̄torii eiꝰ, Certe hic nihil ē qđ referri ad Domitianū possit. Quis.n.de eo legit, unq̄, qđ æquū cū p̄re īperiū habuerit, exercuit qdē fateor dn̄atiōis ui p̄re uiuēte tā licēter ut iā tū q̄lis futurus eēt ostēderet. officia urbana ac peregria ita distribuit, ut mirari se Vespasianꝰ dixerit qđ n̄ successorē sibi misisset. hītauit cū p̄re una, sellāq; eiꝰ ac f̄ris quotiēs ꝓdirēt lectica secutꝰ ē, triūphū quoq; iudaicum equo albo comitatꝰ, sex cōsulatus gessit ex qbus unū dūtaxat ordinariū, eūq; cedēte, ac suffragāte fratre. hæc certe legere de Domitiāo possumꝰ, tū apđ Suetoniū, tū apud historiarū scriptores, qđ uero æquū cū p̄re īperiū gesserit, qd cū eo triūphauerit qđ cēsor, qđ tribunꝰ, simul fuerit, qđ p̄torii eiꝰ curā habuerit, nemo unq̄ legit nisi id forte corrector noster ī bicipiti parnasso, ut Persiꝰ iq̄t, sōniauerit, de Tito uero utrū referri hæc uerissime possint, dicat Suetoniꝰ, cuius uerba hæc sunt. cū nata de Tito suspitio eēt, q̄si desciscere a patre, oriētisq; sibi regnū uēdicar̄ tētasset, auxit eā suspitionē, postq̄ Alexādriā petēs ī cōsecrādo apđ Mēphim boue api diadema gestauit, de more qdē rituq; priscæ religiōis, sed nō deerāt, qui secus īterp̄tarēt. q̄re festinās ī Italiā, cū se regiū, deīde puteolos oneraria naue appulisset, Romā deīde cōtendit expeditissimꝰ, inopinātiq; patri, uelut arguēs rumoꝝ de se temeritatē, ueni iq̄t p̄r ueni, neq; ex eo destitit participē, atq; ēt tutorē īperii agere. triūphauit cū patre, cēsurāq; gessit una eidē collega & ī tribūitia ꝑtāte. & ī.vii. cōsulatibꝰ, fuit ēt q̄storis uice, p̄fecturā quoq; prætori suscepit, nunq̄ ad id tp̄s nisi ab eq̄te romano administratā. En q̄ apte Suetoniꝰ ostēdit Plynii dicta nō ad Domitianū, sed ad Titū referri debere. Quādoqdē ī singulis fere uerbis, ita cū Plynio cōuenit, ut ab eo sumpsisse q̄ scribit plāe uideat̄. at q corrector noster, dū Vespasiani nomē ponere ꝑhorrescit, ī errorē lapsus ē lōgē maiorē, & ut ueteri ꝓuerbio ē. Cecidit ī Scyllā cupiēs uitare charybdī. uides igit̄ mi frācisce q̄dānāda sit, siue īcuria, siue negligētia huiꝰ hois, q principiū ipsum tāti opis, qđ patri mō in oībus libris legebat̄, sine rōne sine auctoritate aliqua mutare ausus sit, & ita mutare, ut plane ꝑuerterit. hāccinē igit̄ librorū correctionē dicemꝰ, an potiꝰ deprauationē ac corruptionē? hāccine libroꝝ copiā, & fœlicitatē n̄ri tp̄is, an potiꝰ cōem calamitatē, atq; iacturā, nō ē hoc excitari literas, & florere, sed potiꝰ dānū facere, atq; ꝑire, uerū rogabit me q̄spiā fortasse q̄ ipse quoq; uel rōne, uel auctoritate mutare hūc locū ausim, & ꝓ Vespasiano Titū ponere. ego uero ita illi respōdeo, me nec mutasse q̄dē hūc locū, nec mutādū cēsere, illud uero & rōne & auctoritate docuisse, Plyniū nō ad Domitianū, sed ad Titū scriber̄, huius uero cognomie potiꝰ q̄ noīe uti uoluisse, & quēadmodū īperii, ita ēt nois appellatiōe patri suo q̄ simillimū faceret, qđ ēt libri ipsiꝰ secūdo uolumie lōge aptiꝰ facit cū iq̄t. Nā ut ī duodecī diebꝰ utrūq; sydus q̄reret̄, & n̄ro æuo accidit īperatoribꝰ Vespasianis patre.iii. filio iterū cōsulibus. En q̄ apte & diuū uespasianū patrē, & diuū Titū Vespasianū filiū, & iꝑatores & Vespasianos uocat, quēadmodū libro septīo & Vespasiāos noīat & cēsores, cū sic ait. accedūt expimēta & exēpla recētissimi cēsus, quē ītra q̄driēniū īpatores Cæsares uespesiāi p̄r filiusq; cēsores ægerūt. Itē libro tertio īpatoribꝰ cēsoribusq; Vespasianis, qđ āt Titꝰ cognomie Vespasianꝰ sit dictꝰ, testat̄ ēt Suetoniꝰ, dū titū inq̄t cognomine p̄rno fuisse testat̄ ueterū cōplura numismata, īqbꝰ ita scriptū legimꝰ. diuus Titus Vespasianꝰ augustus, testat̄ īgēs arcus adhuc Romæ īteger ī honorē eiꝰ dicatꝰ, ubi nūc quoq; literæ extāt hmōi, diuo tito diui Vespasiani filio Vespasiano augusto. sed facessat corrector noster cū correctiōibꝰ suis, nos cū erroribꝰ patrū nostroꝝ potiꝰ errēmꝰ, nō Domitiano, sed Vespasiano legētes, nūc reliq̄ ꝓseq̄mur. Libros naturalis historiæ nouitiū camoenis q̄ritiū tuoꝝ opus natos apud me ꝓxia foetura licētiore epistola narrare cōstitui tibi iucūdissime īpator. ordo ē, o iucūdissime īpator cōstitui narrare tibi hac licētiore epistola libros naturalis historiæ, appositiue nouitiū opus camoenis, hoc ē musis q̄ritiū tuorū natos apud me ꝓxia foetura, hoc ē ultīo partu. utit̄ ex metaphora, q̄si libri pariant̄, & ꝓ liberis habeāt̄. iō & natos inq̄t, & ꝓxīa foetura. licētiore, liberiore & nimis audace, ac ueluti temeraria, licētia.n.dr̄ libertas q̄dā potiꝰ ad male agēdū, fitq; a uerbo licet, cū licet q̄cquid libet, iō āt licētiorē epistolā dicit, ꝙ nimis temerariū uideat̄ libris suis tāti p̄ricipis iudiciū flagitare, qđ ipse auctor paulo īferiꝰ exponit, p̄ferrī dū inq̄t meæ qdem temeritati accessit hoc quoq;, ꝙ leuioris ope hos tibi dedicaui libellos. Sit.n. hæc tui p̄fatio uerissima, dū maxio cōsenescit ī p̄re, hoc ꝑ παρένθεσιν dictū ē, nā qa eū iptorē noīauit, hæc iq̄t sit uerissima appellatio tui, q̄n̄qdē ī maxio īpator̄ p̄re tuo iā cōsenescit, nāq; tu solebas meas eē aliqd putare nugas. hæc est ratio, cur constituerit dicare ei libros naturalis historiæ, q̄a.s. solitꝰ erat, ī p̄tio hēre res suas ēt q̄ leuioris opæ. & nugis similes erāt. Est āt catulli ueronēsis poetæ carmē qđ iure emēdare corrector potuisset cū ī oībꝰ fere codicibꝰ mēdose scriptū repiat̄ hoc mō, putare eē aliq̄d meas nugas. Sed nō ē mirādū eū q̄ recta deprauat, ēt q̄ deprauata repit dimitter̄. ut obiicer̄ moliar Catullū cōterraneū

meũ cõterraneũ iuſitato uerbo cõciuẽ uocat. Ply.n. Veronẽſis fuit quãq̃ alter. Ply. ſororis huiꝰ
filiꝰ aliqñ ſe Nouocomẽſem facit aliqñ Veronẽſẽ. cuiꝰ rei rõ ẽ, qa ĩ illa urbe natꝰ, In hac auũculi
gr̃a aſcitꝰ fuit nouocomẽſẽ ſe facit libri q̃rti epiſtolaꝝ, epiſtola ultĩa cũ attulliſſe ſe ex p̃ria ſua re
fert, ꝓ munuſculo q̃ſtionẽ. patriã ãt deſcribit iuxta larinũ lacũ. q ẽ nouocomi. Veronẽſem ãt ſe
oſtẽdit nouiſſima epiſtola ſexti libri cũ ita ĩqt. recte feciſti, ꝙ gladiatoꝝ munꝰ Veronẽſibꝰ nr̃is
ꝓmiſiſti. ſũt q hũc quoq; Ply. Nouocomẽſẽ fuiſſe ſcribãt, ſed ego cũ eo ſẽtire malui. q ſe Vero-
nẽſẽ qdẽ facit, nouocomẽſẽ nõ facit, agnoſcis, & hoc caſtrẽſe uerbũ. i. nõ tã eruditũ, q̃ militare
& q̃ſi uernaculũ. raro. n. q̃ſquã hoc uerbo uſus ẽ, & uix alius p̃ter Plyniũ. ille. n. ut ſcis ꝑmutatis
prioribꝰ ſyllabis duriuſculũ ſe fecit quã uolebat exiſtimari a uernaculis ſuis hic locus diligẽter
aĩaduertẽdus ẽ. nã auſim dicere neminẽ nr̃æ dũtaxat ætatis eũ ſatis ĩtellexiſſe. ſenſus ãt talis ẽ,
nõ ſine rõne obiicere molior Catullũ, qa & cõterraneꝰ meꝰ ẽ, & quẽadmodũ ego ſum, duriuſcu
lus fuit ob priores ſyllabas ĩmutatas. cõſtat ſane Catullũ metri legẽ p̃uaricatũ de ĩduſtria fuiſſe
p̃ſerti ĩ endecaſyllabis uerſibus ponendo primã ſyllabã carminis breuẽ cũ reqreret ꝓducta, ut
in ipſo uerſu quẽ nunc Ply. adduxit, meas eẽ aliqd putare nugas. & alibi legiſtis male me ma-
rẽ putaſtis. Itẽ alibi duobꝰ cõtinuis uerſibꝰ. amabo mea dulcis ipſitilla, meæ delitiæ mei lepo-
res. Itẽ poetæ tenero meo ſodali, & aliis pene infinitis ĩ locis. hoc autẽ facit uerſum ꝓculdubio
duriorẽ, q̃ cũ ſpõdeũ ĩ principio hẽt uñ deriſum a qbuſdã ſui tp̃is Catullũ tradũt, ꝙ iãbũ in en-
decaſyllabo poneret. iactaretq; nihilominꝰ ꝓbari ſe a ciuibꝰ ſuis. qd nõ illepidos. neq; inuenu-
ſtos ſuos endecaſyllabos putarẽt. A uernaculis ſuis. a ciuibus & ĩ eadẽ urbe natis, uerna. n. ſeruꝰ
dr̃ ex ancilla nr̃a ĩ noſtris ædibꝰ natus. uñ uernaculũ appellamꝰ quicquid ĩ domo & patria nr̃a
natũ ẽ. & uernaculã linguã cõem atq; uulgarẽ. recte igit̃ uernaculis. i. ciuibꝰ uernacula utẽtibꝰ
lingua. hũc quoq; locũ emẽdare corrector debuiſſet, & ſuis ſcribere. nõ tuis. & abradere famu
lis. q̃ dictio ab ignaris expoſitoribꝰ addita fuit. eqdẽ oſtẽdere poſſum Plynii librũ ſatis ueterẽ ĩ
quo ita plane ſcriptũ legit̃ ut ſupra dictũ eſt ſimul ut hac mea petulantia fiat qd ꝓxie nõ fieri q̃
ſtus es. ſecũda rõ cur Tito Veſpaſiano dicare opus ſuũ uoluerit. ut. ſ. occaſionẽ hẽret aliqd de-
eo ſcribẽdi. qd ĩ alia epiſtola omiſſũ a ſe Titꝰ fuerat cõq̃ſtus. petulãtia ꝙ pauloañ licẽtiã dixerat
hic dicit petulãtiã. ẽ ãt petulãtia nimia q̃dã audacia & ꝓcacitas a petendo dicta q̃ſi ea petant̃, q̃
abſurda ſunt, quẽadmodũ procacitas a ꝓcãdo dr̃. ꝓcari. n. ueteres petere dicebãt. uñ ꝓci quaſi
petitores dicti ĩ alia ꝓcaci epiſtola nr̃a licẽtiorẽ petulãtẽ ꝓcacẽ ĩ eũdẽ ſenſum accepit. ut ĩ q̃dã
acta exeã ut aliqd de rebus eius ſcribã modus ẽ loquẽdi apud doctos Quĩtilianꝰ. Et ſi qd exie-
rit numẽris aptiꝰ fortaſſe nõ poſſit. ſed tñ ſi qd exierit, ñ erit atticũ. ĩ quo p̃ſiũ ſecutus ur̃ q ita ĩqt
nõ ego cũ ſcribo ſi forte qd aptius exit, qñ hæc rara auis ẽ, ſi qd tñ aptius exit laudari metuam.
hic quoq; locus a correctore p̃teritus ẽ. Exeam enĩ ſcribendũ ẽ nõ exeant, quẽadmodũ ipſe fe-
cit uulgarẽ errorẽ ſecutus eſt. Sciantq; oẽs q̃ ex æquo tecũ uiuat ĩperiũ. quõ particeps ſis ĩperii
paterni. hoc ẽ qd ſuperius dixit. Sit. n. hæc tui præfatio uerisſima dũ maxĩo cõſeneſcit ĩ patre
hoc eſt qd Suetonius ait, neq; ex eo deſtitit ĩperii ꝑticipẽ agere. triũphale & cẽſoriũ ius ſubitel
ligendũ ẽ, q̃ ex æquo tecũ uiuat. hoc eſt. n. qd ſcripſiſſe Suetoniũ ſupra memorauimꝰ. triũpha-
uit cũ patre, cenſurãq; geſſit una, ſed aĩaduerte obſecro quõ corrector noſter corrũpat hunc lo
cũ. Ita. n. ſcribit triũphalis & cẽſorius tu, multa ſunt hic plane ridicula p̃rio nõ cohæret oratio,
deinde nullũ ẽ uerbũ cũ quo hæc uocabula cõſtruant̃, p̃terea, qs adeo rudis & barbarus ita lo
queret̃. triũphalis & cẽſoriꝰ tu. nõ eo ĩficias dici cẽſoriũ hoĩem, q̃ cẽſurã geſſit, ſicut p̃toriũ q fu
it p̃tor, & q̃ſtoriũ q̃ fuit q̃ſtor. Itẽ triumphalem aliqñ accipi ꝓ eo, qui triũphũ geſſit, quẽadmo
dũ cõſularẽ accipimus ꝓ eo, qui geſſit conſulatũ, & primipilarẽ ꝓ eo qui geſſit primipilatum
frequentius tñ hæc noĩa cũ rebus quã cũ hoĩbus iungunt̃, ut cenſoriũ dictum, prætorium ius,
quæſtoriũ munus, triũphalis corona, primipilaris auctoritas, dicimus ẽt cenſorias. prætorias.
quæſtorias. triũphales. cõſulares. primipilares ueſtes. i. ueſtes cenſoris. prætoris quæſtoris. cõ
ſulis primipilatum gerentis, & triũphantis, uel ueſtes qbus cenſores. prætores. quæſtores triũ
phantes cõſules, primipilatũ gerentes digne uti poſſent, ſicut regalẽ ueſtẽ dicimus, nõ regiã. i.
eã qua utit̃ rex, ſed eã q̃ uti rex merito poſſet. Enimuero huius tã ridiculi erroris cãm hanc fuiſ
ſe exiſtimo ꝙ corrector qm̃ ſcribi ad Domitianũ hãc epiſtolã putaret, nec triũphaſſe illum uel
cẽſoriũ ius cũ patre exercuiſſe uſq̃ legiſſet, ita emendãdũ putauit ut ꝓ triũphalẽ, & cẽſoriũ uiꝝ
triũpho & cẽſura dignũ ſignificaret. exeaſq; conſul ac tribunitiæ poteſtatis ꝑticeps, hic quoq;
ſubitelligẽdũ ẽ, q̃ ex æquo, ut ſit ſẽſus, ſciãtq; oẽs q̃ ex æquo exeas cõſul, & tribunus. corrector
exeas mutauit ĩ ſextũ, emẽdauitq; uel potiꝰ ꝑuertit hoc mõ. ſextũq; cõſul, cũ Titus ad quẽ Ply
nius ſcribit, nõ ĩ ſex tm̃, ſed ĩ ſeptẽ cõſulatibus collega fuit genitoris ſui. Et qd his nobiliꝰ fe-
ciſti. dũ illud patri pariter & equeſtri ordini p̃ſtas p̃fectus prætorii eius. hæc ꝑticula cũ ſupe-
riori cõnectit̃, & ẽ ordo. ſciãtq; oẽs q̃ ex æquo exeas cõſul & tribunitiæ poteſtatis particeps, &
p̃fectus prætorii paterni, qd minus feciſti nobilius illis dũ p̃ſtas, ſed ꝑiter & patri ſeruiendo ei
& ordini equeſtri gerẽdo officiũ, qd ſoli equites, ut Suetonius refert, ante id tp̃s adminiſtra-
re cõſueuerãt, illis ãt nobilius nõ ſine cã dixit, ut oſtẽderet tãtũ huic magiſtratui ornamẽtũ a

Tito additũ eẽ,ut iã ſine dubio ꝑferaꝛ ẽt cæteris magr̃atib⁹,qui nõ ab eq̃tib⁹,ſed a patriciis atq̃
ĩp̃is impatorib⁹geri ſolebãt.p̃fect⁹p̃torii ei⁹.p̃fect⁹p̃torii talis apud Cæſares erat,q̃lis olim apd̃
reges tribun⁹celeꝝ,&apud dictatores magiſter eq̃tũ.gerebat.n.ſecũdas ptes poſt Cæſarẽ.præ
eratq̃ diſciplinæ publicæ emẽdãdæ,ſed a principio parui hui⁹ magr̃at⁹auctoritas fuit, nec niſi
per eq̃tes romanos exerceri ſoliti.poſtea uero a puis orta principiis uſq̃adeo creuit,ut cũ alias
ꝓuocare a p̃fecto p̃torii licuiſſet,oĩs poſtea ab eo ſublata fuerit ꝓuocatio. Merito.n. exiſtima-
uit impator,eũ q fidei,atq̃ integritatis ſuæ teſtimonio p̃ſtito ad hui⁹ p̃tãtis amplitudinẽ ſubla
tus eẽt,nõ aliter pro dignitatis ſuæ ſplẽdore iudicaturũ q̃ ipſe faceret.ab huius quoq̃ ſniã mi-
nores ætate,ſicuti ab alioꝝ magiſtratuũ iudiciis reſtitui nõ licebat.Oĩaq̃ hæc reipu.ſubintelli
gẽdũ ẽ p̃ſtas.Et nobis qdẽ q̃lis in caſtrẽſi cõtubernio,qualis es inquit nobis,hoc ẽ q̃lẽ te exhi
bes nobis in caſtrẽſi cõtubernio, q̃ſi dicat mitẽ & humanũ. Nec q̃cquã mutauit in te fortunæ
amplitudo,niſi ut prodeſſe tãtundẽ poſſes & uelles.Corrector hũc quoq̃ locũ pro more ſuo
emẽdare uolẽs deprauauit.& prout uelles,ſcripſit & ueles hac cã(ut arbitror)deceptus qđ tan
tũdẽ putauit bis tm̃ ſignificare,quẽadmodũ uulgus in doctoꝝ opinaꝛ exiſtimauit igiꝛ hũc eẽ
auctoris ſenſũ.Nihil mutaſſe in tito amplitudinẽ fortũæ niſi ut bis tm̃ poſſet & bis tm̃ uellet,q̃
antea uolebat & poterat,ſed hæc ſniã paꝝ grauis ẽ,& ĩdigna plyniano acumĩe uel.n.Plyni⁹nõ
uolũtatẽ in eo mutatã eẽ,ſed ptãtẽ,& nihil ĩq̃t mutauit ĩ te fortũæ ãplitudo,niſi ꝙ ubi pri⁹ꝓ in
nata ĩgenii tui facilitate multa uolebas,q̃ nõ poteras,nũc tm̃ ꝓdeſſe poſſis,quantũ uelis.Tãtũ
dẽ nõ bis tm̃ ſignificat,ſed æque tm̃,dictũq̃ eſt q̃ſi tãtũ idẽ.Itaq̃ cũ cæteris ĩ ueneratiõe tui pa
teãt oĩa illa nobis ad colẽdũ te familiari⁹audacia ſola ſupeſt.Sẽſ⁹talis ẽ. Cũ cæteri ĩ te expiãꝛ
oĩa illa,q̃ de dignitate atq̃ auctoritate tua ſupra memoraui,nos uero ĩ caſtrẽſi cõtubernio etiã
hũanitate tua fruamur,fit ut cæteri te miꝝ ĩ modũ uenerẽꝛ.nobis uero ſupſit audacia,ut te co-
lam⁹ familiari⁹.iõ addit.Hãc igiꝛ tibi ĩputabis.i.ſi ĩdicãdo tibi librũ nimis uideor audax.hanc
meã audaciã ĩputabis tibi,& ĩ nr̃a culpa tibi ignoſces,q̃a uidelicet tu,culpæ nr̃æ cã es, cum tm̃
nobis ĩdulgeas.Perfricui faciẽ,nec tñ ꝓfeci q̃ñ alia uia occurris ingẽs.Mos ẽ eoꝝ,q cũ pudore
aliq̃d agũt,ut faciẽ pfricẽt,natura ĩp̃a ad id ĩpellẽte,q̃ſi ad abigẽdũ ſãguinẽ,q ex p̃cordiis ad fa
ciei ſup̃ficiẽ cõfluit.pp qđ Ariſtoteles in ꝓblematib⁹ q̃rit cur pudore & uerecundia facies hoĩs
erubeſcere,timore uero & metu palleſcere ſoleat,cũ p̃ſertim pudor nihil aliud ſit,q̃ timor futu
ræ rep̃henſionis ita.n.ab eo definiꝛ.αἰδὼς ἐστι φόβος τις ἀδοξίας.hic ergo ortũ ẽ ꝓuerbiũ, ut
quotiẽs dicere uolum⁹ nos pudorẽ deponere.Dicamus perfricui faciẽ,hoc eſt pudorem expu
li.eſt ergo ſenſus auctoris.putabã pudori meo cõſuluiſſe,& ſatis excuſaſſe audaciã.Sed uideo
hoc parum ꝓfuiſſe. Nam ſi hic erga tuos mitis es,atq̃ humanus,illic tñ occurris ingens,& ſub
mouens me longius faſcibus,hoc eſt magnitudine & pondere ingenii tui.Fulgurat in nullo
unq̃ uerius dicta uis eloquẽtiæ tribunitiæ poteſtatis facũdia.ordo eſt.fulgurat ĩ te tribunitiæ
poteſtatis facũdia,quæ in nullo unq̃ uerius dicta fuit uis eloquẽtiæ,quaſi plus in Tito poſſit fa
cũdia,q̃ in aliquo antea potuerit.eloquẽtiſſimus certe habitus & Titus,in primiſq̃ in extẽpo-
raria dictione cõmendatus.Fulgurat aũt traxit a ſimilitudine fulguris. unde mox ſubiunxit.
Quanto tu ore primo laudes tonas.tonitrua enim ſemp fere fulgurib⁹ſuccedũt,quẽadmodũ
ip̃ſa pluuiæ ſequũtur.Corrector neſcio qua ratiõe motus,hoc loco tibi ꝓnomẽ addiderit ſcri-
bens,tibi tribunitiæ poteſtatis facũdia,niſi forte ubertate linguæ ſuæ locupletiorẽ facere Ply
nii eloquẽtiam uoluit.O magna fœcũditas animi,quẽadmodũ fratrẽ quoq̃ imitareris exco-
gitaſti.Laudat in Tito ſtudiũ poeticæ,& facilitatẽ ingenii,ꝙ fratrẽ quoq̃ natu minorem non
ſit dedignatus imitari.Conſtat enim Domitianum in poetica maxime claruiſſe. unde de illo
ſcribit Sylius italicus.Quin & Romuleos ſuperabit uoce nepotes, Quis erit eloquio patrum
decus,huic ſua muſæ Sacra ferent,meliorq̃ lyra cui ſubſtitit Hebrus,Et uenit Rodope, Phœ-
bo miranda loquetur.Item.M.Valerius Martialis ad eum ſcribens ita inquit.Non quercus te
ſola decet,nec laurea Phœbi.Fiat & ex edera ciuica noſtra tibi.Sed hæc quis poſſit intrepidus
æſtimare ſubiturus iudicium ingenii tui.Poſtq̃ laudauit ingeniũ & doctrinam Titi,infert nõ
poſſe ſine timore ad eum ſcribi,q̃ñ iudiciũ eius merito formidãdum eſt.Aeſtimare,conſidera
re.Aeſtimare enim & exiſtimare differũt.nam prius rem æſtimamus.ideſt cogitamus. deĩde
qualis ſit,exiſtimam⁹.Vnde æſtimare cõſiderare eſt.exiſtimare uero iudicare.Quintil.Velauit
ei caput,& ſuo cuiuſq̃ aĩo dedit æſtimãdũ.dictũ aũt æſtimare ab æs æris,& τιμὴ p̃tiũ. ſæpe.n.
latĩa noĩa cũ pegrinis cõponũꝛ,ut bicliniũ,& epitogiũ,& đ quo paulopoſt loq̃mur. flexibula
Oui.Q đ q̃cũq̃ leget.ſi q̃s leget æſtimet añ.Cõpoſitũ quo ſit tpe,ſiue loco.Laceſſitũ,ꝓuocatũ
pp illđ,qđ mox ſubdit,q̃a aliud ẽ op⁹ſimpliciter edẽ.aliud alicui⁹noĩ dedicare.Publicãtiũ ſim
pliciter libros edẽtiũ,nõ ſcribẽtiũ ad aliquẽ noĩati.Humili uulgo,declarat qđ ſit humile uul-
g⁹,cũ ĩq̃t agricolaꝝ.opificũ. turbæ.ſtudioꝝ ocioſis,q ĩ ſtudiis lr̃aꝝ ociãꝛ,hoc ẽ deſides ſũt,&
minime ſtudẽt,q̃les ſũt mercatores,atq̃ artifices.Quid te iudicẽ facis,cũ ſit op⁹iudicio tuo de-
ſtinatũ.Cũ hãc operã cõducerẽ,nõ eras in hoc albo,Perſtat ĩ ſimilitudĩe iudicis,cui⁹mẽtionẽ
facit.erãt.n.iudices corã q̃b⁹cauſæ agebãꝛ.Eſt igiꝛ ſenſus,cũ đnũciarẽ,me hãc cãm actuꝝ nõ

eras un⁹ex iudicib⁹.Opa.n.& opus differūt.Opus inq̄t Serui⁹dicim⁹ qñ ip̄m significamus,qd gerif,si aūt fœminino genere dixerim⁹opas sup sonas ipsas ostēdim⁹,quæ aliqd faciūt, qd' q̄q̄ uerū sit,non tñ absolute diffiniuit qd sit opa.nō solū.n.psona ē,quæ aliqd agit, sed etiā actio ipsa,& labor,ut do operā uirtuti.do operā rei militari.do operā agriculturæ.Cicero operā inquit exigēdā a seruis.i.laborē & operationē corporis.Rectius igif Vlpianus ait.operæ sunt diurnū officiū.opus finis.fructusq; opæ.Terēti⁹ī uno uersu optime utrūq; exp̄ssit, qd in opere faciūdo operæ cōsumis tuæ.hinc opæpretiū dicif.i.fructuosum,& ad rē ptinēs.Iuue.Est operæ pretiū penitus cognoscere toto,Quid faciant agitentq; die. At qui cōducere prisca līgua iuris cōsulti dicunt denūciare,sed,pprie qñ actio daf in psonā.Cū igif cōducerē hāc operā, hoc est cū denūciarē me laborē tractādæ huius causæ sumptuꝝ,nō eras ī hōcalbo.i.nō eras īter iudices descript⁹.in albo.n.noīa scribebanf eoꝝ,qui magistrat⁹ & dignitates principis iudicio cō secuti erāt.unde diuini uiri primo,deinde centū uiri in albo descripti,lege etiā in albo p̄toris describebanf.unde qui albū uitiasset,uel quodcūq; aliud scripturæ gen⁹sua p̄sumptiōe turbasset,capitaliter(ut Paulus inq̄t)non expectata ordinis sniā puniebaf.Quintil.Multos cognouimus,qui tædio laboris,quē ferre tēdētibus ad eloquētiam necesse est,cōfugerit ad hæc diuerticula desidiæ,quoꝝ alii ad albū se,ac rubricas transtulerūt,& formula,uel(ut Cicero ait)quædā legū eē maluerūt,pinde itaq; est,ac si dixisset,cū hoc op⁹ editurus eēm,nō putabā te ip̄m lecturū,nec iudicē eius futurū.ideo cām subdit.Quia maiorē te sciebā,q̄ ut descēsurū huc putarem.Præterea est q̄dā publica,& eruditoꝝ reiectio.Alia ratio cur formidare Titi iudiciū debeat.quippe alioqn potuisset illū ab huius opis lectiōe reiicere,quēadmodū Cicero, & alii docti sæpe fecerūt.Extra oēm ingenii aleā posit⁹,cuius ingeniū sine dubio oīb⁹p̄ferf.Alea dr̄ oīs ludus magna ex parte in fortunæ uarietate cōsistēs.unde Martialis de nucib⁹ita inq̄t.Alea parua nuces,&non dānosa uidef,Sæpe tñ pueris abstulit illa nates.Sed,pprie de tesseris dr̄.sunt aūt tesseræ.qb⁹ in fritillis, hoc est alueolis ludif.a plerisq; κύβοι appellatæ sunt.est.n.κύβος ex sex laterib⁹ æquali latitudine planicierū per q̄drat⁹,is cū est iact⁹,quācūq; in partē icubuerit, q̄diu est intactus,imotā habet stabilitatē.Impiti quidē hūc uocant talū,siue taxillū.Est.n.talus ossis genus,nō plani,sed oīb⁹ quatuor laterib⁹parū cōcaui,quo ludētes turricula utebanf.quā Persius orcam uocat,cum īquit. Quid dexter senio ferret,Scire erat in uoto dānosa canicula q̄tū, Raderet angustæ collo non fallier orcæ.De turricula scribit Martialis.Quærit cōpositos manus improba mittere talos,Si per me misit,nil nisi uota facit.Cæterū ex hoc fit,ut alea etiā pro fortuna ponaf.Liuius.Nec tā celerē aleā uniuersi certaminis timēs.Quoniā uero fortunæ oīs euēt⁹anceps,ac periculosus est,& cōtinue mutatiōe obnoxius,unde Appelles quondā iterrogatus, cur fortunā sedētem finxisset? quoniā inq̄t stare nō pōt.Fit ut alea nō mō pro fortuna, sed etiā pro dubitatiōe,& periculo ponaf,ut hoc loco,extra oēm aleā īgenii, hoc ē extra oēm dubitationē,& extra oē periculū,ut aliquis ei ingenio p̄feraf.Et qd' miremur.quia Cicero ob summā excellētiā non uidef egere defensore.Per aduocatū defendif,qa utif auctoritate Lucilii.Hæc doctissimū oīum Persiū legere nolo.Læliū decimū uolo. Verba sunt Lucilii,qb⁹ usus est Cicero in libro de re pu.Qui prim⁹cōdidit stili nasum,q prim⁹scripsit satyrā, q̄ acerbitatem quādā & acrimoniā stili habet,in uitiis īsectādis.Nā(ut Quintil.inq̄t)prim⁹Lucili⁹ in satyra īsignē adept⁹ ē laudē.Nasum aūt dixit acrimoniā.qm̄ irati & seueriores obrugare nasū solent atq; torquere,qd' ēt derisores faciūt.unde Valeri⁹marti.exprimere uolēs multos Romæ derisores esse,ita inq̄t. Maiores nusq̄ ronchi iuuenesq; senesq;. Et pueri nasum rhinocerotis hñt. hoc est repādū atq; cōtortū,ac si diceret īdignabūdū,& semp deridētē.& alibi.Nō cuicūq; datū ē hēre nasū,hoc ē uerboꝝ acrimoniā,& dicacitatē.Idē acres atq; derisores frequenter nasutos uocat.Q d si hoc Luci,q prim⁹cōdidit stili nasum dicēdū sibi putauit, si Cice.mutuādum, p̄sertim cū de re pub.scriberet.Qui.n.de re pub.scribit,uidef nō ad hūc poti⁹q̄ ad illum,sed ad oēs pariter scribere debere.Quāto nos causati⁹,quāto maiori cā,qñ.s.neq; Lucilio cōparandi sumus neq; Ciceroni,Ab aliquo iudice defendimur.Duobus modis ab aliquo defendi dicimur,uel cū ille nos defendit,uel cū ipsi defendimus nos uel alius defendit nos ab illo tanq̄ iniuriā inferēte,ut si nobis aduersenf iudices & Cicero tueaf.Recte dicemus defendi nos,a iudicib⁹,nō q illi nos defendāt,sed qd' p̄sidio Cicerōis,ab illoꝝ iniuria defendamur.Hoc secūdo modo intelligendus est hic locus,ut sit sensus,quanto honestius poterimus ipsi nos tueri ab iis, qui uolēt de ope nostro sentētiam ferre.Nā si Lucilio & Ciceroni licuit iudices, quos uoluerūt reiicere,lōge,pfecto id nobis licebit.Verū corrector noster,cū hūc loquēdi morē ignoraret,errorē aliū fecit magis insignem,& pro defendimur diffidimus scripsit,hoc mō q̄to nos causatius ab aliquo iudice diffidim⁹.Sed hæc ego nō mihi patrocinia ademi nūcupatiōe.qa s.nūcupaui,& aduocaui te iudicē dicando tibi libros meos.Quāplurimū refert sortiaf aliqs iudicē,an eligat,qa si quis spōte se iudicē fecerit possem,qd' supra retuli dicere.Quid te iudicē facis? Si uero elegi iudicē,nullā hēo culpæ dep̄catione corrector addidit,ne hoc mō q̄plurimū

refert ſortiat̃ ne aliq̃s iudicē,an eligat.Putās i eo errorē eē.qđ elegātiꝰ dr̃.Ci.paꝝ itereſt nr̃,an
illiꝰſit.Quīt.Quid.n.refert aduerſas res an ſecūdas æquo aīo feras.Multūq̧ appatꝰ itereſt apđ ī
uitatū hoſpitē & oblatū.Nā ſi oblatꝰē hoſpes nō pōt accuſari tēuis appātꝰ.ſi uero iuitatꝰ,facile
reꝑhēdi pōt.Intereſt hoc loco auctor ꝓ differt accipit,& cū recto cōiūgit.Seneca eodē mō uſꝰ
ē,cū iqt,id uero paꝝ itereſt.Cū apđ Catonē illū ābitꝰhoſtē.Duobus exēplis idē oñdit ueꝝ eē
qđ dixit plurimū refert.utꝝ qs ſortiat̃ iudicē,an eligat,qm̄ qcūq̧ eligit,facit eū ſūmū ſuæ cāæ
iudicē,q uero ſortit̃,pōt ei ſi uelit cōtradicer̃.Primū exēplū ē Catōis,hic cū popu.Romāo lar-
gitiōibꝰcorruptꝰ,tāq̃ mercenaria opa ſuffragiis uteret̃(ut Plutarchꝰrefert)pſuaſit ſenatui ut de
cerneret quoſcūq̧ đignatos cogi debē,ēt ſi nullos accuſatores hēret ſubire iudiciū, & rōnē ſe
natui reddē,ꝙ &ſi iniq̧ tuliſſet,& q magr̃atū petebāt,& plebs largitiōibꝰaſſueta,mox tñ candi
dati oēs i unū cōuēerūt,cōtulerūtq̧ unuſqſq̧.xii.millia & ſemis dragmaꝝ argēti,fcā ſpōſiōe,
ut q ex eis largitionē faceret,amittēt id argētū,arbitrūq̧ elegerūt Catonē,& pecūiā oēm apđ
eū depōere ſtatuerūt.Sed Cato reiecta pecūia uades accepit.Cū uero comitioꝝ dies aduēiſſet,
obſeruatis ēt ſuffragiis q̄ndā deꝑhēdit cōtra ſpōſionē egiſſe, quapp dānauit eū, pecūiāq̧ iter
alios diuiſit.Illi uero iuſtitiā atq̧ itegritatē hois admirati,mulctā remiſerunt,ſatis pœnaꝝ de
diſſe eā exiſtimātes,qñ a Catone dānatꝰfuerat.Cōflauit ea res Catoni nō mediocrē iuidiā,q̈ſi
ſenatꝰ,iudiciūq̧ ac mgr̃atuū,uī &ptātē ſibi arrogaret.Et repulſis tāq̃ honoribꝰiceptis gaudētē
hoc ē q gratas hēbat repulſas,tāq̃ is q hmōi honoreſ puifaciebat,cādidati mgr̃atū petētes,Ma
mertinꝰi panegyrico. Quis ignorat tū quoq̧ cū honores populo Romāo ſuffragiis mādabā
tur,multos fuiſſe cādidatoꝝ labores:edifcēda oīum noīa.tributū oēs,atq̧ ēt ſinguli ſalutādi,
ꝓhēſandæ obuioꝝ manꝰ.oībꝰarridēdū.Cādidati aūt dicebāt̃,ꝙ cādidis utebāt̃ ueſtibꝰ,ſiue ad
denotādū itegritatē,ꝙ ſolꝰhic color ſincerꝰ,ac purꝰ& minime iq̄natꝰē. Siue ut ꝓſpici ab oībus
poſſit eos pecuniā nō hēre,q̃ ciues corrūperēt.uñ & tunicati id faciebāt,& ñ togati,qđ tunicæ
nullū ſinū hēbāt,ſiue ut cicatrices uulneꝝ,q̃ ꝓ rēpu.i bello ſuſceperāt uiderent̃,qbꝰpotiꝰq̃ gñe
aut pecunia dignos impio iudicabāt.Ire āt cādidati p comitia ſolebāt,ſuadēdo,rogando. ſub
mittēdo ſe oībꝰ,& nudato ēt corpe cicatrices oñdēdo .Cū tribūos appellaret Luciꝰ Scipio aſia
ticus.Alteꝝ exēplū Scipiōis Aſiatici,hic cū peculatꝰdānatꝰeēt ob antiochenā pecūiā, & ob eā
rē Caiꝰ Minutiꝰ Augurinꝰtribunꝰplebis,qđ ꝑdes ñ daret,duci eū i carcerē iuſſiſſet,ad collegiū
tribunoꝝ appellauit.iter quos erat.T.Gracchꝰ,q aduerſꝰ eū,& Africanū fratrē ex ꝓfeſſo inimi
citias gerebat.Cū uero cæteri tribuni plebis iter cætera recuſaret,Tiberiꝰgracchꝰiurauit primū
Scipiōibꝰſe i gr̃am ñ rediſſe,deīde hmōi decretū recitauit.cū.L.Cor.Scipio die triūphi ſui cur
rū actos hoſtiū duces i carcerē cōiecerit idignū,& a maieſtate po.ro.alienū uidet̃ eē,ipm duci
quo cōiecti ſūt hoſtiū duces.Itaq̧ Luciū Corneliū Scipionē Aſiaticū a collegæ ui ꝓhibeo. eſt
igit̃ ſn̄ia Plynii.Cādidati qdē Catonē ſeueriſſimū uiꝝ.Scipio aſiaticꝰ Tiberiū Gracchū hoſtiū
iudices elegere,ſed illi qdē ad oñdēdā inocētiā,qđ i rebꝰhumāis maximū putat. Scipio uero
qa talē eē cām ſuā ſciebat,q̃ nō poſſet & ab hoſte non ꝓbari.Ego uero merito temerariꝰuideri
poſſū,q libellos meos leuioris ope dicaui tibi,quē i ſūmo faſtigio poſitū ſcio ēt a ſalutātibꝰrli
gioſe adiri.Inimico iudici ſe ꝓbari poſſe,apđ inimicū iudicē cām ſuā ꝓbari.qa.ſ. magna ē uis
ueritatis & iuſtitiæ.Corrector hūc locū corrūpit hoc mō ſe approbare poſſe neſciēs qđ cū ꝓba
ri aliquē,dicimꝰ ſignificamꝰ cām eiꝰ bonā fieri. Vñ ꝓuocatio appellat̃ a ꝓuocādo.ſ.quēadmo
dū appellatio ab appellēdo,ſed illud notādū ꝓuocare accuſatiuū reqrere cū ꝑpoſitiōe ad,ut ꝓ
uoco ad tribunos,ꝓuoco ad ſenatū. Appellare uero freq̄ntiꝰaccuſatiuū hēre ſine ꝑpoſitiōe, ut
appello ſenatū.appello tribūos.nñ & iudex ad quē appellat̃,appellari dr̃,& appellat̃,nō āt col
litigator,cuiꝰgr̃a appellatū ē(ut uulgꝰaccipit)i quo fere oēs nr̃i iuriſcōſulti errare cōſueuerūt.
Sūma eloq̄ntia.ſūma eruditiōe ꝑditū.ſūmā eloq̄ntiā & ſūmā eruditionē hn̄tē.ꝑditꝰ.n.nō dr̃
ornatꝰ(ut qdā putāt)qđ dūtaxat i bonā ptē accipit̃,ſed uſurpat̃ in bonā & malā ptē, ut ꝑditus
ſum bono,& ꝑditus malo q̈ſi affectus.Cice.pro Sylla.Me ſingulari imāitate,& crudelitate ꝑ
ditū.idē pro Papyrio.Senectute affectꝰ.morbo ꝑditꝰ,qđ āt eloq̄ns atq̧ eruditꝰfuerit Titus, Te
ſtat̃ Suetoniꝰ cū inq̄t,latinæ græcæq̧ linguæ,uel in orādo,uel in fingēdis poematibꝰprōptus
& facilis ad extēporalitatē uſq̧.Et mola tm̄ ſalſa litāt.Mola dicit̃ far toſtum & ſale ſparſum,ꝙ
eo molito hoſtiæ aſpgūt̃.leuioris ope.leuioris laboris,ꝓpter rōnes,quæ ſequūt̃.Per quā me
diocre,ualde mediocre,hoc ē manu q̈ mediocre.Or̃ones,ſermōeſue.or̃ones &ſermōes diffe
rūt.or̃o.n.magis ad oratorē ptiet oīq̧ ex pte pfecta ē.hēt nūeros.figuras. affectꝰ.Sermo uero
magis ad philoſophū.uñ Ci.Mollis ē or̃o phōꝝ umbratilis nec ſētētiis nec uerbis iſtructa po
pularibꝰ,nec iūcta numeris & ſoluta,nihil ratū hēt.nihil inuidū.nihil atrox.nihil mirabile. nī
hil aſtutū.Caſta,uerecūda,uirgo incorrupta quodāmō,itaq̧ ſermo potiꝰ q̈ or̃o dr̃.Quanq̃ enī
oīs locutio or̃o ē,tñ unū or̃onis locutio hoc ꝓprio ſignata noīe ē. Aut caſus mirabiles.euētus
uarios,oēs antiq codices habēt mirabiles.Corrector emēdauit miſerabiles,q̃ rōe id fecerit ne
ſcio,cū ꝑſertī mox ſeq̄t̃,nō alia iocūda dictu,qđ certe non ſeq̄ret̃,recte poſt caſus miſerabiles.
ō.n.iucūditatē ſed mœſtitiā potiꝰnobis afferūt,q̃ miſerabilia ſūt.Sterili materia nā reꝝ, hoc

ẽ uita narraẽ pp ea,q̃ ſupra dicta ſũt,q̃ſi mollis ẽ oro phõꝝ & umbratilis,nec laborat ut facun-
de ornate copioſe dicat, ſed ut rẽ d̃ q̃ agiẽ,declaret.Et hæc ſordidiſſima ſui pte, narraẽ.ſ. ſterili
materia,utpote uocabulis plurimaꝝ reꝝ,aut ruſticis,aut externis immo barbaris.Cũ honoris
p̃fatiõe ponẽdis.i.tpibꝰ,& nõ ponẽdis,niſi cũ priuatiõe reuerẽtiæ.ſolemꝰ.n.quotiẽs turpe ali
qd uel paꝝ honeſtũ uerbũ uſurpamꝰ,p̃ponere hæc uerba,ꝙ cũ uenia dictũ ſit,uel honor ſit au-
ribꝰ ueſtris,uel honor ſit legẽtiũ auribꝰ,uel aliqd ſimile,uñ cũ uolumꝰ dicẽ turpia uerba, hõeſti
us poſſumꝰ dicere cũ honoris p̃fatiõe ponẽda,hoc ẽ q̃ ponẽda nõ eẽnt,niſi p̃poſitis illis uerbis
honor ſit legẽtiũ aurib⁹.Præterea itereſt,pñs ẽ,ꝓpoſita ẽ.Nõ trita auctoribꝰ uia, pp id qd̃ ſeqẽ.
qa apd̃ latinos qdẽ nemo fuit,q hæc tẽtauerit,apd̃ græcos nemo q̃ oĩa ſcripſerit. Nec q̃ pegri-
nari aĩus expetet, hoc ẽ deſideret,neſcio cur correctoꝛ expectet dicere maluerit. Magna ps ſtu
dioꝝ amœnitates q̃rimꝰ.elegãs loq̃ndi modꝰ ꝑ magna ps nr̃oꝝ q̃rit,uel nos magna ex pte q̃
rimꝰ, qd̃ genꝰ figuræ apud grãmaticos dr̃ ſynthesis,ſic Virg.ps in fruſta ſecãt.Studioꝝ amœ-
nitates,ſtudia amœna,quẽadmodũ ecõtrario Virgiliꝰ.ferimur p opaca locoꝝ.i.p loca opaca
atq; obſcura.Quæ uero tractata ab aliis dñr imẽſæ ſubtilitatis obſcuris reꝝ tenebris p̃mũtur.
qa nemo ẽ q ea attrectet.nemo q̃ legat.Iá oĩa attigẽda nobis.ſ.ſũt.obiicit.n.q̃dã,q̃ retrahẽ eũ
a ſcribẽdo uidenẽ.deĩde ea ſoluit quæ τασ ἰδιοπαιδίασ uocãt,hoc ẽ pticulariũ rerũ diſcipli-
nas.ἴδιον.n.ꝓpriũ dr̃.παιδεία diſciplina.Eqdẽ ita ſentio.ſoluit obiectionẽ quã fecerat.q̃q̃.n.
uideanẽ inqt illa,q̃ dixi me retrahere,tñ magis cẽſeo laudãdũ ut utilitas iuuãdi p̃feraẽ gr̃æ pla
cẽdi.Ni aĩus inqes.aĩus inqetus.adiectiuũ.n.nomẽ ẽ hic & hæc & hoc iq̃es iquietis. Profecto
n.populi gẽtiũ uictoris.Et nõ noĩs gloriæ,& reliq.Ordo ẽ.decuit.n.ꝑfecto illa cõpoſuiſſe Li-
uiũ nõ ſibi ſed gloriæ populi gẽtiũ uictoris & gloriæ Romani noĩs,ut Liuiꝰ. iõ ſcribere ſe di-
cit,qa aĩus inqes paſciẽ ope,hoc ẽ laborat.poniẽ.n.interdũ opus pro opa,ut hoc loco,& apud
Virgiliũ,mollibꝰ e ſtratis opa ad fabrilia ſurgit,q̃ſi ad opas & labores fabriles.Non animi cau
ſa,nõ uoluptatis & delectatiõis gr̃a.dicimꝰ.n.iꝓpinquũ rus animi cã ꝑfectꝰ ſũ.i.uoluptatis, &
recreãdi aĩ cã.Viginti milia reꝝ,poſtq̃ ſoluit obiectionẽ & cõfirmauit ꝓpoſitũ ſuũ. nunc mo
dũ,& ordinẽ ſcriptoꝝ ſuoꝝ ponit.dicit.n.ſe ex locutiõe circiter duoꝝ milliũ libroꝝ,q raro uĩ
deri ſolẽt elegiſſe. auctores cẽtũ,ex qbꝰ ſumpſit uigĩti millia reꝝ,quæ.xxxvi.uolumibꝰ icluſit,
multis additis quæ aut neſciuerũt priores,licet extarẽt,aut nõ extabãt tũc, ſed poſtea expiẽtia
& tp̃s uitæ hoĩum ea iuenit.Theſauros oportet eẽ nõ libros.oportet non libros eẽ,ſed theſau
ros.uiginti aũt millia reꝝ dixit,hoc ẽ ifinitas res,ponẽdo numeꝝ finitũ,ꝑ infinito.Exq̃ſitis au
ctoribꝰ,hoc ẽ electis.Quærere.n. & exq̃rere differũt.nã q̃rere ẽ ſcrutari.iquirere.Exq̃rere uero
eſt ſecernere & eligere,quẽadmodũ cogitarẽ ẽ mẽte,uel igẽio aliqd rimari.Excogitare uero
ẽ cogitãdo iuenire.Subciſiuis tpibꝰ,tpibꝰ a rebꝰ neceſſariis ſubtractis.dñr.n.ſubciſiua tpa ea,q̃
ſubtrahunẽ a rebꝰ nobis neceſſariis,ut ad aliquẽ uſum accõmodemꝰ,q̃ uernacula ligua dicimꝰ
tpa furto ſubtracta.Declarat hoc optĩe Aulꝰ gel,cũ iqt,q̃tũ ãt uitæ mihi deĩceps deũ uolũtate
erit,q̃tũq; a cura & a re familiari,pcurandoq; cultu liberoꝝ meoꝝ dabiẽ ociũ,oĩa ſubciſiua tpa
ad colligẽdas hmõi memoriaꝝ delectatiũculas cõferã,dictaq; ſũt a ſuccidẽdo,q̃ſi ſcrutanẽ a re
bꝰ neceſſariis.iõ addidit.i.nocturnis.qa ſubcidere aliq̃d nõ poterat ex diurnis tpibꝰ, q̃ nõ ſibi,
ſed aliis ipẽdebat.correctoꝛ qa huiꝰ uerbi ſignificationẽ minĩe itellexit,addidit q̃etis.ſcripſitq;
ſubciſiuis q̃etis tpibꝰ,ꝙ ſi qs eũ rogaret,q̃ ſint ſubciſiua tpa q̃etis. neſcio qd muſſitaret. Ne qd̃
nr̃is putetis ceſſatũ horis,ne putetis nos a ſtudio ceſſare.& his horis,q̃ curãdo corpi natura in
dulſit,qd̃ mox declarat.Dies uobis ipẽdimꝰ,dũ exercemꝰ officia nobis a Cæſare d̃legata.mul
tas.n.ꝓcurationes geſſit Plyniꝰ.multos magr̃atꝰ obiuit(ut ſcribit Suetonius).Cũ ſõno ualitudi
nẽ cõputans,ſcã cũ ſõno rõe tãtũ ei ipẽdimꝰ,q̃tũ curãdæ ualitudini ſatis ſit.Dũ iſta muſſitamꝰ
i.ſecreto loqmur,noctu uidelicet ſcribẽtes.muſſito freq̃ntatiuũ ẽ ab hoc uerbo muſſo.muſſarẽ
ẽ ſecreto loq,& q̃ſi murmurare.Enniꝰ.In occulto muſſabãt.uulgo aũt ꝑ citare poniẽ.iõ nõ de
cet muſſare bonos.Mutire ẽt loq ẽ.idẽ.palã mutire plebeio piaculũ ẽ.Profecto.n.uita uigilia
ẽ,qa ſõnꝰ morti ſimilis ẽ,& hõ ſoporatꝰ parũ differt a mortuo.Quibꝰ d̃ cauſis atq; difficultatibꝰ
nihil auſo ꝑmittere,hoc ip̃m cũ p̃ſtas qd̃ ad te ſcribimꝰ.Cũ inqt pp hmõi difficultates,nihil d̃
me ꝑmittere audeã,tu hoc ut audeã p̃ſtas.qm̃ ad te ſcribo,& nõ ẽ fiducia hæc,q̃ſi de me ipſo cõ
fidã,ſed dr̃ qa hoc accidit,dũ librũ tibi dedico. multo.n.iõ p̃tioſa uidenẽ,qa ſũt tẽplis dicata.
Correctoꝛ nõ emẽdauit hũc locũ ut dicatura ſcribereẽ,ſed ſcripſit indicatura uulgarẽ ſecutus
errorẽ,nec aĩaduertit Plyniũ d̃clarare ſeſe cũ iqt.multa.n.iõ p̃tioſa uidẽẽ, qa ſũt tẽplis dicata,
nec fiducia opis hæc ẽ,q̃ me audacẽ facit.nos qdẽ oẽs patrẽ te,fratrẽq; dicimꝰ.excuſat ſe ꝙ nõ
ãpliꝰ i laudibꝰ uagareẽ,ſcripſimꝰ iqt d̃ uobis oĩbꝰ p̃re.ſ.Veſpaſião & te & Domitião fr̃e.Quo lo-
co nõ poſſũ ñ admirari,ꝙ correctoꝛ nr̃ ñ aduertit ad Titũ,nõ ad Domitianũ epiſtolã fr̃iꝰ ſcribi
cũ eũ tãq̃ natu maiorẽ p̃poſuerit,alioqn.n.dixiſſet fr̃em teq; dixímꝰ.ope iuſto tẽpoꝝ nr̃oꝝ hi
ſtoriã orſi a fine Aufidii Baſſi.ordo ẽ. niſi hiſtoriã tẽpoꝝ nr̃oꝝ a fine Aufidii Baſſi.iuſto,hoc ẽ
magno uolumĩe. dicimꝰ.n.iuſtã rẽ magnã quẽadmodũ bonã,ut bonã partem,& iuſtã partẽ

magnā ptē,& bñdoct⁹.i.ualde doctus.scripsit aūt Ply.unū.&.xxx.libros historiarꝫ a fine Auf dii Bassi.Quæ iā pridē pacta sancit,quæ iā pridē cōfirmat p res gestas nr̄as,hoc ē uera eē comprobat,sic supius,ut in quædā acta exeāt,hoc ē in q̄sdā res gestas.Sācire ē firmare.roborare.decernere.uñ sanctio dr̄,& sancta res.i.decreta & iuiolabilis.Et alioqn statutū erat hæredi mādare ne qd ābitioni dedisse uita iudicaret,nisi uirtute ur̄a & reb⁹ gestis cōfirmarent uera eē,q̄ de pr̄e te & fr̄e scripsi,statuerā historiā oēm delegare hæredi,ut si uiu⁹ æderē,q̄ uerū excederet uiderē cōsuluisse ambitiōi,& p mēdacia pricipū gratiā q̄siuisse. Vbi sit ea q̄ res,a correctore temere additū ē.Perinde uero occupātib⁹locū faueo ego & posteris.Hic op⁹suū cōmedat Plynius. dicit.n.se scribēdo fauere æque &his qañ eū scripsere,& his q post eū scripturi sūut.nā & gloriæ illorꝫ cōsuluit,nō fraudādo illos noib⁹suis.& hos ad certādū secū,puocat,queadmodū fecit ipe cū priorib⁹.pinde aliqñ significat ita,&nūc flagitat p⁹se,ac uel ac,si,uel atqꝫ,uel atqꝫ si,ut fac pinde,ac si res tua eēt.& faueo rei tuæ,pinde ac meæ.Si uero negatio p̄cedat,flagitat quā. Suetoni⁹in uita Domitiani,nulla tñ re pinde mot⁹quā rñso mathematici. aliqñ uero significat satis,siue multū,cū absolute ponit̄,ut idē Suetoni⁹i uita Galbæ,q̄re aduēt⁹ei⁹nō pinde gratus fuit,hoc ē nō satis grat⁹,uel nō multū grat⁹.nōnunq̄ significat æque,ut hoc loco,& apd̄ Ciceronē i epistolis,Ego te & Dolobellā pinde diligo.Corrector nō pinde,sed,pide scripsit,qd̄ cū significet iō,uel poti⁹ioqꝫ & semp,a supiore sn̄ia depēdeat,quō hic stare possit,ipe dicat. Argumētū hui⁹ stomachi mei hēbis,ꝙ scilicet æque faueā priorib⁹ & posteris.stomachus aliqñ i malā ptē capit̄ pro indignatiōe,ut nō possum sine stomacho scribere.aliqñ in bonā pro facilitate,ut hoc loco hui⁹stomachi mei.i.hui⁹meæ facilitatis & māsuetudinis,& benignitatis. Nō ut pleriqꝫ ex his quos antiq,quos cōmemoraui,corrector secut⁹ cōem errorē Attici scripsit,qd̄ usqꝫ adeo admiror,ut nō sciā quē locū corrigere potuerit,qñ hūc nō correxit,p̄serti cū Plyni⁹ mox dicti sui rōnē reddat,cū inqt.Scito.n.cōferētē me auctores dep̄hēdisse ab adiuratissimis &.pximis.ueteres trāscriptos ad uerbū neqꝫ noīatos.adiurati, cui⁹ uerbi suplatiuo Plyni⁹ utit̄. hi dicunt̄,q uinculo quodā amicitiæ,q̄si sacramāto astricti sunt,hi ab aliis deuoti dñr. sorian. tes galli solidurios uocāt.adiuratissimis igit̄.i.cōiūctissimis.Nō illa uirgiliana uirtute ut certaret. Virgili⁹,licet nō noīauerit auctores a qb⁹sumpsit,ita tñ uersus illorꝫ suis inseruit,ut uideremur de carmīs excellētia uelle certare.Nō ciceroniana simplicitate,q & Platonē &Cratorē, & Panetiū,quos secut⁹ē,noīauit. Alioqn si neqꝫ auctores noient,neqꝫ de doctrina certēt(ut Cicero & Virgili⁹fecere,nō tā scribere q̄ aliorꝫ scripta furari dicēdi sūt.Obnoxii aī,nō liberi, sed seruilis,id.n.obnoxiū dr̄,qd̄ alicui obligatū est & subditū.Cū sors fiat ex usura.tūc.n.fœn⁹minime dānandū ē,cū usura cedit i sortē.sors principale mutuū dr̄ usura,qd̄ sorti accedit. Inscriptionis apud græcos mira fœlicitas.nūc de titulo opis acturus primo irridet copiā titulorū, qb⁹græci utunt̄.deinde oñdit nr̄os festiuiorib⁹titulis usos,tertio se cōsulto iscriptionē dimittere festiuā,pfitetur.Mira fœlicitas.mira ubertas.dñr enī fœlices & lætæ segetes,quæ uberes & fœcūdæ sunt.Cerion inscripsere.alii inqt opus suū inscripserūt cerion q̄si suaue & iucūdum græci.n.κηρίον uocāt fauū.alii κέρας ἀμαλθείας inscripserunt, hoc ē copiæ cornu.ita.n.dicūt κέρας ἀμαλθείας,hoc aūt fecisse inter alios dr̄ Helius Melissus in libro,quē scripsit de loquēdi,pprietate,quē cū æderet igētis cuiusdā illecebræ titulo iscripsit,& ceras amaltheas appellauit. uelut lactis gallinacei sperare possis in uolumine haustū,perinde scripsit opus cornu copiæ,ac si in eo lac gallinæ liceret haurire.antiquū.n.puerbiū ē,cū significare uolum⁹oia in aliquo loco repiri,ut dicamus gallinaceū lac facile ibi inuētū esse.Iamiā mox pandectæ genitiui casus pādectæ.dicit̄ aūt pandecta ἀπὸ τοῦ πάντα δέχεσθαι,qd̄ oia habeāt,quasi oē rerū atqꝫ doctriarū cōtineat genus.inscripsit aūt hoc nomē opus suū Tyro Tulli⁹(ut Aulus Gelli⁹refert),cū qd̄ pādectæ dicunt̄,exponit.Enchiridion.pinachidion.genitiui casus sunt,iam inqt mos πανδέκτης ἐγχειριδίων.ita.n.apud græcos dñr.Enchiridion aliqñ gladiolū significat. aliqñ libellū,qui haberi frequēter in manibus debeat,quale est enchiridion epictheti.& enchiridiō Aurelii augustini.appellabāt igitur opa sua enchiridia,hoc est utiles libros,& semp habēdos in manib⁹.πίνακες aūt & p diminutiuū πινακίδια dicūtur tabellæ,in qbus capita oīum rerꝫ cōtinētur.latine indices dicimus,itaqꝫ pinachidia libros suos uocāt quasi multarū indices rerꝫ. Inscriptiones,ppter quas uadimoniū deseri possit,hæc clausula per oppositionē posita est. est enim ordo.Iamiā mox pandectæ enchiridion pinachidion,quæ tales inscriptiones sunt,ut liceret earū gratia etiā fidē uiolari. Antiquū.n.puerbiū est quotiēs magnū aliqd significare uolum⁹,ut dicam⁹posse pp id uadimoniū deseri,qd̄ pinde ē,ac si diceret ius uiolari. Deserere.n. uadimoniū sūmū ē scelus.Ac cū itraueris,dii,deæqꝫ oēs q̄ nihil i medio iuēies. licet tā magna tituli polliceant̄,cū libros apis nihil iuenis.Nr̄i crassiores antiqtatū exēplorꝫ artiū q̄ facetissime lucubrationē dicūt.Nr̄i iqt,hoc ē latini,q i ātiqtatib⁹& exēplis &artib⁹meliores sūt,q̄ græci magis faceta iscriptōe utētes.lucubrationē dicūt,q̄si op⁹nocte.lucubrari.n.ē aliqd nocte ad lucernā cōponere elaboratū ad lucernā.Au.Ge.eadā rōe op⁹ suū noctes atticas uocauit. Vt q ait bibaculus erā,&uocabar pātomim⁹.Afferit Varro i satyris suis sustulit & flexibula. Varro

ut multis i locis,ꝑsertiq; apđ Noniű Marcellű itelligi põt satyrã scripsit,cui nomẽ iposuit fle.
xibula,qđ iterꝑtari põt cõsiliũ flectẽs. βουλὴ.n.apđ græcos cõsiliũ dr̃.& ẽ sensus,quẽadmodũ
Bibacul⁹,q ob egregiã imitationẽ Pãtomim⁹dicebat̃.Refert Varro i satyris suis,Sustulit iscri
ptionẽ quã fecerat.i.flexibula,q̃si pœniteret op⁹suũ tã illecebroso titulo nũcupasse.ita.n flexi
bula dici põt,quẽadmodũ flexania dicebat̃. Ci. Sed tãtã ui hẽt illa,q̃ recte a bono poeta dicta
ẽ flexania,atq; oĩum regia reꝝ oĩo.Apud græcos desit nugari Diodor⁹,qa neq; festiuis inscri.
ptõib⁹us⁹ ẽ,neq; historias suas alicui⁹noĩ đdicauit.Appiõi,qdã grãmatic⁹,iter eos,q illecebro
sis titulis utebãt̃.põit ẽt Appionẽ grãmaticũ,q tm̃ iscriptiõib⁹suis pollicebat̃,ut dõar̃ se imor
talitate diceret eos ad quos scribebat.Hic fili⁹ fuit Plistonici,cui cognomẽ Moct⁹ fuit gñe ægy
pti⁹,q̃uis Heliceri⁹Cretẽsẽ fuisse dicat grãmaticũ.Apollõii archebii discipulũ audiuit & Eufra
norẽ senio iã cõfectũ.Cẽtesimũ.n.ætatis ãnũ excesserat,docuit publice grãmaticam Romæ
sub Tiberio & Claudio cæsarib⁹,successitq; Theoni grãmatico.floruit tpe Diõysii Halicarna.
sei & Iosephi,q libꝛꝝ aduersus eũ scripsit.ædidit historias oĩum gẽtiũ,& pleraq; alia opa scripta
reliqt,Quẽ Tiberi⁹cæsar cymbalũ mũdi uocabat,quẽ publicæ famæ tympanũ poti⁹uideri pos
set.necesse.n.erat maxĩe ẽũ de his scribere,quos imortalitate donare pollicebat̃. Me nõ pœni
tet nullũ festiuiorẽ iuenisse titulũ.sensus talis ẽ.mihi & si gratũ sit ꝙ nullo tali titulo usus sim,
ne tñ oĩo uidear græcos iprobare,seq̃r nobiles illos pictores Apellem & Polycletũ,q ẽt pfecta
opa pẽdẽti titulo iscripserũt.Cõditorib⁹.cõpositoribus,ut legum cõditores dñr.In libellis,iis
quos ad te mitto,pẽdẽti titulo ipfecto,nã titul⁹ei⁹talis erat uidelicet.APELLES faciebat.Simi
liter & POLYCLETVS faciebat.hi.n.erãt tituli eoꝝ,tãq̃ ichoata sp arte & ipfecta.nõ.n.scribe
bat̃ Apelles fecit.Polyclet⁹fecit,sed Apelles faciebat.Polyclet⁹faciebat.Vt cõtra iudicioꝝ ua.
rietates supesset artifici regressus ad uẽiã,ueluti emẽdaturo q̃cq̃d đsideraret̃ si nõ eẽt itercept⁹.
Hinc ẽ ꝙ Apelles ẽt pfecta opa⁹i pgula trãseũtib⁹ꝑponebat.ipẽ uero post ipsam tabulã latẽs,
uitia q̃ notarent̃ auscultabat uulgũ seipso lõge diligẽtiorẽ iudicẽ existimãs.Si nõ esset iterce.
pt⁹. si nõ antea moriret̃. Tãq̃ aliqđ singulis fato adẽptũ.tanq̃ morte intercepti pficẽ ea nequis
set.Tria opa fuisse Apellis dñr,i qb⁹titul⁹erat. Appelles fecit.imago Veneris exeũtis e mari.Ca
stor & Pollux cũ uictoria.& Alexãdro magno. Itẽ imago Beli restrictis a tergo manib⁹Alexã
dro in curru triũphãte.Quo appuit sumã artis securitatẽ auctori placuisse in illis trib⁹.s.i qbus
existimauit nihil ꝑrsus addi posse.Et ob id magna iuidia affuere oĩa ea.oẽs.n.ea hẽre cupiue.
rũt.unde primã Veneris imaginẽ Diuus August⁹dicauit in delubro pr̃is Cæsaris.cui⁹iferiorẽ
ptẽ corruptã,q̃ reficeret nõ potuit iuẽiri.Postremas uero tabulas posuit i fori sui ptib⁹ celeber
rimis.Ego plane meis abiici posse multa cõfiteor.ego iqt apte cõfiteor multa addi posse meis
libris nõ solũ iis quos i pñtia ad te mitto,sed aliis ẽt quos iterea edidi,Obiter,qđ uulgo dr̃ ici.
dẽter.Iuue. Atq; obiter leget.dictio ẽ cõposita ex ob & iter,q̃si iter eũdũ. istos Homeromasty
gas.s.iuidos & maledicos.Alludit.n.ad Zoilũ.hic cũ libros aduersus Iliadem atq; Odysseam
Homeri cõposuisset Alexãdriã ueniẽs recitauit eos Ptolomeo regi.Ptolome⁹ cũ aĩaduertisset
poetaꝝ parẽtẽ imerito absentẽ uexari.nullũ illi dedit rñsum.Zoil⁹cũ diu fuisset i regno.tãdẽ
iopia oĩum reꝝ cõpuls⁹ regẽ adiit,rogãs ut dari sibi aliqd iuberet.Tũ rex, Homer⁹,q añ ãnos
mille decessit æuo ppetuo tot milia hoĩum pascit,q̃re tu quoq; debes,q meliori igenio te ꝑfi.
teris,nõ mõ unũ,sed ẽt plures alere posse.Dignũ ꝑfecto sapiẽtissimo rege rñsũ,a quo nõ lõge
p⁹ eũdẽ paricidii dãnatũ pœnas luisse cruci affixũ tradũt.hic uero cognomẽ adoptauerat,ut
hõerastyx uocaret̃,qđ uerbũ apđ græcos flagellũ significat.Tractũ ide ꝑuerbiũ,ut oẽs hmõi
doctoꝝ uiroꝝ calũniatores hõeromastyges dicãt̃.ita.n.ueri⁹dixeri q̃ ut audiõ stoicos & pipa.
teticos & epicureos quoq;.tales.n.se faciebãt Plynii calũniatores.sẽs⁹qdẽ mãifest⁹ẽ.At corre
ctor,q ita scribat.ita.n.ueri⁹dixeri.qm̃ audio & stoicos & dialecticos & epicureos quoq;,quid
significare uelit ipẽ apiat.nã đ grãmaticis sp expectaui pturitẽt aduers⁹ libellos meos,quos đ
grãmatica ædidi.expectaui iqt iãdiu ut grãmatici perẽt aliqd aduers⁹ libros,quos đ grãmati
ca scripsi.illi uero.n.freq̃nt̃ iã.x.fecerũt abortiuos,hoc ẽ nihil peperũt p̃ter mias & iania uerba
Subide significat freq̃nter cũ quodã iteruallo,ut si dicã me subide respicẽ an p⁹ terga aliqs me
seq̃t̃,cũ celeri⁹ẽt elephãti piãt,hoc iõ iqt.qa.x.ãnis gestari in utero elephãtos uulgus existiat.
Aristo.biẽnio,nec ampli⁹q̃ singulos uno partu gigni refert.uiuere aũt annis ducẽtis,& quos
dã trecẽtis,ẽ aũt uet⁹ꝑuerbiũ,cum significare uolum⁹ aliquid tarde fieri,ut dicam⁹,celeri⁹ ele.
phãti pariũt.Cernimus etiã aduersus Theophrastũ.cõsolat̃ se exẽplo Theophrasti,quasi dicat
nõ eẽ mirãdum si aduersus se aliqd scribant,cũ etiã aduersus Theophrastũ scribere quoq; mu
lier ausa fuerit.Corrector nr̃ Proteruius scripsit.C.Tiberonis,in quo qd sibi uoluerit,aut cui
uerbo is casus iũgat̃,ipse exponat hoĩem in eloquẽtia tm̃,ut nomẽ diuinũ inde inuenerit.Di.
ct⁹ẽ.n.Theophrast⁹,q̃si θεία φράσις,hoc ẽ diuina q̃dã cõpositio oronis.Sic.n.ab Aristotele ꝑ.
ceptore ipositũ ei nomẽ fuit,cũ antea Tyrtan⁹uocaret̃.Et ꝑuerbiũ ide natũ suspẽdio arborẽ eli
gẽdã,hoc ẽ ꝑrsus desperãdũ eẽ,qñ aduersus doctissimos uiros scriber̃ ẽt mulierculæ ꝑsumũt.

Non queo mihi tẽperare,adducit aliud exẽplũ Catõis .ſ.Cẽſorini,q licet ſub Aphricano,licet cõtra Hãnibalẽ militaſſet,nec potuiſſet ferre Aphricanũ ſupiorẽ,& ĩpator triũphũ reportaſſet nõ potuit tñ carẽ calũniatoribꝰ,q libros ſuos đ rei militaris diſciplĩa carpe auderẽt.& ne aphricanũ qdẽ ferre potuiſſet,q̃ſi ĩdignaret̃ ſub eo ĩpatore militare.Quid.n.ad te ĩ meo uolumine, hæc ſũt uerba Catõis aduerſꝰ calũniatores opis ſui.Scio ego q̃ ſcripta ſũt,& ſi palã pferãt̃ multos fore,q ita reprobẽt ut eligãt.ſnĩa & acuta & clara ẽ,corrector ita rupit multos fore,q ĩuiti legãt,ita nõ ſatis ei fuit puertẽ Plyniũ,niſi Catonẽ quoq; đprauaret.Nec Plãcꝰ illepide.tertiũ exẽplũ refert đ Plãco,q cũ audiſſet Diſiniũ Polionẽ orõnes aduerſus ſe pare,q̃s ip̃o mortuo ne rñdẽ poſſet uel ip̃e Diſiniꝰ uel filiꝰ eiꝰ edidrãt,dixit cũ mortuis ñ niſi laruas luctari.nec Plãcꝰ illepide ſub audi dixit.Nõ niſi laruas luctari.laruæ dñr noxiæ ĩferoꝝ umbræ, & nocturni lemures. Varro de uita patrũ ĩ ſacris fabas iactãt noctu,ac dicũt ſe laruas & lemures domo extra ianuã eiicere,nũc gñali uocabulo laruæ ſeu laruati dñr,qcũq; aliẽas facies ſumũt. Ergo ſecuri,nihil formidãtes pp rõnes q̃s ſupra diximꝰ. dr̃.n.ſecurꝰ q̃ſi ſine cura,uñ ſecuri ſũt q piculũ nõ timẽt ẽt ſi piculi obnoxii ſũt,tuti uero ecõtrario q piculo obnoxii nõ ſũt ẽt ſi ſecuri nõ ſũt, ſed piculũ timeãt.Cõtra uitiligatores.ideſt uicioſos litigatores,hoc eſt obtrectatores & calũniatores. hi.n.nihil aliud q̃ uitiligatores ſunt,cũ ſola prauitate cõtẽtionẽ q̃rũt.Exequamur reliq̃ ppoſiti,honeſtꝰ loq̃ndi modus,hoc ẽ exeq̃mur reliq̃.q̃ ad ppoſitũ ptinẽt.Quia occupatiõibꝰ tuis publico bono parcẽdũ erat.hic rõnẽ affert q̃re oĩum libroꝝ capitula ĩ principio opis poſuerit. & hæc ẽ rõ qa pcendũ tibi erat publico bono,hoc ẽ pp publicas occupatiões,ſubiunxit huic ẽpiſtolæ q̃d ſingulis libris cõtineret̃,ut neq; tu,nec tua cã cæteri plegẽdi oĩa laborem ſuſcipetis. Sed ĩuẽiri facillĩe poſſet qđ q̃ſq; đſideraret.Qđ fecit ĩ lr̃is nr̃is.i.ĩ latina lĩgua.cõfirmat.n.iſtitutũ ſuũ auctoritate Valerii ſorani,ĩ libris quos ἐποπτίδων ſcripſit.ĩ libris quos ſcripſit de ſpectaculis,hoc.n.ἐποπτίδων ſignificat,qđ uerbũ ἀπὸ τοῦ ἐποπτεύειν deductũ ẽ.nã ὄψις aſpectꝰ ẽ. liber ergo ἐποπτίδων,hoc ẽ liber ſpectaculoꝝ. Neſcio q̃ rõe corrector nõ epoptidõ,ſed epoptẽdõ ſcripſerit,niſi ut ĩ penultio quoq; pœmii uerbo erraret.En igit̃ tibi abſolui mi Frãciſce, qđ a prĩcipio pollicitꝰ fuerã,& una cũ expoſitiõe Plyniãi pœmii duos & uiginti errores correctoris ſatis ĩſignes ad te miſi,ꝙ beniuolẽtiã nr̃am teſtor,quã ſola uirtꝰ & ſũma illa ſtudioꝝ neceſſitudo cõtraxit,me nõ ĩuidia feciſſe.neq;.n.ĩuideo aliis bonũ, quo ip̃e careo.qn potiꝰ glorior & ſenſũ quẽdã uoluptatis pcipio. cũ illa,q̃ mihi deſũt,ĩtelligo aliis ſupeſſe,nõ odio cũ nõ mõ doctos & eruditos uiros,ſed quoſcũq; bonaꝝ artiũ ſtudioſos nõ amore tm̃,uerũ ẽt ſingulari obſeruãtia pſequar.nõ ſtudio laudis,quã expectare ex re tã pua uel nullã,uel p quã mediocrẽ poterã,ſed ſolo ueritatis deſiderio. Et qa tã egregiũ auctorẽ pati nõ poterã tã lacerum,ac ſordidatũ circũferri,ut nõ mõ nõ alliceret hoĩes ad legẽdũ,ſed potiꝰ faſtidio quodã & q̃ſi ſtomacho abalienaret.Tũ ꝙ uidebã ĩ tãta taliũ libroꝝ multiplicatiõe latinã lĩguã(niſi puideret̃) cõtra ſpem atq; opinionẽ oĩum breui tpe piturã.ferant hæc æquo aĩo correctores. nec nobis ſuccẽſeãt,ſed agãt potiꝰ gr̃as ꝙ hoc breui opuſculo uiã eis quã tenere debeãt,ueluti ĩtẽto digito demõſtrauimꝰ,ſeq; ad reliquos errores,quos toto libro pene ĩfinitos uel dimiſerũt,uel fecerũt emẽdãdos accingãt,in quo nõ deerit eis Beſſarioneæ academiæ opa,ſi ea uti uoluerint, & nos certe quãtũ ĩgenio.quãtũ mediocri doctrina,quãtũ ſtudio ualebimꝰ rei tã utili,atq; honeſtæ operã nauabimꝰ.Tu uero mi Frãciſce,quẽ & ĩgenio excelſũ,& natũ altũq; in lr̃is,& optimarũ artiũ ſtudiis flagrãtẽ oẽs & norũt & p̃dicãt . talẽ te ĩ hoc ope p̃ſta,ut ĩtelligãt uniuerſi,neq; conſiliũ neq; operã,neq; fidẽ tuã in re tam neceſſaria defuiſſe. Vale beneq; & fœliciter.

c Ornelius Vitellius Parthenio Benacẽſi ſuo ſalutẽ.Data eſt mihi tandẽ ex negociis facultas,Sipũtini libellũ plegendi,quo Plynii in naturali hiſtoria ad Titũ Veſpaſianũ epiſtolã corrigit,ſimul & interpretat̃,qui ut apte dicam qđ ſentio,uiſus eſt mihi magna diligẽtia.maiori ingenio,tãti operis initiũ multis in locis caſtigaſſe. Quod pfecto a titulo ipſo uſq; ad calcẽ , correctorũ pariter & impreſſorũ incuria, adeo deprauatum erat,ut doctiſſimi,ac ppe diuini auctoris noĩe & ingenio,uix dignũ uideret̃. Verũ dum inꝰ Alariẽſem ep̃m,qui primus oĩum imp̃ſſoribꝰ Romanis Plyniũ recognouit,uehemens fertur,cæcus,ne aliter dicã,quædã meo iudicio parũ aĩaduertit,ac frigide interp̃tatꝰ ẽ. Quos locos Partheni dulciſſime notaui oẽs.nõ maleuolẽtia & odio,aut ambitione aliqua.neq;.n.is ſum,qui alieni ingenii obtrectatione mihi famã quærã,ſed ut bonæ me fidei eſſe cognoſcas.hac.n. pxima æſtate,cũ libellũ illũ mihi legẽdũ Venetiis dediſſes,negarẽq; tũc me illũ poſſe euoluere dixi(ut ſcis)Laturꝰ mecũ Patauiũ,hac cõditiõe ut cũ primũ poſſem,qđ de eo ſentirẽ, ad te ſcriberẽ. Qđ ſi tardiꝰ opiniõe tua factũ ẽ,negociis qbꝰ plus nimio diſtrĩgor ĩputabis.Sed de his ſatis.parũ enim peccat,cuiꝰ fides tpe tm̃ lapſa eſt.Nũc ad Plyniũ. Qui cum cauſas addit. Cur Titum imperatorẽ,uiuo patre Veſpaſiano appellet. Verebatur enim ne Tito hac appellatiõe ſtomachũ faceret.̃ ppter Veſpaſiani patris ſuſpitionem,de qua inferius dicemus,ſic ait. Agnoſcis & hoc caſtrenſe uerbum.Ille enim(ut ſcis)permutatis prioribus ſyllabis, duriuſculũ ſe fecit.

q̃ uolebat existimari a uernaculis tuis & famulis. Sẽsus uero ẽ. Nõ ego o Tite prim⁹ regnãte pa
tre te impatorẽ appello, sed agnoscis hoc castrẽse uerbũ. Oium. n. militũ fauore in castris apd'
Hierosolymã ea appellatiõe honestat⁹ ẽ. Et ille (ut scis) pmutatis priorib⁹ syllabis. i. reciprocis.
& retrouersis carminib⁹, duri⁹ q̃ uolebat existimari a domesticis tuis, id fecit. Quidã. n. Titi ami
cus, carmine sotadico, eũ laudãdo impatorẽ obscurius fortasse appellauerat, ne male de Tito
filio suspicãtẽ patrẽ Vespasianũ offenderet, qd' cõiectari facit Trãqllus de Tito sic scribẽs. Et ad
pdomãdam iudæã relict⁹, nouissima Hierosolymæ expugnatione duodecim ppugnatores
totidẽ sagittarũ cõfecit ictib⁹. Cœpitq; eã natali filiæ suæ, tanto militũ gaudio, ac fauore, ut in
gratulatione, impatorem eũ cõsalutauerint, & subinde puincia decedẽtem detinuerint suppli
citer, necnõ & minaciter efflagitãtes, aut remaneret, aut secũ oẽs pariter abduceret. unde nata
suspitio ẽ quasi desciscere a patre. oriẽtisq; regnũ sibi uẽdicare tentasset. quã suspitionẽ auxit,
postq̃ Alexãdriã petẽs, i cõsecrãdo apud Mẽphim Api boue diadema gestauit. de more siqdẽ
rituq; priscæ religionis, sed nõ deerãt, qui secius interpretarent. Quare festinãs in italiã, cum
Rhegiũ, inde Puteolos, oneraria naui appulisset, Romã inde cõtendit expeditissimus, iopinã-
tiq; patri, ueluti arguẽs rumorũ de se temeritatẽ, Veni inqt pater ueni. Vides Partheni, q̃ aperte
Tranqllus & Titũ impatorẽ a militib⁹ cõsalutatũ scribit, qui honor ducib⁹ sũmus erat (ut Ale
xãdrinus in bellis ciuilib⁹. & Plutarchus in uitis, ac Cicero multis in locis testat). Et patrẽ Ves
pasianũ suspicatũ, ne Titus despiceret, oriẽtisq; regnũ sibi assumeret unde (ut supi⁹ scripsi) faci-
le coniici dat, Quẽdam, quẽ Plyni⁹ nõ noiat, Tito. n. ipsi not⁹ erat, dũ carminib⁹ Titũ retrouer-
sis laudat, impatorẽ obscuri⁹ appellasse, ne scilicet suspitionẽ patri augeret. Triplici igit iduct⁹
causa Plynius Titũ impatorẽ appellasse dicit, & q eo noie in castris appellat⁹ sit, & q alius car
mine appellauerit, & ut hac epistola aliqd de Titi laudib⁹ degustaret, cum ait. simul ut hac mea
petulãtia fiat. Ordo aũt est. Agnoscis hoc castrẽse uerbũ, hoc est impatoris appellationẽ, qua
in castris honestatus es. more fortissimorũ ducũ, qui ob rẽ bene gestã, a militibus in castris, im
peratores cõsalutant. ille enim secũda causa impatoriæ appellatiõis. etenim hic cõiũctiua pti-
cula est, & elegãter posita. & qualẽ apud Ciceronẽ est sæpius inuenire (ut scis) duriusculũ se fe-
cit, q̃ uolebat existimari a uernaculis. i. domesticis & famulis tuis priorib⁹ syllabis pmutatis. i.
sotadico carmine. In hoc enim genere carminis, ita pedes ordinant, ut si retrorsus incipias le-
gere, uersus uel eiusdẽ, uel diuersi generis etiã cõstet, unde fit, ut syllabæ ordine pmutentur, &
priores ultimæ, & ultimæ priores fiãt. Nec est mirãdũ eo genere carminis ad Titũ usum fuisse
illũ, quisqs fuerit, cum ipse Titus ad omne genus carminis pmptissimus fuerit. Quintilian⁹ in
nono institutionũ oratoriarũ de sotadicis ita. Pleriq;. n. ex cõmissuris eorũ, uel diuisiõe, pedes
fiũt, quo fit, ut iisdẽ uerbis, alii, atq; alii uersus fiãt. Inde ait, memini quẽdam, non ignobilẽ poe
tã ita lusisse. Astra tenet cœlũ. mare classes. area messes. hic retrorsus fit sotadic⁹. Diomedes ue-
ro grãmaticus uetustissimus, in ultimo libro sui operis. ita ait. Reciprocus uersus est apud neo
tericos talis. Volo liber tua prædicentur acta. Acta prædicentur tua liber uolo. uersus sotadi-
cus est, ex utraq; parte, sed durus. Et esse bonus si uis, Cole diuos optime pansa. Pãsa optime di
uos cole si uis bonus esse. hic in pcursu hexameter est. in recursu sodaticus. Repertũ est etiam
exametrũ posse per exametrũ recurrere, ut i illo uersu. Musa mihi causas memora, quo numi-
ne læso. Læso numine quo memora causas mihi musa. Et elegiacus reciprocus ẽ, ut pio pcare
thure cælestum numina. Numina cœlestum thure precare pio. hic in pcursu iãbicus, in recur-
su, elegiacus. sotadicus uero dictus a Sotade, primus hoc genus carminis, uel iuenit, ut inquit
Strabo, uel frequẽtius usus est (ut Diomedes scribit), qui Cinædus est appellatus, qa eo carmi-
ne mores & orationẽ cinædicã est imitat⁹ (ut idẽ Strabo. late meminit. Vnde Martialis, Nec
retro lego sotadẽ cinædũ. Sed uide nũc, qd Sipũtinus sentiat. Castrense inquit uerbũ. i. cõter-
raneũ, qd' uocabulũ non tam est eruditũ, q̃ militare, & quasi uernaculũ. Qd q̃ uerũ sit, tu Par-
theni iudica. sed Sipũtini erat cõterraneũ militare uocabulũ eẽ, ueterũ auctoritate pbare. illud
mihi rñdeat, uelim. Cur Ply. excusatione potius noui (ut ipse dicit) & ineruditi uocabuli, q̃ usi-
tato uerbo uoluerit uti, cũ psertim exeat ex pposito, & in ipsa epistola excuset se, q i naturæ re-
bus scribendis coactus sit uti uocabulis rusticis & barbaris, nisi fortasse Plynius in epistola, his
ieruditis uocabulis, & militarib⁹ uti, haud absurdũ putauit, i reliquo ope putauit, sed audi Par-
theni, q̃ frigide, ne dicã inepte, cætera iterptat. Qui magnifice pri⁹ ita se iactat, ponã ei⁹ uerba, ut
facilius oia cognoscas. Hic locus diligẽter aiaduertẽdus est. Nã ausim dicere, neminẽ eũ, nræ
dũtaxat ætatis, satis intellexisse. Sẽsus aũt talis est. Non sine ratione obiicere molior Catullũ
quia & cõterraneus est, & quẽadmodum ego sum, duriusculus fuit, ob priores syllabas immu
tatas. constat sane. Catullum metri legem præuaricatum de industria fuisse. præfertim in hen-
decasyllabis uersibus, ponẽdo primã syllabam breuẽ, cũ reqreret pducta, ut in ipso uersu, quẽ
modo Plynius adduxit, & alibi. hæc ille. Non possum nõ mirari, acre ingeniũ hois, alioqn do
cti & diligentis, in has nugas cecidisse. Sed ut in principio dixi, dũ in Alariẽsem iuehit. cæcus

obtrectādi hoīs uehemētia effect⁹ē. Vide Partheni quātū cōmittat. Retrahit primū auctorem ab eo, qđ paulo superius præposuerat. deinde uult ꝙ Plynius cōparet sese Catullo, ꝙ sit durus & asper in carmine, queādmodum ipse in soluta oratione, ꝗ inepta cōparatio sit, historiographi & poeta ipse uideat. Certe Catullo (si durus ē) lege carminis ignosci pōt. Plynio, qa pedestris est, nulla uenia dāda, & ꝑsertim in epistola. Illud uero Partheni tu iudica, breuis ne syllaba pro ꝓducta, uel lōga pro breui, an potius inusitata uocabula, obscuræ sniæ, & structura ipsa orōnis in se cōtortæ, carmē duꝶ & aspeꝶ faciat. Quid qđ nullo pacto Sipūtino ignoscēdū ē, q cū uideret hāc sniam nō posse ex uerbis Plynii elici, qđ i Alariēsem rephēdit, i id ipse icidit. Oēs. n. codices antiq, a uernaculis tuis, & famulis hn̄t, ipse pro tuis, suis scribēdū, Famulis uero iterlinēdū putat, cū nō faciāt ad sniam suā. Sed de his plus nimio. Subnectit deinde auctor tertiā cām. Cur Titū ipatorē appellare uoluerit. Simul iqt ut hac mea petulātia fiat, qđ ꝓxie nō fieri ꝗstus es in alia ꝓcaci epistola nr̄a. ut in ꝗdā acta exeat, hoc ē ut petulantia mea aliqd de reb⁹ tuis gestis dicat. Sipūtinus uero exeam prima ꝑsona corrigēdū putat. nescio qua rōne. ꝑsertim cū hui⁹ uerbi tertia ꝑsona pro ea significatiōe, qua nō Plyni⁹ utiť, a ueterib⁹ tātūmō usurpeť. Quintil. sed tn̄ si qd exierit, nō erit atticū, & Persi⁹. Nō ego cū scribo, si forte qd apti⁹ exit. & codices antiqui exeat hēant. sequiť inde auctor. Oīa quæ hæc reipu. & nobis qdē ꝗlis in castrē si cōtubernio. Repetēdū est hic uerbū ꝑstas. & ē ordo. Oīa hæc reip. ꝑstas, & nobis qdē talē te ꝑstas, qualis fuisti in castrēsi cōtubernio. i. dū una militabam⁹. Cōtuberniū. n. (ut Modest⁹ ait) manipulus dř, hoc est eoꝶ militū societas, qui & sub uno uexillo pugnabāt. & iisdē tētoriis cōuiuebant. Militauit enim Plynius contubernio Titi in germania, ubi belli germanici historiā inchoauit. Sipūtinus Nescio quo pacto, hūc locū cū interrogatione legēdū existimat. sequiť inde auctor. Quādo alia uia occurris ingēs. Et lōgius etiā summoues ingenii facibus. i. ardore & uehemētia ingenii me lōgius summoues, a similitudine scilicet ignis, qui oīa cōsumit. iō subiūgit. Fulgurat in nullo unꝗ uerius dicta uis eloquētiæ tibi tribunitiæ potestatis facundia. Et bene Plynius hac metaphora usus est, cū humanus aīus igneus sit. Vir. igne⁹ est ollis uigor & cœlestis origo. & Heraclytus physicus scintillā stellaris essentiæ aīam eē putauit. Hipparch⁹ uero ignē. & Epicurus speciē ex igne & aere & spiritu mixtam. Sipūtinus falcibus scribi oportere, & pro pōdere poni arbitrať. sed uelim mihi respondeat, apud quos auctores, fasces pro pōdere inuenerit. Verū & Alariēsem per totā epistolā mordeat, tibi ꝓnomen, etiā subtrahēdum censet, cum oēs codices, tibi habeāt & sine illo ꝓnomine frigida sit sententia. inde sequiť. Qui primus cōdidit stili nasum. i. qui Lucilius primus oīum satyras scribēs, subdola irrisiōe hoīes reprehēdendo pupugit. nasus enim aliqn̄ pro subdola irrisione accipiť. Plynius libro. xi. nat. histo. Et altior hoi tm̄, quē noui mores subdolæ irrisiōi dicauere nasus. Et Marti. in Cecilium. Non cuicūqꝫ datū est habere nasum, ludit, qui stolida ꝓcacitate, non est Sestius ille, sed caball⁹. Stilus uero æneū instrumētum significat, quo in albo, idest in cæratis tabellis antiquit⁹ scribebať, ut nūc in libellis ligneis negociatores scribūt. Vnde stilus prò structura ipsa orationis accipiť, adducerē auctoritatē, nisi notius hoc, ꝗ ut a me dicať esset. Stilus etiam accipiť aliqn̄ pro pūctione & reprehēsione, quā alios scriptis taxando facimus, in qua significatione nūc Plyni⁹ utiť. Et Cicero pro Aulo Cluētio, uidete quid agatis, ne in unūquēqꝫ nostrū censoribus in posterū potestatē regiā permittatis, ne subscriptio censoria, non minus calamitatis ciuibus, ꝗ illa acerbissima ꝓscriptio possit afferre, ne cēsorium stilū, cuius mucronem multis remediis maiores nr̄i retuderūt æque post hac, atqꝫ illū dictatoriū gladiū ꝑtimescamus. Cēsores. n. stilo oēm notā iferebāt. Nā aut senatu senatorē amouebāt, aut eqti equū auferebāt, aut plebeiū uel ærariū faciebāt, uel a tribu amouebāt. Ergo nasum stili, hoc est subdolā pūctiōis & rephēsiōis irrisionē, nō ut Sipūtin⁹ dicit. acerbitatē. acrimoniā. & dicacitatē. Seqť postea auctor. iā oīa attigēda ꝗ græci τὰς ἐγκυκλοπαιδείας uocāt. sic enim codices ueteres hn̄t, & ē snia. De iis reb⁹ mihi i hoc ope ē scribēdū. de qb⁹ in oīb⁹ disciplinis tractať. Græci. n. oīum disciplinarū collectionē ἐγκυκλοπαιδείαν appellāt. Quintilian⁹. lib. i. istitutionū oratoriaꝶ. Nūc de cæteris artib⁹ qbus instituēdos prius, ꝗ rhetori tradanť, pueros existimo. strictim subiūgā, ut efficiať orbis ille doctrinæ, quē græci ἐγκυκλοπαιδείαν uocāt. nam iisdē fere annis aliarū quoqꝫ disciplinarū studia īgrediēda sunt. Aristophanis ēt iterp̄s, ī ea comœdia, ꝗ ἱππεῖς iscribiť sic ait οἱ ἀξιωμάτων ἀντιποιούμενοι τὴν ἐγκύκλιον μάλιστα ἐπαιδεύοντο παιδείαν. ἡ δὲ ἐγκύκλιος παιδεία διὰ πάσης χωρεῖ παιδεύσεως, καὶ ῥυθμοῦ παντὸς καὶ κινήματος. ταύτην παιδευθῆναι τὸν Θηβαῖον Ἐπαμινώνδαν καὶ ἄλλους πολλούς, καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας παρὰ πλείοσιν ἱστόρηται, Quæ uerba ita latine sonant. Qui honores sibi uendicabant, circularē maxime disciplinā docebantur. Circularis autem disciplina, omni eruditione. cōsonātia & motu cōtinetur. in hac eruditum fuisse Thebanū epaminūdam, & alios multos ornatos uiros a cōplurib⁹ historiographis scribiť. uñ miror Sipūtinū id nō aīaduertisse, cū & ipse atticissator sit. & iādiu in officia græcorum uerseť. Et nescio qua rōne īductus sit corrigere. ἰδίων παιδείας. i. ꝑticulariū disciplinas

ita enim interp̄tať inde Plynius. Scito .n. cōferentem me auctores dep̄hendiſſe a iuratiſſimis, & proximis ueteres trāſcriptos ad uerbū, nec nominatos. Iuratiſſimos dixit, litteratos, & quaſi iureiurando doctiſſimos affirmatos, ꝓximos uero, q ꝓpter doctrinā ꝓpius ſūt famæ. ſenſus .n. ē. Scias o Tite, cōferentem me auctores dep̄hēdiſſe ueteres trāſcriptos ad uerbū, nec noīatos ab iis .ſ. q l̄ratiſſimi credunť, & ꝓpter doctrinā ſunt celeberrimi. Sipūtinus, abiuratiſſimis corrigit, qđ uocabulū ſignificare dicit cōiunctiſſimū. inqt .n. Abiurati, cuiꝰ uerbi ſuplatiuo Plynius utiť ii dicunť, q uinculo quodā amicitiæ, q̄ſi ſacramento aſtricti ſunt. Ego ſane fateor abiuratū cōiūctū dici, nō auctoritate Sipūtini cōtētus, ſed Apuleii, q in deo Socratis ait. Lemurē ſecūdo ſignificatū appellamꝰ aīum humanū exutū & liberū ſtipēdiis uitæ, corpe ſuo abiuratis. ſed iſtius uerbi ſignificatio nō facit ad ſenſum Plynii, niſi fortaſſe ueteres auctores trāſcriptos ab amicis & cōiūctis eoꝝ Plynius dicit. Quæ ſentētia, q̄ ſit digna ingenio Plynii, tibi iudicādum Partheni reliquo. Adde etiā ꝙ oēs codices a iuratiſſimis habent, ubi a p̄poſitio eſt. Sequitur deinde Plynius. Noſtri craſſiores antiquitatū exēplorū artiumq;. Repetēdū eſt hic, inſcripſerūt. Deridet .n. Plynius græcos, ut nimiū in feſtiuioribus titulis excogitandis ambitioſos, latinos uero in his modeſtiores fuiſſe dicit, qui non κέρασ ἀμαλθείας .i. copiæ cornu. nō κηρίον. ideſt fauū. non πανδέκτασ .i. oīa cōtinētes. nō πινακίδιον .i. catillum. non ἐγχειρίδιον. ꝙ is liber ſemper in manibus ſit habēdus, opera ſua appellauerunt, ſed ea, aut antiquitatum, aut exēplorū, aut artiū titulis inſcripſere. Hæc eadem Gellius libro ultimo noctiū atticarum, de græcis & latinis ſcribit. Inde Ply. Quā facetiſſimi lucubrationem puto, et qui ait, bibaculus eram, & uocabar pantomimus. Senſus eſt. Ego puto lucubraiionis inſcriptionē, eſſe hominis latini q̄ facetiſſimi (ut aſſerit Furius bibaculus) libros ſuos lucubrationis inſcribēs, qui ob diligentē imitationem, Pantomimus eſt ab omnibus appellatus. Ordo uero eſt. puto lucubrationem q̄ facetiſſimi, ut aſſerit qui ait, bibaculus eram, & uocabar pantomimus. inde Ply. Varro in ſatyris ſuis ſuſtulit & flexibula. Varro ſatyras quaſdam cōpoſuit, quibus flexibula nomen impoſuit, (ut teſtať Nonius Marcellus) qui in interpretatione uocabuloꝝ Varronē in flexibulis allegat ubi impreſſores errauerūt. nā pro flexibulis flexabulis īpreſſere. Vocabulū pluratiuo numero declinať, & cōpoſitū eſt ex latino uerbo flecto, & græco uocabulo βουλὴ .i. cōſiliū, ꝙ lectione earū, cōſiliū deſeri poſſit, & ea ratione diciť qua flexanima. ſenſus eſt. Varro in ſatyris ſuis modeſtiam latinoꝝ exceſſit, qui paſſus eſt tam ambitiſo titulo ſatyras ſuas inſcribere, ꝙ earum lectione omne cūſilium ſit deſerendum. ordo uero eſt. Varro in ſuis ſatyris, flexibula ſuſtulit .i. paſſus eſt. peculiare enim præteritū eſt uerbi ſuffero. inde ſubintelligēdum eſt, inſcribere. Sed animaduerte obſecro Partheni, quo pacto Sipūtinus tres iſtos locos interpretať, ubi uerba ꝑuertit. Nā ille ita corrigēdum putauit. Noſtri craſſiores antiquitatū exēplorū, artiūq; q̄ facetiſſime lucobrationē dicūt. Oēs ꝑfecto codices ueteres quos ego uiderim, q̄ facetiſſimi habent, & puto. aliqui uero dico. nullus tamen dicunt. Deinde ita ordinat. Oēs noſtri latini, qui in antiquitatibus, & exēplis & artibus, rudiores ſunt, q̄ græci, magis faceta inſcriptione utentes, lucubrationē dicūt. Quibꝰ uerbis Sipūtinus hoc dicere uideť. ꝙ latini oēs, lucubrationis titulo opera ſua īnſcripſerint, qđ falſum eſſe quis ambigit? cū Gellius uarias latinoꝝ inſcriptiōes auctorū ènumeret. Illud neſcio quo ore auſus ſit dicere, Varronē ſatyras appellaſſe flexibula. Et quia eum pœniteret opus ſuū tam illecebroſo titulo nūcupaſſe, eam poſtea inſcrlptionē deleuiſſe (qđ ſi ita eſt) reſpōdeat mihi uelim Sipūtinus, Quo pacto illæ ſatyræ ita inſcriptæ ꝑuenerint ad ætatē Nonii, qnī Varronē in flexibulis allegat? Seqtur Plynius. Apud græcos deſiit nugari Diodorus. quia ſcilicet non feſtiuiore titulo, ſed operi ſuo apto & cōuenięti uſus eſt. Diodorus enim oēm hiſtoriam ab initio mundi uſq; ad Diui Iulii Cæſaris tempora .xl. libris cōplexus, bibliothecas hiſtorias inſcripſit. Hæc ſunt Partheni, quæ mihi in epiſtola Plynii a Sipūtino parū aīaduerſa uidētur. Te uero & Bergomatē Raphaelem noſtrū hac in re iudices deligo hac tamen cōditione, ut Plynio in manibus ſumpto, hæc omnia ingenii ueſtri acumīe, quod quam maximū in utroq; cognoſco, perpendatis. Et ſi fortaſſe placebunt, ea cōpoſitiora, & latiniora faciatis. ſin minus, pro noſtra ſumma iam uetere amicitia oro, obſecroq; flammis urenda tradatis. Vale, & me mutuo ama. FINIS. LAVS DEO.

a. .b. .c. .d. .e. .f. .g. .h. .i. .k. .l. .m. .n. .o. .p. .q. .r. .s. .t. .u. .x. .y. .z.
A. .B. .C. .D. .E. .F. .G. .H. .I. Omnes ſunt quinterni, excepto nouiſſimo ſexterno.

VENETIIS. IN AEDIBVS ALDI. MENSE IVLIO. M.ID.

